Digitized by Google

M.

RICCI
Praxis rerū quotidianarum. T. 2.

Digitized by Google

PRAXIS AVREA QVOTIDIANARVM RERVM ECCLESIASTICI FORI,

In qua Variæ Iuridicæ Reſolutiones ex approbatis traditionibus Doctorum, atque diuerſorum Tribunalium, præſertim Rotæ Romanæ, Deciſionibus, excerptæ, continentur.

AVTHORE IO. ALOYSIO RICCIO
Viro Patritio Neapolitano, eiuſdem Vrbis Eccleſiæ Canonico.

Prælatis omnibus, illorumque vices gerentibus, necnon & ſingulis, qui tàm Iudicum Ordinariorum, quàm Delegatorum munere funguntur, pro dirimendis litibus, cauſiſq; in Eccleſiaſticis Curijs frequentiùs verti ſolitis, terminandis, admodum neceſſariæ.

Tomus Secundus continens Tertiam, & Quartam Partem:

Quibus, hac noſtra editione PRAXIM REMISSIONIS DELINQVENTIVM adiecimus, Opus Authoris poſthumum, in calce poſitam.

Cum triplici Indice, Materiarum nimirùm, Argumentorum ipſarum Reſolutionum, necnon Rerum, & Verborum notabilium, ſerie alphabetica diſpoſitus.

VENETIIS, *Apud Iuntas, & Baba.* M. DC. XLVI.

SVPERIORVM PERMISSV, ET PRIVILEGIO.

Digitized by Google

MATERIARVM ELENCHVS TERTIÆ PARTIS AVREÆ PRAXIS.

PRaxis Affinitatis. pag. 1
P. Alternatiuæ beneficiorum. 4
P. Apoſtaſiæ criminis. 8
P. Authoritatis, ſeu Poteſtatis Epiſcopi. 18
P. Bigamiæ criminis. 21
P. Blaſphemiæ criminis. 27
P. Bullæ Clem. VIII. contra Duellantes. 31
P. Bullæ Pij V. contra exercentes ſodomiam. 36
P. Bullæ Clem. VIII. contra ſolicitantes mulieres in confeſſione. 40
P. Bullæ Pij V. contra mulieres ingredientes ſepta Monaſterij virorum. 45
P. Capituli 1. & 2. de Adulterijs circa ſtuprantes virgines. 46
P. Capturæ poſſeſſionis. 50
P. Caſuum Reſeruatorum Epiſcopis. 53
P. Charitatiui ſubſidij. 58
P. Cenſus. 62
P. Citationis edictalis. 66
P. Clauſularum. 68
P. Clericorum coniugatorum. 82
P. Collationis beneficiorum. 83
P. Collectarum, & gabellarum. 89
P. Commendæ. 100
P. Confraternitatis laicorum. 103
P. Derogationis iuriſpatronatus. 106
P. Emphiteuſis Eccleſiæ. 107
P. Excommunicationis iniuſtæ, & nullæ. 121
P. Familiaritatis. 126
P. Fidei profeſſionis. 133
P. Hoſpitalis. 137
P. Illicitæ negotiationis. 137
P. Immunitatis Eccleſiæ. 141
P. Inſordeſcentiæ per annum in excommunicatione. 146
P. Iuramenti. 153
P. Iuriſdictionis. 160
P. Literarum dimiſſorialium. 163
P. Obligationis in forma Cameræ. 169
P. Periurij. 175
P. Permutationis beneficiorum. 178
P. Pollutionis Eccleſiæ, eiuſque reconciliationis. 180
P. Poteſtatis Epiſcopi in abſoluendo ab irregularitate. 184
P. Poteſtatis Epiſcopi in Regulares. 188
P. Præcedentiarum. 190
P. Præſtandi alimenta à Beneficiato patrono. 196
P. Præſtandi conſenſum Epiſcopalem in donatione iuriſpatronatus. 202
P. Priuationis beneficiorum. 208
P. Priuilegij fori. 213
P. Profeſſionis in Religione. 220
P. Publicationis reſignationum Beneficiorum. 227
P. Quartæ Epiſcopalis. 229
P. Regularum Cancellariæ. 236
P. Renunciationis faciendę per Monialem ante profeſſionem. 242
P. Reſcriptum. 253
P. Reſeruationis beneficiorum. 261
P. Reſidentiæ in beneficijs. 265
P. Reſignationis beneficiorum. 271
P. Sacrilegij. 275
P. Seminarij ad ornatum tex. Sacr. Concil. Trid. ſeſſ. 23. c. 18. de Reform. 279
P. Simoniæ. 284
P. Solemnizandi matrimonium. 287
P. Spolij Clericorum. 288
P. Surreptionis gratiæ. 296
P. Synodi Epiſcopalis. 302
P. Tituli ordinandorum. 306
P. Vacationis beneficiorum. 311
P. Variationis in præſentando in iurepatronatus. 316
P. Vſurarum criminis. 319
P. Variarum beneficialium. 323
P. Variarum Criminalium. 336
P. Variarum Reſolutionum. 345

MATE-

MATERIARVM ELENCHVS
QVARTÆ PARTIS
AVREÆ PRAXIS.

Praxis actorum tranſportationis. fol. 413

Anticipationis ſolutionis non faciendæ in locationibus rerum Eccleſiæ in præiudicium ſucceſſorum. 574

Approbationis Confeſſariorum. 555

Attentatorum. 409

Bonorum patrimonialium. 452

Capellanorum Regiorum. 625

Cauſarum diſpenſationum matrimonialium. 633

Cedulonum. 415

Cenſurarum contra occupantes bona reditus, & iuriſdictiones Eccleſiæ, 478

Clauſuræ Monialium. 458

Clericorum Saluaticorum. 513

Cognitionis cauſarum matrimonialium, & criminalium. 534

Cognoſcendi cauſas Epiſcoporum. 623

Commutationis vltimarum voluntatum. 537

Compellendi ſponſos nolentes contrahere matrimonium. 591

Compoſitionis Clericorum. 467

Conditionum in fundatione iuriſpatronatus appoſitarum. 610

Ætatis in promouendis. 435

Educationis puellarum intus Monaſteria Monialium. 507

Electionis. 420. 427

Epiſcoporum titularium. 601

Erectionis nouarum dignitatum. 572

Erectionis nouarum Parochiarum. 513

Extauritarum. 556

Examinis, & Examinatorum. 440

Excommunicationis in ſubſidium. 504

Exemptionis, & exemptorum. 461

Explorationis voluntatis virginum Deo dicandarum. 502

Functionum Parochialium. 553

Habitus clericalis. 518

Illegitimæ ſucceſſionis filiorum in Eccleſijs paternis. 575

Inſignium Canonicalium. 573

Inſordeſcentiæ menſalis in excommunicationem. 437

Inſtitutionis in beneficijs iuris patronatus. 586

Interſtitionum circa ordinum ſuſceptionem. 510

Iudicum Synodalium. 464

Iudicum adiunctorum Capitulorum. 663

Iurium Parochialium. 544

Laicorum. 474

Largitionis munerum ad intellectum Bull. Clement. VIII. quæ incipit Religioſè. 449

Libertatis Eccleſiaſticæ tuendæ. 608

Locorum piorum. 485

Matrimoniorum inter raptorem, & raptam. 603

Matrimonij vagorum. 569

Miraculorum. 539

Miſſarum iuxta decreta Vrbani Papæ Octaui. 455

Nouitiorum. 522

Nullitatum proponendarum in iudicio iuxta Bullam Clement. VIII. 422

Obſeruationum dierum feſtiuorum. 577

Oratoriorum, tam publicorum, quam priuatorum. 599

Pœnarum retinentium ſoluere decimas. 628

Poteſtatis Epiſcopi in condendis teſtamentis ad pias cauſas. 446

Poteſtatis Abbatum conferendi Ordines Minores. 659

Præcedentiæ dignitatum, & Canonicorum. 582

Prælatorum inferiorum. 472

Procurationis, quæ Epiſcopo viſitanti debetur. 482

Promouendorum ad primam clericalem tonſuram. 618

Puniendi regulares recedentes ab eorum monaſterijs prætextu recurſus ad ſuperiores ſupremos. 560

Religionum ordinum militarium. 488

Remiſsionis Delinquentium nouiſsimè addita in calce Operis.

Reparationis Eccleſiarum, & Capellanum. 563

Reuiſionis vnionum. 532

Speciei præſentandi ad beneficia iuris patronatus. 615

Speciei appellandi. 619

Speciei recuſandi iudices ſuſpectos. 631

Speciei dandi coadiutores. 644

Status beneficialis. 648

Suppreſſionis beneficiorum. 641

Temporum vetitorum ad contrahendum matrimonium. 652

Viſitationis perſonarum, & locorum exemptorum. 654

INDEX

INDEX RESOLVTIONVM

QVÆ IN TERTIO, ET QVARTO VOLVMINE HVIVS OPERIS CONTINENTVR.

Num. 3. ad Tertium; Num. 4. ad Quartum Volumen remittit.

A

3 *Abſolutio generalis quæ à Papa conceditur in impetrationibus gratiarum, & in collationibus beneficiorum nõ prodeſt illis qui per annum continuũ pertinaces in cenſuris extiterunt. R. 213*

3 *Accuſatus de aliquo crimine an poſſit interim obtinere beneficium. R. 485*

3 *Actio ad rem eccleſiæ recuperandam an cedi poſſit abſque aſſenſu apoſtolico. reſ. 163*

3 *Actus correſpectiui quinam dicantur. reſ. 499*

3 *Affinitas quoad præbendum impedimentum matrimonio an diſſoluatur per mortem. reſ. 2*

3 *An ad contrahendam affinitatem requiratur vtriuſq. ſeminis ſeminatio. reſ. 3*

3 *An in alienatione bonorum eccleſiaſticorum, quorum inueſtitura ſpectat ad Principem temporalem requiratur aſſenſus Apoſtolicus, & Principis prædicti. reſol. 164*

Rerum eccleſiaſticarum alienatio reſcripti forma non adimpleta, & canonicorum expreſſo conſenſu, & ſubſcriptionis accedentibus corruit. reſ. 166

3 *Alienatio bonorum Eccleſiæ non facta ſeruata forma reſcripti Papæ an ſit nulla. reſ. 510*

3 *Alienans rem eccleſiæ cum clauſula ſaluo aſſenſu Apoſtolico, ſi poſſeſſionem tradit an rem amittat vltra cenſuras. reſ. 512*

3 *Alternatiua an competat Prælatis inferioribus. reſ. 4*

3 *An capitulum eccleſiæ Cathedralis habeat alternatiuam. reſ. 5*

3 *Alternatiuam an habeat capitulum ſede vacante. reſolut. 6*

3 *Alternatiua an poſſit reuocari à Papa conferendo beneficium. reſ. 9*

3 *Annus qui datur obtinenti beneficium requirens ordinem ſacerdotalem quando incipiat currere. reſ. 307*

Qui dicantur Apoſtatæ. reſ. 10

3 *Apoſtaſia quotuplex eſt, & quomodo puniatur. reſ. 11*

Quænam pæna, infligatur Apoſtatis iuxta diſpoſitionem, c. vt periculoſa ne Clerici, vel Monach. reſ. 12

An recedens à Monaſterio abſque licentia ſuperioris, & deferens habitum religionis dicatur apoſtata. reſ. 14

An dicatur apoſtata is, qui diſcedit à Religione animo redeundi ad illam. reſ. 15

3 *Apoſtata Monachus redire volens ad religionem an ſit recipiendus. reſ. 16*

An dicatur apoſtata is, qui abſque Prælati licentia extra Monaſterium vagatur cauſa ſtudiorum. reſ. 17

An Epiſcopus Monachus non portans habitum ſuæ religionis dicatur apoſtata. reſ. 18

An apoſtata poſſit vti beneficio annullationis profeſſionis infra quinquennium. reſ. 320

Quam poteſtatem habeat Archiepiſcopus in eius ſuffraganeos. reſ. 22

Quando licet appellare à ſententia ſuffraganei ad Metropolitanum. reſ. 23

An Archiepiſcopus teneatur ad reparationem Eccleſiæ. reſ. 24

An bona quæſita ab Archiepiſcopo præſumãtur quæſita ex redditibus eccleſiæ. reſ. 25

3 *Archiepiſcopi authoritas quando requiratur in ædificanda Eccleſia. reſ. 26*

De appellatione extraiudiciali, quod nõ poſſit fieri ad Archiepiſcopum, & quid in itineris arreptione. reſ. 27

An Archiepiſcopus teneatur facere exemptam domum clericorum ab hoſpitio militum vulgo alloggiamento. reſ. 28

An Archiepiſcopus poſſit taxare tempus infra quod Clericus incedendo abſque habitu, & tonſura dicatur in eo perſeuerare ita quod publicè æſtimetur laicus. reſ. 29

3 *Archiepiſcopus habens caſtrum continens plura corpora redditũum, quorum aliqua afferũt fructus quolibet anno, reliqua tamen maioris, redditus quolibet biennio, an illud locari poſſit vltra triennium. reſ. 30*

An Archiepiſcopus poſſit de nouo inquirere contra beneficiatum, in cuius fauorem protulit ſententiam. reſ. 32

3 *Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in compromiſſo ſuper rebus Eccleſiæ. reſ. 165*

An aſſenſus Epiſcopi in donatione iuriſpatronatus poſſit præſtari per epiſtolam. reſ. 293

Epiſcopo renitente præſtare aſſenſum in donatione iurispatronatus quid agendum. reſ.294

An aſſenſus,& licentia differant in donatione iurispatronatus. reſ. 295

3 *Aſſenſus Epiſcopi in donatione iurispatronatus an ex diuturnitate temporis præſumatur. reſ.296*

An aſſenſus Epiſcopi in donatione iurispatronatus extendatur. reſ.297

3 *Aſſenſus Epiſcopi an poſſit probari per teſtes. reſ.298*

An vbi donatio iurispatronatus ſit Epiſcopo requiratur aſſenſus. reſ.299

An donatio iurispatronatus deſinat dici libera ex eo, quod exigatur Epiſcopi conſenſus. reſ.300

4 *Abbas num præcedere debeat Vicariũ Epiſcopi. reſ. 392*

4 *Abbas an præcedat canonicos Chatedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ. reſ.391*

4 *Abbas conſtitutus administrator Eccleſiæ Cathedralis minores ordines ſubditis illius Epiſcopi concedere an poſſit. reſol.577*

4 *Abbates, qui ſubditis ſuis primam tonſuram, & minores ordines poſſunt conferre poterunt cum eiſdem in interſtitis diſpenſatores. reſ.577*

4 *Abbates an poſſint promouere ad ordines minores ſæculares habentes dimiſſorias ſuorũ Epiſcoporum. reſ.578*

An, qui eſt ſubditus Abbati in temporalibus tantum poſſit ab eo promoueri ad ordines minores. reſ. 580

4 *Abbatibus an competat cognitio cauſarum matrimonialium. reſ.271*

4 *Acta non eſſe integrè tranſportata alleganti, an incumbat onus probandi. reſ.10*

4 *Actuario an credatur, ſi dicat tranſportata eſſe omnia acta, & alia non extare. reſ.11*

4 *Adiuncti quibus in caſibus non ſint deputandi. reſ.593*

4 *Ætas decimiſexti anni, an ſufficiat ad profitendum in religione, in qua viget ſtatutum, vt illa emittatur in decimooctauo, ita vt profeſſio facta in tali tempore nõ ſit inualida. reſ.59*

4 *Ætas neceſſaria in illa, quæ eſt eligenda Abbatiſſa, an poſſit per Epiſcopum coarctari. reſ.60*

4 *Ætas ad beneficia curata, an poſſit coarctari per Epiſcopum. reſ.61*

Quæ ætas requiratur in promouendis ad dignitates, & perſonatus regulares. reſ. 56

De ætate requiſita ad obtinendum canonicatum in Eccleſiis Collegiatis. reſ.57

An ſi vnus dies deficiat in ætate ſeptennali neceſſaria, in ſponſalibus annullentur ipſa ſponſalia. reſ.58

Quia ætas requiratur in Iudice Synodali. reſ.116

4 *Anni curſus, qui inter vnum, & alterum ordinem interuenire debet qualiter computari debeat. reſ.202*

4 *Appellatio an cenſeatur nulla ob non tranſportationem actorum. reſ.8*

An diſpoſitio Concilij mandans poſſe Iudicem ad quem actis non traſportatis procedere ad expeditionem cauſæ locum habeat ſi acta fuerunt tranſportata verum non integra. reſ.9

An ſit ſatisfactum menti Concilij ſi acta fuerint tantum verbaliter tranſportata non autem realiter. reſ.12

4 *Appellatio de iure nouiſſimo Concilij Tridentini à quanã ſententia hodie detur. reſ.483*

Quænam dicantur ſententiæ interlocutoriæ habere vim diffinitiuæ ad effectum admittendi appellationes iuxta mentem Concilij. reſ.484

4 *Appellatione fructuum, redditunm, & prouētuum quænam veniunt ad effectum incurrendi in cenſuram contra occupante fructus, &c. reſ.146*

4 *Approbatio confeſſariorum à quonam ſit facienda. reſol. 311*

4 *Approbatio Epiſcopi in confeſſarios circa quænam debeat eſſe. reſ.313*

4 *Approbatio confeſſarij facienda per Epiſcopum an debeat eſſe in ſcriptis. reſ.314*

4 *Approbatio confeſſarij, an reuocetur per mortem approbantis. reſ.315*

4 *Approbatus ad ordines maiores, an ſit examinandus, ſi fuit eidem de nouo collatum beneficium. reſ.67*

Quinam poſſint approbari ad audiendas confeſſiones. reſ. 312

4 *Archiepiſcopus ſeu principale Concilium, an poſſit formare proceſſum contra Epiſcopum ad effectum illum tranſmittendi Rom. Pont. reſ.491*

Quid diſponat Sacrum Concilium Tridentinum circa cognitionem cauſarum Epiſcoporum. reſ.490

An in cauſis ciuilibus modici momenti poſſit procedere Archiepiſcopus contra Epiſcopum. reſ.495

4 *Aſperſiones domorum an connumerentur inter functiones Parochiales. reſ.310*

4 *Attentata an dicantur innouata poſt appellationem interpoſitam ab interlocutoria continente grauamen cum difficultate reparabile. reſ.2*

4 *Attentata num dicatur poſſeſſio beneficij capta poſt appellationem à collatione eiuſdem beneficij. reſ.3*

4 *Attentare an dicatur, qui continuat poſſeſſionem, quæ haberetur per clauſulam conſtituti poſſeſſorij, vel requiratur vera, & actualis poſſeſſio. reſ.4*

4 *Attentatorum reuocatio, an peti poſſit poſt concluſum in cauſa. reſ.5*

An & quando poſſeſſio beneficij patronati capta lite pendente per præſentatum dicatur attentata. reſ.6

Concluſio illa, quod qui continuat, non attentat, an locum habeat in eo, qui poſſidet beneficium reſeruatum. reſ.7

4 *Attentatum, quando dicatur, ad effectum, vt illo non reuocato, in cauſa principali procedi non debeat. reſolut.1*

B

3 B*Aro ſi erigit ius patronatus in caſtro an præſumatur illud acquirere vti perſona priuata, cuius linea poteſt de facili extingui in fauorem eccleſiæ, vel vti Baro, ita quod iuspatronatus tranſeat cum Caſtro. reſ. 465*

3 *Beneficia perſonalem reſidentiam requirentia dicũtur incompatibilia, & per impetrationem vnius alterum vacat, & quando contraria conſuetudo probanda ſit. reſ.470*

An ſi beneficium liberè reſignatum in manibus epiſcopi conferatur eius conſanguineo valeat collatio, & an iuuetur poſſeſſor regula de triennali. reſ 472

3 *Beneficium quando dicatur ſufficiens ad victum ad effectum, vt vnicum tantũ quis retinere valeat ex vi Concilij Trid. reſ.473*

An accipiens beneficium curatum ſine animo ſuſcipiendi presbyteratum teneatur ad reſtitutionem fructuum. reſ.474

An beneficiatus teneatur ad manutenendum oleum in lampadibus ſuæ eccleſiæ. reſ.477

An

Digitized by Google

3 *An habens beneficium curatum ſi poſtea nanciſcatur aliud beneficium incompatibile poſſit primum reſignare . reſ. 511*

3 *Beneficium an dicatur vacare per reſignationem prælato illam non acceptante. reſ. 399*

3 *An ſi beneficiorum permutatio non habuit effectum poſſint permutantes redire ad priora beneficia abſque noua ſuperioris collatione. reſ.400*

3 *Bona acquiſita a Clerico per diſtributiones quotidianas an veniant in ſpolio. reſ.584*

3 *Bigamiæ nomen quodnam dicatur. reſ.32.*

Per fornicationem, vel per adulterium non contrahitur bigamia, ſed neceſſario requiritur quod interueniat Matrimonium.reſ.33

3 *Bigamus caret omni priuilegio Clericali. reſ.34*

3 *Bigamus caret tonſura clericali, & prohibetur deferre habitum clericalem. reſ.35*

An bigamus ſit capax beneficij. reſ.36

An bigamus poſſit obtinere penſionem. reſ.37

Cognoſcens carnaliter vxorem adulteram an cenſeatur bigamus. reſ.39

3 *Blaſphemia quid ſit reſ.40.*

Qua pœna Blaſphemiæ delictum puniatur. reſ.41

An pœna c.2. de Maledictis locum ſibi vendicet in clerico Blaſphemo. reſ.42

An blaſphemia facti acrius punienda veniat, quam ea quæ oretenus prolata eſt. reſ.43

A pœna c.2.de Maledictis quibus ex cauſis quis excuſandus veniat. reſ.44

Proferens verba hæc Potta di Dio, an ſit Blaſphemia. reſ.54

Proferens verba hæc non lo potria far Dio, an ſit Blaſphemia, & an incidat in pœnas. cap. 2. de maledictis. reſ.46

An Bulla Clementis VIII. contra ſollicitantes mulieres in confeſſione locum ſibi vendicet contra ſollicitantes per interpoſitam perſonam. reſ.65

3 *Bulla Clem.VIII. contra ſollicitantes mulieres in confeſſione an locum habeat ſi mulier ſollicitauerit confeſſarium. reſ.67*

An Bulla Pij V. contra promotos ab alienis epiſcopis abſque literis dimiſſorialibus, locum ſibi vendicet in ordinatis ordinibus minoribus. reſ.236.

Quibus in caſibus ſubditis alienis poteſt epiſcopus ſacros ordines conferre abſque literis dimiſſorialibus proprij epiſcopi. reſ.237

An bulla Sixti V. quemadmodum priuat clericum beneficio abſque declaratione, ita etiam inducat priuilegium fori reſ.476

4 *Banniti an dicantur Vagi ad effectum contrahendi matrimonium, iuxta formam Concilij.reſ.354*

4 *Benedictio cinerum an ſpectet ad Parochum. reſolutio 306*

4 *Benedictio Palmarum an connumeretur inter functiones Parochiales.reſ.307*

4 *Benedictio fontis Baptiſmalis an connumeretur inter functiones parochiales. reſ.308*

4 *Beneficia militum Sancti Ioannis, an dicantur verè, & propriè beneficia Eccleſiaſtica. reſ.184*

4 *Beneficia exemptorum, vel Epiſcoporum vacantia per eorum obitum, an ſint effectu.reſ.105*

4 *Bona patrimonialia, an ſicuti prohibentur alienari, ita etiam, nec valeant diuidi, permutari, dari in ſolutum, & hypothecari. reſ.88*

4 *Bona patrimonialia, an poſſint alienari, ſeu renunciari ſi clericus iam ordinatus habeat aliunde, ex quo viuere poſſit. reſ.89*

4 *Bona patrimonialia clericorum ad quorum titulum promouentur per quodnam tempus præſcribantur. reſolut.90*

4 *An pro bonis patrimonialibus, ad quorum titulum fuit quis ordinatus detur electio fori iuxta mentem l.vnicæ C. quando imper. inter pupil.& Vid. reſ.92.*

4 *Bona patrimonialia clericorum, an ſint exempta a ſolutione gabellarum, & Collectarum, ita vt illas imponentes, vel exigentes incidant in canonem Bullæ Cænæ.*

4 *Bona patrimonialia ſemel aſſignata filio clerico, an ſint iterum danda ſi prius habita amiſit. reſ.87.*

4 *Bona Religionis Hieroſolymitanæ, an poſſint alienari abſque aſſenſu Apoſtolico interueniente aſſenſu magni magiſtri. reſ.169*

4 *Bulla Clementis VIII. quid diſponat. reſ.30.*

An diſpoſitio huius Bullæ intret, ſi vtraque pars non fuerit citata ad audiendam ſententiam. reſ. 32

An ſi citatio fuerit facta domi ſubintret diſpoſitio huius Bullæ ad effectum dicendi de nullitate. reſ.33

De ratione cur Bulla Clementis admiſit nullitatem ex defectu citationis. reſ.34

De ſecunda ſpecie nullitatis, quæ per Bullam Clementis opponi permittitur, quæ eſt defectus mandati. reſolut.35

An diſpoſitio Bullæ circa hoc caput locum ſibi vendicet, ſi mandatum fuerit reuocatum. reſ.36

An diſpoſitio Bullæ de qua ſupra, locum habeat exiſtente mandato verum nullo. reſ.37

Diſpoſitio Bullæ, an locum habeat, vbi comparet in iudicio vnus ex procuratoribus inſolidum conſtitutis. reſ.38

De tertia ſpecie nullitatis, quæ eſt ex defectu Iuriſdictionis. reſ.39

4 *Bulla Cænæ. can.17. quid diſponat, & an concordat cum Concilio Tridentino ſeſſ. 22. can. 11. de reformatione. reſ.140*

C

3 *Camera Apoſtolica, quæ ſuccedit in ſpolijs an teneatur ad expenſas funeris. reſ.428*

3 *Camera Apoſtolica quæ ſuccedit in ſpolijs an teneatur ad omnia debita prælati defuncti. reſ 429*

3 *Concurrente collectore Apoſtolico cum hærede inſtituto a Prælato quid faciendum. reſ.430*

3 *Camera Apoſtolica, an teneatur ſoluere ſalaria ſeruorum Epiſcopi mortui. reſ.431.*

3 *Canonici Regulares an poſſint in proceſſionibus deferre Crucem.reſ.553*

An obtinens ſolum titulum Canonicatus abſque tamen poſſeſſione poſſit dare vocem in capitulo.reſ.523

Qui ſunt caſus epiſcopis Reſeruati. reſ.85

Quos caſus epiſcopi reſeruare ſolent. reſ.81.2

3 *Caſus reſeruati non dantur in articulo mortis. reſ.82.2*

3 *Caſus reſeruati an ligent foreſes. reſ. 83.2*

An ſub generali approbatione confeſſariorum cenſeantur conceſſi caſus reſeruati. reſ 84.2

An capitulum ſede vacante poſſit abſoluere reſeruata epiſcopo.

Index Reſolutionum

ſcop.reſ.85.2

3 Cenſuarius contractus an dicatur validus ſi fuerit conſtitutus ſuper prædijs eligendis nunquam facta electione, & an creditor medio tempore ſit anterior. reſ.95

An per inſtrumentum venditionis cum onere ſoluendi cenſum probetur cenſus. reſ.91

An Inſtrumentum cenſus vitalitij poſſit reſcindi ob alienationẽ corporis ſuppoſiti in conſtitutione ipſius.reſ.92

Impoſitio cenſus facta ſub conditione redimendi cenſum certo, & futuro tempore an ſit valida. reſol. 93

An cenſus impoſitus ſuper bonis fideicommiſſo ſubiectis valeat. reſ.94

3 Charitatiuum ſubſidium an competat inferioribus epiſcoporum. reſ.87.1

3 Charitatiuum ſubſidium an epiſcopus poſſit exigere pro expeditione bullarum. reſ.88

An charitatiuum ſubſidium poſſit exigi vltra taxam. reſol.89

An charitatiuum ſubſidium debeatur de diſtributionibus quotidianis.90

3 Chriſtianis an licitum ſit negociari, & mercari cum ſarracenis, & Barbaris. reſ.494

An chriſtianus non cathechizatus dici poſſit hæreticus. reſ.495

De citatione per edictum non nulla practicabilia.reſ.96

3 Citatio an ſit de ſubſtantia ad obtinendam poſſeſſionem vacantem.reſ.582

3 Clem.vnic. de conſanguinitate, & affinitate quoad inflictionem pœnarum an ſit ſublata per diſpoſitionem Cõcil., Trid.ſeſſ.24.can.5. de reformat.reſ.1

Tex. in Clem. plures de iure patronatus an procedat in iure patronatus legato,vel dato alicui familiæ.reſ.587

3 Clauſula appellatione remota quid operetur.reſ.97

3 Clauſula vocatis vocandis quid operetur.reſ.98

3 Clauſula vt aſſeris quid operetur. reſ.99

3 Clauſula motu proprio quid operetur. reſ.100.

3 Clauſula inducas in poſſeſſionem, & inductum defendas quid operetur.reſ.101

3 Clauſula, & cum abſolutione a cenſuris quid operetur. reſ.102

3 Clauſula amoto quolibet illicito detentore quid operetur. reſ.103

3 Clauſula conſtito quid operetur. reſ.104

3 Clauſula quatenus iuspatronatus mixtum quid operetur. reſ. 105

3 Clauſula ex nunc prout ex tunc quid operetur. reſ.106

3 Clauſula habita, vel non habita in reſeruatione penſionis appoſita quid operetur.reſ. 107

3 Clauſula ſine retardatione ſolutionis penſionis quid operetur. reſ.108

3 Clauſula dummodo remaneant centum pro Rectore quid operetur.reſ.109

3 Clauſula vt aſſeris quid operetur. reſ.110

3 Clauſula ſi ita eſt quid operetur. reſ.111

3 Clauſula ſine præiudicio executionis literarum Apoſtolicarum. reſ.112

3 Clauſula ſi quis ſenſerit ſe grauatum compareat an excuſet excommunicantem à pœna capituli ſacro de ſentent. excom.reſ.178

3 Clauſula motu proprio an auferat ſurreptionem in præiudicium tertij. reſ.506.

3 Clericus clericalem habitum dimittens, & in ſæculari habitu incedens an dicatur Apoſtata.reſ. 13.

3 An clericus coniugatus in ciuilibus gaudeat priuilegio fori. reſ.113

Quid requiratur in Clericis coniugatis, vt dicantur eſſe de foro eccleſiaſtico. reſ. 114

3 Clericus coniugatus omittens habitum, & poſtmodum reaſſumens quãdo gaudeat clericali priuilegio. reſ.115

3 Clericus coniugatus moriente ipſo ſuperſtite illius vxore vnica, & virgine manens in viduitate in habitu, & tonſura gaudet omnibus priuilegijs clericorum non coniugatorum. reſ.116

An clericus coniugatus teneatur ad collectas, datia, & gabellas. reſ.117

An clericus coniugatus poſſit habere beneficia.reſ.118

An clericus primæ tonſuræ teneatur ad collectas.reſ.129

3 Clericus emens bona allibrata, ſeu in æſtimo poſita, pro debitis contractis an teneatur ad collectas. reſ.130

3 Clericus quibus in caſibus teneatur ad collectas. reſ.133

3 Clericus an teneatur contribuere annua onera impoſita pro rebus, quas poſſidet.reſ.134

3 Clericus qui reſignauit beneficio an poſtea gaudeat priuilegio fori. reſ.308

3 Clericus in minoribus conſtitutus, qui non ſeruit eccleſiæ an poſſit tanquam inutilis expelli a Collegio clericorum, & declarari laicus. reſ.315

3 Clericus non intitulatus an poſſit compelli vt interſit diuinis officijs. reſ.316

An clericus habens actionem ad beneficium dicatur beneficiatus, vt vti valeat priuilegio fori iuxta mentem Concilij.reſ.319

An vt clerici teneantur ad collectas pro publicis neceſſitatibus impoſitis, requiratur licentia Põtificis.reſ.422

3 Clericus contrahens matrimonium non ſeruata forma Concilij Trident. ſeſſ.24. cap.1. an amittat beneficium. reſ.454

3 Clericus tutor an poſſit conueniri pro reddenda ratione adminiſtrationis coram iudice laico. reſ. 505

3 Clerici obtinent priuilegium fori etiam quoad bona patrimonialia. reſ.578

3 Clericus ſeipſum percutiens, an incidat in canonem ſi quis ſuadente.17.q.4.reſ.581

3 Collatio beneficij reſeruati facta per ordinarium an ſit ipſo iure nulla. reſ.382

Beneficij collatio excommunicato facta an teneat de iure. reſ. 119

In collatione beneficiorum quæ ætas exigatur. reſ. 120

Duobus beneficiatis colligantibus mortuis extinguitur lis, & beneficium remanet liberum.reſ.121

Beneficij collatio, ſiue renunciatio probari an poſſit per teſtes. reſ.122

Beneficiatus an teneatur probare de iuſto titulo beneficium renunciantis. reſ.123

Beneficij collatio clandeſtina an ſimulata præſumatur. reſ.124

3 Collatio beneficij tanquam vacantis per priuationem an valeat ſi ſit facta pendẽte tẽpore appellationis.reſ.125

3 Collector apoſtolicus habet intentionem fundatam quod bona prælati ſint quæſita intuitu eccleſiæ.reſ.433

An coloni clericorum collectari poſſint. reſ.131.2

An commendatores ordinum S. Ioannis Hieroſolymitani teneantur ad collectas. reſ. 131

3 Commendam obtinens an dicatur obtinere beneficium eccleſiaſticum, reſ.138

3 Ceſſante commenda per obitum commẽdatarij an dicatur bene-

Digitized by Google

beneficium vacare per obitum illius. reſol.139
3 *Cõmendam perpetuam ſolus Papa facere poteſt. reſ.140*
3 *Cõmendatarius turbatus an poſſit agere ſpolio. reſ.141*
3 *Cõpatronus an poſſit conſentire præſentatione de ſe factæ per alios compatronos, ita vt vox eius augeat vocem ad ſui commodum. reſol.516*
3 *Concilium Tridentinum circa annullationem profeſſionis an obliget in foro conſcientiæ. reſol.321*
An per Concilium Trident. ſit derogata tacita profeſſio, & ex quibus inducatur iſta tacita profeſſio. reſ.329
Quid ſtatuat Concil. Trid. ſeſſ.25. cap.16. de Regular. reſol. 349
3 *Concurſus an requiratur in beneficijs ſimplicibus. reſ. 518*
In quibus caſibus in prouiſione Parochialium non requiratur concurſus. reſ.519
Ius approbandi confeſſarios ad quem ſpectet. reſ.511
An confraternitates teneantur ad collectas. reſ.127
3 *Confraternitates an dicantur loca pia. reſ.142*
An confraternitas gaudeat priuilegio fori. reſ.145
3 *Confraternitates laicorum an poſſint cogi accedere ad proceſſiones. reſ.146*
An confraternitates laicorum poſſint per Epiſcopum viſitari. reſ.147
An conſenſus poſſit ſubſequi donationem iurispatronatus. reſ.289
An huiuſmodi conſenſus ſit formalis ita quod ipſo deficiẽte donatio iurispatronatus corruat. reſ.290
An ſola præſentia Epiſcopi tempore donationis Iurispatronatus inducat aſſenſum. reſ.291
Quando dicatur aſſenſus expreſſus, quando verò tacitus in donatione Iurispatronatus. reſ.292
Si conſenſus in impoſitione penſionis non appareat, an præſumatur, vel penſio dicatur nulla, & de practica imponendi conſenſum, ad intellectum Regulæ Cancellariæ. reſ.471
An qui debet dare conſenſum poſſit ad illum præſtandum cogi, & qua via. reſ.524
An conſenſus præſtitus per procuratorem, qui reuocatus eſt, & formam, ac fines mandati non obſeruauit actus ſit nullus, & reſignatio inde ſecuta infirma. reſ.532
3 *Conſtitutio Pij V. de publicãda reſignatione beneficiorum an in reſignationibus in manibus ordinarij factis habeat locum. reſ.333*
An valeat conſuetudo alicuius tribunalis qua cautum eſt, vt nobiles tantum aduocati ſedeant, non autem ignobiles. reſ.555
3 *Cubicularij honoris Pontificis an dicantur familiares ad effectum, vt ſub regula Reſeruatoria comprehendantur eorum beneficia. reſ.183*
4 *Candelarum benedictio num connumeretur inter functiones parochiales. reſ.305*
4 *Canonici adiuncti, an dum inſeruiunt Epiſcopo iudicialiter procedendo lucrentur diſtributiones quotidianas. reſ.591*
4 *Capitulũ Sede vacante, an poſſit facere compoſitiones, & applicare locis pijs, vel Nuncius Apoſtolicus poſſit illas applicare Cameræ Apoſtolicæ. reſ.118*
4 *Capitulum Sede vacante, an poſſit exigere procurationes debitas ratione viſitationis. reſ.156*
4 *Capitulum Sede vacante, an poſſit cognoſcere de cauſis matrimonialibus. reſ.273*
4 *Cappellania abſque authoritate ordinarij fundata, an poſſit teneri per laicum. reſ.135*
4 *Cappellani Regij coram quo ſint conueniendi pro eorum cauſis. reſ.495*
Qui dicantur Capellani Regij. reſ.496
Quid diſponat Concilium Tridentinum circa Capellanos Regios. reſ.497
4 *Cantores, & muſici Capellæ Regiæ, an gaudeant priuilegio exemptionis. reſ.494*
4 *Capellani Regij actu non ſeruientes, an gaudeant beneficio exemptionis. reſ. 495*
4 *Capellani Regij, an poſſint ad libitum reuocari. reſol. 496*
An ad titulum Capellaniæ Regiæ, quis ordinari poſſit. reſ.497
4 *Cedulones quare contra excommunicatos affigantur. reſ. 13*
4 *Cedulones an poſſint affigi cum figuris dæmonum. reſ.14*
4 *Cedulones an poſſint affigi contra excommunicatum ob non ſolutionem penſionis, ſi penſionarius offert mittere litteras cambij. reſ.15*
4 *Cedulones an poſſint affigi contra excommunicatos ſi compareant, & petant abſolui. reſ.16*
4 *Cedulones affigi contra declaratos excommun. abſoluendos à Papa quando remouendi ſint. reſ.17*
4 *Cedulones an ſtatim affigi poſſint poſt latam excommunicationem, vel terminus decem dierum conceſſus ad appellandum expectari debeat. reſ.18*
In affixione cedulonum, an ſit neceſſaria citatio partis. reſ.19
Amotio, ſiue laceratio cedulonum à quonam in dubio præſumatur facta. reſ.20
4 *Cedulones an poſſint remoueri ſub prætextu publicæ vtilitatis abſque licentia ſuperioris. reſ.21*
4 *Cedulones amouere tentans, & illos in effectu non amouens an in excommunicationis labem incidat. reſol. 22*
Lacerans minimam partem cedulonis an in cenſuras incidat. reſ.22
Remouens cedulonem affixum contra declaratos excommunicatos ſi id egerit calore iracundiæ, an incidat in excommun. reſ.23
4 *Cedulones an affigi poſſint pendente appellatione ab excommun. lata ſub conditione ante conditionis purificationem. reſ.24*
4 *Cedulones an affigi poſſint vbi excommunic. lata eſſet poſt appellationem. reſ.25*
4 *Cedulones an affigi poſſint pendente appellatione à declaratoria excommunicationis continente factum notorium. reſ.26*
4 *Clericus, qui cedulones quibus denunciabatur excommunicatus lacerauit, an beneficijs priuetur. reſ.27*
4 *Cenſura contra vſurpantes an extendatur pariter contra mandantes vſurpare. reſ.141*
4 *Cenſura contra vſurpantes bona, & fructus Eccleſiæ an extendatur ad vſurpantes fructus patrimonij Clerici ad cuius titulum fuit ordinatus. reſ.142*
4 *Cenſura contra vſurpantes bona Eccleſiæ an locum ſibi vendicet in cuſtodiente, ac celante rem Eccleſiæ vſurpatam. reſ.143*
4 *Cenſura contra occupantes, & vſurpantes an locum ſibi vendicet in emente, & ſic detinente bona Eccleſiæ non obtempto aſſenſu Apoſtolico. reſ.144*
An in hæredibus occupantium, qui per 30. annos pacificè, & bona fide poſſiderunt, & canonem ſoluerunt

cadat cenſura S. C. T. reſol. 145

4 Cenſura lata in Bull. in Cæn. Dom. contra trahentes perſonas Eccleſiaſticas an liget illum, qui trahit nouitium ad forum ſæcularem. reſ. 250

4 Citari poſſit Epiſcopus ad perſonaliter comparendum in Rom. Cur. reſ. 493

4 Cauſa depoſitionis Epiſcoporum ad quem ſpectet. reſ. 494

4 Clauſuræ ſub nomine quidnam veniat. reſ. 187

4 Clauſura quaſnam moniales obliget, ita quod à monaſterio egredi non poſſint. reſol. 188

4 Clauſura monialium, an poſſit procurari per locorum ordinarios in monaſterijs, quæ regularibus ſubduntur. reſolut. 189

4 Cauſæ ex quibus facultas monialibus exeundi à monaſterio concedi poſſit quænam ſit. reſ. 192

4 Clerici ſaluatici, qui dicantur. reſol. 223

4 Clerici ſaluatici an ſint idem, quod clerici coniugati. reſolut. 224.

4 Clerici ſaluatici an dicantur perſonæ Eccleſiaſticæ. reſolut. 225.

4 Clerici ſaluatici an poſſint conſtitui, & aſſignari ſeruitio Eccleſiæ à Capitulo Sede vacante. reſ. 227

4 Clerici ſaluatici an poſſint expelli, quando iniuncto ſeruitio non incumbunt. reſ. 228

4 Clerici ſaluatici quonam numero poſſint à locorum ordinarij, creari. reſ. 229

4 Coactio facienda ſponſis ad contrahendum matrimonium an locum habeat vbi ſponſalia non ſunt iurata. reſolut. 406.

4 Contrahens ſponſalia cum prima abſque iuramento, ſi poſtea cum iuramento cum alia contrahit cum qua poteſt cogi ad contrahendum. reſ. 407

An ſubſiſtente legitima cauſa non contrahendi matrimonium Iudex poſſit recedere à coactione. reſ. 408

An ſit legitima cauſa non cogendi ad contrahendum vbi magna eſt diſparitas inter ſponſas. reſ. 409

An iuſta cauſa ſit non cogendi ad contrahendum odium capitale inter ſponſos. reſol. 410

An iuſta cauſa non cogendi ſponſum ad contrahendum ſit defectus non purificatæ conditionis. reſ. 411

An iuſta cauſa ad non cogendum ad contrahendum matrimonium ſit indignatio parentum. reſ. 412

An ſit legitima cauſa non cogendi ad contrahendum matrimonium morbi gallici ſuſpitio. reſ. 413

An ſit legitima cauſa non cogendi ad contrahendum matrimonium contradictio parentum. reſ. 414

An timor exhæredationis bonorum paternorum ſit legitima cauſa non cogendi ſponſos ad contrahendum matrimonium. reſ. 415

Vt Iudex poſſit deuenire ad coactionem eſt neceſſe, vt ſponſalia probentur, & ex quibus probentur hic oſtenditur. reſ. 416

Qualiter cogantur ſponſi ad contrahendum matrimonium. reſ. 405

An timor ſcandali, inimicitiarum, & homicidij ſit legitima cauſa recedendi à coactione. reſ. 417

An ſit legitima cauſa non cogendi ad contrahendum ſi ſponſa dotem promiſſam ſoluere non poteſt. reſ. 420

4 Coactio ad contrahendum an ceſſet contractis ſecundis ſponſalibus per ſponſam, & ſequuta copula. reſ. 422

4 Cauſa rationabilis, an ſit cur ſponſus per cenſuras non poſſit compelli ad contrahendum matrimonium ſi cum ſponſa concubuit, & ob id odium inter eorum conſanguineos ortum fuerit. reſol. 423

4 Coadiutoris deputatio facta ab ordinario vigore S. C. T. an ſit attentata, ſi fuerit exequuta poſt appellationem. reſol. 546.

Quid diſponat S. C. T. circa coadiutores. reſ. 543

An in alijs caſibus præter S. Conc. Trid. detur coadiutor. reſ. 543.

An deputatio coadiutoris virtute S. C. T. parocho impedito poſſit fieri à Vicario. reſ. 545

4 Cognitio cauſarum matrimonialium, & criminalium ad quem regulariter ſpectet. reſol. 268

An ex delegatione poſſit inferior Epiſcopo habere huius cauſæ cognitionem. reſol. 269

4 Cognitio criminis adulterij ad effectum ſeparationis matrimonij ſpectat ad Epiſcopum. reſ. 274

4 Collatio Parochialis facta penitus illiterato an poſſit declarari nulla ipſo Iure. reſ. 544

4 Collegiata inſignis ad effectum ſupprimendi beneficia, vt illi vniantur quænam dicatur, & qualiter probetur, reſolut. 538.

4 Comeſtibilia an poſſint vendi in die feſtiuo. reſ. 387

4 Commendatores an teneantur ad reparationem Eccleſiæ ipſius commendatæ. reſ. 346

4 Commiſſarius diſpenſationis matrimonialis qualiter probare debeat gradum conſanguinitatis. reſ. 527

4 Commiſſarius diſpenſationis matrimonialis, quo caſu non tenetur illam expedire. reſ. 528

4 Commiſſarius cui dirigitur diſpenſatio matrimonialis an poſſit non obſtante, quod de copula inceſtuoſa non fuerit facta mentio poſſit procedere ad executionem diſpenſationis. reſol. 529

4 Compoſitiones exceſſiuæ factæ per Epiſcopum, an poſſint moderari à Metropolitano Archiepiſcopo. reſol. 123

Facta compoſitione de pecunia ſoluta, quid facere debeat Prælatus. reſol. 124

4 Cauſæ iuſtæ quænam ſint, vt Epiſcopus valeat compoſitiones facere, & punire clericos pœna pecuniaria. reſol. 119

4 Conditio vt minor quatuordecim annorum admittatur ad beneficiũ Iuriſpatronatus appoſita in ipſius fundatione an ſit reijcienda per Epiſcopum. reſol. 469

4 Conditio in limine fundationis appoſita, vt Rector beneficij nominet ſibi ſucceſſorem, an ſit admittenda. reſ. 470

4 Conditio adiecta in limine fundationis, vt bona in dotem conſignata poſsint reuocari per patronos, eorumque hæredes an ſit admittenda. reſol. 471

4 Conditiones appoſitæ à fundatore ob cultum diuinum, vel ob ſui memoriam, honorem, & commodum ſuæ familiæ, an mutari poſſint. reſol. 277

4 Conditiones in fundatione adiectæ ſi fuerint impoſsibiles, & contra canones, an ſint obſeruandæ. reſol. 463

Quæ conditiones ſunt admittendæ, vel reijciendæ. reſolut. 465

In conditionibus admittendis, an requiratur expreſſus Epiſcopi conſenſus, & an poſſit ſuperuenire. reſ. 467

4 Conditiones adiectæ in limine fundationis, an poſsint ex poſt facto reuocari cum conſenſu Epiſcopi. reſ. 468

4 Conſuetudo regionis an excuſet ab obſeruantia dierum feſtiuarum, ita vt pœna ab Epiſcopo impoſita exigi non poſſit. reſol. 377

4 Conuerſi an dicantur ſubditi ad effectum, vt ab eorum Abbatibus promoueri valeant ad ordines minores, reſ. 582

4 Crimi-

4 Criminoſus an poſsit creari clericus ſaluaticus ſi tempore quo creatur eſt emendatus, & abſolutus. reſol. 230

D

3 DElegatus Principis delinquens an ſit remittendus ipſi Principi, an verò puniri debeat per ipſum ordinarium. reſol. 492
Quænam ſit praxis circa derogationem iuriſpatronatus, reſol. 148
Quibus ex cauſis ſolet Summus Pontifex derogare iuripatronatus, reſol. 149
3 Dictio niſi quid importet explicatur. reſol. 500
An diſpenſatus vt poſsit obtinere in eadem eccleſia duo beneficia, ſi præſens ſit diuinis officijs, conſequi debeat duplices quotidianas diſtributiones, an verò ſimplices. reſol. 467
An diſpoſitio Can. 16. ſeſſ. 25. habeat locum in ſolutione debiti. reſol. 128
3 Diſpoſitio captatoria facta confraternitati, an valeat. reſol. 143
An diſpoſitio Conc. Tridentini, ſeſs. 25. locum habeat in militibus Sancti Iacobi, & alijs, qui ducunt vxorem. reſol. 325
3 Diſpoſitio tex. in c. omnipotens Deus extra de accuſat. an procedat poſt annum. reſol. 542
3 Diſpoſitio tex. in c. plerumque de donationibus inter virũ, & vxorem quomodo procedat, & quibus caſibus limitetur, & multa ad materiam. reſol. 570
In diſtributionibus relictis Canonicis tempore funerum an habeat locum ius accreſcendi. reſol. 564
3 Donatio Iuriſpatronatus facta laico abſque conſenſu Epiſcopi dicitur nulla. reſol. 288
3 Duellum quibus legibus cenſeatur prohibitum. reſol. 47
An acceptans duellum ob defenſionem proprij honoris incidat in pœnas præfatæ Bullæ. reſol. 48
Prouocans ad Duellum calore iracundiæ an excuſetur à pœnis Bullæ. reſol. 51
An prouocans ad Duellum aſsignando ei locum & ibi accedens etiam non ſequuto effectu, quia aliter non venit incidat in pœnas. reſol. 52
3 Dux exercitus exponens aliquos eius milites ad ſingulare certamen pro verificando delicto an incidat in pœnas Bullæ. reſol. 50
Eccleſiaſtica ſepultura an denegetur decedenti in duello. reſol. 53
An aſtantes, & inſpicientes caſu in duello incidant in pœnas Bullæ. reſol. 54
4 Decimarum in exactione quo ordine ad præceptum excommun. ſit procedendum. reſol. 500
Quid diſponat S. C. T. circa renitentes ſoluere decimas. reſol. 499
An diſpoſitio S. C. locum habeat circa pœnam excomm. quoties decimæ ſunt laicis conceſſæ in priuilegium cum clauſula ſpeciali derogatoria. reſol. 501
Exceptio præſcriptionis an impediat quominus Epiſcopus non poſsit excommunicare nolẽtem ſoluere decimam. reſol. 502
An ſi ex parte remittentis ſoluere decimas allegatur priuilegium cum præſcriptione poſsit excommunicari virtute Concilij. reſol. 503
An poſſeſsio immemorabilis non ſoluendi decimas operetur, ne poſsit fieri præceptum ſub pœna excommunicationis. reſol. 504
An ſola poſſeſsio non ſoluendi decimas abſque titulo ſufficiat, ne poſsit Epiſcopus facere præceptum ſub pœna excommunic. contra renitentes ſoluere decimas. reſ. 505.
An poſseſsio non ſoluendi authoris, & ſit prædeceſſoris proſit ſucceſſori, quaminus non poſsit excommunicari. reſol. 506
4 Decretum de ſequeſtrando an dicatur habere vim diffinitiui ad effectum admittendi appellationem. reſol. 488
4 Delatio Sanctiſsimi Sacramenti, & celebrationes Miſſarũ Feriæ V. in Cœna Domini, & Sabbati Sancti, an connumeretur inter functiones parochiales. reſ. 309
4 Deputatio adiunctorum, an locum ſibi vendicet in Capitulis non exemptis. reſol. 586
Quid diſponat S. C. Trid. reſol. 584
An neceſsitas Epiſcopo deputandi adiunctos procedebat de iure antiquorum Canonum. reſol. 585
4 Deputatio adiunctorum, an poſsit fieri de perſonis extra Capitulum canonicorum. reſol. 587
Portionarij, an poſsint deputari in adiunctos. reſol. 388
An in punitione Canonicorũ Eccleſiæ Collegiatæ debeant deputari adiuncti. reſol. 590
An in delictis leuibus Canonicorum requiratur deputatio adiunctorum. reſol. 592
4 Deputatio Iudicum adiunctorum, an debeat fieri vbi agitur de crimine per totum Capitulum patrato. reſ. 594
4 Deputata ad certos pios vſus, an poſsint commutari ad alios meliores ſine authoritate Pontificis cum conſenſu hæredis. reſol. 275
Derogatio iuris quæſiti, an ſit neceſſaria in commutatione voluntatis facta per Papam. reſol. 276
4 Diaconi Saluatici, an poſsint remoueri ab Epiſcopo abſque cauſa. reſol. 226
Dies à qua hora incipiat ad effectum ne matrimonium contrahi poſsit à prima die aduentus vſque ad diem Epiphaniæ, & à Feria 4. cinerum vſque ad octauam Paſchatis. reſol. 562
4 Dies feſtiuos indictos in Synodo ab Epiſcopo, an teneantur obſeruare Regulares ſub obligatione pœnæ indictæ. reſol. 379
4 De intellectu text. in cap. fin. de Ferijs circa indictiones diei feſti. reſol. 385
4 Dignitates conſtitutæ in Eccleſiis Cathedr. aut Collegiatis, an præcedere debeant Abbates. reſol. 393
Quænam dignitates in Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis præcedere debeant. reſol. 594
4 Diſpẽſatio conceſsa mulieri propter incompetentiam dotis, an ſit mandanda executioni ſi inuenit ignobilem, & diuitem. reſol. 516
Quid diſponat S. C. T. reſol. 514
Quænam ſint cauſæ diſpenſationis. reſol. 514
An ſi dos, quo tempore impetrationis diſpenſationis erat incompetens efficiatur poſtmodum competens, ita vt poſsit Bulla diſpenſationis executioni demandari. reſ. 517
An dos dicatur competens reſpectu vnius filiæ ſi pater dotando illam non poſſet alius competenter dotare. reſol. 518
An dos dicatur competens ſi puella pauperrima ſperet magnam hæreditatem. reſol. 519
4 Dos an dicatur competens ſi ſupplenda veniat per extraneam perſonam. reſol. 520

4 Dos in

Digitized by Google

Dos incompetens, quanam dicatur ad effectum verificandi Bullam diſpenſationis. reſ.515
Quisnam dicatur locus anguſtus ad effectum diſpenſandi. reſ.521
4 *Diſpenſatio concessa propter anguſtiam loci, an ſit mandanda executioni ſi mulier in alio loco vicino virũ ſuæ conditioni parem inuenire poteſt. reſ.522*
4 *De diſpenſatione Summi Pontificis, an liberet à pœna tẽporali conſanguineos, qui contraxerunt. reſ.523*
4 *Diſpenſatio matrimonialis conceſſa pro foro externo cum conditione ſi copula non interceſſerit, an valida ſit copula occulta interueniente. reſ.530*
4 *Diſpenſatio conceſſa propter incompetentiam dotis cum clauſula dummodo augeatur dos qualiter argumẽtum fiat. reſ.531*
4 *Diſpenſatio ſuper interſtitijs qualiter ſit facienda. reſol. 215*
4 *Diſpoſitio Concilij mandans poſſe Iudicem ad quem actis non tranſportatis procedere ad expeditionem cauſæ an locum habeat ſi acta fuerunt tranſportata verum non integra. reſ.9.*
4 *Diſpoſitio Concilij an ſit ſeruanda circa matrimoniũ contrahendum per vagum in eo, qui licet ſit incola eſt tamen notus Parocho. reſ.355*
4 *Diſpoſitio Sac.Conc. circa matrim. per vagos contrahendum an locum habeat in perſonis habentibus certum domicilium verum ſunt ignoti in loco vbi contrahunt. reſ. 356*
4 *Diſpoſitio huius Bullæ an intret ſi vtraque pars non fuerit citata ad audiendam ſententiam. reſ.32*
4 *Diſpoſitio Bullæ circa hoc caput, an locum ſibi vendicet, ſi mandatum fuerit renocatum. reſ. 36*
4 *Diſpoſitio Bullæ de qua ſupra an locum habeat exiſtente mandato, verum nullo. reſ.37*
4 *Diſpoſitio Bullæ an locum habeat vbi comparet in iudicio vnus ex procuratoribus inſolidum conſtitutis. reſ. 38*
4 *Diſtributio bonorum Eccleſiæ circa eius fabricam, & reparationem, an ſit hodie quemadmodum antiquis temporibus. reſ. 346*
4 *Diuturnitas temporis an operatur ordinarium in ſuppreſſione iuſtificas ſe cauſas, ſi ex actis nihil apparet. reſ. 541*
4 *Donari an poſſit à Religioſis ex cauſa remunerationis abſque metu pœnarum Bullæ Clem. VIII. reſ.83*
Quibus pœnis afficiantur religioſi donationes, ſeu largitiones munerum facientes. reſ. 80
An præpoſitæ pœnæ ligent, abſque Iudicis declaratoria. reſ.81
Quibus perſonis prohibita ſit largitio munerum. reſ.82
Quibus perſonis nõ prohibita ſit munerum largitio. reſ.84
Quanti valoris eſſe debeant munera, ne ſint contra Bullã Clem. VIII. reſ. 86

E

3 *ECcleſia fauore an in dubio pro caducitate iudicandum ſit in emphyteuſi Eccleſiaſtica. reſ.150*
3 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica an præſumatur perpetua, vel temporalis, ſi nihil eſt expreſſum. reſ.151*
3 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica, quæ peruenit ad aliam Eccleſiam, an poſſit per Eccleſiam directoriam reuocari. reſ.152*
Cui incumbat onus probandi rem eſſe emphiteuticam, Eccleſiæ, vel emphyteutæ neganti. reſ.153
De Emphyteuſi Eccleſiaſtica conceſſa cum pacto de affrãcando, an poſſit affrancari ſi fuerit finita propter caducitatem reſ. 154
De Emphyteuta Eccleſiæ an teneatur ad cenſus ſi contractus eſt nullus ob defectum ſolemnitatum. reſ. 155
An Emphyteuſis Eccleſiaſtica conceſſa pro ſe, & perſona nominanda, ſi non nominetur poſſit hæres nominare. reſol. 156
An in Emphyteuſi Eccleſiaſtica ſuccedatur in capita, vel in ſtirpes. reſ. 157
An Eccleſia poſſit pro ſe retinere emphiteuſim ad ſe reuerſam. reſ. 159
Quæ concurrere debent vt Eccleſia dicatur polluta. reſolut. 257
An Eccleſia dicatur polluta ſi percuſſio fiat in Eccleſia, & ſanguinis effuſio extra. reſ. 258
An habens iura Epiſcopalia poſſit reconciliare Eccleſiam pollutam. reſ. 259
Vt Eccleſia dicatur polluta neceſſe eſt vt emiſſio ſanguinis, vel ſeminis ſit publica. reſ. 260
An per modicam ſanguinis effuſionem polluatur Eccleſia. reſ. 261
Si poſt celebrationem publicè factam publicaretur in Iudicio crimen, & fieret notorium quod ante miſſæ celebrationem fuerat occultum, an ſit neceſſaria reconciliatio? reſ.262
3 *Eccleſia hæres conductoris an poſſit cogi ad perſeuerandum in conductione. reſ. 534*
An Eccleſia reſtituatur in integrum aduerſus alienationem factam cum decreto commiſſarij Apoſtolici continente illam cedere in euidentem vtilitatem. reſ.566
3 *Emphyteuſim præſumitur habuiſſe, qui aliquam rem vti emphyteuſim poſſidet, & canonem ſoluit. reſol. 161*
An in translatione canonis è territorio emphyteutico Eccleſiæ, requiratur aſſenſus Apoſtolicus. reſ. 167
3 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica, quæ non tranſit in extraneos hæredes, an poſſit legari præſertim Eccleſiæ. reſ. 168*
3 *Emphyteuſis Eccleſiæ an tranſeat ad hæredes extraneos reſolut. 170*
3 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica an in monaſterium tranſeat, ſi illud emphyteuta ingrediatur. reſ. 171*
3 *Emptor rerum Eccleſiæ ſine ſolemnitate an recuperet pretium. reſ. 559*
An Epiſcopus poſſit apponere generale interdictum contra ſubditos denegantes ei charitatiuum ſubſidium. reſolut. 87.
3 *Epiſcopum non publicantẽ excommunicationem à lege indictam aduerſus indebitè exigentes gabellam à clericis puniri. reſ. 137*
An Epiſcopus poſſit condonare fructus amiſſos ob non factam profeſſionem fidei. reſ. 193
An Epiſcopus poſſit concedere priuilegium. reſ. 267.
Num Epiſcopus poſſit imponere penſionem ſi ſuper beneficio. reſ. 268
3 *Epiſcopus ſi eo tempore quo debet fieri prouiſo beneficij parochialis per concurſum non adſint examinatores Synodales, an poſſit nouos deputare abſque celebratione Synodi reſ. 480*
An Epiſcopus beneficium iuriſpatronatus ad ſuam liberam collationem deuolutũ poſſit iterum in ſeruitutem patronatus ſubijcere alicui Laico concedendo abſque

Digitized by Google

aſſenſu Apoſtolico. reſ. 483

An elapſo menſe poſſit Epiſcopus pro defenſione ſuorum iurium moleſtantem excommunicare abſque monitione. reſ. 497

An Epiſcopus valeat in ſuo Epiſcopatu vendere, vel locare notarias, vulgò bancas, & Tabellionatus, vel ſimilia officia. reſ. 501

An Epiſcopus poſſit aliquem ad concurſum admittere nō obſtante quod terminus ab ipſo præfixus iam ſit elapſus. reſ. 522

An Epiſcopus poſſit priuare aliquem beneficio ex eo, quod cum non cepiſſet poſſeſſionē ſui beneficij intra ſex menſes requiſitos non exhibuerit Bullas dicti beneficij. reſ. 531

An ætate ſuperueniente lite pendente ſuper eadem ætate proficiat minori, cui collatum fuit beneficium. reſolut. 529

3 Exceptio rei non traditæ an impediat executionem obligationis Cameralis. reſ. 241

An exceptio non integri depoſiti impediat executionem obligationis in formam Cameræ. reſ. 242

An exceptio non adimplementi impediat executionē obligationis in forma Cameræ. reſ. 243

3 Exceptio compenſationis an impediat executionem obligationis cameralis. reſ. 245

3 Exceptio non numeratæ pecuniæ an admittatur contra obligatum in forma Cameræ. reſ. 246

3 Excommunicationis ſententia quando dicatur nulla. reſ. 172

3 Excommunicatio nulla, & iniuſta qualiter inter ſe diſcrepant. reſ. 173

3 Excommunicatio lata ſine monitione an ſit nulla, an verò iniuſta. reſ. 174

Trina monitio, quæ requiritur in excommunicatione an illam conſtituat iniuſtam, vel nullam ſi vnicus tantum dies pro monitione qualibet fuerit aſſignatus. reſ. 175

3 Excommunicationis ſententia an reddatur nulla ob defectum cauſæ. reſ. 177

An liget excommunicatio ſi ante finitum terminum datum à Iudice à parte prorogatur. reſ. 179

An liget excommunicatio ſi ante finitum terminum datum à Iudice à parte prorogetur. reſ. 498

An requiratur affixio cedulorum, vel publicatio in Eccleſia ad effectum, vt quis publicè dicatur excommunicatus vel ſufficiat ſolum ſententia excommunicationis lata in tribunali. reſ. 563

Remouens Clericum magno impetu à loco an ſit excommunicatus. reſ. 568

4 Eccleſiam, vel Cappellam patronatam, quis teneatur reparare, & paramentis inſtruere. reſ. 337

Quis teneatur ad reparationem Eccleſiæ Cathedralis. reſ. 336

An quemadmodum prohibetur per Bullam Clem. VIII. nouum monaſterium erigi, ita & reparari. reſ. 338

4 Eccleſia vbi reparari non poteſt, an tunc transferri debeant beneficia ad Eccleſias matrices. reſ. 342

4 Eccleſia vbi reædificatur, vel renouatur, an inſignia, quæ ibidem erant ſint remouenda. reſ. 344

4 Eccleſiæ ſub nomine an veniat oratorium, ita vt priuilegia conceſſa Eccleſiæ illi ſuffragentur. reſ. 427

4 Educationis cauſa num liceat puellis monaſteria monialium ingredi. reſ. 203

Vt puella poſſit recipi in monaſterium cauſa educationis, quæ concurrere debeant. reſ. 204

4 Cogentes fœminas intrare monaſterium educationis cauſa, an incidant in excommunicationem latam in Conc. Trid. ſeſſ. 35. c. 18. reſ. 205

4 Cuius ætatis debeat eſſe puella, vt admitti poſſit ad educandum in monaſterio monialium. reſ. 206

4 Electionis forma de qua in cap. quia propter de elect. an ſit præcisè ſeruanda, non obſtante contraria conſuetudine religionis. reſ. 28

4 Electio an ſit nulla vbi Præſidens Capituli, ſiue alius ſuperior mandat ſcrutatoribus ne recipiant ſuffragia pro aliqua perſona. reſ. 29

An electio celebrata contra formam cap. quia propter de elect. poſſit reiterari ab eiſdem electoribus. reſ. 40

An abſens habēs vocem actiuam valeat exprimere ſuum votum per literas, & procuratores inſtituere, qui eius nomine votum in electione ferat. reſ. 41

Qui priuentur voce actiua tantum, & non paſſiua, & qui vtraque. reſ. 42

An ſemel reiectus ab electione, ſit ineligibilis. reſolut. 43

An in electione ſint vocandi abſentes, ita vt ipſis non vocatis electio ſit nulla. reſ. 44

An electio, & alia geſta in capitulo teneant ſi inſtabiles non vocentur. reſ. 45

An renuncians voci actiuæ peccet mortaliter. reſ. 46

An votum in electione datum reuocari poſſit per eumdem votantem, & an poſſit vnquam manifeſtari. reſol. 47

Qualis coactio, ſeu reſtrictio libertatis vitiet electionem, ad intellectum text. in cap. cum terra, de elect. reſolut. 48

Ex qua ſubornatione vitietur electio, & de pœna ſubornantium. reſ. 49

Confirmatio electionis an ſit neceſſaria, & ad quem pertineat confirmatio electionis, & an annullata confirmatione efficiatur nulla electione canonicè facta. reſol. 50

Exceptio nullitatis electionis, quomodo opponatur, & infra quod tempus. reſ. 51

4 Electio regularium per Simoniam facta, an ſit nulla ipſo iure. reſ. 53

An pendente exceptione contra electionem electi ſolemniter factam, poſſit interim electus exercere. reſ. 54

An in electionibus ſit præferendus maior ætate in prærogatiua ſedendi alteri, qui primò fuerit adeptus poſſeſſionem officij. reſ. 55

4 Epiſcopus an poſsit facere compoſitionem, & imponere pœnam pecuniariam poſt ſententiam. reſ. 122

An vbi Epiſcopus eſt pauper poſsit pecuniam ex decreto compoſitionis prouenientem ſibi applicare. reſ. 125

An poſsit ſupracitata pœna pecuniaria per Epiſcopum applicari Sacriſtiæ Eccleſiæ Cathedralis. reſ. 127

4 Epiſcopo in viſitatione, quæ licitè debeantur à viſitatis. reſ. 147

4 Epiſcopus Melitenſis, an ſedere debeat immediatè poſt magnum magiſtrum, vel alium loco ipſius, illo abſente. reſ. 167

4 Epiſcopus an poſsit de fructibus Eccleſiæ vnius fabricæ ſuperfluis aſsignare fabricæ alterius Eccleſiæ pauperis. reſ. 340

4 Epiſcopus, & Canonici an poſsint creare nouam dignitatem

tatem in capitulo. reſ. 360

In erectione nouarum dignitatum, an ſufficiat tacitus Epiſcopi conſenſus. reſ. 361

In erectione nouarum dignitatum num ſufficiat authoritas Vicarij Epiſcopalis, maxime ſi Epiſcopus ſit abſens. reſ. 362.

4 *Epiſcopus an poſsit ſub pœna excommunicationis probibere opera ſeruilia diebus feſtiuis. reſ. 375*

De ſollicitudine Epiſcopi circa obſeruationem feſtorum. reſolut. 376

An tolerantia Epiſcopi excuſet tranſgreſſores obſeruationis feſtiuorum dierum. reſ. 378.

An pro licentia laborandi in die feſtiuo poſsit Epiſcopus aliquid exigere. reſ. 382.

In caſibus neceſſarijs, in quibus licita eſt laboratio in diebus feſtiuis, an ſi illa fiat, abſque licentia poſsit exigi pœna edicti. reſ. 383

Exequutio realis an poſsit fieri in die feriato. reſ. 386

Si Epiſcopus poſt laborem ſcinerit aliquos in feſto laboraſſe verum cum cauſa an teneatur eis credere. reſ. 388

4 *Epiſcopus an poſsit diſpenſare contra conditiones appoſitas in fundatione. reſ. 462*

Quid diſponat Sacr. Conc. T. circa conditiones appoſitas in fundatione beneficiorum. reſ. 461

4 *Epiſcopus ſi nolit admittere conditiones, an poſsit adiri Archiepiſcopus. reſ. 466*

Exemptio plena, & generalis Pontificis, an auferat etiam Ius viſitandi. reſ. 568

4 *Epiſcopus an poſsit diſpenſare, vt miſſa commiſſa à teſtatore celebrari in certo loco, alibi celebraretur. reſ. 103*

4 *Epiſcopus an poſsit ſuos clericos delinquentes pœna pecuniaria punire. reſ. 117*

Vt Epiſcopus valeat clericos delinquentes componere, quæ obſeruanda ſint. reſ. 120.

An in criminibus grauioribus Epiſcopus poſsit clericos componere. reſ. 121

4 *Epiſcopus qualiter diſponat ad pias cauſas de bonis decedentium ab inteſtato pro eorum anima. reſ. 77*

Vſque ad quam quantitatem liceat Epiſcopis diſponere ad pias cauſas de bonis decedentium ab inteſtato. reſ. 78

4 *Epiſcopi titulares qualiter hodie creantur. reſ. 428*

Quid diſponat Sacr. Concil. Trident. circa hoc reſ. 427

4 *Equites Alcantaræ, Callatrauæ, & Sancti Iacobi, qui adhuc profeſsionem non fecerunt, an gaudeant priuilegio fori. reſ. 181*

4 *Equites Hieroſolymitani, an ſint capaces feudorum corũ vita durante. reſ. 174*

4 *Equites Hieroſolymitani an teneantur ſoluere quartam Canonicam ex Parochialibus Epiſcopo loci ordinario. reſolut. 185*

4 *Equites Melitenſes an poſsint renunciare priuilegio fori cum conſenſu eorum ſuperiori. reſ. 178*

4 *Equites militares an poſsint facere profeſſionem ante probationis annum, & ætatem à Concilio requiſitam. reſolut. 172*

4 *Examinatores beneficiandorum Eccleſiaſticorum quantam ſcientiam in eis requirere debeant. reſ. 74.*

An & quando examen requiritur pro forma, ſemel examinatus, vel notoriæ literatus debeat iterum examinari. reſ. 71

Qui caſus reperiantur in quibus abſque examine non admittendus eſt quis ad beneficium Eccleſiaſticum. reſolut. 72

An per Sacrum Concilium Tridentinum ſit ſublatum illud, quod communiter per Doctores traditur, ſemel examinatum non eſſe amplius examinandum. reſ. 73

An Ius examinandi & edicti proponendum ſolis Epiſcopis competat. reſ. 75

4 *Examinatores accipiendo quid modicum ratione examinis parochialium, an incidant in pœnas S. Conc. T. ſeſs. 24. can. 18. reſ. 76*

Notorie literatus, ſeu idoneus, an examinari debeat in aſſecutione beneficij. reſ. 68.

4 *Excommunicationis pœna regulariter an ſit ſubſidiaria. reſolut. 190*

An vt poſsit deueniri ad pœnam excommunicationis in ſubſidium, debeat conſtare Iudici de impedimento exactionis pœnæ ordinariæ. reſ. 200

4 *Excommunicatio, qua maturitate ferenda ſit à Iudicibus Eccleſiaſticis. reſ. 202*

4 *Excommunicatio ordinariorum lata contra alloquentes moniales an comprehendat alloquentes nouitias. reſolut. 259*

4 *Exempti delinquentes in loco non exempto, an & quando ligentur ſtatutis Epiſcopi. reſ. 106.*

Non exempti delinquentes in loco exempto, an ligentur ſtatutis Epiſcopi. reſ. 107.

4 *Exempti an valeant permutare beneficia coram Epiſcopis locorum ordinarijs. reſ. 110*

4 *Exploratio voluntatis, an facienda ſit per prælatos antequam puella ſuſcipiat habitum religionis. reſ. 194*

An Vicarius Epiſcopi, vel Capituls Sede vacante poſsit explorare voluntates puellarum quæ intendunt religioni inſeruire. reſ. 195

4 *Exploratio voluntatis virginum Deo dicandarum, vbi eſt omiſsa, an per hoc profeſsio reddatur nulla. reſ. 196*

4 *Exploratio voluntatis puellæ, quæ habitum recepit an poſsit fieri ad petitionem illius, qui intendit ipſam in vxorem ducere. reſ. 198*

Qui nam terminus debet præfigi ab ordinario puellis, quæ ſumpſerunt Sacrum habitum Monialium ſi velint profeſsionem emittere. reſ. 197.

4 *Extauritæ an poſsint viſitari per Epiſcopum & quid ſi exiſtant intus Eccleſias regularium. reſ. 319*

Quæ nam vocentur extauritæ, & an dicantur loca pia. reſ. 317

4 *Extauritarum bona, an poſsint alienari abſque aſſenſu Apoſtolico. reſ. 321*

4 *Extauritæ quando cenſeantur authoritatem Pontificis, vel ordinarij Epiſcopi fundatæ. 323*

4 *Extauritarij an teneantur ad ſolutionem decimarum impoſitarum perſonis Eccleſiaſticis. reſ. 324.*

4 *Extauritarij, an cogantur reddere rationem adminiſtrationis factæ coram Epiſcopo. reſ. 326*

4 *Extauritæ an habeant beneficium reſtitutionis in integrum. reſ. 318.*

F

3 *FAmiliares Pontificis ſeu Cardinalium, qui dicantur. reſolut. 180*

An falſificantes literas cambij mercatorum, & cum illis recipiendo falsò pecunias ab eorum reſpondentibus aufugientes ad Eccleſiam gaudeant illius immunitate. reſolut. 577

An fratres nepotes, & amici Cardinalium qui ſunt eo-

rum

rũ cõmẽſales ſint familiares ad effectum, vt eorum beneficia ſint reſeruata iuxta regulã Cãcellariæ. reſ. 181
An familiaritas plene, & concludenter ſit probanda, quando agitur ad excludendum prouiſum ab ordinario. reſ. 184
An familiaris Cardinalium dicatur familiaris ad effectum ſupradictum. reſ. 185
3 *Familiantes an amittatur ex diſceſſu à Curia. reſ. 186*
In collatione Beneficiorum familiaris duorum Cardinalium quorum conſenſus exigatur. reſ. 187
An familiaritas probetur per aſſertionem ſummi Pontificis. reſ. 188
3 *Familiaritas an probetur per aſſertionem Cardinalis. reſolut. 189*
3 *Familiaritatis continuatio, an, & quando præſumitur. reſolut. 190*
An ſit filia ſpiritualis illa, quam ſacerdos ſemel audiuit in confeſſione, & non abſoluit. reſ. 68
An quæ ſemel fuit filia ſpiritualis dicatur ſemper filia ad effectum, vt ſollicitans eam incidat in pœnas. reſolut. 69
An filius infamis prohibeatur ad ſacros ordines aſcendere. reſ. 487
Quodnam temporis ſpatium exigatur, vt filius familias dicatur habitare ſeorſum à patre ad effectum contrahendi virtute pragmatica per excellentem ad Senatus Conſultum Macedonianum. reſ. 509
An filius in criminalibus appellet. reſ. 486
3 *Fœminæ an habeant vocem in præſentando in iurepatronatus familiæ relicto. reſ. 580.*
3 *Fructus rei Eccleſiæ ſeminati an veniant appellatione immobiliũ ad effectum vt illos alienantes abſque ſolemnitatibus incidant in cenſuras extrauagantis ambitioſæ. reſ. 572*
4 *Facultas conceſſa Epiſcopo viſitandi loca exempta tamquam delegato Apoſtolico, an tranſeat in Capitulum ſede vacante. reſ. 563*
4 *Facultas conceſſa Epiſcopis iudicandi Capitulares ſimul cum adiunctis, an intelligatur, cumulatiuè, vel priuatiuè alijs inferioribus Prælatis. reſ. 589*
4 *Facultas cognoſcendi cauſas matrimoniales, an poſsit præſcriptione acquiri. reſ. 272*
4 *Facultas reijciendi, & admittendi conditiones an pertineat ad Epiſcopum. reſ. 464*
4 *Facultas ſupprimendi vigore Concilij, an competat Capitulo Sede vacante. reſ. 535*
4 *Facultas conceſſa Epiſcopis diſpenſandi in interſtitijs, an procedat quoad familiares. reſ. 217*
4 *Filiani laici an teneantur ad reparationem fabricæ Eccleſiæ parochialis in ſubſidium licet non adſit conſuetudo contribuendi. reſ. 349*
4 *Filius illegitimus an poſſit tamquam ſimplex muſicus canere in Eccleſia vbi pater obtinet beneficia. reſ. 371*
Quid in hoc diſponat S. C. T. reſ. 370
4 *Fornicatio ſuperueniens poſt ſponſalia contracta an ſit legitima cauſa non cogendi ad contrahendum. reſ. 418.*
4 *Fratres ordinis Sancti Ioannis inſigniti media cruce alba, an fori gaudeant priuilegio, vt cæteri eiuſdem religionis milites. reſ. 177.*
4 *Fructus commendæ ordinis Equitum Hieroſolymitanorum vacantis ad quem ſpectent. reſ. 168.*
4 *Fructuum ſufficientia in dubio præſumitur ad effectum inualidandi ſuppreſſionem non apparente in actis ſuppreſſionis inſufficientia. reſ. 534.*
4 *Funeralia an connumerentur inter iura parochialia, & quanam dicantur funeralia. reſ. 300.*

G

3 *GAbella quæ iuſtè impoſita dicatur. reſ. 135*
Notabilia aliqua in materia gratiæ. reſ. 435
Taciturnitas illa tantum facit gratiam ſurreptitiam, quæ de iure exprimenda eſt. reſ. 436.
4 *Graduati, ſeu doctorati in aliqua ſcientia, an debeant examinari ſi præſententur ad aliquod iuſpatronatus. reſolut. 69.*

H

3 *HAbitus clericorum quomodo eſſe debet, vt clericus delinquens remittatur ad Iudicem Eccleſiaſticum. reſolut. 496*
An cognitio habitus clericalis ſit remittenda Iudici Eccleſiaſtico. reſ. 490
3 *Hæredi inſtituto ita quod presbyter efficiatur dato ſubſtituto in caſu contrarij an ſubſtitutus poſſit petere, vt ſtatuatur terminus ad ſuſcipiendum presbyteratum. reſ. 562*
3 *Hæretici an gaudeant immunitate Eccleſiæ. reſ. 489*
3 *Hora Canonica poteſt interrumpi à beneficiato. reſ. 536*
Committens homicidium prope Eccleſiam ſi aufugerit in aliam Eccleſiam ab ea diſtantem an gaudeat immunitate Eccleſiaſtica. reſ. 585
An Hoſpitalia teneantur ad collectas. reſ. 126
3 *Hoſpitale an veniat beneficij appellatione. reſ. 197*
4 *Habitatio quanam ſit neceſsaria, vt quis propriè parochianus dicatur ad effectum, vt Parochus ab eo conſequatur Iura Parochialia. reſ. 291.*
4 *Habitus clericalis in quibus conſiſtat. reſ. 232.*
4 *Habitus clericalis qualis eſſe debeat. reſ. 233.*
An vbi veſtis ſuperior eſt clericalis ita, vt cooperiat inferiorem laicalem, clericus dicatur incedere in habitu. reſ. 234.
4 *Habitum clericalem deferre an dicatur clericus, qui non omnes veſtes talares defert, ſed vnicam tantum. reſ. 235.*
4 *Habitum clericalem non deferens, an aliquando excuſetur, ita vt per dimiſſionem illius non dicatur decedere à ſtatu ordinis. reſ. 236.*
4 *Habitum clericalem non deferentes in quas pœnas incidant tàm vigore Concilij Tridentini quàm Bull. Sixti V. reſ. 237.*
In aſſumptione habitus Equitum Hieroſolymitanorum an obſtet ignobilitas ex parte matris. reſ. 186
4 *Hoſpitalia exempta an viſitari poſſint per Epiſcopum. reſolut. 572.*
4 *Hoſpitalia, quæ non erant ſub protectione Regia, an ſtante vnione, & reductione in vnam cũ Hoſpitalibus exiſtentibus ſub protetione Regij viſitari poſsint. reſ. 162*
An omnia Hoſpitalia, quæ ſunt in ditionibus & Regnis Regum ſint exempta à viſitatione reſ. 161.

I

3 *IDoneus quis dicatur in materia concurſus. reſ. 521*
An ignorantia bullæ contra duellantes excuſet à pœna.

Digitized by Google

na. reſolut. 55

3 *Ignorantia extrauagantis ambitioſæ an excuſet cõtrauenientes. reſ.* 169

3 *Ignorãtia exiſtentis impedimẽti in matrimonio, an faciat filios legitimos, & quando id locum habeat. reſolut.* 537

3 *Immunitas conceſſa clericis ciuitatis Neapolis, an extendatur ad Clericus eiuſdem ciuitatis. reſ.* 208

3 *Impedimentum legitimum an excuſat à pœna inſordeſcentiæ. reſ.* 214

An in impetratione aſſenſus Apoſtolici debeat exprimi, quod ij, in quos ſit alienatio ſint conſanguinei. reſolut. 160

3 *Inhibitio an fieri poſſit poſt concluſum in cauſa. reſolu.* 403

Si inhibitum ſit alicui ne ædificet pendente lite an poſſit reficere, vel reædificare. reſ. 504

Notabilia circa inſordeſcentiam per annum in excommunicatione iuxta mentem Sacri Concilij Tridentini. reſolutio 209

3 *Inſordeſcentia annalis in excommunicatione, an faciat quem conuictum, & confeſſum. reſ.* 210

3 *Inſordeſcentia annalis an faciat clericum priuari beneficijs. reſ.* 211

3 *Inſordeſcentia, vt puniatur exigitur, vt fiat animo pertinaci indurato, & in contemptu clauium. reſolutio* 212

3 *Inſordeſcentia in excommunicatione lata ex cauſa ciuili, vel criminali, an faciat quem ſuſpectum de hæreſi. reſolut.* 215

3 *Inſordeſcentia annalis an incurratur à die incurſus excommunicationis, an verò à die declarationis. reſolut.* 216.

3 *Inſordeſcentia non eſt punibilis ſi non detur terminus ad ſe purgandum. reſ.* 217

An requiratur vna, vel plures citationes ad hoc vt poſſit puniri inſordeſcentia. reſ. 218

3 *Inſordeſcens in excommunicatione quo caſu poſſit beneficijs priuari. reſ.* 305

An interdicta eccleſia poſſit in cappellis celebrari. reſolut. 510

An pro intratura Domino directo licitum ſit aliquid accipere. reſ. 158

A qua irregularitate epiſcopus diſpenſare non poteſt. reſolut. 263

Diſpenſare an poſſit Epiſcopus ad ordines, aut ad beneficium ſimplex obtinendum, cum homicida voluntario occulto, aut manifeſto. reſ. 264

An poteſtas abſoluendi ab irregularitate iuxta formam Concilij Tridentini transſeat in Capitulum ſede vacante. reſ. 265

Quando in percuſſione commiſerit homicidium voluntarium, & conſequenter in eo inducta fuerit irregularitas indiſpenſabilis. reſ. 266

An irregularis amittat priuilegium fori. reſ. 314

A Iudicio epiſcopi in electione magis idonei pro regimine Parochialis, an detur appellatio. reſ. 520

An qui ſemel receperit munus ... caducum ſit irregularis. reſ. 538

An credatur iudici aſſerenti eius ſententiam mandatam fuiſſe executioni. reſ. 573

Hæres non obſeruans teſtamentum defuncti, an incidat in periurium. reſ. 219

Relaxatione à Iuramento obtenta an victus in expenſis condemnandus. reſ. 220

Vtrum abſoluere quis poſſit ſe ipſum à iuramento. reſolut. 221

3 *Iuramentum quando dicatur temerarium, vt non obliget. reſ.* 222

3 *Iuramentum calore iracundiæ an obliget ad pias cauſas. reſ.* 223

3 *Iuramentum promiſſorium quid ſit, & à quibus præſtetur. reſ.* 224

An ratione iuramenti cauſa ſit eccleſiaſtico Iudici remittenda. reſ. 225

3 *Iuramentum an extendatur ad futura. reſ.* 226

3 *Iuramentum quomodo cumulat forum foro. reſ.* 227

3 *Iuramentum quando dicatur habere vim expreſſi. reſol.* 228

An iuramentum impediat ne ignorantia allegari poſſit. reſ. 229

4 *Illegitimus an poſſit obtinere beneficium in Eccleſia vbi eius pater obtinuit beneficium verum non cæperat poſſeſſionem. reſ.* 372

4 *Illegitimus an poſſit obtinere beneficium in Eccleſia, vbi pater fuit Cappellanus amouibilis. reſ.* 373

4 *Immunitas Eccleſiaſtica non ſoluendi collectas, an competat clericis non habentibus requiſita Conc. Trid. ſeſſ.* 23 *cap.* 6. *Reſ.* 458

4 *Immunitas Eccleſiaſtica an proſit clericis, qui habitum clericalem aſſumpſerunt ſine intentione permanendi in clericatu, ſed in fraudem collectarum, ad effectum, vt ceſſante clericatu teneantur reſtituere immunitatem perceptam. reſ.* 459

4 *Immunitas Eccleſiaſtica, an dicatur violata à Iudice ſæculari proceſſante occultè Clericum in cauſa criminali animo præſentandi proceſſum Iudici Eccleſiaſtico. reſ.* 460

4 *Inſignia quare conceduntur Canonicis. reſ.* 363

4 *Inſignia canonicis, an poſſint dari ab Epiſcopis locorum ordinarij. reſ.* 364

4 *Inſignia canonicalia an poſſint mutari ab Epiſcopis præter ſtylum Curiæ Romanæ. reſ.* 365

4 *Inſordeſcens per menſem in excommunicatione qualiter puniri debeat. reſ.* 62

Pœna ſolita imponi contra inſordeſcentem in excommunicatione per menſem, an habeat locum quoties menſis non eſt conſtitutus. reſ. 61

3 *Inſordeſcens per menſem in excommunicatione, vt puniri poſſit, an requiratur perſeuerantia cum animi pertinacia. reſ.* 64

4 *Inſordeſcentia menſalis, an incipiat à die incurſæ excommunicationis, vel à die declarationis. reſ.* 65

Menſis quot diebus conſtare debeat, vt inſordeſcentia menſalis in excommunicatione dari legitimè poſſit. reſolut. 66

4 *Inſtitutionem ab obtinendam, quæ requirantur. reſolut.* 397

Quid eſt inſtitutio in beneficijs, & quid per illam transferatur in inſtitutum. reſ. 395

Quibus nam competat Ius inſtituendi in beneficijs iurispatronatus. reſ. 396

4 *Inſtitutio an poſſit fieri extra diœceſim inſtituentis. reſolut.* 398

4 *Inſtitutio an validè poſſit reiterari. reſ.* 399

4 In-

4 *Inſtitutio in perſonam cuius ſit facienda, quando plures reperiuntur præſentati. reſ.* 400

4 *Inſtitutio an poſsit fieri loci ordinarium conditionatè. reſolut.* 401

4 *Inſtituendi tempus à ſuperiore, an poſsit aſsignari. reſolu.* 402

4 *Inſtitutio in iurepatronatus, an poſſit fieri die feriato. reſolu.*403.

Vbi ordinarius cui competit inſtitutio diſtulit inſtituere, an per hoc deuoluatur beneficium. reſ. 404

4 *Interſtitia temporum inter vnum, & alterum ordinem minorem, an & quæ debeant concurrere. reſ.* 209

4 *Interſtitijs temporum ſeruatis ordines quare ſint conferendi. reſ.* 210.

Ad quem nam ſpectet diſpenſare ſuper interſtitijs. reſolu. 213

4 *Iuſtæ cauſæ diſpenſationis interſtitiorum, quænam ſint. reſolu.* 214

4 *Intentio fundata Parochi in iuribus parochialibus num dilatetur, ac limitetur. reſ.* 302

4 *Iudex vt poſſit deuenire ad coactionem eſt neceſſe, vt ſponſalia probentur, & ex quibus probentur hic oſtenditur reſ.* 416

4 *Iudex Eccleſiaſticus qualiter ſe conformare debeat circa decretum ad cogendum ad contrahendum. reſolu.* 421

4 *Iudices Synodales debent eſſe in dignitate Eccleſiaſtica conſtituti, aut canonici alicuius Cathedrali. reſolu.* 111

Quæ dicãtur perſonæ in dignitate conſtitutæ vt poſſint cõſtitui Iudices Synodales. reſ. 112

4 *Iudex Synodalis an poſſit conſtitui ille, qui dimiſit dignitatem. reſ.* 115.

Quæ ætas requiratur in Iudice Synodali. reſ. 116

4 *Iuriſdictio conceſſa Abbatibus conferendi ordines, an ſit ordinaria, vel delegata. reſ.* 575

Quid diſponat S. C. T. reſ. 574.

4 *In promouendis ad primam tonſuram, vel ad ordines minores, quid hodie obſeruari debeat per locorum ordinarios. reſ.* 480

4 *Ius examinandi, & edicti proponendi, an ſolis Epiſcopis competat. reſ.* 75

4 *Ius patronatus exthauritarum, an ſit Eccleſiaſticum, vel laicale. reſ.* 320

L

3 L*Aicus factus clericus ordinatus a non ſuo epiſcopo abſque literis dimiſſorijs gaudet priuilegio fori eccleſiaſtici reſ.* 318

3 *Laicus poteſt eſſe aſſeſſor iudicis eccleſiaſtici non tamen poteſt proferre ſententiam in ſpiritualibus. reſ.* 540

Pro bonis, & fructibus eccleſiæ laicus poteſt conueniri coram eccleſiaſtico Iudice. reſ. 541

Delegato facto eccleſiæ conſtruendæ an debeatur cum fructibus medij temporis. reſ. 558.

An licentia ordinarij, quæ requiritur in erectione cappellæ ſit quoque neceſſaria ſi fuerit deſtructa, & eſt reædificanda. reſ. 484

An literæ dimiſſoriales poſſint dari a Vicario. reſ. 232

3 *Literæ dimiſſoriales an poſſint concedi per epiſcopum extra diæceſim. reſ.* 233

Epiſcopus non poteſt ordinare ſuos ſubditos in aliena diæceſi abſque licentia epiſcopi diæceſani. reſ. 234

Quibus perſonis indulgetur ius concedendi literas dimiſſoriales. reſ. 235

4 *Laicis beneficia Eccleſiaſtica conferri non poſſunt, & ſi conferantur collatio erit nulla ipſo iure, quamuis ſtatim efficiantur clerici. reſ.* 133

4 *Laicus an poſſit eſſe Vicarius Epiſcopi. reſ.* 134

4 *Laici, vel Clerici ſæculares, vel Religioſi non profeſſi, an arceantur ab electionibus regularium. reſ.* 136

4 *Laici an ſint capaces facultatis conferendi beneficia Eccleſiaſtica. reſ.* 137

4 *Laici an ſint admittendi in Synodo. reſ.* 139

4 *Laici filiani an teneantur ad reparationem Eccleſiæ parochialis. reſ.* 347

Si laici parochiani, ſiue Filiani adeo ſint pauperes, quod non poſſint ſubuenire fabricæ, quid agendum. reſolu. 248

4 *Libertas Eccleſiaſtica, quæ dicatur & an eadem ſit, quæ immunitas. reſ.* 456

Sac. Conc. Trid. quid diſponat ad fauorem libertatis Eccleſiaſticæ. reſ. 157

4 *Licentia Sum. Pont. celebrandi miſſas in priuatis oratorijs, in quibus, & qualiter concedatur. reſ.* 99.

4 *Licentia laborandi in diebus feſtiuis in caſu neceſſitatis an vltra illam Epiſcopi requiratur Baronum loci. reſolu.* 380.

4 *Licentia Regis qualiter eſſe debeat ad hoc, vt Hoſpitalia ſub protectione Regia exiſtentia poſſint viſitari per Epiſcopum. reſ.* 163

4 *Licentia exeundi à monaſterio à quonã ſit impetranda in ſcriptis reſ.* 191

4 *Liquidatio inſtrumenti contra clericum ſaluaticum, quo in foro ſit facienda. reſ.* 231

4 *Loca pia, quæ ſub Regum immediata protectione ſunt, an poſſint viſitari ab Epiſcopo. reſ.* 159

4 *Locus pius an ſit ſub protectione Regis num cognoſci debeat per Epiſcopum. reſ.* 160

4 *Loca pia exiſtentia ſub protectione Regia an poſſint viſitari ab Epiſcopo, quoad decentiam diuini cultus. reſolu.* 164

4 *Loca pia quæ ſunt ſub protectione Regia ſi Epiſcopus illa viſitare prætenderet, an debeant comparere illorumque exemptionem probare. reſ.* 165

4 *Loca pia an poſſint poni ſub regia protectione longè poſt ipſam erectionem authoritate Epiſcopi factam. reſolu.* 166.

4 *Locus exemptus an dicatur eſſe in diæceſi. reſ.* 108.

M

3 M*Andatum ad reſignandum, & conſentiendum penſioni, an poſſit præſtari poſt mortem reſignãtis. reſ.* 402

3 *Miſcellanea in materia Duelli in Prax. Bullæ contra Duellantes in fine.*

Vbi miſſa celebrari debet quando teſtator non deſignauit locum certum. reſ. 359

An ſi teſtator in inſtitutione Cappellæ dicat quod in omnibus diebus dicatur vna miſſa ſine cantu, & in die ſabbati ſit cum cãtu an ambæ miſſæ dicendæ ſint eodem die. reſ. 360

An liceat Sacerdoti miſſas celebrare anticipatè. reſolu. 361

3 *Miſſam celebrare ante matutinum an ſit mortale. reſol. 362*

An Sacerdos, cui data eſt eleemoſyna pro miſſa celebranda poſſint per alium celebrari facere, dando ei minorem eleemoſynam accepta. reſ. 363

Pecunia legata pro tot miſſis celebrandis an ſi augetur merces debeat minui numerus miſſarum. reſolutio 364

De legato facto eccleſiæ pro celebratione miſſarum an ſtetur fidei Rectorum de celebratione miſſarum. reſolu. 365

Decennalis celebratio miſſarum in altari an obliget cappellanum in futurum ſi non conſtat de onere, ſed tantum allegatur onus ab eccleſia, reſ. 366

Conſuetudo faciendi oblationes in miſſa an ſit valida, & an oblationes ſint de præcepto. reſ. 367

De legato facto eccleſiæ pro celebratione anniuerſarij ſingulis annis cum pacto reſolutiuo, quod in caſu negligentiæ tranſeat ad aliam eccleſiam, quæ requirantur, vt reſolutio fiat, reſ. 368

An Monachus exiens a Religione cum dimiſſione habitus cauſa alendi parentes dicatur apoſtata. reſolutio 21.

8 *Monaſterium an excludat ſubſtitutum vbi contrarium præceperat teſtator. reſ. 503*

Num monaſterium ex perſona filij ſpurij in Religionem ingreſſi eius patri ab inteſtato ſuccedat, reſolu. 586

3 *Moniales apoſtatare quando dicantur, & quomodo puniendæ, reſ. 20*

3 *Monitorium ſine clauſula iuſtificatiua an inducat nullitatem cenſurarum. reſ. 533*

Quis dicatur in mortis articulo conſtitutus ad effectum, vt à quolibet ſacerdote valeat abſolui a caſibus reſeruatis ex vi Concilij Tridentini. reſ. 86

4 *Magiſtri extauritarum finito anno eorum adminiſtrationis, an poſſint cogi per Epiſcopum ad eligendos alios ſucceſſores. reſ. 322*

4 *Mandatum de exequendo an habeat vim diffinitiui, ad effectum, vt poſſit ab eo appellari virtute S. Concil. Trid. reſ. 487*

4 *Matrimonium contractum per vagum non adhibita per Parochum forma tradita à S. C. Trid, an ſit validum reſ. 357*

An diſpoſita in matrimonio contrahendo per vagos habeant locum in matrimonio contrahendo per incolas. reſolu. 359

4 *Matrimonium tempore Aduentus poteſt celebrari abſque ſolemnitate, reſ. 560*

Quid diſponat Sacr. Conc. Trid. circa prohibitionem temporum matrimoniorum contrahendorum, reſolu. 557

An tempore Aduentus prohibeantur etiã ſponſalia contrahi, reſ. 558

Conſumare matrimonium contractum ante tempus Aduentus an liceat. reſ. 559

4 *Matrimonium à tempore interdicti, an contrahi poſſit. reſ. 561*

4 *Menſis quot diebus conſtare debeat, vt inſordeſcentia menſalis in excommunicatione dari legitimè poſſit. reſ. 66*

4 *Milites Hieroſolymitani delinquentes in officio eis dato à Principe ſæculari, an poſſint puniri ab illo, vel ſint remittendi ad miniſtros propriæ religionis, reſolutio 182*

Quod delinquens poſtquam fecit probationem pro conſequutione habitus Militum Hieroſolymitanorum, & obtinuit gratiam ſuſcipiendi dictum habitum, & ſoluit viaticum, & alia facienda fecit, vt veſtiretur illum tamen adhuc non aſſumpſit non gaudet priuilegio fori dictæ religionis, ſed remanet ſub iuriſdictione ſæcularium Iudicum, ac ſi dictam gratiam non obtinuiſſet, reſ. 183

4 *Milites Hieroſolymitani vbi non ſunt ordinibus minoribus inſigniti, an comprehendantur in decreto de promouendis ad primam tonſuram, & minores ordines. reſolu. 482*

4 *Milites Sancti Iacobi, Calatrauæ, & ſimiles an ſint immunes à gabellis, reſ. 173*

4 *Milites Hieroſolymitani, an teſtari poſſint. reſolutio 175*

4 *Milites Hieroſolymitani, an comprehendantur ſub prohibitione facta regularibus ne accedant ad alloquendas moniales abſque licentia Sacræ Congregationis, reſolu. 179*

4 *Milites Sancti Lazari, Sancti Iacobi, & Calatrauæ an gaudeant priuilegio canonis, reſ. 176*

4 *Minores cauſæ criminales Epiſcoporum, an poſſint definiri per Concilium prouinciale. reſ. 492*

4 *Miracula vt propriè dici valeant, quæ requirantur. reſolu. 279*

4 *Miracula quando publicari poſſint. reſ. 280*

4 *Miracula an probentur per teſtes ſingulares. reſolutio 282*

4 *Miracula quare fiunt, reſ. 283*

Quibus perſonis debet committi examinatio ſuper vita, & miraculis alicuius, reſ. 284

Qui teſtes ſuper miracula debent recipi. reſ. 285

Quis ordo ſeruandus eſt in formando proceſſum ſuper vita, & miraculis alicuius. reſ. 287

Quænam ſit differentia inter miraculum, & gratiam. reſolu. 288

4 *Miraculorum approbatio ad quem ſpectet. reſolutio 289*

Verificatis miraculis, quid agendum ſit pro canonizatione, reſ. 271

4 *Miſſarum ſuffragia an celebrari poſſint extra locum à defuncto deſtinatum. reſ. 94*

An ſi appareat teſtatorem non habere deuotionem, vt miſſæ celebrentur in aliquo altari poſſit vbique celebrari. reſ. 95

Vbi teſtator non deſignauit locum certum, vbi miſſarum ſuffragia celebranda ſint in quo loco celebrari debeant. reſ. 96

An Sacerdote, cui à teſtatore deſignatus eſt numerus celebrandarum miſſarum cum certo diſpendio debeant dari candela, & alia neceſſaria. reſ. 97

4 *Miſſa an poſſit celebrari abſque licentia in publicis Oratorijs in quorum erectione interfuit licentia Epiſcopi. reſ. 98*

4 *Miſſarum celebratio, vt ritè fiat, altare quibus ceremonijs conſecrandum eſt. reſ. 100*

4 *Miſſa an ſit celebrãda per Capellanos perſonaliter, ita vt*

ad

Digitized by Google

ad id cogi poſſint per Epiſcopum vbi in fundatione poſitum eſt, quod Capellani celebrent. reſ. 101
4 *Miſſarum ſtipendia an Epiſcopus in ſua diœceſi minuere, vel augere poſſit. reſ.*102
An Epiſcopus poſſit diſpenſare, vt Miſſa commiſſa à teſtatore celebrari in certo loco alibi celebraretur. reſ. 103
An vbi reditus ſunt inexigibiles teneãtur beneficiati Miſſas celebrare. reſ. 104
Declarationes aliquæ Sacræ Congregationis S.D.N. Vrbani VIII. authoritate editæ ſuper decretis eiuſdem Congregationis de celebratione Miſſarum ſub reſ. 104
4 *Moniales an poſſint excuſari à clauſura vbi præcepta indicentia clauſuram non ſunt recepta, vel contraria conſuetudine ſunt abrogata. reſ.* 190
4 *Moniales an poſſint exire à Monaſterijs ex alijs caſibus ſimilibus, vel vrgentioribus illis, qui appoſiti fuerunt in Bulla Pij V. reſ.* 193
4 *Monaſteria regularium exempta, an viſitari poſſint. reſ.* 571
4 *Mulieres, quæ habent ſuſpicionem ne eis aliqua vis inferatur à maritis an poſſint reponi in Monaſterijs monialiũ cauſa educationis. reſ.* 207

N

3 N*Egotiator Clericus quando dicatur. reſ.* 198
An ſub illicita negociatione veniat lucrum ex officijs ſæcularibus quæſitum. reſ. 199
Clericus negociator non niſi in ſacris, vel beneficiatus tantum punitur. reſ. 200
*An ex vnica negociatione Clericus poſſit puniri. reſ.*201
Clericus an dicatur negociator vendens frumentum emptum pro vſu proprio. reſ. 202
De pœna Clerici negociantis. reſ. 203
Artificium qualiter à negociatione differat. reſ. 204
An clericus poſſit negociari per interpoſitam perſonam. reſ. 205
Clericus tutor an poſſit nomine pupillorum ſuorum negociationem exercere. reſ. 206
3 *Nobiles de ſedili an poſſint aggregare nobiles. reſ.* 569
An in aſſecutione dignitatis, ſeu alicuius beneficij nobilis præferendus veniat ignobili. reſ. 554
An Nouitij pro bonis ab eis poſſeſſis collectari poſſint. reſ. 132
An nouitius poſſit teſtamentum condere non ſeruata forma Concilii ſeſſ. 25. can. 16. reſ. 3:6
3 *Nuncius habens facultatem conferendi beneficia conferre poteſt etiam vacantia in menſibus ordinarii non obſtante regula de octo menſibus. reſ.* 8
3 *Nũcius Apoſtolicus an poſſit facere ſpolium de bonis clericorum, cui conceſſa eſt facultas teſtandi, mortuo tamen Pontifice, qui conceſſit dictam facultatem. reſ.* 434
4 *Nepotes an prohibeantur habere beneficia in illis Eccleſijs in quibus eorum Aui habuernut, vel habent. reſol.* 374
4 *Nouitius, quam ætatem habere debet adhoc, vt legitimum faciat nouitiatum. reſ.* 242
4 *Nouitius an poſſit admitti ad profeſſionem abſque cõſenſu Capituli Monaſterii. reſ.* 243
4 *Nouitius egreſſus monaſterium de ſuperiorum licẽtia propter inualetudinem; An poſſit adimplere annum probationis reuertendo ad illud. reſ.* 235
4 *Nouitius an vtatur priuilegio l. vnicæ, C. quando Imper. inter pupill. & viduam. reſ.* 246
4 *Nouitiis beneficia regularia an poſſint conferri, vel ſecularia reſ.* 247
4 *Nouitius durante anno nouitiatus, an ſit à votis in ſeculo emiſſis abſolutus. reſ.* 248
4 *Nouitii Religionum militarium puta S. Io. Hieroſolymitani, Calatrauæ, & Alcantaræ, an gaudeant priuilegio fori, ſicuti, & nouitii aliarum Religionum. reſ.* 249
4 *Nouitius an intelligatur filius illius Monaſterii, in quo receptus fuit ſi in alio profeſſionem emittat. reſ.* 251
Ciuitate interdicta an Nouitii includantur. reſ. 252
Finito tempore nouitiatus ſuperiores, an poſſint tempus profeſſionis prorogare. reſ. 254
4 *Nouitii an cenſuris & caſibus reſeruatis ante ingreſſum incurſis, poſſunt abſolui à ſuis ſuperioribus. reſ.* 253
4 *Nouitiorum beneficia an poſſint reſignari. reſ.* 255
4 *Nouitius decedens infra annum probationis, an habeatur pro profeſſo ad hoc, vt eius bona ſint monaſterii. reſ.* 256
4 *Nouitii an ordinari poſſint ab eorum Abbatibus. reſolu.* 257
4 *Nouitius an ſit perſona Eccleſiaſtica, it aut gaudeat priuilegio fori, & canonis, etiam quod non ſit prima tonſura initiatus. reſ.* 238
Concluſio illa, quod appellatione Eccleſiaſticorum veniunt Nouitii, an procedat tam in odioſis, quam fauorabilibus. reſ. 239
4 *Nouitii an Religionis priuilegiis vtantur, & gaudeant. reſ.* 240
4 *Nouitii an includantur ſub Bullis editis contra religioſos, vel in caſibus reſeruatis à ſuperioribus Religionum. reſ.* 241
4 *Nouitius ab excommunicatione, ob Clerici percuſſionem incurſa à quo ſit abſoluendus. reſ.* 258
4 *Nouitij durante nouitiatus tempore, an retineant omnia, quæ ante ingreſſum habebant. reſ.* 260
De formula concedendi facultatem pro nouitijs ad regularem habitum recipiendis in monaſterijs, & locis deſignatis reſ. 261
Inſtitutiones ſuper receptione, & educatione nouitiorum, quænam ſint. reſ. 262
4 *Nouitij an veniant nomine ſubditorum ad effectum, vt poſsint promoueri ad ordines minores ab eorum Abbatibus. reſ.* 581

O

3 O*Blati, & conuerſi an teneantur ad collectas. reſol.* 128
An fideiuſſor obligatus in forma Cameræ habeat beneficium excuſſionis. reſ. 238
3 *Obligatus in forma Cameræ an poſſit opponere exceptionem Iudicii imcompetentiæ. reſ.* 239
Auditor Cameræ an ſit executor obligationis in forma Cameræ priuatiuè quoad alios. reſ. 240
3 *Obligatus in forma Cameræ non admittitur ad beneficium cap. Odoardus. reſ.* 244
3 *Ordinatus cum ficto patrimonio an ſit irregularis. reſolu.* 574

Index Reſolutionum

4 Oblationes factæ Oratorio, an Rectori quærantur, quando ſunt facta intuitu imaginis eiuſdem Oratorij. reſolut. 426

4 Obſeruantia feſtiuitatis à quonam tempore incipiat ad effectum excuſandi, vel incurrendi in pœnam edictorum per Epiſcopos imponi ſolitam. reſ. 384

Quid diſponat Sacr. Conc. Trid. circa obſeruationem dierum feſtiuarum. reſ. 375

Officium Capellani maioris, quodnam ſit. reſ. 498

4 Omiſsio citationis ad ſententiam, an vitiet ſententiam, & qualis debeat eſſe talis citatio. reſ. 31

4 Onus contribuendi fabricæ Eccleſiæ parochialis, an ſpectet ad conductores pariter domorum, an verò ad dominos domus. reſ. 350

4 Oratorium vnde dicatur. reſ. 424

4 Oratorium publicum qualiter à priuato diſcrepet. reſolut. 425

4 Ordinatus, & ordinans abſque temporum interſtitijs, an aliquam pœnam incurrant. reſ. 216

P

3 Parochus non ſoluentibus decimas, an poſſit denegare Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum. reſ. 515

Referuntur nonnullis pulcherrimi Caſus in materia Parochi. reſ. 424

An quicquid eſt intra fines alicuius Parochiæ cedat Parocho. reſ. 478

3 Pauperibus alicuius Parochiæ legatum relictum poſt mortem hæredis, an hæres poſſit illum ſoluere in vita ſua in præiudicium futurorum pauperum. reſ. 526

3 Patrono inopi debentur alimenta. reſ. 277

Alimenta patronis, an ſint præſtanda dote perempta. reſ. 278

3 Patroni vt alimenta conſequi valeant ſummam egeſtatem probare debent. reſ. 279

An ſi vniuerſitas ſit patrona ſit alenda an verò ſufficiat alere ſingulos vniuerſitatis. reſ. 280

3 Patrono excommunicato inopi, an debeantur alimenta. 281

3 Patrono debentur alimenta à Rectore etiam ſi illud alteri donauerit. reſ. 282

An patronus pro conſequutione alimentorum præferatur penſionario. reſ. 283

An alimenta debeantur patrono pendente lite ſuper iure patronatus. reſ. 284

Alimenta lite pendente præſtita patrono inopi an ſi ſuccubuit reſtituenda ſint. reſ. 285

Alimenta an debeantur patroni deductis oneribus appoſitis in beneficio. reſ. 286

An ſit habenda ratio nobilitatis in præſtatione alimentorum patronis. reſ. 287

Quæ differentia ſit inter patronum Laicum, & Eccleſiaſticum. reſ. 456

Quando patronus laicus promiſit vnum præſentare, an poſſit variare. reſ. 457

Quomodo fiat variatio. reſ. 458

An ſicut patronus poteſt variare ita pariter eius procurator. reſ. 459

Variatio permittitur ita tamen, vt vltra duos non fiat. reſ. 460

An patronus laicus poſſit lite pendente variare. reſolutio 461

3 Penſio inexacta, & decurſa, an per penſionarium defunctum tranſmittatur ad hæredes. reſ. 468

An penſio poſſit permutari, vel in alium transferri inuito titulari. reſ. 525

3 Percutiens clericum tentantem de crimine nefando, ſi ex percuſſione ſequuta eſt mors, an incurrat in excommunicationem. reſ. 64

An quando in aliquo negotio ſtandum eſt peritis ſufficiat vnus peritus, an verò duo. reſ. 535

3 Periurium principalis an in extraiudicialibus puniatur, ſi de tertij præiudicio agitur. reſ. 247

An ſit periurus qui iurauit ſoluere in termino, & non ſoluit. reſ. 248

An qui iurauit non reuocare teſtamentum poſtea reuocando ſit periurus. reſ. 249

An per periurium contrahatur infamia. reſ. 250

3 Propoſita exceptione periurij, vt iudex procedendo ad vlteriora non cenſeatur illam reijcere an ſit neceſſaria opponentis appellatio. reſ. 251

An de crimine periurij cognoſcat Iudex Eccleſiaſticus. reſ. 252

An beneficium permutatum reuertatur ſine noua collatione ad permutantem. reſ. 253

An permutantes ad eorum beneficia redeuntes teneantur reſtituere fructus interim perceptos. reſolutio 254

3 Permutatio an fieri poſſit de beneficio vnito. reſolut. 255

In permutatione beneficiorum quando fraus præſumatur. reſ. 256

De quodam pictore pingente in pariete Eccleſiæ partis exterioris, quẽ amplexus fuit tempore quo à berouarijs erat capiendus, an gaudeat immunitate Eccleſiæ. reſ. 256

An pœna ſancita in Bulla Clem. VIII. contra ſollicitantes mulieres in confeſſione locum ſibi vendicet contra ſollicitantes pueros. reſ. 66

Quæ ſit pœna ſtuprantis virginem. reſ. 73

De pœna Clerici ſtuprantis virginem. reſ. 74

De pœna capientis poſſeſſionem beneficij propria authoritate. reſ. 83

Quæ ſit pœna Iudicis excommunicantis, & quando procedat. reſ. 176

De pœna Epiſcopi conferentis beneficia reſeruata. reſol. 381

De pœna Epiſcopi ordinantis abſque titulo. reſolutio 447

De pœna Clerici ingerentis adminiſtratione beneficij ante confirmationem. reſol. 482

An incidat in pœnas Bullæ Gregorij XIIII. qui conatus fuit extrahere reum ab Eccleſia effectu non ſequuto. reſ. 488

3 Portio congrua quanta ſit. reſ. 469

Congrua portio debita Vicario perpetuo quanta ſit. reſol. 576

3 Poſſeſſio beneficij debet capi. reſ. 78

An poſſeſſio beneficij poſſit capi per procuratorem. reſ. 79

Capiens poſſeſſionem beneficij in Regno Neapolis abſque authoritate nuncij Apoſtolici, an faciat fructus ſuos. reſ. 80

Digitized by Google

3 *Poſſeſſionem beneficij an quis poſſit adipiſci literis non expeditis. reſ. 81*

An poſſeſſio beneficij poſſit capi nomine cameræ vigore breuis literis non expeditis. reſ. 84

An capiens poſſeſſionem beneficij cum ſola ſupplicatione ſignata literis ſuæ prouiſionis non expeditis amittat beneficium. reſ. 481

An per traditionem clauium rei Eccleſiaſticæ alienatæ cum clauſula ſaluo aſſenſu Apoſtolico cenſeatur tranſlata poſſeſſio ante aſſenſum, ita quod contrahentes incidant in cenſuras. reſ. 513

3 *Poſſidens iure familiaritatis rem Eccleſiæ pendente aſſenſu Apoſtolico, an incidat in pœnas Paulinæ. reſ. 514*

3 *Pragmatica prima de ſuſpicione officialium prohibens ne iudex interueniat in cauſa, in qua coniunctus Doctor eſt aduocatus vſque ad quartum gradum, de quo gradu intelligitur. reſ. 508*

3 *Præſentatio qualiter ab inſtitutione, & admiſſione diſcrepat. reſ. 371.*

Definitio controuerſiæ præcedentiæ inter confratres ad quem pertineat. reſ. 144

In materia præcedentiæ temporis antiquitas multum prodeſt. reſ. 270

In præcedendo habetur ratio Doctoratus. reſ. 271

In præcedentijs attenditur conſuetudo. reſ. 272

In præcedentijs maior in dignitate præcedit antiquiorem in tempore. reſ. 273

In præcedentijs non habetur ratio perſonæ quæ ſuſtinet vicem duorum. reſ. 274

In præcedentijs habetur ratio ciuilitatis, ſeu originis. Reſol. 275

In præcedentijs habetur ratio prioris poſſeſſionis. reſolut. 276

3 *Prima tonſura an poſſit conferri ab Epiſcopo domicilij abſq. literis dimiſſorijs Epiſcopi originis. reſ. 475*

Teſtium ſubornator, an poſſit beneficijs priuari ſi fuerit clericus. reſ. 301

Clericus habens beneficium ſi aliud incompatibile obtineat cum decreto de dimittendo primum intra menſem ſub pœna priuationis ſi illud non dimiſerit, an cenſeatur priuatus. reſ. 302

Ad priuandum Canonicum non reſidentem num requiratur citatio perſonalis. reſ. 303

Quæ forma ſeruanda ſit per Epiſcopum in priuando clericum concubinarium beneficijs. reſ. 304

3 *Priuilegium Eccleſiæ vt poſſit vicinum compellere ad vendendum an extendatur pro ampliatione atrij. reſol. 557*

An ſeruitium Eccleſiæ præſtandum per Clericum ad hoc vt potiatur priuilegio fori ſufficiat quod ſit in temporalibus. reſ. 309.

An habens beneficium Eccleſiaſticum teneatur incedere in habitu, & tonſura vt gaudeat priuilegio fori. reſ. 310

An habens beneficium in commendam gaudeat priuilegio fori. reſ. 311.

An habens beneficium abſque redditu gaudeat priuilegio fori. reſ. 312

An clericus exercendo officium Iudicis criminalis amittat priuilegium Clericale. reſ. 313

An ex ſimplici productione teſtamenti probetur mors teſtatoris beneficiati ad effectum, vt Epiſcopus valeat prouidere de beneficio. reſ. 567

A quibus ſit emittenda fidei profeſſio. 191

An qui ſemel emiſit profeſſionem fidei in electione parochialis, vel Canonicatus teneatur denuo emittere in adeptione alterius parochialis, vel Canonicatus. reſol. 192

An decretum Concilij quo cauetur quod non facientes profeſſionem fructus amittant locum habeat in diſtributionibus quotidianis. reſ. 194

An qui non fecit profeſſionem fidei ob ignorantiam, vel inaduertentiam excuſetur à mortali. reſ. 195

An fidei profeſſio fieri poſſit per procuratorem. reſol. 196

3 *Profeſſio facta eadem die, in qua habitus probationis fuit ſuſceptus an ſit valida. reſ. 322*

De requiſitis bullæ Clem. viij. circa profeſſionem in Religione. 323

An profeſſio valeat annullari ſi tempore illius parentes indigebant ſubuentione filiorum. reſ. 324

An ſi in receptione nouitij ad profeſſionem adeſt paritas votorum in dubio debeat admitti ad profeſſionem, an vero debeat expectari vox protectoris, vel Generalis ordinis. reſ. 330

An mulier quæ ex metu reuerentiali parentum, ſeu aliorum emiſit profeſſionem in aliquo monaſterio, dicatur coacte profeſſionem emiſiſſe, & conſequenter, an ij, à quibus talis præceſſit metus incurrerint pœnas Sacri Concilij ſeſſ. 25. c. 18. de regular. reſ. 401

3 *Prouiſi de beneficio à die adeptæ poſſeſſionis intra duos menſes debent emittere profeſſionem fidei. reſolutio 82*

3 *Prouiſus ab ordinario de beneficio reſeruato, an teneatur ad reſtitutionem fructuum perceptorum. reſolutio 383*

An puella nouitia minor 17. annorum in renunciatione bonorum, ſeu obligatione debeat obſeruare formam Concilij Tridentini ſeſſ. 25. cap. 16. reſ. 127

4 *Parochia quænam dicatur, vt eius parochus conſequatur Iura parochialia. reſ. 290*

An inter Iura parochialia connumeretur ius ſepeliendi reſolut. 292

In quibus caſibus parochus priuatur hoc Iure parochiali ſepeliendi decedentes in ſua parochia. reſ. 293

An Ius percipiendi decimas connumeretur inter Iura parochialia. reſ. 294

An inter iura parochialia numerentur oblationes. reſolut. 295

In quibus caſibus parochus priuatur iure parochiali circa acquiſitionem oblationum. Reſ. 296

An inter Iura Parochialia connumeretur, vt noua Eccleſia intra fines Parochiæ ædificari non poſſit abſque parochi conſenſu. reſ. 297

An auditio miſſæ in die Dominico numeretur inter iura parochialia. reſ. 298

An inter Iura Parochialia connumeretur canonica portio, ſeù quarta funeralis. reſ. 299

An inter Iura Parochialia connumeretur exactio legati pro celebratione Miſſarum ipſi Parochiæ. reſolutio 301

Quodnam diſcrimen ſit inter Iura Parochialia, & functiones Parochiales. reſ. 304

Noua Parochia an poſſit erigi per Vniuerſitatem non adhibito

hibito conſenſu Epiſcopi. reſ. 218
Noua Parochialis Eccleſia, an præſumatur erecta authoritate Epiſcopi ex diuturnitate temporis. reſolut. 219
Noua Parochia quando erigi poſſit. Reſ 220
Vt Parochia noua erigi poſſit an credatur Epiſcopo loci ordinario dicenti eſſe illam neceſſariam. reſolut. 221
Cauſa iuſtitia circa erectionem nouæ Parochiæ, an reſideat in arbitrio Epiſcopi. reſ. 222
4 Parochus quo caſu dicatur imperitus ad effectum, vt ſit ei deputandus coadiutor vigore Concilij. reſolutio 547
4 Parocho impedito an ſit deputandus coadiutor quoties præter imperitiam adeſt vita ſcandaloſa. reſolut. 548
4 Patronus laicus an ſit capax recipiendi oblationes, quæ fiunt intuitu deuotionis Capellæ ſui patronatus. reſol. 138
4 Pecunia perueniens ex decreto compoſitionis, an poſſit applicari per Epiſcopum fabricæ Eccleſiæ. reſolut. 126
4 Peregrinus loci vbi feſtum eſt de præcepto an poſſit ſi fuerit inobſeruans condemnari ad pœnam edicti poſiti ab Epiſcopo contra inobſeruantes feſta. reſ. 381
4 Pœna ſolita imponi contra inſordeſcentem in excommunicatione per menſem, an habeat locum quoties menſis non eſt conſtitutus. reſ. 63
4 Pœna pecuniaria, quæ percipitur ex compoſitionibus an poſſit applicari ſeminario puerorum. reſolutio 128
4 Poſſeſſio beneficij patronati capta lite pendente per præſentatum, an & quando dicatur attentata. reſolutio 6
4 Portionarij, an poſſint deputari in adiunctos. reſolut. 588
4 Prælati inferiores an poſſint ea omnia, quæ Epiſcopi, vbi in conceſſione eis facta apparet ſub nomine Epiſcoporum fuiſſe factam. reſ. 131
4 Prælati inferiores Epiſcopo, an habeant ius præſtandi authoritatem permutationibus beneficiorum. reſolut. 132
4 Prælati exempti, an poſſint in ſibi ſubditos quicquid poteſt Epiſcopus in ſuos. reſ. 109
4 Prælatus inferior habens iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem an dicatur diœceſanus. reſ. 130
4 Presbyteri Hieroſolymitani curam animarum exercentes an ſint ſubiecti ordinario. reſ. 180
4 Præſentatio vt fiat iuxta mentem Concilij neceſſe eſt habitus præſentati, & qualis debeat eſſe talis habilitas. reſ. 474
Quid diſpoſuit Sacrum Concilium Tridentinum circa formam nouiſſimæ præſentationis. reſ. 472
Quodnam diſcrimen ſit inter præſentare, & nominare. reſ 473
4 Præſentatio coram quo eſt facienda quoties Eccleſia patronata reperitur in confinibus duarum diœceſum. reſolut. 475
4 Præſentatio an validè fiat coram Capitulo Sede vacante. reſ. 476
4 Præſentatio in beneficio Iuriſpatronatus an poſſit fieri coram Vicario Epiſcopi, vel Capitulari. reſ. 477
4 Præſentatio an ſit valida ſi fiat coram ſuperintendente relicto in diœceſi ab Epiſcopo. reſ. 478
4 Præſentatio an poſſit fieri coram Epiſcopo non conſecrato. reſ. 479
4 Priuilegia conceſſa Eccleſiæ an trahantur ad extauritas. reſ. 325
4 Procuratio, an poſſit dari Epiſcopo in pecunia. reſolutio 149
4 Procuratio an ſit recipienda ab Eccleſiis Ciuitatis, quando viſitantur. reſ. 150
4 Procuratio an poſſit exigi ab hoſpitalibus confraternitatibus, vel extauritis quando viſitantur. reſ. 151
4 Procuratio an poſſit exigi ab Eccleſia paupere, vbi viſitatur. reſ. 152
An ſi vno anno viſitanti dederint procurationem in pecunia poſsint anno ſequenti cogi ad idem, an ad eorum libitum ſtet variare. reſ. 153
4 Procuratio an hodie præſcribi poſsit ſtante Concil. Trid. reſ. 154
4 Procuratio an debeatur Epiſcopo ambulanti per ſuum Epiſcopatum ratione criſmandi. reſ. 155
4 Procuratio duplex; an debeatur, vbi eadem die plures viſitantur Parochiæ. reſ. 157
4 Procuratio an debeatur Epiſcopo, vbi viſitat per interpoſitam perſonam. reſ. 158
4 Prothonotarius Apoſtolicus, an poſsit conſtitui Iudex Synodalis. reſ. 113
An poſsit conſtitui Iudex Synodalis Prothonotarius Apoſtolicus ante præſtitum iuramentum fidelitatis. reſ. 114
4 Prothonotarij Apoſtolici, an cum ſint exempti poſsint viſitari ab Epiſcopo. reſ. 567
4 Puella educationis gratia ingreſſa monaſterium intra quantum tempus exire debet. reſ. 208

Q

3 QVid ſit quarta Epiſcopalis, & quæ requirantur, vt debeatur. reſ. 335
3 Quid ſit quarta Parochialis, & quæ requirantur, & debeantur. reſ. 336
3 Quarta Parochialis de quibus non ſoluitur. reſolutio 336
3 Quando non debeatur quarta Epiſcopalis. reſ. 338
An, & quomodo præſcribatur quarta reſ. 3?8
3 Quarta Canonica, an debeatur Epiſcopo vel Parocho de relictis pro fabrica Eccleſiæ ſi Eccleſia ædificatione, vel reparatione non indiget. reſ. 340
3 Quarta Epiſcopalis, an debeatur de dote Eccleſiæ. reſol. 341
An debeatur quarta de legato facto Epiſcopo à coniuncta perſona reſtituendo tamen Eccleſiæ poſt mortem Epiſcopi. reſ. 342
4 Quanta eſſe debeat procuratio debita Epiſcopo in viſitatione. reſ. 148
4 Qualitas beneficij à primo fundatore appoſita, an mutari poſsit per Epiſcopum. reſ. 278
4 Quietatio facta conductori bonorum Eccleſiæ à prædeceſſore in mortis articulo num ſucceſſori præiudicet. reſolut. 369

Digitized by Google

R

3 REgula reuocans indulta, & facultates conferendi non reuocat alternatiuam ordinariorum. reſolut. 7

3 Quinam ſunt caſus ex Concilio Tridentino, in quibus regulares ſubijciantur Iuriſdictioni Epiſcoporum. reſolut. 269

3 Regula illa quod in dubio iuriſdictio cenſeatur conceſſa cumulatiuè non autem priuatiuè, an procedat quando in conceſsione apponitur dictio taxatiua, tantum. reſolut. 2,0

Epiſcopus poſſe quoslibet ſuam iuriſdictionem turbantes excommunicatione afficere. reſ. 231

3 Regula de infirmis reſignantibus an habeat locum in permutatione beneficiorum æqualium. reſ. 334

Cancellariæ regulæ quomodo probent. reſ. 343

3 Regula Cancellariæ 44. dñi requirit conſenſum titularis in conſtitutione penſionis an inducat formam, ita vt abſque dicto conſenſu expreſſo penſio dicatur nulla. reſolut. 344

3 Regula Cancellariæ 45. an cenſeatur ſatisfactum per derogationem iurispatronatus nobilium. reſ. 345

Ad effectum regulæ Cancellariæ de impetrantibus beneficia vacantia per obitum familiaris Cardinalium, an ſit probanda familiaritas ſimpliciter. reſ. 346

Stante regula de exprimendo vero valore gratia an ſit nulla per non expreſſionem veri valoris. reſolutio 347

3 Regula Cancellariæ 12. reuocatoria vnionum, an reuocet vniones factas ex neceſſaria cauſa dotis Eccleſiæ. reſol. 348

Declaratur regula illa, priuilegium perſonale non egreditur perſonam. reſ. 528

3 Regula illa, quod aſſenſus Apoſtolicus ex lapſu triginta annorum præſumatur an locum habeat quando ex inſpectione eiuſdem inſtrumenti apparet non interueniſſe. reſ. 561

An Religioſus ingrediens Religionem laxiorem, aut arctiorem abſque licentia ſuperioris dicatur Apoſtata. reſ. 19

Vt quis remittatur ad conſules artis lanæ quanam concurrere debeant. reſ. 491

3 Renunciatio facta à nouitio non ſeruata forma Conc. Trid. ſeſ. 25. cap. 16. in beneficium fratrum, an monaſterium poſſit illa bona vendicare vnà cum fructibus poſt triginta annos. reſ. 331

3 Renuntiatio quid ſit. reſ. 356

An renunciatio non adhibitis ſolemnitatibus Concilij ſit nulla ipſo iure. reſ. 351

An vt renunciatio facta per ingreſſurum religionem valeat, requiratur certioratio. reſ. 352

An renunciatio facta ab exiſtente in ſæculo intuitu ingreſſus requirat ſolemnitates Concilij. reſ. 353

An profeſſione declarata nulla cenſeatur etiam annullata renunciatio. reſ. 354

3 Reſcriptum dubium, & ambiguum qualiter interpretandum. reſ. 369

An ex ſola ſignatura reſcripti gratioſi acquiratur ius in re beneficiato ante collationem. reſ. 370

Verba reſcriptorum quotuplicis ſint generis, & an probent. reſ. 372

Præſumitur pro impetrante reſcriptum ſeu priuilegium, & onus probandi contrarium ſpectat ad illum, qui contra reſcriptum, ſeu priuilegium venit. reſolutio 373

Opponenti de ſurreptione contra reſcriptum Iudex omnino debet dare terminum ad verificandam ſurreptionem. reſ. 374

Per ſecundum reſcriptum, in quo primi mentio facta fuit, an reuocetur primum ipſo iure, vel ope exceptionis. reſol. 375

Formula noua prouiſionis appoſita in reſcripto quid operetur. reſ 376

3 Reſcriptum cum formula perinde valere quid operetur. reſ. 377

3 Reſcriptũ ſub forma dignum arbitramur quid operetur. reſ. 378

3 Reſcriptum ſub formula pauperum impetratum quid operetur. reſ. 379

Formula indignationem Petri, & Pauli appoſita in reſcriptis quid operetur. reſ. 380

Surreptionem non ſaluat generalis, & obſcura expreſſio. reſ. 437

An ſit ſurreptitium reſcriptũ iuſtitiæ, ſi in eius impetratione nulla facta fuit mentio litis pendentiæ. reſol. 438

An reſcriptum reddatur ſurreptitium ſi tota ſubſtantia proceſſus non narratur. reſ. 439

Vt reſcriptum non dicatur ſurreptitium narrandum eſt coram quo lis pendet. reſ. 440

An oppoſita exceptione obreptionis contra Principis reſcriptum in eius executione ſuperſedendum ſit, quouſque dicta exceptio terminetur per ſententiam. reſol. 441.

An ſolemnitas Concilij requiratur in renunciatione, quæ ſit a maiore 17. annorum. reſ. 355

An ſolemnitas Concilij requiratur in teſtamentis condendis. reſ. 356

3 Renunciatio equitum Hieroſolimitanorum ante profeſſionem, an requirat ſolemnitatem Concilij. Reſolutio 357

Diſpoſitio Concilij an locum habeat in renunciatione beneficij. reſ. 358

An renunciatio officij facta in manibus ſuperioris, qui officium illud ſolus conferre, aut auferre non poteſt ſit valida, an verò ſit ipſo iure nulla. reſolutio 583.

An ſi res eccleſiæ vendatur, & in eius locum alia ſurrogetur poſſit alienari abſque ſolemnitatibus extrauagantis. reſ. 162

An res libera permutata cum re fideicommiſſo ſubiecta aſſumet naturam fideicommiſſi. reſ. 507

An ordinarius poſſit præſcribere collationem beneficij reſeruati. reſ. 384

An ſub generali reſeruatione Pontificis veniant beneficia ad nutum amouibilia. reſ. 385.

An ſub regula reſeruatoria octo menſium comprehendatur iuspatronatus mixtum, ſcilicet Clericorum, & Laicorum. reſ. 386

An reſeruatio aſſenſus Apoſtolici in alienatione rei Eccleſiæ, in qua non exigitur an operetur vt propter illam reſeruationem ſit neceſſarius. reſ. 575

An

Index Reſolutionum

An habens Cuppellaniam teneatur facere reſidentiam. reſ. 387

An rector Purochialis habens Vicarium perpetuum, cui incumbit curu animarum teneatur reſidere. reſolut. 388

Non reſidens propter ſeruitia Pontificis an gaudeat fructibus præbendæ. reſ. 389

Inquiſitores hæreticæ prauitatis non reſidentes lucrantur fructus eorum præbendarum. reſ. 390

Auditores Rotæ Romanæ non reſidentes habentur pro præſentibus quoad lucrandas diſtributiones quotidianas. reſ. 391

Quis dicatur abeſſe ad effectum, vt non dicatur reſidere. reſ. 392

Non ſufficit cauſa non reſidendi, niſi etiam concurrat licentia ſuperioris. reſ. 393

Abbas tenetur reſidere in collegiata, in qua eſt intitulatus. reſ. 394

An quodlibet beneficium requiratur reſidentiam. reſolut. 395

An Canonicus teneutur facere reſidentiam. reſolutio 396

A Reſidentia nemo excuſatur regulariter, niſi in caſibus à iure expreſſis reſ. 397

An peſtis excuſet Prælatum à reſidentia. reſolutio 398

Reſignatio facta contra formam Bullæ de publicandis reſignationibus nu ſuſtineatur. reſ. 332

Reſignans beneficium quando poſſit pænitere, vel cogatur ad renunciandum. reſ. 517

Ruptus ad effectum impediendi matrimonium ex vi Concilij, quis dicatur, reſ. 436

Quid diſponat Sacr. Concil. Trid. de matrimonio contrahendo inter raptorem, & raptam. reſ. 435

Raptus commiſſus cum volente, an impediat matrimonium contrahendum abſque requiſitis Concilij. reſol. 437

Ruptus an dicatur cum publica meretrice ad effectum impediendi matrimonium virtute Concilij. reſolutio 438

An ad impediendum matrimonium ſufficiat raptus cum muliere inhoneſta. reſ. 439

Raptus abſque copula carnali, an ſufficiat ad impediendum matrimonium, abſque requiſitis S. C. T. reſolut. 450

An impediatur matrimonium virtute Concilij ſi mulier rapiat virum. reſ. 451

An decretum Sacr. Concil. locum habeat in rapto, qui ſit tantum libidinis explendæ. reſ. 452

Ruptus an præſtet impedimentum ad contrahendum ſponſalia quemadmodum ad matrimonium. reſolutio 453

Quando dicatur puella in poteſtate raptoris ad effectum præbendi impedimentum matrimonij inter eos contrahendi. reſ. 454

Raptus commiſſus ſolum importunis precibus, an impediat matrim. reſ. 455

De ratione cur Bulla Clementis admiſit nullitatem ex defectu citationes. reſ. 34

Recipientes munera à regularibus, quas pœnas incurrant. reſ. 85

Rector Eccleſiæ, quando teneatur impendere omnes redditus in eius reparationem. reſ. 341

Rector Cappellaniæ, an teneutur ad reparationem quoties ſibi ſuperſunt fructus. reſ. 343

Recuſatio iudicis ſuſpecti debet eſſe ſpecialis non autem generalis. reſ. 509

Præpoſitu recuſatione, quid agendum. reſ. 510

An hodie ſtante diſpoſitione S.C.T. ſeſſ. 14. cap. 5. proceſſus factus poſt interpoſitam recuſationem ſit nullus etiam ſi non fuerit appellatum à proceſſu ad vlteriora. reſ. 507

An vbi recuſatio propoſita eſt friuola iudex poſſit procedere ad vlteriora. reſ. 508

An ſi ſubdelegatus delegati Pontificis fuerit recuſatus ſint arbitri eligendi. reſ. 511

Recuſatio iudicis ſuſpecti ſi non proponatur coram iudice recuſato, an acta poſtea facta ſint nulla. reſolutio 512

Quæ ſint ſeruanda in recuſatione iudicis ſuſpecti. reſol. 513

Reditus beneficiorum vacantium an applicari debeant reparationi Eccleſiæ Cathedralis. reſ. 339

Refectionis Eccleſiarum, & Capellarum materia an ſit pia. reſ. 351

Regulares ſemel ab Epiſcopis examinati ad audiendas confeſſiones, an & quando iterum examinari poſſint. reſol 70

Regulares electi, & confirmati ad dignitates, & prælaturas, an poſſint ad libitum ſuorum ſuperiorum ab eis amoueri abſque cauſa. reſ. 5

Regularis approbatus ab aliquo Antiſtite, an extra eiuſdem diœceſim peccata audire valeat abſque alia approbatione. reſ. 316

Regularis recurſus ad ſuperiorem propter authoritatem Prioris, an incidat in pœnas Concilij. reſ. 328

Quid ſancitum fuerit per Concilium Tridentinum circa receſſum regularium à conuentibus abſque licentia. reſ. 327

Regularis grauatus recedens à Conuentu, abſque licentia ſuperioris cum appellatione ad ſupremum ſuperiorē, an puniri poſſit. reſ. 329

Regularis recedens à Conuentu prætextu grauaminis, ac iuſtæ appellationis, an poſſit capi, & detineri per ordinarium loci. reſ. 330

Regularis recurrens ad ſuperiorem ſupremum abſque licentia Prælati inferioris timens ne ipſe ſæuiat, an incidat in pœnas Concilij. reſ. 331

Regularis recedens à conuentu, abſque licentia Superioris an dicatur Apoſtata. reſ. 332

An receſſus regularium abſque licentia ſit punibilis, vbi pœnitentia ductus ſtatim reddiderit. reſ. 333

An ſit aliqua Religio in qua eius regularibus denegetur recurſus, ſeu appellationis refugium. reſ. 334

De ratione cur facultas appellandi, ac recurſus ſit ſublatus aliquibus religionibus ad ornatum cap. ad noſtram de appell. reſ. 335

Regulares an comprehendantur ſub diſpoſitione decreti de promouendis ad primam tonſuram, & minores ordines. reſ. 481

Reſtitutio in integrum, an detur clerico pro bonis patrimonialibus. reſ. 91

Reuidere vniones cuinam ſit conceſſa facultas. reſolutio 263

Surri-

S

3 SVrripientes aliquid è Cemeterijs an dicantur committere ſacrilegium. reſ.405
An oratoria dicantur loca ſacra ad effectum, vt ſurripiens aliquid intus eis dicatur committere ſacrilegium. reſ. 404
Domus Sacerdotis an dicatur locus ſacer ad effectum, vt ſurripientes aliquid ex ea dicantur ſacrilegi. reſolut. 406
Quæ dicantur res ſacræ ad effectum vt illas ſurripientes dicantur committere ſacrilegium. reſ.407
3 *Surripientes calices, & Turribula an committant ſacrilegium. reſ.408*
3 *Surripientes Tabernaculum vbi reperitur Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, qua puniantur pœna. reſolut. 409*
De varijs rerum generibus, in quibus ſi percutiantur, vel auferantur committitur ſacrilegium. reſolutio 410
Satisfactio competens quam facere debent exactores excommunicati ob id, quod indebitè gabellas à clericis exegerunt, quæ dicatur. reſ.116
3 *Seminarium an dicatur locus pius. reſ.411*
An Seminarium habeat immunitatem Eccleſiæ, ita quod aufugiens ad eum ſit tutus. reſ.412
An Seminarium habeat fori electionem. reſolutio 413
An pro erectione ſeminarij cogatur quis vendere rem ſuam. reſ.414
Quid requiratur in vnione facienda Seminario. reſolut. 415
Reſtitutio in integrum an competat Seminario. reſolut. 416
An Seminario incboato poſſit fieri vnio beneficiorum. reſolut. 417
An ſententia probet acta in antiquis. reſ.502
De ſeparatione matrimonij an poſſit fieri ob ſolam pernoctationem vxoris extra domum. reſ.556
Quæ dicantur ſepta Monaſterij virorum. reſ.71
An Religioſi bona fide permittentes ingredi clauſuram Monaſterij incidant in pœnas Bullæ Pij Quinti. reſolutio 72
3 *Sequeſtrum licet de facto in periculo moræ à Iudice ſæculari factum fuerit in bonis clerici ſub prætextu periculi in mora, tamen creditor debet coram eccleſiaſtico cauſam agere. reſ. 493*
Propter Simoniam quo caſu veniat quis priuandus beneficio. reſ.306
An committat Simoniam Epiſcopus aliquid recipiens pro concedendis dimiſſorijs. reſ.418
An renunciatio beneficij cum regreſſu ſit ſimoniaca. reſolut. 419
An ſit ſimonia penſionem exigere literis non expeditis. reſ.420
An clauſula apponi ſolita in reſeruatione penſionum videlicet habita, vel non habita poſſeſſione beneficij, ſit ſimoniaca. reſ.421
An ſit ſimonia conferre alicui beneficia cum onere legendi Sacram Scripturam. reſ.422
An ſit ſimonia præſentare iuriſperitum, cum pacto, vt defendat litem d. iuriſpatronatus. reſ.423
3 *Sodomiæ peccatum grauiſſimum. reſ.56*
An in pœnas Bullæ incidant in tam agentes vitium ſodomiticum, quam muliebria paſſus. reſ.57
Verbum exercentes poſitum in Bulla contra ſodomitas qualiter intelligatur. reſ.58
An conſtitutio Pij V. emanata contra exercẽtes vitium Sodomiticum, locum ſibi vendicet in illo, qui vitium beſtialitatis commiſerit præpoſtera Venere. reſ.59
An committentes ſodomiam cum fœminis incidãt in pœnas Bullæ. reſ.60
An committens ſodomiam per vim, & metum incidat in pœnas Bullæ. reſ. 61
An in pœnas præfatæ Bullæ incidat, qui cognouit puerum non immittendo ſemen intra vas. reſ.62
An ad effectum incurrendi in pœnas Bullæ probetur ſodomia per dictum ſodomitati. reſ.63
Qui dicantur ſollicitatores ad turpia. reſ. 70
De qua mobilium ſpecie fiat ſpolium. reſ.425
An bona equitum Diui Ioannis cadant ſub ſpolio. reſ.426
De quibus rebus non ſit ſpolium. reſ.427
Quæ ſunt ſtatuta contra Eccleſiaſticam libertatem. reſol. 207
An Epiſcopus pro congreganda ſua Synodo teneatur petere licentiam à ſuo Archiepiſcopo. reſ.442
An electus in Epiſcopum ante conſecrationem poſſit congregare Synodum. reſ.443
Quoties debet congregari Synodus ab Epiſcopis. reſ.444
An capitulum ſede vacante poſſit congregare Synodum. reſ. 445
Quæ debent venire ad Synodum Epiſcopi. reſ.446
4 *Sacerdoti regulari ordinis militaris non approbato ab ordinario an poſſint equites militares eorum peccata confiteri. reſ.170*
4 *Sententia ſuper deſertione, an habeat vim diffinitiuæ ad effectum admittendæ appellationis ex vi Concilij. reſ. 485*
4 *Sententia Iudicis ſe declarantis competentem, an dicatur habere vim diffinitiuæ ad effectum admittendi appellationem. reſ.486*
4 *Sententia condemnatoria expenſarum an habeat vim diffinitiuæ ad effectum admittendi appellat. reſolutio 489*
4 *Solutio anticipata ſi ſit verè conuerſa in vtilitatem Eccleſiæ an noceat ſucceſſori. reſ.367*
Facta ſolutione anticipata prædeceſſori an ſucceſſor poſſit de nouo exigere penſionem à conductore. reſ.368
4 *Sponſus recuſans contrahere matrimonium cum ſponſa abſque legitima cauſa an mortaliter peccet. reſolut 419*
Quinam diſponat Sacr. Concil. Trident. circa anticipationem ſolutionis locationi bonorum Eccleſiæ non faciendæ ſucceſſoribus. reſ.366
4 *Status beneficij non cenſetur mutatus niſi vltra poteſtatem concurrat etiam voluntas in mutante. reſolutio 551*
4 *Status beneficij, vt mutetur quænam concurrere debeant. reſ. 552*
4 *Stante diſpoſitione Sacr. Concil. Trident. ſeſſ. 25. de reformat. cap. 3. mandantis non poſſe infligi pœnam excommunicationis niſi in ſubſidium an ſi inferatur non obſeruante dicto ordine excommunicatio dicatur nulla. re-*

la. reſolutio 201

4 *Subdiaconatus ordo, & alij minores vna eadēque die an poſſint conferri, non ſeruatis interſtitijs. reſ.* 211

4 *Subditus, quis dicatur ad effectum, vt poſſit ad minores ordines promoueri ex vi Conc. Trid. ſeſſ.* 579

4 *Suppreſſio vt validè fiat an exigat cauſas, & quas. reſolutio* 533

Quid cenſeat Sacrum Concil. Trid. circa ſuppreſſionem beneficiorum. reſ. 532

4 *Suppreſſio præbendæ, an poſſit fieri ab Epiſcopo ex cauſa cum conſenſu Capituli, quando bona Epiſcopi, & Capituli ſunt communia, & bona ſuppreſſa caderent in vtilitatem Capituli. reſ.* 536

4 *Suppreſſio beneficiorum, & præbendarum vigore Concilij, an habeat locum in Eccleſiis Cathedralibus Collegiatis non inſignibus. reſ.* 537

An eadem ſolemnitas, quæ exigitur in ſuppreſſione requiratur pariter in diſmembratione. reſ. 539

Cauſas quæ neceſſariæ ad iuſtificationem ſuppreſſionis an probentur ex enunciatiuis antiquis finis. reſ. 540

T

1 T*Eſtator num aliquid legans in ſuo teſtamento poſſit ſtatuere quod reuerenda Fabrica non ſe intromittat. reſ.* 527

1 *Teſtes deponētes de recognitione regiſtri, an ſufficiat quod dicant ſe habere notam manum abſque eo quod viderint ſcribi. reſ.* 539

An pater poſſit compelli ad donandum aliquid filio pro titulo patrimonij ad finem ſuſcipiendi ordines ſacros. reſol. 317

An titulus ad ordines requiratur, ne dum in clericis ſæcularibus, verum etiam in regularibus. reſolutio 448

Epiſcopus ordinans filium magni diuitis, an teneatur de ſuo illum alimentare. reſ. 449

Qui titulus requiratur ad ſuſcipiendos ſacros ordines. reſ. 450

Cuius qualitatis debet eſſe beneficium ad hoc vt quis ad illius titulum poſſit ordinari. reſ. 451

Clerici ordinati ſine titulo cum ſola fideiuſſione alimentorum an ſint ſuſpenſi. reſ. 452

An ſuper grege animalium poſsit conſtitui titulus pro ordinibus ſuſcipiendis. reſ. 453

4 *Timor exhæredationis bonorum paternorum an ſit legitima cauſa non cogendi ſponſos ad contrahendum matrimonium. reſ.* 415

4 *Timor ſcandali inimicitiarum, & homicidij an ſit legitima cauſa recedendi à coactione. reſ.* 417

Titulares Epiſcopi ordinantes abſque licentia proprij ordinarij ſunt per annum ſuſpenſi ab exercitio pontificalium. reſ. 429

4 *Titulares Epiſcopi ordinantes exemptos an incidant in pœnas S. C. reſ.* 430

4 *Titulares Epiſcopi conferentes primam tonſuram abſque licentia proprij ordinarij an incidant in pœnas Sacri Conc. Trid. reſ.* 431

An per promotionem ad Epiſcopatum titularem vacent beneficia. reſ. 433

4 *Titulares Epiſcopi an faciant ſpolia. reſ.* 434

Quæ veniant nomine Pontificalium ad effectum cognoſcendi, quando titulares Epiſcopi illis vtentes incidunt in pœnas Sacr. Conc. Trid. reſ. 432

V

5 V*Acat beneficium ipſo iure quibus modis. reſolutio* 455

Notatu digna ſuper regula de exprimendo vero valore. 479

3 *Verba omnino dubia potius in ſenſum Catholicum, quam hæreticum interpretanda ſunt. reſ.* 579

3 *Verba Concilij Trid. cum declaratione in materia Duelli. reſ.* 49

An Vicarius dicatur familiaris Epiſcopi Cardinalis. reſ. 182

3 *Virgini ſtupratæ an dos debeatur ſi poſtea ab alio cognoſcatur. reſ.* 75

An pœna de qua in cap. 1. & 2. de adulterijs, vt ſcilicet, vel dotet, vel nubat ſit alternatiua, vel copulatiua. reſol. 76

Ius petendi dotem an tranſeat ad hæredem mulieris ſtupratæ. reſol. 77

An ſit vſura aliquid accipere pro fideiuſsione. reſolutio 462

An vſura committi poſsit in contractu locationis. reſolut. 467

3 *Vſura qualiter probetur. reſ.* 464

An vſurarij incurrant pœnas ipſo iure, an verò requiratur declaratio. reſ. 465

3 *Vſurarius an poſsit cogi ad vſurarum reſtitutionem integraliter, vel deducto ne egeat. reſ.* 466

3 *Vxores duas ducere non licet, & de pœna huius poligamiæ. reſ.* 38

4 *Vagitas an in dubio præſumatur, vbi agitur de contrahendo matrimonio. reſ.* 358

4 *Vagus quiſnam dicatur ad effectum contrahendi matrimonium virtute Concilij. reſ.* 353

Quid diſponat Sacr. Conc. Trid. circa matrimonia vagorum. reſ. 352

4 *Vicarius Epiſcopi an habeat cognitionem cauſarum matrimonialium. reſ.* 270

4 *Vicarius Generalis præſidente Epiſcopo, in Synodo an præcedere debeat capitulum. reſ.* 390

4 *Vicarius cui committitur diſpenſatio matrimonialis propter anguſtiam loci, an iure mandet executioni, ſi adſunt alia impedimenta non expreſſa. reſ.* 524

4 *Vicarius cui commiſſa eſt diſpenſatio matrimonialis propter anguſtiam loci, vel incompetentiam dotis, an poſſit illam executioni mandare mortuo Summo Pontifice. reſ.* 525

4 *Vicarius cui dirigitur diſpenſatio matrimonialis an poſſit aliquid capere pro capienda informatione. reſolutio* 526

4 *Vicarius Epiſcopi, an debeat præcedere omnes dignitates cæteroſque omnes de Capitulo. reſ.* 389

4 *Viſitari an poſsit locus exemptus ab Epiſcopo quoties in fundatione fuit excluſus. reſ.* 564

An ordinarij inferiores Epiſcopo habeant ius viſitandi loca exempta. reſ. 565

Vbi Eccleſia eſt ſpecialiter exempta an Epiſcopus poſsit illum viſitare virtute Concilij. reſ. 566

Quis dicatur Epiſcopus vicinior ad effectum viſitandi Eccle-

Eccleſias nullius diœceſis. reſ. 569

4 *Viſitari an poſſint Monaſteria exempta commendata. reſolu.* 570

Quid ſtatuat Concilium Tridentinum circa viſitationem locorum, & perſonarum exemptarum. reſolutio 573

4 *Vniones reuideri, & viſitari per Epiſcopos locorum ordinarios quoties debeant. reſ.* 264

4 *Vniones factæ ante quadraginta annos à die publicationis Concilii, an poſſint reuideri. reſ.* 265

4 *Vniones quæ non ſunt ſortitæ effectum, vel quæ deinceps conceſſæ fuerunt, an debeant per Epiſcopos excutioni demandari, vel ſint conferendæ iuxta primum ſtatum. reſ.* 266

An Epiſcopus in reuiſione vnionum poſſit illas reuocare, & quæ. reſ. 268

4 *Vltimus ſtatus, an attendi debeat in conſideranda qualitate beneficiorum. reſ.* 549

4 *Vltimus ſtatus an attendatur, quoties apparet illum non fuiſſe præſcriptum. reſ.* 550

4 *Vltimus ſtatus, an introducatur per vnicum actum effectum ſortitum. reſ.* 553

4 *Vltimus ſtatus an inducatur ex prouiſionibus Apoſtolicis. reſol.* 554

An pro iuſtificatione gratiæ ſufficiat vltimus ſtatus, reſolu. 555

4 *Vltimus ſtatus an attendatur vbi de proprietate beneficii appareat. reſ.* 556

FINIS.

Digitized by Google

INDEX RERVM,

ET VERBORVM NOTABILIVM,

Quæ in Tertio, & quarto Volumine huius operis continentur.

Num. 3. Tertium, Num. 4. Quartum Volumen ſignificat.

A

3 ABbates exempti poſſunt concedere dimiſſorias ad ordines ſuſcipiendos ſuis regularibus R.237.nu.9.
3 Abbates iurant in eorum benedictionibus. R.224.n.4.
3 Ablatiuum abſolutum inducit formam. R.510.num 2.
Nulla cauſa excuſat ab obſeruantia formæ.nu.3.
3 Abſens cauſa Reipublicæ excuſatur à reſidentia, & habetur pro præſente R.389.nu.2.
Ex qualibet legitima cauſa pręſens cenſetur. nu.10.
3 Abſens ex iuſta cauſa dicitur præſens. R.392.nu.1.
Qui caſualiter abeſſe non dicitur. n.2.
Nec abeſſe dicitur qui ſtatim eſt reuerſutus. n.3.
Qui parum diſtat à loco cenſetur eſſe in eodem loco, n.5.
3 Abſens ratione ſtudiorum etiam de licentia Papæ licet lucretur fructus beneficij, non tameo diſtributiones. R.194. n.7.8.
3 Abſentes io menſibus permiſſis diſtributiones non recipiunt. R.90.nu.21.
3 Abſentes ob negocia eccleſiæ, vel ſua non recipiunt diſtributiones. R.90.nu.23.
3 Abſeotia pro ſeruitio regio ſemper cenſetur iuſta. R. 389. nu.4.
3 Abſoluere qui poteſt ab excommunicatione lata etiam ad partis inſtantiam, non poteſt abſoluere cum reincidentia vigore bullæ cruciatæ. R.498.nu.5.
3 Abſolutio cum reincidentia continet in ſe excommunicationem in caſu reincidentiæ. nu 6.
In bulla cruciatæ nomine partis non intelligitur Iudex, ſed pars ad cuius inſtantiam lata eſt excommunicatio. n.7.
3 Abſoluere ſe ipſum poteſt Papa. R.221.nu.1.
Et ſe ipſum diſpenſare ſuper iuramento. nu.3.
Nec ſolet ſe ipſum ſine cauſa abſoluere. nu.4.
Non tamen poteſt epiſcopus ſe ipſum abſoluere. nu.5.
3 Abſolutio ad cautelam an poſſit concedi in ſententia excommunicationis lata à Canone, & à iure. R.173. nu.9.
3 Abſolutio ab irregularitate epiſcopis cõceſſa vigore Concilij Trid. ſeſſ.2.c.6. de reformat. poteſt fieri per capitulum ſede vacante. R.165.nu.1.
3 Abſolutio a iuramento calore iracundiæ præſtito facile conceditur. R.223.nu.4.
3 Abſolutio contra prohibitiooem decreti ſacræ Congreg. in materia caſuum reſeruatorum eſt nulla. R.84.2.nu.7.
Vigore Iubilæi abſoluuntur reſeruata, & in ſimilibus attenditur tenor bullæ. n.8. & ab illis tantum poſſunt abſoluere. num 9.
3 Abſolutio Generalis conceſſa a Papa in impetrationibus, & in collationibus beneficiorum non prodeſt illis, qui per annum continuum pertinaces in excommunicatione permanſerunt. R.213.nu.1
3 Abſolutio poteſt impetrari ab ordinario ſi offenſa Clerici ſit leuis. R.568.nu.3.
3 Abſolutione a iuramento præſtita à Iudice Eccleſiaſtico, tunc ipſe iudex annullat contractum propter vitium vſuræ, ſimoniæ, vel aliud ſimile. R.252.nu.7.
3 Abſurdum ex iuramento non debet ſequi. R.227. nu.4.
3 Acceptatio perſonarũ nulla eſt apud Deum. R.231.n.10.
Habet reſpectum ſolum ad debitum iuſtitiæ non gratiæ. num.11.
Excommunicatio fertur in pœnitentiam ſine perſonarum acceptione.nu.12.
3 Acceſſiſſe ad hoſtes non dicitur qui cum eis erat. R.529. num.6.
3 Acceſſorium eſt quoddam indiuiduum a ſuo principali ratione dependentiæ. R.560.nu.8.9.10.11.
3 Acceſſorium ſequitur naturam ſui principalis. R.354. n.4.
3 Acquiſita de bonis eccleſiæ ſunt in prouiſione eccleſiæ. R.433.num.2.
3 Acquiſita ex bonis eccleſiaſticis ab inteſtato ſuccedeoribus obueniant, ſi verò non adſint, eccleſiæ, quibus beneficiati præfuerunt incorporantur. R.427.nu.4.
3 Acquiſita per prælatum poſt beneficium adeptum cenſentur acquiſita nomine eccleſiæ, & de redditibus eccleſiæ. R.425.num.5.
3 Acquiſita per rectorem de bonis eccleſiæ ſunt ipſius eccleſiæ. R.431.nu.2.
3 Accuſans de homicidio, ſi probat mandatum obtinebit. R.65.num.9.
3 Accuſatio calumnioſa reijci debet ſtante mala fama accuſatoris. R. 485. nu.3.
3 Accuſatione pendente non poteſt quis ad officium promoueri. R.485.n.1.
3 Accuſatus de aliquo crimine ob calumniam, itaut apud probos viros non ſit diffamatus, non impeditur a promotione. R.485.nu.2.
3 Actio ad rem immobilem non poteſt cedi ab eccleſia abſque aſſenſu Apoſtolico. R.163. nu.1.
Ad rem mobilem vſucapitur triennio, ad immobilem verò per viginti annos.nu.3.
3 Actiones, & obligationes eiuſmodi cenſentur cuius ſunt res ad quas competunt. R.163.nu.2.
3 Actui conſentiens actum illum gerere videtur. R.300. n.9.
3 Actum, de quo mentionem facit, quis ſcire præſumitur. R.373.num.5.
3 Actus correſpectiui habentes cauſam expreſſam licitam, & proportionatam excludunt ſimoniam. R.306. nu.10.
3 Actus correſpectiui ſunt quando vnus ſit propter alium. R. 499.nu.1.
Dicuntur vnus contractus. nu.2.
Intentio facit actus correſpectiuos.nu.3.
Actuum vicinitas inducit præſumptionẽ actus illiciti. n. 4.
Inſtrumentorum multiplicatio auget ſuſpicionem fraudis. num.5.
In materia ſuſpecta ſufficit breuitas temporis ad fraudem coniunctionis actuum præſumendam n.6.
3 Actus declaratus nullus à lege, nullam habet vim, etiam ſi non exprimatur. R.331.nu.2.

Digitized by Google

In actu neceſſe eſt quod adſint voluntas, & poteſtas, n.3.

Actus nullus trahit ſecum iuris extinctionem, nec operatur ciuilem effectum, n.4.

Actus factus contra proprium iuramentum quando valeat. R.457. nu.4.

Actus peccans in forma neque ciuilem, nec naturalem parit obligationem. R.327. nu.3.
Formam ſpernens ipſum actum ſpernit, n.4.

Actus reſolutus non meretur amplius nomen actus. R.399. num.7
Reuocato actu cenſentur reuocati omnes effectus ab eo venientes, nu.8.

Actus ſine conſenſu requiſito nullus eſt ipſo iure, nu.3.
Ad probationem cõſenſus in reſignatione requiritur, quod reſignans conſentiens penſioni per ſe, vel per ſuum procuratorem conſenſum præſtet coram notario Cameræ, vel Cancellariæ, nu.5.

Actus ſuper quo fuit præſtitus conſenſus ſi ſit nullus, tenetur quis de nouo præſtare conſenſum. R.524. nu.3.
Stante iuſta cauſa non præſtandi conſenſum ſuperior non poterit ad id cogere, quod ſi coegerit poteſt appellari, n.4.

Actus tres venerei abſque diuerſione ad alios actus eodem tempore habentur pro vnico actu. R.58. nu.4.

Adiuncti ratione multa conceduntur. R.28. nu.2.

Adminiſtrator quando eſt creditor illius cuius bona adminiſtrauit præſumitur ſibi ſatisfeciſſe. R.242. nu.3.
Et eſt admittenda exceptio præſumptæ ſatisfactionis quãdo conſtat tot pecunias perueniſſe ad manus adminiſtratoris, vt ex illis poſſet præſumi ſatisfactio, nu.4.

Adminiſtrator tenetur reddere rationem in loco, in quo adminiſtrauit. R.249. nu.5.

Adminiſtrator tenetur exhibere libros cum redditur ratio adminiſtrationis. R.505. nu.5.
Contra adminiſtratorem, qui non confecit libros iuratur in litem, nu.6.

Admiſſio reſpicit principaliter ius perſonæ præſentantis. R.371. nu.3.

Admiſſione non obſtante poteſt Prælatus inquirere de idoneitate præſentati, nu.4.

Adulterium committit ſacerdos qui fornicatur cum filia ſpirituali. R.69. nu.1.

Adulterium, & fornicatio peiora ſunt quam plures ducere vxores. R.33. nu.5.

Adulterium grauius eſt in mẽte viri quam proprij filij homicidium vel filiæ ſtuprum. R.570. nu.1.
Mulier adulterium committens dotem amittit, nu.2.

Affectus non punitur niſi ſequatur effectus. R.52. nu.3.

Affectus non ſequuto effectu in atrociſſimis delictis punitur, & afferuntur plures caſus. R.62. nu.1.

Affinis, vt affinis ſoluto matrimonio non admittitur ad aliquod beneficium. R.2. nu.6.

Affinitas contrahitur in multis caſibus. Et præſertim ex commixtione ſeminis vtriuſque. R.3. nu.1.
Et viri intra clauſtra nu.2.3. & per totam.

Affinitas morte vxoris inter virum, & vxoris conſanguineos diſſoluitur, niſi quoad matrimonium impediendum. R.2 nu.1.

Affinitas durat quatenus matrimonium extat. R.2. n.2.

Affinitate ſoluta pupillus agit furti; contra nouercam. R.2. nu.9.

Affinitatis effectus omnes ſublati ſunt matrimonio ſoluto. R.2. nu.7.

Agens ex inſtrumento guarentigiato exempto, non obtinet, niſi doceat ſoluiſſe. R.243. nu.3.

Agens poſſeſſorio probare debet collationem beneficij factam eſſe ab habente poteſtatem. R.122. nu.10.
Quæ poteſtas probatur fama, & reputatione, & aliis adminiculis, nu.11.

Agi non poteſt euictione non ſequuta. R.94. nu.3.

Agnati admittuntur ad renouationem emphyteuſis eccleſiæ linea finita, ſi eccleſia velit alteri locare. R.159. n.2.
Si eis negetur renouatio poſſunt adire ſuperiorem per viam appellationis. nu.5.

Alienans feudum cum clauſula ſaluo aſſenſu Domini &c. ſi tradat poſſeſſionem ante aſſenſum perdit feudum. R.512. nu.1.
Contraria opinio videtur verior, dummodo poſtea infra annum recipiatur inueſtitura, nu.2.
Qui alienat feudum irrequiſito Domino non videtur alienare niſi dominium vtile, quod habet, & non læditur Dominus, nu.3.

Alienare prohibitus non poteſt facere actum, per quem ſequitur alienatio. R.163. nu.8.

Alienari non poſſunt ea quæ ſunt dignitatis epiſcopi. R.501. nu.2.

Alienatio facta in conſanguineos quibus caſibus teneat. R.160. num.4.
In alienatione requiritur tractatus, & ſubſcriptio canonicorum. R.166. nu.5.

Alimenta patrono egenti ab eccleſia debentur. R.277. n.1, & amplia, nu.2.

Alimenta non reprobantur a iure. R.452. nu.5.
Verbum neceſſaria intelligitur de alimentis. R.452. n.6.

Alimenta habent reſpectum ad dotem. R.278. nu.1.
Dote perempta an debeantur alimenta, nu.2. vide n.3.4.

Alimenta præſtantur patronis propter egeſtatem. R.280, num.1.2.
Tunc alendus eſt patronus, quando tendit ad magnam paupertatem. n.3.
Extrema inopia dicitur quando quis non habet alium ſibi de iure obligatum ad alimenta præſtanda, nu.4.

Alimenta debentur donanti, & non donatario a Rectore. R.282. nu 8.

A Patrono agenti pro alimentis, an penſionarius agens pro penſione ſit præferendus. R.283. nu.1. & 4.

Alimenta debentur patrono deductis oneribus appoſitis in beneficio. R.286. nu.1. vide contrarium, nu.2.

Alimenta debentur patrono pendente lite ſuper iure patronatus. R.284. nu.1.
Et filio etiam pendente lite facienda eſt prouiſio de alimentis, nu.2.
Idem procedit in nepote, pronepote, & alijs deſcendentibus a teſtatore, & procedit etiam ſi lis pendeat de alimentis præſtandis. nu.3.
Sorori etiam litiganti cum fratre, petenti legitimam debent dari alimenta, nu.4.5
Et Mercatori extero, ſi ei capiantur bona ſit prouiſio alimentorum pendente lite, n 6.
Quando non habeat locum, nu.7.
Pariter pupillo agenti contra patruum debentur alimenta, num.8.
Et vxori accuſatæ de adulterio lite conteſtata nu.9.10.12.
Et carcerato non habenti vnde ſe alat, nu.13.
Et Monacho litiganti cum Abbate debentur alimẽta, n.14.

Alimenta præſtanda Patrono inopi. R.285. n.1. amplia, n.2
Quæſita mulieri pro eius ventre non repetuntur, niſi per calumniam, n.4.
Prouiſi de alimentis non ſunt ſuſpenſi. R.452. n.13.

Alimentis fraudari quis non debet. R.466. nu.4.

Alimentandi ius nunquam cenſetur donatum, quia cohæret perſonæ. R.282. n.7.

Allodialis præſumitur res ſita intra fines Caſtri. R.478. n.1.
Quæ ſunt intra fines caſtri ſunt ſubiecta eius iuriſdictioni, num.2.
Qui altari ſeruit de illo viuere debet. R.576. nu.3.
Dignus eſt mercenarius mercede ſua, n.4.
Naturali iure ſancitum eſt, qui portat onus debet mercedem reportare, nu.5.

Alternatiuam non habet capitulum eccleſiæ Cathedralis. R.5. nu.1.
Reſoluitur ex deciſ. Rotæ, n.2.
In Alternatiuis ſufficit, vt vna qualitas adimpleatur. Reſ. 310. nu.2.

Alternatiua reuocatur quando Papa confert beneficium. Reſ.9. nu.1.

Alternatiua ſolum conceditur Epiſcopis, Archiepiſcopis, & Patriarchis. R.4. n.1.
Et reſoluitur ex deciſ. Rotæ, nu.2.

Alternatiua nihil de nouo indulget, ſed tantum tollit obſtacula. R.7. n.1.

Amiſſ-

3 Amiſiſſe non dicitur qui ſtatim recuperauit. reſ. 54. nu.4

Pro ampliatione piorum locorum quis cogitur vendere rem ſuam, quod procedit etiam pro ampliatione atrij. reſ.557.nu.1. vt patet,n.2

3 Animus ex coniecturis, & præſumptionibus probatur. reſ.585,nu.3

Ex ſequentibus colligitur qualis fuerit animus in præcedentibus.nu.4

3 Animus laicaliter viuendi ad Apoſtaſiam requiritur. reſol. 11. num.16

3 Animus talis præſumitur qualia ſunt facta. reſ.43.n.2

3 Annata dimidia quæ ſoluitur in Cancellaria non ſoluitur de diſtributionibus quotidianis,reſ.90 nu.8

3 Anniuerſarium celebrandum cum pacto reſolutiuo quod in caſu negligentiæ legati tranſeat ad aliam eccleſiam quę requirat ad hoc vt fiat reſolutio reſ.368. nu.1. per totam.

3 Annullatio priuilegiorum, facultatum, & indultorum ſuper conceſſione caſuum reſeruatorum. reſ.84.2. nu.4

3 Annus decimus ſextus in profeſſione emittenda debet eſſe completus etiam per vltimum punctum horæ ratione obligationis introducendæ. reſ.322.nu.5

3 Annus perſiſtentiæ in excommunicatione currere incipit non a die incurſus excommunicationis, ſed a die declarationis. reſ.216. nu.1

In excommunicatione notoria incipit currere a die notorietatis.nu.2

3 Antiquior præfertur in dignitatibus, & honoribus, niſi iunior excedat in aliquibus. reſ. 270. nu.5

3 Antiquitas temporis multum prodeſt in materia præcedentiæ. reſ.270.nu.1

3 Apoſtaſia eſt retroceſſio a ſtatu ordinis ſacri ad ſæculum propria authoritate reſ.10.nu.2

Apoſtaſiæ ſpecies duplex reſ.11.nu.1

Secunda Apoſtaſiæ ſpecies,nu.13

3 Apoſtaſia eſt retroceſſio à ſtatu ordinis ſacri ad ſæculum reſ.13.nu.2

3 Apoſtata religionis dicitur is etiam, qui recedit à Monaſterio ſine licentia ſuperioris rediens ad ſæculum etiam quod habitum Religioſum deſerat reſ.14. nu.1

Quando tamen non habet animum redeundi,nu.2

Et ipſo iure excommunicationem incurrit,n.3.& 4

3 Apoſtata a Chriſtiana religione dicitur, qui prorſus fidei Catholicæ contradicit reſ.11.nu.3

Cuius bona acquiruntur fiſco quando liberos non habet, & fiunt incapaces teſtamentorum, ac omnibus priuilegijs, quæ Apoſtatis concedi ſolent priuantur, hoc autē de iure ciuili,n.4.& n.5.vbi eſt intellectus l.ſi eum C.de Apoſtatis.

Pœna Apoſtatæ de iure Canonico,nu.7

Et de iure Hiſpano, nu.8. & de Iure Regni, nu.10

Standum eſt iuri Canonico,nu.11.

3 Apoſtata à clericatu dicitur qui ordinatus in ſacris dimiſit habitum eo animo amplius ad priſtinum ſtatum non reuertendi reſ.13.nu 3

Monachus Apoſtata redire volens eſt recipiendus in Monaſterio.reſ.16.nu.1

Etiam ſi pluries è monaſterio exierit,n.2

Et coguntur prælati recipere, niſi regula contradicat,n.3.

Et niſi ſit ſcandaloſus,nu.4

3 Apoſtata an dicatur, qui egreſſus è religione vagandi gratia habet animum reuertendi.reſ.15.n.1. 2

Incurrit excommunicationem, qui mutauit habitum animo vagandi, vt non cognoſcatur,n.3

Extende ad Clericos in ſacris,n.4

Recedens aio reuertēdi dicitur fugitiuus non Apoſtata,n.5

Et dimittens habitum non animo deſerendi, ſed vt aliquid aliud faciat non incurrit excommunicationem,n.6

3 Apoſtata an dicatur Monachus ingrediendo aliam religionem abſque licentia reſ.19.nu.1.& 5

Nemo poteſt ad aliam religionem tranſire abſque licentia ſuperioris, & dicitur Apoſtata,n.3

Et eſt excommunicatus,n.4

Contra dicitur non eſſe apoſtatam,ſed fugitiuum, & pœnis fugitiui puniri debere,nu.6

Ampliatur in ingrediente religionem laxiorem,nu.7

Apoſtata dicitur Clericus dimiſſa tonſura, & corona.reſ. 13. numero 4

Nutriens comam tonſuram portans, & clericaliter viuens non dicitur Apoſtata.reſ.13.n.5

3 Apoſtata etiam dicitur, qui ad quęlibet ſtudia acceſſerit abſque prælati licentia, & incurrit excommunicationem. reſ.17.n.1

Eandem pœnam incurrunt magiſtri, qui ſcienter eos docuerint,num.3

3 Apoſtata irregularitatis, ſeu religionis dicitur is, qui ab ordine abſq; habitu religionis redijt ad ſæculum reſ.10.n.1

Et qui dimiſit habitum ſuæ Religionis, quam ſolemniter vouit animo non amplius redeundi n.3.& 4

3 Apoſtata propter dimiſſionem habitus clericalis etiam reaſſumendo illum non poteſt eligi ad dignitates, eſt infamis reſ.13.nu.8

Si poſt monitionem non reaſſumpſerit perdit priuilegium clericale,nu.9

Eſt excommunicatus, & ſi poſt monitionem non corrigitur deponendus eſt n.10

3 Apoſtata religionis reincidit in omnes obligationes,à quibus per ingreſſum religionis liberatus erat reſ. 12. n.6

3 Apoſtata ſæcularis eſt ipſo iure excommunicatus, regularis verò ipſo iure eſt excommunicatus reſ.12.nu.1

3 Apoſtata ſiue regularis, ſiue ſæcularis non incurrit in excommunicationem bullæ cęnæ, quia bulla loquitur de Apoſtatis à fide Chriſtiana reſ.12.nu.3

In excommunicatione per annum perſiſtens indurato animo, & ad religionem, ſiue ad clericalem habitum redire nolens, eſt ſuſpectus de hæreſi, & ab inquiſitore citari poteſt ad reſpondendum de fide n.4

3 Appellās à ſnia tenetur docere ſe iuſte appellaſſe R.502.n.7

3 Appellatio a ſuffraganeo ad Metropolitanum quando licita ſit reſ.23.n.1

3 Apellatio extraiudicialis dicitur prouocatio ad cauſam reſ.27.num.1

Non poteſt fieri ad Archiepiſcopum num.2.

3 Appellatio non operatur ſuſpenſionem ſententiæ ſuper congrua portione reſ.469.num.6

3 Appellatio quando tollitur ſemper intelligitur reſpectu litigantium reſ.97.nu.6

Nunquam cenſetur prohibita vbi conſtat de notoria iniuſtitia reſ.97.nu.9

3 Ab exceſſiua taxatione nunquam cenſetur ablata n.10

3 Appellatione locorum piorum, quæ veniant reſ. 335. n.8

3 Appellationis cauſa quando eſt inſerendo, & iuſtificanda reſ.97.num.2

3 Approbatio cōfeſſariorum ad quē ſpectet reſ.511. per totā.

3 Arbitrator in facto proprio quis eſſe poteſt reſ.367. n.6

3 Archidiaconi de iure tradebant poſſeſſionem beneficiorum, hodie Epiſcopi, & vicarij ipſorum tradunt reſ.83.n.3

In Regno Neapolitano Nuncius Apoſtolicus nu.4

3 Archiepiſcoporum eſt deferre crucem ante ſe in ſignum Iuriſdictionis reſ.553.num.5

3 Archiepiſcopus eſt ordinarius Iudex omnium Epiſcoporum ſuæ Prouinciæ reſ.22.num.1

Cui ſunt ſubiecti immediate Epiſcopi num.2.

3 Archiepiſcopus in receptione pallij præſtat iuramentum reſ.224.num.5

3 Archiepiſcopus non poteſt congregare Synodum antequam receperit pallium reſ.443.num.1

Accipit plenitudinem poteſtatis per receptionē pallij nu. 2

3 Archiepiſcopus nō pōt relinquere nec ex teſtamēto nec ab inteſtato bona acquiſita ex redditibus eccleſiæ,reſ. 25. n.2

3 Archiepiſcopus poteſt indifferenter cognoſcere de cauſa ciuili,& per eius ſubditum conueniri abſque veniæ petitione reſ.22.nu.6

Et eſt Iudex ordinarius Vicariorum ſuffraganeorum in eo, in quo delinquunt num.7

Et a ſententijs eorum ab Archiepiſcopum appellatur, n. 8

Archiepiſcopus tenetur reparare eccleſiam reſ.24 nu.1

Inſpicitur conſuetudo num.2. quid quando deſtructa eſt ab hoſtibus nu.4.

3 Archiepiſcopus tenetur facere exemptam domum Clericorum ab hoſpitio militum reſ.28.nu.1

3 Argumentū ab eccleſia ad pia loca eſt validū reſ. 412. n.5

Index Rerum Notabilium.

3 Argumentum ab Ethimologia vocabuli validum. reſ. 312 numer. 1
3 Argumentum à definitione ad definitum eſt validum reſ. 413. num.5
3 Argumentum de fiſco ad Eccleſiam valet reſ. 534. nu.3
Itineris arreptio ad Papam habetur pro appellatione reſ. 27 numer. 4
3 Artem exercere, quam ſui maiores exercuerunt indecorum non eſt reſ.279. nu.6
3 Artifex non exercens artem non remittitur ſuperiori illius arti reſ.491 nu.5.
3 Artificium differt à negociatione, quia artificium manibus operando, vel aliter de vna forma reducitur ad aliam non ita negociatio.reſ.204. nu. 1
3 Aſſerens alicuius conſenſum interuenire in actu debet illum probare.reſ. 344.nu.2
3 Aſſenſus Apoſtolicus debet expediri etiam quando eccleſiæ permutant reſ. 167. num.4
3 Aſſenſus Apoſtolicus an præſumatur interueniſſe poſt triginta annos ſi ex inſpectione inſtrumenti apparet non interueniſſe reſ.361.nu.2
3 Aſſenſus differt à licentia reſ. 295. nu. 2. & in quibus differant, nu.2. & 4.6. & 11
3 Aſſenſus Epiſcopi in donatione iuriſpatronatus an poſſit probari per teſtes reſ.298.nu.1. vide nu.2
Non requirit de neceſſitate ſcripturam nu.3
In Regnu Neapolitano requirit ſcripturam nu. 4
3 Aſſenſus Epiſcopi non requiritur in donatione iuris patronatus facta Epiſcopo reſ.299.nu.1
Contrahens cum Rege, vel Principe, qui debet præſtare aſſenſum tuto contrahit nu.2
Vbi interuenit perſona regis cenſetur tacitè conſenſiſſe n.3
In contrahentibus cum Papa non requiruntur ſolemnitates extrauag. ambitioſæ de rebus eccleſ.non alien. 4
3 Aſſenſus eſt mera gratia reſ.297.nu.2
Regulariter non extēditur de vno caſu ad alium, nec à perſona ad perſonam . nu.4
Impetratus ſuper alienatione ſeudi facienda non prodeſt alienationi factæ alteri, quam nominato nu.5
3 Aſſenſus ex diſpoſitione legis, quando requiritur expreſſus, non ſufficit tacitus, & quādo nō facta eſt mētio.reſ.291 nu.2. vide vt diſtinguitur nu.3.5
Quando eſt formalis requiritur nu.4
In materia ſeudali non requiritur tacitus, ſed expreſſus interuenire debet aſſenſus nu.7
3 Aſſenſus expreſſus dicitur qui verbis exprimitur R.262.n.1
Quibus modis dicatur aſſenſus expreſſus per Bar. & quibus modis inducatur tacitus nu. 2. 3
Poteſt præſtari per æquipollens nu.5
Modus præſtandi aſſenſum nu.6
3 Aſſenſus poteſt pręcedere contractum, interuenire in contractu, & ſubſequi contractum reſ.289. nu.2
Retrotrahitur ad tempus contractus nu.4
3 Aſſenſus primus ſi fuit nullus tenetur epiſcopus iterum præſtare reſ.294 nu. 4
Quando primus fuit validus, ſecundus non habet locū nu. 6
Non poteſt quis compelli præſtare conſenſum, ſi aliqua adeſt iuſta cauſa denegandi nu.7
3 Aſſenſus ſuperioris in ędificatione iuriſpatronatus ex temporis diuturnitate interueniſſe præſumitur ad exemplum aſſenſus requiſiti in contractu mulierum reſ. 296. nu. 1. & vide nu.4
Lapſu temporis expreſſum, quod requiritur habetur pro expreſſo, & quanto tempore nu.2.3
3 Aſſenſus tacitus non ſufficit, vbi requiritur licentia reſol. 295. num.7
Nec tacita licentia Parochi non ſufficit, vt eius loco alius interueniat nu.8. & quando ſufficiat nu.9
3 Aſſenſus tunc cenſetur requiri ad ſolemnitatem quando requiritur propter fauorem publicum reſ. 290. nu. 1
Cum ſit formalis, ſi non concurrit in actu ſuperuenientia illius non validatur nu.3
3 Aſſertio ſummi Pontificis creat reſ.188. nu.1
Teſtantis de facto proprio facit pleniſſimam probationem nu.3. 4.6.7
3 Aſſeſſores iudicum non habēt iuriſdictionem reſ. 540. n 1
Iudex eccleſiaſticus poteſt laicum ſibi eligere in aſſeſſorem numer. 2
3 Aſſeſſor laicus quare non dicantur tractare negocia eccleſiaſtica nu.3
3 Aſſeſſor laicus in cauſa eccleſiaſtica debet eſſe Canoniſta, ſecus in cauſa profana reſ.540.nu.7
Non profert ſententiam in cauſis ſpiritualibus, nu.8
3 Aſſeſſor nullus profert ſententiā, neque poteſt iudicare n.9
3 Aſſeſſoris officium quale ſit. nu.10
3 Attentata ſunt geſta tempore appellationis pendente reſ. 125.num.2
Et paria ſunt eſſe appellatum, vel eſſe infra tempus ad appellandum nu. 3
Procedit nedum in ciuilibus, verum etiam in criminalibus numer. 5
3 Auditor Cameræ eſt Iudex, & exequutor obligationis Cameralis, etiam priuatiuè quoad omnes alios reſ. 240. nu. 1
Poteſt procedere ad executionem guarentigiæ priuatiuè quoad omnes nu.2
Procedit in cauſa obligationis Cameralis cauſa commiſſa in Rota, etiam cum toto negocio principali nu.3.& 4
3 Auditores Rotæ Romanæ non reſidentes lucrantur diſtributiones reſ.391.nu.1
3 Aulam Sacri Concilij nemo armatus introire poteſt reſ. 555. num. 3
3 Aulea, & tapetia veniunt appellatione ſpoliorum etiam ſi epiſcopus aliquando Eccleſiæ commodauerit reſ. 425. numer. 3
3 Authoritas beneficium conferendi probatur fama, & reputatione, & alijs adminiculis, vt ſi collator ſit in quaſi poſſeſſione conferendi reſ.122. nu. 11
3 Authoritas ſuperioris non debet illudi reſ 517.nu.9
4 Abbas in locis ſubiectis habet iura Epiſcopalia reſ.271.n.3
4 Abbas poteſt cognoſcere de cauſa matrimoniali inter ſuos ſubditos reſ.271.nu.1.& 5.
4 Abbas præcedit omnes dignitates Epiſcopo inferiores reſ. 391.nu.8
4 Abbas præfertur Archidiacono Cathedralis Eccleſiæ. reſ. 393. nu.7
4 Abbas an præcedat Vicarium Epiſcopi reſ. 392.nu.1
4 Abbas in Synodo habet poſt Epiſcopum primum locum reſ. 392.nu.6
4 Abbas poteſt minores ordines conferre.ibidem.
4 Abbas inſignijs Pontificalibus vtitur reſ. 393.nu.3
4 Abbas poteſt in interſtitijs diſpenſare reſ. 577.nu.2
4 Abbas poteſt ordinare ſubditos in minoribus reſ. 393.n.4
4 Abbas venit appellatione monachorum in fauorabilibus. reſ.258. nu.2
4 Abbas exemptus an cognoſcere poſſit de miraculis reſ. 289.nu.4
4 Abbas poteſt dari adminiſtrator reſ.577.nu. 1
4 Abbas non dicitur inferior reſ.271.nu 2
4 Abbas an præcedat Canonicos Cathedralis r. 391.n.2.&6
4 Abbas non debet à ſuis Monachis ſeparari reſ.391.nu.7
4 Abbates ſunt eligendi ſecundum formam c. quia propter de electione reſ.28.nu.10
4 Abbates non poſſunt literas dimiſſorias clericis ſecularibus concedere, ſed tantum regularibus reſolut. 578. n.1
4 Abbates ordinando nouitios incurrunt ſuſpenſionem reſ. 257. nu. 3
4 Abbatialis dignitas eſt de maioribus Eccleſiæ reſolut. 392 numer. 4
4 Abbatibus competit facultas ordinandi ex priuilegio reſ. 575. num.2
4 Abbatiſſa, vt quæ poſſit eligi, quam ætatem habere debeat.reſ.60. nu.1
4 Abbatis conſenſus non eſt neceſſarius, vbi ipſe Abbas eſt inquirendus. reſ.329. nu 2
4 Abbates canonicorum regularium, vel fratrum clauſtralium comprehenduntur in Bulla Clementis Octaui circa munerum largitionem prohibitam reſ. 82.nu 2
4 Abſens contemptus, poteſt contradicere infra tempus, quod antecedit confirmationem reſ.44. nu.3. quod limita num. 4. & 5

Abſen-

Digitized by Google

4 Abſentia propter infirmitatem eſt coacta reſ. 245.n.4
4 Abſolutio reſeruata Papę non cenſetur conceſſa ſub generali conceſſione. reſ.163.nu.4
4 Abſolutio excommun. illi, qui aliquid à religioſo recepit eſt reſeruata Sanctiſſimo. reſ.85.nu.2
4 Abſentium vocatio eſt de iuſtitia, non autem de ſubſtantia electionis. reſ.44.nu.2
4 Abſurdum eſt vnum habere commodum, & alium incommodum ſubſtinere. reſ. 96.num.2
4 Accipiẽs aliquid à religioſo tenetur ad reſtitutionem antè abſolutionem. reſ.85.nu.1
4 Actio ſubſidiaria datur, quando deficit ordinaria. reſ. 199. num.4
4 Accipiens aliquid à religioſo tenetur ad reſtitutionem abſque iudicis declaratoria. reſ.85. nu.5
4 Actuario atteſtanti de actorum transportatione creditur. reſ.11.nu.1. & quid in Notario nu.2
4 Acta integrè ſunt tranſportanda alias ſententia per iudicem ad quem prolata eſſet nulla. reſ.9.nu.1.& 2
4 Acta in dubio cenſentur integrè tranſportata. reſ. 10.nu.1
4 Acta ſunt tranſportanda per appellantem. reſ.8.nu.1
4 Acta realiter, & non verbaliter ſunt tranſportanda coram iudice ad quem. reſ.11.nu.1.& 2
4 Actus non dicitur perfectus conditione pendente. reſ. 411 numero 5
4 Actus extraiudicialis nunquam tranſit in rem iudicatam. reſ.3.nu.7. nec rumpit præſcriptionem. nu.8
4 Actus vbi fiunt per modum continuationes non dicitur attentari. reſ.4.nu.1
4 Actus incoatus habetur pro completo propter animi deſtinationem. reſ.256.nu.2
4 Actus quando habent vnum originem, & vnam cauſa illa, & origo probatur per teſtes ſingulares. reſ.282.nu.5
4 Actus factus pendente tempore ad appellandum dicitur attentatus. reſ.18.nu.1
4 Actus pendet à mandante. reſ.141.nu.4
4 Actus corruit omiſſa forma etiamſi in minimo omittatur. reſ.357.nu.1. & 2
4 Actus geſtus in morte non præiudicat alteri de cuius prę iudicio tractatur.reſ.369.nu.3
4 Adiuncti quo caſu ſunt deputandi. reſ.589.nu.1
4 Adiuncti an ſint deputandi in c. collegiatæ. reſ. 590.nu.1
Ad hoc ſoluitur per Dominum, & non per conductorem. reſ.350.nu.2
4 Adiuncti non dantur in capitulis non exemptis. r.586.n.1
4 Adire ſuperiorem ob iuſtam cauſam ſapit naturam appellationis. reſ.329.nu.3
4 Adminiſtratio Sacramentorum ſpectat ad curatos. reſ. 300. nu.5
4 Adminiſtratio rerum Eccleſiæ quotuplex ſit. reſ. 138. nu.2
4 Adimplementum conditionis debet ſpecificè obſeruari. reſ. 411.nu.6. & 7
4 Aduerbium iugiter qualiter intelligatur. reſ.236.nu.2
4 Adulterij criminis primus patratur punitur. reſ 274.nu.1
4 Adultus curatorem habens poterit ſepulturam eligere. reſ.293.nu.25
4 Affectus non punitur effectu non ſequuto. reſ. 22. num. 1. & etiam in atrociſſimis, quoad ordinariam pœnam nu. 2
4 Agens vti procurator debet probare mãdatum. reſ. 10.n.6
4 Allegans aliquid ad ſuæ intentionis fundamentum debet probare. reſ.200.nu.1.
4 Allegans aliquid debet probare, & quare. reſ. 10.nu.3.& 4
4 Allegatio cauſæ ab Epiſcopo non ſufficit pro erectione ſuæ parochiæ reſ 221.nu.4
4 Alienatio patrimonij, an valeat, quando ordinatus habet vnde viuere.reſ.89.nu.1. & 3
4 Alienatio bonorum ad quæ quis fuit ordinatus eſt prohibita. reſ.88.nu.1
4 Alienationis ſub nomine, quid continetur. reſ.88. nu. 3. & an tranſactio nu.4. num diuiſio nu. 5. an permutatio nu. 6. & datio inſolutum. nu.7
4 Altari ſeruire tenetur, qui de altari viuit. reſ.228.nu.2
4 Altari ſeruiens de altari viuere debet. reſ.104.nu.1
4 Altaria intus Eccleſiam regularium qualiter viſitentur. reſ.319.nu.1
4 Amouens cedulones in quibus denunciatus reperiebatur non poteſt priuari beneficijs reſ.27.nu.1
4 Ampliatio Eccleſiæ intelligitur facta remanentibus iiſdem prerogatiuis. reſ.344.nu.1
4 Anima cunctis rebus eſt anteponenda. reſ. 193.nu.15
4 Annus ceptus habetur pro completo. reſ. 206.nu.3
4 Anni curſus qualiter detur inter vnum ordinem ſacrum, & alterum. reſ.212.nu.1
4 Anni ſunt computandi iuxta ritum Eccleſiæ. reſ. 212. nu.2
4 Annus probationis debet eſſe continuus. reſ. 245. nu.1
4 Anticipatio ſolutionis mercedis locationis bonorum Eccleſiæ an ſit facienda ſucceſſoribus.reſ.366. nu.1
4 Antiquitas receptionis attenditur in Congregationibus. reſ.167. nu.2
4 Apices iuris non attenduntur in his, quæ animæ fauorem concernunt. reſ.22.nu.4.& reſ.62.nu.5
4 Appellare an liceat à decreto mandante exequi ſententiam. reſ.487.nu.1
4 Appellari non poteſt ab exequutione ibidem nu.2
4 Appellatio ſuſpendit iuriſdictionem iudicis à quo. reſ. 487 numer. 1
4 Appellare an liceat à taxatione expenſarum reſ.489.nu.3
4 Appellatur de iure canonico à quocunque grauamine. reſ. 784. num.1
4 Appellatio regulariter non datur ab interloquutoria. reſ. 486. num.1
4 Appellatio conceditur ab interloquutoria, vbi in diffinitiua grauamen reparari non poteſt ibidem. nu.3
4 Appellans extra iudicialiter per ipſam appellationem ſe ipſum citat. reſ.32.nu.3
4 Appellari non poteſt ante diffinitiuam, niſi appelletur ab interloquutoria indicente grauamen irreparabile. reſol. 2 num. 1
4 Appellatio conceditur in interloquutorijs vbi grauamen irreparabile poteſt ſuccedere parti.reſ.2.nu.5
4 Appellatio non ſuſpendit collationem, & traditionem poſſeſſionis beneficij, nec id operatur appellatio extraiudicialis.reſ.3.nu.4 & 5
4 Appellari poteſt à denegatione probationum. reſ.416.n.6
4 Appellatio ante impletam conditionem ſuſpendit exequutionem. reſ.24.nu.1. & quando ſecus nu.3
4 Appellatio à declaratoria non ſuſpendit, quando factum eſt notorium. reſ.26.nu.1.ſed declara nu.2. & 3
4 Appellatio appellantis ſtatum conſtituit. reſ.1.nu.2
4 Appellatio iudicatum ſuſpendit ibidem nu.4
4 Appellatio dicitur deſerta, ſi acta integra non aſportantur iudici ad quem. reſ.9.n.3 quod an ſemper ſit verum nu.4
4 Appellatio dicitur nulla niſi fuerint acta tranſportata. reſ. 8. num.3
4 Appellatio extraiudicialis non ſuſpendit exequutionem nec reuocat attentata. reſ. 3.nu.6
4 Appellatio vt legitimè interpoſita iudicetur quid continere debet. reſ.512.nu.5
4 Appellatio, vel exceptio nullitatis electionis infra quod tempus opponi debet. reſ.51.nu.5
4 Appellatio datur ab exceſſiua compoſitione. reſ. 123.nu.2
4 Appellatur vbi Epiſcopus inſtitutionem facere differt. reſ. 402.nu 3
4 Appellatio an admittatur à ſolutione decimarum. reſ. 500 numero 5
4 Appellatio à ſententia excommunicationis non impedit executionem. reſ.18.nu.4
4 Appellatione perſonarum non venit Collegium, nec Vniuerſitas. reſ.594.nu.3
4 Apoſtata dicitur, qui intra annum probationis habitum relinquit. reſ.236.nu.12
4 Approbatio confeſſariorum debet fieri ab habente iuriſdictionem ordinariam. reſ 311. nu.1
4 Approbatio confeſſariorum, quomodo fiat in Curia Archiepiſcopali Neapolis. reſ.314.nu.4
4 Approbatio durat etiam per mortem approbantis quouſque non reuocatur.reſ.315.nu.1.& de ratione nu.2.& quid in praxi ſeruetur nu.6
4 Approbatio reuocari poteſt ſuperueniente iuſta cauſa, ſeu in idoneitate. reſ.315.nu.3.& 4

4 Approbatus ad beneficium ſimplex curatum, vel cum dignitate non eſt iterum examinandus pro alio ſimili.
4 Approbatio Epiſcopi an requiratur, quod in ſcriptis interueniat. reſ. 70. nu. 2
4 Approbatus ab vno Epiſcopo non cenſetur approbatus in diœceſi aliorum. reſ. 70. nu. 7
4 Approbatus ſemel eſt examinandus ſi examen fuerit aſſignatum pro forma. reſ. 71. nu. 1
4 Arbitrium Iudicis debet eſſe rationabile. reſ. 417. nu. 2
4 Archidiaconi debent eſſe doctores, vel licentiati in Sacra Theologia, vel in iure canonico. reſ. 111. nu. 3
4 Archidiaconus habet iuriſdictionem in Eccleſia Chatredali, quæ quando ſublata cenſeatur. reſ. 276. nu. 7
4 Archidiaconus dicitur oculus Epiſcopi, & in quibuſdã Epiſcopo abſente eſt eius Vicarius. reſ. 344. nu. 1. & 2
4 Archidiaconis habet principalem dignitatem poſt pontificalem. reſ. 394. nu. 3
4 Archidiaconus eſt Vicarius Epiſcopi ordinatus à lege. reſolut. 545. nu. 1
4 Archidiaconus præcedit omnes alias dignitates. reſ. 394. nu. 4. Sed an archipresbyterum. nu. 5
4 Archiepiſcopus an poſſit formare proceſſum contra Epiſcopum. reſ. 491. nu. 1
4 Archiepiſcopus an poſſit cognoſcere de cauſis ciuilibus Epiſcoporum. reſ. 495. nu. 1
4 Archipresbyter habet primum locum in Eccleſia Cathedralia, poſt Archidiaconum. reſ. 394. nu. 9
4 Argumentum de matrimonio carnali, ad ſpirituale valet. reſ. 87. nu. 2
4 Argumentum à ceſſante ratione valet, reſ. 356. nu. 2
4 Argumentum datur de ſuppreſſione ad vnionem. reſ. 530. numero 1
4 Arma & inſignia, quæ reperiebantur in Eccleſia antiqua debent de nouo poni, & affigi in eadem Eccleſia in caſu reparationis reſ. 344. nu. 2
4 Argumentum ab æquiparatis validum eſt in iure. reſ. 401 numero 4
4 Arreptio itinèris habet vim appellationis. reſ. 332. nu. 3
4 Aſperſiones quæ diebus paſcalibus fieri ſolent in domibus fidelium, an connumerentur inter iura parochialia reſol. 310. nu. 1. & 2.
4 Aſſenſus Apoſtolicus eorum neceſſarius ad finem vt is, in quem eſt facta alienatio, non dicatur vſurpator. reſ. 144. num. 2.
4 Aſſeſſor an poſſit allegari ſuſpectus. reſ. 511. nu. 4
4 Aſſertioni Epiſcopi, quando non ſtetur, & quando nec iudici aſſerent credatur. reſ. 221 nu. 2. & 3.
4 Aſſumendus non eſt ille ad officium, qui illud laudabiliter exercere non poteſt. reſ. 67. nu. 4
4 Attentata ſunt reuocanda, & poſtea in cauſa procedi debet, reſ. 1, nu. 3
4 Attentatum poſt iudicis recuſationem eſt nullũ. reſ. 1. n. 5
4 Auari magis cruciantur in pœna pecuniaria, quam in pœna corporali. reſ. 117. nu. 7
4 Authoris obſeruantia in nouiter examinando confeſſarios. reſ. 315. nu. 5.
4 Authoritas ſuperioris excuſat. R. 245. nu. 2
4 Authoritas Vicarij Epiſcopalis non ſufficit in erectione nouarum dignitatum. reſ. 362. nu. 2
4 Auus an poſſit eligere ſepulturam pro nepote impubere, reſ. 195. nu. 35

B

3 BAldi tempore Papa mandauit de nouo examinari omnes magiſtros fratrum minorum. reſ. 315. nu. 4
3 Bannimentum dicitur fieri publicè quando fit in locis publicis ciuitatis reſ. 563. nu. 2
3 Bannitus pendente tempore ad appellandum non poteſt impunè offendi, & in quibus non procedat. reſ. 125. nu. 7
Et procedit in confeſſo & conuicto nu. 8
2 Barbari quidam habuere plures vxores. reſ. 38. nu. 2
3 Baro non poteſt cogi ad oſtendendum titulum ſui Caſtri reſ. 478 nu. 3.
3 Baro ſi ſolum habet poſſeſſionem debet habere vocem in parlamento reſ. 523. nu. 5
Ad dominum ſpectat dare ſuffragium quando nullus eſt in poſſeſsione. nu. 6
3 Barones penes regem debent ſedere ordine conſueto. reſol. 272. nu. 2
3 Bart. Doct. in l. ſi conſul ff. de adoption. expenditur. reſ. 369 num. 3.
3 Benefacienti debemus benefacere. reſ. 277. nu. 3
3 Beneficia collectorum, & vnicorum ſubcollectorum ſunt reſeruata Papæ. reſ. 384. nu. 1
3 Beneficia conferuntur originarijs in Epiſcopatib. Burgenſi, Palentino, & Calaguritano. reſ. 275. nu. 3
Conſultiſsimum eſſet ſi authoritate Papæ beneficia omnia, efficerentur patrimonialia. nu. 4
3 Beneficia curata etiam reſeruata requirunt concurſum. reſol. 118. nu. 2
3 Beneficia dicuntur incõpatibilia, quando ambo requirunt perſonalem reſidentiam, & per aſsecutionem vnius vacat alterum. reſ. 470. n 1
3 Beneficia manualia poſſunt in fauorẽ reſignari. reſ. 385. n. 5
3 Beneficia nõ poſſunt reſignari coram ordinarijs locorum cum regreſſu, acceſſu, ingreſſu. reſ. 419. nu. 1
Nec cum pacto, vel conditione nu. 4
3 Beneficia omnia poſtulant clericatum actu reſ. 474 nu. 9
3 Beneficia reſeruata non poteſt conferre ordinarius ſub pęna ſuſpenſionis, nec inferiores collatores ſub pęna excommunicationis, & priuationis facultatis reſ. 381. nu. 1. 2
Collatores tenentur ſcire regulas cancellariæ nu. 3
3 Beneficia reſignata in manibus epiſcoporum non poſſunt conferri conſanguineis reſignantium reſ. 472. nu. 1
3 Beneficia vnita ſeminario vacantia ſpectant ad liberam Papæ diſpoſitionem reſ. 415. nu. 4
In beneficialibus literæ expeditæ habentur loco tituli reſ. 81. nu. 1
In beneficialibus, non requiritur plena, & exacta probatio reſ. 303. nu. 4
In beneficialibus, quæ pacta, & onera interuenire poſsint reſ. 422. n. 1. & 2. per totam.
3 Beneficiarij ſunt fructuarij in vita reſ. 452. nu. 3
Beneficia ſunt Chriſti patrimonium nu. 4
3 Beneficiatus abſque ſua culpa, quando non apprehendit poſſeſsionem non obligatur ad ſoluendam penſionem de ſtilo Curiæ reſ. 421. nu. 4
3 Beneficiatus acceptans beneficium videtur ſe obligare ad omnia onera poſita in beneficio. reſ. 283. nu. 3
3 Beneficiatus an aliquo caſu excuſetur à recitatione horæ Canonicæ remiſsiuè. reſ. 536. nu. 4
3 Beneficiatus motam trahens in curia ex præcepto Papæ dicitur iuſtè impeditus & lucratur fructus beneficij re. 389 num. 1
3 Beneficiatus non habens adminiſtrationem facit fructus ſuos, & poteſt de eis teſtari, ab inteſtato tamen ſuccedit eccleſia reſ. 429. nu. 3
3 Beneficiatus non habens intentionem ſuſcipiendi ordinem presbyteratus beneficio annexum, ſi intra annum voluntatem mutet non tenetur reſtituere fructus præceptos reſ. 474. nu. 1
Accipiens beneficium ſimplex, cui annexus eſt aliquis ordo non tenetur reſtituere fructus, ſecus ſi beneficium ſit curatum nu. 2
Peccat mortaliter, qui non habet intentionem ſuſcipiendi ordinem annexum beneficio nu. 3
Qui non ſumit ordinem ſacrum annexum beneficio in cathedrali, vel collegiata, amittit diſtributiones, & non habet vocem in capitulo nu. 4
Accipiens beneficium animo renunciandi peccat mortaliter nu. 5.
Nolens geſtare habitum clericalem peccat mortaliter n 7
3 Beneficiatus nouus cenſetur res, & iura ſui beneficij, poſſidere reſ. 537. nu. 5
3 Beneficiatus qui habitum, & tonſuram deferre conſueuit, & ſi aliquoties dictum habitum omiſerit, non incidit ipſo facto in pœnam bullæ Siſti Quinti. reſ. 476. nu. 2.
3 Beneficiatus tenetur reficere eccleſiam de redditibus eiuſdem eccleſiæ. reſ. 477. nu. 1

Poteſt

Poteſt deducere in primis ea, quæ ſunt neceſſaria. nu.2
Tenetur ampliare eccleſiam quando non caperet populum. num.3
Eſt vſufructuarius, & tenetur rem bene conſeruare, & ad ſarcta tecta. nu.4
3 Beneficij poſſeſſionem capiens literis non expeditis amittit ius in beneficio, & de cætero eſt inhabilis ad illud obtinendum reſ.481.n.1
Allegans captam eſſe poſſeſſionem beneficij abſque literis debet illud probare. nu.2
Capiens poſſeſſionem nullam, & inualidam non incurrit pœnas extrauag. Iulij Tertij. nu.3
Quando habeat locum, & procedat dicta pęna. nu.3
3 Beneficij acceptatio acquirit ius in re. reſ. 370. nu.3
Si per adeptionē ſecundi beneficij curati dimittat quis primum, & poſtea ſecundum euincatur, poterit liberè regredi ad primum beneficium propria authoritate abſque collatione ſuperioris. reſ.400.nu.5
3 Beneficij ſimplicis erectio pinguis in loco, in quo eſt aeris intemperies præſumitur fraudulenta. reſ.256.n.3
3 Beneficio primo vacante per aſſecutionem alterius, poſſidens non poteſt reſignare in fauorem alterius amici. reſ. 571. num.1
Quando vacat ipſo iure, ſed in priuatione requiritur ſententia poſſeſſor poteſt illud reſignare in fauorem alterius, etiam cum reſeruatione penſionis. n.2. ſed limita. n.3.4
3 Beneficiorum permutatio quando præſumatur facta in fraudem. reſ.256. nu.1
3 Beneficium amittit Clericus coniugatus, quia facit actum contrarium clericatui. reſ.313.nu.5
3 Beneficium an ſit ſufficiens ad victum iudicis arbitrio relinquitur. reſ.473. nu.1
3 Beneficium datur propter officium. reſ.314.nu.1
3 Beneficium dicitur a benefaciendo. reſ.312.nu.2
Non debet eſſe ſine redditibus. nu.3
Subſtantia beneficij non eſt redditus.nu.4
Ex ſolo titulo beneficij abſque poſſeſſione redditūum quis gaudet priuilegio fori. nu.5
3 Beneficium habenti non eſt neceſſe, vt eccleſiæ ſeruiat, ad finem gaudendi priuilegio fori. reſ.310.nu.3
3 Beneficium manuale dicitur vacare, per obitum, amotionem, & reſignationem. reſ.385. nu.2
3 Beneficium non debet obtinere homicida dum eſt irregularis, nec ad ordines promoueri poteſt. reſ.314. num.6. vide num.7
3 Beneficium non poteſt reſignari ſine licentia, & authoritate ſuperioris. reſ.399.nu.1
Renunciatum non vacat, ſi renunciatio per ſuperiorem fuerit acceptata. nu.2
3 Beneficium obtinens in aliena diœceſi poteſt ordinari ab epiſcopo illius loci abſque literis ordinarij originarii reſol. 237.num.3
3 Beneficium parochiale, quando reſignatur in manibus ordinarij non fit concurſus. reſ.519. nu.1
3 Beneficium poteſt conferri cum onere legendi Sacram ſcripturam, vel docendi pueros ſeminarij reſ.422.nu.4
3 Beneficium ſimplex citra Eccleſiam, vel collegiatam non requirit reſidentiam. reſ.387.nu.2
3 Beneficium ſimplex ſufficit, quod conferatur idoneo. reſ. 518.nu.1
3 Beneficium vacat ob matrimonium Clerici reſ.454.nu.1
Quod ampliatur, & declaratur per totam reſ.455. n.4
3 Beneficium vacat per obitum. reſ.455.nu.1
Per renunciationem n.2
Per aſſecutionem alterius vacat primum n.3
Per ingreſſum Religionis profeſſione ſequuta nu. 5
Per non promotionem ad ordines n.7
Per tranſlationem Prælati ad alteram Eccleſiam vacat prima nu.8
Per promotionem ad epiſcopatum vacat poſt conſecrationem nu.12
Per militiam ſæcularem vacat ipſo iure beneficium nu. 13. & de alijs modis vacationis vſque ad finem.
3 Beneficium valoris quindecim librarum Pariſiēſium eſt ſufficiens ad victum reſ.473.num.4.
3 Beneficium vnitum perdit nomen beneficij reſ.255. n.1
Eſt de menſa eius, cui eſt vnitum nu.2
3 Beneplacitum ſummi Pontificis præſumitur interueniſſe poſt triginta annos reſ.561.nu.1
An præſumatur interueniſſe ſi ex inſpectione inſtrumenti apparet non interueniſſe nu.2.
Qui ab initio ſine Papæ licentia contraxit, & poſſeſſionem accepit ſemper contra iura præſumitur, quod poſt adeptam poſſeſſionem non amplius curauit de impetranda licentia nu.3
3 Beſtialitatem committens comprehenditur per conſtitutionem Pij V. contra ſodomitas reſ.59. nu.1
3 Bigamia eſt triplex vera, interpretatiua, & ſimilitudinaria, reſ.32.num.1
Interpretatiua contrahitur cognoſcendo vxorem adulteram etiam ignoranter n.2
Quæ ignorantia inuincibilis excuſat ab irregularitate Bigamiæ nu.3
Et declarantur hi termini per totam.
3 Bigamus Clericus coniugatus Eccleſiæ ſeruitio non deputatus habitum, & tonſuram non deferens eccleſiaſticis beneficijs exutus intelligitur reſ.114. nu.6.
3 Bigamus eſt priuatus omni priuilegio clericali, ſic etiam Canonis, & fori reſ.34.nu.1
Et immunitatis nu.2
His pęnis ſubijciuntur in minoribus conſtituti non autem in ſacris, quia non perdunt priuilegium n.3.4
3 Bigamus eſt incapax beneficij eccleſiaſtici, ſæcularis, vel regularis reſ.36.nu.1
Eſt indignus omni ordine, & clericatu nu.2
Amittit omne ius beneficij etiam ſi non ſequatur copula num.3.4
Item ſi occultum fuerit nu.5
Et ob defectum extrinſecum non valeret n.6
Et vxor ingrederetur monaſterium n.7
In minoribus conſtitutus contrahens ſponſalia non amittit beneficia de facto nu.8
In ſacris contrahens priuatur per ſententiam n.9
3 Bigamus dicitur interpretatiuus qui vxorem carnaliter cognouit reſ.39. nu.1
3 Bigamus non dicitur habens plures concubinas reſ.33.n.3
Nec qui contraxit cum vnica, & virgine, & concubinam habet nu.4
3 Bigamus poteſt obtinere penſionem. reſ.37.nu.1
Adducitur ad probationem deciſ. Rotæ n.3
3 Bigamus ſub pœna excommunicationis prohibetur tonſuram, & habitum clericalem deferre reſ.35.nu.1
Si intrat religionem poteſt portare tonſuram monacalem num.2
Prohibentur Bigami deferre ſuperpellicium, & coronam, & omne quo vtuntur clerici facturi actum conſecrationis, aut benedictionis nu.3
3 Blaſphemans facto, & inhonorans imagines ſanctorum qualiter puniantur reſ.43.nu.6.7
3 Blaſphemantem non deferens punitur. reſ.44. n 1
Poteſt blaſphemans ſecretè denunciari abſque nominis expreſſione. n.2
3 Blaſphematores ſe ipſos deferentes euitant pęnas corporales. reſ.44.nu.3
3 Blaſphemia quid ſit reſ.40.nu.1
Eſt impoſitio falſi criminis in Deum nu.2.3.& 4
Vbi plures deſcriptiones.
3 Blaſphemia eſt omne de Deo male dictum, vel contra eum reſ.46.nu.5
Atrociter ponit os ſuum in cœlum nu.7
3 Blaſphemia an ſit dicendo nō lo potria far Dio. reſ. 46.n.1
In comparationem blaſphemiæ omne peccatum leuius eſt reſ.46.nu.9
3 Blaſphemia facti ſeuerius punienda, quam Blaſphemia, quæ ore tantum euomitur reſ.43.nu.3. exempla nu.4.
3 Blaſphemia habet grauitatem infidelitatis concurrentibus ſuis circunſtantijs reſ.45.nu.8
3 Blaſphemiæ hæreticalis cognitio eſt inquiſitorum non hæreticalis laicorum reſ.43. nu.10
3 Blaſphemia iure diuino pęna lapidationis punitur, & iure ciui-

ciuili pœna mortis reſ.41. nu.1.2. de iure Canonico pœna excommunicationis imponebatur, nu.3
Hodie alia pœna nu.4
Et de iure Neapolitano alijs pœnis, nu.5.6.7
3 Blaſphemiæ peccatum grauius eſt homicidio in genere ſuo. reſ.46. nu.10
3 Bona clericorum applicantur Cameræ Apoſtolicæ. reſol. 584. num.2
3 Bona confratriæ & hoſpitalium non patiuntur detractionem Falcidiæ. reſ.127.nu.5
3 Bona eccleſiæ prohibentur locari vltra triennium. reſ.30. nu.1. contra nu 4
3 Bona fides ſemper cenſetur excepta. reſ.72.nu.1
3 Bona habentia ſignum eccleſię præſumuntur eccleſiæ. reſ. 25. num.4
3 Bona mobilia precioſa, vel immobilia Eccleſiæ non poſſunt alienari abſque interuentu aſſenſus Apoſtolici ſub pęnis contentis in extrauag. ambitioſæ de rebus Eccleſiæ non alienand. reſ.572.nu.1
3 Bona mobilia clericorum ſunt exempta à iuriſdictione laicorum. reſ.493.nu.4
Et bona patrimonialia clericorum, nu.5
3 Bona Nouitij non poſſunt collectari. reſ.132. nu.3
3 Bona per Prælatum relicta acquiruntur eccleſiæ deductis oneribus. reſ.413.nu.4
3 Bona beneficiorum ſunt deputata ad ſupportanda onera toto anno vſque ad nouos fructus. reſ.431.nu.5
3 Bona poſita in æſtimo empta à Clerico ſunt libera ab oneribus. reſ.130.nu 1
3 Bona quæſita ab Archiepiſcopo poſt promotionem præſumuntur quæſita ex redditibus eccleſiæ. reſ.25.num.1. & vide num.6.7
3 Bullæ Apoſtolicæ aliquando expediuntur ſub forma bullę nouæ prouiſionis. reſ.376.nu.1
Papa facilius concedit beneficium prouiſo ius plenum habenti quam electo in quo requiritur examinatio, & confirmatio, num.2
3 Bulla de duello prohibet aſpectus duellorum principales, & permanentes. reſ.54.nu.2
3 Bulla eſt stricti iuris, & non recipit extenſionem. reſ.65. num.1.
3 Bulla Pij IV. loquens de illicitè acquiſitis an comprehendat acquiſita à Clerico vna mercatura. reſ.201.nu.3
3 Bulla Pij V. contra Sodomitas comprehendit beſtialitatem committentes. reſ.59 nu.1
3 Bulla Pij V.74. in ordine non ſolum vendicat ſibi locum in non profeſſis, ſed in nulliter Profeſſis. reſ.448.nu.4
Conſtitutio Gregorij XIII. exemit Ieſuitas à dicta Bulla Pij V. qui poſt illa tria vota ſimplicia antequam ſolemniter profiteantur cum literis eorum Præpoſiti, ſiue Superioris poſſunt ad Sacros ordines peruenire abſque titulo.
3 Bulla Gregorij XIII. de confugientibus ad eccleſiam qualiter intelligatur. reſ.560.nu.3
3 Bulla publicata in curia, ligantur omnes poſt duos menſes. reſ.55.num.1
4 Bald. in l. quadraginta C. de ferijs declaratur. reſol. 377. num.4
4 Banniti dicuntur eſſe ſine Ciuitate. reſ.354. nu.1. attamen non dicunt vagabundi. nu.2
4 Barberius, ſiue Chirurgus, qui tenetur facere relationem excuſatur; ſi vulnus eſt modicum. reſ.22. n.3
4 Barones an poſſint prohibere, ne in diebus feſtiuis vaſſalli elaborent, ſi Epiſcopi licentia interuenit. reſ.380. nu.1
4 Baro non poteſt remouere actuarios, ſiue notarios per ipſum deputatos, abſque cauſa. reſ.226. nu.4
4 Benedictio candelarum, & cinerum ad parocum ſpectat, reſ.305. & 306. nu.1
4 Benedictio palmarum ſpectat ad parochum. reſ. 307. n.1
4 Benedictio palmarum connumeratur inter functiones parochiales. reſ.307. num.2
4 Benedictio fontis baptiſmalis, an ſpectet ad parochum, reſ.308.n.1.& an connumeretur inter functiones parochialis. num.2
4 Beneficia quid in ſe contineant. reſ.133.num.3
4 Beneficium non dicitur deuolutum, licet Epiſcopus diſtulerit inſtitutionem facere. reſ.403.nu.2.& 10
4 Beneficia nouitiorum non vacant durante nouitiatu. reſ. 244.num.1
4 Beneficia ſecularia poſſunt conferri nouitio, reſ.147.n.2
4 Beneficium illius, qui religionem ingreditur non è conferendum intra probationis annum. reſ.155.nu.1
4 Beneficium, vt dicatur, quæ concurrere debeant. reſ.184. num.1. vſque ad 7
4 Beneficia Sancti Ioannis ſunt ad nutum amouibilia. reſol. 184.num.8
4 Beneficia clericis ſunt conferenda. reſ. 133. num.1. quod amplia ibidem nu.4.5.6.& 7. modo limita. vt nu.9
4 Beneficium reſignatum è nouitio qualiter ſecuta profeſſione debeat ab Epiſcopo conferri reſ.255.nu.2
4 Beneficium abſque effectu eſt ventoſum, fictum, & inutile. reſol.47.nu.4
4 Beneficia electiua, ac dignitates, quæ dicantur. n.3.
4 Beneficia manualia, quæ dicantur ibidem n.5
4 Beneficium ſimplex qualificatum, &c. requirit examen. reſ.72.num.6
4 Beneficia Sacri Ordinis Hieroſolymitani cenſebantur ſimplices adminiſtrationes, & cenſentur regularia. reſolut. 168.num.1.& 2
4 Beneficium l. vnic. C. quando Imperator competit Oratorio. reſ.427.nu.4
4 Beneficia Epiſcopi titularis electi, non vacant. reſolut. 433.num.1
4 Beneficium ſemel conſtitutum in libertate non poteſt amplius redigi in ſeruitutem. reſol.467. nu.2.
4 Beneficium ex vltimo ſtatu potius collatum quam Manuale præſumitur reſ.549.nu.3
4 Beneficia exemptorum non cenſentur reſeruata. reſ.105. numero 2
4 Beneficia quomodo permutentur coram Epiſcopo ordinario. reſ.110.nu.1
4 Bigamus admiſſus ad ordines Eccleſiaſticos Vicarius eſſe nequit. reſ.134. nu.3
4 Bigamiam contrahere nemo inuitus cogitur. reſ.418.nu.5.
4 Bona exauritatum, quando alienentur abſq; aſſenſu Apoſtolico. reſ.321.nu.1. & quid ſentiat author nu.3
4 Bona auferens vitam auferre dicitur. reſ.117. nu.6
4 Bona Hieroſolymitanorum alienari nequeunt abſque aſſenſu Apoſtolico. reſ.169.nu.3
4 Bona data in dotem an ex parte reuocari poſſint. reſolut. 471.num.1
4 Bona patrimonialia dicuntur, quędam ſpirituales mercedes reſ.92.num.3
4 Brachium ſeculare imploratur contra renitentes ſoluere decimas. reſ.505.num.3
4 Bulla Pij IV. mandat nè cedulones affigantur, cum picturis demonum. reſ.14.nu.2
4 Bulla Pij V. incipiens in conferendis commemoratur. reſ.75. num.1
4 Bulla Siſti Papæ V. adducitur per extenſum contra Epiſcopos deferentes habitum. reſ.137.n.2.& vide n.3. & 4.
4 Bulla Clementis VIII. circa nullitates, an habeat locum in mandato nullo. reſ.37.n.1
4 Bullæ Cœnæ Canon.19 declaratur, & ampliatur. reſ.460. nu.1.2.& 3

C

3 CAducitas non præſumitur Eccleſiæ fauore in emphiteuſi eccleſiaſtica. reſ.150.nu.1
3 Caducitatis pęna, quæ non venit ex natura contractus, ſed ex pacto ab eccleſia non exigitur. reſ.150 nu.2
An exigatur ab eccleſia contra minorem. nu.3
3 Calor iracundiæ eſt iuſta cauſa minuendi pęnam. reſol. 51. num.1
3 Camera Apoſtolica ſuccedit loco eccleſiæ in bonis relictis per beneficiatum. reſ.4.1. nu.1
3 Camera ſuccedens prælato, ſeu beneficiato habenti adminiſtrationem tenetur ad debita contracta occaſione eccleſiæ. reſ.429.num.2
3 Can. Lugdunenſis 9. q.2. declaratur. reſ.318. nu.17
3 Canonicatus in Cathedrali eſt dignitas. reſ.473.nu.2
3 Canonici Cathedralis non tenentur accedere ad Synodum.

dum. ref.446.nu.6. non procedit vt nu.7.8.9.10

¶ Canonici, & Prælati in materia ſtricta clericorum nomine non comptendnntur. reſ.345.nu.3

¶ Canonici ſunt nominatim exprimendi in ſubſcriptione alienationis. reſ.166.nu.6

¶ Canonici qui ſunt in ſeruitio Epiſcopi cenſentur præſentes. & lucrantur fructus. reſ.389.n.11

¶ Canonici, & præbendati tenentur reſidere.397. n. 3.

¶ Canonicum titulum habens ſi capiat poſſeſſionem propria authoritate non dicitur propriè intruſus. reſ.83.n.2

¶ Canonicus Doctor præcedit alios Canonicos non Doctores. reſ.271. num.6

¶ Canonicus ſi eſt maior alio nobilitate vitæ, vel ſcientia præcedit alium prius prouiſum. reſ.273.nu.1

In dignitatibus duplex ordo reperitur, vnus prioritatis, alter maioritatis honoris. nu.2

¶ Capitolinus forus habet præuentionem in cauſis obligationis Cameralis contra Auditotem Cameræ inter ciues. reſ.240.nu.7

¶ C. Lex diuina 27. q.2.declaratur. reſ.3.nu.4.

¶ Cap. primum de adulterijs quando locum habeat. reſ.75. num.14

¶ C. dilecto de ſent.excommunicationis lib.6. habet locum etiam in turbante iuriſdictionem prælatorum. reſ.231.n.3

¶ Cap. vlt.§. officium de offic. deleg. in 6. interpretatur. reſ. 375.nu.8

¶ C. quia in omnibus de vſuris quomodo intelligatur. reſol. 465.num.3

¶ C. cum tu de vſuris quomodo intelligatur, n.8.& ſequent.

¶ C.neminem c. ſanctorum 70. diſt. ſunt derogata per cap. cum ſecundum de præbend. reſ.574. nu.6

¶ C. ſi quis ſuadentes 17. quæſt.4. explicatur. reſ.581. nu.6

Ad excommunicationem incurrendam ſufficit quod ſit manus iniurioſa. nu.7

¶ C.auaritiæ de elect. lib 6. de cleric. qui adminiſtrauit beneficium ante confirmationem extenditur etiam ad præſentatos. reſ.482.nu.1

Et ad beneficia ſimplicia, nu. 2. etiam ſi inſtitutio ſit nulla, num. 3.

¶ Capitulum eccleſiæ Cathedralis non habet alternatiuam. reſ.5.nu.1.& 2

Sede vacante ſuccedit in omnibus quæ ſunt iuriſdictionis. reſ.6.num.1

Fungitur via Epiſcopi, nu.2

Non habet alternatiuam Sede vacante. nu.3.& 4

¶ Capitulum Sede vacante poteſt abſoluere à caſibus reſeruatis. reſ.85.2.nu.3

Et ſuccedit in omni iuriſdictione, quæ iure ordinario Epiſcopo competit.nu.4

¶ Capitulum Sede vacante tranſacto anno poteſt concedere dimiſſorias ad ordines.reſ.235.nu.10

Infra annum concedit illis, qui ſunt coacti ad ordines ſuſcipiendos propter beneficia.nu.11

Poteſt per alium Epiſcopum infra annum exercere Pontificalia, nu.12

Et concedere literas teſtimoniales de vita, & moribus, n.13

¶ Capitulum Sede vacante habet poteſtatem abſoluendi ab irregularitate Epiſcopis conceſſa vigore Concilij Trident. Seſſ.24. c.6. de reform. reſ.265.nu.1

Sede Vacante diſpenſat cum illegitimis ad ordines minores & beneficium ſimplex ſubſiſtente legitima cauſa, n.2.3

Quod non procedit in Vicario dato à capitulo, nu.4

Succedit in generali, & ſpeciali iuriſdictione, licet contrarium ſit verum his, quæ competunt iure ſpeciali gratioſo, num.5.6

¶ Cappella eſt cauſa pia, & locus Eccleſiaſticus erectus ad diuini cultus augumentum, & pro ſuffragijs defunctorum. reſ.530. num.1

¶ Cappella dicitur locus in eccleſia vel extra ea Deo dicatus. num.2

¶ Cappellæ tanquam acceſſoriæ dependent à locis, in quibus ſunt, num.4

¶ Cappellæ dotatæ ſi aliquid relinquatur pro cultu diuino, & in ea congruæ officietur an detrahatur quarta Canonica. reſ.340.num.4

¶ Cappellaniam Sacerdotalem obtinens debet intra annum promoueri aliàs priuatur beneficio. reſ.307.nu.1

¶ Carceratus fugiens è carcere, & confugiens ad ſuperiorem non dicitur aufugere. reſ.27. n.6.& procedit vt n.7.

¶ Carceratus non habens vnde ſe alat debet ali a creditore lite pendente. reſ.284.nu.13

¶ Carceris fractor non dicitur qui animo redeundi recedit, & poſtea ſtatim redit. reſ.392.nu.4

¶ Cardinali non creditur in his quæ tertio præiudicium afferunt. reſ.189.num.2

Secus ſi non afferant præiudicium, nu.3

Afferenti aliquid in præſentia Papæ credendum eſt, etiam ſi agatur de pręiudicio tertij, nu.4

¶ Caſus reſeruandi modus debet eſſe, vt ſacra congregatio Concilij illum dedit reſ.81.2.nu.1

Non debet excedere ita vt nullum peccatum remaneat quod non ſit reſeruatum, nu.2. multitudo reſecanda, nu. 3

Modus reſeruandi in peccatis carnalibus, nu.5

Reſeruantur ea quæ conſideratis populorum moribus, & natura videbitur expedire, nu. 6

¶ Caſus reſeruati an ligent forenſes. reſ.83.2.n.1. & vide. 4

Quod comprehendat forenſes; forenſes non dicuntur ſubditi, & iuriſdictio in ſubditos non poteſt exerceri, nu.2

Extenduntur ad peregrinos illud diæceſis, cui ſe applicuerunt, num.3

¶ Caſus reſeruati non dantur in articulo mortis ex decreto Concil. ſeſſ.24.de Sacram. pęnit. reſ.82. 2.nu.1

Abſoluuntur, a quolibet Sacerdote, etiam excommunicato, ſuſpenſo vel interdicto, nu.2

¶ Caſus reſeruati Epiſcopis alij ſunt de iure, alij de conſuetudine. reſ 85.nu.1

Qui caſus reſeruati ſint de iure vide nu.2. vſque ad 9. de conſuetudine, vide nu.10.11.13.14.& 16

Reſeruantur grauiora crimina. nu.17

¶ Caſus reſeruati de conſuetudine expirant morte ipſius Epiſcopi reſ.85.2.num.1

Et abſolutio petenda, a ſucceſſore, vel capitulo Sede vacante. num.2. quod poteſt abſoluere, nu. 3

¶ Caſus reſeruati non cenſentur conceſſi ſub generali approbatione confeſſariorum. reſ.84.2.nu.1

Non abſoluuntur niſi in mortis articulo, nu.5

¶ Caſtra reædificare prohibitus non prohibetur reficere. reſ.484.num.5

¶ Caſtrum funditus deſtructum dicitur nouum ſi reædificetur, num.7

¶ Catholicus an poſſit recipere Sacramentum ab hæretico in mortis articulo. reſ.82.2.nu.6.7

¶ Cauſa commiſſa in Rota etiam cum toto negotio principali, nihilominus Auditor Cameræ procedit in cauſa obligationis Cameralis. reſ.240.nu.3

Et commiſſa cauſa nullitatis in Rota, & obtenta inhibitione non impeditur Auditor Cameræ procedere ad executionem Cameralem, nu.4.

¶ Cauſa excuſat à dolo, & à pęna aliquid facientem. reſ.72. num.4.

¶ Cauſa eſt regina omnium rerum humanarum. reſ.177.n.1.

¶ Cauſa finalis dicitur illa, ex qua oritur diſpoſitio. reſ. 452 numero 10

¶ Cauſa ad non cauſam redacta habetur pro non cauſa, numero 11.

¶ Cauſa iuramenti dicitur mixti fori. reſ.225.nu.1

¶ Cauſa litis non narratæ commiſſa eidem Iudici non vitiat reſcriptum. reſ.438. n.21. ſi in eodem gradu, & ſtatu committatur non reddit reſcriptum.nu.22

In cauſa merè beneficiali attenditur computatio ſecundum ius Canonicum reſ.508.nu.6

In materia profana ſunt decidendæ ſecundum leges, ſi canones non contradicunt. nu.7

¶ Cauſa ſtudiorum vti fauorabilis valde ſimilis eſt piæ cauſæ. reſ.413. nu.10

¶ Cauſæ præparatoriæ iuriſdictionis ſunt examinandæ ſummariè. reſ.98.nu.7

¶ Celebrans Miſſam tempore horarum non percipit diſtributiones. reſ.90.nu.20

¶ Celebrans in loco interdicto ſit irregularis. reſ.262.nu.6

¶ Cele-

¶ Celebrans ſcienter in eccleſia polluta mortaliter peccat non tamen eſt irregularis. reſ.257.nu.7
¶ Cautela major dum adhibetur, fraus magis præſumitur. reſ.499.nu.8
¶ Cautela pro Epiſcopis in caſu annullationis tituli ad ſacros ordines promoti. reſ.453.nu.3
¶ Cenſus debet imponi ſuper bonis liberis. reſ.94.nu.1
Et vẽdens aliquos redditus ſuper bonis ſuppoſitis fideicommiſſo pro aliquo pretio poteſt cogi ad pretij reſtitutionem num.2
In contractu cenſus hypotheca,& conſtitutum non ſunt pro principali, ſed tantum pro ſolutione cenſus. reſ.95. nu.3
Pactum de redimendo cenſum intra certum tempus eſt de iure poſitiuo, reſ.93.nu.3
¶ Cenſus vitalitius non poteſt conſtitui in genere ſuper omnibos bonis, ſed requiritur certum corpus. reſ.92.n.1
Quo alienato reſcinditur contractus, nu.3
¶ Cæmeterium diù habitum pro Cęmeterio pro benedicto habetur, etiamſi dubitetur de eius benedictione. reſolut. 405. nu.3.
Non dicitur, ſi ſolum in eo ſepultus homo ſit, ſed etiam ab Epiſcopo ſacratum, nu.4
¶ Certioratio eſt neceſſaria in renunciatione. reſ.352.nu.1
Debet eſſe in ſpecie, n.6. ſi non appareat in ſpecie renunciatio dicitur facta ſine cauſæ cognitione, num.7. hodie contrarium ſeruatur. nu.9
¶ Ceſſante cauſa non ceſſat effectus conſumatus. reſ.278.n.7
¶ Ceſſante vna ex pluribus rationibus non ceſſat diſpoſitio. reſol.353.nu.3
¶ Ceſſionis bonorum effectus quis ſit, reſ.466.nu.1. non prodeſt, nec obeſt in foro animæ. num.4
¶ Charitas bene ordinata incipit à ſeipſo reſ.466. nu.5
¶ Charitatiuum ſubſidium inferiores Epiſcopis petere non poſſunt reſ 87.nu.1
Sed ex priuilegio inferiores Epiſcopis poſſunt petere, nu.2
Superiores generales poſſunt exigere, nu.4 & 5
¶ Charitatiuum ſubſidium de iure communi de diſtributionibus non debetur, niſi contrarium ſit ſancitum. reſ. 194. num. 4
¶ Charitatiuum ſubſidium ſubditi ſoluere denegantes, & propter hoc ſi fuiſſent excommunicati perſiſtendo in contumacia Epiſcopus poteſt apponere generale edictum contra eos. reſ.87.2.nu.4
¶ Charitatiuum ſubſidium Epiſcopus non poteſt exigere pro expeditione bullarum. reſ.88.nu.1
Nec etiam ſi imminente neceſſitate fructus prælaturæ non ſufficerent pro expenſis bullarum, nu.2
Stante conſuetudine Epiſcopus poteſt exigere pro dictis expenſis, nu.3
¶ Charitatiuum ſubſidium non poteſt exigi vltra taxam. reſolut.89.nu.1
Niſi extaret immemorabilis conſuetudo exigendi vltra taxam, num.2.
Quod non procederet ſi conſuetudo eſſet generalis, nu. 5
¶ Charitatiuum ſubſidium ſoluitur habita ratione fructuum perceptorum reſ.90.nu.1
In quibus non veniunt diſtributiones. nu.2
¶ Charitatiuum ſubſidium non debetur ex diſtributionibus quotidianis. reſ.584.nu 9
¶ Cibaria ſeruienti naturali ratione debentur. reſ.576.n.9
¶ Cibus pauperum, & ruſticorum debet eſſe alius, quam diuitum, & nobilium. reſ.287.nu.1
Idem dicitur de veſtitu,& apparatu domus, nu 2
¶ Citatio in quolibet negotio,& cauſa requiritur. reſ.582.n.1
Requiritur in electione illiciti poſſeſſoris, nu.2. in ſententijs procedentibus à Rege, vel Papa requiritur citatio, nu.3
Eſt citandus quilibet qui ex actu faciendo offendi poteſt, nu.4
Non requiritur quando non agitur de alicuius præiudicio, numero 5
Quando datur poſſeſſio abſque citatione Iudex debet reſeruare iura legitimi contradictoris. nu.6
¶ Citatio non fit in relaxatione iuramenti ad effectum agendi. reſ.252.nu.5
Et qui iurauit relaxationem non petere tenetur hoc exprimere quando relaxationem petit. nu.6
¶ Citatio non requiritur quando adeſt ſtatutum Epiſcopi, quod abſentes per certum tempus ſint priuati abſque citatione. reſ.303.nu.3
¶ Citatio per affixionem, & proceſſus non ſufficit, cum extat certus contradictor. reſ.510.n.8
¶ Citatio per edictum fit contra intereſſe prætendentes, & dicitur per edictum, quia in muro fieri ſolebat. reſ.96.n.1
A quo poſſit fieri. nu.2
In ſcriptis debet fieri. nu.3
Affigitur in locis vicinis poſt publicationem, nu.4
Saltem duobus, vel tribus, nu.5
Debet relinqui copia parti aliàs non valet, no.6
In affixione debent adeſſe duo, vel tres teſtes, nu.8
Fit poſt nominationem, & ante confirmationem beneficij, nu.11.& de materia per totam.
¶ Citatio perſonalis exigitur quando de graui præiudicio agitur. reſ.531.num.12
Reo ſemel perſonaliter citato, & non comparente ſententia non dicitur nulla ex defectu citationis. nu 13
¶ Citatus, & excommunicatus à non ſuo Iudice, excommunicatio eſt ipſo iure nulla, & non tenetur comparere. reſ.22.num.11
¶ Ciuis eſt ille qui de ciuitate eſt, vel comitatu. reſ.208. nu.1
¶ Ciuis loci efficitur quis in quo habet beneficium. reſ. 475. numero 5
¶ Ciuitatis appellatione in fauorabilibus veniunt caſalia. reſ.208.nu.1
Qui ſunt de vico cenſentur membra ciuitatis, num.2
Conſuetudo debet ſeruari in vicis, nu.4
Priuilegium conceſſum habitanti ciuitatem intelligitur conceſſum habitanti in comitatu, nu.5.
Habitantes in vicis finguntur habitare in ciuitate, nu.6
Officia quæ debentur ciuibus cenſentur conceſſa etiam comitatenſibus, nu.7.
¶ Claues ſunt pars rei & per eas intratur ad poſſidendum. reſ.513. num.1
Per claues intelliguntur traditæ res ipſæ, dummodo titulus præcedat, nu.2
Traditione clauium intelligitur tradita poſſeſſio ſi tradens claues poſſidet. nu.3
Tradens claues extra domus præſentiam videtur tradere illius poſſeſſionem, num.5
¶ Clauium traditio non ſufficit ad poſſeſſionem mercium, quæ continentur in domo, nu.6
¶ Clauſula amoto quolibet illicito detentore aliquando preſeruat gratiam à ſurreptione. reſ.103.nu.2
Et intelligitur de detentore facti, nu.3
¶ Clauſula annullatiua inducit formam. reſ.532. nu.7
¶ Clauſula appellatione remota quid operetur, & quos effectus pariat. reſ.97.nu.1
Intelligitur ſolum, quoad nominatos in reſcripto, nu.3.
Non intelligitur quando ſententia eſt notoriè iniuſta, nu.7
Intelligitur de contradictoribus de facto, nu.11
Poſita in perſona delegati nunquam tranſit in ſubdelegatũ, num.12. eſt odioſa,& reſpicit præiudicium tertij, nu.13.
¶ Clauſula apponi ſolita in reſeruatione pẽſionũ. reſ.421.n.3
¶ Clauſula conſtito intelligitur ad effectum vacationis. reſ. 104.num.20
Quando adijcitur reſcripto exequutoris principaliter dati an,& quando importet cognitionem, nu.22
¶ Clauſula conſtito requirit partis citationem. reſ.104. n.1
Secus ſi ſit dictum extraiudicialiter, & narrata verificarentur ex actis, nu.2
Et requirit cauſæ cognitionem, nu.3
Secus ſi agatur de re modica, & parui præiudicij, nu.4
Reddit reſcriptum conditionale, nu.5
Et ad eius verificationem requiruntur veræ probationes, num.6
Et quando ſufficiunt probationes præſumptiuæ.
¶ Clauſula conſtito quod obierit in poſſeſſione quando dicatur iuſtificata. reſol.104.nu.8
Et quando ſit verificanda. nu.19
¶ Clauſula conſtito de aſſertis quando non referatur ad narrata. reſ.104.nu.10

¶ Clau-

Index Rerum Notabilium.

¶ Clauſula conſtito de tribus conformibus intelligitur de validis. reſ.104. nu 11
¶ Conſtito de re iudicata quid operetur, nu.2
¶ Conſtito de aſſertis in commiſſione reſtitutionis non dat iuriſdictionem, nu.13
¶ Conſtito quod deſunctus in poſſeſſione quomodo intelligatur, nu.14
Poſita in breui quid operetur, nu.21
¶ Clauſula abſque vitio ſpolij reſpicit conditiones breuis. reſ.104.num.16
¶ Clauſula decreti irritantis facit actum ipſo iure nullum. reſ.351.nu.1
Decreti annullatiua importat formam eſſentialem, nu.2
¶ Clauſula derogatoria non appoſita in ſecundo teſtamento, non reuocatur primum. reſ.228.nu.3
¶ Clauſula dummodo licita, & honeſta in confirmatione Papæ non babet locum in expreſſis. reſ.93.nu.1
¶ Clauſula dummodo remaneant centum pro rectore debet verè probari, reſ.109.nu.1
Poſita in concordia quis teneatur illam probare. nu. 2. Cur apponatur, nu.3
¶ Clauſula dummodo medietatem fructuum &c. quando apponatur. reſ.109.nu.4
¶ Clauſula etiam ſi in ſolis diſtributionibus quid operetur. reſ.109 nu.6
¶ Clauſula, & cum abſolutione à cenſuris, quando, & vbi per Papam poni ſoleat. reſ.102.nu.1.4
Reddit eum, cui ſit gratia, capacem, nu.2.
Non habet locum in eo, qui per annum inſorduit in excommunicatione. nu.3
In quis non habeat locum, nu.5
¶ Clauſula ex certa ſcientia non operatur in præiudicium tertij. reſ.100.nu.10
¶ Clauſula ex nunc, prout tunc in ſtatutis non retrotrahitur. reſ.106.num.1
Poſita per Papam in collatione de Vacanti non ſuſpendit gratiam, nu.2
Non operatur in præiudicium tertij, nu.3
In actu conditionali ſemper facit conditionem, nu.4
In gratijs nihil operatur ante conditionis exiſtentiam, nu.5
Quid ſi eſt poſita in collatione de vacaturo & gratia ſit pura, num.6
Ex nunc prout ex tunc & è conuerſo quid importent, nu.9
Facit transferri dominium, & poſſeſſionem, nu.10
¶ Clauſula generalis ſi præcedit, & ſubſequatur ſpecialis, tunc illa clauſula refertur ad omnia ſpecificata etiam in quibus fuit ſpecialiter prouiſum. reſ.360.nu.4
¶ Clauſula habita, vel non habita poſſeſſione non operatur vltra duos annos. reſ.107.nu.1.& 5
Et quid ſi lis ſit calumnioſa, nu.2
Cur conſueuit apponi iſta clauſula in penſionibus Hiſpaniæ, non Italiæ, nu 3
Vigore d. Clauſulæ penſio ſoluenda eſt etiam poſſeſſione non habita, nu.4
¶ Clauſula inducas in poſſeſſionem, & defendas non tribuit perpetuam iuriſdictionem. reſ.101.nu.1
Declara, nu.4.5.6.7 8
Et quid reſpectu moleſtiæ, quæ ſit ex cauſa antiqua, nu.2
¶ Clauſula irritans appoſita in decreto operatur nullitatem ipſo iure. reſ.327. nu.2
¶ Clauſula motu proprio, & ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis non extendunt diſpoſitionem ad maius præiudicium, quam ſit expreſſum, reſ 437.nu.2
Operatur ſcientiam per modum fictum, nu.6
¶ Clauſula motus proprij non extendit diſpoſitionem. reſ. 100.num.1
Nec operatur contra proprios filios, nu.2. nihil operatur in præiudicium tertij, num.3.8
Facit diſpoſitionem fauorabilem, nu.4
Non firmat priuilegium contra ius alterius, nu.5
Eius effectus qui ſint, nu.6
Motus proprij, & ex certa ſcientia parem vim habent, nu.7
Non operatur ad poſtulationem partis, non inducit diſpenſationem, nu.16
Nec derogationem legis per quam ius eſt quæſitum fiſco, numer. 17
Non excludit importunitatem obtinentis, n 19
¶ Clauſula motu proprio aufert ſurreptionem. reſ.506.n.1
Non aufert in præiudicium tertij. nu.2
Si ius ad rem eſſet acquiſitum, nu.
Operatur in præiudicium tertij cum verba expreſſa hoc important, num.5
¶ Clauſula ſine retardatione non operatur quando conſtat de vitio, ſiue de nullitate penſionis, reſ.108.nu.9
Huic clauſulæ non eſt ſatisfactum quando ſolutio eſt facienda à tertio, nu.15
Poſita in commiſſione appellationis refertur quoad ſummam contentam in ſententia. nu.16
Et cenſetur in qualibet commiſſione repetita, nu.17
Datur etiam translatario, qui numquam exegit, & quid ſi ſint plures, nu.18. 20
Et ſi adſit clauſula arbitrio Rotæ, non ſuſpenditur executio, num.19
Præſeruat iuriſdictionem in commiſſione appellationis, numero 20
Poſita in commiſſione nuncij quando non obſtet, nu.21
Solet poni in honorem literarum Apoſtolicarum, nu.22
Et ad obuiandum fraudibus, num.23
Afficit etiam tertium venientem ad cauſam, nu.24
Non operatur quando penſionarius ſtetit per multum tempus, num.25
Nec quando penſio impoſita eſt ſuper pluribus beneficijs, num.26
¶ Clauſula quod penſio cenſeatur impoſita ſuper alia Abbatia quid operetur. reſ. 107.nu.6
¶ Clauſula, & qui penſioni conſenſit non poſſit alteri reſignare, niſi ſub certa forma quid operetur. reſ.107.n.7
¶ Clauſula ſine retardatione ſolutionis tribuit iuriſdictionem. reſ.108.nu.1
Etiam lite pendente facienda eſt ſolutio, nu.2
Etiam lata ſententia ſuper ſpolio, nu.3
Etiam non docto de aliqua quaſi poſſeſſione, nu.4
Habet locum ſtante quaſi poſſeſſione, vel expeditione literarum, nu.5
Et ſola ſupplicatio ſufficit, nec requiritur expeditio, nu.6.
Et literas non opus eſt iuſtificari, niſi gratia eſſet conditionalis, num.7
¶ Clauſula quatenus mixtum in derogatione iuriſpatronatus quid operetur. reſ.105. nu.6
¶ Clauſula rebus ſic ſtantibus in quolibet actu appoſita ſemper intelligitur, in contractibus, & in alijs diſpoſitionibus. reſ.354 nu.6. amplia, nu.7. & ſeqq.
¶ Clauſula ſi ita eſt facit gratiam conditionalem. reſol.111. numero 1
Requirit cauſæ cognitionem, nu.2
Quando eſt gratia in forma commiſſoria ſemper apponitur ab expeditoribus, nu.3
¶ Clauſula ſi conſtiterit importat conditionem, & quando fallit. reſ.111.n.4
Quando importet cognitionem extraiudicialem, nu.5
¶ Clauſula ſine præiudicio literarum Apoſtolicarum præſeruat facultatem exequutoribus ipſarum. reſ.112. nu.1
Non impedit quo minus iudex poſſit procedere etiam non facta exequutione, num.2
Nec impedit quominus facta exequutione poſſit dici de nullitate, nu.3
Intelligitur de literis ante emanatis, num.6
¶ Clauſula ſine præiudicio literarum Apoſtolicarum impedit vt non poſſit procedi in negotio principali. reſ. 112. n.7
Poſita in commiſſione appellationis operatur, vt ſuſtineatur exequutio facta lite pendente, nu.8
¶ Clauſula ſi preces veritate nitantur ſemper ſubintelligitur in reſcripto Principis, quod procedit etiamſi reſcriptum contineat excommunicationem latæ ſententiæ. reſ. 441. num.2.3
Per Clauſulam, ſi quis ſenſerit ſe grauatum compareat, nemo excommunicatur. reſ.178.nu.1. amplia, nu.3
Et comminatio per dictam clauſulam reſoluitur in vim ſimplicis citationis, nu.2
¶ Clauſula ſi te grauatum ſenſeris operatur reſolutionem præ-

præcepti incitationem, reſ.533.nu.6
Clauſula ſupplentes quos defectus ſuppleat. reſ.100.n.15
Clauſula vocatis vocandis requirit citationem partis. reſ. 510. num.6
Clauſula vocatis vocandis facit executorem de mero mixtum. reſ.98. num.1
Poſita in gratia ſi in euidentem quid operetur, nu.3
Intelligitur quatenus de iure ſit vocandus, nu.4
Aequipollet clauſulæ ſeruatis ſeruandis, nu.5
In reſcripto conditionali quid operetur, num.6
Importat formam iuris, nu.9
Tollit ſurreptionem, nu.10
Clauſula vocatis vocandis inducit conditionem. reſ. 166. numer.3
Clauſula, vt aſſeris refertur ad impetrantem, qui tenetur iuſtificare. reſ.99 num.1.
Quomodo differat à clauſula, vt aſſeritur, nu.3
Clauſula, vt aſſeris refertur ad impetrantem qui tenetur aſſerta iuſtificare. reſ.110. nu.1
Differt à clauſula vt aſſeritur, nu.3
Clauſulæ reſcripti recipiunt interpretationem quam ius commune. reſ.369.nu.8
Clauſula ſequens determinat præcedentia, nu. 11
Clauſulæ ſtatum, & merita cauſæ pro ſufficienter expreſſis vis, & effectus. reſ.438.nu.5.
Clauſuram ingredi permittens bona fide non incidit in pęnas. reſ.72.nu.5
Clauſura monaſterij infra quos fines ſit. reſ.71.n.1.2
Clemens octauus edidit conſtitutionem contra duellantes. reſ.47.num. 4
Clem. vnica de conſanguinitate & affinitate habet locum non ſolum in conſanguineo contrahente, ſed etiam in ſponſalibus. reſ.1.nu.4
Clem.1. de ſequeſtr. poſſeſſ. & fructuum non habet locum in ſucceſſore. reſ.528 nu.5
Clerici a Laicorum iuriſdictione ſunt exempti. reſ.493.n.1
Etiam volentes non poſſunt conſentire in iuriſdictionem Iudicis Laici, nu.3. & eorum bona. nu.4
Clerici beneficiati, vel in ſacris conſtituti pęnas incurrunt illicitæ negotiationis, & etiam in minoribus & non beneficiati vigore Bullæ Pij IV. reſ. 200.n.1
Non incurrunt pęnas niſi præmiſſa trina monitione, nu.2
Clerici bona etiam ex honeſta negociatione quæſita tanquam turpi veniunt reſtituenda. reſol. 205. nu 3
Clerici coniugati non ſunt de iuriſdictione Laicorum etiã ſi de debito agatur. reſ.113. nu.1
Contrarium quod poſſint à Iudice Laico ciuiliter iudicari; num.2
Opinio communis contra nu.3. quæ probatur, nu. 5
Clerici coniugati etiam ciuiliter à Laico Iudice non poſſunt cognoſci. reſ. 113.nu.9
Et prohibitus cognoſci in criminalibus dicitur prohibitus ſiue agatur ciuiliter, ſiue criminaliter, nu. 10.
Clerici coniugati an teneantur ad gabellas, & collectas. reſol.117. num.1
Deferentes tonſuram ſunt immunes à gabellis, & alijs muneribus, num.2
Tenentur ſoluere datia, & collectas pro bonis proprijs, numer.3
Et eſt opinio magis communis, nu.4
Clerici de bonis acquiſitis intuitu Eccleſiæ non poſſunt teſtari. reſ.584.nu.1
Poſſunt teſtari de diſtributionibus quotidianis, nu.3
Clerici, Eccleſiæ, & Monaſteria ſunt immunes a collectis. reſol.126.nu.1
Clerici debent fieri exempti ab hoſpitio militum. reſ.28. numero 1
Clerici non ſolum excuſantur à tutela, quæ eis defertur tempore clericatus, ſed etiam dum volunt monachari, vel clericari. reſ.206.num.4
Clericari quis non poteſt, niſi depoſita tutela, & reddita adminiſtrationis ratione, nu.5
Poſſunt tamen ratione pietatis Chriſtianæ vt opem ferant ſuis ſanguine coniunctis legitimæ tutelæ adminiſtrationem ſuſcipere, num.6
Clerici non ſubeunt pęnas publicas, reſ.42. nu.6
Clerici perſona fingitur viuere, & durat priuilegium, vbi hæreditas iacet. reſ.129.nu.6
Clerici habent ſubire onera in caſu magnæ neceſſitatis, quando non ſuppetunt facultates laicorum, & de conſenſu totius cleri conſulto Romano Pontifice, & tali caſu non poſſunt compelli niſi ab Epiſcopo. reſ. 134.n.2
Clericis lucri cauſa negociari, & mercaturam facere prohibitum eſt. reſ.198.nu.1
Et contra eos ſunt bannimenta, nu.2
Clericis competunt priuilegia, quæ competunt militibus. reſ.28.nu.3
Clericis negocia ſecularia ſunt regulariter prohibita. reſolut. 313.num.1.
Etiam officia ſecularia ſunt clericis prohibita tam ciuilia, quam criminalia, nu.2
Exercentes officia vltra pęnas canonicas peccant mortaliter num.3
Exercere officium Iudicis criminalis eſt actus contrarius clericatui, nu.4
Clericis prohibitum ſecularibus negocijs immiſceri, & quæ pœna huiuſmodi clericis ſit infligenda. reſ.199. n.1.2
Licitum eſt tamen cauſa charitatis ſecularibus negocijs ſe immiſcere nu.3
Clerici ſunt exempti ab exactionibus pro publicis neceſſitatibus. reſ.432.nu.1
Non tenentur ad gabellam impoſitam à Laicis pro reparatione murorum, num.3
Imponentes exactiones clericis ſunt excommunicati, nu.2
Clerici ſunt exempti à iuriſdictione laicorum omni iure. reſ.578.num.1
Clericus non poteſt trahi coram ſeculari, ſiue agatur reali, ſiue perſonali, ſiue poſſeſſorio, ſiue petitorio, nu.3
Non poteſt Clericus in Iudicem Laicum conſentire, & ipſum capacem facere, num.4
Mobilia Clericorum ſequuntur conditionem perſonæ, n.5
Clerici videntur tenere locum Apoſtolorum. reſ.581.n.8
Debent eſſe vti candelæ ſuper candelabrum, & aliorum lumen. num.9
Clericorum famuli, qui viuunt cum Clerico, & non habent bona ſcorſum non poſſunt collectari. reſ.131. nu.3
Clericorum nomine in materia ſtricta Canonici, & prælati non comprehenduntur. reſ.345.nu.3
Clerico ſecundum aliquorum opinionem licet emere poſſeſſionem ad finem vendendi fructus, in quo habetur negociatio & artificium. reſ. 204. nu.2.
Clericum occidens inuentum cum vxore, filia, vel ſponſa non incurrit excommunicationem reſ.64.nu.6
Clericus Apoſtata laicaliter viuens non dicitur hæreticus, reſ.13.num.11
Quæ procedunt in conſtituto in ſacris, vel profeſſo in religione, nu.12
Clericus beneficiatus geſtans habitum clericalem adimplens onera habens animum mutandi vitam, ſi aliquid conuenientius ſuperueniat non peccat mortaliter, reſ.474. numer.8
Clericus beneficiatus miles ſecularis effectus beneficium amittit. reſ.199.nu.4.
In ſacris conſtitutus, vel beneficiatus Laico in domo ſeruire, vel eius negocia peragere non poteſt, & quid ſi agat vnum negocium tantum, nu.5
Etiam quod ſit officium maioris in Domo Principis, nu.7
Clericus blaſphemus an puniatur pœna c.2. de Maledictis. reſ.42.nu.1.& 4
Clericis committens delictum ſi poſt delictum ducat vxorem vnicam, & virginem debet cognoſci a Iudice eccleſiaſtico. reſ.115.nu.3
Clericus coniugatus omittens habitum ſi ante patratum delictum reaſſumpſit habitum abſque dubio gaudet priuilegio eccleſiaſtico. reſ.115.nu.1
Reaſſumens habitum in fraudem non gaudet priuilegio fori, num.2
Clericus coniugatus in tantum eſt de foro eccleſiaſtico in quantum contraxit cum vnica, & virgine, & cum habitu, & tonſura inceſſerit. reſ.114.nu.1

Et

Digitized by Google

Et quando alicuius eccleſiæ ſeruitio ab Epiſcopo ſint deputati, & illi ſeruiant, nu.2
Poteſt habere beneficium ſæculare, nu.3
Et eccleſiaſticum ſimplex dummodo pauper ſine diſpenſatione, in ſtipendium, non autem in titulum. nu.4
Eccleſiaſticum eum vera ſine diſpenſatione non poteſt habere, num. 5
Gaudet priuilegio ſori clericalis, nu.7
Debet abſtinete ab armis & illicitis negotijs, nu.8
3 Clericus coniugatus remanens viduus in habitu, & tonſura gaodet omnibus priuilegijs competentibus clericis non coniugatis. reſ.116.num.1
3 Clericus eoniugatus ex dimiſſione tonſuræ non perdit irreuocabiliter priuilegium. reſ. 116.nu.3
Reaſſumens tonſuram recuperat omnia priuilegia, dummodo vxot mortua fuerit vnica, & virgo, nu.4
Non poteſt vti beoeficio c. Odoardus de ſolut. nu. 5
Mortua vxore remanens in habitu, & viduitate poteſt vti dicto beneficio c. Odoardus, nu.6
3 Clericus coniugatus amittit beneficium, quia facit actum eontrarium elericatui. reſ.313.nu.5
3 Clericus coniugatus tenetur ſoluere gabellas. reſolut. 133. numero 7
3 Clericus dimiſſa tonſura, & curona dicitur Apoſtata. reſ. 13. numero 4.
3 Clericus dimittens habitum, & laicalitet viuens dicitur Apoſtata. reſ.13.num.1
3 Clericus eo ipſo quod acceptauit beneficium per quaſi contractum ſe obligat ad adminiſtrationem. reſolut. 583 numero 6
3 Clericus exeommunicatus intra annum datum ad ſe expurgandum non poteſt deponi, neque beneficijs priuari. reſ.211.nu.1.2
Excommunicatus, & eontomax poteſt prinari fructibus beneficij, num.3
Pro erimine notorio poteſt priuari beneficijs etiam infra annum, num.4
Et quando in excommunicatione eelebrauerit, nu. 5
Inſordeſcens priuatur, & deponitor, nu.6
3 Clericus falſificans Bollas Apoſtolicas priuatur beneficijs, etiam ſi addat vnam liretam, vel vnum punctum. reſ. 301. nomero 1
Si teſtes ſubornauerit poteſt priuari beneficio, ſed debet hoe ptobari per alios teſtes, quam eos, qui dicunt ſe fuiſſe corruptos, nu.2
3 Clericus gaudet priuilegio fori, etiam ſi aliquando beneficium intermiſerit. reſ.476.nu.3
3 Clericus habens beneficium in ſpe non dicitur beneficiatus. reſ.319.num.5
3 Clericus habens tutelam legitimam licitè negociabitur, ſi id faciat ſine habitus dedecore & ad pupillorum vtilitatem. reſ.206.num.1
Neque tutelam teſtamentariam, neqoe datiuam per curiam exercere poteſt, & qui eum dat peccat. nu.2
Neque volens poteſt exercere tutelam teſtamentariam, vel datiuam, etiam ſi aliquid ei legatum ſit, nu.3
3 Clerieus illieitè negociatur cum emit rem, cuius forma non mutata carius vendit. reſ.198.nu. 4. & 5
3 Clericus in minoribus contrahens ſponſalia non amittit beneficia de facto. reſ.36.nu.8
Nec in ſacris eonſtitutus contrahens per verba de præſenti, ſed pet ſententiam priuari poteſt. nu.9
3 Clericus in minoribus, qui non intendit ſeruire eccleſiæ an poſſit tanquam inutilis expelli è clericatu. reſ.315.nu.1
3 Clericus in ſacris conſtitutus ſi retinens tonſuram, dimiſerit habitum dicitur Apoſtata reſ.13.nu.6
3 Clericus mercator Deo placere non poteſt immo delinquit. reſ.205.nu.2
3 Clericus negociatot tenetur ſoluere collectas. reſolut.133. numero 1
Dicitur negociari quando vtitut contractibus, & induſtrijs lucriſaciendi cauſa non cum rebus ex proprio patrimonio, aut beneficio. nu.2
3 Clericus non intitulatus poteſt compelli ad ſeruiendum in diuinis. reſ.315.nu.5. & reſ.316.n. 1
3 Clericus non poteſt renunciare beneficio, vt euitet onera. reſ.477.num.7
3 Clericus non reſidendo trina monitione affixa in Valuis eccleſiæ niſi venerit beneficio priuatur. reſ.96.nu.15
3 Clericus non ſeruiens in diuinis non remittitur Epiſcopo. reſ.491.num.6
3 Clericus nutriens comam tonſuram tamen portans, & elericaliter viuens non dicitur apoſtata. reſ.13.nu.5
3 Clericus ob matrimoniom etiam non ſequuta eopula beneficium amittit. reſ.454.nu.1. procedit vt, nu.3
Per matrimonium amittitur acceſſus, regreſſus, & omnia iura ad beneficium eompetentia, nu. 2
Beneficiatus etiam contrahens ſine Parocho, & teſtibus etiam amittit beneficium, num.4
Adducitur deciſio Rotæ integra, nom. 5
3 Clericus ordinatus ad primam tonſuram ab alieno Epiſcopo gaudet immunitate. reſ.318.num.8
3 Clericus pauper debet ex artificio ſibi victum qoęrere. reſ. 367. num.2
3 Clericus per annum excommunicatus eontumax eſt, & non curans ſe facere abſoloi habetur pro confeſſo, & conuicto de delicto, pro quo eſt excommunicatus. reſ. 210. n. 1. procedit vt, nu.2.3. & 4
3 Clericus per vnicam habitus omiſſionem non debet priuari clericali priuilegio, ſed tanta perſeuerantia eſt neceſſaria, vt publice laicus dieatur. reſ.29.num.1
Quod tempus taxatur ab Epiſcopo, nu.2
3 Clerieus ſe percutiens vtique clericum verberat. reſ. 581. numero 5
Nemo eſt dominus membrorum ſuorum, nu.4
3 Clericus poteſt teſtari de diſtributionibus quotidianis. reſ. 90.num.7
3 Clericus primę tonſurę an poſſit cogi ad illam reaſſumendam. reſ.13.nu.13. declara, nu.15. & 16
3 Clericus primæ tonſuræ gauder immunitate, ita vt non poſsit collectari. reſ.129.nu.1
3 Clericus primæ tonſuræ non beneficiatus, ſi non incedit in habitu, & tonſura, amittit priuilegium abſque monitione. reſ.476. num.4
3 Clericus ſi dicit ſe ferre habitum, & tonſuram, attamen denudato capite ante Iudicem ſæcularem contrarium reperitur poteſt denegari remiſſio ad iudicem eccleſiaſticum tanquam calumnioſa. reſ.490.nu.3
3 Clericus priuatur beneficijs ob inſordeſcentiam in excommunicatione reſ.305.nu.1
Ad effectum prioationis ob inſordeſcentiam non requiritur alia citatio poſt annum. nu.3
3 Clericus priuatur quando crimen, pro quo excommunicatur inducit priuationem. reſ.211. nu.7
Excommunicatus vltra annum poteſt etiam pro cauſa ciuili beneficijs priuari, nu.8
3 Clericus pro crimine excommunicatus per annum poteſt beneficijs priuari tanquam ſuſpectus de hæreſi. reſol. 209. numero 7
3 Clericus promoueri poteſt ad ſacerdotium eum literis legati de latere abſque literis ſui otdinarij. reſ. 237. nu. 10
3 Clericus proptet dimiſſiouem habitus clericalis etiam reaſſumendo illum non poteſt ad dignitates eligi, & eſt infamis. reſ. 13. num.8
Si non reaſſompſent perdit priuilegium. nu. 9. & deponendus eſt, num. 10
3 Clericus, qui abeſt de licentia Papæ lucratur fructus ſuæ præbendæ. reſ.389.nu.7
Et reputatur præſens, nu.9
3 Clericus qui fornicatus eſt cum filia ſpirituali deponitur ab officio. reſ.68.nu.3
3 Clericus qui ſe obligaoit in forma Cameræ ad ſolutionem penſionis non admittitur ad c. Odoardus, ſed potius debet dimittere beneficium. reſ.244.nu.2
3 Clericus ratione ordiois tantum poteſt compelli intereſſe diuinis officijs. reſ.316.nu.3
3 Clericus reaſſumens habitum in fraudem non gaudet priuilegio fori. reſ.115.nu.2
3 Clericus ſeruiens eccleſiæ temporali, non autem ſpirituali, non gaudet priuilegio. reſ.309.nu.1

Index Rerum Notabilium.

Seruitium præſtari debet tempore, quo quis priuilegio vult vti. num.2

Dicitur eccleſiæ ſeruire de præſenti, qui per menſem ſeruiuit eccleſiæ antequam committeret delictum, nu.4

Requiritur quod clericus perſeueret in ſeruitio ad hoc, vt dicatur eccleſiæ inſeruire, nu.6

3 Clericus ſi ratione charitatis emeret frumentum tempore famis, vt poſtea vendat alijs pro concurrenti precio quamuis lucretur licitè negociabitur. reſ.202. nu.2

3 Clericus ſtuprans virginem deponitur. reſ. 74.nu.2

3 Clericus ſubijcitur iuriſdictioni Domini feudi in feudalibus. reſ.164. nu.1

3 Clericus ſuccedens in bonis affectis tributo tenetur ſoluere collectas præteritas, vel dimittere bona. reſ. 133. nu.5

Etiam quando ei legatur res cum onere ſoluendi collectas, numero 6

3 Clericus ſuſcipiens ſponte ordines videtur ſe obligare ad exercendum munera Clericorum. reſ.316.2

3 Clericus tenens feudum à Principe tenetur ſoluere collectam. reſ.133.nu.9

3 Clericus tenetur reſtituere omne quod ex peccato peruenit ad eum. reſ.203.nu.1

Et in ſtatu damnationis eſt ſi totum non reſtituerit, nu. 2

Et omnia quæ ipſi peruenerint turpiter, & iniuſtè cameræ applicantur, nu.4

Et non debet erogare pauperibus, vel ad alios vſus vt, n.3

3 Clericus tutor non poteſt corā laico conueniri. reſ.505.n.1

Non poteſt eſſe tutor niſi propria voluntate legitimam acceptet, num.2

Etiam volens non poteſt ſe ſubmittere laicorum iuriſdictioni, num. 3

3 Clericus vt dicatur familiaris Pontificis ſiue cardinalis quę requirantur. reſ.180.nu.1. & per totam.

3 Clerus non venit appellatione populi. reſ.42.nu.5

3 Cognati ex ignorantia nubentes faciunt filios legitimos. reſ.537.nu.2

3 Cognatio ſpiritualis contrahitur per Baptiſmum, & confirmationem. reſ.68.nu.2

3 Cognitio cauſarum ſpiritualium nullo pacto ad ſæculares iudices pertinet. reſ.144.nu.2

Rerum mere temporalium ſpectat ad Iudicem ſæcularem numero 3

Quæ cauſæ cognitionem deſiderant per libellum non poſſunt expediri. reſ.533.nu.5

3 Cognitio de habitu clericali eſt remittenda Iudici Eccleſiaſtico. reſ.490.nu.5

Reprobatur deciſio Guid. Pap.138.nu.2

3 Collatio beneficij facta excommunicatio eſt nulla. reſol. 119. nu.1

3 Collatio beneficij facta alicui de beneficio renunciato non infringitur ex eo quod non probetur renunciantem legitimè titulum habuiſſe. reſ. 123.nu.1

Declara qui ſufficit quod renuncians poſſederit per triennium. num.2

3 Collatio beneficij clandeſtina præſumitur ſimulata. reſ.124 numero 1

3 Contra prouiſum clandeſtinè poteſt excipi de crimine, vel infamia ad differendam poſſeſſionem, nu. 2

Tollitur præſumptio ſi probetur aliqua legitima cauſa occultè factam fuiſſe, nu.4

3 Collatio palam idoneitatem perſonæ præſumit, contrarium aſſerens probare tenetur, nu.6

3 Clandeſtina dicitur nulla, & vide ibi contrarium, numero 7. & 8

3 Collatio beneficij facta tanquam vacantis per priuationem an valeat tempore appellationis pendente. reſ.125. numero 1. & 9

3 Collatio de beneficij facta irregulari eſt nulla. reſ.314.nu.3 contra num.4

3 Collatio de beneficio reſeruato dicitur nulla ipſo iure. reſ. 383. num.1

3 Collatio beneficiorum facta ab Epiſcopo poſt lapſum multi temporis à vacatione non ſubſtinetur. reſ. 415.nu.5

3 Collatio beneficij non poteſt fieri laboranti morbo caduco. reſ. 538. nu. 5

Semel morboſus pręſumitur in morbo permanere, niſi contrarium probetur, nu.6

3 Collatio poteſt per collatorem probari, dummodo producatur, vt teſtis. reſ. 122. nu. 5. vide ibi contrarium.

3 Collatio, vel remuneratio probari poteſt per teſtes. reſol. 122. num.1

Non tamen per teſtes probatur collatio dignitatum, & beneficij magni, ſed tantum ſimplicis, & modici, num. 8. 9

Non requiritur ſcriptura ad probandam collationem. nu. 4

3 Collatio, quæ fit cum alterius conſenſu libera non eſt. reſ. 300. num.2

3 Collationes abbatis non facta in eis mentione de conſenſu neceſſario præſtando ſunt nullæ, num.10

3 Collationem habens ab ordinario præfertur collationi Papæ. reſ.122. num.2

3 Collatores inferiores non poſſunt conferre beneficia reſeruata ſub pæna excommunicationis, & priuationis facultatis. reſ.381.nu.2

Tenentur ſcire regulas Cancellariæ, nu.3

3 Collectā tenetur ſoluere Clericus negociator. reſ.133.n.1

Et ſuccedens in bonis affectis tributo tenetur ſoluere, vel dimittere bona, nu.5

Et quando ei legatur res cum onere ſoluendi collectas, nu.6

Et quando tenet feudum à Principe, nu.9

3 Collector generalis Cameræ Apoſtolicæ, ſubcollectores, Aduocati, Procuratores fiſcales, & Notarij in cauſis ſpoliorū eorum officio durante ſunt exempti à iuriſdictione ordinariorum, & lucrantur diſtributiones. reſ. 391.num.2

3 Collegiatus non ſeruiens actu non gaudet priuilegijs collegij, & debet inde remoueri. reſ.315.nu.2

3 Collegium laicorum habens ius patronatus poteſt variare. reſ.459.nu. 4

3 Colligantibus beneficiatis mortuis beneficium remanet liberum. reſ.121.nu.1

3 Colonus eccleſiæ gaudet priuilegio eccleſiæ. reſ. 131. nu.1

Emphiteuta eccleſiæ non gaudet, nu.2

3 Commenda beneficij data ad tempus non tribuit ius commendatario. reſ.140.nu.1

Secus ſi commenda fieret perpetuo, nu.2. perpetua ſapit naturam veri, & proprij beneficij, nu.3

Perpetua afficit beneficium, nu.7

Inducit execrabilitatem in beneficijs perpetuo commendatis num. 8

Perpetua dici poteſt perfectus titulus Apoſtolicus, nu.10

3 Commenda perpetua ceſſante vacat beneficium vt prius, & non de nouo cum alijs multis exemplis, & deciſionibus. reſ.139.nu.1.2.& per totam.

3 Commenda requirit ætatem, & cæteras qualitates, ſicut verum beneficium, R.138.nu.6. & quæ nu.13. 14. 15. & 16.

3 Commendam obtinens an gaudeat priuilegio fori reſ. 311 numero 1

3 Commendę perpetuę beneficiorum parum diſtant à collatione perpetua nu.2

3 Commenda inducit incompatibilitatem inductam à c. de multa de præbend. nu.8

Aetas debita in beneficijs requiritur etiam in commendis numero 5

3 Commendatarij perpetui non differunt à veris titularibus reſ.140.nu.4

Faciunt fructus ſuos nu.5

Et quid ſi commenda eſt ad beneficium Eccleſiæ nu.6

3 Commendatarijs ordinum militiarum omnia, quæ veris prælatis conceduntur, excepta alienandi facultate, & locare poſſunt ſeruata forma extrauag. ambitioſæ. reſolut. 325 num. 4. 5

3 Commendatarius dicitur habere beneficium eccleſiaſticum, & parum diſtans à prouiſionibus beneficiorum. reſ. 138. nu. 1. 2

Perpetuus facit fructus ſuos ſicut cæteri titulares perpetui numero 3

Et quid dicatur commenda nu.4. quæ habeat, nu. 8. 9

3 Commendatarius in commenda turbatus, aut ſpoliatus contra commendantes agere poteſt ſpolio, ac c. reintegrandæ 3.q.1. reſ.141.nu.1 limita nu.2.3

3 Commendatarius perpetuus melius cenſetur maior in ijs, quæ

quæ ſunt iuriſdictionis, & adminiſtrationis, quam titularis reſ. 140. nu. 9
Vt verus prælatus poteſt eſſe iudex delegatus nu. 11
3 Commendatarius perpetuus facit omnes fructus ſuos, ſicut & titularis reſ. 311. nu. 3
Tenetur infra annum promoueri nu. 4
Poteſt præſentare, & eligere ſicut quilibet prouiſus nu. 6
Poteſt permutare cum alio beneficio dato in titulum nu. 9
Habens territorium poteſt remittere denunciationes matrimoniales nu. 11
Iura loquentia de titularibus vendicant ſibi locum in commendatarijs nu. 12
3 Commendatores S. Ioannis ſunt perſonæ religioſæ, & non poſſunt collectari. reſ. 130. nu. 1
Ordinum militarium Alcantaræ, & Calatrauæ ſunt perſonę Eccleſiaſticæ, licet non ſint perfectè religioſi nu. 3
Idem dicendum de militibus Sancti Stephani nu. 4
3 Commenſalitas non requiritur, vt ita exactè probetur ſicuti quando agitur ad inducendam reſeruationem. reſ. 184. numero 3
3 Commixtio ſeminis viri intra clauſtra cauſat affinitatem. reſ. 3. num. 2
Quid vbi dubium eſt nu. 5. & declara nu. 6. & nu. 8
3 Communis vſus licet improprius eſt præferendus reſ. 60. numero 4
3 Compatronus non poteſt ſe ipſum præſentare ad eccleſiam vacantem. reſ. 516. nu. 1
Inter præſentantem, & præſentatum debet eſſe differentia. numero 2
3 Compatronus præſentatus publice debet conſentire, & non ſe præſentare, quia aliàs eſſet ambitioſus. reſ. 516. nu. 5
3 Compenſationis exceptio quando admittatur contra obligationem Cameralem reſ. 255. nu. 1. & per totam.
3 Compromiſſum ab eccleſia fieri non poteſt in re clara reſ. 165. nu. 1
In re dubia poteſt præuio ſuperioris decreto nu. 3
Qui non poteſt alienare non poteſt compromittere nu. 2
Nec actum facere, per quem ſequatur alienatio nu. 4
Compromiſſum ſpecies eſt alienationis nu. 5
3 Compromittere non poteſt, qui iurauit non alienare inconſulto Romano Pontifice nu. 6
3 Compromiſsũ vigore ſtatuti non fit inter ſocerum, & generum ob mortem vxoris matrimonio diſſoluto, nec inter priuignum, & nouercam mortuo patre. reſ. 2. nu. 4. 5
3 Conatus punitur in maximis criminibus reſ. 70. nu. 6
3 Conatus non punitur non ſequuto effectu de generali conſuetudine. reſ. 488. nu. 7
In atrociſſimis punitur conatus nu. 9
Per conceſſionem factam à Papa Iudici laico contra aſſaſſinos in Concilio Lugdunenſi non abdicauit à ſe poteſtatem reſ. 230. nu. 6
3 Concilij diſpoſitio non vendicat ſibi locum in conſtituto in decimo ſeptimo anno circa renunciationem, & obligationem, quæ liberè fieri poteſt, vel ſi maioris ſit ætatis. reſ. 327. num. 5.
3 Concilij requiſita in renunciatione. reſ. 355. nu. 9. generaliter loquitur nu. 13
3 Conſilium Pariſienſe, in quo determinatum fuit nullos clericos a laico debere iudicari. reſ. 113. nu. 6
3 Concilium Tridentinum non exprimens pęnam excommunicationis in prohibitione matrimonij inter conſanguineos non videtur recedere à pęnis antiquis. reſ. 1. nu. 6
3 Conc. Trid. ſeſs. 14. c. 3. intelligitur etiam non poſſe examinari promotos à prædeceſſore, niſi aliquid denuo ſuperuenerit. reſ. 192. nu. 2
3 Conc. Trid. diſpoſitio ſeſs. 24. c. 12. vt beneficiatus non faciat fructus ſuos niſi perſonaliter iuramentum fidei, & nõ per procuratorem præſtiterit, diſtributiones tamen ſuas faciat. reſ. 194. nu. 2
3 Concilium Tridentinum ſtatuit pœnam ordinatis ab alienis epiſcopis, vt ordinans per annum à collatione, & ordinatus ab exercitio ordinum quamdiu ordinario videbitur ſit ſuſpenſus. reſ. 236. nu. 4
3 Conc. Trid. ſeſs. 25. de refor. c. 1. declaratur reſ. 287. nu. 3
3 Conc. Trid. ſeſs. 23. de refor. c. 6. loquitur de Clericis alternatiuè circa beneficium, & ſeruitium Eccleſiæ reſ. 310. numero 1
3 Conc. Trid. ſeſs. 23. c. 8. declaratur. reſ. 318. nu. 18.
3 Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 19. intelligitur de temeraria habitus dimiſſione. reſ. 320. nu. 2
3 Conc. Trid. ſeſs. 25. cap. 16. loquitur de renunciatione, & obligatione, non autem de vltimis voluntatibus. reſ. 326. numero 3
3 Concil. Trid. ſeſſ. 25. non procedit ſi renunciatio, vel ſimilis actus fieret ratione debiti reſ. 328. nu. 1
3 Concilij verba ſtatuentis de præſtatione quartæ Parochialis. reſ. 336. nu. 7
3 Concil. Tridentin. cap. nulla quoque quomodo ſit intelligen. reſ. 355. nu. 2
Et de quo diſponat nu. 3
Patres qui fuerunt in Concilio noluerunt manus imponere in meſſem alienam nu. 4
3 Concilium Tridentinum de ſolemnitatibus in renunciatione adhibendis comprehendit etiam equites Hieroſolymitanos, & alios ſimiles. reſ. 357. nu. 1
3 Concil. Trid corrigit iura antiqua circa receptionem alicuius rei pro ordinibus, vel literis. reſ. 418. nu. 3
3 Conc. Trid. c. 2. ſeſs. 21. renouans pęnas contra ordinatos ſine patrimonio intelligitur de pœnis c. cum ſecundum de præbend. reſ. 574. nu. 3
3 Concluſio in cauſa, & ſententia æquiparantur, & à pari procedunt reſ. 403. nu. 2
3 Concluſio in cauſa non amplius Iudicium dicitur nu. 3
Per concluſionem in cauſa cenſetur renunciatum probationibus, & iuribus non deductis, & nihil dici proponi, vel opponi poteſt. reſ. 403. nu. 1
Auditor Rotæ ſi poſt concluſionem in cauſa inhiberet, inhibitio teneret, & attentata poſt inhibitionem reuocanda eſſent. reſ. 403. nu. 5
3 Concubinas duas quis tenere non debet reſ. 38. nu. 4
3 Concubinam, & vxorem habere eſt contra bonos mores reſ. 570. nu. 11
Habens duas concubinas dicitur infamis. nu. 13
Olim erat permiſſum non vxorato habere concubinam. numero 14
Pænæ aduerſus concubinas tenentes multæ ſunt, nu. 15
3 Concubinatus non probatur per teſtes de publica voce, & fama. reſ. 304. nu. 3. & 5
3 Concubinatus probatur ex continua cohabitatione cum communi lecto, & menſa. reſ. 304. nu. 7
Sed Rota non ſequitur hanc doctrinam, nu. 8
Non probatur ex procreatione liberorum nu. 9
3 Concubitus maris, & fæminæ ſecundum ordinem naturæ debet eſſe modo debito, & honeſto. reſ. 56. nu. 5
3 Concurſus fieri debet ab examinatoribus ſynodalibus. reſ. 518. nu. 3
Non habet locum quando cura eſt penes collegium, nu. 40
Debet fieri in parochiali de iurepatronatus eccleſiaſtici, numero 5
3 Concurſus non fit in beneficio iuriſpatronatus laicorum. reſ. 519. num. 2
Nec etiam fit quando approbatus non vult conſentire penſioni impoſitæ per Papam, nu. 3
Nec in Parochiali exigui redditus, nu. 4
Nec quando Parochialis eſt vnita dignitati, nu. 5
Nec quando beneficium eſt litigioſum, nu. 6
3 Condemnatus ſimpliciter ad reſtitutionem fructuum cenſetur condemnatus ad fructus, ad quos condemnari debuit. reſ. 383. nu. 7
3 Conditio adiecta à teſtatore debet adimpleri in forma ſpecifica. reſ. 503. nu. 1
Vbi conſtat de mente teſtatoris omnis verborum rigor derelinquitur, nu. 2
3 Conditionem ſuſpenſiuam, dictio, niſi, denotat, & importat. reſ. 500. nu. 3
3 Conditioni proteſtatiuæ meræ, vel mixtæ poteſt ſtatui terminus ad implementum. reſ. 562. nu. 3
3 Confeſſio aſſerentis ſe reſignaſſe ob pecuniam non nocet poſt reſignationem ipſi reſignatario. reſ. 306. nu. 5
3 Confeſſio emanata calore iracũdię nõ obeſt, niſi adſit perſeue-

ſeuerantia. reſ.223.nu.2

3 Confeſſio etiam ſi non ſit perfecta nihilominus non poteſt reuocari. reſ.68 nu.5

3 Confeſſio ex contumacia reſultans, licet non ſufficiat ad condemnationem ſufficit tamen ſequuta perſeuerantia per annum in excommunicatione. reſ. 210.nu.4.

3 Confeſſio facta calore iracundiæ poteſt reuocari. reſol. 55 numero 4

3 Confeſſio in ſupplicatione facta plenè probat,& vim iudicialis habet. reſ.373.nu.8

3 Confeſſio fratris, quod nec ipſe, neque familia ſua gauiſa fuit in aliquo ſedili,non nocuit filijs. reſ.487. nu. 7

3 Confeſsio,quam non ſequitur abſolutio dicitur ſacramentalis, modo fiat à peccatore in recognitionem ſuæ culpæ. reſ. 68. nu.4

3 Confeſſiones ſæcularium nemo admitti poteſt, niſi ſit approbatus ab Epiſcopo, reſ. 511. nu.1

Immemorabilis quod inferior poſſit approbare confeſſarios ſublata eſt per concilium. nu.3

Inferior debet probare immemorabilem per tres conformes, num.4

3 Confraternitas dicitur locus pius. reſ. 142.nu.1

Relictum confraternitatibus cenſetur relictum ad pios vſus numero 4

Et pro anima relictum cenſetur, num.5

Et de iſtis relictis Epiſcopus detrahit Canonicam portionem num. 6

Pijs locis relictum poteſt præſtari iſtis confraternitatib. n.7

3 Confraternitates an habeant fori priuilegium, & quando. reſ. 145.num.1

Non habentes hoſpitalia non dicuntur loca pia, nu. 3

Et poſſunt diſponere de bonis ſuis,ſicut cætera collegia, n.4

Et quare non dicantur loca pia nu. 6

Propter aliqua ſigna dicitur locus eccleſiaſticus, nu.8

3 Confraternitates laicorum non poſſunt compelli ad proceſſiones, ſed tantum inuitari. reſ.146.nu.4

3 Confraternitates laicorum non poſſunt per Epiſcopos viſitari reſ. 147. nu.1

Non ſubſunt iuriſdictioni Epiſcopi, nu.2

3 Confraternitates non poſſunt collectari. reſ. 127.nu.1

3 Confraternitatibus relictum dicitur ad pias cauſas. reſol. 145. num.2

3 Confraternitatis controuerſia inter confratres ſi reſpicit actus ſpirituales ſpectat ad iudicem eccleſiaſticum.reſ.144 numero 1

3 Confratria eſt homines ſimul iuncti, cum relatione ad opera pietatis. reſ. 127. num.2

Quando habet hoſpitale annexum & confratria eſt principalis bona præſumuntur confratriæ,niſi clarè appareat bona eſſe hoſpitalis, num. 3

Præſumuntur principalis, quando eccleſia annexa ſumit nomen à confratria, num.4

3 Confratriæ nõ ſoluunt gabellas ex venditionibus ſuorum bonorum. reſ.127. num.6

3 Confugiens ad cœmeterium ab eo non eſt extrahendus, cum gaudeat eadem immunitate, qua eccleſia, cum qua pari paſſu ambulat. reſ.405.num.2

4 Confugiens ad ſeminarium extrahi minimè poteſt. reſol. 412. num.2

3 Congregatio generalis Concilij ad ſolum Papam pertinet. reſ.442.num.1

3 Coniecturæ leues ſufficiunt ad probandum contractum vſurarium. reſ.463.num.16

3 Coniugium non eſt contra finem, & vſum præ cauſæ. reſ. 413. num.7

3 Coniugati, qui non poſſunt ordinari ſunt incapaces beneficiorum. reſ.118

Amittunt beneficia obtenta ante matrimonium, nu.2

3 Coniunctorum idem debet eſſe iudicium. reſ.572.nu. 3

3 Conſanguinei ſcienter contrahentes incidunt in excommunicationem. reſ. 1. nu.1

3 Conſanguinitas ſola non inducit præſumptionem fraudis. reſ. 160. num.5

3 Conſenſum interueniſſe onus probandi incumbit aſſerenti. reſ.471. num.2

3 Conſenſum quando quis præſtare tenetur non vult conſentire,poteſt ſuperior in eius contumaciam præſtare conſenſum. reſ.524.nu.1

3 Conſenſus alterius quando in collatione requiritur, non dicitur libera collatio. reſ.300. nu.1.4.5

3 Conſenſus, & voluntas idem ſunt.nu.3

Eſt maioris effectus, & ponderis, quam conſilium, nu. 4

Quilibet conſenſus habet in ſe incluſum conſilium. nu. 5

Maius præiudicium ineſt in conſenſu, quam in conſilio numero 6.

Quando requiritur, ſemper præſumitur de ſubſtantia actus numero 7

Et ſi ſine illo celebretur eſt nullus, num. 8

Qui actui conſentit actum illum gerere videtur, nu. 9

3 Conſenſus Epiſcopi ideo requiritur in iure patronatus cõceſſione, vt videat loci idonei erectionem,& alia,quæ pertinent ad modum regendæ, & gubernandæ eccleſiæ. reſ. 288. numer. 3

3 Conſenſus Epiſcopi an poſsit ſubſequi in donatione iurispatronatus. reſ.289. nu.1

3 Conſenſus perfectus eſt ille, qui datur in Cancellaria, per quem abdicatur ius à reſignante. reſ.517.nu.7

3 Conſenſus poteſt præſtari per literas, epiſtolam, nuntium, aut procuratorem. reſ.293. nu.1

3 Conſenſus præſtitus poſt mortem Domini in beneficialibus re integra non præiudicat. reſ.402.nu. 2

Res præſumitur integra quando conſtat procuratorem ad actum aliquem proceſsiſſe virtute mandati,nu.3

3 Conſenſus ſi ſuperuenit poſt donationem laico factam,vel poſt donatoris mortem, donatio validatur, & præſentatus à donatore præfertur præſentato ab hæredibus, reſ.289.n. 3. limita, nu.5.6

3 Conſiliarius qui interuenit, vt aduocatus non ſedet in nouiſsimo loco, ſed in illo, in quo ſederet ſi non eſſet aduocatus, quia eſt dignitas inſeparabilis. reſ.273.nu.5

3 Conſiliarius in collegio doctorum non præcedit antiquiores. reſ.274.nu.3

3 Conſilium poteſt haberi ab eo qui illud negotium tractare prohibetur. reſ.540.nu.11

3 Conſiſtorium Epiſcopi, & officialis vnum, & idem eſt. reſ. 22. num.9

3 Conſtitutio Ambitioſæ debet probari eſſe vſu recepta quoad pænas extrinſecas. reſ. 169.num.1

Præſumitur vſu recepta nu. 2. eſt in corpore iuris, nu.3

3 Conſtitutio de publicandis reſignationibus comprehendit etiam hoſpitalia, quia eſt fauorabilis. reſ. 197. nu. 9

3 Conſtitutio Greg. XIV. & Pij IV. de forma inquiſitionis ſuper promouendis ad eccleſiæ regimina, Doctoratum, & ſimilia,& quæ ab vſu receſſerint. reſ.191.nu.2

3 Conſtitutio noua eſt interpretanda, vt minus quam poſsit corrigat. reſ.113.nu.13

3 Conſtitutio non illaqueat tranſgreſſores,ſi finis non violatur propter quem facta eſt. reſ. 452.nu.12

3 Conſtitutio non regiſtrata in corpore iuris excuſat probabiliter ignorantes. reſ.55.num.2

Regiſtrata in corpore iuris,quæ tamen non eſt multum nota, & famoſa excuſat. num.3

3 Conſtitutio Pij V. de publicandis reſignationibus requirit reſignationem, vel aliquid æquipollens. reſ. 332.nu.1

3 Conſtitutio Pij V. non ſolum intelligitur de reſignationibus ad fauorem, ſed de quibuslibet etiam ſimplicibus reſignationibus. reſ.333.nu.2

3 Conſtitutio quando inducit nouam formam de facto non poteſt obſeruari ſufficit quod actus fiat eo modo,quo prius poterat. reſ. 488.nu.2

3 Conſtitutio regni de illicita portatione armorum declaratur. reſ.180.nu.9

3 Conſtitutio 29. Sixti V. contra promotos ficto, vel ſine patrimonio. reſ.574.nu.15

3 Conſtitutio Sixti quinti contra malè promotos quomodo intelligenda. reſ.447. nu.6

3 Conſtitutionis localis, & perſonalis exempla. reſ.403.n.4

3 Conſtitutum, & hypotheca in contractu cenſus non ſunt pro principali,ſed tantum pro ſolutione cenſus. reſ. 95.n.3

3 Conſtitutus in mortis articulo abſoluitur à quolibet Sacerdote

Index Rerum Notabilium.

dote etiam a caſibus reſeruati. reſ.86.nu.1
Quis dicatur conſtitutus in mortis articulo. nu.2
3 Conſuetudine generali obſeruatur, vt etiam ſi beneficia requirant reſidentiam, ſi tenuia ſint derogatur ex dicta conſuetudine oneri reſidentiæ perſonalis. reſ.387. n.3
Conſuetudo ſeruiendi per ſubſtitutum valet. nu.4
Omnes ferè humanos actus interpretatur. nu.5
3 Conſuetudine poteſt induci quod bis in anno celebretur Synodus. reſ.444.nu.3
3 Conſuetudines vniuerſitatum non poſſunt tolli per inferiores Principe. reſ.267.nu.4
3 Conſuetudo a pœna legis excuſat. reſ.44. nu.7
Contra ius diuinum etiam quod totus mundus illa vteretur non excuſat. nu.8
3 Conſuetudo aſſignat loca ſedendi, & ſtandi. reſ.272. n.1
Præcedendi inducitur decennio nu.3
De iure Canonico ad conſuetudinem contra ius requiritur ſpatium 40. annorum. nu.4
Conſuetudo facti quæ idem eſt quod obſeruantia non requirit longum tempus. nu.5
In poſſeſſorio ſufficit vnus actus. nu.6
3 Conſuetudo attenditur in taxanda quarta epiſcopali. reſ. 335. num.6
Quæ ſi non appareat attenditur conſuetudo eccleſiæ Metropolitanæ, & ſi hæc non apparet vicinarum ciuitatum attenditur. nu.7
3 Conſuetudo ciuitatis debet ſeruari in vicis. reſ.208. nu.4
3 Conſuetudo contra ius requirit lapſum temporis quadraginta annorum. reſ.470. nu.4
Error excludit conſenſum & conſuetudinem. nu.5
Iuri contraria debet ſtrictè intelligi, vt tantum habeat de effectu quantum de vſu. nu.6
3 Conſuetudo contra præuenientiam, quod honor debeatur nobilibus non valet. reſ.554.nu.3
Inter pares dignitates præfeitur meliori natus ſanguine. numer.4
Vbi datur inæqualitas reſpectu ſubiecti ceſſat prærogatiua temporis, nu.5
3 Conſuetudo decennalis obligat in futurum fauore eccleſiæ. reſ.366.nu.6
3 Conſuetudo inducit annuas præſtationes. reſ.88.nu.4
Eſt ſeruanda, quæ eſt optima legum interpres. nu.5
3 Conſuetudo inueterata habet vim priuilegij a Principe conceſſi. reſ.89.nu.3.& vim legis. nu.4
3 Conſuetudo non poteſt facere, vt prælato ſuccedant hæredes, vt de bonis diſponat. reſ.25. nu.3
3 Conſuetudo poteſt tribuere iuriſdictionem. reſ. 367. nu.7
3 Conſuetudo quod Archipresbyter interſit conuiuijs nuptiarum non valet. n.8. Contrarium. n.9
3 Conſuetudo quod parochus vendat panem benedicẽdum parochianis eſt valida nu.10
3 Conſuetudo non valet quod quis percipiat plures diſtributiones quotidianas in eadem eccleſia. reſ.467.nu.7
Papa poteſt diſpenſare, vt quis percipiat duplices diſtributiones. nu.9
3 Conſuetudo quæ eſt eccleſiis oneroſa non valet. reſ. 397. numer.7
De communi conſuetudine nemo tenetur reſidere extra eccleſiam nu.6
3 Conſuetudo quod in tribunali aduocati nobiles tantum ſedeant, ignobiles verò nõ, eſt inualida. reſ.555.nu.1. vide etiam num.2
3 Conſuetudo quod Parochus de bonis parochiani defuncti aliquid recipiat ſuo arbitrio eſt valida. reſ.367. nu.5
3 Conſuetudo regionis attendenda eſt in veſtibus clericalibus deferendis. reſ.496.nu.1.2.3
3 Contemptus clauium tunc dicitur quando voluntas in eo dirigitur, vt quis nolit obedire, eo quia ſpernit poteſtatem Iudicis, aut legis. reſ.212.nu.1
Ceſſat ſola petitione abſolutionis. nu.2
3 Contentum ſequitur naturam continentis. reſ.530. nu.10
3 Contradicens relaxationi iuramenti ſi ſuccumbit condemnatur in expenſis. reſ.220.nu.2
3 Contractus clandeſtinè factus fraudulentus, & ſimulatus præſumitur. reſ.124. nu.3. non tamen nullus. n.7.8
3 Contractus emphiteuticus ſupponit dominium concedentis. reſ.91.nu.1
3 Contractus emptionis, & venditionis reliquiarum eſt nullus, & contrahentes puniendi. reſ.410. nu.5
Qui reliquias abſtulit, & vendidit fuit condemnatus ad triremes. nu.6
3 Contractus laborantis in extremis vigore cuiuſdam ſtatuti requirit præſentiam duorũ conſanguineorũ. reſ.86.n.4
3 Contractus per quos dominium vtile transfertur ſunt ſex. reſ.167.nu 2
In dubio cenſetur potius emphiteuticus, quã cenſualis, n.3
3 Contractus quando prohibetur ſi fiat eſt nullus, maximè cum adeſt clauſula irritans. reſ.331.nu.1
3 Contractus ſimulatus in dubio nõ præſumitur. reſ.464.n.1
3 Contractus vtilis eccleſiæ ſuſtinetur ſed contrahens ſine ſolemnitate incurrit pænas. reſ.169.nu.4
3 Contributio facienda pro ſeminario quotidianas diſtributiones non comprehendit. reſ.194.nu.5
3 Controuerſia quando eſt inter Iudicem eccleſiaſticum, & ſæcularem cognitio ſpectat ad eccleſiaſticum. reſ. 578. numero 7
3 Contumax expleto anno non auditur quo ad hoc vt bona recuperet, niſi quod de innocentia, vel legitimo impedimento conſtiterit. reſ.214.n.7
3 Contumax per citationem edictalem reſectis expenſis auditur. reſ.96.nu.17
3 Contumax regulariter non poteſt condemnari, niſi perſonaliter fuerit citatus. reſ.218.nu.1
3 Conuerſus, qui mutato habitu offert ſe perpetuo eccleſiæ ſæculari, & manet ſub obedientia Abbatis, & tonſuratus incedit eſt perſona eccleſiaſtica. reſ.128.nu.2
3 Copia copię productam actis facit plenam probationem. reſ.502.nu.9
3 Correlatiuorum eadem eſt diſpoſitio. reſ.463.nu.8
3 Correlatiuorum eadem debet eſſe diſpoſitio, vbi eſt eadem ratio. reſ.570. nu.8
Ex correſpectiuitate, & ſimultaneitate actuum oritur pręſumptio ſimoniæ, ſi non poſſunt ſubſiſtere abſque pręſumptione mali. reſ.306.nu.9
3 Creditori excommunicato debitor non tenetur ſoluere. reſ.248.num.5
3 Crimen nullum eſt deteſtabilius Blaſphemia. reſ.46.nu.7
3 Crimina omnia occulta præter homicidium, & ſimoniam excuſant authorem ipſum ab irregularitate, & pæna. reſ. 260.num.2
An fiant publica confeſſione delinquentis. nu.5
In crimine Apoſtaſiæ ſtandum eſt iuris Canonici diſpoſitioni. reſ.11. nu.11
Seculares non cognoſcunt de hoc crimine. nu.12
3 Crucem deferre cum velo, vel ſine velo nulla videtur prærogatiua. reſ.553.nu.1
Ex decore maiori maioritas apparet dignitatum. n.2
Quilibet ſecundum dignitatem ſuam veſtiendus eſt. n 3
In Sacerdote requiritur ornatus exterior.
3 Crux prout repræſentatiua eſt veræ Crucis ſacra, & ſancta dicitur, & eius fur morti eſt condemnandus. reſ.410.n.1
Sic etiam Patena ſacra dicitur. nu.2
3 Cubicularij honoris Pontificis an dicantur familiares ad effectum Regulæ reſeruatoriæ adducitur deciſio Rotæ. reſ.183. per totam.
3 Cura animarum pertinet ad Vicarium, ac proinde ipſe debet reſidere. reſ.388.nu.2
3 Curatum beneficium obtinens inſufficiens ad honeſtam ſuſtentationem ſacris initiari non debet. reſ.451. n.2
4 Cadauera laicorum, vbi ſepeliuntur, quando ſepultura electa non fuit. reſ.293.nu.1
4 Cadauer occiſi, vbi repetitur in confinio duarum terrarum ad quem ſpectat. reſ.475.nu.6
4 Campanile conceditur Eccleſiæ. reſ.425.num.2
4 Canonici regulares Sancti Auguſtini nequeunt munera facere. reſ.82.nu.3
4 Canonici veniunt in fauorabilibus appellatione Clericorum. reſ.239. nu.3
4 Canonicis tantum ſufficit mediocri pollere ſcientia. reſol. 111.nu.4

4 Canonicus regularis non ęquè poteſt eſſe delegatus Papæ ſicut canonicus ſecularis. reſ. 112. nu. 7
4 Canonica portio connumeratur inter iura parochialia. reſ. 299. n. 1
4 Canonizatio Sanctorum, vt fieri poſſit, quæ concurrere debent. reſ. 281. nu. 1. vſque ad 12
4 Canonizatio Sanctorum Martyrum facilius fit quam cętere canonizationes. reſ. 281. num. 13
4 Cantor an ſit in dignitate conſtitutus. reſ. 394. nu. 15
4 Capitulum ſede vacante, an ſit iudex cauſarum matrimonialium. reſ. 273. nu. 1
4 Capitulum ex ordinaria iuriſdictione Epiſcopi poteſt cognoſcere de cauſis matrimonialibus ſecus ex iuriſdictione delegata. reſ. 273. nu. 2
4 Capitulum vacante Epiſcopo, quando habeat Ius viſitandi. reſ. 563. nu. 6
4 Capitulum Sede vacante poteſt creare clericos ſaluaticos. reſ. 227. nu. 1
4 Capitulum Sede vacante, eſt ordinarius. reſ. 227. nu. 2
4 Capitulum Sede vacante ſuccedit in his, quæ ſpectant ad Epiſcopum. reſ. 227. nu. 4
4 Capitulum Sede vacante, an poſſit beneficia conferre. reſ. 396. nu. 4. & 5
4 Capitulum repugnante prælato, & è contra non poteſt ad profeſſionem admittere, quia amborum conſenſus requiritur. reſ. 243. nu. 2. & 3
4 Capitulum non poteſt condere ſtatutum inducens nullitatem electionis ex defectu aliquorum non vocatorum. reſ. 44. num. 6. in fin.
4 Capitulum Sede vacante habet iuriſdictionem ordinariam à iure communi, ita quod poſſit inducias dare, & omnia, quæ ad iuriſdictionem pertinent expedire. reſ. 195. num. 4
4 Capitulum dilectus de offic. ordin. qualiter intelligatur. reſ. 124. nu. 1
4 Capitulum Sede vacante repręſentat Epiſcopum. reſ. 118. num. 3.
4 Cappellania quando non dicatur ſacerdotalis reſol. 108. num. 2
4 Cappellanus Maior exercet iuriſdictionem in Cappella Regia. reſ. 503. nu. 2
4 Cappellanus non poteſt remoueri, abſque cauſa. reſ. 226. num. 2
4 Capella quando non ſit de Eccleſia reſ. 425. nu. 1
4 Cappellani Regij, qui proprij dicuntur reſ. 496. nu. 2
4 Cappellani Regij coram quo conueniuntur. reſ. 498. num. 1. & 3
4 Cappellani Regi gaudent exemptione ſi actu ſeruiunt. reſ. 500. num. 1
4 Cappellani Regij, an poſſint ad libitum reuocari num. 2. & quod ſeruetur in praxi. reſ. 501. nu. 1. & 3
4 Cappellania Regia eſt amouibilis ad nutum. reſ. 502. nu. 2
4 Cappellania Regia, quando datur in titulum ibid n. 3
4 Cappellanus Maior, quis dicatur, & eius officiũ. reſ. 503. num. 1
4 Carcerem non dicitur frangere, qui ad ſuperiorem recurrit. reſ. 332. nu. 1. nec rumpit fideiuſſionem n. 2
4 Caſus in quibus regulares tenentur legibus Epiſcoporum. reſ. 379. nu. 5. & 6
4 Caſus in quibus peregrini ſubſunt Epiſcopis. reſ. 38. n. 5
4 Caſus legis, vbi habetur ſufficit eiuſdem allegatio. reſol. 14. num. 1
4 Caſus excepti in Bulla Pij V. vigore quorum Moniales poſſunt cum licentia exire à Monaſterio, an extendantur ad caſus ſimiles. reſ. 193. nu. 1. & 2
4 Caſus publicæ vtilitatis in quocunque priuilegio cenſetur exceptus. reſ. 21. nu. 3
4 Caſus connumerantur, qui ſunt neceſſarij elaborandi in diebus feſtiuis. reſ. 383. nu. 3
4 Cauſa, quæ conſideretur in diſpenſatione in interſtitijs inter diaconatum, & Sacerdotium. reſ. 214. nu. 2
4 Cauſæ diſpenſationum referuntur ex Nouario in ſuo opere iuris Pontificij concl. 3. nu. 7. de diſpenſatione. reſ. 214. num. 3
4 Cauſa diffamationis impudicitiæ eſt iuſta ad effectum recedendi à ſponſalibus. reſ. 416. nu. 5
4 Cauſa legitima non eſt, vt ſponſus non poſſit cogi ad contrahendum matrimonium, ſi ſponſa dotem ſoluere non poteſt, ſed limitatur. reſ. 420. nu. 1. & 2
4 Cauſa vt ſponſus cogi non poſſit ad matrimonium contrahendum, an ſit legitimo contradictio parentum. reſ. 414. num. 1. & 7
4 Cauſæ, quæ occurrere poſſunt, vt ſponſus non poſſit cogi ad matrimonium contrahendum. reſ. 408. nu. 2
4 Cauſa probabilis non cogendi ſponſos ad matrimonium contrahendum remittitur arbitrio Iudicis. reſ. 410. nu. 2
4 Cauſa pia non comprehenditur ſub generali ſermone. reſ. 267. nu. 6
4 Cauſa matrimonialis dicitur ardua. reſ. 268. nu. 2
4 Cauſa grauaminis in appellatione inſeri debet. reſ. 484. n. 2
4 Cauſa iuſta requiritur, vt monialis poſſit exire à Monaſterio. reſ. 192. nu. 1
4 Cauſæ ex quibus Moniales poſſunt exire à Monaſterio recenſentur. reſ. 192. nu. 2
4 Cauſa an ſit iuſta excommunicandi, in Iudicis arbitrium remittitur. reſ. 421. n. 9
4 Cauſa rationabilis vt ſponſus non poſſit cogi ad matrimonium contrahendum, quia copula interuenit ne proinde odia inimicitię oriantur. reſ. 422. n. 1. 2. & 3
4 Cauſa decimarum eſt exequutiua. reſ. 505. nu. 1. & 2
4 Cauſa matrimonij ad Iudicem Eccleſiaſticum ſpectat. reſ. 405. numer. 3
4 Cauſæ recuſationis, an poſſint proponi in omni parte Iudicij reſ. 509. nu. 2
4 Cauſa recuſationis probata, remittitur negotium principale ad ſuum Iudicem. reſ. 110. nu. 2
4 Cauſæ, quæ ſint ob quæ conceduntur diſpenſationes matrimoniales. reſ. 514. nu. 2
4 Cauſæ compoſitionis faciendæ, quæ nam ſint. reſ. 119. nu. 2. 3. 5. 6. 8. 9. & 14
4 Cauſæ criminales, & matrimoniales Epiſcopis tantum remittuntur. reſ. 509. num. 2.
4 Cauſæ recuſandi iudices ſuſpectos, quæ ſint remiſſiuè. reſ. 507. nu. 1
4 Cauſæ graues non ſubdelegantur, & quare. reſol. 269. num. 5
4 Cauſæ criminales Epiſcoporum non poſſunt tractari, niſi coram Summo Pontifice. reſ. 492. nu. 1
4 Cauſæ liquidationis inſtrumentorum ſapiunt criminalitatem. reſ. 231. n. 2
4 Cautela pro approbato ad confeſſiones audiendas, vt approbatio fiat in ſcriptis. reſ. 314. nu. 3
4 Cautela contra contrahentes matrimonia clandeſtina. reſ 107. num. 4
4 Cedulones reaffiguntur, vbi intra terminum datum non præſentatur abſolutio. reſ 17. n. 2
4 Cedulones affigi poſſunt pendente appellatione. reſol. 18. numero 5
4 Cedulones affiguntur, vt excommunicatus poſſit euitari, & vt cœteri teneantur. reſ. 13. nu. 2. & 3
4 Cedulones amoueri non poſſunt, abſque licentia ſuperioris Eccleſiaſtici. reſ. 11. nu. 1
4 Cedulones affigi non poſſunt aduerſus excommunicatos poſt appellationem interpoſitam. reſ. 25. nu. 1. quod amplia num. 3. & 5
4 Ceſſante cauſa ceſſat effectus. reſ. 104. n. 2
4 Chriſti imago aliquando percuſſa, ſanguinem effuſit. reſ. 283. nu. 2
4 Cinerum benedictio ſpectat ad parochum. reſ. 306. nu. 1
4 Citatio ad ſententiam eſt neceſſaria, debet eſſe perſonalis, & nominatim facienda, aliàs non valet. reſ. 31. nu. 1. 2. 3. & 4. & ſententia abſque citatione eſt nulla, etiam ſi proferatur in ſoſſorem non citati nu. 7
4 Citatio circumducta, quid operetur. reſ. 31. nu. 5
4 Citatio ad ſententiam debet eſſe vna peremptoria, vel triplex ibid. nu. 6
4 Citatio vtriuſque partis requiritur ad ſententiam. reſ. 32. nu. 1. quod procedit quando iudicis officio citatio emanatur ibidem num. 2
4 Citatio ad ſententiam eſt neceſſariò perſonaliter facienda niſi

niſi in principio cauſæ adfuiſſet alia citatio perſonalis. reſ. 33. num.1
4 Citatio ad ſententiam eſt ſufficiens domi notificata ſi citandus non reperitur. reſ.33.nu.2
4 Citanda eſt pars in productione actorum. reſ.12.nu.3
4 Citatio perſonalis requiritur ad excommunicandum. reſ. 19. num.1
4 Citandus ad excommunicandum ſi dolo latitat ſufficit, vt domi citetur. reſ.19.nu.2
4 Citatio facta domi, quando valeat remiſſiuè. reſ.19.nu.3
4 Citatio domi facta non valet, quando ſcitur citandum eſſe extra ciuitatem in certo loco, quia tunc perſonalis debet eſſe citatio. reſ.33.nu.4
4 Citatio quare ſit neceſſaria. reſ.34.nu.1
4 Citatio eſt de iure naturali. ibid.nu.2
4 Citatio non poteſt tolli per principem ibid. nu.3
4 Citatio eſt de iure diuino. ibid.nu.4
4 Citationis defectus non inducit perpetuationem, nec interrumpit præſcriptionem. reſ.34.nu.5
4 Citatus ad dicendam cauſam quare non debet declarari excommunicatus ſi comparet, & appellat impedit ſententiam declaratoriam. reſ. 18. nu. 4. quod non procedit ſi talis citatio eſſet facta ex cauſa publicæ percuſſionis in clericum, vel alterius facti notorij. ibid.
4 Clauſula non obſtante non ſolum operatur validitatem commutationis, quoad vnam partem teſtamenti, ſed etiam totius. reſ.276.nu.2
4 Clauſula non obſtante tollit ius alteri quæſitum. ibid. n. 4
4 Clauſula conſtituti appoſita ſuper re litigioſa non facit eſſe locū diſputationi legis, quoties, C. de rei uendic. reſ.4.n.7
4 Clauſula quam, & quas, quid operetur. reſ. 8.nu.2
4 Clauſula inſolidum, quid importet. reſ.38.nu.1
4 Clauſura ſi obſeruetur in monaſterijs exemptorum eſt videnda per Epiſcopum. reſ.189. nu.2. contra nu. 2. ſed vide numer. 4
4 Clauſula recuſatione remota, quid operatur. reſ.508.nu.1
4 Clauſula appellatione remota non tollit grauamen inreparabile. reſ.329 nu.4
4 Clauſula non obſtantibus non ſufficit contra conſtitutionem Concilij. reſ.267.nu.2
4 Clauſuræ relaxatio eſt odioſa. reſ.193.nu.6
4 Clauſura monialium de iure poſitiuo inducta eſt. reſ. 190. nu.1. nec de iure diuino fuit præcepta nu. 2
4 Clericus coniugatus non poteſt aſſumi ad officium Vicariatus. reſ.14.nu.4
4 Clerici non habentes requiſitas S.C.T. ſeſſ.23.c.6. an gaudeant immunitate non ſoluendi collectas. reſ.458.num.1
4 Clerici a quo iure ſunt exempti à iuriſdictione ſecularium. reſ. 456.nu.2
4 Clerici exuti habitu clericali, an teneantur reſtituere immunitatem perceptam à collectis. reſolut. 459. numero 1. & 3
4 Clerici animum non habentes perſiſtendi in clericatu dicuntur perſonę Eccleſiaſticæ. ibid.nu.4
4 Clerici ſaluatici non dicuntur verè clerici. reſ. 223. nu.1
4 Clerici ſaluatici dicuntur perpetuo ſcripti Eccleſijs. reſ.223 num. 2
4 Clerici ſalùatici non gaudent priuilegio Canonis ibid.nu.3
4 Clerici coniugati gaudent priuilegio fori, quod declara in criminalibus ſecus in ciuilibus reſolut. 224. numero 1. & 2
4 Clerici coniugati carcerantur pro debito ciuili à Iudice temporali. ibid.nu.3
4 Clerici ſaluatici, & coniugati nominantur ſub rubrica pragmat. Regni ibid.nu.4
4 Clerici coniugati differunt à ſaluaticis ibid. nu.5
4 Clerici ſaluatici dicuntur perſonæ Eccleſiaſticæ. reſ. 225. numer. 1
4 Clerici ſaluatici, an poſſint remoueri, abſque cauſa. reſ. 226. nu.1
4 Clericus coniugatus, quando non dicatur incedere in habitu, & tonſura. reſ.132.nu.2
4 Clerici coniugati, quid obſeruare debeant, vt gaudeant fori priuilegio. reſ.132.nu.3
4 Clericalis habitus non reperitur ſpecificè determinatus. reſ.133.nu.1
4 Conſuetudo regionum debet attendi circa habitum clericalem. reſ. 233.nu.2
4 Clerici deferre debent veſtes vſque talos. reſ.233.nu.5
4 Clerici deferre habitum coloratum non poſſunt, & in ſumma modeſtia debet deferre vilitum. reſolutio 233. numero 5. & 7
4 Clericus in patrimonio ad cuius titulum ordinatur gaudet priuilegijs Eccleſiæ conceſſis. reſ.90.nu.3
4 Clericus in bonis patrimonialibus, non gaudet reſtitutione in integrum. reſ.91.nu.1
4 Clericus habet beneficium electionis fori etiam in bonis patrimonialibus. reſ.92.nu.1.& 2
4 Clerici non vtuntur veſtibus ſuperbis, & laicalibus. reſol. 234.nu.1
4 Clerici quando dicantur eſſe in habitu clericali. reſ.234.
4 Clericus dicitur incedere in habitu, quando portat pallium telare. reſ.235.nu.2
4 Clericus domi habitum talarem deferre non cogitur. reſ. 236. nu.1
4 Clericus quando dicatur recedere ab ordine ſtatus clericalis. reſ.236.nu.7.8.9.10.& 11
4 Clericus effectus poſt delictum ex voto tamen ante delictum emiſſo non poteſt accuſari coram iudice ſeculari. reſ. 183. nu. 4. & quare nu. 8. ſed quomodo in praxi ſeruetur numer. 9
4 Clericus beneficiatus ſine licentia ſui prælati poteſt ſtudia audire. reſ.383.nu.1
4 Clericus ſine Epiſcopi conſenſu non poteſt renunciare ſuo priuilegio. reſ. 178 nu. 1. Sed vide nu. 3. Sed quid in militibus. num.4
4 Coadiutores dari ſunt per Epiſcopos tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatos parrochis imperitis. reſolutio 532. numero 2.
4 Coadiutor datur parocho propter infirmitatem. reſ. 543 numero 1
4 Coadiutor datur propter ſenectutem ibidem nu.2
4 Coadiutor datur leproſo ibid. nu.3
4 Coadiutor quibus in caſibus ſit dandus ibid.nu.7
4 Coadiutoris datio fieri non poteſt a Vicario reſolut. 545 numero 4
4 Coactio facienda ſponſis, vt matrimonium contrahat, an practicari poſſit vbi iuramentum de contrahendo non interuenit. reſ.406. nu.1
4 Cognitio criminis adulterij cuius fori ſit. reſ. 274. nu.2
4 Collatio facta ab Epiſcopo de beneficio, quod eſt de iurepatronatus tunc demum reditur nulla cum patronus voluerit. reſ.397.nu.2. & 4
4 Collatio an fieri poſſit ſub conditione. reſ.401.nu.1
4 Collatio & inſtitutio pari paſſu ambulant reſ.401. nu. 3
4 Collatio parochialis facta penitus illeteratis eſt inualida. reſ. 574.nu.2
4 Collationes, & prouiſiones beneficiorum ſunt actus extraiudiciales, nec ſunt de proceſſu, nec ad proceſſum pertinent. reſ. 3.nu.1. & 3
4 Collator negligens in conferendo, quando eſt tempus, poteſtas conferendi deuoluitur dumtaxat ad Papam. reſolut. 105. num.3
4 Collatio eſt prohibita ante vacationem. reſ. 101.nu.5
4 Collationes quæ fiunt à Papa fiunt extraiudicialiter. reſ. 3. num. 4
4 Collator poteſt conferre extra proprium territorium vbi proceditur extraiudicialiter reſ.3.nu.9
4 Collectores, & ſubcollectores, vti habentes iuriſdictionem poſſunt eſſe delegati. item commendatores, & priores. reſ. 112.num.8
4 Collecta imponi poteſt per Principem ſuper bonis clericorum aſſumentium habitum, animo illos fraudandi. reſ. 459. num.2
4 Collectari non poſſunt bona patrimonialia Clericorum. reſ.93.nu.1
4 Conſecratio altaris eſt neceſſaria. reſ. 100.nu.1
4 Collegiata Eccleſia inſignis fama probatur. reſ. 528. nu.1
4 Collegiata probatur arbitrio iudicis. reſ.528.nu.4
4 Collegia iniuria afficerentur, ſi ab eis examinari non

examini

examini eſſent ſubiecti . reſ.69.nu.4 .

4 Collegiatus non ſeruiens actu poteſt remoueri. reſ. 228. numer.4

4 Collegium tunc dicitur, quando ad minus interueniunt tres de collegio. reſ. 112.num.9

4 Commendatores perpetui tenentur ad reparationem Eccleſiæ non tamen temporales . reſ.346.nu.1

4 Commendæ perpetuæ aſſimilantur beneficijs reſ.346. n.2

4 Commendatarius perpetuus facit omnes fructus ſuos ſicut alij titulares perpetui. reſ.246.nu.3

4 Commenda perpetua requirit ætatem, & alias qualitates legitimas ſunt verum beneficium.reſ.246. num.5.aliæ illationes, quoad commendam perpetuam vide ibidem per totam reſolut.

4 Commendatarius perpetuus poteſt reſignare commendam etiam in fauorem ibidem num. 20. poteſt etiam permutare commendam num. 19. item tenetur verificare narratiuam ſicut quilibet beneficiatus nu.21.ibidem.

4 Commendatarius abbas alicuius monaſterij dicitur prælatus. reſ.247.nu.22

4 Commeſtibilia an vendi poſſint in die feriato.reſ.387.nu.1

4 Commendatitij ſunt gubernatores . reſ.169.nu.2

4 Commodum qui ſenſit debet ſcuſire incommodum . reſ. 228.nu.5

4 Commiſſio ſpecialis ſuper attentatis ſi præſentetur eodem die, quo eſt ferenda ſententia ſuper negorio principali, quid agendum. reſ.5.nu.3

4 Commoda ſequuntur illum, qui habet incommoda . reſ. 251. num.2

4 Commutatio vltimarum voluntatum non eſt licita Epiſcopo. reſ.340.num.1.quod declara num.2

4 Compoſitiones exceſſiuæ moderari poſſunt per Superiores. reſ.123.num.3

4 Compelli quis non poteſt ad exequutionem ſponſaliorum ſtante iuſta cauſa ooo adimplendi. reſ.415. nu.2

4 Comparitio coram ordinario cum imploratione ſui officij pro obtinenda collatione beneficij non operatur,quod beneficium ſit litigioſum. reſ.3. num.3

4 Compoſitio eſt facienda cum cauſa. reſ.119.nu.1

4 Compoſitiones fiunt indiſtinctè à Belaſis, & ſic ſeruatur in Regno. reſol.117.nu.5.& 10

4 Compoſitiones fiunt tempore Capituli Sede vacante . reſ. 118. num.1

4 Compoſitio eſt facienda habita partis remiſſione, & vbi pœna pecuniaria magis timetur. reſ.120.nu.1. & 2

4 Compoſitio fit gratia correctionis, ibidem nu.4

4 Compoſitio cadit in criminibus leuibus.reſ.121.nu.1

4 Compoſitio in quibus delictis denegetur ibidem nu. 2

4 Compoſitio facienda eſt ante ſententiam. reſ. 112. nu.1

4 Compoſitiones indiſcriminatim non ſunt faciendæ. reſol. 123. num.5.

4 Compromiſſarij, ſeu ſcrutatores reuelantes ſuffragium peccant, & electio eſt nulla. reſ.47.nu.2

4 Concilij Tridentini diſpoſitio circa recuſantes ſoluere decimas. reſol.504.num.1

4 Concil. Tridentin. ſeſſ.25. cap.2. de reformat. an procedat vbi decimę ſunt laicis conceſſę in priuilegium.reſ.506. numero 1

4 Conc.Trid.ſeſſ.25.c.16. de regular. declaratur . reſol. 83. numero 7

4 Concil.Trid ſeſſ.22. cap.12. de reformatione mandantes comprehendit. reſ.141.num.3

4 Conc.Trid.ſeſſ.22.can.11.de reform.memoratur.reſ.140. num.2

4 Conc. Trid. non derogat iuſtam appellationem reſ. 329. num.1

4 Coocil. Trident. verba referuntur, quando laici teneantur ad refectionem Eccleſiæ.reſ.349.num.2

4 Concilium loquens de relaxatione excommunicationis non inducit formam. reſol.201 nu.4

4 Concilium prouinciale, an poſſit formare proceſſum contra Epiſcopum ad finem tranſmittendi ad Summum Pontificem . reſol.401.num.3

4 Concubinatus quorum probetur. reſ.548.nu.5

4 Conditio de contrahendo matrimonio ſi non purificatur non poteſt ad compulſionem. reſ.411.nu.1.& 2

4 Conditio deficit, quando conſtat ſtatim eſſe defecturam. reſ.183.num.3

4 Conditiones, quæ dicuntur appoſitę contra ius. reſ. 465. numer.3

4 Conditiones appoſitę in fundatione iuris patronatus, an poſſint demum reuocari abſq; conſenſu Epiſcopi. reſ. 468. numer.4

4 Conditio, vt minor 14. annis poſſit admitti ad beneficium, an ſit reijcienda per Epiſcopum. reſ.469.nu.2

4 Confeſſio iudicialis probatur. reſ.527.num.1

4 Confeſſarius abſoluens aliquem, qui à religioſo recepit antequam accepti fiat reſtitutio tenetur ipſe ad reſtitutionem . reſol.85. num.4

4 Confeſſio eſt probatio omnibus melior, & omne genus probationis ſuperat. reſ.369. num.1

4 Confeſſio facta à prædeceſſore, quando præiudicet ſucceſſori . reſol.369. num. 2

4 Confeſſio gratuita Abbatis oon valet in præiudicium Monaſtrrij. reſol 369. num.4

4 Confirmatio electionis eſt de ſubſtantia. reſ.50. nu.1

4 Confirmatio electionis immediatè ſpectat ad ſuperiorem ibid nu 3

4 Confugiens ad Oratorium gaudet immunitate Eccleſiæ . reſolut.427.num.5

4 Coniuges peccant conſenſum præſtare recuſantes .reſol. 406. num.3

4 Conſenſus communi præſumitur interueniſſe in alienatione facta prr emphiteutam. reſ.531. nu.2

4 Conſenſus patris præſumitur interueniſſe in contractu filij ibidem.

4 Conſenſus diœceſano præſumitur interueniſſe in fundatione iuris patronatus ibidem.

4 Conſenſus parentum, an neceſſarius ſit, dum filij matrimonium contrahere volunt. reſol. 414. num.2.& 4

4 Conſenſus inferioris ab Epiſcopo, quando ſufficiat. reſol. 132.nu.3

4 Conſenſus expreſſus Epiſcopi requiritur in erectione nouarum dignitatum . reſ.361.nu.3

4 Conſenſus tacitus Epiſcopi ſufficit, vt Eccleſia ędificari poſſit. reſ.218.num.3

4 Conſenſus tacitus Epiſcopi ſufficit, vt habeatur poſt conſtructam Eccleſiam. reſol.218. num.4

4 Conſenſus Epiſcopi non requiritur in reparatione Eccleſiæ . ibid.nu.5

4 Conſenſus alicuius ſi in alio acto requiritur ſi nollet conſentire poteſt adiri ſuperior. reſ.466.nu.3

4 Conſenſus Epiſcopi, an poſſit ſuperuenire in conditionibus appoſitis in fundatione iuris patronatus . reſ.467.n.1

4 Conſtitutio procuratorum per verbum vtrumque aſſimilatur verbo inſolidum. reſ.38.nu.3. idem ſi eſſet facta per verbum quemlibet eorum.nu.4

4 Conſtitutio excommunicans facientem non includit mandantem. reſ 141.num.1.& 2

4 Conſtitutio Epiſcopi non tollit Papæ conſtitutionem, vel alicuius Concilij approbati.reſ.61.n.3

4 Conſtitutio Regni incipiens Doane commemoratur, vbi quando fiſcus alicui ſuccedit tertiam partem pretij bonorum pro anima defuncta dare tenetur. reſol.77.nu.3

4 Conſortes litis gaudent electionis fori beneficio, quo gaudet vnus ex conſortibus eiuſdem litis. reſ. 162. num.1. & quare num.2

4 Conſuetudo non derogat formæ cap. quia propter de elect.reſ.28.nu.4

4 Conſuetudo, vt inducatur contra canones, quæ concurrere debent . reſol.28.num.5

4 Conſuetudo tollitur ex decreto irritanti ibidem n.6

4 Conſuetudo non poteſt tollere incapacitatem . ibid. n.8

4 Conſuetudo quod laicus poſſit inquirere, vel punire clericum non valet. reſ. 182. num. 5.& 6. etiam ſi eſſet præſcripta ſciente Papa num.7

4 Conſuetudo excuſat à peccato. reſol.377. nu.1

4 Conſuetudo quæ eſt inductiua peccati tollenda eſt . reſol. 377.nu.3

4 Conſuetudo per quam tolluntur feriæ in honorem Dei ſi

ex

ex aliqua iuſta cauſa inducta ſit, an ſubſiſtat. reſol. 377. numer. 5
4 Conſuetudo aliquid dandi per Canonicum nouiter receptum ad pios vſus valida eſt. reſ. 339. nu. 1
4 Conſuetudo applicans fructus pendentes beneficij vacantis Eccleſiæ valida eſt. reſ. 339. nu. 2
4 Conſuetudo, quæ requiritur, vt inferiores Epiſcopo poſſint de cauſis matrimonialibus cognoſcere. reſol. 272. nu. 2
4 Conſuetudo vel ſtatutum, an operetur, vt electores compellantur ad eligendum certum numerum. reſ. 48. nu. 4
4 Conſuetudo attendi debet in qua Eccleſia decimæ ſoluendæ ſint. reſol. 294. nu. 4
4 Conſuetudo non admittendi ignobiles in Canonicos an valeat. reſol. 474. num. 7
4 Conſuetudinis maxima eſt ius. reſ. 394. nu. 17
4 Conſuetudinis vis eſt magna. reſ. 148. nu. 2
4 Conſuetudo eſt attendenda in obligatione fabricæ Eccleſiæ etiam contra laicos parochianos. reſol. 347. numero 1. & 2
4 Conſuetudo vincit legem, & venit appellatione iuris. reſ. 78. num. 7
4 Contemptus in electione ipſe ſolus poteſt allegare contemptum non alij de capitulo. reſol. 44. num. 5. de ratione vide ibidem.
4 Contemnere excommunicationem non dicitur omnis, qui illi non obedit. reſol. 64. num. 1
4 Contemptus excommunicationis ex coniecturis probatur. reſ. 64. num. 2
4 Contemptus clauium, & contumaciæ timor incipit à declaratione. reſol. 65. nu. 2
4 Continuans non dicitur ſpoliare. reſ. 4. nu. 2. etiam poſt inhibitionem nu. 3. etiam ſi continuat non fieret ab eadem perſona, num. 4. ac etiam ſi eſſemus in continuatione non veræ poſſeſſionis, & ſic actualis, ſed etiam in continuatione, quæ haberetur per clauſulam conſtituti poſſeſſorij numero 5
4 Contractus tam inter viuos, quam vltimæ voluntatis mediam viam continere debent. reſ. 78. nu. 5
4 Conuerſæ, & tertiariæ profeſſæ tenentur ad clauſuram. reſ. 138. num. 2
4 Credendum eſt probo viro. reſ. 388. nu. 2
4 Creditor ſuccedens debitori, quomodo abſque præiudicio poſſit ſibi ipſi de credito ſatisfacere. reſ. 201. nu. 3
4 Curatus non prȩiudicat Eccleſiæ ſi negligit ibi Sacramenta miniſtrare. reſ. 290. nu. 4
4 Curatus ad effectum, vt iura Epiſcopalia conſequatur, ſat eſt vt per eum non ſtet Sacramenta miniſtrare. reſol. 290. num. 2

D

3 DAmnum dat qui damnum dari iubet. reſ. 65. n. 4
3 Datio executoris gratiæ fit intuitu eius, cui fit gratia. reſ. 528. nu. 9
3 Decennalis ſeruitij præſtatio cum allegatione tituli obligat in futurum, reſ. 366. nu. 3. contrarium. nu. 4
Decennalis conſuetudo fauore eccleſiȩ obligat in futurum. numer. 6
3 Decimarum tametſi exiguæ ſint, laici tamen ſunt incapaces. reſ. 510. nu. 11
3 Decimas ſubtrahentes, aut impedientes ſunt excommunicati. reſ. 515. num. 1
Negans decimas ſoluendas eſſe eſt hæreticus, nu. 2
Decimas non ſoluentes multas pȩnas incurrunt. n. 3
3 Decimæ receptæ pro ſe, & perſona nominanda ſi non nominetur, an tranſeant ad illum quem hæres nominabit. reſol. 156. num. 3
3 Deciſio Rotæ ſuper priuilegijs clericorum, regularium, & aliorum religioſorum de quarta Parochiali. reſol. 336. numero 6
3 Deciſio Curiȩ Archiepiſcopalis, quod præſumatur ex diuturnitate interueniſſe aſſenſus. reſ. 296. nu. 5
3 Declaratio voluntatis defuncti ad hæredem non tranſmittitur regulariter. reſ. 156. nu. 2
3 Declaratio voluntatis defuncti tranſmittitur ad hæredem, quando agitur de damno alicuius. reſ. 156. nu. 5
3 Decreta correctoria extendi non debent de vno tempore ad aliud. reſ. 353. nu. 5
Ius commune quanto minus fieri poteſt corrigi debet, numero 6
3 Decretum S. Concilij Trid. ſuper conceſſione caſuum reſeruatorum. reſ 842. nu. 3. & vide nu. 6. 7
3 Decretum Papæ ligat etiam ignorantes. reſ. 382. nu. 4
3 Decretum iudicis inducit præſumptionem iuris tantum, non iuris, & de iure, reſ. 566. nu. 3
3 Debitor dolo, & in fraudem creditorum non ſoluendo effectus, ſi poſt ceſſionem bonorum veniat ad pinguiorem fortunam poteſt conueniri in ſolidum vſque ad peram, & ſacculum non deducto ne egeat. reſ. 466. nu. 2
3 Defenſio locum non habet ceſſante actu inſtantaneo. reſ. 497. num. 4
3 Deflorator ſi puellæ à ſe defloratæ nuptias renuit tenetur ad ſupplendum illud quo pluris indiget corrupta ad inueniendum virum ſibi æqualem. reſ. 76. nu. 2. 3
Iudicis authoritate cogendus eſt ad matrimonium contrahendum etiam cum inuita, nu. 4. contra, nu. 5
3 Delatio Blaſphemantis poteſt fieri ſecretè abſque expreſſione nominis denunciantis. reſ. 44. nu. 2
Et non deferens poteſt puniri, vide nu. 1
3 Delectatio in vituperium Dei eſt grauiſſimum peccatum. reſ. 46. num. 8
3 Delegata poteſtas ſtrictè eſt interpretanda reſ. 166. nu. 2
3 Delegatus Principis dicitur maior ordinario. reſ. 492. n. 1
Reprȩſentat ipſum Principem, nu. 2
Delinquens in non procedendo niſi per ipſum Principem puniri poteſt, num. 3. & de ratione, nu. 4
3 Delictum Blaſphemiȩ qualiter puniatur. reſ. 41. per totam.
3 Delinquens in eccleſia ob reuerentiam non gaudet immunitate. reſ. 555. nu. 6
3 Delinquens propè Eccleſiam videtur deliquiſſe ſub ſpe immunitatis eccleſiæ, & propterea non gaudet immunitate reſ. 585. num. 1
Homicidium committens prope aliquam eccleſiam, & confugiens ad aliam diſtantem gaudet immunitate eccleſiaſtica, nu. 2
3 Delinquens vt remittatur ad conſules artis lanæ duo neceſſario, & copulatiuè concurrere debent. reſ. 491. num. 1 & num. 7
3 Delinquentes gaudent immunitate eccleſiaſtica. reſ. 489. numero 1
3 Denunciatio excommunicati (vt vitetur ab alijs) an dicatur facta per ſententiam excommunicationis latam in tribunali, vel requiratur publicatio in Eccleſia, vel alijs locis publicis. reſ. 563. nu. 1
3 Depoſitum per cedulam bancariam in manibus iudicis habet vim ſolutionis. reſ. 242. nu. 1
Debet eſſe integrum, & purum, nu. 2
3 Derogatio limitata iuris patronatus nobilium non extenditur ad iuſpatronatus Regis. reſ. 345. nu. 2
In Derogationes iuris patronatus debet fieri mentio diſpoſitiuè, ſpecificè, & determinatè, non autem conditionaliter. reſ. 148. nu. 1
Derogatum dicitur, quando Papa expreſſe derogat, numero 4
3 Derogationes iuris patronatus Papa non ſolet concedere, niſi ex vrgentiſſimis cauſis. reſ. 149. nu. 1
Quæ ſint cauſæ vide vſque ad nu. 9
Derogatio vt obtineatur debet is, qui obtinuit probare beneficium eſſe de iure patronatus, nu. 11
3 Derogatum non cenſetur iuri patronatus mixto, niſi fiat mentio. reſ. 386. nu. 3
3 Deſcriptiones, quæ fiunt pro ſolido, & libra non ſunt perpetuæ, ſed mutantur pro varietate negociorum imminentium. reſ. 134. nu. 4
3 Dictio niſi de ſui natura eſt exceptiua, & in effectu aduerſatur præcedentibus vnde ſi oratio negatiua præcedit, dictio niſi ponit, & affirmat, ſi verò affirmatiua præcedit, negat, & priuat. reſ. 500. n. 1
Eſt dictio exceptiua, & neceſſario ſignificat oppoſitum antecedentis, cui immediatè aduerſatur, nu. 2
Denotat, & importat conditionem ſuſpenſiuam, nu. 3

In

Digitized by Google

In vltimis voluntatibus facit conditionem, ſecus autem in contractibus, quia non facit diſpoſitionem conditionalem, ſed facit ſub conditione reſolui, nu.4
Negat potentiam, quando ratio negatiua reſpicit futurum tempus, quando ratio negatiua reſpicit præſens tempus tunc dicitur negare actum, num.5
Importat formam, & idem quod non ſignificat, num.6
Si ſubſequitur orationem negatiuam illam tollit in caſu excepto, tamen nihil aſſerit ex propria vi, ac natura negatiuæ orationis, niſi aliud extrinſecum additũ fuerit affirmatiué, vel ſubintellectum ex materia ſubiecta, nu.7
3 Dictio nunc, & dictio tunc quid ſignificent ſeparatim, & quid vnitim. reſ.106. num.7
3 Dictio penitus iuncta cum particula, nullam, inducit nullitatem ipſo iure. reſ.375.num.5
3 Dictio taxatiua in conceſſione iuriſdictionis excludit pares. reſ.230.nu.8
3 Dies termini non computatur in termino, ſi fauor id ſuadeat. reſ.322. nu.2
3 Difficultas excuſat à pęna. reſ.534. nu.7
3 Digníoribus magis eſt credendum, quamuis ſint minores numero, quam maioribus numero, non tamen ita dignis. reſ. 467.num.6
3 Dignior dicitur is qui iuxta munus, & rem cui præficiendus eſt aptior apparet. reſ.521. nu.3
3 Dignitatem, vel officium primo aſſecutus reputatur dignior, licet iunior ſit ætate. reſ. 276. nu.2
3 Dignitas non debet ſequi crimínoſum, ſed pœna. reſ.542. num.3
3 Dilatio quando eſt conceſſa fauore hæredis ille poteſt renunciare iuri ſuo. reſ.526.nu.2
3 Diſpenſatio cum illegitimis ad minores ordines, & beneficium ſimplex quando fiat per capitulum Sede Vacante. reſ.265.num.2
3 Diſpenſationes ſine cauſa etiam motu proprio non ſuſtinentur propter clauſulam ſupplentes. reſ. 100. nu. 14
Summi Pontifices in diſpenſationibus quare vtuntur illis verbis à quibuſcunque excommunicationis, ſuſpenſionis, &c. reſ.1.nu.5
3 Diſpoſitio cap. nulla quoque intelligi debet prout cap. antecedent. reſ.327.nu.6
3 Diſpoſitio captatoria confraternitati facta valet. reſ.143. numero 1
Procedit de iure Canonico non autem ciuili, nu.2. amplia, & limita, num.3.4
Non habet locum quando eſſet facta ſub certa forma, quæ ad piam cauſam accomodari non poſſet.nu.7
3 Diſpoſitio Conc. Trid. ſeſſ.24. c.20. de reform. quando liceat appellare à ſententia ſuffraganeorum ad Metropolitanum. reſ 23.num.1
3 Diſpoſitio Concilij Pariſienſis comprehendit etiam Clericos coniugatos. reſ.113. nu.16
3 Diſpoſitio in vno caſu extenditur ad alium omiſſum, ſimilem tamen expreſſo. reſ.503.nu.8
Ex veroſimili voluntate teſtatoris fit extenſio, etiam de caſu ad caſum. nu.9
3 Diſpoſitio loquens de quibuſuis beneficijs, ſi continet materiam extendibilem puta obuiatiuam fraudis comprehendit etiam hoſpitalia ſubiecta epiſcopo. reſ. 197. nu.8
3 Diſpoſitio loquens de loco ſacro intelligitur etiam de muris, & portis. reſ.406.nu.2
3 Diſpoſitio quælibet intelligitur rebus ſic ſtantibus. reſ.75. num.9
In generali diſpoſitione etiam ſine iuramento veniunt ea, de quibus eſt cogitatum in genere, licet non in ſpecie. reſ. 228.num.4
3 Diſtributio, quam facit exequutor, cenſetur facta ab ipſo teſtatore. reſ.338.nu.10
3 Diſtributiones debentur ob perſonalem præſentiam in diuinis. reſ.467.nu.5
Non veniunt appellatione fructuum.nu.8
3 Diſtributiones etiam de licentia Papæ non percipiuntur a Scholaribus. reſ.90.nu.17.18
Nec a lectore ſacræ Scripturæ.nu.19
Nec ab abſentibus. nu.21.& ſequen.
3 Diſtributiones non comprehenduntur indulto de lucrandis fructibus. reſ.90.nu.64
Nec indultum de lucrandis diſtributionibus in abſentia capit conſiſtentes in pane, & vino, ſed tantum in pecunia, ſecus ſi omnes conſiſtunt in pane, & vino. nu.15.16
3 Diſtributiones non includuntur in contributione facienda pro ſeminario. reſ.90.nu.11
Nec de eis fit compoſitio. nu.12
Nec debetur Charitatiuum ſubſidium. nu.13
3 Diſtributiones non lucrabitur habens indultum quod lucretur fructus. reſ.194.nu.5
Et quatenus ad diſtributiones extenderetur lucrabitur illas tantum, quæ ſunt in pecunia, non autem quæ in pane, & vino. nu.6
Non lucrabitur abſens ratione ſtudiorum etiam de licentia Papæ, licet lucretur fructus beneficij. nu.7
3 Diſtributiones non lucratur, qui ex ſua deuotione celebrat miſſam in hora, in qua cantatur in choro, etiam ſi ſit in eadem eccleſia, ſecus ſi ei iuſſum fuerit a ſuperiore, a quo cauere debet. reſ.194.nu.9
3 Diſtributiones non lucratur qui abeſt tribus illis menſibus iuxta decretum Conc. Trid. reſ.194.n.10.11
3 Diſtributiones non veniunt fructuum appellatione. reſol. 90.num.2
Nec in condemnatione fructuum perceptorum ratione ſeruitij perſonalis.nu.3
Nec dicuntur de corpore beneficij, ſed naturæ diuerſæ. num.4
3 Diſtributiones non veniunt appellatione beneficij, & cum ſint diuerſi generis non augent corpus præbendæ. reſ.194. numero 1
3 Diſtributiones quotidianæ acquiruntur ratione operarum. reſ.584.nu.4
Licet dentur beneficiato propter beneficium fructus non ſunt de corpore beneficij, nec dicuntur fructus. nu.5
Qui dicantur fructus nu.ſeq.
3 Diſtributiones quotidianæ non ſunt in congrua portione computandæ. reſ.90.num.24
3 Diſtributiones quotidianæ non computantur in valore beneficii. reſ.479.nu.9
Si omnes præbendæ fructus conſiſterent in diſtributionibus ob non præſtitum profeſſionis fidei iuramentum tales diſtributiones quis non lucrabitur, & ita Parochus non profeſſus aliquid pro ſeruitio præſtito detrahere minus poterit. reſ.194. nu.12.13
In diſtributionibus quotidianis an habeat locum ius accreſcendi. reſ.564.nu.1. vide etiam nu.3
Ius accreſcendi habet locum in ſummis legati ſub nomine collectiuo. num.2
3 Diuiſionis titulus ex poſſeſſione decennali inter fratres præſumitur, qui decem annis repeniuntur diuiſim poſſediſſe. reſ.509.nu.7
3 Doctoratus eſt dignitas multũ conſiderabilis. reſ.271.n.1
3 Doctores ſunt quaſi radij ſolis.nu.2
Debent præferri militibus. nu.3
3 Doctor in iure Pontificio præfertur Doctori iuris ciuilis, & artium. nu.4
Canonicus Doctor præfertur Canonicis non Doctoribus. numero 6
Sicut epiſcopus Doctor.nu.7
3 Doctores faciunt communem opinionem, qui diſcuſſo articulo in caſu, de quo quæritur conſilia ediderunt. reſ. 113.num.22
3 Doctor qui primo accepit doctoratum alijs præfertur. reſ. 276.nu.3
3 Doctor Iunior, qui habet aliquam dignitatem annexam præfertur antiquiori. reſ.273.nu.3
Iunior habens maiorem dignitatem debet votare prius quam ſenior. num.4
3 Dolus maior attenditur quando concurrit cum minori. reſ.559.num.2
3 Dolus putatiuus excuſat a fructibus præceptis non extantibus. reſ.254.nu.1
3 Domicilium transferens poteſt ordinari ab epiſcopo illius loci abſque literis ordinatij originatij, idem eſt in obtinente

nente

nente beneficium in aliena diœceſi. reſ.237. nu.2.3
3 Dominium non probatur ex inueſtitura, niſi aliunde conſtet. reſ.91.nu.4
Probatur tamen ex antiquis inſtrumentis, nu.5
Non per inſtrumeotum locationis, nu.6
3 Dominium non transfertur ex contractu, vbi lex alienationi reſiſtit reſ.331.nu.5
3 Dominus ſemel ſemper præſumitur Dominus, niſi contrarium probetur. reſ 69.nu.7
3 Domus Sacerdotis locus ſacer non dicitur, & quibus de cauſis. reſ.406.nu.1
Intrantes per vim ædiculas ſacerdotum, & inde aliquid ſurripientes non vt ſacrilegi, ſed minus,& pluſquam fures ſunt puniendi. reſ.3
Ædiculæ nomine quæ domus veniat.nu.4
3 Donans ſtabilia eccleſiæ pauperi, & indotatæ cenſetur donare pro dote. reſ.341 .nu.4
3 Donanti,& non donatario debentur alimenta a Rectore. reſ.282.nu.8
3 Donatarius non tenetur reſtituere fructus perceptos reſoluta donatione ob natiuitatem filij. reſ.254.n.4
3 Donatarius tenetur alere donatorem ſi diues ſit,etiam vltra quam ferat redditus rei donatæ. reſ.278.nu.5
3 Donatio facta abſenti poteſt reuocari ante acceptationem. reſ.370.nu.5
3 Donatio facta futuro collegio non tenet. reſ 417.nu.7
3 Donatio Hoſpitali futuro, vel eccleſiæ conſtruendæ fieri poteſt. reſ 417.nu.10
3 Donatio in dubio præſumitur facta tempore furoris. reſ. 350. num.13
3 Donatio iuriſpatronatus facta laico ſine epiſcopi conſenſu nulla eſt.reſ.288 nu.2
3 Donatio, vel renunciatio facta dolo, metu, vel alio modo non liberè, reſcindi poteſt. reſ.353.nu.7
3 Donationes, ſeu renunciationes reſolutiuæ admittuntur a iure.reſ.355.nu.5
3 Donatione iuriſpatronatus facta, & reuocata aſſenſus præſtitus, an extendatur ad aliam donationem. reſol.297. nu.1.3 .& eſt ſtricti iuris limita nu.6.7
In donatione iuriſpatronatus conſenſus epiſcopi an poſſit ſubſequi. reſ.289.nu.1
In donatione iuris patronatus aſſenſus requiritur propter fauorem publicum. reſ.290.nu.2
3 Dos ſoluitur in pœnam delicti. reſ.77. nu.1
3 Dote perempta an debeantur alimenta patrono. reſ. 278. num.2.3.4
3 Dos condecens ſtupratæ quæ ſit. reſ.75.nu.15
3 Dos conſtituenda eſt puellæ defloratæ, quam iuxta qualitatem ipſius, & conſuetudinem regionis habitura eſt. reſol.76. num.1
3 Dubietates perplexæ ſunt ſemper vitandæ. reſ.261.n.6
In dubio quis debet admitti ad religionem ſicut in dubio quis debet admitti ad collegium, & ad ſedile. reſol.330. num.2.3.4
3 Duces & Comites &c. poſſunt condere legem particularem, non tamen quæ iure communi deroget. reſol.267. numero 2
3 Dux exercitus non poteſt ponere aliquos milites ſingulari certamini pro verificando delicto. reſ.50.nu.4
3 Duella ſunt illicita, & per ipſa Deus tentatur. reſolut.47. numero 1
Prohibita à lege diuina, naturali,canonica,& ciuili. nu.2
Permittentes ſunt excommunicati, nu.3
Pæna mortis in Regno contra prouocantes ad Duellum, numero 4
3 Duellantium pęnas multi Doctores poſuerunt & tractauerunt Miſcell. duelli, nu.2
Inuitans ad duellum calore iracundiæ non incidit in pęnas, numero 3
3 Duellantibus decedentibus in duello non datur eccleſiaſtica ſepultura. reſ.53.nu.1
3 Duellantibus pœniteotibus non denegatur viaticum. reſ. 53.num.4
Ad Duellorum abominationem multa ſpecialia permituntur. reſ.53.nu.5
3 Duellorum aſpectus prohibetur à Bulla. reſ.54. nu.2
3 Duellorum vſus à Diabolo eſt introductus ex Conc. Trident. reſ.49.num.1
3 Duellum acceptatum poteſt licitè recuſari. Miſcell. duel. numero 1
3 Duellum committentes, & patrini ſunt excommunicati. reſ. 49.num.2
Et decedentes in duello carent Eccleſiaſtica ſepultura, n.3
Dantes conſilium,auxilium, vel fauorem, & ſpectatores ſunt excommunicati, nu.4
Et qui acceſſerunt ad locum deſtinatum duelli etiamſi pugnam non commiſerint ſunt excommunicati, nu. 5
3 Duellum ineuntes calore iracundiæ non ſunt excommunicati. reſ.51 .nu.2
3 Duellum non poteſt quis acceptare cauſa defenſionis proprij honoris. reſ.48.nu.3
Non acceptare eſt dedecus apud homines vanos, nu.4
4 Decanus eſt maior dignitas in Eccleſia Cathedrali poſt pontificalem. reſ.394. nu.6
4 Decanus habet primam pacem in capitulo.reſ.394.nu.7
4 Decanus eſt caput Collegij, ibid.nu.7
4 Decimæ præteriti temporis, an exigi poſſint.reſ.294.n.3
4 Decimæ an præſcribi poſſint. reſ.303. num.3
4 Decima non ſoluitur ex patrimonio clericorum. reſ. 142. num.4
4 Declarationes aliquæ Sacræ Congregationis S. D. N. Vrbani VIII. authoritate editæ ſuper decretis eiuſdem Congregationis de celebratione Miſſarum notantur pro Authore.
4 Declaratio Sacræ Congregationis circa ætatem neceſſariam ad prioratum, guardianatum, & ſimilia reportatur. reſ.56.num.4
4 Declaratio Sacræ Congregationis adducitur circa ætatem neceſſariam ad canonicatum obtinendum. reſol.57. numero 2
4 Declaratio nihil noui inducit. reſ.16.num.3
4 Declaratoria Iudicis, an requiratur ad incurrendas pœnas contentas in bulla.
4 Decretum irritans etiam Papam. reſ.506. nu.1
4 Decretum interloquutorium, quando habet vim diffinitiui. reſ. 484.nu.3
4 Decretum de ſequeſtrando, an habeat vim diffinitiui. reſ.488.nu.3
4 Defectus aſſenſus Apoſtolici facit corruere actum venditionis. reſ.144.nu.3
4 Defuncti propter morbum contagioſum, vbi ſepelliuntur. reſ.293.nu.18
4 Delatio Sanctiſſimi Sacramẽti in die cęnæ Domini fit per parochos cum tale munus ad illos ſpectet. reſ. 309. nu.1
4 Delegatus ad diſpenſandum an poſſit diſpenſare ceſſante cauſa. reſol.517.num.1
4 Delegatus in cauſis matrimonialium nihil poteſt capere. reſ.526. numer.1
4 Delictum & damnum præſumitur factum ab eo, qui habet intereſſe. reſ.20.num.1
4 Delinquentes non ſunt in pecunia puniendi. reſ.117. n.3
4 Deponentibus circa eorum officium creditur. reſol. 11. numero 4
4 Deputatio adiunctorum fieri non poteſt extra capitulum. reſ.586.n.1
4 Deſtinata ad pios vſus non poſſunt in alios vſus conuerti, citra Summi Pontificis conſenſum. reſ.275.n.1
4 Deſtinata ad pios vſus, etiam in alium meliorem conuerti non poſſunt. reſ.275.num.3
4 Derogatio iuris quæſiti non eſt neceſſaria in commutatione vltimæ voluntatis facta per Papam. reſol. 276. num. 1.3 & 5
4 Derogatio ſpecialis requiritur in Concilio. reſ.267. n.3
4 Deuotio populi operatur, vt poſſit erigi noua parochia, iuxta Nouarij ſententiam. reſ.220.nu.3
4 Deus aſſiduè peccanti de facili non miſeretur. reſol. 121. num. 4. in fine.
4 Dictio quicunque eſt vniuerſalis. reſ.171. nu.2
4 Dictio taxatiua non excludit caſus ſimiles. reſ.193. nu.7
4 Dictio, nullatenus, quid importet. reſ.88. nu.2

4 Dictio, aliundè, quid imputet. reſ.89.num.2
4 Dictio, ipſe, perſonalitatem demonſtrat, & omnes alias excludit. reſol.101. num.3
4 Dicens acta non eſſe integrè traſportata Iudici ad quem debet probare, quod dicit. reſ.10.num.2
4 Dies dicitur quando Sol eſt ſuper terram. reſ. 562. nu.1
4 Dies incipit à media nocte, vſque ad aliam mediam noctem ibidem.
4 Dies feſtiui an induci poſſint per Principes ſeculares, & an per conſuetudinem populorum. reſ. 385. nu.4 & 5
4 Differentiæ quatuordecim aſſignantur remiſſiuè inter appellationem extraiudicialem, & iudicialem. reſol.3. nu.6. in fine.
4 Differentia inter ætatem requiſitam ad matrimonium, & ad ſponſalia reponitur. reſ.58.oum.3
4 Differentia inter Prælatos habentes in territorio ſeparato iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, & habentes in Diœceſi alterius. reſ.109.nu.1.& 2
4 Dignus ſi fuerit præſentatus à minori parte inſtitui debet, quamuis maior pars indignum præſentauerit. reſol. 400. numero 4
4 Dignitas tranſit io eum in quem transfertur officium. reſ. 113.num.2
4 Dignitas oumeroſitate vileſcit. ibid. nu.4
4 Dignitatem dimittens retinet adhuc illius veſtigia.reſ.115. numero 2
4 Dignitatem canonicatus noo poteſt obtineri niſi completo anno vigeſimo ſecundo. reſ.116.num.1. quod fallit in doctoribus, vt ibid.
4 Dignitas abbatialis dicitur maior poſt illam Epiſcopatus. reſ.391. num.3. vt reſ. 393.nu.2
4 Dignitas Epiſcopalis dicitur culmen dignitatuum. reſ.391. numero 4
4 Dignitates Eccleſiarum Cathedralium an præcedant Abbates. reſol.393.num.1.& 5
4 Diœceſano, & extraneo præſentatis, quis cæteris paribus præferendus venit. reſ.400.nu.7
4 Diſcedens animo redeundi in pœnam non incurrit. reſol. 333.num.2
4 Diſcrimen quod conſideratur inter gratiam, & miraculum. reſolut. 288.num.1
4 Dictio niſi, quam vim habeat. reſ.289.nu.
4 Diſmembrare nequit Ordinarius curata beneficia, & vnire ſimpliciter. reſ.539.num.3
4 Diſpenſatio ſuper interſtitijs clare eſt facienda. reſol. 215. numero 1
4 Diſpenſatio conceditur mulieri propter incompetentiam dotis. reſol.516. num.1
4 Diſpenſatio conceſſa mulieri propter incompetentiam dotis mandatur exequutioni ſi inuenit ignobilem. ibidem numero 2
4 Diſpenſatio ioterſtitiarum ad quod peccet. reſ.577. 2.1
4 Diſpenſatio eſt ſtrictè interpretanda. reſ.522.nu.1
4 Diſpenſatio Summi Pontificis ſuper matrimonio inter conſanguineos contracto liberat contrahentes à pœna temporali. reſ.523.nu.1
4 Diſpenſatio Summi Pontificis ſuper matrimonio contracto omnia conualidat ibid. num.2
4 Diſpenſatio tacito inceſto eſt inualida. reſ. 529.nu.1
4 Diſpenſatio conceſſa pro foro externo non ſuffragatur foro interno. reſol.530.num.1
4 Diſpoſita in religioſis, habent locum in equitibus Hieroſolymitanis. reſ.171.num.1
4 Diſpoſitio Sacri Conc. Trid. circa matrimonia vagorum refertur. reſol.352.num.1
4 Diſpoſitio defuncti, vbi certa eſt ab Epiſcopo alterari non poteſt. reſol.278.num.2
4 Diſpoſitio Concil. Trident. ſeſſ. 25. de regul. non derogat diſpoſitioni cap. quia propter de elect. reſol. 28.nu.11
4 Diſpoſitio Bullæ Clementis VIII. circa fraudes litium euitandas recenſetur. reſ.30.nu.1
4 Diſpoſitio Sacr. Coocil. Trid. reportatur circa ſucceſſionem illegitimorum in Eccleſijs paternis. reſol.370. n.1
4 Diſpoſitio limitata limitatum producit effectum. raſ. 126. numero 4
4 Diſpoſitio Bullæ Cœnæ can.17. recenſetur. reſ.140.n.1
4 Diſpoſitio text. in cap. ſi de vno de procur. in 6. tractatur. reſol.38.num.1
4 Diſpoſitio cap. quia propter §. illud de elect. explicatur. reſ.41.num.2
4 Diſpoſitio cap. publicatio de electione tractatur. reſol.47. numero 1
4 Diſpoſitio tex. in cap. vt circa de elect. in 6. eſt ſeruanda etiam à procuratore num.4. reſ.51.nu.1
4 Diſpoſitio Concilij Tridentini refertur ſuper materia Cappellanorum Regiorum. reſ.497. nu.1
4 Diſpoſitio Bullæ Siſti V. quod in beneficijs nullus admittatur abſque examine allegatur. reſ.73.nu.1
4 Diſtributio bonorum Eccleſiæ circa eius fabricam, & reparationem quomodo fiat hodie, & quot tempora conſiderentur. reſ.445. n.1.& 2
4 Diuturnitas temporis facit præſumere interueniſſe ſolemnitates. reſ.541. num.1
4 Diuturnitas temporis non operatur Ordinarium, ſuppreſſione iuſtificaſſe cauſas ſi ex actis nihil appareat ibidem numer.5
4 Doctoratus, ſeu approbatus vlterius approbari, & examinari oon debet. reſ.69. nu.1. & de ratione nu.2. & 3
4 Doctoratus à Comite Palatino, an præferatur alteri in publico gymnaſio creato, & quid de Doctorato in iure Canonico tantum, & in vtroque, & quid de Theologo, vel magis literato. reſol.69.num.6.7.& 8
4 Domicilium certum habentes non ſunt vagi. reſ.356.n.1
4 Dominus non poteſt inhabitare io loco in quo alter vſum habet. reſol. 277.num.6
4 Domus citandi, quæ dicatur. reſ.33.oum.3
4 Dominus eligit ſepulturam pro ſerua. reſ.293.nu.25
4 Domicilium quomodo contrahitur. reſ.291.n.3.4.& 5
4 Donatio inter patrem, & filium valet remunerationis cauſa. reſ.83.nu.2
4 Donatio remuneratoria non reuocatur per ſuperuenientiam. reſ.83.num.6
4 Dos congrua, quæ dicatur. reſ.515.num.1
4 Dos incompetens, quæ appellari poteſt ibid.n.2

E

3 ECcleſia an præſumatur erecta authoritate ſuperioris. reſ.26.num.5
3 Eccleſiæ erectio noo probatur per capturam poſſeſſionis. numero 6
3 Eccleſia an poſſit compellere emphyteutam ad oſtendendum inſtrumentum conceſſionis. reſ.153.num.3
3 Eccleſia an reſtituatur in integrum aduerſus alienationem factam cum decreto Commiſſarij Apoſtolici in euidentem. reſ.566.nu.1
Iuxta veriorem opinionem oon indiget reſtitutione in integrum quando alienatio eſt facta cum ſolemnitate, & decreto, ſi deficit cauſa oeceſſitatis, vel vtilitatis, ſed alienatio eſt ipſo iure nulla, num.4
3 Eccleſia an teneatur præſtare alimenta patronis antequam probetur ſumma illorum egeſtas. reſ. 279. nu.1. 2.4
3 Eccleſia compromittere non poteſt in re clara. reſ.165.n.1
In re dubia poteſt compromittere præuio ſuperioris decreto, num.3
3 Eccleſia dicitur mater pauperum. reſ.277.nu.4
Sciens patronum fame perire, ſi eum noo ſubuenit tenetur de homicidio, num.5
Nihil intereſt an occidat quis, vel mortis cauſam præbeat, numero 6
3 Eccleſia dicitur mater pauperum, & bona clericorum ſunt pauperum. reſ.283.nu.5.6
3 Eccleſia ædificari debet cum conſenſu prælati. reſ.484.n.1
In aliena parochia etiam ſi conſenſus prælati accedat parochi conſenſus requiritur, nu. 2
3 Eccleſia æquiparatur filio io percipienda quarta Parochiali. reſ.336.num.2
3 Eccleſia ex quodam gratitudinis iure patronum indigentem alere tenetur. reſ.279.nu.7
3 Eccleſia habet immunitatem localem. reſ.412. nu.1

3 Eccle-

Digitized by Google

3 Eccleſia non polluitur per percuſſionem factam intur ſi emiſſio ſanguinir fuit facta extra eccleſiam reſ. 258. nu. 1
Nec dicitur polluta modici ſanguinis effuſione, nu. 2
Opinio in contrarium tenenda, num. 3
Quot ſunt neceſſaria ad hoc vt eccleſia dicatur polluta, numero 4
Homicidium polnit Eccleſiam abſque ſanguinis effuſione, & debet reconciliari, nu. 5
Et ſufficit percuſſio ad pollutionem, nu. 6
3 Eccleſia non dicitur polluta ad effectum, vt indigeat reconciliatinne, ſi emiſſio ſanguinis, vel ſeminis ſciatur à tribur, vel quatunr. reſ. 260. nu. 1
Reconcilianda ob crimen publicnm, nu. 3
3 Eccleſia non dicitur polluta modica ſanguinis iniurioſi effuſione. reſ. 261. nu. 1. 2
Effuſio non demonſtrat abundantiam, nu. 3
Effundere quid propriè ſignificet, nu. 4
Fundere, & effundere differunt inter ſe, nu. 5.
3 Eccleſia non poteſt cedere actione ad rem immobilem abſque aſſenſu Apoſtolico, reſ. 163. nu. 1
Poteſt cedere actionem ad rem mobilem, quæ ſeruando ſeruari non poteſt, nu. 5
Diſpoſitio quæ procedit in immobilibus non alienandir, procedit etiam in mobilibus, quæ ſeruando ſeruari poſſunt. num. 6.
3 Eccleſia non ſolum patronum, ſed filios, & familiam egentes tenetur alere, reſ. 280. nu. 5
Tenetur de homicidio ſi patronum egentem permittat fame perire; num. 6
Non tenetur vniuerſitatem alere, quæ ſit patrona, ſed ſolos Rectores, num. 7
3 Eccleſia ſuccedens præſcribenti præſcribit ſuo priuilegio, reſ. 534. num. 5
3 Eccleſia vel Cappella iam decennio ædificata patiente diæceſano præſumitur ædificata cum Epiſcopi authoritate. reſ. 509. num. 6.
3 Eccleſia vt dicatur pollnta quæ concurrere debeant. reſ. 257. per totam.
3 Eccleſia violata non eſt à iure interdicta. reſ. 292. nu. 7. & quomodo hoc intelligatur, nu. 8
3 Eccleſiam reficiens funditns deſtructam dicitur de nouo facere, & acquirit iur patronatus, antiquis patronis excluſis. reſ. 504. num. 4
3 Eccleſiaſtici poſſunt eſſe conſiliarij principum etiam in criminalibus, reſ. 540. num. 6
3 Eccleſiæ ad exemplum minoris datur reſtitutio in integrum. reſ. 416. nu. 1
3 Eccleſiæ appellatione venit cappella, & altare. reſ. 530. numero 11
3 Eccleſiæ conſtruendę bona relicta poſſunt per executores à qunlibet poſſeſſore aduocari. reſ. 558. nu. 2
3 Eccleſiæ, Clerici, & Monaſteria ſunt immuner à collectis. reſ. 126. nu. 1
3 Eccleſiæ fauore non præſumitur pro caducitate in emphyteuſi eccleſiaſtica. reſ. 150. num. 1
3 Eccleſiæ intereſt, quod plures oppoſitores concurrant. reſ. 522. num. 2
3 Eccleſię patronatæ debent ſubuenire Dominis ſuis. reſ. 87. num. 6
3 Eccleſiæ reparatio Epiſcopi conſenſum non requirit. reſ. 484. num. 3
Secus ſi eſſet in rotum diruta. nu. 6
In ædificanda eccleſia requiritur Prælati ſuperioris licentia. reſ. 26. nu. 1
Si ſit parochia. Vide, nu. 2
3 Eccleſiæ ſi competit electio ad fundum, vel pecuniam, & electio eſt debitoris, eccleſia poteſt cedere actionem ad fundum, ſecus ſi electin eſſet eccleſiæ. reſ. 163. nu. 7
3 Eccleſiæ vni iniuriam faciens vniuerſam Dei eccleſiam offendit. reſ. 207. nu. 6
3 Edictum in electinnibus, & prouiſionibus non circunducitur, ſecus in iudicijs. reſ. 522. nu. 5
3 Ædificia priuata propter publicum ædificium poſſunt dirui. reſ. 557. num. 3
3 Effectus quandn proceſſit à mero iure, licet adſit æquitas extinguendi illum, tamen neceſſarium eſt miniſterium iudicis, qui cauſatum à iure impedimentum tollat. reſ. 400. nu. 4.
3 Effectus reſcripti ſub forma dignum arbitramur. reſ. 378. num. 1. 2
3 Effectus reſcripti ſub forma pauperum. reſ. 379. nu. 1
3 Effractur carceris an gaudeat immunitate. reſ. 577. n. 121
3 Effuſio nnn demonſtrat abundantiam. reſ. 261. nu. 3
3 Effundere quid propriè ſignificet, nu. 4
Fundere, & effundere differunt inter ſe, nu. 5
3 Egeſtas eſt cauſa præſtandi alimenta patronis, quando dicatur egeſtas, & quæ requirantur. reſ. 280 n. 1. 2
3 Electio ad fundum vel pecuniam ſi competit debitori, & non eccleſiæ, eccleſia poteſt cedere actionem ad fundum, ſecur ſi electio eſſet eccleſiæ, reſ. 165. nu. 7
3 Electio eſt irreuocabilis publicato ſcrutinin. reſ. 370. n. 6.
3 Electione pendentę venditio non dicitur perfecta. reſ. 95. num. 2
3 Electus conſentire poteſt ſuę electioni quando proceditur per viam ſcrutinij publici, & auget numerum vocum. reſ. 516. num. 4
3 Electur ſi ante confirmationem adminiſtrauerit ipſo iure vacat beneficium. reſ. 455. nu. 11
3 Eligenter in electione prælati præſtant iuramentum. reſ. 224. num. 5
3 Eligere eſt fructus poſſeſſionis, non autem proprietatis. reſ. 523. num. 2
3 Eligi non poteſt nec poſtulari laborans morbo epileptico. reſ. 538. num. 4
3 Emphyteuſim pręſumitur habuiſſe, qui din rem aliquam poſſedit vt emphiteuta, & canonem ſoluit. reſ. 161. nu. 1
Ad pręſumendum titulum emphiteuticum requiritur tempus decem annorum, vel triginta ſecundum aliquos, num. 2
In emphyteuſi eccleſiaſtica quadraginta annorum, nu. 3
Præſumptin ceſſat in rebur quę non poſſunt dari in emphyteuſim, num. 4
3 Emphyteuſir eccleſiaſtica an præſumatur perpetna, vel temporalis. reſ. 151. num. 1
Si probetur præſcriptione quo pacto præſumatur contracta, num. 2
3 Emphyteuſis eccleſiaſtica ſi peruenit ad aliam eccleſiam, an poſſit per eccleſiam directam Dominam reuocari. reſ. 152. num. 1
An tranſeat in monaſterium per ingreſſum emphyteutę, num. 2
Si tranſeat ad aliam eccleſiam per ingreſſum religionis poteſt eccleſia domina directa illam reuocare infra trienniũ poſt profeſſionem non poſt mortem, nu. 5
3 Emphyteuſis eccleſiaſtica deuoluta propter caducitatem, an virtute pacti præcedentis poterit affrancari. reſ. 154. num. 1
3 Emphyteuſis eccleſiaſtica ſi ſit conceſſa pro ſe, & perſona nominanda, ſi non nominetur an hæres poſſint nominare. reſ. 156. num. 2
3 Emphyteuſis eccleſiaſtica an ſit priuilegiata, vt in ea ſuccedatur in capita, & non in ſtirper. reſ. 157. nu. 1
In ingreſſu emphyteuſis licitum eſt aliquid date pro intratura. reſ. 158 nu. 1
3 Emphyteuſim ad ſe reuerſam eccleſia poteſt retinere ob lineam finitam. reſ. 159. nu. 1. & 4.
Si velit alteri locare agnati admittuntur ad renouationem. num. 2
3 Emphyteuſir eccleſiaſtica non tranſit ad hęredes extraneos regulariter. reſ. 168. nu. 1.
An poſſit legari eccleſiæ, nu. 2.
Non poteſt tranſire ad manus mortuas, nu. 3
An manur mortuæ poſſint ſaltem conſequi æſtimationem, num. 4
Deciſio Rotæ Romanæ ad quæſtionem, nu. 5
3 Emphyteuſis eccleſię non tranſit ad hæredes extraneos. reſ. 170. num. 1
Conceſſa pro hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque tranſit ad extraneos, nu. 2
Tranſit ad extraneos ex pacto, nu. 3

Index Rerum Notabilium.

Laicalis poteſt ad quoſcunque peruenire. nu.4
Extranei admittuntur quando eccleſia conceſſit rem ruinoſam, & ſterilem. nu.5
Si emphyteuſis ſit capta pro ſe & nominando, ſi nullus nominetur admittitur quilibet extraneus.nu.6
3 Emphyteuſis eccleſiaſtica conceſſa conſtituto in ſacra pro ſe & filijs, ſi ingrederetur monaſterium, tunc ſuccedit monaſterium. reſ.171.nu.2
Si conceſſa ſit dummodo in Eccleſiam alienari non poſſit, ſi ingreditur non tranſit in ipſum monaſterium. nu.3
Priuati tranſit in monaſterium ſi emphyteuta ingreditur dictum monaſterium. nu.4
Conceſſa pro ſe filijs, & nepotibus non tranſit ad eccleſiam. num.5
3 Emphyteuta an poſſint cogi ab eccleſia ad oſtendendum inſtrumentum conceſſionis. reſ.153.nu.3
3 Emphyteuta eccleſiæ, an teneatur ad cenſus ſi contractus eſt nullus. reſ.155.nu.1
3 Emphyteuta Eccleſiæ non gaudet priuilegio eccleſiæ. reſ. 131.nu.2
3 Emphyteuta ingrediens in religionem non tranſmittit emphyteuſim eccleſiaſticam in Monaſterium, ſi eccleſia directa Domina vult illam ad ſe reuocare. reſ. 171. nu.1
3 Emphyteuta poteſt recedere à contractu nullo ante traditam alieri poſſeſsionem. reſ. 399.nu.6
3 Emphyteuta ſi per decennium tenuit rem tanquam emphyteuta, & per ea ſoluit debitum Canonem præſumitur ſolemniter inueſtitus. reſ.509.nu.5
3 Emphyteuta vendendo rem emphyteoticam nõ incidit in pœnas, niſi tradendo rem. reſ. 52.nu.4
3 Emphyteuticus contractus ſupponit dominium concedẽtis. reſ.91.nu.1
3 Emere, vel vendere cuilibet liberum eſt. reſ.521.nu.1
3 Emptor agẽs redhibitoria tenetur omnino reſtituere actori nedum fructus, ſed etiam id quod habuit à venditore. reſ. 285.nu.3
3 Emptor rei eccleſię ſine ſolemnitate an recuperet pretiũ. reſ.559.nu.1
Poteſt repetere pretium etiam ſi ſit malæ fidei emptor in odium Prælati malè alienantis, ſed non ab Eccleſia, numero 3
3 Emptor rei fructiferæ non ſoluens pretium ex æquitate debet ſoluere fructus pro rata temporis, quos venditor percipere potuiſſet, maximè ſi accedat confirmatio Papæ. reſ. 93.nu.2
3 Emptor ſecundus, cui re aliter poſſeſſio fuit tradita præfertur primo emptori. reſ.95.nu.1
3 Enunciatio quando dirigitur ad aliud, tunc eſt dictum, & non diſpoſitum. reſ.372.nu.10
3 Enunciatiua non probant vnionem. nu.11
3 Enunciatiua in contractibus probat inter ipſos contrahentes, donec contrarium probetur. reſ.91.nu.3
3 Epiſcopi conſenſus quare requiratur in iurepatronatus. reſ. 288.nu.3
3 Epiſcopi conſenſus in donatione iuriſpatronatus an ſufficiat. reſ. 282.nu.6
3 Epiſcopi conſiſtorium, & officialis vnum, & idem eſt. reſol. 22.nu.9
3 Epiſcopi duo habentes Parochiam communẽ poſſunt adſtringi ad conferendum alternis vicibus. reſ. 587.nu.3
3 Epiſcopi immediatè ſunt ſubiecti Metropolitano. reſ. 22. nu.2.& 3
Et ſuffraganeo eſt de clero Metropolitani.nu.4
3 Epiſcopi in Synodo debent corrigere mores. reſ. 446. nu.1.
3 Epiſcopi præſtant iuramentum Summo Pontifici, & non exempti Archiepiſcopo. reſ.224.nu.3.& 4
3 Epiſcopi quando deſunt in prouincia, qui debent conſecrare electum, debent aduocari ex alia prouincia. 535. numero 5.
3 Epiſcopi ſolent eſſe cæci circa eorum conſanguineos. reſ. 160.nu.2
3 Epiſcopis eſt impoſita pœna ſuſpenſionis non conferendi ordines ſi abſque literis dimiſſorialibus alienos ordinar ſubditos. reſ.234.nu.2
Limitatur hæc pœna. nu.4.5
3 Epiſcopo datur manutentio propter iuris aſſiſtentiam. reſ. 511.nu.2
3 Epiſcopo non debetur portio de legato facto eccleſiæ Cathedrali ſi bona ſunt diuiſa inter Epiſcopum, & Eccleſiam. reſ.342.nu.4
In Epiſcopatibus Burgenſi, Palentino, & Calaguritano beneficia conferuntur originarijs. reſ.275.nu.3
3 Eiſcopus alienus poteſt conferre ordines clerico non ſubdito cum ſpe ratihabitionis Epiſcopi ordinarij. reſ.237.nu. 11. contrarium vide nu.12
3 Epiſcopus alienus quando poſſit conferre ordines ſine literis dimiſſorijs. reſ.318.nu.16
3 Epiſcopus an poſſit de nouo inquirere contra beneficiatũ, in cuius fauorem protulit ſententiam. reſ.31.nu.1
Superior ex officio ſuo ſemper poteſt inquirere. nu.3
3 Epiſcopus Canonicus quando ſedet in capitulo ſedet in eo loco, qui ad ſe ſpectat, vt Canonicus. reſ.174.nu.1
3 Epiſcopus concedens literas dimiſſoriales, vel teſtimoniales per pecuniam committit ſimoniam. reſ.418.nu.1
3 Epiſcopus conſiliarius Principis in conſilio tenebit locum, vt ſimplex conſiliarius, & non præcedet antiquiores de conſilio. reſ.274.nu.4
3 Epiſc. debet regulariter congregare ſynodum. reſol. 442. num.1
Non debet petere licentiam à ſuo Archiepiſcopo pro congreganda ſynodo. nu.4
3 Epiſc diſpenſare non poteſt circa irregularitatem propter delictum deductum ad forum contentioſum. reſ.263.nu.1
Quomodo intelligatur. nu.2
3 Epiſcopus tranſacto tempore dato ad litem terminandam poteſt ordinare, quod in promouendis intelligitur, ſecus eſt in promotis, qui pendente accuſatione, & inquiſitione poſſunt officium exercere ſi illis inhibitum non ſit. num. 4.5.6
In crimine occulto diſpenſat 7.
3 Epiſcopus eſt maior Imperatore in ſua diœceſi. reſol. 331. num.16
3 Epiſcopus exiſtens extra ſuam diœceſim an poſſit concedere literas dimiſſoriales ſuis ſubditis. reſ.233.num. 1. vide num.5
Non poteſt conferre ordines etiam proprijs ſubditis in aliena diœceſi.nu.4
Confert beneficia.nu.4.
3 Epiſcopus ex officio poteſt ceſſante pacto mandare, quod recipiens beneficium pinguius ſoluat penſionem. reſ. 268. num.1
Sine cauſa non poteſt imponere penſionem.nu.3
Non poteſt imponere per viam quotæ.nu.4
Nec poteſt imponere penſiones perpetuas.nu.5
Cauſa penſionis imponendæ debet eſſe probata. nu.6
3 Epiſcopus in alieno territorio poteſt cauſas delegare. reſ. 233 nu.8
3 Epiſcopus in electione facienda de magis idoneo debet ſe regulare ſecundum iuris diſpoſitionem. reſ.520.nu.1
Poteſt gratificari quando plures præſentati ſunt pares, nu.2
Quando doloſè & irrationabiliter iudicat in electione magis idonei datur appellatio. nu.3
Pro iudicio ordinarij præſumitur.nu.4
3 Epiſcopus in ſynodo non poteſt aliquid ſtatuere cõtra formam ſacrorum Canonum. reſ.267.nu.3
3 Epiſcopus in omnibus caſibus, in quibus ipſe habet poteſtatem poteſt abſolui a confeſſario per eum electo. reſ.84. 2.nu.1
3 Epiſcopus licet electus, & confirmatus non poteſt vti pontificalibus indumentis. reſ.445.nu.3
Indumenta pontificalia non ſunt de ſubſtantia ſynodi numero 7
3 Epiſcopus non eſt ſolutus à tribus ſubſtantialibus votis. reſ.18.nu.3
3 Epiſcopus non poteſt apponere generale edictum contra denegantes Charitatiuum ſubſidium. reſ.87.2.n.1
Nec pro vllo commodo pecuniario.nu.2
Poteſt apponere ſpeciale edictum propter denegatum ſubſidium.nu.3
3 Epiſcopus nõ poteſt capere tertiam partem fructuũ beneficij

Digitized by Google

Index Rerum Notabilium.

ficij in expeditione literarum collationis. reſ.81.nu.4
Epiſcopus non poteſt cogere ad perſonalem reſidentiã obtinentes beneficia ſimplicia. reſ.396.nu.2
Contraria conſuetudine poſſet induci, vt beneficiarij ſimplices teneantur reſidere. nu.3
Epiſcopus non poteſt donare bona eccleſiæ, nec procurator bona ſui principalis cum non ſint domini. reſ.350. nu.3
Epiſcopus non poteſt nouũ onus beneficio imponere. reſ.483.nu.3
Epiſcopus non poteſt ordinare ſubditos ſuos in aliena diæceſi abſque licentia diæceſani, & illa obtenta non ſolum illius epiſcopo, ſed etiam ſuos ſubditos, & alios cuiuſcũque loci ordinare poteſt. reſ.234.nu.1
Etiam accerſitus à ſuperiore loci exempti non poteſt exercere pontificalia niſi de licentia epiſcopi eiuſdem loci extra cuius fines manet locus exemptus, nu. 3
Sine licentia poteſt conferre primam tonſuram, nu.6
Epiſcopus non poteſt ordinare laicum exterũ, niſi per triẽnium ſit ſecum commoratus. reſ.475.nu.4
Epiſcopus non poteſt ſe ipſum à iuramento abſoluere. reſ.221.nu.5
Epiſcopus non publicans ſententiam excõmunicationis ab exigente gabellas ab eccleſiaſticis incurſam punitur arbitrariæ. reſ.137.nu.2
Epiſcopus ordinans ſine literis dimiſſorijs eſt in culpa.reſ.18. num.14
Epiſcopus ordinans filium diultis incurrit pænã Concilij Tridentini ſeſſ. 21.c. cum multa obuenire poſſint, vt patris bona ad filium non perueniant. reſ.449. nu.4
Epiſcopus originis, beneficij, ſiue domicilij poteſt literas concedere. reſ.235.nu.4
Semper eſt præferendus Epiſcopus loci, in quo habet beneficium. nu.5
Poteſt ordinare familiarem non ſubditum, & dare illis literas dimiſſoriales. nu.6
Epiſcopus originis, domicilij, & beneficij poſſunt ordinare. reſ.475.nu.2
Epiſcopus poſt Conciliũ diſpenſare non poteſt in irregularitatibus prouenientibus ex homicidio voluntario, occulto, aut manifeſto. reſ 264
Nec ad minores ordines diſpenſare, nec vt in ſuſceptis miniſtrare poſſit, nu.2
Epiſc. poteſt eſſe Iudex in cauſa ſuę Eccleſiæ.reſ.207.nu.1 a
Epiſcopus poteſt excommunicare ſtatim turbantes ſuam iuriſdictionem. reſ.231. nu.2
Epiſcopus poteſt excommunicare ſolum ſubditos ſuæ diæceſis. reſ. 231. nu.7
Epiſcopo poteſt eſſe non ſubditus ex priuilegio, nu.8
Epiſcopus poteſt excommunicare pro defenſione ſuorum iurium abſque ordine iudiciario. reſ.497.nu.3
Excommunicans abſque ordine iudiciario incidit in pænam cap. ſacro, de ſent. excom.nu.5
Epiſcopus poteſt ordinare familiarem ſuum triennalẽ abſque literis dimiſſorijs. reſ. 237.nu.4.5
Ordinans familiarem ſuum, cui contulit beneficium non poteſt cum eo diſpenſare in interſtitijs .num.6
Epiſc. poteſt, quando eccleſia parochialis habet redditus pingues, (vt melius deſeruiatur) facere diſmembrationes, & conſtituere cappellanos. reſ.469.nu.7
Epiſcopus poteſt taxare tẽpus; intra quod clericus dicatur perſeueraſſe in habitu laicali.reſ.29.n.x. rationem vide n.3
Epiſcopus quãdo adſunt examinatores ſynodales, vel ſunt abſentes, vel impediti, poteſt alios examinatores deputare. reſ. 480.nu.3
Si non deputauit examinatores ſynodales, vel ſunt abſentes, vel impediti poteſt alios examinatores deputare.nu.4
Epiſcopus, qui aliquem ordinauit ſine titulo ei tenetur dare alimenta. reſ.447.nu.2
Et ordinatus eſt irregularis. nu.3
Epiſcopus qui debet præſtare aſſenſum ſi recuſet, an poſſit compelli. reſ.294.nu.1. vide nu.2
Si fuit nullus tenetur iterum præſtare. nu.4
Epiſcopus quibus caſibus habeat ſub ſe regulares, tam ex iure communi, quam Concil. Trid. Bullis, & conſtitutionibus ſummorum Pontificum. reſ.269. per totam.
Epiſcopus ſi concedat facultatem conferendi ſuo Vicario, nihilominus Epiſcopus poteſt etiam conferre. reſol. 230. num.2
Epiſcopus ſtante obligatione camerali poteſt procedere etiam contra laicos. reſ.239.nu.2
Epiſcopus tenetur viſitare confraternitates. reſ.142.num.3
Detrahit canonicam portionem de relictis confraternitatibus. nu.6
Epiſcopus triennalis familiaris poteſt ordinare familiarem triennalem ad titulum penſionis, vel patrimonij. reſ. 450. num.7
Epiſcopus, vt poſſit ſine licentia ordinare ſubditum ſuum prima tonſura non debet eſſe tantum epiſcopus titularis. reſ.234.nu.8
Æquitas ſuadet, vt emptor rei fructiferæ non ſoluens pretium ſoluat fructus pro rata temporis, quos venditor percipere potuiſſet, maximè ſi acceſſit confirmatio Papæ. reſ. 93.nu.2
Equites Hieroſolymitani, vide Hieroſolymitani.
Erectio eccleſiæ an præſumatur facta ſuperioris authoritate. reſ.26. nu.6
Lapſu temporis præſumitur erecta authoritate ſuperiotis. num.7
Et quod tempus requiratur. nu.8.& vide nu.9
Erectio beneficij ſimplicis pinguis in loco, in quo eſt aeris intemperies præſumitur fraudulenta. reſ.256.nu.3
Errorem habens in intellectu ſi ſit paratus credere quod credit Eccleſia non eſt hæreticus. reſ.495. nu.5
Error excludit conſenſum, & conſuetudinem.reſ.470.nu.5
Error probabilis quod quis fuerit excommunicatus non iure excuſat iudicem à pœnis. reſ.176.nu.4
Ætas quæ requiratur de iure antiquo in collatione beneficiorum. reſ.120.nu.1
Quæ vigore Concilij Tridentini.nu.2
Quæ iure Canonum in beneficio curato. nu.3
Minori ætati prouidendo Papa videtur diſpenſare. nu.4
Euictione non ſequuta agi non poteſt. reſ.94.nu.3
Exactiones pro publicis neceſſitatibus non ſoluunt Clerici. reſ.432.nu.1
Et non tenentur ad gabellam impoſitam pro reparatione murorum. nu.3
Imponentes ſunt excommunicati. num. 2
In dubio facienda eſt interpretatio contra exactorem gabellarum. reſ.135.nu.7
Examen per concurſum fieri debet ab examinatoribus ſynodalibus. reſ. 518. nu.3
Exceptio compenſationis non admittitur vbi agitur vigore obligationis Cameralis. reſ.241.nu.1
Si exceptio remiſſionis ſit probata ante petitionem executionis poteſt opponi. nu.2
Admittitur exceptio compenſationis, quando debitum cuius cauſa petitur eſt priuilegiatum. reſ.3
Et quando ſuadet æquitas. nu.4
Et poteſt opponi, quando debitum eſſet contractum poſt obligationem Cameralem. nu.5
Exceptio falſitatis, & nouæ conuentionis admittuntur cõtra obligationem Cameralem, quæ debent incontinenti probari. reſ. 241.nu.6.7
Exceptio non adimplementi admittitur ad retardandam executionem huius obligationis. reſ.243.nu.2
Opponens exceptionem non adimplementi nihil tenetur probare, ſed ad hoc obligatur aduerſarius. nu.2
Poteſt opponi in executione ſententiæ.n.4.& vide nu.5.
Exceptio non numeratæ pecuniæ non admittitur contra obligationem in forma Cameræ. reſ.246.nu.1
Etiam obtenta abſolutione à iuramento. nu.2
Sed quando ad illam quis fuit admiſſus, & probauit, tunc poteſt opponi. nu.4
Exceptione obreptionis oppoſita contra Principis reſcriptum, in eius executione ſuperſedendum eſt, quouſque per ſententiam terminetur. reſ.441.nu.1
Etiam ſi præuia informatione impetretur à Principe reſcriptum. nu.7

§ Exceptio oriens ex ventre non impedit executionem ſolutioois penſionis reſ. 108. n. 10
Dicitur oriri ex ventre quando gratia eſt conditionalis n. 1
Quando oriens ex ventre ooo impedit nu. 12
§ Exceptio periurijs oppoſita impedit proceſſum ad vlteriora reſ. 251. num. 1
Et ſi iudex proceſſerit erit appellandum nu. 2
Et videtur reieciſſe exceptionem nu. 3
§ Exceptio præſumptæ ſatisfactioois contra obligationem Cameralem eſt admittenda quando cooſtat tot pecunias perueniſſe ad manus adminiſtratoris, vt ex illis poſſet præſumi ſatisfactio reſ. 242. nu. 4
§ Exceptio ſolutionis poteſt opponi contra obligationem Cameralem, & debet eſſe clara, & non turbida, & opponi ante ſententiam reſ. 241. nu. 2. 3
§ Excluſio vnius caſus eſt incluſio alterius, declaratur reſ. 577. num. 16
§ Excommunicandus debet prius perſooaliter citari reſ. 174. num. 5
Plures caſus ponuntur, in quibus ſuſtinetur excommunicatio abſque citatione nu. 6
§ Excommunicati ſunt ſubtrahentes, aut impedientes decimas reſ. 515. nu. 1
§ Excommunicatio eſt nulla ipſo iure reſ. 172. nu. 1
Quando quis excommunicatorum, quia malum non facit, ſed bonum nu. 2
Quando continet expreſſum errorem nu. 3
Quando eſt expreſſa falſa cauſa n. 4
Quando continet errorem facti n. 5
An ſit nulla quando non eſt expreſſus error, ſed aliunde conſtat num. 6
Quid inſpiciatur in excommunicatione. reſ. 1. nu. 3
§ Excommunicatio ferri non poteſt monitione non præcedente reſ. 174. o. 1. amplia n. 4. & quomodo procedat n. 7
§ Excommunicatio lata vigore monitorij abſque clauſula iuſtificatiua eſt nulla reſ. 533. nu. 1
§ Excommunicatio non tenet quando non tenet præceptum num. 2
§ Excommunicatio licet non poſſit ferri abſque monitione, ſi tamen lata fuerit valet, ſed eſt iniuſta reſ. 174. n. 3
§ Excommunicatio ligat debitorem ſi ante finitum tempus deſignatum à iudice à parte prorogatur reſ. 179. n. 2
Sed quomodo procedat nu. 3
Lata a partis petitionem, licet tolli poſſit antequam incurrarut de partis conſenſu, non tamen poteſt ſuſpendi ita vt ſemel ſublata iterum incurratur, quia hoc ad iuriſdictionem pertinet n. 4.
Et intentio iudicijs habet relationem ad primum terminum num. 5
§ Excommunicatio non debet infligi abſque cauſa, quę grauis eſſe debet reſ. 177. n. 2
Exprimeoda eſt in ſententia num. 3
Excommdnicatio non poteſt ſuſpendi, & differri, vt ſemel ſublata iterum incurratur ob creditoris voluntatem reſ. 498. num. 4
§ Excommunicatio ſi probetur per viam exceptionis an alij teneantur vitare excommuoicatum reſ. 563. nu. 4
§ Excommunicationem debet præcedere trina monitio reſ. 175. num. 1
Quæ poteſt eſſe vnica diſtincta in tres terminos nu. 2
Et quot dies continere debeat nu. 3
§ Excommunicationes, io quas inciderunt à clericis exigentes gabellas à locorum diœceſanis publicandę ſunt reſ. 137. num. 1
§ Excommunicationis declaratio poteſt fieri etiam in non citatos reſ. 231. n. 6
§ Excommunicationis ſententia debet ferri in ſcriptis reſ. 177. n. 5
§ Excōmunicato purgationem indici, & terminum aſſignari ante excommunicationem oportet ad effectum, vt poſſit condemnari vt hæreticus reſ. 217. nu. 1
Ad condemnandum excommunicatum de inſordeſcentia an plures citationes requirantur reſ. 218. nu. 2. vide etiam num. 4. 5
§ Excommooicatus à non ſuo iudice eſt nulliter excommunicatus reſ. 22. nu. 11.
§ Excommunicatus decedens ſi oſtendit ſigna contritionis erit abſoluendus poſt mortem, & ſepeliendus in loco ſacro Reſ. 53. num. 3
§ Excommunicatus ignorans ſe eſſe excommunicatum poteſt impetrare beneficium reſ. 119. nu. 2
Poteſt acceptare beneficium in vim gratiæ obtentæ ante excommunicationem nu. 3
Cenſetur diſpenſatus ad obtioendum beneficium ſi à Papa in collatione apponitur clauſula abſolutiua à pęnis, & cenſuris à quocunque latis nu. 4
Habet electionem, & optionem, & quare nu. 5
§ Excommunicatus io cauſa fidei comparēs lapſo anno auditur, ſi cauſam legitimam ſuæ inſordeſcentiæ innoteſcet reſ. 214. n. 5
Etiam ſi compareat poſtquā eſſet declaratus hæreticus n. 6
§ Excommunicatus iniuſtè ſi diuinis ſe immiſcuerit irregularis efficitur R. 173. nu. 5
Secus in ſententia nulla nu. 6
Non poteſt petere abſolutionem ſimpliciter, nu. 7.
Excommunicatus nulliter ad cautelam num. 8. & vide n. 9
§ Excommunicatus iuſtè ſi poſtea abſoluatur, non poteſt recuperare fructus medij temporis præceptos reſ. 254. n. 3
§ Excommunicatus nō appellat extraiudicialiter. reſol. 27. num. 3
§ Excommunicatus non priuatur beneficio, ſed fructibus reſ. 281. num. 1
An fructibus etiam perfruatur excommunicatus quando non habet vnde aliunde viuat nu. 2
Et amplia oum. 3
In caſu egentię non obſtat contempus clauium, qui tali ſubſidio indignum reddit excommunicatum nu. 4
Et quando procedat nu. 5
Etiam familia excommunicati eſt alēda de fructibus beneficij num. 6
§ Excommunicatus perſeuerans per annum in excommunicatione redditur de hæreſi ſuſpectus reſ. 209. nu. 12.
Et dicitur perperam de articulis fidei, & de poteſtate clauium ſentire num. 3
Contra eum procedi poteſt, vt ſaltem purgationem inducat num. 4
Priuari poteſt beneficijs num. 7
§ Excommunicatis per annū inſordeſcens non poteſt vt hæreticus condemnari niſi ſpecificè fuerit citatos ad reſpondendum de fide reſ. 217. nu. 2
Contra excommunicatum per annum non ſolet procedi niſi fuerit excommunicatus ex cauſa hæreſis reſ. 205. o. 4
§ Excommunicatus propter debitum ciuile propter inſordeſcentiam non priuatur beneficijs reſ. 305. nu. 4
§ Excommunicatus ſemel ſemper remanet excommunicatus donec abſoluatur reſ. 69. nu. 4
§ Executioni obligationis camerales non eſt locus, quando allegatur aliquid quod offuſcat hanc obligationem, ſed poteſt appellari reſ. 240. nu. n. 6
§ Exequutio donec fiat quando non poſſit dari mandatum de manutenendo reſ. 112. nu. 4
§ Exequutio iudicis ad quem per quam clauſulam nō transferatur. num. 5
§ Executio impeditur ordinibus collatis ab alieno epiſcopo ſine literis reſ. 318. oum. 19
§ Exequutio quando ſuperſedetur ad excluſionem reſeruationis ſi datur fumus reſ. 104. num. 18
§ Executio ſententiæ alimentorum non retardatur per appellationem reſ. 284. num. 11
§ Exequutor mixtus tenetur aſſumere partes iudicis reſ. 98. num. 2
§ Exequutoris officium quamdiu duret, reſolutio 101. num. 3
§ Exempti ad publicas proceſſiones vocati compelli poſſunt reſ. 146. num. 1
Nullus excipitur, niſi à iure exceptus reperiatur num. 3
Confraternitates laicorum non poſſunt compelli, ſed tantum inuitari num. 4

§ Exem-

Index Rerum Notabilium.

3 Exemptio conceſſa cappellis non extenditur ad futura. reſ. 226. num. 4
3 Exemptio perſonæ, & bonorum, ſi ſit notoria, non tenetur exemptus regiſtrare bona ſua. reſ. 130. nu. 3
Si ſit dubia tenetur quis publicare bona, & regiſtrari facere numero 4
3 Exemptio ſi non conſtat notoriè tenetur exemptus comparere, & allegare. reſ. 231. num. 19
3 Exercens officia criminalia, vel ciuilia vltra pœnas canonicas clericus peccat mortaliter. reſ. 313. nu. 3
3 Exercere officium iudicis criminalis eſt actus contrarius clericatui num. 4
3 Exercere venit ab exercitatione, & illi propriè dicuntur exercitores qui in vſu ponunt aliquid. reſ. 58. nu. 6. 7
3 Exercere, actuum multiplicitatem requirit. reſolutio 20. numero 1
3 Exercitator alicuius actus non dicitur per vnicum actum. reſ. 58. num. 1
3 Exercere non verificatur niſi ex pluralitate actuum. 2
3 Et ſignificat frequentiam actuum ex diuerſis temporibus, numero 3
3 Exigentes gabellam vltra id quod debet exigi tenentur ad duplum, & perſeuerando dolosè puniuntur capitaliter tanquam fures. reſ. 135. nu. 10
3 Expēſa funeris, & infirmitatis debet fieri de bonis ſpoliorū prælati, non autem de bonis patrimonialibus. reſ. 428. nu. 1
Quæ circa cadauer verſantur pertinent ad Eccleſiam, quæ verò in apparatu ad hæredes nu. 2
Quæ pertinent ad ſolatium viuorum ſpectant ad hæredes, numero 3
Veſtes lugubres factæ famulis epiſcopi defuncti debent deduci, & perſolui ab eccleſia, ſeu Camera, quæ ſuccedit. n. 4
In expenſis condemnatur ſi ſuccumbit contradicens relaxationi iuramenti. reſ. 220. num. 2
3 Et quando producitur inſtrumentum nouum, & aduerſarius contradicit, & ſuccūbit condemnatur in expenſis, nu. 3
3 Extenſio ad tollendum peccatum ſemper eſt facienda de caſu ad caſum, & quando agitur de fauore animæ. reſ. 59 numero 2. & 3
3 Extenſio à paritate, vel maioritate rationis non datur de caſu ad caſum in his quæ veniunt ex diſpenſatione apoſtolica. reſ. 470. num. 3
3 Extenſio datur in caſibus, vbi eſt eadem ratio. reſ. 30. nu. 3
3 Extinctio vnius actus quando inducitur ad finem alterius, extinctio firma remanet, licet non ſequatur finis. reſ. 400 numero 2
3 Extranei an admittatur ad emphyteuſim eccleſiæ. reſ. 170 numero 1
3 Extrauagans Paulina generaliter prohibet bonorum locationem. reſ. 30. nu. 2
3 Extrauagans ambitioſæ prohibet omnem actum, per quem dominium transfertur reſ. 167. nu. 1
4 Eccleſia habet intentionem fundatam ſuper decimis fructuum, qui colliguntur inter parochiæ fines. reſolut. 294 numero 1
4 Eccleſia ſi exigit tantum decimas in frumentum, an ſibi præiudicet, vt in futurum vt non poſſit exigere ſuper alijs fructibus. reſ. 294. nu. 2
4 Eccleſia an poſſit pręſcribere decimas contra aliam Eccleſiam. reſ. 294. nu. 5. & nu. 6. 7. 8. & 9
4 Eccleſiæ nouę ędificari non poſſunt abſque diocęſani conſenſu. reſ. 297. num. 1. & an ad parochum extendant, numero 2
4 Eccleſia parochialis habet priuilegium, vt intra fines ſuos alia Eccleſia ędificari non poſſit. reſ. 297. nu. 3
4 Eccleſiaſtici quando in bonis patrimonialibus gaudeant priuilegijs Eccleſiæ. reſ. 91. nu. 2
4 Eccleſiæ competit beneficium eligendi forum. reſ. 92. nu. 4
4 Eccleſiaſticæ perſonæ ſunt immunes à collectis. reſ. 93. n. 3
4 Eccleſia an fructibus alterius Eccleſiæ dotari poſſit. reſ. 471 num. 2
4 Eccleſia patronata ſi ſit in confinibus duarum diæceſum, quo in loco eſt facienda præſentatio. reſ. 475. nu. 1
4 Eccleſia eſt illius diœceſis in qua porta exiſtit. reſ. eod.
4 Eccleſia in dubio præſumitur erecta authoritate Epiſcopi, maximè, quando in ea diuina celebrata fuerunt. reſ. 219. num. 1. & 2
4 Eccleſia, vbi diſtat, poteſt erigi noua. reſ. 220. nu. 1
4 Eccleſijs conſtruendis magis fauetur. reſ. 220. nu. 5
4 Eccleſia quantum diſtare debet ab altera. reſ. 222. nu. 1
4 Eccleſiæ inferiores de diœceſi debent reuerentiam capitulo. reſ. 391. nu. 5
4 Eccleſiaſtici inferiores debent reuerentiam Epiſcopo. reſ. 393. num. 6
4 Eccleſia Cathedralis habet plures dignitates, quorum vna procedit alteram ſecundum conſuetudinem. reſ. 394 numero 17
4 Eccleſia ſine Epiſcopi conſenſu ędificari nequit. reſ. 218. n. 1
Sed ſufficit, quod ſit tacitus conſenſus, nu. 3
4 Eccleſias conſecrare, & calices benedicere, poteſt ſimplici Sacerdoti à Papa committi reſ. 479. nu. 3
4 Eccleſiæ, & loca pia in dubio præſumuntur ſubiecta Epiſcopo. reſ. 157. nu. 3
4 Eccleſiæ renouatio cenſetur facta ſine alterius pręiudicio. reſ. 344. nu. 4
4 Eccleſia noua ſubrogata in locum antiquæ debet aſſumere omnes qualitates illius. reſ. 344. nu. 3
4 Eccleſia non iudicat de occultis. reſ. 64. nu. 6
4 Eccleſia debet à cenſuris abſtinere, quando ex matrimonio veriſimiliter ſcandalum oriri poteſt. reſ. 421. nu. 8
4 Ea quæ ſunt tempore peritura omni tempore fieri permittuntur. reſ. 382. num. 3
4 Electio eſt nulla ſi in ea laici interueniunt. reſ. 136. nu. 1
4 Electio paſſiua an poſſit reſtringi ad certum numerum. reſ. 48. num. 3
4 Electio confirmanda eſt à ſuperiore, eo quæ reluctante poteſt cogi. reſ. 50 nu. 2
4 Electus eſt examinandus à confirmatore. reſ. 50. nu. 5
4 Electio eſt nulla caſſata confirmatione. reſ. 50. nu. 6
4 Electio facta per ſimoniam eſt ipſo iure nulla. reſ. 53. nu. 2 amplia nu. 3. & 4
4 Electus prohibetur adminiſtrare pendente exceptione contra electionem ſi nondum incęperit adminiſtrare. reſ. 54. nu. 1. declara, vt nu. 3
4 Electio caſſatur propter duplicem defectum perſonæ ſcilicet, & formæ traditæ in c. quia propter de elect. reſ. 43. n. 1
4 Electio non vocatis abſentibus ad eorum petitionem poteſt annullari. reſ. 44. nu. 1
4 Electio facta, inhabilibus non vocatis tenet. reſ. 45. nu. 1
4 Electio facta, inhabilibus non vocatis, an teneat ſi non notoriè conſtet de inhabilitate ibidem & quid ſi dubiè, numero 3
4 Electio non tenet ſi vota publicantur ante, vel poſt ſcrutinium, quod quomodo procedat. reſ. 47. nu. 3. 4. & 5.
4 Electio actiua, an poſſit reſtringi ad certum numerum perſonarum. reſ 48. nu. 2
4 Electio ſepulturæ, an conuerti poſſit in alterius arbitrium. reſ. 293. nu. 29
4 Electio ſepulturę in Eccleſijs regularibus non poteſt impediri à parochis. 293. nu. 32
4 Electio ſepulturæ probatur per verbum, vel codicillum. reſ. 293. num. 34
4 Electio ſepulturæ, an poſſit fieri in Eccleſijs monialium. reſ. 297. nu. 45
4 Electio regularium eſt facienda iuxta formam c. quia propter. reſ. 28. nu. 9
4 Electio in qua præſidens capituli mandat ſcrutatoribus nę recipiant ſuffragia pro aliqua perſona eſt nulla. reſolut. 29. num. 1
4 Electio celebrata non ſeruata forma text. in c. quia propter de elect. poteſt reiterari. reſ. 40. nu. 1
4 Electio ſepulturæ eſt matris patre abſente. reſ. 293. nu. 21
4 Electio fori competit perſonis Eccleſiaſticis, etiam ſi agant pro eorum offenſo. reſ. 246. nu. 1
4 Electio facta de excommunicatis, ſiue toleratis, ſiue non eſt ipſo iure nulla. reſ. 42. nu. 3. etiam ſi ignoranter, nu. 4.
4 Eligentes ſcienter excommunicatum, quam pœnam incurrant. reſ. 42. nu. 5
4 Eligentes abſque forma c. quia propter non ſunt priuati ipſo iure. reſ. 40. nu. 3

Index Rerum Notabilium.

4 Eleemoſina quando poſſit applicari ſibi,& quando reſtitutio. reſ. 125.num.2.& 3.
4 Epiſcopus alienus conferens ordines in loco exempto, tenetur aſſequi licentiam ſuperioris loci exempti, & illius Epiſcopi intra cuius fines locus exemptus extat. reſ. 430. numero 2
4 Epiſcopi titulares conferentes primam tonſuram, abſque licentia proprij Ordinarij, an incidant in pœnas Sacr. Conc. Trid. reſ.431 nu.2
4 Epiſcopus an poſſit diſpenſare ſuper conditionibus appoſitis in iure patronatus. reſ. 462.n.1
4 Epiſcopus nec cum conſenſu patroni poteſt alterare teſtatoris diſpoſitionem ibidem. nu.3
4 Epiſcopus quando poſſit commutare voluntatem teſtatoris. ibid. nu.5
4 Epiſcopus tenetur aſſentire conditionibus iuſtis, quæ apponuntur per fundatorem iuris patronatus. reſ.463. nu.4
4 Epiſcopus, quas conditiones poſſit reijcere, vel approbare in fundatione iuris patronatus. reſ.465. nu.1
4 Epiſcopus nolit aſſentire conditionibus appoſitis in iurepatronatus, an adiri poſſit Archiepiſcopus. reſ.466. nu.1
4 Epiſcopus conſecratus cognoſcit de his, quæ ſpectant ad dignitatem. reſ.479. num.7
4 Epiſcopus electus cognoſcit de his, quæ ſpectant ad ſimplicem iuriſdictionem,& etiam de indulgentijs.reſ.eadem numero 8
4 Epiſcopus habet intentionem fundatam ſuper obſeruantia dierum feſtorum. reſ.375. nu.1
4 Epiſcopi tenentur ſub peccato mortali ſi dies feſtos obſeruari non faciunt. reſ.376.nu.1
4 Epiſcopi tenentur ſuos populos hortari, vt in diebus feſtiuis audiant Miſſam. reſ.326.nu.2
4 Epiſcopus an poſſit excommunicare non audientes Miſſam in diebus feſtiuis. reſ.376. nu.4
4 Epiſcopus poteſt prohibere nè hyſtriones in diebus feſtiuis ante miſſarum celebrationem in circulis accederent. reſ.376.nu.5
4 Epiſcopus non debet permittere, vt laboretur diebus feſtiuis in ſuis bonis. reſ.376.nu.7. niſi pauper ſit.
4 Epiſcopus poteſt prohibere nè in diebus feſtiuis populus elaboret conſuetudine aliqua in contrarium. reſ.377.nu.2
4 Epiſcopi titulares appellantur vagabundi per Sacr. Conc. Trid. reſ.428.nu.1
4 Epiſcopi titulares, qualiter ſunt creandi. reſ.428. nu.1
4 Epiſcopi titulares ordinantes aliquem; etiam familiarem; abſque licentia proprij Ordinarij ſunt ſuſpenſi per annum ab exercitio Pontificalium. reſ.429.nu.1
4 Epiſcopus non poteſt ordinare aliquem in aliena diœceſi; abſque licentia Epiſcopi ipſius. reſ.429. nu.2
4 Epiſcopi tam titulares, quam non prohibentur munus eorum exercere in aliena diœceſi, abſque licentia Ordinarij, reſ.430.nu.1
4 Epiſcopus quando poteſt citari ad comparendum in Romana Curia. reſ.493. num.2
4 Epiſcoporum priuatio ſolum ad Papam ſpectat. reſol.494. numero 3
4 Epiſcopi ob quam cauſam poſſint citari, vt perſonaliter compareant coram Summo Pontifice.reſ.494.n.5
4 Epiſcopus, an poſſit facere præceptum ſub pœna excommunicationis aduerſus recuſantes ſoluere decimas præſcriptione ſe tuentes. reſ.507. nu.3
4 Epiſcopi non poſſunt applicare præbendam menſæ capituli, quod limitatur, reſ.536.nu.3
4 Epiſcopus eſt diſpenſator Sacramenti ordinis, reſ.575.n.1
4 Epiſcopus ordinando non ſeruatis interſtitijs nullam incurrit pœnam. reſ.216. num.1
4 Epiſcopus familiarem ſuum ordinare poteſt, ſed cum eo non poteſt diſpenſare ſuper interſtitijs. reſ.217. nu.1. & 2
4 Epiſcopi appellatione venit Vicarius. reſ. 477. nu.2
4 Epiſcopus, nec quilibet beneficiatus poteſt ſibi eligere ſucceſſorem.reſ.470.num.1
4 Epiſcopus habet intentionem fundatam exercendi iuriſdictionem in ſua diœceſi. reſ.302.nu.2
4 Epiſcopus poteſt Sacerdotem alterius diœceſis approbare pro confeſſione audienda. reſ.311. nu.4
4 Epiſcopus dicitur protector omnium miſerabilium perſonarum. reſ.77.nu.4
4 Epiſcopi quid debeant attendere in condendos teſtamenti ad pias cauſas decedentium ab inteſtato. reſ.78.n.2.& 3
4 Epiſcopis religioſis permiſſum eſt largitiones facere. reſol. 84. nu.5
4 Epiſcopus eſt iudex competens cauſarum matrimonialium. reſ.268. nu.1. nèque alijs committi poſſunt. n.4
4 Epiſcopus non poteſt iudicialiter committere cognitionem cauſarum matrimonialium. reſ.269.nu.1.& 2
4 Epiſcopus non poteſt mutare qualitatem beneficij à fundatore appoſitam. reſ.278.nu.1
4 Epiſcopi debent eſſe cauti in miraculorum propalatione, & publicatione.reſ.280.n.4
4 Epiſcopis habet iuris aſſiſtentiam ſuper quarta. reſol.185. numero 1
4 Epiſcopi procurant clauſuram monialium. reſ.189. nu.1
4 Epiſcopus dat licentiam exeundi à monaſterijs. reſ.191.n. 1, ſed quid in monaſterijs exemptis n.2
4 Epiſcopus habet iuriſdictionem contra exemptos in ſex caſibus remiſſiuè. reſ.108.num.3
4 Epiſcopus non diſpenſat in delictis ab adulterio ſupra. reſ. 121.nu.3
4 Epiſcopus in compoſitionibus vti pater familias ſe gerere debet. reſ.123.nu.1
4 Epiſcopus pauper ſibi appropiat compoſitiones. reſol.125. numero 1
4 Epiſcopi exigunt rationem ab adminiſtratoribus locorum piorum. reſ.326.nu.2
4 Epiſcopus nequit retinere regularem, qui tranſit per ſuum territorium, abſque licentia ſuperioris. reſ.331.n.1
4 Epiſcopus in viſitatione præcipuè conſiderare debet Eccleſiarum reparationem. reſ.337.nu.1
4 Epiſcopus an poſſit miniſtrare Sacramenta peregrinis. reſolut.381.nu.2
4 Epiſcopus an poſſit quid exigere pro licentia, quam tribuit de elaborando in diebus feſtiuis.reſ.382. n.1. 2. 4 & 5
4 Epiſcopus in ſua diœceſi inducere poteſt dies feſtos accedente populi conſenſu. reſ.385.nu.1
4 Epiſcopus poteſt facere conſtitutiones Synodales cum conſenſu capituli. reſ.385.nu.2
4 Epiſcopi ſolent viſitari facere pro Viſiarios,& alias dignitates. reſ.158.nu.1
4 Epiſcopi viſitare tenentur non ſolum Eccleſias, verum etiam cetera loca diœceſana dummodo ſint ſacra.reſ.159. numero 1
4 Epiſcopus quidam menſionatur, qui excommunicando flebat.reſ.202.nu.2
4 Epiſcopus non debet eſſe promptus ad excommunicandum. reſ.202. nu.7
4 Epiſcopus non poteſt excommunicare propter iniuriam propiam niſi iniuriam concernat Eccleſiam. ibid.nu. 8
4 Epiſcopus an teneatur denunciare excommunicatos ibid. numero 9
4 Epiſcopus & Canonici creare poſſunt nouam dignitatem. reſ.360.nu.2
4 Epiſcopus poteſt conſtituere nouum modum Canonicorum. reſ.360.nu.3
4 Epiſcopus an teneatur credere, quem laboraſſe cum cauſa. reſ.388 nu.1
4 Epiſcopi, & Vicarij idem eſt tribunal. reſ.389. nu.3. & 5
4 Epiſcopus habet fundatam intentionem circa collationẽ beneficiorum ſuæ diœceſis. reſ.396.n.2
4 Epiſcopus tenetur de ſuo ſalarium dare Vicario. reſ. 129. numero 9
4 Epiſcopus dicitur ordinarius in diœceſi. reſ.130. nu.1
4 Epiſcopus venit appellatione diœceſani. reſ.130.nu.2
4 Epiſcopus cum ordinandis in interſtitijs ad eius libitum diſpenſare non poteſt. reſ.214.nu.1
4 Epiſcopus quando diſpenſet circa recitationem miſſarum de vno loco ad alium. reſ.103.nu.2
4 Epiſcopi intereſt, vt malis hominibus ſua diœceſis purgetur. reſ.107.nu.4
4 Epiſcopi non poſſunt viſitare Regia loca pia. reſ.164.nu.1
4 Epiſcopus non viſitat Cappellas exemptas. reſ.164.nu.2

4 Epi-

Index Rerum Notabilium.

4 Epiſcopus pendente inquiſitione non prohibetur iura Epiſcopalia exercere. reſ.132.nu.4

4 Epiſcopus non diſpenſat contra Conſil. nec cum patiente defectum ætatis. reſ.61. num.2.& 5

4 Epiſcopus non poteſt diſpenſare, vt puella minor duodecim annis poſſit ingredi Monaſterium. reſ.206.nu.2

4 Epiſcopus quando poteſt Eccleſiam patronatam ordinare patronibus contradicentibus. reſ.404.nu.4

4 Epiſcopus contribuere tenetur Seminario. reſ.128. nu.1

4 Epiſcopus an poſſit eligere ſepulturam extra Cathedralē. reſ.293. num.26.& quid in Abbate nu.28

4 Epiſcopi quando poſſint priuare magiſtros extauritarum adminiſtratione. reſ.322.nu.3

4 Epiſcopus prohibetur diſpenſare circa ætatem Abbatiſſæ. reſ.60.num.3

4 Epiſcopus debet cognoſcere de cauſa matrimoniali, quia Sacramentum. reſ.268.nu.3

4 Epiſcopus ſolus poteſt præſentatum inſtituere. reſ.396.n.1

4 Epiſcopus ſedet poſt caput, quando non intrat vti Epiſcopus. reſ.167.nu.1

4 Epiſcopus dicitur competens tanquam Apoſtolicæ ſedis delegatus. reſ.180.num.3

4 Epiſcopus diſpenſat cum illegitimo, quoad Canonicatum in Collegiata. reſ.57. num.3

4 Epiſcopus aſſignat locum ædificationi Eccleſiarum. reſol. 218.num.2

4 Epidemiæ ſub nomine, quid non veniat. reſ.192.n.3.& n.4

4 Equites Hieroſolymitani ſunt exempti à ſeculari iuriſdictione. reſ. 182. numero 2. licet aliqui alleget conſuetudinem in contrarium. nu.3.& 4

4 Equites Hieroſolymitani coram quo Sacerdote confiteri poſſint. reſ.170.num.2

4 Equites mediæ Crucis non ſunt exempti. reſol.177.num.1. Sed author tenent contra nu.3

4 Equites mediæ crucis non aſſumuntur ad ſecularia officia. reſ.177.num.2

4 Equites Hieroſolymitani delinquentes in officijs, quæ pro principibus ſecularibus gerunt puniri debent per iudicem eorum religionis. reſ.182.nu.1. & 8. idem in clericis.

Æquitas præfertur rigori. reſ.67.nu.3

4 Error qualitatis an vitiet matrimonium. reſ. 409. nu.7

4 Etas ad prioratum, & guardianatum, quæ requiratur. reſol.56.nu.2. & quę ad diffinitoratum. nu.3

4 Etas quatuordecim annorum requiritur ad obtinendum canonicatum in Eccleſia collegiata. reſ.57. nu.1

4 Etas duodecim annorum requiritur, vt puella poſſit ingredi monaſterium. reſ.206.nu.1

4 Etas ſeptum annorum requiritur in ſponſalibus. reſ. 50.nu. 1. & debet eſſe completa n. 2. niſi parum deficiat n.2

4 Etas duodecim annorum requiritur in eo, qui vult ingredi religionem. reſ.242. nu.2. & reſ.262.nu.2

4 Etas neceſſaria ad Cathedrales inferiores, quænam ſit. reſol.206.nu.4

4 Etas ad beneficia curata, quæ nam requiratur. reſ 61.nu.1

4 Examen requiritur in concurſu parrochialium etiam in Vicario, Archidiacono, vel qualiber perſona eminenti. reſ.71.num.2.& 3

4 Examen requiritur in petente reintegrationem beneficij. ibid. num.4

4 Examen pro forma requiritur in eo, qui per longum tempus intermiſit ſtudia, & de ratione. reſ.72.nu.1

4 Examinatores nihil præcipere poſſunt ratione examinis, nec ante, nec poſt examen. reſ.76.num. 1. & 2. & in quam pœnam incurrant contra facientes. nu.3. ibid.

4 Examinatores nihil percipiunt ab examinandis ratione laboris, vel titulo ſtipendij, vel alia ratione ibid. nu.4. Secus autem ab Epiſcopo. nu.5

4 Excommunicatos publicare expedit reipublicæ. reſol. 14. numero 1

4 Excommunicatus declaratus ob non ſolutionem penſionis ſatisfacit ſi mittit literas cambij. reſ.15.nu.1

4 Excommunicatus pro fructibus non liquidatis offerens ſeparatim ſatisfacere non poteſt publicari. reſ.15.nu.3

4 Excommunicatio affert mala. reſ.16. num.1

4 Excommunicatus poteſt appellare; ſed non per hoc cedulones non affiguntur. reſ.18. nu.2.& quare nu.3.

4 Excommunicatus in Curia Archiepiſc. Neap. citatur, vt plurimum ad videndum cedulonum affixionem. reſol.19. numero 4

4 Excommunicatio redditur nulla ſi poſt appellationem fuerit lata. reſol 24.nu.2

4 Excommunicationis mala recenſentur. reſ. 202. nu.1

4 Excommunicatio non eſt ferenda, quando non creditur nocitura. reſ.202.num.3

4 Excommunicatio pro rebus perditis quando ferenda ibid. numero 5

4 Excommunicatio ſemper eſt ferenda in ſubſidium ibid. num.2.6.

4 Excommunicatio non tolerati eligere nequeunt. reſol.42. numero 6

4 Excommunicati non tolerati admittuntur, etiam ſcienter ad eligendum ibidem nu.7

4 Excommunicatio minor priuat electione paſſiua non autem actiua. reſ.42. nu.1

4 Excommunicati tolerati, & non tolerati ab Eccleſia, qui dicantur. reſ.42.nu.2

4 Excommunicatio eſt vltimum remedium ſubſidiarium. reſ.199.nu.2

4 Excommunicari non poteſt ſponſus nolens matrimonium contrahere. reſ.405.num.2

4 Excommunicati participant cum Diabolo, & ſunt eiuſdem membra. reſ 62. nu.7

4 Exceptio debet eſſe de regula. reſ.108. num.2

4 Exceptiones notoriæ non cenſentur rejectæ per ſtatutum. reſ.65.num.1

4 Exemptio eſt allegandа, & probanda. reſ. 165. nu.1

4 Exemptio an poſſit acquiri poſt erectionem. reſ 166.n.2

4 Excluſio inducta à ſtatuto non procedit niſi in caſu, & perſona expreſſa. reſ.161.num.2

4 Exemptus renunciare non poteſt exemptioni....

4 Exemptus appellatione Epiſcopi, quando non veniat. reſ. 131. nu.2.& 4

4 Exemplis non eſt iudicandum. reſ.365. num.1

4 Executor Apoſtolicus, an poſſit procedere extra diœceſim ſuam. reſ.398. nu.2

4 Exequutio regali, an fieri poſſit in diebus feſtiuis. reſ.386. numero 1

4 Exequutio qualiter fiat ex l. à diuo pio ff. de re iudicata. reſ.201.num.1

4 Exploratio voluntatis puellæ eſt facienda, tam ante habitus ſuſceptionem, quam in profeſſione. reſ.194. nu.3

4 Exploratio voluntatis non poteſt fieri per Vicarium. reſ. 195. num. 2. & quando ſecus numer. 3. & an tunc procedat in Vicario capitulari n.4

4 Exploratio voluntatis puellæ non debet fieri ad inſtātiam illius, qui ipſam vult ducere in vxorem. reſ. 198. nu.1

4 Expoſiti vbi ſepeliantur. reſ. 293. num.8

4 Extenſio non conceditur in correctorijs. reſ. 161.num.3

4 Extauritæ habentes Eccleſias, cum campanis cenſentur fundatæ authoritate Ordinarij. reſ.323. & quid ſi haberent nomen ſancti ſibi appropiatum nu. 2. Et quid ſi adeſſent ibi cimiteria, vel ſepulturæ nu.3.& in quibus alijs caſibus nu.4.5.& 6

4 Extauritarij ſunt exempti à ſolutione decimarum. reſ.324. num.1. & quomodo procedat n. 2.& 3

4 Extauritarij, & adminiſtratores Eccleſiarum tenentur reddere rationem adminiſtrationis reſ.326.nu.1

4 Extauritæ nomen declaratur. reſ.317.num.1

4 Extauritæ dicuntur loca pia. reſ.317. num.2

4 Extauritæ quando detur reſtitutio in integrum. reſ.318.n. 1.& 4.

4 Extaurita quando veniat ſub nomine Eccleſiæ. reſol. 321. numero 2

4 Extauritarij ſunt annales in adminiſtratione extauritarum. reſ.322.n.1

4 Extauritarij finito anno tenentur eligere ſucceſſore. reſol. 322. num.2

F

3 FActa non præſumuntur, niſi probentur commenſalitas, ſemel probata ſemper præſumitur durare, niſi contrarium

Index Rerum Notabilium.

rium probetur. reſ.346.nu.7
3 Facta pro infectis haberi non poſſunt etiam reſpectu Dei. reſ.46. num.6
3 Facta verbis potentiora eſſe exempli oſtenditur. reſol. 43. num.1
3 Factum legitimè retractari non debet, licet ad eum caſum peruenerit, à quo inchoate non potuit. reſ.75. nu.2
3 Factum requiritur ad incurrendam excommunicationem reſ 52.num.1
3 Facultas conferendi beneficia non extenditur ad beneficia nouiter creata. reſ.226.num.3
3 Facultas teſtandi ante vel poſt religionis ingreſſum ſine ſolemnitatibus ſeruata forma cap.16. ſeſſ. 25. circa talem renunciationem, & obligationem. reſ.326. nu.1
3 Facultas teſtandi non ſuffragatur clerico ſi non teſtetur. reſ.427.num.14
3 Falſarij qui dicantur. reſ.85. num.12
3 Falſarij non gaudent immunitate Eccleſiæ, nec committentes læſæ maieſtatis crimen, nec inſuper ſodomitæ, reſ. 527. num.5.6.7.9.& vide nu.17
3 Falſificantes literas, & accipientes pecunias, & poſtea aufugientes ad eccleſias, an gaudeant immunitate. reſol. 577.num.1. vide num.13
3 Falſitas eſt grauiſſimum crimen,& perditur per ipſum honor & dignitas reſ.577. nu. 2, & 4
3 Falſum committens cum periurio an gaudeat immunitate eccleſiæ. reſ.577. nu.22
3 Fama non facit ſemiplenam probationem quando agitur de crimine, ſed ſolum indicium. reſ.304. nu.4
Succedit loco accuſatoris. num.6
3 Familia excommunicati eſt alenda de fructibus beneficij reſ. 281.num.6
3 Familiares an dicantur cubicularij honoris Pontificis reſ. 183. per totam.
3 Familiares Cardinalium non actu ſeruientes, licet probent per literas familiaritatem, tamen ad effectum Regulæ Cancellariæ probare debent habitationem in domo,& commenſalitatem. reſ. 346. num.15
3 Familiares dicuntur deputati ad honeſtum ſeruitium Domini, qui dicuntur ſeruitores, ſiue paruuli reſ.181.n.1
Qui habent expenſas quauis alia cauſa, quam vt ſeruitores non dicuntur familiares ad effectum, vt beneficia eorum ſint reſeruata. reſ.181. nu.2
3 Familiaris epiſcopi Cardinalis an dicatur Vicarius ad effectum; vt eius beneficia dicantur reſeruata reſ.182. nu.1
Vicarius epiſcopi Cardinalis ſi ſit ex familiaribus, ſeu de continuis commenſalibus adhuc dicitur familiaris poſtquam eſt effectus Vicarius num.4
3 Familiaris non ſeruiens longo tempore abſens deſinit eſſe familiaris reſ. 186.num.4
Refertur deciſio Rotæ nu.5
3 Familiaris ſi ſit duorum Cardinalium quorum conſenſus exigatur. reſ.187.num.1
Vbi adducitur Rotæ deciſio.
3 Familiaris triennio commorans cum epiſcopo ſortitur forum illius diœceſis, & poteſt ab illo epiſcopo ordinari non ſolum in minoribus, ſed etiam in maioribus. reſ.237.n.4.5
3 Familiaritas debet plenè, & concludenter probari quãdo agitur ad excludẽdum prouiſum ab ordinario reſ.184. n.1
Ad alium effectum ſufficiunt probationes num. 2
Non requiruntur quod ita exactè probetur commenſalitas ſicuti quando agitur ad inducendam reſeruationem nu.3
3 Familiaritas ex quibus excludatur. reſ.181.nu.3.4.5
3 Familiaritas familiaritatis Cardinalium nedum eſt probanda ſimpliciter, ſed etiam continuam in domo commenſalitatem habuiſſe ad effectum Regulæ Cancellariæ de impetrantibus eorum beneficia reſ. 346.nu.1
Vera familiaritas dicitur illa, quæ corpore, & dentibus fit numero 2
Qualitas familiaritatis eſt probanda, & non ſufficit probaſe ſolam commenſalitatem, & expenſas in domibus Cardinalium habere nu.3
Si Cardinalis patitur, vt aliquis familiaris non actu ſeruiat, ſed nihilominus ſit commenſalis continuus dicitur verus familiaris num.4
Qui ſeruit, & habitat in domo præſumitur viuere expenſis Cardinalis, niſi contrarium probetur nu.5
Honeſtum non eſt, quod quis alteri ſeruiendo ſe ipſum paſcat n.6
3 Familiaritas non deſinit ex diſceſſu à curia, & maximè cum conſenſu reſ.186.nu.1.3
Eſt ſpecies ſocietatis nu.2
3 Familiaritas non poteſt dici contracta ex ſolo conſenſu Pontificis, niſi conſentiente aſſerto familiari. reſ.346. n.12
3 Familiaritas non probatur per aſſertionem Cardinalis. reſ.189.nu.1
3 Familiaritas probatur per aſſertionem ſummi Pontificis etiam in præiudicium tertij. reſ. 188. num.1
Contrahitur mutuo conſenſu nu.5
3 Familiaritas probatur ſi Papa narrat aliquem eſſe ſuum familiarem, ſi eius intentio fundatur in eis. reſ.372.nu.4
3 Familiaritatis continuatio, an & quando præſumatur refertur deciſio Rotæ reſ.190.nu.1
3 Familiaritatis probatio, & continuæ commenſalitatis ad effectum excludendi alium debet plenè fieri, nec ſufficit quod probetur per amotionem Cardinalis reſ. 346. n.8
Quando agitur de familiaritate non in præiudicium tertij, ſed ad effectum expediendi gratis, dumtaxat fides Cardinalis ſufficit nu.9
Creditur Pontifici aſſerenti aliquem eſſe ſuum familiarem & continuum commenſalem etiam in præiudicium tertij nu.10. contra nu.11.
3 Famoſi latrones non gaudent Eccleſiæ immunitate,& qui dicantur reſ. 577.nu.10.11. & ſeq.
3 Famuli clericorum qui viuunt cum clerico, & non habent bona ſeorſim non poſſunt collectari reſ. 131. n.3
3 Fauores amplia ndi odia reſtringenda. reſ. 330. nu.1.
3 Fœmina poteſt dotare, fundare, & conſtruere eccleſiam reſ. 580. num.2
Non venit appellatione familiæ nu.3
Ad fideicommiſſum relictum, familiæ fœminæ non admittuntur, etiam ſi fœmina ſit agnata num.4
In Regno ſtantibus maſculis fœminæ non ſuccedunt nu.5
Fœmina nupta excluditur à ſucceſſione, ad quam vocantur proximiores nu.6
3 Fœminis, & maſculis abuti à pari iudicatur reſ. 60. nu. 2
3 Feudum conceſſum cum poteſtate nominandi ſucceſſorem, ſi non nominetur an tranſibit ad illum, quem hæres nominabit reſ.156.nu.4
3 Fictio procedit tantum in caſibus expreſſis reſ. 157. n.6
In fidecommiſſis inducendis ſufficit præſumptionibus, & coniecturis voluntatem colligere reſ. 503. nu.4
3 Fideicommiſſaria dicitur res permutata fideicommiſſo ſuppoſita reſ.507.nu.6
3 Fideiuſſionis officium procedit ex charitate, & affectu benefaciendi ſicut mutuum reſ.462. nu.3
Lucrum non ob alium poteſt paciſci, niſi propter periculum fideiuſſionis, ideo iniuſtum, & ratio periculi non habet locum in fideiuſſione. nu.4.
3 Fideiuſſores omnes habent beneficium excuſſionis reſol. 238. num.1
3 Fidei profeſſionem tenentur emittere prouiſi de canonicatibus, vel Parochialibus infra duos menſes reſ.82.nu.1
Et quid operetur hæc fidei profeſſio per totam.
3 Fides adhibita bono viro excuſat à pæna. reſ.155. nu.2
3 Filia maior in ætate legitima conſtituta ſi a parentibus monaſterio tradita fuerit à monaſterio poteſt ſine præuaricatione exire. reſ.401. n.1
3 Filia poſt annum quintum, & vigeſimum poteſt inhoneſtè viuere reſ.75.nu.10
3 Filiatio contrahitur per abſolutionem. reſ 68. nu.1
3 Filiatio ſpiritualis eſt ſimilis cognationi ſpirituali r.69.n.3
3 Filij legitimati ſuccedunt ab inteſtato, & poſſunt inſtitui reſ.586.nu.5
Nati ex matrimonio putatiuo, ſed nullo ſunt illegitimi, quãdo matrimonium fuit clandeſtinè contractum reſ. 537. 3
3 Filio pendente lite ſuper hæreditate fit prouiſio de alimentis reſ.284.nu.2
Et nepoti, & alijs deſcendentibus nu.3
3 Filius dominus paternorum bonorum dicitur, & patre mortuo

mortuo non eſt neceſſaria hæreditatis aditio cum continuetur Dominium,& in eo ipſo iure transferatur. reſ.449. num.2

3 Filius priuilegiati habentis fori electionem priuilegiatus quoque eſt, nu.3

Epiſcopus ordinans filium diuitis incurrit pœnam Concilij Tridentini ſeſſ.21. c. 2. cum multa obuenire poſſint vt patris bona ad filium non perueniant nu.4

3 Filiusfamilias de iure communi ex contractu mutui tantum non obligabatur beneficio Macedoniani de quo dubium erat an locum haberet quando aſſeruerat ſe patrem familias, ſed in alijs contractibus obligabatur. reſ.509.n.1

Hodie verò per regiam pragmaticam omnes contractus filij familias ſine præſentia, & conſenſu patris ſunt nulli non obſtante falſa aſſertione cum iuramento, quod habitet ſeorſum à patre nu.2

3 Filiusfamilias habitans ſeorſum à patre per decennium an præſumatur emancipatus, & domicilium acquiratur per decennium. reſ.509.nu.9

Ad effectum contrahendi ſufficit quod filius familias habitauerit per momentum ſeorſum à patre refertur deciſio magnæ Curiæ, & ſacri Concilij, nu 10

Seorſum viuere non tantum reſpicit habitationem, ſed etiam ſeparationem bonorum nu. 11

3 Filius habens vnum panem, potius patri quam filio ſuo dare tenetur. reſ.324.nu.1

Ob parentum neceſsitatem authoritate ſuperioris poteſt exiri à Religione nu.2

3 Filius in bonis patris dicitur quaſi Dominus, ita, vt poſſeſſio promiſcua dicatur reſ. 487.nu.4

3 Filius cum patre vnum caput faciunt, & pro vno reputantur in oneribus etiam ſubeundis vniuerſitatis nu. 5

3 Filius non poteſt intrare religionem ſi pater exiſtat in magna egeſtate, ſed ſi ingrediatur valet ingreſſio reſ. 21. numero 7. & 8

3 Filius ſi vult literis vacare, ei cogitur pater diues ſubminiſtrare neceſſaria. reſ. 317.nu.2

3 Fiſcus de conſuetudine non appellat. reſ. 486. nu. 1

Appellat non ſolum à liberatione, ſed à modicitate pœnæ numero 4

Si reus appellat ipſo iure filius intelligitur adhærere nu. 5

In prouincijs ſtatus Eccleſiaſtici legati diſcutiunt num ſit admittenda fiſci appellatio nu.6

In Regno Neapolitano fiſcus poteſt habere recurſum contra ſententiam liberatoriam, ſi conſtat de notoria iniuſtitia num. 7

Non admittitur ad reſtitutionem in integrum nu. 9

3 Fiſcus ſuccedens pro tempore anteriori vtitur iure priuati, pro poſteriori vtitur ſuo priuilegio. reſ. 534. nu.4

3 Fiſcus, vel Eccleſia ſuccedens laico trahit cauſam ad ſuum iudicem. reſ.534.nu.9

3 Forenſes, & peregrini ligantur caſibus reſeruatis reſ. 83. 2 nu. 1. & per totam.

3 Fori priuilegium competit omnibus clericis beneficiatis, ex diſpoſitione Conc. Trid. ſeſſ. 23.c.2.reſ.319.nu.1

In foro pœnitentiali creditur aſſerenti ſe aliquid ignoraſſe. reſ.55. num.6

3 Forma à lege tradita deficiente corruit actus. reſ.532. nu.1

Dat eſſe rei atque illius perfectionem nu.2

Nihil addi, vel detrahi poteſt formæ, nu.3

Paria ſunt agi contra legem, vel non ſeruari formam, numero 4

Omnis forma cenſetur data propter publicam vtilitatem numero 6

3 Forma c. fin. de electione lib. 6. ſeruanda eſt non ſolum in electione, ſed etiam in præſentatione, ſed non eſt de eſſentia. reſ.371. nu.5

3 Forma indignationem Petri, & Pauli, in ſcriptis apponi conſueta quid operetur. reſ. 380.num.1.

Contra contrauenientes importat pœnam arbitrariam, n.2

Quod procedit ſi de facto contrauenerint, non autem de iure, num.3

Forma non ſeruata actus redditur nullus. reſ. 531. nu.4

3 Formam inducit Ablatiuum abſolutum reſ.510.nu.2

Nulla cauſa excuſat ab obſeruatione formæ nu. 3.

3 Forma vbi non poteſt præciſè adimpleri tunc illa remittitur. reſ. 480.nu.1

Quando conſtitutio inducit nouam formam, & illa de facto non poteſt obſeruari ſufficit quod actus fiat eo modo, quo prius poterat nu.2

3 Fornicaria coniunctio non ſignificat coniunctionem ſpiritualem Chriſti cum eccleſia. reſ. 33. num. 1

Per Fornicatio, & adulterium peiora ſunt quam plures ducere vxores. reſ.33.num.5

per Fornicationes, & adulteria iterata non contrahitur bigamia. reſ.33.nu.2

Nec dicitur bigamus habens plures concubinas, nu. 3

Nec qui contraxit cum vnica, & Virgine, & concubinam habeat, num 4

3 Fratres mendicantes, & poſſidentes ſtabilia contra ſtatuta ordinis collectas tenentur ſoluere. reſ. 133. nu. 8

3 Fraudem faciens extraordinariè puniri debet. reſolut. 574 numero 13

3 Fraus magis præſumitur, dum cautela maiora adhibetur reſ.499.nu.8

3 Fructus accedunt fundo, & tanquam acceſſorij fundi naturam ſequuntur. reſ.572. num.2

3 Fructus amiſſos ob non factam fidei profeſſionem Papa ſolet condonare, & non ordinarius. reſ. 193.nu.3

3 Forma remittendi num.4

3 Fructus beneficij dicuntur propriè qui in abſentia percipi poſſunt. reſ.90.num.5

3 Fructus dicuntur illi, qui ſuperſunt ſupportatis oneribus. reſ. 584.num.6

3 Fructus non dicitur quod datur pro ſeruitio, nu.7

In condemnatione fructuum perceptorum non veniunt diſtributiones quotidianæ num.8

3 Fructus ne debeant reſtitui ſufficit, quod abſit mala fides. reſ. 583. num.2

Sufficit bona fides, & color detinendi ab initio, nu.5

3 Fugitiuus is dicitur qui ſine ſuperioris licẽtia etiam retento habitu vagatur, vel ſe celat ab ipſo ſuperiore ne videatur reſ. 14. num.4

3 Fundans eccleſiam, ſi donat ei ſtabilia cenſetur donare pro dote. reſ. 342.num.3

3 Fundator beneficij quando nominat extraneum non intelligitur priuatiuè ad hæredes. reſ.230.num.9

3 Fundator eccleſiæ pauper poteſt licitè ab eccleſia alimenta exigere. reſ.367.num.3

3 Fundator quando dicit, quod præſentetur ſacerdos, non eſt expectandus annus, ſed requiritur, quod actu ſit ſacerdos. reſ.307. num.4

3 Fur ſceleſtiſſimus calicem furatus, in quo Sãctiſſimum Sacramentum aderat in loco eccleſiæ ſuſpenſus, ſciſſus etiam fuit propter contrectationem tactam Sacramenti Eucharistiæ. reſ. 409. nu.2

4 Facilitas pęnæ corporalis euitandę ſubminiſtrat confidentiam, & audaciam ad delicta patrandum. reſolutio 117. numero 4

4 Falſificatio inſtrumenti à quo præſumatur facta. reſolutio 20. num. 3.

4 Famulus, qui actu non ſeruit domino ſuo illius priuilegijs non gaudet. reſ.500.nu.2

4 Fauor Eccleſiæ præualet fauori publico cuiuslibet Reipublic, & Ciuitatis. reſ.21.nu.6

4 Feudum per clericatum ammittitur. reſ.174.nu.1

4 Fęminę profeſſionem emittentes hac conditione, vt in domo proprio remaneant ad clauſuram non tenentur. reſol. 188.num.4

4 Fœminæ, quæ non ſunt verè moniales non tenentur ad clauſuram. reſ. 188. nu.5

4 Filius exeredatus ex cauſis quatordecim, & ex ſimilibus illis. reſ.193.nu.10

4 Filius exheredatus, an ſepelliri poſſit in ſepultura patris. reſ 293. nu.5.

4 Filius licet habeat ſepulchrum matris, ſepellitur tamen in illo patris. reſ.293.nu.6

4 Filius adoptiuus vbi ſepelliendus. reſ.293.nu.13.

4 Filius impubes, an cum tutoris authoritate ſibi ſepulturam eligere poſſit. reſ. 293. nu.36

4 Filius

Digitized by Google

4 Filius familias poteſt ad pias cauſas teſtari de alia aduentitio. reſ.79.nu.5
4 Filius non poteſt canere in Eccleſia in qua pater habuit, vel habet beneficium, ſi ratione mercedis ageretur. reſol. 371. nu.1.& 2
4 Filius poteſt retinere beneficium de quo pater non ceperat poſſeſſionem. reſ.372. nu.3
4 Filius retinet beneficium in Eccleſia, in qua pater fuit Cappellanus amouibilis. reſ. 373. num.1
4 Filius repreſentat incontinentiam patris. reſ.374.nu.2
4 Filius præſumitur eſſe ſimilis patri. reſ.374.nu.3
4 Fidem frangenti; fides ſtangatur eidem. reſ.411.nu.3
4 Filij an peccent abſque parentum voluntate matrimonium contrahendo. reſ.412.num.2
4 Filia nubens ſine conſenſus patris, an ſit ſucceſſione priuanda. reſ. 414 nu. 3
4 Filius non admittitur ad beneficiũ paternum. reſ. 135. n.5
4 Fori priuilegium habens, an citatus debeat comparere. reſ.165. nu.7
4 Forma Bullæ Pij V. requirens concurſum in collatione parrochialium omitti non poteſt per Epiſcopum. reſ.75. numero 2
4 Forma omitti non poteſt. reſ.71.num.6
4 Forma dat eſſe rei. reſ.89. nu.5
4 Forma concedendi facultatem pro nouitijs ad regularem habitum ex decreto Clem. VIII. reponitur. reſ. 761. n.1
4 Forma electionis de qua in cap. quia propter de elect. eſt de eſſentia, aliter corruit electio. reſ.28.nu.1.& 3
4 Forma eſt præciſè ſeruanda, & ad vnguem debet in executionem poni. reſ.28. num.2
4 Forma ſubſtantialis mutata res dicitur diuerſa, & non eadem. ibidem.
4 Forma confirmationis electionis, quæ ſit. reſ.50. nu.4
4 Forma præſtandi iuramentum præſcripta in cap. vt circa eſt obſeruanda. reſ.51. num.2
4 Forma d. cap. vt circa eſt ſeruanda ab eo, qui contra certam perſonam, ne ab alijs eligatur antequam fiat electio appellauerit ad Sedem Apoſtolicam. ibid.nu.3
4 Forma ad vnguem eſt ſeruanda. reſ.557.nu.4
4 Forma dat eſſe rei ibidem. nu.5
4 Frater maior, an poſſit eligere ſepulturam pro minore. reſ.293.nu.37
4 Fructuum diminutio eſt cauſa neceſſaria ſuppreſſionis. reſol.533.nu.2
4 Fructuum diminutio, quomodo articulanda. ibid.nu.3
4 Fructuum diminutio eſt plene probanda. reſ.534.nu.2
4 Fructus, damna, & intereſſe ex cauſa attentatorum veniunt reſarcienda. reſ.1. num.6
4 Fructuum nomine, quid veniat. reſ. 146.n.1 & 3 & in quibus fructus conſiſtant. nu.6. & qualiter differant ab obuentionibus. nu.7
4 Fructus vacantis beneficij cuius ſunt. reſ.168.nu.3
4 Fruſtra impetraretur priuilegium exemptionis ſi loca non eſſent in diœceſi. reſ.109. nu.2
4 Fundator iuris patronatus, an poſſit quamcunque apponere conditionem in fundatione. reſ. 463. nu. 1.& 2
4 Funeralia ſpectant ad parochum, quando defunctus non eligit ſepulturam. reſ. 300. nu.1
4 Funeralium appellatione, quæ veniant. reſ.300. nu.2
4 Funeralia Parochiali Eccleſiæ debentur non autem Cappellano Oratorij priuati. reſ.300. nu.4
4 Furtum committere dicitur, qui retinet rem alienam, & non reſtituit. reſ.147.nu.3

G

3 GAbella licet debeatur ratione bonorum tamen principalis debitor eſt perſona. reſ.129.nu.4
Vbi perſona non eſt, non adeſt gebella vel collecta nu 5
3 Gabella requiritur quod ſit impoſita à Principe reſ.135.n.1
Inferior imponens gabellam tenetur pœna centum aureorum num.2
Quando altercatur an gabella ſit ſoluenda inſpicitur conſuetudo num.4
Non debet ſolui vltra antiquam conſuetudinem nu. 5
Debet eſſe æqua inter omnes perſonas nu.9
Exigentes vltra id quod debet exigi tenentur ad duplum, & perſeuerando doloſè puniuntur capitaliter tanquam fures num.10
Quoad forenſes gabellæ ſunt extorſiones nu.11
Fraudantes gabellam iuſtam peccant num. 12
3 Gabellas, & collectas ab eccleſiaſticis exigentes quomodo puniantur. reſ.136.nu.1
3 Gabellæ, & collectæ, quibus eccleſiaſtici grauari non poſſunt remiſſiuè num.3
3 Gloſſa in c. eos de tempor. ordin. lib. 6. declaratur reſol. 318. num.7
3 Graduatus præfertur non graduato reſol.271.nn.5
3 Gradus computari debet ex illo iure, à quo procedit diſpoſitio. reſ. 508.nu.2
Ad cognoſcendam proximitatem computatio eſt facienda ſecundum ius canonicum in matrimonijs, ſecus in reliquis diſpoſitionibus, & ſucceſſionibus, & retractibus, etiam in terris Eccleſiæ num.3
3 Gratia dicitur gratis data. reſ.435.nu.1
Dicitur ante, & poſt executionem nu.2
3 Gratioſè dicitur aliquid fieri, quando fit mera liberalitate num.3
Specialis quæ conceditur alicui ſuper certo delicto nu.4
3 Generalis, quæ fit a Principe in lætia generali nu. 5
3 Generalis appellatur decretum gratioſum nu.6
Redditur nulla ſurreptione, vel obreptione nu.7
3 Gratia de beneficio vacaturo non extenditur ad beneficium de nouo creatum reſ.226.num.1
3 Gratia etiam re integra non expirat morte concedentis. reſol.434.num.2
3 Gratia eſt nulla non expreſſo vero beneficij valore. reſol. 479.nu.1
3 Gratia falſi exprimentis ſurreptitia eſt non expreſſo vero beneficij valore. reſ.347.num.1
3 Gratia in beneficalibus titulum præſtat reſ. 270. nu.3
3 Gratia quomodo retrotrahatur per Clauſulam ex nunc prout ex tunc. reſ 106.nu.8
3 Gratia, vt dicatur perſonalis quilibet reſpectus perſonalis ſufficit. reſ.528.num.3
3 Gratiam meliorem facit prioritas temporis reſ.276. nu.5
3 Gratia in beneficialibus titulum præſtat num.7
3 Grauitas, & numerus doctorum non faciunt communem opinionem, ſed difficultatis reſolutiones vnius Doctoris reſ.113.num.20
3 Cuius opinio melius, & rationabilius ſcribentis inhærere debemus num.21
4 Generales, & Prouinciales, cœteriſque iuriſdictione quaſi Epiſcopale gaudentes triginta annorum ætatem habere debent. reſ 56.nu.1
4 Grauantes bona patrimonialia clericorum incidunt in excommunicationem Bullæ Cœnæ. reſ.93. nu.2
4 Gradutij lapſus redarguitur. reſ.114.num.3
4 Gratia vbi eſt venalis, facilè deuenitur ad culpas. reſ. 120. numero 3
4 Gratia principis non intelligitur cum præiuditio tertij. reſ.160.num.3
4 Gratia erectionis de ſui natura eſt præiudicialis. reſ. 276. numero 6
4 Gratificationi locus eſt, vbi duo fuerint præſentati cum æqualibus ſuffragijs. reſ.400 num. 5.& 8
4 Gratia facta non expirat morte concedentis. reſ.525. n.2
4 Gratia quando cenſetur facta, vel facienda, ibid. nu. 3

H

3 HAbitantes in vicis finguntur habitare in ciuitate reſ. 208.num.6
3 Habitus clericalis debet eſſe honeſtus reſ. 496. nu.4
Quæ concurrere debeant vt dicatur habitus clericalis. nu. 5.6.7.8 9
3 Hæredes vnius patroni habet vocem vnius tantum in præſentatione beneficij, qui ex concordia præſtare poterunt alternis vicibus reſ.587. nu.2
3 Hæredi inſtituto vt presbyter efficiatur, dato ei ſubſtituto in caſu contrarij, an poſſit ſtatui terminus ad ſuſcipiendum presbyteratum. reſ.562. num.2.
3 Hæreditas iacent clerici non poteſt collectari reſ.129. numero 2.

Reptæ-

Digitized by Google

Index Rerum Notabilium.

Repræſentat ipſum clericum, & non hęredem futurum nu. 3. & num. 6
3 Heremitæ tunc dicuntur perſonæ Eccleſiaſticæ, & collectari non poſſunt quando murant habitum regulariter viuunt, & ſe ſubiiciunt alicui ſuperiori. reſ. 128. nu. 3
3 Hæres conductoris poteſt cogi ad perſeuerandum in locatione. reſ. 534. num. 1
3 Hæreſis eſt error in intellectu hominis Chriſtiani fidei Catholicæ contrarius in toto, vel in parte cum pertinacia. reſ. 495. num. 1
3 Hæreticales actus faciens ſi non habet errorem in intellectu non eſt hæreticus in foro interiori, ſed ſolum in foro exteriori. reſ. 495. num. 3
3 Hæretici propter crimen hæreſis non gaudent immunitate eccleſiaſtica. reſ. 489. nu. 2
Impetratio beneficiorum, vel dignitatum facta ab hæretico eſt nulla num. 3
3 Hæreticus debet eſſe baptizatus, & inſtructus in fide catholica aliàs non poſſet dici hæreticus. reſ. 495. nu. 2
3 Hæreticus dicitur qui vni, vel alteri fidei articulo contradicit. reſ. 11. num. 2
3 Hæreticus eſt qui negat decimas ſoluēdas eſſe reſ. 515. n. 2
In crimine hæreſis proceditur ſummariè. reſ. 218. nu. 3
3 Hieroſolymitani poſt profeſſionem ſunt verè religioſi. reſ. 426. num. 1
Tenentur ſeruare ſtatuta ſui ordinis nu. 2
Et quicquid acquirunt acquirunt religioni nu. 3
In vltima voluntate non diſponunt, nec de mobilibus, nec de immobilibus abſque licentia Magiſtri, vel Capituli n. 6
3 Hieroſolymitani religioſorum appellatione veniunt, qui gaudent priuilegio religioſorum. reſ. 325. n. 1. 3
3 Hieroſolymitani ſunt verè religioſi, & gaudent priuilegio fori reſ. 357. nu. 2. 3
De ordine ſunt clericali, & extra legem matrimonij nu. 3
Profitentur tria vota ſubſtantialia nu. 5.
Quicquid acquirunt religioni acquirunt quoad proprietatem ſibi verò quoad vſumfructum nu. 6
Non poſſunt diſponere in vltima voluntate nu. 7
Statutum loquens de religioſis illos comprehendit n. 8
Non tenentur equites ſoluere gabellas, & collectas nu. 9
Excommunicantur inſerentes manus in iſtos equites numero 10
Non poſſunt ſuccedere in feudo n. 11
3 Homicida dum eſt irregularis nec ad ordines promoueri poteſt, nec beneficium obtinere debet reſ. 314. num. 6. vide num. 7
3 Homicida qui ex propoſito interemit aliquem non gaudet immunitate Eccleſiæ reſ. 577. num. 8. & vide de veritate num. 18. 19
3 Homicidium committens propè aliquam Eccleſiam, & confugiens ad aliam diſtantem gaudet immunitate Eccleſiæ. reſ. 585. nu. 2
3 Homicidium in Eccleſia abſque ſanguinis effuſione polluit Eccleſiam propter iniuriam, & debet reconciliari reſ. 258. num. 5
3 Homicidium voluntarium quando dicatur ad hoc vt contrahatur irregularitas indiſpenſabilis reſ. 266. nu. 1. 4
Caſuale quotuplex nu. 2
Moderamen inculpatæ tutelæ quid operatur nu. 3
In dubio præſumitur animus percutiendi nu. 5
Honorem proprium, & conſanguineum tueri debemus. reſ. 64. num. 5
3 Honoris cauſa hominē occidens non punitur, nam comparatur furioſo, cui omnes parcere tenentur reſ. 64. nu. 4
3 Honoris cauſa multa permittuntur reſ. 48. nu. 1
Ad decus, & libertatem nati ſumus nu. 2
3 Honor, & dignitas apud mortales ęſtimari debet reſ. 64. n. 2
3 Honores conſequi non poteſt qui obligatus eſt ad ratiocinia reſ. 542. nu. 6. vide nu. 7
3 Hora canonica ſine interruptione recitanda. reſ. 536. nu. 1
Interruptio licita eſt ſi impedimentum neceſſarium interueniat num. 2
Si impedimentum ſit neceſſarium, & longa interruptio officium ab initio eſt incohandum nu. 3
3 Hoſpitale gaudet priuilegijs Eccleſiarum, quando fundatum eſt authoritate Epiſcopi reſ. 126. nu. 2
Dicitur etiam religioſum quando habet annexam Eccleſiam, vel exercentur iura epiſcopalia nu. 3
Fuiſſe fundatum authoritate Epiſcopi præſumitur ex ſignis numero 4
Viſitari poteſt ab epiſcopo poſt mortem fundatoris, quando non eſt religioſum nu. 5
3 Hoſpitale non venit appellatione beneficij reſ. 197. nu. 1
Etiam ſi Epiſcopi authoritate ſit fundatum, & in eo miſſæ celebrentur, & in titulum beneficij conferatur cum ſit ad nutum amouibile nu. 2. 3
Limita quando hoſpitale confertur in perpetuum ad vitam titularis tunc enim dicitur beneficium eccleſiaſticum. numero 4. & 5
Quod declaratur d. nu. 4
Et vbi eſſet acceſſoriè vnitum beneficio eccleſiaſtico nu. 6
In materia fauorabili, ſecus in pœnali diſpoſitione nu. 7. 8. 9
3 Hoſpitalia quęlibet ſubdita ſunt epiſcopis quoad viſitationem, & executionem voluntatis fundatoris. reſ. 126. n. 6
Collectantur nu. 7
Non tenentur ad gabellas etiam ſi vendant nu. 8
3 Hypotheca, & conſtitutum in contractu cenſus non ſunt pro principali, ſed tantum pro ſolutione cenſus reſ. 95. n. 3
4 Habēs iuris reſiſtentiam non eſt in poſſeſſione defendendus. reſ. 508. nu. 1. & 2
4 Habens votum caſtitatis, & religionis, vel non contrahendi matrimonium ſi velit contrahere cum conſanguinea debet exprimere impediendum conſanguinitatis, & voti. reſ. 534. nu. 2
4 Habens intentionem fundatam manutenendus eſt in poſſeſſione priuilegij. reſol. 507. num. 1
4 Habens dumtaxat honoris veſtigia priſtinæ dignitatis, iudex Sinodalis conſtitui nequit reſ. 125. nu. 2
4 Habens iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem dicitur diœceſanus. reſ. 130. num. 3
4 Habilitas perſonæ eſt incipienda à Iudice in principio iudicij. reſ. 35. nu. 2
4 Habitatio quæ requiratur, vt quis de aliqua parochia efficiatur. reſ. 291. nu. 1
4 Habitus puellæ, quæ educatur in monaſterio, qualis eſſe debeat. reſ. 203. nu. 3
4 Habilitas præſentati debet eſſe tempore præſentationis. reſ. 230. nu. 8
4 Habitus clericalis conſiſtit in duobus in veſte ſcilicet, & tonſura. reſ. 132. nu. 1
4 Habitus honeſtus dicitur conueniens clericis. reſ. 233. n. 3
4 Habitus & exiſtimatus pro Sacerdote, cum verè non ſit, an validè abſoluat. reſ. 312. nu. 4
4 Homicidij cauſam dans homicidium facere videtur. reſol. 143. num. 1
4 Hoſpitalia eatenus dicuntur exempta quatenus expreſsè ſint ſub protectione Regis. reſ. 161. nu. 1
4 Hæres an poſſit cum conſenſu Epiſcopi mutare conditiones appoſitas à fundatore ob cultum diuinum. reſ. 277. n. 1
4 Hæres in dubio quà minus grauatus cenſetur. reſ. 97. n. 2
4 Hypotecari nō poteſt, quod alienari perhibetur. reſ. 88. n. 8
4 Homicidium commiſſum à marito in perſonam vxoris, an cenſeatur ex iuſta cauſa. reſ. 23. nu. 3
4 Horologio parochiæ ſtandum eſt, vt ſciatur, quando incipit media nox. reſ. 384. num. 2. & quid ſi in loco non adeſt horologium. nu. 3
4 Hoſpitalia vnde ſit dicta. reſ. 496. num. 4

I

3 IAſon. doctrina in l. doli clauſula n. 3. ff. de verborum obligationibus declaratur reſ. 360. nu. 5
3 Idoneus dicitur ille, de cuius qualitatibus epiſcopus eſt melius informatus reſ. 521. nu. 1
3 Præferri debet is, qui eſt magis vtilis eccleſiæ, & habitat in loco beneficij, & poteſt reſidere n. 2
3 Ignorantia craſſa non excuſat maximè ad obtinendum beneficium, & in dubio tutior via eſt eligenda. reſol. 448. numero 6
3 Ignorantia iuris dubij, & ambigui excuſat reſ. 482. nu. 4
3 Ignorantia iuris non excuſat, niſi ex probabilibus coniecturis conſtet de ignorantia reſ. 55. nu. 5

Secus

Index Rerum Notabilium:

Secus in foro pœnitentiali nu. 6
3 Ignorantia iuris vniuerſalis neminem excuſat, quoniam quilibet iura ſcire tenetur cum peritos conſulere debeat, reſ. 195.nu.1.3
Poſt lapſum duorum menſium à die publicationis ſtatuta etiam ignorantes ligaor, nu.2
Ignorantia iuris excuſat vbi requiritur dolus nu.4
Ex quo excuſatur etiam à mortali, & à reſtitutione nu. 5.6
3 Illud habere qui dicitur, ad quod habet actionem reſ. 319. numero 3
3 Immunitas conceſſa ratione alicuius cauſæ durat ſolum durante cauſa. reſ.309. nu.8
3 Immunitas eccleſiæ extenditur etiam ad atrium. reſ. 557. numero 4
Immunitate an gaudeat adhærens muro Eccleſiæ in exteriori. reſ.560. nu.a
3 Immunitate eccleſiaſtica gaudent delinquẽtes.reſ.489.n.1
Hæretici non gaodent, nu.2
3 Immunitate eccleſiæ non gaudent crimina magna,& atrocia committentes. reſ. 577. nu.3
Falſarij, nec committentes læſæ maieſtatis crimen, nec ſodomitæ oon gaudent immunitate num. 5.6. 7.9.& vide numero 17
Nec homicida, qui ex propoſito interemit aliquem nu.8.& 18.& vide nu.19. de veritate.
Nec famoſi latrones nu. 10
Et qui dicantur ou. 11. & ſeq.
Omnes gaudent immunitate eccleſiæ, ſed excipiuntur nonnulli caſus nu. 14. vide nu.15
3 Impedunentum legitimum excuſat à contumacia, reſ.a14. numero 1
3 Impedito legitimè oon currunt tempora à iure, vel ab homine ſtatuta reſ.a
Iuſtum æqoiparatur impoſſibili nu.3
3 Impeditus comparere non dicitur contumax nu.4
3 Impedimeotum non dicitur iuſtum, quod ex propria culpa procedit. reſ. 480. nu.5
3 Impetrans collegam iudicij, coram quo lis cępta eſt, etiam litis pendentiam oarrare debet. reſ. 438. nu. 4
3 Impetrans reſcriptum iuſtitiæ narrando litem calumnioſam, eſt ſurreptitium num.7
3 Impetrans narrans alternatinè ſufficit verificari alterum, reſ. 99.nu.2. reſ.110.ou.a
3 Impetratio beneficiorum, vel dignitatum facta ab hæretico eſt nulla. reſ.489. nu.3
3 In impetratione iuris patronatus non ſufficit tacitus patronorum conſenſus reſ.149. nu.10
3 Incertitudo de iure Canonico venit certificanda arbitrio boni viri, & quando id procedat. reſ. 156. num.6
3 Incontinenti dicitur fieri quod fit ex interuallo quando ab initio conuentum eſt, vt illud fieret. reſ. 499. nu.7
3 Indultum de lucrandis fructibus in abſentia non extenditur ad diſtributiones. reſ.90.nu. 14
Et indultum de lucrandis diſtributionibus in abſentia capit conſiſtentes in pecunia, oon quæ conſiſtunt in pane, & vino, ſecus ſi omoes conſiſtunt in pane, & vino, num. 15.16
3 Indultum, quod quis lucretur fructus in abſentia diſtributiones non comprehendit, & quatenus comprehenderet lucrabitur illas tantum quę ſunt in pecunia non autem quę in pane, & vino. reſ.194.nu.5.6
3 Indumenta Pootificalia non ſunt de ſubſtantia ſynodi.reſ. 443. num.7
3 Infamia Canonica aboletur per pœnitentiam, vel purgationem. reſ.485. nu.4
3 Infamia facti tollitur per factum contrarium nu.5
3 Infamia iuris tollitur abolitione criminis nu.6
3 Iofamia patris de iure non nocet filio, quia pœna patris non tranſit ad filium. reſ.487. num.6
Et quando noceat vide nu.8
3 Infamiæ criminis Apoſtaſiæ. reſ. 12. nu.5
3 Infamis à teſtimonio repellitur, & non facit indicium, quia allegat turpitudinem ſuam. reſ. 63.nu. a
3 Inferior cenſetur iuriſdictionem præſcribere cumulatiuè, non autem priuatiuè ad ſuperiorem, vnde in caſu oegligentiæ Epiſcopus exercere poteſt. reſ. 230.nu.7
3 Infeudatio de nouo facta in conſanguineos præſumitur facta in fraudem. reſ.160.nu.3
3 Infinitas eſt euitanda. reſ.460.nu.3
3 Inhibitio operatur, vt omnia remanere debeant in eodem ſtatu,in quo erant tempore emanatæ inhibitionis. reſ. 504 numero 1
3 Inhibitus ne ędificet oon eſt inhibitus ne reficiat nu. 3
3 Inimicus ſemel, ſemper prẹſumitur inimicus niſi ſit ſequuta reconciliatio reſ. 69. oum.5
3 Initium delicti ſpectatur, vt ſciatur ad quem pertineat punitio. reſ.529. nu.3
Attenditur tempus commiſſi delicti nu. 2
3 In natalibus ſpectatur initium nu. 4
3 In ſtatuto pęnali eſt ponderandum initium temerariæ abſentiæ, ſi ſtatutum imponat pœnam ſe abſentanti per quindecim dies, & poſt illud tempus non reſidet per alios quindecim dies non incurrit pœnam nu. 5
3 Iniuria facta vxori cenſetur facta viro, reſ. 580. nu.7
3 Iniuriam contra proprium honorem illatam licet vnicuique propulſare. reſ. 64.num.1
3 Iniuriam Deo illatam per Blaſphemiam ex iuramento per membra Dei cum ſpecies ſit hæreſis, officiales eccleſiaſtici, & ſæculares remittere nequeunt. reſ. 45.nu.7
3 Innouatio Canonum à concilio eſt. reſ. 452.nu. 7
3 Inopia extrema dicitur quando quis non habet alium ſibi de iure obligatum alimenta præſtanda. reſolutio 280. numero 4
3 Inquiſitor hæreticæ prauitatis poteſt agere contra ſacerdotes neſanos, qui mulieres in ſacris confeſſionibus ad illicita prouocant. reſ.69.nu.2
3 Inquiſitores hæreticæ prauitatis habentur, vt præſentes in omnibus ſuis beneficijs, reſ.390. nu.1
Lucrantur diſtributiones quotidianas etiam ſi ſint abſentes numero 2
De quo extat Bulla Innocentij Octaui nu. 3
3 Inſordeſcens in excommonicatione pro quauis cauſa lata de hæreſi ſuſpectus reputatur. reſ. 215.ou.1
Hæreticus reputatur, & vt hæreticus debet condemnari numero a
3 Inſtitutio reſpicit principaliter perſonam præſentati. reſ. 371.num.6
3 Inſtrumenti tenorem ſcire præſumitur quando penes ſe quis habet. reſ. 373. nu. 4
3 Inſtrumentum cenſus vitalitij requirit certum corpus,aliàs reſcinditur. reſ.92.nu.1.2.3
3 Inſtrumentum inueſtituræ, vbi penes hæredem inuenitur illius ſcientia probata dicitur. reſ. 373.nu.2
3 Intellectus §. 1. in authent. de alienat. & emphyteuſi. reſ. 152. num.3
3 Interdicti tempore celebrari non debet in cappellis, ſicut in Eccleſia. reſ.530. nu.3
3 Interpretatio io pœnis benignor eſt facienda. reſolut. 574. numero 14
3 Interpretatio verborum non debet tantum poſſe, vt voluntatem teſtantis proſternat. reſ. 503. nu. 2.4
Intratura quomodo appelletur reſ.158.n.3.4
Non eſt de ſubſtantia contractus emphyteuſis nu. 3
3 Intruſus in beneficio reſeruato condemnatur ad fructus à die intruſionis. reſ.382.nu.6
3 Intruſus tenetur ad fructus perceptos ante litem moram, reſ. 383. ou.4
3 Inuentarium quando fit,neceſſaria eſt citatio per edictum. reſ. 96.num. 12
3 Ioueſtitor feudi admittitur in cauſa feudi ad informationem tantum. reſ. 122.nu.6
3 Ioueſtitura non probat dominium niſi aliunde conſtet. reſ. 91. num.4
3 Irregularis an ſit celebrans ante reconciliationem in Eccleſia polluta. reſ.262. nu.5
Celebrans in loco interdicto fit irregularis nu. 6
3 Irregularis an ſit celebrans in loco, io quo ſuperior expreſsè interdixit, ne ſacra fierent. reſ.262.nu.9
3 Irregularis oon debet ad officium promoueri. reſ.314nu.2
3 Irregularis eſt patiens morbum caducum. reſ.538. nu.1

Etiam

Index Rerum Notabilium.

Etiam ſi ſemel ceciderit. num. 2

3 Irregularitatem committit ordinatus contra formam Cõcil. Trid. ſeſſ. 23. c. 2. & redditur inhabilis ad beneficia. reſol. 448. num. 5

3 Is dicitur facere, qui iubet aliquid facere. reſ 65. nu. 3

3 Iudæis eſt licitum reædificare ſinagogas combuſtas, vel in totum deſtructas abſque licentia Epiſcopi, ſi remaneat ſolum Area. reſ. 484. nu. 4

3 Iudex debet conſiderare damnum quod contingere poteſt venditori. reſ. 414. nu. 18

3 Iudex debet reſeruare iura legitimi contradictoris, quando datur poſſeſſio abſque citatione. reſ. 582. nu. 6

3 Iudex eccleſiaſticus annullat contractum propter vitium vſuræ, ſimoniæ, vel aliud ſimile, præſtita abſolutione à iuramento. reſ. 252. nu. 7

3 Iudex eccleſ. cognoſcit de crimine periurij. reſ. 252. num. 1

3 Iudex iniuſtè excommunicans, qua pœna puniatur. reſol. 176. num. 1

Et quando excuſetur. nu. 4. & ſeqq.

Pragmatica diſponens quod iudex non interueniat in cauſa, in qua coniunctus doctor eſt aduocatus vſque ad quartum gradum intelligitur de gradus computatione ſecundum ius ciuile. reſ. 508. nu. 1

3 Iudex laicus non poteſt cognoſcere de cauſis clericorum directè, vel indirectè, nec in actione perſonali, nec reali, ſiue incidenter, ſiue per viam exceptionis. reſ. 493. nu. 2

3 Iudex licet poſſit de cauſa ciuili cõiugatorum clericorum cognoſcere, illos in carcerem detrudere non poteſt. reſ. 113. nu. 17

3 Iudex ne in periurium incidat, quod iurauit ſeruare tenetur, & ita pœnam à lege ſtatutam minorare non poteſt. reſ. 193. nu. 2

3 Iudex omittens cauſam excommunicationis in ſententia non incurrit pœnas, de quibus in c. 1. de ſent. excommun. in 6. reſ. 177. nu. 4

3 Iudex poteſt compellere maritum ad dandum conſẽſum, ſeu licentiam vxori ad faciendum omne illud quod ſine eius licentia non poteſt facere, aliàs ſolus iudex hoc præſtare poteſt. reſ. 524. nu. 2

3 Iudex poteſt de conſuetudine notoria in camera ſe informare extraiudicialiter. reſ. 486. nu. 2

Seruare debet ordinem narratorum. nu. 8

3 Iudex poteſt expectare reum contumacem etiam contradicente actore. reſ. 522. nu. 3

3 Iudex quando non iuſtificata reſeruatione nulliter procedat. reſ. 104. nu. 15

3 Iudex ſæcularis eſt iudex competens periurij. reſ. 225. nu. 3

Et quando agitur de compellendo recipientem turpe iuramentum, & quando agitur de obſeruantia iuramenti. nu. 4

3 Iudex ſæcularis poteſt punire laicos periuros. reſ. 252. nu. 2

Poteſt cogere laicum, cui turpiter eſt iuratum, vt remittat iuramentum. nu. 3

Poteſt cogere laicum ad obſeruantiam iuramenti liciti numero 4

3 Iudex temporalis poteſt punire periurium. reſ. 240. nu. 5

3 Iudex tempus non præfixum, & determinatum à iure poteſt ad eius arbitrium limitare, & ampliare. reſ. 29. nu. 3

Et tempus indefinitum ſtabilire accedendi ad locum in quo ſolui debet. nu. 4

Et tempus ſtatuendum condemnato. nu. 5

Et electionis mancipiorum. nu. 6

3 Iudices ordinarij, ſeu delegati Epiſcoporum veniunt appellatione famulorum. reſ. 182. nu. 3

3 Iudici aſſerenti vidiſſe proceſſum creditur. reſ. 573. num. 4. contra num. 8

3 Iudex maximam habet præſumptionem pro ſe. nu. 5

3 Iudici creditur in his, quę coram eo geſta ſunt, & cauſæ cognitionem adhibuiſſe in decreto. nu. 6. 7. contra nu. 9

Vbi adducuntur ſimilia.

3 Iudici non creditur in his, quæ redarguunt eius ſententiam nullam. nu. 10. Intellige. nu. 11

3 Iudici laico non creditur aſſerenti cepiſſe clericum abſque habitu, & tonſura. reſ. 496. nu. 10

3 Iudicium humanum fertur circa certa, & non circa occulta. reſ. 510. nu. 5

3 Iunior habens maiorem dignitatem, debet vocare potius, quam ſenior. reſ. 273. nu. 4

3 Iura loquentia de caſu vero extenduntur ad caſum fictum. reſ. 129. nu. 7

3 Iuriſdictio conceſſa alicui non intelligitur dempta concedenti. reſ. 9. nu. 5. & 6. & nu. 7

Vbi declaratur per Concil. Trid.

3 Iuriſdictio conceſſa inferiori non cenſetur adempta maiori, & ſuperiori. reſ. 230. nu. 1

3 Iuriſdictio delegati conturbata per quem defendenda eſt. reſ. 231. n. 17

3 Iuriſdictio Eccleſiaſtica reputatur vt mater. reſ. 578. nu. 8

3 Iuriſdictio Epiſcopi in regulares quæ, & quibus caſibus. reſol. 269. per totam.

3 Iuriſdictio mortuo delegante re integra expirat, & proceſſus poſtea factus eſt ipſo iure nullus. reſ. 375. nu. 6

3 Iuriſdictio quæ ſpectat in ſolidum primogenito non videtur communicata alijs fratribus, quamuis ſimul cum eo alij fratres exercuerint, quæ præſumitur feciſſe iura familiaritatis. reſ. 514. nu. 3

3 Iuriſdictio voluntaria competens iure ſpeciali non poteſt exerceri extra territorium. reſ. 233. num. 3. contra nu. 6. & declara. nu. 7

3 Iuriſdictionalia regulariter tranſeat ad capitulum. reſ. 445. num. 5

3 Iuriſdictione conditionali non impleta, an, & quando proceſſus ſit nullus. reſ. 98. nu. 8

4 Iuriſdictioni Caſtri ſubiecta ſunt, quæ ſunt intra eius fines, non tamen de eius vtili Dominio. reſ. 478. nu. 2

3 Iuriſdictionem licet defendere pœnali iudicio. reſ. 231. n. 1

3 Iuriſdictionem præſcribere cenſetur inferior cumulatiuè, non autem priuatiuè ad ſuperiorem, vnde in caſu neglĩgentiæ Epiſcopus exercere poteſt. reſ. 230. nu. 7

3 Iuriſdictionis exercitium non competit delegato, niſi à tẽpore, quo eidem præſentantur literæ ſuperioris. reſol. 375. num. 2

3 Ius accreſcendi habet locum in ſummis legatis ſub nomine collectiuo. reſ. 564. nu. 2

4 Ius conſiderat quod principaliter fit, non conſequutiuè. reſ. 75. nu. 3

3 Ius in beneficio acquiritur ex ſola canonica inſtitutione. reſ. 78. nu. 1

Non eſt firmum ius ex ſola inſtitutione, ſed debet capi poſſeſſio. nu. 2

3 Ius in beneficio facilius reaſſumitur, quod prius habebat, quando de nouo acquiratur. reſ. 400. nu. 7

3 Ius capiendi poſſeſſionem nomine cameræ eſt perſonale. reſ. 518. nu. 8

3 Ius in re, & ius ad rem datur. reſ. 370. nu. 1

3 Ius in re difficilius tollitur in beneficijs, quam ius ad rem. num. 2

Per acceptationem beneficij acquiritur ius in re. nu. 3

Electio tribuit ius ad rem. num. 4

3 Ius in re acquiritur in ſpiritualibus de ſolo titulo etiam abſque traditione. reſ. 531. nu. 6. & ponitur ratio. nu. 7

3 Ius ſemel extinctum in beneficio non ſuſcitatur abſque noua collatione. reſ. 400. nu. 1

3 Iuſpatronatus competit hæredibus in ſtirpes reſ 587. nu. 1

Quando donatur familiæ, tunc omnes de familia ſuccedunt in capita, & non in ſtirpes. num. 4

In iurepatronatus competente alicui collegio fit præſentatio in capita, refertur deciſio Rotæ. num. 6

Quando teſtator vtitur aliquo verbo denotante, quod ſint patroni omnes illi, qui ſunt de vna ſtirpe, tunc omnes ſuccedunt in capita. nu. 6

3 Iuſpatronatus erectum à Barone an in dubio pertineat ad feudum, vel ad eius familiam. reſ. 505. nu. 1

3 Iuſpatronatus non pertinet ad laicos iure communi, ſed ex mera gratia, & diſpenſatione. reſ. 288. nu. 1

3 Iuſpatronatus non poteſt licitè donari ſine conſenſu Papæ. reſ. 282. nu. 5

In donatione iuriſpatronatus an ſufficiat conſenſus Epiſcopi. nu. 6

3 Iuſpatr. quæritur ex fundatione & dotatione. reſ. 483. nu. 1

Non ſpectat ad laicos, niſi ex gratia, & diſpenſatione. num. 2

5 Iuſpatronatus quot modis dicatur mixtum reſ.205. nu. 1
Quantum ad effectum derogationis an debeat dici eccleſiaſticum vel laicale, oum, 4
Quando dicatur laicale etiam ſtante mixtura num.5
Mixtum cum rege quam derogationem requirat. nu. 7
3 In iure patronatus relicto familiæ omnes admittuntur, reſ. 580. num.1
3 Ius quæſitum per electionem amittitur ob non petitam confirmationem. reſ.455. num.10
In iuramentis hæreticorum, excommunicatorum, & Iudæorum ſe intromittit eccleſia, & non iudex laicus, reſol. 225. num.5
3 Iuramenti relaxationi contradicens condemnatur in expenſis ſi ſuccumbit. reſ.220.num.2
3 Iuramentum cumulat forum foro. reſ. 227.num.1
Electiuè, non autem cumulatiuè num. 3
3 Iuramentum dicitur temerarium quando propter eius obſeruantiam incurretur periculum animæ, & corporis. reſ. 222. num. 1
Et quando quis per illud obligatur ad peccatum veniale, n.2
Et quod vergit in peiorem exitum dicitur temerarium, nu.3
3 Iuramentum eſt mixti fori. reſ. 225.num.1
Quoad periurium eſt merè perſonale num. 2
3 Iuramentum ex parte iurantis eſt perſonale, & perſonā nō egreditur, nec tranſit ad hæredes iurantis. reſ. 219.num. 1
Nec hæres defuncti indiget abſolutione ad effectum agendi num. 2
Tranſit ad hæredes quoad contractus obſeruantiam.num. 3
Et quantum ad ſpiritualitatem non tranſit ad ſucceſſorem iurantis num. 4
3 Iuramentum fidei prouiſi de beneficijs perſonaliter non præſtantes non faciunt fructus ſuos, quod oon procedit in diſtributionibus. reſ. 90. num.9
3 Iuramētom habet vim expreſſi vbi in actu, in quo interuenit non deeſt conſenſus ſaltem in genere. reſ. 228. num. 1
3 Iuramentum in ſupplementum probatiools in pænalibus non deſertur. reſ. 66. num.3
3 Iuramentom non extenditur ad id, in quo deficit conſenſus. reſ.229. num.1
3 Iuramentum poteſt remitti per partem, in cuius fauorem iuratum eſt. reſ. 220.num.1
3 Iuramentum præſtitum calore iracundiæ non obligat. reſ. 51. num.3
3 Iuramentum præſtitum calore iracundię non eſt obligatorium, quando calor iracundiæ aufert libertatem, & iudicium. reſ. 223. num.1
Quando noo aufert iudicium valet fauore piæ cauſæ num. 3
Et de facili datur abſolutio à tali iuramento num.4
3 Iuramentum promiſſorum eſt dum aliquid de futuro promittitur. reſ. 224.num.1
3 Iuramentum Imperatoris multa includit num. 2
Rex præſtat iuramentum. Item epiſcopi præſtant ſummo Pontifici num.3
Et epiſcopi non exempti præſtant Archiepiſcopo, & Abbates in eorum benedictionibus, num 4
Archiepiſcopus in recepcione Pallij, & eligentes in electione Prælati nu. 5
Vaſallus Domino num.6
3 Iuramentum ſemper cedit loco cautionis quando legatum eſt ſub modo. reſ.365.num.1. contra nu.3
4 Iuramento illorum ſuper miſſarum celebratione ſtandum non eſt, quibus factum eſt legatum, ſed ſuper ſolutione legati, num. 4
3 Iuramentum quoad ea quæ iuris ſunt impedit ne ignorantia allegare poſſit. reſ.229. num.3
3 Iurans non reuocare teſtamentum nihilominus illud reuocat. reſ.249.num.1
4 Idoneus quiſque præſumitur ad beneficium, licet idoneitas ſit probanda. reſ 68.num.1. & 3
4 Idoneus ad Sacros ordines, quando cenſeatur idoneus, abſque examine ad beneficium ſimplex. reſ. 72. nu. 2
4 Idoneus, vt quis indicetur, quæ concurrere debent. reſol. 313. oum.3
4 Ieiunia ab Epiſcopo impoſita non obligant Religioſos. reſ. 379. num.4
4 Illatio non ſit à diuerſis. reſ. 126. num.6
4 Illatio non ſit ex diuerſis. reſ.559.num.1
4 Illegitimus non diſpenſatus non poteſt habere commendam perpetuam, reſ.346.num. 12
4 Immemorabilis hebet vim tituli. reſ. 265. num.2
4 Immemorabilis non excluditur. reſ. 589. nu.3
4 Impedimentum canonicorum cenſetur ſublatum per ſcientiam Epiſcopi. reſ.215. num.2
4 Imperitus quis dicatur ad effectum, vt ei poſſit dari, & adiutor. reſ. 547. oum.2
4 Imperitia remittitur arbitrio iudicis. ibid.
4 Imperiti poſſunt eſſe Iudices. reſ. 112. num.6
4 Immagines Sanctorum poſſunt in priuatis domibus detineri. reſ.296.num.5
4 Incommodum cum aliquo commodo eſt compenſandum. reſ.104.nu.3
4 Inferior non poteſt diſpenſare in banno à ſe publicato, & demum confirmato à ſuperiore. reſ. 61. num. 3
4 Inferior an poſſit præſcribere iura ſuperioris. reſ. 303. nu.4
4 Inferior Epiſcopo, quæ nam præſcribere poſſit. reſ. 272. n. 3
4 Inferior Epiſcopo non dicitur habere territorium, & quomodo. reſ. 272. num.4
4 Informatio ſuper miraculorum verificatione committi debet perſonis in dignitate conſtitutis. reſ. 284. nu.1. & 2
4 Inferior ab Epiſcopo non habet poteſtatem authorizandi in permutatione. reſ. 132. num. 1
4 Inhabilitas reſultat ex ſimonia. reſ.153.nu.1
4 Initium ſpectandum eſt, illudque eſt caput rationis. reſol. 229.nu.1. & 3. reſ. 230. etiam in delictis, nu.4
4 Initium in delictis attenditur. reſ.253. num.2
4 Innouatum appellatione pendente dicitur attentatum. reſ. 1. num. 1
4 Inſignia fundatoris in Eccleſia ab eo fundata, an per hæredem tolli poſſint. reſ. 277. nu.3. & 4. & quid de alijs benefactoribus, num. 5
4 Indignatio parentum, an ſit iuſta cauſa de matrimonio non contrahendo. reſ.412. nu.1
4 Inſtitutio an fieri poſſit die feriato. reſ. 403.nu.2
4 Inſtitutio poteſt fieri in quolibet loco dummodo honeſto. reſ. 403. num.3
4 Inſtitutio an fieri poſſit ſub conditione. reſ. 401.nu.2
4 Inſtitutio an fieri poſſit in die feriato. reſ. 403. nu.2
4 Inſtitutiones ſuper educatione nouitiorum latè reponuntur. reſ.262. num.5
4 Incommoditas populi eſt cauſa erigendi nouam parochiam. reſ.220. num.2
4 Inſtitutio in beneficijs iuris patronatus multipliciter accipitur. reſ.395.nu.1
4 Inſinuatio non requiritur in donatione remuneratoria. reſ. 83. num.5
4 Inſtitutione ſequuta quod ius transferatur in præſentatum. reſ. 395. num.3
4 Inſtituendi facultas, an poſſit per Epiſcopum delegari. reſ. 396. num.3
4 Inſtitutio num fieri poſſit per Epiſcopum extra diœceſim. reſ. 398. num.1
4 Inſtitutio extra Diœceſim fieri poteſt accedente conſenſu illius loci ordinarij. reſ. 398. num.2
4 Inſtitutio reiterari poteſt. reſ. 399.num.1
4 Inſtitutio facta per errorem redditur nulla. reſ. 599. nu.3
4 Inſtitui ille debet ex pluribus præſentatis, qui habet maiora ſuffragia reſ.400.num.1
4 Inſordeſcens in excommunicatione per annum eſt ſuſpectus de hæreſi. reſ.62.num.1
4 Inſordeſcens in excommunicatione per menſem punitur ibid. nu. 2. & qua pœna num. 4
4 Impedimentum æquiparatur impoſſibilitati reſ.64 nu.8
4 Inuentarium infra quod tempus debeat incoari, & compleri. reſ.66.num.4
4 Inſtrumentum contra clericum coniugatum liquidatur in foro Eccleſiaſtico. reſ.231.num.1
4 Interdictum Cleri includit religioſos. reſ. 252. num. 1
4 Interdicta Ciuitate ſinguli cenſetur interdicti reſ. 252.nu.2
4 Induſtria perſonæ cenſetur electa in cauſa matrimoniali, & alijs arduis. reſ.269.num.6

Inſeriores

Digitized by Google

4 Inferiores Epiſcopo poſſunt ex conſuetudine cognoſcere de cauſa matrimoniali. reſ. 272.nu.1
4 Infinitas debet euitari. reſ. 113.n.4
4 Inſignia armorum depicta in Eccleſia oſtendunt dignitatem familiæ, & illius honorem conſeruant. reſ.344.nu.5
4 Inſignia dantur canonicis ob dignitatem.reſ.363.nu.1
4 Inſignia à quo dentur Canonicis reſ.364.nu.1.& 2. & quid vbi tractatur de Canonicis ſupernumerarijs. nu.3
4 Inuitus etiam quandoque abſoluitur. reſ.421.nu.5
4 Ioannes Patriarcha Aleſsãdrinus, ita contineret populum ad audiendam Miſſam, quid faciebat. reſ.376.nu.4
4 Iuriſdictionem habens Epiſcopalem in populo poteſt approbare confeſſarios. reſ.311.nu.3
4 Incola dicitur habere domicilium. reſ.359.nu.1
4 Incola quis dicatur. reſ.359.nu.2
4 Identitas eſt eadem Vicarij, & Epiſcopi. reſ.362.nu.1
4 Ira dicitur iuſta cauſa pœnam temperandi. reſ.23.nu.1
4 Itineris arreptio ad ſuperiorem habet vim appellationis. reſ.25.nu.4
4 Iudici aſſerenti non extare alia acta, vel acta fuiſſe integrè tranſmiſſa iudici ad quem non creditur. reſ.11.nu 3
4 Iudex an poſſit cogere ſponſum ad contrahendum matrimonium ſi ſubeſt iuſta cauſa non contrahendi. reſ.408.n.1
4 Iudices Synodales, quibus debent eſſe decorati qualitatibus. reſ.111.nu.1
4 Iudex non ita debet metum inferre ſponſo ad matrimoniũ contrahendum, vt conſenſus deſinat eſſe liber. reſol.421.num.6
4 Iudex quando arbitratur rationabilem eſſe cauſam, vt à cenſuris abſtineat. reſ.421.nu.11
4 Iudex ſecularis proceſſans occultè clericum animo tradendi proceſſum eius ſuperiori, an incurrat Bullam Cænæ.reſ.460.nu.4
4 Iudex Sinodalis conſtitui nequit, habens tantum priſtinæ dignitatis veſtigia. reſ.115.nu.2
4 Iudex non poteſt conſtitui minor 21.annorum.reſ.116.n.2
4 Iudex Eccleſiaſticus eſt competens cum agitur de ſeparatione tbori. reſ.274.nu.3
4 Iudex ſecularis eſt competens, quando agitur de punitione delicti adulterij. reſ.274.nu.4
4 Iudicium debet eſſe diſcretum. reſ. 123.nu.4
4 Iudex dicitur grauare, vbi procedit in cauſa appellatione pendente. reſ.507.nu.3
4 Iudex diligenter aduertere debet, an ſit aliud remedium, antequam concedat excommunicationem. reſ.199.nu.1
4 Iudex non cogat ſponſos ad matrimonium contrahendũ, vbi inter illos eſt diſparitas conditionis. reſolutio 409.numero 1
4 Iudex vbi mutatur noua requiritur citatio. reſ.31.nu.8
4 Iudicis arbitrium, quando ſubintrat. reſ.85.nu.3
4 Iura Epiſcopalia recipiunt vtilitatem parochi. reſ.304.n.1. quid de functionibus. n.2
4 Iuramento ſtatur independentibus ab animo. reſ.183.nu.5
4 Iuramentum ſuppletorium non datur in cauſa matrimoniali. reſ.269.nu.4
4 Iuramentum aſſumit naturam contractus cui adoptetur. reſ.410.nu.5
4 Iuramentum quod tẽdit in diſpendium ſalutis æternæ ſeruari non debet. reſ.407.nu.2
4 Iurans cum aliqua matrimonium contrahere, intelligitur niſi mulier poſtea fornicetur, reſ.418.nu.2
4 Iuriſdictio delegata æquiparatur extraiudiciali.R.390.n.11
4 Iuniores præferuntur ſenioribus, quando munus, quod explicandum eſt magis conſtat viribus corporis, quam animi.reſ.55.nu.1.in fine.
4 Iuriſdictio delegati in re integra exponat morte delegantis.reſ.54.nu.3
4 Iuriſdictio Cappellani maioris, quæ. reſ.503.nu.3
4 Iuriſdictio intelligitur conceſſa cumulatiuè.reſ.589.nu.4
4 Iuriſdictio deuoluitur ad ſuperiorem iudice inferiore indirectè negligente.reſ.402.nu.5
4 Iuriſdictio Epiſcopi deuoluitur ad capitulum Sede vacante. reſ.118.nu.2
4 Iuſtitia cauſæ erectionis nouæ Parochiæ, an ſtet apud nouum Epiſcopum. reſ.222.nu.2.& 3.

4 Ius patronatus in quibus Eccleſijs acquiratur. reſolut. 320. num.1
4 Ius patronatus extauritarum, an dicatur laicale, vel Eccleſiaſticum.reſ.320. nu.2. Et quid ſentiat Author numero 3. & quomodo deciſum in Curia Archiepiſcopo Neapolis. num.4
4 Iuſtè fugiens non dicitur fugitiuus. reſ.330.nu.2
4 Ius ſuperioritatis à principe abdicatum non cenſetur.reſol. 330.nu.4
4 Iuri ſuo quilibet renunciare poteſt reſ.334.nu.1
4 Ius propter ſententiam priuationis, quæ poſſet ſubſequi nõ debet amittit.reſ.40.nu.2
4 Interdicti an gaudeant voce actiua, & paſſiua. reſolut. 42. num.13
4 Ius vniuerſitatis, vel Capituli etiam in vno remanet.reſol. vltima nu.4
4 Ius examinandi competit tantum Epiſcopis non autẽ alijs inferioribus. reſ. 75.nu.2
4 Ius naturale, & diuinum attenditur ad pias cauſas. reſ. 79. num.4
4 Ius patronatus ſine conſenſu Epiſcopi eligi non poteſt. reſ. 463.nu.3
4 Iuſta & grauis cauſa requiritur, vt Monialis è Monaſterio egredi poſſit, & quæ ſit iuſta cauſa. reſol.193. numero 4.5. 12. & 13
4 Ius tuendæ vitæ nullo iure auferri poteſt. reſolut.193. numero 11
4 Ius ſepeliendi an connumeretur inter iura parochialia. reſ. 292.nu.1
4 Ius ſepulturæ pendet ab adminiſtratione Sacramentorum. reſ.292.nu.4
4 Ius præſentandi eſt in fructu, & an ſpectet ad cõductorem. reſ.350.nu.4

L

3 LAbor non debet eſſe ſine mercede. reſ.576.nu.6
Laici nec principaliter, nec incidenter cognoſcunt de cauſis clericorum. reſ.578.nu.2
3 Laico non competit regulariter ius inueſtiendi in beneficio. reſ.164.nu.2
Ex perſona quæ inueſtit arguitur natura rei inueſtitę, & collatæ.nu.3.& nu.4
3 Laico ordinato ab Epiſcopo non ſuo ſine literis imprimitur character. reſ.318.nu.9
3 Laicum ordinatum ab alieno epiſcopo abſque literis dimiſſorijs non gaudere priuilegio fori, qui teneant reſ.318
3 Laicus de iure Canonico tenetur virginem ſtupratam dotare, aut in vxorem ducere, & quandu. reſ.74.nu.2.3
Quæ pœna hodie ſit in vſu. nu.4
De iure ciuili eſt dimidia bonorum.nu.5
3 Laicus de proximo clericandus poteſt ad beneficium præſentari. reſ.475.nu.5
3 Laicus Domino ſuo ſubuenire tenetur. reſ.87.nu.2
3 Laicus poteſt conueniri pro bonis Eccleſiæ coram Iudice Eccleſiaſtico reſ.541.nu.1
Quod ampliata.nu.2.3.4. vide etiam nu.5
3 Laicus poteſt dare conſilium in Eccleſiaſticis. reſ.540.nu.4
3 Laicus poteſt eſſe procurator in capienda poſſeſſione beneficij. reſ.79.nu.2
Et ad reſignandum beneficium.nu.3
Et haberi officium pulſandi campanas, & eſſe nuncius epiſcopi.nu.4
3 Lector Sacræ Scripturæ non poteſt percipere diſtributiones etiam de licentia Papæ. reſ.90.nu.19
3 Legata facta ſcholis, & collegiis cenſentur relicta ad pios vſus, & ad piam cauſam. reſ.413.nu.8
Et cenſentur relicta pro anima.nu.9
3 Legata relinquuntur propter merita.reſ.359.nu.3
Relictum factum Eccleſiæ non ſpecificatæ, nec declaratæ intelligitur factum Eccleſiæ, cuius Parochianus eſt ipſe teſtator.nu.5
3 Legato generis non derogatur per enumerationem ſpecierum, & quomodo hoc intelligatur. reſ.360.nu.2
3 Legatum cenſetur ademptum ſi inimicitiæ ſuperuenerint.

Digitized by Google

reſolut. 75. numero 11
Si graues ſunt num. 12
3 Legatum Eccleſię conſtruendę debetur cum fructibus medij temporis. reſ. 558. nu. 1
3 Legatum libertatis reputatur fauorabilis. reſ. 414. nu. 12
3 Legatum quando factum eſt ſub modo iuramentum cedit ſemper loco cautionis. reſ. 365. nu. 1. contra nu. 3
Super celebratione miſſarum non eſt ſtandum iuramento illarum, quibus factum eſt legatum, ſed ſuper ſolutione legati, num. 4
3 Legatum relictum ad alicuius Eccleſiæ conſtructionem non efficitur caducum, etiam ſi locus ædificio non fuerit deſignatus. reſ. 417. nu. 12
3 Legatum relictum epiſcopo cenſetur relictum contemplatione Eccleſiæ niſi fuerit relictum à conſanguineo, vel amico. reſ. 342. num. 1
Relictum epiſcopo à conſanguineo cenſetur relictum intuitu Eccleſiæ, quando eſt expreſſa cauſa reſpiciens animam vel eccleſiam num. 2
Eccleſiæ cenſetur factum legatum, & debetur ei portio quãdo relinquintur epiſcopo conſanguineo, reſtituendum tamen Eccleſiæ poſt mortem epiſcopi, nu. 3
3 Legatum ſi adimatur vni, vel detur alteri, licet ille ſit incapax ademptio tamen tenet. reſ. 400. nu. 3
3 Legatum ſi fiat pro male ablatis, & non appareant tot malè ablata ſuperfluum conuertitur in alias pias cauſas reſol. 340. num. 2
3 Legatum pro anima non expreſſa anima debetur. nu. 3
3 Legatus de latere an poſſit derogare iuriſpatronatus mixto. reſ. 105. num. 2
3 Legitimæ ſpecialiter renunciari debet. reſ. 228. nu. 2
3 Læſio quæ inducit contemptum modica conſideratur, ac ſi eſſet magna. reſ. 207. nu. 10.
In legibus nihil debet eſſe inutile, vel ſuperfluum. reſ. 113. numero 12
3 Legis mens eſt ſemper attendenda. reſ. 452. nu. 1
Mens eſt anima, & ratio legis nu. 2
3 Lex an ſit vniuerſalis, vel ſingularis cognoſcitur ex loco. reſ. 343. nu. 4
3 Lex Communis, & quæ vbique publicatur omnes ligat, non poteſt allegari ignorantia, nu. 8
Vt vniuersè liget oportet, vt à principe dilucidè mandetur omnino obſeruari, num. 11
3 Lex de iurando in litem non habet locum contra Eccleſiaſticos. reſ. 505. nu. 7
3 Lex lata contra raptores virginum non habet locum in Virgine rapiente virum. reſ. 67. nu. 3
3 Lex loquens de gabellis non extenditur ad collectas. reſol. 130. num. 2
3 L. & ſi cognitio C. ſi contra ius, vel vtilitatem publicam declaratur. & l. ſicut propter C. de re iudicata, & concordantur. reſ. 441. nu. 4. 5. 6
3 L. nec damnoſa C. de precibus imper. offerendis quomodo limitetur. reſ. 100. nu. 18
3 L. 1. C. de petitionibus ſublat. lib. 10. declaratur. reſ. 110. numero 20
3 Lex pœnalis non extendenda reſ. 66. nu. 1
3 Lex prohibens aliquid fieri non procedit contra facientem bona fide. reſ. 72. num. 2
3 Lex quantumcunque dura vbi clarè loquitur eſt ſequenda. reſ. 488. num. 7
3 Liberatio legata non extenditur ad futura. reſol. 226. numero 2
3 Liberatio legata non poteſt opponi contra obligationem Cameralem quando requirit altiorem indaginem. reſ. 242. numero 5
3 Liberationis legatæ exceptio non poteſt opponi contra obligationem Cameralem, quando requirit altiorem indaginem. reſ. 242. nu. 5
3 Licentia ab ordinarijs caſuum reſeruatorum conceditur ſolemnioribus diebus. reſ. 81. nu. 2. 7
3 Licentia, & facultas ad conſtituendum maioricatum debet præcedere ipſius inſtitutionem. reſ. 295. nu. 3
3 Licentia, ſiue aſſenſus diſponeodi de bonis in vita non extenditur ad tempus mortis, & c contra reſ. 426. num. 4
3 Licentia tacita Parochi non ſufficit, vt eius loco alius interueniat. reſ. 295. nu. 8
Et quando ſufficiat nu. 9
Dicitur de regulata ratione, non de nuda voluntate numero 12
3 Licentia teſtandi conceſſa à Papa morte ipſius Papæ expirat re integra ſecundum Couar. reſ. 434. nu. 1
Facultas teſtandi non reſtringitur ad primum teſtamentum numero 3
3 Lis non dicitur extincta per ſurrogationem litis. reſolutio 121. num. 3
Reus ſuperſtes proſequi poteſt litem, nec lis dici poteſt extructa, ſed non è contrario, nu. 4. 5
Mortuo tamen actore in prima inſtantia, quia tunc dicitur finiri lis. num. 6
3 Lis ſuper poſſeſſione non facit proprietatem litigioſam. reſ. 438. num. 15
Super matrimonio non efficit illud litigioſum num. 16
3 Litem defendere eſt officium pecunia æſtimabile. reſolut. 423. num. 3
3 Litis pendentiam narrare debet per ſolam citationem impetrans iuſtitiæ reſcriptum. reſ. 438. nu. 1. 3
Per ſolam citationem lis pendere dicitur, nu. 2
Etiam non executam num. 5. & 6
Si non fiet mentio de lite per ſimplicitatem, vel ignorantiam, reſcriptum adhuc erit ſurreptitium, nu. 8
Et conceſſo reſcripto cum clauſula motus proprij ſe npee eſt ſurreptitium, num. 9
3 Lite pendente longo temporis interuallo, quod quaſi ipſi renunciatum videatur reſcriptum impetratum non dicitur ſurreptitium, etiam non facta mentione de litis pendentia numero 12
3 Literas dimiſſoriales non poteſt concedere Vicarius generalis. reſ. 232. n. 1
Niſi haberet ſpeciale mandatum num. 2. & ſeq.
3 Literę dimiſſorię poſſunt concedi ab epiſcopo originis, domicilij, & beneficij. reſ. 318. num. 2
Quando poſſint obtineri à ſummo Pontifice num. 3
Non conceduntur à Prælatis inferioribus Epiſcopo, nu. 4
3 Literæ ſunt nullæ ſi à tergo ipſarum non extenditur conſenſus reſignantis. reſ. 470. nu 4
3 Loca pia qualia ſint reſ. 413. nu. 2. 3. 4
3 Loca pia non poſſunt conductiones facere nec fideiubere pro conductore. reſ. 534. num. 2
3 Loca ritè ſacra dicuntur, quæ à Pontifice, vel Epiſcopo Deo dicata ſunt, & non authoritate alicuius laici, vel priuati ſacerdotis. reſ. 404. nu. 4
3 Loca pia ſunt ea, quæ pietatis, charitatiſque operibus exercendis deſtinata ſunt. reſ. 411. nu. 2. & qualia ſint nu. 3
Dicuntur ea, in quibus ſenes, aut infantes, aut pauperes, aliæue perſonæ miſerabiles aluntur num. 4
3 Loca pietatis venerabilia ſunt nu. 6
Et procedit etiam ſi nulla habeant priuilegia. num. 7
3 Locatio facta viliori pretio ex cauſa mutui, quam fieri debuiſſet abſque mutuo eſt vſuraria. reſ. 465. nu. 5
3 Locatio non probat Dominium. reſ. 91. nu. 6
3 Locus quomodo efficiatur religioſus. reſ. 414. nu. 7
Efficitur religioſus etiam inuito eo, cui ſeruitus debetur, ſi alibi commodè ſeruitute vti poteſt, num. 8
Et hoc fauore religionis, num. 9
3 Longum tempus dicitur poſt biennium. reſ. 502. nu. 8
3 Lucrum non ob aliud poteſt paciſci niſi propter periculum. reſ. 462 num. 4
Onus vbi eſt ibi, & lucrum eſſe conuenit. reſ. 359. num. 2.
4 Laceratio inſtrumenti, an præſumitur facta ab eo, qui habet commodum, & intereſſe ex tali laceratione. reſ. 20. n. 2
4 Laceratio ſeu amotio cedulorum præſumitur facta ab excommunicatis, vel mandato ipſorum. reſolut. 10. nu. 4. in fine.
4 Lacerans minimam partem cedulorum incidit in excommunicationem. reſ. 22. incip. adeo nu. 1
4 Laicus eſt incapax ſpiritualium dignitatum & officiorum reſ. 133. num. 2
3 Laicus poteſt eſſe Vicarius in temporalibus, vel in ſpiritualibus cum licentia Papæ. reſolutio 134. nu. 5. & 7

Laicus

4 Laicus poteſt eſse conſultor Epiſcopi. reſ. 134. nu. 6
4 Laicus poteſt retinere Cappellaniam fundatam abſque Epiſcopi anthoritate. reſ. 135. nu. 1. amplia nu. 2. & 6
4 Laici non interueniunt in electionibus Prælatorum. reſol. 136 nu. 2. nec poſſunt habere vocem ex conſuetudine. nu. 3
4 Laici non poſſunt conferre beneficia. reſ. 137. nu. 1
4 Laici non poſſident ſpiritualia. ibidem nu. 3
4 Laici religioſi non habent facultatem diſponendi de rebus Eccleſiaſticis. reſ. 138. nu. 1
4 Laici noo poſſunt deputare mioiſtros in Eccleſia, nec expellere presbyteros. reſ. 138. nu. 3
4 Laici noo poſsunt eſſe œchonomi, nec poſſunt deputari collectores obſeruationum Eccleſiaſticorum. reſ. 138. nu. 5. & 6
4 Laici non quærunt eleemoſynas, abſque licentia. ibid. nu. 7
4 Laici uon admittuntur in Sinodo, quando tractatur de correctione morum. reſ. 139. nu. 1. at ſecus ſi tractatur de negotijs tangentibus ipſos. nu. 2
4 Laici quando poſſint recipere oblationes à Clericis. reſol. 295. nu. 6
4 Laici non exigunt tributum ab Eccleſiis. reſ. 291. nu. 2
4 Laici non tenentur reficere Eccleſiam vbi ſunt reditus ex quibus poſſit refici. reſ. 347. nu. 3
4 Laici noo exiſtente conſuetudine adhuc in ſubſidium tenentur in reparationem Eccleſiæ parochialis. reſ. 349. nu. 1
4 Laborantes diebus feſtiuis præuia licentia Epiſcopi nō poſſunt per iudices laicos prohiberi. reſ. 380. nu. 2
4 Legati à latere ſolum conferunt beneficia exorta, & illorū recipiunt renunciationes, & quare. reſ. 110. n. 2. & per totā.
4 Legatus non poteſt ſe intromittere in beneficijs litigioſis. reſ. 6. nu. 3
4 Legatus à latere non poteſt commutare deſtinata ad pios vſus, etiam in aliud melius. reſ. 275. nu. 2
4 Legatus à latere dicetur habere ordinariam iuriſdictionē. reſ. 390. nu. 4
4 Leges Epiſcoporum regulares non ligant. reſ. 379. nu. 3
4 Legit mens eſt potius attendēda, quam verba. reſ. 356. n. 3
4 Leſus iniuria affligitur. reſ. 335. nu. 2
4 Legatum præſumitur factum intuitu legatarii. reſ. 95. nu. 2
4 Legata propter merita relinquuntur. reſ. 96. nu. 3
4 Legatum factum Eccleſiæ debetur parochiæ in qua reſidet teſtator. reſ. 96. nu. 4
4 Legatarius præſumitur magis dilectus, quam ſuper in re legata. reſ. 97. nu. 4
4 Legatum fructus fundi comprehendit vſumfructum. reſol. 146. nu. 2
4 Legatum pro fabrica eccleſiæ dicitur pium, nec de eo deducitur quarta. reſ. 126. nu. 1
4 Legatum pro monumenti conſtructione pium appellatur. reſ. 351 ou. 1
4 Legatum incertum valet fauore piæ cauſę, & pro refectione pontium. reſ. 351. n. 3
4 Legatum factum ad opus illicitum, an hæredis lucro cedat. reſ. 278. uu. 3
4 Lex quando dicit aliquid faciendum ex cauſa, de cauſa cōſtare debet. reſ. 221. nu. 1
4 Lex vbi ſimpliciter diſpenſat, quoad vnum non videtur diſpenſare. quoad alium. reſ. 217. ou. 3
4 Lex per non vſum authore caret, & promulgatur ſub conditione ſi acceptatur à populo. reſ 190. nu. 3. & 4
4 Lex fruſtra nou loquitur. reſ 89 nu. 4
4 Lex 50. ff. de excuſ. tutor. declaratur. reſ. 66. nu. 5
4 Lex humana adeſt ſupra legem Dei. reſ. 117. nu. 2
4 Lex vbi non diſtinguit oec nos diſtinguere debemus. reſ. 314. num. 1
4 Lex irritans facit perſonam incapacem quando circa eam verſatur. reſ. 28. nu. 7
4 Leges pænales, quæ cenſerunt fauorem animæ ſunt ampliandæ. reſ. 62. nu. 5
4 Libertas eccleſiaſtica dicitur eadem, quæ immunitas. reſ. 456. nu. 1
4 Libertas Eccleſiaſtica vnde dicatur. ibidem num. 2
4 Libertas Eccleſiaſtica renunciari non poteſt. reſ. 456. nu. 3
4 Libertas Eccleſiaſtica non tollitur immemorabili conſuetudine. ibidem nu. 4

4 Libertas requiritur in electione. reſ. 48. nu. 1
4 Libertas eſt adhibenda in exploratione voluntaris. reſ. 194. num. 1
3 Licentia audiendi confeſſiones non poteſt demandari perſona, quæ non eſt idonea, & quæ poteſtatem audiendi oon habet. reſ. 578. nu. 6
3 Licentia vbi requiritur in aliquo actu, noo præſumitur illa ex curſu temporis. reſ. 219. nu. 3
4 Licentia limitata pro erectione oratorij ſolet dari per Epiſcopum, ita vt ſi deinde in illo velit celebrari Miſſa denuo alia licentia ſit petenda. reſ. 98. nu. 2
4 Limitatur regula, illius eſt conſtruere, cuius eſt deſtruere. reſ. 105. nu. 6
4 Licentia Regis requiritur, vt viſitari poſſint hoſpitalia, quæ ſunt ſub eius protectione. reſ. 163. nu. 1
4 Literatus notoriè non examinatur. reſ. 68. nu. 2
4 Licentiatus vti fictè doctoratus non præfertur verè graduato. reſ. 69. nu9.
4 Litteræ cambij habent vim ſolutionis. reſ. 15. nu. 2
4 Lite pendente ſuper validitate, vel inualiditate contractus in quo fuit conſtitutum appoſitum poſt inhibitionem in ea factam in vim allegari conſtitutr poſſeſſionem continuare quis prohibetur. reſ. 4. nu. 6. & taliter continuans incidit in crimen attentatorum. ibid.
4 Lites paupertatem gignunt, odia ſecum portant, diſſenſiones adducunt, & multa alia mala. reſ. 30. nu. 2
4 Loca quando dicantur Eccleſiaſtica. reſ. 317. nu. 3
4 Loca, anticipata ſolutione mercędis, an ſemper præiudicet ſucceſſori. reſ. 367. nu. 1
4 Locus Monaſterij, intra quem Moniales ſiſtere debent venit appellatione clauſuræ. reſ. 187. nu. 1
4 Locus anguſtus, quis dicatur. reſ. 521. nu. 1.
4 Loca pia ſubiecta immediatè protectioni Regis non poſſunt viſitari ſine eius licentia. reſ. 159. nu. 2
4 Locatio rei Eccleſię inducitur perpetua ſi fuerit à colonis per triginta annos ſoluta vniformis penſio. reſ. 145. nu. 4
4 Loca exempta licet non ſint de Diœceſi ſunt tamen in ea. reſ. 108. nu. 1
4 Locum exemptum conſtituere territorium per ſe, quomodo intelligatur. reſ. 108. nu. 5

M

3 MAgis dignum trahit ad ſe minus dignū. reſ. 530. nu. 12
Magiſtri Fratrum Minorum de mādato Papæ Baldi tempore de nouo fuerunt examinati. reſ. 315. nu. 4
3 Magiſtri qui ſcienter docuerint Apoſtatā, hoc eſt illum, qui abſque licentia Prælati ad ſtudia acceſſerit incurrunt pęnā excommunicationis. reſ. 17. nu. 2
3 Mandans, vel conſulens verberari clericum eſt excommunicatus. reſ. 581. nu. 3
3 Mandata, quæ nō fiunt cum cauſæ cognitione, ſed ex abrupto non habent vim diffinitiuæ, vel interlocutoriæ nec trāſeunt in rem iudicatam. reſ. 533. nu. 3
3 Mandati formam fuiſſe ſeruatam aduerſario incūbit onus probandi. reſ. 166. nu. 4
3 Mandator, & mandatarius poſſunt de crimine accuſari. reſ. 65. nu. 6
3 Mandatum ad reſignandum, vel conſentiendum penſioni expirat morte mandantis. reſ. 402. nu. 1
3 Mandatum generale non ſufficit ad faciendum, quod dominus incidat in pœnam. reſ. 481. nu. 5
3 Mandatum habens ad tranſigendum, & componendū non poteſt actionem cedere etiam ſi cedendo actionem plus conſequeretur, quam tranſigendo. reſ. 163. nu. 4
3 Manutentio in poſſeſſione exigendi quot requirat. reſolut. 108. nu. 8
3 Manutentio quando datur ei, qui non habet ſe pro ſpoliato, & committitur cauſa arbitrio Rotæ. reſ. 104. nu. 17
3 Maritus compellitur dare licētiam vxori ad faciēdū omne id, quod facere non poteſt ſine illius licentia. reſ. 294. nu. 3
3 Maritus concubinarius tenetur præſtare alimenta vxori, quæ receſſit propter pellicem. reſ. 570. nu. 9
Poteſt excommunicari, & ab affinibus ſuæ vxoris compelli dimittere concubinam. nu. 10

Digitized by Google

Index Rerum Notabilium.

Concubinam, & vxorem habere eſt contra bonos mores, numero 15.
Vxoratus habens concubinam dicitur infamis, num. 12
Habens duas concubinas dicitur infamis, nu.13
Maritus occidens vxorem in adulterio deprehenſam non lucratur dotem. reſ.570.num.3
Tenens concubinam non lucratur dotem vxoris adulteræ, numero 4
Matrimonio extante durat affinitas. reſ. 2.num.3
Matrimonium conſumitur quando clauſtrum ſit adeo arctum, recipitur tamen intus ſemen. reſ.3.num.9
Matrimonium cōtrahens amittit omne ius beneficij etiam ſi non ſequatur copula. reſ. 36. num. 3.4
Et per totam habes declaratam hanc concluſionem.
Matrimonium inter ſe contrahentes conſanguinei ſcienter, incidunt in excommunicationem. reſ.1.nu.1
Matrimonium ſecundum verè fornicatio eſt. reſ. 75.nu.6
Matrimonium valet quamuis Parochus, & teſtes vi detenti interſint, dummodo intelligant conſenſum contrahentium. reſ.424. nu.4
Et quibus caſibus validè aſſiſtat vide per totam.
Melius eſt nomen bonum quam diuitiæ multæ. reſ.64.nu.3
Menochij opinio reprobatur. reſ.385.num.12
Menochius ſibi contrarius. reſ.353.num.9
Mercatori extero ſi ei capiantur bona, ſit prouiſio alimentorum pendente lite. reſ.284. num.6
Et quando non habet locum, num. 7
Mercator dicitur etiam qui vnam exercet mercaturam ex opinione Baldi, & aliorum quod procedit in laico, & de iure ciuili, non autem in clerico. reſ. 202. num.2
Mercator non exercens mercaturam non remittitur ſuperiori mercatorum. reſ. 491. num.4
Idem de artifice num. 5
Mercaturam exercere quis prohibetur non ſolum per ſe, ſed etiam per alium. reſ. 205.num.1
Merces prohibitas non licet deferre ad Barbaros, & hoſtes Romani imperij, vt ſunt vinum, oleum, arma, ferrum, cotes. reſ.494.num.1
Nec lignamina, naues &c. num.2
Nec eſt licitum deferre etiam pro redemptione captiuorum numero 3
Nec eſt licitum deferre tempore belli merces etiam non prohibitas, num.4
Tempore pacis licitum eſt deferre Saracenis merces non prohibitas, num.5
Metropolitanus poteſt abſoluere appellantes ante litis ingreſſum. reſ.23.num.2.contrarium num.3
Miles deſerens caſtrum ſine licentia ſuperioris ob parentum affectionem emanſionis crimine excuſatur reſol. 324. numaro 4.
Miles non militans ſi delinquit non remittitur magiſtro militum. reſ.491.num.2
Idem de ſcholari ſi non ſtudet, num. 3
Miles non poteſt portare arma in palatio Principis, quod ob reuerentiam prohibitum eſt. reſ. 555. num. 4
Vt patet numero 5
Miles vnus non poteſt ſibi plurium ſtipendia vendicare. reſ. 467. num.4
Milites Hieroſolymitani vide Hieroſolymitani.
Minor eſt perſona inhabilis ad renunciandum, reſol. 350. numero 10.
Miſſarum celebratio decennalis obligat cappellanum ad celebrandum in futurum, reſ.366.num.2
Non inducit ſeruitutem, ſed continet aliquod onus nu. 5
Miſſarum celebratio probatur per librum ſacriſtæ officialis deputati. reſ.365.nu.5
Miſſarum liber conficiendus à ſacriſtis, ex mandato epiſcopi in viſitationibus, & ita ſeruat conſuetudo, nu.6
Miſſa in ſynodo non eſt de ſubſtantia, ſed de ſolemnitate, reſ....numero 6
Miſſam celebrare ante preces nocturnas peccatum non eſt reſ.362.num.1
Aliqui tenent quod ſit peccatum celebrare ante matutinum. num.2
Miſſas anticipatè dicere an liceat ſacerdoti. reſ.361. nu. 1
Duo alij caſus referuntur num. 2
Deciſio Concilij Tridentini Cardinalium ex mandato Clemen. VIII. ſuper hac celebratione num. 3
Vſus, in Hiſpania quod presbyteri miſſas dicebant pro intentione illorum, qui venturi erant ad miſſas poſtulandas numero 4
Reprobatus, & prohibitus ſub pœna excommunicationis, numero 5.6
Oblationes quæ fiunt in miſſa non ſunt de præcepto, ſed de conſuetudine, reſolutio 367. numero primo, quæ valet numero 4
Pro miſſis celebrandis pecunia legata ſi merces augetur numerus miſſarum diminui debet. reſ.364.num.1
Mobilia clericorum ſequuntur conditionem perſonæ. reſ. 578. num.5
Moderamen inculpatæ tutelæ, quid operetur. reſ. 266. numero 3
Modus præſtandi aſſenſum in iurepatronatus reſ. 292.nu.6
Molities duplex, vel pollutio voluntaria, vel muliebria patiens. reſ.57.nu.3
Monachus ab Apoſtaſia excuſatur, qui ob parētū affectionem diù ſine ſuperioris licentia clauſtra deſeruit. reſol. 21. numero 1
Monachus exemptus à iuriſdictione ordinarij ab epiſcopo eiuſdem diœceſis promoueri poteſt ad maiores ordines abſque literis proprij Abbatis. reſ. 237. num.8
Monachus licet efficiatur epiſcopus non deſinit eſſe monachus. reſ.18.num.1.
An dicatur Apoſtata non deferens habitum ſuæ religionis, numero 4
Peccat, ſed non incidit in excommunicationem num. 5
Monachus litigans cum Abbate debet habere alimenta. reſ. 284. nu. 14
Monachus, qui habitum dimiſit celebrans irregularitatem committit. reſ.12.nu.2
Monaſteria, & Eccleſiæ ſunt immunes à collectis. reſ.126 numero 1
Monaſterium habens pro conſuetudine, quod non expreſſè profiteatur, ingrediens promittens obedientiam videtur profeſſus. reſ.329.nu.8
Monaſterium habetur loco filijs, quod non procedit contrario apparente ex coniecturata mente teſtantis. reſolut. 603. num.6
Excluditur à ſubſtituto quando ſubſtitutus eſt de perſonis, in quibus cadit affectio, vt ſubſtitutus ſit filius, num. 7
Moniales quando clauſtra exeunt habitu omnino dimiſſo dicuntur apoſtatæ, & qua pœna puniantur. reſ. 20.nu 1
Moniali tranſeunti ad aliam religionem non ſunt reſtituenda bona ipſi monaſterio primo oblata. reſ. 20. nu. 2
Quæ de Monachis dicuntur etiam in monialibus locum habent. reſ.20.num.3
Et habent fori electionem ſicut Monachi nu. 5
Et illis permittitur tranſire ad aliam religionem nu. 4
Monialis dans vocem in capitulo, ſeu ſedens ſupra Chorum habetur pro tacitè profeſſa, ſic etiam immiſcendo ſe cęteris actibus inducētibus tacitam profeſſionem ex conſuetudine Monaſterij. reſ.329.nu.5
Monitio debet præcedere, ſi non promouetur qui obtinet beneficium requirens ſacros ordines reſ.307. nu.3
Quæ non requiritur in obtinente parochialem, ſi intra annum non promouetur num.3
Monitio requiritur quando aliquid debet fieri ſingulis annis, & dies non eſt expreſſa. reſ.368.num.3
Monitiones non requiruntur in ferenda excommunicatione contra turbantem iuriſdictionem ſecundum Couar. reſ. 231. num.4
Epiſcopi monitio non requiritur, quando quis eſt monitus per legem, num.5
Motus proprius non tollit ea, per quæ poteſt reddi gratia nulla. reſ.506. nu.3
Mora fit etiam in obligationibus faciendi. reſ. 77. nu.4
Mora purgatur quando aliquid debetur ſingulis annis, & non eſt appoſitum tempus certæ diei. reſ. 368. nu.4
Mors an probetur ex ſola teſtamenti productione. reſ.567. num. 1. vide etiam, num.5.6

Debet

Index Rerum Notabilium.

Debet probari præſumptiuè, quæ probatio de neceſſitate concludit num.2

Quando agitur de commodo pecuniario leuiores probationes ſufficiunt nu.3

Quando aliquid dicitur de authoritate iudicis ſemper intelligitur cum cauſæ cognitione nu.4

Contra notarium ignarum de morte teſtatoris, & nolentem exhibere copiam teſtamenti poteſt agi ex officio iudicis nu.7

3 Mors ciuilis æquiparatur naturali. reſ.503. nu.10

3 Mortis appellatione veniunt, & ciuilis, & naturalis reſol. 121. num.2

3 Mortis articulus non datur in caſibus reſeruatis reſol.82. numero 1

Quilibet ſacerdos abſoluit etiam ſuſpenſus, excommunicatus, vel interdictus nu.2

3 Mortis articulus quis dicatur nu.3.4

Hæretici etiam abſolui poſſunt in articulo mortis n. 5

An Catholicus poſſit recipere ſacramentum in articulo mortis ab hæretico nu.6.7.

3 Mortis in articulo conſtitutus quis dicatur reſ. 86. num.1. & per totam.

3 Mulier adulterium committens dotem amittit. reſ. 570. numero 2

3 Mulier amittit dotem propter adulterium, & ſolum oſculum luxurioſum, & tactum mamillarum. reſ.73. nu.7

3 Mulier ignorans primum virum viuere ſi ſecundò nubat parit filios legitimos, & è contrario reſ.537.nu.1

3 Mulier non conuenitur pro alimentis quæſitis pro eius ventre, niſi per calumniam reſ.283.nu.4

3 Mulier rapiens virum an puniatur pœna contra raptores virginum lata reſ.67.nu 3

3 Mulier ſi Velleiano renunciat cum iuramento, licet non ſit certiorata de importantia ſenatus conſulti Velleiani, non poteſt ſe defendere reſ.229.nu.4

3 Mulieres à natura conſtitutæ ſunt, vt partus edant, & hunc ordinem non ſeruando execrabili odio naturæ ab ipſa apoſtatatur. reſ.56.n.4

3 Mulieris ſemen non concurrit ad generationem. reſol.3. nu.3. & Muliere emittente ſemine non autem viro licet agitauerit non contrahitur affinitas nu.7

4 Macula originis eſt multum conſiderabilis. reſ. 409. nu.5

4 Mandans ſepeliri excommunicatum incidit in excommunicationem. reſ.141.nu.5.

4 Mandans eius corpus non ſepelliri, an ſit audiendus. reſ. 293.nu.41

4 Mandatum diſpenſandi continet clauſulam ſi preces veritate nitantur. reſ.517.nu.2

4 Mandatum non habere, & illud habere reuocatum parificantur. reſ.36.nu.3

4 Magis dignum trahit ad ſe minus dignum. reſ. 162. nu.2.

4 Maior ætate præfertur in prærogatiua ſedendi ei, qui primo fuerit adeptus poſſeſſionem officij. reſ. 55. nu.1

4 Maior pars, quæ dicitur quando patroni plures præſentant, & quid in Collegio. reſ.400. num.2.& 3.

4 Manutentio non impeditur ex exceptione requirente altiorem indaginem. reſ.185.nu.2

4 Manuteneri debet habens fundatam intentionem, licet poſſeſſionem non probet. reſ.302.& nu. 4.5

4 Manuteneri debet in poſſeſſione is, qui in ea eſt, licet habeat iuris reſiſtentiam. reſ.302. nu.7

4 Maritus an ſepelliri poſſit in ſepulchro vxoris. reſol. 293. numero 12

4 Maritus non poteſt eligere ſepulturam vxoris. reſol. 293. numero 24

4 Mater ſi prægnas deceſſerit, vbi fœtus ſepelliri debeat. reſ.293.nu.19

4 Mater per ſponſalia non amittit tutela filiorum. reſ. 453. numero 2

4 Materia refectionis Eccleſiæ eſt pia. reſ. 351. nu.2.

4 Maiores reputantur, qui prius ſecundum ordinem litteræ nominati ſunt. reſ.392. num.2

4 Matrimonium metu contractum nullum eſt. reſol. 421. numero 2

4 Matrimonium, vt ritè contractum intelligatur ſunt ſeruanda requiſita S. C.T. reſ.412. nu.6

4 Matrimonium an poſſit contrahi inter raptorem, & raptam. reſ.435.nu.1

4 Matrimonium quomodo legitimè contrahatur ex Concil. Tridentin. reſ.418.nu.7

4 Matrimonium an impediatur ſi mulier rapiat virum. reſ. 451.nu.1

4 Matrimonium contractum ante tempus Aduentus, licet conſumare. reſ.559 num.2

4 Matrimonium licet non poſſit celebrari à prima die Aduentus tamen poteſt celebrari, abſque ſolemnitate. reſol.560.nu.1. & 2

4 Matrimonium contrahi poteſt Epiſcopo interdicto. reſol.561.nu.1

4 Matrimonium non confert gratiam. ibid. nu.2

4 Menſis inſordeſcentiæ currit a die declarationis excommunicationis. reſol 63.num.1.& quando ſecus nu.3

4 Menſium computatio fit, prout ipſi menſes collocantur. reſ.66.nu.1

4 Menſis appellatio, vbi ſit intelligitur de triginta diebus. reſ. 66. num.2

4 Menſes duo conceſſi in ædilitio ædicto dies ſexaginta ſunt ibid. num.3

4 Menſis cum ſit mentio, in dubio relatione ad principium menſis habita, de quo menſe intelligatur ibid.nu.6

4 Menſis vtilis, quis nam ſit ibidem. nu 7

4 Meretrix, an dicatur illa, quæ vnicum tantum cognouit hominem illicito coitu. reſ.439.nu.1

4 Meretricis raptus non punitur. reſ.438.nu.1

4 Meretricis raptus, quandoque punitur pœna mortis. reſ. 438.num.2

4 Metropolitanus ſupplet defectum ordinarij. reſ.402. n.2

4 Metropolitanus adiri poteſt etiam in primis cauſis Epiſcopo negligente. reſ.402.nu.4

4 Milites Hieroſolymitani religioſi vocantur reſ.170. nu.1

4 Milites Sancti Iacobi Calatrauæ, & Alcantaræ, qui profeſſionem non emiſerunt, an priuilegio fori gaudent. reſ. 249. num.1. ſed Authore Nouario firmatur contrarium. numero 2

4 Militia Alcantaræ eſt vera religio. reſ.176. nu.1

4 Milites Hieroſolymitani ſunt exempti à iuriſdictione ordinariorum, & quid in concernentibus curam animarum. reſ.180.num.1. & 2

4 Milites Hieroſolymitani, an comprehendantur ſub decreto S. Congregationis de promouendis ad primam tonſuram, & minores ordines. reſ.482. nu.1

4 Milites Hieroſolymitani profitentur tria vota religionis, nimirum caſtitatis, & paupertatis. reſ. ead.nu.4

4 Milites Sancti Iacobi, & Calatrauæ ſunt exempti à gabellis. reſ.173. num.1

4 Milites Calatrauæ, & Sancti Iacobi, an ſint verè religioſi. reſ. 173.nu.2

4 Milites Hieroſolymitani non debent militari ſub Principibus temporalibus. reſ.174.nu.2

4 Milites Hieroſolymitani non ſuccedunt in feudis. reſ.174. num.3. verum religio eorum in vniuerſum bene poteſt habere feuda in Regno vide nu.4.

4 Milites Hieroſolymitani non poſſunt de bonis diſponere. reſ.175.nu.1

4 Milites Hieroſolymitani ſunt verè religioſi, nam emittunt tria vota, ſcilicet caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ. reſ.175.num.2 & 3.

4 Milites Hieroſolymitani etſi non profeſſi gaudent priuilegio fori. reſ.181.num.1

4 Milites Calatrauæ, & Alcantaræ ſubſunt Pontifici. reſol. 181.num.3.

4 Milites Hieroſolymitani creandi, qui gratiam ſe veſtiendi obtinuerunt, nec aliud illis deeſt quam habitus reaſſumptio, non habentur pro militibus, nec tunc gaudent fori priuilegio. reſ.183.nu.6. idem in Militibus Sancti Stephani.

4 Minori delinquenti, quæ pœna imponatur. reſ.119. nu.4

4 Minor 14. annorum poteſt retinere appellationem. reſol. 135.nu.3.

4 Miſſa quando celebranda ſit in loco ſepulturæ. reſ. 96 n.1

4 Miſſa

4 Miſſa celebrabatur antiquitus cum ſola licentia Epiſcopi in priuatis Oratorijs. reſ.99.nu.1, hodie requiritur licentia Papæ num.2

4 Miſſa non poteſt celebrari in Oratorijs priuatis abſque licentia, & qualiter concedantur iſtæ licentiæ. reſ.99. nu. 3. & 4

4 Miſſa diebus ferialibus debet celebrari valde mane pro mercatoribus, iudicibus, & artificibus. reſ. 366. nu.6

4 Miſſa an ſit in parochia audienda. reſ.298. nu. 1

4 Miracula an cenſeri debeant, quando quis in aliqua imagine Beatæ Mariæ Virginis gratiam recepit. reſ.288. nu.2

4 Miraculum poteſt fieri ſucceſſiuè, & in inſtanti. reſ. 288. numero 3

4 Miracula an per Epiſcopum approbari poſſint. reſ.189.n.1

4 Miraculorum requiſita recenſentur. reſ. 279. num.1. 2. 3. 4.5.&6

4 Miracula propalari nequeunt abſque authoritate Romanæ Eccleſiæ. reſol.280.num.1

4 Miracula an poſſint fieri ab homine improbo, vel dæmone. reſ.280.nu.2

4 Miracula quomodo cognoſcantur. reſ.280.nu.3

4 Miracula an probentur per teſtes ſingulares. reſ. 282. numero 1. & 2

4 Miracula fiunt ex cauſis, & quæ ſint. reſ. 283. num.1

4 Miracula non requiruntur ad beatitudinem, ſed quia alterius ſanctitas ſine illis ſciri non poteſt. reſ. 286.nu.2

4 Monaſterium deſtructum poteſt reędificari ſine licentia ſuperioris dummodo remaneat ſolum. reſ. 338. nu.1

4 Monaſterij reparatio, an comprehendantur ſub diſpoſitione Bullæ Clem. VIII. reſ.338.nu.3

4 Monialis non poteſt ad domos monaſterio contiguas accedere. reſ.187.nu.2

4 Monialis tranſiens ad partem alieni tecti dicitur violare clauſuram. reſ. 187. nu.3

4 Moniales cuiuſcunq; ordinis poſt profeſſionem ad clauſuram tenentur. reſ.188.nu.1

4 Moniales nouitiæ non tenentur ad clauſuram. reſol.188. numero 3

4 Mulieres timentes ne aliqua vis eis inferatur à maritis, an poſſint reponi in monaſterijs monialium cauſa educationis. reſ.207.nu.1

4 Moniales prohibentur largitiones numerum facere. reſol. 82.nu.4

4 Monialis alterius monaſterij, quando eligetur in Abbatiſſam, Epiſcopus prohibetur diſpenſare circa ætatem Abbatiſſę. reſ.60. nu.3

4 Moniales ante profeſſionem propriè non dicuntur. reſol. 259. num.1

4 Monaco an licet confugere ad ſuperiorem ſi malè tractetur ab eorum prælato. reſ.328. nu.1

4 Monachus non poteſt remoueri à Priore, ſeu Abbate, abſque cauſa. reſ.226.num.3

4 Monachi profeſſi non habent ſepulturæ electionem. reſol. 293. num.39

4 Monachorum appellatione in fauorabilibus veniunt omnes Religioſi. reſ.176.num.1

4 Moneta reperta in cellula alicuius Religioſi an ſpectet ad monaſterium in quo Religioſus ille fecit profeſſionem, an ad monaſterium vbi inuenta fuit. reſol.251.nu.3

4 Moram non habens, neque trahens in vno loco dicitur vagus. reſ.353.num.2

4 Membra non debent recedere à ſuo capite. reſ.365.nu.2

4 Modica non ſunt in conſideratione habenda. reſ.58.nu.4

4 Motus primi non ſunt in hominum poteſtate. reſ.23. n.2

4 Mulier honeſta, quæ dicatur. reſ.439. num.1

4 Mulier poteſt donare ex cauſa renunciationis. reſol. 83. num.4

4 Munera non recipiuntur à viſitante. reſ. 147. nu.2

4 Munera ſubuertunt verba iuſtorum, & excecant prudentes. reſ. 49.num.2

4 Muſici dicuntur inſeruire Regiæ Capellæ. reſ. 499. nu.1

4 Muſica deſeruit pro cultu diuino. ibidem. num.2

4 Mutatione ſtatus mutatur conditio rei. reſ.104. nu.5

4 Muti, & ſurdi teſtari valent ad pias cauſas. reſ.79.nu.3

N

3 NArratiua eſt verificanda à commendatario perpetuo reſ.311.nu.10

3 Natura legis generalis ea eſt, vt ſit perpetua, & ſtabilis, ſed cancellariæ regulæ vnà cum authore ſuo deficiunt reſol. 343.num.6

3 Neceſſitas parentum impedit ingreſſum Religionis in filio, & ingreſſus, & profeſſus obligatur ad exeundum, ſecus ſi obuenit neceſſitas poſt ingreſſum reſ. 324. nu.3

3 Necròmanticæ, & aliæ id genus imagines perfringendæ, earumque authores puniendi, & à quibus, & quando reſ. 43. num.8.9

3 Negociatio differt ab artificio reſ.204.nu.1

3 Negociatio illicita non dicetur cum deficit animus lucrandi à principio, quamuis ſequatur lucrum reſ.202.nu.1

3 Nemo ad impoſſibile obligatur reſ.213. nu.2

3 Negociationes quæ licitæ ſunt laicis clericis prohibitæ ſunt reſ. 198. num.4

3 Negociator clericus quando dicatur reſ.133.nu.2

Tenetur ad collectas nu.1

Requiritur trina monitio ad procedendum contra clericum negociatorem nu.3

In gabellis ſufficit vnus actus negociationis nu.4

3 Negociator dicitur qui emit poſſeſſionem, vt fructus vendat, & omne quod fit lucri cauſa negociatio dicitur. reſ. 198. nu.6

3 Negocia licita, vel illicita clericis. reſ.114.n.9

Quæ permittuntur clericis non coniugatis permittuntur etiam coniugatis nu.10

3 Nemo poteſt plus iuris in alium transferre, quam ſibi competere dignoſcatur reſ.431. nu.3

3 Nemo tenetur proprijs ſtipendijs militare reſ.286. nu.5

3 Nobilem, vel ignobilem admittere in aſſecutione alicuius beneficij ſpectat ad Archiepiſcopum data paritate literarum reſ.554.nu.1

Iura tribuunt nobilibus præſtationem honoris ex debito numero 2

3 Nobiles ſedilis non poſſunt aliquem nobilitare. reſol.569. num.3. vide etiam nu.5

Minus nobilis ſi eſt ciuis, & de terra præfertur magis nobili reſ. 275. nu. 2

3 Nobilitas ciuitatis Neapolis eſt diuiſa in quinque ordines, qui vocantur ſedilia reſ.569.nu.1

3 Nobilitas data à Principe dicitur fatalium reſtitutio nu.4

3 Nobilis dicitur quem Rex nobilem facit nu.6

In collegium legiſtarum, & medicorum nemo poteſt aggregari, niſi ſit ex eadem ciuitate nu. 7

3 Nobilium appellatione Regalis dignitas non comprehenditur reſ.345.nu.1

3 Nobili viro, & bono creditur reſ.573.nu.2

3 Nominatus in reſcripto, qui repræſentat aliam perſonam dicitur tertius reſ.97.nu.4

3 Non dicitur poſſe fieri quod cum peccato fit. reſ.135. n.2

3 Notarius pro literis teſtimonialibus non poteſt accipere, niſi decimam partem aurei reſ.418.nu.2.4

3 Notario ſine teſtibus non creditur reſ.510.nu.9

3 Notarius qui per decennium ſe geſſit vt notarius præſumitur ſolemniter creatus reſ.509.nu.8

3 Nouitij ſine nota Apoſtaſiæ à religione egredi poſſunt reſol.11.num.14

Egredientes non tenetur ad expenſas ſibi à Monaſterio factas num.15

3 Nouitius intra annum profeſſionis gaudet priuilegio religioſorum reſ.132.nu.1

Licet non ſit religioſus, tamen eſt perſona eccleſiaſtica n. 2

Eius bona non poſſunt collectari nu.3

3 Nouitius vſque ad profeſſionem ſemper habet poteſtatem reuocandi, & alterandi teſtamentum, etiam ſine conſenſu ſuperioris reſ.326.nu.2

3 Nullitas à principio operatur potentius ad impediendum, quam ex poſt facto ad reſoluendum. reſ.331.nu.6

3 Nuncius habens facultatem conferendi beneficia confert etiam vacantia in menſibus ordinarij reſ. 8.nu.1

4 Natu-

Index Rerum Notabilium.

4 Natura dotis eſt, vt ſit perpetua. reſ. 471. nu. 3
4 Natus, vbi quis eſt, ibi habitare præſumitur. reſolut. 358 numero 4
4 Nauarrus reportatur ad materiam interdictæ Ciuit. vel Cleri interdicti, reſ. 252. nu. 3
4 Neceſſitas deputandi adiunctos procedebat de iure antiquo. reſ. 585. num. 1
4 Nepotes non comprehenduntur ſub diſpoſitione Concilij loquentes de filijs. reſ 374. nu. 1
4 Nobilitas fama probatur. reſ. 538. nu. 2
4 Nobilitas non denigratur per ignobilitatem matris. reſol. 186. num. 1
4 Nobilitas requiritur ex parte patris, & matris ad ſuſcipiendum habitum Diui Ioannis. reſ. 186. num. 1. refertur dec. Rotæ, num. 2
4 Notario creditur in his, quæ ſpectant ad eius officium, reſ. 11. num. 5
4 Notoria efficitur res per ſententiam. reſ. 16. nu. 4
4 Notorium probatione non indiget. reſ. 355. nu. 4
4 Notorium releuat ab onere probandi, & in notorijs receditur à regulis iuris. reſ. 65. num. 4
4 Notoriè literatus non examinatur. reſ. 68. nu. 2
4 Nouarij allegationes referuntur. reſ. 193. num. 3
4 Nouarius laudatur, & defenditur à quadam oppugnatione. reſ. 181. num. 5
4 Nouarius laudatur, & à Giurbæ offenſa defenditur reſol. 249. num. 3
4 Nouitates in iure ſunt odioſæ, & illis fauere non debemus. reſ. 365. num. 3
4 Nouitij gaudent fori priuilegio, etiam quod prima tonſura non ſint initiati. reſ. 238. num. 3. & 4
4 Nouitij pro delicto commiſſo extra clauſtrum cognoſcuntur a ſuperiore religionis. ibid. num. 5
4 Nouitij veniunt appellatione Eccleſiaſticorum reſol. 239. num. 1. quod declara quoad fauorabilia, & non quoad odia num. 2
4 Nouitij ante profeſſionem non ſunt religionis membra. reſ. 240. num. 1
4 Nouitij priuilegijs religionis gaudent. reſ. 240. nu. 2
4 Nouitij vere ſunt de familia monaſterij. reſ. 240. nu. 3
4 Nouitij in odioſis non veniunt appellatione regularium. reſ. 241. num. 1
4 Nouitij non comprehenduntur ſub caſibus reſeruatis. reſ. 241. num. 2
4 Nouitij non adſtringuntur oneribus regularium, nec illius cenſuris. ibid. nu. 4. & 5
4 Nouitij non poſſunt ordinari ab eorum Abbatibus. reſol. 257. num. 2
4 Nouitius non tenetur ad obſeruantias regulares. reſ. 259. numero 2
4 Nouitiæ quando veniunt ſub nomine profeſſarum. reſol. 259. num. 4
4 Nouitius poteſt concedere teſtamentum. reſ. 259. nu. 3
4 Nouitij durante profeſſione habentur in eodem ſtatu ingreſſus. reſ 262. num. 1
4 Nouitij durante nouitiatu poſſunt retinere beneficia. reſ. 260. num. 2
4 Nouitij tempore, quo recipiuntur, tenentur facere confeſſionem generalem. reſ. 262. num. 3
4 Nouitij qualiter ſeparati habitare debeant. reſ. 262. nu. 4
4 Nouitij an poſſint ſibi eligere ſepulturam. reſ. 293. nu. 27
4 Nouitij ante profeſſionem non ſunt religionis membra. reſ. 250. num. 2
4 Nouitium ante annum profeſſionis, an poſſit ordinari. reſ. 250. num. 3
4 Nouitius intelligitur filius monaſterij in quo receptus fuit. reſ. 251. num. 1
4 Nouitij vti perſonæ Eccleſiaſticæ gaudent beneficio electionis fori. reſ. 246. num. 2
4 Nouitij non poſſunt habere beneficia regularia. reſ. 247. numero 2
4 Nouitij abſoluuntur ab eorum cenſuris ab eorum prelatis. reſolutio 254. nu. 1. ſed an hoc ſimpliciter procedat, vide numero 2
4 Nouitij quando admittantur ad profitendum. reſ. 254. n. 1
4 Nouitius ſi decedat infra annum probationis habetur pro profeſſo reſ. 256. num. 1
4 Nouitius largo modo dicitur religioſus. reſ. 256. nu. 3
4 Nouitij non veniunt appellatione ſubditorum regularium. reſ 257. num. 1
4 Nouitij veluti non religioſi non prohibentur donare. reſ. 84 num. 1
4 Nouitij an ſint verè religioſi. reſ. 581. num. 1
4 Nouitij non dicuntur ſubditi ibidem.
4 Nullitas proueniens ex defectu citationis ad ſententiam dicitur inſanabile. reſ. 31. nu. 9
4 Nullitas ex defectu mandati, quando dicatur reſ. 35. nu. 1
4 Nullitas ex defectu mandati impedit executionem trium ſententiarum conformium. reſ. 35. nu. 3
4 Nullitas ex defectu mandati reuocati obſtat. reſ. 36. nu. 1 declara num. 2
4 Nullum quod eſt, nullum producit effectum. reſ. 37. nu. 2
4 Nullitas ex defectu iuriſdictionis vitiat ſententiam. reſ. 39. nu. 1. quod ampliatur. vt num. 4
4 Nullus iudiciarius ordo poteſt fieri in die feriato. reſ. 403. numero 1
4 Nuncius Regni Neapolis Sede vacante non applicat pœnas pecuniarias Cameræ Apoſtolicæ....
4 Nuptiæ coactæ ſolent ſecum mala afferre. reſ. 408. nu. 3

O

Oblati perpetuo ad ſeruiendum Eccleſiæ ſunt exempti à collectis. reſ. 128. nu. 1
3 Obligati duo in ſolidum pro eodem debito etiam quod contra vnum poſſit deueniri ad executionem realem, & perſonalem contra alterum tamen aduerſus quem non poteſt fieri executio realis, & perſonalis non poſſunt relaxari cenſuræ. reſ. 238. num. 6.
3 Obligatio alendi parentes eſt fortiſſima, & firmata Dei præcepto, dicitur etiam obligatio iuris naturalis. reſol. 21. num. 2. & 3
Quę obligatio ineſt non ſolum hominum, ſed ferarum viſceribus num. 4
Et magnū eſt theſaurū parentes habere ſenio confectos n. 5
3 Obligatio antidoralis cauſatur, & contrahitur eo ipſo quod patronus dotat eccleſiam. reſ. 278. num. 6
3 Obligatio in forma cameræ continet promiſſionem de non impetrando moratoriam, ſaluum conductum, inhibitionem, priuilegium, vel gratiam. reſ. 244. num. 3
3 Obligatio nec ciuilis, nec naturalis oritur ex actu peccante in forma. reſ. 327 num. 3
3 Obligatus in forma cameræ non habet beneficium excuſſionis. reſ. 238. num. 2
3 Obligatus medio iuramento non poteſt opponere beneficium excuſſionis num. 3
In forma cameræ licet non gaudet beneficio excuſſionis, tamen petere poteſt quod fiat excuſſio periculo ſuo contra correos, num. 4
Sed contra ſentit Rota, num. 5
Et generalis ademptio beneficiorum non extenditur ad ea, quæ poſtea habiturus eſt num. 5.
3 Obligatus in forma cameræ non poteſt opponere exceptionem declinatoriam fori, nec incompetentiam iudicis. reſ. 239. num. 1
3 Obligatus in forma cameræ non poteſt opponere declinatoriam fori. reſ. 240. nu. 5
3 Obligatus in forma Cameræ non admittitur ad ceſſionem bonorum, niſi ex gratia ſpeciali, conſtito de paupertate. reſ. 244. num. 1
Per obligationem in forma cameræ cenſetur renunciatum omnibus exceptionibus extrinſecis à contractu. reſol. 241. numero 1
3 Officia ciuitatis obtinere quis non poteſt pendente debiti reſolutione. reſ. 542. num. 4
Amplia vt nec conducere gabellas poſſint, nec fideiubere, qui ſunt debitores ciuitatis num. 5
3 Officia quæ locare non licet. reſ. 501. num. 4
3 Officia renunciari non poſſunt ſine licentia ſuperioris. reſ. 583. num. 1

Si

Index Rerum Notabilium.

Si renunciatio fiat abſque licentia ſuperioris beneficium non vacat num.2

3 Officiales non recipiunt expenſas tanquam familiares. reſ.182.num.2

3 Officialis ad maiora promoueri non debet pendente inquiſitione reſ.542.num.1

Quod amplia etiam ſi habuerit malum nomen nu.2

3 Officio duplici quis fungi poteſt, quando officia ſe inuicem compatiuntur exercitiumque vnius alteri non contradicit reſ 461.num.1

Qui eſt ſimul Arcbidiaconus, & Canonicus habet duplicem vocem in capitulo num.2

Gerens vices plurium officialium meretur ſalaria plurium. numero 3

Ad officium promouendus non debet eſſe irregularis reſol. 314. num.2

3 Omiſſio litis ſopitæ conuentione non vitiat reſcriptum. reſ. 438.num.12

3 Opera nunquam eſt ſine emolumento reſ.576.num.7

3 Omnia noſtra facimus, quibus noſtra impartitur authoritas reſ. 205.num.4

3 Onera ſunt deducenda in omni materia, & hoc generaliter reſ.286.num.3

3 Opinio dicentium ſcholas, & collegia literarum non eſſe pia loca reſ.413.nu.6

3 Opinio fauorabilis eccleſiæ in conflictu opinionum eſt amplectenda reſ.159.nu.3

3 Ordinarius poteſt admittere aliquem ad concurſum poſt lapſum termini reſ.522.num.1

3 Ordinarius ſub pœna ſuſpenſionis non poteſt conferre beneficia reſeruata reſ.381.num.1

3 Ordinandus debet habere literas teſtimoniales proprij Epiſcopi de vita, & moribus ad obtinendum Pontificis priuilegium, & ſi non habuerit per annum eſt ſuſpenſus. reſ.235. num.2

Caſus in quibus ſi non poſſint haberi literæ teſtimoniales poſſit Papa concedere priuilegium ordinandis nu.3

3 Ordinandus de titulo ſibi prouidere debet quem nec remittere, vel aliter alienare valet, niſi de conſenſu epiſcopi retinendo ſibi ordinatus congruam ſubſtentationem. reſ. 449. num.1

3 Ordinari non poteſt ſemel paſſus morbum caducum, etiam ſi videatur ſanatus reſ.538 nu.3

3 Ordinati cum promiſſione alimentorum non ſunt ſuſpenſi. reſ.452. nu.8

3 Ordinatis ſine patrimonio an de titulo teneatur ordinarius prouidere num. 9

3 Ordinatus cum ficto patrimonio an ſit ſuſpenſus de iure communi, & Concil. Trident. reſ.574.nu.7.8.9. & 12

3 Ordinatus maioribus extra tempora à iure ſtatuta, aut ante legitimam ætatem, aut ab alieno Epiſcopo ſine literis dimiſſorij, ſuſpenſus eſt ab ordinibus ipſo iure reſ.236.n.1

Si miniſtrauerit in tali ſuſpenſione in irregularitatem incidit, in qua ſolus Romanus Pontifex diſpenſare poteſt n.2

Quod extenditur per conſtitutionem Sixti V. & in minoribus num.3

Et hoc de iure antiquo, quid ordinet Concilium viden.4

3 Ordinatus quando præſumatur ſcire prohibitionem Concilij reſ.318.num.5

3 Ordinatus ſacris ordinibus præſumitur idoneus ad beneficia ſimplicia ſine nouo examine reſ.192.nu.1

3 Ordines non poſſunt conferri ab alieno epiſcopo abſque literis dimiſſorijs reſ.318.num.1

3 Ordinum collatio ab alieno epiſcopo facta quando ſit nulla num.6

3 Ordinibus collatis ab alieno epiſcopo ſine literis impeditur executio.nu.19

Ad ordinum ſuſceptionem multa requiruntur reſ.562.n.4

3 Ordinis ſuſceptio dependet à voluntate, & poteſtate ordinandi reſ.562.nu.5

3 Ordo duplex in dignitatibus reperitur vnus prioritatis, alter maioritatis honoris reſ.273.nu.2

3 Oriundus eſt præferendus non oriundo reſ. 275.nu.1

4 Oblationes à quo tempore ceperunt. reſ. 295. nu. 1

4 Oblationum nomine, quæ veniant. reſ.295. nu.2

4 Oblationes quando neceſſario fieri debent. reſ. 295. nu.3 & à quibus prohibeantur nu.4.& 5

4 Oblationes, quæ fiunt intra limites parochiæ generali Parocho non acquiruntur. reſ.296.nu.1.2.3.& 4

4 Oblationes, quæ fiunt tempore Iubilęi ad quem ſpectant. reſ.296.num.6

4 Oblationes quando ad Epiſcopum ſpectent. reſ. 296. nu.7

4 Obligationes pœnes acta Curiæ ſtipulatæ, an incuſari poſſint in die feriata reſ.403.num.4

4 Obligatio ad contrahendum matrimonium oritur ex ſponſalibus. reſ.406.num.3

4 Obligatio conditionalis non patit actionem niſi purificata conditione. reſol.411.num.4

4 Obſeruatio diei feſtiui, quando incipit. reſ. 384. nu.1

4 Obtinens decretum citationis contra aliquem aduerſarium, incontinenti ſe ipſum citat, & quoad ipſum ab illo tempore dicitur lis pendere. reſ.32.num.3. in fin.

4 Obtinens dignitatem præſumuntur habere ſcientiam neceſſariam. reſ.111.num.2

4 Odioſa fauore animæ ſunt amplianda. reſ. 22. nu.5

4 Odium capitale inter ſponſos, an ſit iuſta cauſa non cogendi ad matrimonium contrahendum. reſ.410. nu.1

4 Offendens bannitum à banno exempto non tenetur. reſol. 230.num.5

4 Offendens nouitios incidit in excommunicationem. reſ. 238.nu.2

4 Offenſio præſumitur facta litiganti ex cauſa litis. reſol.20. numero 4

4 Officialis niſi actu ſeruiet, non gaudebit priuilegijs conceſſis officialibus. reſ.500.nu.3

4 Officium examinatoris eſt benè cuncta rimari. reſ.67. n.2

4 Officium Protonotariatus, qualiter ſit dignitas. reſ. 113. numero 1

4 Officium quod alteri vnitur amittit priſtinum nomen. reſ. 162.num.5

4 Officium datur propter ſeruitium. reſ.228.nu.1

4 Omiſſio reparationis Eccleſiæ inducit peccatum mortale, reſ.342.num.1

4 Onus reale ſpectat ad dominum. reſ.350. nu.1

4 Onus adiectum legato cenſetur impoſitum legatario. reſ.97.num.3

4 Operarius dignus eſt mercede ſua. reſ.299.nu.2

4 Opinio Innocentij circa ſcientiam promouendi ad beneficium ſimplex. reſ.67.num.1

4 Orationibus vacandum eſt in diebus feſtiuis. reſ.375.nu.3

4 Oratoria priuata conceſſa intelliguntur ſine parochiæ pręiudicio, & in illis celebrari vetitur in quibuſdam diebus. reſ.297.nu.4

4 Oratoria publica non eriguntur abſque licentia Epiſcopi. reſ.98.num.1

4 Oratorium dicitur ab orando. reſ.424.num.1

4 Oratoria quando dicantur publica. reſ.425. nu.3

4 Oratorium venit ſub nomine Eccleſiæ. reſ. 427. nu.1

4 Ordinarius poteſt vnire, diuidere, & de nouo creare beneficia. reſ.103. nu.3

4 Ordinari num quis poſſit ad titulum Cappellaniæ Regiæ. reſ.502.nu.1

4 Ordinari non poteſt, quis ad titulum Cappellaniæ. reſol. 135. num.4

4 Ordinarij officium eſt cognoſcere, an loca pia ſint exempta. reſ.160.nu.1

4 Ordo quis ſeruandus eſt in formando proceſſum ſuper vita, & miraculis. reſ.287. num.1

4 Ordinatus Sacris ordinibus præſumitur habilis ad beneficia ſimplicia. reſ.67.num.1

4 Ordinatus abſque verbis quorum remiſeritis peccata, an validè abſoluat. reſol.312. num.3

4 Ordo iudiciarius non poteſt fieri in die feriato. reſol.409. numero 1

4 Ordines militares dicuntur præſeruati. reſ.127.nu.2

4 Ordines militares ęquiparantur ordini Hieroſolymitano. reſ.181.num.3

4 Ordines vno die conferri non poſſunt. reſ. 209. num. 1. & quid ſi extet conſuetudo nu. 2. & quid fauore Carthuſianorum nu.3

4 Ordi-

4 Ordines ſunt conferendi ſeruatis temporum interſtitijs. reſ.210.nu.1
4 Ordines Sacri dno noo poſſunt conferri. reſ.210.nu.2
4 Ordines minores, & Subdiaconatus non poſſunt conferri non ſeruatis interſtitijs. reſ.211.nu.1
4 Ordo Sacer poſt ordinem minorem ſuſceptum quando ſtatim ſuſcipi poſſit. reſ.211.num.2
4 Ordines poſſunt conferri non ſeruatis interſtitijs ex diſpenſatione Epiſcopi, vel Capituli Sede vacante. reſ. 213. num.1.& 2
4 Origo poſſeſſionis eſt inſpicienda. reſ.230.num.6
4 Ornare Sacriſtiam ad quem ſpectet. reſ.127. nu.2

P

3 PActa in beneficialibus interuenire non poſſunt reſ.422. num.1
3 Pacta in beneficialibus, vt à lite recedatur oon ſunt illicita numero 2
Amicabiles compoſitiones authoritate iudicis permittuntur num.3
Poteſt conferri beneficium cum onere legendi ſacram ſcripturam num.4
Et epiſcopus poteſt imponere prædictum onus in beneficio vacante in menſe ordinarij, ante tameo collationem n. 5
3 Pacta in ſpiritualibus reprobantur. reſ.423. nu.1
3 Pactum de affrancando an poſſit apponi ex interuallo poſt conceſſionem rei eccleſiæ in emphyteuſim reſ.154.nu.2
3 Pactum de redimendo cenſum eſt de iure poſitiuo reſ. 93. numero 3
3 Papa confert iuſpatronatus eccleſiaſticum abſque derogatione reſ.105.nu.3
3 Papa ex cauſa poteſt ſe ipſum abſolnere reſ.221. nu.1
Poteſt eſſe iudex in cauſa propria num.2
Qui iurauit in materia diſpenſabili, & non habet ſuperiorem poteſt ipſemet ſecum diſpenſare nu.3
Nec eſt ſolitus ſe ipſum ſine cauſa abſoluere à iuramento. numero 4
3 Papa poteſt alicui concedere priuilegium vt poſſit ordinari à quocunque Catholico Epiſcopo reſ.235. nu.1
Debet habere literas teſtimoniales proprij epiſcopi de vita, & moribus ad obtinendum Pontificis priuilegium, & ſi non habuerit per annum eſt ſuſpenſus num.2
3 Papa poteſt conferre in menſibus ordinariorum, quia ipſe dicitur ordinarius ordinariorum reſol.9. num.2.3. & 4
3 Papa poteſt diſpenſare, vt quis percipiat plures diſtributiones reſ.467.num.9
3 Papa priuauit epiſcopatu epiſcopum Tudertinum tanquam inutilem reſ.315. num.3
3 Papa ſi concedit præpoſituram tanquam primam dignitatem, non ob id probata eſt prima dignitas. reſ.372. nu.7
3 Papa ſi narrat aliquem eſſe ſuum familiarem probatur familiaritas ſi intentio Papæ in eis fundatur. reſ. 372. nu.4
3 Papa ſolet condonare fructus amiſſos ob non factam fidei profeſſionem, & non ordinarius. reſ.193.nu.3.
Refertur forma remittendi. nu.4
3 Papa ſolus poteſt diſpenſare, quod pendente accuſatione promoueri poſſit. reſ.263.num.3
3 Papa prouidendo minori ætati quam eſt de iure videtur cum illa diſpenſare. reſ.120.nu.4
3 Papæ authoritas nullo tempore etiam immemorabili poteſt præſcribi, reſ.230.nu.5
3 Paria delicta mutua compenſatione tolluntur. reſ.570.n.5
3 Paria ſunt amittere poſſeſſionem, & amittere actionem. competentem per eam. reſ.319.nu.2
3 Paria ſunt conſentire, & obedire. reſ. 292. nu.4
3 Paria ſunt incontinenter viuere, & vxorē ducere. reſ.75. n.5
3 Paria ſunt non præſtare conſenſum, & inutiliter præſtare. reſol.294.nu.5
3 Parochialis quando non habet dotem, tenentur Parochiani ad præſtandam dotem. reſ. 477. nu.6
3 Parochialis ſi vnitur Canonicatui, ſeu dignitati, tenetur Canonicus deſeruire per Vicarium, qui Vicarius dicitur perpetuus beneficiatus. reſ.388.nu.1
3 Parochiani quando teneantur ad eccleſiæ reparatiooem. reſ.24.nu.6.7
3 Parochiani tenentur ad congruam ſuſtentationem parochi. reſ.477.nu.9.
3 Parochus proprius contrahentium quis dicatur. reſ.424. numero 2
Parochi præſentia non tantum debet eſſe corporea, ſed moralis. num.3.
3 Parua data facit actum perfectum, reſ.517. nu.6
3 Pater & Filius pro vnica perſona reputantur, & ita filius infamis etiam incapax ſacrorum videtur. reſ.487. nu.1
Patre mortuo viuere quodammodo dicitur, cum conſeruetur in filio, cuius propago ad omnes eius nepotes, & deſcendentes extenditur, cum ſit quædam ſanguinis continuatio. nu.2
Pater & Filius propter coniunctionem, quam habent ex iuris fictione vnum videntur habere patrimonium. nu.3
3 Pater, & Filius ſunt vna identitas perſonarum, & domicilium vnius cenſetur alterius. reſ.509. nu.12
3 Pater poteſt compelli ad donandum aliquid filio pro titulo patrimonij, ſi vult ſacris initiari. reſ.317. nu.1
3 Pater diues cogitur ſubminiſtrare filio neceſſaria ſi vult vacare literis. nu.2
Qui non alit filios excommunicatur. nu.3
Tenetur præſtare alimenta filio, qui ingreſſus eſt monaſterium inops. num.4
3 Pater tenetur alere filiam niſi inhoneſtè viuat. reſol. 75. numero 8
3 Patiens differt ab agente. reſ.57. num.4
Minus punitur quam agens. nu.5
Etiam in foro conſcientiæ. num.6
Bullæ pœnas patiuntur agentes, & patientes. nu.7
Eadem pœna imponitur agenti, & patienti, quando patiens excedit ætatem 20. annorum iuxta varias obſeruationes tribunalium. nu.9
3 Patriarchæ omnes Primates, Metropolitani tenentur reſidere reſ.397.nu.1
3 Patrimonialia Clericorum non ligantur ſtatuto laicorum. reſ.493.num.4
3 Patrimonij Clerici materiam remiſſiuè habes. reſol.574. num. 1.2.
In Patrimonio ſufficiente conſideratur qualitas perſonarum, & regionis. reſ.473.nu.3
3 Patrimonium nullum habere, vel fictum habere paria ſunt. reſ.574.nu.10
3 Patrono debentur alimenta ex iuris diſpoſitione, & eſt obligatio naturalis. reſ.282.nu.1
Si dos perempta ſit etiam rector tenetur patronum alere de alijs bonis acquiſitis. nu.2.3. & amplia nu.4
3 Patronus laicus lite pendente variare non poteſt. reſ. 461. numero 1
Lite pendente inter præſentatos non permittitur patrono ſine vitio attentatorum alium præſentare, & quidem litigatur cum eis, qui beneficia ſunt adepti. n.2.3.
3 Patronus poteſt variare, vel vnico actu plures præſentando vel ſucceſſiuè. reſ.458.nu.2
Variatio permittitur cumulatiuè non priuatiuè. num.3
3 Patronus laicus poteſt variare, & plures ſucceſſiuè præſentare. reſ.456.num.1
Secus in eccleſiaſtico. num.2
3 Patronus laicus poteſt variare etiam ſi eius procurator alium præſentauerit, & ita procurator variare poteſt. reſ. 459. num.1.
Variare poteſt quomodocunque ſit patronus nu. 3
Præſentatus non poteſt impedire patronum ne variet. n.5
3 Patronus pendente lite ſuper iurepatronatus debet habere alimenta. reſ.284.nu.1
3 Patronus poteſt conſentire præſentationi de ſe factæ. reſ. 516 num.3
3 Patronus pro conſeruatione iuriſpatronatus non tenetur ad vlla onera de ſuo proprio, ſed expenſis ipſius eccleſiæ. reſ.282.nu.10
3 Patronus qui paciſcitur cum clerico inſtituendo eſt ſimoniacus. reſ.423.nu.2
3 Patronus ſi promiſit vnum præſentare, an poſſit ab hoc recedere. reſ.457.nu.1
Promiſſio de præſentando facta ante vacationem beneficij eſt nulla, ſecus ſi poſt vacationem. nu.2

Si

Index Rerum Notabilium.

Si promiſſio facta ſit vni de eo præſentando eſt ſimoniaca, & nulla, & poteſt variare. nu.3
3 Patronus variando duos tantum præſentare poteſt. reſol. 460. num.1
Pluralis locutio duorum numero eſt contenta. nu.2
Infinitas eſt euitanda. nu.3
3 Pauper quis dicatur quis inops. reſ. 229. nu.3
Non dicitur pauper qui ex aliquo honeſto exercitio vna cum patrimonio honeſtè viuere poteſt. nu. 5. & 6
3 Paupertas, & inopia in foro animæ idem operatur, quod ceſſio bonorum in foro contentioſo. reſ. 466. nu.7
Tempore neceſſitatis omnia ſunt communia. nu. 8
3 Penſionario competit perſonalis, & hypotecaria actio. reſ.283. nu.2
3 Penſio ab epiſcopo non poteſt imponi ſine cauſa. reſ.268. numero 3
Nec per viam quotæ, nu.4. nec perpetua. nu.5. cauſa debet eſſe probata. n.6
3 Penſio decurſa, & non exacta, tranſmittitur ad hæredes clerici penſionarij defuncti, quando fructus ſunt percepti. reſ.468
Debetur hæredibus Clerici penſionarij defuncti, ſi fructus ſint percepti, licet nondum venerit dies. nu.2
Cedit loco alimentorum. nu.3
Annua recipit diuiſiones temporum menſium dierum. numero 4
3 Penſio debetur de eccleſiaſticis beneficijs deductis oneribus. reſ.286.nu.4
3 Penſio eſt onus quod imponitur beneficio. reſ.421.nu.1
Eſt portio beneficij, quæ ex beneficij fructibus debetur penſionario. nu.2
Clauſula apponi ſolita in reſeruatione penſionum. nu.3
3 Penſio imponi non poteſt niſi de conſenſu habentis beneficium, ex quo illa ſoluitur. reſ.471.nu.1
Aſſerenti talem conſenſum interueniſſe incumbit onus probandi, num.2
3 Penſio non eſt beneficium eccleſiaſticum nec venit appellatione beneficij. reſ.37.nu.2
3 Penſio non poteſt exigi literis non expeditis, ſecundum aliquos. reſ 420. nu.1
Stylo Romanæ curiæ ſtandum eſt, quod penſio non exigatur literis non expeditis. nu.2
3 Penſio non poteſt imponi, niſi de conſenſu illam imponere volentis. reſ.344.nu.1
3 Penſio ſapit temporalitatem. reſ.525.nu.5
Non poteſt permutari cum beneficio. nu.6
3 Penſio ſurrogata loco alterius penſionis ſapit naturam ipſius. reſ.507.nu.4
3 Penſiones quomodo imponantur ſuper diſtributionibus. reſ.109 nu.5
3 Penſiones ſuper Cathedralibus quantæ imponantur. reſol. 109. num.7
3 Percuſſio etiam ſine ſanguinis effuſione polluit eccleſiam. reſ.258. nu.6
3 Percutiens Clericum abſque dubio eſt excommunicatus. reſ.568.nu.1
Sed probabiliter ignorans eſſe clericum non incidit in excommunicationem, nu.2
Abſolutio poteſt impetrari ab ordinario offenſa exiſtente leui, nu.3
Ad incurrendam excommunicationem ſcientiam concurrere oportet. nu.4
3 Periti quando ſunt eligendi non ſufficit vnus, niſi eſſet electus de communi partium conſenſu. reſ.535. nu.1
In actus à mera vnius voluntate dependente, vt in hæreditatis aditione an vnus tunc ſufficiat interpres vide remiſſiuè. num.2
Vnus quando eſt peritiſſimus ſufficit in negotio, in quo ſtandum eſt peritis, nu.3
Sufficit vnus peritus quando in loco non eſt peritorum copia, num.4
3 Periurij exceptio impedit proceſſum ad vlteriora. reſ.251. numero 1.2.3
3 Periurium committens ſolum Deum habet vltorem. reſ. 249.num.4
3 Periurium eſt mixti fori. reſ.249.nu.9
3 Periurium non purgatur per torturam. reſ. 250. nu.6
3 Periurium principalis in extraiudicialibus punitur ſi de tertij præiudicio agitur. reſ.247.nu.1
Commiſſum in iuramento litis deciſiuo oblatum à parte parti non punitur, nu.2
Si conſtat de periurio prædicto litis deciſiuo poteſt puniri periurus, & ſententia rueret, num.3
Sed poſt iuramentum litis deciſorium nihil aliud quæritur numero 4
Non punitur in iuramento calumniæ niſi conſtet de calumnia per confeſſionem iurantis, vel rei euidentiam, numero 5
In reſpondendo poſitionibus non punitur niſi conſtet de periurio, num.6
3 Periurus de iure Canonico incurrit infamiã. reſ.250.n.1
Nequit eſſe teſtis nu.2
Etiam ſi fuerit emendatus per pęnitentiam, nu.3
In vno articulo repellitur in omnibus, num.4
In vna cauſa, nec probat in alia, nu.5
3 Periurus eſt, qui poſt iuramentum de non reuocando teſtamentum, illud reuocat. reſ.249.nu.2
Poteſt puniri quando commiſit dolum in aduerſarium, num.3
3 Periurus eſt qui promiſit ſoluere in termino, & non ſoluit, reſ.248.num.1
3 Periurus non eſt impeditus ſoluere in termino, maximè ſi præcepto ſuperioris impeditur. reſ.248.num.3
Et impeditus ſoluere ex mandato, ſiue prouiſione legis non incurrit periurium, nu.4
3 Permittens bona fide ingredi clauſuram alicui perſonæ prohibitæ non incidit in pœnas. reſ.72.nu.5
3 Permittentes duellum ſunt excommunicati. reſ.47. nu.3
3 Permutatio beneficiorum præſumitur in fraudem quando adeſt magna beneficiorum inæqualitas, ſenium infirmitas ex qua infra octo dies quis moriatur. reſ. 256. nu.1
Quæ debent copulatiuè concurrere ad pręſumendam fraudem. num.2
3 Permutatio præſumitur facta in fraudem: primo quando eſt facta à grauiter infirmo, ſecundo quando beneficium datum eſt pinguius. Tertio cum permutatio eſt facta cum ſanguine coniuncto, vel amico, ſed duæ priores conditiones ſufficiunt ad dictam fraudis præſumptionem. reſ.334. num.3
3 Permutatio rerum aſſumit naturam permutatarum. reſ. 507. num.5
3 Permutatio ſimilis eſt emptioni, & venditioni. reſol. 525. numero 2
3 Prohibita alienatione prohibita etiam eſt permutatio. n.3
Validum eſt argumentum à reſignatione ad permutationem, nu.4
3 Permutantes an poſſint ad ſua beneficia redire ſine noua collatione. reſ.253.nu.1.2.3.4
Requiritur declaratio ſuperioris, qui declaret licere permutantibus redire ad beneficia, nu.2
Sed contra facientes non incurrunt pœnas, nu.3
3 Perpetua an temporalis cenſeatur emphyteuſis eccleſiaſtica. reſ.151.num.1
3 Perſonalis actio non ſequitur ſucceſſorem. reſ.528. nu.6
Ex identitate rationis non fit extenſio de perſona in perſonam. num.7
3 Perſona notoriè digna promoueri poteſt etiam abſque examine. reſ.475.nu.1
3 Perſonæ eccleſiaſticæ nõ tenentur ad gabella. reſ.134. n.1
3 Pertinacia eſt conſenſus habitam notitiam præſupponens. reſ.495.num.4
3 Pia cauſa, & omnia facta in augmentum cultus diuini non veniunt in generali ſermone. reſ. 348 nu.3
3 Pluralis locutio duorum numero eſt contenta. reſ.460. n.2
3 Pęna ab homine ſtatuta facit ceſſare pęnam legis. reſ.248. numero 2
3 Pœnæ aduerſus tenentes concubinam multæ ſunt remiſſiuè. reſ.570.nu.15
3 Pęna Apoſtatæ de iure ciuili. reſ.11.nu.4
De iure Canonico, num.7

Et

Digitized by Google

Et alijs iuribus num.ſeqq. Et Monachi,num.17
3 Pœna blaſphemiæ iure diuino lapidationis,iure ciuili mortis, iure canonico excommnnicationis imponebatur hodie alia pęna. reſ.41.per totam.
3 Pœna caducitatis, quæ non venit ex natura contractus, ſed ex pacto ab eccleſia non exigitur. reſ.150.nu.x
Contra minorem an exigatur ab eccleſia.nu.3
3 Pœna cap.2. de maledictis an habeat locum in clerico blaſphemo. reſ.42.nu.1.& 4
3 Pœna cap.2.de maledictis non habet locum varijs ex cauſis quas vide. reſ.44.nu.5.6
3 Pœna cap. licet de elect. habet locum in commendatarijs. reſ.138.nu.5
Sicut etiam habent locum, quæ traduntur nu. 7. 10. 11. 12. 17. 18. 19. & 20
3 Pœna confiſcationis bonorum de iure ciuili puniuntur aſportantes prohibita ad Barbaros, de iure verò Canonico pęna excommunicationis. reſ.494.nu.6
3 Pœna defuncti non tranſit ad hæredem. reſ.77.nu.x
3 Pœna depoſitionis impoſita clerico, qui fornicatur cum filia ſpirituali. reſ.68.nu.3
3 Pœna ducentis plures vxores, reſ.38.nu.6
Excuſatur ſi relicta vna aliam duceret ex diſpenſatione Papæ, & ſi crederet primam eſſe mortuam.nu.7.8
3 Pœnam extrauagantis Iulij III. non incurrit capiens poſſeſſionem nullam, & inualidam.reſ.481.nu.3
Quæ pęna non procedit, quando poſſeſſio eſt capta per procuratorem abſque literis, ſine tamen mandato ſpeciali,numero 4
Et non incurritur pęna extrauag. quando non habetur relatio ad ſupplicationem nu.6
3 Pœna falſi iuxta Pragmaticam non punitur qui petijt debitum, ſed non exegit. reſ.52.nu.5
3 Pœna inflicta contra facientem procedit contra mandantem. reſ.65.nu.5
3 Pœna infligenda ſurripienti aliquid ex oratorio, qui locus publicè ſacer non eſt minor, & ordinaria eſt. reſ.404.nu.2
3 Pœna legis vt incurratur requiritur quod ſit ſequutus effectus. reſ.488. nu.1
3 Pœna Iudicis qui iniuſtè aliquem excommun reſ.176.nu.1
Tenetur ad damna & intereſſe paſſa per excommunicatū. num.x
Quæ damna poſſunt probari iuramento excommunicati. num.3
Excuſatur iudex à pœna ex probabili errore.nu.4
Excuſatur etiam quãdo ab excommunicatione excommunicatus non appellat, nu.5
Excuſatur etiam iudex excōmunicans non præcedenti monitione illum, qui ipſo facto eſt excommunicatus.ou.6
3 Pœna maior datur in dignitate conſtituto, quam cæteris. reſ.231.nu.13
3 Pœna mortis puniuntur ſollicitantes puellas ad malnm. reſol.70.nu.1
3 Pœna permittentis, & committentis duellum. reſ.47. per totam.
3 Pœnis priuationis priuilegij clericalis non ſubijciuntur in ordinibus ſacris conſtituti, ſed tantum in minoribus conſtituti, qui contraxerunt irregularitatem bigamiæ. reſol.34. nu.3. & 4
3 Pœna quamuis imponatur ipſo facto requiritur tamen declaratoria. reſ.476.nu.1
3 Pœna quando applicatur fiſco ſemper criminaliter agi dicitur. reſ.113.nu.11
3 Pœna quando eſt priuatiua, & non vtitur lex, ſeu Canō verbis præteriti temporis, tunc pęna non dicitur impoſita ipſo iure, ſed iudicis ſententia. reſ.465.nu.6
Nunquam ipſo iure cenſetur impoſita niſi dicatur.nn.10
3 Pœnas ſodomitarum incurrunt tam agẽtes, quam patientes.reſ.57.nu 7
3 Pœna ſtuprantis virginem immaturam, viduam cum ſcalis, per vim.reſ.73.per totam.
3 Pœnæ ordinatorum ſine patrimonio.reſ.574.nu.4.5
In pœnalibus non defertur iuramentnm in ſupplementum. reſ.66.nu.3
In pœnalibus non fit extenſio. reſ.67.nu.1
In pœnis non eſt facienda extenſio, quando non eſt eadem ratio. reſ.65.nu.10
3 Pœnitere, & habere ſigna contritionis ſunt paria. reſol.112 num.3
3 Pollutio eccleſiæ non requirit ſanguinis effuſionem, ſed ſufficit percuſſio. reſ.158.nu.6
3 Pollutio Eccleſiæ varijs ex cauſis contingit. reſ.157.nu.1
Quibus modis eccleſiam polluatur. nu.x
Sanguinis effuſio facit eccleſiam pollutam. nu.3
Qualis debeat eſſe ſanguinis effuſio, vt per eam eccleſia dicatur polluta.num.4
Sanguis in vaſe receptus polluit eccleſiam.nu. 5
Qualis debeat eſſe pollutio ſeminis, vt polluatur eccleſia.n.6
3 Pontem reficere promittens an teneatur ſi flumen creuerit. reſ.364.nu.4
3 Pontifex aſſerendo creat.reſ.188.nu.2
Et eius aſſertio teſtantis de facto proprio facit pleniſſimam probationem.nu.3.4.6.7
3 Pontifex Maximus quando habet voluntatem, & propoſitum faciendi veros familiares, & eorum ſeruitio vt ſufficiunt literæ familiaritatis, niſi etiam probetur actu. reſol. 346.nu.13
Quando conceſſit literas ad petitionem alicuius, tunc quia ſecundum fictionem dicitur familiaris, & continuus commenſalis, ſufficit probare familiaritatem per dictas literas. num.14
3 Pontifex relaxãs in caſu ciuili clericos coniugatos cenſetur relaxare quoad perſonalem diſtrictionem. reſ.113.nu.19
3 Portio congrua quando aſſignanda eſt plurimum defertur iudicio ordinarij, qui debet attendere multas circunſtantias. reſ.469.nu.1
In aſſignatione congruæ debet ordinarius magis inclinare ad fauorem Rectorum, quam aliorum.nu.x
In congrua non computantur incerta nec diſtributiones. num.3
Congrua pro vicarijs parochialium nō debet eſſe minor sūma quinquaginta ducatorum, nec maior centum. nu.4
In aſſignatione congruæ pro vicarijs Parochialium computantur incerta, quæ ad certam ſummam reduci poſſunt. num.5
3 Poſſe non dicimur quod inhoneſtè poſſumus. reſ.369.nu.3
3 Per poſſeſſionem iure familiaritatis nemini eſt ius acquiſitum, nec alicui præiudicatum. reſ.514.nu.1
Cum vnus habet titulum, & alter poſſidet, præſumitur poſſidens facere iure familiaritatis, niſi contrarium probet. num.x
Feudum alienans cum clauſula ſaluo aſſenſu Domini &c. ſi tradat poſſeſſionem ante aſſenſum perdit feudum. reſ.512. num.1
Contraria opinio videtur verior, dummodo poſtea infra annum recipiat inueſtituram.nu.x
3 Poſſeſſioni coloratæ, quæ clauſula æquiparetur. reſ.103.n.1
3 Poſſeſſio beneficij poteſt capi per procuratorem cum ſpeciali mandato. reſ.79.nu.1
3 Poſſeſſio Canonicatus eget capitulari traditione. reſol.80. num.3
In poſſeſſione beneficij debet ſeruari conſuetudo loci.nu.4
3 Poſſeſſio capi non poteſt literis non expeditis.reſ.84.nu.1
Capi tamen poteſt nomine Cameræ literis non expeditis citra vitium ſpolij, & attentatorum.nu.2
3 Poſſeſſio capi poteſt nomine Cameræ literis non expeditis. reſ.81.nu.x
3 Poſſeſſio quando nomine Cameræ capitur fructus deponuntur penes à iudice eligendum.nu.3
3 Poſſeſſio capta propria authoritate reuocatur iure attentatorum. reſ.83.nu.1
3 Poſſeſſio clauium traditione tradita intelligitur ſi tradens claues poſſidet. reſ.513.nu.3.& de materia per totam.
3 Poſſeſſio iuris ordine ſeruato capi debet. reſ.103.nu.4
Et poſſeſſor ſemper citandus.nu.5
3 Poſſeſſio non dicitur interrupta per intruſionem alterius. reſ.104.nu.9
3 Poſſeſſio nō eſſet probata ſi vſus ex cauſa ſeruitutis ſciente, & patiente Domino non fuiſſet. reſ.514.nu.4
3 Poſſeſſio non titulus eſt cauſa acquiſ. fructus. reſ.523.n.4

Index Rerum Notabilium.

Ex ſolo titulo beneficij abſque poſſeſſione quis non gaudet priuilegio fori, nu.4

3 Poſſeſſin non transfertur per collationem, quia eſt facti. reſ. 78. num.3

3 Poſſeſſio quando datur abſque citatione Index debet reſeruare iura legitimi contradictoris. reſ. 582. nu.6

3 Poſſeſſio, quæ eſt apud Epiſcopum eſt nomine eccleſię.reſ. 430. num.3

3 Poſſeſſor tenetur reſtituerę fructus,ſi ei ius non aſſiſtit, ſed totius reſiſtit. reſ. 254.nu.2

Aliud eſt gerere ſe pro poſſeſſore aliud eſt capere poſſeſſionem realem. reſ. 332. nu.2

3 Poſſidere dicitur de præſenti qui per menſem ante probationem poſſedit. reſ.309.nu.5

A poſtulatione poteſt variari.reſ.456.nu.6

3 Poteſtas nobilitandi aliquem ad Principem dumtaxat ſpectat. reſ. 569. nn.2

3 Præbandari aſſociantes ſuum epiſcopum extra eccleſiam non lucrantur diſtributiones. reſ.90.nu. 22

3 Pręcedentia ſeruatur quod maior in dignitate pręcedit antiquiorem in tempore. reſ. 273. nu. 1. & per totam.

3 Præcedentia ſeruatur iuxta conſuetudinẽ.reſ.272.per totã.

3 Præcedentiæ multum prodeſt antiquitas. reſ. 270. nu. 1

Prior in data præfertur etiam ſi poſterior prius ſuas literas præſentauerit. nu.2

3 Præcedit qui prius Canonicatus poſſeſſionem adeptus fuit tam in procedendo, quam in ferendo ſuffragium. nu. 4. & num.5

3 Præceptum factum abſque clauſula iuſtificatiua in re magni momenti non tenet. reſ.533.nu.4

3 Præceptum primum ſecundæ tabulæ eſt honora patrem, & matrem.reſ.21.nu 6

3 Præiudicium maius ineſt in conſenſu,quam in conſilio.reſol. 300.nu.6

3 Prælati coguntur recipere Apoſtatam, niſi regula contradicat.reſ.15.nu.3

3 Prælati etiam regulares fidei profeſſionis iuramentũ præſtant. reſ.391.nu.3

3 Prælati inferiores Epiſcopo non poſſunt dare literas dimiſſorias,etiam ſi prætendant legitimam conſuetudinem.reſ. 318.n13.

3 Prælati, ſiue Superiores regulares poſſunt concedere literas dimiſſorias ſubditis ſuis ad ſuſcipiendum ordines. reſ. 235.nu.7

Debent tamen fieri ex decreto Sacræ Congregationis epiſcopis dięceſanis loci, in quo ſuum eſt monaſterium, nu. 8

Et pœna contrauenientium. nu.9

3 Pręlatura vacat ob conſenſum non pręſtitum electioni intra tempus ſtatutum ad præſtandum. reſ.435.nu.9

3 Prælatus accuſatus de dilapidatione bonorum eccleſiæ nõ poteſt pendente accuſatione ad Archiepiſcopatum promoueri. reſ. 542.nu.8

3 Prælatus diſponit de bonis quæſitis intuitu eccleſiæ cum licentia ſummi Pontificis. reſ.25.nu.5

Et quando præſumantur, vel non præſumantur eccleſiæ. num. 6.7

3 Prælatus ſolus in quæſitis nocere non poteſt eccleſiæ. reſ. 368.nu.1

3 Prælatus tenetur ad reparationem eccleſiæ deductis his, quæ pro neceſſitate vti poteſt. reſ.24.nu.5

3 Prælatus vigore facultatis teſtãdi poteſt reuocare primum teſtamentum, & facere ſecundum. reſ.434.nu.4

3 Prælatus viuens eſt vſufructuarius, & Eccleſiæ Domina. reſ.433.nu.1

Eo mortuo vſusfructus conſolidatur cum proprietate ad beneficium eccleſiæ. nu.3

Si bona occupantur per hæredes eccleſia agit actione furti, & alijs actionibus Domino competentibus. nu.4

Eſt dicendus procurator eccleſiæ. nu.6

3 Præſcribitur quarta Parochialis. reſ.339.nu.2. quo tempore.nu.3

Et pręſcriptio, quæ habet locum contra ſoluentes quartam, debet habere locum etiam contra recipientes. nu. 5

Et debet eſſe differentia inter præſcriptionem totæ, & quotæ. nu.7

3 Præſcriptio laicorum contra quas conſtat ernitates procedit. reſ. 145.nu.5

3 Præſcriptione ſi probetur emphyteuſis, quo pacto cenſeatur contracta. reſ.151.nu.2

3 Præſentandus debet exhiberi ſenſibus corporeis Prælati. reſ. 371.nu.1

Patronus poteſt præſentare per literas,vel per nuncium. n.2

3 Pręſentatio à principio nulla non conualidatur. reſ.529.n.1

3 Præſentatio eccleſiaſticorum habet vim electionis. reſol. 456.nu.3

Secus in præſentatione laici,nu.4

Clerici melius, & facilius poſſunt inuenire, & noſcere idoneos. nu.5

Si actus præſentationis non eſt perfectus etiam ab eccleſiaſtico poteſt variari,nu.7

3 Præſentatio,& admiſſio nõ dãt,niſi ius ad rem.reſ.371.n.7

3 Præſentatus non poteſt impedire patronum ne variet. reſ. 459.nu.5

3 Præſentia ſola Epiſcopi an ſufficiat tempore, quo fit donatio iuriſpatronatus. reſ.191.nu.1.vide nu.6

3 Præſtatio vocis eſt fructus canonicatus. reſ.523.nu.1

3 Præſumpſerit, hoc verbum denotat dolum, & temeritatem. reſ.55.nu.4

3 Præſũpta mens teſtatoris habetur pro expreſſa.reſ.526.n.1

3 Præſumptio,& titulus emphyteuſis ceſſat in his rebus, quæ non poſſunt dari in emphyteuſim. reſ.161.nu.4

Et quando præſtatio fuit facta ex certa cauſa. nu.6

3 Præſumptio ſimoniæ oritur ex correſpectiuitate, & ſimultaneitate actuum,ſi non poſſunt ſubſiſtere abſque præſumptione mali. reſ. 306.nu.9

3 Pretium rei feudalis non eſt feudale. reſ.507.nu.1. ſed vide num.8

Datum loco fundi dotalis adiudicati, non ſubintrat in locum ipſius. nu.2

3 Prima tonſura non eſt ordo. reſ. 234.nu.7

3 Prima tonſura habet omnia priuilegia iuris collata ordinibus eccleſiæ. reſ.318.nu 12

3 Princeps debet agere cum ſubditis non ſecus ac cum filijs. reſ.369.nu.4

3 Princeps laicus poteſt habere eccleſiaſticum pro ſuo Conſiliario. reſ. 540.nu.5

3 Princeps non poteſt à ſe abdicare ſupremam poteſtatem. reſ.230.nu.4

Nec vllo tempore aliquid præſcribi de ſuprema poteſtate, & authoritate Papæ,nu.5

3 Principes exempti debent reuerentiam Epiſcopo. reſ. 231. num.15

3 Principis intentio talis præſumitur qualis eſſe debet. reſol. 369.nu.2

3 Principio omiſſo non poteſt fieri tranſitus ad finem. reſol. 417.nu.9

3 Prioritas temporis facit gratiam meliorem. reſ.276.nu.5

3 Prioratus ſolitus adminiſtrari per vicarium perpetuum nõ dicitur beneficium Curatum. reſ.388.nu.4

Habere quis dicitur curam animarum propter exercitiũ. numero 5

3 Prior in data præfertur poſteriori etiam ſi poſterior in data prius ſuas præſentauerit literas. reſ.276.nu.6

3 Priuari poteſt quis beneficio ob non reſidẽtiã. reſ.303.n.1

Canonicus poteſt priuari, ſi præceſſit citatio perſonalis non expectatis ſex menſibus,nu.2

3 Priuatio beneficiorum fit ob inſordeſcentiam in excommunicatione. reſ.305.nu.1

3 Priuatio beneficiorum fit ipſo iure propter ſimoniam. reſ. 306.nu.1

Quæ ad effectum priuationis debet concludenter probari, numero 3

Requiritur realis ſimonia.nu.6

Et quod executio ſit conformis tractatui.nu.7

3 Priuatio inducitur ex decreto de dimittendo primum beneficium, dummodo poſſeſsio ſecundi ſit vacua, & non adſit intruſus. reſ.302.nu.1

Moleſtiæ extraiudiciales excuſant à pœna d. decreti, nu. 2

Requiritur ſcientia clara ipſius priuandi in caſu propoſito & non ſufficit ſcire per coniecturas, nu.3

Pet

Per adoptionem ſecũdi incompatibilis non vacat primum, niſi quis pacificè ſit aſſecutus ſecundum, nu.3
3 Priuatio reſtringenda eſt, quia odioſa. reſ.531.nu.8
Iudex non niſi ex iuſta cauſa, & maturè debet priuare quem ſuis beneficijs. nu.9
3 Priuatio regulariter non inducitur, niſi ex graui delicto, nu. 10. non imponitur, niſi in caſibus à iure expreſſis. nu.11
In priuatione beneficiorum ob concubinatum requiritur trina monitio, & quod quis perſeueret in concubinatu. reſ.304.nu.1
Quando agitur ad priuationem requiritur concludens probatio. nu.2
3 Priuatur beneficio qui Cappellaniam ſacerdotalem obtinet ſi non promouetur intra annum. reſ.307.nu.1
3 Priuatur beneficio requirente ſacros ordines ſi non promouetur, quando tamen præceſſit monitio. nu.2
Non requiritur monitio in obtinente parochialem ſi intra annum non promouetur. num.3
3 Priuilegia extenduntur de ſimilibus ad ſimilia. reſ.129.n.8
Non extenduntur de perſona ad perſonam. nu.9
Extenduntur ad dependentia, & acceſſoria per neceſſariam conſequentiam. nu.10
Quando ſunt à iure communi, tunc datur extenſio. nu.11
3 Priuilegia introducta in reuerentiam ſocrus an affinitate diſſoluta remaneant. reſ.2.nu.10
3 Priuilegia non poſſunt concedere, niſi qui legem poſſunt condere. reſ.267.nu.1
3 Priuilegia perſonalia non debent perſonam egredi. reſ. 528 num.1
In dubio priuilegium cenſetur perſonale. nu.2
3 Priuilegia Principis ſunt latiſſimè interpretanda. reſol.259. num.8
3 Priuilegiatus ſuccedens conductori poteſt in conductione perſeuerare. reſ.534.nu.6
3 Priuilegij verba eximentis Eccleſiam cum alijs eccleſiis ſibi ſubiectis intelliguntur conditionaliter, ideſt ſi ſpectabũt ad dominium dictæ eccleſiæ. reſ.372.nu.6
3 Priuilegio clericali priuatur Bigamus, & Canonis & fori. reſ.34.nu.1
Et immunitatis. nu.2. declara, nu.3. & 4
3 Priuilegio fori gaudet obtinens beneficium in Commendam. reſ.311.nu.1
3 Priuilegio fori vt gaudeat an teneatur incedere in habitu, & tonſura, qui habet beneficium eccleſiaſticum. reſol.310. per totam.
3 Priuilegio fori gaudet qui habet ſolum titulum beneficij abſque redditibus. reſ.312.nu.5
3 Priuilegium, c. vnic. tit. de Peregr. quod ſit. reſ.27.nu.5
3 Priuilegium conceſſum cauſa officij durat quouſque durat officium. reſ.309.nu.7
3 Priuilegium conceſſum confraternitati non dicitur conceſſum loco. reſ. 145.nu.7
3 Priuilegium conceſſum eccleſię intelligi debet conceſſum per triginta paſſus circumcirca. reſ.530.nu.5
Captus in ſcalis, vel in porta eccleſiæ dicitur captus in eccleſia nu.6
3 Priuilegium conceſſum familiaribus Epiſcoporum intelligitur de inſeruientibus ipſis. reſ.180.nu.11
3 Priuilegium conceſſum habitanti ciuitatẽ intelligitur conceſſum habitanti in comitatu. reſ.208.nu.5
3 Priuilegiũ cõceſsũ inquiſitoribus, vt eius familiares poſſint deferre arma quomodo ſit intelligendum. reſ.180.nu.12
3 Priuilegium eſt perſonale quando perſona eſt propria, & immediata cauſa. reſ.528.nu.4
3 Priuilegium Eugenij IV. conceſſum congregationi Caſſinenſi conſecrandi in ſuis locis eccleſia. reſ.259.nu.6
An extendatur ad reconciliationem. nu.7
3 Priuilegium fiſci vel eccleſiæ tranſit etiam in voluntarium ſucceſſorem. reſ.534.nu.8
3 Priuilegium non poteſt concedi collegio, quãdo ſcholares non adſunt. reſ.417.nu.6. contrarium. nu.11
3 Priuilegiũ quod eſt fauorabile debet ampliari. reſ.560.nu.4
Conceſſum eccleſiis conceditur etiam per triginta paſſus in circuitu eius. nu.7
3 Priuilegium tantum diſponit, quantum loquitur. reſ.67.n.2
3 Priuilegium veniæ petendæ introductum affinitatis intuitu ceſſat affinitate ſoluta. reſ.2.nu.2
3 Priuilegium, vt quis non poſſit excõmunicari ab Epiſcopo, de qua excommunicatione intelligitur. reſ.231.nu.20
3 Probandi onus in alium trãsfert quando præſumptionem quis pro ſe habet. reſ.373.nu.7
3 Probatio concludens requiritur quando agitur ad priuationem. reſ.304.nu.2
3 Probatio liquida requiritur ad hoc vt pęna committatur. reſ.66.nu.2
Ad publicas proceſſiones vocati poſſunt compelli. reſ.146. num.1. vide nu.2
Et nullus excipitur, niſi à iure exceptus reperiatur. nu.3
Non poſſunt compelli ad proceſſiones, ſed tantum inuitari, nu.4
Ex procreatione liberorum non probatur concubinatus. reſ. 304.nu.9
3 Procurator confraternitatis malè alienans tenebitur de euictione. reſ.589.nu.4
3 Procurator non poteſt bona domini donare; nec Epiſcopus res eccleſiæ, cum non ſint Domini. reſ.350.nu.3
3 Procurator patroni laici licet præſentauerit, nihilominus dominus principalis poteſt accumulare. reſ.230.nu.3
Ex productione reſcripti reſultat ſcientia, & approbatio. reſ. 510.nu.7
3 Profeſſio clericorum, etiam inconſulto ſuperiore inducit tacitam renunciationem. reſ.358.nu.4
3 Profeſſio facta eadem die ſuſceptionis habitus eſt valida, cum reſpiciat quid fauorabile. reſ.322.nu.1
Facta vltima die anni tenet, cum dies cępta habeatur pro completa in fauorabilibus. nu.4
3 Profeſſio facta ex metu cadente in conſtantem virum nulla eſt. reſ.401.nu.2
Ex metu reuerentiali valet. nu.3
Quando cum metu reuerentiali adſunt minæ, & verbera, tunc annullatur actus, & per conſequens profeſſio, licet aliqui dicant ſolam reuerentiam ſufficere. nu.4
3 Profeſſio fidei emittitur à prouiſo de beneficio curato in manibus Epiſcopi, vel eius generali Vicario de Canonicatu, & alia Eccleſiæ dignitate Cathedrali in capitulo. reſol. 191.nu.1
3 Profeſſio requirit annum decimumſextum completum, etiam per vltimum punctum horę ratione obligationis introducendæ. reſ.322.nu.5
Et quæ requirantur ad profeſſionis validitatem præter requiſita Clementis VIII. refertur motus proprius Sixti V. & Gregorij XIIII. reſ.323.nu.1.2.3
Nulla eſt omiſſa plenaria informatione conuentus. nu.4
3 Profeſſio fidei non poteſt fieri per procuratorẽ. reſ.196.n.5
3 Profeſſio ſi declaretur nulla an cenſeatur annullata renunciatio. reſ.354.nu.1. & nu.4
3 Profeſſio tacita quomodo inducatur. reſ.329.nu.1. & 4
3 Poſt lapſum tridui inducitur per diſtinctum habitum n.2
Per veli ſuſceptionem, ſi ſuſcipiens conſideret velo annexum eſſe votum nu. 3
Si Monialis det vocem in capitulo, & immiſceat ſe cæteris actibus inducentibus tacitam profeſſionem ex conſuetudine Monaſterij nu. 5
Inducitur etiam ſi expreſſa non fiat. nu.6
An per lapſum anni intelligatur tacitè profeſſus. nu.7
Monaſteriũ ſi habeat pro conſuetudine, quod non expreſsè profiteatur, ingrediens promittens obedientiam videtur profeſſus. nu.8
3 Profeſſus cenſetur ſi vocatis parentibus ſolemniter in eccleſia habitum ſuſcipiat. nu.9
3 Profeſſione fidei non præſtita ſi omnes præbendæ fructus conſiſterent in diſtributionibus tales diſtributiones quis non lucrabitur, & ita Parochus non profeſſus aliquid pro ſeruitio præſtito detrahere minus poterit. reſ.194.n.12.13
3 Profeſſione fidei omiſſa Papa ſolet condonare fructus amiſſos, & non ordinarius. reſ.193.nu.3
3 Profeſſionem fidei qui fecit circa vnam Parochialem Canonicatum &c. ad ſecundo obtinendum denuo profiteri tenetur. reſ.192.nu 3
3. Profeſſionem ob inaduertentiam, & ignorãtiam omittens

non peccat, ſed tenetur ad reſtitutionem. reſ.295.nu.7

3 Profeſſus inualidè, reclamans poteſt audiri ſi reclamet intra quinquennium, & cauſas nullitatis deducat coram ſuo Superiore, & Ordinario, & quod non dimittat habitum. reſ.320.nu.1

Reclamatio intra quinquennium intelligitur ſi potuit reclamare. nu.5

3 Profeſſus ob parentum neceſſitatem tenetur religionem exire, & quando. reſ.324. num. 3

4 Profeſſus per vim, & metum etiam tranſacto quinquennio; ſi non ratificauit profeſsionem eſt liber in foro interiori reſ. 321. nu.1

3 Poteſt fugere ad locum vbi ſcandalum ceſſat. nu. 2

3 Prohibita certo tempore cenſentur reliquo tempore permiſſa. reſ. 353.num.4

3 Prohibitio alienandi facta equitibus Hieroſolymitanis non extenditur ad mobilia. reſ. 426. num. 5

3 Prohibitio generalis, ne clerici, ſiue ciuiliter, ſiue criminaliter à laico Iudice cognoſcantur. reſ. 113. nu.7

3 Prohibitio quando eſt facta in perſonam non prohibetur alienatio legis. reſ. 171.num.6

Quando prohibitio alienandi in eccleſiam eſt facta perſonę, tunc non intelligitur comprehenſa ſucceſſio ab inteſtato ex diſpoſitione legis, num. 7

3 Promiſſio cōditionalis de vxore ducenda non multum vrget, quæ deficiente conditione non habet locum. reſ. 76. numero 8

3 Promiſſio de præſentando facta ante vacationem beneficii eſt nulla, ſecus ſi poſt vacationem. reſ.457.nu.2

Si promiſſio facta ſit vni de eo præſentando eſt ſimoniaca, & nulla, & poteſt variare, nu.3

3 Promoti ad ſacros ordines à non ſuo epiſcopo varijs pænis debent affici. reſ. 237. nu. 1

3 Prorogatione creditoris pendente debitor non incurrit excommunicationem ſi dilatio præſtetur ante commiſſam pœnam. reſ. 498. num. 1

In prorogatione termini cenſetur etiam prorogata pœna, quæ erat in primo termino. num. 2

Iudicis tamen conſenſus requiritur, ne propter creditoris dilationem quis incurrat pœnam, num. 3

3 Prorogatio Regulæ de triennali non extenditur ad gratiam poſt prorogationem quæſitam, & ſic de alijs, prout in corpore reſolutionis. reſ.226. nu.5

3 Prouiſi de Canonicatibus, vel Parochialibus tenentur emittere fidei profeſſionē intra duos mēſes. reſ. 82. num. 1

Etiam lapſis duobus menſibus, num. 2

Qui non emiſit fidei profeſſionem non iuuatur regula de triennali, nu. 3

Non amittit titulum beneficij, num.4

Ignorantia non excuſat in foro exteriori omittentes dictam prouiſionem, nu.4

Nec amittuntur diſtributiones quotidianæ, nu.6

3 Prouiſio Papæ habet vim electionis, & confirmationis. reſ. 443.nu.8

3 Prouiſio ſimplex datur cum non narratur alia prouiſio, ſeu collatio. reſ. 376.nu.3

3 Prouiſus ante captam poſſeſſionem non poteſt adminiſtrare in beneficio. reſ.78. nu.4

3 Prouiſus à ſede Apoſtolica non poteſt capere poſſeſsionem niſi literis expeditis. reſ.80. nu.1

In Regno debet capere poſſeſsionem de manu Nuncij Apoſtolici, limitatur in beneficijs vacantibus per reſignationem conditionalem, nu.2

3 Prouiſus de beneficio curam habente in manibus epiſcopi, vel eius generali Vicario, ſi de Canonicatu, vel Cathedrali eccleſia in capitulo fidē profiteri tenetur. reſ. 191.n.1

3 Publicani tenentur exhibere libros. reſ.135.nu.6

3 Publicatio abſolutionis ab excommunicatione facta tempore pendente ad appellandum, eſt tanquam attentata reuocanda. reſ.125.nu.10

Sed contrarium eſt verius. num. 11

3 Publicum dicitur quod fit coram ſex perſonis.reſ.563.n.3

3 Publicum non dicitur omne, quod ſolet fieri per Iudicem. reſ.260. nu.4

3 Puellæ defloratæ dos conſtituenda iuxta qualitatem, & conſuetudinem. reſ.76.num.1

3 Puella per deflorationem fit deterior. nu. 3

Semper præſumitur ſeducta, num.6

Præſumitur virgo, ſicut virgo naſcitur, nu.7

3 Pupillus contra nouercam matrimonio ſoluto agit furti. reſ.2. num.9

3 Pupillus vbi contra patruum patris hæredem agit debet habere alimenta. reſ. 284. nu.8

4 Palatini dicuntur, qui palatio ſeruiunt. reſ. 496. nu.3

4 Papa quando cenſetur derogare voluiſſe Conc. Trid. reſ. 300. num.6

4 Papa non poteſt dare licentiam ei, qui non eſt ordinatus conferendi ordines Sacros. reſ. 578. nu. 5

4 Papa qui habuit notitiam decreti, & litis pendentiæ coram alio Iudice ſignando commiſſionem; cauſam ab eo Iudice auocarentur. reſ.415. num.4

4 Papa creat nouam dignitatem Eccleſiaſticam. reſ. 360.n.1

4 Parentes cogentes filias ingredi monaſteria, quando incurrant excommunicationem, & qualis coactio ſit neceſſaria, & de quo ingreſſu intelligatur. reſ. 205. nn. 1. 2. & 3

4 Parentes habent ius naturale offerendi filios Religioni, & filij taliter oblati tenentur obedire dummodo ſint impuberes. reſ.205.num.1

4 Parium eadem eſt diſciplina. reſ. 127. nu.3

4 Paria ſunt nihil allegare, & allegatum non probare. reſ. 10. num. 5

4 Parochi concubinatus eſt probandus, vt parochia priuari poſſit. reſ.548.nu.3

4 Parochus vagabundorum, quis dicatur. reſ. 298.num.4. & quis peregrinorum num. 5

4 Parochiani, vbi ſunt pauperes, nec poſſunt reficere Eccleſiam debet fieri tranſlatio ad maiores. reſ. 347 nu.1

4 Parochus in ſua parochia dicitur prælatus. reſ.304. nu.3

4 Parochia quæ dicatur. reſ. 290 nu.1

4 Parochiani vnius parochiæ licet in aliena Sacramenta ſuſcipiant, non tamen per hoc illius efficiuntur. reſ. 290.nu.4

4 Parochus habet intentionem fundatam ſuper perceptione decimarum. reſ.507. nu. 2. & 4

4 Parochus an poſſit agere pro legato relicto parochiæ pro celebratione miſſarum. reſ.301. nu.1

4 Parochus habet intentionem fundatam ſuper oblationibus; & quid reſpectu oblationum imagini fictè factarum num. 1. & 2. niſi intuitu imaginis eſſent factæ. reſol. 426. nu.3

4 Paratum vt detur, habetur pro claro. reſ. 183. nu.2

4 Parochus an interroget infirmum pro ſepulturæ electione. reſ. 293.nu.30

4 Parochus habet intentionem fundatam ſuper funeralibus. reſ.300. nu.4

4 Pars tenetur conformare ſe in ſuo voto reſ. 379. nu.2

4 Pars tutior eſt eligenda in foro conſcientiæ. reſol. 22. nu. 6. in fin.

4 Pater eligit ſepulchrum filio emancipato impubere. reſol. 293. nu. 22

4 Pater quando filij bona alienare poſſit. reſ. 201. nu.2

4 Pater cogitur ad præſtandum patrimonium filio ordinando, vel vxorem ducere volenti. reſ. 87. nu.1

4 Pater diues cogitur ſubminiſtrare neceſſaria filio, vacare filio, vel intrare religionem volenti, ibid. nu.2

4 Patrimonium clerici habet priuilegium bonorum Eccleſiæ. reſ. 142. num.2

4 Patrimonium non imputatur in legitimam. reſolut. 142. num. 3

4 Patrimonium à patre filio eſt iterum præſtandum, vbi datum perdidit. reſ.87.num.7

4 Patroni ſi litigant inter ſe circa Iuſpatronatus; quid Epiſcopus interim peragit. reſ.404.nu.5.6.7. & 8

4 Patronus pro ſui iuris conſeruatione poteſt inſtitutionem reiterari facere. reſ.399. nu 2

4 Paupertas excuſat à multis oneribus. reſ.152.nu.3. excuſat etiam à periurio ibid. nu.4

4 Peccat mortaliter, qui dies feſtos non obſeruat. reſ. 375. numero 2

4 Peregrinus an ligetur legibus loci per quem tranſit. reſ.381 nu.1. 3. & 4

4 Petitis

4 Peritis in arte ſtandum eſt. reſ.193.nu.14
4 Perquiſitio natalium, vitæ, aptitudinis, & morum facienda eſt in illo, qui vult ingredi religionem. reſ.262.nu.1
4 Perſonæ Eccleſiaſticæ, quænam dicantur. reſ.238.n.1.& reſol.250.nu.1
4 Perſonæ quot ſufficiant ad conſtituendam parochiam. reſol.290.nu.5
4 Perſeuerare in excommunicatione, quando quis non dicatur. reſ.64.nu.5.7.& 9.
4 Perſeuerantia in dimiſſione habitus quænam debeat eſſe, vt quis fori priuilegium perdat. reſ.236.nu.5
4 Perſuadens mutare ſepulturam, an ſit excommunicatus. reſ.293.nu.3
4 Petens ſibi conferri beneficium tenetur ſe idoneum oſtendere. reſ.68.nu.3
4 Pinguedo parochialis eſt cauſa ſufficiens diſmembrationis. reſ.539.nu.2
4 Pia cauſa, & Eccleſia parificantur. reſ.325.nu.2
4 Pius V. confirmauit priuilegia militum Sancti Lazari. reſ.176.nu.3
4 Pœna priuationis beneficiorum contra clericum temouentem cedulones non reperitur in iure ſancita. reſol. 27. num.2
4 Pœna edicti contra inobſeruantes dies feſtos an exigi poſſit, quando celebrantur ſine licentia Epiſcopi in caſibus neceſſarijs. reſ.383.nu.2
4 Pœna infligitur iuxta delicti menſuram. reſ.117.n.1.& 4
4 Pœna pecuniaria imponi poteſt ab habẽte iuriſdictionem. reſ.117.nu.8
4 Pœna degradationis, quando detur. reſ.121.nu.4
4 Pœna pecuniaria non applicatur fabricæ Cathedralis. reſ.126.nu.2. Licet ſecus alijs Eccleſiis nu.3.4. & 7.
4 Pœna pecuniaria non applicatur Sacriſtiæ Eccleſiæ Cathedralis. reſ.127.nu.1
4 Pœna aduerſus non deferentes habitum clericalem, quænam ſit. reſ.237.nu.1
4 Pœna contra non promouentes ſe infra annum habet locum in commendatarijs perpetuis. reſ.346.nu.4
4 Pœna religioſorum largitiones munerum facientium. reſ.80.nu.1
4 Pœna pecuniaria non poteſt conuerti in ſolutionem mercedis Vicarii. reſ.129.nu.1
4 Pœna pecuniaria an poſſit per Epiſcopum retineri. reſol.124.nu.2
4 Pœna, quæ exigitur ab excommunicatis ob eorum perſeuerantiam per menſem locis piis applicatur. reſ.62.nu.3
4 Pœna reponitur contra recedentes ab eorum obligationibus. reſ.326.n.1
4 Pontifex poteſt cauſam delegare ſimplici clerico. reſ. 112. nu.5
4 Pontifex, & Rex poſſunt poſt ſententiam compoſitiones facere. reſ.122.nu.2
4 Pontifex non poteſt prohibere Epiſcopo ne ordines validè conferat, & de ratione. reſ.479.nu.5
4 Pontifex conuenit cauſas matrimoniales tanquam graues Epiſcopis committere, & non alijs. reſ.269.nu.3
4 Pontificalium nomine, quæ veniant. reſ.432.nu.1
4 Pontificalium appellatione veniunt benedictio calicum, & corporalium. reſ 432.nu.2
4 Pontificalia inſignia, quæ ſint. reſ. 432. nu.3
4 Poſſidens beneficium non tenetur probare idoneitatẽ ſuã, neque intrinſecam, neque extrinſecam, neque narratiua ſuæ gratiæ tenetur verificare. reſ.68.nu.3. & quomodo intelligatur. ibid.
4 Poſſeſſio lite pendente capta de beneficio patronatus dicitur attentata. reſ.6.nu.1. amplia nu.2.4.5.& declara, vt nu. 6.7. & 8
4 Poſſeſſio immemorabilis non ſoluendi decimas, an impediat præceptum excommunicationis. reſ.309.nu.1
4 Poſſeſſio Authoris non ſoluendi decimas, an proſit ſucceſſori ad effectum, &c. reſ.506.nu.1
4 Poſſeſſio vltima attenditur in conſideranda qualitate beneficij. reſ. 549 nu.1
4 Poſſeſſio conferendi deducitur per vnicam collationem. reſ.553.nu.2
4 Portionarij habent ius viſitandi annexam. reſ.588.nu.3
4 Portio dimidia dicitur de inferioribus beneficijs Eccleſiæ. reſ.57.nu.4
4 Poteſtas abſoluendi confertur in ordinatione, & per quæ verba. reſ.312.nu.2
4 Priuilegia conceſſa Eccleſiæ trahuntur ad extanritas. reſol. 325.nu.1
4 Poteſtas ordinis, & iuriſdictionis, quæ ſit in Epiſcopo, & in quale differant. reſ.479.nu.1
4 Poteſtas conſeruatorum non eſt ordinis Pontificalis, ſed iuriſdictionis contentioſè. reſ.112.nu.2
4 Poteſtas diſpenſandi eſt amplianda. reſ.522.nu.2
4 Poteſtas Cappellani maioris in Regno Neap. reſolut. 498. num.2
4 Poteſtas inueſtituræ faciendæ ſpectat ad dominum. reſol. 350.nu.3
4 Practica inſtituendi beneficia, & quæ in is poſſet Epiſcopus. reſ.464.nu.1.2.& 3
4 Praxis, quæ habetur in Regno circa ordines minores conferendos per locorum ordinarios. reſ.480.nu.2
4 Præcedere ille debet, qui maiorem habet iuriſdictionem. reſ.390.nu.8
4 Prædia minorum alienantur ob æs alienum & ob ſimiles cauſas. reſ.193.nu.9
4 Præfecta monaſterij qualiter ante profeſſionem debeat id Epiſcopo ſignificare. reſ.196.nu.1
4 Præiudicium tertij ſemper cenſetur exceptuatum. reſolut. 166.nu.4
4 Prælatorum appellatione veniunt Abbates. reſ.392.nu.3
4 Prælatus inferior præſcribit ea quæ ſunt meri imperij. reſ. 130.nu.4
4 Prælati inferiores, quando poſſint in eorum ſubditos, quæ poſſunt Epiſcopi. reſ.131.nu.1
4 Prælati ioferiores noo veniunt appellatione Epiſcopi. reſ. 132.nu.2
4 Prælati conuentuales, & diſcreti non poſſunt renunciarę voci actiuę, abſque labe peccati. reſ.46.nu.2
4 Prælati vbi tenetur ſtare locationi, poteſt de nouo exigere à conductore penſionem. reſ.368.nu.1
4 Prælatus ſucceſſor ſemel approbatos non idoneos reperiendo reijcere poteſt exiſtente tamen cauſa, & illa cognita. reſolut. 70. numero 5. & refertur deciſ. Congregationis num.6
4 Prælati exempti poſſunt ea omnia agere, quæ competunt Epiſcopo in ſua Diœceſi præter ea, quæ ſunt ordinis. reſol. 109.nu.3
4 Prælati inferiores, an poſſint inſtituere. reſ.396.nu.7
4 Prælati ſæculares, quinam ſint, & de quibus loquatnr Concil. Trid. reſ.271.nu.4
4 Præpoſitus in Eccleſia Cathedrali, quem locum tenet, & quod munus. reſ.394.nu.11.& 13
4 Præpoſitus Eccleſiæ Collegiatæ eſt in dignitate conſtitutus. reſ.394.nu.12
4 Præſcriptio quæ detur in bonis patrimonialibus Clerici. reſ.90. num. 1.& 3
4 Pręſcriptio decem, vel viginti annorum eſt communis clericis, & laicis. ibid.nu.2
4 Pręſcriptio dicitur prohibita, vbi eſt prohibita alienatio. reſ.9.nu.4
4 Pręſcribi an poſſint iura parochialia. reſ.303.nu.1
4 Pręſcriptio non habet locum, niſi io caſibus de iure expreſſis. reſ.303.nu.2
4 Pręſcriptio 40. annorum datur contra Eccleſiam. reſ. 145. nu.3
4 Præſentationis, & nominationis effectus. reſolut. 473. numero 2
4 Pręſentari omnes poſſunt, qui non ſunt prohibiti. reſ.474. num.1
4 Pręſentationis tempore requiritur habilitas. reſ. 474.nu.3
4 Pręſentari poteſt pro vna vice non habens omnia requiſita in fundatione, & quomodo. reſ.474.nu.4
4 Pręſentatio facienda eſt coram locorum Ordinarijs. reſol. 475.nu.3
4 Pręſentatio poteſt fieri coram Capitulo Sede vacante. reſ. 476.nu.1

4 Præſentationes factæ coram capitulo debent exequutioni mandari abſque ſcrupulo ibidem, num. 3
4 Præſentatio poteſt fieri coram Vicario Epiſcopi, vel Capitulari. reſ.477. num.1
4 Præſentatio facta non ſeruata voluntate teſtatoris eſt nulla. reſ. 462. num.2
4 Præſentatus ſi ſit de familia, ille inſtituendus eſt, quamuis alius ſit præſentatus cum æqualibus ſuffragijs. reſol. 400. num. 6
4 Præſentatio fit ſuperiori, & quid de nominatione. reſol. 473. num.1
4 Præſentatus à patrono ſi eſt idoneus per ſuperiorem inſtitui debet, ſiue velit, ſiue nolit. reſ.395. num. 2
4 Præſentatus ad beneficium licet ingrediatur religionem poteſt inſtitui. reſ.247. num.3
4 Præſentatio facta coram ſuperintendẽte eſt valida. reſol. 478. num.1
4 Pretium centum aureorum erogatur in expeditione litterarum prothonotariatus. reſ. 114. num.2
4 Priuatio tituli imponitur ſolum in caſibus à iure expreſſis. reſ.52. num.2
4 Princeps ei, cui magiſtratum dedit, omnia agere decreuit. reſ.116. num.3
4 Princeps vbi ſepeliendus ſi proprium non habet ſepulchrum. reſ. 293 num 3
4 Prima charitas incipit ab ipſo. reſ. 343. num.3
4 Primicerius habet dignitatem cum iuriſdictione. reſ. 394. numero 10
4 Principium bonum habere, iuuat. reſ. 230. num.2
4 Princeps tantum ſupremus poteſt ab vno, quid auferre, & alteri dare. reſ. 278. num.4
4 Princeps promouendo inhabilem diſpenſat. reſolut. 215. numero 3
4 Priuatus poteſt renunciare voci ſuæ. reſ. 46, num, 3. limit. num. 4. & 5
4 Priuilegia conceſſa Eccleſiæ competunt oratorio. reſ. 427. numero 2
4 Priuilegium ceſſat, ceſſante ſeruitio. reſ. 228. num.3
4 Priuilegium allegans manutenendus, eſt in eo quod allegat. reſ. 302. num.6
4 Priuilegium exemptionis eximit à ſubiectione non à ſituatione, & denominatione. reſ.108. num.4
4 Priuilegia conceſſa Epiſcopo cẽſentur communicata eius capitulo, reſ.390. num.7
4 Priuilegia Eccleſiæ conceſſa trahuntur ad hoſpitalia. reſ. 325. num.3
3 Priuilegiatæ perſonæ debet ſe probare tales, quales ſe faciunt. reſ.10. num.7
4 Probatio ab effectu eſt ſenſitiua, & optima probatio. reſ. 37. num. 3
4 Procurator dicitur conſtitutus inſolidũ, quando in mandato apponitur clauſula ſimilis clauſulæ inſolidum. reſol. 38, numero 2
4 Procurator quomodo poteſt inſtitui, vt exprimat votum electionis faciendæ. reſ.41. num.3.
4 Procurator pro exprimendo voto electionis debet eſſe ſaltem in ordine ſacro ſubdiaconatus, ibid, nu.4
4 Procurator conſtitutus ab abſente non poteſt duas perſonas eligere, vnam nomine abſentis, & alteram nomine proprio ibid. num.5
4 Procurator morte domini intelligitur reuocatus. ibidem. numero 6
4 Procuratio non debetur Epiſcopo ambulanti per ſuum Epiſcopatum cauſa chriſmandi. reſ. 155. num. 1
4 Procuratio debetur Capitulo Sede vacante viſitandi. reſ. 156. num.1
4 Procuratio num duplex debeatur ſi vna die duæ viſitantur parochiæ. reſ.157. num. 1
4 Procuratio debetur Epiſcopo viſitanti perſonaliter, & non per alias dignitates, vel per Vicarium. reſ. 158. nu. 2
4 Procuratio data à viſitatis in pecunia vno anno non obligat ad annum ſequentem. reſ. 153. num. 1. de ratione ibidem, num. 2
4 Procuratio an præſcribatur de iure communi, & quid ſtante Sact. Conc. Trid. reſ. 154. num.1
4 Procuratio debetur iuxta conſuetudinem loci Epiſcopo viſitanti. reſ. 148. num. 1. & quid ſi deſit conſuetudo loci particularis, num.3
4 Procuratio dari poteſt Epiſcopo à viſitatis in pecunia. reſ. 149. num.1
4 Procuratio exigi poteſt ab Eccleſijs Ciuitatis dum viſitatur. reſ.150. nu.1. verum contrarium dicit author debere ſeruari, prout ſeruat ipſe in ſuo Epiſcopatu.
4 Procuratio non exigitur ab hoſpitalibus confraternitatibus, vel extauritis præter conſuetudinem. reſ.151. n.1. & 2. verum contrarium fundatur num.3
4 Procuratio non exigitur ab Eccleſia paupere nec à Clericis pauperibus. reſ.152. nu.1. & 2. verum datur cautela num. 5 ibidem.
4 Procuratio datur Epiſcopo viſitanti, & quid veniat appellatione procurationis. reſolut. 147. num. 1. & num. 2. & 5 ibidem.
4 Productio actorum quando præſumatur realis. reſ. 12. nu.4 5. & 6
4 Profeſſio quonam tempore eſt facienda. reſ.172. nu.1
4 Profeſſio facta in decimo ſexto anno valet quamuis ſtatuto caueatur, vt in decimo octauo illa emittatur. reſolut. 59. nu.4
4 Profiteri volens in aliqua religione debet habere decimum ſextum annum. reſ. 59. nu. 1. quod habet locum, etiam in fœminis, num.2
4 Profeſſio non eſt nulla, vbi fuerit omiſſa exploratio voluntatis. reſ.196. num.2
4 Prohibitus iudicare in vna cauſa, an cenſeatur prohibitus aſſiſtere. reſ.491. nu.2.
4 Prohibitio ædificationis caſtrorum non comprehendit refectionem. reſ. 338. num.2
4 Proles legitimatur ad omnia per ſubſequens matrimoniũ. reſ. 409. num.6
4 Promittens contrahere matrimonium cum Berta circa iuramentum, ſi demum cum iuramento promiſerit contrahere cum Ioanna, vt contrahat cum Berta cogi poteſt. reſ. 407. nu.1
4 Promittens aliquam in vxorem ducere, an peccet ſi fidem fregerit. reſ.419. num.1. & 2
4 Protectio regia in limine debet haberi. reſ.166. num.1
4 Prothonotarij viſitantur ab Epiſcopi etiam extra actum viſitationis. reſ. 567 num.2
4 Prothonotariatus eſt dignitas, ſed non confertur niſi perſonis Eccleſiaſticis. reſ.113. num.2. & 3
4 Prothonotariatus conceditur ſub conditione, vt præſtetur iuramentum fidelitatis. reſ.114. num.1
4 Prouentus nomen eſt generale. reſol. 146. nu.3
4 Prouinciales miniſtri, & cuſtodes renunciando voci actiuæ ex officio eis competenti peccant. reſ.46. num.1
4 Procuratio debetur Epiſcopo viſitanti perſonaliter, & non per alias dignitates, vel per Vicarium. reſ.158. num.2
4 Prouiſio facta ſpreto patrono eſt in pendenti. reſolut. 397 num.3
4 Proximo eſt opitulandum abſque detrimento. reſ.67. nu.4
4 Prudens fallere non vult, falli non poteſt. reſ. 55. nu. 1
4 Pubes debet eſſe ille, qui ingreditur religionem. reſ. 242. numero 1
4 Publica vox, & fama concubinatus non eſt concludens probatio. reſ. 377. num.4
4 Puellæ poſſunt educari in monaſterijs. reſ.203. num. 1
4 Puella, quæ æducatur in monaſterio non poteſt retinere ancillam. ibid. num.2
4 Puella, quæ educatur in monaſterio, quæ ſeruare debet. reſ. 107. nu.3
4 Puella vt poſsit recipi in monaſterium ad educandum, quæ concurrere debent. reſ. 204. num. 1
4 Puella ingreſſa monaſterium cauſa educationis per quod tempus, ibi morari poſsit. reſ.208. num. 1. adducitur deciſio Sacræ Congregationis id determinans. num. 2
4 Puella 12. annorum, vbi ingreſſa eſt monaſterium eiuſdem ſponſus per quod tempus teneatur expectare. reſolut. 59. numero 3

3 Qualitas

Index Rerum Notabilium.

Q

3 QValitas adiecta verbo debet verificari ſecundum tempus verbi. reſ.308.nu.3
3 Qualitas iuncta verbo intelligitur ſecundum tempus verbi. reſ.75.nu.1
3 Qualitas ſine ſubiecto adeſſe non poteſt. reſ. 417. nu.4
Qualitates non entis ſunt nullæ, nu.5
3 Quarta Epiſcopalis quid ſit, & a quibus debeatur, & cui eccleſiæ. reſ.335.nu.1
3 Quomodo intelligatur quod quarta debet peti à legatarijs, numero 2
Duo requiruntur, vt debeatur Epiſcopo quarta, nu.3
Non ſolum de legatis, ſed etiam de omnibus mortuarijs ſeu funerarijs debetur quarta Epiſcopo, nu.4
In concurſu quartæ Epiſcopalis, & parochialis prius deducenda eſt Epiſcopalis, quia dignior eſt nu.5
Taxatur iuxta conſuetudinem loci, nu.6
Quæ ſi non appareat attenditur conſuetudo Eccleſiæ Metropolitanæ, & ſi hæc non appareat vicinarum ciuitatum attenditur, nu.7
3 Quarta Epiſcopalis vel Parochialis, an detrahatur de relictis pro fabrica eccleſiæ ſi eccleſia non indiget refectione. reſ.340.num.1. & vide nu.4
3 Quarta Epiſcopalis non detrahitur de dote eccleſiæ. reſol. 341. num.1
Nec de legato facto ad pias cauſas, prout aliquis elegerit, numero 2
3 Quarta Parochialis quid ſit. reſ.336.nu.1
Eccleſia æquiparatur filio in hac quarta percipienda. numero 2
Et debetur etiam ſi alibi eligatur ſepultura, nu.3
Quibus, & quando debeatur, nu.4.5
Deciſio Rotæ ſuper priuilegijs clericorum, & aliorum religioſorum de hac quarta, nu.6
3 Quarta Parochialis de quibus, & in quibus caſibus non debeatur vide per diſcurſum. reſ.337.num.1
Non debetur de donatis in vita, etiam ſi poſtea ſepeliatur in illo loco, cui fecit donationem, nu.2. amplia, nu.3
Et quid in dubio num.4
An debeatur de nouitio religioſo nu.6
Non debetur ſi legatum fiat eccleſiæ, in qua non ſepelitur, nec eligit ſepulturam, nu.9. amplia, nu.10. & ſeqq.
Non eſt ſoluenda niſi petatur. nu.19
3 Quarta non debetur ex eo, quod donatum eſt inter viuos, ſed de eo, quod relictum eſt per teſtatorem. reſ.338.nu.16
An debeatur de relictis factis ab eo, qui religionem ingreditur. nu.17.18
Legatum eccleſia non indigente ſeruandum eſt pro futura Eccleſiæ reparatione. reſ.338.nu.8
3 Quarta Parochialis ſicuti non debetur, ita nec debetur Epiſcopalis, & in quibus caſibus debeatur, vel non. reſol. 338. nu.1. vide nu.2.3.6.7.9.11
Non detrahitur Epiſcopalis de relictis perſonis, nu.4. fallit. numero 5
In detractione non attenditur perſona relinquentis, ſed locus, cui eſt factum legatum, nu.3
De relictis confraternitatibus an debeatur, num.14.15
3 Quarta taxatur iuxta conſuetudinem loci. reſ.339.nu.1
Poteſt præſcribi, n.2. Quo tempore præſcribitur. n.3.4.6.
Non debetur de conſuetudine ex cereis, quæ deferuntur in aſſociandis cadaueribus, nu.8
3 Quaſi poſſeſſio attenditur vbi non eſt datus ordo in ſedendo. reſ.272.nu.7
3 Quælibet cauſa etiam beſtialis excuſat a dolo. reſ. 72. nu.3
3 Quicquid plantatur ſeritur, vel ædificatur omne ſolo cedit. reſ.414.num.6
3 Quod fit ſuperiore permittente non meretur pœnam. 50. numero 1
Nec videtur dolo facere, qui iuſſu ſuperioris facit, num. 2
4 Qualitas requiſita in actu ſufficit, quod adſit tempore actus. reſol. 230.num.7
4 Qualitas diſpoſitionis vbi deficit, diſpoſitio ceſſat. reſol. 104.num.4
4 Qualitates in fundatione appoſita iuris patronatus ſeruanda ſunt. reſ.462.num.4
4 Quantitas quæ religioſis permittitur donandi arbitrio ſuperioris relinquitur. reſ.86.num.2
4 Quarta parochialis debetur parocho etiamſi in aliena parochia ſepultura ſit. reſ.299.nu.3
4 Quarta parochialis an debeatur commendatario. reſ.299. numero 4
4 Quæ de nouo emergunt de nouo indigent auxilio. reſol. 72.num.2
4 Quæ nam requirantur ad hoc, vt inſordeſcens per menſem in excommunicationem poſſit puniri. reſ.64. n.3. & 4
4 Quiſque debet credere irregularitatem contrarias ſe quã do ſumus in caſu dubio. reſ.22. nu.6
4 Quærere rationem, vbi habemus effectum, & ſenſum eſt infirmitas intellectus. reſ.37.nu.3
4 Qui non habet iuriſdictionem, nec deſtructionem in exemptos non poteſt eorum beneficia conferre. reſ. 105. numero 1
4 Quod iuris eſt de toto, quo ad totum, idem eſt de parte, quo ad partem. reſ.390.nu.5
4 Quod ſemel placuit amplius reprobari non poteſt. reſol. 422. nu.3
4 Quod tempus detur ad inuẽtarium inchoandum, & illud perficiendum. reſol.66.nu.4
4 Quod quis ea ſua perſona non habet poteſt per alium impetrare. reſol.162.num.3

R

3 RAptor virginis an gaudeat immunitate. reſ.577.n.20
3 Ratihabitio retrotrahitur, & comparatur mandato. reſ.65.num.7
Pro receptione in Canonicum nihil poteſt accipi etiam nomine dulciariorum. reſ.81.nu.5
3 Reclamans poteſt audiri infra quinquennium, ſi inualidè profeſſus fuit, & cauſas nullitatis deducat coram ſuo ſuperiore, & ordinario, & quod non dimittat habitum. reſol.320.num.1
Reclamatio intelligitur ſi potuit reclamare, nu.5.
3 Recognitio in ſcripturis antiquiſſimis non requiritur. reſ. 539.num.4
Recognitio porrectionis ſupplicationis probatur per regiſtratores, nu.8
3 Reconciliatio Eccleſiæ pollutæ ad ſolum Epiſcopum pertinet. reſ.259.nu.1
Eſt ordinis Epiſcopalis, num.2
Eſt de reſeruatis Epiſcopo, & per inferiorem fieri non poteſt. num.3
Etiam ſimplex ſacerdos reconciliat ex priuilegio, ſed eo ceſſante ſolus Epiſcopus, num.4
3 Reconciliatio an requiratur in crimine quod ante miſſæ celebrationem erat occultum, ſi poſt fiat notorium. reſ. 262.num.1.2.4
Si ante reconciliationem fuerit celebrata miſſa eccleſia indiget reconciliatione, nu.3
3 Rector Parochialis ſi non habet redditus ſufficientes, tunc parochiani tenentur ad eccleſię reparationem. reſol. 477.nu.5
3 Rector tenetur miniſtrare tempore peſtis ſub pœna peccati mortalis. reſ.398.num.4
3 Rector ſtudij in actibus ſcolaſticis præcedit Epiſcopum in gymnaſio exiſtentem cauſa ſtudiorum. reſ. 274. nu.2
3 Rectores curam animarum habentes tenentur reſidere. reſ.397.n.4
3 Rectores hoſpitalis, ſeu confraternitatis retinent totam poteſtatem collegij in concernentibus vtilitatem non delictum. reſ.368.nu.2
3 Regalis dignitas nobilium appellatione non continetur. reſ.345.nu.1. limitatur. nu.4
3 Regreſſus in beneficijs multis modis ſumitur. reſ.419.nu.1
Non fit reſignatio coram ordinarijs cum regreſſu, acceſſu, ſiue ingreſſu, nu.2
Sunt ſublati per concilium Tridentinum, nu.3
Quando adeſt authoritas Papæ in reſignationibus cum regreſſu purgatur omnis Simoniæ labes, nu.5

3 Re-

¶ Regulas Cancellariæ de impetrando beneficio vacante per obitum familiaris Cardinalis declaratur. reſ. 180. numero 8.13. & 14
¶ Regula Cancellariæ 45. prohibet ne dētur literæ ſuper beneficijs vacaturis per ingreſſum religionis. reſ. 455. nu. 6
¶ Regula de exprimendo valore habet locum etiā in prouiſionibus, quæ fiunt per legatos extra curiam. reſ. 347. nu. 7
Non comprehendit adminiſtratores Cappellaniarum, vel hoſpitalium. nu. 9
¶ Regula de infirmis reſignantibus militat etiam in commenda, ſimiliter, & de reſignationibus publicandis. reſol. 311. nu. 7
¶ Regula de publicandis reſignationibus comprehendit etiā hoſpitalia quia eſt fauorabilis. reſ. 197. nu. 9
¶ Regula qui per alium facit, non procedit in iuramento fidei præſtando, cum debeat fieri corporaliter tactis Euangelijs iuxta traditam formam Pij IV. reſ. 196. nu. 1. 2
¶ Regula de triennali ſuffragatur etiam Baſtardo poſſeſſori beneficij cum titulo colorato. reſ. 472. nu. 2
Fuit edita ad extinguendas lites. nu. 3
Qui à ſuperiore per triennium eſt toleratus præſumitur diſpenſatus. nu. 4
¶ Regula de valore procedit etiam in prouiſionibus, quæ fiūt per legatos extra Curiam. reſ. 479. nu. 5
Non comprehendit adminiſtratores Cappellaniarum, ſeu hoſpitalium. nu 6
¶ Regula reſeruatoria non comprehendit ius patronatus laicorum, nec mixtum. reſ. 386. nu. 1. in fauorabilibus attenditur qualitas laicalis. nu. 2
¶ Regulæ Cancellariæ probant tanquam conſtitutiones locales. reſ. 343. nu. 1. non ligant in vniuerſum omnes. nu. 2
Statuta quædam ſunt, ſiue conſtitutiones, quæ ad certum locum pertinent, num. 3
Conſtituunt ius, quod ſingulos, & non vniuerſos attingit, numero 5
Conditæ tantum fuere, vt inſtrueretur Cancellaria, & eius magiſtratus in literis expediendis nu. 7
In curia tantum publicantur, & ibidem tantummodo ſeruantur nu. 9
Probare non poſſunt tanquam ius cōmune, ſed locale, n. 12
Non ligant niſi prius gratia præcipua impetretur, vt allegari, & produci poſſint, num. 13
Certis finibus circumſcriptæ ſunt, & niſi prius impetrentur non poſſunt allegari, nu. 15
Conſtituunt ius generale etiam extra Curiam, num. 16
¶ Regulæ reſeruatoriæ diſpoſitio an extendatur ad familiares familiarium. reſ. 185. num. 1. vide, nu. 2. 3
¶ a Regulis iuris communis receditur per irretractabile præiudicium. reſ. 504. num. 4
¶ Regulares ſuperiores poſſunt concedere literas dimiſſorias ſubditis ſuis ad ſuſcipiendum ordines. reſ. 235. num. 7. & vide, num. 8. 9
¶ Regularis obligatur ad onera ſubeunda ab hora ſuſceptionis habitus. reſ. 322. num. 3
¶ Regularis, qui per vim, & metum emiſit profeſſionem etiam tranſacto quinquennio, ſi non ratificauit profeſſionem eſt liber in foro interiori. reſ. 321. nu. 1
Nulliter profeſſus poteſt fugere ad locum vbi ſcandalum ceſſat, num. 2
¶ Regularis reaſſumens habitum dimiſſum poteſt audiri. reſ. 320. num. 4
¶ Regularis volens tranſire ad ſtrictiorem debet petere licentiam ſui ſuperioris, quæ ſi fuit denegata poteſt ſine illa procedere. reſ. 295. num. 10
¶ Relatiuum, qui comprehendit tam maſculos quam fęminas. reſ. 581. num. 2
¶ Relaxatione iuramenti præſtita à iudice eccleſiaſtico, tunc ipſe iudex annullat contractum propter vitium vſuræ, ſimoniæ, vel aliud ſimile. reſ. 252. nu. 7
¶ Relictum confraternitatibus cenſetur relictum ad pios vſus. reſ. 142. nu. 4. Et pro anima relictum cenſetur. nu. 5
De huiuſmodi relictis Epiſcopus detrahit Canonicam portionem. nu. 6
¶ Relictum Parochiæ, vel epiſcopo præſumitur animo compenſandi in quarta. reſ. 338. nu. 18
¶ Religionem ingrediens cenſetur mori mundo. reſ. 503. n. 5
¶ Religioſa ſunt, quæ religioſis adhærent. reſ. 530. nu. 9. 560. num. 5
¶ Religioſi appellatione ſub diſpoſitione odioſa venit tātū, qui tria illa vota ſubſtantialia emittit. reſ. 325 nu. 2
¶ Religioſus poteſt exire à Religione cauſa alendi patrem cum licentia tamen Pontificis, vel Prouincialis, aut generalis reſ. 21. num. 9
¶ Remiſſionis exceptio ſi ſit probata ante petitionem executionis poteſt opponi reſ. 245. nu. 2
¶ Renuncians beneficio dicitur habere titulum, & ius, donec à ſuperiore acceptata ſit renunciatio. reſ. 399. nu. 1
¶ Renuncians officio non perdit illud donec ſuperior admittat renunciationem nu. 4
¶ Renuncians debet expreſsè, & ſpecificè ſcire ea, quæ renunciat, & per notarium certiorari debet reſ. 352. nu. 2
¶ Renuncians, & acceptans renunciata debent eſſe ambo capaces reſ. 350. nu. 9
Minor eſt perſona inhabilis ad renunciandum nu. 10
¶ Renunciatio definitur reſ. 350. nu. 1
Nemo poteſt renunciare his rebus, quæ non ſunt in ſua facultate nu. 2
Non poteſt quis renunciare his, quæ dependent ex iudicis arbitrio nu. 4
Renunciatio debet eſſe libera, & quomodo dicatur coacta num. 5. 6. 7
Illi tantum prodeſt, cui facta eſt nu. 8
Facta per furioſum eſt nulla nu. 11.
Et quid ſi habeat dilucida interualla nu. 12
Epiſcopus, & Vicarius ſunt perſonæ habiles ad recipiendum renunciationem nu. 14
¶ Renunciatio an cenſeatur annullata ſi declaretur nulla ex aliqua iuſta cauſa profeſſio reſ. 354. nu. 1
¶ Renunciatio, aut obligatio etiam iurata, aut intuitu piæ cauſæ nullum ſortitur effectum, niſi cum licentia epiſcopi habita per duos menſes ante profeſſionem. reſ. 327. nu. 1
¶ Renunciatio, aut obligatio ante profeſſionem facta cum iuramento, ſine licentia epiſcopi, ſiue eius Vicarij non valet reſ. 349: nu. 1. Debet fieri intra duos menſes proximos ante profeſſionem, alias non ſortitur effectum niſi ſequuta profeſſione nu. 2
¶ Renunciatio beneficij contra diſpoſitionem Concilij Tridentini debet de iure annullari reſ. 358. num. 2
Non poteſt renunciari ante profeſſionem num. 3
Profeſſio clericorum etiam inconſulto ſuperiore inducit tacitam renunciationem. nu. 4
¶ Renunciatio ex cauſa permutationis non libera, ſed conditionalis videtur reſ. 400. nu. 6
¶ Renūciatio facta a maiori 17. annis an ſit nulla reſ. 355. n. 6
Solemnitas Cōcilij requiritur etiam quod fiat à maiore 27. annis, & in quo loquantur Verba Concilij nu. 6. 7. 8
¶ Renunciatio facta ante ingreſſum religionis, an comprehendatur decreto Concilij reſ. 353. nu. 1
Concilium loquitur de anno profeſſionis nu. 2
Et loquens de factis, & geſtis tempore nouitiatus, actus facti ante illud tempus non indigent ſolemnitate num. 3
Contraria opinio refellitur nu. 8
¶ Renunciatio beneficij non tenet, prælato non acceptante reſ. 583. num. 3
Donec renunciatio ſit admiſſa per ſuperiorem, renuncians retinet titulum nu. 4
Non admiſſa à ſuperiore non nocet in poſſeſſorio n. 5
¶ Renunciatio non adhibitis ſolemnitatibus Concilij eſt ipſo iure nulla, forma enim non ſeruata corruit actus renunciationis reſ. 351. nu. 3
Etiam quod profeſſio ſequatur nu. 4
Et hoc pluries declaratum ſuper Sacr. Congregat. nu. 5
¶ Renunciatio quando fuit præſentata ſuperiori, poteſt renuncians pænitere donec admittatur, & non perditur poſſeſſio, nec proprietas reſ. 399. nu. 5
¶ Renunciatio quamuis requirat ſolemnitatem Concilij, non tamen requiritur in teſtamentis condendis reſol. 336. nu. 1. & 4
Concilium debet intelligi de diſpoſitione inter viuos, non autem de facta per teſtamentum nu. 2

Er

Et procedit in alijs contractibus, non in teſtamentis numero 5. 6

Nec debet extendi vltra caſum, de quo loquitur cum ſit correctorium num.7

Renunciatio per Monachum non reuocatur nu.8

3 Renunciatio requirit certiorationem de neceſſitate in renunciatione reſ.352. nu. 1. Quamuis generalis trahi non poteſt ad incogitata num.4. Renunciare quis non poteſt iuri ſibi competenti, niſi illud ſciat nu.5. Non præſumitur quando capi poteſt coniectura alterius rei num. 8. Hodie ſeruatur contrarium nu.9

3 Renunciatio ſi non ſit acceptata à ſuperiore beneficium renunciatum non vacat. reſ.399.nu.2

3 Reparatio eccleſiæ facienda eſt de redditibus deputatis ad reparationem reſ.24.nu.3.Et de reparatione per totam.

In reparatione eccleſiæ non requiritur ſuperioris licentia reſ.16.nu.3

3 Res empta ex pecunia feudi, vel emphyteuſis, & in eius locum ſurrogata efficitur feudalis,& emphyteutica. reſol. 162.num.5

3 Res fideicommiſſo ſuppoſita permutata fideicommiſſaria dicitur reſ.507.num.6

3 Res integra præſumitur quando conſtat procuratorem non proceſſiſſe ad alium actu virtute mandati reſ.344.n.6

3 Res non tranſeunt ad eccleſiam cum oneribus, quæ non ſunt merè realia reſ.134. nu.3

3 Res,vt dicatur de menſa requiritur,quod prælatus expreſsè hoc declaret reſ.372.nu.12

3 Reſcripta debent formaliter adimpleri reſ.166.nu.1

Quod in reſcripto nō dicitur iuris diſpoſitione ſuppletur n.7

3 Reſcripta, & commiſſiones non extenduntur ad futura, nec ſententia arbitraria nec tranſactio, vel liberatio, legata reſ.226.num.2

3 Reſcripta omnia ex intentione concedentis habent tacitam conditionem, ſi ille in cuius fauorem conceduntur eiſdem vti voluit reſ.375.nu.3

3 Reſcripti forma non ſeruata alienatio bonorum eccleſiæ an ſit nulla reſ.510. per totam.

3 Reſcriptorum verba ſunt triplicis generis videlicet narratiua, aſſertiua, & diſpoſitiua reſ.372.nu.1

Narratiua verba non probant num.2

Si Papa in reſcripto narret exemptiones non ob id probatur exemptio nu.3

Narratiua verba Papæ probant ſi ſuper eis fundatur ſua intentio nu.5

3 Reſcriptum ad lites cum impetratur totus ipſe proceſſus in ſubſtantialibus narrandus eſt reſ.459.num.1

Dum impetratur ad lites cauſa ipſius litis, & facti narranda eſt num.2

Super lite exorta ex contractu iurato dum impetratur iuramentum narrandum eſt num.3

Quæ qualitates proceſſus narrandæ ſint iudicis arbitrio relinquitur num.4

3 Reſcriptum cum clauſula perinde valere petitur quando prius beneficium nulliter à Papa impetrauit reſ.377. nu.1

Non ſolet hoc reſcriptum concedi in literis ſacræ penitentiariæ num.2

Naturalis defectus hoc reſcripto non ſanatur num.3

In hoc reſcripto omnia ſunt exprimenda, quæ in prima gratia erant exprimenda num.4

Ad validitatem huius reſcripti oportet literas expedire ſuper eo num.5

3 Reſcriptum impetrans debet exprimere in precibus res, quæ potuiſſent mouere principem ad non concedendum reſ.374.num.1

Quod potuiſſet mouere principem ad non concedendum reſcriptum eſt arbitrarium num.2

3 Reſcriptum impetratum à reo eodem die, quo lis incohatur, non dicitur ſurreptitium reſ.438. nu.10

Non dicitur nullum ob taciturnitatem litis ſuſpenſæ n. 13

Cum ſuper proprietate impetratur non eſt neceſſe narrare litis pendentiam in poſſeſſione nu.14

3 Reſcriptum tertij non dicitur nullum non narrata litis pendentia inter alios nu.18

Non dicitur ſurreptitium tacita litis pendentia, cum iudex ſe incompetentem declarauit nu.19

3 Reſcriptum in forma pauperum quos effectus pariat reſ. 379.num.1

Quomodo debeant expediri prouiſiones vigore huius reſcripti factæ num.2

3 Reſcriptum ad beneficium ceſſat ceſſante cauſa num. 3

3 Reſcriptum ſub forma dignum arbitramur quos effectus operetur reſ.378. num.1.& 2

3 Reſcriptum in dubio eſt interpretandum ſecundum ius commune reſ.369.nu.1

3 Reſcripti verba debent reduci ad ius commune, licet natura verborum non patiatur nu.6

Debent impropriari, vt ad ius commune reducantur, & ius tertio non auferatur num.7

Clauſulæ reſcripti recipiunt interpretationem, quam ius commune recipit num.8

3 Reſcriptum eſt illud quod ad obſeruantiam iuris communis reſcribitur num.9

Contra ius non valet, niſi ſit facta mentio iuris nu. 10

3 Reſcriptum penes ſe habens illud impetraſſe præſumitur. reſ.373.num.1

3 Reſcriptum ſecundum in quo primi mentio facta fuit primum tollit reſ.375.num.1

Et ipſo iure reuocari probatur nu 4

Contraria communis, & verior num.7

3 Reſcripti ſignatura an faciat acquirere ius in re beneficiato ante collationem reſ.370.per totam.

3 Reſcriptum ſurreptitium non redditur ſi non narrantur geſta iudicis à quo poſt admiſſionem appellationis fuit appellatum reſ.438.num.20

Surrogationis in lite non eſt ſurreptitium non narrata litis pendentia num.23

Nec eſt ſurreptitium ſi futura cauſa, ſuper qua lis pendet non narratur nu.24

3 Reſcriptum vt non dicatur ſurreptitium narrandum eſt coram quo lis pendet reſ.440.nu.3.4

Debet iuſta cauſa narrari nu.3.4

Et de quibuslibet rebus, de quibus oportet, fieri debet mentio ad hoc, vt non dicatur ſurreptitium nu.5.6.7

3 Reſeruatio aſſenſus etiam quod non requiratur non facit, vt interuenire debeat reſ.575.num.2

Facit actum conditionalem nu.3

3 Reſeruatio generalis non comprehendit beneficia ad nutum amouibilia ex ſententia gloſſæ reſ. 385. nu.1

Si Papa reſeruat ſibi beneficium manuale nullus in eo ſe poteſt intromittere num.4

3 Reſeruatio ligat manum inferiorum reſ. 382. nu.1

Inficit titulum, & poſſeſſionem nu.2

Vbi Papa manum apponit reſeruando, vel conferendo omnia in contrarium facta inficit num.3

In beneficijs reſeruatis non cadit deuolutio nu.5

Intruſus in beneficio reſeruato condemnatur ad fructus à die intruſionis nu.6

3 Reſeruatio Papæ afficit beneficia reſ.384.nu.3

3 Reſeruatio generalis abrogat omnia ſtatuta, & leges n.4

Per Papalem reſeruationem inficitur titulus, & poſſeſſio numero 5

Quando conſtat de proprietate non attenditur quaſi poſſeſſio num.6

3 Reſeruatio quando non eſt notoria, vel clauſa in corpore iuris non cauſat malam fidem prouiſo ab ordinario ante litem motam reſ.383.num.3

Non reſidendi cauſa non ſufficit, niſi etiam concurrat licentia ſuperioris reſ.393.nu.1

Vbi adducitur Rotæ deciſio.

3 Reſidentiam an requirat quodlibet beneficium adducitur deciſio Rotæ reſ.395.nu.1

à Reſidentia excuſatur, qui motam trahit in curia ex præcepto Papæ, & lucratur fructus beneficij reſ. 389. nu.1

Abſens Reipublicæ cauſa num.2

Qui abeſt de licentia Papæ nu.7

Canonici qui ſunt in ſeruitio Epiſcopi nu.11

3 Reſidere an teneatur Canonicus reſ. 396. nu.1

3 Reſidere non tenentur Auditores Rotæ Romanæ, & lucrantur diſtributiones reſ.391. nu.1

Colle-

Collector Cametæ Apoſtolicæ ſub collectores, & alij eorum officio durante, ſunt exempti à iuriſdictione ordinariorum & lucrantur diſtributiones nu.2
3 Reſidere non tenetur habens Cappellaniam, & illa dicuntur beneficia, quæ tequirunrut reſidentiam perſonalem, quæ ex ſtatuto conſuetudine, aut priuilegio illam tequirunt reſ. 387. num. 1
3 Reſidere non tenetur habens parochialem in qua Vicarium perpetuum legitimé inſtitui obtinuit, eo viuente reſ. 388. nu.6
3 Reſidere non tenentur inquiſitores reſ. 390. nu.1
Et lucrantur diſtributiones num.2
De quo extat bulla Innocentij VIII. num.3
3 Reſidere tenetur Abbas in collegiata, in qua eſt intitulatus refertur deciſio Rotæ quæſtioné reſoluens reſ. 394. n. 1
3 Reſidere tenentur Patriarchæ Primates Metropolitani reſ. 397. num.1
Procedit in omni dignitate eccleſiaſtica officio, vel perſonatu num.2
In habente Canonicatum, & præbendam num.3
Rectores curam animarum habentes nu.4
Idem eſt de iure communi in habente beneficia ſimplicia numero 5
3 Reſidere tenetur prælatus tempore peſtis, etiam cum periculo ſuæ vitæ reſ. 398. num. 1. 2
Prælato licet deſerere locum ob furorem Tiranni, vel furcarum num.3
3 Rector tempore peſtis tenetur miniſtrare ſub pæna peccati mortalis nu.4
3 Reſignans beneficium perdit omne ius, quod habebat in beneficio reſ. 308. nu. 1
Poſt beneficium reſignatum non tenetur beneficiatus dicere amplius officium num. 2
3 Reſignans nõ obſtante reſignatione facta per procuratorem in curia poteſt reſignare in manibus ordinarij reſ. 517. numero 5
Mutatio voluntatis reſignantis debet intimari procuratori conſtituto num. 12
3 Reſignans infirmus beneficium ſi infra dies viginti moritur, beneficium per obitum vacare dicitur, & non per reſignationem reſ. 334. num. 1
Non procedit regula in permutatione æquali beneficiorum, ſed ſolum quando fit in fraudem permutatio num. 2.
Et quando præſumatur facta in fraudem nu.3
3 Reſignantem poteſt pœnitere quouſq; paruus conſenſus non ſit extenſus. reſ. 517. nu. 2
3 Regnare in articulo mortis dicitur qui é morbo, quem incidit infra 20. dies moritur reſ. 86. nu.3
3 Reſignatarius ſine literis expeditis eius poſſeſſionem ingredi non poteſt reſ. 378. nu. 3
3 Reſignationes beneficiorum factæ in manibus ordinarij publicari debent reſ. 333. nu.4
3 Reſignationes non poſſunt expediri niſi prius conſenſus fuerit præſtitus in Cancellaria reſ. 517. nu. 3
3 Reſignatio facta coram ordinario, & admiſſa ſtatim operatur quod beneficium vacet nu. 11
3 Reſignationes occultæ pariunt multa inconuenientia reſ. 333. num. 1
3 Reſtitutio in integrum an concedenda aduerſus præſumptionem iuris, & de iure reſ. 566. nu. 2
3 Reſtitutio in integrum competit monaſterio ædificando aduerſus negligentiam proſequendæ appellationis reſol. 417. nu. 13
3 Reſtitutione in integrum petita impeditur executio non cæpta reſ. 416. n. 2. amplia n. 3
Non datur reſtitutio quando apparet de calumnia nu.4
3 Reuocatio quando expreſsè fit in alicuius fauorem ex mente reuocantis habet eandem tacitam conditionem, ſi pars ea vtatur reſ. 375. nu. 9
3 Reus debet conueniri vbi ſolutio eſt tacité, vel expreſsè certo loco deſtinata reſ. 239. nu. 3
Qui promiſit certo loco, & tempore ſoluere, ſi ibi non inuenitur præſumitur abeſſe per dolum, & poteſt conueniri, ac ſi ibidem inueniretur nu.4
3 Reus lingua non eſt niſi mens concurrat reſ. 579. nu. 2
3 Reus ſuperſtes proſequi poteſt litem, nec lis dici poteſt extincta, ſed non é contrario reſ. 121. nu. 4. 5.
3 Rex potius dicitur circumuentus, quam primam conceſſionem reuocaſſe reſ. 369. nu. 5
3 Reges confiteri debent peccata proprio parocho. reſol. 231. nu. 14
3 Regis perſona vbi interuenit cenſetur tacitè conſenſiſſe. reſol. 299. nu. 2. 3
3 Ritus 66. Magnæ curiæ Vicariæ declaratur reſ. 180. nu. 10
3 Rogatus reſtituere bona fideicommiſſi poteſt in vita ſua reſtituere reſ. 526. nu. 3
3 Ruſticus ſi negat rem eccleſię eſſe Emphyteuticam, cui incumbat onus probandi reſ. 153. nu. 1
Si acceptet ſe eſſe emphyteutam eccleſiæ, ſed non pro toto territorio, quid probandum nu. 2
4 Raptus dicitur, qui fit cauſa libidinis explendæ. reſ. 452. numero 1
4 Raptus dicitur, quando mulier rapitur de loco ad locum cauſa libidinis explendæ. ibid. num. 2
4 Raptus qui fit cauſa libidinis explendæ, an impediat matrimonium contrahendum. ibid. nu. 3
4 Raptus an impediat ſponſalia quemadmodum, & matrimonium. reſol. 453. num. 1
4 Rapta quando dicatur in poteſtate rapientis reſ. 454. numero 2
4 Raptus dicitur licet non cum violentia ſi tamen fiat muneribus, & promiſſionibus factis puellæ. reſ. 455. nu. 1
4 Raptus, quis dicatur ad finem impediendi matrimonium. reſ. 436. num. 1
4 Raptus, non dicitur, niſi fiat de loco ad locum. reſol. 436. numero 2
4 Raptus committitur, cum volente, ſed an ſit vetum diſtinguuntur plures caſus. reſ. 437. nu. 1. 2. 3. 4. 5. 6 & 7.
4 Raptus non punitur copula non ſequuta. reſ. 450. nu. 1
4 Raptus abſque copula ſufficit ad impediendum matrimonium ibid. nu. 4
4 Ratio generalis legis reſtringitur ex mente legis. reſ. 356. numero 4
4 Ratio naturalis, quod negat ratio ciuilis non audet. reſol. 356. num. 5
4 Recurſus per viam violentiæ ceſſat, vbi cauſa eſt exequutiua. reſ. 485. nu. 4
4 Recuſatio ſuſpendit iuriſdictionem Iudicis ſicut appellatio. reſ. 507. nu. 4
4 Recuſatio an debeat eſſe ſpecialis de iure canonico, vel ſufficit generalis. reſ. 509. num. 1
4 Recuſatio iudicis proponenda eſt in ſcriptis. reſ. 511. nu. 3
4 Recuſatio debet proponi coram iudice ſuſpecto. reſ. 512. numero 1
4 Rector in ſuo beneficio dicitur Imperator, & Rex. reſol. 304. nu. 4.
4 Rector in caſu neceſſitatis, an poſſit eligere ſepulturam alienam pro aliquo. reſ. 293. nu. 44
4 Rector Eccleſiæ tenetur impendere fructus omnes in reparatione Eccleſiæ in defectum patroni. reſ. 341. nu. 1
4 Rector Eccleſiæ tenetur ad reparationem Eccleſiæ ſi ſuperſit fructus, & de ratione. reſ. 343. num. 1 & 2
4 Redditus beneficiorum vacantium, an poſſint applicari reparationi Eccleſiæ Cathedralis. reſ. 339. num. 3
4 Redditus Eccleſiæ ſuperflui poſſunt aſſignari fabricæ alterius Eccleſiæ pauperis. reſ. 340. nu. 2
4 Redditus appellatione, quæ veniant. reſ. 146. n. 5
4 Rediens ſponté non dicitur habuiſſe malum animum. reſ. 333. nu. 2
4 Receptator inquiſiti de crimine lęſæ Maieſtatis qualiter puniatur. reſ. 143. num. 4
4 Recurſus ad ſuperiorem non eſt prohibitus. reſ. 330. nu. 3
4 Recurſus vbi non eſt prohibitus non venit impediendus. reſ. 331. num. 2
4 Refectionis Eccleſiarum materia eſt pia. reſol. 351. numero 1
4 Reges ſolent habere propriorum Cappellas. reſol. 496. numero 1
4 Reges ex priuilegio conferunt aliquando beneficia. reſol. 137. num. 2

Index Rerum Notabilium.

Reges, & Pontifex poſſunt poſt ſententiam compoſitiones facere. reſ.122. num.2

4 Regulares pro audienda confeſſione ſecularium indigent approbatione ordinariorum. reſ.319. nu.5.& quid pro audienda confeſſione monialium ibidem.

4 Regularis approbatus extra Diœceſim approbatio non poteſt audire confeſſiones. reſ.316.num.1

4 Regula qua in delictis punitur affectus non ſequuto effectu, quomodo intelligitur. reſ.450. nu.2

4 Regulares promouendi, an comprehendantur ſub decreto ædito per Sacram Congregationem circa collationem ordinum minorum. reſ.481.nu.1

4 Regula reuocatoria vnionum ceſſat, quando vniones ſunt perpetuæ. reſ.267.num.3

4 Regula 12. Cancellariæ reuocatoria vnionum non procedit in vnionibus factis ſeminarijs. reſ.267.nu.4

4 Regularis non poteſt remoueri à dignitate per ſuum ſuperiorem, abſque iuſta cauſa. reſ.52.nu.1

4 Regulares poſſunt amoueri à dignitatibus, & beneficijs manualibus abſque cauſa. reſ.52. nu.4

4 Regulares ſemel approbati ad audiendam confeſſionem poſſunt iterum examinari ab Epiſcopo ſucceſſore. reſ.70. nu.3. & refertur deciſio. nu.4

4 Regulares incidunt in excommunicationem comminatam ab Epiſcopo contra adeuntes monaſteria monialium. reſ.179.nu.1

4 Regulares qualiter prohibeantur accedere ad Monaſteria Monialium, & refertur decretum Sacræ Congregationis, & an tale decretum comprehendat Milites Hieroſolymitanos. reſol.179.num. 2. & 3

4 Reiectus ab electione vitio perſonæ eſt ineligibilis vbique ſecus ex defectu formæ reſ.43. num.2. & de ratione diuerſitatis vide ibi.

4 Relatio Nuntij non ſufficit, quando aliquid requiritur pro iuſtificatione. reſ.200.num. 2

4 Religio Alcantaræ dicitur vera religio. reſ. 181.nu.4

4 Religioſi habentes beneficium Eccleſiaſticum excipiuntur à Bulla Clementis VIII. circa munerum largitionem prohibitam. reſ 84. nu.2. & de ratione ibid.

4 Religioſi militares excluduntur à Bull. Clem. VIII. ibid. numero 4

4 Religioſi exiſtentes extra monaſterium prohibentur donare. reſol. 82. num.5

4 Religioſi poſſunt donare cauſa remunerationis. reſol.83. numero 1

4 Religioſis prohibetur aditus ad Regia Tribunalia. reſ.335. numero 2

4 Religioſi in Eccleſijs, quæ pleno iure eis ſubijciuntur, an poſſint inſtituere. reſ.396.num.8

4 Regulares non tenentur ſeruare dies feſtiuos inductos in Sinodo. reſol.379.num 1

4 Religioni in dubio magis debemus fauere. reſol.220. n.4

4 Religioſi quibus confiteri poſſint. reſ.241. nu.3

4 Regulares non emittentes profeſſionem non poſſunt eligere, nec eligi, & an ſufficiat tacita profeſſio. reſol.136. numero 4

4 Reliquię alicuius Săcti ſunt reponẽdæ in altari. reſ. 100.n.3

4 Refertur declaratio Sacræ Congregationis circa articulum, ſcilicet an miſſa ſit celebranda per Cappellanos perſonaliter, ita vt ad id cogi poſſint per Epiſcopum, vbi in fundatione poſitum eſt, quod Cappellani celebrent. reſ.101.num.1

4 Recipiens ordines non ſeruatis interſtitijs peccat. reſ.216. numero 2

4 Relegati vbi ſepeliuntur, & vbi ad mortem damnati. reſ.293.num.15.& 40

4 Remedium ordinarium, vbi habetur, extraordinario vti quis non debet. reſ.199.num.3

4 Renunciari non poteſt ſtatutis pro bono publico factis principaliter. reſol.46. num.1

4 Renunciatio vocis, quomodo ſit facienda. reſ. 46. num.6.

4 Reparatio Eccleſiæ Cathedralis ſpectat ad Epiſcopum. reſ.336 nu.1. quod declaratur. nu.4.5.6.& 8

4 Reparatio Eccleſiæ parochialis ſpectat ad parochum. reſ. 336.num.2

4 Reparatio Eccleſiæ ſpectat ad percipientes fructus ab ea ibidem num.3

4 Repentini caſus important neceſſitatem. reſ. 207.nu.2

4 Reparatio Eccleſiæ patronatæ ad quem ſpectet. reſol.337. numero 2

4 Requiſita ad inſtitutionem obtinendam. reſ. 397. num.1. 5.6.7.& 8

4 Requiſita in conferendis beneficijs, quæ. reſ. 474. nu.6

4 Res præſumitur illius, cuius eſt ſignum. reſ.363. nu.3

4 Reſtitutio quando poſſit applicari illi, qui debet facere reſtitutionem. reſ.125.num.1.3

4 Res iudicata dicitur, quando non remanet recurſus appellationis. reſ.485. num.2

4 Reſtitutio in integrum datur minori. reſ. 318. num.1

4 Reſtitutio in integrum datur Eccleſiæ. reſ.318. num.2

4 Reſeruatio eſt odioſa, & non extenditur niſi ad caſus expreſſos. reſol.105.num.4

4 Reſignatio habet vim præſentationi. reſ. 470. nu.2

4 Reſeruatio, quam ſit fortiſſimis, & an annullet titulum beneficij in contrarium collati & an poſſeſſionem. reſ.7. num.1.& 2.

4 Retinens rem alienam, ſi eam non reſtituit dicitur committere furtum. reſ.143. nu.3

4 Reuocatio attentatorum non fit poſt concluſum in cauſa. reſol.5.num.1. Sed contrarium tenet Author nu.2

4 Reuocatio competit oratorio, ſicut & Eccleſiæ. reſ.427. num.3

4 Reus exiens de domo ſibi pro carcere aſſignata num contrueniat. reſ.333.num.1

4 Reus quando excuſatur à fuga. reſ. 330.num.1

4 Rex generaliter concedendo non dicitur concedere ea, quæ ſunt ſibi reſeruata. reſ.163.num.2

S

3 SAcerdos authoritate Apoſtolica poterit conferre, & confirmare minores ordines reſ.259.n.5

3 Sacerdos cognoſcens carnaliter filiam ſpiritualem fornicatur, & ſacrilegium committit, & adulterium reſ.69.n.1

3 Sacerdos, qui aliquam pecuniæ quantitatem accepit pro celebrandis miſſis, poteſt ſi per alios faciat illas celebrare pro minori pitantia, reliquum iuſtè retinere. reſ.362.nu.1

Quomodo procedat nu.2

Contrarium qui teneant nu.3

Notatur diſtinctio duplicis nu 4

3 Sacerdos quilibet poteſt abſoluere in articulo mortis etiã excommunicatus, ſuſpenſus, vel interdictus reſ.82.2.nu.2

Et de materia articuli mortis per totam.

3 Sacra, & ſancta dicitur Crux prout repræſentatiua eſt veræ crucis, & eius fur morti eſt condemnandus reſ.410. n.1

Sic etiam patena ſacra dicitur nu.2

3 Sacra dici non dubitatur Tabernaculum, ſeu cuſtodia, & ſanctiſſima Eucharistia reſ.408.nu.1

3 Sacra dicuntur omnia, quæ ad ſacrum vſum deſtinata ſunt reſ.408.num.1

Exceptis, quæ ad ornatum diuini cultus non ſacra dicuntur, quæ neque conſecrantur, neque benedicuntur, prout vota priuata nu.3

Calices, Turribula ſurripientes ſacrilegium committunt quia ſacrata ſunt nu.4

3 Sacra res, vt dicatur non ſufficit quod tanquam ſacra Eccleſiæ dedicetur, ſed quod ad diuinum cultum à Pontifice, vel epiſcopo conſecrata ſit reſ.407.nu.1

3 Sacræ quoque res dicuntur, quæ ad ſacrorum vſum deſtinatæ ſunt, prout ad diuina officia, miſſam, & his ſimilia numero 2

3 Sacræ ſunt reliquiæ ſanctorum reſ.410.nu.3

3 Sacri dicuntur libri, & veſtes Diaconi, & aliorum, in quibus officia celebrantur reſ.410.nu.7.8

Sacræ etiam dicuntur imagines Dei, B. Mariæ, & aliorum Sanctorum, & ita omnia ornamenta ad Eccleſiæ ornatum deſtinata, exceptis quæ veniunt ad ornatum, & cultum, vt vaſa, in quibus ponitur vinum, & aqua, & huic ſimilia num.9

3 Sacrilegi impij contrectatores ſacræ Euchariſtię viui comburendi reſ.409 nu.3

Sunt ad mortem condemnandi nu.4

Sacrilegium eſt diſceptare de Regis potentia reſ.46. nu.2
Sacrilegium comittunt ſurripientes calices, & Turibula quia ſacrata ſunt reſ.408.nu.4
Sacrilegium committunt ſurripientes corpora ſanctorum, quia Reliquiæ ſanctorum ſacræ ſunt. reſ.410.nu.3
Sacrilegium non committitur in rebus ſanctis, & religioſis, ſed in ſacris reſ 407.nu.3
Sacrilegus propriè non dicitur ſurripiens aliquid ex oratorijs reſ 404.num.1
Tentans violare ſacras priuatas ædiculas plus quam fur, & minus, quam ſacrilegus eſt puniendus nu.2
Sacrilegus propriè dicitur ſurripiens ab Eccleſia qui locus publicè ſacer eſt, ſic etiam à monaſterio, vel hoſpitali numero 5.6.
Sacrilegus propriè dicitur ſurripiens è cœmeterijs, & propria ſacrilegij pœna puniendus reſ. 405.nu.1
Sacrilegus non eſt ſurripiens reliquias a Saracenis reſ. 410. numero 4
Salarium præſtatur pro labore reſ.576.nu.8
Sancta, quæ ſunt coinquinari non poſſunt reſ.257. nu.8
Sanguinis effuſio facit Eccleſiam pollutam. reſ.257.nu.2
Qualis debeat eſſe ſanguinis effuſio, vt per eam Eccleſia dicatur polluta nu.3
Sangnis in vaſe receptus etiam polluit Eccleſiam num.4
Sanguinis vna, & altera gutta non polluit Eccleſiam reſol. 261. numero 7
Satisfactio præſtanda ab excommunicatis propter exactas ab Eccleſiaſticis gabellas qualis reſ.136. nu.2
Scholares operam literis dantes non poſſunt percipere diſtributiones etiam de licentia Papæ reſ.90.nu.17. 18
Scholæ literatum, & pietatis non aliud ſunt, quam principia quædam Eccleſiæ, & ſeminaria Reipublicæ Chriſtianæ reſ.411.num.5
Scientia debet concurrere ad incurrendam excommunicationem reſ.568.nu.4
Scriptura non requiritur ad probandam collationem beneficij reſ.122.nu.4
Scriptura priuata teſtatoris non probat niſi teſtes deponant vidiſſe ſcribere reſ.539.nu.6
Semel malus ſemper præſumitur malus reſ.561. nu. 4
Semen mulieris neceſſariò non concurrit ad generationem reſ.3. num.3
Semen receptum intra clauſtra, & eiectū an cauſet affinitatem reſ.3. nu.8
Seminis pollutio qualis eſſe debeat ad hoc vt polluatur Eccleſia reſ.257.nu.6
Seminaria an dicantur loca pia, & Eccleſiaſtica, ac proinde habeant reſtitutionem in integrum reſ.416. num.5. & vide num.6
Seminaria gaudent iiſdem priuilegijs, quibus res ſacræ, non ſolum quoad honorem, verum etiam quoad immunitatem, & fori præſcriptionem reſ.412.nu.3
Exemplo Eccleſiæ immunia ſunt à tributis, & alijs muneribus extraordinarijs nu.4
Seminaria ſunt, & dicuntur loca pia reſ.411. nu.1
Seminarium exemplo eccleſiæ habet etiam immunitatem, & confugiens ad ipſum inde extrahi minimè poterit reſ.412. num.2
Seminarium habet fori electionem reſol. 413. nu.1
Seminarium non faciunt muri, ſed ſcholares reſ. 417.n.8
Senatus in internationibus inſpicere debet an preces veritate nitantur reſ.374.nu.3
Senior non tam dicitur ætate, quam ſapientia reſ. 270.n.6
Sententia arbitraria non extenditur ad futura reſ.226. n.2
Sententia beneficialis an tranſeat in rem iudicatam. reſol. 31. num.2
Sententia, & alia acta facta ante ſolutionem penſionis, quando ſunt nulla reſ.108.nu.13
Sententia excommunicationis debet ferri in ſcriptis reſol, 177. nu.5
Pro ſententia in dubio præſumitur reſ.502.num.1
Sententiæ verbis ſemper eſt ſtandum, & præſumendum omnia legitimè præceſſiſſe licet de eis non appareat per proceſſum nu.2
Sententia in antiquis probat nu.3. Non appellans per decem dies præſumitur acceptare ſententiam num.4
Sententia cuiuſcunque iudicis tranſacta in rem iudicatam habetur pro veritate, nec contra eam admittitur probatio in contrarium niſi per partis confeſſionem num.5
Præſumitur pro ſententia ſine actis, quando lata eſt contra abſentem, & elapſum eſt biennium nu.6
Sententia in exemptum lata non tenet reſol.231. nu. 18
Sententia lata contra iuris conſtitutionem eſt nulla ipſo iure reſ.531.num.3
Sententia lata contra legem communem non deductam, nec in iudicio allegatam eſt ipſo iure nulla, ſed ſententia lata contra regulā Cancellariæ valet, & tenet reſ.343.n.10
Sententia lata contra ſtatutum non valet reſ.532. nu.5
Sententia lata cōtra vnū alteri nocere nō debet reſ. 77.n.3
Sententia lata non viſis actis eſt nulla reſ. 573. num.1
Amplia ſi ſcripturæ non viſæ releuant ad cauſam nu.2
Sententia lata ſuper congrua portione non ſuſpenditur per appellationem reſ.469.num.6
Sententia nulla non afficit excommunicatum reſ.173. n.1
Secus in ſententia excommunicationis iniuſta num.4
Non ligat in foro exteriori, & interiori num.2
Non habet effectum ſententiæ, neque eſt ſententia nu. 3
Sententia lata ſuper iuramenti relaxatione opus eſt noua citatione in cauſa principali reſ. 220. num.4
Sententia priuatoria lata contra aliquem ſi pendente termino ad appellandum capta ſit poſſeſſio eſt attentata reſ. 125. nu.6
Sententia quæ non eſt lata iuxta formam reſcripti inualida eſt. reſ.510. nu.1
Sententia Zerulæ ignoranter prolata confutatur reſ. 314. numero 5
Sententiæ contrariæ ſuper eadē re non poſſunt fieri reſol. 227.nu.5
Trahi ſuper eadem re coram diuerſis iudicibus eſt vexati, numero 6
Sententię quæ procedunt à Papa, vel Rege requirunt citationem reſ.582.num.3
Sententiæ verba ſunt intelligenda prout diſponit. reſ. 383. numero 6
Separatio matrimonij quoad thorum an fiat ex pernoctatione vxoris extra domum viri reſ.556.num.1
An fiat ex ſuſpicione num.2
Separatorum ſeparata debet eſſe cauſa reſ.354.nu.3
Septa monaſterij ſunt fines clauſurę monaſterij reſ. 71.n.1
Apud fratres minores ſepes hortorum faciunt clauſurā n.2
Sepultura pretioſa mortuis quoad animam non prodeſt, nec obeſt vilis. reſ.53.nu.2
Seruus excuſatur ſi aliquid iuſſu Domini facit reſ.50.nu.3
Signatura Papæ retrotrahitur ad diem paruæ datæ. reſol. 517.num.1
Habet tacitam conditionem dummodo reſignantes perſiſtant in eadem voluntate num.4
Simonia accuſatus pendente accuſatione nec promouetur, nec promota exercet reſ.542.nu.9
Simonia ad effectum priuationis debet concludenter probari reſ.306.num.3
Teſtes de fama non ſufficiunt ad probandam ſimoniam ad effectum priuationis nu.4
Simonia realis requiritur ad hoc, vt quis priuetur beneficium.reſ.306.nu.6
Et requiritur quod executio ſit conformis tractatui nu.7
Excluditur ex præſumptione amicitiæ nu.8
Et ex quibus oritur præſumptio ſimoniæ nu.9
Simoniacus eſt patronus, qui paciſcitur cum clerico inſtituendo reſ.423.nu.2
Simoniacus non poteſt promoueri etiam poſt pœnitentiam reſ.106.num.2
Simoniam committit epiſcopus concedens literas dimiſſoriales, vel teſtimoniales per pecuniam reſ.418.nu.1
Simoniæ crimen computatur inter enormia, ſicut crimen homicidij reſ.52.nu.1
Simulatio in dubio non præſumitur reſ.464. num.1
Simulationem allegans illa probare tenetur num. 2
Simulatio non probatur niſi, per coniecturas, & præſumptiones iuris reſ.464.num.3

Sita intra fines caſtri vel ciuitatis, ſi à nemine poſſideantur, præſumuntur eſſe dicti caſtri. reſ. 478. num. 5

Si maior pars rerum ſitarum intra fines caſtri ſit feudalis, reliquæ res feudales præſumuntur, nu. 6

Societas conſtitui poteſt ſuper officio emendo, & erit valida reſ. 417. num. 14

Socrus generum in ius abſque venia vocare nequit affinitate durante. reſ. 2. nu. 8

Sodomia vnde dicatur, & quid ſit, & eius differentiæ reſ. 56. num. 2 & 6.

Committens ſodomiam videtur violare naturam humanam, quæ diſponit, vt per naturalem coitum conſeruetur genus humanum, nu. 3

Sodomia ſecundum ciuiliſtas poteſt cõmitti cum fœminis. reſ. 60. num. 1. Contra ſecundum Theologos num. 3

Comprehenduntur tamen ſub caſu reſeruato, num. 5

Sodomiam committens per vim, & metum non dicitur exercere. reſ. 61. num. 1

Et qui ſint qui committant per vim, & metum, num. 2

Sodomiæ peccatum grauiſſimum eſt apoſtaſia appellatur. reſ. 56. nu. 1

Sodomiæ crimen vt committatur plura requiruntur. reſ. 62. num. 2

Et per totam & actu non conſumato non venit pæna mortis, & aliæ pænæ extraordinariȩ fuerunt impoſitæ, num. 3. & per totam,

Sodomita propriè dicitur agens. reſ. 57. num. 1

Verior ſententia ponitur nu. 8

Patientes dicuntur propriè molles, num. 2

Sodomitari dictum non facit indicium ad torturam. reſ. 63. nu. 1. Contrarium probatur, num. 3

Solemnitas Concilij quamuis requiratur in renunciatione, non tamen eſt prohibitum teſtamentum condere. reſ. 356 nu. 1. & nu. 4

Solemnitas concilij, requiratur, etiam quod renunciatio fiat à maiore 17. annis. reſ. 355. nu. 7

Et in quo loquantur verba concilij, nu. 8

Requiritur in omnibus renunciationibus profitentium. n. 11

Reprobatur opinio Menocbij num. 12

Solemnitas excommmunicationis debet etiam ſeruari, quando excommunicatur perſona incerta. reſ. 174. nu. 2

Solẽnitates Extrau. Ambitioſæ de rebus eccleſiȩ non alien. non requiruntur in contrahentibus cum Papa. reſ. 299. n. 4

Solemnitates in alienatione requiſitæ conſtare debent per inſtrumentum ſeparatum ab alienatione. reſ. 166. nu. 8

Solemnizatio matrimonij Parochi præſentiam requirit. reſ. 424. nu. 1

Sollicitatores puellarum ad malum mortis pæna puniuntur. reſ. 70. nu. 3

Dicũtur inducẽtes perſuaſionib. mendacijs, aut precib. n. 5

Soluens per longum tempus, & recognoſcens alium, non poteſt dici præſcripſiſſe dominium. reſ. 161. nu. 5

Soluiſſe non dicitur qui ſtatim eſt repetiturus reſ. 54. nu. 3

Nec dicitur amiſiſſe qui ſtatim recuperauit, nu. 4

Solutio anticipata in contractu locationis virtualiter eſt mutuum. reſ. 463. n. 11. Quando apparent probabiles coniecturȩ nu. 12. Quæ ſint hæ coniecturæ vide, nu. 13. 14. 15

Solutio præſumitur facta in cauſam duriorem ideſt obligationem Cameralem. reſ. 241. nu. 4. Si plures adſunt obligationes Camerales, durior dicitur illa, in qua præter obligationem Cameralem currunt fructus num. 5

Soror litigans cum fratre, & petens legitimam paternam debet habere alimenta. reſ. 284. n. 4. & vide, nu. 5

Sortilegium quomodo fiat. reſ. 85. nu. 15

Spirituale cum ſpirituali poteſt permutari. reſ. 268. nu. 2

Spiritualia à laicis tractari non poſſunt propria authoritate reſ. 288. nu. 4

Spolians non auditur donec ſpoliatus ſit reſtitutus ad priſtinam poſſeſſionem. reſ. 320. nu. 3

Spoliatus non dicitur qui remedio recuperandæ poſſeſſionis agere poteſt. reſ. 319. nu. 4

Spoliorum appellatione non veniunt ornamenta, paramenta, & vaſa ſacra, Miſſalia &c. ſed applicantur ipſo facto poſt obitum beneficiatorum eccleſijs, quibus præfuerunt, ſimiliter ſcamna, arcæ, & ſupellectilia domeſtica. reſ. 475. nu. 1. Et deſtinata ad vſum eccleſiaſticum, etiam ſi non ſint benedictione aliqua conſecrata non veniunt nomine ſpoliorum nu. 2

Aulea, & Taperia veniunt appellatione ſpoliorum etiam ſi epiſcopus aliquando eccleſiæ commodauerit, nu. 3. Bulla Pij V. non comprehendit ea, quæ beneficiatus in vita poſt, vel ante renunciatum beneficiũ cõmutauit, vel donauit. n. 4

Spoliorum nomine non veniunt paramenta deputata ad diuinum cultum. reſ. 431. nu. 6

Spolium probatur per negationẽ reſtitutionis. reſ. 541. n. 6

Spolium dicitur ſacrilegium, quod eſt mixti fori. nu 7

Spolium non fit de facto ſi bona eccleſiæ reperiuntur penes hæredem. reſ. 430. nu. 4

Spolium non fit de ornamentis, paramentis, miſſalibus, vaſis, libris cantus firmi, & aliorum ſimilium. reſ. 427. nu. 1. Item nec de ſcamnis, arcis, Cathedris, dolijs vacuis, & ſimilibus, nu. 2. Nec de patrimonialibus beneficiatorum, & de ijs quæ eis ex aliqua ſucceſſione obuenerunt, nam de eis poſſunt diſponere. num 3. Redditus beneficiorum cadunt ſub ſpolio, non autem aliunde quæſita ratione ordinis, nec ea, quæ beneficiati ſeruant parcius viuendo, n. 5. 6. Vel literas docendo, num. 7. Vel pro expeditione bullarum erogata, num. 8

Spolium non fit quando beneficiorum fructus triginta ducatos non excedunt. reſ. 427. n. 9. Nec de bonis emptis de fructibus beneficiorum pro ſua eccleſia, vel quæ locis pijs tradidit non cadunt ſub ſpolio, nec acquiſita de diſtributionibus, nu. 11. 12. Nec de bonis incolarum vrbis, & Romanam curiam ſequentium, nu. 13

Sponſas plures habere non licet. reſ. 38. nu. 3

Spurij non ſuccedunt patri, nec poſſunt a patre hȩredes inſtitui. reſ. 586. n. 1. Inſtitutis filijs ſpurijs hæreditas debetur venientibus ab inteſtato. nu. 2. Spurij non poſſunt paterna bona capere ex pupillari ſubſtitutione, n. 3. illegitimus, & ſpurius per ingreſsũ religionis legitimatur, ſicuti per oblationem curiæ, n. 4. Poteſt inſtitui ſub conditione, ſi a patre legitimabitur, nu 6. Spurio ingreſſo in religionem interdicitur omnis prælatura, niſi fuerit expreſsè per Papam ad hoc diſpenſatus, nu. 7

Statuta auferentia ea quæ competunt clericis vigore legis generalis non afficiunt clericos. reſ. 207. nu. 9. Contra libertatem eccleſiaſticam ſunt caſſanda nec ſufficit corrigi in Apoſtilla, nu. 11

Statuta contra libertatem eccleſiæ ſunt quæ indirectè, vel directè contrariantur priuilegijs, vel prærogatiuis eccleſiæ, vel eccleſiaſticis perſonis. reſ. 207. n. 1. Et quando laici fiunt audaciores, & clerici timidiores, n. 2. Item cum intuitu clericorum aliæ perſonæ opprimuntur, n. 3. & quando per ſtatutum clerici fiunt deterioris conditionis, quam laici, nu 5. Et impeditur eccleſiæ ædificatio. nu. 7. Et non permittitur, quod eccleſiæ, & perſonæ eccleſiaſticæ vtantur ſuis priuilegijs num. 8

Statuta etiam ignorantes ligant poſt lapſum duorum menſium a die publicationis. reſ. 195. nu. 2

Statuta particularia quam primum ſunt publica, & in vnum volumen redacta ligant ſubditos. reſ. 343. nu. 14.

Statuta punientia delicta intelliguntur de conſumatis. reſol. 488. nu. 4. Debent intelligi in caſu vero, & non ficto. n. 5

Statuto ſtante quod mulier, vel minor non poſſint obligari ſine conſenſu propinquorum per lapſum decennij præſumitur talẽ ſolemnitatem ſtatuti interceſsiſſe. reſ. 509. nu. 8

Statuto ſtante quod ſi quis voluerit aliquem venenare capite puniatur, non habet locum in eo, qui præparauit venenum, & delictum non fuit conſumatum. reſ. 488. n. 2. Verbum voluerit intelligitur cum effectu, nu. 3

Statutum contra maledicentem Deum tam in eo qui maledicit quam in eo qui turpia verba profert contra Deum locum habet. reſ. 45. num. 2

Statutum contra perpetrantem procedit contra mandantem. reſ. 65. nu. 8

Statutũ de non extrahendo frumento à ciuitate nõ intelligitur de frumento aſportato ad ciuitatem illam, vt aliò conduceretur. reſ. 135. nu. 10

Statutum exorbitans iure communi non extenditur ex identitate vel maioritate rationis. reſ. 470. nu. 2

Statutum in fauorem eccleſiæ particularis non eſt locale, ſed generale omnibus eccleſijs reſ. 152. nu. 4

Index Rerum Notabilium.

3 Statutum ſi excludit filium ab electione, multo magis excludit nepotem. reſ.70.n.4. In ſtatutis correctoſijs ex identitate rationis fit extenſio.reſ.59.nu.4

3 Stuprãs Virginem immaturã,qua pœna puniatur.reſ.73.n.1 Et Virgines,vel viduas cum ſcalis, n.2. Quando per vim n.3. cum ſoluta.nu.4.Cum honeſta ſi eſſet diſparitas. nu.5

3 Stuprati dictum quando faciat indicium concurrentibus adminiculis.reſ.63.nu.4

3 Stylus Romanæ Curiæ facit ius quoad omnes. reſ. 486.nu. 3.& 517.nu.10

3 Sub collector dicitur qui fuit deputatus, & acceptauit, & quod pro tali fuerit deputatus,licet nõ exercuerit officium reſ.384.nu.2

3 Subditi quomodo fiant, qui non ſunt delinquentes extra diœceſim.reſ.231.nu.9

3 Subditus Epiſcopi lõgo tẽpore ſuſpenſi põt ordinari ab alio Epiſcopo viciniori abſque literis dimiſſorijs. reſ.237.nu.7

3 Subingreſſio in locũ patris an detur in feudo. reſ.157.nu.2. & 8.Datur in fideicõmiſſis. n.3. Datur in emphytheuſi priuata,licet non detur in emphyteuſi eccleſiaſtica. num.5. In emphyteuſi eccleſiaſtica non datus etiam ſi fuit data poteſtas nominandi extraneum.n.7.Datur in feudo paterno.n.8

3 Subornatio præſumitur, quando teſtes poſt primum examen allocuti ſunt partem, & poſtea dixerunt contrarium eius quod primo depoſuerunt. reſ.301. nu.3. Fides adhibetur vnico teſti dicenti ſe fuiſſe ſubornatum, ſi inducatur per eum contra quem fuit ſubornatus. nu.4

3 Subornator teſtium clericus poteſt priuari beneficio, & quando.reſ.301.nu.2

3 Subuentio debetur Domino ratione dominij reſ.282.n.9

3 Succeſſio iuris patronatus competit hæredibus in ſtirpes. reſ. 587. nu.1. Hæredes vnius patroni habent vocem vnius tantum in præſentatione beneficij, qui ea concordia præſtare poterunt alternis vicibus. nu.2

3 Succeſſor in beneficio conſequitur ius à ſuperiore,& non à defuncto ſecus verò eſt in hærede.reſ.433.nu.5

3 Succeſſor in Epiſcopatu tenetur de ſpolijs, ſeu fructibus ſoluere ſalaria officialibus. reſ.431.nu.7

3 Suffraganei dicuntur a ſuffragando.reſ.22.nu.5

3 Summa maior continet minorem, & quod plures eſt tanti eſt.reſ.193.nu.5

3 Superpellicium portare non poſſunt bigami, & coronam, & omne quo vtuntur clerici facturi actum conſecrationis, aut benedictionis.reſ.35.nu.3

3 Suppellex honeſta,quæ dicatur.reſ.287.n.4

3 Supplicatio in dubio ad eius,cuius fauorem continet inſtãtiam impetrata præſumitur.reſ.373.nu.6

3 Surreptio eſt taciturnitas rei, qua expreſſa,vel fieret,vel nõ fieret gratia.nu.8

3 Surreptio vitiat gratiam. reſ.437.n.1.non poteſt ſaluari per clauſulam de plenitudine poteſtatis.nu.3.nec ſufficit generalis,& obſcura expreſſio, vt conceſſio a ſurreptione ſaluetur.n.4.neque per iſtam clauſulam ea certa ſcientia &c.derogatur iuri filiorum.nu.5

3 Surreptionem inducunt,non omnia tacita quorũ expreſſio mouere potuiſſet principem etiam ad denegandum gratiã, ſed ea ſolum de quibus reperitur expreſſum. reſ.436. n.1.2. in materia ſurreptionis cõmunis ſtylus attendi debet aliarum expeditionum.nu.3.contraria opinio.nu 4

3 Surrogatũ ſapit naturã eius in cuius locum ſurrogatur.reſ. 162.n.1.Cũ ſurrogatur aliquid rei dotali efficitur dotale. n.2. Rei ſuppoſitæ fideicõmiſſo aſſumit naturã fideicommiſſi.nu.3.Rei patrimoniali,erit patrimoniale,nu.4.& nu.5

3 Surrogatus ſapit naturam eius, in cuius locum ſurrogatus. reſ.507.nu.3

3 Suſpectus eſt de hęreſi perſiſtens per annum in excõmunicatione,ſed lapſo anno iterũ debet citari ad diluendum ſuſpicionem.reſ.305.nu.2. Ad effectum priuationis ob inſordeſcentiam non requiritur alia citatio poſt annum.nu.3

3 Suſpicio ſola inſordeſcentiæ leuis eſt ad hoc vt accuſetur quis de hæreſi.reſ.209.n.5. pro cauſa merè ciuili ſi per mille annos in excõmunicatione permanſerit non cenſetur conuictus,ſecus in criminali. n.6. Et pro criminali poteſt clericus priuari beneficijs tanquam ſuſpectus.nu.7

3 Suſpenſionis pęna non incurritur, niſi in caſibus à iure expreſſis.reſ.574.nu.11

3 Synodi congregatio regulariter ſpectat ad Epiſcopum. reſ. 442. nu. 1. ad Archiepiſcopum ſpectat congregatio ſynodi prouincialis.nu.3.Epiſcopus non debet petere licentiam à ſuo Archiepiſcopo pro congreganda Synodo.nu.4

3 Synodi congregatio eſt meri imperij.reſ.443.nu.4.Non eſt de his, quæ ſunt ordinis. nu.5

3 Synodum congregare non poteſt capitulum Sede vacante. reſ.445.n.1.contrarium. nu.3. eſt præparatoriũ ad diuiſionem. nu.2. Prouinciales ſede Metropolitana vacante poſſunt congregare Synodum prouincialem.nu.4

3 Synodum congregare non poſſunt ante prouiſionem faciendam nominati ad Epiſcopatum per Regem Franciæ ad formam primi decreti concordatorum. reſ.443.num.9. Electus tãtum & non confirmatus non poteſt celebrare ſynodum.nu.10.limita.nu.11. Ad Synodum accedere qui teneantur.reſ.446.n.1.vide etiam n. 2.3.4. Omnes clerici debent venire Epiſcopo notificatuſo ſtatuta Concilij Prouinciali.n.5.Canonici Cathedralis non tenentur accedere ad Synodum.n.6.Non procedit.n.7.8.9.10

3 Synodo ſufficit celebrari ſemel in anno.reſ.444. num.1. Ex cauſa poteſt celebrari bis in anno n. 2. ea conſuetudine bis in anno poteſt celebrari.nu.3

4 Sacerdos etiam regularis,vt regularium cõfeſſione audire valeat,quæ requirantur. reſ.70.nu.1

4 Sacerdos indignè promotus ad Ordines Sacros poteſt repelli à cura parochiali. reſ.72.nu.3

4 Sacerdos & ſi approbatus ad curam animarum à prædeceſſore Epiſcopo poteſt à ſucceſſore exãminari.reſ.72.nu.5 & quid faciendum in non reperto idoneo. ibidem.

4 Sacerdos non idoneus ſciente Epiſcopo admiſſus ad audiẽdas confeſſiones non cenſetur idoneus.reſ.313.nu.2

4 Sacerdotium requiritur, vt valeat approbari ad audiendas confeſſiones. reſ.312.nu.1

4 Sacramentum Euchariſtiæ ſumi debet in Parochia propria, vel in Cathedrali.reſ.298.nu.2.& 3

4 Sacramenta in Eccleſia parochiali ſumi debent. reſ.292.n.2

4 Sacramenta ea poteſtate ordinis conferenda miniſtrari debent, ab habente poteſtatem.reſ.479.nu.4

4 Sacra Congr.Card.Conc.Trid.interpretum improbat electionem, quæ libertati, & naturali conſenſui aduerſatur. reſ.29.nu.2

4 Salariũ debetur auditoribus pro tempore, quo fuerunt abſentes de licentia.reſ.245.nu.3

4 Sapientia eſt in antiquis, & in multo tempore prudentia. reſ.55.nu.1

4 Scrutatores tres de Collegio debent interuenire in electione per ſcrutinium.reſ.28.nu.12

4 Scandalum præbens punitur. reſ.328.nu.3

4 Scientia Epiſcoporum qualis eſſe debeat.reſ.74.nu.4

4 Scientia inferiorum Epiſcoporum iuriſdictionem habentium, quæ requiratur, & quæ dignitatem non habentiũ iuriſdictionem. ibid.nu.5.& 6

4 Scientia Parrocorum quanta attendatur.ibidem num.7

4 Scientia requiſita in obtinentibus beneficia ſimplicia, quæ eſſe debeat. ibidem nu.8

4 Scientia requiritur talis,vt poſſint explosari ea,quæ incumbunt oneri beneficij. ibidem nu.9

4 Scientia examinandorum iudicis arbitrio relinquitur. reſ. 74.nu.1.contrarium habetur num.3

4 Scientia eminens, & mediocris,quæ ſit ibid.nu.2

4 Scriptura non requiritus ad approbationem confeſſarij. reſ.314.nu.2

4 Scandali vitandi cauſa, licet recedere à regulis iuris.reſol. 207.num.3

4 Sententia prolata, abſque citatione ad ſententiam eſt nulla,non ſolum quando contra nõ citatum profertur, verum etiam quando in fauorem proferetur. reſ.31.n.7

4 Sententia lata cum aſſerto procuratore, non conſtito de mandato, ſi poſt ſententiam de illo conſtabit valet ſententia. reſ.36.n.4

4 Sententia nulla ex defectu iuriſdictionis non validatur partium conſenſu.reſ.39. nu.2

4 Sententia iudicis declarans ſe eſſe competentem, an habeat vim diffinitiuæ. reſ.486.nu.2

4 Sententia condemnatoria expenſarum, an habeat vim diffinitiuæ. reſ.489.nu.1

4 Spo-

Index Rerum Notabilium.

4 Spolium quid ſit. reſ.434. num.2

4 Spolium Epiſcopi non conſtituitur ex bonis patrimonialibus, vel ex ſucceſſione parentum, nec ex acquiſitis intuitu Sacerdotalis Ordinis. reſ. 434. num.3

4 Sponſus, vt cogi poſſit matrimonium contrahere neceſſe eſt, vt de ſponſalibus conſtet. reſ.416. nu.1

4 Sponſus ſi deflorauit ſponſam, ſi demum nolit matrimonium contrahere cogi poteſt, etiam per capturam perſonæ, reſ.405. num.1

4 Sponſus qui matrimonium contrahere recuſat, an cogi poſſit ſi illo contractu ſcandalum oriri poteſt. reſol.405. numero 4

4 Sponſalia interueniſſe quomodo probetur. reſol. 416. num. 1. & 3

4 Sponſalia ſiue ſint curata, ſiue non ſunt effectuanda per contractum matrimonij. reſ.416. num.4

4 Sponſa ſi ab alio fuerit cognita, non poteſt cogi ſponſus ad matrimonium contrahendum, quod limita. reſ. 418. num.1.6.8.& 9

4 Sponſalia diſſoluuntur per fornicationem ſubſequutam, etiam ſi fornicatio propter vim interceſſerit. reſol. 418. num.3.& 4

4 Sponſi per cenſuras Eccleſiaſticas poſſunt cogi ad matrimonium contrahendum. reſ.419. nu.3

4 Sponſus poteſt cogi ad contrahendum matrimonium, quando aliqua ratio notabilis illud non impedit. reſol.419. num.4

4 Sponſus an poſſit excommunicari dum nolit matrimonium contrahere. reſol.421.nu.1

4 Sponſus excommunicatus ex quo nolit matrimonium contrahere abſoluendus eſt licet pertinaciter contrahere recuſat. reſ.421. num.3

4 Sponſus an poſſit cogi ad contrahendum matrimonium ſi ſecunda contraxit ſponſalia ex quibus copula interuenit. reſ.422.nu. 1.2.& 4

4 Sponſalia de futuro per copulam ſubſecutam de iuro antiquo tranſiebant in ſponſalia de præſenti. reſol. 422. numero 5

4 Sponſus diues non cogitur matrimonium perficere cum ſponſa paupere. reſ.409. nu.2

4 Sponſus ſimiliter nobilis non poteſt cogi, vt contrahat cum plebeia. reſol.409.num.3

4 Sponſus an ſemper cogi poſſit ad matrimonium contrahendum. reſ.413.num.2.3.& 4

4 Sponſus ex legitimo matrimonio ortus non cogitur contrahere cum illegitima. reſ.409. nu.4

4 Sponſus non tenetur actione iniuriarum. reſol. 410. numero 3

4 Sponſalia inualida propter defectum ætatis conualeſcunt per aduentum ſeptennij cum tacito contrahentium conſenſu. reſ.58.nu.3. in fin.

4 Spiritus vbi ſepelitur. reſ.293.num.4

4 Stabilimentum religionis Hieroſolymitanæ refertur. reſ. 169.num.1

4 Statutum loquens de religioſis locum habet etiam in Militibus Sancti Iacobi. reſ.482. n.2

4 Statutum Epiſcopi, an liget non exemptos delinquentes in loco exempto. reſ.107. nu.1

4 Statutum tollens nullitates excludit nullitates ex defectu iuriſdictionis. reſ.39.num.3

4 Statutum, quo cauetur ne filij poſſint contrahere matrimonium abſque conſenſu parentum reprobatur. reſ. 414. num.5

4 Statutum vt non poſſit contrahi matrimonium cum hominibus alterius Ciuitatis non valet. reſ. 410. num.6

4 Statutum Epiſcopi num liget exemptos delinquentes in loco non exempto. reſ.106. num.1. Sed quid dicendum in exemptis ratione delicti ibidem num.2

4 Stipendium Miſſæ poteſt taxari per Epiſcopum reſol. 102. num.1.& augeri num. 2. etiam ad valorem illum, pro quo credi poteſt poſſe repiriri Sacerdotem nu.4

4 Stipendium ſuccedit loco candelarum, & vini reſol. 97. numero 1

4 Subditi coguntur ſoluere decimas appellatione remota. reſol.505.nu.4

4 Subditus Epiſcopi non poteſt excipere contra intentionem eius de iure communi. reſ.107.nu.2

4 Subornationis genus quotuplex ſit in iure. reſolut.49. numero 1

4 Subornatio, vel bona, vel mala, & quomodo dicatur ſubornatio mala, & bona. reſ.49. nu.2

4 Subornatores quando peccent, vel non. reſol.49. numero 3

4 Subornantium pœna, quæ ſit. reſol.49.num.4

4 Subrogatus ſapit eſt illius in cuius locum naturam ſubrogatus. reſ.227.nu.3

4 Subrogatum ſapit naturam eius in cuius locum ſubrogatur. reſ.478.num. 2

4 Subſtantialia ſemper attenduntur. reſolut. 139. numero 3

4 Suffragium Miſſæ vbicunque poteſt celebrari: ſed non extra locum à teſtatore deſignatum. reſolut. 94. numero 1. & 2

4 Superiores poſſunt ſuis ſubditis religioſis concedere licentiam donandi valorem ducatorum decem. reſolut. 86. numero 1

4 Superioris authoritas excuſat. reſ.245. num.2

4 Superior an poſſis præfigere terminum illi, qui inſtituere licet, vt inſtituat. reſ.402. nu.1

4 Superintendens eſt caput Curiæ. reſolut. 478. numero 3

4 Suppreſſio exigit cauſas neceſſarias. reſolut. 533. numero 1

4 Suppreſſio in dubio non præſumitur. reſolut. 534. numero 1

4 Supprimendi facultas non competit Capitulo Sede vacante. reſ.535. num.1

4 Suppreſſio à quo fit. ibid.

4 Suppreſſio præbendatum fieri debet in Eccleſijs inęqualiter. reſ.537.num.2

4 Suppreſſio quomodo probatur. reſ.540.num.2

4 Suſpenſus ab officio caret vtraque voce. reſolut. 42. numero 8

4 Suſpenſus ſimpliciter priuatur voce actiua, & paſſiua ibidem num.9

4 Suſpenſus à beneficio, quando poſſit eligi ad nouum beneficium, & quando poſſit eligere ibid.num.10

4 Suſpenſus ab ordine caret voce paſſiua, & non actiua. ibidem num 11

4 Suſpenſus ſuſpenſione minori caret voce actiua non autem paſſiua ibidem num.12

4 Suffragia publicata in actu ſcrutinij annullant electionem. reſ.47.num.6

4 Suſpitio morbi gallici eſt iuſta cauſa, vt ſponſi cogi non poſſint ad matrimonium contrahendum. reſol.413. numero 1. & 5

T

3 TAbellionatus Curiæ Epiſcopalis an vendi poſſit. reſol. 501.nu.1

3 Tabernaculum, ſeu cuſtodia, & ſanctiſſima Euchariſtia Sacra dici non dubitatur. reſ.408.nu.1

3 Temerarium iuramentum quod nam dicatur. reſol 222. num. 1.& ſeq.

3 Tempora nunquam coniunguntur in pęnalibus, ſecus in fauorabilibus. reſ. 216.nu.3

3 Tempus capiendi poſſeſſionem non eſt à iure præfixum. reſol.531.num.1. nec tempus ad confirmationem præſentari eſt à iure præfixum, nu.2

3 Tempus eſt modus inducendi obligationem fauore piæ cauſæ. reſ.366.nu.7

3 Tempus non præfixum, & limitatum à iure poteſt iudex ad eius arbitrium limitare, & ampliare. reſ.29.num.3. Et taxare tempus ad purgandum moram, num. 4. & tempus ſtatuendum condemnato, nu.5.& tempus electionis mancipiorum, nu.6

3 Tempus ſtatutum ad conferendas eccleſias in conſtitutione Pij V. debet ad vnguem obſeruari, quod eſt ſex menſium. reſ.480.nu.6

3 Terminus ſi eſt taxatus non fit extenſio in præiudicium debitoris. reſ.364. nu. 2
3 Terrula ad hoc vt poſſit alienari requiritur præciſa neceſſitas, quod prædium ſit exiguum, inutile, & longe dictus. reſ.510.nu.10
3 Tertius dicitur nominatus in reſcripto, qui aliam perſonã repræſentat. reſ.97.nu.4
In teſtamentis fit larga interpretatio. reſ.503.nu.11
3 Teſtamentum Cardinalis ante licentiam conditum eſt nullum. reſ.295.nu.5
3 Teſtamentum primum non habens clauſulam derogatoriam non reuocatur per ſecundum. reſ.228.nu.3
3 Teſtamentũ primum vigore facultatis teſtandi poteſt reuocari, & fieri ſecundum. reſ.434.n.4. iam factum ex ſuperueniente facultate teſtandi conualidatur.nu.5
3 Teſtamentum profeſſione non reuocatur. reſ.356.nu.3
Poteſt per Monachum reuocari, non autem renunciatio. num.8
3 Teſtandi facultas non ſuffragatur clerico, ſi non teſtetur. reſ.427.nu.14
3 Teſtator in inſtitutione Cappellæ dixit, quod in omnibus diebus dicatur vna Miſſa ſine cantu, & in die Sabbati ſit cũ cantu, an ambæ Miſſæ dicendæ ſint in eodem die. reſ.360. nu.1.& per totam.
3 Teſtator non poteſt in ſuo teſtamento derogare legum sãctioni. reſ.527. nu. 1. fundans hoſpitale non poteſt ſtatuere, quod Epiſcopus illud non poſſit viſitare, nu. 2. Nec poteſt teſtator prohibere quin elapſo anno exequutio deuoluatur ad Epiſcopum quando non prouidet ſibi de exequutore in ſuo teſtamento, nu.3. habet facultatem remittendi ea, quæ ſunt ad ſui fauorem, non autem derogandi legibus, num. 4. Non poteſt auferre ius accreſcendi hæredi vniuerſali.nu.5
3 Teſtator quando non deſignauit locum vbi Miſſæ debeãt celebrari, celebrandæ ſunt in loco vbi iuſſit ſe ſepeliri. reſ. 359. nu. 1. Quid de iure Archiepiſcopali Neapolitano ſtatutum ſit circa hoc.nu.4
3 Teſtator quando vtitur aliquo verbo denotante, quod ſint patroni omnes illi, qui ſunt de vna ſtirpe, tunc omnes ſuccedunt in capita. reſ.587.num.6. quando plura coniunguntur in vnum ad aliquem actum explicandum ſuccedunt in capita, nu.7
3 Teſtatoris diſpoſitio, quæ concedit diſpoſitionem bonorum ſuorum alteri ſtantibus liberis non valet. reſolut. 143. num.5.& 6
3 Teſtatoris veriſimilis reſponſio ſi fuiſſet interrogatus multum valet in teſtamentis. reſ.364.nu.3
3 Teſtificata didiciſſe quis præſumitur quando atteſtationes apud ipſum fuerunt. reſ.373.nu.3
3 Teſtificationes tales ſuſcipimus, quas præſentes teſtes dicũnt. reſ.539.nu.1
3 Teſtes deponentes de publica voce, & fama concubinatus debent dicere à quibus audierunt. reſ.304 nu.5
3 Teſtes, & inſtrumenta eandem vim habent. reſ.122.nu.3
3 Teſtes non ſufficiunt pro recognitione cedularum, qui dicant habere notam manum. reſ.539.nu.2
Aſſerentes cognoſcere ſcripturam quando ſcriptura eſt de partibus probanda. num.3
Per teſtes recognoſcitur regiſtrum habentes notam manũ. num.5. in recognitione librorum ſufficit quod teſtes deponant habere notam manum.nu.7
Nemo poteſt eſſe teſtis in cauſa propria. reſ.365.nu.2
3 Teſti, quæ fides ſit habenda arbitratur ſecundum qualitatem perſonarum. reſ.122.nu.7
3 Teſtibus quibus adſit aliqua iuris præſumptio magis creditur quam alijs. reſ.470 nu.7
3 Teſtis cogi non poteſt teſtificari, niſi ſubiectus ſit iudicis iuriſdictioni. reſ.22.nu.10
3 Theſaurarius Reuerendæ Cameræ cognoſcit hodie de clericis negociatoribus, & videtur etiam proceſſiſſe Auditor Cameræ reſ.198.nu.3
3 Titulum ſuæ poſſeſſionis tenetur oſtendere quando quis fatetur rem eſſe alienam. reſ.478.nu.4
3 Nemo ordinabatur vſque ad tempora Alexandri III. & Innocent.III. niſi ad titulum beneficij, vel eccleſiæ. reſol.450. num.1. poſt tempora Alexandri, & Innoc.III. vno ex ſex titulis relatis poterat quis ordinari. nu.2. Concil. Trident. ſuperuenit quo cautum eſt vt non poſſit promoueri niſi titulis ibi poſitis. nu. 3. Sufficiens habens patrimonium promoueri poteſt, licet expreſsè non ſit aſſignatum pro titulo, cum illud ſuccedat loco tituli. nu.4. ad titulum veræ donationis poteſt quis ordinari, & donec quid ſufficiens habeat vnde viuere poſſit ſine licentia Epiſcopi eum alienare non poteſt. nu.6. ad titulum penſionis, vel patrimonij Epiſcopus poteſt ordinare familiarem triennalem. numero 7
Dato concurſu duorum habentium titulum eiuſdem diei, & temporis eis conuenientibus ſimul in adeptione poſſeſſionis locus eſt electioni, ſeu gratificationi Canonicorum, quibus dirigitur reſcriptum. reſ.276. nu.8
3 Titulus emphiteuticus non probatur ex longa præſtatione, & diuturnitate temporis quando præſtatio fuit facta ex certa cauſa. reſ.161. nu.6
3 Titulus ex præſtatione decennali probatur præceſſiſſe puta ſtipulationis, adeo quod eius virtute poteſt debitor in futurum compelli. reſ.509.nu.3
3 Titulus literaturæ, & gradus, & Theologiæ, vel Canonum non eſt habilis, vt quis poſſit promoueri reſ.451.nu.4
3 Titulus patrimonij neceſſarius eſt in ſæcularibus tantum non autem in regularibus. reſ. 448. num.1. Regularis non profeſſus ſine ſufficienti titulo promoueri non poteſt ad ſacros ordines num.2. Profeſſus religionem habentem bona in communi ad titulum Religionis ordinatur, & bona non habentem ad titulum paupertatis num.3
3 Titulus promouendi ad ſacros ordines, ſiue patrimonialis, ſiue beneficij certos, & non incertos redditus habere debet, cuius ſufficiens redditus arbitrio prudentis ordinarij remittitur reſ.451.num.1
Curatum beneficium obtinens inſufficiens ad honeſtam ſuſtentationem non debet initiari ſacris num.2
Nec ordinari poterit habens inſufficiens beneficium, vel patrimonium licet cum pietantijs, & exercitio faciant quid ſufficiens.nu.3
3 Titulus promouendi debet conſiſtere in immobilibus, vt annuus cenſus, non in re mobili. reſ. 453. nu.1. Sufficiens erit titulus ſi bona mobilia, vt animalia &c. conuertantur in ſtabilia, quæ victum dabunt. num.2. Cautela pro epiſcopis in caſu annullationis tituli ad ſacros ordines promoti. num.3
3 Titulus quo quis poteſt ad ſacros ordines promoueri duplex eſſe poteſt, aut beneficij, aut ſufficientis patrimonij. reſ.447.nu.1. Epiſcopus, qui aliquem ſine titulo ordinauit ei alimenta dare tenetur, & ordinatus eſt irregularis .n. 2. 3. Titulus antiquo tempore etiam ad minores requirebatur, num.4
Quod correctum eſt per Trident. ſeſſ.21. c. 2. vt num. 5. & quomodo intelligenda conſtitutio Sixti V. nu.6
3 Tonſuram deſeruiſſe non videtur qui ſtatim eam ſine fraude reaſſumpſerit. reſ.116.nu.2
3 Trahi ſuper eadem re coram diuerſis iudicibus eſt vexari. reſ.227. nu.6
Litis pendentia debet opponi, alias valet proceſſus. reſol. 227. nu.7
3 Tranſactio non extenditur ad futura. reſ. 226. nu.2
3 Tranſiens ad ſecunda vota non dicitur honeſte viuere. reſ.75. num.4
3 Tributum impoſitum rei inuariabiliter & certò, tranſit ad clericum cum onere. reſ.130.nu.2
3 Triennalis poſſeſſor eadem gaudet ſecuritate, qua gaudet is, qui præſcripſit, per quadraginta annos. reſ.472.nu.5
3 Tutor accuſatus de ſuſpecto interim non exercet tutelam. reſ.542. num.10
3 Tutor legitimè datus cenſetur datus etiam ſuper bonis, quę ſunt extra dantis iuriſdictionem, quod procedit etiam in teſtamento. reſ.505. nu.4
4 Taciti, & expreſſi eadem eſt virtus. reſ.361.num.1
4 Tacitum reſultans ex expreſſe ceſſat ceſſante expreſſo. reſ.361. nu.2
4 Temerarij Religioſi excluduntur à Bulla Clementis Octaui circa munerum largitionem prohibitam. reſol. 84. nu.3

Index Rerum Notabilium.

4 Temetarij excommunicati non ſolent ſtatim abſolui in Curia Archiepiſcopali Neapolis licet offerant promptam ſatisfactionem reſolutio 16. nu.12. & quare ibidem.

4 Tempora non coniunguntur in materia excommunicationis. reſ.63.nu.1

4 Tempora non coniunguntur in emphiteuſi ad finem priuationis ibidem, nu.2

4 Tempora non vniuntur in pœnis ibid. num. 3

4 Temporis lapſus minuit pœnam. reſ.119. nu.7

4 Tempus non eſt à iure præfixum habenti inſtituere. reſol. 404. nu. 1

4 Tentans percutere clericum, & non percutiens non incidit in canonem. reſ. 22. nu.3

4 Tentans lacerare, vel amouere cedulones ſi cũ effectu non amouerit, vel lacerauerit non incurrit pœnam excommunicationis. reſ.22.nu.1

4 Terminus quot dierum ſolet per Curias Eccleſiaſticas cõcedi declaratis excommunicatis ad procurandam abſolutionem à Romana Curia. reſ. 17. num. 1

4 Terminus qualis præfigatur puellis, quæ ſumpſerunt habitum ad declarandam earum voluntatem. reſ. 197. nu.1.& intra quod tempus debere examen profici nu.2

4 Teſtamenta ad pias cauſas morientium ab inteſtato ſolent fieri ab Epiſcopo. reſ.77.n.1.& de ratione nu.2. etiam quod habeant hæredes num.5

4 Teſtamenta ad pias cauſas in bonis decedentium ab inteſtato fiunt arbitrio Epiſcopi. reſ. 78.num. 1. niſi aliter conſuetudine obſeruatur nu.6

4 Teſtamenta ad pias cauſas decedentium ab inteſtato, quamuis incapacium teſtandi poſſunt condi ab Epiſcopis. reſ. 79.num.1

4 Teſtamenta ad pias cauſas fieri poſſunt ab inhabilibus, niſi eſſet inhabilitas inellectus ibid.nu.2.& 6

4 Teſtes ſingulares non coniuguntur, quando vnus depouit de confeſſione vnius partis, alius vero de alia. reſ. 282. num. 3

4 Teſtes ſingulares probant, quando agitur de probanda diuerſitate miraculorum diuerſis temporibus factorum. reſ. 282. num.4

4 Teſtes, qui recipi debent ſuper miraculorum probatione. reſ. 285. nu.1. & 2

4 Teſtis vt validè propter miraculorum verificationem deponere valeat, quomodo ſe gerere debeat. reſolut. 286. numero 1

4 Teſtes ſuper miraculis, an ſimul examinari poſſint reſol. 286. num. 3

4 Teſtes quot requiruntur ad probandam ſepulturæ electionem. reſ. 293.num.33

4 Theſauranus an dicatur habere dignitatem. reſolut. 394. num.14

4 Tex. in c. quoniam de præbend. declaratur. reſ.404.nu. 9

4 Timor exhæredationis, an ſit iuſta cauſa, vt ſponſus non poſſit cogi ad matrimonium contrahendum. reſolut. 415. nu.1. & 5

4 Timor ſcandali eſt iuſta cauſa ne ſponſi cogi poſſint ad matrimonium contrahendum. reſ.417. num. 1. & 4

4 Timor inimicitię non eſt iuſta cauſa, vt ſponſus non poſſit cogi ad matrimonium contrahendum ſi copula ſecuta fuit. reſ.417. num.3

4 Titulares Epiſcopi non faciunt ſpolium. reſ. 434. nu.1

4 Titulus patrimonij, quid contineat. reſ. 89. num. 6

4 Titulum habere infectum, vel non habere parificantur. reſ. 144. nu. 1

4 Titulus attenditur in beneficialibus. reſ. 372. num. 1

4 Titulum habens dicitur habere beneficium. reſ. 372. nu. 2

4 Tonſuræ collatio concernit iuriſdictionem voluntariam. reſ. 431. num.1

4 Tolerantia ſuperioris, an excuſationem inducat. reſ. 378. num. 1

4 Tolerantia ſuperioris an excuſet tranſgreſſores dierum feſtorum. reſ. 378. num.2

4 Trahens nouitios ad forum ſeculare incidit in cenſuram Bull. Cœn. reſ.250.num.4

4 Translatione facta de vna Eccleſia ad aliam iura de vna ad alteram tranſeunt. reſ. 95. num. 3

V

3 VAcatio beneficii quot, & quibus modis eueniat, reſol. 454. 455. per totas.

3 Vacatio commendæ quando euenit intelligitur fieri, vt prius. reſ.139. nu. 1.2. & ſeqq. per totam.

3 Valor beneficij ſemiplene probari poteſt. R.347.nu. 2. per teſtes de auditu à Canonicis probari poteſt nu.3. eſt exprimendus etiam cum penſiones n.4. ex parte impetrãtis probandus eſt nu. 5. licet non ſit exprimendus, ſi exprimitur malè gratia eſt nulla, n. 6. exprimitur etiam in prouiſionibus, quæ fiunt per legatos extra Curiam. n. 7. regulariter non eſt exprimendus. n.8. probandus eſt non ſicut antiquitus, ſed ſicut eſt tempore gratiæ prouiſionis. nu. 10. debet probari deductis oneribus perpetuò impoſitis beneficio. n. 11. in valore beneficij probando nõ computantur diſtributiones quotidianæ, nu. 12. probari debet attento loco beneficij non loco gratiæ. num. 13

3 Valor non ſolum beneficij impetrandi, ſed etiam impetratorum exprimi debet. reſ. 479. n. 2. quando eſt affirmatiuè expreſſus debet plene probari, nec ſufficit ſemiplena probatio, n.3. quando non eſt neceſſario exprimendus, & malè exprimitur gratia eſt uulla n. 4. debet exprimi non prout antiquitus, ſed prout tempore expeditionis n. 7. debet probari attento loco beneficij non loco gratiæ, nu. 10. probatio valoris debet ſieri deductis oneribus. nu. 8. In valore beneficij non computantur quotidianæ diſtributiones, n.9

3 Variare poteſt patronus in præſentando, & plures ſucceſſiuè pręſentare. reſ. 456.nu.1

Secus in eccleſiaſtico 2. Vide verb. Patronus.

3 Variatio admittitur quando actus eſt informis, & res integra. reſ.517. nu.8

3 Variatio duobus modis fieri poteſt. reſ. 458. nu.1. Vel vnico actu plures præſentando, vel ſucceſſiuè, nu.2

Et permittitur cumulatiuè, non priuatiuè, nu.3

3 Vaſallus Domino fidelitatis iuramentum præſtat. reſ. 224. numero 6

3 Vaſallus non poteſt renunciare feudo, ne ſcilicet ad onera domino perſoluendo teneatur. reſ. 477. nu. 8

3 Vaſallus præſumitur accipere ex induſtria ſua, nõ ex rebus feudalibus, licet ſecus ſit in Prælato, & vxure. reſ. 565.nu. 2

3 Veli ſuſceptio inducit profeſſionem tacitam, ſi ſuſcipiens conſideret velo annexum eſſe votum. reſ. 329. nu.3

3 Vendere nemo cogitur inuitus, & venditio metu facta non valet. reſ.414.nu.1.2

Libertas in contractu venditionis conſideratur nu.3.4

Et quomodo procedat n.5. cogitur tamen quis vendere iter ad ſepulchrum, dummodo ſine magno detrimento, n. 10. probanda libertate ſeruo cogitur vendere partem, nu. 11. cogitur ad vendendum fauore religionis, nu. 13.14. 15.16. declara, nu. 17

3 Vendere non licet rem carius ratione prorogationis pretij. reſ 463.nu.6

3 Veniæ petendæ priuilegium ceſſat affinitate diſſoluta. reſ. 2. num.2

Socrus generum in ius abſque venia vocare nequit matrimonio, & affinitate durante. reſ. 2. nu. 8

3 Verba dicuntur relata propter ſe quando relatio eſt neceſſaria ad id quod agitur. reſ.372. nu.8

3 Verba dicuntur emiſſa propter ſe quando non reſpiciunt alium finem, nu.9

3 Verba generalia omnia comprehendunt. reſ.42.nu.2

3 Verba legis ſunt ad vnguem ſeruanda. reſ. 65.nu.2

3 Verba narratiua debent verificari coram notario Cancellariæ vel Cameræ. reſ.344.nu.3. amplia, nu.4. vide nu.5

3 Verba præſentis temporis inducunt effectum ipſius iuris. reſ.465. nu.2

3 Verba præteriti temporis recipiunt interpretationem à ſubſequentibus. reſ.465.nu.7

3 Verba prolata in contemptum Dei inducunt Blaſphemiam. reſ.46. nu.4

3 Verba ſi habent duplicem ſenſum, bonum, & malum ſunt interpretanda in beniguiorem partem ad euitandum delictum. reſ. 579. num.1

Si ver-

Index Rerum Notabilium.

Si verba ſecundum communem ſenſum ſunt hæretica, ſunt exponenda iuxta communem intelligendi ſenſum. nu.3
Proferens verba quæ ſimpliciter habēt ſenſum hæreticum, iudicandus eſt hæreticus. num.4
3 Verba ſunt accipienda in proprio ſignificatu. reſ.70.nu.2
3 Verba ſtatuti ſunt propriè intelligenda vbi non eſt abſonus intellectus. reſ.488.nu.8
3 Verbis legis non eſt recedendum. reſ.54.nu.4
3 Verbum vituperoſum prolatum contra Deum dicitur blaſphemia. reſ.45.nu.1.& per totam.
3 Verberans clericum incidit in excommunicationem, ſiue verberans ſit maſculus, ſiue fæmina. reſ.581.nu.1
3 Veſtes lugubres factæ famulis epiſcopi defuncti debent deduci, & perſolui ab eccleſia, ſeu Camera, quæ ſuccedit. reſ. 428.nu.4
Succeſſor in prælatura tenetur ad ſolutionem debitorū contractorum occaſione eccleſiæ. reſ.429.nu.1
Et ad probandum debitum ſufficit aſſertio quod debitum ſit contractum occaſione eccleſiæ. nu.4
3 Veſtes non mutat ratio ſanctimonialis. reſ.120.nu.2
3 Vicarii poteſtas eſt ordinaria, & fauorabilis. reſ.232.nu.5
3 Vicarij ſunt loco Rectorum, ſeu priorum. reſ.576.num.1
Habent perpetua beneficia. nu.2
3 Vicarius Domini Papæ habet præuētionem in cauſis obligationis Cameralis contra Auditorem Cameræ quando agitur inter perſonas Romanas Eccleſiaſticas. reſol. 240. num.8
3 Vicarius Epiſcopi Cardinalis, an dicatur familiaris ad effectum, vt eius beneficia ſint reſeruata. reſ.182.nu.1
Si ſit ex familiaribus, ſeu de cōtinuis commenſalibus adhuc dicitur familiaris poſtquam eſt effectus vicarius. nu.4
3 Vicarius generalis Epiſcopi non poteſt concedere literas dimiſſoriales, & ideo tales ordinati incidunt in pœnam extrauag. cum ex ſacrorum. reſ.232.nu.1. limitatur nu.2
Quando Vicarius habet ſpeciale mandatum ab epiſcopo, etiam ad ſacros ordines poteſt concedere, nu.2.3. & amplia nu.6
3 Vicarius perpetuus dicitur rector curæ animarum, & cura actualis aufertur rectori, & transfertur in Vicarium perpetuum. reſ.388.num.3
3 Vicarius perpetuus habet verum titulum. reſol. 388. nu.7. non poteſt amoueri, neque ſi rector principalis moriatur. num.8
3 Vicarius Regis, Comitis, vel Archiepiſcopi abſentis poteſt pro illo aſſenſum præſtare. reſ.232.nu.4
3 Vidua quouſque nubit retinet nomen prioris mariti. reſol. 580.nu.8. retinet forum viri mortui. nu. 9
3 Vilitas, & infamia patris nocet filio, quando de iure ita expreſſum eſt, vt eſt de hęreſi. reſ.487.nu.8
3 Vim vi repelli poſſe diuina, & humana lege ſtatutum eſt. reſ. 497. nu. 1. percutiens clericum cauſa defenſionis nulla incurrit excommunicationem. nu.2
3 Vita hominis omnibus alijs rebus præferri debet. reſol.577 num.18
3 Vna ex pluribus rationibus ceſsante, non ceſſat diſpoſitio. reſ.333.num.3
3 Vnio beneficiorum an fieri poſſit inchoatis muris ſeminarij. reſ.417.nu.2
3 Vniones debent fieri de ſeminario & Collegio. nu.3
3 Vnio de beneficio manuali non tenet non facta mentione manualitatis. reſ.385.nu.3
3 Vnio facienda Seminario requirit conſenſum capituli, ſed eius loco requiritur conſenſus quatuor deputatorum duorum de Capitulo, & duorum de Clero. reſ.415.nu.1. & facta abſque conſilio eorum eſt nulla. nu.2. Vt valeat neceſse eſt, quod ſeminarium ſit actu erectum. nu.3. Beneficia vnita tali ſeminario vacantia ſpectant ad liberam Papæ diſpoſitionem. num.4
3 Vnio perpetua eſt extinctiua tituli. reſol.255.nu 3. quando reſignatio fit in fauorem, Papa ſolet ſuſpendere vnionem, ſecus ſi fiat mentio vnionis, nu.4
3 Vniones factæ pro neceſſaria dote eccleſiæ non cōprehenduntur ſub regula Cancellariæ reuocatoria vnionum. reſ. 348. nu. 1. factæ pro augmento cultus diuini non comprehenduntur in regula reuocatoria vnionum. nu.2
3 Vniuerſitas patronali non debet, ſed Syndici. reſ.280.nu.7
3 Vocati ad Synodum recedere non debent non finita Synodo, etiam ſi fuerit prorogata. reſ.522.nu.4
3 Voluntas, & propoſitum diſtinguunt maleficia. reſol.568. num.5
3 Voluntas non fertur ad incognita. reſ.229.nu.2
3 Voluntas ſemper præſumitur durare, niſi probetur mutata. reſ.69.nu.6
3 Vſura eſt pro fideiuſſione aliquid accipere. reſ.462.nu.1
3 Vſura non præſumitur, niſi probetur, & maximè in foro fori, in quo inſpici debet forma, & figura contractus. reſ.464. num.4.5
3 Vſurarum crimen poteſt probari ex præſumptionibus, & coniecturis, nu.6.
Sed quomodo procedat hoc dictum, vide nu.7.8.9.10
3 Vſura nō ſolum in mutuo, ſed in omni contractu cōmittitur. reſ. 463. nu.1. in contractu ſocietatis committi poteſt vſura. n.2. An in contractu locationis committi poſſit, nu. 3. vide nu.7.9.10. Et in vltimis voluntatibus. nu.4
3 Vſurarij an incurrant pœnam ipſo facto, vel requiratur ſententia iudicis. reſ.465.n.1.5
3 Vſurarius actione perſonali tenetur ad vſurarum reſtitutionem. reſ.466.nu.6
3 Vſurarius cenſetur, qui propter periculum in ſe ſuſceptum aliquod lucrum à debitore ſuſcipit. reſ.462.nu.2
3 Vſurarius pro reſtitutione vſurarum poteſt bonis cedere, & quis ſit ceſſionis bonorum effectus. reſ.466.nu.1
3 Vouentes obligantur, qui ſunt in aliena poteſtate poſt 14. annum completum. reſ.355.nu.10
3 Vſus, & exercitium iuriſdictionis non competit delegato, niſi à tempore, quo eidem præſentatur literæ ſuperiores. 375. nu.2
3 Vſus ex cauſa ſeruitutis debet eſſe ſciente & patiente aduerſario alias non eſſet probata poſſeſſio. reſ.514.nu.4
3 Vſus in Hiſpania quod præsbiteri Miſſas dicebant pro intentione illorum, qui venturi erant ad Miſſas poſtulandas. reſ.361.nu.4. Reprobatur hic vſus, nu.5. ſub pœna excommunicationis prohibetur. nu 6
3 Vſus pius priuilegiatus quando dicatur. reſ.337.nu.15.16.& declara. nu.17
3 Vtilitas eccleſiæ debet eſſe euidens. reſ.510.nu.4
3 Vtilitas publica præponderat priuatæ. reſ.389.nu.3.8
3 Vxor accuſata de adulterio lite conteſtata debet habere alimenta. reſ. 284. nu.9. Idem ſi alter ex coniugibus litiger ſuper matrimonio dirimendo. nu. 10. Et quando agit remedio. l. ſi conſtante. nu.12
3 Vxor adultera dote non priuatur, ſi eius vir debitum carnis ei non reddiderit. reſ. 570. nu.6
Aduerſus maritum concubinarium poteſt agere ad dotem, & ad ſeparationem thori. nu.7
3 Vxorem adulteram carnaliter cognoſcens dicitur bigamus. reſ.39.nu.1.& nu.2
3 Vxores duas vel plures ducere non licet. reſ.38.num.1. nec ſponſus plures, nu.2. nec concubinas duas habere quis non debet. num.3. & punitur. num.5. & 6. & quando excuſetur, num.7
4 Vagabundus quomodo citandus ſit. reſ.33.nu.4. in fine.
4 Vagabundo aſſerenti habere domicilium incumbit onus probandi. reſ.353.nu.3
4 Vagus dicitur, qui non habet domicilium. reſolut.353. numero 1
4 Vagabitas per orbem non præſumitur. reſol.358.nu.1
4 Vagabitas eſt quid facti. reſ.358.nu.2
3 Valor caroleni pro iuſto Miſſæ ſtipendio ſolet dari de conſuetudine. reſ.102.nu.3
4 Variatio in iure dicitur odioſa. reſ.365.nu.4
4 Vaſſalli non poſſunt prohiberi ne adeant regem. reſol.331. num.3
4 Verba generalia generaliter ſunt intelligenda, etiam ſi ſimus in conſtitutione odioſa. reſ.355.nu.1.& 2
4 Verba generalia reſtringuntur ad ſuas cauſas & ad rationem. reſ.355.nu.3
4 Verba Bullæ Clem. VIII. circa prohibitionem Religionis factam, quoad munerum largitionem, referuntur. reſol.81. nu.1.& reſ.82.nu.1

Verbum,

Index Rerum Notabilium.

4 Verbum, nemo, quid importat. reſ. 289. nu. 5
4 Veſtes clericales dicuntur, quæ à Sacris Canonibus non reperiuntur prohibitæ. reſ. 233. nu. 4
4 Veſtes talares debent portari ab Eccleſiaſticis. reſol. 235. numero 1
4 Viator vbi mori contingerit in quo loco ſepeliendus eſt. reſ. 292. num. 3
4 Via fraudibus non eſt aperienda. reſ. 127. n. 4
4 Vicarius Epiſcopi ex commiſſione poteſt de cauſa matrimonij cognoſcere. reſ. 270. nu. 1
4 Vicarius dicitur aſſociari Epiſcopo in iuriſdictione. reſol. 195. num. 1
4 Vicarius capitularis habet iuriſdictionem ordinariam. reſ. 195. num. 1
4 Vicarius Epiſcopi non poteſt creare nouum beneficium in Eccleſia. reſ. 362. nu. 3
4 Vicarius præcedit omnes de Capitulo. reſ. 389. n. 1. 6. 7 & 8
4 Vicarius generalis haber iuriſdictionem ordinariam reſ. 389. num. 2. & 4. & reſ. 390. nu. 12
4 Vicarius generalis in Synodo præſente Epiſcopo, an præcedere poſſit Capitulum. reſ. 390. nu. 1. & 2
4 Vicarius Papæ, an præcedat Cardinalibus in Concilijs generalibus. reſ. 390. nu. 3
4 Vicarius an poſſit renere Synodum. reſ. 390. nu. 9. & 10
4 Vicarius, & Capitulum Sede vacante poſſunt approbate confeſſarios. reſ. 311: nu. 2
4 Vicarius non poteſt petere ſalarinm ab Epiſcopo ſucceſſore. reſ. 129. nu. 3
4 Vicarius Epiſcopi laicus eſſe non poteſt. reſ. 134. num. 1. quod amplia nu. 2
4 Vicarius Epiſcopi eſt in dignitate. reſ. 112. nu. 1
4 Vicarius Epiſcopi poreſt etiam eſſe delegatus Papæ, & & quid in Vicario Capituli, vel Foraneo. reſ. 112. n. 3
4 Vicarius Francus potius dicitur obtinere officium, quam dignitatem ibid. nu. 4
4 Vicarius Epiſcopi an dicatur in dignitate conſtitutus. reſ. 392. nu. 5
4 Vicarius aſſociatur Epiſcopo in iuriſdictione reſ. 392. n. 7
4 Vicarius generalis Epiſcopi, an poſſit præſentatos inſtituere. reſ. 396. nu. 6
4 Vicarius, qui ſedet, vt Canonicus non habet primum locum. reſ. 167. nu. 3
4 Vicarius Epiſcopi poteſt concedere licentiam Monialibus exeundi à Monaſterio reſ. 191. nu. 3. idem in Vicario capitulari num. 4
4 Vidua, quæ maritum interfecit priuatur beneficio electionis fori. reſ. 143. nu. 6
4 Viſitari poſſunt extanritæ ab Epiſcopo etiam ſi ſint intus monaſteria regularium reſ. 319. nu. 1. & 2
4 Viſitatio eſt actus iuriſdictionis. reſ. 156. num. 2
4 Viſitatio Diœceſis eſt reſeruata ſoli Epiſcopo. reſol. 163. numero 3
4 Viſitatio exemptorum circa reſpicientia diuinum cultum datur Epiſcopo. reſ. 164. nu. 3
4 Viſitanti non debent erogari expenſæ niſi pro moderato comitatu. reſ. 148. nu. 3
4 Vniones reuidere ſpectat ad Epiſcopum. reſ. 263. nu. 1
4 Vniones debent viſitari quotannis. reſ. 264. nu. 1. adducitur S. C. T. num. x
4 Vniones an habeant priuilegium immemorabilis. reſ. 265. numero 1
4 Vniones, quæ non ſunt ſortitæ effectum, non debent executioni demandari. reſ. 266. nu. 1. & vide num. 2
4 Vnio facta in augumentum cultus diuini non comprehenditur ſub regula reuocationis vnionum. reſ. 267. nu. 5
4 Vniuerſitates iniuria afficerentur; ſi ab eis examinari nouo examini ſubiacerentur. reſ. 69. nu. 4
4 Volens gaudere beneficio authen. hoc niſi C. de ſolut. ad quid teneatur, reſ. 78. nu. 4
4 Voluntas non minus facto, quam verbis declaratur. reſol. 410. nu. 4
4 Voluntas teſtatoris tanquam Regina eſt ſeruanda. reſol. 103. nu. 1
4 Voluntas teſtatoris non eſt mutanda niſi ex vrgenti cauſa. reſ. 94. nu. 4
4 Voluntas teſtatoris loco præcepti eſt ibidem num. 3
4 Vbi apparet de deuotione teſtatoris in aliquo loco, ibi debet celebrari. reſ. 95. num. 1
4 Voluntas hominis eſt ambulatoria, vſque ad mortem. reſ. 468. num. 3
4 Voluntas teſtatoris pro lege ſeruanda eſt. reſ. 275. nu. 3
4 Voluntas defuncti honeſta ſeruari debet. reſ. 277. n. 2
4 Voluntas puellæ eſt exploranda per Epiſcopum, quando habitum ſuſcipere vult. reſ. 194. nu. 1
4 Vota religionis ingreſſu reſoluuntur etiam, quod ſint perſonalia reſ. 248. nu. 1. & 2
4 Vota temporalia poſſunt commutari in perpetuum religionis ingreſſum. reſ. 248. num. 3
4 Votum electionis eſt exprimendum in ipſo ſcrutinio non ante. reſ. 41. nu. 1
4 Vouens religionem ſatisfacit ſi efficitur Miles Sancti Ioannis. reſ. 482. nu. 4
4 Vouens caſtitatem renunciat iuri, quod habet reſol. 334. numero 2
4 Vſuſtuctuarius tenetur ad refectionem Eccleſiæ. reſ. 347. numero 4
4 Vſuſfructus ad proprietatem reuertitur vſuſfructuario decocto. reſ. 277. num. 8
4 Vſurpans patrimonium Clerici incidit in cenſuram Bull. Cœn. reſ. 142. num. 1
4 Vſurpare rem, & illam retinere paſificantur. reſ. 143. nu. 2.
4 Vtilitas publica eſt cunctis rebus præferenda. reſ. 21. nu. 2. & eſt ſuperior omnibus priuilegijs ibidem num. 4. Sed an debeat afficere poteſtati clauium Sancti Petri nu. 5
4 Vxor debet obedire viro ſuo de iure diuino, naturę, & gentium, eiuſque poteſtati eſt ſubiecta. reſ. 23. in fin.

F I N I S.

Digitized by Google

IOAN. ALOYSII RICCII

Viri Patricii Neapolitani,

PRAXIS RERVM QVOTIDIANARVM ECCLESIASTICI FORI.

TOMVS TERTIVS.

PRAXIS AFFINITATIS.

SVMMARIVM.

1 *Conſanguinei contrahentes ſcienter incidunt in excommunicationem.*
2 *Clem. 1. de conſang. & affin. in quo habeat locum.*
3 *Quid inſpiciatur in excommunicatione.*
4 *Clem. 1. habet locum non ſolum in contrahente ſed eorum in ſponſalibus.*
5 *Quare Summi Pontifices vtuntur in deſponſationibus illis verbis à quibuſcunque excommunicationis ſuſpenſionis, & cætera.*
6 *Concil. Trident. non exprimentem pœnam excommunicationis non videtur receſſum à pœnis antiquis.*

An Clement. vnica de Conſanguinit. & Affinit. quoad inflictionem pœnarum ſit ſublata per diſpoſitionem Concil. Trident. ſeſs. 24. can. 5. de reformat.

RESOLVTIO PRIMA.

1 REſpondeo † tales ſic ſcienter contrahentes in excommunicatio-
nem incidiſse iuxta text. vulga-
tum in clem. 1. de conſanguinit.
& affinit. vbi in gloſ. in verſ. con-
2 trahere, † dicit pœnam illius
decretalis habere locum etiam
in ſponſalibus quando ſponſalia
per carnis copulam ſunt con-
ſummata, vt quia ibidem non puniatur coitus, vel in-
ceſtus ſed contractus, qui dicitur factus per eandem
copularem coniunctionem tranſeuntem in matrimo-
nium argument. capitul. veniens & cap. is, qui extra de
ſponſalibus Matt. de Afflict. §. bona contrahentium in-
ceſtas nuptias num. 4. & 5. quæ ſunt regal. nouiſſimè
March. Anton. Cuccus inſtitut. Canonic. lib. 3. tit. 10.
verſ. ſed qui & Ioan. Philippus in reſp. 49. num. 25.
maximè cum eo caſu interceſſit copula non pro ince-
ſtu & coitu, vel fornicatione, ſed intentione maritali,
de iſta excommunicatione agit plane Plebanus de
Tenſuuar. in Roſario Sacræ Theologiæ lib. quarto c.
excommunicatio 5. §. 109.

Ille enim animus ſubſequuta copula carnali facit
3 maleficium excommunicatione dignum, † in excom-
municatione enim incurrenda inſpicitur intentio, ſiue
factum, quam intentionem inſpici debere probat tex.
in cap. ſi verò il ſecondo de ſententia excommunicat.
ſiue inſpiciamus factum, de quibus promiſcuè gl. in d.
cap. ſi verò & poſt eam Simon. Maiolus de irregular.
lib. 5. cap. trigeſimo octauo num. 4. ſemper iudicio
meo excommunicatio incurritur, cum in actus huiuſ-
modi explemento concurrat intentio, & factum, vt
omnes inſpiciunt, omnis enim copula ſubſequens
contractum venit acceſsoriè ad matrimonium iam
dudum de facto præſumptum, ſiue enim illo contra-
ctu præuio iſti concubitus cenſerentur fornicationes,
ſtupra, adulteria, inceſtus, & ſimilia, vt aduertit Anch.
in dicta clem. prima num. 5. verſ. 3. pro hoc.

4 Ampliatur † vt pœna excommunicationis contenta in d. clem. prima non ſolum habeat locum in contrahente ſcienter matrimonium, ſed etiam ſponſalia poſtmodum per carnis copulam conſummata Anton. de Butr. Panor. Præpoſit. & alij in dict. cap. & ſi neceſſe Bald. Nouell. de dote par. 11. column. 12. Didac. Couarruuias de ſponſal. cap. 6. num. 20. quem ſequitur Franc. Viuius commun. opin. §. matrimonium contrahens verſ. amplia ſecundo & Iul. Clar. in §. inceſtus num. 10.

5 Et † propterea non ſine cauſa Eccleſia, & Summi Pontifices pro tempore exiſtentes in reſcriptis, & diſpenſationibus matrimoniorum vtuntur illis verbis, à quibuſcunque excommunicationis ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt ad effectum præſentium dum taxat conſequendarum harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, vt tollatur omnis excommunicationis nexus, & tollatur etiam ſcrupulus, de quo per Ludouic. Roman. in conſ. 307. in caſu vbi concludit Papam diſpenſantem cenſeri etiam abſoluere ab excommunicatione, quem ſequitur Alfonſus Aluarez. in Specul. Roman. Pontiſ. cap. 18. col. 1. verſ. 6. & Nicol. Boer. in conſil. 20. num. 26. ad quod faciunt notata per Ioan. Andr. in d. clem. 1. de conſanguinit. & affinit. dicentem, quod ſi Papa diſpenſat, ceſsant omnes pœnę, refert, & ſequitur Matth. de Afflict. in d. §. bona contrahentium, & inceſtas nuptias num. 2.

6 Non obſtat † quod in Concil. Tridentino non ſit expreſsa pœna excommunicationis, quæ eſt in dicta clem. & ſic in iure antiquiori, quia reſpondetur non per hoc intelligi receſsum à pœnis antiquis cap. attendendum 17. q. 4. l. quoties. ff. de action. & obligation.

A SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Affinitas morte vxoris inter virum, & vxoris conſanguinitas & ſic inter generum & ſocerum diſſoluitur, niſi quoad matrimonium impediendum.*
2 *Priuilegium veniæ petendæ introductum affinitatis intuitu ceſſat affinitate ſoluta.*
3 *Affinitas durat quatenus matrimonium extat.*
4 *Compromitti cauſa non debet inter quondam ſocrum, & generum ob mortem vxoris matrimonio diſſoluto, ſtatuto ſtante quod cauſa inter affines compromittantur, idem ſi quæſtio foret inter priuignum, & nouercam mortuo patre.*
6 *Volens admitti ad aliquod beneficium tanquam affinis ſoluto matrimonio admitti non debet.*
7 *Affinitatis effectus omnes ſublati ſunt matrimonio ſoluto.*
8 *Socrus generum in ius abſque venia vocare nequit matrimonio & affinitate durante.*
9 *Furti permittit lex per pupillum contra nouercam matrimonio ſoluto.*
10 *Priuilegia introducta in reuerentiam ſocrus an affinitate diſſoluta remaneant.*

Affinitas quo ad præbendum impedimentum matrimonio an diſſoluatur per mortem.

RESOLVTIO II.

1 RESolutio ſit quod † affinitas ſoluta penitus nempe extat inter virum, & conſanguineos vxoris, & conſequenter inter ſocerum, & generum, vt eſt tex. in l. cui eorum. §. affinitates. ff. de poſt. niſi quoad matrimonia impedienda. §. affinitatis verſ. ſocrum quoque inſt. de nuptijs vbi tex. expedite quippe ait, quod diſſoluta demum affinitate procedit, quæ profectò iura ſtabiliter canonizata diſcernuntur, in c. tria ſunt verſ. affinitates 3. q 7.

2 Et hinc eſt † quod ſi ſoluta eſt affinitas ceſſare meritò quidem debet priuilegium veniæ petendæ intuitu affinitatis introductum, text. & gloſ. notabilis, & ſingularis in l. ſed hoc ita in verſ. ſuccurrendum ff. de re iudic.

Et proinde vtiliter & opportunè protulit Bart. in d.
3 l. cui eorum. §. affinitatis † quod affinitas eatenus durat quatenus durat matrimonium.

4 Vnde † ſi ſtaret ſtatutum in ciuitate, quod cauſæ inter affines compromittantur pro vt hodie in Regno ſtabilitum extare videtur per Regiam pragmaticam, odia, quæ inter coniunctos, ſi matrimonio diſſoluto morte vxoris contingat litem oriri inter quondam ſocrum, & generum illa cauſa nullatenus tunc compromitti debet, quia hoc intelligi debet affinitate durante, vt ibi per Cauenſem in commento ſub num. 37. Bald. Paul. Caſt. & alios vniformi conſenſu omnes in d. l. cui eorum. §. affinitates Alexander in l. generaliter. nu. 1. ff. de in ius voc. Bald. & Saly. in l. fin. C. verb. ſig. vbi non lentè, & ſoporatè quidem explicat quod diſſoluto matrimonio non dicitur amplius verè, & propriè ſocrus, cum filia ſit mortua, quæ erat radix huiuſcemodi affinitatis, pro quo extat optimus etiã tex. in l. 3. §. fin. C. de donat. inter virum, & vxorem vbi mortua vxore non dicitur amplius ſocer, ſed quondam ſocer, eandemque ſententiam firmauit quoque idemmet Bald. in l. affinitatis in fin. C. communia de ſucceſſion. vbi concludit quod mortua vxore ſopita eſt re ipſa affinitas quoad omnia præterquam quoad matrimonia impedienda, quia affinitas ipſa conſumpta pro nullo habetur.

5 Et ideo † ſi quæſtio foret inter priuignum, & nouercam, mortuo patre, cauſa non deberet compromitti, vt per Bald. in loco anteſignato, & per Anchar. in rep. c. canonum ſtatuta in 14. q. verſ. quæro vlterius de verbo conſanguinei aſſeuerantem, ibi *quod mortua filia vere, & proprie non poteſt amplius dici appellarique ſocrus diſſoluta affinitate*. Et pro eadem ſententia non proſtratè nimirum facit quod voluit Paul. Caſt. in l. rei iu-
6 dicatæ. §. ſocero in fine. ff. ſolut. mat. quod † ſi aliquis vult admitti ad aliquod beneficium tanquam affinis matrimonio diſſoluto admitti nullatenus debet, quoniam cenſetur diſſoluta affinitas, vnde inter ſocerum, & generum mortua vxore cauſa compromittenda non eſt, vbi Alexandr. in fin. quidem verbis planum facit, quod tex. in §. affinitatis inſt. de nup. procedit tantum quo ad hoc, vt ſciamus vtrum matrimonium hoc contrahi queat, non autem quoad alios effectus affinitatis, quia tunc procedit gloſ. in d. l. ſed hoc ita. ff. de re iudic.

Ecce igitur quod præcitati doctores ſerenè quidẽ firmant, quod ſocrus diſſoluto matrimonio nullum poteſt prætendere priuilegium, ſeu effectum ratione affinitatis in præiudicium tertij quantoque magis etiã petere pœnam veniæ non petitæ à quondam ſocru, quæ tempore litis motæ non erat ſocrus, ſed quondam ſocrus, vt ſupra oſtenſum extitit, eandemque ſententiam amplectitur. Zaſ. in §. pœnales. num. 22. inſt. de act. ac exprimit quoque communem Alex. in d. lege ſed hoc ita, quam legit cum l. non tantum quæ illam præcedit. col. fin. vbi etiam refert quod pro iſta ſententia tanquam magis communi aliàs conſuluit in caſu fortiori, ſi mulier perſeueraret in viduitate, quod adhuc minimè gentium poſſet implorare beneficium ſtatuti, vt cauſa tanquam inter affines compromittatur, & huicmet opinioni aſſentitur quoque Iaſ. in d. l. ſed hoc ita, quam legit cum l. ſicut autem, quæ immediatè illam præcedit col. fin. vbi finaliter concludit
7 quod † omnes effectus affinitatis ſunt ſublati matrimonio, & affinitate ſoluta præterquam quoad impediendum matrimonium prædictum per notat. ibi per gl. quam omnes doctores aiunt etiam ſingularem in iure, ſed verè habet conſimilem videlicet in c. affinitates 3. q. 1. in verb. affinitatis quæ vult quod defuncto altero ex coniugibus diſſoluta eſt affinitas quoad omnes alios effectus, præterquam quoad matrimonium impediendum ratione publicæ honeſtatis.

Et ideo protulit in proprijs terminis noſtris Aretin. magiſter pract. in §. affinitatis in vlt. not. inſt. de nup.
8 † quod licet ſocrus nõ poſſit in ius vocari à genero ſine venia l. generaliter. ff. de in ius vocando, tamen illud ſincerè quidem locum ſortitur matrimonio, & affinitate durante, non autem finito matrimonio ipſo morte vxoris, & eidem opinioni acquieſcit etiam Mar. Soc. in tract. de citat. in 20. art. 1. q. col. 5. verſ. 12. in nouerca, vbi exprimit quod pro iſta ſententia, quod ſoluto matrimonio ſocrus poſſit conueniri venia non petita extat caſus in terminis in l. de his C. de furt. ſic illam ingenioſè inducendo, nam ſocrus, & nouerca ideo non poſſunt in ius vocari venia non petita quippe quia loco matris ſunt, vt habetur in d. l. generaliter in d. §. affinitatis inſtit. de nup.

Contra quas quidem perſonas non datur vllo pacto actio famoſa in tantum quod tunc agi debet venia petita adhoc, vt prætor diſcernat ante citationem vtrum actio intentata famoſa ſit ne ſigillet perſtringat, atque attentet famam matris ſocrus, ſeu nouercæ, quæ faciliter loco matris ſunt, & ideo ius introduxit quod prius agatur venia coram prætore petita, qui tenetur diſcernere vtrum venia ſit concedenda, vel non, vt inquit tex. in l. ſed hac lege. §. præ-
9 tor ait. ff. de in ius voc. ſed † nos videmus quod contra nouercam matrimonio diſſoluto lex permittit furti per pupillum, & ſic actione famoſa per text. in d. l. de his. C. de furt. & ita concedit ibi Odof. cum diſſoluto matrimonio diſſoluta videatur affinitas

con-

concludendo in effectu, quod in tali caſu agitur venia
non petita.

Cæterum per iſta conuincitur doctrina Alex. in l.
generaliter ff. de in ius vocand quod ea falſa quippe ſit
volens, quod affinitate diſſoluta remaneant priuilegia
introducta in reuerentiam ſocrus, quia pace tanti viri
dixerim eſt deteſtabiliter contra tex. gloſ. in l. ſed hoc
ita. ff. de re iud. & in l. rei iudicatæ. §. ſocero. ff. ſolut.
matrimonio, quia vt conueniatur niſi in quantum fa-
cere poteſt eſt introductum in reuerentiam ſoceri, &
tamen diſſoluto matrimonio ceſſat priuilegium affi-
nitate ſolluta, vt habetur in iuribus præmemoratis, &
ſentit Alex. in illis locis ſibi contrarius volens quod
ceſſent omnes effectus affinitatis præterquam quoad
matrimonium, præterea quod non conueniatur actio-
ne famoſa minimè introductum eſt in reuerentiam ſo-
crus, & nouercæ, & tamen ſoluta affinitate agitur
actione famoſa, vt explanat Mar. Soc. in loco anteſi-
gnato maximè quia gloſ. ſingularis, & ab omnibus
approbata in dict. l. ſed hoc ita.

S V M M A R I V M.

1 *Affinitas contrahitur in multis caſibus & primo ex com-
mixtione ſeminis ex parte vtriuſque.*
2 *Item ſi cauſatur commixtio ſeminis viri intra clauſtra.*
3 *Semen mulieris neceſſario non concurrit ad generationē.*
4 *Intellectus ad tex. in c. lex diuina. 27. q. 2.*
5 *Commixtio ſeminis vbi dubium eſt, an ſit facta deficien-
te probatione ſufficiet præſumptio quod, cum facti ſint
vna caro, facta ſit commixtio.*
6 *Si commixtio ſeminis erit in dubio aliter iudicabitur in
foro exteriori & aliter in foro interiori.*
7 *Muliere emittente ſemine non autem viro licet agitaue-
rit non contrahitur affinitas.*
8 *Quid dicendum ſi ſemen receptum intra clauſtrum fuerit
eiectum.*
9 *Matrimonium conſumitur quando cum clauſtrum ſit
adeo arctum & cum vir intus agitare non potuerit ſe-
men emiſſum recipitur ab eod.*

An ad contrahendam affinitatem requiratur vtriuſque
ſeminis ſeminatio.

RESOLVTIO III.

IN præſenti quæſtione diſtinguendæ ſunt ſex con-
cluſiones, quarum prima concluſio quando vir
carnaliter cognoſcendo mulierem conſumauit
1 actum venereum ita † quod ex parte vtriuſque ſit
facta ſeminis commixtio, & tunc nulli dubium eſt
quin affinitas ſit contracta, vt doctores communiter
tenent in c. fraternitatis de eo qui cog. conſ. vxor. ſuæ.
2 Concluſio eſt † quando ex copula cauſatur ſeminis
emiſſio tantum ex parte viri, non tamen ex parte mu-
lieris, & tunc vera eſt opinio, quod ſit contracta affi-
nitas, licet Innocentius in dicto c. fraternitatis videa-
tur dicere. quod ad affinitatem contrahendam requi-
ratur commixtio ſeminum, tamen contrarium eſt ve-
rum, vt affirmat gloſ. Ray. cum Hoſt. quem ſequitur
Abb. in dicto c. fraternitati in ſum. confeſs. eod. tit.
q. 6. ſecundum fratrem Nicolaum ibi aliàs ſi dicere-
mus quod ad affinitatem contrahendam requiratur
commixtio ſeminum talis aſſertio eſſet periculoſa in-
ducens errorem, quia ſententia communis tenet ſe-
3 cundum medicos, quod † ſemen mulieris neceſſario
non concurrit ad generationem, ſed ſufficit ſeminatio
viri tantum in vaſe mulieris, ita docet Sot. in 4. ſent.
diſt. 11. q. 1. art. 3. Hoſtienſ. & Panor. in dicto cap.
fraternitatis Guliel. Bened. in repet. c. Raynutius de
teſt. verb. cuidam Petro tradiderunt. n. 17. Fed. de Sen.
conſ. 301. circa finem, quare vt dicit rectè Panor. in di-
cto c. fraternitatis ſecundum Innoc. ſi ad cauſandam
affinitatem neceſſaria eſſet commixtio vtriuſque ſe-
minis ſequeretur abſurditas magna, nam pone quod
per annum mulier non emiſerit, tamen conceperit ex
ſemine viri, & pepetit, abſurdum eſſet dicere ſecun-
dum Hoſt. quod affinitas non ſit contracta, & matri-
monium non ſit conſummatum, & hæc intellige data
habilitate ad contrahendum matrimonium quamo-
brem Eccleſia Dei cenſuit, quod ſeminante viro in va-
ſe mulieris ſit matrimonium conſumatum, & contra-
cta affinitas, & ideo opinio vt requiratur ſeminum cō-
mixtio ad contrahendam affinitatem eſt reijcienda,
cum poſſit inducere ad errorem, & animarum perni-
ciem illos, qui putant non interfuiſſe impedimentum,
vbi re vera interfuit, quod crebro poſſet euenire in af-
finitate contracta ex fornicatione, & ita reſtat conclu-
ſio firma, quod ad cauſandam affinitatem, & vt dicatur
matrimonium conſummatum ſufficiat ſeminis emiſ-
ſio intra vas naturale ipſius mulieris, ita etiam videtur
tenere Zamb. in clem. vnic. q. 13. de conſ. & affin.

Solum reſtat, vt reſpondeatur ad canonem 27. q.
4 2. c. lex diuina ver. propinquitas, † cui canoni tenendo
hanc opinionem reſponderi poſſet, quod ibi premitti-
tur verbum, nullam, dicendo, *quia nullam fecit ſangui-
nis commiſtionem* ergo dictum verbum commixtionē
diuerſificatur propter adiunctam ſecundam nullam,
vt ſit ſenſus, quia ex nullius parte proceſſerit ſanguinis
emiſſio, ita dicit Gaet. in repet. c. ad limina 30. q. 1.
5 nu. 515. de ſacram. matrimonij, vbi etiam dicit, † quod
cum hoc dubium ſit an ſit facta commixtio, & deficit
probatio ſemper præſumitur quod facti ſint vna caro,
& commixtio facta ſit, & contrahatur affinitas, vt no-
tat Arch. in c. extraordinariam 35. q. 3. & in c. vnico
de deſponſat. imp. ver. ſubſequuturam, & ſic etiam di-
xit Zamb. in clem. vnic. q. 14. de conſang. & affin. quod
ſi vir fregit clauſtra pudoris, ſed nō emiſit ſemen quod
non contrahitur affinitas ſi de hoc conſtare poſſet, ſed
6 quia † in dubijs certior via eſt eligenda cap. iuuenis de
ſponſ. ideo aliter iudicabitur in foro exteriori, ſed in
foro conſcientiæ ſtaretur aſſertioni viri, & iudicaretur
non eſſe affinitatem, quod notat Abb. de ſponſ. c. 15,
qui, de quodam qui iacuit cum muliere multis nocti-
bus, & niſus eſt ad copulam, & fregit clauſtra, & ſemē
non emiſit igitur ad contrahendam affinitatem requi-
ritur, vt copula ſit perfecta, hoc eſt vt vir intra clau-
ſtra pudoris, & naturam mulieris ſemen emiſerit, quia
tūc ſemen viri introgreſſum ſufficit ad generationem,
& contrahendam affinitatem aliàs ſi vir in circuitu
palpitando ſemen emitteret, & intus non intraret ſe-
cus eſſet, ita gloſ. in c. nullum & d. c. extraordinaria
Hoſt. quem ſequitur Panorm. in dicto c. fraternitati, &
iſta eſt 3. concluſio quando ſemen viri fuerit receptum
in orificio membro mulieris non tamen fuit rece-
ptum intra.
7 Quarta concluſio † quando ſola mulier emiſit ſe-
men, & tunc licet vir agitauerit, ſeu immiſerit mem-
brum, ſi tamen non emiſerit ſemen intra clauſtra pu-
doris non contrahitur affinitas, quia ad cauſandam
affinitatem non requiritur, quod mulier emittat ſe-
men, quia etiam ſi illa ſola emittat nihil generaret,
quia vt ſupra diximus ſecundum medicos commu-
nis opinio eſt, quod ſemen mulieris neceſſario non
concurrit ad generationem ita Abb. in dicto cap. fra-
ternitati, qui ponit exempl. de frigido, qui poteſt
agitando, & palpitando inducere mulierem ad ſe-
minis effuſionem, & tamen ex quo vir ſemen non
emiſit nullus dubitat, quin dici poſſit ſeminis, vel
ſanguinis commixtio, & ita non eſt contracta affi-
nitas.
8 Quinta concluſio, † quando vir ſeminauit intra
naturam mulieris, ſed mulier timens impregnari ſu-
bito eiecit ſemen viri, vel alia de cauſa ſemen emiſ-

Digitized by Google

ſum ſubito reijcitur, & tamen licet aliqui dicant quod hic non ſit contracta affinitas, quia ſic ſemen viri non fuit aliquantulum tunc mixtum alicui matriculæ, quæ ſit intra clauſtrum pudoris: tamen Fed. de Senen. tenet hoc poſſe concedi ſi præſupponitur, quod ſemel ſolum in orificio membri mulieris ſit receptum ſic emiſſum, ſed ſi ſemen viri receptum eſt intra naturam, dato quod emittatur, difficile eſt, quod in totũ, vel in partem ibi non fiat aliqua ſeminis viri cum aliqua materia mulieris commixtio, ſiue ſit menſtruoſa ſiue ſanguinea, qua propter cum illa dicatur ſanguinis commixtio, meritò dicitur contracta affinitas.

9 Sexta concluſio eſt † quando vir emiſit ſemen extra clauſtra, ſed ſemen ingreditur intra & tunc dicit Matth. quod conſumatum eſt matrimonium, & per conſequens quod ſit contracta affinitas, vnde dicit hoc contigiſſe in Francia quod quidam contraxit cum arcta, & contigit, quod non fractis clauſtris impregnata eſt cum haberet modicum foramen, vnde ingreſſum eſt ſemen, & adueniente partu oportuit eam incidere, ſed ſi non appareret de impregnatione dicit Matth. quod Eccleſia iudicaret eam virginem per aſpectum, ita refert Zambran. in dicta clement. 1. quæſt. 15.

PRAXIS ALTERNATIVÆ BENEFICIORVM.

SVMMARIVM.

1 *Alternatiua ſolum conceditur Epiſcopis, Archiepiſcopis, & Patriarchis.*
2 *Adducitur deciſio Rotæ pro reſolutione quæſtionis.*

Alternatiua an competat Prælatis Inferioribus.

RESOLVTIO IV.

1 Regulariter † alternatiua ſolum conceditur Epiſcopis, Archiepiſcopis, & Patriarchis propterea non habet locum in inferioribus, Flores Diez quæſt. 4. num. 3. Gonzalez in regul. cancel. glo. 42. num. 1. & ſeq. Garzias de benef. part. 5. c. 1. n. 683. & tenuit Roma in vna Beneuentana beneficiorum 14. Dec. 1600. coram Coccino per hæc verba.

2 Quamuis † conſtaret de anteriori poſſeſſione prouiſorum ab Abbate nihilominus cum ille ſit ex inferioribus collatoribus, quibus non conceditur alternatiua, & ideo menſis Aprilis, quo contigit vocatio ſit reſeruatus poſſeſſioni dictorum prouiſorum, obſtaret decretum irritans poſitum in regula reſeruatoria octo menſium, quod inficit titulum, & poſſeſſionem iuxta deciſ. 3. de reſt. ſpoliat. in nouis & 2. eod. tit. in antiq. Caſſad. deciſ. 1. eod. tit. Mohed. deciſ. 15. de cauſa poſſ. Rota coram bonæ memoriæ Bubalo in cauſa Sen. Canonicatus 13. Martij 1588. nec refert quod decretum non ſit poſitum in reſeruatione in corpore iuris clauſa, vel aliàs ſuper certo corpore beneficij, quia eadem militat ratio vbi reſeruatio eſt notoria, & iuſtificata Put. deciſ. 190. n. 5. lib. 3. Simonetta de reſeruat. quæſt. 40. & fuit reſolutum in vna Crotonien. Decanatus. 20. Martij 1587. coram bonæ memoriæ Bubalo, & in alia Regien. Canonicatus 17. Nouemb. 1595. coram D. Pamphilio vnde fuit concluſum Ioan. Iacobo. dandum eſſe mandatum de manutenendo, quia de eius poſſeſſione conſtat, quæ licet ſit inſtrumentalis, tamen cum poſſeſſioni prouiſorum ab Abbate reſiſtat decretum irritans, & per conſequens illa poſſeſſio ſit infecta, & nullius momenti, habetur pro vacua dicta poſſeſſio inſtrumentalis eſt manutenibilis, Caſſad. deciſ. 20. de prebend. Puteus deciſ. 360. num. 80. lib. 1. Verallus deciſ. 334. nu. 6. lib. 2. Faſtol. dub. 41. & fuit pluries aliàs reſolutum, & venit manutenendus in omnibus bonis dictorum beneficiorum, quia per adeptionem poſſeſſionis Capellæ acquiritur etiam poſſeſſio bonorum Anchar. in reg. beneficium col. vltima ante nu. 12. verſ. & ideo ego dico de reg. iuris in 6. Couar. lib. 3. vari. cap. 16. num. 23. quibus accedit quod Ioannes Iocobus fuit immiſſus in poſſeſſionem ab executore ſuarum literarum qui iudex ritè, & rectè procedendo, etiam quod poſſeſſio dictorum prouiſorum eſſet alicuius conſiderationis, potuit illos ſua poſſeſſione priuare Angel. in l. clam poſſidere. §. qui ad nundinas nu. 2. vbi Alexan. Soc. Iaſ. & alij. ff. de acquirenda poſſeſſione Ferret. conſil. 18. num. 10. Mohed. deciſ. 4. num. 4. & 5. de reſtit. ſpoliat. & tenuit Rota in cauſa Pintien. & Adrien. beneficiorum 4. Iunij 1574. & in cauſa Hipporegien. Cappel. 7. Mar. 1578. coram Cantuccio, & aliàs ſæpius.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum Eccleſiæ Cathedralis non habet alternatiuam.*
2 *Refertur deciſio Rotæ, quod capitulum non habet alternatiuam.*

An Capitulum Eccleſiæ Cathedralis habeat alternatiuam.

RESOLVTIO V.

1 Propriè † loquimur in capitulo habente per ſe collationem iuxta terminos tex. in cap. vnic. ne ſede vacant. lib. 6. quo caſu reſponſio eſt negatiua, vt voluit Gonzalez in regul. cancellar. gl. 42. num. 2. & cenſuit Rota Rom. in vna Salamantina Alternatiuæ 22. Octobris 1581. coram Robuſterio per hæc ſequentia verba.

2 Dubitaui hodie 22. Octobr. 1581. ſtante concordia inter Epiſcopum, & Capitulum Salamantinum ſuper collatione dignitatum, Canonicatuum, portionum, & dimidiarum portionum dictæ Eccleſiæ in turno, & alternatiua Epiſcopis reſidentibus per S. D. N. conceſſa, quorum omnium in neceſſarijs copia datur, an ſi dignitates, Canonicatus portiones, & dimidiæ portiones d. Eccleſiæ vacauerint in menſibus alternatis in eis intret, vel non intret reſeruatio, & qua alternatiua S. D. N. & licet informantes fortaſſe exiſtimantes, quod forma moderna alternatiuæ ſit eadem cum antiqua contendant, quod capitulum ex beneficio Epiſcopi poſſit vti alternatiua per S. D. N. conceſſa ex Calder. conſil. 22. de præbend. cum alijs allegatis, tamen Domini viſo tenore dictæ alternatiuæ reſoluerunt, quod dictus Epiſcopus ſolus poteſt vti alternatiua non autem capitulum, ſiue vellet capitulum conferre in eadem vacatione cum D. Epiſcopo, quod tamen ſibi licet cum turni ſint vigore concordiæ diſtincti; ſiue vellet ſeparatim conferre in ſuo turno, quia alternatiua eſt limitata ad ſolos Epiſcopos, Archiepiſcopos, & alios ſuperiores, vt inuitentur ad reſidendum, quod non poteſt applicari ad capitulum, ſit etiam limitata ad collationem pertinentem liberè dumtaxat, & non cum alijs, vt expreſsè excludat capitulum, quando habet communionem cum Epiſcopo, & in hoc verba alternatiuæ huiuſmodi ſunt ita prægnantia geminata, & clara, vt non indigeant aliqua declaratione vel ſupplicatione, vnde cum in puncto agatur de facultate conferendi vigore iſtius alternatiuæ Domini reſtrinxerunt difficultatem ad ſolum D. Epiſcopum videlicet an Dominus Epiſcopus Salamantinus poſſit vti alternatiua in iſtis dignitatibus, & alijs beneficijs vacantibus in turno ſuo,

ſuo, & in menſe alternato, & reſoluerunt quamdiu vacauerint dicta beneficia in prędicta Eccleſia & in menſibus alternatis pro Epiſcopo, & in turno ſuo poterit D. Epiſcop. illa liberè conferre, quia beneficia ſtante huiuſmodi concordia, & turno dicuntur pertinere ad liberam collationem Epiſcopi, & non vna cum capitulo, & ſic in eis non intrat reſeruatio, ſeu limitatio, & non cum alijs, de qua in dicta alternatiua, & hoc tam ex diſpoſitione iuris communis, quam ex verbis expreſſis dictæ concordiæ ſiue turni, nam vbi ex concordia partium collatio beneficiorum pertinentium ad duos, vel plures ſimul eſt, prout hic, alternis vicibus cuilibet reſeruata in ſuo turno totum ius conferendi pro illa vice dicitur translatum in illum ſolùm, qui eſt in turno, & non dicitur diuiſus vſus ſolus, ſed totum ius conferendi eſt penes ipſum ſolum, etiam iure proprio, & non in iure communi vbi bene Ioan. Andr. in cap. cum in illis §. fin. in fin. de præb. in ſexto & ibi ſequuntur Gemin. Francus Anchar. Io. Veglel. in compendio Sexti, & in eodem cum in illis Rocchus tract. de iure patronat. verbo ius quæſtione 6. num. 11. Lambet. eodem tract. lib. 1. p. 2. q. 2. art. 36. num. 2. & 8. Bolognet. ad Ananiam. conſil. 43. de iure patronat. & ſic verum eſt, quod eo tempore, quo fit collatio, eſt quoad liberam diſpoſitionem Epiſcopi, & non cum alio, quod tempus collationis debet attendi, nam qualitas adiuncta verbo intelligitur ſecundum tempus verbi l. in delictis. §. in extraneis de noxalibus, accedit quod alternatiua eſt fauorabilis, & latè interpretanda in fauorem Epiſcoporum Calder. dicto conſil. 22. de præbend. & ſic iſta communio ſucceſſiua non inſtantanea, & contemporanea non attenditur ad iſtum effectum, idem etiam ſequitur attento tenore dictæ concordiæ, in qua præſertim in 16. cap. expreſsè dicitur ad ſolum Epiſcopum, & ad liberam illius collationem, & non nomine capituli, ſed iure proprio conferat cum alijs clauſulis ampliſſimis, & quod ſubdit poſtea ſine conſenſu capituli, & perinde ac ſi per capitulum eſſet facta prouiſio, & per comparationem, & ſimilitudinem vt tam valida, & efficax exiſtat talis prouiſio, ac ſi eſſet ab vtroque ſcilicet Epiſcopo, & Capitulo, dictiones enim iſtæ, perinde ac ſi, & ſimiles comparationem, & ſimilitudinem ſignificant, vt latè habetur in l. 1. in princip. de recept. arbitris, nec refragatur deciſ. 4. de compromiſſis in antiquis, vt in illius lectura apparet; non obſtat perplexitas conſiderata quod Epiſcopus habeat tot menſes, & Capitulum paucos, nam licet concordia det facultatem illam vtendi alternatiua conceſſa Epiſcopo id fuit factum eo tempore, quo miſsus, quo in ſpecto alternatiua conceſſa Epiſcopo dicitur conceſſa capitulo Calder. dicto conſil. 22. ſed cum tenor. modernæ alternatiuæ vt poſſit eadem alternatiua, vti, nec hinc ſequitur aliqua inæqualitas, vel perplexitas, eum ſit expectandum quouſque veniat turnus pro capitulo. Adeo quod Epiſcopus poſtquam ſemel prouiderit non poterit amplius prouidere antequam veniat reuocatio in quatuor menſibus capituli iuxta tenorem concordiæ, an autem capitulum poſſi recedere à concordia, quia illud capitulum correſpectiuum de alternatiua fit caducum, eſt alia res, in qua eſt videndum de cauſa concordię, an illa fuerit conceſſiua vel momentanea, & alia forte eſſent diſcutienda quæ non pertinent ad nos, hic enim præſupponimus exiſtentiam, & durationem concordiæ.

S V M M A R I V M.

1 *Sede vacante capitulum ſuccedit in omnibus quæ ſunt iuriſdictionis.*

2 *Capitulum ſede vacante fungitur vice capituli.*

3 *Capitulum ſede vacante non habet alternatiuam quod probatur ex deciſione Rot. quaſt. num. 4.*

Alternatiuam an habeat Capitulum ſede vacante.

RESOLVTIO VI.

1 DVbium faciebat, quia † capitulum ſucce-
dit in omnibus, quæ ſunt iuriſdictionis epi-
ſcopalis gloſ. in clement. 1. in verb. capitu-
li de hæreticis, & dicit Fel. in c. cum olim
num. 7. & ſequent. capitulum ſuccedere in omnibus
pertinentibus ad Epiſcopum, vnde Rota in vna Abul.
parochialis 22. Iunij 1594. coram Blanchetto cenſuit
2 † capitulum ſede vacante fundi vice Epiſcopi, & ſuc-
cedere in omnibus quæ ſunt iuriſdictionis ordina-
3 riæ, exceptis caſibus in iure expreſſis: cæterum † con-
trarium cenſui motus ex deciſ. Rotæ vt in vna Segobien. Canonicatus 24. Nouemb. 1568. coram Illu-
4 ſtriſſimo Cardinal. Plato † in qua dixerunt Domini
ſatis conſtare de lite valida ad hoc, vt intret gratia ſi neutri D. Ioannis Turmendi, ex quo cauſa fuit commiſsa in Rota, & eius vigore citatio legitimè executa, iuxta notata in clem. 2. vt lite pendente & licet ſemel ſignatura auocauerit cauſam à Rota ad partes, tamen etiam iterum illam commiſit in Rota, quod ſi prætendet pars fieri non potuiſse, debet ipſam ſignaturam adire, & reformari facere commiſſionem, tamen ſi commiſſio eſt iuſta, cum agatur de beneficio reſeruato, ſiue capiatur reſeruatio per obitum in menſe Februarij, qui eſt reſeruatus, cum alternatiua non habeat locum ſede Epiſcopali vacante, ſiue capiatur vacatio propter decretum vacationis per aſsecurationem, vt per Sunonettam de reſeruatione, quæſt. 26.

S V M M A R I V M.

1 *Alternatiua nihil de nouo indulget, ſed tantum tollit obſtacula.*

Regula reuocans indulta, & facultates conferendi non reuocat alternatiuas ordinariorum.

RESOLVTIO VII.

REſpondeo quod regula, quæ reuocat omnia
indulta, & facultates conferendi, non re-
1 uocat alternatiuas ordinariorum, † ex quo
per illas nihil de nouo indulgetur, ſed tantum obſtacula tolluntur, quo ſtante ordinarius iure communi, & ordinario habet facultatem conferendi non vigore indulti, ad cap. cum aliquibus cum ibi notat. de reſcript. in 6. & Petr. de Anch. conſ. 131. & vide Soc. conſil. 260. lib. 2. ſecundum Dominos in vna Lunen. Sarzanen. quæ aliàs fuit coram D. Panigarola, & poſtea iterum poſita propter nullitatem ſententiæ.

S V M M A R I V M.

1 *Extat deciſio Rota ad probandam hanc reſolutionem.*

Nuncius habens facultatem conferendi beneficia conferre poteſt etiam vacantia in menſibus ordinarij non obſtante regula de octo menſibus.

RESOLVTIO VIII.

1 REſpondit † cum deciſ. Creſcentij 8. de priuilegijs cuius tenor eſt.

Facultas nuncij cōferēdi beneficia cōprehēdit etiā vacantia in mēſibus ordinarij nō

obſtante regula, quæ de octo menſes expectantibus diſponit, quod in cæteris quatuor ordinarij libere conferre valeant ſecundum Dominos in vna Compoſtellana coram D. Io. Clerici, quia cum illis Papa prouidere poſſit. & cum ordinario concurrere idem & in Nuncio, qui authoritate Papæ poteſtatem babet conferendi arg. cap. ſi Apoſtolici de præbend. in 6. & arg. illo, quia omnia noſtra facimus, quibus noſtram authoritatem impartimur & arg. l. ſolet cum ſimil. de iuriſdict. om. iud & quia regula voluit tantum in illis quatuor menſibus tollere impedimentum expectantium, niſi in regula reuocarentur omnes facultates, & indulta conferendi,

SVMMARIVM.

1 *Alternatiua reuocatur quando Papa confert beneficium,*
2 *Papa poteſt conferre in menſibus ordinariorum, quia ipſe dicitur ordinarius ordinariorum, vt patet num. 3.*
4 *Nullus dicitur maior ordinarius in collatione beneficiorum ipſo Papa.*
5 *Iuriſdictio cõceſſa alicui non intelligitur dẽpta concedẽti.*
6 *In Conceſſione iuriſdictionis ſemper intelligitur reſeruata, & illæſa authoritas concedentis.*
7 *Adducitur declaratio Congregationis Sacr. Concil.*

An alternatiua poſſit reuocari à Papa conferendo beneficium.

RESOLVTIO IX.

1 Reſpondetur † quod ex eo quod Papæ ſint omnia beneficia totius mundi obedientia Bald. in l. reſcripta num. 5. ante finem verſic. item omnia beneficia de precibus Imperatoris offerend Philippus Francus in c. generali 13. n. 14. de electione in 6. Gomez. in proemio regularum q. 5. ſub num. 5. verſ. illud tamen Simonetta de reſeruatione q. 2. nu. 2. & 3. & Papa voluit, & reuoluit omnia in beneficialibus Hieronym. Gabriel conſil. 185. num. 2. lib. 1. Conſonat etiam dictum Baldi in d. l. reſcripta num. 7. verſ. 11. C. de precib. Imperatori offerendis, quod vbi eſt Papa ibi eſt communis patria, & Probus in additione ad Io. Monachum in c. vbi periculum nu. 5. de electione in 6. facit etiam in terminis ad hanc ſententiam, nempe quod Papa non abdicauerit à ſe poteſtatem conferendi in menſibus ordinarij, & quod poſſit cum Epiſcopis concurrere in prouiſionibus in dictis menſibus contingentibus tenet Staphileus de literis gratiæ in præludio nu. 8. Sarnen. in tract. de expectatiuis nu. 12. Puteus deciſ. 48. num. 8. lib. 3. Selua de beneficijs pat. 3. q. 46. à num. 2. & ſequentibus, & q. 65. n. 1. Simonetta de reſeruationibus q. 2. num. 7 & 8. & q. 18. n 2. Franciſcus Marcus q. 196. nu. 3. & q. 382. nu. 2. & 4. & q. 371. par. 1. & q. 658. num. 2. par. 2. Rebuff. in praxi tit. de deuolutionibus n. 47. Menoch. conſil. 83. num. 12. & 13. vol. 1. Grammat. conſil. 2. ad finem ſuarum deciſionum num. 47. Reb. in concordatis in rubrica de mandatis Apoſtolicis verbo iure præuentionis per totam illam gloſſam, & in praxi tit. de expectatiuis, num. 2. in fi. Flaminius Paris de reſignat. lib. 5. q. 11. n. 7. verſ. Et quod plus eſt Rot. deciſ. 127. nu. 5. lib. 1. par. 3. diuerſorum, & fuit reſolutum in Rot. in vna Calaguritana dimidij beneficij del Burgo 4. Iulij 1590. coram Comitulo, & in Hiſpalen. portionis 15. Maij 1595. coram Blanchetto tunc Rotæ auditore, & alibi ſæpe. Ab eodem fonte procedit quod ſcriptum reliquit Gaſpar de Peruſio in tract. de reſeruationibus, c. 1. num. 19. quod ordinarij habent curam animarum à Papa, & ſub Papa per text.
2 quem ipſe allegat in c. 1. 22. diſtinct. † Vlterius igitur
3 poteſt Papa prouidere in menſibus ordinarijs, † quia ipſe eſt ordinarius ordinariorum c. cuncta per mundũ c. per principalem 9. q. 3. Hoſtienſ. in cap. dilecti filij num. 5. de foro competent. & in c. cum Eccleſia 38. num. 4. de appellation. Staphileus de literis gratiæ in præludio num. 7. Franciſcus Marcus quæſt. 249. nu. 1. par. 2. Gomezius in proemio regularum Cancellariæ, quæſt. 2. verſic. conſiderat etiam ſub num. 5. Caputaq. deciſ. 282. num. 3. par. 1. Mohed. deciſ. 7. num.
4 4. de conceſſ. præbend. † Nullumque eſſe maiorem ordinarium in beneficiorum collatione ipſo Papa, dixit Roman. conſil. 335. num. 5. Nec non eſt Epiſcopus totius orbis gl. verb. priuata in c. fœlicis in §. fin. de pœnis lib. 6. Cardinalis Alexandrinus in cap. ſuſpectus, & in c. ſicut num. 3. 2. q. 1.

Ad ſupradictorum confirmationem accedat quia ſi Papa conceſſit alternatiuam, penes ipſum tamen Papã remanſit eadem poteſtas, & maior tex. in cap. dubium 14. verſ. nos igitur attendentes, quod & ſi memorato Epiſcopo prædictam conceſſimus poteſtatem, penes nos tamen nihilominus remanſit maior, Caputaq. deciſ. 335. num. 8. par. 1. text. etiam in c. per hoc 17. de hær. in 6. per hoc inquit quod negotium hæreticæ prauitatis alicui, vel aliquibus ab Apoſtolica Sede generaliter in aliqua prouincia, Ciuitate, vel Diœceſi delegatur diœceſanis Epiſcopis, quin & ipſi authoritate ordinaria, vel delegata (ſi habent) in eodem procedere valeant nolumus derogari, pro quo facit tex. in l. fi. C. de iuriſdic. omnium iud. vbi licet rectori militum in cauſis illos concernentibus concedatur iuriſdictio,
5 † non tamen intelligitur adepta maiori & generaliori Iudici, cumulat plura Felin. in c. paſtoralis nu. 2. de officio ordinarij, facit etiam tex. in l. 1. C. de officio Præfecti vrbis, vbi dicitur *ſpecialis officialis conſtituatur ſuper Annona*, non propterea auffertur iuriſdictio, quam alius ſuperior ſuper dicta Annona obtineat. Romanus plura adducens conſ. 393. præſens conſultatio ex n. 2. cum ſequentibus. Sicut etiam per poteſtatem datã ab Epiſcopo ſuo Vicario non abdicatur eadem poteſtas ab Epiſcopo, ſed tanta, & maior apud illum remanet. Et ideo conceſſa facultate conferendi ab Epiſcopo ſuo Vicario, poterit nihilominus idem conferre, & poteſtatem conferendi certum beneficium Vicario datam adimere Rebuff. in praxi tit. de forma Vicariatus nu. 89. Similiter conceſſa facultate à domino procuratori, eadem, & maior remanet penes ipſum Dominum. Anchar. conſ. 28 rationes num. 4. & conſ. 164. de Iuribus ante nu. 6. verſ. nec ex eo quod populus, & propterea dicit Gemin. in d. c. dudum per text. ibid nu. 5. quod licet procurator patroni laici præſentauerit vnũ, per hoc non excluditur patronus à poteſtate accumulandi alium cum penes eum remanſerit poteſtas eadẽ & maior. Conſuluit etiam Bald in conſ. 326. incipit Rex Romanorum nu fin in fine. per dictum. c. dudum quod ſi Princeps committit Iuriſdictionem alicui, videtur eandem ſibi reſeruare, niſi pro bono pacis permittat expreſsè contrarium, facit bonus tex. in cap. intellecto de iureiurando Auileſius in Capitulis prætor c. 1. gloſ. 1. num. 3. Idem etiam Bald. in l. qui ſe patris ſub num. 14. verſ. item in conceſſis dicit, quod † in conceſſione iuriſdictionis ſemper authoritas ſuperioris concedentis præſeruatur illæſa. Cũ circa ius authoritatẽ nequeant exercere, & in eo ſemper reſideat ſuprema poteſtas inſeparabilis Menoc. de præſumpt. lib. 2. præſumpt. 18. n. 1. & ſequentibus. Adeo quidem vt quamuis Princeps, velit dictam ſupremam poteſtatem à ſe abdicare non poſſit vt in dicto c. intellecto de iureiurando vbi latè Abb. & omnes Fel. in c. dilecti ſub n. 1. de maioritate & obedien. Lupus in c. per veſtras 2. notabili §. 1. nu. 40. Couar. in c. quamuis pactum 2. p. q. 2. nu. 4. de pactis lib. 6. Menchac. de ſucceſſion. creatione § 26. nu. 39. & 82. Nunquam namq. cenſetur Papa velle ſibi præiudicium aliquod inferre, argumento c. ſuper eo. 55. de officio delegat. Alexan. conſ. 86,

in

in cauſa num. 3. Grammat. vbi ſup. num. 11. Nec Papa per gratiam alterius factam ligat ſibi manum c. 1. de conceſs. præb. in 6. Copus allegat. 4. nu. 4. Rota deciſ. 16. nu. 2. de prebend. in antiq. Caſsad. deciſ. 8. nu. 2. in fin. de præbendis Supradictis affine eſt, qnod iuriſdictio ſemper cenſetur regulariter data, & conceſſa cumulatiuè non autem priuatiuè Aretin. conſ. 102. ſpectabilis Domine nu. 1. Bald. in l. vnica. §. vbi autem n. 6. C. de Caducis tollendis Iaſ. in l. quod in rerum. 24. §. ſi quis poteſt num. 8. ff. de legat. 1. Put. deciſ. 139. nu. 3. lib. 3. idem Puteus deciſ. 345. nu. 2. lib. 2. Gramm. deciſ. 39. num. 1. cum ſeq. Acebetus in l. 1. tit. 13. ex nu. 10. lib. 5. & in l. 10. à nu. 15. tit. 3. lib. 8. recopilatio, de qua materia vide late Menoch. de præſump. præſũp. 18. per totam, & Decia. lib. 4 de delictis tom. 1. c. 55.

Sic videmus, quod dictum Concil. Trident. ſeſs. 6. cap. 4. & ſeſs. 25. de reform. c. 6. concedit Epiſcopis, vt poſſint viſitare omnia capitula & illorum perſonas non obſtantibus quibuſcunque conſuetudinibus ſententijs, iuramentis, & concordijs iſta viſitatio eſt intelligenda cumulatiuè, non verò priuatiuè ad Abbates, vel Decanos, & aliàs perſonas, quibus ante Concil. competebant viſitatio, nam illorum iuriſdictioni nihil fuit ſublatum Puteus deciſ. 223. in cauſa Auguſtana num. 4 lib. 3. & ſæpe cenſuit ſacra Congregatio Concilij, cuius congregationis declaratio ita ſe habet.

7 Hæc † facultas non eſt priuatiua ad illos, qui ius habent viſitandi & corrigendi, vt ſunt Abbates Decani, & ſimiles: quia iſtis licet viſitare, & corrigere ſeorſum ab Epiſcopis (& iterum dicit) An viſitatio de qua in cap. 4. ſeſs 6. & cap. 6. ſeſs. 25. de reformatione eatenus ex his decretis Epiſcopus, vt non liceat Decano & capitulo regulares perſonas ipſi capitulo ſubiectas cumulatiuè cum Epiſcopo, ſeorſum tamen ab eodem non excludendo ipſum Epiſcopum toties, quoties ſua authoritate vti voluerit viſitare corrigere, & emendare iuxta conſuetudinem hactenus obſeruatam congregatio Concilij cenſuit, imo totaliter licere Decano, & capitulo viſitare ſubditos ſuos.

Accedit reſolutio Rotæ facta de menſe Ianuarij. 1538. coram Aragonia, vbi fuit tentum Imperatorem Vincislaum, qui primus omnium Ducatum Mediolanen. erexit, & omnimodam infeudandi iuriſdictione Duci tradidit, maiorem apud ſe ſicut Papa iuriſdiction. & poteſtatem retinuiſse Gomezius de expectatiuis num. 10. verſ. per quam rationem.

PRAXIS APOSTASIÆ CRIMINIS.

SVMMARIVM.

1 *Apoſtata irregularitatis, ſeu Religionis dicitur is, qui ab ordine abſque habitu religionis redijt ad ſaculum.*
2 *Apoſtaſia eſt retroceſſio a ſtatu ordinis ſacri ad ſaculum propria authoritate.*
3 *Apoſtata à religione dicitur qui dimiſit habitũ ſua religionis, quã ſolẽniter vouit animo non amplius redeundi.*
4 *Apoſtata eſt ille, qui reliquit religionem animo, & voluntate non redeundi ad illam.*

Qui dicantur Apoſtatæ.

RESOLVTIO X.

1 APoſtata † irregularitatis, ſeu Religionis dicitur is, qui ab ordine abſq; habitu aſsumptæ Religionis ad ſeculum redijt, vt eſt tex. in cap. 1. & 2. q. 3. c. omnes 27. q. 1. per quæ iura ſic communiter tradiderunt Canoniſtæ, in c. 1. extra de Apoſtatis Alber. & Bar. in rubric. C. de Apoſtat. verſ. de iure Goffred. in ſumma de Apoſtat. nu. 2. verſic. Irregularitatis Roſel. in ſumma in verb. Apo-

ſtaſia, in quo verbo etiam Armilla Repertor. inquiſit. in verbo Apoſtaſia verſic. Item Irregularitatis Maſcard. de probat. concluſ. 12. Menoch. de Arbitr. iudic. lib. 2. centur. 6. caſu 546. num. 28. & 29. ſumma Antonina part. 2. tit. 12. cap. 6. in principio verſic. contingit ergo, vbi tamen dicit non iudicari Apoſtatam, ſeu fugitiuum eum, qui ad longinqua diu euagetur, niſi poſtquam ſic viuit quod animum redeundi ſe depoſuiſse oſtendat Zecch. in ſumma part. 1. in tit. de fide c. 24. rubric. de Apoſtaſia nu. 2. vbi propterea di-
2 xit † Apoſtaſiam eſse retroceſſionem à ſtatu ordinis Sacri ad ſtatum ſæcularem propria Euthoritate Nouar. conſ. 1. de Apoſtat. lib. 5. vbi plura notanda ad hanc materiam, & præſertim de ijs, qui vigore breuium pœnitentiariæ, ſeu aliàs à ſummo Pontifice impetratorum foris ſteterunt, vel ex licentia ſuorum ſuperiorum, ſeu aliàs quouiſmodo extra clauſtra vixerunt Bann. in comment. ad D. Thom. 2. 2. q. 12. Artic.
3 1. vbi dixit † Apoſtatam à religione dici omnem illum, qui dimittit habitum ſuæ Religionis, quam vouit ſolemniter animo nunquam ad illam redeũdi Peſan. ibid. diſp. 1. vbi dixit eum eſse Apoſtatam à Religione, qui à vero ſtatu Religionis verè recedit tranſeundo ad alium ſtatum animo nunquam ad ipſum reuertendi manente obligatione prioris, & ibi ſingula huius diffinitionis verba bene explicat, & declarat. Azor. inſtit. Moral. par. 1. lib. 12. c. 16 q. 1. in fin. vbi
4 dixit † Apoſtatam eſse ſuſceptæ Religionis deſertorem à monaſterio recedentem animo, & voluntate liberè extra illud viuendi.

SVMMARIVM.

1 *Species Apoſtaſia duplex.*
2 *Hareticus dicitur qui vni, vel alteri fidei articulo contradicit.*
3 *Apoſtata à Chriſtiana religione qui prorſus fidei Catholica contradicit.*
4 *Bona Apoſtata declinati a Religione Chriſtiana aquiruntur fiſco quando liberos non habet, & fiunt incapaces teſtamentorum ac omnibus priuilegijs qua Apoſtatis concedi ſolent priuantur, hoc autem de iur. ciuili.*
5 *Pœna ſuaſoris Apoſtaſia.*
6 *Quomodo intelligenda ſint verba l. eum C. de Apoſtatis.*
7 *Pœna Apoſtata de iure canonico.*
8 *Pœna Apoſtata non reuerentis ad fidem de iur. Hiſpano.*
9 *Pœna Apoſtata reuerentis ad fidem eod. iur.*
10 *Apoſtata pœna de iur. Regni.*
11 *In hoc crimine omninò ſtandum eſt iuris canonici diſpoſitioni.*
12 *Expreſsè ſacularibus poteſtatibus prohibitum eſt de hoc crimine cognoſcere.*
13 *Secunda Apoſtaſia ſpecies.*
14 *Nouitij ſine nota Apoſtaſia criminis à religione egredi poſſunt.*
15 *Nouitij à religione egredientes non tenentur ad expenſas ſibi à monaſterio factas.*
16 *Animus laicaliter viuendi ad Apoſtaſiam requiritur.*
17 *Pœna de iure canonico Monacho Apoſtata.*

Apoſtaſia quotuplex eſt, & quomodo puniatur.

RESOLVTIO XI.

1 EX communi omnium conſenſu in cap. final. de Apoſtatis † duplicem eſse apoſtaſiæ ſpeciem omnes firmarunt prima, veluti ſi quis Chriſtianus à chriſtiana Religione diſcedat, & efficiatur Iudæus, Saracenus, vel Paganus, ſecunda eſt veluti, ſi quis Monachus, aut aliquis quilibet regularis ſuæ religionis habitum deſerat.

Quoad primam dicendum eſt multo grauius peccare eam committentes, quam hæreticus gloſ. in rubr. C. de apoſtatis Villadiego in tractatu contra hæreticam prauitatem quæſt. 5. num. 6. Siman. vbi ſupra,
2 † hæreticus enim dicitur, qui vni, aut alteri fidei articulo contradicit, vt ſupra latè probauimus quæſt. 12.
3 † apoſtata verò, qui omnem prorſus fidem Chriſtianam repellit, & improbat, quare ſeueriſſime hoc deteſtabile ſcelus omni iure vindicatur.

4 In primis igitur † iure ciuili bona eius fiſco acquiruntur l. 1. C. de apoſtatis, ſed intelligendum eſt, ſi liberos non habeat auth. ſi qua mulier. C. de Sacr. San. Eccleſ. l. apoſtatarum 4. C. de apoſt. deinde ex eo die, quo fidem reliquerunt inteſtabiles, & incapaces teſtamentorum donandi, aut alienandi fiunt l. 3. C. eod. & omnibus priuilegijs priuantur, quæ apoſtatis concedi ſolent. l. 14. C. de apoſtatis in C. Theodoſiano.

5 Is autem, qui † huius criminis ſuaſor fuerit vltimo
6 mortis ſupplicio † plectendus erit l. eum C. de apoſtatis, ſed ego exiſtimo hoc iure ciuili eandem pœnam fuiſſe apoſtatæ, & ſuaſoris, ac proinde legem illam non de mortis pœna eſſe accipiendam, ſed potius de deportatione, vt colligitur illis verbis cum diſpendio fortunarum, non enim neceſſe erat fortunarum diſpendium vitæ amiſſioni adijcere, cum eo iure morte damnati ſemper bona amitterentur toto titulo. ff. & C. de bonis damnatorum, vnde verba illa, *Capite puniendum* ad deportationem pertinent, qua capite diminuitur. §. 1 Inſt. de capitis diminutione.

7 Pontificio verò iure † præter infamiam, & teſtimonij interdictionem, quam ſtatim incurrunt in cap. non poteſt. 2. quæſt. 7. cap. infames 6. quæſt. 1. eiſdem pœnis apoſtatæ ſubijciuntur, quibus hæreticos affici oportere diximus ſupra quæſt. 12. ex text. in cap. contra Chriſtianos de hæreticis lib. 6. docent Hoſtienſ. in ſumma de apoſtatis num. 3. nam apoſtaſia eſt ſpecies, hæreſis autem genus, vt docent eleganter, Silueſter. in ſumma verbo apoſtaſia num. 2. Caſtro de iuſta hæreticorum punitione lib. 1. cap. 7. Simanch. vbi ſup. num. 3.

8 Iure † vero Regio Hiſpano ſi apoſtata ad fidem, non reuertatur occidendus eſt, & bona eius filijs Catholicis, aut conſanguineis vſque ad decimum gradum applicantur, quod ſi filios non habeat ad Re-
9 giam Cameram pertinebunt l. 4. tit. 25. p. 7. ſi † autem ad fidem reuertatur infamis eſt, & non poteſt teſtari, neque ad honores aſpirare, & eſt incapax hæreditatis, & contractus ab eo celebrati ex eo die ſunt inualidi l. 5. tit. 25. par. 7 quo etiam iure pœna ignis impoſita eſt ei, qui alium ad apoſtatandum cogit, aut ſuadet, l. 1. tit. 1. lib. 4 fori.

10 De iure verò † huius Regni apoſtata à fide penitus execratur, & bonis omnibus expoliatur, ſucceſſione priuatur, & omni legitimo iure iuſta inſtitutionem apoſtatantes ſub rub. de apoſtatis, & ea quæ tradit ibi Afflict. in frag. num. 16.

11 Vnde † deducitur omnes leges, aut ciuiles, aut Regias hoc crimen vindicantes ceſſare, & ſtandum eſſe omnino iuris Canonici diſpoſitioni, tum quia ſunt nullæ cum merè Eccleſiaſticè diſponant c. Eccleſia Sanctæ Mariæ de conſtit. tum etiam quia expreſſè prohi-
12 bitum eſt † ſæcularibus poteſtatibus de hoc crimine cognoſcere in cap. inquiſitionis. §. prohibemus de hęret. in 6.

13 Secunda † apoſtaſiæ ſpecies eſt, quando Monachus ſuæ Religionis habitum deſerit diſcedens à ſtatu religionis in c. 1. de apoſt. gloſ. in cap. ex parte de temporibus ordinationum Hoſtienſ. in ſumma tit. de apoſtatis n. 2. Soccin. & alij in rubr. Siman. dict. c. 7. Caſtro ſupra c. 7. Silueſter in ſumma verbo apoſtaſia n. 3. & 9. de qua apoſtaſiæ ſpecie loquitur tit. de apoſt. & tex. in cap. quantumlibet 44. diſtin. vnde deducitur, quod ad hoc vt huiuſmodi apoſtaſiæ crimen committatur neceſſe eſt, quod Monachus habitum, & religionem de-
14 ferens profeſſus ſit, nam † Nouitij ſine apoſtaſiæ nota poſſunt egredi religionem, cum abſque profeſſione verè Monachi non ſint, c. porrectum de regularib. nec
15 † tenentur ad expenſas ſibi à Monaſterio factas cap. non ſolum eo. tit. in 6. requiritur etiam quod habitum religionis dimittant, nam ſi eo retento incipiant vagari, & occultari ſuperiori non vt apoſtatæ, ſed vt fugitiui punientur, vt docent Clar. quæſt. 78. num. 4. & Silueſter. vbi ſupra, ad apoſtaſiam enim requiritur quod ani-
16 mus adſit viuendi laicaliter c. 1. de apoſtatis, qui per habitus dimiſſionem probatur, vnde licet profeſſus in vna religione non poſſit ad laxiorem tranſire abſque Pontificis diſpenſatione ex gloſ. verbo permittatis in cap. non eſt nobis de regularibus, & verbo Canonicè in c. cum ſingula. §. prohibemus de prębend. in 6. Silueſter. verbo Religio 4. num. 2. Rebuff. in prax. tit. de tranſlatione Monachorum num. 9. neque ad parem, niſi ſui ſuperioris habeat conſenſum cum cauſa gl. ſup. relata, & in cap. ſignific. de regularibus Silueſtr. dict. num. 2. Rebuff. num. 7. ſup. & licet ad arctiorem regulam tranſire non poſſit niſi cum licentia Prælati habita, vt in c. ſtatuimus 19. q. 7. vel petita, licet non habita vt in c. licet de regularibus, tamen & his omnibus prętermiſſis ad laxiorem etiam regulam tranſiret quia non habet animum viuendi laicaliter non dicitur apoſtata gloſ. per tex. ibi in dict. cap. ex parte gloſ. in cap. fin. de apoſtatis Abb. in cap. ſanè de regularibus Menoch. caſu 421. num. 33.

17 Punitur autem † hęc apoſtaſia iure Canonico ſeueriſſimè pœna excommunicationis ipſo facto c. vt periculoſa, ne Clerici, vel Monachi lib. 6. & infamiæ cap. alieni 2. q. 7. c. Beatus 3. quæſt. 4. nec poteſt ad dignitatem admitti c. legi. 16. q. 1. neque in ſacris ordinibus, quos in apoſtaſia ſuſcepit poteſt miniſtrare, nec diſpenſare, niſi à ſolo Pontifice c. fin. de apoſtatis, neque gaudet priuilegio clericali cap. 1. eodem tit.

Quibus etiam pœnis afficiendus eſt clericus, qui dimiſſo habitu clericali, & tonſura laicaliter viuere inſtituit, eſt enim apoſtata dict. cap. 1. de apoſtatis, ſi admonitus ab Epiſcopo in eodem ſtatu perſiſtat deponendus eſt c. ſine ornatu c. præcepimus 2. 1. quæſt. 4. & docet Bernardus Diaz. in praxi c. 104 iure etiam ciuili impunita non remanet hæc 2. apoſtaſiæ ſpecies, nam clericus apoſtata cadit ex ſacro miniſterio, & inter idiotas laicos illius ciuitatis erit, & curię illius cum tota ſua ſubſtãtia ſubiacebit, vt in auth. quomodo oport. Epiſc. §. neque autem & §. ſemel, & Monachus ſi apoſtata ſit eodem etiam iure ciuili bona illius erunt monaſterij, & ſi fuerat ſeruus reuocatur in ſeruitutem prioris Domini, ſi verò liber ponitur in aliud monaſterium cum rebus ſuis, auth. de monachis. §. ſi verò ſeruitij, & §. ſi verò delinquentes.

S V M M A R I V M.

1 *Apoſtata ſæcularis non eſt ipſo iure excommunicatus, ſed erit excommunicandus: regularis verò ipſo iure eſt excommunicatus.*

2 *Monachus, qui habitum dimiſit celebrans irregularitatem committit.*

3 *Apoſtata ſiue regularis, ſiue ſæcularis non incurrit in excommunicationem bullæ cœnæ, quia bulla loquitur de apoſtatis à fide Chriſtiana.*

4 *Apoſtata in excommunicatione per annum perſiſtens indurato animo, & ad religionem, ſiue ad clericalem habitum redire nolens, eſt ſuſpectus de hæreſi, & ab Inquiſitore citari poteſt ad reſpondendum de fide.*

5 *Infamia criminis apoſtaſiæ.*

6 *Apoſtata religionis reincidit in omnes obligationes, à quibus per ingreſſum religionis liberatus erat.*

Quæ-

Quænam pœna infligatur apoſtatis iuſta diſpoſitionem c.vt periculoſa ne Clerici, vel Monachi.

RESOLVTIO XII.

1 RESpondeo, † quod apoſtata irregularitatis, & Religionis ſi ſęcularis ſit non eſt excommunicatus ipſo iure,ſed excommunicandus eſt; ſi verò fuerit regularis ipſo iure excommunicatus eſt,allegatur ad id communiter tex.in cap. vt periculoſa ne cler.vel monach. lib. 6. in illis verbis. *Si quis autem horum temerarius violator extiterit excommunicationis incurrat ſententiam ipſo facto.* Et ibi hoc notant gloſ. & communiter omnes Canoniſtæ Hoſtiens in ſumma de Apoſt. §. qualiter puniantur n. 4. verſ. ſed nunquid talis excommunicatus. Henrich. Boich.in cap. 1. num. 5. extra de apoſtatis, vbi relatis contrarijs ſic reſpondendo diſtinguit & ſecundam diſtinctionis partem,etiam in Epiſcopo religioſo locum habere affirmat,& hanc eandem diſtinctionem in d.c. 1. ſequuti ſunt Abb. num.3. verſ. tamen ſi eſt clericus ſæcularis Soccin.num.4.verſ. in apoſtata verò religionis Anania in fine principij.verſ. clerici & num.7.& in rubr. extra eod. num. 3. ad medium, quod & idem in cap.mæ extra eo.Io.And.num. 1. verſic. ſed cum apoſtatæ,& ibi etiam Anchar. num. 2. Abb num. 2. verſ. ſed hodie Maſcard.de prob. lib. 1. concluſ. 112. num. 24.Cardin.Tuſc.pract.concluſ.litera.M. concluſ. 329.
9 num 1.& num. 4. vbi propterea † quod ſi interim iſte Monachus, qui habitum dimiſit celebraret irregularitatem incurreret.ex Oldrad.quem allegat in conſ.184. num. 12.Menoch.de arbitrar.quæſt lib.2.centur.6.caſu 546.num.7.& num.30.& num. 48 Vgolin. in tract. de cenſuris Pontifici reſeruatis par.2.in gloſ.& à Chriſtiana fide apoſtatas.§.1.num.4 verſ. 1. & 2. fol. mihi.
3 59.col.2.vbi benè aduertit † apoſtatas irregularitatis, ſiue religioſi,ſiue clerici ſint non incurrere excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini, quæ tantum loquitur de apoſtatis fidei, & non de alijs.

Ad hanc materiam an ſcilicet & quando apoſtata Religionis incurrat excommunicationem de qua in d.c. vt periculoſa ne cler. vel monach in 6. & quæ requirantur ad hoc,vt talis excommunicatio incurratur vide Dominic. Bannes in comment. ad D.Tho.2.2.q. 12. art. 1. verſ. dubitatur ſecundo & ſeqq. & ibi etiam Valenna in verſ.vbi tamen duo ſunt notanda.

4 Amplia primo quia † ſi talis apoſtata in excommunicatione per annum perſtiterit, animo indurato negligens ad Religionem, & ad clericalem ordinem, & habitum redire euidenter de hæreſi ſuſpectus eſt, poteſtque propterea ab inquiſitore citari ad reſpondendum de fide Locat.in iudicial. inquiſit. in verbo. apoſtata.num.1.Decian.in tract.crim.lib.5.c.71.num.2. in fine vbi loquens de apoſtata inobedientiæ dixit, quod ſi in excommunicatione per annum perſeuerauerit, poteſt vt hęreticus condemnari. Eymeric.in directorio inquiſitor.par.2. q.49.nu.3. vbi pariter dixit, quod iſti apoſtatæ per annum in excommunicatione inſordeſcentes ſunt ſuſpecti de hęreſi,& poſſunt ab inquiſitoribus citari ad reſpondendum quid de fide ſentiant.

5 Amplia ſecundo,quia† vltra excommunicationem prædictam pœnæ apoſtaſiæ irregularitatis, ſeu religionis ſunt plures & diuerſę: infamię ſcilicet quod repellatur ab accuſando,& ferendo teſtimonium, quod præcedente monitione deponatur, & ſi fuerit incorrigibilis curiæ ſeculari tradatur.c.legi. 16. q. 1. cap. vlt. 50. diſt.c.ſi quis à proprio.21. q.5. per quæ iura ſic in c. 1.de apoſtatis ſcriptum reliquerunt Panor. n. 2. Hoſt. num.4.Io.And.poſt num.4.Boich.num.3. verſic. apoſtata autem irregularitatis,& num.5.Ant.de Butr.n.7. verſ.& habent hæ pœnæ locum Abb.num.3.verſ.apoſtata verò circa irregularitatem Hoſt. in ſumma de apoſtatis. §. qualiter puniantur. num. 3. verſ. quod ſi fuerit apoſtaſia irregularitatis vbi, quod talis apoſtata repellitur à teſtimonio ad dignitatem eligi non poteſt.& ſi fuerit clericus,qui admonitus non ſe correxerit deponendus eſt,& nu.4. verſ. ſed dic quòd refutandus eſt in accuſatione & teſtimonio Decian. in tract.
6 crim.lib.5.cap. 75. n. 10. vbi,† quod apoſtata religionis reincidit in omnes obligationes, à quibus liberatus erat per religionis ingreſſum Menoch. de præſumpt.lib.5.præſumpt.6.num.34.verſ. ſi verò extiterit pertinax, vbi dixit, quòd apoſtata religionis,ſi in apoſtaſia pertinax extiterit verè hęreticus cenſendus eſt, & vt hæreticus puniendus.

SVMMARIVM.

1 *Clericus dimittens habitum, & laicaliter viuens dicitur apoſtata.*
2 *Apoſtaſia eſt retroceſſio à ſtatu ordinis Sacri ad ſeculũ.*
3 *Apoſtata a clericatu dicitur, qui ordinatus in Sacris, dimiſit habitum eo animo amplius ad priſtinum ſtatum non reuertendi.*
4 *Clericus dimiſſa tõſura,& corona dicitur etiã apoſtata.*
5 *Clericus nutriens comam tonſuram tamen portans, & clericaliter viuens non dicitur apoſtata.*
6 *Clericus in Sacris conſtitutus ſi retinuerit tonſuram,& dimiſerit habitum dicitur apoſtata.*
7 *Apoſtata propter dimiſſionem habitus clericalis etiam reaſſumendo illum non poteſt eligi ad dignitates, eſt infamis num.8. ſi poſt monitionem non reaſſumpſerit perdit priuilegium clericale num.9. eſt excommunicatus, & ſi poſt monitionem non corrigitur deponendus eſt num. 10.*
11 *Clericus apoſtata laicaliter viuens dicitur hæreticus.*
12 *Hæc prædicta procedunt in conſtituto in ſacris,vel profeſſo in religione.*
13 *An Clericus primæ tonſuræ poſſit cogi ad illam reaſſumendam.*
14 *Limita ſecundam limitationem,vt num. 15. & 16.*

Clericus Clericalem habitum dimittens, & in ſæculari habitu incedens an dicatur apoſtata.

RESOLVTIO XIII.

1 REſpondeo quod † Clericus clericalem habitum dimittens, & in ſæculari habitu incedens dicitur Apoſtata ſecundum Innoc. in c.1.num.1.verſ.hoc autem fit multis modis extra de apoſtat. quem ibidem ſequuti ſunt Hoſt. num. 1.ad finem verſ.ideo ſi dimittat Boich. num.2. ad medium.eod.vet. hoc autem fit multis modis Ancha. num. 1.verſ.Innocentius hic dicit Butr.num.1. & n. 2. in 4.notab. Abb.num. 1.ver.nota 1.& num.2.facit text. in c.tuæ eod.tit.in illis verbis. *Qui videlicet abiecerunt habitum clericalem.* Quos Innoc. apoſtatas vocat & ibi hoc adnotarunt communiter omnes Canoniſtæ,& præſertim Hoſt.in princ.in verbo apoſtaſia Butr.n.1.in 1.notab.& num 6.Menoch.de arbitr.iud.q.lib.2.cent. 6.caſu 546. num.34. & nu. 47. Bannes in commentar. ad D.Thom.2.2.q.12.art.1 verſ. apoſtaſia ergo ab ordine vbi propterea dixit apoſtaſiam ab ordine eſſe re-
2 troceſſionem à ſtatu ordinis ſacri ad ſtatum ſæcularẽ propria authoritate Peſant.ibid.diſp.3.verſ.2 vbi dixit
3 † apoſtatam ab ordine, ſeu à clericatu eſſe illum, qui exiſtens in ordinibus ſacris, ſeu maioribus omnino quoad habitum recedit ab eo ſtatu, & tranſit ad ſtatũ ſecularem animo non amplius reuertendi ad priorem ſtatũ & ibi ſingula huius diffinitionis verba declarat.

Amplia primo & multo magis quando clericus clericali habitu dimiſſo vxorem duceret, † Et dicitur apoſtata clericus non ſolum dimittendo habitũ clericalẽ,ſed etiam dimittendo tonſuram,& coronã Innoc. in c.1.

Digitized by Google

in c. 1. num. 1. extra de apoſtat. Hoſt. num. 1. ad fin. verſ. idem ſi dimittat tonſuram, & alij ſupra citati Diaz. in pract. crim. Canon. in verbo apoſtatæ cap. mihi 111. nu. 2. Maſc. de prob. lib. 1. concl. 112. nu. 23.

5 Contrarium tamen quod † comam nutriens, & tonſuram non portans, ſi aliàs clericaliter viuat non ſit apoſtata voluit Decian. in tract. crim. lib. 5. cap. 75. num. 1. ex gloſa, quam allegat in cap. 1. de apoſtatis in gloſa vltim. in principio, quem mihi allegauit ſolertiſſimus D. Ioannes Maria Nouarius.

6 E contra autem † clericus in ſacris conſtitutus dicitur apoſtata, etiam quod deferat tonſuram, & ſolum habitum dimiſerit, licet non ſit in clerico in minoribus conſtituto, & habente beneficium, qui non dicitur apoſtata, niſi inſimul & tonſuram & habitum dimittat Angelic. in ſumma in verbo apoſtaſia num. 1. in princip. verſ. vtrum clericus, ſumma Syluester in eod. verbo Apoſtaſ. num. 5.

7 Amplia ſecundo † vt clericus apoſtata propter dimiſsionem habitus clericalis, ſi illum reaſsumat eſt adhuc ineligibilis ad dignitates aliquas.

8 Amplia tertio vt † clericus apoſtata propter dimiſſionem habitus clericalis infamis eſt.

9 Amplia quarto vt † clericus apoſtata ob dimiſſionem habitus clericalis perdat priuilegium clericale, ſi poſt monitionem habitum non reaſſumpſerit Innoc. in cap. 1. nu. 2. in fine extra de apoſtat. Hoſt. nu. 4. verſ. & ſi monitus Anton. de Butr. nu. 3. verſ. ſecundo nota, & nu. 4 vbi propterea quod ad hoc vt dimiſſio habitus faciat amittere priuilegium clericale, debet eſſe longa, & continua & num. 8. & 9. vbi alia ad materiam Abb. num. 4. 5. & 6. vbi latè tractat. an & quando clericus dimiſſo habitu, & tonſura ſæculariter viuens perdat priuilegium clericale, de quo etiã ibidem per Soccin. num. 5. per Ananiam. num. 9. per Zabarell. ante num. 1. col. 1. in ſecunda, & tertia oppoſitione; & quod clericus incedens in habitu ſæculari, ſi trina præcedente monitione non reaſſumpſerit habitum perdat priuilegium clericale, allegatur text. in c. contingit il ſecundo de ſentent. excom. Decian. in tract. crim. lib. 5. c. 73. nu. 4. vbi quod clericus apoſtata laicè viuens non perdit ipſo iure priuilegium clericorum, ſed ſi fuerit captus Eccleſia eum nõ vendicat, quia ex quò ipſe Eccleſiam contempſit, merito etiam ab Eccleſia contemni debet, & num. 5. quod iſto caſu ſi apoſtata clericus ter monitus redire noluerit tunc amittet omnia priuilegia clericalia, & ibi etiam ponit quid ſi clericus non ſolum laicaliter viuit, ſed etiam exercet actus omnino clericorum vitæ contrarios, vt puta ducere vxorem, militiam, & arma exercere & num. 6. an ſufficiat generalis monitio, vt omnes clerici aſſumant habitum, & tonſuram aliàs cenſeantur priuati omni priuilegio clericali, & num. 22. pone quinque requiſita ad hoc vt apoſtata clericus clericalia priuilegia amittat Menoch. de arbitr. quæſt. lib. 2. centur. 6. caſ. 546. num. 48. verſ. tertia eſt pœna.

10 Amplia quinto, vt † clericus apoſtata propter dimiſſionem habitus non ſolum ſit infamis à teſtimonio repellitur, eſt excommunicatus, & perdit priuilegium clericale, ſed etiam ſi admonitus ſe non correxerit deponendus eſt cap. ſine & cap. præcipimus. 21. quæſt. 4. & cap. ſin autem cum duobus ſeqq. 16. quæſt. 3.

Amplia ſexto vt clericus apoſtata propter dimiſſionem habitus ſit etiam excommunicatus, & poſſit cogi ad reaſſumendum illum per cenſuras eccleſiaſticas, & per carcerationem, vt dixi ſupra reſolut. præcedent.

11 Limita primo propoſitam regulam, vt † clericus apoſtata in laicali habitu incedens hæreticus non ſit, & hæc limitatio nullam habet difficultatem ex allegatis per Locat. in iudicial. inquiſitor. in verbo apoſtata. nu. 1. Decian. in tract. crim. lib. 5. cap. 71. nu. 3. vbi quod iſte apoſtata non eſt hæreticus, niſi crederet ei hoc licere ſine peccato. Eymeric. in director. inquiſitor. par. 2. quæſt. 49. num. 2. Zech. in ſumma par. 1. tit. de fide cap. 14. rubr. de apoſtaſia. num. 3.

12 Limita ſecundo † eandem regulam procedere in clerico, qui fuerit, aut in ſacris ordinibus conſtitutus, aut etiam in aliqua religione profeſſus, ſecus ſi fuerit clericus ſæcularis, & in minoribus ordinibus conſtitutus, quia tunc nec apoſtata dicitur, nec habitum clericalem reaſſumere cogi poteſt, cum incedendo in habitu ſæculari dicatur clericalem habitum dimittere, clericalique ordini renunciare cap. ex literis de vit. & honeſt. cler. cap. Ioãnnes de cler. coniugat. cap. quiſquis. 84. diſ. per quæ iura ſic affirmarunt Innoc. in c. 1. num. 3. & iterum infra in verbo clerici, vbi etiam Hoſtiens. ſub num. 5. & Boich. num. 2. poſt medium, extra de apoſtat. quod & latius in cap. tuæ extra eod. tradiderunt gloſ. in verbo tolerandi ſumma Silueſtrin. in verbo Apoſtaſia. num. 5. & num. 8. vbi dixit, quod licet per iura antiqua videatur, quod habens primam tonſuram eam deferere non poſſit, hodie tamen tam de conſuetudine, quam de iure poteſt eam deferere, addo Zecc. in ſumma part. 1. tit. de fide cap. 24. rubr. de apoſtaſia num. 2. verſ. quo verò ad dimiſſionem habitus, vbi propterea dixit, quod clericus in minoribus conſtitutus dimittens veſtes clericales, & deferens tonſuram non peccat mortaliter, niſi inde ſcandalum ſurgat, dimittens verò habitum, & tonſuram peccat venialiter.

Et an clericus poſſit cogi ad ferendum habitum clericalem, & tonſuram & ſic quod illum non ferendo non poſſit ordini clericali renunciare, vide quod dixit Io. Andr. in cap. tuæ poſt num. 3. extra de apo-
13 ſtat. de qua re an ſcilicet, & quando † clericus primæ tonſuræ, qui tonſuram dimiſit cogi poſſit ad illam reaſſumendam, vide etiam Hoſtiens. in ſumma de apoſtat. §. qualiter puniatur num. 4. Goffred. in ead. ſumma de apoſtat. num. 5. & ſeq.

14 Sublimita primo † hanc ſecundam limitationem, vt licet clericus in minoribus ordinibus conſtitutus incedens in habitu ſæculari non poſſit cogi ad reaſſumendum habitum clericalem præcisè per carcerationem, & Eccleſiaſticam cenſuram, poteſt tamen cogi cauſatiuè; præcedente ſcil. monitione, & aliàs prout docet Soccin. Abb. & Anania, in cap. tuæ de apoſtatis, Summa Armilla in verbo apoſtaſia nu. 8. verſ. ſi tamen moneantur. Addentes ad Angelic. in ſumma in verbo apoſtaſia num. 1. litera H. in verbo niſi dimittant.

15 Sublimita ſecundo † eandem ſecundam limitationem procedere in clericis in minoribus ordinibus conſtitutis non habentibus beneficia, ſecus ſi beneficium habeant, quia tunc non deferendo habitum clericalem, & apoſtatæ dicuntur, & cogi etiam poſſunt ad deferendum habitum clericalem, vt in eodem cap. tuæ extra de apoſtat. tradiderunt Io. Andr. num. 3. poſt medium Abb. nu. 3. & nu. 4. Socc. nu. 4. Anania ſub num. 11. vbi de communi. Summa Armilla in verbo apoſtaſia n. 8. Summa Roſella in verbo apoſtaſia nu. 2. Angelic. in ſumma in eod. verbo. apoſtaſia num. 1. 2. & ibi in additionibus litera I. in verbo & dimittunt. Clar. in pract. crim. §. fin. quæſt. 78. nu. 4. Decian. in tract. crim. lib. 5. cap. 73. nu. 23. & 24. Menoch. de arbitr. quæſt. lib. 2. caſu 546. num. 50. & nu. 52. centur. 9. Zech. in ſumma par. 1. tit. de fide capit. 24. rubr. de apoſtaſia nu. 2. vbi dixit, quod ſi clericus in minoribus conſtitutus dimittat habitum, & tonſuram, & habeat beneficium, non ſolum peccat mortaliter, ſed etiã beneficio priuatur ex Bulla Sixti V. de habitu, & tõſura, &c. in ordine. 30. parte. 2. fol. mihi 165.

16 Su-

16 Sublimita † tertio in religioſo profeſso, & ſic in clerico Regulari, qui etſi in minoribus ordinibus conſtitutus ſit, dicitur tamen apoſtata non deferendo habitum religionis, ſic enim omnes Canoniſtę communiter tradiderunt in d. cap. tuæ de apoſtatis in locis vbi ſupra allegatis.

SVMMARIVM.

1 *Apoſtata religionis dicitur is etiam, qui recedit à monaſterio, ſine licentia ſuperioris rediens ad ſæculum, etiã quod habitum religionis deferat.*
2 *Et procedit quando non habet animum redeundi.*
3 *Talis apoſtata ipſo iure excommunicationem incurrit.*
4 *Fugitiuus etiam is dicitur, qui ſine ſuperioris licentia etiam retento habitu vagatur, vel ſe celat ne ab ipſo ſuperiore videatur.*

An recedens à Monaſterio abſque licentia ſuperioris, & deferens habitum Religionis dicatur apoſtata.

RESOLVTIO XIV.

1 COnſultus de hoc † articulo à quodam priore cuiuſdam Religionis dicebam, quod apoſtata Irregularitatis, ſeu Religionis dicatur etiam is, qui recedit à Monaſterio ſine licentia ſuperioris rediens ad ſæculum, etiam quod Religionis habitum deferat iuxta ſententiam Abb. in capitul. 1. numero 2. extra de apoſtat. vbi etiam Marian. Soccin. numero ſecundo Caieran. ad D. Thom. 2.2. quæſtion. 12. articul. 1. vbi Bann in addit. in verſicul. ſecunda concluſio teſtatur, hanc eſse communem Canoniſtarum opinionem, quando ſcilicet ſic
2 † a Religione recedens, licet habitum retineat, animum non habet redeundi ad illam, & idem etiam ſenſit ibidem Gregor. de Valent. verſicul. circa apoſtaſiam Religionis ſumma Angelic. in verbo apoſtaſia numero quarto, & alij ſummiſtæ in eodem verbo Calder. conſil. primo, de apoſtat Menoch. de Arbitr. iudic. libro ſecundo, centur. 6. caſu 546. numero 36. Maſcard. de probation. concluſion. 112. Azor. inſtitution. Moral capitul. decimo ſeptimo, quæſt. 6. parte prima, vbi relatis contrarium tenentibus
3 dixit probabilius videri † talem eſse apoſtatam, & ipſo iure excommunicationem incurriſse, & hanc ſententiam ſectabatur etiam mecum Alunnus Meus D. Ioannes Maria Nouarius iuuenis quidem iudicioſiſſimus, qui dicebat contrarium ſcripſiſse Clar. in practic. criminal. §. fin. quæſtion. 78. numero quarto, de quo meminit Tuſcus in concluſion. 424. in litera A, & inſuper annuebat ipſe iuuenis ſolertiſſimus Nauar. in conſil. 6. de apoſtatis libro quinto, dixiſse † fugitiuum eſse, qui ſine licentia ſuperioris
4 etiam retento habitu vagatur, vel ſe celat, ne à ſuperiore reperiatur.

SVMMARIVM.

1 *Num dicatur apoſtata is, qui egreſſus è religione vagandi gratia habet animum reuertendi & nu. 2.*
3 *Incurrit in excommunicationem, qui animo vagandi mutauit habitum, vt nõ cognoſcatur, cuius religionis ſit.*
4 *Quod extenditur etiam ad clericos in ſacris conſtitutos.*
5 *Recedens à religione animo reuertendi non dicitur apoſtata, ſed fugitiuus.*
6 *Dimittens habitum non animo deſerendi, ſed vt aliquod aliud faciat, etiam illicitum, non incurrit in excommunicationem.*

An dicatur apoſtata is, qui diſcedit à Religione animo redeundi ad illam.

RESOLVTIO XV.

1 INterrogatus quandoque reſpondi, quod † Apoſtata non dicatur is, qui è Religione egreditur, & in longinquas partes proficiſcitur diuque vagatur, niſi poſtquam ſic viuit, vt animum redeundi ſe non habuiſse oſtendat, vt puta clericaliter, aut laicaliter, vel in obedienter viuendo, ſecus ſi hunc animum non haberet ex traditis per Syl-ueſtr. in ſumma in verbo apoſtaſia numero nono, Bann. in coment. ad D. Thom. 2. 2. quæſtion. decima ſecunda, articul. primo, verſicul. tertio, concluſio, & ſeq. vbi dixit dimittentem habitum ſuæ Religionis temerè, animo tamen redeundi ad illam,
2 licet † ſit excommunicatus & mortaliter peccet, non tamen eſse apoſtatam à ſua religione, & in ſecunda dubitatione verſicul. ſecunda concluſio quo ad excommunicationem, dixit, quod Religioſus di-
3 mittens † habitum ſuæ Religionis, & aſsumens alium quemcunque habitum, vt occultata eius perſona liberè poſſit vagari per vicos, & plateas abſque eo quod cognoſcatur, cuius Religionis ſit, excommunicationem incurrit, etiam quod id tantum faciat per horam, teſtaturque hanc eſse certam omnium concluſionem, & in vltima diſputatione verſicul. vltima concluſio, quæ modo, dixit de Religioſis dimittentibus habitum Religionis per breue
4 tempus, † extendit etiam ad clericos in ſacris ordinibus conſtitutos, qui vagandi animo, & occultandi perſonam clericalem dimittunt habitum, beneque concludit eos mortaliter peccare etiam quod per breue tempus dimittant, & Valent. ad D. Thom. 2. 2. quæſtion. decima ſecunda, verſicul. circa apoſta-
5 ſiam Religionis, dixit, quod † Religioſus recedens à ſua Religione abſque licentia habens animum redeundi, non apoſtata, ſed fugitiuus reputatur, & ibi etiam Peſant. diſputation. 1. verſicul. dixi animo, vbi pariter concludit, non dici apoſtatam eum, qui à religione recedit ad tempus, & vult redire, cum tantum velit vacare per aliquot dies cauſa forſan mutandi Prælatum Azor. inſtitution. Moral. libro 12. capitul. 13. quæſtion. 16. verſicul. 1. parte. 1. vbi quod
6 † dimittens habitum non animo deſerendi Religionem, ſed vt aliquod aliud faciat, etiam illicitum, vt puta ad canendum ſaltandum, iaciendum, lapidem, vel etiam ad furandum, & generaliter quocunque modo habitum dimittat dummodo ad breue tempus ſine animo deſerendi Religionem excommunicationem non incurrit, & hanc ſententiam ſibi magis placere affirmat.

SVMMARIVM.

1 *Monachus apoſtata redire volens ad religionem eſt omnino recipiendus in monaſterio.*
2 *Ampliatur etiam ſi pluries è Monaſterio exierit.*
3 *Prælati coguntur ad recipiendum apoſtatam, niſi regula religionis contradicat.*
4 *Si eſt ſcandaloſus, & periculoſus alijs apoſtata, talem non tenetur Prælatus reducere.*

Apoſtata Monachus redire volens ad Religionem an ſit recipiendus.

RESOLVTIO XVI.

1 ERat valde renitens quidam Abbas cuiuſdam Religionis nolendo recipere quendam Monachum apoſtatã in eius Monaſterium, quare con-

Digitized by Google

conſultus ſi potuiſſet hoc facere, dixi quod Monachus
apoſtata, quæ dimiſſo habitu ex religione egreſſus eſt
1 pęnitens redire voluerit † recipiendus omnino eſt in
Monaſterio, imò, & Abbas cogi poteſt ad illum reci-
piendum allegabam Hoſt. in ſum. de apoſtatis. §. qua-
liter puniantur numero 4. verſicul. licet autem Mo-
2 nachus, vbi ampliat etiam quod † Monachus, ſeu
monialis pluries ex monaſterio exierint Goffred. in
eadem ſumma de apoſtat. numero 11. Armilla in
ſumma in verbo apoſtaſia numero 6. verſicul. quod
ſi redierit recipietur in Monaſterium, ſecundum
quod in regula continetur, & ſic videtur declara-
re, niſi obſter regula prout expreſsè declarat infra
numero 14. Sylueſtr. in ſumma in eodem verbo
3 apoſtaſia numero 10. vbi quod † Prælati coguntur
ad recipiendum apoſtatam, niſi Regula Religio-
nis contradicat, vt in Regula Beati Benedicti, quæ
habet, quod ter egreſſus Monaſterium recipi non
debeat, & quod Prælatus non recipiens, ſeu apo-
ſtatam reuocare negligens nihil de bonis apoſta-
4 tæ in apoſtaſia acquiſitis petere poteſt, † niſi forſan
talis apoſtata eſſet ſcandaloſus, & periculoſus alijs,
atque non poſſet capi, corrigi, & detineri quia tunc
fortè Prælatus non tenetur talem reducere, vt ibi per
eum, quem benè declarantem videre poteris ſi habes.

S V M M A R I V M.

1 *Apoſtata etiam dicitur is, qui ad qualibet ſtudia acceſ-
ſerit abſque prælati licentia, & incurrit pœnam ex-
communicationis.*
2 *Et eandem pœnam incurrunt Magiſtri, qui ſcienter eos
docuerint.*

An dicatur apoſtata is, qui abſque Prælati licentia extra
Monaſterium vagatur cauſa ſtudiorum.

RESOLVTIO XVII.

1 CVm quidam Monachus ſtudiorum cauſa
vagaris eſſet non nullis menſibus extra
Monaſterium, dum intendebat accedere Bo-
noniam ſtudiorum cauſa abſque licentia ſu-
perioris, fui ipſe conſultus, ſi iſte talis diceretur apo-
ſtata, cui quæſito reſpondendo dicebam quod apo-
ſtata dicatur, & excommunicationis pœnam ipſo
iure incurrat Religioſus profeſſus tacitè, vel ex-
1 preſsè, † qui ad quæuis ſtudia literarum ſine ſui Præ-
lati licentia extra Monaſterium vagando accedit,
2 † & in eandem pœnam incurrunt Doctores, & Magi-
ſtri, qui Religioſos habitu ſuo dimiſſo leges, vel
phyſicam audientes ſcienter docere, aut in ſcolis
ſus præſumpſerint retinere, textus eſt ferè ad literam
in capitul. vt periculoſa, & ibi gloſ. & communi-
ter DD. omnes ne clerici, vel Monaci in 6. capitul.
non magnopere, & capitul. ſuper ſpecula extra eodem
titulo Decian. in tractat. criminal. libro 5. capitul.
73. numero 3. Menoch. de Arbitr. iudic. libro 2. cen-
tur. 6. caſu 546. numero 35. Azor. Inſtitut. Moral.
parte. 1. libro 12. capitul. 13. quæſt. 16. verſic. de altera
excommunicatione, vbi aliquas adhoc ſubijcit decla-
rationes.

S V M M A R I V M.

1 *Licet Monachus efficiatur Epiſcopus non tamen deſinit
eſſe Monachus.*
2 *Veſtes non mutat Ratio Sanctimonialis.*
3 *Epiſcopus non eſt ſolutus a tribus ſubſtantialibus votis.*
4 *An ex ſupradictis dicatur apoſtata Monachus Epi-
ſcopus non deferens habitum ſuæ religionis.*
5 *Peccat mortaliter Epiſcopus non deferens habitum ſuæ
religionis, tamen non incidit in excommunicationem*

An Epiſcopus Monachus non portans habitum ſuæ
Religionis dicatur apoſtata.

RESOLVTIO XVIII.

1 PVlchrum propoſuit dubium D. Ioannes Ma-
ria Nouarius ſi Epiſcopus Monachus non
portans habitum ſuæ Religionis dicátur apo-
ſtata, cuius quæſito reſpondendo dicebam,
2 quod † licet Monachus efficiatur Epiſcopus non
tamen deſinit eſſe monachus ita Hoſtienſ. in capitul.
cleric. il ſecondo de vita, & honeſtat. cleric. & in ſum-
ma de ſtatu Monachorum §. vtrum populum Ale-
xand. conſil. 32. numero 8. libro quinto † veſtes
non mutat Ratio Sanctimonialis Luc. de Penn. in
l. 1. numero duodecimo. C. de Caſtr. palat. pecul.
libro 12. gloſ. in capitul. innouatione decimaſexta.
quæſtion. final. Boet. deciſion. 158. numero quarto,
& quinto textus in capitul. penultim. vbi DD. de
vita, & honeſtat. cleric. Couar. in capitul. primo. nu-
mero 18. de teſtamentis. Surdus de alimentis titul.
octauo priuileg. 79. numero decimo. D. Thom. 2. 2.
3 quæſtion. 106. articul. primo, † nec eſt ſolutus à tri-
bus ſubſtantialibus, Caſtitate, Religione, & pau-
pertate gloſ. in capitul. de monachis decimaſexta.
quæſtion. prima, & capitul. primo, decimaoctaua,
quæſtion. 1. Præpoſit. in capitul. nulli dubium duo-
decima, quæſtion. quinta, Soccin. Sen. in capitul.
cum olim il ſecundo, numero decimo ſeptimo,
de priuileg. imo non liberatur, vt omnibus alijs
religionis diſciplinis; quæ ſuum officium Epiſco-
pale non impediunt Turrecremat. in capitul. Car-
nem de conſecrat. diſtinctione quinta. D. Thom.
vbi ſupra Couar. in dict. capitul. primo, de teſta-
ment. licet ab accidentalibus liberetur, vt per DD.
in dict. capitul. primo, de teſtament. & in capitul.
Carnem de conſecrat. diſtinct. quinta, & clemen-
tin. ad noſtram de cenſibus Soccin. ſen. & Panormi-
tan. in capitul. cum olim de priuileg. qualia ſunt
æſus Carnium, Ieiunia, & ſilentium Turrecremat.
in dict. capitul. Carnem Zabarel. in dicta clemen-
tin. ad noſtram; Ex quibus omnibus veniret dicen-
dum, quod ſicuti Monachus non aſportans habi-
4 tum ſuæ Religionis dicitur apoſtata, † ita & Epiſ-
copus Monachus deberet dici apoſtata cum non
portat habitum ſuæ Religionis, ſuppoſita illa
firmata concluſione, quia licet ſit Epiſcopus non
deſinit eſſe Monachus.
Cæterum dixi in proprijs terminis eſſe videndos
Ledeſmam in ſumma parte. 2. tractat. 32. capitul. 3.
prope finem Ioann. de la Crux de ſtat. Relig. lib. 1.
capit. 2. dub. 4. vbi reſoluit Epiſcopum Monachum
5 teneri portare habitum ſuæ Religionis, † & peccare
mortaliter ſi deſerat habitum ſuæ Religionis, non
tamen manere excommunicatum tanquam apoſta-
tam, vt refert etiam nouiſſimè Barboſ. in Remiſſ. ad
Sacr. Conſil. Trident. ſeſſ. 25. de regular. capit. 19. in
fine, & conſequenter dixi non incurrere in pœnas.
capit. vt periculoſa ne Clerici, vel Monachi, Hortor
Epiſcopos tamen ne habitum ſuæ Religionis, quem
aſſumpſerunt in Dei Altiſſimi miniſterium, deinde
dum ad dignitatis culmen aduenere illum relinquant.

S V M M A R I V M.

1 *An Monachus dicatur apoſtata ingrediendo aliam re-
ligionem abſque licentia, & nu. 5.*
2 *Nemo poteſt ad aliam religionem tranſire abſque licen-
tia ſuperioris, & dicitur apoſtata. num. 3. & quod ſit
excommunicatus nu. 4.*
6 *Opinio contraria dicentium non eſſe apoſtatam, ſed fu-
gitiuum, & ideo pœnis fugitiui puniri debet.*
7 *Et ampliant etiam in ingrediente religionem laxiorem.*

An Religioſus ingrediens Religionem laxiorem aut arctiorem abſque licentia ſuperiorum dicatur apoſtata.

RESOLVTIO. XIX.

MOnachus quidam ingreſsus eſt aliam Re-
gionem neſcio ob quas cauſas, abſque vl-
1 la ſuperiorum † licentia, dubitatum ideo
fuit ſi diceretur apoſtata, & conſultus quid
iuris dicebam pro opinione affirmatiua, quod talis in-
2 curreret pœnas apoſtaſiæ, cum † Religioſus non poſ-
ſit ad arctiorem religionem tranſire, niſi petita venia,
& licentia à ſuo ſuperiore, licet non obtenta, ſecus ſi
nullam petierit licentiam, quia nulla petita venia te-
netur redire ad primam Religionem, poteſt quæ ad
eam reuocari, & compelli ad redeundum ſiue ex ea
egreſsus fuerit ex leuitate animi, ſiue aliàs Rom. conſ.
341. nu. 3. Abb. conſ. 95. n. 2. li. 1. vbi dicit ita omnes
DD. tenere Tuſch. pract. concl. lit. M. concl. 329. nu.
11. & lit. R. concl. 144. nu. 1. & ſeq. Sacrum Concil.
Trident. ſeſs. 25. c. 19. de regular. vbi ad literam dici-
tur, nemo etiam Regularis cuiuſcunque facultatis vi-
gore transferatur ad aliam Religionem, de quo vidē-
dus etiam illud referens Bann. in coment. ad D. Tho.
2. 2. quæſt. 12. art. 1. verſ. ſed aduertendum eſt, & in ſpe-
3 cie quod † talis dicatur apoſtata tenet Menoch. de
Arbitr. iudic. caſu 546 nu. 37. vbi allegat Syluestr. in
ſumma in verbo apoſtaſia nu. 9. ex ſententia gloſ. in
cap. fin. de apoſt. Innocent. & reliqui allegati per De-
cian. in tract. crimin. lib. 5. c. 73. num. 21. & 25. in fin.
& quod tranſiens in aliam Religionem etiam ex leui-
4 tate animi, † & etiam non petita licentia ſit excom-
municatus, voluit Tuſc. in concluſ. 429. numer. 9. ex
Abb. in conſ. 95. in fin. vol. 1.

5 Quod autem talis † non dicatur apoſtata intrando
aliam Religionem tradunt Roſell. in ſumma in verbo
apoſtaſia nu. 6. Angel. in eodem verbo, & ibid. Syl-
ueſtr. Azor. inſtit. Moral. par. 1. lib. 12. c. 13. quæſt.
10. vbi hanc firmat regulam, & c. 17. quæſt. 5. refert
6 aliquorum ſententiam volentium † Religioſum ad
aliam religionem tranſeuntem non eſse apoſtatam,
ſed fugitiuum, & propterea non affici pœnis apoſta-
tarum, ſed vt fugitiuum, vel vt temerarium, ſeu ha-
bitus deſertorem puniendum eſse, & d. c. 17. quæſt.
7. dixit communem eſse ſententiam hunc talem ex ſua
7 Religione egredientē † & in aliam laxiorem ſeu ſtri-
ctiorem ingredientem peccare quidem, ſed apoſtatæ
pœnas non incurrere, & quæſt. 21. relatis contrarium
tenentibus dixit probabilius videri alterius Religio-
nis habitum aſsumentem excommunicationem non
incurrere Franc. in cap. vt periculoſa nu. 7. ne Cle-
rici, vel Monachi, vbi tamen dixit, quod Mona-
chus qui dimiſso habitu propriæ Religionis tranſit
ad aliam etiam laxiorem, licet tunc dicatur apoſtata,
non tamen erit excommunicatus Summa Armilla in
verbo apoſtaſia nu. 21. vbi quod non erit propriè apo-
ſtata Bannes ad D. Thom. 2. 2. quæſt. 12. artic. 1. verſ.
quarta concluſio, vbi pariter dixit, hunc talem non
poſse dici apoſtatam à ſua Religione, licet mortaliter
peccet.

SVMMARIVM.

1 *Quando moniales clauſtra exeunt habitu omnino dimiſſo, dicuntur apoſtatæ, & qua pœna puniantur.*
2 *Moniali tranſeunti ad aliam religionem non ſunt reſtituenda bona ipſi primo monaſterio oblata.*
3 *Quæ de Monachis dicuntur etiam in monialibus locum habent.*
4 *Illis modis quibus permiſſum eſt Monachis permittitur etiam monialibus tranſire ad aliam religionem.*
5 *Moniales ſicut Monachi habent fori electionem.*

Moniales apoſtatare quando dicantur, & qualiter puniendæ.

RESOLVTIO XX.

SCiendum eſt etiam ad huius noſtræ praxis Co-
ronidem, & perfectam cognitionem, quando
1 Moniales apoſtatare dicantur, & quomodo
puniendæ, quare † Moniales ſi emiſsa profeſ-
ſione clauſtra exeunt habitu omnino dimiſso dico ip-
ſas vtique reputari apoſtatas, & apoſtatare dicuntur,
& ob id puniuntur ea pœna, vt in eodem Monaſterio
diſtrictè cuſtodiantur capitul. peruenit, & capitul.
ſi cuſtos 27. quæſtion. 1. tradit Decian. in tractatu
criminal. lib. 5. capitul. 73. numero 17. de quo me-
minit eum ſequendo Menoch. de Arbitr. iudic. lib.
2. centur. 4. caſu 546. numero 46. vbi poſt Decian.
2 ſubdit etiam, quod † Moniali tranſeunti ad aliam
religionem non ſunt reſtituenda bona ipſi primo
monaſterio oblata, vt quandoque conſultus ipſe
reſpondi nonnullis quippe vicibus: ex quo apparet,
quando Moniales apoſtatare dicantur, & qualiter
puniendæ, & hæc breuiter annotaſse ſufficiat, nam
quæ de monachis hactenus à nobis ſcripta ſunt in
Monialibus locum habent, quæ enim in Monachis
3 † diſpoſita ſunt, cenſentur etiam de Monialibus con-
ſtituta, quo ſcilicet ad eas proportionabilia ita ſcri-
bunt Cardin. in clement. 1. quæſt. 7. de regul. Abb.
in cap. vltim. in vltimo notab. de ſtatu Monac. quos
ſequutus eſt Natta conſil. 432. numero 15. lib. 2. vn-
4 de euenit, quod † illis modis, & caſibus, quibus per-
miſsum eſt Monacho ad aliam Religionem tranſire
permiſsum eſt etiam in monialibus ita in ſpecie deci-
dit Franc. Marc. in deciſion. 695. parte. 1. ex ſententia
Abb. in cap. final. de regul. & probat cap. virgines 20.
quæſt. 4. vbi Turrecremat. vt refert Menoch. de Ar-
bitr. iudic. libro 2. centur. 5. caſu 421. numero 40. fa-
ciunt latè tradita nouiſſimè per D. Nouarium in ſua
vtili praxi electionis, & variationis fori ſect. 1. quæſt.
5 34. vbi quod † ſicuti Monachi habent fori electio-
nem, vt ipſe etiam tradit in quæſt. 33. ſic pariter Mo-
niales; moniales enim dicuntur perſonæ Eccleſiaſticæ
cap. de monialibus vbi Abb. & alij de ſententia ex-
communicat.

SVMMARIVM.

1 *Ab apoſtaſiæ crimine excuſatur monachus, qui ob parentum affectionem diu ſine ſuperioris licentia clauſtra deſeruit.*
2 *Obligatio alendi parentes eſt fortiſſima, & firmata Dei præcepto, dicitur etiam obligatio iuris naturalis vt patet. num. 3.*
4 *Hanc etiam obligationem non ſolum hominum, verum etiam ferarum viſceribus natura inſeruit.*
5 *Magnum, & prætioſum theſaurum eſt habere parentes ſenio confectos.*
6 *Primum præceptum ſecundæ tabulæ eſt honora patrem, & matrem.*
7 *Filius non poteſt intrare religionem ſi pater exiſtat in magna egeſtate, ſed ſi ingrediatur valet ingreſſio, & profeſſio vide nu.* 8.
9 *Religioſus poteſt exire a religione cum licentia tamen Papæ, vel Prouincialis aut generalis.*

An Monachus exiens à Religione cum dimiſsione habitus cauſa alendi parentes dicatur apoſtata.

RESOLVTIO XXI.

SVpponatur in facto quendam monachum exiſ-
ſe à religione, & dimiſiſse habitum ſuæ Reli-
gionis cauſa iuuandi patrem, qui exiſtebat in
magna

magna neceſſitate, quare dubitari euenit ſi talis dicatur apoſtata.

In quo articulo duæ rationes poſſunt conſiderari pro defenſione Monachi ne dicatur apoſtata, quarum prima eſt, quia filius hoc non feciſſe videtur vt Religionem contemneret, ſed cauſa amoris filialis erga ſuum patrem, cum quo dicitur vna perſona. l. fin. C. de impuber. & alijs ſubſtitut. cum latè traditis nouiſſimè per Nouarium in ſua eloquenti praxi electionis, & variationis fori ſection. t. quæſt. 47. vbi ex hoc, & alijs concludit filium perſonæ priuilegiatæ habentis fori electionem gaudere eodem beneficio electionis
1 fori,& ex his euenit † quod emanſionis crimine excuſatur, qui ob parentum affectionem diu ſine ſuperioris licẽtia Caſtra deſeruit,vt in l. qui cũ vno. ff. de re milit.

2 Secunda ratio, † quia eſt obligatio alendi parentes fortiſſima, & Dei præcepto firmata cap. 15. Matthæi Leuitici 20. Exodi 21. cap. cæterum 10. diſtinction. 86. dicens. *Cæterum Dei traditio eſt vt prius paſcas parentes, nam ſi iuxta diuinum oraculum contumelia parentis morte luitur quanto magis fames, quæ morte grauior eſt.* Couar. in quarto decretalium parte 5. capit. 8. num. 5. in princip. & §. 6. numero 4. item l. 1. in fin. C. de oper. liber. l. ſi quis à liberis in princip. ff. de liberis agnoſc. gloſ. in cap. ius naturale 1. diſtinct. meminitque Cicero Epiſtol. 11. ad Atticum lib. 9. dum inquit, & me tamen doluit non intereſſe huic
3 bello, in quo tanta vis ſceleris futura eſt, vt † cum parentes non alere nefarium ſit, & ita iſta obligatio eſt iuris naturalis, vt tradit Alpho. a Caſtro de iuſta hæreticorum punitione cap. vltim. lib. 2. & probat. lex vltim. §. filijs autem. C. de bonis quæ liberis, ad quod doctè Ariſtotiles lib. 1. Econom. cap. 3. dicens. Maximæque in homine id conſpicitur, quod non eſſendi cauſa ſolum, verum etiam benè eſſendi mas, & fœmina ope mutua coniunguntur, liboſque procreant non ſolum, vt id naturæ tributum ferant verum etiam, vt commoda exinde ſuſcipiant, valentes enim ipſi imbecilles ſuo labore tuentur, & alunt, & mox imbecilles ob ſenium facti à valentibus eandem reportant, vide, & Xenophon. in Econom. ait mihi profecto videtur Deos ipſos multa quidem ſapientiſſime tum preſertim iugum hoc (de matrimonio intelligens) inſtituiſſe primum quidem ne animantium genera deficerent, deinde, vt haberemus à quibus noſtra ſenectus aleretur Menoch. lib. 3. præſum. 29. nu. 16. Io. Garſia de expenſ. & meliorat. cap. 4. nu. 52. Caſtill. in l. 10. Tauri gloſ. el padre verſ. 1. Fauetdentius ſuper Ruth. cap. 1. ſectiuncula 7. verſ. hic verò liquet fol. mihi 79. & cap 4. ſect. 15. verſ. 3. facit l. Imperator. 50. ff. de ad Senatus conſult. Trebellianum ibi *ſed paterna reuerentia congruum eſt egenti forte patri officio iudicis ex acceſſionibus hæreditarijs emolumentum præſtari.* l. 1. §. parens, & l. ſi quis à liberis. ff. de liber. agnoſc. c. inter 22. q. 3. l. 1. & 2. C. de alend. liber.

4 Hanc † obligationem, & debitum ei correſpondendi animum natura ſagax viſceribus inſeruit, atque inſculpſit ferarum cum eaſdem inter ſe ſe partu, & educatione conciliet, nam. & Summi Philoſophi Ariſtor. lib. 9. de natura auium c. 13. & Plinius li. 10. Hiſtor. naturalis c. 23. & Summi Theologi Baſilius lib. 5. Hexameron. c. 16. & Ambroſius homil. 8. Hexameron. referunt Ciconias parentes ſuos iam per ſenecta deplumes, & ad volatum ineptos in nido ad id parato reponere, & circunſtantes alis, plumiſque fouere, inſuper cibum magna alacritate quærere, & ſuppeditare, & ſi aduerterint in alium locum volare velle, leniter ex vtraque parte alis ſuis auxilium ferre, adeo nullo articulatæ vocis miniſterio nullo literarum vſu indigens rerum natura proprijs, ac tacitis vocibus charitatem parentum liberorum pectoribus infudit Pierius Valerianus lib. 17. hieroglific. in princip. ſuper verb. pietas Solinus Poly. hiſtor. capitul. 55. ad finem Budæus in prioribus annotationibus ad pandectas in l. prima. ff. de iuſtitia, & iure, & Graphice Alciat. emblemmate 30. docuit dicens.

Æꝛto inſignis pietate Ciconia nido.
Inueſtes pullos pignora grata fouet.
Taliàque expectat ſibi munera mutua reddi
Auxilio hoc quoties mater egebit anus
Corpora fert humeris præſtat, & ore cibos
Nec pia ſpem ſoboles fallit, ſed feſſa parentum,

Pudendum igitur eſt homines hac in re inferiores, aut etiam deteriores auibus eſſe nam portentum atque monſtrum humana figura tectum is iure cenſetur, qui eas indignè tractat, per quos hanc aſpicit lucem, parentibus enim nos primum natura conciliat tanquam ſurculos arbori, nam ab his poſt Deum accipimus corpus, vitam, educationem, patrimonium, libertatem, ciuitatem, & religionem, id teſtatur Cicero in oratione pro Roſcio Amerino dicens vis humanitatis multum valet communio ſanguinis portentum, atque monſtrum certiſſimum eſt eſſe æqualem humana ſpecie, & figura qui tantum immanitate beſtias vicerit, vt propter quos hanc ſuauiſſimam lucem aſpexerit eos indigniſſimè luce priuauerit, cum etiam feras inter ſe ſe partus, atque educatio, & natura ipſa conciliet, idem in oratione poſt reditum ad Senatum, Parentes Chariſſimos habere debemus, quod ab his vita patrimonium, libertas; Ciuitas, tradita eſt, & de Aruſpicum reſponſis Parentibus nos primum natura conciliat, quos non valere nefarium eſt Demoſthenes in oratione prima contra Ariſtogionem, equidem eum perfidum, & Dijs inuiſum non modo hominibus eſſe exiſtimo, qui parentes negligit Ioan. Garſia de expenſis, & meliorat. capit. 3. numero 26. hoc enim parentum, & filiorum naturæ ratio, & coniunctio operatur, quæ tanta Platoni reputatur dialogo ſecundo de legibus eſſe vt neget nullum nos Deorum numen habere præſentius, & rebus noſtris magis propitium ſi ritè honorentur, & colantur, quam eos ipſos, à quibus initia vitę, lucemque accepimus, vt doctè comprobat Canonius libro 2. commentar. iuris ciuilis capitul. 13. circa finem, & præ alijs doctiſſime Caſſiod. lib 2. variarum Epiſtol. 14. vbi eſt illa naturæ vis, quæ amplexu copulæ deſtinatur ad poſteros Ferarum Catuli ſequuntur parentes propago vitis propriæ ſeruit origini, & diſcrepat homo à ſuo ſuſius initio? dicamus illa beneficia, quæ vel extraneam poſſunt obligare perſonam? Nutriuntur à paruulis ipſis laboratur, ipſis diuitiæ conquiruntur, & cum ſibi vnuſquiſque credat abundare, quod poſſidet cum à patribus ad huc quæritur pro altera potius ætate peccatur. Proh. dolor: non merebimus eorum affectum pro quibus ſubire non recuſamus exitium. Maria ipſa ſæuis tempeſtatibus excitata genitoris cura non refugit, vt peregrinis mercibus acquirat, quod propriæ ſoboli derelinquat, aues ipſæ, quarum vita ſemper in eſcis eſt naturam ſuam extraneam ſorde non maculant Ciconia redeuntis anni iugiter nunciatrix. eijciens triſtitiam hyemis, lætitiam verni temporis introducens magnum pietatis tradidit exemplum, nam cum parentes eorum pennas ſenio coquente laxauerint, nec ad proprios cibos quærendos idonei potuerint inueniri plumis ſuis genitorum membra frigida refouentes eſcis corpora laxa reficiunt, & donec in priſtinum vigorem ales grandeua redierit pia viciſſitudine iuuenes reddunt quod à parentibus paruuli ſuſceperunt, & ideo non immerito longa vita ſeruantur, qui pietatis officia non relinquunt, & ita Ariſtotel. libro 1. ethicorum, eos qui dubitant vtrum oporteat Deos venerari, & parentes obſeruare ſenſu carere, & pœna egere iudicat, nam † parentes ſenio con-
5 fectos

Digitized by Google

ſectos habere magnum, pretioſumque theſaurum, ac ſummi Dei ſimulacrum exiſtar dialogo 4. & 11. de legibus hinc. Dominus noſter Matthæi cap. 15. Phariſæos, vt grauiſſimi ſceleris reos damnauit, quod liberis authores eſsent parentibus victus neceſſaria ſubtrahendi ſimulata ad Deum pietate optimè Sarmiento de redditibus Eccleſiaſ. par. 3 cap. 4. numero 1.

6 Primum namque † ſecundæ Tabulæ præceptum, eſt Honora patrem, & matrem, vt ſis longeuus, & bene ſit tibi in terra, quam Dominus Deus tuus daturus eſt tibi Exod. 10. Leuit. 19. Deutheron. 5. Menoc. de præſumpt. 29. num. 15. libro. 3. Diuus Paulus ad Epheſ. capitul. 6. & Thob. 4. vbi iubet filio tuo honorem habebis matri tuæ omnibus diebus eius, & Prouerb. capitul. 23. Siracides etiam Eccleſ. 2. capitul. & 9. Honora patrem tuum, & gemitus matris tuæ non obliuiſcaris, retribue illis quomodo & illi tibi, memento quoniam niſi per illos natus non fuiſses, & poſtea in opere ſermone, & patientia omni honora patrem tuum, vt ſuperueniat tibi benedictio à Deo, & Eccleſiaſtici capitul. 3. aperrè dicitur eum, qui matrem ſuam honorat eſse ſimilem ei, qui ſibi theſaurum recondit, in quibus præceptis honorandi vocẽ non ſolum intelligitur vulgaris, ac ciuilis honor, quo decedimus de via, caput aperimus, flectimus genua, domeſticè & cum reuerentia loquimur, de beneficiorum etiam honore cum parentes noſtra ope egentes veſtimus, domo, menſa, lecto, colligimus infirmos omni auxilio iuuamus, afflictos pro viribus conſolamur, ſalutem Deo commendamus, & quæcunque dici poſsunt pietatis exhibemus officia Feuardentius ſuper Ruth. capitul. 2. ſect. 18.

Vnde Plinius lib. 7. capitul. 36. & Solin. Polyhiſt. capitul. 7. de homine laudem, & gloriam cuiuſdam filiæ celebrant, quæ matrem damnatam vt in carceribus famæ vitam finiret illam exorto vbere lactis ſui ſubſidio diu ſuſtentauit, & aluit, alteram eximia laude ornat Valerius Maximus lib. 5. capit. 4. quod patris ſimili affectu fortuna eodem modo vitæ ac ſaluti conſuluit, duoſque fratres Hiſpanos exaltat, qui pro parentum alimentis ſpiritum, & vitam erogarunt.

Præcipuè quia pater prædictus iſtius, de quo conſulitur eſt ſenex maximè egens quod in vita humana miſerrimum exiſtimauit Diogenes Authore Laertio lib. 6. Feuardentius dicto capitul 4. ſect. 15.

7 Quicquid ſit ex ſupradictis † contrarium dixi eſse verum, nam licet filius quando pater eſt in maxima egeſtate nequeat intrare Religionem; nec profeſſionem facere abſque peccato, ſi tamen ingrediatur, & profeiſionem fecerit valida eſt, quamuis profitendo peccet, & quamuis poſſit, & teneatur exire ad ſubueniendum eis ſi poteſt, & ita profeſſio talis nequit declarari nulla, vt reſoluit Nauar. conſil. 3. de regularibus num. 1. qui pro eo adducit, quod profeſſio religionis etiam ab excommunicato facta valet, licet peccet profitendo cap. cum illorum de ſententia excommunicationis idem Nauar. in cap. conſideret. §. cautus num 25. de penitentia diſtinct. 4. qui alijs ſimilibus confirmat Emanuel. Rodriquez in ſumma tom. 2. cap. 8. num. 9. in fine & quia licet magnæ quantitatis debitor, & ad ratiocinia reddenda obligatus religionem intrare non debeat cap. 1. vbi gloſ. & Anton. de Butr. de obligatis ad ratiocinia Innoc. in rubric. eiuſdem tituli l. officiales. C. de Epiſcopis, & cler. cap. 1. diſtinct. 51. & per Nauar. comment. 1. de regularibus. num. 8. verſ. 3. & conſil. 4. num. 7. de regularibus Aragon. in 2. 2. quæſt. 88. art. duodecimo ad primum Rodriquez. dicto tom. 2. cap. 3. num. 7. & 8. & cap. magnus cap. præterea 54. diſtinct. l. 23. tit. 6. part. 1. cum adductis per Bernardum Diaz. & additionatorem eius in practica criminali canonica cap. 20. per totum, & num. 5. & in dictis proprijs mori-
8 bus, & tamen ſi ingrediatur, † & profiteatur religionem valet ingreſsus, & profeſſio, vt ex notatis in rubrica, & in dict. cap. vnico de obligat. ad ratiocinia tradit Nauar. dict. conſil. 3. qui ſubiungit rationẽ, quare peccat profitendo, quia ſcilicet erat debitor ſubuentionis paternæ, & ita licet poſſit ad huiuſmodi debito ſatisfaciendum exire iuſtè, vt tali neceſſitati ſubueniat, illa ceſsante debet ad Monaſterium reuerti iuxta communem opinionem.

9 Et ita † licèt religioſus ob neceſſitatem patris, vel matris licitè poſſit exire à monaſterio id tamen intelligitur, quod faciat non ſua propria authoritate ſed licentia Papæ Generalis, aut Prouincialis ſui vt poſt Sanctum Thomam 2. 2. quæſt. 101. artic. 3. tradunt Nauar. in Manuali cap. 14. num. 14. & comment. 3. de regularibus num. 48. pro declaratione cap. nullam 18. quæſt. 2. idem conſ. 71. num. 2. & conſ. 72. num. 1. de regularibus, & conſil. 4. num. 2. de ſtatu Monachorum, nam aliàs inquietari poteſt à fratribus ſui ordinis, & erit in malo ſtatu. & ſic manendo, & celebrando irregularitatem incurreret vt optimè retulit Nauar. conſil. 22. de regularibus. num. 2. & 3.

PRAXIS AVTHORITATIS, SEV POTESTATIS Archiepiſcopi.

SVMMARIVM.

1 *Archiepiſcopus eſt ordinarius iudex omnium Epiſcoporum ſuæ prouinciæ.*

2 *Epiſcopi immediatè ſunt ſubiecti Metropolitano.*

3 *Lege Metropolitana Epiſcopi ſunt ſubiecti Archiepiſcopo, & ſunt ſui.*

4 *Epiſcopus ſuffraganeus eſt de clero Metropolitani.*

5 *Suffraganei dicuntur a ſuffragando.*

6 *Archiepiſcopus poteſt indifferenter cognoſcere de cauſa ciuili, & per eius ſubditum conueniri abſque veniæ petitione.*

7 *Archiepiſcopus eſt iudex ordinarius Vicariorum generalium ſuffraganeorum in eo, in quo delinquunt.*

8 *A ſententijs officialium ſuffraganeorum ad Archiepiſcopum appellatur.*

9 *Conſiſtorium Epiſcopi, & officialis vnum & idem eſt.*

10 *Iudex non poteſt cogere teſtem ad teſtificandum in cauſa coram ipſo vertente niſi ſit ſua iuriſdictioni ſubiectus.*

11 *Citatus, & excommunicatus a non ſuo iudice excommunicatio eſt ipſo iure nulla, & non tenetur comparerẽ.*

Quam poteſtatem habeat Archiepiſcopus in eius ſuffraganeos.

RESOLVTIO. XXII.

1 ARchiepiſcopus † eſt ordinarius iudex omnium Epiſcoporum ſuæ prouinciæ c. quia cognouimus 10. q. 3. c. paſtoralis in principio vbi Abbas num. 2. de off. ord. c. ſollicitudinem de appellat. gloſ. in c. metropolitanum 2. q. 7. & in c. ſicut vnire in verbo attentare de except. prælat. & in authen. clericus verbo Epiſcopalis. C de ſacroſ. Ecc. Abb. in c. excommunicato ſub num. 13. de reſcriptis in ∴ ſuffraganeis num. 1. de elect. in c. non poteſt ſub num. 8. de re iudic. in c. nullus num. 2. de iur. patronatus in c. dilectus num. 7. de appellat. in c. poſtulatio num. 7. de cler. excom. miniſt. & in c. antiqua de priuilegijs. Gemin. in c. venerabilibus in princip. numero 4. de ſentent. excommun. in 6. per illum tex. & in cap. cleros 21. diſt. vbi etiam dicit quod

2 cit quod † Epiſcopi immediatè ſunt ſubiecti metro-
politano Zamb. in clem. abuſionibus ſub num. 8. de
pœnit. & remiſ. Gemin. & Franc. in c. vt litigantes
de off. ord. in 6. Roma. conſ. 121. num. 3. Fel. in cap.
cum inferior de maior. & obed Bott. de Syno. par. 4.
3 art. 2. num. 28. & 29. eſt enim † Epiſcopus ſuus, & ei-
dem Metropolitana lege ſubiectus d. c. paſtoralis in
principio, facit tex. in c. dilectus filius el ſecondo de
4 ſim. ibi *Epiſcopis tuis* & c. primo 34. diſt. & † eſt de
clero Metropolitani c. miratus & ibi gloſ. 93. diſt.
Bott. de Synd. par. 3. art. 2. ſub num. 27. qui eſt eorum
ſuperior clem. 1. & ibi gloſ. in ver. ſuperiores de exceſ.
prælat gloſ. in c. quia periculoſum de ſent. excom. in
6. & in cap. cum Apoſtolus in verbo rationabilis de
5 cenſ & dicuntur † ſuffraganci à ſuffragando, quia ſuf-
fragantur ſibi in officio Epiſcopali Abb. in d. cap. ſuf-
fraganeis, & in c. quod ſedem de elect. ex quibus in-
fertur quod ſi Epiſcopus manus iniecit in clericum. &
eſt ſenex, vel debilis vel impeditus poterit abſolui per
Metropolitanum, qui eſt eius ordinarius, vel ſede
Metropolitana vacante per capitulum ipſius Specu-
lat. in tit. de diuerſis ſent. ſor. ver. quid ſi ipſe Epiſco-
pus. Bettach. in tract. de Epiſc. in præludijs num. 13. &
6 qualiter † Archiepiſcopus poteſt indifferenter cogno-
ſcere de cauſa ciuili, & poteſt conueniri etiam per
eius ſubditum abſque petitione veniæ Abbas in c. le-
gebatur ſub n. 3. de maior. & obed. Alber. Olina ſuper
tit. 11. Cur. Archiep. Neap. & quicquid in criminib.
vide Abb. in d c. paſtoralis in princip. & in c. 2. de ap-
pell & quid ſi de crimine agatur ciuiliter Abb. in d. c.
non poteſt num. 8. & in cauſa ciuili non ſolum proce-
dit ſi conueniretur actione ſpirituali, ſed etiam ſi rea-
li, vel ratione rei ſitæ in eius diœceſi, vel prouincia
Abb. in c. ſanè num. 5. de for. comp. cuius dictis adde
Gem. & Franc. in d. c. vt litigantes, & Conrad. in tem-
plo omni. iudi. lib. 2. cap. 4. num. 17. 18. & 19. Sbrozz.
in tract. de officio vicarij lib. 2. q. 58. in cauſis verò cri-
minalibus vide decretum Concil. Trid. ſeſs. 24. c. ge-
nerali num. 5. & ſeſs. 13 c. 6. & 7.

Non deſunt tamen aliqui doctores dicentes quod
Archiepiſcopus in ipſis ſuffraganeis nullam haber
poteſtatem, niſi quatenus expreſſum in iure reperitur
gloſ. in clem. ſi vna in verbo menſæ ſuæ de reb. Eccle-
ſiæ non alienand. Decius in ca. ſollicitudinem nu. 11.
de appell. poſt Hoſt. & Ioan in c. magnæ de vot. idem
dicit Ioan. Andreas in c. nullus de iur. pat. refert Fel.
in d. c. paſtoralis in principio, & in c. cum ex officij
num. 7. de præſcriptione, qui dicit eſſe doctrinam ſo-
litariam, & quod in hac materia Epiſcoporum me-
tropolitanis eſt prohibitum quicquid expreſſe non
reperitur conceſſum, colligitur euidenter in eo quod
legitur & notatur in c. inter corporalia. §. ſed neque
verſ. & quod non eſt de transl. Epiſc. ſecundum Hoſt.
in dicto c. magnæ facit etiam tex. in c. dilectus de
temp. ord, c. duo ſimul de off. ord. & gl. fin. in cap. 1.
de ſup. neglig. prælat. in 6. vbi dicit Hoſt. per d. cap. 2.
de tranſ. Epiſcop. quod Archiepiſcopo reſponderi
poteſt, quia ſufficit quod caſus iſte non inueniatur ex-
preſsè conceſſus.

7 Amplio quod nedum † Archiepiſcopus eſt iudex
ſuffraganeorum d. c. paſtoralis in principio; ſed etiam
Vicariorum generalium ipſorum c. 1. de off. Vic. in 6.
& hoc in ijs in quib. Vicarij delinquunt d. c. 1. poteſt
ergo Archiepiſcopus eos punire. Zabarella in clem.
abuſionibus ſub num. 8. de pœn. & remiſ. idem dicit
in clem. Archiepiſcopo verſ. ſimili num. 2. de priuileg.
quod Archiepiſcopus habet iuriſdictionem in Epi-
ſcopos ſuffraganeos & eorum officiales principales
per d. c. paſtoralis. in princip. & c Romana de off. ord.
in 6. & quod qui habet querelam contra Epiſcopum,
vel eius officialem poteſt adire Archiepiſcopum per
ſimplicem querelam c. venerabilibus §. ſed ſi excom-
municatus de ſent. excomm. in 6. ſecundum Cardina-
lem in d. clem. Archiepiſcopo. Gemi. in d. c. venera-
bilibus num. 4. vbi etiam dicit, quod quilibet ſubditus
ſuffraganeorum poteſt adire Archiepiſcopum per
viam querelæ contra ſuffraganeum, vel eius officia-
lem, nec obſtat tex. in c. 1. §. nec etiam & §. fin. de for.
compet. in 6. quia intelligitur quando exr. officium vt
per Ioannem And. in d. §. fin. & ideo ſi in exercendo
iuriſdictionem Epiſcopalem delinquant officiales in
aliquo in talibus immediatè ſubſunt Archiepiſcopis,
8 vnde † à ſententijs eorundem ad Archiepiſcopum ap-
pellatur c. Romana de appellat. in 6. & poſſunt Ar-
chiepiſcopi animaduertere in eoſdem v. g. ſi non ſer-
uant priuilegia ſedis Apoſtolicæ ſententiam profe-
runt per gratiam, vel per ſordes contra cap. 1. de ſent.
excom. in 6. vel vniuerſitatem ſiue collegium, vel ge-
neraliter ſine cauſæ rationabilis & veræ expreſſione
c. Romana. §. penult. & fin. eod. tit. & multa alia
exempla poteris colligere per te ipſum, in alijs autem
quæ facit, vel poſſidet officialis Epiſcopi tanquam
priuatus non habet ſe intromittere Archiepiſcopus
pluſquam de alijs ſubditis ſuffraganei ſui d. c. Roma-
na. §. nec etiam, & §. final. de for. comp. in 6. & Ar-
chiepiſcopus poteſt contra eundem procedere quan-
do de facto, & contra iura ſuum exercet officium ita
dicit Hoſt. in d. c. 1. de off. Vic. in 6. verb. officialem,
& ver. non arctatur id etiam dicit in dicto c. 1. de for.
9 comp. in 6. ver. officiales inquiens quod cum † Conſi-
ſtorium Epiſcopi, & officialis vnum, & idem ſit d. c.
Romana de appellat. in 6. videbatur quod vterque
ead. perſona cenſeretur, & ideo poſſit Archiepiſco-
pus diſtringere officialem ſicut & Epiſcopum, prout
in d. c. paſtoralis in principio, ſed non ita eſt niſi in ijs,
in quibus officialis delinqueret circa dictum conſiſto-
rium, ſiue officium dicti conſiſtorij vt patet in d. c. 1. §.
fin. de for. compet. in 6. vbi idem tenet Ioan. And.
Gemi. & Franc. in ijs ergo quæ ſunt extra officialatum
non ſe intromittit Archiepiſcopus pluſquam de alijs
ſubditis ſuffraganeorum. Sbrozz. in tractat. de off. Vic.
lib. 2. q. 59. & lib. 3. q. 87. in quos regulariter nullam
habet poteſtatem, niſi in caſibus expreſſis in iure c.
Romana & cap. venerabilibus de ſent. excommuni-
cationis in 6. d. c paſtoralis vbi præter alios Bellam.
n 1 & 10. & Fel. num. 5. & eſt tex. in d. c. 1. de ſupp.
negl. prælat. in 6. c. 1. de for. comp. ca. ſicut vnire de
exceſs. prælat. Abb. in c. ſi quis contra dictum ſub nu.
40. de for. comp. & in c. ex parte num. 5. de conceſs.
præb. Zab. in d. clem. Archiepiſcopo & ibi etiam
Imm. num. 12. Fel in c. cum ex officij num. 7. de præ-
ſcript. Decius in c ſollicitudinem num. 10. de appell.
in tãtum quod Archiepiſcopus excommunicans ſub-
ditum Epiſcopi, vel abſoluens in caſu non ſuo extra
caſus exceptos non tenet excomm. vel abſolutio In-
noc. in d. c. paſtoralis de off. ord. & ibidem Bellame.
num. 1. & Abb. ſupra num. 10. qui dicit quod com-
muniter tenetur & vide eundem in c. quanto de off.
ord. poſt gloſ. in c. per ſingulas el ſecondo q. 3. & gloſ.
in ſumma 16. q. 6. in verbo metropolitanum, vnde
Archiepiſcopus ſubditos ſui ſuffraganei non poteſt
compellere cauſas delegatas ab eo ſuſcipere, ſuas ſen-
tentias exequi, vel teſtimonium in cauſis ad eum de-
uolutis proferre, niſi conſuetudo aliud diſponat c. 1.
§. neque de for. comp. in 6. vt Gemi. num. 3. notat,
10 † quod iudex non poteſt compellere teſtem ad teſti-
ficandum in cauſa coram eo vertente, niſi ſit ſuæ iuriſ-
dictioni ſubiectus. Item Archiepiſcopus nec contra
officiales, vel prælatos ſuffraganeorum conſuetudine
aliud non diſponente, nec contra ſubditos eorum ſu-
per ſalarijs aduocatorum & procuratorum cauſarum
fori Archiepiſcopi iudex competens eſt d. c. 1. § nec
etiam. Item Archiepiſcopus non compellit inuitos
contrahentes aliarum diœceſum in ſua propria co-

cam

ram ſe reſpondere niſi ibi inueniantur, ſed ſi citati nolunt comparere, vel malitioſè ſe occulrant ne citentur in bonis ipſorum in ſua diœceſi poteſt miſſionem facere, vel in alia decernere per ordinarios ſaciendam d. c. 1. §. contrahentes vbi notant doctores & Gemi. quod ratione contractus non poteſt quis conueniri in loco contractus niſi reperiatur ibi & ſic patet quod in contractibus non fit remiſſio ad locum contractus, ſicut fit in delictis, quod ſi diœceſanus non vult illam facere non poteſt compelli à iudice contractus, niſi alias ſit ſuus ſecundum Mona. Arch. & Gemi. in d. §. contrahentes, & nota quod iudex non poterit excommunicare exiſtentem ext. territorium ratione contractus initi in territorio, ſi ibi non inueniatur, quod limita niſi iudex prius præueniſset illum per citationem antequam exiret eius territorium quia tunc teneret excommunicatio contra exiſtentem ext. territorium ratione contumacię commiſſę in territorio, tenet Inn. & Ioan. And. in c. prætere a de dilat. & Franc. in d. §. contrahentes & nota quod diſpoſit. in d. §. cõtrahentes habent locum in quolibet alio Iudice contractus licet non ſit Archiepiſcopus Ioan. And. & Gemi. ibi ſub n. 15. & probantur omnia ibi diſpoſita in l hæres abſens & l. omnem & l. interdum §. fin. de Iud. cum ſimilib. allegatis per Hoſt. ibidem in verbo ſuper contractibus. Item non poteſt Archiepiſcopus ſuos clericos mittere in diœceſim ſuffraganeorum, vt coram ipſis fiant contractus, vel iam facti approbentur nec, ſi facti, & approbati ſunt coram illis poſsunt ſuffraganeorum ſubditos cogere coram ſe litigare ſuper illis, nec excommunicare ſuffraganeorum officiales, vel ſubditos ſi nolunt litigare coram ipſo d. c. 1. § fin. de for. compet in 6. vbi Ioan. Andr ampliat etiam ſi contractus fierent coram ipſo Archiepiſcopo ext. ſuam diœceſim non ſortirentur contrahentes ipſius forum: infertur etiam ex regula prædicta quod ſi Archiepiſcopus citat ſubditum ſuffraganei & in citatione exprimit caſum per quem concluditur ſua iuriſdictio tenetur citatus comparere ſecundum Hoſt. Mona. Ioan. And. & Gemi. in d. §. fin. num. 3. etiam notat quod citatus à non ſuo Iudice, licet nõ compareat, tamen excommunicari non poteſt & ratio eſt quia iſte non poteſt dici contumax & Franc. in d. §. fin. vnum caſum colligit, in
11 quo † excommun. eſt ipſo Iure nulla quando ſcilicet quis citatur à non ſuo Iudice quia tunc non tenetur comparere, nec poteſt excommunicari ſi non comparet iſte quod aliquo caſu poſset eſse ſuus Iudex; caſus, in quibus excommunicatio eſt nulla ponit gl. in c. pręſenti de ſent excom. Item Archiepiſcopus non poteſt conſentire vnioni Eccleſiarum, quæ ſunt in diœceſi ſui ſuffraganei c. ſicut vnire de exceſs. prælat. alios caſus negatiuos poterit quis colligere per ſe ipſum.

S V M M A R I V M.

1 *Diſpoſitio Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 20. de ref. quando liceat appellare a ſententia ſuffraganeorum ad Metropolitanum.*

2 *Metropolitanus poteſt abſoluere appellantes ante litis ingreſſum, ſed vide contrarium num. 3.*

Quando licet appellare à ſententia ſuffraganei ad Metropolitanum.

RESOLVTIO XXIII.

SAcrum Concil. Trid. ſeſs. 24. cap. 20. de reformat.
1 dicit † ſolum in tribus caſibus poſse appellari à ſuffraganeis ad Metropolitanum.

Primo à diffinitiua quæ imponit vltimam manum liti.

Secundo ab interlocutoria habẽte vim diffinitiuæ.

Tertio à grauamine irreparabili, quod per diffinitiuam non poteſt reparari, quæ nam ſit differentia inter ſententiam diffinitiuam, & interlocutoriam habentem vim diffinitiuæ, vel interlocutoriam ſimpliciter, vide pro practica Maran. 6. par. tit. de ſentent. à num. 1. vſque ad 46. vide Bald. in l. 1. in princip. C. ſent. reſciſ. non poſse Boer. deciſ. 79. num. 8. Conc. Latera. ſub Leone Decimo ſeſs. 10. Sacr. Conc. Trid. ſeſs. 13. cap. 1. de reformat. Similiter Sacr. Congreg. declar. 283. cenſuit in hæc verba.

Facultas conceſsa appellandi à ſententia alicuius Archipresbyteri, qui ſit nullius diœceſis ad Epiſcopum intelligenda eſt, vt nulla in cauſa interpoſitas appellationes à ſententijs Archipresbiteri ad ſe pręDictus Epiſcopus aduocet, niſi vel à diffinitiua ſententia dicti Archipresbyteri, vel ab ea, quæ ſententię diffinitiuæ vim habeat, & cuius grauamen per appellationem à diffinitiua non poſſit reparari.

Hinc in cap. venerabilis. §. Porro de ſentent. excom-
2 municat. habetur † Metropolitanum habere ante litis ingreſsum abſoluere appellantem, quæ abſolutio appellari ſolet habilitatio, ad hoc vt poſſit appellans agere in iudicio etiam parte aduerſa reluctante cap.
3 qua fronte de appellation tamen † quia hoc videbatur periculoſum nam appellans videns ſe ſic abſolutum vel ad cautelam vel habilitatum ad actus iudiciales indifferenter id ſeruabatur cum omnibus, & nulli faciebat cenſuras illatas contra ipſum ab ipſis ſuffraganeis in contemptum ſuffraganeorum, ac cenſurarum adinuenta eſt alia praxis, & ſic iudex ad quem recepta appellatione inhibet iudici à quo, vt per dies aliquot non procedat ad vlteriora, & vt tranſmittat acta, quibus tranſmiſſis, & viſis in Curia Metropolitana iudicari poteſt iuxta dict. cap. venerabilibus, & ſane, ſi inuenerit bene appellatum, & male iudicatum, vel ipſemet abſoluet appellantem, vel ſuffraganeo poteſt appellantem remittere, & ſi non vult deferre poteſt eum abſoluere, vide Anchar. in cap. ſolet num. 3. de ſenten. excom. in 6. & Abb. in cap. per tuas num. 2. de ſent. excommunicat. & hoc practicatur, quando appellatur poſt excommunicationem, ſi verò antequam incurſa ſit excommunicatio ſuperior inhibet, vt ſupra, & viſo de iniuſtitia actoris precipiat, vt ad vlteriora ſuffraganeus non procedat, & hæc praxis eſt fundata in doctrina Abb in c per tuas num. 13. de ſenten. excomm. quam videas, & ſic vidi practicari in tribus Archiepiſcopatious, vide tamen Couar. in cap. Alma mater 1. par. §. vlt. à num. 7. vſq; ad finem & gloſ. in cap. 1. in ver. prætermiſsa de foro compet. lib. 6. & glo. in cap. vt de tribus in verſ. alioquin de appellat.

S V M M A R I V M.

1 *Archiepiſcopus tenetur reparare Eccleſiam.*

2 *Qui ſolitus eſt reparare is ad reparationem tenetur.*

3 *Eccleſia, in qua eſt deputata quarta pars redditunm de illis facienda eſt reparatio.*

4 *Prælatus non tenetur ad reparationem Eccleſiæ quando destructa ſit ab hoſtibus.*

5 *Prælatus tenetur ad reparationem Eccleſiæ deductis his quibus pro neceſſitate vti poſſit.*

6 *An his omnibus deficientibus teneantur ſubditi, & parochiani ad reparationem Eccleſiæ & eod. caſ. ad quæ amplius teneantur vide num 7.*

An Archiepiſcopus teneatur ad reparationem Eccleſiæ.

RESOLVTIO XXIV.

1 ECcleſiam † Cathedralem egentem reparatione tenetur Archiepiſc. reparare Gall. q. ſiue

Arreſto 293.poſt Aufret. in deciſ. Capp. Tboloſ.500.
Choppin. de Sacra Forenſ. polit.lib. 3. cap. 3. art. 11.
quos ſequitur Mainardus in deciſ. Tholoſ. 42. lib. 1.
Eodem etiam modo Parochialem Eccleſiam illius
rector reparare tenetur, vt voluit Cappella Tholoſ.in
deciſ.499. Vallaſcus in deciſ. 179. num. 7. & decreuit
Concil. Trident. Seſſion. 21. cap. 7. incip. cum illud
vidè Papon Arreſtor. Curiæ lib. 1. tit. 1. Arreſto 12.
Et omnes tenentur, qui ab Eccleſia recipiunt fructus
decimales Mainard. in deciſ. Tholoſ. 31. lib. 1.

Supradictæ tamen concluſionis deciſio recipit non-
nullas declarationes, quas inſeram.

Prima illa eſt inſpicieodam fore conſuetudinem vt
2 is † ad reparationem teneatur, qui de conſuetudine re-
parare ſolitus ſit vt arg. c. ad Apoſtolicæ extra de Si-
mon. voluit Abb. in c. 1. num. 3. de Eccleſ. ędific. &
voluit Aufrer. in d. deciſ. Capp. Thol 499.

3 Secunda eſt ſimilis præſenti, quod † in Eccleſia in
qua eſt quarta redditnum, vel relictotum deputata
pro illius fabrica, & reparatione eroganda eſt, & tunc
nec Archiep. ſuam, nec Rector Parrochialem repara-
re tenebuntur, prout Gelaſius, Simplicius, & Grego.
Summi Pontifices ſtatuerunt in c. quatuor. c. de red-
ditibus c. cognouimus 12. q. 2. Hoſtienſ. in ſumma ti-
tu. de eccleſ. ędific. §. 1. in fin. Panor. io c. 1. Aufrer. io
dicta deciſ. 499. Ripa lib. 3. Reſponſor. cap. 22. n. 3. poſt
alios Vallaſ. conſultat. Siue deciſ. 159. n. 5. cum his, quę
allegat Fuſcus de viſitat. lib. 1. cap. 10. num. 15. 16.

4 Tertia declaratio † non teneri Archiepiſcopum, &
prælatum ad eccleſiæ reparationem, ſi ab hoſtibus ſit
deſtructa Gallus. Arreſtor. Curiæ 69.

5 Quarta declaratio eſt vt tunc † Archiepiſc. & Re-
ctor teneantur ad Eccleſiæ reparationem deductis ta-
men iis, quibus pro neceſſitate vti poſſint, & ſic de ſu-
perfluis tantum teneantur, vt dicit Cappela Tholoſ.
in d. deciſ. 499. Aufrer. in locis allegatis Vallaſcus in
dicta conſultatione, ſiue deciſ. 159. num. 12. 13. 16. Eo
enim caſu ex fructuum modicitate, & inſufficientia
non tenentur arg. c. decernimus 10. q. 1. c. de his de
eccleſ. ędific. & voluit Concilium Trident. ſeſs. 21.
cap. 5. incipit cum illud ibi (qui ſi non fuerint ſuffi-
cientes) quod aduertit Coſta de Remed. ſubſidiar. Re-
medio 106. Illatione 2. num. 1. 2. 3.

6 Quinta declaratio ſit, vt iis omnib. deficientibus
teneantur ſubditi, & Parrochiani, cum ibidem reci-
piant Sacramenta arg. c. Epiſcop. de off. ordin. in 6. Pa-
norm. in d. cap. 1. num. 34. & in c. de his num. 3. & 4. eo-
dem tit. Aufrer. in d. deciſ. Cappellæ Thol. 499. Val-
laſcus in d. conſultat. ſiue deciſ. 179. num. 16. cum plu-
ribus ſeq. Vbi dicit vidiſſe pluries id ordinari per Re-
ges in Luſitania, vt laici parrocchiani contribuant
conſtito tamen Regi de modicitate redditum eccle-
ſiæ, quod & probauit etiam Sacr. Tridentinum Con-
cilium in d. ſeſs 21. cap. 7. ſupra allegato Fuſcus de vi-
ſitat lib. 1. cap. 10. ſub num. 16. nouiſſimè Mainardus
in deciſ. Tholoſ. 32.

7 Eoque caſu parochiani tenentur ad opera cum ope-
ribus manualibus, & cum viribus, & tenentur dare
calcem, & cęmenta vſq; ad finem operis perfecti, &
Eccleſiæ ædificatæ Mainardus in deciſio. Toloſan. 32.

SVMMARIVM.

1 *Bona quæſita ab Archiepiſcopo poſt promotionem præſu-
muntur quæſita ex redditibus Eccleſiæ.*
2 *Bona Archiepiſcopi præſumpta ex redditibus Eccleſiæ,
nec ab inteſtato, nec in teſtamento poſſunt alicui re-
linqui.*
3 *Conſuetudo non poteſt facere, vt prælato ſuccedant hære-
des aut de bonis diſponat.*
4 *Bona habentia ſignum Eccleſiæ præſumuntur Eccleſiæ.*
5 *Prælato conceditur diſpoſitio bonorum intuitu Eccleſiæ
cum licentia Pontificis.*
6 *Si conſtat prælatum habuiſſe bona propria, vel officium,
ex quo tunc bona non præſumuntur Eccleſiæ.*
7 *Si Eccleſia pauper fuerit, tunc bona Prælati non præſu-
muntur Eccleſiæ.*

An bona quæſita ab Archiepiſcopo præſumantur quæ-
ſita ex redditibus Eccleſiæ.

RESOLVTIO XXV.

1 FVit propoſita quæſtio an † bona quæſita ab Ar-
chiepiſcopo præſumantur ex redditibus Eccle-
ſiæ, pro cuius reſolutione, præter nonnulla ad-
ducta mihi viſum fuit reſpondere, ac per textus
& Doctores definire quod ſic, vt eo modo ex redditi-
bus Eccleſiæ præſumantur quæſita, vt ideo ſucceſſori
in dignitate debeantur, quando poſt promotionem
quæſita ſunt, vt eſt tex. in c. 1. vbi gloſ. de pecul. cler.
c. manifeſta 12. q. 1. c. Sacerdotes c. quicumq; 12. q. 4.
c. nonnulli c. fixum 12. q. 5. vt poſt Ioan. Andr. & Pa-
norm. ſcribit Gamma in deciſ. Luſitan. 313. num. 1.
etiam ſi dixiſſet ex bonis propriis, & patrimonialib.
quæſiuiſſe vt dicit idem Gam. num. 2. & 3.

2 Ampliatur primò vt † nec ab inteſtato nec ex teſta-
mento ſuis, vel aliis relinquere poſſit idem Gamma.
num. 5.

3 Amplia ſecundo, vt † nec conſuetudine introduci
poſſit, quod prælatus de illis diſponat, vel quod ei ſuc-
cedant hæredes quoad bona immobilia, ſecus ſi bo-
na eſſent mobilia, & modici valoris Panormit. & Bar-
bat. in cap. cum in officiis de teſtamen. de Curtis in
cap. fin. de cõſuetud. quos ſequitur idem Gamma. n. 6.

4 Amplia etiam & tertio † ſi bona haberent aliquod
ſignum Eccleſiæ, quia tunc Eccleſiæ præſumuntur,
& ſucceſſori debentur, vt concludit Paleott. in deciſ.
Rom. nouiſs. 582. Marſ. de Eccleſ. reddit origine cap.
23. num 63.

5 Limita nunc primò † ſi fieret diſpoſitio bonorum
intuitu Eccleſiæ quæſitorum cum diſpoſitione Sum-
mi Pontificis quod ex cauſa concedere ſolet D. Tho.
2. 2. q. 110. art. 2. in fin. Panorm. in c. cum eſſes num. 29.
de teſtament. Felin. in cap. conſtitutus de reſcript. ar-
tic. 20. Gam. num. 6. deciſio. 313.

6 Limita ſecundo ſi conſtet prælatum habuiſſe bona
propria vel officium, ex quo tunc præſumitur non ac-
quiſiuiſſe de bonis Eccleſiæ Boer. in deciſ. Burdegal.
20. nu. 4. Panorm. in c. cum teſtes de teſtibus Paleott.
in d. deciſ. nouiſ. vbi dicit idem procedere, vt non
præſumatur quæſita ex redditib. Eccleſiæ, ſi illa eſt
pauper.

SVMMARIVM.

1 *In ædificanda Eccleſia requiritur prælati ſuperioris li-
centia, & quid ſi ſit parrochia. num. 2.*
3 *In reparatione Eccleſiæ non requiritur Epiſcopi, vel prę-
lati licentia.*
4 *Ad meliorandum poteſt mutari locus cum licentia Epi-
ſcopi, quæ licentia non requiritur ſi Eccleſia ſit penitus
diruta.*
5 *Quando præſumatur Eccleſia erecta authoritate Supe-
rioris.*
6 *Eccleſiæ erectio facta per aliquem non probatur per ca-
pturam poſſeſſionis.*
7 *Lapſu temporis præſumitur erecta parrochialis cum au-
thoritate ſuperioris.*
8 *Quantum temporis requiratur ad hoc vt monaſterium di-
catur erectum cum authoritate.*
9 *Quomodo procedat principalis concluſio.*

Archi-

Digitized by Google

Archiepiſcopi authoritas quando requiratur in ædificanda Eccleſia.

RESOLVTIO XXVI.

1 IN ædificanda Eccleſia † requiritur prælati ſupe-
rioris conſenſus argum. c. 1. cum ſimilib. extra
de religioſ. domib. & §. ſancimus auth. vt nullus
fabric. orat. voluit Guid. Pap. in deciſ. Gratiano-
pol. 360. in princip. Cantuccius in deciſ. nouiſſim.
Roman. 52. num. 4. vol. 2. Lancellot. Inſtit. canonic.
lib. 2. titul. de conſtruend. conſecrand. & reparandis
Eccleſ. per totum Reuſnerus in deciſ. 1. num. 32. lib.
4. Cathedralis autem requirit Papæ conſenſum non
Epiſcopi Faber. in §. religioſum Inſtitut. de rerum di-
uiſ. Marcus in deciſ. Delph. 1009. nu. 4. vol 1.

2 Sed † ſi parochia eſſet Eccleſia, & vellet alia ædi-
ficari, & ſi accederet Archiepiſcopi, aut Prælati con-
ſenſus id fieri nequit abſque parochi etiam conſenſu
ne iuribus ſuæ parochialis Eccleſiæ præiudicium fiat,
& argumen. c. dilectus de Cappel. monach. & alio-
rum iurium voluit Guido Papæ in deciſ. Gratianop.
360. Creſcent. in deciſ. 1. num. 2. de oper. nou. nun-
ciat. dicens præſtari cautionem de demoliendo, &
quod interim non conſecretur pendente lite Adde
Franciſ. Marcum in deciſ. 1014. num. 3. vol. 1.

3 In † reparatione verò Eccleſiæ Archiepiſcopi, vel
prælati conſenſus non requiritur Gloſ. in c. de Mona-
chis 18. quæſt. 2. vbi allegat tex. in c. ſi quis vult. 16.
quæſt. 7. quem ſequitur Reuſner. in deciſ. 1. ſub nu.
32. lib. 4. tamen textus in d. cap. ſi quis vult nihil di-
4 cit de reparatione, ſed quod † ad meliorandum po-
teſt mutari locus Eccleſiæ cum conſenſu tamen Ar-
chiepiſcopi. Sed ſi eſſet in totum diruta Archiepiſco-
pi conſenſus non exigitur Felin. in. c. cum acceſſiſſent
verſ. hæc, & ſi de conſtit.

5 Erecta etiam † præſumitur Eccleſia Archiepiſco-
pi, & ſuperioris authoritate quando habet dotem, vt
ex Calder. in conſ. 4. & Ægid. in cap. ſuper hoc nu.
21. de re iudic. cenſuit de Graſſis in deciſ. Rotæ Ro-
man. Nouiſs. 508. num. 4. vol. 1.

6 Eccleſiæ † erectionem factam fuiſſe per aliquem
non probatur aſſertione inſtrumenti de captura poſ-
ſeſſionis, in quo id aſſeratur, vt concludit, nihil tamen
allegans, Tolomæus in deciſ. Rotæ Nouiſſimę 1091.
volum 3.

7 Parochialis † Eccleſia ſuperioris authoritate, &
conſenſu ex lapſu temporis erecta præſumitur, quan-
do in alia diuina officia publicè celebrata fuere, vt
voluit Afflict. in deciſ. Neapol. 368. num. 5. Cantuc-
cius in deciſ. Rotæ Nouiſsima 52. num. 41. vol. 3. latè
Gabriel. commun. opin. lib. 1. titul. de præſumpt. con-
8 cluſ. 1. num. 8. vbi dicit, † pro monaſterio monialium
præſumi lapſu temporis triginta annorum ſuperio-
ris authoritatem interceſſiſſe Alexand. in conſil. 79.
col. 3. verſic. Sed premiſſis vol. 1. & in conſ. 45. in fin.
vol. 3. vbi loquitur de lapſu decem, vel viginti an-
norum Tiraquel. de legib. connubial. in verb. contra-
cter gloſ. 7. num 39. cum pluribus ſequentibus Dec.
in conſ. 222. num. 9. verſ. 4. Lancellot. Gallia. in conſ.
124. num. 6. vol 1.

9 Supradictam † proximam deciſionem, & conclu-
ſionem aliqui procedere dixerunt quando requiri-
tur conſenſus, ſecus autem velint, ſi exigeretur licen-
tia, in qua non ſufficit curſus aliquis Afflict. in c. 1.
num. 46. de prohibit. feud. alien. per Lothar. volue-
runt Domini de Rota in deciſ. Roman. Nouiſs. 188.
num. 9. 10. vol. 1. quam nouiſſimè refert Coſta de facti
ſcient. & ignoran. in verbo communia vtriuſque iudi-
cij Regul. 18. num. 9.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio extraiudicialis dicitur prouocatio ad cauſam.*
2 *Appellatio extraiudicialis non poteſt fieri ad Archie-
piſcopum.*
3 *Excommunicatus non appellat extraiudicialiter.*
4 *Itineris arreptio ad Papam habetur pro appellatione.*
5 *Priuilegium c. vnic. tit. de peregr. quod ſit.*
6 *Carceratus fugiens è carcere, & confugiens ad ſuperio-
rem non dicitur aufugere, ſed quomodo hoc procedat
vide vt num. 7.*

De Appellatione extraiudiciali quod non poſſit fieri ad Archiepiſcopum, & quid in arreptione itineris.

RESOLVTIO XXVII.

DE appellatione extraiudiciali, & de arreptio-
ne itineris ad Papam habeo aliquid dicere.
1 Primo igitur ſcias quod † iſta appellatio ex-
traiudicialis potius querimonia, & prouo-
catio ad cauſam dicitur, quam vera appellatio, & pro-
pterea neceſſe eſt quod interponatur ad Iudicem, qui
poſſit adiri per viam querelæ, & ſucceſſiuè non po-
teſt interponi ad Archiepiſcopum, qui modo po-
teſt adiri per viam querelæ reſpectu ſubditorum ſuf-
fraganei l. paſtoralis de off. ord. Abb. in c. dilecti filij
3 de appellat. loquitur etiam, † quod excommunicatus
non poteſt appellare extraiudicialiter, quia eſſet ex-
ponere querimoniam, & agere, quod illi eſt prohi-
bitum c. cum inter de except. vbi Abb. quamuis in
hoc dubio Innocent. fuerit varius, nam in dicto c. cũ
inter tenuit non poſſe appellare, & contrarium in c.
dilecti de maiorit. & obed. tamen ſequendus eſt Ioa.
And. quem etiam ſequitur Abb. in d. c. cum inter, &
in c. bonæ memoriæ, qui ita concordat, quod aut ap-
pellatio eſt merè extraiudicialis, & non poteſt excõ-
municatus appellare, aut non eſt merè extraiudicialis;
poteſt poni exemplum in eo, qui appellat ab exequu-
tore volente alicui prouidere de beneficio, qui po-
teſt vexare, & grauare, & tunc poterit appellare, ſed
quid in arreptione itineris, an habeatur, pro appel-
latione, ſi iter arripiatur ad Archiepiſcopum. Scien-
4 dum quod † arreptio itineris ad Papam habetur pro
appellatione, ſi ſeruentur ea, quæ ſeruari debent in
appellatione d. c. dilecti filij de appellat. & ideo ſicut
appellans in Iudicio tenetur in ſcriptis appellare, &
exprimere aliquando cauſam, & petere Apoſtolos,
ita qui arripit iter debet hæc omnia ſeruare, & Iudi-
ci in ſcriptis ſignificare, & proteſtari, quod propter
grauamen iter arripit, & hæc arreptio itineris deuo-
luit cauſam ad Archiepiſcopum, licèt non appellatio
extraiudicialis, quando tamen iter arripitur à Iudice
procedente Iudicialiter, vt ſingulariter, & indiſtinctè
tenet Abbas in dicto c. dilecti filij, quæ itineris ar-
reptio defendit etiam nuncios miſſos ab appellanti-
bus Innocent. in. c. vt debitus de appellationib. Abb.
in d. c. dilecti vnde excommunicatio eſſet nulla.

Sed pone quod in arreptione itineris non fuerint ſeruata ſupradicta, prout in appellatione Iudiciali, an poſſit iter arripiens aliquo modo defendi, dicendum quod poterit defendi, ſi arripiat iter ad Papam ex priuilegio tituli de peregrinantibus c. vnico vbi euntes ad Papam ſunt ſub eius protectione, & non debent ab aliquo moleſtari.

Sed an euntes ſine cauſa, & voluntariè gaudeant tali priuilegio variæ ſunt opiniones Innocent. in d. cap. vt debitus de appellat. tenet requiri, quod accedat ex aliqua neceſſaria cauſa, vel probabili, non ex qualibet voluntaria, & tali caſu nihil poſſit iuuari per Iudicem, quæ opinio non diſplicet Abbati in d. c. vnico,

dicitur autem cauſa neceſsaria, vt releuetur ab aliqua oppreſſione, vel ſimili.

Sed Hoſtien. tenet quod d.c. vnic. procedit in quolibet accedente ex quacunque cauſa, vt non poſſit procedi contra peregrinantem, niſi fuerit à Iudice facta præuentio, & hanc opinionem etiam laudat Abbas cum moderatione tamen, vt reuocetur id, quod eſt grauis præiudicij, & innouatum fuerit poſt iter arreptum, rationabilior tamen videtur opinio Innocentij vt requiratur aliqua cauſa ſaltem probabilis, ne
6 cludantur Iudicia ordinariorum, facit † quod fugiens è carcere, & confugiens ad ſuperiorem non dicitur aufugere l. qui ſit fugitiuus ff. de ædilitio edicto, quia itineris arreptio ad ſuperiorem habet vim appellationis, vt in l. ſed & ſi per prætorem §. fin. & ibi Bal.
7 ff. ex quib. cauſis maiores, tamen † id procedit quando aufugit ex iuſta cauſa nempe ob timorem imminentis periculi in eius perſonam propter Iudicis, vel cuſtodis ſæuitiam vel etiam nequitiam, ſecus ſi ſine cauſa, vel cum cauſa, ſed iniuſta, & non colorata, ita Boſs. de carcer. fideiuſs. committ. & alij allegati per Farinacium lib. 1. q 30. de carcer. & carcer. num. 174.

SVMMARIVM.

1 *Archiepiſcopus tenetur facere exemptam domum clericorum ab hoſpitio militum*
2 *Adiunctis ratione multa conceduntur.*
3 *Priuilegia quæ habent milites habent etiam & clerici.*

An Archiepiſcopus teneatur facere exemptam Domum clericorum ab hoſpitio militum vulgò alloggiamento.

RESOLVTIO XXVIII.

IN Ciuitate Materæ accidit mihi hæc quæſtio, &
1 reſolui quod † Archiepiſcopus tenetur facere illam exemptam, cum de Iure communi domus Clericorum ſit exempta ab hoſpitio militum l. 2. C. de Epiſc. & Cler. idem cauetur C. Regni Item ſtatuimus, quod domus Eccleſiaſticorum ſit exempta ab hoſpitio militum & Tapia in tit. de Epiſcop. & clericis ampliat ad parentes, & fratres habitantes ſimul cum eorum filijs, & fratribus clericis, vt ſint exempti ab onere hoſpitandi, & pro hac ampliatione poſ-
2 ſunt adduci nonnulla, † quæ conceduntur ratione adiuncti iuxta gloſ. in l. fin. C. de muner. & honor. & late tradita per Marſ. in l. de minore §. tormenta num. 14. ff. de quæſt. vbi ponit multa exempla. Idem tenet multos allegans Carol. de Graſs. de effect. clericat. effect. 3. n. 122. & tanto magis hæc procedere poſsunt ſi conſanguinei militum armatæ militiæ haberent hoc priuilegium non hoſpitandi in domibus eorum ratione ipſorum militum ſecum commorantium, vt eodem priuilegio debeant gaudere conſanguinei clericorum, qui habitant in eorum domibus ſimul cum clericis,
3 † qui gaudent omnibus priuilegijs militum, iuxta Gloſ. communiter receptam in l. miles. ff. de re iudicat.

SVMMARIVM.

1 *Clericus per vnicam habitus omiſſionem nõ debet priuari clericali priuilegio, ſed tanta perſeuerantia eſt neceſſaria, vt publice laicus dicatur.*
2 *Epiſcopus poteſt taxare tempus, intra quod clericus dicatur perſeueraſſe in habitu laicali.*
3 *Tempus non præfixum, & limitatum à Iure poteſt Iudex ad eius arbitrium limitare, & ampliare.*
4 *Iudex poteſt ſtabilire tempus indefinitum accedendi ad locum, in quo ſolui debet ſicut etiam ei conceditur taxare tempus ad purgandam moram.*
5 *Iudex poteſt taxare tempus ſtatuendum condemnato.*
6 *Tempus electionis mancipiorum legatæ a teſtatore, poteſt etiam a Iudice determinari.*

An Archiepiſcopus poſſit taxare tempus, infra quod Clericus incedendo abſque habitu, & tonſura dicatur in eo perſeuerantia, ita quod publicè æſtimetur laicus.

RESOLVTIO XXIX.

DAloyſius Ieſualdus Eques præclariſſimus Vir quidem miræ eruditionis, eminentiſſimique ingenij, eiuſque Gubernij Vigilantiſſimi quæſiuit à me. Suppoſita illa communi
1 ſententia † Clericum non priuari clericali priuilegio propter vnicam habitus omiſſionem, ſed neceſsariam eſſe tantam perſeuerantiam, vt publicè æſtimetur laicus, vt voluerunt Caſtell. in conſ. 5. num. 9. Monald. conſ. 22. num. 3. & ſequen. Clar. in practic. §. fin. q. 35. Farinac. de inquiſit. q. 8. num. 68. Quarant. in ſumma Bullarij, q. 33. verſ. habitus, poſſit Epiſcopus taxare tẽpus, infra quod talis clericus dicatur perſeuerator in habitu laicali, & cõſequenter dici valeat amiſiſſe clericale priuilegium, in quo articulo reſpondi affirmati-
2 uè † potuiſſe, ſcilicet d. D. Epiſcopum tempus taxare,
3 & mouebat ad id tenendum ex eo quod vbi † tempus à iure non reperitur præfixum, & limitatum permittitur iudici illud limitare, ampliare ad eius arbitrium tex. eſt apertus, & quod ibi communiter notatur in ca de cauſis, de officio delegat. Bald. conſ. 29. vol. 1. Alex. conſ. 339. vol. 2. vbi præfixio temporis eſt in arbitrio ſuperioris, & quando ſuperior non declarat tempus indefinitum, poteſt appellari, vt taxetur, & facit text. in l. continuus, §. cum ita, ff. de verborum
4 oblig. vbi † tempus incertum, & indefinitum accedendi ad locum, in quo ſolui debet poteſt iudex arbitrari, & ſtabilire, quemadmodum taxare ei indulgetur tempus incertum ad purgandam moram, iuxta terminos, ca. potuit de locato. Rota in deciſ. 572. parte. 1. diuerſ. Teſs. in deciſ. 77. Rota Peruſ. in deciſ. 90. Ioſeph Ludouic. & facit, quod voluit gloſs. in l. ſi cum dies, §. vlt.
5 ff. de arbitris, vbi † tempus ſtatuendum condemnato ex laudo arbitri, quamuis non ſit à iure determinatum poteſt iudex taxare, & definire quemadmodum tempus, quod conceditur ad creditum liquidandum, vt in compenſationem deduci poſſit Afflict. in deciſ. 121. & in deciſ. 165. poſt Rolan. conſil 16. num. 14. vol. 1. & Pariſ. conſ. 121. vol. 1. quemadmodum poteſt taxare tempus, intra quod dicatur fideiuſsorem diu ſteriſſe in obligatione, ad hoc, vt agi poſſit contra obligatum, antequam ſoluat. iuxta latè tradita in l. Lucius, ff. mandati, & in l. ſi pro ea, C. eodem tit. Afflict. in deciſ. 248. ita Menoch. lib. 2. de arbitrarijs caſu 41 & poteſt etiam declarare tempus, quando quis dicatur diu poſsediſſe cum rei vindicatione experitur Boer. in deciſ. 42. poſt Pariſ. in conſ. 104. Dec. in conſil. 428 & pro confirmatione prædictorum, ac principalis quæſtionis facit, quod eleganter tradit Menoch. libro pri-
6 mo, de arbitris iudic. quæſtion. 32. vbi † electio mancipiorum cum à teſtatore ſit legata, nec tempus, intra quod eligendum eſt mancipium præfinitum eſt, ſtatuit Iudex, vt taxetur tempus, vt probatur etiam in l. mancipiorum, ff. de optione legata Pariſ. conſil. 23. num. 3. volum. 3.

SVMMARIVM.

1 *Bona Eccleſiæ prohibentur locari vltra triennium, ſed contrarium patet, num. 4.*
2 *Extrauagans Paulina generaliter prohibet bonorum locationem.*
3 *Extenſio ſemper datur in caſibus, vbi eadem eſt ratio.*

Archi-

Archiepiſcopus habens Caſtrum continens plura corpora redditũum, quorum aliqua afferunt fructus quolibet anno, reliqua tamen maioris redditus quolibet biennio, an illud locari poſſit vltra triennium.

RESOLVTIO XXX.

CONſultus circa ſupradictum articulum, dicebam mihi dubium facere generalem probationis rationem deſumptam ab Extrauagant. ambitioſæ. de rebus Eccleſiæ non alienandis,
1 vbi † prohibentur locari bona eccleſiæ vltra triennium, quæ prohibitionis ratio cum ſit generalis, generaliter erit intelligenda ad tex. in l. qui generaliter, ff. de legatis præſtandis, Bald. in conſ. 22. vol. 1. vbi à cortice verborum legis non eſt recedendum, allegat text. in l. non aliter, ff. de legatis 3. vbi à verbis legis non eſt recedendum, præſertim vbi mens, non contradicit c. præterea, de verborum ſignificatione, & eſt tex. expreſſus in l. ſi quis filium, C. de liberis præteritis, vnde applicando ſupradicta ad ca-
2 ſum, de quo verba facimus, cum † Paulina nullam distinctionem faciat, & generaliter prohibeat bonorum eccleſiæ locationem vltra triennium, igitur nullo modo per nos diſtingui poteſt, & conſequenter eius diſpoſitio limitari, l. de precio, ff. de Publiciana in rem actione, vt in ſpecie adnotauit Alex. in conſ. 71. volum. 1. Caſtrenſ. conſ. 124. vol. 2. Corn. in conſ. 15. vol. 1. lex enim etſi dura, & inobſeruabilis ſemper obtemperanda eſt, l. proſpexit, ff. qui, & à quibus Alciat. conſ. 17. numer. 5. & ſequent. Bomin. conſ. 35. num. 8. & ſequent. Merend. conſ. 16. cap. erit autem lex 4. diſtinct. his accedat, diſpoſitionem Extrauagant. concernere publicam vtilitatem, ne ſcilicet bonorum eccleſiæ dominium in alios transferatur, vt dicit Afflict. in Conſtit. Regni in locis Demanij numer. 15. quem refert, & ſequitur Marta deciſ. 186. igitur latè debet interpretari ad tradita per Bart. in l. 1. §. exercitum, ff. de his, qui notantur infamia vbi, quod odium fauore publicè vtilitatis debet ampliari, l. quemadmodum, C. de agricolis, & cenſitis lib. 10. Caſtrenſ. conſ. 23. vbi allegat l. 1. §. fin. C. de caducis tollendis. Decius conſ. 160. numero 6. & in conſ. 661. num. 5. vbi, quod procedit etiam in pœnalibus, prout in caſu prohibitionis Paulinæ, vbi eadem eſt ratio in vtroque caſu, cum par ſit ratio ſi bona maioris redditus fructus reddant quolibet triennio, minoris verò redditus ſingulis annis, quo fit, vt ratio prohibitionis Extrauag. ad vtrumque caſum extendatur, ex quo certiſſimi iuris eſt,
3 † dari extenſionem in caſibus, vbi, eadem eſt ratio, & omnimoda ſimilitudo, cum tunc non dicatur fieri extenſio iuris, ſed terminorum, vt dicit Salicet. in l. 2. num. 22. C. de iure emphyteot. & vbi in tali caſu viget eadem ratio, idem ſtatutum eſſe intelligitur, & quod eſt in mente condentis Canones pro expreſſo habetur glo. in l. tale pactum, §. fin. ff. de pactis Archid. in c. pœnæ, de pœnit. diſt. 3. & Extrauag. ambitioſæ comprehendit omnes caſus, in quibus eadem, vel maior ratio viget l. ſancimus, C. de ſacroſanct. eccleſ. l. tranſigere, C. de tranſac. tex. in l. ſi quis ſeruo, C. de ſeruis corruptis, & de communi atteſtatur Salic. in l. 2. num. 21. verſ. item contra, C. de noxalibus item pro eadem opinione confirmanda accedat, quod Rubrica Extrauag. ambitioſæ eſt, vt non locentur bona Eccleſiæ vltra triennium, ergo loquitur generaliter, & proinde militet eadem ratio, tam in bonis maioris redditus, quam minoris, igitur idem ius eſt aſſerendum, valet enim argumentum à Rubricis, l. Imperatores, ff. de in diem adiecto, l. vnica, C. vt nemo inuitus, c. vn. co, vt eccleſiaſtica beneficia, & latè Triuiſ. in deciſ. [illegible]. par. 2. & Marta in deciſ. 176. glo. in c. 1. & in c. de arbitris, de officio delegat. Corn. in conſ. 38. vol. 1.

4 Supradictis accedebat, quod † ratio cur bona eccleſiæ poſſint locari quandoquidem ad Nouennium eſt, ſcilicet, quoniam eius ſunt conditionis, vt quolibet triennio vnicus, tantum fructus percipiantur, vt per Couar. lib. 2. variar. reſol. c. 15. num. 7. Gutierez Canon. quæſt. c. 8. num. 7.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus an poſſit de nouo inquirere contra beneficiatum, in cuius fauorem protulit ſententiam.*
2 *Sententia beneficialis an tranſeat in rem iudicatam.*
3 *Superior ex officio ſuo ſemper poteſt inquirere.*

An Archiepiſcopus poſſit de nouo inquirere contra beneficiatum, in cuius fauorem protulit ſententiam.

RESOLVTIO XXXI.

1 HVius quæſtionis † caſus, quia ſæpius, & frequenter accidit, & multi multa dicunt, ideo nunquam volui circa talem quæſtionem verbum facere; nunc verò, cum quidam presbyter ex Ciuitate Salerni eundem caſum mecum contuliſſet, & pariter, vt aliquid ſcriberem ro-
2 garet breuiter demoſtraui, quod † ſententia in beneficialibus poſt decem dies tranſit in rem iudicatam in præiudicium volentium contradicere, qui non appellauerunt, quoniam poſſunt ipſi contradictionem omittere, ſiue peccato cum ſponte veniant ad contradicendum, ſed non in fauorem beneficiati, quia in eius
3 perſona innititur peccatum, & ideo † ſuperior poteſt ſemper ex officio ſuo inquirere, cap. cum dilecti, vbi Abb. ſub nu. 5. de elect. adnotat Innoc. in c. ad aures, de reſcript. facit text. in c. conſtitutus de appell. & per glo. in c. ſi fortè, de elect. in 6. Secus tamen eſt in matrimonio carnali, quia coniux peccat obſeruando ſententiam contra legem diuinam, vel canonicam latam, vnde non potuit acquieſcere iniuſtæ ſententiæ, meritò auditur etiam poſt decretum, ne remaneat in peccato, Abb. pulchrè in d. ca. cum dilecti, & hoc nota, quia de facili in praxi videtur contrarium, nam beneficiatus, qui obtinuit ſententiam credit ab eodem Epiſcopo non poſſe de nouo inquiri in viſitatione, vel extra.

PRAXIS BIGAMIÆ CRIMINIS.

SVMMARIVM.

1 *Bigamia eſt triplex.*
2 *Bigamia interpretatiua contrahitur cognoſcendo vxorem adulterans etiam ignoranter.*
3 *Ignorãtia inuincibilis excuſat ab irregularitate bigamiæ.*

Bigamiæ nomen quodnam dicatur.

RESOLVTIO XXXII.

NE ſuper incognitis terminis in hac praxi procedamus ad ornatum, & intellectu infra di-
1 cendorum debent ſcire Tirones, quod † bigamia eſt triplex, ſcilicet vera, interpretatiua, & ſimilitudinaria.

Vera eſt, quæ contrahitur ex duobus matrimonijs validis, & conſumatis, ſiue ante baptiſmum, ſiue poſtea nam ſacramentum motrimonij ſignificat vnionem Chriſti cum Eccleſia, qui verò duas habuit vxo-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE

res, diuiſit carnem ſuam in plures.

Interpretatiua dicitur ex iuris interpretatione, vt
ſi duxit viduam in vxorem, quæ conſummaſset ma-
trimonium cum primo viro, vel duxiſset corruptam
ab alio, aut cum virgine cognita, poſtquam illa com-
miſit adulterium cum alio, vt ex duobus matrimo-
nijs inualidis conſumatis, aut non valido, & alio in-
ualido ſimiliter conſumatis, quia Chriſtus Eccle-
ſiam virgineam ſibi copulauit.

Similitudinaria dicitur quoties quis viuente prima
vxore duxit aliam, quæ dicitur Poligamia, vel de ma-
trimonio contracto ab eo, qui erat profeſsus in Reli-
gione, vel erat clericus ſecularis in Ordine ſacro, de
qua materia latiſſimè tractant Borgaſ. de irregul. p. 5.
in tit. de bigamis. Montaginen. in tract. de bigamia.
Syluest. & alij Summiſtæ in verb. Bigamus. Sanchez
de matr. li.7.dii.84.85 & 86. Caril. in Innerario Ordi-
nandorum ſect.4. c. 4. Vega in Sum. p. 1. c. 38. & alij
per eos relati.

2 Contrahiturque † bigamia interpretatiua, quando
quis vxorem adulteram cognouit etiam ignoranter c.
ſi cuius, cap. ſi laici 34. diſt. quia hic non agitur de ir-
regularitate ob culpam, ſeu delictum inducta, ſed ob
defectum Sacramenti, c. Acutius 26. diſt. c. nuper,
c. delictum, & c. fin. de bigamis, & ita eſt communis
DD. ſententia, quam ſequuntur Villadieg. de irregul.
c. 13. verſ. dixi etiam quod bigamus, Nau. in Manua.
c. 16. num. 27. Vega in ſum. p. 1. cap. 38. caſu 2. Carbo
de legib. lib. 8. diſp. 13. c. fin. Sanch. de Man. diſp. 84.
lib. 7. num. 15 Gutier. canon. q. lib. 1. cap. 23. nu 15.
& 16. quamuis contra hanc communem, & receptã
ſententiam malè teneant Coraſ. de benef. p. 3. cap. 4.
num. 3. & Ledeſ. de Matrim. q 66. ar. 3. ad fin. vbi di-
3 cit, quod qui † ex ignorantia inuincibili duxit viduã,
aut ab alio corruptam, vel acceſſit ad propriam vxo-
rem poſt eiuſdem adulterium non incidit in bigamiæ
irregularitatem, quia iſta bigamia non eſt vllo modo
voluntaria, quod parum refert cum iſta irregularitas
præcipuè ſit inducta ob effectum Sacramenti, vt di-
ctum eſt, & diuerſa eſt ratio in irregularitate ex occi-
ſione hominis iuſta, nam iſta eſt inducta ob effectum
lenitatis in ipſo occiſore, & ideo debet eſſe volunta-
ria, & quod dicit Cucbus in inſtitutionibus maiorib.
lib 4 tit. 2. num. 164. quod vxoris culpam ignoraſset
acceptus ordinibus vti, non receptos adipiſci permit-
teretur, accipiendum eſt ex diſpenſatione.

S V M M A R I V M.

1 *Coniunctio fornicaria non ſignificat coniunctionem ſpi-
ritualem Chriſti cum Eccleſia.*
2 *Per fornicationes, & adulteria iterata non contrahitur
bigamia.*
3 *Habens plures concubinas non dicitur bigamus.*
4 *Non dicitur bigamus, qui contraxit cum vnica, & vir-
ginem, & concubinam habeat.*
5 *Peiora ſunt fornicatio, & adulterium, quam plures du-
cere vxores.*

Per fornicatinnem, vel per adulterium non contrahitur
bigamia, ſed neceſsario requiritur, quod
interueniat matrimonium.

RESOLVTIO XXXIII.

1 QVia † coniunctio fornicaria non ſignificat co-
niunctionem illam ſpiritualem Chriſti cum
vnica, & immaculata ſponſa Eccleſia, ſed
tantum eam ſignificat coniunctio co-
2 niugalis, ſic † per fornicationes, aut adulteria iterata
non contrahitur bigamia, niſi quando in matrimonijs
de iure, aut facto contractis ſuperuenerit copula, vt
ex textu in capitul. quia circa de bigamis colligunt
Nauar. Manual. Latin. cap. 27. num. 196. Diuus An-
tonin. de irregularitat. cap. tertio, numero ſecundo,
in volum. 16. tract. Maiol. de irregularitat. libro pri-
mo, cap. 33. numero decimo. Dominic. Sot. in 4.
diſtinctione 27. quæſtione tertia, parte prima, Co-
uarru. in Clem. ſi furioſus, parte prima, §. ſecundo,
num. ſecundo, & ſic eſt, quod in dict. cap. quia circa
3 † habens plures concubinas non eſt bigamus, quem-
4 admodum nec † dicitur bigamus, qui poſtquam con-
traxit matrimonium cum vnica, & Virgine, ſiue ea
mortua, ſiue viua habet concubinam, quia ſi non con-
trahat matrimonium cum ea, non dicitur quoad effe-
ctum contrahendi bigamiam ſuam carnem in plures
diuiſiſse, vt optimè tradit Rebuff. reſponſ. 88. Maiol.
in d. cap. 33. num. 12. Brunor. à Sole in quæſt. legal.
quæſt. 32. num. 18. vt enim dicit Dominic. Sot. in di-
5 cto articulo primo, ad finem, quamuis † fornicatio,
& adulterium peiora ſint, quam plures ducere vxo-
res, immo hoc non eſt malum ſucceſſiuè id modo
fiat, tamen non vitiat ſignificationes vnitatis Sacra-
menti, ſicut vitiant matrimonia multiplicata ſi in eis
carnalis commixtio intercedat, vt pulchrè tradunt
Doct. ſupra allegati.

S V M M A R I V M.

1 *Bigamus eſt priuatus omni priuilegio clericali, ſic etiam
canonis, & fori.*
2 *Bigamus perdit priuilegium immunitatis.*
3 *Prædictis pœnis ſubijciuntur conſtituti in minoribus or-
dinibus tantum non tamen in ſacris ordinibus conſti-
tuti, quia non perdunt priuilegium, num. 4.*

Bigamus caret omni priuilegio clericali.

RESOLVTIO XXXIV.

1 GEneraliter apud omnes conſtat, quod † biga-
mus nudatur omni priuilegio clericali, vt
cautum eſt in cap. vnico de bigam. libro ſex-
to, & ibi Gloſs. in verbo Bigamos, & in
verbo omni priuilegio, & eadem gloſs. in cap. vnico
in verbo vnicis, & in verbo virginibus, de cleric. co-
niugat. libro ſexto, ita nec Canonis 17. q. quarta cap.
ſi quis ſuadente, nec fori priuilegio cap. primo, de
2 foro competenti libro ſexto gaudeat. Item † perdit
priuilegium immunitatis, vnde vexari poteſt vexa-
tionibus in perſona, & rebus, C. de Epiſcop. & cler.
lege prima, & ſecunda l. generalis, & cap. vult de vi-
ta, & honeſtate clericorum. Idem tradunt Paluda-
nus 4. diſtinctione 27. quæſtione quarta, articulo ter-
tio, columna prima. Gabriel. eadem diſtinct. quæſt.
tertia, artic. 3. dub. 1. Summa Piſan. verbo bigamia
in fin. Summa Angelica verbo eodem num. 10. 11. &
12. Syluest. verbo eodem numero 8. quæſtione 8.
Summa Confeſsor. libro tertio, tit. 3. quæſtione 13.
Summa Aſtenſis parte ſecunda, lib. ſexto, tit. ſeptimo,
quæſtione quinta. Tabiena verbo bigamia, numero
quarto, §. quinto. Qui omnes hanc pœnam intelli-
gunt de ſolis conſtitutis in minoribus ordinibus, &
dant hanc regulam. Quicunque poſse dimittere
clericatum, vel ſtatum, quo habet priuilegium cle-
ricale ſi incidant in bigamiam veram, aut in alios ſe-
ptem modos bigamiæ (quod ipſi vocant bigamiam
interpretatiuam) perdat priuilegium clericale, ſi-
cut Accolytus, & nouitius Religioſus. Si autem
ſit talis conditionis, quod non poteſt iterum il-
lum dimittere, & proijcere, quo meretur priui-
3. legium clericale, vt † conſtitutus in ſacris, &
profeſsus, qui ſub octauo bigamiæ modo (qui
ab illis bigamia ſimilitudinaria dicitur) compre-
henditur

henditur ſtatu illo manente manet priuilegium, donec degradatus traditur curiæ ſæculari. Per nullam ergo bigamiam conſtitutus in ſacris, aut religionem profeſsus perdit hoc priuilegium clericale, non tamen admittitur ad ordines, vel ordinis executionem: vnde cap. vnicum de bigamis libro ſexto, vbi dicitur Adjciendus eſt coercitioni ſæculari, & capitul. quiſquis diſtinctione 84. & capitul. vnico, de cleric. coniugar. libro ſexto, de ſolis bigamis exiſtentibus minoribus intelligi debent, non autem religioſis profeſſis, aut in ordinibus ſacris conſtitutis: vnde Gemin. in d. ca. vnico de bigam. libro ſexto infert, quod conſtitutio pœnalis non extenditur de caſu vero ad caſum fictum, quando caſus fictus non fingitur idem eſse quoad omnem effectum, quem habet caſus verus, ſicut in propoſito, vt patet in c. nuper, & c. à nobis de bigam. in antiq. & conſequenter percutiens bigamum ſimilitudinarium, hoc eſt profeſſum, vel in ſacris conſtitutum excommunicationem incurrit non autem, qui bigamus in minoribus exiſtentem percuteret, vt latius lib. 5. c. 27. verſ. decimus tertius expoſuimus. Dixi bigamum exiſtentem in minoribus ſi enim eſset coniugatus, qui cum vnica, & virgine contraxiſset, ſi deſerat habitum, nec canonis, nec fori priuilegium perderet; c. vnico de cleric. coniug lib. 6. & ibi gl. in verbo clerici, quod poſt Concil. Trid. ſeſs. 23. de reform. c. 6. procedit, dummodo clericus coniugatus eidem Eccleſiæ ſeruiat, vel miniſtret, & habitu clericali, & tonſura vtatur, ſecus autem ſi clericus iſte cum pluribus, aut cum vidua, aut cum corrupta, quam virginem eſse credebat contraheret, tunc enim bigamus eſset, & omni priuilegio clericali nudaretur, ex gloſ. in cap. vnico, in verbo virginibus de cleric. coniug. libro 6.

S V M M A R I V M.

1 *Bigamus ſub pœna excommunicationis prohibetur tonſuram, & habitum clericalem deferre.*

2 *Bigamus ſi intrat religionem poteſt portare tonſuram monachalem.*

3 *Prohibentur etiam bigami deferre ſuperpellicium, & coronam, & omne, quo vtuntur clerici facturi actum conſecrationis, aut benedictionis.*

Bigamus caret tonſura clericali, & prohibetur deferre habitum clericalem.

RESOLVTIO XXXV.

1 Bigamus † priuatur tonſura clericali, vt habetur in c. vnico, de bigamis in 6. vbi ſub pœna excommunicationis ſententiæ ferende prohibetur tonſuram, vel habitum clericalem deferre. Idem docent Palud. 4. diſtinct. 27. q. 4. artic. 3. conclus. 1. Gabriel. ead. diſtinct. quæſt. 3. artic. 3. dub. 1. Viual. de irregularit. bigam. numero 28. & Syluest. verbo Bigamia, quæſtione 8. in fine, ait peccare mortaliter ſi deſerat, quod patet cum id prohibitum ſit illis ſub pœna excommunicationis, & hanc pœnam ſicut primam Paludan. & Gabriel. intelligunt de bigam. in minoribus conſtituto, nam conſtitutus in ſacris, & religioſus non perdit priuilegium clericale, nec perdit tonſuram.

Addunt etiam Palud. Gabriel. & Tabiena, quod
2 † ſi bigamus intret religionem portare poteſt tonſuram monachalem, quę non eſt via ad ordinem pluſquam tonſura conuerſorum, & eum percutiens eſt excommunicatus, & ſe habet ſolum ſicut conuerſus in religione approbata: ſic intelligitur cap. quiſquis diſtinct. 84. vbi dicitur, quod habet ſolum laicalem communionem, id eſt conuerſorum, vnde ſicut conuerſi tonſuram monachalem deferre poſſunt.

3 Et prohibentur † deferre habitum clericalem præciſè, quo vtuntur clerici actum ſui ordinis, aut conſecrationis, aut benedictionis facturi, vt ſuper pelliceo, Corona, & Dalmatica, hinc vt Palud. & Gabr. vbi ſupra notant, nec Epiſtolam legere poſſunt etiam ſine ſuper pelliceo, & colligitur ex dict. cap. vnic. de bigam. lib. 6. & faciunt ea, quæ à Concil. Trid. ſeſs. 23. de reform. c. 17. traduntur.

S V M M A R I V M.

1 *Bigamus eſt incapax beneficij Eccleſiaſtici, ſæcularis, vel regularis.*

2 *Bigamus eſt indignus omni ordine, & clericatu.*

3 *Contrahens matrimonium etiam ratum ſtatim amittit omne ius beneficij etiam ſi non ſequatur copula, nu. 4. Item ſi occultum fuerit, vide num. 5. Item ſi ob defectum extrinſecum non valeret vt patet, numero 6. & etiam ſi vxor monaſterium ingrederetur, num. 7.*

8 *Clericus in minoribus conſtitutus contrahens ſponſalia non amittit beneficia de facto.*

9 *Conſtitutus in ſacris contrahens matrimonium per verba de præſenti non amittit beneficia de facto, ſed per ſententiam priuari poteſt.*

An Bigamus ſit capax beneficij.

RESOLVTIO XXXVI.

1 In facti contingentia diſcurrendo dicebam pro negatiua ſententia, & ſic, quod bigamus non ſit capax beneficij; Bigamus † enim non eſt capax alicuius beneficij Eccleſiaſtici, nec ſæcularis, nec Regularis, cum ad ordines promoueri nequeat capit. 1. & 2. diſtinctione 33. capitul. 1. 2. & 3. de bigamis, & omni priuilegio clericali nudati ſint merique laici exiſtimentur capit. vnico de bigamia, facit etiam Sacrum Concilium Tridentinum ſeſs. 23. de reformat. capit. 17. ad finem. ibi, dummodo non ſint bigami, Lambert. de iure patronat. part. 1. libro ſecundo, quæſtione ſeptima, artic. 13. Coraſ. de benefic. parte 3. capit. 1. numero ſecundo, Auil. de cenſur. par. 7. diſputat 8. dub. 1. tradit etiam in terminis Paludan. 4. diſtinctione 27. quæſtione quarta, artic. 3. concluſione quinta. Viual. in tractat. de irregularit.
2 bigam. numero vigeſimo octauo; cum enim † bigamus indignus ſit omni ordine, & clericatu, vt dictum eſt, indignus eſt beneficio, quod datur ordinatis. Immo cum beneficium detur propter officium, quicunque indignus eſt ordine, & officio per conſequens, & beneficio indignus eſt, & hoc non ſolum durante matrimonio, ſed etiam poſtea donec mereatur diſpenſationem; Quibus addo, quod nec clericus, qui contraxit cum vnica, & virgine ad ordines, aut ad beneficia habenda admittitur, capitul. primo, & capitul. ſecundo, de
3 cleric. coniugat. Sed eo ipſo, quod † matrimonium contrahit etiam ratum, ſtatim perdit beneficia quæcunque eccleſiaſtica etiam ſimplicia, & dignitates eccleſiaſticas capitul. primo, & ibi gloſs. in verbo relinquere, & Panormitan. numero quarto, & idem Panorm. in cap. ſecundo, & cap. quod à te, & ibi gloſs. in verbo priuandis, & Panorm. num. 1. & cap. diuerſis fallacijs, & ibi Panorm. numero 1. c. cum decorem, & ibi gloſs. in verbo dimiſſis, & ibi Panorm. de cleric. coniug. Hug. in capit. quicunque, diſt. 77. Mainl. libro primo, de irregul cap. 34. numero 1. 4. & 5. Nauar. in Manual. cap. 25. num. 120. verſic. 21. vbi ait eſse ſententiam omnium Hoſt. in ſumma libro 3. tit. de cleric. coniug. num. 1. §. quam pœ-

nam Collect. in cap. 1. de cleric. coniug. deciſ. Cappellæ Tholoſanæ 236. Bernard. Diaz. in practic. crimin. canonic. 74. circa medium. Quod procedit

4 Primo † etiam ſi non ſequatur copula, vt notant Doctor. in cap. 1. de cleric. coniug. vbi Panormit. numero quinto, Diaz. vbi ſupra Nauarr. & Henriquez citat.

5 Secundo † etiam ſi occultum ſit eum eſſe vxoratum Panormit. in d. cap. cum decorem, & Maiol. cit. nec ſuffragari poteſt contraria conſuetudo, & Panorm. & Maiol. cit. ob malum exemplum, & ſcandalum, quod ex hoc ſurgeret, vt de Eccleſiaſticis ſtipendijs viueret, qui ſub ſæculi militia, nempè matrimoniali viueret.

6 Tertio † etiam ſi matrimonium contractum ob aliquem defectum extrinſecum veluti conſanguinitatis, aut affinitatis non valeat Panorm. in ca. 1. numero. 7. de cleric. coniug. Ioan. Andreas in cap. Ioannes tit. eodem Roman. conſ. 365. conſ. 483. colum. 3. verſ. dubitatur primo, Hippol. conſ. 70. volum. 1. colum. 3. incipiente ſcientiarum omnium, Stephan. in deciſ. 239. Cappellæ Tholoſanæ in additione, Dec. conſ. 166. volum. 1. Brixien. in quæſt. 10. quæ incipit clericus quidam. Diaz, & Nauarr. vbi ſupra quicquid Henriq. in hoc caſu contrarium dicat. Dixi quando matrimonium eſſet nullum ob defectum extrinſecum, ſi enim fuit nullum ob defectum conſenſus, tunc ex Panorm. in d. c. 1. num. 7. de cler. coniug. & Nauar. in Manual. c. 25. num. 120. non perdit beneficia, & fauent Vinald. tract. de irreg. bigamiæ, num. 8. quorum dictum Diaz. vbi ſupra c. 74. in fine, verum eſſe putat ſolum quando defectus conſenſus fuit in clerico puta, quia clericus fuit furioſus, vt exemplificat Panorm. cit. ſin autem defectus conſenſus fuit tantum in muliere, puta quia per vim fuit compulſa contrahere ipſo clerico purè, & liberè non ſentiente, aut quia mulier non erat ſanæ mentis nulla eſt ratio, quare non perdat beneficia, ſicut quando contrahit cum conſanguinea, & fauet Imola in Clement. gratiæ de reſcrip. & poſt eum Præpoſit. diſtinct. 32. propè finem.

7 Quarto etiam † ſi vxor monaſterium ingredi vellet etiam antequam eſſet cognita, & fieri religioſa maritus tamen, qui cum beneficiatus eſſet eam duxit, ita omne ius beneficij perdidit, vt beneficia recuperare non poſſit, ne inde lucrum capiat, vnde pœnam meretur, Doctor. in capit. 1. de cleric. coniugat. Imola in Clement. gratiæ de reſcript. Præpoſit. in capit. placuit diſtinctione 32. Brixienſ. in d. quæſt. 10. Panormit. in cap. 1. numero 5. de cleric. coniug. Maiol. vbi ſupra, ſi tamen alicuius vxor tranſire velit ad religionem vir facillimè obtinere poterit beneficium poſtea, ſed beneficia prius obtenta non retinebit etiam vxore religionem profitente: Ratio differentiæ poteſt eſſe, quia cum beneficiatus tranſit ad nuptias reddit ſe indignum beneficijs, ita quod ad ea redire, aut in eis perſeuerare non poteſt: ſed hic, qui cum vxoratus eſſet abſque beneficijs vxore valente religionem intrare ipſe conſenſit fit dignus beneficijs renuncians ſæculo, vnde meritò habet locum contrarium ius, quia militat ratio contraria.

8 Quinto ſi † huiuſmodi clericus in minoribus conſtitutus tantum contraxit ſponſalia de futuro non perdit beneficia ipſo facto ex Panor. in cap. 1. num. 5. de cler. coniug. Diaz, vbi ſupra c. 74. in fine, Nauarr. in Manual cap. 25. num. 120. Rot. deciſ. 21. Quemadmodum enim per adeptionem ſecundi beneficij non vacat primum, niſi quis ſit plenè tranſactus ad ſecundum cap. cum in cunctis, & c. commiſſa, de cler. lib. 6. ita nec per contractum ſponſaliorum cum adhuc non ſit plenè tranſactus, & quia ſponſa non eſt propriè vxor, ſed promiſſa.

9 Sexto † conſtitutus in ſacris contrahens matrimonium per verba de præſenti, non perdit beneficium ipſo facto, ſed priuari poteſt per ſententiam, ſic gloſ. in cap. 1. in verbo dimittere, & Io. Andreas in cap. Ioannes de cleric. coniugat. & Nauar. in Manuali cap. 25. numero 120. quamuis Panor. in dict. cap. 1. num. 7. & 8. de cleric. coniug. contrarium affirmet. Ratio diuerſitatis eſt, quia ratio priuationis beneficij in Clerico tonſurato, aut in minoribus conſtituto, vt ex capitul. quod ex te, & cap. diuerſis fallacijs de cleric. coniugat. colligitur, eſt, quia talis non poteſt deſeruire vxori, & beneficio, ſed in conſtituto in ſacris ceſſat hęc ratio, cum matrimonium non teneat, & compellatur dimittere vxorem, quia verò per tale matrimonium, licet nullum, etiam ſi cum virgine contraxit priuatus ſit ordinis executione etiam per ſententiam, merito priuandus eſt beneficio, niſi cum eo tam in ordinis excutione, quam in beneficij retentione poſt condignam pœnitentiam diſpenſetur, capit. ſanè, & ibi gloſ. in verbo ex indulgentia, & Panormit. ibi, numero tertio, de cleric. coniugat. & poteſt Epiſcopus cum eo diſpenſare, vt in dict. cap. ſanè, & gloſ. & Panormitan. ibi, habetur.

SVMMARIVM.

1 *Bigamus poteſt obtinere penſionem.*

2 *Penſio non eſt beneficium Eccleſiaſticum, nec venit appellatione beneficij.*

3 *Adducitur ad comprobationem totius quæſtionis integra deciſio Rotæ.*

An Bigamus poſſit habere penſionem.

RESOLVTIO XXXVII.

1 HVnc iuris articulum propoſuit Solertiſſimus iuuenis, & alumnus meus D. Ioannes Maria Nouarius, & illum † reſoluit pro affirmatiua ſententia, & mouebatur, quia

2 † penſio non eſt beneficium Eccleſiaſticum, nec beneficij nomine intelligitur, nec venire appellatione beneficij tenent Domin. Franc. & alij in c. quamuis, de præben. in 6. Staphileus de litteris gratiæ 9. forma expectatiuarum, num. 27. Selua de benefic. par. 1. q. 3. n. 11. Sarnen. in Regul. de infirmis, q. 16. Duaren. de benefic. lib. 2. c. 24. Mandoſ. in Regul. Cancel. 19. q. 11. Hoied. qui dicit communem de incompatibilitate beneficij in præfat. num. 30. Pariſ. de reſignat. benefic. lib. 1. q. 10. num. 69. allegabat etiam Deciſionem Rotæ in vna Brixien. Confidentiæ 5. Iunij 1591. coram D. Penia, in qua fuit reſolutum penſiones propriè beneficia Eccleſiaſtica dici non poſſe, & hoc firmauit Rota per hæc verba, videlicet.

3 Archiepiſcopus Cercinen. † omnes fructus Archipresbyteratus Montis Clari Briuen. diœceſis, demptis tamen quinquaginta pro titulari, habebat reſeruatos cum facultate in toto, vel in parte vni, vel pluribus eos transferendi, cuius facultatis vigore primum de anno 1568. ſummam ducentorum ſcutorum, & iterum de anno 1575. reſiduum dictorum fructuum ad fauorem Ludouici Campani ſui familiaris tranſtulit, ſed quoniam Franc. Fenicius prædicti Archipresbyteratus titularis prætendebat in ea tranſlatione commiſſam fuiſſe confidentiam prohibitam per Conſtitutiones Pij Quarti, & Quinti, tum quia poſt translationem idem Archiepiſcopus eoſdem fructus exegiſſe per quietantias factas ab eius procuratore videbatur, tum ex quibuſdam eiuſdem literis miſſiuis, quibus videbatur ſignificari Archiepiſcopum poſt translationem exegiſſe, tanquam

domi-

Digitized by Google

dominum fructuum, quod uon videbatur negare Campanus, qui in ſuis conſtitutis ſatebatur Archiepiſcopum poſt translationem omnes fructus exegiſse, tum denique ex quibuſdam locationum inſtrumentis, vode inferebatur Campanum, tanquam procuratorem Archiepiſcopi poſt traslationem prædictos fructus, tanquam ſpectantes ad Archiepiſcopum vti illorum reſeruatarium locauiſse, & propterea prædictis Franciſcus Campanum coram iudice confidentiarum accuſauerat, cui fuerat per Sanctiſſimum Dominum Noſtrum ordinatum, vt cum voto meo io cauſa procederet; propoſita cauſa in Rota dubitaui, an adeſset confidentia in caſu, & ad effectum, de quo agitur, effectus erat magnus, quia ſi iudicabatur pro confidentia translatio prædicta reddebatur nulla, & Campanus inhabilis iuxtà pœnas Conſtitutionis Pij Quinti, & licèt Ego qui cauſam non Rotalem proponebam, & ideo primus eram dicturus ſuffragium ex prædictis inclinarem pro confidentia, omnes tamen Domini concorditer tenuere de illa non conſtare, potiſſima ratio fuit, quia Conſtitutiones Pij Quarti, & Pij Quinti non habent locum in ſimplici translatione fructuum, aut penſionum cum loquantur de fructibus, ac penſionibus, quæ reſeruantur ratione reſignationis beneficiorum, nam prima Conſtitutio Pij Quarti apertè loquitur de beneficijs Eccleſiaſticis, penſiones verò propriè beneficia Eccleſiaſtica dici non poſsunt, Sarnen. de infirmis quæſt. 16. circa medium verſic. nam clarum eſt, Gigas de penſio. quæſt. 28. num. 10. nam penſio cum non datur in titulum eſt quoddam ius temporale ſeparatum, & diſtinctum ab ipſo beneficio, vt tenuerunt Domini in vna Zamoren. penſionis ſub die 10. Octobris 1577. coram D. Orciolen. & cum ſit pœnalis conſtitutio reſtringenda eſt, cap. 1. de filijs presbyterorum, lib. 6. cap. odia, & cap. in pœnis, de regulis iuris lib. 6. clarum autem videbatur conſtitutionem loqui de penſionibus, & fructibus ex cauſa reſignationis beneficiorum reſeruatis ibi, ac tibi propterea penſiones annuas, ac fructus redditus, & prouentus Eccleſiarum, & aliorum beneficiorum, &c. ex quibus verbis declarantur, etiam alia, quæ ſequuntur in dicta conſtitutione in verſic. ad fructuum, & penſionum, & in verſ & inſuper, quibus locis dictio, prædictam, & dictio, huiuſmodi, oſtendunt conſtitutionem ſentire de penſionibus, & fructibus procuratis ob reſignationem confidentialem Pij V. quæ enumerat omnes modos committeodi cõfidentias ſimiliter loquitur de beneficijs, ac penſionibus ſuper beneficijs ratione confidentiæ reſeruatis, nec in ea legitur aliquod verbum de penſionibus, & fructibus ſeparatim conſideratis, vel de illorum translatione, nec videbatur Dominis veriſimile, quod illa conſtitutio id fuiſset omiſsura, & ſi putaſset in eo etiam caſu confidentiæ crimen locum habere argumento, l. primę, §. ſin autem ad deficiens, C. de caducis tollendis. Alex. conſ. 148. incip. in caſu appellat. num. 8 lib. 5. Conſiderabant etiam Domini, quod cum Conſtitutio Pij V. procedat per præſumptiones non debet extendi ad caſus, in quibus aliàs extenderetur Abbas in cap. fin. de ſponſal. Ruin. conſ. 112. num. 27. lib. 2. Rol. conſ. 27. num. 22. lib. 1. nec videri poteſt Pius V. de illis ſenſiſse in verſ. ſed nequiſquam, nam ibi quoque agitur de penſionibus occaſione confidentiæ ſuper beneficio commiſsæ, de quibus paulo ante in prædicta Conſtitutione tractatum fuerat; non obſtat ſententia lata à Pio Quinto per quam declaratur nulla translatio penſionis facta in Archiepiſcopum Cercinen. quia non fuit declarata nulla, tanquam confidentialis, ſed tanquam facta ad commodum incapacium, ac in fraudem priuilegiorum Militum Sancti Pauli, fuit etiam dictum, quod licet præfatæ Conſtitutiones Pij IV. & Pij V. loquerentur de ſimplicibus penſionibus. Quod tamen non concedebatur probata aliqua confidentia, primum, quia cum Archiepiſcopus vigore ſuæ facultatis poſset fructus pro ſe retinere, & illos etiam omnes, vel aliquam partem transferre, nulla aderat probabilis, aut veriſimilis ſimulandi cauſa, qua deficiente, nec præſumitur ſimulatio, nec admittitur eius prolatio, Aretinus conſ. 159. num. 10. verſic. venio nunc ad tertium. Alex. conſ. 57. num. 30. verſicul. & hæc procedunt libro quioto; facti etiam ſeries videbatur tollere confidentiam, nam ſi confidentiaria, & ſimulata fuiſset translatio non poteſt ſatis commoda aſſignari differentiæ ratio, cur ſtatim ab initio noo fuit facta de omnibus fructibus, quibus ſtantibus ooo concludit confidentiam percepoo fructuum facta per Archiepiſcopum poſt translationem, ſola enim fructuum perceptio non inducit confidentiam, ſed animus, & conuentio hoc faciendi ab initio, vt fuit concluſum in illa Creſcentina Confidentiæ coram Domino Orano de anno præſenti, nec locatio facta per Campanum nomine Archiepiſcopi, oam iſta cur ita abſque confidentiæ crimine fieri potuerunt cauſas habent probabiles, & veroſimiles, quas in ſuis conſtitutis refert Campanus, intererat enim Campani ne iſta translatio ab Archiepiſcopi conſanguineis intelligeretur, ac vt facilior eſset exactio in terris, ſeu dominio Venetorum, quæ præſumptiones cum ſint ſatis probabiles contrariam confidentiæ ſuſpicionem ex prædicta parte, & locatione ortam elidunt, dicebant etiã aliqui ex Dominis, quod cæteris etiam placuit, quod licet Conſtitutio Pij V. ponat quaſdam coniecturas ad probandam confidentiam, non tamen tollit alias præſumptiones, & coniecturas quicquid priores, vel tollantur, vel elidantur, illæ enim coniecturæ non ſunt præſumptiones iuris, & de iure, quæ noo poſſint recipere probationem in contrarium.

Confeſſio Campani non obſtat, quia cum ſit qualificata ooo poteſt diuidi, Abb in c. bonæ, num. 29. de poſtul. Prælat. reddit enim rationem cur nomine Archiepiſcopi exigeret, tamen Campano ſatisfaciebat de exactis; in literis miſſiuis Archiepiſcopi non poterat fieri fundamentum cum inde non concluderetur, quod pecuniæ, de quibus in eis agebatur peruenisſent ad Archiepiſcopum, atque ex his concluſum pro non confidentia.

SVMMARIVM.

1 *Vxores duas, vel plures ducere non licet.*
2 *Vxores plures Barbari quidam habuere.*
3 *Sponſas plures habere non licet.*
4 *Concubinas duas quis tenere non debet.*
5 *Vxores plures ducens qualiter puniatur, & num. 6. quando excuſetur, num. 7. & 8.*

Vxores duas ducere non licet, & de pœna huius poligamiæ.

RESOLVTIO XXXVIII.

1 VXores † duas, vel plures ducere non licet, tam de iure ciuili, quam diuino, & canonico, vt de iure ciuili habemus in l. eum, qui duas, C. de adulter. in l. 2. C. de donat. ante nupt. l. 1. iuncta l. quid ergo, C. de infamib. §. affinitatis, & §. ſocrum, inſt. de nup. de iure canonico, & diuino in c. gaudemus de diuortijs, c. 2. de ſponſ. duor. Ant. in ſumma de plural. coniug. p. 3. Didac. ſuper 4. decret. fol. 124. nu. 2. inquit enim Apoſtolus ſuam quiſque vxorem, & proprium quæq; virum habeat 1. Cor. c. 1. ver.

Google

1.ver. 2. & eſt contra ius naturæ, vt multis oſtendit Tiraq. de leg. connub. l. 7. num. 24. nam primis ſolis parentibus dictum creſcite, & multiplicamini in figura matrimonij, & non poſset militare præceptum, vt ſint duo in carne vna ſi plures eſsent coniuges.

2 Quamuis apud † multas barbaras nationes contrarium obſeruari per multas columnas more ſuo demonſtret Tiraq. in d.lib.7. num.20. cum ſeq. vſque ad num.30.& propterea Hebræis id etiam prohibuerunt Imper. in l. nemo, C. de Iud. quia per illorum leges,& cærimonias id videbatur permiſsum. Geneſ. c. 2. Paralip.c.13.Iud.c.8.lib.2.Reg.c.3.& 20.lib.3. c.11. vnde apud Romanos frequenter erant repudij libelli ne duas vno tempore vxores haberent, in quam rem faciunt illi verſus Euripidis in Andromacha.

Duarum enim
Moliri habenas fœminarum vnum virum
Haud eſt honeſtum vna ſatis eſt vxor viro,
Qui latus, & cupit habitare commode
Res mulier inuidioſa conſortes tori
Eiuſdem, vt odijs diſſident crudelibus.

3 Amplia, vt nedum duas vxores, ſed nec † duas ſponſas habere liceat, vel vnam ſponſam, & alteram coniugem d. l. quid ergo, & l. ea, quæ C. de donat.
4 ante nupt. Immo † neque duas concubinas habere conuenit, ſicuti nec vnam vxorem, & alteram concubinam.l. 1. C. de concub. Bertach.in §.vxor.nu.58. poſt Bald. in d. l. 2. C. de inceſt. nupt. & eſt text allegans in auth. de trien. & ſemiſ. nouel. 18.cap.5. ver. & hæc dicimus, vbi Imperator hanc rem confuſam concupiſcentiam vocat, & ibi Cuiac. multa dicit ſubtiliter ſatis more ſuo: hinc eſt, quod non valet pactio, quæ fit ratione ſecundi matrimonij prima exiſteote coniuge d. l. ea, quæ C. de donat. ante nupt. ſicuti non tenet promiſſio facta, tanquam vxori d.l. eum, qui duas, & filij nati ex duab. concubinis eodem tempore retenti erunt ſpurij, & inhabiles ad ſuccedendum Hug. conſ. 73. num. 17.

5 Pœna † autem illius, qui duas ducit vxores de iure ciuili eſt primo infamia d. l. 1. & d. l. quid ergo, & d. l. eum, qui duas in princip. & ibi Salic. l. 1. in fi. ff. de his, qui not. infam. Gomeſ. ſuper l.80. Taur. nu.27. Clar. in §. fornicario, num. 29. & illum repellendum à teſtimonio dicit Rebuff. in concord. Rub. de publ. concub. ſuper verbo, & cum omne: item quoad corpus eſt pœna ſtupri, quæ eſt publicatio dimidiæ bonorum in perſona honeſta, in vili autem etiam fuſtigatio, §. item lex Iulia. Inſt. de publ. iud. ita videtur velle tex. in d.l. eum, qui duas, & quamuis aliqui putauerint eſse pœnam mortis, vt ſentit Roman. ſing. 537. tu ſcis Apoſt. ad Alex. conſ. 165. li.7. tamen in contrarium eſt verior, & magis communis opinio, quam tenet Alex. conſ. 165. poſt Salic. in d.l. eum, qui duas, & alios per eum relatos Berta. in §.vxor dicitur nu. 58. Ang. in ſua praxi ſuper ver. *che has adulterata la mia Donna*, nu.62.& 65. quem ſequitur ibi Angel. de Arimin. Tiraq. d.l.7.n. 24. Abb. in c. cum haberet de eo, qui dux in mat. eam, quam poll. per adul. vbi dicit tales eſse mittandas Boſs. in titu. de coit. dam. nu.78. vbi ponit facetiam de Rege Gallorum Carolo, & refert Senatum Mediolani ſolitum puniri delinquentes pœna fuſtigationis, & eandem opinionem magis communem dicit Clar. in dict. §. fornicationi 29. & ideo Auguſt. dicit nunquam puniri pœna mortis. etiã quod quis vilis deſponſaſset, & decepiſset duas nobiles, quo tamen caſu ego crederem puniendum grauiori pœna, & Senatus noſter D. Patre meo de anno 1562. condemnauit quendam, qui duas duxit vxores ad triremes ad tempus ſicuti etiam grauius punitur, qui duas decipit Virgines illas deſponſando, vt loquitur Mol. ad d. cõſ. 165. & qui ſæpins hoc delictũ cõmiſiſset, vt in caſ. Gram. voto 17. & in caſu, de quo loquitur Boſ. n. 78.

6 De iure Canonico pœna † eſt, vt mulieri incidantur panni ante, & retro, ac etiam capilli gloſ in c. de Benedicto, 32. q. 4. quam ſequitur, & ad hoc citat Aug. in add. ad Ang. d. num. 56. Rom. d. ſing. 537. & Clar. in d. §. fornicatio, num. 29. vir autem ieiunabit 40. dieb. in pane, & aqua pęnitebit ſeptem annis c. 2. de ſponſ. duorum. Sum. Sylu. in §. matrimonium 8. num. 13. adde, quod tales fiunt bigami ſunt etenim duæ poligamiæ ſpecies, quarum vna hæc eſt, quando duæ capiuntur vxores.

7 Limitatur autem & non habet locum hæc pæna ſi Papa diſpenſaret, vt quis non relicta aliam duceret, tunc enim non habet, quis vno, & eod tempore duas vxores, ſed vnam tantum quia alteram dimiſit per diſpenſationem Sil. d.§. matr. cap. 8. num. 13. pœna enim iſta non habet locum de vtroque iure, niſi quaodo quis vno, & eodem tempore duas habet vxores.

8 Limita ſecundo † ſi contractus matrimonij ſit factus ſine dolo, ſed per errorem, vt quia vir credebat coniugem mortuam, vel è contra, tunc enim non habet locum pœna prædicta quod qualiter contingere poſſit, & militare latè oſtendit ſum. Sylueſt. d. num. 13 vbi omnino vide, cuius dictis addo Albericum in d.l. eum qui duas in fin. Clar. in d.§. fornicatio num. 30.

SVMMARIVM.

1 *Cognoſcens carnaliter vxorem adulteram cenſetur bigamus.*
2 *Per cognitionem vxoris carnaliter contrahitur bigamia interpretatiua.*

Cognoſcens carnaliter vxorem adulteram an cenſeatur bigamus.

RESOLVTIO XXXIX.

1 VIdebatur primo intuitui † quod ſic, ex eo quod iuxta notata per Garz. de benefic. par.
2 7. cap. 2. contrahitur † bigamia interpretatiua quando quis vxorem adulteram cognouit etiam ignoranter cap. ſi cuius cap. ſi laici 34. diſt. quia hic non agitur de irregularitate ob culpam, ſeu delictum inducta, ſed ob defectum Sacramenti. c. acutius. 26. diſt. c. nuper. c. debitum & c. 1. de bigamis Villadiego de irregul. cap. 13. verſ. dixi etiã quod bigamus. addit. Cappell. Tholoſ. deciſ. 235. Nauar. in Manual. cap. 16. nu.27.& c. 27. n. 195. Guttier. canon. q. lib. 1. c. 25. n. 15. & 16. Lopex 2. tom. 2. par. c. 22. Vega 1. par. ſumm. c. 38. caſ. 2. & in Eſpeio. de Curas c. 12. num. 299. & cap. 14. num. 37. Carbo. de legibus lib. 8. diſput. 13. c. vlt. Tolet. lib. 1. cap. 66.

In puncto autem allegaui deciſionem Cappellæ Tholoſanæ 64. quæ ſub his verbis complectitur.

Item fuit quæſitum ſi clericus coniugatus cum vnica, & virgine vxorem eius, quæ adulterata fuit notoriè publicè & palam ex poſt reconciliet, & cum ipſa cohabitet, vt prius ſciens eam eſse adulteram dicetur eſse bigamus, ita quod ſi ex poſt propter aliquod maleficium capiatur per temporales, & petatur remitti ad iudicem Eccleſiaſticum, & opponatur per procuratorem temporalem, quod non debet admitti, quia bigamus, & ita probareot per cap. vnicum de bigam. lib. 6. & per c. ſi eius qui 34. diſt. concluſum fuit quod cuna temporalis malè dicit, & ita pronunciatum verum eſse, quod eſt bigamus quoad legem promotionis, non autem quoad priuilegium conceſsum clericis coniugatis per c. vnicum de cler. coniug. lib. 6. & ita teneot concorditer omnes in c. vnico de bigamis lib. 6. & idem Ray. Thol. decr. doct. legens Tholoſæ.

Digitized by Google

PRAXIS CRIMINIS BLASPHEMIÆ.

SVMMARIVM.

1 *Quid ſit Blaſphemia.*
2 *Blaſphemia eſt impoſitio falſi criminis in Deum.*
3 *Blaſphemia eſt cum quadam probroſa religioſitate conuitiorum in alterum iaculata maledictio.*
4 *Blaſphemia eſt omnis maledictio prout refertur ad Deum vel Sanctos.*

Blaſphemia quid ſit.

RESOLVTIO XL.

PLures traditæ ſunt à ſcriptoribus Theologis
Canoniſtis illius diffininones prima diffinitio
tradita ab Alberto Magno lib. 2. ſent. diſtinct.
1 35. eſt quod † Blaſphemia ſit derogatio excel-
lentiæ bonitatis Diuinæ, vt dicit D. Thomas in ſecun-
da ſecundæ quæſt. 13. articul. 1.
2 Secunda quod Blaſphemia † eſt impoſitio falſi cri-
minis iu Deum, vel ei ſubtrahendo quod ineſt, vel
ei tribuendo quod adeſt, idem Thom. vbi ſupra, &
in 4 ſent. diſtinct. 14. vbi Thom. de Vio Caietan. Syl-
ueſt. Prier. in ſumma. §. Blaſphemia.
3 Tertia Blaſphemia † eſt cum quadam probroſa re-
ligioſitate conuitiorum in alterum iaculata maledi-
ctio, vt dicit Hugo de Sancto Victore lib. 4. de fru-
ctu Carnis, & ſpiritus cap. 6. quam refert Petrus de
Aragon. 2. ſecundæ quæſt. 89. articulo 6.
Quarta traditur à Diuo Hyeronimo quod Blaſphe-
mia eſt cõtumelia, vel vitij illatio in iniuriam Creatoris.
Quinta eſt cum attribuitur Creaturæ quod eſt crea-
toris, idem Thomas in dict. 2. 2. quæſt. 13. artic. 1. in
reſponſ. ad 3.
4 Sexta omne † maledictum prout referuntur ad
Deum, & Sanctos eſt Blaſphemia vt in capit. 2. de ma-
ledict. hoc idem Bart in l. item apud Labeonem. §.
prætor ait nu. 4. ff. de iniur. & vide quæ ſcribit nouiſ-
ſimè D. Nouar. in collecta. ad pragmat. 1. de Blaſphe-
mantibus vbi multas deciſiones cumulat.

SVMMARIVM.

1 *Iure diuino pœna mortis, & lapidationis punitur Blaſphemia, & iure ciuili per Iuſtinianum. num. 2.*
3 *Blaſphemanti imponebatur pœna excommunicationis de iure canonico, & quid hodie, num. 4.*
5 *De iure Neapolitano mutilatione lingua olim puniebatur, & alijs pœnis, & quid hodie. nu. 6. & 7.*

Qua pœna Blaſphemiæ delictum puniatur.

RESOLVTIO XLI.

REſpondetur circa hoc eſſe varia iura conſi-
deranda.
1 Primum eſt † ius diuinum, quo puniebatur
pœna mortis lapidationis, vt habetur. Leui-
tici cap. 24. Educ Blaſphemum extra Caſtra, & po-
nant omnes, qui audierunt manus ſuas ſuper caput
eius, & lapidet eum populus vniuerſus, & ad filios
Iſrael loquens, Homo qui maledixerit Deo ſuo por-
tabit peccatum ſuum,' & qui Blaſphemauerit nomen
Domini morte moriatur, lapidibus opprimet eum
omnis multitudo populi, ſiue ille ciuis, ſiue peregri-
nus fuerit, qui Blaſphemauerit nomen Domini moria-
tur, de hac pœna iuris diuini agebant forte Iudæi
dum Ieſum Dominum volebant lapidare, qui apud
Ioan. cap. 10. dixerunt de bonis operibus non lapi-
damus te, ſed de Blaſphemia, de hoc Lucas de Penna
in l. omnes C. de delat. lib. 10. Afflict. in conſtit.
Regni Blaſphemantes Boer. in deciſ. 301. num. 4. Fran-
ciſ. Squillacenſ. de Fide Cathol. cap. 16. nu. 2. Iul.
Clar. in §. Blaſphemia n. 4. Menoch. in d. caſu 375. n. 24.
2 Secundum eſt ius ciuile quo erat † pœna mortis
ſtatuta a Iuſtiniano Imperatore, vt in Auth. vt non
luxur. contra naturam quam Iuſtiniani Conſtitutio-
nem dicit eſſe tam piam, quod poſſet legi in Eccleſia
Ioan. de Anania in cap. final. de Maled. ſequuntur.
Bartol. & ibidem Alexand. in conſi. 233. col. 6. Boer.
in dict. deciſ. 301. num. 10. Cataldin. de Vico de Syn-
dicatu nu. 166. Foller. in pract. crimin. in Fragmen.
nu. 15. Couarr. in cap. quamuis parte prima. §. 7. nu.
10. de pactis in 6. Luc. de Penna in dict. l. omnes nu.
6. vbi dicit hanc pœnam abijſſe in deſuetudinem,
quem ſequuntur Boer. vbi ſupra latè Menoch. in di-
cto caſu 375. num. 24. 25. & 26. latius Decian. vbi ſu-
pra cap. 6. nu. 4. Hippolit. Bonacoſs. in commun. opi-
nion. criminal. lib. 1. §. Blaſphemia idem Foller. in
pract. cenſu. §. Nicolaus Epiſcopus nu. 45. & pluri-
bus ſequentib. Marſil. in pract. crim. §. & quia nu. 25.
Tertium eſt ius Canonicum, quo diuerſæ pœnæ
pro temporum diuerſitate impoſitæ reperiuntur, vt
dum loquimur contra laicos in cap. ſi quis per capil-
3 lum 22. quæſt. 1. laico † pœna excommunicationis
infligitur, & habetur in cap. Apoſtolicæ. 23. quæſt. 4.
ibi tradendi ſunt Satanæ, vt Blaſphemare dediſcant.
Hinc Paulus Apoſtolus 1. ad Timoth. capit. 1. dicit
Hymeneum, & Alexandrum tradidiſſe Satanæ, vt diſ-
cant non Blaſphemare, ſed tamen pœnam excom-
municationis non eſſe in vſu hodie voluerunt Ho-
ſtienſ. in ſumma tit. de maledict. nu. 4. & fuiſſe cor-
4 rectam per cap. 2. extra de maledic. eo quod † hodie
imponatur pœna publica ante fores Eccleſiæ intra
Miſſarum ſolemnia, vt in dict. cap. 2. traditur forma,
quod voluit etiam Panorm. in dict. cap. 2. nu. 8. & 10.
Quartum eſt ius Neapolis, vbi pœnæ conſtitutæ
ſunt prima à Federico Imperatore, qui dicit Plaſphe-
5 mantes Deum, & Virginem glorioſam linguæ † ma-
liloquæ mutilatione punimus, vt in conſtit. Blaſphe-
mantes, qui minorauit pœnam mortis, quia vt dicit
6 Bald. in l. iuriſiurandi. C. de reb. credit. † per totam
Italiam moderata eſt pœna in Blaſphemos, & volens
reddere rationem dictæ minorationis Afflic. in dict.
conſt. Blaſphemantes nu. 1. dicit id fuiſſe factum ob
multitudinem Blaſphemantium.
Poſtmodum ſub die 21. Aprilis anni 1481. in prag.
incip. hac perpetua ſub tit. de Blaſphem. impoſuit
pœnam mutilationis linguarum Rex Ferdinandus
primus Blaſphemantibus Deum omnipotentem Glo-
rioſiſſimam Virginem Apoſtolos ſanctoſque alios in
Sanctorum Catalogo deſcriptos, ac ad pœnam tertiæ
partis bonorum poſtmodum idem Rex Ferdinandus
in anno 1483. die 10. Aprilis per aliam pragm. incip.
Maxima nobis; Cauit maledicentes, & Blaſpheman-
tes Deum Beatam Virginem Sanctos, ac Sanctas pu-
niri irremiſſibiliter arbitrariè iuxtam formam conſti-
tutionum, & capitulorum huius Regni, & per hanc
pragmaticam videtur renouaſſe pœnam impoſitam
ab Imperatore Federico in dicta conſtitut. Blaſphe-
mantes Carolus Quintus Imperator in anno 1540. in
prag. incip. circa Blaſphemias diſpoſuit obſeruari leges
& conſtitutiones Regni capitula, & pragmaticas
ſub Filippo ſecundo Catholico tempore adminiſtra-
tionis Don. Peraſanſijs de Riberas pro Regis Ducis
de Alcala in anno 1566. die 26. Octobris impoſita
7 eſt pœna † remigationis per quatuor annos in Regijs
triremibus vltra pœnas aliarum pragmaticarum, vt
per Nouar. in Coll. ad eaſdem pragmaticas, quem in
facti contingentia videre poteris.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Pœna c. 2. de maledictis an habeat etiam locum in clerico Blaſphemo & vide num. 4.*
2 *Verba generali omnia comprehendunt.*
3 *Qui omne dicit nihil excludit.*
5 *Appellatione populi non venit clerus.*
6 *Clericis non ſubeunt pœnas publicas.*

An pœna c. 2. de maledictis locum ſibi vendicet in Clerico Blaſphemo.

RESOLVTIO XLII.

GRauis eſt inter DD. Canoniſtas diſputatio
1 ſi diſpoſitio † tex. in c. 2. de maledictis contra Clericos Blaſphemantes locum ſibi vendicet,& videbatur affirmatiuè reſoluendum, ſi quidem tex. ille loquatur indefinitè, quo fit vt omnes comprehendantur tex. eſt expreſſus in l. ſi ita vbi
2 Iarè Bal. ff. de legatis 3. & regula iuris eſt, quod † verba generalia omnia comprehendunt l. generaliter ff. de legatis præſtandis, & maximè vbi iura non adhibent diſtinctionem, quo caſu per hominem diſtingui nequit ad text. in l. de pretio. ff. de publiciana in rem
3 actione & qui † omne dicit nihil excludit l. Iulianus. ff. de legatis 3.
4 Cæterum ſupradictis minimè ſuffragantibus † contrarium iudicaui in quadam cauſa blaſphemiæ cuiuſdam clerici mihi delegata, & conſequenter, quod in clerico non habet locum dicta pœna c. 2. de maledictis, ad quam opinionem comprobandam adducebam perſonas clericorum non venire in generali diſpoſitione ad text. in c. ſi clericos vbi Arch. & reliqui communiter de ſententia excommunicat. vnde
5 † appellatione populi non venit clerus c. ſi ſententia eod. titul. cum ſit quædam qualitas in eis, per quam augumentatur natura rei, vt per Valaſc. in deciſion. 100. poſt Panor. & communiter alij in rubric. de vi-
6 ta,& honeſtate clericorum & maximè quia † clerici non ſubeunt pœnas publicas capit. ex pœnitentibus 50. diſt. cap. 1. de Bigamia, ſed in eo eſſe pœnam arbitrariam cenſuit Panor. in dict. cap. 2. num. 8. Simanchas in Praxi Hæreſeos titulo 9. Ægid. Boſ. de inquiſ. nu. 13 1. nec pœnam d. cap. ſi quis per Capillum, quod Clericus deponatur depoſitione verbali non actuali locum habere cenſeo cum dicendum ſit cum clericis agendum eſſe pœna ſtatuta ſub Leone Decimo Pontifice Maximo in Concilio Lateranenſi. ſeſs. 9. de reformat. Curiæ, quod & tenuit Diaz. in practic. crim. canonic. cap. 103. num. 5. Maiolus de irregularitate lib. 5. cap. 32. num. 2. Decian. in cap. 6. n. 3. Foller. in dict. pract. cenſuali in §. Nicolaus Epiſcopus num. 51. & canonem dict. Concilij Lateran. inſeruit Menoch. in d. caſu 375. num. 29.

AN BLASPHEMIA FACTI ACRIVS puniendа veniat, quam ea, quæ oretenus prolata eſt.

SVMMARIVM.

1 *Facta verbis potentiora eſſe, exemplis oſtenditur.*
2 *Talis præſumitur animus qualia ſunt facta.*
3 *Blaſphemia facti ſeuerius coercenda eſt, ea quam blaſphemans ore tantum euomit, & cur num. 3. intellige tamen num. 9.*
4 *Facti blaſphemiæ exempla.*
6 *Facto blaſphemans qualiter puniendus.*
7 *Immaginum violator, aut irriſor, qua debeat pœna plecti remiſſ.*
8 *Necromantica, & alia id genus imagines perfringendæ earumque authores puniendi, & a quibus & quando, vt numero 9.*
10 *Blaſphemia hæreticalis cognitio reuerendiſſimorum eſt inquiſitorum non hæreticalis laicorum eſt Magiſtratuum.*

Ex Coſta de facti ſcientia, & ignorantia inſpectione 17.

RESOLVTIO XLIII.

1 CVm † facta ſint longè verbis potentiora vulg. l. de pupillo §. meminiſſe. ff. de nou. oper. nunc. capit. dilecti filij el 2. de appellat. vbi plus eſt ad ſedem Apoſtolicam prouocare facto, quam verbo l. noſtram. C. de teſtam. vbi ſi teſtator, teſtamentum iure factum inciderit, vel ſigna remouerit conſulto, elogium illud vires habere deſi-
2 nit, nam † talis præſumitur animus, qualia ſunt facta c. cauete 22. q. 5. & Rojas de hæret. p. 1. n 288. & ſeqq.
3 quæritur non incongruè an blaſphemia † facti acrius ſit puniendа quam, quæ corde fit, vel ore tantum, ve-
4 luti in conculcatione † Sanctiſſimæ Crucis ſeriò facta, vel intemeratæ Deiparæque Virginis, ac Cœli Reginæ, aut immaginum ſanctorum tabularum, vel ſtatuarum vilipendio ob deturpationem percuſſioné, in terramve proiectionem ex induſtria, vnde manauit impietas idolatriæ, & in promptu reſolutio eſt affirmatiua, ex cap. 2. § certum de offic. ord. in 6. argu. l. qui ſtatuas. ff. ad l. Iuliam maieſt. cum mult. pertinenter adductis per Plot. eius nominis tractat. nu. 5. 6. quando
5 quidem, † ſi ſeruanda eſt ſeueritas contra prorumpentem indeuotè, ac temerè in verba maledica, & iniurioſa, quæ omnipotentis Dei bonitatem oblædunt, vt cernere eſt apud Boer. deciſ. 301. Menoch. de arbitr. iud. caſ. 375. Gramm. deciſ. 50. Clar. ad §. blaſphemia, & ibi Baiard. Botrel. conſ. 43. Bertazzol. conſ. 53. & ei addent. vol. 2. crim. Teſſau. 241. copioſè Viui. dec. 255. 388. p. 2. Afflict. in conſt. Reg. lib. 1. verb. inconſubſtantiale num. 53. 54. abundè Graff. aurear. deciſ. p. 1. lib. 2. c. 19. & 20. vbi habetur deteſtatio blaſphemiæ, præcipuè eius, quæ pertinent ad peccatum in Spiritum Sanctum multo certè magis contra eum: qui impiè imaginem Chriſti Crucifixi, aut Sanctorum percuſſit, fregit, aut aliter ſe geſſit Clar. §. fin. q. 68. nu.
6 19. dicens † ſceleſtiſſimo huiuſmodi eſſe amputan-
7 dam manum mox, & caput. Qualiter † autem coerceantur inhonorantes, imagines earumque violatores, vel irriſores, videat lect. Marquard. tr. de Iudæis p. 3. c. 13. n. 18. Conrad. Brun. de hæret. lib. 5. cap. 20. n. 8. Cepoll. de ſeruitut. vrbana prædior. cap. 51. num. 12. 13. Simanc. de Cathol. inſtit. tit. 33. nu. 19. & ſeqq.
Obiter autem (poſtquam in id incidimus) dicen-
8 dum Pſeudoprophetarum † confringendas eſſe imagines ſic Aſtronomicos (vulgò Ziferas) necromanticas, & factas ad puerorum faſcinationem, vel ad maleficiandos homines, imò & earum authores puniendi ſunt à venerab. inquiſitionibus Siman. d. loco nu. 15. 16. Grilland. de ſortileg. q. 5. & 10. Martin. de Arles tr. de ſuperſt. num. 24. latiſſimè pract. Epiſcop. authore Zerull. vet. concilium fol. 54
9 Intelliguntur † tamen prædicta in confeſſo, vel in conuicto per teſtes vno plures nec infames, vt aduertit in caſu blaſphemię Sim. de prer. cóſ. 51. ſiue ſit blaſ-
10 phemia, † cuius cognitio pertinet ad inquiſitores, ſiue nó contineat hęreſim, cuius animaduerſio pertinet ad laicos magiſtratus Rojas de hæret. p. 2. n. 150. & ſeqq.

SVMMARIVM.

1 *Non ſolum eſt puniendus blaſphemans, ſed etiam blaſphemantem non deferens.*

2 *Quis*

2 *Quis poteſt ſecretè abſque expreſſione nominis denuncia-
re blaſphemantes.*
3 *Blaſphematores ſeipſos accuſantes euitant pœnas corpo-
rales.*
4 *A pœna c. 2. de maledictis excuſantur blaſphemi va-
rijs de cauſis, quas vide per diſcurſum. num. 5. & 6.*
7 *Conſuetudo a pœna legis excuſat.*
8 *Conſuetudo contra ius diuinum etiam quod totus mun-
dus illa vteretur non excuſat.*

A pœna c. 2 de maledictis, ex quibus cauſis quis excu-
ſandus veniat.

RESOLVTIO XLIV.

1 NEdum † blaſphemans eſt puniendus, verum
etiam blaſphemum non deferens c. ſi quis
per capillum 22. q. 1. ibi *ſi quis autem talem
hominem non manifeſtauerit*. & Doctor. in
c. nonnulli extra de iudæ. Idem ſtatuit Leo X. in con-
ſtit. 15. verſ. ſtatuimus, & ordinamus in Bullar. nouiter
impreſſo fol. 194. & Iulius III. in conſt. 43. verſ. mo-
nendo tamen eos in eodem Bullar. fol. 545. vult etiam
2 quod quis † poſſit ſecretè abſque expreſſione ſui no-
minis denunciare blaſphemantes, & dat formam ſe-
cretè denunciandi, & in dictis conſtitutionibus po-
nuntur pœnæ, quibus in ſtatu Eccleſiaſtico blaſphe-
mantes puniuntur, contra quas etiam adeſt conſti-
tutio Pij Quinti in eodem bullario. fol. 926. vnde fal-
ſi teſtes puniuntur iiſdem pœnis, quibus blaſphemi,
& vlterius ad triremes perpetuos. Iulius III. d. con-
ſtit. 43. verſ. ſi qui (quod Deus aduertat) & ibi dicit
3 quod † blaſphematores ſe ipſos accuſantes euitant
pœnas corporales.

Excuſantur tamen blaſphemi à prædicta pœna va-
rijs de cauſis.

4 Primo quando † quis iracundia, & iuſto dolore mo-
tus blaſphemat, vt per Foller. in practic. cenſuali in
verb. Nicolaus Epiſcopus num. 56. cum ſeq. Tira-
quell. de pœnis temporalibus cauſa. 1. num. 14. cum
pluribus ſequent. vbi refert Dec. in conſ. 163. verſ. non
debet illud dictum de blaſphemia dicentem non dici
propriè blaſphematorem, qui in ludo fortè blaſphe-
mauerit, dum iratus eſſet, & per Fab. de Monte Leon.
in pract. ſuper 4. literis arbitrali 69. p. 4. n. 42. vbi ponit
exceptiones in crimine blaſphemiæ, & multa exem-
pla quando quis dicatur iuſto dolore motus ad ira-
cundiam; vide etiam Menoch. de arbit. iud. caſu 355.
num. 33. & ea quæ poſui in d. q. 60. in verſ. eſt etiam
ira breuis furor.

5 Secundo ſi quis † ſtatim ſe corrigat puta dicendo
Dio me lo perdoni percutiendo pectus, vel os vel ali-
quid ſimile agendo, ex ſubita correctione pœnam eui-
taret blaſphemiæ, quia eſſet eiuſdem argumentum,
quod ex lubrico linguę blaſphemauerit Alex. conſ. 15.
ante finem vol. 3 Felin in c. auditis col. 18. de præſcri-
pt. Gerard. ſingul. 83. Soc. in conſil. 102. & Cepoll.
conſ. 79.

6 Tertio mala † conſuetudo excuſat a pœna tempo-
rali etiam homicidij, non autem æternali Cremens.
ſing. 149. mos puerorum Anchar. & alij doct. in cap.
cum venerabilis de conſuetud. Rom. ſin. 19. an con-
ſuetudo, & intelligi de conſuetudine publica, quæ
excuſat, dummodo non ſit contra ius diuinum, vel
naturale, & non ſit per principem, vel legem obliga-
ta, quia tunc non excuſat Tiraq. de pœn temp. cau.
42. vbi plenè hanc materiam tractauit, & poſſet ex-
cuſari à blaſphemia, vt minus puniatur, & ideo vide
eum, qui multum diffusè hanc materiam tractauit
ſed Bero in conſil. 90. per totum vol. 3. tenet quod
7 † conſuetudo à pœna legis excuſat etiam, quod con-
ſuetudo per legem Principis abrogata fuiſſet, ſi an-
te & poſt dictam legem conſuetudo ſeruata fuerit,
& quod hoc procedat in licitis, non autem in illici-
tis, vt eſt in ludo prohibito, vide etiam Gramma. in
conſ. 15. num. 12. & Maſcard. de probat. in concl. 194.
num. 9. vbi tenet, quod conſuetudo à rigoroſa pœna
excuſet; ſed contrarium eſt verius, quod non excuſat
quia in his, quæ de ſe, & ſui natura mala, & deteſta-
8 bilia ſunt, & † præſertim contra ius diuinum conſue-
tudo etiam quod totus mundus illa vteretur non ex-
cuſat. c. flagitia. 32. quæſt. 5. Calcau. conſil. 28. col.
5. Gabr. commun. concl. lib. 5. concluſ. 8. nu. 27. Fe-
lin. in c. ea quæ de Simon. & latè Farinac. quæſt. crim.
in quæſt. 20. num. 44. cum ſequent. & quot modis
blaſphemans à pœna blaſphemiæ ſe excuſare poſſit
latè habetur per Decian. in tract. crimin. capit. 5.
tom. 2.

SVMMARIVM.

1 *Proferens verbum potta di Dio dicitur propriè blaſphe-
mare, & omne verbum vituperoſum prolatum contra
Deum dicitur blaſphemia.*
2 *Statutum contra maledicentem Deum tam in eo, qui
maledicit, quam in eo qui turpia verba profert contra
Deum locum habet.*
3 *Quis dicatur blaſphemus, & quid ſit blaſphemia.*
4 *Blaſphematur Deus quando contemnitur, & quomodo
blaſphemia committatur.*
5 *Blaſphematur etiam cum per membra Chriſti iuratur.*
6 *Iniuriam Deo illatam per blaſphemiam ex iuramento
per membra Dei cum ſpecies ſit hæreſis, officiales Ec-
cleſiaſtici & ſæculares remittere nequeunt.*
7 *Blaſphemia reputata hæreticalis in Curia Archiepiſco-
pali Neapolitana dum dicit, potta di Dio.*
8 *Blaſphemia habet grauitatem infidelitatis concurrenti-
bus ſuis circunſtantijs.*

Proferens verba hæc, potta di Dio, an ſit
blaſphemia.

RESOLVTIO XLV.

REſpondeo quod Viuius in deciſ. 388. tenet,
1 † quod proferens huiuſmodi verbum, pot-
ta di Dio, dicitur propriè blaſphemare cum
omne verbum vituperoſum prolatum con-
tra Deum dicatur ſincerè quidem blaſphemia, prout
ita in proprijs terminis concedit Cataldinus in tract.
de ſindicatu num. 105. verſ. ſecus tamen puto Alex. in
pragmatica Regni prima num. 64. & ſeq. & 83. de bla-
ſphemia, & Boſſius in tract. crimin. in tit. de inquiſi-
tione ſub num. 131. & ratio ea eſt, nam quodlibet ver-
bum iniurioſum, & impiè prolatum contra Deum di-
citur blaſphemia cum laſciuè, contraque etiam bo-
nos mores dicatur pronunciari teſte Bart. per illum
tex. in l. item apud Labeonem §. ait prætor. ff. de in-
iurijs, & ibi etiam Ang. & de Anania in c. ſtatui-
mus. c. 18. ext. de maledicis ſub num. 17. & ſeq. Hoſt.
in c. ex his eod. tit. gloſ. in c. qualis 25. diſtin. Catald.
in tract. de ſynd. ſub num. 105. & ſic demum omne
verbum vituperoſum ſecundum Ang. in l. 1. C. ſi quis
Imperat. maled. dicitur blaſphemia etiam ſi nullate-
nus Deus maledicatur.

2 Et inde eſt quod ſtante † ſtatuto contra maledi-
centem Deum, vt illud obtinere debeat locum tam
in eo, qui dicit maledico Deum, quam in eo, qui ver-
ba turpia profert contra Deum, vt per Angel & de
Im. in l. his verbis §. 1. de hæred. inſtituend. & Cano-
niſtas vniformiter omnes in c. 1. & ſeq. de maledicis
& Boer. deciſ. 301. num 11.

Comprobaturque itidem eademmet concluſio ex
3 diffinitione ipſius blaſphemiæ, nam † blaſphemus di-
citur

citur vbicunque aliquis attribuit Deo, quod ei nullatenus conuenit, vel de eo negatur, vel detrahitur, quod ei conuenit ſecundum Auguſt. & Ambroſium, alioſque Theologos vniſonni voto omnes varijs in locis Theologiæ, Montalnum in tractatu de reprobatione ſententiæ Pilati poſt principium in 1. dubio, n. 1. Socinus ſenior, conſ. 102. in præſenti conſultatione videtur prima facie dicendum, col. 2. vol. 1. & Couar. in c. quamuis pactum in prima parte, §. 7. num. 8. de pactis in 6. & ſecundum S. Thom. in 2. 2. qu. 13. art. 1. & ibi Caiet. blaſphemia eſt contumelia, vel conuicium in iniuriam Creatoris, & conſequenter blaſphemia eſt verbum in contumeliam Dei prolatum, vt per Clar. cum alijs aggregatis Doctoribus per eum in pract. criminal. lib. 5. §. blaſphemia in principio, vbi commemorat iſtam eſſe omnium in iure ſcribentium communem opinionem, & Nicolaus Domini Iacobi de Montealbero, conſil. 48. ſub num. 6. & ſeq. poſito inter conſilia criminalia diuerſorum collecta per Zilettum vol. 1. & denique blaſphemia eſt (vt omnia vno tantum verbo claudam) per
4 quam Deo falſa dicuntur, nam † blaſphematur re ipſa tunc Deus cum contemnitur c. cum apud 33. q. 5. & Gratia. deciſ. 50. Marc. ſub num. 6. imo ſecundum Hug. de S. Vict in lib. de fructu carnis, & ſpiritus, c. 6. blaſphemia eſt cum quadam probroſa irreligioſitate conuiciorum iacula in diuinam Maieſtatem cõmittere, & ſic cum diminutione honoris diuini vituperium, aut conuicium, & conſequenter quibus alijs modis committatur blaſphemia explicat quoque, ac explanat Boer. in dicta deciſ. 103. num. 2. & ſeq.

5 Immo etiam dicitur † blaſphemia duo profertur verbum contumelioſum contra Deum, ſed etiam blaſphemare Deum ipſum ille dicitur, qui iurat per membra Dei, & poteſt indem pœna puniri, c. finali de maledicis, & ibi Anania ſub num. 13. vbi aſſignat rationem, qua de cauſa per membra Dei, & Chriſti iurandum non ſit, tum quia ſic iurans reputatur ro ipſa periurus, atque blaſphemus, tum etiam quia incurrit quoque peccatum quippe mortale, vbi profert ma-
6 gnum quidem etiam verbum; officiales † tunc tam Eccleſiaſticos, quam ſeculares huiuſmodi iniuriam Deo illatam per blaſphemiam remittere non poſſe modo aliquo cum hęc iniuria ſit dubio procul ſpecies hæreſis, & idem firmat quoque Soccinus Sen. in d. conſ. 102. col. fin. vol. 1. Couar. in d. c. quamuis pactum in 1. parte, §. 2. ſub num. 9. verſ. 8. eadem regia reſponſio, & Alexand. Rom. in d. prag. 1. de blaſphemia, num. 65. & inde non immerito quidem non ſemel tantum vidimus in curia Archiepiſcopali Nea-
7 politana, † talem blaſphemiam dum dicitur per blaſphemum, potta di Dio, reputatam hæreticalem, atque connumeratam inter caſus reſeruatos, & nihil
8 mirum † nam blaſphemia ipſa habet omni dubio procul grauitatem infidelitatis teſte S. Thom. in 2. 2. q. 13. art. 3. & Alfonſo à Caſtro lib. 1. de iuſta hæreticorum punitione, cap. 12. quoniam blaſphemia concurrentibus ſuis circunſtantijs, vel hæreſis eſt, vel præſumi poteſt error intellectus, vel ſuſpicio hæreſis intantum quod nunc inquiſitores merito quidem poſſent eam punire, ſicut de ſortilegijs cauetur, c. accuſatus, §. ſanè de hæret. in 6.

SVMMARIVM.

1 *Blaſphemia an ſit dicendo, non lo potria far Dio.*
2 *Diſceptare de Regis potentia eſt ſacrilegium.*
3 *Quid ſit blaſphemia.*
4 *Verba prolata in contemptũ Dei inducunt blaſphemiã.*
5 *Blaſphemia eſt omne de Deo maledictum, vel contra eũ.*
6 *Facta pro infectis haberi non poſſunt etiam reſpectu Dei.*
7 *Nullum crimen eſt deteſtabilius blaſphemia, quæ atrociter ponit os ſuum in cœlum.*
8 *Delectatio in vituperium Dei eſt grauiſſimum peccatum.*
9 *Omne peccatum blaſphemiæ comparatum leuius eſt.*
10 *Blaſphemia peccatum grauius eſt homicidio in genere ſuo.*

Proferens verba hæc, non lo potria far Dio, an ſit blaſphemia, & an incidat in penas, cap. 2. de maledictis.

RESOLVTIO XLVI.

1 Dicendo † quis, non lo potria fare domene Dio, an ſit blaſphemia, Nicolaus de Vbald. de Peruſio in quoſdam ſuo conſilio, quod vidi manuſcriptum videtur reſpondere varijs rationibus, & authoritatibus huiuſmodi verba inducere veram blaſphemiam, & hæc opinio comprobari etiam poſſet arguendo argumento à maiori, quod validum quidem eſt in iure l. fin. C. qui ætate,
2 lib. 10. & l. cui pacti. ff. de ſer. expor. ſed † diſceptare de Regis potentia eſt crimen ſacrilegij, l. diſceptare. C. de crim. ſac. & in conſt. Regni de ſacrilegio, conſt. diſputare; ergo multo fortius tenetur ille, qui de potentia Dei diſceptat, & ſanctorum eius.

Iidem de altera ratione huiuſcemodi verba dici poſſent blaſphemia, arguendo à diffinitione eiuſmodi
3 blaſphemiæ; nam † blaſphemia dicitur irreligioſa reprehenſio, detractio potentiæ, vituperatio, & maledictio ſecundum Hug. de Sanct. Victor. Iſid. & alios Theologos, & Canoniſtas varijs in locis Theologiæ, & iuris Canonici, & patet Matth. vlt. c. vah, vah, qui deſtruis templum Dei, &c. & facit auth. vt non luxur.
4 contra nat. & ſic † cum aliqua verba in contemptum Dei proferuntur inducunt blaſphemiam ita gloſ. in c. qualis 25. diſt.

5 Nec non † maledictum omne de Deo, vel contra Deum eſt etiam blaſphemia teſte Bart. per rationes, & authoritates allegatas per eum efficaciſſimas in l. item apud Labeonem, §. ſed quod adijcitur. ff. de iniur.

6 Et conſequenter dicitur † quoque blaſphemia verbum impium prolatum in auth. vt non luxur. contra nat. Bald. conſil ſtatuto ciuitatis Caſtelli, & Ang. in l. 1. C. ſi quis imperat. maled. vbi concluditur etiam, quod blaſphemia eſt omne verbum vituperoſum in contumeliam Dei prolatum, etiam ſi non maledicatur Deus.

Et hinc denique conclude quod blaſphemia dicitur omne maledictum de Deo, & Sanctis eius, vel ſi negetur potentiam Dei, ſeu ſi verbum aliquod vituperoſum proferatur contra Deum, vel in eius verecundiam ita Hoſt. in c. de his de maled. & Boer. pleniori manu deciſ 301. & ita etiam conſuluit Nicolaus de Montelbaro in conſilio 48. poſito inter conſilia criminalia diuerſorum vol. 1. quod blaſphemia ſit dicere, non lo potria far Dio.

Sed hoc quippe procederet iudicio meo vbicunque quis verba hæc proferret in Dei contemptum, & appareret hoc idem ſaltem per aliquas coniecturas, vel quando in eius ſermone veritatem nullatenus promiſiſſet, vel in rebus illicitis loqueretur, verum vbicunque res ita ſe haberet, veritatemque quis aſſereret in ſermone ſuo, & fides ſibi non præſtaretur, tunc aſſerendo, non lo potria far Dio, vt res aliter ſe haberet, autumarem hanc non eſſe blaſphemiam, nec punibilem fore, vt oſtendam infra in proxima ſequenti opinione ex doctrina Sancti Thom. & Afflict.

6 Et ratio ea eſt, quoniam † facta pro infectis haberi non poſſunt l. verum eſt vbi Dec. ff. de regul. iuris etiam reſpectu Dei cap. Paulus 32. q. 5. ſcribit enim Bart. in l. non dubium num. 14. C. de legib. quod neque lex, neque Deus facere poſſunt, quod non ſit factum id, quod factum eſt, & ſequitur ſeruliter quidem Surd. conſil. 93. ver. dubitatur nu. 8. & hoc procedit

cedit ſincere quidem quo ad veritatem, ſecus verò
quo ad iuris effectum, ita gloſ in clemen, vnic. in ver-
bo. pro infectis non habentur niſi ope fictionis, vt
per de Roſellis in tractatu de legitimatione de cau-
ſa finali, ſeu effectiua legitimationis nu. 2.
7 In tantum quod † in omnem euentum blaſphemia
nihil eſt horribilius, quæ atrociter ponit os ſuum
in cœlum teſte Nicol. de Lyr. Eſai. 18. & ipſius blaſ-
phemiæ peccatum grauiſſimum eſt Farinac. in ſuis
quæſt. & communib opinionibus criminalibus q. 20.
nu. 6. lib. 1. vbi num 3. & ſeq. coocedit blaſphemiæ
omnibus aliis criminibus deteſtabilius fore, & in d. q.
20 per totam omnes ſpecies blaſphemiæ diſcurrit.
8 Et hinc aſſerit Ricar. de Sanct. Vict. quod † ſcele-
ratiſſimum genus peccati eſt quando quis in Dei vi-
tuperium delectatur, & gloſ. & Hieronym. ſuper illo
verbo Eſai. 18. cap. ad populum terribilem, &c. con-
9 cludit quod † omne peccatum, blaſphemiæ compara-
10 tum leuius eſt, nam † blaſphemia ipſa grauius eſt pec-
catum in genere ſuo, quam homicidium Sot. in 4.
ſent. diſt. 12. q. 1. art. 5. col. 3 ſub verſ. reſpondetur au-
tem cum Caietano Ioan. de Capiſt. in c. manifeſta de
pœn. & remiſſ. nu. 95.

PRAXIS BVLLÆ CLEM. VIII. CONTRA Duellantes.

SVMMARIVM.

1 *Duella ſunt illicita, & per ipſa Deus tentatur.*
2 *Duellum prohibitum fuit a lege diuina, naturali, Cano-*
nica, & ciuili.
3 *Permittentes duella ſunt excommunicati.*
4 *Clemens 8. edidit conſtitutionem contra duellantes.*
5 *In Regno Neapolitano adeſt pœna mortis contra prouo-*
cantes ad duellum.

Duellum quibus legibus cenſeatur prohibitum.

RESOLVTIO XLVII.

DVellum omni iure prohibitum cenſetur ſe-
cundum Bald. in conſ. 62. volum. 1. ex quo
1 enim ſequuntur mortes, & vulnera, ſunt † il-
licita, iuxta gloſ. in l. qua actione §. ſi quis in
colluctatione ff. ad l. Aquiliam l. vnica. C. de gladiat.
lib. 11. & in tit. de cler. pugnant. in duell. & ſolent aſſi-
gnari rationes, quia inuenta ſunt ex diabolica ima-
ginatione, vt homines ſe trucidarent, & ſequeretur
animarum perditio, item per ipſa tentatur Deus, id
enim agunt pugiles, vt Deus ei qui habet iuſtam cau-
ſam pugnandi, concedat Victoriam cum interdum
ſuccumbat, & lex Lombarda dicit. Multos vidimus
ſub iuſto Clipeo periiſſe, & raro accidit, vt reperian-
tur Pugiles eiuſdem fortitudinis, & induſtriæ, notat
Panormit. in capit. 1. & fin. eod. tit in fine. Hinc fit
2 duellum † fuiſſe deteſtatum diuina, naturalique le-
ge, ac ſacris canonibus damnatum illorum abuſum,
& deinde per Concil. Trident. ſeſſ. 25. capit. 19. vbi
ipſo facto excommunicantur, Imperatores, Reges;
Duces, Principes, & Marchiones, & quicunque alio
nomine Domini nuncupari, qui in ſuis terris facul-
3 tatem faciunt duelli, quos † non ſolum excommuni-
cat lata ſententia, ſed priuat dominio locorum, ita vt
ſi ſunt loca Eccleſiæ recurrant ad ipſam, ſi autem
feudalia recurrant ad Dominos. Secundo duellum,
vel pugnam committentes, & infligit eandem pro-
ſcriptionis, & perpetuæ infamiæ pœnam, & in pugna
occiſos priuat Eccleſiaſtica ſepultura, Tertio eorum
patrinos. Quarto conſilium in cauſa duelli tam in iure
quam in facto ſuadentes. Quinto ſpectatores eorum.

Aderant autem antea, & aliæ conſtitutiones de
prohibitione duellorum videlicet Iulij 2. fol. 175.
incip. Regis, & cætera. Leonis 10. incip. Quam Deo,
fol. 232 Clementis. 7. conſueuit. fol. 293. Iulij 3.
cum ſicut fol. 558. ac Pij 4. Ea quæ fol. 686. Nouiſſi-
4 mè autem † adeſt Sanctiſſimi D. Clementis VIII. con-
firmatio, declaratio, & extẽſio cõſtitutionum Apoſto-
licarum, & decreti Concilij Tridentini, contra pu-
gnantes in duello publicè, vel priuatim; Nec non
contra mittentes ſcribentes, ac diuulgantes chartu-
las prouocatorias, aut ſcripta quæ dicuntur mani-
feſta, eorumque fautores, & complices; Ad huius
5 etiam deteſtandi criminis punitionem extat † in Re-
gno hoc Neapolitano pragmatica ſanctio. incip. nouis
occurrentibus morbis ſtatuens pœnam mortis natu-
ralis ipſo iure incurrendam non ſolum per ipſos
principales audentes prouocare alios ad duellum,
etiam ſi nullum certamen ſequeretur, verum etiam
per nuncios intermedios, & aſſiſtentes ſimilibus
pugnis, & duellis excipiuntur verò duo caſus, in
quibus dicta pœna minoratur vt in dicta pragmati-
ca ſuper qua extant, commentaria Petri Follerij, &
Ioan. Franciſci Scaglioni.

SVMMARIVM.

1 *Honoris cauſa multa permittuntur.*
2 *Ad decus, & libertatem nati ſumus.*
3 *Non poteſt quis acceptare duellum cauſa defenſionis pro-*
prij honoris.
4 *Nõ acceptare duellum eſt dedecus apud homines vanos.*

An acceptans duellum ob defenſionem proprij honoris incidat in pœnas præfatæ Bullæ.

RESOLVTIO XLVIII.

CVm fuiſſem interrogatus in contingentia fa-
cti ſi prouocans, vel acceptans duellum ob
defenſionem proprij honoris, ſeu nobilitatis
incidat in pœnas præfatæ Bullæ contra duel-
lantes editæ.
Et primo intuitu videbatur negatiuè concluden-
1 dum, ſi quidem † honoris cauſa multa permittun-
tur quæ aliàs denegantur l. honoris ff. ad Trebell.
vnde iure merito Menoch. conſil. 302. numero primo
libro quarto, inquit, qui honoris, & dignitatis ſuæ
maiorumque ſuorum tuendæ cauſa omnem dili-
gentiam, & curam adhibent non modo damnandi
non ſunt, ſed ſummopere laudandi quippe quod
nihil ſit apud nos mortales, quod tanti debeat fie-
ri quantum honoris dignitas, atque excellentia, quæ
cæteris omnibus rebus huius ſæculi anteſertur l. Iu-
lianus ff. ſi quis omiſſ. cauſ. teſtamen. l. reprahenden-
da vbi Iaſ. notab. tertio, C. de inſtit. & ſubſtitution.
Bald. conſil. 482 numero tertio, libro quinto, Curt.
Iun. conſil. 79. numero tertio, Corne. conſil. 192.
numero 8. volumine primo, Burſat. conſil. 191.
numero 13. tom. ſecundo, Cephal. conſil. 615 nu-
mero 89. & in cuius comparatione pro nihilo repu-
tantur mille Theſauri, & diuitiæ prouerb. capitul.
22. & Eccleſ. capitul. ſeptimo, cap titul. ex merito 6.
quæſtion. prima, capitul. licet in B. Petro de accuſat.
Ioan. de Anan. in capit. dura numero quarto, &
quinto, de crimine falſi Oldrad. conſil. 93. in princip.
Burſat. conſil. 273. numero 16 libro 3. Couarr. in
regul. peccatum parte prima de elect. numero 6. Iaſ.
in l. admonendi ſecunda lect. numer. 235. ff. de iur. iur.
Molin. de iuſt diſputat. 37. numero vigeſimo quarto,
Dixit D. Ambroſius libro tertio officiorum capitul.
quarto, quis enim vitium corporis, aut patrimonij
damnum non leuius ducat vitio animi, & exiſtimatio-
nis

nis diſpendio Anch.conſil. 325. numero quarto, quin etiam grauiorem quam oculorum, famæ iacturam eſſe ex l. infamia C. de decurionibus libro decimo, & nedum vitæ humanæ æquiparatur l. iuſta. ff. de manum. vindicta Menocb. conſil. 94. numero primo, tom. primo, l. iſti quidem ff. de eo quod metus cauſa gloſ. in §. ſuſpectus autem verbo ob culpam inſtit. de ſuſpect. tutor. ſed ipſimet iure anteferri conſueuit à ſapientiſſimis, eminentiſſimiſque viris Bartol. conſil. primo, in nouiter impreſſis numero 12. & 13. & ſeq. Capic. deciſion. Neapolitan. quinta, numero ſeptimo, Menoch. conſil. 96. numero 15. conſil. 98. numero octauo, dict. conſil. 302. numero ſexto, Mar-
2 cus Tull. Philippica. 3. ad † decus, & libertatem nati ſumus, aut hæc teneamus, aut cum dignitate moriamur, vnde merito crudelis in ſe ipſum prædicatur, qui ſuam famam, & honorem negligit D. Auguſt. in ſerm. de comun. vita clericorum relatus in capitul. nolo. 12. quæſtion. prima, Anchar. conſil. 188. numero quarto, Decian. reſponſ. primo, numero 136. libro tertio, Curt. Iunior. conſil. 173. numero quarto, Dec. conſil. 666. numero octauo, tom. ſecundo, Burſat. conſil. 273. numero 16. tom. ſecundo, & conſil. 434 numero 16. tom. quarto, Anchar. conſil. 180. numero quarto. Et in proprijs terminis ſunt, qui voluerunt vt licitum ſit acceptare duellum ad defenſionem proprij honoris etiam ſi fugiendo poſſit rixam vitare, & vitæ periculum euadere. Ratio eſt quia maximum dedecus reputatur, & ignominia viris nobilibus aut militibus recuſare tale ſingulare certamen, vt eſt videre penes Sancb. libro ſecundo, ſuæ ſummæ capitul. 31. cum ſeqq. & penes Reginal. libro 21. numero 78. cum ſeqq. ſeſſion. capit 9. numero 40. & ſeqq. Megal. dict. quæſtion prima, num. 13.

3 Verum † talis opinio non ſolum nunc poſt Concilium Tridentinum, & conſtitutiones variorum Summorum Pontificum eſt improbabilis, & temeraria, ſed nec etiam eſt vera de iure communi. Patet quia hoc expreſsè docet gloſ. in capitul. primo, in verbo obligatum de clericis. pugnant. in duell. cum alijs cumulans, per authores citatos, quia nullus adeſt metus infamiæ apud bonos, & probos viros vt mox dicetur. Et ex Tridentino, & varijs conſtitutionibus eſt etiam prohibitum duellum ſub grauiſſimis pœnis, & cenſuris. Quia duellum ex nulla ratione iuſtificari poteſt, non ad tuendam vitam, ex quo non fit ad hunc effectum, ſed ad ineundum ſingulare certamen, non ad ſaluandum honorem, nam non acceptare duellum potius continet honorem, quam
4 illud acceptare, & ſolum apud † homines vanos, & amatores huius ſæculi dicitur dedecus, & apud bonos, & timoratos viros nihil honoris, vel famæ amittit, qui ne Deum offendat, & in Eccleſiaſticas cenſuras incurrat recuſat duellum, cum Sacri Canones hunc talem priuent Eccleſiaſtica ſepultura, & potius hoc modo honorem amittit: additur, quia ad oſtendendum valorem ſuum tanquam nobilis, vel miles ſatis eſt reſpondere prouocanti ego paratus ſum me defendere vbicunque me aggreſſus fueris, duellum tamen recuſo tanquam impium, & iuſtis legibus damnatum, ſi igitur aliter quis faciat, peccat mortaliter, & in Eccleſiaſticas cenſuras incurrit.

SVMMARIVM.

1 *Duellorum deteſtabilis vſus à diabolo eſt introductus ex Concil. Trident.*

2 *Duellum committentes, & patrini, ſunt excommunicati.*

3 *Decedentes in duello carent Eccleſiaſtica ſepultura.*

4 *Dantes conſilium auxilium, vel fauorem ad duellum, & ſpectatores ſunt excommunicati.*

5 *Qui acceſſerunt ad locum deſtinatum duelli, etiam ſi pugnam non commiſerint, ſunt excommunicati.*

Verba Concilij Trid. cum declarat in materia duelli.

RESOLVTIO XLIX.

1 Deteſtabilis duellorum † vſus ſuadente diabolo, introductus, vt cruenta corporum morte, animarum etiam perniciem lucretur, ex Chriſtiano orbe penitus exterminetur. Imperatores, Reges Duces, Principes Marchiones, Comites, & quocunque alio nomine Domini temporales, qui locum ad monomachiam in terris ſuis inter Chriſtianos conceſſerint eo ipſo ſint excommunicati, ac iuriſdictione, & dominio ciuitatis, Caſtri aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiſerint, quod ab Eccleſia obtinent, priuati intelligantur, & ſi feudalia ſint directis Dominis ſtatim acquirantur, dicitur autem in Concil. Trident. ſeſſion.
2 25. capitul. 19. de refor. quod † pugnam duelli committentes, & qui eorum patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum ſuorum proſcriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam incurrant, & vt homicidæ iuxta ſacros Canones puniri debeant,
3 & ſi in ipſo conflictu deceſſerint, † perpetuò careant Eccleſiaſtica ſepultura. Dum autem dicitur. Qui pugnam, & cæt Declarant Cardinal. hoc etiam locum habere in priuatis duellis, quæ fiunt ſine alicuius Principis authoritate, vel conſenſu, & ſine patrinis. Qui ex condicto ſtatuto tempore, & in loco conſueto commiſerint duellum, etiam ſi nulli patrini ſocijue ad id vocati fuerint, vel loci ſecuritas habita, nullæ ve prouocatoriæ literæ, aut denunciationis Chartulæ præceſſerint cenſuris, & pœnis à Concilio Tridentino impoſitis perinde tenentur, ac ſi publico, & conſueto abuſu ſingulare certamen iniuiſſent, vide Bullam Gregorij XIII. incipientem ad tollendam deteſtabilem duellorum, publicatam 9. Decembris 1582. Dum autem dicit. (Et vt homicidæ) concordat textus in capitul ſecundo extra de cler. pugnan. & extr. de torneamen. per tot. & toto tit extra eod.

Inſuper in ſupradicta ſeſſion. 25. dicitur. Quod
4 † illi, qui conſilium in cauſa duelli tam in iure, quam facto dederint, aut alia quacumque ratione ad id quemquam ſuaſerint, nec non ſpectatores excommunicationis, ac perpetuo maledictionis vinculo teneantur, non obſtante quocunque priuilegio, ſeu praua conſuetudine, etiam immemorabili.

Dum autem dicitur (illi qui conſilium) declarant Cardinal. locorum Domini ſi certamen huiuſmodi ex cōdicto huiuſmodi permiſerint, aut quantum in ſe fuerit non prohibuerint, omneſque illud fieri mandantes, inſtigantes, auxilium, conſilium, & fauorem dantes, equos, arma, pecuniam, commeatum, & alia ſubſidia ſcienter ſubminiſtrantes, aut ex propoſito ſpectatores, vel ſocios quouiſmodo ſe præben-
5 tes eiſdem pœnis ſubiaceant, etiam ſi illi, † qui ad locum deſtinatum pugnaturi acceſſerunt impediti pugnam non commiſerunt, ſi per ipſos non ſtetit quo minus illa committeretur ita Gregorius XIII. in eadem iam dicta Bulla, Item ipſe Gregorius XIII. audita relatione reſpondit hoc decretum in duellis ſolemnibus, non autem in priuatis habere locum nouiſſimè in hac materia videnda eſt Bulla Clementis Octaui edita kalendis Septemb. 1592. quæ incipit deteſtabilis duellorum vſus.

SVMMARIVM.

1 *Quod fit ſuperiore permittente, pœnam non meretur.*

2 *Non videtur dolo facere, qui iuſſu ſuperioris facit.*

3 Seruus

3 *Seruus excuſatur ſi aliquid iuſſu Domini agit.*
4 *Dux exercitus non poteſt exponere aliquos milites ſingulari certamini pro verificando delicto.*

Dux exercitus exponens aliquos eius milites ad ſingulare certamen pro verificando delicto, an incidat in pœnas Bullæ,

RESOLVTIO L.

DVces exercitus ſolent quandoquidem pro verificatione alicuius delicti, cuius ignoratur malefactor, exponere aliquos ex eius militibus ad ſingulare certamen cum tot militibus exercitus contrarij, quare fuit dubitatum, an tale eſset duellum, & conſequenter Præfati Duces incidiſsent in cenſuras prædictæ Bullæ Clement.8.

In quo articulo prima conſideratione mihi perſuadebatur opinio negatiua, ex eo quod authoritate Principis id agebatur, & proinde ſuccedit regula iuris,
1 quod illud, † quod fit ſuperiore permittente pœnam non meretur l. Grachus C. de adulterijs, & factum ſuperioris excuſation. Afflict. in deciſion. 227. etiam
2 à pœna l. Lucius ff. de euictionibus, nec videtur † dolo facere, qui iuſsu ſuperioris facit l. nec videtur ff. de manumiſſionibus l. iuſtè poſſidet ff. de acquitenda poſseſſione, vbi iuſtè poſſidet, qui iudicis authoritate poſſidet, cum in omni actu intelligatur excepta authoritas ſuperioris l. final. & quod ibi lauſſimè notatur ff. qui ſatiſdare cogantur capitul. ve-
3 nientes de iureiurando: hinc eſt quod † ſeruus excuſatur ſi iuſsu Domini aliquid agit l. ſeruus. ff. de actionibus & obligationibus, & quilibet, cui parere neceſse habet l. is damnum dat. ff. de regulis iuris.

Addebatur ſupradictis hoc non eſse bellum, ſed potius conflictum particularem inter milites, dum bellum eſt iuſtum, & ſicut bellum fit authoritate publica, ita etiam ſunt tales particulares conflictus belli, & ſucceſſiuè non eſset formale duellum prohibitum per ſacros Canones.

Cæterum ſupradictis non obſtantibus contrarium reſoluendum cenſui, vt omnino etiam improbatur,
4 tum † quia habet ſpeciem duelli, tum etiam, quia eſt illos exponere probabili periculo ſe inuicem occidendi, & ex nulla parte ſequuturam victoriam, denique eſt tentatio Dei, & imprudenter fit cum ſecurius, & conſultius ſit defendere Rempublicam omnibus viribus, quam paucis hominibus, Caietan. 2. 2. quæſtion. 95. in fin. Nauar. & alij, quos recenſet & probat Sanch. libro ſecundo, ſuæ ſummæ capitul. 34. numero decimo ſecundo, & ſeqq. Reginal. libro 21. ſuæ praxis num. 78. & 79. & alij recentiores.

SVMMARIVM.

1 *Calor iracundiæ eſt iuſta cauſa minuendi pœnam.*
2 *Qui calore iracundiæ ineunt duellum non ſunt excommunicati.*
3 *Iuramentum præſtitum calore iracundiæ non obligat.*
4 *Confeſſio facta calore iracundiæ poteſt reuocari.*

Prouocans ad duellum calore iracundiæ an excuſetur à pœnis Bullæ.

RESOLVTIO LI.

COnſultus circa dubium propoſitum reſpondi affirmatiuè ex defectu diſcurſus, ex quo talis pugna non fuit deliberata quod idem videtur ſentire conſtitutio Clement. VIII quæ incipit, rectè quidem, ibi ex propoſito incuntes, fa-
1 cit etiam, quia † calor iracundiæ eſt iuſta cauſa minuendi pœnam probatur in l. 1. C. ſi quis Imperat. maledix. & in l. famoſi, ibi lubricum linguæ ff. ad l. Iul. Maieſt. & in capitul. ſi quis iraſcitur 13. quæſtion. ſecunda, & in capitul. inebriauerunt 15. quæſtion. ſecunda, & in capitul. cum apud Theſsalonicam 11. quæſtion. tertia, facit text. in l. ſi adulterium Imperatores ibi difficillimum eſt ff ad leg. Iul. de adult. Abb. & Felin. in capitul. ſicut. ex literis de iureiurand. cum ergo talis prouocatio non fuerit deliberata, fit, quod talis non inciderit in pœnam excommunicationis, vnde in fortiori caſu decidit Ioſeph Ludouicus deciſion. vndecima, quem refert collect. 117. in capitul. primo, de purgat. canon. numero quarto, non incidere hodie in pœnas Sacri Concil. Tridentin. ſeſſione 25. capitul. decimo nono, illos qui calore iracundiæ ſe prouocarent ad duellum, & incontinenti accederent, vbi ex hoc colligitur, quod talis pugna non dicitur deliberata, ecce enim ibi ſe inuitauerunt ad pugnam incontinenti acceſserunt, vbi ex hoc colligitur, quod non fuerit tantus calor iracundiæ, vt nullum habuerit vſum rationis, ſed habuerit quidem aliquantiſper paſſione impeditum, vnde talis paſſio non excuſat à mortali, D. Thom. 1, 2. quæſtion. 77. articul. quarto, in corpore, & ad tertium rurſus ibi dimicauerunt, quod
2 non eſt in caſu noſtro, & tamen Ioſeph dicit † non eſse excommunicatos, quia talis pugna non fuit deliberata.

Ratio omnium prædictorum ſumitur ex regula text. in l. quid quid calore. ff. de regulis iuris, quæ procedit regulariter in omnibus, prout in diuortio l. diuortium ff. de diuortijs, in contractibus ſecundum Bart. in l. licitatio ff. de publicanis Dec. in conſ. 183 num.8.

Duennas 9. Rom. ſing. 518. in voto, reg. & voluit gloſ. not. in cap. dudum in verb. calore iracundiæ de diuortijs.

3 Idem dicendum eſt in iuramento † quod ſi præſtitum fuit calore iracundiæ non obligat, vt tenet Roman. in ſingul. ſupra alleg. per l. 2. C. ad leg. Iul. maieſt. & per text. in dict. capitul. ſicut ex literis de iureiurand. vbi Ioann. Andr. idem tenet, & hoc intelligitur (vt ſupra dictum eſt) de voto, quia hoc votum, & iuramentum à pari procedunt, vt Abb. concludit
4 in dict. capitul. ſicut idem † dicendum in confeſſione, quæ ſi facta ſit calore iracundiæ poteſt reuocari. gloſ. not. in capitul. ex literis in verbo. admonita de diuort. vbi Abb. & not. Abb. in capitul. venerabilis in gloſ. 2. de exceptio. cum ſimil. vt Felin. ſcribit in dict. capitul. ſicut ex literis de iureiurando, & de acceptione ſecundi beneficij facta per iracundiam, quod non noceat notat Abb. poſt alios, quos refert in capitul. de multa verſic. extra caſum glo. de præbend.

SVMMARIVM.

1 *Ad incurrendam excommunicationem requiritur factum.*
2 *Crimen ſimoniæ computatur inter enormia, ſicut crimen homicidij.*
3 *Non punitur affectus niſi ſequatur effectus.*
4 *Emphiteuta vendendo rem emphiteuticam non incidit in pœnas niſi tradendo rem.*
5 *Non eſt puniendus pœna Pragmaticæ de falſo, qui petijt debitum, ſed non exegit.*

An prouocans ad duellum aſſignando ei locum, & ibi accedens etiam non ſequuto effectu, quia alter non venit, incidat in pœnas Bullæ.

RESOLVTIO LII.

IN Praxi cum eueniſset iſte articulus, fui conſultus quid ſentirem, & dicebam, talem non inci-
diſse in Bullam, quia ſummus in materia excom-
1 municationis, ad † quam incurrendam requiri-
tur factum, ſecundum Cardin. in capitul. præterea
requiſiuiſti in fine de appellat. vbi Felin. etiam in 6.
fallentia, ad quod facit optimus text. in capitul. ſi
quis ſuadente 17. quæſt. 4. vbi per illum textum di-
cunt DD. quod qui manum extenderet, vt clericum
percuteret, vel gladium euaginaret, & non percute-
ret, non incidit in excommunicationem gloſ. & DD.
in capitul. in audientia de ſententia excommunicat.
2 his accedit quod † crimen ſimoniæ computatur inter
enormia, vt crimen homicidij teſte Panormit. in ca-
pitul. quæſitum de tempor. ordinat. capit. inquiſitio-
nis de accuſationibus, ſed ſimonia reſtitutionem im-
perans, & excommunicationem inducens non com-
plectitur ſimoniam conuentionalem imperfectam,
vt habetur per Graſſ. in 1. parte deciſion. libro 2. ca-
pitul. 96. numero. 25. & ſequent. ergo idem dicen-
dum de prouocante ad duellum, quia licet fuerit per-
fectus actus ex parte prouocantis, quia ad locum ac-
ceſſit pugnaturus, tamen actus fuerat imperfectus ex
parte alterius, ideo non debet incidere in excommu-
nicationem.

Et, pro hac opinione vrget etiam generalis conſue-
3 tudo Italiæ, † vt non puniatur affectus, niſi ſequatur
effectus, vt per Grammat. in deciſion. 2. num. 8. Vrſill.
ad Afflict. in deciſion 21. num. 14. Teſaur. deciſion.
243. num. 2. & 3. Maſtrill deciſion. Sicil. 155. in prin-
cipio, quod procedit etiam ſtatuto aliter diſponente
Bal. conſil. 356. volum. 1. Marſil. conſ. 51. num. 6. Fa-
rinac. conſ. 17. num. 49. Ludouic. in deciſ. 8. num. 3.

Hinc enim videmus, quod & ſi à lege imponatur
4 pœna priuationis † emphiteutæ vendenti rem abſque
Domini voluntate, tamen intelligitur de venditione,
quæ habuit effectum per traditionem ſequutam, Ale-
xand. conſil. 173. numero 2. volumin. 2. latè Corbul.
alios allegans in tractatu de cauſ. quibus emphiteut.
priuat. in titulo ex cauſ. de alienat. limitat. 38. vt ſi-
militer dicimus, quando alienatio fuit nulla ex aliqua
cauſa Alciat. conſil. 158. num. 5. Tiraquel. de retra-
ctat. conſanguinit. §. 1. gloſ. 2. num. 6. & hinc doctè
interrogatus conſuluit, eruditus adoleſcens D. Ioan-
5 nes Maria Nouarius, quod † pœna pragmaticæ item
de falſis non ſit puniendus ille, qui petijt tantum de-
bitum, ſed non exegit cum effectu, etiam ſi ad actum
exequutionis deueniſset per textum in l. Papinianus.
§. meminiſse. ff. de inofficioſo teſtamento l. qui cum
natu maior. §. accuſaſse, & l. ſeruitutes. §. petijſse.
ff. de bonis libertor. Barz. in deciſion. 76. numero
decimo quarto, & ſequent. vt memini ego ipſe in
deciſion. 70. parte prima, vbi refero deciſum per
Curiam Archiepiſcopalem Neapolitanam Cleri-
cum præſentantem Apocas Falſas Banco, & non
exigentem pecuniam non eſse puniendum pœna
ordinaria.

SVMMARIVM.

1 *Decedentibus in duello non datur Eccleſiaſtica ſepultura etiam ſi oſtenderint ſigna pœnitentiæ.*
2 *Mortuis quoad animam, nec prodeſt pratioſa ſepultura, nec obeſt vilis.*
3 *Excommunicatus decedens, ſi oſtendit ſigna contritionis erit abſoluendus poſt mortem; & ſepeliendus in loco ſacro.*
4 *Duellantibus pœnitentibus non denegatur viaticum.*
5 *Ad duellorum abominationem multa ſpecialia permittuntur.*

Eccleſiaſtica ſepultura an denegetur decedenti in duello.

RESOLVTIO LIII.

1 COmmittentes duellum, & in conflictu † de-
cedentes, quamuis ante obitum oſtenderint
ſigna pœnitentiæ, debent carere Eccleſiaſti-
ca ſepultura ex multis, docet Gratianus di-
ſcept. 41. licet enim in decreto Concilij Tridentini
ſeſſion. 25. capitul. 19. non exprimatur aliquid de ſi-
gnis pœnitentiæ, tamen illa non ſufficiunt ad hunc
effectum ſepeliendi in loco ſacro, cum adſit illa ra-
tio, vt ſcilicet viuis conſulatur potius, quam mortuis,
hoc eſt, vt viui terreantur & à talibus prohibitis ab-
ſtineant, cum viderint in campis ibidem mortuos ſe-
2 pelliri quaſi † mortuis quo ad animam non obſit vi-
lis, nec proſit prætioſa ſepultura, ita in ſpecie de duel-
lantibus concludit gloſ. in capitul. primo, per illum
text. in verbo. ſepultura in fin. & ibi Cardinal. nu-
mero ſecundo, Ancharan. in fin. in 3. notab. poſt Ho-
ſtiens. in fin. verſicul. generale eſt de torneamentis,
quod etiam repetit idem Hoſtienſ. in ſum. eodem ti-
tul. de torneament. §. quæ pœna verſic. contraria ve-
rò ſunt num. 3. Nauar. conſil. 1. in fin. eodem titul. qui
amplius loquitur in confeſſo excommunicato, nedum
in eo, qui oſtendit ſigna pœnitentiæ, ſiue ſit prouo-
cans ſiue ſit prouocatus, & hic eſt caſus ſpecialis, in
quo denegatur Eccleſiaſtica ſepultura etiam pœniten-
ti, vt declarat Abb. in dict. capit. 1. ad fin. verſicul.
nota caſum num. 2. prout eſt in ſimilibus caſibus, de
quibus in capitul. ſecundo, de raptor. & in capitul.
ex parte il 2. de ſepultura.
3 Non obſtat, † quod excommunicatus, qui dece-
dit ante abſolutionem ſi moriens oſtendit ſigna con-
tritionis etiam poſt mortem abſoluitur, & in loco
Sacro ſepellitur, capitul. à nobis il 2. de ſentent. ex-
communication. Abb. in dict. capitul. final. de ſepul-
tur. Nauar. de pœnit. diſtinct. 7. capitul. 2. numero 3.
in fin. prout generale eſt, vt nunquam Eccleſia tollat
ſepulturam his, quos in vitæ fine pœnitet capitul. ſi
quis autem de pœnit. diſtinct. 7. vnde idem erit di-
cendum in iſtis duellantibus, maximè cum etiam il-
lis pœnitentibus, non negetur viaticum, quaſi illud
veniat in conſequentiam pœnitentiæ, Hoſtienſ. in
ſumm. de torneament. quæ pœna numero 3. colum.
vltim. in princip. verſic. is autem qui in capitul. 1.
poſt med. in verb. pœnitentia eodem titul. per text.
in cap. ſi quis de corpore 26. q. 6. capit. pœnitentes
50. diſtinct. 88. l. gubernationem de rit. nupt. l. ora-
tione 191.

Quia prædicta procedunt, quando adeſſet ſolum
vnica ratio reſpectu pœnitentis, hic autem adeſt
alia quo ad viuentes, vt magis terreantur ab huiuſ-
modi illicitis pugnis, ſicuti etiam à ſimili repræ-
henduntur interdum qui non ſunt in peccato, &
pœnam incurrat quis ex facto alterius ſine ſua cul-
pa poſt mortem obueniente, capitul. poſtquam 13.
quæſt. 2. prout in ſpecie notat. Ioan. Andre. in capi-
tul. 1. poſt princip. in verb. ſepultura de torneament.
& ſic in hoc caſu prohibetur, quod minus eſt, ob di-
ctam rationem terroris aliorum, quamuis maius
concedatur, vt concludunt omnes in dict. capit. vbi
Hoſtienſ. in fin. & in ſumm. de torneament. quæ pœ-
na numero 3. neque hoc videri debet rigidum pro-
pter deteſtabilem vſum duellorum, in quorum abo-

mina-

5 minationem † multa ſpecialia permittuntur, quæ
alias non permitterentur Greg. Sair. in Theſaur. caſ.
conſcient. libro 3. capit. 3. num. 24. Ignat. ad Diaz. in
prax. criminal. cap. 103. Doctor. in capitul. monomachiam. 2. quæſt. 3. & ſecundum prædicta ita reſoluit Sacra congregatio Concilij de menſe Octobris 1611. quod vi delicet tales careant Eccleſiaſtica ſepultura, quamuis oſtenderint ſigna pœnitentiæ.

SVMMARIVM.

1 *A verbis legis non eſt recedendum.*
2 *Bulla de duello prohibet aſpectus duellorum principales, & permanentes.*
3 *Non dicitur ſolniſſe qui ſtatim eſt repetiturus.*
4 *Non dicitur amiſiſſe qui ſtatim recuperauit.*

An adſtantes, & inſpicientes caſu in duello incidant in pænas Bullæ.

RESOLVTIO LIV.

PEr diſpoſitioné Bullæ Noſtræ excommunicantur non ſolum ineuntes duellum, ſed adſtantes etiam quare fuit dubitatum, an prædicta diſpoſitio vendicaret ſibi locum, ac procederet etiam contra adſtantes caſualiter verbi gratia tranſeundo per dictum locum ob alium finem.

Et primo intuitu dicebam, præfatum incidiſse in pœnas Bullæ ex eo quod regulariter à verbis legis non eſt recedendum, l. non aliter. ff. de legatis 3. Faber in deciſion. 16. C. de verborum ſignificat. maximè cum mens non repugnat capitul. præterea eodem ritul. l. ſi quis filium C. de liberis præteritis: addebatur, quod cum ſimus in pœnis eſt facienda ſtricta interpretatio capitul. ſtatutum de electione.

Cæterum præfatis minimè ſuffragantibus, contrarium cenſui in præſenti facto; quia finis Bullæ hic ceſſat, & proinde omnino ceſsare debet eius diſpoſitio l.
adigere. §. quamuis. ff. de iure patronat. l. hoc edictum.
2 ff. de pactis; nam mens † Bullæ fuit prohibere aſpectus principales, & permanentes, ex quo de iure parum, & nihil æquipollent. l. aut qui ff. ad Trebellianum, & de minimis regulariter non curatur, l. ſcio. ff. de in integrum reſtitutione l. ſi proprietarius, & ibi latè Bartol ff. de damno infecto, momentanea enim non ſunt in iure conſiderabilia l. 3. ff. de acquirenda poſ-
3 ſeſſione l. qui ſic ff. de ſolutionibus † vbi non dicitur
4 ſoluiſse, qui ſtatim eſt repetiturus, ſicut † non dicitur
amiſiſe, qui ſtatim recuperauit, l. ſi quis in ff. de acquirenda poſseſſione, nec ſpoliatum fuiſse, qui ſubito fuit reintegratus l. penultim. ff. de vi & vi armata & ad hoc facit regula textus in l. final. §. final. C. de bonis quæ liberis vbi pater non conſequitur vſumfructum ſerui, filio legato, breui tempore manumittendo.

SVMMARIVM.

1 *Cum conſtat de publicatione bulla facta in curia, ligantur omnes poſt duos menſes.*
2 *Quando conſtitutio non eſt regiſtrata in corpore iuris, excuſat probabiliter ignorantes.*
3 *Conſtitutio regiſtrata in corpore iuris, quæ tamen non eſt multum nota, vel famoſa, excuſat.*
4 *Verbum præſumpſerit, denotat dolum, & temeritatem.*
5 *Ignorantia iuris non excuſat, nic ex probabilibus coniecturis conſtet de ignorantia.*
6 *In fore pœnitentiali creditur aſſerenti ſe aliquid ignoraſſe.*

An ignorantia prædictæ Bullæ excuſet à pæna.

RESOLVTIO LV.

AN ignorantia Bullæ Clementis VIII. in foro
fori excuſet perſonas illam ignorantes Reſpon. ſupponendum eſse quod non conſtat
1 de publicatione Bullæ facta † in Curia ſic
enim ligaret vniuerſos poſt duos menſes à die publicationis, gloſsa in regul. fin. de regul. iur. in 6. gl. in c.
2. in fine de conſtit. in 6. c. fin. ne cleric. vel mon. item
2 cum † conſtitutio non eſt regiſtrata in corpore iuris
excuſat probabiliter ignorantes, ita Abb. in capitul. paſtoralis in 3. not. de fide inſtrument. quod procedit etiam ſi ſit regiſtrata in aliquibus codicibus, non ta-
3 men in omnibus Abbas ibi in vltimis verbis. † imo
etiam ſi eſset regiſtrata in iure, non tamen eſet multum nota, & famoſa, vt in clement. 1. de priuleg. vbi Dom. Cardinal. quæſt. 39. dicit per illum text. quod religioſus ignorans pœnam excommunicationis impoſitam religioſis miniſtrantibus ſacramenta abſque licentia parochi, quod ſi ipſe ſit aliàs homo ſanctæ vitæ & adminiſtrauerit Euchariſtiam ſine eius licẽtia, & conſtet quod non in contemptum ipſius parochi fecerit, non incidit in pœnam, & hoc per text. in dict.
4 clemen. 1. verb. præſumpſerint; quod † notat dolum, & temeritatem contra facientes, & miniſtran-
5 tes, item † licet ignorantia iuris non excuſet, tamen
quando ex probabilibus coniecturis perpenditur, quod quis ignorauit, excuſatur, ſecundum not. in capitul. 2. de conſtitut. non ſolum in foro pœnitentiali,
6 in quo credendum eſt † aſserenti ſe hoc ignoraſse;
gloſsa in capitul. ſignificaſti de homic. in capit. ſi verò de ſentent. excomm. ſed etiam in foro iudiciali, quando probabiliter liquet quod non fecit præſumptuosè, verum tutius eſset in foro exteriori petere abſolutionem, quia eo ipſo quod fecit contra ius, præſumptio eſt contra ipſum, quod fecerit ſcienter ex quibus omnibus poteſt prudens lector reſoluere dubium propoſitum.

SVMMARIVM.

1 *Qui duellum acceptauit, licite poteſt illud recuſare.*
2 *De pæna duellantium multi doctores recenſentur.*
3 *Qui calore iracundiæ accedit ad duellum, & inuitat, non incidit in pœnas.*

Miſcellanea in materia duelli.

DE origine duelli ſeu diffidamenti, deque ipſius prohibitione & materia, plura referunt. Iaſ. in l. ex hoc iure ex numero 31. ff. de iuſt. & iure Guido Papæ. ſing. 303. Bernard. Diaz in praxi canon. capitul. 93. Concil Trident. ſeſſion. 25. de reform. capitul. 19. Nauar. Manual. lat. capitul. 11. numero 39. verſicul. 34 Felician. de cenſuris titul. de excommun cap. 24. verſic. Impetator pagin. 96. Sebaſt. medic. in ſumma peccati prima parte. titul. 4. quæſt. 83. & quæſt. 104. verſicul. 11. Anton. Bernard. in ſumm. capitul. 32 numero 114. Foller. in praxi canon. 2. parte capitul. 27. ex princip. Lariſſimè Petrus à Nauarra. tom. 1. de reſtitut. libro 2. capitul. 3. ex numero 280. Pet. Sanchez. parte 1. hiſt. Moral. titul. della vida de Platon. §. 2. verſicul. acerca de eſto eſercitio. fol. 22. latiſſimè & pulchrè Michael Salon. 2. 2. quæſt. 64. articul. 3. controuerſ. 3. Vitald. in Candelabr. Eccleſ. titul. de ſuſpenſ. ex numero 68. Tiraquel. de nobilit. capitul. 20. ex numero 61. multa congerit Burgos de Paz. in l. 1.

Taur. ex numero 413. vſque ad numero 421. latè Al-
ciat. in lib. de ſingul. certam. & in conſil. de materia
Duelli in fine dicti libri Philip. Dec. in capitul. Eccle-
ſia Sanctæ Mariæ de Conſtitution. numero 102. & ibi
1 addition. in litera K. & numer. 103. vide quod † ille
qui duellum acceptauit, licite illud poteſt recuſare,
de quo etiam aſſerit Neuizan. in Silua Nuptial. libro
1. §. non eſt nubendum n. 82. de materia tamen textus
latiſſimè diſſerit Ioan. Socarr. in conſuetud. Cathal.
§. item vaſſallus ex fol. 470. vbi plura per 70.
numeros, copioſè tamen, & pulchrè varias quæ-
ſtiones reſoluit in hac materia Iul. Ferret. in vo-
lumine conſiliorum, & in tractat. ab eo facto de hac
materia, multo tamen copioſius Lancellot. Con-
tard. in templo omnium iudic. in tractat de duello, &
pace, ex fol. 26. & in lib. 1. capitul. 1. §. 3. verſicul.
duellum prohiberi per tot. vol. 1. commun. opinion.
pagina 75. verbo duellum. Paul. Fuſcus ſingul. 134.
litera D multa Guid. Papæ. ex deciſion. 617. vſque ad
deciſion. 623. Philip. Dec. conſil. 487. ex numero 7.
vbi in numero 9. tradit cui competat electio armo-
rum, de quo optimè diſſerit additio ibidem in litera
C. Lancellott. Contard. in dict. tractat. de duello 3.
parte de prouocato concluſion 84. ex numero 1. Zi-
let. conſil. 111. volumin 2. numero 5 & conſil. 102.
volumin. 2. numero 8. optime Ioan. Matienco in dia-
log. relat. 1. parte capitul. 1. numero 12. Philipp. Dec.
conſil. 686. vbi de materia text. plura cumulat, &
etiam Alciat. conſil. 259. Cephal. conſil. 57. volu-
min. 1. commun. opin. pag. 58. verbo Duellum Na-
uar. in Manual. Latin capitul. 51. numero 9. Domin.
Bannes 2. 2 q. 40. artic. 1. ex colum 1386. verſ. circa
eadem.

Et de pœna diffidantis aliquem diſſerit Antonius
2 Gomez. in tom. 3. de delict. capitul. 3. numero 12. † &
duellantibus denegatur. Euchariſtia & ſepultura Ec-
cleſiaſtica, de quo vltra alios ſupra relatos eſt viden-
dus Lancellott. Contard. de Duello & pace in præfa-
to numero 4. & 7. & talis an gaudeat immunitate Ec-
cleſiæ, vide Nauarr. in dict. Manual. Latino capitul.
25. numero 21 in princip. & campus quibus perſonis
concedi, vel negari poſſit, & pro quibus rebus, latè
tradit Lancellott. Contard. ſupra in 2. parte de prouo-
cante, ex concluſion. 34. ex fol. 35 & quid ſit Duel-
lum & quid ſit Bellum proſequitur Plot. de in litem
iurtan. §. 41. num. 3. Mencach. controuerſ. illuſtrium
lib. 1. capitul. 11. ex numero 35. & in capitul. 12 opti-
mè agit de hac materia; & tandem plura, & pulchra
in materia Duelli reſoluit Ioſeph. Ludouic. deciſion.
15. Lucenſ. vbi etiam decidit non incidere hodie in
pœnas Sacri Concilij Tridentin. in allegato capitul.
19. illos qui calore iracundiæ ſe inuitarent ad Duel-
3 lum, & in † continenti accederent ad aliquem lo-
cum, ibique dimicarent, quia talis pugna non dicitur
deliberata, quod ſecus eſt dicendum, quando ex ani-
mo deliberato ad eum accederent, licet abſque patri-
nis nec in campo franco, tunc enim eos incurrere in
dictas pœnas concludit &c.

PRAXIS BVLLÆ PII V. CONTRA Exercentes Sodomiam.

SVMMARIVM.

1 *Sodomia peccatum grauiſſimum eſt, & apoſtaſia appellatur.*
2 *Sodomia vnde dicatur: & quid ſit, & eius differentia vide num. 6.*
3 *Committens ſodomiam videtur violare naturam humanam, quæ diſponit, vt per naturalem coitum conſeruetur genus humanum.*
4 *Mulieres a natura conſtitutæ ſunt, vt partus edant, & hunc ordinem non ſeruando execrabili odio natura ab ipſa apoſtatatur.*
5 *Ordo naturæ eſt, vt ſit concubitus maris, & fœminæ modo debito, & honeſto.*

Sodomiæ peccatum grauiſſimum.

RESOLVTIO LVI.

1 Sodomiæ † crimen grauiſſimum eſt hinc nomi-
natur Apoſtaſia, quæ inter grauiſſima crimina
annumeratur: tres enim ſunt ſpecies apoſtaſiæ
videlicet à Deo, à natura, & à Principe. Prima
appellatur crimen hæreſis, Tertia læſæ maieſtatis,
At ſecunda crimen ſodomiticum, ſeu peccatum con-
2 tra naturam †. Sodomia enim dicitur à Ciuitate Sodo-
ma, in qua vna cum cæteris tale flagitium nimis excre-
uerat, & ideo igne cœleſti oppreſsæ, & damnatæ
fuerunt, contra naturam vocatur, & hoc nomine vti-
tur tam Ordinarius Roſsani, quam Bononiæ, quia
non ſolum ex eo Deus, qui eſt ſumma natura offendi-
3 tur, ſed etiam quantum in patrante eſt † ipſa natura
humana violatur. Debent quippe homines fidem
naturæ ſicut Deo, vt ſicut quilibet genitus eſt, ſic
alium ſibi ſimilem generare diſponat, vt per coitum
naturalem conſeruetur genus humanum ad hoc in
auth. de nupt. in principio, l. liberorum, ff. de verbor.
4 ſignificat. & † mulieres à natura conſtitutæ fuerunt,
vt partus ederent, l. 2. C. de indict. viduit. quod po-
tiſſimum ipſius eſt munus, l. quæritur, §. 1. ff. de ædil.
edict. in coitu vero contra naturam, quia ſpretis mu-
lieribus, quas ad hoc natura creauit, quantum ad ge-
nus non ſeruatur humana ſpecies, ſed deletur mani-
feſtè ab ipſa natura execrabili quodam odio apoſta-
tatur, ita dixit Luc. de Pena in l. 3. C. de exactoribus,
& executoribus lib. 12.

5 Rurſus † ordo naturæ inſtitutus ad habendam co-
pulam in his conſiſtit, vt ſit concubitus hominum
vtriuſque ſexus ſecundum naturalia inſtrumenta
generationis modo debito, & honeſto, vt fuſè expli-
cat Caiet. circa art. 11. ad D. Thom 2. 2. q. 154. vnde
6 † vbi non eſt copula carnalis hoc eſt concubitus eſt
mollities, quæ dicitur quando quis ob delectationem
veneream ſeipſum polluit, vel cum adminiculo alte-
rius, quod ſi concubitus eſt, ſed non humanus voca-
bitur etiam peccatum contra naturam, & beſtiali-
tas, vt cum quis beſtiæ commiſcetur, at ſi eſt concu-
bitus humanus, ſed cum eadem ſpecie, tunc vocatur
Sodomia, vt ſi mas cum mare, fœmina, cum fœmina
commiſceatur D. Thom. qui ſupra, & de hoc ad præ-
ſens.

SVMMARIVM.

1 *Sodomita propriè dicitur agens, & veriorem ſententiam, vide num. 8.*
2 *Patientes dicuntur propriè molles.*
3 *Duplex genus molliciei.*
4 *Patiens differt ab agente ex varijs cauſis.*
5 *Minus punitur patiens, quam agens. Et etiam in foro conſcientiæ, vide num 6.*
7 *In pœnas Bullæ Pij V. incidunt, tam agentes, quam patientes.*
9 *In varijs tribunalibus obſeruatum eſt, vt eadem pœna infligatur agenti, quam patienti, quando excedit ætatem 20. annorum.*

An in

An in pœnas noſtræ Bullæ incidant, tam agentes vitium Sodomiticum, quam muliebria paſsus.

RESOLVTIO LVII.

FVit mihi quæſitum, an in pœoas d. Bullæ Pij
Quinti incidant, tam agentes vitium ſodomiti-
cum, quam moliebria paſſi, & prima facie vi-
debatur oegandum ex eo, quod cum in Bulla
infligitur pœna contra exercentes ſodomiæ crimen
1 fit, vt † ille propriè dicatur ſodomita concubitor ma-
ſculi, ſcilicet agens hoc eſt, qui agit contra naturam
cum eadem ſpecie in vaſe indebito 32. q. 7. c. adulte-
rij crimeo, c. flagitia, c. clerici de exceſs. prælat. vnde
2 † patientes, molles vocantur iuxta illud 1. ad Corin-
th. c. 6. Neque adulteri, neque molles, neque maſcu-
lorum concubitores regnum Dei poſſidebunt, vbi
glo. ſic exponit, quam ſequitur D. Thom. 1. 2. q 138.
ad 1. & Caiet. in ſum. in verbo mollities in fine, qui
3 dicit, quod † molles dupliciter dicuntur, vel quia
peragunt in ſe pollutionem voluntariam, & ita dici-
tur vitium infimum cõtra naturam, vel quia mas pa-i-
tur, vt mulier. Inde dicuntur molles, vel quia muliebria
patiuntur quaſi mulieres effecti, idem videtur proba-
ri io auth. vt noo luxur. contra naturam. Vbi ſodomi-
ta dicitur, qui agit contra naturam, ſed agens non eſt,
4 qui patitur ergo. Ex quo arguitur, † quod cum pa-
tieos differat ab agente, & non ſit idem, vt agens,
quod non veoit appellatione Sodomitæ patieos, tum
ex diuerſitate vocabuli, & variatione, tum ex diuerſi-
tate pœnæ, tum ex grauitate ſceleris, nam maius eſt
peccatum ageotis, quam patientis, vt dixit Archiepi-
ſcop. Florent. 3. par. tit. 17. c. 17. §. 4. in fine notatur
32. q. 7. c. adulterij in gloſ. 2. & ſecundum menſuram
peccati erit plagarum modus Deuter. c. 15. c. felicis,
5 §. illud de pœnis. in 6. & maior † pœna imponitur
agenti Sodomiticè in foro contentioſo, quam ea, quæ
imponitur patienti, quia agenti intelligitur pœna
ignis: non ſic patienti, pariter mitius punitur, qui paſ-
ſus fuit aliquod inhoneſtum in domo ſua, quam
agens, ita Bal. in l. cum ancilla 1. col. verbo item no-
6 ta, C. de incæſt. nupt. Pariter † in foro conſcientiæ mi-
tius agitur contra patientes, quam cootra agentes, cap.
ſicut tribos de pœnit. diſt. 2. gloſ. in c. ſi cui, de pœnit.
diſt. 1. Abb. in ca. ſicut dignum per illum text. extra
de homicid. Quare fit, quod volens Epiſcopus tam
agentes, quam patieotes comprehendere ſub caſu re-
ſeruato ſic ait. Qui nefarium crimen Sodomiæ com-
miſerint, vel paſſi ſunt.

Cæterum ſupradictis minimè ſuffragantibus con-
7 trarium reſoluendum cenſui, vt ſcilicet in pœnas † præ-
fatæ Bullæ incidant tam agentes, quam muliebria paſ-
8 ſi, tum † quia ambo dicuntur verè, & propriè crimen
ſodomiæ perpetrare, tum etiam, quia iura infligentia
pœnas contra ſodomitas loquuntur, tam in agente,
quam in patiente, vt patet in l. cum vir, C. de adult.
in §. 1. in authen. vt non luxurientur contra nat. in
cap. clerici pro contraria allegatus de exceſs. prælat.
9 & † in varijs tribunalibus eadem pœna deprompta eſt
contra patientes, quando excedunt ætatem 20. anno-
rum, vt in ſpecie Caualc. deciſio. 22. part. 5. Gaſpar.
Theſaur. deciſ. 17. par. 3. Thoming. deciſ. 23. & ita
etiam Bombin. conſ. 22.

SVMMARIVM.

1 *Per vnicum actum quis non poteſt dici exercitator illius actus.*

2 *Verbum exercentes non verificatur, niſi ex pluralitate actuum.*

3 *Verbum exercere ſignificat frequentiam actuum ex diuerſis temporibus.*

4 *Tres actus venerei eodem tempore ſine diuerſione ad actus extraneos habentur pro vnico actu.*

5 *Qui cadit aliquoties, & cecidiſſe pœnitet non videtur incidere in hunc caſum.*

6 *Exercere venit ab exercitatione, & illi proprie dicuntur exercitores, qui in vſu ponunt aliquid, num. 7.*

Verbum exercentes poſitum in Bulla qualiter intelligatur.

RESOLVTIO LVIII.

MAgna eſt controuerſia inter DD. in l. legatis,
ff. de legat. 3. an per vnicum actum dicatur
quis exercitator eiuſdem actus, & commu-
1 nis † reſolutio eſt in partem negatiuam ex
doctrina Bart. in §. omnem in procemio Digeſtorum
quem refert, & ſequitur Ripa in c. cum Eccleſia Sutri-
na de cauſ. poſſeſſionis, & proprietatis, vbi nomina
verbalia noo verificantur ex vnico actu, vnde cum in
d. Bulla infligitur pœna contra exercentes crimen ſo-
domiæ propterea fui io opinione in quadam cauſa mi-
2 hi delegata, quod † verbum illud exercentes non ve-
rificetur, niſi data pluralitate actuum, vnde Graff. in
praxi caſuum reſeruatorum, ca. 11 libro 1. voluit, quod
3 † verbum exercere ſignificet frequentiam ex diuerſis
actibus non ex eodem tempore, ſed diuerſis, facit
text. in c. monaſteria de vita, & honeſtate cleric. Nam
4 † tres actus venerei contiouati, antequam quis di-
uertat ad extraneos actus cum maſculo habentur
pro vno continuato, & aggregato, vt ff. de fur-
tis, l. vulgaris in princip. Bald. in capit. cum Eccle-
ſia num. 16. extra de cauſ. poſseſs. & propriet. Ita te-
net Nauar. in Manu. c. 27. nume. 250. Hinc fit, quod
5 is, † qui ali quoties cadit, & cecidiſse pœnitet, non vi-
detur incidere in hunc caſum, & de hoc vide Graff. in
d. praxi. c. 1. lib. 1. oum. 67. Hioc minus rectè ſenſiſse
cenſeo Ignatium Lopez, in addit. ad Diaz. c. 88. erga
finem. verſ. circa vnum, qui impugnando opinionem
Naoar. vnicum actum ſufficere prætendit impognan-
do, & reprobando, tum quia à tanti viri opinione
non eſt recedendum eo magis, quia affirmat ita
ſibi reſpondiſse. SS. D Gregorium XIII. Tum quia
6 † exercere venit ab exercitatione, vnde exercitus no-
men traxit, ff. de teſtament. milit. l. 1. in princip. Quia
exerceri debent milites, & diſcere in otio, quæ fa-
cere, & perficere poſſint in bello, vt dixit Lucas de
Penna in c. milites verbo exercitio, C. de re milit. lib.
7 2. Tum quia vulgò illi dicuntur † exercitores, qui
in vſu ponunt aliquod v. g. quis exercuit aduocatio-
nem. Hoc eſt per aliquod tempus fuit aduocatus, &
iſte eſt communis vſus loquendi attendendus arg.
text. in l. ſciendum, §. illud verbo ſufficiet, ff. de ædil.
edicto.

SVMMARIVM.

1 *Beſtialitatem committens comprehenditur Conſtitutione Pij V. contra Sodomitas.*

2 *Ad tollendum peccatum ſemper eſt facienda extenſio, & quando agitur de fauore animæ, num. 3.*

4 *Ex identitate rationis in ſtatutis correctorijs fit extenſio.*

An Conſtitutio Pij V. emanata contra exercentes vitiom ſodomiticum locum ſibi vendicet in illo, qui vitium beſtialitatis commiſerit præpoſtera Venere.

RESOLVTIO LIX.

AD difficultatem propoſitam pro reſolotione
1 dicendum † committentem vitium beſtia-

litatis cum brutis luxuriæ cauſa præpoſtera venere tali decreto comprǽhendere,ex eo quia conſtitutio prędicta cum tendat ad fauorem animæ, & ad tollendum
2 peccatum, in † quo caſu ſemper eſt facienda extenſio ad illum finem tollendi peccatum, vt docet Rota in deciſ. diuerſ deciſ 29. num. 10. volum. 2. Abb. in c. ex tenore, qui filij ſint legitimi, num. 6. & Iaſon in auth. quas actiones, num. 25. C. de ſacroſanct. eccleſ. igitur meritò in d. Bulla facienda eſt extenſio ad præfatum
3 caſum cum † agatur de fauore animæ,& intentio conſtituentis eſt, vt excludat omne peccatum, per quod ſtatutum emanatum fuit, & eiuſdem generis.

Nec facit, quod Conſtitutio non faciat mentionem de caſu noſtro, ſed tantum de exercente vitium ſodomiticum, quia conſtitutio loquens de ijs, quæ communiter, & ſępè eueniunt non per hoc excludit alia, quæ rarò accidunt, dummodo ſint eiuſdem generis, prout
4 eſt caſus, de quo agimus. In † ſtatutis enim correctorijs, vt eſt d Bulla ſemper poteſt fieri extenſio ex identitate rationis, vt voluit Paul. de Caſtro conſ. 39. Et prædicta confirmantur, quia ſicuti non excluditur ex hac conſtitutione cognoſcens fœminam præpoſtera venere ratio eſt, quia in tali caſu propriè committitur ſodomia, vt voluit Iul. Clarus, qui de communi opinione teſtatur lib. 5. recept. ſent. §. ſodomia, num. 2. cum Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. caſu 286. num. 5.... lib. 7. Theſaur. caſuum conſcient. c. 1. num. 21. ita præfatæ Bullæ conſtitutionem, nemo negabit non excludere exercentem tale vitium cum brutis, nam ſi compræhendit de quo minus, ergo de quo magis cum valeat in iure argumentum de minori ad maius, & è contra.

Et quod includatur vitium beſtialitatis committens cum brutis luxuriæ cauſa turpiter ſe commiſcendo in proprijs terminis voluit Roland. conſ. 7. vol. 1. Rodriq. in ſumma par. 1. cap. 209. numer. 2. nec non Quaranta in ſuo Bullario in verbo Sodomia.

S V M M A R I V M.

1 *Cum fœmina ſecundum Ciuiliſtas poteſt eſſe vitium ſodomiticum, contra ſecundum Theologos in foro conſcientia, num. 3. comprahenduntur tamen ſub caſu reſeruato, num. 5.*
2 *Fœminis & maſculis abuti à pari iudicatur.*
4 *Communis vſus loquendi, licet improprius eſt præferendus.*

An committentes ſodomiam cum fœminis incidant in pœnas Bullæ.

RESOLVTIO LX.

ARticulus eſt, an rem habens præpoſtera venere cum mulieribus dicatur verè, & propriè ſodomiam committere, in quo articulo eſt animaduertendum, quod licet com-
1 munis ſit ſententia apud Ciuiliſtas, quod † cum fœmina poſſit eſſe vitium ſodomiticum tex. in ca. adulterij malum, & cap. vſus, ibi, in fœminis 32. quæſt. 7. Nauar. de iudic. lib. 2. conſ. 1. vnde Cæſar. Lambert. de iure patronat. in 1. par. lib. 2. in 1. art. princip. fol. 13.
2 num. 3. dicit, quod † iudicatur à pari abuti fœminis, & maſculis ex gloſſ. in c. omnes cauſationes 32. q. 7. bonus tex. in cap. in Archiepiſcopatu de rapto: vbi Panorm. hinc æquali pœna puniuntur committentes hoc peſſimum ſcelus cum maſculis, vt dixit Couar. in 2. par. de matrim. c. 7. num 7. Iulius Clarus libro 5. §. ſodomia fol. 385. Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. caſu 286. num. 1. Matth. de Afflict. in Conſtit. Regni de
3 legum Aſperitate lib. 3. rubr. 42. num. 13. tamen † in foro interiori conſcientiæ aliter ſentiunt Theologi, vt D. Thomas 2. 2. q. 154. art. 11. verſic. 2. Armilla in verb. Sodomia, Sylueſt. in verbo luxuria §. 1. & ratio eſt, quia duo requiruntur ad committendam ſodomiam, vt concubitus fiat cum perſona indebita maſculi cum maſculo, fœminæ cum fœmina, & vaſe indebito, ſed modo licet ſit ſecundum, quia non adeſt primum, nam ſit concubitus cum perſona debita, ſcilicet maſculi cum fœmina non dicitur vitium ſodomiticum, ſed peccatum innominabile, ſeu contra naturam, D. Thomas, qui ſupra Sylueſt. in verb. luxuria, §. 1. in fine, vel peccatum monſtruoſum, vt dixit Armilla, quare non videtur, reſeruatum, niſi in locis, vbi includuntur tam agentes, quam patientes, vt Ferrariæ, vel in loco, vbi non reſeruatur vitium ſodomiæ, ſed vitium indicibile hoc eſt non nominandum, & nec loquendum, vt Caſtellaneti, ego autem dubito de hoc, nam licet in caſibus reſeruatis fiat ſtricta interpretatio, & attendatur propria ſignificatio verbi, tamen quando
4 † communis vſus loquendi repugnaret propriæ ſignificationi verborum, communis vſus eſt præferendus, licet ſit improprius, l. librorum, §. quod tamen Caſſius, ff. de legat. 3. vbi Bart. & in l. omnes populi, ff. de iuſt. & iure. Philip. Franchus in cap. 1. verſic. Decimo quarto limita de tempore ordin. lib. 6. quare, & ſi ex propria ſignificatione non veniat appellatione ſodomiæ concubitus cum muliere in vaſe indebito, venit tamen ex communi vſu loquendi, & quod talis ſit communis vſus vocare vitium ſodomiticum concubitum mariti cum vxore in vaſe indebito, patet quia ſic Doctor. loquuntur Archid. in c. omnes cauſationes 32. q. 7. Abb. in c. maritis, num. 3. & alij ſcribentes de adulter. ſic vulgus qualiter vocabit maritũ, niſi
5 ſodomitam, quare concludendum videtur † compræhendi ſub caſu reſeruato non ſolum ſodomitam maſculorum concubitorem, ſed etiam, qui fœminam præpoſtera venere cognouerit. Tum etiam, quia maius videtur peccatum coire cum fœmina in vaſe indebito, quæ habet vas naturale, quam cum mare, vt nos diximus in 1. vol. conſ. de adult. lib. 5. conſ. 3. numero 12.

S V M M A R I V M.

1 *Sodomiam committens per vim, & metum non dicitur exercere, & qui ſint, qui committant per vim, & metum, num. 2.*

An committens ſodomiam per vim, & metum incidat in pœnas Bullæ.

RESOLVTIO LXI.

1 NOn compræhenduntur ſub caſu † exercentium ij, qui non ſpontè, ſed coactè exercendo hoc ſcelus agunt, nam litera loquitur de exercente, & videtur impoſſibile, vt quis poſſit hoc ſcelus quaſi ex habitu continuato exercere inuitus, ſed ſolum videtur habere locum in eo, qui ex inopinato caſu ad hoc cogeretur.

2 Exemplum † ſi eſſet quidam peruerſus, qui volens ſocios habere in inferno minaretur alicui mortem, niſi puero abutatur, nam tunc talis non dicitur facere, quod propria voluntate non facit, 7. q. 1. c. mutationes facit text. in l. 1. §. ſi quis tamen, ff. de poſtul. & quamuis voluntas coacta voluntas ſit, non tamen dicitur in ſtricta, & propria ſignificatione, & vocabuli proprietate ſeruata argum. tex. in l ſi mulier. §. ſi metu. ff. quod metus cauſa, facit tex. in l. vim paſſa, ff. de adulter. ad idem. l. ſi vxor §. pen. & l. fœdiſſimam, C. eod. quamuis mortaliter peccet, capit. ſacris de his, quæ vi.

SV M-

SVMMARIVM.

1 *In Atrociſſimis delictis punitur affectus non ſequuto effectu, & afferuntur plures caſus.*

2 *Ad committendum ſodomiæ delictum plura requiruntur, & per totam.*

3 *Actu non conſumato in crimine ſodomiæ non venit pœna mortis, & quæ aliæ pœnæ extraordinariæ fuerint impoſitæ per totam.*

An in pœnas præfatæ bullæ incidat, qui cognouit puerum non immittendo ſemen intra vas.

RESOLVTIO LXII.

VIdebatur dicendum, quod ſic prima facie, ex eo quod cum delictum ſodomiæ ſit grauiſſimum, atque atrociſſimum propterea eſſe puniendum, licet effectus ſequutus non fuerit, prout expreſsè probatur in l. cum vir. C. de adulterijs. Angelus ibid. num. 3. Afflict. in 3. par. Conſtitutionum Regni Rubr. 42. in principio, num. 13. Io-
1 dochus in practica crimin. ca. 46. num. 12. & † in atrociſſimis delictis, punitur ſolus conatus, etiam ſi effectus ſecutus non fuerit, vt dicit gl. in l. 1. §. hæc verba in verb. putamus, ff. quod quiſque iuris, & hanc dicit eſſe communem opinionem Felin. in c. 1. num. 9. de officio delegati Couarru. in Clement. ſi furioſus, num. 52. de homicidio, & ideo ſecundum eos in crimine læſæ maieſtatis, falſificationis monetæ punitur ſolus conatus Grammat. deciſ. 74. Triuiſ. deciſ. 51. Antonius Faber deciſ. 21. de pœnis. Papon. deciſ. 10. lib. 23. prout in crimine aſſaſſinij, Capicius in deciſ. 112. Grammat. voto 9. num. 12. & ſeq. in conante attentare aliquid contra pacem publicam Gail. lib. 1. obſeruatione 14. & Grammaticum deciſio. 2. Et hunc coitum eſſe contra naturam aduerſus opinionem Gomeſ. ſupra citatum voluerunt Barbatius conſ. 64. & in conſ. ſequenti, vol. 1. Alex. de Ales. conſil. 85. Calcan. conſ. 110. Decius conſ. 9. Butrius conſil. 58. Marſil. conſ. 28. Pariſ. 173. lib. 4.

Cæterum ſupradictis minimè ſuffragantibus contrarium cenſui reſoluendum, quod tales non dicantur verè, & propriè ſodomiam committere, & conſequenter non incidere in pœnas noſtræ Bullæ, quam opinionem tenuerunt Gomez. in leg. 80. Tauri n. 34. in ver-
2 ſic. ex quibus rationibus. Ad † committendum enim peccatum contra naturam neceſſe eſt ſecundum ſcribentes, quod membrum in ipſas partes pudendas ponatur, ita Plotus conſ. 232. nu. 22. volum. 1. inter conſilia criminalia diuerſorum Attaman. conſ. 32. num. 3. Merenda. conſ. 24. Bomin. conſil. 65. Peguera deciſ. 52. vnde Afflictus ſuper 3. par. Conſtitutionum Regni Rubr. 42. in principio poſt num. 15. refert ſe vidiſſe
3 iudicatum per Magnos DD. quod † ſi quis actum non conſumaſſet, quia ſcilicet membrum in ipſas partes pudendas non poſuiſſet, ſed tantum extra eas, non deberet puniri pœna mortis, ſed alia extraordinaria, ſecus autem ſi membrum impoſuiſſet, licet intus ſemen non emiſiſſet idem atteſtatur Iulius Clar. in §. ſed omnia, verſicu. quæro nunquid; dicens ita Senatum in facti contingentia iudicaſſe in cauſa cuiuſdam Ioſephi Canariæ, quem tantummodo virgis cedi iuſſit 10. Februarij 1595.

Et quod præfatus reus non veniat pœna ordinaria ſodomiæ puniendus tenet Lopez hoc tit. vbi dicit, quod quando ſimplex fricatio interuenit huiuſmodi delinquens citra mortem puniendus, & ſic refert fuiſſe iudicatum in Ciuitate Granatæ, in qua aſſerit hunc caſum de facto contigiſſe.

Et mulieres agentes vna cum alia ſine aliquo inſtrumento pęna flagellorum condemnatas, & punitas fuiſſe refert quoque Boerius in d. deciſ. 316. circa fin. de facto fuiſſe propoſitam occaſionem contra duas mulieres, quæ inter ſe actum venereum faciebant fricando, & ſe corrumpendo, & in fine dicit quoſdam fuiſſe condemnatos ad quæſtionem.

Et cum ſupradictus caſus contingeret in Ciuitate Cataloniæ in perſona cuiuſdam, qui plures actus venereos cum multis pueris fricando inter crura manibus abutendo, & ſemen emittendo commiſiſſet fuit condemnatus per Regium eiuſdem Ciuitatis Senatum, quod fuſtigetur, teſtatur Peguer. in deciſ. 71. & cum idem caſus in eadem Ciuitate contigiſſet in perſona Alexan. Azardi. qui cum, vt dictum fuit attentaſſet habere acceſſum cum alio contra naturam, & membrum in vas non impoſuiſſet, quia non potuit, ſed tantum extra vas, & per crura ſe polluiſſet, non fuit punitus pœna mortis, ſed alia mitiori pœna, ſcilicet ad ſeruitium Regiarum triremium remigando ad decennium.

SVMMARIVM.

1 *Dictum Sodomitati non facit indicium ad torturam contrarium pluribus rationibus probatur, num. 3.*

2 *Infamis à teſtimonio repellitur, & non facit indicium, qui allegat turpitudinem ſuam.*

4 *Dictum ſtuprati, quando faciat indicium concurrentibus adminiculis.*

An ad effectum incurrendi in pęnas Bullæ probetur ſodomia per dictum ſodomitati.

RESOLVTIO LXIII.

IN quo articulo Marſilius in conſ. 28. num. 16. vol. 1. reſpondendo propoſitæ quæſtioni affirmat
1 † dictum ſodomitati non facere indicium ad torturam, & mouetur ea ratione, quia ſodomitatus aſſerendo ſe ſuppoſitum per ſodomiam, fatetur ſe infamem, vt in Auth. vt non luxurientur contra naturam, & in l. cum vir, C. ad leg. Iul. de adulter. & in c. cleric. de exceſſib. prælat. & in cap. flagitia, & ca. ſe-
2 quent. 32. q. 7. infamis † autem à teſtimonio repellitur, vt tenet Speculat. in titu. de teſt. §. 1. verſ. item quod eſt infamis ergo, &c. preterea probatur non facere indicium, quia allegans turpitudinem ſuam non eſt audiendus ca. inter dilectos extra de donationibus, cap. cum ſuper de conceſſio. prębend. cum alijs ibi allegatis per eum, quem etiam ſequuti ſunt Grammat. deciſ. 28. num. 14. & conſil. 65 num. 2. & deciſ. 40. n. 16. & Pariſ. conſil. 163. num. 7. & 8. lib. 4.

3 Contrariam tamen opinionem ſentit Boſſ. in tit. de indicijs, & conſiderationibus ante torturam, nu. 160. vbi dicit in crimine ſodomiæ ſocium poſſe de coſocijs interrogari, & eius nominationem facere indicium ad torturam, & ad hoc probandum quinque adducit rationes. Primo, quia in ijs, quæ ſui natura aliter haberi non poſſunt ſocij criminis admittuntur. Secundo, quia in delictis occultis Iudex ſemper debet eſſe promptior, & facilior ad torturam. Tertio, quia ſodomia non committitur in iniuriam alterius, ſed ad ſui libidinem, & voluptatem explendam. Quarto propter immanitatem criminis iuxta gloſ. in l. fin. in verb. conſcientia, C. de accuſationibus, & iuxta ea, quæ latè ſcripſi in deciſ. 75. Quinto, & vltimo, quia hoc crimen ſine ſocio non committitur, per ea, quæ dixit Farinac. de indicijs, & tortur. quæſt. 43. num. 107.

Ex quibus ergo videmus quæſtionem hanc eſſe inter ſcribentes controuerſam, verum eam reſoluit Farinac. in dict. tit. de indicijs, & tortur. dict. quæſt.
4 43. num. 99. dicens † dictum ſtuprati, ſiue maris, ſiue fœminæ, & ſiue maioris, ſiue minoris, & ſiue ſponte, ſiue per vim facere indicium ad torturam contra ſtuprantem, cum tamen adminiculis, & ſecus eſſe

ſine eis, & dicit hanc opinionem communiter eſse
receptam per Doct. ſupra ab vtraq; parte allegatos,
vt per Marſil. in dicto conſil. 28. num. 16. in fine, &
ſequent. Boſs. in tit. de indicijs, num. 160. verſ. ita ta-
men iuncto num. 166. Plot. conſil. 132. ſub num. 23.
iuncto num. 25. & licet hæc opinio intelligenda ſit,
dum tamen illius dictum ſit in tortura firmatum,
quia ſocius criminis propter delicti confeſſionem di-
citur infamis, & nunquam infamis admittitur ſine
tortura leg. ob carmen, §. ſi ea rei conditio, ff. de te-
ſtibus, c. illi, qui 5. quæſt. 8. cap. in primis 11. quæſt.
1. gloſs. in cap. per tuas, de ſimon. cum alijs in propo-
ſito allegatis per Marſill. in practic. in §. diligenter,
num. 62. tenet etiam Farinac. in tit. de indicijs, & tor-
tur. quæſt. 43. num. 134. qui magnam Doctorum ca-
teruam idem ſentientium adducit, tamen quia in re-
gio Conſilio dictis ſociorum criminis in alterius fa-
ctum etiam ſine tortura adhibetur tanta fides ad con-
demnandum pœna ordinaria delicti contra nomi-
natum conſocium concurrentibus, tamen alijs indi-
cijs, ſeu adminiculis, & non alias quanta adhibere-
tur cuicunque alij teſti, vt latè dixi in deciſ. 5. num.
38. ideo ſecundum dictam opinionem abſque tamen
tortura fuit concluſum in Regio Concilio die 28. Ia-
nuarij 1599. in facto fiſci procuratoris Regiæ Curiæ
contra N. qui cum tentaſset alium contra naturam
cognoſcere deueniendo ad actum proximum malefi-
cio, & patiens confeſsus fuiſset delictum, & eius di-
ctum fuiſset adminiculatum, vtputa quia fuit reperta
læſio in illius partibus pudendis fuit dictus N dicto
tantum ſocij ſic adminiculato, & tortura minimè con-
firmato condemnatus, quod torqueretur ad ſciendum
ab eius ore, an membrum intus vas exterius impoſuiſ-
ſet, probatis tamen in ſuo robore remanentibus.

S V M M A R I V M.

1 *Iniuriam contra proprium honorem illatam, licet vni-
cuique propulſare.*
2 *Nihil eſt, quod apud mortales debeat æſtimari, quantum
eſt honor, & dignitas.*
3 *Melius eſt nomen bonum, quam diuitiæ multæ.*
4 *Non eſt puniendus is, qui cauſa honoris hominem occi-
derit, nam in illo caſu comparatur furioſo, cui omnes
parcere tenentur.*
5 *Tueri debemus non ſolum honorem proprium, ſed etiam
conſanguineorum.*
6 *Occidens clericum inuentum cum vxore, filia, vel ſpon-
ſa, non incurrit excommunicationem.*

Percutiens clericum tentantem de crimine nefando, ſi
ex percuſſione ſequuta eſt mors, an incurrat
in excommunicationem.

R E S O L V T I O LXIV.

ADoleſcens quidam cum fuiſset à quodam
clerico de crimine peſſimo tentatus ipſum
tentantem lætaliter vulnerauit, & ex dicto
vulnere mortuus eſt.

Fuit dubitatum apud me ſi dictus tentatus incur-
reret in excommunicationem, & ſit irregularis ex
morte ſubſequuta: & Reſpondi negatiuè ex duobus.

1 Primo, quia † iniuriam contra proprium hono-
rem illatam licet vnicuique propulſare, vt notatur
in l. 1. & in l. Prætor edixit, ff. de iniurijs, Auguſt. ad
Angel. in verb. & dictus Titius, num. 20. verſ. quæri-
tur an ex ſolis Minis. Metlinus in deciſ. Rotæ 266.
vbi percutientem ex ſupradicta cauſa non eſſe per-
cutiendum, inquit, cauſa enim honoris, & vitæ æqui-
parantur, l. iuſta, ff. de manumiſſis vindicta, vnde
Menoch. in conſ. 202. lib. 4. qui honoris, & dignita-
tis ſuæ maiorumque ſuorum tuendæ cauſa omnem
diligentiam, & curam adhibent non modo damnan-
2 di non ſunt, ſed ſummoperè laudandi, quippe † ni-
hil eſt apud nos mortales quod tanti debeat fieri, quã-
ti honoris dignitas, atque Excellentia, quæ omni-
bus rebus antefertur l. Iulianus, vbi Iaſon, & reliqui,
ff. ſi quis omiſsa cauſa teſtamenti, & in cuius com-
paratione pro nihilo reputantur mille Theſauri, &
diuitiæ cap. ex meritò 6. quæſt. 1. cap. licet de accuſat.
Vnde in Eccleſ. cap. 22. melius eſt habere bonum
3 † nomen, quam diuitiæ multæ; Honor enim ſecun-
dum Boerium in conſ. 22. preferri debet omni inte-
reſse mundano, & ſecundum Annam in conſ. 80. qui
agit cauſam honoris dicitur agere cauſam ſanguinis,
4 vnde Bald. in conſ. 318. vol. 1. † non eſse puniendum
illum, qui ex cauſa honoris hominem occiderit, quia
in illo caſu equiparatur furioſo, cui omnes parcere
tenentur, l. furioſi, ff. de regul. iur. l. infans, ff. de ſica-
rijs, & idem Bald. in conſ. 23. volumine 2. quo fit, vt
5 † ne dum pro honore proprio tuendo hoc procedat,
verum etiam, & conſanguineorum, c. dilecti, de ſen-
tentia excommun. in 6. & ad hoc etiam facit, quod
voluit Anchar. in conſ. 223. num. 4. vbi cauſam ho-
noris grauiorem eſse inter grauiſſimas per text. in l.
iſti quidem, ff. de eo quod metus cauſa immo ſecun-
dum Menoch. conſ. 94. volum. 1. Ipſimet vitę ante-
ferri conſueuit à ſapientiſſimis Eminentiſſimiſque
Viris, ſequitur Capicius deciſ. 7. num. 5. Vnde Mar-
cus Tull. in Philippica 3. Ad decus, & libertatem na-
ti ſumus, aut hęc teneamus, aut cum dignitate moria-
mur, vnde Apoſtolus 1. ad Corint. cap. 9. ait, Expe-
dit mihi magis mori, quam gloriam meam quis eua-
cuet, vnde non tenetur quis ſuam famam, & hono-
rem negligere, & habetur etiam in cap. 9. 12. q. 1. ex
quibus videbatur dicendum dictum adoleſcentem
minimè contraxiſse excommunicationem, ex quo
honoris gratia illum tentantem percuſſit, & non eun-
do per mendicata ſuffragia hanc eandem quęſtionem
decidere videtur Baiardus ad Clar in §. ſodomia, num.
5. Vbi facit mentionem de quodam ſcholare, qui cum
tentatus fuiſset à ſuo Pedagogo gladio eum intere-
mit. Propter quod ne dum fuit liberatus puer, verum
etiam ſummoperè magnificatus ob egregium factum
attenta illius ætate.

Secundo, quia maſculinum concipit fœmininum,
l. qui duos, l. ſi ita ſcriptum, ff. de legatis 2. & in iure
6 clarum eſt † occidentem clericum inuentum cum
vxore, filia, vel ſponſa, non incurrere excommunica-
tionem c. ſi verò, de ſent. excomm. Nauar. conſil. 62.
eod. tit. Igitur ita dicendum in cauſa ſupradicta ex
identitate rationum.

PRAXIS BVLLÆ CLEMENTIS VIII.
contra ſollicitantes mulieres in confeſſione.

S V M M A R I V M.

1 *Bulla eſt ſtricti iuris, & non recipit extenſionem.*
2 *Verba legis ſunt ad vnguem ſeruanda.*
3 *Is dicitur facere, qui iubet aliquid facere.*
4 *Damnum dat, qui damno dari iubet.*
5 *Pœna inflicta contra facientem, procedit contra man-
dantem.*
6 *Mandator, & mandatarius poſſunt de crimine accu-
ſari.*
7 *Ratihabitio retrotrahitur, & comparatur mandato.*
8 *Statutum contra perpetrantem, procedit contra man-
dantem.*
9 *Accuſans de homicidio, ſi probat mandatum, obtinebit.*
10 *In pœnis non eſt facienda extenſio, quando non eſt ea-
dem ratio.*

An

An Bulla Clementis VIII. contra ſollicitantes mulieres in confeſſione locum ſibi vendicet contra ſollicitantes per interpoſitam perſonam.

RESOLVTIO LXV.

VIdi diſputari, ac controuerti inter doctiſſi-
mos Viros, an diſpoſitio Bullæ Clementis
Octaui, eiuſque pœna locum ſibi vendicet,
& procedat contra ſollicitantes mulieres
ad turpia per interpoſitam perſonam, & pro
1 parte negatiua adducebatur bullam † eſſe ſtricti iuris,
vt latè per Nattam in conſ. 39. vol. 1. poſt Felinum
in cap. perpetuus de fide instrumeotorum, Rubeus
conſil. 17. num. 7. & ſequenti, & proinde non recipit
extenſionem, Anna allegat. 39. præterquam in caſibus
à iure expreſſis glo. in l. error, C. de iur. & fact. igno-
ran. Vnde cum ex verbis dictæ Bullæ non compre-
hendatur mandans ſollicitari, propterea non exten-
2 denda ad dictum caſum, Verba † enim legis ſunt ad
vnguem ſeruanda, l. 1. §. is, qui nauem, ff. de exercito-
ria actione, nec ab eius ſignificatione recedendum
eſt, l. non aliter, ff. de legat, 3. Faber deciſ. 16. C. de
verborum ſignific. Mandoſius conſ. 32. Monaldus
conſ. 43. volum. 1. & cum in verbis legis non eſt am-
biguitas oon eſt de eius mente diſputandum, l. ille, aut
ille, ff. de legat. 3. prout in caſu noſtro, in quo de ver-
bis bullæ non dubitatur, cum euidenter apparet le-
gislatorem voluiſſe comprehendere tantummodo
ſollicitantem, non autem mandantem ſollicitari; facit
etiam pro hac eadem opinione, quod verba præualẽt
menti legis, quando mens non repugnat verbis, l. ſi
quis filium, C. de liber. præter. cap. præterea, de ver-
borum ſignificat. Bald. conſ. 32. vol. 1. Alex. conſ. 324.
vol. 2. Alciatus reſponſo 60. num. 3. & ſeq. Decius
conſilio 12. volum. 1,

Cæterum contrariam ſententiam de iure fuit re-
ſponſum, ſcilicet, quod dicta bulla comprehendat
etiam mandantem ſollicitari mulierem ad turpia,
ex tex. in l. manumiſſiones ff. de iuſtitia, & iure, &
in l. ſi amicis, ff. de adult. quibus iuribus probatur
3 eum † dici facere, qui iubet id facere, vnde in l. capiē-
da § is damnum dam. ff. de regul. iur. habetur, quod
4 † is damnum dat, qui iubet damnum dare, & regula
iuris eſt, qui eſt cauſa damni damnum dediſſe vide-
tur, & quicquid eſt cauſa cauſæ eſt cauſæ cauſati d. l.
manumiſſiones, ff. de iuſtitia, & iure, item dicebant,
quod qui per alium facit per ſe ipſum facere videtur
cap. qui per alium, de regul. iuris lib. 6. & conſequen-
ter, licet bulla infligat pœnas contra ſollicitantes,
videtur etiam infligere contra mandantem per in-
terpoſitam perſonam ex regul. ſupradicta, quæ etiam
probatur per text in l. 1. §. deiiciſſe, ff. de vi, & vi ar-
mata per quem text. diſponitur, quod parum refert
ſuis manibus quis deijciat, vel per alium, vt proba-
tur etiam in capit. ex parte de reſtitut. ſpoliator. vbi
remedium recuperandæ poſſeſſionis interponitur,
tam contra ſpoliantem, quam contra mandantem
ſpoliari, vel ratum habentem, & ratio eſt ſecundum
Menochium in tractatu de adipiſcenda poſſeſſ. reme-
5 dio 21. pœna † inflicta contra agentem aliquid pro-
cedit etiam contra mandantem ſequitur Perſonalis
quæſt. 23. Tomingius deciſ. 42. & facit text. in l. non
ideo minus, C. de accuſationibus, vbi dicitur, quan-
6 do mandatum mandatarium non excuſat, tam † man-
dator, quam mandatarius poſſunt de crimine accu-
ſari ad idem tex. in cap. mulieres, de ſent. excommu-
nicat. Vbi pœna Canonis ſi quis ſuadente diabolo
17. q. 4. procedit, tam contra percutientem clericum,
quam contra mandantem percuti, vt pariter deci-
ſum refert Franciſcus Marcus in deciſ. 893. parte 2.
Duen. regul. 91. Clarus in §. fin. quæſt. 36. in princi-
pio, quod ampliatur etiam procedere contra ratifi-
cantem percuſſionem eius nomine factam cap. cum
7 quis de ſentent. excommunicat. in 6. Cum † ratiha-
bitio retrotrahatur, & mandato comparetur cap. ra-
tihabitionem, de regul. iur. in 6. & omnia noſtra fa-
cimus quibus noſtra impartitur authoritas. l. 2. C. de
vet. iur. enucleando, & gloſ. in cap. fin. de accuſ. Vbi
inter facientem, iubentem, & mandantem nullum
diſcrimen, cum mandans dicatur verè, & propriè
facere, l. nō ſolum, §. qui mandato ff de iniur. vbi man-
dans inferri iniuriam cenſetur ipſemet propriè, & ve-
rè iniuriam intuliſſe, & probatur etiam in d. cap. mu-
lieres ibi cum ſic verè committat, cuius authoritate,
vel mandato delictum committi probatur, & facit ad
idem text. in l. athletas, §. Pomponius in verbo inſer-
uire, ff. de his, qui notantur infamia, vbi quantum
ad effectum iuris, ſcilicet quo ad pœnam mandans di-
8 citur propriè facere, & † propterea ſtatutum contra
aliquid perpetrantem procedit etiam contra mandā-
tem id patrari, quia vt dixi mandans dicitur propriè,
& verè delinquere glo. in c. gaudemus de diuortijs;
ideo eadem pœna punitur, vt probatur in l. aut qui
aliter in fine, ff. quod vi, aut clam, & in Clem. 2. de pœ-
nis, quod procedere etiam in ſtatutis ſcripſit Philip-
pus Decius in cit. lege capienda, §. is dānum dat, quod
valdè mirandum eſt ſecundū Bart. in l. quemadmo-
dum, C. de agricol. & cenſitos lib. 11. Vbi inquit, quod
pœna ſtatuti punientis facientem maleficium, habet locū
in mandante, vt latè poſt eum proſequitur Veronen.
in conſ. 33. in vltimo dubio, Mandell. conſ. 71. vol. 1.
Menenda conſilio decimo ſexto, numero quarto, &
9 ſequenti, hinc eſt, quod ſi quis † accuſet aliquem fe-
ciſſe homicidium, & probaret tantummodo de man-
dato obtineret, vt notat Ioan. Monachus in regula,
qui per alium de regulis iuris in 6. quem refert, &
ſequitur Bald. in capitul. primo, §. iniuria, verſiculo
pone de pace, iura firmanda, & ſi quis eſſet inqui-
ſitus de mandato, & de caſtigatione probaretur pa-
riter obtineret ſecundum eundem Bald. in leg. hæc
verba per illum tex. ff. de his, qui notantur infamia.
Alexand conſilio 128. volumine quarto. tandem
probatur, quod cum bulla loquatur in rem, & non
in perſonam, vt quia dicit, ſi quis ſollicitauerit, pro-
inde comprehenditur, qui mandauit Abbas in citato
capit. mulieres, de ſententia excommunicat. Corneus
conſilio 69. volumine 3. & in conſilio 249. volumi-
ne 1.
10 Noo obſtat, quod † in pœnis non eſt facienda ex-
tenſio capitul. in pœnis de regulis iuris, capit. ſtatu-
tum, de elect. quia procedit quando noo eſt eadem
ratio, prout in caſu noſtro, in quo tam in ſollicitan-
te, quam in mandante ſollicitari concurrit eadem ra-
tio, & mens finalis bullæ.

SVMMARIVM.

1 *Lex pœnalis non eſt extendenda.*
2 *Liquida probatio requiritur ad hoc, vt pœna commit-*
tatur.
3 *In pœnalibus non defertur iuramentum in ſupplemen-*
tum probationis.

An pœna ſancita in Bulla Clement. VIII contra ſollici-
tantes mulieres in confeſſione locum ſibi vendicet
contra ſollicitantes pueros.

RESOLVTIO XLVI.

PLuries conſultus de hoc articulo, ſemper re-
ſpondi, mihi dubitationem facere naturam
conſtitutionis, quæ cum ſit pœnalis, & pœna-
rum

Digitized by Google

1 rum inductiua, † minimè extendenda eſt, ex notabili doctrina Bald. in l. cum proponas, C. de hęredibus inſtituendis, & l. in teſtamento, ff. eodem, vbi caſus pœnales ſunt ſtricti iuris, & non recipiunt extenſionem, ſequitur Dec. in conſilio 90. volumine primo, & in l. non videtur facere, §. 1. ff. de regulis iur. quia cum agitur de pœna, minor interpretatio fieri debet, l. interpretationem, ff. de pœnis, l. non debet, §. in pœnalibus, ff. de regulis iuris, & in cap. in pœnis, eodem in 6. facit text. in l. Præſes, ff. de pœnis, & cap. pęnæ, de pęnitent. diſtinctione prima. hinc eſt, quod ſi præcipiatur fieri aliquid ſub pęna, non intelligitur, quod ipſo iure pęna committatur, gloſs. in cap. ſicut tuis, in verb. interminatione, de ſimonia, gloſ. in cap. primo, in gloſs. 2. de ſagittarijs, & in cap. cum eſset,
2 in gloſs. final. de ſimonia. & † liquida requiritur probatio, vt pęna committatur Bald. in cap. primo qualiter vaſal. feudo priuatur. allegat text. in l. ex teſtamen-
3 to, ff. de condit. & demonſtrat. & propterea † in pęnalibus non defertur iuramentum in ſupplementum probationis, idem Bald. in l. 1. verſicul. ex hoc patet, C. de ijs, quæ pęnæ nomine: pęnæ enim ſunt ſtricti iuris, Oldrad. in conſilio 122. & proinde vt ſupra dixi in eis non fit extenſio, vnde Bald in l. cum pater, §. pater certam, ff. de legatis 2. & in citat. l. in teſtamento, dixit pęnam eſse odioſam, & in vno capitulo appoſita, non videri in alio repetita, ad idem gloſs. magiſtra in Clement. final. in verb. ſanctioni. de vita, & honeſtate clericorum, & in Clement. final. in gloſs. final. de pęnis, latè Dec. in capit. ſecundo requiris, de appellatio. & dato, quod diſpoſitio principalis extendatur; pęna tamen, quia odioſa eſt, extendi non debet, vt notabiliter ſcripſit Ioan. Andr. in capitul. diſpendioſa, de reſcriptis in ſexto. & ibidem Geminian. in verbo non incidenter, ſequitur Panormitan. in capitul. primo de locat. & idem Geminian. in capitul. ſi fortè, verb. incidenter, de electione, & idem tenet Imol. poſt Butrium, quem ibi refert, in capitul. final. de reſcriptis. pœna enim locum non habet, niſi ſtatuta fuerit, leg. at ſi quis, §. Diuus, ff. de religioſis, & ſumptibus funer. Ex quo infert Bald. in leg. tertia, C. de ſacroſanctis eccleſijs. pęnas eſse odioſas, & locum non habere, niſi in caſibus expreſſis à iure; & ideo vt pęna euitetur, attenditur initium ſecundum Bartol. in leg. quod ait lex. in ſecundo notab. ff. de adulterijs, & in l. vnica, C. de nundinis. Geminian. in capitul. auaritiæ, in fine, de electione in ſexto. & adeo pęnas eſse reſtringendas ſecundum Dec. loco ſæpius cit. quod licet appellatione hæredis, veniat hęres hęredis, l. final. C. de hæredibus inſtituendis; hoc locum non habet, vbi agitur de pęna, vt notabiliter ſcripſit Bartol. in l. multa ff. de conditionibus, & demonſtrationibus, & Bald. in citat. leg. final. quęſtione vigeſima prima, & ſequent. & licet nomine venditionis etiam alij contractus comprehendantur, l. ſtatu liberi, §. Quintus, ff. de ſtatuliberis, tamen in materia pęnali ſtrictè accipitur pro contractu venditionis, vt notat Bald. in leg. qui duobus, ff. de falſis. Spec. in titul. de emptione, & venditione, §. nunc dicendum, verſicul. ſed pone, & notatur in capitul. final. de exceſſibus prælator. in 6. Hinc eſt, quod ſi pęna pro delictis veniat infligenda, quę mitior eſt, irrogari debet, Decius in l. in obſcuris, num. 12. & ſequent. ff. de reg. iur.

Cęterum, ſuprapoſitis nihil obſtantibus, contrariam ſententiam de iure veriorem, & magis rationi conſonam arbitror, ex eo quia ratio in ipſa conſtitutione expreſsa contra confeſsarios ſollicitantes mulieres ad actus impudicos, videtur comprehendere etiam confeſsores, allicientes adoleſcentes ad peccatum nefandum, cum multò grauius ſit hoc crimen, capit. adulterij malum 33. quęſtione 6.

Non obſtant contraria præſertim illud, quod in pœnalibus non eſt licita extenſio, quia multis reſpondetur, Primò, quod illud non procedit, quando agitur de remouendo fraudem, prout in caſu, de quo fit mentio; tunc enim etiam in pœnalibus fit extenſio, ne diſpoſitio reddatur eluſoria, ca. ſi Ciuitas, & ibi Doctor. in ſecundo notabil. de ſententia excommunicat. in 6. & hoc notat gloſs. final. in cap. quamquam, de vſuris in 6. ibi, dum inquit, aliàs facilè eſset hanc conſtitutionem eludere, & illam gloſsam notat Geminian. ibi in 3. notab. & ad idem glo. in Clem. 1. in verb. ſepellire, in fine, de ſepulturis, & facit text. in l. 1. §. final. ff. de calumniatoribus, & in l. ſed Iulianus, §. mutui dationem, ff. Ad Macedonianum.

Secundo, quia per dictam Bullam prouiſum fuit publicæ vtilitati, ne ſcilicet delicta committantur, argumento text. in l. ita vulneratus, ff. ad legem Aquiliam, quo caſu etiam in materia pœnali extenſio fieri debet, ne delictum remaneat impunitum, l. 2. §. exercitum, ff. de his, qui notantur infamia, Bartol. in l. quemadmodum in quinto notabil. C. de agricolis, & cenſitis lib. vndecimo, cum ſimilibus apud Dec. in conſil. 15. & Roman. 115. & Caſtrenſ. in conſil. 23.

Tertio, quoniam in dicta Bulla agitur de ſalute animæ, ne ſcilicet occaſione confeſſionis talia enormia, & grauia delicta perpetrentur, quo etiam caſu conſtitutio pœnalis extenditur.

SVMMARIVM.

1 *In pœnalibus non fit extenſio.*
2 *Priuilegium tantum diſponit, quantum loquitur.*
3 *Lex lata contra raptores virginum, non habet locum in virgine rapiente virum.*

Bulla Clemet. VIII. contra ſollicitantes mulieres in confeſſione, an locum habeat ſi mulier ſollicitauerit Confeſsarium.

RESOLVTIO LXVII.

SVper propoſito dubio conſultus, reſpondi pręfatum Confeſsarium non incidiſse in pœnas præfatæ Bullæ, etenim indubitata, & recepta eſt apud omnes iuris concluſio ius iniquum non eſse retorquendum, l. final. ff. quod quiſque iuris, cap. cum omnes, vbi Felin. latiſſimè in 3. col. de conſtitutionibus. Afflict. in deciſione 9. Grammat. in deciſ. 32. Faber in deciſione 3. C. de precibus Imperatori offerendis, maximè cum ſimus in pœnalibus &
1 odioſis, in † quibus non fit extenſio de caſu ad caſum cap. ſtatutum de electione, l. cum quidam, ff. de liberis, & poſthumis, odia enim ſunt reſtringenda, cap. odia, vbi latè per Dinum, & reliquos de regulis iuris in 6. & ideo Alban. in conſilio 112. quem refert de Rube. in conſilio 75. volumine primo, diſpoſitio
2 odioſa æquipollet priuilegio, † quod tantum diſponit quantum loquitur, cap. porro de priuilegijs, cap. recepimus, & cap. cum plantare, eodem titul. ſicut diximus de inſtrumento, l. ad probationem, C. de probationibus, & de reſcripto Apoſtolico, cap. 1. & 9. de officio delegati. Afflict. in deciſione 27. Rota diuerſ. in deciſione 8. parte ſecunda, ac de ſententia. Anna conſilio 24. volumine ſecundo, & in pęnalibus cauſis benignius interpretandum eſt, l. interpretatione, & text. in l. pręſes, ff. de pænis, & eſt communis opinio ſecundum Innocent. in cap. 2. de locato, caſus enim pęnales ſunt ſtricti iuris, & non recipiunt interpretationem extenſiuam, Bald. in l. cum proponas, C. de hæredibus inſtituendis Iaſon. in l. ſi quis ſeruo, C. de furtis, & latè Dec. in l. in pęnis, ff. de regulis iuris. Hinc eſt, quod pęna locum non habet, niſi ſtatuta ſit expreſsè, l. ſi quis, § Diuus, ff. de religioſis, & ſumptibus,

per

per quem text. dixit Bald. in l. tertia, C. de ſacroſanctis eccleſijs in princip. & quod pœnæ odioſę cum ſint, & adiectæ in aliqua Bulla edicto, ſeu ſtatuto infligi debent iuxta tenorem, & ſeriem ipſius, ſin autem non reperiantur expreſsæ, ceſsant, ex quo non habent locum præter caſus à iure expreſſos. Quare cum in verbis dictę Bullę non reperiatur ſancita pęna, niſi contra Confeſsarios, qui in actu confeſſionis, vel poſt incontinenti mulieres ad turpia ſollicitant, pœnę iure meritò extendi non debent ad mulieres ſollicitantes Confeſsarios cum in Bullis, & edictis non habeat locum argumentum à contrario ſenſu, Bald. in citat. capit. cum omnes, de Conſtitut. Alexand. in l. final. ff. de in ius vocando, & ad ſupradicta, facit illud ſimile
3 de rapto. quod † pœna l. vnicę, C. de raptu virginum, minimè locum habeat quando virgo rapit virum, vt voluit Caſtrenſ. in l. raptores, C. de Epiſcopis, & clericis, & in dicta l. prima. Triuiſ. in deciſione vigeſimaſeptima, parte ſecunda, & Clarus in § raptum in fine facit etiam, quia iuxta diſpoſitionem Concilij Tridentini ſeſſione 24. cap. decimotertio. Contra raptores inflicta eſt excommunicatio, in qua de iure non fit extenſio, cap. final. de ſententia excommunicat.

S V M M A R I V M.

1 *Filiatio contrahitur per abſolutionem,*
2 *Per baptiſmum, & confirmationem contrahitur ſpiritualis cognatio.*
3 *Presbyter, qui fornicatus eſt cum filia ſpirituali, deponitur ab officio.*
4 *Confeſſio, quam non ſequitur abſolutio dicitur ſacramentalis, modo fiat a peccatore in recognitionem ſuæ culpæ.*
5 *Confeſſio etiam ſi non ſit perfecta, nihilominus non poteſt reuelari.*

An ſit filia ſpiritualis illa, quam ſacerdos ſemel audiuit in confeſſione, & non abſoluit.

RESOLVTIO LXVIII.

FVuit dubitatum, an ad effectum contrahendi pœnas inflictas in Conſtitutione Synodali Neapolitana, qua excommunicantur, Confeſsarij ſollicitantes filias ſpirituales ad turpia, dicatur filia illa, quam Sacerdos ſemel audiuit in confeſſione, quam tamen minimè abſoluit.

Et prima conſideratione videbatur concludendum,
1 quod non, ex eo quod tantum † filiatio ſpiritualis contrahitur per abſolutionem, & eſt communis opinio Canoniſtarum, & Summiſtarum vt teſtatur Corduba quæſtione 122. Armilla verbo abſolutio. Graff. conſilio primo, de cognat. ſpirituali, volum. 1. & idem videtur ſentire Enriq. qui in libro primo de Sacramentis in genere, capit. 14. §. 8. voluit tantum contrahi filiationem ſpiritualem per abſolutionem.

2 Dicit enim † per baptiſmum, & confirmationem, qui baptizat, aut confirmat, & ſuſceptor contrahit cognationem ſpiritualem patris ad filium, quæ eſt impedimentum matrimonij, ex abſolutione autem peccatorum confeſsarius cognationem non contrahit cum filia ſpirituali. Rurſus eſt text. Soti diſtinctione 42. vbi explicando text. in dict. cap. omnes, dicit, quod cum abſolutionis gratia quædam ſit cum Deo reconciliatio, quodammodo pœnitentes fiunt ſpirituales ſacerdotis filij. Deinde eadem diſtinct. quæſtione prima, articul. 2. concluſione 1. verſicul. quod ſi. Illud autem Simmachus ob id induxit, vt duos ſubinde Canones appenderet, quibus cauere ſacerdotibus, & deinde Epiſcopis iubet, ne ſe cum illis, quas à peccatis abſoluerint, carnaliter commiſceant: Eſſet enim graue ſacrilegium: Quare dixit tex. in capit.
3 ſi quis Sacerdos. 30. quæſtione 1. quod † præsbyter, qui cum tali filia ſpirituali fornicatus fuerit, ab omni officio deponendus eſt, & duodecim annis pœnitere debet, & cap. non debet 30. quæſtione prima, dicit, quod ſi eſſet Epiſcopus tale facinus committens, debet annis quindecim pœnitere. Tamen contrarium credimus in caſu noſtro. Tum quia filiatio contrahitur per confeſſionem peccatorum, capit. ad limina, §. final. cap. ſequent. cum duobus ſequentib. 30. quæſtione prima. ſed iſta confeſsa eſt peccata ſua, ergo. Hinc dixit text. in dict. §. final. Dicitur enim filia ſpiritualis, quæ ei peccata ſua confitetur. Tum etiam, quia vt cognatio carnalis contrahitur per vnicum actum completum, atque cognatio ſpiritualis per vnicum actum ſuſcipiendo infantem de ſacro fonte, vel leuando, quia ſtatim conficiuntur compatres, gloſ. in dict. capit. omnes, ita etiam videtur, quod contrahatur filiatio ſpiritualis per vnicum actum confeſſionis; Tum etiam, quia ſicut filiatio carnalis præſumitur quando quis habitus eſt, & reputatus pro filio, Abb. in capit. accedens, numero nono, de purgat. canon. Ita etiam videtur ex vnico actu contrahi filiationem ſpiritua-
4 lem. Tum etiam, quia † confeſſio, quam non ſequitur abſolutio dicitur ſacramentalis, modo fiat à peccatore in recognitionem ſuæ culpæ, & ſacerdoti, quatenus eſt iudex in foro pœnitentiali, ſeu quatenus gerit vicem Chriſti, & cum ſpe veniæ, ſeu abſolutionis à ſacerdote illo impetrandæ. Vnde licet confeſ-
5 ſor non abſoluat pœnitentem, eo quod † confeſſio nondum ſit perfecta, vel quia vult ſuper caſu aliquo conſulere, iuxta text. in capitul. officij de pœnitent. & remiſſ. vel ob aliquam cauſam aliam, ſeu pro voluntate abſolutionem differre, vel negare, tamen confeſſio erit ſacramentalis, vnde nullo modo eſt reuelanda. Sicut dixit Ioan. à Med. C. de confeſſ. tractat. 2. quæſtione ſeptima, verſicul. nec obſtant. Tum etiam, quia ideo fuit factum, vt per confeſſionem contrahatur cognatio ſpiritualis inter ſacerdotem, & mulierem confitentem, vt tollatur peccandi occaſio. Turrecremat. in ſum. 30. quæſtione prima, numero 9.

Quare dicendum eſt, quod eo ipſo, quod mulier ſacramentaliter confitetur, licet non abſoluatur, ſtatim efficitur filia ſpiritualis, ita vt confeſſor eam ſollicitans peccet, ac ſi eſſet eius filia ſpiritualis. Sed ſi acceſſit mulier non ſub ſpe veniæ, ſed prauo animo, quia erat capta amore confeſſarij, & ideo non fuit facta abſolutio, tunc non credimus per illum actum confeſſionis induci filiationem in foro interiori, cum non ſit facta confeſſio ſub ſpe veniæ. Hinc peccata dicta non tenetur Confeſſor celare ſigillo ſacramentali. Syluestr. in verbo confeſſor. 3. quæſtione tertia, verſicul. quarto, & quinto. Sotus de ratione tegen. membr. 3. quæſtione quarta, verſicu. verum tamen. Attamen ſecus dicerem in foro exteriori, quia tunc recurrimus ad actiones extrinſecas, & ſecundum illas de intrinſecis præſumimus, capitu. quod interrogaſti diſtinctione vigeſima ſeptima. Quare eo ipſo quod probaretur mulierem acceſſiſſe ad confeſſionem, præſumitur hoc feciſſe ſpe veniæ, & ita contractam filiationem ſpiritualem.

S V M M A R I V M.

1 *Sacerdos cognoſcens carnaliter ſuam filiam ſpiritualem, fornicatur, & ſacrilegium committit, & adulterium.*
2 *Inquiſitor hæreticæ prauitatis poteſt agere contra ſacerdotes nefarios, qui mulieres in ſacris confeſſionibus ad illicita prouocant.*

3 *Fi-*

3 *Filiatio ſpiritualis eſt ſimilis cognationi ſpirituali.*
4 *Semel excommunicatus, ſemper remanet excommunicatus, donec abſoluatur.*
5 *Inimicus ſemel, ſemper præſumitur inimicus, niſi ſit ſequuta reconciliatio.*
6 *Voluntas ſemper præſumitur durare, niſi probetur mutata.*
7 *Semel dominus, ſemper præſumitur dominus, niſi contrarium probetur.*

An quæ ſemel fuit filia ſpiritualis, dicatur ſemper filia ad effectum, vt ſollicitans eam incidat in pœnas.

RESOLVTIO LXIX.

SVpponebatur quendam Confeſſarium audiuiſſe ſemel tantum quandam confeſſionem cuiuſdam mulieris, verum illam poſt biennium ad turpia ſollicitauerat, quare fuit dubitatum, an incidiſſet in pœnas præfatæ Bullæ, in quo articulo dicebam punctum conſiſtere in eo, An ita contrahatur filiatio ſpiritualis, vt ſemper eius vinculum duret, verbi gratia, An Confeſſarij licentia eo ipſo reuocata cenſeatur, quia ſollicitauit mulierem ad turpia, vel carnaliter eam cognouit, quæ ante vnum annum, vel biennium eidem ſua peccata confeſſa fuerat: priuſquam deueniam ad deciſionem huius caſus operæpretium eſſe duxi præmittere grauitatem huius ſceleris, vt illa cognita magis arceantur ab hoc crimine.

1 Et primum † ſacerdos carnaliter cognoſcens ſuam
filiam ſpiritualem fornicatur, 32. quæſt. 4. cap. meretrices. Deinde committit ſacrilegium, 32. quæſt. 2.
capitu. ſi quis eã 2. præterea committit adulterium,
quod connumeratur inter grauiora delicta, Gloſſa in
in cap. final de purg. cano. quam quidem gloſ. Abb.
intelligit in presbytero, qui habet concubitum cum
filia ſua ſpirituali 30. quæſt. 1. cap. noſce, & cap. fin.
quæ dicit, quod magis peccat Sacerdos cognoſcens
filiam ſuam ſpiritualem, quam vxorem alterius, &
magis abſtinendum eſt à cognatione ſpirituali, quam
carnali, quia cum cognatio ſpiritualis procedat ex
venerabiliori parte, eſt magis digna veneratione, vide
optimum text. 30. quæſt. 3. cap. 1. & cap. Pictauium.
Panormitan. in cap. final. de purg. canon. Decius in
cap. at ſi clerici, numero 232. de iudic. Poteſt etiam
2 † inquiſitor hæreticæ prauitatis contra Sacerdotes
nefarios agere, qui in ſacris confeſſionibus mulieres
ad talem concubitum prouocauerint, quia per ſuum
auſum nefarium videntur malè ſentire de hoc
ſacramento pœnitentiæ, illo abutendo, nam ſacramentum, quod ex inſtitutione diuina eſt medela
ſpiritualis, venenum ad perpetuam mortem efficere
contendunt, ita Ignat. Lopez in addit. ad pragmat.
crimin. Diaz capit. 32. Imò Henriq. vbi ſupra addit. quod Confeſſarius malè de fide, aut ſacramentis
ſentit, non ſolum ſi intra confeſſionem, ſed etiam,
ſi circiter illam ſollicitat ad malum, quod quam ſit
graue peccatum, reſtatur Sotus, qui ſupra dicens
grauius eſſe hoc peccatum, ſi ex confeſſione ſacerdos nactus eſſet anſam complicandi ſe cum filia pœnitente, vide Graff. in Editione 1600. parte prima, libro ſecundo, capitul. 48. numero decimo ſexto in
fine. Quare meritò iſte in foro pœnitentiæ debet
iugiter pœnitere; capit. omnes, in fine. 30. quæſtione prima, quia continua peccatorum memoria
multum operatur. Item ipſo facto debet ceſſare ab audientia confeſſionum, vt in eo, in quo
deliquit, puniatur, & in foro exteriori ſi fuerit
conuictus eſt deponendus ab omni dignitatis honore d. c. omnes, & c. non debet,

Quo præmiſſo, pro parte affirmatiua, quod ita
contrahatur filiatio ſpiritualis, vt eius vinculum ſemper duret facit primo, quia vt affinitas, & conſanguinitas, & compaternitas contracta per cognationem ſpiritualem ſemper durat ſic videtur dicen-
3 dum in iſta filiatione ſpirituali, cum ſit † ſimilis cognationi ſpirituali gloſſ. in dict. capitu. omnes. Tum
etiam, quia vinculum poſtquam eſt contractum in
ſacramentis ſemper durat, ita text. in cap. licitè. 32.
quæſtione ſeptima, quod adeo verum eſt, vt mortuus reſuſcitatus ad vitam ſi erat baptizatus, aut ordinatus, aut confirmatus, non debet aliquod iſtorum ſacramentorum reiterare, ſic etiam videtur dicendum de vinculo, quod contrahitur per ſacramentum pœnitentiæ. Facit etiam regula, quod ſemel de
regul. iuris in 6. gloſſ. in capitul. quæ ſemel. 19. quæſtione tertia, vbi ſemel Deo ſacratæ ſemper ſacratæ manent, imò etiam Eccleſia diruta illa ſacra manet gloſſ. in dict. cap. quæ ſemel, & vaſa ſemel conſecrata ſemper conſecrata permanent, §. ſanè de rerum diuiſ. gloſſ. in l. ſancimus 1. C. de ſacroſanct. Eccleſ. Rurſus facit text. in cap. à nobis. 1. de ſenten. ex-
4 communic. vbi ſemel † excommunicatus ſemper remanet excommunicatus, donec abſoluatur. Et ſic in
ſimili inimicus ſemel ſemper præſumitur inimicus,
5 † niſi probetur reconciliatio, ſecundum Innocen. in
cap. cum oporteat de accuſ. quem ſequitur Bald. in
authent. ſi dicatur, C. de teſti. Alexand. in l. 3. ff. de
teſti. & Crauetta conſilio 9. numero 6. Surd. conſilio
40. grauis numero 3. & iſta eſt concors, & communis opinio omnium Doctor. vt per Bal. in l. in ipſius
per text. ibi. C. famil. erciſcund. Et ratio ea eſt, quo-
6 niam † voluntas ſemel poſita ſemper præſumitur
durare, niſi probetur mutata l. ſancimus, ff. de teſtament. ca. maiores, §. final. & ibi gloſſ. in verb. perdurare de baptiſmo, & l. eum, qui ff. de probar. & l. Lucius in fin. ff. de legat. 2. & Corſet. in ſingul. in verb.
7 præſumptio, il primo poſt princip. Et ſimiliter † ſemel dominus, vel poſſeſſor, ſemper præſumitur dominus. vel poſſeſſor, niſi contrarium, probetur, l. ſiue
poſſidetis, C. de prob & cap. præterea il ſecondo, &
ibi Abb. de tranſact. in capitu. cum inter Canonicos
ſub num. 7. circa finem. de elect. & item ſemel malus
ſemper præſumitur malus, l. ſi cui, §. eiſdem, ff. de accuſ. Reg. ſemel malus, de reg. iur. in 6. Corn. conſilio
146. numero 19. volumine primo, & conſil. 101. numero 16. volumine 2. Dyn. & Abb. in cap. inter
Canonicos, numero 7. de electio. vbi concedit,
quod ſemel criminoſus ſemper præſumitur perſeuerare in eodem crimine, niſi emendatus probetur.

Quare in contingentia facti conſultus dixi, quod filiatio ſpiritualis contracta in actu confeſſionis ſemper durat, & conſequenter Confeſſarius ſollicitans filiam ſpiritualem ſemel ſibi confeſſam incidat in pœnas, vt in proprijs terminis tradit Graff. in conſ. 1. de cognat. ſpirituali.

SVMMARIVM.

1 *Qui per interpoſitam perſonam ſollicitant puellas ad malum, puniuntur pœna mortis.*
2 *Verba ſunt accipienda in proprio ſignificatu.*
3 *Plus eſt perſuadere, quam facere.*
4 *Si ſtatutum excludit filium ab electione, multo magis excludit nepotem.*
5 *Sollicitatores dicuntur inducentes perſuaſionibus, mendacijs, aut precibus.*
6 *In maximis criminibus punitur ſolus conatus.*

Qui

Qui dicantur ſollicitatores ad turpia.

RESOLVTIO LXX.

REſpondeo, quod cum ſollicitudo dicat ve-
hemens ſtudium, & diligentiam ad aliquid
agendum iuxta. D. Thom. 2. 2. q. 47. art. 9.
& ibi Caietan. fit, quod ſollicitantes dicun-
tur non ſolum illi, qui per ſe verba impudica multi-
plicant ad malum, ſed etiam, qui inducerent, vel per-
ſuaderent ad tale facinus committendum, c. noli, de
pœnit. diſtinct. 1. cum plus peccet perſuadens, quam
faciens, argu. ff. de ſeruo. corr. l. 1. §. perſuadere. Hinc
fit, quod qui ſollicitaret filiam ſuam ſpiritualem per
1 interpoſitam perſonam, vt per lænam, quæ † varijs
promiſſionibus, & adulationibus trahunt infelices
puellas ad malum & puniuntur pœna mortis, vt in au-
thent. de leno. §. præconizamus, col. 3. licet de con-
ſuetudine, ſecus, vt dixit Iul. Clar. in ſua praxi libro
quinto, §. final. verbo lenones, ipſe ſollicitare vide-
tur argum. textus in cap. mulieres, §. final. de ſenten-
tia excommunicat. & cap. fin. diſtinct. 8. vbi Gemi-
nian. notat, quod ille loqui dicitur, qui explicat ſer-
monem ſuum per interpoſitam perſonam, & ſic ex-
primens verba contractus matrimonij per alium dici-
tur per ſe expreſſiſse, & per conſequens eſt ipſo iure
reprobatus. Nihil enim refert, quod ex æquipollen-
tibus fiat, & qualitercunque quis alij exprimat volun-
tatem ſuam, ff. de legat. 3. l. nutu, de conſtitut. pecu.
l. qui autem, §. final. non enim cortex verborum
attendendus eſt, ſed mens legislatoris, quæ fuit, vt
omnino tolleretur occaſio arcendi Confeſsarios ab
hoc ſcelere, neve frigeſcente charitate, ac timore
Dei occaſio detur maritis, & patribus vxores, at-
que filias ab hoc ſacramento retrahendi, & vt ra-
rius ad illud accedant procurando, vt dixit Diaz in
ſua praxi capitul. 76. Quod ſi quis objiciat verba
2 † eſse accipienda in proprio ſignificatu, cap. in noſtra,
de iniur. maximè cum ſimus in pœnis. quæ non
ſunt extendendæ, ſed reſtringendæ vulgatis iuribus,
reſpondetur, quod hoc non procedit quando con-
currit maior ratio, quare ſint pœnæ dilatandæ, vt
in caſu noſtro: etenim qui ſollicitat per ſe, tan-
tum ipſe peccat, & mulier ſi conſentit, ſed qui ſol-
licitat per lenam, trahit etiam ipſam ad peccatum,
vnde rectè dicitur per gloſs. in dict. cap. noli, quod
3 † plus eſt perſuadere, quam facere; Hinc fit, quod
pœnæ extendantur ad alium caſum ex maioritate
rationis. Quare dixit Francus in cap. ſecundo de
4 tempor. ordinand. in 6. quod ſi ſtatutum † excludit
filiam à ſucceſſione multo magis excludit neptem,
in qua eſt maior ratio, vt excludatur. Tum etiam,
quia caſus ſynodalis, qui loquitur de ſollicitantibus
ad turpia, poteſt intelligi illud ad turpia tam reſpe-
5 ctu ſui, quam alterius perſonæ. Item † ſollicitatores
dicuntur inducentes perſuaſionibus, vel mendacijs,
aut precibus, vel fraude, aut blandirijs, faciunt di-
cta per Caietan. 2. 2. quæſtione 32. artic. 7. verſicul.
circa. De hac ſollicitatione loquitur tex. in capitul.
ſollicitatores, & cap. primo de pœnitent. diſtinctio.
prima, vbi in his iuribus habetur, quod puniuntur,
& ſi effectu ſceleris potiri non poſsunt, quamuis per-
fecto flagitio aliter punitur, quam imperfecto dicto §.
primo, & in cap. ſi quis cum fœminam eadem diſt.
dicit Gloſsa, quod quandoque ſola attentatio, vt ca-
pitul. ſi quis non dicam rapere 36. quæſtione 1. & di-
cit text. in dict. cap. ſi quis; attentari pudicitia dicitur
cum id agitur, vt ex pudico impudicus fiat. Item ſo-
lus conatus punitur, vt 14. quæſtione quarta, c. quo-
niam multi. Sola voluntas 27. quæſtione prima, cap.
nuptiarum. Sola expectatio mercedis 14. quæſtione
tertia, capitul. ſi fœneraueris. ſola cogitatio. 6. quæ-
ſtione prima, capit. ſi quis. Sola intentio, de pœnit.
diſtinctione prima, capit. ſi quis cum telo. Sola ag-
greſſio. eodem titul. capit. ſi quis necandi. Solus au-
ſus, cap. ſi quis pulſatus, & in caſu noſtro ſola ſol-
licitatio. Hoc etiam probatur in caſu noſtro propo-
ſito, vbi caſus reſeruatus loquitur ſolum de ſollici-
tantibus, & ratio videtur eſse, quia ſumus in maxi-
6 mis criminibus, † in quibus punitur ſolus conatus
dict. capitul. ſi quis non dicam, & capit. ſi quis tam
fœminam, & capit. ſollicitatores, §. 1. quod ſecus eſt
in minoribus, quia non ſum fur, licet ad aliquem a-
ctum proceſſi, l. vulgaris, §. qui furti, & l. ſi certè, ff.
de furt.

PRAXIS BVLLÆ PII V. CONTRA mulieres ingredientes ſepta monaſterij virorum.

SVMMARIVM.

1 *Septa monaſterij ſunt fines clauſuræ monaſterij.*
2 *Apud fratres minores, ſæpes horum faciunt clauſuram.*

Quæ dicantur ſepta monaſterij virorum.

RESOLVTIO LXXI.

AD effectum incidendi in pœnas Bullæ Pij
Quinti contra mulieres ingredientes ſepta
monaſterij virorum fuit quæſitum, quæ-
nam dicantur prædicta ſepta; cui reſpondi
1 † ſepta monaſterij intelligi fines clauſuræ monaſterij,
& ideo ſtatur conſuetudini religionis, quibus finibus
terminetur clauſura. Nam communiter dicuntur
muri domus, ſeu Conuentus incluſa Eccleſia, ſed
in Religione Franciſcana receptum eſt, vt hortus
2 clauſus computetur etiam in clauſura, itaque † ſæ-
pes hortorum apud illos faciunt clauſuram, vt no-
tat Coriolan. in diſt. 3. caſu. quo ad tertium, & conſe-
quenter dum extra ſepta clauſuræ furtiuè, & noctur-
ne quis exit abſque ſuperioris licentia incidit in pœ-
nam huius bullæ.

SVMMARIVM.

1 *Bona fides, ſemper cenſetur excepta.*
2 *Lex prohibens aliquid fieri non procedit contra facientem bona fide.*
3 *Qualibet cauſa etiam beſtialis excuſat à dolo.*
4 *Cauſa excuſat à dolo, & a pœna aliquid facientem.*
5 *Permittens bona fide ingredi clauſuram alicui perſonæ prohibita non incidit in pœnas.*

An Religioſi bona fide permittentes ingredi clauſuram monaſterij incidant in pœnas Bullæ Pij V.

RESOLVTIO LXXII.

FVerunt in viſitatione cuiuſdam religionis pro-
ducta nonnulla capita contra quoſdam Con-
uerſos eiuſdem religionis, & inter cætera,
quod prædicti Conuerſi permiſiſsent quibuſdā
mulieribus ingredi ſepta eorum monaſterij, & cū per
eoſdem pro eorum defenſione fuiſset oppoſitum ip-
ſos conuerſos id permiſiſse, bona fide, fuit quæſitum
an bona fides illos excuſaret, ne inciderent in pœnas
Bullæ Pij V. Et prima conſideratione videbatur ne-
gandum, ex quo bulla generaliter loquitur, & proin-
de generaliter eſse intelligendam argumento text. in
capitulo cum omnes de conſtitutionibus, & vbi lex
non

non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus lege de
precio vigeſima de public. in rem actione.

Cæterum contrarium mihi viſum fuit conſulenti
1 reſpondere, quia † bona fides ſemper cenſetur exce-
pta gloſsa in lege bona fides, C. depoſiti, Bal. conſil.
2 22. vol. 1. tunc, quia † lex prohibens aliquid fieri non
intelligitur contra eum, qui bona fide illud agit Na-
uar. conſ. 12. de rebus eccleſiæ non alienand. Sair. de-
ciſ. 19. eodem titul. tum quia in omnem euentum,
3 † quælibet cauſa, etiam minima, & iniuſta, atque te-
meraria, ſeu beſtialis excuſat à dolo ipſo præſumpto,
l. igitur poteſt, ff. de lib. cau. l. plagij, la ſeconda, ff. ad
leg. Flauiam de plagiarijs, & l. 1. in fin. ff. de abigeis,
Paul. Æmil. Veral. deciſ. 108. ſeu 2. ſcientia, nume. 3.
in 3. par. Bertr. conſ. 418. vidi proceſsum in fi. vol. 4.
& conſ. 146. quælibet cauſa, num. 1. vol. 6. Beto. con-
ſil. 187. in præſenti cauſa, num. 15. & ſeq. & conſ. ſeq.
num. 10. & 11. vol. 3. & conſ. 151. Ad fauorem, num.
8. vol. 1. vbi hoc vtiliter limitat glo. communiter ap-
probata in dict. l. 1. in fi. ff. de abig. D. Marc. Anton.
Auge. conſ. 60. nume. 9. & ſeq. lib. 1. Beccius conſ. 60.
num. 16. conſ. 78. num. 28. conſ. 96. num. 17. & conſ.
109. num. 4. vol. 1. Caſsador. deciſ. 19. item voluerunt,
num. 4. ſuper reg. cancel. adſval. & deciſ. 2. ſub num. 5. de
penſionib. Ioan. Petr. Surd. conſ. 86. leuis. numer. 22.
Ant. Cioſius conſ. 118. cum reſpondendi, nume. 13.
vol. 1. Alex. conſ. 106. num. 14. vol. 3. vbi indicat iſtam
eſse omnium in iure ſcribentium communem ſenten-
4 tiam, & Ioan. Petr. Surd. conſ. 103. & cauſa excuſat à
dolo, & à pena ſi appareat, cum ex tali cauſa motum
idem Beccius in allegato conſ. 78. num. 29. & ita iu-
dicauit non ſemel tamen Sacra Regia Audientia
Barenſis in anno 1589. & ſeq. in varijs, diuerſiſque
cauſis in ea tunc deciſis, vt refert Viuius in deciſio-
ne 80. & in proprijs terminis ſic ſequitur nouiſſimè
Molfeſ. in ſua ſumma in tractatu 7. de pœnitentia, cap.
20. num. 40. qui iuxta hanc opinionem dixit defendiſ-
ſe quoſdam fratres, qui extra Neapolim in quodam
Oppido bona fide permiſerunt mulieribus ingredi
clauſuram ipſorum; vnde clarum remanet, quod
5 ſi aliqui Religioſi † bona fide permitterent mulie-
ribus ingredi in clauſuram Monaſterij, nec permit-
tentes, nec mulieres incurrerent in excommunicatio-
nem. Quia deberet adeſse præſumptio ad ingredien-
dum, & admittendum mulieres ad ingreſsum clau-
ſuræ, & dum eſt quædam ſocordia, ſiue ignorantia
eſset ſolum tranſgreſſio venialis, vt benè aduertit
Capuccinus ad Sorbum in verb. ingredi monaſteria
fol. 262. Rodrig. tom. 1. quæſt. regul. q. 48. art. 1.
tertio eſt notandum, de qua Molfeſij doctrina me
admonuit. Eruditus quidem D. Ioannes Maria No-
uarius vtique ſuæ patriæ ſplendor.

PRAXIS CAP. I. ET II. DE ADVLTER. circa ſtuprantes mulieres virgines:

SVMMARIVM.

1 *Stuprans virginem immaturam qua pœna puniatur, qua
pœna ſtuprantes virgines, vel viduas cum ſcalis, nu-
mero 2. quando per vim num. 3. cum ſoluta, nu. 4. cum
honeſta ſi eſſet diſparitas, num. 5.*

Quæ ſit pœna ſtuprantis virginem.

RESOLVTIO LXXIII.

1 REſpondeo, quod ſtuprans virginem immatu-
ram puniri debeat ſi eſset ignobilis ad remi-
gandum per ſeptennium, & ita fuit tam per
Mag. Cur. Vicar. quam per Sacrum Conſi-
lium deciſum Grammat. deciſ. 22. Clarus in §. ſtu-
prum ſub nume. 9. meminit Afflict. in conſtit. quis
rapere, numer. 16. vbi dicit puniri ad ſuſpendium,
idem vbi ſupra, numer. 17. imò pœna combuſtionis
fuit punitus per ſententiam Magnæ Cur. Vicar. qui
filiam minorem duodecim annorum ſtuprauerat, de
quo meminit Theſaurus deciſio. Pedemont. 148.
Aloyſ. de Leo. l. ſi quis non dicam, C. de Epiſcop. &
cler. num. 22. Carrer. in pract. crimin. tit. de homic.
& aſsaſſinis verſ. circa igitur quartam num. 10. Caball.
reſol. crim. cent. 1. caſ. 20. & nos in Collect. deciſio. 137.
2 Stupratores † verò virginum, vel viduarum cum
ſcalis non tamen repertis cum ſcalis in fragranti de
nocte, qua pœna puniri debeant fuit deciſum eſse
condemnandos ad exulandum per decennium ex-
tra regnum ad dotandum virginem defloratam Fran-
ch. deciſ. 333. Aloyſ. de Leo. l. ſi quis non dicam, C.
de Epiſc. & cler. in princi. latè Caball. reſol. crim. cent.
1. caſ. 97. & 98. num. 9.
3 Stuprum autem † commiſsum per vim an punia-
tur pęna mortis naturalis, etiam quod virgo non eſ-
ſet viripotens, fuit deciſum quod ſic Franch. deciſ.
534. nos in Collect. deciſ. 137. Sed ſtuprum commiſ-
ſum cum vidua, qua pœna puniendum ſit fuit deci-
ſum eſse puniendū pœna amiſſionis medietatis bono-
rum, Afflict. in Conſtitut. ſi quis rapere, numero 11.
4 Stuprum etenim † cum ſoluta commiſsum non
tamen cum violentia non eſt punibile, attamen ſi
fuerit commiſsum cum aliqua ſoluta ab aliquo co-
gnita quæ leuis vitæ erat, & ſtante fama bona inqui-
ſiti, licet fuiſset per Mag. Cur. Vicar. ad triennalem
relegationem, & dotandum illam poſtremo per Sa-
cr. Conſil. Fuit condemnatus ad exulandum per an-
num vltra annalem carcerationem, & hoc per iniu-
riam illatam Domino ancillæ, in cuius domo fue-
rat repertus Grammat. deciſ. 107. Baiard. ad Clarum
in §. ſtuprum, num. 25. Gaſpar. Theſaur. in addit. ad
deciſ. 3. eius patris ad num. 3.
5 Stuprum denique † in muliere honeſta commiſ-
ſum, & ſi diſparitas ineſset perſonarum, & diu fuiſ-
ſet in concubinatu perſeuerarum ſtante voluntate ip-
ſorum, an puniri debeat, & qua pœna ipſe ſtupra-
tor, qui in eius domo ipſam retinuit, fuit per Mag.
Cur. Vicar. condemnatus per triennium in inſulam
Grammatic. voto 4. redemptoris gentium, &c. Iul.
Clar. §. fornicatio num 7. Baiardus ad Clarum, §. ſtu-
prum, num. 31. Gaſpar. Theſaur. in addit. ad deciſio.
3. eius patris ſub num. 3.

SVMMARIVM.

1 *Clericus propter ſtuprum commiſsum cum virgine depo-
nitur.*
2 *Laicus de iure Canonico tenetur virginem ſtupratam
dotare, aut in vxorem ducere, & quando, num. 3. &
qua pœna hodie ſit in vſu, num. 4.*
5 *De iure ciuili pœna ſtuprantis eſt dimidia bonorum.*

De pœna clerici ſtuprantis virginem.

RESOLVTIO LXXIV.

REſpondeo, quod de iure Canonico in foro
1 contentioſo clericus † propter ſtuprum cum
virgine commiſsum punitur pœna depoſi-
tionis, & eſt communis opinio, vt dicit Gril-
lan. de diuerſis crimin. lib. 3. q. 7. poſt numer. 2. quem
refert Diaz in pract. crim. canon. c. 77. Bermond. de
concubi. fol 104. num. 18. Pract. Conradi fol. 389.
num. 15. & in hoc nulla eſt difficultas.
2 Laicus † autem committens ſtuprum cum virgi-
ne tenetur eam dotare, & in vxorem accipere ſi ipſa,

3 † &

Digitized by Google

3 † & pater conſenſerint, vbi verò non conſenſerint,
ſolummodo dotem ſoluere tenetur, ſi verò ſtupra-
tor tenuerit tunc prius verberibus traditus in mo-
naſterium detruditur pœnitentiam acturus c. 1. & 2.
de adulterijs. Dicit autem Papo lib. 22. titu. 9. Arre-
4 ſto. 9. quod hodie † contra ſtuprantem virginem ſi-
ne vi, non eſt in vſu alia pœna, quam vt illas ducant
in vxores, vel condecenter dotent, & ita in facti con-
tingentia conſuluit Caſsan. conſ. 40. & hoc idem etiam
ſeruatur in Hiſpania, vt atteſtatur Gomeſ. ſuper l.
80. Tauri, num. 7. in fin. vbi quotidie fiunt lites ſu-
per huiuſmodi ſtupris, quas lites de virgo appellant.
Ita etiam vidi ego quandoque per Senatum iudica-
ri, licet re vera diſpoſitio illorum capitulorum de iu-
re non habeat locum, niſi in terris Eccleſiæ, non au-
tem in terris Imperij, & eſt communis opinio, vt at-
teſtatur Gomeſ ſuper d. l. 80. Tauri, numero 7. Sed
quicquid ſit de iure, credo, quod vbique obſeruetur
non quidem, vt cogatur ſtuprator præciſè ad ducen-
dum puellam in vxorem, ſed alternatiuè ad eam du-
cendam in vxorem, vel condecenter dotandam, & ita
ſeruari in practica atteſtatur Gomeſ. in loco præalle-
gato num. 8. Hæc autem omnia intelligenda ſunt,
vt procedant ſi puella, quæ ſtuprum paſsa eſt, ſit ho-
neſtæ vitæ, aliàs verò non haberet locum diſpoſitio d.
c. & ſic illa iura intelligunt ſcribentes, vt atteſtatur Pa-
riſ. conſ. 160. num. 14 lib. 4. vbi in facti contingentia,
ita conſuluit.

5 De iure autem † ciuili pro ſtupro cum virgine
commiſſo, non imponitur pœna mortis, & eſt com-
munis opinio, vt dicit Bermond. in tract. præallega-
to fol. 110 num. 34. Sed dimidiæ partis bonorum
cum relegatione, licet (vt dixi) non ſeruetur, quod
intellige ſi tale ſtuprum ſine vi commiſſum fuerit,
nam ſi violentia interuenerit vtiq; punitur pœna mor-
tis, vt habetur in §. item lex Iulia inſtit. de public.
iudic.

SVMMARIVM.

1 *Qualitas iuncta verbo intelligitur ſecundum tempus verbi.*
2 *Factum legitimè retractari non debet, licet ad eum caſum peruenerit, a quo inchoare non potuit.*
3 *Ius conſiderat, quod principaliter fit non conſecutiuè.*
4 *Tranſiens ad ſecunda vota non dicitur honeſtè viuere.*
5 *Paria ſunt incontinenter viuere, & vxorem ducere.*
6 *Matrimonium ſecundum verè fornicatio eſt.*
7 *Mulier amittit dotem propter adulterium, & ſolum oſculum luxurioſum, & tactum mammillarum.*
8 *Pater tenetur alere filiam, niſi inhoneſte viuat.*
9 *Diſpoſitio qualibet intelligitur rebus ſic ſtantibus.*
10 *Filia poſt annum quintum, & vigeſimum non nupta poteſt inhoneſte viuere.*
11 *Legatum cenſetur ademptum, ſi inimicitia ſuperuenerint.*
12 *Declaratur ſi graues ſint.*
13 *Legitimè factum retractari non debet, & declaratur.*
14 *Capitulum primum de adulterijs, quãdo locum habeat.*
15 *Dos condecens ſtupratæ, quæ ſit.*

Virgini ſtupratæ an dos debeatur ſi poſtea ab alio cognoſcatur.

RESOLVTIO LXXV.

PLuries in facto accidit ſecundum Caroc. in
deciſ. 58. quod puella ſtuprata agit contra ſtu-
pratorem ad dotem, vel vt ducat in vxorem
iuxta c. 1. 2. & de adulterijs replicat ſtuprator
eam dotari non debere, ex quo poſtea paſsa eſt ſe ab
alio cognoſci, nũquid in eius exceptione ſtuprator au-
diri debeat. Videbatur, quod non, cum text. in cap. 1.
de adulter. habeat reſpectum ad tempus virginitatis,
& ad eum, qui originalis cauſa fuit corruptæ virgini-
1 tatis qualitas † enim iuncta verbo intelligitur ſecun-
dum tempus verbi, l. in delictis, §. ſi extraneus, vbi
Bar. ff. de noxalib. Iaſ. ad l. ex facto, num. 10. ff. de
vulg. Crauet. conſ. 212. num 7. conſ. 313. num. 2.
Secundo contra ſtupratorem facere videtur, quia
2 legitimè † factum non debet retractari, licet ad eum
caſum peruenerit, à quo inchoari non potuit, l. in am-
biguis, §. 1. ff. de regul. iur. Regula factum lib. 6.
l. patre furioſo, vbi Iaſon num. 10. ff de his, qui ſunt
ſui, vel alieni iuris, & hoc magis procedit quando cau-
ſa ex poſt facto ſuperueniens venit ſine culpa, & facto
primi authoris, vt deducit Dinus in regula benefi-
cium, num. 43. de regul. iur. lib. 6.
Tertio contra ſtupratorem facere videtur, quia
3 † ius conſiderat id, quod fit principaliter non con-
ſecutiuè, l. final. ff. quod quiſque iur. quam dixit
notabilem Bald. in cap. 1. col. 2. in tit. hic finit. lex, &
incip. conſuetud. Iaſ. ad l. ſi quis, nec cauſam, numer.
23. ff. ſi cert. pet. non igitur curandum eſt ſi poſtea
ab alijs cognoſcatur, ſatis eſt, quod ipſe primo loco
corrupit, & deflorauit.
Contrarium credo verius ſcilicet, quod ſi poſt de-
florationem cognoſcatur ab alio, non ſit locus diſpo-
ſitioni d. c. 1. de adulter. & conſequenter, nec deſpon-
ſare nec dotare teneatur. Et primo moueor nam
4 tranſiens † ad ſecunda vota non dicitur honeſtè vi-
uere, ita vt perdat legatum ſibi à marito, vel ab
alijs factum Angel. ad l. nam mulier. §. cum propo-
nebatur num 3. vbi Alex. nu. 5 cum ſeq. ff. ad Trebel-
lian. & hanc dicit communem dilect. de arte. teſtand.
tit. 6. cautela 39. num. 7. Bermond. de public. concu-
binar. num. 193. Mantica de coniect. vltim. voluntat.
lib. 11. tit. 19. nu. 31. & 32. Craſ. §. legatum quæſt. 54.
& fortius ſi quouiſmodo inhoneſtè viuat, etiam per
ſola præparatoria Ripa ad l. fœminæ quæſt. 15. vbi
Garron in authen. ex teſtamento nu. 30. C. de ſecund.
nupt. in rubrica pœna. 28. de communi Nicolaus ad
l. generaliter num. 15. C de ſecund. nupt. Marſil. in l.
1. num. 29. C. de rapt. Virgin. Gabr. de ſecund. nupt.
conſ. 1. num. 22. & concluſ. 8. Grat. conſ 115. vol. 1. ac-
cedit text. in cap. vxoratos de conuerſ. coniugat. ex
5 quo notat Panorm. quod † paria ſunt incontinenter
viuere, & vxorem ducere & canone hac ratione 31.
quæſtio 1. vbi quamuis licitum ſit ſecundum Apo-
6 ſtolum † ſecundas nuptias contrahere, tamen ſecun-
dum veritatis rationem vera fornicatio eſt, latè Ti-
raquel. ad l. boues §. hoc ſermone in principio num.
151. ff. de verbor. ſignificat. ſi igitur talis etiam in for-
ma matrimonij honeſtè non viuit, clarius, & ſine diffi-
cultate ea, quæ ſine figura matrimonij ab alio per la-
ſciuiam tentata cognita fuit, & ſic nec deſponſari, nec
dotari meretur accedat Coraſ. lib. 3 Miſcel. cap. 1.
7 Secundo † mulier propter adulterium dotem amit-
tit immo & propter oſculum luxurioſum, & tactum
mammillarum Bellon. ex communi in rubrica C. de
edendo num. 8. dixi ad regulam cum quid parte 3. li-
mit. 1. num. 15. & poteſt fieri ſeparatio thori Clar. di-
cens communem in §. adulterium verſ alia quoque,
ſed in caſu iſto mulier poteſt dici quaſi nupta, iure co-
gente maritum ad eam deſponſandam, & in vxorem
ducendam à die deflorationis ex d. c. 1. de adulter. Im-
mo ſi ex illicito coitu matrimonium conſummatum
operatur dotis omiſſionem quanto magis adhuc non
conſummatum addo glo. in c. præterea de teſtibus, vbi
Felin. num. 3. Matheſil. notab. 119. Crauet. conſ. 209.
n. 19. Clar. Pariſ. conſ 54. n. 61. lib. 4. Rol. conſ. 50. n 3.
& 4. lib. 1. Menoch. de præſ. lib. 5. præſ. 51. num 14.

8 Tertio

8 Tertio pro hac parte facit; pater tenetur alere filiam l. 1. ff. de iuſtit. & iure & inſtit. de iure naturali gent. & ciuili vbi venit hæc obligatio à naturæ inſtinctu, ſtatim quod filia naſcitur & tamen ſi mutauerit ſtatum in deterius viuendo inhoneſtè, nec dotari, nec alimentari debet, niſi poſtea pœnitentiam egerit Speculat. in titul. qui filij ſint legitimi §. penult. verſic. quid ſi filia peccauerit dixit bene notandum Iaſ. ad l. iuſtitia num. 29. ff. de iuſt. & iur. & in l. in arenaui nu. 6. C. de inofficioſ. teſtam. & in auth. non licet col. 1. verſic. item diligenter C. de liber. præterit. Tiraquel. de pœnis cauſa 28. numero 2. de dote pat. 1 quæſt. 13. num. 3.

9 Quarto quælibet † diſpoſitio ſiue legis, ſiue hominis intelligitur rebus ſic ſtantibus l. finali ff. qui ſatiſdare cogantur latè Tiraquel. ad l. ſi vnquam in princip. num. 166. C. de reuocan. donation. Corn. dicens ita de conſuetudine ſeruari conſil. 83. lib. 4. Crauet. conſil. 264. verſ. nec dicatur, vbi loquitur in actu iurato, cogi poteſt igitur ſtuprator virginem defloratam, vel dotare, vel vxorem ducere iuxta cap. 1. de adult. hoc erit verum rebus in eodem ſtatu manentibus, aliàs ſi commutentur, & maximè in deterius, pro vt in caſu iſto non tenebitur ſtuprator ad aliquam obſeruantiam.

Quintum argumentum facere videtur l. ſi filium cum Authen. ibi poſita C. de inoffic. teſtamento, vbi
10 † filia tenetur ſeruare fidem de alteri non nubendo ſine eius conſenſu, tamen ſi pater ſit moroſus, & differat, patiendo labi annum quintum, & vigeſimum poterit ſine patris conſenſu ſe maritare, nec ex hoc exhæredari poterit, & tenebitur ipſam dotare, immo nedum maritare, immò inhoneſtè viuendo patri cornua ponere poterit, vt ibi notat Caſtr. dans pro Cautela, vt citius nuptui tradatur, debet igitur ſtuprator virginem corruptam in vxorem ducere, ſi ſibi per virginem fides ſeruetur, qua non ſeruata nec ipſe ſeruare tenebitur iuxta regulam l. cum proponas C. de tranſaction. quod frangenti fidem fides frangatur eidem, etiam ſi in modico non fuerit impletum.

11 Sexto facit quod † legatum cenſetur ademptum ſi inimicitiæ ſuperueniant inter teſtatorem, & legatarium iuxta l. 3. §. vlt. ff. de adimend. legat. l. ſi inimicitiæ ff. de his quibus, vt indignis Pech. de teſtament. coniugator. lib. 1. cap. 19. in fine Maſcard. in ſuo tra-
12 ctat. de probationibus concluſ. 900. & † hoc fortius procedit, quando inimicitiæ graues eſſent vt per Menoch. de præſumpt. lib. 5. præſumpt 37. nu. 19. & nulla maior oriri poteſt animi conturbatio, quam videre vxorem male morigeratam, & lubricam inhoneſtamque vitam traducere.

Nec obſtare videntur in contrarium adducta, quia iam patet reſponſio ex prædictis, & eorum diſcurſu
13 & ad id quod dicitur quod † legitimè factum retractari non debet, reſpondetur, quod regula procedit in actu perfecto, & omnino conſumato aliàs non Batt. in l. pluribus. §. ſi placeat ff. de verbor. obligatione Dec. & ibi Cagnol. in l. in ambiguis. §. 1. vbi Dec. nu. 1. Cagnol. nu. 2. ff. de regul. iur. dicens non dici perfectum, niſi data vltima, & finali perfectione Din. in regula poſſeſſor. num. 22. & in regula factum in fine Iaſ. ad l. patre furioſo num. 10. ff. de his qui ſunt ſui vel alieni iuris, at in caſu noſtro ſumus in matrimonio adhuc non perfecto, & vltima perfectione nondum conſummato cũ nec adhuc deſponſauerit, merito, &c. Aretin. & ibi Port. in §. ſi quis debitori inſtit. de le-
14 gat. addo vlterius in practica, quod † diſpoſitio cap. 1. de adulter. non habet locum, niſi allegetur virginem, eſſe corruptam, aliàs non poteſt obtinere, ita vt nec tertius ad allegandum ſufficiat Crau. conſ. 166 num. 5. licet Maſcard. de probation. in verbo virginitas num. 11. dicat etiam à tertio allegari poſſe, cum pro ea ſit præſumptio naturæ, ſed certè non ita certitudinariè, prout ab ipſamet puella, quæ de facto proprio deponit, & ſic diſpoſitioni c. 1. de adulter. locus eſſe videtur puella in eodem ſtatu manente, quod poſtea nõ patiatur ſe ab alio cognoſci aliàs ſibi imputet, & ſuæ impatientiæ, & incontinentiæ omnia adſcribat Et ad prædicta facit conſil. Alexand. 155. num. 2. vol. 5. vbi ferè caſum in terminis innuere videtur.

Et ad exornationem dicti cap. primi de adulterijs
15 cuius materia frequentiſſima eſt, dico quod † dos danda per ſtupratorem non eſt condecens iuxta qualitatem patris, & patrimonij vel, vt aliæ fortaſſe ſorores habuerunt, ſed maior, ita vt ſi pater pro ea maritanda ſi non eſſet ſtuprata expendiſſet trecenta, pro iſta non poteſt niſi det mille, vſque ad mille tenetur corruptor, & ad omnes expenſas paſſas Iaſ. poſt Nicol. de Neapoli in §. omnes numero 24. inſtit. de action. reputans valde notabile in practica Additionator ad Summam Angelicam in verbo ſtuprata litera C. vbi rationem reddit, quia hic reſtat virginitas quæ eſt dos. Bermood. de public. concub. in §. ſtuprum num. 17. & ita in facti contigentia iudicauit Senatus vt per Oſaſch. Pedemont. deciſ. 105. concurrente tamen iudicis arbitrio & taxatione Theſaur. deciſ. Pedem. 3. num. 2. in fide.

S V M M A R I V M.

1 *Puellæ deflorata dos conſtituenda eſt, quam iuxta qualitatem ipſius, & conſuetudinem regionis habitura eſt.*
2 *Deflorator ſi puella à ſe deflorata nuptias renuit, tenetur ad ſupplendum illud, quo pluris indiget corrupta ad inueniendum virum ſibi æqualem, & nu. 3.*
3 *Puella per deflorationem fit deterior.*
4 *Deflorator iudicis authoritate cogendus eſt ad matrimonium contrahendum, etiam cum inuita; contra numero 5.*
9 *Puella in dubio ſemper præſumitur ſeducta.*
7 *Puella præſumitur in dubio virgo ſicut virgo naſcitur.*
8 *Promiſſio conditionalis de vxore ducenda non multum vrget, quæ deficiente conditione non habet locum.*

An pœna, de qua in d. c. 1. & 2. vt ſcilicet vel doter, vel nubat ſit alternatiua, vel copulatiua.

R E S O L V T I O LXXVI.

IN hac quæſtione reſpondi cum deciſione Rotæ in vna Taurinenſi 24. Iunij 1590. coram Pegna cuius tenor eſt. Io Philipp. Boninus Allatinam Moijam puellam viripotentem deflorauit, cui poſtmodum die 14. Ianuar. 1588. in carceribus exiſtens 3
de abortu accuſatus, per chirographum manu propria ſcriptum ſe illam ducturum vxorem promiſit, dummodo obiecti ſibi criminis abolitio à Principe impetraretur.

Allatina coram ordinario Taurinenſi Boninum conuenit, vt ſe dotaret, & vxorem duceret.

Ordinatius Boninum ad eam ducendam, aut dotandam condemnauit, quam ſententiam in gradu appellationis Nuntius Apoſtolicus confirmauit.

Cauſa introducta in Rota præmiſſis, quibuſdam præſuppoſitis dubitaui an Boninus Allatinam vxorem ducere, & dotare teneatur.

Et Domini quantum ad ſecundam dubij partem concorditer tenuerunt obligari Boninum ad Allatinam dotandam per tex. vbi omnes in cap. 1. & 2. de adult. D. Antoninus in ſum. par. 2. tit. 5. c. 9. §. 1. Couar. lib. 4. decretal. cap. 6. §. 8. nu. 15. Anton. Gomezius in l. 80. Tauri. nu. 8. Ioan. Gutierez. lib 1. Canonic. q. cap. 37. Bernardinus Diaz. in pract. criminal. can. cap. 77.

Quod

Quod ſi Boninus duxerit ſatis eſse conſtituere puel-
læ defloratæ † dotem, quam iuxta qualitatem puel-
læ, & conſuetudinem regionis foret habitura, vt con-
2 formiter cenſent præcitati Doctores, ſin † autem re-
nuendas nuptias putauerit iuxta diſpoſitionem cap. 2.
de adult. tunc teneri Boninum ad ſupplendum illud,
quo pluris indiget corrupta ad inueniendum virum
ſibi æqualem Abb. antiq. in dict. cap. 1. de adult. vbi
Ioan. Andreas num. 9. in fin. Ancharan. n. 6. not. 6. Pa-
normitan. n. 4. Couar. lib. 4. decret. ca. 6. § 8. n. 15. &
alij paulo antea relati, quia non eſt dubium, quin per
3 deflorationem † deterior ſit facta puella, & ideo ma-
iori dote indiget ad inueniendum virum ſibi æqua-
lem, & defloratorem, qui cauſam damni dedit, tene-
ri ad illud compenſandum.

Ceſsabit verò illud augumentum, quando corrupta
tum dote conſueta dari virginibus poteſt conſequi,
aut conſequitur maritum ſibi æqualem Couar. vbi ſu-
pra, quod eſt de mente ſcribentium in d. c. 1. & 2. de
adult.

Quantum ad primam partem dubij Domini etiam
concorditer cenſuerunt Boninum præcisè cogen. ad
Allarinam ducendam iuxta c. 2. de adult. vbi præce-
ptum de ducenda, & dotanda virgine deflorata, non
ponitur copulatiuè vt in c. 1. ſed diſiunctiuè, tametſi
enim tres Canoniſtæ Innocent. Hoſt. & hos ſequuti
Ant. de Butrio Zabarella & plerique alij in dict. cap. 1.
4 de adult. tenuerint † defloratorem etiam inuitum iu-
dicis authoritate cogendum ad matrimonium con-
trahendum ſpecialiter eſse ibi dicentes ratione deli-
cti, vt quis inuitus nuptias inire cogatur.

5 Nihilominus † contrariam ſententiam vſu iudicio-
rum receptam teſtantur Anton. Gomez. ad l. 80. Tau-
ri. n. 8. verſic. ſed quæro quæ ſit pœna ſentit Pano. ...
in d. c. 1. de adult. Couar. Io. Gutierez S. Ant. & alij
paulo ante relati per tex. in cap. 2. de adult. per quem
temperatur diſpoſitio c. 1. iubentis virginem deflora-
tam & ducendam & dotandam ſimul, nam ex duobus
iſtis capitibus ſimul Domini cenſuerunt hanc deduci
ſententiam menti.

Legiſlatoris conformem, vt qui virginem deflora-
uit, cum ea præcisè matrimonium cōtrahere compel-
latur, ſed cauſatiuè Anchar. in d. c. 1. de adult. not. l. 1.
n. 5. vbi Marian. Soc. num. 13. in fin. verſ. ſed aduerte
idem Marian. c. 2. eod. tit. not. 2. n. 3. & S. Ant. in ſum.
part. 2. titul. 5. c. 5. §. 1. verſ. hodie autem ſic ponitur
Ruin. conſil. 189. n. 8. lib. 1. Ioan. Guttierez lib. 1. Ca-
non. quæſt. cap. 37. num. 11.

Nec obſtat ſi dicatur, quod cap. 1. de adult. eſt de-
ſumptum ex veteri teſtamento Exod. c. 22. vbi recen-
ſetur inter præcepta iudicialia, quod cum fuerit tela-
tum in ius Canonicum per poteſtatem habentem de-
bet præcisè ſeruari S. Th. 1. 2. 10. q. artic. 3. Silueſt. in
ſum. verb. luxuria 41. Imol. in c. cum tanto num. 7. &
8. de conſuetu. Pariſ. conſil. 68. incip. dubium exoritur
num. 106. lib. 4. & ideo Boninus tenebitur præcisè ad
vtrunque.

Quoniam dixerunt Domini, quod cum idem legiſ-
lator, qui in corpus iuris canonici recluſit, & viuifica-
uit illud præceptum ex veteri teſtamento, quod aliàs
erat mortuum ſtatim ſub eodem titul. de adult. in cap.
2. apoſuerit aliam diſpoſitionem cum diſiunctione
cenſetur ſoluiſse præceptum cap. 1. obſeruandum
cum illa qualitate de qua in cap. 1.

Quod obijcitur ex Grato conſ. 45. n. 31. lib. 2. nem-
pe non eſse locum diſpoſitioni c. 1. & 2. de adult. niſi
tria potiſſimum copulatiuè concurrant, primum vi-
rum ſeduxiſse, ſecundum ſtupraſse, tertium puellam
fuiſse virginem, non putabant Domini ſatis tutum,
nam quantum ad primum, licet vir aſserat, ſe non ſe-
6 duxiſse † ſemper in dubio ſeducta puella præſumitur
Ruin. conſ. 189. n. 9. lib. 2. Canoniſtæ in d. c. 1. de adul.
& eſt communis opinio Gutierez lib. 1. Canon. q. cap.
37. num. 11.

Secundum de ſtupro per Boninium commiſso non
negatur à partibus.

Tertium ſi illam negaret Boninus ei incumberet
7 onus probandi, quia in dubio † puella virgo præſumi-
tur, ſicut virgo naſcitur iuxta communem ſententiam
Panor. in c. 1. de adult. n. 5. Clar. in §. ſtuprum n. 4. ver-
ſic. ſed pone quod ſtuprator.

8 Promiſſio † facta per Boninum de Allatina ducenda
non videbatur multum vrgere, tum quia conditiona-
lis, & deficiente conditione non habet locum cap. 1.
de ſponſalibus l. qui permittitur. ff. de condit. indebit.
tum quia facta in carceribus, quæ propterea nimis
ſpontanea videbatur, ſuper alijs ſi opus fuerit partes
audientur.

S V M M A R I V M.

1 *Dos ſoluitur in pœnam delicti.*
2 *Pœna defuncti non tranſit ad hæredem.*
3 *Sententia lata contra vnum alteri nocere non debet.*
4 *Mora fit etiam in obligationibus faciendi.*

Ius petendi dotem an tranſeat ad hæredem mulie-
ris ſtupratæ.

R E S O L V T I O LXXVII.

IN facti contingentia maxima fuit altercatio in
præſenti caſu, & videbatur Primo reſoluendum
1 pro negatiua opinione ex eo quod † dos in caſu
iſto ſoluitur in pœnam delicti, & probatur ex-
preſsè in c. 1. & 2. de adulter. c. ſi ſeduxerit 1 4 quæſt. 1.
latè Rota collectar. per Farinac in deciſ. 54. vol. 1. &
2 pœna † defuncti non tranſit ad hæredem l. crimen, &
l. ſi pœna ff. de pęnis l. vnica C. ne quis ex delicto de-
functorum, nemo enim alterius delictum purgare de-
bet, & pœna non debet excedere perſonam delin-
quentis, ſed anima quæ peccauerit ipſa morietur toto
titulo C. ne ex delicto defuncto. nemo enim de facto
alterius tenetur cap. 1. de iniur. & damno dato, nam
3 † ſententia lata contra vnum, alteri nocere non debet
l. ſæpe ff. de re indic. Dec. conſil. 445. Couar. in lib.
practi. quæſt. cap. 13. nu. 47. & Felinus in cap. quam-
uis extra de re iudic. maritus non tenetur pro vxo-
re, & è contra l. 1. C. ne vxor pro marito, nec filius
pro patre, nec pater pro filio l. 1. & l. nec contra C.
ne filius pro patre. Vnde deſcendit illud, licet mu-
lier amittat dotem propter adulterium Boer. deciſ.
338. numero 5. de Franc. deciſ. 183. tamen ſecus eſt
quando habet patrem, vel filias primi matrimonij
Caſsan. in conſuetud. Burgun. in tit. des droit §. 5.
rubric. 4. num. 20. gloſ. 13. Caballin. Milleloq. 529.
Viui. in deciſ. 357. num. 2. item neque ſeruus tenetur
pro Domino l. ſi ſeruus ff. ad l. Aquiliam, nec libertur
pro Patrono l. ex liberto C. ne filius pro patre, item
nec tutor pro pupillo l. 1. C. an fiſcus, vel priuatus, neq;
colonus tenetur ex facto Domini l. ob cauſam C. de
actionibus, & obligationibus, nec Ciuis pro Ciuitate
Bald. in l. ciuibus ff. de rebus dubijs, nec ciuitas ex fa-
cto Ciuium l. ſicut ff. quod quiſque vniuerſitatis, ne-
que procurator ex facto principalis, l. Flauius ff. de
procurator. neque Syndicus ex facto vniuerſitatis
Bald. in cap. 1. de Syndico num. 25. nec Dominus ex
facto coloni l. nimia C. de actionibus, & obligat. nec
emptor ex facto venditoris, & e contra l. ſicut ff. de
actio. empt. l. debitorum pactionibus C. de pactis,
nec conductor ex facto locatoris l. ſi vno. ff locati, nam
culpa, & pęna ſuos debet ſequi authores l. ſancimus
C. de pœnis l. reſcriptum ff. de his quibus, vt indi-
gnis Iaſ. in l. ſi prius ff. de noui operis nunciatione

Ceph. conſ. 139. lib. 5. is enim affligi debet, qui delinquit, & alteri per alterum iniqua conditio dari non debet, hoc enim à iure non eſt permiſſum l. non debet alteri. ff. de reg. iur. nam iniuria illata vni, alteri nunquam nocere debet. l. exceptionem de fideiuſſoribus.

Quicquid tamen ſit ex ſupradictis contrarium cenſui reſoluendum motus ex deciſ. Theſaur. lib. 3. qq. forenſium q. 97. cuius tenor eſt.

Virgo fuit deflorata ab Amaſio ſub promiſſione illi facta de deſponſando, & dum eſſent ſub hac promiſſione morte præuentus vir non potuit contrahere matrimonium relicta muliere prægnante, quæ coram Senatu petijt euocari filium, & hæredem illius viri, vt ſuſciperet partum, & illi præſtaret alimenta, & poſtquam non poterat ſequi matrimonium, ſaltem cogeretur ad dotandum iuxt. cap. 1. de adulter. & tradita per D Meum deciſ. 3. nu. 2. & iuxta conſuetudinem, de qua teſtatur Clar. in §. ſtuprum, licet enim ex diſpoſitione Sacri Tridentini Concilij matrimonia clandeſtina ſint nulla, ſi tamen probetur promiſſio cogitur vir ad promiſſionem ſeruandam, vel ſaltem condemnatur ad dotandum, & hac conſuetudine attenta cum mulier probaſſet ſub ſpe talis matrimonii fuiſſe defloratam, & mortuo viro non poſſet promiſſio adimpleri cenſuit Senatus me referente teneri hæredem ad dotandum illam mulierem.

Sed cum reclamaſſet hæres in cauſa reuiſionis rurſus res in dubium reuocata eſt, & viri grauiſſimi dubitabant per ea quæ ſcribit Borgnin. in ſuo indice deciſionum ſuper verbo matrimonium, de quo loco mentionem feci in mea additione ad d deciſ. 3. litera B. vbi in hoc articulo videtur diſtinguere, & multo etiam maior erat difficultas, quia ceſſabat culpa viri, qui non poterat contrahere matrimonium, & tunc non tenetur vir dotem tradere, vel non ſubſiſtebant ſponſalia, & poterat ſequi matrimonium, & tunc non tenetur vir dotem dare, vel non ſubſiſtebant, & per mortem vnius pœna erat ſublata. Quid enim ſi vir mulierem deſponſaſſet in faciem Eccleſiæ, & eo mortuo ſine aliqua dote mulier vidua remanſiſſet poſſetne illa dotem petere? & proculdubio non poſſet, ſed replicabatur quod ſequuto matrimonio poſſet mulier petere quartam cum eſſet pauper per Auth. præterea C. vnd. vir. & vxo. vt dixi ſupra hoc eod. lib. imo aliqua culpa erat conſideranda in viro, qui tempore debito non contraxit matri-
4 monium: † nam mora fit etiam in obligationibus faciendi l. ſi inſulam 84. ff. de verb. obligat. & non erat illa defloratio ſine pœna relinquenda; quin ſaltem dotare vir diues pauperem teneretur, atque contra ius eſt nondum deſponſatæ mulieri ſe miſcere ex ijs cenſuit Senatus ſententiam confirmandam, & taxauit dotem huic pauperi ad ſcut. 50. 1615. menſe Februarij.

PRAXIS CAPTVRÆ POSSESSIONIS.

SVMMARIVM.

1 *Ex ſola canonica inſtitutione acquiritur ius in beneficio.*
2 *Ius in beneficio ex ſola inſtitutione non eſt firmum, & efficax, ſed neceſſaria eſt corporalis poſſeſſio.*
3 *Poſſeſſio non transfertur per collationem, quia eſt facti.*
4 *Ante captam poſſeſſionem, prouiſus non poteſt adminiſtrare in beneficio.*

Poſſeſſio beneficij debet capi.

RESOLVTIO LXXVIII.

Clara, & communis eſt DD. opinio, quæ tota die practicatur, poſſeſſionem beneficij eſſe capiendam, vt pluries fuit deciſum in Rota, & probatur in regula, & conſtitut. de publican. reſignat. tradunt Pontan. de Spolio. lib. 1. cap. 9. nu. 94. Puteus deciſ. 402. Rebuffus in praxi in titulo de
1 permutat. num. 18. licet enim ex † ſola canonica inſtitutione facta à Papa, vel Ordinario abſque traditione poſſeſſionis, eiuſque apprehenſione ius in illo beneficio prouiſo acquiratur, vt prob. tex. in c. vlt. & ibi Petr. de Anchar. Gemin. Franc. de conceſſ. præb. lib. 6. gloſſ. in regul. 1. nu. 8. & regul. qui prior de regul. iur. lib. 6. Abb. in c. cum autem, & cap. ſuggeſtum de iur. patr. Innoc. & alij in cap. inter cætera de præbend. Iaſ. in l. quoties col. 3. C. de rei vendic. Doctor. omnes in capit. ſi tibi abſenti de præb. lib. 6. & ibi in ſpecie Gemin. nu. 2. hoc notat. & eſt communis opinio omnium Doctorum teſte Couarr. lib. 3 variarum
2 reſolut. cap. 16. nu. 1. illud † tamen ius non eſt firmum & efficax, vt ſcriptum reliquit. Rebuff. conſil. 186. nu. 18. & probatur in dict. ca. ſi tibi abſenti, vbi omnes Doctores hoc notant, cum ſit neceſſaria corporalis poſſeſſio, vt per Couarr. dict. c. 16. nu 6. verſic.
3 eſt tamen † & huiuſmodi poſſeſſio nequaquam transfertur per collationem tex. optimus in c. cum Bertoldus de re iudic. Rebuff. in prax titu. requiſita ad collationem nu. 22. poſſeſſio enim eſt facti l. denique ff. ex quib. cauſ. maior ideo ad alium non tranſit ſi non ſit per eum appræhenſa. l. cum hæredes ff. de acquir. poſſeſ. ita arguit Rebuff. in prax. tit. de permut. nu. 18. in fin. Cardin. Pariſ. conſil. 66. nu. 3. vol. 9. quo
4 fit vt † ante apprehenſam poſſeſſionem prouiſus non poſſit adminiſtrare in beneficio ſibi collato, Abb. in cap. tranſmiſſa col. 3. de elect. Cappel. Tholoſan. deciſ. 993. & ibi additio Mil. in verb. poſſeſſ. beneficii Federic. de Sen. conſ. 239. Franch. in cap. eum qui de præbend. in 6. Rebuff. de pacific. poſſeſſ. num. 234. & 251. Selua qui teſtatur de communi de beneſic. parte 2. quæſt. 15.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio beneficij poteſt capi per procuratorem, cum ſpeciali mandato.*
2 *Laicus poteſt eſſe procurator in apprehendenda poſſeſſione beneficij.*
3 *Laicus poteſt eſſe procurator ad reſignandum beneficium.*
4 *Laicus poteſt habere officium pulſandi campanas, & eſſe Nuncius Epiſcopi.*

An poſſeſſio beneficij poſſit capi per procuratorem.

RESOLVTIO LXXIX.

Conſultus quid iuris circa hunc articulum reſpondi pluries communem DD. ſententiam eſſe affirmatiuam, vt ſcilicet poſſeſſio poſſit
1 non tantum capi per ſe, ſed etiam † per procuratorem, vt habetur per Couar. in lib. 3. variarum reſolut. cap. 16. nu. 8. verſic. poſſeſſio autem beneficij, vbi dicit eſſe manifeſti iuris, & ita ſtylus notoriè ſeruat, vt omnes ſciunt, licet ad hoc requiratur ſpeciale mandatum, vt eſt communis, & vera ſententia, quam ſequuntur gloſ. Gemin. & alij in capit. ſi tibi abſenti de præbend. in 6. Felin. in cap. nonnulli §. ſunt, & alij nu. 46. de reſcriptis Imol. in l. 1. §. per procurato-

rem

rem ff. de acquirend. poſſeſ. & ſecundum hanc opinionem iudicauit Rota in vna Auſtricen. parochialis 25. Maij 1551. coram Cardinal. Sanctæ Crucis teſte Caputaquenſ. deciſ. 344. part. 2. & in vna Iſphalen penſionis 20. Nouembris 1577. coram Blanchetto, & ſic obſeruat conſuetudo, & Stylus omnibus notus, & forma huius mandati habetur in formulario inſtrumentorum fol. 68. videlicet ad ipſius Domini conſtituentis nomine, & pro eo ſpecialiter, & expreſsè corpolem Realem & Actualem talis beneficij per liberam reſignationem T. vacantis factam, de qua ſibi per ſanctiſſimum noſtrum Dominum Pontificem, prout in literis prouiſionis huiuſmodi continetur gratios è exitit prouiſum petendum, obtinendum, intrandum recipiendum apprehendendum nec non continuandum &c.

Et eſt notandum quod poteſt non ſolum clericus
2 conſtitui procurator ad hoc, ſed etiam † laicus, vt in facti contingentia reſpondit eruditus iuuenis Ioannes Maria Nouarius ex ſequentibus allegationibus quas hic ad eius honorem, & Lectoris commodum exemplare placuit.

Reuerendiſſime Domine, non debet eſse anceps mens veſtra, quod procurator conſtitutus ab N. in capienda poſseſſione beneficij Sanctæ Mariæ de Niue in veſtra Diœceſi, ſit laicus, quia non tantum clericus poteſt conſtitui procurator ad hoc, ſed etiam laicus, vt in proprijs terminis docet Ruffiniac. de benefic. cap. 12. num. 14. quod ſecundum me iuſtificatur, nam laicus etiam poteſt conſtitui procurator ad reſignandum beneficium Eccleſiaſticum, vt eſt Gloſ. in Clem. vnica in verbo procuratorem de renunciat. quam ſequuntur Butr. in c. cum olim, num. 13. de reſcript. Gambar. in c. 1. num. 123. de rerum permutat. in 6. vbi hanc eſse communem Doctor. ſententiam teſtatur; Rebuff. in tract. de nominat. quæſt. 14. numero 161. Bellamer. de permutat. benefic. parte 8. quæſt. 3. num. 1. cum ſequent. Rota in Antiquis in deciſ. 8. num. 5. de procuratoribus, vbi ita etiam dicit in permutatione beneficiorum, vt ſcilicet poſſint laici conſtitui procuratores, quia in reſignatione beneficij laicus procurator ſe habet, vt nudus miniſter, ac vt ſic dicam, vt pica, declarando mentem conſtituentis, vnde etiam in ſpiritualibus laicus poterit procurator conſtitui cap. 1. vbi Doctor. de procurator. in 6. & quoties vbi non eſt quæſtio iuris, ſed quæſtio facti tantum controuertitur de cauſis ſpiritualibus, ſeu Eccleſiaſticis, tunc laicus eſt capax, ac quando mandatur nudum miniſterium Calder. conſ. 15. de iudic. Caſtrenſ. in l. omni nouatione, C. de ſacroſanct. eccleſ. Alex. conſ. 9. lib. 4. & communiter Doctor. vt per Dec. in cap. decernimus, num. 188. de iudic. hinc enim videmus, quod laicus poteſt eſse exequutor teſtamenti ad pias cauſas teſte Bald. in cap. decernimus col. 4. de iudic. vbi etiam Dec. numero 218. & hinc Laicus poteſt in Miſsa ſeruire, vt tradit Ioann. Andreas in cap. vt quiſque de vita, & honeſtate clericorum,
4 ſi tamen Epiſcopus non prohibeat, & poteſt † habere officium pulſandi campanas, & poteſt eſse nuncius Epiſcopi iuxta doctrinam Bald. in d. cap. decernimus col. 5. & poteſt conſtitui procurator ad inſinuandum, vt voluit Rebuffus de nominat. quæſt. 14. num. 161. & ſic ſentio Ego Ioannes Maria Nouarius ſalua, &c.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſus à Sede Apoſtolica, non poteſt capere poſſeſſionem, niſi literis expeditis.*

2 *In Regno Neapolitano prouiſi de beneficijs debent capere poſſeſſionem de manu Nuncij Apoſtolici. Limitatur in beneficijs vacantibus per reſignationẽ conditionalem,*

3 *Poſſeſſio canonicatus eget capitulari traditione.*

4 *In poſſeſſione beneficij debet ſeruari conſuetudo loci.*

Capiens poſseſſionem beneficij in Regno Neap. abſque authoritate Nuncij Apoſtolici, an faciat fructus ſuos.

RESOLVTIO LXXX.

1 PRouiſus † à Sede Apoſtolica non poteſt poſſeſſionem adipiſci, niſi literis expeditis, & contra tales adminiſtrationi ſe ingerentes extat Extrauag. communis incip. Iniunctæ nobis de electione, quæ fuit innouata per Iulium II. fol. 151. in Bull. & per Iulium III. fol. 134. extenditur, & ampliatur per Paulum III. fol. 360. & per Pium IV. fol. 804. & cum ante confectionem literarum gratia Apoſtolica ſit informis, voluit Summus Pontifex in regul. Cancell. 25. de non iudicando iuxta formam ſupplicationum, ſed literarum expeditarum In Regno Nea-
2 politano † ad hoc, vt prouiſi faciant fructus ſuos vltra literas Apoſtolicas requiritur, quod poſseſſionem recipiant de manu Nuncij ob breue Pij V. de anno 1568. die 8. Ianuarij fol. 1008. incip. Cupientes, & ratio eſt, quia beneficio vacante ſuccedit Camera in fructibus vt Nuncius Apoſtolicus reddatur certior quando Camera deſinat poſſidere, & adeo ſecundum Pariſ. de reſign. benefic. lib. 10. q. 7. num. 54. in Regno Neapolitano poſseſsio eſt capienda de manu Nuncij Apoſtolici, vt habetur in Conſtitutione 29. Pij IV. incipien. cupientes & aliter capta poſseſsio, vt ibi dicitur nullius eſt roboris, & momenti, & prouiſis nullum ius propter eam acquiritur, nec vllatenus ſuffragatur, & huiuſmodi conſtitutio eſt in viridi obſeruantia.

Dubium tamen eſt, an forma huius conſtitutionis ſit obſeruanda in capienda poſseſsione beneficij reſignati, pro affirmatiua.

Primo facit, quia mens Pij IV. fuit occurrere fraudibus, quæ eo magis poſsunt in reſignationibus conſiderari, & interuenire, vt patet ex Conſtitut. Pij V. & Gregorij XIII. de public reſignat. & lex dicitur fauorabilis cum eſt facta ad obuiandum malitijs, & fraudibus, Felin. in cap. de quarta col. 5. in fin. de præſcript. Caputaq. deciſ. 17. num. 9. par. 2. & eſt communis opinio.

Secundo, quia verba dictæ Conſtitutionis ſunt admodum generalia, ac prægnantia apta comprætendere omnes caſus, vnde non mirum ſi hunc quoque capit. l. in fraudem in fin. & ibi Bal. ff. de teſtamen. milit. Crauet. conſ. 92. num. 4. & conſ. 118. num. 14. & conſ. 308. num. 3.

His tamen non obſtantibus contraria opinio verior eſt, & ſeruatur in praxi, & probatur primo ponderando verba dictæ Conſtitutionis ibi, dum dicit per obitum, & aliàs quouis modo, præterquam per ceſsum illa obtinentium pro tempore vacantium, &c. ex quibus verbis clariſſimè patet hunc caſum excipi, vt dicta Conſtitutio nõ habeat locum in beneficijs vacantibus per reſignationem, quare nulla cadit dubitatio cum id exprimat Summus Pontifex Roland. à Valle conſilio 77. num. 5. libro 1. Cephal. conſ. 138. n. 20. lib. 1. Socin. iun. conſ. 12. num. 2. lib. 2.

Secundo ponderando rationem, nam vera ratio cur ibi datur huiuſmodi forma in capiendo poſseſſionem in beneficijs vacantibus in Regno Neapolitano eſt, ne Camera Apoſtolica defraudetur, nam fructus à die vacationis vſque ad diem, in quo prouiſi capiunt poſseſſionem in dicto Regno ſpectant ad Cameram Apoſtolicam, vt dicitur expreſsè in d. Conſtitut. Pij V. ſed huiuſmodi fructus non debentur Cameræ Apoſtolicæ in reſignationibus conditio-

nalibus, vt ſtylus obſeruat. & colligitur ex prædictis
ergo in huiuſmodi per reſignationem poſseſſionem
capientibus ceſsat prædicta Conſtitutio.
3 Aduertendum eſt etiam quod poſseſſio † Cano-
nicatus eget capitulari traditione Pontan. de ſpol. c.
17. num. 156. communiter per omnes eſt receptum,
ac debet in poſseſſione beneficij, ſtatutum, & conſue-
tudo rationabilis loci obſeruari, alioquin poſset an-
nullari, vt docet Card. Pariſ. conſ. 65. num. 48. vol. 4.
4 & † capta vigore gratiæ nullæ, & proceſsus fulmina-
ti eſt nulla, ideo denuo debet apprehendi cum gratia
reualidata Card. Pariſ. conſ. 74. num. 53. vol. 4. & eſt
communis opinio.

SVMMARIVM.

1 *In beneficialibus, literæ expeditæ habentur loco tituli.*
2 *Literis non expeditis poteſt capi poſseſſio nomine Ca-
mera.*
3 *Quando capitur poſseſſio nomine Cameræ, fructus be-
neficiorum lite pendente debent deponi penes perſo-
nam a iudice eligendam.*
4 *Epiſcopus non poteſt capere tertiam partem beneficij in
expeditione literarum collationis.*
5 *Pro receptione in Canonicum nihil poteſt accipi, etiam
nomine dulciariorum.*

Poſseſſionem beneficij an quis poſsit adipiſci literis
non expeditis.

RESOLVTIO LXXXI.

NEgatiuè reſpondi, quia ex quo gratia à men-
te Papæ dependet, ipſe non vult, quod aſ-
ſecutus gratiam ea vtatur, niſi literis expe-
ditis ſecundum Gomeſ. in reg. de non iudic.
iux. for. ſuper quæſt. 9. & talis conceſſio habet quaſi
tacitam conditionem videlicet, ſi per Cancellariam
transierit, vt per Mandoſ. in eadem regula. q. 3.
1 Hinc dicitur, quod † in beneficialibus literę expe-
ditæ habentur loco tituli Staphil. in tract. de lit. grat.
in princ. num. 17. quę quando dicantur ſuam formam
recipere, vt poſſint dici expeditæ vide per Rebuff. in
prax. tit. de bul. noct. declarat Gomeſ. loco cit. quæſt.
1. & in tract. breuium ſub num. 2. Maſcard. de prob.
concluſ. 1269. n. 2. & quibus rationibus id ſtatutum ſit
vide per Pariſ. de reſign. benefic. lib. 8. q. 2. num. 13. &
lib. 10. q. 1. num. 12. Et diſpoſita contra capientes be-
neficiorum poſseſſionem ex ſola ſignatura abſque li-
teris expeditis.
Limita primo, vt habetur per Staphil. titul. de re-
ſcrip. in forma breui. num. 24. & Gomeſ. in tract. bre-
uium, ſub num. 14.
2 Secundo limita, niſi † poſseſſio capiatur vigore
breuis nomine Cameræ, vt fieri ſolet in beneficijs liti-
gioſis cum clauſula citra vitium ſpolij, & attentato-
rum, de quo latè per Lancellot. de attent. par. 2. cap. 4.
num. 455. cum ſeq. Pariſ. in d. tract. lib. 11. quęſt. 6. n.
3 29. quo caſu ex Bulla Pij V. incipit Cordi, fructus † be-
neficiorum lite pendente deponi debent apud per-
ſonam à iudice eligendam non obſtantibus quibuſ-
cunque ſtatutis diſponentibus, quod Capitula, & Ca-
nonici percipiant.
Et quid ſi poſt ſupplicationem ſignatam manu
Sanctiſſimi ipſius mors intercedat priuſquam per-
uentum ſit ad bullarum perfectionem, vide DD. in
proœm. Sexti verſ. vniuerſitati. Felin. in rubr. de con-
ſtit. ſub num. 5. Gomeſ. loco primo citato, & in regu.
de infir. reſign. q. 18. Boer. deciſ. 346. Afflict. deciſio.
253. num. 4. & Paris in d. tract. lib. 10. q. 1. num. 35. &
4 infra. Et an † Epiſcopus pro expeditione literarum
collationis beneficij poſsit tertiam partem fructuum
illius accipere, vide Nauar. conſ. 13. de ſim. in antiq.
intrepidè tenentem, quod non, ad quod facit tex. in
c. ex multis temporibus 1. q. 3. Conc. Trid. ſeſs. 24.
de reform. c. 14. & Bulla Pij V. incip. Durum nimis
illius decreti declaratoria reuocans omnia priuilegia,
& conſuetudines Eccleſiarum aliquid recipiendi in
collatione prouiſione, ac miſſione in poſseſſionem
5 beneficiorum, adeo vt pro † immiſſione in poſseſsio-
nem alicuius beneficij, vel receptione in Canonicum
tam Epiſcopo, quam Capitulo ſint prohibita etiam
dulciaria, & ſimilia exigere, prout Sacra Congrega-
tio cenſuit.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſi de Canonicatibus, vel Parochialibus tenentur
emittere fidei profeſſionem intra duos menſes.*
2 *Lapſis duobus menſibus, tenentur ſimiliter prouiſi emitte-
re fidei profeſſionem.*
3 *Qui non emiſit fidei profeſſionem non iuuatur regula de
triennali.*
4 *Non amittit titulum beneficij is, qui non emiſit fidei pro-
feſſionem.*
5 *Ignorantia non excuſat in foro exteriori omittentes di-
ctam profeſſionem.*
6 *Diſtributiones quotidianæ non amittuntur, ſi quis non
emiſit fidei profeſſionem.*

Prouiſi de beneficio à die adeptæ poſseſſionis intra
duos menſes debent emittere profeſſio-
nem fidei.

RESOLVTIO LXXXII.

1 IN facti contingentia dixi, quod † prouiſi de Cano-
nicatibus, vel Parochialibus à die adeptę poſseſ-
ſionis intra duos menſes debent emittere profeſ-
ſionem fidei iuxta Decret. Concil. Trid. ſeſs. 24.
de refor. c. 12. §. prouiſi etiam, & Bullæ Pij IV. incip.
Iniunctum nobis, alioquin non faciant fructus ſuos,
nec poſseſſio illis ſuffragatur, vt habetur in d. Concil.
& tradunt Fuſcus de viſit. lib. 1. c. 5. num. 15. praxis
Epiſcopal. in verbo fidei profeſsio Sair. in deciſ. 1 de
ſum. Trinit. & fid. Cath. Nauar. conſ. 7. & 9. de iure-
iur. & alij per me relati in deciſ. cur. Arch. Neapol.
220. par. 1 Quod amplia procedere in eo, qui illam
2 infra tempus a Concil. præfixum non fecerit, † vt ni-
hilominus poſsit, & debeat deinde illam facere ratio-
ne à Nau. aſſignata conſ. 4. de ſum. Trinit. & fid. Cath.
3 Secundo amplia, vt † tali non ſuffragetur quoad fru-
ctus poſseſso triennalis, tum per rationem eiuſdem
Nauar. conſ. 1. num. 1. eod. tit. tum quia hoc voluit
Congreg. Concil. Trid. ſcil. vt nec longiſsima poſseſ-
ſio proſit ei, qui non emiſit profeſsionem fidei quoad
fructus percipiendos, quandiu illam non emiſerit.
Limita, & primo, vt propter illa verba Concilij, ſci-
licet, vt nec illis poſseſsio ſuffragetur non excludatur
4 † prouiſus quoad titulum, & proprietatem beneficij
ſicuti per plura reſpondet Nauar. in facti conting in
conſ. 5. de verb. ſignif. in antiq.
Secundo limita in omittente illam ex incogitantia,
vel ignorantia, vt nec mortaliter peccet, neque in fo-
ro conſcientiæ obligentur ad fructuum reſtitutionem
idem Nauar. c. 1. & 3. eod. tit admonens tacendam
eſse hanc negligentiam coram hominibus. Secus
5 verò † in foro exteriori, quia illa ignorantia eſt iuris
clari, quæ non excuſat c. ignorantia, de reg. iur. in
6. & ſic præſumeretur mala fide illos percepiſse, arg.
reg. qui contra iura cum concord. in glo. allegatis eod.
tit. & lib. 1.
Tertio limita intelligendo, vt propter omiſsionem
profeſsionis fidei amittantur tantum fructus præben-
darum,

6 darum, non autem † diſtributiones quotidianæ, quas in ſeruiendo quis acquiſierit, prout eadem Sacra Congregatio cenſuit.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio capta propria authoritate reuocatur iure attentatorum.*

2 *Habens Canonicum titulum, ſi capiat poſſeſſionem propria authoritate, non dicitur propriè intruſus.*

3 *De iure ſpectabat ad Archidiaconos tradere poſſeſſiones beneficiorum, hodie verò ad Epiſcopos, & Vicarios ipſorum.*

4 *In Regno Neapolitano, prouiſi à Sede Apoſtolica capiunt poſſeſſionem de manu Nuncij Apoſtolici.*

De pœna capientis poſseſſionem beneficij propria authoritate.

RESOLVTIO LXXXIII.

IN caſu propoſito à quodam R. Vicario dixi communem opinionem eſse poſseſſionem non poſse capi propria authoritate, vt habetur per Abb. in cap. tranſmiſsa de electionibus, & per Doctor. in cap. cum veniſsent de reſtitut. ſpol. Archid. in cap. cum, qui de præb. in 6. Dyn. in reg. 1. de reg. iuris. Millius in ſuo repert. in verbo poſseſſio beneficij, & ſic eſse communem ſtylum, & praxim Romanæ Curiæ teſtatur Couar. in lib. 3. variar. reſol. cap. 16. volumine 2.
1 vbi dicit illam † poſseſsionem iure attentatorum reuocari, cum ſit nulla, & hunc eſse ſtylum, & illum dicit violentum poſseſsorem. Gemin. & Franc. in cap. cum, qui de præb. in 6. & talem dici intruſum refert Rebuff. in ſua praxi p. 1. formul. 9. prouiſio verbo per ſe, vel per alium, fol. 166. poſt Felin. in cap. veniens, num. 2. de accuſat. licet in contrarium ſit
2 communis opinio, vt non ſit intruſus, † qui accepit poſseſsionem propria authoritate cum haberet Canonicum titulum, vt teſtatur Selua de benefic. par. 2. quæſt. 15. ſub num. 3. & tradit Ripa lib. 2. reſponſ. c. 31. de reſcript. & fuit firmatum in Rota coram Cantucc. in vna Romana Capellaniæ die Lunæ 14. Maij 1476. in qua fuit data reſponſio ad contrarium tenentes, vt per eos allegata procedant in capiente poſseſsionem beneficij propria authoritate abſque authoritate ſuperioris, hoc eſt abſque titulo, quare debet reſignatarius poſseſsionem beneficij capere cum exequutore iuxta tradita per Roffiniac. de benefic. num. 12. c. 13. Poot. de ſpolijs. lib. 1. cap. 9. num. 94. Rota in nouis in
3 deciſ. 1. de renunciat. quod † hodie ſpectat de conſuetudine ad Epiſcopos, Vicarios, & alios Ordinarios, vt de conſuetudine teſtatur Couarr. d. cap. 16. nu. 14. & ſecundum aliquos eſt de iure, cap. licet Epiſcopus, de præb. in 6. licet antea hoc ſpectabat ad Archid. c. ad hæc, §. in quadam de officio Archid. c. vt noſtrum eod. tit. Decius in c. ſuper eo in col. fin. de offic. de-
4 leg. Abb. conſ. 21. lib. 1. & in hoc † Regno Neapolitano poſseſsio eſt capienda de manu Nuncij Apoſtolici, vt habetur in Conſtit. 29. Pij IV. incip. cupientes. Et aliter capta poſseſsio, vt ibi dicitur nullius eſt roboris, & momenti, & prouiſis nullum ius propter eam acquiritur, nec vllatenus ſuffragatur, quæ conſtitutio hodie eſt in viridi obſeruantia.

S V M M A R I V M.

1 *Hodie non poteſt capi poſſeſſio, niſi literis expeditis.*

2 *Literis non expeditis, capi poteſt poſſeſſio nomine Cameræ, citra vitium ſpolij, & attentatorum.*

An poſseſsio beneficij poſsit capi nomine Cameræ vigore Breuis literis non expeditis.

RESOLVTIO LXXXIV.

LIcet olim capi potuiſset poſseſsio beneficij vigore ſupplicationis ſignatæ nomine Sanctiſsimi Coraſ. de benefic. par. 4. cap. 1. num. 19. Petr. Pecch. de ammortizat. bon. cap. 26. num 2. Put deciſ. 229. in princ. lib. 2. Mandoſ. reg. 31. quæſt. 2. num. 3. & alij plures, quos longum eſset recenſere.
1 Hodie verò † non poteſt capi ſine literis Apoſtolicis expeditis, vt Iulius III. ſtatuit in Conſtit. 33. incip. Sanctiſsimus, & dicit contra facientes eſse intruſos, & non facere fructus ſuos, & eſse perpetuò inhabiles, & huiuſmodi conſtitutio ſeruatur de ſtylo, & eſt in viridi obſeruantia Roffin. de benefic. dict. cap. 27. num. 3. & ad hoc facit, quod alias decidit Rota 9. Aprilis 1533. coram Camillo non eſse relaxandum ſequeſtrum reſignatario vigore ſententiæ latæ in fauorem reſignanos ex ſola ſupplicatione, niſi literis expeditis teſte Sarnen. deciſ. 164. lib. 1. in manuſcrip. per ea, quæ dicit Cardin. in Clement. 1. de ſequeſtr. fruct. & poſseſs. literæ ergo expeditæ requiruntur, vt poſsit capi poſseſsio alias non eſt bona immo nulla; cum non ſit ſeruata forma ſtatuta Card. Pariſ. conſ. 65. num. 8. vol. 4.
2 Limita tamen † niſi poſseſsio capiatur nomine Cameræ vigore Breuis, nam huiuſmodi breue ſuccedit loco literarum, & poſseſsio ritè capitur. Ita Cott. deciſio 279. in manuſcripr. Put. deciſ. 155. lib. 1. ſolet enim in Curia ſæpè in beneficijs litigioſis, & in quibus ſperatur de lite dati Breue de capienda poſseſsione cum clauſula citra vitium ſpolij, & attentatorum, vt per Staphil. de liter. grat. & iuſt. in vlt. par. de reſcript. in form. breuis, nu. 24. Sarn. in tract. breuium ſub num. 14. Lancellot. de attent. 2. par. c. 4. num. 394. vbi plura in huiuſmodi materia deducit, & reſignatarius poteſt obtinere breue etiam directum Auditori Cameræ, vt conſtito de reſignatione in fauorem ipſius illum immittat in poſseſsionem amoto quolibet detentore intruſo, & tunc Auditor Cameræ ſolet decernere Monitorium, vt habetur lib. diuer. deciſ. 214. in manuſcrip. & huiuſmodi breue intelligitur de valida reſignatione, vt fuit deciſum coram R.P.D. Rubeo 25. Octobris 1557. in vna Cordubenſi Penſionis, vt habetur dict. lib. diuerſ. deciſ. 238. & procedit, ſi forma ſeruetur, vt fuit concluſum in vna Archipresbyteratus Sanctæ Priſcæ coram Oradino die 11. Martij 1560. & ſi fuit narratum, quod debuerat, vt fuit reſolutum in vna Nolan. Abbatiæ 19. Decembris 1558. teſte Card. Paleott. deciſ. 115. & breuia de ſtylo expediuntur regiſtrata ſupplicatione Peregrin. deciſ. 187. lib. 2. in manuſcr.

PRAXIS CASVVM RESERVATORVM Epiſcopis.

S V M M A R I V M.

1 *Duo genera caſuum reſeruatorum.*

2 *Quæ peccata ſunt reſeruata Epiſcopo de iure, vide nu. 3. 4. 5. 6. 7. 8. & 9.*

4 *Omnes excommunicationes, quæ nemini ſunt reſeruatæ per Epiſcopum abſolui debent.*

10 *Qui caſus reſeruantur Epiſcopo de conſuetudine, & vide num. 11. 13. 14. & 16.*

12 *Qui dicantur falſarij.*

15 *Quomodo fiat ſortilegium.*

17 *Grauiora crimina ſunt, quæ Epiſcopi reſeruare conſueuerunt.*

Qui ſunt caſus Epiſcopis reſeruati,

RESOLVTIO LXXXV.

1 Reſpondeo† duo eſſe genera caſuum reſeruatorum Epiſcopis de iure quidam, & alij verò de conſuetudine; De iure ſecundum Piaſeg. pat. 2. c. 1. in ſua praxi Epiſcopali, n. 13. ſunt,

2 Primo † excommunicationes Papæ reſeruatæ, quarum in certis caſibus abſolutio inferiori permittitur, tunc enim per inferiorem non quilibet Sacerdos, ſed Epiſcopus intelligitur, Nau. c. 27. num. 262.

3 Secundo † de iure reſeruata eſt Epiſcopo excommunicatio, quam ipſe tulit, vel eius prædeceſſor abſolutionem ipſius ſibi reſeruando, ca. nuper de ſent. excommun. ſimiliter, & participantis in crimine excommunicato excommunicatione ipſi reſeruata, ca. ſi con-
4 cubinæ ibidem. Omnes etiam † excommunicationes iuris, quarum abſolutio nemini eſt reſeruata, per Epiſcopum non per inferiorem abſolui debent gloſ. ſingularis, in cap. ſi Epiſcopus, de pœnit. & remiſs. & ſemper eſſe recurrendum in iſtis ad Epiſcopum, in caſu tamen, quo de facili non poſſet haberi Epiſcopus; etiam per ſimplicem Sacerdotem poſſe abſolui tenet Innocent. in cap. nuper de ſent. excommunicat. Nauarr. verò indiſtinctè quoad forum conſcientiæ excommunicationes huiuſmodi vult poſſe abſolui per proprium Confeſſorem, & authoritatem gloſſ. citat. procedere tantum quoad forum exterius loco cit. n. 39. & 262.

5 Tertio de iure † reſeruata ſunt Epiſcopo peccata, propter quæ ſolemnis pœnitentia eſſet iniungenda, quæ debent eſſe peccata grauia, & ſcandaloſa. 26. q. 6. cap. vlt. & quomodo imponatur huiuſmodi pœnitentia traditur c. in capite 50. diſt. Authores tamen moderni hanc ſolemnem pœnitentiam dicunt non eſſe amplius in vſu, Armill. verſ. caſus. num. 5. vnde & blaſphemiam, quam numerat glo. in cap. 2. de pœnit. in 6. inter reſeruatos Epiſcopo, idque ratione ſolemnis pœnitentiæ, quæ pro ea imponebatur dicunt poſſe abſolui per quemcunque Sacerdotem, Armil. loco cit. num. 8. Nauar. loco cit num. 262. quoad forum tamen exterius reſeruatio tenebit, Ang. eo. verbo caſus. Nauar. loco cit. Publicam tamen huiuſmodi pœnitentiam damnato non vſu intermiſſam optima ratione iubet ſeruari, & imponi pro publicè commiſſis delictis Concilij Trid. ſeſſ. 24. cap. 8. de reform.

6 Quarto reſeruatur † Epiſcopo incendium domorum, frugum, aliarum ve rerum ex propoſito factum, & conſilium, auxilium ad id præſtitum, c. ſi quis, & c. peſſima 23. q. 8. ſi tamen Epiſcopus incendiarium huiuſmodi excommunicauerit, iam ipſe abſoluere non poterit, ſed ſolus Papa, c. tua nos, iunct. gloſſ. de ſent. excommu. Et ita datur caſus, in quo excommunicationem à ſe latam Epiſcopus abſoluere non poteſt c. excommunicamus, de hæret. Item & degradare poteſt, ſed degradatum reſtituere non poteſt, cap. ex tua, de cler. non reſiden. & clarius ca. ideo iun. gl. verb. ac reſtitutionibus 2. quæſt. 6. ſolemniter nimirum degradatum, nam verbo tantum degradatum reſtituere poteſt ibid. & c. Epiſcopus 11. q. 3.

7 Peccatum item † à quo Epiſcopus rationabiliter abſoluere noluit ipſi eſt reſeruatum, nec inferior de eo intromittere ſe poteſt ſine ſpeciali permiſſu, cap. inferior 21 diſt. Armil. loco cit. num. 5.

8 Item & † peccatum clerici, quod annexam habet irregularitatem poni ſolet inter reſeruatos Epiſcopo. Nauar tamen loco cit. nu. 262. dicit talem poſſe abſolui à peccato per quemlibet Confeſſorem, antequam cum illo in irregularitate diſpenſetur, ipſam verò irregularitatem diſpenſandum fore per ipſummet Epiſcopum.

9 Item diſpenſatio † votorum pertinet ad Epiſcopum, ſeu alium Prælatum ordinariã, ſeu quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem habentem, cum numeretur pro caſu reſeruato præter illa, quæ Papæ ſunt reſeruata cap. 1. de voto, Innoc. Abb. ibid. Hoſt. in ſumma de voto, num. 16. & eſſe communem opinionem teſtatur Ang. loco cit. Nauar. c. 12. num. 75.

10 De conſuetudine † autem reſeruantur caſus Epiſcopo, de quibus Extrauag. Benedict. II. incip. inter cunctas de priuileg. comm. Et primo quidem homicidium voluntarium, ſeu realis membri abſciſſio, Nauar. cit. c. 27. num. 262.

11 Secundo peccatum † falſitatis, quo crimine tenentur literas, vel ſcripturas falſantes, teſtis falſus, non ſolum dicens falſum, ſed & occultans veritatem, & te-
12 ſtis † recipiens pecuniam ne ferat teſtimonium, vel ne ferat verum teſtimonium, Iudex etiam accipiens præmium pro ferenda iuſta, vel iniuſta ſententia, ſimiliter & Notarius Aduocatus procurator aduerſæ parti inſtrumenta, ſuæ partis oſtendens, l. 1. ff. ad leg. Cornel. de falſis, & monetam adulterans. ca. quanto de iureiur. Abb. ibid. quos omnes comprehendi ſub nomine falſarij communiter tenent DD. in cap. 1. de falſarijs. Falſarij autem literarum Papæ alia reſeruatione ligantur.

13 Tertio peccatum † violationis immunitatis Eccleſiaſticæ, vt ſi quis Eccleſiam violauerit aliquo ex modis quibus violari Eccleſia poteſt, imò omne ſacrilegium eſt reſeruatum Epiſcopo ex conſuetudine teſte Sylu. verbo caſus q. 4.

Quarto ſortilegium, Diuinatio, Incantatio, talia enim crimina abominanda ſunt 26. queſt. 5. ca. primo.
14 Et hoc fit † cum aliquis per inuocationem Dæmonis manifeſtam, vel etiam tacitam hoc eſt ſignis per alium pactum cum Dæmone habentem inuenns futura ſcire queunt, fruges, hominum vitas, ſeu brutorum infaſcinat, furta explorat, & ſimilia Ang. verbo ſort. num. 3. Sylu. loco cit.

16 Addit Nauarr. loco cit. peccatum † retinendi incerta aliena, ſed communis eſt ſententia detinentem incertum poſſe reſtituere, vel conuertere in opus pium hoc incertum ſine requiſitione Epiſcopi, & ſic abſolui per quemcunque Ang. verb. reſtitutio 2. num. 14. Armil. verbo caſus cit. num. 9. & idem Nauar. c. 17. num. 92.

17 Caſus † autem quos ipſimet Epiſcopi reſeruare ſibi conſueuerunt ſunt grauiora crimina, vt abortus procuratus, oppreſſio infantium, inceſtus, violatio monialium, vitium contra naturam, & alia plura, quorum certa regula dari non poteſt cum poſſint reſeruari quæcunque crimina pro arbitrio ipſius Epiſcopi.

SVMMARIVM.

1 *Modus reſeruandi caſus debet eſſe, vt S. Congreg. Concilij illum deait, vt infra.*
2 *Modus reſeruandi non debet excedere, ita vt nullum peccatum remaneat, quod non ſit reſeruatum.*
3 *Multitudo caſuum reſeruatorum reſecanda.*
4 *Modus reſeruandi.*
5 *Modus reſeruandi in peccatis carnalibus.*
6 *Ordinarij in reſeruando ea reſeruare debent, quæ magis videbuntur in Domino expedire conſideratis populorum moribus, ac natura.*
7 *Licet Ordinarijs licentiam, prout videbitur eis expedire aliquando inferioribus impertire maximè in ſolemnioribus diebus.*

Quos

Quos caſus Epiſcopi reſeruare ſolent.

RESOLVTIO LXXXI.

1 MOdus in reſeruatione † caſuum ſeruandus, non alius debet eſſe, niſi quem Sac. Congreg. Concilij dedit in ſubſequenti reſponſo Archiepiſcopo Neapolitano, cuius tenor eſt.

Illuſtriſſime, & Reuerendiſſime Domine. Accipiet Illuſtriſ. amplitudo veſtra vna cum hiſce literis exemplum declarationis, quam S. Congregatio S.R.E Cardinalium negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium prepoſita de expreſſo S.D.N. mandato nuper edidit ſuper decreto de prohibita abſolutione à caſibus reſeruatis die 9. Ianuar. 1601. promulgato, quod in ſuis Diœceſibus Hoſtienſi, & Neapolitana publicandum, ac ſtudioſè obſeruandum diligenter curabit.

Cum autem locorum Ordinarij magna ex parte indicem, ſeu notam ſingulorum caſuum à ſe reſeruatorum huc miſerint, compertum eſt in hoc genere variè quid à varijs admiſſum fuiſſe, quod aliqua emendatione indigeret, quoſdam nimitum quędam reſeruaſſe, quę iam Apoſtolica Sedes ſibi reſeruarat, alios alia, quę minimè expediebat; nonnullos verò in ea re modum exceſſiſſe, vt nullum ferè ſupereſſet peccatum,
2 quod † non ſibi vendicaret indifferens illa reſeruandi ratio, quæ (vt neceſſe erat) res pleraſque leuis momenti, & alioquin Concil. Trid. aliorumque ſacrorum Canonum ſententię parum congruentes complectebatur. Verum, quia nondum ſatis hic explorata erat cuiuſque loci conditio, ac neceſſitas, non potuit vnicuique reſeruationum huiuſmodi ſigillatim modus, ac temperamentum, quod res poſcebat adhiberi. Nec ſanè debuit, vna, eademque regula omnibus Eccleſijs præſcribi quandoquidem alia alibi magis conuenire, certum eſt, & fieri vix poteſt, vt omnia omnibus in locis ęquè probentur, & proſint. Quę cum ita ſint viſum eſt eidem Sac. Congregationi. pręter illam declarationem priuatas quoque literas ad ſingulos ordinarios mittere, quibus moneantur, vt ſimul, ac eas acceperint omnes caſus ſibi iam olim reſeruatos adhibitis aliquibus pietate, & doctrina pręſtantibus viris, de integro diſcutiant, diligenterque examinent, & ad ipſius decreti iam declarati, normam accommodent
3 eorum † multitudinem ſic reſecantes, vt ad quam pauciſſimos, eoſque maximè neceſſarios redigantur ijdem caſus; vnde ſalutaris ille ſequatur effectus, cuius cauſa hęc reſeruandi atrociores quoſdam caſus Epiſcopis in ſua cuique Diœceſi tributa eſt authoritas.

Præcipuè verò hæc monenda cenſet Sac. Congregatio, vt videant ipſi Ordinarij ne illos caſus promi-
4 ſcuè reſeruent, † quibus annexa eſt excommunicatio maior à iure impoſita, cuius abſolutio nemini reſeruata ſit, niſi fortè propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam aliqui huiuſmodi caſus nominatum reſeruandi viderentur, neque caſus, in quibus abſolutio, niſi cum reſtitutione, vel executione eorum, ad quę pœnitentes tenentur, non confertur, neque illos, qui & ſi mortale peccatum inducant, circa res tamen parui momenti verſantur, & frequenter inter idiotas euenire ſolent, vti damni da-
5 ti, & ſimilium. In peccatis † etiam carnalibus reſeruandis multa vtantur circumſpectione propter periculum ſcandalorum in ijs maximè perſonis, in quas ob acceſſum ad confeſſarios extra ordinarios, vel frequentem redditum ad ordinarios ſuſpicionis aliquid cadere poteſt.

6 Poſtremò † eam potiſſimum ineant, ac ſequantur rationem, quę conſideratis diligenter cuiuſque Prouinciæ, ac populorum motibus natura, ac propenſione magis in Domino expedire videbitur. Poſtquam autem ab ijs peracta deſcriptaque fuerit hæc moderatio, vnuſquiſque eam primo quoque tempore ad me perferendam curet addita inſuper cauſa, quæ cuiuſque caſus reſeruationem potiſſimum ſuaſerit. Hoc enim à S. D. N. deliberatum eſt, vt poſt modum ſingulæ huiuſmodi reſeruationes diſtinctius examinentur quo perfectè tandem adiutrice Dei gratia opportunum ijs incommodis remedium adhibeatur. Interim de ipſius Sanctitatis ſuæ mandato ijdem Ordinarij monentur, vt per totam ſuam Diœceſim, ac præſertim in ijs locis, qui à Ciuitate, & Cathedrali Sede longius remoti ſunt Pœnitentiarios, alioſque Sacerdotes conſtituant, ac delegent, quibus facultatem abſoluendi à caſibus reſeruatis concedunt,
7 ita vt his quoque liceat † eandem alijs Confeſſarijs, ſi opus ſit, etiam viua voce impartiri. Idque maximè in ſolemnioribus, & præcipuis anni feſtiuitatibus, vt peccatores quibus obuia, & facilis fuerit huiuſmodi Sacerdotum copia ad peragendam confeſſionem alliciantur, quam alioquin plerique, vel ob idipſum amittere poſſent, ſi neceſſe haberent pœnitentiæ miniſtros, quibus indigent, longius quærere. In eam igitur curam quantum in ſe erit ſedulo incumbet Illuſtriſſima Amplitudo veſtra, vt hæc omnia ex Sanctitatis ſuæ, & Sacræ Congregationis mente debitæ exequutioni mandentur, ea diligentia eoque zelo, vbique adhibito, quem optimus quiſque Paſtor erga animarum ſibi creditarum ſalutem præleſerre debet. Vt autem apud ſe ſucceſſoreſque ſuos perpetuum extet monumentum quid hic circa totam hanc reſeruandi rationem deliberatum ſit, dabit operam, vt hæ literæ vna cum ipſo Decreto, ac Declaratione in publicis ſuarum Curiarum Epiſcopalium actis integrè deſcribantur. Eas verò cum primum acceperit dignabitur facere nos ea de re certiores miſſura poſtea quanto ocius fieri poteſt expetitum nouæ reſeruationis indicem ex præſcripto huiuſce mandati confectum: Quæ omnia mandante ipſa S. Congregatione Ego Illuſtriſſimæ Dominationi veſtræ ſcripſi Deum precatus, vt eandem, quam diutiſſimè incolumem tueatur. Romæ die 26. Nouembris 1602.

Dignabitur etiam Amplitudo veſtra Illuſtriſſima operam dare, vt Prælatis inferioris Ordinis exemptis, ſeu nullius Diœceſis ſi qui ſint in ſua Prouincia innoteſcat Decretum hiſce literis incluſum, tum etiam hæc reliqua, quę ei ſcribuntur ſuper caſuum reſeruatione. Alex. Card. Floren.

SVMMARIVM.

1 *Caſus reſeruati non dantur in articulo mortis ex Decret. Concil. Trid ſeſſione 24. de ſacram. pœniten. cap 7.*
2 *Quilibet Sacerdos poteſt quemlibet pœnitentem abſoluere in articulo mortis, etiam quod ſit ſuſpenſus, excommunicatus, vel interdictus.*
3 *Quis dicatur in hac materia articulus mortis, & vide num. 4.*
5 *In Articulo mortis etiam heretici abſolui poſſunt.*
6 *An Catholicus poſſit percipere Sacramentum pœnitentiæ ab heretico in articulo mortis, vide num. 7.*

Caſus reſeruati non dantur in articulo mortis.

RESOLVTIO LXXXII.

1 QVod non dentur † caſus reſeruati in articulo mortis, facit Decretum Concil. Tridentini in ſeſſ. 24. de ſacramento pœnitent. c. 7. ibi (vt nulla ſit reſeruato in articulo mortis, &c.) &

vide Nauar. conſ. 15. de pœnit. & remiſſ. Azor. inſtit. moral. par. 1. lib. . . c. 19. pag. 795. Nauar. in princip. de pœnit. diſt. 6. Azeued. ad l. 5. nu. 5. verſ. eſt tamen verum, tit. 1. lib. 1. nouæ Recop. Guttier. Canon. qq. lib. 1. c. 1. numero 58. Comitol. reſponſ. moral. lib. 1. quæſt. 21. num. 1. & q. 22. num. 2. & libro 5. quæſtio. 14. Ledeſma in ſum. par. 1. tract. de pœnit. cap. 14. Et
2 in ſpecie, quod omnis † ſacerdos quoslibet pœnitentes à quibuslibet peccatis abſoluere poſſit, & excuſetur ab irregularitate clericus, qui excommunicatione maiori innodatus interdictus, aut ſuſpenſus abſoluerit conſtitutum in mortis articulo tradunt Viuald. in Candelab. aureo par. 1. tit. de abſolut. numero 64. Nauar. in Manu. cap. 24. nume. 275. verſic. ſeptimo quod. Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 33. lit. A. verſic. excuſabitur. Guttier. Canon. q. lib. 1. capit. 1. à num. 56. plures per Cened. ad Decretal. Collect. 25. num. 9. Comitol. reſponſ. moral. libro 6. queſtione 27. Beia reſponſ. caſuum conſcient. par. 4. caſu 6. Ledeſm. d. tract. de pœniten. cap. 14 concluſ. 1. dubio 4.

Et ponderando verba textus Concilij, dum dicit
3 ibi (in articulo mortis) videri poterit quis † dicatur in hac materia articulus mortis, quod vide apud Syluest. verbo abſolutio 1. num. 10. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 1. num. 59. Nauar. in Manual. cap. 27. num. 271. Couar. in c. alma par. 1. §. 11. numer. 8. Viuald. in Candelab. c. de abſolut. num. 60. Soar. tomo 4. diſput. 26. ſect. 4. Qui reſoluunt non poſſe abſolui à ſimplici Sacerdote amnem transfretare volen-
4 tem, † ſed credentem, aut dubitantem probabiliter, ſe naufragaturum, aut aliàs de vita periclitaturum, ſimiliter non quemlibet obſeſſum ab hoſtibus, ſed telis impugnatum, nec quamuis mulierem prægnantem, ſed eam, quæ periclitatur de vita arbitrio prudentis viri.

Quod declarando inſuper textum Concilij in verbo (quoslibet pœnitentes) Amplia procedere etiam
5 quod † in articulo mortis abſolui poterunt hæretici à quocunque Sacerdote abſque aliqua bulla, vel priuilegio tenet Azor. inſtit. moral. par. 1. lib. 8. c. 19. q. 5. & reſoluit poſt Gutier. Roias, Simanc. & alios Cened. ad Decretal. Collect. 103. nu. 3. verſ. in mortis.

Et ponderando verbum (omnes Sacerdotes) limi-
6 tatur † non comprehendere hæreticum D. Th. 3. par. q. 82. art. 7. ad 2. & in 4. diſt. 19. q. 1. art. 2. ad 7. Nau. in Man. c. 26. n. 26. Couar. in c. alma par. 1. §. 6. n. 8.
7 Poſſe † tamen Catholicum pœnitentiæ Sacramentum percipere ab hæretico in extremo vitæ periculo tenent Can. in relect. de pœn. 5. Reginal. d. lib. 1. n. 60 poſt D. Ant. Angel. Roſel. & alios Azor. inſtit. moral. par. 1. lib. 8. c. 11. q. 12.

SVMMARIVM.

1 *An forenſes ligentur caſibus reſeruatis, vide nu. 4.*
2 *Forenſes non dicuntur ſubditi, & iuriſdictio in ſubditos exerceri non poteſt.*
3 *Extenduntur caſus ad peregrinos illius Diœceſis, cui ſe applicuerint.*

Caſus reſeruati an ligent forenſes.

RESOLVTIO LXXXIII.

1 PRima facie videbatur, quod non, quia † ſtatutum regulariter forenſes non comprehendit ex latè traditis per Rotam in deciſ. 582. par. 3. diuerſor, Marta deciſ. 73. Item, quia forenſes
3 † non dicuntur ſubditi, & iuriſdictio in non ſubditos exerceri non poteſt, c. nobis, de ſent. excommun. c. vt animarum, de conſtit. l. extra territorium, & quod ibi communiter notatur, ff. de iuriſdict. omn.
3 iud. Extenditur † tamen ad peregrinos, qui ſubduntur legibus illius diœceſis, cui applicuerunt Sotus in 4. ſent. diſt. 18. q. 4. art. 2. verſ. eſt hic. facit text. in c. illa diſt. 12.
4 Cæterum † contrarium eſt de iure verius, vt comprehendat etiam forenſes, vt in terminis conſuluit Nauar. conſ. 24. de priuileg. & facit etiam argumentum à maiori; nam ſi comprehendit peregrinos, qui ſubduntur legibus illius diœceſis, cui applicuerunt eo magis, &c.

SVMMARIVM.

1 *Sub generali approbatione Confeſſariorum non cenſentur conceſſi caſus reſeruati.*
2 *In generali conceſſione non veniunt, ea quæ requirunt ſpeciale mandatum.*
3 *Decretum S. Congreg. Concil. de hac conceſſione.*
4 *Annullatio priuilegiorum facultatum, & indultorum omnium.*
5 *A caſibus reſeruatis nemo poſſit abſoluere, niſi in articulo mortis.*
6 *Contrauenientes huic decreto eorum abſolutio eſt ſoli reſeruata Papæ.*
7 *Abſolutio contra hanc prohibitionem eſt nulla, & nullius momenti.*
8 *Vigore Iubilæi abſoluuntur reſeruata, & in ſimilibus attendendus eſt tenor Bullæ, vt ab illis tantum poſſint abſoluere, num. 9.*
10 *Ab omnibus caſibus, in quibus ipſe habet poteſtatem, confeſſarius ab eo electus, poteſt ipſum abſoluere.*

An ſub generali approbatione Confeſſariorum cenſeantur conceſſi caſus reſeruati.

RESOLVTIO LXXXIV.

1 IN hac quæſtione reſpondi † negatiuè ex doctrina Enriquez conſ. 25. & ex Piaſeg. praxi Epiſcopali parte 2. c. 5. ibi. Licet autem modo præmiſſo approbet Epiſcopus inferiores Sacerdotes ad confeſſiones audiendas, adhuc tamen reſeruati ſunt ipſi certi caſus ſpeciales, qui ſub approbatione, & facultate modo præmiſſo conceſſo non veniunt, niſi
2 expreſsè concedantur, in generali † enim conceſſione non veniunt ea, quæ requirunt ſpeciale mandatum, ca. ſi Epiſcopus de pœnit. & remiſſ. in 6. Clem. non poteſt de procur. Felin. in c. Sedes, de reſcript. à num. 3. & de non abſoluendis caſibus Papæ, vel Epiſcopo reſeruatis vltra iura antiqua emanauit recens Decretum Congreg. Concil. vt ſequitur.
3 Sacra † Congregatio S. R. E. Cardinalium negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita iuſtis, & grauibus cauſis id exigentibus, ac de Sanctiſſ. D. N. Clem. Papæ VIII. ſpeciali mandato viuæ vocis Oraculo deſuper habito Sacerdotibus omnibus, tam ſæcularibus, quam Regularibus per vniuerſam Italiam extra vrbem degentibus ad confeſſiones audiendas probans, quorumuis ordinum etiam Mendicantium, Militarium, aut Congregationum, etiam Societatis Ieſu, & generaliter quarumcumque aliarum quouis nomine nuncupentur, iubet, & præcipit, ne quis eorum ſub prætextu
4 † priuilegiorum, indultorum, aut facultatum generaliter, vel ſpecificè ſcripto, aut viuæ vocis oraculo, vel per communicationem à Sede Apoſtolica, vel eius authoritate eorum Ordinibus, Congregationibus, Collegijs, vel Societatibus, aut Archiconfraternitatibus, Sæcularium, aut ſingularibus perſonis, ſeu alias quomodocunque, ſub quibuſuis tenoribus formis, & clauſulis etiam derogatoriarum derogatorijs ad cuiuſuis etiam Imperatoris, Regum, aut

alio-

Digitized by Google

aliorum Principum inſtantiam conceſſarum, ſeu
confirmatarum, alicui cuiuſuis ſtatus, gradus, & con-
ditionis, ac dignitatis tam Eccleſiaſticæ, quam ſecu-
laris. Etiam Regiæ, vel Imperialis ab vllo ex caſi-
bus clarè, vel dubiè in Bulla die Cœnæ Domini legi
ſolita contentis, vel aliàs quomodocunque Sedi
Apoſtolicæ reſeruatis, aut in futurum per Sanctita-
tem ſuam, eiuſve ſucceſſores in poſterum ſibi reſer-
5 uabunt: † nullo caſu neceſſitatis, vel impedimenti,
niſi in mortis articulo, ſeu cum noua, & ſpeciali San-
ctitatis ſuæ, aut ſucceſſorum ſuorum, vel Ordinario-
rum, quoad caſus ab ipſis tantum reſeruatos impe-
trata in ſcriptis licentia Ordinarijs locorum exhiben-
da abſolutionis beneficium de cætero impendere au-
deat, vel præſumat, ſed cum opus fuerit pœniten-
tes ad ſuperiores, legitimoſque Iudices ſuos accede-
re conſulant ſub pœna contrafacientibus tam Regu-
laribus, quam ſecularibus excommunicationis, pri-
uationis officiorum, & dignitatum, aut beneficio-
rum inhabilitatis, item audiendi confeſſiones, & ad
quæcunque officia, prælaturas beneficia in poſterum
obtinenda ipſo facto abſque vlla alia declaratione in-
6 currenda, ſuper quibus à nemine, niſi † à Romano
Pontifice habilitatio, diſpenſatio, aut abſolutio, præ-
terquam in mortis articulo poſſit impartiri; Sancti-
tas enim ſua (quatenus opus ſit) facultates con-
ceſſiones ipſas in hac parte vti caſſas, & irritas ha-
beri de cœtero voluit, & vult non obſtantibus
7 quibuſcunque. Præterea † nouerint pœnitentes ab-
ſolutionem ſi quam obtinebunt contra huiuſmodi
prohibitionem eſſe nullam, nulliuſque momen-
ti, & roboris, & ne locorum Ordinarij, quibus ius
hoc reſeruandorum caſuum competit plurium quam
opus ſit reſeruatione ſubditis, aut Confeſſarijs in ani-
marum ſalute procuranda cooperatoribus ſint one-
roſi, monentur omnes, vt paucos eoſque tantum quos
ad Chriſtianam diſciplinam retinendam, animarum-
que ſibi creditarum pro cuiuſuis Diœceſis ſtatu, &
qualitate neceſſario reſeruandos eſſe iudicauerit, re-
ſeruent. Dat. Romæ die 9. menſis Ian. 1601.
8 Eſt autem aduertendum † quod vigore Iubilæi, &
aliarum conceſſionum Apoſtolicarum abſoluuntur
etiam reſeruata. Papa enim dare poteſt facultatem
abſoluendi huiuſmodi reſeruata Epiſcopo, nec per
hoc tollit ius caſus reſeruandi Epiſcopis debitum,
ſed tantum limitat aliquando ex cauſa iuſta, & hone-
9 ſta Nauar. cap. 27. n. 263. in ſimilibus tamen † atten-
dendus eſt tenor reſcripti, ſiue Bullæ, & ſecundum
quod fuerit expreſſum tantum, & non amplius pote-
ſtatis ad abſolutionem huiuſmodi erit vſurpandum.
In dubio autem pro reſeruatione potius eſt iudican-
dum, vbi enim vertitur periculum animæ, quod tu-
tius eſt ſequendum Hoſt. de ſcrut. in ord. num. 5.
10 Inſuper etiam eſt animaduertendum vt † quo ad
perſonam ipſiuſmet Epiſcopi attinet in omnibus ca-
ſibus, in quibus ipſe habet poteſtatem abſoluẽdi Con-
feſſarius quoque per ipſum electus poteſt eum abſol-
uere c. ne pro dilatione de pœnit. Hoſt. in ſumma ibid.
num. 15. etiam in delictis quorum abſolutio conce-
ditur decreto Concil. Trident. cap. 6. de reform. ſeſſ.
24. Henriquez lib. 14 de irregul. capit. 18. Tolet. in
Summa lib. 1. cap. 86. vbi teſtatur id fuiſſe à Sacra
Congreg. Concil. declaratum, communiterque om-
nes aſſerunt, & legitur eiuſdem Sac. Congr. declara-
tio in hæc verba.

Congr. Concil. cenſuit de omni peccati, vinculo, de quo poteſt abſoluere, vel diſpenſare Epiſcopus, poſſe etiam confeſſorem ab Epiſcopo electum ipſum Epiſcopum abſoluere, & diſpenſare.

SVMMARIVM.

1 *Caſus, quos ſibi de conſuetudine reſeruat expirant morte ipſius Epiſcopi.*
2 *Abſolutio à ſucceſſore eſt petenda, vel à Capitulo ſede vacante.*
3 *Capitulum ſede vacante poteſt abſoluere,*
4 *Capitulum ſuccedit in omni iuriſdictione, quæ iure ordinario competit Epiſcopo.*

An capitulum ſede vacante poſſit abſoluere reſeruata Epiſcopo.

RESOLVTIO LXXXV.

PRo huius articuli dilucidatione præſupponen-
1 dum eſt, quod caſus, quos † Epiſcopus ſibi
reſeruat expirant morte ipſius, non verò illi,
qui de iure, vel conſuetudine ipſi reſeruantur,
neque illi, quos per modũ ſtatuti reſeruat, cum enim
ſtatutum duret, ipſa etiam reſeruatio durabit, &
2 † abſolutio petenda eſt à ſucceſſore, ſeu Capitulo va-
cante ſede.
Hoc præſuppoſito reſpondeo ad quæſtionem pro-
3 poſitam, quod † capitulum ſede vacante abſoluere
poteſt huiuſmodi reſeruata Epiſcopo, imo & cenſu-
ras, & irregularitates, in quibus Epiſcopus ipſe di-
4 ſpenſaret, poteſt diſpenſare, cum † ſuccedat in omni
iuriſdictione, quæ iure ordinario competit Epiſcopo
cap. ſi Epiſcopus de ſuppl. negl. prælat. in 6. Feder. de
ſen. conſ. 3. & 4. Nauar. de temp ord. conſ. 3 1. vbi di-
cit capitulum ſede vacante poſſe diſpenſare cum ille-
gitimo ad minores ordines, & ſimplex beneficium,
ex cauſa tamen legitima, & propter quam diſpenſa-
tio eſſet debita, vt declarat Quar. verb. capitulum
quæro 2. qui & tenet Vicarium capituli ſimpliciter
datum, & ſine ſpeciali facultate hoc facere non poſſe,
in facultate etiam diſpenſandi vigore capit. 6. ſeſſ. 24.
Epiſcopis conceſſa ſuccedere Capitulum, tenet Hen-
riquez in ſumma lib. 14. de irregul. c. 20. §. 1. in fine.
Genuen. in ſua prax. cap. 67. num. 20.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutus in mortis articulo abſoluitur à quolibet Sacerdote etiam à caſibus reſeruatis.*
2 *Quiſnam dicatur conſtitutus in mortis articulo.*
3 *Ille dicitur reſignare in articulo mortis, qui è morbo, quem incidit infra 20. dies moritur.*
4 *In contractu laborantis in extremis requiritur præſentia duorum conſanguineorum.*
5 *Sequitur declarare alios caſus, qui dici poſſunt in mortis articulo.*

Quis dicatur in mortis articulo conſtitutus ad effectum, vt à quolibet Sacerdote valeat abſolui à caſibus reſeruatis ex vi Concilij Tridentini.

RESOLVTIO LXXXVI.

SAcrum Concilium Tridentinum ſeſſ. 21. can. 1.
inhærendo antiquiſſimo vſui Eccleſiæ diſpo-
1 ſuit, † conſtitutum in articulo mortis à quoli-
bet Sacerdote poſſe abſolui à caſibus reſerua-
tis, & optima ratione, cum agatur de periculo animæ, quæ cunctis rebus pretioſior eſt l. ſacimus, C. de Sac. ſanct. Eccl. & præfertur corpori, c. ſolitæ de maior. & obed. & tali prælatione, quemadmodum ferrum auro, c. omnis anima, vbi Abbas de cenſibus, & vbi de periculo animæ agitur, non eſt diſputandum de apicibus iuris, c. vbi periculum de elect. & conſequenter ventilare an mea, vel tua ſit iuriſdictio.

Quibus

Quibus ſic præmiſſis fuit dubitatum quis dicatur in mortis articulo conſtitutus ad effectum, quo ſupra; & dicebam varijs modis in iure ſumi poſse.

2 Nam ſecundum Phyloſophos † is dicitur mori, atq; in mortis articulo conſtitutus, qui deſinit per vltimū ſui eſse, ita quod verum ſit dicere, nunc viuit æger, immediatè poſt, non viuet, vel qui violenter animam agit, qualis eſt moriens Eliſa apud Virg. lib. 4. Æneid. ad fin.

Semianimemque ſinu germanam amplexa fouebat
Illa graues oculos conata attollere, rurſus
Deficit.
Ter ſeſe attollens, cubitoque innixa leuauit.
Ter reuoluta toro eſt, oculiſque errantibus alto
Quæſiuit Cælo lucem, ingemuitque repertam.

Semianimis ſiquidem propriè is eſt, qui in mortis articulo eſt conſtitutus, qui enim in extremis laborat, nec viuus dici poteſt, nec mortuus l. qui duos, ff. de manumiſs. teſt. Roland. à Vall. conſ. 37. 2. conſideratione num. 23. verſ. item qui laborat lib. 3. properat tamen ad mortem immediatè mortuus futurus, vnde dici conſueuit, quod mortis articulus non eſt in multa conſideratione, ſic aiunt Boſſius in ſua praxi in tit. de iudic. num. 186. Roland. à Vall. d. conſ. 37. nu. 26 lib. 3.

Secundum verò regulas cancell. præſertim illam de infirmis reſignantibus, in mortis † articulo eſse dicitur ille, qui ex eo morbo in quem inciderit intra viginti dies deceſserit Gomez. ſuper d. regula quæſt. 3. Felin. in cap. quia veriſimile num. 3. verſ. & de iſta renunciatione de præſumpt. licet idem Felinus in capit. Paſtoralis nu. 4. de offic. ordin. dicat, quilibet Viuens in mort. articulo eſse nam hoc impropriè, & largè ſumi debet ſecundum Bart. in l. 1. num. 39. C. de ſacroſ. Eccleſ. Riminal. conſ. 537. volum 5. & in conſil. 775. volum. 7. Burſat. conſ. 40. volum. 1. & idem Riminal. conſ. 204. volum. 2.

Tertio ad hoc allegatur Bald. in c. 1. ad finem num. 15. verſ. pone ſtatuto de pactis per tex. in l. à lumine §. final. ff. de annuis legatis, qui voluit eum in extremis laborare, qui ex ea infirmitate, in qua ſit conſtitutus, decedat abſque multis internallis, qui ideo
4 infert ad ſtatutum † requirens præſentiam duorum conſanguineorum in contractu illius, qui laborat in vltimo vitæ Spiritu, quam Baldi ſententiam ſingularem dixit Cotta in ſuis memoralibus in verbo extremæ mortis tempore, idem in iſdem memoralib. in verb. mortis extremum tempus Felin. in cap. Paſtoralis num. 4. verſic. quando autem dicatur de offi. iud. ord. Iaſ. in l. 1. in 2. lit. num. 28. verſ. facit quod ſingulariter C. de ſacr. ſanct. Eccleſ.

5 Tertia fuit illorum ſententia, qui dixerunt † in mortis articulo conſtitutum dici illum, de cuius corporea ſalute magis eſt quod deſperemus Alber. in l. filiæ meæ num. 3. verſ. ex hoc quæro ff. ſol. matr. Rutgerus Roland. in tract. de commiſsarijs, & commiſſionibus lib. 2. cap. 17. quandoquidem num. 8. verſ. ſic à medico. Bald. in c. quoniam frequenter nu. 3. verſ. ſecundo ponit exemplum, vt lite non conteſt. de commnni Turret. conſ. 15. quo ad primum num. 4. verſ. accedat medicorum lib. 1 facit pract. Papien. in titulo forma capitulorum quando teſtes §. timeatque, & ſuſpicotur, idem voluit Burſat. conſ. 165.

Sunt denique, qui tenent, quod nauigans in mortis periculo eſse iudicari poterit Menoch. lib. 2. de arbitr. iud. dicto caſu 61. nu. 12 non tamen puto poſso dici talem eſse in articulo mortis: parturiens quoque ſatis in mortis articulo dicitur conſtituta, morti enim eſt proxima, quæ parit, vide Plutarch. in vita Pompei magni, at cum iterum Iulia prægnas eſset filiam enixa ex puerperij doloribus expirauit, & quotidie ipſa docet experientia, atque eo magis ſi primum emittat fœtum, quod & rectè Myſis ancilla apud Terentium animaduertit, dum actu 1. ſcena 4. in Andria non ſatis eo caſu de Lesbia confidit ait enim.

Audiui Archillis iamdudum Lesbiam adduci iubes
Sane Pol illa temulenta eſt mulier, & temeraria
Nec ſatis digna, cui cōmittas primo partu mulierem
Huic parundi dij date facultatem obſecro.

Maximè ſi abortiat, in abortu enim vehementiores ſunt dolores ſic in propoſito Menoch. de præſumption. lib. 6. præſumpt. 52. num. 13. verſ. dicebam itaque: ſed in articulo mortis ad effectum prædictum tum puto eſse talem parientem, quando primo parit, vel aliàs experta eſt partus difficiles.

Prægnans autem non poteſt dici in mortis articulo, licet quaſi valetudinaria appelletur à tex. & Floriano ibi in l. inuiti. ff. de teſtib. l. 2. §. ſi non propter ff. ſi quis cautionibus, Felinus in c. quoniam frequenter num. 6. verſ. & nota quam mulier, vt lite non conteſt. idque etiam innuit Iuuenalis ſatyra prima.

Denſiſſima centum
Quadrantes lectica petit, ſequiturque maritum
Languida vel prægnans, & circunducitur vxor.

Niſi recens grauida eſset, quia inter valetudinarias non computatur, vel eſset mulier ruſtica Fulgoſ. in l. 2. §. ſed & ſi ff. ſi quis caution. additio ad Felin. in d. c. quoniam num. 6. in verſ. quaſi valetudinaria, vt lite non conteſt.

Addenda eſt belli calamitas, & peſtis, quo tempore dicitur quis eſse in mortis articulo Corn. conſ. 131. in hac conſultatione num. 5. verſ. & qui permanet vol. 4. Gomeſ. ad regulam Cancell. de infirmis reſignantibus quæſt. 9. verſ. circa primum, paribus enim procedunt bellum, & peſtis, quippè quæ belli certiſſima ſit ſpecies, duriſſimaq; & acerbiſſima inter Deum, & homines Gaill. practic. obſeruat. lib. 2. obſeruat. 118.

Sed quantum ad effectum abſolutionis, tunc puto dici talem in articulo mortis, quando eſt in conflictu belli, vel quando laborat peſte, taliter quod homines in illo ſtatu communiter moriantur, & mors ſit quodammodo præſens.

PRAXIS CHARITATIVI SVBSIDII.

SVMMARIVM.

1 *Inferiores Epiſcopis non poſſunt petere charitatiuum ſubſidium.*
2 *Laicus Domino ſuo ſubuenire tenetur.*
3 *Inferior Epiſcopis priuilegio, vel conſuetudine poteſt exigere charitatiuum ſubſidium.*
4 *Superiores generales religionis poſſunt exigere charitatiuum ſubſidium, & quare ampliat num. 5.*
6 *Eccleſia patronata debent ſubuenire Dominis ſuis.*

Charitatiuum ſubſidium an competat inferioribus Epiſcoporum.

RESOLVTIO LXXXVII.

1 CHaritatiuum † ſubſidium non poſsunt petere inferiores Epiſcopis, hanc regulam originaliter tenuit expreſsè Abb. antiquus in c. cum Apoſtolus de cenſ. per tex. in d. cap. cum Apoſtolus in § prohibemus in fin. in verſ. Arch. ſiue decani, nullas exactiones ſiue talias in præsbyteros exercere præſumant reprobata gloſ. ibi in verb. exactiones hanc etiam opinionem tenet Archid. in c. iuxta ſanctionem 16. q. 1. num. 1. Hoſt. in d. §. prohibemus Abb. in d. c. cum apoſtolus num. 6. Belincinus

in

Digitized by Google

in allegat. tract. de charitat. ſubſidio q. 4. hanc opinionem dicit eſse communem Boer. in deciſ. 133. nu. 2. eandem dicit etiam communem Chaſsanæus in cõſuetud. Burg. in tit. des iuſtices rub. 1. §. 4. fol. 35. col. 2. nu. 6. eandem opinionem tenet Mauritius in repet. l. vnic. pag. 100. C. quo loco mulieres munera ſubire ſoleant lib. 10. quæ opinio approbatur hodie de iure Regio in l. 3. in fin. tit. 23. par. 2.

2 Fallit primo in caſu vbi † laicus Domino ſuo ſubuenire tenetur ſecundum collectarium in c. conquerente num. 5. de off. ordin. quem ſequitur Gonny. in tractat. de charitat. ſubſid. q. 28. pag. 91.

3 Secundo limita † niſi in hoc ſit priuilegiatus, vel habeat conſuetudo ita tenet Hoſt. in d. c. cum Apoſtolus & ibi Bohic. num. 5. & Abb. numer. 6. Boer. in d. deciſ. 33. num. 2. Maurit. in d. repet. pag. 100.

4 Tertio fallit niſi † iſti eſsent ſuperiores, & capita alicuius Ordinis, vt Priores generales totius ordinis tenet id Calderin. in conſ. 3. titul. de cenſibus, quem ſequitur Chaſsanæus vbi ſupra num. 28. Boer. in d. deciſ. 133. num. 3. & ſic ſi fecit magnas expenſas in pro-
5 motione pro † communi vtilitate religionis, poterit exigere charitatiuum ſubſidium, à tota religione ſi non poterit ſoluere de bonis prælaturæ.

6 Quarto fallit in Eccleſijs patronatis, † nam debent ſubuenire Dominis ſuis, & ſic poſsunt petere charitatiuum ſubſidium, ita tenet Inn. in c. cum & plantare de priuileg. num. 2. quod eſt verum interueniente Epiſcopi conſenſu quod etiam ſequitur But. ibi num. 19. & ibi etiam Anchar. num. 12.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt apponere generale interdictum contra denegantes ſibi charitatiuum ſubſidium.*
2 *Pro nullo commodo pecuniario poteſt apponi generale interdictum.*
3 *Epiſcopus poteſt apponere ſpeciale edictum propter denegatum ſubſidium.*
4 *Si ſubditi denegauerint ſoluere charitatiuum ſubſidium & propter hoc fuiſſent excommunicati perſiſtendo in contumacia poteſt Epiſcopus apponere generale interdictum contra eos.*

An Epiſcopus poſsit apponere generale interdictum contra ſubditos denegantes ei charitatiuum ſubſidium.

RESOLVTIO LXXXVII.

FVit mihi quæſitum in contingentia facti ſi potuiſset † Epiſcopus in caſibus in quibus de iure debetur ſibi charitatiuum ſubſidium contra denegantes illud ſoluere, apponere generale interdictum in ſua diœceſi, cui quæſito reſpondi negatiuè licet poſſit eos excommunicare vt in proprijs terminis notabiliter voluit Barthol. de Belincinis in tractatu de charit. ſubſidio q. 25. num. 1. pro quo eſt tex. in extrauag. Bonifacij VIII. incipienti prouidè attendentes in tit. de ſent. excomm. in communibus vbi dicit quod idem eſt in collectore Papæ exigente deci-
2 mam beneficiorum, quia † pro nullo pecuniario commodo poteſt opponi generale interdictum, ita tenet Io. And. in c. præſenti de ſentent. excom. lib. 6. Cald. in tract. de interd. par. 1. num. 17.

Limita primò non habere locum in interdicto ſpe-
3 ciali ſcilicet in certa Eccleſia, nam † Epiſcopus poteſt illud apponere propter denegatum ſubſidium, quia extrauagans prædicta non habet locum in ſpeciali interdicto, ſed in generali ita Ioan. Andr. & alij Doctores in c. præſenti de ſent. excomm. lib. 6. Cald. vbi ſupra. Fel. in c. ſane el 2. num. 3. de off. deleg. Aufrer. in tract. de poteſt. Eccleſiæ ſuper laicos nu. 8. verſ. 10. poteſt Epiſcopus, de Belincinis in d. tr. q. 36. num. 2.

4 Limita ſecundo niſi † ſubditi denegantes ſoluere ſubſidium prius fuiſsent propter hoc ab Epiſcopo excommunicati, quoniam ſi perſeuerent in contumacia non obſtante excommunicatione Epiſcopus poterit apponere generale interdictum, nec obſtat d. extrau. quæ loquitur quando directè, & immediatè apponitur generale interdictum pro commodo pecuniario, hoc autem caſu apponitur potius propter contumaciam, & ſolutio ſubſidij non eſt cauſa immediata, ſed mediata, & remota ita notabiliter concludit Ioan. Cald. in conſ. 8. incipienti Epiſcopus interdicit Eccleſiæ in tit. de ſent. excom. vbi dicit hoc eſse veriſſimum, & ita debere intelligi dictam extrauag. quam opinionem ſequitur Bartholomeus de Belincinis in d. q. 25. num 4. Regnig. de Gonny. in tract. de charitat. ſubſidio q. 12. pag. 67.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt exigere charitatiuum ſubſidium pro expeditione Bullarum.*
2 *Itidem non procedit ſi imminente neceſſitate, fructus prælaturæ non ſufficerent pro expenſis bullarum.*
3 *Stante conſuetudine poteſt Epiſcopus exigere charitatiuum ſubſidium pro dictis expenſis.*
4 *Conſuetudo inducit annuas præſtationes.*
5 *Conſuetudo eſt ſeruanda, quæ eſt optima legum interpres,*

Charitatiuum ſubſidium an Epiſcopus poſſit exigere pro expeditione bullarum.

RESOLVTIO LXXXVIII.

1 FVit etiam quæſitum an † Epiſcopus poſſit exigere charitatiuum ſubſidium à ſuis ſubditis pro expeditione bullarum, & fuit reſolutum quod non, per text. in c. vt prateritæ de electione ſecundum verum intellectum nam tex. ibid. quod expẽſæ factæ pro negotio electionis de bonis patriarchatus fiant totaliter & verbum patriarchatus exponitur ideſt de bonis ſpectantibus ad cameram Patriarchæ futuri ſecundum Goffredum ibi & eſt vera opinio ſecundum Cardinalem n. 2. q. 9. contra Hoſt. pro qua opinione facit text. in c. cupientes in §. ad hęc & in §. fi. iuncta gl. ibi in verb. indicauit de elect. lib. 6. hanc etiam regulam ponit Boer. in deciſ. 134. n. 6.

2 Fallit primo quando † fructus prælaturæ non ſufficerent pro dictis expenſis, & immineret neceſſitas pro eis ſoluendis, quia tunc poſset Epiſcopus petere charitatiuum ſubſidium iuxta tex. in c. cum Apoſtolus de cenſib. & ita debet intelligi dictum Chaſsanæi in conſuet. Burg. in tit. des iuſtices rubr. 1. §. 4. fol. 35. col. 4. num. 36.

3 Limita † quando eſset conſuetudo quod pro ſumptibus ſeu expenſis prædictis ſit contributio facienda per omnes ſubditos vt tenet Hoſt. But. Anch. Card. & Panormitanus in d. c. vt præteritæ Cald. in conſ. 3. tit. de cenſ. per tex. in c. conqueſtus 9. q. 3. vbi dicit tex. iuncta gloſ. in verb. conſuetudo, quod ratione conſuetudinis poteſt aliquid peti, facit tex. in cap. fin. 18. q. 11. vbi text. dicit quod monaſteria debent exhibere Epiſcopis conſueta ſeruitia, & ibi gl. 11. dicit quod
4 † conſuetudo inducit annuas præſtationes. & ſic omnes Doctores ſupradicti dicunt, quod ſi apparet de
5 conſuetudine † illa eſt ſeruanda quæ eſt optima legum interpres, vt in c. cum dilectus de conſuetudine, quam limitationem ſequitur Boer. in d. deciſ. 134. nu. 7. Gonny. in tract. de charitatiuo ſubſidio q. 6. pag. 39 cum duabus ſequentibus.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Charitatiuum ſubſidium non poteſt exigi vltra taxam.*
2 *Stante conſuetudine cuius initij memoria non extat exigendi charitatiuum ſubſidium vltra taxam, poteſt exigi.*
3 *Conſuetudo inueterata habet vim priuilegij à Principe conceſſi.*
4 *Dicta conſuetudo habet vim legis.*
5 *Hoc quod Epiſcopi poſſint exigere charitatiuum ſubſidiũ vltra taxam ſtante conſuetudine inueterata non procederet ſi conſuetudo eſſet generalis.*

An charitatiuum ſubſidium poſſit exigi vltra taxam.

RESOLVTIO LXXXIX.

1 A Quodam interrogatus an† charitatiuum ſubſidium poſſit exigi vltra taxam, cui interrogationi negando mihi viſum fuit reſpondere per extrauag. Vas electionis in tit. de cenſ. in extrauag. communibus in §. præmiſſis quoque de qua extrauag. facit mentionem Boer. in deciſ. 134. nu. 10. Gonny. in tractatu de charitatiuo ſubſidio q. 16. circa quam regulam vide Afl. deciſ. 136. Gram. in deciſ. 88.

Hanc regulam ponit de Belincinis in tractat. de charitatiuo ſubſid. q. 62. facit pro ea gloſ. in d. §. præmiſſis in verb. vel conſuetudine vbi Papa videtur reijcere, & improbare talem cõſuetudinem facit tex. cum gloſ. ver. conſuetudinis in c. dilecti, & ibi Hoſtienſ. & alij de maior. & obed.

2 Fallit primo niſi † talis conſuetudo eſſet antiqua, & tanti temporis, cuius initij memoria non ſit in con-
3 trarium, quia † talis conſuetudo inueterata habet vim priuilegij à Principe conceſſi, vt in c. ſuper quibuſdam in §. præterea de verb. ſignif. & in l. ex hoc iure in §. ductus aquæ ff. de aqua quotidiana, & æſtiua, & ita tenet Abb. in conſ. 71. vol. 11. & hanc limitationem quod conſuetudo inueterata habeat vim priuilegij intelligo veram in capaci ſecus tamen in incapaci vt declarat Hypolitus in ſingul. 80. Reb. in tract. de decimis q. 13. nu. 68. Fel. in c. accedentes nu. 6. in 2. limitatione, & in c. cauſam quæ nu. 2. de præſcrip. & ibi Abb. in c. quanto not. 1. de conſuetud. Grat. in conſ. 6. nu. 20 vol. 1. Baldus in rep. l. Celſus in 3. par.
4 nu. 10. ff. de vſucapionibus, & ſupra dicta † conſuetudo non ſolum habet vim priuilegij, ſed habet vim legis vt in l. 1. §. fin. ibi vetuſtatem legis obtinere, & in l. in ſumma in principio ibi vetuſtas, quæ ſemper pro lege habetur ff. de aqu. pluu. arcend circa quam limitationem eſt notandum, quod dicatur ſpatium tanti temporis cuius initij memoria non extat in contrarium Cynus in l. 2. C. de ſeruitutib & aq. nu. 9. q. 9. dicit quod ſpatium tanti temporis cuius initij memoria non extat dicitur ſpatium centum annorum quam opinionem ſequitur Cepolla in tract. de ſeru. vrb. præd. c. 19. in principio Rebuff. in tract. de decimis q. 13. nu. 94. Bertachi. in ſuo repertorio in verb. præſcriptio el 2. col. 4. Chaſſanæus in conſuet. Burgun. init. des iuſtices §. 2. rub. 1. licet contrarium teneat Fel. & forte male per ſupradictas authoritates in c. ad audientiam nu. 27. de præſ.

5 Secundo limita niſi † eſſet conſuetudo generalis quod prælati exigerent, ſeu reciperent charitatiuum ſubſidium vltra taxam dictæ extrauagantis quod intelligo de conſuetudine generali vniuerſalis Eccleſiæ per text. in c. contra morem 100. diſtin. quam Papa ſcit, & tolerat, vt per Oldrad. in conſil. 254. nu 8. ita etiam tenet de Belencinis in d. q. 112. Gonny in allegat. tract. de charit. ſubſid. q. 16. in fin. & in q. 18. in fin.

SVMMARIVM.

1 *Charitatiuum ſubſidium ſoluitur habita ratione fructuũ perceptorum.*
2 *Appellatione fructuum non veniunt diſtributiones quotidianæ.*
3 *In condemnatione fructuum perceptorum non veniunt diſtributiones quotidianæ, ratione ſeruitij perſonalis.*
4 *Diſtributiones non dicuntur de corpore beneficij, ſed natura diuerſa.*
5 *Fructus dicuntur propriè qui in abſentia percipi poſſunt deductis oneribus.*
6 *Magis laboratur in percipiendis diſtributionibus.*
7 *Clericus poteſt teſtari de diſtributionibus non de fructibus beneficij.*
8 *Annata dimidia, quæ ſoluitur in Cancellaria non ſoluitur de diſtributionibus.*
9 *Non præſtantes iuramentum fidei perſonaliter promiſſi de beneficijs non faciunt fructus ſuos, quod non procedit in diſtributionibus.*
10 *In contributione facienda pro ſeminario non includuntur diſtributiones quotidianæ.*
11 *Compoſitio debet fieri de fructibus male perceptis, non aut de diſtributionibus nu. 12.*
13 *Ex diſtributionibus quotidianis non debetur charitatiuum ſubſidium.*
14 *Indultum de lucrandis fructibus in abſentia non extenditur ad diſtributiones.*
15 *Indultum de lucrandis diſtributionibus in abſentia capit. conſiſtentes in pecunia non quæ conſiſtunt in pane, & vino, ſecus ſi omnes cõſiſtunt in pane, & vino, nu. 16.*
17 *Scholares operam literis dantes non poſſunt percipere diſtributiones etiam de licentia Papæ, numer. 18. quod etiam procedit in Canonico Lectore Sacræ ſcripturæ, num. 19.*
20 *Celebrans Miſſam tempore horarum nõ percipit dictas diſtributiones.*
21 *Abſentes in menſibus permiſſis diſtributiones non recipiunt*
22 *Præbendati aſſociantes ſuum Epiſcopum extra Eccleſiã non lucrantur diſtributiones.*
23 *Abſentes ob negotia Eccleſiæ, vel ſua non recipiunt diſtributiones.*
24 *Diſtributiones quotidianæ non ſunt in congrua portione computandæ.*

An charitatiuum ſubſidium debeatur de diſtributionibus quotidianis.

RESOLVTIO XC.

1 R Eſpondi negatiuè, quia † charitatiuum ſubſidium ſoluitur habita ratione fructuum perceptorum, & diſtributiones diſtinguuntur
2 à fructibus, quod † probatur infraſcriptis medijs primò, quia licet dentur beneficiato propter beneficium, fructus tamen non ſunt, c. vnico de cleric. non reſidentibus lib. 6. vbi latè Prob. in additionib. ad Monach. num. 53. Oldrad. conſ. 118. à nume. 1. & per totum Rot. deciſ. 8. nume. 1. de præb. in nouis, & deciſ. 33. num. 1. & 2. de ſentent. & re iudic. in antiq. Caſſad. deciſs 6. num 6. de præb Couar. lib. 3. variar. c. 13. num. 1. Lup. in l. 20. glo. fin. in fine tit. 16. parte 1. Puteus deciſ. 489. num. 3. lib. 2. de Graſſis deciſ. 5. num. 1. de præb. Rot. deciſ. 130. num. 1. par. 1. diuerſ. Guttier. tit. 8. num. 2.

3 Hinc in † condemnatione fructuum perceptorum non veniunt regulariter diſtributiones quotidianæ, nec ad illas ſe extendit condemnatio, quia tales diſtributiones non ſunt de corpore beneficij, ſed dantur ratione ſeruitii perſonalis laboris, & mercedis, Boer.

Digitized by Google

Boer.deciſ.340. cur ſtatutum, vel conſuetudo,num.4.
Caputaq deciſ.29. num. 1. par. 1. Puteus deciſione
383.num.1. lib.1. Rota deciſ. 1170. num. 2. par. 3. di-
uerſor. Lancell. de attent. 3. par.c. fin. num.31. & ſe-
quentib. vbi num. 36. dicit, quod condemnatio fru-
ctuum intelligitur de perceptis iure ordinario, non
autem iure ſpeciali, allegans Cottam deciſ. 781. Put.
deciſ.489. num. 5. in fin. lib. 2.

4 Diſtributiones † namque non dicuntur de corpo-
re beneficij, ſed ſunt de diuerſo genere, & diuerſa na-
tura, nec augent corpus præbendæ ex quo dantur ra-
tione operæ, & miniſterij perſonalis Oldrad. d. conſ.
218. num. 4. Rota deciſ.8. num. 1. de præb. in nouis
Staph. de literis gratiæ in §. noua forma expectatiua-
rum,num.45.& 46. Rot. deciſ. 402. num. 4.par. 1.di-
uerſor. de Graſſis deciſ.5.num.4.de præb.

5 Fructus † verò ſunt propriè illi, qui deductis cun-
ctis oneribus recipi poſsunt in abſentia, & portatis
non reſidendo Gomez. in reg.de valore q. 8. num. 3.
in tract. de expectatiuis, num. 104. Mohedan. deciſ.
16. numero 1. de præb. Put. deciſ. 494. numero 2.
3. & 6. lib.2. Achilles deciſ. 1.num. 2. ſuper regul. de
valore.

6 Vnde cum in percipiendis † diſtributionibus ma-
gis laboretur plenius acquiruntur, quam fructus, &
7 ita de illis † poteſt clericus vti verus dominus liberè te-
ſtari, licet non poſſit de fructibus Gemin.in cap. vnic.
§. qui verò, num. 3. Anchar. deciſ. 161. num. 4. poſt
alios ab eis allegatos de cleric. non reſidentib. & facit
deciſio Caputaq. deciſ.92. num.3. par. 1. nec mirum,
quia potius ratione operarum impenſarum, quam ra-
tione præbend.Rot.deciſ. 26. ſub nu. 1. ante medium,
verſ. reſpondebatur, de præb. in nouis tradit etiam
Redoan. in tr. de ſpolio Eccleſiæ, q. 10. n. 28. Couar.
in cap. cum in officijs,num. 4. de teſt.

8 Quibus confert, quod † quamuis in Cancellaria
Apoſtolica ſit ſoluenda dimidia annata hoc eſt dimi-
dia pars fructuum vnius anni beneficij à Sede Apoſto-
lica collati, cuius valor excedit 24.ducatos de Came-
ra, tamen ad hunc effectum, vt paſſim videmus non
taxantur diſtributiones cum longe à fructibus diſtent,
nec de diſtributionibus annata ſoluitur, & propterea
nulla annata ſoluitur de Canonicatibus Baſilicæ San-
cti Petri Vrbis, quamuis ad ferè mille ducatos aſcen-
dat valor, nec Eccleſiæ Toletanæ, & Hiſpaniæ, ac
aliarum, quæ aſcendunt ad ducatos duo mille vna
cum diſtributionibus, nam ad hunc effectum ſolum
exprimitur valor 24. ducatorum, eo quod ſi non reſi-
dent nihil valent Gomez. in reg. de valore, q. 8. ante
finem,verſic. quia clarum eſt Aragon.58. manuſcript.
Guttierez in q. Canonica 1.num. 122. lib. 1. Pariſius
de reſign. lib.10. q.2. num.69. licet in Canonicatibus
Cathedralium Corduben. & Salamantin. Hiſpaniæ
aliud ſit, ex eo quod illorum valor conſiſtit in magna
parte fructuum ratione præſtimoniorum annuorum
teſte deciſione 1408. incipit Fab. par. 3.lib.3.diuerſ.in
impreſſis.

9 Similiter quamuis † prouiſi de beneficijs non fa-
ciunt fructus ſuos, donec iuramentum fidei perſona-
liter, & non per procuratorem præſtiterint, vt diſpo-
nit Concil. Trid. ſeſs.24.c.12.de reform. verſicul.pro-
uiſi etiam, diſtributiones, tamen acquirunt, & faciunt
ſuas, quamuis non iurauerint,vt declararunt Illuſtriſ-
ſimi D D. Cardinales in hæc verba.Congregatio cen-
ſuit diſtributiones quotidianas non comprehendi ſub
verbis Concilij h c,quoniam dantur ratione miniſterij
perſonalis, & propter operas ſuas & illas percipiens
facit ſuas.

Similiter Mandoſ.conſil. 15.num.2.& ante num. 5.
& per totum conſuluit, quod Concil.Trident. ſeſs.23.
10 cap. 18. de contribut. faciend. † pro ſeminario non
comprehendit diſtributiones quotidianas.

11 Pariter, qui † poſſidet beneficium vigore gratiæ
nullæ ab Ordinario obtentæ, licet in noua prouiſio-
ne Papæ teneatur narrare fructus, quos percipit, &
de illis ſe componere cum Camera Apoſtolica alias
gratia erit nulla Puteus cum alijs deciſion. 26. nume-
12 ro primo. Secus † tamen eſt in diſtributionibus
quotidianis Caſsad. deciſ. 6 in princip.

13 Et ſic deueniendo ad caſum noſtrum † ex diſtri-
butionibus quotidianis non debetur charitatiuum
ſubſidium inſpecto iure communi, niſi contrarium
fuiſset ſancitum, de Belenc. in tract. de char. ſubſidio
q. 75. num. 1.& 2. Lapus alleg. 136. num.7.per totum
Mandoſ. conſ. 15.num.4. Mant.conſil. 1.lib. 1. poſt n.
89. ver. non obſtat 4. vbi idem de decimis dicunt.

14 Sicut etiam † indultum conceſsum ad lucrandum
fructus in abſentia non comprehenderet diſtributio-
nes gloſ. ver. adfuerint in c. vnico de Cler. non reſid.
in 6. & ibidem Prob. num. 50. in fine Caſs. deciſ. 1.
eod. tit. Couar. lib. 3.var. c. 13. num. 2. ad medium
verſ. ſed quamuis Princeps.

15 Immo ſi † indultum eſset ad percipiendas etiam
diſtributiones quotidianas in abſentia priuilegiatus
illius vigore haberet tantum illas, quę ſunt in pecunia,
non autem panem, & vinum, & alia ſimilia quæ in
denarijs non conſiſtunt ſecundum Archid. in c. ſacer-
dos n.3.q.2.& in c.vnico ſub n. 1. verſic.non tamen ta-
lis percipiet victualia de cler. non reſid. in 6. quem ſe-
quitur Lup. in l.19. gloſ. las diſtributiones verſ.& be-
ne nota tit. 16. partita 1. vbi declarat procedere quã-
do quædam eſsent in pecunia, & quædam in pane, &
16 vino † ſecus ſi omnes eſsent in pane, & vino, & ſimi-
libus, & nullæ eſsent pecuniæ argum.l.fundus qui lo-
catus eſt 24. cum leg. ſeq. ff. de fund. inſtruct. l. quib.
diebus 40. §. Dominus vbi notat Bart. ff. de condit.&
demonſtrationibus.

Quibus annecto quod literis operam dantes, vel
magiſtri docentes in aliqua Academia ad maiorem
vtilitatem Eccleſiarum, licet in abſentia poſſint reci-
17 pere beneficiorum fructus † non tamen prædictas di-
ſtributiones c.licet 32. & ibi gl. ver. diſtributiones de
præb. Couar. d.lib. c. 13. num. 2. poſt principium.

18 Quod etiam † procedit quamuis de licentia Papæ
ſit abſens ſtudiorum cauſa, vt cenſuit Congreg. Sacri
Conc. declarans.c.3.ſeſs.21.de ref. dicens ſic.

Abſentia cauſa ſtudiorum etiam obtenta à ſede
Apoſtolica non excuſat ab amiſſione iſtius tertiæ par-
tis detractæ, ſicuti nec excuſat ab ammiſſione cætera-
rum diſtributionum quotidianarum.

19 Idemque erat † dicendum de Canonico lectore ſa-
cræ Scripturæ in qualibet Eccleſia, iuxta formam c.
1. ſeſs.5. Conc. Trid niſi Papa Greg. XIII. de gratia
ſpeciali illas condonaſset, vt dixit eadem Sac.Congr.
ſub his verbis.

Idem cenſendum eſt de docentibus in Eccleſijs, qui
quamuis à ſeruitio chori abſentes eſsent poſsunt per-
cipere fructus ſuorum canonicatuum exceptis quo-
tidianis diſtributionibus, ſed ex gratia diebus quib le-
gunt habendi ſunt ſicut præſentes in choro, & inſer-
uientes non modo pro illis horis, vt ſi mane legunt
pro horis matutinis, & miſsa ſolemni ſed etiam pro
tota die vt declarauit S. D. N. Greg. XIII.

20 Fuit etiam declaratum † quod celebrantes miſsam
priuatim tempore horarum non debeant habere pre-
fatas diſtributiones vt ſequitur.

Qui tempore, quo cantatur vna hora in choro, miſ-
ſam celebrat in eadē Eccleſia, vel deuotione, vel obli-
gatione non dicitur interfuiſse illi horæ, nec illius di-
ſtributiones accipere poteſt, ſi vero iuſsus fuerit à
ſuperiore vt celebraret tunc reciperet, ſuperior ta-
men debet cauere à tali iuſſione.

21 Eadem & maiori † eum ratione, qui abſunt tribus
menſibus a Conc.Trid. conceſſis per c.12. ſeſs.24. de
ref.

Digitized by Google

ref. nequeunt pro illo tempore conſequi quotidianas diſtributiones, vt etiam declarauit Sacr. Cong. 3. Aug. 1586.

22 Nec prætermitto quod † præbendati aſſociantes ſuum Epiſcopum extra Eccleſiam non lucrantur diſtributiones c. de cætero c. ad audientiam de cler. non reſid. l. fin. tit. 16. part. 1. Boer. deciſ. 17. nu. 12. ac declarauit ead. Congregatio ſacra ſic.

Non poſſunt Canonici videlicet duo, aut plures aſſociantes eorum Prælatum quandoque volentem audire miſſam non in Cathedrali, ſed in alia Eccleſia ciuitatis participes fieri diſtributionum quotidianarũ, quæ non niſi præſentibus, & inſeruientibus dantur.

Accedit tex. in c. cum non deceat 3. de elect. lib. 6. ibi quotidianis diſtributionibus duntaxat exceptis vbi
23 habetur quod † abſentes à ſuis Eccleſijs, & ad Curiã accedentes pro vtilitate Eccleſiarum debent habere fructus, non tamen quotidianas diſtributiones Boer. d. deciſ. 17. num. 16.

24 Nec † in congrua portione aſſignanda ſunt computandæ quotidianæ diſtributiones Rebuff. in tract. de cong. port. q. 8. nu. 83. & 86. Rota deciſ. 5. num. 4. & per tot. part. 2. diuerſ. de Graſſis deciſ. 6. num. 12. & 13. de præb. & paſſim ſeruat Rota.

PRAXIS CENSVS.

SVMMARIVM.

1 *Contractus emphyteoticus ſupponit dominiũ concedentis.*
2 *Qui vult conſequens, vult etiam neceſſarium antecedens.*
3 *Enunciatiua in contractibus, probat inter ipſos contrahentes, donec contrarium probetur.*
4 *Per inueſtituram non probatur dominium, niſi aliunde conſtet.*
5 *Antiqua inſtrumenta probant dominium etiam inter alios.*
6 *Per inſtrumentum locationis, non probatur dominium locantis.*

An per inſtrumentum venditionis cum onere ſoluendi cenſum probetur cenſus.

RESOLVTIO XCI.

AN inſtrumentum emphyteuſis probet dominium illius, qui in eodem inſtrumento dicitur eſſe dominus: & emphyteuſim cõceſſiſſe, aduerſus Titium, qui in eodem inſtrumento dicitur ab eo accepiſſe, & videtur quod
1 probet, quia † contractus emphytoticus præſupponit dominium concedentis, l. 2. l. final. C. de iur. emphyteut. l. 1. ff. ſi ager vectigal. vnde qui accepit in emphyteſim videtur omnino fateri concedentem eſſe dominum quaſi neceſſarium antecedens, ſeu ſuppo-
2 ſitum contractus, quia † qui vult conſequens videtur velle neceſſarium antecedens l. ad legatum l. ad rem mobilem ff. de procurat. præterea, verba etiam enun-
3 ciatiua, † quæ reperiuntur in contractibus, probant inter ipſos contrahentes, donec contrarium probetur l. optimam C. de contrah. & comm. ſtipul. l. cum aliquis C. de iure de lib. c. cum venerabilis de except. l. contrahitur. ff. de pignor. capit. omnes 27. quæſt. 2. & hoc ſane quando illa, quæ enunciatiuè dicuntur in ſcriptura ſunt neceſſaria in contractu, de quo agitur, vt ait Anton. c. illud de præſump. Matthæſil ſing. 70. Aliàs probat Alex. conſil. 136. colum. 1. lib. 1. Dec latè conſil. 389. viſa longa ſerie, num 9. & plures alij relati per nouum add. Matthæſ. d. ſing. 80. & præterea Diaz. l. iuriſgent. §. quod fere. nu. 3. ff. de pact. Decius latè in Auth. ſi quis in aliquo n. 34. Iacob. n. 152. C. de edend. vt autem emphyteuſis celebretur neceſſarium eſt præmittamus concedentem eſſe Dominum, igitur, &c. & ita quod ex contractu emphyteotico celebrato tanquam ſuper re Eccleſiæ, probetur Eccleſiam eſſe proprietariã, ſeu dominam, docuerunt Bald. & Imol. l. cum tale §. fin. ff. de cond. & demonſt. per tradita in l. cum falſa C. de iur. & fac. ignor. & l. qui rem C. locati, & l. plures apochæ C. de fid. inſtrum.

Sed his minimè obſtantibus contrarium verius eſt,
4 vt videlicet † ex inſtrumento inueſtituræ non probetur dominium concedentis emphyteuſim, vel feudũ, non ſolum contra alios, qui eſt caſus ſine dubio, quia res inter alios, &c. ſed nec contra ipſum recipientem ſeu conducentem ab Eccleſia, ſeu alio particulari niſi aliunde probetur ita Dynus, & Bartolus in l. legata inutiliter, colum. 2. ff. de adim. legat. argu. illius tex. & l. ad probationem C. locati Alex. poſt. Bartolum in l. ſi alienam, ff. ſolut. matr. num. 3. Ioan. Fabr. §. æque ſi agat verſ. 4. quæritur iuſt. de act. P. Iacob in ſua praxi in fine primi libelli Iaſ. l. 2. n. 178. C. iſto tit. Aret. in l. ſi aliquam rem, ff. de acq. poſſ. vbi Ripa num. 39. in fin. Claud. Marmer. in repet. l. naturaliter, §. nihil commune num. 25. ff. de acquir. poſſ. Ioan. Rymin. conſ. 410. nu. 3. vol. 3. & in conſ. 93. num. 18. lib. 1. & n. 25. Alex. conſil. 43. viſis, & ponderatis num. 7. lib. 4. & conſil. 12. viſo proceſſu col. 1. nu. 4. eod. lib. vbi teſtatur hanc eſſe communem ſententiam, rurſus eandem communẽ eſſe profitetur Carol. Ruin. conſ. 191. præmittendum eſt nu. 17. lib. 1. & n. 18. inquit ab hac opinione non eſſe recedendum, tenet idem Ruin. conſ. 47. n. 6. lib. 1. Barba. in conſ. 50. l. rem quæ nobis col. 4. ff. de acq. poſſ. Curt. iun. conſ. 41. n. 8. vbi dicit, quod iſta eſt vera & communis concluſio Soc. conſ. 89. nu. 16. & 18. lib. 1. innititur autem hæc recepta ſententia ratione mihi parum concludenti ex regula generali, quod inducta ad diminutionem non debent operari contrarium effectum: proinde conceſſio in emphyteuſim, quæ inducit ad diminutionem vtilis dominij, quod transfertur in accipientem non debet operari domintum, ſeu probationem dominij in concedente, ſi aliunde non probatur, iſta .n. ratio licet perſuaſiua non eſt efficax: quia conceſſio emphyteuſis non fit ad diminutionem iuris concedentis, nec partes iſtud agunt, aut intendunt, ſed fit ad rem meliorandam pro Domini, & emphyteutæ communi vtilitate, vt diximus q. 2. nec ex hoc ius dantis cenſetur diminutum propter recognitionem, & ſolutionem penſionis; melior ergo videtur ratio prædictæ communis ſententiæ: quia dominium non pendet ex aſſertione concedentis rem emphyteuticam, vel recipientis, nam, & aliena res poteſt in emphyteuſim concedi ſicuti, & vendi, l. rem alienam ff. contra empt. ſimiliter, & locari, l. ſi vrbana prędia ff. de cond ind. quamuis ab alio ſit poſſeſſa l. nemo C. locati, qua conſideratione, & ratione diſſoluuntur argumenta ex aduerſo adducta, & hac ratione vtitur Riminaldus d. conſ. 98. num. 25. & d. conſ. 410. nu. 4. licet & rationem communem referat pro ea tamen eſt tex clarus, & ibi doctores in l. ad probationem C. de prob. tex. cum gl. verbo locauiſſet & ibi Abb. nu. 5. in c. cum venerabilis de relig. do. & in c. cum veniſſent col. 4. de reſt. ſpoliat. tradit. Guill. c. Rayn. verb. & vxorem n. 445. cum ſeq.

Qua retenta infertur primo, quod etiam ſi inſtrumẽtum inueſtiturę, ſeu emphyteuſis ſit antiquum, imo, & hominum memoriã excedat, adhuc ex eo nõ probabi-
5 tur emphyteuſis, ſeu feudum, licet .n. † antiqua inſtrumenta probent dominiũ etiam inter alios, vt tradunt Bald. & alij l. cũ aliqui C. de int. delib. at inſtrumentũ conceſſionis emphyteuticę, licet valde antiquum nõ probabit dominiũ cõcedẽtis ſecũdũ cõmunẽ, quia cũ talis conceſſio tendat ad diminutionẽ iuris concedẽtis, certè non poteſt inducere probationem dominij

quod

quod eſt augmentum, & æque militat ratio, ſiue inſtrumentum ſit antiquum, ſiue modernum; & ex hac ratione ita conſuluit Car. Ruin. conſ. 161. n. 17. & 18. lib. 1. & ſatis voluit Specul. de emphyteuſi, verſ. 57. n. 72. cum ait quod ſit antiqua chartula dicit, quod Eccleſia conceſſit Petro in emphyteuſim rem, quã nunc habet Martinus nõ probabit talis chartula dominium contra Martinum, quod bene notandum ait Feli. cap. cum cauſam n. 3. ver. ideo eleganter de prob. quicquid de inſtrumentis antiquis locationum, in contrarium ſcribat Aymon plures citando conſ. 54. n. 11. proinde vulgaris traditio interpretum poſt Bal. in d. l. cum aliquis de prob. dominij per antiqua inſtrumenta limitari debet circa confines antiquos: vel attenta communi ratione debet intelligi, vt non procedat in inſtrumento emphyteuticæ conceſſionis, licet nimis antiquo: quãuis Fel. d. c. cum cauſam, n. 3. verſ. intellige vt puto velit, quod ſi inueſtitura eſſet in forma inſtrumenti, & eſſet antiquiſſima, bene probaret dominium Eccleſiæ: quod cum ſuperioris ſententiæ rationibus in hac materia non congruit.

Secundo infertur, quod & ſi maximè verba inſtrumenti quantumuis enunciatiua probent inter ipſos contrahentes, vt in allegata l. optimam, non ſic erit in inſtrumento inueſtituræ, vel emphyteuſis: quia non probabit dominium concedentis etiam aduerſus recipientem attenta ratione cõmuni, & id planè agnoſcunt Bar. Dyous Alex. & alij, qui communem ſententiam ſequuntur nouiſſimè Carol. Ruyn. dict. conſ. 161. num. 13. & erit hæc ſingularis limitatio ad l. optimam vltra tres aliàs, quas eleganter ſcribit nouus Addit. Matheſil. dicto ſing. 80. quarum alteram de enunciatione eius rei, quæ non pendet à voluntate partium ponit optimè Alciatus, conſ. 9. num. 12.

Tertio infertur quod ſi quis priuatus, aut Eccleſia agat rei vendicatione, & ad probationem dominij (prout requiritur iuxta l. in rem actio. ff. de rei vend.) aſſerat inſtrumentum emphyteuticæ conceſſionis factæ à ſe, vel anteceſſoribus ſuis non ideo obtinebit, quia vt reſoluimus num. 3. & tradit nouiſs. Marcus, deciſ. 615. num. 31. inſtrumentum emphyteuſis non probat dominium concedentis emphyteuſim, niſi aliunde probetur per alios modos, quos ſcribunt Bar. & alij in l. rem quæ nobis, quæ eſt vlt. ff. de acqu. poſſ. vbi Iaſon num. 27. & 28. Bar. Bald. l. cum ſuper l. indicia. C. de rei vend. Canon. in c. illud de præſumpt. & in c. cum cauſam de prob. Soc. conſ. 54. num. 3. vol. 3. latè Paul. Pariſ. conſ. 104. num. 9. & 103. lib. 1. & num. 169. & conſ. 115. num. 81. lib. 8. & conſ. 57. n. 44. lib. 4. Guid. ſing 484. nouiſſimè Claud. Marmer. in reper. l. naturaliter. §. nihil commune ex num. 19. ff. de acquir. poſſeſs. Rymin. conſ. 93. lib. 1. & alij paſſim, qui tamen omnes fatentur valde difficilem eſſe dominij probationem, vt ante eos dixit gloſs. l. etiam. §. 1. verbo deberet. ff. de petit. hæred. text. cap. ſæpè de reſt. ſpol.

Quarto infertur ſimiliter ex ſuperiori concluſione
6 † per inſtrumentum locationis non probari dominium locantis, vnde ſi inſtrumentum dicat, quod à te conduxi talem rem tuam, non probatur dominium, vt eſt text. in cap. inter dilectos, vbi notat Felinus, n. 8. de fid. inſtrum. l. ad probationem, vbi docuit Bald. in fin. verſ. quæro ſi inſtrumentum. C. locati, & vtrobique Doctores communiter Pariſ. conſil. 27. volum. 4. & conſil. 136. num. 80. col. fin. lib. 1. & conſ. 202. ſuper cauſa, vol. 2. Abb. conſ. 34. illa quinque dubia, col. pen. votum 2. Gabriel Sarai in addit. Matthes, ſing. 80. in fin. & conuincitur illis rationibus, quibus vulgò receptum eſt, dominium non probari ex inſtrumento emphyteuſis, ſiquidem magis arguit emphyteuſis dominium concedentis, quam locatio, & verba illa ſunt enunciatiua, quæ non operantur, niſi circa valorem actus, qui geritur, hoc eſt locationis, non circa dominium, de quo principaliter non agebatur tempore locationis, vnde ſi poſtea de dominio principaliter agitur non proficiunt illa verba enunciata in inſtrumento iuxta doctrinam Anton. in alleg. cap. illud de præſumpt. & Matheſ. vbi ſupra, & quæ latiſſimè circa illam doctrinam ſcribit Crauetta de antiquit. temp. 1. parte ex num. 57. & 58. vbi & hanc noſtram illationem tradit, vt meminit nouiſſimè iudicioſus Ioannes Maria Nouarius in quadam ſua allegatione manuſcr. in ſimili articulo facta.

S V M M A R I V M.

1 *Cenſus vitalitius non poteſt conſtitui in genere ſuper omnibus bonis, ſed requiritur certum corpus.*

2 *Cenſus non poteſt conſtitui, niſi ſuper certo corpore in ſpecie in Regno Neapolitano.*

3 *Quando corpus ſuppoſitum cenſui vitalitio alienatur voluntarie, procedi poteſt ad reſciſſionem contractus.*

An inſtrumentum cenſus vitalitij poſſit reſcindi ob alienationem corporis ſuppoſiti in conſtitutione ipſius.

RESOLVTIO XCII.

PRo dubij propoſiti declaratione notandum eſt,
1 quod † cenſus vitalitius non poteſt in genere conſtitui ſuper omnibus bonis, nec etiam in perſona venditoris cum obligatione, & hypotheca omnium ſuorum bonorum, ſed neceſſario requiritur certum corpus ſuper quo conſtituatur cenſus prędictus, ita reprobata opinione Cou. & aliorum ſcripſit Nauar. in c. 1. nu. 81. 14. q. 3. & etiam in dict. clement. de vſur. vbi pro hac ſententia allegat Ioan. Ant. Ioan. And. in c. in ciuitate de vſur. & alios, idem probauit Aluar. Valaſ. in tract. de iure emph. quæſt. 32. num. 20. Greg. Lopez in commentar. ad ll. Taur. l. 28. tit. 5. partic. 5. Guttie. & alij, quos reprobata eiuſdem Couarruuiæ, & aliorum ſententia probat nouiſſimè Molin. in tract. de contractibus, diſp. 388. in verb. communior tamen ſententia, & eiſdem reprobatis idem probat And. Facch. lib. 2. contr. in cap. 44. probat etiam Surd. conſ. 318. toto, & in ſpecie nu. 13. vol. 3. & Rod. quos duos vltimos probat Scipio Rouitus Regius conſiliar. & doctor eximius in pragmat. vnica in tit. de cenſib. num. 16. & 17.

Confirmatur hæc ſententia ex Bulla Nicolai Quinti recepta in hoc Regno, & obſeruata pro lege vt iuſſit Rex Alphonſus, vt habetur in d. prag. vnic. de cen-
2 ſibus, qua cauetur quemlibet annuum † cenſum non poſſe conſtitui, niſi ſuper certo corpore in ſpecie, vt etiam probant Pet. Foller. in tract. de cenſibus in cap. incip. cenſus enim dici ſolet num 49. vt legitur tom 6. tract par 2. fol. 143. Cannet. in extrauag. num. 10. & ſeqq. fol. mihi 164. Rouit d. num. 16. & 17. & quamuis ſecundum Bullam Pij Quinti poſſit etiam cenſus conſtitui ſuper pluribus corporibus bonorum, melius tamen eſt etiam ſecundum dictam Bullam, vt conſtituatur ſuper certo corpore Ferdin. Rebell. in tract. de obligatione iuſt. par. 2. lib. 10. de cenſibus quæſt. 4. num. 1. & ſeqq. de qua re cum dubium ſit, ſi dicta Bulla Pij Quinti ſit recepta in hoc Regno, & Bulla Nicolai ſit receptiſſima etiam pro lege ideo ſtandum eſt Bullæ Nicolai, vt conſtituatur cenſus ſuper certo corpore: vnde ob defectum corporis non exiſtentis, ſuper quo cenſus fuit conſtitutus licitè proceditur ad reſciſſionem contractus, hanc concluſionem probat Canettus dicto capitulo ſucceſſiuè ſubnectitur, num. 11. & ſequentibus, fol: 164. poſt Caſſador. Roland. à Vall. conſil. 35. num. 41. volum. 1. Menoch.

de

de præſumpt. libro 3. præſumption. 106. numero 17. & ita in cenſibus in genere conſtitutis pluries reſolutum fuit in Rota Romana etiam quando venditor promiſit renouare fideiuſſores intra certum tempus, & promiſſa non adimpleuit, prout vidi in allegatis deciſionibus in hac cauſa per DD. Aduocatos Almæ Vrbis, & probat etiam nouiſſimè Farioac. deciſ. 827. per totam, & præcipuè numero ſecundo, nec obſtat ſi dicatur deciſiones prædictas in cenſibus realibus procedere, & non in cenſibus vitalitijs; eſt enim diuinatio, nam vt ſuperius dictum eſt. concluſion. 1. contractus vitalitius nequit conſtitui ſine certo tempore, vt etiam poſt alios probauit Molin. diſput. 387. tota in tract. de contract. Facchin. libro 2. controu. iur. capitul. 44. & alij, &
3 ſucceſſiuè ſi † corpus ſuppoſitum cenſui vitalitio alienetur voluntariè per venditorem vtique eadem ratio viget reſciſſionis contractus ob non exiſtentiam corporis alioquin eſſet aperta via fraudibus, vt in voluntate venditoris eſſet fraudare emptores eorum pretio, & ita annis elapſis fuit deciſum per Magnam Curiam Vic. in cauſa Ioannis Angeli Montanarij cum quibuſdam Porterijs Sacri Conſilij procedendum eſſe ad liquidationem inſtrumenti cenſus vitalitij ob non exiſtentiam corporis ſuppoſiti cenſuali contractui, immo in cauſa dicti Ioannis Angeli cum eiſdem Porterijs fuit deciſum ob non ſolutionem tertiarum procedendum eſſe ad liquidationem inſtrumenti, & ita audiui iudicatum in alijs cauſis, & conſequenter non debet aduerſarijs videri durum ſi per S. C. fuit iudicatum in hac cauſa ob alienationem corporis procedendum eſſe ad reſciſſionem contractus prout eadem ſententia mediante fuit reſciſſus, & condemnati conuenti ad reſtitutionem capitalis vna cum tertijs, vt legitur fol. 40. in dicto proceſſu penes Viuium actorum magiſtrum.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula dummodo licita, & honeſta in confirmatione Papæ, non habet locum in expreſſis.*
2 *Aequum eſt vt emptor rei fructiferæ, ſi non ſoluit pretium vt ſoluat fructus pro rata temporis quos venditor percipere potuiſſet, maxime ſi acceſſit confirmatio Papæ.*
3 *Pactum de redimendo cenſum intra certum tempus eſt de iure poſitiuo.*

Impoſitio cenſus facta ſub conditione redimendi cenſum certo, & ſtatuto tempore an ſit valida.

RESOLVTIO XCIII.

Reſpondi in hac quæſtione cum deciſ. Rotæ in vna Romana nullitatis cenſus. 5. Maij 1597. coram Corduba, cuius tenor eſt.

Andreas Quenus de menſe Febr. 1583. vendidit Ioan. Lunanis officium Notariatus pro pretio ſc. 4000. & Ioan. emptor. pro ſatisfactione partis d. pretij conſtituit cenſum ſcut. octuaginta, ſuper ſcripturis dict. officij venditi, pro ducatis mille, cum pacto quod Ioan. teneatur cenſum redimere poſt ſex annos, in quo contractu fuit reſeruatum beneplacitum Sedis Apoſtolicæ, & non aliter, nec alio modo, qui contractus fuit poſtea de verbo ad verbum inſertus in ſupplicatione, & confirmatus per ſedem Apoſtolicam, ſed cum pars hæredum Ioannis prætenderet dictum pactum fuiſſe illicitum, & vſurarium, & illud non comprehendi ſub dicta confirmatione Apoſtolica, re per Dominos ſæpè diſcuſſa primum coram Illuſtriſ. & Reuer. Cardinali Blanchetto tunc Rotæ Auditore deinde coram me tandem 5. Maij 1597. fuit reſolutum intrare confirmationem Papæ, & dictum pactum fuiſſe ſub illa comprehenſum ex pluribus.

Primo quia id apparet ex lectura ſupplicationis, in qua dicitur, quod partes deuenerunt ad ſuprad. ctos contractus, & concordiam, ac conuentiones, & pacta ſub beneplacito ſedis Apoſtolicæ, & cupiunt, & ſupplicant illa omnia contenta in inſtrumento confirmari, & propterea ſimpliciter confirmat, ex quo fit vt cenſeatur etiam confirmaſſe pactum conſtitutionis cenſus ex eo modo quo fuerat factum, cum ſit inſertum in eodem inſtrumento, cap. olim deciſ. 1 in antiq. & deciſ. 9. in nouis Felyn. in cap. ſuper literis num. 10. extra de reſcript.

1 Non obſtat clauſula appoſita, videlicet † dummodo licitè, & honeſtè, &c. quia ſtante inſertione totius inſtrumenti, & quod petebatur etiam confirmatio aliorum pactorum, de quibus in ſchedula non inſerta, illa clauſula intelligitur, quoad contenta in dict. ſchedula inſerta, & fuit dictum in legiocoſi iuriſdictionis 11. Maij 1580. coram Reu. Patre D. meo Decano in illa ſchedula, quorum confirmatio petebatur, propterea noluit confirmari, nec ſecuta ex eis niſi cum illa clauſula quatenus eſſent licitę, & honeſtę cum ignoraret, quæ & qualia forent, quæ ratio non adaptatur ad pactum, de quo quæritur cum illius tenor eſſet inſertus inſtrumento, & propterea videtur, quod facit vt confirmatum dicatur ex certa ſcientia cap. vlt. de confirm. vti. vel inutil. & ibi poſt Abbat. Dec. num. 1. Rom. conſil. 128. num. 7. Ferret. conſ. 38. nu. 6. Ruin. conſil. 227. nu. 5. lib. 4. & tenuit Rota coram Reuerend. patre D. meo Pamphilio 26. Nouembris 1594. in vna Veronenſi exemptionis.

Secundo moti fuerunt Domini, quia præſtat iuſtam cauſam, confirmat. maxima æquitas cum enim venditio, & conſtitutio cenſus ſint poſitæ in eodem inſtrumento, taliter quod venditor non fuiſſet venditurus, ſi cenſus non fuiſſet conſtitutus, ſufficit ad effectum, quod actus dicantur correſpectiui etiam quod habeant cauſam l. cum eiſd. §. interdũ de ædil. ed. Bart. in l. Aur. §. idem quæſijt n. 3. de lib. leg. Dec. conſ. 245. n. 5. & cõſ. 421. col. 1. & in l. petens 2. not. C. de pac. Tiraq. de retract. lignag. §. 22. gloſ. 1. n. 2. Corn. conſ. 36. & 117. vtroque num. 14. lib. 2. & conſil. 57. num. 17. & 119. num. 10. lib. 3. Soccin. conſil. 273. num. 4. lib. 2. Felyn. in cap. paſtoralis num. 7. de reſcript. Creſcent. deciſ. 28. Mohedan. 114. Peregr. 85. Put. 214. lib. 3. & dec. 3. de Symon. & fuit dictum coram D. meo Decano 28. Aprilis 1578. in vna Romana donationis Rot. diuerſ. deciſ. 446. nu. 7. parte 3. coram Sanctiſſimo.

Stante ergo correſpectiuitate cum Andreas officium vendiderit, & ſcripturas tradiderit, & conſignauerit, & Ioan. pretium rei emptæ non perſolue-
2 rit omnis æquitas clamat, quod pro rata † pretij fructu rei emptæ ſoluat, propter fructus, quos recipere potuiſſet venditor ex re ſua l. curabit C. de act. empt. Couarr. var. reſolut. lib. 5. cap. 4. num 5. verſic. 3. & 8. Nauar. conſil. 21. ſub tit. de vſuris lib. 5. Afflict. deciſ. 20. num. 4. Gabriell. de empt. & vend. concluſ. 4. maximè quia cum ſcripturæ iſtæ ſoleant locari pro annua locatione octo pro centenario, & in vrbe iniri ſocietates ſuper illis, vt fuit conſideratum coram Reu. Patre D. meo Decano in vna Romana ſocietatis 6. Nouembris 1580. qui quidem fructus correſpondent fructibus taxatis inter ipſas partes, cenſetur per huiuſmodi conſtitutionem ad ſex annos potius dilata dilatio ad ſoluendum pretium taxato intereſſe proportionabili ad dictas ſcripturas ad Paul. de Caſtr. in l. 3. numero 3. de eo quod cer. lo. Menoch. de arbitr. libro ſecundo, caſ. 119. Moder. de

probat.

probat. concluſion. 934. numero 17. Mohedan. deciſ. 1. & 3. de vſur. Rot. diuerſ. deciſion. 67. numero 1. parte 1.

Neque obſtat quod in caſu, de quo agebatur nulla poterat mora conſiderari ex quo breui manu prætium cenſebatur ſolutum Andreæ, & deinde Andreas ſatisfactus de illo cenſum impoſuiſſe, quia vltra quod ad hoc vt intret diſpoſitio huius æquitatis ſatis eſt mora regularis vt not. Couarr. & alij ſupradicti, non poſſunt adaptari caſui noſtro, quia verba contractus cantant, quod mille ducati debeant permanere ad annuum cenſum ſuper ſcripturis, & ſic apparet, quod pretium non fuit ſolutum, nec fictio breuis manus debet operari conditionem deteriorem alterius contra dictam æquitatem, quod tanto magis locum habere videbatur Dominis, quia in hoc caſu hæredes Ioan. agunt de maximo lucro, quod conſequentur computando in ſortem principalem omnes fructus iam ſolutos, & è conuerſo Annibal. tractat de damno maximo vitando cum vltra æſtimationem ſortis principalis teneretur ad reſtitutionem fructuum in notabili quantitate.

Nec obſtat quod pactum de redimendo cenſum infra ſex annos ſit contra ſubſtantiam cenſus cum in illo interuenerit mutuum cum lucro, Nauar. nu. 122. rationem aſſignat Petr. Arag. de iuſtit. & iur. quæſt. 29. art. 4. colum. fin. & quod non ſit veriſimile illud confirmare, quia ex deductis apparet reſponſio, quod voluit, & quod potuerit, dubitari non poteſt

3 quia quamuis † vſura ſit contra ius Diuinum tamen quod pactum de redimendo intra certum tempus ſit contra ſubſtantiam cenſus, & illud vitier, fuit inductum iure poſitiuo in extrauaganti D. Mart. V. Caliſti III. quibus Papam derogare potuiſſe certi iuris eſt, imo dixerunt Domini in illa Vrbeuetana cenſus Lunæ 16. Iunij 1593. coram Reuerend. Patre D. meo Gipſio quod cenſus formari ante conſtitutionem Pij V. cum pacto redimendi quoties imponens, &c. ſuſtinentur per longam conſuetudinem faciendo ſimilem impoſitionem, dummodo huiuſmodi conſuetudo ſit recepta à maiori parte populi credentis non fore contractum vſurarium ad Doct. Bartol. in l. vt quis fugitiuus §. apud labeonem nu. 1. de ædil. ed. quem ſequitur Alexand. conſil. 39. nu. 2. lib. 3. Cepol. de ſimul. cont. in prin. nu. 4. Bartol. de epit. par. 1. lib. 5. quæſt. 14. num. 9. Tiràquell. de pen. temp. cauſa 48. nu. 8. Grat. conſil. 39. nu. 4. lib. 2. Gabriel. de crimin. concluſ. 8. nu. 3. Couar. in 4. par cap. 2. §. 3. nu. 3. de vſu. & conſuet. capit. 2. nu. 1. Nauarr. in cap. 1. §. tanto nu. 3. de pœnit. diſt. 5.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus debet imponi ſuper bonis liberis.*

2 *Vendens annuos redditus ſuper bonis ſuppoſitis fidei commiſſo, pro aliquo pretio, poteſt cogi ad pretij reſtitutionem.*

3 *Ante euictionem ſequutam agi non poteſt.*

An cenſus impoſitus ſuper bonis fideicommiſ. ſubiectis valeat.

RESOLVTIO XCIV.

Reſpondi negatiuè, ex quo inter ea, quæ concurrere debent ad huius contractus validitatem

1 illud principale eſt, vt † imponatur ſuper bonis liberis, vt tradunt Theſaur. in deciſion. 152. Viuius in deciſ. 73. per text. in extrauag. Regimen. de emptione, & venditione, & ita iuxta præſentem opinionem cenſuit Rota Romana in vna Bonon. cenſus 20. Martij 1600. coram Penia, vbi ſecundum Farinacium deciſ. 304. cenſus impoſitus ſuper bonis ſubiectis fideicommiſſo cum expreſſa prohi-

2 bitione alienationis, nullus eſt, † & venditor cenſus, & fideiuſſores ad reſtitutionem pretij recepti tenentur, vnde cum bona, ſuper quibus cenſus fuerat impoſitus eſſent fidei commiſſo, & perpetuæ prohibitioni alienationis ſubiecta, non valuit contractus, & propterea potuit emptor reſcindere impoſitionem cenſus, & compellere venditorem ad pretium reſtituendum, Dec. conſil. 102. nu. 10. verſic. etiam quando libro 6. & tenuit Rota in vna Romana cenſus de Cuppis die 27. Martij Anno. 1577. coram D. Seraphino Oliuario, & in alia Spoletana terrarum die 11. Nouembris 1599. coram D. Mellino, & iterum in eadem die 6. Martij 1600. coram eodem, & ſæpè aliàs, cum enim bona non poſſent dari libera, proinde eſt ac ſi fuiſſent euicta, & conſequenter locus erat reſtitutioni prætij, ſeu ſortis principalis, l. ſi venditione ff. de euict. l. ſuper empt. Codic. eodem, quo caſu talis reſcindens compellere poterat fideiuſſores ſibi obligatos ex quauis cauſa, in caſu etiam inualiditatis, & reſciſſionis contractus, Dec. conſil. 30. numero quarto, verſicul. ſed. in quæſtione Pariſ. conſil. 79. numero 42. & conſil. 97. numero 25. libro 2. Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 2. numero ſecundo, quod ſine difficultate videbatur dicendum in hoc caſu, in quo fideiuſſores de legitima euictione, & generali defenſione ſe obligauerunt, qui propterea tenebantur promiſſa adimplere Grammat. deciſion. 272. nume-

3 ro ſecundo, & tertio, & licet † generaliter ante ſequutam euictionem agi non poſſet, ea tamen regula limitatur multis modis, vt patet in prædicta deciſ. in cauſa Romana de Cuppis, in qua contra fideiuſſores promittentes emptori tradi liberam, ante euictionem agi poteſt gloſſ. in l. qui rem in verſicul. non poteſt C. de euict. Oſaſc. deciſion. 24. nu. 4. Dec. dict. conſil. 102. in fin.

Supradictus accedebat, quia fideiuſſorum obligatio erat etiam ſecundum formam prouiſionum Bononien. quibus cauetur, vt bona debeant tradi libera Alexan. conſil. 63. numero 11. lib. 6. Dec. conſil. 483. numero 18.

SVMMARIVM.

1 *Emptor ſecundus cui realiter poſſeſſio fuit tradita præfertur primo emptori.*

2 *Electione pendente venditio non dicitur perfecta.*

3 *Hypotheca, & conſtitutum in contractu cenſus non ſunt pro principali ſed tantum pro ſolutione cenſus.*

Cenſuarius, contractus an dicatur validus ſi fuerit conſtitutus ſuper prædijs eligendis nunquam facta electione, & an creditor medio tempore ſit anterior.

RESOLVTIO XCV.

Contractus fuit declaratus nullus per Senatum in materia cenſus ex eo, quia fuerat conſtitutus cenſus ſuper viginti quinque iugeribus eligendis per cenſuarium emptorem ex maiori petia, quæ electio nunquam facta fuerat, cum eſſet contra formam Bullæ, & fuit dictum non poſſe ideo inquietari tertium poſſeſſorem conuentum hypothecaria pro ſolutione cenſuum, cum ſuper bonis ab eo poſſeſſis nulla poſſet extare hypotheca, cum fuiſſent vendita pendente electione, nam non poteſt ex illo contractu dici ius aliquod reale translatum in emptorem cenſus, etiam quod adeſ-

1 ſet clauſula conſtituti immo † ſecundus præfertur, cui realiter poſſeſſio fuit tradita Bartol. conſil. 74.

Moroȝ. conſil. 44. Boer. deciſion. 183. numero ſexto,
2 qui loquitur de iſta electione quod illa pendente nulla ſit venditio.

3 Minus autem † poteſt competere hypotheca contractu reſoluto, quia hypotheca, & conſtitutum in contractu cenſus, non ſunt pro principali, ſed tantum pro ſolutione cenſus, quia principalis nulla eſt obligatio, cum non cogatur venditor niſi volens pretium reſtituere ex bullarum tenore, & in inſtrumento nulla ſolet fieri promiſſio reſtitutionis pretij, dicerem tamen ex quadam æquitate competere hypothecariam contra tertium pro pretio facta plena excuſſione ita fuit deciſum in cauſa Olerij, & Baruchi me referente 1614. 21. Aprilis.

PRAXIS CITATIONIS EDICTALIS.

SVMMARIVM.

1 *Citatio per edictum fit contra intereſſe prætendentes, & dicitur per edictum, quia in muro fieri ſolebat.*

2 *Citatio per edictum non poteſt fieri a quocumque iudice, ſed a Principe, eius delegato, vel magiſtratu ordinario, non tamen a pedaneis iudicibus.*

3 *Dicta citatio debet fieri in ſcriptis, vt appareat expeditam eſſe, quæ affigitur poſt publicationem in locis vicinis. num. 4*

5 *Citatio per edictum debet pluribus publicis locis publicari, & affigi, ſaltem duobus, vel tribus.*

6 *Citatio dicitur nulliter exequuta, niſi ſit relicta copia parti, quamuis ſit affixa.*

7 *Citatio per edictum fit contra vagabundum, vbi verſari ſolet, ſi clericus ſit in foribus Eccleſiæ, quæ tamen non fit quando conſtat de loco certo.*

8 *In edictali citatione affirenda debent adeſſe duo, vel tres teſtes, & tempore celebrationis diuinorum, & exequutor debet, explicare modum, & formam contentam in citatione. num. 9.*

10 *Locus non tutus pro citato allegatur.*

11 *Edictalis citatio fit poſt nominationem, & ante confirmationem beneficij.*

12 *Cum accipitur hæreditas beneficio legis, & inuentarij in tali inuentario neceſſaria eſt citatio per edictum.*

13 *Edictalis citatio fit etiam per iudicem laicum in cauſa poſſeſſorij beneficij per viam extraiudicialis defenſionis.*

14 *Dum aliquis vult promoueri ad ſacros ordines fit citatio per edictum a Prælato, vt de eius moribus fide &c. deponatur.*

15 *Clericus non reſidendo trina monitione affixa in valuis Eccleſiæ, niſi venerit beneficio priuatur.*

16 *Requiritur ſaltem pars citationis edictalis, cum ſit copia inſtrumenti cancellati.*

17 *Contumax per citationem edictalem, refectis expenſis auditur. num. 17.*

De citatione per edictum nonnulla practicabilia.

RESOLVTIO XCVI.

Confundunt nonnulli citationem per edictum cum citatione per proclama, cum ſint quodammodo diuerſæ, idcirco relinquo has differentias, & neceſſarijs incumbam.

1 Citatio † per edictum fit contra intereſſe prætendentes, diciturq; per edictum, quia proponitur in Albo, ſiue in muro, vt fieri ſolebant prætorum edicta, vt dicit Summus Pontifex in clement. prima, de iudic. de qua Specul. in titul. de citation. § ſequitur numero decimo tertio, verſicul. & nota ſecundum Vbertum gloſs. Petr. de Anchar. & alij in dict. clement. vbi Ioan. de Vanquell. concluſion. quinta, dicit tamen Specul. in loco allegato, hanc citationem non eſſe in vſu, cuius contrarium video ſeruari maximè cum de hac citatione meminerit Iulianus in l. Senatus §. Diuus ff. de iure fiſci de hac citatione per edictum habetur per Rotam in nouis in deciſion. 367. incip. ſi committatur Hyeronim. Treutler. diſputation. ſelectar. libro primo, diſputation. 4. Theſi. 2. in fin. Petr. Gregor. Syntagmat. iuris vniuerſ. libro 48. capitul. 7. numero 6. cum pluribus ſequent. Fuſc. de viſitation. libro ſecundo, capitul. 5. numero primo, Termineus in proceſſu iuris ſcripti. capitul 12.

2 Declara primo citationem † per edictum non fieri indiſtinctè per omnes iudices, vel magiſtratus, quia à minoribus (niſi delegatis à Principibus) & à pedaneis iudicibus citationes huiuſmodi fieri nequeunt, vt dicit Specul. in dict. titul. de citat. §. ſequitur numero 13. Hinc Ioan. de Vanquel. in dict. clement. prima, ſub concluſion. quinta, dicit aduerte tamen quod non omnes iudices poſsunt modo prædicto citare per edictum, ſed ſolum ordinarij maiores, & delegati à Principe, non autem Pedanei iudices, qui ſolum habent cognoſcere de vilibus cauſis paruis, ſimiliter nec delegati inferiorum à Principe, ita notatur in l. ſancimus C. de iudic. Hoc idem voluit Marantra in Specul. aureo parte ſexta, titul. de citation. ſub numero 63. Rebuff. ad conſtit. Galliæ tomo tertio, rubric. de citat. numero 94. & in Concord. Galliæ titul. de conſtitution. in verb. per edictum.

3 Declara ſecundo hanc † per edictum citationem debere ſcriptam eſſe, aut ſaltem in actis deſcribi, vt citationem expeditam eſſe appareat Marant. in Specul. aur. parte ſexta, titul. de citation. numero 62. Quia fruſtra diceretur illam poni debere in Albo, vt ſtatim dicam.

4 Declara tertio debere † affigi poſt illius publicationem in albo ſiue in locis vicinis citati, in quibus veriſimiliter citandi notitiam habere poſſint. capit. vbi periculum de elect. in 6. clement. vnica de for. compet. l. dies cautionis §. toties de dam. infect. vel in curia aut in platea publica, vel in Valuis Palatij Marant. in loco alleg. numero 64. Ioan. de Vanquel. in dict. clement. prima, de iud. concluſ. vltim. in fin. Caſs. dor. in deciſion. 4. titul de dol. & contum. & in deciſion. 1. titul de appell. de albo, qui vult videre legat Duaren. diſput. libro 5. capitul. 48 Coraſ. Miſcell. lib. 4. cap. 6. Cuiac. obſeruat lib. 10. cap. 10. & lib. 21. cap. 24. Chartar. in deciſion. Genu. 14. numero 2. 3. 6.

5 Subdeclara non debere ſolum legi citationem per edictum, & publicari in vno loco, ſed in pluribus locis, & affigi non in vno loco, ſed pluribus ſaltem duobus, aut tribus argument. l. pluralis de reg. iur. in 6. voluit Rota in nouis in deciſion. 79. incip. ſi committatur cauſa, & antea Rota in ant. quis in deciſion. 522. incip. Nota quod ſi committatur. Gail. practic. obſeruat. lib. 1. obſeruat. 57. numero 3. & 10. Vbi inquit in camera Imperiali dari ſupplicem libellum, in quo exprimere debet pars ſupplicans ad minus tria loca vicina domicilio citandi, vel quod hoc ſit in cancellaria facturus, deſiere tamen affigi, & affixam dimitti, Rota in nouis dict. deciſion. 223. Peregr. in deciſion. nouiſſima Roman. 260. in deciſion. 268. libro 2. volum. 3. & in deciſion. 136. libro 3. volum. 3. Rebuff. in concord Franch titul. de conſtitution. in verb. edictum. Caſsador. in deciſion. 4. numero 1. de dolo, & contum. & in deciſion. 1. numero 2. titulo de appell. Bellam. in deciſion. 538. numero 1. Termineus in proceſſu iuris ſcripti cap. 12.

Aſin.

Aſin. in præctic. § 6. capit. 6. requiſito 4 Peregr. in deciſion. 332. num. 5. lib. 3. vol. 3.

6 Subdeclara quod † citatio dicitur nulliter exequuta quamuis ſit facta affixio, niſi ſit relicta copia parti Rota in nouis in deciſion. 223. incip. ſi committatur Verall. in deciſ. 109. n. 2. lib. 1. Tholom. in deciſ. 773. lib. 5. vol. 3.

7 Declara quarto citationem † per edictum fieri contra vagabundum non habentem ciuitatem permanentem, vel certum domicilium, quia tunc publicatur, legitur, & affigitur in loco vbi vagabundus conuerſari ſolebat, & ſi eſt clericus in foribus Eccleſiæ Marant. in dict. tit. de citation. numero 64. Gail. libro 1. obſeruat. 57. numero 4 & 5. Herman. Vulteius iuris prudent. Romanor. lib 2. cap 28. verſ. edicto fit, vel domi vbi habitare ſolebat Veral. in deciſ. 117. n. 4. lib. 1.

Sub intellige non fieri citationem per edictum quando conſtat citandum eſse in loco certo Gamma in deciſ. Luſit. 237. num. 1.

Declara quinto citationem per edictum procedere & fieri contra litigantem, vel taliter ſe occultantem ne citatio ad ipſius notitiam perueniat, de hoc loquitur clement. prima, de iudic. Marant. in dict. titul. de cit. numero 65. Gail. libro 1. obſeruat. 55 numero 4. & obſeruat. 57. num. 1. Rota in nouis in dict. deciſion. 223. Rebuff. ad conſtitut. Galliæ tomo 3. tit. de locat num 96. & in concord. Franch. in rubr. de conſt. in verbo edictum in princip. Rota in antiq. in deciſion. 753. dic quod Termineus in proceſsu iuris ſcripti cap. 12.

8 Declara ſexto, quod dum † iſta edictalis citatio affigitur debent eſse duo vel tres teſtes, & hoc ex lege huius Regni Neapolitan. per conſtitut. Regni incip. citationis literæ, de qua poſt Iſer. in capitul. primo, colum. ſecunda, de milite vaſallo, qui contumax eſt Marant. in dict. titul. de citat. num 64. & 65. Arnon. in problemate 60. Tholom. in deciſio. nouiſſim. Rom. 1016. lib 3. vol. 3.

Subdeclara non ſufficere affixam fuiſse ad valuas Eccleſiæ, niſi dicatur tempore celebrationis diuinorum, & vbi populi multitudo Tholom. in deciſion. nouiſſim. Roman. 1057. libro tertio, volumine tertio.

9 Declara ſeptimo exequutorem † ſiue nuncium citationis per edictum non debere facere ſimplicem relationem, ſed referre per Notarium qualiter fuit exequuta citatio explicando modum, & formam in illa citatione contentam, non autem ſimpliciter: prout in literis ita Bellamer. in deciſione 200. quod refert, & ſequitur. Veſtrius in praxi Curiæ Roman. libro quarto, titul. tertio, in fine, & hoc ſpecialiter in citat. per edictum non in alijs poſt Panormitan. in conſil. vigeſimo octauo, volumine primo, & Dec. in conſil. 538. viſo puncto numero ſeptimo, voluit ibidem Grauat. ſed ſufficere quod in actis dicatur edictum fuiſse affixum Soccin. ſen. in capitul. accedens numero 33. de purgat. canonic. quam ſequitur Fuſcus de viſitat. librorum capitul. quinto, numero primo, & in relatione nominet teſtes, coram quibus citauit Rebuff ad conſtitut. Galliæ tomo tertio, tit. de cit. art. 2. gloſs. 4. numero quinto, & ſexto.

10 Declara octauo † locum non tutum allegari poſse per citatum ob bellorum fortè, & inimicitiarum impedimenta, vt ſcripſit Maranta in dict. titul de citat. num. 66. Gail. libro primo, obſeruation. 57. numero ſecundo, ſed hoc mihi ſpeciale non videtur in citatione per edictum cum locum habeat, & in alijs Rebuff. ad conſtitution. Galliæ tomo tertio, titul. de citat. n. 67. & in concord. Franciæ tit. de conſtitut. in verb. edictum in princip.

11 Declara 9. citationem † per edictum fieri quando facta eſt nominatio ad beneficium, ſiue ius patronatus Eccleſiaſticum antequam electus confirmetur argument. capitul. final. de elect. in 6. voluit Rocch. de Curte de iure patr. in verbo honorificum. quæſtion. 58. proponitur enim edictum vt ſubijciantur examini, vt eligatur magis idoneus, de quibus habetur in Concil. Trident. ſeſſion. 24. capitul. 18. incip. expedit de reform. ſuper quo ſcripſerat Nauar. in ſumm. confeſs. capitul. vigeſimo quinto, numero 139. Ioan. Bapt. Antonius in cathechiſ. Neapolitan. fol. 43. Cotta in deciſion. nouiſſim. Roman. 48. & Seraphin. Oliuar in deciſion. 481. numero ſeptimo, volumine quarto, Franciſc. Viui. in deciſion. 309. Ripa obſeruation. 373. & poſt eum Ioan. Bapt. Coſta de remed. ſubſidiar. remed. decimo tertio, numero 13.

12 Declara decimo citationem † per edictum neceſſitatiam fore in inuentario faciendo cum accipitur hæreditas cum beneficio legis & inuentarij iuxta legem final. C. de iur. deliber. quia etſi eo caſu creditores certi ſint citandi tamen incerti, & incogniti ſunt citandi per edictum, licet aliqui velint eſse citandos per proclama, inter quos eſt Maranta in d. tit. de cit. num. 69 quia tamen affixione illius opus eſt, ideò neceſſe eſt per edictum eſse debere, vt eſt de mente Alex. & Ripę in l. rem, quæ nobis, num. 45. ff. de acquir. poſseſs. Corn. in d. l. fin. Caſsador. deciſ. 1. tit. de appell. Duran. de arte teſtandi titul. 9. cautela 8. verſ. 6. vide tamen. Guid. Pap. in tractat. de inuent. num. 50. Porcellin. in tr. de inuent. §. quartum, numero 7. Roland. à Valle in conſ. 53. numero 23. vol. 2. Phanuccium de Phanuc. in tr. de inuent. parte 3. numero 20. Didac. Spino. in Specul. teſt. gloſ. 35. num. 21. Surd. deciſ. Mantuan. 8. numero 8. Port. commun. opin. lib. 1. concluſ. 45. verſ. Septuageſimo nono. Gabriel. in tit. de cit. concluſ. 1. num. 264. Cardin. Put. deciſ. 267. num. 4. lib. 3.

13 Declara vndecimò, ſolet expediri † citatio per edictum per iudicem ſæcularem in cauſa poſseſsorij beneficij per viam defenſionis extraiudicialis in ſpoliatione laici, vel clerici, & vltra quod habemus iura Regni hoc diſponentia, vt in capit. Regni, primo incip. ad regale faſtigium: ſecundo omnis prædario, tertio finis præcepti charitas, quarto charitatis affectus. Afflict. deciſ. 2. & 24. quod non ſolum ſeruatur in hoc Regno, vt per Grammat. deciſ. 78. ſed in Gallia, Hiſpania, Luſitania, Venetijs, Sabaudiæ, Florentiæ in Camera Imperiali, & in toto Orbe Chriſtiano Guid. Pap. deciſ. 1. num. 171. numero 1. & 85. Rebuff. ad conſtit. galliæ tomo 1. titul. de ſent. exeque. art. 1. gloſ. 11 & tomo 2. tit. de benefic. cadauer. ar. 1. gloſ. 3. & tomo 3. tit. de mut. poſseſs. art. 5. gloſ. 1. numero 19. Boer. deciſ 69. num. 23. Franciſ. Marcus deciſ. 190. num 6. vol. 1. & 215. numero 3. vol. 2. Cacher. deciſ. 116. Theſaur. deciſ. 82. num. 1. & 117. num. 1. & 131. Valaſcus conſult. 93. Berous conſ. 56. vol. 3. Crauet. conſ 258. Natta conſ. 411. num. 1. volum. 3. Minſynger. obſeru. 57. cent. 2. Menoch. de recup. poſseſs. remed 15. num. 120.

14 Declara duodecimò, citationem † per edictum emittit prælatus, dum vult aliquis, ad Sacros ordines promoueri, vt denuntient de illa perſona ętatem inſtitutionem, mores, doctrinam, & fidem Concil Trident. ſeſs. 23. c. 7. incipiente S. Sinodus Fuſcus de viſit. lib. 2 c. 5. num. 2. cauebatur antea ex cap. quando 24. diſt. Cucchus inſtit Canon. Maior lib. 4. titu. 12. Timot. de iuſtit. viſit lib. 1 tr. 3. c. 19. Lancellot. lib. 1. inſtit. Canon. titul. communia tam maiorum, quam minor. ord. § præcedet autem, & ad materiam adde Io. Franciſcum de Pauinis in baculo paſtorali, ſiue de viſitatione par. 2. q 6. per totum.

Moror. conſil. 44. Boer. deciſion. 183. numero ſexto,
2 qui loquitur de iſta electione quod ſ illa pendente nulla ſit venditio.

3 Minus autem † poteſt competere hypotheca contractu reſoluto, quia hypotheca, & conſtitutum in contractu cenſus, non ſunt pro principali, ſed tantum pro ſolutione cenſus, quia principalis nulla eſt obligatio, cum non cogatur venditor niſi volens pretium reſtituere ex bullarum tenore, & in inſtrumento nulla ſolet fieri promiſſio reſtitutionis pretij, dicerem tamen ex quadam æquitate competere hypothecariam contra tertium pro pretio facta plena excuſſione ita fuit deciſum in cauſa Oletij, & Baruchij me referente 1614. 21. Aprilis.

PRAXIS CITATIONIS EDICTALIS.

SVMMARIVM.

1 *Citatio per edictum fit contra intereſſe prætendentes, & dicitur per edictum, quia in muro fieri ſolebat.*
2 *Citatio per edictum non poteſt fieri a quocumque iudice, ſed a Principe, eius delegato, vel magiſtratu ordinario, non tamen a pedaneis iudicibus.*
3 *Dicta citatio debet fieri in ſcriptis, vt appareat expeditam eſſe, quæ affigitur poſt publicationem in locis vicinis. num. 4*
5 *Citatio per edictum debet pluribus publicis locis publicari, & affigi, ſaltem duobus, vel tribus.*
6 *Citatio dicitur nulliter exequuta, niſi ſit relicta copia parti, quamuis ſit affixa.*
7 *Citatio per edictum fit contra vagabundum, vbi verſari ſolet, ſi clericus ſit in foribus Eccleſiæ, quæ tamen non fit quando conſtat de loco certo.*
8 *In edictali citatione affigenda debent adeſſe, duo, vel tres teſtes, & tempore celebrationis diuinorum, & exequutor debet, explicare modum, & formam contentam in citatione. num. 9.*
10 *Locus non tutus pro citato allegatur.*
11 *Edictalis citatio fit poſt nominationem, & ante confirmationem beneficij.*
12 *Cum accipitur hæreditas beneficio legis, & inuentarij in tali inuentario neceſſaria eſt citatio per edictum.*
13 *Edictalis citatio fit etiam per iudicem laicum in cauſa poſſeſſorij beneficij per viam extraiudicialis defenſionis.*
14 *Dum aliquis vult promoueri ad ſacros ordines fit citatio per edictum a Prælato, vt de eius moribus fide &c. deponatur.*
15 *Clericus non reſidendo trina monitione affixa in valuis Eccleſiæ, niſi venerit beneficio priuatur.*
16 *Requiritur ſaltem pars citationis edictalis, cum ſit copia inſtrumenti cancellati.*
17 *Contumax per citationem edictalem, refectis expenſis auditur. num. 17.*

De citatione per edictum nonnulla practicabilia.

RESOLVTIO XCVI.

CONfundunt nonnulli citationem per edictum cum citatione per proclama, cum ſint quodammodo diuerſæ, idcirco relinquo has differentias, & neceſſarijs incumbam.

1 Citatio † per edictum fit contra intereſſe prætendentes, diciturq; per edictum, quia proponitur in Albo, ſiue in muro, vt fieri ſolebant prætorum edicta, vt dicit Summus Pontifex in clement. prima, de iudic. de qua Specul. in titul. de citation. § ſequitur numero decimo tertio, verſicul. & nota ſecundum Vbertum gloſſ. Petr. de Anchar. & alij in dict. clement. vbi Ioan. de Vanquell. concluſion. quinta, dicit tamen Specul. in loco allegato, hanc citationem non eſſe in vſu, cuius contrarium video ſeruari maximè cum de hac citatione meminerit Iulianus in l. Senatus §. Diuus ff. de iure fiſci de hac citatione per edictum habetur per Rotam in nouis in deciſion. 367. incip. ſi committatur Hyeronim. Treutler. diſputation. ſelectar. libro primo, diſputation. 4. Theſi. 2. in fin. Petr. Gregor. Syntagmat. iuris vniuerſ. libro 48. capitul. 7. numero 6. cum pluribus ſequent. Fuſc. de viſitation. libro ſecundo, capitul. 5. numero primo, Termineus in proceſſu iuris ſcripti. capitul 12.

2 Declara primo citationem † per edictum non fieri indiſtinctè per omnes iudices, vel magiſtratus, quia à minoribus (niſi delegatis a Principibus) & à pedaneis iudicibus citationes huiuſmodi fieri nequeunt, vt dicit Specul. in dict. titul. de citat. §. ſequitur numero 13. Hinc Ioan. de Vanquel. in dict. clement. prima, ſub concluſion. quinta, dicit aduerte tamen quod non omnes iudices poſſunt modo prædicto citare per edictum, ſed ſolum ordinarij maiores, & delegati à Principe, non autem Pedanei iudices, qui ſolum habent cognoſcere de vilibus cauſis partuis, ſimiliter nec delegati inferiorum à Principe, ita notatur in l. ſancimus C. de iudic. Hoc idem voluit Marantta in Specul. aureo parte ſexta, titul. de citation. ſub numero 63. Rebuff. ad conſtit. Galliæ tomo tertio, rubric. de citat. numero 94. & in Concord. Galliæ titul. de conſtitution. in verb. per edictum.

3 Declara ſecundo hanc † per edictum citationem debere ſcriptam eſſe, aut ſaltem in actis deſcribi, vt citationem expeditam eſſe appareat Marant. in Specul. aur. parte ſexta, titul. de citation. numero 62. Quia fruſtra diceretur illam poni debere in Albo, vt ſtatim dicam.

4 Declara tertio debere † affigi poſt illius publicationem in albo ſiue in locis vicinis citari, in quibus veriſimiliter citandi notitiam habere poſſint. capit. vbi periculum de elect. in 6. clement. vnica de for. compet l. dies cautionis §. toties de dam. infect. vel in curia aut in platea publica, vel in Valuis Palatij Marant. in loco alleg. numero 64. Ioan. de Vanquel. in dict. clement. prima, de iud. concluſ. vltim. in fin. Caſſ. dor. in deciſion. 4. titul de dol. & contum. & in deciſion. 1. titul. de appell. de albo, qui vult videre legat Duaren. diſput. libro 5. capitul. 48 Coraſ. Miſcell. lib. 4. cap. 6. Cuiac. obſeruat. lib. 10. cap. 10. & lib. 21. cap. 24. Chartar. in deciſion. Genu. 14. numero 2. 3. 6.

5 Subdeclara non debere ſolum legi citationem per edictum, & publicari in vno loco, ſed in pluribus locis, & affigi non in vno loco, ſed pluribus ſaltem duobus, aut tribus argument. l. pluralis de reg. iur. in 6. voluit Rota in nouis in deciſion. 79. incip. ſi committatur cauſa, & antea Rota in ant. quis in deciſion. 522. incip. Nota quod ſi committatur. Gail. practic. obſeruat. lib. 1. obſeruat. 57. numero 3. & 10. Vbi inquit in camera Imperiali dari ſupplicem libellum, in quo exprimere debet pars. ſupplicans ad minus tria loca vicina domicilio citandi, vel quod hoc ſit in cancellaria facturus, deſiere tamen affigi, & affixam dimitti, Rota in nouis dict. deciſion. 213. Peregr. in deciſion. nouiſſima Roman. 260. in deciſion. 268. libro 2. volum. 3. & in deciſion. 136. libro 3. volum. 3. Rebuff. in concord Franch titul. de conſtitution. in verb. edictum. Caſſador. in deciſion. 4. numero 1. de dolo, & contum. & in deciſion. 1. numero 2. titulo de appell. Bellam. in deciſion. 538. numero 1. Termineus in proceſſu iuris ſcripti cap. 12.

Aſin.

Aſin. in practic. § 6. capit.6.requiſito 4. Peregr. in deciſion.332. num.5. lib.3. vol.3.

6 Subdeclara quod † citatio dicitur nulliter exequuta quamuis ſit facta affixio, niſi ſit relicta copia parti Rota in nouis in deciſion. 223. incip. ſi committatur Verall. in deciſ.109. n.2. lib.1. Tholom. in deciſ.773. lib.3. vol.3.

7 Declara quarto citationem † per edictum fieri contra vagabundum non habentem ciuitatem permanentem, vel certum domicilium, quia tunc publicatur.legitur, & affigitur in loco vbi vagabundus conuerſari ſolebat, & ſi eſt clericus in foribus Eccleſiæ Marant. in dict. tit.de citation. numero 64. Gail. libro 1. obſeruat.57.numero 4 & 5. Herman. Vulteius iurisprudent. Romanor. lib 2. cap 28. verſ. edicto fit, vel domi vbi habitare ſolebat Veral. in deciſ. 117. n. 4. lib.1.

Sub intellige non fieri citationem per edictum quando conſtat citandum eſſe in loco certo Gamma in deciſ. Luſit.237. num.1.

Declara quinto citationem per edictum procedere & fieri contra litigantem, vel taliter ſe occulantem ne citatio ad ipſius notitiam perueniat, de hoc loquitur clement. prima, de iudic. Marant. in dict. titul.de cit. numero 65. Gail. libro 1. obſeruat. 55 numero 4. & obſeruat.57. num. 1. Rota in nouis in dict. deciſion. 223. Rebuff. ad conſtitut. Galliæ tomo 3. tit. de locat num 96. & in concord. Franch. in rubr. de conſt. in verbo edictum in princip. Rota in antiq. in deciſion.753. dic quod Termineus in proceſſu iuris ſcripti cap.12.

8 Declara ſexto, quod dum † iſta edictalis citatio affigitur debent eſſe duo vel tres teſtes, & hoc ex lege huius Regni Neapolitan. per conſtitut. Regni incip. citationis literæ, de qua poſt Iſer. in capitul. primo, colum.ſecunda, de milite vaſallo, qui contumax eſt Marant. in dict. titul. de citat. num 64. & 65. Arnon. in problemate 80.Tholom.in deciſio.nouiſſim.Rom. 1016.lib 3. vol.3.

Subdeclara non ſufficere affixam fuiſſe ad valuas Eccleſiæ, niſi dicatur tempore celebrationis diuinorum, & vbi populi multitudo Tholom. in deciſion. nouiſſim. Roman. 1057. libro tertio, volumine tertio.

9 Declara ſeptimo exequutorem † ſiue nuncium citationis per edictum non debere facere ſimplicem relationem, ſed referre per Notarium qualiter fuit exequuta citatio explicando modum, & formam in illa citatione contentam, non autem ſimpliciter. prout in literis ita Bellamer. in deciſione 200. quod refert, & ſequitur. Veſtrius in praxi Curiæ Roman. libro quarto, titul. tertio, in fine, & hoc ſpecialiter in citat. per edictum non in alijs poſt Panormitan. in conſil. vigeſimo octauo, volumine primo, & Dec. in conſil. 538. viſo puncto numero ſeptimo, voluit ibidem Grauat. ſed ſufficere quod in actis dicatur edictum fuiſſe affixum Soccin. ſen. in capitul.accedens numero 33. de purgat. canonic. quam ſequitur Fuſcus de viſitat. librorum capitul. quinto, numero primo, & in relatione nominet teſtes, coram quibus citauit Rebuff ad conſtitut. Galliæ tomo tertio, tit. de cit.art.2. gloſs.4. numero quinto, & ſexto.

10 Declara octauo † locum non tutum allegari poſſe per citatum ob bellorum ſortè. & inimicitiarum impedimenta, vt ſcripſit Maranta in dict. titul de citat. num 66. Gail. libro primo, obſeruation. 57. numero ſecundo, ſed hoc mihi ſpeciale non videtur in citatione per edictum cum locum habeat, & in alijs Rebuff. ad conſtitution. Galliæ tomo tertio, titul. de citat. n. 67. & in concord. Franciæ tit. de conſtitut. in verb. edictum in princip.

11 Declara 9. citationem † per edictum fieri quando facta eſt nominatio ad beneficium, ſiue ius patronatus Eccleſiaſticum antequam electus confirmetur argument. capitul. final. de elect. in 6. voluit Rocch. de Curte de iure patr. in verbo honorificum. quæſtion. 38. proponitur enim edictum vt ſubijciantur examini, vt eligatur magis idoneus, de quibus habetur in Concil. Trident. ſeſſion. 24. capitul. 18. incip. expedit de reform. ſuper quo ſcripſere Nauar. in ſumm. confeſs. capitul. vigeſimo quinto, numero 139. Ioan. Bapt. Antonus in cathechiſ. Neapolitan. ſol. 43. Cotta in deciſion. nouiſſim. Roman. 48. & Seraphin. Oliuar in deciſion. 481. numero ſeptimo, volumine quarto, Franciſc. Viui. in deciſion. 309. Ripa obſeruation. 373. & poſt eum Ioan. Bapt. Coſta de remed. ſubſidiar. remed. decimo tertio, numero 13.

12 Declara decimo citationem † per edictum neceſſariam fore in inuentario faciendo cum accipitur hæreditas cum beneficio legis & inuentarij iuxta legem final. C. de iur. deliber. quia etſi eo caſu creditores certi ſint citandi tamen incerti, & incogniti ſunt citandi per edictum, licet aliqui velint eſſe citandos per proclama, inter quos eſt Maranta in d.tit. de cit.num. 69 quia tamen affixione illius opus eſt, ideò neceſſe eſt per edictum eſſe debere, vt eſt de mente Alex. & Ripę in l. rem, quæ nobis, num. 45. ff. de acquir. poſſeſs. Corn. in d. l. fin. Caſſador. deciſ. 1. tit. de appell. Duran. de arte teſtandi titul. 9. cautela 8. verſ. 6. vide tamen. Guid. Pap. in tractat. de inuent. num. 50. Porcellin. in tr. de inuent. §. quartum, numero 7. Roland. à Valle in conſ. 53. numero 23. vol. 2. Phanuccium de Phanuc. in tr. de inuent. parte 3. numero 20. Didac. Spino. in Specul. teſt. gloſ. 35. num. 21. Surd. deciſ. Mantuan.8. numero 8. Port. commun. opin.lib. 1. concluſ. 45. verſ. Septuageſimo nono. Gabriel. in tit.de cit. concluſ. 1. num. 264. Cardin.Put. deciſ.267. num.4. lib.3.

13 Declara vndecimò, ſolet expediri † citatio per edictum per iudicem ſæcularem in cauſa poſſeſſorij beneficij per viam defenſionis extraiudicialis in ſpoliatione laici, vel clerici, & vltra quod habemus iura Regni hoc diſponentia, vt in capit. Regni, primo incip. ad regale faſtigium, ſecundo omnis prædario, tertio finis præcepti charitas, quarto charitatis affectus. Afflict. deciſ. 2. & 24. quod non ſolum ſeruatur in hoc Regno, vt per Grammat. deciſ. 78. ſed in Gallia, Hiſpania, Luſitania, Venetijs, Sabaudiæ, Florentiæ in Camera Imperiali, & in toto Orbe Chriſtiano Guid. Pap. deciſ. 1. num. 171. numero 1. & 85. Rebuff. ad conſtit. galliæ tomo 1. titul. de ſent. exeque. art. 1. gloſ. 11 & tomo 2. tit. de benefic. cadauer. ar. 1. gloſ. 3. & tomo 3. tit. de mut. poſſeſs. art. 5. gloſ. 1. numero 19. Boer. deciſ. 69. num. 23. Franciſ. Marcus deciſ. 190. num 6. vol. 1. & 215. numero 3. vol. 2. Cacher. deciſ. 116. Theſaur. deciſ. 82. num. 1. & 117. num. 1. & 131. Valaſcus conſult. 93. Berous conſ. 56. vol. 3. Crauet. conſ. 258. Natta conſ. 411. num. 1. volum. 3. Minſynger. obſeru. 57. cent. 2. Menoch. de recup. poſſeſs. remed 15. num. 120

14 Declarà duodecimò, citationem † per edictum emittit prælatus, dum vult aliquis, ad Sacros ordines promoueri, vt denuncient de illa perſona ętatem inſtitutionem, mores, doctrinam, & fidem Concil Trident. ſeſs. 23. c.7. incipiente S. Sinodus Fuſcus de viſit. lib. 2 c. 5 num 2. cauebatur antea ex cap. quando 24. diſt. Cucchus inſtit Canon. Maior lib. 4. titu. 12. Timor. de inſtit. viſit lib. 1 tr. 3. c. 19. Lancellot. lib. 1. inſtit. Canon. titul. communia tam maiorum, quam minor. ord. § præcedet autem, & ad materiam adde Io. Franciſcum de Pauinis in baculo paſtorali, ſiue de viſitatione par. 2. q 6. per totum.

15 Declara decimotertiò, citationem † per edictum fieri notum eſt, quando beneficiatus non reſidet in Eccleſia ſua reſidentiam exigente, quia tribus vicibus, per trina edicta monetur, quod reuertatur ad reſidentiam, quæ in foribus, ac valuis ſuæ Eccleſiæ affiguntur, & expectatur poſtmodum per ſemeſtre tempus intra quod ſi non venerit, beneficio priuatur, c. ex tuæ, vbi Panorm. & alij de cleric. non reſid. Marenta in Specul. par. 6. tit. de cit. num. 72. Concilium Tridentinum aliam prouiſionem, ac pœnam ſtatuit ſeſs. 24. de reform. cap. 1. incipiente cum præcepto.

16 Declara decimoquartò, citationem † partis ſaltem per edictum contra intereſse prætendentes requiri, dum reaſsumitur, vel fit copia inſtrumenti cancellati, Cappella Tholoſ. deciſ. 417. incipiente. item an valeat reingroſsatio Rota in nouis deciſ. 10. incip. Fuit dubitatum vtrum.

Declara decimoquintò, citatum per edictum, vel
17 per contradictas dici fictum contumacem, † & ideo refectis expenſis debet audiri etiam contra rem iudicatam Verall. deciſ. 128. lib. 1.

PRAXIS CLAVSVLARVM.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula appellatione remota quos effectus pariat.*
2 *Appellationis cauſa quando eſt inſerenda, & iuſtificanda.*
3 *Clauſula appellatione remota intelligitur ſolum quo ad nominatos in reſcripto.*
4 *Nominatus in reſcripto, qui repræſentat aliam perſonam, dicitur tertius.*
5 *Statutum remouens appellationem intelligitur inter contrahentes.*
6 *Appellatio quando tollitur ſemper intelligitur reſpectu litigantium.*
7 *Clauſula appellatione remota non intelligitur quando ſententia eſt notorie iniuſta.*
8 *Etiam ſi ſit dictum omni, & quacunque appellatione remota.*
9 *Appellatio nunquam cenſetur prohibita, vbi conſtat de notoria iniuſtitia.*
10 *Appellatio ab exceſſiua taxatione, nunquam cenſetur ablata.*
11 *Clauſula appellatione remota intelligitur de contradictoribus de facto.*
12 *Clauſula appellatione remota poſita in perſona delegati nunquam tranſit in ſubdelegatum.*
13 *Item eſt odioſa, & reſpicit præiudicium tertij.*

Clauſula appellatione remota quid operatur.

RESOLVTIO XCVII.

1 De effectibus † huius clauſulæ, vide Doct. in c. 2. de reſcript. Franch. in ca. paſtoralis, de appellat. Lapum allegat. 121 num 3. in fine & num. 4. & ibi Mandoſius in ver. appellatione remota, Marſil. in ſingular. 295. addentes ad Abb. in c. 1. num. 1. verbo inferior, de reſcriptis.

2 Hæc clauſula † operatur, vt in appellatione ſit inſerenda cauſa per quam iuſtificetur appellatio, quæ debet per appellationem probari, Franc. in ca. paſtoralis, num. 9. & 10. de appellat. Felin. in c. quo ad conſultationem, num. 20. de re iudicata. & fuit reſolutum in cauſa Romana Caſalium 14. Decemb. 1562. coram Orano, & faciunt tradita per Guidonem Pap. deciſ. 27. & deciſio 436. q. 1. in fine. Auſter. in additionib. ad Capell. Tholoſ. in deciſio. 341. numero 3.

3 Et intelligitur † ſolum quo ad nominatos in reſcripto non autem, quod ad tertium, quia ea non obſtante poteſt appellare cap. ſuper eo, vbi Doctor. Cardinal. in 7. notab. Abb. num. 7. vol. 3. Dec. in conſilio 198. num. 4. in fin. Menoch. de adipiſcenda remed. quarto, numero 896. & ſentit Rot. in d. cauſa Romana Pecuniaria 19. Ianuarij 1598. coram Mellino.

Amplia, vt procedat etiam ſi Princeps in reſcripto cum clauſula de plenitudine poteſtatis remoueret appellationem, Alex. in conſ. 84. numero 4. volumine 3. Menoch. de adipiſcend. remed. 4. nu. 847.

4 Item amplia etiam † ſi nominatus repræſentet aliam perſonam, quia tunc reſpectu illius dicitur tertius, & clauſula non operatur Rota in cauſa Regin. S. Thomæ 20. Decembris 1576. coram Robuſterio deciſione 100. numero 11. in fine parte prima, in nouiſſimis.

5 Vnde ſtatutum † remouens appellationem, vel alias exceptiones ratione guarentigiæ intelligitur ſolum inter ipſos contrahentes Cardinal. in c. ſuper eo in 7. notab. verſ. ex his infert Abb. num. 4. Felin. num. 1. Dec. num. 7. de offic. deleg. Felin. ca. qualiter in primo num. 13. verſ. limita tamen de accuſationibus, Iaſ. in l. ſi vnus, §. ante, num. 3. ff. de pactis, Alex. in conſ. 83. num. 13. & conſ. 84. num. 8. volum. 4. Pariſ. in conſil. 107. numer. 125. vol. 3. Menoch. de adipiſcend. remed. 4. num. 848. & fuit dictum in dicta cauſa Romana Pecuniaria coram Mellino.

6 Et eſt generale † quando tollitur appellatio intelligitur reſpectu litigantium, non autem reſpectu tertij, qui non litigauit Doct. in ca. ſuper eo, de offic. delegati, & in c. cum ſuper de re iudicata gloſ. in l. creditor in principio verbo pone, ff. mandat. Bartol. in l. 1. §. interdum, num. 4. ff. à quibus appellar. non lic. Fel. in conſ. 49. n. 9. Corſet. in ſuis ſingul. verb. appellatio in prin. in 4. fallen. & in verbo clauſula in 1. verbo Add. Menoc. de adipiſc. remed. 4. num. 846.

7 Hæc autem clauſula † non operatur quando ſententia eſt notoriè iniuſta, & conſtaret de manifeſto grauamine gloſ. in c. ex conqueſtione verbo poſt appellationem, de reſtitut. ſpoliat. Abb. in c. inter cætera, num. 3. de re iudicata, & in cap. Paſtoralis, num. 14. de appellat. Ripa in c. 1. num. 3. vbi addentes ad Abb. num. 1. verbo inferior. in fine de reſcript. Alex. in conſilio 113. num. 9. volum. 5. conſ. 91. num. 2. vbi Natta in additionibus vol. 6. Dec. in conſ. 49. numero 3. & conſ. 524. num. 9. Lancellot. de attentatis appellatione pendente limitatione 8. num. 8. & ſeq. Veral. deciſ. 87. par. 2. Graſs. deciſ. 2. nume. 8. de ſolutionibus, & fuit reſolutum in cauſa Romana de Marthæis 11. Maij 1562. coram Orano, quam refert Lancellot. in d. tract. de attentatis in d. limitatione octaua, num. 24. in fine, & eſt extenſa per Veral. in d. deciſ. 87. & fuit etiam reſolutum in cauſa Ceſenaten. bonorum 9. Martij 1598. coram Peregrino, & in cauſa Colonienſ. mercium 10. Ianuarij 1600. coram Seraphino, & in cauſa Hiſpalen. & Corduben. præſtimoniorum 19. Decembris 1601. coram Lancellot.

8 Amplia vt procedat † etiam ſi dictum eſset omni, & quacunque appellatione remota, vt fuit dictum in d. cauſa Romana de Matthæis 21. Maij 1562. coram Orano, in qua aderat clauſula quacunque, &c. Qua non obſtante Domini reſoluerunt non operari in illo caſu, in quo aderat notoria iniuſtitia.

9 Et eſt † ſpeciale, quod vbicunque prohibetur appellatio non cenſetur prohibita, vbi conſtat de notoria iniuſtitia, & manifeſta iniquitate Gloſ. in cap. ex conqueſtione ver. poſt appellationem, vbi Bald. num. 5. in fine de reſtitut. ſpoliator. Alex. in conſ. 77. num. 22. Menoch. de adipiſcen. remed. 4. num. 850. & ſeq.

10 Neque tollit † appellationem ab exceſſiua taxatio-

Digitized by Google

tione, quia ſolum refertur ad appellationem à diffinitiua in negotio principali, non autem ad illam, quæ interponitur ab incidentibus, & acceſsorijs, Salicet. in l. fin. num. 8. verſ. quæro tertio, eod. de ſentent. Felinus in cap. cauſam, quæ num 27. de reſcript. & ita tenuit Rota in cauſa Regien. Sancti Thomæ 10. Decembris 1576. coram Robuſterio, vt in deciſ. 100. n. 1. par. 1. in nouiſſimis.

Hæc clauſula appellatione remota fuit poſtpoſita,
11 &c. In gratia directa executori literarum † intelligitur de contradictoribus facto, Francus in c. 1. in fine principij verſ. vel poterit, de conceſs. præben. lib. 6. Put. deciſ. 271. num. 6. volum. 3. Achil. deciſ 4. num. 11. de ſenten. excommunicat. Lancellot. de attentatis appellatione pendente limitatione 8. num. 41. & fuit reſolutum in cauſa Mediolan. Parochialis 16. Martij 1588. coram Plato, & in Panormitana Archidiaconatus 15. Iunij 1590. coram Pegna. Item intelligitur tam reſpectu petitori, vt fuit reſolutum in cauſa Hiſpal. & Cordub. præſtimoniorum 16. Nouembris 1601. coram Lancellot. & facit Bald. in l. incerti, in fine, C. de interdictis, Rota deciſ. 10. num. 34 &
12 num. 20. par. 1. in nouiſſimis. hæc clauſula † poſita in perſona delegati non tranſit ad ſubdelegatum Moderni in cap. ſuper quæſt. §. ſi verò de officio delegat. & faciunt, quæ dicunt DD. de delegato in c. 1. in 2. notab. de reſcriptis.

13 Item hæc † clauſula eſt odioſa, & reſpicit præiudicium tertij, Decius in c. ſi pro debilitate, num. 29. de officio delegat. ad intelligentiam c. ſuper quæſt. §. ſi verò eodem tit.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula vocatis vocandis facit exequutorem de mero mixtum.*
2 *Exequutor mixtus tenetur aſſumere partes iudicis.*
3 *Clauſula vocatis, & c. poſita in gratia, ſi in euidentem, quid operetur.*
4 *Et intelligitur quatenus de iure ſit vocandus.*
5 *Clauſula ſeruatis ſeruandis æquipollet clauſulæ vocatis vocandis.*
6 *Clauſula vocatis vocandis in reſcripto conditionali quid operetur.*
7 *Cauſæ præparatoriæ iuriſdictionis ſunt examinandæ ſummariè.*
8 *Iuriſdictione conditionali non impleta, an & quando proceſſus ſit nullus.*
9 *Clauſula vocatis vocandis importat formam iuris.*
10 *Item tollit ſubreptionem.*

Clauſula vocatis vocandis quid operetur.

RESOLVTIO XCVIII.

1 HÆc clauſula facit exequutorem de mero mixtum, † qui tenetur ſeruare formam reſcripti, aliàs nulliter agit cap. exhibita, vbi Abb. in vltimo notab. & ibi addit. de iudic. Cardin. conſil. 63. num. 1. Dec. conſ. 173. num. 2 Felin. in c. de cætero, num. 10. de re iudic. Rot. deciſ. 30. eodem tit. 1. in nouiſs. & 12. ad finem, de offic. delegat. in nouiſs. Felin. in dicto c. exhibita, num. 4 Gomeſ. in cap. ſtatutum 77. de reſcrip. in 6. & fuit dictum in cauſa Mediolan. Parochialis 16. Martij 1588. coram Plato, & vide in cauſa Legionen. Prioratus 19. Decembris 1586. coram Pamphilio, & fuit reſolutum in cauſa Tuden. Parochialis 4. Decembris 1562. coram Pamphilio, & in Siracuſana beneficij 19. Martij 1597. coram eodem, & vide in cauſa Toletana 11. Februarij 1602. coram Sacrato.

2 Et hoc caſu tenetur † aſſumere partes iudicis, vt per Doctor. in c. fin. de præſumpt. Rota in cauſa Ciuitatis Caſtelli Sancti Fortunati 23. Maij 1597. coram Pegna. Dec. conſ. 173. num. 2. Card. conſ. 63. Felin. in dict. cap. final. num. 23. cum alijs ſupra allegatis, & fuit dictum in dicta Mediolanen. Parochialis coram Plato.

3 Hæc clauſula † poſita in gratia ſi in euidentem operatur, quod non poſſit procedi extraiudicialiter, vt fuit dictum in cauſa Leodien. Cenſus 29. Ianuarij 1590. coram Corduba, & vide in cauſa Mediolanen. bonorum 19. Februarij 1587. coram Seraphino.

4 Hęc clauſula † intelligitur quatenus de iure ſit vocandus, Abb. in c. exhibita, num. 6. verſ. quæro, qui ſunt vocandi, de iudicijs, Veral. deciſ. 58. lib. in manuſcript.

Stante hac clauſula poſseſſio per exequutorem data non citato illo eſt nulla ad tradita per Pariſ. conſ. 45. num. 5. & 6. lib. 4. & fuit dictum in cauſa Fatettana Parochialis 3. Iunij 1589. coram Pamphilio.

Hæc clauſula appoſita in gratia, ſeu priuilegio tollit vitium ſubreptionis Card. conſ. 92. num. 2. in fine, & num. 3.

Stante hac clauſula poſseſſio capta appellatione pendente, vel tempore dato ad appellandum eſt nulla, & attentata, vt fuit reſolutum in cauſa Siracuſana beneficij 19. Martij 1597. coram Pamphilio.

5 Huic clauſulæ † æquipollet clauſula ſeruatis ſeruandis, vt probat Rodan. in tract. de rebus Eccleſ. non alienand. in rubric. de cauſæ cognitione, num. 64. & licet hæc latius pateat, tamen non aliud ſignificat, vt patet ad ſenſum, item quia puritas terminorum in vtraque ſeruatur, quando agitur de præiudicio Tertij, ita etiam probat Caualcan. in deciſ. 46. num. 415. par. 1. vbi allegat Abbatem in c. exhibita in vlt. notabili de iudic. Zabarel. in conſ. 63. & conſil. 92. Dec. in conſ. 173. vol. 2. & in conſ. 275. Alex. in conſ. 217. vol. 2.

6 Si hæc clauſula eſt appoſita † in reſcripto conditionali, puta vocatis vocandis ſi inueneris talem eſſe filium ſacerdotis, & dat iuriſdictionem conditionalem, ideo proceſsus, & ſententia inde ſubſequuti ſine cauſæ cognitione ſunt nulli ipſo iure Lapus allegat. 28. in principio, & importat cognitionem conditionis Rota deciſ. 21. de reſcrip. in Antiq. Stapbil. de literis gratiæ, in 2. par. verſ. citatio perſonalis, num. 4. Lancellot. de attentatis in 2. par. cap. 2. ampliatione 1. num. 22. & vide Hieronymum de Tortis in conſil. ſuo poſito poſt conſilium ſeptimum Antonij de Butrio,
7 vbi quod huiuſmodi qualitas † requiſita, quæ allegatur ad præparationem cauſæ debet primo probari in præparatorijs in l. non ignorat, & ibi Bald. C. qui accuſare non poſsunt, ideo ſicut præparatoria ſummaria, ita & probatio in præparatoria ſummaria eſſe debet, & ita ſcribit Paul. de Caſtro in conſ. 18. num. 4. in fine, vol. 1. quod quando datur iuriſdictio conditionalis cum clauſula Conſtito, tunc iudex poteſt audire, & ſummariè cognoſcere præparatoria poſita in conditione.

8 Declaratur hæc concluſio, vt † conditione non impleta circa iuriſdictionem conditionalem proceſsus intantum eſt nullus, inquantum proceſſum fuerit contra abſentem, cæterum contra præſentem valet, quia ſibi imputandum eſt, cur non oppoſuit Lapus in dicta allegat. 28. in fine, verſ. hæc vera.

9 Item hæc clauſula operatur, † vt iudex teneatur ſeruare formam iuris Rota deciſ. 3. de reſcrip. in nouiſs. & deciſ. 12. de legat. in nouiſs. & diffusè ſcribit Marcheſan. de commiſſione par. 2. cap. 3. num. 21. & ſequente.

10 Item operatur, quod aliqua † ſubreptio allegari non poſſet, quia ex quo iudicialiter procedendum eſt pars conqueri non poteſt Zabarella in conſil. 92.

Dec. in conſ.232. in princ. vbi loquitur in diſſolutione vnionis, Menoch. de arbitr. caſu 201. num. 140. qui alios refert.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula vt aſſeris refertur ad impetrantem, qui tenetur teſtificari.*
2 *Impetrans narrans alternatiuè ſufficit verificari alterum.*
3 *Clauſula vt aſſeris quomodo differat à clauſula vt aſſeritur.*

Clauſula vt aſſeris quid operetur.

RESOLVTIO XCIX.

1 HÆc clauſula, † vt aſſeris refertur ad impetrantem, qui tenetur iuſtificare aſſerta, ſecus in clauſula vt aſſeritur Rota deciſ.60. & 77. de reſcriptis in Antiq. Dec. in c. iurauit, num. 1. de probationib. Caſſad. deciſ. 4. num. 1. eod. tit. & deciſ.7. de iurepatronat. Rota deciſ.445. num.2. par. 1. diuer. & fuit reſolutum in cauſa Salamantina Penſionis 23. Ianuarij 1574. coram Graſſo, & deciſ. 38. aliàs 2. num.3. & 4. de probat. Card. conſ.69. n.6. Gig. conſ.48. num 40.

2 Adde tamen, quod† ſi impetrans loquatur alternatiuè, vtputa vt aſſeris de Iurepatronatus laicorum, vel Clericorum ſufficit, quod alterum ſit verum, vt non teneatur aliud iuſtificare, Caſſad. deciſ. 4. de probat. & deciſ.7. num.8. de iurepatronat.

3 Adde etiam, quod clauſula † vt aſſeris differt à clauſula vt aſſeritur Rota deciſ.60. de reſcrip. in antiq. & deciſ.472. num.2. par. 1. in nou.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula Motus proprij non extendit diſpoſitionem.*
2 *Neque operatur contra proprios filios.*
3 *Nihil operatur in praiudicium tertij, & num.8.*
4 *Facit diſpoſitionem fauorabilem.*
5 *Non firmat priuilegium contra ius alterius.*
6 *Effectus clauſula Motus proprij, qui ſint.*
7 *Clauſula Motus proprij, & ex certa ſcientia parem vim habent.*
9 *Motus proprius non operatur ad poſtulationem partis.*
10 *Clauſula ex certa ſcientia, non operatur in praiudicium tertij.*
11 *Nec operatur in his, qua ſunt facti, & quid in inueſtituris, num. 12.*
13 *Clauſula Motus proprij, & ex certa ſcientia nihil operatur in diſpenſationibus ſine cauſa.*
14 *Diſpenſationes ſine cauſa etiam Motu proprio non ſuſtinentur propter clauſulam ſupplentes.*
15 *Clauſula, Supplentes, quos defectus ſuppleat.*
16 *Motus proprius non inducit diſpenſationem.*
17 *Nec inducit derogationem legis, per quam ius eſt quaſitum fiſco.*
18 *L. Nec damnoſa, C. de precib. Imperat. offerend. quomodo limitetur.*
19 *Motus proprius non excludit importunitatem obtinentis.*
20 *L. 1. C. de petitionibus ſublatis lib. 10. declaratur.*

Clauſula Motu proprio quid operetur.

RESOLVTIO C.

1 HÆ clauſulæ Motu proprio, ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis non extendunt diſpoſitionem ad maius præiudicium, quam ſit expreſſum Sarnen de iur. quæſit. q. 1. nu. 2. & q.4. num 7. Alex. conſ.37. in fin. lib. 1. Soci. iun. conſ 64. num. 6. & 13. lib. 2. & fuit dictum in cauſa Ciuitatis Caſtelli bonorum. 17. Auguſti 1583. coram Robuſterio, vt in deciſ.551. lib.2.

2 Nec † operatur contra proprios filios, de quibus non eſt facta mentio, Iaſ. in l. Gallus, §. & quid ſi tantum, num. 104 Pariſ. num. 11. Bolog. num 232. verſ. quod procederet, & num ſeq. ff. de liber. & poſthum. Curt. ſen. conſ. 13. num. 22. & fuit dictum in cauſa Ciuitatis Caſtelli bonorum, 27. Auguſti 1583. coram Robuſterio.

3 Clauſula † Motus proprij nihil operatur in præiudicium tertij, Felin. in c. ad aures, numero 25. de reſcript. Rot. deciſ. 240. num. 3. parte prima in Nouiſſimis.

4 Sed † facit diſpoſitionem fauorabilem Rota d. deciſ. 240. num. 14.

5 Non † firmat priuilegium contra ius alterius, Rota deciſ.451. part. 1. in Nouiſſimis. Item ex falſa cauſa annullatur, ſed Motus proprius tollit ſubreptionem ex parte impetrantis non autem eam, quæ fit re ipſa. Rota deciſ. 175. & ſeq. par. 1. in Nouiſſ.

6 De effectibus † huius clauſulæ Motus proprij, vide Gabriel. in ot. de clauſulis concluſ. 2. num. 16. Item quadraginta ſex effectus huius clauſulæ congerit Rebuff. ſuper concordaos Franciæ in titu. de forma mandati Apoſtolici, & ibi etiam ponit plurimos effectus, quos iſta clauſula operari non poteſt.

7 Per hanc clauſulam omnes ſurreptiones ſublatæ cenſentur, vt per Canoniſtas in cap. ſi Motu proprio, de præbendis lib. 6. Bald. in l. finali, C. de crimin. ſacrileg. Iaſ. in conſ. 184. col. 3. verſ. tertio reſpondeo, vol. a Quoniam tantam vim haber quantam clauſula. Ex certa ſcientia, vt poſt alios, quos citat notat Crauet. in conſ 241. num. 19. verſ. ad clauſulam, Et conceſſionem fauorabilem reddit, & ampliat, Gozadin. in conſ.8. num.20. Grat. in conſ.9. num. 178. li. 1. Roman. in conſ. 327. Curt. ſen. in conſ. 66. col. 6. verſic. confirmatur.

8 Sed hæc † non procedunt in præiudicium tertij, vt dictum fuit, addo Gloſ. in cap. ſi Romanus, de præbend. Hoſtienſis, & Ancharan. in c. cauſam il ſecondo de teſtibus, Socin. iun. in conſ. 77. num. 104. volumine 1. Alciat. reſponſo 162. num. 4. Socin. ſen. in conſil. 115. col. 1. vol. 3. qui reſpondit clarè hanc clauſulam non tollere vitium ſubreptionis in alterius detrimentum, Roland. in conſ. 1. num. 110. volum. 3. Ruin. in conſ. 18. num. 12. & conſ.226. num. 11. & conſ. 228. nu.3. vol. 1. Dec. in conſ 487. Curt. iun. in conſ. 242. num.9. Gozadin. in conſ. 14. num. 18. Pariſ. conſ. 11. num. 120. vol. 1.

9 Item nihil † operatur cum ad partis poſtulationem Princeps aliquid concedit Socin. iun. in d. conſil. 77. num. 98. vol. 1. quia ſicuti per importunitatem Princeps conceſſit, item per importunitatem dictam clauſulam addidiſſe cenſetur.

10 Immo etiam † ſi addidiſſet clauſulam ex certa ſcientia, quoniam, & iſta in tertij præiudicium nihil operatur Socin. iun. in d. conſ. 77. num. 126. volu. 1. Roland. in d conſ.7. num. 103. vol.3. Aretin. in conſilio 15. num 6. Curt. iun. in conſ. 142. num.8. verſicu. non obſtat Pariſ. conſil. 1. num. 84. & conſ. 11. num. 121. vol. 2. Grammat. deciſ. 104. num.2. Ægid. in deciſ.475.

ciſ.475. Geminian. in conſ.104. col. pen. & finali, vbi latè hoc probat, & reſpondet ad cap. ſi pluribus, de præbend. lib. 6. quod ibi non tractatur de præiudicio alicuius, ideo illa clauſula cenſetur fauorabilis, & ampliatur cum alijs ad hoc traditis per Dec. in conſ. 410. col. pen.

11 Item nihil † operatur in his, quæ non iuris, ſed facti ſunt. Roland. in d. conſ.7. num.105. vol.3. Pariſ. in conſ.1. num.81. vol.1. & in conſ.4. num.28. & conſ. 74. num.19. vol.4. Socin. iun. in d. conſ.77. num.126. vol.1. Crauet. in d. conſ. 241. col.9. in princ. Bal. in l. impetrata poſt num.7. verſ. dicas etiam, C. ſenten. reſcindi non poſſe. Alex. in conſ.120. vol.2. & in conſ. 125. vol. eod.

12 Ex quo infertur, quod † viſa inueſtitura conſiſtat in facto, illam Princeps ignoraſſe cenſetur, & clauſula ex certa ſcientia nihil operatur, præſertim ſi nulla cauſæ cognitio adhibita fuerit, vt declarat Pariſ. in conſ.4. num.33. vol.2. Zaſius in conſ. 10. num.30. vol. 2. Grammatic. deciſ. 66. num. 38. Roland. in d. conſ. 7. num. 106. vol. 3. qui plures refert. Item quando poſt clauſulam Motus proprij, & ex certa ſcientia Princeps in feudalibus addidiſſet clauſulam feudi natura in aliquo non mutata, tunc hæc clauſula reſtringit, atque refertur ad omnia, vt probat Ioann. Franc. de Ponte in conſ.3. num.77. & 88.

13 Item huiuſmodi † clauſulæ nihil operantur ſi in di-
ſpenſationibus appoſitæ eſſent, quæ ſine cauſa factæ
eſſent, vt probat Oldrad. in conſil.250. in primo du-
bio, Ancharan. in conſil.342. col. 1. Dec. in conſilio
606. col.2. & penult. dicit Cardinal. Iacobat. in tra-
ctatu de concil. fol.498. col.1. quod ſi Papa vtatur di-
ſpenſatione ſine vera cauſa, & iuſta in materia iuris
Diuini, vel vbi ſubeſt ratio naturalis, etiam ſi vtatur
plenitudine poteſtatis, peccat mortaliter, quia non
poteſt vti abſoluta poteſtate ſine cauſa, Innocentius
in c. Innotuit, de electionibus, Bal. in l. finali, col. 1.
14 C. de quadrien. preſcrip. Neque † diſpenſationes poſ-
ſunt ſubſtineri propter aliam clauſulam in illis inſer-
tam ſupplentes omnes, & ſingulos defectus tam iuris,
quam facti etiam de plenitudine poteſtatis, niſi quoad
defectus inſurgentes de iure poſitiuo circa ſolemnita-
tes, ſecus ſi prouenirent à iure naturali, vel diuino,
quia tunc nihil operatur cauſa non cognita, neque
ſupplet defectus iuris poſitiui, niſi ſpecificentur, Ioan.
Andreas in Clementina paſtoralis de re iudicata, Bu-
tr. & Imola in cap. 1. de tranſact. & in cap. illa de
elect. Alexan. in conſ.79. num. 10. & ſequenti, vol. 2.
Socin. conſ. 164. col. fin. col. 2. & propterea fuit fa-
cta regula Cancellariæ ſub num.39. quæ dicit, quod
15 † clauſula generalis ſupplentes defectus non releuat,
& ratio eſt, quoniam diſpoſitio Papæ non extenditur
ad incognita, & huiuſmodi clauſulæ nihil penitus
operantur in facto incognito, Angel. in l. ſed, & ſi
quis, §. quæſitum in fine, ff. ſi quis cautionibus, vbi
Iaſ. col. 2. Roman. in conſilio 327. col. penult. & eſt
comm. opin. vt per Dec. in conſil. 161. & 198. col.
fin. item quia in Romana Curia in diſpenſationibus,
atque alijs gratijs ſemper derogatur iuris ſtatutis, &
conſuetudinibus, atque regulis Cancellariæ editis, ac
promulgatis propter bonum publicum ex cauſa vtili-
tatis, & neceſſitatis Eccleſiarum, & animarum: pro-
pterea valdè aduertendum eſt ne vnico verbo non
obſtantibus tollatur bonum publicum, & auferatur
vtilitas, atque neceſſitas Eccleſiarum, atque in priua-
tum commodum diſpenſati conuertantur contra iura,
& rationem diuinam, atque humanam, & propterea
Philippus Probus in c. ordinario de officio ordinarij,
lib.6. notat per illum textum, quod præſumatur con-
tra diſpenſationem, niſi oſtendatur cauſa euidenter
iuſta.

16 Item clauſula † Motus proprij non inducit diſpenſationem Ioan. Andr. in Clement. per litteras de præbendis cum alijs allegatis per Felin. in c. ad aures, de reſcript. & in cap. cum inter, col.3. de except. Dec. in c. ad hæc, col. 2. de reſcriptis, & in conſil. 168. col. 4. Neque ſupplet defectus ſubſtantiales, neq; inhabilitatem remouet, Felin. in cap. 2. col. 19. de reſcript. Decius in conſ. 10. col. fin. etiam ſi apponatur d. clauſula ſupplentes, quoniam non operatur vltra defectus narratos, Ægid. deciſ.33. cum alijs per Dec. in dicto conſ. 10.

17 Item non † inducit derogationem legis, per quam ius eſt quæſitum Fiſco quia concluſum eſt nihil vnquam operari in præiudicium tertij, niſi ſpecialiter fuerit dictum non obſtante iure quęſito; hęc enim Reg. Cancellarię de iure quęſito non tollendo preſeruat iura quomodolibet quæſita, Cæſar de Graſſis, deciſione 1. de verbor. ſignificat. & per clauſulam Motus proprij non fit illi præiudicium, Put. deciſione 387. par. 1. de quo diffusè ſcriptum eſt in ff. nouiſſimis, tom.6. tit. reg. de iur. quæſit. non tollendo, c. 3. & pluribus ſequentibus, & hæc multò magis procedunt, ſi quid fuerit impetratum cum clauſula Motus proprij ad partis poſtulationem, quoniam iſta clauſula tunc nullius effectus eſt, idem ſi verè in Motu proprio proceſſerit, & dictæ regulæ derogatum non fuerit.

18 Et ideò † tex. in l. nec damnoſi, C. de precibus Im-
peratori offerend. quod damnoſa fiſco impetrari non
debent, non poteſt limitari in caſu, quando Motu
proprio conceſſa fuerint, vt Peregrin. in tractatu de
iure fiſci, lib.1. tit.3. num.37. in fin. & ſeq. quoniam,
vt limitatio intret iſta derogatione opus eſt, Motus
proprius excludit ſurreptionem dicto capit. ſi Motu
19 proprio de præbend. lib. 6. Sed non excludit † im-
portunitatem obtinentis, hoc non dicit ille tex. alle-
gatus, & ſuperius ſatis ſuperque probatuo eſt contra-
rium, neque text. ab illo allegatus in §. & hoc iube-
mus in authent. vt nulli iudicum, loquitur de reſcri-
pto geminato ad partis poſtulationem, imò expreſsè
ibi diſponitur, vt Bart. ibi ſummat, quod vbi quid pri-
mo loco diſponitur publicam vtilitatem, vel fiſci in-
tereſſe concernens, ſecunda iuſſio expectanda eſt, ergo
non eſt illud reſcriptum geminatum, quod clauſulæ
Motus proprij æquipolleat.

20 Hæc omnia † ſpecialiter, diſpoſita fuere in l. 1. C. de petitionibus ſublatis, lib. 10. vbi bona, quæ deferuntur in fiſcum quilibet impetrare prohibitus eſt, quorum conceſſio ad alterius poſtulationem facta nō valet, niſi motu proprio concederetur, ex quo ſatis clarè oſtenditur clauſulam Motus proprij veri differre ab ea, quæ in poſtulata conceſſione ponitur, nam ſicut poſtulatio importuna præſumitur, ita & eiuſdem clauſulæ acceſſorię quicquid, & quęcunque fuerint, ita infra in tit. clauſulæ acceſſoriæ, vbi quod nulleſima geminatio Motus proprij addita poſtulationi alterius importuna præſumitur, & primæ petitionis naturam ſequitur. Vbi quod Motu proprio conceditur, & alterius præiudicium tangit derogatione opus eſt, prout requiritur in caſu dictæ l. nec damnoſa, vt limitatio ſupradicta vera ſit, vbi verò de nullius pręiudicio agitur, quoniam de lucro tractatur, vt in caſu dictæ leg. 1. C. de petit. ſublat. lib. 10. derogatio non eſt neceſſaria.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula inducas in poſſeſſionem & defendas, non tribuit perpetuam iuriſdictionem, & declara num.* 4. 5. 6. 7. & 8.
2 *Et quid reſpectu moleſtia, quæ fit ex cauſa antiqua.*
3 *Exequutoris officium quamdiu duret.*

Clauſula (inducas in poſseſſionem, & inductum defendas) quid operetur.

RESOLVTIO CI.

1 HÆc clauſula † non tribuit perpetuam iuriſdictionem, ſed ſolum donec gratia fuerit plenè exequuta, & vſque ad annum, ſecundum formam cap. querenti, de offic. deleg. Cardinal. conſil. 10. num. 4. vbi dicitur hanc eſse communem concluſionem.

2 Dic tamen, quod † reſpectu moleſtiæ, quæ fit ex cauſa Antiqua, quando contradicit is, cui impoſitum fuerat ſilentium ex æquitate iuriſdictio durat, etiam poſt annum, vt poſt Ioan. Andr. Calder. tradit Cardin. d. conſ. 10. n. 4. verſ. dicit tamen.

3 Exequutoris † officium tanto tempore durat poſt quam acceptatum eſt, quamdiu negotio ſibi ad exequendum commiſso paritum fuerit, quo exequuto licet noua turbatio oriatur, is qui officio ſuo functus eſt nō ſe intromittit, ne Ordinarius effici videatur Innocent. in c. pro illorum, n. 3. verſ. in alijs autem de præb. Anch. in conſ. 92. num. 4. ad finem, etiam ſi in literis executorialibus adeſset hęc clauſula inducas in poſseſſionem, & inductum defendas, quia poſtquam ſemel induxit, illius iuriſdictio expirat Zabarel. conſil. 10. num. 4. verſ. hic autem.

4 Declaratur, † quia ſi tempus in literis præfixum eſset puta inducat in poſseſſionem, atque inductum defendat, donec cauſa proprietatis terminata fuerit, tunc officium illius eouſque durat Zabarell. in conſilio 33. numero 2. in fine, & num. 3. verſic. ad ſecundum.

5 Item † ſi nulliter in poſseſſionem induxit, puta non citato poſseſsore, licet functus ſit officio ſuo, tamen alius exequutor propter clauſulam, ſi non omnes, prouidere poterit, videlicet, quod poſseſsor ſpoliatus citetur ad videndum renunciari poſseſſioni captæ tanquam nullæ, & de facto, & poſtea coram eodem exequutore citetur ad dicendum cauſam, quare non debeat procedi ad exequutionem literarum Apoſtolicarum, & ſi nihil releuans deduceretur, hoc modo dabit exequutionem literis Apoſtolicis, quoniam clauſula, defendatis inductum, conſeruat iuriſdictionem exequutoris Zabarel. in conſ. 54. num 2. ad finem.

6 In iudice † Ordinario exequutore dato tamdiu eius officium durat, quamdiu exequutio perfecta fuerit, ideo ſi cœpta, & non completa fuiſset durat perpetuo, & finiri debet, Anchar. in conſil. 92. num. 4. ad finem.

7 Ideo ſi in vna re † exequutio cœpta fuerit, ſed in ea perfici non potuit, debet in alia re plenè perfici, Bart. in conſ. 139. ſtatuto Ciuitatis Peruſij parte prima, quod ſubſcriptum fuit à multis, idem Bar. in conſ. 141. num. 1. verſ. ad hoc, par. 1. Ancharan. in conſil 412.

8 Exequutoris † officium inceptum ante mortem concedentis, durat etiam poſt mortem Oldrad. conſ. 295. num. 4. verſ. hinc dicit Lapus allegatione 17. vbi quod hoc procedit tam ſuper gratia facta, quam facienda Franch. in cap. ſi ſuper gratia, de officio leg. lib. 6 & quomodo limitetur, vide Feder. de Sen. conſil. 138. num 5. in fine, & Franch. in dict. cap. ſi ſuper gratia, & Calderin. in conſil. 253. aliàs eſt 32. de præbendis.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, & cum abſolutione à cenſuris quando, & vbi per Papam poni ſoleat, & num. 4.*

2 *Reddit eum, cui ſit gratia capacem,*

3 *Non habet effectum in eo, qui per annum inſorduit in excommunicatione.*

5 *In quibus non habeat locum.*

Clauſula, & cum abſolutione à cenſuris, &c. quid operetur.

RESOLVTIO CII.

1 HÆc clauſula † conſueuit apponi per Papam in impetrationibus beneficiorum, & alijs gratijs, quas concedit, quas poteſt etiam abſenti, & non petenti facere, quia eum reddit capacem, vt probat Dec. in ca. ad Apoſtolicæ, col. 2. verſ. vlt. prædicta regula de exceptionibus, & poſt Alberic. & alios, quos allegat Boer. in deciſ. 290. per totam.

2 Et quia hæc † clauſula debet in aliquo operari, ideo habebit effectum, vt eum reddat gratiæ capacem Alberic. diffuſè in l. à procedente in princip. C. de dilationibus, Boer. in d. deciſ. 290.

3 Sed non habebit † effectum ſi per annum, & vltra ſteterit in excommunicatione, quia tunc obſtat Regula Cancellariæ de inſordeſcente per annum, & habetur ſuſpectus de hæreſi, vt declarat Rota in deciſione 850. par. 3. lib. 3. in Nouis, item non habet effectum in ijs, qui non ſunt obedientes Papæ, vt probat Boer. in d. deciſ. 290. poſt alios, quos allegat.

4 Hæc clauſula † tollit impedimentum proueniens à cenſuris Rebuff. in praxi benefic. par. 1. & in declaratione Bullæ nouæ prouiſionis, § ſeque abſentes, numero 15. Nauar. conſ. 28. num. 18. in fine, & numero 21. verſ. ad ſeptimam quæſtionem, de ſenten. excom-

5 municat ſed non iuuat † inſordeſcentes per annum, vt dictum eſt in odium ipſius, qui videtur paruipendere cenſuras, & ideo per Regulam Cancellariæ 61. Rubrica de inſordeſcentibus per Sixtum V. ſtatutum fuit, ne præſtetur occaſio cenſuras ipſas vilipendendi, & inſordeſcendi in illis; generales abſolutiones appoſitæ in literis nō ſuffragentur his, qui ſcienter excōmunicationis ſententiam per quatuor menſes ſuſtinuerint, ex qua regula colligitur apertè, quod excommunicato ita demum ſuffragetur illa abſolutio, quæ conſueuit in literis Apoſtolicis apponi, ſi non ſuſtinuit excommunicationem vltra quatuor menſes, quibus elapſis abſolutio non prodeſt, & literæ ſunt nullæ, item non prodeſt irregulari ob notoriam fornicationem, Nauarr. in conſ. 66. num. 1. de ſententia excommunicat. quia nunquam Papa cenſetur ſuper irregularitate diſpenſare, niſi expreſsè dicat Nauar. in Manuali, cap. 77. num. 253. item non prodeſt hæreticis, cap. excommunicamus, §. credentes, de hęretic. Felin. in d. cap. ad Apoſtolicæ, colum. 1. de exception. neq; committentibus falſum in literis Apoſtolicis, Rebuff. in praxi in forma nouæ prouiſionis, nu. 89. & ſeq. neque incendiarijs, & violatoribus Eccleſiarum, & in alijs perſonis relatis in dicta Regula 61. Cancellariæ Sixti V. & huiuſmodi abſolutio, vt in literis dicitur, datur ad effectum pręſentium, vt ad hunc effectum ſuſpendatur excommunicatio ſuſpenſio, & interdictum Rebuff. in loco citato, nu. 6. vnde ſi poſt huiuſmodi abſolutionem ſe ingerat in diuinis eſt excommmunicatus, c. is cui, de ſenten. excommun. lib. 6. neque poteſt habere beneficium ab Ordinario, abſque alia abſolutione.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſsioni coloratæ, qua clauſula æquiparetur.*

2 *Clauſula amoto quolibet illicito detentore aliquando præſeruat gratiam à ſubretione.*

3 *Et intelligitur de detentore facti.*

4 *Poſ-*

4 *Poſſeſſio iuris ordine ſeruato capi debet.*
5 *Poſſeſſor ſemper citandus eſt.*

Clauſula amoto quolibet illicito detentore quid operetur.

RESOLVTIO CIII.

1 HÆc clauſula † habet vim expreſſionis colo-
tatę poſſeſſionis, de qua facienda eſt men-
tio cap. cum noſtris, de conceſs. prębend. &
2 ideo præſentat † gratiam à ſubreptione, cap.
propoſuit in fine, eodem titul. & ibi Ioan. Andr. in gloſ.
penult. Abb. num. 21. Geminian. in conſil. 86. num. 6.
Rota deciſione 38. & deciſione 69 verſic. & prout di-
citur de reſcript. in Antiq. & fuit dictum in cauſa Co-
lonien. Canonicatus 20. Maij 1602. coram Pamphilio,
Silua in tract. de benefic. par. 3. q. 11. num 104

Quod eſt verum quando hæc clauſula eſt poſita in literis principalibus gratiæ, ſecus ſi tantum in literis executiuis Clem. 1. in fine de præbend. Abb. in dict. cap. cum noſtris de conceſs. præbend. poſt Lap. & Calderin. in conſ. 21. de conceſs. præbend. Gemin. in conſ. 86. num 6.

Contrarium tenet Felin. in dict. capit. in noſtra, numero 32. & 36. Corrolario verſicul. ſed nouiſſimè de reſcriptis. Sylua in dict. tractat. de benefic. par. 3 quæſtione 11. num. 104. poſt Ioan. de Deo in quæſt. 24. lib. 1. & Zabarell. in conſ. 8. in ſecundo dub. & vide in dicta cauſa Colonien. Canonic. 20. Maij 1602. coram Pamphilio.

Et ſi dictum eſt Amoto detentore abſque vitio ſpo-
3 lij † intelligitur de detentore facti, non autem iuris
Put. deciſ. 17. par. 1.

Princeps poteſt concedere amotionem illiciti poſ-
ſeſsoris, & dare facultatem ingrediendi poſſeſſionem,
quia etiam pręſes Prouinciæ hoc facere poteſt Bald.
in conſil. 345. num. 2. verſ. Item poteſt concedere,
vol. 1. & licet intelligant quando notorium eſt, quod
illicitè poſſideat, vt ibidem Bald. num. 3. verſic. nihil
enim prohibet, tamen hoc etiam intelligitur, ſi deten-
4 tor illicitus citatus fuerit, nam † poſſeſſio iuris ordi-
ne ſeruato capi debet ad not. in l. 1. ff. quod vi, aut
clam, & in l. extat. ff. de eo, quod met. cauſ. & in cap.
ex tranſmiſſa, de reſtitution. ſpoliatorum. Princeps
poſſeſſionem non vacantem mutare non poteſt ſine
magna cauſa, l. 2. & ibi glo. ff. ex quibus cauſ. in poſs.
eat. neque citationem tollere, vt notatur in cap. pri-
mo de cauſ. poſſeſs. & propriet. & dicit Felin. in cap.
quæ in Eccleſiarum de conſtitutionibus, quod ſi pri-
uat aliquem ſua poſſeſſione tenetur dare ex cam-
bium, & ſi Imperator concedat feudum, atque det
facultatem capiendi poſſeſſionem etiam propria au-
thoritate Amoto legitimo poſſeſſore etiam ſi de ple-
nitudine poteſtatis feciſſet, reſcriptum non valet Bald.
in dicto conſil. 345. in princ. & facultas capiendi poſ-
ſeſsionem propria authoritate intelligitur, niſi eſſet
plena, quia tolli non poſſet Alex. in conſ. 82. col. 2.
volum. 2. Dec. in conſ. 95. colum. 1. quando autem
5 eſt plena etiam ſi illicita † poſſeſſor ſemper citan-
dus eſt; cui nullum præiudicium, etiam ſi per mo-
tum proprium Papę fieri potuit, quare ſi illius vigore
poſſeſſionem alterius etiam illiciti ordine iuris non
ſeruatam occupauerit ſpoliaſſe dicitur, & reſtitutioni
locus eſt, vt fuit deciſum Mohed. deciſ. 7. de cauſa poſ-
ſeſs. & propriet.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula Conſtito requirit partem citationis.*
2 *Secus ſi ſit dictum extraiudicialiter, & narrata verificarentur ex actis.*
3 *Et requirit cauſa cognitionem.*
4 *Secus ſi agatur de re modica, & parui præiudicij.*
5 *Reddit reſcriptum conditionale.*
6 *Et ad cuius verificationem requiruntur vera probationes.*
7 *Et quando ſufficiunt probationes præſumptiuæ.*
8 *Clauſula Conſtito, quod obierit in poſſeſſionem quando dicatur iuſtificata.*
9 *Poſſeſſio non dicitur interrupta per intruſionem alterius.*
10 *Clauſula Conſtito de aſſertis quando non referatur ad narrata.*
11 *Clauſula conſtito de tribus conformibus intelligitur de validis.*
12 *Clauſula Conſtito de re iudicata quid operetur.*
13 *Clauſula Conſtito de aſſertis in commiſſione reſtitutionis non dat iuriſdictionem.*
14 *Clauſula Conſtito, quod defunctus obierit in poſſeſſione quomodo intelligatur.*
15 *Iudex quando non iuſtificata reſeruatione nulliter procedat.*
16 *Clauſula abſque vitio ſpolij reſpicit conditiones Breuis.*
17 *Manutentio quando datur ei, qui non habet ſe pro ſpoliato, & committitur cauſa arbitrio Rotæ.*
18 *Exequutio quando ſuperſedetur ad excluſionem reſeruationis ſi datur fumus.*
19 *Clauſula Conſtito, quod defunctus obierit quando ſit verificanda.*
20 *Clauſula Conſtito intelligitur ad effectum vacationis.*
21 *Clauſula Conſtito poſita in breui quid operetur.*
22 *Clauſula Conſtito quando adijcitur reſcripto exequutoris principaliter dati an, & quando importet cognitionem.*

Clauſula Conſtito quid operetur.

RESOLVTIO CIIII.

1 HÆc † clauſula requirit partis citationem, Gloſſa in Clem. præſenti de cenſib. in verbo conſtiterit, Rota deciſ. 21. de reſcriptis in Antiquis, & deciſ. 13. de dolo, & contumacia in Antiquis. Lapus allegatione 60. num 3. Abb. in cap. conquerente, num 9. de reſtitut. ſpoliatorum, Felin. in cap. ſi conſtiterit ſub num. 6. de accuſation. Dec. conſ. 198. col. fin. Pariſ. conſ. 45. num. 9. conſilio 31. num. 33. in fine lib. 4. Ægid. deciſ. 68. Veſtrius in Praxi lib 8. cap. vltimo, numero 13. & fuit dictum in cauſa Mileuitana beneficiorum 29. Maij 1587. coram Seraphino.

2 Declaratur † non procedere, quando adeſt clauſula, & extraiudicialiter, quia tunc non requirit partis citationem Than. deciſ. 95.

Declaratur ſecundo, non procedere quando narrata verificarentur ex actis, & coram eodem iudice, quia tunc eſſet conditio de præterito, quæ non ſuſpendit, l. cum præſens. ff. ſi certum petatur. l. inſtitutio talis, §. finali, ff. de condit inſtit. cum ſimilib. ita Than. deciſ. 85.

3 Item † requirit cauſæ cognitionem Innoc. in cap. finali ad finem, & ibi Bald. num. 11. verſ. de illa clauſula, & ſub num. 59. Card. ad fin. de præſumptionibus. Lap. allegat 60. num. 2. verſic. ſecus ſi fuiſſet, & num. ſeq. & allegatione 15. num. 4. Ægidius deciſ. 68. Than. dicta deciſione 95. Guido Pap deciſione 70. & fuit dictum in cauſa Tiraſon. Cappellaniæ 7. Maij 1601. coram Pamphilio.

4 Limitatur † quando agitur de re modica, & de
paruo præiudicio, nam tunc non requirit partis ci-
tationem, nec cauſæ cognitionem, Staphil. de liter.
iuſtitiæ, §. citatio, numero decimotertio, & facit Ro-
ta

Digitized by Google

ta decimaſexta de dolo, & contumacia in Antiquis idem Staphil. ibidem numero vndecimo, & duodecimo, Papazon. ad deciſ. 12. numero tertio, de officio delegati, & in nouiſſim. vbi idem dicitur de clauſula ſi inueneris, & de clauſula ſi repereris, & vide infra in clauſula ſi inueneris.

5 Hæc clauſula † reddit reſcriptum conditionale, & quidquid facit iudex ante verificationem conditionis nulliter facit Socin. conſilio 99. numero decimo, libro tertio, Pariſ. conſilio 41. numero 14. & conſilio 94. numero quinto, & octauo, & conſilio 95. numero 5. & 6. libro quarto, & vide in cauſa Oriolen. Decimarum 26. Februarij 1590. coram Orano Vantius de nullitatibus ex defectu iuriſdictionis delegat. num. 92.

6 Et ideo hoc caſu ad eius † verificationem requiruntur veræ, & concludeotes probationes, nec ſufficiunt præſumptiuæ, l. Lucius, ff. de conditionibus, & demonſtrationibus, Bald. in l. bonæ fidei, num. 8. C. de rebus creditis, Anania in cap. conſtiterit, num. 6. & ibi Felin. in rubrica de probationibus, numero 3. vbi Dec. num. 14. & conſil. 198. in fine, Cotta in ſuis Memor. in verbo lex, quæ conditionaliter verſ. præterea, & in verbo ſententia ſub conditione lata; latè Plot. de in litem iurando, §. 2. numero 34. & vide in cauſa Oriolen. decimarum 26. Februarij 1590. coram Orano.

Dic verum in his caſibus, in quibus poſſunt haberi veræ, & concludentes probationes, ſecus verò in
his caſibus, in quibus haberi non poſſunt, quia tunc
7 ſufficiunt † probationes præſumptiuæ, quæ à iure com.
admittuntur, Felinus in rubric. de probat. nu. 3. verſ. ſed aduerte, il ſecondo, & ibi Dec. ſub num. 14. ante medium verſ. ſi tamen, Plot. de in litem iurando, §. 2. num. 34. verſ. & quæ opinio.

8 Clauſula † Conſtito, quod non obierit in poſſeſſione dicitur iuſtificata ex ipſo, quod probetur non ſemel in vita poſſediſſe, quia poſſeſſio præſumitur continuata vſque ad mortem, niſi doceatur interrupta ex traditis per Alciat. de præſump. Reg. 2. præſump. 25 Rota diu. deciſ 80. par. 2. ita fuit reſolutum in cauſa Illerden. beneficij 17. Octobr. 1594 coram Pegna.

9 Amplia, vt procedat † etiam ſtante intruſione alterius, quia vbi poſterior, & turbatiua, eſt nullius momenti, nec dicitur interrupta prior poſſeſſio ſi non habuit ſe pro ſpoliato, maximè ſi poſterior ſit attentata Neuiz. conſ. 81. n. 23. & 26. & fuit dictum in dict. Illerden. beneficij 17. Octob. 1594. coram Pegna. &c.

Clauſula Conſtito, &c. de qua in breui in eo quod reſpicit reſeruationem debet plenè probari, & fuit dictum in cauſa Cæſarauguſtana portionis 31. Maij 1602. coram Litta.

10 Clauſula Conſtito † de aſſertis poſita à Regente in commiſſione non refertur ad narrata, ſed tantum ad ea, quæ habentur in clauſula Conſtito poſita in diſpoſitione commiſſionis, & ſic non reddit reſcriptum conditionale, quando ſignatura Papę, vel Cardinalis eſt pura, & ſimplex, quia Regens non poteſt alterare ſignaturam Papæ, vel Cardinalis, quæ eſt illa, quæ diſponit, & attenditur Caſſad. deciſ. 7. num. 14. de reſcrip. & fuit tentum in Trolien. decimarum 26. Februarij 1590 coram Orano.

11 Clauſula † Conſtito de tribus conformibus, & c. intelligitur de validis ad l. quartam, §. condemnatum in cauſa Caputaq. ſenioris 1. Iunij 1587. coram Bubalo Lauden. pecuniaria 1. Iunij 1585. coram Pamphilio, & fuit dictum in cauſa Vlixbonen. decimarum viget ſimanona... 1591. coram Orano, & in cauſa Toletana penſionis 12. Decembris 1597. vbi quod mereantur executionem, & vide in cauſa Bonon. de Ramlottis 12. Aprilis 1592. coram Pamphilio Mediol. bonorum 4. Iunij 1601. coram Lancellotto.

12 Clauſula † Conſtito de re iudicata procedatur ad exequutionem, &c. operatur, quod ſtante re iudicata illa eſt exequenda non obſtante præcedenti reſtitutione in integrum, ſi nihil contra iuſtitiam rei iudicatæ deducatur Rota deciſ. 144. num. 3. par. 2. diuerſor. Segobien. Parochialis 2. Decembris 1602. coram Pamphilio.

Item quamuis intelligatur de pręcedenti re iudicata, tamen quando ſumus in ſententia lata extra Palatium, & tranſierit in iudicatum, poteſt Rot. procedere ad illius exequutionem Mohedan. deciſ. 36. in fine, & fuit dictum in Toletana fructuum de Borgaſ. 16. Maij 1586. coram Pamphilio Veneta legitimitatis 1. Iulij 1602 coram eod. m.

13 Clauſula † Conſtito de aſſertis reſtituat, poſita in commiſſione reſtitutionis in integrum non reſpicit iuriſdictionem, quæ ſimpliciter datur, & ſtatim tribuitur, ſed reſpicit ipſam reſtitutionem, vt non ſit danda niſi probatis aſſertis, aliàs videri non poſſet an illa eſſent vera, vt fuit dictum in cauſa Bononienſ. Cenſus 28. Iunij 1601. coram Sacrato.

14 Clauſula Conſtito, † quod defunctus obierit in poſſeſſione beneficij Sede Epiſcopali vacante, vel in tali menſe reſeruato, &c. intelligitur, ita vt exinde inducatur reſeruatio, propter quam concedi ſolent Breuia de capienda poſſeſſione nomine Camerę, in quibus ponitur huiuſmodi clauſula, & ideo licet probetur obitus defuncti in dicto menſe, vel Sede Epiſcopali vacante, ſi tamen beneficium non eſt reſeruatum Breue non dicitur iuſtificatum, vt fuit reſolutum in vna Salamantina Canonicatus de anno 1575. coram Rubeo, & in Vicentina beneficij S. Martini 21. Februarij 1600. coram Pamphilio, in qua adſunt deciſiones prędictæ Gerunden. beneficij 31. Maij 1600. Corduben. dimidię portionis, 11. Februarij 1602. coram Sacrato, & iudex ſi non admittit probationes ad excludeodam reſeruationem dicitur grauare partem, vt fuit dictum in cauſa Gerunden. beneficij 31. Maij 1600. coram Corduba.

15 Vnde ſi † iudex vigore huius Breuis non iuſtificata reſeruatione procedat ad exequutionem dicitur nulliter procedere, & eiecto à ſua poſſeſſione datur reſtitutio, vt fuit reſolutum in dicta Salamantina Canonicatus 1572. coram Orano, & in Corduben. portionis 1575. coram Rubeo, Vincent beneficij S. Martini 25. Febr. 1600. coram Pamphil. & in eadem 10. Decembris 1600. coram Sacrato.

16 Amplia † etiam ſi in Breui adeſſet clauſula abſq; vitio ſpolij, quia tanquam acceſſoria reſpicit conditiones Breuis, & intelligitur quatenus Breue ſit iuſtificatum Put. deciſ. 1. lib. 1. & fuit reſolutum in dicta Cordubenſi portionis 1575. coram Rubeo Vincent. beneficij Sancti Martini 25. Februarij 1600. coram Pamphilio.

17 Quod intellige † quando habet ſe pro ſpoliato. ſecus ſi non, quia tunc ſi cauſa appellationis committitur parito Breui arbitrio Rotę abſoluetur à cenſuris ad beneplacitum, & datur ei manutentio, vt ſeruatum fuit in cauſa Barchinonen. beneficij 28. Inn. 1600. coram Mellino.

Dic verum, quando datur fumus ſufficiens ad excludendam reſeruationem, aliàs ſecus, quia tunc manutentio datur immiſſo per iudicem Rota in Aurien. parochialis 17. April. 1600. coram Lancell. Tuden. Paroch. 3. Decemb 1601. coram Sacrato.

Et ceſſante dicta clauſula Parito Breui arbitrio
18 Rotæ † ſi datur ſufficiens fumus ad excluſionem reſeruationis licet iura non ſint in forma probanti ſuperſedetur in exequutione Breuis, donec in forma probanti afferantur, vt plenè excludatur reſeruatio, vt fuit tentum in cauſa Laodienſ. Parochialis 16. Decembris 1594. coram Litta, & in cauſa Aſtoricenſ.

cenſ. Parochialis Prioratus 9 Decembris 1596. coram eodem. Barchinonen. beneficij 28. Iunij 1600. coram Mellino Aurien. Parochialis 27. April. 1598. coram Lancellotto, vide Salamantina beneficij 31. Ianuarij 1596. coram Corduba, & Vicen. beneficij 22. Iunij 1598. coram Litta, quæ videntur tenere contrarium.

Secus quando non datur fumus ſufficiens, quia tunc non intrat arbitrium, & ſic non ſuperſedetur, vt fuit dictum in cauſa Aurien. Parochialis 17. Aprilis 1601. coram Lancell. Tuden. Parochialis 3. Decembris 1601. coram Sacrato.

Et ratio eſt, quia cum huiuſmodi Breuia dentur propter reſeruationem, & in illa fundentur, illa ceſſante non datur exequutio, Rota diuerſor. in manuſcript. 45. incip. die 14. Nouembris 1558. & deciſio. 238. incip. coram Domino Rubeo, & fuit reſolutum in cauſa Gerund. benefic. 31. Maij 1600. coram Corduba, vbi quod ita fuit deciſum in vna Salamantina Canonicatus coram Rubeo, & alibi ſępe.

19 Clauſula Conſtito, † quod deuoctus obierit tunc ſufficit verificare, quando non fit mentio in ea de pertinentia collationis in clauſula Conſtito, &c. quia primo Papa non remitteret pertinentia ad petitorium, ſecundo vero caſu eſt poſita, vti conditio dicta clauſula, & ideo venit iuſtificanda, ita vt ex dicta pertinentia inducatur reſeruatio, propter quam breue fuit conceſſum, vt fuit reſolutum in cauſa Vicen. beneficij Sancti Martini 22. Febr. 1600. coram Pamphilio, & in Gerunden. beneficij 13. Maij coram Corduba, in qua ponitur iſta diſtinctio.

20 Clauſula † Conſtito poſita intelligitur ad effectũ vacationis, puta ſi dicatur conſtito, quod ſit principalis, dignitas intelligitur etiam, & quando vacet, vt fuit dictum in cauſa Bracharen. iuris patronatus 26. Martij 1601. coram Iuſto.

21 Clauſula † Conſtito poſita in Breui operatur, quod ex mente diſponentis poſita in narratiua ſi in dicta clauſula non ſint repetita cenſeantur remiſſa ad negotium principale, vt fuit reſolutum in cauſa Abulenſ. Canonicatus 24. Nouembris 1578. coram Rubeo, vt in deciſ. 373. lib. 1. quotidie.

22 Clauſula † Conſtito, ſicut clauſula iuſtitiam faciat important cauſæ cognitionem, niſi adijciantur in reſcripto executoris principaliter dati, in his, quæ de iure poſſet, quoniam ſine citatione exequi poteſt Anch1aran. in conſ. 297. numero nono, & decimo.

Et ſi exequutor gratiæ reſignationis à Papa datus ad aſſignandum reſignatario poſſeſſionem ex abundanti citauerit, & quædam egerit, quæ ad iuſtificandam exequutionem tendant, non ideo exequutorem ſe facit, vt conſuluit Anchar. in conſil. 221. quem ſequitur Felin. in c. dudum. numer. 22. verſ. & amplia de præſumptionibus, ideo dicit Felin. ſi citatit, vbi non tenebatur, expectare non tenetur, nam licet exequutor iudicis partes aſſumpſerit ab hac via recedere poteſt, exequutoriſque partes reaſſumere, allegat Innocent. in cap. cum inter in fine, de election. & Anton. de Butr. in capit. cum contingat, col. finali de reſcriptis. Fruſtra enim citatur, qui præſens contradicere non poteſt, l. prima, §. cum dicitur, ff. ſi cui plus quam per leg. Falcid. facit gloſs. not. in l. cum dites, § ſi arbiter, ff. de arbitris, ſed exequutor de exceptionibus principale negotium tangentibus cognoſcere non poteſt, vt pluries deciſum eſt Minſynger. obſeruatione 69. part. tertia, Ludon. Peguer. deciſione 182. Ioan. Corſetius in Cappella Tholoſan. deciſione 345. & ad hoc ſunt iuta expreſſa capitul. de cætero, de re iudicata l. ſi Prætor, §. Marcellus, ff. de iud. ergo quamuis cognoſcere incęperit recedere poteſt.

Clauſula ſi tibi conſtiterit, ita demum importat cauſæ cognitionem iuxta terminos Clem. iudex de offic. ordinar. ſi alia clauſula appoſita fuerit, videlicet vocatis, qui de iure fuerint vocandi, quæ de ſtylo Romanæ Curiæ in literis iuſtitiæ apponi conſueuit, vt dicit Lapus in allegat. 61. num. 4. verſic. facit pro iſta parte, ſed quando principaliter datur exequutor in his, quę ſine partis citatione fieri poſſunt, tunc non eſt neceſſaria partis vocatio Anchar. in conſil. 297. num. 10 & ibid. num. 8. & ſeq. quod dicit clauſula ſi tibi conſtiterit de reſeruatione, aut collatione, vel ſimilibus, moneat, inhibeat, declaret, &c. non facit niſi merum exequutorem, quoniam conſtito de aſſertis nihil viterius agit niſi exequitur, & ideo Ancharan. ibi probat, quod tunc clauſula ſi tibi conſtiterit, & clauſula iuſtitiam faciat nunquam importat cauſę cognitionem, quando ſunt poſitę in literis exequutoris principaliter dati.

Neque importatur cauſæ cognitio ſi alia clauſula ſuper addita foret, videlicet, ſuper quo conſcientiam tuam oneramus, quoniam, & hæc importat mentionem, vt probat Bald. in l. certum, col. 2. C. vnde cognati, vbi dicit, quod eſt potius commiſſio conſcientialis, quam iudicialis, & ideo exequutor non poteſt admittere exceptionem contrariam, quia non habet cauſæ cognitionem, vt dicit Lapus allegat. 15. in fin. verſ. quia tamen eſt dictum, & allegat 61. num. 3. verſ. ſecundum, quod dicimus.

SVMMARIVM.

1 *Ius patronatus quot modis dicatur mixtum.*
2 *Legatus de Latere, an poſſit derogare iuri patronatus mixto.*
3 *Papa confert ius patronatus Eccleſiaſticum abſque derogatione.*
4 *Ius patronatus quantum ad effectum derogationis, an debeat dici Eccleſiaſticum, vel laicale.*
5 *Ius patronatus, quando dicatur laicale etiam ſtante mixtura.*
6 *Clauſula, quatenus mixtum in derogatione iuris patronatus quid operetur.*
7 *Ius patronatus mixtum cum Rege, quam derogationẽ requirat.*

Clauſula quatenus ius patronatus mixtum quid operetur.

RESOLVTIO CV.

1 IN iure patronatus † multipliciter conſideratur mixtura, videlicet, quando à principio tam laicus, quam Eccleſia fundarunt, & dotarunt, vt quia Eccleſia poſuit fundum, laicus dotem, nã tunc mixtum appellatur Pariſ. in conſil. 35. num. 5. & ſeq. vol. 4. & ibi, numer. 13. & numer. 16. probat, quod
2 † Legatus de Latere non poteſt derogare huic iuri patronatus, Federic. de Senis in conſil. 65. in princip. interdum dicitur mixtum ſi teſtator laicus totum fecerit, ſed voluit, quod præſentatio pertineret ad ſuum hæredem, & ad Rectorem Eccleſiaſticum contemplatione Eccleſiæ, quia tunc dicitur mixtum, ſecus eſt ſi tranſit ad Eccleſiaſticam perſonam contemplatione perſonę, puta quia frater teſtatoris eſſet Rector, vel beneficiatus Eccleſiæ Pariſ. in dicto conſil. 35. num. 13. & ſeq. & verſic. dubium tamen, vol. 4. item dicitur mixtum quando Eccleſiaſticus, vel laicus dotauit Eccleſiam partim ex bonis Eccleſiaſticis partim ex laicalibus. Pariſ. in conſ. 128. per totum volum. 4.

3 Et quia Papa † confert ius patronatus Eccleſiaſticum abſque derogatione, Achil. deciſ. 3. num. 8. de

iure

iure patronat. ideo Doctores diſputarunt, vtrum hoc
4 † ius patronatus mixtum quantum ad effectum huiuſmodi derogationis debeat dici Eccleſiaſticum, vel laicale, Abb. in capit. propter in fine de iure patronat. tenet, quod debeat iudicari Eccleſiaſticum, & hanc opinionem ſequuta eſt Rota Antiqua in deciſione 46. de conceſſione præbendæ in Antiquis.

Sed contraria opinio eſt verior, videlicet, quod debeat iudicari laicale, Abb. in cap. dilectus circa finem, de legat. Calderin. in cap. finali circa finem verſic. extra gloſs. de iure patronat. Fedetic. de Senis in conſil. 45. Felin. in tractatu quando literæ Apoſtolicæ præiudicent patronis ampliatione 6. vbi relatis opinionibus probat hanc opinionem eſſe veram, & hanc ſententiam tanquam veriorem amplexa eſt Rota mutata ſententia priori, vt per Achill. in dicta deciſione 3. de iure patronatus, & per Caſsador. deciſione quarta, de probationibus, & deciſione ſeptima de iure patronatus, & per Puteum deciſione 59. part. prima, & ideo ius patronatus fundatum à duobus laicis, & vno Eccleſiaſtico dicitur laicale, vt probat Rocchus in tractatu de iure patronat. §. ius. nnmero 24. item ſi Eccleſiaſticus fecit de bonis patrimonialibus dicitur laicale, Rocchus ibidem, numero 26. Lambert. in tractatu de iure patronat. lib. ſecundo, parte prima, quæſtione 9. articul. 28. numero quarto. & ad hoc vide Put. deciſ. 228. parte 2. & Menoch. libro 3. præſumption. 53. & de arbitrat. caſu 195. & † ſi fundatum à laico relinquatur quatuor
5 laicis, & vni clerico dicetur laicale, Creſcent. deciſ. 3. de iure patronat. item laici ſunt pro longiſſimum tempus in quaſi poſſeſſione iuris præſentandi dicitur laicale, & non Eccleſiaſticum Put. dict. deciſio. 228. numero 4. & ſeq. par. 2. Mohedan. deciſ. 9. de iure patronat.

Propterea in iure patronatus mixti Papa derogât pro medietate, videlicet pro parte laicorum, &
6 addidit hanc clauſulam † quatenus mixtum exiſtat quo caſu non importat cognitionem iudicialem, ſed informationem, & cognitionem cauſæ extraiudicialem, & probat Caualcan. in deciſio. 22. numer. 5. part. 1. Iuri autem patronatus laicorum ſimplici Papa derogare non conſueuit, ſed hoc ſatis ſcriptum eſt in Digeſtis Nouiſſimis tom. 6. tit. derogatio. & titul. ius patronatus.

7 Cum autem ius patronatus † eſſet mixtum, ſed mixtura eſſet cum Rege fundatore ſimul cum Eccleſia, vel quia Eccleſia fundaſſet, & Rex dotaſſet, quo caſu non ſufficit ſimplex derogatio pro medietate vi clauſulæ, quatenus mixtum exiſtat, quod probatur ex Regula Cancellariæ 41. vbi diſponitur iuri patronatus ſpectanti ad aliquem Regem, & Principem non cenſeri derogatum, niſi ſpecialis de illis mentio habita fuerit, & ad hoc plurima allegantur in Voto 139. inter deciſ. Piſanas.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula ex nunc, prout tunc in ſtatutis non retrotrahitur.*
2 *Quando eſt poſita per Papam in collatione de vacanti non ſuſpendit gratiam.*
3 *Non operatur in præiudicium tertij.*
4 *Poſita in actu conditionali ſemper facit conditionem.*
5 *Poſita in gratijs nihil operatur ante conditionis exiſtentiam.*
6 *Et quid ſi eſt poſita in collatione de vacaturo, & gratia ſit pura.*
7 *Dictio nunc, & dictio tunc quid ſignificent, & quid vnitum.*
8 *Gratia quomodo retrotrahatur per dictam clauſulam.*
9 *Clauſula ex nunc, prout ex tunc, & è conuerſo quid importent.*
10 *Hæc clauſula facit transferri dominium, & poſſeſſionē.*

Clauſula Ex nunc, prout ex tunc quid operetur.

RESOLVTIO CVI.

1 HÆc clauſula † in ſtatutis non retrotrahitur ad initium diſpoſitionis, ſed debet expectari euentus conditionis, & tunc incipit operari, quia diſpoſitio ſuper his verbis facta ſi retrotrahitur id ſit per perfectionem, quæ non habet locum in ſtatutis Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 10. num. 73. & de retractu conu. §. 3. gloſ. 1. num. 88.

2 Hæc clauſula † quando eſt poſita à Papa in collatione de vacanti non ſuſpendit gratiam, ſecus ſi eſt in vacaturo, Card. in Clem. vnic. nume. 9. in 1. oppoſit. de conceſs. præbend. Caſsad. deciſ. 3. numer. 15. de prębend. Creſcent. deciſ. 7. num. 13. & 19. de conceſs. præbend. Achil. deciſ. 7. num. 4. de renunciat. Rebuf. tit. de diſpenſation. ætat. verb. tecum, vt ex tunc. & fuit reſolutum in cauſa Ilerden. Canon. 22. Octob. 1574. coram Aldobrand. & in dicta cauſa Montis Faliſci Præceptoriæ 16. Februarij 1598. coram Pamphilio, in qua adeſt deciſio Legion.

3 Hæc † clauſula non operatur in præiudicium tertij medio tempore acquirentis, Puteus deciſ. 190. parte ſecunda.

4 Item † poſita in actu conditionali ſemper facit conditionem, vt probat Gabriel. in conſilio 185. num. 6. volum. 1.

5 Et ſi poſita † eſt in gratijs nihil operatur ante conditionis exiſtentiam, & conditionem non retrotrahi in gratijs, & diſpenſationibus, ſed ſpectari tempus quo conditio exiſtit probat Gabriel. in conſilio 189. in fine. vol. 1.

6 Item † operatur quando eſt poſita in collatione de vacaturo, dummodo gratia ſit pura, licet exequutio collata in futurum euentum iuxta textum in c. ſi ſuper gratia, de offic. delegat. in 6. ſecus in gratia conditionali, in qua Papa non confert, ſed dat Collatorem iuxta text. in cap. ſi cui nulla, de præbend. in 6. & idem declarat gloſs. finalis, & gloſs. 1. in dicto cap. ſi ſuper gratia Guidobon. deciſione 29. & fuit reſolutum in Calaguritana Canonicatus 1. Iunij, & 9. Octobris coram Pegna, & vide Mandoſ. in Reg. 32. quæſtione 30. numero 8. & in cauſa Salamantina Coadiutoriæ 10. Martij 1593. & in Montis Faliſci Præceptoriæ coram Pamphilio.

Hęc clauſula qualificat verbum, cui adijcitur, & refertur ad tempus, quo diſpoſitio incipere debeat, l. debitor, §. 1. n. ff. ad Trebell. Dec. conſ. 233. num. 1. Tiraquel. de retractu conuent. §. 2 gloſ. 1. num. 86. vide in cauſa Bononien. de Albergatis 14. Mart. 1603. coram Pamphilio, & ſic obtinuiſſe dixit mihi acutiſſimi ingenij iuuenis D. Ioannes Maria Nouatius.

7 Ex hucuſque dictis apparet, quod dictio † nunc ſignificat effectum verbi conſumati, & ad hoc eſt text. in §. 1. ff de condit. & demonſt. & declarat. Guido Papa deciſ. 588. & dicit Socin. in cap. ſacro, numer. 147. de ſenteot. excommunic. quod dictio ex tunc ſignificat actum diſponentis, non autem conditionem exiſtentis, & licet ſit præſentis temporis tamen denotat futurum effectum, Bald. in cap. primo, numero 16. de milit. vaſall. qui contum. eſt. Dec. in cap. præterea, numero 10. de appellat. quando iſtæ verò duæ dictiones vniuntur, & ſit clauſula ex nunc, prout ex tunc vnum tempus ineſt alteri, l. Tinus, la ſeconda, vbi Angel. Imola. & Alexand. in ſecundo notab. ff de verborum obligat. Purpurat. in conſ. 557. num. 34. Siluan. in conſ. 92. num. 11. Surd. deciſ. 113. num. 10.

Et

8 Et ideo ſequuta † acceptatione infra menſem prouiſio Papæ retrotrahitur ad diem gratiæ propter dictam clauſulam ex nunc, prout ex tunc, ex quo nulli interim erat ius quæſitum, neque in petitorio, neque in poſseſſorio, ſtante dicta clauſula infra menſem cum decreto irritanti, quod inficit petitorium, & poſſeſſorium cuiuſcunque alterius prouiſi, vt eſt text. cum gloſ. in verſ. ex nunc, prout ex tunc in Clement. cum ei quem, §. ſecus de conceſs. præben. & latè ſcribit Caſſad. in deciſ. 3. de præbend. vbi alios allegat.

9 Hoc autem recipit † declarationem, quia ſi clauſula ex nunc eſt ſimpliciter apposita, vel ex nunc, prout ex tunc relata ad futurum importat, quod actus non cenſeatur tunc geſtus, ſed referatur in tempus, ad quod fit relatio Zabarel. & Imola in Clem. vnic. de conceſs. præbend. Iaſ. in l. 1. num. 4. C. de codicil. Cephal. in conſ. 153. num 21. vol. 2. Gabriel. in conſ. 185. num 6 vol. 1. ſed quando dictum fuerit ex tunc, prout tempus illud futurum trahitur ad præſens, & diſpoſitio, in qua illa verba ponuntur retrotrahitur ad tempus actus, & operatur, vt cenſeatur habere effectum ab ipſo principio. Gloſ. in Clem. volentes verſ. ex tunc, & ibi Zabarella, & Imol. de hæret. Angel. & alij in dicta l. 1. C. de codicill. Bal. in Authent. contra rogatos, col. 1. C. ad Trebell. Tiraquel. qui multos ad hoc allegat de retractu conuentionali, §. 2. gloſ. 1. num. 86. & in tractatu de Conſtituto par. 3. limit. 2. num. 16. & ita declarant Iaſ. in d. l. 1. num. 4. C. de codicil. Cephal. in d. conſ. 153. num. 21. & Riminald. iun. conſ. 593. num. 20. & ſeq.

10 Item clauſula † ex nunc, prout ex tunc apposita in contractu facit tranſire, & retrotransferri dominium Bar. & Doct. in l. qui abſenti, §. 1. ff. de acquir. poſſeſ. repetentes in l. filiusfamilias, §. Diui de legat. 1. vbi Ambroſ. de Obizo, n. 154. & ſeqq. Loaz. in 6 limit. ad quartam quæſtionem Bartoli ſub num. 174. & conſuluit Pariſ. in conſ. 69. num. 137. & ſeq. vol. 1. item operatur translationem poſſeſsionis ad tradita per Tiraquel. de Conſtituto, limit. 3. num. 15.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula habita, vel non habita poſſeſſione, non operatur vltra duos annos, & num. 5.*
2 *Et quid ſi lis ſit calumnioſa.*
3 *Cur conſueuit apponi iſta clauſula in penſionibus Hiſpaniæ, non Italiæ.*
4 *Propter d. clauſulam penſio ſoluenda eſt etiam poſſeſſione non habita.*
6 *Clauſula quando penſio cenſeatur impoſita ſuper alia Abbatia quid operetur.*
7 *Clauſula, & qui penſioni conſenſit non poſſit alteri reſignare, niſi ſub certa forma quid operetur.*

Clauſula habita, vel non habita poſſeſſione in reſeruatione penſionis apposita quid operetur.

RESOLVTIO CVII.

1 HÆc clauſula † habita, vel non habita poſſeſſione poſita in reſeruatione penſionis ex benignitate Rotæ non operatur vltra duos, vel tres annos, vt fuit dictum in cauſa Segob. penſionis 4. Maij 1576. coram D. de Graſs. vt in deciſ. 123. alias duodecima, de præbend. num. 3. & in cauſa Placentina penſionis 10. Maj 1581. coram Aldobrandino, vt in deciſ. 699. num. 2 par. 1. diuerſor. & in cauſa Tarraconen. penſionis 29. Aprilis 1596. coram Seraphino.

2 Dic verum, quando † lis non eſt calumnioſa, & titularis bona fide ſuccumbit, ſecus verò quando non fuit proceſſum in lite bona fide, & titularis malitioſè ſuccumbit, tunc enim ceſſat benignitas Rotæ, & clauſula extenditur vltra, vt fuit dictum in cauſ. Tarraconen. penſionis 29 Aprilis 1596. coram Seraphino.

3 Adhoc, vt penſio † cum effectu ſoluatur, ſolet in
ſupplicatione apponi iſta clauſula, habita, vel non
habita poſſeſſione, ſed ſignatura circa ea, quæ in Italia fiunt, delet non habita, vt tradit Mandoſ. de ſignatura Gratiæ ad dict. titul. penſiones, col. 12. verſ. ſi ponatur, vbi dicit, quod vltra montes tantum ſolet apponi præſertim in Hiſpania propter difficultatem probandi, an poſſeſſio capta ſit, & quis ſit verus poſſeſſor, ſiue intruſus. Quamobrem ſtante dicta clau-
4 ſula † etiam ſi beneficiatus fructus non perceperit, ſuper quibus penſio impoſita eſt, adhuc tenetur illam ſoluere, & ita fuit reſolutum coram Sancta Crucio, vt atteſtatur Verall. deciſ. 364. parte prima, ſed poſtea fuit reſolutum in Rota, vt propter æquitatem iſta
5 clauſula interpretetur, vt † non extendatur vltra duos, vel tres annos, vt fuit reſolutum coram Oradino in vna penſionis de Cordellis de Menſe Iunij 1565. & in Placentina penſionis 9. Decembris 1569. coram Seraphino, & in Valentina penſionis 10. Maij 1581. coram Aldobrandino, & in Gerunden. penſionis coram Auguſtino, quæ eſt inter impreſs. Nouiſſimas 705. par. 3. lib. 3.

6 Interdum ſolet apponi clauſula, † quod ſi per reſignatarium ſtaret, quo minus haberet poſſeſſionem beneficij reſignati, tunc penſio cenſeatur impoſita ſuper Abbatia reſignatarij, & cum eueniſſet caſus, quod antequam ipſe reſignatarius cæpiſſet poſſeſſionem beneficij reſignati illud alteri reſignauit, & per duos annos ſoluit penſionem, ac poſtea mortuus eſt, ideo penſionarius petijt penſionem à ſucceſſore in Abbatia, & Rota decidit validè fuiſſe impoſitam, quia per ipſum ſtetit, quominus caperet poſſeſſionem, & verba bullæ ſunt clara; ita atteſtatur Gambar. in tractatu de authoritate legati, titulo de penſionibus, numero 668. verſ. 35. ibi vide. Et propterea ſolet apponi alia
7 clauſula, vt is † qui penſioni conſentit, non poſſit in fauorem alterius beneficium tali penſione grauatum reſignare, niſi prius facta innmatione ipſi penſionario, atque facta noua obligatione per reſignatarium de penſione ſoluenda; quam clauſulam ſemper in ſignatura concedi atteſtatur Mandoſ. in d. tit. penſiones, col. 12. verſ. quia & hoc ex eo, Mohedan. deciſ. 2. Caſſador. deciſ. 4. de reſtit. ſpoliator.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula ſine retardatione ſolutionis tribuit iuriſdictionem conditionalem.*
2 *Et operatur, vt etiam lite pendente ſolutio facienda ſit.*
3 *Et procedit etiam lata ſententia ſuper ſpolio.*
4 *Etiam non docto de aliqua quaſi poſſeſſione.*
5 *Clauſula ſine retardatione ſolutionis habet locum ſtante quaſi poſſeſſione, vel expeditione literarum.*
6 *Imò ſola ſupplicatio ſufficit, nec requiritur expeditio literarum.*
7 *Et literas non opus eſt iuſtificari, niſi gratia eſſet conditionalis.*
8 *Manutentio in poſſeſſione exigendi quod requirat.*
9 *Non operatur quando conſtat de vitio, ſiue de nullitate penſionis.*
10 *Exceptio oriens ex ventre non impedit exequutionem ſolutionis penſionis.*
11 *Exceptio dicitur oriri ex ventre, quando gratia eſt conditionalis.*
12 *Exceptio oriens ex ventre, quando non impedit.*
13 *Sententia, & alia acta facta ante ſolutionem, quando ſunt nulla.*

14 *Penſio debet prius ſolui, & debet in actis conſtare, vt procedi poſſit ſtante clauſula prædicta.*

15 *Clauſula ſiue retardatione ſolutionis non eſt ſatisfactum quando ſolutio eſt facienda à tertio.*

16 *Clauſula ſine retardatione ſolutionis poſita in commiſſione appellationis refertur quoad ſummam contentam in ſententia.*

17 *Et cenſetur in qualibet commiſſione repetita.*

18 *Datur etiam tranſlatario, qui nunquam exegit, & quid ſi ſint plures, & num. 20.*

19 *Et ſi adſit clauſula, Arbitrio Rotæ non ſuſpenditur executio.*

20 *Præſeruat iuriſdictionem in commiſſione appellationis.*

21 *Poſita in commiſſione Nuncij quando non obſtet.*

22 *Clauſula, quæ ſolet apponi in honorem literarum Apoſtolicarum, & ad obuiandum fraudibus, num. 23.*

24 *Clauſula ſine retardatione afficit etiam tertium venientem ad cauſam.*

25 *Non operatur quando Penſionarius ſteterit per multum tempus.*

26 *Neque datur quando penſio eſt impoſita ſuper pluribus beneficijs.*

Clauſula, ſiue retardatione ſolutionis penſionis quid operetur.

RESOLVTIO CVIII.

1 HÆc clauſula † tribuit iuriſdictionem conditionalem, & operatur, quod iudex non poſſit validè procedere in negotio principali, niſi prius ſoluta penſione Iacien. in compl. ſignat. num. 8. Pariſ. conſ. 98. num. 12. lib. 4. Io. Paul. deciſ. 1. Put. deciſ. 29 de penſ. Graſs. deciſ. 8. num. 1, de re iudicat. & fuit dictum in cauſa Vercellen. penſion. 29. Maij 1587. coram Plato; Tarraconenſi penſionis 15. Nouembris 1593. coram Gipſio; Romana de Cencijs 23. Iunij 1595. coram Mantica; Romana penſionis 9. Iunij 1597. coram Litta, & in Spoletana penſionis 5. Iulij 1594. coram Corduba, & vide in cauſa Hiſpal. penſionis 6. Aprilis 1590. coram Seraphino.

2 Ampliatur primo, vt etiam operetur, † quod lite pendente penſio ſit ſoluenda Staphil. de liter. iuſt. §. in primis, num. 84. Gig. de penſ. q. 35. num. 9. Couar. variarum reſolut. lib. 2. c. 1. num. 9. in fine.

3 Ampliatur ſecundo, vt procedat etiam † lata ſententia ſuper ſpolio, quando in cõmiſſione appellationis datur hæc clauſula, vt fuit reſolutum in Brix. penſionis 22. Maij, & 29. Nouemb. 1599. coram Pegna.

Ampliatur tertio, vt procedat etiam ſi ſententia per appellationem ſuſpendatur, vt in d. Brixien. penſionis 21. Maij, & 29. Nouemb. 1599.

4 Ampliatur quarto, vt prædicta procedant † etiam non docto de aliqua quaſi poſſeſſione exigendi, quia ſufficit, quod literæ ſint expeditæ, vt in Romana penſionis 22. Martij 1576. coram D. Blanchetto vt in deciſ. 301. par. 1. diuerſ.

5 Stante hac clauſula † ſufficit, vel quaſi poſſeſſio, vel expeditio literarum, nec vtrumque requiritur, vt fuit dictum in cauſa Romana penſionis 23. Martij 1576. coram Blanchet. vt in deciſ. 301. par. 1. diuerſ. & Burgen. penſionis 24. Nouembris 1595. coram eodem, & in Tarraconen. penſ. 29. Aprilis 1596. coram Seraph & in Romana penſionis 9. Iunij 1597. & 28. Februarij 1598. coram Pamphilio, & in Brixien. penſionis coram Pegna, & vide in cauſa Lunen. Sarzanen. penſionis 15. Februarij 1593. coram Seraphino, & in Burgen. penſionis 19. Februar. 1596. coram Blanchet.

6 Adde tamen, quod † ſola ſupplicatio ſufficit, nec tunc requiritur expeditio literarum, vt fuit reſolutum in cauſa Anconitana penſionis 15. Iunij 1587. coram Plato, & in Auximana penſ. 5. Maij 1589. coram Comitulo.

7 Et ad effectum huius clauſulæ non † requiritur, quod literæ ſint iuſtificatæ, niſi gratia eſſet conditionalis, vtpute poſtquam clericali charactere fuerit inſignitus, vt in Compoſtellana penſionis 11. Maij 1584. coram Seraphino.

Item adde, quod ad effectum huius clauſulę, & ad effectum † manutentionis vtrunque requiritur, nempè quod conſtet de reſeruatione penſionis, & quod adſit quaſi poſſeſſio exigendi Achil. deciſ. 4. de reſcript. & fuit dictum in cauſa Salamantina penſionis 18. Aprilis 1572. coram Aldobrand. vt in deciſ. 220. par. 2. quotidie, & vide in cauſa Tarraconen. pen. 4. Decemb. 1592. coram Gipſio. 8

Hæc clauſula operatur, etiam quod ex actis conſtet de nullitate penſionis, puta quia non eſt facta mentio alterius penſionis Io. Paul. deciſ. 61. Anton. Aug. de clauſula ſine retardatione, num. 4 in cauſa Burg. penſionis coram Blanchetto.

9 Non tamen † operatur quando conſtat de vitio, ſeu nullitate penſionis ex ventre literarum, & de non iure penſionarij Sarnenſ. in Compen. ſign. numero 84. Ant. Aug. de clauſula ſine retardatione in princ. Caſsador. deciſ. 10. de reſcript. Achil. deciſ. 4. in fine, eodem tit. Rot. deciſ. 310. num. 3. par. 1. diuerſ. Graſs. deciſ. 8. num. 13. de re iudic. & eſt deciſio 349. n. 7. par. 1. diuerſ. ita fuit ſemper in Rota ſeruatum, vt fuit dictum in cauſa Salamantina penſionis 15. Ianuarij 1586. coram Pamphilio, & in Burg. penſionis 19. Febr. 1596 coram Blanchetto, in alia 24. Nouembris 1595. coram eodem.

In contrarium eſt deciſio Put. 34. lib. 1. quam ſecuta fuit Rota in vna Romana penſionis 23. Mart. 1576. coram Blanchetto, vt in deciſ. 301. in fin par. 1. diuerſ. quia vt in eis dicitur aliunde poteſt etiam contrarium probari, & ideo interim non eſt impediendus penſionatius exactione.

Et adde, quod à tempore Gregor. XIII. & ita mandante in Signatur. vt retulit Dom Robuſt & habetur in notis Domini mei (iſtæ notæ non habentur, quia ſunt in manuſcripto exemplari Romæ in vna Salamantina penſionis coram Pamphilio) fuit ſeruatum, quod exceptio oriens † ex ventre non impediat dictam clauſulam, ex quo per eam iuriſdictio eſt data ſub conditione, & in dicta Salamantina Domini dixerunt, quod titularis adiret ſignaturam. 10

11 Et adde, quod † tunc exceptio dicitur oriri ex ventre quando gratia eſt conditionalis, alias ſecùs, & ita intelligit Rota, & fuit dictum in Compoſtellana penſionis vndecima Maij 1584. coram Seraphino.

12 Adde etiam, quod exceptio † oriens ex ventre non impedit dictam clauſulam quando adeſt quaſi poſſeſſio exigendi, Put. deciſ. 245. num. 4. lib. 1. & fuit dictum in cauſa Burgenſ. penſionis 19 Februarij 1596. coram Blanchetto, in qua fuit dictum, ita fuiſſe tentum in cauſa Sabinen. penſionis coram Mantica, & in cauſa Foroliuien. penſionis coram Pegna, & fuit dictum in cauſa Tarraconen. penſionis 29. Apr. 1596. coram Seraphino.

13 Stante hac clauſula † ſententia lata non prius ſoluta penſione eſt nulla, vt fuit reſolutum in cauſa Vercellen. penſionis 29. Maij, & 15. Iunij 1587. coram Plato, & tradit Put. deciſione decimanona, de penſion. Anton. Aug. de clauſula ſine retardatione, §. 6.

14 Et generaliter omnia † geſta ante ſolutam penſionem ſtante hac clauſula ſunt nulla, vt fuit reſolutum in cauſa Tarraconen. penſionis 15. Nouemb. 1563. coram Gipſio.

15 Huic clauſulæ † non dicitur ſatisfactum vbi ſolutio

rio eſt facienda à tertio, qui ſe obligauit in forma Cameræ, & non ſoluit ob proteſtarionem ſactam ab eo, qui vult procedere in cauſa: ſecus tamen eſt ſi iudex cogat obligatum ſoluere non obſtante proteſtarione, nam tunc dicitur ſatisſactum quia hoc caſu proteſtatio non impedit ſolutionem vide in cauſa Romana de Cencijs 11. Decembris 1593. coram Mantica.

16 Hæc autem † clauſula poſita in commiſſione appellationis refertur quoad ſummam contentam in ſententia nec vltra extenditur vt fuit reſolutum in cauſa Romana penſionis 23. Maij 1576. coram Blanc. vt in deciſ. 310. p. 1. diuerſor.

17 Hæc clauſula † cenſetur in qualibet commiſſione repetita Ægidius in deciſ. 41. & 526. Caſsadorus deciſ. 8. nu. 15. de reſcriptis Tholomeus deciſ. 30. Rota deciſ. 121. num. 1. p. 1. diuerſor. & in terminis huius clauſulæ fuit reſolutum in cauſa Nouarien. decimar. 11. Decembr. 1573. coram Blanchetto, & fuit dictum in cauſa Aulinæ præsbiteratus 6. Aprilis 1590. coram Pegna, & in Chartaginen. penſionis 13. Martij 1600. coram Lancellott. & in Brixien. penſionis 21. Maij 1599. coram Pegna, & in ciuitatis Caſtelli penſion. 11. Februarij 1577. coram Cant. vt in deciſ. 43. num 1. & 2. p. 2. & in Romana annuæ præſtationis 3. Febr. 1602. coram Pegna.

Hec clauſula poſtquam commiſso eſt præſentata, & effecta communis impedit quominus poſſit dari penſionario ſententia canonizatoria penſionis niſi ea ſoluta, vt fuit dictum in cauſa ſalamantina penſ. 29. Nouembr. 1582. coram Bubalo.

18 Hæc clauſula datur etiam † translatario, qui nunquam exegit ſi transferens fuit inquaſi poſseſs. Sarné. in compen. ſign. n. 85. Ant. Aug. de translat. num. 3. & de clauſula ſine retardat. num. 3. & fuit dictum in cauſa Bononienſ. penſ. 17. Maij 1593. coram Mellino, & in cauſa Lauden. penſ. 29. Martij 1529. coram Pegna, & vide in cauſa Taurinenſ. penſionis 18. Martij 1602. coram Lancellott. & in Carpentoraten. penſ. 19. Maij

19 1602. coram eodem, & ſi adſit clauſula † arbitrio Rotæ non ſuſpenditur ſolutio ſi adſunt literæ vide in cauſa Taurien. ſupra citata.

Hoc tamen intelligitur iuſtificata translatione, ac etiam reſeruatione antiquæ etiam quod adſit clauſula arbitrio Rotæ, vt fuit dictum in dicta Lauden. penſionis coram Pegna.

Quid ſi translatio fuit facta in plures perſonas vide in cauſa Brixien. penſ. coram Pegna.

20 Hæc clauſula poſita † in commiſſione appellationis præſeruat iuriſdictionem iudicis à quo vt in futurum poſſit cogere titularem ad ſolutionem vt in ſimili de clauſula ſine præiudicio tradit Lancellott. de attent. poſt inhibit. cap. 20. limit. 13. Rota deciſio. 641. nu. 10 11. p. 1. diuerſorum Graſs. deciſ. 3. in fine de iudicijs ita fuit dictum in cauſa Taraconenſ. Villæ de receſ. 8. Febr. 1593. coram Seraphino, & in terminis penſ. in cauſ. Spoletana reſponſionis 15. Iul. 1596. coram Corduba. limita niſi ill. eſset licitum Gig. de penſ. quæſt. 69. num. 4. Lancellott. de attent. poſt inhibit. ampliat. 1. num. 18. in contrarium Lancell. vbi ſupra limit. 13.

21 Hæc clauſula † poſita in commiſſione Nuncij non obſtat, ſi Nuncius poſtea cauſam ad ſe auocauit, vt fuit reſolutum in cauſa Oxomen. penſionis 28. Iunij 1595. coram Pamphilio.

22 Hæc clauſula † ſolet poni in honorem Apoſtol. literarum Staphil. de lit. iuſti. §. in primis. nu. 84. Gig. de pen. quæſt. 35. in fine, & quæſt. 62. num. 12. & fuit dictum in cauſa Romana penſ. 12. Iulij 1599. coram Pamphilio, & Cuſentina penſ. 6. Nouembris 1596. coram Cordub. & vide in Brixienſ. penſionis coram Pegna, & in cauſa Lucerina penſ. 21. Maij 1602. coram Pegna; Sarnenſ. in comp. ſignat. num. 86. Gig. quæſt. 85. in princip. Veſtrius in praxi lib. 3. cap. vlt. num. 1.

23 Item † ad obuiandum fraudibus, & malitijs ſoluere recuſantium Staſil. dicto §. in primis num. 84. Gig. d. q. 35. q. 62. num. 12. & ſeq. & q. 75. in principio, & fuit dictum in Brixien penſionis coram pegna; Sarnenſ. vbi ſupra Veſtrius loco citato; & in d. Lucerina penſionis coram Pegna.

Item in commiſſione inualiditatis penſionis ne interim penſionarius penſione ſpolietur Gambara de leg. tit. de penſion. num. 765. & fuit dictum in dicta Brixienſ.

24 Hæc clauſula † poſita in commiſſione principalis afficit etiam tertium venientem ad cauſam pro ſuo intereſse Verall. deciſ. 1. lib. 1. in manuſcriptis, & fuit dictum in cauſa Compoſtellana parochialis, 16. Decembr. 1596. coram Orano.

25 Hæc clauſula non datur † quando penſionarius ſtetit per longum tempus quod non petijt penſionem Sarnen. vbi ſupra verſ. præterea Gig. de penſ. q. 85. num. 3. & vide in d. Brixienſi penſion. 21. Maij 1599. coram Pegna.

Dic verum quando penſionarius poteſt agere, & negligit, ſecus verò ſi non poteſt agere, quia non data negligentia non cenſetur amiſiſse animum exigendi, vt fuit dictum in d. Brixien. penſ. 15. Martij, & 21. Maij 1599. coram Pegna, vbi de eo, qui tranſtulerat penſionem ſub conditione, & conſtante inualiditate translationis licet diu non petierit nihilominus datur clauſula ſine retardatione ſolutionis penſionis.

26 Item non datur † quando penſio eſt impoſita ſuper pluribus beneficijs, quæ poſtea deuenerunt ad manus diuerſarum perſonarum Ant. Aug. de ſolut. penſ. num. 2. Sarnen. vbi ſupra nu. 87. verſ. eſt & alius caſus Gigas de penſ. q. 85. num. 5. & fuit reſolutum in cauſa Segobricen. penſionis 19. Aprilis 1602. coram Seraphino.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula dummodo remaneant centum pro Rectore debet vere probari.*
2 *Quando eſt appoſita in concordia, quis teneatur illam probare.*
3 *Cur apponatur dicta Clauſula.*
4 *Clauſula dummodo medietatem fructuum &c. quando apponatur.*
5 *Penſiones quomodo imponantur ſuper diſtributionibus.*
6 *Clauſula etiam ſi in ſolis diſtributionibus quid operetur.*

Clauſula dummodo remaneant centum pro Rectore, quid operetur.

RESOLVTIO CIX.

1 HÆc clauſula operatur vt probatio † debeat eſse concludens, nec ſufficiat probatio per famam ad deciſ. Mohed. 148. aliàs 3. de teſtibus in fine, vt fuit reſolutum in cauſa Cluſina penſionis 9. Dec. 1578. coram Lancel. vt in dec. 258. lib. 1. quotid. & in Oppiden. penſionis 3. Iunij 1585. coram Pamphil. vt fuit dictum in cauſa Cuſentina penſionis 27. Maij 1596. coram Litta, & facit deciſ. 60. de conceſs. præbend. in antiquis, & vide in cauſa interamnen. penſion. 13. Iunii 1602. coram Corduba.

2 Si ſit appoſita in concordia † quis teneatur probare vide in cauſa ſuaneti. Parochialis 17. Nouembr 1595. coram Orano.

Ex diſpoſitione Concilij Tridentini ſeſs. 24 cap. 13. de

13. de reformat. habetur, quod ſi Parochialis Eccleſia
non reddat centum ducatos nulla penſio imponi poſ-
3 ſit, quia † non debet ita grauari, vt Parochus viuere
non poſſit, aut iura Epiſcopalia ſoluere nequeat cap.
vacante cap. cum cauſam, & cap. de Monachis de
præbendis, & tunc ſi fieret reſignatio ipſi reſignanti
ſolet reſeruari penſio ſuper alio beneficio, vel reſigna-
tarij, vel Tertij, ſed ſuper beneficio Tertij non ita de
facili conceditur ob fraudes, quæ ſolent fieri, cum au-
tem parochialis valeat vltra centum, penſio poteſt
imponi ſuper illo pluri, olim imponebatur penſio vſq;
ad tertiam partem reddituum in omnibus beneficijs,
& talis penſio iudicabitur valida Caccialup. in tract.
de penſionibus, quæſt. 7. Gigas in eodem tractatu,
quæſt. 9. & propterea apponebatur clauſula dummo-
do Tertiam partem fructuum non excedat, vt ſcribit
Rebuff. in praxi beneficial. tit. de reſeruation. general.
&c. numero 19. & numero 31. ſed hodie imponi non
poteſt, niſi centum remaneant liberi pro rectore paro-
cho, & ita hæc clauſula introducta eſt, & probatio
debet eſſe concludens, vt probatum eſt, & quomo-
do probetur valor beneficij, quæue deducantur, vi-
de in digeſt. nouiſs. tom. 6. in verbo valor, vbi ad hoc
in pluribus capitulis habes compilatam totam mate-
riam ex omnibus deciſionibus mundi.

Si reſignetur Beneficium ſimplex ſolet conce di
4 penſio reſignanti † quæ non excedit medietatem fru-
ctuum, vel quæ non excedat tertiam partem, & in
Bullis reſignationum alterutra ex iſtis clauſulis appo-
ni conſueuit, vt probat Paul. Roman. in tractatu de
penſionibus, cap. 1. num. 6. ſed hodie curia Romana
obſeruat regulariter apponere vſque ad medietatem
fallit, vbi beneficium non excederet viginti quatuor
ducatos, tunc enim penſio imponi non poteſt, vt tra-
dit Mandoſ. in ſignatura Gratiæ in tit. penſionis, col. 4.
verſ. ſuper Parochiali, item ſuper Canonicatu, aut alia
dignitate in Cathedrali non conceditur penſio, niſi
redditus ſint vltra centum, & pro quantitate, quæ
excedit dictam ſummam.

Super Cathedrali autem, vel Metropolitana im-
ponitur penſio ſuper illius menſæ fructibus ſi illorum
valor excedat ducatos mille ex diſpoſitione Concilij
Tridentini ſeſs. 24. cap. 13. de reformatione, §. ad hæc
aliàs requireretur derogatio ſpecialis. Put. deciſ. 494.
par. 2.

Declarantur huiuſmodi concluſiones primo quo-
5 ad † penſionem ſuper Canonicatu; nam aliquando
dicitur præbendam valere triginta diſtributiones au-
tem quotidianas centum, & tunc exceditur penſio in
triginta, aut quinquaginta, & diſtributiones quoti-
dianæ computantur, ſed clauſula † addi ſolet etiam ſi
in ſolis diſtributionibus quotidianis, & non niſi præ-
ſentibus, & intereſſentibus diuinis officijs dari, & per
eos lucrari ſolitis, & conſuetis, vt ſcribit Menoch. in
ſignatura Gratiæ in dict. tit. penſiones, col. 8. Item
hæc clauſula etiam ſi in ſolis diſtributionibus, &c. in
c. includit etiam diſtributiones, quæ dantur intereſ-
ſentibus horis Canonicis, vt latè probat Mandoſ. in d.
tit. penſiones, col 9. & propterea fructus Canonica-
tus Toletani exprimuntur in viginti quatuor ducatis,
& imponitur penſio ducatorum quingentorum, vt
ſcribit Aragonius, deciſ. 38.

Cum ſuper præpoſitura imponeretur penſio duca-
torum centum ſuper redditibus, & prouentibus iuri-
bus, & obuentionibus vniuerſis dictæ præpoſituræ
cum clauſula dummodo medietatem fructuum ideo
fuit dubitatum in Rota, an hæc penſio eſſet nulla, vel
reducibilis tanquam non cenſeatur impoſita, niſi ſu-
per fructibus ordinarijs, & die 3. Ianuarij 1595. in
Auguſtana præpoſituræ coram Oradino fuit conclu-
ſum pro validitate penſionis eſt deciſ. 294. in lib. di-
uerſorum manuſcript. & hoc propter illa verba iuri-
bus, & obuentionibus vniuerſis, de quorum natura
eſt compræhendere omnes redditus cuiuſcunque
qualitatis.

Cum autem apponitur hæc clauſula, cuius medie-
tatem fructuum, vt aſseris non excedit, ipſe penſiona-
rius debet probare non exceſſum in alijs, tum quia
ipſa narratiua probanda eſt ab eo, qui ſe fundat in ea,
tum propter clauſulam vt aſseris, quæ differt à clau-
ſula vt aſſeritur, vide Rotam in deciſ. 412. par. 1. in
nouiſſimis, & ſi ſupplicatio diceret etiam ſi medieta-
tem excederet ſignatura cancellat, & apponit clauſu-
lam, dummodo medietatem non excedat, & de hac
practica vide Mandoſ. in ſignatura gratiæ in dicto ti-
tulo penſionis, col. 7. verſ. clauſula dicta.

Declarantur ſecundò quoad penſiones ſuper Ca-
thedralibus, quoniam non niſi ex magna cauſa impo-
ni debent, vt fuit diſpoſitum in Concilio Lateranenſi
ſub Leone 10. & ideo Papa quando imponit penſiones
ſuper Epiſcopatibus vacantibus per obitum ſolet de-
rogare Concilio Lateranenſi, & ſpecifica derogatio
requiritur, niſi vltra clauſulam generalem non ob-
ſtantibus appareret de certa ſcientia Papæ, vt fuit
concluſum in Maioricenſ. Parochial. 3. Octob. 1546.
coram S. Crucio Put. deciſ. 494. par. 2.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula vt aſſeris refertur ad impetrantem, qui tene-
tur iuſtificare.*
2 *Impetrans narrans alternatiuè ſufficit verificare alterũ.*
3 *Clauſula vt aſſeris quomodo differat a clauſula, vt aſſe-
ritur.*

Clauſula vt aſſeris quid operetur.

R E S O L V T I O CX.

1 HÆc clauſula vt aſseris † refertur ad impe-
trantem, qui tenetur iuſtificare aſſerta, ſe-
cus in clauſula vt aſſeritur Rota, deciſ. 60.
& 77. de reſcriptis in antiquis Dec. in cap.
iurauit, num. 1. de prob. Caſsad. deciſ. 4. n. 1. eod. tit.
& deciſ. 7. de iure patronat. Rota deciſ. 345. n. 2. p. 1.
diu. & fuit reſolutum in cauſa Salamantina penſionis
23. Ian. 1574. coram Graſſo, vt deciſ. 48. aliàs 2. nu. 3.
& 4. de probat. Card conſ. 69 num. 6. Gigas, conſ.
48. num. 40.

2 Adde tamen, quod ſi impetrans † loquatur alter-
natiuè, vt puta vt aſseris de iure patronatus Laico-
rum, & Clericorum, ſufficit quod alterum ſit verum,
vt non teneatur aliud iuſtificare. Caſsad. deciſ. 4. nu-
mero 10. de prob. & deciſ. 7. num. 9 de iure patronat.
3 Adde etiam, quod clauſula † vt aſseris differt à
clauſula, vt aſſeritur Rota, deciſ. 60. de reſcriptis in
antiq. & deciſ. 412. num. 2. par. 1. in nou.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula ſi ita eſt, facit gratiam conditionalem.*
2 *Requirit cauſa cognitionem.*
3 *Quando eſt gratia in forma commiſſaria ſemper apponi-
tur ab expeditoribus.*
4 *Clauſula ſi conſtiterit importat cõditionẽ & quãdo fallit.*
5 *Quando importet conditionem extraiudicialem.*

Clauſula ſi ita eſt quid operetur.

R E S O L V T I O CXI.

1 HÆc clauſula † reddit gratiam conditionalem
cap. 2. iuncta gloſ. verbo conditio de reſcri-
ptis. & fuit dictum in cauſa Portug. diſmem-
brationis 16. Iunij 1595. coram Blanchetto, & vide

in eandem 28. Iunij 1600. & 13. Iunij 1601. coram Iuſto.

2 Et ideo requirit † cauſæ cognitionem, & partis citationem Rota deciſ. 12. de officio delegat. in nou. & fuit dictum in dicta Portugal. diſmembrationis coram Blanchett. & in ead. coram iuſto Achil. deciſ. 2. de fil. presbiter & vide in Mediolan. matrimonij 11. Februarij 1602. coram Mellino.

Contrarium quod hæc clauſula, ex quo tacitè ineſt cap. 2. de reſcript. non reddat gratiam condiционalem iuxt. tex. in l. conditiones extrinſecus ff de condit. & demon. & ideo non requirat partis citationem nec cauſę cognitionem tenet Lap. allegat. 60. n. 2. vbi Mandoſ. in verbo conditionale Doct. in cap. fin. vbi Felyn. n. 18. de præſumption. Ægid. deciſ. 4. verſ. cuius occaſione, vbi quod hæc clauſula appoſita in reſcripto non inducit nouam formam, nec conſequenter partis vocationem coram exequutore Cardinal. in clement. 1. n. 17. de officio delegat. & fuit dictum in Calciaten. iuriſdictionis 13. Aprilis 1587. coram Seraph. vbi quod prædictæ literæ expediuntur in forma gratioſa ſine alio examine quando ſupplicatio eſt concepta cum illa clauſula.

3 Hęc clauſula ſemper † apponitur ab expeditoribus, quando gratia eſt in forma commiſsoria, vt fuit dictum in cauſa Portugall. diſmembrationis coram iuſto 13 Iunij 1601. & Calagur. Canonicatus.

4 Adde quod ſecus eſt in clauſula † ſi conſtiterit quæ importat conditionem, & facit commiſſionem conditionalem Dec. in conſ. 198. col. final. cum alijs per Caualcan. in deciſ. 22. num. 6. par. 1. Rota deciſ. 21. de reſcript. in antiq. & deciſ. 15. de dolo & cont. eod. & ideo vt conſtet, & iudici intelligatur data iuriſdictio requiritur, vt præcedat iudicialis cognitio Lap. alleg. 61. & allegatione 65. Oldradus in conſ. 218. alias proceſsus eſset nullus Felyn. in cap. fin. num. 5. de præſumptionibus, & in cap ſi conſtiterit col 2. de accuſationibus, aliquando non importat indaginem
5 iudicialem, ſed cognitionem † extra iudicialem, vt in caſu dictæ deciſ. 22. Caualcan. in par. 1. & tunc habetur pro non appoſita, & iudex remanet merus exequutor. Abb. in c. fin. col. 7. de præſumptionibus, & ibi Imola n. 9. item non importat indaginem iudicialem ſi ex mente Papæ aliter appareret videlicet quomodo preces verificandæ eſsent, nam iudex tunc ita faciens, exequutio firma, atque valida erit ad notata per Felyn. in dicto cap. fin. de præſumptionibus Pariſ. in conſil. 67. nu. 5. & ſequent. vol. 2. nimirum ſi ſuperaddidiſſet, & ſuper his conſcientiam veſtram oneramus Lapus in allegat. 15. in fine, & allegat. 60. num. 4. plura ſcripſi ſuper hoc ſupra in clauſula conſtito, alia etiam plurima ſcripſit Caualcan. in dicta deciſ. 22. num. 9. & ſeq. parte 1.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula ſine præiudicio literarum Apoſtolicarum præſeruat facultatem exequutoribus ipſarum.*
2 *Non impedit quo minus iudex poſſit procedere etiam non facta exequutione.*
3 *Non impedit quo minus facta exequutione poſſit dici de nullitate.*
4 *Exequutio donec fiat quando non poſſit dari mandatum de manutenendo.*
5 *Exequutio iudicis ad quem per quam clauſulam non transferatur.*
6 *Clauſula ſine præiudicio literarum intelligitur de literis ante emanatis.*
7 *Et impedit vt non poſſit procedi in negotio principali.*
8 *Poſita in commiſſione appellationis operatur, vt ſuſtineatur exequutio facta lite pendente.*

Clauſula ſine præiudicio exequutionis literarum Apoſtolicarum quid operetur.

RESOLVTIO CXII.

1 HÆc clauſula † ſolum præſeruat facultatem exequutoribus literarum Apoſtolicarum procedendi ad exequutionem non obſtante iudicio ordinario Put. deciſ. 79. lib. 1. & fuit dictum in cauſa Hiſpal. & Caurien. permutationis coram Gipſio & in Oueten. beneficij coram Lancellot. & in Oritana Parochialis coram Peregrino, vt ſupra.

2 Et ideo non † impedit quo minus iudex poſſit procedere etiam non facta exequutione, dummodo illam non impediat, vt fuit dictum in dictis Oueten. coram Lancellotto, & Oritana coram Peregrino.

3 Item non impedit † quo minus facta exequutione poſſit dici de nullitate exequutionis, & poſſit manuteneri, ſi non habuerit ſe pro ſpoliato, vel reſtitui, ſi habuerit ſe pro ſpoliato, quia facta exequutione eſt conſumptus effectus dictæ clauſulæ, & iudex functus eſt officio ſuo Put. deciſ. 419. lib. 2. & fuit reſolutum in cauſa Oueten. beneficij coram Lancellotto, & Oritana Parochialis coram Peregrino, & in Regien. beneficij 13. Ianuarij 1597. coram Litta.

Secus tamen ante factam exequutionem, nam do-
4 nec † fit exequutio propter hanc clauſulam non poteſt dari mandatum de manutenendo, ne oriatur contrarietas ſi exequutor eijceret, & iudex cui eſt commiſsa cauſa manuteneret, vt fuit dictum in cauſa Tullen. congruæ portionis 9. Decembris 1597. coram Corduba, & in cauſa Regien. Monaſterij 13. Ianuarij 1597. coram Litta, & vide in cauſa Hiſpalen. & Caurien. coram Gipſio, & in ead. 4. Decembris 1595. coram eod. & in Oritana Parochialis coram Peregrino.

Dic verum quando mandatum de manutenendo daretur ſimpliciter, ſecus ſi cum clauſula ſine præiudicio exequutionis literarum Apoſtolicarum, prout cum iſta clauſula fuit dictum in cauſa Oritana Parochialis coram Peregrino.

5 Et adde quod clauſula † ſine præiudicio exequutionis literarum Apoſtolicarum quatenus illi locus ſit in commiſſione appoſita cum facultate manutenendi non transfert exequutionem ad iudicem ad quem, ita vt poſſit videre an ſit locus exequutioni, ſed ſolum operatur, vt poſſit videre an ſit dandum mandatum de manutenendo cum dicta clauſula, vt in dicta Oritana Parochialis coram Peregr.

6 Hæc clauſula † poſita in commiſſione intelligitur de literis antea emanatis, non autem de gratia poſtea conceſsa non facta mentione litis ad tradit. per Lancellott. de attentat. lit. pend. num. 413. & 423. Paleott. deciſ. 116. Ioan. Michael. ita fuit dictum in cauſa Valliſoletana Scholaſtriæ 5. Iulij 1599. coram Lancellott.

7 Hæc clauſula † in commiſſione cauſæ principalis appoſita operatur, quod non poſsit procedi in negotio principali, niſi parito literis, ſicut dicitur de clauſula ſine retardatione ſolutionis penſionis Sarnen. in compendio ſign. n. 84. Put. deciſ. 19. de penſ. Io. Paul. deciſ. 61. cui æquipollet, ita fuit reſolutum in cauſa Syracuſana præeminentiarum 5. Octobris 1584 coram Bubalo, & fuit dictum in Auellina Arch. presbyt. 6. Aprilis 1588. coram Seraphino.

8 Hæc clauſula poſita † in commiſsione appellationis operatur, quod ſuſtineatur exequutio facta appellatione pendente, vt fuit dictum in cauſa Foroliuien. beneficiorum 13. Iunij 1588. coram Seraphino.

PRAXIS CLERICORVM CONIVGATORVM.

SVMMARIVM.

1 *Clerici coniugati non ſunt de iuriſdictione laicorum etiam ſi de debito agatur.*
2 *Lapi conſilium contrarium ſentientis quod poſſint à iudice laico iudicari ciuiliter.*
3 *Opinio magis communis ad quem ſpectet coniugatorum iudicium.*
4 *Pragmatica in Regno iuxta ſupradictam opinionem.*
5 *Quod ſupradicta opinio ſit vera probatur.*
6 *Concilium Pariſienſe in quo determinatum fuit nullos a laico debere iudicari.*
7 *Generalis prohibitio ne clerici ſiue ciuiliter ſiue criminaliter a laico iudice cognoſcantur.*
8 *Pontifex declarat tantum Concilium Pariſienſe.*
9 *Et diſpoſit. c. 2. clerici coniugati etiam ciuiliter à laico iudice non poſſunt cognoſci.*
10 *Prohibitus cognoſci in criminalibus dicitur prohibitus ſiue agatur ciuiliter ſiue criminaliter.*
11 *Quando pœna venit applicanda fiſco ſemper criminaliter agi dicitur.*
12 *In legibus nihil debet eſſe inutile, vel ſuperfluum.*
13 *Conſtitutio noua eſt interpretanda vt minus quam poſſit corrigat.*
14 *Pontifex vtitur aduerbio Nullatenus ad propoſitum verioris opinionis.*
15 *Ioannis Andreæ falſa opinio.*
16 *Diſpoſitio Concilij Pariſienſis compræhendit etiam clericos coniugatos.*
17 *Iudex licet poſſit de cauſa ciuili coniugatorum cognoſcere illos in carcerem detrudi non poteſt.*
18 *Conſtitutio Bonifacij octaui.*
19 *Pontifex relaxans in caſu ciuili coniugatos cenſetur relaxare quoad perſonalem diſtrictionem.*
20 *Neque grauitas neque numerus doctorum ſed difficultatis reſolutiones etiam vnius doctoris faciunt opinionem communem.*
21 *Vnius doctoris melius, & rationabilius ſcribentis opinioni inhærere debemus.*
22 *Illi doctores dicuntur facere communem opinionem, qui diſcuſſo articulo in caſu de quo quæritur conſilia ediderunt.*

An clericus coniugatus in ciuilibus gaudeat priuilegio fori.

RESOLVTIO CXIII.

1 QVod † clerici coniugati nullatenus ſint de iuriſdictione laicorum etiam ſi ciuiliter de debito agatur ſcripſit Archid. in cap. 1. de cler. coniug. in 6. vbi etiam Fran. col. 3. quibus ac-
2 cedat Lapus allegat. 41. vbi † conſuluit pro ipſo debito non condennari à iudice ſæculari etiam dato quod ante clericatum fuiſset ab eodem iudice conuentus ſequuntur etiam Speculator in tit. de compet. iudic. §. 1. n. 24. Cardin. in c. ex parte quæſt. 3. vbi Io. And. n. 3. extra de cleric. coniug. Rot. in decis. 202. incipit ſi clericus in fin. in nouis Anchar. in c. vnico n. 4. Fulgos. in conſilio 124. incip. præſuppoſitis ſtatutis col. 1. verſic. circa primum Alex in conſ. 8. incip. videretur col. fin. verſ. ex his infertur vol. 1. in conſ. 149. in cauſa inquiſitionis per totum vol. 6. Marian. Senior in conſil. 12. col. 4. verſ. circa quartam vol. 1. aliquos ex his, & plures nouiſſimè vidi allegatos per Hyeron. Ceuallos Practicarum quæſtionum quæſt. 593. verſ. ſed contra-
3 rium vbi teſtatur † plures de communi, & magis communi opinione Diaz rubr. 1. §. 5. verſ. 10. Rot. Rom. in deciſ. 202. in nouis Borell. in additione ad Bellugam in Speculo principum rub. 11. §. videamus in verbo coniugati Mandos. in adit. ad Lapum in allegat. 40. & in allegat. 118. Veron. conſil. crim. 10. latè Burgos in conſil. 22. per totum cum multis alijs, quos poſsem hic adducere, & prætermittere decreui, ex quo hodie in iſto Regno Neap. iuxta ſupradictam opi-
4 nionem † fuit ſancitum per pragmaticam nuper de clericis, ſeu diaconis ſaluaticis.
5 Et quod hæc † ſit vera opinio probatur per tex. in d.
6 c. 1. de clericis coniug. lib. 6. & in verſic. & cum † iuxta Pariſienſe Concilium nullus clericus diſtringi, aut condemnari debeat à iudice ſæculari præſenti declaramus edictos &c. ſed diſpoſita in dicto concilio habentur in c. 2. de foro competenti, vbi generaliter eſt
7 facta † prohibitio ne clerici coram laico iudice conueniantur, ſiue ciuiliter, ſiue criminaliter agatur in d.
8 c. 1. Pontifex † vtitur declaramus ergo nihil noui voluit inducere aduerſus diſpoſitionem Pariſienſis Concilij, niſi ſolum declarationem facere itaque reſtat ip-
9 ſos † clericos coniugatos ex diſpoſitione d. cap. 2. non poſſe ciuiliter etiam coram iudice laico conueniri probatur etiam quoniam dum declaratur habito reſpectu ad d. c. 2. ſumus certi, quod ſub illius diſpoſitione comprehendantur, & qui dicit limitari illorum generalem diſpoſitionem expreſsè debet limitationem allegare vt dixi in caſu præcedenti in art. 2. præſertim in re tam maximi præiudicij, vbi excommunicationem iudex incurrit, & quando res non eſset ita clara in dubio iudex debet credere ſe excommunicatum, atque abſolutionem petere, vt dixi alibi quando egi de abſolutione, & licet hoc negotium ſit clarum pro iuriſdictione Eccleſiæ; tamen quando eſset dubium adhuc pro Eccleſia iudicandum eſt.

Item probatur per dictum c. 1. in verſic. nec ab ipſis ſæcularibus iudicibus eos debere perſonaliter, vel etiam pecuniariter Vllatenus condemnari &c. qui verſiculus non eſt trahendus ad verſiculum præcedentem, in quo prohibuerat poſſe trahi ad iudicium ſæcularium in cauſa criminali etiam ciuiliter mota aliter hic verſiculus a nobis ſic allegatus eſset ſuperfluus
10 probatur, quia † prohibitus cognoſci in criminalibus dicitur prohibitus, ſiue agatur criminaliter ſiue ciuili-
11 ter, & dummodo † pœna veniat applicanda fiſco ſemper criminaliter agi dicitur: ne igitur ſit ſuperfluus intelligendus eſt hic verſiculus vt compræhendat tertium caſum ſcilicet quod pecuniariter agendum eſt contra clericos coniugatos, & tunc agi non poſſit co-
12 ram iudice laico, in legibus † enim nihil debet inutile eſſe, ac ſuperfluum, vel ſine myſterio operandi §. quibus in prima conſtit. Codic. c. ſi Romanorum diſtinct. 19. gloſs. in princip. ff. quod metus cauſa Bartol. in l. transfigere in 1. oppoſit. C. de tranſact. item ſem-
13 per † conſtitutio noua eſt interpretanda, vt minus quam poſſit corrigat ius commune c. cum dilectus de conſuet. Alexand. in l. inter cætera n. 7. ff. de liberis, & poſthumis, & in l. 35. præter col. 3. de damno infecto Gozzadin. in conſil. 19. n. 6. Pauſ. in conſil. 46. n. 68. volum. 1. & conſil. 95. n. 38. eodem volum. Curt. in conſil. 155. colum. 1. & hanc eſse communem opinionem probat Iaſ. in l. omnes populi. ff. de iuſt. & iur. vt igitur hic verſ. nec etiam pecuniariter aliquid operetur, opus eſt dicere, quod differat à verſiculo præcedenti in verſic. vel ciuiliter item vt minus corrigatur ius commune, quia aliter dicendo corrigeretur Conſilium Pariſienſe in hoc, vt clerici coniugati poſſint coram iudice ſæculari conueniri.
14 Item probatur † per Aduerbium nullatenus, quo Pontifex vtitur in dict. capit. cuius natura eſt in totum negare, & vniuerſaliter à iuriſdictione excludere Decius in c. ſuper literis num. 13. de reſcript. & in c. eam te num. 33. eod. tit. Lanfranc. in c. qua fronte de

appel-

appellat. gloſs. in cap.item in verſiculo nullatenus de
ſeqneſtrat. poſseſs. & fructuum Gig. in tractatu de
penſion. in vltim. quæſt. num. 10. habetque vim ſen-
tentiæ, atquæ decreti irritantis, & auſert facultatem
diſpenſandi in contrarium gloſ. in auth. ſi qua mu-
lier C. ad Velleian. Card. in c. item §. quis autem de
ſequeſtrat. poſseſs. & fructuum Archi. in capit. quo-
niam in cap. nullatenus de immunitate Eccleſiæ An-
caran. in conſ. 180. nu. 2. Tiraquel. in l. ſi vnquam in
ver. reuertatur num. 95. C. de reuocandis donat. vbi
latè de hoc, voluit igitur Summus Pontifex per hoc
aduerbium in fine poſitum, excludere omnem iuriſ-
dictionem, quod non eſset niſi omnem caſum com-
præhenderet, ſiue clarè expræſsum vt nos firmaui-
mus, ſiue in dubio poſitum ſecundum aliquos, ex
15 quibus apparet † non eſse veram opinionem Ioan-
nis Andreæ contrarium ſentientis in dicto capit. 1.
videlicet. Pontificem intellexiſse in duobus caſibus,
vbi criminaliter, vel ciuiliter de crimine ageretur,
in quibus dumtaxat iudex Eccleſiaſticus in clericos
coniugatos animaduertat, vbi autem pecuniariter
agendum eſset non de crimine, coram iudice laico
conueniri poſse, quam opinionem ſequuti ſunt ibi.
Geminian. ac multi alij relati per Couar. in lib. practi-
carum quæſt. cap. 31. nu. 5. vbi in principio teſta-
tur hanc eſse communem opinionem.

Et primo quantum ad Ioan. Andream quem cæ-
teri pro hac parte habent pro fundamento aduerten-
dum eſt ipſum in d. c. 2. de ſoro compet. expreſsè di-
cere diſpoſitionem illius Concilij Pariſienſis com-
16 præhendere † etiam clericos coniugatos, & ibi diſpo-
nitur etiam vbi pecuniariter agendum eſset, ſed di-
cere, quod in d. c. 1. caſus vbi pecuniariter agendum
eſt relaxetur iuriſdictioni laicorum, vel admittit ne-
ceſsariam correctionem dicti Concilij, quod proba-
tum eſt eſse falſum, vel inducit contradictionem ne-
ceſsariam in eius dictis, & ideo ceſsante fundamento
Doctores, qui veluti ciues ſecuti ſunt illius doctoris
opinionem, qui non aliter diſpungnit articulum, non
poſsunt facere communem opinionem.

Item quantum pertinet ad ipſam atteſtationem
communis aduertendum eſt eundem Couar. in dict.
numero quinto, & parum infra dicere hæc verba li-
17 cet † poſſit iudex ſæcularis de cauſa ciuili cognoſce-
re, & eam diffinire, non tamen poterit clericum
coniugatum capere, & in carcere pro executione de-
trudere ſi ipſe clericus ea ſeruauerit quæ Bonifacij
18 † VIII. conſtitutione continentur, quod præter alios
placet Ancharan. in dict. conſilio primo, & Ripæ
in libro primo, reſponſ. capitul. 13. hæc opinio
communis eſt ſed iſtæ duæ communes licet poſsent
ſtare quando non adeſset dicta conſtituti Bonifacij,
tamen habito reſpectu ad illam, vnde trahunt origi-
nem, ipſæ ſibi contradicunt ſiquidem ſi Summus †
19 Pontifex in caſu ciuilis conuentionis relaxaret ip-
ſos iuriſdictioni laicorum cenſeretur relaxare etiam
quo ad perſonalem diſtrictionem, probatur, quia
in cæteris caſibus, in quibus ſunt relaxandi poſ-
ſunt in carceres apud iudices ſæculares detrudi,
quare iſta aſserta communis iure non probatur,
& ſucceſſiuè licitum eſt contra illam iudicare, vt pro-
bat Abb. poſt Anton. de Butr. in capitul. tua nos
numero 9. verſicul. nota bene de iuris, & latè per
communem notat datta in conſil. 120. numer. 1. qui
alios refert.

20 Neque faciunt † communem opinionem grauitas
vel numerus doctorum, ſed rationes, & reſolutiones
difficultatis, etiam ſi ſolius doctoris fuerint, vt nouiſ-
ſimè probat recollector communium opinionum
libro tertio, capitul. 9. numero 9. verſicul. quarta opi-
21 nio, & quod † opinioni ſingularis Doctoris prius ſit
inhærendum ſi melius, & rationabilius ſcripſerit eſt

caſus in l. 2. §. ſed neque ex multitudine verſicul. iam
poſſit, & vnius deterioris ſententiam, & multos, &
meliores ſuperare C. de veteri iure enuclean. & pro-
bat Dec. in conſil 499. numero 11. & conſil. 258. nu-
22 mero 1. Item illi, † doctores dicuntur facere commu-
nem opinionem, qui articulo mature diſcuſso in ip-
ſo caſu, de quo quæritur conſilia ediderunt non qui
leuiter, & ſine aliqua aut certè modica ratione ſcri-
bentes illam ſequuntur, vt dicit Abb. in capitul. bo-
næ il 2. numero 30. de poſtulat. Prælat. Fulgos. in ca-
pitul. 102. column. 3. in princip. Iaſ. in conſil. 151. co-
lum. 3. in fin. volumine quarto, Iaſ. in conſil. 1. co-
lum.' fin volum 1. eod in conſilio 139. in fin. eod. vo-
lum. Gabriel. in conſil. 100. numero 24. volumine 2.
ſed vt videri poterit omnes doctores citati per Co-
uar. mouentur ex authorit. Ioan. Andreæ, qui neque
diſtinguit articulum, ſibi videtur contradicere atque
ex inductione d. c. 1. facta per gloſ. ibi Franch. ac
Archidiacon. & Lap. in d. allegat. 14 t. apparet clarè
compræhendere etiam caſum vbi pecuniariter agen-
dum eſt quare concludendum hanc eſse commu-
nem opinionem.

SVMMARIVM.

1 *Clericus coniugatus in tantum eſt de foro Eccleſiaſtico in quantum contraxit cum vnica, & virgine, & cum habitu, & tonſura inceſserit.*
2 *Additio Concilij Trid. coniugatos tunc eſse de for. Eccleſiaſtico quando alicuius Eccleſiæ ſeruitio ab Epiſcopo ſint deputati, & illi ſeruiant.*
3 *Clericus coniugatus poteſt habere beneficium ſæculare.*
4 *Etiam Eccleſiaſticum ſimplex dummodo pauper ſine diſpenſatione, & ſic conceditur in ſtipendium non autem in titulum.*
5 *Eccleſiaſticum autem cum cura ſine diſpenſatione Papa habere non poteſt coniugatus.*
6 *Quod ſi bigamus ſine beneficio, Eccleſiæ ſeruitio non deputatus habitum, & tonſuram non deferens Eccleſiaſticis beneficijs, exutus intelligitur.*
7 *Coniugatus gaudet priuilegio fori clericalis.*
8 *Clericus coniugatus debet abſtinere ab armis, & negotijs illicitis.*
9 *Quæ negotia ſint licita, vel illicita clericis.*
10 *Negotia, quæ permittuntur clericis non coniugatis permittuntur etiam coniugatis.*

Quid requiratur in clericis coniugatis, vt dicantur eſse de foro Eccleſiaſtico.

RESOLVTIO CXIV.

BReuiter ſciendum eſt ad dilucidationem arti-
1 culi, quod † clericus coniugatus in tantum eſt
de foro Eccleſiaſtico, in quantum contraxerit
matrimonium cum vnica, & virgine, atque
detulerit habitum, & tonſuram, vt dicit textus in
capit. vnic. de cleric. coniugat. in 6. & in can. ſi quis
ſuadente Diabolo 17. quæſtion. 4. tradunt Capel-
la Tholoſ. in deciſion. 144. Franciſc. Marc. deciſion.
290 numero ſecundo, volumin. 1. Pariſ. conſil. 40.
numero 21. volumin. 4. Guid. Papa deciſione 83. &
2 per Sacrum Concil. † Trident. in ſeſs. 23. cap 6 de re-
format. additum eſt dummodo alicuius Eccleſiæ ſer-
uitio, vel miniſterio fuerint deputati ab Epiſcopo
eidemque Eccleſiæ ſeruiant, vel miniſtrent, &c.
3 quo caſu † poteſt habere beneficium ſæculare capit.
4 ad audientiam de præſcript. item † Eccleſiaſticum
ſimplex ſine diſpenſatione ſi pauper ſit dummodo ei
concedatur in ſtipendium, non autem in titulum,
idque fiat propter vtilitatem Eccleſiæ, capit. ſi cui
diſtinct. 32. cap. quia tua 12. quæſt. 2. & com mu-

F 2 niter

niter perſcribentes in cap. cum M. de conſtit. in c.
clericus de vita, & honeſt. cleric. & per Imol. in dict.
5 cap. vnic. de cleric. coniugat. Eccleſiaſticum † verò
cum cura habere non poteſt ſine diſpenſatione Papæ,
Ioannes Andr. in c. Ioannes de cleric. coniugat. & de
communi teſtatur Capra in regul. 97. num. 34. quibus
6 † priuilegijs Eccleſiaſticis exutus intelligitur ſi bi-
gamus fuerit, vel abſque habitu, & tonſura inceſſe-
rit beneficium Eccleſiaſticum non habuerit, ac deni-
que Eccleſiæ ſeruitio deputatus non fuerit, de quo la-
tius per Franc. in d. c. vnic. de cleric. coniugato in
6. & per Couar. in lib. pract. quæſt. cap. 13. num. 7. ad
finem & per Nouar. in coment. ad pragm. 1. de cleric.
coniugat.

7 Et ita demum † clericali priuilegio gaudere cleri-
cum coniugatum dicunt Bertrand. in conſ. 13. n. 5. vol.
8. Alex. de Neuo conſ. 60. n. 4. Clar. in ſua pract. q. 36.
8 num. 13. dummodo † ſæcularibus negotijs ſe non im-
miſceant, & ab armis abſtineant, quod tamen intelli-
gi debet de negociationibus illicitis non autem de
permiſſis & inductis victus neceſſitate, vt dicit Co-
9 uarr. pract. quæſt. c. 31. n. 6. quæ † negotia illis licita
ſint, & quæ illicita habes apud Nigr. in extrauagant.
clem. 7. in verbo Honeſta n. 17. & in verb. ſoléma Re-
doan. in trac. de ſpolijs q. 2. n. 31. cum pluribus ſequent.
10 Illaque negotia † permittuntur coniugatis, quæ
permittuntur alijs clericis non coniugatis. & iſtis caſi-
bus dēt pcedere monitio vt præiudicium fiat priuile-
gio fori, vt per Alex. in d. conſ. n. 149. verſus fin. vol. 6.

SVMMARIVM.

1 *Clericus coniugatus omittens habitum ſi ante patratum delictum reaſſumpſit habitum abſque dubio gaudet priuilegio Eccleſiaſtico.*
2 *Clericus reaſſumens habitum in fraudem non gaudet priuilegio fori.*
3 *Clericus committens delictum, & poſt delictum ducat vxorem vnicam, & virginem debet cognoſci a iudice Eccleſiaſtico.*
4 *Ioannes Maria Nouarius ſcripſit hoc in facti contingentia.*

Clericus Coniugatus omittens habitum, & poſtmodum reaſſumens quando gaudeat clericali priuilegio.

RESOLVTIO CXV.

1 VBicunque clericus † coniugatus omiſiſſet ha-
bitum, & tonſuram, & commiſiſſet deli-
ctum, reaſumpſiſſetque habitum ante deli-
ctum patratum abſque dubio vtitur priuile-
gio fori Eccleſiaſtici Alexand. conſil. octauo volumi-
ne primo, & conſil. 149. volumine ſexto Gaſtel. in
conſilio quinto, Couar. practic. quæſtion. capitul. 31.
ſub numero ſeptimo, quos refert Clar. in ſua practic.
quæſtione ſexta, numero decimo ſexto, Cucchus inſti-
tution. canonicar. maior. libro tertio, titul. 9. num. 68.
2 Ferrar. ad Guid. Pap. in deciſione 138. niſi † reaſſump-
ſiſſet habitum, & tonſuram in fraudem, quæ conſta-
ret ex notatis per Cappell. Tholoſan. in deciſione 144.
& per Ferrer in dict. deciſione Guido Pap. 138. &
3 † quod ſi clericus prius exiſtens, committat delictum,
& poſt delictum ducat vxorem vnicam, & virginem.
quod nihilominus attento tempore, quo commiſ-
ſum fuit delictum, debet cognoſci à iudice Eccleſia-
ſtico concludit Grammat. deciſione decima, ſub
4 numero ſecundo, & latè † vidi ſcriptum in facti
contingentia per Alumnum meum D. Ioannem Ma-
riam Nouarium iuuenem in ſcribendo in iure ſolertiſ-
ſimum, & ſic tradit in coment. ad pragm. Regni ideſt
de clericis coniugatis.

SVMMARIVM.

1 *Clericus coniugatus remanens viduus in habitu, & tonſura gaudet omnibus priuilegijs competentibus clericis non coniugatis.*
2 *Non videtur tonſuram deſeruiſſe, qui ſtatim eam ſine fraude reaſſumpſerit.*
3 *Clericus coniugatus ex dimiſſione tonſura non perdit irrecuperabiliter priuilegium.*
4 *Clericus reaſſumens tonſuram recuperat omnia priuilegiata, dummodo vxor mortua fuerit vnica, & virgo.*
5 *Clericus coniugatus non poteſt vti beneficio c. Odoardus de ſolut.*
6 *Clericus mortua vxore remanens in habitu, & viduitate poteſt vti dicto beneficio c. Odoardus.*

Clericus coniugatus moriente ipſo ſuperſtite illius vxore vnica, & virgine manens in viduitate in habitu, & tonſura gaudet omnibus priuilegijs clericorum non coniugatorum.

RESOLVTIO CXVI.

1 IN facti contingentia † conſultus dicebam, quod
clericus coniugatus ſi moreretur vxor vnica, &
virgo, & ipſe maneret in viduitate, in habitu,
& tonſura reintegrantur in eo omnia priuilegia
competentia clericis non coniugatis, vt dicit Panor-
mitan. in capitul. clericus il ſecondo, numero quarto,
extra de vita, & honeſtat. clericorum Borrel. in addi-
tion. ad Specul. princip. rubric. decima prima, §. vi-
deamus in verbo coniugatis Aufrer. in addition. ad
Cappell. Tholoſ. in deciſione 104. vbi dicit hoc per
2 ſequentia verba videlicet. Non enim videtur † ton-
ſuram deſeruiſſe, ex quo ſtatim eam ſine fraude reaſ-
ſumpſerit leg. tertia, ff. de diuort. capitul. diuortium
de pœnitent. diſtinctione prima, præterea clericus
3 † coniugatus ex dimiſſione tonſuræ non perdit irre-
cuperabiliter priuilegium, ſed illud recuperat ſtatim,
quando tradetur, quinimmò dicunt DD. in capitul.
4 clericus in ſexto, de vita, & honeſtat. cleric. quod † cle-
ricus coniugatus ſi mortua vxore reaſſumit tonſuram
recuperat omnia priuilegia clericalia, dummodo
vxor fuerit vnica, & virgo, ita dicit Sicul. in cit. cap.
clericus.

Ex quibus infero, quod licet vltra priuilegium fori,
& Canonis de clerico coniugato iudicetur vti de pu-
ro laico, ex quo dixi in mea praxi fori Eccleſiaſtic. to-
5 mo primo reſolution. 253. † ſecundum nouiſſimam
impreſſionem clericum coniugatum vti non poſſe
beneficio capitul. Odoardus de ſolution. vt tenent
etiam Natta conſil. 356. Bulculten. conſil. nonageſi-
mo, Cephal. conſilio vigeſimo ſecundo, numero
primo, Coſta de remed. ſubſid. capitul. vigeſimo
6 nono, tamen hoc non debet † procedere vbicun-
que clerico eſſet mortua vxor, & ipſe remaneret
in tonſura, & viduitate, nam recuperat omnia pri-
uilegia clericalia, & conſequenter vti clericus debet
ipſe gaudere dict. beneficio capit. Odoardus, & ſic di-
co de ſingulis.

SVMMARIVM.

1 *Diſcordia inter Doctores, an clerici coniugati teneantur ad Gabellas, & collectas.*
2 *Clerici coniugati deferentes habitum, & tonſuram ſunt immunes à Gabellis, & alij muneribus.*
3 *Clerici coniugati tenentur ſoluere datia, & Gabellas pro benis proprijs.*

4 *Quod*

4 *Quod clerici coniugati teneantur de proprijs bonis ad datia, & collectas eſt opinio magis communis, & a Doctoribus amplexa.*

An Clericus Coniugatus teneatur ad Collectas, Datia, & Gabellas.

RESOLVTIO CXVII.

INterrogatus aliquando dicebam, circa hoc
1 † Doct. non eſſe concordes, cum Anibal. in tr.
de Muner. parte 3. num. 112. & Maccabtum. con-
2 ſil. 18. n. 242. teneant Clericos † coniugatos deferentes habitum, & tonſuram eſſe immunes à Muneribus.

Contrarium nihilominus, quod ſcilicet Clerici
3 † Coniugati teneantur, ſoluere Collectas, Datia, &
gabbellas pro bonis proprijs tenuerunt Abb. in c. ex
parte de Cleric. coniugat. Bal. in Margarit. in verbo
Clericus verſic. fin. Bertachin. de gabellis part. 7. nu.
12. Guid. Pap. deciſ. 383. num. 2. vbi Add. Couar. pract.
quæſt. cap. 31. num. 9. Rodriquez opuſc. 7. nu. 79. Feſtaſ.
in tract. de æſtim. & Collect part. 4. cap. 1. n. 7.
Aluarez in ſpecul. Iur. Pontific. cap. 35. in princip.
Duen. Regul. 100. fallent. 10. vbi alios allegat Zerola
in praxi epiſcopal. in verbo Clericus §. 9. in fin. Thomat.
in tract. de Muner. ſect. ſi quiſpiam num. 14. Remig.
de Gon. in tract. de Carit. ſubſid. q. 65. num. 5. &
6. & alij plures, quos breuitatis cauſa omitto. Ex qui-
4 bus patet quod hæc † ſecunda opinio eſt magis communiter recepta & à Doctoribus amplexa.

SVMMARIVM.

1 *Coniugati qui non poſſunt ordinari ſunt incapaces beneficiorum.*

2 *Coniugati amittũt beneficia obtenta ante matrimonium.*

An Clericus coniugatus poſſit habere beneficia.

RESOLVTIO CXVIII.

1 COniugati, † qui ordinari prohibentur ſunt incapaces beneficiorum cap. 2. & cap. diuerſis
fallacijs, & cap. cum decorem de Clericis
coniugat. facit tex. in cap. vnic. verſic. in cæteris
autem eod. titul. in 6. de quo bene Lambert. de
Iur. patronat. 1. p. 2. lib. q. 7. art. 3. Capra Regul. 97. à
num. 23. Hoied. de Incompatibil. benefic. p. 1. cap. fin.
num. 76. & 77. Pariſ. de Reſignat. Benefic. lib. 4. q. 2.
à num. 27. & 99. Sanchez de Matrim. lib. 7. diſputat.
42. num. 14. Leſſ. de Iuſtit. & Iur. lib. 2. cap. 34. dub.
2 21. adeò vt etiam beneficia † ante matrimonium obtenta
amittant, vt late tradit Garſias de Benefic. cap. 8.
part. 11. & procedit etiam in adminiſtratione Eccleſiaſtica,
nempe quæ perſonæ Eccleſiaſticæ aſſignatur,
cuius etiam ſunt incapaces, licet non ſit beneficium
Cæſar de Graſs. in deciſ. 114. & deciſ. 91.

Nec ex diſpenſatione Epiſcopi poteſt habere beneficium etiam ſimplex, vt contra antiquos bene probans tenet Abb. num. 7. incip. Ioannes de cleric. coniugat. Selua de Benefic. p. 1. quæſt. 7. num. 18. Lambertin. vbi ſupra num. 8. Rothuac. de benefic. cap. 3. à num. 3. Henriquez in ſumma lib. 13. cap. 14. §. 1. Pariſ. de Reſignat. Benefic. lib. 4. quæſt. 2. numero 29. Capra Regul. 97. num. 43. Epiſcopus enim non diſpenſat contra Ius, niſi in caſibus à Iure expreſſis, vt in propoſito ſcribit Sanchez de Matrimon. lib. 7. diſput. 42. num. 18.

PRAXIS COLLATIONIS BENEFICIORVM.

SVMMARIVM.

1 *Beneficij collatio facta excommunicato eſt nulla.*

2 *Excommunicatus ignorans ſe eſſe excommunicatum poteſt impetrare beneficium.*

3 *Excommunicatus poteſt acceptare beneficium in vim gratiæ obtenta ante excommunicationem.*

4 *Excommunicatus cenſetur diſpenſatus ad obtinendum beneficium ſi a Papa in collatione apponitur, clauſula abſolutiua a pœnis, & cenſuris a quocumque latis.*

5 *Excommunicatus habet electionem & optionem, & quare eod. num.*

Beneficij collatio excommunicato facta an teneat de iure.

RESOLVTIO CXIX.

1 BEneficij † collatio facta excommunicato nulla eſt. Rota in deciſ. 195. incip. acceptatio facta in nouis Boer. in deciſ. Burdegal. 119. ſub num. 1. in deciſ. 290. num. 1. Guilelm. Caſſador. in tit. de præbendis in deciſ. 1. n. 6. Franciſc. Marc. in deciſ. Delphin. 920. numer. 2. 3. vol. 1. & in deciſ. 884. num. 22. vol. 2. Simon. Maiol. de irregul. lib. 3. cap. 21. num. 3.

2 Limita primo quod excommunicatus † ignorans ſe excommunicatum poteſt beneficium impetrare, & Apoſtolicas literas obtinere, Rota in deciſ. 281. incip. Nota Gloſſ. Nouiſſimè Coſt. de facti ſcientia, & ignorantia, Inſpectione 96. num. 1.

3 Limita ſecundo poſſe † excommunicatum acceptare beneficium in vim gratiæ obtentæ ante excommunicationem Card. Biſgnetus in deciſ. 4. titul. de ſent. excommun. Franciſc. Marc. in deciſ. Delphi. 88. num. 21. vol. 2.

4 Limita tertio ſi † in collatione beneficij Papa apponit clauſulam hanc, Te à cenſuris, & pœnis quauis authoritate, & à quocunque latis quibus innodatus exiſtis ad effectum harum tantummodo conſequendum abſoluimus, & abſolutum fore cenſentes, tunc ad beneficium illud obtinendum diſpenſatus cenſeatur, vt dicit Alber. de Roſat. in l. à procedente in princip. C. de dilatio. vbi inquit id obtinuiſſe à Benedicto 12. Summo Pontifice, dum Romæ eſſet Mediolanenſium Legatus, quem referens ſequitur Nicol. Boer. in d. deciſ. Burdegal. 290. num. 2. 3.

Sublimita ſupradictam tertiam limitationem, quod ſi per annum perſeueraret in excommunicatione, ex illius contumacia beneficium illud non obtineret Nicol. Boer. in d. deciſ. 290. num. 3. Franciſc. Marc. in dicta deciſ. 884. num. 22. volum. 2.

5 Limita autem quarto excommunicatum † habere electionem & optionem quia ſunt facti, & voluntatis, non autem iuris, vt dicit Rot. in deciſ. 195. incip. acceptatio, & in deciſ. 315. incip. habens in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Quæ ætas requiratur de Iure antiquo in obtinendo præbẽda vel canonicatum, tã in cathedrali, quã collegiata.*

2 *Quid ſtatuit Conc. Trid. ſeſ. 23. c. 5. de ætate ad obtinenda dicta beneficia.*

3 *Quæ ætas requiratur Iure Canonum in beneficio curato.*

4 *Papa prouidendo minori ætati quam eſt de Iure videtur cum illa diſpenſare.*

In collatione Beneficiorum quæ ætas exigatur.

RESOLVTIO CXX.

1 IN Cathedrali † eccleſia minor quatuordecim an-
norum immo etiam ſeptennis poteſt obtinere
canonicatum, aut præbendam, & in collegiata c.
ex eo quod vbi gloſ. & Doct. de elect. in 6. gloſ. in
cap. ſi eo tempore de reſcript. in 6.

2 Secus vero † de iure nouiſſimo Concil. Tridentini,
quo eſse debet maior quatuordecim annorum, vt
patet ſeſs. 23. ca. 6. nullus, facit Rota in deciſ. 204. in-
cip. Nota quod minor, & in deciſ. 216. incipien. No-
ta quod vbi Martin. Nauar. in ſumma Confeſsar. capit.
25. num. 22. 135. Antonit. in Catecheſ. Neapol. c.
8. Ioannes Coraſ. in Paraphraſ. Sacerdot. par. 3. num.
2. Simon. Maiol. de Irregular. li. 1. c. 3. num. 12. Borell.
de Magiſtrat. Edictis libr. 1. capit. 6. numer. 29.

3 Dignitas † autem curæ de iure canonum ætatem
viginti quinque annorum requirit c. cum in cunctis
§. inferiora de elect. Niſi Papa prouideat quia proui-
4 dendo † cum illo diſpenſare videtur vt dicit Puteus in
deciſ. 403. lib. 1. licet attentare videretur tunc à Papa
diſpenſatum cenſeri, ſi illud expreſserit, vt dicit idem
Puteus in deciſ. 445. lib. 2 & diſpoſitionem dicti c.
cum in cunctis approbauit Concil. Trid. ſeſs. 24. c. 12.
in cap. Cum dignitates, & habetur in c. licet canon.
cum ſeq. de elect. in 6. Abſque tamen diſpenſatione
Apoſtolica curatum beneficium à minore viginti-
quinque annorum obtineri nequit Anton. Auguſtin.
in deciſ. noui. Rom. 162. num. 1. lib. 3. vol. 3.

SVMMARIVM.

1 *Mortuis beneficiatis collitigantibus beneficium remanet liberum.*
2 *Appellatione mortis veniunt, & ciuilis, & naturalis.*
3 *Per ſubrogationem litis non dicitur extincta lis.*
4 *Reus ſuperſtes poteſt proſequi litem, nec lis dici poteſt extincta ſed non è contrario vide num. 5.*
6 *Hoc procedit mortuo actore in prima inſtantia, quia tunc dicitur finiri lis.*

Duobus beneficiariis collitigantibus mortuis extinguitur lis, & beneficium remanet liberum.

RESOLVTIO CXXI.

1 HAnc opinionem † tenuerunt Puteus in deciſ.
354 num. 2. lib. 3. argum. clemen. vnicæ in
princip. vt lit. pendente Ægid. in deciſ. 156.
incip. mortuo actore Caſsador. in deciſ. 1.
titul. de re iudic. Mohedan. in deciſio 242. Ampliat.
2 etiam † in morte ciuili, cum mortis appellatione,
veniat tam naturalis, quam ciuilis, vt voluit Caſsador.
in deciſ. 3. num 6. tit. vt lit. pendent.

Declara tamen poſse Papam actore mortuo in ius,
3 & litem alium ſubrogare, & per talem † litis ſubro-
gationem lis non dicitur extincta, ſed per ſubroga-
tionem alterius perſonæ cenſetur litem durare Caſ-
ſador. in deciſ. 4. tit. vt lit. pend.

4 Declara ſecundo † quod ſi reus ſuperſtes vellet li-
tem proſequi, poſset hoc facere, nec diceretur litem
extingui, quia poſset pro eo dari, & ſequi ſententia
abſolutoria, vt per Ægid. in d. deciſ. 156. & Caſsador.
in d. deciſ. 1. & deciſio. 6. titul. vt lit. pend. Graſs. in
deciſ 188. Mil. in verb. litis pendentia.

5 Declara tertio quod † ſi moreretur reus, actor non
poſset litem proſequi, ſed quo ad ipſum diceretur ex-
tincta, & ita intelligi oportere Rotam in deciſio. 144.
incip. in cauſa in nouis, ſcribit Bellamer. in d. deciſ.
156. Caſsador. in d. deciſ. 1. de ſentent. & re iudica-
ta in deciſ. 6. vt lit. pendent. refert, & ſequitur Lancel-
lot. de Attent. part. 2. in probat. c. 4. num. 271. & ſeq.

6 Declara quarto quæ diximus de morte actoris †
procedere, ſi mortuus ſit in prima inſtantia, quia
tunc dicitur lis finiri, ſecus in ſecunda inſtantia, &
quando in prima pronunciatum fuiſset contra reum,
vt declarauit Rota per Puteum in deciſ. 159. num. 1.
lib. 2. vbi dicit ita interpretatam fuiſse Bellamer. de-
ciſ. 156. ſupra allegatam.

SVMMARIVM.

1 *Beneficij Collatio vel renunciatio probari poteſt per teſtes, & num. 8. & 9. vbi locum habeat.*
2 *Collationem habens ab Ordinario præfertur Collationi Papæ.*
3 *Teſtes, & inſtrumenta eandem vim habent.*
4 *Scriptura non requiritur ad probandam Collationem beneficij.*
5 *Collatio beneficij poteſt per Collatorem probari dummodo producatur vt teſtis vide ibi contrarium.*
6 *Inueſtitor feudi admittitur in cauſa feudi ad informationem tantum.*
7 *Quæ fides habenda ſit teſtimonio ſecundum perſonarum qualitatem arbitrandum eſt.*
8 *Beneficij collatio ſimplicis probatur teſtibus ſecus dignitatum, quæ non probatur niſi per ſacros apices.*
9 *Beneficij magni Collatio non poteſt probari per teſtes ſecus ſi ſit modicum.*
10 *Agens poſſeſſorio debet probare Collationem beneficij factam ab habente poteſtatem.*
11 *Authoritas beneficium Conferendi probatur fama, & reputatione, & alijs adminiculis vt ſi Collator ſit in quaſi poſſeſſione conferendi.*

Beneficij collatio, ſiue renunciatio probari an poſſit per teſtes.

RESOLVTIO CXXII.

1 BEneficij Collationem, † ſiue renunciationem
probari poſse per teſtes prodidit Bald. in cap.
2. extra de reſtitu. ſpol. nu. 3. quem ſequitur
Dec. in l. nihil tam naturale nu. 2. ff. de reg.
iur. & in l. cum poſtea in fine C. de pactis Iaſ. docuit
in rubr. ff. de acq. poſseſ. nu. 17. & ita Deciderunt Do-
mini de Rot. dec. 780. in antiq. & idem Iaſ. in l. 1.
C. de bon. poſseſ. contra tab. & Gig. in tract. penſio.
quæſt. 4. 5. nu. 4. & Lambert. de iure patronat. art. 2.
quæſt. princip. 3. partis. Nec illud animaduerſione
2 dignum, memoria elabi ſinas, † habentem Colla-
tionem ab Ordinario præferri Collationi Pontificis,
maximè ſi appareat de eius; quam vocant priorita-
te, quam probare debet, vt reſpondit Bar. Soccin.
conſ. 67. nu 5. vbi etiam diſputatur quid decidendum
ſit quando ſumus in dubio de prioritate, & quando
poſterior poſſidet, & quam vim habeat Clauſula mo-
tu proprio quoad materiam prioritatis, & in dec. præ-
dicta Dominorum Rotæ in Antiquis dicitur poſse
etiam probari Collationem ſiue renunciationem be-
3 neficij per inſtrumenta cum teſtes † & inſtrumenta
eandem vim habeant cap. cum Ioannes Eremita de
fid. inſtrumentor. & cap. poſt conceſſionem de præb.
& de huiuſmodi probatione per inſtrumenta, & per
teſtes diximus etiam alibi.

4 Primo amplia vt nec etiam † requiratur ſcriptura
ad illam probandam Iaſ. ita docendo ſcripſit in dict.
rubr. ff. de acquirend. poſs. nu. 17. & in l. cum propo-
nas filios nu. 4. C. de pactis dicens ſe de facto interro-
gatum fuiſse, & ad hoc teſtatur Bal. in dict. cap. 2. de
de reſtit. ſpol.

5 Secundo amplia vt etiam poſſit † probari per col-

lato-

latorem dummodo producatur vt teſtis ita Roma in ſingul. 739. incipien. quidam dicit per Glo. ſingul. in cap. 1. ſi duo de pace tenen. & eius viol. in vſi feud. & Glo. in cap. 1. de Cler. viol. pacis Ioan. Crot. in tract. de teſtib. par. 4. num. 93.

Contrarium videtur ſentire Stepha. Aufre. in tract. de teſt. in ver. Collator. vbi adducit ſimile dictum Bal. in cap. 2. de pace tenen. §. ſi duo dict. libr. feud. vbi in-
6 quit inueſtitorem † feudi non admitti in cauſa feudi ad probationem, ſed ad informationem, vt nominant aliquale indicium, & concludit ibid. Steph. tunc collatorem eſse admittendum quando nullum ex eo te-
7 ſtimonio ſentiat commodum, & iuxta genus † perſonarum arbitrium eſse ſtatuendum, quæ nam fides ſit adhibenda tali teſtimonio per tex. in cap. ſi quæſtiones de ſimo. & nota. in cap. cum parati de appell. & de hoc videas in concluſione Collator & Petr. Rebuff. in pract. benefic. in 1. par. tit. reg. ad Coll. benef. n. 25. verſ. ſed an epiſcopus.

8 Primo limita concluſionem † vt tantum procedat in beneficijs ſimplicibus, ſecus verò in dignitatibus, quæ non probatur, niſi per ſacros apices l. probatorias C. de diuerſ. offic. lib. 11. & ita limitat. Bal. in dict. cap. 2. extra de reſtit. ſpol. quem ſequitur remiſſiue Iaſ. in d. rubr. ff. de acquirend. poſseſ num. 17.

9 Secundo limita non procedere ſi † beneficium optimum ſecus verò ſi tenuè ſit poteſt quippe tunc ſit probari per teſtes Bal. in rubr. de reſcript. ext. num. 2. vide infra in concluſ. Collatio.

10 Vnde beneficij † Collationem ſibi factam ab habente authoritatem probare debet qui vult intrare poſseſsorium Rot. deciſ. 65. in Antiq. quam refert, & ſequitur Io. Bapt. Ferr. conſil. 93. num. 4. lib. 1.

11 Quod quidem probatur † per famam exiſtimationem, & alia adminicula, vt quia collator erat in quaſi poſseſſione conferendi, ita Rota deciſ. 3. alias 123. tit. de probat. in nou. pro hoc allegat c. cum Eccleſia Vlterana de elect. & in cap. notio. diſt. 21. & c. ſi quis Epiſcopus 1. q. 3. & cap. cum ex iniuncto de hæret. Dec. in cap. 1. num. 14. de appell. & in capit. veniens num. 42. de except. Petr. Dura. reg. 299. limit. 12.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficij collatio facta alicui de beneficio renunciato non infringitur ex eo, quod non probetur renunciantem legitime titulum habuiſſe, & declara. n. 2. vbi ſufficit quod renuncians poſſederit per triennium.*

Beneficiatus an teneatur probare de iuſto titulo beneficium renunciantis.

RESOLVTIO CXXIII.

1 BEneficij Collationem † factam alicui de beneficio renunciantis non infringi ex eo, quod non probetur renunciantem legitimè titulum habuiſse profitendo reſcripſit Imo. in c. illud de preſumpt. cap. innotuit de eo qui fur. ordin. ſuſcep. quem refert, & ſequitur Rom. in conſ. 465. ſufficit tamen probare ipſum fuiſse exiſtimatum & habitum pro rectore illius Eccleſiæ vt ibi not. Ro. & Bellam. dec. 545. incip. non obſtantibus concluſionibus Lap. allegat. 89. in Dei nomine Amen. verſ. venio ad ſecundum & Bellam. deciſ. 112. ſubrogatus & idem in deciſ. 116. Caſsad. deciſ. 2. de cauſ. poſseſs. & propriet. num. 4. Boer. deciſ. 42. num. 30.

Intellige ſi renuncians poſsedit per triennium pacificè, quia tunc non tenetur probare iuſtum titulum, & ita intelligendam eſse Rot. deciſion. 102. agenti in nou. inquit Mandoſ. in addit. ad Rom. in dict. conſil. 465. & ante tenuit Philipp. Franc. in cap. ſuſceptum num. 11. de reſcrip. lib. 6. & dum Lap. alleg. 89. vult requiri longiſſimam poſseſſionem ad hoc vt quis non teneatur probare iuſtum titulum ſui prædeceſsoris debet intelligi etiam in triennali poſseſſione ita ſeruaſse, & ſeruare palatium inquit Caſsad. dict. deciſ. 2. ſuo tempore ibi num. 6. & per Achill. in deciſ. non impreſſis deciſ. 1. titulos anteceſsoris ſub rub. de tit. ſed de hac re commodius, & oportunius in concluſ. titulus.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficij Collatio Clandeſtina præſumitur ſimulata.*
2 *Contra prouiſum Clandeſtinè poteſt excipi de Crimine vel infamia ad differendam poſſeſſionem.*
3 *Contractus Clandeſtinè factus fraudulentus & ſimulatus præſumitur.*
4 *Præſumptio quod collatio Clandeſtina ſimulata ſit tollitur ſi probetur aliqua legitima cauſa occultè factam fuiſſe.*
5 *Præſumptio in incertis ſolummodo locum habet.*
6 *Collatio beneficij palam facta idoneitatem perſonæ præſumit, & contrarium aſſerens probare debet.*
7 *Beneficij collatio Clandeſtina, dicitur nulla, & ibi vide contrarium.*
8 *Collatio beneficij Clandeſtina, & contractus clam factus licet ſimulata præſumantur non tamen nulla ſunt, & de beneficij collatione vide in concl. collatio.*

Beneficij collatio Clandeſtina an ſimulata præſumatur.

RESOLVTIO CXXIV.

1 BEneficij collationem † Clandeſtinam præſumi ſimulatam ſancitum eſt in cap. vt noſtrum vt Eccleſ. benef. & cap. vt noſtrum de appellat. & ibi Abb. col. fin. ex hoc exijt, vt dicere ſolitus ſit Abb. in capit. cum olim de cauſ. poſseſs. &
2 propt. num. 17. contra Clandeſtinè † prouiſum poſse excipi de crimine, vel infamia ad differendam poſseſſionem, quia eſt præſumptio contra talem collationem, quem ſequitur Petr. à Biax. in tr. direct. dict. cap. 46. 3. par. num. 2. Bart. Cep. in tr. de ſim. contra. 20. præſumpt. num. 67. hinc optimè reſpondet quod ad
3 hanc rem tradunt de contractu Clandeſtinè † facto eum præſumi fraudulentum, & ſimulatum ſcriptum reliquere Doctor. in l. ab Anaſtaſio C. mand. & in l. poſt contractum vbi præcipuè Bart. verſic. quartus caſus. ff. de donat. text. in clemen. ex grandi de vſuris l. data C. de donat. quod idem comprobat text. cum gloſ. in cap. conſuluit de offic. deleg. vbi habetur illum, qui malè agit odio proſequi lucem, vt ſcripſit Innoc. in cap. 1. de fide inſtrum. tot. tit. extr. de Clan-
4 deſt. de ſponſat. & prædicta ſunt vera, niſi † probarent aliqua legitima cauſa talem collationem occulte factam fuiſse, ex qua cauſa tolleretur talis præſumptio
5 contra collationem, nam præſumptio † habet tantum locum in his, quæ ſunt incerta non autem in his quæ ſunt clara l. continuus §. cum ita de verb. oblig. ſicut
6 è contra collatio † facta palam inducit præſumptionem pro habilitate perſonæ, & aſserenti contrarium incumbit onus probandi ita Abb. in d. c. vt noſtrum num. 8. verſ. nota 7.
7 Primo amplia vſque eo, vt † immo dicatur nulla ita not. Innoc. & Doctor. in dict. c. vt noſtrum, & in addit. ad Abb. in dict. cap. cum olim pen. col. ver. ſecundo fallit, & Archid. in capitul. ſi tibi abſenti de præbendis.

In contrariã deſcendit ſententiam Bal in ſua Marga. vt in verb. collatio ideſt immo valere, & de hoc videas Abb. in dict. c. vt noſtrum vt Eccleſ. benef. num.

8 18. nam licet contra illam præſumatur, non per † hoc
dicitur nulla, vt ex ſupra allegatis in ſimili de contra-
ctu clam facto, qui tamen, licet præſumatur ſimula-
tus, non tamen eſt nullus, vt de hoc latè Cepo.in con-
tract. in 20. pręſumpt. & fuſius diximus in concl. con-
tractus ſimulatus, & de beneficij collatione adeas
conclusionem collatio.

SVMMARIVM.

1 *Collatio beneficij facta tanquam vacantis per priuatio-
nem, an valeat tempore appellationis pendente vide
numero 9.*
2 *Geſta tempore quo pendet appellatio ſunt attentata.*
3 *Paria ſunt eſſe appellatum, vel eſſe infra tempus ad ap-
pellandum.*
4 *Et eſt de Stilo magna curia Neapolitana,*
5 *Quaregula procedit nedum in ciuilibus, ſed etiam in cri-
minalibus.*
6 *Sententia priuatoria lata contra aliquem ſi pendente
termino ad appellandum capta ſit poſſeſſio eſt at-
tentata.*
7 *Bannitus pendente tempore ad appellandum non poteſt
impune offendi, & in quibus non procedat.*
8 *Procedit in confeſſe, & conuicte.*
10 *Publicatio abſolutionis ab excommunicatione ec tem-
pore facta eſt tanquam attentata reuocanda ſecun-
dum aliquos.*
11 *Sed contrarium eſt verius,*

Collatio Beneficij tanquam vacantis per priuatio-
nem, an valeat ſi ſit facta pendente tempore
appellationis,

RESOLVTIO CXXV.

1 IN facti contingentia reſpondi † non fuiſſe validam
2 talem collationem ex eo quod † geſta pendente
tempore decem dierum a die ſententiæ, qui dan-
tur ad appellandum ſunt attentata, & via atten-
tatorum reuocanda, perinde ac ſi fuiſſent geſta ap-
3 pellatione pendente, paria † enim ſunt eſſe appella-
tum, vel eſſe infra decem dies ad appellandum etiam
quo ad attentata reuocanda, vt eſt text. in dicto capi-
tul. non ſolum in princip. & gloſa magiſtra in l. ex iu-
diciorum ff. de accuſation. quam ſingularem dicit
Corſett. in ſing. ſuis in verbo appellatio incip. item
operatur, & communiter approbari tradit Franciſc.
Marc. in deciſion. Delphinal. quæſtion. 760. & gloſ.
in leg. prima. ff. nihil nouari appellation. penden. &
etiam Viu. commun. opinion. libro ſecundo, opinion.
30. incip. attentata in ſecunda ampliatione, & poſt di-
ctam gloſ. Alexand. in conſil. 99. Viſis; libro quinto,
& tradit Mil. in verbo attentata pendente tempo-
re folio 29. & in verbo appellationis tempus, & ibi
addition. folio 12. pro qua eſt etiam deciſione Guid.
Pap. 74. in cauſis ciuilibus, & Capic. deciſion. 167.
numero ſecundo, vbi inquit quod etiam eſt de Sty-
4 lo † Magnæ Curiæ Neapolitanæ vt intra hos decem
dies ſententia, aut decretum Magni Conſilij non
mandetur executioni, & tradit Lap. allegation. 2. nu-
mero ſeptimo, & Franciſc. Marc. in deciſione 271.
in fin. Ruyn. conſil. 75. quantum, numero ſecundo,
libro quinto, & conſil. 172. circa, numero decimo,
libro quarto, & Maranta in Speculo quæſtion. ſe-
cunda, tertiæ partis ſextæ partis princip. numero
162. poſt Alexandr. in leg tertia, §. ſi ſeruus ff. de
acquirend poſſeſſion. & Bald. & alios, de quibus
per ſupradictos Doctor. Crot. in conſ. 7. in cauſa, nu-
mero 23. col. 4. & Didac. Practicarum quæſt. cap. 23.
numero 2. verſ. tertia interpretatio, vbi poſt alios
pariter teſtatur gloſ. in dicta l. ex iudiciorum commu-
niter teneri, & per Ioan. Bapt. de Aſin. qui quam-
plures vltra præallegatos ad id citat. in ſua praxi iu-
diciorum, §. 31. cap. 2. in tertia limit. princ. per tot.
& Grat. in conſ. 16. viſis, numero 6. lib. 2. & pro re-
gula quando ſumus in caſu, in quo licuerit appellare
eſt hodie Deciſ. in Recoll. A. Auguſtini tertia, quæ
incip. cum Andreas, & ita etiam fuit tentum in vna
Toletana Cappellaniæ coram Oradino ſub die 9. Iu-
lij 1567. quod præſentatio inſtitutio. Et ſupradicta
5 procedunt † non ſolum in cauſis ciuilibus, verum e-
tiam in criminalibus, vt eſt deciſ. Guid. Pap. in cau-
ſis, & alia Franc. Marc. quæſt. 907. num. 2. & eſt de-
ciſ. Put. 414. incip. eadem die lib. 3. vbi quod ſi lata
6 † contra aliquem ſententia priuatoria, & pendente
termino ad appellandum capta ſit poſſeſſio, talis poſ-
ſeſſio dicatur attentata, & regulam tenet etiam Ægid.
Boſſ. in praxi crimin. in tit. de appellat. ſub num. 3.
vbi quod etiam tertius poteſt pro condemnato ap-
7 pellare; & propterea bannitus † pendente tempore
re ad appellandum non poteſt impunè offendi, vt eſt
verior, & magis communis opinio, de qua teſtatur
Blanch. in ſua Pract. crim. fol. 100. num. 111. in c. in
quo tractat, an ignorantia excuſet à delicto, vbi plu-
res, & authoritates, & iura ad hoc adducit, idemque
poſt eum tenuit etiam de communi opin. atteſtans
Iul. Clar. receptarum ſententiarum lib. 5. in §. homi-
cidium col. trigeſima octaua, verſ. ſucceſſiuè quæro
fol. 31. ita vt mirum videri poſſit, quod Viuius com-
mun. opin. lib. 2. opin. 30. incip. Attentata in ſecun-
da amphat. verſ. ſecus in criminalibus, atteſtatus fue-
rit ex eodem Blanch. dict. num. 111. magis commu.
& veriorem opin. eſſe, quod bannitus pendente tem-
pore ad appellandum poſſit impunè offendi cum
contrarium expreſsè firmet. Blanc. in lib. meo, vt ſu-
pra dictum eſt, quod tamen limita duobus modis. Pri-
mo, vt non procedat hoc de conſuetudine Parlamen-
ti, & aliarum Curiarum Delphinatus, vt idem ibi-
dem, & per Franc. Marc. dict. deciſ. 907. & etiam de
conſuetudine ſtatus Mediolani, vt dicit idem Clar.
8 vbi ſupra. Secundo † niſi eſſemus in confeſſo, & con-
uicto, tunc enim dicti decem dies non expectantur.
Guid. Pap. dicta deciſ. 74. Et pro hac ampliatione, &
hac ſecunda illius limitatione facit dicta deciſ. A.
Auguſtini tertia, quæ incip. cum Andreas, vbi vo-
luit, quod collatio facta de beneficio illius, qui fue-
rat condemnatus pendente hoc tempore, non valeat,
ſi talis condemnatus potuit appellare, prout non po-
tuiſſet appellare in caſu ſuo ex eo, quia ille erat con-
feſſus, & conuictus ſaltem præſumptiuè, ex quo ille
carceres fregerat. Vnde ex illa deciſ. poteſt colligi
etiam ampliatio ad hanc ſecundam limitationem, vt
procedat etiam ſi quis ſit conuictus, aut confeſſus
pręſumptiuè. Declara etiam hanc ampliationem, vt
quamuis illa de iure ſit vera, & communis, de conſue-
tudine tamen minimè obſeruatur, vt habetur per
Iul. Clarum in ſua Practica criminali, quæſt. 96. in
princ. vbi, & de communi opin. ſupradicta, atque de
illius in obſeruantia atteſtatur; propterea, & poſſeſ-
ſio capta infra hos decem dies ſit attentata, & di-
xit Put. in Recoll. ſuis p. 2. deciſ. 96. quod impetratio
9 † beneficij, tanquam vacantis per priuationem non
valeat ſi ſit facta pendente tempore ad appellandum,
quod ipſum in eiſdem terminis firmauit Chiſan.
deciſ. 1. incipit termino ad appellandum, vbi refert,
ita etiam aliàs fuiſſe tentum in alia Barchinonen.
coram Marcello, & motus hac regula conſuluit
aliàs Andr. Barbat. in conſil. viſis dubijs col. fin. verſ.
ad octauum, numero 13. lib. 3. quod ſi quis fuit ab ex-
communicatione abſolutus, & pendente tempore
ad appellandum ab hac abſolutione ille fuerit per
10 Iudicem publicatus abſolutus, talis † publicatio
debet tanquam attentata reuocari, quod dictum, li-
cet

Digitized by Google

11 cet prima fronte videatur poſſe admitti, in rei † tamen veritate nullo modo videtur tenendum, quoniam ſi pendente hoc tempore poteſt ferri excomm. & inſuper pendente etiã appellatione, vt dicit Lãcell. in c. 12. de attent. appellat. penden. in 23. limit. princip. non video, quare publicatio abſolutionis, quæ eſt fauorabilis, vt in dicta 23. limit. num. 6. non poſſit fieri pendente tempore ad appellandum cum abſolutio fiat, etiam poſt appellationem interpoſitam, quod eſt magis, iur. vulgar.

PRAXIS COLLECTARVM. & gabellarum.

SVMMARIVM.

1 *Clerici, Eccleſia, & monaſteria, & perſona Eccleſiaſtica, ſunt immunes à collectis.*

2 *Hoſpitale gaudet priuilegijs Eccleſiarum, quando fundatum eſt authoritate Epiſcopi.*

3 *Hoſpitale dicitur etiam religioſum, quando habet annexam Eccleſiam, vel exercentur iura Epiſcopalia.*

4 *Hoſpitale fuiſſe fundatum authoritate Epiſcopi præſumitur ex ſignis.*

5 *Poſt mortem fundatoris Epiſcopus poteſt viſitare hoſpitale, quod non eſt religioſum.*

6 *Hoſpitalia qualibet ſubdita ſunt Epiſcopis quoad viſitationem, & executionem voluntatis fundatoris.*

7 *Hoſpitalia collectantur.*

8 *Hoſpitalia non tenentur ad Gabellas, etiam ſi vendant.*

An Hoſpitalia teneantur ad collectas.

RESOLVTIO CXXVI.

1 VEra eſt iuris concluſio, quod Clerici, † Eccleſiæ, & Monaſteria, & Eccleſiaſticæ perſonæ immunes ſunt à collectis, & tributis tex. in c. aduerſus, de immun. Eccleſ. c. quãquam, de cenſibus in 6. c. clericis, & c. fin. de immunit. Eccleſ in 6. c. 1. de cenſibus in 6. Clem. vnic. de immunitat. Eccleſ. text. in l. placet, C. de ſacroſanct. Eccleſ. & in authent. item nulla communitas, C. de Epiſc. & cleric. & concordat lex 54. & l. 56. & l. 52. tit. 6. p. 1. & l. 3. titul. 3. libro 1. l. 11. & 12. eodem lib. 1. nouæ recopil.

Ampliatur hæc concluſio, vt procedat in hoſpitalibus, ita Auend. in cap. 14. numero 32. hoſpitalia
2 † enim gaudent priuilegijs Eccleſiarum ex Soc. in l. rem, quæ nobis, verſic. 2. dubitatur, ff. de acquit. poſſ. & ex Felin. latè in cap. de quarta. de præſcript. & plura congerit Anton. Gabr. in ſuis communib. libro 6. tit. de pia cauſa, concluſ. 2. per totam, & Menoch. in tract. de recuper. remed. 15. à num. 22. cum ſequentibus, latiſſimè Maſcardus in tract. de probat. 2. parte concluſione 869. per totam, intellige tamen ſecundum ſupradictos id eſſe verum, quando hoſpitale publicum fundatum eſt Epiſcopi authoritate, quia
3 tunc eſt locus religioſus, & cognoſcitur † eſſe locum religioſum ex eo, quod habet Oratorium, & Eccleſiam annexam, cum altaribus, & campanili, & vbi publicè diuina celebrantur, & homines ſepeliuntur, tunc enim ex his arguitur fundatum eſſe Epiſcopi authoritate; cognoſcitur etiam ex eo, quod Epiſcopus in eo exerceat iura Epiſcopalia, & ex alijs, de quibus per Maſcar. vbi ſup. & per Petrum de Vbaldis de Peruſio in tract. de quarta Canonica q.... per totam, Aduerte tamen ne erres, quod licet hoſpitale non habeat Eccleſiam annexam, nec altaria, aut campanile, ſi ſit fundatum authoritate Epiſcopi, aut alterius cuiuslibet Ordinarij eſt locus religioſus, & gaudet priuilegijs Eccleſiarum, vt eſt text. in cap. ad hæc, & ibi Abb. de religioſis domibus, ſi tamen non haberet Eccleſiam annexam in forma ſolemni Eccleſiæ, non daretur immunitas confugientibus ad Hoſpitale, quemadmodum datur confugientibus ad Eccleſiam, & ita colligo, ex Remigio de Gondis in tract. de immunit. Eccleſiarum ampliat. 17. & ita intelliguntur, quæ cum pluribus notat Couarr. lib. 2. var. cap. 20. nu. 4. & Ioan. de Viſcbis in tract. de immunit. Eccleſ. numer. 48. fol. 14 tom. 13. tractatuum nou. par. 1. & ita ſemper vidi, & audiui, intelligi, & practicari, & cum hac declaratione debes intelligere, quę à ſupradictis notantur in materia hoſpitalium, omnes enim dicunt, quod hoſpitale fundatum Epiſcopi authoritate dicitur locus religioſus, & gaudet priuilegijs Eccleſiarum, ſecus in fundato authoritate priuata, ſequitur Guillel. Rod. in tract. de priuilegijs ad inſtar, quæſt. 4. num. 2. Hier. Preuidel. in tract. de peſte, verſ. vos ſcitis, num. 7. Cornel. Benincaſ. in tract. de paupertate, quæſt. 5. num. 44. Bobius in tract. de ſtatutaria vrbis præſcription. gloſſ. 19. num. 202. Petr. Gambar. in tract. de Legat. c. de poteſtate Legati circa hoſpitalia per totum; Selua de beneficijs, par. 1. quæſt. 6. num. 10. Ioan. Lup. in tractat. de libertat. Eccleſiæ, quæſt. 16. num. 7. Lupus de Caſtella eleganter in integro tract. de hoſpitalitate, ſed hi omnes cum Felin. vbi ſup. quaſi inter ſe variare videntur, aliquando enim ſimpliciter loquuntur de fundato Epiſcopi authoritate, aliquando verò de fundato authoritate eadem ad hoſpitalitatem, & Miſſas celebrandas, & quod habeant altare conſecratum publicum, & vbi publicè celebrentur, & non priuatim, aliquando verò requirunt, quod habeat Rectorem perpetuum, qui inſtituatur ab Epiſcopo, & quod non regatur per ſæculares, ſed ad has confuſiones euitandas vera reſolutio videtur hoſpitale fundatum authoritate Epiſcopi ſimpliciter dici pium, & religioſum, etiam ſi per ſæculares regatur, & non ponatur ibi Vicarius, aut Rector perpetuus, Si tamen non
4 conſtat de tali authoritate eam præſumimus † ex ſignis ſupra adductis, quæ tunc neceſſaria ſunt, & ſi ea non habeat, & per ſæculares regatur, erit ſæculare, & profanum, licet mortuo fundante, quodammodo ſit locus pius, & quamuis non ſit locus religioſus
5 gaudet † tamen priuilegijs pię cauſæ, & Epiſcopus illud poterit viſitare ad effectum, vt videat ſi ibi omnia ſecundum voluntatem fundatoris fiant. Et bona conſumantur in hoſpitalitate, & non in rebus profanis, ex allegatis à Pariſ. conſ. 34. lib. 4. in fin. Si verò ſit fundatum Epiſcopi authoritate, & habeat Eccleſiam, & Rectorem perpetuum, tunc erit beneficium Eccleſiaſticum, & erit locus magis religioſus, & gaudebit in omnibus, & per omnia priuilegijs Eccleſiarum, & ab hoc non diſſentit Petrus Gregor. Tholoſan. in ſuo Syntagmate iuris vniuerſi parte 2. lib. 15. quæſt 18. num. 39. vbi allegat Coſmum Gumier. in gloſ. ſanctionis Gallicanæ, hodie tamen vide Decretum Sacroſanct. Concil. Trident. ſeſſ. 22. c. 8 & 9. de reformatione, vbi abſque vlla diſtinctione hoſpitalia † ſunt Epiſcopis ſubdita quoad viſi-
6 tationem, & executionem voluntatis fundatoris, & quo ad redditiones rationum, & ſic practicatur; Imò etiam in praxi, excepta immunitate, de qua ſupra ſemper gaudent priuilegijs Eccleſiarum quem-
7 admodum, & quælibet pia cauſa, & ſine † vlla diſtinctione collectantur, & in terminis de collectis etiam concordat Felin. in dicto cap. de quarta, num. 11. & Iulius Ferrettus in tractat. de gabellis, num. 487. & fol. 23. tom. 12. tractatuum nouorum, ex quibus iam perfectè intelliges omnia, quę de hoſpitalibus à Doctoribus tractantur, ex quibus inſero hoſpitalia
8 † nunquam teneri ad gabellas etiam ſi vendant, nam

ſi ſunt

ſi ſunt loca ſimpliciter religioſa ſuaptè natura, vt
Eccleſiæ non tenentur ad gabellas, & ita breuiter
demonſtrat Laſarte in tract. de gabellis, c. 19. numero
90. Si vero non ſunt ſimpliciter religioſa, ſed quodam
modo pia, quia ad pias cauſas inſtituta mortuo funda-
tore gaudent priuilegijs pię cauſæ, non tenentur ad
gabellas.

SVMMARIVM.

1 *Confraternitates non poſſunt collectari.*
2 *Confratria eſt homines ſimul iuncti, cum relatione ad opera pietatis.*
3 *Quando confratria habet hoſpitale annexum, & confratria eſt principalis, bona præſumuntur confratriæ, niſi clarè appareat bona eſſe hoſpitalis.*
4 *Confratria præſumitur principalis, quando Eccleſia annexa ſumit nomen a Confratria.*
5 *Bona Confratriæ, & hoſpitalium, non patiuntur detractionem Falcidiæ.*
6 *Confratriæ non ſoluunt gabellas ex venditionibus ſuorum bonorum.*

An Confraternitates teneantur ad collectas.

RESOLVTIO CXXVII.

1 CONfraternitates † collectari non poſſunt, quia
dicuntur loca pia, vt colliges ex his, quæ no-
tat Speculator. in tit. de inſtrumentorum
editione, §. nunc aliqua, num. 62. & latè de-
fendit Petrus de Peruſio in dicto tractatu, quæſtione
ſecunda principali, artic 2. quam cum Ioan. Andr.
Decio, Alexand. Gard & alijs, communem opinio-
nem dixit Anton. Gabriel. vbi ſupr. concluſ. 1. titul.
de pia cauſa, & Tiraq. in tr. de priuilegijs pię cauſæ
in præf. num. 7. & conſuluit Feder. de Senis conſil. 3.
& alij plures hanc opinionem tenuerunt, quos recen-
ſet Menochius in dicto tractatu de recuperand. reme-
dio decimoquinto à n. a5. cum ſequentibus, & in pro-
prijs terminis collectarum eam videtur tenere A-
uend. vbi ſupra num. 33. Ego tamen licet videam in
pluribus locis de conſuetudine ſeruari hanc amplia-
tionem, quo ad collectas, & tributa, & non quoad re-
liqua, tamen ſeruanda eſt conſuetudo, & licet etiam
vera ſit quando maior pars confratrum eſt nobilis,
aut Eccleſiaſtica vt Auend. vbi ſupra dicit hiſce caſi-
bus ſecluſis falſam exiſtimo in puncto iuris, dictā am-
pliationem; Nam Cōfratria ſimpliciter ſumpta vt ait,
Rebuſ. in tr. de confratrijs tom. 2. ad leges gallicas in
prin. nihil aliud eſt, quam congregatio plurium ho-
minum per viam ſodalitatis aut fraternitatis ad ope-
ra pietatis exercenda. Igitur illud corpus fictum, &
imaginatum, quod vocamus vniuerſitatem, aut con-
fratriam, quoad ſubſtantiam, & entitatem nihil aliud
eſt quam plures homines cum relatione ad dictā cō-
gregationem, & fraternitatem, & ſi dicas, quod rela-
tio aut connonatio, prout logici vocant, eſt accidens,
accidens verò nō pōt ſine ſubiecto eſſe, ſubiectū verò
debet eſſe reale, & per cōſequens aliquis locus, in quo
ſubiectetur illud accidens, & ſi ille ſit pius, debet eſſe
etiam confraternitas locus pius à denominatione ſu-
biecti, ex quibus authores ſemper conſiderant cōfra-
triam cum hoſpitali, aut Eccleſia annexa, & ex hoc
decepti ſunt ad tenendam primam opinionem; Ad
hoc reſpondetur, quod ſubiectum ſunt homines, &
confratres, in quibus ſubiectatur dicta relatio etſi di-
cas quod deficientibus hominibus deficiet cōfratria,
reſpondetur quod in actu id verum eſt, in habitu ta-
men (quod in potentia manet in agenti) hoc eſt in ſu-
periore, aut eius priuilegijs, ex quibus poteſt dicta
Confratria reduci ad actum aduenientibus ſubiectis
tanquam ex potentia actiua, Vnde Confratria ſuapte
natura non circumſcribitur loco, quemadmodum ci-
uitas, populus, collegium, & monaſterium, & in hoc
differunt: Reſtat igitur.
2 Quod † confratria eſt homines ſimul iuncti ſub di-
cta relatione ad opera pietatis.

Ex qua vera declaratione confratrię infertur, quod
impertinens eſt indiſtinctio, quam Menoch. & alij vbi
ſupra faciunt, an confratria ſit vnita Eccleſiæ, aut ho-
ſpitali, & quid ſit principalis confratria, an hoſpita-
le, confratria enim per ſe eſt ens, & ſubſiſtit ſecluſo
hoſpitali, & per ſe poteſt conſiderari, & habere bona
tunc enim hæc diſtinctio procedit, quando ignoratur
3 cuius ſint bona confratriæ, an hoſpitalis † ſi enim cō-
fratria eſt principalis, bona præſumuntur eius eſſe,
ex Bobio & Peruſino vbi ſupra, ſi verò hoſpitale, è
contra, ſi tamen conſtaret, cuius ſint, nulla diſtinctio
neceſſaria eſt, confratria ſecularium ſecularis eſt, non
gaudet priuilegijs Eccleſiarum vt (licet non ita decla-
rando) profeſſus fuit Bal. in l. illud, verſicul quid
de eo C. de Sacro Sanct. Eccl. & in authen. Hoc ius
porrectum verſic. ſecundo, quæro quid de rebus, eo-
dem titul. idem in l. id quod pauperibus, C. de Epi-
ſcop. & Cleri. & l. ſi quis ad declinandam, verſ. dein-
de quæritur eodem ntu. Alexand. vbi Carol. conſ. 119.
num. 27. lib. 2. & conſ. 18. num. 5. lib. 4 & conſ. 297.
num. 4. eod. lib. & conſ. 307. in fin. eod. lib. Soc. conſil.
82. lib. 4. Franc. in c. 1. de rebus Eccleſiæ non alienand.
in 6. Parſius eleganter dict, conſ. 34. per totum, Re-
buffus vbi ſupra num 8. quos omnes, & alios quā plu-
res in fonte vidi & cum Imol. Cardin. & alijs hanc
magis communem, & veriorem opinionem dicit An-
ton. Gabriel. in dict. lib. 6. tit. de pia cauſa concluſio-
ne prima per totam & Menoch. vbi ſupra, à num 30.
cum ſequentibus Bobius in loco ſupra citato: tū igi-
tur confraternitas ſit ſecularis poteſt collectari, vt ali-
quo modo ſentit Auend. vbi ſupra. Hæc tamen reſo-
lutio limitanda eſt primo niſi in contrarium exiſtat
conſuetudo quæ in omnibus pene locis Hiſpanię ob-
ſeruatur. Secundo limitatur quando confratria eſt
vnita alicui hoſpitali, vt Eccleſiæ & apparet bona eſ-
ſe illius hoſpitalis, aut eccleſiæ ex ſupra allegatis. Ter-
tio limitatur ex Petro de Peruſio, & Menochio, quan-
do confratria accedit hoſpitali, tanquam principali, &
bona iudicantur vt de hoſpitali, & appellantur bona
hoſpitalis, licet ea confratres adminiſtrent, & cōfra-
tria etiam ſumit denominationem ab inuocatione
hoſpitalis ab ipſo hoſpitali, tunc enim bona præ-
ſumuntur eſſe hoſpitalis, & non collectabuntur, tunc
4 etiam † iudicabitur principalis confratria, quādo E-
cleſia aut hoſpitale ſumit denominationem à confra-
tria, vel eſt ſolum pro vſibus confratriæ, vel cōfratria
fundauit Eccleſiam, aut hoſpitale, & ex alijs iudicijs.
Quarto limitatur quando bona confratrię in totum
conſumenda ſunt in pias cauſas, prout in dubio præ-
ſumitur, ex Abbate conſil. 31. lib. 1. tunc enim licet nō
ſit locus religioſus ex eodem Abbate, erit tamen pia
cauſa, & fraternitas inſtituta ad pias cauſas, & bona
dicerentur relicta ad pias cauſas, quæ gaudent priui-
legijs bonorum Eccleſiaſticorum ex latè notatis, &
adductis per Tiraquel. in tr. de priuilegijs piæ cau-
ſæ priuilegio. 140. ac proinde non poterunt collecta-
ri, tum ex dictis priuilegijs tū etiā ne diminuantur ope-
ra pietatis, ob collectarum ſolutionem, quemadmodū
5 etiam ob eandem rationem † non patiuntur dedu-
ctionem Trebellianicæ, & Falcidiæ ex l. ſi quis ad de-
clinandam C. de Epiſcopis, & Clericis, & ex authen.
ſimiliter, et ibi latiſſime Roma. C. ad legem falcidiam,
& non patiuntur alia iura iudicialia ex tex. in l. nulli,
& ibi Bal. & Salicet. de Epiſcopis, & Clericis, & quaſi
in terminis facit tex. in d. l. ſi quis ad declinandam ibi
per aliam occaſionem minui, & in terminis facit tex.
in

Digitized by Google

in authent. de Eccleſiaſt. titul. ſi autem hæres ibi, & hæc pluribus tributis fiſcalibus prægrauatos, collat. 9.

Ex quibus iuribus etiam infertur quod ne dimi-
6 nuantur dicta opera pietatis non tenentur † etiam dictæ confratriæ ſoluere gabellam ex venditionibus boorum ad pias cauſas deputatorum, quemadmodum, licet de confratrijs non loquatur in terminis piæ cauſæ tenet Bertachin. in tract. de gabellis 8. par. memb. 5. oum. 5. & Parlad. rerum quotidianarum, c. 3. 1. n. 18. Aluarado in tract. de coniect. vltimarum voluntatum, lib. 2. cap. 1. 2. num. 17. quos omnes refert, & ſequitur Laſarte de Molin. in tract. de gab. cap. 20. à num. 61. cum ſeq. qui non referunt iura ſupra allegata, nec rem exactè percipiunt. Nec obſtat, quod in quaterno gabellarum non ſit pia cauſa excepta, & quod pia cauſa gaudeat Eccleſiæ priuilegijs, nam illa exceptio ad piam cauſam debet extendi quantumcunque lex loqueretur per dictionem taxatiuam, vt latè fundat Tiraquel. in d. trac. de priuilegijs piæ cauſæ priuilegio. 160. per totum alleg. Bar. in l. ſi conſtante, q. 19. ff. ſolut. mat. & alleg. l. illud. C. de Sacroſ. Eccleſ. & Angel. Alex. & alios, & alleg. Ant. Abb. & Io. Andr. in c. ex tenore qui filij ſint legitim. idque apparet ex l. gabellarum, quæ de eccleſijs loquitur, quæ eſt l. 6. & 18. l. 9. Recop. quæ in princ. demonſtrat non eſſe intentionis legiſlatoris tollere eccleſijs priuilegia à iure conceſſa, & extendit ad quaſcunque eccleſias, & cum à iure pijs cauſis eadem priuilegia, quæ eccleſijs ſint conceſſa, conſtat apertè non fuiſſe intentionis legiſlatoris ea auferendi, cum & eccleſijs non tollat, & cum piæ cauſæ ad eccleſias dirigantur, & partes ſint eccleſiæ, quodadmndo etiam Eccleſię dici poſſunt. Imo credendum eſt pientiſſimum Principem ideo de pijs cauſis loquutum non fuiſſe, quia id per ſe notum erat inter cathnlicos, & Religioſos Principes, & quia eadem ratione, qua eccleſijs noluit prędiudicare, eadem etiam credendum eſt noluiſſe prętudicare pijs cauſis, tum etiam quia in pijs cauſis ius canonicum ſeruandum eſt in vtroque foro, vt per eundem Tiraq. in d. trac. 163. priuilegio, at verò iure Canonico non inuenitur impoſita gabella pijs cauſis, imò liberę ſunt ab omnibus exactionibus ex notatis in cap. requiſiſti de teſt. & quia in pijs cauſis diuini tantum, & naturalis iuris habetur conſideratio, vt per eundem priuil. 164. at verò nulla ratio naturalis, nec ius diuinum cogit ad dictam gabellam ſoluendam, imò manifeſtè oſtendit contrarium, & in dubijs etiam pro pia cauſa iudicandum eſt ex eodem priuilegio 148. & lex generaliter loquens prout eſt l. 1. dic. tit. 18. non comprehendit piam cauſam, vt per eundem, cum Rom. Socin. & alijs priuilegio 130. ex quibus concludo, quod Confraternitas ex bonis relictis ad pias cauſas, nec alia pia cauſa non debet tributa, nec gabellas ſoluere, & ita ſemper conſului, & vidi ab alijs conſultum, & practicatum; infertur etiam quod ex anniuerſarijs, aut bonis capellanię non debet ſolui collecta, quando tota bona dico fructus bonorum anniuerſarijs ſubiectorum debent conſumi in ipſis anniuerſarijs, & nihil remanet poſſeſſori, ſecus verò quando aliquid remanet, & cappellania non eſt collatiua, & ſic intelliges, quæ Auendanus dicit dict. cap. 14. num. 33.

SVMMARIVM.

1 *Perpetuò obligati ad ſeruiendum Eccleſia, ſunt exempti a collectis.*

2 *Conuerſus, qui mutato habitu offert ſe perpetuò Eccleſia ſaculari, & manet ſub obedientia Abbatis, & tonſuratus incedit, eſt perſona eccleſiaſtica.*

3 *Haremita tunc dicunter perſona eccleſiaſtica, & collectari non poſſunt, quando mutant habitum, regulariter viuunt, & ſe ſubijciunt alicui ſuperiori.*

An oblati, & conuerſi teneantur ad collectas.

RESOLVTIO CXXVIII.

1 Reſpondi in facti contingentia negatiuè, quando oblatio † eſt perpetua, & cum obligatione ſeruiendi perpetuò Eccleſiæ: in conuerſis regularibus nullum dubium eſt, quia communiter profeſſionem faciunt, & promittunt tria vota vt alij, ipſi enim omnes ſunt de loco Eccleſiæ, vt per Felin. & alios in c. ſi diligenti, & c. cum ſit, & c. poſtulaſti, & c. 1. de foro competenti, notat Nicol. Feſtas. in tr. de æſtimo, & collectis, p. 4. c. 1. n. 8. alleg. Bal. Aug. & Paul. qui loquuntur de his, qui offerunt ſe eccleſiæ cum omnibus bonis ſuis, de quibus etiam loquitur text. in cap. fin. de ſucceſſion. ab inteſtat. 8. de oblatis, & conuerſis loquuntur Nauar. in ſuo Manuali Latino, cap. 27. num. 79. Sylueſt. verſ. excommunicatio 6. quæſt. 2. & verbo Eccleſiæ, quæſt. 7. Abb. & DD. in cap. non dubium de ſentent. excomm. & in cap. vt priuilegia de priuilegijs Redoanus de rebus eccleſię, Rub. 23. num. 64. & de ſpolijs ad maiorem, num. 67. Stap. de lit. grat. tit. de expectatius, titul. de varijs modis vacationis, num. 103. Bermondus de concub. verb. quia religioſi, num 3. Bertachinus de Epiſcop. par. 3. num. 19. Franc. de Platea de excomm. 42. nu. 1. Beatus Antoninus eo trac. de quarta epiſc. quęſt 17. oum. 19. Lupus de hoſpitalitate num. 19 Franc. de diſput. petitorij, dub. 3. Ioan. Lignano de cenſuris, num 6 Curt. de Feud p. 2. reg. 17. num. 20. Legerier de primogenit. lib. 1. quęſt. 24. num. 47. Bart. Bald. & Doctores in Authent. ingreſſi C de Sacroſ Eccleſijs.

Et licet iſti inter ſe varient ex eorum dictis collige,
2 quod † conuerſus, & oblatus, qui ſe, & ſua offert monaſterio, aut Eccleſię ſeculari in perpetuum, & mutant habitum cum promiſſione non deſerendi, & incedit tonſuratus, & ſe ſubijcit Abbati, aut alicui Pręlato, & ab eo admiſſus religioſè viuit, eſt propriè perſona Eccleſiaſtica, & gaudet priuilegio fori, vnde talis non ſoluet collectas, nec gabellas ex Iulio Ferretto in d. trac. de gabel. num. 556. & ſi iſti faciunt tria vota, vt etiam hodie faciunt in omnibus religionibus abſque dubio ſunt perfectè religioſi, vt per ſupradictos licet non admittantur ad omnes actus, ad quos Mnnachi admittuntur, ſi verò bona non deſeruerint, & in ſua domo laicaliter viuunt, vel ad tempus ſe cum ſuis monaſterio, aut Eccleſię offerunt, nec abſnlutè vitam mutarunt non gaudent dic. priuilegio, & poſſunt collectari, ex Auendano in dic. cap. & ex Syluestro vbi ſupra ſic in materia electionis fori dicit optimè Nouarius in ſua praxi electionis, & variationis fori ſec. 1. quęſt. 35.

3 Ex quibus infertur, quod Hęremitę † tunc gaudent priuilegio fori, & ſunt perſonę religioſæ, & per conſequens non poterunt collectari, quando habitum, & vitam mutant, & regulariter viuunt, & alicui ſuperiori ſubijciuntur, vt per Syluestrum vbi ſupra, aliàs non, latè cum pluribus notat Laſarte de gabell. cap. 1. num. 89. & ſic ſunt intelligenda, & practicanda, quę notat Boerius duas communes contrarias referendo in tr. de vita, & ſtatu hęremitarum, num. 13. & notat Nauar. vbi ſupra.

SVMMARIVM.

1 *Clericus prima tonſura gaudet immunitate, ita ut non poſſit collectari.*

2 *Iacens hæreditas clerici, nec poteſt collectari.*

3 *Hæreditas iacens clerici defuncti repræſentat ipſum clericum, & non hæredem futurum.*

4 *Licet gabella debeatur ratione bonorum, tamen principalis debitor eſt perſona.*

§ *Vbi*

Digitized by Google

5 *Vbi perſona non eſt, nec adeſt gabella, vel collecta.*
6 *Dum hæreditas clerici iacet, perſona clerici fingitur viuere, & durat priuilegium.*
7 *Iura loquentia de caſu vero, extenduntur ad caſum fictũ.*
8 *Priuilegia extenduntur a ſimilibus ad ſimilia.*
9 *Priuilegium non extenditur de perſona ad perſonam,*
10 *Priuilegium extenditur ad dependentia, & acceſſoria, per neceſſariam conſequentiam.*
11 *Quando priuilegium eſt a iure communi, tunc datur extenſio.*

An Clericus primæ tonſuræ teneatur ad collectas.

RESOLVTIO CXXIX.

1 ETiam Clericus primæ tonſuræ gaudet† immu-
nitate, vt non poſſit collectari, ita tenet Auẽ-
dan. in d.c.14. num.30. & facit tex. in d. cap.
quanquam.
Quod ampliatur vt procedat etiam in hæreditate
2 † iacente, Clerici gaudeant priuilegio eiuſdem, & nõ
poſſit collectari, nam hereditas iacens repręſentat de-
functi perſonam ex l. hæreditas, ff. de acq rerum dom.
text. in p. inſtituit de ſtipulatione ſeruorum, & l. non-
mioos ff. de hæred. inſtituend. & in l. mortuo ff. de fi-
deiuſſoribus, notat Iaſon in l. 1. num. 132. ff. de leg. 1.
Ex quo infertur, quod idem erit in gabellis, ſcilicet
quod hæreditas iacens clerici non tenebitur gabellã
ſoluere, nec eius executores, ſi vendant ante hæredi-
tatis aditionem, quod ſemper vidi practicari, licet cõ-
trarium teneat Laſarte in d. tr. cap. 19. num. 38. cum
ſequent. cuius opinio apertè falſa eſt, & conuincitur
manifeſto fundamento, quia hæreditas iacens non eſt
perſona vera ſed ficta, & aliam repręſentans quemad-
modum homo pictus, collegium, aut vniuerſitas, aut
ergo repræſentat perſonam hæredis futuri, & hoc non
quia incertum eſt, ſi velit adire, & ſic dicit Iaſon vbi
3 ſupr. aut repræsẽtat perſonam † clerici defuncti, quod
verum eſt, & tunc non erit perſona ſęcularis, ſed ec-
cleſiaſtica, quemadmodum collegium Eccleſiaſticũ,
ideo eſt Eccleſiaſticum, quia continet, & repræſentat
perſonas Eccleſiaſticas, ſi vero repræſentaret & con-
tineret perſonas ſæculares quemadmodum confra-
ternitas, eſſet ſeculare, ſi igitur eſt eccleſiaſtica, ga-
bellam non ſoluet, & ſi dicas quod ob ſoluendã gabel
lam neminẽ repræſentabit, ſed bona ipſa ſoluent, hoc
4 non eſt poſſibile, nam licet gabella † debeatur, quem-
admodum & collecta ratione bonorum, tamen prin-
cipalis debitor eſt perſona vera vel ficta, vt in gabel-
lis, debitor dico venditor, & in collectis incola tribu-
tarius, & bona ſequuntur perſonæ conditionem, vnde
ſi perſona non ſubſit, nec eſt debitum, nec gabella,
nec collecta, quia deficit ſubiectum, cui adaptari poſ-
ſit, tum etiam ſequeretur, quod nulla bona exempto-
rum eſſẽt libera ab alijs contributionibus, cum exem-
ptiones ſemper perſonis dentur, & rebus propter per
ſonas, igitur ne ad hoc abſurdũ deueniamus, dicendũ
5 eſt, quod vbi † perſona non eſt, nec eſt debitũ nec ga-
bella, nec collecta, quia deficit ſubiectũ neceſſarium.
Nec obſtat quod priuilegium clerici eſt perſonale,
& per conſequens deficiat cum perſona, nam reſpon-
detur quod interim, quod heres non adit hereditatẽ,
nec hæreditas eſt deſerta, aut vacans, ſed ſolũ iacens,
6 heredem ſpectando non defecit perſona † defuncti,
ſed fingitur viuere, & per conſequens cenſetur etiam
durare priuilegium, quod eſt perſonæ acceſſorium
ex notatis in materia fictionum in l. ſi is qui pro em-
ptore ff. de vſucapionibus, & ibi latè Iaſ. à num. 190.
cum ſequentibus, vbi qui ex fictione habetur pro tali
gaudet priuilegijs conceſſis illi tali, & ibi Bart. &
Iaſ. in pluribus numeris agunt de repræſentatione hę-
7 reditatis iacentis; Confirmatur, quia iura † loquentia
in caſu vero, extenduntur ad caſum fictum eandem
rationem habentem, & eodem modo extenduntur
ſtatuta Abb. Imol. & Doctores communiter in c. ad
audientiam de clericis non reſidentibus latè Petrus
Andreas Gambarus in tract. de extenſio. num. 69. &
diſpoſitio correctoria in caſu verò, extenditur ad fictũ
ei æquiparatum, vt latè notat idem Gambarus vbi ſu-
pra à numer. 129. vbi num. 30. dicit quod priuilegia
8 † extenduntur de ſimilibus ad ſimilia imò, & propter
identitatem rationis hæc non eſt extenſio, ſed cõpre-
henſio, vnde non dicitur tunc priuilegium egredi
terminos ſuos, vt colligitur ex dicto Gambar. vbi ſup.
à num. 138. cum ſequentibus; Nec obſtat quod priui-
9 legium † non extenditur de perſona ad perſonam, ex
tex. in capit. ſanè de priuilegijs, & cum Abb. Bald. &
alijs Notat Horatius Mandoſius in d. tract de priui-
legijs gloſſ. 5. n. 13. nam ad hoc tripliciter reſponde-
tur; primo quod hic non fit extenſio de perſona ad
perſonam, ſed ſolũ de caſu ad caſum ſemper præſup-
poſita eadem perſona, & eadem eſt cauſa fauoris, &
priuilegij; Secundo reſpondetur, quod priuilegium
10 † extenditur ad dependentia, & acceſſoria per neceſ-
ſariam cõſequentiã, vt notat Iaſ. cũ plurib. in l. 1. n. 44.
& 45. ff. de conſtitutio. principũ, & faciunt quæ notat
Andr. Gambar. in d. tr. de extenſ. num 35. at verò per-
ſona ficta, quam repræſentat hæreditas iacens eſt ac-
ceſſoria ad ipſum defunctum priuilegiatum, quia hę-
reditas iacens in quantum hereditas, a defuncto de-
pendeat, & non poſſit dici hęreditas niſi perſonam
defuncti repræſentando, & hoc pluſquam notum eſt;
Tertio reſpondeo quia dictum capitulum ſanè, & di-
cta regula priuilegiũ, &c procedunt in his, quę conce-
duntur iure ſpeciali, & ob gratiam, & priuilegium ali-
cuius perſonæ, & non ab ipſo iure communi; tunc
etiam nulla datur extenſio, quia fauor, qui militat
in vna perſona non militat in alia, & quia priuile-
gians voluit vni priuilegiare, & non alij, & ideo ex-
tenſio eſt directè contra voluntatem concedentis pri-
uilegium, & per conſequens non facienda eſt exten-
11 ſio; ſecus in his, quæ † conceduntur de iure commu-
ni ob aliquam rationem, nam tunc licita eſt extenſio
ex vi rationis, quia lex ob bonum publicum facta eſt,
& non gratia perſonarum, ſed iuſtitiam naturalem
reſpexit, et ex mente legis prouenit extenſio, quæ cõ-
ſequitur ad legis iuſtitiam, et rationem, vt bene per-
pendit Abbas in d. cap. ſanè in fine, at verò exem-
ptio clericorum, aut Eccleſiaſticorum non inducitur
ex priuilegio ſpeciali, et gratia particulari, ſed ex ip-
ſo iure communi, et iuſtitia, et ratione diuina, et na-
turali, vt notant Doctores in cap. decernimus de iu-
dicijs, vnde non mirum, ſi extenſibilis ſit concurren-
te eadem iuſtitia, et ratione prout in hoc caſu concur-
rit, ſcilicet reſpectus perſonæ clerici iam defuncti, et
quod eius ſunt bona, et vt talia iudicantur, nec vllum
alium dominum habet, et ſub protectione Eccleſię
ſunt, et ſic à nullo alio iudicari debent qui contra li-
bertatem Eccleſię eſſent.
Nec obſtat, quod concurrit duplex fictio vna quod
fingatur perſona clerici, alia quod cenſeatur ipſe vẽ-
dere, aut collectari, nam vna eſt ad aliam conſecuti-
ua, et ſic de iure permittuntur ex Bart. in d. l. ſi is qui
pro emptore col final. et ſic concludo veram eſſe no-
ſtram ampliationem, et malè intellexiſſe contrarium
tenentes.

SVMMARIVM.

1 *Bona poſita in æſtimo, empta à clerico ſunt libera ab oneribus.*
2 *Quando tributum eſt impoſitum rei inuariabiliter, & certo, tranſit ad clericum cum onere.*

3 *Si exemptio perſona, & bonorum ſit notoria, non tenetur exemptus regiſtrare bona ſua.*
4 *Si exemptio ſit dubia, tenetur quis publicare bona, & regiſtrari facere.*

Clericus emens bona illibrata; ſeu in æſtimo poſita pro debitis contractis, an teneatur ad Collectas.

RESOLVTIO CXXX.

1 ADeo Clerici ſunt priuilegiati, quod ſi † emat
aliqua bona in æſtimo communitatis po-
ſita, & collectis, per pactum generaliter o-
bligata, nihilominus libera efficiantur, &
non poſſint collectari, ſi tranſeant in poteſtatem cle-
rici, quod in forenſibus concluſimus, & ita cum com-
muni contra ſe, & aliam communem defendit Feſtas.
in d. tractatu par. 4. cap. 1. num 5. regu. 52. licet in cap.
2. à nu. 10. contrarium ceſsante fraude defendat cum
Barto. in l. reſcrip. §. 1. ff. de mune. & hono. & hanc
opinionem contra Barto. defendit Fel. in cap. Eccleſia
Sanctæ Mariæ de conſtitut. num. 47. Paul. in l. inter
debitorem. ff. de Pactis & magis communem contra
Bart. cum Alex. Curt. & alijs dicit Riminal. Iuni. in
ſupra citato conſ. 25. à num. 12. lib. 1. & communem
etiam dicit Bellamer. tit. 39. à num. 24. & Azeued. in
l. 11. tit. 3. lib. 1. Recop. licet cum Bart. contrarium
defendat Berous conſ. 150. à num. 19. lib. 1. Burſ. conſ.
19. num. 10. lib. 1. Sed pro noſtra opinione facit ho-
die text. expreſsus, quem ſupra citauimus in l. 14. tit.
14. lib. 6. Recopila & hæc opinio eſt vera & quotidie
practicatur contra Barto. vbi ſup. niſi quando tribu-
2 tum † eſt impoſitum rei, & eſt certum, & inuariabile,
tunc enim tenetur ſoluere clericus ex dicta l. 11. & ex
notatis in d. cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ, & ita tenet
Duennas in d. regul. limit. 3. qui ſic eſt intelligendus
alias falſum diceret, & quod ſupra reprobauimus.

Ex quibus omnibus aptè infertur, quod licet fiat
extimum ac regiſtrum de omnibus bonis, gratia me-
lioris indicationis collectarum, quod Eccleſia, nec
clericus non tenentur regiſtrare ſua prædia, aut bona,
nec de eis æſtimum conficere, etiam ſi aliquando poſ-
ſent collectari in caſibus, de quibus infra dicetur, vt
per Bart. in l. diuus ff. de publicanis & vectigalibus,
& in l. fi. quoties. eod. tit. not. Mil. Bald. Præſ. Pede-
mont. in conſil inſerto poſt deciſionem. Oſaſc. 68. à n.
2. cum ſeqq. licet videatur quod etiam exemptus, &
immunis à gabellis, & collectis, teneatur facere regi-
ſtrum: & miniſtrare bona ſua publicano, aut peræ-
quatori collectarum ex l. final. §. diuus. ff. de publica-
nis, vbi exemptus tenetur profeſſionem publicano
facere, & ita tenet cum Cardin. Iul. Ferre in tract. de
gabel. num. 172. & cum Bald. & alijs, Ægid. Boſi. in
ſua praxi crimin. tit. de fraudantibus vectigal. num. 10.
Roland. de Valle in conſ. 79. à num. 90. lib. 3. vbi al-
legat Bald. Ferrar. Bertachin. & alios, ſed tamen hæc
res diſtinctione Bart. in d. diuus componitur, aut. n.
3 quis eſt † notoriè, & ſimpliciter exemptus ipſo iure
communi, vt clericus, & nobilis, & res etiam exẽptæ,
& non tenetur reſignare, ſi verò ſit exemptus per pri-
uilegium, & cum aliquibus limitationibus, & addi-
tamentis, aut ſolum pro aliquibus rebus, & non pro
4 alijs, & in aliquo caſu, & non in alio, & tunc † tene-
tur regiſtrare, quia res eſt dubia, & requirit aliquam
diſcuſſionem, ne gabellario, aut communitati fiat
fraus, & ita intelligitur textus in dicto §. diuus, & ita
ego ſemper practicaui, Cum igitur Clericus aut eccle-
ſia ſint ſimpliciter exempti pro omnibus rebus ſuis
nullum regiſtrum facere tenetur.

SVMMARIVM.

1 *Commendatores S. Ioannis ſunt perſonæ religioſæ, & non poſſunt collectari.*
2 *Lex loquens de gabbellis non extenditur ad collectas.*
3 *Commendatores ordinum militarium Alcantaræ, & Calatrauæ ſunt perſonæ Eccleſiaſticæ, licet non ſunt perfectè religioſi.*
4 *De militibus ſancti Stephani idem dicendum, quod de militibus Alcantaræ.*

An Commendatores ordinum S. Ioannis Hieroſolimitani teneantur ad collectas.

COmmendatores Ordinum militarium puta
ſancti Ioannis Hieroſolymitani; ſancti Iaco-
bi Alcantaræ, & Calatrauæ, non poſſint
collectari quia videntur perſonæ religioſæ,
vt colligitur ex Abbate, & alijs infinitis authorib. al-
legatis à Burgos de Paz in conſil. 17. à n. 2. per totum,
ſed quoad Commendatores ſancti Ioãnis eſt ſine du-
bio, quod non poſsunt collectari, quia ſunt perſonæ
eccleſiaſticæ, & religioſæ, vt cõſtat ex l. 14. & ibi Aze-
ued. cum alijs infinitis, quos allegat tit. 6. lib. 3. recop.
& conſtat de Burgos de Paz. vbi ſup. ex Dominico
Soto in tr. de iuſtitia, & iure lib. 8. q. 5. ar. 3. licet con-
trarium, & malè tenuerit Per. Duennas in reg. 99. am-
pliatio 5. et eſt in lib. 3. regul. fol. 244. col. 1. moti ex
quadam lege quaterni gabellarum, quæ eſt l. 9. tit. 18.
a lib 9. recopil. quæ ſolum loquitur † in gabellis et nõ
eſt extendenda ad collectas, nec vnquam vidi, nec
audiui tales Commendatarios collectari, nec vnquam
collectatos fuiſse, idque etiam directè eſset contra
exemptiones dictæ religioni concesſas per plures sũ-
mos Pontifices, quas refert, et confirmat Gregorius
XIII. ſummus Pontifex felicis recordationis, vt ap-
paret ex eius proprio motu, quod extat in noua bulla-
rum collectione, et ſummario fol. 828. cum ſequen-
tibus.

Ex his igitur bene concludit Nouarius in ſua Au-
rea praxi electionis, et variationis fori ſectione 1. tales
tanquam perſonas religioſas gaudere fori electionis
priuilegio, vt habetur, per ipſum in q. 36.

Quoad alios verò maius dubium eſt, quia plures
putant eſse laicas perſonas non religioſas, nec Eccle-
ſiaſticas vt per Burgoſ. de Paz. et Azeued. vbi ſup. et
per Molin. lib. 1. de Hiſpanorum primogenijs cap. 13.
num. 98. et Laſarte d. c. 19. num. 92. Sarmiento de
redditibus Eccleſiaſt. par. 4. cap. 1. num. 13. Soto vbi
ſupr. cum quo tranſit Couarr. in 4. de ſponſalibus 2.
3 part. cap. 3. num. 18. ſed verius puto perſonas † ec-
cleſiaſticas eſse, licet non perfectè religioſi ſunt ex ra-
tionibus tradiris à Nauarro in ſuo defenſorio de red-
ditibus Eccleſiaſticis monitorio quinquageſimoſex-
to, et quinquageſimoſeptimo, et quinquageſimoocta-
uo, et ſexageſimo ſecundo, et in eodem ir. corollario
quadrageſimoſeptimo, num. 29. et proinde non pote-
runt collectari, quod eſt ſine dubio, ex eorum priuilè-
gijs, et ex vſu, et conſuetudine totius Hiſpaniæ, et quia
ad has relig. nulli alij niſi nobiles admittuntur, & quia
habitus eorum, eos nobilitat, et milites ſunt, vt infra
4 latius dicetur, idem dicendum † puto, de militibus
Sancti Stephani, et alijs Militaribus ordinibus, vt
conſtat ex proprio motu pij IIII. Summi Pontificis,
qui eſt in dicta collectione fol. 429 et 161. additio re-
fert alios ordines militares et ſic communiter practi-
catur, exceptis gabellis ex d. leg. 4.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Colonus Eccleſiæ, gaudet priuilegio Eccleſiæ.*
2 *Emphyteuta Eccleſiæ non gaudet priuilegio.*
3 *Famuli clericorum, qui viuunt cum clerico, & non habent bona ſeorſim, non poſſunt collectari.*

An Coloni Clericorum collectari poſsint.

RESOLVTIO CXXXI.

NOn inutilis eſt dubitatio in præſenti materia, an Coloni Clericorum teneantur ad Collectas, & partem negatiuam videntur concludere omnes in lege prima, Codice de Epi-
1 ſcopis, & Clericis, vbi Colonus † Eccleſiæ gaudet priuilegio eiuſdem, vt Innumeri per Felin. & reliquos in capitulo final. de vita, & honeſtate Clericorum, & in capitulo cum ſit generale de foro competenti ad idem Thomas in ſæpius cit. tract. capitulo ſecundo à numero ſeptimo poſt Bald. in leg. ſecunda, Codice de Epiſcopis, & Clericis, Duen. vbi ſupra in 2. limit.

Sed in colonis Clerici, aut Eccleſiæ, etiam ſi partiarij ſint, & in conductoribus contrarium ſupra in ſecunda cum pluribus concluſimus, & idem in em-
2 phyteuta † eccleſiæ, & contrarium concludit Feſtas. in dicto tractatu de æſtimo, & collectis, parte quarta, capitulo ſecundo à numero quadrageſimotertio, & in gabella cum pluribus contrarium concludit Parlador. in tract. ſermon. quotid. capitulo tertio §. 1. numero decimoſeptimo, allegat. text. in leg. licitatio, digeſt. de publican. & vectigalibus, & contrarium etiam cum pluribus concludit Laſarte de Molin. in dicto tractatu de gabellis, capitulo decimonono, numero vigeſimoſeptimo, vbi allegat Didac. Perez
3 Montaltum, & alios, quoad famulos † vero Clerici, qui cum eo non viuunt, aut ſi habeant ſeorſum bona, contrarium diſpoſitum eſt in l. ſecunda, titul. decimoquarto, libro ſexto nouæ Recopilat. Imo quod non gaudeant priuilegio Clerici; ſed teneantur ad collectas gabellas, & tributa, niſi verò famuli, aut filij bona non habeant, & ſic quotidie practicatur, nec hodie relinquitur dubitationi locus.

SVMMARIVM.

1 *Nouitius intra annum probationis gaudet priuilegio religioſorum.*
2 *Nouitius licet non ſit religioſus, non tamen eſt perſona eccleſiaſtica.*
3 *Bona nouitij non poſſunt collectari.*

An Nouitij pro bonis ab eo poſseſſis poſſint collectari.

RESOLVTIO CXXXII.

AMPLIATVR etiam exemptio Collectarum, vt procedat etiam in nouitio,
1 qui † intra annum probationis, vt Religioſus iudicatur, & gaudet priuilegio fori, ac proinde non poterit collectari, ex text. in capitulo religioſi in fin. vbi Francus, & alij de ſententia excommunicationis, libro ſexto, & notat Sylueſtr. vbi ſupra, & Nauarr. in loco citato Doctores poſt gloſ. ibi in capitulo beneficium de regul. iur. in ſexto, licet, quod non ſit religioſus plura ad vtranque partem referendo, tenuerit Titaquel. in tractatu de vtroque retract. titulo primo, gloſ. octaua à numero vigeſimoprimo, cum ſequentibus, & cum Rebuff. Selua, & alijs plura etiam referat Horatius Mandoſius in tractat. de Priuileg. ad inſtar, gloſ. 7. à num. 32. cum ſequentibus limitans niſi limitans, niſi aliud velint priuilegia religioni conceſsa, & reſpondens ad dictum capitulum religioſo, dicit, quod procedat ſpeciali fauore religionis, & propter honorem habitus, quem Nouitius geſtat, & quod non liberentur à gabellis, tenet Laſarte de Molin. in dicto tractat. de gabell. capitulo decimonono, numero quinquageſimo, vbi ſine dubio id affirmat allegans Gregor. & Tiraquel. ſed ego certè dictam opinionem non eſse veram exiſtimo, quia negari non poteſt, niſi quod, qui ingreditur religionem ſimpliciter mutat habitum, & ſe offert Deo, & religioni, animo in perpetuum vitam mutandi, & ſi religioſus eſt licet commutabiliter, vt iam de conuerſo, & oblati diximus, & licentia egrediendi, & annus probationis diſpoſitio fuit iuris communis, ſed quia hoc etiam cauillationem, & difficultatem patitur non firmo, & meo iudicio, quamuis Nouitius
2 † non facta profeſſione non poſſit dici verè religioſus, vt in dicto capitulo religioſo, verè tamen perſona eccleſiaſtica dici poteſt, cum habitum mutauerit, & ſe religioni obtulerit animo ſtatum mutandi, quod ſufficit ad eſse eccleſiaſticum, & ſic immunitate eccleſiaſtica gaudere debet, & ſic notat Cardinal. omnio videndus in Clementin. ſecunda de præbend. quæſtione duodecima, & in Clementin. prima de election. Bertachin. in tracc. de gabell. ſeptima parte principali, quæſtione trigeſimaſecunda. Cum igitur ſit perſona eccleſiaſtica etiam gaudere debet immunitate eccleſiaſtica etiam quoad collectas, & gabellas, ex capitulo, quamquam de Cenſibus in ſexto, & notat Cardinal. vbi ſupra.

SVMMARIVM.

1 *Clericus negotiator, tenetur ſoluere collectas.*
2 *Clericus dicitur negotiari, quando vtitur contractibus, & induſtrijs lucrifaciendi cauſa, non cum rebus ex proprio patrimonio, aut beneficio.*
3 *Trina monitio requiritur ad procedendum contra clericum negotiatorem.*
4 *In gabellis ſufficit vnus actus negotiationis.*
5 *Clericus ſuccedens in bonis affectis tributo, tenetur ſoluere collectas præteritas, vel dimittere bona.*
6 *Quando clerico legatur aliqua res cum onere ſoluendi collectas, tunc tenetur ſoluere, vel dimittere.*
7 *Clericus coniugatus tenetur ſoluere gabellas.*
8 *Fratres mendicantes, & poſſidentes ſtabilia contra ſtatuta ordinis collectas, tenentur ſoluere.*
9 *Clericus tenens feudum à Principe, tenetur ſoluere collectam.*

Clericus quibus in Caſibus teneatur ad Collectas.

RESOLVTIO CXXXIII.

A Regula generali quod Clerici collectari non poſsunt excipitur primo, vt non procedat
1 in Clerico negotiatore, iſte † enim, collectas tenetur ſoluere quemadmodum laicus, vt colligitur ex notatis per Felin. in c. Eccleſia Sanctæ Mariæ, numero 105. de conſtitution. & per Abbat. Imol. & Authores, in capitulo finali de vita, & honeſtate clericorum, & notat Bertachin. & alij, quos allegat tractando de gabbellis, Laſarte

in

in dicto tractat. capitulo decimoſexto à nume-
ro quinquageſimoprimo cum ſequentibus, & in
terminis notat Ægidius Thommaſ. in dict. tractat.
capitulo ſexto à numero ſexto, & notat gene-
raliter cum pluribus Ignatius de Salzedo in ad-
ditionibus ad praxim Bernard. Diaz capitulo
quinquageſimoquinto per totum, & cum pluri-
bus terminis notat Duenas, vbi ſupra limitatio-
ne vndecima, & facit textus à contrario ſenſu,
in capitulo quamquam de cenſibus in ſexto, &
quis dicatur mercator, aut negotiator, vel mer-
cari, aut negotiari, latè diſcutit idem Laſarte
vbi ſupra à numero duodecimo. & Salzed. vbi
ſupra; ex quibus colligo, veram reſolutionem
2 eſſe, quod tunc clericus † mercari, aut nego-
tiari, dicetur, quando vtitur contractibus, & in-
duſtrijs, & diligentijs lucriſaciendi cauſa, qui-
bus alij vocati negotiatores, & mercatores vtun-
tur, non cum rebus ex proprio patrimonio, aut
fructibus ſui beneficij acquiſitis, ſed cum rebus
ex aliquo contractu emptionis, & conductio-
nis habitis lucrandi cauſa, verba enim ſecun-
dum communem vſum loquendi, & intelligen-
di ſumi debent. Hæc tamen limitatio intelli-
3 genda eſt, † ſi clericus fuit tertio monitus, & pro-
ceſſum eſt contra eum in forma dicti capituli final.
& ita declarant authores licet, in gabellis ex
communi vſu, & praxi nulla monitio ſit neceſſa-
ria ex Salzed. & Laſarte vbi ſupra, & ex leg. ſexta
titulo decimooctauo, & lib. 9. Recopil. imo in ga-
4 bellis † ſufficit vnus actus negotiationis, vt per dict.
Laſartem, quia non ſufficeret in collectis; quia in eis,
nec inuenitur à iure diſpoſitum, nec vnquam vidi
practicatum, ſi tamen tunc clericus, vt negotiator,
collectaretur, poſſet tunc collecta ab eo exigi ex ſu-
pra notatis, & latè notat Salzedo, vbi ſupra, &
facit dict. leg. 12. & ibi Azeued. Eguzier d. quæſt.
4. & hic eſt verus intellectus huius limitationis.

Secundo limitatur quando bona Eccleſiæ, aut
clerici ſunt ſpecialiter ſuppoſita, vel affecta tribu-
to, aut collectæ ex dict. leg. vndecima, & ibi Aze-
ued. & Duenas vbi ſupr. limitat. ſecunda quod
tamen intelligendum eſt quando tributum, aut
præſtatio eſt certa, & inuariabilis non quando incer-
ta, prout ſunt collectæ, de quo iam latè ſupradixi-
mus.

5 Tertio limitatur pro † collectis prætetitis, quas
clericus ſuccedens in bonis ſæcularibus, & tri-
buto affectis tenetur ſoluere, aut bona dimitte-
re, vt latè probat Thoma. in dicto capitulo ſexto
numero vigeſimoſecundo. Feſtaſ. vbi ſupra Due-
nas fallent. decimaquarta. Bartol. in leg. incola
digeſt. ad monicipales tex. in leg. Imperatores, &
ibi omnes ff. de cenſibus notat Azeued. vbi ſupra.

Quarto limitatur, vt non procedat, quando col-
lecta erat indicta pro aliquibus annis, & interea ali-
qua res æſtimata, vel librata alicui ex obligatis col-
lectę peruenit ad clericum, nam tenetur ſoluere pro
omnibus alijs annis, vel dimittere rem, ita conſtan-
ter defendit Ægid. Thom. in d. tr. cap. a. num. 38 &
nu 35. & 36 & cum hac opinione tranſit etiam Feſt.
in dict. 4. p. C. l. 2. numer. 36. & Duennas fallen. 7.
Hæc tamen limitatio intelligenda eſt quando ven-
ditor, qui fuit iudicatus, aut cuius tempore fuit im-
poſita collecta erat obligatus pro ſua perſona. & bo-
nis pro illis certis annis, & ſe obligauit per ſcriptu-
ram publicam, vt in vicis paruis ſolet fieri tunc
enim bona tranſeunt cum ſuo onere, in vicis ve-
rò magnis, vt ſupra dictum eſt contrarium pra-
cticatur, ac proinde quemadmodum ſi incola re-
cederet non teneretur, niſi pro anno præſenti,
vt dictum eſt ſi vendat pro bonis venditis, non
tenebitur, niſi pro anno venditionis.

Et ſi ipſe non tenetur, non tenebuntur bona, nec
tenebitur clericus, quia bona ad eum libera tranſeunt
ex l. Regni ſupra ſepè allegata.

6 Quinto limitatur, quando † alicui clerico aliqua
res legata eſt cum onere ſoluendi collectas; nam
tunc tenetur ſoluere, vel rem relinquere, vt cum
Aocharan. Felin. Purp. & alijs tenet Duen. vbi
ſupra limit. 6. Ægid. Thomaſ. in d. tract. cap. 6.
num. 11.

Sexto limitatur quando per ſtatutum bona ſunt
effecta tributaria, ante quam veniant in perſo-
nam clerici, tunc clericus pro eis tenebitur ſol-
uere collectas, quæ fuit opinio Bartol. in dict. l.
reſcripto quam plures ſequuntur, ſed contra eum
magis communis opinio, vt per Duen. in 9. falle.
Feſtas in dict. capitul. primo in fin. & eam ſup. la-
tius confutauimus, & contra eam eſt expreſſa lex
Regni. De los Hidalgos ſupra ſępè citata.

Septimo limitatur, quando bona conciliorum
ſunt obligata cum facultate Regia alicui cenſui, vel
tributo vel conſilium poteſt eam defenſare, vel alie-
nare ad aliquod ſeruitium, puta de los millones
ſoluendum, tunc enim ſi concilium aliquid im-
ponat volentibus illis bonis vti per modum pen-
ſionis collectæ contributionis, vel ſiſæ, ſi cleri-
cus vult vti dictis bonis, vel animalia ſua in eorum
Paſtum immittere, tenetur ſoluere dictam collectam
ex eleganti conſilio Abbat. 6. per totum libr. primo
ſequitur Feſtas in d. tr. part. quarta. num. 49. & Bur-
gos de Pax in repetitione legis 3. Tauri 1. part. concl.
3. num. 403. vbi infinita allegat, & dicit ſeruandam
conſuetudinem, quam ego ſemper vidi ſic intelligi, &
practicari.

Ex quo infertur quod cum bona Conciliorum
debeant expendi in ſoluendis debitis ciuitatis, aut
eius negotijs, ſi ciuitas, fructus, aut bona ipſius
ciuitatis mobilia, quæ vendere poteſt diſtribuat in-
ter incolas, cum onere ſoluendi certum quid nomine
pretij ad ſoluenda talia debita, ſi clericus, vt incola,
velit partem recipere tenetur talem collectam ſolue-
re ex dicto conſilio Abba.

7 Octauo limitatur, vt non procedat † in cleri-
co coniugato, iſte enim omnes gabellas, & col-
lectas ſoluere tenetur, vt per Thomas. in d. tra-
ctat. capitulo ſexto numero 13. Auendan. in di-
cto capitulo decimoquarto libro ſecundo numer.
27. latè Laſarte in dicto capitul. 19. & Duennas,
limitatione decima vbi vterque allegant leges Re-
gni, & notat Azened. in leg. 2. titul. 4. libro primo
Recopil.

8 Nono limitatur in fratribus † Mendicantibus,
contra conſtitutiones ſui ordinis immobilia poſſiden-
tibus, nam tunc pro eis poterunt collectari, vt per
Feſtas in d. tract. parte quarta capitulo 19. numero
33. & Thomas in dicto capitulo 2. numer. 18. &
cap. 6. num. 1. Duenas in dicta regul. fallen. 4. vbi
alios allegat.

Decimo limitatur, quando collecta imponitur
propter bellum vt per Duenas limitatio 12. ſed in
hoc tenenda eſt diſtinctio, quam fecimus in prima
limitatione.

Vndecimo limitatur, quando princeps imponit
collectam vaſallis ſuis pro feudis, & locis, & digni-
9 tatibus, quæ ab eo tenent, tunc enim ſi † clericus
ab eo feuda, aut loca, aut dignitates ſæculares te-
neat pro illis teneretur ſoluere collectam, vt per
Ioann. Fabrum in leg. placet numer. 8. Cod. de Sa-
croſanct. Eccleſ. & cum pluribus ſequitur Due-
nas fallen. 8. & ſic videmus, en las langas con
que ſirue los obiſpos à ſu Mageſtad ex antiqua con-
ſuetudine.

Duo-

Digitized by Google

Duodecimo limitatur, quando bona in fraudem collectarum eſſent tranſlata in clericum; de qua fallentia latè egimus in 2.& ponit Duenas limita 5.& allegat.l. 59. tit.5. par.5.

Decimotertio, & vltimo limitatur ſecundum aliquos exiſtente conſuetudine vt clerici collectentur, tunc enim ſeruanda eſt conſuetudo, vt per Bartol. in leg. ad collationem C. de auro Coronario lib. 10. quem cum Alexand.Curt.& alijs allegat Duenas.vbi ſupra fall. 1. ſed ego intelligo id eſſe verum, quando conſuetudo eſſet immemorialis, quæ æquipollet priuilegio Pontificis, aliàs non, ex notatis in dicto capit. Eccleſia Sanctæ Mariæ. & in capit. quamquam, & in dicto capit. non minus, & idem eſſet quando pro liberanda ciuitate à peſte imponerentur collectæ, tunc enim tenerentur ſoluere clerici,quod tamen intellige cum diſtinctione tradita in prima limitatione.

SVMMARIVM.

1 *Perſonæ eccleſiaſticæ non tenentur ad gabellas.*
2 *Clerici habent ſubire onera in caſu magnæ neceſſitatis, quando non ſuppetunt facultates Laicorum, & de conſenſu totius cleri, conſulto Romano Pontifice, & tali caſu non poſſunt compelli, niſi ab Epiſcopo.*
3 *Res non tranſeunt ad eccleſiam cum oneribus, quæ non ſunt mere realia.*
4 *Deſcriptiones quæ fiunt pro ſolido,& libra non ſunt perpetuæ,ſed mutantur pro varietate negotiorum imminentium.*

Clericus an teneatur contribuere annua onera impoſita, pro rebus, quas poſſident.

RESOLVTIO CXXXIV.

CONſultus ſuper quadam controuerſia, num clerici tenerentur contribuere annua onera impoſita pro rebus, quas poſſident, Reſpondi adeſſe ſequenter Rotæ deciſionem.

Brunduſina Gabellæ die 13. Februarij 1604.coram R. P. D. Penia Rotæ Decano.

Communitas, & homines terræ Meianci Brunduſin. Diæc. vt ſubuenirent vrgentibus neceſſitatibus, multos annuos cenſus ſuper datijs panis, vini, & olei, & alijs eius redditibus impoſuerunt, in toto pro ſumma quinquaginta millium ducatorum, cum promiſſione quam ſimul congregati, tam communi, quam proprio nomine fecerunt,quod prædictos cenſus tanquam de proprijs pecunijs emptos defenderent, & de euictione ſub hipoteca omnium bonorum teneri voluerunt.

Anno 1594. Eadem vniuerſitatis datia prædicta ſuper quibus cenſus fuerant impoſiti; ac omnes alios redditus,& prouentus,publica licitatione præcedente, arrendauerunt, ſeu locauerunt Donato Antonio, & Bernardino Dormio ad quatuordecimannos cum pacto, quod infra dictum tempus prædictum debitum quinquaginta ſeptem millium ducatorum extinguerent, quolibet ſcilicet anno certam partem, interim verò ſoluerent annuos fructus partis non extinctæ, & vlterius perſoluerent etiam annuatim debita fiſcalia, & alia annnua eiuſdem vniuerſitatis.

Interim cum Donatus Antonius, & Berardinus maiorem prædictorum ſcutor. quinquaginta ſeptem millium extinxiſſent, & annua onera ſoluiſſent, & multa prædictis de bonis in poteſtatem clericorum deueniſſent, a quibus prædicti arrendatores exigere volebant eam portionem, quam exigebant antequam bona ad clericos perueniſſent, & clerici contribuere alicui ſolutioni debitorum fiſcalium vel extinctioni debiti cenſuum recuſarent: Moto iudicio coram Archiepiſcopo Brunduſino, eius Vicarius pronunciauit, quod clerici per decennium præteritum tribus tertijs ſoluere, in rebus emptis, & donatis tenerentur, & in futurum quoad poſſiderent, excepto ad titulum ordinis ſacri, non tamen in fraudem, & pro debitis contractis bona empta, & donata, & patrimonialia tranſiuiſſe cum oneribus ſuis, & clericos teneri contribuere, non tamen ſi donatores, & venditores fuiſſent ſoluendo. Rurſus eoſdem clericos teneri pro bona tenentibus contribuere, donec peruenirent ad ordines ſacros de bonis donatis ad titulum ordinis.

Cauſa in gradu appellationis introducta in Rota, Dubitaui an ſententia Brunduſina eſſet confirmanda, vel infirmanda; Et quia articulus erat grauis, & exemplaris propoſita die 5. martij, & die 7. Nouembr. anno 1603. ſolis Arrendatoribus informantibus non fuit capta aliqua reſolutio, quia Domini maturè conſiderare, & intelligere voluerunt naturam bonorum, ſuper quibus impoſuerunt, hæc onera, & ſimiliter naturam onerum fiſcalium. Denique in hac vltima propoſitione Rota contra Arrendatores, informantes reſpondendo cenſuit, ſententiam Brunduſinam non fuiſſe confirmandam. Cla-
1 ra eſt enim concluſio, Eccleſiaſticas perſonas † non teneri ad gabellas, collectas, impoſitiones, datia, vel quælibet alia onera à laicis impoſita cap. non minus, & cap. aduerſus de immun. eccleſ. capit. primo eodem titulo libro 6. latè Berous Conſil. 31. incip. conſultatio libro primo,& fuit in Rota ſæpè deciſum, & ſignificatur in cauſa Valentin. Gabellæ die 4. Decembr. anni 1595. & die 29. Ianuar. 1601.& iſta concluſio adeo vera eſt,vt laici cogentes clericos ad iſtas contributiones ſint excommunicati.

Ad effectum enim vt clerici; ſeu perſonæ Eccleſiaſticæ legitimè poſſint ſubire iſta onera, & ad ea perſoluenda compelli inſpecto Iure canonico ſequentia copulatiuè requiruntur.

2 Primo, vt adſit † magna neceſſitas, cui aliàs facilè ſubueniri non poſſit, niſi clerici cum laicis contribuant, vt probatur in d.c. non minus vbi expreſſè notat Abb. num.5. verſ.2.requiritur, & d.c. aduerſus de immunit. eccl. vbi &c.

Secundo, Debet concurrere communis vtilitas, vel ſaltem pietas, vt in d. c. non minus, c. aduerſus,& c.peruenit de immu. eccl. & de pietate conſiderauit tex. in l. ad inſtitutionem C.de ſacroſanct. Eccl.

Tertio, Oportet,quod onus illud ſit tale, vt ad illud ſubſtinendum laici non ſufficiant, quia clerici, & Eccleſiaſtici ſolum tenentur cum laicis contribuere in ſubſidium, & vbi laicorum non ſuppetunt facultates, vt in d. c. non minus, & c. aduerſus, quas conditiones conſiderauit Benedictus in dictam extrauaganti, de immunitate Eccl. Ibi cæterum attendant ſollicitè Eccleſiarum prelati, & alij clerici Late. Côc. quod in huiuſmodi ſubuentionib. ſolum caſum neceſſitatis,aut communis vtilitatis,vbi laicorum ad id non ſuppetunt facultates, deliberatione prouida noſcitur excepiſſe.

Quarto requiritur quod ad onus huiuſmodi imponendum vocetur, & conſentiat totus clerus, nec ſufficeret Epiſcopus cum capitulo, quia quod omnes tangit ab omnibus particulariter approbari debet c. cum omnes de conſt. c. qui onus de regulis Iuris lib. 6.& probatur in d.cap.aduerſus,Ibi verum ſi quando forte Epiſcopus ſimul cum clericis,et conſiderat Abbas in dicto capit.non minus numero quarto,et quinto notab. 4.

Quinto in iſtis oneribus imponendis ad effectum vt clericus teneatur potiſſimum requiritur, vt Papa

con-

conſulatur, & ipſo conſulto & non alias, clerici contribuant, dicto cap, aduerſus vbi notat Abb. numero quinto verſic. 4. requiritur, & ſic fuit expreſsè cautum per Benedictum XI. in dicta Extrauagant. de immun. Eccleſiaſt. & meritò, quia ſi Arbitrio Epiſcoporum, & Cler. hoc relinqueretur facilè contingerent huiuſmodi impoſitiones, & onera per ambitum, & preces Principum, & miniſtrorum laicorum, quibus occurrere ſolent Romani Pontifices, qui non aliter, quam cauſa cognita, iſtas, facultates, vt clerici contribuant, concedere ſolent.

Poſtremo requiritur, quod ad hæc onera, & impoſitiones ſoluendas, poſtquam prædictis requiſitis concurrentibus impoſita fuerint, clerici, & perſonæ Eccleſiaſticæ non à miniſtris lacis, ſed à ſuo Epiſcopo, & ſuperiore Eccleſiaſtico compellantur, Principes enim, & poteſtates ſeculares non poſſunt ſe in his intromittere, ita Innocen. in dict. cap. non minus num. 6. verſicul. quamuis ad ea, & Bald. in leg. ad inſtruction. numero 4. verſicul. ad hoc tamen & numero 6. verſicul. quod verum credo C. de ſacro ſanct. eccleſi. & Innocent. & Bald. Communiter ſequuntur, Doctores & ſig. Abbat. in dicto C. non minus numero 58. verſicul. dicit tamen de immunitate Eccleſiæ Guid. PP. Deciſion. 78. in fine verſicul. tamen dicti viri.

Et quamuis iſta non viderentur pertinere ad hunc caſum, in quo agebatur de ſoluendis omnibus rebus ipſis, ſeu bonis impoſitis, antequam peruenirent ad manus clericorum, adhuc remanebat periculum ſaltem ratione illorum onerum, quæ arbitrio Principum imponuntur, reſpectu quorum indirectè ſaltem poſſent clerici, & Eccleſiæ tractu temporis grauari ad iſta onera perſoluenda.

Ad iſtud periculum euitandum informantes pro arrendatoribus deducebant primo quia bona, de quibus agebatur, tranſire debuerant cum oneribus ſuis, præſertim cum eſſent hypotecata & grauata à Laicis, quæ aliter ſine præiudicio hyppotecæ tranſire non potuiſſent. gloſ. in cap. primo in verbo ſenioribus de cenſibus. Bald. conſil. 280. colum. 2. Ancharanus conſ. 303. num. 3. in fin. verſic. ad hoc reſpondeo & num. 4. verſic. & confirmantur; Bellonus conſil. 40. n. 5. Theſaurus deciſion. 234. num. 9. vbi affirmat ita bis fuiſſe Iudicatum.

Sed hoc motiuum non placuit Dominis quia licet poſſet procedere reſpectu onerum realium impoſitorum, antequam bona peruenirent ad Eccleſiam, ſecus
3 tamen eſſe dicebant, quando † onera non eſſent merè realia, quia tunc ſi deueniant ad eccl. vel perſonas Eccleſiaſticas non durant talia onera, poſtquam ad perſonas priuilegiatas peruenerint, quod vt manifeſtius intelligatur, Domini diſtinguebant aliquot caſus.

Primus eſt, quando poſſeſſionibus, & Predijs, ſeu bonis propter bona ipſa inducuntur, ſeu imponuntur onera vt in l. reſcripto §. fin. & in l. munerum §. Patrimonium ff. de muneribus, & honoribus, & hoc caſu res ſic onerata ad quemcumque perueniat, cum illo onere tranſit, & conſequenter clericus, ad quem peruenit, pro illa ſoluere tenetur, eſt. n. illud onus certum, reale, & perpetuum ita tenuit Innocentius in c. non minus de immun. Eccleſi. conſ. 7. num. 2. verſic. ſubdit tamen tit. de conſtit. Archidiaconus c. primo de immunit. eccl. lib. 2. quem ſequuntur ibidem Ioann. Andreas num. 5. in principio, & Geminian. num. 9. Abb. conſil. 53. num. 1. verſic. certum eſt libr. primo conſil. 96. verſic. ceſſit autem Angelus conſil. 24. Bartol. in dicta l. reſcripto, §. vltim. num. 5. ff. de muneribus, & honor. & in l. placet num. 59. C. de ſacroſanct. eccleſiæ quem refert Alphonſus Aluarez in ſpeculo Iuris Pontificij c. 35. §. & quo ad principal. verſicul. nam ſi dictum ſuum, & ſic intelliguntur Canones in c. tributum & in c. magnum 11. qu. 1. & in cap. ſi quis laicus 16. quæſ. 1. & in cap. tributum 23. quæſtione. 8. & in c. ex literis de pign. in fin. & in cap. cum non ſit de decimis, & in cap. omnis anima de cenſibus. Canoniſtæ. n. conformiter affirmant præfatos Canones intelligi de illis prædijs, quæ prius erant tributaria, quæ tranſeunt. ad Eccleſiam cum onere ſuo, Archidiaconus in dict. c. ſi tributum verſicul. hic verò loquitur de illis prædijs. Gemini. Ibidem paulo poſt principium verſicul. Item nota quod prædia tributaria & numero primo verſicul. dic hic loquitur de illis prædijs. Præpoſit. ibidem num. 6. verſicul. alia verò poſſidet Eccleſia & Turrecremata numero primo conſilio. 2. verſicu. alia vero poſſidet Eccleſia forte temporali. Idem ſentiunt antiquæ gloſæ in præfatis locis, quas Canoniſtæ ſequuntur addentes non poſſe Eccleſiam de talibus prædijs denegare tributum; niſi per Dominum, Cuius eſt tributum, Eccleſia fuerit à tributo liberata. Tandem circa hunc primum Caſum dictum fuit, quod licet bona Eccleſiæ tributaria ceſſent à tributo. Ideo non poſſunt vendicari, ſeu in fiſcum tranſire, Gratian. poſt capit. Generaliter §. nouarum decimaſexta quæſt. prima gloſ. in c. tributum in verb. poteſtatem 11. queſt. prima Præpoſ. ibidem numero ſeptimo verſic. tamen in rebus tributarijs Turrecremata numero primo ſuper verbo ſi agros, vbi dicit ſacrilegos eſſe cenſendos, qui agros Eccleſiæ vſurparent, etiam ſi eſſent Principes, & minus licere Princip. accipere agros Eccleſiæ quam licuit Achab. Regi. ſibi accipere vineam Naboth. libro 3. Regum capit. 16. Bald. In l. placet numero octauo, verſic. 3. nota C. de ſacroſanct. Eccleſijs.

Secundus caſus eſt quando Impoſitio onerum non eſt perpetua, & certa, ſed pro varietate negotiorum imminentium immutatur, vt illa impoſitio, quæ fit, vt dicunt præcitati Doctores, pro ſolido, & libra, & tunc ſi res tali onere grauata perueniat ad Eccleſias, vel perſonas Eccleſias deſinit durare illud onus, poſtquam res peruenerit ad perſonam priuilegiatam c. nouerint 10. quæſt. prima, & cap. 1. de Iure patro. libro 6. Ita Archid. in dict. capit. primo, de immun. Eccl. libro 6. quem refert & ſequitur Ioan. Andreas numero quinto. in fine & Geminianus Ibidem numero nono verſ. tamen ſubdebat, & Calderinus dicto Conſil. 7. de conſtit. numero ſecundo circa finem, verſic. ſubdit tamen, & licet paulo poſt in verſic. iſta quidem, Idem Calderinus conſiderata rei grauitate addat. quod iſta indigerent declaratione Summi Pontificis, quoniam in Eccleſiæ leſionem poſſent talia ſtatuta emanare, ipſe tamen ſtatim inhærendo opinioni Iacobi Butrigarij, & Bart. ſupradictam diſtinctionem amplectitur. Idem tenet Bald. in l. placet C. de ſacroſanct. Eccl. n. 5. verſ poſtquam autem res facta eſt Eccleſiæ vbi verè affirmant falſam eſſe opinionem Bar. dicentis quod ſi per ſtatutum prædia facta ſunt tributaria, & Ius tranſiuit in Eccleſiam, quod Eccleſia tenetur, ſtatutum. n. non poteſt facere prædia tributaria niſi exprimat tributum & ſpeciem, & quantitatem & qualitatem tributi, nam ea, quæ variantur, nec ſunt certa, nec vniformia, non poſſunt dici tributa idem Bald. in l. neminem num. 4. C. de Sacroſanct. Eccleſ.

Tertius Caſus eſt quando iſta onera, ſeu collectæ, & impoſitiones imponuntur ratione perſonæ tantum propter bona, & iſto Caſu, cum non inhæreant rebus, ſed ratione perſonarum potiſſimum imponantur, conſequenter non poſſunt imponi, niſi ſubiectis, hoc eſt ciuibus, & incolis l. reſcripto. §. ſciendum vbi glo. ff. de muneribus, & honoribus. Vnde cum clerici non ſint ſubiecti, non poſſunt talia onera imponi, nec ipſi, nec Eccl. ad tales impoſitiones ſoluen-

das tenentur ſiue antequam peruenirent ad eccleſias
ſiue perſonas eccl. fuerint impoſita, ſiue poſtea, Ita
præcitati Doctores, & ſig. Geminianus in d. cap. 1. de
immunit. Eccl. num. 1. in fin. vbi concludit ex hoc pa-
tere reſponſum ad omnia Iura, quæ in contrarium poſ-
ſunt allegari quia loquuntur in prędijs tributarijs, &
ſic quando onera ſunt annexa rebus, & non perſo-
nis. Idem tenuerunt Antiqui Doctores, & ſig. Fran.
Tigrinus de Piſis, qui refertur inter conſilia Bartol.
lib. 1. Conſ. 43. incipiente ſuper 2. quæritur vbi affir-
mauit clericos de iure non poſſe cogi ad ſoluendum
collectas de bonis patrimonialibus per tex. in c. 1. &
2. de Imm. eccl. li. 6. Cum ergo Impoſitiones cenſuum,
de quibus agebatur; non eſſent onera certa, & ordi-
naria, nec perpetua, nec talia, quæ verè, & propriè di-
cerentur realia, clerici, & eccl. ad quas iſta bona per-
uenerunt non tenebantur ad eorum ſolutionem. Idem
Iudicium fuit de ſolutionibus fiſcalibus, nam licet in-
formantes pro arrendatoribus contenderent eſſe one-
ra perpetua vniformia, & conſueta ſolui ab habitato-
ribus pro tuitione maritimarum Arcium, & militum
ſtipendijs iuxta ęſtimationem, & deſcriptionem an-
tiquitus in cataſticis factam, quæ tamen præcitati Do-
4 ctores affirmabant † tales deſcriptiones, quæ fiunt pro
ſolido, & libra, non eſſe perpetuas, ſed mutari pro va-
rietate negotiorum imminentium, Ideo eccl. & per-
ſonæ eccl. ad iſtas ſolutiones non tenentur, licet ad
illas perueniant bona huiuſmodi oneribus fiſcalibus
grauata c. 1. de immun. eccl li. 6. vbi Archidiaconus,
Ioan. And. Geminianus nu. 3. Clem. præſenti de cen-
ſib. & eſt communis opinio, & ex his merito fuit con-
cluſum contra Arrendatores, & ſententiam Brundu-
ſinam fuiſſe reuocandam.

SVMMARIVM.

1 *Gabella requiritur quod ſit impoſita à Principe.*
2 *Inferior imponens gabellam tenetur pęna centum aureo-
rum.*
3 *Non dicitur poſſe fieri, quod cum peccato ſit.*
4 *Quando altercatur an gabella ſit ſoluenda, vel non, in-
ſpicienda eſt conſuetudo.*
5 *Gabella non debet ſolui vltra antiquam conſuetudi-
nem.*
6 *Publicani tenentur exhibere libros.*
7 *In dubio facienda eſt interpretatio contra exactorem ga-
bellarum.*
8 *Statutum de non extrahendo frumento à ciuitate non in-
telligitur de frumento aſportato ad ciuitatem illam, vt
alio conduceretur.*
9 *Gabella debet eſſe aqua inter omnes perſonas.*
10 *Exigentes gabellam vltra id, quod de. et exigi tenentur
ad duplum, & perſeuerando doloſe, puniuntur capita-
liter tanquam fures.*
11 *Gabella quoad forenſes ſunt extorſiones.*
12 *Fraudantes Gabellam iuſtam peccant.*

Quæ Gabella iuſtè impoſita dicatur.

RESOLVTIO CXXXV.

PRo reſolutione dubii prædicti dicendum eſt,
quod ad hoc vt gabella iuſta dicatur, requiri-
1 tur, † quod ſit impoſita ab ipſo Principe non
recognoſcente ſuperiorem, ſecus verò ſi ab ali-
quo inferiore impoſita ſit, nam fraudantes pęnis non
ſubijcerentur l. deprecatio ff. ad l. Rhod. de iact. not.
Bal. in l. his quibus, & ibi in apoſtill. ad eum litera F.
C. de fideicommiſ. libert. et in l. cum proponas num.
9. & ibi in apoſtill. litera F. C. de naut. fenore, eſt tex.
in l. vectigalia, & ibi idem Bald cum tot. titu. C. no-
ua vectig. impon. non poſſe, et latè in cap. 1. num. 2.
quæ ſint regalia Ang. in l. aureorum n. 2. C. de iure
aur. annul. immo peccaret imponens vt tradit Abb.
cap. innouamus nu. 5. 2. & 6. extra de cenſibus; com-
munem eſſe opinionem affirmat Signorol. de Ho-
mod. conſ. 35. verſi. & primo dico Corn. conſi. 268. nu.
19. vol. 4. Gram. conſ. 69. nu. 24. & ſeq. in ciuil. latę
Roland. conſi. 91. nu. 1. cum pluribus ſeq. vol. 2. & conſ.
34. num. 25. & pluribu ſeq. vol. 3. Natta conſil. 661.
num. 1. & 3. & pluribus ſeq. Burſ. conſil. 138. num. 2.
& conſil. 190. nu. 51. & conſ. 161. nu. 38. cum ſeq. Ce-
phal. coſ. 39. nu. 57. & pluribus ſeq. Socin. in fallen.
ſuis reg. 164. Fall. prima Boſs. in tit. vectig. qui poſs.
impon. nu. 1. cum duobus ſeq. prac. Papienſ. in forma
ſuper ſolut. pedag. verſ. pariter. nu. 3. nouiſſime Ri-
min. conſi. 26. nu. 1. cum ſequ. volum. 1. Bertach. latè
in tract. de gabell. in 1. par. per totum

Nam his Pedagijs ita nouiter impoſitis, vel etiam
auctis abſque conſenſu prædicto Imperatoris licitum
erit non tantum fraudare ea, ſed quod plus eſt ipſi con-
2 ſtituentes † tenentur pęna centum aureorum, & per-
petui exilij, vt C. noua vectigal. in rubro, & nigro per
totum, & auth. vt nulli iudi. late Gram. conſi. 69. num.
1. cum pluribus ſequen. in ciuil. 10. pract. Papienſ.
in forma ſuper ſolut. pedag. verſ. panni num. 3. gloſ.
ceciderunt num. 8. Corn. conſi. 268. nu. 19. volu. 4.
immo vt dixi mortaliter peccant committendo rapi-
nam, vt patet ex authoritate. d. Pauli ad Roman. c.
13. contenti eſtote ſtipendijs veſtris Roland. d. conſil.
91. num. 30. & pluribus ſeq. volu. 2. quia non dicitur
3 † poſſe fieri quod cum peccato ſit, & per conſequens
gabbellam fraudare licebit vt ibi per Roland. nu. 52.
& ſeq. et conſ. 42. nu. 14. in fin. cum ſeq. & num. 18. &
conſi. 34. num. 18. & 27. & ſeq. vol. 3. D. meus Rimin.
Iun. d. conſi. 26. nu 6. Cephal. conſil. 451. nu. 249. cum
plurib. ſequ. Clariſs. Menoch. in tracta. de arbitr. caſ.
397. nu. 5. et caſ. 394. nu. 92. Socin. in fallen. ſuis reg.
164. fall. 3. Boſs. titul. vectig. quæ impon. poſs. num.
13. quo in loco docet, quæ ſit iuſta cauſa imponendi
num. 12. & qualiter ſubditis ſuccurratur nu. 7. quod
maxime crederem verum ſi allegantes nouationem
circa vectigalia, & gabellas illam prius probauerint,
alias ſecus, facit tex. l. fin. C. noua vectig. impon. non
poſſe; ibi conductorem auiditate exitiali, vt proba-
tum fuerit vt latę per Cur. iun. conſ. 124. n. 4. Burſ. conſ.
190. n. 4. tunc. n. ſi ipſi poſtea conarentur exigere talia
pedagia per vim, tenerentur l. Iulia ff. de vi pub. vt
not. Gram. conſil. 69. nu. 1. cum ſeq. in ciuil. quod eſt
diligenter animaduertendum contra iſtos publicanos,
qui accipiunt datia ad affictum ab ipſo Principe, &
poſtea quærunt excoriare homines, & pauperes au-
gendo ſemper aliquid de nouo, quod eis à lege non
permittitur exigere, niſi antiqua, & inueterata fuerit
conſuetudo, cuius memoria in contrarium non exi-
ſtat, & concurrat etiam conceſſio expreſſa ipſius Prin-
cipis, cum ſcientia eorum, contra quos pręſcribitur,
quorum aliquo deficiente, ſoluentes non tenerentur,
cum ius exigendi acquiſitum non fuerit not. Bart.
in l. ſi publicanus in omnibus in prin. num. 1. & ibi
Caſtr. nu. 3. ff. de publi. & vectig. & in l. licitano ea-
rum num. 1. ff. eod. Bald. in l. cum proponas nu. 9.
& ibi in apoſtill. C. de naut. fenor. & latè in cap. 1. nu.
3. quæ ſint regal. Abb. in cap. 1. nu. 9. in fin. de conſtit.
in apoſtil. litera D. verſic. vtrum. &c. Afflict. deciſ.
400. nu. 12. Corn. conſil. 268. per totum volum. 4.
Natta conſil. 661. nu 25. latè Burſ. conſil. 138. nu. 5.
vt pulchrè, & doctè declarat D. Perſonalis in tract. ſuo
de adipiſc. poſſeſs. nu. 168. cum pluribus ſeq. pract.
Papienſ. in forma ſuper ſolut. pedag. verſic. panni. n. 4.
& Bertacch. in tract. ſuo de gabellis in 1. part. nu. 19.
cum pluribus ſeq. & ratio eſt in promptu, nam quando
4 † altercatur an gabella ſit ſoluenda de aliqua re Do-
ctores vnanimiter concordant, quod hoc recipit
inter-

interpretationem, & declarationem ab ipſa exigendi
conſuetudine, vel non, quæ potiſſimè attenditur not.
Alex. conſil. 21 1. num. 6. lib. 6. Dec. conſil. 358. n. 3.
Villalobos in commun. opin. in litera C. & ibi Suarez
litera G. Roland. conſ. 79. num. 79. in fin. cum. plu. ſeq.
& n. 84. lib. 3. Pedem. deciſ. 4. Natta conſ. 139. num.
18. & ſequen.

Hinc plenæ ſunt iuriſperitorum voces, quod gabel-
5 la † non debet ſolui vltra antiquam conſuetudinem, vt
per Rol. d. conſ. 79. num. 79. in fin. cum ſeq. & n. 84.
vol. 3. ſicut eadem conſuetudo ſoluendi, vel non, ex-
cuſat à pœna, vt per Corn. & Alex. locis, vt ſupra ci-
tatis per text. expreſſum in l. ſi publicanus in omnibus
ff. de public. prout de conſuetudine quæ notarium à
falſi pœna excuſat affirmat Perſonalis in tract. ſuo de
adipiſc. poſſeſ. num. 168.

6 Quæ conſuetudo † aptè, & facillimè dignoſci po-
terit ex libris ipſius gabellæ, ex perſonis pro eadem
re ni[illegible]eis deſcriptis, vt multoties practicatū fuit in terra
Mirandulæ, ex quo publicani coacti fuerunt præſen-
tare libros, quo effecto multi pauperes liberati fue-
runt, contra quos porrectæ fuerant infinitæ querelæ,
ita docet Vant. in tract. de nullit. titul. à quo, & qui-
bus mod. num. 15. ſol. 55. Dec. conſil. 496. num. 7. cum
ſeq. Natta conſil. 486. num. 5. Clariſs. Menoch. conſ.
21. num. 23. ex quo prædicti libri planè probant, Saly.
in l. ex empto in princip. C. de probat. Bart. in l. quæ-
dam nummularios num. 3. ff. de edend. & ibi Ang. Ri-
pa in l. admonendi num. 130. ff. de iureiur. Dec. conſ.
596. num. 5. Boſs. tit. de vectig. num. 3. Burſat. conſil.
138. num. 48. cum ſeq. ratio eſt in promptu, quia ex
quo confecti fuere ab officiali publico, tanquam à pu-
blico approbati probant Crau. in tract. de antiq temp.
in 1. par. num. 230. Menoch. in tract. de arbitr. caſ. 91.
n. 15. in fin. maximè ſi ſit quæſtio inter gabellarium,
& deſcriptum; ſecus verò ſi contra tertium, quia in hoc
damnum eius non probaretur contractum Dec. in c.
ſcripta num. 22. in fi. de fide inſtru. Menoch. conſil.
39. num. 72. & in tract. de arbitr. caſ. 91. num. 22. &
ſeq. prout de hoc breuitatis cauſa me remitto ad ea,
quæ in quæſtionibus iam per me latius tradita, & di-
ſputata fuere.

7 Verum ſi eſſemus † in dubio an prædicta gabella
foret ſoluenda, vel non, ſemper contra eam facienda
eſſet interpretatio, ne ſoluatur, tanquam odioſiſſima
not. Bart. in l. ſi pupillus ff. ad l. Falcid. Angel. conſil.
485. num. 5. Decius conſil. 48. n. 5. verſic. & maximè
prædicta. & conſil. 457. n. 7. & ſeq. Crau. conſil. 3. in fi.
& conſil. 231. in fin. & in tract. de antiquit. temp. in 4.
part. n. 233. Ruin. conſ. 112. n. 14. lib. 4. Corn. conſil.
199. n. 5. lib. 1. Natt. conſil. 274. n. 8. Boſs. in tit. de
vectig. num. 10. D. meus Hippol. Rimin. in inſtit. de
donat. n. 79. & conſil. 26. n. 16. vol. 1. & conſil. 163. n.
12 vol. 2. Burſ. conſil. 190. num. 28. cum ſeq. Anchar.
conſil. 264. n. 1. & ſic concurrentibus duabus cauſis,
ſemper attenditur illa, quæ minuit gabellam Cacher.
deciſ. 4. num. 5. & 7. in fin. Nec in his proceditur de
ſimilibus ad ſimilia not. Bald. in l. 1. C. quæ ſit longa
conſuet. Dec. conſ. 48. n. 5. & conſil. 457. num. 7. &
8 ideo ſtatuto † aliquo diſponente neminem poſſe de-
ferre frumentum per diſtrictum extra territorium,
non intelligitur de frumento delato ex alia ciuitate ad
locum ſtatuentium, vt aliò conduceretur Imol. in l.
cætera, §. ſed ſi quis ff. de leg. 1. Cephal. conſil. 538.
num. 804.

Quarto requiritur ad hoc, vt gabella ſubſiſtat, &
9 ne legitimè ab aliquo poſſit fraudari, vt ſit † æqua
inter omnes perſonas, modo quo ſupra in principio
tetigi, aliàs ſi ſolutio pedagij eſſet nimis barbarica, vt
puta, quod ſolueretur vltra tertiam octauæ partis non
eſſet dubium, quod mercatores haberent iuſtam, ac
legitimam cauſam eam euitandi, ac fraudandi per

text. l. vniuerſi l. à legatis l. ex poſtulatione C. de ve-
ctig. late. not. Felin. in cap. 1. n. 41. extra de conſtit. &
ibi Abb. in apoſtill. n. 9. in fi. verb. gabella, & ibi ver-
ſic. verum circa medium idem Abb. in c. innouamus
n. 6. & ibi in apoſtill. ad eum litera D. verſ. circa hoc
extra de cenſibus Bertach. in verb. gabella in prin.
Rol. conſil. 91. num. 44. vol. 2.

Et ideo Principes debent eſſe circumſpecti, quan-
do imponunt paſſaggerios ad pontes, vel ad loca, in
quibus ſoluitur gabella, multoties enim ſolet conti-
gere, quod Princeps ipſe, vel Rex non impoſuerit niſi
vnum groſſum pro ſalma, & tamen iſti paſſagerij ſunt
adeo inſolentes, & temerarij, quod de facto accipiunt
duos groſſos, & ſic augent, tunc enim impunè lici-
tum erit mercatoribus cauſa iuris ſui, conſeruandi, ſu-
gere manus eorum, ex quo ſunt prædones, & omne
damnum quod contigit Regi propter hos debet refici
per paſſagerios, quorum vitio hoc accidit arg. l. igi-
tur ff. de liber. cauſ. not. Bald. in d. l. cum proponas n.
11. in fi. cum ſeq. C. de naut. fœnor Angel. in l. aureo-
rum n. 2. C. de iure aureorum annul. Bertach. in verb.
gabella ex quo pedagium auctum dicitur nouum, Ro-
land. conſil. 42. n. 12. vol. 3. Menoch. conſil. 34. n. 13.
cum ſeq. Socin. in Fallen. ſuis reg. 164. fallen. 2. Ber-
tach. in tractat. de gabellis in 4. part. n. 15. & in 9. part.
prin. n. 1. & iſtud multoties ſolet euenire quando Prin-
ceps ob refectionem alicuius pontis ſubmerſi auxerit
aliquando gabellam, nam refecto ponte iſti inſolen-
tes vadunt etiam continuando in exigendo, quod non
permittitur cum ceſſauerit cauſa propter quam ab
initio aucta fuerat, vt latè tradit Felin. in cap. 1. num.
41. extra de conſtit. & ibi Abb. in apoſtill. n. 9. in fin.
verb. gabella prout latè hanc communem eſſe opi-
nionem atteſtatur Rol. conſil. 61. num. 45. cum plu-
ribus ſeq. vol 2.

Et vltra plus exigendo, quam debent, tenentur ad
10 duplum, & perſeuerando † doloſe capitaliter tan-
quam de furto puniuntur l. etiam. & ibi Bald. num. 4.
C. de furt. l. vnica & ibi Bartol. & Angel. C. de ſuper
exact. lib. 10. cap. criminis 25. diſtin. Anchar. conſil.
110. num. 4. Pract. Papienſ. in forma ſuper ſolut. pe-
dag. in gloſs. ceciderunt num. 8. Sicut in ſimili, qui
plus ſal, vel aliud venderet puniretur extra ordina-
riè motu Principis Crauet. conſil. 6. num 117. lib. 1.
quod adeo eſt verum, vt in tali caſu iura ſanxere quod
dominus teneatur pro ſamulo ex, quo eum deputauit,
ſecundum Caſtr. conſil 423. num. 6. verſ nec obſtat li-
bro 1. Cagnol. in l. culpa caret. num. 13. cum ſeq. ff.
de reg. iur. quod eſt diligenter animaduertendum
per eos, qui retinent data à Principe, & quando-
que relinquunt eorum famulos ad portas, & paſſa-
gia, ſed nunquid iſti exhibendo inſtitorem, & dando
notam liberentur, vide Felin. in c. Petrus, num. 4 de
homicid. Alciat. in tract. præſumpt. reg. 3. præſum-
pt. 40. num. 3.

Et tunc in his caſibus fraudatores gabellarum
non tenerentur Deo, nec mundo, cum ſint lucri cu-
11 piditate impoſitæ † quæ quo ad forenſes dicuntur
extorſiones, not. Bart. & Caſtr. in l. vectigalia num. 1.
ff de publ. & vectig. Bald. late. in l. cum proponas n.
11. C. de naut. fœnor. & in l. vnica num. 4. & ibi Ca-
ſtr. C. de cad. tollend. Angel. in l. aureorum num. 2.
& ibi in apoſtill. litera A. C. de iure aure. anull. Fe-
lin. in cap. 1. num. 14 extr. de conſtit. & ibi Abb. num.
9. in fin. in apoſtill. verb. gabella idem Abb. in c. in-
nouamus num. 5. extra de cenſibus, & conſil. 13. num.
6. vol 2. Bertach. verb. gabellarum fraudes Rolan.
conſil. 91. num. 25. & ſeq. vol. 2. & concluſiuè conſil.
34. num. 28. in fin. cum ſeq. vol. 3. Natta conſil. 655.
num. 7. communem eſſe opinionem atteſtatur Bur-
ſat. conſil. 138. num. 3. Zuchard. in l. fin. num. 8. &
ſeq. C. de edict. diu. Adr. tollen. Clariſs. Menoch in

tract. de arbitr. lib. 2. caſ. 397. num. 7. cum ſeq. ſecus
vero quando ex parte Principis , vel eius Officialium
contrarium totum fieret , & ſuperius à me , comme-
morata ab iſtis obſeruarentur , quia tunc bene fateor ,
12 vt ſi quis latenter auſus fuerit† fraudare gabellam vl-
tra prædictas penas lege comminatas mortaliter pec-
cat , cum gabella legitimè imponi poſſit ab habente
poteſtatem , iux. mandatum Chriſti Saluatoris noſtri
iubentis tributum ſolui, quæ ſunt Cæſaris , Cæſari , &
quæ ſunt Dei Deo , not. Bart. in l. interdum licet in
prin. ff. de vect & io l. ſi publicanus in omnibus & ibi
à poſtilla litera I. circa med. ff. eo Abbas in proœ. Gre-
gor. verſ. Rex pacificus n. 5. & ibi late in apoſtil. verb.
gabellas Bertach. verb. gabellarum frandes in prin.
Roland. d. conſil. 79. & n. 46. cum duobus ſeq. vol. 3.
Cephal. conſil. 451. num. 267. & 358. communem at-
teſtatur Villalob. in commun. opin. in verb. gabella :
n. 2. & ibi communem dicit Suarez d. verb. gabella ,
num. 7. late Menoch. in tract. de arbitr. caſ. 347. num.
2. cum ſeq. Boſs. tit. de fraude vectig. num. 1. cum ſeq.
D. meus Rimin. Iun. conſil. 72. num. 47. vol. 1. Bertach.
in tract. de gabell. nona part. prin. num. 1. ex quo ſunt
in dolo, & cum alterius iactura lucrum querunt. Ala-
rat. conſ. 305. n. 2 Clariſ. Menoch. conſ. 18. num. 30.
Crau. conſ 193. num. 2. D. meus Rim. iun. conſ. 184.
num 26. vol. 2.

Nam fuit inuenta, vt Principes habeant facere debitam prouiſionem ad manutenenda loca tuta, ab incurſionem prædonum , & vt teneant ſecurum , & placatum territorium ipſis mercatoribus, & alijs in eo tranſiantibus , quod ſi facere neglexerint vnicuiq. licuerit eorum fraudare pedagia, quę hac potiſſima de cauſa, & ratione inuenta fuere, vt not. Bald. in c. 1. conuenticulas, num. 7. de pace iuram. firmand. & in Rub. n. 1. quæ ſint Regalia iux. dictum Pauli 13. ad Romanos, vbi dicit Principes eſse miniſtros Dei datia colligentes, & in hoc ipſi ſeruientes.

S V M M A R I V M.

1 *Gabellas, & collectas ab Eccleſiaſticis exigentes quomodo puniantur.*
2 *Satisfactio praſtanda ab excommunicatis propter exactas ab Eccleſiaſticis gabellas qualis.*
3 *Gabella & Collecta quibus Eccleſiaſtici grauari non poſſunt remiſſiue.*

Satisfactio competens , quam facere debent exactores excommunicati ob id quod indebitè gabellas à Clericis exegerunt quæ dicatur.

R E S O L V T I O CXXXVI.

GRegorius Decimus in cap. quamquam in fine
de cenſibus & Clemens V. in Clem. vlt. in
1 fin. eod. tit. declarauerunt † excommunica-
tos & interdictos eſse eos , qui indebitè ga-
bellas & collectas exigunt ab Eccleſiaſticis, conſtitue-
runtque etiam prædictos non eſse prius abſoluendos,
quam exacta plenariè reſtituerint , & de tranſgreſſio-
ne ſatisfecerint competenter , dubitari tamen contigit
2 quæ † dicatur hæc competens ſatisfactio , Cardinalis
Zabarella in d. Clem. vlt. in 12. notab. ſcriptum reli-
quit Iure hoc definitum non eſse , & ob id Iudicis ar-
bitrio relinqui , & Zabarellæ traditionem probarunt
Rolan. in conſ. 71. num. 13. lib. 4. & Ignatius Lopez. in
additio. ad pract. Criminalem Bernard. Rim. cap. 55.
colum. pen. verſ. ſi tamen publicani.
3 Quæ verò † dicantur Gabellæ , & collectæ , quibus
grauari non poſsunt clerici abunde ſcripſi in reſpon-
ſo hac de controuerſia reddito.

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicationes in quas inciderunt à Clericis exigentes Gabellas à locorum Diaceſanis publicanda ſunt.*
2 *Epiſcopus non publicans ſententiam excommunicationis ab exigente gabellas ab Eccleſiaſticis incurſam punitur arbitrariè.*

Epiſcopum non publicantem excommunicationem à lege indictam aduerſus indebitè exigentes gabellam à clericis, puniri.

R E S O L V T I O CXXXVII.

CLemens V. Pontifex Max. cuius in initio ſupe-
rioris caſus meminimus in eadem conſtitu-
1 tione clem. vlt. de cenſibus iuſſit † locorum
diocœſanis, vt publicent, vel publicari faciant
cenſuras, & excommunicationes. in quas ipſo iure in-
ciderunt publicani , alijque gabellarum exactores, qui
à clericis indebite eas exegerunt. Quæ ſanè Pontifi-
cis conſtitutio obligat ipſos diœceſanos (vt ſcribunt
ibid. gloſ. 1. & reliqui interpetres) ex præcepto cuius
2 tranſgreſsores† puniri debent verum, quia nulla certa
pœna indicta eſt pro iudicis arbitrio erunt plectendi
quemadmodum poſt Laud. annotauit Cardinal. Za-
barella in d. clem. vltim. in 1. notab. ſic dicimus quod
quando lex pro aliquo delicto ſtatuit in delinquentem
eſse animaduertendum; pœnam iudici arbitrariam eſ-
ſe indicendam cum nulla certa ſancita ſit pœna , ſicuti
diximus alibi.

P R A X I S C O M M E N D Æ.

S V M M A R I V M.

1 *Commendatarius dicitur habere beneficium Eccleſiaſticum, & parum diſtans a prouiſionibus beneficior. n. 2.*
3 *Commendatarius perpetuus facit fructus ſuos ſicut cæteri titulares perpetui , & quid dicatur commenda. numero 4.*
5 *Pœna cap. licet de elect. habet locum in commendatarijs, ſicut etiam habent locum , quæ traduntur. n. 7. & 10. 11. 12. & 17. 18. 19. & 20.*
6 *Commenda requirit ætatem , & cæteras qualitates ſicut verum beneficium , & quæ, vide n. 13. & 14. 15. 16.*
8 *Quæ habeat commendatarius , vide num. 9.*

Commendam obtinens an dicatur obtinere beneficium Eccleſiaſticum.

R E S O L V T I O CXXXVIII.

1 REſpondi , quod Commendatarius † dicitur
habere beneficium Eccleſiaſticum c. du-
dum il 2. de electione c. ſi plures 21. quæſt.
1. Io. Monac. n. 7. Archidiacon. & alij in c.
nemo deinceps 15. de electione in 6. Federicus de Se-
nis in tractat. de permutatione beneficiorum quæſt. 15.
per totam Milis in repertorio verbo beneficia com-
mendata n. 11. & verbo commenda an ſit canonicus
titulus Guid. Pap. quæſt. 559. verſic. quinta concluſio
Rebuff. de pacificis poſseſsor. num. 15. cum ſequenti-
bus Lambertin. de iure patronatus lib. 2. p 1. quæſt.
6. art. 14. per totum Gomezius , in regula de infirmis
quæſt. 13. & in reg. de impetrantibus beneſ. vacan.
per obitum familiar. Cardinal. quæſt. 6. & in reg. de
trienoali quæſt 5. Alphonſus Hoieda de incompati-
bilitate beneficiorum part. prima cap. 14. num. 6 & 2.
p. cap. 4.

Digitized by Google

p. cap. 4. num. 11. Mandoſius in regula de veriſimili
quæſt. 3. nu. 2. & in reg. 32. quæſt. 7. nu. 12. Puteus de-
ciſ. 158. nu. 4. lib. 1. Rota deciſ. 765. nu. 5. parte. 3. di-
2 uerſor. Nam commendæ † perpetuæ à beneficijs pa-
rum, aut nihil diſtant ab alijs prouiſionibus beneficio-
rum, & ſic in bulla illis dicitur, vt commodius onera
ſuſtentare valeas de alicuius ſubuentionis auxilio pro-
uidere cupientes, tale beneficium authoritate Apo-
ſtolica concedimus, & commendamus, ac prouide-
mus, per te quamdiu vixeris obtinendum, & poſ-
ſidendum, ita quod durante commenda huiuſmodi
de fructibus, & redditibus ipſius diſponere, & ordina-
re valeas &c. quam formam aſſignat Rebuff. in praxi
tit. de commenda nu. 28. de pacificis poſſeſſoribus
3 nu. 43. vnde talis † commendatarius perpetuus facit
omnes fructus ſuos ſicut alij titulares perpetui
Caſſadorus deciſ. 33. nu. 5. ſuper regulis Rebuff. de
pacificis poſſeſſoribus nu. 43. Mandos. in d. reg. 30.
q. 3. nu. 4. Puteus deciſ. 25. n. 3. & 4. lib. 1. & dicitur
4 talis † commenda perpetua diſpenſatio palliata ad
obtinendum aliquod beneficium aliàs obtineri prohi-
bitum, ſicut etiam vnio temporalis Gemin. conſil.
38. nu. 11. Caſſad. deciſ. 33. nu. 5. ſuper regulis, &
deciſ. 2. de vnionibus nu. 9. Mandos. in reg. 33. q.
30. num. 3.

5 Hinc pena † cap. licet canon. de electione. lib. 6. con-
tra non promouentes ſe infra annum habet locum in
his commendatarijs perpetuis clem. in agro. §. certum
de ſtatu Monachor. ibi infra annum computandum
à tempore collationis, & commiſſionis; & antea di-
xerat conferri nequeat, ſicque committi, & per com-
miſſionem intelligitur de commenda Rebuff. de pacif.
poſſeſſ. nu. 42. verſ. & ſicut tenetur infra annum.
Mandos. in dict. regul. 33. quæſtion. 7. numero 10. & 11.

6 Requirit quoque † talis commenda ætatem, & aliàs
qualitates legitimas ſicut verum beneficium cap. ne-
mo deinceps, de electione lib. 6. Caputaquenſis de-
ciſ. 127. nu. 3. part. 1. ſic poteſt eſſe iudex Apoſtoli-
cus commendatarius perpetuus iuxta d. c. ſtatutum.
de reſcript. lib. 6. vt latè tradit ibi Gomez. num. 77.
in 9. ampliat. Caſſaneus. in conſuetudinibus Burgund.
in rubr. de ſucceſſione des baſtardes §. 3. num. 88. Ita
vt diſpoſitio tex. in cap. quoniam Abbas. 14. de of-
ficio delegat. cum quo concordat lex 47. ad finem.
7 titul. 18. Partita 3. dicentis quod delegatio † facta
dignitati non expreſſo nomine proprio tranſit ad
ſucceſſorem, habet etiam locum in commendatario
perpetuo, vt Decius ibidem nu. 4. verſ. & iſta tertia
Mandoſius in dicta reg. 32. quæſt. 7. nu. 8. & 9. Item
8 talis commendatarius † perpetuus poteſt præſentare,
& eligere, & conferre, ſicut quilibet alius prouiſus, vt
plene per Rebuffum in praxi tit. de commenda nu.
9 60. & 61. habet etiam † liberam poteſtatem in ſpiri-
tualibus, & temporalibus Abb. in c. cum nobis
olim vlt. notab. de electione Rebuff. de pacif. poſſeſſ.
10 nu. 41. ac propterea poteſt † locare fructus ad plures
annos ſicut alij titulares, & in eis habet locum capit.
veſtra de locato Calderin. in conſil. 8. an commen-
datarius per totam ſub tit. de locato. Rom. conſilio
350. in caſu propoſito à nu. 8. Rebuſ. in praxi tit. de
11 commenda nu. 62. hinc † reg. de infirmis reſig. in-
trat, in commendis perpetuis Caſſador. d. deciſ. 32.
per totam ſuper regulis; Gomezius in dicta reg. de in-
firmis quæſt. 13. per totam, & expreſsè probatur ex
eadem regula quæ eſt 18. de viginti in illis verbis, vel
illius commendæ ceſſerit Rota deciſ. 80. nu. 2. lib. 3.
12 diuerſorum, ſicut etiam reg. de publicandis † reſigna-
tionibus locum habet in perpetua commenda, vt fu-
sè per Gomezium ſuper eadem reg. q. 3. per totam.
13 Hinc in impetratione † alterius beneficij debet fieri
mentio de tali commenda, aliàs gratia foret nulla
gloſ. verb. commendare verſic. ſed nunquid habens
talem commendam in cap. nemo, & ibi Menochius
nu. 4. & omnes de electione lib. 6. Capicius deciſ. 3.
nu. 6. Puteus deciſ. 272. lib. 2. nu. 3. pariter illegiti-
14 mus † non diſpenſatus talem commendam habere
non poteſt Rebuſ. in praxi tit. de commendis nu. 63.
15 ſicut commendatarius poteſt † tranſigere ſuper fru-
ctibus ſui beneficij commendati, ac eos vendere Ge-
minianus conſil. 27. pro declaratione in fine Capicius
deciſ. 3. ſub. num. 9. Rebuff. de pacif. poſſeſſor. ſub
16 num. 40. Item talis commenda † inducit incompa-
tibilitatem inductam à cap. de multa de præbendis,
& extrauag. execrabilis eodem tit. vt poſt longam di-
ſputationem hinc inde reſoluit Alphonſus Hoieda de
incompatibilitate beneficiorum part. 1. capit. 14. à
num. 16. vſque ad nu. 30. & hodie expreſsè diſponitur
per Concil. Trident. ſeſſ. 7. cap. 2. & cap. 4. licet antea
ſecus dicebatur Caſſador. deciſ. 32. nu. 7. ſuper regul.
Sarnen in reg. de triennali nu. 6. Caputaquen. deciſ.
147. num. 2. part. prima, diſponebat. l. 4. verſic. la
quinta razon tit. 16. Partita 1. Puteus deciſ. 333. lib. 1.
& 275. lib. 3. vbi propterea fuit reſolutum extrauag.
17 iniunctę de electione non † habere locum in his
commendis, & vide infra nu. 65. rurſus regula de idio-
mate locum habet in commendis vt latè per Sar-
nen. ſuper reg. de idiomate quæſt. 5. Mandos. reg.
19 32. quæſt. 7. nu. 14. Nec non regula † de triennali
procedit in commendis Gomezius latiſsimè in regul.
de triennali quæſt. 5. nu. 10. & ſequentibus. Rot. de-
ciſ. 765 in cauſa Vrgellen. per totam part. 3. diuerſo-
20 rum. Nec non † reg. de veriſimili notitia Caſſador.
deciſ. 30. ſuper regulis Gomez. ibid. quæſt. 4.

SVMMARIVM.

1 *Commendæ perpetua ceſſante vacat beneficium vt prius, non de nouo cum alijs multis exemp. & deciſionib. n. 2. 3. 4. 5. & 6.*

Ceſſante commenda per obitum commendatarij, an dicatur beneficium vacare per obitum illius.

RESOLVTIO CXXXIX.

1 RESpondeo, † quod ceſſante commenda per
obitum commendatarij, tunc non dicitur
beneficium vacare per obitũ illius, ſed vacat
ſemper, vt prius ita vt non ſit attendendus
menſis, in quo commendatarius obierit, & ſic ſemper
curia, Cancellaria, & Camera Apoſtolica ſeruauit,
vt teſtatur Caſſador. deciſ. 5. nu. 2. q. 10. & 12. de priui-
leg. deciſ. 2. nu. 9. de vnionib. Simonett. de reſeruat.
q. 59. nu. 6. & per totam Milis in repertorio ver. be-
neficium vacans reſeruatum ſi alteri commendetur
nu. 27. Gamb. de poteſt. leg. lib. 4. à nu. 34. & 38. Put.
deciſ. 25. in vna Bellic. prioratus nu. 6. verſ. ſed. & his
non obſtantibus, & per totam lib. 1. & deciſ. 158. in
vna Florentin. per tot. eod. 1. Gomez. in reg. de trien-
nali q. 5. Rebuff. in praxi tit. de commend. nu. 51. &
59. & in tit. de reſeruationibus nu. 31. Mohed. deciſ.
4. & deciſ. 9. de præb. per totas Caputaq. deciſ. 144. par.
1. vbi referuntur plures Rotæ reſolutiones quæ ita
tenuerunt Nauar. in Manual. c. 25. nu. 126. in fin.
& in conſ. 1. nu. 39. de conſtitut. & latius conſuluit
conſil. 28. de præb. vbi dicit titulum commendæ †
2 perpetuæ eſſe improprium, & propterea ceſſante
commenda vacare, vt prius, & ita expreſsè diſponi
in literis commendæ.

Vnde cum quidam familiaris vnius Cardinalis
eſſet perpetuo commendatus de quodam beneficio,
& poſtea deceſſerit, ac alius impetrauerit illud bene-
ficium ſiue vacauerit per obitum illius, vel perſo-
na alterius, & opponeretur de nullitate gratiæ pro-

pter deffectum conſenſus dicti Cardinalis iuxta Re-
gulam Cancellariæ 31. de impetrandis beneficijs per
3 obit. famil. Cardin. fuit reſolutum non obſtare † di-
ctam Regulam, ex quo dictum beneficium non vaca-
uerat per obitum dicti familiaris commendatarij,
ſed vt prius Caſsad. dict. deciſione quinta, de pri-
uileg. num. 2.

4 Idemque fuit reſolutum † quando non fuerat fa-
cta mentio de familiaritate Papæ cuiuſdam perpetui
commendatarij in Caſ. d. deciſ. Caputaq. 144. par. 1.

Hinc cum quidam prioratus vacauerit in Curia in
manibus Papæ per reſignationem cuiuſdam Stepha-
ni, & eſſet de illo commendatus Guillelmus, quo de-
5 functo, & † commenda ceſsante, per obitum Gughel-
mi ext. curiam defuncti quidam commiſsarius Papæ
habens facultatem conferendi omnia beneficia extra
curiam vacantia, contulit illud Petro per obitum
Guillelmi, & dubitabatur, an collatio teneret, &
quia totum pendebat ex hoc; an per obitum com-
mendatarij vacaret beneficium, vel non, fuit reſolu-
tum collationem eſse nullam, quia dictus prioratus
vacauerat apud ſedem, & per reſignationem in ma-
nibus Papæ, vt prius, & non per obitum commenda-
tarij extra curiam defuncti, vt in caſu deciſionis Putei
25. lib 1.

6 Sicut etiam † fuit reſolutum ſimiliter in caſu deci-
ſionis 4. Mohed. de præb. & in deciſ. 9. fuit reſolutum
expectantem non poſse acceptare beneficium tan-
quam vacans per obitum commendatarij, quia non
vacauit per obitum illius, ſed in curia, vt prius.

S V M M A R I V M.

1 *Commenda beneficij data ad tempus non tribuit ius commendatario &c. & ſecus. num. 2.*
3 *Commenda perpetua ſapit naturam veri, & proprij beneficij.*
4 *Commendatarij perpetui nō differunt à veris titularibus.*
5 *Commendatarij perpetui faciunt fructus ſuos, & quid ſi commenda eſt ad beneficium Eccleſiæ. num. 6.*
7 *Commenda perpetua afficit beneficium.*
8 *Commenda inducit execrabilitatem in beneficijs perpetuò commendatis.*
9 *Commendatarius perpetuus melius cenſetur maior in ijs, quæ ſunt iuriſdictionis, & adminiſtrationis prælaturæ, quam titularis.*
10 *Commenda perpetua dici poteſt perfectus titulus Apoſtolicus.*
11 *Commendatarius vt verus prælatus poteſt eſſe iudex delegatus.*
12 *Limitatur principalis concluſio. & num 13.*

Commendam perpetuam ſolus Papa fa-
cere poteſt.

R E S O L V T I O C X L.

1 COmmenda † beneficij data ad tempus non tri-
buit ius commendatario, & poteſt quando-
cunque reuocari, & tali caſu commenda ip-
ſa per Papam facta ad tempus operatur quod
2 reſeruatio facta per Papam non expirat ſecus † verò ſi
commenda fieret perpetuo Biſignet. in deciſ. 1. incip.
vtrum per commendam tit. de præb. Rot. in antiq.
in deciſ. 244. incipient. nota quod vbi beneficium. Ra-
3 tio autem eſt quoniam creatio † commendę perpe-
tuæ ſapit naturam veri, & proprij beneficij, cuius ra-
tione multa conceduntur, quæ aliàs denegarentur, vn-
4 de † commendatarij perpetui non differunt à veris ti-
tularibus Marc. in deciſ. Delph. 1176. num. 9 & deciſ.
1276. n. 1. vol. 1. Nauar. in conſil. 4. num. 2. tit. de fil.
presbyt. lib. 1. Rom. in conſil. 350. Menoch. in d. c. ne-
mo vbi Gemin. ac Prob. de elect. in 6. Crauett. in con-
ſil. 184. Puteus in deciſ. 25. num. 5. lib. 1. Anna in al-
legat. 114. vbi Fabius filius, & propterea commen-
5 datarij † perpetui faciunt fructus ſuos, quia eius vir-
tute non dicitur depoſitarius, vt authoritate Rom. in
conſil. 380. num. 8. voluit Capic. in deciſ. 5. num. 8.
Puteus in deciſ 25. num. 3. lib. 1. dicens ſecus in com-
mendatario temporali, ſeu ſimplici Rom. in d. con-
6 ſil. 350. quo in loco aſserit, quod ſi commenda † eſt
ad vtilitatem Eccleſiæ non facit fructus ſuos, niſi quo
ad victum, ſi verò ad vtilitatem propriam facit fru-
ctus ſuos cum oneribus Eccleſiæ, vt dicit Caſsad. in
deciſ. 32. num. 5. cum plurib. ſeq. tit. de reg. Cancel.
Germon. de indult. §. ita quod num. 17. Mandoſ. in re-
gula de veriſimili notitia 30. q. 3. n. 4. Hoieda de be-
nefic. compat. & incomp. part. 14. ſub num. 6. Syntag-
mat. iuris vniuerſ. lib. 7. c. 3. num. 10. & c. 11. num. 35.
cum plurib. ſequentibus ante illos Rota in antiq. in
dec. 244. incip. nota quod vbi beneficium Biſignet. in
deciſ. 1. inci. vtrum per commendam Puteus in deciſ.
254. num. 3. lib. 3. Marc. in deciſ. 1109. ſub num. 2. vol.
1. in deciſ. 399. n. 3. vol. 2. Menoch. de recup. poſs. re-
med. 15. n. 42. Rand. variarum reſol. c. 72. nu. 3. Marc.
Nauar. in conſil. 4. num. 2. de filijs præsbyt. lib. 1. Hinc
7 eſt quod commenda † perpetua afficit beneficium ita
vt illa per mortem commendatarij vacante diſpone-
re de beneficio non poſſit Caſsad. deciſ. 5. num. 7. cum
ſeq. tit. de priuileg. & in deciſ. 32. num. 5. de regul.
cancellariæ Puteus in deciſio. 158. num. 1. lib. 1. Co-
raſ. part. 1. c. 6. ſub num. 11. Faber. in Cod. Fab. lib. 1.
tit. 2. definit. 10. n. 5. vol. 1 Mar. in deciſ. 399. num. 4.
8 vol. 2. vnde commenda † inducit execrabilitatem in
beneficijs perpetuò commendatis Put. deciſ. 333. de
quo ample tractat Hoieda de benef. comp. & in
9 comp part. 1. c. 14. num. 16. Hinc euenit quod † com-
mendatarius perpetuus melius cenſetur verus Abbas,
& prælatus, & maior in his quæ ſunt iuriſdictionis, &
adminiſtrationis prælaturæ, quam titularius Faber in
Cod. Fab. lib. 1. tit. 3. Nauar. in conſil. 4. num. 2. de fi-
10 lijs præsbit. lib. 1. volum. 1. & ideo commenda † per-
petua dici poteſt titulus perfectus Apoſtolicus To-
lom. in deciſ. nouiſs. Rom. 765. Coraſ. par. 1. c. 6. Prob.
in quæſt. Regalis c. 20. n. 2. & digne quidem commen-
11 datarius † perpetuus vt verus Abbas, & prælatus re-
putatur, & ideo iudex delegatus eſse poteſt iuxta for-
mam cap. ſtatutum de reſcript. in 6. Boer. in deciſ. Bur-
degal. 271. Barbatius in conſil. 1. Mandoſ. in Regul.
Cancel. de impet. benef. per obit. Famil. Card. Ca-
pic. in deciſ. 5.

Limita principalem concluſionem, & declara quod
12 temporales † tantum commendas ſupradictis exce-
ptis concedit Epiſcopus ad ſex tantum menſes arg. c.
nemo deinceps de elect. in 6. Put. deciſion. 226. Marc.
deciſ. 240. Fuſcus de viſitat. lib. 2.

13 Limita, & declara etiam † in beneficijs, & Eccle-
ſijs militum Hyeroſolimitanorum, quæ in commen-
dam dantur per magnum magiſtrum eiuſdem Reli-
gionis, ſiue ordinis, & hoc ex priuilegio ſummorum
Pontificum, vt multis comprobat Ceſal. in conſil.
97. num. 1.

S V M M A R I V M.

1 *Commendatarius in commenda turbatus, aut ſpoliatus, contra commendantem agere non poteſt ſpolio, ac remedio cap. reintegranda. 3. quæſt. 1. & limita num. 2. & num. 3.*

Commendatarius turbatus, an poſſit agere ſpolio.

RESOLVTIO CXLI.

1 REgulariter in iure cautum eſt Commendatarium † in commenda turbatum, aut ſpoliatum contra commendantem agere non poſſe ſpolio, ac remedio c. reintegrandæ 3. q. 1. Anton. Capic. in deciſ. Neapol. n. 4. Cardinal. Pute. in deciſ. 206. lib. 3. Iacob. Menoch. de recup. poſseſs. remedio 15. num. 38. cum pluribus ſeq. Rota in antiquis in deciſ. 1. incip. primo quod Monacho. & in deciſ. 359. incip. Nota quod Monachus. Anton. Faber in Codic. Fabria. lib. 1. titul. 2. definit. 9. num. 2. & defin. 67. vol. 1.

2 Limitatur primo ſupradictam † concluſionem procedere quando ageret contra commendantem, vt tunc pro ſpolio non admittatur, ſecus verò ſi cum alio vt ſupradicti annotarunt præſertim Cardinal. Puteus in dicta deciſ. 306. lib. 4. Menoch. de recup. poſseſs. remed. 15. num. 39.

3 Limita ſecundo procedere † in Commendatario ad tempus non autem in perpetuo, ſiue ad vitam, cui dictum remedium competit Cardinal. Puteus in dicta deciſ. 306. lib. 3. Menoch. in dicto remedio 15. numero 42. Idem Cardinal. Puteus in deciſ. 158. num. 2. lib. 1.

PRAXIS CONFRATERNITATVVM Laicorum.

SVMMARIVM.

1 *Confraternitas dicitur locus pius.*
2 *Hoſpitale etiam non erectum authoritate Epiſcopi dicitur locus pius.*
3 *Epiſcopus tenetur viſitare huiuſmodi loca.*
4 *Relictum confraternitatibus cenſetur relictum ad pios vſus.*
5 *Relictum confraternitatibus, pro anima relictum cenſetur.*
6 *De relictis confraternitatibus Epiſcopus detrahit canonicam portionem.*
7 *Relictum pijs locis poteſt præſtari iſtis confraternitatibus.*

Confraternitates an dicantur loca pia.

RESOLVTIO CXLII.

1 REſpondeo affirmatiuè, † & ſic quod dicatur confraternitas locus pius ſentit Specul. in tit. de inſtrum. edit. §. nunc aliqua num. 62. verſic. & ſcias qui dicit, quod loca pia dicuntur vbi exercentur opera charitatis, & idem dicit Io. Andr. in c. Ioannes col. 1. in fin. verſ. vnum eſt, quod reſtagatur, vbi per iſtam rationem concludit
2 † hoſpitale etiam non erectum authoritate ſuperioris eſse locum pium, & idem dicit Alexan. in conſ. 209. col. 1. vol 2. & Abb. c. fin. in 2. notab. de teſtam. Card. in c. Ioannes in 7. quæſt. de teſtam. & in ſpecie quod fraternitas dicatur locus pius ſentit Bald. in l. id quod pauperibus in 21. quæſt. C. de ſacroſ. Eccleſ. & ſentit clarè quod ſit locus pius, ſed non religioſus; eandem opinionem tenent Card. in conſil. 121. & clariſſimè Lapus in tract. de canon. port. col. 11. verſ. 5. quæro. & in ſeqq. idem dicit Barbat. in c. officij col. 8. & 10. de teſtam. & Peruſ. in tract. de canon. port. in 2. art. princip. in 2. q. principal. col. 4. Dec. in conſil. 72. col. 3. verſic. 3. principaliter, & dicit Anchar. in c. audi-

tis in 11. q. de reſtitut. in integr. quod dicitur pium etiam collegium.

3 Hinc infertur primo, quod Epiſcopus † huiuſmodi loca viſitare teneatur, vt voluit Feder. de Sen. in conſ. 111. incip. quæſtio talis eſt.

4 Secundo infertur quod † relicta fraternitatibus videntur relicta ad pios vſus, & in piam cauſam: & propterea ceſsare debet Trebellianica, vt concludit Paul. de Caſtr. in conſ. 167. incip. præſuppoſita col. 2. refert, & ſequitur Socc. in conſil. 82. col. pen. vol. 4. & ſentit Bald. in auth. ſimiliter verſ. & not. col. 1. C. ad l. Falcid. & Calcan. in conſil. 21. col. 2. & quod relicta tali loco dicantur ad pias cauſas relicta tenet Bal. in l. ſi quis ad declinandam col. 12. in princip. C. de Epiſc. & cler. Caſtr. in conſil. 179. volum. 2. Alex. conſil. 102. num. 3. vol. 7. Dec. conſil. 72. col. 3. Pariſ. in d. conſil.
5 34. col. 2. in fine vol. 4. & ratio eſt, quia relicta † huiuſmodi fraternitatibus pro anima cenſentur relicta, vt dicit Corn. conſil. 308. num. 6. vol. 3. & in conſil. 18. num. 15. & ſeq. & conſil 302. num. 2. vol. 4. quando autem pro anima relinquitur etiam ſi amico, vel conſanguineo pauperi relinquatur dicitur relictum ad pias cauſas, ita dicit gloſ. in c. 2. de ſepult. Bald. in l. 1. & ibi Caſtr. in fin. C. de ſacr. Eccleſ. Bal. in l. ſi quis Titio. & ibi Imol. ff. de leg. 2. & in c. de priore de appell. & idem voluit Card. in ca. tua de teſtam. Alex. in conſil. 158. col. fin. vol 7.

6 Tertio infertur quod de † relictis factis huiuſmodi fraternitatibus Epiſcopus percipiat canonicam portionem prout voluit Alex. in conſil. 102. num. 5. vol. 7. & idem tenet Barba. in conſ. 1. vol. 4. num. 8. vbi dicit communem opinionem, quos refert Gabr. lib. 6. de pia cauſa concluſ. 1. ſub num. 12.

7 Quarto infertur, quod relictum † loco pio, & religioſo factum poſſit ſolui, aut præſtari iſtis confraternitatibus, vt ſentit Bart. in l. 1. §. ſed religioſis ff. de colleg. illic. Caſtr. in conſil. 5. col. 1. vol. 2. Abb. in conſil. 31. col. 2. vol 1. Io. Andr. in c. Ioannes de teſtam. Capra conſil. 115. colum. fin. Decius conſil. 72. col. 2. verſ. 3. principaliter. Alex. conſil. 102. in 1. dubio vol. 7.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio captatoria confraternitati facta valet, quod procedit de iure canonico, non autem ciuili vide num. 2. & amplia, vt num. 3. & limita vt num. 4.*
5 *Stantibus liberis diſpoſitio teſtatoris concedens diſpoſitionem bonorum ſuorum alteri non valet idem procedit vt num. 6.*
7 *Diſpoſitio captatoria non habet locum quando eſſet facta ſub certa forma, quæ ad piam cauſam accommodari non poſſet.*

Diſpoſitio captatoria facta Confraternitati an valeat.

RESOLVTIO CXLIII.

1 CVm ſupra diximus Confraternitates eſse loca pia ex hoc neceſsario euenit † valere diſpoſitionem captatoriam confraternitatibus factam magis enim communis opinio Doctorum eſse videtur illa, diſpoſitionem captatoriam ad pias cauſas valere, quam opinionem tenuit Bart. in l. captatoriæ ff. de leg. 1. in fin. verſ. hoc eſt verum, & ibi Bal. in primis verbis, & ibi Caſtr. verſ. vnde videtur non valere Bal. in repet. l. 1. colum. 5. verſ. 2. ratio eſt C. de ſacroſ. Eccleſ. & colum. 15. verſic. tertio, quæro, & in multis alijs locis. Ang. conſil. 101. in princip. Bald. conſil. 302. Ang. in l. illa inſtitutio colum. prima, in fine. verſicul. in gloſ. in fideicommiſs. qui
2 hoc tenet † de iure canonico: licet ſecus dicat de iu-

re ciuili, & in l. captatorias, verſic. regula autem in fin. & verſic. & ita per ſtatutum, & ibi Bald. verſicul. item relictum, & in l. illa inſtitutio in primo notab ff. de hæred. inſtitut. & ibi Imol. verſic. iſtud tamen. Alexand. in l. captatorias. C. de teſtament. milit. colum. 2. verſiculo item fallit, & ibi Iaſ. num. 12. qui hanc dicit communem. Cardinal. conſ. 124. in princip. ſed quoad pias cauſas. Abb. conſ. 32. colum. 2. & alij, quos refert Gabriel. concluſione 3. de pia cauſa in fine, libro 6. dicentes, hanc eſſe communem opinionem.

3 Amplia † hanc opinionem ab omnibus receptam, nam etiam ſi ſimpliciter dictum ſit per teſtatorem committo tali diſpoſitionem bonorum meorum, nihilominus cenſetur ipſe hæres inſtitutus cum onere erogandi bona teſtatoris ad pias cauſas, & talis diſpoſitio valet, & operatur, capit. cum tibi de teſtament. & ibi Innocent. verſ. alij dicunt, & Io. Andr. circa finem, Anton. de Butr. in fine, & ibi Hoſtienſ. verſ. ſolutio. Abb. colum. 2. in fin. Anchar. col. 2. in fin. & ibi Cardinal. colum. 2. in princip. & alij, quos refert idem Gabriel. vbi ſupra num. 2.

4 Quod limita primo opinionem † iſtam locum habere, quando teſtator commiſit diſpoſitionem bonorum ſuorum alteri per verba importantia arbitrium boni viri, ſecus verò ſi per verba importantia liberam voluntatem, quo caſu non valeret diſpoſitio, prout declarat Bartol. in l. 1. in repet. colum. 17. verſic. tertio quæro, C. de Sacroſ. Eccleſ. Abb. in conſil. 110. in principio, volumine ſecundo. Cornel. conſ. 156. columna penult. verſic. & licet ad pias cauſas, volumine 2. Alexand. in l. captatorias, column. final. verſicul. teneo, quod dixit Bart. C. de teſtament. milit. & Iaſ. ibidem num. 12. Pariſ. conſ. 38. num. 21. volum. 3. Barbat. in cap. cum tibi, col. 10. verſic. & ideo pondera de teſtam.

5 Secundo limita ſtantibus † liberis, quorum fauore diſpoſitio teſtatoris, per quam committit diſpoſitionem bonorum ſuorum alteri non valet, ita declarat Bald. in l. executorem, col. 2. verſ. non obſtat, C. de execut. rei iud. & in epiſtola, col. 1. C. de fideicomm. idem tenet Corn. conſ. 156. col. pen. volum. 2. Rom. in l. captatorias, colum. 4. verſ. quod tamen intelligi debet, C. de teſt. milit.

6 Tertio limita quando † per teſtatorem alteri committitur diſpoſitio bonorum ſecus verò quando teſtator vult committere inſtitutionem hæredis alteri; quia hoc facere non poteſt, vt per Innoc. in cap. cum tibi verſ. alij dicunt de teſtam. Bald. in l. exequutorem col. 2. verſ. non obſtat. C. de exequut. rei iud. & in l. & in epiſtola, col. 1. verſic. modo quæro. C. de fideicomm.

Quarto limita, quando diſpoſitio eſſet collata ſub certa forma, quæ ad piam cauſam minimè accommodari poſſet, vt notat Aug. in conſ. 201. col. 2. Corn. conſ. 156. col. pen. vol. 2. Pariſ. qui hanc dicit communem opinionem in conſ. 38. num. 23. vol. 3.

SVMMARIVM.

1 *Controuerſia inter confratres ſi reſpicit actus ſpirituales ſpectat ad iudicem Eccleſiaſticum.*

2 *Cognitio cauſarum ſpiritualium nullo pacto ad ſæculares iudices pertinet.*

3 *Cognitio rerum merè temporalium ſpectat ad iudicem ſæcularem.*

Definitio controuerſiæ præcedentiæ inter confratres ad quem pertineat.

RESOLVTIO CXLIV.

IN hoc articulo vt ambabus iuriſdictionibus ſatisfaciam exiſtimo duas eſſe faciendas concluſiones.

1 Prima concluſio, controuerſia † inter confratres in materia præcedentiæ ſi reſpicit actus ſpirituales puta circa modum incedendi in proceſſionibus, deferendi habitum, & ſimilia, tunc ad iudicem Eccleſiaſticum ſpectat, ratio eſt, quia cum ſint actiones ſpiri-
2 tuales, nullo pacto earum cognitio † ad iudices ſæculares poteſt pertinere, cum rerum ſpiritualium ſint incapaces, c. iudicante de præſcriptione, c. de cætero de iudic. cap. fin. de rebus Eccleſ. non alienand. Bal. conſ. 62. vol. 1. Alexand. conſil. 13. eodem volum. & in conſil. 16. pro qua opinione adducitur deciſio Guid. Papæ 238. vbi cognitio de habitu ſi ſit Eccleſiaſticum, vel laicale non ſpectat ad iudicem laicum, ſed ad Eccleſiaſticum, & facit etiam ad hoc Nauar. conſ. 3. de foro compet. vbi cum modus, & ordo incedendi in proceſſionibus deferendi habitum, & ſimilia ſint actiones ſpirituales laici in d. actionibus, & concernentibus cultum diuinum ſubſunt iudicio Epiſcopi ſequitur Grat. deciſ. 232. Marta de iuriſd. 4. parte, capit. 113. numero 20. vbi allegat Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 16. & conſtitut. Gregor. XIII. vbi datur modus componendi huiuſmodi controuerſias per Epiſcopos.

3 Secunda concluſio, vbi agitur † de controuerſijs rerum merè temporalium tunc quod cognitio ſpectat ad iudicem ſæcularem, & ita intelligendus eſt Anna ſing. 90. & Grat. cit. deciſ. num. 7.

SVMMARIVM.

1 *An confraternitates habeant fori priuilegium, & quando.*

2 *Confraternitatibus relictum dicitur ad pias cauſas.*

3 *Confraternitates non habentes hoſpitalia non dicuntur loca pia.*

4 *Et poſſunt diſponere de bonis ſuis ſicut cætera collegia.*

5 *Præſcriptio laicorum contra quas confraternitates procedat.*

6 *Confraternitas quare non dicatur locus pius.*

7 *Priuilegium conceſſum confraternitati non dicitur conceſſum loco.*

8 *Confraternitas propter aliqua ſigna dicitur locus Eccleſiaſticus.*

An Confraternitas gaudeat priuilegio fori.

RESOLVTIO CXLV.

REſpondeo diſtinguendo duas concluſiones.
Prima concluſio, ſi confraternitates
1 † laicorum habent hoſpitalia cum campanilibus, & campanis, & ibi celebrantur Miſſæ, dicuntur loca pia, quæ ſunt ſubiecta Epiſcopo, ita concluſerunt Domini de Rota, vt per Verall. deciſ. 328. num. 3. parte prima, & in hunc modum poſſunt intelligi adducta per Tiraquell. in præfation. tractat. priuileg. piæ cauſæ volens huiuſmodi confraternitates inter pia loca numerari, atque piæ cauſæ fauorem
2 obtinere, & propterea ſi quid relictum † eſt eiſdem dici relictum ad pias cauſas, vt dicit etiam Vbald. in tractatu de quarta Canonica. Abbas in conſil 31. incipien. ad claram deciſionem omnium difficultatum, & in conſilio 32. incipien. circa duo dubia parte 2. Caſtr. in conſ. 5. incip. dicendum eſt, quod dicta

ćta fraternitas volumine 2. vbi quod dicitur reli-
ćtum ad pias cauſas ex eo, quia dicitur habitus re-
ſpectus potius ad hoſpitale, ſeu pauperes, qui habent
commodum percipere, quam ad perſonas dictorum
hominum ſocietans, qui nullum commodum ſunt
pro ſe percepturi Ioann. Andr. in capitul. Ioannes
de teſtam.

Secunda concluſio eſt, ſi dictæ confraternitates
3 † nulla habent hoſpitalia modo prædicto, tunc non
ſunt propriè loca pia, neque gaudent fauore priui-
legiorum piæ cauſæ, ſed ſunt collegia profana, & ſæ-
cularia, & debent coram iudice laico conueniri Bald.
in l. illud. colum. 1. verſic. quid de eo C. de ſacroſ.
Eccleſ. & in auth. hoc ius porrectum verſic. ſecundo
quæro C. eod. titul. Abbas. & Imola in capit. officij
de teſtam. Alexand. in conſil 102. ſuper primo quæ-
ſito volumine 7. firmat quod corpus fraternitatum
poteſt res ſuas vendere, quia non eſt pium collegium,
ſed omnino profanum, & ſæculare, & non priui-
4 legiatum, vnde poteſt † omnino diſponere de bonis
ſuis ſicut cætera collegia ſæcularia per l. 1. §. quibus
ff. quod cuiuſq; vniuerſ. nomine Bartol. in l. cum Se-
natus ff. de reb. dub. & in l. final. ff. de colleg. illicit.
concludit quod huiuſmodi fraternitates debent con-
ueniri coram iudice ſæculari, idem dicit Bald. in l. ſi
quis ad declinandum. C. de Epiſcop. & cler. dum
tractat an de relicto facto fraternitati diſciplinato-
rum S. Dominici poſſit detrahi ab Epiſcopo quarta;
quæ non detrahitur de relicto etiam pio loco, niſi,
& is ſit religioſus, nec de legato facto hoſpitali priua-
to ſecundum Alexandr. in conſil. 130. volumine
primo, requiritur enim, vt fiat pro anima, & opus
ſit pium, & pio loco relinquatur, capitul. final. de
teſtament. quod non videtur adeſſe fraternitatibus
Caſtr. in l. collegium, numero 3. C. de hæredibus in-
ſtitut. dicit congregationes, ſeu collegia battutorum,
vt ſunt iſti fraterni non poſſunt dici perſonæ Ec-
cleſiaſticæ cum ſint merè laici, & ſic poſſunt con-
ueniri coram iudice ſæculari idem dicit in dict. l. cum
ſenatus numero ſecundo, & tertio, ff. de reb. dub.
& ibi Socc. numero 10. Corn. conſilio 307. volumine
quarto, Pariſ. conſil. 50. numero 26. volumine ſe-
cundo, & quod contra huiuſmodi fraternitates currat
5 præſcriptio † ſicut contra priuatos, nec habeat lo-
cum priuilegium loci pij probat Corneus in conſil.
119. volumine ſecundo, numero 27. Balbus in tractat.
de præſcript. in 5. part. princip. parte prima, nume. 6.
6 Et ratio huius articuli eſt, quia † fraternitas non
poteſt dici locus pius, nam vicem perſonæ ſuſtinet
ex regula l. mortuo ff. de fideiuſſor. & quamuis fra-
ternitas in loco congregetur; tamen perſonæ non
ſunt ita obligatæ, & inſertæ illi loco, vt poſſit dici
locum ineſſe collegio, & collegium loco, ſed ſepara-
7 tim optimè conſiderantur, ergo priuilegium † fraterni-
tati conceſſum nullo modo poteſt dici datum loco
neque loco, & perſonis, ſed omnino datum per-
ſonis tantum, vt patet ex dictis per Bald. in dict. l.
ſi quis ad declinandam C. de Epiſc. & cler. in §. omni-
bus numero 19. Imol. in capit. officij numero 21. de
teſtament. Alexand. in rubr. ff. de noui oper. nunc.
numero 25. ergo confraternitas non eſt pius locus,
& priuilegium amittit, ſicut quilibet priuatus quam-
8 uis propter ſigna † poſſit dici locus Eccleſiaſti-
cus. Nec refert, quod huiuſmodi fraternitates ſint
erectæ ex authoritate Summi Pontificis, quia au-
thoritas Pontificia non poteſt facere, vt perſona
ſit locus, facit autem vt collegium dicatur licitum,
nec erectum contra prohibitionem, nec facit, quod
ſit locus pius.

SVMMARIVM.

1 Omnes exempti ad publicas proceſſiones vocati poſſunt compelli vide etiam nu. 2.

3 Nullus excipitur à proceſſionibus, niſi à iure exceptus, reperiatur.

4 Confraternitates laicorum non poſſunt compelli ad proceſſiones, ſed tantum inuitari.

Confraternitates laicorum an poſſint cogi accedere ad
proceſſiones.

RESOLVTIO CXLVI.

Concilium Tridentinum ſeſſion. 25. capitul. 13.
1 §. exempti, diſponit. Exempti † autem omnes
tam clerici ſæculares, quam regulares quicun-
que etiam Monachi ad publicas proceſſiones
vocati compellantur accedere, iis tamen exceptis,
qui in ſtrictiori clauſura perpetuò viuunt, vt ſunt
Cartuſiani, Camaldulenſes, & alij. Sacerdotes ſer-
uientes in Eccleſijs Equitum Hyeroſolimitanorum
etiam poſſunt ad hoc compelli ab Ordinario, declarat
S. Congregatio. 360.
2 Et prædicta intelliguntur de † omnibus clericis
diœceſanis, quantumuis exemptis, etiam beneficia
ſimplicia in diœceſi obtinentibus, vel officia, puta ſi
deſeruiant pro Cappellano, etiam in Eccleſijs exem-
ptis, qui omnes poſſunt compelli accedere ad dd. pro-
ceſſiones per Epiſcopum, prout declarauit Sacra con-
gregatio Concil. Trident. quæ etiam remittit ar-
bitrio Epiſcopi, quæ ſint iſtæ proceſſiones, & quan-
do ſint pro bono publico, & alijs de cauſis, de quibus
per DD. in c. nimis praua il 2. de exceſſ. prælat. & in
c. dilectus de offic. ordin. vbi Felin. in fi. nu. 7. & ſic
3 quod † nullus excipiatur à proceſſionibus, niſi repe-
riatur expreſſum in iure, tenet Cald conſ. 8. de regul.
Cappell. Tholoſ. deciſion. 684. Gratian. deciſ. 234.
4 Quæ ſanè regula in confraternitatibus † laicorum
ceſſat, quæ non poterunt per Epiſcopum compelli ac-
cedere, ſed ſolum inuitari, fuit reſolutum per Sacram
Congr. per Quarant. verbo præced. Piaſeg. in ſua praxi
Epiſc. parte 2. capit. 3. numero 32. cuius tenor eſt.

Reuerendiſſ. vti frater. Quamuis Theſaurarij, ma-
giſtri, & confratres. S. M. Annunciatæ magis con-
ſcientiæ ſuæ, ac pietati ſatisfeciſſent ſi amplitudini
tuæ eos ad publicas proceſſiones vocanti morem geſ-
ſiſſent, cum tamen ad eas accedere deteſtauerint ne-
que ab amplitudine tua compelli, neque vllis propte-
rea cenſuris diſtringi, atque innodari debuerunt,
quod ſæpius aliàs conſulti reſponderunt Illuſtriſ-
ſimi patres S. Concil. Tridentin. interpretes. Ita-
que interdictum hac de cauſa latum protinus tollas
oportet, ac de cætero à ſimilibus compulſionibus
abſtineas. Deus amplitudinem tuam incolumem
ſeruet Romæ die 6. Maij 1597.

SVMMARIVM.

1 Confraternitates laicorum non poſſunt per Epiſcopos viſitari.

2 Huiuſmodi loca non ſubſunt iuriſdictioni Epiſcopi.

An confraternitates laicorum poſſint per Epiſcopis
viſitari.

RESOLVTIO CXLVII.

Dicebatur primo quod non, quia qui ſunt ex
iſtis confraternitatibus, ſi ſunt laici, non poſ-
ſunt conueniri ſub iudice Eccleſiaſtico tan-
quam religioſi, vt voluit Bart. in l. final. num. 15. ff

de

de Colleg. illic. quem ſequutus eſt Iaſ. in conſil. 218.
col. 2. volum. 1. & idem voluit Cardin. in conſil. 13.
Pariſ. in conſil. 35. num. 28. volumine 4. & ſic
1 † quod talia loca non poſsunt per Epiſcopum viſi-
tari, vt per Dec. in conſil. 148. colum. 1. & per Pariſ.
in dict. conſil. 35. col. 2. & ſeq. volum. 4. Rano autem
2 eſt, quia huiuſmodi loca † non ſubſunt iuriſdictioni
Epiſcopi, vt dicit Abb. in conſil. 31. verſicul. non eſt
enim communio, & in verſicul. quæ quidem ratio
vol. 1. Imol. in cap. officij colum. 11. verſic. vnde ad-
uerte, & ibi Barbat. colum. 3. verſic. ſicut enim Epi-
ſcopus de teſtam. Peruſ. in tr. de Canon. port. in 14. q.
principali num. 10. & num. 12. Card. in conſ. 12. Pariſ.
in conſil. 34. col. 3. volum. 4.

Verum reſolutio iſtius articuli patebit ex deci-
ſionibus factis per Congregationem Illuſtriſſimor.
Cardinal. ſuper deciſione dubiorum Concilij à S.
D. N. deputatam, prout refert Marta de iuriſd. cap.
18 num. 4.

Fuit dubitatum an exceptione capit. 18. ſeſſio.
22. qua excipiuntur hoſpitalia, quæ ſunt ſub imme-
diata protectione Regum, & ſine eorum licentia
non poſsunt ab Epiſcopis viſitari, comprehendun-
tur omnia hoſpitalia, quæ ſunt in eorum ditionibus,
& Regnis? Reſpondet congregatio non comprehen-
di niſi hoſpitalia, quæ expreſsè reperiuntur eſse
ſub Regum protectione, Marta de iuriſd. d. cap. 18.
num. 4.

Item congregatio cenſuit Epiſcopos poſse viſi-
tare omnia hoſpitalia, & pia loca quomodocunque
nuncupentur etiam ſi ſint priuata laicorum, ac
etiam corrigere, & reformare in caſibus à iure ex-
preſſis; nempe ob negligentiam, vel dilapidationem
bonorum vtcunque teſtatoris mens ſeruetur Marta
d. c. 18. num. 5.

Item congregatio cenſuit ſi Epiſcopo aliquod ho-
ſpitale viſitare volenti iuxta capitul. 18. ſeſſione 22.
opponatur exceptio, quod ſub immediata Regum
protectione exiſtat, vtique non ad ſæcularem iudicem,
ſed ad ipſummet Epiſcopum talis exceptionis cogni-
tio, vel definitio pertinebit. Marta de iuriſd. d. cap.
18. num. 8.

PRAXIS DEROGATIONIS IVRIS Patronatus.

SVMMARIVM.

1 *In derogatione iuris patronatus debet fieri mentio diſpo-
ſitiuè, ſpecificè, & determinate, non autem conditio-
naliter.*
2 *Diſpoſitio cadit pro inſtitutione.*
3 *Amplia idem eſſe ſi præſentatio ſpectaret ad ali-
quem.*
4 *Tunc dicitur derogatum quando Papa expreſsè derogat,
& num. 5.*

Quænam ſit praxis circa derogationem iuris
patronatus.

RESOLVTIO CXLVIII.

HOdie nouiſſima praxi cautum eſt ex regula
41. Cancellariæ Apoſtolicæ relata à Qua-
ranta in Summa Bullarij in verbo regulæ
Cancellariæ Apoſtolicæ.
1 In derogatione † iuris patronatus debet fieri men-
tio iuris patronatus diſpoſitiuè, ſpecificè, determina-
te, non autem conditionaliter, & ſi illud ad aliquem
Regem, Ducem, Marchionem, vel alium principem
pertineat, & ſi de hoc in literis prouiſionis, vel man-
dati de prouidendo de dicto beneficio ſimilis men-
tio facta non fuerit non cenſeatur quomodolibet
derogatum, & ſi Papa mandet prouideri de benefi-
cio ad cuiuſcunque diſpoſitionem pertinente, non
includitur beneficium iuris patronatus, cum diſpo-
2 ſitio † cadat pro inſtitutione Lapus allegat. 8. num.
6. idem eſt, ſi Papa reſcribat motu proprio pro ali-
quo beneficiando Abb. in cap. ad aures col. penul. de
3 reſcriptis, idem eſt ſi dicatur quod prouideatur † ta-
lis de beneficio, etiam ſi ad alicuius præſentationem
ſpectaret, intelligitur enim de præſentatione com-
petente patrono Eccleſiaſtico cap. cum illis de præ-
bendis lib. 6. Lapus vbi ſupra, idem ſi dicatur de be-
neficio ad præſentationem quorumcunque ſpectan-
te, quando enim derogatur iuri patronatus laico-
rum expreſse fieri debet derogatio, & quando dictum
eſt cenſeri derogatum iuri patronatus Clericorum, il-
lud non procedit ſi Clerici habeant ius patronatus ra-
tione patrimonij, nec iuri patronatus laicorum cenſe-
tur derogatum, etiam ſi in literis diceretur non obſtā-
te iure patronatus laicorum, & non obſtantibus ſta-
tutis Eccleſiæ, quia tales, non obſtantiæ tendent ſo-
lum ad tollendam ſubreptionem, non autem ad alia
iura, ſpecialiter perimenda, niſi id expreſsè dicatur,
Rota Romana de præbend. in Nouiſ. deciſione 1. ne-
que cenſetur derogatum iuri patronatus laicorum
quando in literis habetur, quod Papa mandat confer-
ri beneficium ſpectans ad Epiſcopi inſtitutionem
4 Lambertin. vbi ſupra articul. 30. nam tunc † dicitur
derogatum quando Papa expreſsè derogat Cardinal.
5 Mantic. deciſ. 292. Rotæ Rom. quod procedit † etiam
ſi Papa mandet prouideri de primo vacaturo ſpectāte
ad collationem, prouiſionem quorumcunque, tunc
enim nec etiam beneficia patronata vacantia in curia
comprehenduntur Card. Tuſc. vbi ſupra conclu-
ſione 618.

SVMMARIVM.

1 *Pontifex non ſolet concedere derogationes iuri patrona-
tus, niſi vrgentiſſimis cauſis, & quæ cauſæ ſint vide
per diſcurſum vſque ad n. 9.*
10 *Impetratione iuris patronatus non ſufficit tacitus patro-
norum conſenſus.*
11 *Vt obtineatur derogatio debet is, qui obtinuit probare
beneficium eſſe de iure patronatus.*

Quibus ex cauſis ſolet ſummus Pontifex derogare iuri
patronatus.

RESOLVTIO CXLIX.

1 SVmmus Pontifex non ſolet † concedere dero-
gationes iuris patronatus, niſi ex cauſis vrgen-
tiſſimis, quæ ſunt plures quarum.
2 Prima eſt quoties beneficium iuris patrona-
tus vacat in Curia, nam tunc Papa conſueuit derogare
cap. 2. de præbend. lib. 6. tradit. Staſil. de lit. grat. & iu-
ſtit. ſol. 54. col. 1. Mandoſius in tractatu de ſignat. grat.
in verbo derogationes iuris patronatus Sarnen. de
trienn. poſseſſion. quæſt. 31. num. 19. quod non pro-
cedit in iure patronat. Regum, Ducum Marchionum,
ſiue aliorum Principum, vt dictum eſt in præcedenti
cap. Couarr. practicar. quæſt. cap. 36. num. 4. quamuis
Pariſius in loco proximè citando dicat illud proce-
dere in praxi quo ad Reges tantum.
3 Secunda cauſa quoties iuſpatronatus † eſt mixtum
Clericorum, & Laicorum, quia tunc derogatio con-
ceditur in totum Mandoſius vbi ſupr. col. 2. in fine, &
ita communiter eſt receptum, & in praxi ſeruatur.
4 Tertia Cauſa quando ius patronatus competit ex
priuilegio præſcriptione, aut conſuetudine, nam tunc
de

Digitized by Google

de facili derogatur in totum, cum & abſque derogatione receptum ſit valere collationem Caſſad. deciſ. 4. & dec. vlt. de iure patronatus, & deciſ. 4. de probat. & eſt communis opinio Teſte Lambertino de iure patronat. lib. 2. par. 3. quæſt. 9. articul. 25. & q. 8. ar. 3.

5 Quarta Cauſa † quoties beneficium erat apud Curiam Romanam litigioſum Caſſad. dec. 3. vt lite pendente Sarnen. in regula de impetrant. benef. per obit. fam. Card. q. 8. n. 7. Couar. vbi ſup. num. 7. & 8.

6 Quinta Cauſa † eſt, ex qua ſolet derogare iuri patronatus laicorum ex aliquo fauore pro duabus tertijs Mandoſ. vbi ſupra col. 3.

7 Sexta Cauſa † eſt quando quis fuit à medietate patronorum præſentatus nam tunc derogatur pro alia medietate, & ita communiter, & in praxi ſeruatur, & hæc eſt magis frequens derogatio, & per eam multæ lites tolluntur, & celeriter beneficio prouidetur.

8 Septima quando † orator eſt vnus ex patronis, tunc conceditur derogatio Mandoſ. vbi ſupra colum. 3. verſ. quero:

9 Octaua Cauſa † eſt in retentione beneficiorum, in fauorem promoti ad Epiſcopatum, & fit mentio beneficium eſſe iuris patronatus, & ſciédum eſt, quod quando beneficium confertur cum clauſula, dummodo accedat patronorum conſenſus requiritur ex-
10 preſſus conſenſus, & non ſufficit † tacitus inductus ex lapſu quatuor menſium, & in tali derogatione in praxi ſolet ſeruari, vt dicatur pro hac vice tantum Cou. d. c. 36. & ſi dictum ſit, & narratum beneficium eſſe de iure patronatus, vt obtineatur derogatio debet is, qui obtinuit probare dictum beneficium eſſe iur. patr. alias impetratio eſt nulla teſte Put. dec. 120. lib. 2. Rot. Rom. vide de his omnibus latè Flam. Pariſ. de reſig. benef. lib. 2. q. 4. n. 43. vſque ad finem, & Rebuf. in ſua praxi beneficiaria in 3. p. ſignaturæ in verſ. nec non iuris patronatus.

PRAXIS EMPHYTEVSIS ECCLESIÆ.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiæ fauore non præſumitur pro caducitate in emphyteuſi eccleſiaſtica.*
2 *Pœna caducitatis quæ non venit ex natura contractus, ſed ex pacto ab eccleſia non exigitur.*
3 *Pœna caducitatis contra minorem an exigatur ab Eccl.*

An fauore Eccleſiæ in dubio pro caducitate iudicandum ſit in emphyteuſi Eccleſiaſtica.

RESOLVTIO CL.

1 AN in dubio † quando agitur de caducitate iudicandum ſit pro Eccleſia, vt præſumatur caducitas in eius fauorem, dicendum quod Eccleſia debet eſſe benigna, & non debet eſſe facilis in pœnis, vel caducitatibus exigendis Soc. conſil. 99. vel 66. lib. 3. & in dubio contra Eccleſiam circa pœnam commiſſi eſſe iudicandum Burſat. conſ. 181. num. 408. lib. 2. tradit poſt alios Clarus in §. emphyteuſis quæſt. 8. verſicul. ſed quis. Notan-
2 dum eſt etiam quod † pœna caducitatis quæ non venit ex natura contractus, ſed ex pacto, dicitur pœna conuentionalis, quam Eccleſia non poteſt exigere, niſi quatenus cum intereſſe concurrat, vt fuit deciſum in Rota Roman. Card. Seraph. deciſ. 794. iuxta notat. per Hoſtien. & alios Eccleſiam non exigere pœnam conuentionalem vltra intereſſe fuit etiam deciſ. in eadem Rot. vt refert Seraph. deciſ. 313. quod
3 pœna † caducitatis contra minorem ab Eccleſia non exigitur, maximè ſi eius conditio non ſit effecta deterior, & idem ſi bona alienata ante acceptatam ab Eccleſia caducitatem ſint recuperata, de quo alibi Deo dante dicemus.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica an cenſeatur perpetua, vel temporalis.*
2 *Emphyteuſis ſi probetur præſcriptione, quo pacto præſumatur contracta.*

Emphyteuſis Eccleſiaſtica, an præſumatur perpetua, vel temporalis ſi nihil eſt expreſſum.

RESOLVTIO CLI.

1 QVæritur an in dubio emphyteuſis † Eccleſiaſtica præſumatur perpetua, vel temporalis. Dicendum primo recurrendum eſſe ad conſuetudinem concedentis: nam ſi erat ſolitus concedere in tertiam generationem, vel in perpetuum, ſic præſumitur conceſſio arg. l. vel vniuerſorum ff. de pig. action. & l. ſi tertius §. rectè & ibi Bar. de aqua plui. arc. gloſ. in l. penul. C. de fideiuſſ.

Secundo ſi de conſuetudine concedentis neque regionis apparet, vel ſi conſuetudo non ſit conſtans, ſed varia diſtinguendum eſt, aut emphyteuſis conceditur à priuato, aut ab Eccleſia, priore caſu præſumitur perpetua, quia talis eſt eius natura, vt in perpetuum porrigatur Bald. & Angel. in l. 1. in principio, ſi ager vectigal. vel emphy. pet. idem Ang. in §. emphyteuſim in authen. de non alien. Rom. in l. etiam filij num. 15. ff. ſolut. matrim. Alex. in l. qui in aliena in princip. n. 14. de acquir. hæred. qui ad hoc propoſitum adducit §. adeo inſtit. de locat. & d. l. 1. in princip. ſi ager vectig. poſteriore autem caſu quando emphyteuſis conceditur ab Eccleſia non præſumitur perpetua, ſed intelligitur vſque ad tertiam generationem, quia hæc eſt eius propria natura §. emphyteuſim in auth. de non alien. & ita intelligit Bal. in l.
2 2. de iure emphyt. vbi quæritur in ſpecie ſi ex † præſcriptione probetur emphyteuſis, quo pacto præſumatur eſſe contracta? & reſpondet, quod emphyteuſis Eccleſiæ in dubio præſumitur contracta vſque ad tertiam generationem per d. §. emphyteuſim, qui tamen ſubiungit, niſi aliud probetur; tunc enim præſumitur inquit in perpetuum, ſed aliud eſt, quod probetur, aliud quod præſumatur, quia probatio præſumptionem excludit l. cum de indebito ff. de probat. ſed in priuato inquit Bal. ſemper in perpetuum præſumitur, quia natura emphyteuſis eſt, quod ſit perpetua, & ſupradictam concluſionem alios referens, tradit ſingulariter Mantic. de tac. & ambig. lib. 12. tit. 15. num. 15.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica ſi perueniat ad aliam Eccleſiam, an poſſit per Eccleſiam directam Dominam reuocari.*
2 *Emphyteuſis an tranſeat in monaſterium per ingreſſum emphyteutæ.*
3 *Intellectus §. 1. in auth. de alien. & emphyt.*
4 *Statutum in fauorem Eccleſiæ particularis non eſt locale ſed generale omnibus Eccleſijs.*
5 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica ſi tranſeat ad aliam Eccleſiam per ingreſſum religionis poteſt Eccleſia Domina directa illam reuocare infra triennium poſt profeſſionem, non poſt mortem.*

De emphyteuſi Eccleſiaſtica, quæ peruenit ad aliam Eccleſiam, an poſſit per Eccleſiam directariam reuocari.

RESOLVTIO CLII.

1 QVæritur ſi emphyteuſis † Eccleſiaſtica perueniat ad aliam Eccleſiam, puta quia emphyteuta ingreſſus eſt monaſterium, an poſſit Eccleſia directa Domina illam ad ſe reuocare.

Iſta quæſtio eſt difficilis pro reſolutione præmitto, quod quæſtio eſt ardua inter DD. an emphyteuſis
2 † tranſeat in monaſterium, Iaſ. in l. 2. num. 100. C. de iur. emph. dicit communem opinionem eſſe, quod ſi ſit emphyteuſis priuati, tranſit ad Eccleſiam, ſi verò ſit Eccleſiæ, tunc eſt in eius facultate illam ad ſe reuocare, aliàs remanebit penes Eccleſiam, vt eſt caſus in §. 1. in auth. de alien. & emphyt. Alij tenent indiſtinctè quod emphyteuſis, ſiue priuati, ſiue Eccleſiæ ſi non eſt conceſſa pro quibuſcunque hæredibus ita vt tranſeat ad extraneos, non tranſit in monaſterium, quia efficeretur deterior conditio Domini, ex quo nunquam eſſet ſpes caducitatis ob lineam finitã, & hanc etiam communem opinionem in emphyteuſi priuati dicit Clar. poſt Pariſ. quem allegat d. c. in præſentia, num. 196. de locat. vel ſaltem, inquit ipſe Clar. dicendum eſt, quod in omnem caſum Eccleſia tenebitur illam vendere infra annum alteri priuato, & ita ſeruari de conſuetudine allegans Specul. in tit. de locato, §. nunc aliqua, q. 117. tradit Clar. in §. emphyteuſis, q. 33. ſed quomodocunque tranſeat ad Eccleſiam quæritur an poſſit Eccleſia directa Domina illã ad ſe reuocare text. in d. §. 1. de alien. & emphy. videtur Clarus, quod ſi Eccleſia directaria intra biennium declarauerit nolle aliam Eccleſiam habere pro emphyteuta id poterit, ſecus ſi non reuocauerit, quia tunc remanebit penes ſecundam Eccleſiam, & ita communiter tenetur, vt dicunt Bal. Salicc. Fulgoſ. Iaſ. in authen. ingreſſi C. de ſacroſanct. Eccleſ. Felin. in c. in præſentia, num. 49. de locationibus poſt Abb. ibi, & Specul. in d. §. nunc aliqua verſ. 120. & ibi Io. Andr. & in ſpecie Bal. in authen. niſi rogati, C. ad
3 Trebell. & eſt communis, nihilominus † contra text. in d. §. 1. vt non ſimpliciter procedat tenet Iacob. de Belu. ibi, qui dicit illum textum procedere, quando emphyteuſis tranſit ad Eccleſiam titulo ſingulari, vt tunc poſſit reuocari, ſecus ſi titul. vniuerſali, quando Eccleſia ex teſtamento ſuccederet laico, quia multa tranſeunt cum vniuerſitate, quæ tranſire nequeunt titulo ſingulari, l. quidam, ff. de acquir. rerum domin. l. in modicis, ff. de contr. empt. ſequitur Dec. in d. authen. ingreſſi, ſed id non videtur ſubſiſtere, quia in d. §. 1. ponitur verbum, quod eſt adaptabile ad omnes titulos vniuerſales, & particulares, & ſupradicti Doctores ponunt exemplum in ingrediente in monaſterium, qui tranſfert omnia ſua, & in ſpecie Bald. in authent. niſi rogati num. 13. C. ad Trebell. inquit quomodo poteſt eſſe, quod peruenerit ad aliam Eccleſiam, reſpondeo per ingreſſum monaſterij, vel quia filius monachus ſuccedit patri in emphyteuſi, & hoc tenet Bart. ff. de damno infecto, l. ſi finita, §. in qua, ſed Innocent. tenet contrarium in d. cap. in præſentia ſcilicet, quod per monaſterium poſſideatur, donec Monachus viuat. Sed non reſpondent Doctores d. § 1. de alien. & emphyt. ſed reſponderi poteſt, quod ille §. loquitur de Eccleſijs Conſtantinopolitanis, de quibus loquitur tota prima pars illius tit. & ſic ille §. eſt localis.
4 Sed hæc reſponſio non placet; nam quicquid † ſtatuitur in fauorem Eccleſ. intelligitur eſſe ius generale, niſi contrarium inueniatur expreſſum, vt in authen. de non alienan. §. hæc ergo, dictum autem Innoc. non poteſt habere locum, ſi Eccleſia domina non recognoſcit ab alia, vel vult retractare, vel poſt biennium. Hactenus Bald. cuius verba volui referre tanquam notabilia, & magnæ authoritatis alij dicunt quod d. §. procedit, quando emphyteuſis peruenit ad Eccleſiam, vel fiſcum de facto, non de iure, dum dicit quod Eccleſia poteſt vendicare, & ſic præſupponit, quod non ſit translatum dominium, nec competat ius retinendi, ita Corb. de cauſ. priuat. ob mort. ciuil. num. 8. poſt Rum. quem allegat in conſil. 23. num. 35. vol. 5. & Imol. in c. ex parte 22. de feud. & hunc intellectum dat Corb. ad d. §. ſed re vera iſte intellectus non ſubſiſtit, quia ſi Eccleſia, vel fiſcus rem emphyteuticam occupaſſet de facto, non de iure, Eccleſia quæ tacuit per biennium non poſſet excludi, & tamen per illum tex. excluditur, vt aduertit Card. Mantic. de tac. & ambig. lib. 22. tit. 30. num. 14. in illa quæſtione, an poſſit Eccleſia reuocare à fiſco, poſtquam in d. §. idem ſtatuitur, quando peruenit ad fiſcum, vel Eccleſiam, Socin. conſil. 266. num. 33. lib. 2. dicit magis communem opinionem eſſe, quod ille textus procedat, quando emphyteuſis eccleſiaſtica publicatis bonis de iure ad fiſcum peruenit veluti, ſi in conceſſione conuenerit, vt ad hæredes etiam extraneos tranſeat, & ita etiam intelligit Rum. conſil. 117. num. 16. & conſil. 155. num. 11. 2a. lib. 1. quos refert, & ſequitur Cardin. Mant. loco cit. num. 15. & ex his apparet, quod ille text. loquitur, quando de iure ad Eccleſiam peruenerat emphyteuſis Eccleſiaſtica, vt Eccleſia directaria habeat hoc priuilegium reuocandi intra triennium, eſt verum, vt Bart. in d. authent. ingreſſi tenet, quod etiam Dominus priuatus poſſet intra triennium reuocare per d. §. ſed vt inquit Iaſon. ibi malè dixit, quia ille textus loquitur quando directum dominium erat alterius Eccleſiæ, & ſic eſt reſoluta quæſtio, quia hic eſt ſpecialis fauor emphyteuſis Eccleſiaſticæ.

5 Et hanc opinionem, quod Eccleſia directa † poſſit reuocare à monaſterio latè defendit Burſat. conſ. 199. & ſequitur Peregr. conſil. 94. num. 2. lib. 2. ſed difficultas eſt, an iſtud biennium currat à die, quo emphyteuta profitetur, an verò à die, quo naturaliter moritur, tractat Felin. in d. c. in præſentia, numero 49. in fine; verius mihi videtur, quod currat poſt profeſſionem per text. in dicto §. 1. in verbo mox cum peruenerit.

SVMMARIVM.

1 *Ruſticus ſi negat rem Eccleſiæ eſſe emphyteuticam, cui incumbat onus probandi.*
2 *Ruſticus ſi acceptet ſe eſſe emphyteutam Eccleſiæ, ſed non pro toto territorio quid probandum.*
3 *Eccleſia an poſſit compellere emphyteutam ad oſtendendum inſtrumentum conceſſionis.*

Cui incumbat onus probandi rem eſſe emphyteuticam Eccleſiæ, vel emphyteutæ neganti.

RESOLVTIO CLIII.

1 SOlent ſæpè ruſtici † nolentes ſoluere penſionem Eccleſiæ pro re emphyteutica, negare rem eſſe talem, quare dubitatur quis teneatur probare rem eſſe emphyteuticam, & contra Eccleſiam facit præſumptio, quod quælibet res præſumitur libera, niſi ſeruitus probetur l. altius. C. de ſeruit. et diſtinguendum, vtrum agat Dominus, vel emphyteuta, nam ſi agat Dominus poſſeſſorio contra emphyteutam, qui aliquando ſoluit, ad ſoluendum penſionem tuendus eſt Dominus in ſua quaſi poſſeſſione capit. quę-

quærelam de elect. Specul. de locato §. nunc aliqua, verſic.63. n.80. ſi vero agat petitorio, vt eum expellat propter Canonem non ſolutum tenetur oſtendere bona, pro quibus agitur, & cauſam quare agat, alioqin reus debet abſolui cap. 1. vt Eccleſiaſt. benefic.l. qui accuſare C. de eden.& ita concludit Bal.in capit. 1.num.2.de vaſſallo, qui contra conſtitut. Lothar. Rip. reſp.39. num. 8. verſ. ego vero vol. 2. Menoch.conſil.301.num.9.Mant.de tac.& ambig.lib 22. tit.20.num.9.ſed dubium eſt notabile,pone quod em-
2 phyteuta † non negat ſe eſſe emphyteutam. Sed Dominus dixit penſionem ſibi ſolui pro omnibus bonis, quæ in illo loco emphyteuta poſſidet, cui credendum? Bal. in cap. 1. §. vaſſallus, ſi de feud. fuer. controuerſia, inter dom. & agnat. tenet omnia bona præſumi emphyteutica. Idem Socin. conſil. 167.nu. 2.lib. 2. Aſflict. in cap. 1. §. ſed illud de prohib. feud. alien. per Federic. niſi ſecundum Alber. in l. ſi certis annis C. de pact. haberet iuſtam cauſam ignorantiæ, vt in hærede l.qui in alterius ff. de reg. iur. ſi tamen emphyteuta oſtendiſſet aliqua bona eſſe emphyteutica, ſi Dominus dixit alia etiam eſſe emphyteuta tenetur ipſe probare, cum actori incumbat onus probandi Specul. in d.§. nunc aliqua verſic. 60. & 62. num. 97. Bald. in cap. 1. num. 2. de vaſſal. qui contra conſtit. Lothar.

Verior tamen opinio eſt quando emphyteuta non poteſt oſtendere pro quibus rebus ſoluat penſionem vt ad coniecturas recurratur, ſi inſtrumenta non apparent, & etiam ſint termini noti, & fama, & teſtes non adſunt, coniectura autem ſingularis eſt pretij quantitas, ſiue penſionis, conſuetudo loci Eccleſiæ, concedentis, mos regionis, valor prædiorum, ita quod ſi poſſeſſiones magnæ ſint æſtimationis, & penſio modica ſoluatur, non præſumitur emphyteuta pro omnibus bonis ſoluiſſe, ſed eo modo, ſeu quantitate, pro qua poſſeſſione ſoluat æſtimari debet reg. leg. cum hi §. modus ff. de tranſact. ita ſpecul. Alber. in locis citatis Bald. in d. capit. 1. de vaſſall. qui contra conſtit. Lothar Aſflit. in cap. 1. de concurſ. inter maſcul. & fœm. Bal. facit ſolemne conſil. 109 libr. 4. Debet tamen Eccleſiæ ſaltem certa poſſeſſio deſignari tanquam ſpecialiter obligata pro ſolutione penſionis, quæ nec ſit maior, nec deterior, nam ſi hæres tantummodo perſonaliter obligaretur ad ſoluendum penſionem non eſt cautum Eccleſiæ in caſu non ſolutionis per biennium, vt acquirat vtile dominium, ſeu conſolidetur vtile cum directo vel ſi res alienatur ſine conſenſu Eccleſiæ vt notabiliter tradit Fulg.conſil. 227. num. 1 in fin. & 2. quem refert, & ſequitur Mant. loc. cit.

3 Sed an poſſit Eccleſia † compellere emphyteutam ad edendum inſtrumentum conceſſionis, & dicendū eſt quod ſic cum ſit commune, ratione communis vtilitatis l. prætor ait §. 1. ff. de eden. §. pecul. d. §. nunc aliqua verſ. 14 num. 168. idem tenet Bald conſ. 225. num. 1.verſ. item tenetur lib. 1. quia Eccleſia æquiparat fiſco, cui ad fundandam intentionem inſtrumentum edi debet, niſi de crimine capitali agatur leg. 2. §. Diuus Adrianus ff. de iure fiſci, nos egimus q. particularem an Eccleſiæ debeant edere inſtrumentum, & hæc notata ſunt in praxi contra ruſticos vexantes iniquè Eccleſiam.

S V M M A R I V M.

1 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica deuoluta propter caducitatem, an virtute pacti præcedentis poterit affrancari.*

2 *Pactum de affrancando, an poſſit apponi ex internallo poſt conceſſionem rei Eccleſia in emphyteuſim.*

De emphyteuſi Eccleſiaſtica conceſſa cum pacto de affrancando, an poſſit affrancari ſi fuerit finita propter caducitatem.

RESOLVTIO CLIIII.

1 QVæritur, an emphyteuſis † Eccleſiaſtica finita propter caducitatem poſſit affrancari ſtante pacto de affrancando.

Breuiter reſpondendo, quod aut pactum eſt appoſitum in eodem inſtrumento, & pactum expirat, quia eſt correſpectiuum, & pars ipſius contractus, intelligitur enim tale pactum ſi emphyteuta poſſeſſionem ſoluerit, & obſeruauerit contractum l. quæro §. inter locatorem ff. de locat. Salicet in l. 2. n. 3. C. de iure emphyt. Cepol. de ſimulat. contractus præſumpt.2.Felin. pulchre conſ. 25. Iaſ. in l. 2. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 22. tit. 21. num. 55. vbi dicit ita fuiſſe determinatum in Rot. Rom. Aut. in inſtrumento ſeparato, & tunc ſi emphyteuta cadit ab emphyteuſi non cadit de pacto de affrancando, hæc eſt communis diſtinctio, de qua teſtatur Manet. de contract. libellario q. 4 in princip. Theſau. q. 12. lib. 1. vbi tradit ita fuiſſe deciſum in Senatu Pedemontano. Nihilominus, hæc procedunt in emphyteuſi vera, ſecus in venditione, vt ſi quis venderet domum ſuam, & poſtea illam reciperet in emphyteuſim ab emptore cum pacto de redimendo vſque ad certum tempus, quia tunc licet admitteret emphyteuſim, non tamen admitteret ius redimendi; quia hoc caſu ius redimendi eſt pars venditionis, & refertur ad venditionem totius rei, & videtur ratio quia quando rem meam propriam concedo alicui in emphyteuſim cum poteſtate affrancandi in eodem contractu, dico legem, quam volo rei meæ, qua non adimpleta omnia corruunt, quando verbi gratia ab aliquo emo & poſtea eidem concedo in eodem inſtrumento, vel alio, licet conceſſio, & poteſtas affrancandi ſint vltimæ in exequutione; ſunt tamen primæ in intentione, vnde ſi vnum omitto, alterum remanet per l. ſi dominus ff. de ſeruit. vrb. præd. Cepol. loc. cit. & ita fuit deciſum in conſilio Neapol. vt teſtatur Vincent. de Franch. deciſ. 267. Idem tenet Manet. d. q.4. nu.3. vbi reprehendit Corbul. de cauſa priuationis ob non ſolutionem Canonis limit. 38. & Borgnin. deciſ. 16. & 37. idem Card. Mant. loc. cit. num. 55. vbi dicit diuerſum eſſe ſi hoc ius redimendi ſcriptum eſſet in inſtrumento venditionis ſeparato ab inſtrumento iuris emphyteutici. Sed aduerte dum circa emphyteuſim Eccleſiaſticam quando actum ſit in inſtrumento ſeparato, & ſumus in emphyteuſi, non in venditione, quia tunc non videtur, quod tale pa-
2 ctum fieri poſſit in præiudicium Eccleſiæ cui ex primo inſtrumento fuit ius quæſitum ſine tali pacto, quare videntur neceſſariæ ſolemnitates requiſitæ in prima conceſſione quemadmodum res ſolita concedi ſine ſolemnitate non poteſt concedi cum nouis pactis vt per DD. in cap. 2. de feud. & latè tradit Curt. de feudis part. 1. principali quæſt. & diximus in quæſt. feud.

S V M M A R I V M.

1 *Emphyteuta Eccleſiæ, an teneatur ad cenſus ſi contractus eſt nullus.*

2 *Fides adhibita bono viro excuſat à pœna.*

De emphyteuta Eccleſiæ, an teneatur ad cenſus ſi contractus eſt oullus ob defectum ſolemnitatum.

RESOLVTIO CLV.

1 QVæritur, an emphyteuta † Eccleſiæ teneatur ad cenſus, ſi contractus eſt nullus, ex quo ſine debitis ſolemnitatibus, dicendum quod ſic tex. in §. ſi verò in auth. de nõ alien. vbi Angel. in princip. quem ſequitur Iaſ. in l. 2. volum. 3. C. de iur. emphyt. Capic. in inueſt. verſ. Præl. Eccleſiarum concluſ. 24. Vinc. de Franc. deciſ. 296. qui refert Ceuaſ. deciſ. 46. declarat Vinc. vt non teneatur ad cenſus emphyteuta, quando fuit ei dictum à concedente, quod habeat facultatem concedendi 2 ſine aſsenſu Apoſtolico, & † fuit concedens bonus vir, cui poterat credere; habes gloſ. in l. à Titio ff. de condit. & demonſtrat. quem ſequitur Alex. conſ. 173. col. 3. vol. 2. Iaſ. in l. 2. ff. de eo per quem Curt. in tract. feud. in 7. q. 2. par. princ. in fin.

Neque videbatur obſtare, quod contra Eccleſiam hoc non videtur poſse opponi, ſed tantum contra Epiſcopum, vel Rectorem quia id procederet, quando prælatus eſset ſoluendo, aliàs Eccleſia tenetur prælato non exiſtente ſoluendo etiam ex contractu nullo, vt dicunt gl. Cyn. & DD. in auth. qui res C. de ſacroſanct. Eccleſ. ſed de hoc infra latius dicemus in q. quia eſt valde dubium.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica ſi ſit conceſſa pro ſe, & perſona nominanda, ſi non nominetur an hæres poſſit nominare.*

2 *Declaratio voluntatis defuncti ad heredem non tranſmittitur regulariter.*

3 *Decima recepta pro ſe, & perſona nominanda ſi non nominetur an tranſeat ad illum quem hæres nominabit.*

4 *Feudum conceſſum cum poteſtate nominandi ſucceſſorem, ſi non nominetur an tranſibit ad illum, quem hæres nominabit.*

5 *Declaratio voluntatis defuncti tranſmittitur ad heredem quando agitur de damno alicuius.*

6 *Incertitudo de iure Canonico venit certificanda arbitrio boni viri; & quando id procedat.*

An emphyteuſis Eccleſiaſtica conceſsa pro ſe & perſona nominanda, ſi non nominetur; poſſit hæres nominare.

RESOLVTIO CLVI.

GLoſ. in l. inter ſtipulantem §. 1. ff. de verbo 1 obl. in verb. Põponius tenet quod non †, quã 2 multi ſequuntur, quia non poteſt hęres † eſſe certus de mente, & voluntate defuncti, ſolus Deus ſecretum animi nouit, & eſt cordium ſcrutator, & ita dicunt Canoniſtæ in cap. nouit ille, qui ignorat de iudicijs Barbat. conſ. 53. volu. 3. Fel. in cap. 2. de libelli oblatione, & in c. qualiter. & quando vol. 2. de accuſ. Dec. in c. cum venissent de iudic. & in l. hæredem ff. de reg. iur. Corn. in l. edita. C. de eden. & ibi Cagnol. qui teſtatur de Communi ſupradicti communiter tenent libellum obſcurum non poſse ab hærede declarari Socc. Iun. conſ. 191 vol. 5. latiſſimè 3 loquens † in decimis receptis pro ſe, & perſona nominanda. Item facit quod conceſſio cum facultate nominandi cohæret perſonæ emphyteutæ, & eſt poteſtatiua ſi voluiſset nominare ſucceſsorem, & conditio poteſtatiua non tranſmittitur ad hæredem l. qui Romæ §. Augerius ff. de verbo. obligat. Bald in capit. ſignificauit de reſcript. & in c. ad noſtram de iureiur. 4 & hanc opinionem in † feudo conceſso cum poteſtate nominandi ſucceſsorem latè defendit Frecc. de ſubfeud. lib. 2. quæſt. 44. ſequitur etiam Card. Mantic. in materia ambiguæ ſtipulationis, vt non tranſeat declaratio ad hæredem in libro 14. titul. 29. num. 18. de tacit. & ambig. conuent. Contrariam opinionem tenet Iaſ. in dict. l. inter ſtipulantem §. 1. & Dec. in l. acta num. 50. de tranſ. & Lancellot. Dec. in l. ſi quis à filio §. 1. ff. de leg. 1. per tex. in d. l. ſi quis à filio §. ſi quis plures, vbi ſi non apparet de quo teſtator ſenſerit hæres eligit, & per illum tex. not. Dec. in l. gerit ff. de acquir. vel amitt. hæred. quod de voluntate defuncti ſtandum eſt declarationi hæredis, qui melius nouit eius voluntatem, quia regulariter hæres eſt eiuſdem poteſtatis ſicut defunctus d. l. hæredem, & factum hæredis reputatur factum defuncti Ang. conſil. 285. & hanc opinionem tenet Berling. in l. naturaliter §. nihil commune ff. de acquir. poſſeſs. ſed Cagnol. in d. l. edita num. 151. dicit non eſse recedendum à communi opinione, ac contrarijs reſpondet, ſed pro opinione Iaſ. videtur facere doctrina Bart. in d. §. ſi quis plures, vbi dicit quod permitti- 5 tur † hæredi declaratio voluntatis defuncti quando nemo per hoc poſset damnificari; ſecus ſi aliquis damnificaretur. Et in caſu noſtro videtur quod Eccleſia nullum damnum ſentiret, ſiue declararet emphyteuta, ſiue hęres cum iam conceſserit etiam pro perſona nominanda. Item videtur facere in caſu noſtro, quod quicquid ſit de iure ciuili, tamen de iure Ca- 6 nonico † incertitudo certificanda eſt ad arbitrium boni viri ex illo ſolemni dicto Archid. in cap. ſunt nõ nulli 1. queſt. 1. quem DD. communiter ſequuntur vt per Fel. in cap. 1. de pactis: & clarum eſt quæſtiones emphyteuſis Eccleſiæ terminandas eſse ſecundum ſacros Canones iux. not. in c. 1. de operis noui nunciat. & in c. Eccleſia Sanctæ Mariæ de conſtit.

Verum his non obſtantibus non eſt recedendum à communi opinione, quod talis nominatio non tranſmittatur ad hæredem. Non obſtat doctrina Bartol. in d §. ſi quis plures, quia hic non agitur de lucro, ſed de damno Eccleſiæ vitando, ad quam ipſo iure per lineam finitam reuertitur emphyteuſis non facta nominatione Bart. enim ponit exemplum in legato plurium ſeruorum, quorum nomine declarauit teſtator, & teſtator ſenſerat de certo, & dubium erat de quo iux. d. §. ſi quis plures, vnde dicit ipſe declaratio obſcuri libelli porrecti per defunctum non tranſit ad hæredem, quia poſset reo inferri preiudicium, forte enim declararet hęres, aliquid quo reus defenſiones non fecit, quæ omnia ceſsant in caſu noſtro, cum non appareat de aliqua voluntate ſaltem obſcura defuncti, & agitur de damno Eccleſiæ euitando iuris quaſi ab ipſa lege; eodem modo reſpondet ad doctrinam Archid. loquitur enim quando eſt facta diſpoſitio ſaltem in genere maxime ad ipſas cauſas, vt ſi dicatur lego Titio, & non exprimat quid, vel quantũ tunc taxabitur arbitrio boni viri; ſed in caſu noſtro nulla eſt facta nominatio, nec in ſpecie nec in genere, quinimo cum magna ſit ratio, quæ pro religione facit l. ſunt perſonæ. ff. de relig. & ſumpt. funer. præſumendum eſt defunctum noluiſse nominare, vt ſaltem pro refrigerio animę ſuę emphyteuſis reuerteretur ad Eccleſiam.

SVMMARIVM.

1 *An ſit priuilegiata vt in ea ſuccedatur in capita, & non in ſtirpes.*

2 *Subingreſſio in locum patris an detur in feudo num. 8.*

3 *Subingreſſio in locum patris datur in fideicommiſſis.*

4 Su-

Digitized by Google

4 *Subingreſſio in locum patris datur in emphyteuſi priuata licet non detur in emphyteuſi Eccleſiaſtica, num. 5,*
6 *Fictio procedit tantum in caſibus expreſſis.*
7 *Subingreſſio in emphyteuſi Eccleſiaſtica non datur etiam ſi fuit data poteſtas nominandi extraneum.*
8 *Subingreſſio in locum patris datur in feudo paterno.*

An in emphyteuſi eccleſiaſtica ſuccedatur in capita, vel in ſtirpes.

RESOLVTIO CLVII.

1 IN facti contingentia dicebam, quod quoties agi
tur de ſucceſſione aſcendentis, vel priuati ab in-
teſtato nepos ex fratre ſuccedit vna cum patruo,
§. 1. in authent. de hæred. ab inteſtato auth. ceſ-
2 ſante. C. de legitim. hæred. item † quia idem ſeruatur
in feudo, cap. 1. de grad. ſucceſs. & valet argumentum
de feudo ad emphyteuſim DD. in l. etiam ff. ſolut.
3 Matrim. Idem † ſeruatur in fideicommiſſis iuxta gloſ,
communiter receptam in l. cum ita in §. in fideicom-
miſſo, ff. de legat. 2. & hanc opinionem in emphy-
teuſi tenet Alex. in l. Gallus, §. quidam rectè, ff. de li-
ber. & Poſth. Alciat. d. l. cum ita in d. §. in fideicom-
miſſo Card. Mantic. qui alios allegat de tacit. & am-
4 big. conuent. lib. 22. tit. 18. & hæc opinio † vera eſt in
emphyteuſi priuata, quia intelligitur pro hæredibus
conceſſa iuxta communem, & in hęreditate datur iſta
5 repræſentatio, ſed difficultas † eſt in emphyteuſi ec-
cleſiaſtica, quando eſt conceſſa pro filijs, & nepoti-
bus abſque qualitate hæreditaria, quia tunc cum non
ſimus in ſucceſſione hæreditaria, quæ defertur ex di-
ſpoſitione hominis, ſed in ſucceſſione, quæ defertur
ex diſpoſitione legis ſcilicet iure contractus, & ex or-
dine ſi prius filius, quam Nepos, prius debet intelli-
gi vocatus filius, quam nepos. Bald. in d. §. in fidei-
commiſſo Cuman. ibi Alexand. conſ. 129. num. 4.
lib. 1. Ruin. conſ. 162. num. 11. libro primo. Ludou.
Bolog. conſ. 48. lib. 3. facit quod cum emphyteuſis
eccleſiaſtica nullam habeat coniunctionem cum ſuc-
ceſſione hæreditaria non debet admitti huiuſmodi re-
præſentatio, quæ inducitur per fictionem legis, ſi-
6 quidem fictio † locum non habet, niſi in caſibus ſpe-
cialiter expreſſis iux. adnot. in l. cum hæredes §. in
ijs, & l. rem, quæ nobis, ff. de acquir. poſſeſs. & nul-
libi reperitur expreſſum, quod detur repræſentatio,
niſi quando agitur de hæreditate aſcendentis, vel pa-
trui auunculi, materteræ, vel amitæ dicto §. 1. & ſeq.
in auth. de hæred. ab inteſtato, item facit text. in l. hæ-
redes mei, §. fin. ff. ad Trebell. vbi habetur, quod
quando plures vocantur ordine ſucceſſiuo, donec ex-
tat aliquis ex filijs nepos ex filio præmortuo non ad-
mittitur, & hanc opinionem in emphyteuſi tenet Cu-
man. in d. l. cum ita, §. in fideicommiſſo in vtraque
lect. in fin. de leg. 2. & ſenſit Paul. de Caſtr. in conſil.
146. col. 2. lib 2. verſ. pręfatum decretum, & ſecun-
dum eum etiam copioſè conſuluit Alex. in conſ. 129.
lib. 5. & Ruin. in conſil. 48. num. 5. & Gabr. concluſ.
1. num. 34. & 35. de ſucceſs. ab inteſtato, lib. 2. ean-
dem ſententiam tenet Card. Mant. de tacit. & ambig.
num. 18. dict. tit. 15. & ſecundum eam iudicauit Rot.
Roman. vt in contractibus inter viuos ſtipulatio ſem-
per intelligatur facta pro ſe, filijs, & ſucceſſoribus
ordine ſucceſſiuo, vt teſtatur Card. Seraph. deciſ. 89.
Idem fuit deciſum coram Card. Pamphil. die 6. Mart.
1595. in vna Romana domus non obſtantibus allega-
tis Roland. conſ. 68. lib. 1. & Gabr. conſ. 76. lib. 1. hanc
etiam tenet non obſtante, quod in defectum genera-
7 tionis fuerit † data facultas nominandi perſonam ex-
traneam: quia ex hoc non dicitur alterata natura em-
phyteuſis Eccleſiæ, vt habetur in eius deciſionibus
manuſcriptis.

Non obſtant adducta in contrarium, & primo quod
detur ſubingreſſio in ſucceſſione priuati, quia patet
reſponſio, ex quo non agitur de ſucceſſione hęredita-
ria, non obſtat, cap. 3. de grad. ſucceſs quia loquitur
8 de feudo paterno, in † cuius ſucceſſione filij fratris de-
functi admittuntur cum patruo, quia feudum cohęret
hęreditati aliter, quam emphyteuſis eccleſiaſtica,
quę filijs vt filijs conceſſa fuit, vt reſpondet Alexand.
conſ. 129. lib. 5. ex notatis in cap. 1. an agnati, & per
Bart. in l. vt ius iurandi §. ſi liberi, ff. de oper. libert.
Bart. loco cit. pulchrè, eſt igitur verior iſta opinio ſe-
cundum quam latè ſcripſit omni honore dignus, &
virtutibus ornatus D. Ioan. Maria Nouarius, à Patre
V. I. D. Eminentiſſimo D. Ioanne Dominico Noua-
rio non degenerans.

SVMMARIVM.

1 *In ingreſſu emphyteuſis licitum eſt aliquid dare pro intratura.*
2 *Intratura appellatur enarratura ſiue introgium, ſeu accapitum, num. 4.*
3 *Intratura non eſt de ſubſtantia contractus emphyteuſis.*

An pro intratura domino directo licitum ſit aliquid accipere.

RESOLVTIO CLVIII.

1 IN contractu † emphyteutico licitum eſt dare do-
mino aliquid pro ingreſſu in emphyteuſi, & vul-
gus noſtrum in Regno Neapolitano appellat
2 † pro enarratura, vt voluit Afflict. deciſ. 72. nu 4.
& ex alijs tradit Hierony. Ceuallos Practicar. opin.
commun. contra com. quęſt. 551. Introgium appellat
Theſau. in deciſ. Pedem. 102. ſub num. 1. Non tamen
3 eſt † de ſubſtantia contractus emphyteotici vt pro in-
greſſu aliquid detur Bartol. in l. ſi mihi & Titio, ff. de
verb. oblig. quem ſequitur Redoan. in tract. de rebus
Eccleſ. non alienan. titul. de ſignificat. verbi alienari,
cap. 22. num. 3. fol. 23. 24. Claper. in deciſ. fiſcali cau-
ſa 15. q. 1 num. 35. vbi hoc plenè diſcutit vocans † il-
4 lam primam ſolutionem accapitum, quod dixit non
eſſe de ſubſtantia, num. 7.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia poteſt retinere pro ſe emphyteuſim reuerſam ob lineam finitam, & num. 4.*
2 *Si velit alteri locare agnati admittuntur ad reuocationem.*
3 *In conflictu opinionum eſt amplectenda ea, qua fauorabilis eſt Eccleſiæ.*
5 *Agnati ſi eis negetur renouatio poſſunt adire ſuperiorem per viam appellationis.*

An Eccleſia poſſit pro ſe retinere emphyteuſim ad ſe reuerſam.

RESOLVTIO CLIX.

ECcleſia an pro ſe retinere poſſit emphyteuſim ad ſe reuerſam propter lineam finitam repulſis agnatis petentibus renouationem, iſta quęſtio poteſt latiſſimè diſputari ad partes propter contrarietates Doctorum diuerſimodè ſentientium ex his, quę videre potes apud Rip. in l. cum bona, ff. de priuil. credit Dec. conſ. 131. qui loquitur etiam in feudo Rom. vbi Mand in apoſtillis adducit nouem limitationes, conſil. 22. Tu autem ſequendo communem doctorum concluſionem dicas, quod quan-

Digitized by Google

1 quando Eccleſia † non vult alteri concedere, ſed pro
ſe retinere, quod poſſint, ſi autem vellet alteri lo-
2 care, quod tunc † agnati admittantur ad renoua-
tionem, ita dicit Petrus Benint. deciſ. 29. & hanc
partem ibi tenuiſſe Imol. in capit. penult. de locat.
Abbas in cap. bonæ de poſtul. Prælat. Aret. in l. ſi
mihi, & Titio. ff. de verb. obligat. Calcan. conſil. 8.
num. 18. & 45. Ripa in l. 1. ff. de priuileg. cred. Sta-
phil. de lit. gratiæ, & iuſtit. & Gozad. reſpondet, ad
3 quos ſufficiat remiſſio breuitatis gratia, & hæc † pars
magis amplectenda videtur quæ fauorabilis Eccle-
ſiæ in conflictu opinionum cap. fin. de re iudic. l. ſi
partes iudicantis ff. eod. Et etiam tuetur, & defendi
poteſt ſententia iſta. Quia ſicuti Eccleſia non poſ-
ſet agnatos non comprælienſos in inueſtitura coge-
re ad accipiendum inueſtituram, pariter, & ipſa non
debet cogi ad renouandum, quando vult pro ſe reti-
nere, vt æqualitas ſeruetur, & hanc opinionem, quod
Eccleſia poſſit pro ſe retinere, tenet Milis, in repert.
ſuper verbo Emphyteuſi num. 13. vſque ad 14. Patet
4 igitur comm. opin. eſſe quod Eccleſia † poteſt reti-
nere emphyteuſim ad ſe reuerſam ob finitam genera-
tionem repulſis agnatis, & deſcendentibus petentibus
renouationem, idq; minimè procedit ſi Eccleſia vel-
let Extraneo conferre, quia tunc ſi conſanguineus
5 † emphyteutæ petat à Prælato vt renouet inueſtitu-
ram, & non faciat, infert ei iniuriam, & poteſt adire
ſuperiorem per viam appellationis, vt clarè dicit
Bart. in l. ait prætor §. permittitur ff. de aqua quotid.
Pan. d. cap. bonæ vbi Corſ. in addit. in verbo reno-
uationem octo limitationes adducit, ſecundum quod
notat, & refert Villalob. inter com. opinion. lib. 5.
verſ. emphyteuſis ſi finiatur ibique Emian. Muſc.
verſ. emphyteuſi finita allegat. Soc. ſen. conſil. 99. vol.
4. cum concordat, vt per Iaſ. in l. 2. verſ. ex hac deciſ.
C. de iur. emphyt. Soc. Iun. conſil. 79. num. 27. volum. 4.
lariſſimè Petrus Andreas declarando, & limitando
inter communes opi. verſ. ſi propter generationem,
& hæc ſufficiant breuitatis gratia pro communi tela-
ta; cæterum diſputationis gratia, & ſtudio contrarie-
tans aliquorum doctorum videas apud præfatos doct.
& Rum. in conſil. relatis per Benint. d. deciſ. add nou.
conſil. Burſ. conſil. Rol. Rim. & alios,

S V M M A R I V M.

1 *Alienatio rerum Eccleſiæ facta in conſanguineos eſt ip-
ſo iure nulla.*
2 *Epiſcopi ſolent eſſe cæci circa eorum conſanguineos.*
3 *Infeudatio de nouo facta in conſanguineos præſumitur
facta in fraudem.*
4 *Enumerantur caſus, quibus licitum eſt dare aliquid con-
ſanguineis.*
5 *Sola conſanguinitas non inducit præſumptionem fraudis.*

An in impetratione aſſenſus Apoſtolici debeat exprimi
quod ij, in quos fit alienatio, ſunt
conſanguinei.

RESOLVTIO CLX.

1 REſpondeo quod ſic † alienatio facta per Præ-
latum in conſanguineos non præſumitur in
vtilitatem Eccleſiæ, ſed ipſorum conſangui-
neorum Auth. quibuſcumq. & ibi late Bar.
& Bald. C. de Sacroſan. Eccleſijs, & Doct. LXXXIX.
diſt. c. decenter, facit gl. in c. peruenit. 1. q. 3. quæ dicit,
2 quod Epiſcopi † ſolent eſſe cæci circa nepotes, & alios
conſanguineos, & dicit Bal. in l. tutor petitus §. fi. de
excuſ. tut. per illum tex. ibi colligi argumentum, quod
Papa conferens beneficium conſanguineis præſumi-
tur feciſſe ex affectione carnis, non ex reuelatione ſpi-
ritus, vt dicit Archid. 12. q. 11. cap. non licet per illum
tex. quod Prælatus mortaliter peccat ſi alienat. res Ec-
cleſiæ in conſanguineos, vt eos diuites faciat, & dicit
Guid. Papæ in tract. ſuo de præſumpt. quod infeudatio
3 † de nouo facta conſanguineo præſumitur facta in
fraudem Eccleſiæ c. quisquis 12. quæſt. 2. & eadem ra-
tione idem eſſet in emphyteuſi, quæ daretur pro mo-
dico cenſu, ſupradicta tamen ſunt ſanè intelligenda,
quia ſola præſumptio affinitatis non videtur ſufficiens,
vt præſumatur fraudata Eccleſia ſicut in ſimili dici-
mus in l. fin. ff. de his quibus vt indignis, & quod no-
tat Bartol. in l. poſt contractum ff. de don. Nec ob-
ſtat quod dict. Auth. quibuſcumque modis inducat
iſtam præſumptionem, quia loquitur in œconomo,
non in prelato, qui quidem œconomus non habet
ita pingue ius ſicut prelatus, vt not. 5. quæſt. 4. cap. 1.
& ita reſpondet Abb. in conſ. 41. in 3. colum. in primo
volum. licet iudicio meo ille text. non patiatur hanc
interpretationem, ſed quicquid ſit in hac materia,
ſtandum eſt diſpoſitioni canonum, qui non prohi-
bent talem alienationem cum debitis ſolemnitati-
bus, & ex legitima cauſa, & ideo ceſſante fraude
ſi ſeruantur debitæ ſolemnitates, tenet alienatio fa-
4 cta † per Prælatum, etiam in conſanguineos vt ſenſit.
Bart. in d. auth. quibuſcumque, & conſuluit Abb.
in dict. conſil. 41. & ante eum idem tenuit Feder. de ſe-
nis conſil. 52. quidam Prælati imo poteſt, indiſtincte
prælatus dare de rebus Eccleſiæ conſanguineis dum-
modo det Eccleſiæ tantundem de ſuo. Et ſatis eſt
quod Eccleſia non deterioretur vt ibi dicit Abb. al-
legat text. in cap. ſi Epiſcopus 12. q. 2. & poteſt dare
Prælatus conſanguineis pro elemoſina dummodo ſub
hoc prætextu non fraudetur Eccleſia cap. non ſatis
86. diſtin. & eſt laudandus, qui in tali caſu præferat
ſuos extraneis vt ibi not. per Gemin. in dict. cap. quis
quis, & propterea executor teſtamenti ad diſtribuen-
dum bona pauperibus poteſt eligere conſanguineos
ſuos pauperes, vt per Ioan. Andr. in addit. ad Spec. in
titul. de Inſtrument. edit. §. nunc vero aliqua in addit.
incipient. continuatur hic alia quæſtio in fine, & per
Anch. conſil. 336. in his dubijs, licet Bald. in dict. leg.
tutor petitus innuat contrarium; induco prædicta ad
quæſtionem, aliquis prælatus habebat fratrem ſuum,
quem conſtituerat procuratorem ad exigendos reddi-
tus beneficiorum ſuorum, iſte frater emit multa bo-
na, an præſumatur emiſſe de bonis Eccleſiæ? videba-
tur quod ſic, quia ſi ipſe Prælatus emiſſet præſumeba-
tur de dictis bonis, & acquirebatur Eccleſiæ capitulo
primo de pecul. clericor. capitulo inquirendum eod.
titul. & facit quod not. Abb. in capitulo cum ſit gene-
rale in 3. column. ſupra de for. competent. vbi dicit,
quod iſti prælati ementes de bonis Eccleſiæ faciunt, vt
inſtrumentum conſtet in perſonam alicuius amici, vel
conſanguinei ſui, vnde tali caſu cognitio ſpectat ad
Eccleſiam, contrarium in propoſito caſu eſt verius,
5 quia ſola † conſanguinitas non inducit præſum-
ptionem fraudis, vt ſupra dixi, & ratio dict. c. primi de
pecul. cler. non militat in caſu noſtro, nam ideo præ-
ſumitur quod Prælatus emerit de bonis Eccleſiæ quia
Prælati licitè non poſſunt negotiari capitulo primo ne
cleric. vel monaſt. & quia ipſi ſuſtentantur de bonis
Eccleſiæ licitè & ea poſſunt retinere vnde ſi emunt
præſumuntur de illis.

S V M M A R I V M.

1 *Qui diu rem aliquam poſſedit, vt emphyteuta, & cano-
nem ſoluit, vtique emphyteuſim præſumitur ha-
buiſſe.*
2 *Ad præſumendum titulum emphyteuticum requiri-
tur*

Digitized by Google

tur tempus decem annorum vel triginta ſecundum aliquos.

3 *In emphyteuſi eccleſiaſtica præſumenda, requiritur tempus quadraginta annorum.*

4 *Ceſſat dicta præſumptio emphyteuſis in ijs rebus, quæ non poſſunt dari in emphyteuſim.*

5 *Qui per longum tempus ſoluendo recognouit alium, non poteſt dici præſcripſiſſe Dominium.*

6 *Ex temporis diuturnitate, & diuturna præſtatione non probatur titulus allegatus, quando præſtatio fuit facta ex certa cauſa.*

Emphyteuſim præſumitur habuiſse qui aliquam rem vti emphyteuſim poſſidet, & canonem ſoluit.

RESOLVTIO CLXI.

1 SI quis dio † rem aliquam poſsedit vbi emphyteuta, & canonem ſoluit vtique emphyteuſim præſumitur habuiſse, ita tenent gloſ. magna in fin. in l. 2. C. de iure emphyteut. Alex. in conſ. 79 num. 4. li. 1. Dec. in conſ. 146. Ancbar. io conſ. 420. in fine Ruinus in conſ. to. num. 3. in conſil. 63. num. 7. in conſil. 155. num. 4. vol. 1. & in conſ. 151. num. 5. vol. 4. Pariſ. in conſil. 23. num. volu. 4. Caſsad. in conſil. 11. num. 84. Bald. in tract. de præſcription. in 3. parte principali quæſt. to. Berous in queſt. 14. & Iulius Clarus in §. emphyteuſis quæſt. 1. verſicul. ſed pone quod.

2 Sed dubitatur, quod tempus † requiratur ad præſumendum hunc titulum emphyteuſis, in hoc dubio alij dixerunt requiri, & ſufficere curſum decem annorum ita Bald. in l. 1. num. 15. C. de fideicommiſs. Salicet. in l. cum de in rem verſo quæſt. 6. ff. de vſur. & Crauett. in tract. de Antiquitat. tempor. in 1. particula tertię partis principalis num. 33. & num. 40. alij tenuerunt requiri curſum triginta annorum ita Angel. in l. pretor. §. 1. ff. de edend. Alber. in l. 2. num. 10. C. de iure emphyteut. vbi Iaſ. numero 155. Ruin. conſ. 151. num 5. volum. 4. Berous quæſt. 14. Caſsan. in cooſ. 18. colum. 1. Pariſ. io conſilio 23. numer. 5. vol. 4. Bald. in tract de præſcript. in 3. parte principali quæſt. 10. num. 35. Maſcardus in tract. de prob. parte 1. in conſilio 337. & hæc eſt recepta opinio.

Hęc concluſio non procedit in emphyteuſi eccle-
3 ſię, in qua neceſsaria † eſt præſumptio quadraginta annorum Angel. to §. emphyteuſim in Authen. de non alienand. aut permotand. rebus eccleſi. Ancb. in conſil. 420. to. fine Pariſ. in conſil. 23. num. 5. vol. 4. & Menochius in tract. de præſumption. lib. 3. præſumpt. 108. num. 5.

4 Principalis concluſio declaratur primo non † procedere in his rebus, quæ in emphyteuſim dari non poſsunt, Ruin. in conſ. 151. num. 14. volum. 4.

Secundo declaratur procedere quando quis cępit poſſidere tanquam emphyteuta, & de conceſſione non conſtat, nam tunc ſi per triginta annos rem poſsedit, & tanquam emphyteuta ſoluit præſcribere potuit, in hoc caſu loquitur Bartol. in l. comperit. C. de præſcript. 30. vel 40. annorum, ac etiam præſumitur quod res illa vti emphyteuta conceſsa fuerit vt ſupra io principio dictum fuit, ſed oon procedit quando apparet, quo titulo res ipſa ab initio conceſsa fuit, nam tuoc in Claris non eſt opus coniecturis, ita tenent Ruinus, Berous, Iulius Clarus, & Pariſius, quos refert, & ſequitur Iacobus Menochius in dict. præſumption. 104.

Vides quid ſit quando quis rem poſsedit vti emphyteuta, & quando conſtat de titulo, ſed quando ſummus in dubio, vt puta quando quis rem alienam tenuit, & pro ea ſimpliciter ſoluit per trigiota annos, & ex qua cauſa ſoluerit, & ab initio tenuerit non apparet, & tunc reſolutio eſt, quod primo non poteſt prætendere præſcripſiſse directum Dominium quia
5 ſoluendo † recognouit alium dominum, ſicut etiam cootra creditorem non currit præſumptio quamdiu ab eo recipit vſuras lege cum notiſſimi de præſcript. 30. vel 40. annorum §. ſed, & ſi quis, non poteſt prætendere nec dicto caſu præſcripſiſse vtile Dominium tanquam emphyteuta, vel colonus ad longum tempus, quamuis iſtud allegetur, quia vt quis tanquam talis dicatur præſcripſiſse, eſt neceſse quod ſoluerit ex dict. cauſa, & quod de hoc conſtet cap. ſi quis per triginta ſi de feud. fuer. controuerſ. inter dominum, & agnat. & iſtud expreſsè vult ibi Bald. in verſ. 10. verb. quod poſseſſio vbi ex illo textu notat, quod poſseſſio debet eſse conformis id eſt tanquam feudalis, & ſic ex cauſa, quia non debet plus operari præſtatio quam ſtipulatio, quæ ſine cauſa non habet effectum l. 2. §. circa ff. de doli except. ſecundo in
6 hoc caſu † ex diuturnitate temporis, & ex præſtatione diuturna non probatur titulus allegatus iuxta l. cum de in rem verſo ff. de vſur. quia illud etiam procedit quando præſtatio facta fuit ex certa cauſa ſecundum Baldum in loco prællegato quod hoc modo loquitur textus in dict. l. cum de in rem verſo. ſic de verbo ad verbum concludit Ruin. in conſ. 75. ſub num. 4. in verſiculo aliquando, & ſecundo volum. 1.

SVMMARIVM.

1 *Subrogatum ſapit naturam eius in cuius locum ſubrogatur.*

2 *Cum ſubrogatur aliquid rei dotali, ipſum efficitur dotale.*

3 *Quod ſubrogatur rei ſuppoſita fideicommiſſo, aſſumit naturam fideicommiſſi.*

4 *Si res antiqua erat patrimonialis, illud quod ſubrogatur in locum rei prædicta erit etiam patrimoniale.*

5 *Res empta ex pecunia feudi, vel emphyteuſis, & in eius locum ſubrogata, efficitur feudalis, &c.*

An ſi res Eccleſiæ vendatur, & in eius locum alia ſubrogetur, poſſit alienari abſque ſolemnitatibus extrauagant.

RESOLVTIO CLXII.

CVM Caſus occurriſset reſpondi quod ſic ex
1 ſequentibus: primo quia ſubrogatus † ſapit naturam eius, in cuius locum ſubrogatur cum omnibus ſuis qualitatibus, ex tex. in l. ſi cum §. qui iniuriarum ff. ſi quis cautionibus, & ex l. ſi donatæ res §. ſi ſponſus ff. de dona. inter virum, & vxor. ex l. ſi pater ff. de adimendis legatis, & ex l. imperator §. fi. ff. de legat. 2. & l. ſi & rem & pretium ff. de perit. hæreditatis, & in l. 1. §. hæc actio, & ibi Bart. ff. ſi quis teſtamento liber eſse iuſs. fuerit, & l. res quæ ex dotali, & l. ita conſtante ff. de iure donum, & l. filię Titia, & ibi Socin. ff. de conditionibus, & demonſtrationibus, & l. ſi cum dotem §. fin. ff. ſoluto matrimonio, & l. vlom. §. & vt plenius de rei vxoriæ actione, & de ſubrogatione latiſſime agit Euerardus io ſuis topicis legalibus loco à ſubrogationibus ſol. 650. in partis, & infinita etiam Gomezius in §. fuerat à num. 7. inſtitution. de actionibus Mol. lib. 4 de Hiſpanorum primogenijs cap. 4. à oum. 24. cum ſequentibus Mieres in eodem tractatu, prima par. q. 2. per totam Caldaſ. Pereyra in tract. de renouatione emphyteuſis quæſt. 2. num. 13. cum ſequentibus Hieronymus de portoles in tract. de conſortio, & fi-

deicommiſſo legali cap. 6. à num. 20. & cap. 1. à n. 30. & iſti alios infinitos allegant.

Qui omnes materiam tractant & concludunt, quod ſubrogatus ſuccedit in locum eius primæuum, & naturalem, in cuius locum ſubrogatur, & ex dictis iuribus conſtat, quod res ſubrogata in locum alterius indicatur, vt ipſa res, in cuius locum ſubrogatur, & ſi
2 erat † prima dotalis ſecunda efficitur dotalis, & ſi pri-
3 ma erat † fideicommiſſi, aut maioratus ſecunda efficitur etiam de fideicommiſſo, aut maioratu, & ita probat. Greg. in l. 40. tit. 4. par. 6. Azeued. in l. 6. num. 6. tit. 7. lib. 5. Recopilat. & facit. l. 2. tit. 4. lib. 3. fori, quæ probat, quod ſi vendatur aliqua res mariti, aut vxoris, & ex pretio alia ematur iſta ſecunda efficitur propria eius, cuius erat prima, quam ſic practicari dicit Montal. ibi & Xuarez in tit. de laſ ganancias lim. 2. Palac. Rub. in Repeti. Rubr. de donatione inter virum, & vxorem 62. num. 4. Matien. in l. 2. gloſ. 2. num. 4. tit.
4 9. lib. 7 Recopilation, igitur ſi res antiqua † erat patrimonialis, res empta, & ſubrogata loco illius erit patrimonialis, & habebit locum retractus, Secundo facit auctoritas Lucæ de penna in l. 1. col. 3. C. de imponen. lucratiu. deſcript. lib. 10. & Matth. de Afflict. in c. 1. num. 8. & 9. de vaſallo decrepitæ ætatis in vſibus feudorum & Iaco. de Ardizo. in ſua ſum. feud. par. 5. verb. nouum parag. 1. & Caſsanei in conſuetudinibus Burgundiæ titul. deſ. droizt. paragr. 2. ver. & aqueſtum à num. 7. in dem Boer. in conſuetud. Bituricenſibus tit. des coſtumes concernentes lex Mariages gloſs. 1. colu. 2. qui omnes vno ore affirmant,
5 quod res † ſiue feudalis, aut emphyteuticaria, aut libera empta de pecunia alterius rei, feudi, vel emphyteuſis, vel patrimonij antiqui, & in eius locum Subrogata, vel etiam habita ex permutatione rei antiquę, iudicatur vt antiqua, & patrimonialis, & de trunco, & in ea ſuccedunt omnes, qui in talibus patrimonijs, aut feudis antiquis debent ſuccedere, & non qui ſolum in bonis acquiſititijs ſuccedunt, fundantur ex ſupra adductis, igitur ad propoſitum etiam res, de qua agimus ſubrogata in locum patrimonialis, & antiquæ erit patrimonialis, & antiqua & in ea locus erit retractui quemadmodum in vera patrimoniali.

Ex quibus hanc opinionem in proprijs terminis tenuit Maſuerius in ſua praxi tit. de ſocietate item nomina, & Arnaldus Ferronus in conſuetudinibus Burdegalenſibus tit. de teſtam. 6. n 6. & in tit. de retractio. 23. col. 1. quos ſequitur Tiraquel. in tract. de vtroque retractu lib. 1. §. 32. gloſ. vlt. à n. 2 cum ſeq. qui in rebus permutatis affirmat per plures Galliæ conſuetudines hanc opinionem eſſe approbatam, et omnes allegant Bald. conſil. 112. lib. 1. qui magis generaliter loquitur & beneſaciunt quæ Portoles in materia ſui conſortij inducti ex foro Aragoniæ, vbi ſup. quas in terminis adducit loco ſupra citato.

SVMMARIVM.

1 *Actio ad rem immobilem non poteſt cedi ab Eccleſia abſque aſſenſu Apoſtolico.*

2 *Actiones, & obligationes eiuſmodi cenſentur, cuius ſunt rei, ad quas competunt.*

3 *Actio ad rem mobilem vſucapitur triennio, ad immobilem vero per viginti annos.*

4 *Habens mandatum tranſigendi & componendi non poteſt actionem cedere,, etiam ſi cedendo actionem plus conſequeretur, quam tranſigendo.*

5 *Eccleſia cedere poteſt actionem ad rem mobilem, quæ ſeruando ſeruari non poteſt.*

6 *Diſpoſitio quæ procedit in immobilibus non alienandis etiam procedit in mobilibus quæ ſeruando ſeruari poſſunt.*

7 *Quando electio competit eccleſiæ ad fundum, vel pecuniam, & electio eſt debitoris, Eccleſia poteſt cedere actionem ad fundum, ſecus ſi electio eſſet eccleſiæ.*

8 *Prohibitus alienare, non poteſt facere actum, per quem ſequitur alienatio.*

Actio ad rem eccleſiæ recuperandam an cedi poſſit abſque aſſenſu Apoſtolico.

RESOLVTIO CLXIII.

AD propoſitum dubium Reſpondeo plures poſſe conſiderari caſus.

1 Primus Caſus erit quando† actio ad rem immobilem competit, & tunc concludendum eſt Eccleſiam abſque Sedis Apoſtol. aſſenſu actionem cedere ſeu diſtrahere non poſſe, quod lege, Ratione, & Authoritatibus quam plurimis comprobatur, ita namque voluit Accurſ. in l. 1. C. ſi aduerſ. tranſact. & in Authent. de non alienan. aut permutan. rebus Eccleſ. §. 1. in verbo numeranda Speculat. tit. de ceſs. Act. §. 1. verſ. ſed nunquid Eccleſia Dyn. Bar. & cæteri in l. poteſt ff. de auth. tut Bart. in l. ſi ſic §. vlt. ff. de leg. 1. vbi de communi teſtatur, & ibi Ang. in l. mouentium ff. de verborum ſignificat. & in l. ſi conuenerit la ſeconda in ſecundo not. ff. de pigno. ar Bald. in Authent. hoc ius porrectum C. de ſacroſ. Eccleſ. in l. iubemus la ſeconda vbi etiam Salic. C. eod. tit. & in l. ſi ad reſoluendum C. de Præd. Eccleſiarum Luc. de Pen. & Ioan. de Plat. in l. vlt. C. de vend. rebus Ciu. lib. 11. Io. de Plat. in l. 2. §. ad filiorum C. quando & quibus 4. part. lib. 10. Petr. à Bellapert. in l. vlt. verſ. item poteſt ſaluari. C. in quibus cauſ. integer. reſtit. Angel. in §. hoc ergo in authent. de non alienand. aut permutan. rebus Eccleſ. Caſt. in l. quam Tuberonis §. vlt. ff. de pecul. Rom. in l. ſi conſtante §. ſi bona n. 16. ff. de ſolut. matr. Alex. in l. reſtituta §. Pupillus ff. ad Trebel. Iaſ. in l. vl. n. 122. C. de iure Emphyt. Salicet. & alij paſſim in l. 1. C. ſi aduerſ. tranſact. DD. in l. à diuo Pio. §. in venditione ff. de re iudic. & in l. 1. §. fuit quæſitum ff. ad Trebell. in § neque in fine inſt. de Author. tutorum & Plot. in repetit. l. ſi quando nu. 198. C. vnde vi Bart. conſ. 50. incip. Filius et conſil. 70. num. 3. incip. Reuerendiſſime Domine lib. 1. Bald. conſ. 247. Præmiſſo ſtatuto lib. 1. conſ. 349. et conſil. 450. vol. 2. et conſil. 423. Andreas lib. 3. Alex. conſil. 116. ſub n. 1. verſ. modo ſic inquiens quod iſta eſt communis opinio ab omnibus approbata conſil. 125. Viſis et conſideratis vbi pariter de communi teſtatur lib. 1. conſil. 27. Attentis narratis et conſ. 53. lib. 3. et conſ. 31. num. 12. lib. 1. quod eſt repetitum conſ. 3. lib. 4. Anchar. conſ. 338. Viſa Copia n. 2. Bertr. conſ. 245. ponitur in facto l. 1. Card. Flor. conſ. 66. et conſ. 72. Corn. conſ. 188. circa hanc conſultationem in fin. lib. 3. et conſ. 236. n. 14. lib. 4. Soc: conſ. 101. Viſo teſtamento Antonij lib. 1. et conſ. 175. lib. 2. Guid. Pap. conſ. 52. Crauetta conſ. 98. n. 8. vol. 1. et reſponſ. pro genero n. 198. et 421. & in Rub. de leg. 1. n. 73. Port. Imolens. conſ. 198. n. 3. & Suar. Allegat. 20. n. 7. inquiens hanc eſſe communem concluſionem paſſim à ſcribentib. approbatam Tiraquel. alios allegans in tract. de vtroque retract. legal. in fin. nu. 22. vbi teſtatur de communi Niol. ff. libr. 18 par. 2. cap. 6. reg. 1. Except. 34. Gomez. de contractibus cap. 10. col. 2. dicens hanc eſſe communem & c. 14. de reſtit. Eccleſiarum num. 14. verſ. 4. extende Afflict. lib. 2. Feudorum de Feud. cognat. num. 49. Redoan. in tract. de alienat. rerum Eccleſiaſt. ſol. 86. n. 15. Pinell. de Bon. mater. in rubr. p. 1. concluſ. 12. num. 33. Ferand. Vaſ. de teſtam. pot. §. 10 ſub n 72. verſ. quod autem diximus lib. 1. & Galeot. in ſua Margarita cap. 4. num. 6. vbi id limitat quando Eccleſia cederet actionem fideiuſſori ex neceſſitate, clariſſimeque id probatur ne videamur ſolum Authori-

thoritatib. niti in l. ſed ſi pecunia §. ſi ius ff. de reb. eorum & in l. ſi ad reſoluendum C. de pred. Eccleſiarum.

Ratione demum probatur quando quidem Actio-
2 nes †, & obligationes eiuſmodi cenſentur, cuius ſunt tres, ad quas competunt l. 2. §. & harum & ibi Iaſ. in ii. not. ff. de verborum oblig. Bart. in l. 4. §. Cato ff. eodem & in l. Grecè §. illud ff. de fideiuſſ. & probatur inſt. de vſucap. in princ. verſ. & ideo reſtitutionem
3 vbi actio † realis vſucapitur triennio ſi competat ad rem mobilem, ſi verò ad immobilem per 20. annos ... res immobiles, ad quas Actiones competant abſq. Sedis Apoſtolicæ Decreto alienari minimè valent l. & tot. tit. ff. de rebus eorum eodem modo, neque act. ad rem Immobilem competens, quod de ipſa re immobili, vt & animaduertit Alex. conſ. 27. Attentis narratis n. 6. lib. 3. nec quicquam reſragatur communi huic conclusioni arguendo à minori ad Eccleſiam l. poteſt ff. de Author. tutorum vbi dicitur Eccleſiam poſse ſuum debitorem delegare & ſic actionem cedere abſq; Sedis Apoſt. Decreto, vbi etiam id adnot. Accurſ. quia licet ibi de minore ſit ſermo & à ſimili dicatur Eccleſiam poſse ſuum Debitorem delegare, non propterea excluditur ſedis Apoſtolicæ Decretum ſicut nec in re minoris decretum prætoris, ſed neceſsariò ſubintelligi debet preſupponendo terminos habiles, arg. l. qui teſtamento ff. de teſtam. ... ſi hæc noſtra reſponſio non ſatisfacit reſpondeatur ex intentione Bar. in d. l. Poteſt, quod ibi Eccleſia erat debitrix alicuius rei mobilis quæ tunc poter... ſine Sedis Apoſtolicæ Decreto alienari antequa... emanaſset conſtitutio l. lex quæ tutores C. de adminiſtration. tutorum, & ſequenti, Caſu dicem... ex quibus perfectè remanet abſolutus iſte prim... caſus non licere Eccleſiæ abſq. aſsenſu actione... ad rem Immobilem competentem cedere, ſeu ... nare: ampliatur id no-
4 tabiliter etiam † in habe... mandatum tranſigendi & componendi, qu... poteſt actionem cedere, etiam ſi cedendo actio... plus conſequeretur, quam tranſigendo, ita v... ut Feder. conſil. 177. relatus per addit. ad Alex. in l. tranſactionis C. de Tranſact.

5 Sec...dus caſus eſt quando Eccleſia † cedit, ſeu diſtrahit Actionem ad rem mobilem competentem, quo caſu diſtingui oportet, quod aut huiuſmodi actio competit ad rem mobilem, quæ ſeruando ſeruari minimè poſſit, & tunc talem valet Actionem diſtrahere, quemadmodum & ipſam rem poſset ita ſenſit Bar. d. lege non poteſt & d. l. Mouentium & conſ. 70. in princ. incip. Reuerendiſſime Domine libro 1. Guglielm. Redoan. de alienat. rerum fol. 86. num. 15. ſenſeruntque alij ſcribentes omnes ſupra in primo Caſu relati. Aut verò actio competit ad res mobiles, quæ tamen poſſint ſeruando ſeruari; & tunc (temporis antiqui diſpoſitione omiſsa) ex noua Conſtantini Imperatoris conſtitutione in l. lex quæ tutores C. de adminiſtrat. tut. concludendum eſt, vt in primo caſu, non poſse talem actionem à minore abſque iudicis Sedis Apoſtolico Decreto diſtrahi pro quo facit, gloſ. in l. 3. C. de in lit. iur. Bar. d. l. non poteſt & in l. ſi conuenerit in ſecundo notab. ff. de Pignor. act. Alex. in l. à Diuo Pio §. in venditione ff. de re iudic. & in l. reſtituta §. Pupillus ff. ad Trebell. Arius Pinell. in l. 1. par. 2. num. 43. C. de bon. maternis Fernand. Vaſq. & cæteri quam plures ſupra relati in primo Caſu ſi non expreſſum ſaltem tacitè, & virtualiter.

Cuius deciſionis ea eſt ratio, quia id quod diſpoſitum eſt in mobilibus per orationem Diui Seueri quæ Alienationes Eccleſijs prohibet, habet etiam locum in mobilibus, quæ ſeruando ſeruari poſſunt vt rectè viſum eſt Conſtantino in d. l. lex quæ tutores & diximus ſupra latius in prefat. num. 15.

7 Tertius Caſus, & vltimus eſt quando † Eccleſiæ competit Actio ad fundum, vel ad pecuniam alternatiuè, & ſic tam ad mobile quam ad immobile, quo caſu ex intentione Bar. & aliorum, dicendum eſt inſpiciendum eſse finem, nam ſi Eccleſiæ debitor ſoluat pecuniam, valet ceſſio, ſi vero ſoluat predium non valet tanquam facta ſolutio de re immobili, quæ alienari non poteſt, ita reſoluit Bart. quem ſequuntur Alberic. & Cæteri in leg. ſi ſic legatum §. vlt. per text. illum ibi pro inde ff. de leg. 1. Aret. in l. 1. C. ſi aduerſ. tranſact. Bart. in l. ſi ex legati cauſa num. 6. ff. de verborum obligat. Alexand. in l. à Diuo Pio §. in venditione in fine primi notab. ff. de re iudic. Doctiſſimè Cardinalis Alban. in lucubrationibus in Bar. ad d. l. ſi ſic legatum §. vlt. Bar. conſ. 70. Reuer. Domine lib. 1. Alex. conſil. 126. viſis, & conſideratis in fine lib. 1. & conſil. 53. lib. 5. Turzan. in ſuis communibus opinionibus opin. 22.

Pro quo eſt optimus verborum contextus in leg. cum ff. de fundo dot. quem allegauit Tiraquel. dict. Tractat. de vtroque retractu in 1. pat. Retract. Conuent. in fine n. 22. qui innumeros adducit firmantes, quod finis inſpici debet, qui qualis res ſit demonſtrat. l. ſed & ſi quid §. 1. ff. de vſufruct. c. fraternitatis §. vlt. extra de frig. & malefic. Speculat. tit. de fructibus, & intereſse §. ſcias igitur verſ. ſed quid ſi habeo, quod tamen intelligas quando electio eſset debitoris, vt videtur intelligere Bar. & alij præcitati in d. §. vlt. ſecus verò ſi electio eſset ipſius Eccleſiæ, quia non poſset tunc Eccleſia cedere, ac ſi ipſa Actio ad immobile competeret, nam cum in eius ſtet Arbitrio electio non videtur dictæ electioni poſse renunciare, aut cedere abſque Sedis Apoſtolicæ Decreto l. ſed ſi pecunia §. ſi ius ff. de rebus eorum, & ita perfectè abſolutam habes totam hanc alienationis ſeu ceſſionis Actionis materiam ad huc à nemine tam clarè diſtinctam.

Ipſe verò licet neminem de hoc vltimo Caſu dubitantem repererim cogitaueram tamen an poſset in dubium reuocari ex communi Doctorum Regula, quæ habet, quod prohibitus alienare ſicut non poteſt immediate alienare ita nec etiam poteſt facere
8 † actum, per quem ſequi poſſit alienatio gloſ. notab. in l. item quia ff. de Pact. in l. Codicillis §. Matre vbi Bart. ff. de leg. 2. & in l. ſi ita quis §. ea leg. ff. de verb. obligat. de qua in pulchro propoſito Meminit Bald. in l. ea lege qu. 8. C. de condit. ob cauſam Imol. in d. l. ſi ita quis §. ea lege & in cap. in preſentia extra de probat. Alex. in l. ſi finita §. ſi de vectigalibus ff. de damn. infect. Dec. conſ. 445. num. 27. in caſu conſ. 475. num. 41. in cauſa conſ. 479. n. 4. in controuerſia, vbi loquitur in proprijs Eccleſiarum terminis, & conſil. 502. n. 3. ex duobus Ferret. conſ. 102. n. 15. Natta conſ. 110. num. 11. dicens gloſ. in d. §. ea lege vbique approbatam eſse Ruin. conſ. 23. colu. 10. in fine lib. 1. Cephal. conſ. 53. n. 14. lib. 1. & Blanch. de comprom. fac. inter coniuct. q. 4. ſub num. 28. & pro hoc videtur facere tex. l. 1. C. de fundo dot. cuius dicti ea potuit eſse ratio.

Quia melius eſt Eccleſiarum iura intacta ſeruari, quam poſt cauſam vulneratam remedium quærere l. vult. C. in quibus cauſ. reſt. integr. non eſt neceſse, quam rationem vltra Dec. in præcitatis locis reddidit etiam Blanch. d. quæſt. 4. ſub n. 28. ex quo ſequitur contra omnes ſcribentes concludendum fore, non licere Eccleſiæ Actionem ſibi alternatiuè competentem videlicet ad fundum, vel pecuniam abſque iudicis authoritate cedere, aut alienare cum ex tali ceſſione ſequi poſſit alienatio, quæ dicitur Eccleſiæ prohibita per ſupradicta, vtilius etenim eſt à principio occurrere, quam poſtea ſequuta alienatione prouidere arg. d. l. vltim.

SVMMARIVM.

1 *In feudalibus clericus ſubijcitur iuriſdictioni domini feudi.*
2 *Laico non competit regulariter ius inueſtiendi in beneficio.*
3 *Ex perſona quæ inueſtit, arguitur natura rei inueſtitæ, & collatæ.*
4 *In cognoſcendo Patronatu laicali, vel eccleſiaſtico inſpicitur præſentans, & bona.*

An in Alienatione bonorum Eccleſiaſticorum, quorum inueſtitura ſpectat ad Principem temporalem requiratur Aſſenſus Apoſtolicus, & Principis prædicti.

RESOLVTIO CLXIIII.

DVbitandi ratio, quod de neceſſitate requira-
tur etiam Aſſenſus Principis faciebat pri-
mo, nam talia equiparari quodammodo bo-
nis feudalibus, & conſequenter in eis requiri
1 Principis Aſſenſū, cum in feudalibus † Clericus ſubij-
ciatur Iuriſdictioni Domini feudi c. verum de for.
competenti c. ceterum de iudicijs, & in tali caſu ob-
ligatur ad preſtandum iuramentum fidelitatis c. nimis
& quod ibi communiter notatur de iure iurando, item
quia ex perſona inueſtientis, actus ſolet deno-
minationem recipere argumento text. in l. 1. ff. de
albo ſcribendo, vnde videndum in beneficijs quæ Ec-
cleſiaſtica dicantur, neceſſe eſt enim quod inueſtiens,
ſeu conferens ſit Eccleſiaſtica perſona videlicet epi-
ſcopus, vel alius Prælatus Eccleſiaſticus, ita Selua de
beneficijs quæſt. 3. Mareſcot. li. 2. variarum reſolut.
2 cap. 3. cum regulariter laico † non competat ius in-
ueſtiendi, & laicus ſit incapax ſpiritualium, cap. cau-
ſam de preſcriptionibus c. ceterum de iudicijs, & tex.
in c. quod ſi de electione, & proinde vt dixi ex per-
3 ſona † quæ inueſtit arguitur, & natura rei collatæ ſeu
inueſtitæ, oſtenditur ſicut à ſimili dicitur de Patrona-
4 tu laicali, † vel Eccleſiaſtico, ad quorum cognitio-
nem inſpicitur perſona præſentans, & bona, vt per
Achil. de Graſs. in deciſ. 1, & 3. de iure patronatus,
Creſcent. in deciſ. 35. & 9. eod. tit & Mohed. in dec.
5. ſæpius cit. tandem pro hac ſententia facit, quod
voluit Pariſ. lib. 9. de reſignatione beneficij quæſt. 9.
de quibuſdam beneficijs exiſtentibus in regno Nea-
politano. Mihi tamen videtur hanc quæſtionem poſſe
decidi, ex reſolutione alterius quæſtionis, an. ſ. in
alienatione rei eccleſiaſticæ requiratur etiam con-
ſenſus patroni, de qua alias diſputaui.

SVMMARIVM.

1 *In re clara non poteſt fieri compromiſſum ab eccleſia.*
2 *Qui non poteſt alienare, non poteſt compromittere.*
3 *In re dubia poteſt eccleſia compromittere prauio ſuperioris decreto.*
4 *Qui non poteſt alienare, nec poteſt facere actum, per quem ſequatur alienatio.*
5 *Compromiſſum eſt ſpecies alienationis.*
6 *Qui iurauit non alienare inconſulto Romano Pontifice, nec poteſt compromittere.*

Aſſenſus apoſtolicus an requiratur in compromiſſo ſuper Rebus Eccleſiæ.

RESOLVTIO CLXV.

PEr pulchra eſt dubitatio, nunquid Eccleſia com-
promittere valeat: in qua duo ſunt principales
conſiderandi caſus.
Primus eſt quando ſimpliciter fit compro-
miſſum ab eccleſia, in quo diſtinguendum eſt, quod
1 aut fit compromiſſum † de re clara, quæ nullum ha-
beat dubium, abſq; aliqua iuſta compromittendi cau-
ſa, & tunc nullo pacto poterit tale compromiſſum
fieri, Bart. conſi. 39. Queritur an ſtatutum in cie, &
conſil. 67. nunquid tutor. in fine, Bald. in lege ancil-
læ. C. de Furt. & Pet. Duen. reg. 36. Fall. o. quem
refert, & ſequitur Ioſeph. Ludou. in deciſionibus Cau-
2 ſarum Peruſinarum deciſ. num. 15. alienare † ſiqui-
dem qui prohibetur, & compromittere prohibitus eſt,
cum compromittere alienationis ſit ſpecies, vt mox
infra ſubijciam, ſed alienatio ſine cauſa per eccleſiam
fieri minimè poteſt, vt notiſſimum eſt: ſi vero res
3 ſit † dubia, & iuſta aliqua, ac neceſſaria ſubſiſtat
cauſa, & tunc concludas, tale compromiſſum vali-
dum fore, dummodo ſuperioris authoritas interueniat
Bal. in lege 1. & in lege præſes C. ſi aduerſ. tranſac.
Roman. in repet. legis 1. num. 34. ff. de arbitr. Iaſ. in
lege mandata. num. 5. ff. de offic. eius. Dec. in lege
cui iuriſdictio. num. 38. ff. de iuriſdict. omn. iudic. &
in c. quæ in eccleſiarum, num. 116. de conſtit. Card.
Abb. & alij in capit. cum tempore de Arbitri. Bart.
conſi. 98. per totum, pupillus ſine authoritate lib. 5.
Roman. conſil. 360. circa primum iu tertio dubio, &
conſ. 175. dictum nudum. Alc. conſ. 22. opportunè
col. 1. quod autem compromiſſo, lib. 2. Card. conſ.
61. ad primum. colum. fin. Dec. conſil. 39. 44 282.
viſo. num. 3. 300. viſa. in princip. 445. in caſu. num.
475. num. 71. in cauſa. 479. in controuerſia num.
4. & conſil. 502. num. 3. ex duobus Bl. Soccin. con-
ſil. 52. num. 2. viſo teſtamento. Sindicatus lib. 4. &
conſil. 18. num. 33. cum ſequenti proſequendo ordi-
nem, vbi teſtatur de communi, licet loquatur in
rebus Eccleſiæ lib. 1. Rip. Reſponſ. 175. nu. 13.
Duo tantum dubia Ruin. conſil. 11. Viſo, com-
promiſſo num. 2. & 3. lib. 4. & conſil. 129. Viſo
compromiſſo lib. 5. Maranta de ordine Iud. 14. di-
ſtin. Iudic. num. 5. Afflict. lib. 3. conſtit. Neapolit.
num. 52. & dec. 285. num. 15. Tiraquell. de legibus
connub. gloſ. 5. num. 303. Gomez. de contractibus
c. 14. de Reſtit. Eccleſiarum num. 15. vbi rationem
adducit Iacob. Menoch. de arbitr. iudic. caſu. 171.
num. 43. Valen. Forſter. in tract. de ſucceſſioni-
bus ab ineſt. lib. 3. titul. de vſufructu, quem pa-
rentes habent in bonis. quæſt. 1. 3. declaratione
mihi fol. 325. vbi de communi teſtatur, & Mo-
derni ab Aſſiſio d. dec. 2. num. 1. qui omnes conclu-
dunt, aut eccleſiam compromittere minimè poſſe,
aut valere ſequelam, non poteſt alienare ergo nec
4 etiam compromittere, † quando quidem qui prohi-
betur alienare, ſicut non poteſt immediatè, ita nec
aliquem actu facere, per quem ſequi poſſet aliena-
tio, gloſ. in lege item quia ff. de pact. & in lege codi-
cillis. §. Matre. vbi Bart. ff. de leg. 2.
5 Compromiſſum † namq; alienationis eſt ſpecies, Pa-
riſ. conſil. 134. nulli nu. 11. lib. 4. Bolognin. con-
ſil. 6. col. 2. Gabriell. in ſuis communibus opi-
nion. in verbo compromiſſum num. 3. Moderni
ab aſſiſio in dec. Cauſarum Peruſinarum dec. 47.
num. 25. fatenturque omnes ſupra relati.
6 Et hinc eſt, quod is qui iurauit † non alienare Ro-
mano Pontifice inconſulto, non poterit compromit-
tere, Speculat. in tit. de arbitrar. §. ſed quæritur verſ.
ſed nunquid Vaſallus Hoſtienſ. in cap. cum tempore
ſuper

ſuper verbo licentiam de arbitr. in Nouellis Lap. allegat. 102. vbi Mandoſ. in addit. quam plures congerit Roman. conſ.369. circa primum num. 18. Grat. Reſponſ. 155. Dubitatur num. 20. lib. 2. & ratio eſt, quia qui non poteſt alienare, nequit etiam compromittere, ne per viam arbitrij contingat alienationem fieri, non poterit Eccleſia, nec minor abſque Tutoris Authoritate, Iudiciſque Sedis Apoſtolicæ Decreto compromittere.

Declaratur iſte caſus, vt procedat quando fit compromiſſum de rebus immobilibus, vel mobilibus quæ tamen poſſint ſeruando ſeruari, ſecus ſi fiat de rebus, quæ non poſſint ſeruari, quia tunc validum erit compromiſſum, etiam nullo interueniente Sedis Apoſtolicæ Decreto l. lex quæ Tutores, & ibi Bart. & alij C. de adminiſtrat. tut. gloſ. Bar. & Bal. in l. 1. C ſi aduerſ. tranſact. nam cum talium bonorum permittatur alienatio dict. l. lex. quæ Tutores. Nec non denegabitur compromiſſum.

SVMMARIVM.

1 *Reſcripta debent formaliter adimpleri.*
2 *Delegata poteſtas ſtrictè eſt interpretanda.*
3 *Clauſula vocatis vocandis inducit conditionem.*
4 *Aduerſario incumbit onus probandi, mandati formam fuiſſe ſeruatam.*
5 *In alienatione requiritur tractatus, & ſubſcriptio canonicorum.*
6 *Canonici ſunt nominatim exprimendi in ſubſcriptione alienationis.*
7 *Quod in reſcripto non dicitur iuris diſpoſitione ſuppletur.*
8 *De ſolemnitatibus in alienatione requiſitis conſtare debet per inſtrumentum ſeparatum ab alienatione.*

Rerum Eccleſiaſticarum alienatio reſcripti forma non adimpleta, & canonicorum expreſſo conſenſu, & ſubſcriptione non accedentibus corruit.

RESOLVTIO CLXVI.

Conceſſionis nullitas fundatur præcipue in eo quod contenta in reſcripto Apoſtolico adim-
1 pleta non fuerunt, cum tamen reſcripta † debeant formaliter adimpleri c. cum delictus 22. ibi ipſi forma mandati Apoſtolici tranſponentes de reſcript. vbi latè Felyn. n. 36. & ſeq. c. venerabili 37 in fin. ibi, contra mandati noſtri tenorem, de offic. delegat. l. diligenter 5. ff. mand. Quod n. fit præter formam commiſſionis ipſo iure non valet Bar. in l. item eorum §. ſed ſi ita in princ. per illum tex ff. quod quiſque vniuerſ. Iaſ. in l. ſi procurator. n. 3. C. de procurat. & in l. ſi quis mihi bona §. ſi coram n. 2. ff. de acquir. hered. Pariſ. conſ. 47. n. 50. vol. 1. Hinc delegata poteſtas
2 † eſt ſtrictè interpretanda vt vltra caſum expreſſum non extendatur. Abb. in c. fin. per illum tex. in 3. not. de verb. ſignif. & latè proſequitur Pariſ. d. conſ. 47. n. 41. cum ſequent.

Ex pluribus autem in facto propoſito colligitur quod in reſcripto contenta non fuerint adimpleta.

3 Primo Pontificis reſcripto dicitur vocatis dilectis filijs cap. Eccleſiæ Neapolitanæ, quæ clauſula conditionem continet l. à teſtatore 148. ff. de condit. & demonſtr. & not. in rubr. ff. ſolut. mat. conditio autem formam inducit Bal. in auth. Matr. & Auiæ n. 3. in fin. C. quando mulier. tut. offi. Dec. conſ. 11. n. 9. & magis ad rem conſ. 67. in prin. & Berous q. 24. poſt prin. cuius omiſſio viciat actum Bal. & alij in l. 1. ff. de lib. & poſth. Afflict. deciſ. 355. n. 5. Aduerſario itaque pro-
4 bandi † onus incumbit mandati formam fuiſſe ſeruatam l. 2. ff. de probat. Dec. conſ. 603. n. 8. & Pariſ. d. conſ. 47. n. 46. vol. 1. quod etiam iuris communis diſpoſitioni conformatur, nam prohibetur Epiſcopo abſque capituli conſenſu Eccleſiæ bona alienare c. fin. in princ. de reb. Eccleſ. non alienan. lib. 6. c. ſine exceptione 52. 12. q. 2. vbi ne dum totius capituli conſen-
5 ſus † ſed & præcedens tractatus requiritur [illegible] c. tua 7. de his quæ fiunt à prælat. debet vocari in figura iudicij Dec. conſ. 603. viſo puncto num. 13. ibi & hoc confirmatur poſt Abb. in c. querente n. 9. verſ. & not. aliud de reſtit. ſpol. Imo & Canonicorum ſubſcriptio c. 1. vbi gloſ. fin. eod. tit. de his quæ fiunt à præl. vbi Innoc. in fin. inquiens in bonis Epiſcopalibus neceſſaria eſt ſubſcriptio Canonicorum maioris Eccleſiæ, ita quod ſine ea non valet Abb. in c. nonnulli n. 6. verſ. item debet interuenire, de reb. Eccl. Anch. in d. c. tua poſt num. 4. & in c. 1. in tertio not. de rebus Eccleſ. in 6. Bertran. conſ. 6. alienatio rerum n. 5. vol. 1. latè Couarr. variar. reſolut. lib. 2. c. 17. col. 1. conſenſus autem expreſſus requiritur, nec tacitus ſufficit, & ſubſcriptio nominatim facta Gemin. in d. c. exceptione in fin. verſ. gloſ. vlt. ſoluit ſubdens non ſufficere generalem Capituli mentionem habitam, ſed om-
6 nium Canonicorum † nominationem eſſe exprimendam. Adeo autem illius c. ſolemnitas requiritur, vt conſuetudine tolli non poſſit, vt poſt. Ioan. Andr. tradit Abb. in c. nulli verſ. & not. iſtud vbi ſpecificè loquitur de ſuſcriptione ibiq. Anchar. n. 3. in fin. idem Anchar. in c. 1. n. 3. de rebus Eccleſ. non alien. in 6. Bertran. d. conſ. 6. n. 4. inquiens eſſe communem Doct. opin. Redoan. de reb. Eccleſ. non alienan. q. 24 num. 19. 21. 22. & 27.

Cum itaque in reſcripto dicitur vocatis dilectis filijs cap. Eccleſiæ Neapolitanæ, eſt iuxta iuris formam interpretandum vt vocentur ij, ad finem vt tractatu præuio ipſorum accedente conſenſu, & ſubſcriptione contractum alienationis Eccleſiæ expedire iudiceent, ipſumque probent & confirment dict. c. exce-
7 ptione, quod enim in reſcripto † expreſſè non dicitur, iuris diſpoſitione ſuppletur l. ſi extraneus 23. ff. de cond. cauſa data l. ſi cum dotem 23. in princ. ff. ſol. mat. tex. opt in l. quæſitum 13. ff. de teſtibus ibi verumtamen. quod legibus omiſſum eſt non omittetur religione iudicantium, non enim credendum eſt voluiſſe Summum Pontificem, qui iura tuetur, quod alias excogitatum eſt multis vigilijs, & conuentum, vno verbo ſubuertere voluiſſe c. Eccleſia veſtra 57. ante fin. de elect. l. ſi quando 35. in princip. c. de inoffi. teſtam. Hinc data alienandi facultate intelligitur, quod fiat alienatio ſecundum formam iuris Dec. conſ. 403. quamuis in caſu.

8 Debet autem de his ſolemnitatibus † conſtare per illud inſtrumentum ſeparatum ab illo alienationis nam vbi partes de aliquo diſponere non poſſunt, ipſorum aſſertio nihil operatur l. ſi forte 8. vbi Bart. ff. de Caſtr. pecul. l. qui teſtamentum 27. ff. de prob. Speculi in tit. de locato. § ſequitur n. 4. verſ. & ſcias quod de ipſo tractatu Feder. de Sen. conſ. 143. in fi. Alex. conſ. 17. viſo inſtrumento locationis n. 46. vol. 4. Caſtrenſ. conſ. 38. ſuper eo, quod quæritur late Thom. Feder. caut. 60. Decreto Iudicis colu. 1. & 2. Io. Batiſta Ferretus conſ. 249. n. 12. verſ. ſed de tractatu vol. 2. & conſ. 294 num. 14. eodem volum.

SVMMARIVM.

1 *Per extrauagantem ambitioſæ, prohibetur omnis, actus per quem dominium transfertur.*
2 *Sex ſunt contractus, per quos dominium vtile transfertur.*
3 *Contractus in dubio cenſetur potius emphyteuticus, quam cenſualis.*
4 *Aſſenſus apoſtolicus debet expediri, etiam quando Eccleſiæ permutant.*

SVMMARIVM.

1 *In feudalibus clericus ſubijcitur iuriſdictioni domini feudi.*
2 *Laico non competit regulariter ius inueſtiendi in beneficio.*
3 *Ex perſona qua inueſtit, arguitur natura rei inueſtitæ, & collatæ.*
4 *In cognoſcendo Patronatu laicali, vel eccleſiaſtico inſpicitur præſentans, & bona.*

An in Alienatione bonorum Eccleſiaſticorum, quorum inueſtitura ſpectat ad Principem temporalem requiratur Aſſenſus Apoſtolicus, & Principis prædicti.

RESOLVTIO CLXIIII.

Dubitandi ratio, quod de neceſſitate requiratur etiam Aſſenſus Principis faciebat primo, nam talia equiparari quodammodo bonis feudalibus, & conſequenter in eis requiri
1 Principis Aſſenſũ, cum in feudalibus † Clericus ſubijciatur Iuriſdictioni Domini feudi c. vetum de ſot. competenti c. ceterum de iudicijs, & in tali caſu obligatur ad preſtandum iuramentum fidelitatis c. nimis & quod ibi communiter notatur de iure iurando, item quia ex perſona inueſtientis, actus ſolet denominationem recipere argumento text. in l. 1. ff. de albo ſcribendo, vnde videndum in beneficijs quæ Eccleſiaſtica dicantur, neceſſe eſt enim quod inueſtiens, ſeu conferens ſit Eccleſiaſtica perſona videlicet epiſcopus, vel alius Prælatus Eccleſiaſticus, ita Selua de beneficijs quæſt. 3. Mareſcot. li. 2. variarum reſolut.
2 cap. 3. cum regulariter laico † non competat ius inueſtiendi, & laicus ſit incapax ſpiritualium, cap. cauſam de preſcriptionibus c. ceterum de iudicijs, & tex. in c. quod ſi de electione, & proinde vt dixi ex per-
3 ſona † quæ inueſtit arguitur, & natura rei collatæ ſeu inueſtitæ, oſtenditur ſicut à ſimili dicitur de Patrona-
4 tu laicali, † vel Eccleſiaſtico, ad quorum cognitionem inſpicitur perſona præſentans, & bona, vt per Achil. de Graſs. in deciſ. 1. & 3. de iure patronatus, Creſcent. in deciſ. 35. & 9. eod. tit. & Mohed. in dec. 5. ſæpius cit. tandem pro hac ſententia facit, quod voluit Pariſ. lib. 9. de reſignatione beneficij quæſt. 9. de quibuſdam beneficijs exiſtentibus in regno Neapolitano. Mihi tamen videtur hanc quæſtionem poſſe decidi, ex reſolutione alterius quæſtionis, an ſi in alienatione rei eccleſiaſticæ requiratur etiam conſenſus patroni, de qua alias diſputaui.

SVMMARIVM.

1 *In re clara non poteſt fieri compromiſſum ab eccleſia.*
2 *Qui non poteſt alienare, non poteſt compromittere.*
3 *In re dubia poteſt eccleſia compromittere præuio ſuperioris decreto.*
4 *Qui non poteſt alienare, nec poteſt facere actum, per quem ſequatur alienatio.*
5 *Compromiſſum eſt ſpecies alienationis.*
6 *Qui iurauit non alienare inconſulto Romano Pontifice, nec poteſt compromittere.*

Aſſenſus apoſtolicus an requiratur in compromiſſo ſuper Rebus Eccleſiæ.

RESOLVTIO CLXV.

Per pulchra eſt dubitatio, nunquid Eccleſia compromittere valeat: in qua duo ſunt principales conſiderandi caſus.

Primus eſt quando ſimpliciter fit compromiſſum ab eccleſia, in quo diſtinguendum eſt, quod
1 aut fit compromiſſum † de re clara, quæ nullum habeat dubium, abſq; aliqua iuſta compromittendi cauſa, & tunc nullo pacto poterit tale compromiſſum fieri, Bart. conſ. 39. Queritur an ſtatutum in ſic, & conſil. 67. nunquid tutor. in fine, Bald. in lege ancillæ. C. de Furt. & Pet. Duen. reg. 36. Fall. 6. quem refert, & ſequitur Ioſeph. Ludou. in deciſionibus Cau-
2 ſarum Peruſinarum deciſ. num. 15. alienare † ſiquidem qui prohibetur, & compromittere prohibitus eſt, cum compromittere alienationis ſit ſpecies, vt mox infra ſubijciam, ſed alienatio ſine cauſa per eccleſiam fieri minimè poteſt, vt notiſſimum eſt: ſi vero res
3 ſit † dubia, & iuſta aliqua, ac neceſſaria ſubſiſtat cauſa, & tunc concludas, tale compromiſſum validum fore, dummodo ſuperioris authoritas interueniat Bar. in lege 1. & in lege præſes C. ſi aduerſ. tranſac. Roman. in repet. legis 1. num. 34. ff. de arbitr. Iaſ. in lege mandata. num. 5. ff. de offic. eius. Dec. in lege cui iuriſdictio. num. 38. ff. de iuriſdict. omn. iudic. & in c. quæ in eccleſiarum. num. 116. de conſtit. Card. Abb. & alij in capit. cum tempore de Arbitri. Bart. conſ. 98. per totum, pupillus ſine authoritate lib. 5. Roman. conſil. 35. circa primum in tertio dubio, & conſ. 175. dictum ſecundum. Alc. conſ. 22. opportunè col. 1. quod autem compromiſſo, lib. 2. Card. conſ. 61. ad primum. colum. 1. Dec. conſil. 39. 44. 282. viſo. num. 3. 300. viſa. in princip. 445. in caſu. num. 475. num. 71. in cauſa. 479. in controuerſia num. 4. & conſil. 502. num. 3. ex duobus. Bar. Soccin. conſil. 52. num. 2. viſo teſtamento. Sindicatus lib. 4. & conſil. 18. num. 33. cum ſequenti proſequendo ordinem, vbi teſtatur de communi, licet loquatur in rebus Eccleſiæ lib. 1. Rip. Reſponſ. 275. nu. 13. Duo tantum dubia Ruin. conſil. 11. Viſo, compromiſſo num. 2. & 3. lib. 4. & conſil. 129. Viſo compromiſſo lib. 5. Maranta de ordine Iud. 14. diſtin. Iudic. num. 5. Afflict. lib. 3. conſtit. Neapolit. num. 52. & dec. 285. num. 15. Tiraquell. de legibus connub. gloſ. 5. num. 303. Gomez. de contractibus c. 14. de Reſtit. Eccleſiarum num. 15. vbi rationem adducit Iacob. Menoch. de arbitr. iudic. caſu. 171. num. 43. Valen. Forſter. in tract. de ſucceſſionibus ab inteſt. lib. 3. titul. de vſufructu, quem parentes habent in bonis. quæſt. 1. 3. declaratione mihi fol. 325. vbi de communi teſtatur, & Moderni ab Aſſiſio d. dec. 2. num. 1. qui omnes concludunt, aut eccleſiam compromittere minimè poſſe, aut valere ſequelam, non poteſt alienare ergo nec
4 etiam compromittere, † quando quidem qui prohibetur alienare, ſicut non poteſt immediatè, ita nec aliquem actu facere, per quem ſequi poſſet alienatio, gloſ. in lege item quia ff. de pact. & in lege codicillis. §. Matre. vbi Bart. ff. de leg. 2.
5 Compromiſſum † omnis alienationis eſt ſpecies, Pariſ. conſil. 134. nulli nu. 11. lib. 4. Bolognin. conſil. 6. col. 2. Gabriell. in ſuis communibus opinion. in verbo compromiſſum num. 3. Moderni ab aſſiſio in dec. Cauſarum Peruſinarum dec. 47. num. 25. fatentur que omnes ſupra relati.
6 Et hinc eſt, quod is qui iurauit † non alienare Romano Pontifice in conſulto, non poterit compromittere, Specular. in tit. de arbitrar. §. ſed quæritur verſ. ſed nunquid Vaſallus Hoſtienſ. in cap. cum tempore

ſuper

ſuper verbo licentiam de arbitr. in Nouellis Lap. allegat. 102. vbi Mandoſ. in addit. quam plures congerit Roman. conſ.369. circa primum num. 18. Grat. Reſponſ. 155. Dubitatur num. 20. lib. 2. & ratio eſt, quia qui non poteſt alienare, nequit etiam compromittere, ne per viam arbitrij contingat alienationem fieri, non poterit Eccleſia, nec minor abſque Tutoris Authoritate, Iudiciſque Sedis Apoſtolicæ Decreto compromittere.

Declaratur iſte caſus, vt procedat quando fit compromiſſum de rebus immobilibus, vel mobilibus quæ tamen poſſint ſeruando ſeruari, ſecus ſi fiat de rebus, quæ non poſſint ſeruari, quia tunc validum erit compromiſſum, etiam nullo interueniente Sedis Apoſtolicæ Decreto l. lex quæ Tutores, & ibi Bart. & alij C. de adminiſtrat. tut. gloſ. Bar. & Bal. in l. 1. C ſi aduerſ. tranſact. nam cum talium bonorum permittatur alienatio dict. l. lex. quæ Tutores. Nec non denegabitur compromiſſum.

S V M M A R I V M.

1 *Reſcripta debent formaliter adimpleri.*
2 *Delegata poteſtas ſtrictè eſt interpretanda.*
3 *Clauſula vocatis vocandis inducit conditionem.*
4 *Aduerſario incumbit onus probandi, mandati formam fuiſſe ſeruatam.*
5 *In alienatione requiritur tractatus, & ſubſcriptio canonicorum.*
6 *Canonici ſunt nominatim exprimendi in ſubſcriptione alienationis.*
7 *Quod in reſcripto non dicitur iuris diſpoſitione ſuppletur.*
8 *De ſolemnitatibus in alienatione requiſitis conſtare debet per inſtrumentum ſeparatum ab alienatione.*

Rerum Eccleſiaſticarum alienatio reſcripti forma non adimpleta, & canonicorum expreſſo conſenſu, & ſubſcriptione non accedentibus corruit.

RESOLVTIO CLXVI.

Conceſſionis nullitas fundatur præcipue in eo quod contenta in reſcripto Apoſtolico adim- 1 pleta non fuerunt, cum tamen reſcripta † debeant formaliter adimpleri c. cum dilectus 22. ibi ipſi forma mandati Apoſtolici tranſponentes de reſcript. vbi latè Felyn. n. 36. & ſeq. c. venerabili 37 in fin. ibi, contra mandati noſtri tenorem, de offic. delegat. l. diligenter 5. ff. mand. Quod n. fit præter formam commiſſionis ipſo iure non valet Bar. in l. item eorum §. ſed ſi ita in princ. per illum tex. ff. quod quiſque vniuerſ. Iaſ. in l. ſi procurator. n. 3. C. de procurat. & in l. ſi quis mihi bona §. ſi coram n. 2. ff. de acquir. hered. Pariſ. conſ. 47. n. 50. vol. 1. Hinc delegata poteſtas 2 † eſt ſtrictè interpretanda vt vltra caſum expreſſum non extendatur. Abb. in c. fin. per illum tex. in 3. not. de verb. ſignif. & latè proſequitur Pariſ. d. conſ. 47. n. 41. cum ſequent.

Ex pluribus autem in facto propoſito colligitur quod in reſcripto contenta non fuerint adimpleta.

3 Primo Pontificis reſcripto dicitur vocatis dilectis filijs cap. Eccleſiæ Neapolitanæ, quæ clauſula conditionem continet l. à teſtatore 148. ff. de condit. & demonſtr. & not. in rubr. ff. ſolut. mat. conditio autem formam inducit Bal. in auth. Matr. & Auiæ n. 3. in fin. C. quando mulier. tut. offi. Dec. conſ. 11. n. 9. & magis ad rem conſ. 67. in prin. & Berous q. 24. poſt prin. cuius omiſſio vitiat actum Bal. & alij in l. 1. ff. de lib. & poſth. Afflict. deciſ. 355. n. 5. Aduerſario itaque pro- 4 bandi † onus incumbit mandati formam fuiſſe ſeruatam l. 2. ff. de probat. Dec. conſ. 603. n. 8. & Pariſ. d. conſ. 47. n. 46. vol. 1. quod etiam iuris communis diſpoſitioni conformatur, nam prohibetur Epiſcopo abſque capituli conſenſu Eccleſiæ bona alienare c. fin. in princ. de reb. Eccleſ. non alienan. lib. 6. c. ſine exceptione 52. 12. q. 2. vbi ne dum totius capituli conſen- 5 ſus † ſed & præcedens tractatus requiritur [illegible] 7. de his quæ fiunt à prælat. debet vocari in figura iudicij Dec. conſ. 603. viſo puncto num. 13. ibi & hoc confirmatur poſt Abb. in c. querente n. 9. verſ. & not. aliud de reſtit. ſpol. Imo & Canonicorum ſubſcriptio c. 1. vbi gloſ. fin. eod. tit. de his quæ fiunt à præl. vbi Innoc. in fin. inquiens in bonis Epiſcopalibus neceſſaria eſt ſubſcriptio Canonicorum maioris Eccleſiæ, ita quod ſine ea non valet Abb. in c. nonnulli n. 6. verſ. item debet interuenire, de reb. Eccl. Anch. in d. c. tua poſt num. 4. & in c. 1. in tertio not. de rebus Eccleſ. in 6. Bertran. conſ. 6. alienatio rerum n. 5. vol. 1. latè Couarr. variar. reſolut. lib. 2. c. 17. col. 1. conſenſus autem expreſſus requiritur, nec tacitus ſufficit, & ſubſcriptio nominatim facta Gemin. in d. c. exceptione in fin. verſ. gloſ. vlt. ſoluit ſubdens non ſufficere generalem Capituli mentionem habitam, ſed om- 6 nium Canonicorum † nominationem eſſe exprimendam, Adeo autem illius c. ſolemnitas requiritur, vt conſuetudine tolli non poſſit, vt poſt. Ioan. Andr. tradit Abb. in c. nulli verſ. & not. iſtud vbi ſpecificè loquitur de ſuſcriptione ibiq. Anchar. n. 3. in fin. idem Anchar. in c. 1. n. 3. de rebus Eccleſ. non alien. in 6. Bertran. d. conſ. 6. n. 4. inquiens eſſe communem Doct. opin. Redoan. de reb. Eccleſ. non alienan. q. 24 num. 19. 21. 22. & 27.

Cum itaque in reſcripto dicitur vocatis dilectis filijs cap. Eccleſiæ Neapolitanæ, eſt iuxta iuris formam interpretandum vt vocentur ij, ad finem vt tractatu præuio ipſorum accedente conſenſu, & ſubſcriptione contractum alienationis Eccleſiæ expedire iudicent, ipſumque probent & confirment dict. c. exce- 7 ptione, quod enim in reſcripto † expreſsè non dicitur, iuris diſpoſitione ſuppletur l. ſi extraneus 23. ff. de cond. cauſa data l. ſi cum dotem 23. in princ. ff. ſol. mat. tex. opt in l. quæſitum 13. ff. de teſtibus ibi veruntamen. quod legibus omiſſum eſt non omittetur religione iudicantium, non enim credendum eſt voluiſſe Summum Pontificem, qui iura tuetur, quod aliàs excogitatum eſt multis vigilijs, & conuentum, vno verbo ſubuertere voluiſſe c. Eccleſia veſtra 57. ante fin. de elect. l. ſi quando 35. in princip. c. de inoffi. teſtam. Hinc data alienandi facultate intelligitur, quod fiat alienatio ſecundum formam iuris Dec. conſ. 403. quamuis in caſu.

8 Debet autem de his ſolemnitatibus † conſtare per illud inſtrumentum ſeparatum ab illo alienationis nam vbi partes de aliquo diſponere non poſſunt, ipſorum aſſertio nihil operatur l. ſi forte 8. vbi Barr. ff. de Caſtr. pecul. l. qui teſtamentum 27. ff. de prob. Speculi in tit. de locato. § ſequitur n. 4. verſ. & ſcias quod de ipſo tractatu Feder. de Sen. conſ. 143. in fi. Alex. conſ. 17. viſo inſtrumento locationis n. 46. vol. 4. Caſtrenſ. conſ. 38. ſuper eo, quod quæritur late Thom. Feder. caut. 60. Decreto Iudicis colu. 1. & 2. Io. Battiſta Ferretus conſ. 249. n. 12. verſ. ſed de tractatu vol. 2. & conſ. 294 num. 14. eodem volum.

S V M M A R I V M.

1 *Per extrauagantem ambitioſæ, prohibetur omnis, actus per quem dominium transfertur.*
2 *Sex ſunt contractus, per quos dominium vtile transfertur.*
3 *Contractus in dubio cenſetur potius emphyteuticus, quam cenſualis.*
4 *Aſſenſus apoſtolicus debet expediri, etiam quando Eccleſiæ permutant.*

An in tranſlatione Canonis è territorio emphyteuti-
co Eccleſiæ requiratur aſsenſus
Apoſtolicus.

RESOLVTIO CLXVII.

ACcidit in facto, quod quidam cum tenuiſ-
ſet in Emphyteuſim quoddam territorium,
pro quo ſoluebatur annuus canon. eccleſiæ,
& vellet dictum canonem transferre ſol-
uendum ex alio territorio, & conſequenter primum
territorium reddere liberum, francum, & exemptum
à dicto cenſu, fuit dubitatum an iſtud de Iure fieri
potuiſset in conſulto Roman. Pontiſ. & ſic non adhi-
bitis ſolemnitatibus extrauagantis ambitioſę de rebus
Eccleſiæ non alienandis, & reſpondi minimè fieri po-
tuiſse; ſiquidem per huiuſmodi cambium fit transla-
tio dominij, & conſequenter prohibetur, cum per d.
1 † extrauagantem prohibeatur omnis actus, per quem
dominium transſertur argumento text. in c. nulli de
rebus Eccleſiæ non alienandis l. fi. c. eod. tit. vnde
diſpoſitio dictæ extrauagantis obtinet locum etiam
in omni contractu vbi transfertur Dominium vtile
retento directo, probatur in hac extrauag. & in loc.
præalleg. Rebuff. in d. compen. n. 3. & 6. Redoa. q. 2.
2 c. 24. cum ſequenti, & ſunt ſex † ſuperficiarius, loca-
tionis ad longum tempus, emphyteoticus, libella-
rius, ſeudalis, & precario in genere ſemineo decla-
rant. Aluarot. in pract. feud. Redoa. loc. præalleg. &
Benedict. Canophi. in repet. huius extrauag. ſub num.
3 10. vſque 34. & in dubio præſumitur † emphiteoticus
potius, quam cenſualis Iul. Clar. in §. emphyteuſis
q. 1. Maſcard. de probation. concluſ. 282. poſt. Aſ-
flict. deciſ. 129. ſub n. 4. & conſequenter etiam in per-
mutatione c. nulli de rebus Eccleſ. alien. c. 2. vbi Abb.
de rer. permut. c. ſine exceptione 12. q. 2 vbi Rebuff.
num. 66. tenet procedere etiam quando Eccleſiæ in-
uicem permutant Redoan. q. 2. c. 20. & q. 12. n. 28.
4 permutatio † enim alienatio eſt Iaſ. in l. fi. n. 10 t. C.
de iur. Emphy. Redoa. q. 2. c. 4. ita vidi practicari,
& expediri breuia Apoſtolica etiam inter Eccleſias
permutantes, ſi in euidentem vtilitatem vtriuſque
partis ceſserint, quamuis ante hanc extrauagantem
ſufficiebat conſenſus Epiſcopi in Eccleſijs ſibi ſubie-
ctis c. 1. & c. vt ſuper. §. fin. de rebus Eccleſ. alien. iſte
eſt vnus de caſibus à Iure permiſsus, nempe permu-
tatio requirens ſolemnitates etiam ſi fiat permutatio
cum Principe ſecundum Innoc. & Abb. in c. 1. de re-
rum permutation.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica non tranſit ad hæredes extra-
neos regulariter.*
2 *Emphyteuſis an poſſit legari Eccleſiæ.*
3 *Res emphyteutica non poteſt tranſire ad manus mortuas.*
4 *Sed an manus mortua poſſit ſaltem conſequi æſtimatio-
nem.*
5 *Rota Romana deciſio ad quæſtionem.*

Emphyteuſis Eccleſiaſtica, quæ non tranſit in extra-
neos hæredes an poſſit legari præ-
ſertim Eccleſiæ.

RESOLVTIO CLXVIII.

IN hac quæſtione Reſpondi cum Theſauro qu.
1 83. vbi emphyteuſis † Eccleſiaſtica regulariter
non tranſit in extraneos hæredes, etiam quod
eſset in perpetuum conceſsa Alex. in leg. etiam
ff. ſolut. matrim. vt de magis communi teſtatur Ro-
land. conſ. 96. n. 18. lib. 1. & dixi ego alibi latè Rimi.
Iun. conſ. 460. lib. 4. & 461. vbi vide; ſed quæſitum
fuit an legatum factum de illa Emphyteuſi in Eccle-
ſiam valeat, & quidam Aduocati in cauſa mihi com-
2 miſsa † defendebant de Iure valere legatum, quia li-
3 cet illa res puta domus, † vel fundus legatus non poſ-
ſit tranſire in manus mortuas, inter quas numeratur
Eccleſia, vt per DD. poſt. Butrium in c. potuit de lo-
cat. & hoc propter præiudicium quod fieret deuolu-
tioni, vt in feudo dicit Papon. lib. 1. arreſt. tit. 14. ar-
reſt. 1. Benedict. in cap. Raynutius Afflict. deciſ. 324.
4 n. 1. & 2. tamen videtur quod † poſſit Eccleſia petere
æſtimationem; Eccleſia illam rem Emphyteuticam
vendere perſonæ habili, quæ ſit parata recipere inte-
ſturam, & ſoluere laudemium Domino directo, &
hoc iuxta Doctri. Specul. in tit. de loca. §. nunc aliqua
q. 116. & ſeq. quam videtur ſequi Clar. in §. Emphy-
teu. q. 33. in fine dicens Spec. ita de conſuetudine ſer-
uari, & iſtam eſse communem opinionem multos ad
hoc adducens Surd. conſ. 521. n. 1. & quod videntur
habere locum ſaltem fauore piæ cauſæ Doct. in l. ſunt
perſonæ vbi latè Aſin. de Relig. & ſumpt. ſun eſt enim
remedium paratum Domino directo ſi non vult rem
peruenire ad manus mortuas vt vel vtatur prælatio-
ne, vel cogat ad venditionem vt per Menoch. conſ.
26. in fine.

Ego verò contra illos Aduocatos dicebam in cau-
ſa prędicta quod non eſt verum quod dicit Specula-
tor de illa æſtimatione, quia hoc eſset ſubuertere re-
gulam, & omnes caducitates, & eſset priuatio iurium
Pręlati vel Eccleſiæ, nam ille, qui eſset vlterior de li-
nea videns non poſse alijs talem rem Emphyteoticam
relinquere ſemper faceret legatum Eccleſiæ, quæ
ſemper diceret ego ſum parata alijs vendere, & pro-
pterea dictum Speculatoris hac in re impugnat So-
cin. Iun. conſ. 74. n. 20. lib. 1. & poſt eum Riminal. Iun.
conſ 453. n. 25. lib. 4. & per totum, volens hoc non
procedere quando ius, quod habebat relinquens erat
eius morte finiturum, ex traditis per Bar. & alios in l.
quod in rerum §. 1. D. de leg. 1. Rim. ſen. conſ. 422.
5 col. 1. & ita vidi † etiam Iudicatum in Rota Rom. con-
tra Reu. Fratres S. Franciſci Ciuitatis Taurini, & ad-
uerte quod dictum Specul. de æſtimatione poſset
procedere quoad æſtimationem, quæ præſtatur ab
hærede legata re aliena per teſtatorem, non autem
odio Domini directi, vt ille grauetur in re propria vi-
de Bellug. in Specul. Princip. Rubr. 14. & ibi Borell.
in litera C.

SVMMARIVM.

1 *Aliqui dicunt quod quantum ad pœnas extrinſecas ſit
probandum quod conſtitutio Ambitioſa ſit vſu re-
cepta.*
2 *Extrauagans ambitioſa præſumitur vſu recepta.*
3 *Extrauagans prædicta eſt in corpore iuris.*
4 *Contractus vtilis Eccleſia ſuſtinetur, ſed contrahens ſi-
ne ſolemnitate incurrit pœnas.*

Ignorantia extrauagantis ambitioſæ an excuſet con-
trauenientes.

RESOLVTIO CLXIX.

ET poſtquam incidit ſermo de extrauag. conſtit.
quando liget, non extra rem erit ſubnectere
hic quædam notabilia de extrauag. ſupra cit.
quæ nuncupatur Paulina de rebus Eccleſiæ
non alien. plures enim tenuerunt non obſtare quo-
1 ad † pœnas extrinſecas, niſi probetur vſu eſse rece-
ptam, quia paucis in locis neque in totum fuit rece-
pta, ſic referente Nauar. manual. cap. 27. ſub n. 150.
Mohed. deciſ. 1. aliàs 6. de conſtit. & deciſ. 8. alias
249. de

Digitized by Google

349. de loçat. verſ. & Paulina prædicta de rebus eccleſ. non alien. q. 36. num. 21. & ſeq. & facit Rota diuerſ. par. 3. li. 3. deciſ. 896. vbi propter conceſſionem in emphyteuſim factam conſulto Papa deciſum fuit beneficiarium incidiſse in priuationem beneficij, quatenus tamen conſtet d. extrau. vſu fuiſse receptam.

Verum tamen quod d. extrauag. imo præſumatur 2 † vſu recepta ita vt contrarium alleganti onus incumbat probandi tenuit Red. eo. tract. q. 58. ſub num. 25. & ſic receſſit ab eius primo dicta opinione, & Rota Rom. ſimiliter ceſsit ab eadem prima opinione reprobando illam relatam à Mohedan. vt ſignanter, & ad literam fuit dictum in vna Brix. locationis coram Pegna 5. Decembris 1594. in fin. Quinimo in eadem ſucceſſiue coram Orano cum altera vellet probare in materia locationis eas paſſim fieri in hac Ciuitate, & Diœc. ad duo diſtincta triennia diuerſis perſonis vnico contextu ad effectum ſuſtinendi illam pro primo Rota renuit admitti ad probandam tanquam abuſum ex 3 hac ratione, quia d. extrauagans † reperitur in corpore iuris inſerta nempe inter com. & quod ideo facit ius commune nouum, & recedit à iure communi Antiquo, prout, & ita affirmat Cæſ. de Graſs. deciſ. 4. in fin. de rebus Eccleſ. non alienandis, & Rot. diuerſ. p. 3. lib. 3. deciſ. 262. ſub numer. 6. atque Mandoſ. ad reg. de non tollen. iur. quæſi q. 10. num. 5. verſ. ad primum facit etiam latè Benint. dec. 13. num. 9. & 10. vbi addit hanc aliam rationem, quia ſit præcepti cum prohibendo diſponat, & quod ideo cenſetur neceſſaria, & importat pœnam, ex quo ſequitur quod etiam in dubio præſumatur vſque ab initio vſu fuiſse receptam, quia ob non obſeruantiam mandatorum eiuſmodi quiſq; peccat ſubiungens etiam quod in dies Rom. Cur. pro illius obſeruantia pronunciat quib. addo Nau. in terminis quoad pœnam priuationis propter alienationem factam inconſulto Papa, vt in eius conſ. 5. nu. 2. de rebus Eccleſ. non alienand. Et ex his tollitur, in contrarium adduci non poſse Pur. deciſ. 281. lib. 1. vbi loquitur de extrauag. Iulij de Annatis, quod illius ignorantia excuſauerit Patriarcham Conſtantinopol. quoad penas cenſurarum, & priuationis beneficiorum, quia non conſtabat de illius publicatione, & ſic quia extrauagantis non notæ probabilis eſt ignorantia, etenim ex præmiſſis liquet ex illa Iulij non inferri poſse ad iſtam Pauli, quia iſta reperitur in corpore Iuris. Inter commun. cuius ignorantia non datur, & ex hoc quoque infertur allegata in addit. 18. non habere locum, niſi quoad illas extrauagantes, quæ non ſunt in corpore Iuris.

Et quia pro excuſatione alienantis inconſulto Papa videretur adduci poſse argumentum in contrarium cur ergo ſuſtineatur Contractus alienationis quamuis 4 cateat debitis ſolemnitatibus † dummodo ſit vtilis Eccleſiæ, & ipſa Eccleſia parata ſit eas adhiberi facere; ad hoc reſpondetur non tamen tolli, quin alienantes incidant in penas dict. extrauag. Ambitioſę, & ita fuiſse reſolutum in vna Romana domus Coram Manica 4. Decembris 1592. verſ. & quamuis Eccleſ. & de hoc latius in conſultatione mea in hac materia alienationis edita vbi etiam habetur iſta deciſ. Rotæ.

S V M M A R I V M.

1 *Emphyteuſis eccleſiæ non tranſit ad hæredes extraneos.*
2 *Emphyteuſis conceſſa pro hæredibus, & ſucceſſoribus. quibuſcunque tranſit ad extraneos.*
3 *Ex pacto emphyteuſis eccleſiaſtica tranſit ad extraneos.*
4 *Emphyteuſis laicalis poteſt ad quoſcunque peruenire.*
5 *Admittuntur extranei quando eccleſia conceſſit rem*

ruinoſam, & ſterilem.
6 *Si emphyteuſis capta ſit pro ſe, & nominando, ſi nullus nominetur admittitur quilibet extraneus.*

Emphyteuſis eccleſiæ an tranſeat ad hæredes extraneos.

RESOLVTIO CLXX.

EMphyteuſis eccleſiæ ritè, ac rectè conceſſa ad extraneos etiam hæredes tranſit, vt dicit Afflict. in deciſ. Neapol. 2. Iulius Clar. in §. emphiteuſis q. 28. verſ. ſed aduertendum Alex. conſ. 189. num. 12. vol. 2. Ruin. in conſ. 117. vol. 1. Rolan. à Valle in conſ. 96. num. 29. 30. 45. et ſequen. vol. 1. Vinc. de franch. in deciſ. 235. num. 2.

Contrariam opinionem quod emphyteuſis eccleſiæ non tranſeat ad extraneos hæredes, ſed tantummodo ad deſcendentes, voluit ſibi contrarius Alexand. in conſ. 24. col. 2. vol. 1. Dec. in conſ. 171. in princip. Anton. de Butr. in conſ. 23. num. 1. Cephal. in conſ. 400. num. 5. vol. 3. Menoch. in conſ. 129. n. 26. volum. 2. Franciſc. Marcus in deciſ. Delph. 103. num. 1. col. 2. Surd. deciſ. Mantua. 11. num. 8. Magon. in deciſ. Lucenſ. 12. num. 7. & in deciſ. Florent. 117. num. 12.

Hæc vltima opinio videtur apud noſtros Communior, & frequentior. primo limitatur per Doctores vt non procedat vbicunque inueſtitura emphyteuſis, 2 Eccleſiaſticæ † eſset data puta Titio, & quibuſcunque hæredibus, & ſucceſſoribus, quia eo caſu etiam hæredes extranei in illa ſuccederent, vt in ſpecie voluit Gozadin. in conſil. 14. ſub num. 22. Soccin. in conſil. 266. col. 14. Afflict. in deciſ. Neapolit. 386. num. 5. de Franch. in deciſ. Neapol. 235. num. 2.

Secundo limita, & declara, quod quando cum debitis ſolemnitatibus fuit facta conceſſio emphyteuſis, quæ ſolent in alienatione rerum Eccleſiaſticarum interuenire, & dictum fuiſset hæredibus, & ſucceſſoribus etiam extraneis etiam illi admittentur, quia & ſi de emphyteuſis Eccleſiaſticæ natura ſit, vt ad hæredes 3 extraneos non ſit tranſitoria, ex † pacto tamen ad extraneos peruenire poſset Bald. in l. 1. ſub num. 4. Cephal. in conſil. 400. num. 7. vol. 3. Gabriell. in conſil. 126. num. 5. 6. vol. 2. vbi dicit, vel ſolemnitatibus interuenientibus, vel Papæ licentia interueniente, emphyteuſim pacto ad extraneos tranſire poſset Felyn. in cap. in præſenna ſub num. 44. de locat.

Tertio declara non procedere in emphyteuſi laica 4 † & ſæculari, natura cuius eſt vt ad quoſcunque hæredes etiam extraneos tranſeat. Chiphleticus in tract. de portionibus cap. 14. col. 13.

5 Quarto declara, quod quando res † Eccleſiæ data eſt in emphyteuſim & eſt ruinoſa, & eſt data in perpetuum admittuntur hæredes extranei ex Bartolo in l. quicunque C. de omni agro deſert. lib. 11. Soccin. in Doctiſſimo, & elegantiſſimo conſ. 266. col. 14.

6 Quinto declara, quod ſi emphyteuſis † capta ſit pro ſe, & aliquo nominando, ſi neminem nominauerit omnis hæres ab inteſtato admittetur, vt declarat Alexand. in conſil. 232. num. 3. vol 6. Dec. in conſ. 543. num. 3.

Subdeclara quod quando tractaretur de nominatione facienda non poſset nominari Eccleſia, quia eſset præiudicium Domini, ad quem nunquam veniret, neque eſset ſpes conſolidationis, quia veniſset ad manus mortuas, & tacitè emergeret Domini damnum, & præiudicium Imol. cap. in præſentia num. 24. de locat.

SVMMARIVM.

1 *Ob ingreſſum emphyteutæ in religionem, non tranſit emphyteuſis Eccleſiaſtica in monaſterium, ſi Eccleſia directa Domina vult illam ad ſe reuocare.*

2 *Conceſſa emphyteuſi Eccleſiaſtica alicui conſtituto in ſacris pro ſe, & filijs, ſi ingrederetur monaſterium, tunc ſuccedit monaſterium.*

3 *Emphyteuſis ſi conceſſa ſit dummodo in Eccleſiam alienari non poſſit, tunc ſi emphyteuta ingreditur monaſterium, non tranſit in ipſum monaſterium.*

4 *Emphyteuſis priuati tranſit in monaſterium, ſi emphyteuta ingreditur dictum monaſterium.*

5 *Conceſſio emphyteuſis facta pro ſe filijs, & nepotibus, non tranſit ad Eccleſiam.*

6 *Quando prohibitio facta eſt in perſonam, non prohibetur alienatio legis.*

7 *Quando prohibitio alienandi in Eccleſiam eſt facta perſona, tunc non intelligitur comprehenſa ſucceſſio ab inteſtato ex diſpoſitione legis.*

Emphyteuſis Eccleſiaſtica an in monaſterium tranſeat ſi in illud emphyteuta ingrediatur.

RESOLVTIO CLXXI.

ALiquando emphyteuta ingreditur religionem ideo ſolet quæri an emphyteuſis tranſeat in monaſterium: in hoc quæſito duo per Doctores conſiderantur caſus.

Primus eſt ſi emphyteuſis ſit Eccleſiaſtica, vt quia ſit emphyteuſis conceſſa ab alia Eccleſia, & in hoc
1 caſu concludunt doctores, quod ob ingreſſum † emphyteutæ in religionem non tranſeat emphyteuſis in monaſterium ſi illa Eccleſia, quæ eſt Domina directi dominij vult illam ad ſe reuocare, aliàs ſi hoc non vult facere tranſit in Eccleſiam Bal. n. 13. Paul. de Caſtr. n. 25. & Dec. num. 26. in Auth. ingreſſi C. de ſacroſanctis Eccleſiæ Bald. in Auth. niſi rogati num. 12. c. ad Trebell. Abb. n. 70. & Dec. ſub n. 67. in cap. in præſentia extr. de probat. Iaſ. dicens communem opinionem in l. 2. n. 200. C. de iure imphyteot. Specul. in titulo de emphyt. §. nunc aliqua verſic. 120. & ibi Ioannes Andr. Iulius Clarus in lib. 4. ſent. in §. emphyteuſis quæſt. 33. vbi indiſtinctè tenet non tranſire in monaſterium, & Petr. de Ancharan in conſil. 166. Mouentur dicti Doctores per tex. in §. 1. in Auth. de alienatione, & emphyteuſi.

Circa hanc concluſionem notandum eſt, quod quando Doctores dicunt, quod ſit in electione Eccleſiæ proprietariæ an velit dimittere, vel recipere intelligitur ſoluta æſtimatione, aliàs electio eſſet deriſoria, & hinc eſt, quod Speculator in dicto §. nunc aliqua, dicit, quod iſta Eccleſia, in quam facta eſt translatio debent habere æſtimationem, vel ipſam rem ad ipſam deuolutam vendere infra annum priuato, vt ſic in nullo alio Eccleſia proprietaria faciat deteriorem conditionem ſuam, cum qua opinione, & conſideratione pertranſit Anchar. in dicto conſ. 165. & in conſil. 166. & Iulius Clarus in dicta quæſtion. 33. in fine.

Declara hanc concluſionem non procedere quando aliter fuerit prouiſum in contractu emphyteotico Bald. in dict. auth. ingreſſi, & mouetur per l. ſi ita quis §. ea lege ff. de verbor. obligat.

2 Declara ſecundo non procedere † quando emphyteuſis conceſſa fuit alicui in ſacris conſtituto pro ſe filijs, & nepotibus, nam tunc ſi iſte ingrediatur religionem acquiritur emphyteuſis monaſterio, & irreuocabiliter, & ratio eſt, quia cum non poterat filios ex matrimonio ſuſcipere intelligitur recipiendo pro filijs recepiſſe pro Eccleſia, & monaſterio, vt probatur ex notatis per Bald. & Angel. in l. hæredibus §. fin. ff. ad Trebel. ſic notabiliter declarat Ruin. in conſil 151. num 26. vol. 1.

Declara tertio non procedere quando expreſsè factum eſt, quod in Eccleſiam alienari non poſſit nam
3 tunc vigore iſtius pacti ſi emphyteuta † ingreditur monaſterium, illi non acquiritur vllo modo, & ſic monaſterium nullam habere poterit vtilitatem Bart. in dict. auth. ingreſſi n. 20. & idem tenet Imola ibi, & Bald. Aret. & Innoc. in dict. cap. in præſentia; & ſic ceſſat in hoc caſu illa concluſio, quod erit in electione Eccleſiæ propriæ recipere, vel dimittere ſoluta extimatione, vel quod Eccleſia, in quam transfertur teneatur infra annum priuato vendere, ex quo virtute pacti nullo modo transfertur in Eccleſiam hæc declaratio reprobatur per Doctores, verum de veritate infra in ſecundo caſu videbimus.

4 Secundus caſus eſt ſi emphyteuſis ſit † priuati, & in hoc caſu concludunt Doctores, quod emphyteuſis tranſit in monaſterium, & ita tenet Bald. Paul. de Caſt. & Dec. in d. auth. ingreſſi, & ibi Iaſ. ac etiam in l. 2. n. 200. C. de iur. emphyt. vbi dicit hanc eſſe communem opinionem Bald. in d. auth. niſi rogati Abb. & Dec. in d. cap. in præſentia, & Anchar. in d. conſ. 165. & in conſ. 166 et ratio eſt, quia cum vniuerſa bona tranſeat in monaſterium cum dicta vniuerſitate tranſit vtile dominium, quod emphyteuta habet in re emphyteotica in monaſterium arg. l. quædam ff. de acq. rerum dom. et l. 1. ff. de fundo dotali, et quod notatur in l. peto §. prædium ff. de leg. 2. facit etiam, quia ſicut hæres ſuccedit in vtili dominio, vt notatur in §. adeo inſtit. locat. ita et monaſterium debet ſuccedere cum pro filio habeatur, vt in auth. de ſanctis. Epiſcop. §. ſed hoc præſenti.

Et cum hac opinione eſt pertranſeundum non obſtante, quod contrarium teneat Iulius Clarus in d. q. 33. nec obſtat eius ratio dum dicit, quod efficeretur valde deterior conditio Domini directi, cum non ſubeſſet ſpes vlla caducitatis neque, quod propter finem lineæ res amplius ad ipſum reuerteretur, nam ipſe duo præſupponit in hac ſua ratione, vnum quod non ſubſit ſpes caducitatis vt puta propter canonem non ſolutum, ſecundum quod neque propter finem lineæ amplius ad Dominum directum reuertatur; circa primum non benè dicit, quia cum emphyteuſis ſic priuati tranſit in Eccleſiam cum illo iure, et ſic poterit reuerti ad Dominum propter canonem non ſolutum per Eccleſiam, vt probatur in l. fin. C. de exactor. tribut. lib. 10. tradit Bart. in repet d. authen. ingreſſi ſub num. 36. et non mirum, quia emphyteuſis poſtquam trahit originem à priuato eſt cenſenda, vt emphyteuſis priuati, licet in Eccleſiam tranſierit, quia origo, et natura contractus initi cum priuato non mutatur perſona priuilegiata l. fiſcus ff. de iure Fiſci l. Æmilius ff. de minor. et l. cum quidam §. fiſcus ff. de vſur. et in proprijs terminis tradit Anchar. in dd. conſ. 165. et 166. circa ſecundum neque etiam benedicit, ex quo emphyteuſis in monaſterium non durat niſi tempore vitæ Monachi, qui Religionem ingreſſus fuit, vt ſpecificè in dict. Authen. ingreſſi dicit Paulus de Caſtro ſub num. 25. et ibi etiam Dec. num. 26. idem dicit Bald. in dict. Auth. niſi rogati num. 12. Innocent. in dict. cap. in præſentia, et ibi Dec. ſub n. 77. et ratio eſt, quia debet tranſire in monaſterium illud ius, quod habebat ingreſſus quouſque viueret arg. l. peto §. prædium ff. de leg. 2. l. Statius §. Cornelio ff. de iure fiſci.

Hæc principalis concluſio declaratur pluribus modis.

5 Primo declaratur non procedere † quando conceſſio facta fuit pro ſe, filijs, et nepotibus, nam tunc

cum

cum monaſterium non ſit verus filius, vel verus nepos, & verba in cnntractibus ſtrictè capiantur l. quicquid aſtringendæ ff. de verbor. obligat. emphyteuſis non tranſit in monaſterium ita tenent Bald. in dict. Auth. niſi rogati, & in dict. auth. ingreſſi. Anton. de Butr. Imol. & Aret. in d. capit. in præſentia, ſubdeclara non procedere quando conceſſio ſit Clerico eo modo nam tunc tranſit io monaſterium Ruin. in conſilio 151. num. 26. & 27. vol. 1. item ſub declara non procedere ſi intra biennium Eccleſia non reuocat, ſed dicas hoc procedere in emphyteuſi Eccleſiaſtica, in hoc caſu loquitur Ruin. in dict. conſilio 151. num. 27. ſed io emphyteuſi priuati non procedit, cum tunc tranſeat in monaſterium, ex quo in hoc caſu monaſterium pro filio habetur §. ſed hoc præſenti in auth. de ſanctiſs. Epiſc.

Secundo declaratur non procedere quando expreſſe fuit actum, quod non alienaret in Eccleſiam nec in potentiorem, nec in manum mortuam, oam tunc propter ingreſſum in religionem emphyteuſis non tranſit in mooaſterium, ſic in dict. auth. ingreſſi tenent Bart. Paul. de Caſtr. & Imol. Bal. Aret. & Innoc. in dict. cap. in præſeotia.

Pro habenda veritate huius declarationis duo ſunt conſiderandi caſus.

Primus eſt quando facta eſt prohibitio reſpectu certi monaſterij, & in hoc caſu concluditur, quod monaſterio non acquiritur, & ratio eſt, quia non impeditur ingreſſus religionis, nec trahitur emphyteuta à religione cum poſſu illud monaſterium non intrare, faciunt notata per Bal. & Imol. in l. hoc modo per illum text. ff. de condit. & demonſt. vbi concludunt, quod ſi grauetur quis ſi ingreſſus fuerit tale monaſterium, quod conditio illa non eijcitur, faciunt etiam notata per Bartolum in l. ſi ita quis §. ea lege ff. de verbor. obligat. dum loquitur de prohibitione facta incertas perſonas ſingulares, & vult quod omnis alienatio quoad eos dicatur eſſe prohibita per l. codicill. §. matre ff. de leg. 2. & io ſpecie per ſupradicta tenet Ruin in dict. conſilio 151. volu. 1. num. 24. & Iaſ. in d. §. ea lege ſub num. 15. in verſ. primus eſt.

Secundus caſus eſt quando emphyteuta ſimpliciter prohibitus eſt alienare in Eccleſiam, & in hoc
6 caſu aut prohibitio † eſt in perſonam, aut in rem, ſi in perſonam tunc ſub tali prohibitione concepta in perſonam, continetur ſolum alienatio hominis, & non alienatio legis, quæ fit monaſterio per ingreſſum religionis, ita tenet Petrus de Anchar. in conſil. 420. & Ruin. dict. conſil. 151. ſi prohibitio eſt in rem, & tunc licet ſupradicti doctores contrarium teneant tamen idem eſt dicendum videlicet, quod non obſtante dicta prohibitione tranſeat in monaſterium, & hæc eſt verior, & communior opinio, vt dicit Iaſ. in dict. §. ea lege ſub numero 16. verſ. ſed de ſeudo quam ſequitur Anchar. in dict. coosil. 420. & Ruin. in conſilio 151. & ratio eſt, quia ſub iſta alienatione non comprehenditur alienatio legalis l. conficiuntur in princ. & l. ſi quis cum teſtamentum nullum ff. de iure codicill. Doctores communiter in dict. §. ea lege, ſed quan-
7 do † monachus ingreditur religionem tunc dicitur eſſe quædam ſucceſſio inteſtati ex legis diſpoſitione volentis bona ingreſſi tanquam mortui ciuiliter tranſire in monaſterium, & ex tacita voluntate ingredieotis, ſicut etiam ex tacita voluntate defuncti ſucceditur ab inteſtato dict. l. conficiuntur, non obſtanto expreſſa alienationis prohibitione.

PRAXIS EXCOMMVNICATIONIS Iniuſtæ, & nullæ.

SVMMARIVM.

1 *In pluribus caſibus excommunicatio, eſt nulla ipſo iure.*
2 *Excommunicatio eſt nulla, quando quis excommunicatur, quia malum non facit, ſed bonum.*
3 *Excommunicatio eſt nulla quando continet expreſſum errorem.*
4 *Item eſt nulla quando eſt expreſſa falſa cauſa.*
5 *Item eſt nulla quando continet errorem facti.*
6 *Excommunicatio, in qua non eſt expreſſus error, ſed aliunde conſtat an ſit nulla.*

Excommunicationis ſententia quando dicatur nulla.

RESOLVTIO CLXXII.

ET quia multoties dubitari ſolet an excommunicatio lata contra aliquem ſit nulla ad effectum cognoſcendi ſi afficiat excommunicatum, & ab eo timenda ſit iuxta text. in c. non debet 11. quæſt. 3. ideo opere pretium duxi hic aliqua de ea pertractare dico igitur, quod excommunica-
1 tionis ſententia † eſt nulla ipſo iure in pluribus caſibus, quos ponit gloſa in cap. præſenti de ſentent. excommunic. & in cap. reprehenſibilis de appell. & in cap. ſolet in verbo in officijs de ſententia excommunic. Franch. in cap. 1. de appellationibus idem Franch. in cap. 1. §. final. de foro competent. num. 16. Nauar. in cap. cum contingat de reſcriptis, vbi refert ſexdecim cauſas, quibus ſententia excommunicationis efficitur nulla Sylueſtr. in ſumm. in verb. excommunicat. 2. vbi refert quindecim nullitatis cauſas Couar. in repet. cap. Alma mater par. 1. §. 7. num. 5. in princip. & num. 7. ſub verſ. cæterum vbi ſententia Menoch. dicto caſu 542. num. 17. ex quibus mox in ſequentibus verſiculis nonnullos referam caſus, quibus ſententia excommunicationis dicitur nulla.

Excommunicationis itaque ſententia dicetur nul-
2 la † quando continet peccatum, & eſt quando aliquis excommunicatur, quia malum non facit, ſed bonum vt puta, quia aliquem non occidit, vel quia elemoſinam facit, aut quid ſimile, hoc in quam caſu excommunicationis ſententia eſt nulla ſecũdum Marian. Soc. in c. perpendimus n. 189. & 192. de ſententia excommunicat. Imol. in cap. ab excommunicato num. 5. de reſcript. Sylueſtr. in ſum. in verb. excommunicatio 2. verſ. octauus eſt, probat tex. in cap. per tuas de ſententia excommunic. vbi appellatur talis error intolerabilis, & ibi gloſa alia refert exempla, probatur etiam hoc in cap. venerabilibus §. porro de ſent. excommunicationis in 6.

Excommunicationis ſententia pariter dicitur nul-
3 la quando continet † in ea expreſſum errorem Soccin. in d. c. perpendimus n. 194. verſ. aut cum notoria de ſent. excommunic.

4 Idem quando in eadem † ſententia eſt expreſſa falſa cauſa, idem Soc. in d. cap. perpendimus num. 193. poſt Zabarell. & Imol. quos allegat.

Idem, & multo magis quando † eadem excommunicationis ſententia continet expreſſum errorem facti, vt puta ſi excommunicatur infans, vel Caſtratus quod virginem ſtuprauerit ſecundum eundem Socc. in dicto cap. perpendimus num. 194. de ſententia excommunicat. refert eum, & ſequitur in prædictis tribus caſibus Menoch. de arbitrar. qq. lib. 2. caſu 542. num. 78. & 9.

Excommunicationis ſententia † in qua non eſt expreſſus

preſsus ertor; ſed aliunde de eo conſtat, vt puta ſi in
ea excommunicatur Titius, quia ſpoliauit Sempro-
nium, & notoriè conſtat, quod non Titius, ſed alius
Sempronium ſpoliauit nunquid ſit nulla, vel iniuſta,
dic quod in foro conſcientiæ erit nulla ſecundum Do-
minic. Sotum in 4. ſententia. diſtinct. 22. quæſt. 1. ar. 3.
col. 2. verſ. 3. ex parte. Syluester in ſumma, in verbo
excommunicat. 2. num. 12. verſ. ſi verò cauſa ſit poſt
Butr. & Abb. quos allegat, in ſoro autem exteriori
non nulla, ſed iniuſta reputanda eſt, & ob id interim
quod declaratur iniuſta, timenda, & ſeruanda eſt ſe-
cundum Soccin. in d. cap. perpendimus, num. 182.
& num. 194. in fine, refert eum Menoch. dicto caſu
542. num. 10.

SVMMARIVM.

1 *Sententia nulla non afficit excommunicatum, ſecus in ſententia excommunicationis iniuſta, vide num. 4.*
2 *Tam in foro exteriori, quam anima non ligat excommunicatio nulla.*
3 *Sententia nulla, non eſt ſententia, neque ſententiæ effectum habet.*
5 *Excommunicatus iniuſtè ſi diuinis ſe immiſcuerit efficitur irregularis, ſecus in ſententia nulla. num. 6.*
7 *Excommunicatus iniuſtè non poteſt petere abſolutionem ſimpliciter, ſed ad cautelam. num. 8.*
9 *An abſolutio ad cautelam poſſit concedi in ſententia excommunicationis lata a Canone, & à iure.*

Excommunicatio nulla, & iniuſta qualiter inter ſe diſcrepant.

RESOLVTIO CLXXIII.

1 DIſcrepant primo, † quia excommunicationis
ſententia ſi nulla fuerit, excommunicatum
non afficit, nec ab eo timenda eſt text. in
cap. non debet 11. quæſt. 3. gloſ. in Clem. 1.
in verb. ſubiacere de ſent. excommunicat. item gloſ.
Archid. Zabarell. & Præpoſ. in c. 1. diſtinct. 11. qu. 3.
Marian. Soccin. in cap. per tuas num. 28. de ſent. ex-
communicat. Couar. in repet. cap. Alma mater, p. 1.
§. 7. num. 5. vbi ita omnium Doctor. conſenſu rece-
2 ptum teſtatur, tam † in foro exteriori, quam in foro
animæ interiori. Clar. in pract. §. finali, q. 77. in fine,
n. 54. verſ. ſoler dubitari, vbi etiam de communi ex
Soccino, quem allegat inter conſilia Curtij Senioris,
conſ. vigeſimo, num. 30. Menoch. de arbitrat. iudic.
lib. 2. caſu 542. vbi alios plures allegat, Theologorum
3 authoritates adducit, eamque reddit rationem, † quia
ſententia nulla non eſt ſententia, neque ſententiæ ef-
fectum habet, l. 4. §. condemnatum, vbi præſertim
Ripa num. 24. ff. de re iudicata.
4 Sententia autem excommunicationis iniuſta † affi-
cit excommunicatum, donec abſoluatur. & timenda
eſt, cum quoad pœnas à Canonibus inflictas aduer-
ſus non ſeruantes excommunicationis cenſuram ha-
beat eandem vim, ac ſi fuiſset iuſta cap. ſententia pa-
ſtoris 11. quæſt. 3. cap. per tuas verſ. in alijs de ſent.
excommunicat. cap. venerabilibus §. potiò, §. ſed &
ſi cauſa, cap. ſolet de ſent. excommunicat. in 6. Co-
uar. in repet. cap. Alma mater, p. 1. §. 7 n. 5. in 1. 2. & 3.
concluſ. & num. 1. in 4. concl. quem omnino videas,
quia bene declarat quando, & in quibus caſibus ex-
communicatio iniuſta afficiat, & non afficiat timenda,
& non timenda ſit.
5 Diſcrepant ſecundo, quia excommunicatus † in-
iuſtè ſi clericus fuerit, & in diuinis ſe immiſcuerit ir-
regularis efficitur ſecundum gloſ. in cap. poſtulaſti in
verb. ſpoliandi, & ibi etiam Abb. de cleric. excom-
munic. miniſtrante D. Tho. Palud. Syluester. Domi-
nic. Sot. & alij relati per Couar. in repet. capit. Alma
mater, p. 1. §. 7. num. 7. verſ. his equidem probatur,
& verſ. ſeq. vbi declarat de ſentent. excommunicat.
in ſexto.
6 Nulliter verò excommunicatus † non efficitur irregu-
laris immiſcendo ſe in diuinis, & celebrando c. ad
præſentiam vbi Imol. Franch. Præpoſ. & Dec. extra
de appellat. cap. ſolet de ſentent. excommunicat. in
6. cum alijs per Couar. dict. §. 7. num. 7. verſ. cæte-
rum, vbi ſententia. vbi tamen Clericum hunc morta-
liter peccare affirmat, ſi cum ſcandalo populi nullita-
tem excommunicationis ignorantis celebrauerit, &
hoc ratione ſcandali, quod, & idem affirmauit Me-
noch. lib 2. caſu 542. num. 33.
Diſcrepant tertiò, quia excommunicatus iniuſtè
7 non poteſt † petere abſolutionem, nec abſoluitur niſi
ſimpliciter conſtito ſcilicet de iniuſtitia ſententiæ, ex-
communicatus autem nulliter non tenetur petere
ſimplicem abſolutionem, ſed poteſt ſi vult requirere
8 † abſolutionem ad cautelam non ſolum, quia neceſ-
ſaria ſit, ſed vt tutè poſſit excommunicatus ipſe in di-
uinis ſe immiſcere cap. veniens il ſecondo de teſtibus,
cap. Apoſtolicæ, vbi Abb. in fine de except. Ioan.
Monach. in cap. 2. in princip. & ibidem Franch. n. 9.
de ſententia excommunic. in 6. Soccin. Senior. in c.
ſacro, num 29. verſ. ſed ſi de nullitate extra de ſenten.
excommunicat. Nauar. in cap. cum contingat in 7. re-
medio, col. 1. de reſcript. cum alijs per Couar. quem
benè declarantem omnino videas in repet cap. Alma
mater, p. 1. num. 7. in 4. concluſione de ſent. excom-
munication. in 6. & per Menoch. qui etiam bene ma-
teriam declarat. de arbitrar. quæſtione, libro ſecundo
caſu 542. num. 27. & ſeq. vbi præſertim num. 30. &
9 ſeq. declarat, an hæc eadem abſolutio † ad cautelam
poſsit concedi à ſententia excommunicationis lata à
Canone, & à iure.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio fieri non poteſt monitione non præcedente, quod amplia vt num. 4. & quomodo tamen procedat, vide num. 7.*
2 *Solemnitas excommunicationis debet etiam ſeruari, quando excommunicatur perſona incerta.*
3 *Excommunicatio licet non poſſit ferri abſque monitione, ſi tamen lata fuerit valet, ſed eſt iniuſta.*
5 *Qui excommunicatur, debet prius perſonaliter citari.*
6 *Caſus excepti, in quibus ſuſtinetur excommunicatio abſque citatione.*

Excommunicatio lata ſine monitione an ſit nulla, an verò iniuſta.

RESOLVTIO CLXXIV.

1 EXcommunicatio † fieri non poteſt monitione
non præcedente, etiam quod crimen, quod
prætenditur, ſit notorium. Adhuc enim re-
quiritur citatio in formando proceſsum ſuper
notorietate delicti, conſtitoque quod ſit notorium,
ferri poteſt declaratoria incurſæ excommunicationis,
abſque alia citatione in formando proceſsum talis
declaratoria ſubſequi non poteſt ad gloſam in c. cum
ſit Romana, §. præterea de appellat. quam commu-
niter ſequuntur ibid. Ioan. Andreas. Imola Dec. &
Soccin. ſenior. inter conſilia Curtij Senioris. conſil.
20. num. 11. & num. 16. & ſeqq. Felin. in cap. Rodul-
phus num. 41. de reſcript. Peregrin. de iure fiſci lib. 1.
tit. vltim. num. 61. quorum dicta bene reaſsumit
Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. caſu 542. numero 21. &
ſeq. & ante eum declarat idem Couar. in repet. cap.
Alma mater parte. 1. §. 9. num. 6.
2 Quæ ſolemnitas ſeruanda † eſt etiam quando ex-
com-

Digitized by Google

communicatur perſona incerta, licet inter doct. ſit controuerſia, verius tamen videtur etiam tunc ſeruandas eſse ſicuti poſt Innocent. Hoſtiens. & Ioan. Andr. voluit Soccin. in capite Sacro num. 217. de ſenten. excommun. nec diſsentit Menoch. de arbitr. q. lib. 2. dicto caſu 542. num. 18.

3 Et licet excommunicatio † ferri non poſſit trina monitione non præcedente; ſi tamen fuerit lata non præcedente monitione, non tamen erit nulla, ſed iniuſta, & ſic valebit ipſo iure ad tex. in cap. Romana, vbi gloſa communiter recepta in verbo iniuſtas de ſentent. excomm. & in c. 6. Sacro. vbi Abb. Felin. & alij de ſenten excom. & in cap. 1. in verbo cauſamque ad fin. de ſenten excom. in 6. & eſt communis doctor. opinio ſicut teſtatur Couar. in repet. cap. Alma mater part. 1. § 6. num. 7. & 8. vbi etiam ponit, an idem ſit in ſententia excommunicationis lata à iudice delegato, nec diſsentit Menoch. de arbitrar. quæſt. lib. 2. caſu 542. num. 18. & ſeqq. vbi poſt Aretin. in conſil. 163. & alios plures, quos allegat, ſecus eſse dicit in declaratoria excommunicationis ipſo iure à Canone incurſa, tunc enim defectus citationis, & monitionis præcedentis dict. declaratoriam reddit nullam, vt ibi per eum.

4 Amplia ſuprapoſitam † principalem concluſionem, vt licet aliàs huiuſmodi citatio ſufficiat fieri ad ſolitam domum citandi l. ſcite debemus §. qui autem ff. de excuſ. tutor. l. aut qui aliter §. ſi forte, & ibi gloſ. ff. quod vi, aut clam notant doct. in cap. cauſam de dolo, & contumacia, & in Clem. cauſa de elect.

5 Vbi tamen quis excommunicatur † debet prius perſonaliter citari ſecundum Fel. in c. cum ſit Romana num. 13. & ſeqq. de appellat. cum alijs per Tiraqu. de retract. libro 1. §. 9. gloſ. 11. num. 4. & per Couar. in re p. c. Alma mater p. 1. §. 9. num. 4.

6 Quo in loco quatuor excipit caſus † in quibus ſuſtinetur excommunicatio, etiam non præcedente perſonali citatione.

Primus eſt quando excommunicatus dolo latitat.

Secundus, quando iam in cauſa fuit ſemel perſonaliter citatus.

Tertius quando citatio domi facta peruenit ad notitiam excommunicandi.

Quartus, & vltimus quando excommunicatus malè abſolutus tractatur de reducendo illum in primam excommunicationem. His inquam quatuor caſibus ſufficere citationem domi executam vt iuribus, & Doctorum authoritatibus plenè probat Couar. in loco præallegato.

Intellige tamen ſupra poſitam principalem concluſionem dupliciter. Et primo præcedere monitionem vt ſupra dixi intellige hoc procedere in excommunicatione ab homine ferenda, ſecus in excommunicatione lata à Canone, vel ſtatuto, hoc enim vltimo caſu quotidie admonet ſubditos, ne prohibitum crimen committant, idcirco alia ſpecialis monitio neceſsaria non eſt ſecundum Henric. Boich. & alios in cap. Sac. de ſentent. excommunicationis per Ioa. Lupum in repet. cap. per veſtras §. 18. num. 19. de donat. inter vir. & vxor., quos, & alios referendo ſequitur Couarr. in repet. d. c. Alma mater part. 1. § 9. n. 3. verſ. Trina verò monitio, vbi etiam an ſaltim requiratur vna monitio
7 † in declaratione excommunicationis à iure ipſo latæ, & alia ad materiam vide ibi per eum, quem etiam in propoſito refert Menoch. de arb. quæſt. lib. 2. caſ. 541. num. 6. & 7.

SVMMARIVM.

1 *Antequam feratur excommunicatio debet præcedere trina monitio.*

2 *In fulminanda excommunicatione trina monitio, quæ requiritur, poteſt eſſe vnica diſtincta in tres terminos.*

3 *Quot dies continere debeat vnica monitio diſtincta in tres terminos.*

Trina monitio quæ requiritur in excommunicatione an illam conſtituant iniuſtam vel nullam ſi vnicus tantum dies pro qualibet monitione fuerit aſſignatus.

RESOLVTIO CLXXV.

IN occurrenti facto, dum de hoc dubitaretur, dicebam regulam de iure eſse Clariſſimam, excommunicationem antequam feratur non ſolum
1 † debere præcedere citationem, & monitionem verum etiam trinam monitionem, vt probatur expreſsè per textum in cap. contingit il ſecundo de ſententia excommicat. in cap de illicita 24. quæſt. 3. in capit. conſtitutionem de ſententia excommunicationis in 6. & eſt communis omnium ſententia teſte Couarr. in repet. cap. Alma mater part. 1. §. 9. numero 5. in princip.

2 Bene verum eſt quod poteſt fieri † vnica tantum citatio, ſeu admonitio in tres diſtincta terminos, quorum tot pro prima monitione, tot alij pro ſecunda, & reliqui pro tertia admonitione aſſignantur, vt probat tex. in dict. cap. conſtitutionem, & ibi gloſ. communiter recepta teſte Couarruia in loco præcitato numer. 5. vbi reſpondet alteri gloſæ in Clement. prima de vita, & honeſtare clericorum affirmanti non ſufficere vnicam monitionem in tria dierum interualla diſtinctam quoties à iure trina requiritur monitio, conſentit. Menoch. de arbitrar. qq. lib. 2. caſu 541. num. 5.

3 Iſta autem vnica monitio † in tres diſtincta terminos quot dies in totum continere debeat tex. in dict. capit. conſtitutionem de ſentent. excommunication. in 6. non aperit, cum ſolum dicat aliquorum dierum competentia interualla, ideo aliqui dixerunt ſufficere vnum diem pro qualibet monitione, & ſic in totum tres dies, prout voluit Ioan. in dict. capitul. ſacro. Alij dixerunt ſaltim debere eſse duos dies, Io. Andr. in dict. capit. conſtitutionem, & Abbas, & ſic in totum ſex, prout ſic in practica ſeruari teſtatur Marian. Soccin. in capitulo perpendimus numer. 10. de ſentent. excommunication. Alij dixerunt de quinque diebus pro qualibet monitione, & ſic in totum quindecim, niſi facti neceſſitas aliud ſuadeat, vt voluit Couarr. in d. §. 9 num. 5. Alij demum, & hæc videtur verior opinio iudicis arbitrio, id totum remiſerunt, prout voluerunt in dicto capit conſtitutionem Ioan. Monach. num. quarto, & Fran. in §. primo numero ſecundo Soccin cum relatis per eum in capitul. perpendimus numero 112. de ſententia excommunicationis. Syluestr. in ſumma in verbo excommunicatio il primo numero ſecundo & conſentit Menochius de arbitrar. quæſtion. libr. ſecundo caſ. 545. vbi bene declarat, & exemplificat quomodo iſto caſu iudex arbitrium ſuum regulare debeat.

SVMMARIVM.

1 *Refertur pœna Iudicis, qui iniuſte aliquem excommunicauit.*

2 *Iudex non Iure excommunicans aliquem tenetur ad damna, & intereſſe paſsa per excommunicatum, quæ damna poſſunt probari iuramento excommunicati, vt patet, num 3.*

4 *Probabilis error quod quis fuerit excommunicatus non Iure excuſat Iudicem a pœnis.*

5 *Iudex*

5 *Iudex etiam excuſatur quando ab excommunicatione excommunicatus non appellat.*
6 *Iudex excommunicans non precedenti monitione illum, qui ipſo facto eſt excommunicatus non tenetur, & excuſatur a prædictis pœnis,*

Quæ ſit pœna Iudicis excommunicantis, & quando procedat.

RESOLVTIO CLXXVI.

IVdex ſi aliquem non iure excommunicauit, quæ
1 † pœna puniatur vide tex. in cap. ſacro de ſenten-
tia excommunicat. vbi particulariter de iudice
excommunicante non premiſſa monitione, quod
etiam ſi excommunicatio iuſta fuerit priuatione in-
greſſus Eccleſiæ per menſem, & amplius aliqua alia
pœna iudici arbitraria vide etiam text. in cap. 1. de
ſententia excommunicat. in 6. vbi pariter, quod iudex
non ſeruato ordine à iure præſcripto, de quo dixi ſup.
num. 12. & ſeq. aliquem excommunicans pariter per
menſem ab ingreſſu Eccleſiæ, & diuinis officijs ſuſpé-
2 ditur, tenetur ad damna † expenſas, & intereſſe paſſa
ab excommunicato, nec non etiam alia pœna iudicis
arbitrio plectitur, prout bene has omnes pœnas poſt
Marian. Soccin. & alios, quos allegat bene reaſſumit,
& explicat Menoch. vbi ſupra de arbitrar. quæſt. lib.
2. caſu 541. num. 1. & 2. & nu. 19. & ſeq. & caſu 543.
in princip. & num. 1. & ſeq. vſque ad num. decimum
tertium vbi num. 2. amplius ſubdit, quod prædicta
3 damna, † & intereſſe probantur iuramento excom-
municati, quando fuit ſic nulliter, excommunicatus
dolo iudicis ſecundum Soccin. in d. cap. Sacro num.
281. de ſententia excommunicationis poſt Hoſtienſ.
Ioan. Andr. Monachum in locis per eum relatis Frãc.
in c. 1. §. Superior num. 2. de ſent. excommunicat. in 6.
poſt Hoſt. & alios, quos allegat.

4 Non tenetur autem iudex † de ſupradictis, vbicun-
que in excommunicatione non ſeruauerit canonum
ſolemnitates, quia excuſatur quando probabili erro-
re ad ſic excommunicandum motus fuerit ſecundum
Innoc. poſt gloſ. in dict. cap. ſacro §. caueat, & ibi
etiam Socin. n. 354. & 359. de ſententia excommunic.
refert illum, & ſequitur Menoch. vbi ſupra caſu 543.
num. 11. & 12. & ſequente vſque ad num. 21. vbi ex
Soc. in loco præallegato ponit quinque exempla, in
quibus iudex poteſt ſe excuſare ex prædicto probabi-
li errore.

5 Sic etiam à pœnis prædictis excuſatur † quando
excommunicatus ab excommunicatione non appel-
lat, & ſic ab eo excommunicationis reuocationem
non petit, quod ſi excommunicationem reuocari pe-
tierit, & iudex illam reuocauerit, tunc videtur excu-
ſandus quando præſertim excommunicatus nullum
paſſus fuit damnum, ſecundum Soc. in dicto cap. Sa-
cro n. 359. in 2. & 3. excuſatione, cuius bene dicta reaſ-
ſumit, & declarat Menoch. vbi ſupradicto caſu 543.
num. 21. & ſeq.

6 Vt etiam dicimus, quod excuſatur † iudex à pœnis
prædictis, quando ſine monitione, vel debita forma
excommunicauit illum, qui ipſo facto erat excom-
municatus à iure, & ſi excommunicauerit eum, qui
clericum percuſſit iuxta text. in cap. ſi quis ſuaden-
te 17. quæſt. 4. ita Soccin. in dicto cap. Sacro nu. 363.
de ſententia excommunicationis, licet ſecundum
me ſit videndus Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. caſu
543. num. 27. & 28. vbi non abſque ratione repræhen-
dit Soccin. in loco præallegato inquit enim ipſe ad
hoc vt quis poſſit excommunicari pro eo quod cle-
ricum percuſſerit duo requiruntur, primum, quod per-
cuſſerit, ſecundum, quod iniuſtè percuſſerit ex alle-
gatis ibi per eum, & hoc non habet difficultatem
propterea ſi excommunicator iudex citari fecit per-
cuſſorem in iuſtificatione facti hoc eſt percuſſionis
rectè iudex abſque alia citatione declarauit ipſum in-
cidiſſe in excommunicationem Canonis cum ſufficiat
illum citaſſe in fabricatione proceſſus ſuper percuſ-
ſione, ſi verò percuſſorem non citauit in dicto proceſ-
ſu, tunc non poteſt excuſari à pœnis predictis eo quod
excommunicatio infligatur à Canone cum vt dixi ca-
non non infligat excommunicationem niſi conſtito
de percuſſione, & bene dicit.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa eſt Regina omnium rerum humanarum.*
2 *Excommunicatio non debet infligi abſq; cauſa, quæ grauis eſſe debet.*
3 *Cauſa, pro qua quis excommunicatur exprimenda eſt in ſententia excommunicationis.*
4 *Iudex omittens exprimere cauſam excommunicationis in ſententia non incurrit pœnas, de quibus in cap. 1. de ſent. excom. in 6.*
5 *Excommunicationis ſententia debet ferri in ſcriptis.*

Excommunicationis ſententia an reddatur nulla ob defectum cauſæ.

RESOLVTIO CLXXVII.

1 CAuſa † cum ſit Regina omnium rerum huma-
2 narum teſte Bal. in l. manumiſſiones, † pro-
pterea exigitur etiam in infligenda excom-
municatione, vnde excommunicatio non
ſolum ſine cauſa infligi non debet, ſed illa quidem de-
bet eſſe grauis, nec aliquis excommunicationis pœna
plecti debet niſi pro crimine mortali, & qui alioquin
corrigi non valet cap. nemo. & cap. nullus 11. quæſt.
3. Fely. poſt alios in rubr. de ſentent. excommunic.
Io. Lupus in capit. per veſtras §. 18. num. 13. de don.
inter vir. & vxor. & hæc eſt omnium concors ſenten-
tia, prout teſtatur Couarr. in repetion. c. Alma ma-
ter §. 9. par. 1. nu. 1. vbi dixit hanc eſſe Theologorum
opinionem, & amplius ſubdit excommunicationem
pro leui cauſa inflictam eſſe nullam, & neminem af-
ficere refert eum, ſequiturque Menoch. de arbitrar. q.
lib. 2. caſu 542. num. 14. ex Diuo Thoma Dominico
Soto, & Paludan. Hadriano, & Sylueſtrin. in locis
per eos relatis.

3 Immo, & cauſam, † pro qua quis excommunicatur
exprimendam eſſe in ſententia excommunicationis
docet Innocentius in cap. 1. de ſententia excommu-
nicationis in 6. & ibi Franch. in §. quiſquis num. 3. vbi
idem dixit in ſententia denunciationis, & num 7. vbi
reddit rationem, quare in hac ſententia excommu-
nicationis ſit exprimenda cauſa, cum in alijs ſenten-
tijs cauſæ expreſſio non requiratur, refert eum, & ſe-
quitur Menoch. de arbitrat. quæſt. lib. 2. caſu 541.
num. 2. et num. 11. et ſeq. tu verò dic cauſam excom-
municationis in propoſito fore intelligendam pro de-
licto, pro quo quis excommunicatur, illud enim in
ſententia excommunicationis fore exprimendum
nemo dubitat, quod et idem in alijs ſententijs crimi-
nalibus obſeruandum eſſe omnes ſciunt, ideo verius
credo nullam eſſe in hoc differentiam inter ſenten-
tiam excommunicationis, et aliàs ſententias condem-
natorias pro crimine.

Bene verum eſt, prout aduertit Menoch. poſt
5 Franch. in loco præallegato quod iudex † in ſenten-
tia excommunicationis omittens exprimere cau-
ſam, pro qua quis excommunicatur non incurrit pœ-
nas, de quibus in dicto capitulo primo, de ſententia
excommunicat. in 6.

5 Vnde

5 Vnde excommunicationis ſententia † adhuc ferri debet in ſcriptis text. in dicto cap. 1. de ſententia excommunicat. in 6. Franch. in §. quiſquis, num. 2. in fine dixit, quod hæc ſententia debeat in ſcriptis promulgari, & iudex aliter faciendo puniatur, ſententia tamen non redditur nulla, ſed valet, & Soccin. in c. Sacro de ſent. excommunic. num. 212. poſt Innoc. dixit quod hæc ſcriptura poſſet eſſe priuata, & nu. 472. declarat ſcripturam non eſſe neceſſariam, quando periculum eſt in mora, vel alia extet cauſa excuſans, & Franch. & Soccin. ſic dicentes refert, & ſequitur Menoch. de arbitrar. quæſt. lib. 2. caſu 521. num. 9. & ſequente.

S V M M A R I V M.

1 *Per clauſulam (ſi quis ſenſerit ſe grauatum compareat) nemo excommunicatur quod amplia vt num. 3.*
2 *Comminatio per dictam clauſulam reſoluitur in vim ſimplicis citationis.*

Clauſula, ſi quis ſenſerit ſe grauatum compareat, an excuſet excommunicantem à pœna capituli ſacro de ſententia excommunicationis.

RESOLVTIO CLXXVIII.

1 IN facti contingentia reſpondendo dicebam per hanc † clauſulam neminem eſſe excommunicatum particulariter Summa Sylueſtrina in verbo excommunicatio in 1. num. 21. quia hæc commi-
2 natio † reſoluitur in vim ſimplicis citationis toto titulo, C. commination. vel epiſtol. & ibi Salycet. in l. 1. n. 6. Bald. in rubrica. C. eodem titulo ante nu. 6. dicit iudici ſic præcipienti nihil poteſt imputari, quia fecit præceptum iuſtificatum, & pro hoc multos allegat Celſus Hugo in tractatu de clauſulis, cap. 1. num. 214. ergo nemini illata eſt iniuria, & ita ceſſat diſpoſitio cap. ſacro, §. cumque de ſententia excommunicat. cap. illud 11. q. 3. & cap. non in perpetuum 24. q. 3. vbi iniuſtè excommunicans tenetur actione iniuriarum, prædicta enim iura loquuntur in excommunicante, atque anathematizáre particularem hominem, cui fit iniuria, l. 2. §. omnem, ff. de iniurijs propter excommunicationis pœnam, qua nulla eſt maior. l. hi, qui ſanctam, C. de apoſtat. vnde Bal. vbi ſupra proximè dicit, aut aliquis comparuit, & reſoluitur in ſimplicem citationem, aut nullus comparuit, & iudici ſic præcipienti nihil eſt imputandum, quia grauatus, & qui prætendebat iniuriam poterat comparere, & appellare.
3 Quod ampliatur procedere † etiam ſi excommunicatio eſſet inflicta pro defendenda iuriſdictione propria, vt in caſu deciſ. Mariæ 78. de quodam Vicario, cuius iuriſdictio erat offenſa.

Non obſtat tex. in l. vnica c. ne quis in ſua cauſa, quia etiam ſi dictus Vicarius probaretur poſſeſſor tempore dictæ comminationis, vtique potuiſſet pro tuenda ſua poſſeſſione etiam excommunicare c. dilecto de ſent. excomm. lib. 6. & dicit Innoc. in c. venerabili, n. 2. de cenſibus, verſ. nihilominus Epiſcopus pendente lite, ſi Epiſcopus pro tuenda poſſeſſione ſua poſſet vti armis materialibus, quanto magis armis ſpiritualibus, & ideo poterit in cauſa propria excommunicare illos, qui de ſua ſunt iuriſdictione, i. Diœceſi, vt firmauit Io. And. in d. c. dilecto in gloſ. ſua verb. Eccleſiaſticum in verſiculo niſi in homines ſuæ iuriſdict. Abb. in c. cum ſit generale num. 9. verſ. hoc multum facit de foro competenti, & ibi apoſtill. alios congerit, hic Dominus Vicarius fuiſſet poſſeſſor, & fortè metuiſſet dominium potentiſſimi aduerſarij, atque de facto ſpoliari ab eo, potuit occurrere pro tuenda eius poſſeſſione, nam dicit Bal. in l. 1. n. 42. C. vnde vi melius eſt aduerſus iniurias ſe præparare, quam in diſcrimine coarctari, & in l. ſi quis filio, §. hi, qui, ff. de iniuſto teſt. verſ. nota quod ratione, dicit quod metu periculi, vel ſcandali vitandi permittitur recedere ab ordine iuris, & in l. 1. C. quando lic. ſine iudic. vin. & notat Io. Andr. in c. paſtoralis ſuper gloſ. in verb. præterquam de officio ordinar. Butr. in c. olim de reſtit. ſpoliator. Ancharan. in conſ. 277. num. 17.

S V M M A R I V M.

1 *Refertur caſus quæſtionis.*
2 *Excommunicatio ligat debitorem, ſi ante finitum tempus deſignatum à iudice a parte prorogatur, ſed quomodo procedat, vide num. 3.*
4 *Excommunicatio lata ad partis petitionem, licet tolli poſſit antequam incurratur de partis conſenſu, non tamen poteſt ſuſpendi, ita vt ſemel ſublata iterum incurratur, quia hoc ad iuriſdictionem pertinet.*
5 *Intẽtio iudicis habet relationem ad primum terminum.*

An liget excommunicatio ſi ante finitum terminum datum à iudice à parte prorogatur.

RESOLVTIO CLXXIX.

1 FActi ſpecies talis eſt † iudex præfixit terminum debitori ad ſoluendum creditori, ſub pœna excommunicationis, creditor prorogauit intra Præfatum terminum diem ſolutionis, debitorum in hoc caſu num ſit excommunicatus lapſo illo die primi termini pendente prorogatione? in qua q. 1.
2 intuitu videbatur dicendum † debitorem incidiſſe in excommunicationem ex doctrina Bart. in l. 1. §. & poſt operis n. 6. & Paul. de Caſtr. n. 4. ff. de nou. oper. nunc. & in c. præterea, el 2. n. 4. ibi Dec. n. 7. de appell. qui appellat hanc opinionem veriorem, & magis communem, & idem affirmant Ceball. in q. 495. Didacus Perez li. 8. ti. 5. l. 1. pag. 176. verſ. præterea, Card. in Clem. 1. §. nos itaque n. 18. de iureiur. Rebuff. in concord. in rub. de prorog. dilat. pag. 783. in princ. Ludou. Lopez. 2. par. inſtr. conſcien. tit. de excommunicat. cap. 13. pag. 882. verſ. tertiodecimo. Angel. in ſum. in verb. excommunicatio, el 1. n. 20. Tabien. in verb. excomm. el 2. n. 12. Neuiz. in Sylua nupt. lib. 3. n. 55. in fine. Felyn. in cap. de cauſis num. 2. de officio delegat. & ibi Dec. num. 44. Pedraza in explicat. præcept. decalogi. §. 15. verſ. pero veamos Alphon. Vega in prima parte ſum. cap. 85. caſ. 111. in princip. Spin. in ſpecul. teſtam. in gloſ. rubr. in 11. par. num. 43.
3 Contrariam tamen ſententiam † quod inquam Præfatus debitor non incidat in excommunicationem ſi labatur dies, qui ſibi fuit per partem prorogatus, niſi in ipſa prorogatione adſit iudicis conſenſus, ſequuntur Nauar. in Man. lat. in cap. 27. num. 15. Pedraza in ſumm. in 7. Præcep. decalogi, §. 15. verſic. Mas ſi la dilation. Vega in prima parte capitulo 8. caſu 111. Ludouic. Beia de caſ. conſcient. 47. in princip. Ang. in ſumm. verb. excommunicatio el primo, num. 20. verſ. ſed pone Henriquez, lib. 13. capitulo 20. numero primo, verſic. ſi iudex Rodrig. in ſumma, 1. parte, capitulo 84. num. 4. ad fin. verſic. Guttierez. de iurament. confirm. 1. parte, capitulo 49. numero 11. in fine, & in allegat. 9. numero 4. Graſſius lib. 4 capitulo 2. numero 41. qui rationem aſſignant, nam
4 licet excommunicatio † lata ad petitionem partis tolli poſſit antequam incurratur de conſenſu eiuſdem, non tamen poteſt ſuſpendi, atque differri, neque ita mutari, vt ſemel ſublata iterum incurratur, quia id iuriſdictionis eſt, quam pars non poteſt tribuere, l. priuatur, C. de iuriſdiction. omn. iudic. quod ampliat. Sylueſtr. verb. excommunicatio el. ſecundo, nume-

ro

verſic. decimus tertius, etiamſi appoſitum fue-
pactum ad partes, vt debitor reincidat in excom-
municationem, ſi non ſoluat ad diem prorogatum,
nec enim non incurrit ipſam ſi prorogatio non
authoritate iudicis, vnde quando creditor pro-
rogat terminum non videtur illum prorogaſse cum
pœna excommunicationis, quando quidem non eſt
in ſua facultate excommunicationem inducere, vt
tradit Angel. addit. in dict. numero 20. in litera F. &
ita reſpectu ſolutionis, & non excommunicationis
cenſetur facta prorogatio Tabien. in verb. excom-
5 municatio el 2. numero 14. † quia excommunicatio
iudicis, & eius intentio tantum habet relationem ad
primum terminum ab eo præfixum, & ideo eo tran-
ſacto ceſsabit Arg. text. in l. Imperator ff. de poſtul.
cum ſimilibus ſupra allegatis, vnde in termino proro-
gato per partem ſine iudice non poteſt dari reinciden-
tia excommunicationis, cum iam non adſit iudicis
ſententia, nec eius intentio, nec vt dictum eſt excom-
municatio ex ſolo partium conſenſu poſſit induci;
quo pacto ſunt intelligenda, quæ in contrarium fue-
runt adducta, vt non cenſeatur facta prorogatio cum
alijs qualitatibus, quam ſibi permiſſis.

PRAXIS FAMILIARITATIS.

SVMMARIVM.

1 *Ad hoc vt Clericus dicatur familiaris Pontificis, ſiue Cardinalis duo requiruntur, & vide num. 2. & quæ requirantur inſuper vide per diſcurſum numero 3. 4. 5. 6. & 7.*

8 *Traduntur declarationes ad regulam cancellariæ num. 8. ad conſtitutionem Regni de illicita portione armorum, num. 9. ad ritum 66. magnæ curiæ Vicariæ. num. 10.*

11 *Priuilegium conceſſum familiaribus Epiſcoporum intelligitur de inſeruientibus ipſis.*

12 *Priuilegium conceſſum inquiſitoribus vt eius familiares poſſint deferre arma quomodo ſit intelligendum.*

13 *Declaratur regula cancellariæ, & num. 14.*

Familiares Pontificis, ſeu Cardinalium, qui dicantur.

RESOLVTIO CLXXX.

Reſpondeo ex Menoch. de arbitris iudicum
lib. 2. cent. 7. caſu 551. quod ad hoc cleri-
1 cus, † vel religioſus dici poſſit familiaris
Pontificis, vel Cardinalis duo requiri ſenſit
Gemin. in cap. vlt. in vlt. not. de verb. ſignif. in 6. vt
dixit illam dici veram clerici familiaritatem, quæ cor-
2 pore, † & dentibus fit hoc eſt quod voluit dicere Ge-
min. quæ fit corpore ſeruiendo, & quæ fit dentibus re-
cipiẽdo victum, & de duobus his requiſitis idem ſcri-
bunt Anchar. in conſ. 398. num. 2. Gomeſ. in regula
cancellariæ de impetrando beneficio vacanti per obi-
tum familiaris Cardinalis q. 13. col. 2. æſtimo tectius
dici poſse Bonif. VIII. in d. c. vlt. de verb. ſign. requi-
rere quatuor, tria expreſsè, & quartum tacitè. Pontifi-
cis verba hæc ſunt. Breui reſpondemus oraculo, quod
illos in his, & ſimilibus caſibus tres volumus intelli-
gi clericos, qui per te non quæſiti, propterea non re-
cepti ſine fraude, & fictione qualibet verè tui clerici
familiares exiſtant, & in tuis expenſis continuè do-
meſtici commenſales, etiam ſi quos ex illis aliquando
pro tuis gerendis negotijs abeſse contingat, hæc Bo-
nifacius, qui vt dixi tria expreſsè requirit, & quartum
tacitè.
3 Primum eſt, quod clericus † ipſe ſine fraude ſit à
Cardinali receptus, & ideo ſi Cardinalis ea ſola de
cauſa reciperet aliquem familiarem, vt ei conferret
beneficia receptio dicitur facta in fraudem, vt ſcribit
Petr. Andr. Gamba. in tractatu de authoritate legati
de Lat. rubr. an legatus poſſit plura beneficia confer-
re num. 137.

Secundum eſt requiſitum, quod ſit commenſalis,
4 † hoc eſt recipiat victum in ædibus ſuis Cardinalis,
quod ſanè requiſitum locum haber multo magis in
odioſis, vt reſpondit Bellam. in conſil. 20. nu. 1. quem
ſequutus eſt Gambar. in d. tract. de authorit. legat. de
later. rubr. de poteſtate legati circa beneficia nu. 147.
Porrò victus expenſis Cardinalis intelligitur etiam ſi
familiaris alio in loco habitans portionem ex domo
ipſius Cardinalis recipit, vt declarat Gomeſ. in dicta
regul. cancellar. de impetrando beneficio vacanti per
obitum familiaris Cardinalis quæſt. 13. verſ. alterius,
accedit nunc Anton. Bardus in tract. de tempore vti-
li, & continuo capit. 17. num. 2. verſ. ſicut dicimus
etiam.
5 Præterea commenſalis † etiam dicitur is, cui datus
eſt locus in domo, vt aiunt in tinello, vt poſſit ibi cum
alijs familiaribus comedere, & ſi ea liberalitate vti
nolit receptus iſte ſicuti declarat Gambar. in d. rubr.
de poteſtate legati à latere circa beneficia num. 84.
6 Tertium eſt requiſitum, quod ipſi Cardinali † inſer-
uiat, non. n. ſufficit, quod commenſalis ſit hoc eſt viuat
in ædibus Cardinalis expenſis eiuſdem Cardinalis,
ſed etiam debet ei inſeruire, vt dicatur propriè fami-
liaris, ita tradit Gomeſ. in dict. q. 13. verſ. eſt bene verũ
& non accidit, Io. de Selua in tract. de benefic. par. 3.
quæſt. 11. num. 22. quo circa ſequitur Cardinalis fa-
miliarem dici non poſse eum, qui ſolo priuilegio, & li-
teris familiaritatis nullum præſtando ſeruitium coho-
neſtatus eſt, ſicuti vna cum Gomeſ. in d. q. 13. in princ.
& accedunt Abb. in cap. cum dilectus num. 8. de cleri-
cis non reſidentibus. Felyn. in cap. inſinuante num. 5.
de officio deleg. Afflict. in commentar. ad conſtitu-
tio. Neapolitana rubr. 19. de illicita portatione armo-
rum incipit intentionis noſtræ numero 35. Proſper
Carauit. in comment. ad ritus magnæ curiæ Neapo-
lit. ritu 46. num. 22. Beto. quæſt. 35. Anton. Bard. in
tract. de tempore vtili c. 14. num. 2. ſic etiam dicimus,
familiarem propriè non dici eum, qui familiaris tan-
tummodo nominatur ſi non ſeruit, vt reſpondit Ca-
ſtrenſ. in conſil. 341. præmiſsis allegationibus num. 3.
lib. 1. hinc etiam ſequitur, quod ceſsante ſeruitij præ-
ſtatione ceſsat ipſius familiaritatis priuilegium ſicu-
ti contingit quando Dominus eſt vita functus, vel fa-
miliaris ipſe è domo fuit licentiatus ita Franc. in dict.
cap. vlt. in fine de verborum ſignific. Carauit. in dicto
ritu 46. num. 35.
7 Quartum eſt requiſitum, quod continua † ſit com-
menſalitas, & ſeruitij præſtatio ſicuti ſenſit Bonifa-
cius illo verbo continuè, & tradunt Iſern. Afflict. &
Niger, quos refert Proſper. Carauita in commentar.
ad ritus magnæ curiæ Neapolitanæ ritu 46. num. 19.
in fine, & num. 22. dum ſcribunt inter familiares re-
gios cõnumerari non poſse eum, qui ob propria nego-
tia abeſt à curia Regia etiam cum eiuſdem Regis li-
centia, & eo in loco num. 38. ſubiungit Carauita. ſic
intelligendum eſse dictum cap. vlt. de verb. ſignif. &
eiuſdem ſententiæ refert Lucam de Penna in rubr.
C. de domeſticis lib. 12. & his accedit Petrus Andr.
Gambar. in tract. de poteſtate legati à later. rubr. de
poteſtat. legat. circa beneficia num. 148. & 149. poſt
Calderin. in conſil. 8. tit. de officio legat. & Felyn. in
cap. de regularibus de ſimon. non enim hic adeſt con-
tinua ſeruitij præſtatio, & commenſalitas.
8 Infertur primo ex prædictis † declaratio ad regu-
lam prædictam cancellariæ de impetran. benefic. va-
cant. per obitum familiaris Cardinalis, ſicuti Go-
meſ.

Digitized by Google

meſ. ipſe in dicta quæſtione ſcripſit.

9 Infertur ſecundo etiam declaratio † ad prædictam conſtit. Neapolitanam de illicita portatione armorum quemadmodum prædicto in loco declarauit Afflict.

10 Infertur tertio declaratio † ritus 66. magnæ curiæ Regni Neapolitani, in cuius vltimis verbis ita ſancitum eſt, exceptis duntaxat familiaribus noſtris, & commenſalibus domeſticis, & actu ſeruientibus, qui in eiſdem curijs non valeant citari, cogi, compelli, aut quomodolibet euocari, hæc ſanè conſtitutio prohibens Regios familiares conueniri poſſe coram iudicibus ordinarijs, intelligitur quando familiares habent qualitates ſupra enumeratas ſicuti declarant Iſern. & Afflict. in comment. ad conſtit. Neapolit. rubr. 15. de defenſis impoſitis, & quis eam imponere poſſit incipit iuriſgentium num. 19. & ſi Carauita in d. tit 46. nu. 26. minus rectè ſit interpretatus ritum illum, vt non copulatiuè requirantur dictæ qualitates, cum enim ritus ille interpretationem à iure communi recipiat iuxta l. 2. C. de noxa. actio. vbi Sali. ſequitur, dicendum illum copulatiuè intelligi debere, de quo eſt videndus nouiſſimè ſolertiſſimus B. Ioannes Maria Nouarius in ſua eloquenti praxi variationis fori ſect. 2. quæſt. 36. vbi latè.

11 Infertur quarto, quod fori priuilegium † conceſſum familiaribus Epiſcoporum, ac aliorum clericorum, de quo in cap. 2. 11. quæſt. 1. cap. vlt. de officio Archid. & copioſè Decian. in tract. crim. lib. 4. cap. 9. num. 47. & 57. & 58. lib. 10. vbi plura, intelligi debet conceſſum familiaribus illis, qui inſeruiunt ipſis clericis, à quibus impenſam victus accipiunt, ſicuti tradunt Luc. de penna in rubr. C. de domeſticis libro 12. & Carauita in dicto ritu 46. num. 36.

12 Infertur quinto priuilegium † conceſſum Inquiſitori hæreticæ prauitatis, vt eius familiares deferre poſſint arma pro ſancti officij defenſione, vt in clement. a. §. vlt. de hæret. & tradit poſt alios Simancas in catholicis inſtitutionibus tit. 41. num. 15. intelligi debet de familiaribus, qui mercede accepta victus loco, vel victum ipſum habent, inſeruiunt ipſi Inquiſitori, non ignoro tamen aliquibus in prouincijs, & vrbibus nullum, vel ſalarium, vel victum præſtari conſueuiſſe his familiaribus, ſed priuilegia quædam ſicuti conſtitutione Regia ſancitum eſt in Hiſpania, refert Simancas. in dict. tit. 41. num. 16. qui num. 17. & 18. ſubiungit in multis illius Regni ciuitatibus conſtitutum eſſe certum familiarium numerum, quem excedere Inquiſitor non poteſt, & numerum illum deſcribi oportere certa in matricula, vt Præfecti vrbibus Decuriones cognoſcāt ipſos familiares, vt videant, ne numerum excedant, & ſi fortè ſeditioſi fuerint officio indigni id ſignificēt Inquiſit. generali, & Senatui, quod fieri quoque debet quoties quiſpiam in alicuius familiaris locum ſubrogatur, id quod ſi in hac Mediolanēſi ditione obſeruaretur multis careremus moleſtijs, quibus per ſæpe afficimus inſolentia quorundam, qui omnem adhibent operam, vt ex his inquiſitorum familiaribus non alia de cauſa efficiantur, quam vt pro ſua libidine diu, noctuque incedant armati, & multos vexent.

Infertur ſexto ad id, quod tradit Ioan. Staphil. in tr. de gratijs, & expecta. in 3. par. regulæ num. 56. & 57.
13 quod regula † cancellariæ, qua ordinatum eſt duodecim familiares Cardinalis præferri intelligit de familiaribus, qui verè ſunt commenſales, & ſeruiunt ſicuti Staphil. ipſe declarat.

14 Infertur ſeptimo ad id † quod ſcribit Æneas de Falconibus in tract. de reſeruatione beneficiorum effectu 17. numero ſecundo, pagin. 175. tom. 15. parte 1. & ibid. effect. 30. num. 1. vbi de familiaribus familiarium, de quibus dixi alibi.

SVMMARIVM.

1 *Familiares dicuntur deputati ad honeſtum ſeruitium Domini, qui dicuntur ſeruitores, ſeu paruuli.*

2 *Qui habent in domibus Cardinalium expenſas, quauis alia cauſa quam vt ſeruitores non dicuntur familiares ad effectum, vt beneficia eorum ſint reſeruata.*

3 *Quæ excludunt familiaritatem vide num. 4. & 5.*

An fratres Nepotes, & Amici Cardinalium, qui ſunt eorum commenſales ſint familiares ad effectum vt eorum beneficia ſint reſeruata iuxta regulam Cancellariæ 3.

RESOLVTIO CLXXXI.

RESponſio fuit negatiua, nam licet verbum familiares variè accipiatur, & domeſtici dicantur familiares Abb. in d. c. dilectus nu. 2. de cleric. non reſident. Felyn. in c. in literis vbi gloſ. de teſtibus, at in propoſito familiares dicuntur deputati ad honeſtum ſeruitium Domini, qui
1 dicuntur † ſeruitores, ſeu famuli c. fin. de verborum ſignific. in 6. & ibi Ioan. Andr. Domin. num 8. & Frāchus 14. Probus ad Monachum in cap. vnico de Schiſmaticis in 6. num. 8. & 9. Simoneta q 35. num. 2. Sarnen. in regul. de impetrantibus beneficia per obitum familiarium Cardin. q. 13. & Mandoſ. ibi q. 10. nu. 3. Flamin Pariſ. lib. 5. q. vlt. num. 196. & Azor. lib. 5. cap. 23. q. 8. facit deciſ. Caſſador. vnica de verborum ſignificat.

2 Et ſic, qui in domibus † Cardinalium haberent expenſas victus, ſeu partem non vt familiares, & ſeruitores, ſed vt amici, aut conſanguinei, vel ex elemoſyna, vel alia cauſa non ſunt familiares nec eorum beneficia ſunt reſeruata Boniſacius in clem. fin. de celeb. Miſſar. num. 34. Simoneta nu. 6. & Sarnen. vbi ſupra q. 35. n. 3. & 4 Maſcard concl. 755. num. 3.

Etiam in terminis D. Fernan. Meſſia de Mendoca Nepotis ex ſorore Card. D. Ioannis de Mendoca fuit reſolutum in vna Salamantina, & Abulenſ. beneficiorum 9. Iunij 1599. coram D. Penia, vt in ſequent. deciſion.

Rota cenſuit Don. Ferdinandum Meſſia de Mendoca non fuiſſe familiarem bonæ memoriæ Cardinalis de Mendoca ad effectum, vt beneficia per eius obitum vacantia remanſerint reſeruata, nam cum ad iſtum effectum requiratur mens, & dens. Sarnen. in reg. de impetrant. beneficia per obitum familiarium Cardinal. quæſt. 13. & ex qualitate perſonæ receptæ, & intentione ſeruiendi colligatur qui ſit, vel non ſit familiaris in caſu propoſito, hæc omnia excludunt
3 familiaritatem: primum qualitas † perſonæ Ferdinādi. qui cum eſſet nepos Cardinalis ex ſorore ex nobiliſſima progenie licet cum Cardinale conueniret, non tamen morabatur in eius palatio tanquam familiaris, ſed tanquam nepos, & ſanguine Cardinali coniunctus, neque Ferdinandus prætendebat dicto Cardinali inſeruire tanquam familiaris Sarnen. in dicta quæſt. 13. Franchus in cap. finali de verborum ſigni-
4 ficat. num. 14. lib. 6. receptio † etiam excludebat familiaritatem, quia Ferdinandus non fuerat receptus in palatio Cardinalis, vt ſeruiret, & propterea deputatus illi fuerat magiſter, qui in literis humanioribus eum inſtrueret, ſicut quotidie actu incumbebat, vnde cum intentio Cardinalis recipientis non fuiſſet vt Ferdinandus deputaretur ad aliquod honeſtum ſeruitium Cardinali impendendum ceſſabat familiaritas, cum ille dicatur familiaris in hac materia, qui deputatur ad aliquod honeſtum ſeruitium impendendum Franchus in dicto cap. finali num. 14.

de

de verbor. ſignific. in 6. Mandoſ. in reg. de impetran.
beneficia per obitum familiarium. Card. quæſt. 10.
5 num. 3. denique intentio recipientis, † & recepti fami-
liaritatem penitus excludebant, nam reſpectu Card.
notum erat eum non recepiſse Ferdinandum, vt ſibi
inſeruiret, ſed vt literis operam daret, & ſtudia vir-
tutum complecteretur, & hanc Cardinalis intentio-
nem probabant tractatus, & reputatio, quia neque
Cardinalis tractabat Ferdinandum tanquam familia-
rem, neque Ferdinandus communiter reputabatur
tanquam familiaris, vt teſtes aſserebant, quod ſuffi-
cit ad excludendam familiaritatem. Simoneta tract.
de reſer. q. 24. Bellamer. deciſ. 612. reſpectu Ferdi-
nandi recepti manifeſtius erat, eum non acceſſiſse ad
Palatium Cardinalis, nec obſtat, quod viueret illius
expenſis, & quædam eiuſd. Card. imperata exeque-
retur, & coram eodem Cardinali ſtaret nudo capite,
& ſimilia, quia reſpondebatur primo quod ceſsante
animo vtriuſque recipientis videlicet, & recepti iſta
omnia non operantur familiaritatem. Sarnen. in di-
cta quæſt. 13. ſecundo reſpondebatur Ferdinandum
iſta omnia præſtitiſse non tanquam familiarem, ſed
tanquam nepotem, atque ex his reſpondebatur ad di-
cta teſtium pro contraria parte examinatorum, quam-
quam non admodum vrgerent,

S V M M A R I V M.

1 *An dicatur familiaris Vicarius Epiſcopi Cardinalis ad effectum, vt eius beneficia ſint reſeruata.*
2 *Officiales non recipiunt expenſas tanquam familiares.*
3 *Iudices Ordinarij, ſeu delegati Epiſcoporum veniunt appellatione famulorum.*
4 *Vicarius Epiſcopi Cardinalis, ſi ſit ex familiaribus, ſeu de continuis commenſalibus adhuc dicitur familiaris poſtquam eſt effectus Vicarius.*

An Vicarius dicatur familiaris Epiſcopi Cardinalis.

R E S O L V T I O CLXXXII.

POteſt poni exemplum in Cardinalibus Epiſco-
1 pis † ſi eorum Vicarij dicantur familiares ad
effectum, vt eorum beneficia dicantur reſer-
uata iuxta reg. 3. Cancellar.
Et pro reſolutione reſoluo dicendum negatiuè ex
diſpoſitione text. in cap. fin. de verbor. ſignificat. de
cuius intellectu latè Caſsad. in deciſ. vnic. eodem tit.
nam iſti re vera non ſunt, nec dicuntur familiares, id-
2 eſt ſeruitores, ſeu famuli, ſed officiales, & † tanquam
tales. & non tanquam familiares recipiunt expenſas,
ſeu ſtipendium, ad quod facit, quod ait Sarnen. in
reg. de impetrant. benefic. per obit. famil. Cardinal.
quæſt. 15. ante fin. non eſse familiarem continuum
commenſalem eum, qui accedebat ad Cardinalem
cauſa docendi eum in literis Græcis, Hæbraicis, &
Latinis, ob quam cauſam Cardinalis portionem panis,
& vini non tanquam familiari, ſed magiſtro miniſtra-
ri iubebat.
Quamuis Segur. de Aualos in directorio iudic.
Eccleſiaſtici fori part. 1. cap. 14. num. 34. dicat iudices
3 † ordinarios, vel delegatos Epiſcoporum venire ap-
pellatione famulorum, & ex communi vſu loquendi
famulos nuncupari.
Et ita in propoſito tenuit Rota Roman. vt per Si-
monet. de reſeruat. benefic. quæſt. 35. num. 21. Man-
doſ. in regul. Cancel. de impetrant. benefic. per obit.
familiar. Cardin. quæſt. 19. qui eam ſequuntur, & di-
cunt cum Rota hoc eſse intelligendum, niſi ille qui
fuit conſtitutus Vicarius eſset ex familiaribus con-
tinuis commenſalibus Cardinalis, nam tunc talis
4 etiam † Vicarius effectus manet cum adhuc ſit in
ſeruitio Cardinalis, & eius expenſis viuat, vt refert
etiam Gonzalez in regul. Cancel. gloſ. 51. num. 66.
quamuis ſi eſset conſtitutus Vicarius ſine ſalario, aut
expenſis non maneret continuus commenſalis, & ſic
beneficia, quæ tunc obtineret non caderent ſub hac
reſeruatione,

S V M M A R I V M.

1 *Adducitur deciſio Rotæ Romanæ quæſtioni conſemanea in proprijs verbis.*

Cubicularij honoris Pontificis, an dicantur familiares ad effectum, vt ſub regula reſeruatoria compræhendantur eorum benefici.

R E S O L V T I O CLXXXIII.

1 REſpondeo cum deciſ. Rotæ in vna Segun-
tina Archidiaconatus, & Canonicatus
Iun. 19. Martij 1601. coram Lancellotto,
quæ ſub bis complectitur verbis.
Vacantibus Archidiaconatu, & Canonicatu in
Eccleſia Seguntina per obitum q. D. Petri de Silua
de Menſe Auguſti 1599. defuncti D. Epiſcopus Se-
guntinus gratia alternatiuæ gaudens alterum ex ijs
contulerat D. Ioanni Chachoni alterum D. Didaco
Scalante, eos autem vti reſeruatos à ſede Apoſtolica
impetrauerat D. Ioan. Bapt. Rincon. & reſeruatio de-
ducebatur ex eo, quod prædictus Petrus fuerat cubi-
cularius honoris fel. recor. Sixti V. recipiendo partem
panis, quamuis enim adeſset vnus teſtis deponens,
quod habebat partem vini, tamen omiſso, quod eſt
vnicus non concludit, nam reddens rationem ſuæ de-
poſitionis dicit, quod aliquando cum D. Petro come-
dit, & pro vno quoque panis Papalinus apponebatur,
quæ ratio nihil facit ad partem vini, & cum ratio non
concludat dictum infringitur Aym. conſil. 2. numero
4. vltra quod poteſt eſse, quod quandoque aliqua
occaſione vinum de palatio habuerit, non tamen
quod illud quotidie reciperet, quemadmodum pa-
nem, & ceſsat omnis difficultas ex fide computiſtæ
Cameræ, ſiue Palatij Apoſtolici atteſtantis præd. D.
Petrum in Rotulis familiarium Sixti Quinti reperiri
deſcriptum ſub rubrica cubiculariorum honoris, qui
partem panis tantum recipiebant orta deſuper lite
inter prouiſum Apoſtolicum, & prouiſos ab ordina-
rio, eaque coram me introducta dubitari contingit,
an conſtaret de reſeruatione horum beneficiorum, &
Domini reſoluerunt non adeſse aliquam reſeruatio-
nem, cum enim reſeruatio ſit odioſa, gloſ. in cap.
præſenti, in cap. finitur de officio deleg. Biſignet. de-
ciſ. 1. in fine de præbendis Caſsad. deciſ. 3. de reſeru.
eaque non inducatur niſi in caſibus expreſſis Caſsad.
deciſ. 2. num. 9. de reſeru. Simon. de reſeruat. quæſt. 5.
cum alijs ibi relatis non poteſt dici huiuſmodi benefi-
cia eſse reſeruata cum ibi nullibi cautum reperiatur,
non in regula tertia reſeruatoria, non in conſtitutione
Pauli III. neque in Bulla Iulij III. non denique in alia
regula 6. ſi enim inſpiciamus regulam tertiam reſer-
uatoriam cum illa loquatur de familiaribus continuis
commenſalibus, non intrat, niſi concurrat vtraque
qualitas familiaritatis ſcilicet, & commenſalitatis.
Simonet. de reſeruat. quæſt. 35. in princip. Gamb.
de officio, & poteſt. leg. lib. 3. titulo de officio, quæ
qualitates deficiunt in huiuſmodi cubicularijs, ex
quo continua commenſalitas corpore, & dentibus
contrahitur. capitulo final. cum ibi notat. de verbo-
rum ſignific. libro ſexto, ex quo namque ſolo, quod
quid recipiat panem in Palatio, non eſt continuus
commenſalis, quia iſte panis datur potius honoris
gratia, quam ratione commenſalitatis, cum in ſolo
pane

pane non viuat homo Alph. de Sott. gl. antiq. ſup. d. reg.3. in fine Sarn. de impetr. benef. per obit.familiar. Cardinal. quæſt. 13. n. 11. idem Sarnen.deciſ. 3. Simonett. deciſ 24.

Neque hic applicari poſsunt deducta ex deciſ. Peregrin. quod familiaris ex priuilegio compræheodatur ſub regula reſeruatoria, in quibus terminis procedit etiam deciſio.in cauſa Beneuentana beneficiorum coram Reuerend.Patre D. meo Decano, quia non apparet de aliqua declaratione Papæ, vel priuilegio, quod huiuſmodi cubicularij per fictionem ſint veri familiares, & continui commenſales.

Si verò attendamus conſtitutionem Pauli III. ſiue regulam Cancellariæ, de qua Bullarium num. 78. & 79. illa procedit in cubicularijs officialibus, vt patet ex illius inſpectione, cum loquatur de ſcriptoribus, militibus, cubicularijs & alijs officialibus, & ſemper hæc qualitas officialis ſit repetita, ac ideo non eſt extendenda ad cubicularios honoris, qui non ſunt officiales cum enim ſit exorbitans,ex quo fecit continuos commenſales,qui re vera noo ſunt, ſtrictè debet intelligi de officialibus Put. deciſ. 313. lib. 1. & hoc modo hanc regulam intellexerunt Sarn. in proem. quæſt. 6. num.9. & de impetrat. benefic. vacant. per obit.familiar. quæſt, 13. num. 16. Mandos. ſuper reg.6. quæſt. 1. num.8.& fuiſſe ita deciſum in Rota coram Mareſcotto in cauſa Lucenſi Archidiaconatus 23. Maij 1540. refert Put. deciſ. 33. aliàs 38. de præbend. & in alia Adrienſi refert ibidem Put. ſuper allegat. deciſ. 313. lib. 1. in impreſ.

Bulla verò Iulij 3.in Bullario 44.declarans Eccleſiarum prælatos, qui ſolum ratione ſuæ perſonæ panem ex palatio habent eſſe veros,& indubitatos continuos commenſales, etiam ad effectum regulæ reſeruatoriæ, cum emanauerit ad declarationem regularum Pauli III. quæ compræhendebat tantum illos Prælatos, qui percipiebant panem ratione officij eam extendēdo ad eos Prælatos, qui ſolo intuitu perſonarum abſque aliqua conſideratione officij, panem habent, debet intelligi, & regulari ſecundum dictas conſtitutiones, quas declarat l.hæredes palam §. ſi quid ff. de teſtibus, vt ſcilicet comprehendat Prælatos,qui ratione perſonæ panem accipiunt,quales ſunt Archidiaconi,qui non habent panem ratione perſonę, quod ſuadetur, quia illos Papa creat ſuos domeſticos, & continuos commenſales,vel compræhendat prælatos maiores, non autem Archidiaconos, aut Rectores Eccleſiarum, qui non ſunt propriè prælati Clem.dudum cum ibi not. de ſepult. Abb. in c.2. num.16. de iud.& in cap. tua nos n.2. de Cler. ægr. maximè in hac materia reſeruationis, in qua vt dictum eſt facienda eſt ſtricta, & propria interpretatio Bero. dicta quæſt.35. Gem. conſil. 136. num.2.

Idem etiam dicendum eſt attenta regula 6. per quam reſeruantur omnia beneficia cubiculariorum & cutſorum, quia illa iuxta opinionem, quam aliàs Rota ſequuta eſt, non poteſt huiuſmodi cubicularios compræbendere, cum enim per conſtitutionem Leonis ſuper erectione Collegij cubiculariorum anno 1515. de qua in bullario num. 14. in §. & ne Apoſtolicorum ſit expreſsè prohibitum, nè vltra numerum Cubiculariorum præſcriptum in erectione illius Collegij, & Antiquos familiares, & continuos commenſales pro tempore exiſtentium Romanorum Pontificum aliquis alius nomen,aut titulum cubiculariorum vſurpet. Regula non poteſt habere locum in iſtis cubicularijs, vnde tempore editionis regulæ non eſſent amplius cubicularij, & in his terminis habemus ſupra allegat. deciſ. Pute. 33. de præbend. Aotonius Auguſt. in epit. ſuper hac regula Mohed. deciſ. 90. alias 2. de probation. licet non ſit admodum clarè relata, lex namque quæ clarè ſemper loquitur compræhendit ſolum cubicularios de tempore Regulæ exiſtentes, non autem eos, qui ſunt prohibiti oominari Cubicularij.

Et ideo quidquid dicendum eſſet contra Bullam Leonis,de quo tempore procedunt dicta per Alphonſ. cum gloſ. antiq. ſuper Reg.in fine eam ſcilicet intelligendam eſſe de cubicularijs extra muros poſtquam d.Bulla ſuperuenit,non poſſunt applicari ſtante huiuſmodi prohibitione.

Neque obſtat Mandoſ. ſuper hac reg. quæſt. 1. in fine, quia multum ſe inuoluit & in poſteriori editione non animaduertit ad prohibitionem,de qua in Bulla Leonis, nec ſuadet contrarium ratio per eundem conſiderata, quod non poſſit intelligi de cubicularijs officialibus, cum ſimilis regula extaret tempore Sixti II. & ſic anno. 1411. & Innocent. VIII. anno 1484. & Collegium cubiculariorum officialium fuerit poſtea erectum à Leone X. anno 1515. ſicut quod neque poſſit habere locum in alijs cubicularijs, quia alias eſſet ſuperflua cum iſti ſint comprehenſi in regula tertia reſeruatoria beneficiorum familiarium, & continuorum commenſalium, nam quantum ad primum, quamuis ab initio regula hæc intelligatur de illis cubicularijs,qui non erant officiales,tamen ſuperueniente Bulla Leonis cum prohibitione quod nullus alius præter expreſſos in ea poſſit dici cubicularius, regula non poteſt loqui de ijs, qui non ſunt amplius.

Quantum verò ad ſecundum non eſt inconueniens, quod ratione maioris dignitatis, quam habent alij cubicularij ſecreti, vt per Staphil. in titul. de prærog. expect. §. videndum num.42. ſit etiam facta particularis reſeruatio beneficiorum vltra quod cum hæc regula declaret explicitè, ac diſtinctè quod implicitè erat diſpoſitum, & expreſſum non poteſt dici ſuperflua Gem.in c.1. n.22. de ſumm. Trin. Ruin.conſ.59. n.17. verſ. nec obſtat vol.2.

Non obſtat quod beneficia vacantia per obitum Cappellani honoris videantur reſeruata Rota deciſ. 221. de præb. in Antiq. & deciſ. 12. eodem tit.in nou. & gl. Antiq. ſuper hac reg.6 tum quia nos non verſamur in Capellano, tum quia ex dictis deciſionibus non colligi poteſt vnde proueniat hæc reſeruatio, quæ potuit forſam occaſione familiaritatis cum continua commenſalitate ortum habuiſſe.

Nec potuit fieri fundamentum in literis Felic. record. Gregorij XIV. quia quidquid dicendum ſit ad effectum expediendi gratis, cum agatur ad effectum reſeruationis quam eſſe plenè, & concludentur probandam fuit pluries deciſum, non probaot,tum quia narratiua emanauit ad inſtantiam partis, tum quia eſt de facto prædeceſſoris, tum denique quia non fuit facta motu proprio Vital. in Clem. 1. de prob. num. 28. Put. deciſ. 338. lib. 3.& ita concluſum.

SVMMARIVM.

1 *Familiaritas plenè, & concludenter debet probari quando agitur ad excludendum prouiſum ab Ordinario.*

2 *Ad probandam familiaritatem ad alium effectum ſufficiunt leuiores probationes.*

3 *Commenſalitas non requiritur vt ita exactè probetur ſicuti quando agitur ad inducendam reſeruationem.*

An familiaritas plenè,& concludenter ſit probanda quādo agitur ad excludendum prouiſum ab Ordinario.

RESOLVTIO CLXXXIV.

1 IN facti contingentia dum hoc eueniret decidendum, dixi familiaritatem † plenè, & concludenter eſſe probandam, quando agitur ad exclu-

dendum prouiſum ab Ordinario vt habetur per Sarnen. in Regul. de benefic. Vacant. per obit. fam. Cardin. quæſt. 13 num. 6. Simonet. de Reſeruat. quæſt. 36. num. 5. Rot. diuerſ. dec. 832. in fin. part. 3. & fuit dictum in Parmen. Canonicatus 26. Iunij 1585. coram Gipſio, & in Salamantin. & Abulen. benefic. 9. Iunij 1599. coram Pegna, & in Hiſpalen. Beneficij de Gribalcon 7. Maij 1607. coram Gregorio XV. & in Hiſphalen. Archidiaconatus 20. Febru. 1606. coram Iuſto, quidquid ad alium effectum ſufficiant leuiores probationes vt diſtinxit Rota in Salamantina Cappellaniæ del Voto 20. Nouembris 1592. coram Pamphilio,

2 Quare Familiaritas † plenè, & concludenter probanda eſt, quando agitur ad excludendum prouiſum ab ordinario, licet ad alium effectum ſufficiant leuiores probationes, vt habetur etiam per Veral. in deciſ. 147. parte 1. per hæc verba.

Commenſalitas † adhoc vt demonſtretur quod legatus poterat illum creare protbonotarium, cum in eius facultatibus dicatur, vt erga familiares ſuos & continuos commenſales reddas te liberalem, &c. non requiritur, quod ita exactè probet ſicuti quando agitur ad effectum inducendi Reſeruationem, prout loquitur Sarneo. in Regul. de Impetr. benefic. per obit. famil. Cardin. q. 13. num. 15. Ita fuit deciſum his in Cauſa Aurienſis parrochialis de Canedo, coram D. Veſtano 9. Martij, & 13. Iunij 1552. vt in eius lib. fol. 80. & fol. 250. & iuxta hanc ſententiam refert etiam Idem Veral. in deciſ. 380. part. 2.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio regulæ reſeruatoriæ extenditur etiam ad familiares ipſorum familiarium, ſed vide contrarium n. 2. quo modo tamen procedat patet num. 3.*

An familiaris familiaris Cardinalium dicatur familiaris ad affectum ſupradictum.

RESOLVTIO CLXXXV.

1 PVlchrè dubitari poteſt an diſpoſitio † Regulæ reſeruatoriæ reſeruens beneficia familiarium Papæ, ſeu Cardinalium, locum ſibi vendicet, ac extendatur ad familiares ipſorum familiarium, & reſpondeo pro affirmatiua, eo quod ſeruiendo familiari Papæ, vel Cardinalis dicuntur illis ſeruire, & facit l. quæſitum §. ſed an inſtrumenti ff. de fundo inſtructo, & quæ tradit Oldrad. conſ. 11. ita Salicetus in l. 2. C. de Epiſcopis, & Clericis ad fin. & Gloſſator ſuper reg. Iulij 11. de prærogat. expectant. 7. par. & Sarnen. qui multa adducit ad propoſitum quæſt. 14. Æneas de Falcon. q. 4. principali effectu 30. Simonetta quæſt. 35. concluſ. 201. num. 170. & pro hac parte fuit dictum in vna Regien. partialium ſancti Chriſanti & Dariæ Coram Reuerend. D. Romano de menſe Ianuar. ſeu Februarij 1551. dato .n. dubio, an beneficia familiaris comedentis in tinello Papæ familiaris, & continui Commenſalis, Papæ dicantur reſeruata ſicut beneficia veri familiaris Domini de Rota concluſerunt pro affirmatiua in fauorem D. Antonij Brauolæ clientis.

Sed hæc communis ſententia patitur difficultatem ex multis adductis per Sarnen. ibi in princip. & contrariam ſententiam tenet Guid. Papa conſ. 30.

2 Pro quorum opinione † adducitur deciſ. 5. Creſcent. de præbend. cuius tenor eſt.

Familiaris Auditoris Rotæ euntis cum Cardinali legato non dicitur familiaris Cardinalis, etiam mediatè licet in tinello comedat cum alijs familiaribus Cardinalis, nam non ſolum commenſalitate ſit familiaris, ſed animo quod ipſe velit Cardinali familiari, & Cardinalis eum pro familiari habeat & teneat quod non eſt in caſu noſtro, quia nec Auditor eſt familiaris Cardinalis, vt eius familiaris poſſit dici mediatus familiaris Cardinalis, nec illi Cardinali, ſed Auditori famulatur, & ita Domini tenuerunt vno excepto in vna N. Coram Paulo ad quod vide etiam Gomeſ. ſuper Regul. de impetr. beneſ. per obit. famil. Cardin. quæſt. 14. Sim. de reſer. quæſt. 35. num. 11.

3 Verum aduertendum eſt pro veritate & quæſtionis intelligentia cum Garſia par. 5. cap. 1. num. 330. quod ſi Papa, vel Cardinalis daret ſuo familiari portionem, ſeu expenſas pro ſe, & duobus familiaribus, & ille haberet plures, vt tres, vel quatuor, & non nominaret illos duos, qui viuant expenſis Papæ, vel Cardinalis, nullius Beneficia ſunt reſeruata ratione incertitudinis argum. l. duo ſunt Titij ff. de teſtamentaria tutela & l. ſi fuerit ff. de rebus dubijs, & gloſ. in c. nolite recedere 11. q. 3. verbum triticum ſequitur Sarnen. d. q. 14. verſ. 2. limitatur.

SVMMARIVM.

1 *Familiaritas non deſinit ex diſceſſu à Curia, & maximè cum conſenſu, vt patet, num. 3.*
2 *Familiaritas eſt ſpecies ſocietatis.*
4 *Familiaritas non ſeruiens longo tempore abſens deſinit eſſe familiaris.*
5 *Refertur deciſio Rotæ Rom.*

Familiaritas an amittatur ex diſceſſu à Curia,

RESOLVTIO CLXXXVI.

1 REſpondetur ex deciſ. Achil. de Graſs. 13. de præbendis vbi † familiaritatem non deſiſſe tenuerunt Domini ex eo, quia ſolum probaretur quem abijſſe à Ciuitate Romana in vna Fulginaten. prioratus coram D. Veſtano de anno 1549. tum quia ex ſolo diſceſſu non probatur, quod quandoque non reuerſus fuerit, ſecundo quia cum fa-
2 miliaritas † ſit ſpecies ſocietatis ea non niſi contrario diſſenſu debet diſſolui, vt per Sarnen. in regul. de impetrant. beneſ. per obitum familiar. Card. q. 13. num. 3. & 9. & poſt Anchar. conſ. 398.

3 Tum etiam quia apparebat de conſenſu † Cardinalis, quo Caſu dicebant Domini ceſſare doctrinam Franchi in cap. ſicut de verb. ſigniſ. in 6. quia intelligebatur, vel quoniam non apparebat de conſenſu, vel quia ibi erat quædam ſpecies familiaritatis, quæ requirebat certum ſeruitium, quo Caſu quando quis ſtat
4 tanto tempore † abſens, & non ſeruit dicitur deſinere eſſe in familiaritate, ſecus autem in familiaribus ſine aliquo ſeruitio.

Vnde quoad interruptionem commeſtionis ſi deſinat familiaritas tenuit Rota per hæc verba teſte Creſcent. in deciſ. 16. de reſcript.

5 Familiaris, † qui cœpit eſſe tempore ſacchi licet in tinello nunquam commederit, dicitur tamen eſſe commenſalis ſi probetur eum potuiſſe ad ſui beneplacitum in tinello commedere, ſi tinellum fieri contigiſſet, prout tunc propter impedimentum Sacchi non fiebat. Vnde nec gratia dicitur Surreptitia, ſi quis illius, cuius erat familiaris commenſalem ſe eſſe aſſeruit. Nec obſtat reg. de fict. famil. ſecundum Dominos in vna Compoſtellana coram Petro quia licet dicantur commenſales à concedendo, & vt commedat eſt, tamen potius in hoc modus, quam conditio quo caſu defectus per caſum habetur pro impleto ad l. ſi fundum per fideicommiſſum §. Iulianus Titio de legat. primo & Bart. in l. in teſtamento de

con-

condit. & demonſtr. quia continuus dicitur commenſalis, quando eſt aptus comedere continuo, licet continuè non comedat per Gloſ. & ibi, allegata à Gemin. in cap. fin. verſic. continuè de verb. ſignificat.

SVMMARIVM.

1 *Adducitur deciſ. Rot. Rom. in proprijs terminis pro reſolutione quæſtionis.*

In Collatione Beneficiorum familiaris duorum Cardinalium quorum conſenſus exigatur.

RESOLVTIO CLXXXVII.

1 RESpondi cum † deciſ. Rotæ in vna Sarzanen. Beneficij 29. Aprilis 1594. Coram Illuſtriſſimo Seraphino cuius tenor eſt videlicet.

Domini ſteterunt in deciſis Coram R.P.D. meo Orano. nempe in collatione beneficij, de quo agitur requiri conſenſum Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Domini Cardinalis Decani, cuius defunctus erat familiaris tempore obitus, ex quo concurrunt requiſita in priori parte regulæ de impetr. per obit. familiar. & in hac quęſt. quando beneficia habita fuerunt ab eo per obitum, cuius vacant tempore familiaritatis alterius Cardinalis prædefuncti, an requiratur conſenſus eius, in cuius familiaritate deceſſit affirmatiuam partem tenuit gloſ. ſuper dict. regula verſic. tum ex iſta, cuius auctoritatem ſemper Rota plurimi facit, & quamuis Sarnen. quæſtion. 18. multum ſe inuoluat, & Rota aliquando dubitaret tamen re diligenter perpenſa, & diligenter diſcuſsa amplexa eſt hanc ſententiam, vt refert Put. dec. 227. incip. Bernardinus lib. 3. Faber. dec. 11. lib. 2. Achill. deciſ. 1. ſuper hac regula, qui mouentur ex eo, quod regula in prima parte ſimpliciter, & indiſtinctè loquitur de omnibus Cardinalibus, in quorum familiaritate quis deceſſit, & concurrit ratio regulæ deciſ. 15. de præbend. in Antiquis Caſsad. 37. ſuper regula.

Non obſtat poſterior pars regulæ, quæ requirit conſenſum primi Cardinalis, non autem ſecundi, quia id procedit vbi vterque Cardinalis viuit ad tollendum dubium, quod inter eos poterat oriri, ſecus vbi prior eſt mortuus, quia hoc caſu non procedit poſterior para regulæ, ſed ad priorem recurrendum eſt.

Non obſtat, quod priori Cardinali mortuo intret ſtatim reſeruatio regulæ 3. ad fauorem Papę antequam is tranſierit ad familiaritatem ſecundi, quia iſta reſeruatio intelligitur ad effectum, vt Ordinarij prouidere, & expectantes capere non poſsent, non autem ad effectum liberæ Collationis quamdiu adeſt intereſse alicuius Cardinalis, quia in hoc declaratur à regula 30. vt requiratur conſenſus Cardinalis, & ita nemine diſcrepante fuit concluſum.

SVMMARIVM.

1 *Familiaritas probatur per aſſertionem ſummi Pontificis etiam in præiudicium tertij.*

2 *Summus Pontifex aſſerendo creat.*

3 *Aſſertio ſummi Pontificis teſtantis de facto ſuo facit pleniſſimam probationem vide etiam num. 4. 6. & 7.*

5 *Ad contrahendam familiaritatem requiritur conſenſus mutuus.*

An familiaritas probetur per Aſsertionem ſummi Pontificis.

RESOLVTIO. CLXXXVIII.

1 SI Pontifex Maximus † aſsereret aliquem eſse familiarem ſuum, & continuum commenſalem illi certè crederetur, etiam in pręiudicium tertij per cle. 1. de prob. & ita nuncupatim concludit Rota in vna Sceneſcen. prioratus coram Commeſi de Menſe Februarij 1538. dum ibi Bonæ Memoriæ Leon. X. quendam prothonotarium creauerat, & familiarem ſuum continuum commenſalem fuiſse aſserit Domini voluerunt illud ſufficere ad excludendam prouiſionem legati Auenion. qui licet poterat de Reſeruatis, non tamèn de beneficijs familiarium Papæ prouidere, vt refert Gomes. in Regul. de Impetrand. benefic. Vacant. per obit. famil. Cardin. 2 quæſt. 13. num. 6. & ratio eſt quia ſummus † Pontifex aſserendo creat teſte Cagnolo in l. ſi quis maior num. 170. C. de In integ. Reſtitut.

3 Et pro hac opinione facit, nam aſsertio † ſummi Pontificis atteſtantis de facto ſuo proprio probat adeo vt plenam faciat fidem, & probationem pleniſſimam, vſque eo vt nec probatio in contrarium admittatur clem. 1. de probat. & ibi gloſ. in verbo feciſſe narramus Anchar. col. 1. Imol. col. 4. & reliqui ſcribentes Felin. in cap. cum à nobis col. 1. de teſta. Marſil. in l. 1. §. ſiquis dicetur col. pen. ff. de queſtio. Angel. conſ. 274. num. 2. quod adeò verum eſt, vt 4 procedat † non ſolum quando aſserit quid piam ſupee eo quod geſſit tempore ſui Pontificatus, ſed etiam ſi deponat ſuper eo quod vidit ante ſui Pontificatus adeptionem veluti dum erat Cardinalis, Gloſ. in cap. 1. in verbo ſtatuit de Renunciat. in 6. & in cap. ad Apoſtolicę in verbo promiſiſsent de re iudic. in 6. Aretin. in cap. cum à nobis col. 6. de teſtament. Roman. ſingul. 172. Ruin. conſ. 38. colu. 4. vol. 1. Alex. conſ. 65. col. 3. volu. 2. Rota in antiquis dec. 197. & procedit in quacunque Papę diſpoſitione, ſiue ſit penalis ſiuè ſit conditionalis, ſiue ſit modalis, dumodo Papa atteſtetur de facto ſuo d. clem. 1. & ibi tenet Paul. de El zat. & Imol. column. 2. ita quod dicunt DD. magis credi Papæ, quam Notario vt per Iſerniam in cap. 1. col. pen. verſicul. ſed nunquid ſtabitur in titu. qui ſucceſ. ten. imo magis adhibetur fides aſsertioni Pontificis, quam multis Notarijs, vt dicit Ruin. conſ. 103. col. 6. vol. 5. & multa circa hæc habes per Lapum in alleg. 67. vbi late examinat quando narrata per ſummum Pontificem faciant fidem.

Sciendum tamen in contrarium reſpondiſse An-5 char. conſ. 398. vbi inquit, quod cum ad † contrahendam familiaritatem requiratur conſenſus mutuus, ſcilicet Domini, & ipſius familiaris ex ſolo conſenſu Pontificis Maximi non poteſt dici contracta familiaritas, niſi conſentiente aſserto familiari per not. in capit. 1. de conceſ. præbend. in 6. & ibidem Innocent. ſequitur Pariſ. conſ. 50. col. 3. volu. 4. quos etiam ſequitur Rebuff. ſua prax. benefic. in Regul. de non tollendo Ius quæſit. gloſ. 5. verſic. vnde ſi Papa declarauit.

Poſsent tamen hæ opiniones concordari cum di-6 ſtinctione, nam aut † Pontifex Maximus voluntatem, & propoſitum habet faciendi veros familiares, & eorum ſeruitio vti, & tunc non ſufficiunt literæ familiaritatis, nec gaudent priuilegijs familiarium l. ſub prætextu C. de Sacroſ. Eccleſ. l. Scriniarios C de teſtam. milit. & tradidit Felin. in cap. 1. col. 2. de officio Delegat. quia propter officium datur beneficium cap. fin. de Reſcript. in 6. & tunc procedit opinio Anchar. in conſ. 396. & vult Caſtrenſ. conſil.

340. lib. 1. Card. Florent. in conſ. 126.
7 Aut Summus Pontifex conceſſit literas ad petitio-
nem alicuius ſicuti multi illas affectant, vt prærogati-
uis gaudeant, & tunc quia ſecundum fictionem dicun-
tur familiares, & continui commenſales, vt declarat
Caſtrenſ. in conſ. 340. & iſti gaudent priuilegijs, veris
familiaribus, & continuis commenſalibus conceſſis
vt per Abb. in cap. ex parte in fin. de Cleric. non reſi-
dent. Bal. in l. ſiue poſſidetis col. 1. quæſt. 2. C. de pro-
bat. ſufficit probare huiuſmodi familiaritatem per di-
ctas literas Papæ.

SVMMARIVM.

1 *Familiaritas non probatur per aſſertionem Cardinalis.*
2 *Cardinali non creditur in his, quæ tertio præiudicium af-
ferunt, ſecus eſt ſi non afferunt præiudicium vide
num. 3.*
4 *Cardinali aſſerenti aliquid in præſentia Papæ creden-
dum eſt, etiam ſi agatur de præiudicio tertij.*

Familiaritas an probetur per aſsertionem
Cardinalis.

RESOLVTIO CLXXXIX.

INterrogatus ſi Cardinalis dicto aſserentis ali-
quem eſse ſuum familiarem probaretur familia-
ritas Reſpondi quod Sarnen. in Regul. de Impetr.
1 per obit. Card. q. 13. negatiuam † tenet ſenten-
tiam aſserendo, vt nulla fides adhibeatur dicto Cardi-
lis aſserentis aliquem eſse ſuum familiarem ea de cau-
ſa, vt de ipſius beneficijs poſſit diſponere, ſequitur
etiam Maſcard. de probat. conclu. 268. num. 23. & ra-
2 tio eſt, nam non creditur † Cardinali in his, quæ ter-
tij præiudicium concernunt, vt per Cappell. Tholoſ. in
deciſ. 464. & ibi Addit. & tradunt Pariſ. conſ. 136. col.
2. num. 31. volu. 4. Crauetta conſ. 104. col. 1. num. 5.
Abb. in cap. ſicut de ſententia excommunicat. Iaſ. in
l. cum filius familias § Stichū ff. de verb. obligat. Abb.
conſ. 94. Alexan. conſ. 112. lib. 7. num. 2. vbi commu-
ni mente ab omnibus eſse probatum tradit, & conſu-
lendo tradit Cur. Iun. conſ. 61. col. 5. Corn. conſ. 155.
vol. 1 Bar. in l. Diuus ff. de Cuſtodia Reorum Dec.
conſ. 463. & hinc euenit vt non credatur ſummo Pæ-
nitentiario aſserenti ſe habuiſse commiſſionem viuæ
vocis oraculo à Summo Pontifice, ita deciſum fuit in
Cappell. Tholoſ. d. quæſt. 464. cuius ſententiæ ſub-
3 ſcripſit Gozadin. conſ. 4. col. pen. num. 5. ſecus † verò
in his, quæ principaliter non inferunt præiudicium, vt
notat Ang. in conſ. 182. & in l. quæcumque §. fin. ff. de
public. Dec. in l. 2. col. pen. C. de mand. Princip. licet
Diuerſam ſententiam videantur tenuiſse DD. de Rota.
in vna Romana inter Canonicos & beneficiatos ſan-
cti Petri coram Contareno anno 1540. menſis Octo-
bris, vt annotauit Put. deciſ 3. lib. 1. circa 1. de probat.
4 quo in loco ſcriptum reliquit quod Cardinali † aſse-
renti aliquid in præſentia Papæ credendum ſit, etiam
vbi ageretur de præiudic. Tertij citat Innoc. & Felyn.
in cap. ſuper his de fid. inſtrument. & alios quos vide-
re poteris.

SVMMARIVM.

1 *Refertur deciſio Creſcentij in proprijs verbis pro reſoluen-
da queſtione.*

Familiaritatis continuatio an, & quando
præſumatur.

RESOLVTIO CXC.

REſpondi cum deciſ. Creſcentij 18. de pro-
1 bat. vbi familiaritas † ad effectum inducen-
di reſeruationem licet deberet plene pro-
bari, & non per præſumptiones, quando al-
legatur à non poſseſsore primo tanquam obiectum
ad not. per Innocen. in c. ſuper his de accuſ. & per
Ægid. deciſ. 612. & per conſequens verificando quis
defunctum ante obtentum beneficium fuiſse familia-
rem licet deberet præſumi continuatio, ita vt tempo-
re obtenti beneficij familiaris præſumeretur ad not. in
l. ſiue poſſidetis C. de probat. & per Doct. in c. fin. de
verb. ſign. arg. not. per Bart. in l. ex eo de milit. teſt.
in fin. l. 2. C. de primicer. lib. 12 dum abſentiam quin-
quennalem requirere videntur, vt quis dicatur deſine-
re eſse familiaris. Tamen quia negari non poteſt eſse
præſumptiuam probationem, videbatur ex ſupradi-
ctis non eſse ſufficientem, maximè, quia quando non
probatur vltimum extremum non eſt forſam verum
continuationem præſumi ad not. in d. l. ſiue poſſidetis.
Quibus tamen non obſtantibus maior pars domino-
propter plures præſumptiones continuationis fuit pro
rum familiaritate in vna Salamantina della ſcierpe
coram me deciſum.

Primo quia in prouiſione defuncti ſuper beneficio,
de quo agebatur dicebatur familiaris, & erat antiqua
de anno quinto Alexandri vnde ex tali narratiua in
antiquis probatio vel præſumptio oritur ad not. Imol.
in clem. 1. de probat.

Secundo quia cum non oſtenderetur, quòd alio ti-
tulo defunctus obtinuerit beneficium, & poſsederit,
niſi ex ſupradicto, ex quo ſumebatur ad not. in l. quidā
de rei vendic. præſumeretur bono titulo ſub prætextu
falſæ familiaritatis impetrata.

Tertio quia inter tempus probatæ familiaritatis, &
gratiæ concurrebat tantum annus, & verificabatur il-
lum fuiſse in curia & ex tam breui tempore mutatio
ſtatus non præſumitur ad notata per Bald. in prima
conſt. C. in fin.

Quarto quia in illa cauſa inter alios teſtes ſuper fa-
miliaritate eiuſdem etiam de tempore gratiæ exa-
minati bene probant, vt ſaltem inter iſtos præſum-
ptionem inducant ad not. per Bald. in l. admonendi de
iure iur. Abb. in c. fin. eo. tit. maxime ſuper ſtatu per-
ſonæ, in quo etiam ſententia inter alios lata præiudi-
cat alijs ad not. in l. ingenuum de ſtatu hom. per Bart.
Salyc. & alios in l. 2. C. quibus res iud. & pro deciſ.
iſta facit deciſ. 11. de probat. in antiq. maxime quia
non erat in caſu noſtro proprie obiectus, ex quo ſtante
familiaritate intrabat gratia illius ad deciſ. 18. de ex-
cept. in antiq. cum ſeq. & Felin. in c. cum olim col.
pen. de reſcript.

NOTABILIA, ET COMMVNIA IN MATERIA FAMILIARITATIS.

NOtandum eſt ſecundum D. Ioan. Mariam No-
uarium in ſua eloquenti praxi electionis, & va-
riationis fori ſection. 2. quæſt. 36. numero 7. quod per
conſtitutionem 78. & 79. Pauli III. nec non per Con-
ſtitutionem 44. Iulij III. veri familiares, & continui
Papæ commenſales dicuntur omnes Referendarij,
& alij Officiales, & ex palatio Apoſtolico panem ha-
bentes prothonotarij, Subdiaconi, Auditores Rotæ
Acoliti, ſcutiferi, Secretarij literarum Apoſtolica-
rum, ſcriptores, cubicularij, ac Milites Sancti Petri,
Reliquique officiales Romano Pontifici pro tem-
pore exiſtenti in palatio deſeruientes, aut cuſtodiam
facien-

facientes, licet in eodem non habitauerint, nec habiteńt, nec forſan habitabunt, nec in Tinello comederint, nec comedant, nec in futurum forſan comedent, verique familiares, & continui commenſales cenſentur.

Itaut ſecundum eundem Nouarium vbi ſupra regulis tam editis, quam edendis de veris familiaribus & continuis commenſalibus Papæ quoad omnia ſubijciantur, etiam quoad hoc vt ſoli Romani Pontifices occurrentibus vacationibus, beneficiorum eccleſiaſticorum per eos obtentorum, vel obtinendorum qualitercumque qualificatorum prouidere, & de illis diſponere debent in omnibus, & per omnia, ac ſi Referendarij, & officiales prædicti in palatio Apoſtolico habitaſsent, & in tinello verè, & realiter comediſsent.

Similiter teſte eodem Solertiſſimo D. Nouario ad Reſeruanonis effectum ac ad alios effectus dicuntur veri familiares & continui Commenſales Papæ officiales, ſeu ſcriptores Archiuij Romanæ curiæ, vt patet ex bulla Iulij II. ſuper erectione collegij dictorum officialium emanata ſub 7. kalendas Debembris anni 1550 quæ Bulla eſt inſerta confirmara, & declarata in Conſtitutione Leonis X. quæ eſt in bullario 6. in ordine inter conſtitutiones eiuſdem Papæ incipien. lex Miniſterij paſtoralis, nec non per conſtitutionem 18. Pauli III. incipientem Romani Pontificis. Per Pium V. in ſua conſtitutione 89. incipienti pridem; per quas conſtitutiones apparet eſse conceſsa dicto collegio, & officialibus non modica priuilegia, gratias, ac prætogatiuas, & de nonnullis illarum vide Acchil. de Graſſis deciſ. 4. de conſtitution. Caputaq. deciſ. 215. par. 3. Mohedanum deciſ. 2. & 5. de teſtamen. Pute. deciſ. 304. lib. 1. & deciſ. 414. lib. 2.

Item dicuntur tales veri familiares, & continui commenſales ſancti Pauli per Conſtitutionem 23. Pauli III. à Iulio III. confirmatam per ſuam Conſtitutionem 4. vt ait idem Nouarius vbi ſupra in d. q. 36. vbi dicit, quod de Militib. Sancti Petri vltra ſupradictas eſt conſtitutio 16. Clement. VII. & Conſtitutio 3. Pauli III. & Conſtitutio 46. Pij IV.

Item de Cubicularijs, & Scutiferis eſt Conſtitutio 14. Leonis X. & eſt Conſtitutio Pauli III. de quibus meminit Idem Nouar. in ſua praxi electionis, & variationis fori d. quæſt. 36. verſ. Item de Cubicularijs.

Item Milites Lauretani vt legitur in Conſtitutione Siſti V. 16. de qua meminit Idem Nouar. vbi ſupra.

Item Commiſsarius Cameræ vt per Conſtitutionem 44. Siſti V. quam allegat. Idem Nouar. in loco proxime allegato.

Item Theſaurarius Datarię, vt in conſtitutione 45. Siſti V. de qua meminit. Idem Nouar. vbi ſupra, qui idem concluſiuè dicit de omnibus officialibus Cancellariæ Apoſtolicæ, vt ibi videre poteris in facti contingentia, quia benè habes, multa in materia per ipſum congeſta.

PRAXI FIDEI PROFESSIONIS.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſus de beneficio, curam animarum habente, in manibus epiſcopi, vel eius generali Vicario, vel ſi de Canonicatu, vel alia Cathedrali Eccleſia dignitate, etiam in capitulo fidem profiteri tenetur.*

2 *Refertur conſtit. Greg. 14. & Pij IV. de forma inquiſitionis ſuper promouendis ad Eccleſia regimina, Doctoratum, & ſimilia, & quæ ab vſu receſſerint.*

3 *Prælati, etiam Regulares fidei profeſſionis iuramentum præſtant.*

A quibus ſit emittenda fidei profeſſio.

RESOLVTIO CXCI.

1 PRouiſi de quibuſcumque beneficijs † curam animarum habentibus in manibus epiſcopi,
vel eo impedito coram generali eius vicario,
ſeu officiali, & prouiſi de Canonicatibus, &
Dignitatibus ex Eccleſijs Cathedralibus non ſolum
coram Epiſcopo, ſeu eius officiali, ſed etiam in capitulo
profeſſionem fidei facere tenentur intra duos
menſes ad minus à die adeptæ poſseſſionis, alioquin
fructus non faciunt ſuos, nec illis poſseſſio ſuffragatur
ex decreto S. Concilij Trident. ſeſs. 24. de refor. c. 12.
verſ. prouiſi etiam, tradunt Fuſcus de viſit. lib. 1. cap.
5. n. 15. & lib. 2. c 3. num. 4. Pariſ. de. reſig. benef. lib.
8. quæſt. 9. à num. 121. & lib. 10. q. 9. Rodriquez. in
ſumma primo tomo cap. 19. n. 7. & nouiſſime P. Ledeſma
in ſum. 2. par. tract. 1. cap. 4 10. concluſ. Quæ
etiam fidei profeſſio facienda eſt à promouendis
ad Epiſcopatus & dignitates conſiſtoriales iuxta d.
concil. Trident. ſeſs. 24. de refor. c. 12. & conſtit. Greg.
2 XIV. † de forma faciendi proceſsus & inquiſitiones
ſuper promouendis ad regimina Eccleſiarum, & à
promouendis ad Doctoratum vel alium gradum, &
à profeſsoribus, ſeu lectoribus alicuius ſcientiæ, vel
artis liberalis iuxta conſtitut. 112. Pij IV. de doctorum
promotione, & forma profeſſionis fidei. Quæ tamen
conſtitutio non videtur recepta in his Regnis
quoad profeſsores, ſeu lectores nec quoad gradum
Baccalaureatus, nec etiam benè quoad gradum licentiæ,
nec quoad proceſsum, ſeu informationem, de
qua ibi illo modo. Et prædicta profeſſio fidei fieri
debet iuxta formam traditam à Pio IV. in d. conſtit.
& in conſt. 114. ſuper forma iuramenti profeſſionis
3 fidei vbi id extendit ad quoſcunque prælatos † regulares,
& tradit Nauar. conſ. 10. de iure iur. Paris d.
quæſt. 9. n. 3. & Rodriquez. ſupra, & quæſt. regularium
2. 10. q. 72. art. 1. Quod videtur debere intelligi
de prælatis perpetuis, loquitur enim de his, quibus
de Monaſterijs prouidetur, quamuis de omnibus
etiam temporalibus id intelligat Ledeſ. ſupra 1. concluſ.
qui tamen ait in aliquibus religionibus id non
ſeruari, ſed eſse conſuetudinem in contrarium, quam
ipſe improbat.

SVMMARIVM.

1 *Admiſſus, & ordinatus ſacris ordinibus præſumitur idoneus ad beneficia ſimplicia, etiam ſine nouo examine.*

2 *Concil. Tri. Seſſ. 14. c. 3. intelligitur etiam non poſſe examinare promotos a prædeceſſore, niſi aliquid de nouo ſuperuenerit.*

3 *Qui ſemel fidei profeſſionem facit circa vnam parochialem, canonicatum & c. ad ſecundo obtinendum, denuò profiteri tenetur S. Cong. Reſp.*

An qui ſemel emiſit profeſſionem fidei, in electione parochialis vel canonicatus teneatur denuo emittere in adeptione alterius parochialis, vel canonicatus.

RESOLVTIO CXCII.

AN qui ſemel emiſit profeſſionem fidei in
electione parochialis, vel canonicatus teneatur
denuo emittere in adeptione alterius
parochialis, vel canonicatus & primo
intuitu videbatur dicendum, quod non, vt dicimus à
ſimili de examinato, quod eo ipſo quod aliquis ſit ad-
1 miſsus, & ordinatus † ſacris ordinibus præſumitur ha-
bilis, & idoneus ad beneficia ſimplicia, ita vt nouo

examine opus non ſit cap. accepimus 13. de ætate, & qualitate ibi quos à te, vel prædeceſſoribus tuis ordinatos fuiſse conſtaret, & præſertim quoad obtinendum beneficium debes idoneos reputare, quos ad ordines ſuſcepiſti, & notat ibi Hoſtienſ. num. 12. Io. Andr. num. 13. Ant. de Butr. num. 8. & 11. Abb. num. 3. & 6. Idem Abb. in c. fin. num. 5. in fine Lambert. de Iurepatr. lib. 2. part. 1. quæſt. 10. art. 2. num. 5. Rebuff. in praxi. tit. de reſcripto in forma communi pauperum num. 12. Boer. dec. 149. num. 16. Caputaquen. deciſ. 367. part. 2. per totam Rota deciſ. 16.
2 num. 1. parte 2. diuerſ. Neque † Concilium Tridentinum ſeſs. 14. cap. 3. de reformatione in contrarium diſpoſuit, vt Cenſuit Sacra Congregatin ſuper illius Canonis declaratione dum dixit Epiſcopus non poteſt examinare promotos, à ſuo prædeceſſore niſi poſt promotionem aliqua noua cauſa ſuperuenerit, vt in cap. accepimus de ætat. & qualit. & iterum congregatio cenſuit non comprehendi examinatos, & promotos ad ſacros ordines à prędeceſſoribus Epiſcopi, niſi noua cauſa poſt promotionem ſuperueniat. Hinc eſt quod ſemel examinatus, & approbatus ad vnum beneficium ſimplex, non amplius examinatur ad aliud ſimile, idem eſt ſi ſemel ſit approbatus ad Canonicatum, vel dignitatem in Collegiata non amplius examinatur ad ſimilem Canonicatum, vel dignitatem in alia collegiata; ſimiliter ſemel approbatus ad Curatum, vel canonicatum, vel dignitatem in cathedrali non vltra examinatur ad ſimile, vel ſimilem.

Contrarium tamen eſt verius vt. ſ. canonicus teneatur eam denuo emittere in adeptione alterius parochialis, vel Canonicatus ſeu dignitatis, vt patet ex generalitate verborum Concilij quamuis intellexerim viros doctos in facti contingentia tenuiſse contrarium. Et ita declarauit. S. Congregatio vt patet ex
3 declaratione ſequenti. An teneatur † fidei profeſſionem denuo facere is, qui ſecundam parochialem conſequitur ſi in adeptione preb. quam emiſit, vel alias quacunque de cauſa coram Epiſcopo, ſiue alijs etiam publicè fidei profeſſionem ſemel emiſit. S. Congregatio reſpondit teneri.

S V M M A R I V M.

1 *Maior ſumma minorem continet, & quod pluris eſt tanti eſt.*

2 *Iudex ne in periurium incidat quod iurauit ſeruare tenetur, & ita pęnam a lege ſtatutam minorare non poteſt.*

3 *Papa ſolet condonare amiſsos fructus ob non factam fidei profeſſionem, & non Ordinarius, & n. 4. refertur forma remittendi Greg. 14.*

An Epiſcopus poſſit condonare fructus amiſsos ob non factam profeſſionem fidei.

RESOLVTIO CXCIII.

Idebatur poſse Ordinarium id facere prima facie, quia hoc modo non tollit decreta
1 Concilij Trident. nam ſumma † maior minorem comprehendit l. prima § . ſi ſtipulanti mihi ff. de verb. obligat. l. diem proferre §. ſi plures ff. de recept. arbit. vnde dicitur, ſi res pluris eſt vtique tanti eſt l. cum furti ff. de in lit. iurand. Conſtitutiones autem Synodales ſtatuentes maiorem pœnam non caſsant pœnam à S. Concil. Trident. ſtatutam, nam cui maius conceſsum eſt videtur etiam quod minus eſt, vt in materia Iuriſd. firmat Bart. in l. 1. ff. de iuriſd. omn. iud. Grammat. dec. 5. num. 4. & per eum ibi allegata, & ſic vnico contextu ſeruatur lex ſacri Concil. Trident. & Sinodalis.

Contrarium tamen cenſui in facti contingentia ex rationibus infraſcriptis videlicet primo quia veriſſima hæc eſt in iure propoſitio, quod non eſt licitum alicui iudici pœnam minorare præſertim legalem l.
2 fin. C. ne ſac. Baptiſ. Iteretur; quia iudex † tenetur ſeruare ſtatutum, quod ipſe obſeruare iurauit ne in periurium incidat l. 2. C. de indic. viduit. ergo minorare non poteſt. Si itaque iudex non poteſt minorare pœnam ex eo quod iurauit ſeruare legem, ideo pari ratione Ordinarius non poterit minorare pœnam contra reſidentes à Sac. Conc. Trid. editam quia iurauit, & vouit parere mandatis S. Matris Eccleſiæ. Et ita Nauarr. conſ. 3. num. 1. de cler. non reſid. & ſentit Fuſcus d. lib. 2. cap. 3. num. 4. in fin. ibi aut à Sede Apoſtolica indulgentiam obtinuerit de ipſis, & ita cenſuit S. Congregatio his verbis.

3 Fructus † amiſsos ob fidei profeſſionem non factam iuxta hoc decretum remittere non poteſt Ordinarius: ſed recurrendum eſt ad Papam, qui ſolet eos condonare; eſt etiam alia declaratio in vna Arimin. quæ ſic ait.

4 Gregor. XIII. ſolebat † remittere fructus male perceptos ob non factam fidei profeſſionem, ſi verè nulla malitia interuenit, dummodo quam primum emittant, ſtatuitque, quod nullus ad poſseſſionem beneficij admittatur ante profeſſionem fidei.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatione beneficij quotidianæ diſtributiones non veniunt, & cum ſint diuerſi generis non augent corpus præbendæ.*

2 *Diſpoſitio Concil. Trid. deciſ. 24. c. 12. vt beneficiatus non faciat fructus ſuos; niſi perſonaliter iuramentum fidei, & non per procuratorem præſtiterit, diſtributiones tamen ſuas facit.*

3 *Contributio facienda pro Seminario quotidianas diſtributiones non comprahendit.*

4 *Secundum Ius commune non debetur ſubſidium charitatiuum de diſtributionibus, niſi contrarium ſit Sancitum.*

5 *Habens indultum quod lucretur fructus in abſentia, diſtributiones non lucrabitur, & ſi indultum extendatur etiam ad diſtributiones, lucrabitur illas tantum, quæ ſunt in pecunia, non autem quæ in pane, & vino. num. 6.*

7 *Abſens ratione ſtudiorum etiam de licentia Papæ, licet lucretur fructus beneficij, diſtributiones non num. 8.*

9 *Qui ex ſua deuotione celebrat miſſam in hora, in qua cantatur in choro etiam ſi ſit in eadem Eccleſia, non lucrifacit diſtributiones, ſecus ſi ei iuſſum fuerit a ſuperiore, à quo cauere debet.*

10 *Qui iuxta decr. Concil. Trid. abeſt tribus illis menſibus diſtributiones non lucrifacit num. 11.*

12 *Si omnes præbendæ fructus conſiſterent in diſtributionibus, ob non præſtitum profeſſionis fidei iuramentum tales diſtributiones quis non lucrabitur, & ita Parochus non profeſſus aliquid pro ſeruitio præſtito detrahere minus poterit num. 13.*

An decretum Concilij quo cauetur, quod non facientes profeſſionem fructus amittant, locum habeat in diſtributionibus quotidianis.

RESOLVTIO CXCIV.

Eſpondi negatiuè ex eo, quod appellatio-
1 ne † beneficij non veniant diſtributiones quotidianæ Gonzales in §. 7. procœmiali num. 166. diſtributiones namque non dicuntur de corpore beneficij, ſed ſunt de diuerſo genere, & diuerſa natura, nec augent corpus præbendæ, ex quo

dantur

dantur ratione operę, & miniſterij perſonalis Oldrad.
conſ. 118. num. 4. Rota deciſ. 8. n. 1. de præb. in nouis,
Staphileus de literis gratiæ in §. noua forma expecta-
tiuarum num. 45. & 46. Rota deciſ. 402. num. 4. parte
1. diuerſor. Cæſar de Graſſis deciſ. 5. num. 4. de præb.
2 Similiter quamuis prouiſi † de beneficijs non faciant
fructus ſuos, donec iuramentum fidei perſonaliter, &
non per procuratorem præſtiterint, vt diſponit Con-
cil. Trid. ſeſs. 24. c. 12. de reform. verſ. prouiſi etiam,
diſtributiones tamen acquirunt & faciunt ſuas, quam-
uis non iurauerint, vt declararunt Illuſtriſſimi DD.
Cardinales in hæc verba.

Congregatio cenſuit diſtributiones quotidianas non
comprahendi ſub verbis Concilij hic, quoniam dan-
tur ratione miniſterij perſonalis, & propter operas ſuas
& illas percipiens facit ſuas.

Similiter Mandoſ. conſ. 15. num. 2. & ante n. 5. &
per totum conſuluit, quod Concilium Trident. ſeſs.
3 23. cap. 18. de contributione † facienda pro ſemina-
rio non comprahendit diſtributiones quotidianas. Pa-
riter qui poſſidet beneficium vigore gratiæ nullæ ab
ordinario obtentæ: licet in noua prouiſione Papæ te-
neatur narrare fructus, quos percepit & de illis ſe
componere cum Camera Apoſtolica alias gratia erit
nulla Put. cum alijs deciſ. 26. lib. 1. Secus tamen eſt
quoad diſtributiones quotidianas Caſsad. deciſ. 6. in
princip. & ſub num. 4. in fin. & ante num. 9. & ſub eo-
dem num. 9. in fine verſ. ex quibus de præb. Item ex
4 diſtributionibus quotidianis † non debetur charita-
tiuum ſubſidium inſpecto iure communi, niſi con-
trarium fuiſset ſancitum Bellenzin. in tract. de charit.
ſubſidio quæſt. 76. num. 1. & 2. Lapus allegat. 136.
num. 7. per totam Mandoſ. conſ. 15. num. 4. Mantua
conſ. 1. lib. 1. poſt num. 89. verſ. non obſtat quarto
vbi idem de decimis dicunt, Sicut etiam indultum
5 † conceſſum ad lucrandum fructus in abſentia non
comprehendit diſtributiones gloſ. verbo adfuerint in
c. vnico de cler. non reſid. in 6. & ibidem. Probus
num. 50. in fine Caſsador. deciſ. 1. eod. tit. Couarr. lib.
3. variar. c. 13. num. 2. ad med. verſ. ſed quamuis prin-
6 ceps. Immò ſi indultum † eſſet ad percipiendas etiam
diſtributiones quotidianas in abſentia, priuilegiatus
illius vigore haberet tantum illas, quæ ſunt in pecu-
nia; non autem panem, & vinum, & alia ſimilia, quæ
in denarijs non conſiſtunt ſecundum Archid. in c. ſa-
cerdos num. 3. 1. q. 2. & in c. vnico ſub num. 1. verſ.
non tamen talis percipiet victualia de cler. non reſid.
lib. 6. Quibus annecto quod litteris operam dantes,
vel magiſtri docentes in aliqua Academia ad maio-
rem vtilitatem Eccleſiarum, licet in abſentia poſ-
ſint recipere beneficiorum fructus, non tamen præ-
dictas diſtributiones c. licet 32. & ibi gloſ. verb. di-
ſtributiones de præb. Couar. d. lib. 3. cap. 13. n. 2. poſt
principium. Quod etiam procedit quamuis de licentia
7 † Papæ ſit abſens ſtudiorum cauſa, vt cenſuit Congre-
gatio S. Concilij declarans c. 3. ſeſs. 21. de reformatio-
ne dicens ſic.

Abſentia cauſa ſtudiorum etiam obtenta à ſede
Apoſtolica non excuſat ab amiſſione iſtius tertiæ par-
tis detractæ, ſicut nec excuſat ab amiſſione cæterarum
diſtributionum quotidianarum. Idemque erat dicen-
dum de Canonico lectore ſacræ Scripturæ in quali-
bet Eccleſia iuxta formam capituli primi ſeſs. 5. Conc.
Trid. niſi Papa Greg. XIII. de gratia ſpeciali illas
condonaſſet, vt dixit eadem Sacra Congregatio ſub
his verbis.

8 Idem cenſendum † eſt de docentibus in eccleſijs qui
quamuis à ſeruitio chori abſentes eſſent poſſunt per-
cipere fructus ſuorum Canonicatuum, exceptis quoti-
dianis diſtributionib. ſed ex gratia diebus quibus legũt
habendi ſunt ſicut præſentes in choro, & inſeruientes
non modo pro illis horis vt ſi mane legunt pro horis
matutinis, & miſſa ſolemni, ſed etiam pro tota die vt
declarauit S. D. N. Gregorius XIII. Fuit etiam de-
9 claratum, quod celebrantes † miſſam priuatam tem-
pore horarum non debeant habere præfatas diſtribu-
tiones, vt ſequitur.

Qui tempore quo cantatur vna hora in choro, miſ-
ſam celebrat in eadem Eccleſia ex deuotione, vel ob-
ligatione non dicitur interfuiſſe ipſi horæ, nec il-
lius diſtributiones accipere poteſt, ſi verò iuſſus
fuerit à ſuperiore, vt celebraret tunc reciperet, ſupe-
rior tamen debet cauere à tali iuſſione. Eadem &
10 maiori cum ratione qui abſunt † tribus menſibus à
Concilio Tridentino conceſſis, cap. 12. ſeſs. 24. de
reform. nequeunt pro illo tempore conſequi quoti-
dianas diſtributiones, vt etiam declarauit S. C. 3. Au-
guſti 1586.

Quod comprobatur etiam nam diſtributiones
11 † quotidianæ dantur ratione miniſterij, & operæ per-
ſonalis, & laboris: & illas percipiens facit ſuas, vt tra-
dunt DD. in cap. vnico de cler. non reſid. in 6. & non
veniunt appellatione fructuum, & prouentuum bene-
ficij capitul. licet de præb. Oldrad. conſ. 118. Rota
deciſ. 2. de præb. in nouis & 35. de re iud. in antiquis,
Caſsad. deciſ. 1. in fine de præbend. Probus ad Mona-
chum in d. capitu. vnico num. 37. & num. 52. Pariſ.
conſ. 32 & 34 lib. 4 Gigas conſil. 144. alias reſp. 35.
de penſion. Couar. lib. 3. variar. c. 13. n. 1. Rota in To-
letana Penſionis 5. Nouembris 1565. & in Hiſpalenſ.
penſionis 8. Nou. 1574. apud Cæſarem de Graſſis, de-
ciſ. 116. & 1. par. diuerſorum dec. 330. & poſt hæc tra-
dit Gonzalez §7. procem. num. 154. Et ita cenſuit S.
Congregatio Concilij vt in declarationibus ſequenti-
bus Concilium grauat non profitentes, vt non fa-
ciant fructus ſuos, quorum fructuum appellatione
diſtributiones quotidianæ non veniunt, ita Congre-
gatio cenſuit non comprehendi in hoc caſu verbis
concilij cap. 12. ſeſs. 24. Alia diſtributiones quotidia-
næ non comprahenduntur ſub hoc verſ. quas ſeruiens
facit ſuas licet profeſſionem fidei non emiſerit. Et fa-
cit in ſimili declaratio. 9. adducta per Garziam in tr.
de oblig. recit. par. 11. cap. vlt. 6. dub. ſub n. 186. Groſ-
ſa tamen præbendæ, & ſi reſidendo, & diuinis inter-
ſendo lucrifiat, non venit in propoſito appellatione
fructuum iuxta dicta per Garziam. vt ſupra c. 2. dubio
19. num. 439.
12 Et ſimiliter ſi omnes fructus † præbendæ in diſtri-
butionibus quotidianis conſiſterent, ita quod non eſ-
ſet Groſſa, qui non feciſſet fidei profeſſionem eas
non faceret ſuas, nam tunc ſuccederent loco fructuum
ne diſpoſitio Concilij tunc fruſtraretur ad trad. per
Probum in d. cap. 11. num. 64. & alia per Garziam vbi
ſupra num. 113. 114. & 115. Nec de iſtis fructibus præ-
13 bendæ, aut parrochialis aliquid † detrahendum eſt
pro ſeruitio præſtito, ſed omnes debent reſtitui non
facta profeſſione, cum Concilium abſolutè dicat,
quod fructus non faciant ſuos in pœnam peccati,
quamuis contrarium intellexi fuiſſe conſultum à qui-
buſdam Theologis.

SVMMARIVM.

1 *Ignorantia Iuris vniuerſalis neminem excuſat, quoniam quilibet iura ſcire tenetur, cum peritos conſulere debeat, vt num. 3.*

2 *Poſt lapſum duorum menſium à die publicationis, ſtatuta etiam ignorantes ligant.*

4 *Vbi requiritur dolus, ignorantia Iuris excuſat num. 5 ex quo excuſatur etiam a mortali, & a reſtitutione, num. 6.*

7 *Soluitur oppoſitio, quod benè non peccet, teneri tamen ad reſtitutionem.*

An qui non fecit profeſſionem fidei ob ignorantiam, vel inaduertentiam excuſetur à mortali.

RESOLVTIO CXCV.

IN quo articulo eſt diſtinguendum, quod aut lo-
quimur in foro exteriori, & tunc quia eſt igno-
1 rantia † iuris communis, ſeu vniuerſalis neminem
excuſat. l. error. C. de iuris & facti ignor. & cap.
ignorantia de regu. iur. lib. 6. Quoniam ſcire iura qui-
libet tenetur l. leges C. de legib.

Imò iuris ignorantia dicitur dubio procul lata cul-
pa, vt per Alexan. conſil. 77. col. 2. vol. 3. Bart. in l.
quod Nerua colu. 6. ff. depoſ. Riminal. Iun. conſil.
484. Annus num. 20. volu. 5. Betran. conſ. 278. etiam
num 2. vol. 8.

2 In tantum, quod ſtatuta † ligant etiam ignorantes
poſt duos menſes à die publicationis, vt prodidit Abb.
Dec. Bero. num. 49 & 52. & alij omnes vniuerſaliter
in cap. cognoſcentes de conſtit.

3 Et tanto magis ignorantia ipſa iuris † non excuſat,
quanto quod quis potuerit conſulere peritiores, idq.
aliter non egit, vt per Glo. Alex. Iaſ. Dec. & alios vni-
formiter omnes in l. iuris ignorantia C. qui admitti,
4 attamen ignorantia iuris excuſat, vbi dolus † requi-
ritur, vt per Angelum in l. ſi quis id quod ff. de iu-
riſdict. omn. iudic. Dec. conſ 604. col. 2. conſ. 605. &
conſ. 667. n. 6. quibus in locis vna ſimul cum Ruino.
conſ. 23. lib. 1. conſuluere pro Duce Grauinæ eum non
5 † teneri pœna criminis læſę Maieſtatis, vel alia licet
ſumpſerit arma cum inimicis Ceſareę Maieſtatis con-
tra terras ipſius, ex quo dolus argui non poterat in
eo, qui crediderit ſibi id licuiſse, quoniam licentiam
tunc habebat Viceregis Regni componendi ſe cum
inimicis ipſis pro ſtatu ſuo recuperando, prout in ca-
ſu ſimili in cauſa ſyndicatorum Ciuitatis Canuſij dum
tractabatur de pœna incurſa per eos in arctando Ca-
pitaneo ſindicando terminum Regiæ Pragmaticæ ita
extitit ad eorum fauorem iudicatum in ſacra Regia
Audientia Prouincię Terræ Bari, ſub die 20. Ianuarij
1589. me aſſidente, tunc in ea auditore, & huiuſce
cauſæ commiſsario; & maxime quando eſt iuris clari,
quæ non excuſat, regul. ignorantia lib. 6. Cumel. 12.
quæſtion. 76. articul. 4 diſput. 3. Gabr. Vaſquez 12.
diſputatione 123. numero 5. Suarez 5. tom. de cen-
ſuris diſput. quarta ſect. 8. numero 18. ita in prop.
Nau. d. conſil. 7. num. 2. & dict. conſ. 12. Flam. Pa-
riſius ſupra num. 8. & 9. Eman. Rodrig. ſupra P. Le-
deſ. infra.

6 Secundo excuſari in foro conſcientiæ, & quo † ad
Deum à mortali, & conſequenter ab amiſſione, & re-
ſtitutione fructuum ad capitul. 2. de conſtitutio. & ibi
gloſ. 1. ſi ex pura ignorantia, vel inaduertentia dicti
præcepti ſincerè, & abſque malitia, & mala fide fa-
cere deſijt dictam profeſſionem Fidei iuxta doctri-
nam Caietani in ſumm. verb. pręcepti tranſgreſſio in
fin. & Armillæ verbor. præceptum n. 8. Nauarr. dict.
capit. 23 num. 59. & conſil. 9. de renunciat. Card. de
legib. lib 8. diſput. 13. vltimo cap. 2. poſitione Cumes
Vazquez d. 1. 2. tom. 2. diſp. 158. n. 61. & ita in pro-
poſito tenet Nauarr. de conſil. 7. num. 3. & d. conſil.
12. Flam. Pariſ ſupra num. 10. F. Eman. Rodriquez
ſupra, & quæſt regul. 2. tom. quæſtion. 72. art. 3. &
Zecchus de Beneſ. & penſion. c. 9. num. 3. verſi requi-
ritur etiam.

Et ita tenendum eſt quamuis P. Ledeſma dict. con-
7 cluſ. 10. 2. difficultate, teneat contrarium nempe † ta-
lem teneri reſtituere in conſcientia, & non facere fru-
ctus ſuos, quia iſta lex (inquit) non eſt pęnalis, & ſic
obligat in conſcientia, licet non ſit peccatum ſicut te-
neretur reſtituere fructus Beneficij, qui deſineret reci-
tare, licet id faceret ob ignorantiam, ſeu inaduerten-
tiam, aut negligentiam inuincibilem, ſi tamen bona
fide conſumpſit fructus, non teneri reſtituere, niſi id,
in quo factus eſt locupletior, & hanc eſse ſententiam
omnium Doctorum, & magiſtrorum, Quæ ſententia
eſt falſa, verius enim eſt iſtam legem eſse pęnalem, vt
diximus, cum priuet fructibus, ad quos alias habebat
ius, & titulum, & idem dicimus in non recitante
vltra quod ibi erat diuerſa ratio iuxta ſententiam
Theologorum.

SVMMARIVM.

1 *Regula qui per alium facit per ſe ipſum facere videtur, non procedit in iuramento fidei praſtando cum debeat fieri corporaliter, tactis Euangelijs, & iuxta traditam formam Pij 4. vt num. 2.*

3 *In Iuramento, neceſſario requiritur tactus Scripturarum, in quibus contineantur Euangelia de quatuor Euangeliſtis & num. 4.*

5 *Reijcitur opinio aſſerentium poſſe fieri fidei profeſſionem per procuratorem.*

An fidei profeſſio fieri poſſit per procuratorem.

RESOLVTIO CXCVI.

ET prima facie videbatur affirmandum ex regu-
1 la iuris, quod qui per aliud † facit per ſe ipſum
facere videtur cap. qui per alium de regulis iu-
ris, & omnia noſtra facimus, quibus noſtra im-
partitur authoritas c. mulieres, de ſententia excom-
municationis l. 2. C. de veteri iure enuclean.

Cæterum contrarium conſului ex eo, quod iſtud
2 iuramentum, † & profeſſio fidei debeat fieri corpora-
liter, id eſt, tactis ſcripturis, & dicendum eſt debere
fieri corporaliter, & tactis euangelijs, & aliàs non ſa-
tisfieri vt patet ex verbis formę traditæ à Pio IV. in
conſtitutionibus ſupra citatis, num. 5. in fine, ibi ſic
Deus me adiuuet, & hæc ſancta dei Euangelia, & no-
tat Ioan. And. Abb. n 6. & alij in capitul. ego N. de
iureiurando, & facit etiam, nam vbi iuramentum de-
3 fertur à iure, requiritur neceſsario † in actu iurandi
corporalis tactus ſcripturarum, vt per gloſ. in capitul.
vt circa verbo corporali. & verb. præſtito de electio-
ne in 6. & in clementin. 1. § porro verbo. tacta de hę-
reticis & ibi doct. Coſmum in pragmatica ſanction.
titulo de electione §. ad locum verb. manibus Mona-
chum in dict. cap. vt circa, numero 12. Abbas in cap.
fin. de iuramento calumniæ numero 3. Caputaquen.
deciſion. 123. part. 2. part. 6. ad particulam 9. num. 10.
& ita tenuit Rota in cauſa Carthaginenſ. fructuum
coram D. Plato 19. Febr. & 1. Iul. & 22. Nouembr.
1588. vt in deciſionibus ſtatim ponendis, & in Tole-
tana Scolaſtriæ 22. Iunij 1592. coram D. Orano ſuf-
4 ficiet tamen, quod ſcriptura, † quæ tangitur ſit, vel
contineat Euangelica, ſeu euangelium aliquod de
quatuor Euangeliſtis, Boniſ. in d. Clement. 1. de hæ-
ret. numero 94. Vnde Rota in vna Chartagin. coram
Plato cenſuit non potuiſse quendam per procurato-
rem emittere huiuſmodi profeſſionem, aut illam
in curia facere, & publicum inſtrumentum ad partes
tranſmittere quia certum eſt huiuſmodi iuramentum
debere corporaliter præſtari, vt tradunt DD. in ca-
pit. ego N. de iureiurando vbi Abb. numero 6. quo
ſtante, cum decretum Concilij, velit, vt faciat
coram Capitulo, & Epiſcopo, aut eo impedito co-
ram Vicario, neceſsarium eſt eum, qui profitetur præ-
ſentem eſse, alioquin dici non poterit, quod corpora-
liter iurauerit, & profeſſionem emiſerit coram Capi-
tulo, & Epiſcopo.

Et propterea infertur huiuſmodi profeſſionem
fidei

Digitized by Google

† fidei nõ poſſe fieri per procuratorem, quamuis contrarium tenuerint Nauarr. dict. conſil. 11. numero 2. & P. Ledeſma ſupra 6. difficultate, ſed debere fieri perſonaliter, vt S. Congreg. Concilij cenſuit, & aduertit additio Nauarri ibi, & refert, Zerola 2. parte verb. fidei profeſſio, vt in ſequenti declaratione ſuper dict. c. 12. ibi, facere profeſſionem per ſe ipſum, & ſi profeſſionis & fidei, &c.

PRAXIS HOSPITALIS.

SVMMARIVM.

1 *Hoſpitale non venit appellatione beneficij.*

2 *Amplia etiam ſi Epiſcopi authoritate ſit fundatum, & in eo miſſæ celebrentur. Et quamuis in titulum beneficij conferantur cum ſint ad nutum, amouibilia num. 3.*

4 *Limita quando hoſpitale confertur in perpetuum ideſt ad vitam titularis, tunc enim dicitur beneficium Eccleſiaſticum numero 5. Quod quomodo procedat citat. num 4.*

6 *Limita vbi hoſpitale eſſet acceſſoriè vnitum beneficio Eccleſiaſtico.*

7 *Limita quando ſumus in materia fauorabili, quia tunc appellatione beneficij venit etiam hoſpitale, quod ſecus eſt quando ſumus in pœnali diſpoſitione.*

8 *Diſpoſitio loquens de quibuſuis beneficijs ſi continet materiam extendibilem puta obuiatiuam fraudis comprahendit enim hoſpitalia ſubiecta Epiſcopo.*

9 *Conſtitutio de publicandis reſignationibus comprahendit etiam hoſpitalia redditur ratio, quia eſt fauorabilis, & propterea extendenda.*

Hoſpitale an veniat beneficij appellatione.

RESOLVTIO CXCVII.

1 Respondi quod † non; nam Hoſpitalia non veniunt ſub reſeruatione extrauagantis ad regimen. Feder. de ſen. conſ. 280. caſus talis eſt Dec. conſil. 165. num. ſecundo verſ. ſed ſupradictis Æneas de Falcon. de reſeruat. quæſt. tertia princip. ante fin. numero 33. Simonet. eodem tract. quæſtione ſeptima numero primo, & per totam Silua de beneficijs par. 2. quæſtione 17. numero primo, Gomez. de trien. quæſtione ſeptima in fin. Rebuff. de nominat. quæſtione 15. numero 12. Put. deciſ. 261. num. 10. libro primo Mohed. deciſ. 18.
2 de cauſ. poſſeſ. & propriet. etiam † ſi authoritate Epiſcopi ſint fundata, & habeant Eccleſiam, & Campanile, & in eo perpetuo Miſſæ celebrentur Mohed. dict. deciſ. 18. addit. ad Simonet. dict. quæſtione ſeptima numero quinto, & probat tex. in dict. Clemen. per literas ibi etiam ſi Eccleſias, vel Cappellas, &c.
3 & quamuis † conſerantur in titulum beneficij, cũ ſint ad nutum amouibilia, Rota deciſ. 3. de regul. in Antiq. latè Gom. de except. numero 92. ad fin. & nu 93.

Declara hanc illationem, & etiam principalem
4 concluſionem, vt non procedat ſi Hoſpitale † in perpetuum conſeratur, ideſt ad vitam titularis, quod eſſe non poteſt, niſi vbi in fundatione ita cautum ſit, vel vbi per electionem prouideatur, vt diſponitur in dict. Clemen. quia contingit §. vt autem, tunc
5 † enim dicitur beneficium Eccleſiaſticum, & cadit ſub reſeruatione Silua de benefic. 2. parte quæſtione vndecima numero octauo Pauin. de officio, & poteſt. cap. Sede Vacan. par. 2. q. prima Rebuff. in praxi tit. de deuolut. numero 73. & in tract. de nominat. quæſt. 15. numero 13. verſ. primo fallit Gomez. in regul. de trien. quæſtione ſeptima per totum Mohed. dict. deciſ. 18.

6 Secundo declara vbicumque hoſpitale acceſſoriè eſt vnitum beneficio Eccleſiaſtico, quia tunc de illo iudicatur ſicut de beneficio Rebuff. poſt alios in dict. tract. de nominat. quæſt. 15. num. 14. Ægid. deciſ. 387.

7 Tertio notabiliter declara, vt appellatione beneficiorum Eccleſiaſticorum non veniant Hoſpitalia, quando ſumus in pœnali diſpoſitione, & ita intelligitur tex. in dict. Clem. per literas de præbend. vbi Anchar. poſt alios numero 1. & quinto Felyn. in capit. de quarta numero 14. de præſcript. Dec. conſilio 162. ſub num. ſecundo Sylua de beneficijs par. 3. quæſtione 41. ſecus vbi ſumus in materia fauorabili, quia tunc appellatione beneficij venit etiam Hoſpitale, vt defendit Lapus relatus per Anchar. qui eum ſequitur in Clementin. diſpendioſam numero ſecundo in 4. not. de iud., cuius etiam opinionem tutiorem dicit ibidem Cardinal. quæſtione tertia in fin. idem Cardin. in Clement. 1. queſtione ſeptima de ſequeſtr. poſſeſ. latiſſimè Felyn. in dict. capitulo de quarta numero 15. de præſcript. qui putat id defendi poſſe etiam ſi in diſpoſitione non adſit dictio vniuerſalis, quæcunque, &c. & in fin. dict. numeri decimi quinti ſubijcit, quod
8 ſi eſt aliqua † diſpoſitio iuris, vel regularum continens materiam extendibilem puta obuiatiuam fraudis, ſi loquatur de quibuſuis beneficijs comprehendit etiam Hoſpitalia ſubiecta Epiſcopo, licet ſolita gubernari per laicos, & ſub numero 16. addit ſe ita obtinuiſſe in Cauſa propria in materia regulæ 24. idem quoque defendit alios citando Pariſ. conſilio 36. numero 15. & 16. libro quarto, & Silua de beneſ. parte prima quæſtione tertia num. 9. cum alijs per Mandoſ in reg. 26. quæſtione quinta quibus addo Gambar. de poteſtat. legat. libro quinto num 21. & 22. vbi quod in materia fauorabili, vel proportionabili appellatione beneficiorum veniunt Hoſpitalia. Hinc Rota in Region. Hoſpitali is 13. Nouembris 1587. Coram Bubalo
9 tenuit quod conſtitutio † de publicandis reſignationibus comprehendat etiam Hoſpitalia, ea ſcilicet ratione, quia eſt fauorabilis, & extendenda Caputaquen. deciſ. 36. parte tertia in impreſſis, eſt enim edita ad obuiandum fraudibus, vt ex eius præfatione colligitur, quo caſu conſtitutio dicitur fauorabilis, vt late probat. Aym. conſil. 118. numero vndecimo, etiam ſi alias materia ex ſui natura eſſet odioſa Dec. conſilio quinto in fine, & etiam ſi conſtitutio eſſet pœnalis plenè Gozad. conſilio quinto numero ſexto vnde in ea beneficij appellatione comprehendi debet etiam Hoſpitale, in quo concurrunt fere omnes rationes dictæ conſtitutionis, quod fuit in cauſa, vt aliàs Rota apud Caputaq. dict. deciſ. 36. exiſtimauerit illam habere locum etiam in beneficijs iuris patronatus, licet in illis viderentur ceſſare verba conſtitutionis ſonantia in beneficijs, quæ conferuntur, nam putauit ſatis eſſe, quod reliquæ rationes in ea militarent, prout ferè omnes militant in Hoſpitalibus, nam & in his contrahentes cum Hoſpitalario poſt reſignationem poſſent decipi, & Hoſpitalarius in detrimentum animæ ſuæ partem illam fructuum, quæ ad illum pertinet male perciperet, item ignoraretur vera vacatio Hoſpitalis, videatur Lap. in tract. de Hoſpital. quæſt. 52. & Villadeg. de legat. quæſt. 9 num. 17.

PRAXIS ILLICITÆ NEGOCIATIONIS.

SVMMARIVM.

1 *Clericis lucri cauſa negociari, & mercaturam facere prohibitum eſt.*

2 *Bau-*

2 *Bannimenta emanata cõtra clericos mercaturam exercentes, vel ſimiles ſpecies.*

3 *Hodie Illuſtriſſimus Dominus Theſaurarius cognoſcit priuatiuè de huiuſmodi clericis, & etiam videtur proceſſiſſe Auditor Cameræ.*

4 *Clericus illicitè negociatur, cum emit rem, cuius forma non mutata carius vendit.*

5 *Negociationes, quæ licita ſunt laicis, clericis prohibita ſunt.*

6 *Qui emit poſſeſſionem, vt fructus vendat negotiator dicitur, & ſic omne quod fit lucri cauſa negociatio dicitur.*

Clericus quando dicatur negociator.

RESOLVTIO CXCVIII.

1 CLericis lucri cauſa † negociari, & mercatu-
ram facere prohibitum eſse probat text. in
cap. 2. ne clerici, vel monachi in capit. cle-
rici, & capitulo finali, de Vita, & honeſtat.
clericorum in capitulo negociatorem, & capitulo for-
nicari. 88. diſtin. & in Cap. clerici 14. quæſtione 4. &
in dictis iuribus Communiter notant omnes Ca-
noniſtæ Diaz. In pract. Criminal. Canon. in verb.
negociatores capitulo 55. numero 1. & ibi Ignat.
Lopez in additionibus litera A. Vbi huius prohibi-
tionis tres affert notabiles rationes Alexandr. de
Neuo. conſiliu 60. num. 30. Montemaran. in ſua pra-
ctic. Epiſcop. capitulo 77. numero primo Redoan. de
Spolio quæſt. 2. in princip. & numero primo, & ſeq.
vbi huius prohibitionis plures affert rationes, & la-
tius num. 31. & ſequentibus. Vbi alia plura iura ad-
ducit, & numero 40. in fin. verſicul. videtur, & nu-
mero 41. & numero 48. verſic. ſubdens, & numero
66. in principio. Et refert idem Redoan. vbi ſupra
2 dicto numero 44. in fine alias contra clericos † ne-
gociatores Aduocatos, Procuratores, Medicos, &
Chirurgos fuiſse 30. Octobris 1586. emanata banni-
menta de ordine Cardinalis de Sabellis tunc Vicarij
Papæ, ex quibus apparet. eo tempore contra
huiuſmodi clericos negociatores Vicarium Papæ
eſse Iudicem Competentem. Non ſic hodie cum
vigore facultatum conceſsatum Illuſtriſſimo Do-
3 mino Theſaurario ipſe ſolus † priuatiuè; quo ad
omnes alios ſit competens iudex, licet quando-
que etiam viderim Auditorem Cameræ, contra eoſ-
dem Clericos de illicita negociatione Inquiſitos pro-
ceſſiſse.

Clericus autem quando dicatur exercere nego-
ciationem illicitam, & prohibitam vide textum in
capitulo eijciens, & in capitulo quid eſt aliud 88.
diſtinction. & in capitulo quicumque 14. quæ-
ſtion. Quibus iuribus probatur, quod illicita, &
4 prohibita negociatio clericis dicitur, quando †
emunt rem aliquam, vt eam poſtea eiuſdem rei
forma non mutatæ carius vendant; Per quæ Iura
hoc idem tradiderunt Antonius de Butr. & alij om-
nes Caooniſtæ in capitul. fin. de vita, & hone-
ſtate Clericorum Romanus in lege ſi publicanus
§. 1. ff. de publ. Alexandr. de Neuo. conſilio 60. nu. 5.
Ignat. Lopez in additionibus ad Diaz. in pract. crim.
canon. capitulo 55. litera A. poſt verſiculum, & huius
capitis Montemaran. in ſua pract. Epiſcopal. capitulo
77. numero ſecundo Redoanus de Spolio quæſt. 2.
numero 38. & num. 39. verſiculo Negociari vero, &
numero 40. & numero 44. verſiculo quia nego-
ciatio.

Verum, & magis generaliter quando dicatur il-
licita, & prohibita clericis negociatio vide Ale-
xandrum de Neuo, dicto conſilio 60. num. quar-
to in fine verſiculo tunc tamen, vbi remiſſiue, poſt
alios, quos allegat Canoniſtas, & vide rurſus text. in
capitulo ſorus de verborum ſignificatione, vbi
quod negociari propriè quis dicitur in commercijs,
Ioann. de Anan. in capitulo primo columna ſecunda
5 de rap. Vbi dicit quod illæ negociationes † ſunt pro-
hibitæ clericis, quæ ſunt conuenientes Laicis tantum
Barba. in addit. ad Prax. in lege legatis digeſt. de leg.
6 tertio. Vbi dixit, quod qui emit † poſseſſiones vt fru-
ctus vendat, dicitur negociator ſumma Angelica in
verbo negocium vbi dicit magis generaliter, quod
mercantia, ſeu negociatio dicitur omne illud quod fit
lucrandi cauſa, & vide etiam eundem Redoan. dict.
quæſtione ſecunda numero trigeſimoquinto, & num.
quadrageſimoſecundo ante fin. & numero quadra-
geſimoquarto verſiculo, & dicit, & numero 50.
quinquageſimoprimo, & quinquageſimoſecundo,
& numero quinquageſimooctauo, verſiculo nec Præ-
latus.

SVMMARIVM.

1 *Prohibitum eſt Clericis ſæcularibus negotijs ſe immiſcere, & quæ pœna huiuſmodi clericis ſit infligenda refertur tex. num. 2.*

3 *Cauſa charitatis licitum eſt clericis, vel monachis ſæcularibus ſe immiſcere.*

4 *Clericus Beneficiatus miles ſæcularis effectus beneficium amittit num. 4.*

5 *Clericus in Sacris conſtitutus, vel beneficiatus, Laico in domo ſeruire, vel eius negocia peragere non poteſt, & quid ſi agat vnum negotium tantum.*

7 *Item prohibetur quamuis ſit officium maioris in domo Principis.*

An ſub illicita negociatione veniat lucrum ex officijs ſæcularibus quæſitum.

RESOLVTIO CXCIX.

CLericus ſicut ſordidas artes negociatorum,
& mercaturam exercere nequit vt dixi ſu-
pra, ita nec etiam in ſæcularibus negocijs
vllo pacto ſe immiſcere poteſt text. eſt in
1 capitulo † clerici, officia, & in capitulo finali de vi-
ta, & honeſtate clericorum. Vbi Abbas, & cęteri
canoniſtæ in capitul. primo, & in capit. ſecundo ne
clerici, vel monaci. Vbi pariter Canoniſtæ in ca-
pitulo ſecundo in nauiganti colum. final. eodem titul.
Lodouic. de Rodulphis in tract. de vſur. quæſtio. 33.
2 Deficit enim † iſto caſu à principio animus lucrandi,
qui reddit negociationem illicitam ſecundum præal-
legatos Doctores, & per Nauarr. In Manuali confeſ.
cap. 25. num. 10. Redoan. in tract. de ſpolio, quæſt.
2. num. 49. in fin. & num. 55. verſicul. & ille Ignat.
Lopez, in addit. ad Diaz in pract. crimin. canon. cap.
55. in verbo negociatores litera A. poſt verſic. &
quibus Montemaran. in ſua pract. in Epiſcopo ca-
3 pit. 77. num. 14. Sic, et clericus † licitè poteſt eme-
re victualia, vt abundet tempore famis, non ſolum
pro vſu ſuo, ſed etiam vt dicto tempore alijs quo-
que vendere poſſit pro currenti pretio, quando id
faciat non lucri cauſa, ſed charitatis, vt alijs indigen-
tibus ſubueniat ſecundum Innocent. et Abbat. in ca-
pitulo 1. ne clerici vel monachi, quos ſic dicentes,
refert, et ſequitur Redoan. de Spolio dicta quæſt.
2. numero 48. 49. et 50. Vbi etiam facio generalem
concluſionem non eſse illicitum clerico aliqua ſu-
perueniente neceſſitate vendere victualia, pro cur-
renti pretio, quæ prius pro vſu ſuo, ſeu aliàs non ani-
mo lucrandi emerat, & numer. 56. 57. & 58. ponit
quatuor requiſita ad hoc vt pręmiſſa concluſio locum
habeat.

Hinc

4 Hinc eſt quod clericus † beneficiatus effectus miles
ſæcularis beneficium amittit ſecundum gloſ. in capit.
final. in verbo redierint de cleric. non reſid. & eſt
communis opinio, prout atteſtatur Imol. in cap. final.
numero ſexto de vita, & honeſtate clericorum. Bar-
bat. conſilio vndecimo, colum. final. verſ Præterea
facit libro primo, Gigas de Penſion. quæſtione quin-
quageſima quinta, numero ſecundo, quod ſic refe-
rendo ſequitur Clarus in pract. §. final. quæſtione 73.
num. ſexto ſub verſ. item clericus reddens rationem,
quia ſcilicet eo ipſo, quod ſæcularem militiam aſſu-
mit videtur clericali militiæ renunciaſſe, vide quæ de
clerico arma portante ſuo loco dixi. Hinc etiam eſt,
5 quod clericus † beneficiatus, aut in ſacris conſtitutus
non poteſt deſeruire alicui laico, in domo, vel extra
pro ſuis negocijs peragendis text. eſt in capitulo cre-
do 21. quæſtione tertia, & in capit. Sacerdotibus, ne
clerici, vel Monaci, vbi Abb. & alij Canoniſtæ, vl-
tra quos ad illius text. declarationem vide omnino
Diaz in pract. crimin. canon. cap. 57. in verbo mini-
ſtri laicorum per totum in diſcurſu. Vbi præſertim
quid de clerico non beneficiaro, & in ſacris non con-
6 ſtituto, & quid ſi † agat vnum tantum negocium lai-
ci, eſt etiam tex. in §. alium autem in auth. de ſacro-
ſanct. Epiſcop. per quem tex. Montemaranus in ſua
7 pract. Epiſcop. cap. 77. num. 18. dixit, clericos † non
poſſe exercere officium maioris domus alicuius Prin-
cipis, quod etiam in ſynodo Prouinciali Toletan.
diœceſis celebrato, de anno 1565. ſtatutum fuiſſe ſub
certa pœna teſtatur Ignati. Lopez. in Additionibus
ad Diaz dicto cap. 57. littera B. Nunquid autem cle-
ricus admiſſus ad aliquod officium ſæculare poſſit à
ſæculari iudice puniri dixi alibi in titulo de inquiſitio-
ne, quæſt. 8. num. 98.

S V M M A R I V M.

1 *Non ſolum clerici beneficiati, vel in ſacris conſtituti pœ-
nas incurrunt, ſed etiam conſtituti tantum in mino-
ribus, & non beneficiati vigore Bulla Pij IV.*
2 *Clericus non incurrit pœnas illicitæ negociationis, niſi
trina monitione monitus.*

Clericus negotiator non niſi in ſacris, vel beneficiatus
tantum punitur.

RESOLVTIO CC.

CLericus negociator, & mercator, tunc de-
mum pœnas prædictas incurrit, quando eſt,
aut beneficiatus, aut in ſacris ordinibus con-
ſtitutus ſecundum Innoc. Hoſtien. Abb. &
alios, quos in propoſito refert, & ſequitur Redoan. in
tract. de ſpolio. quæſt. 2. num. 59. 60. 61. & 62. vbi
bonam reddit rationem, & num. 71. 72. & 75. Vbi
etiam quid de clericis coniugatis, & num. 107. &
ſeqq. vſque ad num. 110. vbi tamen quod vigore Bul-
1 læ † Pij Quarti, de qua aliàs ſupra mentionem feci
compræhenduntur in ea etiam clerici ſeculares in mi-
noribus tantum conſtituti, & non beneficiati. Ignat.
Lopez. in addit ad Diaz in pract. crimin. canon. in
Verbo negociatores, capitulo 55. littera A. verſ ex
pœna idem Diaz vbi ſupra, cap. 57. num. 1. verſ. quod
intelligi, vbi de clerico ſe immiſcente in ſæcularibus
negocijs Montemaran. in pract. Epiſcopal. cap. 77.
num. 9. quidquid ſecus poſt alios, quos allegat ſenſiſſe
videatur. Alexand. de Neuo, conſil 6. num. 4.
2 Animaduertendum tamen eſt, clericum † propter
negociationem, vel mercaturam non incurrere pe-
nas ſupra poſitas, niſi tertio monitus non deſtiterit ab
illicitè negociando: ſic enim trinam monitionem re-
quirit tex. in cap. final. & ibi notant poſt gloſ. omnes
canoniſtæ de vita, & honeſt. clericorum. Aduertit
etiam Redoan. de ſpolio, quæſt. 2. num. 71. & nu. 73.
in princip. & num. 73. ſub verſ. & dicit Innocentius,
& num. 74. Vbi quid ſi clericus pœnitens à negocia-
tionibus deſiſtat, & dixi alibi de clerico exercente
macellum, ſeu tabernam.

S V M M A R I V M.

1 *Verbum exercere actuum multiplicitatem requirit.*
2 *Opinio Bald. & Aliorum quod mercator dicatur etiam,
qui vnam exercet mercaturam procedit in laico, &
de iure ciuili, non autem in Clerico, & de iure Cano-
nico.*
3 *Bulla Pij Quarti loquens de illicitè acquiſitis, an com-
prahendat acquiſita à clerico vna mercatura.*

An ex vnica negociatione Clericus poſſit puniri.

RESOLVTIO CCI.

NEc Clericus dicitur mercator, aut negocia-
tor, nec propterea pœnas prædictas incur-
rit ex vnica tantum negotiatione, ſeu mer-
catura, ſed requiruntur plures, ita quod
propriè dicatur mercaturam, & negociationem exer-
1 cere cũ hoc Verbum † exercere actuum multiplicita-
tem requirat ad tex. in l. 1. §. licet. & ibi gloſ. in verbo
omne, ff. de tribut. & in prohæmio inſt. §. cumq. hoc
Deo, & in l. ſemper, §. Diuus Adrianus, & in l. ſeq.
ff. de iur. immunit. Bart. in rubrica de nauic. lib. 11.
idem Bart. in l. legatis ſeruis, ff. de leg. 3. & in proœ-
mio, ff. num. 10. & in l. maritum. §. qui quæſtum, ff.
de adult. Felin. in proœm. Gregor. columna fin. in 4.
limit. Rebuff. in tract. de mercatur. minu. art. 1. gloſ.
1. num. 10. Redoan. in tract. de ſpolio, quæſt. 2. num.
66. Ignat. Lopez in addit. ad Diaz in pract. crim. ca-
non. in verbo negociatores, cap. 55. littera A. verſ. &
vt huius capitis Montemarian. in pract. Epiſcop. cap.
2 77. num. 8. Et licet † Baldus in rubric. de conſtit pe-
cun. in fin. & in proœm. digeſtorum, verſic item fal-
lit in mercatore. Alexand. in d. l. Legatis in princip.
ff. de legat. 3. & in addit. ad Bart. in rub. C. de nauic.
lib. 11. Corſet. in ſuo repertorio, in verb. mercator;
affirmare videantur mercatorem nuncupari eum, qui
ſolam vnam negotiationem, ſeu mercaturam facit,
pro reſponſione tamen aduerte, prout aduertit Re-
doan. in loco præallegato, quod hæc vltima opinio
poterit procedere in Laico, & de iure Ciuili, non au-
tem in clericis, & de iure canonico, & ſubdit ibidem
3 Redoan. d. num. 66. ad finem quod vigore † Bullæ Pij
Quinti, quæ generaliter loquitur de illicitè acquiſitis,
veniunt etiam acquiſita ex vnica negociatione, &
mercatura in clerico illicita, & prohibita.

S V M M A R I V M.

1 *Cum deficit animus lucrandi à principio, quamuis ſe-
quatur lucrum negotiatio illicita non dicetur.*
2 *Clericus ſi ratione charitatis, emeret frumentum tem-
pore famis, vt poſtea vendat alijs pro currenti pretio
quamuis lucretur licitè negociabitur.*

Clericus an dicatur negotiator vendens frumentum
emptum pro vſu proprio.

RESOLVTIO CCII.

NEque dicitur negociator, nec mercator,
qui vendit frumentum, vinum, aut quid
ſimile emptum pro vſu ſuæ domus, & po-
ſtea illud vendat eo, quia eo non indigeat, ſed ſu-
perſit,

perſit, vltra id quo indiget; ſecundum Paul. de Caſtro in l. 2. in princip. ff. ſi certum per. Anton. de Butrio, & alios in Capitul. in Ciuitate de Vſur. Ioan. de Lignan. in cap. final. eodem titul. Abb. in capit. nauiganti colum. final. eodem titul. Ludouic. de Rodulphis in tract. de vſur. quæſtio. 33. Deficit enim
1 † iſto caſu à principio animus lucrandi, qui reddit negociationem illicitam ſecundum præallegatos, Doctores, & per Nauarr. In Manuali confeſſor. capit. 25. num. 10. Redoan. in tract. de ſpolio, quæſt. 2. num. 49. in fin. & num. 55. verſicul. & illo Ignat. Lopez in addit. ad Diaz in pract. crim. canon. cap. 55. in verbo negociatores litera A. poſt verſic. & quibus Montemaran. in ſua pract. in Epiſcopo capit.
2 77. numero 14. Sic, & clericus † licitò poteſt emere victualia, vt abundet tempore famis, non ſolum pro vſu ſuo. ſed etiam vt dicto tempore alijs quoque vendere poſſit pro currenti pretio, quando id faciat non lucri cauſa, ſed charitatis, vt alijs indigentibus ſubueniat ſecundum Innocent. & Abbat. in capitulo 1. ne clerici vel monachi, quos ſic dicentes refert, & ſequitur Redoan. de Spolio dicta quæſtione 2. numer. 48. 49. & 50. Vbi etiam facit generalem concluſionem non eſſe illicitum clerico aliqua ſuperueniente neceſſitate vendere victualia, pro currenti pretio, quę prius pro vſu ſuo, ſeu alias non animo lucrandi emerat, & numero 56. 57. & 58. ponit quatuor requiſita ad hoc vt præmiſſa concluſio locum habeat.

SVMMARIVM.

1 *Quod clerico ex peccato peruenit reſtituere tenetur, & in ſtatu damnationis non eſt ſi totum non reddiderit. num. 2.*

4 *Omnia quæ peruenerint clerico turpiter, & iniuſte Cameræ applicantur, prout ex bulla Pij Quarti, & ita corruit quod opponebatur num. 3. quæ deberet erogare pauperibus, vel ad alios pios vſus.*

De pœna Clerici negociantis.

RESOLVTIO CCIII.

CLericus negociator ſi, vt mox dixi committit negociando peccatum mortale, ſe-
1 quitur † quod acquiſita ex tali negociatione reſtituere tenetur, & pauperibus erogare ſecundum Cardinalem, Zenſer. & Imol. in clementina prima de vita, & honeſtate clericorum provt illos refert. Diaz. in pract. crimin. canon. capitulo 55. in verbo negociatorum numer. 2. Vbi tamen
2 ſubdit, quod ſi totum non reddiderit † non eſt in ſtatu damnationis ſecundum præallegatos Doctores. Summa Ang. in verbo clericus 7. circa fin. Vbi dixit quod clericus indubitanter obligatus eſt reſtituere id, quod percepit ex peccato mortali, ſi peccatum ſit notorium. Hoſtienſ. Abbas, & alij in capitulo quia plerique de immunitat. Eccleſiarum dicentes in ſpecie quod exercens illici-
3 tas negociationes, vel aliàs † iniuſtè acquirens tenetur in foro animæ quicquid fuerit inde lucratus in pauperes, vel alios pios vſus erogare. Contrarium quod talis reſtitutio, ſeu potius in pauperes erogatio ſit de conſilio, & non de neceſſitate, & quod propterea poſſit clericus acquiſita ex illicita negociatione hæredibus relinquere ſi velit, voluit Innocentius ſi eius verba bene ponderentur licet pro prima opinione à Doctoribus allegetur in dict. capit. quia plerique de immun. Eccleſiaſt. & ibi etiam hoc idem dixit Cardinalis Archidia. in cap. qui habetis 14. quæſt. 5. idem Abb. in cap. cum ſit, extra de iudæis, & eſt de mente, gloſæ in cap. fin. de ſimonia, & in cap. in ſum. 14. quæſt. 15. & in cap. non eſt putanda 1. quæſt. 1. & in cap. ex traſmiſſa de decim. eas ponderando prout bene ponderauit Redoan. de ſpolio quæſt. 2. num. 74. & ſequentib. vſque ad numerum 81. vbi in hac reſidet ſententia, proponit contraria, & illis reſpondet. Nec diſſentit Diaz vbi ſupra d. cap. 55. num. 7. & ibi Ignat. Lopez in addit. litera C. hodie ceſſat hæc difficultas,
4 † quia vigore Bullæ Pij Quarti 23. acquiſita ex illicita negociatione, immo vigore dictæ Bullæ non ſolum applicantur Cameræ acquiſita, ex illicita negociatione, ſed etiam omnia alia turpiter iniuſtè, & male à clerico acquiſita contra ſacros Canones, prout bene ponderauit idem Redoan. dict. quęſt. 2. num. 81. & ſeqq. vſque ad num. 107. & num. 112. vbi etiam bene explicat, & exemplificat, quæ, & quot modis dicantur acquiſita, à clericis contra ſacros Canones, & dictam Bullam declarat.

SVMMARIVM.

1 *Differt artificium à Negociatione, quia artificium manibus operando, vel aliter de vna forma reducitur ad aliam, non ita negociatio vt in praced.*

2 *Eſt opinio aliquorum, quod liceat clerico emere poſſeſſionem ad finem vendendi fructus, in quo habetur negociatio, & artificium.*

Artificium qualiter à negociatione differat.

RESOLVTIO CCIV.

ARtificium autem quando dicatur, & in quo differat à negociatione, dic vt ſupra dixi, quod negociatio propriè dicitur, quando quis emit vnam rem, vt illam non mutata
1 forma, cariùs vendat; artificium † verò quando quis emit aliquam rem, ſeu materiam, & manibus operando, & per artificium illam reducit in aliquam formam, vt puta emendo vimina, & faciendo caniſtra, emendo cartam, & conficiendo libros emendo trabes, vt conficiat domum, emendo filum, vt faciat retia, aut his ſimilia iuxta text. in cap. nunquam de conſecrat. diſtinct. 5. & in dicto cap. clericus 91. diſtinct. & in cap. 1. 21. quæſt. 1. gloſ. in cap. canonum 14. quæſt. 4. & notatur per Butr. Abb. Imol. & alios canoniſtas in capit. fin. de vita, & honeſt. clericor. & plenè per Redoan. de ſpolio. dict. quæſt. 2. nu. 6. & 7. & num. 16. & poſt numerum vigeſimum tertium, & num. 36. in fi. 37. & 38. pract. Montemaran. dict. cap. 77. num. 2. & num. 45. et num. 15. in fin. vbi etiã quid ſi artificium ſit mixtum cum aliqua negociatione, vt
2 puta, quando clericus † emit poſſeſſionem ad fin. vendendi fructus percipiendos ponit doctores hinc inde contrarios, reſidetque in ea, quod ſit licitum hoc clericis facere.

SVMMARIVM.

1 *Non ſolum per ſe, ſed etiam per alium mercaturam exercere quis prohibetur.*

2 *Clericus mercator Deo placere non poteſt imò delinquit.*

3 *Bona clerici etiam ex honeſta negociatione quaſita, tanquam turpi veniunt reſtituenda.*

4 *Omnia noſtra facimus, quibus noſtra impartitur authoritas.*

An Clericus poſſit negociari per interpoſitam perſonam.

RESOLVTIO CCV.

SAcri Canones prohibuerunt clericis negociari, ne à diuinis officijs ceſſarent, vt dicit text. in cap. fin. de vita, & honeſt probatur etiam in c. 1. & c. prædicator 16. quæſt. 1. vbi nemo militans Deo, immiſcet ſe negotijs ſæcularibus, quæ ratio videbatur ceſſare quoties negociatur per ſubſtitutum ab eo, vt videmus in nobilibus, quibus prohibetur mercatura, quam per alium exercere permittitur vt per Guid. Pap. in dec. 391. & Myſing. cent. 6. obſer. 15.

Cæterum ſupradictis minimè ſuffragantibus contrarium in facto conſului motus ex infra dicendis.

1 Tum primo, quia hoc prohibitum eſt clericis † tam per ſe, quam per alium, vt probatur in c. 1. ne clerici
2 vel monachi vbi ex Diuo Chryſoſtomo clericus† mercator Deo placere non poteſt imo eſt delictum Franc. March. in deciſ. 162. num. 4. lib. 1. tale enim exercitium vix exerceri poteſt abſque peccato, & mendacio vt in c. in ſumma 14. q. 4. & text. in c. 1. de emptione, & venditione, quod procederet etiam ſi negociatio eſſet honeſta Spec. in tit. de vita, & honeſtate clericorum num. 9. Roſell. in verb. clericus el 2. in princ. & contractus facti per clericum circa negociationem ſunt nulli vt latè defendit Imolenſ. conſil. 16. num. 4 imo
4 † acquiſita ex negociatione veniunt tanquam ex turpi cauſa quæſita reſtituenda, Redoan. de Spolijs q 2. num. 87.

Tum ſecundo, quia clericus exercendo negociationem per alium, cenſetur ipſe quoque exercere ex regula illa, qui per alium facit per ſeipſum facere videtur, c. qui per alium de regulis iuris, & omnia no-
4 ſtra † facimus quibus noſtra impartitur authoritas cap. mulieres de ſententia excommunic. & tex. in l. 2. C. de veteri iure enucleando.

SVMMARIVM.

1 *Clericus habens tutelam legitimam licitè negociabitur, ſi id faciat ſine habitus dedecore, & ad pupillorum vtilitatem.*
2 *Clericus neque tutelam teſtamentariam, neque datiuam per curiam exercere poteſt, & qui eum das peccat.*
3 *Clericus neque volens poteſt exercere tutelam teſtamentariam, vel datiuam, etiam ſi ei aliquid legatum ſit.*
4 *Clerici non ſolum excuſantur à tutela, quæ eis defertur tempore clericatus, ſed etiam cum volunt monachari, vel clericari.*
5 *Clericari quis non poteſt, niſi depoſita tutela, & reddita adminiſtrationis ratione.*
6 *Ratione pietatis Chriſtianæ, & vt opem ferat ſuis ſanguine coniunctis poteſt clericus legitima tutela adminiſtrationem ſuſcipere.*

Clericus tutor, an poſſit nomine pupillorum ſuorum negociationem exercere.

RESOLVTIO CCVI.

MAxima fuit controuerſia apud me ventilata, ſi clericus tutor poſſit negociationē exercere nomine pupillorum ſuorum, in quo articulo fuit oblata declaratio Sacræ Congreg. Illuſtriſsimorum Cardinalium tenoris ſequen.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum cenſuit, oratorem ſi tutelam
1 † legitimam, non autem teſtamentariam, vel datiuam ſuſceperit, poſſe ex bonis pupillorum iuſtè negociari abſque reatu illicitæ negotiationis, dummodò id agat abſque ordinis dedecore, & non ſordidè; & lucrum, quod ex iuſta negociatione peruenerit; non in ſuam, ſed in pupillorum cedat vtilitatem.

Cuius ſanctiſſimæ declarationis ratio eſt, quia li-
2 cet clericus † non poſſit dari tutor in teſtamento, neque per curiam, & dans peccaret, c. Cyprianus, & ibi gloſs. 21. q. 3. c. peruenit, vbi etiam gloſs. 86. diſt. lege generaliter iuncta authentica ſed hodie C. de Epiſcopis, & clericis vbi doctores; quod in tantum
3 eſt verum, vt clericus agens † vti tutor datiuus, vel teſtamentarius poteſt opponere de nullitate tutelæ Caualcan. deciſ. 19. num. 15. lib. 3. poſt Ioan. de Deo in doctrina aduoc. lib. 3. c. 10. num. 11. ita quod, nec etiam volens poteſt ſuſcipere tutelam teſtamentariam, & datiuam, authen. præsbyteros, & ibi doctores C. de Epiſcopis, & clericis cap. fin. diſt. 86. c. Cyprianus 21. q. 3. & procedit, & ſi clerico ſit aliquid legatum cum iſta conditione, vt ſuſcipiat tutelam filiorum teſtatoris, quia eo non obſtante poterit legatum conſequi, & à tutela ſe excuſare, Alberic. in authen. præsbyteros C. de Epiſcopis, & clericis num. 2. Carocc. in deciſ. 17. num. 17. & 19. & clerici non ſolum
4 excuſantur † à tutela, quæ eis defertur tempore clericatus: verum etiam ab illa, quam iam inceperunt, adminiſtrare; nam ſi volunt clericare, vel Monachari, poſſunt ab ea ſe excuſare cap. 1. iuncta gloſs. de obligatis ad ratiocinia Manc. de tutelis quæſt. 7. n. 18. Montanus de tutelis c. 35. n. 199. & non ſolum clericus non poteſt eſſe tutor, vt ſupra ſitit dictum, ve-
5 rum etiam ſi reperitur † eſſe de præſenti, vel fuiſſe de præterito tutor, non poteſt admitti ad clericatum, niſi depoſita tutela, & reddita ratione prætertæ adminiſtrationis, c. vnico de obligat. ad ratiocin. vbi omnes ſcribentes Montan. de tutel. c. 31. reg. 1. num. 199.

Tamen ſi vult poterit legitimam tutelam ſubire, ad tex. in l. generaliter, & authen. presbyteros C. de Epiſcopis, & clericis, & ibidem gloſs. Aret. conſ. 76. num. 3. Viuius deciſ. 151. num. 7. Graff. in deciſ. aur. p. 2. lib. 3. c. 2. num. 13. Carocc deciſ. 17. nu. 20. Tomat. de numerib. in §. ſeu io ſectione incipien. ſi quiſpiam
6 nu. 10. vbi dicit, quod ad hoc † ſuadetur ratione charitatis; & quod ad Chriſtianum, & religioſum ſpectet ſuis ſanguine coniunctis opem ferre.

PRAXIS IMMVNITATIS ECCLESIÆ.

SVMMARIVM.

1 *Statuta contra libertatem Eccleſiæ, ſunt quæ indirectè, vel directè contrariantur priuilegijs, vel prærogatiuis Eccleſiæ, vel Eccleſiaſticarum perſonarum.*
2 *Statutum eſt contra libertatem Eccleſiæ quando laici fiunt audaciores, & clerici timidiores.*
3 *Item cum intuitu clericorum alia perſona opprimuntur.*
4 *Statutum quod vnus pro alio puniatur eſt nullum.*
5 *Quando per ſtatutum, clerici fiunt deterioris conditionis quam laici, ſtatutum eſt contra libertatem Eccleſiæ.*
6 *Faciens iniuriam vni Eccleſiæ, vniuerſam Dei Eccleſiam offendit.*
7 *Impedire Eccleſiarum ædificationem, eſt contra libertatem Eccleſiaſticam.*
8 *Dicitur ſtatutum contra libertatem Eccleſiæ, quando non permittitur quod Eccleſia, & perſonæ Eccleſiaſticæ vtantur ſuis priuilegijs.*
9 *Statuta auferentia, ea quæ competunt clericis vigore legis generalis, non afficiunt clericos.*
10 *Quando læſio inducit contemptum, modica læſio conſideratur ac ſi eſſet magna.*
11 *Statuta contra libertatem Eccleſiaſticam ſunt caſſanda, nec ſufficit corrigi in apoſtilla.*
12 *Epiſcopus poteſt eſſe iudex in cauſa ſua Eccleſiæ.*

Quæ

Digitized by Google

Quæ ſint ſtatuta contra Eccleſiaſticam libertatem.

RESOLVTIO CCVII.

1 STatuta contra libertatem † Eccleſiaſticam dicuntur, quando directè, ſiue indirectè ſunt contra priuilegia, aut prærogatiuas conceſsas Eccleſijs, & Eccleſiaſticis perſonis, & piæ cauſæ à Papa, vel à Principe ſæculari. Innoc. in c. nouerit, num. 1. & 2. & ibi Abb. num. 2. & Butr. num. 9. de ſent. excomm. Imol. in cap. nouit, num. 2. vbi Abb. num. 2. de iudic. Dec. in dict. cap. Eccleſia S. Mariæ, num. 6. Bart. in dict. l. cunctos, verſ. quinto quæro, & in authen. Caſsa. num. 3. & 5. vbi etiam Salycet. de Sacroſ. Eccleſijs, idem Bar. conſ. 187. Alex. conſ. 209. num. 3. & 14. vol. 2. Barbat. conſ. 3. num. 1. & 2. vol. 4. Abb. conſ. 63. in princ. p. 1. Soccin. conſ. 55. volum. 1. Lap. alleg. 92. num. 1. & ſeq. Anchar. dicto conſil. 12. num. 3. & 4. Tolet. in inſtruct. Sacerdot. libro primo, cap. 37. verſ. libertas autem Thuſc. tom. 5. pract. concluſ. iur. verb. libertas Eccleſiaſtica, concluſion. 342. num. 12.

2 Item quando clerici † efficiuntur timidiores, & laici audaciores propter talia ſtatuta l. 1. §. quæ onerand. & ibi Bart. & Angel. ff. quar. rer. act. gloſ. in auth. de non alienand. §. vltim. Abbas in dict. cap. nouerit, num. 2. & conſ. 83. num. 1. & conſ. 88. in princip. p. 1. Bald. in rubr. de conſtit. num. 3. & Dec. in dict. cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ num. 11. Cardin. in c. perpendimus de ſent. excomm. Marian. Socin. in c. ſi clericus, num. 11. verſic. quarto quæro de fo. comp. Bar. in d. l. cunctos, & in d. auth. caſsa, vbi etiam Bal. num. 4. Barbat. conſ. 23. col. pen. & conſ. 34. n. 9. & 11. vol. 3. & d. conſ. 31. vol. 1. num. 1. verſ. ſubdit poſtea; Matth. de Afflict. in tract. de iure prothomis. §. 9. num. 16. Alba conſ. 8. num. 3.

3 Indem quando propinqui † clericorum, ſiue aliæ perſonæ eorundem clericorum intuitu opprimuntur. Bart. in l. 1. in fin. & ibi addit. ff. de his, quæ pœnæ nom. & in l. ſi pœnè. C. de agricol. & cenſit. lib. 11. Angel. in l. 1. vbi etiam Bal. ff. in ius vocat. vt eant. Gozad in l. omnes num 91. vbi etiam Crot. num. 94. ff. de iuſtit. & iur. Bal. in l. fin. in fin. C. de indict. viduit. tol. Dec. in d. cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ num. 179. Federic. conſil. 111. num. 10. Ruin. conſil. 8. vol. 5. Theſau. deciſ. 116. num. 9. Decian. in tract. crim. lib. 2. cap. 34. num. 9. Alderan. de gen. ſtat. interpetret. concluſ. 1. num. 7. 141. & ſeqq.

Huiuſmodi autem directè, vel indirectè carcerantes, vel moleſtantes Archiepiſcoporum Epiſcoporum ſuperiorum, & inferiorum Prælatorum, & omnium aliorum quorumcunque iudicum Eccleſiaſticorum ordinariorum conſanguineos, & affines in contemptum libertatis Eccleſiaſticæ ſunt ipſo facto excommunicati c. ſciant, & ibi gloſ. verb. conſanguineos de elect. in 6. cap. quicunque de ſent. excomm. in 6. & Bulla Cœnæ Domini Pauli Quinti num. 16 vt dictum fuit in tit. de fauor. clericorum Canon. in §. 2. quia paria ſunt committere aliquid in aliquem, vel in illos de domo ſua Lap. allegat. 29. num. 7. Barbat. conſil. 29. in princip. vol. 4. Curt. ſen. conſil. 27. num. 30. Sayr. theſ. caſ conſc. lib. 3. cap. 34. num. 7. & 8. eſtque ab omni ratione alienum, vt innocentes conſanguinei, & affines puniantur etiam quod clerici eſsent rei, & nocentes cum pœna ſuos authores tenere debeat l. ſancimus C. de pœnis, & nemo habeat alterius odio prægrauari c. non debet. & ibi Dyn. & doctores de reg. iur. in 6. neque alteri per alterum iniqua conditio debeat afferri l. non debet ff. de reg. iur. l. ſi quis in ſuo. in fin. C. de inoſ. teſt. tot. tit. C. ne fil. pro patr. toto tit. C. ne vxor. pro mat. §. quoniam verò, verſ. aut damna eorum inferri vicinis, & ibi gloſ. aut. vt nulli iud. neque ſtatuto, aut pacto id fieri poteſt, cum ſta-
4 tutum † ſiue pactum permittens alium pro alio corporaliter puniri, ſit nullum inualidum, & iniquum, Bald. in d. l. ſancimus in rubr. C. res inter alios act. num. 4. & in cap. 2. vbi etiam Dec. dicens communem num. 26. de conſtit. Calcan. conſ. 1. num. 4. Alber. de ſtatutis, p. 1. quæſt. 51. atque contra ius diuinum. Deut. cap. 24. Paralip. 2. cap. 25. quia anima, quæ peccauerit ipſa morietur, & filius non portabit iniquitatem patris, & pater non portabit iniquitatem filij Ezechiel. cap. 8.

Sunt etiam ſtatuta contra libertatem Eccleſiaſti-
5 cam † quando clerici fiunt deterioris conditionis, quam ſint laici, cap. quanto de priuileg. c. fin. de immunit. Eccleſ. in 6. Card. in dict. cap. perpendimus, num. 13. Anchar. conſ. 155. num. 2. cum non debeant clerici minus benè tractari, quam laici, cap. non minus de immun. Eccleſ.

Nec non quando ſunt contra libertatem vnius
6 Eccleſiæ particularis, quia faciens † iniuriam vni Eccleſiæ vniuerſam Dei Eccleſiam offendit Cardinal. in dict. cap. perpendimus in quæſt. 4. & 5. Dec. in dicto cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ num. 12. verſ. 4. contra libertatem. Bald. in repet. d. l. 1. C. de ſum. Trin. & fid. Cathol. Salycet. in d. auth. Caſsa. Caiet. in ſum. verb. excommunicatio, cap. 31. verſ. 5. ad fin. quia vna eſt Eccleſia vniuerſalis, & vnus thalamus Chriſti, ita vt dum offenditur vnum membrum, & tota offendatur Eccleſia, cap. quamuis, & ibi Turrecrem. 21. diſtinc. cap. loquitur, & cap. Rogamus 24. quæſt. 1. capitulo ſignificaſti de election. quemadmodum lædere Epiſcopum eſt facere contra libertatem Eccleſiæ, licet non lædantur omnes Epiſcopi, dicto cap. ſignificaſti de elect. cap. olim de iniur. Lap. alleg. 29. num. 6. Felyn. in dict. cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ, num. 69. verſ. ſed quod.

Multo magis eſset contra libertatem Eccleſiaſti-
7 cam, quando huiuſmodi ſtatutis impediretur † Eccleſiarum ædificatio, quæ libera eſse debet, eo etenim caſu imminueretur cultus diuinus, cum per Sanctiſſimas Eccleſias ſuſtineatur Imperium, & communes res Clementiſſimi Dei gratia muniuntur, & omnium animæ ſaluantur cap. futuram 12. quæſt. 1. cap. præcipimus 16. quæſt. 1. cap. Eccleſias eadem, quæſt. 7. l. quoniam, C. de ſacroſ. Eccleſ. & l. omnem l. ſanctiſſimarum, & l. ſancimus. C. de Epiſc. & Cler. Thuſc. pract. concluſ. tom. 5. dic. concluſ. 342. num. 75. & ſeq. etiam ſi non impediretur abſolutè, ſed cum conditione, puta ſi ſtatuerent, ne Eccleſiæ conſtruerentur abſque licentia ſæcularium, cum non ad ſeculares, ſed ad Epiſcopos ſpectet huiuſmodi licentię conceſſio, cap. ad audientiam de Eccleſ. ædif. cap. de locorum cap. præcepta cap. Baſilicas cap. Eccleſ. & capit. nemo de conſecrat. d. 1. auth. de Eccleſ. tit. per totam, & auth. vt null. fabric. orator dom. & licet à Valente, & Theodoſio Archadio Imperatoribus fuerit prohibitum Eccleſias ædificari ſine Principis licentia l. nemo C. de relig. & ſumpt. fun. hoc tamen fuit de facto, & propterea fuit reuocatum per Iuſtinianum in dict. l. ſancimus §. ſiquidem, & in dict. auth. vt null. fabric. orator. dom. & ibi Cuiac. nam ad Imperatorem Palatia pertinent, Eccleſiæ verò ad ſacerdotem D. Ambroſ. in epiſt. 13. ad Marcellianam ſororem cap. conuenior. §. ad Imperatorem 23. q. 8.

Poſtremo dicuntur quoque illa ſtatuta contra liber-
8 tatem Eccleſiaſticam, quando Eccleſijs, † vel Eccleſiaſticis perſonis tollitur ſiue prohibetur, vti rebus, & facultatibus, & alijs rebus ſibi conceſſis de iure communi canonico, vel ciuili, capit. quanto de priuileg. cap. cum terra de elect. dict. cap. quæ in Eccleſiarum, & dict. cap Eccleſia Sanctæ Mariæ de conſtit.

Digitized by Google

ſtit. & cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ, vt lit. pend. cap. fin. de immunitat. Eccleſiarum in 6. But. in cap. nouerit col pen. de ſent. excommunicat. & in dict. cap. cum terra, & ibi Abb. de elect. Dec. in dict. cap Eccleſia Sanctæ Mariæ nom. 7. 8. & 9. Felyn. num. 68. & ſeq. Vbi etiam Butr. de conſtit. Card. in dict. cap perpendimus num. 13. in fin. Bart. in l. 1. §. quæ onerandæ n. 5. ff. quar. ret. act. & in dict. auth. caſsa. in quæſt. de ſtatut. imponen. pœnam pro homicidio, vbi etiam Salycet. num. 9. & Fulgoſ. & Bald. verſ. ſed quæritur Bal. in l. cunctos verſ. nunc de tertio membro Crot. in l. filius familias §. Diui num. 84. & ſeq. Alexand. num. 12, Ripa num. 82. & opizo. nu. 94. ff. de leg. 1. Couar. in reg. poſseſsor. p. 2. §. 5. num. 8. de regul. iur. in 6. Alexand. conſil. 121. vol. 1. conſil. 209. num. 14. conſil. 310. num. 11. & conſil. 211. num. 3. vol. 2. Card. conſil. 194. Dec. conſil. 114. col. final. verſic. 3. principaliter tenet Calcan. conſil 7. num. 14. & ſeq. Barbat. conſ. 31. vol. 4. Anchar. dict. conſil. 12. num. 3. Alber. dict. conſil. 8. num. 3. Abb. conſil. 83. Lap. alleg. 92. Caſsan. in conſuetud. Burgund. rubr. 9. §. 10. Gram. deciſ. 100. oum. 13. Thuſc. pract. concluſ. iuris verb. libertas Eccleſiaſtica dict. concluſ 342. num. 8. 13. 19. & 137. Caiet. in ſum. verb. excommunicatio cap. 31. verſicul. 5. ad fin. quia difficilius tollitur ius commune quam priuilegium l. eius §. militiæ ff. de teſtamen. milit. opizo. in dict. §. Diui num. 93.

9 Et proinde huiuſmodi ſtatuta † auferentia ea, quæ competunt clericis de iure communi vigore legis generalis, non afficiunt clericos, Alex. in dict. §. Diui num. 12. verſic. tamen veritas, vbi etiam Iaſ. in 1. lect. num. 74. & in 2. lect. num. 108. Rip. nu. 81 & ſeq. Soccin. iun. num. 167. & omnes ff de leg. 1. Felyn. & alij, quos refert, & ſequitur Couar in dict. reg poſseſ. in 2. par. §. 4. num. 47. verſic. ex qua Ruin. conſ. 23. nu. 16. vol. 2. Hond. dict. conſil. 3. num. 15.

Prædicta autem procedunt ſiue decretè, ſiue indecretè, ſiue ſub inuolucro verborum clericis auferatur, quod illis de iure commum reperitur conceſsum Cardinal. io dict. cap. perpendimus num. 13. Matant. in diſput. 8. num. 3. Alb. dict. conſil. 8. num. 3. Hond. dict. conſil. 3. oum. 15. volum. 1. nam neque decretè, neque indecretè lædi poteſt libertas Eccleſiaſtica à ſtatutis laicorum dict. cap. fin. de immunit. Eccleſiaſt, dict cap. quanto de priuileg. cap. ſtatutum de hæretic. in 6. Bal. conſil. 31. vol. 1 Anchar, conſil. 12. num. 3. & conſil. 13. Alexand. dict. conſil. 211. num. 7. & 10. vol. 2 Gemin. conſil. 74. col. 1. verſic. ſicut ergo decretè Iaſon. conſil. 161. col. fin. verſic. circa illam dubitationem. vol. 2. Bellon. conſil 44. num. 1. Alba. cooſil, 8. nu. 18. & latè Surd. dict. conſil. 361. fere per totum, & præcipuè num. 75. & 77. cum ſequenti volum. 3. & maximè vbi ſecundario, & in conſequentiam inde redundat aliquod Eccleſiarum, ſiue clericorum detrimentum DD. in dict. §. Diui vbi præſertim Ruin. col. 20. Socin. iun. num. 167. cum ſeq. & Rip. n. 8. Anch. d. conſ. 12. & 13. & poſt alios Surd. dict. conſ. 301. n. 75. & 77. Menoch. conſ. 136. num. 24. vol. 2.

Neque eſt curandum quomodo, & cum quo quis loquatur, ſed in quem voluntas, & loquentis intentio, & effectus dirigatur l. peto, & l. miles ff. de leg. 2. l. cum pater §. donationi ff. de leg. 3. gloſ. in cap. fin. verb. libertatis de immunit. Eccleſ. io 6. Alexan. conſil. 211 num. 10. vol. 2. Anchar. conſil. 155. nu 7. et 8. nam multoties vnum io diſpoſitione exprimitur, ad alium verò effectus dirigitur per obliquom, & hoc debet attendi non perſona ioterpoſita, vel expreſsa l. 4. §. nunc de effectu l. ſi quis §. 1. ff. de liberat. leg. l. cum dote ff. ad leg. Falcid. cap. quanto de priuileg. gloſs. in d. cap. fin. de immunitat. Eccleſ. Abb. in repet. dict. cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ nu 31. Ancha. dict. conſil. 155. nu 8. non enim intentio ſtatuentium attenditur cum ſaos ſit, quod lædant in effectu libertatem Eccleſiaſticam, Alba. dict. conſil. 8. num. 6. Caiet. in ſum. verb. excommun. cap. 30 §. 6. notat Nauar. in Manual. præl. 7. num. 12. & 13. ſiue læſio Eccleſiaſticæ libertatis fiat in toto, ſiue in parte, cum eadem ſit ratio totius quoad partem, & e contra l. quæ de toto ff. de rei vendic. & plus, et minus non differunt ſpecie l. fin. ff. de fund. inſtruct. Bal. in l. 2. C. de reſcin. vendit. etiamſi in modico fieret læſio libertatis Eccleſiaſticæ, quia non poteſt dici quod modica fiat læſio quando læditur Eccleſia in ſua iu-
10 riſdictione, et libertate, nam quando læſio † inducit contemptum, modica læſio conſideratur, ac ſi eſset magna, cap. maioribus vbi gloſ. verb. quod in minimis de præbend. Lup. de libert. Eccleſ p. 1. q 8. nu. 2. verſ. nam ita læditur libertas Surdus d. conſ. 301 n 90. in fin. et conſ. 338. num. 27. volum. 3. Sayr. Theſ. caſ. conſc. lib 3. c. 44. num. 9.

Et ideo ſi ex generalitate ſtatuti laicorum poſset aliqua ratione dubitari, quod intelligerentur compræhenſi clerici, tunc poſset Epiſcopus compellere eos, ad quos ſpectat, vt declarent ipſum ſtatutum non extendi ad clericos, nec clerici de facto inquietarentur, licet de iure moleſtari noo poſsent Felyn. in dict. cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ num. 107 de conſtit. Anch. io reper. cap. ea quæ verſ 26. quæro de reg. iur. in 6. et conſ. 255. num. 8. in fin. Butr. in cap. 1. de conſuetud. et conſ. 49. num. 2. Capra concl. 15. num. 38. poſt eos dicit Alderan. de general. ſtat. interpret. concl. 1. num. 79.

Imo, & multo magis ſicut certum eſset, et notorium quod ſtatutum laicorum diſponeret in præiudicium Eccleſiaſticorum, ſiue libertatis Eccleſiaſticę, poteſt noo ſolum Papa, ſed etiam Epiſcopus illud tollere, & mandare, vt tollant, et ex ſe ipſo illius obſeruantiam prohibere etiam nemine citato, ſeu audito dict. cap. nouerit, et cap. grauem de ſentent. excommunicat. Felyn. in dict. capit. Eccleſia Sanctę Mariæ ouni. 108. et 145. Bald. in l. pręsbyteri 1. o. 11. C. de Epiſc. et cler. Victor. in 1. relect. de poteſtat. Eccleſ. ſect 6. num. 19. et 14. Tolet. in ſum. lib. 1. c. 38. num. 15. Archid. In cap. quæ Lotharius 2. quæſt. 1. Gemin. in cap. fin. de ſentent. excommunicat. in 6. Alderan. dict. concl. 1. num 80.

Hi autem, qui ſtatuta ordinationes conſtitutiones, ſeu quæuis alia decreta in genere, vel in ſpecie ex quauis cauſa, et quouis quæſito colore, ac etiam prętextu cuiuſuis conſuetudinis, aut priuilegij, vel alias quomodolibet, fecerint, ordinauerint, publicauerint, vel factis, et ordinaris vſi fueriot, vnde libertas Eccleſiaſtica tollitur, ſeu in aliquo lęditur, vel deprimitur, aot aliàs quoquis modo reſtringitur, ſeu Summis Pontificis, et Sedis Apoſtolicę ac quarumcunque Eccleſiarum iuribus quomodolibet hac de cauſa directè, vel indirectè, vel expreſsè pręiudicatur ſunt eo ipſo excommunicati, dict. cap. grauem, et dict. cap. nouerit vbi Abb. num. 1. cap. eos vbi DD. de immunitat. Eccleſ, in 6. Nauar. in Manual. capit. 27. nom. 118. et ſequente, et incidunt in ſententiam excómunicationis Bullę Cœnę Domini ſub num 15 à qua non poſsunt abſolui, niſi prius ſtatuta huiuſmodi publicè reuocauerint, et ex Archiuijs, aut libris, in quibus notata fuerint deleta, et caſsata fuerint, ac Summum Pontificem de reuocatione huiuſmodi certiores fecerint, vt in dict. Bulla Cœnę Domini ſub num. 20. verſic. declarantes facit dict. cap. grauem.

11 Neque ſufficit † corrigi per ſignaturam, ſiue apoſtillam ſtatutum, ſiue decretum contra libertatem Eccleſię, ſed requiritur caſsatio, quimmo, et totalis abolitio in odium crim. et ne detur occaſio quod huiuſmodi ſtatutum de facto obſeruaretur, vel poſteris relinquatur eius memoria Abb. in dict. cap. in princ. Felyn.

Felyn. in dict. cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ num. 109. Barth. in dict. auth. caſſa. circa finem Lap. allegat. 21. Tolet. dict. cap. 38. num. 13.

Minus ſufficit proteſtatio, quod ſtatuentes non intelligunt aliquid ſtatuiſſe contra libertatem Eccleſiaſticam, niſi de iure, neque quod in fine ſtatutorum ponunt ſtatutum, quod ſi quæ ſint ſtatuta contra libertatem Eccleſiaſticam habeantur nulla, & pro non ſcriptis, quia per hoc non ſatisfit Conſtitutioni dict. cap. nouerit. ſed debent omnino huiuſmodi ſtatuta de libris deleri Bar. in dict. auth. caſſa. Lap. alleg. 92. num. 9. & poſt eum, & alios, quos refert, & ſequitur dicit Felyn. in dict. cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ n. 109. Abb. conſil. 83. in fin. Card. in dict. capit. quæ in Eccleſiarum de conſtit. Tolet. dict. cap. 38. num. 13. Sayr. Theſ. caſ. conſc. lib. 3. cap. 34. num. 5. ante fin.

Neque ſufficit, quod poſſet dici Epiſcopum, ſiue Papam in ſupradictis caſibus eſſe iudices in cauſa propria contra l. qui iuriſdictioni ff. de iuriſd. omn. iud. l. vnic. C. ne quis in ſua cauſ. quia hæc non eſt cauſa, quæ reſpiciat perſonam, ſed dignitatem Pontificiam. & iura Eccleſiæ, de quibus Papa, ſeu Epiſcopus poteſt cognoſcere gloſ. in cap. ſi quis erga. verb. priuetur 2. quæſt. 7. Innoc. in cap. ex parte de verborum ſign. Iaſ. in dict. l. qui iuriſdictioni num. 10. Bal. in d. l. vnic. num. 2. vbi etiam Bar.

[12 Nam, & Epiſcopus † poteſt eſſe iudex competens in cauſa ſuæ Eccleſiæ, neque propterea pote. allegari ſuſpectus c. ſi quis, & ibi gloſ. 4. q. 7. capit. ... ui prædia 12. q 2. cap. dilecto de ſentent. excommunicat. in 6. Hoſt. in cap. ex parte 2. de verb. ſign. & in c. præſentium de teſtibus in 6. Felyn. in cap. cum veniſſent num. 7. de iudic. Gemin. conſ. 114. num. 3. Capic. deciſ. 12. num. 11. & deciſ. 137. Put. deciſ. 210. num. 3. p. 2. Cæſar. de Graſſ. deciſſ. 4. num. 1. de except. Caſſad. deciſ. 6. num. 1. de priuileg. Rot. diuerſ. part. 1. deciſ. 361. num. 1. maximè vbi commodum non venit ſibi applicandum Abb. in cap. venerabili num. 4. de cenſibus quicquid aliter ſentiant alij.

Neque pro delendis huiuſmodi ſtatutis, ſiue decretis contra libertatem Eccleſiaſticam eſt aſſignatum aliquod tempus ad effugiendam dictam excommunicationem, ſed ſtatutarij, & ſupradicti omnes, de quibus in dict. cap. nouerit §. item excommunicamus ſunt ipſo iure excommunicati, ſtatim poſt ipſam editionem gloſ. in dict. cap. grauem verb. promulgare quam ibi DD. ſequuntur, & in dict. cap. nouerit, vbi Innoc. num. 3. Abb. num. 3. Cardin. num. 3. Hoſtien. Boycch. de ſent. excommunic.

Notandum tamen eſt in huiuſmodi excommunicationem non incidere Conſiliarios, quorum voto non fuerunt condita huiuſmodi ſtatuta, niſi in eorum fuerit poteſtate illa reuocandi, Innoc. Butr. & alij in d. c. nouerit, neque ſucceſſores ſtatuentium ſunt ipſo iure excommunicati, quia iuſtam ignorantiæ cauſam videantur habere, nam qui in ius ſuccedit alterius iuſtam ignorantiæ cauſam cenſetur habere l. qui in ius ff. de reg. iur. niſi illa executioni demandarent, neque ſunt excommunicati Conſiliarij, alicuius populi, qui deputauerunt aliquos commiſſarios ad facienda ſtatuta, & ſi illi commiſſarij fecerint aliqua contra libertatem Eccleſiaſticam d. c. grauem, quia in generali commiſſione non venit poteſtas faciendi illicita, c. 1. de iureiur. in 6. Abb. in d. c. grauem num. 5. & Felyn. num. 1. niſi quando huiuſmodi Conſiliarij fuerint negligentes in illis delendis, vt ſi quam cito ſciuerunt ſtatuta eſſe contra libertatem Eccleſiaſticam non deleuerint, vel officium dimiſerint Innoc. in d. c. nouerit num. 3.

SVMMARIVM.

1 *Infauorabilibus, appellatione Ciuitatis veniunt caſalia.*
2 *Qui de vico ſunt, cenſentur membra ciuitatis.*
3 *Ciuis eſt ille, qui de ciuitate eſt, vel comitatu.*
4 *Conſuetudo ciuitatis debet ſeruari in vicis.*
5 *Priuilegium conceſſum habitanti ciuitatem intelligitur conceſſum habitanti in comitatu.*
6 *Habitantes in vicis, finguntur habitare in ciuitate.*
7 *Officia quæ debentur ciuibus, cenſentur conceſſa etiam comitatenſibus.*

Immunitas conceſſa clericis ciuitatis Neapol. an extendatur ad clericos Caſalium eiuſdem ciuitatis.

RESOLVTIO CCVIII.

REſpondi affirmatiuè ex quo in fauorabili-
1 bus † appellatione Ciuitatis comprehenduntur etiam Caſalia de Franch. dec. 128. & ita vici ſeu aldeæ, quæ de iure non habent territorium proprium vtuntur terminis, & territorijs non tanquam ſuis, ſed vt ciuitatis, ſicut habitantes in ipſa ciuitate l. pupillos §. territorium ff. de verborum ſignif. l. cum pater §. vico ff. de legat. 2. l. nulli §. quod ſi in Vico C. de Epiſc. & cler. Bald. conſil. 183. incip. ſtatuto ciuitatis Veronæ num. 1. part. 2. Alciat. in l. 2. num. 3. de verborum ſignif. Lancellott. tractat. de ſtatutis in præfat. 8. num. 62. Bellug. in ſpecul. Princip. rubr. 46. verſ. reſtat. num. 6. & eſt tex. expreſſus in l. qui ex Vico ff. ad municipalem. & de incolis, vbi gloſ. ait, quod verba hęc vicinus alicuius loci comprehendunt omnes, qui habitant in eius vicis, ſeu aldeis, & quod hac de cauſa vocamus Virgilium Mantuanum, & ſi non eſſet naturalis, ſed ortus in vno ex illius vicis; Neapol. ad conſuetud. Neapol. ſi ruſticus num. 11. de teſtament. ruſtic. quem Vicum gloſ. & Boer. deciſ. 13. num. 50. vocant Pictolę, & Ioan. Corraſ. lib. 3. Miſcellaneor. iur. ciuil. cap. 4. num. 7. & Roy. deciſ. 3. Lituanicę num. 179. nominat. Andes, & num. 180. ait, quod quamuis Catullus nominetur Veronenſis erat natus in Peninſula lacus Benaci Veronę ſubiecta, quam appellat Sirmionem Catobell. lib. 2. decad. 3. Hiſtor. Venetę, vnde Cato Romanus dictus eſt licet ortu Tuſculanus fuerit Marc. Tull. lib. 2. de legibus Ioan. Corraſ. vbi proximè num. 6.

Quare Petr. Royz. vbi proximè num. 178. ait, quod ex vico ortis eſt patria illa ciuitas, vel Reſpublica, cui vicus ille reſpondet dict. l. qui ex vico Aluar. Valaſc. conſult. 179. num. 23. tom. 2. dicens quod qui ex vico ſunt, ſeu ex pago aldea nuncupato, non cenſentur per
2 ſe, ſed vt † membra capitis principalis hoc eſt Villę municipij, ſeu ciuitatis l. vtrum C. de incolis lib. 10. & idem habet interpretatum communis vſus loquendi, qui eſt multum conſiderabilis in iure l. cum delatuonis 18. verſic. optimum ff. de fund. inſtruct. inſtrum. l. Labeo verſ. non enim ff. de ſuppell. legat. gloſ. verb. non continebantur in l. librorum ff. de legat. 3. Bald. in auth. quod ſine num. 5. de teſt. Couar. in cap. alma mater par. 1. §. 8. num. 5. de ſentent. excommunicat. lib. 6. & in noſtris terminis Bald. conſil. 183. num. 2. lib. 2. cum regulariter vicinus alicuius vici ſoleat vocari vicinus ciuitatis habitator in vico, quod ſufficit, cum ſermo verificetur ſecundum quid argum. l. Titię textoris ff. de legat. 1.

Et generaliter quod vicinus vici dicatur vicinus ciuitatis, cui ſubijcitur, tradit Bart. in l. vt bis appellatin col. 2. verſ. ſed quæro ff. de verborum ſignific. facit l. ciuibus C. de muner. & honor. lib. 10. Menoc. conſil. 584. nu. 4. cum ſeq. Io. de Plat. in l. ſi diuina domus

Digitized by Google

mus. C. de exact. tribut. lib. 10. in fin. vbi dicit, quod
ille qui eſt ex vico ciuitatis dicitur de ciuitate Imol. in
rubr. ff. ſolut. matrim. dicentes quod appellatione ci-
3 uium † venit ille, qui eſt de ciuitate, aut comitatu,
& facit l. ſed & reprobari §. amplius ff. de excuſat. tu-
tor. & in l. 1. vbi Bart. ff. ad municip. idem Bart. in l.
3. C. de naturalibus liber. Alex. in addit. ad eum in
d. l. vrbis appellatio Auiles cap. 6. Prætorum gloſ. ſu-
tierra num. 6. Neuizan. lib. 4. Siluæ nuptialis num. 88.
pag. mihi 335. Abb. conſil. 52. num. 7. par. 2. Paul. Caſt.
in l. nulli 28. num. 7. C. de Epiſcop. & cler.

Et eodem modo quo iudicatur de ciuitate iudica-
tur etiam de toto illius termino, & territorio, vel co-
mitatu, ita enim doctores appellant l. 1. §. cum vrbem
ff. de offic. Præfect. vrb. cap. ſi ciuitas vbi Domin. no-
tab. 2. de ſentent. excommun. lib. 6. Archid. in cap. ſta-
tutum ſuper verbo ciuitatibus col. 2. de reſcript. lib. 6.
Abb. in cap. Rodulphus num. 6. de reſcript. per l. qui
in continentibus ff. de verb. ſignif. & in l. non dubito
ff. de capt. & poſt lim. reuerſ. gloſ. in cap. 1. de vſur. in
6. Auiles d. num. 6. in fine.

Et quia locus, qui alteri ſubijcitur gaudet eiſdem
ſtatutis, & legibus, quibus ille, cui ſubijcitur Bart. in
tract. Tiberiadis rubr. de inſula col. 2. quem ſequitur.
Dec. conſ. 538. nu. 13. & probat. dict. l. 3. §. cum vrbem
ibi ſed, & ſi quid intra centeſimum lapidem admiſſū
ſit ad Præfectum vrbis pertinet vbi Bal. notat, quod
omne quod conceditur alicui ciuitati, aut villæ con-
cedi intelligitur omnibus habitantibus in termino,
& territorio illarum Paul. de Caſtr. in l. maritum nu.
6. ff. ſolut. Matrim. & in l. 1. num. 1. ff. de vſu, & habi-
tatione vbi ait, quod conceſſum capiti membris quo-
que videtur conceſſum ex l. 2. eodem tit. nam de iure
ciuitas, & eius territorium, & vici iudicantur pro vna
ciuitate, & declarat. Abb. conſ. 52. dubio 2. num. 6. p.
2. Rebuff. ad conſt. Gallicas tit. de conſuetudin. artic.
1. gl. 1. num. 11. Alciat. in cap. quod ad ſedem n. 88. de
offic. ordin. Bald. in l. vt inter diuinum nu. 8. C. de ſa-
croſ. Eccleſ. dicens Caſtrum, & ciuitas non differunt
niſi ſicut parua ciuitas à magna ciuitate, & Caſtrum
eſt membrum ciuitatis vt ff. ad municip. l. qui ex vi-
co de Franch. deciſ. 604. num. 1. Gratian. deciſ. tar-
chiæ 96. num. 2. ex quo dixit Bart. in d. l. 3. C. de na-
turalibus liber. num. 1. quod qui naſcitur in aliquo
vico dicitur ciuis originarius ciuitatis, cui talis vicus
ſubijcitur l. nulli. §. quod ſi in vico vbi gloſ. C. de epi-
ſcop. & cler. Bart. in l. Imperium num. 7. ff. de iuriſd.
omn. iud. Siluan. conſ. 1. q. 6. dub. 2. & 3. l. 5. tit. 14. par.
4. vbi Lopez gloſ. 4 poſt gloſ. in auth. quibus mod. nat.
effic. ſui §. ſi quis igitur verbo perſoluit. collat. 7. Grat.
vbi proximè num. 5.

Et ita Bart. in l Imperatores §. ijdem reſcripſerunt ff.
ad municipal. dixit quod ciues ciuitatis, & vicorum
omnes habent eundem domicilium, & probat. Ang.
in tract de maleficijs, verbo, & ad querelam num. 41.
Leius §. 1. ff. ad municip. Gratus reſpon. 30. num. 49.
tom. 1. dicens quod natus in loco ſubdito alicui ciui-
tati dicitur originarius dictæ ciuitatis.

Nam vniuerſitas vici eſt legitima, alioquin non
poſſet vicis legari l. hæreditatis C. de hæred. inſt. l. cum
Senatus ff. de rebus dub. quod autem legari poſſit eſt
l. ſi hæres §. vicis vbi Florian. nu. 1. ff. de legat. 1. Roſ-
fred. q. Sabbatina 10. num. 3. & 4. l. fin. C. de fund. rei-
publ. lib. 10. Paul. Montanar. in prag. 2. Regni Nea-
pol. de adminiſtrat. vniuerſ. num. 316.

Propter quæ doctores communiter dixerunt,
quod licet aliàs conſuetudo ſit ſtrictè interpretanda
cap. quod tranſactionem vbi Abb. notab. vlt. de of-
fic. deleg. Dec. conſ. 8. num. 4. ver. ſed talis Curt. Iun.
tract. de feud. 6. q. prin. num. 5. Cephal. conſil. 26. nu.
25. tom. 1. Crauett. conſil. 30. num. 5. Rolan. à Valle
4 conſil. 69. num. 30. vol. 3. conſuetudo † introducta
in ciuitate debet obſeruari æqualiter in omnibus
eius vicis iuxta gloſ. fin. in l. ex ea par. ff. de poſtulan-
do, quam ſequitur And. in addit. ad Speculat. tit. de
tregua, & pace quæſt penul. Io. de Plat in l. ſi diuina
domus in fin. C. de exact. tribut. lib 10. Iaſ. in §. rur-
ſus num. 42. inſtit. de actionibus Alber. in l. 1. C. quæ
ſit long. conſuetud. Eugen. conſil. 26. num. 28. & 29.
tom. 1. Achill. de Graſſis deciſ Rotæ 308. aliàs 3. de
decimis num. 7. & 8. dicens attendendam eſſe conſue-
tudinem loci dominantis Io. Andr. in cap. ſuper eo
de cognat. ſpirit. Alciat. reſp. 688. nu. 5. dicens, quod
conſuetudo loci principalis fundat intentionem agen-
tis etiam quoad loca annexa, vt per Roman. in l. ſi
aliena §. 1. ff. de vſur. facit l. eos in princip. C. de vſur.
& quod notat Bald. in cap. profuit in fin. de appellat.
Aymon. Crauett. de antiq. temp. par. 4. num. 54. & 55.
Dec. conſil. 389. verſ. & ad hoc facit Emanuel. ſingul.
235. num. 1.

Et pari ratione ſtatutum, quod ſeruatur in ciui-
tate debet ſeruari in vicis ſubditis eidem Bar. in dict.
l. 1. §. cum vrbem num. 8. ff. de offic. Præfect. Vrb. &
in l. 2. nu. 41. C. quæ ſit longa conſuet. Paul. Caſt. conſ.
368. nu 2. par. 2. Abb. conſ. 52. num. 1. par. 2. Menoch.
conſ. 80. num. 18. tom. 1. Franc. de Ponte conſil. 51. n.
31. vol. 1. Alciat. in cap. quod ſedem num. 92. de offic.
ordin. facit in conformationem, quod ſi Princeps con-
cedit alicui officium tabellionatus in ciuitate cenſe-
tur concedere in toto territorio, & comitatu, vt poſt
Guillelm. & Angel. in l. fin. ff. de conſt. Princip. tradit
Rolan. à Valle conſil. 50. num. 42. lib. 3. & conſil. 1.
num. 38. vol. 4.

Et magis indiuidualiter in noſtris terminis quod
habitantes in vicis poſſint gaudere, & gaudeant eiſ-
dem priuilegijs conceſſis ciuitati, cui ſubijciuntur vti
gaudent habitantes in ipſa ciuitate tenet Bald. d. l. vt
inter diuinum num. 8. C. de Sacroſ. Eccleſ. dicens, ſe-
cundo quæro vtrum priuilegium quod datur ciuitati
detur Caſtro, vel villæ cohærenti Guillel. tenet quod
ſic, quia Caſtrum, vel villa intelligitur pro ciuitate ad
hoc de legat. 1. l. ſi heres §. vicis.

Et dicit, quod hoc eſt verum non obſtante, quod
ſentit gloſ. in l. ſi finita §. ſi de vectigalibus ff. de dam-
no infect. Alexand. in rubr. ff. ſolut. matrim. num. 14.
5 vbi dicit hæc verba, quod † ſi conceſſum eſt priuile-
gium habitanti ciuitatem comprehenduntur habi-
tantes comitatum, & fuit doctr. Bart. in l. 2. num. 4. ff.
de verborum ſignif. & conſil. 196. incipi. ciuitati Ca-
...erin. num. 6. part. 1. & in dict. l. ſi finita §. ex hoc edi-
cto in fin. quem in dictis locis refert, & ſequitur Ale-
xan. conſ. 27. viſo themate nu. 10. vol. 6. Anchar. in c.
canonum ſtatuta de conſtitution. & in c. fin. de pœnis
in 6. & conſil. 437. Soccin. in l. 2. in princip. ff. de reb.
dub Franc. de Aret. conſ. 77. incip & ratio nu. 2. circa
fin. vbi allegat. l. Titius §. Romæ ff. de excuſat. tutor.
Abb. d. conſ. 52. n. 6 par. 2. Matth de Afflict. de iure
prothomis verſ. nota hæc Paul Caſtr. in d. l. hæres §.
vicis nu. 2. Boer. deciſ. 121. num. 26. Ioan. Oroſi. in l.
nam, & Demoſthenes num. 10. ff. de leg. Soccin. con-
ſil. 110. lib. 1. vnde loquendo de ijs, qui degunt in vi-
cis ſubditis ciuitati profert hæc verba, quia cum fin-
6 gantur † habitare in ciuitate conſequi debent omnes
effectus, quos conſequerentur ſi in ciuitate habitarēt,
ſequitur Felyn. in cap. Rodulphus num. 9. de reſcript.
Guid. Papa deciſ. 265. & conſil. 134. num. 1. dicens
quod oppidani continentur ciuium appellatione in
fauorabilibus, vt ſunt Principis conceſſiones l. fin.
vbi omnes doctores ff. de conſtitut. Princip. l. 2. §. ſi
quis à Principe ff. ne quid in loco publico Cephal.
conſil. 58. num. 28. volumin. 1. quæ latiſſimè ve-
niunt interpretandæ Rota Romana deciſion. 197.
num. 1. par. 1. Paul. Caſt. conſil. 21. incip. primum du-
7 bium n. 3. par. 1. probans officia, † quæ debentur ci-

Digitized by Google

uibus deberi etiam comitatenſibus, & in alijs honoribus Aloyſius de Leo in §. conuenticula, num. 33. & ſeqq. C. de Epiſ. & Cler. Gambar. tract. de extenſionibus, num. 160. & Felyn. in cap. cauſam, quæ de reſcript. vbi tenent conceſſionem Principis factam ciuibus extendi ad comitatenſes Carol. Tapia in dict. lege fin. ff. de conſtit. Princip. p. 1. cap. 3. num. 32. & cap. 5. num. 2. Bartholom. Soccin. conſil. 86. num. 2. vol. 4. & poſt hæc ſcripta Iacob. Anton. de Mauro, alleg. 36. num. 1. probans priuilegium ciuitati conceſſum extendi ad villas, & caſalia Io. Vicen. de Anna, alleg. 27. num. 27.

PRAXIS INSORDESCENTIÆ
Per annum in excommunicatione.

SVMMARIVM.

1 *Ex annali perſeuerantia redditur excommunicatus ſuſpectus de hæreſi, & num. 2.*

3 *Perſeuerans per annum in excommunicatione dicitur perperam de articulis fidei, & de poteſtate clauium ſentire.*

4 *Contra ſic excommunicatum poteſt procedi, vt ſaltem purgationem inducat.*

5 *Sola ſuſpicio inſordeſcentia leuis eſt ad hoc, vt accuſetur de hæreſi.*

6 *Pro cauſa merè ciuili, ſi per mille annos in excommunicatione permanſerit non cenſetur conuictus, ſecùs in criminali.*

7 *Excommunicatus per annum non pro cauſa ciuili, ſed pro crimine poteſt beneficijs priuari tanquam ſuſpectus de hæreſi.*

Notabilia circa inſordeſcentiam per annum in excommunicatione iuxta mentem Sacri Concilij Tridentini.

RESOLVTIO CCIX.

SI diligenter, & fixa mente intueamur verba finalia Sacri Concilij Tridentini in ſeſſ. 25. de reformat. capitulo tertio, ſtatutum reperitur
1 † ex annali perſeuerantia in excommunicatione reddi excommunicatum de hæreſis crimine ſuſpectum, quod etiam affirmat nouiſſimè eruditus D. Nouar. de elect. fori, quæſt. 33. ſect. 2. Abb. in capitulo grauamen, numero 3. de pœn. Didac. Perez. lib. 8. tit. 19. l. 9. in gloſ. eſtuuiere deſcomulgando, pagina 367. Azebe. lib. 8. titul. 5. lege 1. numero 213. Rojas. ſingul. 60. num. 2. Lud. Lop. inſtr. conſcient. 2. par. tit. de excomm. cap. 12. pag. 876. verſic. quod ſi talis excommunicatus Bartol. Vgolin. de cenſur. Eccleſ. tab. 1. cap. 14. §. 3. num. 3 Iacob. de Graff. libro ſecundo, capitulo 76. num. 8. Maiol. de irregularit. lib. 3. cap. 21. num. 12. verſic. præterea Rebuff. in prax. titul. forma, & declaratio nouæ prouiſ. in §. teque abſoluentes, num. 10. Grauat. ad Veſtr. lib. 8. capitulo final. numero 42. Paul. Fuſc. de viſit. lib. 1, capitulo 29. numero ſecundo, nouiſſimè Gregorius Sayrus de cenſur. libro 2. cap. 10. numero 10. vbi ait quacunque de cauſa criminali, vel ciuili quis ſit ex-
2 communic. ſi per annum perſeuerauerit, † nec abſolutionem procurauerit eſt ſuſpectus de hæreſi; probatur, quia dictio, quacunque, de qua in Concilio comprehendit excommunicatum, vel ex cauſa criminali, vel ciuili, cum paulo ſupra ſtatuerit concilium ob vtramque poſſe excommunicari, vt ponderat Menoch. de arbitrar. caſu 416. numero 54. Diaz. in praxi, capitulo 116. numero 9. & 12. & pertinacia hæc vniformis eſt, nam ſemper, & in omni caſu perſeuerando per tantum temporis ſpatium animo indurato
3 dicitur † perperam de articulis fidei, & de poteſtate clauium Eccleſiæ ſentire, ita quod poteſt fidei Inquiſitor procedere contra eum, & inquirere qualiter ſentiat de fide, eiuſque articulis, & Sacramentis. Abb. in cap. poſtulaſti, num. 4. de hom. vt pulchrè exornando hanc concluſionem tradunt Salzed. in addit. & Bern. Diaz. in praxi, capitulo 116. num. 12. Couar. in capitulo Alma Mater, 1. parte, §. primo, num. 10. verſiculo quarto eſt conſiderandum Guttierez. in libro primo, canon. quæſtione, cap. 12. numero 20, & Simancas de Cathol. inſtitut. titulo 27. num. 4. Aufrer. ad cappel. Tholoſan. deciſ. 365. pulchrè, & latiſſimè volum. 1. commun. opin. fol. 133. in cap. 3. incip. excommunicatus ſi per annum Vgolin. vbi ſupra num. 4. qui omnes aiunt, ſuſpicionem hanc non eſſe vſque adeo violentam, vt ob eam ſolam damnari quiſpiam debeat, vt hæreticus iuxta gloſ. in cap. vlt. de pœn. dicentes poſſe contra ſic excommunicatum
4 procedi † vt ſaltem inducat purgationem Palat. rubr. in repet. cap. per veſtras in princip. §. 18. num. 24. de donat. int. vir, & vxor. Vgolin. ſupra num. 3. Sayrus vbi ſupra dicens hanc ſuſpicionem probabilem eſſe, & licet non ſit ſufficiens, vt de hæreſi condemnetur, ſufficit tamen, vt ei purgatio indicatur, quam ſi ſubire noluerit, ſed adhuc in excommunicatione permanſerit tunc veluti impœnitens pertinax, & hæreticus damnari poteſt, vt in cap. excommunicamus el 1. §. qui autem de hæretic. in 6. Thom. Zerola in praxi Epiſcopali in verbo caſ. in quibus ordini verſ. excommunicati ibi, quarto qui; Bern. Diaz. in dicto n. 12.
5 verſ. 4. quod licet † aliàs ſola ſuſpicio prædicta leuis eſt, vt dicunt Abb. in dicto cap. grauem, num. 7. Eymeric. in director. inquiſit. 2. par. quæſt. 47. num. 37. quem referunt, & ſequuntur Couarr. & Guttier. vbi ſupra, imo multi conſtituunt differentiam, quando excommunicatio eſt extra cauſam fidei ex cauſa criminali, vel ciuili per gloſ. in verbo, non poteſt, & in capit. contingit, de dolo, & contum. aſſerentes excommu-
6 nicatum pro cauſa merè ciuili, etiam ſi per † mille annos in excommunicatione perduret non ex hoc cenſeri conuictum, ſecus in criminali, in qua habetur pro confeſſo, & conuicto de crimine, cuius cauſa fuit excommunicatus pulchrè Salzed. capit. 116. num. 4. Maranta de ordin. iudic. 6. part. titulo de contumac. numero 35. verſi. verum Diaz. cap. 150. num. 2. Guilicl. Benedict. in repet. cap. Raynutius in verbo Mortuo itaque teſtatore, el 1. numero 291. Roman. & eius additionarores in ſingul. 317. Ripa in capitulo primo, numero 77. verſicul. declara modo de iudic. vnde Tyber. Decian. in libro quinto, cap. 17. verſic. trigeſimoquarto limitat, & intelligit veram eſſe ſuperiorem concluſionem, quando excommunicatus eſſet contumax, pro hæreſi, vel alia cauſa criminali, ſecus ſi ciuili, quod etiam affirmat Grauat. ad Veſtr. dict. capit. fin. numero 43. Farinac. lib. 1. quæſt. 18. numero 39. verſic. & ſi contumax ſubdens, quod contumax excommunicatus per annum, non pro cauſa ciuili, ſed pro crimine tanquam
7 ſuſpectus † de hæreſi poteſt beneficijs priuari, quod mihi dubium videtur ſi pro crimine illo non erat ea priuationis pœna à iure ſtatuta per ea, quæ tradit Salzed. cap. 116. ex num. 4. in fine, & in numero 5. Couar. cap. Alma Mater, prima parte. §. 7. num. 10. dicit tamen Palat. Rubr. in dicto numero 24. quod licet excommunicatus in cauſa ciuili non dicatur conuictus, poſt annum tamen habetur pro ſuſpecto de hæreſi, vt poſſit contra eum procedi ex deciſ. Concil. Trident. in dicto cap. tertio, de qua deciſ. Concilij meminit D. Nouar. de elect. fori, quæſt. 33. num. 11. ſect. 2.

SVM-

Digitized by Google

S V M M A R I V M.

1 *Clericus per annum excommunicatus, contumax, & non curans ſe facere abſolui habetur pro confeſſo, & conuicto de delicto, pro quo eſt excommunicatus.*
2 *Prædicta concluſio quomodo procedat, & num. 3.*
4 *Confeſſio ex contumacia reſultans licet non ſufficiat ad condemnationem, ſufficit tamen ſequuta perſeuerantia per annum in excommunicatione.*

Inſordeſcentia Annalis in excommunicatione an faciat quem conuictum, & confeſsum.

RESOLVTIO CCX.

1 CLericus per annum excommunicatus † contumax, & noo curans facere ſe abſolui habetur pro confeſso, & conuicto de delicto, pro quo eſt excommunicatus tex. in capit. decernimus in verſic. manifeſtum eſt 3. quæſt. 9. item eſt tex. in cap. rurſus, & in capitul. quique 11. quæſt. 3. Anton. de Butr. in cap. 1. col. fin. poſt principium verſic. gloſ. in dicto. capit. rurſus de iudic. & iterum infra in verſ. & ſic poſset gloſ. intelligi, & ibi etiam Abb. num. 24. ad medium poſt Specul. io loco per eum relato, & num. 25. ad finem verſ. ad prædicta vide, & n. 26. Ripa num. 77. vbi relatis hinc inde contrarium tenentium authoritatibus, & rationibus, in hac reſidere videtur ſententia, & teſtatur de communi Alexand. de Neuo num. 60. in principio, & in verſ. iſta opinio, & verſ. ſed Butrius, & verſic. Dominus Abb. Boſch. Codeca in repet. num. 165. vbi reprobato Barba. ibi per eum relato, & contrariam tenente pluribus banc probat ſententiam Anton. Burgoſ. num. 68. Couarr. in repet. cap. Alma mater parte 1. §. 7. num. 10. de ſententia excommunicat. in 6. vbi etiam de communi Menoch. de arbitrar. quæſt. caſu 416. num. 5. & num. 11. vbi alijs relatis teſtatur de communi, & numero 16. & ſeq. vbi reprobat contrarium tenentes, eorum argumentis reſpondet Ignat. Lopez. cum allegatis per eum ad Diaz. in practic. crim. canon. cap. 116. num. 4. verſic. 1.

Quamuis contrarium voluerint collect. Innoc. & Archid. in locis relatis per Abb. in cap. primo, numero 24. ante finem de iudic. & ibi etiam per Ripam numero 77. verſicul. contrariam opinionem, quos vidi allegatos in facti contingentia per erudiſſimum D. Ioannem Mariam Nouarium, qui latè ſcripſit in hoc articulo.

Procedit autem præmiſsa concluſio dummodo
2 † excommunicatus infra annum potuerit facere ſe
abſolui ab excommunicatione, & non fecit, ſecus ſi
non potuerit, quia tunc non habetur pro confeſso ſe-
cundum gloſam io cap. paſtoralis §. præterea de of-
ficio ordinar. in gloſ. penult. in fin. Cepol. cautel. ſua
96. incip. volo dare tibi quatuor cautelas cum alijs
allegans per Boſch. Codec. in repet. cap. 1. numero
166. verſicul. limita concluſionem extra de iudic. &
3 propterea ſi † excommunicatus non potuit compa-
rere impeditus aliquo legitimo impedimento, tunc
contumacia, & annalis perſeuerantia in excommu-
nicatione ipſum non afficit, ſecundum Gandiſ. in
tractat. de hæret. quæſt. 12. poſt numerum 4. Ignat. Lo-
pez. in addition. ad Diaz. in practic. criminal. ca-
non. capitul. 116. num. 12. ſub verſic. immo, & quod
æſtimo perpetua memoria dignum ante med. Couar.
in repet. cap. Alma mater par. 1. §. 7. nu. 11. verſ. dein-
de apparet.
4 Et hæc ficta confeſſio † ex contumacia reſultans

Aloyſ. Ricc. Prax. Pars III.

licet de ſe ſola non ſufficiat ad condemnationem, ſufficit tamen ſequuta poſtmodum excommunicatione, & in ea per annum perſeuerantia ex allegat. per Abb. in cap. 1. numero 27. de iudic. & ibi etiam Ripa num. 77. verſicul. retenta igitur communi, & n. 78. verſic. tu vero concludas vbi reprobat Dec. contrarium teoentem Menoch. de arbitrar. quæſt. lib. 2. caſu 416. num. 13. 14. & 15. vbi reprobat Dec. & alios contrarium tenentes.

S V M M A R I V M.

1 *Clericus excommunicatus intra annum datum ad ſe expurgandum non poteſt deponi neque beneficijs priuari, & clarius num. 2.*
3 *Clericus excommunicatus, & contumax poteſt priuari fructibus beneficij.*
4 *Clericus pro crimine notorio poteſt priuari beneficijs etiam infra annum.*
5 *Item priuatur quando in excommunicatione celebrare præſumpſerit.*
6 *Clericus inſordeſcens poteſt priuari, & deponi.*
7 *Item priuatur quando crimen pro quo excommunicatur inducit priuationem.*
8 *Clericus vltra annum excommunicatus poteſt etiam pro cauſa ciuili beneficijs priuari.*

Inſordeſcentia Annalis an faciat clericum priuari beneficijs.

RESOLVTIO CCXI.

CLericus excommunicatus pro aliquo delicto,
& contumax haber annum ad comparen-
1 dum, † & ſe expurgandum, & intra hunc an-
num non poteſt deponi, neque beneficijs pri-
uari tex. eſt in cap. rurſus, & in cap. quicunque 11. q. 3. gloſ. in capitul. primo, in verbo Epiſcopatum de iudicijs, & ibi Hoſtien. n. 7. in verbo abſolutus Ioan. Andr. num. 9. Ancharan. num. 6. in 7. notab. & numero 12. in 6. oppoſitione in verbo nam adimi ſibi Epiſcopatum Butr. num. 42. in princip. & dicto numero 42. ante fin. verſic. de delicto tamen; & numero 43. verſic. omnia prædicta Imol. num. 13. Abb. num. 8. & num. 24. & num. 25. ante finem verſic. non enim ſufficiebat. Dec. in 2. elect. numero 44. Ripa. numero 27. Alexand. de Neuo numero 59. & numero 60. in fine verſic. oon enim ſufficiebat vbi de communi, Bero. numero. 83. in fine Boſch. Codeca in repet. numero 80. Menoch. de arbitrar. quæſt. lib. 2. caſu 416. numero 19. & pluribus ſequent. vbi de communi nam latè defendit & reſpondit omnibus argumentis Alciati contrarium tenentis in loco infra allegato.

Quamuis contrarium, quod imo clericus propter ſolam excommunicationem ſic beneficijs priuandus voluerit gloſ. in cap. paſtoralis in verbo retinere de clerico excommunicat. miniſtr. quam ſex fundamentis defendere conatur Alciat. in cap. 1. numero 11. extra de iudic. & ibi etiam Bero. num. 89. verſic. quando vero excommunicatus, vbi tamen, quod iſto caſu clericus excommunicatus non eſt priuatus ipſo iure ſed venit priuandus.

2 Prima opinio, & verior, & communior † eſt non
tamen ex ea ſequitur quin perſiſtens in excommuni-
catione etiam intra annum poſſit aliqua arbitraria,
& pecuniaria pœna puniri ex deductis per Ignat. Lo-
pez. in in addit. ad Diaz in pract. crimin. canon. cap.
116. num. 5. & ſeq.

Digitized by Google

Limita ſupra poſitam principalem concluſionem multiplicitet.

3 Et primo limita vt poſſit † priuari fructibus beneficij cap. paſtoralis in fine extra de appell. Innoc. in cap. 5. in verbo Epiſcopatum Ioan. Andreas. numero 9. Imol. numero 13. Dec. in 2. lectur. numero 44. Ripa numero 27. vbi teſtatur de communi, & amplius quod priuatur ipſo facto Anna. numer. 14. Beto. num. 84. verſic. ſi tamen contumax, & uumero 85. vbi declarat, & numero 88. verſic. concordari poſſunt, vbi tamen quod iſto caſu clericus excommunicatus non priuatur fructibus beneficij ipſo iure Hippol. Rimin. numero 43. vbi amplius quod huiuſmodi clerico excommunicato nec etiam eſt prouidendum de victu, niſi ſit in extrema neceſſitate conſtitutus, & idem dixit Clarus in praxi §. fin. quæſt. 73. num. 7. vel pariter etiam contrarium ſeruari teſtatur Syluester Aldobrandin. in addit. ad Deci. in dicto cap. 1. in 2. lectura num. 44. littera B. de iudic. vbi propterea reprobat Ripam, vt ſupra citatum teſtantem de communi in contrarium, & hanc contrariam opinionem pluribus defendit Boſch. Codeca in repet. dict. c. 1. num. 80. & ſeq. Anton. Burgoſ. num. 13. vbi affert duas rationes, & reſpondet contrarijs.

Limita ſecundo, quod clericus excommunicatus

4 † pro crimine notorio poteſt beneficijs priuari etiam intra annum cap. euidentia extra de accuſat. Ioan. Andr. in cap. 1. num. 17. in fine verſic. in gloſ. vltima de iudic. & ibi etiam Bellamer. col. fin. in fin. in verb. adimatur Butr. numero 42. poſt princip. in verſicul. niſi crimen ſit notorium, & iterum infra in verſic. & tunc ſi delictum eſt notorium Abb. poſt numerum 24. vbi quod ita dicunt doctores Alexand. de Neuo poſt numerum 54. Menoch. de arbitrar. quæſt. lib. 2. caſu 416. num. 43.

5 Limita tertio, vt infra annum priuetur † beneficijs quando in excommunicatione celebrare præſumpſerit tex. eſt in cap. veritatis §. nos igitur de dolo, & contumac. & in cap. ſi quis preſbyter. & capit. ſequente 6. quæſt. 3. gloſ. in cap. cum bonæ in verb. ſpoliare de ætate, & qualit. Anton. Butr. in capit. 1. num. 43. verſ. omnia prædicta de iudic. Foller. in pract. crimin. Canon. cap. 33. num. 45. Menoch. de arbitrar. quæſt. lib. 2. caſu 416. numero 44. & ſequent. vbi declarat hoc procedere in excommunicatione maiori ſecus in minori, clericus .n. excommunicatus excommunicatione minori celebrando, licet mortaliter peccet, non tamen efficitur irregularis, & propterea licet vti excommunicatus non poſſit eligi ad Eccleſiaſticum beneficium, non tamen propterea iam obtento priuatur ex latè traditis per Couarr. in comment. cap. Alma mater, parte 1. §. 8. numero 1. & ſeqq. de ſentent. excommunic. in 6. & quid ſi excommunicatio eſt iuſta, vel iniuſta vide in fragmentis verſic. excommunicatus rubr. de excommunicatione nulla, aut iniuſta.

6 Limita quarto, vt clericus per annum † in excommunicatione inſordeſcens, & contumax poteſt beneficijs priuari, & deponi ſecundum gloſ. in capit. decernimus in verbo decernimus verſicul. videtur tamen 3. quæſtion. 9. gloſ. in capitulo primo, in verbo Epiſcopatum de iudic. & ibi Innocent. in fine in verbo exitum Hoſtienſis numero 7. in fine in verbo iure, Ancharan. colum. final. in 9. oppoſitione Bellamer. colum. penultim. verſic. quarto dicit Butr. numero 42. colum. final. ante medium verſicul. adeo quod poſtea, & iterum infra verſicul. & tunc ſi non veniat intra annum Felin. numero 8. vbi ſecundum Modernos ſuo tempore teſtatur de communi opinione Ripa numero 78. verſicul. tu vero concludas vbi reprobat Decium contrarium tenentem Beto. numero 86. verſicul. Innocen. verò Roman. ſingul. 307. incip. De hoc heri fui interrogatus Menoch. de arbitrar. quæſt. libro 2. caſu 416. numero 13. & ſeq. vbi reprobat Dec. contrarium tenentem in loco infra allegando Clar. in prac. §. final. quæſt. 73. numero 6. verſicul. item clericus Ignat. Lope. cum allegatis per eum in addit. ad Diaz. in practic. criminal. can. cap. 116. numero 13. vbi de commu.

7 Limita quinto, vt clericus † per annum in excommunicatione perſiſtens priuatur beneficijs quando crimen, pro quo eſt excommunicatus priuationem inducebat, aut per ſententiam, aut ipſo iure ſecundum Anton. de Butr. in c. 1. num. 42. ad fin. verſic. Puto pro concordia, & numer. 43. de iud. & ibi etiam Imol. ſub num. 13. Abb. num. 25. Rip. num. 78. vbi omnes moderni tranſeunt cum Abb. in loco præ allegato, & reprobat. Dec. contrarium tenentem in loco infra allegando Neu. num. 60. ad med. verſic. vnde Bald. Anton. Burg. in repet. num. 68. verſi. 2. concluſio Couarr. in repet. cap. Alma mater part. 1. §. 7. num. 10. verſic. 1. in c. apparet de ſentent. excommunicat. in 6. vbi de commun. Menoch. de arbitrar. quæſt. lib. 2. caſu 416. num. 5. verſic. quo circa, & num. 11. Abb. doctrina, & num. 16. & ſeq. Lopez. in addition. Ad Diaz. in pract. crim. canon. cap. 116. uum. 4. verſicul. ex qua aſsertione.

8 Limita ſexto, vt clericus vltra annum † excommunicatus etiam pro cauſa ciuili poteſt beneficijs priuari gloſ. in cap. contingit de dolo, & contumac. Ripa num. 78. ad medi. verſ. & tenendo iſtam fallentiam, vbi loquitur de excommunicato in cauſa ciuili perſeuerante per triennium in excommunicatione Bero. ſub num. 87. Burg. in reper. num. 76. ante finem verſic. ſed dubitatur vbi quod gloſ. in dicto cap. contingit eſt communiter approbata, & pro ea allegat. tex. in cap. quoniam frequenter §. finali in finalibus verbis, vt lit. non conteſtat. Franch. in cap. cum contumacia in fine de hæret. in 6. Aufrer. ad Cappell. Tholoſ. quæſt. 366. in fine. Didac. in cap. Alma mater, parte 1. §. 7. num. 10. verſic. 3. ſiquis vltra annum de ſententia excommunic. in 6. prout hos ſic refert dicentes, & ſequitur Menoch. de arbitrar. quæſt. lib. 2. caſu 416. num. 34. verſic. verum facilè reſpondetur, & num. 52. & plurib. ſeq. vbi reprobat contrarium tenentes, & dicit hanc controuerſiam hodie eſse finitam ex Concilio Trident. ſeſs. 25. cap. 3. de refor. nec diſsentit Lopez. in addit. ad Diaz. in pract. crimin. Canon. cap. 116. num. 13. verſic. quæ quidem aſsertio.

SVMMARIVM.

1 *Contemptus clauium tunc dicitur quando voluntas in ea dirigitur, vt quis nolit obedire, eo quia ſpernit poteſtatem iudicis, aut legis.*

2 *In ſola petitione abſolutionis ceſsat contemptus.*

3 *Paria ſunt quem pœnitere, & habere ſigna contritionis.*

Inſordeſcentia, vt puniatur exigitur, vt fiat animo pertinaci indurato, & in contemptum Clauium.

RESOLVTIO CCXII.

Reſpondi cum deciſion. Rotæ in vna Oſcenſi Archidiaconatus 16. Maij 1603. coram Lancellotto cuius tenor eſt.

Domini ex ijs, quæ nouiter deducta fuerunt pro parte Lezani cenſuerunt gratiam Ioannis quoad inſordeſcentiam narratam non eſse iuſtificatam, admiſsa enim notitia excommunicationis in facto conſtabat fuiſse nomine ipſius Lezani porrectam Sanctiſſimo Domino Noſtro ſupplicationem abſolutionis à cenſuris, eamque ſignatam, ſed retentam

in

in officio componendarum , ac deinde poſtquam Ioann. obtinuerat ſuam prouiſionem fuiſse ad eius inſtantiam laceratam de anno 1599. Rurſus apparebat prædictum Lezanum periſſe à Nuncio Hiſpaniarum abſolutionem , eamque obtinuiſse per certum tempus cum reincidentia, hæç namque probata erant tam ex dictis teſtium , quam ex reſponſione eiuſdem Ioannis ad poſitiones.

Et ex his duo reſultabant , ex quibus narrata inſordeſcentia excludebatur , alterum quod Lezanus non poterat dici perſeuerаſse in excommunicatione animo pertinaci , ac indurato , & in contemptum Clauium , prout requiritur ad effectum, vt inſorduerit, vt fuerat in alia deciſione admiſsum cap. cum bene de ætat. & qualit; cap. cum contumacia cum ibi not. de hæret. in 6. Card. in cap. excommunicamus §. qui autem in fine de hæret. Sign. conſi. 33. numero 10. verſ. præterea Soc. in capit. perpetua numero 23. & 24. & in capit. ſacris numero 491. de ſentent. excommunicat. & eſt de mente Concil. capit. 3. in fine ſeſs. 25. & tradit Decian. conſil. 14. num. 9. & ſeq. lib. 3. vnde cum Lezanus obtinuerit à Nuncio abſolutionem, licet ad tempus, & fecerit diligentias pro ea à Sanctiſs. Domino noſtro obtinenda , non poteſt ei imputari , quod perſeuerauerit in excommunicatione cum con-
1 temptu Clauium, nam contemptus† tunc datur quando voluntas in hoc dirigitur , vt quis nolit obedire, eo quia ſpernit poteſtatem iudicis , aut legis , quod ſi ex alia cauſa motus etiam iniuſta non obtemperat non dicitur contemnere gloſ. in cap. Metropolitanum 2. quæſt. 7. Cald. conſ. 4. de ſent. excommunicat. & conſil. 11. de verb. ſign. Felyn. in cap. 2. n. 11. verſ. & qui facit ex aliqua cauſa de maiorit. & obedient. Couar. in cap. Alma mater in 1. par. relect. § 7. num. 6. vbi id probat authoritate S. Thom. & aliorum Decian. dicto. conſil. 14. qui alios allegat , & quamuis ſupplicatio abſolutionis obtentæ à Sanctiſſimo non fuerit ab officio componendarum recuperata , tamen omiſso quod allegatur paupertas Lezani, de qua etiam deponunt teſtes , per quam non poterat ſoluere compoſitionem , vel condemnationem , ſtante quod Ioannes fatetur in dicta ſupplicatione fuiſse appoſitum clauſulam parito iudicato, ex qua impotentia veniret ab huiuſmodi culpa excuſandus iuxta conſil. Oldrad. 277. Sig. dict. conſ. 33. n. 11. & ſentit. Card. in dict. cap. excommunicamus §. qui autem in fine, quatenus fuiſset
2 neceſsaria, nihilominus ex ſola † petitione abſolutionis , & inſtantia ab eo facta de ea conſequenda ceſsat ipſius contemptus , ac pertinacia Ioan. Andr. in cap. cum contumacia in verſic. pertinacia de hæret. lib. 6. & ibi etiam Franch. num. 2. in fine verſ. ideo ſi infra annum Gemin. n. 11. ille enim dicitur excommunicationem contemnere , qui longo tempore ab ea non petit abſolutionem, vt poſt Hoſt. in cap. grauem de pænis tradunt ibi. Anchar. num. 1. Abb. n. 3. in fine Card. num. 1. Butr. num. 5.

Alterum , quod ex facto ſupra firmato ad fauorem Lezani reſultabat , eſt quod cum obtinuerit à Nuncio abſolutionem, non aderat inſordeſcentia per triennium, quod per dictã abſolutionem fuit interruptum, ad hunc namque effectum tempora non coniunguntur , ſed trienniũ debet eſse continuum , vt fuit reſolutum in S. Congregatione Concil. in vna Bononienſi inſordeſcentiæ , quam deciſionem Rota poſtea ſequuta fuit in cauſa Segobricenſi inſordeſcentię 5. Iunij 1598. coram R. P. D. meo Alexandrino, & facit Ioan. Andr. in dicto cum contumacia in verſ. per annum de hæret. lib. 6. & ibi Fran. n. 2. Gemin. num. 10. Nauar. conſ. 7. num. 3. de hæret.

Non obſtat , quod iſti actus petitionis abſolutionis facti à Lezano fuerint ſimulati , & facti ad effectum , ne à Capitularibus alijs vti excommunicatus , pro conſequendis diſtributionibus quotidianis vitaretur , & non ad fructum animæ ſuæ , & ex contritione cordis, cum lapſo tempore abſolutionis nihilominus ſe diuinis immiſcuerit , & plures alios recurſus illicitos habuerit , imo palam proteſtatus fuerit , quod non erat excommunicatus, nec non quod recurſus erant liciti damnando opinionem illorum , qui contrarium exiſtimabant , quia licet ex his conſtet de reincidentia , & reſultet maius peccatum , non tamen probatur neceſsario, quod petitio abſolutionis fuerit ſimulata id enim pendet ex eius corde , cuius ſolus Deus eſt perſcrutator , ac ideo ad effectum , de quo agitur ſufficiunt illi actus exteriores vna cum facto petitionis abſolutionis ab habente poteſtatem illam concedendi , & ſigna contritionis ita vt non ſit admittenda ſola præſumptio in contrarium , nam
3 paria † ſunt quem pœnitere , vel habere ſigna contritionis , vt notat Gemin. cap. ſupremo numero 20. de hæret libro ſexto , & ex petitione abſolutionis ceſsat proteruia , & contumacia , nec non contemptus , ſine quibus non datur inſordeſcentia ex ſupradictis.

Ex quibus fuit deciſum pro Lezano omiſso alio fundamento deſumpto ex abſolutione obtenta à Confeſsario in vim Bullæ Cruciatæ , quod Dominis non placuit.

SVMMARIVM.

1 *His , qui per annum pertinaces in excommunicatione permanſerunt non prodeſt abſolutio generalis conceſſa à Papa in impetrationibus gratiarum , & in collationibus beneficiorum, & limita num. 2. 4. & 5.*

3 *Quis non obligatur ad id , quod non poteſt.*

Abſolutio generalis, quæ à Papa conceditur in impetrationibus gratiarum , & in collationibus beneficiorum non prodeſt illis , qui per annum continuum pertinaces in cenſuris exnterunt.

RESOLVTIO CCXIII.

Dixi in facti contingentia , quod is , qui per annum in excommunicatione contumax
1 perſeuerat † huic deinceps abſolutio non prodeſt, quæ à Romano Pontifice in impetrationibus gratiarum , & in collationibus beneficiorum tribuitur , illa igitur abſolutio , quæ generaliter , ſimpliciterque etiam non petenti condonatur excommunicatis , interdictis , ſuſpenſiſque non prodeſt eis , qui per annum continuum contumaces in cenſura perſeuerarunt , vt aſserunt Rebuff. in praxi 3. par. tit. forma nouæ prouiſ. in verſ. teque abſoluentes ex num. 10. Felyn. in cap. Apoſtoſtol. in princip. de exception. Boer. deciſ. 290. num 3. Puteus. deciſ. 128. lib 6 Mandoſ. in tract. de liter. grat. cap. 5. Rolan. conſil 46. volum. 1. num. 37. quæ deciſ. & ſi vera ſit patitur tamen
2 aliquas limitationes , ni fallor. † vt puta quando nulla culpa in cenſura , quis permanſit . vel quia quantum potuit , vt abſolueretur elaborauit , & tamen iudicis facultatem non habuit , vel quia ſatisfacere creditori non potuit , cuius gratia excommunicatus erat namque ad id , quis non obligatur , quod
3 non poteſt † argum. l. impoſſibilium ff. de reg. iur. ac propterea culpa vacat , vnde ob eam rem pœna plecti non debet argum. cap. 2. de conſtit. cap. 2. de ijs , quæ fiunt à mai. par. capit. & c. Romana in fine de ſentent. excommunicat. in 6. vel quia peccaret ſi id

faceret, quod per excommunicationem ei præceptum eſt, vt in capit. inquiſitioni de ſentent. excommunication. tunc enim excommunicatio potius tollenda eſt
4 item locum non babet † vbi per annum continuum in cenſura non permanſit; non enim lex hoc dicit, ergo, neque id dicere debemus argument. l. de prætio ff. de public. & cui verba legis non conueniunt, nec diſpoſitio eidem conuenire debet argum. l. 4. §. toties ff. de damn. infect. ita Rebuff. vbi ſupra numero 12. ibi in illis per annum continuum inſorduerit; & po-
5 ſtremo † vbi ſpeciatim derogatum eſt vt pote, quia Romanus Pontifex, & huic abſolutionem tribuere voluit, in his. n. omnibus caſibus abſolutio huic impetranti proderit.

S V M M A R I V M.

1 *Impeditus impedimento legitimo remanet illæſus, & excuſatur a contumacia.*
2 *Impedito legitime non currunt tempora ab homine vel à iure ſtatuta.*
3 *Impedimentum iuſtum æquiparatur impoſſibili.*
4 *Impeditus comparere non dicitur contumax.*
5 *Excommunicatus in cauſa fidei comparens lapſo anno auditur, ſi cauſam legitimam inſordeſcentiæ innoteſcet.*
6 *Quod procedit etiam ſi compareat poſtquam eſſet declaratus hæreticus.*
7 *Expleto anno non auditur contumax quo ad hoc, vt bona recuperet, niſi de innocentia, vel legitimo impedimento conſtiterit.*

Impedimentum legitimum an excuſet à pœna inſordeſcentiæ.

RESOLVTIO CCXIIII.

Conſultus reſpondi, impedimentum excuſare à pœna inſordeſcentiæ, etenim de iure inſtum impedimentum, ſeu legitima cauſa à qualibet pœna excuſat c. inter quatuor de
1 maioritate, & obedientia, † & impeditus impedimento facti, remanet illæſus c. ſignificante de pignoribus Rot. in dec. a 1. de præbendis in antiquis, & excuſatur à pœna contemptus vt tradit Bal. in l. ſi cum dies §. ſi quis num. 1. ff. de arbitris, & à negligentia Alexand. conſ. 21. vol. 1. nam impeditus non dicitur negligens Pariſ. de reſignatione benefic. lib. 11. q. 13. n. 4 ſicut excuſatur pariter à pœna contumaciæ Boer. in deciſ. 40. poſt Soccin. conſ. 120. n. 2. vol. 3. excuſatur etiam à pœna, & mora c. ſicut in fin. de iure iurando Ioſeph. Lud. in deciſ. Peruſ. 150. de Graſs. in deciſ. 3. de con-
2 ſtit. nec impedito † legitimè currunt tempora ab homine, vel à iure ſtatuta c. quia diuerſitatem de conceſſione præbendæ Rot. in deciſ. a. de dilationibus in nouis Boer. in deciſ. 64. Nauar. conſ. 8. de renun-
3 ciatione, hinc prouenit iuſtum impedimentum † æquiparari impoſſibili Bero. conſ. 88. n. 35. vol. 1. & propterea excuſatur non comparendo Alex. in l. 2. §. ſi quis ff. ſi quis cautionibus, & ratio eſt quoniam citatio non arctat citatum ad comparendum ſi defenſionem impedimenti ſecum afferat Old. ad. conſ. 44. num. 2. Calder. conſ. 5. de dilat. vnde Affl. in deciſ.
4 28. aſſerit fuiſſe deciſum quod impeditus † comparere, non dicatur contumax & propterea proceſſus contra ipſum factus ſit ipſo iure nullus ſecundum communem opinionem, quam refert. Iaſ. in l. 2. ff. ſi quis cautionibus.

Ex quibus omnibus infertur ad caſum propoſitum
5 quod excommunicatus † in cauſa fidei, qui compareret lapſo anno, auditur, ſi cauſam legitimi impedimenti ſuæ inſordeſcentiæ verificet, ita Pegna in 3. part. coment. 174. Salzed. ad Diaz cap. 116. num. 12. quod adeo verum eſt, vt procedat etiam ſi compareat
6 † poſtquam eſſet declaratus hæreticus, vel etiam ſi eius Statua eſſet combuſta, adhuc autem eſſet audiendus Pegna in d. conſil. 49. verſicul. adueniente autem pag. 13 a. & in verſiculo poſtremo illud pag. 534. Flam. Carr. in d. cap. 1. ex num. 278. & 281. Salzed. vbi ſupra Simanc. de Cath. Inſtit. titu. 2. & num. 20. aſſerentes, quod expleto anno, non auditur contu-
7 max, quo ad hoc vt bona recuperet, niſi † vel de innocentia eius, vel de legitimo impedimento conſtiterit iuxta ea, quæ tradit Farinac. quæſt. 18. ex num. 40. qui in quæſt. 12. ex num. 42. pulchrè recenſet cauſas iuſtas impedimenti, quibus quis à contumacia excuſatur; auditur tamen quantum attinet ad excuſandum crimen, & ad probandam innocentiam quocunque tempore, non obſtante, quod quiuis terminus ſibi aſſignatus fuerit elapſus, vt verè docet gloſ. communiter recepta in verb. condemnentur in cap. excommunicamus el 1. §. qui autem de hæret. & trad. Decianus lib. 5. cap. 33. n. 13. videndus eſt etiam Sayrus vbi ſupra num. 13.

S V M M A R I V M.

1 *Inſordeſcens in excommunicatione pro quauis cauſa lata de hæreſi ſuſpectus reputatur.*
2 *Plus anno inſordeſcens in excommunicationem hæreticus reputatur, & vt hæreticus debet condemnari.*
3 *Excommunicatus per annum pro aliquo crimine habetur pro conuicto de illo crimine.*
4 *Ex conſuetudine non ſolet procedi contra excommunicatos per annum niſi fuerint excommunicati ex cauſa hæreſis.*

Inſordeſcentia in excommunicatione lata ex cauſa ciuili, vel criminali an faciat quem ſuſpectum de hæreſi.

RESOLVTIO CCXV.

1 Excommunicatus † non ex cauſa hæreſis, ſed pro alio crimine, qui etiam quod per annum in excommunicatione inſorduerit, non tamen per hoc reputatur hæreticus, nec vt hæreticus condemnatur, ſed reputatur tantum de hæreſi ſuſpectus, & propterea contra eum tanquam ſuſpectum proceditur, prout extat decretum Concilij Tridentini ſeſs. 25. cap. 3. de reformatione in fine, vbi ad literam habetur, & nouiſſimè ſcribit Ingenioſus D. Nouar. in praxi elect. & variat. fori quæſt. 33. num. 11. ſect. a. Excommunicatus verò quicunque ſi poſt legitimas monitiones non reſcipuerit, non ſolum ad ſacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur, ſed ſi obdurato animo cenſuris annexus in illis inſorduerit etiam contra eum tanquam de hæreſi ſuſpectum procedi poſſit; quod ſi ſic citatus ad reſpondendum de fide, & ad ſe purgandum ſe non purget à ſuſpicione iterum ex cauſa hæreſis excommunicatur, & ſi in excommunica-
2 tione † per annum amplius inſorduerit hæreticus reputatur, & vt hæreticus condemnatur; colligitur hæc concluſio ex gloſ. in capit. excommunicamus il 1. §. quæ autem in verbo condemnetur in verſic. Nec intelligas extra de hæreticis, & ibi hoc præſertim annotarunt Hoſtienſ. videndus numero tertio Boich. numero primo, & ſecundo vbi bene reaſſumit dicta per Hoſtienſem eo loci, & amplius ſubdit, quod ante annum excommunicatus iſte, nec etiam de hæreſi ſuſpectus eſt, Butrius numero 13. Abb. numero ſeptimo, vbi quod in alijs crimi-

nibus

Digitized by Google

nibus excommunicatus per annum habetur pro conuicto de illo crimine, pro quo fuit excommunicatus non autem hæretico Soc. n. 72. vbi idem dicit Anania num. 8. Felyn. col. 2. ante medium verſ. ſed quærit Ancharanus ex Cardin. Zabarell. in d. §. qui autem colu. 2. ver. quæro quod ſi ob aliam cauſam etiam §. adijcimus num. 2. verſ. oppono quod non ſe purgans, ad quæ adde etiam Albertin. in rubr. de hæreticis in 6. in princ. q. poſt num. 9. vbi pariter, quod ſtans per annum excommunicatus non debet reputari hæreticus, ſed bene aliqualiter ſuſpectus, & quæſt. 13. num. 33. & ſeq. vbi de excommunicato tam ex cauſa ciuili; quam ex criminali, & de modo contra ipſum procedendi Addo gloſ. in cap. cum contumacia in verbo Hæreticus & ibi addentes de hæreticis in 6.
3 vbi dixit quod excommunicatus † per annum, non
ex cauſa fidei, ſed pro alio crimine habetur pro conuicto illo crimine, pro quo fuit excommunicatus, non tamen probatur pro hæretico, & ibi Geminian. num. 12. in fin. & Franch. num. 14. verſ. in Gloſ. final. vbi dixit quod nihilominus eſt ſuſpectus de hæreſi, poteſt de hæreſi inquiri, ac etiam indici purgatio; Addo ad præmiſſa Hoſtien. in ſumma de hæreticis §. qualiter depræhendantur num. 4. verſ. ſed nunquid de alio crimine, & verſ. quid ſi quis criminaliter, vel ciuiliter accuſatus Summa Armilla in verbo hæreſis numero 3. verſ. ſi autem pro alia cauſa Tabien. ſumma in verbo Hæreticus num. 2. verſi. aut fuit excommunicatus pro contumacia Vmbert. Locat. in iudicial. inquiſitorum in verbo Contumax num. 4. vbi ponit duos modos procedendi contra abſentem pro alio crimine, quam hæreſi, & in verbo excommunicati num. 2. vbi quod excommunicatus non ex cauſa fidei, ſed pro alia cauſa etiam ciuili ſuſpectus eſt de hæreſi, leuiter tamen, & ſic contra eum vti leuiter ſuſpectum procedi poteſt Repertor. inquiſitorum in verbo contumacia verſ. nota quod ſi quis accuſatus, vbi quod iſto caſu excommunicatus per annum habetur pro conuicto Simanch. Catholicarum institutionum titulo 27. rubric. de excommunicatione numero 4. Arelat. notabil. 41. vbi generaliter loquitur de excommunicato pro quacunque cauſa etiam ciuili Corſer. tract. de hæreticis num. 21. verſ. aut pro contumacia in alia cauſa Ghirland. in eodem tract. de hæreticis quæſt. 8. num. 4. vbi quod excommunicatus ex alio crimine, quam hæreſis ſi excommunicatus per annum in excommunicatione inſorduerit non condemnatur vt hæreticus, ſed de illo crimine, de quo erat excommunicatus, quia illa excommunicatio retenta per annum indurato corde, facit ipſum haberi pro confeſſo, Addo etiam ad præmiſſa Ignat. Lopez. in addit. ad Diaz. in practic. crim. Canonic. cap. 116. num. 12. vbi plura ad interpretationem dicti Concilij Tridentini Menoch. de arbitrar. quæſt. lib. 2. caſ. 416. num. 34. Rojas ſingular. 2. numero 1. & ſingular. 60. num. 1. & 2. vbi latius Scaccia in tractatu de iudicis cauſarum ciuili criminal. & hæretical. cap 98. poſt num 35. verſ. aut fuit excommunicatus ob aliam cauſam Eimeric. in director. inquiſitorum par. 2. q. 47. num. 6. & 7. vbi quod iſto caſu ſuſpicio; quæ oritur contra excommunicatum perſiſtentem in excommunicatione non ex cauſa fidei dicitur leuis ſuſpicio, & ibi ponit modum procedendi contra hunc excommunicatum, & perſiſtentem in excommunicatione non ex cauſa fidei, & ibi Pegna in additionibus commentar. 27. litera C. verſic. quidam verò ſunt excommunicati fol. mihi 386. col. 1. in fine Decian. in tractatu Criminali. lib. 5. cap. 17. verſic. 129. & capit. 8. verſic. 33. Adde pro hac 5. Ampliatione Nauar. conſ. 21. num. 1. tit. de hæreticis lib. 5.

Vide tamen in propoſito Pegn. in additionibus

ad Eymeric. in director. Inquiſitorum par. 2. qu. 47. commentar. 32 verſic. ex recepta fol. mihi 386. col. 2. vbi teſtatur, ex recepta ſanctæ Romanæ, & generalis inquiſitionis conſuetudine non ſolere procedi contra excommunicatos per annum, aut amplius niſi fuerint excommunicati ex cauſa hæreſis, & ita etiam non aliter ſeruatum vidiſse teſtatur Scaccia in tractat. de iudic. cauſar. Ciuilium crimin. & hæreticalium cap 98. num. 36. in fine. Et vide etiam Montemaran. in pract. Archiepiſcop. cap. 84. num. 8. verſ. quando requiritur, vbi dixit quod ſuſpicio oriens ex inſordeſcentia per annum in excommunicatione lata non ex cauſa fidei ſufficit ad indicendam purgationem de leui, non autem ad torturam Zecch. in ſumma par. 1. tit de fide rubr. de hæreſi cap. 11. numero 23. verſ. ex alijs verſ. cauſis vbi pariter dixit iſto caſu non oriri ex perſiſtentia in excommunicatione niſi leuem ſuſpicionem, & quod contra iſtos excommunicatos per annum procedi non ſoleat in ſupremo vrbis, totiusque Christianæ Reipublicæ fonte, & generali Inquiſitionis Tribunali dubitandum non eſt.

S V M M A R I V M.

1 *Annus perſiſtentiæ in excommunicatione currere incipit non a die incurſus excommunicationis, ſed a die declarationis.*

2 *Annus perſiſtentiæ in excommunicatione notoria incipit currere a notorietate excommunicationis.*

3 *In pœnalibus tempora nunquam coniunguntur, ſecus in fauorabilibus.*

Inſordeſcentia annalis an incurratur à die incurſus excommunicationis an verò à die declarationis.

RESOLVTIO CCXVI.

NOtandum tunc demum excommunicatum in excommunicatione perſiſtentem poſse, vt hæreticum condemnari, vel pro condemnato haberi, dummodo fuerit excommunicatus, vel declaratus excommunicatus ab homine in caſu quo excommunicatio ipſo iure incurritur: non præcedente autem ſententia excommunicationis, vel excommunicationis declaratione in caſu prædicto non poteſt, vt hæreticus condemnari, & ſic
1 annus perſiſtentiæ † in excommunicatione currere in-
cipit non à die incurſus excommunicationis, ſed à die declarationis, ſeu à die, in quo nominatim fuit excommunicatus cum ex illo tempore incipiat timor contumaciæ, ſeu contemptus clauium ex plenè deductis per Alber. in rub. de hæret. in 6. qu. 13. numero 35. & ſeqq. vbi hanc limitationem declarat non procedere quando quis eſset notoriè excom-
2 municatus, quia tunc annus † incipit currere à noto-
rietate excommunicationis abſque alia declaratoria, quando de tali notorietate verè, & euidenter omnibus conſtat. Quod procedit, dummódo annus, in quo quis in excommunicatione ex cauſa fidei inflicta perſiſtit fuerit continuus, aliter ſecus ſecundum Archid. in c. cum contumacia num. 2. in verbo per annum de hæret. in 6. & ibi etiam Ioan. Andr. ante num. primum, in eod. verbo per annum Geminian. num. 9. verſ. Quæro an intelligatur de anno continuo & num. 10. & Franch. numero 2. verſ. Item annus debet eſse continuatus, ponderantes dictionem Per, in textu poſitam, quæ de ſe ſui natura temporis continuationem demonſtrat, Rojas, cum allegatis per eum ſing. 60. num. 3. & 4. Simanch. Cathol. inſtit. tit. 14. rubr. de contumacibus, num. 3. in pœ-

3 nalibus † enim tempora nunquam coniunguntur licet ſecus in fauorabilibus Socc. conſ. 118. num. 6. & ſeq. lib. 4. Nauarr. conſ. 34. num. 2. & conſ. 36. num. 1. de Regularibus lib. 3. & tit. de heretic. lib. 5. conſil. 7. vbi propterea dixit excommunicatum per annum non eſse ſuſpectum de fide, ſi interim fuerit abſolutus nec lapſus annus poſt abſolutionem, & in terminis voluit Seraphin. dec. 1285. num. 4. & ſeq. vbi amplius ſubdit ita fuiſse deciſum in congregatione Concilij reprobato Decio contrarium tenente in conſil. 145. per eum allegato.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicato purgationem indici, & terminum aſſignari ante excommunicationem oportet ad effectum, vt poſſit condemnari, vt hæreticus.*

2 *Excommunicatus per annum inſordeſcens non poteſt vt hæreticus condemnari, niſi ſpecifice fuerit citatus ad reſpondendum de fide.*

Inſordeſcentia non eſt punibilis ſi non detur terminus ad ſe purgandum.

RESOLVTIO CCXVII.

1 EXcommunicatus etiam † quod per annum in excommunicatione perſtiterit non poteſt vt hęreticus condemnari, niſi ante excommunicationem ipſi fuerit indicta purgatio, & terminus ad purgandum aſſignatus antequam excommunicaretur, in tantum quod non ſufficit ſola indictio purgationis ſine aſſignatione termini, nec ſola aſſignatio termini ſine indictione purgationis ſecundum Hoſtienſ. in cap. excommunicamus il 1. num. 9. & 10. extra de heret. vbi propterea ſubdit ſecus eſse, quando iudex, & purgationem indixerit, & terminum ad purgandum præfixerit, nunc enim ſi excommunicatus, quia non ſe purgauit per annum excommunicatus ſteterit, vt hæreticus condemnatur; niſi ex iuſta cauſa, & ea quidem expreſsa à tali mandato, & præcepto appellauerit, vt ibi per eum, quem referendo ſequuti ſunt ibidem Io. And. num. 5. & 6. Boich. num. 3. verſ. aut iterum cenſendus eſt hæreticus, & num. 4. vbi benè reaſsumit dicta per Hoſt. vbi ſupra Butr. num. 15. Zabarell. in §. quia autem colu. 2. verſ. quæro quid ſi ſuſpecto de heręſi, & verſ. Niſi dicat Iudex.

Dicunt autem Ant. de Butr. & Card. Zabarel. in locis præcit. poſt Io. Andr. quem allegant, hodie hanc controuerſiam non eſse dubiam, ſed claram, & expeditam per c. cum contumacia de heret. in 6. & nihilominus ad hanc materiam vide multa dicentem Scacciam in tract. de iudicis cauſarum ciuil. criminal. & hęretical. cap. 98. num. 4. verſ. ſi eſt ſola ſuſpicione notatus in fine verſ. & ſeqq. vſque ad num. 5.

2 Vnde prouenit quod excommunicatus † ſi per annum in excommunicatione inſorduerit non poteſt vt hęreticus condemnari, niſi fuerit citatus ſpecificè ad reſpondendum de fide, & ad ſe purgandum de ſuſpicione ex inſordeſcentia exorta, Summa Angel. in verbo Hęreticus, num. 1. in fine Tabien. in ſumma in eod. verbo Hęreticus num. 2. Repert. inquiſitorum in verbo contumacia verſ. Nota quod ex contumacia Zanchin. in tract. de heręt. cap. 9. num. 3. Eymeric. in direct. inquiſit. par. 2. quæſt. 47. num. 4. verſ. ſuſpectus autem de heręſi, vbi tamen videtur tenere quod ſufficiat in citatione apponere. verbum Reſponſurus de fide, & ibi. Pegna. in addit. Commentar 52. litera G. fol. mihi 386. col. 2. vbi declarat hoc verbum Reſponſurus de fide eſse apponendum in citatione quando reus eſt contumax, & facilè capi non poteſt; ſecus ſi non ſit contumax, & facile capi poteſt, cum tunc ſufficiat eum generaliter citare, vt coram Inquiſitoribus compareat, faciunt quæ in ſimili de citatione contumaci facienda dixit Farinacc. in pract. crim. q. 185. num. 112. & ſeqq.

SVMMARIVM.

1 *Regulariter contumax non poteſt condemnari niſi perſonaliter fuerit citatus.*

2 *Ad condemnandum excommunicatum de inſordeſcentia an plures citationes requirantur vide etiam num. 4 & 5.*

3 *In crimine hæreſis proceditur ſummariè.*

An requiratur vna, vel plures citationes ad hoc vt poſſit puniri inſordeſcentia.

RESOLVTIO CCXVIII.

1 REgulariter contumax † & abſens condemnari non poteſt, niſi fuerit perſonaliter citatus: ſi enim abſque perſonali citatione quis excommunicari non poteſt, multo minus abſque eadem citatione poteſt, vt hæreticus condemnari, & hæc concluſio indubitanter procedit, quando abſens inueniri poteſt, quod ſi latitet, & non inueniatur, tunc eum poſse per edicta vocari ex plurimorum ſententia teſtatur Simanch. cum allegatis per eum in Enchiridion violat. Religion. tit. 45. rubr. de abſentibus numer. 7. & 8. vbi quod iſta edicta Preconis vocis diuulganda ſunt nomen abſentis inclamandum in ea ciuitate, in qua reus Domicilium habet, atque etiam affigenda ad Ianuas eccleſiæ Maioris, & Catholicar. inſtit. tit. 14. rubr. de contumacibus num. 5. & 6. quam tamen ſententiam ipſe ſeueram, ne dicat iniquam, aut crudelem exiſtimat, & propterea ipſe tutius, & ęquius eſse credit. hunc de hæreſi ſuſpectum, & latitantem etiam perſonaliter citandum eſse, niſi forte de abſentis hæreſi plenę in proceſsu conſtaret; tunc enim ipſum per edicta citari, & condemnari poſse, admittit, & ita etiam cenſuit, & admittit in eodem Enchiridion tit. 46. rubr. de contumacibus num. 3. & 4. & Simanch. ſic dicentem referet Scaccia in tract. de iudicio cauſar. ciuil. criminal. & hæretical. cap. 98. num. 35. vbi tamen concludit, quod ſi reus fugit, ſeu latitat, tunc poteſt etiam per edictum citari Lopez. in addit. ad Diaz. in pract. crim. Canonic. cap. 116. num. 12. verſ. 5. quod ſi cauſa excommunicationis in fine.

Vnde orta fuit dubitatio vtrum ſufficiat vnica
a † an bina citatio ad excommunicationem in crimine inſordeſcentiæ, & Reſpondi quod, quando contra contumacem abſentem proceditur, non vnica, ſed plures requiruntur citationes, quod an verum ſit, & quando, dic quod licet vnica tantum citatio ſufficere videatur
3 cum in crimine hæreſis † procedatur ſummariè quo caſu vnica citatio habet vim peremptorij, & licet etiam Alphonſ. de Caſtro in tractat. de iuſta hæret. punit. lib. 2. cap. 1. dixerit duas requiri debere, & ſufficere monitiones, verius tamen eſt, quod in hoc crimine ſicut in alijs criminibus tres citationes, ſeu monitiones præcedere debent ad text. in l. conſentaneum C. quomodo, & quando Iudex, et in l. contumacia §. 1. ff. de re iudicat. cum alijs per Roias ſingul. 29. vbi amplius, quod ita de conſuetudine ſeruatur, & ampliat etiam, quod quis fuerit ſemel perſonaliter citatus, & ampliationem hanc dicit communem ex alllegatis ibi per eum reprobato Innocentio contrarium tenente in c. ad petionem num. 3. de accuſationibus, nec diſsenſit. Simanch. Catholicat. inſtitution. tit. 14. rubr. de contuma-

Digitized by Google

tumacibus ſub num.6. & in Enchiridion violat. Religion. tit.45, rubr. de abſentibus, num. 3. & 4. Vbi quod aſſerit citandos eſſe tribus edictis. Quod & idem voluit. Param. de origine S. Inquiſitionis, lib. 3. quæſt. 4. rubr. de forma, & ordine iudiciario S. Officij num.65.

4 Verùm quod vnica tantùm † ſufficiat citatio, ſeu monitio contra contumacem voluit Innoc. ſupra allegatus in c. ad petitionem, num. 3. de accuſationibus Locat. in iudicial. Inquiſit. in verbo citatio poſt n. 14. verſiculo ſi autem vltra contumaciam, vbi tamen loquitur, quando proceditur contra contumacem conuictum de hæreſi. Decian. in tract. crim. lib. 5. cap. 32. num. 4. Vbi dixit regulariter pro tribus edictis, aut denunciationibus, vel vno peremptorio pro omnibus citandus eſt reus Scaccia in tract. de iudic. cauſ. ciuil. criminal. & hæretical. cap.43. nu. 10. Vbi idem dixit, quod, & in iſto caſu in vnica citatione facta per edictum peremptorium, debet præfigi dilatio triginta dierum, ad hoc vt citatus in d. termino poſſit oſtendere ſuam Innocentiam, quorum decem pro primo, decem pro ſecundo, & decem pro tertio, & vltimo peremptorio termino, & canonica monitione aſſignantur.

5 Sed quod duæ † ad minus requirantur citationes videas per eundem Locat. in iudicial. Inquiſitor in verbo ſententia, num. 25. Carer. in tract. de hæret. num.128. Decian. in tract. crim. lib.5. cap.38. num 9. vbi declarat, & num. 27. Quando enim proceditur contra abſentem prætenſum hæreticum, & non comparentem fiſci procurator debet illius contumaciam accuſare, & hanc accuſandi contumaciam formam ponit Locat. poſt Iudicial. Inquiſitor. fol. mihi 479. & ſequent. Simanch. in Enchiridion. Violat. Relig. tit.45. rubr. de abſentibus, num.4.

PRAXIS IVRAMENTI.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum ex parte iurantis eſt perſonale, & perſonam non egreditur, nec tranſit ad hæredes iurantis.*

2 *Hæres defuncti non indiget abſolutione ad effectum agendi.*

3 *Iuramentum tranſit ad hæredes quoad contractus obſeruantiam.*

4 *Iuramentum quantum ad ſpiritualitatem, non tranſit ad ſucceſſorem iurantis.*

Hæres non obſeruans iuramentum defuncti an incidat in periurium.

RESOLVTIO CCXIX.

QVæſitum an hæres incidat in periurium, ſi iuramentum à defuncto præſtitum non ſeruet, ſed contra recipientem actione iniuriarum, vel damni dati agere velit. Concluſum
1 quod non, quia iuramentum † ex parte iurantis eſt perſonale, & perſonam non egreditur, nec tranſit ad hæredes iurantis, licet ex parte recipientis ſit reale, & ad eius hæredes tranſeat tex. in c. veritate extr. de iure iuran. Canoniſt. communiter ibidem, & in dict. cap. fin. de foro competent. lib 6. Guid. deciſ. 375. in fin. per allegata ibi, vnde hæres defuncti non opus habet
2 † abſolutione ad effectum agendi, quia ipſe non iurauit, ſed poteſt recta via agere contra eum, qui indebitè iuramentum à defuncto exegit, ita in terminis tenet Angel. in l. generaliter, num. 4. C. de rebus cred. per illum text. Guid. deciſ. 140. numero 5. Philipp. Port. lib. 1. commun. opin. concluſ. 3. num. 1. Alex. conſ. 129. num. 21. cum ſeq. volum. 6. incip. videretur prima conſideratione idem conſil. 151. num. 10. vol. 7. incip. viſo. Themate Soccin. ſen. conſil. 115. num. 11. vol. 1. incip. circa primam Hippol. in repet. l. de vno quoque, num. 200. ff. de re iudic. vbi dicit, quod iuramentum tanquam vinculum ſpirituale morte iurantis finiatur, & Felinus ſingulariter tradit in cap. cum ſit de foro competent. num. 9. quod propter iuramentum defuncti hæres non ſortiatur forum Eccleſiaſticum etiam ſi iuraſset pro ſe, & ſuis hæredibus, quia iuramentum tanquam perſonale morte iurantis finitur quoad vinculum periurij, ſecus quoad efficaciam obligationis per allegata ibidem idem tenet Panormitan. in dict. cap. Veritatis, numero tertio, & Guid. dicta deciſione 375. quando iuramentum ad hæredes tranſeat vide omnino Caſtrenſ. conſilio 195. num. 7. volumine 2. incip. viſis his Bald in lege emptione C. plus valere quod agitur, & cap. circa medium.

Regulariter tamen reatus periurij non tranſit ad hæredes, quia iuramentum eſt obligatio animæ, anima autem alterius non poteſt obligari, niſi propria voluntate, cum ius ſpirituale non tranſeat de anima in animam Panor. in dict. capit. veritatis, & ibidem DD. & in Auth. ſacramenta puberum C. ſi aduerſus vendit. ſed bene alij effectus iuramenti puta robur contractus, vel litis deciſio ad hęredes tranſeunt, vt not. DD. in cap. 2. de pact. lib. 6. & in cap. cum contingat. de iure iuran. Bald. in dict lege generaliter num. 2. idem in l. non dubium num. 26. C. de legibus. Quid vbi ſup. nam efficacia inducta à iuramento tranſit in quemcunque, & quoad hoc iuramentum non eſt perſonale per text. in l. cum quis decedens §. codicillis ff. de legat. 3. Bartolus ibidem num. 10. Alexand. conſ. 26. num. 4. volum. 7. incip. cumulatiſſime, & conſ. 146. num. 5. eodem volum. incip. viſo themate Curt. Iun. conſ. 192. num. 12. volum. 3. incip. diligenter per text. in l. ex contractibus ff. de obligatin. & actio. Portius d. concluſ. 3. num. 1. Caſtrenſ. in l. ſi grege num. 5. ff de legat 1. Baldus in d. Authent. ſacramenta puberum num. 17. vbi dicit quod quantum ad robur contractus, iuramentum ſequitur naturam contractus tranſmiſſibilis, Caſtr. ibidem num. 9. dicit quod vires contractus iuramenti tranſeant ad hæredes, quoad obſeruantiam contractus, & quod hęres
3 virtute iuramenti compelli † poſſit, vt contractum ſeruet, ſi tamen nolit ſeruare non incidit in periurium, quia vires Iuramenti quoad inducendum peccatum non tranſeunt ad hæredes per rationem prædictam, licet tranſeant quoad vires contractus, Ad idem Pariſ. conſilio 54. num. 13. incip. in præſenti cauſa volumin. 1. idem conſil. 16. num. 128. volum. 2. incip. Circa præſentem Guid. ſing. 343.
4 idem ſing. 376. vbi dicit quod iuramentum † quantum ad ſpiritualitatem, quę ſibi ineſt non tranſit ad ſucceſsorem iurantis, ſecus quantum ad robur contractus, quia vires, et robur aſsumpſit de præterito non à principio, et ex perſona hæredis robur non metitur per text. not. in d. l. cum quis decedens § codicillis, et in l. nam, et poſtea §. fi. ff. de iure iur. Alex. conſ. 7. num. 8. vol 6. incip. viſo Inſtrumento vide omnino Pariſ. d. conſ. 54. num. 93. cum ſequenti quod hęres non teneatur petere abſolutionem à Iuramento per defunctum præſtito, et nihilominus poſset allegare exceptiones omnes, quas ipſe defunctus petita abſolutione opponere potuiſſet, et agere poteſt ad reſciſſionem contractus nulla petita abſolutione à Iuramento Alexand. d. conſ. 129. Ruin. conſ. 107. num. 18. volum. 1. Doct. in d. cap. veritatis de Iureiurand. Pariſ. vbi ſupr. plures ad hoc allegans. Illud quoque obſeruandum, quod iuramentum ad hæredem tranſeat quantum ad

proba-

Digitized by Google

probationem text. in d. l. cum quis decedens §. codicillis Bart. ibidem, num. 10. tex. in auth. de Iureiur. à Morient. præſtit. §. fin. Guid. d. ſing. 376.

SVMMARIVM.

1 *Pars in cuius fauorem iuratum eſt, poteſt remitere iuramentum.*

2 *Contradicens relaxationi iuramenti, ſi ſuccumbit, condemnatur in expenſis.*

3 *Quando producitur inſtrumentum nouum ex quo conſtat de iure producentis, ſi aduerſarius condemnatur in expenſis.*

4 *Lata ſententia ſuper relaxatione opus eſt noua citatione in cauſa principali.*

Relaxatione à Iuramento obtenta an victus in expenſis condemnandus.

RESOLVTIO CCXX.

QVæritur an citatus ad videndum fieri relaxationem à Iuramento ad effectum agendi, ſi per ſententiam fiat relaxatio, vel abſolutio, in expenſis condemnari debeat: & pro reſolutione diſtinguendum: aut .n. citatus in termino comparet, & conſentit relaxationi, & tunc ei parcendum eſt quia tali caſu nec abſolutione quidem opus eſt, tex. in cap. 2. de renunc. & in cap. 2. de Sponſalibus Panor. in cap. 1. num. 4. de Iureiur. Felin. ibidem
1 num. 2. poteſt enim pars † in cuius fauorem iuratum eſt, iuramentum remittere, licet illud principaliter Deo, & non parti obliget tex. in cap. debitores de Iureiur. & in l. Iureiurandi C. de reb. credit. Pan. & Felin. vbi ſupra hoc plenius explicantes, omnis enim res per quaſcumque cauſas naſcitur per eaſdem diſſoluitur text. in cap. 1. de regul. Iur. in Decretalibus, & in l. ferè l. 2. ff. eodem titul. aut comparet, & expreſsè quidem relaxationi conſentit, ſed eam Iudicis arbitrio relinquit, & tunc ſimiliter ei parcendum, quia elogium ſiue obligationem iuratoriam pro ſe habet, & quia periurij euitandi religione recederet text. in d. c. ſi verò, & in l. 1. C. ſi aduerſus vend. tex. in l. non erit §. diuus ff. de Iur. & in l. quæ ſub cond. ff. de cond. inſt.
2 aut comparet in termino † & relaxationi excipiendo contradicit, & tunc ſi ſuccumbat meritò in expenſis condemnari debet ex regula victum victori text. in c. finem litibus de dolo, & contumac. & in l. properandum §. ſin autem alterutra C. de iudic. facit text. in l. Papinianus §. exercuiſſe ff. de inofficioſ. teſta. Ita hactenus in Camera obſeruatum.

3 Quemadmodum in ſimili, quando inſtrumentum in cauſa appellationis producitur nouum, ex quo conſtet de iure producentis, ſi is contra quem productum eſt viſo inſtrumento renunciet liti, & Cauſæ non debet condemnari in expenſis argumen. in l. ſi quis inficiatus ff. depoſiti Bartol. in dict. l. properandum §. ſin autem alterutra num. 2. C. de iudic. idem in l. deſtitiſſe num. 1. ff. eodem & in l. qui in alterius num. 2. ff. de reg. iur. quia viſo inſtumento intelligit ſe non habere iuſtam cauſam litigandi, Lanfran. in cap. quoniam contra de probat. in verb. expenſæ nu. 4. & 5. Felin. in cap. paſtoralis num. 8. de iudic. Mattheſil. ſing. 82. per totum incip Nota practicam iuncta apoſtilla ibidem, ſecus ſi malitioſè differt proferre inſtrumentum litis deciſorium vſque ad finem litis ad hoc, vt aduerſarium fatiget inutilibus expenſis, nam tunc merito condemnandus erit in expenſis, tex. in cap. fin. de reſcript. & in cap. vt debitus de appellat. Cin. in l. 1. C. de vt quæ deſunt aduocat. Bald. in cap. exceptione circa princip. de exception. Felyn. in cap. ad audientiam 2. num. 14 in fin. de reſcript. Apoſtill. ad Mattheſil. dict. ſingul. 82. num. 4. facit quod is dicatur eſſe in mora qui maluit litigare, quam rem reſtituere Iaſon. in l. nemo rem ſuam num. 4. ff. de verbor. obligat. per illum text. Bartolus in l. ſi ſeruum §. nunc videamus num. 4. & in l. qui Romæ §.
4 Seia num. 4. ff. eodem tit. lata autem ſententia † ſuper relaxatione opus eſt noua citatione in cauſa Principali puta ratione iniuriæ, vel damni dati, & ratio eſt quia cauſa principalis ſeparata eſt à cauſa relaxationis, & plenè diuerſa, & noua cauſa nouo opus habet remedio per vulgaria, & regulam leg. de vnoquoque ff. de re iud. cum ſimilibus.

SVMMARIVM.

1 *Papa ex cauſa poteſt ſe ipſum abſoluere.*

2 *Papa poteſt eſſe iudex in cauſa propria.*

3 *Qui iurauit in materia diſpenſabili, & non habet ſuperiorem, poteſt ipſemet ſecum diſpenſare.*

4 *Papa non eſt ſolitus ſe ipſum ſine cauſa abſoluere à iuramento.*

5 *Epiſcopus non poteſt ſe ipſum à iuramento abſoluere.*

Vtrum abſoluere quis poſſit ſe ipſum à iuramento.

RESOLVTIO CCXXI.

QVæro an qui poteſtatem habet abſoluendi alium à iuramento, poſſit abſoluere ſe ipſum: & quia hi non vnius, & eiuſdem gradus ſunt.

Primo videbimus de Papa, deinde de Epiſcopo, & inferioribus.

Et quo ad primum Circa perſonam Domini Papæ Doctores diſcutiunt hunc articulum in c. 1. vbi Abb. præſertim, & Dec. in 2. lect. de conſtitut. idem Abbas in c. propoſuit de conceſs. præb. & per Felin. in cap. preterea il 1. num. 20. de ſponſal.

Et videbatur negatiuè concludendum, non enim poteſt quis in facto proprio diſponere authorizando Clem. 2. de reb. Eccleſ. alien. ad hoc c. nequis in ſua cauſa in rubr. & nigro. Secundo pro hoc parte facit cap. fin. de inſt. & quod Abb. ibi num. 4. notabiliter dicit quod debet eſſe diſtinctio inter agentem, & patientem vbi etiam alia adducit, & non eſt dubium, quin Papa obligetur ſuo iuramento, notat Abb. in d. c. 1. vb. etiam Dec. poſt eam in ſecunda lect. num. 23. de conſtit.

Et conſequenter videtur, quod nec alteri committere valeat vt ipſum abſoluat, per ea quæ tradit. Abb. in dict. cap. fin. num. 6. de inſtit. nempe quia ille videtur repræſentare perſonam eiuſdem Papæ vt in reg. qui per alium lib. 6. & ſi vis alias citationes pro hac parte videre potes penes Dominum Fla. Pariſ. in ſuo tr. de reſign. beneſ. lib. 3. q. 18. num. 93.

Contraria opinio affirmatiua verior eſt ſecundum
1 doctores, videlicet quod Papa † ex cauſa ſe ipſum abſoluere poſſit, quam tenet Abb. in dicto cap. propoſuit num. 13. de conceſ. præb. dum negat hoc poſſe facere ſine cauſa, expreſsè tradit Dec. in d. c. 1. & 2. lect. num. 24. de conſt. ita expendendo ſententiam ipſius Abb. et etiam ex eo, quia cum cauſa poteſt alios abſoluere ergo, et ſeipſum negant enim ſolum ſine cauſa non poſſe alios abſoluere, et ſic ſtante cauſa illa ratio ceſſat, et non reſiſtit quin et ſe ipſum cum cauſa abſoluere poſſit, ita Dec. in d. loco poſt modernos ibi per eum citatos, et hanc partem tenuit Petrus Anch. in cap. venerabilem in fine de electione ſequitur Felyn. ſupra Citatus in c. præterea il 1. num. 20. de ſponſal. et in cap. conſtit. num. 18. ver. potentiam de reſcr. idem in cap. 1. num. 35. poſt Abb. ibi de conſtit.

Non

Digitized by Google

Non obſtant dict.cap. fin.de inſtit. & alia ſupra ad-
ducta quia regula, & diſpoſitio illorum, & ſimilium
eſt de iure poſitiuo, patet quia non habent locum in
iuriſdictione voluntaria vt patet in l. ſi conſul. ff. de
adopt. & ideo nec etiam in contentioſa habet locum
2 in Papa, qui & in Cauſa † propria poteſt iudicare vt
notat in c.cum veniſſent de Iudic.ita dicit Dec.in pre-
citato loco,ex quo infert, quod ſi poteſt Papa in cauſa
propria iudicare, ergo pariter videtur quod in caſu
prædicto poſſit ſe ipſum abſoluere vel alteri hoc
committere quod declarat Abb. in d.c.fin.de inſt.ma-
ximè num.6.

Et corroboratur hæc opinio, ex notabili dicto Ar-
chid. cap. venerabilem de elect. vbi vult,quod ſi ille
3 qui iurauit † in materia diſpenſabili, non habet ſupe-
riorem poteſt ipſemet ſecum diſpenſare, quod di-
ctum refert poſt alios à ſe citatos Dominus Flamin.
Pariſ. dict. tractat. dicta quæſtione 18. ſub num. 110.
addens quod hoc caſu poſset alteri committere abſo-
lutionem, & per gloſ. in cap. ſane il 2. de offic. dele-
gat. & in cap. nemo 9. quæſt. 3. nam deficiente ſupe-
riore quis poteſt ſibimet ius dicere Innoc. in c. olim il
1. de teſt ſpol.

4 Porro ſine cauſa D. Papa † ſicut non eſt ſolitus
alios abſoluere, ſic neque ſe ipſum ſolet ſine cauſa ab-
ſoluere prout tradit Dec. in dict.cap. 1.a. lect.num.24.
poſt alios quos allegat. de conſtit. & ſup. ego adnota-
ui in 1.par.quæſt. 2.

5 Quantum verò ad Epiſcopum, † & inferiores bre-
uiter eſt concludendum eos ſemetipſos abſoluere mi-
nimè poſse, neque alteri ſuam huiuſmodi ipſorum
abſolutionem committere; tum quia permiſsa Sum-
mo Pontifici contra regulam, & diſpoſitionem iuris
poſitiui iuxta prædicta non ſunt permiſsa Epiſcopo,
tum quia illa alia ratio, in qua fundatur dictum Ar-
chid. in dict. cap. venerabilem, & Innoc. in cap. olim
quia Papa non habet ſuperiorem non habet locum in
Epiſcopo, & multo minus in inferioribus, quia Epi-
ſcopus habet ſuperiorem,ne dum D Papam,ſed etiam
Archiepiſcopum, vnde Epiſcopi, & alij inferiores à
votis per eos emiſſis ſe abſoluere nequeunt vt notat.
Abb. in cap. Magnæ de vot. quem refert idem Pariſ.
d. q. 18. num. 95.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum dicitur temerarium, quod propter eius ob-ſeruantiam incurreretur periculum animæ, & corpo-ris.*
2 *Iuramentum dicitur temerarium, quando quis per illud obligatur ad peccatum veniale.*
3 *Iuramentum quod vergit in peiorem exitum dicitur te-merarium.*

Iuramentum quando dicatur temerarium, vt non obliget.

RESOLVTIO CCXXII.

IVramentum vt non obliget multifariam dici po-
1 teſt,temerarium namque iuramentum † vbicun-
que ob eius obſeruantiam periclitatur ſalus ani-
mæ, ſeu corporis ſcilicet, quia in eius obſeruan-
tia ineſt peccatum mortale, vel periculum amittendi
vitam temporalem iuxta ea, quæ explicat Abb. in d.
c. ſi vero numero 2. per totum de Iureiuran. caret
enim prudentia,ac animi iudicio huiuſmodi Iuramen-
tum, & eſt temerarium, vt declarat idem Abb. ibid.
ver. nam ex his.

Et hoc Iuramentum non eſt obligatorium, & non
eſt neceſsaria abſolutio, quia Iurans poteſt, immo
debet propria authoritate contrauenire, vt tradit Ab-
bat. in loco citato.

2 Secundo modo eſt temerarium † iuramentum
quod vergit in diſpendium ſalutis animæ ſcilicet
per quod quis obligatur ad peccatum veniale, fit
enim temerè tale iuramentum, quia licet eius obſer-
uantia non ducat ad interitum vitæ eternæ, prout fa-
cit obſeruantia eius, quod continet peccatum morta-
le, tamen affert diſpendium vitæ æternæ ideſt dimi-
nutionem, quia retardat, ne ibi ad eam perueniatur,
nam decedens in peccato veniali detinendus eſt in
Purgatorio iuxta Concil. Trident. & declarat Abb.
in d. cap. ſi vero num.3.verſic. dicitur autem, & hoc
iuramen. ſimiliter non eſt obligatorium c. ſi aliquid il
1. 22. quæſt. 4.

Tertio modo Iuramentum dicitur temerarium
3 † & non eſt obligatorium vbicunque vergit in peio-
rem exitum videlicet quia peius eſset illum obſerua-
re, quam infringere, vt dicitur, in dict. cap. ſi ali-
quid.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum factum calore iracundiæ, non eſt obliga-torium, quando calor iracundiæ aufert libertatem & iudicium.*
2 *Confeſſio emanata calore iracundiæ non obeſt, niſi adſit perſeuerantia.*
3 *Iuramentum factum calore iracundiæ, quæ non aufert iudicium, valet fauore piæ cauſæ.*
4 *De facili dari debet abſolutio à iuramento facto calore iracundiæ.*

Iuramentum calore Iracundiæ an obliget ad pias cauſas.

RESOLVTIO CCXXIII.

1 IVramentum quoq; temerariū † dici poteſt quan-
do calore iracundiæ eſset factum, quo caſu non
eſt obligatorium, & non eſt neceſsaria abſo-
lutio, licet non vergat in interitum ſalutis ani-
mæ, vel corporis, neque in diſpendium ſalutis æter-
næ, neque in peiorem exitum iuxta tradita, eſt enim
temerarium, & non obligatorium illa ratione, nem-
pe quia ex calore iracundiæ quis iurauit, vt in c. ſicut
ex literis vbi Abb. & alij de iureiur. & ſic eſt nullum
ex defectu iudicij prædicti comitis Iuramenti, vt in
cap. iurabunt 22. quæſt. 1. cap. animaduertendum
ead. quæſt. 2.

Quod eſt intelligendum verum eſse, vbi calor
iracundiæ tolleret libertatem, & iudicium prout in-
telligit D. Anton. in dicto capit. ſicut ex literis,
quem refert, & ſequitur Abb. in dict cap ſi verò nu-
mer. 7. nam in tali caſu licet iuramentum alias ſit li-
citum, tamen non valet, ex quo tantus fuit calor
iracundiæ, qui habuit inducere mentis alienationem,
& auferre conſenſum, ita concludit Abb. in dict. c.
ſicut ex literis, & eſt iuris regula, quod quicquid
fit, vel dicitur calore iracundiæ non prius ratum
eſt, quam ſi perſeuerantia apparuerit animi iudicium
aſſumſe, vt in l. quicquid calore ff. de reg. iur. vnde
gloſs. notab. ſecundum Abb. in cap. ex literis de
2 diuor. dicit quod confeſſio emanata, † Calore ira-
cundiæ non præiudicat niſi detur perſeuerantia ad
idem quod de voto tradit S. Thom. 2. 2. quæſtione 87.
art. 1. relatus à Ioanne And. in dict. cap literarum de
vot. vbi D Thom. dicit quod tria ſunt neceſsaria in
voto ſcilicet deliberatio, propoſitum, voluntatis
promiſſio, & facit dict.cap. literarum, & c.nuptiarum
in princip. 27 quæſt. 1. idem ergo in iuramento quod
principaliter dirigitur in Deum, vt aliàs eſt dictum,

Deus

Digitized by Google

Deus enim reſpicit cor c.ſi quid inueniſti 14. quæſt.5. & hilarem datorem diligit, & vult militem voluntarium c. non eſt 15. q. 1. & per hæc Abb. pertranſit cum iſta concluſione, quod iuramentum non obliget ex abrupto factum, quia non habet in ſe conſenſum ac ſub inde quod abſolutio non ſit neceſſaria, ſubdit tamen, quod poſſet peti abſolutio ad Cautelam.

Secus ergo eſſet dicendum, ſi calor iracundiæ non fuiſſet tantus, quod abſtuliſſet conſenſum; nam etſi dictum iuramentum dici poſſet aliquo modo temerarium vtpote non conſulto, & ſine recta animi deliberatione, atque iudicio præſtitum, tamen obligatorium eſſet, vt eſt de mente D. Antonin. & Pan. in locis citatis, & per ea quæ infra dicentur.

3 Item limitari poteſt † vt dictum iuramentum valeat, & teneat fauore piæ cauſæ, ſcilicet vbi eſſet præſtitum in fauorem Eccleſiæ, vel piæ cauſæ prout ſingulariter vltra duas alias limitationes limitat. Iaſ. regulam dict.l. quicquid calore, quod ſcilicet dictum, & factum calore iracundiæ non debet imputari l. ſi filiam tuam num.6. c. de inoffic.teſtam. & ibi ponit alia notabilia in hac materia an ſcilicet, & quatenus habeat operari iracundiæ calor.

4 Adde tamen, quod † de facili eſſet danda abſolutio ab iſto iuramento, etiam in caſu huius limitationis ob calorem iracundiæ, per ea quæ dicunt Antonius, & Abb. in d. c. ſicut ex literis.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum promiſſorium eſt cum aliquid de futuro promittitur.*
2 *Iuramentum imperatoris multa includit.*
3 *Rex etiam præſtat iuramentum: ſimiliter Epiſcopi præſtant iuramentum Summo Pontifici.*
4 *Epiſcopi non exempti præſtant iuramentum Archiepiſcopo, & Abbates etiam in eorum benedictionibus.*
5 *Archiepiſcopus præſtat iuramentum in receptione pallij, & eligentes in electione Prælati.*
6 *Vaſallus tenetur præſtare iuramentum fidelitatis domino feudi.*

Iuramentum promiſſorium quid ſit, & à quibus præſtetur.

RESOLVTIO CCXXIIII.

1 PRomiſſorium iuramentum † eſt quando aliquid de futuro promittatur, vel aliquis ſe dicturum, vel facturum promittit, & dicitur illud obligationis introductiuum, cuius plures ſunt, & afferri poſſunt exempla.

Primum in iuramento, quod præſtat Imperator in ſua coronatione, & approbatione, de quo loquitur tex. in c. tibi Domino 63. diſt. in Clem. vnica de iure iur. quod propriè fidelitatis iuramentum dicitur, vt inquit ibi Summus Pontifex, & continet iſtud iuramentum quatuor, primum quod ſcilicet promittit laborem ſuum, videlicet ſe protectorem, & defenſorem, ſecundo cui, ſcilicet Summo Pontifici. Tertium pro quo, ſcilicet pro vtilitate Eccleſiæ, & membrorum eius; quarto quantum, ſcilicet ſecundum ſuum poſſe c. de forma, & quod ibi notatur 22. quæſt.5.

3 Secundum in iuramento, quod præſtat Rex in ſua coronatione cap. intellecto de iure iuran.

Tertium in iuramento, quod Epiſcopi præſtant Summo Pontifici cap. ego de iure iur.

Quartum in iuramento, quod exhibent Epiſcopi
4 † non exempti Archiepiſcopo c. delicti de maior. & obed. de quo iuramento, & ipſius forma latè tradiderunt Mandoſius in gl. quod autem §. ac etiam ver. iuramentum conſuetum Corſet. in templo omn. iud. lib. 2 num.8. Redoanus in ſuo tract. de reb. Eccleſ. non alien. q.3. de alienat. non obſtante iuram. Lælius Zanchius priuileg. Eccleſ. priui.67. in prin.

Quintum in iuramento, quod præſtant Abbates in eorum benedictionibus, Abb. in d. c. ego de iure iur.

Sextum exemplum in iuramento, quod præſtant Curati, & alij beneficiati, de quo in c. quamquam 23. d.

Septimum quod præſtant Canonici de ſtatutis eorum ſeruandis, de quo in c. 1. de iure iur.

Octauum exemplum in iuramento, quod præſtant
5 † Archiepiſcopi, quando accipiunt pallium à Summo Pontifice, de quo in c. ſignificaſti de elect.

Nonum in iuramento, quod præſtant Cardinales in electione de Summo Pontifice facienda gl. in c. 1. de elect.

Decimum in iuramento, quod dant eligentes in electione Prælati, de quo glo. in loco proxime citato.

Vltimum denique in iuramento fidelitatis, quod præſtat Vaſſallus Domino ſuo, & hæc eſt propriè materia noſtra in qua aduertendum puto, quod iſtud iuramentum præſtatur in duobus temporib. Primo quando erigitur feudum, & traditur inueſtito poſſeſſio; Secundo vero tempore quando moritur, vel Dominus, vel feudatarius, & hæres feudatarij Domino, vel ipſemet feudatarius heredi Domini haberet præſtare iuramentum, de primo agitur in c. 1. cum duobus titulis ſequentibus, qualiter Vaſſallus iurare debeat de fidelitat. de ſecundo eſt materia in cap. 1. §. omnes filij de feudo defuncti militis cum alijs concordant.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa iuramenti dicitur mixti fori.*
2 *Iuramentum quoad periurium eſt merè perſonale.*
3 *Quando agitur de pœna periurij, iudex ſecularis eſt competens.*
4 *Item cum agitur de compellendo recipientem turpe iuramentum, vt ſ. illud relaxet: ſimiliter cum agitur de obſeruantia iuramenti.*
5 *In iuramentis hæreticorum, excommunicatorum, & Iudæorum ſe intromittit Eccleſia, & non iudex laicus.*

An ratione iuramenti cauſa ſit Eccleſiaſtico Iudici remittenda.

RESOLVTIO CCXXV.

1 AD propoſitum dubium Reſpondi, quod cauſa † iuramenti dicitur mixti fori, & ſic poterit vterque iudex de ea cognoſcere tex. eſt. iuncta gloſ. & DD. in c. vlt. de for. compet. in 6. Couar. lib. 1. var. reſ. c.4. n.5. verſ. nec quicquam, & in c. quamuis 1. p.5. n.6. Gomez. lib. 2. varia. reſol. in ti. de reſtit. minor. c. 14. Guttierez. in Auth. Sacramenta puber. n. 16. & 20 C. ſi aduerſus vend. & in tr. de iuram. confir. p 3. c. 12. n. 2. Alex. in conſ. 63. vol.3. Bellug. in Specul princ. rub. 12. §. quædam in prin. Fuſcus de viſit. lib.2. c.21. n.48. Seraph. de priuilegijs iuramenti priuil.67. n. 1. Didac. perez. lib.8. tit. 6. l. 1. pag. 183. verſ. inſertur Secundo Marant. 4. p. n. 14. Cag. in l. ſi quis maior n. 19. C. de tranſat. Rom. in conſ. 512. Guid. Papæ in deciſ. 178. Cappel. Tholoſ. in deciſ. 26. & Petr. Cencd. in collect. ad ius can. par. 3. Collect. 2. vbi alios cumulat.

Limita primo in hærede iurantis, quia vinculum
2 † iuramenti quoad periurium eſt merè perſonale, & non tranſit ad hæredes, & per conſequens hæres ipſius iurantis non poteſt conueniri coram iudice Eccleſiaſtico, ita tenent, & declarant cum DD. in dict. c. fin. de for. competent. in 6. Abb. in c. cum ſit venerabi-

rabi-

Digitized by Google

rabile col.8. n.21.& 22. de for.compet. & ibidem Fel. num. 9. Hipp. ſing. 219. tu habes Salzed. ad Diaz. in reg. 386. poſt. Abb. in cap. Parrochianos n. 4. de decimis Rol. conſ. 17. num. 16. volum. 1. Guid. Pap. in deciſion. 414. Aſinius in leg. prima num. 21. ff. de relig. & ſumpt. funer. Seraſ. loco citat. num. 22. Guttieres. loco cit. num. 7. quæ ad diuerſ. iuris capitu. 32. num. 15. Aufer. in repet. Clement. primæ regul. 4. Fall. 4. de officio ordinarij, & in addit. ad Cappel. Tholoſan. in deciſion. 416. Medic. in tractat. mors omn. ſoluit 2. part. concluſ. 58. numero 164. poſt Bartol. in leg. qui ſuperſtitis in fin. ff. de acquirenda hæredit. & DD. in cap. veritatis per illum tex. de iure iurando.

3 Multis tamen in caſibus iudex † ſecularis habet cognitionem ſuper iuramento; primo quando agitur ad pęnam periurij, quia vterque iudex competens eſt capitul. nouit de iudicijs, & capitu. Rex. 33. quæſt. Lud. Rom. conſ. 512. colum. 3. Bald. conſ. 17. num. 13. Loffred. conſil. 41. num. 3. poſt. Fel. in dict. cap. cum ſit venerabile.

4 Secundo quando agitur † de compellendo recipientem turpe iuramentum, vt illud relaxet iuxta capitulum primum de iure iurando Feder. de Sen. conſ. 166. Old. in conſ. 153. num. 3. Roman. ſing. 561. & ratio eſt, quia ſicut poteſt cogere, vt licitum ſeruet, ita vt turpe relaxetur.

Tertio vbi ſolum agitur de obſeruando iuramento, quia pro eius obſeruantia poteſt ſecularis Iudex ſuas partes interponere cap. licet de iure iurando in 6. Abbas in capitulo ex literis il ſecondo in 4. not. de ſponſal. Imol. in cap. contingat in capit. ſpeciale iuramen. de iure iurando Bald. in leg. prima Cod. de rebus creditis.

Limita ſecundo concluſionem principalem in iura-
5 mentis † Iudæorum hæreticorum, & excommunicatorum, quia iſti ſubſunt Eccleſiæ, nec licet ſeculari in aliquo ſe intromittere Bald. in cap. 1. §. item ſacramenta de pace iuram. firman. Lud. Rom. in l. qui ſuperſtitis ff. de acquir. hæred.

S V M M A R I V M.

1 *Gratia de beneficio vacaturo non extenditur ad beneficium de nouo creatum.*
2 *Reſcripta, & commiſſiones non extenduntur ad futura, nec ſententia arbitraria, nec tranſactio, vel liberatio legata.*
3 *Facultas conferendi beneficia non extenditur ab beneficia nouiter creata.*
4 *Exemptio conceſſa cappellis non extenditur ad futuras.*
5 *Prorogatio regulæ de triennali non extenditur ad gratiam poſt prorogationem quæſitam, & ſic de alijs, prout in corpore reſolutionis.*

Iuramentum an extendatur ad futura.

RESOLVTIO CCXXVI.

IN caſu propoſito reſpondi, quod non ex ſequentibus, ex textu, in clement. final. de reſcriptis vbi
2 gratia † & reſeruatio facta ad fauorem alicuius de beneficio vacaturo non ſe extendit ad beneficium de nouo creatum. Cuius verba ſunt hæc, literas noſtra ſuper conferendo tibi beneficio vacaturo directas ad beneficium poſt datam ipſorum creatum ſtatuimus non extendi, & ibi pleniſſimè notant gloſs.
2 & omnes, nec reſcriptum, † ſeu commiſſio extenditur ad lites de nouo ortas cap fin. & ibi gloſ. verb. ad futuras literas de reſcripns Rota deciſ. 18. de reſcriptis in nouis, nec ad ius ortum poſt litem conteſtatam l. non poteſt videri 23. ff de Iudicijs Antonius Gomezius lib. 2. variar. cap. 11. commun. opin. titu. de iudicijs concluſ. 3. per totam, nec ſententia arbitraria extenditur ad futura l. de his 46. ff. de receptis arbitris, nec decretum l. item eorum §. ſi decutiones ff. quod cuiuſque vniuerſit. nomine, nec tranſactio trahitur ad futura l. cum Aquiliana ff. de tranſactionibus l. qui cum tutoribus §. 1. ff. eodem titu. l. ſi de certa C. de tranſactionibus Antonius Gabr. in tit. de fideicommiſſis concl. 1. per totam Ioannes Guttierez de iuram. confirmat. p. 1. c. 40. à num. 10. nec pactum l. tres fratres 35. ff. de pactis l. 30. tit. 11. partita 1. nec liberationis legatum extenditur ad debitum futurum poſt teſtamentum l. Aurelius 28. §. teſtamentum & §. Titius Seio, & §. Meuia ff. de liberatione legata Couarru. lib. 2. variar. cap. 14. per totum Menochius de præſumptionibus lib. 4. præſumpt. 127. num. 8. nec verba contractus l. non modus C. de ſeruitutibus Romanus conſ. 136. n. 1. & conſ. 503. à n. 12. Aluarus Valaſchus conſultatione 58. num. tertio vbi plenè, nec mandatum ampliſſimum conceſſum ab Epiſcopo Vicario ſuo ad diſpenſandum in omnibus caſibus, in quibus ipſe epiſcopus authoritate ordinaria, vel delegata etiam Apoſtolica commiſſa, vel committenda ſe extendit ad caſus nouiter de iure ſpeciali competiruros nec cauſas in futurum delegandas Rot. dec. 9. n. 1. & per totam de officio Vicarij & dec. 3. eodem tit. in antiquioribus
3 Biſigneti, item facultas † conferendi beneficia, de qua in c. ſi cui nulla 36. de præb. lib. 6. non extenditur ad beneficia poſtmodum creata, quæ in rerum natura non erant, ne fundatores retrahantur a fundatione Bonifacius Vitalinus in Cl. fin. num. 23. iuncto n. 15. de reſcript. & bene tradit Ferretus conſ. 2. num. 5 vol. 1. de hoc tamen vide Rotam. dec. 17. num. 2. & 9 parte 2. diuerſorum cum ibidem citatis, dicit etiam Rebuffus in praxi tit. de forma vicariatus num. 24. quod vicarius Epiſcopi habens poteſtatem conferendi beneficia non poteſt conferre beneficium de nouo creatum, ſicut etiam venditio non ſe extendit ad futura l. Rutilia Polla 69 l. in lege 77. ff. de contrah. empt. Flam. Pariſ. de reſignatione lib. 12. qu. fi. num. 32. vbi ampliat vt non ſolum non extenditur ad futura, ſed neque ad præſentia, non tamen cognita, nec apparentia, nec ſtipulatio trahitur ad futura l. ita ſtipulatus §. Chriſogonus l. cum ſtipulamur l. ſi à Colono ff. de verb. obligationibus Puteus dec. 154 fuit dubitatum num. 5. lib. 1. prout etiam nec valor monetæ legatæ, vt plenè per Antonium Gabrielem lib. 3. tit. de ſolutionibus concluſ. 3. per totam, neque teſtamentum l. ſi ita legatum l. modico in principio ff. de auro, & argento legato Abbas in c. cum cappella ſub numero 5. ff. de priuil. Lancellot. de attentat. 2. par. cap. 4. in præfatione à numero 488. in noua impreſſione, neque renuncians ferijs intelligitur renunciaſſe futuris, ſed ſolum præſentibus, niſi aliud exprimatur Bart. in leg. 2. num. 3. §. de ferijs, neque priuilegium extenditur ad futura capit. ex ore de priuilegijs Abb. in dict. capitul. cum Cappella numero quinto eodem titulo Puteus deciſ. 254. numero tertio libro primo declara tamen per Abbatem, in c. quia circa numero quinto de priuilegijs, & vide Petrum Duenas in reg. 13. Ferretum conſil. 36. numero ſexto, neque legatum ſe extendit ad loca poſtea quæſita leg. ſi filiabus 17. ff. de legatis primo leg. Iulianus §. finali ff. delegat. 3. Puteus dict. deciſ. 154. numero tertio, de quo tamen vide Antonium Gomeſium libro ſecundo variarum capit. 12. de legatis numero 49. & de legato librorum conſuluit Bald. d. conſil. 284. incipit. pater diſponenti libro ſecundo Roman. ſingulari 503. incipit tertius Curtius Iunior conſil. 223. numero ſeptimo Menoch. de præſumptionibus libro quarto præſumption.

prion. 127. numero 15. 16. & 17. vbi idem dicit de
legato veſtium poſt Rom. & alios, & per totam illam
præſumptionem hac pleniſſimè detractat materia, &
in conſil. 97. ex numero 64. & 74. libri primi item in
exemptione conceſſa Cappellis, quia talis exemptio
4 † non extenditur ad futuras Cappellas gl. in capitul.
cum Cappella de priuilegijs glo. 1. Felyn. in capitul.
fin. ſub numero 16. de conſtitutionibus, ſimiliter
quando fit mentio de lite, vel literis intelligitur de
lite pendente, vel literis expeditis de illo tempore,
non de futuris, quæ tunc in rerum natura non erant
Lancellott. de attentatis ſecunda parte capitulo quar-
to, in præfatione numero 488. verſiculo quarto quia
Papa dum permittit in noua impreſſione, & fuit re-
reſolutum in vna Valliſoletana Scholaſtriæ 5. Iulij
1596. coram R. P. D. Lancellotto, item prorogatio
5 † regulæ de triennali non ſuffragatur quoad gratiam
poſt prorogationem quæſitam Puteus deciſione 334.
die 29. Octobris libro tertio ſicut etiam clauſula ſine
vino ſpolij poſita in breui reſpicit dumtaxat antiquos
poſſeſſores, non autem eos, qui poſtea poſſidere
cœperunt Rota deciſ. 396. numero ſecundo libro ter-
tio parte tertia diuerſorum, pariter præſcriptio non
attenditur ad futura capitulo cum contingat de deci-
mis, & ibi notat Abbas numero quinto, quod pro-
cedit etiam in præſcriptione immemorabili Puteus
poſt alios deciſ. 154. numero tertio libro primo, ne-
que iuramentum extenditur ad futura, & incogitata
capit. clericus 35. capitul. quintaualis 24. capitul.
quemadmodum 25. de iureiurando l. 27. poſt me-
dium tit. vndecimo partita 3. Couarruu. in capitul.
quamuis pactum in princip. a numero quinto, & ſex-
to de pactis libro ſexto, Gutierez. de iuramento con-
firmatorio parte prima cap. 71. per totam. hinc ſi-
quis ſe obligauit ad ſeruandam pacem pro ſe, & ſuis
filijs intelligitur de filijs iam natis, non autem de na-
ſcituris Iaſ. in l. ſi ſtipulatus fuerit, numero octauo ff.
de verb. oblig. Menoch. conſil. 97. numero decimo-
quarto libro primo: nec res recipit denominationem
ab eo, quod fuerit in futurum, ſed ab eo, quod eſt.
Bald in lege ſi nondum numero ſecundo C. de furtis
Iaſ. in leg. 1. §. qui mandatam numero primo ff. de
officio eius cui eſt mandat. iuriſdict. vbi propterea
inferunt quod ſi teſtator mandat in ædibus ſuis fieri
Eccleſiam nondum eſt Eccleſia, & quod ſi ciuitas
interficiat electum in Epiſcopum non dicitur inter-
ficere Epiſcopum; nec renunciatio extenditur ad fu-
tura cap. cum inter de renunciatione cum his, quæ
congerit Paulus Pariſius conſilio ſeptimo, numero
30. libro ſecundo & conſil. 95. numero 29. & 34.
libro tertio Caputaquen. deciſ. 215. numero decimo-
quarto, parte quarta Maſcard. latè de probationi-
bus concluſ. 128. numero trigeſimo quinto cum
ſequentibus, nec clauſula non obſtantibus, &c. ex-
tenditur ad futura Baldus conſil. 495. quædam Do-
mina numero ſecundo volum. quinto Socin. conſil.
52. ſub hac colum. ſecunda, verſic. ex his libro ter-
tio Pariſ. conſil. 91. numero quarto libro primo, &
in terminis reſeruationis, quod clauſula non obſtan-
tibus, &c. non extenditur ad futuras reſeruationes
tradit Simonet. de reſeruationibus quæſtione 76.
per totam, nec clauſula ſine præiudicio intelligitur
de futuro præiudicio, ſed de præſenti Hiero. Gab.
conſil. 151. ſiue 181. numero vigeſimo tertio libro
ſecundo, nec derogationes extenduntur ad futura
Flaminius Pariſius, Romanum, & Iaſonem alle-
gans de reſignat. beneficiorum libro duodecimo,
quæſtione fin. numero vigeſimo nono, & trigeſimo
Gomezius in regula de infirmis reſign. quæſtione
27. numero 29. & 30. nec bonorum publicatio, ſeu
confiſcatio extenditur ad bona in poſterum acqui-
renda lege ſi tibi mandauero §. is cui ff. mandati ca-
pit. fœlicis poſt medium ibi de poſtmodum acquiſi-
tis. repetitio non negetur cum gloſſa verbo acquiſi-
tis de pœnis lib. 6. Abbas in cap. quia circa num. 5. de
priuilegijs Decius conſ. 438. accuratè, & eleganter
num. 10. Simancas de Catholicis inſtitutionibus tit. 9.
de bonis hæreticorum num. 61. & ſequentibus, nec
mandatum procuratorium extenditur ad futuras li-
tes, niſi aliter exprimatur, vt per textum in c. fina-
li de reſcriptis, & alia Iura, quæ ibi allegat, te-
nuit Rota deciſione 30. de procuratoribus in antiquis,
& deciſ. 3. de procuratoribus in antiquioribus Biſi-
gneti, & deciſ. 32. per totam eodem titulo in nouis, de
quo etiam vide Rotam deciſ. 1. de procurator. in no-
uis, & deciſ. 13. eodem titulo in antiquis Puteum
deciſ. 37. par. 3. Achilem de Graſſis deciſ. 9. & 11. ſub
titulo de procuratoribus idem eſt in Curatore ad li-
tes, quia dumtaxat intelligitur de litib. quæ tunc exi-
ſtunt l. qui habet §. fin. & l. ſequenti ff. de tutelis, nec
ſeruitutis impoſitio extenditur ad futurum ædificium,
ſeu prædium l. 1. ff. communi prædiorum l. non mo-
dus C. de ſeruitutibus, nec obligatio de ſoluendo
cuilibet canonico Sancti Laurentij decem quolibet
anno, ſi nunc non erant, niſi ſex Canonici, & poſtea
auctus eſt numerus extenditur ad augumentum, vt
poſt Cyn. Albericum Paulum Bald. Salicet. & alios
tradit Padilla in d. l. non modus num. 3. c. quanto de
Cenſibus, & Abbas ibi à n. 10. latè. Boerius deciſ. 213.
per totam Menoch. de arbitrarijs caſu 223. per totum
Gironda de Gabellis par. 12. ex n. 27. Staphileus de li-
ter. iuſtitiæ §. eſt notandum n. 1. qui doctores alios,
& infinitos ſimiles caſus cumulant; item pignus pro
minorib. vſuris obligatum retineri non poteſt pro ma-
iorib. ex poſteriori contractu naſcentibus l. per reten-
tionem C. de vſuris, ratio nempe generalis eſt, quod
id, de quo agendum eſt primo in rerum natura debet
eſſe l. quidam referunt 14. poſt principium ff. de Iure
codicillorum glo. verb. ad futuras in c. fi. de reſcriptis
cap. ad diſſoluendum iuncta gloſſa verbo accuſati de
deſponſat. impub. vbi dicit quod accuſatio locum
non habet cum non eſſet quod poſſit legitimè ac-
cuſari.

Tandem facit quod reſeruatio non capiat beneficia
creata, & erecta poſt datam reſeruationis tenuit Rota
deciſ. 32. num. 27. de præbendis in antiquis, & Simo-
net. in d. tract. de reſeruationibus q. 12. quinimo quam-
uis beneficium fuiſſet fundatum ante reſeruationem,
ſi tamen poſt illam acceſſit Epiſcopi conſenſus, & ap-
probatio non compræhenderetur Rota deciſ. 2. à n.
3. de iurepatronatus in antiquis, & deciſ. 17. de præ-
bendis in antiquioribus Biſigneti Æneas de Falconi-
bus in tractatu de reſeruationibus quæſt. 3. principali
num. 26. de quo etiam vide Lambertinum de Iure pa-
tronatus, lib. 2. p. 3. quæſt. 9. artic. 36. quod ſimiliter
procedet ſi beneficium eſſet prius creatum de appro-
batione Epiſcopi, & poſt reſeruationem dotatum,
quia adhuc non caderet ſub reſeruatione, vt poſt Pau-
lum de Leazar. in d. clementina finali ſcriptum reli-
quit Gaſpar. de Peruſio in tract. de reſeruationibus c.
2. quæ autem beneficia compræhendantur Æneas de
Falconibus vbi ſupra num. 9. idem etiam eſſet ſi tem-
pore reſeruationis beneficium eſſet prorſus extin-
ctum, & ſuppreſſum, & poſt ſuppreſſionem ſuppreſſio
diſſolueretur, & reuocaretur, quoniam tunc diceretur
de nouo creatum tale beneficium Cardinalis Zaba-
rella in d. clem. fi. num. 6. poſt alios, quos allegat de re-
ſcriptis, ſequitur etiam Felyn. in c. cum acceſſiſſent
ſub num. 13. poſt princip. verſ. ad de gloſſam, & poſt
medium verſ. ad idem quod notat Cardinalis de con-
ſtitutionibus Æneas de Falconibus in d. quæſt. 4. prin-
cipal. num. 27.

SV M.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum cumulat forum foro.*
2 *Ratione iuramenti, iudex alias in competens ſit competens.*
3 *Iuramentum cumulat forum foro electiuè, non autem cumulatiuè.*
4 *Non debet fieri interpretatio, vt ex iuramento abſurdum aliquod ſequatur.*
5 *De eadem re non poſſunt fieri ſententiæ contrariæ.*
6 *Trahi ſuper eadem re coram diuerſis iudicibus eſt vexari.*
7 *Litis pendentia debet opponi, alias valet proceſſus.*

Iuramentum quomodo cumulat forum foro.

RESOLVTIO CCXXVII.

1 CErtum eſt, quod iuramentum † cumulat fo-
rum foro; & ſic facis, vt laicus cuius alias
iudex Eccleſiaſticus erat incompetens, ſit
2 competens ratione † iuramenti, vt habetur
in cap. fin. de foro compet. in 6. c. nouit ext. de iudic.
tradit Abb. in c. cum veniſsent num. 26. de inſtitution.
Roma. ſign. 119. & 426. Afflict. deciſ. 263. poſt num.
3. Anton. de Gam. deciſ. 247. num. 2. Brunor. à Sole
in ſuis qq. lega. q. 22. num. 29. & eſt communis opinio
Can. & Legiſ. vt tradit Iaſ. conſ. 6. circa 1. col. 1. vol.
1. Verum in controuerſiam in facti contingentia de-
ductum vidi, an dicta concluſio intelligeretur alter-
natiuè, & ſeu electiuè, vt pars cui iuratum eſt poſ-
ſet adire quem vellet Ordinarium iudicem ſeculare,
vel Eccleſiaſticum illius, qui iurauit, an vero cu-
mulatiuè, vt vno eodemque tempore pendente lite
ſuper vna, & eadem re coram iudice laico poſſit non
obſtante dicta litis pendentia adiri Iudex Eccleſiaſti-
cus, Et licet iſtam concluſionem iſto poſteriori mo-
do intelligat Iaſ. in l. pendente num. 3. C. de bonor.
poſseſs. ſecundum tab. & in l. nulli num. 6. & 7. C. de
iudi. & conſ. 9. num. 3. vol. 1. & nouè poſt aliquos per
eum relatos Vincent. Caro. in tract. de ſeq. par. 3. q.
17. num. 12. Tamen vera, & communis opinio eſt,
3 quod iuramentum † intelligatur cumulare forum fo-
ro electiuè, non tamen cumulatiuè. Quinimo ſi lis
ſuper dicto facto iurato pendeat coram iudice ſæcula-
ri, non poteſt ſuper eodem recurſus haberi ad Eccle-
ſiaſticum pendente dicta lite coram iudice laico, nec è
contrario, vt not. aliquibus relatis Seraph. de iur. priu.
67. num. 34. & 35. quibus, & ipſe ſubſcribo. Quia
4 non debet fieri † interpretatio, vt ex iuramento abſur-
dum aliquod ſequatur: argum. l. nam abſurdum ff.
de bono. liber. l. ſcire oportet §. aliud ff. de excuſ. tu-
to. lege 2. & ibi gl. C. de con. inſer. ſequeretur autem,
ſi fieret dicta interpretatio, ſequeretur ſiquidem quod
quis ſuper eadem repoſset coram diuerſis tribunali-
5 bus vexari, & ſic quod de eadem re diuerſæ, † & ſeu
contrariæ ſententiæ ferri poſsent, quod lex valde ab-
ſurdum reputat l. ſingulis cum ſimil. ff. de excep. re iu-
dica. Conducit ad prædicta, quia exceptio litis pen-
6 dentiæ fundata eſt æquitate: quia trahi † coram diuer-
ſis iudicibus ſimul, & ſemel de eadem re eſt vexari c.
fin. de reſcript. Rob. Maran. de ordi. iudi. par. 6. titul.
de excep. oppo. numero 42. & alij paſſim, quod adeo
verum eſt, vt & talia attentantem lex puniat lege pri-
ma §. fin. C. de aſser. tollen. & licet non amiſſione
cauſæ, niſi in caſu illius legis, vt ibi volunt Bald. &
Salic. ſaltim pro arbitrio, vt tradunt gl. & Canon. in
cap. ex tenore ver. careat de reſcript. & ſic nulla ra-
tione dici poteſt, vt iuramentum cauſet iſtam iniqui-
tatem, & ſeu vexationem contra propriam eius na-
turam. Vnum tamen eſt, quod pars debet oppone-
re de dicta litis ſpendentia, aliàs valeret vtrobique
proceſsus, vt not. Cano. in cap. fin. de reſcript. & le-
giſtæ in l. nulli C. de iudi. vt in ſimili dicimus de exce-
ptione rei iudic. quæ ſi non opponatur cum quid op-
ponitur aduerſus ſententiam, quæ tranſiuit in iudica-
tum de eo iudicium eſt tractandum, vt ſcribunt com-
memorati à Felyn. in cap. inter monaſterium. nume-
ro 23. de ſenten. & re iudicata Ruin. conſil. 3. nume-
ro decimo libro tertio Marſil. conſil. 19. numero no-
no, & Bart. in lege prima C. de or. iudi. Circa quem
aduerte quod exceptio litis pendentiæ, & exceptio
rei iudicatæ æquiparantur, ita vt cui obſtat exceptio
rei iudicatæ obſtet, & exceptio litis pendentiæ l. fun-
dum, & l. fundi, ff. de except. & l. ſi mater ff. de ex-
cept. rei iud.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum habet vim expreſſi vbi in actu, in quo interponitur non deeſt conſenſus ſaltem in genere.*
2 *Legitima ſpecialiter renunciari debet.*
3 *Primum teſtamentum non habens clauſulam derogatoriam, non reuocatur per ſecundum.*
4 *In generali diſpoſitione, etiam ſine iuramento, veniunt ea, de quibus eſt cogitatum in genere, licet non in ſpecie.*

Iuramentum quando dicatur habere vim expreſſi.

RESOLVTIO CCXXVIII.

OPportune hic quæri poteſt quando dicatur
iuramentum habere vim expreſſi, hoc eſt
ſpecialis expreſſionis: innumeri ſiquidem
ſunt, qui tenent partem affirmatiuam, & to-
tidem qui negatiuam, quos longa ſerie recenſet An-
ton. Gabr. de iure iur. concluſ. 4. n. 1. & 2. Vera au-
1 tem & communis reſolutio eſt iuramentum † habere
vim expreſſi, vbi ex actu, in quo interponitur, non
deeſt conſenſus ſaltem in genere, vt quia de eo quod
erat exprimendum fuit ſaltem in genere cogitatum,
ſed ſi deeſt conſenſus in ſpecie, & in genere, vtpote
quia nec in ſpecie, nec in genere; de eo in generali
conuentione fuit cogitatum, tunc iuramentum non
habet vim expreſſi v.g. renunciat filius hæreditati pa-
ternæ, num cenſebitur renunciaſse legitimæ? Clarum
2 eſt quod non, quia vt legitimæ † cenſeatur renuncia-
tum, oportet vt ſpecialiter, ei renuncietur l. ſi quan-
do §. generaliter, vbi doct. C. de inoff. teſta. & tamen
quia in tali renunciatione generali, non poteſt non
dici cogitatum de legitima ſaltem in genere, cum in
hæreditate compræhendatur etiam legitima, & eam
ſibi competere non poſset ignorare, ſi in tali renun-
ciatione adſit iuramentum continebitur etiam legiti-
ma, cum tunc iuramentum habeat vim ſpecialis ex-
preſſionis, vt tradidi ſupra lib. 1. cap. 3. de legi. ad fin.
ſimiliter certum eſt, quod primum teſtamentum
3 † habens clauſulam derogatoriam non reuocatur per
ſecundum, niſi de illa clauſula expreſsè mentio fiat l.
ſi quis in princip. ff. de leg. 3. ſi tamen quis cum feciſ-
ſet prius teſtamentum cum clauſula derogatoria, fe-
ciſset poſtea alterum reuocans omne aliud teſtamen-
tum, & in eo appoſuiſset iuramentum; illud ſecun-
dum teſtamentum tolleret prius ratione iuramenti,
quod vim haber expreſſi, & ſpecifici conſenſus, cum
tunc in genere conſentire videatur, vt illud prius te-
ſtamentum cenſeatur reuocatum. etenim cum gene-
raliter omnia teſtamenta reuocaret, cenſetur in gene-
re de omnibus cogitaſse, maxime cum eorum igno-
rantia cum ea ipſe fecerit allegari non poſſit, vt in ſi-
mili notat Bart. in l. ſub prætextu circa prin. C. de tran-
ſact. Dec. conſ. 108. num. 20. Secus ſi faceret ſecun-
dum

Digitized by Google

dum teſtamentum cum iuramento nulla facta reuocatione alterius teſtamenti in genere nec in ſpecie, quia tunc illud prius per poſterius non cenſeretur reuocatum ita Iaſ. iſtam concluſ. pulchrè declarans in l. ſi mihi & tibi & tali §. in legatis num. 16. cum 3. ſequent. de leg. 1. & in l. Sancimus num. 14. C. de teſtam. idem notat Imola in c. cùm contingat de iure iurand. Bart. in leg. 2. num. 10. C. de reſcin. vend. Rip. in tractatu de peſte titu. de priui. contract. poſt num. 84. Natt. conſ. 480. num. 23. Roland. à Valle conſ. 6. num. 57. vol. 1. Ber. conſil. 28. num. 12. volum. primo, & fusè Seraphin. de priui. iura. priui. 70. circa prin. & Io. Guttier. in auth. Sacramenta puberum à num. 113. vſque ad num. 117. & Cotta in mem. in verſi. religio iuramenti cir. med. Et licet videatur di-
4 cta distinctio inſipida, eo quod in generali † diſpoſitione etiam ſine iuramento veniant i, de quibus eſt cogitatum in genere, licet non in ſpecie leg. qui iure militari ff. de teſtament. militar. l. ſub prętextu la 2. Cod. de tranſaction. cum ſimil. dico multos eſſe caſus, vt ſunt prædicti, & alij, qui requirunt expreſſionem ſpecialem, & tunc iuramentum habet vim illius ſpecialis expreſſionis, verba autem generalia tunc nihil operarentur, vt præter iura allegata notat gloſ. in Clement. prima in ver. ſpecialiter de iudi. & in cap. inquiſitores ver. expreſsè de hæretic. in 6. & notat. Bart. in leg. fin. §. omnem per illum text. C. de admin. tut. Iaſon. in leg. prima num. 14. & 15. ff. ſi quis in ius vocatus non ierit, vbi poſuit multos caſus, in quibus requiritur aliquod ſpecialiter exprimi, ita vt non ſat eſſet exprimi verbis generalib. & quando de aliqua re in genere cogitatum præſumatur, explicuit Bart. in leg. ſi de certa num. 4. C. de tranſact. & eum ſequutus Abb. in cap. primo num. 6. de tranſaction. & noue Anton. Padil. in leg. ſub prætextu n. 1. C. illo titul.

S V M M A R I V M.

1 *Iuramentum non extenditur ad id, in quo deficit conſenſus.*
2 *Voluntas non fertur ad incognita.*
3 *Quoad ea, quæ iuris ſunt, iuramentum impedit ne ignorantia allegari poſſit.*
4 *Si mulier renunciat Velleiano cum .. mento, licet non ſit certiorata de importantia Senatus c. nſulti Velleiani, non poteſt ſe defendere.*

An Iuramentum impediat ne ignorantia al. gari poſſit.

RESOLVTIO CCXXIX.

VIdetur dicendum, quod non, quia iuramen-
1 tum † non extenditur ad id, in quo deficit conſenſus leg. final. Cod. de non numerat. pecun. vbi DD. & ſic non poteſt extendi ad ignorata cum certum ſit circa illa conſenſum defi-
2 cere cum voluntas † ad incognita non feratur leg. mater decedens ff. de inoff. teſtamen. leg. his ad quem & leg. hæres inſtitutus ff. de acquirend. hæred. Veritas tamen eſt quoad ea, quæ in facto conſiſtunt, ſi ignorentur, ad ea iuramentum non extenditur ita Bauer. de virt. iur. verſ. decimus ſeptimus effectus num. 29. Imol. in capitu. cum contingat de iure iurand. Dec. conſil. 350. Viſis allegationibus num. 6. & conſil. ſequent. numero octauo, & poſt Paul. de Caſtr. declarat pulchrè Brunor. a Sole in ſuis qq. legal. q. vigeſimaſecunda numero 49. Quoad ea verò quæ Iu-
3 ris ſunt † iuramentum impedit ne ignorantia allegari poſſit, ita DD. in locis præalleg. & tradunt Bart. & Roman. in l. ſciendum ff. de verb. oblig. vbi etiam Alex. & Iaſ. qui de communi atteſtatur Abb. in c. cum cauſam num. 11. de empt. & vendit. Cappell.
4 Tholoſ. deciſ. 49. vbi Aufre. Et ſic ſi mulier † renunciat Velleiano cum iuramento, licet non ſit certiorata de importantia Senat. Conſulti Velleiani, non poteſt ſe defendere, quod non cenſeatur renunciaſſe quod ipſum ignorauerit, vt multis hinc inde relatis, tradit Anton. Gabriel de iur. iur. concl. 4. dicens iſtam eſſe communem, quam multis relatis ſequitur de priuileg. iur. priuil. 119. vbi eam limitat, & declarat.

PRAXIS IVRISDICTIONIS.

S V M M A R I V M.

1 *Quando iuriſdictio eſt conceſſa inferiori, non cenſetur adempta maiori, & ſuperiori.*
2 *Si Epiſcopus concedat facultatem conferendi ſuo vicario, nihilominus Epiſcopus poteſt etiam conferre.*
3 *Licet procurator patroni laici præſentauerit, nihilominus dominus principalis poteſt accumulare.*
4 *Princeps non poteſt à ſe abdicare ſupremam poteſtatem.*
5 *Nullo tempore etiam immemorabili poteſt aliquid præſcribi de ſuprema Papæ authoritate.*
6 *Per conceſſionem factam a Papa iudici laico contra Aſſaſſinos, in concilio Lugd. non abdicauit à ſe poteſtatem.*
7 *Inferior cenſetur præſcribere cumulatiuè, non autem priuatiuè ad ſuperiorem, vnde in caſu negligentiæ Epiſcopus exercere poteſt.*
8 *Dictio taxatiua in conceſſione iuris dictionis excludit pares.*
9 *Quando fundator beneficij nominat extraneum, non intelligitur priuatiuè ad hæredes.*

Regula illa, quod in dubio iuriſdictio cenſeatur conceſſa cumulatiuè, non autem priuatiuè an procedat quando in conceſſione apponitur dictio taxatiua: ' .ntum.

RESOLVTIO CCXXX.

PRO Regula generali propoſita facit text. in l. fin. C. de Iuriſd. omnium Iudicum vbi licet Rectori militum in cauſis illos concernenti-
1 bus concedatur † Iuriſdictio, non tamen intelligitur adempta maiori, & generaliori Iudici cumulat plura Felyn. in c. Paſtoralis num. 1. de officio ordinarij, facit etiam tex. in l. 1. C. de officio Præfecti Vrbis, vbi dicitur quod licet ſpecialis officialis conſtituatur ſuper Annona, non propterea auferretur Iuriſdictio, quam alius ſuperior ſuper dicta Annona obtinebat, Romanus plura adducit conſ. 393. pręſens conſultatio ex n. 2. cum ſequentibus. Sicut etiam per poteſtatem datam ab Epiſcopo ſuo Vicario, non abdicatur eadem poteſtas ab Epiſcopo, ſed tanta, & maior apud illum remanet, & ideo conceſſa facul-
2 tate conferendi ab Epiſcopo † ſuo Vicario, poterit nihilominus idem conferre, & poteſtatem conferendi certum beneficium Vicario datam adimere, Rebuff. in praxi tit. de forma Vicariatus n. 89. Similiter conceſſa à Domino facultate ſuo procuratori, eadem & maior remanet penes ipſum Dominum, Anchar. conſil. 28. rationes n. 4. & conſ. 164. de Iuribus ante n. 6. verſ. nec ex eo quod populus, & propterea dicit Geminian. in d. c. dum per tex. ibi n. 5. quod licet pro-
3 curator † patroni laici pręſentauerit vnum, per hoc non excluditur patronus à poteſtate accumulandi alium,

alium, cum penes eum remanſerit poteſtas eadem; & maior. Conſuluit etiam Bald in conſ. 326. incipit Rex. Romanorum n.fin.in fin.per d.cap.dubium quod ſi Princeps committit Iuriſdictionem alicui videtur eandem ſibi reſeruare, niſi pro bono pacis permittat expreſsè contrarium, facit bonus text. in c. intellecto de Iure Iurando Auileius in capitulis Prę̨t. cap. 1.gloſ. 1. num.3. Idem etiam Bald. in l qui ſe partis ſub n. 15. verſi Item in confeſſis,dicit quod in confeſſione Iuriſdictionis ſemper Authoritas ſuperioris concedentis præſeruatur illęſa, cum citra eius authoritatem nequeat exerceri, in eo ſemper reſideat ſuprema poteſtas inſeparabilis Menoch.de præſumptionibus li.2. prę̨ſumpt. 18. num. 1. & ſequentib Adeo quidem,
4 vt quamuis Princeps † velit dictam ſupremam poteſtatem à ſe abdicare non poſſit, vt in d.c. intellecto de iureiur. vbi latè Abb.& omnes Fel. in d. cap. dilecti ſub num. 1. de maioritate, & obedient. Ioan. Lupus in c. per Veſtras 2. notabili §. 1.num.4 Couarr. in cap.quamuis pactum 2.par.§.2.num.4. de pactis lib. 6.Menchaca de ſucceſſion. Creatione §. 26. num. 39. & 82.

Item eadem ratione nullo tempore etiam Imme-
5 morabili † poteſt prę̨ſcribi aliquid de ſuprema Iuriſdictione Papę̨ Innoc. in c. bonę̨ il 2. ante num.2. verſi. quid nam etiam de poſtulatione Prælatorum communiter approbatus ſecundum Franciſ. Verg. in tract. de Iuriſdictione Epiſcopi, & Pontific. Max. Authoritate axiomate 1. pag. 2. & latius in confirmatione 6. Acebedam in l. 1. tit. 15. n. 39. li. 4. Recopilationis, licet quoad alios. Principes ſæculares ſit de Iure communi quæſt. difficilis, vt latiſsimè per Felin. in c. cum non liceat à num. 10. vſque ad finem de præſcriptionibus, iſta tamen difficultas ceſsat in Hiſpania, quia per d. l. 1. tit. 5. lib. 4. recopil. dicitur nullo tempore etiam immemorabili poſse præſcribi aliquid de ſuprema Iuriſdictione. Quibus conſonat quod per conceſsionem factam per ſummum Pontificem in Concilio Lugdunenſi Iudici laico contra aſsaſſinos, vt in
6 cap. 1. homicidio lib. 6 non præſumitur † voluiſse Papam à ſe abdicare Iuriſdictionem. & ſibi præiudicare Thomas conſi. 2. ſub num. 10. Nam nunquam cenſetur Papa velle ſibi præiudicium aliquid inferre, argumento c. ſuper eo. §. 1. de offic. deleg. Alex conſi. 86.in cauſa num.3. Gramaticus vbi ſupra n. 11.nec Papa per gratiam alteri factam ligat ſibi manum cap. 1. de conceſs.præben. in 6. Lapus alleg 84. num. 4 Rota deciſ. 16. num. 2. de præben. in antiquis Caſsad. deciſ. 8 num 2. in fine de præbendis. Nec quod Eccleſia Romana velit priuilegiare aliquem contra ſe gloſ. in c. cum inſtantia de cenſibus Gemin. conſi. 44. num. 6. Supradictis affine eſt, quod Iuriſdictio ſemper cenſetur regulariter data, & conceſsa cumulatiuè, non autem priuatiuè Aret. conſi. 102. ſpectabilis Domine num. 1. Bald.in l. vnica §.vbi autem n. 6. de Caducis tollendis Iaſ. in l. quod in terum 24 §. ſi quis poſt num. 8. ff. de legat. 1. Put. deciſ. 239 num.3.lib.3. idem Puteus deciſ. 345. num 1. lib 2. Grammaticus dec. 39. num. 1. cum ſequent. Auendas in cap. 1. Pretor. num. 29. verſi. & hęc Iuriſdictio. Acebedus in l. 1.tit. 13. ex num. 10. lib. 3. & in l. 10. à num. 15. tit.3. lib. 8. recopilanò. de qua materia vide latè Menoch. 1. tom. de præſumpt. prę̨ſum. 18. per totum, & Decianum lib. 4. de delictis tom. 1. cap. 55. Accedit reſolutio Rotæ tamen de menſe Ianuarij 1538. coram Aragonia, vbi fuit tentum Imperatorem Vincislaum, qui primus omnium Ducatum Mediolanenſ. erexit, & omnimodam infeudandi iuriſdictionem Duci tradidit, maiorem apud ſe ſicut Papa iuriſdictionem, & poteſtatem retinuiſse Gomezius de expectatiuis num 10. verſicu. per quam rationem. His congruit quod iuriſdictio præſcripta ab inferiore contra ſuperiorem pari cum
7 ratione in dubio cenſeatur † prę̨ſcribere accumulatiuè, non verò priuatiuè Abbas. poſt gloſ. ibi in cap Paſtoralis num. 7. de officio Ordinarijs, & ibi Latiſſimè Felyn. num. 2. vbi pluribus modis declarat, & limitat numeris ſequentibus Balbus de prę̨ſcription. 2. par. 5. partis quæſt. 3. numero 11. verſi 4. dubitatur. Imo nullus inferior poteſt ita priuatiuè præſcribere iuriſdictionem contra ſuperiorem, veluti inferior epiſcopo contra epiſcopum, quod ſaltem apud eundem epiſcopum non remaneat iuriſdictio in habitu, vt data negligentia inferioris ſuperior iuriſdictionem exerceat Oldrad conſi. 172. quia omnes num. 13. Abbas in capit. irrefragabili num. 1. de officio Ordinarij Felyn. ibi num. 1. Abbas, in cap. cę̨terum num 5. & Decius ſub num. 3. notabil. 4. idem Abbas in cap. cum contingat num. 18. in fine de foro competenti Rota dec. 534. num. 2. par. 1. diuerſorum, & deciſ. 259. num. 2. par 4. diuerſorum, vbi omnes dicunt hoc etiam procedere quamuis inferior iuriſdictionem priuatiuè ex conceſſione habeat, quod probatur per text. in cap. licet ex ſuſcepto, & cap. 11. ex tenore de foro competenti, vbi data negligentia Iudicis ſæcularis dicitur, quod Iudex Eccleſiaſticus poſſit procedere contra laicos in caſibus, in quibus aliàs non poſset His conſonat deciſio Putei 95 incipit de menſe Martij. lib. 1. vbi fuit reſolutum, quod poteſtas abſoluendi conceſsa in mari magno fratribus Prædicatoribus intelligitur accumulatiuè non concedendo illis ampliorem poteſtatem, quam Parochis, & Curatis Sacerdotibus eſt a iure conceſsa, de quo eſt tex. expreſsus in extrauagant. 1 §. vt autem verſi per hoc autem de priuilegijs inter communes. Amplius quamuis in Conceſſione iuriſdictionis facta inferiori apponatur dictio taxatiua, vt ille ſolus, vel ille tantum procedere, & prouidere poſſit, & prouideat, & procedat adhuc iuriſdictio & poteſtas concedentis non remanet reſtricta, nec limitata l. viros ſpectabiles C. de diuerſis officijs lib. 12. vbi diſponitur quod conceſſio, vt duces tantummodo conueniantur coram magiſtro officiorum, non excludit iuriſdictionem magiſtri militum, qui aliàs cognoſcere poterat. Et Bartolus ibi num. 1 notat, quod ſi ſtatuto caueatur, ſcholares debere conueniri tantum ſub epiſcopo, & de conſuetudine eſt quod Rector etiam cognoſcat de illis per dictum ſtatutum non derogatur dictæ conſuetudini Roman. conſil. 393. Bald conſil. 233 num. 2. lib. 3. præſens conſultatio num. 11. in princip Decius conſil. 3. num. 1 volum. 1. hinc dicit Thomas Grammaticus in dicto conſil. 2. num. 9. poſt Bald. quod di-
8 ctio taxatiua, † quæ apponitur in conceſſione iuriſdictionis facta alicui intelligitur excludere alios iudices pares illi, cui tribuitur iuriſdictio, non autem maiorem, generalem, & ordinariam: Accedat quod dicit Rebuffus tractat. de nominationibus p. 16. num. 21. vbi tenet, quod licet in Regno Galliæ ſecundum tenorem concordatorum Parochiales Eccleſiæ ſint graduatis conferendæ, tamen quod Papa iure præuentionis poteſt conferre non graduato, nec qualificato, licet poſtea cogitandum relinquat, & in concor. titul. de mandatis Apoſtolicis §. declarantes in gloſ. verbo qualificata, ſicut nec concordata Germaniæ tollunt de iuriſdictione legati de latere, vt dicit in gloſ. 25. num. 15. cum ſequentibus: Ad hoc ſi patronus donat ius præſentandi intelligitur donaſse accumulatiuè, & non priuatiuè Dec. conſ. 452. num. 5. in fin & conſ 609. num. 4 cum ſequentibus Federicus de Senis conſil. 147. verſi. quæritur Ruin. conſi. 50. num. 9. cum ſequent. lib 5. pro hoc quia in dubio quando lex mortua, aut viua concedit aliquod ius, vel exercitium ipſius, vel aliquis priuatus ſe immiſcet alicui iuri alteri competenti, intelligitur concedere, & ſe immiſcere accumulatiuè, & non priua-

tiuè cum illo, qui jam habet idem ius, Decius poſt alios conſ. 3. num. 3. Rota deciſ. 385. num. 8 par. 1. di-
9 uerſorum: prout etiam ſi fundator beneficij † vel Ec-
cleſiæ nominat extraneum in patronum talis nomina-
tio intelligitur accumulatiuè cum ſe ipſo, & hæredi-
bus proprijs, & non priuatiuè, ne cenſeatur ſe ipſum
& proprios hæredes excludere cum prima Caritas in-
cipiat à ſe ipſo Ancharan. conſ. 81.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictionem licet defendere pœnali Iudicio.*
2 *Epiſcopus poteſt excommunicare ſtatim turbantes ſuam iuriſdictionem.*
3 *C. Dilecto de ſentent. excommunicat. lib. 6. habet locum etiam in turbante iuriſdictionem prælatorum.*
4 *Monitiones non requiruntur in ferenda excommunicatione contra turbantem iuriſdictionem ſecundum Couarru.*
5 *Monitio Epiſcopi non requiritur quando quis eſt monitus per legem.*
6 *Excommunicationis declaratio poteſt fieri etiam in non citatos.*
7 *Epiſcopus poteſt excommunicare ſolum ſubditos ſuę Diœceſis.*
8 *Epiſcopo poteſt eſse non ſubditus ex priuilegio.*
9 *Subditi quomodo fiant, qui non ſunt delinquentes intra Diæceſim.*
10 *Acceptatio perſonarum nulla eſt apud Deum.*
11 *Acceptatio perſonarum habet reſpectum ſolum ad debitum iuſtitia non gratia.*
12 *Excommunicatio fertur in pœnitentiam ſine perſonarum acceptione.*
13 *Pęna maior datur in dignitate conſtituto, quam cæteris.*
14 *Reges confiteri debent peccata parocho proprio.*
15 *Principes exempti debent reuerentiam Epiſcopo.*
16 *Epiſcopus eſt maior Imperatore in ſua Diæceſi.*
17 *Iuriſdictio delegati conturbata per quem defendenda eſt.*
18 *Sententia in exemptum lata non tenet.*
19 *Exemptio ſi non conſtat notorie tenetur comparere, & allegare.*
20 *Priuilegium vt quis non poſſit excommunicari ab Epiſcopo de qua excommunicatione intelligitur.*

Epiſcopum poſse quoslibet ſuam iuriſdictionem turbantes excommunicatione afficere.

RESOLVTIO CCXXXI.

1 OMnibus magiſtratibus † ſecundum ius ſuæ poteſtatis conceſsum eſt iuriſdictionem ſuam defendere pœnali iudicio l. 1. ff. ſi quis ius dic. non obtemper. Epiſcopus autem aduerſus nimiam potentiam ſufficientem temporalem defenſionem fortè non habet, propterea in Concilio Lugdunenſi diſpoſitum eſt, vt poſſit ſpiritualiter etiam gladio vtendo Eccleſiaſtico ſe defendere, & ad arma ſpiritualia recurrere, quæ ſunt propria ipſius Eccleſiæ
2 atque † excommunicationis ſententiam in ſuam iuriſdictionem turbantes ferre, prout eſt caſus in cap. dilecto de ſentent. excommunicat. lib. 6. & hanc opinionem firmarunt ibi Geminian. in cap. perpendimus n. 122. de ſentent. excommunicat. & in conſ. 237. col. 2. vol. 2. Lap. allegat. 37. Capic. deciſ. 124. n. 11. Dec. in cap. repræhenſibilis col. 2. de appellat. Anton. de Butr. in cap. venerabili col. 2. de cenſibus.
3 Et quamuis dict. cap. dilecto † loqueretur de defenſione perſonæ Prælati, & bonorum Eccleſiæ, quos offendentes ſunt excommunicati ipſo iure c. ſi quis ſuadente Diabolo 17. quæſt. 4. & cap. 2. de rebus Eccleſ. non alienand. & in extrauag. communibus de rebus Eccl. non alienand. nihilominus multo magis procedit in defenſione iuriſdictionis Eccleſiæ, cuius vſurpatio æqualiter conſiderata eſt cum vſurpatione bonorum ab Innocentio 111. in Concilio Generali in cap. final. de rebus Eccleſ. non alienand. imo magis conturbatur Eccleſia vſurpatione ſuæ iuriſdictionis, & habet locum ratio auth. multo magis, quo caſu poſse eundem iudicem, qui turbatus fuit in turbatorem excommunicationem ferre, dixit Innocent. in cap. dilectus verſic. niſi turbares iuriſdictionem de pœnis.
4 Quo caſu monitiones † non requiruntur, vt dixit Couar. in cap. alma mater par. 1. §. 9. n. 6. de ſenten. excommunicationis libro 6. quoniam cum iuriſdictionem Eccleſiaſticam conturbantes ſingulis annis in
5 Bulla Cœnę Domini excommunicentur, ipſa lex † quę maturè, & prudenter excommunicationem indixit quotidie admonet ſubditos, ne Eccleſiaſticam iuriſdictionem conturbent propterea nulla alia monitio requiritur, ita probat. text. in cap. 2. de conſtitut. lib. 6. & cap. à nobis de ſentent. excommunicat. & in dict. cap. ſi quis ſuadente 17. quæſt. 4. & firmarunt doctor. in d. c. ſacro de ſentent. excommunicat. de quo vberius in ſequentibus tractabo, & debet ſtatim Epiſcopus
6 † excommunicatos declarare ad euitandum ſcandalum, aliorumque medicinam, vt timore pœnæ caueant ſimilia perpetrari, & ita facit D. Paulus Apoſtolus, qui excommunicauit Corinthum abſentem, & irrequiſitum, de quo habetur in cap. cum ſit Romana §. fin. de appellationibus, & D. Ambroſius prohibuit ingreſsum Eccleſiæ Theodoſio Imperatori, eo quod non penituiſset tanti ſanguinis innocentum hominum effuſionis, cap. duo ſunt diſtinct. 96. cap. apud Theſſalonicum 11. q 3. D. Antonin ſumma hiſtoriali p. 2. tit. 9. cap. 8. §. 3.
7 Hæc excommunicatio † non in omnes perſonas fieri permittitur per dict. c. dilecto, niſi in ſuæ Diœceſis ſubditos, vt per Ioan. Andr. ibid. in ſua gloſs. Eccleſiaſticum verſic. niſi homines ſuæ iuriſdictionis Innocent. in cap. venerabili n. 3. verſic. nihilominus pendente lite de cenſibus, in non ſubditos cenſuræ relaxatæ non ligant Abbas in cap. cum ſit generale n. 9. verſic. ſed fateor de foro competenti, item Epiſco-
8 po † poteſt eſse non ſubditus non ſolum ſi non eſt intra Diœceſim, ſed etiam ex Papæ priuilegio cap. ſi Papa de priuileg. lib. 6. ſed qui ſunt intra Diœceſim, ſed
9 in ipſa delinquunt † vt per literas efficiuntur ſubditi l. 1. C. vbi de crim. agi oport. ergo ſi per literas Epiſcopi iuriſdictionem conturbauerint poſsunt excommunicatione damnari.
Subditorum autem nulla debet eſse perſonarum
10 acceptatio, † quæ apud Deum non datur Deuter. cap. 1. & cap. 16. Matth. cap. 22. Luc. cap. 20. cap. nec quemquam de conſecratione diſt. 4. cap. nouit. de iudic. cap. venerabilis de præbend. vbi non generis nobilitas, ſed virtutum vitæque honeſtas gratum Deo faciunt, item Actuum c 10. & Iacobi cap. 2. & ad Rom. cap. 2. §. illud in auth. de Monach. cum gloſ. & licet gratiam ſuam non det reprobis, non tamen dicitur perſonarum acceptor, ſi quidem hæc acceptatio opponitur iuſtitiæ, ideo in nullis dumtaxat locum habet quæ dantur ex debito, quod attendit iuſtitia, Deus autem
11 † non ex debito, ſed ex gratia vocat D. Paul. ad Titum cap. 3 non ex operibus iuſtitiæ &c. & ad Rom. cap. 11. ſi ex operibus iam non ex gratia ergo &c. c. venerabilis de præbend. & cap. fin diſtintion. 49. & cap. ſacrorum diſtint. 63.
Item, quia excommunicatio eſt ſententia in cuius prolatione perſonarum acceptio prohibetur ca.
12 neceſse 3: quæſt. 9. item excommunicatio † datur in pœnitentiam in iſtius impoſitione eadem acceptatio prohibetur cap. Sacerdos 27. quæſt. 7. & quando
eſſet

Digitized by Google

eſſet habenda dignitatis perſonæ conſideratio id in-
13 eius damnum, debet extendi, quia plus punitur † in-
dignitate conſtitutus, & peccans, quam cæteri pro-
pter ſcandalum, atque malum quod alijs præſtant
exemplum cap. cum quidam vbi Bald. de iure iur. l.
præsbyteri C. de Epiſcopis.& cler. Bart. in l. prædium
§. diuus ff. de incend. ruin. & naufrag.gloſ.in cap.cum
non cogantur.

14 Omnes Reges† debent confiteri peccata ſua Paro-
cho eorum reſidentiæ capitulo omnes, & ibi gloſ. t.
de maior. & obedient. ex priuileg. habeot, vt poſſint
eligere Confeſſorem Hoſt. in capitulo conquerente
de offic. ordinar. Cerſet.in tractat. de poteſtat. Regia
parte 3. quæſt.35.conſuetudo hoc non poſſet inducere
capitulo ſecundo de pœnitent. & remiſs.lib.6. quia
neruus Eccleſiaſticæ diſciplinæ ex hac conſuetudine
frangeretur cap. cum venerabilis de conſuetudin. &
propter quas cauſas huiuſmodi exemptiones conce-
duntur ponit Baldus de Perigli in tractat. de exem-
15 ptione,ſed quantumuis Principes † ſint exempti ſem-
per debent reuerentiam proprio Epiſcopo, ita dicit
Bald. conſuluiſse Oldradum in l. fin. n. 5. C. de bonis
libert. & latè congerit Felyn.in dicto cap.conquerente
de offic. ordinar. quia io propria diœceſi Epiſcopus
16 † eſt maior Imperatore dict. cap. omnes de maior. &
obedient. ergo ſubdiri Epiſcopali reuerentiæ de eius
diœceſi dicuntur eſse.

Quare contra turbantes Eccleſiæ iuriſdictionem,
ac cenſuras Eccleſiaſticas contemnentes in Cœna
Domini fulminatas ab Epiſcopo excommunicatio-
nem ferri poſse nulla diſtinctione perſonarum ha-
bita, ſiue potius cenſuris affectos declarari non eſt
17 dubitandum; ſi delegati † iuriſdictio conturbata fue-
rit eſt per ordinarios hoc faciendum Innocent. in
dict. cap. dilectus V. delegan per ordinarios de pœ-
nis Bartol. in l. penult. in fin. ff. de falſis, niſi in literis
id fuiſset ſpecialiter conceſſum, ſi adeo exempti
18 † fuerint ab ordinario, de quo per Canoniſtas in
c. cum perſonæ de priuileg. lib. 6. Papa, vel Lega-
tus de latere animaduertit,vt notatur in c.quod tranſ-
lationi de officio delegat. quod cæteris legatis non
permittitur, ergo neque ſententia, neque citatio co-
ram ordinario facta valebit, quia à non ſuo iudice,
neque vti contumaces poterunt cenſuris affici clem.
Paſtoralis §. notorium verſic. Piſana, & ibi gloſs. de
re iudic. gloſ. in cap.veniens de accuſat. cap. ſi Epiſco-
pus 2. q.4. & ibi gloſs. in verſ. conuocari, & in verſic.
propter contumaciam Innoc. in cap. ſecundo de dila-
tionibus l. non videtur in t. ff. de iud.ſed hoc procedit
ſi notoriè ſit exemptus, & diu toleratus in priuilegio
exemptionis, ſicut ſunt religioſi mendicantes; ſi verò
19 non conſtat † tunc tenentur comparere, & allegare
priuilegium dicto cap. perſonæ de priuileg. in 6. &
propterea ratione debitæ reuerentiæ etiam in ſupradi-
cto caſu cenſuris affici poſsunt,niſi ſpeciale à Papa ha-
buerint priuilegium, quod à nullo valeant excommu-
nicari Riccard. in lib.4. ſentent. diſt.18. Silueſtrina in
20 verb. exemptio §.8.n 6. ſed ego hoc priuilegium † in-
telligo in excommunicatione ex cauſa noua incurren-
da,non autem de cenſuris, in quas incidunt in Bullam
Cenæ Domini contrauenientes, quæ ſingulis annis ab
ipſo eodem Summo Pontifice conſulente Concilio
renouatur, atque publicatur, & Epiſcoporum eſt de-
clarare,vt vberrimè pertractabo.

PRAXIS LITERARVM DIMISSORIALIVM.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius generalis Epiſcopi non poteſt concedere literas dimiſſoriales, & ideo tales ordinati incidunt in pœnam extrauag. cum ex ſacrorum, & limita num. 2.*

2 *Quando Vicarius habet ſpeciale mandatum ab Epiſcopo etiam ad Sacros ordines poteſt literas dimiſſoriales concedere, & limita num. 3.*

3 *Vicarius Regis comitis, vel Archiepiſcopi abſentis poteſt pro illo aſſenſum præſtare.*

5 *Vicarij poteſtas eſt ordinaria, & fauorabilis.*

6 *Etiam Epiſcopo præſente poteſt Vicarius literas dimiſſoriales ſuis ſubditis concedere, & eo magis de mandato Epiſcopi.*

An literæ dimiſsoriales poſſint dari à Vicario.

RESOLVTIO CCXXXII.

1 FVit dubitatum, ſi Vicarius generalis † Epiſco-
pi potuiſset concedere literas dimiſſoriales or-
dinandis, & conſequenter ſi taliter ordinati in-
ciderent in pœnam extrauagant. cum ex ſacro-
rum,& reſpondi negatiuè per tex.expreſſum in c.cum
nullus §. inferiores de temporibus ordinan. tenet in
ſpecie Rebuff.in prax. benef. par t.tit.de forma,vicar.
n.47. Sbroz.de vicar. Epiſc.lib. 2, q.41.& latè compro-
bat Mandoſ. contraria diluendo in comment. in re-
gul. cancell. Apoſt. tom.2. reg.24. q.2.quæ concluſio
limitatur infraſcriptis modis, &

2 Primo limitatur quando Vicarius† haberet ſpecia-
le mandatum ab Epiſcopo, vt huiuſmodi literas di-
miſſoriales ad ordines etiam ſacros concedere poſset
gloſ. in d. cap. cum nullus §. inferiores in verſ.non ex-
tendat, & fatentur præd. doct. quibus adde quod tale
mandatum præſumitur præcedere, quando Vicarius
publicè pro habente hanc authoritatem reputaretur,
veluti quia talem licentiam ad ordines recipiendos
tribueret præſente, & ſciente Epiſcopo Creſcent.de-
ciſ. t. n. 4 ſub tit. de off. vicar. imo cum per curantes
huiuſmodi licentias impetrare, non ſoleat deueniri ad
illam inquiſitionem, an vicarius ad id ſufficiens ha-
beat mandatum, vel ne, iſta bona fides, vniuerſalis
credulitas,ac reputatio debet ſufficere ſaltem ab ex-
cuſando à pœnis huius conſtitutionis, & in alijs iuri-
bus contentis, ita Mandoſ. d. q. 6. num. 7. qui etiam
inferius num. 15. arbitratur, vt ad hanc excuſationem
non ſufficiat ſimplex credulitas, ſed tunc demum
quando veniret iuſtificanda ex eo, quod talis promo-
tus vidiſset innumeros antea ſimiliter ordinari cum
literis aliorum vicariorum generalium, quibus eam
facultatem habere, haſque licentias concedere ſoli-
tis ſucceſſiſset præſens vicarius, qui ei hanc tribuit li-
centiam.

3 Secundo limitatur in caſibus, in quibus † conce-
ditur facultas vicario dictas literas concedendi, vi-
delicet, vel de ſpeciali mandato Epiſcopi Rebuff. de
vicar. Epiſcop. num. 87. vel Epiſcopo agente in re-
motis ca. cum nullus de temp. ordin. in 6. Enriquez
in ſumma lib. 10. de ordin. ſacram. c. 22. in fin. verſic.
4 literas reuerendas; prout dicimus de vicario † Regis,
comitis, vel Archiepiſcopi abſentis, pro quibus po-
terit ille conſenſum præſtare Archid. in ca. Reatina
diſt. 63. quem communiter approbari dicit Gomeſ.
in regula de impetr. benef. vacan. per obit. familiar.
q 22. reprobato Romano contrarium ſentiente ſin-
gul. 693. incip. ex longeua. Quæ quidem habent lo-
cum, vt valeant dimiſſoriæ conceſſa à vicario, etiam
mortuo Epiſcopo agente in remotis, ſi non conſtabat
5 de eius obitu, cum vicarij poteſtas ſit † ordinaria, &
fauorabilis Enriquez d. cap.22. in litera P. vbi etiam
ſubdit illas non expirare per mortem, aut finitam
poteſtatem concedentis etiam re integra Cardin. in
clem. fin. de elect. q.1. Rebuff. de form. dimiſs. num.
39 Nauar. conſil. t.de tempor.ordin.& in apologia de
redditibus q. 3. monit.8. num.2. ita vt dicta conceſſio

Digitized by Google

dimiſsorialium poſſit fieri tam ex cauſa ægritudinis Concil. Trident. c. 3. ſeſs.23. de reform. quam ex alio impedimento, etiam quod cauſa non exprimatur cum de conſuetudine illius expreſſio non ſit neceſsaria Rebuff. in praxi. de liter. dimiſsor. numero 28.

Et ad huius limitationis coronidem vide Molſes. de ſacramento ordinis c.3 num. 22. cuius verba ſunt.

Et licet vicarius Epiſcopi non poſsit concedere has dimiſsorias niſi Epiſcopus eſset abſens in partibus longinquis, vt habetur in d.c. cum nullus, & poſt alios notat. Menoch. lib. 2. de arbitrar. iud caſu 222. num. 9. nihilhominus Io. Andr. in d c.cum nullus, notat, hoc non ſeruari in praxi, quia etiam Epiſcopo
6 † præſente has literas dimiſsoriales ſuis ſubditis concedit Vicarius ex tacito conſenſu Epiſcopi. Et eo magis hoc facere poteſt Vicarius de expreſsa licentia, & mandato Epiſcopi, vt poſt Rebuff. & alios notat. Quaranta in d. verbo ordo §. vetitur tamen in dubium fol. mihi. 374. & ſatis eſt praxis notoria, & quando eſt abſens Epiſcopus diſpenſat vicarius, etiam in interſtitijs, vt cenſuit Sacra Congregatio die. 5. Martij 1597.

S V M M A R I V M.

1 *An Epiſcopus exiſtens extra diœceſim poſſit concedere literas dimiſsoriales ſuis ſubditis, vide num. 5.*
2 *Epiſcopus non poteſt conferre ordines etiam proprijs ſubditis in aliena diœceſi.*
3 *Voluntaria iuriſdictio competens iure ſpeciali non poteſt exerceri extra territorium.*
4 *Ius commune permittit Epiſcopis collationem beneficij extra diœceſim.*
6 *Voluntaria iuriſdictio poteſt exerceri in alieno territorio per Epiſcopum.*
7 *Quam non poteſt exercere ſi contentioſe vellet procedere.*
8 *Epiſcopus in alieno territorio poteſt cauſas delegare.*

Literæ dimiſsoriales an poſſint concedi per Epiſcopum extra diœceſim.

RESOLVTIO CCXXXIII.

DVbitatum fuit in hac materia ſi Epiſcopus
1 † exiſtens extra diœceſim poſſit concedere literas dimiſsoriales ſuis ſubditis pro ordinibus recipiendis, & primo intuitu videbatur negandum, ex quo Epiſcopus egrediens prouinciam ſuam habeatur pro priuato l. 3. de offic. præſid. Gemin. in c. ſi Abbatem num. 4. de elect. in 6. & ideo prohibetur iuriſdictionem exercere extra ſuam diœceſim c. Epiſcopi 9. quæſt. 1. cap. 2. de conſtit. in 6. l. fin. de iuriſd omn. iudic.

2 Hinc prouenit † Epiſcopum non poſse conferre ordines etiam proprijs ſubditis in aliena diœceſi Alber. in l. vltima de iuriſdict. omni. iudi. ex quo in miniſterio ſacrorum ordinum fit collatio ab Epiſcopis celebrantibus diuina officia indutis veſtibus Pontificalibus, vnde requiritur conſenſus diœceſani gl in clem. vltim. de priuileg. Abbas in cap. ex tuarum num. 11. de author & vſu pall. Couar. d. c. 20. num. 9. vbi etiam ſubdit, ſecus eſse in prima tonſura Rebuff. de nomin. q. 14. num. 29. eò maximè cum voluntaria iuriſ-
4 dictio † competens iure ſpeciali, vel priuilegio non poſſit exerceri extra territorium Roman. ſingul. 49. per tex in c. ſtatutum de præbend. in 6. Curt. Iun. in l. vltima. col. 1. de iuriſd. omn. iudic. vt per multa concludit Couar. lib. 3. variar. reſolut. cap. 20. num. 9. verſic. cæterum, vt quæſtionem propoſitam.

Neque obſtat d. c. ſtatutum quia ibi eſt ſpeciale in beneficijs vacantibus in curia Biſig. deciſ. 5. in fin. de de offic. Vic. Boer. deciſ. 30. num. 6. vnde in alijs ca-
4 ſibus ius commune permittit † Epiſcopis collationem beneficiorum intra aliam diœceſim Couar. d. c. 20. num. 9. in fin. verſi. quarto idem.

Cæterum ſupradictis minimè ſuffragantibus con-
5 trarium † reſoluendum cenſeo cum literarum dimiſsorialium conceſſio ſit voluntariæ iuriſdictionis, cum poſſit expediri per Epiſcopum non ſedentem pro tribunali abſque ſtrepitu iudiciali, & cauſæ cognitione, & parte non opponente, quæ omnia denotant voluntariam iuriſdictionem, & faciunt differre à contentioſa, vt per Syluestr. & alios in ſumma in verb. iuriſdictio l. emancipari vbi doctor. de adoption. & quod dare licentiam pro ordinibus ſit voluntariæ iuriſdictionis in ſpecie dicit Felyn. in cap. ex parte col. 3. in fin. verſic. non obſtat quod ea de conſtit. poſt Domin. in cap. fin. de offic. vicar. in 6. vnde Epiſcopus poterit concedere literas dimiſsorias ſubditis ſuis, etiam extra ſuam diœceſim cum ea, quæ ſunt
6 voluntariæ iuriſdictionis † poſſint per Epiſcopum exerceri in alieno territorio, & in quolibet loco præſertim in actu, qui eſt ſingularis aliquibus cap. nouit, & ibi Abb. num. 3. de offic. legat. l. 2. ff. de offic. pro conſ. Vital. in clem. vnic. in princip. num 24. & ibi Card. de for. compet. Gemin. in cap. ſi Abbatem num.
7 3. in fin. de elect in 6. ſecus verò ſi contentioſè † vellet procedere, quia tunc non poſset Bald. in l ſi ex conſenſu num. 10 C. de Epiſcop. audien Abb in d. c. nouit. num. 3. in fin. immo non ſolum Epiſcopus ſed etiam eius vicarius poterit facere ea, quæ ſunt voluntariæ iuriſdictionis extra territorium Gemin. in cap. vlt. in fin. de offic. vicar. in 6. vbi exemplificat in vicario habente ſpeciale mandatum ad conferenda beneficia, qui poterit illa conferre extra diœceſim, ſicut poſset Epiſcopus, tum quia eſt ordinarius cap. penult. de offic. vicar. in 6. tum quia conferre eſt voluntariæ iuriſdictionis, ergo extra territorium poterit fieri l. 2. ff. de offic. proconſ. quam l. ita eſse intelligendam dicit Gemin. in d. c. vlt. in fin. quæ autem dicta ſunt, de collatione beneficiorum extra diœceſim intellige procedere præterquam in curia præſente Papa, & hoc de ſtylo, licet ſecus ſit de iure Gomeſ. de non iudic. iux. for. ſupplicat. q. 3. Falcon. de reſeruat. q. 4. princ. q. 20. Paul. in pract. Cancellariæ quæſt 82. Pauin. de poteſt. cap. ſed. vac. quæſt. 1. part. 2. col. 3.

8 Eo magis, quia † Epiſcopus, in alieno territorio poteſt cauſas delegare Vital. in clem. vnica in princ. num. 24. verſi. idem in delegatione, & ibi Card. nu. 1. Archid. in d. cap. ſi Abbas. de elect. in 6. gloſ. in fin. in d. cap. nouit vbi Abb. num. 3. & Innoc. num. 2. de offic. legat. Bart. & Bald. in l. fin. ff. de offic. præfe. vrb, vnde, & dictas literas concedere.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus non poteſt ordinare ſubditos ſuos in aliena diœceſi abſque licentia diœceſani, & illa obtenta non ſollum illius Epiſcopi ſed etiam ſuos ſubditos, & alios cuiuſcunque loci ordinare poteſt.*
2 *Epiſcopis eſt impoſita pœna ſuſpenſionis non conferendi ordines ſi abſque literis dimiſsorialibus alienos ordinat ſubditos.*
3 *Epiſcopus etiam accerſitus à ſuperiore loci exempti non poteſt exercere pontificalia, niſi de licentia Epiſcopi eiuſdem loci, extra cuius fines manet locus exemptus.*
4 *Pœna ſuſpenſionis Epiſcoporum, limitatur num. 4. & 5.*
6 *Poteſt Epiſcopus ſine licentia diœceſani conferre ſuo ſubdito primam tonſuram.*
7 *Prima tonſura non eſt ordo.*
8 *Epiſcopus vt poſſit ſine licentia ordinare ſubditum ſuum prima tonſura non debet eſse tantum Epiſcopus titularis.*

Epi-

Epiſcopus non poteſt ordinare ſuos ſubditos in aliena diœceſi abſque licentia Epiſcopi diœceſani.

RESOLVTIO CCXXXIV.

AD materiam literarum dimiſſorialium etiam
pertinet inquirere hoc pertractare propte-
1 rea dicas Epiſcopum † non poſſe ordinare
ſu- ditos ſuos in aliena diœceſi ſine licentia
Epiſcopi di-.-ſani exercendi pontificalia in dicta
diœceſi, quo caſu ſi licentiam obtinuerit non ſolum
ſubditos illius Epiſcopi, ſed etiam ſuos proprios
diœceſanos, & omnes alios cuiuſcumque loci poſ-
ſet ordinare dummodo habeant dimiſſoriales literas,
vel in particulari quod ordinentur ab illo Epiſcopo,
vel in generali, quod ordinari, poſſint à quocunq; Ca-
tholico Antiſtite, vt colligitur ex Trident. ſeſſ. 7. de
reform. cap. 11. & ſeſſ. 23. de reformat. c. 8. & ſeqq.
& ita die 6. Iulij 1595. & die 25. Iunij 1599. declara-
uit Congregatio Concilij, & die 25. Auguſti 1592. &
hoc ex quauis cauſa proprius Epiſcopus impeditus
ſubditos ſuos non ordinet, & poſt alios notat Fornar.
in d. tract. de ordine cap. 5. §. 4. in 2. notabili ſic etiam
Lud. Mirand. parte 1. Manual. prælat. q. 38. art. 3. &
eſt praxis notoria ſine literis dimiſſorialibus proprij
2 Epiſcopi ordinans alienos ſubditos † incurrit ſuſpen-
ſionem, non conferendi ordines, vel ordinem, quem
illi contulit ſine literis dimiſſorialibus proprij Epi-
ſcopi etiam ſi conferret primam tonſuram, vt poſt
Nauar. conſil. 31. & 39. de temp. ord. Sayr. deciſ. 23.
& 32. eodem tit. Graffium conſil. 2. de temp. ordin.
& hoc procedit etiam in loco exempto intra fines cer-
tæ diœceſis exiſtente, vt Epiſcopus etiam accerſitus
3 † à ſuperiore loci exempti non poſſit ibidem exerce-
re pontificalia, niſi de licentia Epiſcopi eiuſdem lo-
ci, extra cuius fines manet locus exemptus, vt cenſuit
ſacra Congregatio Concilij die 1. Iulij 1597. ſecus ſi
locus ille eſſet ſubiectus eidem ordinario, qui il-
lum vocat.

4 Limitatur primo, quando Epiſcopus † probabili-
ter ignoraſſet illos eſſe ſubditos alterius Epiſcopi, vt
quia ordinatus habebatur pro ſubdito eiuſdem ordi-
nantis, quia, vt incurratur ſuſpenſio requiritur, vt do-
loſè ſe gereret Epiſcopus, & ideo probabilis ignoran-
tia facti illum excuſabit, vt poſt Nauar. conſil. 4. de
temp. ordin. Vgolin. de poteſt. Epiſcopi §. 11. n. 26.
quod patet ex terminis, quia talis probabilis ignoran-
tia excuſat ob omni delicto, & etiam à culpa, vt in tr.
de peccato dicetur.

5 Limitatur ſecundo quoties Epiſcopus † ordinaſ-
ſet ſubditos alterius Epiſcopi ſub probabili ratiha-
bitione proprij Epiſcopi, & ita egit S. Epiphanius,
qui in diœceſi S. Ioannis Chryſoſtomi ordinauit ſi-
ne licentia exercendi pontificalia in aliena diœceſi,
& ordinauit etiam ſubditos dicti S. Io. Chryſoſtomi
ſine illius literis dimiſſorialibus, vt habetur in c. vlt.
9. quæſt. 2. quod nullo modo vir ſanctius feciſſet ſine
probabili ratihabitione, & conſenſu de præſenti eiuſ-
dem S. Ioannis, vt poſt alios notant Azor. par. 2. in-
ſtit. moral. lib. 3. cap. 48. quæſt. 4. §. dubia quæſt. eſt
Vaſq. d. tom. 5. diſp. 31. ſec. 1. n. 16. & 17. Fornarius
dicto cap. 5. §. 4. ſub 3. notab. & alij, qui docent hoc
non eſſe paſſim faciendum, & etiam quod ſi pro-
prius ordinarius poſt factum non habuerit ratam
ordinationem, quamuis ordinatus tutus ſit in foro
conſcientiæ, in foro tamen exteriori tenentur ſeruare
ſuſpenſionem ad euitandum ſcandalum, donec pro-
prius Epiſcopus expreſsè ratam habeat ordinatio-
nem factam.

6 Bene tamen verum eſt poſſe Epiſcopum † ſine li-
centia Diœceſani conferre ſuo ſubdito primam tonſu-
ram in aliena diœceſi, nec eſſet ſuſpenſus; quia Con-
cilium loquitur de Epiſcopo conferente ordines; ſed
7 prima tonſura † non eſt ordo, ſed initium ad ordines,
vt dicetur in ſeq. reſolut. & poteſt, & ſolet concedi ſi-
ne exercitio Pontificalium, vt bene poſt alios probat
Tolet. lib. 1. ſuæ ſumm. cap. 49. num. 4. Azor. d. cap.
48. q. 5. §. quæ res Rebuff. & alij quos ſequitur For-
8 nar. d. c. 5. §. 4. in 3. notab. ſed Epiſcopus † non de-
bet eſſe ſolum titularis; quia hic nec etiam primam
tonſuram poteſt alijs concedere ſuo familiari ſine li-
centia diœceſani. & ſi contrafecerit ſuſpenditur per an-
num ab exercitio Pontificalium, & ordinatus eſt ſu-
ſpenſus ab executione ordinum arbitrio ſui ordinarij,
vt habetur in Trident. ſeſſ. 14. de reformat. cap. 2. vbi
variæ recenſentur rationes, cur hoc fuerit introdu-
ctum poſt alios Vaſquez d. tom. 3. in 3. part. diſp. 243.
num. 47. & ſeqq.

SVMMARIVM.

1 *Papa poteſt alicui concedere priuilegium, vt poſſit ordinari a quocunque Catholico Epiſcopo.*

2 *Ordinandus debet habere literas teſtimoniales proprij Epiſcopi de vita, & moribus ad obtinendum Pontificis priuilegium, & ſi non habuerit per annum eſt ſuſpenſus.*

3 *Afferuntur caſus in quibus ſi non poſſint haberi literæ teſtimoniales poſſit Papa concedere priuilegium ordinandis.*

4 *Epiſcopus originis Epiſcopus beneficij, ſiue domicilij poteſt literas concedere.*

5 *In concedendis literis ſemper eſt præferendus Epiſcopus loci, in quo quis habet beneficium.*

6 *Epiſcopus poteſt ordinare familiarem ſuum non ſubditum & dare illi literas dimiſſoriales.*

7 *Prælati ſiue ſuperiores Regulares poſſunt concedere literas dimiſſorias ſubditis ſuis ad ſuſcipiendum ordines.*

8 *Sacra Congregatio ſtatuit literas dimiſſoriales ſuperiorum regularium debere fieri Epiſcopis Diœceſanis loci, in quo ſitum eſt monaſterium, & de pœna contrauenientium num. 9.*

10 *Capitulum Canonicorum ſede vacante tranſacto anno poteſt concedere dimiſſorias ad ordines.*

11 *Capitulum infra annum concedit illis qui ſunt coacti ad ordines ſuſcipiendos propter beneficia.*

12 *Poteſt capitulum infra annum per alium Epiſcopum exercere pontificalia.*

13 *Poteſt etiam Capitulum concedere literas teſtimoniales de vita, & moribus.*

Quibus perſonis indulgetur ius concedendi literas dimiſſoriales.

RESOLVTIO CCXXXV.

1 REſpondetur multis primo eſt Papa † qui
poteſt alicui concedere priuilegium, vt
poſſit ordinari à quocunque Catholico An-
tiſtite, quo caſu ſolum requiruntur literæ
teſtimoniales proprij Epiſcopi de vita, & moribus,
vt declarauit congregatio Concilij in anno 1575. die
2 28. Aprilis, etſi ſecus factum † fuerit, Ordinans eſt
ſuſpenſus ab exercitio Pontificalium per annum, &
ordinatus ſuſpenſus eſt ab executione Ordinum ar-
bitrio ſui Ordinarij, vt habetur in Trid. ſeſſ. 23. de
reformat. cap. 8. poſt alios notat. Azor. dict. cap. 48.
quæſt. 6. §. quod ſi quis, & alij infra citandi, quod ta-
men non habet locum in prima Tonſura, quia non
eſt propriè Ordo, vt ſuperius dictum eſt numero 7.
& ita declarauit Sacra Congregatio, vt probant To-
let. dicto lib. 1. cap. 49. num. 4. in fin. Suar. dict. to. 5.

de cenſur. diſpoſ. 3. ſec. 1. n. 20. Fornar. dict. capit. 3. §. 4. qui ſubdit hanc primam tonſuram validam non eſſe ad obtinenda beneficia, quod etiam poſt alios probat Azor. dict. libro 3. cap. 49. quæſt. 4 ſubdens hanc eſſe praxim Rotę Romanæ, & Congregatio ſic reſpondit Epiſcopo Placentiuo, nempe ob eminentem doctrinam, vel bonum teſtimonium, & de conſenſu Ordinarij videlicet quoad approbationem de
3 vita, & moribus Summus Pontifex † concedit, vt quis omnes ordines etiam præsbiteratus breuiori tempore ſumere poſſit etiam extra tempora, ſi verò obtinens tale priuilegium fuerit abſens per plures annos, adeo vt Epiſcopus proprius non poſſit illum approbare de vita, & moribus, declarauit dicta Congregatio dicto die 28. Aprilis 1575. ſufficere literas dimiſſorias Ordinarij, quæ continebunt quod Ordinandus non ſit excommunicatus, vel contumax ſed de legitimis parentibus, informatio verò de vita, & moribus habenda eſt ex loco, in quo fuerit verſatus, quod eſt notandum.

4 Secundo Epiſcopus † originis nempè, in quo aliquis natus eſt, ſic etiam Epiſcopus beneficij, & Epiſcopus domicilij poſſunt concedere literas dimiſſoriales ſubditis ſuis, vt habetur in capit. cum nullus de tempor. ord. in 6. vt omnes notant, & Sacra Congregatio cenſuit, vt ſemper in hoc præferatur Epiſcopus
5 loci † in quo quis habet beneficium, in alijs verò Caſibus datur electio, quod intelligitur iuxta ſuperius explicata, videlicet niſi cæperit ordinari ab vno Epiſcopo, quia tunc ab illo ſolum obtinerer literas dimiſſoriales, ex quo illius tantum factus eſt ſubditus per electionem, & ſi ſubditum examinauit, & literis dimiſſorialibus hoc Epiſcopus affirmauerit non tenetur Epiſcopus, ad quem ordinandus mittitur illum examinare, nec inquirere ſuper idoneitate, & literatura, & ita Sixtus Quintus audita ſententia Congregationis declarauit.

Congregatio eiuſdem Concilij Cenſuit, quod Epi-
6 ſcopus † poſſit ordinare familiarem ſuum triennalem non ſubditum, & dare illi dimiſſorias ad ordinandum à quocunque, diſpenſare tamen non poteſt ſuper illis interſtitijs, de quibus ſeſs. 23. cap. 12. & 14. niſi pro Eccleſiæ ſuæ vtilitate.

7 Tertio Prælati † ſiue ſuperiores Regulares poſſunt concedere literas dimiſſorias ſubditis ſuis ad ſuſcipiendum ordines, quod eſt per ſe notum, quia ſuperiores ſunt veri Ordinarij eorundem Religioſorum, attamen Sacra Congregatio in anno 1596. die 15. Martij, vt referunt Sorbus in verb. ordines Sacri circa fin Quaranta in dict. verb. Ordo §. quantum verò ad regulares fol. 392. & idem etiam de ordine Sanct. mem. Clem. Octaui die tertia Iunij 1599. declarauit,
8 quod ſuperiores faciant huiuſmodi dimiſſorias † ad Epiſcopum Diæceſanum loci, in quo ſitum eſt Monaſterium, & ſi Epiſcopus ille fuerit abſens, vel infirmus, vel ordinationem tunc temporis non habuerit, poſſunt ſuperiores Regulares facere dimiſſorias directas illis Epiſcopis pro ordinatione ſuorum ſubditorum, dummodo ex induſtria non diſtuliſſent ad tale tempus, & ad tollendam omnem fraudem fieri debet mentio in huiuſmodi literis videlicet, quod Diæceſanus ſit abſens, vel infirmus, vel tunc temporis non habeat ordinationem, quod ſi ſupe-
9 riores † aliter fecerint incurrunt priuationem officij, ac dignitatis, ſeu adminiſtrationis officij, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ, & in alias pœnas reſeruatas arbitrio ſummi Pontificis, vt habetur in dicta declaratione poſt alios Mirand. dicta parte prima quæſt. 58. art 2. poſſunt etiam alijs, qui in eorum Monaſterium ſeruiunt concedere tales literas dimiſſoriales ſicut ſubditis, & ita declarauit eadem Sacra Congregatio.

10 Quarto Capitulum † Canonicorum ſede vacante tranſacto anno Vacationis poteſt concedere dimiſſoria ad Ordines, etiam ſi ordinandi non ſint coacti ſuſcipere ordines propter beneficia obtinenda, vt docet Nauar. conſ. 44. de tempor. ordinan. & poſt eum, Tolet. Forn. dict. capitul. 5. §. quarto in 4. notab. Sayr. lib. 7. de cenſur. capit. 10. num. 35. quia ſatis eſt expectare per annum Epiſcopum ſucceſſorem, & ſic non debent ſubditi amplius detineri, quin ab alijs Epiſcopis cum dimiſſorijs eius Capituli, ſeu Vicarij Capitularis ordinari poſſint.

11 Dixi tranſacto anno, quia infra annum † ſolum concedit dimiſſorias illis, qui coarctantur ad ordines propter beneficia, & ſi contrarium fecerit Capitulum ſubiacet interdicto Eccleſiaſtico, & ordinati Maioribus Ordinibus ſunt ſuſpenſi ab ordinum executione ad beneplacitum futuri Prælati, in minoribus verò non ſuſpenduntur, ſed priuantur priuilegio Clericali præſertim in Criminalibus, vt habetur in Concil. Trident. ſeſs. 7. de reformat. cap. 10. & notat. poſt alios Suar. de cenſu. diſp. ſec. 1. num. 20.

12 Bene verum eſt quod poteſt Capitulum † infra annum per alium Epiſcopum exercere Pontificalia, & ordines conferre ſeruata diſpoſitione Concilij Tridentini. vt declarauit Sacra Congregatio eiuſdem Concilij, vt poſt Nauar. refert Fornar. in dict. 4. notab. ex tex. in cap. ſi Epiſcopus de ſupplend. neglig. Præl. in 6. & de huiuſmodi capitulo, ſiue de eius Vicario ſede Vacante dicemus aliqua inferius.

13 Sic etiam poteſt † concedere literas teſtimoniales de vita, & moribus, & ratio eſt ſecundum omnes quoniam iſtæ dici non poſſunt dimiſſoriæ vt poſt Nauar. conſ. 27. de temporibus ordinat. notat Forn. loco iam cit. Quarant. verb. ordo.

SVMMARIVM.

1 *De iure antiquo ordinatus maioribus extra tempora à iure ſtatuta, aut ante legitima ætatem aut ab alieno Epiſcopo ſine literis dimiſſorijs, ſuſpenſus eſt ab ordinibus ipſo iure.*

2 *Si in tali ſuſpenſione miniſtrauerit in irregularitatem incidit, in qua ſolus Romanus Pontifex diſpenſare poteſt.*

3 *Per conſtitutionem Sixti Quinti prædicta pœna extenditur etiam in minoribus.*

4 *Per Concilium Tridentinum ſtatuta eſt pœna, vt ordinans per annum à collatione, & ordinatus ab exercitio ordinum quandiu ordinario videbitur ſit ſuſpectus.*

An Bulla Pij Quinti contra promotos ab alienis Epiſcopis abſque literis dimiſſorialibus locum ſibi vendicet in ordinatis ordinibus minoribus.

RESOLVTIO CCXXXVI.

QVæſtio iſta ſatis frequens, & quotidiana eſt & vtilis certè ipſius indagatio propter graues pœnas quibus à iure punitur ordinatus ſine litteris dimiſſorijs proprij Epiſcopi, & ex dicendis ſatis apparebit. Inſpecto namque iure
1 antiquo † ordinatus maioribus ordinibus extra tempora à iure ſtatuta, aut ante legitimam ætatem, aut ab alieno Epiſcopo, abſque literis dimiſſorij, quas reuerendas vocamus, ſuſpenſus eſt ab ordinibus
2 ipſo iure, ac ſi in illo ordine † miniſtrare præſumpſerit irregularitatem contrahit, in qua ſolus Romanus Pontifex diſpenſare poterat, & habetur in extrauag. Pij ſecundi, cuius initium eſt: cum ad ſacrorum ordinum, quam referunt Rebuff. in praxi be-

xi beneſ. 2. part. titul. de cler. ad ſac. ord. male pro-
mot. in gloſ. 4. pag. 439. Paul. Fuſc. de viſitat. lib. 2.
c. 28. num. 36. Petrus Bollo in œcumenica canonica
5. claſse c. 2. §. 7. pag. 49 Bernard. Diaz in praxi canoni-
ca cap. 26. ex num. 2. & ibi Salced. in addit. in litera
c. pag. 97. aſſerunt prædictam extrauagantem pluries
fuiſse renouatam per diuerſos Pontifices, & præ-
ſertim per Pium Quintum, & Gregorium decimum
tertium, & Sixtum Quintum, & idem atteſtatur
Franc. Viuius in lib. 2. comm. opin. 202. ad finem,
Villadiego de irreg. c. 3. de ſuſpenſ. num. 13. & ibi ad-
dit. Syluest. in ſum. ver. irregularitas q. 10. Viuald.
in Candelab. Eccl. 1. part. titul. de ſacrament. ord.
num. 37. Nauar. in Manual. cap. 25. num. 70. Cordu.
in qu. 144. verſ. Mas porque el Papa fol. 426. Iacob.
de Graffis li. 4. cap. 27. num. 20. verſ. nonus, Couar. in
Clem. 1. par. 1. §. 1. num. 4. Quod omnino notandum
eſt aduerſus ea quæ ſcribit Hieronymus Lamas in 1.
parte methodi cap. 11. §. 12. ex pag. 176. exiſtimans
huiuſmodi extrauagantes minimè reperiri.

Animaduerſione tamen dignum eſt hodie per con-
3 ſtitutionem † Sixti Quinti contra clericos malè pro-
motos, prædictas pęnas olim ſtatutas aduerſus pro-
motos ad ordines maiores extendi etiam ad minores
ordines, vt in vtroque caſu maneant ipſo iure, ſu-
ſpenſi, qui eos ſuſceperint ſine dimiſſorijs ante legiti-
mam ætatem, vel extra tempora quantum ad ordi-
natum ſine literis dimiſſorijs ſui ordinarij, rigor ille
extrauagantis Pij Secundi vt ſcilicet remaneret ordi-
natus ipſo iure perpetuò ſuſpenſus temperatur per
concil. Trident. in ſeſs. 23. de refor. cap. 8. vbi habe-
4 tur vt ordinans † à collatione ordinum per annum,
ordinatus verò à ſuſceptorum ordinum exequtione
quamdiù proprio ordinario videbitur expedire ſit
ſuſpenſus, & notant etiam Thom. Zerola in praxi
prima parte §. dimiſſoriæ in principio Ledeſma in
ſumma tit. de ſacram. ordin. c. 8. verſ. ſeptima con-
cluſion. Guttierez lib. 1. can. 9. cap. 26. num. 24. pote-
rit igitur proprius Epiſcopus, quando ſibi viſum fuerit
tollere hanc ſuſpenſionem interim verò quod non
tollitur ſi ſic ſuſpenſus Sacerdos celebrat, & Dia-
conus, vel Subdiaconus, tamquam talis in Ec-
cleſia miniſtrauerit irregularis erit per ſupradicta, &
tradunt Guttierez in dicto c. 26. ex num. 32. Rodrig.
in ſum. 2. par. c. 14. num. 12. Viuald. in Candelab. Ec-
cl. 1. par. tit. de ſacram. ord. num. 14. verſi. vndecima
& in num. 37. Nauar. lib. 1. tit. de temp. ordinat. conſi.
24. num. 4. & conſ. 29. in fin. verb. Graffius lib. 4. cap.
25. num. 18. Lop. inſt. conſt. 2. part. cap. 29. de irregula-
ritate circa ordines part. 100 1. verſi. denique, & in
verſi. præterea, quia Petrus in ea pagin. 49. in addit.
Margin. in litera d. Salced. in praxi c. 26. in litera c.
verſi. 4. nec pag. 98. Lud. Beia. caſ. 34. Lel. Zech. de
caſ. reſer. 1. num. 19. verſi. 4. clericus Cord. in d. caſ. 144.

SVMMARIVM.

1 *Promoti à non ſuo Epiſcopo ad ſacros ordine varijs pœnis debent affici.*

2 *Transferens domicilium poteſt ordinari ab Epiſcopo illius loci abſque literis ordinarij originarij, idem eſt in obtinente beneficium in aliena diœceſi vid. num. 3.*

4 *Triennio commorans cum Epiſcopo ſortitur forum illius diœceſis, & poteſt ab illo epiſcopo ordinari non ſolum in minoribus, ſed etiam in maioribus vide num. 5.*

6 *Epiſcopus ordinans familiarem ſuum, cui contulit beneficium non poteſt cum eo diſpenſare in interſtitijs.*

7 *Subditus Epiſcopi longo tempore ſuſpenſi poteſt ordinari ab alio Epiſcopo viciniori abſque dimiſſorialibus.*

8 *Monacus exemptus à iuriſdictione ordinarij ab Epiſcopo einſdem diœceſis promoueri poteſt ad maiores ordines abſque literis proprij Abbatis.*

9 *Abbates exempti poſſunt concedere literas dimiſſoriales ad ordines ſuſcipiendos ſuis regularibus.*

10 *Clericus promoueri poteſt ad ſacerdotium cum literis legati de latere abſque literis ſui ordinarij.*

11 *Epiſcopus alienus poteſt conferre ordines clerico non ſubdito cum ſpe ratihabitionis Epiſcopi ordinarij, ſed vide contrarium num. 12.*

Quibus in caſibus ſubditis alienis poteſt epiſcopus ſacros ordines Conferre abſque literis dimiſſorialibus proprij Epiſcopi.

RESOLVTIO CCXXXVII.

1 QVia varijs pęnis † afficiuntur promoti ad ſa-
cros ordines à non ſuo Epiſcopo ſine literis
dimiſſorijs, vt ſupra dictum eſt, ideo vt eas
quiſque pertimeſcens effugere conetur ope-
re pretium duxi pro choronide iſtius quæſtionis re-
cenſere caſus, in quibus poteſt quis ordinibus inſigni-
ri ab alieno Epiſcopo abſque literis dimiſſorijs, &
primus eſt ſi quis mutare contingeret domicilium
2 † tunc enim epiſcopus eius loci, quò ipſe tranſtulit
domicilium poterit illum ordinare abſque ordinarij
originarij literis, idem etiam dicendum eſt in eo caſu,
3 ſi quis inquam beneficium † obtineat in aliena Diç-
ceſi ſortitur namque Domicilium illius Diçceſis, &
rectè poterit promoueri ab eo Epiſcopo, ſicut ab Epi-
ſcopo originis, qui duo caſus expreſsè deducuntur in
cap. cum nullus de tempor. ordin. in 6. & tradunt
Cuchus lib. 1. inſt. tit. 4. §. 1. in fin. Graff. lib. 3. c.
2. num. 13. verſicul. ſextum Nauar. lib. 1. tit. de tem-
por. ordin. conſi. 10. num. 3. & conſi. 11. per totum
Maiol. de irregularitat. lib. 4. cap. 2. numer. 4. Op-
time Henriquez lib. 10. de Sacr. Ord. cap. 27. num. 1.
ſubdens, quod quilibet ex ipſis Epiſcopis, ſiue ori-
ginis, Domicilij, vel Beneficij poteſt literas dimiſſo-
rias concedere, vt ſibi ſubditus valeat à quocun-
que Epiſcopo ordinibus inſigniri. & idem ſequitur
Salzed. in addit. ad. Bern. Diaz in cap. 26. in litera
C. verſ. has autem dimiſſorias pagina 39.

4 Tertius Caſus eſt quando quis triennio † commo-
ratus fuerit cum aliquo Epiſcopo ſortitur nanque
forum, & domicilium illius diçceſis quo ad hoc, vt
ab illo ordinari poſſit etiam non habita licentia Epi-
ſcopi originis ſi ſtatim cum ordinibus conferatur illi
beneficium ex Concil. Trident. ſeſs. 23. de refor-
mat. cap. 9. & tradit deciſ. Rotæ 731. ex num. 2. in 1.
par. Ledeſm. in ſum. tit. de Sacr. ordin. cap. 8. pagin.
868. verſi. el. tercer. caſo Nauar. lib. 1. tit. de tempor.
ordin. conſi. 23. num. 1. & inhærendo verbis Con-
cilij ibi familiarem, innuitur, hoc tantum procedere
in illis familiaribus, qui cum Epiſcopo commoran-
tur, id eſt qui ſunt præſentes, & aſſiſtunt obſequijs Epi-
ſcopi, Alioqui ſi abſentes ſint in regione remota, etiam
ſi illius ſumptibus viuant quaſi procuratores, vel
quomodolibet mercenarij, videtur eos per hoc non
acquirere domicilium, vel facultatem promouendi
quoniam in tanto longa abſentia non rectè poteſt
Epiſcopus noſse illius mores quandoquidem hoc Cri-
men à concilio præfixum, poſset ad hoc principali-
ter ſuffragari, quod mores, & vita ab Epiſcopo co-
gnoſcantur Argum. cap. ſi quis in cognitus 17. quæſt.
2. & ita interpretantur dictum textum Concilij Ma-
iol. in eo. lib. 4. cap. 2. num. 5. Rodrig. in ſum. 2. part.
cap. 14. num. 10. verſ. el terno Salzed. ad Diaz in cap.
26. in lit. C. pag. 95. verſ. tertius caſus eſt.

5 Quod decretum Concilij habere † locum tam in
minoribus, quam in maioribus ordinibos, & vtro-
que caſu opus eſse Collatione beneficij congregatio
dominorum Cardinalium Concilij Tridentini cen-
ſuit. 6. Septembris anni 1581. vt refert. Rota deciſ.

23 t. oum.3. in 1. par. in Nouis, & Zerola in 2. part. §. ordo verſicul. quinto dubitatur poſt med. Nauarr. conſil. 23. oum. 1. de tempor. ordin. & quando dicitur quis familiaris vide deciſ. Rotæ 619. 3. par. in Nouis.

Circa quem tex. Concilij dubium elegans eſt, quare requirit in familiari triennium. & beneficium ſi enim ſufficit beneficium, cur eſt opus triennio? reſpondet plura Cumulando Thom. Zerola in praxi Epiſc. 1. par. §. dimiſſoriæ ad ordines num. 1. fol. 68. & in 2. par. §. ordo verſ. 5. dubitatur fol. 51. quem videat lector, ſi placet qui etiam ibidem in verſ. 6. ſubdit.
6 quod Epiſcopus, †. qui ordinauit ſuum familiarem triennalem, cui contulit beneficium, non poteſt cum eo diſpenſare in interſtitijs videlicet, vt non elapſo anno ab accolito fiat ſubdiaconus, & ſimiliter à ſubdiacono diaconus, & ab hoc aſcendat ad præſbiteratum, ad quod allegat. Nau. conſ. 26. num. 1. de tempor. ordination. quem optimè interpreratur, & declarat idem Tho. Zerola in dict. §. ordo verſ. 7. Led. in ſum. de ſacram. ordin. cap. 8. ex pag. 867. verſic. Digo lo ſegundo.

7 Quarto Epiſcopus † non ſubdito ordines poteſt conferre abſque literis dimiſſorijs, quando proprius Epiſcopus eſset lungo tempore ſuſpenſus, ob cam ſcilicet cauſam quod alienos ordinauit, tunc enim licebit iure ſit proprius, vt tradunt Maiol. lib. 4. c. 2. n. 6. & in cap. 5. ex num. 2. in fin. optimè Henriq. lib. 10. tit. de ſacram. Ordinis cap. 21. n. 4. Rodriq. 2. p. c. 14. n. 10. Salzed. vbi ſup. pag. 94. verſ. tribus tamen caſibus Viuald. in Candelabr. 3. p. c. 8. n. 9. Ledeſ. in ſum. tit. de ſacram. ordin. c. 8. verſ. 5. concl. pa. 68. Rebuff. in praxi 1. part. tit. formula dimiſſorialium liter. n. 19. dicens quod ipſi ordinati probare tenentur Epiſcopi ſuſpenſionem, per declarationem metropolitani alioqui enim non crederetur ordinanti.

Nec ſupradictæ reſolutioni videtur obſtare c. 3. ſeſs. 23. Concil. Trident. vbi habetur vnumquenq; à ſuo Epiſcopo ordinari debere, quia intelligi poteſt, vt ait Zerola in locis ſupradictis habilibus ſtantibus terminis, ſecus vero quando eſt ſuſpenſus.

8 Quinto Monachus exemptus † à iuriſdictione ordinarij ab Epiſcopo eiuſdē diœceſis promoueri poteſt ad maiores ordines ſine literis dimiſſorijs proprij Abbatis, ſeu ſuperioris: vt innuere videtur Concil. Trid. ſeſs. 23. de Reform. c. 10. & Tiraq. de retr. lign. §. 1. gloſ. 8. num. 23. in fin. Henriq. lib. 10. titul de ſacram. ordin. cap. 23. num. 4. quod quamuis regularibus ad minores Abbas, ad maiores tamen ordines eos conferre nequit etiam ſi ſit prouincialis vel generalis: ſed ſolum Epiſcopus in cuius diœceſi habent domicilium proprium, excepta religione ſocietatis Ieſu, in qua ex priuilegio Gregor. XIII. conceſso anno 1584. poteſt ſuus ſuperior dictas reuerendas concedere.

Contraria tamen opinio mihi verior videtur, ex ijs præſertim, quæ tradit Nauarrus lib. 1. titul. de tempor. ordin. in conſil. 21. vbi quærens quis ſit ordinarius religioſi ad dandas literas dimiſſorias ad ordines, Reſpondit, quod prælatus ſuperior huiuſmodi regularis eſt quo ad hoc eius ordinarius; quia cum ſit exemptus à iuriſdictione Epiſcopali dicitur ipſe habere iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem iuxt. gloſ. ſolemnem, & communiter receptam in verb. proprij in Clement. 1. de rebus Eccleſ. non alien. Quam etiam opinionem ſequitur idem Nauar. in eodem titul. de tempor. ordin. conſil. 22. num. 1. & idem ſentire videtur Silueſt. in ſum. verb. ordo il 3. num. 1. in fin. in illis verbis (vel ſui prælati ſi ſunt religioſi exempti) & Graff. libr. 3. capit. 2. numero 14. in fin. ibi (niſi ſint exempti) quia ſufficit licentia ſui Prælati Henriquez libr. 7. titul. de indulgent. capit. 22. in princ. pagin. 559. quod ſatis probari videtur in Concil. Trident. ſeſs. 14. de Reformat. pagin. 10. ibi (contra ipſius prælati) idque expreſsè defendit Rodrig. in ſum 2. par. cap. 14. num. 9. aſserentes eam opinionem conſuetudine vniuerſali receptam eſse, eamque per Bullam Sanctiſs. Clement. VIII. conceſsam in fauorem religioſorum Diui Bernardi approbari, vbi ſantiſſimus Dominus noſter dicit, hanc opinionem non eſse contra deciſionem Concil. Triden. in eo cap. 10. optimè probatur
9 à contrario ſenſu quod Abbates † exempti poſsunt concedere huiuſmodi literas dimiſſorias ad ordines ſuſcipiendos regularibus ſuis. Nam ſolum Abbatibus ibi prohibetur eas literas Clericus ſæcularibus concedere, vt Annotauit Rodrig. in eo numero 9. & in num. 11. vbi Viual. in Candel. 3. part. cap. 8. num. 13. & Nauar. in eo. conſilio 21. num. 1. & per conſequens non videntur prohibiti eas concedere regularibus.

10 Sexto Clericus † promoueri poteſt ad ſacerdotium cum literis dimiſſorijs Legati de latere abſque ſui Epiſcopi facultate Graff lib. 4. cap. 27. num. 27.

11 † Septimo vt dicunt doctores alienus Epiſcopus ſibi non ſubdito ordines canonicè conferre poteſt ſine literis dimiſſorijs cum ſpe ratihabitionis proprij Epiſcopi, tūc ſiquidem nullæ dimiſſoriæ literæ neceſſariæ ſunt, & abſque pęnæ metu id fieri poteſt, vt tradunt text. & gloſ. in verb. quod ſanctus vir in cap. Lugdunenſis 9. quæſtion. 2. per quæ iura, & per alias rationes hanc opinionem defendit Maiol. lib. 4. capitulo ſecundo numero 7. & in capitulo 20. numero primo, & eam ſequitur Rodrig. in ſumma 2. part. capitulo 24. numero 40. verſicul. il ſecondo caſo Ledeſma in ſumma titul. de ſacrament. ord. capitulo octauo pagina 868. verſicul. el ſecundo caſo es, & Nauarr. libr. primo titul. de tempor. ordin. conſil. 5. verſiculo tertio.

12 Contrarium tamen † innuit gl. in verb. figmento in capitulo eos de tempor. ordin. in 6. & hanc opinionem ſequuntur Rebuff. in prax. capitulo primo titulo de formula liter. dimiſſor. num. 11. & Salzed. in addit. ad Diaz. in dict. capitulo 26. pagina 95. verſiculo ſecundus quando; ſecundum quos iſta opinio ea ratione fulcitur, quia proprius Epiſcopus eam ordinum collationem ratam habere non poteſt, quæ ſuo nomine celebrata non fuit vt in regul. ratum de reg. iur. in 6. & cum huiuſmodi ordinatio factis Canonum decretis irrita ſit, rata haberi minimè poteſt ex l. quod ab initio ff. de reg. iur. & tradunt Salzed. & Rebuff. vbi ſupra numero 12. & quod talis ordinatus deponi debeat probatur ex capitulo quod tranſlationem de tempor. ordin. & Concil. Calcedon. capit. 19. de quo in capitulo Clericos diſtin. 71. & tradit. Alberic. in verb. ordinator. in princip. poſt ſum. confeſ. titul. de ætate ordinan. qu. 58. & quamuis hic, & alijs rationibus, quæ adduci poſsunt in huius opinionis confirmationem intendat ſatisfacere Nauar. in libr. 1. titul. de tempor. ordin conſ. 42.

Mihi tamen hæc ſententia verior videtur aduerſus Nau. & alios ſupra relatos, ipſorum namque ſententia anſam præſtaret Epiſcopis, vt hoc quæſito colore alienos ad ordines promouerent, & inde innumerabilia damna orirentur, tolliturque etiam hoc pacto diſcordia, quæ naſceretur inter epiſcopos ipſos ex ordinatione alterius ſubditi, tam circa ipſius ordinati alimoniam, caſu quo ſine titulo ſufficienti eſset prumotus, quam in alijs caſibus, & pro hac opinione optimè etiam facit, quia vbi in aliquo actu licentia alicuius deſideratur ea præcedere omnino debet Auth. licentia C. de Epiſcopis, & Cler. l. ſi quis mihi bona §. iuſsum vbi Doct. ff. de acqu. hæred. nec

ſufficit

ſufficit licentia tacita, & præſumpta, ſed omnino expreſſa requiritur, vt tradit Corſet. ſing. 159. incipiente licentia Lap. allegat. 86. num. 3. Tiraq. in l. Connub. in gl. 7. num. 8. Molin. de prim. lib. 2. c. 1. num. 2. Did. Perez li. 1. tit. 2. l. 8. in gl. ſin conſentimento ad fin. pag. 49. Caballin. Milleloq. 528. n. 1. dicens, quod vbi requiritur licentia alicuius in actu perficiendo nõ poteſt poſtmodum per confirmationem, vel ratificationem ſuppleri, quemadmodum in ſimili dicimus, quod excommunicatio non poteſt fieri niſi in ſubditum, circa quem quis habet iuriſdictionem, vt habetur in cap. à nobis 1. de ſent. excommun. & lata in non ſubditum nulla eſt c. P. & G. de offic. & poteſt iud. deleg. neque conualeſcit, quamuis poſtea rata habeatur à proprio Iudice ex gloſ. in c. 1. in verb. rata 9. quæſt 2. Innoc. nu. 6. & Pan. nu. 19. in cap. prudentiam de offic. & poteſt. iud. del. quia quod nomine meo geſtum non eſt ratum habere non poſſum, vt habetur in reg. ratum de reg. iur. in 6. & quia cum talis ſententia ab initio nulla fuerit ex defectu iuriſdictionis, non poteſt rata haberi, quia quod nullum eſt ratificari nõ poteſt l. quod ab initio ff. de reg. iur. Sayrus de Cenſuris lib. 1. cap. 15. num. 20. & 21. & ſimiliter in pulchro caſu id annotarunt Menoch. conſ. 188. num. 7. & 8. & de arb. caſu 474. num. 14. Salzed. in addit. ad Bern. Diaz in prax. capit. 73. verſ. Duodecimo, & in verſ. Decimotertio pag. 243. videlicet quod ad hoc vt matrimonium coram alieno Sacerdote celebratum firmitatem obtineat, & is Sacerdos à pœna ſit immunis, licentia expreſſa proprij Sacerdotis præcedere debet, nec tacita ſufficit, nec quod poſtea fuerit ſubſecuta vnde in noſtro caſu, cum quis promoueri non poſſit ad ſacros ordines abſque proprij Epiſcopi licẽtia, neceſſario fatendum videtur illam non ſufficere tacitam, nec præſumptam, ſed expreſſam deſiderari, eamque omnino præcedere debere, promotionem.

Ad argumenta autem in contrarium adducta patet ſolutio ex rebuff. & Salced. vbi ſupra, nec aliorum dicta, niſi magna ex cauſa repetere, aut tranſcribere ſoleo.

PRAXIS OBLIGATIONIS IN FORMA Cameræ,

SVMMARIVM.

1 *Omnes fideiuſſores habent beneficium excuſſionis.*

2 *Obligatus in forma cameræ non habet beneficium excuſſionis.*

3 *Obligatus medio iuramento, non poteſt opponere beneficium excuſſionis.*

4 *Obligatus in forma cameræ, licet non gaudeat beneficio excuſſionis, tamen petere poteſt quod fiat excuſſio periculo ſuo contra correos, ſed contra ſentit Rota, num. 6.*

5 *Generalis ademptio beneficiorum, non extenditur ad ea, quæ quis poſtea habiturus eſt.*

6 *Quando duo ſunt in ſolidum obligati pro eodem debito, etiam quod contra vnum poſſit deueniri ad executionem realẽ, & perſonalem, contra alterum tamen, aduerſus quem non poteſt fieri executio realis, & perſonalis, non poſſunt relaxari cenſuræ.*

An fideiuſſor obligatus in forma cameræ habeat beneficium excuſſionis.

RESOLVTIO CCXXXVIII.

CVM textus in auth. præſenti C. de fideiuſſoribus generaliter loquatur, & omnibus ſpe-
1 ciebus † fideiuſſorum tribuat beneficium excuſſionis, videbatur propterea dicendum quod quod prędicto obligato in forma camerę pariter competere, nihilominus contrarium reſpondendo cenſui,
2 † ad quam opinionem firmandam allegabam Carroc. poſt alios de excuſſione bonorum q. 5 num. 1. p. 2. Carol. de Graſs. de except. 10. except. num. 46. Pacific. de ſalu. interd. inſpect. 2. cap. 2. num. 16. poſt alios quos allegat, & inſpect. 3. c. 3. num. 46. in fine Card. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 16. tit. 16. nu. 8. circa finem verſic. quod tamen eſt intelligendum, & tit. 17. num. 9. Moreſ. variarum reſolut. lib. 2. cap. 130. num. 7. & 8. Rota Romana trium milium 18 Aprilis 1588. coram bo. me. Cardin. Blanchetto, quæ eſt deciſ. 143. num. 2. & ſeqq. Mediolanen. affictus 29. Mart. 1596. coram bo. me. Orano, quæ eſt deciſ. 118. nu. 7. Rota Romana mutui 16. Nouembris coram Illuſtriſſimo Lancellotto, quæ eſt deciſ. 22. num. 3. Romana fideiuſſionis 18. Aprilis 1608. coram eodem, & in Romana cenſus 18. Iunij 1601. coram Illuſtriſſimo Mellino, quæ eſt deciſ. 55. num. 4. ſicut etiam obliga-
3 tus † medio iuramento non poteſt opponere hoc excuſſionis beneficium, vt per plurimos, quos refert Mancin. de iuram. part. 4. effect. 32. num. 1. vbi quo contraria parte plures refert ibi num. 2. quæ videtur ſequenda quando iuramentum fuit ſimpliciter præſtitum, vt latè ibi per eum, ſed licet non poſſit fideiuſſor aſtrictus vinculo huius obligationis iuuari benefi-
4 cio excuſſionis, nihilominus petere † poteſt quod fiat excuſſio, periculo ſuo contra correos, non obſtante renunciatione, quæ fit in noſtra obligatione, quoniam illa continet renunciationem omnium exceptionum competentium obligato de tempore facta obligationis, ſed hæc exceptio non competebat obligato de tempore obligationis, ſed poſtea quando fuit decreta executio contra omnes correos in ſolidum
5 obligatos, & generalis ademptio † beneficiorum non extenditur ad ea, quæ poſtea habiturus eſt, vt latè per Boccac. de ſocietat. offic. num. 56. & 57. & tradit Caſtrac. eodem tractat. cap. 64. numero 10. ſed contrarium ſcilicet quod hac forma obligatus non poſſit petere quod excutiantur alij fideiuſſores, tenuit Rota in cauſa Mediolanen. affictus 29. Martij 1596. coram bo. me. Orano, quæ eſt deciſio 118. nu. 7. quod non habet difficultatem, vbi ſunt duo rei debendi æqualiter obligati, atque coniuncti, Veral. deciſ. 275. part. 2.
6 verum tamen eſt, quod quando duo ſunt † in ſolidum ſub hac forma obligati pro eodem debito etiam, quod contra vnum tantum poſſit deueniri ad executionem realem, & perſonalem, contra alterum, contra quem non poteſt fieri executio realis, nec perſonalis, non poſſunt ad inſtantiã creditoris in ſubſidium relaxari cenſuræ, vt reſoluit Sacra Congregatio Concil. Trident. interpr. quam reſolutionem ſequuta eſt Rota in dict. Mediolanen. affictus 29. Martij 1596. coram Orano.

SVMMARIVM.

1 *Obligatus in forma cameræ, non poteſt opponere exceptionem declinatoriam fori, nec incõpetentiam iudicis.*

2 *Epiſcopus ſtante obligatione camerali poteſt procedere etiam contra laicos.*

3 *Vbi ſolutio tacite, vel expreſſe eſt certo loco deſtinata, ibi debet reus conueniri.*

4 *Qui promiſit certo loco, & tempore ſoluere, ſi ibi non inuenitur, præſumitur abeſſe per dolum, & poteſt conueniri, ac ſi ibidem inueniretur.*

5 *Adminiſtrator tenetur reddere rationem adminiſtrationis in loco, in quo adminiſtrauit.*

Obligatus

Obligatus in forma cameræ an poſſit opponere exceptionem iudicis incompetentiæ.

RESOLVTIO CCXXXIX.

1 RESpondetur ſecundum Zaz. in tractatu de obligat. cameral. cuius tenor eſt videlicet, conuentum † non poteſt opponere exceptionem fori declinatoriam, nec iudicis incompetentiæ. Mandoſ. de inhibit. quæſt. 93. num. 5. Marc. Anton. de Amatis, dict. deciſ. 81. dict. num. 2. Surd. dict. conſil. 280. num. 13. vol. 2. Carolus de Graſs. de except. 18. except. num. 4. nec ille, qui executiuè tenetur, poteſt opponere exceptionem litis pendentiæ, quod idem eſt, vt poſt Galleſ. quem allegat, tradit Ceual. opinion. comm. contra commun. quæſt. 815. num. 26. par. 2. vnde reſpondi dubitan-
2 dum non eſse, quod Epiſcopus † ſtante obligatione camerali poſſit vigore illius procedere inter laicos ſuæ iuriſdictioni non ſubiectos, quia cum obligatus ſub hac forma poſſit vbique conueniri, vt hic, non obſtabit, quod forus ſit Eccleſiaſticus, nam in hac obligatione expreſsè cauetur, quod obligatus ſe ſupponit iuriſdictioni omnium ſingularum aliarum curiarum tam ſæcularium, quam Eccleſiaſticarum vbilibet conſtitutarum; ſed hic quæritur cum obligatus in forma cameræ poſſit vbique conueniri, an cogi poſſit vbique ſoluere, & pro parte affirmatiua tenet Cæſar. Ottinel. in dicto ſuo conſil. de retinen. indemnit. num. 74. allegat. not. in l. ſi conuenerit, ff. de iuriſd. omn. iud. vbi dicit, Doctores aſserere, quod quando debitor vbique reſpondere debet, ſicut obligatus in forma cameræ, vbique etiam ſoluere, ac ſatiafacere debet, ſed ego reſpondeo, quod vbi ſolutio
3 † tacitè, vel expreſsè eſt certo loco deſtinata ibi debet conueniri, vt fuit deciſum in Rota Romana, ſed Ceſenat. fructuum dotis 13. Iunij 1603. coram bon. mem. Litta, quæ eſt deciſ. 78. num. 3. & 6. ſed eſt aduertendum, quod ſi aliquis promiſiſſet ſoluere in feria, vel in nundinis, aut in alio loco certo, ſi dicto
4 tempore, quo promiſit † ſoluere ibi non inuenitur, præſumitur per dolum abeſse, & habetur pro præſente. & tanquam ſi ibi inueniatur poteſt conueniri, vt poſt Iaſ. in l. ſi conuenerit, ff. de iud. tradit Petr. Nun. vbi ſupra tit. de las exceptiones, num. 9. verſic. quod limita, ſolet etiam dubitari, an iſta concluſio, quod obligatus in forma cameræ poteſt vbique conueniri, habeat locum in adminiſtratore, qui ſe obligauit ad reddendas rationes ſub hac forma, & ſic an per iſtam obligationem derogetur diſpoſitioni, l. 1. & 2. C. vbi de ratiocin. agi oportet propter clauſulam in noſtra obligatione contentam, quod obligatus vult poſse conueniri vbique locorum, ſed nihilominus per iſtam obligationem non cenſeri derogatum diſpoſitioni dd. legum, ſuadetur ex eo, quod ſemper militat ratio, in qua eſt fundata earum diſpoſitio, quia in loco adminiſtrationis poteſt facilius, & plenius veritas inueniri, tam per teſtes, quam per inſtrumenta, & propterea firmam remanere diſpoſi-
5 tionem dd. legum ſcilicet quod adminiſtrator † teneatur reddere rationem adminiſtrationis in loco, vbi adminiſtrauit optimè defendit Gratian. deciſ. Marchiæ 180. per totam, & præſertim num. 12.

SVMMARIVM.

1 *Auditor cameræ eſt iudex, & exequutor obligationis cameralis etiam priuatiue quoad omnes alios.*
2 *Auditor cameræ poteſt procedere ad executionem guarentigiæ priuatiue quoad omnes.*
3 *Cauſa commiſſa in Rota, etiam cum toto negotio principali, nihilominus Auditor cameræ procedit in cauſa obligationis cameralis.*
4 *Commiſſa cauſa nullitatis in Rota, & obtenta inhibitione non impeditur Auditor cameræ procedere ad executionem cameralem.*
5 *Obligatus in forma cameræ non poteſt opponere declinatoriam fori.*
6 *Quando allegatur aliquid quod offuſcat hanc obligationem, non eſt locus illius executioni, ſed poteſt appellari.*
7 *Inter forum capitolinum, & Auditorem cameræ datur præuentio in cauſis obligationis cameralis inter ciues.*
8 *Inter vicarium Domini Papæ, & Auditorem cameræ datur præuentio in dictis cauſis, quando agitur inter perſonas Romanas Eccleſiaſticas.*

Auditor Cameræ an ſit executor obligationis in forma Cameræ priuatiuè quoad alios.

RESOLVTIO CCXL.

1 AVditor Cameræ † eſt iudex, & executor obligationis cameralis etiam priuatiuè quoad omnes alios, vt hic per Galles, & tradunt Veſtr. in praxi, lib. 2. cap. 40. Marcheſ. de commiſs. appell. à camerali obligatione, cap. 16. n. 8. & 9. par. 1. in 2. editione Theſaur. deciſ. 26. num. 11. Marc. Anton. Genuen. in prax. Archiepiſcopali Neapolitana, cap. 118. num. 1. & 2. Burſ. conſ. 392. nu. 17. & ſequente, lib. 4. Rota diuerſ. deciſ. 30. lib. 3. parte 3. Vant. de nullitat. ex defect. iuriſd. deleg. num. 13. verſic. eſt etiam verus executor, & fuit dictum in Romana fructuum dotis 31. Ianuarij 1600. coram bon. mem. Litta, quæ eſt deciſ. 75. num. 1. & in Parm. datij 4. Iunij 1612. coram Reuerendiſſimo D. Coccino Decano, quæ eſt deciſ. 1. num. 19. inhibetque A. C. omnibus alijs iudicibus ne in talibus cauſis ſe intromittant, vigore ſuorum priuilegiorum, vt in conſtitutione fel. recor. Gregorij XIV. Prima in ordine in Bullario num. 6. & in conſtitutione Pauli Quinti ſuper reformatione edita, titul. de A. C. & tradit Marc. Anton. Genuen. in ſua praxi, & hoc procedit etiam
2 in guarentigia, nam A. C. poteſt † procedere ad executionem guarentigiæ, priuatiuè quoad omnes, inhibendo vigore ſuarum facultatum, Rota in cauſa Romana attentatorum 4. Iunij 1601. coram bon. mem. Penia adeo, vt nec iudex delegatus etiam ſi ſit Rotæ Auditor poteſt procedere executiuè vigore huius obligationis, niſi ei data ſit facultas in reſcripto, vt fuit deciſum in Romana fructuum dotis 24. Maij 1599. coram bon. mem. Litta, quæ eſt deciſ. 73. in princ. & in eadem coram eodem 13. Ianuarij 1600. quæ eſt deciſ. 75. in princip. & diſponitur in d. conſt. Gregorij XIV. impreſsa apud Tiber. fol. 516.

Idemque iudicium executiuum factum coram A. C. pendente cauſa ordinaria in Rota non eſt attentatum, Lancellot. de Attent. inhibit. pendent. limit. 5. numero 3. cap. 20. & de attent. lite pendente, cap. 4. limit. 15. num. 8. Rota in Taruiſin. Simoniæ 2. Martij 1596. coram bon. mem. Corduba quæ eſt deciſ. 43. num. 5. & procedit etiam non obſtante quod cauſa
3 eſset † commiſsa in Rota cum clauſula, vna cum toto negotio principali, vt fuit deciſum in Bononien. cenſus, ſiue attentatorum 10. Decembris 1607. coram Reuerendiſſimo D. Archiepiſcopo Bononien. quæ eſt deciſ. 122. num. 5. iſta enim obligatio non venit ſub clauſulis generalibus, vt dixit Rota in dicta Romana cenſus, ſecus vero ibi data eſt facultas in commiſſione, immo ſufficit, quod in prima commiſſione directa vni ex Auditoribus adſit clauſula cum facultatibus A. C. quia cenſetur repetita in alia directa alteri Auditori, vt fuit deciſum in Romana Pecuniaria de Creſcentijs quarta Iulij 1612. coram R. P. D. Pamphilio, & licet contra-

rium

rium ſcilicet, quod tale iudicium ſit attentandum decisum fuerit in cauſa Cæſarauguſtana de Maella. 15. Iunij 1601. coram bon. mem. Cardin. Pamphilio quæ eſt deciſ. 33. num. 1. & ſeqq. iſta deciſ. non videtur, quod poſſit ſubſiſtere, & cum fuiſset allegata in eadem cauſa 31. Ianuarij 1603. coram Reuerendiſs. D. Decano, & in dict. Bononien. cenſus, ſeu attentatorum 10. Decembris 1607. coram Reuerendiſs. Archiepiſc. Bononien. quæ eſt deciſ. 122. num. 8. Rota de illa dubitauit, & ordinauit quod viderent de bono iure, & prædicta procedunt etiam non obſtante inhibitione vigore commiſſionis emanatæ non facientis mentionem huius obligationis Mandoſ. de inhibit. quæſt. 93. num. 1. & 2. Marcheſan. de commiſs. appellat. cap. 5. ſub nu. 18. circa finem verſic. licet A. C. p. 2. in 1. edit. Scacc. de appell. lib. 3. cap. 2. quæſt. 17. limit. 9. numero 59. in Rota Peruſina attentatorium 25. Maij 1609. coram R. P. D. Manzanedo quæ eſt deciſ. 87. numero 3. Rota diuerſ. deciſ. 641. numero 11. verſicul. quod autem prima parte indeque
4 commiſsa cauſa † nullitatis in Rota, & obtenta inhibitione non propterea impeditur. A. C. quo minus poſſit procedere ad executionem huius obligationis, vt poſt Galleſ. infra de vi inſtrumenti obligationis camer. numero 26. Mandoſ. de inhibition. quæſtion. 49. numero primo, & procedunt hæ facultates A. C. non obſtante abſolutione à iuramento, quia per illam non impediuntur eius facultates procedendi ad executionem Cardin. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. libro 18. titul. 4. ſub numero 7. & 8. Mohed. deciſio. 3. de except. Scacc. de iudicijs cauſ. ciuil. libro 2. cap. 2. quæſt. 4. caſu primo numero 130. verſic. tempera iſtam exceptionem Anton. Corn. de abſolut. à iuramento parte 3. quæſtione 10. intelligenda ſunt tamen omnia prædicta procedere non facta mentione huius obligationis, ſecus vero ſi fuit facta mentio etiam incidenter, vt fuit deciſum in dict. Peruſina attentatorum 25. Maij 1609. coram Reuerendiſſimo P. D. Manzanedo, quæ eſt deciſio. 87. num. 4. quibus priuilegijs, & facultatibus A. C. ſtantibus, vt poſſit procedere ad executionem huius obligationis priuatiuè quo ad om-
5 nes alios, non obſtantibus quibuſuis † priuilegijs non poterit opponi ad declinandum eius forum de Priuilegio l. vnic. C. quando Imperat. inter Pupil. & vide Marc. Anton. Genuen. in prax. Archiepiſcop. Neapolitano capitul. 117. numero 3. & in hoc eſt deciſio, ſeu potius diſcurſus in vna Bononien. obligationis camer. de Campegijs 12. Maij 1594. coram bonæ memor. Robuſterio ab eo facta tanquam refetendario, quæ eſt deciſio. 93. numero ſecundo, & hoc locum habebit etiam in clericis, quia neque ipſi valent declinare forum A. C. ſtante hac obligatione Marc. Anton. Genuen. in dict. capitul. 117. numero 1. & 2. & in dict. Bononien. obligationis cameralis, intellige tamen iſtas facultates A. C. procedere quando obligatio cameralis eſt clara, ſecus quando adeſt probabilis dubitatio an ei locus ſit, vt fuit deciſum in dict. Cæſarauguſtan. de Maella 15. Iunij 1601. coram bonæ mem. Cardin. Pamphilio, quæ eſt deciſio 33. numero 4. eſt enim vulgatum, quod quan-
6 do allegarur † aliquid quod offuſcaret aliquo modo hanc obligationem, non eſset locus illius executionis, ſed poſset appellari Ruginell. de appellation. §. 2. capitul. 3. verbo cameralis obligatio numero 156. & ſeq. & alios allegat. Tiber. in prax. libro primo, capitul. 39. numero 3. verſic. ſecus quando, eſt tamen aduertendum quod ſi illud quod allegaretur, reſpiceret tantum vnam partem inſtrumenti in illa parte tantum eſset ſuſpendenda executio Ruginell. poſt alios vbi proximè numero 138. verſic. quæ etiam, & hæc multo facilius procedunt ſtante inhibitione Rotali, tunc enim A. C. non debet ſe intromittere in tali cauſa, etiamſi adeſset dubium, an ſit facta mentio, vel non obligationis cameralis, ne aperiatur via diſputandi de validitate, vel de inualiditate inhibitionis, & ideò iuſta, vel iniuſta ſit inhibitio debet timeri, quia in curia facilis eſt aditus ad Principem, vt latius fuit deciſum in dict. Peruſina attentatorum 25 Maj 1609. coram R. P. D. Manzanedo quæ eſt deciſio 87. numero 6. ſecundo intellige di-
7 ctas facultates † non procedere, & non præiudicare foro Capitolino, quia inter forum Capitolinum, & A. C. datur præuentio in cauſis obligationis Cameralis inter ciues, & incolas ex diſpoſitione ſtatutor. capitulo 41. libro primo, & diſponitur in conſtitutione Gregorij XIV. in ordine prima in Bullario, & nouiſſima Pauli V. nuper ſuper reformatione edit. à titul. de A. C. Veſtr. in prax. libro ſecundo, capit. 4. de A. C. numero 3. & de Stylo teſtatur Tiber. in praxi libro ſecundo, capitul. 12. num. 8. Tertiò intellige non procedere quando ageretur coram Vicario
8 Papæ, † quia inter ipſum, & A. C. datur præuentio inter perſonas Eccleſiaſticas Romanas, quando agitur vigore huius obligationis ita diſponente conſtitutione Pij Quinti incipien. confidentes 21. in ordine Tiber. in prax. libro primo, capitul. 5. numero primo, quarto intellige non procedere in Prouincia Marchiæ, in qua adſunt particulares conſtitutiones dantes executionem paratam huic noſtræ obligationi M. Anton. de Amatis deciſion. 91. numero 25. Marius Anton. variarum reſolution. libro 2. reſolut. 32. num. 19. ſeruato tamen modo tradito per dictam conſtitutionem, vt per prædictos, vbi proximè, & inde oriretur, quod cum conſtitutiones Marchiæ fuerint extenſæ vt habeant locum in toto ſtatu Eccleſiaſtico per conſtitutionem Pauli Tertij. Scacc. poſt alios de appellation. libro tertio, capit. ſecundo, quæſtion. 17. limit. 6. numero 9. Rota in Peruſina fideiuſſionis de Alexijs. 26. Nouembris 1611. coram R. P. D. Pamphilio vigore huius obligationis poſſit procedi executiuè ad omnibus in toto Senatu Eccleſiaſtico, ſed hoc non credo verum ſtantibus, derogatorijs ampliſſimis in prædictis facultatibus, quibus videtur fuiſse omnibus in contrarium facientibus derogatum.

SVMMARIVM.

1 *Per obligationem in forma cameræ cenſetur renunciatum omnibus exceptionibus extrinſecis a contractu.*
2 *Exceptio ſolutionis poteſt opponi contra obligationem cameralem.*
3 *Exceptio ſolutionis contra obligationem cameralem debet eſſe clara, & non turbida, & opponi ante ſententiam.*
4 *Solutio præſumitur facta in cauſam duriorem, ideſt obligationem cameralem.*
5 *Si plures adſunt obligationes camerales, durior dicitur illa, in qua præter obligationem cameralem currunt fructus.*
6 *Contra obligationem cameralem admittitur exceptio falſitatis.*
7 *Admittitur etiam exceptio nouæ conuentionis, quæ debet probari in continenti.*

Exce-

Digitized by Google

Exceptio rei non traditę an impediat executionem obligationis Cameralis.

RESOLVTIO CCXLI.

1 PER obligationem in forma † Cameræ cenſe-
tur renunciatum omnibus exceptionibus
Turret. conſil. 90. num. 11. verſic. 2. reſponde-
tur vol. 1. Put. deciſ. 244. num. 6. lib. 3. in nou.
impreſs. Cæſ. de Graſs. deciſ. 148. alias 3. de reſolut.
num. 14. præſertim reijcit hæc obligatio omnes exce-
ptiones extrinſecas à contractu Rot. in Terracinen.
executionis 18. Aprilis 1611. coram Reuerendiſs. D.
Decano Coccino, & in Parmen Datij 4. Iunij 1612.
coram eodem, ideoque regulariter contra illam non
admittuntur niſi iſtæ tres exceptiones, de quibus hic
per Galleſ. & tradunt Boccac. de Cenſibus par. 2 num.
128. Puteus deciſ. 382. lib. 3. in nouis impreſſioni-
bus Mareſc. Variarum reſolut. lib. 2. cap. 121. numer.
33. & ſepiſſime dixit Rota, vt in Romana Cenſus
3. Octobris 1599. coram Illuſtriſs. Cardin. Lancellot-
to Romana Cenſus 27. Ianuarij 1603. coram Reue-
rendiſs. Domaſceno, & in Bononien. Apocarum 27.
Maij 1611. coram R. P. D. Valdo. quæ eſt deciſ. 82.
num. 2. iſte autem tres exceptiones, quæ regulariter
admittuntur contra hanc obligationem ſunt exce-
ptio ſolutionis † poſt Turret. Card. de Graſs. de
except. 27. except. num. 2. Menoch. de præſumpt. lib.
2. præſumpt. 48. num. 33. verſ. quo circa Seraph. de-
ciſ. 814. num. 1. debet tamen iſta exceptio ſolutionis
opponi ante ſententiam Seraph. deciſ. 84. num. 2. &
3 debet eſſe † clara, & non turbida ad hunc effe-
ctum Rota in Romana Vineæ. 1. Februarij 1602. co-
ram Illuſtriſ. Mellino, quæ eſt deciſ. 51. numero 8. &
eſt aduertendum, quod quando adeſſet dubium in
4 quam cauſam ſit facta ſolutio præſumeretur † fa-
cta in cauſam duriorem, & cauſa durior dicitur, quæ
habet obligationem cameralem: Seraph. deciſ. 1454.
num. 2. Pariſ. conſil. 122. num. 12. lib. 4. & fuit dictum
in cauſa Anconitana Pecuniaria 27 Iunij 1590. coram
bonæ mem. Cardin. Pamphilio, & in Sutrina Cenſus
21. Aprilis 1606. coram R. P. D. Pamphilio Rota
diuerſorum deciſ. 82. ſub numero 1. par. 1. etenim in
tantum dura eſt cauſa, in qua adeſt obligatio Came-
ral. quod contra beneficiatum agentem condictione
indebiti contra penſionarium penſione nulla declara-
ta, apponi non poteſt quod ſponte ſoluit, ſtante obli-
gat. camer. cum ſuſceptione cenſurarum Rota in cau-
ſa Claramonten Penſionis 9. Maij 1575. coram Fel.
rec. Clement. VIII. quæ eſt deciſ. 15. n. 6. & ſi plures
5 adeſſet † obligationes cam. durior diceretur illa, in
qua præter obligationem cameralem currunt fructus
Seraphin. dict. deciſ. 1454. num. 2. item admittitur
6 falſitatis † exceptio Verall. deciſ. 256. par. 2. requiri-
tur tamen quod iſta falſitatis exceptio ad hoc, vt im-
pediat ſit euidens, vt dixit Rota in Romana Cenſus de
Pirouanis 8. Aprilis 1598. coram bon. mem. Orano,
7 quæ eſt deciſ. 110. num. 3. & quod exceptio † nouæ
conuentionis admittatur contra hanc obligationem,
dixit Rota in Romana Palatij 12. Nouembris 1610.
coram Reuerendiſs. D. Sacrato, quæ eſt deciſ. 89. num.
3. iſte autem exceptiones debent incontinenti proba-
ri, alias nec iſtæ admittuntur ad retardandam hanc
executionem Scacc. de appellat. lib. 3. cap. 2. quæſt.
12. limit. 9. num. 52. & de except. ſolutionis fuit de-
ciſum in Romana trium Millium 27. Februar. 1577.
coram bon. mem. Card. Blanchetto, quæ eſt deciſ.
92. num. 2. & tradit Mar. Anton. variar. reſolut. lib.
2. reſolut. 96. num. 11.

SVMMARIVM.

1 *Depoſitum per cedulam Bancariam in manibus iudicis, habet vim ſolutionis.*
2 *Depoſitum debet eſſe integrum, & purum.*
3 *Adminiſtrator quando eſt creditor illius, cuius bona adminiſtrauit præſumitur ſibi ſatisfeciſſe.*
4 *Exceptio præſumptæ ſatisfactionis eſt admittenda, quando non conſtat tot pecunias perueniſſe ad manus adminiſtratoris, vt ex illis poſſet præſumi ſatisfactio.*
5 *Liberatio legata non poteſt opponi contra dictam obligationem quando requirit ulteriorem indaginem.*

An exceptio non integri depoſiti impediat executionem obligationis in forma cameræ.

RESOLVTIO CCXLII.

QVod alias dictum eſt non poſſe opponi exce-
ptionem ſolutionis contra obligationem ca-
meralem, limitatur vbi depoſitum eſſet
1 † factum per cedulam Banchariam in
manibus Iudicis, quod vim ſolutionis habet Put. de-
ciſ. 163. lib. 1. & fuit dictum in Roman. Saluiani in-
terdicti 20. Nouembris 1598. coram bon. mem. Gip-
ſio, & de ſtilo tribunalis A. C. à Rota approbato non
habet difficultatem Mohed. deciſ. 6. in princip. verſic.
ſed fuit dictum de exception. & propterea illud eſſe
admittendũ ad retardandam executionem obligatio-
nis Cam. dixit Rota diuerſ. deciſ. 821. num. 1. & 2.
part 3. lib. 3. quæ eſt eacł qum deciſ. Mohed. 6. de ex-
cept. aduertendum tamen eſt, quod in caſu prædicta-
rum deciſionum vltra qualitates perſonarum, &
abſolutionem à Iuramento, duo concurrebant ſci-
licet quod depoſitum erat actuale, & exceptio-
nes fuerunt probatæ incontinenti, & propterea præ-
dictis non concurrentibus non eſſe admittendam,
fuit deciſum in Bononien. executionis inſtrumenti
27. Iunij 1603. coram Reueren. D. Attrebaten. quæ
eſt deciſ. 32. num. 14. & etiam in caſu, in quo admit-
2 titur depoſitum † debet eſſe integrum, & purum,
vt fuit deciſum in Romana Pecuniaria 5. Maij 1610.
coram Reuerend. P. D. Pirouano, ſed dicendum in
exceptione præſumptæ ſatisfactionis, vt puta admini-
3 ſtrator † quando eſt creditor illius, cuius bona admi-
niſtrauit, præſumitur ſibi ſatis feciſſe Afflict. deci-
ſion. 13. num. 16. & 18. Surdus conſil. 292. numero
33. libro. 2. Pedroc. conſil. 3. numero 82. & ſequen-
ti Rota in vna Perusina executionis 27. Maij 1596.
coram Bonæ mem. Penia an inquam hæc exceptio
præſumptæ ſatisfactionis ſit admittenda contra hanc
obligationem, & pro parte affirmatiua tenet Gra-
tian. deciſ. Marchiæ 19. per totam, & præſertim
numero 9. & 10. & diſcept. Forenſ. cap. 129. numer.
37. par. 1. Rota in Romana Vineæ 14. Iunij 1613. co-
ram R. P. D. Pamphilio. quæ eſt deciſ. 13. numero
7. ſed pro contraria parte Mareſcot. variarum re-
ſolut lib. 2. cap. 121. num. 69. & fuit reſolutum in
Cauſa Romana Tutelæ 17. Februarij 1603. coram
Bon. mem. Cardinal. Seraphin. quæ eſt deciſ. 26. num.
4 1. & iſta eſt vera quando non conſtat † tot pecunias
perueniſſe ad manus adminiſtratoris, vt ex illis poſ-
ſit præſumi ſatisfactio, vt declarat Rota in dicta
Romana Tutelę, & in iſtis terminis loquitur Gra-
tian. dict. deciſ. 179. & diſceptat. Forenſ. dict. cap.
124. num. 41. ſed ceſſat iſta exceptio, & propter illam
executio huius obligationis non retardatur quando
ex relatione periti de conſenſu partium electi con-
ſtat adminiſtratorem remanere debitorem in aliqua
certa ſumma quam ipſe offert, ſoluere in reliquis non
retardatur executio Rota in dicta Romana Vineæ

14. Iunij

14. Iunij 1613. coram R. P. D. Pamphilio, quæ eſt deciſ. 13. num. 8. liberano legata quoque videtur vim ſolutionis habere; ſed an illa retardet executionem
5 † obligationis noſtræ, & pro parte negatiua, quando requirit altiorem indaginem fuit deciſum in Romana cenſuum 30. Ianuarij 1606. coram Reuerendiſſimo D. Archiepiſcop. Bononien. quæ eſt deciſ. 108. nu. 2. ſed quid dicendum ſi creditor acceptaret legatum ſibi factum, in quo teſtator diſpoſuit comprehendi etiam ſuum creditum, an ex tali exceptione ſibi præiudicauerit, adeo vt illi agenti ex hac obligatione obſtet iſta exceptio, & pro parte affirmatiua ex eo, quod ex iſta exceptione legati non ſolum reſultat exceptio ſolutionis, verum etiam quietationis ad effectum impediendi hanc executionem, fuit reſolutum in Romana cenſus, ſeu donationis propter nuptias 16. Nouembris 1594. coram bon. mem. Litta, quæ eſt dec. 71. num. 5. ſed quid ſi debitor opponeret alias ſoluiſſe indebitum an hoc impediat executionem obligationis Cam. & pro parte negatiua, quod tali caſu debeat prius ſoluere, & poſtea repetere fuit deciſum in Romana Vſurariæ prauitatis 4. Iunij 1597. coram Peregrino, verſic. 10. conuentio in fine, quæ eſt deciſ. 126.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio non adimplementi admittitur ad retardandam executionem huius obligationis.*

2 *Opponens exceptionem non adimplementi nihil tenetur probare, ſed ad hoc obligatur aduerſarius.*

3 *Agens ex inſtrumento guarentigiato exempto, non obtinet, niſi doceat ſoluiſſe.*

4 *Actio non implementi poteſt opponi, etiam in executione ſententiæ.*

5 *Sufficit quod aliquid ſit ſemel impletum, licet impletum non duret.*

An exceptio non adimplementi impediat executionem obligationis in forma Cameræ.

RESOLVTIO CCXLIII.

1 ISta exceptio † non implementi admittitur ad retardandam executionem huius obligationis. Turr. conſ. 74. num. 38. Gratian. diſcept. Forenſ. cap. 273. num. 19. parte 2. Caſtracan. de ſociet. offic. cap. 69. num. 3. Paciſ. de Saluian. interd. inſpect. 2. cap. 2. num. 269. verſ. quod procedit, & inſpect. 3. cap. 1. num. 100. vbi vſque ad finem ampliat, & limitat Mareſcot. variarum reſolut. lib. 2. cap. 121. num. 92. Rota in Roman executionis 2. Aprilis 1593. coram bon. mem. Orano. Aſculana pecuniaria 13. Martij 1606. coram Reuerendiſſimo D. Coccino Decano, quæ eſt Dec. 14. num. 2. Romana pretij Vineæ 27. Iunij 1600. coram Reuerendiſs. D. Lugdun. quæ eſt deciſ 81. num. 4. & 5. Romana de Gabriellis 19. Iunij 1595. coram bon. mem. Orano, quæ eſt dec. 116. in princip. & in Recanat. Predij 29. Maij 1600. coram bon. mem. Epiſcopo Pacen. quæ eſt deciſ 107. num. 1. & in Parmen. Datij 27. Iunij 1612. coram Reuerendiſſimo D. Coccino Decano, quæ eſt deciſ. 113. num. 15. in fino, & tali caſu inhibendum eſt creditori, ne moleſtet debitorem, vt poſt Rot. & alios tradit Gratian. diſcept. forenſ. cap. 273. num 20. Rot.
2 in dicta cauſa Parmen. Datij, & opponens † iſtam exceptionem in terminis, de quibus loquimur, nihil probare tenetur, ſed aduerſarius probare debet ad-
3 impleuiſſe, Turrec. conſ. 74. num. 30. ideo agens † ex inſtrumento guarentigiato exempto non obtinebit, niſi doceat ſoluiſſe precium Petr. Nunn. de Auend. ad l. 4. & 5. lib. 3. Ordin. regal. tit. de las exceptiones
4 num. 28. verſic. ideoque agens, & poteſt † opponi etiam in executione, & ſic poſt ſententiam, vel mandatum relaxatum, licet ex aduerſo poſſet offerri implementum; Rota in Romana precij fundaci 1 Iunij 1607. coram R. P. D Manzanedo, quæ eſt deciſ. 145. num. 6. & ſi talis exceptio reijciatur admittitur appellatio Ruginell. de appell. §. 2. cap. 3. verb. Cam. obligat. num. 143. iſta autem exceptio ad hoc vt impediat executionem requiritur quod aut ſit Clara, aut de illa conſtet per tres ſententias conformes, Rota in Romana affictus, ſeu damnorum 2. Aprilis 1593. coram bon. mem. Card. Mantica, quæ eſt deciſ. 146. num. 8. ſecundo requiritur, quod de illa opponatur, alias tenet Iudicium, vt fuit dictum in dicta Romana pretij fundaci 1. Iun. 1607. coram R. P. D. Manzanedo, quæ eſt deciſ. 145. num. 4. poteſt tamen per Iudicem ſuppleri, vt in dict. Romana pretij; fundaci conſiderare autem oportet cui nam partium onus fuerit iniunctum primo pro parte ſua adimplendi, nam iſte ordo eſt ſeruandus Rota in Maceraten. Grani 9. Iunij 1593. coram bon. mem. Orano, quæ eſt deciſ. 139. num. 3. & ſufficit in terminis, de quibus
5 loquimur quod ſemel † fuerit impletum licet, impletum non duret, vt fuit deciſum in Romana pecuniaria 18. Iun. 1607. coram bon. me. Penia, quæ eſt deciſ. 64. num. 3. ad quæ omnia vide, latiſſimè Mareſcott. variarum reſolut. lib. 2. cap. 121. à numero 92. & ſequente, vbi habes multa circa hanc exceptionem.

SVMMARIVM.

1 *Obligatus in forma cameræ non admittitur ad ceſſionem bonorum, niſi, ex gratia ſpeciali, conſtito de paupertate.*

2 *Clericus, qui ſe obligauit in forma Cameræ ad ſolutionem penſionis, non admittitur ad capitulum Odoardus, ſed potius debet dimittere beneficium.*

3 *Obligatio in forma cameræ continet promiſſionem de non impetrando, moratoriam, ſaluum conductum, inhibitionem, priuilegium, vel gratiam.*

Obligatus in forma cameræ non admittitur ad beneficium, cap. Odoardus.

RESOLVTIO CCXLIV.

1 OBligatus in forma † cameræ non admittitur ad ceſſionem bonorum, Io. Franc. Leo in Theſ. fori Eccleſiaſt. par. 1. tit. de priuileg. cler. cap. 11. ſub num. 16. ſicut etiam vinculo huius obligationis aſtricto non competit beneficium, c. Odoardus de ſolut. Io. Franc. Leo. vbi proxim. vbi tali caſu dicit non admitti, niſi ex gratia ſpeciali, quæ per ſignaturam gratiæ expeditur conſtito ſummariè de paupertate Marcheſ. de commiſs. ſequ. cap. 3. ſub num. 22. verſ. & eo maximè, & num. 15. ſequent. parte 1. in prima editione, quod non vide-
2 tur habere difficultatem in clerico, † qui ſe obligauit ſub hac forma ad ſolutionem penſionis Marcheſ. vbi mox num. 22. verſic. & eo Max. vbi quod tunc debet potius dimittere beneficium, quod accepit poſt Gomez. in compendio vtriuſque ſignat. col. fin. verſ. eſt tamen. Mareſcott. variarum reſolutionum lib. primo, cap. 19. numero 18. Couarr. variarum reſolut. lib. 3. cap. 1. num. 9. ſub verſ. quoties vero verſ. vnde ſi quis conſenſerit, & ob id tali caſu additur Clauſula ſine retardatione Marcheſ. vbi ſupra, qua clauſula non obſtante, vbi penſio eſſet, vel nulla, vel exceſſiua nihilominus admittitur clericus ad beneficium cap. Odoardus Couarr. dict. cap. 1. num. 9. verſ. ex his vbi firmat, quod non obſtante noſtra obligatio-

ne

ne admittatur, quem refert, & ſequitur Anton. Ge-
nuen. in prax. Archiepiſcop. Neapol. cap. 3. nu. 13. &
videtur de mente Ferret. conſil. 254. num. 14. lib. 2.
ſed prima opinio videtur verior, adeo vt ſtante hac
obligatione non concedatur dilatio Marcheſ. vbi
ſupra cap. 2. num. 18. vbi etiam ponit, quod ſtante
conſenſu creditorum, & quid ſi non habentes cam.
obligationem conſentiunt, & illam habentes nolunt
3 conſentire hæc enim obligatio † continet promiſ-
ſionem de non impetrando aliquam Moratoriam
ſaluum conductum inhibitionem ſignificationem Pri-
uilegium, vel gratiam quamcunque, ſeu illis, aut il-
lorum aliquo etiam motu proprio Principis conceſſo
vti, Marc. Anton. de Amatiſ. deciſ. 81. num. 80. Man-
doſ. de inhibit. quæſt. 49. ſub numer. 2. verſic. promi-
ſitque, tamen nullum fundamentum poteſt fieri in
iſta promiſſione, quia fuit addita per Galleſ. in ſua
formula, vt dicit Mandoſ. in dict. quæſt. 49. & in dict.
num. 2. verſ. quam clauſulam inuenit practicus præ-
dictus Anton. Maſs. Galleſ. & ſic in forma, qua vti-
mur non adeſt, nec iſta noua Galleſij fuit vſu recepta,
vt ſupra notaui habemus tamen in hoc conſtitutio-
nem Greg. XIV. num. 26. diſponentem, quod quæuis
conſtit. quæ Odoardus, & peruenit incipiunt, & quæ-
uis alternatiua, ſeu moratoriæ, & dilationes per quo-
ſcunque decretæ obligatis in forma camer. nulla-
tenus proſint quinimo obligatio hæc debite executio-
ni demandetur.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio compenſationis non admittitur, vbi agitur vi-
gore huius obligationis.*

2. *Si exceptio remiſſionis ſit probata ante petitionem exe-
cutionis, poteſt opponi.*

3 *Admittitur exceptio compenſationis, quando debitum,
cuius cauſa petitur, eſt priuilegiatum.*

4 *Admittitur etiam dicta exceptio quando ſuadet æqui-
tas.*

5 *Poteſt opponi exceptio compenſationis, quando debitum
cuius opponeretur compenſatio eſſet contractum poſt
huiuſmodi obligationem.*

Exceptio compenſationis, an impediat executionem huius obligationis.

RESOLVTIO CCXLV.

1 REgulariter compenſationis † exceptio non
admittitur, vbi agitur vigore huius obliga-
tionis, vt tradunt poſt Galleſ. hic Marcheſ.
de commiſs. appell. à camerali obligatione
p. 1. cap. 16. num. 106. & ſequent. Lancellot. de attent.
3. par. ca. 24. quæſt. 28. num. 3. tit. de reo, & except.
contra attentata vbi de communi Menoch. de præ-
ſumpt. lib. 2. præſumpt. 48. numer. 36. Mar. Ant. va-
riarum reſolut. lib. 2. reſolut. 36. num. 6. Gratian. di-
ſceptation. Forenſ. capit. 129. num. 18. Sarm. ſelect.
ſent. lib. 2. cap. 121. num. 13. iſta enim exceptio requi-
rit altiorem indaginem Rot. diuerſ. deciſ. 627. num.
3. part. 1. & res difficultate caret vbi compenſatio
apponeretur à fideiuſſore aſtricto vinculo huius obli-
gationis de eo quod creditor debet principali debito-
ri, quia quo ad hoc eſt tertius, fuit deciſum in cauſa
Piſtorien depoſiti 10. Octobr. 1561. coram Rubeo,
eademque ratione qua non admittitur compenſatio
remiſſionis, affictus fuit pluries deciſum, & ſignanter
in cauſa Romana reſponſionis Caſalis 15. Ianuarij
1595. coram bon. memor. Corduba quæ eſt deciſ. 42.
num. 2. & in Romana affictus 30. Martij 1612. coram
R. P. D. Pirouano, quæ eſt deciſ. 11. nu. 25. Mancin.
de Iurament. p. 4. effectu 228. num. 16. & hoc maxi-
me procedit vbi illi fuiſſet renúciatum cum hac obli-
gatione Rot. in Romana affictus 8. Februarij 1593.
coram bon. mem. Gipſio quæ eſt deciſ. 251. num. 12.
hæc tamen regula de non admittenda exceptione re-
miſſionis ſtante hac obligatione procedit regulariter
ſcilicet quando ante petitam executionem non fuiſſet
probata cauſa remiſſionis, vt puta incurſus Banniro-
2 rum, & damna per eos illata; ſecus vero quando † eſt
probata, tunc enim cum non requirat altiorem inda-
ginem nullo Iure cauetur, quin faciat ceſſare omnem
virtutem obligationis cameralis, vt fuit dictum in Ro-
mana remiſſionis affictus 19. Octobris 1589. coram
bon. mem. Robuſterio, quæ eſt deciſ. 105. num. 7. ſed
redeundo ad ipſam compenſationis exceptionem non
mirum eſt ſi non admittatur ſtante hac obligatione
quia, nec admittitur ſtante Iuramento Seraph. de
priuileg. Iuramenti priuil. 14. ſub num. 36. & pluribus
ſequent. vſque ad num. 100. diſputat, & licet pro con-
traria parte plures referat ſub dict. num. 100. tamen
in hac reſidet num. 129. Cacher. deciſ. Pedemon. 92.
per totam Mancin. de Iur. p. 4. effectu 36. n. 1. Carol.
de Graſs. de except. 16. excep. nu. 19 verſ. ſupradi-
ctas tamen vbi de veriori, & communiori Ceſar. de
Graſs. deciſ. 148. alias 3. de ſolut. num. 16. Mareſcot.
variarum reſolut. lib. 2. capit. 121. ſub num. 13. verſ. &
hanc opinionem.

Sed contrarium; quod exceptio compenſationis
admittatur contra obligationem Cameralem poſt
alios, quos allegat tradit, Carol. de Graſs. dict.
except. 16. num. 1. vbi quoque dicit quod admitti-
tur non obſtante ſtatuto reijciente omnes exceptio-
nes.

Verum opinio negatiua limitatur, vt non proce-
3 dat † quando debitum, cuius opponeretur compen-
ſatio eſſet pariter priuilegiatum, quia tunc de-
bet admitti, & propterea ſi hæres creditor legatarij
contra illum agat vigore huius obligationis, legatarius
poteſt excipere de legato, pro quo competit etiam
via executiua, vt fuit deciſum in Romana Palatij 12.
Nouembris 1610. coram Reuerendiſſimo Domino
Damaſceno, quæ eſt deciſ. 89. num. 4. vbi fuit etiam
deciſum, quod admittitur etiam exceptio rei Iudica-
tæ, cum habeat idem priuilegium, limita, & intel-
4 lige ſecundo dictam opinionem negatiuam, † vt
non procedat ſtante æquitate, vt ſi debitor eſſet pau-
per, vel grauatus onere filiorum, vt hic per Galleſ.
& poſt eum tradunt Anton. Corn. de abſolut à Iura-
ment. part. 3. quæſt. 5. num. 282. & par. 4. caſu 16. num.
13. Gratian diſcept. Forenſ. cap. 129. num. 19. & de-
ciſ. Marchiæ 179. num. 11. Marcheſ. de commiſs. ap-
pell. à camer. oblig. cap. 16. num. 167. in 2. editione
Mancin. de Iurament. p. 4. effect. 30. numer. 3. quam
equitatem amplexi fuerunt in ſuis terminis Cacher.
deciſ. Pedemontan. 92. num. 35. verſ. non omitt. Se-
raphin. d. priuil. 74. num. 142. & plurimos allegat.
Carol. de Graſs. de except. dict. exception. 16. num.
24. idque reliquendum eſſe Iudicis arbitrio qui pen-
ſatis circumſtantijs, & ſtatu perſonarum compenſa-
tionem admittendam eſſe Iudicare poſſet poſt Gal-
leſ. Anton. Corn. de abſolut. à Iurament. dict. par. 4.
caſu 26. numero 13. Menoch. de præſumpt. lib. 2. præ-
ſumpt. 48. num. 36 Limita tertio, vt non procedat
5 quando debitum † cuius opponeretur compenſa-
tio eſſet contractum poſt huiuſmodi obligationem,
vt poſt Galleſs. Gratian. dict. deciſ. 179. numero 11. &
diſcept. forenſ. cap. 129. num. 19. Pacific. de Saluian.
interdict. inſpect. 2. cap. 2. num. 248. Anton. Corn.
dict. cap. 16. num. 24. Carol. de Graſs. dict. except. 16.
num. 22. Mancin. de Iuram. par. 4. effect. 30. numero
2. Mareſcott. variarum reſolut. lib. 2. cap. 121. num.
54. & rationem aſſignat Seraph. vbi ſupra dict. pri-
uileg.

Digitized by Google

nileg. 74. num. 130. & in his caſibus intellige procedere contrariam opinionem, de quà ſupra.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio non numerata pecunia admittitur contra obligationem in forma Camera.*

2 *Non poteſt opponi dicta exceptio, etiam obtenta abſolutione a iuramento.*

3 *Opponens exceptionem non numerata pecunia, ſi ad illam admiſſus probauit, tunc poteſt opponi.*

Exceptio non numeratæ pecuniæ, an admittatur contra obligatum in forma Cameræ.

RESOLVTIO CCXLVI.

1 REſpondetur quod non, † vt per plures deciſiones comprobat Mancin de Iuramen. p. 4. effect. 155. num. 6. Cæſ. de Graſs. deciſ. 3. num. 1. de fideiuſsor, & l cer hæc except. ſit omnino probanda per illam allegantem, ſtante hac obligatione, quicquid ſecus eſset aliàs Mohed deciſ. 1. de except. Anton. Auguſt. in epitome verbo obligatio camer. verſ. excipiens Cæſar. de Graſs. dec. 2. num. 2. de fideiuſs. Card. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 18. tit. 4. ſub num 4. in fin. vbi etiam firmat, & pluribus, quod hæc exceptio ſtante obligatione camer. non admittitur, vnde commiſſio præfixionis termini ad probandum numerationem habenti obligationem camer. dicitur tollere Ius quæſitum Ant. Auguſti. in Epitome verbo obligatio camer. verſic. Commiſſio non tamen admittuntur articuli ad illam probandum Tiber. in prax. lib. 1. capit. 14. ſub num. 3. ſicut non defertur iuramentum ſuper tali exceptione, prout, nec ſuper illis non competentibus contra hanc obligatione in Creſce it. deciſ. 66. lib. 2. in manuſcriptis inter impreſsas 4. de Iur. iur. Prædictaque regula de non admittenda hac exceptione non numeratæ pecuniæ ſtante obligatione cam,
2 procedit etiam † obtenta abſolutione à Iuramento Mohed. deciſ. 3. num. 2 de except. & plures deciſiones allegat ad hoc Tiber. in prax. lib. 1. cap. 14. num. 3; Mancin. de iurament. par. 4. effect. 55. num. 8. Boccacc. de Soc. offic. numer. 142. Rota diuerſ. deciſ. 787. per totam. & deciſ. 800. num. 2. par. 3. lib. 3. Cæſar. de Graſs. deciſ. 3. num. 1. de fideiuſs. quod intellige procedere vigore facultatum A. C. ſecus de iure communi Mohed. deciſ. 3. d ct. num. 3. de except. limita verò dictam regulam de non admittenda exceptione non numeratæ pecuniæ contra hanc obliga-
3 tionem, vt non procedat † quando opponens fuiſset admiſsus, ad illam probandam, & probauit Rota diuerſor. deciſ. 821. numero tertio par. 3. quæſt. 23. numero 75. poſt Galleſ. quem allegat Tiber. in prax. d. c. 14. ſub num. 3. verſ. Immo & in executiuis difficultatem non haber quando incontinenti probatur facto depoſito, ſi id ſuader qualitas perſonarum Anton. Auguſtin. in Epitom. verb. obligatio. verſic. excipiens.

PRAXIS PERIVRII.

SVMMARIVM.

1 *Periurium principalis in extraiudicialibus punitur ſi de tertij praiudicio agitur.*

2 *Periurium commiſſum in iuramento litis deciſiuo oblato a parte parti, non punitur.*

3 *Si conſtat de periurio pradicto litis deciſiuo, poteſt puniri periurus, & ſententia rueret.*

4 *Poſt iuramentum litis deciſorium nihil aliud queritur.*

5 *Non punitur periu ium in iuramento calumnia, niſi conſtet de calumnia per confeſſiones iurantis, vel rei euidentiam.*

5 *Peierans in reſpondendo poſitionibus, non punitur, niſi conſtet de periurio, vt ſupra.*

Periurium principalis an in extra iudicialibus puniatur, ſi de tertij præiudio agitur.

RESOLVTIO CCXLVII.

1 REſpondetur † affirmatiuè, quod tamen limitatur multis modis.
2 Primo in periurio commiſso † in iuramento litis deciſiuo à parte parti oblato, nam nullatenus punitur, ſed ſolum Deum habet vltorem, imputare enim pars ſibi debet, poſtquam aduerſarium fecit iudicem, l 1 ff. quarum rerum actio non datur, & iſte eſt caſus Boer. in d. deciſ. 305. Phanuc. de in lit. iur 5 membr num. 2. quamuis de Boer. non meminerit. Clarus ex communi in eodem § periurium, in fine Suarez in Theſauro recept. ſent litera P num. 98. poſt Cagnol. in d. l. ſi quis maior num. 126. C. de tranſact. Riminald. & ibi additio in litera D. conſil. 556. num. 10. lib 3.
3 Si verò de periurio † tali per partis confeſsionem conſtaret, non ſolum ſententia ſuper eo fundata rueret, ac annullaretur, ſed extra ordinem etiam iam periurans puniretur, vt ibi per Boerium in fine, & in q. 306. Aymon. conſil. 73. num 37. iunctis per eum dictis ſupra num. 6. verſic. poſtremo vbi etiam ampliat ſi de periurio conſtaret ex actis. Maran. in Specul. verſicul. defertur aliquando iuramentum in 6. actu num. 23 ex mente Afflicti, vbi per eum quod nota, nam regulariter dici ſolet quod aduerſus tale
4 iuramentum † nihil aliud quæritur l non erit §. dato ff de iureiur. Cephal. conſ. 65. num. 66. nec quod admittitur probatio, neque aliud propter quod retractari poſsit. Senatus Pedemont. deciſ. 60. Actor. iuramentum num 2. Vide tamen Villalob. in lib. commun opin. verſicul. iuramentum numero 153. vbi ex Couarr. mente hoc eſse iudici arbitrarium aſseuerat, & Burſat. conſil. 123. num. 6. & limitationes per Enchir concluſ. verbo iuramentum, ibi præſtito iuramento, licet contrarium ſit verum quo ad iuramentum in litem, vt per Roland. à Vall. conſil. 87. lib. 4. in quo admittitur quis ad probandum contrarium eius, quod fuit iuratum, vt ibi, & dixi ſupra numer. 6. vbi habes 20 limitationes ad l. non erit §. dato ff. de iureiur. vt non procedat quando contrarium conſtaret per partis confeſsionem, vel ex actis, aut alias vt ſupra.
Fallit 2. in periurio ex iuramento † calumniæ incurſæ. Couarr. in 1. parte relect. cap. quamuis §. 7. num. 7. de pact. in ſexto, vbi ſublimitatur, niſi per ipſiuſmet iurantis confeſsionem, aut per euidenté probationem de calumnia conſtaret, qua de re vide Phanuc in fine dicti eius tractatus de in lit. iur. numero 3. vbi diſtinguere conatur, & pro Couarru. faciunt, quæ dixi de periurio circa iuramentem in litem detecto; Fallit tertio principalis concluſio in Peie-
5 rante † in reſpondendo poſitionibus, & articulis Menoch. de arbitr. iudic. caſ. 319. num. 16. quod ſimiliter ſub limita, niſi de eiuſmodi Periurin euidenter vt ſupra conſtarer, vt ibi per eum; ſubdens etiam quid iuris ſit, quando de credulitate reſponſum fuit, poſt Felin. in c. 1. n 21. de lit. conte. Aym. conſ. 203. n 8. & pro iſtis ſublimitationibus quando ſcilicet de Periurijs præfatis per confeſsionem cōſtaret vltra Boer. d. quæſt. 405. in fine, & Guid. Papæ dict. conſ. 29. in calce.

Con-

Digitized by Google

Contrarium tamen circa iſtam tertiam limitationem, quod ſcilicet periurus reſpondendo poſitionibus, & articulis extra ordinem puniatur, tenet Caravita in tit.79 num.7. & 8. & vide Riminal. conſ.591. & ſeq. lib. 3. vbi ampliat procedere etiam ſi reſpondeat verbo credit, vel non credit.

SVMMARIVM.

1 *Periurus eſt, qui promiſit ſoluere in termino, & non ſoluit.*
2 *Stante pœna ab homine ſtatuta, ceſſat pœna legis.*
3 *Impeditus ſoluere in termino, non eſt periurus, maximè ſi præcepto ſuperioris impeditur.*
4 *Impeditus ſoluere ex mandato, ſiue prouiſione legis non incurrit periurium.*
5 *Creditori excommunicato debitor non tenetur ſoluere.*

An ſit periurus, qui iurauit ſoluere in termino, & non ſoluit.

RESOLVTIO CCXLVIII.

1 PEriurus eſt, qui ſoluere promittit in quodam termino, & non ſoluit, vt ex Federico de Senis in conſil. 300. Ioan. de Imol. & Panormit. in cap.1. de iureiuran. voluit Matth. de Afflict. in deciſ. Neapolitan.30. num. 5. in dec.36.n.2. Cappell. Thol. in deciſ. 402. incip. Item fuit quæſitum an ſit periurus, notant Doctores in l. ſi quis maior. C. de tranſact.

2 Primo intellige, quod ſi eſt facta promiſſio † ſoluendi in tempore, & quod deficiens cadat à tali iure, tunc ceſſabit pœna legis, ſtante pœna ab homine ſtatuta, poſt Auguſtin. Beroum in conſil. 57. numer. 5. volum. 3. voluit Hieron. Magon. in deciſ. Florent.96. num.5. & 6.

Secundo intellige excuſari debitorem à periurio,
3 ſi non ſoluerit in termino, impeditus † ex præcepto, & mandato iudicis, ſiue ſuperioris, quod non ſolueret, argum. l. non videntur data, §. quod iuſſu. ff. de regul. iur. Iaſon. l. fin. ff. qui ſatiſdat. cogant, & voluit Thomas Parpalia in l. ſi quis maior num.33. verſ. ſexto facit, C. de tranſact. Anton. Gamma in deciſ. Luſitan.285. num 2. Ratione communi, quia in iuramento ſuperioris excepta authoritas intelligitur cap. quemadmodum, vbi Panor. de iureiur. Anton. Fab. in Codic. Fabrian. lib.4. tit. 19. definition. 2. num. 9. volum. 1.

Amplia etiam ſi mandatum, & præceptum iudicis fuerit iniuſtum, vt arg. notatorum per Bartolum in l. creditor, ff. de ſolut. voluit idem Parpal. in d. l. ſi quis maior, num. 34. quos ſequitur Gamma in d. deciſ.285. num.2.

Limitatur tamen, & ſubintelligitur non procedere ſi inhibitio, ſiue præceptum factum fuiſset à iudice temporali, quia hoc non obſtante debitor non ſoluens periurus efficeretur, argum. cap. ſignificauit, vbi Doct. de cenſibus, & voluit Cappella Tholoſ. deciſione 402. incip. idem fuit quæſitum, an ſit periurus.

Quod dictum procedit, quando iudex temporalis id ſine cauſa feciſset, ſecus autem, ſi cauſa iuſta, vt ibidem poſt Bartolum in l. ſi. ff. qui ſatiſdat. cog. voluit Aufer. ad dictam Cappell. Tholoſan. in dicta deciſ. 402.

Tertio intelligendum eſt idem procedere, ſi debi-
4 tor † in tempore non ſolueret mandato, & prouiſione legis, quia non incurreret periurium, vt exempli cauſa eſt in creditore, qui poſt quam fuerat iuratum à debitore, fuit excommunicatus, cui antequam abſoluatur, debitor ſoluere non tenetur cap. veritatis de dol. & contum. Panor. in cap. quemadmodum de iureiuran. & poſt Angelum de Clauaſ. in ſumma §. iuramentum 5. num. 27. & §. excommunicatio 8. num.12. voluit Steph. Aufrer. in dicta Cappell. Tholoſan. in deciſ.402.

SVMMARIVM.

1 *Qui iurauit non reuocare teſtamentum, nihilominus validè illud reuocat.*
2 *Periurus eſt, qui poſt iuramentum de non reuocando teſtamentum illud reuocat.*
3 *Pro periurio poteſt quis puniri, quando commiſit dolum in aduerſarium.*
4 *Periurium committens, ſolum Deum habet vltorem.*
5 *Iudex temporalis poteſt punire periurum.*
6 *Periurium eſt mixti fori.*

An qui iurauit non reuocare teſtamentum, poſtea reuocando ſit periurus.

RESOLVTIO CCXLIX.

QVi iurauit non reuocare teſtamentum, licet eo caſu habeat iuramentum vim clauſulæ derogatoriæ, tamen non impeditur † illud
1 reuocare, Oldrad. in conſ. 127. & in conſ. 100. Panor. in conſil.48. num. 4. vol.2. Iaſon. in conſ. 122. nu. 3. vol. 4. Cardinal. Pariſius in conſ.24. num.66. vol.2. & in conſ.69. nu. 111. vol. 3. Marian. Socin. Nepos in conſ.44. num.25. vol.1. Nicol. Boer. in deciſ. Burdegal. 204. num. 19. 20. licet autem mutare poſſit teſtamentum cum ambulatoria ſit teſtato-
2 ris voluntas vſque ad vltimum vitæ exitum, erit † tamen periurus Ioan. Andr. in C. quod ſemel de regul. iur. in 6. & Nicol. Boer. in dicta deciſ. 204. num. 17. Valet enim actus licet ſit periurus, vt dicit Franciſc. Viui in deciſ. 120. num. 8. & 9. Marcell. Cardinal. Creſcen. in deciſ.3. titul. de iure iurand. de quibus Guid. Pap. in deciſ. Grationop. 127. in deciſion. 128. & vtrobique addentes Ioan. Dilect. Durant de Arte teſtand. tit. 10. cautel.2. num.7.

Contrarium tamen, quod citra periurium poſſit fieri reuocatio poſt Didac. Couar. de teſtam. par. 2. num. 15. Anton. Gamma in deciſ. Luſitaniæ 258. n.3. & ſibi contrarius Ioan Dilect. Durant de arte teſtand. tit.10. cautel. 1. num.5. Hæc opinio ſubſtentabilis eſt, ſed prima tutior.

3 Pro periurio poteſt ex officio, quis inquiri, quando † deierando commiſit dolum in aduerſarium argum. gloſ. in l. de periurio, ff. de crimine ſtellionat. voluit Cappell. Tholoſ. in deciſ. 17. item fuit quæſitum ſi aliquis.

4 Periurium committens † ſolum DEVM habet vltorem. l.2. C. de reb. credit Ægid. Boſ. in titul. de Periurio in princ. Iul. Clar. in §. periurium num. 12. de quo plenè Iacob. Menoch. de Arbitr. iudic. quæſtion. lib.2. centur.4. caſu 319. num. 13. & per totum Guid Pap. in deciſ. Grationop.178. ſub num.8. Cyn. in l. ſi quis maior num 2. vbi Cagnol. num. 27. Bartol. Bertazzol. in conſ. crimin.201. num. 3. 4. vol.1. Nicolaus Boer. in deciſ. Burdegal.305. per totam. Iacob. Concenn. quæſt. iuris l. 1. c. 2. num. 8. Iacob. Cuiac. Obſeruat. lib. 2. cap. 19. Franciſc. Duarenus, diſputation. anniuerſ. lib. 2. cap. 37. Petrus Foller. in pract. cenſuali, verb. Nicolaus Epiſcopus, num. 75. cum pluribus ſeq. Paul. Granut. Theor. 3. num. 20. Decian. in tract. criminali, lib. 6. c. 13. num. 2. vbi amplè vol. 2. Matth. de Afflict. in conſtitutionibus Regni Ruber. de periurijs ante verſ. eos qui ſcienter.

Quamuis ſupranotati Doctores admodum laborent ſuper intellectu dictæ l. 2. C. rebus creditis tamen

men

men dubium non eſt imminere pœnas etiam tempo-
5 rales coram iudicibus † etiam temporalibus, coram
quibus de periurio agi poteſt, etiam per viam iuriſdi-
ctionis primitiuæ, vt de pœna fuſtigationis annota-
tur in l. ſi duo patroni §.fin. ff. de iureiur. & io l. ſi quis
maior C. de tranſact. eſt enim delictum mixti ſori, in
quo ad pœnam peccati punit Eccleſiaſticus iudex, &
quo ad pœnam legis ciuilis, vel ſtatuti punire poteſt
laicus iudex, Ludouic. Roman. in conſ. 512. num. 11.
Guido Papæ in deciſ. Grationop. 178. in princip. Petr.
Foler. in pract. cenſual. in verb. Nicolaus Epiſcopus
num. 83. cum pluribus ſeq. Petrus Belluga in Specul.
Principum rubr. 12. quædam ſub num. 3. verſ. ſi verò
agatur de iuramento, vbi allegat Antoo. de Butr. in
c. com ſit generale de ſor. compet. dicentem iudi-
cem temporalem poſse puoire periurium etiam pœ-
na à canone, vel ſynodali conſtitutione indicta, (quod
ego intelligerem de pœna temporali mera, à cano-
ne impoſita,) & ad primam ſupradictam concluſio-
nem poſse punire iudicem temporalem plene docet
Nicol. Boer. in deciſione Bud. 305. per totam Au-
guſt. Berous io conſil. 8. num. 23. & in conſ. 207. ſub
n. 6. vol. 3. Diuiſę enim ſunt pœnæ ſp[illegible] à tem-
poralibus iuxta illud Ciceronis de [illegible] lib. 2. dum ait
periurij pœna diuina exinum, humana dedecus, quo
dicto vtitur Claudius Cannuncula in conſil. 25. num.
11. Tiberius Decian. in tract. Crimin. lib. 6. c. 12. num.
9. vol. 2.

S V M M A R I V M.

1 *Periurus de iure Canonico incurrit infamiam.*
2 *Periurus nequit eſſe teſtis.*
3 *Periurus nequit eſſe teſtis, etiam ſi fuerit emendatus per pœnitentiam.*
4 *Periurus in vno articulo, repellitur in omnibus.*
5 *Periurus in vna cauſa, nec probat in alia.*
6 *Nec per torturam purgatur periurium.*

Ao per periurium contrahatur infamia.

RESOLVTIO CCL.

1 INfamiam incurrit † periurus de iure canooico c.
querelam de ioreiurand. c. infamis cap. quicun-
que 6. q 1. gloſ. in c. quanto in fi. de iureiu Lucas
de Penna in dicta l. quoties C. de dignitatibus lib.
12. De iure verò ciuili non ſemper, ſed in aliquibus ca-
ſibus, de quibus Accurſius, Bartolus, Lucas de Penna
& Ioan. de Platea in dicta l. quoties Matth. in Conſt.
Regni Blaſphemantes n. 4. Franciſ. Marc. in dec. Del-
phin. 707. n. 1. 2. vol 1.

2 Qua ſtante infamia, periurus † teſtis eſse nequit c.
ſi quis coniunctus 22. q. 4. Tyndarus in tract. de teſti-
bus part. 1. c 12. & num. 4. 12. Steph. in tract. de teſti-
bus n. 81. Nepos de monte Albano intra [illegible]la. except.
artic. 19. & n 10 Cornel. in conſ. 324. n 5. vol. 3. &
in conſ. 152. vol. 3. Carol. Ruin. in conſil. 158. num. 4.
vol. 5. Raphael Fulgoſ. in conſ. 107. in conſ. 173. De-
ci. in conſ. 189. num. 8. Iaſon. in d. leg. ſi dun patroni
§. fin. n. 2. de iureiur. Crauett. in conſ. 6. num. 14. Ioan.
Cephal. in conſ. 233. num. 4. vol. 2. Barth. Bertaz. in
conſ. 451. n. 3. vol. 2. Octauian. Cacher. in deciſ. Pedem.
79. num. 7.

3 Amplia primo † etiam ſi ſuerit emendatus per pę-
nitenoam gloſs. in c. ſi. in verbo periurio de iureiuran.
in 6. Fely. c. tertio n. 17. verſ. 3. concluſio de teſtibus
Franciſ. Marc. in dec. Delp. 708. ſub n. 4. vol. 1.

Amplia ſecundo, quod quamuis aliquis ſit periu-
4 rus † in vno ex capitulis, ſiue articulis nihilominus re-
pellitur in omnibus Alexand. in conſ. 41. num. 7. vol.
2. in conſ. 183. n. 3. vol. 7. Marian. Senior in conſ. 156.
n. 9. vol. 1. Bart. Socin. in conſ. 255. num. 9 vol. 2. Phi-
lipp. Probus ad Ioa. Monac. in cap. accuſatur num. 1.
de hæretic.

5 Amplia tertiò, quod etiam ſi ſit periurus † in vna
cauſa, quod nec in altera probat, eſto quod dicat in
alijs veritatem in eodem iudicio cap. ex parte vbi Pa-
norm de teſt. Alex. in conſ. 93. col. 3. vol 5. Iacob. Phi-
lipp. Porous in conſ. 204. n. 10. Pet. Ant. Ang. in conſ.
3. num 4. lib. 1.

6 Amplia quarto, nec per torturam † purgari periu-
rum, vt fidem facere poſſit, quia iuramentum eſt in-
diuiduum vt inquit Franc. Bec. in conſ 45 n. 10. vol. 1.
Franciſc. Barſæ in conſ. 79. num. vndecimo vol 1. Ioa.
Cephal conſ. 234. n. 34. vol. 2. Ioa. Botta in conſ. 2.
n. 63. vol. 1. Hippolitus Riminal. io conſil. 113. num.
34. volum. 1. Menoch de Arbitr. iudi. quæſt. lib. 2.
Centur. 2. Caſu 128. & num. 16. Crauett in conſ 6.
num. 16. & multos allegans Tiber. Decian. in tract.
crimin. lib. 6. c. 13. ſub n. 15. in fine vol. 2. ſed vide in-
fra hoc eod. lit. num. 61.

S V M M A R I V M.

1 *Exceptio periurij oppoſita, impedit proceſſum ad vlteriora.*
2 *Propoſita exceptione periurij, ſi iudex proceſſerit ad vlteriora erit appellandum.*
3 *Oppoſita exceptione, ſi iudex procedit ad vlteriora videtur reieciſſe exceptionem.*

Propoſita exceptione periurij, vt iudex procedendo ad
vlteriora non cenſeatur illam reijcere, an ſit neceſsa-
ria oppooeotis appellaoo.

RESOLVTIO CCLI.

1 EXceptio periurij oppoſita impedit † proceſsum
ad vlteriora, & oppoſita operatur, quod pe-
rium us ooo audiatur, quia eſt litis finitæ, & ad
vlteriora procedi non poteſt, quia eſt pro-
ceſsus annullatiua, repellitque ab agendo, arg. l. ſi
quis maior vbi doctores Cod. de tranſact. Specul. in
tit. de actore verſ. item quia eſt periurus, Ioann. Aod.
in capit. delatores de iureiuran Federic. de Seuis in
conſil. 301. Alexand. in conſil. 17. vol. 2. Marian. Se-
nior in conſil. 30. num. 21. vol. 1. Corne. in conſil.
6. vol. 1. Bartol. Socin. in conſil. 59. num. 14. vol. 3.
Cardin. Pariſ. in conſil. 26. num. 5. volum. 3. in con-
ſil. 5. num. 160. volum. 4. Bald in conſil. 118. colum.
2. volum. 4. Franc. Aretin. io conſ. 71. colum. 1. Aym.
Crauett in conſil. 6. num. 14. & in conſil 191. num.
7. antea in conſil. 149. numero 13. & in conſilio pro
genero num. 6. Iaſon in l. ait prætor la ſeconda num.
12. ff. de iureiur. Franciſc. Marc. in deciſ Delphin.
708. num. 5. volum. 1. Hyppolit. de Marſil. in conſil.
107. num. 9. volum. 2. Roland. à Valle in conſil. 26.
oum. 28. volum. 3. Octauian. Cachetan. in deciſio Pe-
demontan. 142. num. 13. Marian. Iunior. in conſil.
125. num. 2. 5. volum. 3. Iacob Menoch. in conſ. 24.
num. 2. 8. 29. vol. 1. quem refert, & ſequitur Achil.
Pedrocda in conſil. 35. num. 101. volum. 1. Vendelin.
Schellin. actionum, & exception. Forenſium oru. de
exception iuris iurandi c. 238. verſ. Nota primo Io.
Bapt. Aſin. in pract. ciuil. iudic. cap. 9. num. 8. 13. dixi
ego in conſ. 11. nu. 10. Centur. 1 Petr. Termineus in
proceſsu iuris ſcripti cap. 27. verſ. 4. exceptio, Thom.
Gram. in dec. Neap. 66. n. 2. & Marant. in Spe. Aur.
par. 6. in verb. exceptio num. 36 37. Io. Tho. Minad.
in deciſ. Neapo. 2. num 3.

2 Qua exceptione oppoſita † ſi iudex proceſserit
ad vlteriora neceſsaria erit opponenns appellatio,
aliàs per conſenſum tacitum tranſeuodo ſine ap-

pellatiooe videtur, quod pars temittat oppoſitam exceptionem, Abb. Panormit. in cap. ex parte num. 2 de appell. Corn. in conſ. 85. colum. 3. verſ. & ideo proceſsu vol. 4. Carol. Ruin. in conſ 61. num. 96. vol. 5. Sebaſtian. Vant. de nullitatib. tit. quib. mod. ſent. null. repar. num. 61. Aym. in conſ. 248. o. 9. in conſ. 302. n. 6. Anton. Maſsa Galleſ. de oblig. in forma camer. p. 2. q. 4. n. 8. Iacob. Menoch. de recup. poſs. remed. 1. n. 167. 168. facit quod ſcribit Card. Puteus in deciſ. 202. lib. 3.

Declara ſi iudex oppoſita periurij exceptione de cauſa cognouerit, vt tunc demum appellatio ſit neceſsaria Lud. Rom. in conſ. 220. n. 8. poſt. Bar. in l. à procedente C. de dilat. & voluit Iacob. Menoch. in
3 conſ 24. n. 24 vol. 1. ſub intellige quod ſi iudex † procederet ad vlteriora videtur exceptionem propoſitam reiecisse ex Rota in antiq. in deciſ. 13. titu. de excep. Corn. in d. conſ. 85. colum. 3. vol. 4. Riminal. iun. in conſ. 84. n. 18. in conſ. 105. n. 8. vol. 1. Menoch. in d. conſ. 24. num. 9. vol. 1.

S V M M A R I V M.

1 *Iudex Eccleſiaſticus cognoſcit de crimine periurij.*
2 *Iudex ſecularis poteſt punire laicos periuros.*
3 *Poteſt iudex ſaecularis cogere laicum, cui turpiter eſt iuratum, vt remittat iuramentum.*
4 *Iudex laicus poteſt cogere, ſacularem ad obſeruantiam iuramenti liciti.*
5 *Quando relaxatio iuramenti ad effectum agendi petitur tunc non citatur pars aduerſa.*
6 *Qui iurauit non petere relaxationem à iuramento, tenetur hoc exprimere quando petit relaxationem.*
7 *Praeſtita relaxatione iuramenti a iudice Eccleſiaſtico, tunc ipſe iudex annullat contractum, propter vitium vſuræ, ſimoniæ, vel aliud ſimile.*

An de Crimine, periurij cognoſcat iudex Eccleſiaſticus.

R E S O L V T I O CCLII.

1 COgnoſcit iudex † Eccleſiaſticus de crimine
periurij etiam inter laicos ſecundum gl. 3.
diſt. c. cum ſit generale, quod intellige verum quando agitur ad pænitentiam in foro conſcientiæ, & etiam in foro contentioſo, vbi agitur de relaxatione iuramenti, aut de viribus, & de validitate illius. Nam tunc laici ratione iuramenti efficiuntur de foro competenti Eccleſiæ iuxta c. fi. de foro comp in 6. & firmant. Pan. Marianus, & Felyn. n. 7. d. c. Aufrerius de poteſtate ſeculari reg. 4. Fallent. 4. Selua in tract. de iu iur. 2. p q. 5. Fortunius de vltimo
2 fine n. 325. Cæterum ſæcularis iudex † punire poteſt
Laicos periuros iuxta text. in c. Rex debet 23. q. 5. & probat Romanus in ſingulari 420 Couar. in c. quamuis pactum. 1. part. § 3. num. 11. in 6. & l. 1. cum ſeqq.
3 tit. 17. lib. 8. recopillat. poteſtq; ſæcularis † cogere laicum, cui turpiter eſt iuratum, vt remittat iuramentum, vt cum alijs reſoluit Couar. lib. 1. variarum cap.
4 4. n. 5. verſi. verum. Poteſt † etiam ſæcularis cogere
laicum iurantem ad obſeruantiam iuramenti liciti, vt cap. licet mulieres de iureiur. in 6. num verò poſſit ſecularis iudex cognoſcere ſi relaxatio iuramenti ſit nulla, quando id opponitur contra abſolutum vide Anch. in conſ. 382. n. 6. & circa praxim, quæ verſatur in petenda relaxatione iuramenti vltra ea, quæ tradit Couar. lib. 1. variar. c. 4. num. 5. & Roland. in
5 conſ. 34. numer. 7. lib. 1. aduerte quod quando † relaxatio iuramenti petitur ſolum modo ad effectum agendi ab Epiſcopo, tunc pars aduerſa non citatur ad videndam illam relaxationem, & in hac ſpecie poteſt procedere reſolutio tradita à Couar. in d. c. 4. num. 6. aſserente neceſsariam non eſse citationem partis aduerſæ, & ita in praxi ſeruari, tamen quando prędicta relaxatio ad effectum agendi petitur coram Epiſcopo, vel eius Vicario pars aduerſa erit citanda, vt reſoluit Felyn conſ. 300. & Dominicus in conſ. 16. & plures alijs, quos refert Couar. in d. c. 4. num. 6. & ita praxis obſeruat quicquid in oppoſitum dicat Cou. & Iacob. Menoch. in conſ. 24. n. 11. & n. 12. indiſtinctè aſserat aduerſarium ſemper citandum eſse. Et eſt aduertendum, quod petens hanc relaxationem iuramenti tenetur in ipſa petitione facere mentionem de iura-
6 mento, & ſic iurauit † ſe non petiturum relaxationem,
& ſi ſibi conceſsa fuerit etiam motu proprio, ſe non vſurum, de his omnibus tenetur mentionem facere in ſua petitione, vt reſoluit Felinus in cap. conſtitutus n. 13. & 14. de reſcript. & in prædicto articulo, quando relaxatio iuramenti petitur ad effectum agendi aduertendum eſt, quod in petitione relaxationis ſimul, & in eodem libello erit concludendum, quod præſtita relaxatione à iudice Eccleſiaſtico ipſe iudex annullet & reſcindat ipſum contractum; Nam adhoc etiam erit competens inter laicos ratione iuramenti ſecundum Bal. in l. ordinarij not. 2. Cod. de rei vendic. & eſt communis opinio, à qua in praxi difficile eſset recedendum ſecundum Dec. in Rubr. extra de iudic. n. 2. Quamuis in puncto iuris ipſe Dec. contrariam dicat veriorem eſse, quem in hoc ſequitur Couar. in dict. c. 4. n. 7. & 8. dicens opinionem Baldi veram eſse quo-
7 ties præſtita relaxatione † iuramenti contractus veniret reſcindendus propter vitium vſuræ, ſimoniæ, vel propter aliud ſimile, cuius cognitio pertinet ad Eccleſiaſticum iudicem. ſecus tamen eſset, ſi alio iure contractus reſcinderetur.

PRAXIS PERMVTATIONIS.
beneficiorum.

S V M M A R I V M.

1 *Permutantes an poſſint ad ſua beneficia redire ſine noua collatione & num. 2. 3. & 4.*
2 *Requiritur declaratio ſuperioris, qui declaret licere permutantibus redire ad beneficia.*
3 *Sed contrafacientes non incurrunt pœnas.*

An beneficium permutatum reuertatur ſine noua collatione ad permutantem.

R E S O L V T I O CCLIII.

IN hac quæſt. ſunt plures diuerſæ opin. quarum prima fuit opinio Dominorum de Rota in Nouis, & de rer. permut. dec. 1 & 3. alias ſecundum numerum meum 23. verſ. in tertio dubio dec. 64. volen-
1 tium, permutantes † non poſse ad ſua redire beneficia
ſine noua collatione, & idem tenuit Pet. de Peruſ. in tr. de rerum perm. in 6. q. verſ. nunc videamus de ſexto principali, qui reſpondet ad c. ſi benef. de præb. lib. 6 & ijdem Domini de Rota de rerum perm. in Antiq. dec. 9 alias 202. & idem in recollectis per Bern. de Biſignero eo. tit. dec. 3. incip. vtrum permutatores, & Ant. de But. in c. cum venerabilis de except. & in hanc inclinat partem Abb. Sic. ibi, & Felyn. col. 4. verſ. vtrum permutantes inualidè, &c. quamuis non figat pedem & idem Dom. in c. vno col. 5. verſ. ſed circa præmiſsa eſt dubium eo lib 6. & Petr. de Anch. in c. pen. de rerum perm. & Fed. de Senis conſ. 107. & Soc. in conc. 168. lib. 2. incip. in primis determinata eſt, dicens hanc opinionem magis eſse communem, & And. Barb. in d. cap. pen. q. vlt & dic. Capp. Tholoſ. 261. in vlt. quæſt.

Secun-

Secunda opinio huic contraria eſt poſse permutantes ad priora redire beneficia ſine noua collatione ab ordinario obtinenda, & hæc fuit opinio Dom. Io. Andr. in d. cap. vno, & etiam dominorum de Rota in Antiq. de rerum permut. deciſ vlt. ſaltem opus eſse ſecundun ipſos licentia ſine executione, aut alia collatione, & in hanc ſententiam inclinat Fed. de Senis in trac. de rerum permut. q. 8. & 10. in fin. & idem Lap. in d. c. vno, & ibi Fely. Fr in. col. 5. cum ſeq. per tex. in d. c. ſi beneſ. & ibi Domin. circa fin. dicit iſtam eſse communem, & in cle. vna, & ibi Boniſ. de Vital. num. 91. & latius num. 96. de rerum permut. & idem Fed. de Senis ſibi contrarius in conſil. 156. incip. punctus talis eſt Per. Rector. & Imol. in d. c. pe. vbi plene examinat dicens pariter hanc opinio. magis æquam, vt euitetur circuitus, & idem tenet Card. Zab. & Inno. in c. fi. eo. tit. & iſtam ſequentem Phil. Decius in d. c. cum venerabilis col. 9. poſt princ. verſi. ſed dubium eſt, vbi dicit opi. Io. And. fundatam in equitate, & ſubſtentabilem eſse, & idem ibi collecta in princ.

2 Tertia fuit opin. requirens † declarationem ſuperioris, declarantis ipſos permutantes poſse ad ſua beneficia redire, propter quam ſuperioris authoritatem præſumitur fraus non interueniſse, vt tenet Albert. Lampagnano in rep. d. cap. vni. de rerum permutat. q. 7. & in hanc etiam voluerunt inclinare ſententiam Domini de Rota in d. dec. vlt. & etiam in d. dec 3. recollect per Ber. de Biſignero, tamen ſecundum eos 3 ibi contra facientes de facto non incurrunt † pęnam cap. de multa de præb. nec cap. eum qui eod. li. quid dicendum ſecundum opinionem Io. Andr. fuiſse in Curia concluſum, quam videntur tenere Domini. de ſancto Gem conſ. 21. colu. 7. verſi. non obſtat, nec poteſt de iure Io. de Selua in trac. de beneſ. in 3. par. q. 32. p. 3. circa med. & Guido Pap. ſing. 838. in fin. & latum fuit arreſtum die 3. April. An. Domini. . . .

S V M M A R I V M.

1 *Dolus putatiuus excuſat a fructibus perceptis non extantibus.*

2 *Poſseſſor tenetur reſtituere fructus ſi ei ius non aſſiſtit, ſed potius reſiſtit.*

3 *Iuſte excommunicatus, ſi poſtea abſoluatur, non poteſt recuperate fructus medij temporis perceptos.*

4 *Donatarius non tenetur reſtituere fructus perceptos, reſoluta donatione ob natiuitatem filij.*

An permutantes ad eorum beneficia redeuntes teneantur reſtituere fructus interim perceptos.

RESOLVTIO CCLIIII.

1 PRo reſolutione dubij prædicti videbatur dicendum quod non, cum ſint bonę fidei poſseſsores, & dolus putatiuus † excuſat à fructib. perceptis non extantib. vt in ſimili no. in l. & ex diuerſ. ff. de rei vend. & in c. grauis de reſt. ſpol. & per hæc iura tenet Pet. de Anc. in d. c. ſi beneficia col. 2. verſi. ſed circa hoc occurit dubium de tribus, & eum ibi ſequitur Phi. Fran. col. 2. verſi. in glo. in verb. culpa quãuis vt inquit de Anc. Pau. Peruſ. de Peruſio in rep. illius c. velit contrarium quod teneantur reſtituere, qui tamen non reſpondet ad bonam fidem, & miratur de Doct. ſc. in præced. q. allegatis, qui non poſuerunt hanc queſtionem, & hanc ſecundam p. quod non teneantur ad fructus reſtituendos tenere videntur Hoſt. in c. dilecti de præb. vult omnia fore reſtituenda, & ſic non ſolum beneficium, ſed etiam fructus; ſed primam tenuit Ægid. quem refert Abb. Sicu in c. dilecto col. 2. in verſ. vnde dictum ſc. bone fidei poſseſsores nõ teneri ad reſt. fructuũ, & intelligi illum text. quod compellatur reſtituere poſseſſiones tantum pertinentes ad beneficium, vel præb. Abb. Sicul. in d. c. dilecto, concordat iſtas opi. quia aut poſſidenti ius aſſiſtit, & non 2 reſiſtit, & prima tunc procedit opinio quod † non teneatur fructus reſtituere, ſi verò ius reſiſtit, tenetur tunc ad reſtitutionem fructuum arg. l. quemadmodum C. de agri. & cenſ. li 11. & pro hoc facit regula, qui contra iura mereantur, bonam fidem non præſumuntur habere, vnde cum poſſideat iure ſibi reſiſtente, tenetur ad reſtitutionem fructuum quantuncunq; fuerit bonę fidei poſseſsor, vt patet in c. maiorib. de præb. & pro hac Abb. dec. facit l. Prędonis ff. de petitio. hær. & no. per Bal. ibi dicentem quod ſi forte Prælatus faciat committi homicidia, vel alia propterque fiat indignus, quod licet interim ſit Prælatus, & habeat adminiſtrationem iuris, & facti, nihilominus cenſetur Predo, & ſi poſt multos annos deponatur à prælatura tenetur ad reſtitutionem fructuum medij temporis perceptorum. Et idem latius ibi Ang. quem ibi ſequitur Pau de Caſt. ſed in hoc tenet contrarium Fel. in c. de quarta, col. 11. in pri. ver. faciunt Poſtremo prædict. ad q. de pręſcrip ſ. vtrum clericus dignus priuatione beneficij faciat fructus ſuos donec in beneficio toleratur. Et Arguit pro, & contra, & finaliter concludit clericum non teneri ad reſtitutionem fructuum. Quod ſeptem probat rationibus reſpondens ad l prædonis, & ad not. ibi per Bal. Ang. & Pau. de petitio. hæred vt ibi latius per eum cauſa breuitatis, & pro communi dec. quæſtionis noſtræ facit, quod dicitur 3 de clerico, dicendum eſt etiam de iuſtè † excommunicato, quod eo abſoluto ab excommunicatione non poſſit recuperare fructus medij temporis ſibi ſubtractos vt tenet gloſ. vltim. in fin. quam ibi ſequuntur Gaufr Hoſt. Henr Bohic & Abbat. Sicul. colum. vltim. verſic. in eadem cauſa, & c. paſtoralis cap. verum de appell. per text. quem allegat. gloſ. in leg. cum allegatis Codic. de re milit. libr. 12. & ibi Iac. Rebuff. in addit. ad Bart. & idem de ſanct Geor. olim Car. Alex. Philip. Franc. & Decius in d. c. verum, & idem videtur ſentire gloſ. in l. inter quos damni, & ibi Bart. ff. de damn. inſec. vbi gl. aſsumit argum. pro ſacerdotibus noſtris vltramontanis excommunicatis vt nihil recipiant de fructibus, & ſic poſt abſolutionem non recuperent fructus, pro hoc etiam facit, quod donatarius 4 † non tenetur reſtituere fructus perceptos reſoluta donatione, natiuitate filij iuxta l. ſi vnquam, & tenet ibi de Ripa q. 40 C. de reuoc do. & idem in alia donatione in ipſa reuocata quod non teneatur reſtituere fructus, voluit gl. in l. neque vllam omnibus in verſi. vxor. & ibi Bald. Lud. Bolog. in ſecundis interpret. qui allegat Franc. de Aret. ita tenere.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficium vnitum, perdit nomen beneficij.*

2 *Beneficium vnitum eſt de menſa eius, cui eſt vnitum.*

3 *Vnio perpetua eſt extinctiua tituli.*

4 *Quando reſignatio fit in fauorem, Papa ſolet ſuſpendere vnionem ſecus ſi fiat mentio vnionis.*

Permutatio an fieri poſſit de beneficio vnito.

RESOLVTIO CCLV.

REſpondi minimè de iure potuiſse fieri permutationem pręfatam, ex quo beneficium ſecundum Rotam deciſ. 11. de rebus eccl. 1 non alienandis perdit † nomen beneficij, nec poteſt appellari aliud, quod erat ante vnionem, ſequitur Felin. in cap. in noſtra Corollar. 38. de reſcriptis idem Ferret. conſi. 125. num. 1. tom. 1 conſil. 155. num. 7. Rota deciſ. 11. num. 1, de rebus eccleſ. non alienand.

in Antiquis Oldrad. conſil. 257. incip. factum tale eſt num. 15. verſ. per vnionem tamen, & num. 18. verſ. nec dubitandum Caccialup. tract. de Vnionibus art. 8. n. 8. Feder. de Senis tract. de rerum permutation. q. 33. Gonzalez vbi proximè num. 1. Seraphin. deciſ. Rotæ 1011. num. 1. & 5.

Facit idem Feder. de Senis conſ. 200. incip. quod
permutatio Circa medium verſic. præterea vbi ait,
quod quando beneficium eſt vnitum durante Vnione
non eſt vacatiuum nec poteſt concedi, quia cenſetur
2 † de menſa illius, cui eſt vnitum Ferrat. dict. conſ. 142.
num. 8. Gomez poſt Feder. & alios in regula de menſali quæſt. 8. numero ſecundo verſ. quod autem Pariſ. conſ. 31. n. 10. vol. 4. Caccialup. de Vnionibus art. 8. n. 7. Mandoſ. Regula de infirmis quæſt. 10. numer. 2. Gonzalez. ſuper regul. 8. Cancellariæ § 7. gloſ. 5. num. 7. clem. 1. de ſupple. neglig. Prælat. Clementin. frequens. de exceſſibus Prælat. Gregor. de benefic. Eccl. cap. 20. num. 15.

Et ita eſt reſolutio certa, quod beneficium ſemel
vnitum non poteſt impetrari Felyn. in capitulo in noſtra num 23. Corollar. 27. de reſcriptis Rota deciſion. 46. eodem titul. in Antiquis Rebuff. in praxi beneficiali titulo de Vnionibus num. 14. Puteus lib. 1. deciſion. 247. à num. 7. Selua in tract. de benefic. par. 3. q. 15. num. 76. Gonzalez. dict. gloſ. 5. num. 22. Rota deciſ. 13. vt lite pendente in nouis num. 2. nec reſignatur, vt poſt Oldrad. conſ. 257. à num. 20. verſ. 3. & Petr. Gregor. Syntagmat. Iuris lib. 17. c. 17. n. 18. tradit Pariſ. lib. 2. de reſign. beneficiorum q. 9. n. 1. & 2. idem probans in permutatione, quæ nequit fieri de beneficio Vnito Ioa. And. in addit. ad Specul. tit. de præbend. in princ. Feder. de Senis tract. permut. benefic. q. 33. Rota deciſ. 3. de rerum permut. in Antiquis, & in deciſ. 1. eod. titul. in Antiquioribus Gambar. in capit. licet num. 38. eod. tit. 6. eſt enim Vnio perpetua
3 † extinctiua tituli, tollens omnia vincula ſecundum
Caſſador. deciſ. 2. de Vnionibus num. 2. & ipſa fuit
nulla ipſo iure prouiſio quæ prætenditur facta fuiſſe
dicti præſtimonij in perſonam D. Franciſci de Pareia,
in fauorem cuius reſignaſſe dicitur pictum Didacum
de Vlloa, & euidentius eſt nulla prouiſio facta di-
4 cto Dionyſio de Roias, nam licet † Papa ſoleat ſu-
ſpendere vnionem virtute reſignationis in fauorem
factæ, vt per Mandoſium de ſignatura gratiæ tit. renunciationis colum. 4. in fine & fuit reſolutum in vna Conchenſi Præſtimonij. 23. Octobris 1542. teſtibus Puteo lib. 1. deciſion. 357. & Pariſ. dict. quæſt. 9. num. 8. & ſequente, ſi tamen Pontifex, non facit expreſſam mentionem Vnionis ſuſpendendo illius effectum pro ipſa vice eſt ipſo iure nulla prouiſio, nec prouiſo titulum præſtat Fely. in dicto cap. in noſtra n. 23. verſ. 27. Corolarium de reſcriptis Selua de beneficijs dicta par. 3. q. 11. n. 76. Menoch. lib. 2. de arb. iudicium caſu 201. n. 133. quia ex actu nullo nihil ſequitur l. ſi vt proponis, 1. C. quomodo, & quando Iudex l. quoties ff. qui ſatiſd. cog. Reb. reſponſ. 59. verſ. 3. qui in reſponſ. 20. verſ. non obſtat ait quod vnione facta nulla eſt facienda alteri collatio beneficij, & ſi de facto fiat non procedit preſcriptio ex mala fide argum. cap. Vigilanti de reſcriptis Lopez. in l. 54. tit. 5. part. 5. gloſ. 2.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficiorum permutatio præſumitur in fraudem, quando adeſt magna beneficiorum inæqualitas, ſenium, infirmitas ex qua infra octo dies quis moriatur.*
2 *Prædicta debent copulatiuè concurrere ad præſumendum fraudem.*
3 *Erectio beneficij ſimplicis pinguis in loco, in quo eſt aeris intemperies præſumitur fraudulenta.*

In permutatione beneficiorum, quando fraus præſumatur.

RESOLVTIO CCLVI.

1 PErmutationem factam fuiſſe † in fraudem præſumitur ex magna beneficiorum inæqualitate, ſenio, infirmitate ex qua infra octo dies quis moriatur, quæ ſimul concurrant Rota in Antiq. in dec. 361. incip. nota præſumitur Bell. in dec. 344. n. 1. Franc. Marc. in dec. Delph. 510. num. 5. & in dec. 1126. num. 3. vol. 1.

Licet in permutatione beneficiorum ad fraudem præſumendam non inſpicitur quod vnum beneficium ſit minoris valoris quam aliud Rota in Antiq. in deciſ. 129. incip. nota quod non vitiatur Cardinal. Biſig. in deciſ. 2. & in deciſ. 4. titul. de rerum permutat.

Contrarium videtur, tenere eadem Rota in Antiq. in dec. 361. incip. nota præſumitur in fin. vbi inquit ex ſola inæqualitate valoris beneficiorum præſumi commiſſam fraudem permutatione in præiudicium expectantium arg. l. dolus C. de reſcin. vend. Ioan. in cap. fin. de rerum permut. in 6. in nouell.

Declara tamen fœdere diſtinctionis fraudem in
5 permutatione præſumi † ſi hæc omnia ſimul interueniant, Primo magna beneficiorum inæqualitas. Secũdo inter permutantes magna coniunctio ſanguinis. Tertio ſi ex ſenio, vel infirmitate magna, & morte inde ſequuta infra dies octo, vt dicit Rota in Antiquis in d.
3 dec. 361. aut quia fortè permutans † pingue beneficium fecit ob aeris intemperiem, vel ob non tutum ibidem acceſſum optimè Petr. de Anchar. in conſil. 279. incip. q. proponitur in conſ. 389. incip. in caſu præmiſſo vbi plenè, quem ſequitur. Franc. Marc. in deciſ. Delphin. 1127. per totam volumin. primo Boer. in dec. Burdegal. 2. n. 55. plene Faber. in Codic. Fabrian. lib. 1. tit. 2. de fin. 88. vol. 1. idem Franciſ. in deciſ. 510. num. 1. lib. 1. Bellamer. in deciſ. 348. num. 1.

PRAXIS POLLVTIONIS Eccleſiæ, eiuſque reconciliationis.

S V M M A R I V M.

1 *Pollutio Eccleſiæ varijs ex cauſis contingit.*
2 *Quibus modis Eccleſia polluitur.*
3 *Sanguinis effuſio facit Eccleſiam pollutam.*
4 *Qualis debeat eſſe ſanguinis effuſio, vt per eam Eccleſia dicatur polluta.*
5 *Sanguis in vaſe receptus etiam polluit Eccleſiam.*
6 *Qualis debeat eſſe pollutio ſeminis, vt polluatur Eccleſ.*
7 *Quid faciat ſcienter celebrans in Eccleſia polluta.*
8 *Quæ ſancta ſunt coinquinari non poſſunt.*

Quæ concurrere debent, vt Eccleſia dicatur polluta.

RESOLVTIO CCLVII.

TRactaturi qualiter Eccleſia dicatur polluta
prius diſcutiendum erit, quibus modis polluatur, & quæ concurrere debeant, vt polluta cenſeatur, quoad primum dico Eccleſiæ
1 pollutionem † varijs ex cauſis contingere.
2 Primo ſanguinis † effuſione c. propoſuiſti de conſecrat. Eccleſiæ vel altaris. Secundo ſeminis effuſione. Tertio cum excommunicatus in ea ſepellitur capitulo conſuluiſti de conſecrat. Eccl. vel altar. Quarto cum ſepellitur aliquis infidelis c. Eccleſiam 1. de conſecrat. Eccleſ. vel altar. Quinto cum conſecratur

Eccleſia

Eccleſia ab Epiſcopo excommunicato d. c. conſuluiſti. Nos verò intendimus de duobus primis modis,
3 Secundo vt Eccleſia † per ſanguinis effuſionem dica-
4 tur polluta, & primo vt ſit iniurioſa † & voluntaria ſanguinis effuſio, hinc ſi ioco, aut correctione ſequeretur ſanguinis effuſio, vel ob ſui tuitionem, niſi modum excedat, vel ſi facta eſset pueto, vel ebrio, aut inſano, non diceretur Eccleſia polluta Sotus 4. ſent. diſt. 13. q. 2. tit. 1. Vict. in ſumm. Sacr. n 90. ſecundo aut ſi magna effuſio ſanguinis, & non ex more, vt ſolet multum ſanguinis exire; Tertio vt effuſio ſanguinis, vel ſeminis ſit publica, vel ex confeſſione eorum, qui hoc fecerunt, vel ex euidentia ſacti c. per veſtram cap. fin. de cohab. cler. vel mulier. Quarto vt fiat in-
5 tra Eccleſiam† quamuis ſanguis in vaſe recipiatur, vel percuſsus, ita cito extraheretur vt ſanguinis in Eccle-
6 ſiam non caderet, ſic pollutio † ſeminis humani, vt polluat Eccleſiam oportet vt ſit voluntaria, vnde per nocturnas pollutiones, quæ fiunt in ſomnis, vel quæ ex impetu accidunt ob viſam formoſam mulierem, vel ſi eſset quædam humectatio, aut eſset ſecreta non polluitur Eccleſia. Et polluitur Eccleſia ſiue fiat pollutio voluntaria illicita, ſiue licita, vt viri cum vxore.

Effectus autem pollutionis Eccleſiæ eſt, quia im-
7 pediuntur diuina ſacrificia; quare qui ſcienter † celebraret, peccaret mortaliter, non tamen eſse irregularis e.is qui, de ſenten. excommun. in 6. Verum ſecundum Sylu. efficeretur ſuſpenſus, & ſi poſt ſuſpenſionem celebraret, efficeretur irregularis per c. Epiſcoporum, de priuileg. in 6. Sylu. in verbo conſecratio 2. in fine. Et dicitur polluta Eccleſia non in ſe, nam quæ ſancta
8 † ſunt coinquinari non poſsunt c. fin. 15. q. vlt. ſed quo ad opinionem hominum, qui eam polluunt quantum in ipſis eſt.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia non polluitur per percuſſionem factam intus ſi emiſſio ſanguinis fuit facta extra Eccleſiam.*
2 *Modici ſanguinis effuſione Eccleſia non dicitur polluta.*
3 *Opinio in contrarium firmiter tenenda.*
4 *Quot ſunt neceſſaria ad hoc vt Eccleſia dicatur polluta.*
5 *Homicidium in Eccleſia abſque ſanguinis effuſione polluit Eccleſiam propter iniuriam, & debet reconciliari.*
6 *Ad pollutionem Eccleſiæ non requiritur ſanguinis effuſio, ſed ſufficit percuſſio.*

An Eccleſia dicatur polluta ſi percuſſio fiat in Eccleſia, & ſanguinis effuſio extra.

RESOLVTIO CCLVIII.

1 Dubitabatur ſi Eccleſia † cenſeretur polluta ſi percuſſio fuiſset facta in Eccleſia, & ſanguinis emiſſio extra eam, & prima conſideratione videbatur negandum ex eo, quod vt communiter tradunt omnes in c. vnico de conſecratione Eccleſ. lib. 6. Eccleſia polluitur emiſſione ſanguinis, igitur ſi ſanguis ibi non fuit emiſsus non polluitur, facit etiam ad hoc communis Canoniſtarum, quæ vi-
2 detur eſset, † vt per modici ſanguinis effuſionem Eccleſia minimè dicatur violata, & nec vlla egeat reconciliatione Syluеſtr. in verſ. conſecrat. Sotus in 4. ſent. diſt. 13. q. 2. art. 2 Nau. in Manuali c. 27. n. 251. ſum. Victor. de Euchar. q. 99. Graſſius in 1. par. lib. 2. c. 48. n. 25. per text. etiam in Clem. ne Romani verbo effundendo de elect.
3 Ceterum contrarium † firmiter tenendum eſt; pro cuius opinionis confirmatione facit; quia hic con-
4 currunt omnia, quæ ſunt neceſsaria, † vt Eccleſia dicatur polluta quæ ſunt quinque, de quibus ait Graſſ. in reſolutione 1. lib. 3. vt ſanguinis, effuſio ſit publica, Non enim ſufficit vt ſciatur à duobus, vel tribus Abb. in c. ſignificaſti num. 2. de adulter. Secundo vt ſit illicita. Tertio vt ſit magna effuſio ſanguinis ſecundum communem. Quarto vt fiat intra Eccleſiam. Quinto vt ſit voluntaria Sotus in 4 ſent. diſtin. 13. quæſt. 2. artic. 3. Victor q. 99. de ſacrament. Sylueſt. in verbo conſecratio §. 5. Nauarr. in Manua. cap. 27. num. 251.
5 Secundo patet per doctrinam † Ioann. à Turrecrem. in cap. ſi motum num. 2. de conſec. diſtin. 1. vbi dicit Eccleſiam eſse reconciliandam, quando aliquis occideretur in Eccleſia, ita quod totus ſanguis eius reciperetur in ſuis veſtibus, vt nulla gutta ſanguinis remaneret in Eccleſia, & hoc propter iniuriam factam Eccleſiæ, quia eſset in ea homicidium patratum, facit etiam tex. in c. propoſuiſti n. noſtro vbi propter homicidium, & vulnera reconciliatur Eccleſia, & tamen ibi non dicitur. An fuerit ſanguinis effuſio nec ne. Hoc i em in capit. vnico eodem titul. in 6. imò dixit Affl t. in Conſt. ſi quis aliquem rubr. 12. num. 3. verſi l. ſecundo quæro quod ſi quis percuſserit aliqu n in Eccleſia cauſando tumorem, qui poſtea opu it, vt aperiatur ferro, Eccleſia dicitur polluta, quia percuſſio fuit iniurioſa, & ratio eſt, quia non eſt de eſsentia pollutionis Eccleſiæ, quod ſanguis
6 exeat tunc, ſufficit enim quod percuſſio † ſit iniurioſa, & quod ſanguis poſtea exeat in quantitate, ſecus verò ſi aliquis verberaret aliquem in Eccleſia cauſando liuorem, quia tunc non eſt polluta Eccleſia.

SVMMARIVM.

1 *Reconciliatio Eccl. pollutæ ad ſolum Epiſcopum pertinet.*
2 *Reconciliatio Eccl. pollutæ eſt ordinis Epiſcopalis.*
3 *Reconciliatio Eccl. eſt de reſeruatis Epiſcopo, quæ per inferiorem fieri non poteſt.*
4 *Eccleſiam reconciliat etiam ſimplex ſacerdos ex priuilegio, ſed eo ceſſante ſolus Epiſcopus.*
5 *Sacerdos authoritate Apoſtolica poterit conferre, & confirmare minores ordines.*
6 *Priuilegium Eugenij IV. conceſſum congregationi Caſſin.*
7 *Plus eſt conſecrare, quam reconciliare.*
8 *Priuilegia principis ſunt latiſſimè interpretanda.*

An habens Iura Epiſcopalia poſſit reconciliare Eccleſiam pollutam.

RESOLVTIO CCLIX.

1 Reſpondetur negatiue reconciliatio enim Eccleſiæ † pollutæ ad ſolum Epiſcopum pertinet c. aqua & ibi com omnes de conſecr. Eccleſiæ c. Pontifices 7. quæſtion. pri-
2 ma & ratio eſt, quia hæc † ſunt ordinis Epiſcopalis c. quamuis cum duobus ſequentibus de præſcrip. Abb. in c. veniens n. 4. eodem tit. But. conſ. 19. & ex his dixi non potuiſse habentes Iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem reconciliare Eccl. pollutam, quod ampliatur etiam ſi extaret conſuetudo, quod Abbates de aqua benedicta, reconciliarent Eccleſias, quæ forte ſecundum Zabarellam in dicto capitulo aqua potuit introduci ex deſidia, & nobilitate Epiſcoporum, qui timebant laborem, vel putabant per id vileſcere, cum talis conſuetudo ſit contra Ius, quia irrationabilis e. quanto extr. de conſuet. cum in his quæ ſunt ordinis Epiſcopalis, conſuetudo non poſſit; vnde communis eſt ſententia Doctorum, quod quando Eccleſia eſt conſecrata ceſsante priuilegio ſolus Epiſcopus eam reconciliare poteſt, vel alius Epiſcopus, cui ipſe commiſerit vices ſuas iuxta ca. quæ tradit. Co-

uarru. lib. 3. variar. reſolution. capit. 20. numero 3.
Graff. in prima part. deciſion. lib. 2. capitul. 48. num.
10. per text. in dicto capitulo aqua, & ratio eſt quia
2 reconciliatio† eccleſiæ eſt de reſeruatis epiſcopo, quæ
per inferiorem fieri non poteſt Anton. in dicto capi-
tulo aqua num. 2. dixi ceſſante priuilegio, quia etiam
hoc ſimplici ſacerdoti poteſt committi à ſum. Ponti-
fice Innocen. in dicto cap. aqua qui vidit plurimis
non epiſcopis hoc committi à Papa, aqua tamen
prius per proprium epiſcopum benedicta, quod idem
dicendum eſt in omnibus, quæ ſunt Iuris epiſcopalis
ex diſpenſatione humana, quia in his Papa habet pleni-
tudinem poteſtatis capit. propoſuit de conceſ. præbend.
modo illa non habeant immediatam relationem ad
verum corpus Chriſti ideo ſecundum D. Thom.
5 in 4. ſentent. diſt. 25. art. 1. poterit ſacerdos † apoſto-
lica authoritate conſerre ordines minores, & con-
firmare non autem ordines maiores, qui habent im-
mediatam relationem ad corpus Chriſti V. verum
hinc fit quod Vicarius epiſcopi generalis, niſi epi-
ſcopus ſit, & habeat ſpeciale mandatum non po-
terit reconciliare cum hæc ſint ordinis epiſcopalis,
Gloſ. Abb. & alijs in dicto cap. aqua ex priuilegio
6 † tamen Eugenij IIII. conceſſo congregationi Caſ-
ſinenſi 1436. pridie kalen. Iulij pontificatus anno 6.
qui indulſit, vt poſsint monachi in ſuis locis Eccle-
ſias, altaria, & vaſa conſecrare, crederem dictum
indultum etiam extendendum ad reconciliationem
7 eccleſiæ, tum quia plus † eſt conſecrare, quam re-
conciliare, & plus ſemper in ſe continet minus quando
ponitur affirmatiuè, vt habetur in regula iuris in
8 6. tum etiam † quia priuilegia principis ſunt latiſ-
ſimè interpretanda arg. text. in cap. olim cap. abbate
de priuileg. tum etiam argumento text. in cap. con-
ſuluit extr. de Iudæis, vbi minus eſt reficere, quam
conſtituere ergo multo magis in caſu noſtro, vbi
poſsunt conſecrare, & ita fuit in facto ſeruatum
Mediolani in eccleſia Sancti Simpliciani, quę eſt
parochia, & morantur monachi Caſſinenſes, quæ
dum fuiſset violata, fuit poſtea reuerendum ad-
modum bonæ memoriæ per Dominum Cyrilum tunc
temporis ibi Abbatem reconciliata, & ita Reue-
rendo P. D. Alexandro à Caſtrouillare priore ſancti
Seuerini à Neap. qui tunc temporis interfuit mini-
ſtrando, cuius dicto ſtandum eſt, cum de nullius
præiudicio agatur argum. 8. q. 1. cap. primo gloſ. in
cap. nobiliſſimus d. quæſt. 7. & ita credimus Abbates
poſse ſuas eccleſias reconciliare, de quibus omnib.
habes per Graff. in conſi. 2. de conſ. eccleſiæ.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia non dicitur polluta ad effectum vt indigeat reconciliatione, ſi emiſſio ſanguinis, vel ſeminis ſciatur à tribus, vel quatuor.*
2 *Crimina omnia occulta præter homicidium, & Symoniam excuſant authorem ipſum ab irregularitate, & pęna.*
3 *Eccleſia reconcilianda ob crimen publicum.*
4 *Publicum non dicitur omne quod ſolet fieri per iudicem.*
5 *Crimen an fiat publicum confeſſione delinquentis.*

Vt Eccleſia dicatur polluta neceſse eſt, vt emiſſio ſanguinis, vel ſeminis ſit publica.

RESOLVTIO CCLX.

1 FVit dubitatum ſi Eccleſia dicatur polluta † ad
effectum, vt indigeat reconciliatione, ſi pollu-
tio contingit ſcientibus tribus, vel quatuor
perſonis, & reſpondi quod talis Eccleſia pol-
luta ſanguinis effuſione ſcientibus tribus, vel quatuor
perſonis non indigeat reconciliatione, ita quod poſ-
ſint celebrari diuina, etiam ſi ſacerdos fuerit ipſe
delinquens, qui celebrauerit, ita videtur colligi ex
tex. cum gloſ. & doctoribus in cap. vnic. de conſi.
Eccl. vel altaris lib. 6. quæ gloſ. licet loquatur de oc-
culto crimine, quo caſu Eccleſia non iudicat de oc-
cultis cap. nobis el ſecondo de ſent. excommunica-
tionis, tamen idem arbitror de crimine penè occulto,
ita vt pauci ſcirent crimen eſse commiſsum, & quod
probari poteſt, ſed cum difficultate, puta ſi ſciretur
ab aliquibus, hoc eſt an tribus, vel quatuor perſonis
iuxta gloſ ſingularem in cap. manifeſta 2. quæſt. 1. quæ
allegat tex. in cap. quis aliquando §. hæc ergo ſecreta
de pœnit. diſt. 1. Turrecremata in d. cap. manifeſta
modo author illius criminis non eſset accuſatus, &
2 ratio eſt quia ſi crimina † omnia præter homicidium,
& Symoniam ſecundum aliquos, cum ſint non omni-
no, ſed penè occulta excuſant illos authores ab omni
ſuſpenſione, & irregularitate, quia crimen occultum
non inducit ſuſpenſionis, aut irregularitatis pœnam in
ipſo criminis authore, ne propter hanc cauſam in-
fametur peccator, qui erat occultus, multo magis
excuſabit templum materiale quod nullum commiſit
peccatum, nec eſt capax illius ab excommunicatio-
nis obligatione, quod poteſt probari per tex. in
3 cap. ſignificaſti de adulter. vbi Eccleſia † præcipitur
reconciliari ob hoc, quod mulier adultera publice
coram Iudice crimen ſuum detexit, quare ſequitur
à contrario ſenſu, quod crimen non publicum haud
4 indigeat reconciliatione, publicum † verò quid ſit
vide gloſsam in l. 1. ff. de poſt. in Clem. 1. verſi. publice
de ſepult. vbi non omne quod publicè conſueuit fieri
per Iudicem in loco, quo iudicare ſolitum fuit, dici-
tur publicum, ſed ex qualitate fori, multitudine. ſ.
vel officialium paucitate, & aſtantium dicitur aliquod
publicum, vel non publicum, vnde dicit ibi gloſ. quod
poteſt eſse occultum, licet per Iudicium in bancho
coram duobus, vel tribus fuerit aliquid promul-
gatum, facit in auth. de litig. §. omnem vero coll. 8.
Mari. Soc. in cap. quæſitum num. 6. de pœn. & remiſ.
Alfonſ. à Caſtro in lib. 4. de l. pęna cap. 15. pag. 30.
ſed an crimen fiat publicum ex confeſſione delinquen-
5 tis? Reſpondeo quod ſi delinquens † ſecreto reuela-
uerit ſacerdoti ſe violaſse Eccleſiam ſi crimen eſt alijs
occultum, tunc crimen non efficitur publicum ex tali
ſecreta reuelatione, vnde idem ſacerdos poterit licite
celebrare, & ratio quia illud dr, vt Deo gl in c. ſacer-
dos de pęn. d. 6. gloſ. in c. dilectus de exceſſib. præla-
torum at ſi confeſſio eorum, qui crimen commiſerunt
fuerit talis, vt poſſit ex ea vinci delinquens in Iudicio
& tunc crimen cum effici poſſit publicum debet ſa-
cerdos abſtinere à celebratione ita Vict. q. 99. de Eu-
ch. infir.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia non dicitur polluta modica ſanguinis iniurioſi effuſſione, numero ſequen.*
3 *Effuſio non demonſtrat abundantiam.*
4 *Effundere quid proprie ſignificet.*
5 *Fundere, & effundere differunt inter ſe.*
6 *Semper ſunt vitandæ perplexæ dubietates.*
7 *Sanguinis vna, vel altera gutta Eccleſiam non polluit.*

An per modicam ſanguinis effuſionem polluatur Eccleſia.

RESOLVTIO CCLXI.

1 PRO parte negatiua quod non, facit quod ver-
bum † effuſionis notat abundantiam, ita Abb.
in c. propoſuiſti de conſecrat. Eccl. vel alt. n. 3.
vbi dicit quod propter extractionem modi-
ci ſanguinis non polluitur Eccleſia, quod denotat
verbum

verbum effuſio, nam illud verbum abundantiam ſi-
gnificat pro hoc bonus tex. cum glo. in c. cum illorum
§. quid ſi clauſtrales de ſent. excom. in verbo illi vbi
gloſ. allegat tex. in c. reuertimi 16. q. 1. vbi Hiero. hæc
ait verbum effuſionis nomen largitatis ſignificat idem
tenet gloſ. in c. vnic. de conſecr. Eccleſ. vel alt. lib. 6.
facit etiam communis Canoniſtarum, quæ videtur
eſſe, vt per modici ſanguinis effuſionem Eccleſia mi-
nimè dicatur violata, & nec vlla egeat reconciliatione
Sylu. in verb. conſecratio Sot. in 4. ſent. d. 13. q. 2. ar.
2. Nau. in Manuali c. 27. n. 251. Sum. Victor. de Eu-
char. q. 99. & nos in r. p. lib. 2. c. 48. n. 25. per tex. etiam
in Clem. ne Romani verbo effundendo de elect. & pro
parte affirmatiua quod Eccleſia per modicum ſangui-
nem ſit polluta facit t. tex. in c. ſi Eccleſia de conſecr.
2 Eccl. vel alta. vbi Eccleſia polluitur † per ſanguinis hu-
mani effuſionem idem babetur in c. Eccleſijs de con-
ſecr. d. 1. vbi cum dicta iura non diſtioguant, ſed gene-
raliter loquantur, nec nos diſtinguere debemus l. de
ptetio ff. de publ. in rem act. etiam ſi ſit ad benignio-
rem partem facienda, & interpretatio quamuis Abbas
dicat predicta iura eſſe intelligenda de abundanti ſan-
guinis effuſione per tex. in d. cum illorum vbi effuſio
abundantiam ſignificat tamen Alf. de Caſtro ſatis
abunde lib. 1. de poteſtate pęnal. c. 7. fol. mihi 67. de-
monſtrat tam ex profanis ſcriptorib. quam ex literis
3 effuſionem † non demonſtrare abundantiam, vt habe-
tur 2. Paral. 21. multum ſanguinem effudiſti, vnde ſi
verbum effuſionis ex ſe ſolo abundantiā ſignificaret
non fuiſſet opus dicere multum ſanguinem, ſed ſatis
fuiſſet dicere ſanguinem effudiſti ſic Paulus ad Titum
dicit, quem effudit in nos abunde ecce poſt verbum ef-
fuſionis additum eſt verbum abundè, quod eſſet ſu-
perfluum ſi verbum affuſionis ex propria ſignificatio-
ne denotaret abundantiam vnde dicit, quod verbum
4 † effundere ſignificat ſpargere, aut emittere quod tam
verificatur in abundantia tam Sanguinis, quam in mo-
dicitate ſic. n. emitti poteſt ex corpore ſanguinis abun-
dantia, quam modicitas, vnde verbum effundo com-
poſitum ex verbo fundo, & propoſitione ex cuius vlt.
littera X. io compoſitione tranſit in F. & ſcribitur per
duplex F. ſicut igitur fundere non ſuper notat abun-
dantiam, ita nec effundere, quod ex illo componitur,
nam effuodere eſt extra fundere v. g. Petrus ſi in terram
demitteret tres, aut quatuor guttas ſanguinis certe di-
citur Petrum effudiſſe ſanguinem, nam ſicut fundit ita
5 etiam effudit, non. n. hęc inter ſe differunt † vnde Ge. 7.
Deus ait quicumq. effuderit humanum ſanguinem
fundetur ſanguis illius, quibus verbis clare conſtat
verbum effuſionis non ſemper denotare abbundan-
tiam ex ſuo ſignificant quare conuincitur etiam per ef-
fuſionem ſanguinis humani modicam iniurioſam, pol-
lui Eccleſiam, & indigere reconciliatione hinc ioſer-
tur c. cum illorum de ſenten. excommunicat. intelligi
etiam de modica ſanguinis, effuſione, vt dixit Alſonſ.
vbi ſupra, facit etiam quia ſemper ſunt vitandæ per-
plexæ dubietates, ſed ſi modo iura quæ loquuntur de
effuſione ſanguinis eſſent intelligenda de abundantia,
& non de modica quantitate, vtique quid eſſet hoc
modicum iudex eſſe deberet arbitrari, ſed in hoc poſ-
ſet diſcors ſententia iudicum, vt modicum diuerſimo-
de acciperetur, & arbitraretur à iudicibus, & ita ſeque-
retur abſurdum, quod vna Eccleſia reconciliaretur, &
altera non ob diuerſas ſententias, vnde ad euitandas
has perplexitates iura, quæ generatiter loquuntur, &
generaliter ſunt intelligenda, nec etiam obſtat tex.
in cap. reuertimini vbi per Hieronimum verbum effu-
ſionis nomen largitatis accipitur Malach. 8. nam ibi
D. Hieronymus, ſic interpretatur illud verbum pro-
pter verbum ſequens abundantiam, quare ex his om-
nibus concludendum arbitror, quod niſi eſſet quid
modicum quod pro nihilo reputandum eſſet, vt vna
7 †, aut altera gutta, quod propter modicitatem ſangui-
nis humani iniurioſi Eccleſia eſt reconcilianda.

SVMMARIVM.

1 *In crimine quod ante miſſæ celebrationem erat occultum an requiratur, reconciliatio ſi poſt fiat notorium, & num. 2. & 4.*
3 *Si ante reconciliationem fuerit celebrata miſſa etiam Eccleſia indiget reconciliatione.*
5 *An contrahat irregularitatem, qui celebrat antè reconciliationem in Eccleſia polluta.*
6 *Celebrans in loco interdicto ſit irregularis.*
7 *Eccleſia violata non eſt à iure interdicta, & quomodo hoc intelligatur. num. 8.*
9 *Et an qui celebrat in loco in quo ſuperior expreſſè interdixit ne ſacra fierent.*

Si poſt celebrationem publicè factam publicaretur in Iudicio crimen, & fieret notorium quod ante miſſæ celebrationem fuerat occultum, an ſit neceſſaria reconciliatio?

RESOLVTIO CCLXII.

1 RESpondetur quod ſic, & videtur dictum Vi-
ctoriæ in d. quæſtione, vbi dicit quod ſi Epi-
ſcopus ægrotat, & noluit committere, quod
alias reconciliaret eam poteſt dare licen-
tiam, quod celebrentur ibi diuina, quouſque poſſet
eam ipſe reconciliare; ſed pro parte negatiua, quod
poſſint ibi celebrari diuina, & non ſit neceſſaria recon-
ciliatio; facit quia celebratio miſſæ, quæ poſt ſecretam
violationem ſucceſſit pro ſufficienti reconciliatione
2 † tunc erit habenda, cum per miſſæ celebrationem
Deus ipſe corporaliter aſſiſtat, talis aſſiſtentia ſuffice-
re videtur ad omnem purgationem, & reconciliatio-
nem perficiendam, ita Alph. à Caſt de leg. pœnali lib.
2. cap. vltimo verſ. ſed nunquid. Quare pro reconcilia-
tione eorum Doctorum poſſet dici, quod Victoria lo-
quitur de pollutiooe notoria, quia ſi ante reconcilia-
3 tionem † fuerit celebrata miſſa etiam Eccleſia indiget
reconciliatione. Non propter ſe, cum templum mate-
riale non ſit capax peccati, ſed ſolum propter pecca-
tores erudiendos vt inde diſcant ſe propter peccatum
effectos eſſe Dei Hoſpitio indignos, ſed Alphōſus lo-
quitur de pollutione Eccleſiæ occulta, in qua Eccleſia
fuit celebratum, & poſt celebrationem fuit iudicatum
crimem in iudicio. Etenim cum per celebrationem
4 † fuerit reconciliata Eccleſia, quando poſtea crimen
fuit effectum publicum, tunc cum Eccleſia non eſſet
5 polluta non indigebat reconciliatione. An verò † con-
trahatur irregularitas, ſi aliquis celebrauerit in Eccle-
ſia polluta ante reconciliationem, dico quod ibi cele-
brari non debet cap. tuarum extr. de priuileg. ſi tamen
quis facit contra, non propter hoc contrahit irregula-
ritatem c. is qui de ſentent. excom. in 6.

Quod ſi obijciatur, quod cum Eccleſia violata ſit à
iure ioterdicta, vt dicit Calder. in tract. de eccleſ. in-
terd. io 2. membro verſ. alio modo ſi quis celebret
contra tex. in c. ſi motum de conſecr. diſt. 1. c. fin. de
conſec. Eccleſ. fit quod ſit irregularis iuxta tex. in c.
is qui de ſentent. excom. in 6.

Quia reſpondetur, quod interdictum dupliciter
ſumitur propriè, & impropriè probat hoc tex. in d.
c. is, qui, qui in 2. part. vult quod celebrans in loco
interdicto incurrat irregularitatem, & in 1. parte ce-
6 lebrans † in Eccleſia polluta non illam incurrit ſit.
7 Quare ſit quod Eccleſia † violata non eſt à iure inter-
dicta, ſumendo interdictum propriè, ſed ſic impropriè
quatenus ſumitur pro ſuſpenſione, quia per Eccleſiam
violatam ſuſpenduntur organa diuinæ laudis in Ec-
cleſia, vt notat gloſ. in verbo ceſſare de offic. ordin.

8 lib.6.c.ſi canonici. Igitur dictum Calder.† intelligi de-
bet de interdicto late ſumendo pro prohibitione qua-
dam, & huiuſmodi interdictum non inducit irregula-
ritatem. Sed ſolum quando ſumitur interdictum pro-
priè, & ita intelligitur text. in d cap. is, qui in 2. part.
9 An verò eſſet irregularis ſi aliquis † celebraret contra
prohibitiooem ſuperioris, qui expreſsè interdiceret
celebrationem diuinorum in loco violato. Responde-
tur, quod ſic, de hoc extr. de priuileg. c.tuorum Ge-
min. in d. cap. is, qui in fine.

PRAXIS POTESTATIS EPISCOPI in abſoluendo ab irregularitatibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus diſpenſare non poteſt circa irregularitatem*
propter delictum deductum ad forum contentioſum,
quomodo hoc intelligatur num. 2.
3 *Papa ſolus poteſt diſpenſare, vt pendente accuſatione*
promoueri poſſit.
4 *Tranſacto tempore dato ad litem terminandam poteſt*
Epiſcopus ordinare quod in promouendis intelligitur,
ſecus eſt in promotis qui pendente accuſatione, & in-
quiſitione poſſunt officium exercere n. 5. ſi illis inhibi-
tum non fuerit num. 6.
7 *Epiſcopus in crimine occulto diſpenſat.*

A qua irregularitate Epiſcopus diſpenſare non poteſt.

RESOLVTIO CCLXIII.

1 RESpondeo quod Epiſcopus † diſpenſare non
poteſt circa irregularitates propter deli-
ctum deductum ad forum contentioſum ex
Concil. Trident. ſeſs. 24. de reform. cap. 6.
2 quod intelligitur† lite durante vnde ſi quis vel denun-
ciatus fuerit iudici de aliquo delicto graui, quod ir-
regularitatem inducit, vel de eodem inquiſitus ſit,
vel etiam de tali delicto accuſetur diſpenſare non po-
3 teſt Epiſcopus, ſed ſolus Papa, † vt pendente denun-
tiatione, inquiſitione, aut accuſatione promoueri
poſſit argumen. capitulo omnipotens, & ibi gloſ.
de accuſatione & argumento c. tantis diſ.81. & Spec.
tit. diſpenſ.§.iuxta verſ.item denunciatus,& verſ.item
accuſatus Maiol. lib.3.c.17. n. 8 & Henriq. lib. 14. c.
17. §. 3. in tex. in annotatione litera H & c.18. §. 1. in
fi. & cap.20. § quod intelligitur ex Maiolo de delicto
poſt baptiſmum commiſſo, de quo non pœnituerit,
tunc.n. dictum delictum non debet impedire, quomi-
nus promoueri poſſit ex gloſ. in princip. diſtinct. 49.
in verbo ſi alios, ſed & ille qui neque inquiritur neq;
accuſatur, ſed ei in modum exceptionis tale cri-
men obijcitur promoueri non debet, nec cum eo di-
ſpenſare poteſt Epiſcopus donec ſuper exceptione
fuerit plenè diſcuſſũ, quod intelligo de graui crimine,
quod inducit irregularitatem, de quibus criminibus
infra dicitur, vt docet Maiol. vbi ſupra cap. 17. num.
9. argumen cap. ſi fortè de elect. lib. 6. & tempus da-
tum ad litem terminandam in ordinibus ſuſcipiendis
per Epiſcopum eſt trimeſtre, pro alijs ordinibus Epi-
ſcopo inferioribus, annus expectatur, infra qood tem-
4 pus † ſi denunciatio, inquiſitio, accuſatio, vel exce-
ptio non expediatur poterit epiſcopus talem ordina-
re, vt not. gloſ. in capit. tantis in verbo orrepſit di-
ſtinctione 81. & citat. Authent. de ſanct. Epiſcop.§.3.
collat.9. & gloſ. in cap. omnipotens, in verbo nun-
tiantur de accuſat. & idem docet Maiol. vbi ſupra
5 num. 9. Hæc autem procedunt † in promouendis, in
promotis ſecus eſt; nam ſacerdos, aut alius etiam ac-
cuſatione, vel exceptione pendente, ordines ſuos exer-
cere poteſt; non enim illis oberit, donec per iudicem
ante vel poſt ſententiam interdicatur, cum hoc iure
non ſit prohibitum. Et ideo Epiſcopus ſuſpectus in-
quiſitus, vel accuſatus poteſt ordines conferre, & alia
pontificalia exercere, & ſacerdos munera ſacerdota-
6 lia peragere ſi illis, † inhibitum noo fuerit, quod ta-
men Maiolus lib. 2. cap. 17. num. 10. & Henriquez
lib. 14. cap. 15. §. 3. in annotatione lit. G. pene limi-
tant, niſi accuſatio eſſet de delicto enormi, & cum
ſcandalo, tunc enim Iudex prohibere poteſt ſic infa-
matum, ne in ordinibus ſuſceptis miniſtret argumen.
capit.ex tuarum, de purgat. canon. Iudiciali Inquiſi-
torum, in verbo purgatio §. 1. Quod ſi reus medijs
et deprauatis cauſam vicit, & abſolutus ſit, ita vt ceſ-
ſet ratio deducti criminis, ad forum contentioſum,
7 tunc delictum cenſetur occultum, & in quo † diſpen-
ſare poteſt Epiſcopus virtute Concil. Trident. ſeſs.
24. de reformat. capit. 6. vt tradunt Alfonſus Viual-
dus tract. de excommunicatione, num. 42. vbi ait
grauiſſimos Doctores Salmaticenſes ita cenſuiſſe, &
Henriquez lib. 14. cap. 20. §. 4. citans ad hoc. Nauar. in
Manual. cap. 27. num. 241. verſic. 1. in fi. vbi fauere
videtur huic ſententiæ, addunt autem Maiol. lib. 3.
cap. decimo ſeptimo num. 10. & Henriquez. lib. 14.
cap. 175. §. 3. in annot. litera H. quod ſi delictum, de
quo accuſatur, aut denunciatur tale ſit, in quo Epiſco-
pus præueniendo poteſt diſpenſare, tunc quidem
etiam cauſa pendente poterit Epiſcopus in irregula-
ritate illa diſpenſare. Papa verò in quocunque deli-
cto etiam ad forum contentioſum deducto quantum-
uis enormi diſpenſare poteſt, vt quis noo obſtante
accuſatione delicti pendente initietur ſacris, aut be-
neficium obtineat, & vt ſic diſpenſato nihil noceat
exceptio per accuratorem oppoſitum oppoſita, vt
Specul. in titu. de accuſat. §. 1. Zabar. in cap. vlt. de
ſchiſmat. Borgaſ. de irregularit. tit. de diſpenſatione
part. 3. concluſ 4. num. 13. Maiol. lib. 3. cap. 17. num.
10. & Henriquez lib. 4. c. 17. §. 3. in annot. litera H. &
c. 18. §. 1. in fine, & alij relati per D. Ioannem Mariam
Nouarium in allegat. in hac cauſa facta vbi optimè
diſputat.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poſt concilium diſpenſare non poteſt in irregu-*
laritatibus prouenientibus, ex homicidio voluntario
occulto, aut manifeſto, nec ad minores ordines diſpen-
ſare, nec vt in ſuſceptis miniſtrare poſſit n. 2.

Diſpenſare an poſſit Epiſcopus ad ordines aut ad bene-
ficium ſimplex obtinendum cum homicida volunta-
rio occulto, aut manifeſto.

RESOLVTIO CCLXIV.

1 EPiſcopus † poſt Concil. Tridentin. diſpenſare
non poteſt in irregularitatibus prouenienti-
bus ex homicidio voluntario occulto, aut ma-
nifeſto, neque ad ordioes minores, neque ad
ſimplex beneficium obtinendum, vt intelligitur ex
Concil. Trident. ſeſs. 14 de reformat. cap. 6. & ſeſs. 24
lib. 6. Nauar. in Manual. cap. 27. num. 194. art. 7. &
240. verſ 4. & to. 2. conſ. 17. lib. 2. de homicid. Maior.
in lib. 5. cap. 48. in princip. num. 11. in fin. §. 3. num.
18. Lopez 2. part. inſtruct. cap. 93. circa medium
Henriquez lib. 14. cap. 19. § 1. in annotat. litera D.
Viuald. tract. de irregularitate num 317. ſumma Co-
rona ritu. eo. num. 22. Coſmus Filiarcus libr. 4. c. 11.
§. 8. Gregorius de Valentia to. 4. diſput. 7. quæſt. 19.
puncto 3. §. 5. Petrus de Arag. 2. quæſt. 64. artic. 8. in
fin. Toletus lib. 1. inſtruct. ſacerd. cap. 31. & expreſ-
ſe habetur in dict. ſeſs. 24. capit. 7. vbi dicitur nullo
tem-

Google

tempore ad ſacros ordines promoueri poſſit, nec il-
li aliqua Eccleſiaſtica beneficia etiam ſi curam non
habeant animarum conferri liceat, ſed omni ordi-
ne, ac beneficio, & officio Eccleſiaſtico perpetuo
careat, ergo carebit vſu, etiam ordinum minorum,
vnde ſequitur falli Martin. Ledeſm. 2.4. quæſt.26.art.
2. de irreg. pag.366. volum.2. dum vult Epiſcopum,
diſpenſare poſſe cum iſto ad beneficium ſimplex,
& citat cap. 2. de cleric. pugn. in duello, nam vt no-
tant Nauar. in Manual. capit. 27. num. 140. verſic. 4.
& Henriquez lib. 14. cap. 19. §. 1. in annot. litera F. in
fin. cap. illud 2. de cleric. pugnat. in duello, ſolum
agit de homicida caſuali, & facit Angelica verbo ho-
micidium 5. num. quarto, etiam quicquid de hac re
ſenſerint DD. antiqui iam poſt Concil Trident. res
eſt certa, & pari ratione deceptus eſt Bart. Medina,
lib. 2. cap. 11. §. 12. vt Henriquez vbi ſupra notat,
dum dicit. Epiſcopum diſpenſare poſſe ad minores
non obſtante Concil. Trident. ſeſs. 14. cap. 7. eo quod
Trident. ibi ſolum agit. Nullo tempore ad ſacros or-
dines promoueri poſſit; quis velit poſſe ad minores ab
Epiſcopo diſpenſari. Siquidem Concilium paulo poſt
ſubdit omni ordine careat, ergo, & ordinibus mino-
ribus carere debet, cum hi verè ordines ſint, & Sa-
cramentum; Vnde Panor. in cap. 2. num. 7. de cleric.
pugnat. in duello, dubius eſt an iure antiquo Epiſco-
pus diſpenſare poterat ad minores, & potius in par-
tem negatiuam inclinat, & expreſsè negat Innoc. vt
ibi notat Panor. Couar. in Clem. ſi furioſus par. 2. §. 3.
num. 5. de homicid. ait nullibi probari, quod Epiſco-
pus in homicidio voluntario ad minores diſpenſare
poſſit, non ſolum, vt non initietur minoribus de no-
uo, ſed etiam vt nec in ſuſceptis miniſtret.

S V M M A R I V M.

1 *Capitulum ſede vacante habet poteſtatem abſoluendi ab irregularitate Epiſcopis conceſſam vigore Conc. Trident. ſeſſ. 24. cap. 6. de reform.*
2 *Capitulum ſede vacante diſpenſat cum illegitimis ad ordines minores, & beneficium ſimplex, ſubſiſtente legitima cauſa num. 3. quod non procedit in Vicario à capitulo dato num. 4.*
5 *Capitulum ſuccedit in generali, & ſpeciali Iuriſdictione, licet contrarium ſit verum in his, quæ competunt iure ſpeciali gratioſo num. 6.*

An poteſtas abſoluendi ab irregularitate ioxta formam
Concilij Tridentini tranſeat in capitulum
ſede vacante.

R E S O L V T I O CCLXV.

1 MAxima fuit dubitatio an Capitulum † ſuc-
cedat io poteſtate Epiſcopis conceſſa di-
ſpenſandi in irregularitatibus iuxta decre-
tum Concilij Tridentini ſeſſione 24. de re-
form. cap. 6. & fuit reſpouſum affirmatiuè.

Tum primo quia ita communiter tradunt omnes
loquendo in materia diſpenſationis in cap. at ſi clerici
§. de Adulterijs de Iudicijs, vnde Feder. de Sen. conſ.
30. poſt multa hinc inde adducta concludit tandem
affirmatiue, cuius dicta ad verbum recitat Pauin. p. 1.
q. 5. quam partem amplectitur Abb. in d.c. cum olim,
& in cap. at ſi clerici §. de adulterijs ſub numer. 16. de
iudic. Zab. in cap. cum omnes quæſt. 10. in fine de
conſtit. cui etiam accedit Gemin. in cap. cum ex eo
num. 7. de elect. in 6. eamque expreſsè ſequitur Na-
uar. conſilio 31. de tempor. ordinat. in antiquit.
nolens poſſe † Sede vacante diſpenſare cum ille-
gitimis ad ordines minores, & beneficium ſimplex
iuxt. text. in cap. 1. de fil. presbyt. in 6. quam con-
cluſionem declara procedere in caſu, io quo ſubſiſten-
3 te † legitima cauſa diſpenſatio eſſet debita iuxta,
gloſ. in cap. vt conſtitueretur, & c. Domino 50. diſt.
tum quia cum fiat cauſa cognita dicitur eſſe iuriſdi-
ctionis Zab. in cap. 2. quæſt. 3. ne ſede vac. tum quia
cum tunc exequatur iuſtitia, vt per Abb. in d. § de
adulterijs ſub num. 20. eſſet ius non omnino volunta-
rium, ſed coactum, Felyn in d.c. cum olim q. 8. ſecun-
4 do declara † non procedere in Vicario à Capitulo
ſimpliciter dato argum. tex. in cap. 3. de offic. Vicar.
in 6. ſecus verò ſi poſt aliquos caſus ſpecificatos eſſet
appoſita clauſula generalis Feder. de Sen. conſil. 40. in
fine.

Tum ſecundo quia per ea, quæ tradit Abb. in dict.
cap. cum olim num. 2. in quæſt. 8. quandoquidem ca-
5 pitulum † ſede vacante non ſolum ſuccedit in iuriſdi-
ctione ordinaria iure communi generali ad Epiſco-
pum ſpectante ex d. cap. cum olim, & cap. ad abolen-
dam vbi gloſ verb. ſede vacante de hæretic. cap. 1. &
ibi gloſ. verb Epiſcopum peronente ex Abbat. in d. §.
de adulterijs num 17. & Dec. numer. 150. & cum à
Concil. Trident. in d. cap. 6. ſed etiam iure ſpeciali,
& hoc Epiſcopis ratione iuriſdictionis concedatur,
meritò Capitulum in d. iuriſdictione ſuccedit, & in
hoc caſu diſpenſat.

Tum tertio, quia in proprijs terminis eandem opi-
nionem ſecuti ſunt Cened. in collectanea ad 6. cap. 4.
Henriquez d. cap. 16. §. 1. Eman. d. q. 61. art. 9. Suar.
tom. 4. de Pœnit diſpt. 30. ſect. 2. num. 4. Beia. reſpon.
caſuum conſcientiæ par. 4. caſu 37. Genuenſ. in praxi
Archiepiſc. Neapol. cap. 66 num. 22. Sanch. d. diſp. 2.
num. 10. Garz. de Benef. p. 5. c. 7. n. 41. & c. 11. n. 2.
Reginal. d. num. 29. verſic. Quartum Sayr. deciſ. 31.
de tempor. ordin. quem dicimus in Collect. deciſ. 3.
collect. 721. verſ. 3. dubitatur Cortierez lib. 1. Cano-
nicarum qq. capit. 3. num. 10. Quaranta in ſumma
Bullarij verb. Capitulum, licet Suarez oppoſitum
ſenſerit ſcilicet Capitulum non ſuccedere io vſu huius
facultatis in caſibus ſpecialiter conceſſis Epiſcopis in
iure, niſi ipſum iterius, vel conſuetudo ita declaret ta-
lem Epiſcopi facultatem, mouetur tum ex eodemmet
Concilij decreto adiuncta Illuſtriſſimorum Cardina-
lium interpretatione dicente illam eſſe facultatem ſo-
lius Epiſcopi priuatiuè quoad omnes alios ergo ſe-
cundum eum excludit etiam capitulum ſede vacante,
tum etiam quia hæc facultas non conuenit Epiſcopo
iore ordinario, ſed extraordinario, & capitulum per
ſe loquendo ſolum in ordinaria Epiſcopi iuriſdictione
ſuccedit.

Tandem non obſtat his quod Capitulum non ſuc-
cedit in ijs, quæ competunt Epiſcopo iure ſpeciali
ex Innoc. in cap. cum io cunctis numer. 7. de elect.
Abb. in cap verum num 9. in princip. de for compe-
tenti Azeued. ad curiam Piſan. lib. 1. cap. 8. ex num.
6 10. nam hoc eſt verum † in his quæ competunt, iure
ſpeciali gratioſo videlicet priuilegio, vel commiſſio-
ne Pontificis, non verò in his, quæ ſpectant iure com-
muni ſpeciali vt in hac ſpecie Concilij, ita docet Abb.
in d cap. verum num. 9. Felyn. in cap. eam te num.
17. de reſcript.

S V M M A R I V M.

1 *Voluntarium homicidium quando dicatur ad hoc vt contrahatur irregularitas indiſpenſabilis, & num. 4.*
2 *Homicidium caſuale quotuplex.*
3 *Moderamen inculpatæ tutelæ quid operatur in caſu noſtro.*
5 *In dubio præſumitur animus percutiendi.*

Quando

Digitized by Google

Quando in percuſsione commiſerit homicidium voluntarium, & conſequenter in eo inducta fuerit Irregularitas indiſpenſabilis.

RESOLVTIO CCLXVI.

ET Quo ad hoc cenſeo indubitanter d. Fratrem etiam omnino abſoluendum à prædicta inquiſitione, cum voluntarium homicidium
1 non commiſerit. voluntarium enim † dicitur illud, quod eſt cognitum, & intentum, vel per induſtriam, vel per inſidias vel voluntate, & ex propoſito factum, vel in cauſa propinqua, & ordinata ex ſe ad mortem quale eſt verbi gratia porrigere alicui venenum letiferum; aut ferire enſe punctim circa præcordia, vel circa caput, etiam cæſim, & hoc modo intelligitur Concil. Trident. ſeſs. 14. de reform. c. 7. in prima parte vbi ſtatuitur, vt nunquam diſpenſetur cum homicida voluntario, & ſeſs. 24. de reformat. cap. 6. vbi prohibetur Epiſcopo, ne diſpenſare poſsit in homicidio voluntario.

2 Caſuale verò † eſt duplex, vno modo, quando omnino ſequitur præter aliquam culpam, & præter omnem intentionem, & de hoc non agitur in præſentiarum, Alio modo dicitur caſuale, quod tamen eſt voluntarium in cauſa, & ſolum eſt volitum indirectè, & dicitur caſuale, prout diſtinguitur contra voluntarium prout eſt directè volitum, Et in hoc caſuali homicidio alia eſt ratio quoad culpam, alia verò quantum ad facultatem diſpenſandi in eo; nam quantum ad culpam ſatis eſt, ſi ſit intentum in ſua cauſa ordinata ad illud, vel ex natura rei, vel ſaltem, vt plurimum hoc eſt homicidium caſu factum, tunc culpæ imputatur, quando ſequitur ex aliqua cauſa, ex quo, vel ſemper, vel vt plurimum ſolet accidere, at verò quantum ad facultatem diſpenſandi in homicidio caſuali diuerſa eſt ratio: ſatis enim eſt, vt homicidium ſit caſuale quomodocunque, ad hoc, vt Epiſcopus in eo diſpenſare poſsit, ideo enim caſuale dicitur, quia opponitur voluntariò directè, & de hoc intelligitur Concil. Trident. ſeſsione 14. de reformat. cap. 7. in parte vltima, vbi poſtquam dixit, non diſpenſetur ad ordines in homicidio voluntario; ſubdit ſi vero homicidium non ex propoſito, ſed caſu &c. intelligit enim Concil. homicidium Caſuale, quod eſt voluntarium ſolum indirectè, & in cauſa; ſicut etiam 24. de reformat. cap. 6. vbi datur facultas Epiſcopis, vt diſpenſare poſſint in irregularitate prouenientem, & delicto occulto, etiam ex homicidio caſuali nondum deducto ad forum contentioſum, Ex quibus ſequitur, quod ſi aliquis occidit hominem non intendens occidere: item ſi quis mandat alicui, vt verberet, vel percutiat itaut non occidat illum, ſi mandatarius occidat, eſt homicidium caſuale diſpenſabile ab Epiſcopo Nauar. in Manual. cap. 27. de homicid. Henriq. lib. 14. capit. 19. §. 3. in annotat. litera E. Item ſi quis facit aliquid vnde ſequuta ſit mors, non tamen fecit animo inferendi mortem, incurrit irregularitatem ex homicidio caſuali prouenientem,
3 ſic etiam ſi quis † defendat ſe, & ſe defendendo alium, occidit excedendo moderamen inculpatæ tutelæ ſolum homicidium diſpenſabile, & irregularitatem inde prouenientem incurrit ex Nauar. in Man. cap. 27. num. 140. & conſilio 8. de homicidio. Quare cum, vt ſupra diximus per Concil. inducitur irregularitas per homicidium voluntarium ſit, vt excludatur homicidium ad ſui defenſionem, quare is, qui in vitæ diſcrimine conſtitutus aggreſſorem, vel alium, qui inſultum fecit, occiderit non tenetur, vt homicida, & ſi ad defendendum fiat, & non ad vindicandum non peccat, & conſequenter non contrahit irregularitatem, quia defenſor propriæ ſalutis in nullo peccaſse videtur l. is, qui, & l. ſeq. & l. ſi vt allegas C. de Sicar. vnde Graffius in ſua praxi quinque caſuum reſeruatorum cap. 14. num. 5. voluit ſub irregularitate contrahenda ex homicidio voluntario non comprehendi homicidium, quod euenit ad neceſsariam ſui defenſionem, etiam ſi modum excederet in defendendo, nam talis defenſio videtur eſſe culpabilis, & non doloſa, quare huic non debetur pœna illa ordinaria, quæ debetur voluntariè occidenti Abb. in capit. ſignificauit de pœnit. & remiſs. & nec ea irregularitas incurritur, quæ deſcendit ex homicidio voluntario, facit id. quod dixit Abb. in cap. olim el 1. num. 15. & ſeq. extra de reſt. ſpol. ſic nec includitur homicidium caſuale, ſiue det operam rei licitæ, vel illicitæ, quia non eſt per ſe intentum, ideſt ſimiliter voluntarium, & in proprijs terminis noſtri articuli facit, quod
4 non cenſetur homicida † voluntarius is, qui percuſſus, & vulneratus in rixa inſequebatur fugientem, quem vulnerauit, & occidit, licet mortaliter peccet; quia hic potius in culpa eſt, quam in dolo, & inconſultus calor facilitatis veniam meretur l. 1. ff. ad Senatum Conſultum Turp. l. reſpiciendum §. delinquunt ff. de pœnis D. Anton. & Abb. in cap. olim 1. de reſt. ſpoliat. Aretinus in ſuo conſilio 34. incip. viſis diligenter teſtibus Hipp. de Marſil. in l. lex Cornelia num. 91. de Sicar.

Quod autem in caſu noſtro non affuit voluntas, & animus occidendi, & conſequenter ceſſet diffinitio homicidij voluntarij patet, tum quia in dubio non præſumitur percutientem habuiſſe animum occidendi Bertazolus conſil. 85. vol. 1. cum alijs apud Farinacium quæſt. 126. par. 3. tum quia, nec præſumitur quoties euenit cum aliquo ligno, vt in caſu noſtro Hercul. de negatiua num. 166. Maſcard. conſilio 97. num. 29. Felyn. cap. ſignificaſti il 2. verſus finem à contrario ſenſu de homicidio Farin. loc. cit. numero 130. tum etiam ex qualitate perſonæ percutientis, quæ erat bonæ conditionis, & famæ Gramat. voto 23. Cephal. conſil. 206. tum denique ex vnico vulnere, quo caſu arguitur defeciſſe animum occidendi Alber. de tortur. par. 3. q. 64. in reiteratis ex pluribus vulneribus in pura rixa, quod idem tenuit Maſcar. d. concluſione 98. numero 19. Menoch. de arbitr. Iudic. lib. 1. caſ. 361. à numero 33. tum etiam quia inter dictos Fratres Religioſos nulla aderat inimicitia, & proinde non dolo, aut culpa, ſed potius caſu præſumitur commiſſum homicidium? Angel. num. 3. gl. in d. l. 1. verb. non occidendi C. de Sicar. Cepoll. nu. 3. & 4. conſil. 31. & numer. 6. Plaza. in epitome delict. cap. 43. ſub num 7.

Non obſtat dictum fratrem Hieremiam dum fuit interemptus non eſſe in actu repercutiendi, & conſequenter fratrem Petrum Paulum teneri, vt voluit Ioannes de Amicis in conſil. 23. num. 17. Berous conſil. 173. Boerius deciſ. 168. quia reſpondetur dictum Fratrem Petrum Paulum legitimam habuiſſe
5 excuſationem, tunc quia in dubio præſumitur † animus iterum percutiendi Paſert. d. conſil. 101. numer. 21. & 39. Hodedeus conſil. 99. n 16. Magon. d. deciſ. 56. num. 5. tum etiam quia ſemel percuſſus non debet expectare, vt iterum percutiatur, quia tunc repercutiens dicitur facere ad neceſſariam defenſionem in d. l. vt vim Salani. nu. 3. Claud. num. 56. Bar. & Bal. in d §. Tabernarius.

Nec ſimiliter obſtat dictum Fratrem Petrum Paulum potuiſſe aliter ſuam defendere ſalutem, quam occidendo Fratrem Hieremiam puta fugiendo, & proinde non excuſatur ad tex. in Clementina vnica de homicidio, quia reſpondetur, quod non tenebatur fugere cum fugiendo poneret ſe in periculo Soc. in d. cap. ad audientia num. 164. de homicidio Cepol. dicto conſil. 28. num. 3. & 16. & conſil. 41. num. 7.

Hippol.

Digitized by Google

Hippol. conſ. 4. num. 18. & 19. item quia non fugiendo fuit in culpa, non autem in dolo, & conſequenter commiſit homicidium culpoſum, in quo licet contrahatur irregularitas, non tamen indiſpenſabilis, vt ex homicidio voluntario doloſo.

S V M M A R I V M.

1 *Priuilegia non poſſunt concedere, niſi qui legem poſſunt condere.*
2 *Duces, & comites, & c. poſſunt condere legem particularem: non tamen quæ iuri communi deroget.*
3 *Epiſcopus in ſynodo non poteſt aliquid ſtatuere contra formam Sacrorum Canonum.*
4 *Inferiores Principe non poſſunt tollere conſuetudines vniuerſitatum.*

An Epiſcopus poſſit concedere priuilegium.

R E S O L V T I O CCLXVII.

INferiores autem à Principe an poſſint concedere priuilegia ſuis ſubditis non ſatis inter DD. conuenit: Pro vna parte enim videtur aſſerendum,
1 quod non, quia priuilegia concedere † niſi qui condere legem poſsunt, vt not. Sebaſtian. Medic. in tract. de legib. & ſtatut. par. 4. q. 33. num. 4. legem autem neminem præter Principem condere poſse diſponit tex in l. fi. C. de legibus.

Pro alia parte videtur contrarium dicendum,
2 quoniam Duces † comites, & Barones, licet non poſſint condere legem generalem, poſsunt tamen particularem, in ſuis terris inter ſubditos, vt per Bart. in l. omnes populi, num. 8. de iuſt. & iur. allegat tex. in cap. 2. de maiorit. & obedien. & in cap. 2. de conſt. lib. 6. veritas eſt quod iſti inferiores à Principe, neque inter ſubditos legem condere poſsunt, quæ iuri communi deroget, in eorum præiudicium, ipſis reluctantibus cum non ſit in poteſtate inferioris legem ſuperioris tollere l. minori magiſtratus, ff. de minoribus capit. cum inferior, de maio & obedien. l. forma, C. de offic. præfec. præto. l. hæc quæ neceſsario de nouo Codice, componen. clemen. ne Romani, de electio. not. Innoc. in cap. venientes de iure iuran. Gregor. Lopez multis relatis, par. 2. tit. 13. l. 22. gl. 7. & noſter Mier. in conſt. item pertollere Colla. 10. de commiſs. inhibend. num 8. circa med.

Hinc dixit Monal. conſ. 73. num. 80. & 10. lib. 1.
3 non poſse † ſtatui ab Epiſcopo in Synodo diœceſana contra formam canonum, vbi multa allegat, & conſ. 150. libro 2. vbi id ex cauſa limitat Feder. de Senis, conſil. 17. per tot. Crauet. conſil. 314. circa prin. & noſter Mieres dixit tit. de nouis officia. non crean. Colla. 10. num. 19. Barones non poſse concedere priuilegia, aut condere ſtatuta contra conſtitutiones Ca-
4 thaloniæ inferens ex eo inferiores † à Principe conſuetudinem, quam ſuæ vniuerſitates habent tollere non poſse, eo quod conſuetudo dicatur ius ciuile à Principe approbatum, quam multis comprobat Gaill. lib. 1. obſer. 30. num. 31. & Gregor. Lopez. d. l. 22. gloſ. 7. tit. 13. par. 2. & ſic dicit ſtatuta, quæ faciunt ſuper ſolutione ſalariorum ſententiarum ſtatuendo maiora ſalaria, quam ſint per conſtitutiones ſtatuta nulla eſse, quod indubitanter credo verum, & dicto modo ſpecialiter eſse cautum per curias anni 1599. cap. 2. item per lleuar.

S V M M A R I V M.

1 *Poteſt Epiſcopus ex officio, ceſſante pacto mandare, quod recipiens beneficium pinguius ſoluat penſionem.*
2 *Spirituale cum ſpirituali, poteſt permutari.*
3 *Epiſcopus ſine cauſa non poteſt imponere penſionem.*
4 *Penſio ab Epiſcopo non poteſt imponi per viam quotæ.*
5 *Epiſcopus non poteſt imponere penſiones perpetuas.*
6 *Cauſa penſionis imponendæ debet eſſe probata.*
7 *Superfluum eſt precibus poſtulare, quod a lege eſt permiſſum.*

Num Epiſcopus imponere poſſit penſionem ſuper beneficio.

R E S O L V T I O CCLXVIII.

1 POteſt Epiſcopus † ex officio, ceſsante pacto mandare, quod recipiens beneficium pinguius ſoluat aliquam penſionem ſuo tempore duraturam ad coæquandos fructus vtriuſque beneficij permutati, cum enim poſſit de beneficijs prouidere, conferre, & diſponere, quod eſt totum, multo magis de penſione, & fructibus tanquam partibus beneficij. Nam paſſim quod conceditur de toto, videtur etiam conceſsum de parte c. paſtoralis, §. quod ſi in totum de offic deleg. & ita in ſpecie concludit Anchar. conſ. 279. quæſtio proponitur in themate ad med. verſ. ex qua cauſa num. 1. quem ſequitur Felyn. in c. quia veriſimile 10. poſt princ. verſ. & ſubdit ſignanter, nu. 1. poſt med. de præſumptionibus, & in c. ad audientiam il 2. quod eſt 31. col. 2. ad med. verſ. exemplifica concluſionem de reſcript. Dec. conſ. 436. viſa inſtructione num. 12. col. 3. poſt princ. verſ. & ne dum auctoritate Papæ Gig. de penſionibus, q. 6. n. 3. tom. 15. p. 1. fol. 332. Caccialup. in eod. tract. q. 4. n. 4. & 6. tom. 15. p. 1. fol. 321. Nauar. conſ. 43. num. 4. de Simon. lib. 2. fol. 235. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloſ. 5. §. 5. num. 27. in fin. verſ. nec non ex cauſa, & gloſ. 14. n. 38. Pariſ. de confident. q. 28. num. 120 in princ. & in fin. verſ. ad coæquandum fructus, fol. 124. Redoan. de Simon. p. 2. cap. 21. n. 34 cum ſeq. to. 15. p. 2. fol. 72. Rebuff de pacific. poſseſs. num. 103. & 110. & in prax. tit. de reſeru n. 23. in fi f. 89. qui omnes ſequuntur Anchar. d. conſ. 279 arg. tex. in c. ad quæſtiones ſoluendas 6. de rer. permutat. vbi permittit Summus Pontifex refundi certam pecuniæ quantitatem de poſseſſionibus ad beneficiatos ſpectantibus, vt ſic permutationes beneficiorum ad æqualitatem perueniant, quando alterum illorum reſpectu prouentuum meliorum plus
2 abundat, tanquam ſpirituale † cum ſpirituali poſſit permutari, ſicut temporale cum temporali, & ſit licita iſta commutatio, & reductio ad qualitatem præuia auctoritate ſuperioris, vt notat gloſ. in d. cap. ad quæſtionem in verb. queat de rer. permutat. & in c. ſuper eo de tranſact.

3 Quamuis enim regulariter † ordinarius non poſsit reſeruare penſiones, tamen hoc intelligitur ſine iuſta cauſa, nam illa exiſtente paſsim ei permittitur talis reſeruatio, videlicet pro bono pacis, vel pro ſtudio alicuius ſcholaris pauperis, vel in vtilitatem Eccleſiæ, pro concordia litis, pro pauperibus, & egenis, pro benemeritis, pro vſu pio, pro renunciationibus ex cauſa renunciationis loco alimentorum, in quantitate moderata, & non ex pactione partium, & præcedentibus ſimilibus legitimis, & rationabilibus cauſis, de quibus latè Pariſ. de confident. cap. 28. num. 120. fol. 123. Rebuff. de pacif. poſseſsor. n. 106. cum ſeq. poſt Felyn. in c. ad audientiam il 2. col. 1. verſ. 2. concluſio de reſcript. Innoc. in c. de cętero, de tranſact. Butr. in c. audiuimus de colluſ. dereg. Abb. in c. veniens num. 9. de reſtit. ſpoliator. & in c. 1. vt eccleſiaſt. benefic Dec. conſ. 141. ad plura dubia nu. 3. & conſ. 436. viſa inſtructione nu 12. Oldrad. conſ. 226. quidam Epiſcopus, col. 1. Gonzal. ad reg. 8. Cancellar. Gloſ. 5. §. 5. num. 27. vbi refert multas deciſiones Ro-

tæ

Digitized by Google

tæ Gambar. de auctorit. legat. de Later. lib. 6. nu. 184. cum ſeq. to. 13. p. 2. ſol. 196. Redoan. de Simon. cap. 2. n. 33. vſque ad 38. to. 15 p. 2. ſol. 72. Gomez. de annal. quæſt. 2. col. 2 in fin. ſol. 238. Mandoſ. reg. 33. de ſignatur. per fiat q. 14. n. 11. ſol. 145. Gig. de penſionibus q. 6. n. 2. cum ſeq Caccialup. eod tit. q. 4. Nauar. conſ. 15. num 3. ad med. de rebus Eccleſ. non alien. & conſ. 4. num. 2. de Simon. & conſ. 22. num. 4. eod. tit.

4 In quibus tamen erit obſeruandum, vt talis † penſio reſeruetur per viam quantitatis pecuniæ, bladi, vel vini, non autem per viam quotæ, videlicet quod detur tertia, vel quarta pars redditūum, quia hoc eſſet diuidere beneficium, quod de iure prohibetur cap. maioribus de præbend. cap. de cætero de tranſactionibus, prout notat in ſpecie Dec. conſil. 141. ad plura n. 3. q. 3. & ibi Addit. in verb. quotæ poſt Io. de Ana. in cap. audiuimus col. 2. n. 3. de colluſ. detegend. Felyn. in cap ad audientiam il 2. quod eſt 31. col 2. in fin. verſ. & dicit de reſcript. Rebuff. de pacific. poſſeſſor. num. 104. fol. 320. vbi etiam allegat Petrucc. in l. 1. in remedio ſexto finiendarum litium ff. de iureiuran. Redoan. de Simon. p. 2. c. 21. n. 37. to. 15. p. 2. fol 72. Gig. de penſionibus q. 8. n. 1. to. 15. p. 1. fol. 334. Caccialup. eod. tit q. 6. Quidquid aliud ſit in Papa qui poteſt reſeruare penſiones In quota, & prout ſibi magis placet Gig. ibid. num. 8.

Prout etiam obſeruandū eſt, quod in caſu quo Epiſcopus poteſt reſeruare penſionem, iſtud intelligeretur, vt reſeruatio ſolum fiat vſque ad vitam onerati, itaut tantum teneatur ad talem penſionē primus oneratus, non autem ſucceſſor in illo beneficio, prout cōcludit Redoan. de Sim. p. 2. c. 21. n. 36. to. 15. p. 2. ſol. 72. Nau. conſ. 43. num. 4. eod. tit. de Sim vbi quod talis penſio debet durare tantum dum permutans teneret beneficium ſibi quęſitum per illam permutationē ad coæquandos fructus Pariſ de confident. q. 28. n. 120. ad fin. Non enim Ordinarius, vel alius inferior poſſet
5 imponere huiuſmodi penſiones † perpetuas, & ad ſucceſſores tranſmiſſibiles, & alias, prout facit Summus Pontifex, nec fructus beneficiorum diuidere Doctor. in c. extirpandæ §. final. de præbend. Gomeſ. in compend. ſignatur, quod eſt poſitum poſt regul. de non iudicand. iuxt. form. ſupplication. col. antepenult. verſ. & eſt aduertendum ſol. 170 Caccialup. de penſ. quæſt. 4 Mandoſ regul. 33. de ſignatur. per fiat quæſtion. 14. num 11. ſol. 145 vbi tamen intelligit, niſi pro bono pacis ex cauſa concordiæ, & ad lites tollendas tales pēſiones reſeruaret, quia tunc habet facultatem illas imponendi perpetuò duraturas, & ad ſucceſſores tranſitorias prout Papa ſolet reſeruare Innoc. in c. niſi in fin. & ibi Abb. de præbend. Anan. in cap. audiuimus col 2. de colluſ. detegend. Caccialup. de penſionibus q. 4. n. 4. Gig. eod tract. q. 85. n. 11. Redoan. de ſimon. p. 2. q. 21. nu. 36. Gomeſ. in regul. de annal. q. 2. col. 2. in fi. verſ. & eodem modo videmus ſol. 238. vbi etiam multa ponit in execrationem litium, quæ dicitur continere honeſtam cauſam, ita vt recedens ab eis magnū commodum conſequatur l. Lucius §. fin. ff. ad trebell. Dec. conſil. 16. col. 2. Alex. conſil. 42. col 4. lib. 1.

Quibus etiam addendum eſt, quod non ſufficeret aſſertio Epiſcopi dicentis cauſam interueniſſe in ſimilib. penſionibus per eum reſeruatis, ideo aliunde debet conſtare de cauſa Rebuff. de pacific. poſſeſſionib. num. 207. poſt Abb in cap. diuerſis fallacijs col. 2. poſt Gloſ. ibi de cleric coniug. Oldrad. conſ. 226. quidam Epiſcopus col. 1. Iſta enim impoſitio penſionis dicitur alienatio, in qua requiritur cauſa, ideo ea non probata
6 † eſt inualidum etiam ſi ſolemnitas interuenerit Reb. de pacif. poſſeſ. n 106. & in c. exceptione 12. q. 2. Soc. conſ. 29. viſo quodam inſtrumento col. 1. lib. 1. Abb. in c. 1. de integr. reſt

Ideo in iſtis penſionibus impoſitis per inferiores à Papa non ponitur illa clauſula ſine retardatione ſolutionis penſionis, prout in eis, quæ reſeruantur à Summo Pontifice, nam in iſtis non requiritur cauſa, non. n. poteſt eſſe aliquod dubium ſuper illarum validitate, quare ſtatim habent executionem, cum in alijs requiratur cauſa iuſta, & legitima, tanquam non poſſit imponi, niſi in caſibus permiſſis, vnde non eſt honeſtum, vt fiat executio ſine diſcuſſione, & cognitione cauſæ Gomeſ. in compend. ſignatur. poſito poſt regul. de non iudic. iuxta form. ſupplic. col. antepen. verſic. & eſt aduertendum ſol. 170. Gig. de penſionibus q. 85. num. 2. to. 15. p. 1. ſol. 360. vbi n. 11. ampliat etiam ad penſionem, quæ imponeretur per Epiſcopum ex cauſa concordiæ. Niſi forte penſionarius eſſet in quaſi poſſeſſione exigendi, quia tunc nihilominus eſſet apponenda dicta clauſula ſine retardatione ſolutionis penſionis ex alio capite, quia aliàs penſionarius priuaretur ſua poſſeſſione contra iuris debitum, & poſſet agere ſpolio Veſtr. in prax. lib. 3. c. vlt. num. 1. ſol. 77. Gig. de penſion. q 47.

Cum igitur Epiſcopus habeat facultatem imponendi penſionem ad coæquandos fructus in permutatione beneficiorum ex ſupra allegatis, non eſt neceſſaria alia confirmatio ſummi Pontificis, aut expeditio Bullarum in Vrbe ſuper tali reſeruatione, cum enim valeat collatio, & reſeruatio facta per ordinarium, non eſt opus Apoſtolica confirmatione, quaſi ſuper-
7 fluum † et hoc præcibus poſtulare, quod iam lege permiſſum eſt l. vnic. ante med. vbi Gloſs. in verb. lege C. de theſaur. libr. 10. l. 1. in princ. C. de epiſc. aud. l. cum interdicte 6. & ibi Gloſs. in verb. à uobis C. arbitr. rutel. l. 1. in fin. ff. ad municip. l. in cauſæ la 2. quæ eſt 17. in princ. ff. de minorib. l. quæ ſub conditione ff. de conditionibus inſt. & ita in propoſito noſtro, quod non requiratur alia expeditio, ſeu confirmatio apoſtolica notat Gonz. ad reg. 8. cancell. gloſ. 5. §. 5. nu. 30. vbi atteſtatur de ſtilo curiæ, ſecundum quem nunquam Papa concedit confirmationem prouiſionis conceſſę ab Ordinario, nec reſeruationis penſionis per eum factæ, nam ſi eſt valida, & reſeruata præuia iuſta cauſa, non indiget apoſtolica confirmatione, ſi non eſt valida, non confirmatur, ſed datur noua prouiſio beneficiorum, vel noua reſeruatio penſionum Rebuff. in prax. tit. de nou prouiſion. num. 14. ſol. 147. & in tit. de reſeruat. num. 17. in fin. verſ. & confirmatio penſionis ſol. 88. Mandoſ. de ſignatur. grat. tit. de confirmationibus ad med. verſ. penſionis ab Ordinario impoſitæ, iuxta c. quia & c. poſt electionem de conceſſ. præbend.

PRAXIS POTESTATIS EPISCOPI in Regulares.

SVMMARIVM.

1 *Hic referuntur omnes caſus, in quibus regulares ſubſunt iuriſdictioni Epiſcopi tam ex iure communi quam Concil. Trid. Bullis, & conſtitutionibus Summorum Pontificum: quæ omnia vide per diſcurſum, per omnes numeros, nam tedioſum eſſet repetere, cum non indigeant ſummario,*

Quinam ſint caſus ex Concilio Tridentino in quibus regulares ſubijciantur Iuriſdictioni Epiſcoporum.

RESOLVTIO CCLXIX.

PRimo quidem Regulares libros de rebus fidei, ſeu ſacris imprimere, ſeu imprimi facere, non poſſunt, niſi prius examinatos, & probatos ab Epiſcopo Conc. Trid. ſeſſ. 4. de edit. libror.

Secundo

Secundò vt lectionem Sacræ Scripturæ in monaſterijs ſuis habeant compelli poſsunt ab Epiſcopo idem Concil. Trident. ſeſs. 5. cap. 1. de ref. nouiſſimè autem Paulus V. ordinauit, vt in omnibus Regularium domibus, ſeu monaſterijs lectio linguarum Hebraicæ, Græcæ, Latinæ, & Arabicæ habeatur: & à regularibus diligenter addiſcatur. Conſtit. ſua. incip. Apoſtolicæ ſeruituris anno 1610. kalend. Aug.

Tertio prædicator Regularis prædicare non debet in ſua Eccleſia, niſi fuerit approbatus à ſuis ſuperioribus, & ſe præſentauerit Epiſcopo, pro benedictione ab ipſo obtinenda in Eccleſia verò non ſui ordinis, ſi prædicare voluerit non tanto benedictionem, ſed etiam licentiam ad ſic prædicandum obtinere prius debet ab ordinario idem Conc. loco cit. cap. 2. & fidem de ſua doctrina, moribus idoneitate per literas authenticas ſuorum ſuperiorum, eidem ordinario facere obligatur ex ordinatione conſtitutionis Leonis X. incip. ſupernæ.

Prædicans tamen abſque huiuſmodi Epiſcopi licentia non ab Epiſcopo, ſed à ſuo ſuperiore puniri debet ex voto Sac. Congr. Concil. relato à Quar. verſ. priuilegia regularium in hæc verba.

Congr. Concil. cenſuit, Regulares qui abſque licentia Epiſcopi prædicauerint in Eccleſijs, quæ ſuorum ordinum non ſunt, tametſi decreto eiuſdem Concilij c. 2. ſeſs. 5. contra fecerint non poſse tamen puniri ab Epiſcopo, ſed tantum à ſuis ſuperioribus regularibus.

Quarto, ſi prædicet errores Regularis. Prædicationem ipſi interdicere poteſt Epiſcopus. Conc. loc. cit. Imo quocunque alio modo etiam non reddita cauſa poteſt Epiſcopus interdicere Regulari, ne prædicet virtute decreti, citat. Concil. Trident. ſeſs. 24. cap. 4. de reform. illo loco (contradicente Epiſcopo) & declaratur fuiſse idem à Sac. Congr. teſtatur Fran. Leo in ſua praxi par. prima cap. 8. numer. 9. & licet Pius V. conſtitutione ſua incip. Ad hoc nos Deus de anno 1571. die 27 Septembr. Regularibus conceſserit, vt irrequiſito, & contradicente Epiſcopo prædicare poſsint; in multiſque alijs contra dict. Concil. decreta tum illa conſtitutione, tum alia quæ incip. Et ſi mendicantium, de anno 1567. 17. Kalend. Iun. etiam alia incip. ex ſupernæ eiuſdem anni 7. Kal. Septemb. itemque alia incip. Ad exequendum eodem Anno Kal. Nouembr. Cum ipſis regularibus diſpenſauerit, pariterque inter omnes regulares, tam mendicantes, quam non mendicantes eodem priuilegia, & declarationes communicauerit, illa tamen omnia per Greg. XIII. reuocata ad terminos iuris, & Conc. Trident. reducta fuerunt, quam conſtitutionem ponit Piaſeg. in ſua praxi Epiſcop. part. 2. capitulo 3. quæ incip. In tanta rerum de Anno 1572. Kalend. Martij.

Et licet idem Gregorius poſt modum priuilegia mendicantium confirmauerit, cum clauſula (nullis contrarijs etiam ſuis obſtantibus) in ipſis tamen confirmationis literis appoſita eſt alia clauſula (inquantum decretis Concil. Tridentin. non ſunt contraria.) Ita quod nec poſteriores reconfirmationes reualident dicta decreta Pij Quinti in quantum aduerſantur Concil. prædicto, quam clauſulam etiam alij Pontifices in ſimilibus ſuis confirmationibus ſemper apponi voluerunt, vt ex ipſarum confirmationum tenore cognoſcere licet.

Quinto Regularem prædicantem hæreſim Epiſcopus ipſemet punire poteſt Concil. loco cit. ſeſs 5. & quocunque alio modo de hæreſi, ſi fecerit ſe ſuſpectum regularis ab Epiſcopo, & Inquiſitore iudicari debet capit. ad abolendam de hæret. in 6. Nauarr. conſil. primo numero quinto de hæret. Similiter, & de omni crimine depoſitione digno non ſuperior regularis, ſed Epiſcopus cognoſcere debet idem Nauar. de foro compet. conſ. 6. Zercl. par. 2. verb. Regulares.

Sexto in cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum contra Regulares extra clauſtra degentes, exemptione non obſtante, & quamuis habeat conſeruatorem, ſeu iudicem ſuum deputatum procedere poteſt Epiſcopus Concil. citat. ſeſs. 7. capit. 14. de reform.

Septimo eoſdem regulares degentes extra Clauſtrum, ſi delinquant punire poteſt idem Epiſcopus idem Conc. Trid. ſeſs. 6. cap. 7. de refor. Idque etiam ſi in ſtudijs morentur, ſeu aliàs de ſuperioris licentia in ciuitate extra monaſterium ſui ordinis habitent idem Concil. ſeſs. 25. cap. 4. Concilij refert Genuen. in prax. cap. 59. in hæc verba.

Regularis manens extra clauſtrum de licentia ſuperioris, etiam in domo deputata ad erectionem Monaſterij, niſi in dicta domo ſit regularis obſeruantia, vt ſaltem viuat ſub ſuperiore conuentualiter, poteſt puniri ab Ordinario.

Octauo vagabundi, & abſque literis obedientiæ per ciuitates, ſeu diœceſim tranſeuntes ab Epiſcopo detineri carcerari, & tanquam inſtituti ſui deſertores puniri poſsunt Concil. loco cit.

Intra clauſtra autem degentes Regulares in cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum, tunc demum ab Epiſcopo iudicari poſsunt, ſi conſeruatores ſibi non elegerint, idem Conc. ſeſs. 7. capitulo decimoquarto de refor. ſuper quorum electione editum decretum à dicta Sacr. Congreg. refert Confect. in compilat. priuileg. titulo quarto, capitulo uono, & Quaran. verbo priuilegia Regul. verbis, quæ ſequuntur.

Iuſsu Gregorij XIII. per Sac. Congregat. declaratum fuit, quod Regulares omnes in ciuitatibus exiſtentes, ſibi conſeruatores eligerent, coram quibus conuenirentur: ac ſemel electos non niſi in capitulis prouincialibus mutarent, eorum denique nomina intra menſem à die electionis Epiſcopis locorum ordinarijs indicerent, alioquin coram ipſis Ordinarijs conueniri poſsent.

Nono intra clauſtra degens Regularis, ſed extra ea ita notoriè delinquens, vt populo ſcandalo ſit ad requiſitionem Epiſcopi à ſuo ſuperiore puniri debet intra tempus ab Epiſcopo præfigendum, & ſi ſuperior requiſitus non puniret, Epiſcopus ipſe punire poſset, idem Concil. Trident. cit. ſeſs. 25. de Reg. capitul. 14. Et hoc caſu poſset Regularis depræhenſus in delicto deduci ad carcerem Epiſcopi, & ſumpta informatione ſuper delicto, dummodo ſine mora ſumatur; remitti cum copia proceſsus ad ſuum ſuperiorem puniendus, cum præfixione termini ad puniendum, quod ſeruatur in praxi Curiæ Neapol. Et emanauit Conſtit. Clem. 8. incip. Suſcepti, de anno 1595. 7. Kal. Mart.

Decimo viſitari poſsunt ab Epiſcopo Monaſteria Regularium commendata, in quibus non viget regularis obſeruantia nulla præſcriptione, priuilegio, conſeruatorum deputatione obſtante. Et ſi in eis viget obſeruantia regularis. Monere debet Epiſcopus eorum ſuperiores, vt ipſi viſitent, & corrigenda corrigant, qui ſi intra ſex menſes viſitare neglexerint Epiſcopus ipſe viſitare poſset, & corrigere nullo priuilegio, aut appellatione obſtante idem Concil. ſeſs. 21. cap. 8. de reform.

Vndecimo monaſteria, quæ generalibus capitulis non ſubſunt, nec ſuos habent viſitatores Regulares, ſi monita in Congregatione ſe ſe non redegerit in omnibus Epiſcopi iuriſdictioni ſubiecta ſunt idem Concil. ſeſs. 25. citat. capitulo octauo de regular.

Duode-

Duodecimo monaſteria quæuis, ſeu Eccleſiæ, locauè regularium, curam animarum annexam habentia, quoad ipſam curam viſitari debent ab Epiſcopo; itemque, & perſonæ curam huiuſmodi habentes, ſiue ſint ſæculares, ſiue Regulares in omnibus curam ipſam concernentibus nulla exemptione ſe tueri poſſunt, quo minus viſitentur, & corrigantur per Epiſcopum, idem Concil. cap. 7. ſeſs 7. de reſor. & cap. 11, ſeſs. 25. cit.

Particulariter autem Militum S. Ioannis Hieroſolymitani, quos merito inter huiuſmodi exemptorum ſeriem recenſere poſsumus Eccleſias, quibus cura animarum incumbit in concernentibus ipſam curam Ordinario ſubiectas eſse, & ab eiſdem viſitari poſse clarè patet ex reſcripto Pij V. quod incipit Expoſcit, & infra die 22 Septemb. 1571.

Qui etiam dictam curam exerceant, ſiue ſæculares, ſiue Regulares eſse debeant, poni debent ad arbitrium ſuperiorum ipſorum Regularium, non autem ad arbitrium Epiſcopi, niſi quod examinari, & approbari prius debent ab Epiſcopo antequam ponantur, quod declaratum fuiſse à Sacra Congreg. Conc. refert Gonz. ſuper 8. Cancel. gloſ. 5. numer. 34. his verbis.

Petentibus Ieſuitis, an Parochia Toletana in Monaſterium erecta, & vnita eorum collegio gubernari poſsit à deputato, ab ipſis modo ſit approbatus ab Ordinario. Cenſuerunt poſse.

Decimo tertio ijdem deputati ad curam animarum in Eccleſijs Regularium ad Synodum Epiſcopi venire tenentur cit. Concil. ſeſs. 24. capitulo ſecundo de reform.

Decimoquarto Beneficia, in quibus habent ius præſentandi, vel reſtituendi regulares, ſi intra debitum tempus beneficijs huiuſmodi non prouiderint, collatio ipſorum deuoluitur ad Ediſcopum clem. vn. de ſupplend. negl. Prælat. Rebuff. de deuolut. numero 37.

Decimo quinto Regulares ijdem ſubditi ſunt Epiſcopo quoad confeſſiones perſonarum ſecularium audiendas, ita quod illas audire non poſſunt, niſi prius fuerint approbati ab Epiſcopo, ad quod facit Conſtitution. Leon. Decimi ſupra citat. Et ſi habuerint approbationem huiuſmodi adhuc non poſsunt abſoluere pœnitentes ab excommunicatione lata ab homine, alioquin incurrunt ipſo facto excommunicationem Papæ reſeruatam, eandem excommunicationem incurrunt, ſi adminiſtrent infirmo Euchariſtiæ, vel extremæ vnctionis Sacramentum, vel benedicunt ſponſos ſine parochi lice ntia ex diſpoſit. Clem. 1. de priuileg. vltra quod illis hæc etiam ſunt prohibita dicta conſt. Leonina.

Decimo ſexto incurrunt Regulares excommunicationis ſententiam ſi aliquid in concionibus, vel ſermonibus alijs prædicent, quo populus à decimarum ſolutione abſtrahatur Clemen. cupientes de pœnis.

Decimo octauo Regulares non debent ſuſcipere ordines niſi ab Ordinario, ad quod videnda declaratio Clem. VIII. relata per Piaſeg. in praxi Epiſc. part. 2. tit. de Ordin.

Decimo nono poſitionem primarij lapidis, conſecrationem Eccleſiæ, Altaris, cœmeterij petere non debent, niſi ab ordinario. Nouum etiam monaſterium ædificare, ſeu fundare non poſsunt, niſi obtenta licentia ab Epiſcopo cit Conc. ſeſs. 25. cap. 5. de Regular. Quem autem modum tenere debeat Epiſcopus in concedenda huiuſmodi licentia ordinauit Clemen. VIII in conſtit. ſua, quæ incip. Quoniam ad inſtitutam die 23. Iulij 1603.

PRAXIS PRÆCEDENTIARVM.

SVMMARIVM.

1 *In materia præcedentiæ, temporis antiquitas multum prodeſt.*
2 *Si poſterior in data, prius ſuas literas præſentauerit nihilominus prior in data præfertur.*
3 *Gratia in beneficialibus titulum præſtat.*
4 *Qui prius adeptus fuit poſſeſſionem Canonicatus debet præferri in procedendo, & ferendo ſuffragium.*
5 *In dignitatibus, & honoribus præfertur antiquior, niſi iunior excedat in aliquibus.*
6 *Senior non tam dicitur ætate, quam ſapientia.*

In materia præcedentiæ, temporis antiquitas multum prodeſt.

RESOLVTIO CCLXX.

1 QVod in materia præcedentiæ, temporis prioritas † multum proſit, patet ex notatis in c. duobus, & c. tibi qui gratiam de reſcriptis in ſexto Feder. de Senis conſ. 158. incip. viſo punct. num. 5. latè Vinc. de Franch. deciſ. 62. num. 1. & ſequent.

Facit l. 1. de conſulibus vbi gloſ. verbo anteire allegat. l. 1. c. de offic. Præf. Præt. lib. 12. l. 2. l. vnicuique C. de proxim. ſac. ſcrin. l. vlt. C. de Primicerio libro 12. lege 1. §. inter ff. de albo, ſcribendo Nouell. conſt. 26. de conſultat. l. ſancimus 4. C. de conſulibus ibi, & in adoranda noſtra purpura, vel in conſequendis cunctis conſulum honoribus, & priuilegijs ex anteriori tempore prouectionis ordinem ſibimet nouerint vindicandum, l. 2. C. de Profect. Prætor. ibi, ſit igitur ſedes prior ante prouectis, locus conſpectior decernendi, loquendique facultas antiquior, cui eſt ſplendor adepti Magiſtratus vetuſtior, l. 1. C. de præpoſit. Sacri cubiculi, Fabius de Anna, dict. conſ. 42. numero nono, & ſequente, & per totum ferè conſilium. Vt merito prior in data poſteriori præferatur, vt in dictis iuribus, & cap. ſi à ſede de præbendis, lib. 6. & pro regula tradit in beneficialibus Imola in cap. in noſtra de reſcriptis Rebuff. in practica beneficiali in concordata in forma mandati Apoſtolici verbo datum, & in repet. cap. nulla de conceſs. præb verſ. decimo ſexto quæritur in fine, quod in tantum eſt verum, vt etiamſi poſterior † in data prius ſuas præſentauerit literas, nihilominus prior in data præfertur,
2
dict. capit. tibi, qui gratiam de reſcriptis in ſexto cap. eum, cui de præbendis eodem libro, & Doctores ibi Rebuff gloſ. verbo datum. Dyn. in regula qui prior, numero primo de regul. iur. libro ſexto allegans capit. ſi pro re de reſcriptis in ſexto, & plures in idem allegat Nauarr. conſ. 10. de maiorit. & obedient. numero 1.

Et huic caſui quadrat regula dicta, quod prior in
3 tempore ſit potior in iure, cum gratia ſit, quæ † in beneficialibus titulum præſtat, qui autem eſt prior titulatus eſt præferendus in poſseſſione beneficij, vt tradunt Dec. conſ. 220. numero primo. Ioan. Baptiſt. Ferret. conſil. 27. numero quarto. Menoch. de adipiſcen. poſseſs. remed. 6. numero quadrageſimo ſecundo.

Nec obſtabit Doctrina Ioan. Ignei in leg. 1. §. ſi cum omnes ff. de Senatuſc. Syluan. qui per dictum capit. duobus de reſcriptis libro ſexto tenet, quod dato concurſu duorum habentium titulum eiuſdem diei, & temporis, & conuenientibus ſimul in adeptione

prione poſſeſſionis, locus eſt electioni, ſeu gratificationi Canonicorum, quibus reſcriptum, ſeu mandatum dirigitur, quem text. in ſimili ponderauit Greg. Lopez. in l.2. tit.15. p.2. gloſ. 18. quæſtione quinta, & in l.9. titulo nono, parte 6. gloſ.3. ad fin. Paul. de Caſtr. in l. ſi quis ſeruum 8. §. inter numero ſecundo. ff. de legat.2. nam text. ille, & determinatio prædicta intelliguntur, quando eſſeur pares in omnibus ipſi impetrantes, & ipſorum gratiæ eandem datam haberent, vt conſtat ex Gregor. & Paul. vbi proximè, quod in dict. caſu diuerſum eſt, quia datæ gratiæ Doctoris Chriſtophori Valenzuelæ eſt 3. kalend. Maij, idest 29. Menſis Aprilis, & Doct. Petri Idibus Iunij hoc eſt 13. eius menſis die, ex diuerſis autem non benè inſertur iuxta notiſſimas iuris, & dialecticæ regulas, lege vltima, ff. de calumn. leg. naturaliter, §. nihil, commune lege permiſceri in prioc. ff. de acquir. poſſeſſ. lege Papinianus exuli, ff. de minor. leg. ſcribit. Quintus Murius 36. in princip. leg. Quiotus 29. §. primo, ff. de aur. & arg. legat. Cicero io topicis in argumento à differentia vbi Boetius, & reliqui interpretes Hotoman. lib. 1. dialecticæ inſtitutionis, c.24. & lib 3, cap.23.

4 Sicuti qui prius poſſeſſionem † Canonicatus fuit adeptus debet præferri in ſedendo, & procedendo, ferendo ſuffragium, & ſimilibus tradit Dominicus de S. Geminiano in cap. Iſidorus 16. diſtin. Felyn. in rubr. de maiorit. & obedient. numer. 3. Abbas in cap. 2. num. 2. de his quæ fiunt à maiori parte capituli Io. Montanus dict tract. de Author. magn. conſilij num.80. Caſſan. d par.4.conſil.48. nam vt dixit Abb. d. num 2. Canonici aut collegiati diſcernunt inter alia, maiores, aut minores reſpectu ſcientiæ, Fabius de Anna conſ. 122. num. 5.

5 Similiter licet in dignitatibus †, & honoribus præferatur antiquior l. fin. C. de Tyronibus lib.12. l. ſemper ff. de iure immunit. cap. 1. de maioritate, & obedient. cap. ſtatuimus 6. dicto capitulo Epiſcopi diſt. 24. Boer. titul. de cuſtod. clauium num.63. niſi iunior excedat in aliquibus Antiquiorem, Bartol. in Auth. de Monachis §. ordinationem num. 4 vbi gloſ. verbo tempus, colligit argumentum pro Doctoribus Iuuenibus, vt præferantur antiquioribus quando iuuenes ſunt excellentiores ſequitur Angel. ibi Roman. allegans gloſ. in l. 1. C. de annon. ciuilibus lib. 11. Alex. numero 4. & 5. in l. cum quid ff. ſi cert. pet. vbi Iaſ. Caſſan. vbi ſupra par. 10. conſil. 30. quia ſenior di-
6 citur † non tam ætate, quam ſapientia auth. de Monachis §. fin. & alios allegans. Fabius de Anna conſ. 40. num. 3. & ſequenti.

SVMMARIVM.

1 Doctoratus eſt dignitas multum conſiderabilis.
2 Doctores, ſunt quaſi radij ſolis.
3 Doctores debent præferri militibus.
4 Doctor in iure Pontificio, præfertur Doctori iuris ciuilis, & artium.
5 Graduatus præfertur non graduato.
6 Canonicus doctor præcedit alios canonicos non doctores.
7 Epiſcopus Doctor præcedit, eum, qui non eſt Doctor.

In præcedendo habetur ratio Doctoratus.

RESOLVTIO CCLXXI.

1 NVM in præcedendo habenda ſit ratio Doctoratus, videtur affirmatiuè reſpondendum. Nam Doctoratus † eſt dignitas multum conſiderabilis, Abbas, & Io. de Anan. in cap. quanto num. primo de magiſtris idem Abb. numer. 15. in cap. propoſuiſti de probationibus Ludou. Gomez. in cap. ſtatutum, num.67. de reſcriptis, li. 6. Dec. conſ.161. numero ſecundo. Bonus de Curtili, tit. de nobilit. 3. p. num.99 Azeuedo in l.2. titul. decimo, libro octauo, recopil. num. 108. Angel. de Sanct. Ioanne. conſ. 10. num. 10. & ſeq. & eſt honor. Felyn. in cap. 2. de magiſtris. Io. Vinc. de Anna, alleg.122. num 3.

2 Sunt enim Doctores † quaſi radij Solis, capitulo multi de pœnitentia, diſtinctione ſecunda, & velut luminaria in Eccleſia Dei ſplendere dicuntur capitulo primo de reliquijs Gabriel Saray. in annotat. ad Matthesil. ſingul. 59. numero quarto, capitulo multi, diſtinctio ſecunda, §. ſi quis omnem prima, quæſtione ſeptima. Ludou. Roman. in ſermone habito in conſil. Baſilie. numero vigeſimo quinto, & ſequente.

Vnde Ioan. de Anan. in dict. cap. quanto, nume-
3 ro quinto de magiſtris, ait quod Doctores † debent militibus præferri in ſeſſionibus, proceſſionibus, & alijs ſimilibus actibus Ioan. Montanus, vbi ſupra num. 93. maximè ſi ſint Decretorum, ſiue Pontificij
4 Iuris Doctores, quia Doctori † artium, vel in iure ciuili prætermittitur, vt tradit Anan. in rubr. de magiſtris, numero vigeſimo ſecundo. Roman conſ.333. num 11.

Et quod in beneficialibus etiam ſi in data, & præſentatione ſint æquales, qui concurrunt, debeat gra-
5 duatus † non graduato præferri, ſunt regulæ Cancellariæ 16. Iunij 3. de concurrentibus ſuper beneficio iuxta qualitatem vbi Mandoſ. quæſt. 12. à numero primo. Selua de benefic. 3. parte quæſt. 15. n. 1. Rebuff. de priuileg. Scholaſticorum, priuileg. 82. & latiſſimè in concordata rubrica de collat. §. præfatique ordinarij,

6 Hinc eſt, quod Canonicus Doctor præcedat † in ſedendo alios Canonicos determinat Franc de Aret. conſ. 23. incip. in præſenti conſultatione, numero decimo verſic. ad tertium latè Maſtril. deciſ. Sicil. 130. pro quo facit, quod Epiſcopus Doctor præfertur Epiſcopo non Doctori, licet Doctor ſit poſterior in tempore. Ioan. Andr. Georg. alleg. 35. numero tertio. Ioan. Franc. de Ponte, conſil. 14. numero 47. vt tradunt Dominicus de Sanct. Geminiano, & Card. Alexandr. in dicto capit. Iſidorus 16. diſtinct. Andr. Barbat. conſ. 57. incip. excuſis, numero 30. col. 2. Caſſan. dicto conſil. 48. qui poſt Coſmam Cumier. ait dictas conſiderationes præcedentiæ ſine dubio habere locum in pluribus promotis eodem die, quo caſu merita perſonarum debent attendi, per leg. primam, vbi Bartol. & Alexan. ff. de obſequijs præſtandis in prima quæſtione de duobus Doctoribus eodem tempore factis, & confirmat capit. placuit 18. diſtinctione, & Ioan. Montanus alleg. tractat. de author. magn. conſ. 55. & 62. Petr. Leſnaudier. in opuſculo de Doctoribus, tertia parte, quæſtione quarta idem Ioan. Montan. num. 64. in terminis eorum, qui fuere eodem die promoti. Nauar. conſ. 5. de maiorit. & obed de Franch s, deciſ. 365. num. 5. de Ducibus eodem tempore creatis, quod attendantur, aliæ qualitates illorum, & latè idem deciſ. 144
7 per totam, & ſic Epiſcopum Doctorem † præcedere illum, qui non ſit Doctor, etiam prius promotum ex Gemoian. in c. Iſidorus 16. diſtinctione tradit Fabius de Anna conſ. 122. num. ſexto, & idem tenuerat conſ. 40. num. 15.

SVMMARIVM.

1 Conſuetudo aſſignat loca ſedendi, & ſtandi.
2 Barones penes regem debent ſedere ordine conſueto.
3 Conſuetudo præcedendi inducitur decennio.

4 De

4 *De iure canonico ad conſuetudinem contra ius, requiritur ſpatium 40. annorum.*
5 *Conſuetudo facti quæ idem eſt, ac obſeruantia, non requirit longum tempus.*
6 *Quando agitur poſſeſſorio vnus actus ſuffiet.*
7 *Vbi non eſt datus ordo in ſedendo, attenditur quaſi poſſeſſio.*

In præcedentijs attenditur conſuetudo.

RESOLVTIO CCLXXII.

BAldus in capitulo cum olim in 1. not. de con-
ſuetudine pro regula tradit quod conſuetudo
1 aſſignat † loca ſedendi, & ſtandi, & non debet
præpoſterari, de quo Ang. conſil. 111. ordo
conſuetudinis vbi multa Iura ad id allegat Innoc. in
capit. 1. de maior. & obed. Menoch. latè conſ. 51.
num. 49. & ſeq. lib. 1 & conſil. 126. num. 3. lib. 2. &
& nouiſſime Elbertus Leoninus Germanus conſ. 1.
num. 20. qui in caſu præcedentiæ inter ducem Flo-
rentiæ, & ducem Ferrariæ conſuluit.
Et idem Bald in capit. 1. §. Marchio numer. 5. de
2 his qui feu. dar. poſſunt dixit quod Barones † penes
Regem debent ſedere ordine conſueto, ſequitur hæc
omnia Felyn. in capit. ſtatuimus de maior. & obed.
3 Hæc autem conſuetudo † ſiue ſit præter Ius, ſiue
contra Ius de Iure Ciuili decennio inducitur Doct. in
l. de quibus. ff. de leg. & Surdus conſ. 58. num. 8. lib.
4 1. vbi multos allegat. De iure autem Canonico † præ-
ter ius requiritur decennium contra ius, autem requi-
rit ſpatium quatuor annorum Felyn. in d. cap. ſtatui-
mus col 1. & 2. Abb. & alij in cap. fin. extra de con-
ſuet. vbi Rochus Curtius latiſſimè.
In caſu noſtro cum conſuetudo ſit præter ius vt infra
dicetur, decennalis ſufficiet, & quod in hac materia
præcedentiæ ſufficiat conſuetudo decennij, etiam de
Iure Canonico tradunt Aret. conſ. 23. num. 11. in 3.
dub. Gramm. dec. 64. num. 34. & Franc. Marzar. con-
ſil. 26. num. 34. Qui conſuluit etiam in caſu præce-
dentiæ inter Duces Ferrariæ, & Florentiæ; maxime
quando q. eſt inter ſingulares perſonas de collegio,
& non agitur contra totum collegium, ſiue vniuerſita-
tem, quæ omnia clarius in caſu noſtro procedunt, in
quo adeſt conſuetudo, ne dum decennalis, ſed etiam
tricennalis ex libris probata; Imo verius eſt, non
eſſe neceſſariam conſuetudinem iuris, ſed tantum
5 facti † qualis eſt obſeruantia quæ non requirit longum
tempus, ſed tantum ſic fuiſſe aliquando obſerua-
tum in certis actibus, quod Iudicis arbitrio com-
mittitur, ita declarat Ant. de Butrio in cap. fin.
col. mihi 22 verſic. ex his dixit Nicolaus de Mat-
tarellis num. 46. extra de conſuetud. Aretin. conſ. 11.
collu fin. verſic ſed tamen ex ſuper abbundanti Alex.
conſ. 36. in fine, & 107. col. vlt. lib. 2. & Rochus
Curtius in repet. d cap fin. & conſuet. in rubr. num.
24. in 4. quæſt. folio mihi 395. in paruis, & in gloſa
fin. in 3. Sectione numer. 5. pag. 501. Dec. conſ 48.
col. 1. verſic. & in tali conſuetudine; Quibus acce-
dunt alij, quos recenſet Rim. Iun. conſil. 257. num.
107. lib. 3. Pereira de renouat. emphyt. quæſtio. 9.
num. 17. fol. 68. Marcus Solon. de pace poſt multos
in leg. Tauri l. 1. num. 101. 184. 211. 215. & ex anti-
quioribus latè Albet. in rubr. C. quæ ſit longa con-
ſuet. num. 82. & ſeq.
Hæc autem locum ſibi vendicarent, quando pe-
titorio ageretur, quo caſu conſuetudo decenij requi-
ſita eſſet, vel obſeruantia facti vt ſupra declaratum eſt,
6 quando autem poſſeſſorio, † tunc vnus actus poſſeſ-
ſionis attenditur, præſertim in iudicio ſumarijſſimo
capit. cum Eccleſia Sutrina de cauſa poſſeſſ. & pro-
priet. vbi Pan. & alij Andr. in cap. 1. §. ſimiliter in
oſtenditijs de cap. Corradi in cap. 1. §. ille tamen col.
2. de Controu. feud. apud par. term. in cap. 1. verſic.
duobus quid ſit inueſt. cumulat infinitos de præce-
dentia loquens Menoch. conſ. 126. num. 6. vol. 2. &
D. Genitor ſing. 96 & alleg. 131. num. 1. vol. 2. quibus
accedit Burſatius conſ. 343. num. 74. lib. 4.
Et vltimus actus inſpicitur d. c. cum eccleſia tex.
inſignis in l. Item Mela §. ſed ſi alimenta ff. de alim.
& cib. legat. quem allegat Andr. in cap. 1. col. 2. de
his qui feud. dar. poſſ.
Et ſecundum hanc quaſi poſſeſſionem in materia
præcedentiæ eſt iudicandum, Cardin Zabarella conſ.
62. col. 2. Corneus conſ. 193. num. 11. vol. 2. Portius
de Imola conſ. 164. numer. 48. Menoch. conſil. 51.
num. 40. lib. 1. conſ. 126. num. 6. lib. 2. & Burſatius
conſilio 344. num. 76. lib. 4.
Et adeo vera ſunt ſupraſcripta, quod in ipſis quaſi
7 poſſeſſio attenditur, quod vbi non eſt † datus ordo
in ſedendo, melior eſt conditio poſſidentis Auen-
danus in ſpecie in tract. de exeq. mand. par. 1. cap. 19.
num. 16. verſi. & vbi, qui allegat Bal. in l. per agrum
C. de ſeruit & aqua, & ibidem Auendanus dicit,
quod primus occupator loci, vel ſeſſionis eſt tuen-
dus.

SVMMARIVM.

1 *Canonicus ſi eſt maior alio nobilitate vita, vel ſcientia, precedit alium prius prouiſum.*
2 *In dignitatibus duplex ordo reperitur vnus prioritatis, alter maioritatis honoris.*
3 *Doctor iunior, qui habet aliquam dignitatem annexam, præfertur antiquiori.*
4 *Iunior habens maiorem dignitatem, debet votare prius quam ſenior.*
5 *Conſiliarius qui interuenit vt Aduocatus non ſedet in nouiſſimo loco, ſed in illo, in quo ſederet ſi non eſſet aduocatus, quia eſt dignitas inſeparabilis.*

In pręcedentijs maior in dignitate pręcedit antiquiorem in tempore.

RESOLVTIO CCLXXIII.

IS, qui maiorem habet dignitatem, præfertur ei,
qui illam dignitatem non habet, etiam quod ille
1 ſit prius promotus; hinc ſi vnus Canonicus † eſt
maior altero nobilitate vitæ, vel ſcientia, pręce-
dit alium etiam prius promotum, Geminianus in c.
epiſcopus col. 1. 17. diſt. per gloſſam in c. Iſidorus in
verſi. pręponimus 16. Dicit quod non attenditur prio-
ritas temporis, ſed maioritas authoritatis, ad idem
Arcbid. in cap. quoniam 17. diſt. Dicens quòd maior
præponitur, licet tempore ſit poſterior, hinc idem
Geminianus in d. cap. Iſidorus dicit quod Epi-
ſcopus, qui eſt doctor præcedit epiſcopum non docto-
rem, etiam prius promotum per gloſ. ibi refert hæc
omnia Fely. in rub. de maior, & obed. col. 1. num. 3.
Ad idem Bald. in l. ſed, & milites ff. de excuſ. tuto-
rum, quem ſequitur Alex. in l. Centurio num. 14. ff.
vulg. & pupill. vbi tradunt quod Comes, & Baro
præfertur Comiti tantum. Pro qua Opinione ex-
pendo text. inſignem in l. vnicuique in princ. C. de
proximis ſacrorum ſcrin. lib. 12. vbi qui poſteriori
tempore in militiam ſacrorum ſcriniorum admiſſus
eſt poſteriori loco ſedere debet, niſi ex alijs ſuis
meritis, & laboribus dignior eo, à quo tempore
vincitur, iudicetur, etenim vt Ioannes de Platea
inquit in l. 1. C. de conſul. lib. 12. num. 2. in dignita-
2 tibus duplex ordo † reperitur, vnus ſcilicet priori-
tatis temporis, alius verò maioritatis honoris.

Et

Et licet ſenior præferatur alijs in electionibus, teſtimonijs, & alijs. gloſ. & Doctores in l. cum quid ff. ſi certum petatur per tex. in c. de quibus 20. diſt. l. ſemper ff. de iure immun. cum mille alijs ſimilibus. Tamen erit aduertendum, quod ſeniores intelliguntur non tam ætate, quam ſapientia, & Cæteris paribus, iſta declarat Card. Alex. in d. c. de quibus, Alex. & Dec. in d. l. cum quid idem Dec. conſ. 161. & Cagnol. in eadem l. cum quid n. 40. qui allegat. text in §. fin. in auth. de Monachis vbi habetur præferri iuniorem in electione ſi conſtat ipſum meliorem eſſe, & concludit Cagnol. ſenectutem eſſe præferendam cæteris paribus, ſed quid ſi iunior maiorem dignitatem haberet, eſſet ſenibus præferendus, allegat Alex. Socin. & Moder. Taurinenſes ibi.

Hinc egregiè Alex. in ead. l. cum quid n. 70. inquit
3 qnod Doctor † iunior, qui haber aliquam dignitatem annexam, præfertur antiquiori, vt per eum ibi, & Purpur. n. 65. & generaliter, quod ordo, & antiquitas temporis præferatur cæteris paribus, ſecus ſi in poſteriore adſit alia qualitas excedens. Gem. in d. c. Iſidorus & in d. c. Epiſcopus Natta conſ. 62. n. 55. qui num. 56. dicit quod non valet argumentum ab antiquitate propter accidentia quæ ſunt maioris ponderis, iſtis addo in ſpecie Menoch. d. conſ. 126. n. 31. vol. 2. Burſat. conſ. 615. num. 144. & 145. volum. 1.

Hinc ſolemniter Card. à Turrecremata in d. c. Epiſcopus 17. diſtin. omnes caſus diſtinguendo pro regula tradit, quod primo loco præfertur, qui maior eſt ordine, & dignitate, ſequitur Burſat qui ipſum refert in d. conſ. 343. num. 8. lib. 4. Ex quibus tollitur id quod aduerſarijs allegant, quod ſeniore, prius votare de-
4 bent, quia hoc non procedit quando † iunior. maiorem dignitatem haberet Tollitur etiam & ſecundo hoc argumentum, quod illud intelligitur, niſi conſuetudo vel ſtatutum aliter diſponat, ita in ſpecie declarat Auend. in d. cap. 19. fol. 118. col. 4. verſ. & niſi ſtatutum, imo quod votum prius dare debet qui dignior eſt, tr adunt optime. Card. Alex. in d. c. Epiſcopus 17. diſt. Auend. d. c. 19. verſ. votum autem dabit prius. Marzar. qui omnes allegat d. conſ. 26. num. 9.

Et ſi dignior præcedit prius promotum, multo magis hoc erit, quando vno, eodemque tempore dignior, & minus dignus aſſumpti ſunt ad officium, ſiquidem præfertur, qui maiorem haber dignitatem ita Loffred. in paraſraſi ad And. in c. 1. §. omnes filijs ſi de feu. deſit. milit. fol. 34. col. 4. in princ. vbi allegat Alber. in l. fin. C. de off. præfect. vrbis, idem in duobus Epiſcopis vna die Creatis tener Boer. in tract. de auth. magni conſilij num. 64. & in add. ad verſ. dare prioritatem fol. mihi 905. in paruis, allegat inter alia tex. in l. generaliter §. ſpurios ff. de decur.

Et propterea D. preſes dignisſ. de Franchis in deciſ. 138. par. 1. refert ſeruatum fuiſſe, quod quando Conſi-
5 liarius † interuenit in conſilio vt Aduocatus non ſedet in nouiſſimo loco, ſed in eo loco, pro vt ſederet ſi non eſſet Aduocatus, & ratio non eſt alia, niſi quia illa dignitas, conſiliariatus eſt inſeparabilis, & in d. deciſ. allegat omnia quæ aduerſarij videbantur deſumpta ex c. à collatiooe de appell. in 6. de quibus inferius dicetur, & nihilominus dicit bis fuiſſe ſic obſeruatum.

Item in deciſ. 365. par. 2. decidit, quod creatis ducibus eadem die Duce Magdaloni, & Duce Bouiani fuit Prælatus Dux Magdaloni, quia tempore creationis erat Comes, allegat tex. in l. 1. & 2 ff. de albo ſcrib. & in l. 1. C. de conſult. lib. 12. & inter duos officiales vno die creatos fuit prælatus, qui aliud officium exercebat, item ille, qui prius fuerat doctoratus, item ille, qui actu exercebat aliud officium eo tempore, licet alius iam illud exercuiſſet, quod tamen tunc temporis non gerebat, hos omnes caſus decidit idem D. de Franchis deciſ. 144. prima parte.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus Canonicus, quando ſedet in capitulo, ſedet in eo loco, qui ad ſe ſpectat vt canonicus.*
2 *In actibus ſcholaſticis, rector ſtudij præcedit Epiſcopum in gymnaſio exiſtentem cauſa ſtudiorum.*
3 *Conſiliarius in collegio Doctorum, non procedit antiquiores.*
4 *Epiſcopus conſiliarius Principis in conſilio tenebit locum, vt ſimplex conſiliarius & an præcedet antiquiores de conſilio.*

In præcedentijs non habetur ratio perſonæ quæ ſuſtinet vicem duorum.

RESOLVTIO CCLXXIV.

1 AD deciſionem dicti puncti facit id, quod dicit gloſ. Francus, & Gemin. in c. à collatione de appell. in 6. vbi quod Epiſcopus † ſedens, vt Canonicus in capitulo ſedet in eo loco, qui ad ſe ſpectat inter canonicos, non in loco ſuo, vt Epiſcopus.

2 Hinc in actibus ſcholaſticis rector † ſtudij præcedit Epiſcopum Gymnaſio cauſa ſtudiorum. exiſtentem. Gem. & Franchus ibidem Bolognin. in authen. habita n. 363. alias n. 190. & ſeq. ff. de officius & in l. etſi prætor num. 5. eod. tit.

3 Hinc etiam Conſiliarius † in collegio doctorum. non præcedit antiquiores collegiatos Purpur. dict. n. 190. & in d. l. etſi prætor n. 8. & Menoch. de Arbitr.
4 in d. caſu 68. n. 23. & 24. Sic Epiſcopus † conſiliarius Principis in conſilio tenebit locum vt ſimplex conſiliarius, & non præcedet antiquiores de conſilio D. de Franchis d. deciſ. 138. colum. 2. & Frecc. de ſubfeud. fol. 95. num. 58.

5 Et ratio deciſionis eſt, quia dignitas † eſt inſeparabilis à perſona, & propterea, qui in dignitate eſt conſtitutus ſi adeptus eſt ailam dignitate eſt conſtitutus ſi adeptus eſt aliam dignitatem non relinquit priorem, & ob id alteri habenti æqualem dignitatem præferri debet, cum prior erat maior, quam ſecum habet annexam, licet in conſilio interueniat ratione ſecundæ, ad quod in ſpecie facit tex. in d. l. 1. C. de conſul. lib. 12.

Idem clarè ſcribit Purpuratus in d. l. 1. n. 192. dum concludit, quod ſubſcribit poſt Archidiaconum vel alium Præſidentem c. & iterum n. 197. dicens quod Epiſcopus conſiliarius tenet locum vt alius ſimilis conſiliarius, & non præfertur illi, qui eſt plus eo in conſilio, & ſic præfecto Prætorio, ſic clarè ſentit, quod Epiſcopus ſedet vt Canonicus ad finem vt præferatur Præſidi, qui eſt plus eo, non autem dicit Purpuratus, quod ſedet in ſuo loco inter conſiliarios, & nouiſſime hanc eandem opinionem probauit eruditiſſimus D. Ioannes Franc. de Ponte in conſil. 14. n. 50. & 65. vol. 1. poſt hæc ſcripta edito, qui etiam conſ. 41. plura de obſeruantia facti collegit imo idem purpurtatus n. 194. præſupponit adeſſe aliquos D. Conſiliarios, qui ſedent ante alios collegiatos in Collegio ſtudij, & in ſacro conſilio, Dum Epiſcopus Biſignani fuiſſet creatus Regius conſiliarius, non ſedit in ſuo loco vti conſiliarius, ſed immediate poſt Præſidem, ſiue Decanum ſecundum Abbatis opinionem.

SVMMARIVM.

1 *Oriundus eſt præferendus non oriundo.*
2 *Minus nobilis ſi eſt ciuis, & de terra, præfertur magis nobili.*
3 *In Epiſcopatibus Burgenſi Palentino, & Calaguritano, beneficia conferuntur Originarijs.*

4 *Conſultiſſimum eſſet, vt authoritate Papæ, beneficia omnia efficerentur patrimonialia.*

In præcedentijs habetur ratio ciuilitatis, ſeu originis.

RESOLVTIO CCLXXV.

1 ORiundus † non oriundo eſt præferendus, vt paſſim probant regulæ Cancellariæ ſummorum Pontificum, & Quintulan. Mandoſ. ad regulam 16. de concurſ. ſuper Beneſ. q. 39. num. 2. verſ. contrarium, & ſeqq. gloſ. in c. neminem verbo Ciuitatis 40. diſt. tenens potius eſſe præferendum clericum de ciuitate, quam extraneum Rocchus de Curte 40. diſt. in verbo honorificum q. 18. num. 45. & ſequen. Lambert. eod. tract. art. 4 q. 5. princ. 3. par. lib. 2. Io. Guttierez. conſ. 2. n. 23. Selua de Beneficijs 3. par. q. 26. Guilhelm. Benedict. in c. Raynutius verbo & vxorem num. 481.

Si quidem, & ciuilia iura originarios præferunt exteris l. Diuus ff. de tutor. & Curat. datis ab his, vbi hoc procedit in tutela, & in prætura vrbana l. fi. C. de off. prætoris, & in publicis negotijs adminiſtrandis l. vnica C. ſi curialis relicta Ciuitate lib. 10. & in ſubuentionibus, & elemoſynis l. 2. vbi Bart. C. de annot. ciuilibus lib. 11. & in poſſeſſione à qua extranei remouentur probat l. vnica C. non licere habitat. metroc. lib. 11. late Lucas de Penna in l quiſquis C. de omn. agr. deſer. eod. lib. Mandoſ vbi proximè n. 8. & 9. id iuris diuini maximis teſtimonijs probat Azeuedo in l. 14. tit 3. lib. 1. recopil. num. 7. Sic Doctor ciuis præfertur forenſi ſecundum Romanum in l. ſi verò ſallentia 14. ff. ſolut. matr. Felyn in c ſicut tuis verſ. in gloſ. 1. num. 1. de Simonia. Pro quibus facit gloſ. in l apud eum in verbo poteſt. ff. de manumiſſionibus. Boer. in addit. incipit, & etiam in tract. de author. magni conſilij. num. 93 & num. 94. verbo in Territorio vbi poſt Bart. in l. 1. C. de Alex. Primat. lib. 11. ait quod mi-
2 nus nobilis † ſi eſt ciuis, & de terra præfertur magis Nobili, & idem procedit etiam ſi eſſet minus idoneus, & forenſis eſſet magis idoneus, quia adhuc oriundus venit præferendus, per text. in l. in Eccleſijs C. de Epiſc. & cler. gloſ. in d. c. neminem 40. diſt. Rebuff. tract. nominat. q. 9. num. 57. Alciat. de præſumpt. regul. 1. præſump. 37. num. 1. Ludou. Gomez in regula de idiomate q. 1. idem Rebuff. vbi proxime q. 21. numero 55. Ioan. Guttierez dicto conſ. 2. num. 24 Azeuedo vbi proximè n. 9. & 10. vnde non immetito (de Romanis Sentiens) Cicero de Amicitia dixit Poniores ſunt Nobis ciues, quam Peregrini, quem referunt additio ad Abbat. in c. ſi proponente 41. de reſcriptis, Mandoſ. d. num. 8. Menoch. de præſump. 2. tom. part. 2. præſumptione 12. num 5. libr. 5. apud eos ſolis ciuibus honores patuere, neque alius decora atque inſignia dignitatis aſsequi potuit vſque adeo vt quibus furtim hoc eſſent adepti re comperta horum graduum cum toto ciuitatis honore Papia lege amiſerint, quæ lex Papia de ciuitate appellatur. lataque fuit à Caio Papirio Tribuno plebis Cotta, & Manlin Conſulibus; anno DCXXCIIX. vt peregrini Vrbe Roma expellerentur, de qua poſt Ciceronem 3. offic. & in oratione pro Balbo, & Archia. Dio. lib. 37. tractat. Hoctomanus Prateius, & Paulus Manutius, & Antonius Auguſtinus in lib. de legibus Romanis, cuius legis vim Marcum Perpennam expertum fuiſſe, Valerius Maximus teſtatur libr. 3. cap. 4 §. 5. his verbis.

Non paruus conſulatus Rubor M. Perpenna vtpote qui Conſil. antequam Ciuis, cum interim cuius vita triumphauit, mors Papia lege damnata eſt, namque patrem eius nihil ad ſe pertinentia Ciuis Romani iura complexum Sabelli iudicio petitum redire in priſtinas ſedes coegerunt, ita M. Perpennæ nomeo adumbratum falſus conſulatus caliginis ſimile imperium aliena in Vrbe improbè peregrinatus eſt. Quibus verbis liquido conſtat Romæ honores, niſi ciuibus Romanis non patuiſſe, & eos, qui ciuitate priuati erant honorum etiam inſignia perdidiſſe, vt bene Notauit Carolus Sigonius de antiquo iure Ciuium Romanorum capite 18. de iure honorum, confirmat illud Suetonij in Claudio cap. 25. Ciuitatem Romanam vſurpantem in campo Exquilino ſecuri percuſſit, & quando in pretio fuerit habitum ius ciuilitatis Romanæ oſtendit idem Sueton. in Auguſto Cap. 40. Liuiæ pro quodam tributario Galliæ roganti ciuitatem, negauit, immunitatem obtulit, aſſirmans ſe facilius paſſurum fiſco detrahi aliquid, quam ciuitatis Romanæ Vulgare honorem. Tribunus quæ ille, de quo actuum Apoſtol. capit. 22. B. Paulo interrogauit. Dic mihi ſi tu Romanus es, at ille dixit, etiam, reſpondit Tribunus: Ego multa ſumma ciuitatem hanc conſequutus ſum optimè: Diuus Auguſtinus lib. 5. de Ciuitate Dei cap. 17. Bernard. Alderet. in lib. 1. originis linguæ Caſtellanæ cap. 4. pagina 29. Sueton. in Galba cap. 14. Vnde meritò Ariſtotel. 3. politicorum c. 1. dixit quod ciuis nulla magis alia re diffinitur, quam participatione poteſtans publicè iudicandi, atque gerendi magiſtratus; ſequitur Simancas lib. 1. de Repub. cap. 13. num. 1.

Imò in beneficialibus maxima in conſideratione habetur, vt tradit Mandoſ. d. reg. Cancel. 16. q. 41. n. 3. Pro quo facit text. in c. nullus iuncta gloſa in verbo ciuitatis. in princ. diſt. 61. c. Sacrorum poſt principium 63. diſt. capit. hortamur. 61. diſt. c. fraternitatis de cler. non reſiden. Firman. in tract. de Epiſcopo lib. 2. q. 48. Rocchus de Curte d. verbo honorificum num. 11. Selua de beneſ. 3. par. q. 26. Bernard. Diaz. in pract. cap. 54. vbi Salzedo in eodem cap. à ſe nouiter edito.

Quæ ratio eſt vna ex alijs, quibus iuſtificatur lau-
3 dabilis, & antiquiſſima conſuetudo † Epiſcopatus Calaguritani Burgenſis, & Palentini, vt beneficia Eccleſiaſtica ſolum Diæceſanis, & originarijs conferantur, nec contra hoc prouiſiones Apoſtolicæ admittantur l. 21. cum duobus ſequentibus tit. 3. libr. 1. recopilat. de quibus poſt Azeuedum vbi tractat Couarr. in pract. quæſt. cap. 36. numero 3. in medio, verſ. Olim in remedio, & num. 4 verſ. ſimiliter. & num. 19. verſ. eadem ratione, Nauar. in Manuali cap. 25. numero 116. & melius, latiuſque ipſis Caſſadorus deciſ. 18. de præbend. Auend. in cap. prætorum par. 1. c. 1. num. 32. verſ. Item ex eadem Quintilian. Mandoſ. in regula Cancellariæ de infirmis reſignantibus q. 15. num. 14 & ſeq. Ludou. Gomez in regula de non tollendo iure quæſit. q. 1. num. 10. Flam. Pariſ. de reſignat. beneſ. lib. 12. q. 3. num. 12. & lib. 2. q. 12. num. 3. & lib. 4. q. 7. num. 4. Bernard. Diaz vbi
4 proximè num 11. & conſultiſſimum eſſet † Reipublicæ vt authoritate Papæ, beneficia cuiuſcumque Eccleſiæ patrimonialia efficerentur, vt ait Couar. in pract. quæſt. cap. 35. num. 5. Ludou. Gomez in regula de Idiomate q. 1. Selua de Beneſ. 2. par. q. vlt. & 3. par. q. 26. Flamin. Pariſ. d q. 3. n. 13. & Villar. de patronatu Calanmbij 3. par. in prin. n. 5. & 6. pro quibus faciunt, quæ tradit Guill. Duran. in tract. de modo generalis concilij celebrandi 3 part. rubrica de beneficijs Eccleſiaſticis verſ. poſſet Abb. in cap. ad Decorem de inſtitut.

Vnde in ſacro concil. Trid. fuit merito conſultatum, vt omnia beneficia efficerentur patrimonialia, vt atteſtatur Dominicus de Soto libr. 3. de iuſt. & iure q. 7. art. 2. Flamin. Pariſ. vbi proximè num. 14. Couarr. d. num. 5. Rodriquez in ſumma part. 1. capit. 106.

106. num. 8. Villar. d. num. 6. Salzedo ad Bernard. Diaz d. c. 54. num. 7.

SVMMARIVM.

1 *Prior tempore potior eſt in iure.*
2 *Qui primo dignitatem, vel officium eſt aſſecutus reputatur dignior licet iunior ſit ætate.*
3 *Doctor qui primo accepit Doctoratum alijs præfertur.*
4 *Conſiliarius qui primo adeptus eſt poſſeſſionem officij præfertur ei, qui primo habuit priuilegium.*
5 *Temporis prioritas facit gratiam meliorem.*
6 *Prior in data præfertur poſteriori etiamſi poſterior in data prius ſuas præſentauerit literas.*
7 *Gratia in beneficialibus titulum præſtat.*
8 *Dato concurſu duorum habentium titulum eiuſdem diei, & temporis eis conuenientibus ſimul in adeptione poſſeſſionis, locus eſt electioni, ſeu gratificationi Canonicorum, quibus dirigitur reſcriptum.*

In præcedentijs habetur, ratio prioris poſſeſſionis.

RESOLVTIO CCLXXVI.

1 Vlgare eſt iuris axioma, quod qui prior eſt tempore † ſit potior in iure, l. 1. l. porior, ff. qui potiores in pignore habeantur Hugo Donnellus eodem tit. inſerto in ſuo tractatu de pignoribus, c. qui prior. 54. de reg. iur. in 6. capit. ſi pro te cap. tibi qui gratiam de reſcript. eod. lib. Paul. Caſtr. conſ. 37. num. 29. & conſ. 40. num. 6. lib. 3. Dec. conſ. 224. num. 1. & conſ. 689. num. 1. & 2. Surdus tractat. de alimentis titul. 1. quæſt. 94. num. 15. Afflict. deciſ. 306. num. 3. Gregor. Lopez gloſ. 4. in l. 9. & gloſ. 3. in l. 12. tit. 15. par. 1. Nauar. conſilio 5. num. 2. de maiorit. & obedient.

2 Rurſus, qui primo dignitatem, † vel officium aſſequutus, reputatur dignior. Licet iunior ſit ætate cap. fin. 17. diſtinct. cap. ſtatuimus cum concordantibus notatis per gloſ. ibi verb. primum locum de maior. & obed. cap. vltim. 75. diſtinct. cap. epiſcoporum 74. dict. l. 1. ff. de albo ſcribendo Cæſar Vrſillus in additionibus ad Afflict. deciſ. Neapolit. 1. num 13. Portius inſtit. de bonorum poſſeſs. num. 12. Rebuff. in tract. nominat. quæſt. 21. num. 4. & 5.

3 Ideo Doctor † qui primo accepit Doctoratum alijs præfertur, vt tradunt Hieronym. Gratus conſ. 116. num. 5. volu. 2. Marin. Frecc. in ſuo tractat. de feud. tit. quis ſit Dux num. 41. Cæſar. Vrſill. vbi proximè num. 18. Ioa. Andr. in cap. ſi gratioſe 5. de reſcriptis lib. 6. Io. de Ligna. in cap. capitulum Sanctæ Crucis de reſcriptis Franc. Marzarius conſ. 26. num. 13.

Similiter quia Gratus vbi proximè num. 6. dicit eſſe firmam iuris regulam quod dignitatem prius adeptus præferatur alteri, qui poſteriori loco eandem dignitatem fuit conſequutus l. 1. ff. de albo. ſcribendo l. 3. C. de Tyronibus lib. 12. l. fin. ff. de fid. inſtru. Bald. Bart. Alex. Iaſon. Soccin. & Dec. in l. cum quid ff. ſi certum petat. Curia Piſana lib. 2. num. 3. & 6. Ioan. Monta. de authorit. Magni conſilij num. 8. & in Canonicis quod prius recepti præcedant poſtea receptos poſt Inno. in c. ſtatuimus verſi. item nota de maioritate, & obedientia vbi Felyn. num. 5. Cephal. conſ. 644 num. 5.

Et in conſiliarijs, aut officiarijs Regijs, quod ille, 4 qui † primo fuit adeptus poſſeſſionem officij præferatur ei, qui primo habuit priuilegium, Mariu. Frecc. libr. 2. de ſubfeudis verſi. quis dicatur Dux num. 44. March. Aoton. Surgen. lib. 1. de Neapol. Illuſtr. cap. 27. num. 40. Franc. Becc. conſ. 192. num. 3. rom. 2. cap. 1. vbi DD. de maiorit. & obedient. Bald. in cap. cum olim notab. 2. de conſuetudine Ruyn. conſil. 19. numer. 9. colum. 1. Caſſan. in cathal. glor. mundi par. 4. conſider. 17. verſi. & non ſolum Boer. in addit. tractat. de authoritat. magni conſil. num. 81. & 133. Rebuff. in tractat. nominat. queſt. 21. num. 4. Rota deciſ. 2. de conſuet. & in nouis vbi additio Paul. Æmil. deciſ. 357. numer. 2. par. 2. Hyeronim. Gonzal. ad regul. 8. Cancellariæ de alternatiua menſium in procemio §. 3. num. 23. & ſequent. Vincen. de Franch. dec. 144. num. 1. pragmat. 3. de offic. Sac. Conſ. Regni Neapol. Platea in l. 1. C. de propoſit. ſacri cubiculi Io. Andr. Georg. allegat. 35. num. 18. & 20. l. 1. ff. de albo ſcribendo l. 1. C. de ſilentiar. tex. in l. vnicuique C. de proxim. Sacror. in l. comperimus 13. cod. tit. lib. 12. l. ex agentibus 4. C. de princip. agenti in rebus l. 4. C. de priuileg. eorum qui in ſacr. palat. milit. libr. 12.

5 Et ita temporis prioritas † facit gratiam meliorem, non priorem, vt patet ex notatis in cap. Duob. & cap. tibi, qui gratiam de reſcript. in ſexto. Federicus de Senis conſ. 158. incip. viſo puncto num. 5. latè Vincentius de Franch. deciſ. 62. num. 1. & ſeqq. Facit l. 1. C. de conſulibus vbi gloſ. verbo Ante ire, allegat. l. 1. C. de offic. præſ. Præt. lib. 12. l. 2. l. vnicuique C. de proxim. ſac. Scrin. l. vlt. C. de Primicerio lib. 12. l. 1. §. inter. ff. de Albo ſcrib. Nouell. Conſt. 62. conſult. l. Sancimus 4. C. de conſulib. ibi, & in adoranda noſtra purpura, vel in conſequendis cunctis conſulum honoribus, & priuilegijs, ex anteriori temporе prouectionis ordinem ſibimet nouerint vindicandum l. 2. C. de præfect. præt. ibi: ſit igitur ſedes prior ante prouectus, locus conſpectior, decernendi, loquendique facultas antiquior, cui eſt ſplendor adepti magiſtratus vetuſtior l 1. Cod. de Prepoſit. ſacri cubiculi, Fabius de Anna dicto conſ. 47. num. 9. & ſeqq. & per totum ferè conſilium.

6 Vt merito prior † in data, poſteriori præferatur, vt in dictis iuribus, & c. ſi à ſede de præb. lib. 6. & pro Regula tradit in beneficialibus Imola in c. in noſtra de reſcriptis, Rebuff. in practica beneficiali in Concordata in forma mandati Apoſtolici, verbo datum, & in repet. cap. nulla de Conceſs. Præb. verſi. 16 Quæritur in fine, Quod intantum eſt verum, vt etiam ſi poſterior in data prius ſuas præſentauerit literas, nihilominus prior in data præfertur d. cap. tibi Qui gratiam de reſcipt. in 6. capit. eum, cui de præb. eod. lib. & Doctores ibi.

Rebuff. dicta gloſ. verbo datum, Dynus in Regula, qui prior num. 1. de Reg. Iur. lib. 6. Allegans cap. ſi pro te de reſcript. in 6. & plures in idem allegat addit. ad Dyn. vbi proxime. Nauarr. conſ. 10. de Maior. & obed. num. 1. Et huic Caſui quadrat Regula ſupradicta. Quod prior in tempore ſit potior in iure, 7 cum gratia † ſit, quæ in beneficialibus titulum præſtat qui autem eſt potior titulatus eſt præferendus in poſſeſs. beneficij, vt tradunt Dec. conſil. 220. num. 1. Io. Bapt. Ferrett. conſ. 27. num. 4. Menoc. de Adipiſcen. poſſeſs. remed. 6. num. 42.

Nec obſtabit Doctrina Ioa. Ignei in l. 1. §. Si cum omnes ff. de Senatuſc. Syllan. qui per d. cap. duobus 8 de reſcriptis lib. 6. tenet. Quod dato concurſu † duorum habentium titulum eiuſdem diei, & temporis, & conuenientibus ſimul in adeptione poſſeſſionis, locus eſt electioni, ſeu gratificationi Canonicorum. Quibus reſcriptum, ſeu mandatum dirigitur, quem tex. in ſimili ponderauit Greg. Lopez in l. 2. tit. 15. par. 2. gloſa 18. q. 5. & in l. 9. tit. 9. part. 6. gloſa 3. ad finem, Paul. de Caſtr. in l. ſi quis ſeruum 8. §. ſi inter num. 2. ff. de legat. 2. nam tex. ille, & determinatio prædicta intelliguntur quando eſſent impetrantes pares in omnibus, & ipſorum gratiæ eandem datam haberent, vt conſtat ex Greg. & Paul.

PRAXIS PRÆSTANDI
Alimenta à Beneficiato Patronis.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia tenetur præſtare alimenta patrono egenti, & amplia procedere num. 2.*
3 *Beneſacienti debemus beneſacere.*
4 *Eccleſia dicitur mater pauperum.*
5 *Eccleſia ſciens patronum fame perire, ſi eum non ſubuenit tenetur de homicidio.*
6 *Nihil intereſt, an occidat quis, vel mortis cauſam præbeat,*

Patrono Inopi debentur Alimenta.

RESOLVTIO CCLXXVII.

INter alias vtilitates prouenientes ex fundatione
iuris patronatus eſt & illa etiam, quæ patrono
1 † ad inopiam redacto debentur Alimenta; cla-
rum enim eſt in iure quod Eccleſia alit patro-
num ſuum ſi pauper ſit, & egeſtate laboret, & idem
in filijs ipſius patroni, eſt textus in c. quicumque 16.
quæſt. 7. eſt text. c. nobis vbi notant omnes de iure
patronat. & in vtroque loco ponit gloſ. eſt etiam text.
in c. finali, 10. q. 2. & in dictis locis ponunt etiam Do-
ctores, hanc ſententiam probauit Alb. in rub. C. de
alen. liber. Pau. de Citad. in tractatu de iure patro-
natu in 4. art 6. parte num. 157. Lamberteng. in eo-
dem tract. lib. 3. in 3. princip. quæſtio. in fi. Felin. in
cap. cum omnes num. 32. de conſtit. Caſsad. de iure
patron. dec. 7. num. 2. Plat. in rub. C. de decurion. in
fi. lib. 10. Ripa in lege cum filio num. 15. ff. de leg. 1.
Bero. in conſ. 5. num. 62. volum. 1. Ducn. in reg. 187.
num. 14. Cordub. in d. l. ſi quis à liberis §. fin. num.
29. & 28. ff. de liberis agnoſ. & procedit etiam ſi vni-
2 cus † ſit rector, vel beneficiatus illius Eccleſiæ, vt pro-
bat Bart. in dict. l. ſi quis à liberis §. ſed alimentis poſt
Dyn. ibi, & ſequitur Paul. de Citad. loco prædicto
num. 161. in fin Oritur autem hæc obligatio à natu-
3 rali ratione, ſecundum quam beneſacienti † debemus
beneſacere cap. cum in officijs de teſtam. l. ſed ſi lege
§. conſuluit ff. de petit. hæredit. Quæ ratio & ſi gene-
raliter valeat apud omnes, tamen debet multo ma-
4 gis valere apud Eccleſiam, quæ † dicitur mater pau-
perum c. ad Romanam Eccleſiam 2. quæſt. 6. & ne-
mini claudit gremium ſuum, ſed omnes amplectitur
tanquam filios l. liquet §. hoc igitur Cod. de ſumma
Trinit. & fide Cathol. & facultatum partem per mi-
niſtros diſtribuit in pauperes cap. nobis, & cap. quar-
ta 12. quæſtio. 2. c. decimæ 16. quæſt. 1. l. 2. C. de Epi-
ſcopis, & clerici, & dicit gloſ. in cap. fin. 12. q. 1. quod
res Eccleſiæ, & clericorum dicuntur eſse pauperum,
ex quo neceſſitatis tempore ſunt eis communicandæ
ſecundum tex. in cap. conuenior 23. q. 8. in c. ſicut hi
67. diſt.

5 Quæ omnia adeo vera ſunt vt ſi ſciens patroni in-
digentiam permittat eum fame perire teneatur de ho-
micidio l. necare ff. de liberis agnoſcend. & nihil inte-
6 reſt an occidat quis, † vel mortis cauſam præbeat l.
ſi quis necandi C. ad leg. Cornel. de ſicar. & dicitur
malum committere, qui illi non occurrit, cum po-
teſt c. poſse in diſtinct. 86. c. quantæ de ſentent. ex-
comm.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta habent reſpectum ad dotem.*
2 *Dote perempta an debeantur alimenta vide n. 3. & 4.*
6 *Donatarius tenetur alere donatorem, ſi diues ſit etiam vltra quam ferant redditus rei donatæ.*
6 *Obligatio antidotalis cauſatur, & contrahitur eo ipſo quod patronus dotat Eccleſiam.*
7 *Ceſſante cauſam non ceſſat effectus conſumatus.*

Alimenta patronis an ſint præſtanda dote perempta.

RESOLVTIO CCLXXVIII.

VIdebatur primo intuitu concludendum ne-
1 gatiuè, cum alimenta habeant † reſpectum
ad dotem arg. text. in c. nobis de iure pat. &
2 conſequenter dote † perempta non deberi
alimenta, quemadmodum dicimus, quod extincta re
non debetur cenſus, Bald. conſ. 23. volum. 1. Couar.
lib. 1. c. 12. Rodriquez de annuis redditibus. q. 13. Feli-
cian. de cenſibus q. 17. n. 28. & ſeq. vbi refert hanc eſ-
ſe communem omnium ſententiam.

Cæterum præfatis minimè ſuffragantibus contra-
3 rium reſoluendum cenſui, vt concluſio † ſupra firma-
ta, vt patronis agentibus debeantur alimenda iuxta
terminos, c. nobis de iurepatr. procedat etiam ſi dos
4 † data Eccleſiæ à patrono ſit perempta, quia nihilo-
minus Eccleſia ſubuenire tenetur patrono per id,
quod voluis Bald. in l. 1. C. de iure Emphyt. vbi ſi do-
naui domum Eccleſiæ, vt me alat tenebitur Eccleſia,
etiam ſi domus fuerit combuſta, vel perierit, ſequi-
tur Crem. ſing. 1. nam tradendo rem Impleui contra-
ctum ex parte mea, & tranſlato ſemel Dominio res
perit Domino, non mihi. Hoc voluit in noſtris termi-
nis. Citad. in d. art. 4. num 165. Ergo arbitror. hanc
deciſionem veram, ſed non per ſupradictam ratio-
nem: ſed quia ratio recepti beneficij durat etiam re
perempta, ideo remanet ſemper antidoralis obligatio,
5 vt videmus in donatario, qui tenetur † alere donato-
rem, ſi diues ſit, etiam vltra quam ferant redditus rei
donatæ, vt tradit Ripa in l. fin. numero 165. C. de
reuoc. donat. vbi declarat Salyceti dictum ibi, cau-
6 ſatur autem antidoralis obligatio. † & contrahitur eo
ipſo, quod patronus dotat Eccleſiam; proinde ſi
ceſsat dos, vt quia res pereant non ceſsat effectus
obligationis, qui erat conſumatus. Ceſsante enim
7 cauſa † non ceſsat effectus conſumatus l. fin. in prin-
cip. ff. vnde liberi l. inter ſtipulantem §. ſacram ff. de
verb. oblig. Tiraq. in trac. ceſs. cauſ. lim. 12. Cum
ergo non res ipſæ ſint in cauſa, quod Eccleſia alat
patronum, ſed obligatio oriatur ex donatione, li-
cet ceſset res: quia tamen non ceſsat ipſa datio, præ-
ſtanda ſunt alimenta. Et hanc ampliationem ſequun-
tur: Cyn. Ang. & Albert. in d. l. 1. C. de iure emphyt.
Iaſ. in l. quominus num. 178. ff. de flum.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia an teneatur præſtare alimenta patrono antequam probetur ſumma illorum egeſtas, & n. 2. & 4.*
3 *Quis dicatur pauper: quis inops.*
5 *Non dicitur pauper is, qui ex aliquo honeſto exercitio vna cum patrimonio honeſte viuere poteſt.*
6 *Non eſt indecorum alicui exercere artem quam ſui maiores exercuerunt.*
7 *Eccleſia ex quodam gratitudinis iure patronum indigentem alere tenetur.*

Patro-

Patroni vt alimenta conſequi valeant ſummam egeſta-
tem probare debent.

RESOLVTIO CCLXXIX.

IN præſenti quæſtione reſpondi cum deciſione
Rotæ in vna Regienſi prioratus prima Iulij 1596.
coram Pęnia, cuius tenor eſt videlicet.
Iuſſerat Reu. Pater D. meus Mellinus, coram quo
iſta cauſa pendebat ſtrictè diſputari, an probaretur
paupertas ob quam Domini de Taccolis prætende-
bant ſibi de redditibus iſtius prioratus alimenta præ-
ſtari, & vtraque parte informante die 5. Iul. Rota re-
1 ſoluit. Eccleſiam non teneri † ad alimenta præſtan-
da ex eo, quod debuerit probari ſumma patronorum
egeſtas, quæ, neceſſaria quibuſdam viſa eſt, ad effe-
ctum, vt patronis alimenta ſint præſtanda c. quæcun-
que vbi gloſ. in verbo ad inopiam verſ. iſtud autem
intelligas 16. q 7. & c. nobis de iure patron. Bald. in
l. fin. C. de reuoc. donat. Corn. in l. ſi quis à liberis §.
ſolent. n. 20. & 25. ff. de lib. agnoſc. Lind. tract. tit. 1.
q. 54. num. 5. & 15.
Neque ex eo quod fundator in fundatione iſtius iu-
ris patronatus de anno 1570. dixerat, quod ſi aliquis
ex parentibus ſuis veniret ad inopiam ab Eccleſia à ſe
fundata reciperetur, & ſubſtentaretur, quaſi propte-
2 rea voluiſſet, quod patroni † ſucceſſores non aliter
alimenta conſequerentur, quam probata inopia, quæ
multo maiorem indigentiam, quam paupertatem vi-
3 detur ſignificare, cum pauper † dicatur, qui parum
habet in bonis, inops verò, qui nihil poſſidet Archid.
in c. quo iure 8. diſt. Paul. de Caſt. in l. quod de pau-
peribus num. 4. C. de Epiſ. & cler. maior pars Do-
minorum omiſſa iſta ſcrupuloſa, & minus ſecura dif-
4 ferentia ſentiebat ſufficere probare † talem pauperta-
tem, quæ conſideratis circumſtantijs bonorum perſo-
narum, & rerum poſtulare videatur eſſe locum præ-
ſtationi alimentorum.
Sed ex eo, quod in hac facti ſpecie non videbatur
probata talis paupertas, nam reſpectu Cæſaris Patris
Antonij Mariæ, & Achillis teſtes probant illum poſ-
ſidere bona valoris Scut. 2000. iſtos vero de Tacculis,
qui modo agebant ad alimenta poſſidere etiam bona
valoris Scut. 1000. & habere redditum vltra domum
Regij 30. Scut.
In ſpecie autem Achillem habuiſſe d. ſimplicia be-
neficia Scut. anno. 40. & inſuper illum inſeruiendo in
Hoſpitali. S. Iacobi Incurabilium de vrbe pręter men-
ſtruum ſalarium alimenta inibi conſequutum, probant
teſtes, ex quibus apparebat eum nec inopem, nec pau-
perem ad hunc effectum dici potuiſſe.
Propterea reſpondendo Ant. & Gaſpar. non vide-
batur probata paupertas, quia teſtes ſuper. 7. & 12. in-
5 terrog. fatebantur illos ex aliquo honeſto † exercitio,
vnà cum patrimonio competenter viuere potuiſſe, &
tertius teſtis ſuper 10. interr. dicebat che le famiglie
quali haueſſero li ſopradetti beni, e con l'indu-
ſtria loro acquiſtaſſero qualche coſa potriano viuere
in Reggio honeſtamente. Vnde cum Cæſar. pater
exercuerit artem, honeſtè quoque eandem ipſi pote-
rant exercere, & de Io. Maria dicebatur, potuiſſe il-
lum incumbere arti notariatus, quam auus eius, &
proauus exercuiſſe dicebantur, iſtę enim artes, & exer-
citia honeſta reputantur, & honoratis ciuibus digna,
ars verò Notariatus, quod ſit honeſta, & viris ciuili-
bus apta, deponebant teſtes pro Tacculis ſuper 2. in-
terrog. Vnde non erat eis indecorum exercere artem,
6 † quam ſui maiores exercuiſſent Cordub. in d. l. ſi quis
à liberis. §. ſed ſi filius num. 129. Rol. conſil. 54. n. 78.
lib. 2. Ex quibus inferebatur, quod licet Domini de
Tacculis eſſet nobiles (quod non negatur) imò facilè
concludi videbatur, ex dictis teſtium, & præſertim
ex tam antiqua iuriſpatronatus fundatione, & ratione
nobilitatis aliquod eis foret indulgendum cum maio-
ribus alimentis nobiles, quam ignobiles indigeant, in
hac tamen facti ſpecie ex ſupradictis fuit concluſum,
non fuiſſe locum præſtationi alimentorum: ſatis
enim erat, vt ſi non poſſunt nobiliter viuere, con-
7 gruè tamen viuerent, præſertim cum Eccleſia † ex
quodam gratitudinis iure patronum indigentem ale-
re teneatur Caſſad. dec. 3. de iure patr. Abb. in d. c. no-
bis. n. 6. Card. in d. l. ſi quis à liberis §. ſolent. n. 20.
Port. de aliment. c. 11. n. 5. Boer. tract. de inop. debit.
c. 17. num. 7.
An autem ex eo quod redditus iſtius eſſent pin-
gues, & iſti de Tacculis habebant ſorores nubiles ali-
quid ex eis foret pro dotibus aſſignandum, ex quo bo-
na illorum propria non erant ſufficientia pro dotibus,
ſed ſolum pro victu ordinario quotidiano, non erat
præſentis ſpeculationis.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa præſtandi alimenta patronis, eſt egeſtas, & quan-
do dicatur egeſtas, & quæ requirantur. n. 2.*
3 *Tunc alendus eſt patronus quando tendit ad magnam
paupertatem.*
4 *Extrema inopia etiam dicitur quando quis non habet
alium ſibi de iure obligatum ad alimenta præſtanda.*
5 *Eccleſia non ſolum patronum, ſed filios, & familiam
egentes tenetur alere.*
6 *Eccleſia tenetur de homicidio ſi patronum egentem per-
mittat fame perire.*
7 *Eccleſia non tenetur vniuerſitatem alere quæ ſit patro-
na, ſed ſolos rectores.*

An ſi vniuerſitas ſit patrona ſit alenda, an verò ſufficiat
alere Sindicos vniuerſitatis.

RESOLVTIO CCLXXX.

1 CAuſa præſtandi alimenta patronis † eſt ege-
ſtas, & proinde reſtringitur diſpoſitio c. no-
bis de iure patronat. vt procedat quando pa-
tronus ſumma laborat egeſtate, ita voluit
gloſ. fin. in c. quicunque 16. quæſt. 7. quem ſequitur
Bal. in l. fin. C. de reuoc. donat. Summa autem ege-
ſtas eſt quando is non habet de proprio, nec poteſt vi-
uere ex induſtria, & non extat perſona, quæ de iure
compelli poſſit ad præſtandum alimenta quemad-
modum declarat Bar. in l. ſi quis à liberis §. item reſcri-
ptum ff. de lib. agnoſc. vbi inquit appellari ſummam
neceſſitatem quando nullus extat, qui teneatur alere
per l. qui duos ff. de reb. dub. Sed Cittadin. in tract.
de iure patr. in 4. artic. 6. part. num. 158. dicit etiam
tunc alendum eſſe patronum, quando tendit ad ma-
2 gnam paupertatem, quia dicitur † ad inopiam reda-
ctus, qui non poteſt viuere ſecundum ſtatum ſuum.
Affert ſimile de marito vergente ad inopiam, allegat
etiam patrem teneri ad alendum, etiam qui poſſet ex
induſtria ſeipſum alere exercendo artem infamem,
vel indecentem, cum tamen non ſit in extrema neceſ-
ſitate. Ego tamen intelligo extremam inopiam, non
quia aliter ali non poſſit honeſtè, ſed quia etiam non
4 habeat † alium ſibi ad alimenta obligatum, quo caſu
ſi habeat patronus vxorem patrem, vel alium non pe-
tit alimenta ab Eccleſia.
5 Quod amplia vt non ſolum patronum, † ſed etiam
filios, & familiam teneatur Eccleſia alere c. filijs. & c.
quicunque 16. q. 7. Lambert. in tract. iur. patron. lib.
3. q. 3. princ. art. 6. num. 2. & 3.
6 Amplia etiam vt Eccleſia † in tantum teneatur,
quod ſi ſciens patroni indigentiam permittat eum

fame perire, teneatur de homicidio Io. necare ff. de
lib. agnoſc. & nihil intereſt an occidat quis, vel mor-
tis cauſam præbeat l. ſiquis necandi C. ad leg. Corn.
de Sicar. & dicitur malum committere, qui illi non
occurrit cum poteſt cap. paſce diſtin. 86. cap. quantæ
de ſent. excom. ponit in propoſito Cittadin. loco ſupra
allegato num. 164.

Et propterea cenſeo, ex Surdo de alimentis libro
primo, titulo primo, quæſt. 58. quod Eccleſia non
7 teneatur † vniuerſitatem alere, quæ ſit patrona, ſed
ſolos Rectores vniuerſitatis ſecundum Archidiac. in
capitul. ſi plures 16. quæſtione ſeptima, & quia ibi
perfectè loquitur, non proſequar.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus non priuatur beneficio, ſed fructibus.*
2 *An fructibus etiam perfruatur excommunicatus quando non habet vnde aliunde viuat, & amplia num. 3.*
4 *In cauſa egentia non obſtat contemptus clauium, qui tali ſubſidio indignum reddit excommunicatum, & quando procedat num. 5.*
6 *Etiam familia excommunicati eſt alenda de fructibus beneficij.*

Patrono excommunicato inopi, an debeantur alimenta.

RESOLVTIO CCLXXXI.

1 EXcommunicatum non priuari † beneficio, ſed
quidem illius fructibus tradit gloſa ad cap.
paſtoralis §. verum de appellat. Ripa, & alij
ad cap. primum de iudic. Sed contingit dubi-
tati, nunquid in ſubſidium fructibus beneficij per-
2 fruatur excommunicatus, quando aliunde † viuere
nequit, & aliàs fame periturus eſſet Cardin. ad Clem.
vt hi qui de ætat. & qualit. Præpoſit. ad cap. præter
hæc num. 9. quæſt. 3. diſt. atque alij relati per Franc.
Marc. deciſ. 881. p. 2. & per Surd. tract. de aliment.
tit. 1. q 82. concludunt affirmatiuè etiam ſi ex propria
culpa in excommunicationem incidiſſet; intellige
3 ſi ſit † in extrema neceſſitate: inſtar ſuſpenſi; vel etiam
depoſiti, ne is excommunicatus cogatur in cleri vili-
pendium, & opprobrium mendicare, & quia ſemper
haberi deber ratione egeat l. inter eos ad fin. ff. de
re iud. & arg. l. ſtipendia C. de execut. rei iudicat. Idem
Franc. Marc. quoad ſuſpenſos, vel depoſitos deciſ. 881.
par. 2. Rodriquez tract. de quæſtion. regul. oum. t.
quæſt. 23. artic. 4. vbi refert duas ſpecies degrada-
tionis ſ. verbalem, vt depoſitio ipſa, & actualem,
vt in pontificali fol. 188. & 190.
4 Nec obſtat præſumptus contemptus clauium, qui †
eum tali ſubſidio indignum reddit gloſ. vlt. ad d. §.
verum poſtea quam non curat pœnitere cum poſ-
ſit: nec abſolutionem petere. Quoniam is obiectus
procedit in contumace per annum pro crimine, & in
5 excommunicatione † inſordeſcente vltra tempus ei
præfixum ad redeundum ad gremium Sanctæ Ma-
tris Eccleſiæ à quo remotus fuerat: vel militat in
anathematizato, aut aliter de hæreſi ſuſpecto, capi-
tulo cum contumacia de hæret. in ſexto. & Franc.
Marc. dicta deciſ. 881. numero decimo tertio Fel. ad
capit. Apoſtolicæ columna quinta de except. & Co-
uarru. variar. reſol. libro tertio capitulo decimo ter-
6 tio. Quia amplius beneficiati familiam † poſt eius
depoſitionem ſuſpenſionem, vel excommunicatio-
nem de beneficij fructibus alendam eſſe ſcribit gloſ.
& Præpoſ. ad capitul. ſtudeat diſtinctione 50. & Ar-
chid. ad capitulum penultimum de cler. non re-
ſident.

SVMMARIVM.

1 *Patrono debentur alimenta ex iuris diſpoſitione, & eſt obligatio naturalis.*
2 *Si dos perempta ſit etiam Rector tenetur patronum alere de alijs bonis acquiſitis, & num. 3. & amplia procedere num. 4.*
5 *Ius patronatus non poteſt illicitè donari ſine conſenſu Papæ.*
6 *In donatione Iuris patronatus an ſufficiat conſenſus epiſcopi.*
7 *Ius alimentandi nunquam cenſetur donatum, quia cohæret perſonæ.*
8 *Donanti, & non donatario debentur alimenta à Rectore.*
9 *Subuentio debetur domino ratione dominij.*
10 *Patronus pro conſeruatione iuris patronatus non tenetur ad nulla onera de ſuo proprio, ſed expenſis ipſius eccleſiæ.*

Patrono debentur alimenta à Rectore etiam ſi illud alteri donauerit.

RESOLVTIO CCLXXXII.

1 PAtrono † debentur alimenta ex iuris diſpoſitio-
ne, vt patet in cap. nobis vbi Abbas, & cæteri
de Iure patronat. c. quicumque 16. q. 5. iſta
obligatio eſt naturalis, vt benefacienti cum
eguerit benefaciamus l. ſed ſi lege §. conſuluit, & ibi
notat ff. de petit. heredit quæ adeo eſt efficax, vt etiam
2 ſi dos donata perempta ſit † adhuc Eccleſia, vel
Rector, qui poſt donationem, & præſentationem
alia bona acquiſiuerit teneantur de alijs bonis acqui-
ſitis Patronum alere Paul. de Cittadin. In tractatu de
Iurepatronat. articulo quarto quæſtione nona nu-
mero 17. allegat Bald. In l. 1. num. 9. C. de Iure
3 Emphyteot. ergo in prælatione † alimentorum ab Ab-
bate, vel Rectore non ſolum redditium Eccleſia-
rum habenda eſt, ſed etiam redditium propriorum
poſtea acquiſitorum, & qui ſuper eo ad quod eſt natu-
raliter obligatus controuerſiam mouet dicitur proprè
ingratus. Item de præſtatione alimentorum Patrono
pauperi latè ſcribit Lambertin. de Iure patronat.
libro tertio in 3. quæſtione principali articul. 6.
4 Quæ concluſio procedit deueniendo ad caſum præ-
poſitum etiam, quod Patronus inops donauerat Iuſ-
patronatus, nam poſſum conſequi hæc alimenta à
primo Rectore, & ratio eſt, quia Iuſpatronat. licitè
5 donari † non poteſt ſine conſenſu Papæ dicto capitulo
nobis §. cæterum, & ibi gloſ. In ver. vel de ſua Iuriſ-
dict. verſicul. vel tempore, & ibi Hoſtienſ. columna
ſecunda ſuper dicta Gloſ. di ſua Iuriſdictione, & ibi
Ancharan. numero decimo ſexto verſi. ſi vero quæra-
tur de Prælato Abb. numero nono. Ancharan. in c.
Sacroſancta numero tertio verſi. item oppone de
electione Paul. de Cittadin. in dicto tractatu parte ter-
tia cam. 1. numero 71. verſic. laicus autem, & caut.
29. numero decimo tertio verſiculo ſed ex reſeruatio-
ne ſpeciali, & magis clarè parte dicta num. 17.
verſi. decimo quæro Rocch. de Curte in tracta-
tu de Iure patronatus verſiculo in eccleſia num.
3. verſiculo limita tamen, licet ipſe putet ſuffice-
6 re Conſenſum † epiſcopi quod alij non ſequuntur
Lambertin. de iurepatronatus libro ſecundo parte
prima quæſtione quinta principal. articul. primo
numero 10. & ſequen. vbi quod non ſufficit con-
ſenſus epiſcopi, & laicus iuſpatronatus competere
poſſit ergo donatio nulla eſt ipſo iure. Ideo non eſt
exceptio excludens ius donantis propterea allegari
non poteſt Paul. de Caſtro in leg. cum ſeruum

num. 2.

Digitized by Google

num. 2. verſic. ſolue ius tertij. Cod. de ſeru. fugitiuis.
Sed quatenus donatio ſubſiſteret ius alimentandi
7 † nunquam cenſetur donatum, quia cohæret perſonę
Patroni præſentantis inſeparabiliter Abb. in capitulo
præterea de iure patronatus, & donatio ſemper præ-
ſumitur facta deducto ne egeat, & in his terminis,
8 quod donanti; † & non donatario debeantur alimen-
ta à Rectore dicit gloſsa notabilis in dicto capitulo
conſiderandum 16. quæſtion. ſeptima, & Lambertin.
dicit quod ſi donatarius eſt Diues tunc primo Patro-
no donanti, & Pauperi alimenta debentur in tractat.
de iure patronatus in 13. artic. 3. quæſt. principal. lib.
3. fol. 14.

Neque valet argumentum de ſubuentione, quæ
debetur à Vaſallis Domino immediato, & non Re-
gi ex allegatis per Annam in ſuo ſingul. 11. & per
Scrader. In tractatu de feudis parte 10. ſect. 2. num.
48. ad hoc ſuffragium quæ præbatur Patrono à Recto-
9 re, quia ſubuentio † debetur Domino ratione domi-
nij Freccia in lib. 2. de ſub feudis in ſecunda authori-
tate & Patronus nullum Ius proprietatis habet ſuper
iurepatronatus Paulus de Cittadin. In d. art. 4. n. 23.
& debentur alimenta tantum Patrono Pauperi cap.
quicunque, & dicto capitul. nobis. Nec hoc ſuffra-
gium debetur, ex quo Patronus teneatur ad aliqua
onera pro conſeruatione Iuris patronatus, quia ad
10 nulla onera † tenetur de ſuo proprio, ſed expenſis ip-
ſius Eccleſiæ, vt dicto art. 4. proximè citato, ſed tan-
tum debetur in recompenſam ob ligationis naturalis,
vt dixi, quæ ratio remanet, & concludit etiam ſi alte-
ri donauerit.

S V M M A R I V M.

1 *Patrono agenti quo alimentis, & penſionarius pro pen-*
ſione quis eſt præferendus, vide num. 4.
2 *Penſionario competit perſonalis, & Hypotecharia*
actio.
3 *Beneficiatus acceptans beneficium videtur ſe obligare ad*
omnia onera poſita in illo beneficio.
5 *Eccleſia dicitur mater pauperum, & bona clericorum*
ſunt pauperum num. 6.

An patronus pro conſequutione alimentorum præfe-
ratur Penſionario.

R E S O L V T I O CCLXXXIII.

GRauis fuit controuerſia in quadam cauſa
1 apud me ventilata an Penſionarius † pro con-
ſequutione ſuæ penſionis poſſit agere, & ve-
niat præferendus Patrono agenti pro ali-
mentis contra Rectorem beneficiatum, & pro parte
penſionarij adducebantur dicto penſionario compe-
2 tere † duplicem actionem ſcilicet perſonalem, & hy-
potecariam, vt tradit Bellamera deciſion. 168. Capu-
taquenſ. in deciſ. 13. parte 1. vbi beneficiatus acce-
ptans beneficium penſione grauatum videtur quaſi
3 † contrahere, & obligare ſe ad onera poſita in illo be-
neficio, & obligatio perſonalis oritur ex quaſi contra-
ctu §. omnium in Inſtitut. de action. Guido Papa quę-
ſtione 576. Ripa quæſt. 51. In tractatu de penſion. vbi
alios refert.

Cæterum ſupradictis minimè ſuffragantibus con-
trarium reſoluendum cenſui ex eo quod iſta obli-
4 gatio † eſt naturalis, vt benefacienti cum eguerit
rit benefaciamus leg. ſed ſi lege §. conſuluit, ibi
not. ff. de petit. hæredit. quæ ratio, & ſi genera-
liter valeat apud omnes, tamen debet multo ma-
5 gis valere apud Eccleſiam, quæ † dicitur mater
pauperum cap. ad Romanam Eccleſia ſecunda
quæſtione ſexta, & nemini claudit gremium ſuum

ſed omnes amplectitur tanquam filios l. liquet §. hoc
igitur. Cod. de ſumm. Tritit. & fide catholic. &
facultatum partem per miniſtros diſtribuit. In paupe-
res capitul. nobis, & capitulo quarta 12. quæſtione
ſecunda, capitul. decimo 16. quæſtion. prima lege
ſecunda Codic. de Epiſcopis, & clericis, & dicit gloſ-
ſa in capitulo final. 12. quæſtione prima quod res Ec-
6 cleſiæ, † & clericorum dicuntur eſſe pauperum, ex
quo neceſſitatis tempore ſunt eis communicandi ſe-
cundum textum in cap. conuenior vigeſimatertia
quæſtione octaua in capitulo ſicut hi 67. diſtinct. qua
ratione videtur ſuperfluam eſſe quæſtionem, ſi enim
Eccleſia cuicunque egeno tenetur ſubuenire, ad quid
quærere an teneatur erga Patronum, quam erga
alium, à quo nihil recepit gloſs. in capitulo penul-
timo de Iure patronatus, & ordinata charitas ma-
gis dirigitur In eos, à quibus recepimus beneficium
quam in alios. Ideo gloſsa in capitulo nobis de iure
patronatus dicit, quod pinguiora alimenta dabantur
Patrono quam ſoleat Eccleſia alijs dare, ſequitur Cit-
tadin. dict. numero 157. Abbas in dict. capitul. no-
bis num. 6. vbi addit, quod patrono datur actio con-
tra Eccleſiam.

Et in proprij terminis adducitur text. in capit. piæ
mentis decimaſexta, quæſtione prima, quem ad hoc
allegat Gambr. de authoritate legati à latere num. 69.
vbi quando eueniat caſus alimentorum penſio non
nocebit.

S V M M A R I Y M.

1 *Debentur alimenta patrono pendente lite ſuper iure pa-*
tronatus.
2 *Filio etiam pendente lite ſuper hæreditate facienda eſt*
prouiſio de alimentis.
3 *Idem procedit in nepote pronepote, & alijs deſcendenti-*
bus à teſtatore, & procedit etiam ſi lis pendeat de ali-
mentis præſtandis.
4 *Soror litigans cum fratre, & petens legitimam pater-*
nam, debe thabere alimenta ſicut fratres, & alij ſuc-
ceſſores num. 5.
6 *Mercatori extero ſi ei capiantur bona, fit prouiſio ali-*
mentorum pendente lite, & quando non habeat lo-
cum num. 7.
8 *Pupillus vbi contra patruum patris hæredem agit debet*
habere alimenta.
9 *Vxor accuſata de adulterio lite conteſtata debet habere*
alimenta. Idem ſi alter ex coniugibus litiget ſuper
matrimonio dirimendo num. 10. & quando agit re-
medio l. ſi conſtante num. 12.
11 *Executio ſententia alimentorum non retardatur per*
appellationem.
13 *Carceratus non habens vnde ſe alat debet ali à credito-*
re lite pendente.
14 *Monachus litigans cum Abbate debet habere ali-*
menta.

An alimenta debeantur patrono pendente lite
ſuper Iure patronatus.

R E S O L V T I O CCLXXXIV.

DIxi conſultus affirmatiuè, & ſic quod de-
1 beantur † alimenta in tali caſu motus, quia
de iure clarum eſt, quod pendente lite ſu-
2 per hæreditate paterna facienda ſit † filio,
vel filiæ petenti hæreditatem patris prouiſio de ali-
mentis ex tex. in l. qui de inofficioſo, ibi, vt interim
poſſideat ff. de inofficioſo teſtamento, & l. ſi inſtituta
ff. eodem titul. Afflict. in deciſ. 11. vbi etiam firmat
ex deciſ. Rotæ in Nouis 2. de iudicijs, & ſecundum

Couarr. in libro practicar. quæſtionum capitulo ſext.
verſic. quantum, idem dicendum eſt in poteſtate, &
alio quouis deſcendente à teſtatore, & prædicta con-
cluſio procedit etiam, quod lis verſatur, & pendeat
3 † de alimentis præſtandis Ludouic. in deciſ. 46. nume-
ro ſecundo, & tertio Gabriel. conſil. 25. numero deci-
4 mo tertio, & decimo quarto, hinc ſoror, litigans † cum
fratre, & petens legitimam paternam debet habere
alimenta Cephal. conſil. 117. numero ſeptimo Ludo-
uic. in deciſ. 46. numero tertio hinc fratribus, & alijs
5 † ſucceſsoribus ex teſtamento non raſo, nec can-
cellato, vel ab inteſtato, quoties ex aduerſo nega-
tur bona illa quæ petuntur ad mortem vſque fuiſse à
defuncto poſseſsa, vel eorum dominium illum ha-
buiſse, donec morte obierit eis alimenta debent præ-
ſtari pendente lite Couar. pract. quæſtionum capitu-
lo ſexto numero ſexto verſic. nec tamen negauerim,
& prædicta concluſio quod alimenta debeant præ-
ſtari filio; & filiæ inopi petentibus hæreditatem pa-
tris pendente lite, procedit etiam in prima inſtantia,
etiam nulla ſententia adhuc lata, prout firmant Af-
flict. in deciſione decima, & deciſione vndecima
Cephal. conſil. 117. numero quinto Couarru. pract.
quæſtionum capitulo nono numero nono Ludo-
uic. in deciſione, quadrageſimoſexto, numero ſe-
ptimo, vbi quod bona confiſcantur, & interim iu-
dices capiunt bona ipſius, tunc eis debet fieri pro-
uiſio, vt ex illis bonis ſaltem pendente proceſsu ala-
tur, & iudex aliquam pecuniam pro alimentis eius
capi in ſingulo annos iubebit, argum. leg. ait prætor
in fin & l. filius ff. de iure deliberan. Rebuff. de ſen-
tent. prouiſion. in præfation. num. 113. & 114. hinc
clerico ſuſpenſo à beneficio debet interim fieri proui-
ſio cum fructibus ipſius ad vitę ſubſidium, ſi nihil
aliud poſſideat cap. prætexit, & ibi Præpoſ. colum.
a. d 32. Rebuff. de ſentent. prouiſion. numero 110.
hinc collegiatus ſi de facto à Collegio fuerit expulſus
debet pendente proceſsu ali, & prouiſio illi fieri ſi ſit
pauper. Bologn. in auth habita C. ne filius pro patre
6 Rebuff. vbi ſupra num. 115. hinc Mercatori † exte-
ro ſi ei capiuntur bona pendente lite fiet prouiſio, vt
ex his bonis alatur, ſi aliunde facile non poſset vbi ali,
7 niſi † mercator illa bona ſurripuiſset, vel deliquiſset
Couarr. practicar. quæſt. cap. 6. num. 4. verſ. vnde
apparet, vbi dicit quod alimenta litiganti pauperi ex
bonis, quæ ei ablata fuerunt, & quæ præſumeban-
tur ipſius etiam propria, quæ ipſe poſſideat, qui-
bus priuata authoritate fuerat ſpoliatus, & deni-
que ipſi reſtituuntur, ſi fideiuſsores dediſset, & ta-
men non datis fideiuſsoribus non reſtituuntur, hinc
8 pupillus † vbi contra patruum patris hæredem agit
querela inofficioſi teſtamenti ſi pauper ſit debet ha-
bere alimenta l. qui de inofficio & l. ſi inſtituta §. de
inofficio ff. de inofficioſo teſtamento Cephal. con-
ſilio 714. numero primo volum. quinto, Couarru.
pract. quæſtione capitulo ſexto, numero nono, &
quando de alimentis agitur, etiam pendente lite, &
proceſsu alimentorum alimenta interim debentur
Rebuff. ad conſtitut. Galliæ tomo primo de ſent.
prouiſ. articulo primo gloſ. 2. numero 29. Ludo-
uic. in deciſion. 48. numero ſecundo, & ſequent.
Cephal. conſil. 127. numero decimo volum. pri-
mo Gabriel conſil. 25. numero 13. & 14. Couarr.
pract quæſtionum capitulo 6. numero octauo hinc
9 videmus in vxore, quæ ſi contingat † accuſari ex
capite adulterij commiſſi, & lis conteſtatur, lite pen-
dente alimenta debentur capit. ex parte in fine de ac-
cuſat. Afflict. deciſ. 10. vbi ſic bis deciſum in Sacro
Concilio refert Triuiſan. in deciſ. 16. lib. 2. n. 6. Valaſ.
in deciſ prima num. 4 vbi ſic ſeruari in illa Curia re-
ſtatur, & pari quoque modo dicit ſi alter ex coniugi-
bus litiget ſuper matrimonio dirimendo poterit lite
pendente petere alimenta ſibi, & litis ſumptus decer-
ni ex ſententia Abb. in dicto cap. ex parte num. 10.
de accuſat. cuius alimentorum ſententiæ executio
11 † per appellationem interpoſitam non retardatur,
Bal. in l. mala num. fin ff. de aliment. & cibar. legat.
Aretin. conſil. 97. num. fin. Gramat. conſil. Ciuil. 146.
12 num. 14. & quoque mulier agens † remedio l. ſi con-
ſtante ff. ſolut. matrim. interim dum lis pendet rectè
poſtulat alimenta, & litis ſumptus ex bonis ſibi dari
quemadmodum voluit Cyn. in leg. vbi adhuc nume-
ro 14. Codic. de iur. dot. Bero. in capitulo neganti
num. quadrageſimoquarto, & quadrageſimoquinto,
de vſur. & deducitur ex l. fin. de ordin. cognit. vt etiam
videmus cum creditor ex cauſa Ciuili facit aliquem
3 pro debito carcerari, & carceratus † non habet vn-
de ſe alat, nam actor ſubminiſtrat reo alimenta lite
pendente iuxta gloſ in l. fin. in verbo agnoſcere C.
de erogat. milit. annon. Alex. in l. ſanctam numero
tertio ff. de rerum diuiſ. Angel. in l. minimè Cod. de
14 Appellat. & in Monacho † litigante cum Abbate,
quod Abbas teneatur præſtare alimenta etiam ſi
Abbas inquirat contra monachum dixit Abbas in
capitulo; cum contingat columna decimaquarta
verſicul. quod ergo formam de foro competen-
ti Cephal. conſilio 714. numero 43 1. volum. quin-
to Soccin. Iun. conſilio octauo numero ſecundo vo-
lum. tertio,

SVMMARIVM.

1 *Patrono inopi ſunt præſtanda alimenta, quod amplia vt num. 2.*

3 *Emptor agens redhibitoria tenetur omnino reſtituere actori ne dum fructus, ſed etiam id quod habuit a venditore.*

4 *Alimenta quæſita mulieri pro eius ventre non repetuntur niſi per calumniam,*

Alimenta lite pendente præſtita patrono inopi an ſi ſuc-
cubuit reſtituenda ſint.

RESOLVTIO CCLXXXV.

1 CLarum eſt vt pluries dixi, patrono inopi † eſ-
ſe præſtanda alimenta, vt probat tex. ex-
preſsus in c. nobis de iure patronatus, qua-
re fuit dubitatum an ſi ſuccumbat teneatur
illa reſtituere, in quo articulo dicas, quod alimenta
lite pendente præſtita, ſi author ſuccubuit reſtitui non
debent ſecundum vnam opinionem, quam tenue-
runt Afflict. dec. 152. num. 4 Maſsuer in pract. tul.
de poſseſ. numero 19. fol. 35. colum. 3. Molina libr.
2. cap. 16. num. 42. & 43. Suid. de alimentis titul. 1.
quæſt. 124. num. 5. fol. 94. & Aluarus Valaſcus con-
ſult. 1. num. 7.

2 Sed verior videtur alia † opinio contraria, pro qua
ſunt Couar. pract. quæſt. cap. 6. num. 7. verſ. 4. ex his
Carduba de liberis agnoſcendis l. ſi quis à liberis §. ſi
vel parens num. 54. & nou. Alex. Raudenſis in conſ.
60. num. 102. verſ. quæ cum ita ſint.

Et hanc opinionem dicit Couar. eſse receptiſſi-
mam & veriorem, & quod nunquam contrarium vi-
dit ſeruari.

Pro qua ponderatur primo text. in l. cum autem §.
cum redhibetur mancipium ff. de ędil. edict. vbi em-
3 ptor † ſi redhibitoria egerit tenetur omnino reſtituere
actori nedum fructus, ſed etiam id quod fortè habuit
à venditore, ex quo mancipium venditum tardius
conſequutus fuit,

Secundo facit quod aliàs pauper ſemper litigat,
vt ſaltem expenſas conſequatur, quod reſtituere non
tenetur.

Et licet

Et licet pro contraria opinione afferatur text. in l. 1, §. intereſse.ff. ſi mul. ventris nom. vbi alimenta
4 præſtita † mulieri pro eius ventre non repetuntur,niſi per calumniam alia ſit, tamen reſpondetur, quod ibi eſt caſus ſpecialis in ventre mulieris alitæ,& ita in ſpecie reſpondet Couar. d.c.6. numer.7. verſ.quinimo,& textus,

S V M M A R I V M,

1 *Alimenta debentur patrono deductis oneribus appoſitis in beneficio, ſed uide contrarium num. 2.*

3 *Generalite· in omni materia ſunt onera deducenda.*

4 *De eccleſiaſticis beneficiis penſio debetur deductis oneribus.*

5 *Nemo tenetur propriis ſtipendiis militare.*

Alimenta an debeantur patrono deductis oneribus appoſitis in beneficio,

RESOLVTIO CCLXXXVI.

FVit commiſsa mihi cauſa à quodam Illuſtriſs. ordinario, in cuius cauſæ diſcuſſione inter cætera dubitabatur ſi patrono † deberentur ali-
1 menta à Rectore deductis oneribus in ipſo beneficio appoſitis, & prima conſideratione videbatur affirmatiuè concludendum, ſi quidem ius petendi alimenta patronis generaliter, & indiſtinctè fuit conceſſum, vt dicit text. in cap nobis de iure patronat. igitur abſque aliqua diſtinctione eſse eis impartienda.

Cæterum in caſu propoſito cenſui contrarium,
2 † eſse ſcilicet deducenda onera in dicto beneficio appoſita, ſi quidem generale eſt in omni materia onera eſse deducenda, vt voluit Bald. in conſil 23. volum. primo. Alexand, in conſil. 333. volumine ſecundo, & Dec. in conſil. 15. volum. primo prout in ſimili traditur de Rectore, qui & ſi de iure obligetur ad refectionem capitulo primo, & text. in capit. de his de Eccleſijs edificandis latè Valaſq. libro ſecundo iuris conſultationum conſult. 1005. tamen id intelligitur deductis oneribus, vt deciſum refert Cappell, Tholoſ, in deciſion 500. referens ſupradictam concluſionem procedere deductis neceſsarijs,quibus non tenetur ſe priuare vt conuertat ad Eccleſiæ reparationem, ex quo ordinata Charitas incipit à ſe ipſo leg. præſes Cod. de ſeruitutibus,& aqua cap. non ſatis 88. diſtinction. & ad comprobationem etiam ſupradictæ concluſionis adducitur illud, quod pariter traditur communiter perſcribentes in capitulo vnico, vt de Eccleſiaſticis beneficijs penſio debeatur deductis oneribus, prout deciſum refert Verall. in deciſione 333. par.3. ſicut dicimus in ſoluenda congrua Rectori,quo caſu habetur ratio onerum Caſsador. qui pariter in Rota deciſum refert deciſione decimanona de præbendis, & dignitatibus, quorum omnium deciſionum Ratio illa iudicio meo aſſignari poteſt, quoniam ne-
5 mo tenetur † proprijs ſtipendijs militare l. ſi quando Codic. de teſtibus cap. cum in officijs de præſcriptionibus latè Cacher. in deciſ. quadrageſimaquinta.

S V M M A R I V M.

1 *Alius debet eſſe cibus pauperum, & ruſticorum, quam diuitum, & nobilium.*

2 *Quod dicitur de cibo, hoc de veſtitu, & apparatu domus.*

3 *Intellectus Concilij Tridentini.*

4 *Quæ dicatur ſuppellex honeſta.*

An ſit habenda ratio Nobilitatis in præſtatione alimentorus patronis.

RESOLVTIO CCLXXXVII.

CVM nulla lege ſit hoc determinatum relinquitur Iudicis arbitrio, vt in ſpecie ſcripſit Molina in d. diſput. 45. colum.4. verſ.his ita conſtitutis,qui ſubiungit habendam eſse rationem qualitatis beneficij, & quantitatis reddituum ob quæ permiſsum eſt beneficiato habere maiorem, ſplendidioremque familiam, atque ita plus in ſuam congruam ſuſtentationem inſumere quis enim (inquit Mol.) dicat tantum fas eſse inſumere de fructibus ſui beneficij in ſuam congruam ſuſtentationem Canonico quantum Epiſcopo eiuſdem Eccleſiæ, aut quantum decano ſi longo interuallo redditus decanatus illius Eccleſiæ ſuperant redditus ſimplicis canonicatus ita Menoc. in caſ.169. num.2. quo † & ſi Iudicis arbitrio relinquitur qualitas, & quantitas alimentorum præſtandorum pupillo, & infanti, habendam tamen eſse rationem qualitatis pupilli, & quantitatis reddituum bonorum ipſius pupilli, & num 14. dixit, quod quando Epiſcopus promouet aliquem ad ſacros ordines, & ei tanquam pauperi prouideri debet, vt habeat vnde ſe alat alimenta taxanda cum habita ratione qualitatis promoti,& reddituum Eccleſiæ idem ſenſit Præpoſitus in c.clericos in fin. 1.qu eſt.2.& verè eiuſdem ſententiæ fuit D. Thomas in 2.2. q.32.art, 10 ad 3.

Et Diuus Auguſtinus in ſermon. 41. de ſanctis admonuit, alias etiam debere eſcas diuitum, & alias pauperum, & ex noſtris Accurſ. in l. idemque §. Labeo ff. mand. & in l. ſeruis vrbanis de legat. 3. ſcripſit
1 ruſticos † non vti cibis delicatis, ſed caſeo cepis, fabis, & ſimilibus, nobiles verò diuiteſque delicatis veſci, & traditionem hanc ad rem Menoch. M. Antonius Marſilius in tract. de Eccl. redditibus cap. 29, numero ſeptimo, & alijs ego ipſe comprobaui in commentarijs de præſumpt. lib.4. præſumpt.157, numero 16.

2 Quæ de cibis dicta ſunt † intelligi etiam debent de veſtimentis, ac de apparatu domus, quæ omnia ad hominum ſuſtentationem neceſsaria ſunt, & quæ alimentorum nomine contineri ſcripſit in dicta præſumptione 157. num. 13. hæc enim ſunt pariter pro conditione, & qualitate beneficiarij æſtimanda Iudicis arbitrio ſicuti ſcripſit in dicta præſumptione 157.
3 num.18. & ex his declaratur † Sac. Concil. Trid. ſeſs, 25. capitulo primo de refor. quo conſtitutum eſt, vt Epiſcopi, & cæteri beneficiarij non ſolum honeſta ſuppellectili, & menſa, ac frugali victu contenti ſint; verum etiam in reliquo vitæ genere, ac tota eius domo caueant, ne quid appareat quod à ſancto inſtituto ſit alienum, quodque non ſimplicitatem, Dei Zelum, ac vanitatum contemptum præſeferat. Hactenus Sacrum Concilium declaratur, vt non tollat quo minus pro diuerſitate beneficiorum reddituum, & aliarum circunſtantiarum beneficiarius vnus ampliorem ſplendidioremque poſſit habere familiam, & cautiorem menſam, pretioſioremque, ac ſplendidiorem ſuppellectilem. Quæ autem dicatur modeſta ſup-
4 pellex †, & frugalis victus, & mediocris familia iudicis arbitrio relinquitur, vt in ſpecie tradit Mol. in dicta diſput. 145. col. 5. verſ. ſecundum eſt. Non enim hoc Iur. definitum eſt, nec etiam definiri potuit, cum à perſonarum, & reddituum varietate totum pendeat, iudex autem prudens, & circumſpectus iudicabit aliam eſse menſam, & ſuppellectilem Cardinalis, aliam Epiſcopi, aliam Canonici, ſicut doctè, & accuratè explicat in præcipato loco Mol. quia alia plura

plura de hac ſuſtentatione, & alimentis beneficiariorum ſcribit, quæ non proſequor cum apud eum facile legi poſſint.

PRAXIS PRÆSTANDI CONSENSVM Epiſcopalem in Donatione iuris patronatus.

SVMMARIVM.

1 *Ius patronatus non pertinet ad laicos iure communi, ſed ex mera gratia, & diſpenſatione.*
2 *Donatio iuris patronatus facta laico ſine Epiſcopi conſenſu nulla eſt.*
3 *Conſenſus Epiſcopi ideo requiritur in iure patronatus conceſſione, vt videat loci idonei erectionem, & alia quæ pertinent ad modum regendæ, & gubernandæ Eccleſiæ.*
4 *Spiritualia à laicis tractari non poſſunt propria authoritate.*

Donatio Iuris patronatus facta laico abſque conſenſu Epiſcopi dicitur nulla.

RESOLVTIO CCLXXXVIII.

PRobatur hæc concluſio communiter in c. illud, & in cap. cum ſæculum de iure patronatus, cuius rei ratio eſt, quia Ius patronatus
1 ad laicos † de Iure communi non ſpectat, niſi ex mera gratia, & diſpenſatione Rota in antiquis in deciſ. 556. incip. Vtrum præſentatus, & in Nouis in deciſ. 404. incip. fuit dubitatum in fin. Bellamer. in deciſ. 751. ſub numero tertio Franc. Marc. in deciſio. Delphin. 275. numero ſecundo 135. numero tertio volum. 1. Veral. in deciſ. 230. numero ſecundo libro primo Guid. in deciſ. Vener Triuiſan. 51. num. 9. lib. 2. Blanchettus in deciſ. nouiſſima Roman. 421. in fin. parte prima vol. 2.
2 Vnde donatio † iuris patronatus facta laico ſine Epiſcopi conſenſu nulla eſt Rot. in antiquis in deciſ. 857. incip. quidam laicus Veral. in deciſ. 144. num. 4. lib. 2. Rota nouis in deciſ. 404. incip. fuit dubitatum Franciſ. Mon. in deciſ. 473. nu. 2. in deciſ. 1138. vol. 1. Verall. in deciſ. 282. numero primo in deciſ. 287. vol. 1. & in deciſ. 144. num. 2. lib. 1. Cotta in deciſ. nouiſſima Roman. 265. num. 3. par. 2. vol. 2.
3 Item conſenſus Epiſcopi, † ſiue ordinarij ideo in iure patronatus conceſsione requiritur, vt videat loci idonei erectionem, ac Eccleſię erigendæ, inſpiciat quantitatem dotis, & diſponat modum regendæ, & gubernandæ Eccleſiæ, vt ex Calder. in conſilio vltimo verſiculo, & ratio titulo de iure patronat. fauore etiam Eccleſiæ ne contingat inchoari, & non finiri, ac conſumati videat poſtmodum non ſufficienter dotari, vt per Abb. in conſ. 89. num. 2. vol. 2. vel potius, quia
4 iſta ſpiritualia † à laicis propria authoritate tractari nequeant, vt per Panor. in conſ. 59. ſub num. 3. volu. 2. Curt. de iure pat. in verb. pro eo, quod de Diœceſani conſenſu q 3. num. 7. quas rationes refert. Cantuccius in deciſione Nouiſs. Roman. 99. numero 5. 6. 7. volum. 2.

SVMMARIVM.

1 *An in donatione iuris patronatus conſenſus Epiſcopi poſſit ſubſequi.*
2 *Aſſenſus poteſt præcedere contractum, interuenire in contractu, ſubſequi contractum.*
3 *Si conſenſus ſuperuenit poſt donationem Laico factam, vel poſt donatoris mortem, donatio validatur, & præſentatus à donatore præfertur præſentato ab hæredibus, & limita hanc concluſionem num. 5. & 6.*
4 *Aſſenſus præſtitus retrotrahitur ad tempus contractus.*

An conſenſus poſsit ſubſequi donationem iuris patronatus.

RESOLVTIO CCLXXXIX.

GRauis fuit controuerſia in quadam cauſa mihi delegata in quęſtio. illa, ſi in donatione
1 † Iuris patronatus conſenſus Epiſcopi poſſit ſubſequi, ita quod reddatur valida donatio Iuris patronatus ab initio abſque conſenſu Epiſcopi facta, in qua quæſtione reſolui affirmatiuè ex reg.
2 generali aſsenſu poſse præcedere † contractum, interuenire in contractu, & ſubſequi poſt contractum Natta in conſil. 126. num. 6. volum. 1. Viui. in deciſ. 530. num. 1. cum pluribus ſeq. Claudius Cantiunc. in conſil. 1. num. 88. Leoninus in conſil. 78. num. 11. cum alijs allegatis per Coſt. de retrotract. cap. 8. caſu 10. num. 8. Vrſill. in deciſ. 355. ante num. 9. Anna, in allegat. 69. num. 62. Afflict. in conſt. Conſtitutionum diuæ memoriæ numer. 80. Pureus de redintegr. feud. cap. 271. incip. an conſenſus per totum, & in proprijs terminis facit ad hoc, quod ſcribit Borrelus in ſumma rerum iudicatarum titul. 32. num. 4. quod
3 ſi conſenſus † ſuperuenit poſt donationem laico factam, vel poſt donatoris mortem, donatio validatur, & præſentatus à donatore præfertur præſentato ab hæredibus donatoris eadem Rota in deciſ. 873. incip. quidam laicus Verall. in deciſ. 144. num. 4. lib. 2. Vn-
4 de Aſsenſus præſtitus † retrotrahitur ad tempus contractus, vt poſt Afflict. in conſtit. Regni conſtitutionem diuæ memoriæ num. 79. voluit Capic. in deciſ. Neapol. 182. n. 16. idem Afflict. in dec. Neapol. 286. num. 2. in fin.
Limita ſupradictam concluſionem, & declara
5 † illam procedere quando non ageretur de præiudicio alterius, vt dicit Capic. in inueſtitur. feud. §. feudorum aſsenſus colum. 1. in princip. Pur de redintegr. ſeudo. cap. 261. incip. an conſenſus num. 3. ſol. 146.
6 Limita ſecundo concluſione procedere † in præiudicium conſentientis, non autem in præiudicium alterius tertij, ita Afflict. in conſt. conſtitutionem nu. 79. & in deciſ. Neapol. 286. ſub n. 2. Capic. in inueſtitura feudi in verſicul. feudorum Aſsenſus in prin. plene Coſta de retrotract. c. 8. caſu 10. num. 5. 9. Franc. in dec. Neap. 86. n. 2. Burſat. in conſ. 76. n. 51. vol. 1.

SVMMARIVM.

1 *Aſsenſus tunc cenſetur requiri ad ſolemnitatem, quando requiritur propter fauorem publicum.*
2 *In donatione iuris patronatus aſſenſus requiritur propter fauorem publicum.*
3 *Aſsenſus cum ſit formalis, ſi non concurrit in actu ſuperuenientia illius non valebit.*

An huiuſmodi conſenſus ſit formalis, ita quod ipſo deficiente donatio iuris patronatus corruat.

RESOLVTIO CCXC.

IN hac quæſt. poſt alia plura ſigna tradita per doct. ea eſt fermè omnium ſententia, tunc demum aſ-
1 ſenſum † cenſeri ab ſolemnitatem requiſitum quando aſsenſus requiritur propter fauorem publicum, & non propter fauorem illius perſonæ, quæ debet aſsētire ſi verò requiritur propter fauorem priuatum eius perſonæ qui debet aſsenſum præſtare, tunc minime dicitus aſsenſus formalis, ſiue authorizabilis, ita docuit Bart. in l. 1. §. ſed filius n. 2. & 3. ff. de leg. 3.
quem

Digitized by Google

quem ibi omnes communiter ſequuntur Rom. conſ.
54. incipit viſis circa id n.3. & per totum vbi eius ad-
ditionator But. in c. cum conſuetudinis numer.24. &
25. de conſuetud. & ibi Im. n. 6. Fel. in c.edoceri n.7.
in fi. de reſcript. Abb. in c.cauſam matrimonij 16.nu.
6. de off.deleg. Tiraq. in l. connubialibus gloſ.6.num.
5.6.7. cum ſequentibus, apud quos alia plura huius
farinæ videas, vnde cum in caſu, de quo verba facimus
2 aſsenſus Epiſcopi † exigitur in donatione Iuris patro-
natus propter fauorem publicum, igitur eſse forma-
lem omnino fatendum eſt.

Et valde intereſt hoc ſcire, quia ſi formalis eſt vt
3 diximus ſi non cõcurrit † in ipſo actu, eſt actus à prin-
cipio nullus, & quamuis poſtea aſsenſus ſequatur,
actus non conualeſcit But. in c. cum conſuetudinis nu.
10.& Im. ibid. n.5. de conſuetud. Iaſ. poſt alios plures
in d.l. ſi quis mihi bona §. iuſsum n.44. & 45. ff de acq.
hæred. Rebuff. in compendio de reb. Eccl. n.17. Rod.
in eod. tr. c. 25. de his qui conſentiunt, & de conſenſu
§. & iſte conſenſus capituli per totum, vbi multa con-
gerit. Mohed. deciſ. 12. de renunciat. num. 5. per to-
tam, & omnes fere Doctores ſuperius citati in princi-
pio huius quæſtionis præſertim Tiraq. n. 3. & 4. in d.
gloſ.6. Lamb. lib. 1. par. 2. quæſt. 1. art. 16. n. 2. Caputaq.
deciſ. 52. num. 3. & 4 part. 2. & dec. 115. n.6. & deciſ.
211. part. 1. Bur. deciſ. 153. ſub num. 1. lib. 2. vbi etiam
dicit, quod aſsenſus requiſitus pro validitate colla-
tioni eſt præſtandus de tempore vacationis, & non
antea Roland à Valle d. conſil. 97. num. 2. cum ſequ.
libr. 1. Deciſio pedemontana 163. num.4. & ſeq Hie-
ron. Gabriel. conſ. 2. num 2. & 4. libr. 1. ex quibus om-
nibus habetur limitatio ad præcedentem quęſtionem.

S V M M A R I V M.

1 *An ſufficiat ſola præſentia Epiſcopi tempore, quo ſit dona-
tio iuris patronatus vide num 6.*
2 *Quando aſſenſus ex diſpoſitione legis requiritur expreſsus
non ſufficit tacitus, & quando non facta eſt mentio de
expreſſo, vide vt diſtinguitur num. 3. & 5.*
4 *Aſſenſus quando eſt formalis requiritur.*
7 *In materia feudali non requiritur tacitus, ſed expreſſus
interuenire debet aſſenſus.*

An ſola præſentia Epiſcopi tempore donationis Iuriſpa-
tronatus inducat aſsenſum.

RESOLVTIO CCXCI.

1 FVit quæſitum ſi ſola præſentia † Epiſcopi tem-
pore, quo fit donatio Iuriſpatron. ſufficeret pro
aſsenſu, & conſequenter reddatur valida dona-
tio ipſa, in qua quæſtione diſtinguendæ ſunt
duæ Iuris concluſiones.

Prima concluſio quod aut lex, ſeu diſpoſitio decla-
2 rat quos aſsenſus debeat eſse expreſsus † & tunc non
ſufficit tacitus gloſ. verſ. expreſsus per tex. ibi in cap.
ſtatutum §. in nullo quam ibi ſequuntur Ioan. Andr &
Gemin. num. 3. Franchus num. 5. de reſcriptis lib. 6.
Rot. deciſ. 15. de off. de leg. num. 2. vbi plura allegat
Tiraq. in leg. connubialibus gloſ 7. num 7.

Aut non fit mentio de expreſso aſsenſu, & tunc di-
3 ſtingue, aut aſsenſus † requiritur pro forma, & ſimili-
ter requiritur expreſsus aſsenſus, nec ſufficit tacitus
c. cum ab vno iuncta gloſ. ver. mandantibus, & ibi
Gemin. num. 2. de re iudic. lib. 6. Abb. in cap. dilecti
numero 10. de arbit. Gomez. in regula de impetran-
tibus beneficia per obitum famil. Card. q. 11. num. 2.
in fine num. 3. & ibidem Mandoſius quæſt. 26. num.
5. cum ſequentibus, vbi propterea concludunt requi-
4 ri in caſu dictæ regulæ expreſsus † aſsenſus, quia eſt
formalis Decius conſil. 409 num 3. & 4. Pariſ. de re-
ſignatione beneficiorum lib.8. q.8. n. 25. cum ſeq. lib.
9. q. 17. num. 67. & 73. Caputaq. deciſ. 82. nu.6 par. 3.
Put. deciſ. 282. eadem die num. 3. lib. 3. Tiraquel. de
leg. Connub. gloſ. 7. ex num. 5. vſque ad num. 15. vbi
in propoſito plura notanda cumular, & à num. 16. vſ-
que ad num. 48. octo modis limitat, & alijs multis de-
clarat Granut. Theorem 25. num. 10. lib. 1.

Aut aſsenſus non requiritur pro forma, & tunc
5 quamuis nonnulli teneant, quod ſit de natura † con-
ſenſus, quod debeat eſse expreſsus, vt in l. 1. C. de fi-
lio fam. minori per Decium conſil. 38. circa primum
ſub num. 4. ad medium verſ. præterea, & ſecundo cõ-
ſil 418. num. 9. verius tamen eſt, quod in hoc caſu re-
gulariter ſufficiat tacitus conſenſus, vt per tex. in l. 2.
§. voluntatem tradunt ibidem Bart. num. 1. & 2. Iaſ. n.
5. & 6. ff. ſol. mat. & in l. quæ dotis num. 87. ff. eod. tit.
gloſs. & Doctores per tex. ibi in c. ea noſcitur de his,
quæ fiunt à prælat. ſine conſenſ. cap. Rocchus de Curt.
de Iurepat. in verb. per eo quod de diœceſani conſen-
ſu q.8. num. 20. cum alijs per Gamb. de Iurepat. lib. 1.
par. 1. quæſt. 2. art. 6. num. 1. & 2 pars eiuſdem lib.
1. q. 1. art. 7. in principio facit Put. deciſ. 100. num. 2.
lib. 7. & deciſ. 181. ſub num. 2. ac deciſ. 190. numer. 4.
lib. 7. Rot. deciſ. 16. num. 4. de renunc. in antiquis
Tiraq. vbi ſupra dicta gloſ. 7. numer. 6. ad finem Rota
deciſ. 788. num. 10. & deciſ 811. nu. 19. par. 1. diuerſ.

Secunda Concluſio, & ſic veniendo ad caſum no-
ſtrum in donatione Iuriſpatronatus etiam tacitus aſ-
6 ſenſus † ſufficit, puta ſi fieret donatio pręſente Epi-
ſcopo, & tacente argum. eorum, quę dixit gloſ. in c. 1.
in princip. de prohib. feud. aliena per Fed. Cap. deciſ.
156. num. 23. de S Georgio in ver. & cum pacto de
non alienando num. 20. quicquid dicat Capreolus,
quem refert Boer. in deciſ. 181. nu. 5. & alij innumeri
relati à Tiraq. de retractu conſanguinitatis gloſ. 9. nu.
115. Scrader. de feud. part. 8. c. 4. n. 2.

Licet in hoc Regno Neapolitano in materia feu-
7 dali non ſufficit aſsenſus tacitus, † ſed expreſsus eſse
debet, vt diſpoſuit Fede. Imperator in conſtit. Regni
incip. Conſtitutionem diuę memoriæ, voluit Capy. in
d. deciſ. Neap. 156. num. 23. & ſcribit Lanar. in con-
ſil 60. num. 130. 131. & in conſ. 79. num. 23. volum. 1.
Capicius in inueſt. feud. §. feudorum aſsenſus col. 6.
Intriglioſ. de feud. q 43. num. 169. Cent. 1. de Par. de
reinteg. feudi c. 41. incip. & iuxta prędicta n. 22. fol. 26.

S V M M A R I V M.

1 *Aſſenſus expreſſus dicitur, qui verbis exprimitur.*
2 *Quibus modis dicatur aſſenſus expreſſus per Bart. & qui-
bus modis inducatur tacitus vide num. 3.*
4 *Paria ſunt conſentire, & obedire.*
5 *Aſſenſus poteſt præſtari per æquipollens.*
6 *Modus præſtandi aſſenſum.*

Quando dicatur aſsenſus expreſsus, quando verò taci-
tus in donatione Iuris patronatus.

RESOLVTIO CCXCII.

QVæro quando dicatur aſsenſus expreſsus,
quando aſsenſus tacitus? dic quod expreſsus
1 aſsenſus † dicitur, qui verbis exprimitur,
tacitus verò aſsenſus eſt, qui ex factis
reſultat gloſ. in clem. ſæpe §. fin. in verb. non contra-
dicentibus verſ. ſecundo nota caſum de verb. ſig. Pau-
lus Caſtrenſis in l. ſi conuenerit poſt num. 6. verſ. ego
limito hoc verum ff. de Iuriſd. omnium Iudic. Mand.
in reg. de impet. beneſ. per obitum familiar. Cardin.
quæſtione 26 numero fin. Decius in capitulo dilecti
el ſecondo poſt numero 2. verſic. nota tamen de ap-
pellat.

2 Et aſsenſus expreſsus dicitur multis modis, † de
quibus per Bart. in l. 1. o.7. verſ. ad quod ſciendum,
ff. de vulg. & Pup. Pariſ conſ. 33. in Eccleſia, n. 21.
vol.4. Mandoſ. vbi ſupra quæſt. 27. numero ſecun-
do, & tertio, ac latius Tiraq. de leg. Connub gl.7.ex
num.86. vſque ad num.205. vbi tredecim modos aſ-
ſenſus expreſſi conſtituit Pariſius de reſig. beneſ.li.8.
q.10. num.20. cum ſeq.

3 Quibus autem modis inducatur aſsenſus † taci-
tus vide per gloſ. verb. facto prouocare in c. dilecti
52. de app.vbi omnes tradunt Tiraq. de iur. conſt.3.
par. limit.3. num.12. Maſcardus de probat. concluſ.
416. & 417. per totas, & Caputaq. deciſ. 212. & de-
ciſ.216. nu.1. & per totam partem 1.vbi fuit conclu-
ſum quod eo ipſo, quod Capitulum recipit literas
prouiſionis factæ ab Epiſcopo, & prouiſum admiſit
præſtitit conſenſum dictæ prouiſioni, tradit etiam
idem Caputaq. deciſ.811. n.19. cum ſeq. p. 1. diuer-
ſorum Maſcard. de probat. concluſ. 417. num. 28.
cum ſequentib.

Et eo ipſo, quod quis patitur, & non contradicit
4 conſentit, quia paria ſunt conſentire, † & obedire
Caputaq. d. deciſ.216. num.6. par. 1. Put. deciſ. 181.
ſub num.2. & deciſ. 190. num.4. lib.3. Rot. deciſ. 16.
num.4. de renunt. in antiquis, regula, qui tacet 43 de
reg. iuris in 6. Bart. & Doctores in l. quæ dotis, ff ſo-
lut. mat. Diaz in reg. 757. Maſcard. de prob. concl.
1356. verſ. taciturnitas. Boer. deciſ.241.n.1.Acebed.
in l.7. num.25. tit.8. lib.8. recopilat.

5 Sic etiam aſsenſus poteſt præſtari † per æquipol-
lens, nam ſufficit, quod quocunque modo de illo
conſtet Caputaq. d. deciſ.216. num.5. par. 1. Put de-
ciſ. 100. num.6. & 7. lib.2.

6 Neque eſt neceſse, † quod ille, qui aſsenſum præ-
ſtat dicat authoritatem, & aſsenſum noſtrum impar-
timur, dummodo aliter appareat de conſenſu Abb.
in c.2. num.1. de pactis.

SVMMARIVM.

1 *Conſenſus poteſt præſtari per literas epiſtolam nuntium aut procuratorem.*

An aſsenſus Epiſcopi in donatione iuriſpatronatus
poſſit præſtari per Epiſtolam.

RESOLVTIO CCXCIII.

QVæro an conſenſus poſſit præſtari per lite-
ras, epiſtolam, nuntium, aut procuratorem?
1 conclude, quod ſic † gloſ. ver. oportet in l.
ſi cum dotem, §. ſi patri. ff. ſolut. matr. vbi
omnes notant l. conſenſu. ff. de action. & oblig. l. 1 in
fin. ff. de contrahenda emp. l. ſi quis mihi bona §. iuſ-
ſum, ff. de acq. hæred. clem. 1. §. verum de hæret. &
probatur quoque in regula Cancellariæ 44. de con-
ſenſu in reſignatione præſtando, & latè Pariſius in
tract. de reſign lib.8 q 8.num.1. & per totam Tiraq.
de leg Connub. gloſ.6. n.20. cum ſeqq. vbi nonnul-
lis modis limitat, & declarat, ad quem lectorem di-
lectum reijcio, Rodericus Suarez in l.ſtili, tit. de las
deudas, num.32. Granut. Theoremat.25. num.24.

SVMMARIVM.

1 *An ſi Epiſcopus, qui debet præſtare aſſenſum, conſentire recuſet, poſſe compelli, & vide num.2.*
3 *Maritus compellitur dare licentiam, vxori ad faciendum omne illud, quod facere non poteſt ſine illius licentia.*
4 *Si primus aſſenſus fuit nullus, tenetur iterum præſtare, qui tenetur illum præſtare.*
5 *Paria ſunt non præſtare, & inutiliter præſtare.*
6 *Quando primus aſſenſus fuit validus, ſecundum non habet locum.*
7 *Si adeſt aliqua iuſta cauſa denegandi conſenſum non poteſt quis per ſuperiorem compelli.*

Epiſcopo renitente præſtare aſsenſum in donatione iu-
ris patronatus quid agendum.

RESOLVTIO CCXCIV.

QVæro, quid ſi Epiſcopus, qui debet præſtare
1 aſsenſum conſentire recuſet † an poſſit
compelli? conclude, quod tunc poteſt adiri
ſuperior, vt mandet conſentire debenti,
quod conſentiat, aut in eius contumacia ipſe ſupe-
rior loco eiuſdem conſenſum præſtabit: & tali caſu ſi
abſque aliqua cauſa iuſta conſentire recuſet ſuperior
conſentiet, & eius conſenſus ſufficiet l. cum non ſo-
lum, §. neceſſitatem, C. de bonis quæ liberis c. nullus
17. in fine, & ibi gloſ. fin. & omnes de iur. pat. Abb.
conſ.65. quidam Rainerius in 5. dubio lib. 2. Fel. in c.
2 cum venerabilis, num.33. verſ. & ſi Epiſcopus † iniu-
ſtè recuſet conſentire, de excep. latiſſimè Lambertin.
de iur. pat. lib. 1. p.2. q. 1. art.20. per totum, vbi n.3.
4. & 5. adducit in propoſito 24. doctrinas ſimiles, &
à num.6. vſque ad finem ponit. 9. declarationes, ſeu
limitationes, & articulo ſequenti materiam reaſſu-
mit Gomez. de impet. beneſ. per obitum familiar.
Cardinal. vacant. quæſt.30. Mandoſ. ibid. quæſt.32.
num. 1. & 2. Suarez in tit. de las deudas à num.21. &
ſequentibus. Roland. à Valle. conſ.80. num.17. lib.4.
Menoch. de arbitrarijs caſ. 182. num. 12. & vide quæ
dicam in gloſ.48. ex num.34.

Sic etiam per legem 57. Tauri, quæ eſt l. 4. tit. 3.
lib.5. recopil. diſponitur, quod iudex poteſt com-
3 pellere maritum † ad dandum aſsenſum, ſeu licen-
tiam vxori ad faciendum omne illud, quod ſine il-
lius licentia facere non poterat. aliàs ipſe ſolus iudex
eam præſtare poteſt, vbi omnes ſcribentes copioſè
tradunt, & Acebed. ponit ex num. 29. vſque ad 98.
21. ampliationes, & decem limitationes.

4 Similiter ſi actus † ſuper quo fuit primò præſtitus
aſsenſus fuit nullus, tenetur de nouo præſtare aſsen-
ſum ille, qui ad præſtandum fuit obligatus, vt actus
validè fiat. Put. deciſ. 258. num. 1. & 2. ac per to-
tam lib. 3.

5 Paria enim ſunt non præſtare aſsenſum, † vel inutili-
ter præſtare Alex. in l. quoties ſub num.5. ante med.
verſ. paria enim ſunt C. de hæredib. inſtituend. Put.
deciſ. 360. num.9. lib.2.

Quando autem primus aſsenſus fuit validè præ-
6 ſtitus, tunc ſecundus nihil valet, nec eſt locus varia-
tioni Caputaq. poſt alios deciſ. 54. num. 3. & 4. ac
per totam part. 2.

Si vero adeſt aliqua iuſta cauſa denegandi con-
7 ſenſum, tunc minimè poteſt quis † per ſuperiorem
compelli ad conſentiendum Abb. in c. licet n. 9. de
regular. Gamb. de iur. patr. lib. 1. pat. 2. q. 1. art. 20.
num. 13. vbi etiam addit, quod ſi ſuperior compelle-
ret ad conſentiendum in hoc caſu, quod eſset locus
appellationi ad ſuperiorem ſuperioris ſui.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus differt à licentia, & in quibus differant, n.2. & 4. & num.6. & 11.*
3 *De lege Hiſpana facultas, ad conſtituendum maioricatum debet præcedere ipſius inſtitutionem.*
5 *Eſt nullum teſtamentum Cardinalis ante licentiam conditum.*
7 *Non ſufficit tacitus aſſenſus vbi requiritur licentia.*

8 *Non*

Digitized by Google

8 *Non ſufficit tacita licentia parochi, vt eius loco alius interueniat, & quando ſufficiat. num. 9.*

10 *Regularis volens tranſire ad ſtrictionem debet petere licentiam ſui ſuperioris, qua ſi fuerit denegata poteſt ſine illa procedere.*

12 *Licentia dicitur de regulata ratione, non de nuda voluntate.*

An aſsenſus, & licentia differant in donatione iuris patronatus.

RESOLVTIO CCXCV.

QVæro vtrum aſsenſus differat à licentia: Re-
1 ſponde quod † ſic, videlicet in duobus primò,
quia de natura aſsenſus eſt, quod regulariter
poſſit ſequi, vt ſupra dixi in quæſt. 41.
quod ſecus eſt in licentia, cum ſemper præcedere de-
2 beat, † & non ſufficiat ſequi authentica licentia C. de
Epiſc. & cler c. licet de regularibus Bart. in l. ſi autem
plures num. 1. ff. de aqua pluuia arcend. idem Bart. in
l. ſi quis mihi bona §. iuſsum num. 5. Paulus num. 8.
Alex. num. 9. Iaſ. num. 21. & num. 38. ff. de acq. hær.
Roland. de reb. Eccl. c. 33. de alienat. non obſt. iuram.
§. videtur num. 9. & §. facit num. 6. & num. 33.
Sic lege Hiſpana 42. Tauri, quæ hodie eſt in noua
recopilatione l. 3. tit. 7. lib. 5. diſponitur facultatem
3 † ad maioricatum conſtituendum debere præcedere
ipſius maioricatus inſtitutionem, nec maioricatum
iam factus confirmetur latè declarat Mol. de Hiſpanor.
primogenijs c. 7. n. 2. cum ſequentibus & ex n. 50.
& 52. cum ſequentibus.
4 Similiter licentia, ac facultas teſtandi † de rebus,
de quibus aliàs teſtari non licet, debet præcedere,
niſi aliud in ipſa exprimatur, aliàs teſtamentum prius
factum non tenet Alexandr. conſil. 17. num. 4. & 5. vol.
4. Caputaquen. deciſ. 258. nu. 1. par. 3. de quo vide
plura cumulata per Iaſ. in l. quo minus ff. de fluminibus
num. 127. cum quatuor numeris ſequentibus de
Marſilis in rubr. de fideiuſsoribus num. 82. & 83. cum
adductis per Fel. in c. dilectus 20. de accuſat. num. 3.
cum ſequentibus Acebed. in l. 3. titul. 7. lib. 5. recop.
num. 7. Pariſium de reſignat. lib. 11. q. 7. nu. 90. & 91.
apud quos plura in contrarium reperies ſed deciſio
Caputaq. vti deciſio Rotæ eſt potiſsimè attendenda
per quam fuit reſolutum eſſe nullum teſtamento
5 † vnius Cardinalis ante licentiam conditum, nec validatum
fuiſſe per licentiam ſubſequutam, & eò magis,
quia conſonat cum dicta l. 42. Tauri, vide etiam
in propoſito Rotam deciſ. 47. num. 1. & per totam p.
1. diuerſ.
Secundo differt aſsenſus à licentia, quia aſsenſus
6 † ſufficit tacitus quando non requiritur pro forma,
vt ſuperius in 1. q. dixi, licentia verò regulariter debet
etiam expreſſa, & ex propria natura vocabuli gloſ.
ver. obtenta in clem. 1. de teſt. vbi omnes notant Corſetus
in ſuis ſingularibus ver. licentia Decius conſ. 38.
ſub num. 4. verſ. præterea, & ſecundo Tiraq. de leg.
Connub. gloſ. 7. num. 8. cum ſequent. Auendanus
de exequend. mand. lib. 1. c. 12. num. 27. Rota deciſ.
788. num. 1. part. 1. diuerſ.
7 Ac propterea non ſufficit tacitus † aſsenſus, vbi
licentia requiritur Lapus allegat. 86. in cauſa, & quæſtione
num. 3. Rom. in l. 2. §. 1. num. 11. veriſimile
eſt de licentia ff. ſolut. matrim. Alexand. in dict. l. 2.
§. voluntatem num. 4. eod. tit ff. ſolut. mat. Franchus
in c. 1. vbi verò num 6. verſic. ſexto adde ne ſede vacante
in 6. Barbatia conſil. 12. ſcribitur num. 19. verſic.
& facit quod voluit Ioan. And. Affli. in c. Imperiali
num. 45. & ſequentibus de probibita feudi alien.
per Gamb. de iur. patron. lib. 1. par. 2. q. 1. art. 16 nu. 8.
Sic in terminis Concilij Trid. ſeſs. 24. de ref. mat.
c. 1. declarauit ſacra Congregatio, quod non ſufficit
8 tacita licentia † parochi, vt alius Sacerdos eius loco
interueniat, quæ declaratio dicit ſic.
Non ſufficit tacita licentia, quæ reſultat ex tollerantia,
requiritur verò vel commiſſio generalis ad adminiſtrandum
ſacramenta, vel ſi hæc abſit expreſſa,
vel ſpecialis licentia.
9 Aliquando tamen ad diuerſos effectus, † & ratione
materiæ ſubiectæ ſufficeret tacita licentia, vt per
Acebed. in d. l. 3. num. 1. tit. 7. lib. 5 recopilat. Palat.
Rub. in repetit. rubricæ de donationibus inter vir. &
vxor, §. 68. num. 77. Tiraq. in leg. Connub. gloſ. 7. à
num. 20. & 23. cum plurib. ſeq.
Rurſus, quia aſsenſus regulariter eſt ſequendus
vt ſup. n. 8. in licentia verò ſecus eſt in pluribus caſi-
10 bus, vt in cap. licet de regular. vbi regularis † volens
tranſire ad religionem ſtrictiorem tenetur petere licẽ-
11 tiam à ſuo ſuperiore, ſi tamen fuerit denegata † poteſt
tranſire ſine illa, & concordat l. 9. & 10. tit. 7. partita
1. Item in caſu clem. 1. §. volumus de for. compet.
Et adde, quod licentia intelligitur de regulata ra-
12 tione, † & non de nuda voluntate Abb. in c. cum ad
monaſterium num. fin. de ſtat. Monach. & alia plura
de licentia, vide per Bald. in l. fin. C. ad Macedon. n.
1. per totam.

SVMMARIVM.

1 *Ex temporis diuturnitate præſumitur interueniſſe aſſenſum ſuperioris in ædificatione iuris patronatus ad exemplum aſſenſus requiſiti in contractu mulierem, & vide num. 4.*

2 *Lapſu temporis expreſſum quod requiritur habetur pro expreſſo, & quanto tempore vide num. 3.*

5 *Deciſio Curiæ Archiepiſcopalis, quod præſumatur ex diuturnitate interueniſſe aſſenſum.*

Aſsenſus Epiſcopi in donatione iuris patronatus, an ex diuturnitate temporis præſumatur.

RESOLVTIO CCXCVI.

1 EX temporis diuturnitate præſumitur † aſsenſum
interueniſſe, vt de conſenſu conſanguineorum
requiſito per ſtatutum in contractu
mulierum ſcribit Gamma in deciſ. 290. nu. 2.
plene tamen ſcripſere Tiraq. de leg. Connub. gloſ 7. n.
38. cum pluribus ſequentibus, & ipſum ac alios referens
Lamberteng. in ver. conſenſus gloſ. 7. num. 51.
cum pluribus ſequentibus vide infr. hoc eod. tit. n. 42.
Vnde ſpatio, & lapſu triginta annorum præſumitur
2 aſsenſus, † etiam quod exigeretur expreſſus habetur
pro expreſſo per lapſum dicti temporis Gamma
in deciſ. Luſit. 144. in deciſ. 149. num. 4. in deciſ. 168.
num. 1. vbi allegat Rubeum in rub. de donationibus
inter vir. & vxor. Suarez in tit. de Arriſ. fol. 36. vbi
3 dicit aſsenſum vxoris lapſo biennio † ad validitatem
rei dotalis alienatæ ſufficere præſumptum ex lapſu
temporis, licet expreſſum lex requirat, quoniam
perinde eſt ac ſi expreſſus eſſet, vt per Decium conſil.
409. num. 3. & hanc eſſe communem opinionem teſtatur
Alex. in l. 2. §. voluntatem num. 3. ff. ſol. mat.
vbi ſolummodo exigit ſpatio decem annorũ, & quod
omnino ex diuturnitate temporis videndus eſt Mandoſ.
conſil. 32. n. 5. & 6. Maſc. de prob. concl. 416. nu 4.
& Menoch. d lib. 3. præſ. 90. num. 18. & lib. 6. præſ. 79.
num. 4.
Et in vna Romana iuris patron. 10. Mar. 1595.
coram Illuſtriſſimo Mellino fuit reſolutum aſſen-
4 ſum ſuperioris † in ædificatione Capellæ ad effectum
iuris patronatus probari ex diuturnitate temporis in
ædificatione Cappellæ cum inſignis, & armis viſi-
tatione

Digitized by Google

tatione ſuperioris Cappellæ vti de iurepat. & pro-
uiſ. Papæ vti de iurepat. Cald. conſ. 12. de iurepatr.
Rochus ver. pro eo, quod n. 19. Gamb. l. 3. q. 5. art. 4.
Ripa in c. cum Eccleſia Sutrina, num. 97. de cauſa
poſs. Caputaq. deciſ. 158. par. 2. &c. & io vna Lucana
Cappellæ 20. Iunij 1567. coram Domino Seraphino
fuit etiam reſolutum conſenſum interueniſse in fun-
datione, vel dotatione ad acquirendum ius pat. ex
curſu temporis præſumi, &c. Zerola in d. praxi, p. 2.
verſ. Eccleſia, §. 5. & iuxta hanc ſententiam in aſsen-
5 ſu Apoſtolico, quod præſumatur † in alienatione rei
Eccleſiæ ex diuturnitate temporis refero deciſum in
Curia Archiepiſcopali Neap. in deciſ. 116. p. 2. vbi la-
tè in materia poteris videre eruditiſsimum D. Ioan-
nem Mariam Nouarium ibi in ſua allegatione illic
inſerta circa hunc Articulum, & in Articulo princi-
pali, quod ex diuturnitate temporis præſumatur in-
teruenisse aſsenſum Epiſcopi latè ſcribit idem D. No-
uar. in libro practicarum obſeruat. vot. 41.

S V M M A R I V M.

1 *An facta donatione, & reuocata aſſenſus præſtitus ex-
tendatur ad aliam donationem, vide num. 3. & eſt
ſtricti iuris aſſenſus, limita num. 6. & 7.*
2 *Aſſenſus eſt mera gratia.*
4 *Aſſenſus regulariter non extenditur de vno caſu ad
alium, nec a perſona ad perſonam.*
5 *Aſſenſus impetratus ſuper alienatione feudi facienda
non prodeſt alienationi facta alteri quam nominato.*

An aſsenſus Epiſcopi in donatione iuris patronatus extendatur.

RESOLVTIO CCXCVII.

EXempli gratia in donatiooe iuris patronatus
1 facta à Martino Titio fuit interpoſitus aſsen-
ſus † Epiſcopi, nunc vult reuocare dooatio-
nem factam Titio, & donare Antonio, quæri-
tur, an primæuus aſsenſus extendatur ad iſtam ſecun-
dam donationem, & videbatur prima conſideratio-
2 ne, quod ſic, ex quo aſsenſus † eſt mera gratia Ann.
alleg. 39. Surd. deciſ. 220. num. 57. Affl. deciſ. 398. de
Franchis, deciſ. 695. Lanar. conſ. 15. & gratiæ ſunt
ampliandæ l. beneficium, ff. de conſt. princ. c. odia de
reg. iur. in 6

Cæterum contrarium conſului in quadam facti
contingentia motus præſertim, quia licentia, & aſ-
3 ſenſus † ſunt ſtricti iuris, & non debent extendi, vt
poſt de Iſer. dicit Camerar. in c. Imperialem, fol. 44.
litera E. Freccia de ſubfeud. Baron. lib. 2. q. 11. de
Franchis in deciſ. Neap. 71. nu. 16. in deciſ. 153. n. 23.
Surd. in deciſ. Mant. 303. num. 5. & in deciſ. 304.
n. 20. Lanar. in conſ. 60. n. 122. & alios allegans à Co-
ſta in tract. de retrotract. cap. 8. caſ. 10. num. 7. Aun.
in conſ. 84. num. 12. Minad. in cooſ. 18. num. 7. vnde
4 aſsenſus regulariter non extenditur de vno caſu ad
alium, nec de perſona ad perſonam. Frecc. de ſubfeud.
Baron. lib. 2. quæſt. 20. num. 70. Anna in alleg. 41.
num. 26. de Franc. in deciſ. Neap. 71. num. 16. io de-
ciſion. 153. num. 24. & propterea aſsenſus conceſsus
5 † pro alienatione facienda Titio non operatur, vt
poſsit vendere, & alienare alteri, quam nominato,
gloſ. in c. 1. in princip. de prohibita feudi alienat. per
Feder. de Put. de redintegr. feud. cap. 86. inc. quando
conceduntur, n. 3. f. 55. & c. 258. incip. vaſsallus tenens
Goſt. in conſ. 9. n. 19. Cap. in inueſtitura feud. in verb.
feudor. effectus, col. pen. verſ. & aſsenſus, f. 83. Mol. de
Hiſpanorum primogenijs lib. 4. c. 5. num. 31. Surd. in
deciſ. Mant. 325. oum. 9. hinc eſt, quod ſi aſsenſus
impetratur ſuper alienatione facienda non prodeſ-
ſet alienationi factæ, nec impetratio pro alienatione
facta prodeſset pro facienda Afflict. in deciſion. Neap.
355. num. 2. de Franch. in deciſ. 105. num. 1. Anna in
allegat. 36. num. 5.

Limitatur tamen prædicta concluſio, quod licet aſ-
6 ſenſus, † & licentia ſint ſtrictiſsimi iuris, nihilominus
ad conſequutiua eiuſdem cootractus, ſuper quo fuit
conceſsus extenditur Afflict. in deciſ. 335. num. 19.
comprobat Vrſillus ibidem ſub num. 14.

Limitatur ſecundo aſsenſum dici, & extendi, ac
7 intelligi † ſecundum formam cootractus, ſuper quo
interponitur argumento, l. ſi vno, ff. locat, & voluit
de Puteo de rediotegrat. feudorum. cap. 235. incip. &
circa num. 2. ſol. 129. Surd. in deciſion. Mant. 220.
num. 29. & ideo extenditur ad pœnam intereſse, &
alia acceſsoria, quæ veniunt de natura contractus,
& ſunt vnum, & idem cum ipſo contractu illius aſsu-
mens naturam, vt optimè dicit Camer. in d. c. Impe-
rialem, ſol. 58. l. 8. quem ſequitur idem Surd. in deciſ.
Mantuæ 182. n. 7. plura dici poſsent io materia exten-
ſionis aſsenſus, de quibus io diſcurſu huius tit. quate-
nus per deciſionantes tanguntur dicam, quia alias op-
timè tractatas fuiſse à Camerario io d. c. Imperialem
quilibet inſpicere poteſt; ad connexa tamen extendi-
tur poſt Frec. de ſubfeud. Baron. lib. 2. q. 11. num. 15.
Burſat. in conſ. 29. num. 18. vol. 1.

S V M M A R I V M.

1 *Aſſenſus Epiſcopi in donatione iuris patronatus an poſſit
probari per teſtes, vide num. 2.*
3 *Aſſenſus de neceſſitate non requirit ſcripturam.*
4 *In regno Neapolitano aſsenſus requirit ſcripturam.*

Aſsenſus Epiſcopi an poſſit probari per teſtes.

RESOLVTIO CCXCVIII.

1 FVit etiam dubitatum, ſi aſsenſus † Epiſcopi in
donatione iuris patronatus potuiſset teſtibus
probari, & videbatur primo, quod non ex eo,
quod ſcriptura regulariter requiritur gloſ. in
c. fin. de cenſibus.

2 Cæterum contrarium reſpondi, quod † immo aſ-
3 ſenſus poteſt probari per teſtes, quia de † neceſſitate
non requirit ſcripturam Andr. de Iſern. in cap. 1. §.
hac edictali, num. 4. de prohib. feud. alien. per Lo-
tharium, Matth. de Afflict. in deciſion. Neapoli. 398.
num. 9. vbi Vrſil. & voluit Paris de Puteo de redinte-
grat. feudorum, cap. 303. incip. quia communiter, n. 1.
& per totum, fol. 189. Anton. Capic. in inueſtitur.
feudal. io verb. feudor. aſsenſus, col. 5. verſ. probari
poteſt in Regno Neapolitano aſsenſus ſuper aliena-
4 tionibus permutationibus † hypothecis quibuſcun-
que requirit ſcripturam ſigillum Regium, & alias ſo-
lemnitates per plures pragmaticas in tit. de feudis,
meminerunt Paris, & Capycius in locis allegatis Vr-
ſillus in deciſ. 398. num. 1. 2. 3. Frec. de ſubfeud. Baron.
lib. 2. quæſt. 28. ſub num. 4. Anna in conſt. conſtitu-
tionem diuæ memoriæ, num. 67. cum ſequente Viu.
in deciſ. 240. num. 2. Georgius in alleg. 14. num. 13.

S V M M A R I V M.

1 *In donatione iuris patronatus facta Epiſcopo vbi eſt ere-
ctus ius patronatus, non requiritur aſſenſus ipſius Epi-
ſcopi.*
2 *Contrahens cum Rege, vel Principe, qui debet præſtare
aſſenſum tuto contrahit.*
3 *Vbi interuenit perſona Regis cenſetur tacitè conſenſiſſe.*
4 *In contrahentibus cum Papa non requiruntur ſolemni-
tates extrauag. ambitioſæ, de reb. Eccleſ. non alien.*

An

Digitized by Google

An vbi donatio iuris patronatus ſit Epiſcopo requiratur
aſsenſus.

RESOLVTIO CCXCIX.

1 POne fuiſse † factam donationem cuiuſdam
iuris patronatus Epiſcopo loci vbi eſt erectus
ius patronatus, fuit dubitatum ſi in tali dona-
tione eſset neceſse adhiberi aſsenſum eiuſdem
Epiſcopi, & reſpondi negatiuè ex infra dicendis.
Tum primo quoniam regula iuris ſtrictiſſima re-
2 peritur contrahentem † cum Rege, vel Principe, qui
debet præſtare conſenſum illo non eget, ſed tuto con-
trahit abſque illo, vt optimè exornat. Camer. in re-
pet. cap. Imperialem folio 38. lit.P. de prohibita feu-
di alienatione per Federic. quem refert, & ſequitur de
Franch in deciſione 483. vbi faciens contractum cum
Domino, qui debet conſentire eſt tutus abſque aſseo-
ſu, vt annotauit etiam Capic. in deciſio. 156. & Frecc.
de ſubfeudis quæſt. 31. qui infert ad alienationes, quæ
continuè fiunt per noſtros proreges, & ad prædicta
etiam faciunt, quæ voluit Bal. in l. conſenſu C. de re-
pudijs, aſsenſum non eſse neceſsarium vbi in aliena-
tione feudi interuenit perſona Regis ex quo cenſetur
3 tacitè † præſtitiſse aſsenſum, quod quidem ſufficit,
vt per Puteum deciſione 100. lib. 2. deciſione 181. nu.
2. & in deciſione 190. lib. 3. Rota in deciſione 16. de
renunciatione in antiquis Rota diuerſ. in deciſin. 788.
& 811. par. 1. imo ſola Principis præſentia ſufficeret,
& vim aſsenſus obtineret argumento gloſ. in c. 1. verſ.
capituli de exceſſibus prælatorum iuncto text. quem
allegat in c. Epiſcopus nullius 15. q 7. Puteus in deciſ.
92. lib. 3.
Tum ſecundo, quia iuxta Varias Rotæ Deciſiones
4 iam ſtabilitum eſt in contrahente † cum Papa non
requiri ſolemnitates extrauagant. Ambitioſæ de rebus
Eccleſiæ non alienandis, vt latè per Rotam diuerſ. 27.
part. 2. & latiſſimè per Capic. 10 deciſ. 16. vbi multa
ad hoc ponderat.

SVMMARIVM.

1 *Conſenſus alterius quando in collatione requiritur non di-
citur libera collatio. num. 4. 5.*
2 *Collatio quæ fit cum alterius conſenſu libera dici non
poteſt.*
3 *Conſenſus, & voluntas idem ſunt.*
4 *Conſenſus eſt maioris effectus, & ponderis, quam conſi-
lium.*
5 *Quilibet conſenſus habet in ſe incluſum conſilium.*
6 *Maius præiudicium ineſt in conſenſu, quam in con-
ſilio.*
7 *Conſenſus quando requiritur ſemper præſumitur de ſub-
ſtantia actus.*
8 *Vbi requiritur conſenſus ſi ſine illo celebretur actus, eſt
nullus.*
9 *Qui actui conſentit actum illum gerere videtur.*
10 *Collationes Abb. non facta in eis mentione de conſenſu
neceſſario præſtando ſunt nulla.*

An donatio iuris patronatus deſinat dici libera ex eo,
quod exigatur Epiſcopi conſenſus.

RESOLVTIO CCC.

1 REſpondeo à ſimili de collatione, quod quan-
do collatio fieri debet cum conſenſu † alte-
rius, tunc non dicitur libera collatio, vt re-
gula noſtra declarat, & ratio patet, nam
conſenſus eſt ſimul ſenſus dicitur enim à con, quod eſt
ſimul, & ſenſus quod quaſi ſit ſimul ſenſus, quia
ſi habeo aliquid agere cum conſenſu tuo ego debeo
ſentire tecum, alias non eſset conſenſus, ſed diſſen-
ſus, & deficiente conſenſu actus non valeret capit. 1.
§. conſenſus 29. quæſtione prima Hoſt. in cap. cum
olim num. 4. de arbit. & ibidem Ioan. And. num. 10.
Imm. num. 7. But. num. 14. Abb. num. 4. Bart. in l. 1.
§. ſi plures num 7. ff. de exercitor. act. vbi omnes com-
muniter Alberic. in l. quidam decedens §. Papinianus
ff. de adminiſt. tutorum num. 7. Bald. in l. fin. num. 3.
C. ad Macedonianum Gomez in reg. de imp. benef.
per obit. famil. Card. q. 11. ſub num. 2. verſic. nam ex
quo conſenſus nihil aliud eſt.
Ideo dixit Caſsad. deciſ. 3. num. 3. & 4. de priuile-
gijs poſt gloſ. in clem. dudum §. ſi vero in ver. liberè
2 de ſepulturis, quod collatio † quæ fit cum alterius
conſenſu libera dici non poteſt Abb. in cap. de multa
num. 3. de præbend. Roland. à valle conſ. 42. num. 19.
vol. 1. Curtius Iunior conſ. 2. num. 3. vol. 1. Caputaq.
deciſ. 297. num. 6. par. 1.
3 Item 3 quia conſenſus † & voluntas idem ſunt
l. 2. §. voluntatem vbi Iaſ. num. 6. in fin. ff ſolut. matr.
l. fin. §. neceſſitatem C. de bonis quæ liberis, & cla-
rum eſt, quod non dicitur actus liber quando pendet
à voluntate alterius l. cum quidam 24. ff. de leg. 2.
cum adductis per Menoch. de arbitr. lib. 1. q. 7. num. 2.
cum ſeq.
4 Hinc conſenſus † eſt maioris effectus, & ponderis,
quam conſilium, & magis Iuris habet habens con-
ſentire, quam habens conſilium præſtare, quia conſi-
lium ſufficit petere, & ſequi neceſse non eſt, vt dixi in
gloſ. præced. at verò conſenſus non ſolum eſt haben-
dus, ſed etiam ſequendus, alias actus erit nullus cap.
cum in veteri, & ibi gloſ. verb. expectatum ad mediũ
de elect. gloſ. ver. aſseoſus per tex. ibi in c. 1. §. cum ve-
rò ne ſede vacant. in 6. Abb. in c. quanto num 4. de his,
quæ fiunt à Prælat. Lambert. de Iure patr. lib. 2. par.
1. q. 2. ar. 12. num. 6. vbi num. 8. addit quòd maius præ-
iudicium verſatur circa actum, qui debet fieri cum cõ-
ſenſu, quam cum conſilio Card. in clem. exiui §. ruſus
num. 17. de verb. ſignif.
Quapropter ſi actus debet fieri de conſilio, & con-
ſenſu alterius, ſufficeret ſolus conſenſus illius, cũ qui-
5 libet conſenſus † habeat in ſe incluſum conſilium eo-
dem conſenſu Oldrad. conſ. 44. incip. quæritur ſi Epi-
ſcopus ſub num. 5. Franch. in c. 1. §. verum num. 3. de
clerico ægrotante in 6. & in c. vnic. §. vbi verò n. 6. ne
ſede vacant. lib. 6. vbi etiam reſoluit, quod ſi actus de-
bet geri de conſenſu alicuius, ſufficeret eius conſilium
cum ſatis dicatur conſentire, qui conſuluit per gloſ.
quam allegat in leg. ob hæc verba 20. in ver. exhorta-
tur ibi, qui conſulit vel permittit non mandat ff. de his
qui notantur infamia, pro quo videtur bonus tex. in l.
fin. in princ. ff. de inoff. teſtam.
Sic etiam propter maximam differentiam conſilij,
& conſenſus, & quia maius præiudicium ineſt in con-
6 ſenſu, † quam in conſilio fuit orta illa anceps quæ-
ſtio. An de iure comun. poſsit Epiſcopus corrigere
capitulares cum ſolo conſilio capituli, vel ſit neceſsa-
rius conſenſus, de qua plenè per Put. deciſ. 92. num.
3. & per totam libr. 3. & per de Craſsis deciſ. 2. per
totam de offic. ordin. Mohed deciſ. 2. de form com-
pet. vbi fuit firmata concluſio, quod eſset neceſsarius
conſenſus capitul. licet dicta deciſio Putei contrarium
inſinuet.
Prout etiam conſenſus, quando requiritur ſemper
7 præſumitur † eſse de ſubſtantia actus, Baldus in l.
fin. §. neceſsitate num. 16. C. de bonis, quæ liberis, &
in l. 1. num. 45. C. qui admitti cum alijs pluribus ad-
ductis per Menoch. de præſumpt. lib. 6. præſump. 34.
num. 12. & 13.
Ac propterea ſi contractus, aut alius quilibet
actus mulieris, aut filij, aut minoris, vel alterius ſi-
milis

Digitized by Google

8 milis perſonæ debet celebrari cum conſenſu † mariti, patris, aut conſanguinei, & ſi fuit celebratus ſine illo erit ipſo Iure nullus, vt per Tiraquellum cum alijs de leg.connubialibus gloſ.4.num.2.& per totam, ac per totas gloſas 6. & 7. Menoc. vbi ſupra num. 14. & 15. & tradunt omnes gloſsographi ad l. 55. tauri, quæ eſt lex 2. tit. 3. li. 5. recopilationis.

9 Qui enim actui conſenſit † actum ipſum gerere videtur l. ſicuti 18.ff. de arbit. l. ſi fundus §. neſciente ff. de pignor. l. 1.§.omnia.n C.de veteri Iur.enucleandi c. apoſtolicæ c. ſi eum de præb. in 6. l. ſi liqueat, & ibi Bald. in 2 notabili C. de inoff. donat. & plenè per Tiraq. de leg. connu. gloſ.5. ex num. 145. cum multis ſequentibus.

10 Et ideo literæ expectatiuæ ad collationem † Abb. non facta mentione conſenſus per alterum collationi præſtandum non tenent, ſed ipſo Iure ſunt nullæ, & ſubreptitiæ Puteus deciſ. 102. lib. 2. vbi reprobat deciſiones decem de præben. & 2. de conceſs. præb. in antiquioribus Biſigneti contrarium dicentes.

Benè tamen verum eſt, quod Archid. Gemin. & Fel. relati per Ripam, quos & ipſe ſequitur, dicunt, quod iſto caſu ceſset ſubreptio.

PRAXIS PRIVATIONIS BENEFICIORVM.

SVMMARIVM.

1 *Clericus falſificans bullas apoſtolicas priuatur beneficijs, etiam ſi addat vnam literam, vel vnum punctum.*

2 *Si clericus teſtes ſubornauerit, poteſt priuari beneficio, ſed debet hoc probari per alios teſtes, quam eos qui dicunt ſe fuiſſe corruptos.*

3 *Præſumitur ſubornatio, quando teſtes poſt primum examen allocuti ſunt partem, & poſtea dixerunt contrarium eius quod primo depoſuerunt.*

4 *Adhibetur fides vnico teſti dicenti ſe fuiſſe ſubornatum ſi inducatur per eum, contra quem fuit ſubornatus.*

Teſtium ſubornator, an poſſit beneficij priuari ſi fuerit clericus.

RESOLVTIO CCCI.

1 Certum eſt clericum priuari † beneficijs quoties in Bullis, ſeu literis Apoſtolicis, & ſupplicationibus falſitatem commiſit cap. falſariorum de crim. falſi Rebuff. in l. praxi benefic.p.3.de modo amitt. benef. n.43. & quamuis addiderit vnam tantum literam, vel vnum punctum aut literas correxerit, tamen priuatur, & excommunicatus in Bulla Cœnæ Domini, nec poteſt abſolui ab alio, quam à Papa Hoſtienſ. in ſum. de crimin.falſ.§. qualiter committantur ver.ſed hodie ideò clauſula generali,& cum abſolutione à cenſuris ad effectum præſentium tali falſario non prodeſt, vt tradit idem Rebuff. in dicta praxi de forma, & declarat nouæ prouiſionis num. 11.

2 Similiter ſi clericus teſtes ſubornauerit † ideò, & beneficio priuari poterit c. ſatis peruerſum 56. diſt. & c. inuentum 16. q.7.Abb. in c.ex tuæ de pen. doct. in c.at ſi clerici §.de adulter.& in cap.cum non ab homine de iudic. ſubornatio tamen hoc caſu probari debet plenè, & concludenter, & per alios teſtes, quam eos, qui dicunt ſe fuiſſe corruptos cap. ſunt nobis vbi doct. de teſtibus Felyn. in cap. cum in tua num.7.eod. tit. Ruin.conſil.146. num.34.lib.5. latè Cephal. conſilio 233. lib. 2. nam ex eo, quod dicunt ſe corruptos dixiſſe falſum, oſtendunt ſe eſſe periuros, & falſarios, ideoque eis non creditur cap. teſtimonium de teſtibus Ruin. conſ. 147.num.5.lib. 5. Rolan. conſilio 19. num. 7. lib. 1. Verall. deciſ. 73.lib. 1. in manuſcriptis, vbi dicit, hoc procedere etiam ſi teſtes afferant excuſationes, & ita affirmat fuiſſe tentum in cauſa Parmen. Status 12. Iunij 1551.coram Puteo, ſimiliter
3 procedit, quamuis probaretur teſtes † poſt primum examen alloquutos fuiſſe partem, contra quam depoſuerunt, & deinde contrariũ deponerent eius, quod depoſuerunt, quia hoc caſu præſumeretur ſubordinatio tantum ad effectum, vt teſtibus non eſſet credendum id, quod deponunt in ſecundo dicto, vt per Cæſar de Graſs. deciſ. 11. de reſtit. in integr. non autem ad effectum, vt ſubornatio cenſeretur probata contra partem aduerſam, alias ſequeretur abſurdum manifeſtiſſimum, nempe, quod ex tacita præſumptione ſubornationis, maior oriretur probatio, quam ab explicata, & formali depoſitione ſubornationis, de qua teſtes deponerent. cum tamen eis non credatur ex ſupra allegatis, ex quibus tene: Bertazol. conſ. 71. nu. 13. criminal. poſt Marſil. conſil.78. num. 10. & licet idem Marſil. ſing. 172. velit in hac materia credi vnico etiam teſti dicenti, ſe fuiſſe ſubornatum..

Nihilominus eius dictum non eſt verum, neque probatur ex authoritatibus per eum allegatis. Nam Bald. ab eo citatus in c. 1. num.7. ſi de inueſtitur.inter. Dom. & Vaſs. non agit de fide adhibenda vnico teſti dicenti ſe ſubornatum, ſed de adhibenda fide teſti
4 † ſubornato, ſi inducatur per eum, contra quem fuit ſubornatus, quod eſt ſingulare, ex eo quod in l. 3. §. lex Iulia de teſtibus, arcetur a teſtimonio dicendo ille, qui accepit pecuniam, vt diceret, vel non diceret teſtimonium. & in l. 1.C.ad l.Corn. de falſis, talis punitur pœna falſi, & ita melius interpretatus eſt doctrinam Bald. Roman. ſingul.330. incip. tu ſcis ſextum, & ita etiam loquitur Felyn. in c. licet Canon. num. 7. in fin.de probat. & clarius per Bero.q.59. num.5. & 6. qui expreſsè vult debere prius conſtare de corruptione, vt teſtis, qui dicitur corruptus admittatur cõtra corrumpentem, quod eſſet fruſtratorium, ſi ei ſoli dicenti ſe corruptum fides eſſet adhibenda. ad idem videatur Grammat. voto 11. num. 10. & 11. vbi optimè concludit contra Aretinum.

SVMMARIVM.

1 *Priuatio inducitur ex decreto de dimittendo primum beneficium, dummodo poſſeſſio ſecundi ſit vacua, & non adſit intruſus.*

2 *Moleſtia extra iudiciales excuſant à pœna dicti decreti.*

3 *Requiritur ſcientia clara ipſius priuandi in caſu propoſito, & non ſufficit ſcire per coniecturas.*

4 *Per adeptionem ſecundi incompatibilis non vacat primam, niſi quis pacifice ſit aſſecutus ſecundum.*

Clericus habens beneficium, ſi aliud incompatibile obtineat cum decreto de dimittendo primum intra menſem ſub pœna priuationis ſi illud non dimiſerit, an cenſeatur priuatus.

RESOLVTIO CCCII.

1 Priuatio etiam inducitur † ex decreto Domini Papæ de dimittendo beneficium, quod quis obtinet intra certum tempus ſtante prouiſione facta de ſecundo beneficio incompatibili, ſub pœna vacationis vtriuſque; quia regulariter intrat ipſum decretum, vbi infra tempus præfixum non dimittatur primum.

Declara dummodo vacua exiſtat poſſeſſio ſecundi beneficij, quod confertur cum tali decreto, & non adſit intruſus, quia ſi poſſeſſio ſit plena, & detur intruſos decretum non operatur, cum impedito de iure

re

re non currat tempus l.ſi in diem, & ibi Soccin. nu. 4. de condit. & demonſtrat. & ita tenuit Rota in vna Aſtoricen. Archidiaconatus 15. Februarij 1574. coram Cardinale Seraphino.

Rurſus declara, niſi durante tempore ad dimittendum ſibi fuerit mota lis, vel facta controuerſia etiam extra iudicialiter ſuper ſecundo impetrato, tiam durantibus dictis moleſtijs, ſeu lite excuſatur, ſi non dimittit, & ratio eſt, ne quandoque dimiſſo primo, contingat, quod ſimul careat, & ſecundo capitulo licet Epiſcopus, vbi Gemin. in ſecundo not. Franc. in 1. not. de præben. in 6. Adden. ad Rotam deciſ. 3. n. 2. verſ. non tamen, quia teſtantur ita Rotam obſeruare de præben. in nouis, Sarnen. de trien. quæſt. 53. in 2. verſ. ſed quoad capitulum, & quod ſolæ moleſtiæ
2 extraiudiciales, † & de facto excuſent impetrantem à pœna dicti decreti tenent etiam Paulus de Eleazar. in clement. gratiæ, & ibidem Card. quæſt. 13. Imol. n. 131. Vitalin. num. 30. de præſcript. Gemin. conſ. 78. num. 3. & fuit dictum in vna Taraconen. Canonicatus octauo. Nouembris 1599. coram Orano quę fuit confirmata Coram Cardinale Seraphino 9. Ianuarij & in vtraque deciſione fuit dictum hoc procedere etiam ſi moleſtiæ non reſpiciant vſum poſſeſſionis, & perceptionem fructuum.

Tertio declara, nam ad hoc vt habeat locum pœna priuationis appoſita in dicto decreto, neceſſaria eſt ſcientia illius, qui priuandus eſt, quia ignorans non punitur, l. cum ancillis C. de inceſt. nupt. cap. ſi beneficia de præben. in 6. Gomez. in tract. Mandoſ. de prouiden. n. 28. latiſſimè Gabr. de clauſ. concluſ. 3. nu. 8. nec ſufficit ſcientia per coniecturas, & præſumptio-
3 nes, ſed requiritur clara † & concludens probatio Rota dec. 21. de dolo, & contum. in Antiq. Fely. in cap. cum contingat colum. 6. verſ. dixit. etiam Rota de reſcrip. & in cap. quoniam frequenter §. porro colum. antepenul. verſ. bene facit vt lite non conteſt. Ruin. conſ. 66. n. 18. lib. 3. Caſsad. dec. 2. n. 4. de penſion. Put. dec. 6. de probat. & dec. 147. fuit dubitatum lib. 1. Mohed. dec. 160. & ita fuit reſolutum in vna Leodien. Canonicatus 22. Iunij 1565. Coram Cotta, & de anno 1586. Coram Cantuccio in vna Burgen. Abbatiæ, & in allegat. Terraconen. Canonicatus Coram Orano, item nec ſufficit ſcientia procuratoris Creſcen. deciſ. 194. Ant. Auguſt. in tit. commun. de præſumpt. num. 15. Sarnen in regula de annali quæſtion. 48. in fine Aſthet. deciſio. 129. num. 10. & ſcientia non eſt probanda in genere, ſed in ſpecie cum omnibus ſuis circunſtantijs, & qualitatibus, vt per Doct. in locis ſupra Citatis.

Circumſcripto autem iſto decreto, beneficium incompatibile non amittitur ex impetratione ſecundi,
4 niſi impetrans † ſit plene conſequutus ſecundum, cap. ſi quis iam translatus 21. q. 2. per quem rex. ita tenuit Abb. in c. cum in cunctis §. cum verò in vltimo not. in fin. de elect. Rom. conſ. 335. num. 1. & tenuit Rota in vna Panormitana beneficium coram Accorambono inter Iulium Galetum, & Andream Vella ſub die 9. Ian. 1548. teſte Hoieda de beneficior incompatibil. par. 1. c. 4. num. 15. Hinc congregatio Sacri Concilij Tridentini cenſuit in requirentibus reſidentiam, aut aliter quomodocumque incompatibilibus etiamſi Canonicatus ſint, vel portiones induci vacationem ipſo iure per adeptionem ſecundi pacifice poſseſſi per decretum dicti concilij ſeſſion. 7. cap. 4. iuxta diſpoſitionem c. de multa de præb. quod procedit etiam in ſimplicibus reſidentiam requirentibus, nam licet nonnulli teneant, quod in his per adeptionem ſecundi non vacet primum, ſed potius detur obtinenti optio dimittendi, quod voluerit, prout poſt Ioan. Andr & alios in capit. 1. de conſuetudin. in 6. voluit Oldr. conſilio 165. & Lap. alleg. 116. fuit aliàs tentum in cauſa Maceraten. parochialis de anno 1575. coram Cardinale Lancellotto, & in alia Foroſempronien. Canonicatus de anno 1582. coram Ioanne Baptiſta de Rubeis, nihilominus Rota poſtmodum receſſit à dict. opinione in cauſa Salamantina dimidiæ portionis coram Orano 11. Decembris 1585. & in Toletana Cappellæ de Varagios 15. Septembris 1591. coram Cardinale Pamphilio & in illa Tarraconen. Archidiaconatus 22. Martij 1592. coram Litta.

S V M M A R I V M.

1 *Ob non reſidentiam poteſt quis beneficio priuari, debet tamen ter ſucceſſiue citari.*

2 *Si præceſſit citatio perſonalis, poteſt canonicus non reſidens priuari etiam non expectatis ſex menſibus.*

3 *Citatio non requiritur, quando adeſt ſtatutum Epiſcopi, quod abſentes per certum tempus ſint priuati abſque citatione.*

4 *In beneficialibus non requiritur plena, & exacta probatio, ſed ſufficit ordinaria.*

Ad priuandum canonicum non reſidentem, num requiratur citatio perſonalis.

R E S O L V T I O CCCIII.

1 OB non reſidentiam † poteſt, quis beneficio licitè priuari, dummodo tamen prius in dict. Eccleſia ter ſucceſſiue citetur, nec vnica peremptoria citato hoc caſu ſufficit Abb. in conſ. 67. num. 2. par. 1. & tenuit Rota in vna Salamantina del Pedroſo 10. Decembris 1567. coram Cardinale Seraphino eſt deciſ. 35. in primo volumine ſuarum deciſionum, debetque expectari antequam priuetur, per ſex menſes iuxta text. in capit. ex ſuę de cler. non reſident. & ita cenſuit ſacra Congregatio Concilij Tridentini ſeſs. 23. de reformat. capitul. 1. in vna Vmbraticen.

Eſt tamen aduertendum, quod ſi præceſſit citatio
2 perſonalis, † poterit etiam non expectatis ſex menſibus procedi ad priuationem, ſic tenuit Rota in vna Zamoren. Cappellanię 12. Iunij 1589. coram Cardinale Mantica, quæ diſtinctio citationis perſonalis, & per edictum fuit etiam facta in vna Terdonenſ Prępoſituræ 17. Martij 1600. coram Cardinale Seraphino, in qua fuit etiam dictum quod prædicta de priuatione procedunt tam reſpectu eius, qui abeſt cum licentia, quam eius qui abeſt ſine licentia.

Item, eſt aduertendum, quod monitio non requiri-
3 tur, ſi Epiſcopus ſtatuit, quod abſentes † per certum tempus ſine licentia eius ſint priuati etiam ſine monitione, nam huiuſmodi ſtatutum valet Abb. in c. quoniam §. porro col. 4. verſ. aduertendum tamen, vt licet non conſtet Feder. de Sen. conſ. 109. Oldr. conſ. 181. Card. conſ. 132. col. 3. & conſ. 130. Henric. Bo. in tr. de Synod. Epiſc. in 3. par. art. 1. n. 148. plus addens ſtatutum ligare omnes, qui habent in illa Diœceſi beneficia etiamſi reſideant alibi idem tradit Rebuff. in pract. beneſ. in 2. parte in titul. de diſpenſ. de non reſiden num. 12.

Debet tamen ſcientia huiuſmodi ſtatuti clarè, & concludenter probari, quia quando agitur ad effectum priuationis non ſufficit ſcientia præſumpta Mohed dec. 160. alias quarta de probation. Put. dec. 6. eod. tit. niſi adeſſent vrgentes præſumptiones, vt fuit reſolutum in cauſa Mediolanen. matrimonij die 22. Martij 1574. coram Cotta non nihil repugnat quod requiritur plena probatio, & ſufficiant coniecturę & præſumptiones, quia etiam ex his poteſt oriri probatio, concludens, prout latè deducit, & plures allegat

Digitized by Google

Aym. conſil. 73. numero 19. & conſil. 178. numero primo, tenuit Rota in allegata Oſcen. Archidiaconatus 10. Iunij 1622. coram Horatio Card. Lancellotto, vbi deciſiones Putei, & Mohedani ſupra allegatæ fuerunt intellectæ, & præſumptiones, ex quibus poſſit oriri plena probatio, maximè in hac materia
4 beneficiali, quæ † non requirit exactiſſimas probationes, ſed contentatur probatione ordinaria, dummodo ſit plena, & concludens ſecundum ſubiectam materiam, vt in cauſa Caſalen. Præpoſituræ 21. Aprilis 1597. coram Gypſio vbi etiam fuit allegata deciſio
1 Accorambon. 25.

S V M M A R I V M.

1 *In priuatione beneficiorum ob concubinatum requiritur trina monitio, & quod quis perſeueret in concubinatu.*
2 *Quando agitur ad priuationem requiritur concludens probatio.*
3 *Concubinatus non probatur per teſtes de publica voce, & fama.*
4 *Quando agitur de crimine etiam ciuiliter, fama non facit ſemiplenam probationem, ſed ſolum indicium.*
5 *Teſtes deponentes de publica voce, & fama concubinatus debent dicere, a quibus audierunt.*
6 *Fama ſuccedit loco accuſatoris.*
7 *Concubinatus probatur ex continua cohabitatione cum communi lecto, & menſa; ſed Rota non ſequitur hanc doctrinam. num. 8.*
9 *Ex procreatione liberorum non probatur concubinatus concludenter.*

Quæ forma ſeruanda ſit per Epiſcopum in priuando clericum concubinarium beneficijs.

RESOLVTIO CCCIV.

1 AD priuandum beneficijs aliquem ob concubinatum, † etiam ſi ſit publicus, requiritur trina monitio, & quod poſtea conſter de perſeuerantia in concubinatu, iuxta formam Concilij Tridentini ſeſs. 25. cap. 14. de reformat. & tenuit Rota in allegata Tullen. Monaſterij S. Manſueti 27. Ianuarij 1597. coram Penia, quam monitionem, & perſeuerantiam eſse neceſſariam etiam de iure, vt poſſit quis puniri, tenet Bernardin. Diaz. in pract. crimin. Canon. cap. 73.

Sed aduertendum eſt, quod ad probandum concubinatum ad effectum priuationis, neceſſaria eſt ple-
2 na, & concludens probatio, etiam ſi ciuiliter agatur, quod regulariter verum eſt in omnibus delictis, in quibus agitur ad priuationem, vt per gloſ. in cap. veniens il 1. vbi Abb. num. 4. & Dec. num. 8. de teſtibus Alciat. conſ. 2. num. 41. tom. 1. lib. 1. Natta conſil. 299. num. 1. in fine verſi. quia reſpondetur lib. 2. & hanc ſententiam Rota amplexa eſt in multis cauſis, & præſertim in vna Calaguritana confidentiæ 25. Iunij 1593. coram Cardinale Pamphilio, & in allegata Tullen. Monaſterij.

Ex quibus infertur ex teſtibus deponentibus de publica voce, & fama non oriri legitimam probationem Mohed. deciſ. 160. aliàs quarta num. 2. de probat. Cæſar. de Graſ. deciſ. 184 aliàs 2. de accuſat. Verall. deciſ 8. par. 2. Gabr. de probat. Conc. 1. num. 13. & in terminis publici concubinatus, quod non probe-
3 tur † per teſtes de publica voce, & fama, extat deciſ. Rotæ 60. diuerſ. in manuſcriptis incipiens die 15. Nouembris in vna Peruſina per doctrinam Felini in cap. ſuper his de accuſat. & ratio eſt, quia quando
4 agitur de crimine etiam ciuiliter † intentato, fama nec etiam ſemiplenam probationem facit Bald. in cap. tam literis num. 1. de teſtibus Butr. in dict. cap. veniens num. 10. & ibi Abb. num. 9. de teſtibus Natta conſ. 18. num. 13. li. 1. Verall. deciſ. 8. num. 2. par. 2. ſed delicti ſolum operatur indicium Marſil. in l. de minore §. plurimum num. 30. ff. de quæſt. Aret. in dict. cap. veniens num. 36. de teſtibus Paris. conſ. 157. incip. in iſta cauſa num. 12. lib. 4. idem Marſil. conſil. 3. incip. ſæpe ac ſæpius de re iudic. num. 5.

Verum tamen teſtes de publica voce, & fama eo caſu, quo alijs concurrentibus ad probandum hoc de-
5 lictum admittuntur, debent dicere, & explicare, † à quibus perſonis huiuſmodi fama habuerit originem, hoc eſt, quod audierunt à viris bonis, & honeſtis, nam cum ab inimicis, & maleuolis etiam oriri ea fama potuerit tanquam vana populi vox, habenda eſset cap. in cunctis 11. q. 3. cap. qualiter, & quando il 2. verſi. non quidem à maleuolis de accuſat. Maranta actu 6. num. 18. verſi. vltra prædictas rationes, & hanc opinionem paſſim Rota tenet, vt per Achil. dec. 321. aliàs 8. num. 4. de iure patronat. & fuit deciſum in vna Calaguritana confidentiæ coram Penia die 14. Decembr. 1592. quod optima ratione comprobatur, quia cum fama
6 † ſuccedat loco accuſatoris dict. c. qualiter, & quando de accuſat. & c. licet Heli de Simon. & notat gl. in c. 1. in verbo inquirere de offic. iud. ſicut non adhiberetur fides accuſatori, vel denunciatori maleuolo, ita nec ei famæ credendum eſt, quæ vel à maleuolis fuit orta, aut incertum eſt an à talibus originem traxerit.

Præterea cum ob concubinatum non inducatur ipſo iure beneficiorum priuatio, vt ſupra dictum fuit teſtes habent etiam deponere de perſeuerantia in concubinatu poſt legitimas monitiones.

Item probare debent concubinatum cum qualitatibus de iure ciuili requiſitis, videlicet cum continua
7 cohabitatione & communi lecto, & menſa Aym. conſ. 368. num. 1. Natta conſ. 474. n. 42. & 43. lib. 2. Præpoſit. in rub. de Sponſal. num. 5. gloſ. in l. concubinam vbi Din. ff. de concubinis.

Sed Rota non ſeruat hanc opinionem, ſecundum quam facile eſset clericis concubinas domi non retinendo eludere pœnas à Sacris canonibus latas contra
8 concubinarios, ſed aliam amplectitur, † quam tenet Bernard. Diaz. in practic. criminal. Canonic. capitulo 79. in principio, verſiculo concubinarium inſuper, vbi illum clericum concubinarium rectè dici, & eſse putat, qui etiam in aliena domo notam fœminam habet, cui ſolet carnaliter commiſceri, ſi de conſuetudine conſtet, & diffamatus eſt in ſua, vel ipſius fœminæ vicinia. Vnde ſequitur, quod quamuis conſtet † de
9 liberorum procreatione, non tamen concludenter probetur concubinatus, tum, quia ex ſimplici fornicatione, & ex bino, ternoue acceſsu ad mulierem filij procreari poſsunt, cum non curetur hoc eſse, quod poteſt non eſse. c. in præſentia de probat. l. non hoc C. vnde cognati. Tuum etiam, quia ex liberorum exiſtentia non infertur ad concubinatum de tempore præſenti, quia licet clericus ex concubina olim filios procreauerit, nihilominus poteſt eſse, quod deinde impudicam fœminam à ſuo conſortio abdicauerit.

S V M M A R I V M.

1 *Priuatur clericus beneficijs ob inſordeſcentiam in excommunicatione.*
2 *Suſpectus eſt de hæreſi perſiſtens per annum in excommunicatione, ſed lapſo anno, iterum debet citari ad diluendum ſuſpicionem.*
3 *Ad effectum priuationis ab inſordeſcentiam, non requiritur alia citatio poſt annum.*
4 *Excommunicatus propter debitum ciuile, propter inſordeſcentiam non priuatur beneficijs.*

Digitized by Google

Inſordeſcens in excommunicatione quo caſu poſſit beneficijs priuari.

RESOLVTIO CCCV.

1 INter caſus, quibus clericus venit beneficijs pri-
uandus eſt etiam propter inſordeſcentiam† in ex-
communicatione, ideſt ſi clericus per annum in
excommunicatione permanſerit, quia in re vt in-
telligatur quomodo ſit procedendum duo, caſus ſunt
diſtinguendi, primus eſt quando agitur contra inſor-
deſcentem vti ſuſpectus de hæreſi, & tunc vt priuari
poſſit, debet iterum tranſacto anno citari ad diluen-
dam hanc ſuſpicionem, quia licet hæc perſiſtentia in
excommunicatione operetur effectum ſuſpicionis
2 † hæreſis, & vt pro confeſſo, quis habeatur vt per Co-
uar. in cap. Alma mater part. 1. §. 7. de ſententia ex-
communicat. lib. 6. Salzed. apud Bern. Diaz. in praxi
Canon. cap. 116. n. 9. tamen non præcuſdit viam ex-
communicato, quin elapſo anno poſſit innocentiam
ſuam oſtendere, & legitimum impedimentum alle-
gare, Ant. de Butr. in c. 1. de iudic. vbi Ripa n. 77. gloſ.
1. in cap. rurſus 11. quæſt. 3. quod ſi poſt citationem
clericus non comparear poterit priuari cap. cum con-
tumacia, & ibi gloſ. & doctor. de hæret. lib. 6. dum-
modo proceſsus fiat coram inquiſitoribus ex conſti-
tutiooe Pij Papæ Quinti, & dummodo poſt declara-
tionem ratione inſordeſcentiæ ſteterit per alium an-
num in pertinaci contumacia, licet aliqui etiam ad
hunc effectum requirant triennium Ripa in dict. cap.
1. de iudic. n. 78. Couar. in dict. cap. Alma mater. §. 6.
num. 10. de ſentent. excommunicat. in 6.

Secundus caſus eſt quando agitur contra clericum
3 ad effectum ſolum priuationis † ob inſordeſcentiam
in excommunicatione, & tunc non eſt neceſsaria cita-
tio poſt annum ad ſe expurgandum, ſed ſatis eſt, quod
in excommnicatione inſorduerit, ſic tenuit Rota in
vna Oſcen. Archidiaconus 10. Iunij 1602. coram Ho-
ratio Card. Lancellotto ex not. per Abb. in d. c. 1. de
iudic. & per Aufrer. ad Cappell. Toloſ. deciſ. 365. &
licet deciſio Card. Seraphini in illa Segobricen. inſor-
deſcentiæ 5. Iunij 1598. requirat citationem poſt an-
num, tamen per Rotam ibidem intellecta procedere
ſolum, quando agitur contra ſuſpectum de hæreſi vt
in 1. caſu dictum eſt.

Admonendi tamen ſumus, quod ad hoc vt clericus
priuari poſſit beneficio propter inſordeſcentiam, re-
quiritur, quod excommunicatio lata fuerit propter
crimen, quod ipſo iure priuet clericum beneficio, vel
ſaltem propter quod veniat per ſententiam priuandus
iuxta diſtinctionem, quam faciunt doctores in dict.
cap. 1. de iudic. vbi Abb. in n. 24. & 27. & in cap. cum
contingat n. 7. de dolo, & contumac. gloſ. & Franc. in
c. cum contumacia de hæret. in 6. Roman. ſingul. 307.
vbi additio, ſecus ſi crimen ſit tale, propter quod nul-
lo pacto imponi poſſit pœna priuationis, veluti ſi ex-
4 communicatio lata eſset † ob debitum ciuile, quia
tunc nunquam propter ſolam inſordeſcentiam pœna
priuationis imponitur, ſed alia arbitraria, vt dicit Au-
frer. ad dict. deciſ. Toloſ. 365. ſatis eſt, quod ex tali
inſordeſcentia oriatur confeſſio delicti abſque eo,
quod alia pœna pro eo imponatur c. quia diuerſita-
tem de conceſs. præben. & vltra allegatos idem cen-
ſuit Felyn. in cap. poſtulaſti de homicid. Couar. in d.
c. Alma mater. parte 1. §. 7. & ſic ſeruatur in practica
quidquid dicat Menoch. de Arbitr. caſu. 416. & iuxta
hanc diſtinctionem intelligendum eſse decretum Sa-
cr. Concil. Trident c. 3. ſeſs. 25. tenuit Rota in ſupra
alleg. Segobien. inſordeſcentiæ, in qua fuit reuocata
ſententia Auditor. Camer. priuatoria beneficiorum
prætextu inſordeſcentiæ.

SVMMARIVM.

1 *Clericus priuatur beneficijs ipſo iure propter Simoniam.*
2 *Simoniacus non poteſt promoueri, etiam poſt pœnitentiam per actam.*
3 *Simonia ad effectum priuationis debet concludenter probari.*
4 *Teſtes de fama non ſufficiunt ad probandum Simoniam ad effectum priuationis.*
5 *Confeſſio aſſerentis ſe reſignaſſe, ob pecuniam, non nocet poſt reſignationem ipſi reſignatario.*
6 *Simonia realis requiritur ad hoc vt quis priuetur beneficio.*
7 *In Simonia requiritur, quod executio ſit conformis tractatui.*
8 *Ad excludendam Simoniam plurimum facit præſumptio Amicitia.*
9 *Ex correſpectiuitate, & ſimultaneitate actuum, oritur præſumptio Simonia, ſi non poſsunt ſubſiſtere abſque præſumptione mali.*
10 *Actus correſpectiui habentes cauſam expreſſam licitam, & proportionatam excludunt Simoniam.*

Propter Simoniam quo caſu veniat quis priuandus beneficio.

RESOLVTIO CCCVI.

1 CLericus beneficijs priuatur † ipſo iure pro-
pter Simoniam, Felyn & alij in cap. inſi-
nuante de Simon. Rebuff. in praxi de Simo-
nia in reſignat. n. 7. & 8. & probatur in extra-
uagant cum deteſtabile de Simon. ſiquidem iſtud cri-
men æquiparatur crimini hæreſis, & læſæ maieſtatis c.
1. vbi gloſ. vlt. de teſtibus lib. 6. & quoad hanc priua-
tionem non ſit differentia inter notorium Simonia-
cum, & occultum Rebuff. vbi ſupra num. 12. Silua de
beneficijs in 3. part. q. 2. n. 58. circa finem vbi inquit,
2 quod Simoniacus† etiam poſt peractam pęnitentiam,
licet crimen non ſit notorium, non poteſt promoue-
ri, & quod electio de ipſo facta eſt nulla, & quod ho-
die beneficia Simoniacorum ipſo iure vacent, & poſ-
ſint impetrari etiam abſque alia declaratione, quæ
poſt impetrationem fieri poterit, tradit idem Rebuff.
in loco proximè allegato n. 11. per c. cum ſecundum
leges de hæret. in 6. qui tamen ſub n. 13. hoc declarat
procedere quoad beneficia, in quibus Simonia fuit
commiſsa, non autem in alijs, quia in his opus eſt pri-
uatione, & ideo priuatio de illis facta non habet an-
tequam ſit lata ſententia, imo clericus ea poterit vali-
de reſignare, & Papa interim cum eo diſpenſare, vt il-
la retineat.

Rurſus declara, nam ad effectum huiuſmodi priua-
3 tionis Simonia † plene, & concludenter eſt proban-
da, gloſ. in cap. veniens il primo, in verbo illorum
de teſtibus, & ibi Abb. n. 4. quam eſse communiter
approbatam teſtatur Alciat. conſil. a n. 4. & 41. lib. 1.
tom. 1. & tenuit Rota in vna Firmana Cappellaniæ
11. Maij 1580. coram Fel. record. Clemente Papa
Octauo tunc Auditore, licet vbi agitur tantum ad re-
pellendum aliquem ab eſecutione beneficij nondum
obtenti, ſufficiant probationes leuiores, vt per Fab. de-
ciſ. 47. lib. 2. & fuit tentum in cauſa Caurien. Canoni-
catus coram Cardinale Seraphino 10. Maij 1581. &
in vna Calaguritana de Naro 20. Maij 1590. coram
Comitulo.

Et quamuis in odium huius criminis multa ſpe-
cialia inducta ſint, & præſertim, vt ex coniecturis, &
præſumptionibus probari poſſit, cap. per tuas capit.
ſicut vbi Innocen. & Abb. de Simon. in cap. 1. de teſt.
in 6. Corn. conſil. 342. numero 18. libro primo,

Digitized by Google

Aym. conſil. 122. nihilominus quando agitur de pri-
uatione beneficiorum huiuſmodi inditia, & conie-
cturæ debent eſſe euidentes, & claræ, ac Simoniam
neceſſario concludentes, ita vt nihil aliud importa-
re poſſint cap. euidentia de accuſat. Alexand. de Ne-
uo conſil. 64. num. 2. Felyn. in cap. ſuper his numero
17. de accuſat. Natta. conſilio 299. numero 13. Ca-
putaquen. deciſ. 202. per tot. par. 1. & tenuit Rota in
vna Bertinorien. commendæ 17. Decembris 1588.
coram Gypſio, & in vna Cuſentina confidentiæ 4. Fe-
bruarij 1591. coram Orano. ſic quoque tenet Clar. in
praxi crimin. in verb. Simonia, num. 12. & Foller.
in pract. crimin. cap. 18. num. 2. & cauetur in conſti-
tutione felici record. Pij Papæ Quinti numero 5. in
Bullario §. & vt Simonia, vbi requiritur, quod reus
ſit conuictus.

Ex quo infertur, quod ad probandam Simoniam
4 quæ inducit priuationem, teſtes † de fama non admit-
tantur, etiam ſi ciuiliter agatur gloſ. in dict. cap. ve-
niens, & ibi Abb. num. 8. & Dec. num. 12. de teſtibus
idem Dec. conſil. 210. propè finem Clar. in dict. §. Si-
monia in fine Gabr. concluſ. 1. de probat. num. 12. Put.
deciſ. 171. in fine lib. 2. & fuit dictum in cauſa Imo-
len. confidentiæ 24. Februarij 1596. coram Cardina-
li Seraphino.

Rurſus infertur, quod neque admittitur confeſſio
5 † cedentis poſt reſignationem, ſi dicat ſe reſignaſſe be-
neficium ſub promiſſione cuiuſdam ſummæ pecunia-
rum, quia talis confeſſio facta poſt reſignationem non
nocet ceſſionario Caſtren. in l. facta §. ſi hæres ad
Trebellian. Afflict. deciſione 165. numero 5. Rimin.
conſ. 151. numero decimo ſecundo, lib. 1. & 381. n. 12.
& 13. lib. 2. Caputaquen. dec. 185. par. 1. & fuit tentum
in allegata Firmana Cappellaniæ.

Propterea ad effectum, vt ex Simonia oriatur pri-
uatio beneficiorum oportet, quod illa nedum ſit con-
6 uentionalis, † ſed etiam realis, & ſic non ſolum neceſ-
ſaria eſt probatio tractatus præcedentis, & pactionis
cap. Arialdus 8. quæſt. 3. gloſ. in cap. quam pio in ver-
bo poſtmodum 1. quæſt. 2. doct. communiter in dict.
cap. veniens de teſtibus Dec. conſ. 128. num. 4. Paris.
conſ. 30. n. 2. lib. 4. Alex. conſil. 2. num. 20. lib. 1. Put.
deciſ. 171. lib. 2. Mohed. deciſ. 266. ſed etiam requi-
ritur executio ipſius tractatus cum multa tractentur,
quæ non perficiuntur l. final. C. de his quibus, vt indi-
gn. & in materia Simoniæ tradit Alexand. dict. conſ.
2. n. 30. non probato enim effectu conuentionis non
dicitur probata Simonia inducens priuationem, Caſ-
ſad deciſ. 5. de conſtit. quinnimo etiam ſi effectuatio
probetur, tamen ſi illa non eſt conformis tractatui
non probatur Simonia, ſic tenuit Rota coram Chiſ-
ſanen. in vna Lucana canonicatus, vt in manuſcript.
diuerſ. deciſ. 36. vbi cum dubitaretur, an conſtaret
de Simonia, ex quo probaretur inter Vincentium,
& Matthæum conuentum fuiſſe de permutandis
certis beneficijs ad partes pacto adiecto, quod alter
eorum liberaret quandam alterius domum ab an-
nuo cenſu florenorum 13. & liberatio iſta non ha-
buiſſet effectum, ſed illi, cuius commodo habebat
cedere liberatio, fuiſſent conſignata certa melio-
rantia aſcendentia ad 170. Florenos Rota cenſuit
7 non fuiſſe probatam Simoniam, quia executio † non
erat conformis tractatui, & nihilominus, vt ibi dici-
tur aderant teſtes deponentes illa melioramenta fuiſ-
ſe conſignata ex cauſa dictæ permutationis beneficio-
rum, quam deciſionem ſequuta fuit Rota coram Car-
dinale Blanchetto in cauſa Hiſpalenſi Simoniæ 7. Fe-
bruarij 1596.

Neque omittendum cenſeo, quod ad excludendam
8 Simoniam plurimum valeat præſumptio † oriens ex
amicitia mutua inter contrahentes, Caputaquen. de-
ciſ. 202. lib. 1. amicitia enim eſt ſufficiens ad exclu-
dendam doli præſumptionem Blanch. in praxi cri-
min. fol. mihi 125. num. 21. & in ſimili tradit Put. de-
ciſ. 171. lib. 2. vbi in proemio inſtrumenti, quod de-
ducebatur ad probandam Simoniam erant expreſſæ
cauſæ liberalitatis, & Rota maluit amplecti cauſam
excluſiuam Simoniæ, quam incluſiuam ad idem facit
deciſ. 42. diu. in manuſcript. & fuit tentum in allegata
Hiſpalen. coram Blanchetto.

Aduertendum tamen eſt, quod propterea ſimul-
taneitatem actuum Rota ſolet præſumere actus ſimo-
9 niales, † licet ſecundum diſtinctionem temporum
poſſint excuſari, & ſaluari à Simonia, vt quia appa-
reant duo mandata ad cedendum, & retrocedendum
eadem die, & coram eiſdem Notario, & teſtibus,
quæ etiam ſi potuerint fieri de mane, & de ſero, & ſi-
ne relatione mutua, nihilominus propter ſimultanei-
tatem Rota ſolet illa iudicare correſpectiua, & con-
ſequenter Simoniaca Mohed. deciſ. 224. qui tamen
hoc declarat procedere, quando vna materia eſt adeo
proportionata, & coniuncta alteri vt ſtare non poſſint
ſine vrgenti præſumptione correſpectiuitatis, & Si-
moniæ, ſecus autem vbi materia actuum non eſt ita
proportionabilis, imo eſt ſeparata ita, quod poſſit
probabiliter ſtare ſine tali præſumptione mali vt ſi
appareat datum fuiſſe mandatum ad reſignandum
beneficium in fauorem Petri, & eadem die appareat,
quod Titius vendidit vnam domum reſignantis tunc
enim, quia iſti actus poſſunt ſubſiſtere ſine vrgenti
præſumptione mali, ideo inhærendum eſt præſum-
ptioni boni, & non mali, nec probatur Simonia, quia
probationes ad probandum delictum debent de ne-
ceſſitate concludere l. merito ff. pro Soc. cum alijs,
de quibus per Mohed. in loco ſupra citato Put. deciſ.
214. lib. 3. & deciſ. 381. num. 2. lib. 1. quod præſertim
10 procedit in actibus correſpectiuis habentibus † cau-
ſam expreſſam licitam, quia tunc ex illis excluditur
præſumptio Simoniæ, vt per Put. deciſ. 171. & 489.
lib. 2. & fuit dictum in ſupra allegata Hiſpalen. Simo-
niæ coram Cardinale Blanchetto, & per prius in ea-
dem cauſa coram Gypſio ſub die prima Februarij
1591. & rurſus in Aquen. Simoniæ 19. Ianuarij 1594.
coram eodem Blanchetto, & in vna Lucana iuris pa-
tronatus 21. Iunij 1602. coram Cardinale Mellino
vbi opponebatur, quod donatio iuris patronatus erat
Simoniaca, eo quia incontinenti poſt factam donatio-
nem coram eodem Notario, & teſtibus Ludouicus
donatarius affirmauerat ſe eſſe debitorem Hierony-
mi in Scutis ſexaginta quinque, quæ promiſit ſoluere
infra ſex annos Ioan. Baptiſtæ filio ipſius Hieronymi
donantis, & cum iſta promiſſio haberet cauſam ex-
preſſam licitam, & quantitas Scutorum 65. præſer-
tim in termino ſex annorum non eſſet proportiona-
bilis, & correſpondens donationi iuris patronatus
trium Cappellaniarum, Rota cenſuit, quod ex ſola
correſpectiuitate in eo caſu non reſultabat plena, &
concludens probatio Simoniæ fuit allegata dec. Mo-
hed. 3. de Simonia, & Put. 381. & 440. lib. 1.

S V M M A R I V M.

1 *Obtinens Cappellaniam Sacerdotalem, debet intra annum promoueri, alias priuatur beneficio.*

2 *Priuatur quis beneficio requirente ſacros ordines, ſi non promouetur, quando tamen præceſſit monitio.*

3 *Non requiritur monitio in obtinente parochialem, ſi intra annum non promouetur.*

4 *Quando fundator dicit, quod præſentetur vnus Sacerdos, non eſt expectandus annus, ſed requiritur, quod actu talis ſit Sacerdos.*

Annus,

Digitized by Google

Annus, qui datur obtinenti beneficium requirens ordinem Sacerdotalem, quando incipiat currere.

RESOLVTIO CCCVII.

1 Obtinens beneficium † ſeu Cappellaniam requirentem ordinem Sacerdotalem, debet intra annum promoueri cap. licet. Canon. de elect. lib. 6. qui annus incipit ab eo tempore, quo ipſius beneficij regimen commiſſum eſt, & proutius poſſeſſionem illius pacificam habuit, vel per eum ſtetit quamuis habuerit per text. in capitulo commiſſa eodem, tit. aliàs ſi intra dictum tempus non fuerit promotus priuatur beneficio non ipſo quidem iure, ſed per ſententiam, & præmiſſa monitione ſuperioris, vt probatur in capitulo primo, de ętat. &
2 qualit. vbi ita demum clericus venit priuandus† beneficio requirente Sacros ordines ſi non promoueatur quando præceſſit monitio, ita gloſ. in dict. cap. 1. in verbo fiant, & in capitulo cum in cunctis §. inferiora de elect. in verbo canonibus vbi Anton. de Butr. num. 6. Rota deciſ. 3. de pen. in antiq. Gemin. conſil. 131. numero 1. & ſequente Feder. de Sen. conſ. 25. incip. caſus hoc etiam probat text. in dict. capitulo in cunctis §. inferiora, quia non operatur priuationem ipſo iure, nec per ſententiam ſine præuia monitione Epiſcopi, vt colligitur ex lectura dict. §. inferiora, & tenet Rebuff. in praxi benefic. tit. de non promot. infra annum num. 25. & ita ponderando dicta iura tenuit Rota in allegata cauſa Tullen. Monaſterij Sancti Manſueti 17. Martij 1597. coram Penia.

Limita, vt non procedat in Eccleſijs Parochialibus, & eorum curatis, ſeu rectoribus actu curam exercentibus, nam hoc caſu pœna priuationis benè in-
3 curritur ipſo iure, † & nulla requiritur monitio, vt in dict. cap. licet canon. de elect. in 6. qui tex. vti penalis non debet extendi vltra caſum ſuum gloſ. ibidem in verbo Parochialibus Gemin. dict. conſilio 131. num. 1. & ſequente Rota dict. deciſ. 3. de pen. in antiquis Io. Andr. in cap. ſtatutum num. 2. circa medium de elect. in 6. Vitaln. in clem. 1. num. 27. de officio Vicar. Bernard. Diaz. in praxi crimin. canon. cap. 48. & fuit dictum in allegata Tullen. Monaſterij coram Penia.

Secundo limita in priore conuentuali habente curam animarum, & perſonarum tam in foro pœnitentiali, quam iudiciali, nam is quoque ipſo iure pœnam priuationis incurrit ſi intra annum non promoueatur per clemen. ne in agro §. cæterum de ſtat. Monach. Federic. de Sen. conſil. 25. num. 2. Rebuff. vbi ſupra num. 5. & 6. vbi hoc extendit ſiue illa beneficia, vel habeatur in titulum, ſiue in commendam, per dict. §. cæterum, & videas ibidem Rebuff. per totum titulum, qui hanc materiam late pertractat.

Et aduerte, quod in beneficijs Sacerdotalibus ita demum datur annus ad promouendum quando verba fundationis non reſpiciunt actum collationis, vel præſentationis, ſed potius illius, quod quis ſit Sacerdos habitu, licet non actu Abb. in cap. cum in cunctis §. inferiora ſub num. 10. & ibi Dec. num. 12. de elect. Roman. conſilio 235. Dec. conſilio 172. in fine, & tenuit Rota 20. Nouembris 1573. coram Cotta in cauſa Romana Cappellaniæ de Capizucchis, ſecus quando annexio ordinis requiritur in ipſo actu collationis, ſeu præſentationis, vt ſi dicatur, quod præ-
4 ſentetur Sacerdos, † vel Cappellanus, qui miſſas celebret, vel alia verba de neceſſitate reſpiciant ipſum tempus præſentationis, quia tunc non datur annus ad promouendum, ſed requiritur, quod præſentatus de eo tempore ſit actu Sacerdos, cum qualitas iuncta verbo intelligatur ſecundum tempus verbi Abb. in dict. cap. cum in cunctis §. inferiora ſub num. 10. & Dec. num. 12. Vitalin. in clem. 1. §. in illa num. 16. poſt Imol. col. 10. de ætate, & qualitate Paris conſ. 50. num. 17. cum ſequente lib. 4. & ita loquitur Barbat. in conſilio 33. num. 2. dubio 8. lib. 2. vbi teſtator decreuerat, quod Cappellania conferatur præsbytero, & ſic etiam debet intelligi Lamber. qui Barbat. ſequitur de iure patron. lib. 2. par. 1. quæſt. 7. art. 27. cum ſequente, & Roch. de Curte in verbo honorificum ſub num. 21. qui exemplificat quando dictum fuit quando præſentetur ſacerdos, vel cappellanus, qui miſſas celebraret, & in his terminis procedit deciſio facta coram Cardinale Blanchetto in cauſa Parmen. iuris patronat. 26. Nouemb. 1582. & ita tentum, in vna Romana Cappellaniæ 19. Martij. 1586. coram Cardinale Pamphilio.

PRAXIS PRIVILEGII FORI.

SVMMARIVM.

1 *Reſignans beneficium per reſignationem perdit omne ius quod habebat in beneficio.*
2 *Poſt beneficium reſignatum non tenetur beneficiatus dicere amplius officium.*
3 *Qualitas adiecta verbo debet verificari ſecundum tempus verbi.*

Clericus, qui reſignauit beneficio an poſtea gaudeat priuilegio fori.

RESOLVTIO CCCVIII.

Racticabilis, & quotidiana eſt dubitatio illa, ſi clericus beneficiatus reſignauit beneficium an propter tale beneficium, quod ſemel habuit gaudeat priuilegio fori, & dico quod non, quia
1 reſignans † per reſignationem perdit ius, quod habebat in beneficio Pariſ. conſilio 143. num. 19. vol. 4. Crauett. conſil. 341. numero 3. Gigas conſilio 20. num. 9. Dom. Pariſ. in tract. de reſign. benefic. lib. primo quæſt. 10. num. 3. & nullum ius ſibi remanet amplius in beneficio reſignato, Innoc. & commun. Doct. in capit. quod in dubijs de renunciat. Dom. Flam. Pariſ. in tract. de reſign. lib. 1. queſt. 9. num. 4 Zer. praxi epiſcop. in verb. beneficia §. 4. verſicul. ſeptimum dubium, ideo non poteſt amplius gaudere tali beneficio, ſicut è contra propter beneficium reſignatum non
2 grauatur reſignans † amplius dicere officium, ad quod prius tenebatur, Nau. in tract. de horis Canon. c. 7. n. 19. & 30. & in repet. cap. accepta oppoſit. 5. num. 21. de reſtitut. ſpol. Domin. Pariſ. dict. quæſt. 9. num. 1. & 2. vbi adducit rationem vltra quod cum factum Concilium Tridentinum loquatur per verba præſentis temporis habeat beneficium tempore, quo
3 vult frui priuilegio fori, quia qualitas † adiuncta verbo debet verificari ſecundum tempus verbi, vt dixi ſupra prędicta tamen intellige, iuxta diſpoſitionem ſacri concilij Tridentini, videlicet quando is qui beneficio renunciauit, non incedit in habitu, & tonſura, nec inſeruit eccleſiæ; nam ſi dictus clericus, qui beneficio renunciauit, ſeruet conditiones prædictas, gaudebit vtique fori priuilegio.

SVMMARIVM.

1 *Clericus ſeruiens eccleſiæ ſeruitio temporali, non autem ſpirituali, non gaudet priuilegio.*
2 *Seruitium præſtari debet tempore quo quis priuilegio fori vult vti.*
3 *Qualitas adiuncta verbo regulatur ſecundum tempus verbi.*

4 *Dicitur Eccleſiæ ſeruire de præſenti, qui per menſem ſeruiuit Eccleſiæ antequam committeret delictum.*

5 *Poſſidere dicitur de præſenti, qui per menſem ante probationem poſſedit.*

6 *Requiritur, quod clericus perſeueret in ſeruitio, ad hoc vt dicatur Eccleſiæ inſeruire.*

7 *Priuilegium conceſſum cauſa officij durat quouſque durat officium.*

8 *Immunitas conceſſa ratione alicuius cauſæ, durat ſolum durante cauſa.*

An ſeruitium Eccleſiæ præſtandum per Clericum ad hoc vt potiatur priuilegio fori, ſufficiat quod ſit in temporalibus.

RESOLVTIO CCCIX.

IN facti contingentia reſpondi negatiuè, ſcilicet requiri ſeruitium in ſpiritualibus, & propterea
1 ſeruiendo in temporalibus † non conſequeretur aliquod priuilegium Couar. in libr. 2. variarum reſolut cap. 1. num. 9. Maſullus in addit. ad Capic. dict. dec. 161. num. 10. & ideo ſi eſſet Notarius, vel aduocatus, & ſeruiret Eccleſiæ circa reſpicientia ſuum exercitium non diceretur Eccleſiæ inſeruire, ita vt ex tali ſeruitio poſſet conſequi priuilegium fori, & ſeruitium debet præſtari de præſenti † hoc eſt tempore, quo fori priuilegio frui vult, quia dictum cap. 6. loquitur per verba temporis præſentis ibi inſeruit & ibi verſetur ita Menoch conſilio 912. num 27. lib. 10. &
3 ratio eſt, quia qualitas † iuncta verbo regulariter ſecundum tempus verbi l. in delictis §. ſi detracta. vbi Bart. ff. de noxal. actio Pariſ. qui ſimilia adducit conſil. 62. num. 37. lib. 4. Dec. in capitul. inter cæteras num. 5. de reſcript. Rimin. iun. conſil. 617. num. 24. & conſil. 672. num. 28. & conſil. 701. num. 26. & conſilio 735. num. 19. lib. 1. Pet. Duenas regul. 259. verſicul. ſed licet hæc opinio Alba conſilio 60. numero 12. & conſilio 117. numero 3. libr. 1. Bologn. conſilio 40. numero 12. Surd. conſil. 23. num. 10. lib. 1. Capra conſil. 87. num. 13. Roland. à Valle conſilio 100.
4 num. 27. libr. 2. & benè dicitur Eccleſiæ ſeruire † de præſenti ſi per Menſem ante delictum Eccleſiæ ſeruiuit, per ea quæ dixit Paul. de Caſtr. num. 19. & Sal. n. 4. in l. ſiue poſſidetis Cod. de probat. Addit. ad gloſ. in dicta l. ſiue poſſidetis Maſcard. in tract. de probat. concluſ. 1195. num. primo, & per totam, qui con-
5 cludunt quod ſatis probatur poſſidere † de præſenti, ſi per menſem ante probationem poſſederit, & hoc iure vtimur in Regno in verificatione extremorum, pro exactione cenſuum iuxta formam bullæ, in quibus ſufficit, quod probatio fuerit facta infra menſem antequam ſit cauſata exequutio, quod ille contra quem agitur poſſidet, licet pragmatica requirat probationem poſſeſſionis de præſenti ex Paul. de Caſtr. in l. ſiue poſſidetis num. 9. C. de probat. relatus per D. de Maſtril. in addit. Petr. de Greg. ſuper Bull. quæſt. 6. num. 100.

Nec ſufficit vt ſemel vel his ſeruitio vacauerit, ſed
6 requiritur frequentia † in ſeruitio, quia dictum verbum in ſeruit. ſignificat actum perſeuerantium Grem. dec. 87. numero quinto Menoch. dicto conſilio 912. numero 30 & libro decimo, & in tractat. de præſumption lib. 6. præſump. 76. num. 38. & vtrobique dicit, quod ſicut magna ratione ſtatuit ipſum Concilium Tridentinum clericum primæ tonſuræ frui priuilegio fori ſi modo obtinet beneficium, per quod ſignificatur perſeuerantia, & continuatio quædam in ipſo clericatu, ſic pariter eſt dicendum Concilium requirere eandem continuationem, & perſeuerantiam in ſeruitij præſtatione, ac etiam in delatione habitus, & tonſuræ, & num. 32. in conſil. & num. 39. in præſum. ſup. allegatis adducit optimam ratio-
7 nem, quia priuilegium † Cauſa officij conceſſum durat quouſque perdurat officium ipſum, leg qui ſub prætextu C. de Sacro Sanct. Eccleſ. gl. Abb. & cæteri ſcribentes in cap. latores de Cler. excommun. miniſtr. & præcipue Pet. de Anchar. num. 6. Anton. de Butr. in c. inter ſolitudine col. 1. in 3. not. de purgat. Canon Bald. in c. 1. num. 3. verſ. & caſus contingeret an mutus, vel alter imperfectus Natta conſ. 576. num. 9. Tiraquell. in tract. ceſſante cauſa in princip. in lit. B. nu 49. vbi more ſuo concordantes affert. Pancirol.
8 conſilio 2. num 6. ſic etiam, & immunitas † conceſſa ratione alicuius cauſæ ceſſat ceſſante cauſa Bart. in l. generaliter C. de Epiſcop. & Cler. Io. Andr. in cap. decet col. 1. verſ. alij qui ex ſupradictis de reg. Iur. in 6. Pancirol. eod conſ. 2. num. 7. Tiraq. loco proximè citato num. 117. prædicta tamen frequentia, & continuatio ſeruitij intelligenda eſt morali modo.

SVMMARIVM.

1 *Concilium Trid. de clericis loquitur alternatiuè circa beneficium, & ſeruitium Eccleſiæ.*

2 *In alternatiuis ſufficit, vt vna qualitas adimpleatur.*

3 *Habenti beneficium non eſt neceſſe, vt Eccleſiæ ſeruiat ad finem gaudendi priuilegio fori.*

An habens beneficium Eccleſiaſticum teneatur incedere in habitu, & tonſura, vt gaudeat priuilegio fori.

RESOLVTIO CCCX.

AD propoſitum quæſtionem Reſpondeo, quod cum tex. in d. Concilio Tridentino
1 ſeſſ. 23. de reformat. cap. 6. loquitur † alternatiuè ibi niſi beneficium Eccleſiaſticum habeat, aut clericalem habitum, & tonſuram &c.
2 ſufficit in alternatiuis, vt vna qualitas † ſola verificetur, ad hoc vt diſpoſitio habeat ſuum effectum, & ſic ſufficit, vt ſolum habeat beneficium abſq. delatione habitus l. ſi hæredi. plures ff. de condit. inſtit. Oddus conſil. 92. num. 3. & 17. & verificata prima conditione ceſſat ſecunda l. hæc verba ille, aut ille vbi hoc not. ſcribentes ff. de verſ. ſignif. & not. in l. Quintus ff. de aur. & argen. legat cap. in alternatiuis de reg. iur. in 6. §. impoſſibilis inſtit. de hered. inſtituen. Decian cap. 42. num. 10. lib. 1. Capra conſilio 11. num. 16. Soc. ſen. conſil. 52. num. 6. lib. 1. Soc. Iun. cònſil 23. num. 5. lib. 3 Bero. conſil. 101. num 5. lib. 1. Benincaſ. in §. omnium num. 330. inſtit. de actio. Menoch. conſ. 880. num. 3. lib. 9. qui omnes dicunt, quod ſi fuiſſet legatum aliquid Titio ſi ipſe Titius Romam petierit, aut vxorem duxerit, & concludunt quod ſufficit vt vna ipſarum conditionum verificetur, ſic dico in caſu noſtro, quod ſufficit vt vna conditio verificetur ſcilicet ſufficit quod habeat be-
3 neficium, † vel quod habitum, & tonſuram deferat, & ad hoc bene conferunt dicta per Vrſill. in adnot. ad Afflict. deciſ. 24. num. 19. & in terminis terminantibus.

SVMMARIVM.

1 *Obtinens beneficium in commendam gaudet priuilegio fori.*

2 *Commenda perpetua beneficiorum parum diſtant à collatione perpetua.*

3 *Commendatarius perpetuus facit omnes fructus ſuos, ſicut, & titularis.*

4 *Commendatarius perpetuus tenetur infra annum promoueri.*

5 *Aetas*

Digitized by Google

5 *Aetas debita in beneficijs, requiritur etiam in commendis.*
6 *Commendatarius perpetuus poteſt præſentare, & eligere ſicut quilibet prouiſus.*
7 *Regula de infirmis reſignantibus, militat etiam in commendis, ſimiliter, & de reſignationibus publicandis.*
8 *Commenda inducit incompatibilitatem, & inductam in c. de multa de præben.*
9 *Commendatarius poteſt permutare cum alio beneficio dato in titulum.*
10 *Narratiua eſt verificanda à commendatario perpetuo.*
11 *Commendatarius habens territorium, poteſt remittere denunciationes matrimoniales.*
12 *Iura loquentia de titularibus vendicant ſibi locum in commendatarijs.*

An habens beneficium in commendam gaudeat priuilegio fori.

RESOLVTIO CCCXI.

1 RESpondeo ad propoſitum dubium† affirmatiuè quoniam commenda perpetua beneficij eſt titulus Canonicus cap. dudum el 2.
de electione cap. ſi plures 21. quæſt. 1. Io.
Monach. num. 3. Archidiacon. & alij in cap. nemo
deinceps 15. de electione in 6. Federicus de ſenis in
tractat. de permutatione beneficiorum quæſt. 15. per
totam Milius in repertorio verbo beneficia commendata
num. 11. & verbo commenda an ſit canonicus titulus
Guido Papa quæſt. 159. verſ. quinta concluſio
Rebuff. de pacificis poſſeſſor. num. 35. cum ſequentibus
Lambertin. de Iure patronatus lib. 2. p. 1. quæſt.
6. artic. 14 per totum Gomezius in regula de infirmis
quæſt. 13. & in regula de impetrantibus benef. vacan.
per obitum familia. Card. quæſt. 6. & in regula de
triennali quæſt. 5. Alphonſus Hoieda de incompatibilitate
beneficiorum parte prima capit. 14. numero
6. & 2. p. cap. 4. numero 11. Mandoſ. in regula de
veriſimili quæſtion. 3. numero 2. & in regula 32.
quæſt. 7. numero 12. Put. deciſ. 158. numero 4. lib.
primo Rota deciſ. 765. numero 5. p. 3. diuerſorum.
2 Nam commendæ perpetuæ de beneficijs † parum,
aut nihil diſtant ab alijs prouiſionibus beneficiorum,
& ſic in Bulla illius dicitur, vt commodius onera
ſubſtentare valeas de alicuius ſubuentionis auxilio
prouidere cupientes tale beneficium authoritate
Apoſtolica concedimus, & commendamus, ac
prouidemus, per te quamdiu vixeris obtinendum,
& poſſidendum, ita quod durante commenda huiuſmodi
de fructibus, & redditibus ipſius diſponere,
& ordinare valeas, & cæt. quam formam aſſignat
Rebuff. in praxi tit. de commenda num. 28. & de
pacificis poſſeſſor numero 43. Vnde talis commen-
3 datarius † perpetuus facit omnes fructus ſuos, ſicut
alij titulares perpetui Caſſadorus deciſ. 33. num. 5.
ſuper regulis Rebuff. de pacificis poſſeſſoribus numer.
43. Mandoſ. in dict. reg. 30. quæſt. 3. numero 4.
Puteus deciſ. 25. numero 3. & 4. lib. primo, & dicitur
talis commenda perpetua commendatio palliata
ad obtinendum aliquod beneficium alias obtineri
prohibitum, ſicut etiam vnio temporalis Gemin.
conſ. 38. num. 11. Caſſad. deciſ. 33. num. 5. ſuper regulis,
& deciſ. 2. de vnionibus num. 9. Mandoſ. in reg.
33. quæſt. 30. num 3. Hinc pena cap. licet Canon. de
electione lib. 6. contra non promouentes ſe infra an-
4 num, habet, locum † in his commendatarijs perpetuis
Clem. in agro. §. cæterum de ſtatu Monach. infra
annum computandum à tempore collationis, &
commiſſionis, & antea dixerat conferri nequeat,
nec committi, & per commiſſionem intelligitur de
commenda Rebuff. de pacif. poſſeſſ. num. 42. verſic.
& ſicut tenetur infra annum Mandoſ. in dict. regul.
32. quæſt. 7. numero 10. & 11. Requirit quoque talis
5 commenda † ætatem, & aliàs qualitates legitimas ſicut
verum beneficium cap. nemo deinceps. de electione
libr. 6. Caputaquenſis deciſ. 127. num. 3. par.
prima ſic poteſt eſſe iudex Apoſtolicus commendatarius
perpetuus iuxta tex. in c. ſtatutum de reſcrip.
lib. 6. vt latè tradit ibi Gomeſius num. 77. in 9. Ampliat.
Caſſan. in conſuetudinibus Burgund. in rubr.
de ſucceſſione des baſtardeu §. 3. num. 88. ita vt diſpoſitio
tex. in cap. quoniam Abbas 14. de officio delegat.
cum quo concordat lex 47. ad finem titul. 18.
part. 3. dicentis quod delegatio facta dignitati non
expreſſo nomine proprio, tranſit ad ſucceſſorem,
habet etiam locum in commendatario perpetuo, vt
Decius ibidem num. 4. verſic. & iſta tertia Mandoſius
in dicta regula 32. quæſt. 7. num. 8. & 9. Item talis
commendatarius perpetuus poteſt præſentare,
6 † eligere, & conferre ſicut quilibet alius prouiſus,
vt plene per Rebuffum in praxi titul. de commenda
numero 60. & 61. Habet etiam liberam poteſtatem
in ſpiritualibus, & temporalibus Abb. in cap. cum
nobis olim vlt. notab. de electione Rebuff. de Pacific.
poſſeſſor. num. 41. Ac propterea poteſt locare fructus
ad plures annos, ſicut alij titulares, & in eis habet
locum cap. veſtra de locatio Calderin. in conſil.
8. an commendatarius per totum ſub titulo de locato
Roman. 350. in caſu propoſito à num. 8. Rebuffus
in praxi. tit. de commenda num. 62. Hinc regula
7 de infirmis † reſig. intrat in commendis perpetuis
Caſſador. dict. dec. 32. per totam ſuper regulis Gomeſius
in dicta regula de infirmis quæſt. 13. per totam
& expreſſe probatur ex eadem regula, quæ eſt
18. de viginti in illis verbis, vel illius commendæ
ceſſerit, Rota deciſ. 80. num. 2. lib. 3. diuerſorum, ſicut
etiam de publicandis reſignationibus locum habebat
in perpetua commenda vt per Gomeſium ſuper
eadem regula quæſtion. 3. per totam. Hinc in
impetratione alterius beneficij debet fieri mentio de
tali commenda alias gratia erit nulla gloſſa verbo
comendare verſ. ſed nunquam habens talem commendam
in capit. nemo & ibi Ioannes Monachus
num. 4. & omnes de electione lib. 6. Capicius deciſ.
3. numero 6. Puteus deciſ. 272. libr. 2. num. 3. Pariter
illegitimus non diſpenſatus, talem commendam habere
non poteſt. Rebuffus in praxi in titulo de commendis
numero 63. ſicut, & commendatarius poteſt
tranſigere ſuper fructibus ſui beneficij commendati,
ac eos vendere Geminianus conſilio 17. pro declaratione
in fine Capic. deciſ. 3. ſub num. 9. Rebuff.
de pacif. poſſeſſ. ſub num. 40. Item talis commenda
8 inducit † incompatibilitatem inductam à capit. de
multa de præbendis, & extrauagan. execrabilis eodem
titulo, vt poſt longam diſputationem hinc inde
reſoluit Alphonſus Hoieda de incompatibilitate
beneficiorum parte prima cap. 14. à numero 16.
vſque ad numero 30. & hodie expreſſe diſponitur per
Concilium Trident. ſeſſ. 7. capit. 2. & capit. 4. licet
antea ſecus dicebatur, Caſſador. deciſ. 32. num. 7. ſuper
Regul. Samen. in regula de triennali numero 6.
Caputaquen. deciſ. 147. numero 7. part. prima, & diſponebat
l. 4. verſ. la quinta Razon. tit. 16. par. 1. Puteus
deciſ. 333. lib. 1. & 175. lib. 3. vbi propterea fuit
reſolutum extrauag. iniunctæ de electione non habere
locum in his commendis, & vide infra numero
65. Rurſus regula de idiomate locum habet in commendis
vt latè per Sarn. ſuper reg. de idiomate qu. 5.
Mandoſ. in reg. 32. quæſt. 7. num. 14. Nec non regula
de triennali procedit in commendis Gomezius
latiſſime in reg. de triennali quæſt. 5. numero 10. &
ſequentibus Rota deciſ. 765. in cauſa Vrgelen. per

totam partem 3. diuerſorum, nec non regula de ve-
riſimili notitia Caſsador. deciſ. 30. ſuper regulis Go-
meſius ibidem quæſt. 4. Similiter commendatarius
poteſt permutare † commendam cum alio beneficio
9 in titulum dato, capit. fin. & ibi plenè Imola de re-
rum permutatione Rebuffus de pacificis poſseſsor nu-
mer. 38 Federicus de Senis in tract. de permutatione
quæſt. 15. Puteus de Peruſio in eodem tract. numero
9. Bellam. in eodem tractat. par. 3. quæſt. 4. Ac etiam
poteſt reſignare commendam etiam in fauorem.
Rota dec. 80. lib. 3. diuerſorum Pariſius de reſignat.
lib. 2. quæſt. 17. num. 1. & per totam. Item com-
10 mendatarius perpetuus tenetur verificare † narrati-
uam ſicut quilibet alius beneficiatus Puteus dec. 254.
lib. 3. per totum, per quam deciſionem fuit receſsum
à deciſione 247. eiuſdem Putei eodem lib. 3. prius
facta vbi contrarium Rota tenuerat: commendata-
rius Abbas alicuius Monaſterij ſimiliter dicitur Pre-
latus deciſ. Rotę 346. num. 2. par. 3. diuerſorum,
11 ſic talis commendatarius poteſt remittere † denun-
ciationes requiſitas ad matrimonium, quę fieri debe-
rent in ſuo territorio iuxta Concil. Trid. ſeſs. 24.
cap. 1. de reformat. matrimonij, vt conſuluit Na-
uarr. conſ. 2. de clandeſt. deſponſatione. Hinc de-
nique omnes commendæ noſtri temporis ſunt irre-
uocabiles, vt tradit Samen. in regula de publicandis
quæſt. 4. Rota deciſ. 791. num. 11. par. 2. diuerſorum.
12 Ac omnia Iura de titularibus † loquentia in com-
mendatarijs perpetuis ſibi vendicant locum, Cle-
ment. finali, & ibi Imola quæſt. 1. num. 6. de procu-
rator. Mandoſius in regula 32. quæſt. 7. num. 12. &
latiſſime Gomeſius in regula de triennali quæſt. 5.
à num. 11. vſque ad num. 20. vbi infinitos caſus enu-
merat vbi commendatarius regulatur vti verus titu-
laris, & numero 21. dicit quod tempus, & papirus
deficerent ſi ſingulos Iuris caſus de Prælatis, & digni-
tatibus loquentes, qui habent locum in commendis
enumerare vellet, & tandem in dicto num. 20. & 21.
dicit quod commenda perpetua facit expirare re-
ſeruationem, & quod ſi commendatarius decedat in
curia beneficium vacaret in curia. Si igitur commen-
da perpetua datur in titulum, & habet omnes ſupra-
dictas qualitates tanquam verè beneficium titula-
re, ſequitur quod vacante commenda in aliquo ex
menſibus per noſtram regulam reſeruatis, quod in-
trabit, & locum habebit eius diſpoſitio.

SVMMARIVM.

1 *Validum eſt in iure argumentum ab ethimologia voca-
buli.*
2 *Beneficium dicitur a benefaciendo.*
3 *Beneficium non debet eſse ſine redditibus.*
4 *Subſtantia beneficij non eſt redditus.*
5 *Ex ſolo titulo beneficij abſque poſseſſione redditum, quis
gaudet fori priuilegio.*

An habens beneficium abſque redditu gaudeat fori
priuilegio.

RESOLVTIO CCCXII.

QVero quid ſi clericus haberet beneficium abſ-
que redditu, an conſequeretur priuilegium
fori, & propterea diceretur beneficiatus, &
primo videbatur negatiuè reſoluendum
etenim validum eſt in iure argumentum ab ethimo-
1 logia † vocabuli ad latè tradita per ſcribentes in l. 1.
ff. de acquirenda poſseſſione, & in l. 1. ff. de teſta-
mentis, & ethimologia beneficij eſt à benefaciendo
2 † ſecundum gloſ. in c. fin. de reſcriptis in 6. introducta
ſunt beneficia, ne eccleſiaſtici cum dedecore ordinis
clericalis mendicent Duenas regula 100. limi. 3. &
& ideo qui altari ſeruit de altari viuere debet c. cum
ſecundum apoſtolum de prębendis; addebatur ſupra-
dictis Conſilium Ferretti 312. num. 2. lib. 2. vbi
3 regulariter beneficium † non debet eſse ſine red-
ditibus.

Quidquid tamen ſit, contrarium in cauſa mihi
delegata iudicandum cenſui, nam iuxta eleganter
notata per Craſs. in ſuo tractat. de effectibus clerica-
tus effect. n. 1124. ſi aliquod beneficium ita ſine red-
ditibus reperiretur, iuuaret beneficiato, ad hoc vt
propter illud poſſit frui priuilegio fori, ex quo ſub-
4 ſtantia beneficij † non eſt redditus, vt notabiliter
voluit Ferrett. in conſ. 91. numero 6. vol. 1. Monald.
conſ. 22. num. 7. quia ſufficit, vt adſit titulus bene-
ficij ſecundum Artaman. lib. 1. reſolut. 54. & facit
Farinacc. de inquiſitione quęſt. 8. num. 25. vbi ex ſolo
5 titulo † beneficij etiam abſque poſseſſione redditium
gaudet quis fori priuilegio, & optime etiam confert
quod firmauit Pariſ. de reſignat. beneficij lib. 2.
quæſt. 8. num. 2. vbi dicit, quod licet beneficia non
debeant eſse abſque redditibus, tamen ſi ſint, poſsunt
reſignari quemadmodum illa, quę opulentos obtinent
redditus.

SVMMARIVM.

1 *Regulariter negotia ſæcularia ſunt prohibita Clericis.*
2 *Etiam officia ſæcularia ſunt clericis prohibita, tam ſi ſint
ciuilia, quam criminalia.*
3 *Clericus exercens officia vltra pœnas canonicas peccat
mortaliter.*
4 *Exercere officium Iudicis criminalis eſt actus contrarius
clericatus.*
5 *Clericus coniugatus amittit beneficium, quia facit actum
contrarium clericatus.*

An clericus exercitando officium iudicis Criminalis
amittat Priuilegium clericale.

RESOLVTIO CCCXIII.

1 REgulariter Negotia ſęcularia † clericis ſunt
prohibita cap. 1. & per totum qui clerici, vel
Monachi, nemo enim militans Deo im-
plicet ſe negotijs ſęcularibus c. fin. de vita,
& honeſtate clericorum cap. 1. & cap. prędicator 16.
quæſt. 1. cap. 14. q. 4. & ob hanc cauſam clericus prohi-
betur eſse tabellio cap. ad conſcribendas de hęreticis
2 Maſtrill. in deciſ. 159. vol. 2. & officia ſęcularia † ſunt
clericis prohibita, tam ſi ſint Ciuilia, quam Crimi-
nalia Goffred. in ſumma in tit. ne clerici, vel Mona-
ch. num. 9. Craſs. de effectibus clericat. num. 8. & illa
3 exercitando vltra pœnas † à ſacris Canonibus inflictas
peccat mortaliter Graff. in deciſ. Aurear. par. 2. lib.
9. cap. 2. numero 17. & poteſt à ſuo iudice puniri Dec.
in conſ. 17. num. 2. Roias ſing. 133. ſupradictis adhę-
4 batur officium iudicis criminalis † exercere eſse
actum contrarium clericatui argumento eorum,
quæ adnotauit Anna in allegat. 99. volu. 2. &
inter ſe taliter contrariantur, vt momento non poſ-
ſint inſimul permanere Lucas de Penna in l. nulli C.
de numerarijs lib. 12. col. pen. in tantum quod ſi poſt
dimittit officium non reaſsumit clericatum argument.
tex. in c. 1. de beneficio fœminæ, & proinde retinen-
do officium videtur clericatui renuntiare. Ita è con-
trario, & Bald. in c. 1. de mili. vaſsal. qui arma bel-
lica depoſ. col. 2. verſi. tertius caſus, dicit iſta verba.
Tertius caſus eſt, quando quis remouetur ob im-
poſſibilitatem ſubiecti, & habetur pro mortuo, &
ſubdit quando fit digreſſio ad oppoſitam qualita-
tem, hoc idem ſuadetur authoritate Gloſæ in
cap. 2.

cap. 2. de clericis coniugatis in verſ. relinquendo, vbi
5 tex. dixerat Clericum coniugatum † amittere benefi-
cium, ſubdit Gloſ. quia facit actum contrarium be-
neficiato ducendo vxorem, contrario facto, quis iuri
ſuo renunciat, ſubdit Gloſ. vt quis ipſo facto renun-
ciat clericatui, Pari modo renunciat beneficio per
actum contrarium; & ſic per actum contrarium amit-
titur beneficium; pro qua opinione facit etiam do-
ctrina Abbat. in d. cap. 1. & 2. vbi dicit, vacat bene-
ficium per matrimonium, quia facit actum contra-
rium; quia non poteſt habere vxorem carnalem, &
ſpiritualem. & ſubdit in 2. colum. vera ratio perdi-
tionis beneficij eſt renunciatio tacita, faciendo actum
contrarium, habendo beneficium pro derelicto; quia
reddit ſe impotentem ad vtrique ſeruiendum, & ſic
per actum contrarium amittitur beneficium, quæ ra-
tio eſt finalis, vt conſiderant tex. in d. §. qui clericus,
& in d. c. 1. in fin. de mili vaſal. qui arma belli, depoſ.
quia vtrique ſeruire non poteſt, & ſic ſtatim vacabit
beneficium.

SVMMARIVM.

1 *De iure cautum eſt, vt propter officium detur benefi-
cium.*
2 *Ad officium promouendus non debet eſſe irregularis.*
3 *Collatio beneficij facta irregularis eſt nulla, vide etiam
contrarium, num. 4.*
5 *Confutatur ſententia Zerulæ ignoranter prolata.*
6 *Homicida dum eſt irregularis, nec ad ordines promoue-
ri poteſt, nec beneficium obtinere debet, vide num 7.*

An irregularis amittat priuilegium fori.

RESOLVTIO CCCXIV.

1 CVm propter officium † detur beneficium, vt
ſtatutum eſt 1. p. cap. 2. oportet etiam quod
2 promouendus † ad illud non ſit irregularis
facit cap. 3. & cap. diuerſis fallacijs de cler.
3 coniug. collatioque †, ſeu prouiſio beneficij facta irre-
gulari eſt nulla, Dynus in reg. iur. 1. in 6. num. 23.
Felyn. in cap. inquiſitionis de accuſ. num. 7. Nec con-
trarium repetit num. 8. quidquid dicat Suarez infra.
Rebuff. de paciſ. poſseſs. num. 280. aliàs 226. Achil-
les, deciſ. 341. num. 3. Caputaquen. 236. num. 4. p. 2.
Couarr. in cap. alma mater, 1. par. §. 7. num. 1. & in
reg. peccatum 2. p. §. 8. num. 6. Nauar. conſil. 1. nu. 3.
de Sacrament. non iterandis Pariſ. de reſignat. benef.
lib. 4. quæſt. 3. à num. 32. & lib. 5. quæſt. 3. num. 181.
& quæſt. 6. num. 79. Vgolinus de irregular. cap. 65. in
princip. & §. 1. Henriquez in ſumma lib. 13. cap. 14.
§. 1. & cap. 56. §. 1. & lib. 14. cap. 2. §. 5. in text. &
gloſ. Rodriq. in ſumma 1. tom. capit. 182. num. 3.
Sayrus de cenſuris lib. 6. cap. 2. num. 21. Leſſius de
iuſt. & iur. libro ſecundo, capitulo 34. numero 120.
Azor. inſtit. Moral. 2. par. lib. 6. cap. 7. quæſt. 2. Aui-
la de cenſur. 7. par. diſp. 2. dub. 6. Molin. de iuſt. tr. 3.
diſp. 78. num. 2. Quæ doctrina ſatis probatur ex c. 2.
in fine de cler. pugn. in duello, & ex c. 2. de cler. non
ordinato miniſtr. & ex cap. fin. in ſua ratione ibi pro
eo, quod, &c. de cler. excomm. miniſtr.

Et ita tenendum eſt, quamuis contrariam ſenten-
4 tiam, nempe collationem † irregulari facta non eſſe
nullam ipſo facto, ſed valere donec priuetur, teneat
Innoc. in cap. cum noſtris de conceſs. præb. num. 1.
Anchar. in reg. peccati venia in 6. 1. oppoſitio, &
cum Specul. Franc. in d. reg. prima, num. 5. ad fin.
& cum Raynerio Sylueſt. verb. excommunicatio 4.
num. 4. & Nicol. Pleuius de irregul. reg. 44. quam cen-
ſet eſſe probabilem in rigore iuris. Suar. 5. tomo de
cenſuris, diſp. 40. ſect. 2. ex num. 29.

Noſtram tamen, quæ communis eſt eſſe ſecurio-
rem, & in practica probabiliorem. Et procedit etiam
5 in beneficijs ſimplicibus, licet Zerola † 1. par. verb.
priuatio, §. 2. 2. p. ver. irregularitas, §. 10. dicat, quod
irregularis, & homicida ſi non eſt homicida ex indu-
ſtria, non eſt ipſo iure inhabilis ad beneficia ſimplicia,
& quæ ordinem ſacrum non requirunt, & Caputaqu.
dict. deciſ. 236. quem non intellexit, loquitur enim de
irregularitate ex morbo ſine culpa contracta, de quo
infra cap. ſeq. num. 20. & ipſe Zerola dict. §. 10. in
fine dicit, quod communis eſt in contrarium, ma-
ximè quoad homicidam ſecundum, Couarr. d. §. 7.
numero primo.
6 Igitur homicida, † qui eſt irregularis, nec ad ordines
promoueri poteſt capit. fin. de tempor. ordin. cap. de
cætero de homicid. Concil. Trident. ſeſs. 14. de refor.
cap. 7. & d. cap. 2. de cler. pugn. in duell. beneficium
obtinere nequit d. cap. 2. in fin. & Concil. Trident. d.
c. 7. collatioque illi facta non valet, ſed eſt nulla ipſo
iure Felyn. in cap. 2. de reſcript. num. 4. & in dicto c.
inquiſitionis de accuſ. num. 7. Aufret. ad Cappell.
Tholoſ. deciſ. 208. num. 2. Diaz. cap. 94. littera A.
verſ. nota tu tamen Nauar. in Man. d. cap. 27. num.
249. alias 251. Gutt. plures referens Can. quæſt. dict.
lib. 2. cap. 5. num. 92. Zerola in praxi 2. par. verbo
homicida, §. 1. Corduba. in ſumma quæſt. 42. Ro-
driq. 1. tom. cap. 170. num. 1. Tolet. in ſumma lib. 1.
cap. 88. verſ. 9 ſecundum editionem Romanam.

Et facit declaratio S. Congreg. Concilij ſuper d. c.
7. ſupra adducta 1. par. cap. 5. num. 136. Suarez dict.
5. tomo, diſp. 44. ſect. 4. num. 34. & vide ibi dicta. Et
fuit reſolutum in vna Civzolenſ. Canonicatus 25.
Maij 1601. & 22. Martij 1602. coram D. Cordu-
ba, vt in deciſ. ſequentibus 25. Maij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Clericus in minoribus, qui non intendit ſeruire Eccleſiæ,
an poſſit tanquam inutilis expellere clericatu.*
2 *Collegiatus non ſeruiens actu non gaudet priuilegiis Col-
legij, & debet inde remoueri.*
3 *Papa priuauit, Epiſcopatu Epiſcopum Tudertinum tan-
quam inutilem.*
4 *Baldi tempore Papa mandauit de nouo examinari om-
nes magiſtros fratrum minorum.*
5 *Clericus non intitulatus poteſt compelli ad ſeruiendum in
diuinis.*

Clericus in minoribus conſtitutus, qui non ſeruit Ec-
cleſiæ, an poſſit tanquam inutilis expelli à col-
legio clericorum, & declarari laicus.

RESOLVTIO CCCXV.

1 FVit mihi quæſitum, an clericus † in minoribus
conſtitutus non obtinens beneficium pluries
monitus non intendit ſeruire Eccleſiæ, poſſit
tanquam inutilis expelli à clericorum colle-
gio, & declarari laicus, & priuari habitu clericali, eſt
enim clarum, quod non gaudet priuilegio fori, vt in
Conc. Trident. cap. 6. ſeſs. 23. de reformat. & videtur
negatiuè reſpondendum, cum talis ſtatus incedendi
in habitu clericali in eo, qui ſuſcepit ordines minores
non videatur à iure reprobatus.

Contrarium autem conſului magis veritati inhæ-
rendo, quod poſſit priuari clericatu tanquam inutilis,
& declarari laicus ex illa regula, quod qui eſt in ali-
2 quo collegio ſi non ſeruit † actu non ſolum non gau-
det priuilegio collegij, ſed inde remoueri debet, leg.
vnic. C. de colleg. lib. 10. vbi Imperator in ſpecie
loquitur de eccleſiaſticis, qui tamen eius lege ligari
non poſſunt, ſed benè rationem legis, quæ lex eſt di-
ſtinc. 1. c. conſuetudo, & totus clerus conſtituit vnum
corpus, & vniuerſitatem, & poſſunt conſtituere
pro-

Digitized by Google

procuratorem,& ſimul conuenire,& facere actus col-
legij Abb.& alij in c.accedentes de præſcript. Conci-
lium etiam Trid.c.7.d.ſeſs.23. deſiderat eos ordinari,
de quibus ſit ſpes quod ad maiores ordines aſcendant,
refert Bald. in l. quicunque C. de Epiſcop. & cleric.
3 Epiſcopum † Tudertinum fuiſse: tanquam inuti-
lem à ſummo Pontifice priuatum Epiſcopatu, & in
conſ. 497. lib.5. dicit ſuo tempore Papam mandaſse
4 † Generali fratrum minorum, vt examinaret omnes
magiſtros in capitulo generali, & indignos doctrina,
vel moribus priuaret magiſterio, & gratijs, & priui-
5 legijs magiſtrorum. Item facit quod clericus † non
intitulatus poteſt compelli ad ſeruiendum in diuinis,
& ſucceſsiuè poterit imponi pœna priuationis habitus
clericalis, cum non ſit determinata à iure l. 1. ff. de
iure delíber. Attamen melius dicam, & pro verio-
ri reſolutione, ſi caſus occurrerit recurre ad Vr-
bem.

S V M M A R I V M.

1 *Clericus non intitulatus, nec beneficiatus poteſt compelli ad ſeruiendum Eccleſia in diuinis.*
2 *Clericus ſuſcipiens ſponte ordines videtur ſe obligare ad exercendum munera clericorum.*
3 *Ratione ordinis tantum clericus poteſt compelli intereſſe diuinis officijs.*

Clericus non intitulatus an poſsit compelli vt interſit diuinis officijs.

RESOLVTIO CCCXVI.

INterrogatus de tali caſu partem affirmatiuam
1 † conſulendo ſequutus ſui, quia ordinem ſpon-
2 te ſuſceperunt, † in cuius collatione dicitur quid
oporteat clericum facere, & dicitur ſi fuiſti tar-
dus ad Eccleſiam, modo ſis velox, ſi fuiſti ſomnolen-
tus, modo ſis vigilans, tamen non tenentur ita inte-
reſse, ſicut deputati, qui triplici ratione ſunt magis
obligati, ſcilicet ratione ordinis, intitulationis, & be-
neficij, ſed non deputati ſunt obligati tantum ratione
3 ordinis, cuius ratione † etiam vnius tantum poteſt
clericus compelli intereſse diuinis officijs ita ſingu-
lariter poſt Vgon. tradit Archid. in dict. capit. ſi quis
præsbyter diſtin. 192. & poſt eum Cardinal. Ale-
xandr.

S V M M A R I V M.

1 *Pater poteſt compelli ad donandum aliquid filio pro titulo patrimonij, ſi vult ſacris initiari.*
2 *Filius ſi vult vacare literis cogitur pater diues ſubminiſtrare ei neceſſaria.*
3 *Pater qui non alit filios excommunicatur.*
4 *Pater tenetur præſtare alimenta filio, qui ingreſſus eſt monaſterium inops.*

An pater poſsit compelli ad donandum aliquid filio pro titulo patrimonij ad finem ſuſcipiendi ordines ſacros.

RESOLVTIO CCCXVII.

FVit mihi propoſitus caſus, qui talis eſt, qui-
dam clericus intendebat ſuſcipere ordines
ſacros, & cum patrimonium non haberet,
& pater donare nollet, dubitabatur nunc an
pater poſset compelli ad donandum ei aliquid pro ti-
tulo, & breuiter videtur dicendum, quod ſic, nam po-
1 teſt compelli † ad faciendam donationem propter nu-
ptias authent. ex teſtamento Codic. de collation.
& valet argumentum de matrimonio carnali ad ſpi-
rituale cap. tuæ de ſponſalibus capitul. 2. de translat.
prælat. & diſpoſitio auth. res quæ Codic. communia
de legat. quod bona ſubiecta reſtitutioni non poſsunt
alienari, niſi ex cauſa dotis, habet locum etiam in
dote ſpirituali vt ibi communiter traditur, & ita in ca-
ſu propoſito his rationibus tradit Natta conſilio 136.
volum. primo, quæ rationes non videntur multum
ſtringere. Nam pater cogitur tantum promittere do-
nationem propter nuptias, & de dote filiæ contra-
hentis matrimonium carnale, vel ſpirituale non vide-
tur poſse inferri ad filium qui non poteſt petere le-
gitimam in vita patris quemadmodum filia poteſt pe-
tere dotem, ſunt tamen ſupradictæ rationes alicuius
2 conſiderationis; ego addo quod ſi pater eſt † diues, &
filius velit vacare ſtudio literarum, poteſt compelli ad
miniſtrandum ei neceſsaria Archidiacon. in capit. ſi
reliquerit diſtinct. 30. Lucas de Penna in leg. 1. Codic.
qui ætate, vel profeſſione ſe excuſant lib. 10. & maior
vtilitas publica conſiſtit in ſacris, quam in ſtudio li-
terarum cap. Ius autem diſtin. 1. præterea titulus pa-
trimonij promouendi ad ſacros ordines nihil aliud
continet, quam alimenta, ne cum dedecore cogatur
mendicare cap. Epiſcopus cap. ſecundum de præben.
Concil. Tridentin. capitulo 2. ſeſſion. 21. de reforma-
tion. & clarum eſt patrem teneri præſtare alimenta fi-
lio l. ſi quis à liberis ff. de liber. agnoſ. & in d. c. ſi reli-
3 querit, pater excommunicatur † qui non præſtat ali-
menta filio. Item facit quod voluit Baldus Nouell.
4 in tract. de dote par. 1. cap. 1. num. 11. quod filio † in-
tranti religionem tenetur pater aliquid aſſignare pro
victu ſuo ſi Monaſterium eſt inops, alias ſecus ex d. l.
ſi quis à liberis.

S V M M A R I V M.

1 *Ordines non poſſunt conferri ab alieno Epiſcopo abſque literis dimiſſoriis.*
2 *Literæ dimiſſoriæ poſſunt concedi ab Epiſcopo originis domicilij, & beneficij.*
3 *Et quando poſſit obtineri à Summo Pœnitentiario.*
4 *Prælati inferiores Epiſcopo nullo modo poſſunt concedere literas dimiſſorias.*
5 *Laicum ordinatum ab alieno Epiſcopo abſque literis dimiſſorijs non gaudere priuilegio fori, qui teneant.*
6 *Ordinum collatio ab alieno Epiſcopo facta quando ſit nulla.*
7 *Gloſſa in capitulo eos de tempor. ordinand. lib. 6. declaratur.*
8 *Clericus ordinatus ad primam tonſuram ab alieno Epiſcopo gaudet immunitate.*
9 *Laico ordinato ab Epiſcopo non ſuo ſine literis imprimitur character.*
10 *Prima Tonſura eſt ordo Eccleſiaſticus.*
11 *Contrarium tenent Theologi.*
12 *Prima Tonſura habet omnia priuilegia Iuris collata ordinibus Eccleſiæ.*
13 *Prælati inferiores Epiſcopo non poſſunt dare literas dimiſſorias, etiam ſi prætendant legitimam conſuetudinem.*
14 *Epiſcopus ordinans ſine literis dimiſſorijs eſt in culpa.*
15 *Ordinatus quando præſumatur ſcire prohibitionem Concilij.*
16 *Epiſcopus alienus quando poſſit conferre ordines ſine literis dimiſſorijs.*
17 *Can. Ludunenſis 9. quæſt. 2. declaratur.*
18 *Diſpoſitio Concilij Trident. ſeſſ. 23. capitulo 8. declaratur.*
19 *Ordinibus collatis ab alieno Epiſcopo ſine literis impeditur executio.*

Laicus

Laicus factus clericus ordinatus à non ſuo Epiſcopo abſque literis dimiſsorijs gaudet priuilegio fori Eccleſiaſtici.

RESOLVTIO CCCXVIII.

1 NVllus laicus poteſt ordinari † ab alieno Epi-
ſcopo abſque literis dimiſsorijs cap. nullus
de tempor. ordinand. lib. 6. declarant an-
tem ſcribentes præfatas literas obtinendas
2 eſse ab Epiſcopo originis, † ſiue domicilij, in quo
habet beneficia, vt poſt alios ſcribit Ignat. Lopez in
additionibus ad practic. Diaz. ſuper cap. 26. in addit.
quæ incip. ſine licentia ſui Præſidis, & Epiſcopus
Minorenſis in ſua praxi Epiſcopali in verſ. dimiſso-
riæ, quas literas ſi ob aliquam cauſam obtineri non
poſsent ab ordinario, poterunt expreſsa cauſa obtine-
ri Romæ à Summo Pœnitentiario, prout diſpoſuit
Pius Papa IV. in ſua Bulla 69. quæ incipit in ſublimi
3 in §. nec minus, Prælati verò inferiores † Epiſcopo,
nullo modo eaſdem literas còncedere poſsunt ex no-
uiſſima diſpoſitione Concilij Tridentini ſeſs. 7. capit.
10. de reformat. quæ derogat cuicunque conſuetudi-
ni in contrarium.
5 Hinc dubitatum eſt an laicus † ordinatus ad pri-
mam tonſuram ab alieno Epiſcopo abſque literis
dimiſsorijs gaudeat priuilegio fori, & opinionem ne-
gatiuam amplexi ſunt Caſsan. in conſuetudin. Bur-
gud. rubric. 1. §. 5. in fine Rebuff. in tractat. nomina-
tionum quæſt 14. nu. 42. Lopez ſuper d. c. 26. in verſ.
& non ſolum minores allegantes omnes gloſ. in cap.
in eos in verſ. ordinare de tempor. ordinand. libr. 6.
quorum opinio confirmari poteſt ex altera ſimili
opinione Doctorum dicentium, quod ſi Epiſcopus ſi-
bi non ſubdito contulerit ordines ſine literis dimiſ-
ſorijs proprij Epiſcopi ſub ſpe ratihabitionis ipſius
6 illa collatio eſt † nulla ita aſserunt Rebuff. & Ignat.
in dictis locis atque Pariſ. in conſil. 136. numero 4.
vol. 4. Summa confeſsor. in titul. de ætate ordinando-
rum q. 38. nam cum dicta ordinatio ſit contra ſacros
Canones, & ita nulla, atque irrita non poteſt à pro-
prio Epiſcopo confirmari ex reg. l. quod ab initio ff. de
reg. iur.
7 Sed certè quantum pertinet ad gloſsam † in d. cap.
eos in ver. ordinare, qua videntur moueri præfati
Doctores, illa non rectè allegatur, dum enim tex-
tus ibi dicit nullus præſumat aliena parochia ſub-
ditos abſque ſuperioris ordinandorum licentia, or-
dinare gloſs. exponit etiam ad primam Tonſuram,
prohibitio igitur facta Epiſcopo ordinanti exponitur
ex gloſsa vſque ad ipſam tonſuram incluſiuè, ex quo
inferri non poteſt, ergo laicus ordinatus in prima ton-
ſura à non ſuo Epiſcopo abſque literis non gaudet
priuilegio fori, imo gloſsa in cap. nullus eodem titul.
in verſ. Tonſuram dum ibi text. habet nullus Epiſco-
pus, & infra clericalem præſumat conferre Tonſuram
exponit, per quam immunitate gaudet, & clericalis
ordo confertur, quare gloſ. expreſse tenet contrarium
videlicet laicum per Tonſuram collatam ab Epiſco-
po prohibito conferre abſq; literis dimiſsorijs gaude-
re immunitate Eccleſiarum, & hæc eſt opinio vera
quam etiam ſequuti ſunt Guid. Pap. in deciſ. 449. &
Hieronym. conſ. 181. in 1. dub. vol. 2. Doctores qui te-
nent contrarium moti ex authoritate gloſsæ non ha-
bent fundamentum.
8 Hæc autem vera opinio probatur † quia negari
non poteſt per collationem primæ Tonſuræ etiam
9 ab Epiſcopo non ſuo abſque literis † eſse impreſ-
ſum characterem capitulo fin. vbi Archidiacon.
Gemin. & Præpoſit. noua quæſtione prima Guid.
Pap. in dicta deciſ. 449. quos ſequitur Gabriel. in
dicto conſilio 181. numero quarto volum. ſecun-
10 do, quia prima Tonſura eſt ordo † Eccleſiaſticus,
vt ſunt iura expreſsa in capitulo cum contingat de
ætat. & qualit. & capitulo primo de apoſtatis in
verbo ordine demiſso Innocent. in capitulo primo
de ætat. & qualitat. & licet D. Thom. in tertia parte
Summæ quæſtione 36. articulo ſecundo quæſtione
11 40. articulo 1. teneat quod non ſit ordo † & ita ſe-
quuntur communiter Theologi prout diſputando
hunc articulum atteſtatur Ioan. Lup. in tractat. de
libert. Eccleſiaſtic. part. 2. capit. 5. tamen ſecundum
Canoniſtas hoc eſt ſpecialiter deciſum in dicto capi-
tulo cum contingat, & inter eos eſt communis opi-
nio, vt per ſummam Syluestrin. in verb. ordo Eccle-
ſiaſticus in 1. quæſtion. affirmant enim nouem eſse
ordines ſumma Angelica in verb. ordo numero pri-
mo, & Theologi intelliguntur, quia prima Tonſura
non habet officium ſpeciale ſi aut cæteri ordines pro-
ut declarat Innocent. in dicto capitulo cum contin-
gat prope fin. Anton. de Butrio ibidem numero 6. te-
net, quod recipit officium cantandi Abb. numero 1.
verſic. quero an Pſalmiſtatus Ioan. Andr. numero 12.
vbi quod eſt ordo, & habet omnia, priuilegia iuris
Anchara. in fine, & fuit opinio originalis Hoſt quem
omnes allegant Cardin. in Clemen. dudum in 8. not.
de ſepultur. ex his igitur apparet veram eſse hanc opi-
nionem, quia etiam ab Epiſcopo non ſuo imprimitur
Character ſine literis dimiſsorijs, cum verè ſit ordo
Eccleſiaſticus vnde doctè Crammat. in voto 33. pro-
12 bat † Tonſuram gaudere priuilegio fori Eccleſiaſti-
ci, etiam ſi inceſserit in habitu laicali prout nos etiam
ſupra pluries exarauimus.
Neque obſtat diſpoſitio Concilij Tridentini in
dict. ſeſs. 7. capitul. 10. de reformation. in verſicul.
ſic ordinati ſi in minoribos conſtituti fuerint nullo
priuilegio Clericali præſertim in Criminalibus gau-
deant, & cap. quia illa diſpoſitio loquitur de ordi-
natis ab Epiſcopo alieno cum literis inferiorum
13 † etiam ſi prætenderent legitimam conſuetudinem,
vt volebat Stephan. in additionibus ad Cappell.
Toloſ. ſuper deciſ. 450. neque militat eadem ratio
in caſu, quo ſine literis dimiſsorijs ordines collati
14 fuerint, quando quidem ſine illis † literis ſolus Epi-
ſcopus eſt in culpa, qui debebat ſcrutari, quem or-
dinat, vel eligit, capitulo, qui Epiſcopus dictint. 23. ca-
pitulo vnic. de ſcrutin. in ordin. fac. ideo ſemper Epi-
ſcopus præſumitur ſciens, niſi ignorantiam probet
argumen. cap. innotuit de elect in verſicul. nec ha-
bere probabilem ignorantiam, prout in multis ca-
ſibus probat Epiſcopus Minorenſis in dict. praxi Epi-
ſcopali parte prima verſicul. dimiſsoriæ §. ad quar-
tum, ſed quando ordinatur mediantibus literis Ca-
pituli, vel Prælati inferioris Epiſcopo, tunc vterque
15 eſt in culpa, quia etiam ordinatus † præſumitur ſci-
re prohibitionem concilij propterea non debet ex
ſua malitia commodum reportare, ideo non gaudet,
imo ſi Epiſcopus ſibi non ſubdito ordines conferat
16 cum ſpe ratihabitionis † de præſenti proprij Epiſco-
pi, tunc ipſæ literæ dimiſsoriæ neceſsariæ non erunt,
& abſque metu pœnæ id fieri poteſt, ad hoc eſt text.
17 expreſsus in capitulo Lugdunenſis † quæſtione 2.
pro qua opinione Ignat. ſuper dicto capitulo 26. ver-
ſicul. ſecundum, refert Raymundum hodie conſe-
cratum pro ſancto in ſua ſumma titul. de forma con-
ſecrationis verſicul. in ſumma nota quod ordinati,
& gloſsam in capitulo nullus alterius in fine 9. qu eſt.
2. atque Maiolum in tractat. de irregularitate lib. 4.
cap. 2. numero 7. & ibi quod videtur, hæc opinio pro-
bari à contrario ſenſu in Concilio Tridentin. ſeſs. 14.
capit. 3. & dicto capitul. Lugdunenſis procedere in
collatione primæ Tonſuræ, & aliorum ordinum mi-
norum, probat Quintilianum Mandoſ. in regula
Can-

Digitized by Google

Cancellar.24 quæſt.4 num. 12. & latius per Gabriel.
in d. conſ.287. col. 2. vol. 2.
38 Nèque obſtat diſpoſitio † Conc. Trident. ſeſs.23.
capitulo octauo de reformat. & dicto capit. eos, &
d. cap. nullus de tempor. ordinand. lib. 6. quia illæ
prohibitiones diriguntur ſolum ad Epiſcopum ratio-
ne præiudicij alterius Epiſcopi, vt dicit Gabriel. in
dic. conſil.181. num.11. ideo Guid. Pap. in dic. deciſ.
449. verſiculo, & poteſt eſse rano diuerſitatis, putat
illa iura ideo procedere in Clerico alterius diœceſis
propter præiudicium iuriſdictionis Epiſcopi proprij,
quæ ratio non militat in laico, qui eſt in iuriſdictione
temporali, ergo poteſt ab Epiſcopo non ſuo primam
tonſuram ſine literis dimiſsorijs recipere, quod eſt ve-
rum reſpectu ordinis ſuſcepti, & priuilegij fori Ec-
39 cleſiaſtici, licet quoad † executionem ordinis dicta
Clericatus collatio ſit irrita, & ita intelligendo di-
cta iura determinauit Rota per Caputaquenſ. deci-
ſion. 106. libro primo cum alijs deciſionibus eiuſ-
dem Rotæ ad hoo allegatis per Gabriel. in dicto
conſil. 181. in primo dubio, volum. primo. Vbi
Vide.

SVMMARIVM.

1 *Fori priuilegium competit omnibus clericis beneficiatis ex diſpoſit. Concil. Trid.*
2 *Paria ſunt amittere poſſeſſionem, & amittere actionem competentem per eam.*
3 *Illud habere quis dicitur, ad quod habet actionem.*
4 *Non dicitur ſpoliatus, qui remedio recuperandæ poſſeſſionis agere poteſt.*
5 *Clericus habens beneficium in ſpe, non dicitur beneficiatus.*

An Clericus habens actionem ad beneficium dicatur beneficiatus, vt vti valeat priuilegio fori iuxta mentem Concilij.

RESOLVTIO CCCXIX.

GRauis fuit altercatio, dum Romæ morabar
inter me, & quendam eminentiſſimum de-
cretorum Doctorem, ſi dicatur beneficia-
tus ille clericus, qui habet beneficium in ſpe,
vtpote quia habet actionem ad beneficium, vel habet
expectatiuam, & conſequenter valeat vti priuilegio
1 fori, quod quidem † ex mente Concilij Tridentini,
ſeſſion. 23. canon. 2. competit omnibus clericis be-
neficia eccleſiaſtica obtinentibus, & dicebam ego
talem clericum dici verè, & propriè beneficiatum,
ad quod probandum exercitationis gratia adduce-
bam tex in leg. qui actionem, ff. de regul. iur. vbi qui
actionem habet ad rem recuperandam, ipſam rem ha-
bere videtur, vnde non videtur rem amittere, ad cuius
recuperationem habet actionem, leg. non videtur, ff.
de acquirenda poſseſſione, & tunc dicitur rem in
bonis noſtris eſse l. rem in bonis, ff. de acq. rer. dom.
& idem iudicatur de actione de re ipſa, ad quam
competit dicta actio Bart. in l. poteſt, ff de author.
tut. Theſaur. deciſ. 160. Simoncell. de decret. libro
primo, titulo 3. & illud, quod mihi debitum eſt,
meum appellatur, gl. in l. ſi tibi in verſiculo meum,
ff. ſi cert. pet. Bart. in l. ſi pecuniam, C. de neg. geſt.
2 hinc eſt, quod paria ſunt † amittere poſseſſionem, &
amittere actionem competentem per eam, Bart. in l.
ſi prius in prima quæſtione, numero 20 ff. de noui
3 operis nunciat; & dicitur quis † id habere, ad quod
habet actionem, Iaſ in leg. diuortij in principio, ff.
ſol. matr. & dicitur apud me eſse, ad quod conſequen-
dum habeo actionem, & hoc procedit tàm in perſo-
nali, quàm in reali actione, vnde Cæpolla in tract.
de præſumpt. contract. præſumptione 13. num. 58.
voluit propriè meum illud dici, ad quod vendicatio-
4 nem habeo, vnde non dicitur ſpoliatus, † qui poteſt
agere remedio recuperandæ poſseſſionis, l. ſi quis vi,
ff. de acqu. poſs. quemadmodum non dicitur rem
amittere, qui ſtatim recuperauit, l. non dicitur, ff. de
ſolut.

Contrariam ſententiam de iure veriorem puto, &
5 rationi conſonam, talem ſcilicet clericum † minimè
beneficiatum dici, quam ſententiam tenuerunt Car-
dinalis in clem. 1. §. primo de vita, & honeſt. cleric.
Bertacch. in ſuo repertorio in verb. clericus Milis ſi-
militer in repertorio eodem verbo, numero quin-
to, Graffius de effectibus clericatus, effectu 1. nu-
mero 1228.

Non obſtant in contrarium adducta præſertim
illud de actione, quia procedunt ex Iuris fictione,
quod probatur in l. minus, ff. de reg. iur. vbi minus
eſt actionem habere, quam rem ipſam, & iſto reſpe-
ctu iura vtuntur verbis denotantibus fictionem, quia
verè non habet rem apud ſe, licet habeat dominium,
& iſto modo loquendi vtitur tex. in d. l. rem in bonis,
ff. de acquir. rerum dom. dum vtitur verbo, intelli-
gitur, quod denotat fictionem, l. quoniam, vbi Bald.
ff. de his, qui not. in fam. l. hæres quandoque ſupra
de acq. hæred. quem tex. ad hoc alleg. Rom. conſil.
405. præſuppoſitis terminis, & in capit. ex ſtudijs de
præſumpt. quem tex. ad hoc alleg. Abb. in conſ. 20.
caſus in effectu libro ſecundo, ſimiliter tex. in d. leg.
bonorum, §. fin. ſup. titulo primo vtitur verbo, vi-
detur, quod verbum etiam, notat fictionem, vt per
gloſ. hic, & in l. ſi duo in gloſ. fin. ſup. de aeq. hæred.
in leg. 1. §. deiecisse in verbo videor, ff. de vi ſ, & vi
atm cum ſimil. vt per Bart. in l. ſi is, qui pro empto-
re, ff. de vſucap.

PRAXIS PROFESSIONIS IN RELIGIONE.

SVMMARIVM.

1 *Inualidè profeſsus reclamans poteſt audiri, ſi reclamet intra quinquennium, & cauſas nullitatis deducat coram ſuo ſuperiore, & ordinario, & quod non dimittat habitum.*
2 *Concilium Trid. ſeſſ.25. cap. 19. intelligitur de temeraria habitus dimiſſione.*
3 *Non auditur ſpolians, donec ſpoliatus ſit reſtitutus ad priſtinam poſſeſſionem.*
4 *Regularis reaſſumens habitum dimiſſum poteſt audiri.*
5 *Reclamatio intra quinquennium intelligitur, ſi potuit reclamare.*

An Apoſtata poſſit vti beneficio annullationis profeſſionis infra quinquennium?

RESOLVTIO CCCXX.

SAcrum Coucil. Trid. ſeſs. 25. c. 19. de regular.
tria requirit, vt inualidè profeſsus reclamans
1 † poſſit audiri. Primùm, vt reclamet intra
quinquennium à die profeſſionis computan-
dum. Secundùm, vt cauſas nullitatis, quas præten-
dit, deducat coram ſuperiore ſuo, & ordinario. Ter-
tium, vt non dimiſerit habitum ante hanc deductio-
nem, & ſi quid horum deficiat, non debet audiri;
nimirum ad eum finem, vt iuridicè declaretur liber à
vinculo religionis, adeo, vt dimittens ſponte habi-
tem, nullatenus admittendus ſit ad quamcumque
cauſam allegandam, ſed ad religionem redire com-
pulſus apoſtatæ pœnis ſubijciatur; & huiuſmodi de-
cretum procedet in profeſſione, quacunque, tam ex-
preſsa,

preſſa, quam tacita, cum loquatur generaliter, & indiſtinctè, vt in ſpecie docet Nauar. de regular. comm. 4. numer.73. ante med. quem ſequitur Sanc. de matri. lib.7. diſp.37.num.1. in fin. Azor. lib. 12. inſtit.moral. cap.4.q.13. ante finem verſic. obſeruandum eſt.

Quo ſtante videtur concludend. N. qui prædictum decretum Concil. non ſeruauit non eſſe liberum à Monaſtica profeſſione in foro exteriori, & teneri reaſſumere habitum Nau.de regul. comm.4. num.77. in principio: vbi ex hoc concludit malè quoſdam conſuluiſſe multis Regularibus, vt clam fugerent à monaſterijs, etiam habitu dimiſſo, ne in via caperentur ad reclamandum de nullitate profeſſionis, cum obſtet Concil. ex ſupra allegatis.

Prædicta tamen diſpoſitio Concil. quo ad forum exterius non procedet ex eo, quia profeſſus haberet iuſtam cauſam dimittendi habitum, vt quia, non poſſet habere licentiam eundi ad reclamandum, nec ire, niſi habitu depoſito, vel quia ei non permittitur proponere cauſas coram ordinario, & ob id habitu dimiſſo fugit, vt reclamet: nam per Concil. ponitur
2 † ſolum temeraria dimiſſio habitus, quæ temeritas non conſideratur in eo, qui id facit, vt poſſit vti remedio ſibi à Iure conceſſo, & allegare cauſas nullitatis, vt declarat Nau. de regul. com. 4. in fin. verſ. 2. quod etiam, quoad forum n. 78. Azor. inſtit. moral. lib. 12. c. 4. ad fin. Sanch. de matr. lib.7. diſp.37. num.3.

Secundo dictum decretum Concil. intelligitur ex bono, & æquo, quamuis non reaſſumeret habitum, quã illo reaſſumpto poterit audiri, quaſi non videatur inhumanum denegare perpetuo audientiam ei, qui iuſtam cauſam reclamandi habet ex ſola habitus dimiſſione, etiam temeraria, præſertim, quia mens Concil. videtur eſſe, vt conſulatur ſpolio religionis, ob quod
3 Iura denegant prorſus audientiam ſpolianti † donec ſpoliatus ad priſtinam poſſeſſionem ſit reſtitutus cap. 1. de reſtit. ſpoliator. & cap.2. eodem titul. Reſtituto ergo monaſterio ad ſuam poſſeſſionem, per redditum monachi, & reaſſumptione habitus poterit concedi audientia, vt in ſpecie declarat Nau. de regul. com.4. in fi. n.78. & ſequitur Sanc. de matrim. lib. 7. diſput. 37. num.4. Leonard. Leſſius de iuſt. & Iure lib. 2. cap. 41. de ſtatu religioſo dubit. 7. nu. 63. verſ. notandum ſecundo f.590. in 3. edit. vbi quod Concil. ſtatuit hoc in pœnam dimittentis habitum, vt non audiatur; vnde non habet locum, ſi bona fide depoſuerit habitum ad tempus, vel ſi illum reaſſumat, cum hoc ſit intelligendum de bono, & æquo, nempè ſi habitum dimiſe-
4 rit, vt non reaſſumpſerit, ſi enim reaſſumit † erit audiendus ex ſupra allegatis.

Idem dicitur de eo, quod diſpoſuit Concil. vt non audiatur niſi intra quinquennium à die profeſsionis, quia hoc erit intelligendum cum ſimili exceptione, nempe, niſi toto illo tempore quinquennij durauerit impotentia reclamandi, capitulo primo de his, quæ vi, vel met. cauſ. Gloſſ. in capitulo ſecundo in verbo permaneat, de regular. vbi quod verba non reclama-
5 uerit † intelliguntur, ſi potuit reclamare, & ita in ſpecie dicti decreti Concil. concludit Leonard. Leſſ. de iuſt. & Iur. lib.2.cap.41. dub.7.num.63. verſic. notand. ſecundo.

Verum, quia vt plurimum non poteſt conſtare de huiuſmodi impotentia reclamationis, & de iuſtis cauſis dimiſsionis habitus, vel ſimilibus, opus eſt plerumque reſtitutione in integrum, vt quis poſſit audiri, quæ erit concedenda, vt multis comprobat Leſſ. ibid. num. 64. & 65.

SVMMARIVM.

1 *Regularis, qui per vim, & metum &c. emiſit profeſſionem, etiam tranſacto quinquennio, ſi non ratificauit profeſſionem eſt liber in foro interiori.*

2 *Nulliter profeſſus poteſt fugere ad locum vbi ſcandalum ceſſat.*

Concilium Trident. circa annullationem profeſſionis an obliget in foro conſcientiæ.

RESOLVTIO CCCXXI.

QVO verò ad forum interius concludunt doctores ſimpliciter dictum decretum Concilij non ligare in conſcientia, poterit enim talis profeſſus tranſacto quocunque tempore dum priorem profeſsionem non ratificauit ceſſante tamen ſcandalo omiſſa reclamatione, & non deductis cauſis nullitatis coram ordinario, & ſuperiore fugam arripere, & non tenebitur redire ad monaſte-
1 rium, nec erit apoſtata † cum enim non ſit vera profeſſio in foro conſcientiæ nullo modo eſt adſtrictus religioni, prout neque Concil. intendit illum obligare in conſcientia ad manendum in ea. Immo ablata occaſione poteſt fugere, vel ratificare ſuam profeſſionem, quia non poteſt frui commodis religionis, & ſuſtentatione, niſi velit eſſe religioſus, aut niſi res ſint ita conſtitutæ, vt non poſſit ſe ſubducere ſine ſcandalo, quamdiù autem non poteſt ſe ſubducere non tenetur ratificare ſuam profeſſionem, etiam ſi culpa ipſius profeſſio fuiſſet irrita, vt ſi fictè eſſet profeſſus, vt late declarat Leonardus Leſſius de iuſt. & iur. lib. 2. capitulo 41. dubitat. 5. n.65. verſic. notandum 4. Sanch. de Matrim. lib. ſeptimo diſp. 37. numero vndecimo vbi etiam, quod tuta conſcientia poterit vxorem ducere, quod etiam voluit Nauarr. conſ.89. numero ſexto, & ſeptimo de regularibus, & comment. 4. eodem titulo numer.77. Emmanuel Sà in ſumm. in verb. religio. numero 71. Pro vt dicimus de profeſſione ficta in qua eſt contractus oneroſus, quo monachus ſe obligat Monaſterio, & Monaſterium monacho, & Monaſterium implet ex parte ſua illum acceptando, & tamẽ non eſt vera profeſſio, imo neq; decipiens manet aliqua obligatione conſtrictus, niſi per accidens ratione ſcandali, & quod conſenſum fictum probare non po-
2 teſt, quare poſſet † fugere ad locum, vbi ſcandalum ceſſaret Henricus in ſumm. libro 11. de matrim. cap. 11. numero tertio Sanchez eodem titulo libro quarto diſput. 15. numero quinto verſic. quarto probatur, & libro ſecundo diſput. 36. numero vndecimo Sotus de iuſt. & iur. libro ſeptimo quæſtione prima articulo ſecundo §. an verum, qui tale votum Aragon. 2. 2. quæſt. 88. articul. 1. ante tertiam concluſionem Nauar. de regularibus comment. 4. num. 75. verſic. aduertendum quarto.

SVMMARIVM.

1 *Profeſſio facta eadem die ſuſceptionis habitus eſt valida cum reſpiciat quid fauorabile.*

2 *Dies termini non computatur in termino ſi fauor id ſuadeat.*

3 *Obligatur regularis ad onera ſubeunda ab hora ſuſceptionis habitus.*

4 *Profeſſio facta vltima die anni tenet, cum dies cepta habetur per completa in fauorabilibus.*

5 *Annus decimus ſextus in profeſſione emittenda, debet eſſe completus etiam per vltimum punctum horæ ratione obligationis introducenda.*

Profeſſio

Profeſſio facta eadem die, in qua habitus probationis fuit ſuſceptus, an ſit valida.

RESOLVTIO CCCXXII.

1 REſpondi eſſe concludendum, quod profeſſio † facta eadem die, in qua habitus probationis fuit ſuſceptus, ſit valida quamuis affuerit defectus ſex horarum in circa, ſumus enim in actu profeſsionis, quæ eſt fauorabilis cũ per eam quis vniatur Deo in ſeruitute regnare eſt; maxime reſpectu religionis, cui in dubio fauendum eſt, & pro validitate profeſsionis iudicandum Sãchea de matr. lib. 7. diſp. 57. n. 12. in fin. poſt Nauar. conſil. 13. num. 10. de regularibus.

2 In fauorabilibus autem dies † termini computatur in termino ſi fauor id ſuadet, quidquid alias non deberet computari Oldrad. conſ. 49. num. 1. Bal. in l. à caligato 21. q. nu. 2. C. de nup. Dec. conſil. 511. num. 3. Tiraq. de retract. lignag. gloſ. 11. num. 45. §. 1. Maximè quia in caſu noſtro fuit appoſita hora ſuſceptionis habitus, tunc enim fit ſemper computatio de momento ad momentum Boniſ. Vitalin. in tract. maleficior. in tit. forma citationis accuſati num. 27. Tiraq. d. gloſ. 11. num. 41. Caſsan. ſuper conſuetud. Burgund. rubr. 1. §. 8. num. 12. poſt med. fol. 26. & in ſpecie profeſsionis, quod annus incipiat ab hora, qua habitus imponitur concludit Henriquez in ſum. tom. 1. c. 40. lib. 13. ad fin.

Præſertim, quia Concilium requirit annum poſt ſuſceptum habitum, & ſic terminus ſtatuitur ipſi actui & non diei actus, quod facit vt tempus ſtatim com-
3 putetur, & ſic incipit ab hora † ſuſceptionis habitus Arcang. conſ. 93. colum. vlt. poſt med. verſicul. ad hoc eſt, quod voluerunt nu. 6. poſt doctores in cap. ſuper il 2. vbi Abb. col. 4. & Præpoſ. Alexand. num. 24. ad fin. col. 3. de appel. Bal. in l. cum anterioribus col. 2. nu. 2. C. de tempor. appellat. Franc. in c. 1. in fin. prin. nu. 5. verſ. & idem quando aſſignatur de reſtit. ſpoliat. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 11. num. 24.

Neque annullabitur profeſſio, ex eo quod vltima
4 dies anni non ſit completa, quia ſufficit annum † eſſe perductum ad vltimum diem, cum in fauorabilibus dies cæpta habeatur pro perfecta, prout ita in ſuſceptione ordinum ſeruari dixit Menoch. de arbitr. caſ. 427. num. 25. poſt gloſ. Bald. & Aretin. l. qua ætate ff. de teſt. Alciatus in l. anniculus 134. in princ. de verb. ſignificat. Couar. ſuper 4. decret. p. 1. cap. 3. num. 2. in fin. vbi quod in ſponſalibus vltimus dies anni etiam inceptus ſufficit Afflin c. atteſtationes 10. numer. 7. ad fin. de deſponſat. impuber. vbi quod hoc eſt verius fauore matrimonij, & licet Fenut. de moment. temporum c. 3. num 8. aliter diſtinguat, tamen hoc ſequitur Sanch. de matr. lib. 1. diſp. 16. num. 4. in fine, f. 805. vbi loquitur in ſpecie profeſsionis, quem latè ſequitur Roderic. q. regular. tom. 3. quæſtion. 15. articul. 4. per tot.

Et facit, quia quando tempus deſignatur per annum, pro vt in caſu noſtro, tunc ſemper vltima dies anni ſtatim ac fuerit inchoata habetur pro completa in fauorabilibus quicquid aliud ſit, quando tempus non deſignatur per annos, ſed tunc magis dubitaretur, an vltima dies cępta haberetur, ſicut enim in termino plurium annorum vltimus annus inceptus non habetur pro perfecto, ita neque in terminos plurium dierum dies inchoactos habetur pro perfecto ſecundum diſtinctionem Caſtr. in l. ſi cui legetur 51. in fin. princip. ff. de leg. 1. Socin. in l. ſi in annos 48. de cond. & demonſtr. Pariſ. de reſignat. lib. 12. par. 2. q 8. n. 16. & 17.

Nec obſtabit, quod Concilium loquatur per dictionem per annum, quæ adiecta implemento temporis ſignificat perfectionem Soccin. in l. non putabam 47. in princip. ff. de condit. & demonſtrat. & non poteſt dici annus completus, niſi conſter ex omnibus ſuis momentis Bald. in capit. cum vigeſimum in fin. de offic. delegati. Quia vt dictum eſt ſufficit in fauorabilibus ingreſsus vltimi diei anni, quamuis non completi Canan. in leg. ſi cui legetur de leg primo Menoch. de arbitrar. caſ. 427. numer. 25. Maximè quia ſumus in modico ſpatio quinque horarum, de quibus lex non curat, tanquam de pauciſſimo momento Bald. in cap. cum in cunctis numer. 3. de election. & quamuis Baldus loquatur de punctis horarum non de horis, tamen idem eſt in modico ſpatio horarum reſpectu totius diei, prout eſt de punctis reſpectu horæ Tiraquel. de iudic. in rebus exig. ferend. col. 19. ad med. verſ. 69. his proximum eſt, per text. in l. ſi fundum verſicul. plane de fund. dotal. Bald. in cap. vltim. col. 2. verſicul. modo quæro de præſcript. Fenut. de moment. tempor. capitulo 33. in fine, cum etiam pręcepta ſint moraliter intelligenda, & moraliter poteſt dici perfectum, quod parum diſtat à perfectione, vt poſt multos relatos dicit Sanch. de matrimon. lib. 2. diſputat. 16. num. 4. quamuis alij dubitent in anno decimoſex-
5 to, † qui debet eſſe completus, vt profeſſio valeat, itaut punctus horæ debeat reſpondere puncto natiuitatis Sanc. de matrimon. diſputat. 24. libro 2. num. 24. ad med. cum agatur de maiori præiudicio, & obligatione in profeſſione, quam in matrimon. Abbas in capit. ſignificatum 11. num. 4. de regular.

SVMMARIVM.

1 *Ad validitatem profeſſionis præter requiſita Clement. 8. num. 1. refertur motus proprius Sixti V. & Gregorij XIV. num. 2. & 3.*

2 *Nouitij profeſſio, omiſſa plenaria informatione conuentus, eſt nulla num. 4.*

De requiſitis Bullæ Clement. VIII. circa profeſſionem in religione.

RESOLVTIO CCCXXIII.

SAnctiſſimus Sixtus Quintus in ſuo motu proprio edito 6. Decembris anni 1587. poſt plures qualitates ad ingrediendum religionem
1 requiſitas † in verſicul. cæterum, diſponere maiores ſexdecim annis, non aliter in aliquam religionem ingredi poſſe, nec debere, niſi prius de eorum parentibus, patria, deque ante acta vita, & moribus diligenter inquiratur, & ex accurata informatione, & fide digna relatione compertum, & exploratum ſit eos, neque aliquorum criminum, qualia ſunt homicidia, furta, latrocinia, vel alia ſimilia, aut grauiora, reos, vel ſuſpectos exiſtere, vt propterea damnati ſint, aut ne damnentur, formident, neque ingenti ære alieno ſupra vires facultatum grauatos, vel reddendis ratiocinijs, ita obnoxios, vel ex huiuſmodi cauſa lis, vel moleſtia eis iam illata, vel timendum ſit ne inferatur: nam ſi ſecus ſit actum, & de his in generali, aut prouinciali capitulo fides indubitata non ſit facta, & conſenſus generalis, aut Prouincialis non approbauerit, inhabiles redduntur, & in-
2 greſſus, & profeſſio nulla declarantur † iuxta limitationem, quam circa huiuſmodi conſenſum idem Sixtus IV. in quodam alio motu proprio declaratorio ædito 12. Kalend. Nouembris anni 1588. in verſicul. cum verò, & duobus ſeqq. declarauit. Et Gregorius XIV. in alio proprio motu ædito idus Mar-

tius

tius anno 1590. videtur requirere plenariam infor-
mationem fieri ante profeſſionem de qualitatibus
prædictis, & per conſtitutiones cuiuſcunque religio-
nis approbatas, requiſitas, vt ſaltem ſuperiores ca-
pitulum, aut tribus, aut quatuor Religioſis, vbi ca-
pitulum non ſolet celebrari viris, & examinatis infor-
3 mantibus, † & approbatis per eos, qui ad hoc depu-
tati fuerunt ad capitulum, referant; & ab ipſis noui-
tius ad profeſſionem admittatur.

Et in caſu mihi propoſito, dixi, profeſſionem cuiuſ-
dam nouitij, declarandam fore nullam, ex quo opus
erat fieri informationem prædictam pro parte con-
uentus abſque qua approbata à Priori, & Præſidenti,
& ſuperiore, & magiſtris nouitiorum, & ſtudentium
4 non poſſunt admitti ad profeſsionem, imò † ſi ad-
mittantur, erit irrita, & nullius valoris, vt tradit Em-
manuel Rodriquez in inſtructione, quam fecit ad re-
cipiendos nouitios, verſic. lo ſegundo, idque virtute
cuiuſdam priuilegij conceſsi à S. D. N. Clem. VIII.
10. Septembris, anno 1597. & in ſua Pontificatus
ſexto, cuius tenorem ſubiungit, ita ſe habentem pro
Monaſterio Sancti Stephani Salmaticenſi.

SVMMARIVM.

1 *Filius habens vnum panem potius patri, quam filio ſuo dare tenetur.*
2 *Filius authoritate ſuperioris ob parentum neceſſitatem poteſt exire a Religione.*
3 *Neceſſitas parentum impedit ingreſſum Religionis in filio, & ingreſſus, & profeſſus obligatur ad exeundum, ſecus ſi obuenerit neceſſitas poſt ingreſſum.*
4 *Miles deſerens caſtrum ſine licentia ſuperioris ob parentum affectionem, emanſionis crimine eſcuſatur.*

An profeſsio valeat annullari, ſi tempore illius parentes indigebant ſubuentione filiorum?

RESOLVTIO CCCXXIV.

FVit mihi quæſitum à quodam Doctiſsimo Iuris
conſulto, an profeſsio cuiuſdam viri nobilis po-
tuiſset annullari ex eo, quod tempore profeſsio-
nis eiuſdem habebat parentes, qui indigebant
eius induſtria. In quo articulo prima facie dicebam,
quod ſic; ex quo obligatio alendi parentes eſt de Iure
naturæ, l. prima, Codice de alendis liberis, adeo,
quod ſi aliquis haberet vnum ſolum panem, tempo-
re oppreſsionis magnæ famis, haberetque patrem, &
filios vtroſque ob neceſsitatem morientes, tenetur
1 † potius patri, quam filio ſuccurrere, vt fame prius
filius, quam pater pereat. Cyn. Alber. Salycet. &
Angel. in l. 2. C. de patribus, qui filios diſtraxerunt.
Viuius ad communes opiniones eiuſdem tituli. Ioan.
de Amicis, conſ. 105. num. 1. & ſeq. Oliuerius in
commentarijs ad titulum de gradibus, cognatio-
num quæſt. 58. num. 36. facit gloſ. verbo fideles in
cap. 1. diſt. 30. quia filius habet ſuum eſse à Patre,
non Pater à filio; vnde videtur contra obligationem
iſtam profeſsionem non valuiſse. Imo ob neceſsita-
2 tem † Patris, vel Matris licitè poteſt exire à Mona-
ſterio, dummodo id faciat authoritate ſuperioris D.
Thom. 2. 2. q. 101. art. 4. tradunt Nauarr. in Ma-
nual. c. 14. num. 14. & comment. 3. de Regularibus,
num. 48. pro declaratione, c. nullam 18. q. 2. idem.
conſ. 71. num. 2. & conſ. 72. num. 1. de regular. &
conſ. 4. n. 2. de ſtatu Monachorum, nam aliàs inquie-
tari poteſt à fratribus ſui ordinis, & erit in malo ſtatu;
& ſic manendo, & celebrando irregularitatem incur-
reret, vt optimè reſoluit Nauar. conſ. 22. de regula-
ribus, num. 2. & 3. Et quando parentum neceſsitas
3 profeſsionem præceſsent, obligat filium ad non in-
trandum religionem, ingreſsum ad non profitendum,
imò, & profeſsum ad exeundum. Hipp. de Marſil.
ſingul. 149. num. 3. ſecus ſi ſubſequatur, vt ex D. Th.
2. 2. q. 101. ar. 4. tradit Nauar. in cap. 14. in Manua-
li, & num. 14. qui adducit rationem differentiæ, quod
in priori caſu præceſsent debitum; & debitor ante,
& poſt ingreſsum tenetur ſoluere debita præceden-
tia, cap. commiſsum de ſponſal. Nauar. comment. 1.
de regular. facto ſuper cap. cui portio 12. quæſt. 5.
num. 8. verſ. quartum, ait, quod filius familias poteſt
religionem ingredi, etiam inuito parente, ſub cuius
eſt poteſtate, niſi parentes tanta egeſtate laborarent,
quod probabiliter non poſsent ſubſtentari eo ingreſ-
ſo ſecundo D. Thom. 2. 2. q. fin. art. 6. tunc enim mor-
taliter peccaret tex. in c. 1. d. 30. D. Thom. 2. 2. q. 86.
art. 3. Felyn. in cap. in præſentia, num. 39. de proba-
tionibus. Corduba de Lara in tract. de alimentis ſu-
per l. ſi quis à liberis §. item reſcripſit, num. 12. Surd.
cod. tract. tit. 1. quæſt. 29. num. 12. & exire poſset ad
alendum patrem, vt probatur ex l. qui cum vno, ff.
de re milit. in §. fin. vbi emanſionis crimine excuſa-
4 tur, † qui ob parentum affectionem aliquamdiù ſine
ſuperioris licentia caſtra deſeruit, vbi Raynet. de
Forliuio infert ad filium religioſum, qui affectione
parentum religionem deſerit, Nellus in tractat. ban-
nitorum, par. 1. temp. 2. num. 48. in fine. Hypp.
ſingul. 149 num. 3. Duen. regula 68. limit. 50. Aſca-
nius Clementin. in tractat. de patria poteſtate, eff. 17.
num. 4. Surdus ſupra tit. 8. num. 2. & 3. dicens, quod
quemadmodum, qui alicuius eſt debitor, non poteſt,
vt debitum ſoluere prætermittat religionem ingredi
capitulo generalis 54. diſtinctione, & Rojas in epito-
me ſucceſsionum, capitulo 31. numero 36. ita nec
filius, vt deneget alimenta parenti præſtare, latè Pe-
trus Surdus, tractat. de alimen. titulo octauo, priui-
leg. 68. à numero ſecundo, & ſeqq.

SVMMARIVM.

1 *Religioſorum appellatione veniunt Hieroſolymitani, qui gaudent priuilegio Religioſorum, num 3.*
2 *Sub diſpoſitione odioſa appellatione Religioſi, venit tantum, qui tria illa vota ſubſtantialia emittit.*
4 *Commendatarijs ordinum Militiarum omnia, quæ veris Prelatis conceduntur, excepta alienandi facultate, & locare poſſunt ſeruata forma Extrauag. ambitioſæ, num. 5.*

An diſpoſitio Concilij Tridentini, ſeſs. 25. locum habeat in militibus Sancti Iacobi, & alijs, qui ducunt vxorem.

RESOLVTIO CCCXXV.

ET videbatur dicendum, quod ſic, ex quo dicti
equites dicuntur religioſi ex Abb in rubr. nu. 4.
de regular. & in cap. quamuis, num. 3. verſic. &
notat iſtud verſ. vbi vult de decimis. Rota, de-
ciſ. 591. Ioannes de Luna num. 5. verſ. vbi vult. par.
1. in nouis Roman. niſi vbi adeſset dictio, quicunque,
quia tunc appellatione quorumcunque religioſorum
1 † veniunt etiam Hieroſolymitani. Abb. in d. rubr.
num. 4. de regularibus, & dicuntur veræ, & ſtrictæ
profeſsi, ex quo profeſsio propriè ſtrictè, & verè eſt
ea, quæ verificatur in tribus votis Rota Romana in
d. deciſ. 101. num. 8. verſ. accedit etiam, parte prima,
ex quo infert Abb. in d. rubr. de regul. num. 2. verſic.
2 ex quo inferri poteſt, quod diſpoſitio odioſa † non
compræhendit illos, qui non promiſerunt illa tria
ſubſtantialia, vnde dicti equites promittunt illa tria
ſubſtantialia, & quod ad caſtitatem, & obedientiam
dixit Abb. in d. rubr. num. 4. de regula, & Rot. Ro-
man.

Digitized by Google

man. d. deciſ 591. num. 5. par. 1. de paupertate nihil di-
cunt, ſed reperi Sanſouinum de origine equitum lib.
2. c. de equitibus Hieroſolymitanis dicentem. Equi-
3 tes tria illa vota † in emiſſione profeſſioois emittere,
& proinde poſt emiſſam profeſſionem ſunt verè reli-
gioſi, & gaudent priuilegio religioſorum, vt notat au-
thor citatus, & probat Abb. in rubric. de regular. vbi
alij canoniſtæ, de Franch. deciſ. 479. & alij innumeri,
quos recolimus in coll. deciſ cap. 216. & in prax. alie-
nat. rerum Eccleſ. deciſ. 76. & alibi Rodriq. tom. 3.
quæſt. regul. quæſt. 1. artic. 7. hinc eſt Commeodata-
4 rijs perpetuis † ordioum Militiarium (excepta alie-
nandi facultate) omnia competere, quæ veris præla-
tis conceduntur cap. his qui de elect. in 6. ſic etiam,
quæ conceduntur beneficiarijs, his etiam commen-
datarijs competere, vt poſt Fulgoſ. conſil. 25. Gemin.
conſil. 417. probat Natt. conſil. 514. num. 5. volum. 3.
& fuit deciſum per Rot. Romanam, vt teſtatur Mo-
hedan. deciſ. 10. de cauſ. poſs. & proprier. & ſic poſ-
5 ſunt locare † bona ſuarum commendarum ſeruata
forma extranagan. Ambitioſæ, vt poſt Iaſ. conſil. 94.
vol. 1. Ruin. conſil. 157. lib. 6. Capyc. deciſ. 3. num. 9.
Couar. lib. 2. variar. reſol. cap. 16. num. 3. Dec. Gomeſ.
Redoan. Rodriq. & alios probamus in prax. de reb.
Eccleſ. non alien. deciſ. 75.

SVMMARIVM.

1 *Non eſt prohibita teſtandi facultas ante, vel poſt Religionis ingreſſum ſine ſolemnitatibus ſeruata forma cap. 16. ſeſſ. 25. circa talem renunciationem, & obligationem.*

2 *Nouitius vſque ad profeſſionem ſemper habet poteſtatem reuocandi, & alterandi teſtamentum etiam ſine conſenſu ſuperioris.*

3 *Diſpoſitio Concil. loquitur de renunciat. & obligat. non autem de vltimis voluntatibus.*

An nouitius poſſit teſtamentum concludere non ſeruata forma Concilij ſeſſione 25. Canone 16.

RESOLVTIO CCCXXVI.

Maxima fuit controuerſia in quadam cauſa
Regularium mihi delegata ab eorum Ge-
nerali, ſi diſpoſitio ſupra dicti text. proce-
deret etiam in teſtamento, cui articul. dice-
bam, quod quamuis in eo tex. prohibita ſit bonorum
renunciatio, & obligatio, niſi ſeruata forma ibidem
præſcripta, non tamen eſt prohibendus teſtamentum
1 † condere is, qui vult religionem ingredi ante vel poſt
eius ingreſſum ſine ſolemnitate dicti Concilij, vt mi-
nus rectè exiſtimauit Spino in Specul. teſtam. in gloſ.
12. num. 50. nam deciſio Concilij intelligi debet de
diſpoſitione facta per renunciationem, aut obligatio-
nem aliquam irreuocabiliter inter viuos, non autem
facta per teſtamentum, per quod nulla renunciatio,
ſeu obligatio inducitur cum ſemper maneat in pote-
2 ſtate nouitij † vſque ad profeſſionem illud reuo-
care, ſeu alterare, & aliud de nouo condere etiam ſi-
ne prælati licentia, & conſenſu, nec illud profeſſio-
ne reuocabitur, vt porè factum eo tempore, quo te-
ſtator liberam habuit teſtandi facultatem, vt aduerſus
Roderic. Suarez allegat. 20. num. 29. aduertit eius ad-
ditionator ibidem in litera M. tradunt expreſſè Mi-
chael. Craſs. in §. teſtamentum quæſt. 34. numero 5.
Couar. in cap. 2. de teſtamen. num. 5. Iul. Clar. in §. te-
ſtamento q. 28. num. 6. Gutierez lib. can. quæſt. cap. 1.
num. 25. Molina tract. 2. diſp. 139. col. 547. verſ. his ta-
men conſtitutis.

Ex quibus quidem (ſaluo meliori iudicio) indi-
ſtinctè teneo ex deciſ. d. Concil. non eſſe prohibitum
teſtamentum condere, non obſeruata ſolemnitate
& forma ibidem præſcripta. In qua quidem ſenten-
tia quamuis Guttier. non ſit, auſus perſiſtere in repet.
capit. quamuis pactum de pact. in 6. in verb. dum nu-
ptui tradebatur num. 4. pulchrè tamen, & nouiſſimè
ipſe defendit in lib. 2. Canon. quæſt. cap. 1. ex numero
31. verſic. ius tamen, & Paſſarellus in Scholijs ex
Concil. Barchinonenſe in 7. de bonis nouitiorum fol.
143. Rodrig. in ſum. tom. 2. cap 7. ex numero 8. opti-
mè Humada in lib. 7. parte 1. gloſ. 3. ex num. 4. ſub-
dens in num. 6. deciſ. d. Concil. non procedere quando
quis condidit teſtameotum, ſed tantum in alijs con-
tractibus, idemque facere Ceballos in pract. quæſt.
63. ex num. 5. verſic. quæ diſpoſitio in quæſt. 121. ex
numero 5. Borgnin. Caualcan. in 3. par. deciſ 11. num.
3 123. aſſerentes d. Conc. loqui † de renunciationibus,
& obligationibus, & non de teſtamen. & ſic de actu
inter viuos, & non de vltimis voluntatibus, & de do-
nationibus factis cauſa mortis, vt etiam affirmant Ro-
driq. tom. 1. cap. 90. num. 4. Cancer. 2. p. cap. 8. num.
86. & idem tenent Ioan. Gratian. in regu. 456. num. 5.
affirmans Coocil. non debere extendi vltra caſum, de
quo loquitur, cum ſit deciſ. correctoria, ex doctrina
omnium in authent. quas actiones C. de ſacroſant. Ec-
cleſ. Cum in iſto caſu ſit diuerſa ratio, cum teſtamen-
tum poſſit per ipſum monacum reuocari donatio ve-
rò, & renunciatio minimè, & ſic in iſto caſu ceſſat ra-
tio, quę poterat mouere concilium ne ſcilicet fiat fraus
monaſterio, vel ipſi ingreſſo.

SVMMARIVM,

1 *Renunciatio aut obligatio etiam iurata, aut intuitu piæ cauſa nullum ſortitur effectum, niſi cum licentia Epiſcopi habita per duos menſes ante profeſſionem.*

2 *Clauſula irritans appoſita in decreto, operatur nullitatem ipſo iure.*

3 *Ex actu peccante in forma, neque ciuilis, neque naturalis oritur obligatio.*

4 *Actus formam ſpernens, ipſum actum ſpernit.*

5 *Diſpoſitio Concilij non vendicat ſibi locum in conſtituto in decimoſeptimo anno, circa renunciationem, & obligationem, quæ libere fieri poteſt, vel ſi maioris ſit ætatis.*

6 *Diſpoſitio c. nulla quoque intelligi debet prout c. antecedent.*

An Puella nouitia minor 17. annorum in renunciatione bonorum, ſeu obligatione debeat obſeruare formam Concilij Tridentini ſeſs. 25. cap. 16.

RESOLVTIO CCCXXVII.

IN hac materia renunciationis, quæ fieri ſolet à
filijs, & filiabus monaſterium iogredientibus
Sacroſanta Synodus Tridentina videns multas
fieri à monalibus vſque ad illa tempora, quæ io-
de in controuerſiam deducebantur omnibus proui-
dere cupiens in d. ſeſs. 25. cap. 16. ſic diſponit, nulla
1 quoque renuociatio, aut obligatio antea facta † etiam
cum iuramento, vel in fauorem cuiuſcunque cauſæ
piæ valeat, niſi cum licentia Epiſcopi, ſiue eius Vi-
carij fiat intra duos menſes proximos ante profeſ-
ſionem, ac non aliàs intelligatur effectum ſuum ſor-
tiri, niſi ſequuta profeſſione, aliter verò facta, etiamſi
iurata ſit irrita, & nullius effectus. Et cum quædam
puella ætatis 23. annor. volens monachari, ante in-
greſſum monaſterij, in manibus fratris renunciaſſet
cum iuramento bonis paternis, maternis, & frater-
nis non ſeruata forma illius capituli, quæſitum fuit
vtrum ſubſiſteret iſta renunciatio, & videbatur di-
cendum iſtam renunciationem eſſe nullam, quia
erat

etat facta contra formam Concilij in d. capit. per ea
quæ de forma non ſeruata latè ſcribit Oſaſch. deciſ.
166. & in puncto voluit Corneus conſil. 272. lib. 3.
maximè cum d. Concil. Contineat clauſulam decreti
2 irritantis, † & proinde ſub ſe includit formam, pro-
pterea operatur nullitatem contrarij actus ipſo iure,
ſi prædicta forma non obſeruetur optimè Ceball.
quæſt. 727. ex num. 12. Guttier. in repet. l. nemo poteſt
de leg. 1. num. 114. pulchrè Burſat. conſil. 307. num. 59.
optimè Flam. Pariſ. de reſignat. benef. lib. 5. quæſt.
fin. ex num. 226. Salced. ad Diaz. cap. 73. pag. 234.
verſi. quod ex dicto per ea quæ tradunt Caball. in mil-
leloq. 467. Rebuff. in concord. tit. de firm. & irreuoc.
concord. ſtabil. § 1. pag. 758. verſi. vltimo notanda
eſt clauſula Roland. conſil. 604. ex num. 23. & optimè
annotauit Borgnin. deciſ. 211. num 72. & deciſ. 28.
num. 36. Menoch. conſil. 322. num. 40. Felyn. conſil.
31. num. 21. Hoied. de benef. 1. par. c. 10. ex num. 5.
Turrett. conſil. 47. vol. 1. num. 1. Roland. conſil. 723.
ex num. 58. quando enim illud, quod agitur peccat in
3 forma ex eo non oritur † nec naturalis, nec ciuilis ob-
ligatio, vt pulchrè poſt alios probant Roland. conſ. 72.
vol. 3. ex num. 56. Surd. deciſ. 268. ex num. 8. & qui
4 ſpernit ſeruare † formam dicitur recuſare facere actum
per tradita à Roland. conſil. 33. vol. 3. num. 12. & pro-
bat latè Ledeſm. in addit. ad 3. par. quæſt. 45. art. 5. in
3. dub. ex pag. 178. ex quibus aduertendum cenſeo
Menochium virum doctiſſimum, veriorem ſenten-
tiam tenuiſse in lib. 2. arbitrar. iud. centur. 5. caſu 436.
5 num. 8. locum non eſse dictæ conſtitutioni † Concilij
quando ingreſsus religionem eſset ætatis decem, &
ſeptem annorum, vel maioris, nam is quandocunque
voluerit intra annum probationis libere poteſt ſe ob-
ligare, & bonis ſuis renunciare ſine licentia Epiſcopi,
vel eius vicarij per rationem, quam ibi adducit.

6 Et diſpoſitio illius capituli nulla quoque † debet
intelligi ſecundum capitulum antecedens, prout de-
monſtrant verba illa quoque, & antea in d. c. poſt
iuxta tradita per Barr. in l. 2. C. de pactis. Aretin. in
conſil. 157. col. fin. Oldrad. conſil. 103. Caualcan. de-
ciſ. 19. vt in c. 15. ſtatutum fuerat, quod profeſſio non
fieret ante 16. annum completum, ergo de illa ætate
intelligenda ſunt verba ſequentis capituli.

S V M M A R I V M.

1 *Diſpoſitio c. citati non procedit ſi renunciatio, vel ſimilis actus fieret ratione debiti.*

An diſpoſitiò d. capituli habeat locum in ſolutione debiti.

RESOLVTIO CCCXXVIII.

Salua correctione Sanctæ matris Eccleſiæ exi-
ſtimo pro interpretatione dicti cap. 16. ipſius
deciſionem non procedere quando nouitius
1 † donationem, vel bonorum renunciationem,
aut obligationem feciſset, non quidem animo gratui-
to, & aliquid donandi, ſed potius animo ſoluendi,
quod ipſe debebat; ſi namque ipſe eſset debitor ali-
cuius quantitatis, & feciſset actum ſolutionis, vel ob-
ligationis nudo facto dicendum videtur illum actum
reddi nullum à Concilio, per ea, quæ pulchrè aduertit
Rodrig. in 2. par. c. 7. num. 4.

S V M M A R I V M.

1 *Quomodo inducatur tacita profeſſio, & num. 4.*
2 *Statim poſt lapſum tridui inducitur tacita profeſſio per diſtinctum habitum.*
3 *Per veli ſuſceptionem inducitur etiam tacita profeſſio, ſi ſuſcipiens conſideret velo annexum eſſe votum.*
5 *Monialis dans vocem in capitulo, ſeu ſedens ſupra chorum habetur pro tacitè profeſsa, ſic etiam immiſcendo ſe cæteris actibus inducentibus tacitam profeſſionem ex conſuetudine Monaſterij.*
6 *Tacita profeſſio inducitur etiam ſi expreſsa non fiat.*
7 *An per lapſum anni intelligatur tacitè profeſsus.*
8 *Monaſterium habens pro conſuetudine quod non expreſſe profiteatur, ingrediens promittens obedientiam videtur profeſsus.*
9 *Cenſetur, quis profeſſus ſi vocatis parentibus ſolemniter in Eccleſia, habitum ſuſcipiat.*

An per Concilium Tridentinum ſit derogata tacita profeſſio, & ex quibus inducatur iſta tacita profeſſio.

RESOLVTIO CCCXXIX.

IN caſu mihi propoſito ſupponebatur primo adeſse
1 conſuetudinem, quod profeſſio inducatur † ex
mutatione habitus, nam alium habitum geſtant
moniales in principio ingreſsus alium poſt, & di-
ſtinctio habitus conſiſtit in colore. Præſuppoſita
igitur iſta conſuetudine inducendi hoc modo tacitam
profeſsionem ex mutatione habitus non dubium eſt
monialem haberi profeſsam, & ex hoc ortam fuiſse
tacitam profeſsionem, etiam ſi aliàs in monaſterio non
fieret expreſsè vocalis profeſsio, ita dicit gloſ. in clem.
fin. in verbo deinceps de regularibus vbi quod ſtatim
2 lapſo triduo poſt ſcienter ſuſceptum † habitum di-
ſtinctum à primo inducitur profeſsio, & gloſ. ibi in
verbo colore ponit exemplum de colore griſio, vel
nigro, & hanc diſsimilitudinem veſtium conſiderat
text. in. c. 1. de regularibus, & ibi gloſ. in verbo diſ-
ſimilitudine, & probat text. in c. conſtitutionem eod.
tit. vbi etiam gloſ. in verbo infra, & text. in c. bene-
ficium iuncta gloſ. ibi litera F. eſt etiam text. in c. ad
noſtram extra de regularibus, & ſatis optimè Innoc.
in c. vidua in verbo quæſtionis num. 2. extra de regula-
ribus vbi Hoſt. in verbo quamuis non ſacrum, refert
eius verba ad literam, & Io. And. etiam ibi, in verbo
3 non ſacrum, qui conſiderat etiam veli † ſuſceptionem
dummodo monialis ſciat illo velo annexum votum,
ideſt quod, quæ recipit velum illud habeatur pro
profeſsa, quod, etiam conſiderat Anton de Butr. ibi.
numero 5. & Abb. numero 7. Secundo principaliter
conſtat de tacita profeſsione: quia ſicut in dubio
quando habitus non eſt diſtinctus ſemper monia-
lis cenſetur ſumpſiſse habitum probationis, ita
quando habitus ſunt diſtincti, in dubio cenſetur
ſumpſiſse habitum profeſsionis, & ſic diſtinguit
Ant. de But. in d. c. vidua in articulo, quando ex
4 ſuſceptione † habitus, vel veli in monaſterio, in-
ducatur profeſsio, aut eſt habitus indiſtinctus, aut
eſt diſtinctus propterea ſtante diſtinctione inter
primum habitum, & ſecundum præſumptio eſt,
quod monialis ſumpſerit ex cauſa profeſsionis, at-
tenta diſtinctione Ant. de But. tertio hoc mani-
feſtè iudicatur, quia poſt mutatum habitum per
monialem, ſicut prius non habebat locum in choro,
ita poſt habet, & ſicut prius non habebat vocem in
capitulo, ita poſt habet imo circumſcripta conſuetu-
dine mutandi habitus, hoc ſolum gerere actus, qui ex
conſuetudine monaſterij diſtinguendo moniales inter
ſe induxerunt tacitam profeſsionem, immo in ſpe-
cie in actibus, de quibus agitur, ſcilicet dare vocem
5 in capitulo, † ſedere ſupra chorum ſuffeceret pro
tacita profeſsione, vt optimè conſiderat Innoc. in
d. c. vidua num. 5. vbi Hoſt. Io. Andr. & Ant. de
Butr. & Albet. num. 7. & ſatis optimè Anchar. in cap.

Digitized by Google

3. de Regular. num. 6. in 6 Immo hoc immiſcere ſe mo-
malem actibus, qui inducunt tacitam profeſſionem
ex conſuetudine monaſterij eſt tantæ potentiæ, quod
& ſi habitus non ſit ſolemniter, ſuſceptus etiam in-
ducitur tacita profeſſio ſecundum Ant. de Butr. in d.
c. vidua num. 5. Nec dicatur, quod vbi non ſit expreſsa
6 profeſſio † non poteſt induci tacita ex notatis in c. 2.
de teſta. quoniam ibi non quæritur hoc, ſed aliud, ſci-
licet an ingrediens religionem, in qua regula non
ſeruatur, cogatur expreſsè profiteri, in quo articulo
licet aliqui teneant, quod non cogitur ſi vult exire de
monaſterio tamen Imola ibi. num. 17. dicit non eſse
tutum illud, quod ibi dicit Hoſtienſis, quod ingrediens
religionem collapſam non intelligatur tacitè profi-
7 teri, per lapſum anni, † & in illo c. non benè hoc pro-
bari imo Abb. non putat verum dictum Hoſtienſis
generaliter intellectum, quia ex quo quis generali-
ter ingreditur religionem aſsumendo habitum, ſi por-
tat per annum tacitè profitetur licet ibi non ſeruetur
regula, quia tex. in clem. fin. de regul. loquitur in-
diſtinctè, & ponderat etiam verba illius text. Secun-
do illud, quod ponderatur ibi à DD. de tacita profeſ-
ſione non reſultante per lapſum anni per ingreſsum
monaſterij vbi regula non ſeruatur, procedit quando
non ſunt habitus diſtincti, prout eſt in caſu, de quo
agitur. Inſuper eſt aduertendum, quod etiam ſtante
8 conſuetudine † in aliquo monaſterio, quod non fiat
expreſsè profeſſio Innoc. fuit in opinione, quod ſi
ingrediens promittat obedientiam, hoc ſufficit pro
profeſſione, vt refert Card. in clem. eos num. 5. de
regularibus qui dicit opinionem æquiorem, & ani-
mæ conſultiorem, licet aliam opinionem veriorem
putet contra Innoc. Vlterius non eſt modicæ conſide-
9 rationis ſuſceptio habitus † vocatis parentibus in Ec-
cleſia, & ſolemniter, ex quo etiam ſi aliàs non eſset
diſtinctus inducitur profeſſio, ſecundum Innoc. &
Hoſtienſ. in d. c. vidua.

SVMMARIVM.

1 *Fauores ampliandi, odia reſtringenda.*
2 *In dubio quis debet admitti ad Religionem, ſicut in dubio quis debet admitti ad collegium num. 3. & ad ſedile. num. 4.*

An ſi in receptione nouitij ad profeſſionem adeſt paritas votorum in dubio debeat admitti ad profeſſionem an verò debeat expectari vox Protectoris, vel Generalis ordinis.

RESOLVTIO CCCXXX.

IN hoc articulo cum agatur de actu fauorabili,
quod eſt admittere nouitium ad profeſſionem
cap. ad Apoſtolicam de regular. & quod ibi com-
1 muniter notatur cum fauores † ſint ampliandi, &
odia reſtringenda l. cum quidam ff. de lib. & poſth.
2 cap. odia de reg. iur. in 6. propterea in dubio † debet
admitti quis ad religionem, vt in proprijs terminis
tenuerunt Bald. in conſil. 83. vol. 2. Iaſ. in conſ. 120.
vol. 4. Caleat. in reſponſ. 91. & reſponſ. 725. ſicuti in
3 dubio † quis debet admitti ad collegium Anna. ſin-
gular. 627. quemadmodum quando extat paritas vo-
4 torum in admiſſione † alicuius nobilis ad ſedile de
Franch. in decif. 2. num. 28. & in decif. 207. num. 8. poſt
Cagnolum, & Philippum Decium in lege quoties
nihil. ff. de reg. iur. & latiſſimè Menoch. in conſ. 227.
num. 9. vol. 3.

SVMMARIVM.

1 *Quando contractus prohibetur, ſi fiat eſt nullus, maximè cum adeſt clauſula irritans.*
2 *Actus declaratus nullus a lege, nullam habet vim, etiam ſi non exprimatur.*
3 *In actu, neceſse eſt, quod adſint voluntas, & poteſtas.*
4 *Actus nullus non trahit ſecum iuris extinctionem, nec operatur ciuilem effectum.*
5 *Vbi lex alienationi reſiſtit, ex contractu non transfertur dominium.*
6 *Potentius ius operatur nullitas à principio ad impediendum, quam ex poſt facto ad reſoluendum.*

Renunciatio facta à Nouitio non ſeruata forma Concilij Tridentini ſeſs. 24. canon. 16. in beneficium fratrum, an monaſterium poſſit illa bona vendicare vnà cum fructibus poſt triginta annos.

RESOLVTIO CCCXXXI.

ANno 1586. Duo fratres in terra Laboris in-
greſſi quandam Religionem bonorum ca-
pacem tempore profeſſionis renunciatio-
nem generalem videlicet bonorum fece-
runt in beneficium cuiuſdam eius fratris ſecularis abſ-
que vlla licentia Ordinarij contra diſpoſitionem Con-
cilij Tridentini ſeſs 25. de regularibus capit. 16. vt ex
iiſdem renunciationibus colligitur, demum mortuo
confratre ſeculari, tranſactis triginta tribus annis à re-
nunciatione præfata, quæritur an religio poſſit bona
præd. renunciata cum fructibus repetere, ac dicti fra-
tris ſæcularis creditores excludere, & reſpondi affirma-
tiuè, ex quo dicta renunciatio fuit nulla, & inualida
ab initio tanquam facta contra dictum Concilium,
& ipſius formam, nam quando contractus, ſeu aliena-
1 tio † prohibetur, ſi fiat eſt nullus leg. non dubium C.
de legibus l. cum lex. ff de fideiuſs. Hieronymus Gratus
reſponſ. 109. num. 12. vol. 2. & reſponſ. 112. num. 19.
lib. 1. quia prohibitio totum prohibet, l. ſi mulier in
princip. ff. de eo quod metus cauſa gloſ. in l. hoc
genus ff. de condit. & demonſtr. l. ſi quis ita ſtipulatus
ff. de verborum obligat. Rebuff. reſponſ. 12. verſi. 1.
maximè vbi eſt clauſula irritans vt in dicto Concilij
decreto, nam in contrarium factum eſt nihil gloſ.
ſingularis in clement. 1. verbo pro infectis de im-
munitate eccleſiarum, legiſte in l. omnium ff. de
teſtamentis, & in l. omnes Populi ff de iuſtit. & iur.
Abbas. & alij in cap. cæterum de reſcriptis Rebuff.
plures allegans reſponſ. 36. verſi. ſecundo probo Ab-
bas in capit. quæ in Eccleſiarum num. 3. de conſtitu-
tionibus Anton. Gabriel. lib. 6. concluſionum titul.
de clauſulis concluſ. 3. artic. 57. allegans. capit. pe-
nult. de præbendis lib. 6. Rebuff. in praxi par. 1 titul.
forma, & declaratio nouæ prouiſionis verbo nos
enim, & Gomeſius in Regula de annali q. 4. verſi.
nam decretum.
2 Imo actus declaratus nullus † à lege, ac propterea
per legem reſciſsus, robur, ac vim non habet, etiam ſi
de illius nullitate non exprimatur leg. 2. C. quando
prouocare non eſt neceſse l. ſi expreſsum ff. de appel-
lationibus cap. licet canon. de electione in ſexto. Io-
annes Igneus in auth. ex cauſa num. 117. C. de lib. præ-
teritis Paul. Caſt. in l codicillis. §. inſtituto num. 3. ff.
de legat. 2. Iacob. Puteus lib. 1. decif. 338. numero 8.
Et ita eſt ipſo iure nulla dicta renunciatio, quia
forma Concilij non fuit obſeruata tempore, quo fuit
facta, nam actus, qui præter formam à lege præſti-
tutam fit, non obtinet vim, ac robur cap cum de non ſa-
cerdotali de præbendis lib. 6. capit. quia propter de
ele-

Digitized by Google

electione l. obſeruare, & l. nominationum Codic. de Decurion. libr. 10. l. fin. Codic. de prædijs Decurion. ſine decreto non alien. eod. lib. Igneus vbi proxime n. 52. & in l. neceſsarios n. 166. ff. ad Senatus Conſult. Syllanian. Staphilæus de gratijs, & expectatiuis in princip. §. quia omnis num. 22. Marchus Mantua ſingul. 178. num. 1. Gregor. Lopez in l. 28. titul. 11. part. 5. gloſ. 7. Cephal. conſ. 24. n. 59. Roland. à Valle conſ. 72. num. 53. lib. 3.

Facit vlterius, nam repugnante iuris diſpoſitione, (quomodo eſt dicta diſpoſitio concilij) actus renunciationis prædictæ ipſo iure nullus d. l. non dubium C. de legibus cap. in nomine Domini vbi Felyn. de teſtibus Caſsad. conſ. 29. num. 33. & ſeq. Grego. Lopez vbi proxime Matthienſo in l. 1. tit. 2. lib. 2. recopilat. gloſ. 7. num. 1. & in terminis alienationis ex l. ſi non ſortem §. primo cum ſimilibus ff. de condict. indeb. tradit Cephal. conſ. 51. num. 1.

3 Cuius eſt ratio, quia in omni actu † oportet, & neceſsarium eſt, quod adſint voluntas, & poteſtas, c. cum ſuper offic. deleg. l. nemo poteſt ff. de leg. 1. Dec. in l. quanquam C. de teſtamen. militis, & ad notauit ex Boer. & Bald. in l. 1. num. 55. Codic. de Sacroſ. Eccleſ. Couarr. lib. 3. variarum cap. 6. n. 9. dicens quod ad nihil agendum prodeſt voluntas, ſi deſit poteſtas, & nihil agi ex poteſtate ſi voluntas deſit, & talis poteſtas debet eſse iuris, & facti, nam altero deficiente actus eſt nullus cap. ſciſcitatus de reſcriptis additio 1. ad Rotam deciſ. 5. de offic. deleg in nouis Ioannes Monachus in cap. actus de reg. iur. in ſexto Alexandr. conſ. 52. num. 30. lib. 4. Rebuff. reſponſ. 68. verſ. prætermittendum.

Et cum in noſtro caſu defuerit iuris poteſtas, clarum eſt dictam renunciationem fuiſse nullam, nec renunciantem à ſe abdicaſse dicta bona nec ſuum extinxiſse ius, & omnia inde ſequuta fuiſse nulla, quia actus
4 nullus nunquam † trahit ſecum extinctionem iuris, quod faciens habebat. Flamin. Pariſ. lib. 1. de reſignat. benefic. quæſt. 3. num. 117. nec operatur ciuilem effectum l. ſi quis filio §. quid ſi quis ff. de iniuſto, rupto, irritoque facto teſtamento Bald. in l. ſub prætextu inſtrumenti num. 3. C. de tranſactionibus, & quia vbi actus eſt nullus, ita ea quæ ab eo dependent l. fin. ff. de conſtitut. pecunia Bart. in d. l. non dubium num. 26. C. de legibus Menoch. de recuper. poſseſs. remed. 15 num. 449. Azeuedo in l. 1. titul. 2. lib. 4. recopil. num. 26. in fine.

Ideo in dictum fratrem non fuit translatum, nec potuit transferri dominium, nec poſseſſio dictorum
5 bonorum quia vbi lex alienationi reſiſtit, † ex contractu dominiũ non transfertur l. quemadmodum C. de agricolis & cenſitis lib. 11. Rebuff. 2. tom. commentar. ad leges Gallicas tit. de reſciſſione contractuum in præfatione num. 37. & quia vbi contractus eſt nullus, nunquam transfertur poſseſſio, quæ ex tali contractu conſueuit transferri l. ſi quis autem verſicul. ſiquidem ff. de acquirend. poſseſs. Bald. in allegat. l. non dubium num. 18. verſ. ſimiliter C. de legibus allegans. l. ſi aliquam rem eod. titul. de acquirend poſseſs. vbi Ioan. de Imola Cyn. l. ad probationem num. 6. & 7. Cod. de locat. Salycet in leg. qui rem eod. titul. Alex. conſ. 69. num. 14. & conſ. 81. num. 6. Meſſia ad l. Toleti part. 2. fundam. 5 n. 11. Palatios Rubeos in reper. rubr. de donationibus inter virum, & vxorem §. 76. num. 6. verſ. item ſi poſseſſio, dicens quod hoc multo fortius procedit quando cauſa fuit à principio nulla, quia potentius ius operatur nullitas à principio, ad impediendum, quam ex poſt facto ad reſoluendum argumen. l. vnicæ C. de vſucap. transform. l. patre furioſo ff. de his qui ſunt ſui, vel alieni iuris l. ſi filius, qui in poteſtate ff. de liberis & poſthumis iuncta l. poſthumus in princ. ff. de Iniuncto rupto, &c.

PRAXIS PVBLICATIONIS
Reſignationum beneficiorum.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutio Pij V. de publicandis reſignationibus requirit publicationem, vel aliquod æquipollens.*
2 *Aliud eſt gerere ſe pro poſſeſſore, aliud eſt capere poſſeſſionem realem.*

Reſignatio facta contra formam bullæ de publicandis reſignationibus an ſubſtineatur.

RESOLVTIO CCCXXXII.

IN hac quæſtione conſultus reſpondi cum deciſ. Rotæ in vna Calaguritana 29. Nouembris 1577. coram de Graſſis cuius tenor eſt.

Conſtitutio Pij V. dat certam formam cum decreto irritanti, forma eſt in beneficijs exiſtentibus in Cathedrali, quod debeant publicari eorum reſignationes in eadem Cathedrali dum ibi ſolemnia celebrantur.

Quod, quia factum non fuit in caſu, de quo agitur opponitur intrare dictam conſtitutionem contra Ioannem, e contrario reſpondetur ſufficere pro probatione captam fuiſse poſseſſionem ex deciſion. Caſsad. 26. ſuper Reg. reſign. Sarn. de publ. quæſt. 11. aliqui DD. replicabant, quod ea omnia procedunt ſecundum terminos antiquæ regulæ hodie autem habemus dict. conſtitutionem magis apertam, quæ vult hæc duo copulatiuè concurrere debere, vt ipſa conſtitutio dicatur adimpleta cum clauſula, & non aliàs &c. quod capiatur, vel ſaltem petatur poſseſſio, & quod fiat publicatio in Cathedrali, dum inibi populi multitudo ad diuina audienda conuenerit publicè, alta, & intelligibili voce, & aliter factas publicationes vult eſse nullius momenti, quo caſu videtur intrare ſimile Bald. in l. ſi pater num. 18. C. de inſt. & ſubſt. Dec. in l. in iure ciuili num. 2. de reg. iur. quia licet quando non ſtat per adimplere debentem conditionem ea habeatur pro impleta, tamen hoc fallit, quando teſtator voluit, quod verè adimpleatur propterea etiam ſecundum regulam antiquam non ſufficiebat captam eſse poſseſſionem pro effectu, & æquipollenti publicationis, ſaltem continuatio poſseſſionis per menſem, vt per Sarnen. dict. quæſt. 11. in addit. 16. & tenendo opinionem Rot. quod continuatio poſseſſionis ſaltem per menſem, vel duo menſes æquipollear publicationi Caſsad. dict. deciſ. 26. Put. deciſ. 313. libro 1. coram Mohed. Achill. deciſ. 1. ſup. reg. de publ. aliàs 7. ſuper reg. quo caſu Rota ſequitur conſilium Gemin. 75. num. 3. & 4. quod requiratur publicatio populoſa, & coram multitudine, ſed reprobat in eo, quod non vult ſufficere pro publicatione continuationes poſseſſionis ſaltem per vnum, vel per duos menſes, vt dicunt Put. & Sarn. præallegat. qui volunt dictam formam publicationis impleri per æquipollens continuationis poſseſſionis, vt ſupra, hic autem non probatur aliqua continuatio infra menſem, quia non eſt dubium, quod ſi poſt menſem eſset facta publicatio nihil operaretur, & propterea etiam ſecundum regulam antiquam oportebat probari illas diligentias intra tempus datum ad publicandum Caſsad. dict. deciſ. 26. in fin. eſt enim regula vulgaris, quod permiſsa ad tempus cenſentur poſt tempus prohibita Caſsad. dict. deciſ. 26. ſup. reg. in fin. verb. cum autem infra menſem hic non probetur continuatio poſseſſionis, vel aliquid æquipollens publicationi

requiſitæ in dict. conſtitutione Pij V. ceſsant ea om-
nia, ex quibus deducitur publicatio per Ioan. quia
non fuerant infra terminum requiſitum à dicta con-
ſtitutione, & ex hoc capite DD. concorditer reſol-
uerunt hanc conſtitutionem obſtare Ioanni in caſu
propoſito, quia non docuit de ſolemni publicatione
1 † nec de alio æquipollente infra menſem iuxta d. con-
ſtitutionis formam; Alioqui etiam Domini maxi-
mam habebant difficultatem in hoc caſu ſtantibus
verbis conſtitutionis annullantis aliter factas reſigna-
tiones, & per clauſulas valde vrgentes, & prægnan-
tes ſub infraſcriptis modo, & forma non aliter publi-
cari, & reſignationes, & ceſſiones aliter quam vt
præfertur publicatæ, & cæt. cum clauſula ſublata eis
&c. & cum clauſula irritanti, an poſſit adimpleri
prædicta forma per æquipollens ex traditis in ſimili à
Socin. in conſil. 257. lib. 2. & Bald. dicebant enim
videri conſtare de mente Papæ, quod iſta forma ſit
præciſè, non autem per æquipollens adimplenda,
quia videntur tolli ea, quæ aliàs fuerunt iudicata
æquipollentia. item quia eſt noua prouiſio Papæ vl-
tra quod nullum eſt æquipollens quoad populum,
cui debet fieri hæc publicatio, vt per Achill. dict. de-
ciſion. 1. aliàs 7. in fine, & per ea quæ dicit Brun. de
form. fol. 75. col 2. verſi. ad idem facit, quia vt ibi, nam
vt ipſe ait, de facili poteſt cadere difficultas ſuper iſta
æquipollentia, de qua tamen difficultate, quia alij
Domini contrarium ſentiebant, & materia dictæ con-
ſtitutionis viſa eſt ſatis dura, fuit dictum, quod po-
ſtea poterit agi ad partem, quia cauſa eſt exempla-
ris, & digna conſideratione, ſi tamen occurreret, quod
Ioannes oſtendat talia per ſe eſse geſta infra men-
ſem, quæ æquipolleant dictæ publicationi, vt
dixi.

Deciſio allegata coram Reu. Patre D. Aldrobtan-
dino fuit dictum, quod non facit ad propoſitum.

Deciſum fuit die Merc. 11. Dec. 1577. coram
Reu. patre D. in vna Hiſpalenſi Archidiaconatus
de Regina contra Deciſiones Farin. Gratian. quod
is Garzias reſignatarius deberet probare ſe ſatiſ-
feciſse Bullæ prædictæ, & omnibus eiuſdem quali-
tatibus ad Felyn. in capit. auditis num. 35. de
præſcript. in cap. 1. eodem tit. in 6. & quod vigore
dict. reſignationis non cœperit poſseſſionem Ber-
trand. conſil. 298. num. 6. in princ. & ſubiungit,
2 quod aliud eſt † gerere ſe pro poſseſsore, aliud
realem capere poſseſſionem cum facilius innote-
ſcat ſi quis realem poſseſſionem acciperet, quam
ſi ſe pro poſseſsore gerat, ſed nil allegat, præter
Caſsad. dict. deciſ. 26. ſuper reg. & dict. deciſ. coram
D. de Graſſis.

Sed hodie extat nouiſſima conſtitutio Gregorij 13.
ſe. re. quam omnino videas.

SVMMARIVM.

1 *Ex occultis reſignationibus proueniunt multa inconue-
nientia.*

2 *Conſtitutio Pij Quinti non ſolum intelligitur de reſigna-
tionibus ad fauorem, ſed de quibuslibet etiam ſimpli-
cibus reſignationibus.*

3 *Vna ex pluribus rationibus ceſſante, non ceſſat diſ-
poſitio.*

4 *Reſignationes beneficiorum facta in manibus ordinarij
publicari debent.*

Conſtitutio Pij V. de publicanda reſignatione beneficio-
rum, an in reſignationibus in manibus ordinarij factis,
habeat locum.

RESOLVTIO CCCXXXIII.

IN hac quæſt. reſpondi cum deciſione Rotæ in vna
Sabinenſi beneficiorum, coram Gypſio, eius te-
nor eſt.

In vna Sabinenſi beneficiorum, quæ coram me
pendebat dubitatum fuit, an conſtitutio fel. record.
Pij V. de publ. locum haberet in reſignationibus bene-
ficiorum in manibus ordinarij factis, & habere locum
in quacunque reſignatione, Domini reſoluerunt, quod
ſic etiam ſi de beneficijs ſimpliciter reſignatis no-
mini prouiſum fuerit, quemadmodum in hac ſpecie
euenit.

Moti fuerunt tum ex verbis generalibus illius con-
ſtitutionis 16. quod quæcunque beneficiorum, quæ
verba reſtringenda non ſunt, ad c. ſolitæ verſi. quod-
cunque vbi gl. & Abb. de maior. & ob. Rom. conſil.
30 num. 12. tum etiam ex ipſius conſtitutionis ratio-
ne ad obuiandum fraudibus emanata, ac tollendum
1 inconuenientia, quæ ex † occultis reſignationibus in
dies oriebantur, vt Summus Pontifex in illius proœ-
mio teſtatur, ſiquidem haud negari poteſt oriri fraudis
ſuſpicionem, & omnes aliàs ferè conſtitutionis ra-
tiones concurrere, quamuis reſignatio in manibus
ordinarij fiat, quinimo reſignatio eo magis occulta
cenſetur, vbi de beneficio alicui prouiſum non fuerit,
vt benè informantes pro Decio conſiderant, idcirco
prædicta conſtitutio vti fauorabilis caſum noſtrum
comprehendere debet, per ea quæ tradunt Aret.
conſil. 2. ſub num. 14. verſi. aliquando lex Soc. con-
ſil. 77. num. 14. & 30. num. 13. verſic. non obſtat ſep-
timum argum. lib. 1. Aym. in q. ſuper ſtat. Ferrar. de
idemn. mulier. num. 9. ſed eſto, quod tota ratio frau-
dis in iſtis reſignationibus, cum in alijs ad fauorem
certæ perſonæ factis militare non videatur, attamen
dict. Conſtitutio ceſsare non debet, quia, vt dictum
2 eſt, de omnibus reſignationibus † ſimpliciter loqui-
tur pluribus rationibus ipſa nititur præſertim, vt ad
quos pertinet notitiam peruenire valeant, & facilè
intelligere poſsunt, quis verè beneficiorum rector ſit,
à quo Sacramenta accipere, & cui fructus ſoluere
3 debeant. quo circa vna ex pluribus rationibus † ceſ-
ſantibus diſpoſitio non ceſsat §. affinitatis inſtit. de
nupt. Tiraq. de cauſ. ceſs. eff. lim. 22. num. 1. & 2.

Nec dicatur conſtitutionem locum duntaxat ſibi
aſsumere, quando alteri facta prouiſio extitit, quaſi
quod vbi nemo prouiſus eſt, caſus ſit omiſsus, prop-
terea in iuris communis diſpoſitione remaneat vulg.
l. commodiſſimè de liber. & poſthum. quoniam ex eo
ceſsat obiectum, quod conſtitutio mandat reſignatio-
nes per reſignantes, vel reſignatarios, aut alios eo-
rum nomine publicari, quo fit vt reſignatarij præ-
dicti publicationi incumbere debeant, quando qui-
dem Summus Pontifex de beneficio alteri reſignato
ratione frequentioris contingentiæ loquutus ſunt ad
dict. l. nam de ea deleg. & abſque dubio tranſit, quod
idem ſtatuiſset ſi ſuper hac facti ſpecie interrogatus
fuiſset, ideo pro expreſso haberi debet l. Titius de
lib. & poſthum. cum alijs congeſtis per Pariſ. conſil. 5.
num. 135. lib. 2.

Propterea conſtitutio factum reſignationis, &
actum ipſius beneficij dimiſſionis non collationem
reſpexit, quia diſponit, quod reſignationes publi-
4 centur. † His accedat, quod via fraudibus aperta
extaret, ſi reſignationes in manibus ordinarij factæ
publicatione non indigerent, ſi quidem prouiſiones
Apoſtolicæ, & deuolutiones facilè eliderentur, quia
ſi reſignans in menſe ordinarij decederet vti de be-

neficio non reſignato diſponeret ſi verò in menſe Apoſtolico obiret dict. ordinarius tanquam de beneficio in manibus ſuis libere reſignato prouideret, idem euenire etiam poſſet ſi per delictum reſignans priuandus veniret. Nam ordinarius oſtendendo reſignationem ante perpetratum delictum iudicis ſententiam, ac priuationem ipſam nullius momenti reddere poſſet.

SVMMARIVM.

1 *Infirmus reſignans beneficium, ſi infra dies viginti moritur, dictum beneficium per obitum vacare dicitur, & non per reſignationem.*

2 *Non procedit dicta regula in permutatione æquali beneficiorum, ſed ſolum quando fit in fraudem permutatio.*

3 *Permutatio præſumitur facta in fraudem. Primo quando eſt facta à grauiter infirmo. Secundo quando beneficium datum eſt pinguius. Tertio cum permutatio eſt facta cum ſanguine coniuncto, vel amico, ſed dua priores conditiones ſufficiunt ad dictam fraudis, præſumptionem.*

Regula de infirmis reſignantibus an habeat locum in permutatione beneficiorum æqualium.

RESOLVTIO CCCXXXIV.

Beneficiorum permutatio ab eo facta, qui ſit in mortis articulo, ſeu graui oppreſſus morbo an valeat, affirmarunt aliqui, negarunt alij, cæterum ſtandum eſſe coniecturis comuniter aſſeuerarunt, quare ſi verſemur circa beneficia paria, quorum alterum altero, nec pinguius ſit, ſit nec tenuius, licet attenta verborum cortice Regulæ Cancellariæ de infirmis reſignantibus infra viginti dies videa-
1 tur permutatio † nullius vigoris, quia decernit, quod ſiquis in infirmitate conſtitutus reſignauerit aliquod beneficium, ſiue ſimpliciter, ſiue ex cauſa permutationis, & poſtea infra viginti dies à die per ipſum reſignantem præſtandi conſenſus computandos de ipſa infirmitate deceſſerit, ac ipſum beneficium conferatur per reſignationem ſic factam, collatio huiuſmodi nulla ſit, ipſumque beneficium per obitum vacare cenſeatur, de qua regula etiam Felin. meminit in c. quia veriſimile n. 3. verſ. & de iſta renunciatione de præſumpt. attamen contrarium verius eſt, vt nimirum permutatio de paribus beneficijs non vitietur, nec regula illa negotium faceſſat, cum intelli-
2 gatur regula de permutatione † fraudem redolente iux. terminos cap. 2. de renunciat. in 6. è cuius canonis viſceribus exciſa eſt, atque deſumpta illa Cancellariæ, quæ quidem fraus, aut fraudis ſuſpicio ceſſat, vbi beneficia ſunt paria, nec enim hoc pacto, aut ordinarij, aut alius quiſpiam ius habens in beneficio proximè vacaturo, dici poteſt ex fraudem aliquam iniuriam pati, cum æque bonum beneficium ſi moriatur reſignans ſit vacaturum latiſſimè Gomeſius ad regulas Cancellariæ in regula de infirmis reſignantibus q. 19. plures adducit Menoch. de præſumpt lib. 6. præſumpt. 78. num. 10. quo in loco animaduertendum eſt, quod beneficia, licet ſint imparia quoad ſubſtantiam, ſi tamen exæquari poſſint attentis adiunctis qualitatibus ſufficit vt paria dicantur, nec ſubiaceant diſpoſitioni regulæ D. Menoch. loco cit. num. 15. verſ. declaratur primo, qualitates autem exæquentes vide tum ibi apud d. Menoch. tum apud Rebuff. ac Philippum Probum ibi allegatos, quod ſi beneficia ſint imparia, pinguius beneficium non poteſt aliquo pacto ab eo, qui ſit in mortis articulo commutari cum magis tenui fraudem expectantis cap. 2. de renunciat. in 6. Gomeſ. cit. loco; & dd. omnes inferius allegandi.

Verum hoc loco illa ſe ſe nobis hac in re offert dif-
2 ficultas, quando dicatur facta commutatio in fraudem,
3 † & Menoch. d. lib. 6. de præſumpt. præſumpt. 78. poſtquam de præſumptionibus n. 9. & 10. tria requirit copulatiuè, & quod permutatio ſit facta à grauiter infirmo, & quod beneficium datum ſit pinguius accepto, & tertio, quod commutatio ſit facta cum ſanguine coniuncto, vel valde amico, vide etiam ad hoc Maſcard. de probat. concl. 178. Beneficij permutationem num. 4.

Ego verò exiſtimo priores duas ſufficere, tum quia de tertia coniectura ne veſtigium quidem in c. 2. de renunciat. in 6. vnde omnia tandem ab interpretibus in hac facti ſpecie deſumuntur, & Felyn. qui & hoc ipſe tangit in c. quia veriſimile n. 3. de præſum. hoc non requirit tanquam ſubſtantiale quoddam ad fraudis ſuſpicionem inducendam, ſed dicit tantum, quod permutatio facta inter ſenem, & nepotem, vel alium conſanguineum præſumitur fraudulenta, & Gomeſ. ad regulam de infirmis reſignant. q. 19. vtitur dictione, præſertim, iu hæc verba, vbi tamen fit ab infirmo præſertim cum amico, vel conſanguineo, nemini eſt dubium fraudulentam præſumi permutationem, Nec etiam huius tertij requiſiti meminit Anchar. conſ. 430. fuiſſe expediens videre n. 3. verſ. quinimo ad commodum proprium, & idem Anch. meminit huius requiſiti vtitur verbo, maximè, cæterum apertè vult ſufficere duo priora requiſita in conſ. 385. licet pridie in cauſa n. 6. his verbis, item nõ eſt veriſimile, quod ſi fuiſſet ſanus permutaſſet ſuam præbendam pinguem cum beneficio tenui, ex quo ſolo præſumitur fraus, maximè, quia cum perſona domeſtica, & in domo ſua, Nec pluribus quam prioribus binis requiſitis nititur in eadem facti ſpecie Oldrad. conſil. 324. factum tale eſt D. noſter Papa Clemens quintus n 6. verſ. quinto renunciatio, & n. 7. verſ. colligitur etiam.

Niſi explicemus illa verba tria copulatiuè requiri, ideſt ſemper tria copulatiuè concurrere, infirmitatem ſcilicet commutantis pinguius beneficium, quod abdicetur ab infirmo commutante, & conſanguinitatem, ſeu maximam neceſſitudinem inter commutantes, verum duo priora requiſita ſunt probanda, quibus probatis hoc tertium venit in conſequentiam, nec eſt probandum, ſiquidem hoſtibus, aut ijs, quos nunquam nouimus vix aquam commodandam arbitramur.

PRAXIS QVARTÆ EPISCOPALIS, & Parochialis.

SVMMARIVM.

1 *Quid ſit quarta Epiſcopalis, & à quibus debeatur, & cui Eccleſiæ.*

2 *Quomodo intelligatur, quod quarta debet peti à legatarijs.*

3 *Duo requiruntur, vt debeatur Epiſcopo quarta.*

4 *Non ſolum de legatis, ſed etiam de omnibus mortuarijs, ſeu funerarijs debetur quarta Epiſcopo.*

5 *In concurſu quartæ Epiſcopalis, & parochialis prius deducenda eſt Epiſcopalis quia dignior eſt.*

6 *Quarta huiuſmodi taxatur iuxta conſuetudinem loci.*

7 *Si conſuetudo non appareat attenditur conſuetudo Eccleſiæ Metropolitanæ, & ſi hac non appareat vicinarum ciuitatum attenditur.*

8 *Appellatione locorum piorum, quæ veniant.*

Quid ſit quarta Epiſcopalis, & quæ requirantur, vt debeatur.

RESOLVTIO CCCXXXV.

1 QVarta Epiſcopalis eſt, quæ debetur † Epiſcopo de relictis factis per teſtatorem locis pijs, proanima, & debetur non ab hæredibus teſtatoris, ſed ab Eccleſijs ſibi ſubiectis, quibus talia legata fiunt gloſ. in cap. officij cap. requiſita & cap. vltimo de teſtamen. Bald. in l. ſi quis ad declinandam §. in omnibus C. de Epiſc. & cler. Zabar. & alij quos probant Tuſch. in verbo. quarta concluſione 21. Megal. tom. 2. inſtit. confeſ. capitulo decimo quarto, numero ſecundo, & ſeqq. Azor. capit. 12. q. 2. inſtit. moral. eique debetur tanquam patri ſpirituali, & propter onus Epiſcopale, quod ſibi incumbit etiam ſi hoc non exprimatur in teſtamento, quia ex diſpoſitione iuris hanc quartam conſequitur, nec poteſt teſtator prohibere, quod Epiſcopus illam habeat.

Quod autem diximus petendam eſse huiuſmodi
2 quartam à legatarijs intelligitur † quoties legatum eſſer ſolutum. At ſi ſolutum non eſset iam peteretur ab hæredibus, vel executoribus teſtamenti ita Hoſtien. & Ioan. Andr. in cap. de his, de ſepult. Bald. in dict. §. in omnibus colum. prima verſicul. iuxta hoc quæritur Petr. de Peruſio, & alij plures, quos probat Megal loco cit. Tuſch. in verbo quarta concluſ. 21 & 24. quia tunc poſset Epiſcopus impedire vt legatarijs, integrè legatum non ſoluatur, ſed quarta pars, ſoluatur Epiſcopo.

3 Duo igitur requiſuntur † vt debeatur Epiſcopo huiuſmodi quarta. Primo vt relictum ſit locis Eccleſiaſticis, aut pijs ſubiectis Epiſcopo, & ſecundo quoties non adeſset exceptio, ſeu priuilegium non ſoluendi, vt docent communiter. DD. per illum text. in cap requiſiſti de teſtamen. Innocen. Bal. Inan. And. Feder. de Sen. Cardinal. Lapus. Petr. de Vbald. & alij quos probant Megal. dict. capitulo decimo quarto, numero 8. & ſeqq. Tuſch. dict. concluſione 21. per totam Azor. capit. 12. inſtit. moral. & capitulo decimo tertio, & ſucceſſiuè recenſitis caſibus in quibus quarta non debetur remanebit clara probatio, ex quibuſnam relictis debeatur.

Debetur quarta Epiſcopalis non ſolum de legatis
4 † factis Eccleſijs parochialibus ſibi ſubiectis, ſed etiam de omnibus mortuarijs ſeu funeralbus. cap. de quarta de præſcript. Feder. de Sen. conſ. 6. Tuſch. dict. concl. 21. num. 9. cum alijs cumulatis per Megal. dict. capitulo decimo quarto, numero ſexto, & ſeqq. vt reticeam alios, quia Epiſcopus quartam habet etiam de his, quę occaſione mortuorum perueniunt Eccleſijs ſibi ſubiectis, vt locis citatis habetur.

Hoc eſt adeo verum, vt prius in concurſo quartæ
5 Epiſcopalis, † & parochialis deducenda ſit quarta Epiſcopalis, quia dignior eſt, & antiquior parochiali. Et ſi caſu, primo deducta fuerit parochialis tunc Epiſcopus ex illa etiam deducit quartam ſuam ratione citata. Ita poſt Hoſtienſ. Io. Andr. & alios plures notat Megal. dict. capitulo decimo quarto, numero decimo tertio, non iam vt Epiſcopus non poſſit quartam deducere, ex toto legato, vt prætendit Hoſtieoſ. ſed vt deducat quartam ex quarta parochiali, & reſiduum totius quartæ deducat ex toto legato relicto Eccleſiæ ſibi ſubiectæ latè Tuſch. dict. concluſione vigeſima prima, numero decimo ſeptimo, & ſeqq.

6 Taxatur autem huiuſmodi, quarta † iuxta conſuetudinem loci, nam alicubi eſt dimidia alicubi tertia, alibi verò eſt quarta pars, talium relictorum, vel funeralium cap. certificari de ſepulturis, & ſucceſſiue laudabilis conſuetudo ſeruanda eſt, vt omnes docent, & eſt notum ex terminis.

7 Si vero talis conſuetudo † ibi non adeſset tunc attenditur conſuetudo Eccleſiæ Metropolitanæ, & ſi hæc non appareat ſeruanda eſt conſuetudo vicinarum Eccleſiarum, quæ ſi varia fuerit, attenditur ius commune, vt quarta pars relicti ſoluatur, nam idcirco vocatur quarta, vt ex text. in cap. in noſtra de ſepult. probant Innocen. in capit. requiſiſti de teſtamen. Archid. & alij quos ſequitur Azor. dict. capit. decimo ſecundo, quæſtione ſecunda, Bald. conſil. 270. lib. 4. Tuſch. in verbo quarta funerum concluſ. 22. num. 10.

8 Appellatione locorum piorum † non ſolum veniunt Eccleſiæ, & monaſteria, ſed etiam Oratoria, Hoſpitalia, Montes pietatis, & ſimilia loca, in quibus exercentur opera pietatis, & ſucceſſiuè ſi ſubiecta ſint Epiſcopo, & opus non ſit priuilegiatum, vt ex illo relicto quarta non debeatur, vtique citra dubium, quarta ſoluenda eſt, vt poſt Specul. & Petr. de Vbald. notat Megal. dict. capitulo decimo quarto, numero vigeſimo primo, & trigeſimo ſecundo, nouiſſimè non deſinas videre ſolertiſſimum D. Nouarium de electſori quæſtione vigeſima quinta, ſect. 1. vbi latè multa adducit, vt in facto poteris videre.

SVMMARIVM.

1 *Quid ſit quarta parochialis.*
2 *Eccleſia æquiparatur filio in hac quarta percipienda.*
3 *Et etiam ſi alibi eligatur ſepultura debetur hac quarta.*
4 *Quibus, & quando debeatur hac quarta parochialis. numero 5.*
6 *Deciſio Rotæ ſuper priuilegijs clericorum regularium, & aliorum religioſorum de hac quarta.*
7 *Verba Concilij ſtatuentis de præſtatione huiuſmodi quartæ parochialis.*

Quid ſit quarta parochialis, & quæ requirantur vt debeatur.

RESOLVTIO CCCXXXVI.

1 QVarta Parochialis † eſt quæ debetur Eccleſiæ parochiali de omnibus pro funere, & ſepultura ab illis, qui extra parochiam ſepelliuntur, vt habetur in iuribus citatis, quod varijs rationibus fuit introductum, vt poſt Bald. conſ. 236 lib. 2. Feder. de Sen. Bart. & alios probat Tuſch. in verb. quarta funerum concl. 22. nempe ad exemplum legitimæ, quæ debeatur filijs in bonis parentum,
2 quia Eccleſia æquiparatur † filio; Secundo ad exemplum legitimę debitæ parentibus in bonis liberorum, quia Eccleſia æquiparatur matri, & ſucceſſiuè dum filij alibi eligunt ſepulturam hæc quarta debetur Eccleſię parochiali; Tertio ratione onerum quę parochialis Eccleſ ſuſtinet in adminiſtratione ſacram & filij ſeu parochiani dicuntur illi quodammodo iniuriam face-
3 re eligendo † ſibi alibi ſepulturam, & ad compenſationem iniuriæ, & oneris ſoluitur illi hæc quarta, & ſic de alijs rationibus, quæ dicta concl. 22. videri poſsunt.

4 Vt autem ſciatur in quibus caſibus † hæc quarta debeatur prius recenſendi ſunt caſus, in quibus ceſſat, permixtim agetur etiam quando ceſset quarta Epiſcopalis, prout agitur in quinta, & ſexta reſponſionibus, & referemus aliqua dubia reſoluta per Rotam Romanam in anno 1586. die quinto Martij contra Epiſcopum Syracuſanum, vt per Seraphin. deciſion. 726. quam deciſionem ad verbum refert Quaranta in compend. Bullarum in verb. quarta Epiſcopalis, & varij Auctores referuntur, ſed per ordinem

caſus

Digitized by Google

caſus prædictos explicabimus, prout in dictis reſponſionibus continentur.

5 Primo igitur non debetur quarta † parochialis quoties ex priuilegio eſsent exemptæ aliquæ Eccleſiæ. Ratio eſt euidens, quia priuilegium facit illas immunes, vt in cap. in noſtra de ſepulturis clement. dudum eod. titul. cum alijs cumulatis per Megal. dicto libro ſecundo, capitulo decimo tertio, numero decimo primo, per Azor. dicto capitulo decimo tertio, & 12. quod priuilegium habent clerici regulares, & plures aliæ Religiones, & notanda eſt infraſcripta

6 deciſio † quæ fuit facta in anno 1618. numero tertio.

R. P. D. Decano Licenſi quartæ funeralium Lunæ 15. Ianuarij 1618.

Domini cenſuerunt monaſterium clericorum regularium non teneri ad ſolutionem quartæ funeralium Reuerendiſſimo Epiſcopo, nam, & ſi de iure communi iſta quarta ſpectet ad Epiſcopum, vel parochum clem. dudum de ſepult. cap. 1. & 4. cum alijs eod. tit. capit. cum quis pariter eod. tit. in 6. attamen ſecus eſt quando monaſterium eximitur à dicta ſolutione ad tex. in cap. priuilegia diſt. 3. capit. in noſtra de ſepult. in caſu autem, de quo agitur ne dum prædictum monaſterium, ſed etiam tota Religio eſt exempta à dicta ſolutione quartæ funeralium cum Paulus IV. & Gregorius XIII. dictis clericis regularibus communicauerint omnia priuilegia alijs regularibus conceſsa quare cenſentur etiam communicata priuilegia eximentia à dicta ſolutione quartæ, inter quæ adeſt priuilegium Iulij 11. conceſsum minimis de anno 1506. & aliud eiuſdem Pontificis conceſsum minoribus de obſeruantia anno 1511. ſui Pontificatus 8. & aliud Pauli III. conceſsum minoribus anno 1544. & poſtremo aliud Pauli IV. conceſsum ordini Prædicatorum anno 1556. quæ per extenſum refert Archangelus Caracia de quarta funeralium cap. 1.

Neque obſtat Concilium Tridentinum ſeſs. 25. cap. 13. de reformat. quia cum iſtud monaſterium ſit fundatum poſt publicationem Concilij, & quatenus eſset fundatum ante, cum non eſset ſolitum ſoluere dictam quartam Concilium ei non obſtat, vt declarauit Sanctiſſimus Pontifex Pius Quintus in ſua conſtitutione de anno 1567. quam refert Archangelus Caracia loco citato Guttier. de iuramento confirmatorio 2. par. capitulo quarto, numero tertio, Emanuel Rodriq. in quæſt. regular. tom. 1. quæſtione 41. articulo ſecundo, & ita etiam reſoluit Congregatio Illuſtriſſimorum Interpretum refert Rodriq. loco prædicto.

Quod autem hoc monaſterium fuerit fundatum poſt confirmationem Concilij ex eo probatur, quia Concilium fuit confirmatum die 27. Ianuarij 1564. religio autem clericorum regularium fuit confirmata à Clemente VII. 13. Septembris 1524 vnde per neceſse inſerendum eſt, quod hoc monaſterium ſit fundatum intra quadraginta annos, de quibus loquitur Concilium, & quatenus eſset fundatum extra dictos quadraginta annos non probatur, quod eſset ſolitum ſoluere quartam funeralium.

Neque eſt verum, quod prædicta Conſtitutio Pij V. fuerit reuocata per Gregorium xiij. vt in eius Bulla, quam refert Nauarr. in Manual. capitulo vigeſimo ſeptimo, in fin. quia cum dicta Bulla Pij V. plura cõtineret per Gregorium reducta fuit ad terminos Cõcilij, vt cenſuit Congregatio Illuſtriſſimorum interpretum, vt refert Caracia loco citato, qui etiam in fine tractatus refert ipſam declarare omnia, & bene aduertit Guttier. loco citato, & ita fuit reſolutum vna parte tantum informante.

7 Verba autem † Concilij de quibus fit mentio in dict. deciſion. ſunt huiuſmodi decernit Sancta Synodus quibuſcunque in locis iam ante annos quadraginta quarta, quæ funeralium, dicitur Cathedrali aut parrochiali Eccleſiæ ſolita eſset perſolui, ac poſtea fuerit ex quocunque priuilegio alijs monaſterijs hoſpitalibus aut quibuſcunque locis pijs, conceſsa eadem poſthac integro iure, & eadem portione quæ antea ſoluebat cathedrali, ſeu parrochiali Eccleſiæ perſoluatur non obſtantibus conceſſionibus gratijs priuilegijs, Mari magno nuncupatis, aut alijs quibuſcunque.

SVMMARIVM.

1 *De quibus, & in quibus caſibus non debeatur quarta parrochialis vide per diſcurſum.*

2 *Quarta parrochialis non debetur de donatis in vita etiã ſi poſtea ſepeliatur in illo loco, cui fecit donationem, & amplia. num. 3. & quid in dubio. num. 4. amplia num. 5. & num. 7. & vid. num. 8.*

6 *An debeatur quarta de nouitio religioſo.*

9 *Non debetur quarta ſi legatum fieret Eccleſiæ, in qua non ſepelitur nec elegit ſepulturam. amplia. num. 10. & num. 11. 12. 13. & num. 14.*

15 *Quando dicatur vſus pius priuilegiatus. amplia. num. 16. & decl. num. 17.*

18 *Cum relinquitur aliquid parrochiæ, vel Epiſcopo præſumitur animo compenſandi.*

19 *Quarta parrochialis non eſt ſoluenda niſi petatur.*

Quarta parrochialis de quibus non ſoluitur.

RESOLVTIO CCCXXXVII.

1 QVarta de candelis, quæ ad manus deferuntur, virtute ſupradicti priuilegij non ſoluitur † ſunt enim propriæ illorum, quibus dantur vt ex dictis priuilegijs conſtat. & poſt Ioan. Bapt. conſect. notat Megal. cap. 13. numero 12. vbi numero 15. poſt Couar. in cap. vlnm. de teſtament. Rodriq. tom. primo, quæſt. Regul. quæſt. 39. arti. 2. & alios notat hoc idem procedere de cereis, ſeu candelis, quæ non deferuntur cum cadauere, ſed prius mittuntur ad Eccleſias, regularium, vt nullo modo ex illis debeatur quarta, non ſolum ratione talium priuilegiorum. Sed quia ita ſe habet antiquata conſuetudo, quæ interpretatur leges, & ſucceſſiuè ſic ſeruanda eſt, prout magis patebit ex dicendis.

2 Secundo non debetur † quarta parrochialis de donatis in vita etiam ſi poſtea teſtator in illo loco pio, cui fecit donationem ſepeliatur, vt eſt text. in capit. de his §. ſi verò de ſepult. Idem eſt quoties in teſtamento talem donationem irreuocabilem feciſset teſtator huiuſmodi loco pio, nam etiam in teſtamento poteſt fieri donatio inter viuos, ex qua non deberetur quarta, ſicut non deduceretur falcidia, vt poſt Oldrad. conſil. 114. numero ſecundo, probat Megal. dict. capitulo decimo tertio, numero trigeſimo, cum alijs cumulatis per Tuſc. in verbo quarta concl. 27. num. 40. & 41.

Hoc idem procedit ſi re vera eſset legatum, vel donatio cauſa mortis, ſed teſtator adhuc vi-

3 uens † adimpleuit promiſsum, hæc enim tranſiret in donationem inter viuos, vt poſt gloſ. in l. legatum ff. de leg. ſecundo, notat Sylu. in verb. Canonica portio, quæſtione nona, Azor. inſtitut. moral. libro nono, capitulo 13. quæſtione quarta, in ſecundo caſu Oldrad. conſil. 225. Bald. & Fulgoſ. quos probat Tuſch. dict. concluſ. 27. numero 90. Et licet Panormit. & Cardinal. penes Sylu. loco cit. teneant oppoſitum, intelliguntur quoties poſt mortem teſtatoris tanſiret do-

minium illorum bonorum in Eccleſiam non autem ſi in vita.

4 Si verò inueniretur facta donatio † ſimpliciter, nec conſtaret eſſe cauſa mortis, vel inter viuos, tunc reſoluitur quæſtio ex diſcuſſis tractat. decimo ſecundo, capitulo decimo ſeptimo, ſi ſit in illa facta mentio mortis, vt dominium, & poſſeſſio bonorum tranſeat in donatarium poſt mortem donantis, tunc eſſet donatio cauſa mortis, & ex illa deberetur Falcidia, & conſequenter hæc quarta, ſecus ſi conſtet oppoſitum, vt effectum ſortiatur donatio inter viuos ſaltem quoad dominium, quamuis poſſeſſio capiatur poſt mortem, vt eſt text. in l. Seia. §. final. ff. de donat. cauſ. mort. vbi gloſ. & Bart. poſt Dyn. Bald. Alexandr. Couar. & alios probat Megal. dict. capit. 13. numero 29.

5 Ampliatur etiam procedere quoties † aliquis elegiſſet ſibi ſepulturam, in aliquo loco, & poſtea bene valens obtulit ſe, & bona ſua tali loco, vel in illo profeſſionem emiſit, tunc enim deſinit eſſe parrochianus alterius Eccleſiæ, ex regul. text. in capitul. beneficium de regular. & tranſeunt. ad religion. in ſexto, & conſequenter de bonis ſuis nihil parochiæ debetur, ita gloſ. & Panormitan. in capitulo relatum de ſepult. Ioan. Andr. Archidiacon & alij quos probat Tuſch. dict. concluſione vigeſima ſeptima, numero 32. Azor. dict. capitulo decimo tertio, quæſtione 4. §. tertius caſus. Megal. dict. libro ſecundo, capit. 14. numero 14. & ſeqq. vbi de quarta Epiſcopali etiam loquitur.

6 Eſt tamen quæſtio ſi moriatur nouitius † intra annum nouitiatus, an debeatur quarta parrochialis, & Innocent. affirmat; Panormitan. verò negat ſic etiam Sylu. & alij, quos probat Azor. dict. quæſtione quarta, §. quid ſi in monaſterium, & ratio vera eſt, quia de bonis relictis cauſa ſepulturæ, & funeris debetur quarta parrochialis, ſed per talem dedicationem ſi bona acquirantur monaſterio, non intuitu ſepulturæ acquiruntur, ſed ex dedicatione, etiam quia verior eſt opinio, bona prædicta ſpectare ad venientes ab inteſtato, ſi nouum ius expreſsè aliud non declarauerit, vt latius poſt alios probat Molfeſ. tom. primo, ad conſuet. Neapolitan. parte prima, quæſt. 64. vbi in ſeptimo volumine alios cumulat.

7 Et hinc eſt etiam, quod ſi aliquis declaret † ſe pro alijs cauſis, quam pro ſepultura relictum facere, quamuis in illo loco ſepeliatur, adhuc de tali relicto non deberetur quarta parrochialis, quia non eſt cauſa funeris relictum. Ita Innocent. in capitul. in noſtra, numero quarto, de ſepult. Tuſch. dict. concluſione vigeſima ſeptima, numero 33. & ſeqq. vbi refert contrarium tenentes, qui intelliguntur, quoties appareret cauſa funeris fuiſſe factum, quia tunc præſumeretur in fraudem parochiæ, & deberetur illi quarta parrochialis.

Si contingeret, vt legatum fieret Religioſo, tunc ſi intuitu perſonæ relictum eſſet legatum, clarum eſt ex
8 illo non deberi quartam † parrochialem, cum nec etiam tunc eſſet legatum pium, ſecus ſi intuitu ſepulturæ legatum fieret Oldrad. conſ. 225. numero 16. & conſil. 289. Federic. de Senis. Bal. Calder. Gem. Ioan. Andr. & alij penes Tuſch. concluſione 27. numero 35. & ſeqq. qui ſic concordat diſſidentes opiniones, vt quarta debeatur quoties omnino legatum reſolueretur in ius funeris, & tali intuitu eſſet relictum, vt nullo modo eſſet contemplata perſona legatarij, quando vero illius perſona eſſet contemplata nullo modo quarta debetur.

Tertio principaliter ſi legatum fieret Eccleſiæ, in qua non ſepelitur, nec ſibi elegit ſepulturam, clarum
9 eſt ex illo legato non deberi † quartam parrochialem, quia ceſſat ratio, qua talis quarta fuit introducta ita gloſ. in c. 1. de ſepult. Hoſt. in cap. 2. eod. tit. Io. Andr. in c. certificari eod. tit. Archid. in c. 2. eod. tit. in 6. Azor. dict. capit. 13. quæſt. 4. §. quartus caſus. Oldrad. Feder. de Sen. Gemin. & Bald. quos probat Tuſch. dict. concluſione 27. numero 50. vbi numero 55. ex doctrina Bald. conſil. 236. lib. 2. idem probat quoties per accidens poſtea ſepeliretur, in tali Eccleſia cadauer legantis, quia attenditur, quod principaliter fit. ex reg. text. in l. ſi quis nec cauſam vbi omnes ff. ſi cert. per.

Hoc idem procedit, ſi in illo loco ſepulturam ſibi
10 elegiſſet, ſed in ea ſepeliri non potuiſſet, † quia in hoc caſu reſoluitur relictum in alios vſus pios, vt euenit ſi in illo loco mortuus non fuiſſet, ſed alibi, vt colligitur ex text. in cap. relatum, de cler. non reſid. Feder. de Sen. in conſil. 70. & Peruſ. quos ſequitur Azor. d. cap. 13. q. 4. §. octauus caſus. Tuſch. d. concluſion. 27. n. 51. qui hoc idem probant in omni alio caſu, quando ſine culpa Eccleſiæ, in qua elegit ſepulturam, non potuerit in ea ſepeliri.

Ampliant hoc procedere quoties Eccleſia, parro-
11 chialis eſſet interdicta culpa † parochi, non autem parochiani, tunc enim neceſſario ille talis elegiſſet ſibi alibi ſepulturam, & conſequenter ceſſat quarta parrochialis, ſecus ſi nullam cauſam dedit interdicto, tunc enim non debet iure ſuo priuari Archid. & Gemin. in cap. 1 de ſepult. in 6. Azor. d. q. 4. §. ſextus caſus. Oldrad. & Feder. de Sen. quos probat Tuſch. concl. 27. num. 52.

Secundo ampliatur quando ad tempus eligeret
12 † ſibi ſepulturam in illo loco, vt inde transferatur, aliò ad ſepulturam perpetuam, quia interim ibi manet loco depoſiti, & dum ceſſat ratio cur hæc quarta fuit introducta ceſſat etiam eius exactio, vt probant Tuſch d. concluſ. 27. num. 56. Azor. d. q. 4. §. decimus tertius caſus.

Tertio ampliatur quoties ſepeliretur in tali Ec-
13 cleſia contra voluntatem eius † cuius eſt Eccleſia, veluti ſi tempore interdicti ſepeliretur, in Eccleſia Regularium habentium priuilegium ſepeliendi, quia ceſſat ratio iniuriæ Eccleſiæ parrochialis, & ſucceſſiuè etiam ceſſat exactio, vt poſt Gemin. in capitulo primo, de ſepult. in 6. & Feder. de Sen. conſil. 119. notat Azor. dict. quæſtione quarta, §. quintus caſus.

14 Quarto principaliter non poteſt quarta † parochialis deduci ex relictis ad vſus pios priuilegiatos, vt dicitur in quarto caſu quintæ reſponſionis, quæ habetur in capitulo final. de teſtamen. & in clemen. dudum §. verum de ſepult. vbi communiter DD. vt poſt Bald. Calder. & alios notant Tuſch. dict. concluſ. 27. numero 46. Azor. dict. capit. 13. quæſtione quarta, §. duodecimus caſus, & cap. 12. quæſtione 7. per totam Megal. tom. 2. inſtit. confeſs. libro ſecundo, capitulo 13. numero 20. & ſeqq. & ſic de alijs recentioribus. Et idem procedit de quarta Epiſcopali, prout ſunt iura manifeſta.

15 Primo igitur dicitur vſus pius † priuilegiatus quouis modo relictum fieret ad perpetuum obſequium Diuini cultus, vt pro fabricanda Eccleſia, vel eius reparatione, pro capellis conſtruendis, pro veſtibus, aut vaſibus Sacris, pro erectione, vel reparatione campanilis, pro luminarijs aut cereis, ad diuinum cultum deſtinatis, & ſic de alijs ſimilibus c. vlt. de teſtam. vbi Innoc. Couarr. & alij ca. ex parte lo 2. de verbor. ſignif. cum alijs cumulatis per auctores citatos.

16 Secundo idem procedit † quando legatum fieret ad celebrandum anniuerſarium perpetuum, aut pro tricenario, vicenario, aut ſeptenario celebrando in perpetuum, vel pro Miſſis celebrandis ſimiliter in perpetuum, vt in dict. cap. vltim. de teſtamen.

vbi

Digitized by Google

vbi Hoſt. & in hoc cum alijs cemulatis per autho-
res citatos, & fuit ſic etiam reſolutum in Romana
Rota in anno 1586. die 5. Martij.

Quod attinet ad relicta pro celebratione miſsa-
17 rum † clarum eſt ex illis non deberi quartam paro-
chialem, quia relinquuntur pro onere celebrandi tot
miſsas, Alexandr. conſil. 196. num. 5. & ſeqq. lib. 2.
quem refert Tuſch. in verbo quarta concluſ. 28. num.
5. & 6.

Duo autem ſuperſunt notanda in hac materia.
Primum eſt quod ſi teſtatot, reliquerit aliquid pa-
18 rochiæ, † vel Epiſcopo, præſumitur animo compen-
ſandi feciſse relictum, cum enim ex diſpoſitione iuris
teneatur hanc quartam perſoluere vtique legatum
præſumitur factum animo compenſandi, & eo ma-
gis ſi expreſsè taliter legatum fieret. Si enim pro
quarta non ſufficeret poſsent agere ad ſupplemen-
tum, vt poſt alios probant Couarr. in cap. officij nu.
6. de teſtam. Bur. Dec. & alij, quos ſequuntur Tuſch.
in verbo quarta concluſ. 30. Megal. dict. lib. 2. cap. 14.
ſub numero 33. verſicul. quarto quando aliquid Epi-
ſcopo.

Secundo aduertendum eſt, quod in caſibus, in
19 quibus debetur, quarta parochialis, † vel Epiſcopa-
lis non eſt ſoluenda, niſi petatur, hoc enim etiam lo-
cum habet in falcidia, & Trebellianica l. ſi ſponſus
§. fin. ff. de donat. int. vir. & vxor. & idem procedit in
huiuſmodi quartis, vt poſt Bal. in l. ſi quis ad decli-
nandam §. in omnibus num. 31. C. de Epiſcop. & cler.
norat Megal. d. lib. 2. c. 13 num. 34. quod eſt per ſe no-
tum, quia poſsent parochus, vel Epiſcopus talem
quartam remittere, & eo ipſo tacitè remittunt, quod
expreſsè illam non petunt, & ſatis eſt vt debentes il-
lam perſoluere nulla vtantur fraude, quin illam pe-
tenti ſoluant. Etiam quia præſcriptione, ſeu conſue-
tudine præſcripta poteſt introduci, vt huiuſmodi
quartæ non debeantur.

SVMMARIVM.

1 *Sicut non debetur quarta parochialis, eodem modo neque Epiſcopalis quartæ debetur, & in quibus caſibus debeatur, vel non vide num. 2. 3. & 6. 7. & num. 9. & num. 11.*

4 *De relictis perſonis non detrahitur quarta Epiſcopalis, & quando fallit. num. 5.*

6 *Legatum Eccleſiæ non indigenti ſeruandum eſt pro futura Eccleſiæ refectione.*

10 *Diſtributio, quam facit exequutor cenſetur facta ab ipſo teſtatore.*

12 *Tria requiruntur, vt relictum non fiat perſonis, ſed ipſis locis pijs.*

13 *In detractione quartæ non attenditur perſona relinquẽtis, ſed locus cui eſt factum legatum.*

14 *Quid de relictis confraternitatibus? an detrahatur quarta? & num. 15.*

16 *Non debetur quarta de eo, quod donatum eſt inter viuos, ſed de eo, quod relictum eſt per teſtatorem.*

17 *An debeatur quarta, de relictis factis ab eo qui religionem ingreditur, & num. 18.*

Quando non debeatur quarta Epiſcopalis.

RESOLVTIO CCCXXXVIII.

HVius rei reſponſio patet ex ſupradictis, nam
ſicut quarta parochialis, ex priuilegio non
1 debetur, ita nec etiam quarta † Epiſcopalis,
hoc enim omnes docent ex textu in
capitulo conſtitutus de Relig. domibus capit. in
noſtram de ſepultur. C. requiſiſti de teſtam. & ſæpe
aliàs.

Secundo non debetur pro relictis ad vſus priuile-
giatos, eſt enim eadem ratio, & idem eſt de relictis
2 pro alimentis † pauperum, vel pro dotandis puellis
pauperibus, vt locis citatis habetur, & ſic etiam cita-
ta deciſ. in anno 1586. die 5. Martij fuit in Rota Ro-
mana deciſum, vt notat Seraph. deciſ. 726. & Qua-
ranta in Compend. Bullar. in verbo quarta Epiſcopa-
lis, his verbis.

Circa propoſitum dubium plures conſideratæ fue-
runt difficultates. Prima fuit an Reuerendiſſimo
Domino Epiſcopo Syracuſano debeatur quarta ex
relictis pro maritandis, ſeu monachandis puellis
pauperibus, & pro pane præſtando qualiber heb-
domada pauperibus, & circa hunc articulum Domi-
3 ni dixerunt, regulam eſse, quod de relictis † pauperi-
bus in genere nulla debetur quarta, gloſ. in cap. 2. in
verbo decernit, & ibi Innoc. num. 1. Abb. n. 8. de ſe-
pult. Bal. in l. id quod pauperibus num. 30. verſic. ad-
do tertiam rationem C. de Epiſcopis, & cler. Roman.
conſil. 223. num. 1. verſ. tertio fallit. Petr. de Vbald. de
Canonica Epiſcopali c. 5. nu. 10. & 11. & c. 7. nu. 15.
& 50. & ratio eſt, quia quando relinquitur pauperi-
bus in genere, relinquitur perſonis non autem pijs
4 locis; De relictis autem perſonis † non detrahitur
quarta Epiſcopalis, iuxta text. in cap. ex parte il 3. de
verb. ſignific. Innoc. Abb. Petr. de Vbald. vbi ſupra.
Fallit autem hæc regula in relicto facto pauperibus
5 certi loci, † quia tunc legatum videtur factum intui-
tu illius loci, & ſic factum loco pio, vt poſt Ioan. Andr.
limitat Abb. in d. cap. 2. num. 3. & Petr. de Vbal. vbi
ſupra.

Secunda difficultas eſt an de relictis pro reſtaura-
tione Eccleſiæ matricis, ædificatione, & reparatio-
6 ne Eccleſiarum † Monaſteriorum, Hoſpitalium, &
aliorum locotum piorum, debeatur quarta, & Domi-
ni cenſuerunt non deberi, iuxta text. in c. vlt. ibi ſeu
fabrica de teſtam. & in d. c. ex parte, ibi vel ad fabri-
cam Rom. conſ. 233. in princip. Capyc. deciſ 23. nu.
4. Sed circa hunc articulum inſurgit alia difficultas,
7 an hoc caſu debeatur † quarta quando de præſen-
ti non indiget reſtauratione, nam affirmatiuam te-
nuerunt. Hoſt. Io. And. Anch. in d. c. vlt. de teſtam.
vbi Couarr. exiſtimat eſse magis, communem opi-
nionem; contrarium verò teouerunt. Goffred. Card.
Barbat. & ipſe Couar. per text. in c. nobis 2. q. 2. quia
8 legatum Eccleſia non indigente † ſeruandum eſt in
futuram Eccleſiæ refectionem, & reſtaurationem.
Idem in hoc conflictu attendenda eſt forma legati,
ſi enim teſtator vult ſtatim, vel in ſingulos annos
ſolui aliquid pro reſtauratione Eccleſiæ, quæ repara-
tione non indigeat, tunc ſeruari poterit commu-
nis ſententia. Si verò legat pro reſtauratione Ec-
cleſiæ, quoties ea indigebit tunc contraria ſententia
erit ſequenda, & ſub hoc articulo cadunt etiam reli-
cta pro ſubuentione Eccleſiæ reſpectu luminariam
ornamentorum, & aliorum ad cultum diuinum per-
tinentium: ex his namque non debetur quarta d. cap.
fin. ſi vero vſus eſset indeterminatus, & non deſtina-
tus perpetuo cultui Diuino, tunc debeatr quarta d. c.
ex parte, & c. requiſiſti de teſtam.

Tertia difficultas eſt an de relictis pro alijs ope-
9 ribus pijs, in genere debeatur quarta, † & hæc
pendet à futuro euentu, ſi enim executores di-
ſtribuerint legatum in fabricam, luminaria, &
ornamenta Eccleſiæ, vel in concernentia Diui-
num cultum, tunc quarta non deducitur dict. cap.
fin. num. 7. quia diſtributio; quam facit executor
10 cenſetur † facta ab ipſo teſtatore l. vnum ex fami-
lia. §. 1. vbi Dyn. Bart. & DD. de leg. 1. ſecus ſi execu-
tores diſtribuerent legatum in vſum non priuilegia-
tum locorum piorum.

Quarta difficultas verſatur circa legatum factum
pro

Digitized by Google

pro maritandis duabus puellis, ſingulis annis, & pro
vna puella conſanguinea, & concluſum fuit, † neque
11 etiam hoc caſu deberi quartam: quia aut ſunt paupe-
res, & non debetur quarta, vt ſupra dictum eſt, cum
legatum ſit factum perſonis, & non locis, aut non
ſunt pauperes, & vltra præſatam rationem militat alia
ratio, quod tale legatum nondicitur pium, & ideo ex
eo quarta non debetur. Tiraq. de priuileg. piæ cauſæ
in princ. quare concluſum fuit ſecundum legatorum
differentias, & diſtinctiones ſupra deductas eſſe in
hac cauſa pronunciandum.

Omnes caſus prædictę deciſionis varijs rationibus,
& auctoritatibus poſt alios comprobant Thuſc. in
verbo quarta concluſ. 21. per tot. Megal. d. lib. 2. c. 14.
Azor. d. cap. 12. & 13. vt reticeam alios. Itaque tria
12 ſimul requiruntur. † Primo, vt relictum non fiat
perſonis, ſed ipſis locis pijs. Secundo, vt loca pia
ſubiecta ſint Epiſcopo. & tertio, vt relictum locis pijs,
ſubiectis non, ſit ad vſus priuilegiatos, ſic enim nec
quartam Epiſcopalem, nec Parochialem deduci, plu-
ries ſuperius replicatum eſt.

Hinc eſt, vt non attendatur ſubiectio perſonæ re-
linquentis, quia perſona ſe habet per accidens in hu-
13 iuſmodi quarta, ſed attenditur † Eccleſia, cui ſit hu-
iuſmodi legatum, & illi Epiſcopo debetur quarta,
cui talis Eccleſia ſubiecta eſt, vt poſt Feder. de Sen. &
alios latè probat Rom. conſ. 514. in quæſtione, vbi
adden. alios cumulat notat Thuſc. dicta concluſ. 21.
num. 34.

14 Quod attinet ad confraternitates, † & hoſpitalia,
eadem adhibeatur diſtinctio, ſi enim eſſent loca pia,
& ſubiecta Epiſcopo. vt relictum non eſſet factum ad
vſus priuilegiatos, tunc deberetur Epiſcopo huiuſmo-
di quarta, aliàs ſecus, vt relatis varijs authoribus pro-
ſequuntur Thuſc. d. concl. 21. num. 20. & n. 38. & ſeq.
n. 59 & ſeqq. Megal. d. c. 14. n. 26. & ſeqq.

Si enim non eſſent ſubiecta Epiſcopo, clarum eſt
15 illi quartam non eſſe debitam † cum requiratur ſu-
biectio, vt pluries dictum eſt. Si regerentur per per-
ſonas laicas, tunc nec etiam legatum eſſet pium, &
ex hoc defectu quarta non deberetur.

Quod ſpectat ad donationem inter viuos, vel quod
ſolutum eſt viuente teſtatore, vt non debeatur quarta
16 † Epiſcopalis, poſt alios notant Tuſch. d. concluſ. 21.
num 67. Megal d. cap. 14. num 7 & ſeq. & alij per
illum text. in cap requiſiſti de teſtam. hæc enim quar-
ta debetur Epiſcopo de relictis in vltima voluntate,
non autem de illis, quæ habuerunt effectum inter
viuos.

Hinc ſoluitur quæſtio, ſi debeatur hæc quarta de
17 relictis † factis ab eo, qui religionem ingreditur, ſi
enim diſpoſitio fieret inter viuos, eſſemus in claris, ex
illa non deberi hanc quartam, vt patet ex dictis. Si
verò per vltimam voluntatem relictum fieret, vt per
teſtamentum, tunc ſi Religio, in qua profeſſionem
emiſiſſet eſſet incapax bonorum in communi, vt emiſſa
profeſſione teſtamentum vires habeat, & Eccleſia, cui
ſit relictum ſubeſſet Epiſcopo vtique de tali relicto
deberetur quarta Epiſcopalis, vt poſt alios notat Me-
gal. d. c. 14. n. 14. & ſeqq. Quamuis non deberetur
quarta parochialis, vt patet ex dictis.

Si tamen profeſſionem emitteret in religione, quæ
18 ſit capax bonorum in communi † tunc durante vita
huiuſmodi profeſſi nulla quarta deberetur. Epiſco-
po, cum interim religio retinet illa bona, etſi in vita
tale legatum ſolueret, tunc tranſiret in donationem
inter viuos, & hæc mihi videtur veritas quicquid alij
velint.

SVMMARIVM.

1 *In taxatione quartæ attenditur conſuetudo loci.*
2 *Quarta poteſt præſcribi.*
3 *Quot ſpatium temporis requiratur ad præſcribendam quartam, & vide num. 4. & 6.*
5 *Præſcriptio, quæ habet locum contra ſoluentes quartam debet habere locum contra recipientes.*
7 *Debet eſſe differentia inter præſcriptionem totæ, & quotæ.*
8 *Conſuetudine obſeruatur, vt ex cereis, quæ deferuntur in aſſociandis cadaueribus non debeatur quarta.*

An, & quomodo præſcribatur quarta.

RESOLVTIO CCCXXXIX.

Reſponſio huius articuli fuit incidenter ſupra
declarata, cum dictum ſit, quod etiam in
1 taxatione † huiuſmodi quartæ attendatur
conſuetudo loci. Et quod poſſit præſcribi
2 † habetur in cap. de quarta. de præſcript. & ſæpè alias
vt proſequuntur Tuſch. in verbo quarta, quæſt. 21.
num. 31. & ſeqq. Azor. d. cap. 12. quæſt. 2. & ſic de
alijs recentioribus, ſed reſponſio tradita vera eſt.
Quod ſi quæſtio ſit de quarta, ſeu certa portione ſol-
uenda, tunc quia hæc conſuetudo eſt præter ius poſſet
decem annis præſcribi, cum hæc ſit regula trita in
omni conſuetudine præter ius.

Eſt benè verum quod Hoſtienſ Ioann. Andreas,
& Panorm. in c. certificari de ſepult. tradunt requiri
3 ſpatium † quadraginta annorum ad præſcribendum,
vt Epiſcopo detur minor pars, quam ſit quarta: quia
Sacri Canones mandarunt quartam partem deberi,
vt pluries replicatum eſt, & ſucceſſiue eſſet conſuetu-
do contra ius canonicum. Si verò vltra quartam
partem ſolueretur Epiſcopo tunc eſſet præter ius † &
4 in hoc caſu ſufficeret pręſcriptio decem annorum, &
hoc probant Azor. d. c. 12. q. 3 Megal. d. lib. 2. c. 13.
num 18. qui idem videtur tenere.

Verum pręſcriptio quæ habet locum contra ſol-
5 uentes quartam † debet etiam habere locum contra
recipientes. Vnde ſi ſpatio decem annorum poſſet
Epiſcopus præſcribere maiorem partem, quam ſit
quarta eodem modo procedit è contra ex reg. text. in
l. 1 C. vt in pari cauſa non fiat iudicium ad imparia,
ſed pariformiter iudicentur.

Confirmatur, quia ſi ſpatio quadraginta annorum
6 † etiam ſecundum ipſos præſcribi poteſt tota quarta
vt ad literam determinatum eſt in capit. de quarta de
præſcript. eſtque vera opinio, & communis, vt do-
cet Abb. conſ. 31. & 47. lib. primo Tuſch. d. concluſ.
21. num. 30. & ſeqq alij & omnes, vtique adeſſe de-
7 bet differentia † inter præſcriptionem totæ, & quotæ.

Attenderetur etiam huiuſmodi conſuetudo circa
exactionem quartæ funeralis, & ita conſuetudine
ſeruatur, vt ex cereis, quæ deferuntur in aſſocian-
8 dis † cadaueribus non debeatur quarta, niſi pro
illis, quæ remanent in eccleſijs, quia hæc propriè di-
cuntur deſtinata ad funus, & ſepulturam, vt pa-
tet ex dict. cap. 8. & in his ſtandum eſſe conſuetudini
docet Innoc. in c. requiſiſti. de teſtament. & num.
16. & 17.

SVMMARIVM.

1 *Quarta epiſcopalis, vel Parochialis, an detrahatur de relictis pro fabrica eccleſiæ, ſi eccleſia non indiget refectione.*
2 *Legatum ſi fiat pro male oblatis, & non appareant tot male ablata ſuperfluum conuertitur in alias pias cauſas.*

Digitized by Google

3 *Legatum pro anima non expreſſa anima debetur.*
4 *Cappellæ Dotatæ ſi aliquid relinquatur pro cultu diuino, & in ea congruè officietur, an detrahatur quarta canonica.*

Quarta Canonica an debeatur Epiſcopo, vel parocho de relictis pro Fabrica Eccleſiæ, ſi Eccleſia edificatione, vel reparatione non indiget.

RESOLVTIO CCCXL.

1 QVod debeatur quarta † quando Eccleſia non indiget fabrica, nec fiat fraus Eccleſiæ Parochiali, vel Epiſcopo, tenent Ioannes Andreas Anchar. in c. fin. de teſtamentis, & ibi Couar. aſſerit eſſe magis communem, ne fiat fraus Eccleſiæ parochiali c. ex parte il terzo de verborum ſignificat. & hanc opinionem dicit eſſe magis communem Couar. cap. fin.

Contrariam tamen opinionem tenent Goffred. Cardin. & Barbat. in d. cap. fin cui opinioni videtur adhærere Couar. per tex. in c. nobis 12. quæſt. x. vbi ſi Eccleſia non indigeat, pars deputata fabricæ debet conſeruari in futuram parietum Eccleſiæ refectionem quandoque neceſſariam Seraph. in deciſ. Rot. Rom. 726. Attamen in hoc doctorum conflictu dicit attendendam eſſe formam legati, ſi enim teſtator vult, ſtatim, vel in ſingulos annos ſolui aliquid pro reſtauratione Eccleſiæ, quæ ea non indiget, tunc ſeruari poterit communis opinio, vt debeatur quarta, ſi verò legat pro reſtauratione Eccleſiæ quoties ea indigebit, tunc contraria ſententia erit ſequenda, ſed hæc diſtinctio non videtur remouere argumentum ex d. c. nobis ſumptum, vbi debet conſeruari pars deputata fabricæ, quamuis Epiſcopus teneatur ſingulis annis facere partem pro fabrica, licet ea non indigeat.

Mihi verò aliter videtur, nempe quod remota fraude, quæ ex coniecturis colligitur, nullo modo quarta debeatur, cum enim legatum ſit relictum pro fabrica, quarta non debetur ex reg. d. cap. fin. ex eo autem, quod Eccleſia modo non indigeat neque debetur, quandoquidem etiam habemus regulam in legato facto Eccleſiæ, quod ſi adimpleri non poteſt tunc eſt conuertendum in aliam cauſam ſimilem, & proximiorem voluntati teſtatoris cap. nos quidem, cum ibi notatis de Teſtament. l. legatum leg. quidam ff. de ſuppellect. legata, & hic erit facienda conuerſio in aliam cauſſam pertinentem ad cultum diuinum, vel ornamenta, quæ eſt priuilegiata d. cap. fin. & ſucceſſiuè ſiue ſit conſeruanda, ſiue non ſed conuertenda in ſimilem cauſam, non detrahetur quarta, & ita ſingulariter dicit Butrius conſil. 26. dummodo excludatur fraus, vt diximus, facit à ſimili,
2 quod ſi teſtator pro male ablatis † legauit centum ſecundum diſpoſitionem alicuius, & poſtea non apparent tot malè ablata debet ſuperfluum conuerti in aliam piam cauſam, & non remanebit apud hæredem, quia teſtator debuit eſſe certus de facto ſuo capit. ab excommunicato de reſcriptis, vt ſingulariter tradit Zabarell. in clem. vnic. de teſtam. numer. 26. quinimo
3 mo ſi teſtator dixit lego pro anima mea †, & non expreſſit ſummam religionis fauore, & animæ debet fieri diſtributio vſque ad quantitatem conuenientem iuxta dignitatem perſonæ facultatem, & numerum liberorum hæredum defuncti argum. ff. de legat. 2. l. pater, & l. ſi quiſquis §. 3. ff. de relig. & ſumptibus funer. l. cum poſt §. gener. ff. de Iure dotium facit c. cum tibi de teſtam. Zabarell. loc. citat. Pone enim
4 quod cappellæ dotatæ † in qua congruè officiatur, ſeu diuina officia perſoluuntur aliquid relinquatur pro cultu diuino fraus colligitur, & detrahetur quarta ſecundum Capram conſ. 155. poſt Petrum, quem allegat de canonica Epiſcopali cap. 6. ex quo enim non eget pro cultu diuino, videtur in fraudem relictum.

SVMMARIVM.

1 *Quarta Epiſcopalis non detrahitur de dote Eccleſiæ.*
2 *Quarta Epiſcopalis non detrahitur de legato facto ad pias cauſas prout aliquis elegerit.*
3 *Fundans Eccleſiam, ſi donat ei ſtabilia, cenſetur donare pro dote.*
4 *Donans ſtabilia Eccleſiæ pauperi, & indotatæ cenſetur donare pro dote.*

Quarta Epiſcopalis an debeatur de dote Eccleſiæ.

RESOLVTIO CCCXLI.

IN hac quæſtione licet affirmatiuè ſit reſpondendum cum non videatur excepta, prout quidam alij caſus in cap. fin de teſtamentis.

1 Contrariam tamen ſententiam † conſului, dum in facti contingentia de tali quæſtione eſſem interrogatus, quod non poſſit detrahi de bonis aſſignatis pro dote Eccleſiæ; ratio eſt, quia cenſetur aſſignata ad perpetuum cultum, quo caſu non detrahitur d. capit. fin. de teſtamentis, & ita tenet Abb. in cap. fin. de cenſibus Petrus de Peruſ. in tract. Canonicæ Epiſcopalis capit. 7. idque eſt adeo verum, quod procedit
2 etiam ſi relictum † ſit factum ad piam cauſam, prout aliquis elegerit, & ille eligat fabricam Eccleſiæ, vel dotem, Bart. in l. vnum ex familia §. 1. ff. de legat. 2. quia videtur ſatisfactum textui in dict. cap. fin. de teſtam. pro poteſtate eligendi conceſſa illi; Inſuper dicit Petrus vbi ſupra, quod ſi à principio in fundatione Eccleſiæ, vel poſt ipſe fundans donaret aliqua ſtabilia Eccleſiæ, ſi non dixerit, quod pro dote
3 Eccleſiæ aliquid donaret, vel legaret præſumitur † in dubio, quod pro dote hoc fecerit, & ſic non poſſet detrahi quarta Epiſcopalis, ex quo fundator adhoc tenebitur, & poterat compelli c. cum ſit de conſecratione Eccleſiæ, vel altaris argum. l. 2. C. de acquir. poſſeſſ. & l. quædam mulier ff. de rei vendicat. & quia ex primordio tituli poſterior formatur euentus l. vnica C. de imponend. lucrat. deſcript. lib. 10. ſequitur Bald. nouell. de dote p. 1. cap. 1. num. 7. vbi addit, quod etiam quod fundans adhoc non teneatur, puta quia alia perſona quam fundans Eccleſiam legaret
4 aliqua ſtabilia † ipſi Eccleſiæ, præſumitur quod ex cauſa dotis conſtituendæ hoc fecerit, quando tamen Eccleſia erat pauper, vel indotata, quia ita ſuadet ſubiecta materia per id, quod habetur in l. quod autem ff. de Iure dotium.

SVMMARIVM.

1 *Legatum relictum Epiſcopo cenſetur relictum contemplatione Eccleſiæ, niſi fuerit relictum à conſanguineo, vel amico.*
2 *Legatum relictum Epiſcopo à conſanguineo cenſetur relictum intuitu Eccleſiæ, quando eſt expreſſa cauſa reſpiciens animam, vel Eccleſiam.*
3 *Eccleſiæ cenſetur factum legatum, & debetur ei portio quando relinquitur Epiſcopo conſanguineo, reſtituendum tamen Eccleſiæ poſt mortem Epiſcopi.*
4 *Epiſcopo non debetur portio de legato facto Eccleſiæ Cathedrali, ſi bona ſunt dimiſſa inter Epiſcopum, & Eccleſiam.*

An debeatur quarta de legato facto Epiſcopo à coniuncta perſona reſtituendo tamen Eccleſiæ poſt mortem Epiſcopi.

RESOLVTIO CCCXLII.

ANtequam, quæſtionem reſoluam præſupponendum ducas, quod legatum relictum
1 † Epiſcopo cenſetur factum contemplatione Eccleſię ob tam ſtrictam, & arctam coniunctionem, quam habet Epiſcopus cum Eccleſia, & ideo cum diſtinctione procedam, quod ſi relinquitur Epiſcopo ab extraneo præſumitur eſſe relictum intuitu Eccleſiæ, non perſonæ, niſi teſtator exprimat illud tantum eſſe Epiſcopi non Eccleſiæ, ſi verò relinquatur Epiſcopo à propinquo præſumitur eſſe relictum non intuitu Eccleſiæ, ſed perſonæ, niſi fortè contrarium probaretur ad tex. in cap. requiſiſti de teſtam. & quod dictum eſt de propinquo procedit etiamſi relinquatur ab extraneo, ſed magna amicitia coniuncto, nam amici plerunque diliguntur ſincerius, quam conſanguinei l. nemo dubitat §. qui frater ff. de hæred. inſtituend & hæc eſt communis opinio, de qua teſtatur Couarr. in d. c. requiſiſti, ſic pariter dicendum eſt quãdo prælatus eſt benemeritus, licet non ſit conſanguineus argum. l. nec adiecit ff. pro ſocio, Socc. in l. ciuibus ff. de rebus dubijs, & procedit etiam ſi legatum ſit relictum Epiſcopo à prædictis expreſſo tantum nomine dignitatis, quia intelligitur relictum ratione perſonæ, non Eccleſiæ Abb. conſ. 93. lib. 2. Aliquan-
2 do tamen † relictum à conſanguineo cenſetur relictũ intuitu Eccleſiæ, vt ſi exprimatur aliqua cauſa, quæ reſpiciat fauorẽ animæ, vel Eccleſiæ, nam in antiquis cauſa legan inſpicienda eſt l. vxorem in principio ff. de legat. 3. Socc. in d. l. ciuibus. Inſuper relictum ab extraneo cenſetur relictum contemplatione Eccleſiæ, etiam ſi nomen Epiſcopi tantum expreſſum ſit, ita gloſ. Abb. Couar. qui teſtatur de communi in d. cap. requiſiſti. His igitur præmiſſis, & eleganter diſcuſſis deuenio ad reſolutionem quæſtionis.

3 Quæritur nunc autem, cum enim legatum † relictum à conſanguineo cenſeatur factum intuitu perſonæ, non Eccleſiæ, cum id procedat, quando poſt mortem conſanguinei Epiſcopi legatum eſt Eccleſiæ reſtituendum? In hoc articulo ſcias quod debetur portio Eccleſiæ, quia inſpicitur is, qui vltimo capere debet, non autem interpoſita perſona l. cogi §. is qui ſolidum ff. ad Trebellian. l. cum ei qui ff. de legat. 2. l. cum dotem ff. ad leg. Falc. l. Papinianus §. meminiſſe ff. de inofficioſo teſtamento, & ita concludit Roman. ſingulariter conſ. 511. cuius dictum pro ſingulari refert Decius in l. & ſi militibus C. de teſtament. milit. & videtur ſentire Mandoſ. Neque eſt hic omittendum quod Capra conſ. 26. fuit in opinione, quod
4 legatum † ſi fiat Eccleſiæ cathedrali non debeatur quarta Epiſcopo iuxta d. c. requiſiſti, ſi bona ſunt diuiſa inter Epiſcopum, & capitulum, quia facta diuiſione bonorum, ſeu reddituum non durat communio inter Epiſcopum, & Eccleſiam, allegat Innocent. Ant. Immol. Card. in d. c. requiſiſti, & hodie ſic obſeruatur, & quotidie video practicari, quod Epiſcopi habeant bona diſtincta, & non accipiant quartam de legatis Eccleſiæ.

PRAXIS REGVLARVM CANCELLARIÆ.

SVMMARIVM.

1 *Cancellariæ regulæ probant tanquam conſtitutiones locales.*
2 *Cancellariæ regulæ non ligant in vniuerſum omnes.*
3 *Cancellariæ regulæ ſtatuta quædam ſunt, ſiue conſtitutiones, quæ ad certum locum pertinent.*
4 *Lex an ſit vniuerſalis, an ſingularis cognoſcitur ex loco.*
5 *Cancellariæ regulæ conſtituunt ius quod ſingulos, & non vniuerſos attingit.*
6 *Natura legis generalis ea eſt, vt ſit perpetua, & ſtabilis, ſed cancellariæ regulæ vna cum authore ſuo deficiunt.*
7 *Cancellariæ regulæ conditæ tantum fuere vt inſtrueretur cancellaria, & ius magiſtratus in literis expediendis.*
8 *Lex communis, & quæ vbique publicatur omnes ligat, & non poteſt allegari ignorantia.*
9 *Cancellariæ regulæ in curia tantum publicantur, & ibidem tantummodo obſeruantur.*
10 *Sententia lata contra legem communem non deductam, nec in iudicio allegatam eſt ipſo iure nulla, ſed ſententia lata contra regulam cancellariæ valet, & tenet.*
11 *Lex, vt vniuerſe liget oportet, vt à Principe dilucidè mandetur omnino obſeruari.*
12 *Cancellariæ regulæ probare non poſſunt tanquam ius commune, ſed locale.*
13 *Cancellariæ regulæ non ligant, niſi prius gratia præcipua impetretur, vt allegari, & produci poſſint.*
14 *Statuta particularia quam primum ſunt publica, & in vnum volumen redacta ligant ſubditos.*
15 *Cancellariæ regulæ certis finibus circumſcripta ſunt, vt niſi prius impetrentur non poſſint allegari.*
16 *Cancellariæ regulæ conſtituunt ius generale, etiam extra curiam.*

Cancellariæ Regulæ quomodo probent.

RESOLVTIO CCCXLIII.

CAncellarię regulas probare tanquam conſti-
1 tutiones † locales, non autem tanquam conſtitutiones generales conſuluit Anchar. conſ. 298. n. 1. & 2. incip. efficacibus Iaſ. in l. 1. num. 20. ff. ſi cert. petat. de Belen. in capit. ex parte col. 3. de feud. Zabarel. conſ. 99. in fine Dec. in c. 1. n. 1.
2 in 2. lect. extra de conſtit. & hinc fit, vt non ligent † in vniuerſum omnes, vt traditum fuit à Gomeſ. in proœ reg. cancell. q. 2. n. 1. per multis rationibus adductus.
3 Etenim hæ regulæ ſtatuta quædam, ſiue quędam † cõſtitutiones ſunt, quæ ad certum locum pertinent, vt patet ex eorum titulo; vocantur enim regulæ cancellariæ, cuius quidem denominationis cauſa ſit eius loci gratia tantum, dicuntur enim regulæ reſpicientes ea, quæ in dicto loco tractantur quemadmodum ex ſigno cognoſcitur, quale, quid ſit Doct. in §. teſtes inſtit. de teſtam. Bald. in l. computationes col. fin. C. de
4 fid. inſtr. ita lex an ſit vniuerſalis † an ſingularis cognoſcitur ex loco, ea enim quæ rebus accidunt plurimum conferunt, vt intelligatur quale quidque ſit l. non omnes §. à Barbaris ff. de re militari Bald. in l. fin. C. de execut. rei iud. cum ergo dictio adiecta Cancellariæ præferat certum locum dicendum erit regulas prędictas conſtituere ius, quod ſingulos, & non vniuerſos attingat. qualitas enim adiecta diſpoſitioni, ita eam afficit ſecundum qualitatis adiectæ naturam, vt eſt tex. in terminis §. ſed ius quidẽ ciuile Inſt. de iur. nat. gent. & ciuili c. ſtatutum de elect. lib. 6. & quando lex ad certum locum pertinet, illos, qui ſunt extra locum non ligat cap. 1. & cap. 2. de conſtitu. libr. 6. l. fin. ff. de iuriſ. omn. iud.

Secundam ſubiungit idem Gomeſ. rationem, quia
6 ea eſt natura legis † vniuerſalis, vt ſit perpetua, & ſtabilis l. edita verſ. pertinuit edicti C. de edend. mil in ſuo repertorio in verſ. lex §. 2. Archid. in cap. donatum

Digitized by Google

tum 1. q. 2. ſed hæ vna cum authore ſuo deficiunt, vt patet in procem. verſic. ſuo tempore duraturæ. Aucharan. d. conſil. 297. num. 2. quinimo ſuæ regulæ tan-
7 tum conditæ fuere, † vt inſtrueretur Cancellaria, & ius magiſtratus in literis expediendis, vt patet ex regulis Ioannis 21. & Benedict. quæ cum ita ſint non debet actus agentis operari quippiam, præter ius propoſitum c. ſi Sacerdos de offic. ordin. vulgata l. non omnis, ff. ſi cert. petat.

Tertia Gomes. ratio ea eſt, nam lex communis,
8 † eo quod vbique publicetur omnes ligat, vnde non poteſt tunc allegari ignorantia, vt patet in Authent. vt factæ nouæ conſtitutiones; per totum cap. 1. de poſtul. prælat. cap. nouit. de ſentent. excomm. Bart. in l. omnes populi, ff. de iuſtit. & iur. cum ſimilibus:
9 ſed cum regulæ Cancellariæ tantum in curia † publicentur, ſequitur tantummodo eas ibidem aſſeruari, idque ne ſequatur abſurdum, quod nimirum illi obligarentur illis regulis, apud quos non eſſent publicatæ, capitulo ſecundo de conſt. & c. 2. eodem titulo, lib. 6.

Quarto loco illud adducit, quia videmus ſenten-
10 tiam latam contra legem communem † etiam non deductam, nec in iudicio allegatam eſſe ipſo iure nullam, l. cum prolatis, ff. de re iudic. c. cum ritè ext. eod. tit. tamen ſententia contra regulam Cancellariæ lata valet, & tenet Felyn. in cap. 1. de re iudic. & ita ſeruat Rota.

Quinto illud confirmat, nam adde, vt lex vniuer-
11 sè liget, † oportet Principem dilucidè hoc mandare, vt lex obſeruetur omninò, vt fuit animaduerſum l. neque Dorotheum, C. de decurio. lib. 10. huc ſpectat contex. in c. 1. de conſtit.

Hæ, & ipſis ſimiles Gomeſij rationes in medium afferri poſſent ad probandum regulas cancellariæ
12 non probare † tanquam ius commune, ſed locale, vt dictum eſt, quæ fuſius proſequentem dictum Gomeſ. in d. q. 2. conſulas, quos cauſa breuitatis hic omiſimus.

Et quod dictum eſt in concluſione regulas probare tanquam ius locale, &c.

Primo limita hoc ex mente Gomeſ. in dicto loco
13 ſupra citato, vinculum vt plurimum † non ligare, niſi prius gratia præcipua, & certa quondam formula, & cæremonia impetretur, vt allegari, & produci poſſent prædictæ regulæ Gomeſ. in dict. loc. num. 4.

Ex quo videtur inſerri poſſe vinculum ſingulare, & præcipuum dictorum adeo debile eſſe, vt nec ſtatutis ſingularibus comparari poſſit. Nam ſtatuta parti-
14 cularia † quam primum ſunt publicata, & in vnum volumen redacta, ligant ſuos ſubditos, vt tradunt omnes in l. omnes populi, ff. de iuſtit. & iur. c. 1. de conſtit. lib. 6. quod non ſic procedit in regulis cancellariæ, quæ adeo cancellatę ſunt, & certis finibus circumſcri-
15 ptæ, vt licet regulæ publicentur, † & in vnum volumen redigantur, non tamen per vinculum aliquod iniiciunt, nec poſſunt allegari niſi prius impetrentur, vt dictum eſt ſupra, ſed hæc latè tradentem adhibeas. Gomeſ. dicto loco num. 4. cum ſeq. vbi poſt relatos concludit eſſe communem opinionem iſtas regulas
16 conſtituere ius † generale etiam extra curiam, arbitratur tamen fœdere diſtinctionis poſſe conciliari opiniones, & vbi per eum in fin. & videas infra in concluſ. reg. Cancellariæ, & de hac materia latè gloſ. ad reg. cancell. 26. incip. item attendens.

S V M M A R I V M.

1 *Penſio non poteſt imponi niſi de conſenſu illam ſoluere volentis.*

2 *Aſſerens alicuius conſenſum in actu interueniſſe debet illum probare.*

3 *Verba narratiua debent verificari coram notario Cancellariæ, vel Cameræ, quod amplia vt num. 4. vide etiam num. 5.*

6 *Res ſemper præſumitur integra, quando conſtat procuratorem non proceſſiſſe ad alium actum virtute mandati.*

Regula Cancellariæ 44. dudum requirit conſenſum titularis in conſtitutione penſionis, an inducat formam, ita vt abſque dicto conſenſu expreſſo penſio dicatur nulla.

R E S O L V T I O CCCXLIV.

IN facti contingentia reſpondi affirmatiuè motus, ex regula iuris fundatiſſima, quod penſio
1 non poteſt † imponi, niſi de conſenſu habentis eam ſoluere, vt reſoluit Io. Bapt. Ferret. conſil. 388. num. 3. Paul. Æmil. deciſ. Rotæ 11. numero 4. par. 3. Put. deciſ. Rotæ 368. num. 4. lib. 2. Flamin. Pariſ. lib. 8. de reſignat. benef. quæſtione 4. num. 169. nec literas de ea expediri iuxt. Regulam Cancellariæ 43. de conſenſu in reſignationibus, & penſionibus ibi nec literę reſeruationis, vel aſſignationis etiam motu proprio cuiusvis penſionis annuę ſuper alicuius beneficij fructibus expediri poſſint, niſi de conſenſu illius, qui penſionem perſoluere tunc habebit idem Flamin Paris. qui etiam de ſtylo notorio Camerę, & Cancellarię atteſtatur lib. 10 queſ 3. num. 10. lib. 11. queſtione 11. num. 38. & 66. lib 1. queſt. 12. num 51. lib. 9. queſt. 27. num. 8. nec mirum, quia talis conſenſus perficit actum antea non perfectum argum. cap. ſi tibi abſenti de prębendis lib. 6. Sarnenſis, regula de infirmis, queſt. 31. Flamin. Pariſ. d. queſtione 12. num. 22.

2 Probatio autem conſenſus † incumbit illi, qui aſſerit interueniſſe, quem ſufficit negare, nam qui aſſerit alicuius conſenſum in actu interueniſſe tenetur probare, vt ex l. ei, qui dicit ff. de probationibus l. actor. C. eodem tradit Hier. Gratus, reſponſ. 59. num. 20. vol. 1. nam cum ſit facti l. conſilio, ff. de Curatore furioſi, non præſumitur, ſicut nec alia, quę in facto conſiſtunt l. in Bello, §. factę, ff. de capt. & poſtlim. reuerſus. Gratus, vbi proximè num. 19. quare cum non conſtaret de tali conſenſu, nec dictę regulę Cancellarię derogatum appareat ſequitur nullam dictam eſſe reſeruationem penſionis, quia actus ſine requiſito conſenſu nullus eſt ipſo iure, vt per Tiraquel de legib. connubia lib. gloſ. 4. num. 2. & gl. 6. & 7. Gloſſatores in l. 55. Tauri Hieron. Gonzal. de reg. 8. Cancellar. de menſibus, & alternat. gloſ. 47. num. 15. & in terminis noſtris penſionis hoc tradit Hieronym. Gigas, tract. de penſionibus, quæſtione 10. numero 7. & ſequen. & quæſt. 11. num. 2. Gloſſator regularum Cancellariæ Innocen. VIII. regul. 43. ad finem. Flamin. Pariſ. lib. 8. de reſignat. beneſ. quæſt. 8. num. 11. 25. & ſeq. & num. 73. vbi inquit ſcribitur etiam conſenſus formalis, de quo loquimur à tergo in ſupplicatione originali, & literis, prout tradunt Anton. Auguſt. deciſ. 256. lib. 3. Creſcent. deciſ. 209. libro primo. Pellegrin. deciſ. 69. lib. 1. in manuſcriptis, & ita fieri communiter, & practicari, & quod ſi non apponatur, literæ ſunt nullæ, nec ſolere expediri, niſi extenſo conſenſu à tergo ipſarum, vt tradit Mohedan. deciſ. 111. in eiſdem manuſcript. & hanc nullitatis exceptionem tradit in terminis Hieron. Gigas, tract. de penſion. q. vlt. num. 9. & conferunt, quæ tradit Gambar. lib. 6. de offic. & poteſt. legat. de latere, num. 72. Sarnen. in compend. ſignat. num. 82.

Nec obſtabit dicere, quod in Bulla penſionis dicatur per illum (cuius ad hoc expreſſus accedit aſſenſus) nam ſunt verba narratiua, quæ debebant verificari,

3 ficari, † & comprobari per conſenſum coram Notario Cancellariæ, aut cameræ, qui ponitur à tergo, bullæ, vt dictum eſt, quia narratorum natura eſt, vt non probent, ſed vt probari debeant Philipp. Probus poſt Ioan. Monach. Io. Andr. & Doctores in c. ſi Papa de priuilegijs lib. 6. notab. 1. & 2. Abb. in cap. fin. col. 4. num. 14. de ſucceſs. ab inteſt. Io. Bapt. Ferret. conſil. 353. num. 14. tom. 2. Flamin. Pariſ. lib. 6. de reſignat. benefic. quæſt. 5. num. 5.

4 Etiamſi ſit narratiua † Principis ſuper facto alieno non facta motu proprio, vt poſt Alexand. conſil. 112. num. 2. lib. 7. tradidit Rota Romana deciſ. 154. num. 4. part. 2. diuerſ. ſac. palat Puteus deciſ. 338. num. 1. lib. 3.

Maximè ſi reſultaret præiuditium tertij, vt per Aymon. conſ. 194. num. 4. & in tract. de Antiq. tempor. par. 1. §. 1. num. 16. & 20. Creſcent. deciſ. 89. Rota Romana Sac. Palat. deciſ. 388. num. 3. par. 1. Abb. in Clem. 1. in fine de probat. Ioan. Bapt. Ferret. conſil. 172. incip. præſupponitur numer. 6. & conſil. 249. num 8. Anton. Gabriel concluſ. 2. de probat. nu. 28. Paul. Æmil. deciſ. Rotæ 337. num. 2. & 3. p. 3.

5 Et ad probationem dicti conſenſus, † & voluntatis per dictam Regulam Cancellariæ, quod reſignans, aut conſentiens penſioni præſtet ipſum per ſe, aut per ſuum procuratorem in Cancellaria, aut Cameracoram Notario, alias non valeat, etiamſi ſupplicationem porrexiſſet ipſemet, qui penſionis reſeruationi conſentire debebat, ita poſt Puteum lib. 3. deciſ. 11. tradit Flamin. Pariſ. lib. 8. quæſt. 8. num. 11. 14. & 33. qui num. 118 ait quod quando confertur abſenti beneficium reſeruata penſione reſignanti, aut alij etiam ſi dicatur, quod prouiſus conſentit per illa verba, cuius ad hoc expreſſus accedit aſſenſus, derogatur dictę regulæ de conſenſu, nam alias non valeret, & ita videmus practicari.

Nec obſtat dicere, quod à tergo bullæ inuenitur præſtitus conſenſus pro parte dicti Geneſij de Soto, & ipſius Procuratoris, nam vltra quod quinque diebus ante præſtationem conſenſus erat mortuus dictus Geneſius de Soto, ideoque etiam ſi ipſe foret penſionem ſoluturus mandatum expirauerat tanquam re integra, cum enim mors omnia ſoluat Auth. de nuptijs §. deinceps l. in ſumma in fine ff. de re iudic. l. Neratius ff. de regul. iur. Pariſ. conſ. 155. num. 5. par. 4. mandatum ad reſignandum beneficium, vel conſentiendum penſioni morte mandantis expirat, & finitur l. inter cauſas in princip. ff. mandati l. final. in fine ff. de ſolut. l. mandatum C. mandati Straccha. eodem tractat. num. 49. gloſ. in Clem. 1. verſ. quomodolibet de renunciat. vbi Cardin. Creſcent. deciſ. 169. incip. mandatum lib. 1. Iacob. Putei lib. 2. deciſ. 83. num. 1. deciſ. 92. num. 3. Biſignetus deciſ. 6. num. 3. de procurator. Rota deciſ. 12. de officio delegat. in nouis Paul. Æmil. deciſ. Rotæ 159. num. 1. par. 2. Achill. de Graſſis deciſ. 38. numer. 1. & 2. Rebuff. de priuilegijs ſcholarium priuileg. 80. Flam. Pariſ. lib. 9. de reſignat. benefic. quæſt. 24. num. 1. & 28. & quæſt. 28. num. 4. Hieronym. Gonzal. ad regul. 8. Cancellariæ gloſ. 12. num. 59. Martin. Vran. in cap. ſi autem num. 4. de reſcript. Rota deciſ. 4. de renunciat. in nouis num. 15. Aymon. conſ. 88. num. 8.

Etiam ſi Procurator ignoraſſet mortem, vt tradit Zenzelin. in dict. Clemen. 1. quem ſequitur Barbat. conſil. 48. col. 2. num. 4. argumen. l. eius qui in prouincia ff. ſi certum petat. Crauetta conſil. 88. num. 8. Flamin. Pariſ. d. q. 24. num. 3.

Et etiam ſi in beneficijs conſenſum preſtitum poſt mortem Domini re integra non præiudicare tradunt Felyn. in cap. ex parte Decani ſallent. 8. de reſcriptis Ioan. Baptiſta Ferrettus conſil. 338. num. 1. Rota Romana Sac. Palat. deciſ. 1329. lib. 3. p. 3. Virgin. de Boccat. tractat. de citat. cap. 10. num. 41.

6 Et res dicitur, & præſumitur integra † quando non conſtat Procuratorem proceſſiſſe ad ſupplicationem, vel ad alium actum proceſſiſſe virtute mandati ad notat. per Caſſad. deciſ. 1. de renunciat. Achill. de Graſſis deciſ. 38. alias 1. eod. tit. Paul. Æmil. deciſ. 190. num. 1. & deciſ. ſeq. num. 3. p. 2. Ioann. Bapt. Ferret. conſ. 335. num. 2. & 3. tom. 2. Menoch. de arbitrar. iudic. lib. 10. quæſt. 68. num. 45. Ludou. Gomeſ. regul. cancellariæ de publican. reſignat. quæſt. 6. Rebuff. reſponſ. 55. ex cap. ſi ſuper gratia, & cap. ſi cui de præbendis lib. 6. gloſ. in fine §. item voluit verbo mandatum tit. de collationibus in concordata, nam ad hoc, vt conſenſus trahatur retrò ad diem datæ ſupplicationis, vel gratiæ eſt opus, vt de eo conſtet iuxta tradita per Caſſador. vbi proximè Ludouic. Gomez. regula de infirmis quæſt. 12. Mandoſ. dicto numero 6. Iacob. Putei lib. 3. deciſ. 168. num. 2. Rota Nouiſſima Sac. Palat. deciſ. 425. num. 5. lib. 3. par. 3. multoties enim contingit, quod eodem die fit ſupplicatio, & data literarum, & præſtatio conſenſus, vt euenit in caſu, de quo conſuluit Io. Bapt. Ferret. dicto conſil. 335. vt per ipſum num. 4.

S V M M A R I V M.

1 *Nobilium appellatione regalis dignitas non comprahenditur, limitatur num. 4.*

2 *Derogatio limitata iuris patronatus nobilium non extentur ad ius patronatus Regis.*

3 *In materia ſtricta clericorum nomine Canonici, & Prælati non comprahenduntur.*

Regulæ Cancellariæ 41. an cenſeatur ſatisfactum per derogationem iuris patronatus nobilium.

RESOLVTIO CCCXLV.

REſpondi in facti contingentia negatiuè, & ratio motiui fuit, quia non erat facta mentio, quod erat de iure patronatus Regij per fundationem, vt præſupponitur in facto, propterea dixi derogationem non ſuffragari. Primo eſt diſpoſitione Regulæ Cancellariæ 41. qua ſtatuitur iuris patronatus ad aliquem, Regem, Ducem, Marchionem, vel alium principem pertinentem non cenſeri derogatum, niſi ſpecialis de illis mentio habeatur,
1 quia nobilium † appellatione qualitas regalis, neque ceteræ regales dignitates comprehenduntur cap. fundamenta §. vt ergo, & ibi Gemin. & alij notant de elect. lib. 6. & probatur expreſſè in cap. 1. §. ſi quis verò, & ibi notatur à feudiſtis de pace tenenda, & probat Petr. in l. ſi ſacris in fin. Cod. de proxim. ſacrorum Scrin. lib. 12. Frecc. in 2. lib. de ſub feud. in tit. quis dicatur Gomeſ. n. 40. & num. 13. differentia inter feuda titulata, & alia nobilia.

2 Item quia derogatio † eſt limitata iuris patronatus nobilium, ergo non comprehendit ius patronatus Regis, quia ſuos limitatos terminos non egreditur l. ſi domus ff. de ſeruit. vrb. præd. l. ſi de certa C. de tranſact. Alex. conſil. 7. numero 14. verſicul. nec prædictis, & num. ſeq. volum. 7. ſic in materia ſtricta
3 clericorum nomine Canonici, & Prælati non continentur, vt per canoniſtas in cap. bonæ il primo de elect. lib. 6. & in cap. eam te in 2. not. de reſcript. Felyn. in proem. Decretal. volu. 4. & in generali ſermone magnates non comprehenduntur Bal. in capitul. 1. qualiter vaſall. propriet. feud. priu. Frecc. in 35. differentia inter feuda titulata, & alia nobilia, & latius in 2. libr. de ſub feud. in tit. quis dicatur Comes num

43. Quæ

Digitized by Google

43. Quæ enim ſpeciali nota digna ſunt nunquam compræhenduntur, niſi expreſsa ſint, l. item apud Labeonem §. hoc edictum in fine, ff. de iniur.

Id etiam probatur ex antiqua Iulij Papæ II. ſuper expectatiuis Regula Cancellariæ relata in fine operis ab ipſatum regularum Gloſatore, in qua longè diuerſum ius ſtatuitur in nobilibus ex Marchionum, & comitum genere ortis quoad prælationem in beneficiorum literis expectatiuis, quam in alijs inferioris gradus nobilibus, idque diffusè probat ibi gloſ. in 1. & 2. par. dictæ regulæ, & licet dictæ regulæ hodie non ſit in vſu (quia beneficiorum expectatiuæ ſublatæ ſunt) tamen legis correctæ ratio allegari poteſt, l. has obligationes, ff. de capitis diminut. cap. authoritate de conceſs. præb.

4 Limitatur modo † ſupra dicta regula Cancellariæ minimè ſibi locum vendicare quoties ius patronatus Regium eſset litigioſum, tunc enim, & ſi per Pontificem nulla de eo mentio facta fuiſset, nihilominus derogatio teneret, vt notanter voluit Lambert. lib. 2. artic. 11. quæſt. 7. parte prima, & artic. 7. eodem lib. & lib. 2. parte 3. quæſt. 9. artic. 11. Caputaquen. deciſ. 227. lib. 2. & ita pariter cenſuit Rota Romana teſt. Creſcentio in deciſ. octaua de iure patronatus, cuius tenor eſt.

Lite pendente coram me in vna Agrigentina Decanatus poſseſsor obtinuit gratiam ſi neutri, contra quam actor inhabilis, quia naturalis, & non clericus præſentatus, & per conſequens malè, ſed nulliter ab Imperatore patrono opponebatur non habere ſufficientem iuris patronatus derogationem, primo, quia licet in gratia iuris patronatus eſset derogatio iuris patronatus, non tamen aliquid expreſsum erat de Regibus, prout de eis ſpecifica mentio fieri debuerat, & propter regulam Cancellariæ, & de iure communi ad not. per Felyn. in tract. quand. liter. Apoſtol. not. 1. colum. 5. verſic. ampliatur 8. Secundo, quia licet poſset teneri, quod propter litem non eſset aliqua mentio neceſsaria, cum omnino patroni eſsent impediti ad conſ. Cald. 1. vt lit. pend. & Gemin. poſt Lap. in cap. 1 in princip. vt lit. pend. in 6. & recolit. in Caſsad. in deciſionibus ſuis ita Rotam alias iudicaſse in iure patronat. etiam Regis Scotiæ, tamen in caſu ſuperiori videtur derogationem neceſsariam fore, & alias non præiudicari patrono, ex quo etiam lite pendente poterat præſentare vnum ex collitigantibus, quia tunc ceſsare videtur ratio capit. ſi hi contra quos, vt tenet Rocch. in tract. de iurepatronatus in verſ. honorificum in 23. quæſt & videtur de mente Philipp Franch. in dict. cap. 2. in gloſ. penult. vt lit. pend. in 6. quo tamen non obſtante, quia in contrarium eſt communis opinio, vt per Rocch. ibi, & Philipp. Franch. in d. cap. 1. in fine, vt lit. penden. in 6. quia in caſu, de quo ſupra etiam collitigans propter eius inhabilitatem præſentari de nouo non valebat, & quia ſi præſentaretur lis non ceſsaret, vt conſiderat Roch. quinimo protraheretur in longum contra dict. cap. ſi his contra quos, Domini fuerunt pro validitate gratiæ, & iuris patronatus derogationem non eſse neceſsariam propter litem.

S V M M A R I V M.

1 *Familiaritas familiaritatis Cardinalium nedum eſt probanda ſimpliciter, ſed etiam probari debet continuam in domo commenſalitatem habuiſſe ad effectũ Regulæ cancellariæ de impetrantib. eorum beneficia.*

2 *Familiaritas vera dicitur illa, quæ corpore, & dentibus fit.*

3 *Vt beneficia familiaris Cardinalium cadant ſub reſeruatione Regulæ Cancellariæ non ſufficit probare ſolam commenſalitatem, & expenſas in domibus Cardinalium habere, niſi etiam probetur qualitas familiaritatis.*

4 *Si Cardinalis patitur, vt aliquis famliaris non actu ſeruiat, ſed nihilominus ſit commenſalis continuus dicitur verus familiaris.*

5 *Qui ſeruit, & habitat in domo præſumitur viuere expenſis Cardinalis, niſi contrarium probetur.*

6 *Honeſtum non eſt, quod quis alteri ſeruiendo de ſuo ſe ipſum paſcat.*

7 *Facta non præſumuntur, niſi probentur, commenſalitas ſemel probata ſemper præſumitur durare, niſi contrarium probetur.*

8 *Probatio familiaritatis, & continuæ commenſalitatis ad effectum excludendi alium debet plenè fieri, nec ſufficit, quod probetur per amotionem Cardinalis.*

9 *Quando agitur de familiaritate non in præiudicium tertij, ſed ad effectum expediendi gratis duntaxat fides Cardinalis ſufficit.*

10 *Si Pontifex Maximus aſſerit aliquem eſſe familiarem ſuum, & continuum commenſalem illi creditur etiam in præiudicium tertij contra num. 11.*

12 *Familiaritas non poteſt dici contracta ex ſolo conſenſu Pontificis Maximi, at ſic conſentiente aſſerto familiari.*

13 *Quando Pontifex Maximus habet voluntatem, & propoſitum faciendi veros familiares, & eorum ſeruitio vti non ſufficiunt literæ familiaritatis, niſi etiam probetur actu.*

14 *Quando ſummus Pontifex conceſſit literas ad petitionem alicuius, tunc quia ſecundum fictionem dicitur familiaris, & continuus commenſalis ſufficit probare familiaritatem per dictas literas.*

15 *Familiares Cardinalium non actu ſeruientes, licet probent per literas familiaritatem, tamen ad effectum Regulæ Cancellariæ probare debent habitationem in domo, & commenſalitatem.*

Ad effectum Regulæ Cancellariæ de impetrantibus beneficia vacantia per obitum familiaris Cardinalium, an ſit probanda familiaritas ſimpliciter.

RESOLVTIO CCCXLVI.

EXtat Regula Cancellariæ de impetrantibus beneficia vacantia per obitum familiaris Cardinalium ad effectum igitur iſtius regulæ ne-
1 dum eſt probanda † familiaritas ſimpliciter, ſed etiam continuam in domo commenſalitatem habere, vt eſt tex. in cap. vlt. de verb. ſign. in 6. illa dicitur
2 vera familiaritas, † quę corpore, & dentibus fit, vt vtar verbis Dominici in d. c. vlt. in pen. notab. & refert Gomeſ. in d. reg. de impetrantibus beneficia, &c. q. 15. in princip. & latè proſequitur Auguſtin. Bero. in quæſtione 35. per totam, & Mandoſ. in dicta regula, quæſt. 10.

Primo amplia idem procedere è contrario, vt ſcilicet non ſufficiat non probare ſolam commenſalita-
3 tem, & expenſas † in domibus Cardinalium habere, niſi etiam probaretur illa qualitas familiaritatis, nam huiuſmodi expenſæ, quandoque præſtantur per eleemoſinam, vel magnam amicitiam, & eo caſu beneficia eorum non cadunt ſub reſeruatione dictæ regulæ, ita Bonifacius de Vitalin. in Clementina vltima, notabil. ſeptimo, de celebratione Miſsar. & tenet Berou. in dicta quæſtione trigeſimaquinta, numero 3. & 4.

Limita huiuſmodi ampliationem locum non habere, ſi Cardinalis pateretur, vt aliquis familiaris
4 † non actu ſeruiret, ſed nihilominus eſset commen-

ſalis

ſalis continuus, nam tunc ſufficeret illa qualitas com-
menſalitatis, & diceretur verus familiaris, per ea,
quæ dicit Felyn. in cap. Clerici, colum. 2. de iudic.
non tamen procederet è contra, nempe ſi ſeruiret, ſed
tamen non comederet expenſis Cardinalis, vt aſſe-
ruit Gomeſ. in dict. regul. de impetran. quæſt. 10. ſub
num. tertio.

Quod poſtremo loco à nobis traditum verum eſ-
ſet, ſi eſſemus in claris, nempè quia conſtaret de non
commenſalitate, ſecus autem ſi eſſemus in dubio,
5 nam tunc ille, qui ſeruit, & habitat † in domo præſu-
mitur viuere expenſis Cardinalis, niſi vt diximus
contrarium probaretur, quia non præſumitur, quod
de vento vixerit, vt in l. fin. Cod. de aliment. pup.
præſtan. & quod ibi notat Bart. in l. cum ſeruus, ff. de
verborum ſignific. nec eſt præſumendum, quod ſer-
uiendo Cardinali, & habitando in eius domo viuat
expenſis proprijs, nam præſumptio eſt, quod viuat
expenſis Cardinalis, cui ſeruit iuxta dictum Apoſtol.
iuſtum eſt, vt de fructu, quem quis ſeminat, & me-
tat, & contrarium præſumere noo videtur veriſimile,
6 † neque ſecundum iuſtitiam, quia honeſtum non eſt,
quod quis alteri ſeruiendo, & de ſuo ſeipſum paſcat,
vt tradit Oldrad. in conſ. 149. quæritur, & Maria.
Soc. in tract. viſitatio, col. 84.

Contrarium tenuiſſe Rot. atteſtantur Gomeſ. in
dict. reg. de impetrant. quæſt. 13. ſub num. 5. verſic.
tamen, nullum nempe in dubio præſumi Commen-
ſalem niſi probetur, quia iſta conſiſtunt in facto, &
7 facta † non præſumuntur niſi probentur l. quæcun-
que, ff. de publicat. ſupra in noſtra Cancell. non præ-
ſumuntur, vnque verum eſt, quod commenſalitate
ſemel probata ſemper præſumitur durare, niſi pro-
betur contrarium, & ita declarantur dicta Domin. in
dicto capitulo vltimo de verborum ſignificatione in
ſexto per Rotam, vt inquit Gomeſius vbi ſup.

Secundo ampliabis, vt eo vſque concluſio proce-
8 dat, vt huiuſmodi probatio familiaritatis, † & con-
tinuæ commenſalitatis ad effectum excludendi alium
debeat pleoè fieri, nec ſufficit, quod probetur per
9 narrationem Cardinalis, quia illi non creditur † in
præiudicium Tertij per capitulum cum à nobis, de
teſtibus, ſecus verò quando ageretur de familiaritate
non in præiudicium Tertij, ſed ad effectum expe-
diendi gratis, duntaxat, tunc enim non requiritur
ita exacta probatio, ſed fides Cardinalis ſufficeret, &
ita deciſum fuiſſe à Rot. vt in vna Hiſpalen. refert
Gomeſ. dicta regul. de impetrant. quæſt. 13. ſub nu-
mero 6 in fine. Quod tamen inquit procedere niſi
opponatur.

Limita huiuſmodi ſecundam ampliationem, ſi
10 Pontifex Maximus aſſereret † aliquem eſſe familia-
rem ſuum, & continuum commenſalem illi certè
crederetur etiam in præiudicium tertij per Clemen-
tinam primam de probation. & ita nuncupatim coo-
cludit Rota in vna Scenefcen. prioratus coram Go-
meſ. de menſe Februarij 1538. dum vbi Leo Decimus
quendam Petrum Prothonotarium creauerat, & fa-
miliarem ſuum continuum commenſalem fuiſſe aſ-
ſerit Domini voluerunt illud ſufficere ad excluden-
dum prouiſionem legati Auenionen. licet poterat de
reſeruatis, non tamen de benef. familiar. Papæ pro-
uidere, vt refert idem Gomez. in dicta reg. de impe-
trant. q. 17. num. 6. & ratio eſt, quia Summus Pon-
tifex aſſerendo creat, vt aſſeruit Cagnol. in l. ſi quis
maior num. 170. Cod. de integr. reſtit. cui conferunt
notata per Lap. in allegat. 67. nnmer. 2. vbi latè exa-
minat, quando narrata per Summum Pontificem fa-
ciunt fidem.

In contrariam videtur reſpondiſſe ſententiam An-
char. in conſil. 398. vbi inquit, quod cum ad contra-
11 hendum † familiaritatem requiratur conſenſus mu-
tuus ſcilicet Domini, & ipſius familiaris, familiaris
enim obligatur Domino ad ſeruitium, & Dominus ad
ſtipendium, vel ad aliud iuxta pactum conuentum ex
12 ſolo conſenſu Pontificis Maximi non poteſt † dici
contracta familiaritas, niſi conſentiente aſſerto fa-
miliari per notat. in capitulo primo de conceſſ. præ-
bend. lib. 6. in nouell. & ibidem poſt Innocentium
ipſe Anchar. & conſulendo idem ſenſit Pariſ. in con-
ſilio 50. column. 3. volum. quarto, quos etiam ſequi-
tur Rebuff. in ſua praxi beneſ. in regula de non tol-
lendo ius quæſitum, gloſ. 5. verſic. vnde ſi Papa de-
clarauit.

Huiuſmodi inter ſe repugnantes opiniones poſ-
ſunt hoc pacto conciliari, nam aut Pontiſ. Max. vo-
13 luntatem, & propoſitum † habet faciendi veros fa-
miliares, & eorum ſeruitio vti, & tunc non ſufficiunt
literæ familiaris, niſi etiam probentur actus familia-
ritatis ad effectum dictæ regulæ, nec gaudent præro-
gatiuis, ſeu priuilegijs familiarum, leg. ſub prætextu.
Cod. de Sacroſanct. Eccleſ. leg. ſcriniario. Cod. de
teſtament. milit. & tradidit Felyn. in cap. 1. colum. 2.
de offic. delegat. quia propter officium datur benefi-
cium, cap. fin. de reſcript. in 6. & tunc procedit opi-
nio Anchar. in dicto conſil. & vult Paul. de Caſtr. in
conſil. 340. in lib. 1. incip. Præmiſſis allegat Cardin.
Florent. in conſil. 126. propè fin. loquens de Cappel-
la Papæ.

Aut Summus Pontifex conceſſit literas ad peti-
14 tionem alicuius † ſicuti multi illas affectant, vt præ-
rogatiuis gaudeant, & tunc quia ſecundum fictio-
nem dicuntur familiares, & cootinui Commenſales,
vt declarat Paul. Caſtrenſ. in dicto conſilio 340. & iſti
gaudeant priuilegijs veris familiaribus, & continuis
commenſalibus conceſſis, vt per Abb. in capitulo ex
parte ad fin. de Cleric. non reſident. per Bald. in leg.
ſiue poſſideris prima colum. ſecunda quæſt. Cod. de
probat. per Philipp. poſt Ioann. Andr. in capitulo
fin. quarta columna in princip. de conſtitut. in 6. ſuf-
ficit probare huiuſmodi familiaritatem per dictas lit-
teras Papæ.

15 Iſtud tamen noo habet locum in familiaribus †
Cardinalium non actu deſeruientibus, quia licet pro-
barent habitationem in domo, & commenſalitatem
non ſufficeret ad effectum dictæ regulæ, vt placuit
Abb. in cap. cum dilectus in fine de Cleric. non reſi-
dent. & voluit Felyn. in capitu. cum noſtra colum.
15. de reſcriptis, & ex latè deducns per Gomeſ. in
dict. reg. de impetran. quæſt. 13. ſub numero octauo,
& nono.

S V M M A R I V M.

1 *Non expreſſo vero beneficij valore gratia falſi exprimen-
tis ſubreptitia eſt.*
2 *Beneficij valor ſemiplenè probari poteſt.*
3 *Per teſtes de auditu a canonicis, poteſt probari valor be-
neficij.*
4 *Valor beneficij etiam cum penſione eſt exprimendus.*
5 *Valor beneficij ex parte impetrantis probandus eſt.*
6 *Licet valor non ſit exprimendus, ſi tamen exprimitur
male gratia eſt nulla.*
7 *Regula de exprimendo valore habet locum etiam in pro-
uiſionibus quæ fiunt per legatos extr. curiam.*
8 *Beneficij valor regulariter non eſt exprimendus.*
9 *Regula de valore non comprehendit adminiſtratores
cappellaniarum, vel Hoſpitalium.*
10 *Beneficij valor probandus eſt non ſicut antiquitus, ſed
ſicut eſt tempore gratiæ prouiſionis.*
11 *Valor debet probari deductis oneribus perpetuò impoſitis
beneficio.*
12 *In valore beneficij probando non computantur diſtribu-
tiones quotidianæ.*

13 *Valor*

Digitized by Google

13 *Valor beneficij debet probari attento loco beneficij non loco gratiæ.*

Stante regula de exprimendo verò valore gratia an ſit nulla per non expreſſionem veri valoris.

RESOLVTIO CCCXLVII.

1 Reſpondeo affirmatiuè ſcilicet gratiam † eſſe
nullam non expreſſo vero beneficij valore,
& gratia exprimentis falſum eſt ſubreptitia
Rot. in antiquis deciſione 336. incip. nota,
ſecundam opinionem Cappel. Toloſ. in deciſione 435.
Verall. in deciſ. 27. num. 2. libro primo, niſi ſit in modico
expreſſus verus valor, vt dicit Menochius in
conſ. 316. volum. 4.
2 Beneficij valor † ſemiplenè probari poteſt per publicam
vocem, & famam Blanch. in deciſ. nou. Ro.
293. num. 1. & in deciſ. 302. num. 1. volu. 1. ante ipſum
Put. in dec. 29. lib. 1. quæ excuſat à vero valore probando
Verall. in deciſ. 78. num. 6. lib. 2. in dec. 49. num.
3 2. lib. 3. quod amplia etiam per teſtes † de auditu à
Canonicis poſſe probari valorem Put. in d. 29. lib. 1.
Rota diuerſ. dec. 184. lib. 2. vide non ſolum beneficij
impetrandi, ſed aliorum impetratorum debet per impetrantem
certus valor exprimi ſecundum communem
valorem Rot. in nou. dec. 292. incip. licet impetrans
Franci. March. in dec. Delphina. 1180. ſub. num.
4 11. vol. 1. etiam valor beneficij † cum penſione exprimendus
eſt ex curſu decem annorum Fab. in deciſ.
nouiſ. 185. lib. 3. volum. 3. & ex parte impetrantis
5 † debet etiam probari valor beneficij Ioann. Paul.
Tholom. in deciſ. nouiſ. Rom. 829. lib. 3. volum. 3.
Franc. Marc. in dec. 1180. num. 11. volum. 1. & licet
6 valor † non ſit exprimendus, ſed ſi exprimitur male
gratia eſt nulla Creſcent. in dec. 8. num. 1. de reſcript.
7 & regula de exprimendo † valore habet locum etiam
in prouiſionibus, quæ fiunt per legatos, & extra
curiam, vt refert illo præſente, & primum reſponſale
dante fuiſſe per rotam deciſum. Gomez. in regul. de
valore quæſtio. 2. vbi latè, & eiuſdem deciſionis meminit
Creſcent. in deciſio. 10. in titul. de reſcript.
8 Intellige primo, quod regulariter quis non tenetur
† exprimere valorem beneficij Rot. in antiquis
in deciſio. 202. incip. nota quod quis, & in dicta deciſ.
336. incip. nota ſecundum opinionem. Sed ſi exprimitur
debet eſſe verus, & ita procedant concluſiones
ſupra allegatæ.
9 Intellige ſecundo, quod regula de valore † non
comprehendit adminiſtratores Cappellaniarum, ſiue
hoſpitalium, vt poſt Gomeſ. in dicta Regula quæſtione
4. voluit Lancellot. in deciſ. nouiſ. Roman. 182.
num. 1. cum ſeq. volu. 1.
10 Intellige tertio valorem beneficij probare † oportere,
non vt antiquitus, ſed vt eſt tempore prouiſionis,
& impetrationis vt poſt Oldrad. in conſilio 58. voluit
Verall. in deciſ. 330. num. 1. libr. 3. Viuius in deciſ.
70. num. 8.
11 Intellige quarto valoris probationem † fieri oportere
deductis oneribus perpetuis impoſitis ſuper fructibus
beneficij, quia ſi fieret probatio abſque oneribus
eſſet inſufficiens. Verall. in deciſio. 328. numero
primo lib. 3. Mohed. in deciſio. 148. Creſcent.
in deciſio. ſecunda titul. de probationibus Caſſad.
in deciſio. 19. tit. de præbend. Lancellot. in deciſio.
nouiſ. Roman. 189. num. 2. vol. primo ante eos Rot.
in antiquis in deciſione 702. incip. dic quod ſi Papa.
Idem Lancellot. in dec. 380. in fin. par. 1. volum. 1.
12 Intellige quinto in valore beneficij non computari
quotidianas † & diarias diſtributiones, & ſimilia,
ex Ancharan. in clementin. vnica numero 42. de conceſ.
præbend. Cantuc. in deciſio. nouiſſim. Roman.
quinta numero ſeptimo, volum. ſecundo ante eos
Rota in antiquis in deciſio. 407. incip. nota non
ſufficit, & in deciſio. 766. incip. quæritur an quotidianæ
eadem Rota in nouis in deciſ. 134. incipiens
quando impetratur Verall. in deciſione 65. numero
tertio, libro primo, & poſt Rebuff. in concord. titul.
de collation. §. primo verſicul. diſtributionem. Idem
Verallus deciſion. 29. numero quarto, & quinto
lib. ſecundo Marſ. de Eccleſiaſticorum redituum
origin. & iur. capitul. 26. num. 7. part. 3. corpus de
fructibus lib. quarto titu. tertio, capitulo quarto
Marc. in deciſio. 1180. in fin. vol. 1.
13 Intellige ſexto valorem probari oportere † attento
loco beneficij, non loco gratiæ Alexand. in conſ.
21. volum. ſecundo in conſilio trigeſimo ſeptimo
volum. 5. Ceuallos pract. opinionum comm. contra
com. quæſtion. 733.

SVMMARIVM.

1 *Vniones factæ pro neceſſaria dote Eccleſiæ non comprehenduntur ſub regula Cancellariæ reuocatoria vnionum.*

2 *Vniones factæ pro augmento cultus Diuini non comprehenduntur in regula reuocatoria vnionum.*

3 *Pia cauſa, & omnia facta in augmentum cultus Diuini non veniunt in generali ſermone.*

Regula Cancellariæ 12. Reuocatoria vnionum an reuocet vniones factas ex neceſſaria cauſa dotis Eccleſiæ.

RESOLVTIO CCCXLVIII.

Dicebam conſultus in quadam facti contin-
1 gentia, quod Regula † Cancellariæ 12. re-
uocans omnes vniones, quæ non fuerunt
ſortitæ effectum non procedit quoties vnio
ſit ex cauſa dotis, & neceſſaria Eccleſiæ, nempe ſi Eccleſia
Parochialis indigeret Clerico ad ſeruiendum
Eccleſiæ, iuxta notata in capitulo vt quiſque de vita,
& honeſtate clericorum, nec etiam intelligitur re-
2 uocata † vnio facta ad augumentum cultus Diuini,
quia non eſt veriſimile, quod Papa voluerit
reuocare vnionem factam pro tali augumento
cultus Diuini iuxta notata in capitulo ex parte
de conſtitutione capitulo final. de reſcriptis in ſexto,
Roman. in auth. ſimiliter Codice ad legem
Falcidiam in ſpeciali ad regulam in generali de re-
3 gulis iur. in ſexto, nam in generali ſermone † non
comprehenditur pia cauſa Innocent. in capitulo relatum.
il primo de teſtamento Felyn. in capitulo
Eccleſia Sanctæ Mariæ de conſtitution. colum. 30.
& videtur alia ratio, quia regula prædicta fuit inuenta,
ne per vniones diminuatur cultus Diuinus
Creſcent. deciſione prima in fine de Parochijs,
ergo non habet locum quando augetur, &
ita fuit deciſum in Rota deciſione 1143. part. 3.
diuerſion. Achill. deciſione vnica de vnionibus
Creſcent. vbi ſupra Caputaqu. deciſione quadrageſimaſecunda
parte tertia Puteus 331. & 337. lib.
primo, quas deciſiones aliàs refert Gonzalez ſuper
regula octaua Cancellariæ gloſ. quinta §. ſeptimo
numero quadrageſimo octauo, & quadrageſimo
nono, qui etiam ponit alios caſus, in quibus
non habet locum dicta regula, ad quem te
remitto.

PRAXIS RENVNCIATIONIS FAciendæ per monialem ante profeſſionem.

SVMMARIVM.

1 *Nulla renunciatio, aut obligatio antea facta cum iuramento, etiam ſine licentia epiſcopi, ſiue eius Vicarij, valet.*
2 *Renunciatio debet fieri, intra duos menſes proximos ante profeſſionem, alias non ſortitur effectum, niſi ſequuta profeſſione.*

Quid ſtatuat Concil. Trident. ſeſs. 25. capit. 16. de regular.

RESOLVTIO CCCXLIX.

DIſponit enim vt ex expreſſis eius verbis Con-
cilij colligitur, quod Nulla quoque renun-
1 ciatio † aut obligatio antea facta etiam
cum iuramento, vel in fauorem cuiuſcun-
quæ cauſæ piæ valeat, niſi cum licentia Epiſcopi,
2 ſiue eius Vicarij fiat intra duos menſes proximos ante
profeſſionem, ac non alias intelligatur effectum
ſuum ſortiri, niſi ſequuta profeſſione, aliter verò
facta etiam ſi cum huius fauoris expreſſa renunciatione
etiam iurata ſit irrita, & nullius effectus.

SVMMARIVM.

1 *Traditur definitio renunciationis.*
2 *Nemo poteſt renunciare his rebus, quæ non ſunt in ſua facultate.*
3 *Procurator non poteſt bona domini donare. Nec Prælati bona eccleſiæ, cum non ſint domini.*
4 *Quis non poteſt renunciare his quæ dependent ex iudicis arbitrio.*
5 *Renunciatio debet eſſe libera, & quomodo dicatur coacta num. 6. & 7.*
8 *Renunciatio illi tantum prodeſt, cui facta eſt.*
9 *Renuncians, & acceptans renunciata, debent eſſe ambo capaces.*
10 *Minor eſt perſona inhabilis ad renunciandum.*
11 *Renunciatio facta per furioſum eſt nulla, & quid ſi habet dilucida interualla num. 12.*
13 *In dubio donatio præſumitur facta tempore furoris.*
14 *Epiſcopus, & Vicarius ſunt perſonæ habiles ad recipiendum renunciationem.*

Renunciatio quid ſit.

RESOLVTIO CCCL.

REſpondetur, ſecundum Iaſ. in leg. ſi quis in
conſcribendo C. de pact. quod eſt iuris pro-
1 prij ſpontanea † facta reſignatio à perſona
idonea in alterius beneficium. Dixi iuris
2 proprij, quia alienis rebus, † quæ in ſua facultate, &
poteſtate non ſunt renunciare nemo poteſt, ex quo
nemo dat quod non habet leg. nemo de reg. iur. Re-
nunciatio enim eſt quædam donatio ſecundum Bal.
in leg. pactum numero ſexto C. de collat. Surd. conſ.
431. numero decimo octauo volum. 3. Menoch. de
præſumpt. lib. 3. præſumpt. 45 numero decimo tertio.
Et donatio ab eo propriè dicitur fieri, qui de proprio
donat leg. filius familias ff. de donat. cum cumulatis
per Surd. in deciſ. 68. numero 153. Et ex hoc euenit,
3 vt procurator non poſſit † bona domini donare, nec
Prælatus, cum non ſit dominus, ſed procurator bono-
rum Eccleſiæ, non poteſt bona Eccleſiæ donare, &
ſi donauerit, non valeret donatio capitulo ſecundo
de donat. cum vulg. alijs, & conſequenter cernitur
nullo modo valere renunciationem de rebus alienis,
vel earum rerum, quarum non habet donans liberam
adminiſtrationem, vel ab eius arbitrio non depen-
4 dent. Hinc eſt, non poſſe aliquem renunciare † his,
quæ ex iudicis officio dependent, vt poſt Hoſt. in
ſumma in tit. de officio Iud. §. verum deſideret. Af- 3
flict. deciſ. 121. numero ſexto. Dixi. Spontanea quo-
5 niam renunciatio debet eſſe † libera, ſi enim coa-
ctè facta eſſet, non valeret, & ipſa non obſtante, poſ-
ſet renuncians rem renunciatam petere capitulo Ab-
bas de eo, quod metus cauſa capitulo ſuper hoc de
renunc. & notant omnes in capitulo primo de pact.
in ſexto, quia deficit voluntas donandi in eo, qui
coactè renunciare compellitur. Hinc eſt, vt ſi aliquis
6 detineretur † in domo aliena, & inductus eſſet ad
renunciandum beneficium, vel alteram rem, renun-
ciatio diceretur meticuloſa, & per vim, non autem
ex mera, & libera voluntate facta, vt ex pluribus
probat. Pariſ. libro decimotertio, de reſignat. be-
nef. quæſtione prima, numero 126. ſic etiam ſi aliquis
7 inductus eſſet ad renunciandum ob carcerem † fra-
tris, vel ob aliquod aliud imminens periculum re-
nunciatio eſſet nulla, quia præſumitur facta metu,
non ſpontaneè, vt poſt Roman. Fel. Nauarr. &
alios probat Pariſ. dicta quæſtione prima numero
158. vbi ſic etiam deciſum refert in Rota Ro-
mana.

Dixi in beneficium alterius facta, renunciatio
8 † enim illi tantum prodeſt, cui facta eſt, & al-
teri prodeſſe nequit lege iubemus C. ad Velle-
ian. cum vulg. alijs; eſt enim hoc admodum vul-
gatum renunciationem non extendi vltra perſo-
nam, in cuius beneficium fuit facta, vt ex pluri-
bus probauit Pariſ. conſil. 12. numero 90. volum.
primo Ruin. Bertran. Beci. & alijs, quos probat
Surd. deciſ. 163. numero decimo, & etiam in
conſilio 179. numero vigeſimo conſilio 124. nu-
mero nono volum. ſecundo, & conſilio 446. nu-
mero decimo tertio, volumine tertio cum alijs mul-
tis.

Dixi à perſona habili facta, quia in renunciatio-
ne duo præ alijs ſunt neceſſaria. Primo poteſtas
9 † renunciandi, vt nempe ſit perſona, quæ habilis ſit
ad renunciandum, & ſecundo requiritur, poteſtas
acceptandi, ſiue recipiendi iura renunciata, & altero
ipſorum deficiente deficit etiam renunciatio, ſic habe-
tur in lege Pomponius ſcribit ff. de neg. geſt. proba-
runt etiam Bal. in leg. prima numero octauo vbi
Salyc. numero ſeptimo C. de pact. Hoſt. & alij
quos probauit Surd. conſilio 398. numero trige-
ſimo volum. tertio, & ex dicendis etiam fiet mani-
19 feſtum ſiquidem ſi minor vellet † ius ſuum in alte-
rius beneficium renunciare, & cum effectu re-
nunciaſſet, nullius momenti dicitur eſſe renuncia-
tio tanquam facta à perſona inhabili ad diſponen-
dum, vt ex pluribus probauit Surd. deciſio 100. tota
& in ſpecie numero 6.

11 Hinc etiam deducitur quod renunciatio † bene-
ficij facta per furioſum, vel mente captum ſit nul-
lius momenti, & poſſit ad libitum reuocari ab eo-
dem renunciante ſanę mentis effecto, vt ſcripſit
Archid. in capitulo quod autem numero primo ſep-
tima quæſtione ſecunda, quod etiam poſt alios fir-
mauit Pariſ. libro tertio de reſign. benef. quæſtione
octaua numero ſeptimo, & octauo vbi numero no-
no, ex Turrecrem. in capitulo quamuis numero ſe-
cundo, ſeptima quæſtione prima Sarnen. & alijs in-
fert, vt ſi renunciatio beneficij facta fuerit ab eo
12 qui habebat dilucida † interualla, quia tunc ceſ-
ſaret

carat impedimentum furoris valida eſset, vt ad litte-
ram habetur in dicto capitulo quamuis, vt ſi conſtaret
factam eſse tempore ſanitatis, & conſequenter ſi
adeſset quæſtio de validitate renunciationis, in dubio
13 præſumeretur † facta tempore furoris, nam furor
durare præſumitur, & idcirco, qui ſe fundat in va-
liditate renunciationis probare debet illam eſse fa-
ctam tempore ſanæ mentis; alias non obtineret,
vt poſt Alexand. conſil. 85. column. 3. volum. ſecun-
do, Gabriel. & alios probat Pariſ. dict. numero 9.
cum pluribus ſeq. Et ideo vt valeat renunciatio be-
neficij debet fieri non ſolum à perſona habili, ſed
etiam in manibus Epiſcopi, ſiue eius Vicarij, qui
4 ſunt perſonæ habiles † recipiendi renunciationes, eſt
poſt Calder. & alios Farin. deciſione 529. numero
ſexto, & ſeptimo vbi ſic pluries refert deciſum in illa
Rota.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula decreti irritantis facit actum ipſo iure nul-
lum.*
2 *Clauſula decreti annullatiua importat formam eſſentia-
lem qua quidem deficiente corruit actus.*
3 *Forma concily non ſeruata corruit actus renunciatio-
nis.*
4 *Ampliatur renunciationem eſſe nulla etiam quod profeſ-
ſio ſequatur.*
5 *Pluries declaratum fuit hoc caſu per Sacram Congrega-
tionem.*

An renunciatio non adhibitis ſolemnitatibus Concilij
ſit nulla ipſo iure.

RESOLVTIO CCCLI.

Reſpondeo quod cum in dicto decreto Con-
cilij ſit adhibita clauſula decreti irritan-
1 tis † videtur actum aliter factum ipſo iure
nullum eſse, ac pro infecto haberi ex tra-
ditis per Caball. in milleloq. 467. Hoied. de benefic.
prima parte capitulo 10. numero ſexto Neuizan. con-
ſilio 74. numero 34. Decius conſilio 532. per tot
Roland. conſil. 60. volum. quarto numero vigeſi-
2 motertio Clauſula enim decreti annullatiua † im-
portat formam eſsentialem, qua quidem deficiente
corruit actus leg. mulier §. abeſse digeſtis de verbo-
rum ſignificatione Menoch. de arbitrar. quæſt. 30.
numero quinto Roland. vbi ſupra ex numero 24.
Felyn. in cap. cum dilecta numero ſexto de reſcript.
Iaſ. in leg. quod ſi nominatim. numero vigeſimo-
ſecundo ff. de lib. & poſthum. Gutierez. libro ter-
tio pract. quæſtion. 15. numero tertio ſi ergo clauſu-
la ipſa decreti irritantis importat formam ſequitur
3 quod forma concilij non ſeruata † corruit actus ip-
ſius donationis, & renunciationis, vnde ſi fuerit ce-
lebratus ſine licentia Epiſcopi, vel ante duos men-
ſes ante profeſſionem, nullus, & irritus iudicari de-
bet.

Quod ampliatur procedere vt renunciatio pari-
4 ter erit nulla, & inualida, etiam † quod profeſſio
ſubſequatur. Molſes. conſilio primo, & hoc proba-
tur manifeſtè ex verbis Concilij ibi. Nulla quoque
renunciatio, aut obligatio antea facta etiam cum
iuramento, vel in fauorem cuiuſcunque cauſæ piæ
valeat, niſi cum licentia Epiſcopi, ſiue eius Vicarij
fiat intra duos menſes proximos ante profeſſionem
& ceter. Aliter verò facta etiam cum huius fa-
uoris expreſsa renunciatione etiam iurata, ſit irrita,
& nullius effectus, & ſucceſſiuè ad ſenſum patet, ſi
verba Concilij negari nolint, renunciationem eſse
5 nullam, prout ſic pluries declarauit † Congrega-
tio eiuſdem Concilij, & etiam declarauit annis elap-
ſis in cauſa quorundam de Gueuara, & aliorum plu-
rium, quod omitto nam verba Concilij tergiuerſari
non poſsunt.

SVMMARIVM.

1 *Certioratio eſt neceſſaria in renunciatione, & quid hodie
num. 9.*
2 *Renuncians debet expreſsè, & ſpecificè ſcire ea, quæ re-
nunciat, & per notarium certiorari debet.*
3 *Aliter facta donatio eſt nulla.*
4 *Renunciatio quamuis generalis trahi non poteſt ad inco-
gitata.*
5 *Non poteſt quis renunciare iuri ſibi competenti, niſi ius
illud ſciat.*
6 *Certificatio debet eſſe in ſpecie.*
7 *Si non appareat de certificatione in ſpecie dicitur renun-
ciatio facta ſine cauſæ cognitione.*
8 *Quando capi poteſt alia coniectura alterius rei nunquam
præſumitur renunciatio, hodie ſeruatur contrarium
numero 9.*

An vt renunciatio facta per ingreſsurum in re-
ligionem valeat requiratur
certioratio.

RESOLVTIO CCCLII.

1 Reſpondetur, quod ſit neceſaria † certifi-
catio iuris renunciati, vt per plura in ma-
teria renunciationis Velleiani facienda
per mulierem reſoluit Theſaur. deciſione
2 222. vnde renuncians debet † ſpecificè, & expreſsè
ſcire id quod renunciat l. ſi mater ff. de inoffic. teſta-
ment. & certificari debet quod per Notarium de iure,
& beneficio cui renunciat Thomingius deciſione 29.
Rubin. deciſion. quadrageſimatertia, & aliter facta
3 renunciatio † dicitur nulla ſecundum Theſaur. lo-
co citato. Ratio principalis concluſions eſt, quia
4 renunciatio † quamuis generalis trahi non poteſt
ad incogitata, & quæ renuncians neſcit ſibi com-
petere, ſic probat text. in leg. mater decedens. ibi
Bartol. digeſtis de in offic. teſtament. Imo non dici-
5 tur poſse aliquis renunciare † iuri ſibi competenti
niſi certificatus ſit, ad hoc vt ſciat quid renunciat vt
poſt Bartol. Ioannes à Capiſtrano in tract. de
vſur. prima parte ſecunda parte princip. numero
13. vt legitur tomo 7. tract. fol. 99. Bauer. in tract.
de mora colum. 3. circa med. vt habetur tomo ſexto
tract. parte ſecunda fol. 404. Carrocc. in repet. ca-
pitulo cum quid parte quarta numero 10. de regu-
le iuris in ſexto. Qui etiam dicunt, quod certificatio
6 debet eſse in ſpecie vt particulariter appareat de
iure renunciato, & particulariter procedit in mi-
nore, & muliere, & hoc omnes docent, adeo vt præ-
ſumi poſſit voluntas renunciandi iuri, quod quis
ignorat.

Plus dicunt DD. vt ſi non appareat de certifica-
7 tione in ſpecie † dicatur renunciatio facta ſine cau-
ſæ cognitione, & ſine voluntate renunciantis, &
potius præſumeretur appoſita de ſtylo, & ex ſtipula-
tione Notariorum, & vt talis nullo modo nocet re-
nuncianti, vt ſcripſit Card. quem probat Dec. conſ.
495. num. primo poſt ipſos Barbat. Alb. Rip. And.
Gail. Decian. Capyc. & alios plures Surd. in conſil.
431. num. 31. volum. 3. probat etiam de Franch. de-
ciſ. 181. num. 10. Et nunquam renunciatio præſuma-
8 tur, † quando alia capi poteſt coniectura alterius
rei iuxta text. in l. ſi cum aurum ff. de ſolut. l. compa-
nus ff. de oper. libert. cum alijs cumulatis per Aqui-

ſin. in l. naturaliter §. nihil commune num. 179. ff.
de acquirend. poſseſs. Maſcard. in tract. de probat.
concluſ. 1261. num. 4. & per Surd. conſ. 321. num. 62.
& d. conſ. 431. num. 16. ſed nunc ſi certificatio non
appareat, non præſumitur adeſse voluntas renuncian-
tis, & capitur conjectura, vt appoſita, ſed ex ſtipula-
tione notarij, & vt talis non præiudicat renuncianti.
Verum ſupradictis minimè obſtantibus contrarium
9 † ſeruatur hodie vt in renunciationibus puellarum
non fiat certioratio.

SVMMARIVM.

1 *An decretum concilij habeat locum in renunciatione facta ante ingreſsum monaſterij.*
2 *Concilium loquitur de anno profeſſionis.*
3 *Cum loquatur concilium de geſtis tempore nouitiatus actus facti ante illud tempus, non indigent ſolemnitate.*
4 *Prohibita certo tempore cenſentur reliquo tempore permiſsa.*
5 *Correctoria decreta, non debent extendi de vno tempore ad alind.*
6 *Ius commune quanto minus fieri poteſt corrigi debet.*
7 *Donatio, vel renunciatio facta dolo metu vel alio modo non liberè reſcindi poteſt.*
8 *Refertur contraria opinio, & refellitur.*
9 *Menoch. ſibi contrarius.*

An renunciatio facta ab exiſtente in ſeculo intuitu ingreſsus requirat ſolemnitates Concilij.

RESOLVTIO CCCLIII.

RESpondeo in hac quæſtione duplicem eſse
DD. ſententiam, affirmantium ſc. & negan-
tium, nam quod huiuſmodi decretum lo-
1 cum non habeat † in renunciatione facta an-
te ſuſceptionem habitus, tenuerunt. Quaranta in
ſumma Bullar. verbo. Monaſteria monial. Grat. deciſ.
37. Valaſc. in tract. de portionibus cap. 16. num. 22.
& ſeq. Aegid. in repet. l. 1. par. 4. §. 2. num. 22. & ſeq.
C. de Sacroſanct. eccleſ. Barboſ. in remiſſionibus in
ſeſs. 25. cap. 16. Menoch. lib. 2. de arbitr. iud. centur.
5. caſu 436. num. 3. & ſeq. Rodriq. tomo. 2. quæſtio.
regul. quæſt. 47. art. 8.
Mouentur infraſcriptis rationibus. Primo ex capite
2 præcedenti, cui continuatur, vbi loquitur † de anno
profeſſionis, & ſubiungit ſtatim per copulatiuam
in capitulo 16. nulla quoque renunciatio, &c. item
etiam ex verbis ſequentibus, ibi, niſi cum licentia
Epiſcopi, ſeu eius Vicarij fiat infra duos menſes pro-
ximos ante profeſſionem, & ex verſiculo ſequenti ibi
finito tempore Nouitiatus, &c. item, ex verſi. ſed nec
ante profeſſionem nouitij vel nouitiæ illius temporis
quo in probatione eſt, &c.
Ex quibus omnibus apparet illud ſacrum decre-
3 tum in tota ſerie ſolum loqui † de geſtis tempore noui-
tiatus. Vnde palam fit renunciationes factas ante
annum illum nouitiatus, non indigere ſolemnitate,
de qua ibi, licet alijs indigeant, quia de eo tempore
non loquitur. Et non ſolum ſi tales renunciationes
fiant ante ingreſſum, qui caſus eſt minus dubitabilis,
ſed etiam ſi fiant cogitatione ingreſſus, vel eius men-
tione facta ſi modo verum eſt Concilium non prohi-
bere, niſi renunciationes intra annum nouitiatus
4 emiſſas; cum prohibita † certo tempore cenſeantur
reliquo tempore permiſſa l. Imperatores ff. de poſtu-
land. l. ſtatu liberum §. Stichum ff. de leg. 2. & annus
nouitiatus maiorem videatur habere rationem prohi-
bitionis, & inſuper decretum illud eſt correctorium
iuris communis maximè dum infirmat vigorem iura-
5 menti, vnde non debet extendi † de vno tempore
ad alıud, iuxta iura vulgaria.
Quorum ſententia confirmari poteſt nam Conci-
lium ſolum loquitur de renunciatione facienda per
nouitium, vt ſupra dictum eſt. Non ergo extendi de-
bet ad renunciationem factam per mere ſecularem
6 quoniam ius commune † quanto minus fieri poteſt
corrigi debet, adeo vt expreſsè conſtare debeat de
correctione §. tribus auth. quibus modis natu. effic.
ſui cum alijs cumulatis per Napod. in conſuetu. ſi ali-
quis monens num. 35. verſi. ſed contra pacto fol. 171.
cum vulgat. alijs, & conſequenter ſi tunc donatio
7 † vel renunciatio facta fuiſset dolo, metu vel alio mo-
do non liberè, iam reſcindi poſſet per remedia intro-
ducta ſecundum ius commune, & ſucceſſiuè patet
veriſſimam eſse ſententiam, diſpoſitionem Concilij
non extendi ad renunciationem factam ante ingreſ-
ſum.
8 Non obſtat ſecunda opinio † aſſerentium etiam
donationem factam ante ingreſsum, eſse nullam, &
inualidam ſi non fuerit in ea adhibita ſolemnitas Con-
cilij Trident. vt ſcripſit idem Menoch. ſibi contra-
rius. conſ. 388. num. 7. volum. 4. Nauarr. in tit. de
donatione conſ. 7. Rodriq. d. art. 8. in fine vbi vide-
tur tenere cum opinione Nauarr. quem etiam pro-
bauit Molin. relatus per Menoch. de arbit. iud. cent.
5. caſu 476. præcipue num. 17. Quoniam loquuntur
contra veram ſententiam in iudicijs receptam, &
9 Menoch. † retractauit ſententiam, nam opus de ar-
bitrar. & præcipuè d. centur. 5. & additiones ad totum
opus de arbitrariis editæ ſunt poſt conſilia eiuſdem
præcipuè poſt volum. 4. Nauarr. etiam nec ſibi con-
ſtans, quia in tit. de regularibus conſ. 82. n. 5. contra-
rium refert Gratian. d. dec. 37. n. 9. tenet contrarium
vt non ſit ſeruanda diſpoſitio Concilij Trid. in re-
nunciatione facta ante ingreſſum, & Menoch. d. caſu
436. num. 3. 4. & 17. multis modis improbat Nauar.
& Molin. prout etiam ad contraria reſpondet Ro-
driq. d. art. 8. & ſeq. Itaque ſi videretur tenere contra-
rium, non eſset ſibi conſtans, & ad ſummum ſatis eſt
vt pro noſtra ſententia ſit communior, & receptior
opinio.

SVMMARIVM.

1 *An declarata profeſſione nulla ex aliqua iuſta cauſa cenſeatur annullata renunciatio, vide num. 4.*
2 *Ex diuerſis non debet fieri illatio.*
3 *Separatorum ſeparata debet eſse cauſa.*
5 *Acceſsorium ſequitur naturam ſui principalis.*
6 *In quolibet actu ſemper intelligitur appoſita clauſula rebus ſic ſtantibus, quæ clauſula intelligitur in contractibus, prout in quibuſuis alijs diſpoſitionibus, & hoc amplia num. 7. & ſeqq.*

An profeſſione declarata nulla cenſeatur etiam annullata renunciatio.

RESOLVTIO CCCLIV.

SVpponatur pro articuli dilucidatione, quod ſi
profeſsio alicuius in aliquam religionem eſset
1 declarata nulla ob legitimas cauſas † exempli
gratia propter minorem ætatem profitentis, vel
quia propter metum, vel alio modo non liberè pro-
feſsionem emiſiſset, dubitatur an ex quo declarata
nulla fuit profeſsio cenſeatur pariter annullata renun-
ciatio facta per eundem religioſum iuxta formam
Concilij Trident. & prima facie videbatur dicen-
2 dum, quod non, ex quo † ex diuerſis non debet
fieri illatio l. Papinianus ff. de minoribus, & ſepara-
torum

Digitized by Google

3 torum † ſeparata debet eſſe cauſa l. ſi ſeruius. ff. de ſeruis
export.
Cæterum contrarium cenſui in quadam facti con-
tingentia, vt Sc. ſi Concilij ſolemnitas adhibita fuerit
4 † in tali renunciatione, & deinde fuerit profeſſio de-
clarata nulla, vel propter minorem ætatem, vel quia
propter metum, vel alio modo, non liberè profeſſio-
nem emiſiſſet, tunc etiam renunciatio declaratur nul-
la, ex quo declarata nulla profeſſione, tanquam princi-
pali declaratur etiam nulla renunciatio tanquam ac-
ceſſorium, & dependens à profeſſione, tanquam à
principali ex vulg. regul. vt acceſſorium ſequatur
5 † naturam ſui principalis. cap. acceſſorium de reg. iur.
in 6. & ita poſt Spinum, & alios probat Rodriq. quæſt.
47. art. 11. etiam quia renunciatio dicitur eſſe con-
ditionalis, ſi nempe profeſſio fuerit valida, & ex alijs,
vt per eoſdem Authores, & proinde debet interueni-
re ſolemnitas ita, & taliter vt ſubiectum ſit capax
confirmationis, ſi enim non eſſet capax, non poſſet
confirmari per ſolemnitatem prædictam, vt etiam
dicitur de aſſenſu, qui impetrari ſolet in alienatio-
nibus feudorum, nam talis aſſenſus non poteſt vali-
dare contractum inualidum, ſed ſolum tollit obſtacu-
lum, vt liceat contrahentibus alienare abſque metu
alicuius pœnæ iuxta notata in cap. Imperialem de
prohib. feud. alien. per Federic. & in conſtit. Regn.
Conſtitutionem diuę memoriæ cum alijs cumulatis
per de Ponte in tract. de poteſt. Proreg. tit. de refut.
feud. §. 11. num. 17.
His etiam accedat, quod in quolibet actu ſemper
intelligitur appoſita clauſula. Rebus ſic ſtantibus
6 † etiam, quod in ipſo contractu non exprimatur.
Quæ clauſula intelligitur in contractibus prout in
quibuſuis, alijs diſpoſitionibus Anchar. conſil. 84.
num. 3. & 4. Dec. conſil. 335. num. 3. & 4. & conſil. 475.
Iaſ. in l. qui Seruius. num. 8. ff. de condit. ob cauſam
Ruin. conſil. 170. num. 13. lib. 1. Grauett. conſil. 95.
num. 4. Natta conſil. 525. num. 16. Tiraq. in l. ſi vn-
quam in præfat. num. 167. C. de reuoc. donat. Cacheran
deciſ. 91. num. 2. & vide in cauſa Romana dotis de
Fruſcherijs. 19. Martij 1586. coram Robuſterio.
7 Quod amplia, vt procedat † in quolibet contractu
etiam iurato, in quo etiam hæc clauſula intelligitur.
l. fin. ff. ad municip. l. fin. ff. qui ſatiſd. cog. l. fin. C. de
non numero pecun. c. 2. de renunciat. c. quemadmo-
dum de iureiur. Caſtr. conſil. 448. num. 3. lib. 1. Ro-
manus conſil. 22. num. 3. verſi. ſecundo quia, cum
alijs per Tiraquell. in d. l. ſi vnquam in præfat. num.
166. & fuit dictum in cauſa Terracinen. tutelæ 4. No-
uembris 1588. & vide in cauſa Romana dotis coram
Robuſterio.
8 Maximè concurrente veriſimili mente † contra-
hentis, qui ita reſpondiſſet, ſi fuiſſet interrogatus iuxta
gloſ. vlt. in fine communiter approbatam in l. tale
pactum. ff. de pact. quæ habet locum in qualibet di-
ſpoſitione etiam in contractibus Bald. ibid. in §. fin. in
2. notab. Iaſ. num. 16. Dec. conſil. 190. col. 3. in princi-
pio cum alijs per Tiraquell. in loco vt ſupra. num. 56.
Gabr. de regul. iur. concluſ. 10. num. 4. & vide in d.
Roman. dotis coram Robuſterio. Quod verum eſt
9 primo quando adeſt talis veriſimilitudo † vt nemo
cum aliquo colore poſſit contrarium dicere Gabr. con-
ſil. 90. num. 18. conſil. 95. num. 15. conſil. 96. num. 40.
conſil. 111. num. 12. conſil. 117. num. 43. conſil. 123.
num. 42. & conſil. 132. q. 4. num. 5. lib. 1.
Quod declara etiam verum eſſe, ſecundo, quando
10 ſuperuenit † cauſa, quæ à partibus præuideri non
potuit, ſecus vbi ea præuideri potuit Alciat. de præ-
ſumpt. reg. 2. præſumpt. 16. num. 4. in 4. fallent. Nat-
ta conſil. 525. num. 18. Cacher. deciſ. 91. num. 16. &
fuit reſolutum in d. cauſa Romana dotis.
11 Item declara tertio verum eſſe reſpectu † cauſæ fi-
nalis, ſecus verò reſpectu cauſæ impulſiuæ ad tradi-
ta per Tiraquell. in tract. ceſſante cauſa limit. 1. & li-
mit. 35. num. 2. & fuit dictum in d. Romana dotis co-
ram Robuſterio.

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Diſpoſitio Concilij Tridentini Cap. nulla quoque quomodo ſit intelligenda, & de quo diſponat. num. 3.*
4 *Patres, qui fuerunt in Concilio noluerunt manus imponere in meſſem alienam.*
5 *Iura admittũt donationes, ſeu renunciationes reſolutiuas.*
6 *An renunciatio, de qua ſupra ſit nulla, cum videatur facta contra formam Concilij.*
7 *Solemnitas Concilij requiritur etiam quod renunciatio fiat a maiore 17. annis, & in quo loquantur verba Concilij num. 8.*
9 *Requiſita ex Concilio in tali renunciatione.*
10 *Obligantur etiam vouentes, qui ſunt in aliena poteſtate poſt 14. annum completum.*
11 *Omnibus, & in omnibus renunciationibus profitentium requiritur illa ſolemnitas.*
12 *Reprobatur opinio Menochij.*
13 *Concilium generaliter loquitur.*

An ſolemnitas Concilij requiratur in renunciatione, quæ fit à maiore 17. annorum.

RESOLVTIO CCCLV.

1 Reſpondeo quod cum quædam puella † æta-
tis viginti trium annorum volens mona-
chari, ante ingreſſum monaſterij in mani-
bus fratris renunciaſſet bonis paternis, ma-
ternis, & fraternis, cum iuramento non ſeruata forma
capituli Concilij, quæſitum fuit vtrum ſubſiſteret iſta
renunciatio, & prima facie videbatur dicendum iſtam
renunciationem ſubſiſtere ex multis rationibus, &
2 primo, quia diſpoſitio illius capituli † nulla quoque
debet intelligi ſecundum capitulum antecedens, pro-
ut demonſtrant verba illa, quoque, & antea, in dict.
cap. poſita iuxta tradita per Bart. in l. 2. de pact. Ol-
drad. conſil. 103. Aretin. conſil. 157. col. fin. Horma-
noct. in l. 4. §. Cato. num. 79. de verb. obligat. Caual-
can. deciſ. 19. at in capit. 15. ſtatutum fuerat, quod pro-
feſſio non fieret ante decimum ſextum annum com-
pletum, ergo de illa ætate intelligenda ſunt verba
ſequentis capituli.
3 Secundo, quia Concilium diſponit † de muliere,
quæ erat iam ingreſſa monaſterium: ſed nondum fe-
cerat profeſſionem, non autem loquitur de virginibus,
quæ ante ingreſſum religionis imo, & ipſius monaſte-
rij ſolent facere iſtas renunciationes fauore fratrum,
vel aliorum de agnatione, quo in articulo licet corn.
in d. conſil. 272. libro 3. & Soccin. conſil. 183. lib. 2.
voluerint neceſſarium eſſe conſenſum monaſterij,
quia habent tacitam conditionem, ſi hæreditas re-
nuncianti deferatur, quæ monaſterio quæritur, ta-
men quando iſtę renunciationes fiunt ante ingreſ-
ſum monaſterij, cui ante ingreſſum, & tempore do-
nationis, vel renunciationis nullum eſt ius quæſi-
tum, ſemper validæ ſunt, quia aliàs ſequeretur maxi-
mum abſurdum, quod nullæ renunciationes hodie,
quæ paſſim fiunt ſine illis ſolemnitatibus, ſubſi-
ſterent, ſed omnes eſſent nullæ, ideo pro iſta con-
ſuetudine, & obſeruantia capienda eſt interpretatio,
ne tot actus inualidentur, & præſertim, quia præſu-
4 mendum non eſt, quod voluerint illi Patres, † qui
Concilio interfuerunt in meſſem alienam manum
apponere diſponendo ſuper contractibus quæ à lai-
cis, & inter laicas perſonas fiunt, licet ſub occaſione

Digitized by Google

ſin. in l. naturaliter §. nihil commune num. 179. ff. de acquirend. poſseſs. Maſcard. in tract. de probat. concluſ. 1261. num. 4. & per Surd. conſ. 321. num. 62. & d. conſ. 431. num. 16. ſed nunc ſi certificatio non appareat, non præſumitur adeſse voluntas renunciantis, & capitur coniectura, vt appoſita, ſed ex ſtipulatione notarij, & vt talis non præiudicat renuncianti.

Verum ſupradictis minimè obſtantibus contrarium
9 † ſeruatur hodie vt in renunciationibus puellarum non fiat certioratio.

S V M M A R I V M.

1 *An decretum concilij habeat locum in renunciatione facta ante ingreſsum monaſterij.*
2 *Concilium loquitur de anno profeſſionis.*
3 *Cum loquatur concilium de geſtis tempore nouitiatus actus facti ante illud tempus, non indigent ſolemnitate.*
4 *Prohibita certo tempore cenſentur reliquo tempore permiſsa.*
5 *Correctoria decreta, non debent extendi de vno tempore ad aliud.*
6 *Ius commune quanto minus fieri poteſt corrigi debet.*
7 *Donatio, vel renunciatio facta dolo metu vel alio modo non liberè reſcindi poteſt.*
8 *Refertur contraria opinio, & refellitur.*
9 *Menoch. ſibi contrarius.*

An renunciatio facta ab exiſtente in ſeculo intuitu ingreſſus reuirat ſolemnitates Concilij.

RESOLVTIO CCCLIII.

REſpondeo in hac quæſtione duplicem eſse DD. ſententiam, affirmantium, &c. & negantium, nam quod huiuſmodi decretum lo-
1 cum non habeat † in renunciatione facta ante ſuſceptionem habitus, tenuerunt. Quaranta in ſumma Bullar. verbo. Monaſteria monial. Grat. deciſ. 37. Valaſc. in tract. de portionibus cap. 16. num. 22. & ſeq. Aegid. in repet. l. 1. par. 4. §. 2. num. 22. & ſeq. C. de Sacroſanct. eccleſ. Barboſ. in remiſſionibus in ſeſs. 25. cap. 16. Menoch. lib. 2. de arbitr. iud. centur. 5. caſu 436. num. 3. & ſeq. Rodriq. tomo. 2. quæſtio. regul. quæſt. 47. art. 8.

Mouentur infraſcriptis rationibus. Primo ex capite
2 præcedenti, cui continuatur, vbi loquitur † de anno
profeſſionis, & ſubiungit ſtatim per copulatiuam in capitulo 16. nulla quoque renunciatio, &c. item etiam ex verbis ſequentibus, ibi, niſi cum licentia Epiſcopi, ſeu eius Vicarij fiat infra duos menſes proximos ante profeſſionem, & ex verſiculo ſequenti ibi finito tempore Nouitiatus, &c. item, ex verſi. ſed nec ante profeſſionem nouitij vel nouitiæ illius temporis quo in probatione eſt, &c.

Ex quibus omnibus apparet illud ſacrum decre-
3 tum in tota ſerie ſolum loqui † de geſtis tempore nouitiatus. Vnde palam fit renunciationes factas ante annum illum nouitiatus, non indigere ſolemnitate, de qua ibi, licet alijs indigeant, quia de eo tempore non loquitur. Et non ſolum ſi tales renunciationes fiant ante ingreſſum qui caſus eſt minus dubitabilis, ſed etiam ſi fiant cogitatione ingreſsus, vel eius mentione facta ſi modo verum eſt Concilium non prohibere, niſi renunciationes intra annum nouitiatus
4 emiſsas; cum prohibita † certo tempore cenſeantur
reliquo tempore permiſsa l. Imperatores ff. de poſtuland. l. ſtatu liberum §. Stichum ff. de leg. 2. & annus nouitiatus maiorem videatur habere rationem prohibitionis, & inſuper decretum illud eſt correctorium iuris communis maximè dum infirmat vigorem iura-
5 menti, vnde non debet extendi † de vno tempore
ad aliud, iuxta iura vulgaria.

Quorum ſententia confirmari poteſt nam Concilium ſolum loquitur de renunciatione facienda per nouitium, vt ſupra dictum eſt. Non ergo extendi debet ad renunciationem factam per mere ſecularem
6 quoniam ius commune † quanto minus fieri poteſt
corrigi debet, adeo vt expreſsè conſtare debeat de correctione §. tribus auth. quibus modis natu. effic. ſui cum alijs cumulatis per Napod. in conſuetu. ſi aliquis monens num. 35. verſi. ſed contra pacto fol. 171. cum vulgat. alijs, & conſequenter ſi tunc donatio
7 † vel renunciatio facta fuiſset dolo, metu vel alio mo-
do non liberè, iam reſcindi poſſet per remedia introducta ſecundum ius commune, & ſucceſſiuè patet veriſſimam eſse ſententiam, diſpoſitionem Concilij non extendi ad renunciationem factam ante ingreſſum.

8 Non obſtat ſecunda opinio † aſſerentium etiam
donationem factam ante ingreſſum, eſse nullam, & inualidam ſi non fuerit in ea adhibita ſolemnitas Concilij Trident. vt ſcripſit idem Menoch. ſibi contrarius. conſ. 388. num. 7. volum. 4. Nauarr. in tit. de donatione conſ. 7. Rodriq. d. art. 8. in fine vbi videtur tenere cum opinione Nauarr. quem etiam probauit Molin. relatus per Menoch. de arbit. iud. cent. 5. caſu 476. præcipue num. 17. Quoniam loquuntur contra veram ſententiam in iudicijs receptam, &
9 Menoch. † retractauit ſententiam, nam opus de ar-
bitrar. & præcipuè d. centur. 5. & additiones ad totum opus de arbitrarijs editæ ſunt poſt conſilia eiuſdem præcipuè poſt volum. 4. Nauarr. etiam nec ſibi conſtans, quia in tit. de regularibus conſ. 82. n. 5. contrarium refert Gratian. d. dec. 37. n. 9. tenet contrarium vt non ſit ſeruanda diſpoſitio Concilij Trid. in renunciatione facta ante ingreſſum, & Menoch. d. caſu 436. num. 3. 4. & 17. multis modis improbat Nauar. & Molin. prout etiam ad contraria reſpondet Rodriq. d. art. 8. & ſeq. Itaque ſi videretur tenere contrarium, non eſset ſibi conſtans, & ad ſummum ſatis eſt vt pro noſtra ſententia ſit communior, & receptior opinio.

S V M M A R I V M.

1 *An declarata profeſſione nulla ex aliqua iuſta cauſa cenſeatur annullata renunciatio, vide num. 4.*
2 *Ex diuerſis non debet fieri illatio.*
3 *Separatorum ſeparata debet eſſe cauſa.*
5 *Acceſſorium ſequitur naturam ſui principalis.*
6 *In quolibet actu ſemper intelligitur appoſita clauſula rebus ſic ſtantibus, quæ clauſula intelligitur in contractibus, prout in quibuſuis alijs diſpoſitionibus, & hoc amplia num. 7. & ſeqq.*

An profeſſione declarata nulla cenſeatur etiam annullata renunciatio.

RESOLVTIO CCCLIV.

SVpponatur pro articuli dilucidatione, quod ſi profeſsio alicuius in aliquam religionem eſset
1 declarata nulla ob legitimas cauſas † exempli
gratia propter minorem ætatem profitentis, vel quia propter metum, vel alio modo non liberè profeſsionem emiſiſset, dubitatur an ex quo declarata nulla fuit profeſsio cenſeatur pariter annullata renunciatio facta per eundem religioſum iuxta formam Concilij Trident. & prima facie videbatur dicen-
2 dum, quod non, ex quo † ex diuerſis non debet
fieri illatio l. Papinianus ff. de minoribus, & ſeparatorum

Digitized by Google

3 torum † ſeparata debet eſſe cauſa l. ſi ſeruus. ff. de ſeruis
export.
Cæterum contrarium cenſui in quadam facti con-
tingentia, vt Sc. ſi Concilij ſolemnitas adhibita fuerit
4 † in tali renunciatione, & deinde fuerit profeſſio de-
clarata nulla, vel propter minorem ætatem, vel quia
propter metum, vel alio modo, non liberè profeſſio-
nem emiſiſſet, tunc etiam renunciatio declaratur nul-
la, ex quo declarata nulla profeſſione, tanquam princi-
pali declaratur etiam nulla renunciatio tanquam ac-
ceſſorium, & dependens à profeſſione, tanquam à
principali ex vulg. regul. vt acceſſorium ſequatur
5 † naturam ſui principalis. cap. acceſſorium de reg. iur.
in 6. & ita poſt Spinum, & alios probat Rodriq. quæſt.
47. art. 11. etiam quia renunciatio dicitur eſſe con-
ditionalis, ſi nempe profeſſio fuerit valida, & ex alijs,
vt per eoſdem Authores, & proinde debet interueni-
re ſolemnitas ita, & taliter vt ſubiectum ſit capax
confirmationis, ſi enim non eſſet capax, non poſſet
confirmari per ſolemnitatem prædictam, vt etiam
dicitur de aſſenſu, qui impetrari ſolet in alienatio-
nibus feudorum, nam talis aſſenſus non poteſt vali-
dare contractum inualidum, ſed ſolum tollit obſtacu-
lum, vt liceat contrahentibus alienare abſque metu
alicuius pœnæ iuxta notata in cap. Imperialem de
prohib. feud. alien. per Federic. & in conſtit. Regn.
Conſtitutionem diuę memoriæ cum alijs cumulatis
per de Ponte in tract. de poteſt. Proreg. tit. de refut.
feud. §. 11. num. 17.
His etiam accedat, quod in quolibet actu ſemper
intelligitur appoſita clauſula. Rebus ſic ſtantibus
6 † etiam, quod in ipſo contractu non exprimatur.
Quæ clauſula intelligitur in contractibus prout in
quibuſuis, alijs diſpoſitionibus Anchar. conſil. 84.
num. 3. & 4. Dec. conſil. 335. num. 3. & 4. & conſil. 475.
Iaſ. in l. qui Seruius. num. 8. ff. de condit. ob cauſam
Ruin. conſil. 170. num. 13. lib. 1. Grauett. conſil. 95.
num. 4. Natta conſil. 525. num. 16. Tiraq. in l. ſi vn-
quam in præfat. num. 167. C. de reuoc. donat. Cacheran
deciſ. 91. num. 2. & vide in cauſa Romana dotis de
Fruſcherijs. 19. Martij 1586. coram Robuſterio.
7 Quod amplia, vt procedat † in quolibet contractu
etiam iurato, in quo etiam hæc clauſula intelligitur.
l. fin. ff. ad municip. l. fin. ff. qui ſatiſd. cog. l. fin. C. de
non numero pecun. c. 2. de renunciat. c. quemadmo-
dum de iureiur. Caſtr. conſil. 448. num. 3. lib. 1. Ro-
manus conſil. 22. num. 3. verſi. ſecundo quia, cum
alijs per Tiraquell. in d. l. ſi vnquam in præfat. num.
166. & fuit dictum in cauſa Terracinen. tutelæ 4. No-
uembris 1588. & vide in cauſa Romana dotis coram
Robuſterio.
8 Maximè concurrente veriſimili mente † contra-
hentis, qui ita reſpondiſſet, ſi fuiſſet interrogatus iuxta
gloſ. vlt. in fine communiter approbatam in l. tale
pactum. ff. de pact. quæ habet locum in qualibet di-
ſpoſitione etiam in contractibus Bald. ibid. in §. fin. in
2. notab. Iaſ. num. 16. Dec. conſil. 190. col. 3. in princi-
pio cum alijs per Tiraquell. in loco vt ſupra. num. 56.
Gabr. de regul. iur. concluſ. 10. num. 4. & vide in d.
Roman. dotis coram Robuſterio. Quod verum eſt
9 primo quando adeſt talis veriſimilitudo † vt nemo
cum aliquo colore poſſit contrarium dicere Gabr. con-
ſil. 90. num 18. conſil. 95. num. 15. conſil. 96. num. 40.
conſil. 111. num. 12. conſil. 117. num. 43. conſil. 123.
num. 42. & conſil. 132. q. 4. num. 5. lib. 1.
Quod declara etiam verum eſſe, ſecundo, quando
10 ſuperuenit † cauſa, quæ à partibus præuideri non
potuit, ſecus vbi ea præuideri potuit Alciat. de præ-
ſumpt. reg. 2. præſumpt. 16. num. 4. in 4. fallent. Nat-
ta conſil. 525. num. 18. Cacher. deciſ. 91. num. 16. &
fuit reſolutum in d. cauſa Romana dotis.
11 Item declara tertio verum eſſe reſpectu † cauſæ fi-
nalis, ſecus verò reſpectu cauſæ impulſiuæ ad tradi-
ta per Tiraquell. in tract. ceſſante cauſa limit. 1. & li-
mit. 35. num. 2. & fuit dictum in d. Romana dotis co-
ram Robuſterio.

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Diſpoſitio Concilij Tridentini Cap. nulla quoque quomo-
do ſit intelligenda, & de quo diſponat. num. 3.*
4 *Patres, qui fuerunt in Concilio noluerunt manus impone-
re in meſſem alienam.*
5 *Iura admittũt donationes, ſeu renunciationes reſolutiuas.*
6 *An renunciatio, de qua ſupra ſit nulla, cum videatur
facta contra formam Concilij.*
7 *Solemnitas Concilij requiritur etiam quod renunciatio
fiat a maiore 17. annis, & in quo loquantur verba
Concilij num. 8.*
9 *Requiſita ex Concilio in tali renunciatione.*
10 *Obligantur etiam vouentes, qui ſunt in aliena poteſtate
poſt 14. annum completum.*
11 *Omnibus, & in omnibus renunciationibus profitentium
requiritur illa ſolemnitas.*
12 *Reprobatur opinio Menochij.*
13 *Concilium generaliter loquitur.*

An ſolemnitas Concilij requiratur in renunciatione,
quæ fit à maiore 17. annorum.

RESOLVTIO CCCLV.

1 Reſpondeo quod cum quædam puella † æta-
tis viginti trium annorum volens mona-
chari, ante ingreſſum monaſterij in mani-
bus fratris renunciaſſet bonis paternis, ma-
ternis, & fraternis, cum iuramento non ſeruata forma
capituli Concilij, quæſitum fuit vtrum ſubſiſteret iſta
renunciatio, & prima facie videbatur dicendum iſtam
renunciationem ſubſiſtere ex multis rationibus, &
2 primo, quia diſpoſitio illius capituli † nulla quoque
debet intelligi ſecundum capitulum antecedens, pro-
ut demonſtrant verba illa, quoque, & antea, in dict.
cap. poſita iuxta tradita per Bart. in l. 2. de pact. Ol-
drad. conſil. 103. Aretin. conſil. 157. col. fin. Horma-
noct. in l. 4. §. Cato. num. 79. de verb. obligat. Caual-
can. deciſ. 19. at in capit. 15. ſtatutum fuerat, quod pro-
feſſio non fieret ante decimum ſextum annum com-
pletum, ergo de illa ætate intelligenda ſunt verba
ſequentis capituli.
3 Secundo, quia Concilium diſponit † de muliere,
quæ erat iam ingreſſa monaſterium: ſed nondum fe-
cerat profeſſionem, non autem loquitur de virginibus,
quæ ante ingreſſum religionis imo, & ipſius monaſte-
rij ſolent facere iſtas renunciationes fauore fratrum,
vel aliorum de agnatione, quo in articulo licet corn.
in d. conſil. 272. libro 3. & Soccin. conſil. 183. lib. 2.
voluerint neceſſarium eſſe conſenſum monaſterij,
quia habent tacitam conditionem, ſi hæreditas re-
nuncianti deferatur, quæ monaſterio quæritur, ta-
men quando iſtę renunciationes fiunt ante ingreſ-
ſum monaſterij, cui ante ingreſſum, & tempore do-
nationis, vel renunciationis nullum eſt ius quæſi-
tum, ſemper validæ ſunt, quia aliàs ſequeretur maxi-
mum abſurdum, quod nullæ renunciationes hodie,
quæ paſſim fiunt ſine illis ſolemnitatibus, ſubſi-
ſterent, ſed omnes eſſent nullæ, ideo pro iſta con-
ſuetudine, & obſeruantia capienda eſt interpretatio,
ne tot actus inualidentur, & præſertim, quia præſu-
4 mendum non eſt, quod voluerint illi Patres, † qui
Concilio interfuerunt in meſſem alienam manum
apponere diſponendo ſuper contractibus quæ à lai-
cis, & inter laicas perſonas fiunt, licet ſub occaſione

religionis, & Concilium loquitur hoc caſu, quia in-
tentio illius fuit prouidere, ne monachi, vel monia-
les, quæ ſub prætextu religionis renunciant, remane-
ant poſtea nudi, & bonis priuati, ſi non faciant pro-
5 feſſionem. Ideo iura admittunt donationes † ſeu re-
nunciationes reſolutiuas, caſu quo non maneat in reli-
gione donans, vt per Natta conſil. 180. per totum. Et
refert Theſaur. quæſt. forenſ. lib. 2. quæſt. 56. num. 9.
ita fuiſse iudicatum in ſimili cauſa in ciuitate Aſt. vbi
dicit, quod valet renunciatio facta ante ingreſsum
religionis, quod latè firmat Gamma. deciſion. 375.
& in terminis tenet Borgnin. deciſ. 11. num. 113. de-
cretum Concilij procedere in actu facto in nouitia-
tu, non autem de renunciatione facta ante nouicia-
tum. Guttier. in repet. cap. quamuis num. 4. de pact.
ſuper verbo dum nuptui.

His tamen minimè ſuffragantibus contrarium mihi
viſum fuit de iure verius, & videbatur dicendum,
6 iſtam renunciationem † eſse nullam, quia erat facta
contra formam Concilij in d. cap. 1. per ea, quæ de
forma non ſeruata latè ſcribit Oſaſch. deciſ. 166. & in
puncto voluit Corneus conſ. 272. lib. 3.

Secundo, quia requiritur etiam ſolemnitas dicti
7 Concilij, † quamuis nouitius, qui renunciationem
facit, eſset maior decimoſexto anno, & ratio eſt ma-
nifeſta, quoniam verba Concilij indiſtinctè, & ge-
8 neraliter loquuntur de profeſſione, † & de renuncia-
tione facienda per Nouitium, & ſucceſſiuè reſpectum
habuit non ad ætatem profitentium, ſed ad ſolemni-
tatem renunciantium, nam duo Concilium determi-
nauit inter ſe diſtincta. Primum eſt vt profitentes
9 ſint maiores † ſexdecim annis, hoc eſt, vt habeant
decimum ſextum annum completum, quoniam in
illa ætate præſumuntur eſse habiles ad quemlibet
actum faciendum, & ad ſe obligandum quouiſmodo,
præſumuntur enim eſse recti, & ſani iudicij, vt ſciant
quid faciant, lex enim communis illos habilitat ad
diſponendum de bonis ſuis, etiam in decimoquarto
anno, vt in l. qua ætate ff. de teſtam. & Sacri Cano-
10 nes obligant vouentes † etiam in aliena poteſtate exi-
ſtentes poſt 14. annum completum; patres ergo Con-
cilij, vt profitentes eſsent ſanioris iudicij taxauerunt
tempus decimi ſexti anni completi ad profitendum,
& hoc eſt primum. Alterum eſt, vt in renunciatio-
11 nibus ab omnibus profeſſionem † emittere volen-
tibus faciendis adhiberetur illa ſolemnitas ob rationes
cumulatas, alibi, quæ locum habere poſsunt etiam
in maiore, & ita poſt alios probat Rodriq. quæſt. 47.
art 13. & S. Congreg. Concilij hoc declarauit in cauſa
illorum de Gueuara, vt non obſtante maiori ætate
renunciatio eſset nulla, dum non fuit adhibita ſolem-
nitas Concilij.

Ex quibus omnibus aduertendum cenſeo Menoch.
12 † virum doctiſſimum minus rectè dixiſse in lib. 2.
arbitrar. iud. centur. 5. caſu 436. num. 8. locum non
eſse dictæ conſtit. Concilij, quando ingreſsus religio-
nem eſset ætatis decem, & ſeptem annorum, vel
maioris, nam is quandocunque voluerit intra annum
probationis liberè poteſt ſe obligare, & bonis ſuis re-
nunciare ſine licentia Epiſcopi, vel eius Vicarij per
rationem, quam ibi adducit, eam tamen (ſalua pace
tanti viri) minimè veram eſse cenſeo, quia dictum
13 Concilium † generaliter loquitur, & ſic tam de maio-
ribus, quam de minoribus decem, & ſeptem annis in-
telligendum videtur, vt latè dixit Cened. in 1. part.
collect. 50. ex num. 4. & poſt illum idipſum adnota-
runt Guttier. in lib. 2. Canon. quæſt. cap. 1. num. 34.
& Rodriquez. in ſumm. tom. 2. cap. 7. num. 7.

SVMMARIVM.

1 *Quamuis ex Concilio requiratur illa ſolemnitas in re-
nunciatione, non tamen eſt prohibitum teſtamentum
condere, & num. 4.*
2 *Concilium debet intelligi de diſpoſitione inter viuos, non
autem facta per teſtamentum.*
3 *Teſtamentum profeſſione non reuocatur.*
5 *Diſpoſitio Concilij non procedit in teſtamentis, ſed tan-
tum in alijs contractibus, & num. 6.*
7 *Diſpoſitio Concilij non debet extendi vltra caſum, de quo
loquitur, cum ſit correctoria.*
8 *Teſtamentum poteſt per monachum reuocari, non autem
renunciatio.*

An ſolemnitas Concilij requiratur in teſtamentis
condendis.

RESOLVTIO CCCLVI.

REſpondeo, quod quamuis in eo cap. Conci-
1 lij prohibita ſit bonorum renunciatio, † &
obligatio, niſi ſeruata forma ibidem præ-
ſcripta, non tamen eſt prohibitum teſta-
mentum condere illi, qui vult religionem ingredi an-
te, vel poſt eius ingreſsum ſine ſolemnitate dicti Con-
cilij, vt minus rectè exiſtimauit Spino. in Specul. te-
ſtament. in gloſ. 12. num. 50. Nam deciſio Concilij
2 intelligi debet de diſpoſitione facta † per renunciatio-
nem, aut obligationem aliquam irreuocabiliter inter
viuos, non autem facta per teſtamentum, per quod
nulla renunciatio, ſeu obligatio inducitur, cum ſem-
per maneat in poteſtate nouitij vſq; ad profeſſionem
illud reuocare, ſeu alterare, & aliud de nouo condere,
etiam ſine prælati licentia, & conſenſu, nec illud pro-
3 feſſione † reuocabitur. vt pote factum eo tempore
quo teſtator liberam habuit teſtandi facultatem vt ad-
uerſus Suarez. alleg. 20. num. 29. aduertit eius ad-
ditionator, ibidem in litera M. & tradunt expreſsè
Michael. Craſs. in §. teſtamentum quæſt. 34. num. 5.
Couarr. in cap. 2. de teſtam. num. 5. in fin. Clar. in §.
teſtamentum quæſt. 28. num. 6. Guttier. lib. can. quæſt.
cap. 1. num. 25. Molina. tract. 2. diſput. 139. col. 747.
verſ. his tamen conſtitutis.

Ex quibus quidem (ſaluo meliori iudicio.) indi-
ſtinctè teneo ex deciſione dicti Concilij non eſse pro-
4 hibitum † teſtamentum condere non obſeruata for-
ma, & ſolemnitate ibidem præſcripta. In qua qui-
dem ſententia quamuis Ioan. Guttier. non ſit auſus
perſiſtere in repet. cap. quamuis pactum de pact. in 6.
in verbo dum nuptui tradebatur. num. 4. pulchrè ta-
men eam nouiſſimè ipſe defendit. in libro 2. canon.
quæſt. c. 1. ex num. 31. verſic. his tamen, & Gaſpar
Paſsarellus in ſcholijs ex cap. Barchinonenſi in §. de
bonis nouit. fol. 143. Rodriq. in ſumma tomo 2. cap.
7. ex num. 8. optimè Huniada in l. 7. tit. 7. parte 1. gloſ.
3. ex num. 4. ſubdens in num. 6. deciſionem dicti Con-
5 cilij non procedere † quando quis condidit teſtamen-
tum, ſed tantum in alijs contractibus, idemque fatetur
Ceball. in pract. quæſt. 63. ex num. 5. verſi. quæ diſ-
poſitio, & in quæſt. 121. ex num. 5. Borgnin. Caualcan.
in 3. par. deciſ. 11. num. 113. aſserens dictum Conci-
lium loqui de renunciationibus, & obligationibus, &
6 non de teſtamento, † & ſic de actu inter viuos non de
vltimis voluntatibus, & de donationibus factis cauſa
mortis, vt etiam affirmat Rodriquez. tomo. 1. capit.
90. num 4. Cancer. 2. par cap. 8. num 86. & idem tenet
Gratian. in regul. 456. num. 7. affirmans, Concilium
7 non debere extendi vltra caſum, † de quo loquitur,
cum ſit deciſio correctoria, ex doct. omnium in au-
thent. quas actiones C. de ſacroſ. eccleſ. cum in iſto
caſu

Digitized by Google

8 caſu ſit diuerſa ratio, cum teſtamentum poſſit † per
ipſum monachum reuocari, donatio verò, & renun-
ciatio minimè, & ſic in iſto caſu ceſsat ratio, quæ po-
terat mouere Concilium, ne ſcilicet fiat fraus mo-
naſterio, vel ipſi ingreſso.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio Concilij de ſolemnitatibus in renunciatione ad-
hibendis, cum loquatur de religioſis comprehendit
etiam equites Hyeroſolimitanos, & alios ſimiles.*
2 *Iſti milites ſunt verè religioſi, & gaudent priuilegio re-
ligioſorum.*
3 *Milites Hyeroſolimitani, & alij gaudent priuilegio fori.*
4 *Item ſunt de ordine clericali, & extra legem matrimonij.*
5 *Item profitentur tria vota ſubſtantialia.*
6 *Hi equites quicquid acquirunt religioni acquirunt quo-
ad proprietatem, ſibi verò quoad vſumfructum.*
7 *Iſti milites non poſſunt diſponere in vltima voluntate.*
8 *Statutum loquens de religioſis extenditur etiam ad iſtos
milites.*
9 *Equites non tenentur ſoluere gabellas, & collectas &c.*
10 *Inferentes manus in iſtos equites ſunt excommunicati.*
11 *Milites iſti non poſſunt ſuccedere in feuda.*

Renunciatio equitum Hyeroſolimitanorum ante pro-
feſſionem an requirat ſolemnitatem Concilij.

RESOLVTIO CCCLVII.

RESpondeo ex D. Nouario de electione fori
quæſt. 37. ſect. 1. quod ſic, ex quo Concilium
Trident. loquitur de renunciatione facien-
da per religioſos, non dubitatur quin ipſos
equites comprehendat, cum ſint verè religioſi, ſunt
2 enim iſti poſt emiſsam profeſſionem verè religioſi, †
& gaudent priuilegio Religioſorum, vt habetur per
Azor. libro 12. Moral. c. 12. quæſt. quinta latè Franch.
in deciſ. 479. Molſes. in conſil. 33. poſt comment. ad
conſuet. Neapol. de Ponte in conſil. 14. lib. 1. & ibi-
dem dicimus in militibus S. Iacobi S. Stephani S. La-
zari, & ſimilibus, qui verè ſunt Religioſi Felyn. &
DD. in capit. ex eo de elect. latè Bald. in lege officiale
C. de Epiſcopis, & cler. Natta conſil. 495. num. 12.
lib. 3. vbi dicit, quod iſti milites prius vocabantur tem-
plarij, & quod Religionem profitentur, vnde gaudent
3 priuilegio † fori ſecundum iſtos, & habetur per Caual-
can. de Brachio Regio par. 1. num. 88. Maſull. alios
allegans in addit. ad Capyc. in deciſ. 109. num. 10. Na-
uar. conſil. 11. num. 1. & 2. conſil. 12. num. 1. de regular.
& in conſil. 2. per totum de conuerſ. coniung. lib. 1.
& ratio eſt, quia milites Religionum prædictarum,
4 & ſimilium ſunt de ordine clericali, † & extra legem
matrimonii, & habent certum viuendi modum, &
dicunt horas Canonicas iuxta Pontificum inſtitutio-
nes clement. 1. de relig. domib. Molin. de primo gen.
Hiſp. lib. 1. cap. 15. num. 98. Vaſq. multa circa hoc
ſcribens controuerſ. Illuſtr. capit 105. num. 98. Im-
brian. de iudic. Regni in præfat. num. 42. Menoc. de
arbitrar. iud. caſu 231. num. 31. in addit. vbi inquit,
quod ſic per quendam ſuum breue declarauit ſum-
mus Pontifex de anno iſto; & profitentur tria vota
5 † ſubſtantialia Religionis, ſcilicet caſtitatem pauper-
tatem, & obedientiam, quæ profeſſio probat, eos
verè Religioſos Clemen. 1. vbi glo. in verb. obedien-
tia, de relig. domib. Med. deciſ. 10. num. 2. de cauſa
poſseſs. & propriet. Rimin. Iaſ. conſ. 57. num. 28. lib.
5. latè Bambacar. multas rationes adducens in cap.
1. § qui clerici, quæſt. 2. ſi de feud. defunct. num. 31.
cum ſeq.

Hinc enim videmus, quòd prædicti equites quic-
6 quid acquirunt † Religioni acquirunt, quoad pro-
prietates, ſibi verò quoad vſum fructum vita durañ-
te, vt habetur in Conſtit. dictę Religionis tit. 16. in
rubr. de contract. & alienat. cap. 10. cum duobus ſe-
quentib. ibi, ideo ſancitum eſt, quod fratres ordinis
noſtri, qui per emptionem, donationem, aut alia qua-
cumque ratione bona prædia cenſus, ſeu annuos red-
ditus, vel iuriſdictionem acquiſiuerunt, & vbi ven-
dicauerunt vllo pacto abſque magiſtri, vel capituli
generalis conſenſu vendere alienare, & cęt. vbi diſ-
ponitur, quod licentia debeat obtineri in ſcriptis a
Magiſtro, vel Capitulo generali, & debet eſse in
ſpecie, & in vita, & in morte, vt habetur per Mol-
ſeſ. in conſ. 24. num. 4. & 5. vbi num. 8. dicit Milites
7 Hieroſolymitanos non poſse † in vltima voluntate
diſponere de bonis immobilibus, nec etiam mobili-
bus etiam per ipſos acquiſitis, vt ibi per eum.
8 Hinc infertur, quòd ſtatutum loquens † de pro-
feſſis, & Religioſis in ſtricta ſignificatione extenditur
ad huiuſmodi milites Polid. Ripa obſeru. 185. Faber
in deciſ. 27. C. de epiſcop. & cler. & ideo Nauar. conſ.
2. per totum, de conuerſ. coniug. dicit quod per in-
greſsum talis religionis diſsoluitur matrimonium non
conſummatum.

Hinc enim ſicuti clerici non tenentur ſoluere col-
lectas cap. quamquam, de cenſibus cap. clericis, de
immunit. eccleſ. in 6. cap. generaliter §. nouarum, &
§. placet 16. quæſt. 1. clem. 1. de immunit. eccleſ. Sac.
Concil. Trident. in ſeſs. 25. de reformat. cap. 20. vbi
confirmantur omnes Conſtitutiones hactenus à ſum-
mis Pontificibus emanatę in fauorem immunitatum,
& in priuilegium clericorum, & eccleſiaſticarum per-
ſonarum l. placet auth. omnis, & auth. item nulla
communitas C. de ſacroſan. eccleſ. ita pariter iſti equi-
9 tes non tenentur † ſoluere collectas Remig. de Gan.
in tractatu de charitate ſubſid. quæſt. 62. num. 35. latè
Graſs. de effect. cler. eff. 3. num. 132. vbi refert in
Regno Siciliæ iſtos milites conſequi multas immuni-
tates, quas non conſequuntur exteri clerici, & Sa-
cerdotes.

10 Et huc ſpectat, quod inferentes manus † in iſtos
milites, vt ſunt ſancti Iacobi, S. Ioannis, & aliorum
incidant in excommunicationem, ac ſi in Religioſos
manus iniecisſent gloſ. in cap. quiſquis §. ſacrilegium
in verb. eccleſiaſt. 17. quæſt. 4. Nauarr. conſil. 11. per
totum, de regular. Macerat. in lib. variarum reſolut.
caſu 112.

11 Hinc iſti milites † non poſsunt ſuccedere in feudo
requirente ſeruitium perſonale, quia ipſi clerici Re-
gulares dicuntur, vt in ſpecie ſcribunt Bal. Barbat.
Brun. Caſsan. Alciat. Cott. Crauet. Roland. & Frec-
cia, quos retulit, & approbat. Menoch. conſil. 54. num.
24. lib. 1. & de arbit. iud. caſ. 230. lib. 2. num. 29. in ad-
dit. vbi alios pro hac opinione allegant. & num. 31.
idem dicit de militibus S. Iacobi Clatrauæ, & Alcan-
tarę, apud Hiſpanos Religioſos ſua vota ſolemnia
emittentes, vt habetur poſt alios per Molin. de Hiſp.
primog. lib. 1. cap. 13. num. 98. & ſic declaraſse breui
Apoſtolico Paulum Papa III. in anno 1440. ſcripſit
idem Menoch. conſil. 950. dub. 7. lib. 10. Et hæc
omnia per D. Nouarium, vbi ſup.

SVMMARIVM.

1 *Refertur caſus quæſtionis.*
2 *Renunciatio beneficij contra diſpoſitionem Conc. Trid.
debet de iure annullari.*
3 *Beneficium non poteſt renunciari ante profeſſionem.*
4 *Profeſſio clericorum etiam inconſulto ſuperiore inducit
tacitam renunciationem*

Q 4 Diſpo-

Diſpoſitio Concilij an locum habeat in renunciatione beneficij.

RESOLVTIO CCCLVIII.

1 CAſus mihi propoſitus † talis eſt. Quidam clericus cupiens religionem Camaldulenſium ingredi, renunciauit beneficium cuidam non tamen ſeruata forma Concilij Triden. quæ eſt in c. nulla quoque renunciatio, quare fuit dubitatum an hæc renunciatio veniret de iure annul-
2 landa, & breuiter cenſui † affirmatiuè reſpondendum, tum primo, quia clericus habens, beneficium, ſiue ſimplex, ſiue curatum ingrediens religionem illud retinet, ſicut antea, & fructus percipit Pariſ. de reſignat. benef. lib. 1. q. 13. num. 3. & prius dixit Gemin. in cap. beneficium num 1. de regul. in 6. & Paulus de Caſtro in conſ. 432. cum ſtatutum, num. 4. in verſi. nam beneficium, vol. 1. & in eo per alium inſeruire debet, donec profeſſionem emiſerit Pariſ. d. loc. num. 8. tum ſecundo propter dictionem illam vniuerſalem (nullam) quæ omnem ſpeciem renunciationis includit arg. tex. in c. omnes, de maiorit. & obed. & l. Iulianus. ff. de leg. 3. Tum denique, quia ſecundum
3 Monald. in conſil. 143. col. 2. non poteſt † renunciari beneficium intra annum probationis, niſi ante duos menſes profeſſionis, & de conſenſu Superiorum, nec poteſt Epiſcopus illud alteri conferre, niſi poſtquam profeſſionem emiſerit, ne contingat poſtea ſi profeſſionem emittere nollet, vel non poſset carere, & monachatu, & beneficio ita firmat idem Pariſ. d. q. 13. numero 4. 5. & 7. ex diſpoſitione ſacri Concil. Triden. ſeſs. 25. de regular. cap. 16. vbi dicit ſæpius ſacram Congregationem præfatum c. Sac. Concilij cenſuiſse habere locum etiam in renunciatione beneficij, & epiſcopum illud non poſse conferre, niſi poſt factam profeſſionem, & Maiol. de irregular. lib. 3. cap. 6. col. 2. & præſertim prædicta procedunt, cum clericus fuerit ordinatus ad titulum eiuſdem beneficij, cum propterea illud reſignare non poſsit, niſi facta mentione, quod ad illius beneficij titulum ſit promotus, & tunc reſignatio tantum admittitur, quatenus habeat aliunde, vnde commode viuere poſſit, prout quotidie ſeruatur ex diſpoſitione eiuſdem Concilij. cap. 2. ſeſs. 21. de reformat. vnde ne clericus beneficium ante emiſsam profeſsionem dimittat renunciatio facta non tenet, vt ſi contingat non profiteri, vel quia nolit vel non poſsit, beneficio non priuetur, vnde viuere poſsit in ſæculo, vt dictum eſt, & hinc dixit idem Pariſ. d. tract. lib. 7. q. 14 num. 28.
4 quod profeſsio clericorum † etiam inconſulto ſuperiore inducit tacitam renunciationem, & vacationem beneficij, cum per eum citatis, & hanc dicit eſse communem opinionem, & ſic per ingreſsum religionis ante profeſsionem illud retinet, & ad illud non profitendo redire poteſt, vt patet ex ſupradictis.

PRAXIS RERVM AD SACRIFICIVM. Miſsæ pertinentium.

SVMMARIVM.

1 *Quando teſtator non deſignauit locum vbi miſſæ debeant celebrari celebranda ſunt in loco vbi iuſſit ſe ſepeliri.*
2 *Conueniens eſt, vt vbi eſt onus ibi ſit, & lucrum.*
3 *Legata relinquuntur propter merita.*
4 *Quid de iure Archiepiſcopali Neapolitano ſtatutum ſit circa hoc.*
5 *Relictum factum Eccleſiæ non ſpecificatæ, nec declaratæ intelligitur factum Eccleſiæ, cuius parrochianus eſt ipſe teſtator.*

Vbi miſsa celebrari debet quando teſtator non deſignauit locum certum.

RESOLVTIO CCCLIX.

1 QVando teſtator non deſignauit locum † certum, vbi miſsarum ſuffragia celebrentur celebranda ſunt in loco vbi iuſsit ſe ſepeliri, vt optimè conſuluit Abb. videndus conſ. 99. n. 4. lib. 2. verſi. circa ſecundum dubium, eſt enim maxi-
2 mè conueniens, quod vbi ſit onus † ibi etiam lucrum collocetur, nam abſurdum videtur alium habere commodum, & alium onus ſuſtinere l. is, qui in poteſtate §. vlt. ff. legat. præſtand. l. 1. § pro ſecundo C. de caducis tollendis, & laboribus induſtria, & diligentia fruſtrari maximum abſurdum eſt inquit Decianus reſponſo 36. num. 46. lib. 1.

Et faciunt etiam probabiles, & vrgentes coniecturæ, quia æquitas ſuggerit, vt illi Eccleſiæ, quæ ſuſtinet onus ſepulturæ teſtator legare voluerit gratia
3 remunerationis, quia, & legata † propter merita relinquuntur l. nec adiecit ff. pro ſocio, & ſemper in dubio debemus inſpicere, quod veriſimilius eſt, vt in regula in obſcuris de regul. iur. in 6. Menoch. conſil. 230. num. 89 & conſil. 260. num. 34. & veriſimile eſt imo credibile, quod teſtator ſenſerit, vt miſsarum ſuffragia pro eius anima celebrentur vbi eſt eius cadauer, & quia etiam honeſtius eſt, quod ibi preces fundantur vbi eſt ſepultura ex gloſa notabili in cap. gratuita 15. quæſt. 2 & facit illud Pſalmiſtæ, & ſepulchra eorum domus illorum in æternum.

In conſtitutione autem huius Archiepiſcopatus
4 † aliud hoc caſu ſtabilitum eſt, vt ſcilicet quando teſtator extra ſuam parrochiam ſepultus eſt, dimidia pars miſsarum dicatur in Eccleſia, aut monaſterio, vbi eſt ſepultura, alia verò dimidia dicatur in eius parrochia, quod factum eſt magno cum iudicio, & ad ſedandas diſcordias, quæ quotidie oriebantur, in quo conducunt, quæ deducit Mantica de coniectur. vltim. volunt. lib. 8. tit. 6. à num. 1. & præſertim num. 6. & eſt textus celebris in auth. de Eccleſiaſticis titulis §. ſi quis autem in nomine Domini collat. 9. & adde aliam legem ſingularem in l. quæ conditio §. cum in teſtamento ff de condit. & demonſtrat. vbi firmat Bart.
5 quod relictum factum † Eccleſiæ aliter non ſpecificatæ, nec declaratæ intelligitur factum Eccleſiæ cuius parrochianus eſt ipſe teſtator, & quæ eleganter Iaſ. in §. ex maleficiis num. 46. inſtitution. de actionibus.

SVMMARIVM.

1 *Refertur caſus deciſionis.*
2 *Per numerationem ſpecierum non derogatur legato generis, & quomodo lex intelligatur.*
3 *Expenditur ſingularis doctrina Bart. in l. ſi conſul. ff. de adoptionibus.*
4 *Si clauſula generalis præcedit, & ſubſequatur ſpecialis, tunc illa clauſula refertur ad omnia ſpecificata, etiam in quibus fuit ſpecialiter prouiſum.*
5 *Declaratur doctrina Iaſon. in l. doli clauſula num. 3. ff. de verborum obligationibus.*

An ſi teſtator in inſtitutione Capellæ dicat, quod in omnibus diebus dicatur vna miſsa ſine cantu & in die Sabbati ſit cum cantu an ambæ miſsæ dicendæ ſint in eodem die.

RESOLVTIO CCCLX.

1 CVm caſus in facto † eueniſset, & eſsem conſultus, dixi ambas miſsas eſse dicendas in die Sabbati, motus ex text. in l. quæſitum §. vltim. ff. de fundo inſtruct. vbi habetur, quod ſi teſtator

tor legat vni genus, & eidem ſpeciem, quod per nu-
2 merationem † ſpecierum non derogat legato generis
adidem text. eſt in l. ſi mancipia in princip. ff. eodem
tit. in quo puncto tradit Dynus in regul. generi de
regul. iur. in 6. Bart. in dict. l. quæſitum in §. fin. tra-
dunt Canoniſtæ in cap. ſedes de reſcriptis, vbi latiſ-
ſimè Panor. Felyn. & Decius.

3 Et magis † ad propoſitum facit illa determinatio
ſolemnis Bart. in l. ſi conſul. num. 2. de adoptionibus,
& in l. 2. ff. ſtipulat. ſeruorum, vbi eleganter determi-
nat, quod ſi teſtator relinquat prioribus omnibus iſtius
ciuitatis centum diſtribuenda inter eos, item relin-
quat quinquaginta Titio, qui etiam erat de prioribus,
quod ille Titius poterit petere illa quinquaginta, &
admitti etiam ad partem illorum centum, allegat
etiam textum in l. Titia §. qui Marco. ff. de annuis le-
gatis, dicit etiam pro hoc eſſe textum in dict. l. ſi con-
ſul. ſupra allegata, ergo idem videtur dicendum in
terminis huius deciſionis, quia illa generalitas, de
qua in teſtamento, videlicet vt in omnibus diebus
celebretur vna miſsa ſine cantu non derogetur in
illo die Sabbati per illam cum cantu, quam iuſſit di-
cere teſtator, & ſi hæc adiectio videatur eſſe quædam
ſpecies, & etiam ſi videatur teſtator recedere ab illa
generalitate.

Item conducit maximè, quia quando clauſula ge-
4 neralis † præcedit, & ſubſequitur ſpecialis, ſicut con-
tingit in hoc caſu, tunc illa clauſula refertur ad omnia
ſpecificata, etiam in quibus fuit ſpecialiter prouiſum,
& eſt text. in l. 4 ff. de ſtipulat. ſeruorum, & in dicta
5 l. Titia §. qui Marco, notat Iaſ. in l. doli clauſula † num.
3. ff. verborum obligat. poſt alios Tyberius Decia-
nus. conſil. 100. lib. 2. à num. 1. per quæ iura decidi-
tur quæſtio notabilis, quæ multum coadiuuat hanc
ſententiam Senatus ſupremi, quod ſi teſtator reliquit
cuilibet fratrum prædicatorum Cappam, & priori
Bibliam, quod eo caſu prior debet habere vtrum-
que, & Cappam, & Bibliam, ex quo præceſſit genus,
quia primo in genere relinquit omnibus fratribus
prædicatoribus Cappam, deinde in ſpecie relinquit
priori Bibliam per dicta iura, qui ſunt optimi textus
de hoc ſecundum Iaſ. vbi ſupra num. 4.

Secus erit contra ſi primo reliquiſſet priori fratrum
prædicatorum Bibliam, & poſtea cuilibet ex fratri-
bus reliquiſſet Cappam, eo quia tunc Prior non debet
habere Cappam, eo quia generale relictum ſequens
non includit priorem, cui prius fuerat ſpecialiter le-
gatum argumento textus in l. doli clauſula cum ibi
traditis per gloſſam ff. de verborum obligat. & hanc
quæſtionem determinat Cynus, quam doctores com-
muniter ſequuntur in l. cum quæſt. in fin. C. de legatis
ſequitur etiam Bart. Angel. Imol. & Paul. in dict. l.
doli clauſula idem Bart. & Imol. in dicta l. 4. ff. de
ſtipulat. ſeruorum, & in l. quæſitum, & alij quos refert
Iaſ. in loco ſupra citato vbi teſtatur iſtam eſſe magis
communem opinionem nu. 3. quem omnino videas,
idem ergo dicendum eſt in propoſito cum non in-
ueniatur diuerſitatis ratio.

S V M M A R I V M.

1 *An liceat Sacerdotem dicere miſſas anticipate.*
2 *Duo alij caſus a doctoribus relati.*
3 *Deciſio Cardinalium Concil. Trident. ex mandato San-
ctiſſimi Clementis VIII. ſuper hac celebratione.*
4 *Vſus in Hiſpania, quod presbyteri miſſas dicebant pro
intentione illorum, qui venturi erant ad miſſas poſtu-
landas.*
5 *Reprobatur hic vſus.*
6 *Prohibetur hic vſus ſub pœna excommunicationis.*

An liceat Sacerdoti miſſas celebrare anticipatè.

RESOLVTIO CCCLXI.

Reſpondeo quod doctores ſtatim citandi po-
nunt ſequentes caſus.
1 Primus igitur caſus, tenent licitum † eſ-
ſe Sacerdotem miſſam dicere anticipatam,
ex his quas in poſterum tenetur dicere pro certa in-
2 tentione eius, qui habet mandare miſſas † etiam ſi il-
le neſciat, poterit pro miſſa taliter dicenda anticipate
ſtipendium, accipere reſoluunt Arag. art. 3. pag. 682.
Ledeſm. cap. 18. concluſ. 17. verſic. la duda es de vn
Sacerdote fr. Emman. cap. 252. num. 8. & præter hos
caſus promulgata fuit deciſio Cardinalium Concilij
Trident. ex mandato Sum. Pont. bonæ memoriæ
3 Clem. VIII. edita, cuius tenor talis eſt. †

Superiorib. dieb. ſignificatum fuit S. D. N. paucis
ab hinc annis in Hiſpania nouam conſuetudinem re-
centiorum aliquot Theologorum opinione nixam
ſenſim receptam, in dies magis inualuiſſe, vt ſacer-
dotes miſſam celebrantes eius valorem generalem,
applicarent his, qui poſtea miſſæ celebrationem po-
ſtulaturi ac pro eo eleemoſinam præſtaturi ſunt, tamet-
4 ſi antequam miſſæ ſacrificium † perageretur, neque à
ſacerdote illud rogaſſent, neq; ei hac de cauſa elemoſi-
nam præſtitiſſent, quam rem cum ſanctitas ſua ad
ſacram congregationem Cardinalium Concilij Tri-
dent. interpretum pro materiæ grauitate examinan-
dam reieciſſet, in ipſa congregatione primum de ea
actum fuit diligentiſſime, ac deinde relatum ad ſancti-
tatem ſuam, quæ, ex eiuſdem congregationis ſenten-
tia, huiuſmodi conſuetudinem tanquam plurib. nomi-
5 nib. periculoſam, † fidelium ſcandalis, & offenſio-
nib. obnoxiam, atque vetuſto Eccleſiæ more, ni-
mium abhorrentem exploſit, ac improbauit, atque
amplitudini tuæ literas dari, quod facimus, man-
dauit, vt omnib. iſtius Regni Archiepiſcopis, atque
Epiſcopis in quorum diœceſibus huiuſmodi applica-
tio, in vſum inducta fuerit per literas, aut alias, ſcripto
iniugat, vt talem vſum aboleant, ac prohibeant ex-
6 communicationis, atque alijs quas opportunas, &
neceſſarias exiſtimauerint, pœnis. Idemque præci-
piant Generalib. & Capitibus ordinum, quos in
iſtis regnis nunc nouerit commorari, vt ſcilicet,
& ipſi, regularib. ſibi ſubditis talib. applicationib.
eiſdem pœnis propoſitis interdicant, quæ omnia
pro ſua pietate, & ſanctiſſimi Domini noſtri iuſſi
obſequendi ſtudio amplitudinem tuam ſedulo effe-
cturam ſperantes, omnipotentem Deum rogamus,
vt eam quotidie cæleſtis ſuæ gratiæ donis velit auctio-
rem reddere Romæ die decimoquinto Nouem-
bris 1605.

S V M M A R I V M.

1 *Non eſt peccatum celebrare ante praces nocturnas.*
2 *Qui teneant, quod ſit peccatum facere ſacrum ante matu-
tinum.*

Miſſam celebrare ante matutinum an ſit mortale.

RESOLVTIO CCCLXII.

1 Reſpondeo non eſſe peccatum † mortiferum
facere ſacrum, ante præces nocturnas, ſeu
matutinum expreſſè affirmant Sot. lib. 10.
de Iuſtit. q. 5. art. 4. concluſ. 2. & in 4. diſtint.
13. q. 2. in fin. Haul. in part. 3. methodi cap. 5. §. 15. el t.
pag. 501. Medin. part. 1. inſtit. confeſ. cap. 16. §. 2. in
fine Emman. Sà in Aphoriſmis tit. de miſſa num. 22.
Corrad. in reſpon. caſuum conſcient. caſu 242. Cuch.
lib. 5.

lib.5. tit.6. num.36. Arag.2.2. q.63. art. 12. verſ. de
ordine, pag.832. Lop. in inſtruct. conſcient. p.2. c.79.
de Euchariſt. verſicul. denique, neque hic, pag.297.
cap. 105. de Horis canon. verſ. nunc tamen Veg. in
ſpecul. curat. cap.10. §. 28. num.254. verſ. Tambien.
Alfonſ. Veg. in ſumm. p.2.c.41. quod verò peccatum
ſit mortale ante matutinarum recitationem ſacrum
2 facere † tenent Antonin. p.3. tit.13. cap.6. §. 4. in fin.
Armil. in ſum. verb. miſſa, n. 3. Tabien. n. 5. Angel.
n.42. Nau. in Man. c. 21. n. 13. verſ. 18. & de Horis
canon. cap.3. §.6. pag. 82. verſ. primum eſt. Melchior
de Haulam in epitome cerem. & myſteriorum miſſæ
§. 2. verſ. quales Maijtienes, pag. 355. Beia reſponſ.
caſuum conſcient. par. 1. caſu 54. verſ. quia celebrare
ante matutinos.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdos, qui aliquam pecunia quantitatem accepit pro celebrandis miſſis poteſt, ſi per alios faciat illas celebrare pro minori pitantia, reliquum iuſte retinere.*
2 *Et quomodo procedat.*
3 *Qui teneant contrariam opinionem.*
4 *Nota duplicem diſtinctionem traditam per DD. circa hunc caſum.*

An Sacerdos, cui data eſt elemoſyna pro miſſa celebranda poſſit per alium celebrari facere dando ei minorem elemoſynam accepta.

RESOLVTIO CCCLXIII.

1 RESpondeo, quod Sacerdos, qui aliquam pe-
cuniæ quantitatem accipit per ſe, vel per
alium pro dicendis miſſis, vel vt eas faciat
celebrare per alios Sacerdotes, ſi eas cele-
brari faciat per alios minori pitantia, poſſit iuſtè ſibi
retinere reſiduum eius, quod ſibi datum fuit ſine pec-
2 cato, & reſtitutione, quod poſſit retinere † ſi Sacer-
dos, qui dat illas miſſas ſit parochus, aut eius populi
curam gerat, reſoluunt Sot. de Iuſt. li.9. q.4. ar.1. verſ.
ſed hoc propterea Eman. in ſum. to.1. c.242. de miſſ.
n.12. Soar. in 3. p. q.83. art.6. diſp.86. ſect.3. verſ. hac
verò occaſione.
3 Contrariam verò opinionem † ſequuntur Maior. in
4. diſt. 45. quæſt.3. dub.2. & Ledeſm. d. cap. 18. verſ.
4 Æſta duda ſe reſponde, alij diſtinguunt † in hunc mo-
dum, quando Parocho, vel ſacriſtæ, qui pecuniam il-
lam accipit à lege, vel conſuetudine eſt aſſignata cer-
ta quantitas ex quaque miſſæ pitantia ob ſtipendium,
ſeu pro huiuſmodi cura, & officio ſibi iniuncto miſ-
ſas commendandi, tunc non peccat, nec tenetur ad
reſtitutionem, ſi aliquam partem retinet ſibi, & alte-
ram dat presbytero pro miſſis, quando verò Paro-
chus, ſeu ſacriſta non habet vllum officium, quod
lege, vel conſuetudine compertum ſit commendari
miſſas dicendas, tunc non poteſt ſibi aliquid retinere,
quam diſtinctionem tradunt Nauarrus in Man. c. 25.
num. 91. Lop. in inſtruct. conſcient. par. 2. tit. de
Euchariſt. c.78. verſ. inſuper Beia caſuum conſcient.
par. 1. caſu 12. in fine. Arag. 2. 2. quæſt. 85. de ſacri-
fic. art. 3. p. 683. in princip. Guttier. canonic. lib. 1.
cap.29. num. 32. Veg. tom.2. cap. 41. caſu 3. Henriq.
lib.9. cap.22. in fine.

SVMMARIVM.

1 *Pecunia legata pro tot miſſis celebrandis, ſi augetur merces numerus miſſarum diminui debet.*
2 *Terminus ſi eſt taxatus non ſit extenſio in præiudicium debitoris.*
3 *Veriſimilis reſponſio teſtatoris, ſi fuiſſet inte rogatus multum valet in teſtamentis.*
4 *Promittens reficere pontē an teneatur ſi flumen creuerit.*

Pecunia legata pro tot miſſis celebrandis, an ſi augetur merces debeat minui numerus miſſarum.

RESOLVTIO CCCLXIV.

1 QVod refrenandus ſit miſſarum numerus † fa-
2 cit, quod reperitur taxata pecunia, † &
quando terminus eſt taxatus non ſit exten-
ſio in præiudicium debitoris text. eſt notab.
in l. non modus, C. de ſeruitut. vbi ſi conceſſiſti mihi
ſeruitutem aquæ ducendæ ad prædium meum, non
extenditur ad alia prædia à me acquiſita. Secundo
facit text. not. in cap. quanto de cenſibus vbi, qui te-
netur facere prandium religioſis, ſi ipſi creuerint non
tenetur vltra ſolitum numerum religioſis præſtare
prandium, niſi facultates multum creuerint. Tertio
facit, quod ſi teſtator mandauit expendi mille pro
monaſterio conſtruendo, quæ non ſufficiant, debet
fieri conuerſio piæ diſpoſitionis in alium pium vſum,
vt ſingulariter tradit Abb. in cap. nos quidem de te-
ſtament. & hanc opinionem in ſpecie tenet Io. Petr.
Rimin. conſ.36. vol.1. vbi refert, ita fuiſſe deciſum in
Archiepiſcopatu Mediolani, adducit etiam, quod
non licet petere incrementum, vbi diminutionis
damnum non eſſet reſarciendum arg. l. pen. C. de
ſolut. Brun. de augumento, q.23. ſed ſi merces Sacer-
dotum fuiſſet diminuta non diminueretur legatum;
ſecus dicit, quando pecunia non eſſet taxata, ſed te-
ſtator mandaſſet celebrari tot miſſas.
Pro contraria opinione facit illa regula, quæ mul-
tum valet maximè in diſpoſitionibus ad pias cauſas
3 per vniuerſalia, quod ſi teſtator † cogitaſſet, & fuiſſet
interrogatus, ita veriſimiliter diſpoſuiſſet, tunc à le-
ge fit interpretatio, quod ſubintelligatur. Soc. in l. 2.
n.117. ff. de vulg. & pupill. Mant. poſt alios, quos al-
legat de coniect. vlt. volunt. lib.3. tit.11. nu. 22. idem
ex veriſimili voluntate tradit Paul. de Caſt. conſ. 132.
vol. 1. vt latius per Mantic. loc. cit. vbi illam conclu-
ſionem, quod tempus teſtamenti in legatis debeat in-
ſpici iuxta l. ſi ita. ff. de aur. & arg. legato eleganter
declarat, quando veriſimilis mens teſtatoris colligi in
contrarium poſſet, & cum teſtator in caſu noſtro non
reliquerit pecuniam ſimpliciter pro elemoſyna ſol-
uenda ſine onere miſſarum, ſed pro miſſis celebran-
dis pro anima ſua eo tempore, quo præſtabatur minor
merces veriſimiliter prouidiſſet augumentum nō di-
minuiſſet numerum miſſarum data capacitate hære-
ditatis; ergo ita iudicandum eſt cum finis principalis
fuerit refrigerium animæ, non elemoſyna præſtanda
ſine onere, & anima cunctis bonis præferatur l. ſanci-
mus. C. de Sacroſ. Eccleſ. ſecundo facit, quod ſi ſit re-
lictum legatum ſimpliciter Eccleſiæ nempe fundus,
vel domus, continetur etiamſi poſt factum teſtamen-
tum acceſſerit contra regulam dict. l. ſi ita, ff. de auro,
& argento legato. Bar. in l. placet, ff. de libetis, &
poſthum. Soccin. in l. 1. ff. de reb. dub. Tertio facit
text. in l. ſi ſeruit. de ſeru. vrb. præd. vbi augumentato
prædio dominante, & ipſa ſeruitus augetur, nam ſi
commiſit ſeruitutem luminum, ne officeretur lumi-
nibus domus meæ tempore, quo non erat ibi niſi vna
feneſtra, per quam reſpiciebam lumen, & poſtea am-
plio domum, & facio multas feneſtras, tu non potes
officere luminibus nouis, ſicut nec veteribus. Tertio
hanc opinionem veriorem eſſe cenſeo ex doctrina
Bald. in quæſtione, cum diſtinctione tamen, quam
ipſe facit in dict. leg. non modus, vbi ponit quæſtio-
4 nem; quidam nobilis promiſit † communitati reficere
pontem, qui pons erat paruus, poſtea creuit aqua, ita
quod oporter, quod pons ſit maior ſolito, & oportet
cre-

Digitized by Google

creſcere pontem, quæritur qualiter iſte nobilis teneatur reſponſ. Bald. quod aut augumentatio eſt intrinſeca, & tenetur nobilis, aut extrinſeca, & non tenetur. Dicitur autem intrinſeca, quando onus refectionis eſt actum circa eandem latitudinem pontis, & quia aqua perfodiens hoc facit, & eſt neceſsario maior impenſa ſoluto, tunc pertinet ad nobilem, ſi verò augumentatio eſt intenſiua in maiore pontis latitudine, tunc non pertinet ad nobilem, quia tempus contractus inſpicitur l. hoc iure, §. ſi aqua, ff. de aqua quotidiana, l. quidquid aſtringendæ in ſui ratione, ff. de verborum obligat. & ideo dicit Bald. quod in d. l. ſi ſeruitus erat ampliatio circa eandem rem, cui debebatur ſeruitus, & ideo non referebat, an eſset vna, vel plures feneſtræ, & in d. l. non modus ampliatio eſt extrinſeca acquirendo alia prædia, & ideo ſeruitus non extenditur.

Nunc ad propoſitum ſi augetur numerus miſsarum augumentum eſset extrinſecum, ſed ſi intra latitudinem numeri miſsarum augetur merces, augumentum eſt intrinſecum, & tenetur hæres, quæ diſtinctio probatur ex concordia dictorum iurium, l. non modus, & l. ſi ſeruitus, & pro hac opinione facit etiam text. in d. c. quanto, vbi Papa mandat præſtari prandium iuxta antiquum numerum religioſorum, niſi facultates creuerint, ſed non diminuit numerum religioſorum, ſi fortè prius cum minori impenſa alebantur, quam hodie, & prædicta ſunt intelligenda data capacitate hæreditatis, & tanto magis ſi hæreditas eſt aucta iuxta dictum cap. quanto.

Non obſtant adducta in contrarium, nam in dict. l. non modus, & c. quanto augumentum erat extrinſecum, non obſtat Doctrina Abb. de impenſa relicta non ſufficiente pro conſtructione monaſterij, ſiquidem loquitur data impoſsibilitate exequendi voluntatem teſtatoris iuxta terminos dicti cap. nos quidem. Præterea impenſa nec ſufficiebat tempore mortis teſtatoris, & caſus noſter eſt diuerſus. Neque obſtat, quod non datur incrementum, vbi non imputatur diminutio, id enim procedit, niſi coniecturata mens teſtatoris ſit in contrarium quemadmodum augumentum legati pertinet ad legatarium, l. ſi ex toto. ff. de legat. 1. ſed non contra coniecturatam mentem teſtatoris, vt ibi per DD. præcipuè Ripam, poſset etiam dici, quod ſi hæreditas pereat caſu ceſset onus miſsarum.

S V M M A R I V M.

1 *Iuramentum ſemper cedit loco cautionis, quando legatum eſt ſub modo, ſed contrarium, num. 3.*
2 *Nemo poteſt eſſe teſtis in cauſa propria.*
4 *Super celebratione miſſarum non eſt ſtandum iuramento illorum, quibus factum eſt legatum, ſed ſuper ſolutione legati.*
5 *Celebratio miſſarum probatur per librum ſacriſtæ officialis deputati.*
6 *Epiſcopi in viſitationibus ex frequenti vſu mandant confici librum miſſarum a ſacriſtis, & ita conſuetudo ſeruat.*

De legato facto Eccleſiæ pro celebratione miſsarum, an ſtetur fidei rectorum de celebratione miſsarum.

RESOLVTIO CCCLXV.

SÆpè ſæpius fui requiſitus, an religioſorum iuramento, quibus relictum eſt annuum legatum pro celebratione miſsarum in hebdomada eorum iuramento ſtetur pro dicta celebratione, vt poſsint conſequi legatum, & ſecund. Guid. Pap. de-
ciſ. 614. videtur, quod ſic, dum dicit eſse ſtandum
1 iuramento, quia iuramentum † cedit loco cautionis,
quando legatum eſt ſub modo l. ſi qui pro redemptione, vbi Bart. & alij. C. de donat. attamen veritatem
conſulendo dixi, quod ſi ſtaretur eorum iuramento
2 eſsent teſtes in cauſa própria † contra regulam iuris.
l. nulli C. de teſtibus Theſaur. quæſt. for. 86. lib. 1.
dicit in Senatu Pedemontano fuiſse iudicatum, non
3 eſse ſtandum iuramento, † & quod Guid. Pap. loquitur, quando agitur de re minima legata, ſecus ſi de
re notabili, prout in illo caſu erant duo currus vini
pro vna miſsa in hebdomada non celebrata pluribus
annis. Dicebatur etiam Guid. Pap. non dicere ſtan-
4 dum eſse iuramento † ſuper celebratione miſsarum,
ſed ſuper ſolutione legati, tunc enim ſtabitur dicto
Guardiani narrantis in odium ſui Conuentus, quod
fuerat ſolutum legatum, & hanc opinionem cenſeo
veriorem, quod debeat probari celebratio Miſsarum
5 ſaltem per librum † Sacriſtiæ Officialis deputati, qui
quotidie ſcribit miſsas, vel ſatis ſit vbi ſit liber miſsarum, quæ celebrantur pro oneribus iniunctis à defunctis probare, quod Eccleſia habet onus celebrandi tot
miſsas in die, & quod in ea pariter tot & plures etiam
miſsæ à religioſis celebrantur pro ſatisfactione obligationis, & in altaribus deputatis, quod non videtur
procedere in presbyteris ſæcularibus, qui in eorum
domibus commorantur, debent enim probari miſsæ
6 ſaltem per librum Sacriſtiæ, & Epiſcopi † in viſitationibus ex frequentiori vſu mandant confici librum
miſsarum à ſacriſtis, & ex conſuetudine illi fides adhibetur iuxta latè tradita per Felyn. in c. ad audientiam de præſcriptionibus, dummodo celebrentur
miſsæ in altarib. deputatis à defunctis, & fundatorib.

S V M M A R I V M.

1 *Adducitur caſus quæſtionis.*
2 *Decennalis celebratio Miſſarum obligat Cappellanum ad celebrandum in futurum.*
3 *Decennalis ſeruitij præſtatio cum allegatione tituli obligat in futurum, ſed vide contrarium num. 4.*
5 *Celebratio miſſarum non inducit ſeruitutem, ſed continet aliquod onus.*
6 *Fauore Eccleſiæ decennalis conſuetudo obligat in futurum.*
7 *Fauore piæ cauſæ tempus eſt modus inducendi obligationem.*

Decennalis celebratio Miſsarum in Altari an obliget cappellanum in futurum, ſi non conſtat de onere, ſed tantum allegatur onus ab Eccleſia.

RESOLVTIO CCCLXVI.

ALumnus meus, & pariter ſolertiſſimus Iuuenis Nouarius contulit mecum talem caſum. Archiepiſcopus ciuitatis Maceræ viſitabat cappellanias, & reperit per decennium fuiſse ſemel in hebdomada à cappellano beneficiario celebratas miſsas, eccleſia allegabat miſsas fuiſse celebratas ratione oneris impoſiti à fundatore, ſed non probabat onus, quia non conſtabat in bullis cappellaniæ de aliquo onere, particulari (quia aliquando ſolet in genere fieri collatio cum oneribus, & honoribus) Cappellanus negabat onus, & conſequenter dicebat non teneri, dubitabatur nunc, an hæc ce-
2 lebratio † per decennium poterat compellere cappellanum in futurum, per text. tamen ex lege cum de in rem verſo dig. de vſuris videtur affirmatiuè reſpondendum, & etiam ex communi ibi concluſione Doctorum, & in lege ſi certis annis, Cod. de pactis habetur, quod per præſtationem decennalem,
cum

lib.5. tit.6. num.36. Arag.2.2. q. 63. art. 52. verſ. de ordine, pag.832. Lop. in inſtruct. conſcient. p.2. c.79. de Euchariſt. verſicul. denique, neque hic, pag.297. cap. 505. de Horis canon. verſ. nunc tamen Veg. in ſpecul. curat. cap.10. §. 28. num.254. verſ. Tambien. Alfonſ. Veg. in ſumm. p.2. c.41. quod verò peccatum ſit mortale ante matutinarum recitationem ſacrum
2 facere † tenent Antonin. p.3. tit. 13. cap.6. §. 4. in fin. Armil. in ſum. verb. miſsa, n. 3. Tabien. n. 5. Angel. n.42. Nau. in Man. c. 21. n. 13. verſ. 58. & de Horis canon. cap.3. §.6. pag. 82. verſ. primum eſt. Melchior de Haulam in epitome cerem. & myſteriorum miſsæ §. 2. verſ. quales Maijtienes, pag. 355. Beia reſponſ. caſuum conſcient. par. 5. caſu 54. verſ. quia celebrare ante matutinos.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdos, qui aliquam pecunia quantitatem accepit pro celebrandis miſſis poteſt, ſi per alios faciat illas celebrare pro minori pitantia, reliquum iuſte retinere.*
2 *Et quomodo procedat.*
3 *Qui teneant contrariam opinionem.*
4 *Nota duplicem diſtinctionem traditam per DD. circa hunc caſum.*

An Sacerdos, cui data eſt elemoſyna pro miſsa celebranda poſſit per alium celebrari facere dando ei minorem elemoſynam accepta.

RESOLVTIO CCCLXIII.

1 RESpondeo, quod Sacerdos, qui aliquam pecuniæ quantitatem accipit per ſe, vel per alium pro dicendis miſſis, vel vt eas faciat celebrare per alios Sacerdotes, ſi eas celebrari faciat per alios minori pitantia, poſſit iuſtè ſibi retinere reſiduum eius, quod ſibi datum fuit ſine pec-
2 cato, & reſtitutione, quod poſſit retinere † ſi Sacerdos, qui dat illas miſsas ſit parochus, aut eius populi curam gerat, reſoluunt Sot. de Iuſt. li.9. q.3. ar.1. verſ. ſed hoc propterea Eman. in ſum. to. 1. c.242. de miſs. n. 12. Soar. in 3. p. q.83. art.6. diſp.86. ſect.3. verſ. hac verò occaſione.
3 Contrariam verò opinionem † ſequuntur Maior. in 4. diſt. 45. queſt.3. dub.2. & Ledeſm. d. cap. 18. verſ.
4 Æſta duda ſe reſponde, alij diſtinguunt † in hunc modum, quando Parocho, vel ſacriſtæ, qui pecuniam illam accipit à lege, vel conſuetudine eſt aſſignata certa quantitas ex quaque miſsæ pitantia ob ſtipendium, ſeu pro huiuſmodi cura, & officio ſibi iniuncto miſſas commendandi, tunc non peccat, nec tenetur ad reſtitutionem, ſi aliquam partem retinet ſibi, & alteram dat presbytero pro miſſis, quando verò Parochus, ſeu ſacriſta non habet vllum officium, quod lege, vel conſuetudine compertum ſit commendari miſsas dicendas, tunc non poteſt ſibi aliquid retinere, quam diſtinctionem tradunt Nauarrus in Man. c. 25. num. 91. Lop. in inſtruct. conſcient. par. 2. nt. de Euchariſt. c.78. verſ. inſuper Beia caſuum conſcient. par. 1. caſu 12. in fine. Arag. 2. 2. quæſt. 85. de ſacrific. art. 3. p. 683. in princip. Guttier. canonic. lib. 1. cap.29. num. 32. Veg. tom.2. cap. 41. caſu 3. Henriq. lib.9. cap.22. in fine.

SVMMARIVM.

1 *Pecunia legata pro tot miſſis celebrandis, ſi augetur merces numerus miſſarum diminui debet.*
2 *Terminus ſi eſt taxatus non ſit extenſio in præiudicium debitoris.*
3 *Veriſimilis reſponſio teſtatoris, ſi fuiſſet interrogatus multum valet in teſtamentis.*
4 *Promittens reficere pontē an teneatur ſi flumen creuerit.*

Pecunia legata pro tot miſſis celebrandis, an ſi augetur merces debeat minui numerus miſsarum.

RESOLVTIO CCCLXIV.

1 QVod refrenandus ſit miſsarum numerus † fa-
2 cit, quod reperitur taxata pecunia, † & quando terminus eſt taxatus non ſit extenſio in præiudicium debitoris text. eſt notab. in l. non modus, C. de ſeruitut. vbi ſi conceſſiſti mihi ſeruitutem aquæ ducendæ ad prædium meum, non extenditur ad alia prædia à me acquiſita. Secundo facit text. not. in cap. quanto de cenſibus vbi, qui tenetur facere prandium religioſis, ſi ipſi creuerint non tenetur vltra ſolitum numerum religioſis præſtare prandium, niſi facultates multum creuerint. Tertio facit, quod ſi teſtator mandauit expendi mille pro monaſterio conſtruendo, quæ non ſufficiant, debet fieri conuerſio piæ diſpoſitionis in alium pium vſum, vt ſingulariter tradit Abb. in cap. nos quidem de teſtament. & hanc opinionem in ſpecie tenet Io. Petr. Rimin. conſ.36. vol. 1. vbi refert, ita fuiſse deciſum in Archiepiſcopatu Mediolani, adducit etiam, quod non licet petere incrementum, vbi diminutionis damnum non eſset reſarciendum arg. l. pen. C. de ſolut. Brun. de augumento, q.23. ſed ſi merces Sacerdotum fuiſset diminuta non diminueretur legatum; ſecus dicit, quando pecunia non eſset taxata, ſed teſtator mandaſset celebrari tot miſsas.

Pro contraria opinione facit illa regula, quæ multum valet maximè in diſpoſitionibus ad pias cauſas
3 per vniuerſalia, quod ſi teſtator † cogitaſset, & fuiſset interrogatus, ita veriſimiliter diſpoſuiſset, tunc à lege ſit interpretatio, quod ſubintelligatur. Soc. in l. 2. n.117. ff. de vulg. & pupill. Mant. poſt alios, quos allegat de coniect. vlt. volunt. lib.3. tit.11. nu. 22. idem ex veriſimili voluntate tradit Paul. de Caſt. conſ. 132. vol. 1. vt larius per Mantic. loc. cit. vbi illam concluſionem, quod tempus teſtamenti in legatis debeat inſpici iuxta l. ſi ita. ff. de aur. & arg. legato eleganter declarat, quando veriſimilis mens teſtatoris colligi in contrarium poſset, & cum teſtator in caſu noſtro non reliquerit pecuniam ſimpliciter pro elemoſyna ſoluenda ſine onere miſsarum, ſed pro miſſis celebrandis pro anima ſua eo tempore, quo præſtabatur minor merces veriſimiliter prouidiſset augumentum nō diminuiſset numerum miſsarum data capacitate hæreditatis; ergo ita iudicandum eſt cum finis principalis fuerit refrigerium animæ, non elemoſyna præſtanda ſine onere, & ânima cunctis bonis præferatur l. ſancimus. C. de Sacroſ. Eccleſ. ſecundo facit, quod ſi ſit relictum legatum ſimpliciter Eccleſiæ nempe fundus, vel domus, continetur etiamſi poſt factum teſtamentum acceſserit contra regulam dict. l. ſi ita, ff. de auro, & argento legato. Bar. in l. placet, ff. de libetis, & poſthum. Soccin. in l. 1. ff. de reb. dub. Tertio facit text. in l. ſi ſeruit. de ſeru. vrb. præd. vbi augumentato prædio dominante, & ipſa ſeruitus augetur, nam ſi commiſit ſeruitutem luminum, ne officeretur luminibus domus meæ tempore, quo non erat ibi niſi vna feneſtra, per quam reſpiciebam lumen, & poſtea amplio domum, & facio multas feneſtras, tu non potes officere luminibus nouis, ſicut nec veteribus. Tertio hanc opinionem veriorem eſse cenſeo ex doctrina Bald. in quæſtione, cum diſtinctione tamen, quam ipſe facit in dict. leg. non modus, vbi ponit quæſtio-
4 nem; quidam nobilis promiſit † communitati reficere pontem, qui pons erat paruus, poſtea creuit aqua, ita quod oportet, quod pons ſit maior ſolito, & oportet cre-

creſcere pontem, quæritur qualiter iſte nobilis teneatur reſponſ. Bald. quod aut augumentatio eſt intrinſeca, & tenetur nobilis, aut extrinſeca, & non tenetur. Dicitur autem intrinſeca, quando onus refectionis eſt actum circa eandem latitudinem pontis, & quia aqua perfodiens hoc facit, & eſt neceſsario maior impenſa ſolito, tunc pertinet ad nobilem, ſi verò augumentatio eſt intenſiua in maiore pontis latitudine, tunc non pertinet ad nobilem, quia tempus contractus inſpicitur l. hoc iure, §. ſi aqua, ff. de aqua quotidiana, l. quidquid aſtringendæ in ſui ratione, ff. de verborum obligat. & ideo dicit Bald. quod in d. l. ſi ſeruitus erat ampliatio circa eandem rem, cui debebatur ſeruitus, & ideo non referebat, an eſset vna, vel plures feneſtræ, & in d. l. non modus ampliatio eſt extrinſeca acquirendo alia prædia, & ideo ſeruitus non extenditur.

Nunc ad propoſitum ſi augetur numerus miſsarum augumentum eſset extrinſecum, ſed ſi intra latitudinem numeri miſsarum augetur merces, augumentum eſt intrinſecum, & tenetur hæres, quæ diſtinctio probatur ex concordia dictorum iurium, l. non modus, & l. ſi ſeruitus, & pro hac opinione facit etiam text. in d. c. quanto, vbi Papa mandat præſtari prandium iuxta antiquum numerum religioſorum, niſi facultates creuerint, ſed non diminuit numerum religioſorum, ſi fortè prius cum minori impenſa alebantur, quam hodie, & prædicta ſunt intelligenda data capacitate hæreditatis, & tanto magis ſi hæreditas eſt aucta iuxta dictum cap. quanto.

Non obſtant adducta in cootrarium, nam in dict. l. non modus, & c. quanto, augumentum erat extrinſecum, non obſtat Doctrina Abb. de impenſa relicta non ſufficiente pro conſtructione monaſterij, ſiquidem loquitur data impoſſibilitate exequendi voluntatem teſtatoris iuxta terminos dicti cap. nos quidem. Præterea impenſa nec ſufficiebat tempore mortis teſtatoris, & caſus noſter eſt diuerſus. Neque obſtat, quod non datur incrementum, vbi non imputatur diminutio, id enim procedit, niſi coniecturata mens teſtatoris ſit in contrarium quemadmodum augumentum legati pertinet ad legatarium, l. ſi ex toto. ff. de legat. 1. ſed non contra coniecturatam mentem teſtatoris, vt ibi per DD. præcipuè Ripam, poſset etiam dici, quod ſi hæreditas pereat caſu ceſset onus miſsarum.

S V M M A R I V M.

1 *Iuramentum ſemper cedit loco cautionis, quando legatum eſt ſub modo, ſed contrarium, num. 3.*

2 *Nemo poteſt eſſe teſtis in cauſa propria.*

4 *Super celebratione miſſarum non eſt ſtandum iuramento illorum, quibus factum eſt legatum, ſed ſuper ſolutione legati.*

5 *Celebratio miſſarum probatur per librum ſacriſtæ officialis deputati.*

6 *Epiſcopi in viſitationibus ex frequenti vſu mandant confici librum miſſarum a ſacriſtis, & ita conſuetudo ſeruat.*

De legato facto Eccleſiæ pro celebratione miſsarum, an ſtetur fidei rectorum de celebratione miſsarum.

RESOLVTIO CCCLXV.

SÆpè ſæpius fui requiſitus, an religioſorum iuramento, quibus relictum eſt annuum legatum pro celebratione miſsarum in hebdomada eorum iuramento ſtetur pro dicta celebratione, vt poſſint conſequi legatum, & ſecund. Guid. Pap. de-
ciſ. 614. videtur, quod ſic, dum dicit eſſe ſtandum
1 iuramento, quia iuramentum † cedit loco cautionis,
quando legatum eſt ſub modo l. ſi qui pro redemptione, vbi Bart. & alij. C. de donat. attamen veritatem
conſulendo dixi, quod ſi ſtaretur eorum iuramento
2 eſsent teſtes in cauſa própria † contra regulam iuris,
l. nulli C. de teſtibus Theſaur. quæſt. for. 86. lib. 1.
dicit in Senatu Pedemontano fuiſse iudicatum, non
3 eſse ſtandum iuramento, † & quod Guid. Pap. loquitur, quando agitur de re minima legata, ſecus ſi de
re notabili, prout in illo caſu erant duo currus vini
pro vna miſsa in hebdomada non celebrata pluribus
annis. Dicebatur etiam Guid. Pap. non dicere ſtan-
4 dum eſse iuramento † ſuper celebratione miſsarum,
ſed ſuper ſolutione legati, tunc enim ſtabitur dicto
Guardiani narrantis in odium ſui Conuentus, quod
fuerat ſolutum legatum, & hanc opinionem cenſeo
veriorem, quod debeat probari celebratio Miſsarum
5 ſaltem per librum † Sacriſtiæ Officialis deputati, qui
quotidie ſcribit miſsas, vel ſatis ſit vbi ſit liber miſsarum, quæ celebrantur pro oneribus iniunctis à defunctis probare, quod Eccleſia habet onus celebrandi tot
miſsas in die, & quod in ea pariter tot, & plures etiam
miſsæ à religioſis celebrantur pro ſatisfactione obligationis, & in altaribus deputatis, quod non videtur
procedere in presbyteris ſæcularibus, qui in eorum
domibus commorantur, debent enim probari miſsæ
6 ſaltem per librum Sacriſtiæ, & Epiſcopi † in viſitationibus ex frequentiori vſu mandant confici librum
miſsarum à ſacriſtis, & ex conſuetudine illi fides adhibetur iuxta latè tradita per Felyn. in c. ad audientiam de præſcriptiooibus, dummodo celebrentur
miſsæ in altarib. deputatis à defunctis, & fundatorib.

S V M M A R I V M.

1 *Adducitur caſus queſtionis.*

2 *Decennalis celebratio Miſſarum obligat Cappellanum ad celebrandum in futurum.*

3 *Decennalis ſeruitij præſtatio cum allegatione tituli obligat in futurum, ſed vide contrarium num. 4.*

5 *Celebratio miſſarum non inducit ſeruitutem, ſed continet aliquod onus.*

6 *Fauore Eccleſiæ decennalis conſuetudo obligat in futurum.*

7 *Fauore piæ cauſæ tempus eſt modus inducendi obligationem.*

Decennalis celebratio Miſsárum in Altari an obliget cappellanum in futurum, ſi non conſtat de onere, ſed tantum allegatur onus ab Eccleſia.

RESOLVTIO CCCLXVI.

ALumnus meus, & pariter ſolertiſſimus Iuuenis Nouarius contulit mecum talem caſum. Archiepiſcopus ciuitatis Maceræ viſitabat cappellanias, & reperit per decennium fuiſse ſemel in hebdomada à cappellano beneficiario celebratas miſsas, eccleſia allegabat miſsas fuiſse celebratas ratione oneris impoſiti à fundatore, ſed non probabat onus, quia non conſtabat in bullis cappellaniæ de aliquo onere, particulari (quia aliquando ſolet in genere fieri collatio cum oneribus, & honoribus) Cappellanus negabat onus, & conſequenter dicebat non teneri, dubitabatur nunc, an hæc ce-
2 lebratio † per decennium poterat compellere cap-
pellanum in futurum, per text. tamen ex lege cum
de in rem verſo dig. de vſuris videtur affirmatiuè reſpondendum, & etiam ex communi ibi concluſione Doctorum, & in lege ſi certis annis, Cod. de pactis habetur, quod per præſtationem decennalem,

cum

Digitized by Google

3 † cum allegatione tituli inducitur obligatio in futu-
rum, donec contrarium probetur; licet hæc conclu-
4 ſio non procedat † vbi agitur de obligando aliquem
ad ſeruitium perſonale, puta ad ius vaſſallagij, ſeu
ſubiectionis, quia tunc requiruntur triginta anni ſe-
cundum Bartolum in dicta lege cum de in re verſo
Bald. Iaſ. Alciat. & omnes in dicta lege ſi certis annis.
Attamen quicquid dicant iſti verior, & communior
eſt opinio, quod cappellanus poſſit compelli in futu-
rum propter celebrationem decennalem, nec obſtat,
quod dicta concluſio non procedit vbi agitur de ſer-
uitio, quia citati Doctores in ſuis locis id intelligunt,
quando agitur de ſeruitute cum graui præiudicio, &
ſubiectione perſonæ, ſi prætendatur ſeruitus: ſed
5 celebratio Miſſarum † non inducit aliquam ſeruitu-
tem, ſed continet quoddam onus, idque eſt adeo
verum, quod poteſt fieri per alium iuxta allegat. Lap.
117. communiter receptam, quinimo etiam quando
agitur de ſeruitute, ſed præiudicium eſt modicum,
procedit diſpoſitio dict. leg. cum de in rem verſo, vt
in ſeruitutibus prædialibus non continuis iuxta gloſ.
in lege ſeruitutes, ff. de ſeruitutibus, & magis com-
munem opinionem teſtatur Alciatus in dicta leg. ſi
certis annis, & talis eſt celebratio Miſſæ aliquibus
diebus hebdomadæ. Item facit, quod fauore Eccle-
6 ſiæ, † & piæ cauſæ laudabilis conſuetudo decenna-
lis obligat in futurum cap. ad Apoſtolicam de Simo-
nia, de quo ſumunt Doctores concluſionem, quod
7 fauore piæ cauſæ † tempus eſt modus inducendi ob-
ligationem. Item facit text. in cap. ſeruitium 18.
quæſtione ſecunda, vbi mandatur conſueta ſeruitia
præſtari Epiſcopis à monaſterijs, prout fuerunt præ-
ſtita à tempore. Gregorij Septimi vſque ad Vrbanum
Secundum, & tamen vt ibi notat gloſ. non fluxerant
triginta anni, & loquitur tex. de ſeruitio, & præci-
puè, multò magis procedit in cappellanijs, quæ ex
conſuetudine vniuerſali fundantur pro celebrandis
Miſſis, & ſucceſſiuè concurrunt plures præſum-
ptiones.

SVMMARIVM.

1 *Oblationes, quæ fiunt in miſſa non ſunt de præcepto, ſed de conſuetudine.*
2 *Clericus pauper debet ex artificio ſibi victum quærere.*
3 *Fundator Eccleſiæ pauper poteſt licitè ab Eccleſia alimenta exigere.*
4 *Valet conſuetudo recipiendi oblationes in Miſſa diebus dominicis.*
5 *Eſt valida conſuetudo, quod de bonis parochiani defuncti Parochus aliquid accipiat ſuo arbitrio.*
6 *In facto proprio poteſt quis eſſe arbitrator.*
7 *Conſuetudo poteſt tribuere iuriſdictionem.*
8 *Conſuetudo, quod Archipreſbyter interſit conuiuijs nuptiarum non valet, ſed vide contrarium num. 9.*
10 *Conſuetndo, quod parochus vendat panem benedicendum parochianis eſt valida.*

Conſuetudo faciendi oblationes in Miſſa an ſit valida, & an oblationes ſint de præcepto.

RESOLVTIO CCCLXVII.

MAxima eſt altercatio inter Doctores an ob-
1 lationes, † quæ fiunt in Miſſa ſint de præ-
cepto, vt per Archidiaconum, & alios in
capitulo omnis Chriſtianus de conſecra-
tione, diſtinctio. prima, & communiter tenetur non
eſſe in præcepto, niſi ex conſuetudine, ita Atcndia-
conus Sanct. Thom. ſecunda ſecundæ quæſt. .. alium
caſum ponit Ludouicus Romanus, conſilio 347.
quando rector non habet aliunde, vnde ſuſtentetur,
cum enim populo miniſtret ſpiritualia, debet ei po-
pulus miniſtrare corporalia, vt latiſſimè dicitur,
in capitulo eccleſias, §. ſuis ita decimotertio, quæ-
ſtione prima.

2 Non obſtat, quod clericus † pauper debet artifi-
cio ſibi victum quærere capitulo clericus victum di-
ſtinction. nonageſimaprima, quia non excluditur,
quin poſſit oblationes quærere ſibi à populo debi-
3 tas, quemadmodum fundator † Eccleſiæ pauper po-
teſt licitè ab Eccleſia alimenta exigere decima-
ſexta, quæſtione ſeptima, capitulo quicunque, &
capitulo nobis de iure patronatus ita notabiliter
Romanus loco citato, qui ex his cooncludit con-
4 ſuetudinem † prædicandi, recipiendi oblatio-
nes diebus Dominicis ab hæredibus defuncti eſſe
validam, & prædicta maximè procedere, quando
ex pecunia ipſius oblationis pro populo non exiſtit
oneroſus, vbi etiam concludit valere conſuetudinem,
5 † quod de bonis parochiani defuncti poſſit ad arbi-
trium aliquid recipere, nam in facto proprio poteſt
6 quis † eſſe arbitrator, capitulo quintaualis de iureiu-
rand. leg. final. §. libertus, ff. de operis libertor. &
7 conſuetudo etiam poteſt † tribuere iuriſdictionem,
capitulo primo de pœnis in ſexto, ſuperior igitur po-
teſt compellere ad conſeruandas laudabiles conſue-
tudines iuxta capitulum ad Apoſtolicam de Simonia.
Et ex his poteſt inferri ad alias conſuetudines lauda-
biles, vt præſtandi partem conuiuij nuptialis curato,
qui celebrauit matrimonium, ſed non valet conſue-
8 tudo, † quod Archipresbyter interſit conuiuijs nu-
ptiarum, quia text. in capitulo Presbyter, diſtin-
ctione trigeſimaquarta, prohibet presbyteros Dia-
conos ſubdiaconos intereſſe conuiuijs nuptiarum, ne
propter turpia Cantica, & obſcenos motus corpo-
rum oculi, & aures miniſtrorum ſacrorum polluan-
tur, ſed dicit ibi Archidiaconus, quod ceſſante cau-
ſa prohibitionis non videtur eis prohibitum, vnde di-
cit, quod poſſunt intereſſe, & ibi comedere ſi ſint
in loco priuato, & ſegregato à ſtrepitu, & ludis, va-
9 let igitur talis conſuetudo † ſeruata tali modeſtia
maximè, quia præſentia Parochi ſolet potius de-
uotionem, honeſtatem, & timorem reuerentialem
Patris ſpiritualis ſecum præferre. Item valet conſue-
10 tudo † quod parochus vendat panem benedicendum
Parochianis. Bertrand. conſil. 64. par. 2. abſque ta-
men ſcandalo.

SVMMARIVM.

1 *In quæſitis ſolus Prælatus nocere non poteſt Eccleſiæ.*
2 *Rectores hoſpitalis, ſeu confraternitatis retinent totam poteſtatem collegij in concernentibus vtilitatem, non delictum.*
3 *Monitio requiritur, quando aliquid debet fieri ſingulis annis, & dies non eſt expreſſa.*
4 *Mora purgatur, quando aliquid debetur ſingulis annis, & non eſt appoſitum tempus certa dies.*

De legato facto Eccleſiæ pro celebratione anniuerſarij ſingulis annis cum pacto reſolutiuo, quod in caſu negligentiæ tranſeat ad aliam Eccleſiam, quæ requirantur, vt reſolutio fiat.

RESOLVTIO CCCLXVIII.

ELeganter Felynus hanc quæſtionem tractat
in cnnſilio trigeſimo quarto, vbi dicit tria
requiri, vt committatur pœna; primum, vt
debeat concurrere negligentia prælati, & capituli, ita
Abb.

Digitized by Google

Abb. Anton. in capitul. verum de conditionibus ap-
poſitis idem Antonius in capitulo final. de donatio-
1 nibus, quia in quæſitis ſolus Prælatus † non poteſt
nocere Eccleſiæ, gloſ. in capitulo primo, 17. quæ-
ſtione ſexta, & in regula delictum de regulis iuris in
2 ſexto, quod ampliat † Fel. in dicto conſilio trigeſimo
quarto, procedere etiam in gubernatoribus hoſpita-
lis, cui eſt factum tale legatum, neque obſtat, quod
tota poteſtas collegij, ſeu confraternitatis hoſpita-
lis videatur reſidere apud gubernatores gloſ. ordinar.
in rubric. quæ ſit longa conſuetudo, & in lege ſed in
hac lege, §. qui manumittitur, ff. de in ius vocando,
id enim procedit in his, quæ concernunt vtilitatem
collegij, non delictum, quia in generali mandato
non venit poteſtas delinquendi, lege prima, ff. de
magiſtrat. conuen. & niſi delictum fiat congregato
conſilio, vel ſaltem ratificetur, vt plenè per An-
gelum, conſilio 163. Attamen circa hoc dictum Fe-
lyn. videtur aduertendum, quod ad hoc, vt dicatur
ſolus Prælatus negligere, requiritur proteſtatio capi-
tuli contra Prælatum, aliàs ipſum quoque delinquit
negligendo, ſatis eſt enim, quod teſtator dixerit,
quod in caſu negligentiæ anniuerſarij, vel alterius rei
legatum transferatur, facit quod licet vniuerſitas non
dicatur delinquere, niſi communicato conſilio gloſ.
in lege ſicut. §. quoniam, ff. quod cuiuſque vni-
uerſitatis nom. capitul. dilectus, de Simonia, ta-
men id procedit in delicto, quando conſiſtit in facien-
do ſecus in omittendo iuxta Salycet. in leg. prima, C.
de ſeditioſis, qui allegat l. iubemus nullam, C. de
ſacroſanct. Eccleſijs, quem refert, & ſequitur idem
Felynus in dicto capitulo dilectus, quod eſt valde
notandum, nam cum teſtator dixerit, & cum non
fiat transferatur, non faciendo omnes delinquunt,
niſi proteſtentur.

3 Secundo † requiritur monitio, quando dicitur,
quod aliquid fiat ſingulis annis, & non exprimitur
dies, ita tradit idem Fel. per gloſ. notab. in Clement.
quia contingit in verb. annis ſingulis, quæ dicit, vbi
ſunt talia verba ſufficit paratum eſſe, quando requi-
ritur, maximè cum non dicatur die tali, allegat etiam
Bartol. in l. prima, ff. de penu legata, & tanto magis
ſi adfuit probabilis cauſa intermiſſionis, vt ſi tempo-
re teſtamenti aderant in Eccleſia regulares poſtea
clerici ſæculares.

Hoc autem ſecundum requiſitum, quod ponit
Felynus eſt valde dubium, cum iam adſit pœna im-
poſita à teſtatore, quo caſu quamuis Innocent. volue-
rit in capitulo extirpandæ, §. qui verò, de præbendis,
quod vbi apponitur pęna negatiuè non committitur,
niſi præcedat monitio, ſecus ſi affirmatiuè, tamen
contra Innocent. tenet Abb. in dicto §. qui verò poſt
gloſ. notabilem in lege 1. ff. de his quibus, vt indignis
de qua facit feſtum Bartol. in leg. in cognitione, ff. ad
Syllanianum, quæ concludit, quod pœna appoſita
non vendicanti mortem defuncti, ipſo facto eſt infli-
cta, quod habuit quis facultatem vindicandi, &
non vindicauit, idem tenet Bald. in lege prima, ff.
de his, quibus, vt indignis, multo magis id de-
bet procedere, quando adeſt negligentia in non re-
frigerando animam teſtatoris, quæ fortè cruciatur in
purgatorio.

Tertio declarat Felynus, quando rectores Eccle-
ſiæ purgauerunt moram offerentes pecuniam pro an-
niuerſario non facto adimplendo, & obtulerunt ſe pa-
ratos continuare omni anno, quia vbi eſt appoſita
4 † pœna, & tempus non certæ diei, ſed annuatim
poteſt mora purgari, ex notabili doctrina Bartoli in
dicta lege 1. ff. de penu legata. Imol. in l. ſi inſulam,
ff. de verbor. obligat. Paul. de Caſtro, conſil. vigeſi-
mo, conſuluit in fauorem hæredis, qui tenebatur ex
teſtamento ſingulis annis facere certum, quid ſub
pœna priuationis, quod potuerit moram purgare, &
dicit Felynus vſque ad litis conteſtationem, conclu-
do igitur in hac quæſtione, quod Eccleſia ſit diligens
in adimplendo.

PRAXIS RESCRIPTORVM.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum in dubio eſt interpretandum ſecundum ius commune.*
2 *Principis intentio talis præſumitur, qualis eſſe debet.*
3 *Non dicimur poſſe, quod inhoneſte poſſumus.*
4 *Princeps debet agere cum ſubditis, non ſecus, ac cum filijs.*
5 *Potius dicitur rex circumuentus, quam primam conceſſionem reuocaſſe.*
6 *Verba reſcripti debent reduci ad ius commune, licet natura verborum non patiatur.*
7 *Verba reſcripti debent impropriari, vt ad ius commune reducatur, & ius tertio non auferatur.*
8 *Clauſulæ reſcripti recipiunt interpretationem, quam ius commune recipit.*
9 *Reſcriptum eſt illud, quod ad obſeruantiam iuris communis reſcribitur.*
10 *Reſcriptum contra ius non valet, niſi ſit facta mentio iuris.*
11 *Clauſula ſequens determinat præcedentia.*

Reſcriptum dubium, & ambiguum qualiter
interpretandum.

RESOLVTIO CCCLXIX.

Reſcriptum regulariter in dubio interpretan-
1 dum † eſt ſecundum ius commune, ex
quo intentio Principis talis eſſe præſumi-
tur, qualis eſt legis ſcriptæ, & rationis na-
turalis. Bal. in capitulo primo, columna prima, ſub
numero tertio, apud quem, vel quos controu. deb.
deci. & ibidem tradit, quod priuilegia Principis poſ-
ſunt, per legis rationes infringi, & iuuari per multa
iura, quæ allegat, & Principis intentio talis præſu-
2 mitur, qualis eſſe debet, idem Bald. in l. ex facto.
ff. de vulg. & eius reſcripta debent intelligi ita, quod
nemini faciant iniuriam Bald. in eadem lege ex facto,
& in l. nec auus per illum text. C. de emancip. liber. &
ſicut Princeps non poteſt aliquod velle, quod iniu-
ſtum, & iniquum ſit Pariſ. numero 68. & num. 242.
libro quarto, quia non habet poteſtatem aliquid
agendi cum peccato. Andreas noſter in capitulo pri-
mo. §. final. columna penult. de capit. qui Cur. ven-
dit. in capitulo Imperialem in principio, columna 6.
& in §. penultim. in addit. columna prima, & verſi-
culo vectigalia, columna final. Non enim poſſe di-
3 cimur, quod cum inhoneſtate, vel cum peccato poſ-
ſumus, capitul. faciat 22. quæſtione prima, l. filius,
ff. de condit. inſtit. cap. Dominus de controuerſ. in-
ueſtit. l. nepos. Proculo, ff. de rerum ſignific. & ibi
latiſſimè Rebuff. qui multa collegit, pagina 667. &
Crauetta conſil. 268. numero primo, allegans multa
iura; ſic etiam non præſumitur aliud velle, quam
quod iuſtitiæ ſit conueniens, & æquitati. Iaſ. in leg.
iuſtitia, columna ſecunda, ff. de iuſtit. & iur. & dict.
l. ex facto, numero quinto. Bal. in l. Æmilius, co-
lumna vltima, ff. de minoribus Deci. conſil. 94. n. ſe-
ptimo. Crauetta, conſil. 9. numero trigeſimo ſepti-
4 mo, quod Princeps † debet agere cum ſubditis non
ſecus ac cum filijs, & nepotibus per text. vbi notat Iaſ.
in l. ſi quis filium C. de inoffic. teſtament. & iterum
idem Crauetta conſil. 241. numero octauo, inde di-
cimus

5 cimus potius regem circumuentum fuiſſe † quam
primam conceſſionem reuocaſſe, ſolet allegari con-
ſil. Bald. 279. volumine tertio, quæ præſumptio ex-
cludit probationem in contrarium Curt. Iun. con-
ſil. 170. numero 43. & conſil. 142. numero ſeptimo,
Crauetta conſil. 143. numero decimo, Dec. conſilio
292. columna vltim. verſicul. & ad confirmationem
prædictorum Rim. iun. conſil. decimo tertio, nume-
ro vigeſimo ſeptimo, libro primo, Boſſ. de principe
numero vigeſimo, Minſingerius ſingul. obſeruat. cent.
3. obſeru. 60. & Anna pater alleg. 50. num. 17. & 18.
vol. 1.

Probatur etiã, quia de natura reſcripti eſt, quod fiat
iuſtitia §. falſo. C. de diuerſ. reſcript. l. reſcrip. C. de
precib. Imper. offer. Bartol. in l. final. ff. de conſtitut.
6 princip. & verba reſcripti debent † reduci ad ius com-
mune, licet natura verborum non patiatur, gloſſa
in capitulo paratus, in verſicul. ſi verba 23. quæſtione
prima, Panormitan. in capitul. cauſam quæ, nume-
ro primo, de reſcriptis, & ibi addentes Rom. con-
ſil. 334. numero ſecundo, allegat text. in capitul. ſuper
7 eo de officio delegat. diciturque reſcripti verba † eſſe
impropriandа, ſi impropriari oporteat, vt ad ius com-
mune reducatur, & ius tertio non auferatur, ſequi-
tur Ruin. conſil. 123. oumero decimo ſecundo, libro
tertio, Loffred. conſil. trigeſimo nono, numero vi-
geſimo quinto, Gomez. in regul. de iure quæſito non
toll. quæſtione prima, numero quarto, quos allegat
Mandoſ. in addit. ad Roma. Anton. de Pretis in tra-
ctat. de iuriſ. Epiſcop. deſ. capitulo octauo, numero
decimo tertio, etiam ſi eſſent in fauorem piæ cauſæ
ne alteri præiudicium fiat Gul. Redoan. in tractat. de
ſpolijs, quæſtione prima, numero decimo ſecundo,
& procedit etiam ſi reſcriptum nihil operaretur An-
char. conſil. 353. quem refert, & ſequitur Rubeus
conſil. 167. numero tertio, verſi. ſtante igitur. Go-
meſ. loco iam citato, qui etiam alios referunt Crauet-
ta conſil. 412. numero primo, & conſil. 390. nume-
ro decimo quinto, vbi numero 14. inquit, reſcriptum
eſſe interpretandum ſecundum ius, ne ius alterius
etiam minimum minuatur, etiam ſi reſcripti verba
aliud ſentire videantur allegat Calder. conſil. ſecundo,
titul. de reſcript. & idem tradit conſil. 412. numero
quarto, & quod reſcripta ſint intelligenda ſecundum
ius tradit etiam Guid. Papæ in tractat. de reſcript.
8 numero trigeſimo ſecundo, & clauſulæ appoſitæ † in
reſcripto, recipiunt omnes interpretationes, quas
recipit ius commune in tali materia Gemin. in cap.
licet canon. §. fin. num. 4. verſic. nota bene iſtud di-
ctum de elect. in 6. & Dec. conſil. 209. numero 5. &
9 6. reſcriptum enim † propriè eſt id, quod ſcribitur
ad obſeruantiam iuris. Bald. in d. l. falſo cum alijs
per Ripam in rub. extra de reſcriptis numero 10. qui
proinde numero decimo primo, inquit, quod ex hac
ratione oritur, vt reſcripta ſint modici præiudicij poſt
Bald. in l. prima, C. de diuerſ. reſcriptis, quem ipſe
10 refert, & propterea reſcriptum contra ius † non
valet, niſi ſit facta mentio iuris, gloſ. in capit. primo,
in verſic. noſcatur de conſtit. in 6. & illud reſcriptum,
quod deuiat à tramite Iuſtitiæ non debet delegatus
adimplere l. reſcripta C. ſi contra ius. capit. reſcripta
25. quæſtione ſecunda, Ripa in capit. ſi quando nu-
mero decimo ſexto, de reſcriptis, & reſcripta inter-
pretantur ſalua iuſtitia, & ſaluo iure tertij, l. 2. §. ſi
quis à principe ff. ne quid in loco publico, cum ſimil.
Specul. tit. de Saler §. primo, numero ſeptimo, gloſ.
in capit. cum dicat, verſi. aliorum de eccleſ. ędiſ. Nec
princeps vult reſcripto cauſas iam finitas reſuſcitare,
Specul. tit. de except. §. tertio, verſicul. rurſus, nu-
mero 43. & ipſius reſcripti intellectus etiam per re-
uolutionem clauſularum debet reduci ad ius com-
mune, vt ipſum non lędat. Anton. de Butr. in capit.
cauſam, quæ de reſcriptis Hoſtien. in capit. qualiter;
& quando de accuſat. & Panormitan. in dict. capitul.
cauſam, quæ ante numero ſecundo, & magis ad
caſum noſtrum, quod reſcriptum ſit strictè inter-
pretandum Bartol. in l. final. numero tertio, ff. de
conſtitut. princip. allegat text. in dict. capit. cauſam,
quæ Berous in cap. ſuper literis in repet. numero
ſeptimo, de reſcriptis in capitulo primo, numero
vigeſimo octauo, de offic. deleg. & in cap. item
cum quis numero vigeſimo ſecundo, de reſtit. ſpoliat.
Vant. in tract. nullitat. verſicul. hucuſque numero
64. Mandoſ. in tract. de inhibit. quæſtio. 68. numero
3. Alber. de ſtatutis quæſt. 9. numero 38. Burſatus
conſil. 73. numero 6. libro primo, & Canal. qui
multos cumulat decis. Fiuizan. 21. numero 27.
parte prima Bald. in dict. l. fin col. 2. qui in verſicul.
reſcripta vero in ſpecie inquit, quod mandatum
exequutorium eſt ſtrictè interpretandum, & magis
ad rem, quod illa clauſula, quod fiat iuſtitia opera-
tur etiam reſpectu exequutionis, ſi eſt facienda vel
ne, pondero à fortiori text. in dict. cap. cauſam quæ,
vbi ſit tranſpoſitio clauſulæ in alio loco poſitæ ad
hoc, vt reſcriptum bonam ſumat interpretationem:
neque in ordine ſcripturæ ſummus Pontifex nego-
11 tium facit, & proinde ibi clauſula ſequens † de-
terminat præcedentia, ad quod gloſa ibidem multa
iura allegat, & de reſcripto in materia, multa nouiſ-
ſimè congeſſit Mexia Hiſp. ſuper pragmatica panis,
concluſ. quinta num. 142. fol. 93.

SVMMARIVM.

1 *Datur ius in re, & ius ad rem.*
2 *Ius in re difficilius tollitur in beneficijs, quam ius ad
rem.*
3 *Per acceptationem beneficij acquiritur ius in re.*
4 *Electio tribuit ius ad rem.*
5 *Donatio facta abſenti poteſt reuocari ante acceptationem.*
6 *Publicato ſcrutinio electio eſt irreuocabilis.*

An ex ſola ſignatura reſcripti gratioſi acquiratur ius in
re beneficiato ante collationem.

RESOLVTIO CCCLXX.

PRo dilucidatione articuli ſuppono in iure re-
1 periri duos terminos, nempe ius in re, † & ius
ad rem, & quia multoties, beneficiarius ac-
quirit ius in re in beneficio, vt latiſſimè proſe-
quitur, Nicol. Garz. parte 4 de benefic. capit. 2.
& multoties acquirit ius ad rem, vt latè proſequitur
eadem par. 4. cap. 3. toto, ideo prius explicandi ſunt
hi duo termini vt poſtea pateat, quando beneficia-
rius acquirat ius in re, vel ad rem in ipſo beneficio.

Ius in re eſt ius quæſitum, & conſolidatum, & ad
id, quod mihi competit iure dominij, vel quaſi, & ſic
de alijs, & in his dicor habere ius in re; ius ad rem
eſt ius acquirendum, ſeu quæſitum, ſed nondum mi-
hi conſolidatum, vt docent omnes Port. Calder. Tu-
ſch. in verb. ius in re concl. 626. tota, & hoc eſt
notum omnibus iuriſtis.

Datur etiam ius quoddam conditionale, quod nec
dicitur in re, nec ad rem, ſed potius quoddam ius
longeuum ad rem, dum purificabitur conditio,
& dici ſolet ius agile tribuens facultatem imploran-
di officium iudicis, Gemin. conſil. 107. in fin. verſic.
non obſtat, Tuſch. concl. 626. num. 10. & concluſ.
628. num. 2. & alij plures.
2 Differunt, quia ius in re † difficilius tollitur, etiam
in beneficijs, quam ius ad rem, hoc enim tollitur ſine
citatione partis, ſine alio requiſito ex ſolo actu con-
trario, & ſic de alijs, vt poſt Anchar. Crauet. &
alios

Digitized by Google

alios proſequitur Tuſch. dict. concluſ. 626. num. 3.
cum ſeqq. Nicol. Garz. dicta parte quarta de benefic.
cap. 2. & 3.

His explicatis deueniendum eſt ad reſponſiones,
prima igitur reſponſio habetur in cap. ſi tibi abſenti
de præb. in 6. vbi Domin. num. 2. Franc. num. 3. Dy-
nus, Rebuff. Mandoſ. Couar. Flamin. Parif. Molin. &
alij, quas probat Garz. dict. par. 4. cap. 4. num. 1. cum
ſeqq. Vaſq. c. 4. de benefic. 4. dub. 1. num. 237. cum
3 ſeqq. itaque eſt certum, quod per collationem bene-
ficij, & acceptationem factam per eum, cui confertur,
acquiritur per eum dominium beneficij, ſeu ius in re
ad beneficium, hoc enim expreſsè decernitur in d. c.
ſi tibi abſenti, quamuis non habeat poſſeſſionem be-
neficij, quia in ſpiritualibus ſola collatio, & accepta-
tio collationis tribuit ius in re acceptanti, quod etiam
notat poſt alios Tuſch. in verb. ius in re, concluſio-
ne 627.

Hoc idem procedit per inſtitutionem præſentan-
tis confrontationem, ſeu cognitionem electi, & ad-
miſſionem poſtulationis, vt poſt alios probant Abb.
in cap. quod autem de iur. patronat. Staphil. Lam-
bert. Rebuff. & alij, quos ſequitur Garz. dicto ca-
pit. 2. num. 3.

4 Si verò ſolùm canonicè facta eſſet electio, † ſi-
ue collatio in perſona etiam abſente, & ignoran-
te, valeret electio, ſiue collatio, & tribueret
electo ius ad rem, adeo vt Epiſcopus, vel alij
electores non poſſent reuocare dictam electio-
nem, ſiue collationem, etiam ante acceptatio-
nem electi, ita decernitur in dicto cap. ſi tibi ab-
ſenti Couar. & alij, quos probat Vaſq. dicto dub. 1.
num. 238. cum ſeqq. latiſſimè poſt alios Garz. d. p. 4.
de beneficijs, cap. 3. toto, vbi proſequitur alios mo-
dos, quibus beneficiarius acquirit ius ad rem per ele-
ctionem, vel præſentationem, quæ omitto, non
enim omnia referenda ſunt.

5 Nec vrget; quod donatio † facta abſenti poteſt re-
uocari ante donatarij acceptationẽ, vt poſt alios Mol-
feſ. probauit, tom. 1. ad conſuet. Neapol. p. 4. tit. de
renunciatione circa finem, & probat etiam Vaſquez
num. 238. ſi quidem dupliciter reſpondetur, primo
multos tenere contrarium, etiam in donatione, quos
d. quæſt. 1. tam in primo, quam in ſecundo volum.
recenſuit. Idem Molfeſ.

Secundo ſuppoſita contraria opinione pro vera eſt
ratio diuerſitatis inter vtrumque caſum, vt poſt Co-
uar. & alios benè notat Vaſq. d. dub. 1. nu. 234. Nam
donatio eſt libera, & fit ab eo, qui donare non tene-
tur, ac de proprijs eius bonis donat, itaque non trans-
fert dominium ſuarum rerum in alium, niſi ſequuta
acceptatione donatarij, & quia ſicut liber eſt donata-
rius nolle acceptare donationem, ita eſt liber donans,
illam reuocare ante acceptationem donatarij, quia
naſcitur mutua conuentio, & obligatio poſt accepta-
tionem, & non prius.

Hoc autem non procedit in collatione beneficij, ſi
quidem conferens beneficium alteri, non donat illi,
neque conuentione, aut aliquo contractu confert il-
li beneficium, ſe obligans illi, ſed quia à Chriſto do-
mino fuit ex officio commiſſa collatio Summo Pon-
tifici ad beneficia Eccleſiaſtica, & à Summo Pontifi-
ce eſt commiſſa Epiſcopis, idcirco eo ipſo, quod
Epiſcopus ſemel elegit ad beneficium functus eſt of-
ficio ſuo, ſi canonica fuerit electio, nec poteſt retro-
cedere à collatione, donec electus deliberauerit, an
velit collationem, vel electionem acceptare, & ſic
electio ſortita fuerit effectum ſuum, igitur collatio, ſi-
6 ue electio † publicato Scrutinio eſt irreuocabilis ex
parte electorum, & per illam quæritur electio ius ad
rem, quia ſi velit poteſt acceptare beneficium ſi no-
let, reſpuet illud.

Ad plura inferunt Vaſq. d. dub. 1. num. 240. cum
tribus ſeqq. ſic etiam Garz. d. cap. 3. à num. 38. cum
ſeqq. quæ omitto, nam forum exteriorem concer-
nunt, nempè, vt per hoc ius quæſitum electo ſit lo-
cus omnium regularum loquentium de iure ad rem,
ſic etiam clauſulæ, dummodo non ſit alteri ius quæſi-
tum, & ſic de alijs, vt per eos.

SVMMARIVM.

1 *Is, qui præſentatur, debet exhiberi ſenſibus corporeis Prælati.*
2 *Patronus poteſt præſentare per literas, vel per Nuncium.*
3 *Admiſſio reſpicit principaliter ius perſonæ præſentantis.*
4 *Non obſtante admiſſione, poteſt Prælatus inquirere de idoneitate præſentati.*
5 *Forma capituli finalis de electione lib. 6. ſeruanda eſt non ſolum in electione, ſed etiam in præſentatione, ſed non eſt de eſſentia.*
6 *Inſtitutio reſpicit principaliter perſonam præſentati.*
7 *Præſentatio, & admiſſio non dant, niſi ius ad rem.*

Præſentatio qualiter ab inſtitutione, & admiſſione
diſcrepat.

RESOLVTIO CCCLXXI.

IN cuiuſdam dubij reſolutione dixi, quod tres
ſunt principales termini in materia beneficij Iu-
riſpatronatus, videlicet præſentatio, admiſſio,
& inſtitutio, quæ differunt, quia præſentatio
1 eſt actus patroni, † debet eſſe perſonalis ex parte præ-
ſentantis, qui debet eſſe præſens ſenſibus prælati, vel
ſui Vicarij, cui fit præſentatio iuxta gloſ. in clem. du-
dum, ac deinde in verſ. præſentati, & ibi Cardin. de
ſepul. Imol. in cap. ea noſcitur not. 3. & ibi Abb. not.
2. de his, quæ fiunt à præl. ſine conſen. cap. Maria.
Soc. in tract. de citat. art. 3. num. 9. Roc. Curt. de iu-
2 repat. in princ. quæſt. 3. Patronus autem poteſt † præ-
ſentare per literas, vel etiam per nuncium, ſi præla-
tus velit ei credere, vt ibi not. Admiſſio autem eſt,
quando præſentatus habetur pro rectè præſentato,
ſuper quo eſt not. quod quamuis admiſſio reſpiciat
idoneitatem præſentati, vt ſentit tex. in cap. vnic. de
iuſtit. lib. 6. Tamen etiam principaliter reſpicit ius,
3 † quaſi poſſeſſionem, poteſtatem, & perſonam præ-
ſentantis; quia non obſtante admiſſione poteſt, &
debet prælatus antequam inſtituat inquirere de capa-
citate, & idoneitate præſentati, & ſi non ſint alii ius
prætendentes iux. formam cap. fin. de elect. lib. 6. quæ
5 nedum in electione, † ſed etiam præſentatione ſer-
uanda eſt, ſecundum gloſ. 1. ibi quam ſequitur ibi
Anchar. Gem. Franch. & Lap. de Caſtel. allegat. 8.
vbi dicit ita ſeruari in pract. Abb. Dec. in l. poſtquam
de elect. colum. 2. Nicol. Euerard. in locis legal. in
loco à ratione, legis larga, vel ampla, column. 24.
Aduerte tamen, quod opinio dic. gloſ. 1. quantum-
uis communiter approbata non eſt de iure vera, quia
forma d. cap. fin. de elect. in 6. loquens in electione
cum ſit pœnalis, non debet extendi ad præſentatio-
nem, vt rectè decidit Aegid. Bellam. deciſ. 620. & ſic
concludo, quod Prælatus non tenetur ſeruare for-
mam, dic. cap. fin. poteſt tamen, & honeſtè facit, ſi
non habet præſentatum ſufficienter notum inquirere,
antequam inſtituat, non enim debet repente manum
imponere, quod prohibet Apoſt. 1. ad Timot. 5. &
habetur 78. diſt. quod eſt in cap. cum nobis de elect.
6 inſtitutio † autem principaliter concernit perſonam
præſentati, tanquam approbatam, & acceptatam,
& ſolum per eum confertur titulus, & ius in
re,

7 re, Præſentatio autem, & admiſſio † non conferunt
niſi ius ad rem, ſi præſentatus non reperiatur minus
idon s, vt not doct. in d. cap. vnic. de inſtit. lib. 6.
Ad : quod inter refutationem præſentationis, vel
p ſentati, & eius admiſſionem eſt dare medium, vi-
delicet quando Prælatus admitteret nudum actum
Præſentationis, aliter non approbando, nec repro-
bando, donec ſuper hoc deliberauerit.

S V M M A R I V M.

1 *Verba reſcriptorum ſunt triplicis generis, videlicet narratiua, aſſertiua, & diſpoſitiua.*
2 *Verba narratiua reſcripti non probant.*
3 *Si Papa in reſcripto narret exemptiones, non ob id probatur exemptio.*
4 *Si Papa narrat aliquem eſſe ſuum familiarem, probatur familiaritas ſi intentio Papæ in eis fundatur.*
5 *Verba narratiua Papæ probant, ſi ſuper eis fundatur ſua intentio.*
6 *Verba priuilegij eximentis eccleſiam cum alijs Eccleſijs ſibi ſubiectis intelliguntur conditionaliter, ideſt ſi ſpectabunt ad dominium dicta Eccleſiæ.*
7 *Si Papa concedit præpoſituram tanquam primam dignitatem, non ob id probata eſt prima dignitas.*
8 *Verba dicuntur relata propter ſe, quando relatio eſt neceſſaria ad id, quod agitur.*
9 *Dicuntur verba emiſſa propter ſe, quando non reſpiciunt alium finem.*
10 *Quando enunciatio dirigitur ad aliud, tunc eſt dictum, & non diſpoſitum.*
11 *Enunciatiua non probat vnionem.*
12 *Ad hoc vt res dicatur de menſa, requiritur vt Prælatus expreſſe hoc declaret.*

Verba reſcriptorum quotuplicis ſint generis, & an probent.

R E S O L V T I O CCCLXXII.

APud omnes conſtare debet, quod verba re-
1 ſcriptorum triplicis † ſunt generis, videli-
cet narratiua, aſſertiua, & diſpoſitiua, vt
habetur per Oldrad. in conſ. 258. & tradit
Calder. in conſ 2. de priuileg.
2 Verba autem narratiua reſcripti † in nullo caſu
probant, quod ſuadetur ex ſequentibus.

Primo per text. in Clement. ſi Summus Pontifex
de ſentent. excommun. in ſecunda parte, vbi ſi Papa
aliquem ſub titulo cuiuslibet dignitatis ex certa ſcien-
tia verbo conſtitutione, vel literis nominet, hono-
ret, aut tractet, non videtur ei illam dignitatem
conferre, nec nouum ius tribuere ad idem text. in c.
ſi Papa de priuilegijs in 6. vbi ſi Papa in aliquo priuile-
gio, & ſcriptura non facta principaliter ſuper dona-
tione, vel ſententia exemptionis, ſeu libertatis Ec-
cleſiaſticæ narret aliquam Eccleſiam ad ius, ſeu pro-
prietatem Romanæ Eccleſiæ pertinere non probatur
3 illius Eccleſiæ exemptio, † niſi aliter doceatur, ad
idem eſt text. in Clem. literis de prob. à contrario
ſenſu, vbi ſi Papa narrat aliquem eſſe familiarem,
4 † probatur familiaritas, ſi intentio ſua in eis fundatur,
quod etiam tradunt gl. ibi, & in d. Clem. ſi Summus
Pontifex, vbi Zabar. in 4. op. gloſ. in d. cap. ſi Papa in
ver. narret. Crauetta de antiquitate temp. p. 1. verſ.
propoſitum, num. 1 Antonius Corſetus in tract. de
poteſt. Regis, quæſtione 85. Rebuff. ſuper concor-
datis, tit. de ſub. Clem. literis ſingu. 143. verſ. ta-
men in narratis per Papam, & in ſpecie vnionis, &
incorporationis idem Rebuffus, conſilio 148. num. 5.
hoc idem probatur ex text. cum gloſſa in cap. hæc
quippe 3. quæſt. 6. vbi Papa dicit hæc verba, ipſe
enim eſt Metropolitanus tuus; omnes quæ Epiſcopi
Regni ſuffraganei eius ſunt, & tamen gloſ. dicit, quod
niſi aliter doceatur de prædictis talia verba non pro-
bant illum fuiſſe Metropolitanum. Hunc tex. alleg.
ad propoſitum Calderinus in dicto conſilio ſecundo,
& Oldrad. dicto conſil. 258. num. 3. colum. 2.

Secundo conſidera, quod verba Papæ probant
5 † id, ſuper quo fundat ſuam intentionem, niſi id,
quod incidenter dixit, principaliter reuocetur in du-
bium. Pariſ. conſil. 154. numero 21. lib. 4. Addit. ad
Lapum, allegat. 7. quos refert, & ſequitur Maſcard.
alios allegans d. concluſ. 1227. num. 94. & 95.

Tertio conſideranda eſt deciſio Ioann. Andr. in
d. cap. ſi Papa poſt Innocen. in cap. inter dilectos de
fide Inſtrumentorum, quem ſequitur etiam Anch. in
dict. capitulo ſi Papa, columna ſecunda, verſ. ſub-
dit in nouellis, dum tradunt, quod ſi Papa dixit
Eximimus omnes veſtras Eccleſias, quæ ſumpſerint
regulam B. Aug. quas hic duximus proprijs vocabu-
lis exprimendas; quod talia verba dicuntur narrati-
ua, & ideo ex eccleſijs numeratis nulla probatur
exempta, niſi probetur, quod ſumpſerint Reg. diui
Auguſtini, ſequitur Romanus, conſil. 180. num. 3.
verſic. 1. Maſcard. concluſ. 134. num. 24. & Rebuff.
conſil. 148. num. 5. ſic dicamus, quòd numeratio lo-
corum de comitatu per illa verba, conſiſtentem, non
arguunt erectionem comitatus, neque quod illa loca
ſint de comitatu, immo caſus Ioannis Andr. à for-
tiori decidit caſum noſtrum, quia in caſu ſuo ageba-
tur principaliter de erectione, hic autem principali-
ter de conceſſione, non autem de erectione, & vnio-
ne.

Hoc idem probatur ex deciſ. Innocent. in capit. du-
6 dum de priuileg. vbi aſſerit, quod verba † priuilegij
eximentis eccleſiam cum alijs ſuis ſubiectis ſpeciali-
ter enumeratis ſunt intelligenda conditionaliter, ideſt
ſi probabuntur ad dominium dictę eccleſiæ exemptæ
ſpectare; ſequitur Roman. dicto conſilio 180. nume-
ro 3. verſicul. a. & Rebuff. dicto conſilio 148. num. 5.
hinc idem Roman. ibi tradit, quod licet Papa nomina-
uerit Camaldulenſem ordinem, cum ſubiectione to-
tius Burgi, non tamen videtur contuliſſe dominium
Burgi ordini Camaldulenſi, niſi aliunde ſubiectio
Burgi ordini prædicto probaretur, & Aret. verſic. 23.
column. 3. num. 4. concludit, quod ſi Papa concedit
7 † alicui Præpoſituram aliquam, tanquam pro prima
dignitate, quod non per hoc cenſetur probata illa
prima dignitas, quia ſunt verba enunciatiua emiſſa
propter illud, & fundamentum conceſſionis ſtat in
vacatione, & non in prima dignitate per iura ſuperius
allegata, hinc etiam ſi Papa confert beneficium, vel
vnit in fauorem alicuius, qui enunciatur familiaris,
talis narratio non probat, quando diſpoſitio ſuper
familiaritate non fundatur, in ſpecie Gerardus Maz-
zolus conſil. 99. num. 21. quinimo etiam quod verba
prædicta eſſent emiſſa propter ſe, & non propter
aliud, & gratia ſuper illis fundaretur (quod non eſt
in caſu noſtro) adhuc non probarent, quia non re-
ſpiciunt proprium factum Pontificis, vel Principis,
vt declarat Aret. loco citato, & cum in caſu noſtro
dicatur (conſiſtentem) ex quo non eſt enunciatio facti
ipſius Principis, qui hoc prius non fecerat, ſed eſt
tantum rei, quam præſupponit ſic eſſe, & ſic Prin-
ceps eſt relator alterius rei à ſe non geſtæ, verba præ-
dicta non probant;
8 Dicuntur autem verba relata propter ſe, † quan-
do relatum confert, vel eſt neceſſarium ad id, quod
agitur in priuileg. Ant. de Butr. in c. fin. de ſucceſſ.
ab inteſtato Alex. con ſil. 15. lib. 8. Ang. conſil. 368.
dicens, quod oportet, quod habeat ſe per modum
cauſæ ad id, quod in literis continetur Crauet. de
anti-

Digitized by Google

antiquit. tempor. par. 1. verſic. propoſitum num. 16. Maſcard. Concluſ. 1227. num. 92. vel quando ſunt fundamentum priuilegij, & conceſſionis, & princeps ſuper ipſis ſe fundat ad concedendum, Aret. dicto conſil. 23. colum. 3. vbi allegat gloſſam, & alios Crauet. loco citato, & Maſcar. d. concluſione 1227. num. 3. & vt tradit Bald. conſil. 263. colum. ſecunda
9 lib. 1. & Crauetta num. 17. dicuntur emiſſa † propter ſe, quando non terminantur ad aliud, nec reſpiciunt alium finem niſi ſe ſe, & dicuntur emiſſa propter aliud quando ſunt in preludijs, & in precedentibus, prolata ad effectum alterius diſpoſitionis, ſed ſunt tranſitus ad aliud Bald. in l. prima C. de falſa cauſa adiecta legato cum alijs per Crauet. d. loco num. 19. Maſcard. num. 93.

10 Et quando dirigitur enunciatio † ad aliud propoſitum, tunc eſt quoddam dictum, & non diſpoſitum, ſed quando conſiſtit in ſpecie ipſa, tunc eſt quoddam diſponere Bald. in l. ſi voluntate C. de fideicommiſ. liber. Crauetta loco citato num. decimoſept. & conſ. 233. num. 3. verſic. dicitur fundata intentio Principis volum. 2.

In caſu noſtro non ſunt prolata verba per modum cauſæ quare relatum non erat neceſſarium ad conceſſionem, nam non ſunt fundamentum conceſſionis, & priuilegij, & Princeps ſuper ipſis non ſe fundat ad concedendum; item ſunt verba, quæ terminantur ad aliud, & alium finem reſpiciunt, ſuntque in præludijs prolata ad effectum alterius diſpoſitionis ſunt tranſitus ad aliud, & enunciatio dirigitur ad aliud propoſitum, ergo nullo modo faciunt probationem.

Hinc Alexand. ferè in ſpecie in conſil. 70. colum. 3. verſicul. nec obſtat, quod non nullæ volum. 3. repetito in conſil. 101. volum, pen. num. 17. volum. 6. in materia vnionis concludit, quod per conceſſiones factas duarum Eccleſiarum tanquam vnitatum,
11 non probatur † vnio ipſarum, nec per hoc præſumitur mutatus ſtatus primeuus, & propterea infertur, quod per aſſertionem factam in priuilegio Regis, quod comitatus conſiſtat in terris, &c. cum verè non conſiſtebat, quia prius terræ erant diuiſæ, non per hoc inducitur vnio, quæ aliunde non probatur, & quæ verba enunciatiua non probent vnionem, Dec. in auth. ſi quis in aliquo num. 31. C. de edend. & conſil. 522. col. 3. Rebuff. ſuper concord. tit. de ſublat. Clem. literis verſ. nec non pag. 743. & verſic. idem ſi pag. 748. & Bartol. in leg. ſi vacantia num. 9. C. de bon. vac. lib. 10. & Ang. ibidem tenent ad hoc, vt bona per prælatum dicantur fieri de menſa, ſi ad eum reuertantur oportet, quod id expreſsè præ-
12 latus declaret, velle † ſcilicet bona menſæ applicari, vel faciendo deſcribi rem reuerſam in libro vbi ſunt notatæ aliæ res menſales, ſicut Andr. dicit, quod feudum dicitur quaternatum, quando reperitur deſcriptum in regiſtro feudorum quaternatorum in cap. 1. huius autem generis.

S V M M A R I V M.

1 *Reſcriptum penes ſe habens illud impetraſſe præſumitur.*
2 *Inſtrumentum inueſtituræ, vbi penes hæredem inuenitur, illius ſcientia probata dicitur.*
3 *Teſtificata didiciſſe quis præſumitur, quando atteſtationes apud ipſum fuerunt.*
4 *Inſtrumenti tenorem ſcire præſumitur quando penes ſe quis habet.*
5 *Actum, de quo mentionem facit, quis ſcire præſumitur.*
6 *Supplicatio in dubio ad eius, cuius fauorem continet, inſtantiam impetrata præſumitur.*
7 *Probandi, onus in alium transfert, quando præſumptionem quis pro ſe habet.*
8 *Confeſſio in ſupplicatione facta plene probat, & vim iudicialis habet.*

Præſumitur pro impetrante reſcriptum, ſeu priuilegium, & onus probandi contrarium ſpectat ad illum, qui contra reſcriptum, ſeu priuilegium venit.

RESOLVTIO CCCLXXIII.

1 HAbens reſcriptum penes ſe, præſumitur † illud impetraſſe ita Ripa in cap. cum M. Ferrarienſis num. 7. de conſtitut. D. Vincent. de Franch decif. 113. ſub die num. 4. Aurel. Corbul. in tractat. de cauſis, quibus emphyteuta iure ſuo priuetur, de cauſa priuationis ob non ſolutum canonem limitatio. 20. num. 10. & ſeq. vbi fir-
2 mat etiam, quod vbicunque inſtrumentum † inueſtituræ reperitur penes hæredem, tunc illius dicatur probata ſcientia.

3 Et ſimiliter, quod quis præſumatur didiciſſe † teſtificata, quando atteſtationes fuerunt apud ipſum, & ſequitur quoque Tiber. Decian. conſil. 4. quæritur erga num. 97. volum. 1. & text. vbi Bald. in l. non ferendus ff. de tranſactionibus, quod quis præſumi-
4 tur † ſcire tenorem inſtrumenti, quod penes ſe habet, & Cephal. conſilio 452. nulla num. 36. vol. 4. ſicuti
5 etiam ſcire quis præſumitur actum, † de quo facit mentionem, vt prodidit Bartol. Ang. & alij vnanimi conſenſu omnes in l. qui Romæ §. duo fratres ff. de verbo. oblig. Alex. conſil. 39. vol. 2. Paul. Caſtren. conſil. 59. in 3. dub. volum. primo Crauetta conſil. 193. ſub num. 3.

Nec non ſupplicatio in dubio præſumitur impe-
6 trata † ad inſtantiam illius, cuius fauorem continet, atq; concernit, ita Spec. in tit. de appellat. §. nunc breuiter verſ. quid ſi apparet; Oldrad. conſil. 36. & Gomeſ. in reg. cancell. in reg. de imperr. benefi. viuent. in q. 5. fol. 73. vbi profert magnum quippe, & vtile verbum, Dominos de Rota ipſo præſente in multis cauſis ſequutos fuiſſe opinionem ipſam.

7 Vnde ei incumbit onus probandi, † contra quem facit præſumptio, & ſic præſumptio transfert onus probandi in alium, l. ſiue poſſidetis C. de probat. & l. non eſt veriſimile ff. quod met. cau. Abb. in cap. is, qui deſponſal. & Pariſ. conſil 80. num. 14. & ſeq. volum. primo, & conſ. 160. num. 27. vol. 4. & exempla commoda, quando quis habeat præſumptionem pro ſe, & transferat probationem in alium ex communi opinione Doctorum demonſtrat Lap. in alleg. 89. in Dei nomine ſub num. 17. circa fin.

Et de hoc mirandum non eſt, quoniam confeſſio
8 † facta in ſupplicatione plene quidem probat, atque vim etiam iudicialis confeſſionis habet, vt per Iaſ. in 4. not. & Curt. iun. in princ. in l. cum te C. de tranſactio. Pariſ. conſ 115. Viſo proceſſu num. 30. vol. 1. & Mart. laud. ante omnes in tract. de princip. in rub. de fiſco concluſ. 87. & ita duabus quidem vicibus iudicauit ſacra Regia Audientia Barenſis in anno 1589. in cauſis aliquorum de ciuitate Monopolis, & de Terra Faſciani, vt refert Viuius in deciſione.

S V M M A R I V M.

1 *Impetrans reſcriptum debet exprimere in precibus res, quæ potuiſſent mouere principem ad non concedendum.*
2 *Quæ ſint illa, quæ potuiſſent mouere principem ad non concedendum reſcriptum, ſunt arbitraria.*

Digitized by Google

3 *Senatus in interinationibus inſpicere debet, an praces veritate nituntur.*

Opponenti de ſubreptione contra reſcriptum, iudex omnino debet dare terminum ad verificandam ſubreptiouem.

RESOLVTIO CCCLXXIV.

1 IMpetrans reſcriptum debet exprimere in pręcibus † res, quæ potuiſſent mouere Principem ad non concedendum, alioquin dicitur obreptitium, & non valet, ac ipſo iure nullum redditur, & caſſatur, vt de ſimili reſcripto Impp. Honorius, & Arcadius reſponderunt in l. vnica C. ad l. Iul. de Amb. in l. fin. C. ne rei domin. vel templor. quamuis ex formalitate, & vrbanitate quadam melius ſit, & conuenientius, vt per ipſum. Principem, vel Iudicem, obreptitium declaretur, vt dicit Dec. in c ad audientiam num. 17. de reſcrip. quod autem potuiſ-
2 ſet mouere † Principem ad non concedendum dicitur eſse arbitrarium, ideſt Iudex ipſe ſuo iudicio id perpendere debet ſecundum Abb. in capit. 2. de dol. & contumac. & in c. ex con queſtione de reſtit. Spol. Felin. in c. cęterum num. 13. de reſcrip. & propterea iudici plenum datur arbitrium cognoſcendi ſuper iſta obreptione Reſcriptorum. Atque hinc vt eiuſmodi obrectiones tollerentur fuerunt à bonis Principibus ordinatæ inter inationes, quæ à ſupręmis Magiſtratibus fieri ſolent, & à Senatu noſtro ex antiqui Decreti diſpoſitione obſeruatur, ne quid contra ius, vel vtilitatem publicam ad falſas & importunas ſupplicantium pręces obtineatur quod ex aurea Iuſtiniani conſtitutione illa emanauit, & prodijt in auth. ſacræ formæ, quæ de cauſ proced. publ. aliter robur accipiant, quam ſi prætorijs Præfectis inſinuatæ fuerint, illicque habeantur ratę collat. 9. tit. 34. Nouell. 153. ideo ſolet Senatus Sabaudiæ ſecundum Theſau. in q. forenſ. 4. in interinationibus
3 † conſpicere an pręces veritate nitantur, & nunquid fuerit in ſupplicatione expreſſum id, quod Principem mouere potuiſſet ad non concedendum, ne quid contra ius publicum, & leges reſcribatur iux. l. Iubemus 10. C. de ſacroſanct. eccleſ. & l. fin. C. ſi contra ius, vel vtil. publ. vbi omnibus Iudicibus etiam inferioribus poteſtas datur huiuſcemodi reſcriptis non obtemperandi, & per conſequens de abrectione cognoſcendi.

SVMMARIVM.

1 *Per ſecundum reſcriptum in quo primi mentio facta fuit primum tollitur.*

2 *vſus, & exercitium iuriſdictionis non competit delegato, niſi à tempore quo eidem præſentantur literæ ſuperioris.*

3 *Reſcripta omnia ex intentione concedentis habent tacitam conditionem, ſi ille, in cuius fauorem conceduntur, eiſdem vti voluit.*

4 *Reſcriptum primum cuius mentio facta fuit in ſecundo ipſo iure reuocari probatur.*

5 *Dictio penitus iuncta cum particula Nullam, inducit nullitatem ipſo iure?*

6 *Mortuo delegante re integra expirat Iuriſdictio, delegati, & proceſſus poſtea factus eſt ipſo Iure nullus.*

7 *Communem DD. ſententiam exiſtimantium per ſecundum reſcriptum non extingui ipſo Iure veriorem eſſe dicitur.*

8 *Interpetratur tex. in cap. vlt. §. officiũ de offic. delegat. in 6.*

9 *Vbi reuocatio expreſſa ſit in alicuius fauorem ex mentẻ reuocantis habet eandem tacitam conditionem ſi pars ea vtatur.*

Per ſecundum reſcriptum, in quo primi mentio facta fuit, an reuocetur primum ipſo Iure, vel ope exceptionis?

RESOLVTIO CCCLXXV.

1 PER ſecundum reſcriptum, in quo primi mentio facta fuit primum † reuocari colligitur ex cap. cęterum verſic. ſi verò de reſcript. ſed an hoc fiat ipſo iure, vel ope exceptionis ſatis diſficile eſt; nam reuocationem ipſo Iure non fieri, ſed neceſſariam exceptionem, & prolixiorum literarum præſentationem, tenent Abb. & DD. communiter in cap. audita de reſtitutione ſpoliat. vt teſtatur Decius num. 6. Felyn. num. 8 Boer. deciſ. 346. num. 16. Couar. in practicis cap. 9. num. 9. quę opinio primo probatur ex text. in d. cap. audita de reſt. ſpol. & in cap. 1. verſ. mandamus de conceſſione præbend. lib. 6. & in cap. 2. de offic. deleg. ibi aliæ poſtea literæ opponuntur.

2 Secundo facit quod vſus, † & exercitium Iuriſdictionis non competit delegato niſi à tempore, quo eidem præſentantur literæ in cap. ſuper eo 12. in fi. cap. vt debitus honor. de appellat. ergo eadem ratione vſus, & exercitium iuriſdictionis alicui competentis non debet extingui niſi ab eo tempore, quo literæ poſteriores reuocatoriæ præſentantur, & opponuntur illis, à quibus iuriſdictio aufertur.

3 Denique facit quod reſcripta omnia † ex intentione concedentis habent tacitam conditionem, ſi ille, in cuius fauorem conceduntur, eiſdem vti voluerit, vt probat text. in d. c. 1 verſ. mandamus docet Anton. ibi num. 18 & communis ex Felyno num. 12. Conar. d. num. 9 ſed quamdiu reſcriptum non præſentatur coram delegato non conſtat, an is, pro quo emanauit eodem vti velit, vel nolit, ergo ante præſentationem iuriſdictio prioribus iudicibus non reuocatur.

Contrarium tenent alij, videlicet poteſtatem iudicum priorum in hoc caſu ipſo iure reuocari abſque vlla præſentatione, aut oppoſitione, & ſatis eſſe quod priores iudices ſciant cauſam ab ipſis auocatam fuiſſe, & alijs commiſſam, vt proceſſus poſtea habitus nullus ſit, tenent Goffredus, & Dominicus quos refert, & ſequitur Decius in d cap. cæterum num. 8. Iacobinus in l. iudicium ſoluitur num. 6. ff. de iudicijs; & Curia receptum dicit Bald. Ripa in cap. cum M. de conſtitutionibus num. 196. quorum opinio primo probatur ex textu in cap. cæterum de reſcriptis in illis verbis à priorum eſt exempta iudicio, quæ ſunt præſentis temporis, & ſignificare videntur ab eo tempore, quo conceduntur literæ poſteriores, extinctas eſſe priores.

Secundo probatur ex c. ex literis 25. de offic. delegat. ibi iuriſditionem nullam pęnitus habuiſſe di-
5 ctio enim pęnitus † iuncta cum particula nullam, inducit, & importat nullitatem. Ipſo iure, docet gloſ. verb. pęnitus in l. ſi qui C. de poſtulando recepta ex Tiraquel. in l ſi vnquam verb. reuertatur num. 105.

Tertio facit text. in c Paſtoralis §. præterea de officio deleg. cap. 2. vt lite pendente c. vt noſtrum 96. de appellat. l. iudicium ſoluitur ff. de iudicijs.

6 Vltimo † facit quod mortuo delegante re integra expirat iuriſdictio delegata, & proceſſus poſtea habitus ipſo iure nullus eſt c. vltimo de off. deleg. ad gloſ. verb. ipſo iure de offic. deleg. lib. 6. cap. ſi clericus 36. de præbendis eod. lib. docet gloſ. verbo. ignoraſſent in l. eius qui 41. ff. ſi certum petatur, ergo à fortiori ſpirare debet per literas poſteriores.

Propter has difficultates plures referunt concordias Abb. num. 10. Anton. & alij in d. c. cęterum, vt per Decium num. 6. nulla tamen vera eſt, & ideo te-

tenta

Digitized by Google

7 tenta priore opinione, quæ eſt communior, † non obſtant contrariæ opinionis fundamenta, nam text. in d. cap. cæterum, & in d. cap. ex literis cum ſimilibus intelligi debent ſuppoſita præſentatione reſcripti poſterioris, quod conceditur ſub illa tacita conditione, & requirit huiuſmodi præſentationem, vt diximus ſupra.

Neque obſtat text. in d. cap. vltim. nam omiſſis
8 † interpretationibus Decij in d. cap. cæterum, num. 8. Felyn. nu. 18. & aliorum dicas reuocationem factam per mortem delegantis fieri legis authoritate, non vero in vtilitatem priuatorum, & ideo abſque eorum licentia, & voluntate ipſo iure contingere, ſecus autem eſſe in reuocatione, de qua agitur in propoſita quæſtione.

Hæc autem communis ſententia intelligenda eſt, vt procedat non ſolum in reuocatione tacita, de qua loquitur text. in d. cap. cæterum, ſed etiam in expreſſa, per quam directè cauſa auocatur à prioribus iudicibus, quia etiam in hac vrget ratio, & fundamenta pro communi adducta, & per conſequens regula, l. cum apud. ff. ſi certum petatur, vt obſeruant Innoc. & DD. communiter in d. c. cæterum, & per Felyn. num. 10. & relatos à Couar. vbi ſupra num. 9. Lancellottus d. cap. 10. num. 34. quamuis contrarium defendant alij relati à Lancellotto, num. 11. Gabriel. in lib. communium, titul. de clauſulis, concluſ. 1. num. 80. quorum opinio non probatur ex d. c. vt noſtrum de appellationibus, & d. l. iudicium ſoluitur, quia vbi
9 reuocatio † expreſſa ſit in alicuius fauorem ex mente reuocantis habet eandem tacitam conditionem, ſi pars ea vtatur, nam etiam probari poteſt, ex differentia inter expreſſam, & tacitam prohibitionem, quam tradit gloſ. 2. in l. cum pater 76. §. libertis, ff. delegat. 2. recepta per Gomeſ. in l. 40. Tauri, nu. 88. Molina lib. 1. cap. 16. num. 33. nam procedit vbi prohibitio pura eſt, quia ſi ſit expreſſa actus ipſo iure eſt nullus ex l. non dubium, C. de legibus, ſecus verò ſi conditionem habet, vt in propoſito, quia in hoc caſu nulla eſt differentia inter expreſſam, & tacitam prohibitionem.

Ex quibus tandem obſeruandum eſt id, quod hodierna praxi eſt receptum, vt Iudex datus in ſecundo reſcripto ſolemniter, & ſub pœnis inhibeat iudici priori, ne vlterius in negocio procedat, quoniam ita nullam poſſet prætendere ignorantiam, aut excuſationem, quia per literas inhibitoriales clarè conſtat de præſentatione poſterioris reſcripti.

SVMMARIVM.

1 *Bullæ Apoſtolicæ aliquando expediuntur ſub forma Bullæ nouæ prouiſionis.*

2 *Papa facilius concedit beneficium prouiſo ius plenum habenti, quam electo, in quo requiritur examinatio, & confirmatio.*

3 *Simplex prouiſio datur, cum non narratur alia prouiſio, ſeu collatio.*

Formula nouæ prouiſionis appoſita in reſcripto quid operetur.

RESOLVTIO CCCLXXVI.

1 SOlent Bullæ Apoſtolicæ † quandoque expediri ſub forma Bullæ nouæ prouiſionis, quæ eſt noua Papæ prouiſio ad alterius iam factæ confirmationem cap. poſt electionem, vel collationem priorem viribus ſuſtinere, vt not. in dict. capit. ſolet quandoque concedi vbi non eſt dubitatio, vt ſi dicatur collationem ab Epiſcopo, vel eius Vicario factam alternatiuè, & ſufficit modica dubitatio, & non datur regulariter noua prouiſio, niſi quis dubitet collationem Ordinarij viribus carere, nam ſi Papa inutiliter prouiderit non datur noua prouiſio, ſed perinde valere, vt ita valeat illa prouiſio, ac ſi tunc legitimè eſſet facta, & ſic iſta noua prouiſio datur, vt ſi quis conſecutus ſit beneficium reſeruatum ab eo, qui dicit ſpecialem ad id facultatem habere cum hæc ſit veriſimilis dubitatio, ſimiliter ſi electio ſit facta de dignitate reſeruata per regulas Cancellariæ, & tamen vigore indulti dicitur ad eligentes ſpectare, & in hac prouiſione verus modus vacandi ſolet exprimi, & poſtea generalis clauſula complectens modos vacandi ſubijci, & ſi quis in ſignatura petit ſibi de beneficio prouideri, dicens, authoritate ordinaria de eo iam ſibi prouiſum, & quod poſſint expediri Bullæ in forma ſimplicis, vel nouæ prouiſionis, ſi vult, nunc in bulla exprimere ſe electum poteſt, quando beneficium eligendo conferebatur, cum collatio ſit magis, quam prouiſio, ſecus ſi electio requirebat
2 confirmationem, cum Papa facilius † concedat beneficium prouiſo, qui habet ius plenum, quam electo, in quo requiritur examinatio, & confirmatio Clement. 1. de præbend. vnde apponi debet in ſignatura, quod Bulla poſſit expediri in forma nouæ, vel ſimplicis prouiſionis abſque narratione dictæ prouiſionis, & tunc poteſt exprimi qualiſcunque prouiſio prætere annullata principali collatione facta ab Ordinario non annullatur hæc noua prouiſio facta ad confirmationem primæ collationis, in curia verò non ſolet dari noua prouiſio, & confirmatio, capitulo quia de conceſſ. præb. niſi in vnionibus, & in præceptoribus Hieroſolymitanis, & aliarum militiarum, & monialium prouiſionibus, capitulo indemnitatibus, de electione in ſexto, non tamen in prioratu monaſterij per Prioriſſam gubernari ſolitum, nec electiones Abbatum confirmari ſolent à Papa, nec confirmatio in beneficialibus datur ex ſtylo in curia, ſed perinde valere, quod traditur retro, non autem confirmatio, quod intelligitur in perinde valere, quando non erat alteri ius quæſitum tempore impetrationis eius reſcripti; confirmatio tamen concordiæ inter partes fit à Papa, in Cancellaria tamen non niſi conferat beneficium, ſed remittitur ad Cameram, cum hæc confirmatio ſit de mero Imperio Maximo, capitulo quod tranſactionem de officio deleg. & ſi vnus tenebatur dare beneficium certum alteri infra annum, quia ſuum erat maioris valoris conuenire poſſunt partes, vt detur aliud beneficium ſine noua prouiſione, & tranſactio inter litigantes ſuper beneficio inducit ſpeciem ſimoniæ, ſed forte non priuat Abb. & alij in cap. conſtitutus de tranſact. vnde, & ſi duo permutant ſimul beneficia, & alter retinet ſuum per duos menſes, & tertium impetrat, primus, vt vacans per incompatibile non tenet impetratio cum eſſet affectum permutanti cap. vnico de rerum permut. in 6. & partes non poſſunt conuenire ſuper beneficio ſine Papæ beneplacito, vnde quando conueniunt debent adijcere cum Papæ beneplacito cap. ex parte primo de officio delegat. cap. fin. de pact. & ſi Papa id approbet non committitur ſimonia, cum Papa ſuper illa diſpenſet not. in rubr. de ſimonia.

3 Simplex prouiſio † datur cum non narratur alia prouiſio, vel collatio, ſed petitur beneficium vacans per reſignationem, obitum, priuationem &c. expreſſo verò vacandi modo, alias non valet, in noua tamen prouiſione poteſt corrigi, exprimique verus modus vacandi in ſignatura omiſſus, vt ait latè Rebuff. in praxi beneſ. tract. de noua, & ſimplic. prou.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum cum clauſula perinde valere petitur, quando prius beneficium nulliter a Papa impetrauit.*
2 *Hoc reſcriptum non ſolet concedi in literis Sacræ Pœnitentiariæ.*
3 *Naturalis defectus hoc reſcripto non ſanatur.*
3 *In hoc reſcripto omnia ſunt exprimenda, quæ in prima gratia erant exprimenda.*
5 *Ad validitatem huius reſcripti oportet literas expedire ſuper eo.*

Reſcriptum cum formula perinde valere quid opererut.

RESOLVTIO CCCLXXVII.

IMpetrari ſolet quandoque aliud Reſcriptum,
1 quod dicitur etiam, & perinde valere, quod conceditur, † & petitur cum quis beneficium nulliter à Papa impetrauit ob ſubreptionem, vel obreptionem, quo reſcripto Papa ſuſcitat, quod irritum erat, & retrotrahitur ad tempus gratiæ, primæ factæ, vt ſic valeat actus, ac ſi à principio legitimè eſſet factus, dummodo eo tempore ius tertio non ſit quæſitum, quod non procedit in confirmatione, quæ reſpicit tantum tempus cum fit, & perinde valere ſolet impetrari cum quis in ſignatura reticuit ætatem, vel eam eſt mentitus, vel tacuit natalium defectum, vel idiomatis inſcitiam, gloſ. in cap. ſi proponente de reſcript. vel ſi doctorem ſe falſo dixerit, vt inquit Barbat. in cap. Clerici, num. 70. de iudic. vel ſi quis profeſſionem ante ætatem emiſerit, datur hoc reſcriptum, vt beneficium regulare conſequatur, & ſi qui defectum natalium, vel ætatis patiebatur tacuit perceptionem fructuum hoc reſcripto ſanatur, & idem ſi impetrans beneficium à Papa, tacuit illud eſſe curatum, hoc reſcripto ſanatur, non ſolet tamen hoc
2 reſcriptum concedi † in literis Sacræ Pœnitentiariæ, nec in literis expectatiuis in forma pauperum conceſſis, nec ſuper ſignatura, ſed tantum ſuper literis ab-
3 ſolutis, nec naturalis defectus † hoc reſcripto ſanatur, vt furoris, nec prodeſt ei, qui falſo ſe dixit habere qualitates, quas beneficium illud poſcebat, vt Parochialis, nec ei, in cuius fauorem eſt facta reſignatio ſine conſenſu reſignantis, nec ex eo aliquod præiudicium iuri tertij infertur, nec prodeſt ei, qui eadem die reſcriptum ſuum ſanum, & integrum reportauit, quo die prius reſcriptum vitioſum huius clauſulæ ope eſt ſanatum, nec præiudicat tertio in iure quæſito.

4 In hoc verò reſcripto omnia ſunt exprimenda † quæ in prima gratia erant exprimenda, alia gratia eſt ſurreptitia, niſi in prima prouiſione id expreſsiſſet, vt pluralitatem beneficiorum, vel ſi adeptus ſit poſſeſſionem ex prima prouiſione, licet inualida, non debet eam iterum ex hoc reſcripto capere, & debent etiam exprimi omnes defectus, vnde expreſſio vnius alios non ſupplet, & ſi in prima gratia non erat derogatum regulæ de viginti eſt tranſcribenda Bulla licet in ſupplicatione habeatur, vt hoc reſcripto vtamur.

Ad validitatem verò huius reſcripti oportet literas
5 † ſuper eo expedire, ſola enim ſignatura non ſufficit, niſi ſimul cum prima gratia hoc reſcriptum eſſet conceſſum, quia tunc ſatis eſt gratiæ ipſius literas abſolutas habere, nec eſſet opus nouo reſcripto clauſulam hanc includente, vt ait latè Rebuff. in praxi ſecunda parte, tract. de gratia etiam, & perinde valere.

SVMMARIVM.

1 *Effectus reſcripti ſub forma dignum arbitramur, vide etiam num. 2.*
3 *Reſignatarius ſine literis expeditis eius poſſeſſionem ingredi non poteſt.*

Reſcriptum ſub forma dignum arbitramur quod operetur.

RESOLVTIO CCCLXXVIII.

DAtur etiam reſcriptum † ſub forma dignum arbitramur, quo mandat Papa prouideri alicui de beneficio, ſi inuenitur idoneus, vt ait Rebuff. tit. de reſcriptis dignum arbitramur, & hodie communiter Bullæ expediuntur ſub hac forma dignum, & nominatio prouiſi committitur Ordinario, dantur tamen, & ſecundæ literæ directæ vni ex epiſcopus vicinioribus ibidem nominato, vel non, quibus caueatur, quod ſi Ordinarius diſtulerit conferre beneficium, de quo agitur, prouiſo à Papa intra triginta dies, poſſit ipſe executor illud conferre, qui dies currunt à die præſentationis literarum factæ Ordinario, & inſtantiæ factæ à prouiſo, vt ſibi de eo prouideat, vt in literis, quod legitimè conſtare debet præceſſiſſe coram ſecundo executore ad hoc, vt ipſe prouidere poſſit, hoc vero reſcriptum parit hunc effectum, quod ſi beneficium ſit reſignatum ſub hac forma ad fauorem alicuius, reſignans tenet in eius poſſeſſione, donec prouiſus ab Ordinario dignus ſit iudicatus, quod non contingit, quando bullæ expediuntur in forma gratioſa, quia ſic prouidendus prius examinatur coram Ordinario, & ſic fides de illius idoneitate ad curiam tranſmittitur, qua habita expediuntur literæ in forma gratioſa, quo caſu reſignans poſt præſtitum conſenſum amittit
3 id beneficium, licet reſignatarius † ſine literis expeditis eius poſſeſſionem ingredi non poſſit ob regulas Cancellariæ de non iudic. iuxta ſupplicat.

SVMMARIVM.

1 *Effectus reſcripti ſub forma pauperum.*
2 *Quomodo debeant expediri prouiſiones vigore huius reſcripti facta.*
3 *Reſcriptum ad beneficium ceſſat ceſſante cauſa.*

Reſcriptum ſub formula pauperum impetratum quid operetur.

RESOLVTIO CCCLXXIX.

1 SÆpæ ſæpius ſolet ſummus Pontifex concedere gratiam ſub forma pauperum, quare multoties etiam euenit dubitari, quid hoc operetur vnde aliquando ipſe interrogatus dicebam, verum eſſe, quod datur etiam aliud reſcriptum, quod dicitur in forma pauperum, quod conceditur, quando Epiſcopus ordinat pauperem ſine patrimonio, vel beneficio, quo caſu tenetur ei prouidere de beneficio, capitulo cum ſecundum de præbend. capit. ſi cui eodem in ſexto, per quod mandat Papa ad petitionem ordinati ordinatori, vt prouideat ei de beneficio, vnde conceditur tantum pro paupere, qui caret beneficio; qui & ante à Papa, vel eius executoribus debet examinari de vita, & moribus, & ſi nil obſtat ei prouideatur, non tamen in eccleſia Cathedrali epiſcopo renuente, & etiam taxatur valor vſque ad quam ſummam epiſcopus debeat

ei

Digitized by Google

ei prouidere, vt ait Rebuff. de reſcriptis in forma communi, & forma pauperum, & licet ibi titul. ſequent. dicat Doctorem non debere examinari, hodie tamen ſecus eſt in curatis, vt inquit Fuſchus de viſit. lib. 2. capitulo quinto, num. 10. dicit tamen numer. 9. poſſe omitti concurſum, non tamen examen ob exiguitatem beneficij ſi non adſint concurrentes, vel ob diſſidia, & huiuſmodi.

2 Prædictæ verò prouiſiones debent expediri cum Bullis deſuper confectis intra ſex menſes à die ſupplicationis ſignatæ aliter amittitur ius in illo beneficio, niſi concedatur prorogatio, vel reſtitutio, & interim ſi quis cupit ingredi poſſeſſionem beneficij conceditur ei quandoque parua data, quibus literis mittitur in poſſeſſionem, prius tamen per eum præſtita cautione de expediendo literas intra ſex menſes, ſi Sanctiſſimo vel Datario placuerit ex Bulla ſecunda Iulij II. & Paul. III. trigeſima quarta ſub pœnis priuationis, & amiſſionis.

3 Amittitur autem reſcriptum ad beneficium ſi ceſſat cauſa, ob quam eſt conceſſum, vt ſi eſt in forma pauperum, & pauper beneficium, vel patrimonium ſit aſſecutus capitulo ſi pauper de præbend. in ſexto, vel ſi tempore competenti præbendam vacantem petere neglexerit capitulo ſi Clericus de præbend. in 6. niſi ei eſſet data optio eligendi, quam voluiſſet, vel ſi impetrator beneficium incompatibile interim ſit aſſequutus, licet re integra id renunciaſſet, & alijs modis, de quibus per Staphil. cit. quibus modis lit. ad benefic. expir. num. 1.

S V M M A R I V M.

1 *Forma (indignationem Petri, & Pauli) in reſcriptis apponi conſueta quid operetur.*
2 *Forma prædicta contra contrauenientes importat pœnam arbitrariam.*
3 *Quod procedit ſi de facto contrauenerint, non autem de iure.*

Formula indignationem Petri, & Pauli appoſita in Reſcriptis, quid operetur.

RESOLVTIO CCCLXXX.

1 IN Reſcriptis ſemper hæc formula contra inobſeruantes † apponi conſueuit indignationem Petri, & Beatorum Apoſtolorum ſe nouerint incurſuros, quæ importat, vt inobedientes poſſint priuari ſuis beneficijs. Baldus in capitulo primo, §. porro, quæ ſit prima cauſ. benefic. amitteod. Mozius in tract. de feudis in tit. ex quibus cauſis feud. amittat. num. 129. Zaſius in dict. tractatu de feud. parte 10. titulo de amiſſione feudi numero quadrageſimo primo, quos ſequitur intrigliol. in tractatu de feudis, Centuria prima, quæſtione nonageſima octaua, numero 200. Staphil. de literis gratiæ, titulo de vi, & effectu clauſularum de Clauſul. nulli hominum liceat num. tertio, & ſequente, vbi quod Deus indignatur, & iraſcitur contra huiuſmodi contrauenientes, & ideo peccant mortaliter Bartol. in extrauaganti ad reprimendum in verbo indignationem noſtram.

2 Item hæc formula contra contrauenientes importat pœnam arbitrariam Alciat. in capitulo quod ſedem, numero ſexto decimo de officio ordinar. Rebuff. in praxi beneficiorum, titulo declarationes nouæ prouiſionis ad fin. Reſtaurus in tractatu de Imperatore, quæſtione 110. in 38. caſu Principi reſeruato. Bartolom. Betlenun. in tractatu de charitatiuo ſubſidio, quæſtione quadrageſima quarta, vbi diffuſè ſcribit de hoc Barbat. in conſil. 11. columna quinta, volumine primo, vbi probat contrauenientes propterea eſſe arbitrariè puniendos.

3 Declaratur hæc Doctrina, vt procedat † ſi contrauenerint, de facto, non autem ſi de iure ſicut in clauſula nulli hominum liceat, probat Staphileus in loco præallegato ad notata per Doct. in capitulo præſentia de probatione.

PRAXIS RESERVATIONIS Beneficiorum.

S V M M A R I V M.

1 *Ordinarius ſub pœna ſuſpenſionis non poteſt conferre beneficia reſeruata.*
2 *Inferiores collatores non poſſunt conferre beneficia reſeruata ſub pœna excommunicationis, & priuata facultatis.*
3 *Collatores tenentur ſcire regulas Cancellariæ.*

De pena epiſcopi conferentis beneficia reſeruata declaratur Bulla Pij IV.

RESOLVTIO CCCLXXXI.

1 BEneficia reſeruata per Bullam Pij Quarti prohibentur conferri per locorum Ordinarios ſub pœnis in dicta Bulla contentis ſcilicet ſuſpenſionis à diuinis, & interdicti, ingreſſus Eccleſiæ, quoad Archiepiſcopos, & Epiſcopos, quo

2 verò ad alios inferiores † etiam ſub excommunicationis, & alijs arbitrio noſtro, & quoad omnes ſub priuationis facultatis conferendi beneficia in eorum menſibus pro tempore vacantia pœnis diſtrictè præcipimus, & inhibemus, ne beneficia diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruata, ſeu affecta quouis prætextu cauſa, aut quæſito colore cuiquam conferre, ſeu de illis prouidere, aut in illis, ſeu eorum poſſeſſione ſe ſe intromittere quoquomodo audeant, vel præſumant, inquit Pius Quartus in conſtitutionibus ſub die 22. & 25. Aprilis 1561. fol. 700. in Bull. incip. valentes, & in alia incip. cupientes, & Pius Quintus fol. 1008. & nota pro ampliatione extrauag. comm. Pauli Secundi de præb. ſub quo titulo etiam habetur extrauag. Benedicti XII. incip. ad Regimen, & Ioannis XX. incip. execrabilis, vbi de beneficijs Sedi Apoſtolicæ reſeruatis in capitulo ſecundo, & tertio, & in cap. præſenti de preb. in 6. tractatur de vacantibus in curia, ac in extrauagan. commun. Bonif. eod. titul.

3 aliæ reſeruationes † ſunt in regulis Cancellariæ, quas collatores ſcire oportet, dictæ Bullæ Pij Quarti, & Quinti loquuntur quod tempore vacationis fructus ſpectant ad Cameram Apoſtolicam.

S V M M A R I V M.

1 *Per reſeruationem ligantur manus inferiorum.*
2 *Reſeruatio inficit titulum, & poſſeſſionem.*
3 *Vbi Papa manum opponit reſeruando, vel conferendo omnia in contrarium facta inficit.*
4 *Decretum Papæ ligat etiam ignorantes.*
5 *In beneficijs reſeruatis non cadit deuolutio.*
6 *Intruſus in beneficio reſeruato, condemnatur ad fructus a die intruſionis.*

Collatio beneficij reſeruati facta per ordinarium an ſit ipſo iure nulla.

RESOLVTIO CCCLXXXII.

1 EFfectus reſeruationis eſt, vt per eam † ligentur
manus inferiorum collatorum, Rota in deciſ.
858. ex qua reſeruatio in beneficialibus afficit
non ſolum titulum verum, ſed etiam poſſeſ-
ſionem, eadem Rota in deciſ. 475. Cacher. in deciſ.
102. numero ſecundo, dicens idem procedere in re-
ſeruatione Principis. Puteus in deciſ. 297. libro tertio.
Caſsad. in deciſ. prima, & ſecunda de dilationibus
Triuiſ. in deciſ. 52. libro ſecundo, & in deciſ. 262. li-
bro ſecundo, vbi ex eadem ratione infert non poſse
beneficium reſeruatum permutari in manibus ordi-
3 narij, nam Papa † vbi manum apponit proui-
dendo, ſiue reſeruando, omnia in contrarium
facta inficit. Caſsad. in deciſ. prima, numero octauo
de reſtitutione ſpoliator., & per eius decretum
2 † ligantur etiam ignorantes, idem in deciſione
ſecunda cit. titulo, immo in prædictis beneficijs
5 taliter reſeruatis † neque etiam cadit deuolutio.
Verall. in deciſione ſexageſima tertia, & in deci-
ſione 253. & idem Caſsad. in deciſione octaua
de præbendis, & ex ijs etiam prouenit, quod
intruſus in beneficio reſeruato condemnatur ad
fructus à die intruſionis, Rota diuerſ. in deciſ.
792. lib. 3. & in deciſ. 876. eod. lib. reſeruatio
enim operatur, vt manus alterius cuiuſcunque
collatoris ſint ligatæ, vt notabiliter deciſum di-
xit Card. Puteus in deciſ. 48. lib. 3. & Faber in
deciſ. 12. C. de Sacroſanctis Eccleſijs, ex quibus
deueniendo ad reſolutionem propoſiti articuli cen-
ſui dictam collationem fore nullam ipſo iure, motus
tum ex ſupra relatis, tum ex notabili deciſione Cap-
pell. Tholoſ. 434.

SVMMARIVM.

1 *Collatio de beneficio reſeruato dicitur nulla ipſo iure.*
2 *Fructus non debeant reſtitui ſufficit quod abſit mala fides.*
3 *Reſeruatio quando non eſt notoria, vel clauſa in corpore iuris non cauſat malam fidem prouiſo ab Ordinario ante litem motam.*
4 *Intruſus tenetur ad fructus perceptos ante litem motam.*
5 *Fructus vt non reſtituantur ſufficit bona fides, & color detinendi ab initio.*
6 *Sententiæ verba ſunt intelligenda, prout ius diſponit.*
7 *Condemnatus ſimpliciter ad reſtitutionem fructuum cenſetur condemnatus ad fructus, ad quos condemnari debuit.*

Prouiſus ab Ordinario de beneficio reſeruato an teneatur ad reſtitutionem fructuum perceptorum.

RESOLVTIO CCCLXXXIII.

1 COllatio de beneficio reſeruato † dicitur nulla
ipſo iure, cap. ex eo de elect. in 6. de cuius
materiæ ornamento lariſſimè per Gonzalez
in reg. gloſ. Cancell. 42. quare fuit dubitatum
an talis prouiſus teneatur ad reſtitutionem fructuum
perceptorum, in quo articulo ſic reſpondi, quod
quando ei mota fuit lis tenetur ad reſtitutionem à
die litis motæ, ex qua tunc cenſentur percepti mala
fide, cum omnes bonæ fidei efficiantur malæ fidei per
litis conteſtationem, l. item veniunt, § quod ſi ante,
ff. de petitione hæreditatis de Franch. in deciſ. 31. In-
noc. allegat. 114. & Benint. in deciſ. 20. vbi quod
poſt litem conteſtatam incipiunt fieri malæ fidei poſ-
ſeſſores, & quod poſt motam controuerſiam omnes
poſſeſſores ſunt pares, & ita cenſuit Rota in vna Me-
diolanenſ. liquidat. fructuum 2. Nouembris 1602.
coram Illuſtriſſimo Cardin. Bononienſ. cuius te-
nor eſt.

Fuit concluſum fructus liquidandos eſſe à die
motæ litis, quia ad iſtum effectum † ſufficit, quod ad-
ſit mala fides. Rot. deciſ. 4. ſub numero primo de
reſtit. ſpoliat. in nou. Aegidius in capitulo grauis,
numer. 4. circa med. eod. tit. & fuit dictum coram
bon. mem. Gypſio in vna Romana fructuum 2. No-
uembris 1555. & in vna Salaman. fructuum 9. Mar-
tij 1587. coram Reuerendo Patre Domino meo De-
cuio in Salaman. dimidiæ portionis prima Aprilis
1591. Mala fides autem Domini Marci Antonij ante
litem non probatur, cum non appareat, quod ha-
3 buerit ſcientiam reſeruationis, & reſeruatio † non
ſit clauſa in corpore iuris, vel ſuper certo corpore
beneficij, aut alias indubitata, & notoria, itaut eius
ignorantia allegari non poſſit, fuit dictum in illa Sala-
mant. fructuum, & in alia Salamantin. dimidiæ por-
tionis, talis enim requirebatur ad hoc vt inficeret poſ-
ſeſſionem dicti prouiſi ab ordinario Put. deciſio. 130.
lib. 3. & fuit dictum in Romana Canonicatus 7. De-
cembris 1584. coram Sanctiſſimo, & in pluribus
alijs, & eo minus, quia reſeruatio, & decretum in
ea appoſitum fuit non ſuper vacaturis, ſed ſuper va-
cantibus Caſsador. deciſio. ſecunda numero quarto,
in fine verſicul. & intellige de reſtitution. ſpoliat. Put.
deciſio. 27. libro ſecundo, & fuit dictum in dicta
Romana Canonicatus.

Quæ dicuntur de intruſo quod teneatur ad fru-
4 ctus † perceptos ante motam litem non habent lo-
cum in dicto Marco Antonio, quia ſuam habet pro-
uiſionem ab ordinario, quam non diſcolorat præ-
dicta reſeruatio, Puteus dicta deciſione 180. & pro-
pterea iuſto titulo accepit poſſeſſionem, & licet ſem-
per fuerit detentor iniuſtus, ſufficit quod ab initio
5 † habuerit bonam fidem, & colorem detinendi Ro-
ta dict. deciſione quarta in princip. de reſtitution.
ſpol. in nou. Sarn. in regul. de ann. quæſtion. 57. ſub
numero 4.

Non obſtat quod prouiſio ordinarij cum careat
teſtibus, & ſubſcriptione Notarij ſit ſuſpecta de an-
tedata, quia iſta ſuſpicio non poteſt cauſare malam
fidem in prouiſo ab ord. quia ſicut non conſtat ad eſ-
ſe ante datam, nec fuit conſcius ſe inuaſiſſe alienum
6 Beneficium: non obſtant verba ſententiæ † quæ in-
telligi debent prout ius diſponit l. Herennius. ff. de
euict. capit. dilectus de officio Ordinarij Bartol. in leg.
ſi fundus §. in vendicatione ſub numero quarto ff. de
pigno. & dictus Marcus Antonius cenſendus eſt con-
7 demnatus † in eo, in quo condemnari debuit Ayin.
conſilio 74. ſub numero nono, & dixit alias Rota in
quadam ſententia in ea parte, in qua condemnabat ad
fructus perceptos in vna Romana Vineæ de Marri
20. Iunij 1593. coram Orano.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia collectorum, & vnicorum ſubcollectorum ſunt reſeruata Papæ.*
2 *Subcollector dicitur, qui fuit deputatus, & acceptauit, & quod pro tali fuerit reputatus, licet non exercuerit officium.*
3 *Reſeruatio Papæ afficit beneficia.*
4 *Reſeruatio generalis abrogat omnia ſtatuta, & leges.*
5 *Per Papalem reſeruationem inficitur titulus, & poſſeſſio.*

6 *Quan-*

9 *Quando conſtat de proprietate non attenditur quaſi poſ-*
ſeſſio.

An ordinarius poſſit præſcribere collationem beneficij reſeruati.

RESOLVTIO CCCLXXXIV.

EPiſcopus beneficium reſeruatum tanquam non reſeruatum pluries contulit dubitatum fuit ſi præſcribere poſſit, in quo articulo dicebam in caſu mihi propoſito; beneficia col-
1 lectorum, † & vnicorum ſub collectorum quorumcunque ſunt reſeruata ſedi Apoſtolicæ per reg. 4. Cancellar. & in extrauag. ad Roman. 14. de præbend. inter communes Felyn. in c. in noſtra 32. colum. 17. in fin. corollar. 21. num. 20. de reſcript. ita vt ad iſtum effectum ſufficiat ſola deputatio ſubcollectoris, & ac-
2 ceptatio, & quod pro tali ſubcollectore † ſit communiter reputatus, ac fuerit paratus dictum officium exercere, quamuis actualiter non exercuerit, quia forſan non venit occaſio, vel aliàs fuerit legitimo impedimento detentus. Caſsan. deciſ. 24. cum alijs per Gonzal. ad regul. octaua Cancellar. gloſ. 51. num. 71. & 72.

Hoc ſtante non potuit huiuſmodi beneficium reſeruatum conferri per ordinarium, nec per executorem, ſeu legatum, cum reſeruatio Papæ afficiat
3 † beneficia ſuper, & de quibus fit, & inficit totum quicquid diſponitur in contrariam auferendo poteſtatem conferendi, & omnem modum diſponendi circa id, de quo agitur, itaut non poſſint impetrari, nec per alium conferri, niſi per Papam. Rot. deciſ. 1. aliàs 173. num. 4. ad med. & num. 5. de rerum permut. in nou. per tex. in cap. ſi eo tempore 45. de electione in 6. cap. 2. de præben. cap. dudum, eodem titulo in 6. maximè quia ſumus in reſeruatione generali, quæ
4 abrogat omnes † leges, vel ſtatuta, & remouet omnem facultatem conferendi, ac omne impedimentum Mandoſ. reg. 4. quæſt. 7. num. 2. ſtante præſertim decreto irritanti, & alijs clauſulis, de quibus in dicta extrauag. ad Romani 14. de præbend. inter commun.
5 ex quibus titulus, & † poſseſſio inficitur per papalem reſeruationem. Rot. deciſ. 32. alias 858. num. 2. de præben. in antiq.

Non obſtat, quod beneficium, de quo agimus fuerit bis collatum tanquam non reſeruatum per ordinarium poſt talem reſeruationem, adeo vt vltimus ſtatus ſit attendendus in beneficialibus tanquam præualeat vltima, atque immediata quaſi poſseſſio. Rot. deciſ. 49. alia 557. ante med. de reſcriptione in antiquitate. Oldrad. conſilio 312. numero ſecundo. Ferrett. conſilio 288. numero 11. & 12. & conſ. 210. num. 4.

Quia ſtante decreto irritanti erant ligatæ manus Ordinarij, qui non poterat conferre, vnde collatio non valet, neque poteſt conſiderari aliquis vltimus ſtatus, nec aliqua vltima immediata poſseſſio, cum per papalem reſeruationem illa inficiatur, vna cum titulo Rot. deciſ. tertia, num. 1. de reſtit. ſpoliator. in nouis, vbi, quod tale decretum Papæ in reſerationibus appoſitum facit, quod quilibet titulus, & poſseſſio careat omni effectu in beneficialibus non procedit, & eſt inualida Innoc. in c. ex parte de reſtitut. ſpoliator. & in capitu. vnic. de eo qui mittit. in poſseſſio. lib. 6.

Nec facit quod in caſu noſtro agatur incidenter inter prouiſos de validitat. ipſius collationis, tunc .n. ad iſtum effectum ſufficit qualiſcunque poſseſſio, quicquid aliàs forſan illa non ſufficeret ad immutandam qualitatem beneficij, puta quod de regulari efficiatur ſæculare, vel quid ſimile, non ſatis ſit, quod iſte vltimus ſtatus ſubſtinear collationem etiam ad effectum excludendi reſeruationem Papæ, iuxta conſilium Calder. 23. de præbend. quod ſæpè approbauit Rot. de qua per Mohedan. deciſ. 8. aliàs 179. de priuileg. Put. deciſ. 206. lib. 2. Simonet. de reſeruatione quæſt. 70. Thom. de Than. deciſ. 1. & coram Card. Pamphil. Vicentina beneficij 19. Nouembris 1599. & coram R. P. D. Penia Ferrarien. Prioratus 15. Martij 1608. vbi in ſpecie conſtabat de vltimo ſtatu ſæcularitatis, nam beneficium tanquam ſæculare fuerat in titulum collatum ab ordinario, quod licet à ſua primæua origine fuiſset regulare, & propterea prętenderetur reſeruatum, tamen quia non aderat aliqualis inter ipſos principales collatores, ſed inter prouiſum ordinarium, & apoſtolicum, fuit concluſum debere attendi iſtam quaſi poſseſſionem vltimum ſtatum beneficij ad ſubſtinendam collationem ordinarij ad effectum excludendi reſeruationem Papę, iuxta dict. conſ. Calder. 23. quibus additur text. in cap. conſultationibus 19. vbi Abb. num. 2. de iure patron. cuius canonis diſpoſitio licet loquatur de eo, qui eſt in quaſi poſseſſione pręſentandi, tamen locum etiam habet in collatione. Bal. conſ. 437. ex quo num. 1. lib. 2. quem ſequitur Rota coram Reu. Patre Domino Penia Ferrarien. prioratus 8. Martij 1610.

Quia reſpondetur prædicta procedere quando non conſtaret de legitimo ſtatu præcedenti, tunc enim non attenditur vltimus ſtatus contrarius, neque ad effectum validitatis collationis, niſi probetur legitime præſcriptus, & mutatus ſpatio quadraginta annorum, pro vt ita intelligendum eſse conſ. Calder. 23. reſoluit Rota coram R. P. D. Penia Ferrarien. prioratus 25. Maij 1609. vbi etiam ita declarat aliam deciſionem ſupra ex aduerſo allegatam coram eodem in eadem cauſa factam 17. Martij 1608. ob illam rationem, de qua in cap. conſultationis 19. de iure
6 patron. quia quando conſtat † de proprietate non attenditur quaſi poſseſſio, quæ aliàs ſemper inſpicitur ad effectum validitatis præſentationis, ſeu collationis Rot. coram R. P. D. Marcomontio Mileuitana iuris patronatus 18. Aprilis 1608. & eſt deciſ. Rot. 2. de præbend. in nou. vbi quod ſufficit ſtatus vltimus, dummodo non probetur alium ſtatum legitimum præceſſiſse, quod etiam communitet approbant doct. in cap. cum de beneficio vbi Gemin. num. 8. Ioan. num. 5. de præbend. in 6. Milius in verb. beneficium verſ. beneficium ſi eſt impetratum tanquam ſeculare Felyn. in cap noſtra 32. num. 43. de reſcript. Rot. coram Card. Blanchetto Salamatina Vicariæ 25. Martij 1596. & coram Card. Lancelloto Oſtumen cappellæ 17. Decembris 1599.

SVMMARIVM:

1 *Sub generali reſeruatione non veniunt beneficia ad nutum amouibilia ex ſententia gloſsę.*
2 *Beneficium manuale dicitur vacare per obitum, amotionem, & reſignationem.*
3 *Non tenet vnio de beneficio manuali, non facta mentione manualuatis.*
4 *Si Papa reſeruat ſibi beneficium manuale, nullus in eo ſe poteſt intromittere.*
5 *Beneficia manualia poſſunt in fauorem reſignari.*

An ſub generali reſeruatione Pontificis veniant beneficia ad nutum amouibilia.

RESOLVTIO CCCLXXXV.

Videbatur quod non, prout expreſſè tenuerunt
1 non includi † ſub reſeruationibus, gloſ. in clem. vnica verb. reuocari ad finem verſ. & ob hanc cauſam de ſupplend. neglig. prælat. Calderin. conſ 26. an in reſeruationibus ad præbendas rationem aſſignans, nempe quod Papa reſeruando ſibi collationem beneficiorum videtur intelligere propriè de collatione, quæ fit perpetuò de beneficio, & poſtea ſubdit, quod aut Papa voluit talium beneficiorum non perpetuorum collationem eſſe perpetuam, & tunc mutauit naturam beneficiorum manualium, quod Papa facere non intendit, cum non exprimat argum. cap. 2. 10. diſt. & capit. querimoniam de Iurepatronatus, aut non intendebat illam naturam mutare, & minus intrat reſeruatio, ex quo eſſet fruſtratoria eo ipſo, quod ſtatim poſſet beneficiatus amoueri Calderinum ſequitur Felinus in capit. per tuas ſub num. 4. ad finem verſi. & adde Calderinum de maioritate, & obedientia Aeneas de Falconibus in tract. de reſeruationibus in 3. quæſt. principali numero 25. verſi. beneficia manualia Staphilæus de liter. gratiæ tit. de expectatiuis in 9. forma expectatiuarum num. 29. verſi. ſimiliter propter illa verba Caſſadorus d. deciſio. 4. in principio, & deciſ. 12. ante num. 12. de præbend. Gomeſius in tractat. de expectatiuis num. 94. verſi. ſimiliter propter illa verba, vbi plures columnas de verbo ad verbum tranſſumit Staphilæo, vbi ſupra. Simonet. in tractat. de reſeruationibus, quæſtione tertia, numero 11. licet numero 2. & per totam de præbend, Rebuff. in tractat. nominationum, quæſtione 9. numero 25. Pariſius de reſignatione, libro 11. quæſt. 3. numero 82. & 85. Rota deciſ. 739. numero octauo, parte prima diuerſorum, & fuit deciſum ſub 10. Decembris, anno 1603. coram R. P. D. meo Litta, ita vt non cedat ſub rigoroſa reſeruatione in corpore Iuris incluſa capit. 2 de præbend. lib. 6. vt fuit reſolutum in vna Calagur. præceptoriæ de Villel. coram Puteo de anno 1546. teſte Achille deciſ. 9. de præbendis, quod procedit quamuis tale beneficium manuale vacet per obitum, quia quamuis ſit ma-
2 nuale, nihilominus per obitum vacare † dicitur gloſſa verb. reuocari verſi. & ſuis in clement. vnica de ſupplenda negligen. prælat. & Cardinal. ibi in §. præmiſſa queſt. 5. num. 8. Imola num. 44. poſt medium verſi. redeo ad gloſſam Abb. numero 17. Vitalin. numero nono Milius in repertorio verbo beneficium manuale ſub numero nono Rot. deciſ. 739. numero quarto parte prima diuerſi. vbi etiam dicunt, quod ſimiliter dicitur vacare per amotionem, & per reſignationem, & R. P. D. Anaſtaſius Germonius in tractat. de indultis §. regularia numero 16. Flamin. Pariſ. de reſignat. libro ſecundo, quæſtione 11. numero quarto; nunc beneficia manualia non includuntur ſub regula de annali, vt fuit reſolutum in vna Albigan. Cappell. 25. Ianuarij 1549. coram Hieronymo Nouato. Mandoſ. in reg. 33. de annali, quæſtione vndecima, numero quinto, & per totam. Mohedan. deciſ. 10. de cauſ. poſſeſſ. nec etiam compræhenduntur in regula de triennali. Gomeſius ſuper eadem regula, quæſtione quinta, & quæſtione ſeptima. Rebuff. de pacif. poſſeſſ. numero 272. Mohedan. deciſ. 169 alias 10. de poſſeſſioni. Pariſ. de reſignat. libro vndecimo, quæſtione 3. num. 85. Rot. deciſ. 739. num. 7. p. 1. diuerſorum ſi-
3 militer non tenet vnio † de beneficio manuali non facta mentione manualitatis. Caſſador. deciſ. 4. n. 4. & per totam de præbend. Rebuff. de pacif. poſſeſſ. numero 282. verſ. non valeret tamen vnio Simonet. decis 31. in manuſcript. & additio ad Simonet. de reſeruat. quæſtione octaua, numero quarto, ſicut nec aliqua quælibet impetratio valet de tali beneficio manuali manualitatis mentione non facta Caſſador. d. deciſ. 4. ſub numero primo, & numero ſecundo. Flamin. Pariſius de reſignatione libro ſecundo, quæſtione vndecima, numero ſecundo, hinc videmus, quod in omnibus ſupplicationibus in principio illorum fit mentio, quod beneficium, de quo ſupplicatur, eſt perpetuum ad diſtinctionem manualis, de quo Papa prouidere non intendit, & omnes ferè ſupplicationes incipiunt dicentes, cum perpetuum beneficium, rurſus beneficium manuale non venit appellatione dependentis in reſcripto, vt per Caſſad. deciſ. 12. numero 6. & 10. de præbend. tenuit Rota teſte Achill. de Graſſis deciſ. 8. de præbend. nec venit propriè appellatione beneficij, cum deficiat vnum ex ſubſtantiabilius requiſitis aſſignatis in principio huius gloſſæ, quod debeat eſſe perpetuum, & tradit Nauar. conſ. 5. numero primo, & conſilio ſeptimo de præbend. Gregor. Tholoſan. in inſtitutionibus rei beneficiariæ, capitulo 11. numero 12. item quamuis beneficium manuale vltima vice fuerit commendatum à Papa, non propterea remanet reſeruatum, quin adueniente vacatione poſſit Ordinarius, vel Abbas de illo prouidere, quia ceſſante commenda ceſſat affectio, & reſeruatio in hoc caſu Franchus, in capitulo nemo decimoquinto ſub numero quinto, verſiculo quod ſi commenda poſt Geminianum ibi de electione, libro ſexto. Achil. deciſ. 9. numero quinto, & ſexto de præbend licet ſecus ſit in alijs beneficijs, non manualibus, vt dicemus in §. 8. huius gloſſæ 5. de commen-
4 dis, ac vide, quæ dicam in gloſ. 62. ſi verò Papa † expreſſè reſeruaſſet, vel affectaſſet aliquod beneficium manuale, tunc proculdubio intraret reſeruatio pro illa vice, & nullus inferior ſe intromittere poſſet, vt fuit reſolutum teſte Achille de Graſſ. deciſ. 9. num. 9. de præbend. nam de viribus reſeruationis, quando conſtat de voluntate non eſt dubitandum Mandoſius in regula 3. quæſtione 10. numero 3. ad medium verſ. non quod Papa non poſſit, quoniam omnia beneficia mundi ſunt Papæ obedientialia etiam manualia, Bal. in l. reſcripta, num. 7. ante finem, verſic. item omnia beneficia. Codice de Precibus Imperatori offerendis Philippus Probus in cap. generali, num. 13. & num. 41. de electione lib. 6. Gomeſius in prooemio regularum Cancellariæ, quæſt. 2. num. 7. & in reg. de non tollendo, quæſt. 1. num. 7. verſic. illud tamen. Simonet. de reſeruat. quæſt. 2 & 13. Rebuff. de pacif. poſſeſſor. num. 279. verſ. quod intellige, ſicut etiam Papa confirmaret prouiſionem factam alicui de beneficio manuali, aut ipſe prouideret, tunc durante vita prouiſi non poſſet per aliquem inferiorem amoueri, vt tenent Gambarus in cap. licet ſub numero 84. verſ. aduerte de rerum permutatione, libro ſexto. Bellam. in tractatu de permutation. beneficiorum, part. 3. quæſt. 6. Ioannes Andreas, Geminianus, & alij in cap. præſenti de officio ordin. lib. 6. Rebuff. cum alijs de pacif. poſſeſſore dicto numero 279. & 281. Achilles d. deciſio. 9. num. 8. de præbend. nec non beneficia
5 † manualia poſſunt in fauorem reſignari, vt poſt Federic. Bellam. & alios tradit Flamin. Pariſius. de reſignat. lib. 2. q. 11. num. 1. & ſequentibus, ac etiam permutari. Rebuff. in praxi tit. de permutatione num. 49. vbi num. 50. dicit quod non propterea alteratur natura manualitatis.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Regula reſeruatoria non comprahendit ius patronatus laicorum, nec mixtum.*
2 *In fauorabilibus attenditur qualitas laicalis.*
3 *Non cenſetur derogatum iuri patronatus mixto, niſi fiat mentio.*

An ſub Regula rſeeruatoria octo menſium comprehendatur ius patronatus mixtum ſcilic. clericorum, & laicorum.

RESOLVTIO CCCLXXXVI.

1 Conſultus ſuper huiuſmodi articulo, dicebam clarum eſse; Regulam reſeruatoriam † non comprehendere ius Patronatus laicorum, vt latiſſimè per Gonzalez ibi per text. in cap. cum dilecti, ne Laici retrahantur à fundandis iuris patronatibus; idemque procedere etiam in iuribus patronatibus mixtis ex dec. Rotæ teſte Achille de Graſſis 3. de iure patronatus, cuius tenor eſt. fuit dubitatum coram me in vna Fanentina parochialis pro Hercule Seuerolo 12. Octobris 1548. an Regula reſeruatoria octo menſium comprehendat beneficia mixta iuris patronatus laicorum, & clericorum.

Et licet videatur prima fronte dicendum quod, ſic, prout eſt expreſsa deciſ. 266. alias 46. de conceſs. præben. in ant. quam ſequitur Staphil tract. de literis grat. fol. 54. & Æneas de Falcon. de reſeruat. 14. effectu, quod videbatur etiam ſuaderi ratione, quia paſſim in curia derogatur iuri patronatuſ mixto ergo arguendo ab vſu patris familias videbatur tale beneficium incluſum eſse in reſeruatione.

Prædictis tamen non obſtantibus contrarium tenuerunt omnes nemine excepto, conſiderante primo, quod plures, & melius diſputantes articulum erant pro iſta opinione, & Rota alias variando tenuerat iſtam opinionem, vt refert Felyn. in tractat. quando literę apoſtolicę in 6. ampliat. ex quo dicebatur non eſse faciendum fundamentum in dec. ſupra allegata quam Doctores prædicti ſimpliciter referendo ſequuntur, & Felyn. melius diſputat eodem modo Roch. in tract. iuris patronat. in verſ. ius in 7. queſtion. Lambertin. in eod. tract. fol. 8. & fol. 371. in 3. part. lib. 2. 9. quæſt. principali artic. 9. 10. de Silua in tract. de beneficio 2. part. 3. q. 14 colum. numero 47. Rebuff. in tractat. nominationum fol. 112. 15. q. verſi. 3. non comprahenduntur, vbi voluit in nominationibus non comprahendi talia beneficia, & hoc idem etiam fuit de mente Caſsad. deciſion. 4. de probation. in fine repetita in deciſion. 7. titul. noſtro.

2 Et generalis ratio eſt quia in fauorabilibus † attenditur qualitas laicalis, ex qua ratione tolluntur fundamenta dictæ deciſ. 266. quæ dum vult qualitatem clericorum attendi debere, non aduertit, quod loquitur in fauorabilibus, & in caſu noſtro eſset odium quia haberetur pro clericali igitur, &c.

Retorquebatur etiam ratio ſtyli, & vſus quinimo
3 niſi fieret mentio † in curia de tali iure patronatus non cenſeretur illi derogatum, vt in d. deciſ. Caſsador. ex quo infertur non eſse comprahenſum, niſi vbi facta eſset mentio.

Quod autem derogetur tali iuri patronatus eſt magis, quia ſolet Papa derogare iuri patronatus pro medietate, & ſic ſolet derogare parti laicorum, parti autem clericorum derogare non eſt neceſse, videtur etiam Petr. de Anchar. in c. cum propter circa finem de iure patronatus tenere, quod in fauorabilibus vnum ſequitur aliud, non habita diſtinctione, an principales ſint laici an clerici.

PRAXIS RESIDENTIÆ IN beneficijs.

SVMMARIVM.

1 *Habens cappellaniam non tenetur ad aliquam reſidentiam, & illa dicuntur beneficia, quæ requirunt reſidentiam perſonalem, quæ ex ſtatuto conſuetudine, aut priuilegio illam requirunt.*
2 *Beneficium ſimplex citra eccleſiam cathedralem, vel collegiatam non requirit reſidentiam.*
3 *Ex conſuetudine generali obſeruatur, vt etiam ſi beneficia requirant reſidentiam, ſi tenuia ſint derogetur ex dicta conſuetudine oneri reſidentiæ perſonalis.*
4 *Conſuetudo ſeruiendi per ſubſtitutum valet.*
5 *Conſuetudo omnes fere humanos actus interpretatur.*

An habens Cappellaniam teneatur facere reſidentiam.

RESOLVTIO CCCLXXXVII.

1 Reſpondeo non teneri ad aliquam reſidentiam, † quoniam illa beneficia dicuntur requirere reſidentiam perſonalem, quæ ex ſtatuto conſuetudine aut priuilegio illam requirunt iuxta doctrinam Innocen. in c. clericus de cleri. non reſid. quem ſequitur Syluester in ſumma verbo reſidentia, & probatur ex text in cap. 2. ſeſs. 6. de reform. Concil. Trident. de iure tamen hodie
2 ſimplicia beneficia, † prout eſt cappellania citra Eccleſias cathedrales, vel collegiatas non requirunt reſidentiam ex tex. in cap. grata de reſcript. in 6. & in clemen. gratia eodem tit. Innocen. in d. cap. cum iam dudum de election. & Lamber. vbi ſupra num. 4. & Oieda vbi ſupra par. 1. cap. 17. num. 26. & ijdem con-
3 ſuetudinè generali † idem eſt obſeruatum, vt teſtatur Boer. in conſil. 16. num. 17. ex gloſ. in cap. cum omnes de conſtitutionibus, & ibi doct. per tex. ibi, & gloſ. in dict. capit. dudum 2 de elect tenent Hoſt. Ioan. Andreas, & Butrius in cap. ex parte de conceſſio. præbend. Abb. in cap. tuæ de cleric. non reſident. & in cap. licet infra de præbend. Imola in capit. ex tuæ de cler. non reſident. Lapus allegat. 35. Selua de beneficio 4. p. q. 2. per totam, vbi omnes inquiunt validam eſse talem conſuetudinem, & Oieda, vbi ſupra 2. p. cap. 1. num. 21. adeo vt etiam ſi de iure talia beneficia ſimplicia requirerent reſidentiam, ſi tenuia ſunt ex d. conſuetudine derogatur onus reſidendi perſonaliter in eis, prout in proceſsu eſt probatum, & tenet Lamber. vbi ſupra num. 19. & 20. & Oieda in dict. tractat. de benefic. compat. 1. p. cap. 15. num 38. tom. 15. 1. p. tractatuum diuerſorum doctor. & Selua in tractatu de beneficijs 4. p. q. 6. num. 1. verſic. tertius caſus eſt etiam ſi talia beneficia tenuia eſsent curata, valeret conſuetudo obtinendi plura eorum, ſecundum Oiedam, vbi ſupra 2. par. cap. 11. numero 12. vbi in numero 13. quod tempus requiratur ad inducendam hanc conſuetudinem, & ſic cum cauſa poteſt induci hæc conſuetudo in curatis, vt per Oiedam vbi ſupra 1. part. capit. 27. num 22. & latius in eadem 1. p. cap. 13. num. 33. verſic. in hac tamen, vbi ſic concordant opiniones per eum ibi relatas num. 25 cum ſequentibus, quæ adeo vera ſunt, & procedunt, quod etiam ſtante diſpoſitione Concil. Trident. c. 17. ſeſs. 24. de reformat. valeat talis con-
4 ſuetudo † ſeruiendi per ſubſtitutum ſecundum Nauar. in Manuali Latin. cap. 25. num. 127. optimè Cene. in collect. iur. 2. p. c. 150. num. 1. Oieda vbi ſupra ſecunda part. c. 1. num. 24. cum ſeq. & idem voluit in 1. part. cap. 27. num. 24. & 26. vbi inquit non vale-

valere conſuetudinem, ne per ſubſtitutum ſeruiat,
imo, & quod plus videtur, quod etiam ſi teſtator in
fundatione cappellaniæ dicat, & diſponat, quod con-
feratur vni, qui ibi quotidie miſſam celebret in cap-
pella, vel alio in loco, adhuc tunc conſuetudine effi-
ci poteſt, vt per ſubſtitutum deſeruiatur ſecundum
Seluam in dicta 4. part. quæſt. 2. num. 3. Oiedam plu-
res allegantem vbi ſup. 2. part. c. 1. num. 2. & 21. &
5 quia conſuetudo † omnes fere humanos actus inter-
pretatur, & in eis attenditur, vt probatur in l. ſi fundus
ff. de euictionib. & per Oiedam, vbi ſupra, 2. part. cap.
8. num. 13. ſolio 173. vbi allegat Gab. in ſuis com-
munibus opinionibus tit. de conſuetudine concluſ. 1.
& 2. plura cumulantem, & num. 14. dict. cap. 8. ampliat
hoc ipſe Oieda, vt procedat etiam ſi talis conſuetu-
do præſcripta non ſit, ſed per aliquos actus obſerua-
ta, vbi in cap. 11. num. 13. inquit veriorem eſſe opinio-
nem iudicis arbitrio relinqui, quod tempus ſit ne-
ceſſarium ad indulgentiam ad inducendum conſue-
tudinem, in proceſſu tamen noſtro non ſolum in hac
cappellania, verum, & in alijs communiter habenti-
bus dictam clauſulam, quod ibi quotidie per cappel-
lanum in tali loco miſſa celebretur, probatum eſt eſ-
ſe conſuetudinem ſeruiendi per ſubſtitutum, & ad
hoc vidi quam plures diſpoſitiones cappellaniarum
hæc dicentes, & in eis ſicut in alijs omnibus probata
fuit dicta conſuetudo, & præſertim vbi tenues erant,
quo caſu inquit Lamber. vbi ſupra numero 20. quod
ipſe obtinebat 37. beneficia patronatus.

S V M M A R I V M.

1 *Si parrochialis vnitur canonicatui, ſeu dignitati tenetur canonicus deſeruire per vicarium, qui vicarius dicitur perpetuus beneficiatus.*
2 *Cura animarum pertinet ad vicarium, ac proinde ipſe debet reſidere.*
3 *Vicarius perpetuus dicitur rector curæ animarum, & cura actualis aufertur rectori, & transfertur in vicarium perpetuum.*
4 *Prioratum ſolitum adminiſtrari per vicarium perpetuum non dicitur beneficium curatum.*
5 *Quis dicitur habere curam animarum propter exercitiũ.*
6 *Habens parrochialem, in qua vicarium perpetuum legitime inſtitui obtinuit eo viuente non tenetur reſidere.*
7 *Vicarij perpetui habent verum titulum.*
8 *Vicarius perpetuus non poteſt remoueri, neque ſi rector principalis moriatur.*

An rector parrochialis habens vicarium perpetuum,
cui incumbit cura animarum
teneatur reſidere.

RESOLVTIO CCCLXXXVIII.

IVxta diſpoſitionem tex. in c. extirpandæ §. fin. de
1 præbendis ſancitum fuit, vt ſi parrochialis † vnia-
tur canonicatui, ſeu dignitati teneatur canoni-
cus deſeruire per vicarium, qui vicarius dicitur
perpetuus beneficiatus cap. ex parte de officio vicarij,
quare fuit apud me dubitatum ſi talis Rector tenea-
tur ad reſidentiam, & reſpondi negatiuè, quoniam
2 cura animarum † non pertinet ad eum, ſed ad vica-
rium, & proinde reſidere non tenetur, pro qua opi-
nione facit, quod notanter voluit Vital in clem. 1.
3 num. 24. de officio vicarij, vbi vicarius perpetuus † di-
citur rector curæ animarum, & cura actualis aufer-
tur rectori, & transfertur in vicarium perpetuum,
ſequitur ibidem Abb. num. 3. ſequitur Nauar. conſil.
21. num. 7. de clericis non reſidentibus Gonzalez glo.
5. §. 3. num. 24. vbi voluit, quod cura animarum reſi-
det in actu penes rectorem, & proinde inferunt ex
hoc non ipſum ſed vicarium, in quem reſidet cura
actualis teneri ad reſidentiam Capuraquen. in deciſ.
339. part. 3. vnde Gonzalez gloſ. 6. num. 98. infert
4 ex hoc prioratum per vicarium † perpetuum deſer-
uiri ſolitum non dici beneficium curatum, nec in-
cludi ſub appellatione curati, nec parochialis, ex quo
prior non adſtringitur ad adminiſtranda Eccleſiaſtica
ſacramenta, ſed dumtaxat vicarius perpetuus, vnde
5 curam animarum, † quis habere dicitur principali-
ter propter exercitium, vt eleganter affirmat Pro-
bus in additionibus ad Monachum in cap. ſuper eo
num. 17. de præbendis lib. 6. poſt Anchar. Card. &
Abb. in c. poſtulaſti de præbendis, nec mirum cum
auferatur actualis animarum cura à prioratu trans-
feratur in vicarium perpetuum Philippus Probus vbi
ſupra Vitalin. in clem. 1. §. ad hæc num. 26. de præ-
bendis Nauar. conſil 21. incipit Eccleſiæ parrochiali
n. 7. de cleric non reſident. & per totum vbi tenet,
quod neque etiam hodie poſt Concil. Trident. talis
prior tenebitur exercere d. curam nec reſidere, ſicut,
& antea, prout etiam Sacra Concilij Trident. Con-
gregatio declarauit dicens.
6 Habens parochialem, † in qua vicarium perpe-
tuum legitimè inſtitui obtinuit, eo viuente reſidere
non tenetur, pro quorum confirmatione facit, quod
7 tales † vicarij perpetui habent verum titulum cap.
ad hæc, & Abb. idem de officio vicarij tex. & ibi glo.
in d. clem. 1. de officio vicarij Ioannes Nicola in tra-
ctatu de pluralitate beneficiorum c. 1. num. 37. Gam-
barus de officio, & poteſtate legati de Latere lib. 6.
tit. de diſpenſatione num. 10. & ita eſt tenendum quic-
quid in contrarium dicat gloſ. verbo tenere in d. cap.
ad hæc. Hinc omnia iura loquentia de beneficijs cu-
ratis circa vacationem per executionem, per non
promotionem, & de eorum ætate, locum habent in
huiuſmodi vicarijs perpetuis clem. vnica de officio
vicarij, vbi præter alios latiſſime Bonifacius Vitali-
nus Flam. Pariſius de reſignat. lib. 3. q. 1. num. 115.
8 cum ſequentibus, nec vicarius † perpetuus poteſt re-
moueri etiam ſi rector principalis moriatur, vt in d.
cap. ad hæc de officio vicarij Rebuff. vbi ſup. num. 15.
Alphonſus Oieda de incompatibilitate beneficiorum
1. p. c. 15. num. 12.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficiatus moram trahens in curia ex præcepto Papæ dicitur iuſte impeditus, & lucratur fructus ſui beneficij.*
2 *Abſens cauſa reipublicæ legitime excuſatur à reſidentia, & habetur pro præſente, & num. 5. & 6.*
3 *Vtilitas publica præponderat priuatæ, & num. 8.*
4 *Abſentia pro ſeruitio Regio ſemper cenſetur iuſta.*
7 *Clericus, qui abeſt de licentia Papæ lucratur fructus ſuæ præbendæ, & reputatur præſens num. 9.*
10 *Abſens ex qualibet legitima cauſa præſens cenſetur.*
11 *Canonici, qui ſunt in ſeruitio Epiſcopi cenſentur præſentes, & lucrantur fructus.*

Non reſidens propter ſeruitia Pontificis, an gaudeat
fructibus præbendæ.

RESOLVTIO CCCXXXIX.

1 BEneficiatus, † qui moram trahit in curia ex
præcepto Papæ iuſtè dicitur impeditus, &
debet lucrari fructus ſui beneficij in abſentia
c. bonæ de poſtul. prælat. vbi Cardinales, &
cappellani Papæ illos percipiunt in abſentia. c. cum
dilectus, vbi Ant. de Butr. Io. Andr. & Abb. de cler.
non reſid. & Laudenſ. in tract. de Card. verſ. an Domini.
Boer. deciſ. 17. num. 8. & 11. Salzed. in addit. ad Ber. &
in hoc caſu reſoluit Abb. in d. c. cum dilectus num. 3.
in

Digitized by Google

in fi. & quod qui taliter abeſt ſatis dicitur abeſse cauſa
reipublicæ, vt in l. ſed & ſi per prætorem in fine, &
l. reipublicæ ff. ex quibus cauſ. maior. Afflict. deciſ.
289. num. 35. Menoch. conſil. 99. num. 82. lib. 1. in
quo præſupponit Abbas, quod certiſſimum eſt, ab-
2 ſentem † cauſa reipublicæ, vel ob publicam vtilita-
tem tanquam legitimè impeditum excuſari à reſiden-
tia, & pro præſenti haberi, ita vt ei omnia debean-
tur, quæ præſentibus competunt. text. in l. ſi quis
ſtipulatus ff. ex quibus cauſ. maior vbi gloſ. verbo
eadem; Anna conſil. 42. num. 19. & 20. lib. 1. vbi al-
legat Alberic. tract. ſtatut. lib. 2. q. 184 num. 2. l. ſi quis
Titio l. Iulianus. §. final. d. tit. ex quibus cauſ. maior.
vbi Bar. Alberic. & alij, & percipit fructus eo, quod
3 vtilitas publica † priuatæ præponderat c. 3. de poſt.
prælat. capit. licet de regular. cap. mutationes. 7. q. 1.
Innoc. 10 c. ex tuæ num. 3. de cler. non reſid. Bart in
auth. de hæred. & Falcid. num. 4. Paul. in l. de pupillo
§. ſi quis riuos num. 3. & 4. ff. de noui oper. nunc. Na-
uar. conſi. 6. de conſtit. num. 1. & abſentia facta cauſa
reipublicæ, vel alia iuſta non nocet. Bart. & alij in l.
tio. C. de integr. reſt. Cephal. conſil. 4. num. 4. lib. 1.
Rebuff. in comment. ad l. Gallicas tit. de dilat. gloſ.
vnic. num. 4. 5. & 8. ſicut abſenti cauſa reipublicæ non
currit tempus ſtatuto præfixum in actione de dolo l.
non poſſunt, & ibi Bal. num. 1. C. de dol. & eodem
modo tempus accuſandi de adulterio, non currit ab-
ſenti ob occupationes publicas l. ob commiſsa C. ad
l. Iul. de adulter. Tiraq. de retract. lignag §. 3. num. 5.

Sicut eſt quando abſentia eſt in ſeruitio Regis, quia
4 ſemper pro legitima habetur, & ita abſentia † cauſa
reipublicæ, vel ob Regis ſeruitium iuſta eſt, vt quis
reſtituatur in integrum ex clauſula generali, ſi qua
mihi iuſta cauſa, vt probatur per l. primam l. item,
qui reipublicæ l. abeſse l. verum. 12. §. ex facto ff. de
minoribus, ibi, vel ij, qui circa Principem ſunt oc-
cupati l. pen. ff. ex quibus cauſ. maior. cum alijs eiuſ-
dem tit. tradit Alciat. reſponſ. 311. num. 2. Perez. in
l. 4. titu. 14. lib. 3. ordinam. gloſ. 1. imo, quod plus
eſt, operatur idem, quod operaretur, ſi præſens eſset,
lex enim habet pro præſenti eum, qui ex cauſa pu-
5 blica, † & Principis abeſt, vt tradit Menoch. conſil.
99. incip. de re grauiſſima. num. 82. lib. 1. Anna vbi
proximè à num. 32. quia abſens ex iuſta cauſa non di-
citur abeſse capit. ex parte 2. capit. cum dilectus de
cler. non reſident. vbi addit. 2. ad Abbat. allegans. l.
ſi quis ita ff. de condit. & demonſtr. cap vnico eodem
tit. in 6. gloſ. in cap. de cætero eod. tit. Cardin. in cle-
ment. vt hi qui quæſt. 9. de ætate, & qualitate Pariſ.
conſil. 31. num. 3. & 4. lib 4. maximè tempore, quo
6 licentias habuit, nam præſens dicitur † in loco, qui
abeſt de ſuperioris licentia, vt inquit gloſ. in l. hac
lege verbo deductione, & ibi Platea C. de proxim.
7 ſacr. ſcrinior lib. 12. dicens, quod clericus, † qui ab-
eſt de licentia Papæ conſequitur fructus præbendæ
pro toto tempore abſentiæ Surdus de aliment. tit. 9.
quæſt. 97. num. 7. & in doctore recedente cum licen-
tia, quod habeat ſalarium Bal. in auth. habita. num. 41.
C. ne filius pro patre Anna ſupra num. 24. & ſeqq.

Vlterius, quia receptiſſimum eſt, quod in quacun-
8 que diſpoſitione intelligitur ſemper excepta † vtili-
tas publica l. iubemus vbi Bald. C. de ſacroſanct. Ec-
cleſ. l. ſi quis in grau. ff. ad Syllan. Salyc. in l. 2. C. de
noxalibus. Gambar. de off. & poteſt. legat. lib. 7. num.
194. Sicul. conſil. num 7. lib. 3. & cap. 65. num. 3 lib.
4. & Regia, vt probatur l. iubemus C. de nauibus non
excuſ. lib. 11. l. 1. C. vt nemini liceat in empt. ſpecie-
rum, ſe excuſare lib. 10. l. fin. C. de curſu publico. lib.
11. iuncta l. principali §. final. cum l. ſeq. ff. de nou.
oper. nunciat. d. l. ſi quis in grau. §. vtrum vbi Bald.
ff. ad Syllan. Afflict. deciſ. 289. num. 29. de Nigris
ad cap. 228. Regni Neapol. de excuſ. reor.

9 Quod confirmatur † cum etiam reputetur, pro
præſente, & lucretur fructus clericus, qui abeſt pro
negotijs Eccleſiæ licet ſtatutum exiſtat, quod obli-
get ad reſidendum, & ipſe illud iurauerit, vt notat
Abb. in cap. ex parte 13. de cler. non reſident. num. 3.
per text. ibi. & in cap. vnico eod. tit. lib. 6. & Guttier.
tom 1. canon. quæſt. cap. 1. num. 144. Anna, vbi
ſupra num. 29. & 30. non obſtante regula quam DD.
colligunt, ex c. ad noſtram. 1. de iureiur. iuramentum
ſcilicet debere verè, & in forma ſpecifica adimpleri.
qui a fingitur præſens, & iuramentum non tranſgredi,
vt poſt Bero. in cap. 1. num. 78. de vſur. & Selu. in
tractat. de benef par. 4. quæſt. 6. num. 5. dicit Gomez.
in explicat. Bullæ clauſula 4. num. 28. & in proprijs
terminis Nauar. conſil. 8 num. 2. & alijs de cler. non
reſident.

10 Quod procedit etiam quando abeſt † ex alia legi-
tima cauſa, qua interueniente abſentem ſemper fin-
gimus præſentem l. quæſitum. ff. de leg. 3. l. Seiæ §.
Pamphilæ ff. de fundo inſtructo l. ſi quis Titio. ff. ex
quibus cauſ maior. cap. cum dilectus de cler. non re-
ſident. l. teſtamento ff. de aliment. legat. Roman. con-
ſil. 264. num. 3. cap. vnico de cler. non reſid. in 6.
Gonzal. ad regul. & 8 cancell. gloſ. 43. num. 3.

11 Idem verificatur in canonicis, & clericis, † qui ſunt
in ſeruitio Epiſcopi, nam, & reputantur reſidentes, &
lucrantur fructus cap. ad audientiam cap. cum dilectus
de cler non reſid. Nauar. conſil. 1. num. 3. & conſil.
2. num. 1. eod. tit. Anna d. num. 29. Selua d. quæſt. 6.
num. 4. ad fin. Lopez. in l. 19. tit. 16. part. 1. gloſ. 7.
Rebuff. d. tit. de diſpenſ. non reſid. num. 3. & ſeqq. Bald.
in l. iuriſperitos num 3. de excuſ. tut. & Boer. d. deciſ.
17. num. 12. Durand. in cap. licet canon. de elect. lib.
6. num. 60. Angel. in ſumma verbo clericus el 7. num.
2. Sylueſt. verbo reſidentia num. 7. Menoch. dicto
conſil. 99. num. 82.

SVMMARIVM.

1 *Inquiſitores hæreticæ prauitatis habentur, vt præſentes in omnibus ſuis beneficijs, & dignitatibus.*

2 *Inquiſitores huiuſmodi abſentes lucrantur diſtributiones quotidianas.*

3 *Adducitur Bulla Innocentij 3. ad fauorem horum inquiſitorum.*

Inquiſitores hæreticæ prauitatis non reſidentes lucran-
tur fructus eorum præbendarum.

RESOLVTIO CCCXC.

1 INquiſitores hæreticæ prauitatis † habentur in om-
nibus ſuis beneficijs, dignitatibus, & præbendis,
vt præſentes, & reſidentes, & percipiunt integros
fructus ſuarum præbendarum ſimul cum diſtribu-
tionibus quotidianis, & priuilegio ſpeciali fauore
fidei eis conceſso à Paulo 3. & Pio Quinto Pontifici-
bus maximis, vt tradit Rojas de priuileg. inquiſito-
rum num. 420. & in ſing. 96. ſubdens huiuſmodi priui-
legium Apoſtolicum in Hiſpania maieſtate Regia in
ſuo ſupremo tribunali confirmatum eſse, ita vt
ſine aliqua tergiuerſatione executioni mandetur, quod
etiam adnotauit Spin. in Specul. teſtament. in gloſ.
3. princip. num. 78. & Michael Martinez. de Villar.
in 4. part. Del Padronado de Calatagud num. 8. pag.
228. qui limitat, vt non competat prædictum
priuilegium dictis inquiſitoribus obtinentibus be-
neficia, quæ vulgariter nuncupantur conductitia,
vel ſeruitia qualia ſunt (vt ipſe ait) fere omnia bene-
ficia Archidiaconatus Calatacubij. Inquiſitores n-
quam, vt ipſe teſtatur, poſſidentes huiuſmodi bene-
ficia non recipiunt diſtributiones quotidianas in
ab-

Digitized by Google

abſentia, quod ſemel atque iterum pronunciatum extitiſse affirmat, cuius doctiſſimi viri dictum apud me ſatis dubium eſt, per ea, quæ in numero ſequenti notantur, vnde non ſolum huiuſmodi priuilegium eſt conceſsum inquiſitoribus obtinentibus beneficia ſimplicia, aut dignitates, ſed etiam habentibus beneficia curata, vt tradit Spino. in d. num. 58. vnde merito dubia mihi videtur doctrina Ceuallos in pract. q. 585. num. 21. aſserentis dicta priuilegia inquiſitoribus conceſsa non extendi ad beneficia curata, ſi enim illa habeant, non lucrantur in abſentia fructus, cuius contrarium verius eſse arbitror, ne ob hanc rationem illud ſacrum Inquiſitionis munus priuetur huiuſmodi viris, qui magna cum laude apud Deum, & apud homines Eccleſiæ vniuerſali mirificè deſeruiunt.

2 Amplia † hoc priuilegium, vt abſens à diuinis conſequatur diſtributiones quotidianas optima ratione fauore fidei conſuetudine, & conſtitutione quam plurium Eccleſiarum, & ſummorum etiam Pontificum decretis extenſum eſt ad conſultores, & miniſtros Sancti officij Inquiſitionis, vt ijs miniſterijs, & officijs deſeruientes lucrentur omnes fructus prouentus, & diſtributiones ſuorum beneficiorum, ac ſi actualiter reſiderent, ipſi namque bono reipublicæ, & Eccleſiæ quieti incumbunt quo pacatius, & quietius eorum induſtria, & labore viuamus in hoc ſæculo, & liberi ab incurſibus inimicorum Sanctę fidei Ca-
3 tholicę, in cuius rei teſtimonium extat Bulla † Innoc. 8. Pontificis max. ſuper hoc edita anno 1486. vbi fauore fidei conceſſit ſimilem gratiam ipſis inquiſitoribus, & miniſtris Sanctæ inquiſitionis ſub horum verborum tenore.

Concedimus inquiſitoribus durante dicto officio, & quibus ipſi inquiſitores, & quinquennio tenere ſecum contigerit eiuſdem fidei, & officij conſultoris Procuratoribus Promotoribus Notarijs carceris cuſtodibus, nuncijs, ſiue curſoribus, & alijs miniſtris pro huiuſmodi officio exercitio opportunis, & teneri ſolitis eorum officia, & miniſteria huiuſmodi actualiter exercentibus, vt quamdiu huiuſmodi eorum, imo fidei præſatæ officijs, & miniſterijs inſiſtent infra dictum quinquennium proximè futurum, fructus, redditus, & prouentus quorumcunque beneficiorum præbendarum, & dignitatum, & illorum ratione percipi ſolita quotidianas etiam diſtributiones anniuerſaria, & alia emolumenta quæcunque nec non quos, quas, & quæ poſtquam officijs, & miniſterijs huiuſmodi operam dare cęperant hactenus percipere poterant reſidendo, & intereſsendo cum integritate liberè percipere, & exigere valeant, cum qua illos illas, & illa perciperent, & haberent ſi in Eccleſijs, ſiue locis huiuſmodi perſonaliter reſiderent.

Quod priuilegium poſtea fuit extenſum ad aliud quinquennium ab eodem Innocentio, vt patet ex literis Datis Romæ 1. die menſis Iunij anni 1490. & ſimiliter per Alexandrum ſextum ſecundo die Ianuarij 1496. & iterum per eundem Alex. ſextum 13. die Ianuarij 1501. & per Iulium ſecundum, die 16. Nouembris 1505. & iterum 24. Martij 1511. & denique per alios Pontifices ſucceſsores fuit huiuſmodi prorogatio confirmata, & extenſa ad hæc, & maiora beneficia, & priuilegia, vnde cum dicta prorogatio, de inueterato ſtilo ſoleat concedi per Romanos Pontifices, rectè proceditur per Dominos inquiſitores ad iſtius priuilegii obſeruantiam, & executionem abſque huiuſmodi prorogationis oſtenſione, prout alias firmauit Rot. loquens de prorogatione remiſsoriæ apud Bellamer. part. 2. deciſ. 402.

SVMMARIVM.

1 *Auditores Rotæ Romanæ non reſidentes habentur, vt præſentes quoad lucrandas diſtributiones quotidianas.*
2 *Collector Generalis Cameræ Apoſtolicæ ſub collectores aduocati procuratores fiſcales, & notarij in cauſis ſpoliorum eorum officio durante ſunt exempti à iuriſdictione ordinariorum, & lucrantur diſtributiones quotidianas.*

Auditores Rotæ Romanæ non reſidentes habentur pro præſentibus quoad lucrandas diſtributiones quotidianas.

RESOLVTIO CCCXCI.

1 AVditores Rotæ Romanæ conſequentur † fructus, & diſtributiones ſuarum præbendarum in abſentia, ac ſi actualiter reſideant ex Bull. clem. 7. incip. conuenit, & tradit Lælius Zechius de repub. Eccleſ. cap. 11. num. 12. nec mirum quidem, quod eis hoc priuilegium concedatur, ſunt namque Domini auditores Corraſ. in comment. libro ſecundo titulo 9. num. 56. optimè Gom. in proœm. ad regul. cancellar. quæſt. ſecunda verſic. quarto pro iſta parte Marta de tribunalibus vrbis cap. 3. ex num. 6. & vt alibi dixi merentur, vt his, & alijs priuilegijs, & gratijs à Sede Apoſtolica condecorentur.

2 Item collector generalis † Cameræ Apoſtolicæ ſub collectores aduocati, procuratores fiſcales, & notarij in cauſis ſpoliorum, & iurium præfatæ Cameræ eorum officio durante non ſolum ſunt exempti à iuriſdictione ordinariorum, vt patet ex literis Pauli Tertij, & Pij Quarti Greg. Decimi tertij, & Sixti V. & notat Thom. Zerol. in praxi 2. par. §. exemptı verſi. 6. & quamuis id deneget idem Zerola in 1. par. §. exemptio. verſ. 5. tamen lucrantur diſtributiones quotidianas in abſentia, vt patet ex Bulla Sixti Quinti data Romę in Monte Quirinali ſub annullo piſcatoris die 8. Maij. 1590. ſui Pontificatus anno 6. & in c. cum ſicut accepimus vbi adeſt clauſula huius tenoris concedentes eis, & eorum cuilibet eorum officio durante, quod omnes, & ſingulos fructus, ac diſtributiones etiam mere quotidianas quorumcunque beneficiorum, & præbendarum ſuarum, etiam ſi dignitates maiores poſt pontificales, vel officia in cathedralibus, vel Metropolitanis Eccleſijs etiam canonicatus in ſimul de iure conſuetudine, vel ſedis Apoſtolicę indulto, & diſpenſatione quilibet eorum obtinuerit in abſentia integrè, liberè, & licitè percipere valeant.

SVMMARIVM.

1 *Abſens ex iuſta cauſa dicitur præſens.*
2 *Qui caſualiter abeſt abeſse non dicitur.*
3 *Item abeſse non dicitur, qui ſtatim eſt reuerſurus.*
4 *Non dicitur fractor carceris, qui animo redeundi receſsit, & poſtea ſtatim redit.*
5 *Qui parum diſtat à loco cenſetur eſse in eod. loco.*

Quis dicatur abeſse ad effectum, vt non dicatur reſidere.

RESOLVTIO CCCXCII.

ABſens ex iuſta cauſa † abſens non dicit, ſed pręſens eſse cenſetur c. ex p. 2. c. ad audientiam in fin. de cleric. non reſident. c. vnic. eod. tit. lib. 6. l. quęſitũ ff. de legat. 3. l. Scię. §. Pamphile ff. de fundo inſtructo. l. ſi quis Titio ff. ex quibus cauſ. maio-

Digitized by Google

maiores §. abſentia eius, qui reipub. ceciderunt inſtit.
de excuſat. tutor. glo. in c. de cętero verbo in ſeruitio
de cleric. non reſidentibus Calder. conſ. 17. de pręben-
dis Federicus de Senis conſ. 246. Card. in clem. vt ij
qui q. 9. de ętate, & qualitate Paris. conſ. 32. n. 3. & 4.
li. 1. Rom. conſ. 263. ſub num. 2. & conſ. 264. num. 3.
Nauar. conſ. 8. num. 2. & 4. de cleric. non reſidentib.
Mandos. in reg. Cancel. 16. q. 32. à num. 1. & in reg.
32. de impetran. benef. per obitum famil. Card. q. 22.
2 per totam, & qui caſualiter abeſt † abeſse non dicitur
l. quęſitum 78. §. fin. ff. de delegat. 3. leg. huiuſmodi §.
legatum ff. de legat. 1. l. 1. C. de verb. ſign. l. hęres, in-
ſtituen. l. generali § vxori ff. de vſufruct. legato cum ad-
ductis per Abb. c. Rodulphus num. 9. de reſcript. Boe-
rium deciſ. 13. num. 51. vſque ad fin. Salced. in ad-
dictione ad praxim Bernardi Diaz. capitulo 64. ex nu-
mero 27. Decium conſ. 533. aliàs ſcripſi num. 3. Man-
doſium, qui loquitur in terminis regulæ noſtrę conſ.
3 18. num. 13. Et abeſse † non dicatur, qui ſtatim eſt
reuerſurus l. poſtliminium §. captiuis l. nihil ff. de cap-
tiuis, & poſtlim. reuer. l. 3. ff. de diuortijs c. diuor-
tium de pęniten. d. 3. §. Pauonum inſtit. de rerum di-
uiſione cap. præſenti 34. §. item eſt, & ibi doctores de
pręb. in 6. cum aggregatis per Rebuff. de priuilegijs
ſcholarium priuilegio 23. per totum Concil. Trident.
ſeſs. 23. de reformat. cap. 1. ibi quoniam autem ali-
quantiſper tantum abſunt ex veterum Canonum ſen-
tentia non videntur abeſse, quia ſtatim reuerſi ſunt
Achil. de Graſs. deciſ. 13. num 4. de priuileg. Gomez.
in reg. de impetran. benef. vacan. per obitum fam.
Cardin. quęſt. 17. num. 6. Bald. in authen. habita
num. 21. C. ne filius pro patre Millius in repert. verbo
pręſens in loco, de quo etiam vide quod dicam in-
ſertus in q. 6. huius gloſsę ex num. 162. & in breui re-
uerſa vxor. diuertiſse non videtur l. quidquid calore
48. in fine ff. de regul. iur. Ac proinde non dicitur
4 fractor † carceris, qui animo redeundi recedit, &
poſtea breui tempore redit Hippolitus de Marſilijs in
rub. de fideiuſsoribus num. 43. Amleſius in cap. 18.
prętorum in gloſ. verbo tenet n. 44. & alia plura huius
farinę cumulant Doctores in locis ſuperius citatis,
Nec dicitur verſum quod non durat verſum leg. ſi
pro parte 10. §. verſum ff. de in rem verſo gloſ. in
cap. ad noſtram de regularibus, & in cap. illis de
deſponſat. impub. ſic etiam licet, quis ſit abſens à diæ-
ceſi, tamen ſi ſit in communi Patria Roma pręſens
eſse dicitur l. nec non 28. §. ſi cum in prouincia, &
ibi not. Bart. ff. ex quibus cauſis maiores. Indem
5 qui parum diſtat † à loco cenſetur eſse in eodem loco,
& habetur pro præſente l. nihil ff. de captiuis §. pauo-
num inſtitut. de rerum diuiſ. Gomez. in reg. de im-
petran. beneficia per obitum fam. Card. quæſt. 17.
num. 1.

Et potius cenſetur perſona eſse vbi amat idest quo reditura eſt quam vbi animat; ideſt vbi de perſona reperitur Bald. in authen. habita num. 21. in fin. C. ne fil. pro patre per tex. in l. 2. §. fi. & in dicta l. nihil ff. de captiuis Simonet. de reſer. q. 35. numero 14. Nec dicitur mutare ſedem qui, non mutat mentem cap. dilectus de Cleric. non Reſident. Ancharanus in cap. præſenti ante numero 1. verſi. hinc dicitur de præbend. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Adducitur deciſio Rotæ pro reſolutione quæſtionis.*

Non ſufficit cauſa non reſidendi, niſi etiam concurrat licentia ſuperioris.

RESOLVTIO CCCXCIII.

PAtet ſupradictæ quæſt. reſolutio ex deciſ. Rotæ in vna Chartaginen. fructuum 29. Maij 1595. coram Seraphino cuius tenor eſt videlicet.

Fuit reſolutum fructus non deberi Decano, cum ei obſtet exceptio non reſidentiæ, vt per Abbat in cap. conquerente num. 4. de cleric. non reſident. cum alijs allegans in cauſa Caurienſi coram Otano, quibus accedit Concilium Trident. ſeſs. 24. cap. 12. §. præterea, quod maxime procedit in diſtributionibus quotidianis, quæ non dantur, niſi intereſsentibus diuinis officijs cap. 1. de cleric. non reſident. lib. 6. Abb. in cap. licet notab. 4. de præbend. Gemi. conſ. 85 num. 18.

Neque obſtat excuſatio cum non allegetur infirmitas, neque corporis neceſſitas, vel euidens Eccleſiæ vtilitas iuxta tex. in cap. vnic. de cler. non reſident. Vltra enim quod corporis neceſſitas debet eſse rationabilis, & talis, vt dici poſſit iuſtum impedimentum, vt per Archidiac. in dict. c. 1. & Prob. ibi num. 25. quod ceſsare videtur vbi negotium, eſt tale, vt poſſit tractari per alias perſonas, puta procuratores, vt per Bar. in l. ſed, & ſi §. 1. quibus ex cauſ. maior. Bald. in l. eos §. Apoſtolos in princ. C. de appellation. Boer. deciſ. 43. numero 9 Aym. conſ. 179. num. 9. in fin. & fuit aliàs dictum in vna Foroliuien. ſi fideicommiſſi 21. Aprilis 1581. in qua noluerunt domini infirmitatis impedimentum excuſare appellantem, qui non redierat pro apoſtolis, cum hoc poſſit fieri per procuratorem requiritur etiam, vt concurrat licentia ſuperioris, vt fuit deciſum coram Plato in vna Burgenſi reſidentiæ 4. Iulij 1586.

Non obſtat quod in Salamantina cenſutarum coram melis habita fuerit pro legitima cauſa abſentię, & lucrandi fructus ea durante quia hoc procedit ex eo, quod litigabatur contra idemmet capitulum, quod denegabat dare fructus Canonico, ſeu Portionario; & ideò non debebat ex propria contumacia ſentire commodum, quod vero dicitur de cauſa criminali patet forſan haberi pro iuſta cauſa, ſed hęc non probatur cum teſtes, qui deducuntur fuerint examinati nulliter in partibus lite in curia pendente, & non probant etiam talem criminalitatem, propter quam prohiberetur reſidere, & ideo concluſum fructus, de quibus agitur non deberi.

SVMMARIVM.

1 *Refertur alia Rotæ deciſio quæſtionem reſoluens.*

Abbas tenetur reſidere in collegiata, in qua eſt intitulatus.

RESOLVTIO CCCXCIV.

REſpondeo quod ſic vt, patet in deciſ. Rotę Seraphini 1453. cuius tenor eſt. Cum iam in hac cauſa fuerit reſolutum Abbatem teneri ad reſidentiam in collegiata, in qua eſt intitulatus, & eſt caput, & fructus percipit ex diſpoſitione iuris communis, & Sacri Concilii Triden. nec excuſari ex eo quod fuerit ei aſſignata ſedes in Cathedrali Domini cenſuerunt conſequens eſse, vt licet ei ſit permiſſum reſidere, & diuinis intereſse in Cathedrali, non tamen ideo excuſetur à reſidentia ſua in collegiata ad effectum, vt non reſidendo lucretur fructus, & diſtributiones in abſentia. Nam reuera Abbas non arctatur ad reſidentiam in Cathedrali,

thedrali, licet ibi habeat ſedem honorariam ſine aliqua ſtuctuum participatione, quæ res arguit talem reſidentiam eſse voluntariam, non autem neceſsariam prout eſt illa, quæ fieri debet in collegiata, in qua per erectionem ſel. rec. Sixti V. conſtituitur caput, & aſſignatur ei quota ſtuctuum, quorum ratione tenetur omnino reſidere Abb. in c. de multa num. 21. de præb. Ferret conſ. 32. num. 15. lib. 1. & huius rei ſignum eſt euidens, quod dignitates, quæ habent neceſſariam reſidentiam in Eccleſia compellentur reſidere per ſubtractionem fructuum, & alia remedia à iure communi, & à Sacro Concilio tradita, quod non poteſt habere locum in hac ſede honoraria Abbatis in cathedrali c. pen. & fin. de cleric. non reſidentibus, & cap. 3. ſeſs. 22. Concilij, & ideo in cauſa Burgen. reſidentiæ 3. Decembris 1593. coram Penia Rota voluit, vt videretur an dignitates Burgen. eſsent intitulatæ in Eccleſia Burgenſi, vel alibi, cum ex hac inſpectione determinetur neceſſitas reſidendi.

Nec obſtat, quod ſedis aſſignatio in cathedrali in conſequentiam tribuat facultatem ibi reſidendi, quia hæc eſt merè facultatiua, & voluntaria non autem neceſsaria reſidentia, nec obſtat, quod qui duo beneficia reſidentiam requirentia ex diſpenſatione obtinet poſſit eligere in quo malit reſidere gloſ. in c. non poteſt §. illud in verb. retinere, & ibi Franc. num. 5. & Gemin. num. 15. de præbend. in 6. quia id procedit vbi reſidentia in vtroque beneficio eſt neceſsaria, Abb. in c. extirpandæ §. quia verò num. 5. de præben. non obſtat, quod ex diſpoſitione ſtatutorum antiquorum Abbas non teneretur reſidere, quia nihil de hac re diſponunt, & ſatis eſt, quod adſit diſpoſitio iuris communis, quæ etiam renouatur per diſpoſitionem ſel. rec. Sixti V. in ſua Bulla erectionis, quare concluſum fuit, Abbatem non reſidendo in collegiata non poſse lucrari fructus.

SVMMARIVM.

1 *Adducitur deciſio Rota ad reſoluendam quæſtionem.*

An quodlibet beneficium requirat reſidentiam.

RESOLVTIO CCCXCV.

Reſpondeo Rotam in vna nullius beneficij 21. Maij 1604. coram Ludouiſio tenuiſse per verba ſequentia.

Fuit concluſum beneficium non requirere reſidentiam, & ſine ea Lucantonium lucrari fructus, licet enim de iure quodlibet beneficium requirat reſidentiam c. pen. de cler. non reſidentibus c. ad hoc de prębend. generalis tamen conſuetudo obtinuit, vt id non procedat in beneficijs ſimplicibus Abb. in c. extirpandæ §. qui verò num. 31. de præb. cum alijs Mandos. in r. reg. q. 13. num. 8. Graſs. deciſ. 4. num. 3. de præb. beneficium autem, de quo eſt controuerſia eſt ſimplex, vt præſumit Aegid. deciſ 676. Rebuff. in praxi ſub tit. ſæcul. beneſ. quotuplex num. 11. Staphil. de lit. gra. 2. p. tit. de qualit. & ſtat. benefic. in princip. fuit deciſum in vna Calaguritana Congruarum 16. Nouembris 1572. coram Oradino, & ſæpius in alijs, niſi aliud ex ſtatuto conſuetudine, vel priuilegio caueatur Innoc. in cap. clerici de cler. non reſid. ex breui autem, quod exhibetur non videtur probatum nec priuilegium, nec onus reſidendi, cum non conſtet breue habuiſse effectum, & beneficium, de quo agitur eſse de illis erectis ex ſumptibus parrochialis diſmenbratis.

SVMMARIVM.

1 *An canonicus teneatur reſidere.*
2 *Epiſcopus non poteſt cogere ad perſonalem reſidentiam obtinentes beneficia ſimplicia.*
3 *Contraria conſuetudine poſset induci, vt beneficiarij ſimplices teneantur reſidere.*

An canonicus teneatur facere reſidentiam.

RESOLVTIO CCCXCVI.

1 Fvit mihi quæſitum ſi † canonicus teneatur reſidere, ego dicebam, quod ſi connumeretur canonicatus inter beneficia ſimplicia, tunc reſponſio pareret ex Innoc. & alijs pluribus, quos probat Azor. inſtit. Moral. lib. 1. cap. 3. toto. Garz. dict. par. 3. cap. 2. num. 3. & ſequente vbi varias deciſiones, & declarationes Sacræ Congregationis citat, & innumeros doctores, plura etiam notat Vaſqu. capit. quarto de benefic. §. 2. art. 2. n. 175. cum ſeq. nec
2 Epiſcopus poteſt cogere obtinentes beneficia ſimplicia ad perſonalem reſidentiam, quia ex antiquiſſima totius Eccleſ. conſuetudine non tenentur ad aliud, quam ad diuinum officium recitandum, & hoc declarauit Sacra Congregatio pluries, vt refert Garz. dict. cap. num. 8. & ſequente.

3 Et licet poſſit conſuetudine contraria, vel iure ſpeciali introduci, vt beneficiarij ſimplices teneantur ad reſidentiam, & cum dicto onere beneficiarij accipiant beneficium, vt poſt Felyn. in cap. dilectus lo. 2. num. 1. de reſcript. Zetol. notat. Garz. dict. cap. 2. num. 11. & ſeq. vbi ſic pluries deciſum refert, nihilominus dicenti ad eſse hanc obligationem reſidendi incumbit onus probandi, & ita bis deciſum refert Garz. dict. c. 2. n. 5. & 6. & vbi non eſset opus probare, quod cappellania obtenta narrata in gratia non requirat reſidentiam cum beneficia ſimplicia de generali conſuetudine reſidentiam perſonalem non poſtulent, & ſimilie verba refert num. 6. in alia deciſione.

Et quo ad punctum principalis quæſtionis videndi ſunt tex. in c. conquerente de cleric. non reſident. in Trident. ſeſs. 6. de refor. c. 2. Syluestr. Nauar. & alij innumeri, quos recenſent, & probant Garz. d. cap. 2. num. 180 cum ſequent. vbi varias deciſiones cumulat Vaſq. dict. c. 4. de benefic. §. 2. ar. 2. dub. 1. num. 176. & ſequente Azor. dict. lib. 7. c. 4. quæſt. 2. Reginal. dict. tract. 3. num. 49. §. idem quoque in Trident. ſeſs. 24. de reformat. cap. 12. Leſs. lib. 2. de iuſt. & iur. cap. 34. ibi, & pluries alijs recentiores, itaque habens dignitatem, cui eſt annexa animarum cura exterior, vt viſitare corrigere, & ſic de alijs ſpectantibus ad iuriſdictionem, citra tamen adminiſtrationem ſacramentorum tenentur reſidere, vt poſſint modo congruo munus ſuum adimplere.

SVMMARIVM.

1 *Patriarchæ omnes primates, Metropolitani, tenentur reſidere.*
2 *Item procedit in omni dignitate Eccleſiaſtica, officio, vel perſonatu.*
3 *Habentes canonicatum, vel præbendam tenentur reſidere.*
4 *Rectores curam animarum habentes tenentur etiam reſidere.*
5 *Idem eſt de iure communi in habente beneficia ſimplicia.*
6 *De communi conſuetudine nemo tenetur reſidere extra Eccleſiam Cathedralem.*
7 *Conſuetudo, quæ eſt Eccleſiis oneroſa non valet.*

A reſiden-

A reſidentia nemo excuſatur regulariter, niſi in caſibus à iure expreſſis.

RESOLVTIO CCCXCVII.

1 PAtriarchæ omnes, † Primates, Metropolitani, & Epiſcopi tenentur reſidentiam facere in eorum prælaturis, vt dicunt maiori ex parte illi, quos ſupra allegauimus, & nouiſſimè tantum per Concil. Trident. ſeſs. 6. cap. 1. de reformat.

Amplia primo habere locum in omni dignitate
2 † Eccleſiaſtica officio, & perſonatu cũ dignitas ſit administratio rerum Eccleſiaſticarum cum iuriſdictione Panorm. in cap. de multa numero 21. de præbend. perſonatus verò eſt ſine iuriſdictione prærogatiua quædam habere in choro honorificum ſtallum, & officium ſit administratio Eccleſiaſticarum rerum ſine iuriſdictione, vt dicit Alphonſus Hoieda de benefic. compatib. & incompatibil. parte 1. cap. 7. numero primo, & idcirco omnia præfata exigunt reſidentiam tex. in cap. ad hæc vbi Panorm. & Philipp. Dec. n. 30. extra de reſcript.

3 Amplia ſecundo, quod omnes tenentes † canonicatum, & præbendam in Eccleſia Cathedrali, vel collegiata tenentur reſidere Abb. Panormit. in cap. perueniit de appellat. arg. capit. inter quartum extra de cler. non reſidentibus Concil. Trident. ſeſs. 23. capit. 2. incip. cum præcepto de reformat. & ſeſs 24. capit. 12. incip. cum dignitates Martin. Nauar. in ſumma. cap. 21. num. 155.

Amplia tertio, habere locum etiam in rectoribus
4 † quibuſcunque curam animarum habentibus, vt & ipſi ad reſidentiam teneatur capitulo 3. de clericis non reſidentibus capit. extirpandæ §. qui verò vbi Panorm. de Præbend. & habetur in dict. Concil. Trident. dict. ſeſs. 23. cap. 1. de reformat. & ponit Alfonſ. Hoieda de benefic. compatib. & in incompat. parte 2. cap. 27. num. 21.

5 Amplia quarto, de iure communi † etiam quælibet beneficia ſimplicia requirere reſidentiam etiam ſi exigua ſint cap. quia nonnulli de clericis non reſidentibus cap. præterea de præbend. Innocent. Hoſtien. Ioan. Andr. & Panorm. in cap. final. de clericis non reſident. Ioan. de Selua in tractat. de benefic. parte 4. quæſtione prima, Benedict. Capr. in regul. 90. num. 109.

Limita non procedere ea communi conſuetudi-
6 ne, † quia extra Eccleſias Cathedrales, ſeu collegiatas beneficia reſidentiam perſonalem non requirunt, vt dicit Alfonſ. Hieda de benefic. compatib. & incompatibil. libro primo, capitulo 17. numero 26. Stephan. Gratian. in deciſione Marchiæ 155. numero 2.

7 Declara ſupra dictam conſuetudinem † non valere vti Eccleſijs oneroſam, vt tenet Archidiacon. in capitulo ſacerdotibus 31. diſtinct. quem ſequitur Ioan. de Lignan. in capitul. cum omnes de conſtit. vbi etiam Hoſtiens.

SVMMARIVM.

1 *Peſtis tempore prælatus tenetur reſidere etiam cum periculo ſuæ vitæ, vt patet num. 2.*

3 *Licet prælato deſerere locum ob furorem tyranni, vel Turcarum.*

4 *Rector peſtis tempore tenetur miniſtrare ſub pœna peccati mortalis.*

An Peſtis excuſet prælatum à reſidentia.

RESOLVTIO CCCXCVIII.

PEſtis tempore prælatus non tenetur reſidentiam facere ex Ioanne de Imola in capitulo final. de cleric. non reſid. voluit Franciſcus Marcus in deciſione Delphinal. 520. numero 12. 13. volumine primo, Tabiena in §. Epiſcop. numero quinto, Maiolus de irregularitate libro ſecundo, capitulo 20. num. 3.

1 Contrarium tenuit † Ripa in tractatu peſtis titul. de priuilegijs contractuum cauſa peſtis numero 147. cum tribus ſequentibus. Sed multi Theologi Canoniſtæ, ac legiſtæ in hac quæſtione ſatis obſcurè loquuntur, & ideo ex illis aliquas faciam breues limitationes ex quib. quæſtio erit reſoluta.

2 Limitatur primo, pro ſalute animæ † proximi tenetur Epiſcopus, ſiue rector etiam cum ſuæ vitæ periculo reſidere, & non diſcedere à loco peſtifero, ponunt exemplum de puero ne moriatur ſine baptiſmo ex pluribus locis Sanctus Thom. de Aquino libro tertio, ſentent. diſtinct. 24. articulo vltimo Armill. in §. Epiſcop. numero quarto, & ex Alexand. de Ales in ſumma parte tertia, quæſt. 189. membro 3. verſicul. ad primum fortificat nouiſſimè Rutilius Benzonus de fuga peſtis libro 1. quæſt. 1. diſputation. 1. vbi dicit procedere quo ad extremam neceſſitatem ſpiritualem, quando vita proximi perit, ſine rectoris auxilio nullumque habet remedium, & declarat neceſſitatem ſpiritualem. Et præſertim cum ſit ob peſtem, quis in periculo vitæ, ob correctionis fraternæ neceſſitatem quando aliud tempus non expectatur etiam cum propriæ vitæ periculo obligatur ex Diuo Auguſtin. de Ciuit. Dei libro ſecundo, capitulo nono, & Caietano in 2. 2. quæſt. 73. articul. 4. D. Thom. 2. 2. quæſtione vigeſima ſexta, articulo 5. & ſentit Maiolus in dict. libro ſecundo, capitulo 20. numero 3.

Limitatur ſecundo, quod ſi relinqueret prælatus, & rector ſubſtitutum, qui ſui loco deſeruiret, poſset loco peſtifero aufugere, vt videntur ſentire omnes, vt ex formatione quæſtionis dicit Ripa in loco allegato n. 147. Imol. in c. fin. de cleric. non reſid. & ex Abulenſi refert idem Benzon in loco allegato, & habetur in capit. extirpandæ §. quia verò de præb.

3 Limitatur tertio licere prælato, ac rectori † deſerere locum ob furorem tiranni, vel Turcharum, ſic eſt illud Chriſti Matthæi capitulo ſecundo, dum fugit in Ægyptum. & diſcipulorum Chriſti, qui ob Iudæorum metum ipſum reliquerunt, & ſimilia.

4 Limitatur quarto debere rectorem † cum effectu miniſtrare peſte infectis ſub pęna mortalis peccati non ſolum non aufugere Nauar. in ſumma Confeſſariorum capitulo vigeſimo quarto, numero vndecimo, capitulo ſecundo, num. 133. ex Maior Gabriele Toletto, & alijs refert Benzon. in loco allegato.

Limitatur quinto, quod ſi miniſtrorum cauſa Eccleſia defectum pateretur, & ſi rector eſſet abſens deberet venire, vt ſcribit Marc. in deciſ. Delphin. 520. num. 13. vol. 1.

PRAXIS RESIGNATIONIS.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium non poteſt reſignari ſine licentia, & authoritate ſuperioris.*

2 *Beneficium renunciatum non vacat, ſi acceptatio non ſit acceptata à ſuperiore.*

3 *Renuncians beneficio, dicitur habere titulum, & ius, donec*

Digitized by Google

neo a ſuperiore acceptata ſit renunciatio,
4 *Rennncians officio, non perdidit illud, donec ſuperior admittat renunciationem.*
5 *Quando renunciatio fuit præſentata ſuperiori, poteſt renuncians pœnitere, donec admittatur, & non perditur poſſeſſio, nec proprietas,*
6 *Emphyteuta poteſt recedere contractu nullo ante traditam alteri poſſeſſionem.*
7 *Actus reſolutus non meretur amplius nomen actus.*
8 *Reuocato actu, cenſentur reuocati omnes effectus ab eo venientes.*

Beneficium an dicatur vacare per reſignationem prælato illam non acceptante.

RESOLVTIO CCCXCIX.

1 BEneficium non poteſt renunciari † ſine licen-
tia, & authoritate ſuperioris ſecundum Bar-
tol. in l. fin. C. de defenſoribus ciuitatum gl.
in cap. 2. de reſtit. in integ. Lapus allegat. 14.
num. 7. Ant. Gam. deciſ. 128. n. 1. Nauar. conſil. 2. n. 3.
& 7. & conſil. 5. num. 3. de renunciat. Menoch. de recu-
per. poſseſs. remed. 1. num. 177. ex cap. admonet cap.
quod in dubijs de renunciatione, & cap. niſi cum pri-
dem eodem tit. Couar. lib. 3. variarum cap. 5. num. 6.
Ioan. Gutierez. conſil. 42. n. 3. Rebuff. in cap. decerni-
mus 16. quæſt. 7. verſic. ſed contra, & in repet. cap. pa-
ſtoralis verſicul. notetis etiam de cauſa poſseſs. & pro-
priet. & reſponſ. 36. verſic. 3. & verſicul. non obſtat.
Ioan. Andr. quæſt. mercuriali 38. numero tertio, addi-
tio ad Bellameram deciſione 220. numero primo,
Herculan. de attentatis capitulo 6. numero 6. Fuſcus
de viſitatione lib. 1. capit. 28. numero 11. & ſeq. & li-
bro 2. capitulo 10. numero 19. Nauar. in capit. acce-
pta de reſtit. ſpoliat. in ſolutione oppoſitionis 7. nume-
ro 28. intantum, quod ſi renunciatio fiat abſque licen-
2 tia ſuperioris beneficium non vacat† etiam quo ad re-
nunciantem, donec renunciatio per ſuperiorem, aut
Epiſcopum admittatur, vt notat Abb. in cap. ad aures
colum. pen. numero 7. de his quæ vi Cardinal. in capi-
tul. quod de dubijs proximè allegato Abb. in capit.
quod Dei timorem numero 4. de ſtatu regularium.
Ioan. Guttierez. vbi proximè numero 4. Ioan. Vinc.
de Anna allegat. 98. numero 4. dicens renunciatio-
nem beneficij non tenere, prælato non acceptante ex
capit. admonet de renunciat. Seraphin. deciſ. 803. nu-
mero 2. & deciſ. 1471. numero 6. Couarr. dict. nume-
3 ro 6. dicens renunciantem † beneficio Eccleſiaſtico,
poſt renunciationem verum habere titulum, & ius in
beneficio, donec renunciatio per ſuperiorem fuerit
admiſsa, vt notant Innocent. Butr. & Henric. in dict.
capitul. quod in dubijs Alberic. in regul. quod in initio
ff. de regul. iur. Ioan. Andr. in capit. ratum numero 1.
eodem tit. in ſexto Rota antiquior. 3. de renunciatio-
ne Caſsador. deciſione 2. eod. tit. Felyn. in capitul. in
noſtra Corollar. 34. numero 31 de reſcript. Azpil. cue-
ta in cap. accepta de reſtit. ſpoliat. oppoſit. 6. illat. 5.
parte 3. numero 1. Molineus in regula Cancellariæ de
infirmis reſignat. in princ. numero 2. & ſequen. Re-
buff. ibidem eiſdem numeris gloſ. 12. Flamin. Paris.
de reſignat. benefic. lib. 13. quæſt. numero 154. & ita
ſi ſpolietur renuncians venit reſtituendus vt cenſet
Abb. in cap. 2. numero 10. verſicul. hoc enim dictum
de reſtitut. ſpoliat. Menoc. dict. remed. 1. numero 303.
tanquam verus poſseſsor, cui etiam quo ad poſseſso-
rium non obſtat renunciatio talis, vt per doctores in
cap. ſollicitæ de reſtitutione ſpoliat. Nicolaus Millis
in repertorio verbo renunciatio Celſus Hugo conſil.
43. & numero 4. & conſil. 78. numero 2. Ioan. Gut-
tierez. vbi proximè num. 1. Similiter renuncians offi-
4 cium † non perdit illud quouſque ſuperior admittat,
qui officium conferre poteſt, vt ex traditis per Rebuf-
fum in prax parte 1. tit. de reſignat. expreſsa numero
14. & cap. admonet, ibi, te in conſulto dimittere, & in
cap. fin. de renunciat. tradit Ludouic. Roman. ſingu-
lar. 352. an tabellio, & probat l. 5. tit. 4. libro 47. re-
copilat. vbi Azeuedo hoc notat idem in rubrica nu-
mero 5. eodem tit. quorum rationem Paul. Fuſc. de-
ducit dict. num. 11. ex allegato cap. admonet, quod
eo ipſo, quod clericus acceptauit beneficium viſus eſt
per quaſi contractum ſe obligare ad adminiſtratio-
nem illius beneficij argum. cap. niſi cum pridem §. ve-
rum eodem tit. Felyn. in cap. quæ in Eccleſiarum nu-
mero 42. circa medium de conſtitut. ità fit, vt neque
officium publicum etiam ſæculare priuata renuncia-
tione quis à ſe poſſit abdicare iuxta ea quæ in Legato
Cæſaris, & ciuitatis defenſore tradit text. in l. legatus
ff. de officio Præſidis, & in l. final. C. de defenſoribus
ciuitatum Bartol. in leg. primæ, C. de petitionibus bo-
norum ſubl. lib. 10. Celſus Hugo dict. conſilio 43. n. 4.
Paul. Fuſc. dict. num. 11.

5 Immo etiam quando renunciatio † fuit ſuperiori
præſentata, poteſt renuncians pœnitere antequam
admiſſio fiat, vt reſoluit Nauarra communem di-
cens in capit. accepta poſit. 7. numero 28. de reſtitut.
ſpoliat. Burſat. conſilio 393. numero 3. volum. 4. Fla-
min. Paris. libro primo, de reſignat. beneſ. quæſt. 12.
numero 12. & 13. dicentes poſse continuare ſuam
poſseſſionem, & ſine nouo titulo adminiſtrare, quia
res remanſit integra, & renuncians ſuperiore non
admittente nihil perdit, neque proprietatem, neque
poſseſſionem Innocent. in cap. quod in dubijs de re-
nunciatione Abb. in cap. vltimo eod. titulo Nicol.
Milis in repertorio verbo renunciatio numero 6. Gi-
gas reſponſ. 19. Hugo Celſus dict. conſil. 43. numero
6. dicens, quod renuncians beneficio poteſt authori-
tate propria redire ad ipſum, ſi nulla fuerit renun-
ciatio, vel per ſuperiorem non admiſsa, ita limitans
notata per doctores in capit. quam pio 2. quæſt. 1. &
in cap. fin. de pact. Nauarr. vbi proximè numero 25.
& ſeq.

6 Et confirmatur, quia emphyteuta † poteſt rece-
dere à contractu nullo ante traditam alteri poſseſ-
ſionem, ſecundum Iaſonem in l. final. numero 132.
C. de iure Emphyteotico Alciat. reſponſ. 236. incip.
in cauſa numero 5. quia non videtur alienaſse niſi,
qui rem tradidit, l. alienatum ff. de verborum ſigni-
ficat. Ioan. Corraſius in l. cum dubitabatur numero
8. C. de iure Emphyteotico Speculat. titul. de locato.
§. nunc aliqua verſicul. 195. Ioan. de Imola in capit.
potuit numero 49. in fine de locato Alexand. in l. ſi
à me poſt. numerum 4. verſicul. 2. limitari ff. ad l. fal-
cidiam Curt. Senior conſil. 2. numero 10. Tiraquel. in
retract. de conuentionali §. primo, gloſ. 2. numero
43. Marſil. ſingulari 412. Iul. Clar §. emphyteuſis
quæſt. 13. numero 3. & §. feudum quæſt. 31. verſicul.
ſed nunquid, vnde cum receſserint à dict. renuncia-
tione annullantes, ſeu cancellantes eam ob ipſius
nullitatem, non poteſt niſi aliquis effectus remane-
re, neque dicta renunciatio vlterius probabit, pro
quo facit, quod ſententia cancellata de partium con-
ſenſu nihil probat Bart. in l. acta 45. in princip. nu-
mero 5. & 6. ff. de re iudic. quem ſequitur Iaſon. con-
ſil. 47. circa finem lib. 1. Ludouic. Morotius reſponſ.
69. incip. duo ſunt numero 8. dicens quod actus re-
7 ſolutus † non meretur amplius nomen actus, & per-
inde eſt ac ſi nunquam factus fuiſset, l. prima, §. ſiue
autem, & l. penul. ff. de condict. ſine cauſa l. 2. §. per-
ueniſse ff. de hæret. vel action. vendita, l. nomen in fi-
ne l. aliud eſt capere ff. de verbor. ſignif. Laſsarte de
decima venditionis capit. 14. & 29. Crauetta conſilio
202. incip. per arbitros num. 24. & 25. parte 2. conſi-
liorum, qui numero 28. pro eo allegat l. Iulianus §.
primo,

Digitized by Google

primo, ff. de verbor. obligat. l. etiam ff. de ſolutioni-
8 bus dicentes, quod reuocato actu, † reuocari etiam
cenſentur omnes effectus ab eo venientes, & ſuper eo
fundatur clemẽt. prima, de immunitate Eccleſiarum
l. nam origo ff. quod vi aut clam. l. egi ff. de except. rei
iudic. l. hactenus in fine cum l. ſeqq. ff. de aqu. pluu. arc.
Dec. conſ. 35. num. 9. verſic. non obſtat, quod textus
ſcribit paria eſse matrimonium non eſse ſequutum,
vel ſequutum quidem, ſed reſolutum ex tex. in l. ſi ex-
traneus ff. de condit. cauſa data ſequitur Crauetta vbi
proximè num. 40.

SVMMARIVM.

1 *Ius ſemel extinctum in beneficio, non ſuſcitatur abſque noua collatione.*

2 *Vbi extinctio expreſſa vnius actus inducitur ad finem alterius, extinctio firma remanet, licet non ſequatur finis.*

3 *Si adimatur legatum vni, vel detur alteri, licet ille ſit incapax, ademptio tamen tenet.*

4 *Quando ex mero iure proceſſit aliquis effectus, licet adſit æquitas extinguendi illum, tamen neceſſarium eſt miniſterium iudicis, qui cauſatum à iure impedimentum tollat.*

5 *Si per adeptionem ſecundi beneficij curati dimittat quis primum, & poſtea ſecundum euincatur poterit liberè regredi ad primum beneficium propria authoritate abſque collatione ſuperioris.*

6 *Renunciatio ex cauſa permutationis, non libera, ſed conditionalis videtur.*

7 *Facilius quis reaſſumit ius in beneficio, quod prius habebat, quam de nouo acquirat.*

An ſi beneficiorum permutatio non habuit effectum, poſſint permutantes redire ad priora beneficia abſque noua ſuperioris collatione.

RESOLVTIO CCCC.

DVbitatione pro ſententia negatiua faciebant: primo nam permutationem cum præcedere debeat renunciatio, vacant verè beneficia cap. vnico de rerum parmutatione in 6. capit. admonet cap. quod in dubijs de renunciat. & ideo ſine noua collatione obtineri non poſsunt cap. ex frequentibus de inſtit. capitul. 1. de reg. iur. in 6. ius
1 enim ſemel extinctum † per renunciationem, abſque
noua collatione non ſuſcitatur, argum. l. qui res §.
aream ff. de ſolut.

Secundo, quia tradens res proſanatas ex cauſa permutationis, ſi ex altera parte non adimpleatur permutatio, non poterit propria authoritate capere ſed repetere.

2 Tertio, quia vbicunque priuatio, † vel extinctio ex-
preſsa vnius actus inducitur ad finem alterius, licet
non ſequatur finis, extinctio tamen firma manet, l.
planè 34. in principio ff. de leg. 1. vbi ſi admittatur legatum vni, vel detur alteri, licet ille ſit incapax, ademptio tamen tenet.

4 Quarto, quia quando ex mero iure proceſſit † ali-
quis effectus, licet adſit æquitas extinguendi illum,
tamen neceſsarium eſt myſterium iudicis, qui cauſatum à iure impedimentum tollat, vt patet in remedio actionis reſciſsoriæ §. rurſus inſtit. de act. & in terminis noſtris in c. cum vniuerſorum 8. de rerum permutatione, quibus fundamentis non relatis hanc opinionem probarunt Abb. n. 23. Fel. 11. Paris. 40. in c. cum venerabilis de except. dixit magis communem Selua tract. beneficiorum quæſt. 24. num. 3. magis æquam, & ſecuriorem Redoan. tract. de Simon. 1. p. c. 10. num. 30. quam pluries ſequuta eſt Rota, vt decisione 1. n. 4. de rerum permut. in nouis, & deciſ. 1. de fil. presbyt.

Contrariam ſententiam veriorem puto ex infraſcriptis, primo per text. in cap. ſi beneficia de præbendis in ſexto ibi liberè reuertatur, vbi ſi per adoptionem
5 † ſecundi beneficij curati dimittat quis primum, &
poſtea ſecundum euincatur, poterit liberè regredi ad
primum beneficium propria authoritate abſque collatione ſuperioris arg. eorum quæ notantur in cap. à multis de ætat. & qualit. cap. cum olim de arbitris, cap. cum plures de officio deleg. in 6.

6 Secundo, quia renunciatio † ex cauſa permutatio-
nis non pura, & libera, ſed conditionalis videtur, videlicet dummodo collatio fiat cum permutante argum. dict. cap. vnici, & ita nec titulus, nec poſseſſio amittitur, niſi ſequuta conditione l. ſi me in vacuam 34. l. qui abſenti 38. §. 1. de acquir. poſseſs.

7 Tertio quia, facilius quis reaſſumit † ius in bene-
ficio, quod prius habeat, quam de nouo acquirat, arg. l. filio quem pater 23. ff. de liberis, & poſth. cap. cum acceſſiſsent de conſtit. ſicut teſtamentum facilius reaſsumit vires ſuas priſtinas, quam nouas acquirat l. 2. de poſthumis hæred. inſtitut. vltimo, quia ſi neceſsaria eſset noua collatio permutationis, litibus, & ſumptibus inanibus vexarentur perſonæ ad text. in capit. finem litibus de dolo, & contum. cap. diſpendia de reſcriptis in 6. l. properandum C. de iudic. & circuitus eſt vitandus clem. auditor de reſcriptis: ex quibus medijs hanc ſententiam probarunt Bellamer. num. 84. deciſ. 73. in dicto cap. cum venerabilis Io. Andr. in dict. cap. vnico vbi Anchar. num. 11. Card. & Imolam in c. quæſitum de rerum permut. & alij.

SVMMARIVM.

1 *Si filia maior, hoc eſt in ætate legitima conſtituta, à parentibus monaſterio tradita fuerit, à monaſterio poteſt ſine præuaricatione exire.*

2 *Profeſſio facta ex metu cadente in conſtante virum, nulla eſt.*

3 *Profeſſio facta ex metu reuerentiali, valet.*

4 *Quando cum metu reuerentiali adſunt minæ, & verbera, tunc annullatur actus, & per conſequens profeſſio, licet aliqui dicant, ſolam reuerentiam ſufficere.*

An mulier, quæ ex metu reuerentiali parentum, ſeu aliorum, emiſit poſseſſionem in aliquo monaſterio, dicatur coacte profeſsionem emiſiſse, & conſequenter an ij, à quibus talis proceſſit metus incurrerint pœnas Sacri Concilij ſeſs. 25. c. 18. de regularibus.

RESOLVTIO CCCCI.

ANceps quæſtio eſt an profeſsio à filio, vel à filia familias facta metu reuerentiali, quia, ſcilicet non audebat contradicere voluntati patris ad religionem inducentis ſit coacta, an verò libera: & coactam eſse, & conſequenter nullam ex ſequentibus probari videtur.

Primo ex text. in cap. cum virum de regular. vbi in
1 fin. dicitur, quod ſi filia maior. † hoc eſt in ætate legiti-
ma conſtituta, à parentibus monaſterio tradita fuerit, à monaſterio poſsit ſine præuaricatione exire.

Secundo facit text. in cap. puellæ 20. quæſt. 1. vbi di-
2 citur quod non licet puellæ, † quę ſpontanea, & libe-
ra voluntate religionem preſsa eſt, non coacta imperio patris, ab eo exire abſque præuaricationis pœna, ergo à contrario ſenſu, ſi imperio patris fuerit coacta illi licebit à monaſterio exire ratione metus reuerentialis.

Tertio nam certiſsimum iuris principium eſt pro-

neo à ſuperiore acceptata ſit renunciatio.

4 *Renuncians officio, non perdidit illud, donec ſuperior admittat renunciationem.*

5 *Quando renunciatio fuit præſentata ſuperiori, poteſt renuncians pœnitere, donec admittatur, & non perditur poſſeſſio, nec proprietas.*

6 *Emphyteuta poteſt recedere contractu nullo ante traditam alteri poſſeſſionem.*

7 *Actus reſolutus non meretur amplius nomen actus.*

8 *Reuocato actu, cenſentur reuocati omnes effectus ab eo venientes.*

Beneficium an dicatur vacare per reſignationem prælato illam non acceptante.

RESOLVTIO CCCXCIX.

1 BEneficium non poteſt renunciari † ſine licentia, & authoritate ſuperioris ſecundum Bartol. in l. fin. C. de defenſoribus ciuitatum gl. in cap. 2. de reſtit. in integ. Lapus allegat. 14. num. 7. Ant. Gam. deciſ. 128. n. 1. Nauar. conſil. 2. n. 3. & 7. & conſil. 5. num. 1. de renunciat. Menoch. de recuper. poſseſs. remed. 1. num. 277. ex cap. admonet cap. quod in dubijs de renunciatione, & cap. niſi cum pridem eodem tit. Couar. lib. 1. variarum cap. 5. num. 6. Ioan. Gutierez. conſil. 41. n. 3. Rebuff. in cap. decernimus 16. quæſt. 7. verſic. ſed contra, & in repet. cap. paſtoralis verſicul. notetis etiam de cauſa poſseſs. & propriet. & reſponſ. 36. verſic. 3. & verſicul. non obſtat. Ioan. Andr. quæſt. mercuriali 38. numero tertio, additio ad Bellameram deciſione 220. numero primo, Herculan. de attentatis capitulo 6. numero 6. Fuſcus de viſitatione lib. 1. capit. 28. numero 11. & ſeq. & libro 2. capitulo 10. numero 19. Nauar. in capit. accepta de reſtit. ſpoliat. in ſolutione oppoſitionis 7. numero 28. intantum, quod ſi renunciatio fiat abſque licen-
2 tia ſuperioris beneficium non vacat† etiam quo ad renunciantem, donec renunciatio per ſuperiorem, aut Epiſcopum admittatur, vt notat Abb. in cap. ad aures colum. pen. numero 7. de his quæ vi Cardinal. in capitul. quod de dubijs proximè allegato Abb. in capit. quod Dei timorem numero 4. de ſtatu regularium. Ioan. Guttierez. vbi proximè numero 4. Ioan. Vinc. de Anna allegat. 98. numero 4. dicens renunciationem beneficij non tenere, prælato non acceptante ex capit. admonet de renunciat. Seraphin. deciſ. 803. numero 2. & deciſ. 1471. numero 6. Couarr. dict. nume-
3 ro 6. dicens renunciantem † beneficio Eccleſiaſtico, poſt renunciationem verum habere titulum, & ius in beneficio, donec renunciatio per ſuperiorem fuerit admiſsa, vt notant Innocent. Butr. & Henric. in dict. capitul. quod in dubijs Alberic. in regul. quod in initio ff. de regul. iur. Ioan. Andr. in capit. ratum numero 1. eodem tit. in ſexto Rota antiquior. 3. de renunciatione Caſsador. deciſione 2. eod. tit. Felyn. in capitul. in noſtra Corollar. 34. numero 31. de reſcript. Azpil. cueta in cap. accepta de reſtit. ſpoliat. oppoſit. 6. illat. 5. parte 3. numero 1. Molineus in regula Cancellariæ de infirmis reſignat. in princ. numero 2. & ſequen. Rebuff. ibidem eiſdem numeris gloſ. 12. Flamin. Paris. de reſignat. benefic. lib. 13. quæſt. numero 154. & ita ſi ſpolietur renuncians venit reſtituendus vt cenſet Abb. in cap. 2. numero 10. verſicul. hoc enim dictum de reſtitut. ſpoliat. Menoc. dict. remed. 1. numero 303. tanquam verus poſseſſor, cui etiam quo ad poſseſſorium non obſtat renunciatio talis, vt per doctores in cap. ſollicite de reſtitutione ſpoliat. Nicolaus Millis in repertorio verbo renunciatio Celſus Hugo conſil. 43. & numero 4. & conſil. 78. numero 2. Ioan. Guttierez. vbi proximè num. 1. Similiter renuncians offi-
4 cium † non perdit illud quouſque ſuperior admittat, qui officium conferre poteſt, vt ex traditis per Rebuffum in prax parte 1. tit. de reſignat. expreſsa numero 14. & cap. admonet, ibi, te in conſulto dimittere, & in cap. fin. de renunciat. tradit Ludouic. Roman. ſingular. 352. an tabellio, & probat l. 5. tit. 4. libro 47. recopilat. vbi Azeuedo hoc notat idem in rubrica numero 5. eodem tit. quorum rationem Paul. Fuſc. deducit dict. num. 11. ex allegato cap. admonet, quod eo ipſo, quod clericus acceptauit beneficium viſus eſt per quaſi contractum ſe obligare ad adminiſtrationem illius beneficij argum. cap. niſi cum pridem §. verum eodem tit. Felyn. in cap. quæ in Eccleſiarum numero 42. circa medium de conſtitut. ità fit, vt neque officium publicum etiam ſæculare priuata renunciatione quis à ſe poſſit abdicare iuxta ea quæ in Legato Cæſaris, & ciuitatis defenſore tradit text. in l. legatus ff. de officio Præſidis, & in l. final. C. de defenſoribus ciuitatum Bartol. in leg. primæ, C. de petitionibus bonorum ſubl. lib. 10. Celſus Hugo dict. conſilio 43. n. 4. Paul. Fuſc. dict. num. 11.

5 Immo etiam quando renunciatio † fuit ſuperiori præſentata, poteſt renuncians pœnitere antequam admiſſio fiat, vt reſoluit Nauarra communem dicens in capit. accepta poſit. 7. numero 28. de reſtitut. ſpoliat. Burſat. conſilio 393. numero 3. volum. 4. Flamin. Paris. libro primo, de reſignat. benef. quæſt. 12. numero 12. & 13. dicentes poſse continuare ſuam poſseſſionem, & ſine nouo titolo adminiſtrare, quia res remanſit integra, & renuncians ſuperiore non admittente nihil perdit, neque proprietatem, neque poſseſſionem Innocent. in cap. quod in dubijs de renunciatione Abb. in cap. vltimo eod. titulo Nicol. Milis in repertorio verbo renunciatio numero 6. Gigas reſponſ. 19. Hugo Celſus dict. conſil. 43. numero 6. dicens, quod renuncians beneficio poteſt authoritate propria redire ad ipſum, ſi nulla fuerit renunciatio, vel per ſuperiorem non admiſsa, ita limitans notata per doctores in capit. quam pio 2. quæſt. 1. & in cap. fin. de pactis Nauar. vbi proximè numero 25. & ſeq.

6 Et confirmatur, quia emphyteuta † poteſt recedere à contractu nullo ante traditam alteri poſseſſionem, ſecundum Iaſonem in l. final. numero 132. C. de iure Emphyteotico Alciat. reſponſ. 236. incip. in cauſa numero 5. quia non videtur alienaſse niſi, qui rem tradidit, l. alienatum ff. de verborum ſignificat. Ioan. Corraſius in l. cum dubitabatur numero 8. C. de iure Emphyteotico Speculat. titul. de locato. §. nunc aliqua verſicul. 195. Ioan. de Imola in capit. potuit numero 49. in fine de locato Alexand. in l. ſi à me poſt. numerum 4. verſicul. 2. limitari ff. ad l. falcidiam Curt. Senior conſil. 2. numero 10. Tiraquel. in retract. de conuentionali §. primo, gloſ. 2. numero 43. Marſil. ſingulari 412. Iul. Clar §. emphyteuſis quæſt. 13. numero 3. & §. feudum quæſt. 31. verſicul. ſed nunquid, vnde cum receſserint à dict. renunciatione annullantes, ſeu cancellantes eam ob ipſius nullitatem, non poteſt niſi aliquis effectus remanere, neque dicta renunciatio vlterius probabit, pro quo facit, quod ſententia cancellata de partium conſenſu nihil probat Bart. in l. acta 45. in princip. numero 5. & 6. ff. de re iudic. quem ſequitur Iaſon. conſil. 47. circa finem lib. 1. Ludouic. Morotius reſponſ. 69. incip. duo ſunt numero 8. dicens quod actus re-
7 ſolutus † non meretur amplius nomen actus, & perinde eſt ac ſi nunquam factus fuiſset, l. prima, §. ſiue autem, & l. penul. ff. de condict. ſine cauſa l. 2. §. perueniſse ff. de hæret. vel action. vendita, l. nomen in fine l. aliud eſt capere ff. de verbor. ſignif. Laſarte de decima venditionis capit. 14. & 29. Crauetta conſilio 202. incip. per arbitros num. 24. & 25. parte 2. conſiliorum, qui numero 28. pro eo allegat l. Iulianus §.

primo,

Digitized by Google

primo, ff. de verbor. obligat. l. etiam ff. de ſolutioni-
8 bus dicentes, quod reuocato actu, † reuocati etiam
cenſentur omnes effectus ab eo venientes, & ſuper eo
fundatur clement. prima, de immunitate Eccleſiarum
l. nam origo ff. quod vi aut clam. l. egi ff. de except. rei
iudic. l. hactenus in fine cum l. ſeqq. ff. de aqu. pluu. arc.
Dec. conſ. 35. num. 9. verſic. non obſtat, quod textus
ſcribit paria eſse matrimonium non eſse ſequutum,
vel ſequutum quidem, ſed reſolutum ex tex. in l. ſi ex-
traneus ff. de condit. cauſa data ſequitur Crauetta vbi
proximè num. 40.

SVMMARIVM.

1 *Ius ſemel extinctum in beneficio, non ſuſcitatur abſque noua collatione.*

2 *Vbi extinctio expreſſa vnius actus inducitur ad finem alterius, extinctio firma remanet, licet non ſequatur finis.*

3 *Si adimatur legatum vni, vel detur alteri, licet ille ſit incapax, ademptio tamen tenet.*

4 *Quando ex mero iure proceſſit aliquis effectus, licet adſit æquitas extinguendi illum, tamen neceſſarium eſt miniſterium iudicis, qui cauſatum à iure impedimentum tollat.*

5 *Si per adeptionem ſecundi beneficij curati dimittat quis primum, & poſtea ſecundum euincatur poterit liberè regredi ad primum beneficium propria authoritate abſque collatione ſuperioris.*

6 *Renunciatio ex cauſa permutationis, non libera, ſed conditionalis videtur.*

7 *Facilius quis reaſſumit ius in beneficio, quod prius habebat, quam de nouo acquirat.*

An ſi beneficiorum permutatio non habuit effectum, poſſint permutantes redire ad priora beneficia abſque noua ſuperioris collatione.

RESOLVTIO CCCC.

DVbitatione pro ſententia negatiua faciebant: primo nam permutationem cum præcedere debeat renunciatio, vacant verè beneficia cap. vnico de rerum parmutatione in 6. capit. admonet cap. quod in dubijs de renunciat. & ideo ſine noua collatione obtineri non poſsunt cap. ex
frequentibus de inſtit. capitul. 1. de reg. iur. in 6. ius
1 enim ſemel extinctum † per renunciationem, abſque
noua collatione non ſuſcitatur, argum. l. qui res §.
aream ff. de ſolut.

Secundo, quia tradens res profanatas ex cauſa permutationis, ſi ex altera parte non adimpleatur permutatio, non poterit propria authoritate capere ſed repetere.

2 Tertio, quia vbicunque priuatio, † vel extinctio ex-
preſsa vnius actus inducitur ad finem alterius, licet
non ſequatur finis, extinctio tamen firma manet, l.
planè 34. in principio ff. de leg. 1. vbi ſi admittatur le-
gatum vni, vel detur alteri, licet ille ſit incapax, adem-
ptio tamen tenet.

4 Quarto, quia quando ex mero iure proceſſit † ali-
quis effectus, licet adſit æquitas extinguendi illum,
tamen neceſsarium eſt myſterium iudicis, qui cauſa-
tum à iure impedimentum tollat, vt patet in reme-
dio actionis reſciſsoriæ §. rurſus inſtit. de act. & in ter-
minis noſtris in c. cum vniuerſorum 8. de rerum per-
mutatione, quibus fundamentis non relatis hanc opi-
nionem probarunt Abb. n. 23. Fel. 11. Paris. 40. in c.
cum venerabilis de except. dixit magis communem
Selua tract. beneficiorum quæſt. 24. num. 3. magis
æquam, & ſecuriorem Redoan. tract. de Simon. 1.
p. c. 10. num. 30. quam pluries ſequuta eſt Rota, vt

deciſione 1. n. 4. de rerum permut. in nouis, & deciſ. 1. de fil. presbyt.

Contrariam ſententiam veriorem puto ex infra-
ſcriptis, primo per text. in cap. ſi beneficia de præben-
dis in ſexto ibi liberè reuertatur, vbi ſi per adoptionem
5 † ſecundi beneficij curati dimittat quis primum, &
poſtea ſecundum euincatur, poterit liberè regredi ad
primum beneficium propria authoritate abſque col-
latione ſuperioris arg. eorum quæ notantur in cap. à
multis de ætat. & qualit. cap. cum olim de arbitris,
cap. cum plures de officio deleg. in 6.

6 Secundo, quia renunciatio † ex cauſa permutatio-
nis non pura, & libera, ſed conditionalis videtur, vi-
delicet dummodo collatio fiat cum permutante ar-
gum. dict. cap. vnici, & ita nec titulus, nec poſseſſio
amittitur, niſi ſequuta conditione l. ſi me in vacuam
34. l. qui abſenti 38. §. 1. de acquir. poſseſs.

7 Tertio quia, facilius quis reaſsumit † ius in bene-
ficio, quod prius habeat, quam de nouo acquirat,
arg. l. filio quem pater 23. ff. de liberis, & poſth. cap.
cum acceſſiſsent de conſtit. ſicut teſtamentum faci-
lius reaſsumit vires ſuas priſtinas, quam nouas acqui-
rat l. 2. de poſthumis hæred. inſtitut. vltimo, quia ſi
neceſsaria eſset noua collatio permutationis, litibus,
& ſumptibus inanibus vexarentur perſonæ ad text. in
capit. finem litibus de dolo, & contum. cap. diſpen-
dia de reſcriptis in 6. l. properandum C. de iudic.
& circuitus eſt vitandus clem. auditor de reſcriptis:
ex quibus medijs hanc ſententiam probarunt Bel-
lamer. num. 84. deciſ. 73. in dicto cap. cum venerabi-
lis Io. Andr. in dict. cap. vnico vbi Anchar. num. 11.
Card. & Imolam in c. quæſitum de rerum permut.
& alij.

SVMMARIVM.

1 *Si filia maior, hoc eſt in ætate legitima conſtituta, à parentibus monaſterio tradita fuerit, à monaſterio poteſt ſine præuaricatione exire.*

2 *Profeſſio facta ex metu cadente in conſtante virum, nulla eſt.*

3 *Profeſſio facta ex metu reuerentiali, valet.*

4 *Quando cum metu reuerentiali adſunt minæ, & verbera, tunc annullatur actus, & per conſequens profeſſio, licet aliqui dicant, ſolam reuerentiam ſufficere.*

An mulier, quæ ex metu reuerentiali parentum, ſeu aliorum, emiſit poſseſſionem in aliquo monaſterio, dicatur coacte profeſsionem emiſiſse, & conſequenter an ij, à quibus talis proceſſit metus incurrerint pœnas Sacri Concilij ſeſs. 25. c. 18. de regularibus.

RESOLVTIO CCCCI.

ANceps quæſtio eſt an profeſsio à filio, vel à filia familias facta metu reuerentiali, quia, ſcilicet non audebat contradicere voluntati patris ad religionem inducentis ſit coacta, an verò libera: & coactam eſse, & conſequenter nullam ex ſequentibus probari videtur.

Primo ex text. in cap. cum virum de regular. vbi in
1 fin. dicitur, quod ſi filia maior. † hoc eſt in ætate legiti-
ma conſtituta, à parentibus monaſterio tradita fuerit,
à monaſterio poſsit ſine præuaricatione exire.

Secundo facit text. in cap. puellę 20. quæſt. 1. vbi di-
2 citur quod non licet puellæ, † quę ſpontanea, & libe-
ra voluntate religionem preſsa eſt, non coacta impe-
rio patris, ab eo exire abſque præuaricationis pœna,
ergo à contrario ſenſu, ſi imperio patris fuerit coacta
illi licebit à monaſterio exire ratione metus reueren-
tialis.

Tertio nam certiſsimum iuris principium eſt pro-

Digitized by Google

2 ſeſſionem metu, † qui poſſit cadere inconſtantem virum factam, nullam eſse ipſo iure cap. 1. de his, quæ vi, c. præſens 20. quæſt. 3. cap. notificaſti 33. quæſt. 5. vt ſupra probauimus quæſt. 18. n. 9. ſed metus reuerentialis eſt metus, qui cadit in conſtantem virum, quo interueniente corruit actus, ergo profeſſio à filio, vel à filia metu reuerentiali facta eſt nulla ipſo iure, quod autem metus reuerentialis ſit metus, qui cadit in conſtantem virum, per quem actus annullatur, probatur ex text. in cap. ad audientiam de his, quæ vi, vbi dicitur, quod qui Regis metu beneficio ſuo renunciauit, poteſt illud repetere, quia nulla fuit renunciatio tanquam metu, qui poteſt cadere in conſtantem virum facta.

Contraria tamen ſeotentia, nempè quod religio-
3 nis, profeſſio † metu reuerenoiali facta, valeat, probatur ex ſequentibus, primo nam filius, vel filia liberum habet arbitrium in electione propoſiti, & ſequi, vel non ſequi parentum voluntatem tex. eſt expræſsus in c. cum virum de regularibus in finalibus verbis, ibi tunc enim, quia liberum habet arbitrium in electione propoſiti, ſequi parentum non cogitur voluntatem, ergo ſi filius non cogitur ſequi patris voluntatem, rectè ſequitur reuerentialem metum non ſufficere, vt annulletur profeſſio religionis cum eo facta. Item facit tex. in c. fin. qui clerici, vel vou. vbi cum quædam mulier religionis profeſſionem feciſset, & poſtea matrimonium contraxiſset, quæſitum fuit an matrimonium valeret, & nullum eſse propter profeſſionis votum antea emiſsum dicitur, etiam ſi mulier aſserat metu parentum, illud emiſiſse, quia nulla, vel modica coactio affuit, quàm patieotia illius pœnitus profugauit, nam ſi propter aliquam rationem profeſſio metu reuerentiali facta eſset nulla, eo maximè, quia per metu reuerentialem tolli videtur conſenſus, & voluntas filij, quæ omnino requiritur ſpontanea ad profeſſionem c. 1. de regul.

Non obſtant contraria, quia procedunt, quando vl-
4 tra metum adſunt minæ, † & verbera, quo caſu tunc tantummodo metus reuerentialis ſufficit ad annullandam profeſſionem, & intrat diſpoſitio Concilij, ita declarat Bart. in l. 1. §. quæ onerandæ ff. quar. rerum actio non datur Boer. dec. 100. n. 12. Couar. in 4. decret. part. 2. c. 3. §. 6. col. 2. n. 4. Suarez. recept. ſent. lit. M. n. 150. Anna allegat. 88. o. 6. & 114. n. 4. qui de minis loquitur, vel verberibus, & Aym. conſ. 11. n. 112. & 114. Capyc. 159. n. 34. Couar. loco citato, & in c. quamuis par. 3. §. 4. n. 7. ver. 1. 9. concluſio, Riminal. iun. conſ. 5. n. 31. conſ. 41. num. 49. lib. 1. Soarez alleg. 24. Senat. Pedem. deciſ. 179. Soarez loco citato num. 152. Mandellus conſil. 77. lib. 1. Cephal. conſ. 141. 208. & 210. qui de læſione enormi, vel enormiſſima loquuntur, Minad. in conſtitutione in aliquibus in 3. notab. n. 7. & Cardas in repetit. l. ſi curatorem habens ver. læſis num. 40. verſ. alia eſt cauſa, vbi latiſſimè, Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſump. 127 imò ſolam reuerentiam ſufficere affirmat idem Menoch. de arbitris iud. caſu 136. lib. 2. oum. 7. & 9. poſt Socc. Iun. & alios, quos refert.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum ad reſignandum, vel conſentiendum penſioni, expirat morte mandantis.*
2 *In beneficialibus, conſenſus præſtitus poſt mortem domini re integra non præiudicat.*
3 *Res præſumitur integra, quando non conſtat procuratorem ad actum aliquem proceſſiſſe virtute mandati.*

Mandatum ad reſignandum, & conſentiendum penſioni, an poſſit præſtari poſt mortem reſignantis.

RESOLVTIO CCCCII.

DVbitabatur, ſi de iure procurator, cui ferat datum mandatum ad reſignandum, & ad præſtandum conſenſum impoſiooni penſionis poſset illud præſtare poſt mortem reſignantis, & dicebam, quod cum mors omnia ſoluat auth. de nuptijs §. deinceps l. in ſumma in fin. ff. de re iud. l. Neratius ff. de reg. iur. Pariſ. conſ. 155. n. 5. par.
1 4. mandatum ad reſignandum † beneficium, vel conſentiendum penſioni morte maodantis expirat, & finitur l. inter cauſas in prin. ff. mand. l. fin. in fin. ff. de ſolut. l. mandatum C. mandati, Straccha in tract. de mercat. n. 48. gl. in clem. 1. verſ. quomodolibet de renunciat. vbi Creſcentius deciſ. 169. incip. mandatum lib. 1. Pute. lib. 2. deciſ. 83. n. 1. & deciſ. 92. n. 3. Biſignettus deciſ. 6. n. 3. de procur. Rota dec. 12. de officio deleg. in nouis, Paul. Æmil. dec. Rotæ 195. n. 1. p. 2. Achilles de Graſſis deciſ. 38. n. 1. & 2. Rebuff. de priuileg. ſcholarium priuileg. 80. Pariſ. lib. 9. de reſig. benef. q. 24. n. 1. & 28. & q. 28. n. 4. Gonzal. ad reg. 8. cancellariæ gl. 12. n. 59. Vran. in c. ſi aorem n. 4. de reſcriptis, Rota deciſ. 4. de renunciat. in nouis. n. 15. Aymon conſ. 88. n. 8. etiam ſi procurator ignoraſset mortem, vt tradit Zenzelin. in d. clem. 1. quem ſequitur Barbat. conſ. 48. col. 2. n. 4. argom. l. eius, qui in Prouincia ff. ſi cer. pet. Crauetta conſ. 88. num 8. Paris. d. q. 24. n. 3.
2 Et generaliter in beneficialibus conſenſus † præſtitus poſt mortem Domini re integra noo præiudicare, tradunt Felyn. io c. ex parte, Decani fallent. 8. de reſcript. Ferret. conſ. 338. n. 1. Rota Rom. Sac. Palat. deciſ. 1329. lib. 3. par. 3. Virgin. da Boccat. tract. de citat. c. 10. num. 42.
3 Et res dicitur, & præſumitur integra, † quando non conſtat procuratorem ad actum aliquem preceſſiſse virtute mandati adootata per Caſsad dec. 1. de renunciat. Achill. de Graſsis deciſ. 1. eod. tit. Veral. dec. 190. n. 1. & dec. ſeq. n. 3. p. 2. nam ad hoc, vt conſenſus trahatur retro à die ſupplicationis opus eſt vt de eo conſtet, Putens deciſ. 168. lib. 3. Rota diuerſ. deciſ. 425. lib. 3. multoties enim contingit, quod eodem die fit ſupplicatio, & data literarum, & præſtatio conſenſus, vt in caſu Ferretti conſ. 335. num. 4.

SVMMARIVM.

1 *Per concluſionem in cauſa, cenſetur renunciatum probationibus, & iuribus non deductis, & nihil dici, proponi, vel opponi poteſt.*
2 *Concluſio in cauſa, & ſententia æquiparantur, ſeu a pari procedunt.*
3 *Concluſo in cauſa, non amplius iudicium dicitur.*
4 *Exempla de conſtitutione locali, & perſonali recenſentur.*
5 *Si auditor Rotæ poſt concluſionem in cauſa inhiberet, inhibitio teneret, & attentata poſt inhibitionem reuocanda eſſent.*

Inhibitio an fieri poſſit poſt concluſum in cauſa.

RESOLVTIO CCCCIII.

COntrouertitur an inhibitio fieri poſſit. Pro negatiua adduco Rot. 66. nota quando in aliquo de appell. aliàs 674 in aotiq. quæ loquitur tam io cauſa ſpirituali, quàm profana, ad idem eſt dec. 710. & 747. & adduci poteſt ratio quæ
1 eſt, quod per concluſionem in cauſa † quis videatur renun-

nunciare probationibus, & iuribus non deductis, &
quando concluſum eſt in cauſa nihil dici, proponi,
vel opponi poteſt l. nec cauſa, vbi Bald. & alij C. de
apellat. l. 2. C. de relationib. Bal. in l. error C. de iur.
& ſact. ignor. idem Bal. in l. iudices, & in auth. iube-
mus, ac Angel. & Salyc. C. de iudic. cap. iudicis, & ibi
DD. de procurat. c. auditis de in integ. reſtit. c. paſto-
ralis, vbi Innoc. & alij de cau. poſ. & propr. cap. dile-
ctus, vbi etiam Innoc. num. 2. & alij de fide inſtr. imò
2 concluſio in cauſa, & ſententia † æquiparantur, ſeu à
pari procedunt, Innoc. in alleg. c. paſtoralis, & in cap.
auditis de procurat. Cyn. in l. alia C. de his, qui vt in-
dign. Iaſ. in l. licet n. 3. C. de procurat. & in repet. l.
admonendi num. 50. & 55. ac in 1. lect. n. 49. ff. de iur.
3 iur. & concluſo in cauſa † non amplius iudicium dici-
tur, Abb. in c. 1. num. 13. de mut. petit. concludendum
eſt, quod de ſtylo Rotæ procedat opinio negatiua
præmiſſa: ſi autem eſſemus extra tribunal. Rotæ aliud
dicendum eſſet, etiam ſuppoſito ſtylo inuariabili, &
fixo, imo etiam ſi ſupponeremus Conſtitutionem per-
4 ſonalem, vel localem, perſonalem dico † intuitu Ro-
tæ Auditorum, quæ tamen perſonas non egredere-
tur, nec in conſequentiam trahi poſſet, iuxta tex. in
l. 1. ff. de conſtit. & §. ſed quod principi verſ. ſed plane
inſtit. de iur. nat. gent. vel ciuili, exemplum in conſti-
tutione perſonali habemus in c. cum longè 63. diſt.
vbi Archiepiſcopo Toletano tantum datur poteſtas
confirmandi, & ordinandi in quibus libet prouincijs
Epiſcopos à Rege electos. localem verò nuncupo, quæ
certum locum concernens illum non egreditur, cu-
ius exemplum poni poteſt in tex. ſupra adducto, vbi
ratione loci conceditur dicta confirmatio propter di-
ſtantiam loci, eſt enim tex. in c. nihil eſt de elect. vbi
quod ratione diſtantiæ loci, Prælatis extra Italiam cō-
ſtitutis, etiam ante confirmationem permittitur ad-
miniſtrare, de locali etiam conſtitutione prohibitiua
habemus tex. in l. penult. iunct. gloſa in verſ. orientis
C. de fun. patrimo. & Saluer. lib. 11. imò licet id fieri
5 non conſueuerit, ſi Rotæ Auditor † poſt concluſio-
nem in cauſa inhiberet inhibitionem illa afficere puta-
rem, & attentata poſt inhibitionem reuocanda eſſent,
& ipſa ſententia ſubſecuta, via attentatorum reuocan-
da veniret quod etiam probatur deciſ. 29. de dol. &
contu. aliàs 71. in antiq.

PRAXIS SACRILEGII.

SVMMARIVM.

1 *Surripiens aliquid ex Oratorijs, propriè non dicitur ſacri-
legus.*
2 *Pena infligenda ſubripienti ex oratorio, qui locus publicè
ſacer non eſt, minor, & ordinaria eſt.*
3 *Tentans violare ſacras priuatas ædiculas pluſquam fur,
& minus quam ſacrilegus eſt puniendus.*
4 *Loca ritè ſacra dicuntur, quæ à Pontifice, vel Epiſcopo,
Deo dicata ſunt, & non authoritate alicuius laici, vel
priuati Sacerdotis.*
5 *Surripiens ab Eccleſia, qui locus publicè ſacer eſt, ſic etiā
à monaſterio, vel hoſpitali propriè ſacrilegus dicitur
numero 5.*

An Oratoria dicantur loca ſacra, ad effectum vt ſurri-
piens aliquid intus eis, dicatur com-
mittere ſacrilegium?

RESOLVTIO CCCCIV.

Vera, & indubitabilis eſt Iuris concluſio, vt
ſacrilegium committatur duo requiri, ſcili-
cet, quod auferatur res ſacra de loco ſacro c.

ſacrileg. 17. q. 4. quare fuit dubitatum, an Confrater-
nitates, & Oratoria dicantur loca ſacra ad effectum
præſatum, cui quæſito reſpondi, non dici verè, &
propriè loca publicè ſacra, ſeu conſecrata, ſed priua-
1 tim ideo ex oratorijs aliquid ſurreptum † non facit
ſacrilegium propriè; quod, vt committatur, requiri-
tur, quod locus, ex quo res ſacra ſurripitur, ſit ſacer
publicus; & non ſufficit priuatus. Bart. in l. ſacrileg.
capite poſt num. 2. ff. ad l. Iul. peculatus, Ghirland. de
pœn. omniſar. coit. quæſt. 5. num. 7. practic. Conrad.
rubric. de ſacrilegio, poſt num 8. Menoch. de arbitra.
quæſt. lib. 2. caſu 389. num. 9. & ſequen. vbi propte-
2 rea dicit hoc etiam caſu pœnam † eſſe arbitrariam
maiorem furto, ſed minorem vera pœna ſacrilegij,
prout optimè probat tex. in l. ſacrilegij ff. ad l. Iul. pe-
culat. & idem dixit Ludouic. Peguer. deciſio crimin.
24. num. 18. Petr. Greg. Sintagm. iuris lib. 33. cap. 54. ru-
br. de ſacrileg. num. 3. verſic. ſic, & ſacra priuata, vbi
generaliter de ædiculis, quas priuatim quis Deo of-
fert, & num. 7. vbi declarat differentiam inter loca ſa-
cra publica, & loca ſacra priuata, & num. 8. vbi, quod
3 quia priuata † ſacra, vel ædiculas violare tentauerint,
amplius quam fures, & minus, quam ſacrilegi puniun-
tur per tex. in cap. qui capit. 17. q. 14. & idem dixit in
cap. 15. rubr. de pœnis verſic. ſacrilegij num 2. Decian.
in tractat. crimin. lib. 6. c. 14. rubric. de ſacrileg. nu.
12. verſic. idem dicitur, & cap. 24. num. 21. & cap. 30.
num. 7. Thom. Sanchez. diſputat. de ſacro matrimo-
nij ſacrament. libro 9. diſput. 15. q. 3. numero 39. vbi
latè, an, & quando oratoria dicantur loca ſacra.
4 Locus enim ſacer intelligitur, † qui ritè per Ponti-
ficem Deo conſecratus fuit non priuatim alicuius
ſacerdotis authoritate, vel laici ſecundum Hoſtien. in
ſumma rubric. de crimine ſacrileg. nu. 1. ad med. verſ.
ſacrum autem locum. Boniſac. de Vital. in rubrica. de
pœna committent. ſacrileg. num. 1. verſicul. item
dicitur locus ſacer, Foller. in practic. criminal. in verbo
capiat informationem ſub numero 11. Petr. Greg. Sin-
tag. iuris lib. 33. cap. 14. rubric. de ſacrileg. ſub num.
4 vbi, quod loca publicè ſacra ſunt ea, quæ conſecrata
ſunt à Principe, vel ab habente ab eo poteſtatem, ho-
die autem à Papa, vel ab Epiſcopis, & num. 22. vbi
declarat, quæ ſint loca ſacra, quæ ſancta, & quæ reli-
gioſa, & num. 23. concludit loca ſacra, ea dici, quæ
ritè fuerint conſecrata ab habente poteſtatem.
5 Et propterea Eccleſia dicitur locus † ſacer, quia publi-
cè conſecratur. Bart. in l. ſacrilegij capite numero ſe-
cundo, ff. ad l. Iuliam pecul. Boniſ. de Vital in rubric.
de pœn. committ. ſacrileg. numero primo, Ghirland.
de pœn. omniſar. coit. q. 5. numero ſeptimo, pract.
Conrad. rubric. de ſacrileg. num. 7. Decian in tractat.
crimin. lib. 6. cap. 14. rubric. de ſacrileg. num. 5. verum,
quid Eccleſiæ nomen comprehendatur, vt locus ſacer
dici poſſit, vide latiſſimè diſſerentem Thom. Sanchez
diſput. 15. q. 3. num. 23 & omnibus ſequen.
6 Sic, & monaſterium † dicitur pariter locus ſacer
ad effectum, vt in eo ſurripiens, ſacrilegium commit-
tat, Boniſac. de Vital. rubr. de pœna committen. ſacril.
num. 1. quemadmodum, & hoſpitale Decian. tractat.
crim. lib. 6. c. 24.

SVMMARIVM.

2 *Surripiens è cæmeterijs propriè dicitur ſacrilegus, & pro-
pria ſacrilegij pœna puniendus.*
2 *Confugiens ad cæmeterium ab eo non extrahendus, cum
gaudeat eadem immunitate, qua Eccleſia cum qua
pari paſſu ambulat.*
3 *Cæmeterium diu habitum pro cæmeterio, pro benedicto
habetur etiamſi dubitetur de eius benedictione.*
4 *Cæmeterium non dicitur ſi ſolum in eo ſepultus homo ſit,
ſed etiam ab Epiſcopo ſacratum.*

Digitized by Google

An Surripientes aliquid è Cæmeterijs dicatur commit-
tere Sacrilegium.

RESOLVTIO CCCCV.

ID, quod ſupradiximus de oratorijs, vt non dican-
tur loca publicè conſecrata, ad effectum, vt ſur-
ripientes in eis ſacrum, dicantur ſacrilegium
committere; minimè dicimus locum habere in
ſurripientibus ſacrum de cemeterijs, quoniam tales
1 cenſendi † ſunt verè, & propriè ſacrileghi, & conſe-
quenter contra eos vendicare pœna ſacrilegij, iuxta
notata in l. diui ff. ad l. Flauiam; & raoo eſt, quia ce-
meterium, & Eccleſia à pari iudicantur cap. vnico,
& quod ibi communiter notatur de conſecrat. Eccleſ.
2 libro ſexto, vnde cæmeterium † ſicut Eccleſia gaudet
immunitate, vt confugientes in eum, minimè extra-
hantur, vt eſt communis opinio ſecundum Panorm.
in c. Eccleſiæ de immunit. Eccleſię. Cęmeteria enim
gaudere priuilegijs Eccleſiæ, vnde ſicuti in Eccleſia
committitur ſacrilegium, ita etiam committitur in
cęmeterio, voluit Abb. in cap. cum Eccleſia n. 2. de
immunit. Eccleſiarum Card. Zab. in Clement, eos n.
20. in fin. de ſepulturis. vbi amplius, quod cęmeterium,
3 † quod diù fuit reputatum, pro cęmeterio, habetur
pro benedicto, & ſi præſumatur etiam, quod non fue-
rit benedictum. Diaz. in practic. crimin. canon. cap.
87. ſub num. 3. vbi propterea dixit, quod violans cę-
meterium, committit ſacrilegium, Bertachi. in reper-
torio, in verbo cęmeterium n. 2. vbi pariter dixit, quod
cęmeterium diù pro cęmeterio reputatum præſumi-
tur benedictum, & n. 3. vbi etiam, quod cæmeterium
eſt priuilegiartum ſicut Eccleſia, & num. 5. vbi quod
4 cæmeterium non dicitur † ex eo, quod ibi ſit homo ſe-
pultus, niſi etiam ſit ab Epiſcopo ſacratum Petr. Greg.
ſintagm. iuris lib. 2. cap. 13. rub. de cæmeterio num. 2.
& 3. vbi quod cæmeterium eſt locus Eccleſiaſticæ ſe-
pulturæ deſtinatus, & quod cęmeterium per Epiſco-
pum ab alijs locis prophanis diuiditur, & conſecratur,
propè Eccleſiam, per tex. quem allegat. in cap. 1. 13.
quæſtio. 1. & ibi vide cæmeterij materiam planè tra-
ctatam per totum illud caput. 13. in diſcurſu Decia. in
tract. crimin. lib. 6. cap. 14. rubr. de ſacrileg. num. 5.
& cap. 24. num. 28. & benè declarat quando cæmete-
ria dicantur loca ſacra. & etiam quod de cæmeterijs, in
quibus in primitiua Eccleſia Martyrum corpora ſe-
pelliebantur vide ad hanc materiam Cardin. Tuſc.
pract. concluſ. in verbo cęmeterium, concluſio 228.
& omnino Thom. Sanchez. diſput. de ſancto ma-
trimonio ſacrament. lib. 9. diſp. 15. q. 3. n. 40. vbi be-
nè declarat, an cęmeterium dicatur locus ſacer.

SVMMARIVM.

1 *Rationes propter quas Sacerdotis domus ſacra non dici-
tur.*
2 *Sub diſpoſitione loquente de loco ſacro, veniunt etiam
muri, & porta.*
3 *Intrantes per vim ædiculas Sacerdotum & inde aliquid
ſurripientes non vt ſacrilegi, ſed minus, & pluſquam
fures ſunt puniendi.*
4 *Aedicula nomine quæ domus veniat.*

Domus Sacerdotis, an dicatur locus ſacer, ad effectum,
vt ſurripientes aliquid ex ea, dicantur ſacrilegi.

RESOLVTIO CCCCVI.

FVit pariter dubitatum, ſi domus ſacerdotis di-
catur locus ſacer, ad effectum, vt ſurripien-
tes aliquid in ea, dicantur committere ſacri-
legium? In quo articulo. Reſpond. negatiuè, ex eo
quod in caſu iſto deficiunt omnia ea, quæ ſunt neceſ-
ſaria ad committendum ſacrilegium, nam deficit,
1 † quod locus ſit publicè conſecratus, quod requiritur
de ſubſtantia, nam locus ſacer intelligitur qui ritè Deo
per Pontificem conſecratus fuit non priuatim autho-
ritate alicuius ſacerdotis, vel laici ſecundum Hoſtienſ.
in ſumma rubr. de crimin. ſacrileg. n. 1. ad med. verſ.
ſacrum autem locum Boniſac. de Vital. in rubrica de
pena committen. ſacrileg. n. 1. ad medium verſ. Ireoa
dicitur locus ſacer. Foller. in practic. crimin. in verbo,
capiat informationem, ſub numero 11. Petr. Greg.
Sintagm. iuris lib. 33. cap. 14. rubr. de ſacrileg. ſub n. 4.
2 vbi quod portæ, & muri † alicuius loci ſacri veniunt
ſub diſpoſitione loquente de illo ſacro loco, Decian. in
tractat. crimin. lib. 6. c. 24. num. 27.

Benè tamen verum eſt quod intraotes in ędicucu-
4 las † ſacerdotum per vim, & inde aliquid arripientes,
puniuntur minus, quam ſacrilegi, ſed pluſquam fures.
text. eſt in l. ſacrilegij capite verſic. at, qui priuata ſa-
cra ff. ad l. Iul. pecul. & ibi gloſ. in figuratione caſus, &
in verbo compilauerint, vbi declarat, quomodo intel-
4 ligantur ædiculæ † in text. poſitæ, & dicit eſſe domun-
culas ſacerdorum non ſacras ſacerdotibus relictas, vel
eſſe domunculas propè Eccleſiam, quas Canonicas
vocamus, Hoſtienſ. in ſumma rub. de crimine ſacrileg.
num. 1. poſt medium.

SVMMARIVM.

1 *Ad hoc vt publica res ſacra dicatur, non ſufficit, quod
tanquam ſacra Eccleſia dicetur, ſed quod ad diui-
num cultum a Pontifice, vel Epiſcopo conſecrata ſit.*
2 *Sacra quoque res dicuntur, quæ ad ſacrorum vſum deſti-
nata ſunt, prout ad diuina officia, miſſam, & his ſi-
milia.*
3 *Sacrilegium non committitur in rebus ſanctis, & reli-
gioſis, ſed in ſacris.*

Quæ dicantur res ſacræ, ad effectum, vt illas ſurripien-
tes, dicantur committere ſacrilegium.

RESOLVTIO CCCCVII.

REſpondeo, quod ſacra res dicitur ea, quæ eſt
conſecrata ab eo, qui conſecrandi poteſta-
tem habet, ſeruata ſolemnitate iuris Cano-
nici, de qua in titu. de conſecrat. per tot. &
voluit Alberic. in l. Diui Seuerus num. 1. ff. ad l. Iul.
pecul. gl. in l. ſacrilegij capite in verbo, compilaue-
1 rint, ff. eodem, vbi quod publica res † ſacra dicitur il-
la quæ eſt conſecrata per Pontificem, & ibi etiam Al-
beric. & ſic res ſacra non dicitur, niſi fuerit conſecra-
ta à Pontifice, vel ab Epiſcopo in tantum, quod non
ſufficit, quod quis tamquam rem ſacram Eccleſiæ
dedicet ſecundum Bellaper. in l. ſi nondum in fine C.
de furt. & ibi etiam Cyn. num. 3. Bart. poſt numero
2. Paul. de Caſtr. num. 2. ad med. verſic. aut eſt con-
ſecrata per Ponof. Ludouic. Peguer. deciſ. crimin. 24.
num. 3. vbi quod ſacra res dicitur omnis ea, quæ ad
Diuinum cultum ordinata eſt, & num. 12. in fin. vbi
quod ſacrę res ſunt illæ, quæ per Pontifices, ſeu Epi-
ſcopos Deo ritè conſecrantur, & num. 13. vbi quod
2 res ſacræ ſunt aliæ res, † quæ & ſi per Pontifices, ſeu
Epiſcopos ſacra vnctione conſecratæ non ſint; ſunt
tamen ad ſacrorum vſum potiſſimè dedicatæ, vt ſer-
uiant ſacerdotibus, miſſam, aut diuina officia dicen-
tibus, vel ad apparatum, ſeu ornamentum templi,
vel altaris. Ad quæ vide omninò Petr. Greg. ſin-
tagm. iuris lib. 33. cap. 14. rubr. de ſacrileg. num. 1.
vbi quod propriè ſacrum dicitur Deo conſecratum à
Pontifice olim, hodie autem ab Antiſtite cuiuſ-
cunque

cunque loci diuino nomini dedicatum, l. ſacra, & in l. in
tantum §. ſacræ inſtitu. eod. cum alijs ibi per eum al-
legatis, & num. 4. & ſequen. declarat quid ſit ſacrum,
quid ſanctum, & quid religioſum? & in quo vnum ab
altero differat, & num. 6. concludit ſacrum id dici poſ-
ſe, quòd aliquo modo ad cultum, authoritatem, & pro-
uidentiam Dei pertinet Decian. in tractat. crimin. lib.
6. cap. 54. rub. de ſacrileg. n. 8. vbi quod ſacrilegium
3 † non committitur in rebus ſanctis, & religioſis, ſed
tantum in ſacris, & ibi declarat, quæ dicantur res ſan-
ctæ, & n. 12. vbi generaliter etiam declarat quid ſit ſa-
crum, & n. 13. & 14. declarat quid ſit religioſum, & c.
24. n. 22. vbi etiam declarat, quæ ſit res ſacra, quæ ſan-
cta, & quæ religioſa.

SVMMARIVM.

1 *Omnia, quæ ad ſacrum vſum deſtinata ſunt, ſacra di-
cuntur, exceptis, quæ ad ornatum diuini cultus n. 2.*
2 *Res non ſacræ dicuntur, quæ neque conſecrantur, neque
benedicuntur, prout vota priuata num. 3.*
3 *Calices, turribili, & his ſimilia ſubripientes ſacrilegium
committunt quia ſacrata ſunt, num. 4.*

Surripientes Calices, & Turribula an committant
ſacrilegium.

RESOLVTIO CCCCVIII.

IOdoc. in practic. criminal. cap. 111. rubr. de ſacri-
leg. n. 4. generaliter dixit, quod ſacra dicuntur
1 omnia ea, quæ ad ſacrorum vſus deſtinata, † &
dedicata ſunt, & ponit exemplum in ciborijs,
phialis, feretris, mappis linteaminibus Altarium, man-
tilibus, & cortinis, cera, candelabris, & arcula eleemo-
ſynarum Anto. Gom. de delict. cap. 5. rubrica de furt.
num. 11. verſ. dubium tamen, vbi inter res ſacras nu-
merat aram, quam nos vulgò dicimus petram ſan-
ctam, excludit autem alia, quæ pertinent ad ornatum,
2 & cultum † diuinum, vt vaſa quibus ponitur vinum,
& aqua, pallium, & lignum, quo cooperiuntur alta-
ria, quæ propterea res ſacras dici non poſſe affirmat.
Ludouic. Peguer. deciſ. crimin. 24. ſub num. 12. vbi
de ara Altaris, & num. 13. vbi de ciborijs, phialis, cap-
ſulis, feretris mappis linteaminibus Altarium corti-
na, cera arcula eleemoſynarum, & alia, de quibus ibi
per eum Petr. Greg. Sintagm. iuris lib. 33. cap. 14. n.
3 2. vbi quod vota † priuatorum non ſunt ſacra Decian.
in tract. crim. lib. 6. cap. 30. num. 19. vbi quod res non
ſacræ ſunt illæ, quæ non conſecrantur, neque benedi-
cuntur vt lampades, vaſa non ſacrata, vt phialæ, caſpu-
lę feretra mappæ linteamina, mantilia, cortinæ, oleum,
cera, candelabra arcula eleemoſynarum, & d. cap. 30.
num. 33. & ſequenti vbi quod vota non dicuntur ſa-
cra, & propterea ſacrilegium non committi, ſi argen-
tea vota furantur.

4 Vnde calices Turtibula dicuntur res ſacræ ſecun-
dum gloſ. in §. item lex Iulia peculatus in verbo. rem
ſacram inſtitution. de public. iudic. Paulus de Caſtro
in l. ſi nondum, n. 2. ad med. C. de furt. vbi de Calice
Boniſac. de Vitalin. in rubrica de pęn. committen. ſa-
crilegium num. 1. verſic. vt calices, & turribula Io-
doch. in practic. crimin. c. 111. rubric. de ſacril. poſt n.
4. vbi de calice, de quo etiam Boſs. in titu. de furt. n.
11. ad med. verſ. dubium tamen neceſſarium eſt Lu-
douic. Peguer. deciſ. criminal. 24. num. 12 Baiard. ad
Clar. in §. ſacrileg. n. 6. Decian. in tract. crimin. lib. 6.
cap. 14. rubric. de ſacrileg. n. 6. & cap. 30. num. 15. vi-
de tamen Decianum in tractat. crim. lib. 6. cap. 30. ſub
num. 19. vbi dixit Turribula non eſſe res ſacras.

SVMMARIVM.

1 *Tabernaculum, ſeu cuſtodia, & Sanctiſſima Euchariſtia
ſacra dici non dubitatur.*
2 *Sceleſtiſſimus fur calicem furatus in quo Sanctiſſimum
Sacramentum aderat, in loco Eccleſiæ ſuſpenſus, ſciſ-
ſus etiam fuit propter contrectationem factam Sacra-
menti Eccleſiæ.*
3 *Impij ſacrilegi contrectatores Sacra Eccleſiæ viui com-
burendi ſunt.*
4 *Tales ſacrilegi ſunt ad mortem condemnandi.*

Surripientes tabernaculum vbi reperitur Sanctiſſimum
Euchariſtiæ ſacramentum qua pu-
niantur pœna.

RESOLVTIO CCCCIX.

1 CVſtodia, in qua † reponitur Sanctiſſimum Sa-
cramentum, quod ſit res ſacra non habet du-
bium, vt in ſpecie aduertit Anton. Gomez. de
delict. cap. 5. rubrica. de furt. n. 11. ad med.
verſ. dubium tamen neceſſarium eſt Baiar. ad Clar. in
§. ſacrilegium num. 6.

Euchariſtia ſanctiſſima, quod dicatur res ſacra nul-
lam habet difficultatem ex allegat. per Boniſac. de Vi-
tal. in rubrica de pœn. committ. ſacrilegium num. 1.
Alber. in dictionario in verbo, ſacrilegium, l. 8. ante
fin. vbi propterea dixit, quod hoc ſacrilegium eſt gra-
uiſſimum Boer. deciſ. 254. numero 15. in fin. vbi po-
nit exemplum de quodam ſacrilego, qui vas, ſeu cu-
ſtodiam, in qua corpus Chriſti ſanctiſſimum repone-
batur, furatus fuerat, & illud ſubtus eius pedes poſuerat
ibid. exiſtente d. Chriſti ſanctiſſimi corpore, fuitq; pro-
pterea ad mortem damnatus per illam curiam Foller.
in pract. criminal. in verb. capiat informationem ſub
numero vndecimo, & in pract. Criminal. cano. capi-
tulo 17. numero 53. per totum in diſcurſu, vbi ponit
aliud exemplum cuiuſdam ſceleſtiſſimi furis, qui fu-
2 ratus fuit calicem, in quo † aderat ſantiſſimum Sacra-
mentum Euchariſtiæ, & Sacramentum manducauit,
& teſtatur eum fuiſſe in loco Eccleſiæ ſuſpenſum, &
poſtea in fruſta ſciſſum Pract. Millei fol. 74. num. 17.
ibi ait ſe feciſſe ſuſpendere quendam, qui ab Eccleſia
vas ſacræ Euchariſtiæ ſurripuerat Girland. de pœnis
omnifar. coit q. 1. ſub num. 9. Clar. in practic. §. ſacri-
legium num. 4. ante fin. vbi refert Foller. in loco præ-
allegato Ludouic. Peguer. deciſion. crimin. 24. nu-
mero decimo, poſt numerum decimoſeptimum, ante
fin. & d. numero decimoſeptimo, in fi. Petrus Greg.
Sintagma iuris lib. 37. cap. 15. rubric. de pœnis veri ſa-
crilegij num. 2. in fin. verſic. ego ſemper in ea fui opi-
3 nione quod ſacrilegi, † qui impia, & deteſtanda ma-
nu ſacram Euchariſtiam contrectauerint, ſeu arcu-
lam, in qua reponeretur tollerent igne viui combu-
rendi ſint ob ſacrilegium, & impietatem Dec. in tra-
ctatu crimin. libro ſexto vbi quod ſacrilegium com-
miſſum in Euchariſtiam grauius eſt quam occidere
Papam.

Et quod pro ſacrilegio infligatur pœna mortis
probatur in d. l. ſacrilegij pœnam, vnde Boer. in de-
ciſ. 254. numero 15. refert quoſdam fuiſſe ad mortem
4 condemnatos, † qui vas, ſeu cuſtodiam, in qua cor-
pus Chriſti ſanctiſſimum reponebatur cuſtodiendum
acceperant. Ieſu Chriſto in ea exiſtente. Confirmat.
idem Boſ. in tit. de ſacrileg. numero 4. commemorat
de quodam fure, qui calicibus, & alijs ornamentis
quaſdam Eccleſias ſpoliauerat, & dicit fuiſſe ſuper
furcis altiſſimis laqueo cum tota caterua furum ſu-
ſpenſum. Probatur idem ex eo, quod refert Foller.
in pract. crim. fol. 389. num. 47. & poſt eum Iul. Clar.

in §. ſacrilegium verſicul. ſed quæro quod Neapoli
fuit ſuſpenſus quidam Salernitanus, qui furto ſub-
traxerat quandam crucem ex Eccleſia. S. Florentij.
Tandem confirmat hanc opinionem. Greg. in Syn-
tag. iur. vniuer. lib. 33. cap. 15. num. 3. dicens, ſe ſem-
per fuiſſe in opinione, ſacrilegos qui impia, & dete-
ſtanda manu ſacram Euchariſtiam contrectauerunt
vel ſacrarium, ſeu arculam qua contineretur rolle-
rent igne viuos comburendos; ob ſacrilegium, &
impietatem.

SVMMARIVM.

1 *Crux pro vt repræſentatiua eſt vera crucis, ſacra, & ſan-
cta dicitur, & eius fur morti eſt condemnandus: ſic
etiam Patena ſacra dicitur num. 2.*
3 *Subripientes corpora Sanctorum ſacrilegium commit-
tunt, quia reliquia Sanctorum Sacra ſunt.*
4 *Subripiens reliquias à Saracenis ſacrilegus non eſt.*
5 *Contractus emptionis, & venditionis Reliquiarum eſt
nullus, & contrahentes puniendi.*
6 *Refertur de condemnato ad triremes, qui reliquias S. Se-
baſtiani abſtulit, quia propter delicti iterationem, in-
trabat pœna mortis.*
7 *Libri veſtes etiam diaconi, & aliorum in quibus officia
celebrantur ſacri dicuntur, num. 8.*
9 *Item ſacra dicuntur imagines Dei B. Mariæ, & aliorum
Sanctorum, ita & omnia ornamenta ad Eccleſiæ or-
natum deſtinata, exceptis, quæ veniunt ad ornatum, &
cultum, vt vaſa, in quibus ponitur vinum, & aqua, &
huic ſimilia.*

De Varijs rerum generibus, in quibus ſi percutiantur, vel
auferantur committitur ſacrilegium.

RESOLVTIO CCCCX.

NOn nullæ. n. ſunt res ſacræ, in quibus ſi per-
cutiantur vel auferantur committitur ſacri-
legium, prout ſunt primo crux. de quo vide
Gomez. de delict. cap. 5. rubr. de furto n.
11. verſicul. ſed quid dicemus de Cruce, vbi quęrit
an dicatur Crux res ſacra ibique arguit pro, & contra
poſtea videtur concludere cum D. Thoma, quem
allegat 2. 2. quæſt. 5. artic. 3. verſic. Reſpondeo quod
1 reſpectu repræſentationis † veræ Crucis, in qua domi-
nus noſter Ieſus Chriſtus paſſus eſt dicatur ſacra, &
ſancta, licet materia ex qua Crux eſt confecta non eſ-
ſet, nec ſacra nec ſanta Clar. in pract. §. ſacrilegium.
numero 4. ante med. vbi ex Foller. quem allegat re-
fert Neapoli fuiſſe ſuſpenſum quendam Salernita-
num, qui crucem ex Eccleſia ſurripuerat idem refert
Peguer. deciſ. crim. 24. n. 17. in fine Baiard. ad Clar. §.
ſacrilegium poſt num 6.
2 Secundo etiam Patena † dicitur res ſacra ad effe-
ctum vt ſi quis eam ſurripiat dicatur committere ſa-
crilegium, ſecundum Aretin. in §. item lex Iulia pe-
culatus n. 2. inſtit. de publ. iudic. Paul. de Caſtro in l.
ſi nondum num. 2. ad med. C. de furt. Iodoch. in
pract. crim. cap. 111. rub. de ſacrileg. poſt num. 4. Pe-
guer. deciſ cri. 24. poſt. numero 12. Decian. in tract.
crim. lib. 6. cap. 14. rubr. de ſacrileg. num. 6. cap. 30.
numero 19. Nec non & reliquię ſanctorum dicuntur
etiam ſacræ, & illas ſubripientes ſacrilegium com-
mittunt ſecundum Bald. in l. nemo martyres ante
num. primum C. de ſacroſan. Eccleſ. vbi dixit, quod
3 eximentes corpora ſanctorum, † & extra Eccleſiam
portantes puniuntur pœna ſacrilegij Boniſ. de Vi-
tal. in rubr. de pœn. committ. ſacrileg. numero pri-
mo Alber. in dictionario in verbo ſacrilegium l. 8. in
fine verſicul. quid dicendum diſt. prima de conſe-
4 crat. vbi declarat niſi reliquiæ ſubreptæ † fuiſſent apud
Saracenos Foller. in pract. crim. in verbo capiat in-
formationem ſub numero primo. Peguer. deciſ. crim.
24. num. 11. Decian. in tract. crim. libr. 6. cap. 30.
num. 38. Boniſac. in tract. de furt. §. alienæ rei ſub
5 num. 26. Et puniuntur etiam qui † reliquias emunt,
& vendunt extra ordinem, & iudicis arbitrio vltra
contractus nullitatem text. eſt in l. nemo martyres C.
de ſacroſanct. Eccleſ. vbi dicitur. Nemo martyres di-
ſtrahat nemo mercetur, & ibi hoc voluit gloſ. in
verbo diſtrahat, & ibi Bald. num. primo vbi opponit,
& oppoſitioni reſpondet ſequendo glo. ibi, & Saly-
cet. numero primo vbi declarat procedere quando
reliquiæ auferuntur de ſacro: alias vendens, & emens
non punitur quæ quidem declaratio nimis reſtringit
diſpoſitionem generalem d. legis, & quando re-
liquiæ auferuntur etiam ſine emptione, & vendi-
tione intrat pœna ſacrilegij vt per Bald. vbi ſupra
Albericus tamen in d. l. nemo martires num. ſe-
cundo teſtatur de ſurto quotidie vendi reliquias
ſanctorum, quod ipſe admittit vt ponantur in Eccle-
ſijs. Et tempore Pauli V. quidam Ioan. Angelus
6 † qui ſupra nomine vocabatur Toccafondo fuit car-
ceratus, conuictus & confeſſus quod ex cęmeterio.
S. Sebaſtiani de vrbe plures reliquias ex ſanctorum
corporibus abſtulit, eaſque etiam pecunia recepta
diuerſis perſonis diſtraxit, quo caſu ſine dubio intra-
bat ſaltem propter delicti iterationem pœna mortis,
& vix per fiſcalem obtineri potuit vt ad triremes
tranſmitteretur.
7 Tertio libri † etiam dicuntur res ſacræ etſi contra-
rium teneat Decian. in tract. crim. libr. 6. cap. 30. ſub
num. 19. vbi dixit libros non eſſe res ſacras. tamen
pro noſtra affirmatiua ſententia tenuerunt Boniſ. de
Vital. rubr. de pœn. committen. ſacrileg. num. primo
verſic. vel libri. Foller. in pract. crim. in verbo capiat
informationem ſub num. 11. Iodoch. in pract. crim. c.
11. rub. de ſacrileg. poſt num. 4. Peguer. deciſ. crim.
24. poſt num. 13.
8 Veſtes etiam ſacerdotum Diaconorum & aliorum
in quibus diuina officia celebrantur dicuntur res ſa-
cræ Boniſ. de Vital. in d. rubr. de pœn. committ. ſacri-
legium num primo verſic. & veſtes ſacræ Alber. in di-
ctionario in verbo ſacrilegium l. 8. in fine Gomez. de
delict. cap. 5. rubr. de ſur. 11. verſic. dubium tamen
Baiard. ad Clar. in §. ſacrilegium, n. 6. Decian. in tr.
crim. lib. 6. capit. 14. rubr. de ſacril. num. 6. & cap.
30. numero 19. & eadem ratione paramenta Altaris
dicuntur ſacra. Boniſ. de vital. vbi ſupra verſic. ſed pa-
ramenta.
9 Cęterum imagines Dei Mariæ Virginis, † & San-
ctorum dicuntur etiam ſacræ Alber. in dictionario in
verbo ſacrilegium l. 8. in fine verſicul. & ipſæ imagi-
nes Peguer. d. deciſ. 24 num. 11. Et ornamenta quoque
Eccleſiæ, & denique omnia, quæ ad Eccleſiæ orna-
mentum ſunt deſtinata dicuntur etiam ſacra, quam-
uis contrarium teneat Gomez. de delict. cap. 5. rubr.
de ſurt. num. 11. verſ. dubium tamen vbi dixit appel-
latione rerum ſacrarum non venire quæ pertinent ad
ornatum, & cultum diuinum, vt vaſa, quibus poni-
tur vinum, & aqua, & aliquod pallium, vel lignum,
quo cooperiuntur altaria, tamen affirmatiuam ſenten-
tiam nos ſequimur cum Albe. in dictionario in verbo
ſacrilegium l. 8. in fine Iodoch. in prac. crim. cap. 111.
rub. de ſacrilegijs poſt num. 4. Peguer, d. deciſ. 24. poſt
num. 13.

Digitized by Google

PRAXIS SEMINARII: AD ORNATVM Textus Sacri Concilij Tridentini ſeſs. 23. cap. 18. de Reformat.

SVMMARIVM.

1 *Seminaria ſunt, & dicuntur loca pia.*
2 *Loca pia ſunt ea, quæ pietatis, charitatiſque operibus exercendis deſtinata ſunt, & qualia ſint vide numere 3.*
4 *Loca pia dicuntur ea, in quibus ſenes, aut infantes, aut pauperes, aliæue perſonæ miſerabiles aluntur.*
5 *Scolæ literarum, & pietatis non aliud ſunt, quam principia quædam Eccleſiæ, & ſeminaria Reipublic. Chriſtianæ.*
6 *Loca pietatis venerabilia ſunt, & procedit etiam ſi nulla habeant priuilegia num. 7.*

Seminatium an dicatur locus pius.

RESOLVTIO CCCCXI.

1 IN quadam facti contingentia dicebam Seminaria eſſe, & dici loca pia, loca enim pia vocantur † ea, quæ aut facta ſunt, ac religioſa cuiuſmodi ſunt Templa, & cemeteria §. ſacræ Inſtit. de Rerum Diuiſ. l. Sancimus C. de ſacroſanct. Eccleſ. l. 2. & 4. ff. de Relig. & ſumpt. funer. l. 4. C. de ſepulch. viol. aut,
2 quæ † pietatis, charitatiſque operibus exercendis deſtinata ſunt Specul. in tit. de inſtrument. edit. §. nunc aliqua num. 62. Ioann. And. & Cardin. iu cap. Ioannes de teſtament. de quibus nouiſſime meminit eruditus D. Ioannes Maria Nouarius in ſua vtili praxi electionis, & variationi fori quæſt. 43. num. 1. ſect. 1. vbi quod
3 in horum numero ſunt Hoſpitalia, † & Cęnobia, Col-
4 legia, aliaque eiuſmodi loca, in quibus aut ſenes † aut infantes aut pauperes alięue perſonæ miſerabiles aluntur, aliaque opera charitatis, & Miſericordiæ exercentur allegat textum in l. illud vbi DD. C. de ſacroſanct. eccleſ. Euerard. in Topic. à minoribus ad Eccleſiam in princip. Alex. conſ. 209. colu. 1. libr. 2. Roman. conſil. 477. quid enim aliud ſunt ſcolæ pieta-
5 tis, † & literarum, quam principia quædam Eccleſiæ, & ſeminaria Reipublicæ Chriſtianæ, quæ autem maior eſſe poteſt pietatis, & Charitatis exercendæ ratio ſecundum Nouar. in d. quæſt. 43. num. 2. quam Religionis, & virtutis, aliarumque bonarum Artium, & linguarum communicatio, quæ ſanè in ſcholis potiſſimum locum habet, in quibus vita hominum ad obediendum Deo, & ad parendum Magiſtratibus informatur, vt in Auth. habita Cod. ne filius pro parte, de qua meminit etiam eruditiſſimus, & miræ eruditionis Iuuenis D. Nouar. in ſua eloquenti praxi electionis, & variationis fori q. 15. ſect. 1. ita quod meritò huiuſmodi loca, in quibus hæc opera fiunt, pia, & venerabilia
6 † cenſentur iuxta doctrinam Bald. in l. illud quæſt. 21. C. de ſacroſ. Eccleſ. quem allegat D. Nouar. in d. qu. 43. n. 4. vbi dicit hoc procedere etiam ſi nulla priuile-
8 gia † habeant. allegat Anchar. in cap. Auditis q. 11. de Reſtit. in Integ. Dec. in conſ. 88. col. 3. Cardin. in conſ. 222. Petr. de Peruſ. in tractat. de Canon. port. Art. 2. quæſt. 2.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia habet immunitatem localem.*
2 *Exemplo Eccleſiæ ſeminarium habet etiam immunitatem vt confugiens ad ipſum inde extrahi minime poterit.*
3 *Seminaria gaudent iiſdem priuilegijs quibus res ſacræ non ſolum quoad honorem, verum etiam quoad immunitatem, & fori præſcriptionem.*
4 *Seminaria exemplo Eccleſiæ immunia ſunt à tributis, & alijs muneribus extraordinarijs.*
5 *Valet argumentum ab Eccleſia ad pia loca.*

An Seminarium habet immunitatem Eccleſiæ ita quod aufugiens ad eum ſit tutus.

RESOLVTIO CCCCXII.

SIcuti Eccleſia habet immunitatem, vt ad eam confugientes ſint tuti, ita quod ab ea minimè extrahi poſſunt ad textum in cap. Inter alia de immunit. Eccleſ. ita pariter gaudebit, hac im-
1 munitate † Seminatium, ad quod ſi aliquis delinquens confugerit, erit ibi tutus, & extrahi minimè
2 poterit † vt tradit Genuen. in proprijs terminis in ſua praxi curiæ Archiepiſcopal. Neapolit. in capit. 17. num. 10. vbi refert quod in anno 1601. fuit reſtitutus Domui furni ſeminarij Neapolitani quidam Homicida, qui ad eam confugerat, & propriè ad furnum ſe conſulerat ingrediens per Ianuam Magnam dictæ Domus, quæ eſt à parte viæ publicæ, & non à parte ſeminarij, quia non poterat negari quin dicta domus, eſſet ſeminarij, & conſequenter loci pij, quamuis, per illam portam pueri non ingrediantur, & ratio eſt quia manifeſtum eſt ſeminaria gaudere iiſdem
3 priuilegijs, quibus res ſacræ fruuntur non ſolum quo ad honorem, & annua ſalaria, verum etiam quoad immunitates, & fori aliquam præſcriptionem, vt per Nouar. in ſua eloquent. praxi electionis, & variationis fori, quæſt. 43. num. 13. ſect. 1. vbi quod ſcholis, & ſeminarijs eadem quæ Eccleſijs ſunt conceſſa pri-
4 uilegia, ita quod ipſa ſeminaria † exemplo Eccleſiæ à tributis, & alijs muneribus extraordinarijs immunia ſunt vt per eund. Nouar. in d. quæſt. 43. num. 21. vbi allegat textum in l. omnia vbi Bar. C. de Epiſc. & cler. & in §. pro temporibus Auth. de Eccleſ. titul. collat. 9. & in l. illud iuncta gloſ. C. de ſacroſan. Eccl. cui ſententiæ ſubſcribit. Ioann. Andr. in capit. 2. de in integrum reſtitut. Panor. in cap. relatum de eſt.] & in cap. 1. de in integr. reſt. Euerar. in topic.
5 ab Eccleſia † ad pia loca, de quibus meminit Idem Nouar. vbi ſupra vbi ſic refert nonnullis quippe vicibus conſultum ſe reſpondiſſe, & vidiſſe etiam in hanc ſententiam deueniſſe viros valde graues, & miræ eruditionis.

SVMMARIVM.

1 *Seminarium habet fori electionem.*
2 *Quæ & qualia ſint pia loca, & vide num. 3. & 4.*
5 *Valet argumentum a definitione ad definitum.*
6 *Opinio dicentium ſcholas, & collegia literarum non eſſe pia loca.*
7 *Coniugium non eſt contra finem, & vſum piæ cauſa.*
8 *Legata facta ſcholis, & Collegijs cenſentur relicta, ad pios vſus, & ad piam cauſam.*
9 *Ea quæ huiuſmodi relicta ſunt cenſentur relicta pro anima.*
10 *Cauſa ſtudiorum vti fauorabilis valde ſimilis eſt piæ cauſæ.*

An Seminarium habeat fori electionem.

RESOLVTIO CCCCXIII.

1 REſpondeo affirmatiuè, † tanquam, vt dixi locum pium vt tenet Nou. in praxi elect. fori q. 43. ſect. 1. qui mouetur ex eo quod pia lo-
2 ca vocantur ea, quæ † aut facta ſunt, ac reli-

gioſa huiuſmodi ſunt templa, & cæmeteria §. ſacræ
inſt. de rerum diuiſ. l. ſancimus C. de ſacroſanct. ec-
cleſ. l. 4. C. de ſepulcro viol. l. 2. & 4. de Relig. & ſum-
3 pt. fun. aut quæ † pietatis, charitatiſque operibus exer-
cendis deſtinata ſunt Ioan. Andr. & Cardin. in cap.
Ioannes de teſtament. Specul. in tit. de inſtrument.
edit. §. nunc aliqua num. 62. quorum in num. ſunt
hoſpitalia, & Cęnobia, & collegia, aliaque eiuſ-
modi loca, in quibus, aut certę aut infantes, aut paupe-
res alięuè perſonæ miſerabiles aluntur, aliaque opera
miſericordiæ, & charitatis chriſtianæ exercentur vt
eſt tex. in l. illud vbi DD. commun. C. de ſacroſ.
Eccleſ. Panor. in cap. fin. num. 2. de teſtam. Alex.
conſ. 209. col. prima lib. 2. Ro. conſ. 477. colu. penul.
in fin. Euerar. in Topic. à minoribus ad Eccleſiam in
princ. quid enim aliud ſunt ſcholæ pietatis, & lite-
rarum, quam principia quædam Eccleſiæ, & ſemina-
ria Reipub. chriſtianæ, quæ autem maior eſse poteſt
pietatis, & charitatis exercendæ ratio, quam religio-
nis, & virtutis, aliorumque bonarum artium, & lin-
guarum communicatio, quæ ſane in ſcholis potiſſi-
mum locum habet, in quibus vita hominum ad obe-
diendum Deo, & ad parendum magiſtratibus infor-
matur, vt grauiter, & omnino verum hoc dixit Im-
per. Iuſtinian. in Auth. habita C. ne fil. pro patr. vt
4 non immerito huiuſmodi loca, in quibus hæc † ope-
ra fiunt, pia, & venerabilia cenſeri debeant ſecundum
Bald. in l. illud quæſt. 21. C. de ſacroſanct. Eccl. etiam
ſi nulla priuilegia habeant vt ſentit Anchar. in cap.
auditis quæſt. 11. de reſt. in integr. quam eandem
ſententiam confirmat Dec. conſil. 82. col. 3. Card.
conſil. 222. Pet. de Peruſ. in tract. de Canoni. port. art.
2. quæſt. 2.

Nam ſecundum vulgatam legiſtarum regulam, cui
5 conuenit definitio, † eidem quoque definitum con-
uenit exemplo, adeo vt argumentum huiuſmodi non
modo probabile, ſed & neceſsarium eſse dicatur, vt
notat Euerar. in Top. à definitione ad definitum per
l. primam §. dolum, & ibi Bar. ff. de dol. mal. l. vlt.
iuncta gloſ. de verb. ſign. & cap. dudum 2. poſt prin-
cip. de elect.

At qui vt concedatur ſanè, ſed abſque veritatis ip-
6 ſius præiudicio, ſcholas, & Collegia literarum † non
eſse pia loca, quod alicubi ſtatuere videtur Bald. in
dict. l. illud col. prima, & in auth. hoc ius porrectum
col. 2. & ibi Paul. de Caſtr. col. prima C. de ſacroſ. ec-
cleſ. & præter hos Alex. conſil. 29. col. pen. libr. 4. &
conſ. 120. col. 2. lib. primo Iaſ. conſil. 218. col. prima
lib. 2. Soc. conſ. 72. lib. 4. Pariſ. conſ. 34. num. 28. lib.
4. quos refert vnà cum quibuſdam alijs Porr. concluſ.
6. libro quinto, cuius rei plerunque hæc ſolet reddi
ratio, quod in his perſonæ, quodammodo viuunt ſæ-
culares, quibus coniugatos eſse liceat, vt vult Felyn.
in cap. 2. in fin. de for. compet. cui adſtipulatur Rom.
in conſil. 233.

7 Quaſi verò contra, vel propter finem, † & vſum
piæ cauſæ ſit coniugium, quod datim humani iuris
quædam communicatio eſt ſecundum Modeſtin. in l.
prima ff. de rit. nuptiar. & idcirco quod per ſe tantum
eſt non facit irritum exemplo l. plerique ff. de in ius
vocan.

8 Sed vt tamen hæc ſe habeant ſanè legata † huiuſ-
modi quæ ſcholis, & Collegijs relicta ſunt, ad pios
vſus & ad piam cauſam relicta eſse videntur, vt tenet
Bald. in leg. ſi quis colum. 12. in princ. C. de Epiſcop.
& cleric. Pariſ. conſil. 34. col. 2. lib. 4. Corn. conſil. 10.
num. 25. lib. 4. Vueſembec. conſil. 28. num. 26. lib. 1.
quippe quæ debeantur pauperibus, & religioſis aliiſ-
que hominibus, qui fauorem pię cauſæ merentur pro-
pterea quod ſeruiunt Eccleſiæ, & ſocietati communi
maximè in erudiēda iuuentute in quo plurimum mo-
menti ſitum eſt Bal. in authent. ſimiliter C. ad l. Fal-
cid. Bertachin. in tract. de Epiſcopis num. 38. col. 68.
Tiraquel. in tract. de priuileg. piæ cauſæ Menoch. in
remed. 15. recuper. poſseſs. num. 24.

9 Sed & eaquæ hoc modo relicta † ſunt, pro anima
cenſentur relicta Corn. conſil. 108. num. 6. lib. 3. conſ.
19. num. 13. & ſequente lib. 1.

10 Et ſtudiorum cauſa † vt fauorabilis ita pię cauſę
valde ſimilis eſt in multis; hoc argumentis probat Ti-
raquel. de priuileg. pię cauſę ex doctrina Bartol. Bald.
Angel. Iaſon. & aliorum in l. prima in fin. ff. ſolut. ma-
trim. & in leg. nec non in princip. ff. ex quibus cauſ.
maior in integr. reſtit.

S V M M A R I V M.

1 *Nemo cogitur inuitus vendere, & venditio metu facta non valet num. 2.*

3 *Libertus in contractu venditionis conſideratur, & n. 4. & quomodo procedat num. 5.*

6 *Quicquid plantatur, ſeritur, vel ædificatur; omne ſolo cedit.*

7 *Quomodo locus efficiatur religioſus.*

8 *Locus efficitur religioſus etiam inuito eo, cui ſeruitus debetur ſi alibi commode ſeruitute vti poteſt, & hoc fauore religionis num. 9*

10 *Cogitur vendere quis iter ad ſepulchrum dummodo ſine magno detrimento.*

11 *Pro danda libertate ſeruo cogitur quis vendere partem quam habet.*

12 *Legatum libertatis reputatur fauorabilis.*

13 *Cogi poteſt quis ad vendendum fauore religionis, & amplia num. 14. 15. 16. & declara num. 17.*

18 *Iudex debet conſiderare damnum quod contingere poteſt venditori.*

An pro erectione Seminarij cogatur quis vendere Rem ſuam.

RESOLVTIO CCCCXIV.

IN hac queſtione reſponden cum dec. Caroccij 26,
vbi dicit pro negatiua parte facere Regulam,
1 quod nemo cogitur † vendere l. nec emere C. de
iure delib. l. initium, & l. fi. C. de contrah. empt.
l. inuitus C. locati l. nec ab inuito C. de nupr. l. non
enim ff. rerum amotar. l. poſseſsores C. de fundo pa-
trimon. lib. 11.

2 Vnde venditio metu † facta non valet Sebaſt. Me-
dic. de caſibus, & pericul. parte prima quæſt. 7. num.
32. ſi enim fuit adhibitus metus circa contractum,
tunc principaliter agitur, vt res vendita præciſe re-
ſtituatur, ſi verò eſt adhibitus in pretio, tunc agitur al-
ternatiuè, vel ad rem reſtituendam, vel ad ſupplen-
dum vſque ad iuſtum pretium l. ſi res §. primo ff. de
iure dot. vbi Bart. dicit eſse caſum ſingularem in pra-
ctica in modo concipiendi libellum, & dicit millies in
facto habuiſse.

3 Et ideo libertas † in contractu venditionis con-
ſideratur vt ſi iuſtum prætium rei ſint, puta, decem,
ſed ego petebam pretium irrationabile puta quin-
decim, quod licet ſit irrationabile magis tamen irra-
tionabile eſt cogere ad vendendum, & hoc attendi-
tur Caſtrenſ. & Alex. in l. non intereſt C. quod me-
tus cauſa.

Immo, & circa perſonas emere volentes, libertas
4 † vendendi conſideratur, puta, cogi non poteſt ma-
gis vni vendere, quam alteri, etiam ſi ille, cui cogor
vendere offerat iuſtum prætium, quia poteſt eſ-
ſe, quod ſit inimicus, vel quid ſimile mecum pate-
retur, cui libenter non venderem. ita Caſtrenſ. in ci-
tato loco per legem ſi in emptione. ff. de minoribus,
quem ſingularem dixit Iaſ. in lege prima in prin-
cip.

cip. ſub num. 22. ff. de verborum obligat. Alberic in l. vlt. §. in computatione colum. 2. C. de iure delib. Igneus in Repetit. l. dudum col. 8. num. 38. C. de contrah. empt. Burgoſ. in cap. primo num. 23. de empt. & venditio. dicens eſse perpetuò notandum Guilielm. in cap. Raynutius in verb. in eodem teſtamento num. 33. de teſtament. Gozad. conſil. 44. num. 7. Tiraquell. ſingulariter commendans de retractu in Præfatione num. 34. Sapia ad leg. vnicam num. 36. C. de ſentent. quæ pro eo; Rebuff. de reſtitut. in integr. Art. 1. gloſ. 3. num. 11. Roland. pariter valde commendans conſil. primo num. 100. vol. 1. Mantua ſingulari 7. eruditiſs. Sfort. Oddus de reſtitut. in integrum. quæſt. 4. num. 84. & 85.

5 Et ſi non libere † vendens iuraſset contenta in inſtrumento obſeruare, prætiumque recepiſset non arguitur ex hoc meius excluſio Aretin. de magis communi conſil. 14. col. 15.

6 Secundo facit regula quicquid plantatur, † ſeritur, vel ædificatur, omne ſolo cedit §. cum in ſuo cum ſequente. inſtit. de rerum diuiſio.

Pro contraria parte affirmatiua facit primo loco
tex. in l. locum iuxta ſui Principium ff. de vſuſructu
7 vbi locum religioſum † facit nudus proprietarius in
ſerendo teſtatorem ſi opportunè alibi ſepellire non
poterat, & ſic ibi inuito vſuſructuario locus efficitur
Religioſus, ſi alibi non poterat commodè ſepelliri.

Sed certè duo vbi concurrunt ſcilicet, quia ſepeliebatur teſtatormet, & aliter eſset iniquum, ſecundum quod alibi commode ſeppeliri non poterat.

Secundo hoc idem videtur probari in leg. 2. §. ſi vſumfructuum ff. de religioſ. & ſumpt. fun. vbi prima Gloſ. idem dicit, & repetit.

Tertio hanc partem confirmare videtur text. in
8 leg. 2. §. locum ff. eodem titul. vbi fit locus † religio-
ſus inuito eo, cui ſeruitus debetur, ſi alibi commode
ſeruitute vti non poteſt dicens hoc habere magnam ra-
tionem.

Et ſic inuito Domino locus religioſus fieri poteſt; ſed ibi Iuriſ. Conſult. reſeruat, ſi alibi commodè vti poteſt.

Circa quem text. illud obiter dicam, quod licet
Angel. ibi, & Florian. dicant eſse caſum ſpecialem
9 fauore religionis, prout in l. ſi cui † in vltima gloſ. ff.
de ſeruit. tamen contrarium ſentiunt ibi Barr. & Ca-
ſtrenſis, & in hoc dicunt illam gloſ. ſingularem, &
notabilem, quod dominus fundi ſeruiens poteſt
commutare locum ſeruituris, dummodo ſine incom-
modo illius, cui ſeruitus debetur, pariter Iaſ. in leg.
2. §. mutui datio in decima ſallentia. dicit ita eſse ca-
ſum ſpecialem fauore religionis Nouel. de dot. par.
8. priuileg. 27. Couar. variar. reſolutionum lib. 3. cap.
14. numero octauo, verſicul. item communis, tamen
verior eſt opinio, vt generaliter intelligantur, prout
Iaſ. in l. 1. §. fin. numero 8 ad finem ff. de noui oper.
nunciat. in leg. ſecunda num. 45. ff. ſolut. matrimonio
in leg. ſi ex toto §. fin. numero 26. ff. de leg. 1. Ve-
ron. de ſeruit. Ruſt. prædiorum capit. 1. numero 7.
Zaſius lib. 1. reſponſ. capit. 10. & hæc eſt communis
opinio Soci. conſil. 141. numero quarto libro primo
Pinel. ad. leg. 2. part. 2. capit. 1. num. 25. de reſcin-
dend. vendit.

Quarto facit textus in leg. ſi quis ſepulchrum ff. de
religioſ. & ſumpt. fun. verſicul. præſes vbi cogitur
10 † quis vendere iter ad ſepulchrum, dummodo ſine
magno detrimento venditoris, & ibi gloſ. notat. quod
quis cogitur vendere.

Quinto hanc opinionem confirmat text. in l. 1. C.
11 de commun. ſeru. manumitt. vbi pro danda † li-
bertate ſeruo cogitur quis vendere partem, quam
habet.

Cui poteſt fortaſse non inutiliter reſponderi le-
12 gatum † libertatis reputari fauorabilius, quam
quodvis legatum ad pias cauſas, & ob id ab eo
fieri non poſse Fulgoſ. per illum text. in leg. Papi-
nianus §. quarta autem ff. de in offic. teſtament. cum
minuat. legitimam, quod non poteſt legatum ad pias
cauſas Tiraquell. in præfatione tractat. de priuileg.
piæ Cauſæ.

13 Et hanc ſecundam opinionem quod cogi † poſſit ad vendendum tenuerunt Bald. & Angel. in leg. 1. ff. ſoluto matrimon. Florian. ad l. ſecundam §. locum, & ad l. ſi quis ſepulchrum ff. de religioſ. & ſumpt. funer. Felyn. in Canone omnes colum. penult. diſtinct. prima Veronenſ. de ſeruitut. vrbanor. prediorum cap. 82. atteſtans ita obtinuiſse Veronæ Afflict. in proemio conſtitut. Neapolit. quæſt. 3. numero 10. atteſtans ſic pronunciatum apud Regem Næapolis in fauorem Monaſterij Diui Hieronymi Franc. Marc. Deciſ. 536. parte prima, & receptiſſimam dixit Didac. Variarum reſolut. lib. 3. capitul. 14. colum. mihi 16. fol. 972. Addo. Soccin. Regul. 435. Limitat. 9. Gomeſ. reputans hoc valde notabile variarum reſolution. de emption. & venditione num. 51. Alph. Report. 353. in fine per Nicol. Mozz. de contract. tit. de emptione, & venditione, tit. de rebus quæ emi, vel vendi poſſunt num. 58.

Ampliatur hęc concluſio, vt ad effectum pium co-
14 gatur † vendere partem ſuam Bald. in l. vnic. C. de
communi ſeruo manumitt. per illum text. Commen-
dat. Iaſ. ad dict. l. nec emere lim. 2. C. de iure delibe-
randi. Gomeſ. in citato loco verſic. ſecundo in foro.

15 Ampliatur ſecundo tam pro eccleſijs ędificatis, † quam ædificandis Marc. in allegata Deciſ. num. 4. Didacus in pręcitato loco.

16 Ampliatur Tertio in Emphyteuta † habente dominium vtile tantum Franciſ. Marchus in allegato iam loco.

17 Declaratur ex capite † Couarr. iam citato loco ſi loquitur de Eccleſ. Chathedrali, vel Parochiali, in quibus ſacramenta miniſtrantur hoc ſit abſolute verum, in alijs verò non, niſi concurrente Principis placito, ex quo non militat adeo vrgens ratio.

18 Conſiderabit etiam diſcretus iudex † neceſſitatem à ſimplici vtilitate, & damnum quod contingere poteſt venditori, prout etiam omnia iura pro hac parte adducta innuunt, & demonſtrant.

Fallit igitur regula, ne quis cogatur vendere fauore religionis modo quo ſupra deductum fuit, & ſic patet reſponſio ad contraria.

S V M M A R I V M.

1 *In vnione facienda Seminario non requiritur conſenſus capituli, ſed eius loco requiritur conſenſus quatuor deputatorum duorum de Capitulo, & duorum de clero.*
2 *Et facta abſque conſilio eorum vnio eſt nulla.*
3 *Ad hoc vt valeat vnio facta ſeminario neceſse eſt, quod ſit actu erectum.*
4 *Beneficia vnita tali ſeminario vacantia ſpectant ad liberam Sanctiſs. Domini diſpoſitionem.*
5 *Non ſuſtinetur collatio beneficiorum facta ab Epiſcopo poſt lapſum multi temporis a vacatione, & num. 6.*

Quid requiratur in vnione facienda ſeminario.

RESOLVTIO CCCCXV.

SCiendum eſt, quod in vnione facienda emi-
nario non videtur requiri conſenſus Capi-
1 tuli, ſed eius loco requiritur, quod fiat † cum
con-

Digitized by Google

conſilio quatuor deputatorum duorum de Capitu-
lo, & duorum de Clero ex decreto Sacri Coocilij
Tridentini capitu. 18. ſeſs. 23. de Reformation. aliàs
voio non valet Cæſar. de Graſſis in deciſion. 132. &
cenſuit ſacra Congregatio Concilij his verbis. Con-
2 gregatio cenſuit vniones factas † ſeminario abſque
conſilio eorum quatuor, quos iubet Concilium adhi-
beri, minimè valere, aliàs non valent vniones ſim-
plicium beneficiorum factæ irrequiſito deputato-
rum conſil. verum Epiſcopus non tenetur ſequi eo-
rum conſilium, vt eadem congregatio cenſuit his
verbis Epiſcopus quatuor deputatos ſeminarij de-
bet adhibere in conſilium pro tota temporali ad-
miniſtratione prædicti ſeminarij excepta exactio-
ne, quæ ad ſolum epiſcopum ſpectat, non tamen
tenetur illud ſequi conſilium. Et ita in vna
Mediolanenſ. beneficij quinta Iunij 1596. fuit re-
ſolutum, quod deuolutio eſt iuſtificata lapſu temporis
à die vacationis iuxta capitulum ſecundum de con-
ceſſione præbendæ cum alijs, neque obſtar vnio
facta Seminario, quæ ſine conſenſu capituli eſt nulla
ſecundum ius commune Clem. 2. de rebus eccleſ.
& attento concilio Trident. ad eius validitatem re-
quiritur interuentus adiunctorum, vt fuit ſæpe à
Congregatione declaratum, & conſequenter non
impedit deuolutionem, nam ignorantia iuris non
præſtat iuſtam cauſam ex deductis in cauſa Gienen.
præſtimonij, nec regula de triennali ſuffragatur ſemi-
nario, quia illa defendit titulo poſſidentem, non
autem vti vnitum Chiſanen. dec. vltima.

3 Inſuper eſt neceſse ad hoc, † vt valeat vnio facta
ſeminario, quod ſit actu erectum, & habeat actu
ſcholares, & magiſtros, vt cenſuit ſacra Congregatio
anno 1588. in vna Gienen. his verbis congregatio
concilij cenſuit vnionem nullam eſse, & inualidam
cum ſeminarium non fuerit erectum iuxta formam
Concilij, vt pote nec magiſtris, nec ſcholaribus verè,
& actu in eo exiſtentibus, quæ declaratio fuit con-
firmata per breue Sixti Quinti in eius executionem
datum 26. Octobris 1588.

Et Epiſcopo Caurien. ſic fuit reſcriptum Illuſtriſs.
& Reuerendiſſime, cum nomine capituli iſtius Ec-
cleſiæ expoſitum fuerit congregationi Illuſtriſſimo-
rum Patrum, qui Tridentin. concil. decretis inter-
pretandis præfecti ſunt decem ab hinc annis iſtic
vix extitiſse cæptam ſeminarij fabricam, illam tamen
nunquam perfectam, ac ſuper beneficijs non fuiſse
certam taxam conſtitutam, minuſque in ipſo ſemina-
rio magiſtros, & ſcholares habitos, cenſuit ipſa Con-
gregatio beneficia eidem ſeminario vnita, atque in
4 menſibus Apoſtolicis † vacata ſpectare ad liberam
ſanctiſsimi Domini Noſtri diſpoſitionem, quam Con-
gregrationis ſententiam amplitudini tuæ notam eſse
volumus, &c. Romæ 26. Ianuarij 1596. Hierony.
Card. Mattheus.

Vnde in cauſa Gienen. præſtimonij de menſe Iunij
1593. coram Domino Blanchetto fuit reſolutum col-
5 lationem † beneficij factam ab Epiſcopo poſt lapſum
multi temporis à vacatione non ſuſtineri cap. 2. cum
alijs de conceſ. præbend. nec obſtare vnionem factam
de dicto beneficio ſeminario faciendo verbaliter tan-
tum erecto quaſi ignorantia iuris dubij fuerit excu-
ſatus à deuolutione, quia reſpondetur ius eſſe clarum
quod eccleſiæ nondum exiſtenti donari non poteſt
cap. ad audientiam 2. & ibi Abb. de eccleſ. ædificand.
nec obſtare cap. nemo de conſecrat. diſtinct. prima
quia ſolum probat antequam eccleſia fiat debere eſse
obligationem donandi, nec obſtare concilium dict.
cap. 18. quia reſpondetur; quod vt poſset fieri vnio,
debebat ſeminarium actu eſse erectum, ſaltim in do-
mo conductitia, & concilium præcipit debere fieri
contributionem de fructibus menſæ.

Et in vna Corduben. præſtimonij 6. Nouembr.
6 † 1596. coram D. Litta fuit ita reſolutum, poſseſſio
ſeminarij fuit de facto capta, & propria authoritate
vigore vnionis factæ idem ſeminario ante erectionem
illius, quam vnionem certo certius eſt non ſubſiſtere
ad notat. per Anchar. in Clem. ſi vna 3. oppoſ. de
rebus Eccleſiæ non alienan. & prout fuit dictum in
illa Gienen. præſtimonij 20. Febr. 1594. coram Illu-
ſtriſsimo Blanchetto, & idem fuit reſolutum in illa
Corduben. præſtimoniorum 7. Febru. 1601. coram
eodem D. Litta.

SVMMARIVM.

1 *Ad exemplum minoris datur reſtitutio in integrum Ec-
cleſiæ.*
2 *Petita reſtitutione in integrum impeditur executio non
capta, & amplia num. 3.*
4 *Reſtitutio non datur quando apparet de calumnia.*
5 *An ſeminaria dicantur loca pia, & eccleſiaſtica ac
proinde habeant reſtitutionem in integrum, & vide
numero 6.*

Reſtitutio in integrum an competat Seminario.

RESOLVTIO CCCCXVI.

Reſtitutio in integrum aduerſus tres ſenten-
tias conformes ſicuti datur minori, vt latè
deduxit Maſtrillus in deciſ. 45. Miſing. ob-
ſer. 84. Menoch. conſil. 478. num. 56. & con-
1 ſil. 757. num. 1. & 2. ita pariter † competit eccleſiæ
cui in hoc indiſtinctè æquiparatur ſecundum Inno-
cen. in capit. auditis de in integr. reſtit. Cappell. Tho-
loſ. dec. 54. Benitend. dec. 85. num. 6. Mil. in reperto-
rio in verbo reſtitutio ita datur, vbi ait quod ita datur
minori, & ſeminario reſtitutio contra plures ſentẽtias
ſicuti contra vnam, idem dixit Ro. de loco pio ſing.
94. Sfor. Odd. de reſtit. in integr. quæſt. 3. artic. 4. &
5. & art. 6. num. 46. in tantum, quod ſtatim quod fuerit
2 petita impedit † executionem non cæptam ad text. in
l. fin. vbi gloſ. in verbo poſtulata C. de in integr. reſtit.
poſtul. & latiſſimè poſt infinitos reſoluit Maſtr. in
3 dec. 30. quod procedere etiam aduerſus † tres ſen-
tentias conformes, quando non petitur malitioſè, &
per calumniam dicit Salicet. in l. prima C. ne lic. tert.
prouocar. quæſt. vlt contra Bal. ibidem contrarium
tenentem Lancellott. de attent. penden. reſtit. in in-
tegr. num. 88. & ſeq. num. 93. ſubdens hanc opinio-
nem eſse veriorem, & communiorem, pro qua tenent
longè plures Doct. & numero, & authoritate, &
de magis communi dixit. Gabr. de exequ. re. iudic.
concluſ. 1. num. 17 Cappella Thol. dec. 54. Miſyng.
centu. 3. obſer. 84. ad fin. vbi refert ita in camera
ſæpe fuiſse deciſum, maxime quando ex antiquis aut
4 nouis actis aliquid appareat, † quod ceſset præſump-
tio calumniæ Magon. deciſ. Floren. 104. num. 25.
Molied. deciſ. 77. & deciſ. 176. Maſcard concluſ. 1280.
num. 18. & 23. qui poſt alios hoc intelligit quando
aliquid aliunde conſtaret de iuſtitia ſententiarum
Sfor. de reſtit. quæſt. 43. tit. 3. num. 55. 78. & 88. Ca-
picius deciſ. 93. num. 1. Lauren. deciſ. Auenio. 2. per
totam Rim. Iun. conſ. 593. num. 28. & 69. volum. 5.
& Theſaurus deciſ. 181. ad finem.

5 Licet opinionem negatiuam † tenuerint Anchar. in
capitul. auditis numero 10. quæſtion. 12. de præſcript.
Corn. conſ. 57. lib. 3. Gam. deciſ. 390. ſub numero 6.
Pariſ. conſ. 34. lib. 4. & conſ. 50. lib. ſecundo Gabr. de
pia cauſa concluſ. prima, numero 21. & concluſ.
noua, numero ſecundo, & in puncto voluit Gut-
tier. pract. quæſt. canonic. lib. 1. quæſtio. 35. vbi
dicit quod licet exerceantur opera pia non tamen

reli-

Digitized by Google

religioſa dicuntur Borell. in conſil. 81. per totum, & optimè idem Gabriel. in conſil. 162. per totum, volum primo loquitur in ſeminario erecto de licentia ſummi Pontificis, & dicit quod non eſt locus pius, nec gaudet priuilegijs eccleſiæ conceſſis nec gaudet foro eccleſiaſtico, vt conſuluit de Ponte in conſil. 18. per totum Anna ſingul. 90. in tantum, quod bona etiam immobilia poterant ſine ſollemnitatibus alienari, vt poſt. Bald. Caſtrenſ. Fel. & alios determinat Menoch. in conſil. 555. numero quinto, libro ſexto, de Pont. in dicto conſil. 18. numero octauo, vbi refert ita plures per factum conſilium fuiſse decretum.

6 Contrariam autem opinionem, & † affirmatiuam tenuit poſt alios Sfor. Odd. in tract. de reſtitution. in integr. dict. quæſtion. 3. artic. ſexto, ſub numero quadrageſimoquinto, verſiculo in contrarium videatur, quia prædicta ſeminaria dicuntur loca pia, vt quam plures allegat Tiraquel. in ſuo tractatu de priuileg. piæ cauſæ in proœm. in verſicu. ſed alij indiſtinctè, & verſiculo item fraternitatibus relictum, & Sfor. in dict. quæſtion. 3. articulo quinto, ampliatur ſecundo, vbi veriorem, & æquiorem dicit eſſe hanc ſententiam, in dict. numero 46. cum in huiuſmodi locis exerceantur opera charitatis.

SVMMARIVM.

1 *Refertur caſus quæſtionis.*
2 *An inchoatis muris ſeminarij poſſit fieri vnio beneficiorum.*
3 *Vniones debent fieri de ſeminario, & collegio.*
4 *Qualitas ſine ſubiecto adeſſe non poteſt.*
5 *Qualitates non entis ſunt nullæ.*
6 *Priuilegium non poteſt concedi collegio quando ſcholares non adſunt, ſed contrarium num. 11.*
7 *Donatio facta futuro collegio non tenet.*
8 *Muri non faciunt ſeminarium ſed ſcholares.*
9 *Omiſſo principio non poteſt fieri tranſitus ad finem.*
10 *Hoſpitali futuro, vel Eccleſiæ conſtruendæ poteſt fieri donatio.*
11 *Non efficitur caducum legatum relictum ad alicuius eccleſiæ conſtitutionem etiam ſi locus edificio non fuerit deſignatus.*
13 *Monaſterio edificando competit reſtitutio in integrum aduerſus negligentiam, proſequendæ appellationis.*
14 *Societas conſtitui poteſt ſuper officio emendo, & erit valida.*
15 *Vim ſuam pariter oſtendit quod incontinenti eſt faciendum, ſicut quod iam eſt factum.*

An Seminario incohato poſſit fieri vnio beneficiorum.

RESOLVTIO CCCCXVII.

1 Erant erecti muri ſeminarij, † non tamen ibi erat aliquid poſitum, quod arguebat ſeminarij initium, quare fuit dubitatum an per Epiſcopum potuiſset fieri † vnio beneficiorum ex
2 diſpoſitione Concilij Tridentini, & pro parte negatiua dicebatur, quod debeut prius eſse erecta iſta ſeminaria, & in illis ſcholares actualiter adeſse, vt tales vniones ſubſiſtant, nam ſi fierent ante erectionem, & exiſtentiam ſcholarium non tenerent, vt ſemel cenſuit ſacra Congregatio Concilij in vna cauſa Gienen. & reſoluit Rota in eadem cauſa Gienen. præſtimonij 15. … 1594. Coram Illuſtriſſimo Dom. Blanchetto, & in Corduben. præſtimonij 6. Nouem. 1596. & in alia Corduben. præſtimoniorum 7. Februarij 1601. coram Litta, ea nempe ratione, quia

3 Concil. Tridentin. dicit, quod vniones † fiant de ſeminario, & Collegio, vt in illis verbis, huic Collegio applicabunt, & incorporabunt, ſed ſic eſt, quod ante d. erectionem non adeſt Collegium cui fiat vnio, aut eſt in rerum natura lege quidam teferunt §. primo vbi, quia heres, ad quem ſermonem conferat in rebus humanis non eſt ff. de iure codicillorum, ergo vnio fieri non poteſt, & ſi facta
4 ſit non tenet, quia qualitas † ſine ſubiecto adeſſe non poteſt lege ſecunda de vſufructu. lege decem ff. de verborum obligation. lege prima ff. de vſufruct. legat. vbi Bartolus numero finali, & non
5 entis † nullæ ſunt qualitates leg. eius qui in prouincia ff. ſi certum petatur dict. leg. quidam referunt poſt principium verſiculo nullius enim momenti ff. de iure Codicillorum capit. bonæ il primo verſic. contra verò, & ibi gloſſa verbo per rerum naturam de electione.
6 Nec poteſt concedi priuilegium † Collegio quando ſcholares non adſunt bonus textus in capitulo ad audientiam il ſecondo, ibi licet enim nobis inſtanter ſupplicares, vt eccleſiæ prędictæ confirmationis priuilegium faceremus, tibi non poſsumus de iure deferre, cum nulli Canonici adhuc ibidem exiſtant, quibus priuilegium concedatur, de eccleſijs ædifican-
7 dis. Nec tenet donatio † facta futuro Collegio capitulo Abbate ſanè §. nec pro eo ibi præſertim, quia monaſterio, quod nondum erat, aliqua donatio fieri non valebat, de ſententia, & re iudicata libro 6.
8 Nec muri † faciunt ſeminarium, ſed ſcholares, Mohedanus deciſion. prima ſub numero quinto de foro competen. & notant Doctores in dicto capitulo ad audientiam il ſecondo de eccleſijs ędificandis; Ad quod poſsem adducere alia plura, quæ congerit gloſſa finalis in dicto capitulo ad audientiam, & Mandoſ. in regula tertia Cancellariæ quæſtione quinta per totam, gloſſa etiam verbo accuſare in capitulo ad diſſoluendum de deſponſat. impuberum. Prædicta ſententia mihi placet quando colligeretur aliquis fumus, vel ſuſpicio fraudis in vnione Seminario facienda, pro vt contingit in dicta cauſa Gienen. vbi poſt factam vnionem, ſi beneficia vnita vacabant in menſe ordinario, Ordinarius illa conſerebat ſuis nepotibus, & familiaribus, dicens vnionem eſse nullam ex dicto defectu, ſi verò vacabant in menſe reſeruato dicebat eſse validam, & à ſede Apoſtolica prouideri non poſse prætendebat vel quando redditus beneficiorum vnitorum Seminario nondum erecto poſtea non conuerterentur in ſeminarij vtilitatem, & proſecutionem ad vlteriorem effectuationem, ſed in alios extraneos vſus conuerterentur; Ac etiam quando omiſſa detrectatione fructuum menſæ epiſcopalis, & capitularis, & cunctorum beneficiorum diœceſis pro vt dictum Concil. pro forma requirit, vel alias forma non ſeruata, mitterentur manus ad vnionem faciendam, & de facto fieret; tunc inquam libenter admitterem nullitatem vnionis.

Cœterum deficientibus ſupradictis, quando prędicta d. detrectatione, & contributione fructuum, & ab illa realiter incipiendo, vt Concilium diſponit. ſumpto argumento ab ordine literæ lege quoties 2. ff. de vſufructu. capitulo ſi quis iuſto 46. §. verum de electione in 6. deueniretur ad vnionem beneficiorum futuro ſeminario, ſeruata forma in reliquis omnibus, tali caſu exiſtimarem profectò validam eſse talem vnionem, quamuis nec domus ſit empta, nec fabrica conſtructa, nec minus ſcholares actualiter admiſsi, dummodo ſemper continuetur in perficienda fabrica, & in erigendo cum effectu ſeminarium, & collegium, pro vt etiam ita ſenſere non pauci ex Illuſtriſsimis Dominis Card. ſacræ Congrega-

Digitized by Google

gregation. Concil. Tridentin. & Reuerendiſs. DD.
Rotæ Auditoribus, dum eos hac in re ſuper validi-
tate cuiuſdam vnionis in voce informarem, mihi
inſinuarunt, & hoc oſtenditur. In primis ex mente,
& litera eiuſdem Concilij Tridentini in eodem capi-
tulo decimooctauo ſeſs. 23. ante medium, dum
dicit, & quia ad Seminarij Fabricam inſtituendam,
& ad mercedem Præceptoribus, & miniſtris ſol-
uendam, & ad alendam iuuentutem, & alios ſumptus
certi redditus ſunt neceſsarij, &c. ijdem Epiſcopi
cum conſilio duorum de capitulo, &c. ex fructi-
bus menſæ Epiſcopi, & capituli, & quarumcun-
que dignitatum perſonatuum officiorum præbenda-
rum, &c. partem aliquam, vel portionem detrahent,
& eam portionem ſic detractam, nec non beneficia
aliquot ſimplicia cuiuſcunque qualitatis, & digni-
tatis fuerint, vel etiam ante vacationem (ſine cul-
tus diuini, & obtinentium præiudicio) huic Col-
legio applicabunt, & incorporabunt. Igitur ad
Collegij fabricam conſtruendam, & ad præparan-
da alia neceſsaria quæ præciſe debent præcedere
receptionem Collegialium eſt detrahenda certa pars
fructuum, ex beneficijs totius diœceſis, nec non dicta
ſimplicia beneficia vnienda non obſcurè, ſed apertè
potius idem Concilium inſinuat, quod ſit valida
vnio ante effectuatam erectionem ſeminarij, & iu-
uenum admiſſionem ponderando illam dictionem
nec non, quæ reſoluitur in copulatiuam, ac repetit
omnes qualitates præcedentes Bart. in leg. ſeia §.
Cato ff. de fide inſtrumentorum: in terminis dicti
Concilij eſt expreſsa deciſio prima Cęſaris de Graſs,
vbi etiam dicitur, quod eſt vnica ratio, in quo
tam prædicti fructus beneficiorum, quam ipſa be-
neficia vnienda reguntur ab eodem verbo applica-
bunt, & incorporabunt, late Mandoſ. ſuper facul-
tat. Auditor. Cameræ in §. & taxam. in gloſsa in
verbo nec non.

Clarum etenim eſt, quod prius debet inſtitui fa-
brica, & reliqua ſuppellectilia præparari, quam de-
ueniatur ad ſcholarium receptionem cum ſine domo,
& alijs neceſsarijs exiſtere non poſſit neque omiſso
9 principio † poteſt fieri tranſitus ad finem lege
finali Codic. vnde vi leg. finali ff. de conſtituta pecu-
nia capitulo finali de præsbytero non baptizato Rota
deciſion. 10. num. 3. cum ſequent. de præbend. in
antiquis, & qui vult conſequens debet habere,
& antecedens leg. ad rem mobilem leg. ad lega-
tum 62. ff. de procuratoribus leg. illud ff. de acqui-
renda hæreditate. Aymon. conſil. 144. num. ſecundo,
Ceſar de Graſs. deciſione ſecunda numero ſeptimo de
de cauſ. poſseſſion. & propr. vnio enim non tenet,
neque etiam teneret fructuum detractio cum par
ſit ratio ex ſupra dictis, & ſequeretur quod d. diſ-
penſatio Concilij eſset fruſtatoria, ac nullum vnquam
haberet affectum c. commiſsa 35. cum alij de electio-
ne lib. 6.

10 Rurſus quia futuro collegio, † & Hoſpitali vel ec-
cleſiæ conſtiuendæ poteſt legari, ac hæreditas relin-
qui l. ſeruos 35. ff. de liberali cauſa Abbas in capitulo
nos quidem numero ſecundo de teſtament. Angel.
in conſil. 135. incipit paucis ſub numero primo
11 Item poteſt † illi priuilegium concedi vt incipiat
habere vires, quando erectum, vel erecta fuerit gloſ.
final. in dicto capitulo ad audientiam il ſecundo, &
Abbas ibidem numero quarto, & quinto de eccleſiis
ædificandis, ac reliqui omnes. Ac etiam futuro ædi-
ficio ſeruitus imponi poteſt leg. ſi ſeruitus 22. §. futu-
ro ff. de ſeruit. vrbanor. prædior. Hinc non effici-
12 tur caducum † legatum relictum ad alicuius ec-
cleſiæ conſtitutionem, etiam ſi locus ædificio non
fuerit deſignatus capitulo 3. de teſtamentis, & ibi
gloſsa verbo in loco, & poſt omnes reſoluit Couar.
ibidem numero decimoſecundo. Hinc Monaſterio
13 ędificando † competit reſtitutio in integrum aduer-
ſus negligentiam proſequendę appellationis; Rota
deciſione vnica numero primo, & ſecundo, ac per
totum de teſtamentis in antiquioribus Biſigneti,
Selua de beneficijs 3. parte quæſtione ſexta, nu-
mero ſeptimo item remedium adipiſcendę competit
Epiſcopo executori teſtamenti, in quo futuri paupe-
res ſubſtituuntur hęredes Bartolus numero 12. Bald.
trigeſimoſexto, Alberic. 12. Alexand. decimo Iaſ.
numero 11. Decius numero vigeſimonono Corneus
numero decimooctauo, in lege finali Codic. de
edicto Diui Adriani tollen. Menochius de adipi-
ſcen. rem. 4. numero 256. cum ſequentibus.
14 Rurſus conſtitui poteſt ſocietas † ſuper officio e-
mendo, & erit valida leg. ſi fratres §. ſi quis ſocietatem
leg. actione §. item ſi ſocietatem leg. cum ſocietas ff.
pro ſocio. Puteus deciſion. 67. Inſuper quia ſufficit
ſola deſtinatio conſtruendi ſeminarij, vt habeatur pro
conſtructo leg. 3. §. quid ergo ff. de contrario iudi-
cio tutelę, vbi probatur, quod pecunia depoſita
ad emptionem prędiorum cenſetur res immobilis, de
quo vide Roman. ſingulari 103. Cremen. ſingul.
59. Rebuff. de priuilegijs ſcholarium priuilegio 55.
numero 5. Boerium deciſione 209. Redoanum de reb.
eccleſię non alienan. quæſtion. 10. per totam.

Ex quo bene, & doctè quidem. Eruditus Nauar. in
ſua vtili praxi electionis, & variationis fori quęſt.
48. ſect. 1. dixit ſponſam habentis fori electionem
gaudere eodem beneficio electionis fori ſicuti ſpon-
ſus, nam ſi vxor priuilegiatę perſonę habet beneficium
electionis fori, vt latè deduxit Idem Nouar. in quę-
ſtio. 47. ſect. 1. ita pariter, & ſponſa, ex eo quod
15 vim pariter † ſuam oſtendit quod incontinenti, eſt
faciendum, ſicuti quod iam eſt factum, & hinc Idem
Nouar. in d. quęſt. 48. num. 7. infert, quod qui ſtatim
Laurea eſt ornandus habetur in multis pro laureato,
& hinc ſecundum eundem Nouar. mox matriculan-
dus habetur pro matriculato cingendus infra breue
tempus habetur pro cincto leg. penult. ff. de milit.
teſtament. Alexandr. in leg. ſi quis id quod ff. de
iuriſdiction. omnium iudic. Gail. in obſeruation. 80.
libro ſecundo numero nono, condemnandus etiam
infra breue tempus habetur pro condemnato Caball.
de omni genere homicidij numero 167. & ſequente
benedicendus in continenti habetur pro benedicto
Surd. conſilio 367. numero 21. & delendus ex albo
habetur pro deleto idem Surdus in conſil. 367. nu-
mero 22. vide ſcripta per Carpan. ad ſtatuta Medio-
lani capit. 10. num. 16. & 144. libro primo, & Fari-
nac. in quęſtio. 103. numero 319. & ſequent. vbi ait
de occidente banditum proximè rebandiendum, ſic
perdendum habetur pro perdito, conditio ſtatim
defectura habetur pro defecta Marſil. ſingul. 106.
Caball. reſolut. crim. 65. & idem efficit ſuſpicio im-
minens quod ipſe actus, Surdus dicto conſil. 367. nu-
mero 21. ideo, & carcere intra breue tempus liberan-
dus non debet valde arcte cuſtodiri Menoch. de
Arbitrar. iudic. caſu 704. numero nono, quare ipſe
idem reſpondet in conſilio 502. numero 35. non cen-
ſeri eum indignum, qui adiuit hereditatem viuentis,
quem ſciebat ob delictum breui ſecretò feriendum,
vel capite puniendum, vt meminit idem Nouar. vbi
ſupra.

PRAXIS SIMONIÆ.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus concedens literas dimiſsoriales, vel teſtimo-
niales per pecuniam, committit ſimoniam.*

2 *Nota-*

Digitized by Google

2 *Notarius pro literis teſtimonialibus non poteſt accipere niſi decimam partem aurei, & num. 4.*
3 *Per concilium Tridentinum corriguntur iura antiqua circa receptionem alicuius rei pro ordinibus, vel literis.*

An committat Simoniam Epiſcopus aliquid recipiens pro concedendis dimiſſorijs.

RESOLVTIO CCCCXVIII.

1 RESpondeo affirmatiuè † quia per literas dimiſſorias quis ius acquirit vt poſſit ab alieno Epiſcopo ordinari, idem dicendum eſt, ſi Epiſcopus teſtimoniales literas pecunia dederit ordinato clerico, quibus teſtatur Epiſcopus ſe eum Clericum ordinaſſe, vt vbique pro ordinato haberetur vt ex Concilio Tridentino ſeſs. 21. cap. 1. de reformatione vbi habetur: quoniam ab eccleſiaſtico ordine omnis auaritię ſuſpicio abeſſe debet nihil pro collatione quorumcunque ordinum etiam clericalis tonſuræ, nec pro literis dimiſſorijs, aut teſtimonialibus, nec pro ſigillo, nec aliqua quacunque ex cauſa etiam a parte oblatum Epiſcopi, & alij ordinum collatores, aut eorum miniſtri quouis prætextu accipiant, Notarij verò in ijs tantum locis, in quibus non viget laudabilis conſuetudo nihil accipiẽdi pro literis dimiſſorijs, aut teſtimonialibus, decimam tantum vnius aurei partem accipere poſſint, dummodo eis nullum ſalarium ſit conſtitutum pro officio exercendo, nec Epiſcopo ex Notarij commodis aliquod emolumentum ex eiſdem ordinum collationibus directè, vel indirectè prouenire poſſit, tunc enim gratis operam ſuam eos preſtare omnino teneri decernit, contrarias taxas, aut ſtatuta, & conſuetudines etiam immemorabiles quorumcunque locorum, quæ potius abuſus, & corruptelæ ſimoniacę prauitati fauentes nuncupari poſſunt penitus caſſando, & interdicendo, & qui ſecus fecerint tam dantes, quam accipientes vltra diuinam vltionem pęnas à iure inflictas ipſo facto incurrant ſic ibi.

Eiuſmodi verò pęnæ continentur in capit Placuit, & capitulo ſi quis epiſcopus prima quæſtion. prima, ex concilio Chalcedonenſi capitulo ſecundo.

Poſt huiuſmodi Concilij Tridentini decretum locum habere non poteſt ſententia gloſſæ in capitulo primo de ſimonia aſſerentis Notarium ſi publicum ſtipendium non habeat poſſe licitè aliquid accipere ſponte oblatum, quæ ſententia communi fuit id temporis conſenſu accepta, ſic etiam Innocent. Hoſtienſ. Abbas in capitulo primo de ſimonia Angel. in verb. ſimonia 3. numero vigeſimoſecundo Syluestr. eodem verbo quæſtion. 8. ac Tridentin. Concilium
2 † non permittit, vt accipiat, niſi decimam vnius aurei partem pro literis dimiſſorijs vel teſtimonialibus vt ſupra oſtendimus.

3 Item huius modi decreto derogatum eſt ex parte Iuri communi in capitulo ſicut epiſcopum prima queſtion. vndecima, vbi habetur, is qui ordinatus fuerit, ſi non ex pacto, neque exactus, ac petitus poſt acceptas chartas, & pallium offerre aliquid cuilibet ex clero gratię tantummodo cauſa voluerit, hoc accipi nullo modo prohibemus, quia eius oblatio nullam culpæ maculam ingerit, quę non ex ambientis petitione proceſſit.

Sed Tridentina ſynodus etiam ſponte oblatum Epiſcopos, & alios ordinum collatores, aut eorum miniſtros quouis pretextu accipere prohibet, &
4 Notarius † ſolum permittit vt pro ſingulis literis dimiſſorijs, aut teſtimonialibus decimam tantum vnius aurei partem accipere queant, & hanc in ijs tantummodo locis, in quibus non viget laudabilis conſuetudo nihil accipiendi, & dummodo nullum ſalarium ſit eis conſtitutum pro officio exercendo.

SVMMARIVM.

1 *Regreſſus in beneficijs, multis modis ſumitur.*
2 *Beneficia non poſſunt reſignari coram Ordinarijs locorum cum regreſſu, acceſſu, ſiue ingreſſu.*
3 *Regreſſus in beneficijs ſunt ſublati per concilium Tridentinum.*
4 *Beneficia non poſſunt reſignari cum pacto, vel conditione.*
5 *Quando adeſt authoritas Papæ in reſignationibus cum regreſſu, purgatur omnis ſimoniæ labes.*

An renunciatio beneficij cum regreſſu ſit ſimoniaca.

RESOLVTIO CCCCXIX.

1 PRo huius quæſiti † dilucidatione aduertendum primo regreſſum poſſe tripliciter conſiderari. Primo quando quis reſignat ſuum beneficium impetrata facultate, vt ſi reſignatarius premoriatur ipſe redeat ad beneficium reſignatum, ita vt priſtinum in beneficio ius recuperet.

Secundo quando quis impetratum beneficium reſignat, ſed quia legitimam ætatem nondum habet, vel aliquo impedimento Canonico præpeditus illud retinere non poteſt impetrat facultatem, vt poſt legitimam ætatem, vel poſt impedimentum canonicum amotum poſſit illud beneficium habere, & hæc reſignatio dicitur fieri cum acceſſu.

Acceſſus autem vocatur ius capeſſendi beneficij, cuius antea poſſeſſionem quis adeptus non fuerat ob aliquod canonicum impedimentum.

Tertio quando quis reſignat beneficium iure quidem obtentum, ſed nondum eius poſſeſſionem aſſequutus, & ei facultas datur, vt ſi reſignatarius prius deceſſerit, ſui beneficij reſignati poſſeſſionem appræhendat, & hęc reſignatio dicitur fieri cum ingreſſu, regreſſus itaque eſt ad beneficium iure impetratum, & poſſeſſum, acceſſus quidem eſt ad beneficium obtentum, ſed quod ob aliquod impedimentum canonicum retineri non poteſt, ingreſſus autem eſt, ad beneficium, & ſi iure receptum, tamen eius poſſeſſio appræhenſa non fuerat, vt docet Rebuff. in Praxi beneficiorum par. 3. de regreſſibus, & reſign.

Secundo ſciendum tres prędictos reſignationum modos generatim vocari ſolitos eſſe regreſſus, quamuis vt dixi regreſſus ſpeciatim ab acceſſu, & ingreſſu diſtinguatur.

Tertio notandum eſt, beneficia reſignari non poſſe
2 † coram Ordinarijs locorum cum regreſſu, ſiue acceſſu, ſiue ingreſſu, alioqui n. tales beneficiorum reſignationes coram Ordinarijs admiſſæ pro ſimoniacis habentur, & irritę, & inanes ſunt, ratio eſt, quia fiunt cum conditione pacto, & modo, at omnis pactio in beneficiis ſimoniaca eſt cap. vlt. de pact. & c. quam pio 1. quæſt. 2.

Quarto animaduertendum eſt, prædictos regreſſus in Curia Romana conſenſu Romani Pontificis olim fuiſſe permiſſos vſu, & ſtylo curiæ, eos Pontifice tolerante, & concedente, quamuis aliquos contra
3 ius commune canonicum, Concil. † Trid. tamen ſeſſ. 25. cap. 7. tales regreſſus merito ſuſtulit.

Primo quia habent ſpeciem hereditarię ſucceſſionis, quam canones, & iura deteſtantur.

Secundo, quia ſi fiant ſine conſenſu beneficiarij prębent occaſionem optandę, & captandę mortis, quam ipſę etiam leges ciuiles maximè improbant, & damnant.

Tertio,

Tertio, quia ſæpè huiuſmodi regreſsus concede-
bantur conſanguineis propinquis, amicis etiam in-
dignis.

Quarto quia conuentiones, conditiones, & pacta
in beneficijs iure canonico improbantur.

His poſitis primo quęritur, an huiuſmodi regreſ-
ſus ſimoniam reuera contineant,& reſpondeo, ſi tales
4 reſignationes Ordinariorum † authoritate fierent ſi-
moniacæ eſsent, quia fierent cum pacto,& conditione,
at beneficia reſignari, & conferri gratis debent, abſ-
que pacto, vel conditione.

Secundo quęritur quomodo tales reſignationes
authoritate pontificia admittebantur, ſi reuera ſimo-
niam faciebant reſpondeo eas reſignationes pontifi-
cia auctoritate ab omni conditione, & pactione
purgari, ac proinde omni ſimoniæ prauitate libera-
5 ri, nam in reſignationibus † quando Romanus Ponti-
fex reſignanti concedit, id facit gratis, & liberaliter,
alioqui enim poteſt nutu ſuo regreſsum denegare,
quamobrem ſi is, qui reſignat propria authoritate
ſibi regreſsum reſeruaret ſimoniacus ſimpliciter cen-
ſeretur, quia reſignatio cum pacto, vel conditione
eſset ac proinde minimè gratuita.

SVMMARIVM.

1 *Aliqui dicunt penſionem non poſse exigi literis non ex-
peditis.*

2 *Standum eſt ſtylo Romanæ curiæ, videlicet, quod penſio
non exigatur literis non expeditis.*

An ſit ſimonia penſionem exigere literis non expeditis.

RESOLVTIO CCCCXX.

AN penſio poſsit exigi, & percipi tuta con-
ſcientia literis Pontificijs minimè expeditis
Paulus, & Bellamera, Oldradus, & Nico-
laus Milis, & Baldus, quos refert Gigas
1 quæſt. 34 de penſionibus ſentiunt † exigi non poſse ſic
etiam Rota deciſ. 32. & Caſsador. in Regula Cancella-
riæ de non iudicando ſecundum formam ſupplicatio-
nis ſed Innocentius Ioan. Andreas, & Archiadiaco-
nus, Dinus, Philippus,& gloſsa teſte Gigante quęſt. ſu-
pra citata num. 6. cenſent tute poſse exigi, vt etiam Re-
buff. de pacificis poſseſsoribus num. 137. concluſ. 211.
& in praxi beneficio p. 3. ſignaturæ in verb. Datum
num. 11. hi Auctores loquuntur de iure, quicquid
autem ſit de iure communi, ſtandum eſt conſuetudi-
3 ni † in curia Romana receptę, in qua literę pontificię
non ſolum expediuntur ad beneficij impetrati poſseſ-
ſionem approbandam, ſed etiam ad penſionem Pon-
tificis authoritate conceſsam exigendam.

SVMMARIVM.

1 *Penſio eſt onus, quod imponitur beneficio.*

2 *Penſio eſt portio beneficij, quæ ex beneficij fructibus de-
betur penſionario.*

3 *Clauſula apponi ſolita in reſeruatione penſionum.*

4 *Quando beneficiarius abſque ſua culpa poſseſsionem be-
neficij non apprehendit, non obligatur ad ſoluendam
penſionem de Stylo curiæ.*

An clauſula apponi ſolita in reſeruatione penſionum
videlicet habita, vel non habita poſseſ-
ſione beneficij, ſit Simoniaca.

RESOLVTIO CCCCXXI.

1 QVæritur † an clauſula opponi ſolita in reſerua-
tionibus penſionum videlicet, vt penſio ſol-
uatur habita poſseſsione beneficij, ſiue non
habita omni Simoniæ vitio ſit libera. Ratio dubitan-
di eſt, quia penſio eſt onus, quod imponitur beneficio,
ergo imponi non poteſt, in beneficio, quod non-
2 dum poſsidetur; deinde penſio eſt portio, † quæ ex
beneficij fructibus penſionario debetur, ſed beneficij
nondum poſseſsi nulli fructus extant ergo imponi
nequit obligatio ſoluendi penſionem; accedit quod
eo ipſo beneficiarius obligaretur ad ſoluendam pen-
ſionem, vel ex ſuo patrimonio, vel ex ſolo titulo be-
neficij, at vtrumque eſt abſurdum, propterea fieri
poteſt, vt beneficiarius in culpa non ſit, quod bene-
ficij poſseſsionem nactus non fuerit, ergo contra ius
cogitur penſionem ſoluere: Mandoſius in praxi ſigna-
turæ gratiæ in verb. penſiones dicit prædictam clau-
3 ſulam † ab omni iniuſtitiæ, & Simoniæ vitio eſse
alienam, id probat. Primo, quia à multis annis au-
thoritate Pontificia conſueuit apponi: Secundo, quia
quiſque poteſt ſua ſponte ſe obligare ad onus ſuſtinen-
dum, & ſcienti, & volenti non fit iniuria: Tertio,
quia huiuſmodi clauſula apponitur ad euitandas lites,
fraudes,& mendacia; ſolet enim eſse magna difficultas
in probanda apprehenſione poſseſsionis, & in pro-
bando quis ſit legitimus poſseſsor, & quis in poſ-
ſeſsionem intruſus, vnde multi adepti iam pacificam
poſseſsionem probant ſe nondum eſse beneficij poſ-
ſeſsionem conſecutos: vltimo, quia, & ſi beneficij
nondum poſseſsi beneficiarius fructus non habeat
actu, habet tamen habitu iure, & ſpe.

Porro ſtylus curiæ hoc habet, vt prædictæ clauſu-
læ quamuis generaliter poſitæ locus non ſit, niſi
4 † quando beneficiarius culpa ſua poſseſsionem bene-
ficij non apprehendit, ita vt quando vtrumque conſti-
terit eum ſine culpa ſua beneficij poſseſsione carere,
quia ſine culpa ſua poſseſsionem apprehendere ne-
quit, non cogatur ſoluere penſionem.

SVMMARIVM.

1 *In beneficialibus non poſſunt interuenire pacta.*

2 *Pacta facta in beneficialibus, vt a lite recedatur, non ſunt
illicita.*

3 *Authoritate iudicis permittuntur amicabiles compoſitio-
nes in beneficialibus.*

4 *Poteſt conferri beneficium cum onere legendi ſacram
ſcripturam, vel docendi pueros ſeminarij.*

5 *Epiſcopus poteſt imponere onus prædictum in beneficio
vacante in menſe ordinarij, & quod imponatur ante
collationem.*

An ſit Simonia conferre alicui beneficia cum onere
legendi ſacram ſcripturam.

RESOLVTIO CCCCXII.

1 QVamuis in ſpiritualibus,& beneficialibus † pa-
cta fieri prohibeantur, cap fin. de pactis, quia
tanquam illicita reprobantur in tot. tit. de
Sim Rebuff. in prax. beneſ. c. quod modis
beneſ. acquirantur num. 16. & in tit. de permut. num.
52.& 53 & in tit. de noui. prouiſ.& ſimpl. nu. 29. tamen
2 vbi facta ſunt † vt à lite recedatur pacta illa toleran-
tur, & Rota mandat ſeruari, vt aſserit Gom. in q. 2.
in reg. de ann. poſseſs. col. 3. Sylua. tract. de beneſ. 4.
p. q. 7 num. 2. verſic 55 c. de cætero de tranſact.& c. ſu-
per eo. ibidem, vbi dicitur poſse fieri amicabilem
compoſitionem glo. in cap. ſi quando in verſic. tran-
ſactione de reſcr. de leg. vide omnino Innocent. in d.
cap. de cætero num. 3. facit c. niſi de præbend.& Abb.
in cap. dilectus filius num. 2. de præbend. Hoſtiens. in
ſumm. tit. de pact. §. de quibus num. 5. ratio eſt, quia
pacta, quæ fiunt iuridicè Simoniam habere non poſ-
ſunt Innoc. in cap. cum M. Ferrar. num. 5. de conſtitut.
Nauar.

Digitized by Google

Nauar. conſil. 44 num. 2. & de Simo. vbi dat aliam ra-
tionem, nempe quia id recipitur pro recuperandis
expenſis, & non vendi ius, quod pretendebat, & con-
ſil. 3. de ſoluto, & conſil. 43. de Sim. Hoſt. in ſumm.
tit. de tranſact. §. & in quibus num. 4. c. ex literis c. ve-
3 niens. co. nt. quia quando fit † authoritate iudicis eſt
realis, quando ſine illa eſt perſonalis, & cum perſo-
na extinguitur.

Dubitatum tamen fuit an idem cenſendum ſit in
collatione beneficij ab Epiſcopo ſacta cum onere le-
gendi ſacram ſcripturam, & licet prima conſideratio-
ne videbatur negatiuè reſoluendum, tum ex ſupra-
dictis, ium etiam quia beneficia debent liberè con-
ferri abſque aliquo pacto, & condictione cap. ex par-
te, & quod ibi communiter notatur de officio dele-
gati, latiſſimè Garſias de beneficijs par. 3. cap. 4. ta-
men in caſu propoſito contrarium cenſui in contin-
4 gentia facti nullo ſcilicet pacto † eſse Simoniam con-
ferre alicui beneficium cum onere legendi ſacram
ſcripturam, vel ſacram Theologiam, vel docendi cle-
ricos in ſeminario, ad cuius opinionis comproba-
tionem adduxi deciſionem Caputaquenſ. 132. & In-
noc. in c. ſignificaſti de elect. Pariſ. conſil. 30. num.
13. vol. 4. hoc tamen intellige.

5 Primo quando illud beneficium vacauit † in menſe
ordinarij illud contulit cum illo onere, ſecus quando
in menſibus Papæ Caputaq. deciſ. 277.

6 Secundo quando illud onus fuit impoſitum † illi
beneficio antequam conſerreretur, vel alicui bene-
ficio vnito alteri, cum tamen non haberer, & prius
illud onus gloſ. & doctores in cap. 2. de elect. lib. 6.
Anton. in cap. penult. colum. 1. verſic. ad ſecundum
de elect. Caputaquenſ. deciſ. 150. par...

S V M M A R I V M.

1 *Pactiones in ſpiritualibus reprobantur.*
2 *Patronus, qui paciſcitur cum clerico instituendo eſt Si-
moniacus.*
3 *Defendere litem eſt officium pecunia æſtimabile.*

An ſit Simonia præſentare iuriſperitum ad beneficium
cum pacto, vt defendat litem dicti
iuris patronatus.

R E S O L V T I O CCCCXXIII.

FVi interrogatus ſi potuiſset de iure patronus
præſentare ad beneficium ſui iuris patronatus
clericorum doctorem, ſeu aduocatum, con-
ditione, & pacto adiecto in dicta præſentatio-
ne, vt dictus præſentatus patrocinium præſtet pro
defendenda lite ſuper dicto iure patronatus, cui quæſi-
to reſpondi dictam conditionem præſtandi patroci-
nium operari, vt præſentatio dicatur ſimoniaca, ete-
1 nim de iure clarum eſt, pactiones † in ſpiritualibus
reprobari cap. fin. de pactis cap. ex parte, & cap. pre-
terea, & quod ibi communiter notatur de tranſa-
ctionibus cap. ex parte vbi Abb. etiam Felyn. & reli-
qui de officio delegati Garſias deciſ. 3. Faber in de-
ciſ. 5. de ſacroſanctis Eccleſijs, quod adeo verum eſt,
vt procedat etiam ſi condictio diceretur de vtilitate
Eccleſiæ, vt optimè in deciſ. fiu. de ſimonia, vnde ſi-
moniacum eſt quando patronus offert, ſiue præſen-
tat, ſiué nominat clericum ad beneficium pecunia
recepta, vel eo pacto, vt temporale commodum ac-
cipiat, cap. 1. de tranſaer. Item Simoniacus eſt patro-
2 nus quando paciſcitur † cum clerico, quem iuſtituen-
dum proponit nominat, & offert, vt beneficium re-
ſignet, ſiue dimittat quemadmodum patronus ipſe
petierit, vel ſi ita cum eo conuenerit, vt reſignet be-
neficium in gratiam, & fauorem eius, quem patro-
nus nominauerit, vel ſi pactum ſecerit, vt clericus
certam partem ſoluat ex fructibus beneficij, vel vt
conſenſum præſtet penſioni in beneficio imponendæ.

Inſuper Simoniacus eſt, qui ad beneficium pre-
mouetur ex pacto cum patrono, cui promittit ſe nihil
petiturum ab eo c. per tuas. 3. & c. ſi quis de ſimonia.

Quid dicendum quando duo patroni litigant de
iure præſentandi, & vnus eorum offert, clericum
iuris peritum ea conditione, vt in ea lite ius, & cau-
ſam eius deſendat impenſis tamen patroni, qui eum
præſentauit? Reſpondeo eſse Simoniacum, qui eiuſ-
modi pacto clericum præſentauit, eo quod ex præ-
3 ſentatione, temporale commodum recipit, nam pa-
trocinium ferre alicui in lite, & cauſa eius tueri, &
agere, eſt quid pecunia æſtimabile, cum ad id facien-
dum poſſit quis ſtipendio conduci, & obligatio ad
patrocinium ferendum eſt pecunia æſtimabilis.

P R A X I S S O L E M N I Z Z A N D I
Matrimonium iuſta formam Concil. Trid.
ſeſs. 24 cap. 1.

S V M M A R I V M.

1 *In ſolemnizzatione matrimonij eſt neceſsaria præſentia
parochi.*
2 *Quis dicatur proprius parochus contrahentium remiſſiue.*
3 *Præſentia parochi non tantum debet eſse corporea, ſed &
moralis.*
4 *Valet matrimonium quamuis parochus, & teſtes vi de-
tenti interſint dummodo intelligant conſenſum con-
trahentium.*
5 *Et in quibus caſibus valide aſſiſtat, vide per diſcurſum
vſque ad finem.*

Referuntur nonnulli, pulcherrimi caſus in mate-
ria parochi.

R E S O L V T I O CCCCXXIV.

COncluſio ſit firmiſsima in materia ſollemniz-
zandi matrimonia iuxta formam Concilij
1 Trident. ſeſs. 24. cap. 1. † vt ſit neceſsaria præ-
ſentia proprij parochi cum duobus teſtibus.
2 Et primo, † quis dicatur proprius contrahentium
parochus videndus eſt Menoch. de præſumpt lib. 6.
quæſt. 88. Henriquez. lib. 11. cap. 3. num. 3. Ledeſm. de
matrim. quæſt. 45. artic. 5. puncto 3. Gratian. diſce-
ptat. forenſ. cap. 76. num. 18. Triuiſan. deciſ. 23. lib. 1.
latè Cened. pract. lib. 1. quæſt. 30. à num. 45. Guttier. in
tract. de matrimon. cap. 65. num. 6. vbi reſoluit dici il-
lum proprium parochum parochiæ, in qua contra-
hentes animum permanendi habent, non autem ad
tempus redditurí poſtea ad proprium domicilium, &
cap. 73. teſtatur habentem publicam Parochiam in
qualibet poſse matrimonium inire.
3 Secundo præſentiam hanc parochi † non tantum
corpoream, ſed etiam moralem, & humanam requiri
cum intelligentia, & aduertentia actus Ledeſm. tra-
ctat. de matrim. quæſt. 45. art. 5. verſic. eſt ſecundum
dubium Henriquez. lib. 11. cap. 3. & latè Cened.
pract. & canon. quæſt. lib. 1. queſt. 30. à num. 33. nouiſ-
ſime Guttier. tract. de matrim. cap. 69.
4 Tertio valere matrimonium quamnis parochus,
& teſtes vi deteoti interſint dummodo intelligant
conſenſum contrahentium Salzed. ad Diaz. cap. 23.
verſic. tertio Ledeſm. in tract. de matrim. dict. quæ-
ſtion. 45. art. 5. puncto 3. dub. 3. verſic. quo ſuppoſito
Eman. in ſum. tom. 1. cap. 219. num. 11. in 2. edit. Ce-
ual. quæſt. 604. Ioan. Sanch. lib. 3 diſp. 39. num. 9. Re-
bell. de obligat. iuſt. p. 2. lib. 2. queſt. 8. num. 4. Guttier.
dict. cap. 69. nu. 10. qui nu. 13. in fine reſoluit eſse gra-
ue

Digitized by Google

ue peccatum contrahere coram parocho inuito.

Quarto valere etiam matrimonium quamuis parochus ad alium finem vocatus ſit Salzed. dict. cap. 23. verſic. 3. licet, & verſic. 5. dub. Azeued. l. 1. num. 39. tit. 1. lib. 5. nouæ recopil. dict. quæſt. 604. à num. 66. Rebell. dict. lib. 2. quæſt. 8. num. 4. Henriq. in ſum. lib. 11. cap. 3. §. 1. in fin. Sanch. lib. 3. diſput. 59. num. 10. Spin. dict. gloſ. 15. num. 48. & 49. Gutier. dict. cap. 69. num. 3. vbi dicit Illuſtriſſimos Cardin. decidiſse in hæc verba.

Parochum verò intelligi adhibitum etiam ſi ex alia cauſa vocatus ſit, dummodo ad illum actum adhibeatur aliam deciſionem in contrarium adducit Gonzal. ad reg. 8. cancell. gloſ. 48. num. 35.

5 Quartò parochus excommunicatus † ſuſpenſus, vel irregularis etiam non toleratur valide aſſiſtit Ledeſm. de matrim. quæſt. 45. artic. 5. puncto tertio, dub. 3. Ceuall. dict. quæſtione 604. numero 65. Guttier. dict. tract. de matrim. cap. 62. nu. 23. & cap. 66. nu. 19. Henriq. lib. 11. cap. 3. 4. & 5. Sanch. lib. 3. diſput. 21. Rebell. quæſt. 9. numero 9.

Quinto parochus, qui propter aliquod crimen priuatus fuit ſacramentorum adminiſtratione, vel ſpecialiter ab Epiſcopo, vel eius vicario admonitus fuit, ne aliquos matrimonio coniu[illegible]at valide aſsiſtit Salced. in pract. cap. 73. verſic. [illegible]imum igitur dubium. Ceuall. dict. quæſt. 604. nu[illegible] 71. Sanch. lib. 3. diſput. 32. num. 1. & 2. Guttier. di[illegible] tract. de matrim. cap. 63. num. 25. Ledeſm. in ſum. [illegible] 1. [illegible]e ſacram. matri. c. 6. concl. 4. dubit. 11.

Sexto parochus delegat[illegible], quem Epiſcopus conſtituit, & ad nutum ipſius a[illegible]oueri poteſt, & viceçuratus à parocho proprietar[illegible] inſtitutus validè aſsiſtit Rebel. dict. lib. 2. quæſt. 9. [illegible]um. 8.

Septimo parochi vnius [illegible]ntia ſufficit quando contrahentes ſunt diuerſaru[illegible] parochiaru[illegible] Salced. dict. cap. 73. verſic. duodec[illegible]oquarto in noua edition. Caualcan. deciſ. 12. num. [illegible]1. par. 2. Spin. dict. gloſ. 15. num. 41. Ceuall. dict. q[illegible]æſt. 604. num. 6. Zerol in praxi Epiſcop. p. 2. verbo [illegible]rochus §. 1. Guttier. dict. tract. de matrim. cap. 62. num. 4. Henriq. lib. 11. cap. 3. §. 2. Comitol. reſponſ. moral. lib. 1. quæſt. 131. num. 2.

Octauo parochus valide aſsiſtit matrimonio ſuorum parochianorum extra ſuam parochiam ſine licentia parochi illius loci, in quo aſsiſtit Salzed. dict. cap. 73. verſ. vndecimo Spin. dict. gloſ. 15. num. 42. Sanch. lib. 3. diſput. 19. num. 8. & 14. Guttier. dict. tract. de matrim. cap. 62. num. 5. vbi num. 10. reſoluit non tantum proprium parochum, ſed etiam Sacerdotem de illius licentia matrimonio aſsiſtentem valide aſsiſtere extra parochiam.

Nono parochum, vel ordinarium non poſse concedere licentiam clerico non ſacerdoti aſsiſtendi matrimonio, & ſi fiat eſse nullum, reſoluunt Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de ſacram. matrim. capit. 6. concluſ. 4. verſic. Segueſe lo ſegundo Sanch. lib. 3. diſp. 34 n. 10. Ceuall. d. quæſt. 604. num. 58. Guttier. dict. tract. de matrim. cap. 62. num. 22.

Decimo parochus non ſacerdos an validè aſsiſtat matrimonio Nauar. conſil. 30. ſub tit. de ſponſal. in 1. edit. & conſil. 9. ſub tit. de Clandeſt. de ſponſ. in 2. edit. in Silua lib. 6. caſu 159. in fin. Salzed. dict. cap. 7. verſicul. 14 Henriq. in ſum. lib. 11. cap. 3. § 5. & lib. 14. cap. 6. num. 3. in fine Emmanu. in ſum. cap. 218. num 9. Ledeſm. in tract. de matrim. quæſt. 45. artic. 5. puncto. 3. dub 3. concluſ. Ceuall. dict. quæſt. 604. à num. 56. Zerol. in praxi Epiſcopali p. 2. latè Cened. practic. lib. 1. quæſt. 30. num. 54. cum ſeq.

PRAXIS SPOLII CLERICORVM.

SVMMARIVM.

1 *Ornamenta, paramenta, & vaſa ſacra, Miſsalia, &c. non veniunt appellationem ſpoliorum, ſed applicantur ipſo facto poſt obitum beneficiatorum Eccleſijs, quibus præfuerunt ſimiliter ſcamma arca, & ſupellectilia domeſtica.*

2 *Deſtinata ad vſum Eccleſiaſticum, etiam ſi non ſint benedictione aliqua conſecrata, non veniunt nomine ſpoliorum.*

3 *Aulea, & Tapetia veniunt appellatione ſpoliorum, etiam ſi Epiſcopus aliquando Eccleſiæ commodauerit.*

4 *Bulla Pij V. non comprehendit ea, quæ beneficiatus in vita poſt, vel ante renunciatum beneficium commutauit, vel donauit.*

5 *Acquiſita per prælatum poſt beneficium ademptum cenſentur acquiſita nomine Eccleſiæ, & de reddutibus Eccleſiæ.*

De qua mobilium ſpecie fiat ſpolium.

RESOLVTIO CCCCXXV.

IN hac quæſtione recurrendum eſt ſecundum Mainat. fol. 680. ad extrauagantem Pij V. in hac materia occaſione ſpoliorum editam anno 1567. Kal. Septembris Pontif. ann. 1. quæ incipit Romani Pontificis prouidentia la 1. & eſt in numer. conſtit. ipſius Pontificis xliiii. in Bullario magno f. mihi 995. & in lib. Red. de Spol. in calce ipſius tract. fol. mihi 449. & apud Nauar. com. tit. de ſpol. ad cap. non liceat 12. qæſt. 2. §. 8. fol. mihi 45. & nouiſsimè in ſumm. Bull. pag. 461. ſub titul. ſpoliat. cleric. vbi etiam in fine addict.

Habetur igitur in dicta extrauaganti, Primo, quod
1 omnia, & ſingula ornamenta, † & paramenta, ac vaſa, nec non Miſsalia, & Gradualia a cantus firmi, & muſice, alijque quomodolibet nuncupati libri, & aliæ res ſacræ etiam auri, & argenti, ac quæcunque alia bona per quoſcunque Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, Abbates, ſeu Commendatarios, & alios quoſcunque quæcunque, & aliacunque beneficia Eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura ſecularia, & quorumuis ordinum regularia in titulum, vel commendam, aut aliàs quomodolibet obtinentes quocunque nomine, vel titulo cenſeantur, etiam ſi de illis, & eorum qualitatibus ſpecialis, & expreſsa mentio habenda foret ad vſum, & cultum diuinum etiam in eorum priuatis ædibus, & cappellis, vel oratorijs deſtinata tempore eorum obitus ex teſtamento, vel ab inteſtato relicta omnino ſpectent, & pertineant, ac ſpectare, & pertinere cenſeantur ad ſingulas Eccleſias monaſteria etiam conuentu carentia, & beneficia huiuſmodi, in quibus reſederint, aut quibus præfuerint aliaque obtinuerint.

Illaque poſt eorum obitum eiſdem Eccleſijs monaſterijs, & beneficijs eo ipſo applicata, & incorporata ſint, & eſse cenſeantur etiam ſi in Romana curia, & procul ab illa deceſserint, vel ad illa nunquam acceſserint, ita vt liceat illis defunctis in eiſd. Eccleſijs monaſterijs, & beneficijs ſucceſsoribus, ac Eccleſiarum, & monaſteriorum huiuſmodi capitulis Conuentibus reſpectiue illa propria authoritate liberè apprehendere, ac eorum Eccleſijs, ac Sacriſtijs applicari, & incorporari.

Nec ſub quibuſuis facultatibus teſtandi, & aliàs diſponendi de bonis per eos ex altari, vel alius quomodolibet acquiſitis per quoſcunque Rom. Pontif.

præ-

predeceſſores, & ſucceſſores dict. Pij V. ac per ipſum ſub quibuſuis tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis etiam motu proprio, & alias quomodolibet conceſſis, & concedendis comprehendantur, neque ſub appellatione ſpoliorum veniant.

Ac quæcunque donationes, relicta, & legata teſtamenta, & codicilli, & aliæ vltimæ voluntates, ſeu ſpolia deſuper contra dictæ conſtitutionis tenorem quomodolibet pro tempore facta quoad præmiſsa nulla, & inualida, nulliuſque roboris, & momenti exiſtant.

E perſonis etiam Eccleſiaſticis, ſeu locis etiam pijs, aut Eccleſijs quibuſcunque, in quorum, ſeu quarum fauorem pro tempore facta fuerint minimè ſuffragentur, nec eiſdem perſonis, ſeu locis, vel alijs Eccleſijs huiuſmodi aliquod ius in rebus prædictis, vel ad illas acquiri poſſit.

Quinimo res ſacras, ac alia bona prædicta quocunque nomine, vel titulo pro tempore detinentes ad illa cum effectu reſtituendum, & conſignandum Eccleſijs, & monaſterijs, ac beneficijs per defunctum quomodolibet acquiſitis minimè attentis quibuſuis diſpoſitionibus de illis in contrarium quomolibet factis omnino teneantur, & ad id per cenſuras, & pœnas etiam furti, & ſacrilegij, ac alia iuris, & facti remedia opportuna cogi, & compelli poſſint, & debeant.

Quodque ſcamna quæcunque Cathedræ Arcæ, & etiam ligneæ, vel lapideæ etiam marmoreæ menſæ, & tabulæ, ac quæcunque dolia, ſeu vaſa vinaria vacua, & alia ſimilia ſuppellectilia domeſtica per quoſuis presbyteros; ſeu clericos ab humanis pro tempore decedentes tempore eorum obitus in Eccleſijs, ſeu eorum domibus Eccleſiarum earundem, vel alibi vbi vis locorum relicta ſub ſpoliorum appellatione minimè veniant, nec pro ſpolijs vllo modo reputari poſſint etiamſi ex redditibus, & prouentibus, ac fructus beneficiorum, quæ dum venirent obtinebant acquiſita fuerint.

Et ideo collectores relinquant ornamenta, & paramenta, nec non vaſa, & libros, aliaque diuino cultui dicata huiuſmodi Eccleſijs monaſterijs cappellis, & alijs beneficijs huiuſmodi eorum rectoribus, & alijs præfatis libere dimittant, & coſignent, ac conſignan faciant cum effectu, ac ſuppellectilia prædicta locis, vbi conſtiterint relinquant.

Hæc eſt continentia dict. extraua. hic diſtinctè vt præmittitur relata ſubnectam modo notabilia trad. per Nauar. vbi ſupra.

E primo, quoad primum genus bonorum ſupra memoratorum animaduertit huiuſmodi conſtitutionem eſse nouiſsimam, quippe nunquam antea hoc ſtatutum, imo ante hac horum aliqua fuiſse ſpolia, illa valent, quæ erant empta redditibus Eccleſiaſticis, alia vero, quæ ex alijs comparata eſsent patrimonialia, vel quaſi, de quibus diſponere eis licebat, & vt ibi dixit, ea quæ beneficiarij tenent empta de ſuis redditibus patrimoniorum, & ſeruant in domibus ſuis, vt cum voluerint celebrent, vel celebrari faciant miſsas iure antiquo inter quaſi patrimonialia annumerari poterant, cum etiam laici talia ſoleant habere, & in hæredes tranſmittere ſubiungens, quod licet res ſacræ nullius hominis ſint, vſus tamen illarum honeſtus, & religioſus poteſt eſse etiam apud laicos.

Secundo aduertit præſata bona compræhendi in
2 dict. extrauag. etiamſi non eſsent † aliqua benedictione conſecrata.

Non tamen compræhendi illa, quæ beneficiarij habent empta ad donandum alicui Eccleſiæ diuerſæ à ſua, vel ad permutandum cum aliquibus eiuſdem generis, vel alijs ſibi neceſsarijs.

Et quod hæc noua conſtitutio excipit à iure antiquo ſolum ea, quæ ſunt ad vſum Eccleſiaſticum deſtinata, ſeu deputata.

Hinc eſse, quod non comprehendit in prædictis
3 aulea † & tapetes, quæ beneficiarius habet principaliter ad domum ſuam ornandam, licet non vnquam ea commodet Eccleſiæ, vel alijs ad agendum feſtiuiores dies ſacros.

4 Neque comprehendit ea, quæ in vita † poſt, vel ante renunciatum beneficium commutauit, vel donauit.

Facieus quoque illationem, quod ſi quis beneficiarius in nundinis emiſset multos calices ſacros, & multa ornamenta ad celebrandas miſsas idonea, multa etiam miſsalia, & libros muſicos quo alijs, & alijs ea venderet non teneri ad relinquendum illi Eccleſiæ ſui beneficij, ſi morte præuentus non potuiſset illa vendere.

In tertio notabili, quod eſt ſpeciale ad §. inſuper aduertit.

Quod etiam ſcamna Cathedræ Arcæ, & cætera bona, quæ ſecundo genere, ſiue ſecundo loco, vt ſupra nominantur eximuntur à numero ſpoliorum, quamuis ex iure antiquo debuiſsent nominari ſi fuerunt quæſita à redditibus Eccleſiaſticis, & ita, quoad hæc ius nouum induci licet quoad ea, quæ conſtaret eſse comparata ex bonis patrimonialibus, vel quaſi ius antiquum contineat.

Et ſic, quod huiuſmodi ſuppelectilia indiſtinctè permittantur hæredibus, etiam ſi alioquin diuites ſint, quibus ſine iuſta cauſa non poſse donari aliqua ex redditibus Eccleſiaſticis quæſita ſine intuitu paupertatis ſanciuerit Conc. Trid. ſeſs. 25. c. 1. de refor.

Subiungens tamen ſe conſulere huiuſmodi hæredibus diuitibus, quod tantundem in opera pia impendant quantum prædicta ſuppellectilia valere poſsunt, ſi eis conſtaret ea fuiſse quæſita ex ſuperfluis, quæ debebantur pauperibus, alioquin eos non fore ſecuros quoad forum interius, cum ipſa extrauag. nulla contineat verba, quę id efficaciter probent.

Ego autem in hac ſententia manerem quando etiam hæredes huiuſmodi ſuppellectilia locis vbi conſtiterint relinquant, & talem fuiſse mentem ſummi Pontificis præter quam eo caſu, quo ipſi compertum haberent ea fuiſse à beneficiario, aliter quam ex fructibus ipſius beneficij comparata, & acquiſita, quia certiſſimi iuris eſt, quod acquiſita ex fructibus Eccleſiæ ſunt ſucceſsoris, & de illis teſtari non poſſe beneficium obtinentem cum adminiſtratione, niſi ex licentia Papę ſic affirmante Redoan. de Spol. quæſt. 7. num. 16. & ſeq. & per plures tex. ibi relatos.

5 Et quod acquiſita per prælatum † præſumuntur acquiſita de bonis Eccleſię ad trad. per eundem Redoan. quæſt. 9. num. 33. & ſequent. vbi tamen videre eſt propter diſtinctiones ibi ad plures caſus relatas, & facit in 15. q. num. 4 vbi, quod acquiſita poſt beneficium adeptum præſumuntur intuitu Eccleſiæ, & de redditibus Eccleſiæ acquiſita, & in tantum valere iſtam præſumptionem, quod ex ea, ſententia ferenda ſit pro Eccleſia, & prout ibi latè proſequitur, & comprobat.

SVMMARIVM.

1 *Equites Hieroſolymitani poſt profeſſionem ſunt vere Religioſi, tenentur ſeruare ſtatuta ſui ordinis num. 2. & quicquid acquirunt acquirunt religioni num. 3.*

4 *Licentia ſiue aſſenſus diſponendi de bonis in vita non extenditur ad tempus mortis, & è contra.*

5 *Prohibitio alienandi facta equitibus Hieroſolymitanis non extenditur ad mobilia.*

6 *In vltima voluntate non diſponunt, nec de mobilibus, nec de immobilibus abſque licẽtiam magiſtri, vel capituli.*

An bona equitum Diui Ioannis cadant ſub ſpolio.

RESOLVTIO CCCCXXVI.

IN hac quæſtione dico quatuor, Primo quod recu-
rendum eſt ad ſtatuta dicti ordinis, ac religionis, vt
rectè probauit poſt alios Azor lib. 12. moral. cap.
11. quæſt. 5. nam poſt emiſsam profeſſionem ſunt
vere religioſi, † & gaudent priuilegio religioſorum,
vt notat author citatus,& probat Abb. in rub. de irre-
gularitat. vbi alij Canoniſtę de Franchis in deciſ. 479.
& alij innumeri quos recollegi ego ipſe in collect. de-
ciſ.cap.26.& in prax.alienat.rer.Eccleſ.deciſ.76. & ali-
bi Rodriq. to. 3. quæſtion. regul. quæſt. 1. artic. 7. &
conſequenter per emiſsam profeſſionem tenentur ſer-
2 uare ſtatuta † dictæ religionis, nam illis ligantur,& id-
circo quæſt. propoſita decidi debet ſecundum prædi-
cta ſtatuta, quædum caſus accidit adamuſſim vidi, &
conſequenter hic ſubijciam.

Dico ſecundo equites Hieroſolimytani quicquid
acquirunt religioni acquirunt quoad proprietatem, ſi-
bi verò quoad vſumfructum vita durante, ita habe-
tur in conſtitutionibus dictæ religionis tit. 16. in
rubr. de contract. & alienation. cap. 10. cum duobus
ſeq. ibi ideo ſancitum eſt, quod Fratres ordinis no-
ſtri, qui per emptionem, donationem, aut alia qua-
cunque ratione bona,prædia, cenſus, ſeu annuos red-
ditus, vel iuriſdictionem acquiſiuerunt, & ſibi ven-
dicauerunt nullo pacto abſque Magiſtri, vel Capituli
generalis conſenſu vendere, alienare, &c. vbi diſpo-
nitur, vt licentia debeat obtineri in ſcriptis à dicto
magiſtro, vel capitulo generali, & debet eſse in ſpe-
cie, & in vita, & in morte, quia ſi eſset licentia diſpo-
nendi in vita non extenditur ad tempus infirmita-
tis, ex qua deceſserit, quia debet in ſpecie hoc con-
ſtare in ipſa licentia, & quicquid in contrarium ge-
ſtum fuerit eſt irritum caſsum nullum, & pro non
facto, vt in dictis iuribus habetur, & eſt etiam cla-
rum ſecundum ius commune, quoniam licentia,
3 † ſiue aſsenſus diſponendi de bonis in vita non ex-
tenditur ad tempus mortis, & è contra, vt multis iu-
ribus, & doctorum authoritatibus probant Freccia
in tracta. de ſubfeud. lib. 2. quæſt. 4. cum pluribus ſe-
quent. Molin. de primogen. Hiſpanor. lib. 2. cap. 11.
Surdus deciſ. 325. & ſæpe aliàs, & ad plura inferunt,
quæ omitto, nam clarum eſt aſsumptum, licentiam
eſse ſtricti iuris, & tantum extenditur quantum ſo-
nat non aliter.

Dico tertio prohibitionem prædictam non habe-
5 re locum † in bonis mobilibus dictorum militum,
quia dum prohibitio expreſsè loquitur, & ſpecifice
de bonis immobilibus, vt patet ex verbis relatis num.
4. non ſe extendit ad bona mobilia, quia ſtatuta pro-
hibitiua non ſe extendunt vltra caſum expreſsum,
vt eſt clarum ſecundum omnes, & pluries fuit reperi-
tum parte 1. & etiam ſupra conſil. 17. quod magis pa-
rebit ex ſequenti dicto.

Dico quarto milites Hieroſolymitani non poſ-
6 ſunt in vltima voluntate diſponere † de bonis im-
mobilibus, nec etiam mobilibus etiam per ipſos ac-
quiſitis ſine licentia magiſtri, vel capituli generalis
ipſorum militum hoc dictum eſt clarum, quoad
vtramque partem ſecundum dicta ſtatuta; prima
pars patet ex diſcuſſis in primo dicto, ſecunda pro-
batur etiam ex eiſdem conſtitutionibus titulo quin-
to de communi ærario cap. 20. & 21. & in nouis ſta-
tutis vulgariter editis de anno 1597. cap. 33. vbi di-
ſponitur, quod bona mobilia dictorum militum ſpe-
ctant ad commune ærarium dictę religionis, niſi
eſsent vaſa, vel bona deſtinata ad cultum Eccleſiæ,
quia tunc ad Eccleſiam dictæ religionis pertinent,
vel quando ſunt bona cappellanorum, ſeu Fratrum
de obedientia dicti ordinis, tunc iure ſpolij perti-
nent ad illos commendatores, in quorum commen-
dis Prioribus, vel Baiuliuatibus reſidentiam aut
ſtagium tales capellani habuerunt, vt habetur
loco cit.

SVMMARIVM.

1 *Spolium non fit de ornamentis paramentis miſsalibus vaſis, libris cantus firmi, & aliorum ſimilium.*
2 *Item nec cadent in ſpolio ſcamna, arca, cathedra, dolia vacua, & ſimile.*
3 *Nec bona patrimonialia beneficiatorum, & quæ eis ex aliqua ſucceſſione obuenerunt, nam de eis poſsunt diſponere.*
4 *Quæſita ex bonis Eccleſiaſticis ab inteſtato ſuccedentibus obueniunt, ſi verò non adſint, Eccleſiæ quibus beneficiati præfuerunt incorporantur.*
5 *Redditus beneficiorum cadunt ſub ſpolio non autem aliunde quæſita ratione ordinis, nec ea quæ beneficiati ſeruant parcius viuendo num. 6. vel literas docendo num. 7. vel pro expeditione bullarum erogata num. 8.*
9 *Spolium non fit quando beneficiorum fructus triginta ducatos non excedant.*
10 *Factum, quod poteſt ſe habere ad delictum, & non delictum præſumitur in meliorem partem.*
11 *Bona empta per beneficiatum de fructibus beneficiorum pro ſua Eccleſia, vel quæ locis pijs tradidit non cadunt ſub ſpolio, nec acquiſita de diſtributionibus quotidianis num. 12.*
12 *Incolarum vrbis bona, & Romanam curiam ſequentium non cadunt ſub ſpolio.*
13 *Facultas teſtandi non ſuffragatur clerico ſi non teſtetur.*

De quibus rebus non fit ſpolium.

RESOLVTIO CCCCXXVII.

EſT notandum ſecundum Leonem in praxi Ar-
chiepiſcopali, quod omnia, & ſingula orna-
1 menta, † & paramenta ac vaſa nec non miſsa-
lia,& gradualia,ac cantus firmi,& muſicæ alij-
que quomodolibet nuncupati libri, & aliæ res ſacræ
etiam auri, & argenti, ac quæcunque alia bona per
quoſcunque prælatos, & alios quoſcunque beneficia
Eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura ſæcularia, & quo-
rumuis ordinum regularia quomodolibet obtinentes
ad vſum,& cultum diuinum, etiam in eorum priuatis
ædibus, & cappellis; vel oratorijs deſtinata tempore
eorum obitus ex teſtamento, vel ab inteſtato relicta
ſpoliorum appellatione non veniant, ſed eadem ad
Eccleſias, quibus d. defuncti præfuerunt ſpectare, &
pertinere decreuit,vt in ea conſtitution. Pij V. ſub dat.
Romæ anno 1567. in Bullar. Roman. cap. 44. & per
Nauar. in § 8. num. 2. de ſpol. cleric.

Secundo nec cadunt in ſpolio quæcunque ſcam-
2 na, † cathedræ arcæ, & etiam ligneæ, vel lapideæ
etiam marmoreæ menſæ, & tabulæ ac quæcunque
dolia, ſeu vaſa vinaria vacua, & alia ſimilia ſuppel-
lectilia domeſtica, vt idem Pius V. ſtatuit in ea con-
ſtit. §. inſuper, & ſimilium appellatione omnia alia
lignaminum mobilia cuiuſcunque qualitatis exi-
ſtentia compræhenſa cenſentur, & hæc expreſsè ſunt
excluſa, & Eccleſijs incorporata per dictam Pij quin-
ti conſtitutionem ibi, eo ipſo applicata, & incorpo-
rata ſint, & eſse cenſeantur, quæ ſignificant ſenten-
tiam iuris gloſ. in c. in pœnis de regul. iur. in 6. Felyn.
poſt alios quos citat in capitulo Rodulphus num. 28.
de reſcript. & Nauar. eod. comment. de ſpol. cler. §. 8.
numero 5.

Tertio

Digitized by Google

Tertio præter exempta per dictam conſtitutionem
3 ſunt etiam à numero ſpoliorum † exempta omnia bona patrimonialia, vel cauſa donationis ſucceſſionis, ſeu legatorum, aut ex fructibus eorundem bonorum patrimonialium, & donationum, vel ſucceſſionum acquiſita, de quibus beneficiati libere teſtamento donatione, vel quocunque alio modo, & titulo diſponere poſſunt cap. quia nos, & cap. relatum il 2. de teſtamentis capit. 1. de ſucceſſ. ab inteſt. Innoc. in cap. cum in officijs num. 2. verſic. ſi autem eod. tit. Bal. in auth. licentiam C. de Epiſcop. & cler. Alexand. in conſilio 101. nu. 2. lib. 7. Corn. conſil. 314. n. 2. vol. 3. & in conſil. 79. num. 3. verſic. tamen ſecus eſt in aliunde quæſitis &c. vol. 4. Nauar. eodem com. de ſpol. cler. in princip. num. 2. verſic. dixi quæſita ex bonis Eccleſia-
4 ſticis, † & ab inteſtato decedentibus dicta bona ad conſanguineos, qui eis ab inteſtato legitimè ſuccedunt deuoluantur, & ſine legitimis ſucceſſoribus decedentibus Eccleſijs, quibus defuncti præfuerunt incorporantur, vt in auth. de Eccleſ. titu. §. interdiximus verſic. ſiquis autem Epiſcopus col. 9. c. final. 12. q. 5. gloſ. fin. in cap. requiſiti ext. de teſtam. & in cap. 2. de ſucceſſoribus ab inteſta. & Innocent. in d. c. cum in officijs num. 5.

Quarto bona quaſi patrimonialia quæ ſunt quæſita ratione clericalis ordinis, vel officij alia ratione, quam iuris percipiendi fructus beneficiales, vt quæ ſacerdotes pro eleemoſyna recipiunt miſſas celebrando, cappellanos agendo, prædicatoris, confeſſarijue munera, aut alios ſpirituales actus exercendo, & vicarij generalis, aut aliud officium Eccleſiaſticum temporale adminiſtrando capit. quia nos, & ibi Innoc. de teſtamen. capit. relatum §. cæterum eodem tit. & poſt Abb. Hoſt. Card. & Franc. tenet Nauar. in d. tract. de redd. Eccleſ. quæſt. 1. mon. 19. n. 1.

5 Et ratio differentiæ, quod redditus † beneficiorum cadunt ſub ſpolio, non autem quæſita ratione ordinis clericalis, ea eſt, quod bona beneficiorum habent onus dandi ſuperflua pauperibus, & ratione ordinis quæſita tribuuntur eis ſine vllo onere Nauar. eodem mon. 19. in fin.

6 Quinto beneficiati † de his, quæ de ſuo honeſto victu parcius viuendo ſeruant, licitè diſponere poſſunt, quia eo modo ſua quaſi induſtria, & labore quæſita cenſentur patrimonialia, quæ propterea in ſpolio venire non poſſunt, vt ſenſit Sanctus Thomas 2. 2. q. 181. articul. 7. Maior in 4. diſt. 24. quæſt. 17. probant Adria. in 4. de reſt. q. 12. & Sot. lib. 10. q. 4. artic. 3. de iuſt. & iur. quos ſequitur approbando tenendo, & firmando d. concluſionem Nauar. d. tract. de redd. Eccleſ. mon. 76. num. 1. tom. 1.

7 Sexto quæſita aliàs literas docendo † publicè, vel priuatim legendo, dummodo ſine præiudicio reſidentiæ quo ad beneficiatos obligatos ad reſidentiam perſonalem, quæ dicuntur etiam quaſi patrimonialia, & præſertim ſi ob tenuitatem beneficiorum, ac neceſſitatem, vel inopiam inſurgentem hæc officia exerceantur l. legaris §. ſi ex officio, & ibi gloſ. in verſic. officium, & Bart. n. 2. de leg. 3. & Innoc. in capitulo cum in officijs num. 4. de teſtam. quia ex legitimo artificio quæſita dicuntur d. cap. relatum §. cæterum cum alijs ſupra alleg.

8 Septimo donata in vita † ſaltem, quæ iuſtè donantur loco eorum, quæ de proprio pro expeditione bullarum Epiſcopatuum, vel aliorum beneficiorum, & in paramentis Eccleſiaſticis, ac mobilibus in paranda domo ante fructuum beneficiorum perceptionem exponuntur, quæ proculdubio expoſita non fuerunt ex redditibus Eccleſiaſticis, & tunc loco eorum, quæ Eccleſiæ acquiruntur, ne ſub ſpolio cadant beneficiatus poterit tantundem tuta conſcientia, & legitimè in vita donare c. iniunctum §. item, & cap. ſeq. 12. q. 2. Nauar. eodem com. de ſpol. cler. §. 6. num. 2. ante verſic. 3. noto, & tit. de reddit. Eccleſ. quæſt. 1. mon. 27. num. 3. circa fin. eademque ratione tit. donationis poſſunt legitimè ſacerdotes fratribus, aut alijs conſanguineis ruſticis, aut alias pauperibus donare, qui (vt fere fit) labore, ſudore, induſtria, ac expenſis fratrum, vel parentum ruſticorum laborantium in ſcolis ad ediſcendum, donec ordinem ſacerdotalem ſuſcipiunt, manutenentur, quia ad antidora ſunt obligati, & donant ad extinctionem debiti præcedentis.

9 Octauo nullum ſpolium cameræ † fieri, nec quicquam à quibuſuis ſpoliorum cameræ collectoribus exigi, vel percipi poteſt per obitum eorum, qui dum viuerent vnum, vel plura beneficia Eccleſiaſtica obtinebant, cuius, vel quorum fructus redditus, & prouentus triginta ducatorum auri de camera ſecundum communem æſtimationem valorem annuum non excedebant, aut qui penſiones annuas ſuper quibuſuis fructibus Eccleſiaſticis vſque ad d. valorem annuatim, & non vltra perceperint, vt in d. conſtit. Pij Quinti in Bull. Rom. cap. 43. & in d. com. de ſpol. cler. §. 8. num. 1. verſic. præterea, & num. 7. quia cum ex ſimilibus beneficijs, & redditibus vix poſſit quis propter eorum tenuitatem ſuſtentari ſi quis non excedens dictos annuos redditus nihilominus poſt obitum relinquat bona acquiſita, pecunias, aut mobilia præſumuntur acquiſita ratione ordinis clericalis officij Eccleſiaſtici, aut alterius legitimi exer-
10 citij, quia quando factum poteſt ſe habere: † ad delictum, & non delictum præſumitur in meliorem partem Bart. in l. non ſolum §. ſed vt probari ff. de nou. op. nunc. Abb. in cap. auditis, & ibi Felynus numero 33. de præſcrip. & in cap. præſentia num. 13. verſic. ſed vltra de probat, & Gabr. in conſil. 175. numero 2. volum. 1.

Nec obſtat, quod res, quas clericus poſt clericatum acquiſiuit præſumantur de redditibus Eccleſiæ acquiſita, vt per Innocen. eod. capitul. cum in officij num. 3. de teſtam.; Innoc. enim loquitur, & eius dicta procedunt in bonis à prælatis defunctis relictis qui amplos redditus habebant ſed hoc caſu, quo beneficiati iure nouo per dictã conſtitutionem inducto habent legem certam, & fauorabilem, qua non excedens annuum redditum Eccleſiaſticum triginta ducatorum non faciunt ſpolium, ſi acquirunt præſumuntur legitimè acquiſiuiſſe, vt ſenſit Innocent. in dict. capit. cum in officijs num. 3. verſ. quidam tamen, & hæc præſumptio in iure, & maiori veriſimilitudine fundata contrariam præſumptionem excludit cap. quia & c. literas extra de præſumptionibus, & ibi Innoc. eod. num. 3. & cum fundamentum intentionis cameræ conſiſtat in illicitis, quæ pretenduntur ab Eccleſiaſtico geſta illud probare tenetur, cum etiam reus in excipiendo efficiatur actor, & eius exceptionem probare teneatur l. 1. ff. de exceptionibus Felyn. in c. iudicis num. 33. de præſcrip. maxime ſi hæres reperiatur in poſſeſſione, quia tunc non eſt priuandus, donec probetur bona cadere ſub ſpolio, & cameræ onus probandi incumbit c. nulli iunct. glo. 12. q. 5. & gloſ. in cap. ſint manifeſtæ in ver. probatur in fin. ead. cauſa. quæſt. 1.

Nono nec cadunt ſub ſpolio, quæ beneficiatus
11 † dum viueret emit ex redditibus Eccleſiaſticis pro ſua Eccleſia, vel ei, aut alijs Eccleſijs, vel locis pijs tradidit ſine fraude, vt ſi quis fundaret beneficium Eccleſiaſticum, & emeret redditus pro dotandis amore Dei puellis, aut ad alia opera pia erogarent dummodo ipſo viuente dominium fuerit translatum, quia tali caſu tempore mortis Eccleſia, ſeu alia loca pia habent dominium, & poſſeſſionem, & tunc beneficiatus eſt eiſdem bonis exutus, quæ propterea

non vacant, nec in ſpolio cadere poſsunt Nauar. in d. com. de ſpol. cleric. §. 1. num. 4. §. 6. num. 2. iunct. verſic. tertio noto.

12 Decimo nec fit ſpolium de diſtributionibus † quotidianis, quia efficiuntur bona propria clericorum vti quæſita ratione laboris, & legitimi ſeruitij, & de illis Eccleſiaſtici diſponere poſsunt Gemin. in capit. præſenti de offic. ord. in 6. Dec. in conſilio 280. columna 1. Couar. in capit. cum in officijs numero quarto, de teſtam. Redo. in tractat. de ſpol. Eccleſ. q. 1 numero vigeſimo ſeptimo, verſic. vlterius canones permittunt, & Paris. qui de communi teſtatur in conſilio 33. col. 2. vol. 4.

13 Vndecimo non cadunt ſub ſpolio bona † à quibuſcunque vrbis incolis, ſeu curiam Romanam ſequentibus mobilia immobilia ſe mouentia, pecuniæ iocalia, ſiue monilia, actiones, res, & iura quæcunque ab eiſdem incolis, & curiam Romanam ſequentibus in dict. vrbe, & eius diſtrictu conſiſtentibus empta, aut aliàs quouiſmodo quæſita ſi eos in d. curia, ſeu eius diſtrictu decedere contingerit, de quibus teſtamento, aut alio titulo diſponi poteſt, & decedentibus ab inteſtato proximiores agnati ſuccedunt vt in extrauagant Pauli III. ſub datum Romæ. 1549. ſexto Idus Martij, vt per Nauar. eodem com. §. 6. numero primo, ſed quia dictæ extrauagantis vigore fuerat conceſsa facultas teſtandi in fauorem propriorum filiorum illegitimorum, ſeu ſpuriorum, ac de iure incapacium, ſeu aliàs prohibitorum Pius quintus ex cauſis adductis facultates teſtandi, aut quouis alio modo diſponendi de acquiſitis ex bonis Eccleſiaſticis, ac de alijs rebus etiam proprio labore partis ad commodũ illegitimorum etiam legitimatorum, & habilitationes illegitimis ad ſuccedendum in bonis feudalibus, & emphyteuticis Eccleſiaſticis conceſsas reuocauit, vt in conſtitut. tit. ſub datum Romæ anno 1570. ſexto Calend. Februarij, vt in Bullar. Romano capitulo 120. Ac demum reuocationem ampliando illam procedere voluit etiam quoad bona patrimonialia Eccleſiaſticorum, in quibus illegitimi, aut alias de iure incapaces, nec hæredes inſtitui, nec ſuccedere poſſe decreuit, vt in literis ſub anulo Piſcatoris expeditis datum Romæ die ſeptima Martij 1572. in eod. Bull, cap. 152.

Vltimo non cadunt ſub ſpolio, bona Eccleſiaſticorum decedentium condito teſtamento, modo ſint le-
14 gitima facultate teſtandi † ſuffulti, quæ tamen non
ſuffragatur, ſi qui illam obtinent non teſtetur argument. l. hac conſultiſſima, & l. ex imperfecto C. de teſtament. & Nauar. dict. com. §. 7 numero ſexto, niſi in eadem facultate caueatur, quod etiam ab inteſtato proximiores in gradu ſuccedant, quia tunc contra cameram Apoſtolicam lata interpretatio eſt facienda argument. text. in l. 3. ff. de conſtitut. princip. quem ſequitur Bartol. in l. ſi quando numero primo, C. de inoffic. teſtament. & ſolus Papa facultatem teſtandi concedere poteſt Nauar. eodem commen. §. 9 numero, quia ipſi ſoli, vti vniuerſali Domino bonorum omnium Eccleſiaſticorum dominium eſſe, & D. N. Ieſu Chriſti, non ſolum ea ratione generali Domini eſt terra, & plenitudo eius, ſed etiam ſpeciali cenſura, & diſpoſitione hominum, & hoc eſſe certum, & de fide tenet Nauar. in tractat. reddit. Eccleſ. quæſtio ne prima, mon. 40. numero octauo, & quocunque caſu hæc omnia procedunt duobus concurrentibus, vno in abſtinendo videlicet ab illicita negotiatione, & alijs à ſacris canonibus prohibitis, & altero in faciendo nempe reſidendo, ſi ipſi habeant beneficia perſonalem reſidentiam requirentia ex alibi allegatis.

SVMMARIVM.

1 *Expenſa funeris, & infirmitatis, debet fieri de bonis ſpoliorum prælati, non autem de bonis patrimonialibus.*

2 *Quæ circa prælati cadauer ve ſantur, pertinent ad Eccleſiam, quæ vero in apparatu, ad hæredes.*

3 *Expenſa funeris quæ pertinent ad ſolatium viuorum, ſpectant ad hæredes.*

4 *Veſtes lugubres factæ famulis Epiſcopi defuncti debent deduci, & perſolui ab Eccleſia, ſeu camera quæ ſuccedit.*

Camera Apoſtolica, quæ ſuccedit in ſpolijs, an teneatur ad expenſas funeris.

RESOLVTIO CCCCXXVIII.

PRo reſolutione dubij prædicti, præmittendum
eſt, quod Panormit. in capitul. vt præteritæ
de elect. & in capitulo primo, de ſolut. tenuit
1 expenſas funeris, † & infirmitatis debere fieri
de bonis ſpoliorum, non autem de patrimonialibus
prælati, ſi illa reliquent, vt ita etiam indiſtinctè habetur per Franciſc. Marc. in deciſione 43. voluit etiam
Ioan. Franciſc. in tractatu de officio, & poteſtate ſede
vacante quæſtione octaua, & Vbald. in tractat. de canon. Epiſc. & paroch. capitulo decimo tertio, & Abb.
in diſputation. incipient. Sempron. clericus in 1.
dubio inquit, quod ea, quæ circa prælati cadauer
2 † verſantur ad Eccleſiam pertineant, quæ verò in ap-
paratu erogantur, ad hæredes prælati, & videtur voluiſſe idem Abb in capitul. vt præteritæ column. penultim. de election. tradit Dec. conſil. 157. numero primo, volumine 1. in funere Cardinalis Triuultij.

In hoc autem articulo eſt etiam Capycij deciſio 84. qui reſoluit dubium cum diſtinctione, cuius deciſionis tenor eſt videlicet.

In cauſa Reuerendi de Corduba Epiſcopi Scalenſis, cum Magnificis Vito Piſanello, & fratribus ſuper ſpolijs dicti Epiſcopatus, in qua ipſi de Piſanellis volunt deducere funeralia per eos facta quondam Epiſcopo prædeceſſori eorum Patruo, fuit dubitatum, an inter alia funeralia, dicti conuenti poſſint deducere culcitram ſericam. & ſepulchrum Marmoreum, ac veſtes lugubres factas ipſis nepotibus, earumque vxoribus filijs, ac filiabus, & generis, ſeruitoribus quoque Epiſcopi prælibati, allegabatur pro reis conditio defuncti, quia Epiſcopus, item, quia ſolitum eſt Neapolitanorum Epiſcoporum decedentium, qui cùm dicta pompa ſepelliuntur, item quia in funerum impenſa omnia prædicta venire intelliguntur, verum Abbas in diſputatione ſua incip. Sempronius clericus ſuper primo dubio concludit, & tenet, quod quædam ſunt impenſæ funerum, quæ tendunt ad remedium, ſeu ſolatium animæ defuncti, vt impenſa, quæ fit circa clericos confluentes ad officium ſepulturæ, & in ſimilibus, & in iſtis tenetur Eccleſia, etiam ſi defunctus alium hæredem habeat in patrimonialibus, quædam impenſæ ſunt,
3 quæ tendunt ad viuorum amicorum ſolatia, † vt ap-
paratus funeris, conſtructio ſepulturæ ſpecioſæ, exequiarum pompa, qua multi induantur veſtibus luctuoſis, & in his Eccleſia non tenetur, & eandem diſtinctionem firmat idem Abb. in capit. vt præterita de electione, ego fui in voto ob dictam authoritatem, quod pauca reperiuntur in funeribus prælatorum, ad quæ Eccleſia ſit obligata, niſi tantum ad medelas ad debita defuncti ex ſpolijs tamen ſoluenda, & ad funeralia, dempta tamen culcitra, & cantaro, ac veſtibus lugubribus, & quoad authoritates, & iura, quæ volunt iſta venire appellatione funeralium intelligun-

Digitized by Google

telligeretur, quando quis eſt de ſuo ſepeliendus, non in prælato, bene votaui, quod veſtes lugubres factæ fa-
4 mulis † Epiſcopi deduci debeant, D. Martialis commiſsarius volebat, quod veſtes factæ Nepotibus deducantur, alia non, præterquam ea, quæ dixi ſupra in voto meo, D. Mercerius concurrebat mecum, ſed volebat, quod cantatus etiam deduceretur D. Ioan. de Palmerio erat in voto, quod omnia deducerentur iuxta eorum intentionem d. Viceprothonot. in effectu mecum concurrit.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor in prælatura tenetur ad ſolutionem debitorum contractorum occaſione Eccleſiæ.*

2 *Camera ſuccedens prælato ſeu beneficiato habenti adminiſtrationem tenetur ad debita contracta occaſione Eccleſiæ.*

3 *Beneficiatus non habens adminiſtrationem, facit fructus ſuos, & poteſt de eis teſtari ab inteſtato tamen ſuccedit Eccleſia.*

4 *Sufficit aſſertio, ad probandum quod prælatus contraxerit debita occaſione Eccleſiæ.*

Camera Apoſtolica, quæ ſuccedit in ſpolijs an teneatur ad omnia debita prælati defuncti.

RESOLVTIO CCCCXXIX.

EX textu in c. 1. de ſolut. expreſse diſponitur, ſuc-
1 ceſsorem in prælatura, † teneri ad ſolutionem debitorum contractorum occaſione Eccleſiæ tantum, & ita not. ibi Do. Abb. Do. de Rot. deciſ. 41. aliàs 855. incip. cum Camera Apoſtolica, dixerunt poſse fieri diſtinctionem in habente adminiſtra-
2 tionem, † & non habente: Primo caſu dicunt teneri Cameram Apoſtolicam, ſiue ſucceſsorem, etiam de fructibus perceptis in vita prædeceſsoris ad debita contracta occaſione Eccleſiæ, & ad quæ ſolum tenetur Eccleſia d. c. 1. de ſolu. Secundo caſu teneatur ad omnia debita, quatenus ſufficerent fructus, & prouentus, quos ante mortem fecerat ſuos, quia talis beneficiatus non habens adminiſtrationem, omnes illos
3 fructus, & prouentus † perceptos in vita ſua, adeo facit ſuos, quod poteſt teſtari de illis, & niſi teſtetur de illis ab inteſtato ſuccedit Eccleſia argu. not. per gloſ. in cap. preſenti de offi. ordi. lib. 6. ſed hoc hodie non puto procedere, cum omnia ſint ſpolia. Franiſc. Marc. in allegata deciſio. 437. primo tomo, nulla facta mentione de dicta deciſio. Dom. de Rota ſimpliciter dicit, quod Camera Apoſtolica, ſeu ſucceſsor in beneficio, ſeu prælatura teneatur ad debita contracta occaſione Eccleſiæ, & quod non requiratur probatio, quod debita ſint contracta occaſione Eccleſiæ, ſat enim eſt,
4 quod appareat ex aſsertione, quod Eccleſiæ † occaſione ſit contractum debitum, vel aliter appareat, prout etiam tenuit Abb. in dict. capitulo primo, de ſolutio. ſequen. opin. Hoſtien. in cap. grauis extra de pact. ad quem etiam ſe remiſerunt Domini de Rota in d. deciſ. in fine.

SVMMARIVM.

1 *Si conſtat prælatum in teſtamento reliquiſſe res Eccleſiæ, collector Cameræ Apoſtolicæ immittendus eſt in poſſeſſionem hæreditatis.*

2 *Si dubitatur an prælatus reliquerit res Eccleſiæ, non eſt excludendus hæres ab inteſtato.*

3 *Poſſeſſio, quæ eſt apud Epiſcopum, eſt nomine Eccleſiæ.*

4 *Si bona prælati reperiuntur penes hæredem, non ſpoliabitur de facto.*

Concurrente collectore Apoſtolico cum hærede inſtituto à prælato quid faciendum.

RESOLVTIO CCCCXXX.

POne ſecundum Foller. in conſtitut. prima, de ſumma Trinitate, & fide Catholica, quod prælatus faciat teſtamentum, & inſtituat hæredem aliquem, & hæres virtute teſtamenti non aboliti, neque vitiati, & cancellati petat ſe immitti in poſseſſionem collector ſpoliorum pro Camera Apoſtolica, vult ſe ex aduerſo immittere, & apprehendere bona, quid faciet iudex, hanc quæſtionem latè tangit Inno. in c. cum in officijs de teſta. & tandem diſtinguit, quod vbi conſtat in teſtamento prælatum
1 † reliquiſse res Eccleſiæ, abſque dubio collector immittendus eſt, & expelletur hæres, & ſi propria authoritate ſe in illis immiſcuiſset, punietur pœna conſtitution. ſi quis in tantam, nec contradicunt, quæ ſuperius dixi ex doctr. Innocent. & Bald. illa enim procedunt vbi non appareret, quod eſsent Eccleſiæ, Sin autem dubitabitur, in illis bene potuit ſe immi-
2 ſcere † hæres, maxime, quia nemo præſumitur immemor ſalutis æternæ, & præſertim ipſe prælatus in vltimis conſtitutus, & ſic relinquendo hæredem, præſumptio reſultat, quod non feciſset, ſi illa bona eſſent Eccleſię, non tamen loquitur, an iudex requiſitus debeat illum immittere in poſseſſionem, ſed quod ipſe hæres licitè occupabit illa bona, Abb. in C. cum eſses eod. titul. in rep. numero 21. cum ſeqq. latius punctum quęſtionis tangens dicit, quod vbi dubitatur an illa bona fuerint acquiſita ante promotionem hæres tuebitur in poſseſſione, quouſque conſtet de iure Eccleſiæ, & tunc pręſumuntur acquiſita tam de redditibus proprijs, quam Eccleſię, & ideo de illis omnibus teſtari non potuit, & ſic loquitur etiam ipſe de hęrede, qui de facto occupauit bona defuncti, non autem quando petitur à iudice, vt immittatur, & hoc etiam caſu videtur loqui Cardinal. in conſil. 79. incip. redemptoris noſtri & Inno. in dict. capitul. cum in officijs, ſed poſset dici, quod hæres inſtitutus non ſit immittendus, nam
3 poſseſſio, quę erat apud Epiſcopum † erat nomine Eccleſiæ, & continuatur in eius ſuceſsorem, qui hodie eſt camera Apoſtolica, abſque corperali appręhenſione, quia illa eſt penes Eccleſiam ſemper; quę non mutatur, nec variatur, licet prælati mutentur ſecundum Innocent. in capitul. cum ſemper. de cauſ. poſseſ. & prop. & in capit. in officijs de teſtam. Bart. in l. 1. §. vltimo ad fin. & in l. cum hęredes in princ. & ibi Alexand. vltim. de acquir. poſseſs. Caſt. in l. ſi forori poſt med. C. de iure delib. Guido Papæ deciſio. 335. vtrum prælatus, & deciſio. 629. & Tiraquel. in tra. le mort. ſaiſit le viff. in præfa. in verſic. declara, vnde cum poſseſſio ſit penes Eccleſiam, hæres non poteſt in illam immitti, quia immittendus eſt hæres in poſseſsione illorum bonorum, quæ tempore mortis reperiuntur poſsideri per defunctum, ſecundum doctor. in dict. l. final. C. de edicto diui H. dri. tolle. ſed poſseſsio prælati erat nomine Eccleſię in eius vita, & in eius morte eſt Eccleſiæ, ergo ceſsat immiſſio, & legitimus contradictor erit collector ſpoliorum, eo enim ipſo, quod bona reperiuntur penes Eccleſiam tempore mortis prælati incumbit hęredibus probare, quod illa non ſint Eccleſię, & ex conſequenti in illis non immittetur hęres, & bona reponuntur penes Eccleſiam, quando remanſerunt in domibus Epiſcopi tempore mortis, & nondum fuerunt occupata per hęredem, ſeu alium: putarem tamen diſtinguendum, quod aut bona relicta per
4 prælatos poſt obitum reperiuntur † pœnes hęredem,

& tunc non ſpoliabitur , ſed audietur , & diſcutietur
ſi bona illa ſint Eccleſiæ , vel prælati p ropria , aut bo-
na reperiantur in domibus prælati , non occupata ab
illo , & ſuperueniat hæres , & petat ſe immitti in poſ-
ſeſſionem illorum vigore teſtamenti , & collector
ſpoliorum contradicat , & ipſe petat immitti , &
tunc non putarem erroneum ſub ſequeſtro illa poni
cum fideli , & ſolemni inuentario , & interim diſcuti
ſi ſint de Eccleſia , vel de patrimonialibus , aut
aliunde quæſitis , & ita ſeruatum fuit , in ſpolijs Ar-
chiepiſcopi Conſani , qui Salerni obijt & fecerat te-
ſtamentum , & inſtituerat hæredem hoſpitale in-
curabilium ciuitatis Neapolis , quod habet priuile-
gium , quod quilibet Epiſcopus poſſit teſtari , &
ei relinquere , & prædicta intelligo , vbi dubium
eſſet , an eſſent Eccleſiæ , vel propria ; aut bona
reperiuntur penes tertium , qui ius , vel aliquid in il-
lis prætendat , & reperiatur in poſſeſſione de facto ,
& tunc forte poſſet attentari , quod in illis immitten-
dus eſſet hæres ſcriptus ſaluo iure Eccleſiæ , & de-
inde audietur collector ſpoliorum , de quo vide Abb.
in capitulo tertio , de pecul. cleric. vbi tangit quæ-
ſtionem , ſed quomodo auferetur poſſeſſio ab illo
tertio poſſidente , cum etiam ſi timeret , ne partes
deuenirent ad arma , non eſſet auferenda poſſeſſio
à poſſeſſore ita Bald. in l. æquiſſimum ff. de vſu-
fructu in §. Iulianus , poſſet dici , quod procede-
ret , quando ille tertius non contradiceret , vel non
pretenderet ius totale in illis bonis , cogitandum ad-
huc relinquo .

SVMMARIVM.

1 *Camera Apoſtolica ſuccedit loco Eccleſiæ in bonis reli-
ctis per beneficiatum.*
2 *Acquiſita per rectorem de bonis Eccleſiæ ſunt ipſius Ec-
cleſiæ.*
3 *Nemo poteſt plus iuris in alium transferre , quam ſibi
competere dignoſcatur.*
4 *Bona per prælatum relicta acquiruntur Eccleſiæ , dedu-
ctis oneribus.*
5 *Bona beneficiorum ſunt deputata ad ſupportanda onera
tota anno vſque ad nouos fructus.*
6 *Sub nomine ſpoliorum non veniunt paramenta de ſer-
uientia ad diuinum cultum.*
7 *Succeſſor in Epiſcopatu , tenentur de ſpolijs , ſeu fructibus
ſoluere ſalaria officialibus.*

Camera Apoſtolica an teneatur ſoluere ſalaria ſeruo-
rum Epiſcopi mortui.

RESOLVTIO CCCCXXXI.

SVppoſita concluſione , quod reuerenda came-
1 ra Apoſtolica ſubintret † in locum Eccleſiæ
quo ad ſucceſſionem in bonis per beneficia-
tum defunctum relictis , vt atteſtatur Redoan.
in ſuo tractat. de ſol. 4. par. numero 2. per deciſion.
Rot. 855. incipit cum Camera Apoſtolica in anti-
quis in tit. de probat. & quod acquiſita per rectorem
2 defunctum † de fructibus Eccleſiæ ſint eiuſdem Ec-
cleſiæ , vt per cap. præſenti de offic. ordin. in 6. & in ca-
pit. relatum 161. de teſtament. & capit. quia ſæpe de
elect. etiam in ſexto , & quod Eccleſia habeat inten-
tionem fundatam in eis , vt refert Abb. in capitulo pri-
mo , de pecul. cler. verſicul. & nota ſic , & quod d. reue-
renda camera idem ius habeat per regulam , is qui in
ius ſuccedit alterius , illo iure , quo illo , vti debet de reg.
iur. in 6.

Tamen arguendo adduco aliam regulam in dict.
titul. de regul. iur. in 6. nemo ſcilicet poteſt plus iu-
ris in alium transferre , quam ſibi competere digno-
3 ſcatur. Ex qua regula arguo , quod camera † non po-
teſt habere plus iuris , quam habebat Eccleſia , ſeu
ſucceſſor , & regula pro ipſa allegata retorquetur ,
ſcilicet , quod ſolum poſſit vti illo iure , quo poterat
Eccleſia , vel ſucceſſor , de iure autem bona per præ-
4 latum relicta , † acquiruntur Eccleſiæ , vel ſucceſſori
ſolum deductis , & ſoluns debitis , & ſupportatis one-
ribus incumbentibus vſque ad nouos fructus , & pro
ſeruitoribus , & miniſtris Eccleſiæ , & ſuſtentatione
noui ſucceſſoris , vt in cap. final. Porro de offic. ordi-
nat. in 6. & ibi Ioan. Andr. Franciſc. & Gemin. &
notat Ludouic. Bolog. in addit. ad conſil. Ioan. de
Anan. 83. ad finem , & exceptio prædicta eſt fundata
in bono , & honeſto iure , quia bona , & fructus bene-
5 ficiorum ſunt deputata † ad ſupportanda onera toto
anno vſque ad nouos fructus , vt not. Gemin. in dict.
cap. final. Porro in 3. notab. & Gig. de penſ. quæſt. 39
numero 6. ad finem , & Couar. in libro 1. variar. re-
ſolut. cap. 15. num. 12. verſic. prius tamen , aliàs enim
ſi camera omnia haberet , Eccleſia defraudaretur de-
bitis ſeruitijs , quia nihil remaneret pro neceſſarijs
Eccleſiæ expenſis faciendis , & eſſet contra mentem
extrauag. Ioan. xx11. quæ incipit ſuſcepti regiminis de
elect. 2. & 3. qui ſtatuit , quod ſucceſſor tantum habeat
de fructibus perceptis , quantum ſufficit ad onera Ec-
cleſiæ ſupportanda , quare priuilegia conceſſa Reue-
rend. Cameræ non debent eſſe in damnum alterius l.
2. §. ſi quis a Principe ff. ne quid in loc. pub. & quate-
nus eſſent in damnum reſtringi , vel reuocari debe-
rent c. ſuggeſtum de decim. vbi doct. & aſſentit Ge-
min. in dict. cap. Porro , in 2. quæſt. vnde cum ſucceſ-
ſor in beneficio teneatur ad incumbentia vſque ad no-
uos fructus , vt ſupra eſt allegatum , ſi camera in eius
locum ſuccedit ad ea etiam tenetur ex reg. qui ſentit
onus de regul. iur. in 6. res enim tranſit cum ſuo one-
re vulgata regula , & ſic deducenda ſunt , quæ pro ob-
ſequijs Eccleſię faciendis ſunt neceſſaria , Abb. in cap.
1. num. 1. de ſolutio. item neceſſaria ſunt pro expenſis ,
& ſalarijs ſeruitorum , & familiæ , cap. videntes , & c.
Epiſcopus , & cap. penul. his ita 12. queſt. 1. Innocent.
in cap. indecorum de ętat. & qualit. ordin. ad finem , &
diſtinctè ſecundum qualitatem perſonarum , prout
magis , & minus conuenit tradit Flamin. Paris. in li-
bro 5. de reſignat. benef. queſt. 6. à num. 145. inci-
piendo à verſicul. pendens igitur , vſque ad numero
154. vide Redoa. in dict. tract. de ſpol. queſt. 10. n. 36.
verſ. dicta deciſio , & numero 37. neque ſub nomine
6 ſpoliorum , † veniunt paramenta , & alia ad vſum diui-
num à defuncto rectore relicta , neque cathedrę ſcam-
na , & alia de quibus in bulla Pij V. incipit. Romani
Pontificis publicata anno 1567. quę omnia ſunt à col-
lectore relaxanda , tum Eccleſię , tum ſucceſſoribus ,
tum etiam heredibus , vt ſupra de iure eſt diſpoſitum ;
& in proprijs terminis , quod de redditibus , prouen-
tibus Eccleſiarum ſunt exoluenda ſalaria ſeruienti-
bus illis , vt etiam tenuit Caſſad. in deciſio 19. titul. de
preben. vbi inquit , quod ſi non eſſet expreſſus vetus
valor , gratia non valeret , tamen ad fomentandum gra-
tiam poterunt deduci ſalaria , quę dantur deſeruienti-
bus Eccleſiæ , & ſic ſuſtinebitur gratia , vt voluit Bar-
tol. in l. diuortio in princip. ff. ſol. mat & voluit Abb.
in cap. relatum el 2. de teſta. numero 8. & adde , quod
etiam ſucceſſor in Epiſcopatu tenetur de ſpolijs , ſeu
7 fructibus † ſoluere ſalaria ſeruitoribus , & officialibus ,
ita pulchrè in capitulo pręſens de officio ordina. libro
ſexto , & capitulo , quia ſæpe de electiõ. eod. titul. cle-
men. ſtatutum de electio & voluit Abb. in cap. primo
de ſolutio. in quantum ſuppetunt vires ſpoliorum , &
pulchrè per Franc. Mar. in deciſio. 436. in ea parte ,
vbi etiam punit an pro illis debitis teneantur heredes
in patrimonialibus .

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Clerici ſunt exempti ab exactionibus pro publicis neceſſitatibus.*
2 *Imponentes exactiones clericis ſunt excommunicati.*
3 *Clerici non tenentur ad gabellam impoſitam à laicis pro reparatione murorum.*

An vt clerici teneantur ad collectas pro publicis neceſſitatibus impoſitis, requiratur licentia Pontificis?

RESOLVTIO CCCCXXXII.

1 QVicquid ſit de iure communi, clerici † regulariter ſunt exempti, etiam quoad exactiones
pro neceſſitatibus, & vtilitatibus publicis,
& communibus, non obſtantibus legibus ciuilibus, & regijs contrarium diſponentibus,
nam iure Canonico, cui omnino in hoc ſtandum eſt
ita clarè diſponitur, vt in d. c. non minus, & c. aduerſus de immunitate Eccleſiarum, quæ de exactionibus
pro vtilitatibus, & neceſſitatibus communibus, expreſsè loquuntur, & eorum forma ſeruanda eſt, aliàs
2 imponentes, † incurrunt excommunicationem, de qua
ibi, & innouantur in Concil. Lateran. ſub Leone X. ſeſſ.
9. de reform. Curiæ, & aliorum, §. & cum in bulla cœnæ Domini, c. 18. vbi excommunicantur imponentes,
& exigentes huiuſmodi collectas, & alia onera, ſine
Romani Pontificis ſpeciali, & expreſſa licentia.

Et hanc ſententiam contra legiſtas tenent Ioan. And. & Abb. à num. 18. & alij in dict. cap. non minus idem Abb. conſil. 3. 1. p. Hoſtien. in ſumm. tit. de immunit. §. à quibus, verſic. ad extraordinaria Bart. & Paul. in cap. ad inſtructionem C. de ſacroſ. Eccleſ. Iaſ. in l. placet C. eodem n. 14. & 17. in 1. lectura, & in 2. n. 20. Berous conſ. 31. vol. 1. Gregorius Lopez. in l. 54. tit. 6. pag. 1. verſ. en las calzadas, Ioan. Gutierez. pract. 9. lib. 1. q. 5. & D. Sahagun in cap. 2. de iudicijs ex num. 25. ad 38. Angel. in ſumm. verſic. immunitas §. 35. Sylu. eod. verſic. 1. n. 20. Molin. d. diſputat. 672. n. 4. & 5. Eman. Rodriquez in addit. ad explicationem bullæ cruciatæ §. 9. num. 72. & Card. Toletus in ſum. lib. 1. c. 29. in Romana editione.

Et tenuit Rota in vna Valentina de anno 1596. coram Illuſtriſſimo Pamphilio, nempe, quod clerici non
3 tenentur, ad gabellam impoſitam † à laycis pro reparatione murorum, pontium, viarum, niſi fuerit de licentia Papæ ex dictis, in qua etiam 4. Decembris 1595. & 29. Ian. 1596. coram eodem fuit reſolutum, inhibendum eſſe iuratis, & alijs litis conſortibus, ne lite pendente exigant ab Eccleſiaſticis dictas gabellas, cum habeant ſuam intentionem fundatam.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus viuens eſt vſufructuarius, & Eccleſia eſt domina.*
2 *Acquiſita de bonis Eccleſiæ, ſunt in prouiſione Eccleſiæ.*
3 *Mortuo prælato, vſufructus conſolidatur cum proprietate ad beneficium Eccleſiæ.*
4 *Mortuo prælato, ſi bona occupantur per hæredes, Eccleſia agit actione furti, & alijs actionibus domino competentibus.*
5 *Succeſſor in beneficio conſequitur ius à ſuperiore, & non à defuncto, ſecus verò eſt in hærede.*
6 *Procurator Eccleſiæ eſt dicendus prælatus.*

Collector Apoſtolicus habet intentionem fundatum quod bona prælati ſint quæſita intuitu Eccleſiæ.

RESOLVTIO CCCCXXXIII.

QVod in titulo reſolutum eſt, veritati congruit,
& probatur ex eo, quod prælatus viuens eſt
1 vſufructuarius, & Eccleſia eſt Domina † textus eſt formalis in cap. ſi quis ſanè,
quod eſt fin. & ibi per Doct. extra de pecul. cler. tex.
in capit. res Eccleſiæ in cap. expedit. in cap. priuatum
12. quæſt. 1. bonus textus in capit. Epiſcopi de rebus
eadem cauſa, & quæſtione vbi probatur, quod acqui-
2 ſita de bonis Eccleſiæ † ſunt in prouiſione Eccleſiæ,
notat, expreſsè Innocent. in capitul. indecorum extra
de ætat. & qualit. & expreſsè gloſ. & ibi per omnes
ſcribentes in capitul. final. quod incipit præſenti de
offic. ordin. in 6. tenet expreſsè Bald. in conſil. 313. incip. præmittendum eſt ad euidentiam in ſecundo volumine: mortuo igitur prælato, Eccleſia remanet Do-
3 mina, † & vſufructus prædictus extinguitur, & cum
proprietate conſolidatur iuxta, text. in §. finitur inſtitut. de vſufruct. & in cap. fin. extra de pign. taliter,
quod Eccleſia continuat dominium, quod viuente
prælato habuerat, & ideo dicebat Ioannes Andr. in
capitul. cum officijs columna ſecunda, verſicul. ſequitur extra de teſtament. quod mortuo prælato,
4 † ſi talia bona occupentur per hæredes prælati, vel
alium, Eccleſia non agit contra occupatorem crimine expilatæ hæreditatis, ſed agit actione furti vi
bonorum raptorum, rei vendicatione, vel alijs actionibus Domino competentibus, quia Eccleſia dicta
bona vendicat non tanquam hæres, ſed tanquam
domina, & ad hoc accedant notata per Doct. & maximè per Pano. capitul. 1. in princip. extra de ſolution. notat differentiam inter ſucceſſorem in benefi-
5 cio, & hæredem, qui dicit, quod ſucceſſor † in beneficio ius conſequitur à ſuperiore, & non à defuncto, ſecus eſt in hærede, vt ibi per eum, & hoc
de plano procedit reſpectu bonorum, vel pecuniæ,
quæ remanſerunt poſt mortem prælati, reſpectu autem actionis competentis pro rebus, vel pecunijs Eccleſiæ debitis, ſimiliter eſt expeditum, quod actiones
ſunt taliter acquiſitæ per Eccleſiam, quod prælatus
habet exercitium dictarum actionum, ita quod actiones directæ ſunt penes Eccleſiam, ita notanter dixit
Innocent. quem ibi ſequitur Philip. Franc. & cæteri
6 in c. præſentium de teſtib. in 6. & ideo prælatus † dicitur procurator Eccleſiæ probat tex. in cap. 2. extra de
donat. & propterea debet agere, vel conueniri nomine Eccleſiæ, & non proprio, probat text. notab. in c.
olim el 1. extra de reſtit. ſpol. c. querelam extra de
elect. notant Doct. maximè Ioannes And. in c. ex literis extra de probation. & in cap. edoceri, vbi etiam
per eundem Ioannem And. extra de reſcr.

SVMMARIVM.

1 *Licentia teſtandi conceſſa à Papa, morte ipſius Papæ re integra expirat ſecundum Conarr.*
2 *Gratia etiam re integra, non expirat morte concedentis.*
3 *Facultas teſtandi non reſtringitur ad primum teſtamentum.*
4 *Prælatus vigore facultatis teſtandi, poteſt reuocare primum teſtamentum & facere ſecundum.*
5 *Teſtamentum iam factum ex ſuperueniente facultate teſtandi conualidatur.*

Nuncius Apoſtolicus, an poſſit facere ſpolium de bonis clericorum, cui conceſsa eſt facultas teſtandi, mortuo tameo Pontifice, qui conceſſit dictam facultatem.

RESOLVTIO CCCCXXXIV.

TOta difficultas præſentis articuli, de quo ſæpiſſimè conſultus fui, verſatur præſertim in eo, an facultas teſtandi, clericis, conceſsa mortem Pontificis expiret, & conſequenter ſi
1 nuncius apoſtolicus poſſit facere ſpolium de bonis
clerici, cui prædicta facultas erat conceſsa, ſi ſede va-
2 cante, clericus ipſe deceſſit teſtatus, & pro reſolutio-
ne dicebam, quod Couar. in cap. cum in officijs num.
8. verſic. quæ ratione extra de teſtamentis poſt Socin.
iun. conſil. 89. lib. 1. firmare videtur, quod licentia te-
3 ſtandi † à Papa prælatis conceſsa morte Pontificis (re
integra) expirat ea ratione, quia hic actus odioſus eſt,
& ideo morte ipſius authoris extinguitur.

Ipſe verò contrarium verius eſſe oſtendam ex eo,
quia talis facultatis conceſsio ſi gratia vt latè demon-
ſtrat Ioan. Mandoſius de ſignatura gratiæ ſub titul. de
2 licentia teſtandi vnde ſequitur, quod gratia † etiam
re integra morte concedentis non expirat, etiam ſi ſo-
lo verbo facta eſt, ac de ſuper nulla confecta ſit ſcri-
ptura, Gabriel de præbendis concluſione 1. præſertim
num 1. & 2. cui addo Nattam in loco mox citando n.
5. & interminis, quod huiuſmodi facultas teſtandi du-
ret etiam poſt mortem Pontificis concedentis (repro-
bans expreſsè Socino iuniore, & Couaruu. vbi ſupra)
firmat Franciſcus Sarmient. de reddit. Eccleſiæ. par.
4. verſic. 2. cauendum eſt; prædictorumque funda-
mentis reſpondet, & pro hac parte ſe ſubſcripſere
Burſat. & Natta, qui in eademmet cauſa conſuluerunt,
ille conſilio 29. lib. 1. hic autem in conſilio 647. lib.
4. quam opinionem inuenio fuiſse per Rotam am-
plexam de præſenti anno 1578. & die 24. Ianuarij in
vna Pientina facultatis teſtandi coram R. P. Domino
meo de Rubeis incipient. in quadam cauſa Pientina
verſus finem, ibi quantum verò attinet ad ſecundam
principalem difficultatem etiam Rotali deciſione fu-
ſiſſime, ſed tameo moderna methodo, iuribus ſcilicet
rationibus, & authoritatibus reprobatur aliud di-
ctum eiuſdem Couar. vbi ſupra volentis, quod facul-
3 tas teſtandi reſtringi debeat † ad primum duntaxat
teſtamentum, iuxta conſilium Decij 512. & Socin.
iun. eod. conſil. 89. 1. volum. pro quo ſunt, & Tira-
quel. in l. boues §. hoc ſermone num. 128. de verb. ſi-
gnific. Burſat. conſilio 3 num. 56. & Redoan. de ſpo-
lijs Eccleſiaſticis quæſt. 7. n. 18. quibus addo Gabriel,
idem firmantem de legibus concluſione 2. num. 18.
ac concluditur (prædictis, omnibus reprobatis,)
quod Epiſcopus vigore facultatis teſtandi poteſt pri-
4 mum teſtamentum reuocare, † & facere ſecundum,
dummodo aliæ ſolemnitates requiſitæ interueniant, vt
ibi ampliſſime.

5 Num verò teſtamentum, iam factum † ex ſuperue-
nienti facultate teſtandi conualidetur, in qua Man-
doſius vbi dixi verſicul. final. reſidet cum affirmatiua
iuribus ibidem videndis.

PRAXIS SVRREPTIONIS GRATIÆ,

SVMMARIVM.

1 *Gratia dicitur gratis data.*
2 *Gratia dicitur ante, & poſt executionem,*
3 *Tunc dicitur gratioſe aliquid fieri, quando fit mera liberalitate.*
4 *Gratia ſpecialis qua conceditur alicui ſuper certo delicto.*
5 *Gratia generalis, quæ fit à Principe in lætitia generali.*
6 *Gratia generalis appellatur decretum gratioſum.*
7 *Gratia redditur nulla ſubreptione, vel obreptione.*
8 *Subreptio taciturnitas rei, quæ expreſſa, vel fieret, vel non fieret gratia.*

Notabilia aliqua in materia gratiæ.

RESOLVTIO CCCCXXXV.

PRo intelligentia infra dicendorum notandum
1 eſt primo, quod gratia † dicitur gratis data c.
gratia 1. q. 1 Alexand. conſil. 7. attentius in
2 princip. lib. 7. & ita dicitur gratia † ante exe-
quutionem, ſicuti poſt executionem Gemin. conſil. 65.
3 num. 5. verſic. in † contrarium, & dicitur gratioſe ali-
quid fieri, quando fit ex mera liberalitate Roland. à
Valle conſil 33. num. 7. lib. 3. & ſolet hæc gratia du-
4 pliciter fieri, quia aliqua eſt gratia ſpecialis, † prout
quando alicui conceditur in ſpecie ſuper certo deli-
cto, & iſtæ appellantur literæ gratiæ, de quibus per
clarum §. fin. quæſt. 59. num. 4. in fin. verſic. ſcias au-
5 tem, eſt, & alia gratia † generalis, quę fieri ſolet per
principem cauſa letitię. puta pacis generalis, vel cauſa
ducendę vxoris., aut in natiuitate primogeniti, aut
quando princeps accepit poſseſsionem Regni, vel
6 Prouinciæ, & iſta gratia appellatur decretum † gratio-
ſum Clar. qui ſupra.

7 Secundo ſciendum, quod hæc gratia † redditur nul-
la ex ſurreptione, vel obreptione, & dicitur ſurreptio
8 † taciturnitas eius, quod exprimi debet, & quo ex-
preſſo, vel non facta fuiſset conceſsio, vel difficilius
Ægid. Bellam. conſil. 24. num. 19. in fin Crauett. con-
ſil. 636. numero octauo, vbi quod habet locum, etiam
ſi expreſſio fieret generice, & non clare, item dicitur
ſurreptio quando taceatur aliquid, quod mouiſset
Papam, vel concedentem ad denegandam gratiam
conceſsam Zabar. conſil. 145. numero 4. Rom. con-
ſil. 326. numero 11. & conſil. 327. numero 2. & con-
ſil. 393. in fine Dec. conſil. 580. quæritur an petitio
numero 4.

SVMMARIVM.

1 *Non omnia tacita, quorum expreſſio mouere potuiſſet principem, etiam ad denegandum vitiant gratiam, ſed ea ſolum, de quibus reperitur expreſſum.*
2 *Non dicitur ſurreptio, n ſi in caſibus a iure expreſſis.*
3 *Communis ſtylus aliarum expeditionum attendi debet in materia ſurreptionis.*
4 *Refertur opinio contraria.*
5 *Veritas occultata difficiliorem redderet principem ad gratiam concedendam, ſi exprimeretur, & quomodo intelligatur hæc regula vide num. 6.*

Taciturnitas illa tantum facit gratiam ſurreptitiam, quę de iure exprimenda eſt.

RESOLVTIO CCCCXXXVI.

NOn omnia tacita, quorum expreſſio moue-
1 re † potuiſset Principem etiam ad denegan-
dum vitiant gratiam, ſed ea ſolum de qui-
bus reperitur expreſse, & quæ iuris diſpo-
ſitione exprimi debent, vel de quibus in iure eſt cau-
tum, quod eis exprimi gratiam non conceſſiſset. Cald.
conſ. 10. de reſer. & 1. de rerum permutatione, & 6.
de præbend. Rot. deciſ. 32. num. 5. de reſcript. in no-
uis Bellamera deciſ 697. num. 698. Felin. in cap po-
ſtulaſti de reſcrip. ſub num. 1. verſic, declara etiam no-
tabiliter Selua de beneficijs 3. par. q. 11. num. 48. Put.
deciſ. 97. num. 6. libr. 2. vbi quod non dicitur ſurre-
ptio,

2 ptio, niſi in caſibus à iure expreſsis, & Caputaqu.
deciſ. 312. num. 3. part. 1. Mohed. deciſ. 7. de reſcrip.
aliàs 335. & 13. de conceſſione præbendæ ad finem
aliàs 315. Mandoſ. de ſignatura gratiæ tit. de abſo-
lutione ab hæreſi verſic. diſpenſatum fuerat, vbi ait
ita reſpondiſſe. Rot. in vna Hiſpalen. portionis de
anno 1541. Nauar. in Manual. capit. 22. num. 86. &
deductis, & præmiſſis num. 48. & conſil. 1. quæſt. 19.
de conſtit. & conſil. vltimo de cognatione ſpiritua-
li, & conſ. 7. num. 3. & 4. & conſil. 8. num. 2. & conſ.
9. num. 3. de conſanguinit. & affinit. & conſ. 43. num.
4. de homicidio, & conſ. 3. num. 7. de rectoribus Ma-
ſcard. de probat. concluſio. 846. num. 2. & in idem re-
cidit quoque quod tradit Sarmient. lib. 1. ſelectarum
capit. 9. ſolum eſſe narrandum quod de iure præſtat
impedimentum, & eſt gloſ. in clem. 1. de præbendis
verb. alteri, quam ſequuntur plures relati per Meno-
ch. de arbitr. lib. 2. caſu 201. num. 26. & idem eſt in his,
quę ex ſtylo curiæ exprimi debent, vt per Menoch.
ibi num. 27. Maſcard. ſupra num. 8. Rot. in d. Burgen.
decimarum 16. Februarij 1590. vbi quod communis
3 ſtylus † aliarum expeditionum attendi debet in mate-
ria ſurreptionis Felyn. in c. in noſtra 2. com. de re-
ſcript. Caſſador. deciſ. 22. num. 14. de præbendis, &
Abulen. Parochialis ſancti Thomæ ſupra adducta
præcedenti poſt cap. 1. num. 77. vbi alia citantur, &
in Salamantina dimidiæ portionis infra adducta vn-
decima parte capit. vltimo dubio 8, numero 242.

Quamuis Couar. libr. 1. Variar. cap. 20. numero 5.
verſicul. verum vt his contrarium teneat, nempe ta-
4 citurnitatem † earum qualitatum, quarum expreſ-
ſionem ius nominatim non exigit, tunc demum ob-
eſſe Principis conceſſioni cum eis ſibi ſignificatis pe-
titum minimè conceſſiſſet, & dixit Rota in vna Cala-
guritana iuriſdictionis 8. Aprilis 1585. coram D. Ru-
beo ſequitur Menoch. ſupra num. 27. dicens, quod
licet tunc nuda ſurreptio verè dici poſſit ex parte im-
petrantis, inſpecta verò perſona concedentis ſurrep-
tio dici poteſt, quia ſi illa cognouiſſet non conceſſiſ-
ſet, & Guttier. canon. qq. lib. 2. cap. 15. num. 5. etiam
5 quando veritas occultata ſi exprimeretur † difficilio-
rem Principem redderet ad concedendum, dum-
modo difficultas iſta ſit conformis iuri communi, vel
ex cauſa iſta debita, & non ex affectu, vel ex alia
cauſa exorbitanti odioſa, & minimè conſiderabili, vt
num. 29. ait, ad Mandoſ. in regul. 31. Cancel. quæſt.
9. num. 10. & q. 11. ſub num. 4. & Sanches de matrim.
lib. 8. diſput. 21. & Rebel. de oblig. iuſtitiæ 2. par.
lib. 3. quæſt. 5. num. 25. ait, quod ſi aliquid ſubticere-
tur, quod ſi exprimeretur magnopere, & euidenter
difficiliorem redderet gratiæ conceſſionem, inualida
cenſeatur gratia, iuxta prædictam doctrinam eſt ac-
6 cipiendum † quod Rot. deciſ. 21. de præbend. in
nouis numero 5. ait quod non omnia tacita reddunt
gratiam ſurreptitiam, ſed illa ſolum quæ vel ſunt ex-
preſſa in iure, vel in non expreſſis illa, de quibus eſt
veriſimile de iure, & in iure, quod ſi Papa illa ſciuiſſet
nunquam gratiam conceſſiſſet.

S V M M A R I V M.

1 *Surreptio vitiat gratiam.*
2 *Clauſula motu proprio, &c. non extendunt diſpoſitionem ad maius præiudicium, quam ſit expreſſum.*
3 *Surreptio non poteſt ſaluari per clauſulam de plenitudine poteſtatis, &c.*
4 *Non ſufficit generalis, & obſcura expreſſio, vt conceſſio à ſurreptione ſaluetur.*
5 *Neque per iſtam clauſulam ex certa ſcientia, &c. derogatur iuri filiorum.*
6 *Iſta clauſula operatur ſcientia per modum fictum.*

Surreptionem non ſaluat generalis, & ob-
ſcura expreſſio.

RESOLVTIO CCCCXXXVII.

1 CErtum eſt in iure ſurreptionem † vitiare gra-
tiam, & hoc prouenit ex defectu intentionis
iuxta communem opinionem, quam plures
ſequuta eſt Rota Romana in deciſ. 525. parte
prima in Nouiſſimis defectus intentionis probatur, ſi
expreſſio limitata fuit, ita quod multa tacita ſunt,
nam in non expreſſis intentio deficere dicitur capit.
ſuſceptum de reſcriptis lib. 6. cap. cui de non ſacerdo-
tali de præbend. lib. 6. Rota deciſ. 532. num. 2. part.
prima in Nouiſſimis.

Hęc clauſula motu proprio (item ex certa ſcientia)
item (& de plenitudine poteſtatis) non extendunt
2 † diſpoſitionem ad maius pręiudicium, quam ſit ex-
præſſum Sarnen. ſuper regula de iure quæſito quæſt. 1.
num. 2. & quæſt. 4. num. 7. Alex. conſ. 37. in fin. vol.
1. Socin. iun. in conſ. 65. num. 6. & 7. volu. 2. Ideo
non operatur contra proprias filias, de quibus nulla
mentio facta eſt Iaſ. in l. Gallus §. & quid ſi tantum
num. 104. Pariſ. num. 117. Bolognet. num. 232. verſ.
quod procedente, & num. ſeq. ff. de liber. & poſt-
hum. Curt. ſen. conſ. 13. num. 22.

3 Nec ſurreptio ſaluari poteſt per clauſulas † (pleni-
tudine poteſtatis) aut per clauſulam (non obſtante)
Oldrad. in conſ. 81. cum alijs per Crauett. in conſil.
68. num. 3. & 6. Bald. in auth. hoc inter liberos nu.
C. de teſtam. Pariſ. conſ. 23. num. 153. volum. 1.
Dec. in conſ. 606. in fine Decian. in conſil. 117. num.
53. & ſeq. vol. 4.

Vnde deueniendo ad caſum propoſitum dico, quæ
4 non ſufficit generalis, † obſcura expreſſio, vt conceſ-
ſio à ſurreptione ſaluetur, ſed ſpecificata & clara
requiritur Grammatic. dec. 66. num. 18. & ſeq. Ro-
man. in conſ. 326. num. 11. & conſ. 327. Curt. ſen. in
conſilio 16. num. 26. Felyn. in c. ad audientiam il 2.
num. 18. de reſcript. Ex clauſula (non obſtante Bulla
Sixti Quinti) reſtringitur ad caſus expreſſos Bald. in
conſ. 141. in fin. Item per dict. clauſulam non intel-
5 ligitur derogatum † iuri filiorum ipſius, quibus erat
quæſitum ius ex pacto, & prouidentia concedentis,
& ideo non obſtat clauſula (quorum tenores) nam
cum tractetur de derogatione iuris filiis quæſiti vſque
ad tertiam generationem requirebatur illorum certa
6 ſcientia Papæ, quam non inducit d. clauſula † Ferrett.
in conſ. 38. num. 2. & ſeq. vol. 1. Nam dicta opera-
tur ſcientiam per modum fictum Butr. in conſ. 2. alias
49. num. 5. Felyn. in capit. non nulli num. 6. verſic.
addatis primo de reſcript. dum dicit, quod Papa po-
teſt fingere expreſſum, & tradit Rebuff. ſuper con-
cordatis in forma mandati Apoſtolici verſic. & hoc
per fictionem, & propterea non ſufficit hæc clauſula
in conceſſione (ex certa ſcientia facta) quia cum ſcien-
tia ſit ficta, illa conceſſio dicitur facta ex certa ſcien-
tia Ferrett. in conſilio 35. numero 3. & ſequent.
lib. 1.

S V M M A R I V M.

1 *Litis pendentiam per ſolam citationem narrare debet Impetrans iuſtitiæ reſcriptum.*
2 *Per ſolam citationem lis pendere dicitur.*
3 *In impetratione reſcripti expreſſiſſime debet fieri mentio de litis pendentia.*
4 *Impetrans collegam iudici coram quo lis cœpta eſt etiam litis pendentiam narrare debet.*
5 *Litis pendentiam per ſolam citationem eſſe non executam narrare debet impetrans reſcriptum iuſtitia.*

6 Per

6 *Per ſolam citationem lis pendere dicitur, etiam non executam quod ſupra dictum eſt.*

7 *Impetrans reſcriptum Iuſtitia narrando litem calumnioſe reſcriptum eſt ſurreptitium.*

8 *Si per ſimplicitatem vel ignorantiam non fiet mentio de lite pendente reſcriptum adhuc erit ſurreptitium.*

9 *Non facta mentione de litis pendentia, & conceſſo reſcripto cum clauſula motus proprij ſēper eſt ſurreptitiū.*

10 *Reſcriptum impetratum à reo eod. die, quo lis inchoatur non dicitur ſurreptitium.*

11 *Longo temporis interuallo lite pendente quod quaſi ipſi litis renunciatum videatur reſcriptum impetratum non dicitur ſurreptitium etiam non facta mentione de ipſa litis pendentia.*

12 *Omiſſio litis ſopita conuentione non vitiat reſcriptum impetratum.*

13 *Reſcriptum non dicitur nullum ob taciturnitatem litis ſuſpenſa.*

14 *Reſcriptum cum ſuper proprietate impetratur non eſt neceſſe narrare litis pendentiam in poſſeſſione.*

15 *Lis ſuper poſſeſſione non facit proprietatem litigioſam.*

16 *Lis ſuper matrimonio non efficit illud litigioſum.*

17 *Taciturnitas pendentis litis ſuper matrimonio non vitiat reſcriptum.*

18 *Reſcriptum tertij non dicitur nullum non narrata litis pendentia inter alios.*

19 *Reſcriptum dicitur ſurreptitium tacita litis pendentia cum iudex ſe incompetentem declarauit.*

20 *Reſcriptum ſurreptitium non redditur ſi non narrantur geſta iudicis, à quo poſt admiſſionem appellationis fuit appellatum.*

21 *Cauſa litis non narrata commiſſa eidem iudici non vitiat reſcriptum.*

22 *Cauſa litis non narratæ ſi in eo gradu, & ſtatu comittitur non reddit reſcriptum ſurreptitium.*

13 *Reſcriptum ſurrogationis in lite non eſt ſurreptitium non narrata litis pendentia.*

24 *Reſcriptum non eſt ſurreptitium ſi futura cauſa, ſuper qualis pendet non narratur.*

An ſit ſurreptitium reſcriptum iuſtitiæ, ſi in eius impetratione nulla facta fuit mentio litis pendentiæ.

RESOLVTIO CCCCXXXVIII.

1 REſpondeo quod ſic† quod verum eſt etiam ſi
lis cæpta eſſet per ſolam citationem illa
narranda eſt, ita cenſuit gloſ. in cap. ſuper
literis verſic. litetas de reſcriptis, & ibi Felyn.
num. 12. idem gloſ. ibi Abb. in cap. prudentiam
§. ſexta ext. de officio delegat. qui affirmarunt, quod
cauſa coram Ordinario cæpta facienda eſt mentio ipſius
proceſſus, nam per ſolam citationem lis pendere
2 dicitur † Clem. 1. vt lit. pendent. & in ſpecie præter
iam relatos tradunt Abb. deciſ. 220. num. 13. & Roland.
num. 81. conſ. 31. lib. 2. idem ſenſit Ruin. conſ.
61. num. 3. lib. 5. qui ex Inn. ſententia in cap. ex lite-
3 ris de offic. deleg. reſpondit huius litis pendentiæ † expreſſiſſimè
faciendam eſſe mentionem, id quod reſpondit
But. conſ. 2. col. p. & idem ſenſit Abb. in c. inter
monaſterium num. 24. de re iudicat. docuit, &
Decius in cap. cæterarum num. 2. de reſcriptis, & ibi
hoc declarat; hoc fortius procedit etiam ſi per æquipollens
exprimeretur ita reſpondit Gem. conſ. 120.
conſil. 1. qua tamen in re diſſentiunt Ruin. conſ. 61.
num. 17. in fin. lib. 5. Crau. conſ. 68. num. 3. quos ego
intelligo loqui cum reſcripti verba nullam aliam
cauſam quam illam ipſam ſignificare poterant Abb.
tamen d. c. inter monaſterium num. 24. poſt Hoſt.
ſentire videtur hoc eſſe arbitrarium.

Ampliatur primo hoc dictum vt procedat etiam
4 ſi ſolum impetratur collega † iudici, coram quo iam
lis cæpta eſt, nam adhuc litis pendentia narranda eſt,
ita affirmarunt glo. 2. in c. coram vbi But. 4. not. &
Abb. colu. pen. de offic. deleg. vbi Barbatius idem
ſenſit. Gemi. in c. ex literis eod. tit. quam ſententiam
viſus eſt probare, & ſi ſuboſcure Fel. dict. cap. cæterum
num. 3. de reſcript. idem clarius affirmauit Iaſ.
in l. 2. num. 3. C. vt lit. pend. quos ego nunc ſequor
reiecta Bald. & Archid. opinione, qui vt referunt Fel.
& Iaſ. diſſentiunt quonia..i vt aiunt illi tex. dict. c.
coram non probat nec etiam militat in datione collegæ
illa ratio, quæ procedit cum reſcriptum reuocatorium
conceditur, verum hoc admiſſo mea quidem
opinione euitare non poſſunt Bal. & ſequaces
generalem conſtitutionem l. 2. C. vt lit. pend. quæ,
& hoc in caſu locum habet, & verè conſultins eſt ad
omnem euitandam diſputationem, cum collega vel
adiunctus impetratur narrare litis pendentiam, & cętera
omnia quæ alijs ſimilibus caſibus enarrari ſolent.

Ampliatur ſecundo, vt procedat etiam, quando
5 lis per ſolam citationem † eſt inchoata quemadmodum
affirmauit glo. in c. vt debitus verſic. dicat, ibi
ſuper hoc dicas de appellat. quam ſane glo. ibi latè
probauit Dec. n. 14. & Fel. in c. ſuper literis n. 12. de
reſcript. ſcribit tamen Bald. in l. p. in fin. C. de relat.
in curia Romana obſeruari ſolum litem narrari cum
conteſtata eſt, id quod intelligit Decius d. capit. vt
debitus ex ſtylo curię procedere non autem de Iure
cum per ſolam citationem lis etiam dicatur cępta ſed
verius Bald. malè ſenſiſſe ſtatim ſubijciam.

Ampliatur tertio, vt procedat fortius cum ipſa de-
6 creta citatio † non dum executa fuit, nam, & tunc
quo ad ipſum actorem impetrantem lis pendere dicitur,
illius ergo mentionem facere debet ita reſpondit
Ro. conſ. 330. circa p. col. 2. quem ſecuti ſunt Fel. in
c. ſuper literis num. 13. de reſcrip. poſt Rotam dec.
17. nu. 4. de dol. & contum. in nouis, & deciſ. 6. vt
lit. penden. in nouis vbi Rota decidit clem. 2. vt lite
pend. locum habere in actore, qui citationem obtinuit,
ſed adhuc reo non tranſmiſit cum Rom. idem
etiam ſentit Felyn. in c. cæterum num. 1. verſic. limita
decem modis de reſcrip. qui dum refert Bald. l. 1. C.
de relationibus dicentem aliter ſeruari in Curia, inquit
Bald. ſententiam poſſe procedere hoc in caſu ſed
vero nec hoc in caſu vera eſt Bal. opinio ſiquidem aliter
obſeruat Curia Romana ſi credimus Bellam deciſ.
544. ſi pendente inquiſitione, & Staphileo tractat.
ſuper commiſſ. & literis Iuſtitiæ §. in primis igitur
n. 16. cum Rom. ſenſit, & Decius d. c. vt debitus nu.
14. de appell. & ſi eo loci in annotationibus diſſentiant,
& malè Lugdun.

Ampliatur quarto, vt procedat etiam quando lis
7 narratur, ſed calumnioſe † nam tunc habetur ac ſi narrata
non ſit; ita reſpondit Bald. conſil. 252. querulæ
lib. 1. vbi inquit eſſe referendum. Fideliter, & non
calumniari, quando autem calumnioſè retuliſſe dicatur
iudex arbittabitur id quod probatur ex his quæ in
f. dicemus.

Ampliatur quinto, vt procedat etiam ſi litis cæptę
8 † mentio non fieret per ſimplicitatem, & ignorantiam,
nam adhuc impetratum reſcriptum erit ſurreptitium,
ita docuit Bald. in c. vlt. vt lit. pend. Fely.
in c. ſuper literis num. 12. in fin. de reſcrip. conferunt
quæ ſupra dixi in caſu præcedenti num. 27. vbi dixi
ſurreptionem per ignorantiam vitiare reſcriptum vt
ius alterius lædatur.

Ampliatur 6. vt procedat etiam ſi deinde reſcrip-
9 tum † concederetur cum clauſula motus proprij adhuc
enim ſurreptitium erit, ita docuit. Iaſ. in l. 2. num.
2. C. vt lit. pend. Ruin. conſ. 80. in fin. lib. 5. Crauet.
reſponſo pro Repub. Sauiliani num. 51. & Roland.
à val-

à valle conſ. 31. in fin. lib. 2.
Limita nunc primo relatam iuris, & doctorum
ſententiam non procedere quando à reo reſcriptum
10 † fuit ea die impetratum, qua lis inchoata eſt, ita de-
clarat Felyn. in c. ſuper literis num. 12. in fin. de re-
ſcript. qui ſubiungit, niſi appareat, quod plena cita-
tio impetrationem præceſſerit, quod probare exci-
pientis erit idem Felyn. c. cæterum col. 2. verſ. limita
quinto de reſcript.
Limitatur ſecundo non procedere quando diu lis
11 eſt cæpta † & ab ea deinde longo temporis interual-
lo ceſſatum, ita vt liti renunciatum videatur, tunc
impetratum reſcriptum nulla illius litis mentione
facta non dicitur ſurreptitium ita decidit Caſſad.
deciſ. 5. vt lit. pend. quo tamen loci recenſet pluribus
rationibus apud Rotam dubitatum fuiſſe, & cum
Caſſad. viſus eſt ſentire Gomeſ. ſuper regula Can-
cellariæ de triennali poſſeſſione q. 6t. verſicu. quar-
tus intellectus, & ſi quo ad caſum ſuum ipſe alia
adſerat.
Limitatur tertio non procedere, cum lis fuit pa-
12 cto, & conuentione ſopita † nam illius mentio ha-
benda non eſt in reſcripti impetratione, & per con-
ſequentia omiſſa non redditur reſcriptum ſurreptitiũ
ita in ſpecie reſpondit Ancharan. conſ. 16. colum.
prima quem ſecutus eſt Crauet. conſ. 182. num. 4. &
conſ. 293. num. 10 conſerunt quæ inf. ſubijciam de
expreſſione tranſact. & pacti.
Limitatur quarto, non procedere cum lis fuiſſet
13 ſuſpenſa † ita in ſpecie conſuluit Curt. Iun. conſilio
184. colum. 2. quam ſecutus eſt Crauett. dicto conſ.
182. num. 5.
Limitatur quinto, non procedere cum lis eſt de
14 poſſeſſione † & reſcriptum ſuper cauſa proprietatis
impetratur, tunc neceſſe eſt non narrare litem ſuper
cauſa poſſeſſionis, id quod ea ratione verum opinor,
15 quia lis † ſuper poſſeſſione non efficit proprietatem
eſſe litigioſam, cum vnum nihil communo cum alte-
ro habeat l. naturaliter. §. nihil commune de acqui-
ren. poſſ. atque ita declaratur cap. 1. & 2. vt lit. pend.
& clem. prima eod. vt ibi declarat Bald. & Bartol. in
l. 2. C. de litigio. ex tex. auth. litigioſa eod. & Faber
dicto §. nihil commune num. 23. Caſſad. deciſ. 4. vt
lit. pendente, qui ob id decidit Ordinarium non im-
pediri prouidere de proprietate beneficij vacantis, &
ſi ſuper illius poſſeſſione lis pendeat, & plura ſimilia
congerit Ripa dicto §. nihil commune numero 13.
14. & 15. & Dec. conſ 483. num. 10.
Limitatur ſexto, non procedere in cauſa matri-
16 moniali, † in qua litis pendentia non redditur matri-
monium litigioſum, vt docuit Bald. in l. Deo nobis
num. 5. C. de Epiſcop. & Cler. & ob id Bald ſecu-
tus in ſpecie noſtra reſpondit Barbatius conſ. 46. lib. 1.
17 num. 5. lib. 2. litis pendentiæ taciturnitatem † in cau-
ſa matrimoniali non vitiare reſcriptum, verum am-
bigit nec iniuria Fely. in c. cæterum colu. 2. verſ. Li-
mita tertio de reſcript. qui ait, & recte, quod licet in
cauſa matrimoniali ſententia non tranſeat in iudica-
tum, & ob id illius taciturnitatem non vitiare re-
ſcriptum, eo quia (vt inſ. dicemus) etiam ſilata ſen-
tia narraretur, ob id tamen non negaret Princeps
reſcriptum cum ex iuris communis diſpoſitione
ſat ſciat ſenteotiam nihil tribuere, vel auferre, ſed di-
uerſum eſt in litis pendentia, cuius taciturnitas in-
ſpecta iudicis perſona vitiat, nam ob id iudicis digni-
tatem lædit; ego ita Felyni, & aliorum opiniones
conciliarem, aut impetratum reſcriptum lædit ſo-
lum aduerſarium, contra quem impetratur, & tunc
quia ius partis non minus læditur ex litis penden-
tia, quam ex ſententia quemadmodum taciturni-
nitas ſententiæ reſcriptum non vitiat; ita nec taci-
turnitas litis ita procedat Barbat. & aliorum opinio;
aut reſcriptum lædit dignitatem, vt quia ab eo cauſa
auocatur, vel quid aliud ſimile impetratur, & tunc
taciturnitas, & ſurreptio hæc vitiat ita procedat Fely-
ni opinio.
Limitatur ſeptimo, non procedere cum tertius im-
18 petrat reſcriptum † ſuper re, de qua duo alij iam li-
tigant, tunc is tertius neceſſe non habet narrare li-
tem illorum litigantium, ita reſpondit Ruin. conſ.
61. lib. 5. nu. 19. poſt Oldrad. conſ. 299. quidam Hu-
go ſimile eſt quod videtur decidere Faſtoli. dub. 64.
commiſſionem non eſſe ſurreptitiam, ſi mentio non
fiat pendentiæ litis ſuper ead. re inter alios.
Limitatur octauo, non procedere quando Iudex
19 † coram quo lis pendebat pronunciauit ſe iudicem
incompetentem, tunc quia lis amplius pendere non
dicitur illius taciturnitas non vitiat ita interrogatus
reſpondit Ancharanus conſil. 13. viſo proceſſu quem
ſecutus eſt Fely. in c. cæterum colum. 3. verſ. limita
ſecundo, de reſcript.
Limitatur nono, non procedere quando lata eſt
20 ſententia † & ab ea appellatum, & iudex à quo pro-
cedit tunc ſi impetratur reſcriptum neceſſe non
eſt narrare proceſſu quod fecit Iudex à quo, ita Abb.
Bur. Card. & Im. in c. dilecti de except. quos ſecu-
tus eſt Felyn. d. c. cæterum col. 2. verſ. limita quarto,
qui ob id affirmant nec etiam narrandam excom-
municationem ab illo Iudice à quo prolatam.
21 Limitatur decimo, non procedere quando † eidem
Iudici, cui primo cauſa cõmiſſa eſt per reſcriptum de-
mandatur, tunc ſecundum hoc reſcriptum valet etiam
non facta mentione proceſſus ita Gemin. in c. ex lite-
ris de offic. delegat. quem probauit Felyn. in d. c. cæ-
terum col. 2. verſ. limita ſexto, de reſcrip. in quam
ſententiam adducti ſunt auctoritate Rotæ dec. 4. de
reſcrip. in antiquioribus vbi decidit quis dederat ob-
iectos de exceſſu, & quia non expreſſerat exceſſus
quantitatem, vel qualitatem per duas ſententias fuit
excluſus, deinde fuit admiſſus ad probandum iuxt.
c. vt circa de elect. in ſexto, & licet in impetratione
reſcripti ſubticuerit latas illas duas ſententias atta-
men quia eidem Iudici cauſa committebatur reſcrip-
tum non fuit pronunciatum ſurreptitium, his addo
Lamb. conſ. 69. quoad primum dubium col. 1. verſ.
ſolut. ad primum dubium.
Limitatur vndecimo non procedere cum cauſa in
eod. ſtatu, & gradu, quo erat coram primo Iudice
22 committitur ſecundo † tunc non dicitur ſurreptitia
commiſſio, etiam ſi ſpecificè, & punctualiter pro-
ceſſus agitatus coram primo iudice non narratur ita
decidit Rot. deciſ. 5. de reſcrip. in antiquis quam ſe-
cutus eſt Felyn. dicto c. cæterum col. 3. verſic. limita
ſeptimo de reſcrip. qui intelligit atque ſubdeclarat
duobus modis vt apud eum, illi addo Vant. tractat.
nullitatum tit. quibus modis ſententia nulla reparetur
num. 59. qui alios recenſet.
Limitatur duodecimo, non procedere cum impe-
23 tratur reſcriptum † ſubrogationis in lite, & in Iur.
tunc licet taciturnitas pendentiæ litis vitiet reſcrip.
quoad ſurrogatur in lite non tamen vitiat quoad ex-
rogatur in Iur. ita decidit Belli. in deciſ. 115. falſa
expreſſio quem citare voluit Felyn. in d. c. cæterum
col. 3. verſ 8. limita.
Limitatur decimo tertio, non procedere quando
24 nõ narrantur futura † etiã eiuſdem materiæ, ſuper qua
dependet, ita reſpondit Abb. conſ. 18. in cauſa, & q.
quem ſecutus eſt Felynnus d. c. cæterum col. 3. verſic.
limita decimo de reſcrip. vt puta ſtante lite de fructi-
bus in abſentia malè perceptis valet impetratio de
percipiendis tacita litis pendentia ſuper iam collectis.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum ad lites cum impetratur totus ipſe proceſſus in ſubſtantialibus narrandus eſt.*
2 *Reſcriptum dum impetratur ad lites, cauſa ipſius litis, & facti narranda eſt.*
3 *Reſcriptum ſuper lite exorta ex contractu iurato dum impetratur iuramentum narrandum eſt.*
4 *Iudicis arbitrio relinqui, quæ qualitates proceſſus narrandæ ſunt in impetratione reſcripti ad litem.*
5 *Clauſula ſtatum, & merita cauſæ pro ſufficienter expreſſis vis, & effectus.*

An reſcriptum reddatur ſurreptitium ſi tota ſubſtantia proceſſus non narratur.

RESOLVTIO CCCCXXXIX.

IN impetratione reſcripti ad lites † non ſolum ipſa
litis pendentia ex citatione; ſed & totus ipſe
1 proceſſus, & ſubſtantia eſt narranda d. gl. cap.
ſuper literis, & ibi clare Boerius num. 72. imo
reſpondit Roman. conſ. 326. in præſenti conſultatione
col. vlt. & poſt eum Barbar. conſ. 46. num. 4. col.
2. lib. 2. & Dec. conſ. 531. num. 2. non ſolum facti
ſeriem, ſed etiam ipſius facti cauſam eſſe narrandam,
2 † quod intelligit Ancharan. conſ. 16. quo ad articulos
principales, nec enim ſingula, & quæuis leuia ipſius
cauſę recenſenda ſunt, & cum Ancharano ſenſit Barbaria
conſ. 20. col. 3. lib. 3. Huc ſpectat, quod in
ſpecie noſtra reſpondit Cheſſan. conſ. 7. num. 69. ſi
3 impetratur reſcriptum † ſuper lite exorta, & contractu
iurato illius iuramenti mentionem facere debet,
atque ita conſuluiſſe Roman. ſcribit conſ. 379.
circa primum col. 3. ſuccedit quod ſi cauſa eſt poſſeſ-
4 ſoria † narrandum quis poſſidet, ita reſpondit Soc. ſen.
conſ. 164. col. 2. in fin. lib. 2. & ante eum Bald. conſ.
347. quæro quidam nobiles li. 1. confert etiam, quod
docuerunt omnes in c. inter monaſterium vbi Abbas
num. 24. de re iudic. & Felyn. in cap. certum col.
3. verſ. limita nono de reſcr. non eſſe neceſſariam intrinſecam
mentionem proceſſus, ſed ſufficere commemoratiuam,
id quod iudicis arbitrio tribuunt nempe
Hoſtienſ. & Abb. in cap. inter monaſterium n.
24. ſunt etiam qualitates ipſius proceſſus, & cauſæ
recenſendæ, reſpondit Dec. conſ. 695. num. 29. Soc.
Iun. conſ. 77. num. 88. lib. 1. qui reſpondit in impetratione
priuilegij ex cauſa, de qua re in ſequent. caſu,
procedit etiam relata doctrina, cum in cauſa proceditur
ſummariè de plano, &c. ita dicit Bellamer.
deciſ. 358. ſolet tamen hodie in reſcriptis apponi no-
5 tabilis illa clauſula † (ſtatum, & merita cauſæ pro
ſufficienter expreſſis) quæ operari ſolet, vt reſcriptum
non vitietur ſi aliqua ex proceſſu narranda
narrata non fuerint, quia illa clauſula habet vim ſpecificæ
narrationis, ita docuit Ang. in l. omnes C. de
quadrien. præſcript. Butr. conſ. 7. late Rebuff. in
concordatis in forma mandati in verbo pro expreſſis
habentes, & in praxi benefic. tit. de ſubrogationibus
num. 12. Vant. tract. nullitatum titul. quibus
modis ſent. null. repar. num. 59. & Selua tract. de
beneficio p. 3. q. 14. num. 13. & 14. authoritate Rotæ
deciſio. 29. de reſcript. in nouis, vbi apoſtilla Veſtrius
in ſua praxi lib. 3. cap. 9. num. 8. qui ſubijcit
clauſulam hanc nihil operari, cum cauſa iam erat
inſtructa, quoniam ex ſtilo ſolet in reſcriptis auocatorijs
cauſarum apponi altera clauſula (dummodo
cauſa non ſit inſtructa, & eo loci aliqua arbitrio
tribuit.

SVMMARIVM.

1 *Ad hoc vt reſcriptum non dicatur ſurreptitium narrandum eſt coram quo lis pendet, & num. 2.*
3 *In reſcripto debet iuſta cauſa narrari.*
4 *Vt cauſa committatur iuſtam commiſſionis cauſam narrare debet.*
5 *Et de quibuslibet rebus, de quibus in reſcripto oportet fieri mentio, ad hoc vt non dicatur ſubreptitium, vide num. 6. 7.*

Vt reſcriptum non dicatur ſurreptitium narrandum eſt coram quo lis pendet.

RESOLVTIO CCCCXL.

1 NArrandum eſt coram quo lis pendet † an
coram Eccleſiaſtico, vel temporali iudice,
ordinario, vel delegato, ita ſenſit gloſ. in
cap. prudentiam §. 6. de offic. delegat. & ibi
Abb. num. 5. Barb. conſilio 20. colum. 3. conſil. 46.
colum. 2. libro tertio Felyn. in capitul. ſuper literis
numero duodecimo de reſcript. qui poſt Rotam deciſ.
24. de reſcript. in antiquis, & Faſtolum dubio 64.
eadem die ſcribit, non valere commiſſionem ſpecia-
2 lem factam in Curia non facta mentione †, quod lis
alibi pendebat. Hinc decidit Bellam. deciſ. 45. exceptio,
reſcriptum committens cauſam Auditori in
curia eſſe ſurreptitium, ſi non eſt narratum litem
pendere in partibus coram domino temporali, etiam
ſi impetrans aliàs eſſet perſona priuilegiata, vt miſerabilis,
vel vidua, Et hoc in caſu cum impetratur cauſam
alibi committi, exprimi, atque narrari debet iu-
3 ſta cauſa †, vt puta iudicem coram quo lis pendet,
negligentem eſſe, vel expreſſe negaſſe iuſtitiam
adminiſtrare, ita Bald. in l. 2 in fin. C. vt lit. pendente,
quod verum eſſe intellexit Felin. d. cap. ſuper literis
num. 12. verſ. de iure ciuili de reſcript. quo ad iuris
Ciuilis, non autem iuris Canonici conſtitutiones;
Confert quod dicit Rot. deciſ. 61. de reſcript. in
antiquis quando quis petit alteri, quam ordinario
4 Cauſam committi †, vt puta quod in curia committatur
iuſtam commiſſionis cauſam narrare debet, vt
ſi diceret timere, quod ab ordinario iuſtitiam non
conſequetur, ſuamque hanc aſſertionem ſuo iuramento
confirmauit. Hoc tanti erit effectus vt aduerſus
illa nulla recipietur contraria aduerſarij probatio
quam ſententiam probauit etiam Veſtrius in ſua
praxi lib. 3. cap. 9. num. 4. & ſi eo loci in additionibus
num. 13. diſſentire videatur Grauatius. Non
abſimile eſt quod decidit Bellam. deciſ. 9. commiſſio
gratioſa cum impetratur reſcriptum ad examinandos
teſtes, & probationes faciendas extra locum
litis, & cauſæ, narranda iuſta cauſa, vt puta quod in
ciuitate, & loco litis teſtes illi examinari non poſſunt,
& de veritate allegatæ cauſæ conſtare debet, ſi
ergo, loco litis haberi teſtes, & recipi probationes
poſſunt, & non exprimatur hoc in precibus reſcriptum
erit ſurreptitium, Et ratio quia calumnioſè petere
videtur, & ſi Princeps ſciuiſſet in loco litis probationes
fieri potuiſſe, vere reſcriptum non dediſſet,
quia videtur impetratum ad detrimentum
aduerſarij, vt maioribus laboribus, & impenſis fatigetur
ineſt etiam ſuſpicio, ne hic impetrans velit teſtes
examinandos corrumpere; hanc iuris communis
ſententiam inſecuta eſt noua conſtitutio Pedemontium
titulo delle eſſaminationi §. 1. quæ tunc demum
voluit teſtes extra locum litis poſſe examinari
cum abſunt, & ad locum illum litis duci non poſſunt,
de cuius cauſæ veritate conſtare debet, vel
iuramento impetrantis, vel alia probatione, vt iu-
dici

Digitized by Google

dici aptius, & melius videbitur, ſic etiam in impetratione reſcripti ad lites conditio perſonæ priuilegiatæ, contra quam reſcriptum impetratur narranda eſt, vt puta ſi eſt perſona miſerabilis, ita ſcriptum reliquit Staphileus tractat. de literis gratiæ, & iuſtitiæ §. poſt hoc numero 15. poſt Innocen. in capit. ſignificantibus de offic. deleg. idem ſi eſt ſcholaris, contra quem impetratur reſcriptum, ita affirmauit Rebuſſus tractat. de priuilegijs ſcholarium priuilegio 91. Quorum doctrina procedit quando priuilegium harum perſonarum reſpicit exceptionem dilatoriam, vel fortè daret formam reſcriptis impetrandis, tunc enim hæc reſcripta ſurreptitia ſunt, niſi faciant mentionem dicti priuilegij, ſecus cum priuilegium reſpicit merita cauſæ, tunc neceſse eſt in impetratione illud narrare, Ratio eſt quia nullum priuilegiato præiudicium affertur, cum poſſit de ſuo priuilegio in meritis cauſæ excipere, ita declarando doctrinam ſimilem Innocen. in cap. cum ordinem de reſcript. cenſuit Rebuff. in praxi beneficiorum tit. differentiæ inter reſcripta gratiæ, & iuſtitiæ num. 22. & conferunt quæ paulo infra dicam.

5 Sic ſi pariter in cauſa, & lite † pendente fuit concluſum in cauſa, atque ita nil amplius ſuperſit, quam ferre ſententiam in ipſius reſcripti impetratione narranda eſt hæc concluſio in cauſa, ita docuit Felyn. in capit. ſuper literis numero 12. verſiculo, & vlterius amplia de reſcript. qui ſubiungit ex regu. Cancellariæ 36. eſse hoc diffinitum cum per eam ordinatum ſit expreſse, & clare huius concluſionis faciendam eſse mentionem. Idem conſtitutum fuit in dominio Mediolani, ex nouis conſtitutionibus ſub rub. de reſcript. §. intimata, eſt enim conſtitutum quod ſi peremptoria tranſmiſsa citatione impetretur reſcriptum nulla citationis mentione facta, illud reſcriptum nihil operetur, vt iudex ſuperſedeat, etiam ſi ſuperſederi reſcriptum ſit. Cuius conſtitutionis ratio videtur, quoniam is impetrans calumnioſe ad litem protelandam impetrare creditur, temperat tamen hoc illa conſtitutio, niſi cauſa ſit in appellabilis, vel ſit ſententia executioni mittenda, Ratio tunc eſt propter periculum irreparabile, quod quidem impetranti ob hanc taciturnitatem inſerri non debet, ſi tamen (inquit conſtitutio) his etiam caſibus duæ citationes peremptoriæ tranſmiſsæ ſunt, & earum mentio non fiat iudex reſcripto parere non debet, Ratio fortè eſse videtur quoniam magna contumacia cum ſurreptionis vitio concurrit.

6 Sic quoque ſi lata fuit ſententia † in cauſa illius mentio facienda eſt in huius reſcripti interpretatione, ita docuit gloſ. in capit. ſuper literis in verbo literas de reſcriptis, quæ in argumento citat. capit. inter dilectos de fide inſtrumen. & l. vlt. C. ſentent. reſcindi non poſse, nec eſt, qui ab ea diſsentiat non erit tamen commiſsa ſurreptio, ſi in nomine iudicis erratum fuit, ita reſpondit Bald. conſilio 341. propoſito ſtatuto lib 5. vbi reſpondit, quod ſi lata eſt ſententia ex conſilio Sempronij Doctoris, & deinde nomine alterius expreſso impetratum eſt reſcriptum non redditur illud ſurreptitium.

7 Sic ita ſi à iam lata ſententia † appellatum fuit appellationis mentio facienda eſt, alias impetratum reſcriptum erit ſurreptitium, capit. ex parte el ſecundo de reſc. ibi omnes capit. bonæ de confirm. vtili vel inutili Berous capit. ſuper literis numero 72. verſic. ſexto debet, de reſcript. imò ſi appellatum ex iuſta cauſa fuit illis caſibus, quibus regulariter appellatio non conceditur, vt puta ab executore etiam iuſta illa appellandi cauſa narranda eſt, ita docuit Abb. in capit. ad noſtram in fine de appellat. quem ſequutus eſt Felyn. in d. capit. ſuper literis numero 4. verſicul. opinio, & numero 17. de reſcriptis, qui plura his ſimilia congeſſit, & ſic denique ſi lata ſententia in iudicatum pertranſiuit rei iudicatæ omnino facienda eſt mẽtio aliàs impetratum reſcriptum ſurreptitium erit capitulo & poſita vbi gloſ. & Doctor. de arbitr. Felyn. in capitulo ſuper literis numero decimoquarto, & ibi Bero. numero 72. de reſcript. alias recenſet Crauett. conſilio 79. numero ſecundo quamquam illi ab eo relati in ſpecie hac non loquantur. His addo Barbat. conſilio quadrageſimoſexto, columna ſecunda, libro ſecundo, & conſilio vigeſimo colum. tertia libro tertio, & Neuiz. conſilio trigeſimoſexto, numero 13. Ratio eſt, quia res iudicata pro veritate habetur, quam ſuo reſcripto euertere Princeps velle non creditur l. cauſas C. de tranſact.

SVMMARIVM.

1 *Oppoſita exceptione obreptionis contra Principis reſcriptum in eius executione ſuper ſedendum eſt quouſque per ſententiam terminetur.*

2 *Clauſula ſi preces veritate nitantur ſemper ſubintelligitur in reſcripto Principis, quod procedit etiam ſi reſcriptum contineat excommunicationem latæ ſententiæ num. 3.*

4 *Expenditur textus in l. etſi non cognitio C. ſi contra ius vel vtilit. public.*

5 *Intelligitur textus in l. ſicut propter C. de re iudicata.*

6 *Aſſignatur vera concordia inter textum in l. etſi non cognitio, & in l. etſi vt proponis.*

7 *Ampliantur ſupradicta etiamſi praua in formatione impetretur a Principe reſcriptum.*

An oppoſita exceptione obreptionis contra Principis reſcriptum in eius executione ſuper ſedendum ſit quouſque dicta exceptio terminetur per ſententiam.

RESOLVTIO CCCCXLI.

Solet ſæpe in inferioribus iudicijs, & aliquando in maioribus dubitari an ſi opponatur exce-
1 ptio † obreptionis, vel ſurreptionis contra Principis reſcriptum etiamſi iam illud per Cancellariam tranſiiſset ſuperſedendum ſit in eius effectu quouſque dicta exceptio per ſententiam terminetur, & extitit iudicatum multoties quod ſuperſedendum foret.

Quæ ſententiæ ſunt iuri conformes, & poſsunt ex
2 eo fulciri, quia in Principis reſcripto † ſemper ſub intelligitur Clauſula, ſi preces veritate nitantur capit. 2. de reſcriptis l. præſcriptione C. ſi contra ius vel vtil. public. optime Maſcard. de probationibus libro 3. concluſ. 1211. & probat Valaſc. conſult. 163. numer. 3. quæ Clauſula ſub intellecta à iure eſt tanti effectus, quod ſi res aliter ſe habeat quam præſupponat mens Summi Pontificis, aut Principis ſemper ſuperſedendum in executione per iudicem, cui reſcriptum dirigitur ex textu in capit. poſtulaſti eodem titulo de reſcriptis, & cum multis alijs, de quibus plene per Menoch. de arbitr. libro 2. caſu 202. per totum, quibus addo Sanchez de matrimon. lib 7. tit. de diſpenſationibus quæſtione 21.

Et hoc adeo verum eſt, quod quantumcunque Pontifex præcisè ſcribat, & reſcriptum contineat
3 † excommunicationem latæ ſententiæ, illa tacita conditio, ſi preces veritate nitantur tenet eam in ſuſpenſo, vt ſingulariter conſuluit Ancharanus conſilio 275. incipit per prędicta ſubtiliter tradit in ſpecie Doctiſſimus Luſitanus Pinellus in rubr. Cod. de reſcind. vend. 1. part. cap. 2. num. 18. Crauetta conſilio 79. libro primo. Xuar. in l. poſt rem iudicatam notabili 9. numero 4. & Pedemontana deciſ. 86. Felyn. in capit. ſi quando numer. 8. de reſcript. Aules de pretoribus

Digitized by Google

ribus capitulo primo, num. 23. in fine optimè Gail.
practic. libro primo obſeruat. 9. numero primo cum
ſequentibus.

4 Et eſt etiam † textus in l. etſi non cognitio C. ſi con-
tra ius vel vtil. public. in illis verbis de omni negotio
cognoſcatur, ex quo text. aperte intelligitur, quod is
cui committitur executio poteſt cognoſcere de viti-
bus precum, & inquirere, an aliquod fuerit informa-
tionis vitium, vt ita executio impediatur, quem textũ
nimis commendat Paulus in l. ſi Prætor. num. 8. ff. de
iudicijs Bart. in l. à Diuo Pio num. 4. ff. de iudic. Panor.
in cap. de ceter. extra eodem titul. & ſingularem dixit
Iaſ. in dict. leg. etſi non cognitio, & ſe alibi neſcire in
vtroque iure, reperire ſed reperitur ſimilis in leg. ſecũ-
da circ. finem Cod. de dilationibus vt aduertit. Pinellus
in dicta lege 2. in rubr. num. 28.

Cui non officit textus, qui videbatur ex diametro
contrarius in l. ſi vt proponis Cod. de executione rei
5 iudicatæ, † vbi habetur, quod cui committitur execu-
tio alicuius reſcripti non cenſetur denegata cognitio
quod multis diſtinctionibus proſequitur Bar. receptus
in l. à Diuo Pio in princ. not. 4. ff. de iudic.

6 Sed vera reſolutio eſt, † quod textus iſte procedit
quando præcedente cauſæ cognitione fuit commiſſa
alicui executio, at vero in dict. l. etſi non cognitio non
præceſſit dict. cauſæ cognitio, ſed ad ſolas impetrantis
preces reſcriptum emanauit, & ideo cenſetur executo-
ri demandata cognitio cauſę, vt aduerterunt Iaſ. &
Paul. & Pin. vbi ſupra.

Hęc autem ſupradicta amplianda ſunt vt ſi hodie
7 præuia † informatione impetretur à Principe reſcri-
ptum, per quod iubeat, vt detentus in vinculis datis fi-
deiuſſoribus releuetur à Carceribus ſi tamen pars op-
ponat contra dictum reſcriptum de obreptione, do-
nec terminetur dicta exceptio, non debet à carcere
relaxari, vt deciſum fuit in multis cauſis; quod confir-
mari poteſt ex textu in leg. 1. §. proinde ibi ob falſum
creditum, vel ob falſam allegationem miſſus quis eſt
in poſſeſſionem, non debet ei hoc edictum prodeſſe
ff. ne vis fiat ei.

PRAXIS SYNODI EPISCOPALIS.

SVMMARIVM.

1 *Regulariter congregatio ſynodi ſpectat ad Epiſcopum.*
2 *Congregatio generalis, concilij ad ſolum Papam pertinet.*
3 *Congregatio ſynodi prouincialis ſpectat ad Archiepiſco-
pum.*
4 *Epiſcopus non debet petere licentiam à ſuo Archiepiſco-
po pro congreganda ſynodo.*

An Epiſcopus pro congredanda ſua ſynodo teneatur pe-
tere licentiam à ſuo Archiepiſcopo.

RESOLVTIO CCCCXLII.

1 Regulariter congregatio ſynodi ſpectat † ad
Epiſcopum in eius diœceſi cap. epiſcopus
18. diſt. vbi ita not. Car. Alexan. in principio,
& eſt tex. etiam in c. fin. eadem diſt. & notat
gl. fi. quam ibi in fi. ſequitur Archid. in c. propter eccle-
ſiaſticos ead. diſt. not. etiam Hoſt. in ſumma in tit. de
conſtit. §. ſi quis poſſit verſ. quędam epiſcopalia Imo.
in c. graue col. penult. verſ. circa ſextum de præbendis,
2 facit quoque quod congregatio † generalis concilij ad
ſolum Papam pertinet c. liceat c. ſynodum c. regul. 17.
3 diſt. & congregatio ſynodi prouincialis † ſpectat ad
Archiepiſcopum c. ſi Epiſcopus, & c. ſi quis Epiſcopo-
rum vbi Alex. 18. diſt. c. ſicut §. præterea de elect. etiam
ſine auctoritate primatis c. de cõcilijs ea diſt. facit quod
not. Innoc. in c. irrefragabili verſic. ſed quæro de offic.
ord. vbi dicit quod ſi Epiſcopus interuenit in capitulo,
vt Epiſcopus, conuocatio capituli pertinet ad eum, fa-
cit inſuper quod notat idem Innoc. & cęteri cap. 1. de
maior. & obed. vbi dicunt congregationem capituli
Eccleſiæ particularis pertinere ad eum, qui eſt maioris
dignitatis, ſed Epiſcopus eſt maior omnibus in ſuo
Epiſcopatu, ergo ad eum debet ſpectare congregatio
ſynodi, facit etiam, quod not. Alex. in d. c. ſi quis Epi-
ſcoporum 18. diſt. & in cap. reg. 17. diſt. vbi poſt Bart.
in l. 2. de decurionibus libro 10. quem ibi ſequitur Ioa.
de Pla. in princ. dicit, quod ad magiſtrum ſeu recto-
rem ciuitatis ſpectat reuocare Concilium, ſeu adunan-
tiam ciuitatis, quod ſi non congregetur ſynodus per
Epiſcopum non erit dicenda ſynodus, ſed potius con-
uenticula, ſeu conciliabulum argumento cap. multis
17. diſt. vbi ſynodus generalis congregata per alium,
quam per Papam ita appellatur, facit etiam, quod fe-
riæ non merentur dici feriæ quæ indicuntur ab illo,
qui eas non poteſt indicere l. à nullo C. de ferijs, & ſen-
tentia nulla cap. fin. de re iud. in 6. l. 4. §. condemna-
tum ff. de damno infecto propterea Epiſcopus non de-
4 bet † petere licentiam à ſuo Archiepiſcopo pro con-
greganda ſua ſynodo, vt dicit gloſ. in ſumma 17. diſt.
quam ibi ſequuntur Archid. col. 1. Alexan. col. 11. verſ.
nota 2. & eſt alia gloſ. in verbo concilia in cap. propter
Eccleſiaſticas 18 diſt. & hoc not. Hoſt in ſumma de
conſtit. § primo allegato verſ. item Epiſcopus Imol. in
d. c. graue col. 7. ratio iuris poteſt eſſe quia Epiſcopus
facit ſynodum in ſua diœceſi ex iuris diſpoſitione au-
thore Turrec. in ſumma 15. diſt facit pro prædictis,
quia Metropolitanus poteſt celebrare ſuam ſynodum
ſine authoritate Primatis gl. in verbo Metropolitanus
in c. de Concilijs, vbi Archid. & Car. Alex. colum. 1. 18.
diſt. & notat gloſ. in d. ſumma 17. diſt. vbi omnes, Inno.
in cap. graue colum. 1. de præbend. quem ibi referunt,
& ſequuntur Ioan. Andreas, & cæteri.

SVMMARIVM.

1 *Archiepiſcopus non poteſt congregare ſynodum antequã
receperit pallium.*
2 *Archiepiſcopus accipit plenitudinem poteſtatis per rece-
ptionem pallij.*
3 *Epiſcopus licet electus, & confirmatus non poteſt vti, Pon-
tificalibus indumentis.*
4 *Congregatio ſynodi eſt meri Imperij.*
5 *Congregatio ſynodi non eſt de his quæ ſunt ordinis,*
6 *Miſſa in ſynodo non eſt de ſubſtantia ſed de ſolemnitate
ſynodi.*
7 *Indumenta Pontificalia non ſunt de ſubſtantia ſynodi.*
8 *Prouiſio Papæ, habet vim electionis, & confirmationis.*
9 *Nominati ad epiſcopatum per Regem Franciæ ad for-
mam primi decreti concordatorum non poſſunt ante
prouiſionem faciendam, per Papam cõgregare ſynodũ.*
10 *Electus tãtum, & non confirmatus, non poteſt celebrare
ſynodum quod limita vt num. 11.*

An electus in Epiſcopum ante conſecrationem poſſit
congregare ſynodum.

RESOLVTIO CCCCXLIII.

In hac queſtione reſpondeo, & primo intuitu vi-
debatur dicendum, quod non, quia archiepiſco-
1 pus † non poteſt ſynodum prouincialem congre-
gare antequam receperit pallium, cap. quod ſicut
§. pręterea de electione not. gloſ. 2. in cap. 1. 2. diſt. vbi
doctores, ergo videtur idem dicendum in Epiſcopo
ante conſecrationem, quia ſicut Archiepiſcopus ac-
2 cipit plenitudinem poteſtatis † per pallium cap. niſi
de authe. & vſu pallij, ita etiam Epiſcopus ante conſe-
cratio-

Digitized by Google

crãtionem non dicitur habere Eccleſiam pleno iure
quia contra eum poteſt accipi tempore conſecratio-
nis cap.ſuper his de accuſat.vt dicit gloſ.in capit. cum
in cunctis §. cum vero in verbo ad quem ſpectant de
Eccleſ.vbi Ioan.Andre.Panor. & Decius num.6. Ber-
tachi.in tractat. de Epiſcop. in 4. part.3.part lib. tertij
q. 1. & 2. item Epiſcopus cum eſt in ſynodo debet eſ-
ſe cum iodumentis Pontificalibus, ſed electus, & con-
3 firmatus † ante conſecrationem non poteſt vti Pon-
tificalibus indumentis, quia in coolecratione talia
indumenta ei conceduntur per conſecrantes, & be-
nedicuntur, vt videre licet in Pontificali, imò vide-
tur quod rocheto, & indumentis lineis electus, & con-
firmatus ante conſacrationem non poſſit vti cap. cle-
rici officia verſic. Pontifices de vita, & honeſtate cle-
ricorum, quia appellatione Pontificis non venit ele-
ctus, & confirmatus ante conſecrationem ſecundum
gloſ in verbo Pontificium in clem. 2. de celeb. miſsar.
not.Pan.in c.eam te de reſcript.vbi Fel.conſ.11. & idẽ
Pan.in c.quęſito de offic.ordin.ergo videtur, quod non
poſſit congregare ſynodum. Item congregare ſynodũ
exigit diſcuſſionem maioris inquiſitionis vt not.Inno.
in d.c.niſi in fin.vbi Imola, & alij doctores ſequuntur,
ſed talia non videtur poſse facere electus, & confir-
matus ante conſecrationẽ c. tranſmiſsam ibi præterea
de elect. & ita per hoc ſolum fundamentum tenet Ri-
pa in d.cap.eam te colum.11.verſic.iſtud notab. recip.
lib.11.ioterpreta.& boc ſeotit Panor. in d cap. oiſi co-
lum. 1. verſic. ſed aduertendum alleg. dictum capit.
tranſmiſsam; contrarium tenet Innocen in d. capit. in
fin.verb.& ſequitur ibi Carazaba.quæſt 7 & Pan. col.
final. mouentur iſti priocipaliter, quia Congregatio
4 † ſynodi eſt meri imperij, vt ibi not. Innoc. & omnes
ergo, ſequitur, quod poteſt congregare ſynodum item
mouentur, & ij per d. cap. ſicut vbi eſt ſpeciale in Ar-
chiepiſcopo ante palliationem. Quid tenendum ſe-
cunda opinio magis placet, & eam ſentit gloſ.in d.cap
tranſmiſsam in verbo dotalib. ibi ea verò, quæ ſunt
ordinis quia referendo ea, quæ ſunt ordinis omit-
tit congregationem ſynodi, & tamen in allegato ca-
pit. ſicut in §. præterea ratio eſt, quia poteſtas congre-
5 gandi ſynodum non confertur io † conſecratione Epi-
ſcopi, & non eſt de his, quæ ſunt ordinis, ſed eſt de
his, quæ ſunt iuriſdictionis, vt latius ait Henricus
de Bottis in 1 t. quæſtio. & pro hac ſecunda opinione
multa poſsent allegari, quod poteſt electus, & con-
firmatus ante conſecrationem, excommunicare, ab-
ſoluere, iudicare, diſpenſare, concedere indulgen-
tias: & alia multa, quæ ſunt iuriſdictionis, quam no-
tat gloſsa in dicto capitul. tranſmiſsam, & Bertach.
in tractat. de Epiſcnpo libro 4. in 4. parte ſecunda par-
tis principalis quęſtio. 6. Felyn. in dict. capitul. eam
te colum. 3. verſic. reſtringuntur, vbi Ripa etiam colu.
3. de reſcript. Item per hanc ſecundam npinionem
poteſt adduci quod capitulum Cathedralis Eccleſię
poteſt ſede vacante congregare ſynodum, quia eſt iu-
riſdictionis, vt dicam ſtatim in 4. quęſt. acceſsoria
ergo electus, & confirmatus hoc poſse debet: non ob-
ſtant allegata in contrarium per dict capit. niſi de
auth. & vſu pallij, ita Felyn. in dicto capitulo eam
te colum 5. verſic. 4. reſtringitur, ſed Epiſcopus con-
firmatus licet non habeat Eccleſiam pleno iure, vt
ſupradictum eſt, ante conſecrationem tamen ex ele-
ctione dicitur habere ius prælaturę ſecundum Inno-
cen. in capit. ex parte de arbitris: quem ſequitur Ber-
tach. in loco proximè allegato, & vltra ea poteſt om-
nia quę ſunt iuriſdictionis dicto capit. tranſmiſsam.
Non obſtat illud de Pontificalibus indumentis, quod
habitus de iure partim habetur in conſideratione
capit. porrectum de regular. Et ideo ſicuti miſsa non
6 eſt de ſubſtantia † in ſynodo, ſed de ſolemnitate ita,
& indumenta Pontificalia, vnde Vicarius Epiſcopi,
poteſt eſse io ſynodo nomine Epiſcopi, vt dicit Hen-
ricus de Bottis in ſecunda parte io princip. & pariter
capitulum, quod poteſt cõgregare ſynodum ſede va-
cante non vtitur indumentis Pontificalibus, ex quo
7 patet, quod † indumenta Pontificalia non ſunt de ſub-
ſtantia ſynodi.

Non obſtat etiam quod congregatio ſynodi ſit
de his, quæ exigunt diſcuſſionem maioris negotij:
quia loquendo de ſynodo Epiſcopi; hoc eſt falſum:
& allegata ſupra loquuntur in ſynodo prouinciali,
vt clarè apparet, & lata differentia eſt inter illam,
& ſynodum Epiſcopi, quia in ſynodo Epiſcopi non
tractantur, niſi negotia vnius diœceſis, & vnus eſt
iudex: ſed in ſynodo prouinciali tractantur nego-
tia multarum dięceſum, & Epiſcopi ſuffraganei ſunt
in ea in cognoſcendo. & conuudices capitul. ſcitote 6.
quæſtione 3. & in diffiniendo, vt aſſeſsores 15 quæſt.
7. capit. Epiſcopus. & capit. ſi quis ita vt not. Butrius
& Imo. capitulo graue de præbend. quos refert, &
ſequitur Cardinal. Alexand. in capitul. propter Ec-
cleſiaſticas column. final. 18. diſtinct. nil mirum igi-
tur ſi congregatio ſynodi, ſeu Concilij Prouincialis
ſit de his, quæ exigunt diſcuſſionem maioris negotij,
& propterea prohibetur electo in Archiepiſcopum
ante palliationem vt d. cap ſicut §. propterea de ele-
cto vbi Imo. colum. 2. iſtud notat ex illo text. dicens
electum in Archiepiſcopum non habere ante pallia-
tionem exercitium eorum, quæ ſunt ordinis: nec eorũ,
quæ ſunt iuriſdictionis, ſi ſint magnæ poteſtatis, vt eſt
conuocare Concilium; Et ſi dixeris, quæ ſunt ergo
illa in Epiſcopo, quæ ſunt maioris diſcuſſionis, quæ
ante conſecrationem prohibentur eidem in d. capitul.
tranſmiſsam reſpondeo, quod ſunt illa, quæ ſunt iuriſ-
dictionis, & ordinis copulatiue, prout vult d.c. vtendo
copulatiua, & ſicuti eſt degradatio actualis teſte Pa-
nor. ibi col. fin. ante finem poſt alios.

8 Ex prædictus infero primo, quod prouiſus † per
Papam ante conſecrationem poteſt conuocare ſy-
nodum ſuam, quia prouiſio Papæ habet vim ele-
ctionis, & confirmationis ſecundum Innocentium
in capitul. cum olim in princip de cauſa poſseſſion. &
proprietat. not. gloſ 3. in capitul. 1. de electio. in 6. &
varias authoritates adducit Felyn. in d c. eam te col.
2. verſiculo extenduntur prædicta, vbi Ripa colum. 4.
num. 11. & idem Felyn. in cap. cum Bertoldus col. 1 t.
verſicul limita niſi, & c. accedens 2. nota. de accuſat.
ſed boc intellige verum, dummodo prouiſi de Epiſco-
patu per Papam expediuerint bullas ſuæ prouiſionis,
vt determinatur in extrauaganti Bonifacij octaui in-
cip. ineunte poſita in titulo de elect. in extrauag. com-
munibus de qua meminerunt Imola, & Panormitan.
in capitul. qualiter de electo. & Panor. in capit. noſtri
col 1. eo. tit. Dec. rubr. de conſtitut. col. 9. verſ. 2. prædi-
cta in a lectura.

Secundò infero, quod nominari ad Epiſcopatum
9 † per regiam Maieſtatem Chriſtianiſſimi regis Fran-
ciæ ad formam primi decreti coocordatorum cum
Leone X. non poſsunt ante prouiſionem faciendam
per Papam congregare, & celebrare ſynodum, Ratio
eſt, quia illa nominatio, quæ vt puto eſt non ſolemnis
nullum ius tribuit, vt probatur, in dict. cap. quod ſicut
vbi notat hoc Panor. 1. not. de electo, Decius in rubr.
de poſtul. prælator. col. fi. ad fin.

Tertiò infero, qnod electus tantum, ſed non con-
10 firmatus non poteſt celebrare † ſynodum Epiſco-
palem; quia licet electus habeat adminiſtratio-
nem in habitu, non tamen babet exercitium, niſi
per confirmationem, vt notat. gloſsa magna in capit.
quando 63. diſtinctio. quæ eſt ootat ſecuudum Pa-
norm. in dicto capitulo tranſmiſsam columna 3. vbi
Imol. in final. verbis commendat, de qua gloſsa vide
Cardin. Alexand. poſt Archidiacon. & Gem. in di-
cto

Digitized by Google

ćto capitulo quanto colum. 11. & in capitul. 1. diſt. 24 colum. 7. & in capitulo de Siracuſanæ colum. 2. 28 diſt n. Fely 2. in capitul. cum Bertoldus colum. 1. de te iudic. Decium in capitul. poteſque 2. not. de eleđ. quæ gloſſa eſt adeo vera, quod non valeat conſuetudo in contrarium capitulo cum venerabilis de conſue. de quo tamen vide Decium in dicto capitulo poſtquam colum. 11. num. 7. vbi late.

11 Limita prædictam † illationem non procedere in exemptis, & immediate ſubiectis papæ exiſtentibus vltra Italiam, & à Roma valdè remotis, & electis in concordia: quia ex quo tales ante confirmationem adminiſtrare poſſunt capit. nihil § fin. de elect. vbi omnes Doctores, & etiam notant Doctores ſupra nominati in locis prædictis, puto quod tales poterunt congregare, & celebrare ſynodum ſuam ante confirmationem faciendam per Papam.

S V M M A R I V M.

1 *De iure ſimul in anno ſufficit celebrari ſynodus.*
2 *Epiſcopus ex cauſa celebrare poteſt ſynodum bis in anno.*
3 *Ex conſuetudine bis in anno etiam poteſt celebrari ſynodus.*

Quoties debet congregari ſynodus ab Epiſcopis.

RESOLVTIO CCCCXLIV.

RESpondet Petr. de Palude in 4. ſenten. diſt. 24. quæſt. quinta col. 9. quod bis debet celebrari, mouetur per c. habeantur 18. diſt. 2. Per cap. ſicut de accuſ ſed pace eius dixerim
1 hoc non eſt verum, quia ſufficit de iure † ſemel in anno celebrari cap. Abbates 18. qu. vndecima ibi ſemel in anno vbi ita not. Card. de Turrec. facit. cap. quod in dubijs ibi tuam ſynodum de Maio, & obſt d. cap. annis ſingulis 18. diſt. licet ſit palea tamen allegatur. à Pano. in cap. ex ore 11. not. de priuileg. & ita tenet Panor. in d. c. ſicut 11. notab. de accuſa. ſumma Syluestrina in verbo Concilium § fit.

Non obſtant. allegata in contrarium primo d. c. habeatur, quod ille tex. loquitur in ſynodo prouinciali, vt omnes doct. ibi atteſtantur, & illud. cap. eſt hodie correctum per cap. quoniam eadem diſtin & c. cum ſit iudæis, vbi probatur hodie ſufficere ſemel in anno celebrari ſynodum prouincialem: non obſt. d. cap. ſicut quia ibi plurale refertur ad plurale, quia Epiſcopi quaſi incongrue dicerentur in Epiſcopali ſynodo publicare ſtatuta prouincialia, ideo dicitur not. Epiſcopalibus ſynodis vnde Car. Zabar. ibi in 1. in dicit quod ſicut ſynodus Prouincialis debet ſingulis annis celebrari per Archiepiſcopos, ita & ſynodus Epiſcopalis, & idem ibi 11. nota. notat. Pan. & in c. conquerente col. 3. verſ. 10. debet de offic. ordin. dicit quod annuatim epiſcopus debet celebrare ſynodum, & idem Panor. dicit in cap. olim. 1. not. de cenſibus. & in cap. graue 4. not. de præbend tene igitur ſecundam opinionem, ſcilicet quod ſufficiat ſemel in anno celebrari, licet olim ſecundum Pano. in d. cap. ſicut 11. nota. fiebat bis in anno alleg. d. cap. quoniam, ſed poteſt dici illud cap. loqui in ſynodo Prouinciali, vt patet intuenti, niſi forte dicas, quod ſynodus Epiſcopalis regulabatur ſecundum ſynodum Prouincialem, quia in ſynodo Epiſcopi debent referri geſta, & ſtatuta in Concilio Prouinciali cap. fin. 18. diſt. ſed contra hoc facit, quia debet fieri ſynodus Epiſcopi infra ſex. menſes poſt ſynodum Prouincialem bis infra ſex. menſes ſaltem commodè, & quicquid ſit ſi olim bis in anno celebrantur ſynodi Epiſcopalos ſicuti ſynodi prouinciales, ex quo hodie ſufficit ſemel celebrari ſynodos prouinciales idem erit dicendum de ſynodis Epiſcoporum vera eſt igitur inconcuſſe ſecunda opinio, & ideo tenenda.

2 Limita eam primo, quando Epiſcopus ex cauſa † vellet bis in anno celebrare ſynodum, quod poteſt argument gloſſæ in capitulo ſi Epiſcopus de officio ordinar. libro ſexto, quæ dicit epiſcopum poſſe ex cauſa pluries in anno viſitare, & idem not. gloſſa annis in clement. attendentes de ſtatu Monachorum, & omnes poſt Hoſtiens. hoc notat in capitulo mandamus de officio Arch. Cardin Alex. in capit. de concilijs colu. 1. 18. diſtinct. vbi dicit Concilium prouinciale poſſe etiam bis hodie in anno celebrari ſi neceſſitas cogat.

3 Limita ſecundo, quando ex conſuetudine † eſſet introductum, quod ſynodus Epiſcopi bis celebretur in anno, prout eſt Lugduni, quia tunc poſſet bis celebrari vt determinatum fuit in concilio Baſilienſi ſeſſione 15. quod ſi nolis adhærere, dictæ determinationi Concil. Baſil. puto nihilominus adhuc limitationem veram; moueor quia valet conſuetudo quod ſynodus Prouincialis, non celebretur quolibet anno ſecundum Sem. poſt. Hugut. in c. habeatur 14. diſt. & tamen talis conſuetudo, quod ſynodus Epiſcopi bis celebretur, ad introducendam talem conſuetudinem iuxta gl. in verb. conſuetudo in cap. fin. de conſuetud. in 6. de qua vide Panor. in cap. fin. colu. 7. verſ. quantum autem ad tempus eodem tit. in Antiq. vbi Dominus Rochus de Curte col 41. verſ. ſecunda eſt concluſio plura allegat, quæ videri poſſunt intellige tamen dummodo cum tempore, decem annorum interueniant alia requiſita ad introducendam conſuetudinem, de quibus vide docto. in d. c. fin. & aduerte Epiſcopum non debere vltra talem conſuetudinem grauare ſubditos venire ad ſynodum, niſi ex cauſa, vt dixi in præcedenti limitatione per cap. his qui de maior. & obedient. vbi ſuperior non debet compellere venire ſubditos an capitulum, ſeu congregationem vltra ſolitum.

S V M M A R I V M.

1 *Capitulum ſede vacante non poteſt congregare ſynodum ſed contrarium num. 3.*
2 *Synodus eſt præparatorium ad viſitationem.*
4 *Epiſcopi prouinciales ſede Metropolitana vacante poſſunt congregare ſynodum prouincialem.*
5 *Ea quæ ſunt iuriſdictionis regulariter tranſeunt ad capitulum.*

An capitulum ſede vacante poſſit congregare ſynodum.

RESOLVTIO CCCCXLV.

IN hoc articulo videtur, quod non † quia non reperitur expreſſum ergo, &c. c. illa ne ſede vac. contrarium determ. Pauin. in tra. de poteſta. cap. ſede vac. in 1. pa. q. 7. col. 1. verſ. ex premiſſis mouetur
2 quia ſynodus eſt præparatorium ad viſitationem, & quædam viſitatio generalis præambula viſitationis particularis, vt probatur ſecundum eum in c. ſicut de accuſat. ſed capitulum poteſt viſitare ſede vacante vt ſcribit Panorm. in c. cum olim de maior. & obed. & latè idem Pauinus loco proximè allegato ergo poteſt, & illud, quod eſt præparatorium l. oratio fin. de ſponſa. mouetur alia rationem, quia capitulum ſede vacante ſuccedit Epiſcopo in iuriſdictione, vt not. in d. c. 1 par. olim, & late ſcribit Pauinus in d. tract. q. 10. in 1. par.
2 ſed Synodus † eſt de lege iuriſdictionis ergo capitulum ſuccedit in ſynodo celebranda, facit quia
3 ſede Metropolitana vacante † Epiſcopi Prouinciæ ſe con-

congregare poſſunt ad concilium prouinciale cele-
brandum ſecundum Hugo. Archid. & c.fi. ead. diſt.
quos ſequitur Card. de Turrec. in c. de concilijs in
fine & Card. Alexandr. in princip. eadem diſt. facit
etiam, quia ſi Eccleſia careret paſtore Archiepiſcopi,
& primates poſſunt congregare concillium genera-
le vt ſcribit Gem. in d. c. propter, in verbis finalibus
Card. Alexand. in c. propter Synodum col. 11. & co-
lum. pen. 17. diſt. non obſtat, quod allegatur in con-
trarium, quia illud dicitur expreſſum quod venit
ex mente legis l. nominis §. verbum ff. de verb. ſign.
not. gloſ. in verb. expreſſum in l. prætor ait §. primo
vbi moderni ff. de no. oper. nuntia, ſed iura volunt
5 quod ea quę ſunt iuriſdictionis † ſede vacante regu-
lariter tranſeant in capitulum, vt not. in locis præ-
allegatis ergo ex conſequenti volunt, quod tranſeat
Synodus, quæ eſt iuriſdictionis.

S V M M A R I V M.

1 *Quæ perſonæ ſint obligatæ venire ad Synodum vide*
etiam num. 2. 3. & 4.
5 *Epiſcopo notificaturo ſtatuta concilij prouincialis in ſua*
Synodo omnes clerici debent venire.
6 *Canonici Eccleſiæ cathedralis non tenētur venire ad ſy-*
nodum, quod non procedit vt num. 7. 8. 9. & 10.
11 *In Synodo epiſcopi debent corrigere mores.*

Qui debeant venire ad Synodum epiſcopi.

RESOLVTIO CCCCXLVI.

1 REſpondeo multas † perſonas obligari; pri-
mo ire debent ad Synodum epiſcopi mo-
nachi tranſacti ad Eccleſias parochiales c.
de monachis 17. q. 1. no. Arc. in c. Abbates
18 q. 2. col. 2. Gemin. & Car. in c. epiſcopus il ſecundo
18. diſt. dicentes hoc ideo eſſe, quia tunc ratione Ec-
cleſiarum, & populi ſubditi ſunt epiſcopo, facit quod
tales monachi debent. Officiare Eccleſias illas ſæcu-
lares non ſecundum morem monachalem, ſed ſecun-
dum morem attributum illi Eccleſiæ, gl. penult. in
clem. fi. de celeb miſſ. vbi Car. 306. q. 7. gl. 1. c. 7. 16. q. 1.
& notat vterq. Card. in cap. quando 38. diſt. ſimplices
autem Monachi clauſtrales non tenetur venire ad
Synodum epiſcopi gl. in c. conuenientibus 1. qu. 7.
& tradit vterque Card. in d. c. epiſcopus. Fely. in d. c.
quod ſuper his colu. 1. nec pariter mendicantes te-
nentur venire. c. nimis il 2. de exceſſibus prælato, &
not. Hoſt in ſum eod. tit. §. qualiter verſ. ordo autem,
& ſcribunt Gem. vterque Card. & Felyn. in locis pro-
ximè allegans, licet ipſi mendicantes poſſunt cogi
per epiſcopum venire ad proceſſiones generales, quę
fiunt ex magna cauſa, vt ſcribit Gem. in d. c. quando
38. diſt. Panor. in d. c. nimis, & in ca. dilectus col. fi.
vbi Felyn. de offic. ord. in Ang. de Clauaſ. in ſumma
in verbo epiſcopus §. 11. deciſ. Thol. 484. incip. vtrum
Archiepiſcopus.

Et hoc videtur poſſe fieri ipſos mendicantes poſ-
2 ſe cogi venire ad Sinodum epiſcopi quando fieret
ex magna cauſa: puta fidei, vel alia ſimili argum. eius
quod not. Arch. in d. c. quando in fin. vbi dicit ire ad
Litanias, ſeu proceſſiones, & venire ad Synodum, ſeu
concilium æquiparari, & ſequitur Fel. in d. c. dilectus
col. 3. verſ. circa vndecimum de offic. ordinar.

3 Secundo ire debent ad Synodum † epiſcopi omnes
prælati ſæculares ſecundum Imol. in dicto capitul.
graue col. 6. verſic. ad ſynodale de præben. & horum
conſilio epiſcopus quæ poteſt in Synodo, & habet or-
dinariam iuriſdictionem debet omnia gerere authore
eodem Imol. ibi colum. 6. & idem repetit. ibi colum.
penult. nihil allegat. Imola pro probatione præ-
dictorum: ego intelligo hæc de prælatis ſæcularibus
non exemptis, & puto probari in d. cap. fin. 18. diſt.
ibi præsbyteros, & in d. cap. quod ſuper his ibi ſacer-
dotes diæceſani de maior. & obed. nam appellatione
præsbyterorum, & Sacerdotum compræhendi poſ-
ſunt prælati ſæculares argum. c. legimus 93. diſt. & c.
olim idem 95. diſt. & gloſ. in verbo communione in
c. quoniam 18. diſt. nam ex quo non ſunt exempti ſu-
bijciuntur Epiſcopo, liganturque ſtatutis Epiſcopi, &
ab eorum ſententia appellari debet ad Epiſcopum c.
Romana §. 1. de appellation. in 6. Prælati autem ſtri-
ctè dicuntur omnes, qui habent iuriſdictionem con-
tentioſam gloſ. in verbo prælati in clem. dudum de ſe-
pul. gloſ. 1. verbo prælati in d. §. 1. vbi Gemin. & Phil.
Francus dicunt tales prælatos eſſe ſubditos Epiſcopo
adde Panor. idem tenentem quod gloſ. præallegatæ
in cap. fin. vltim. not. de pænit. & remiſſ. & in capit.
cum ab Eccleſia de offic. ordinar. Dec. in rubr. de po-
ſtulat. prælator. col. 3. large autem prælati dicuntur
etiam rectores parochialium Eccleſiarum ſecundum
Panorm. in locis præalleg. de quibus ſi intelligantur
prædicta planum eſt, per ea quæ ſtatim dicam, ſed pu-
to Imolam intelligere de prælatis ſtrictè dictis, & ſic
de his, qui habent iuriſdictionem fori contentioſi, vt
ſupra dixi. Hi etiam prælati cum ligentur ſtatutis Epi-
ſcopi debent corrigere clericos ſibi ſubditos ſecun-
dum ſtatuta Epiſcopi, & ex quo ſunt ſubditi Epiſco-
po debent præſtare Epiſcopo, obedientiam, quæ præ-
ſtatur. Epiſcopo in Synodo d. c. quod ſuper his; conſe-
quens eſt igitur, quod venire debent ad ſynodum
Epiſcopi & hoc aperte vult collectarius in c. ſicut ver-
ſic. ſed quod ſuppoſito de accuſ.

Tertio ire debent ad ſynodum Epiſcopi ſacerdo-
4 tes † habentes curam animarum d. capitul. quod ſu-
per his de maior. & obe. vbi ita intelligit Io. Andr. in
nouella ſupplens ad verbum ſacerdotes ſcilicet cura-
tores: quem ibi ſequitur Cardi. Zabar. 3. oppo. Imol.
& Panorm. 1. not. & probatur etiam in capit. quando
38. diſt. vbi Gem. & Alex. not. Innoc. in d. c. graue in
prin. vbi omnes de præbendis, quod procedit etiam ſi
ſunt præſentati per exemptos ſecundum Archidiac. &
Io. Andr. in c. 1. §. illum per illum tex. de verbor. ſi-
gnif. in 6. Alij autem ſacerdotes non habentes curam
animarum, nec Beneficiati non tenentur ire ſecun-
dum gl. 1. in d. cap. quod ſuper his vbi dictum Anton.
q. 1. ſequitur Zabar. 3. oppo. & Imol. 1. not. & ita
intellige quod not. Innocen. in d. cap. graue quem ibi
ſequuntur Ioan. And. col. 2. & Zaba. colum. 3. dum
dicunt, quod vocandus eſt totus clerus ad ſynodum
Epiſcopi.

Quarto venire debent ad ſynodum Epiſcopi, om-
nes beneficia ſimplicia habentes, quamuis non ha-
beant curam animarum, ita dicunt aliqui per cap. fin.
de cenſ. vbi à contrario ſenſu ſecundum Innocentium.
Zaba. & alios probatur beneficiatos, qui inſtituun-
tur perpetuo in oratorijs, & capellis viſitari poſſe
per Epiſcopum loci: & obligari ad ſolutionem pro-
curationis, facit quod Synodus Epiſcopi eſt præpa-
ratoria ad viſitationem, & quædam viſitatio gene-
ralis præambula viſitationis particularis ſecundum
Paulum in tractat. de capitul. poteſtate ſede vacan-
te 1. part. quæſt. 7. col. 1. & probatur ſecundum eum
in cap. ſicut de accuſat. ergo ſi beneficiati poſſunt viſi-
tari ſequitur, quod debent venire ad ſynodum Epi-
ſcopi ipſius viſitationis præambulam, quod cui iniun-
gitur conſequens iniungitur antecedens l. ad rem
mobilem ff. de procuratoribus, ſed quod tales non
teneantur venire affirmat Zabar. in d. cap. quod ſu-
per his in 3. oppoſitione, ſufficit enim curatos ire,
qui poſtea publicant populo, & cæteris Eccleſiaſticis
ſtatuta in Synodo Epiſcopi facta ſicuti faciunt, Epi-
ſcopi de ſtatutis concilij generalis, vel prouincialis,

Digitized by Google

habeant eccleſias ; quarum ratione teneantur ad cathedraticum, & ad quartam decimarum, & ſimila. vt in cap. conqoerente de offic. ordin. ſecundo Panor. in d. cap. quod ſuper his t. not poſt Hoſtienſ. & Ioan. Andream ibi. Non obſtant allegata ii. contrarium: quia multi tenent contra Innoc. in d. cap. fin. & forte melius autore Panor. ibi in finalib. verb. vel poteſt dici diuerſam rationem eſse in viſitatione, & ex ſeparatis noo fit illatio l. Papinianus exuli ff. de minoribus: non obſtat dictum Pauini, quia d. cap. ſicut, allegatum per ipſum hoc non probat, ſi rectè inſpiciatur, nam quod ibi fit mentio de teſtibus ſynodalib. inſtituendis nihil ad propoſitum viſitationis fit, quod ille non dicitur viſitare ſed inueſtigare abſque alia iuriſdictione, quæ correctione vel reformatione digna ſunt: cum igitur ille text. non probet intentionem Pauini, ſequitur dictum eius non eſſe verum: quod dictum doctoris intelligitur ſecundum text. quem allegat, vt loquit Bartol. in l. cum quidam ff. de his quib. vt indig. & in l. 1. in princ. ff. de vulga & pupil. col. penult. Cepol. in auh. nouo iure col. 10. c. de ſer. fugi Ioan. Andr. in c. cum nuntius de teſtibus & infinita conſilia allegare poſse quæ alias addidi ad Bart. meum in d. §. liberationis. ſed prudens omitto: vti non multum neceſsarium, nec vtile.

Limita primo, quando Epiſcopus vellet aliquid ſtatuere in ſynodo cōcernens totum clerum, vel procedere ad reformationē merum, vt ſupra dici verſ. 4. ire quod ſimpliciter beneficiati venire tenentur.

5 Limita ſecundo, quando † Epiſcopus notificaturus eſsèt in ſynodo ſua ſtatuta Concil. prouincialis: hoc caſu omnes clerici debent accedere ad ſynodum epiſcopi ſecundum Hug. in c. fi. diſt. quem ibi refert, & ſequitur Card. de Turrec. & illo tex. hoc probare videtur ibi diaconos, & clericos &c. facit quia hoc caſu late debent venire,

Primo ex prædictis inſerendum videtur canonicos
6 † cathedralium Eccleſiarum non teneri venire ad ſynodum epiſcopi, quia canonicatus dicuntur ſimpliciter beneficiati, vt not. Panor. in cap. nouum genus col. 2. in fi. de decim. vnde canonici cathedraliū eccleſiarum non dicuntur eſſe in dignitate c. ſtatutum in prin. vbi Gemin. not. 4. de reſcript. in 6 licet dicūtur eſſe in quaſi dignitate, vt ſcribit Ripa in r. lib. reſp. c. 23. vol. 5. num. 7.

Limita tertio, quando in ſynodo Epiſcopi tracta-
7 tentur tangentia canonicos † cathedralium eccleſiarum, canonicos debere vocari ad ſynodum prouincialem ſi tractentur ea quæ ipſa capitula contingunt, & idem videtur dicendum de Synodo epiſcopi, & hoc velle puto ibi Io. And. in nouella ſuper verbo inuitari, dum dicit canonicos Eccleſiarum cathedralium debete inuitari ad ſynodum Epiſcop. ſi tractētur congentia eos, quod de eorum conſilio fieri debent c. nouit &c. ſequenti eo. titul. & idem quod Ioan. Andr. dicit Card. ibi q. 3. facit qnod doctores ſæpe arguunt de Synodo prouinciali ad Synodum Epiſcopi; Aduerte tamen quod licet ſecundum Vincent. Inn. Hoſt. & Ioan. Andream in d. c. fin. & in d. c graue de preb. tex. in d. cap. fin. intelligatur modo prædicto ſcilicet canonicos cathedralium Eccleſiarum debere vocari ad Synodum prouincialem, ſi tractentur tangentia eos, tamen tex. ibi probat, quod ſiue tractentur tangentia eos, ſiue non, quod ſunt inuitandi: quia dictio; maximè, ibi poſita importat idem eſſe in caſu contratio ſecundum Innoc. in cap. damnamus col. penult. de ſum. trinit. & fid. catho. vbi aditio plura allegat loca, item in d. cap. fin. ponitur verbum, debentur, quod importat neceſſitatem glo. 2. in c. propoſuit de appellat. vbi doct. & per hæc Zabar. in d. cap. fin. 3. q. & in dicto cap. graue q. 5. tenet ſemper vocandos ad concilium prouinciale canonicos cathedralium Eccleſiarum, pro tutiori idem tenet Panor. in d. cap. graue col. & in dicto capitulo fin. & vlt. notab. & per hæc, & ſupradicta videtur idem dicendum in Synodo Epiſcopi arg. d. cap. fin. Quid tenendum.

Ego puto canonicos cathedralium Eccleſiarum debere per epiſcopum vocari ad ſuam Synodum de neceſſitate iuxta ſecundam opinionem; ſed ipſi non tenentur venire niſi de honeſtate; vel niſi tractatentur tangentia eos; vel niſi epiſcopus indigeret conſilio ipſorū canonicorum iuxta primam opinionem, quod latius ſtatim declarabitur.

8 Limita quarto illationem prædictam quando canonici † cathedralis Eccleſiæ haberent ſub ſe populum ſubditum epiſcopo: vel ſubeo haberent cappellas ſubditas Epiſcopo, quod ſiue ſint exempti, ſiue non; puto eos ire debere ad Synodum epiſcopi arg. cap. cum cappella de priuileg.

Limita quinto quando epiſcopus in Synodo ſua vellet facere ſtatuta, quod ex quo tunc debet epiſc. requirere conſilium capituli ſui, & ſic canonicorum cathedralis Eccleſiæ, vt notat Archid. in ſumma 18. d. cap. 2. de conſtit. in 6. puto hoc caſu canonicos cathedralis Eccleſiæ debere venire ad Synodum Epiſcopi.

Sublimata quado epiſcopus contra capitulom, præſcripſiſset, quod non teneatur requirere conſilium ſecundum Anch. in rep. c. 1. in 5. quæſt. 9. quæſt. principalis de conſtit. quia hoc caſu non haberet locum limitatio prædicta.

6 Limita ſexto in duobus caſibus, quod ſupra poſui ante hanc illationem, & capitulum cathedralis eccleſiæ non eſset exemplum à iuriſdictione epiſcopi quod ſicut clerici ſimpliciter beneficiati in illis caſibus tenentur venire ad Synodum epiſcopi.

10 Limita ſeptimo, quando canonici cathedralis eccleſiæ haberent iuriſdictionem dependentem, ſeu reſortiſsantem ab epiſcopo, vt quod appellaretur ab ipſis ad epiſcopum iuxta c. Romana §. 1. de appellat. in 6. quia hoc caſu puto quod deberent ire ad Synodum epiſcopi per ea quę dixi ſupra verſ. quarto ire.

Limita octauo quod canonici cathedralis Eccleſiæ haberent iuriſdictionem in aliquibus locis diœceſis cum epiſcopo; vt eſt dare exemplum in canonicis Eccleſiæ Lugdun. qui in ciuitate Lugani habent ſuper clerum iuriſdictionem communem cum Reuerendiſſimo domino Archiepiſcopo, nam cum in Synodo epiſcopi debeant corrigi mores clericorum cap. omnis ſinguli cap. quoniam quidem 18. diſt. & late Henric. de Botis in 3. par. verſ. nonus actus, puto quod tali caſu deberent venire canonici cathedralis Eccleſiæ ad Synodum epiſcopi; quia quoad illos, qui ſunt iuriſdictionis communis, ſunt coniudices, propterea venire debent; ſicuti epiſcopi debent ire ad Synodum prouincialem, quia ibi ſunt coniudices, vt ſcribit Alex. in cap. propter Eccleſiaſticas limit. 1. col. fin. 18. diſt.

PRAXIS TITVLI ORDINANDORVM.

SVMMARIVM.

1 *Duplici modo poteſt quis ad Sacros ordines promoueri vno modo ad titulum beneficij: Altero modo ad titulum ſufficientis Patrimonij.*

2 *Epiſcopus, quia aliquem ſine titulo ordinauit, ei alimenta dare tenetur, & ordinatus eſt irregularis num. 3.*

4 *Antiquo tempore etiam ad minores ordines titulus requirebatur, quod correctum eſt per Trid. Seſſ. 21. c. 2. vt n. 5. & quomodo intelligenda Conſtit. Sixti V. n. 6.*

De-

Digitized by Google

De pœna Epiſcopi ordinantis abſque titulo.

RESOLVTIO CCCCXLVII.

AB Epiſcopis inſigniuntur religioſi ſacris or-
1 dinibus duplici modo † vno ad titulum
beneficij idonei, altero ad titulum ſuffi-
cientis patrimonij, quoniam in ſubſidium
ipſi tenerentur ad decentia alimenta, & id ne viliſcat
ordo clericalis tantopere æſtimandus c. non liceat c.
Epiſcopus vbi gloſ. de præb. ibi niſi talis ordinans de
ſua, vel paterna hæreditate vitæ ſubſidium poſſit
habere, & diſertè cautum eſt Sacro Oecumenico Con
cil. Trident. ſeſs. 21. c. 2. Maſcard. de prob. concluſ.
1140. num. 9. Surd. de aliment. tit. 4. q. 18. num. 32.
Nauar. de temp. ord. conſ. 28. Gregor. Sayr. abſolu-
tiſs. Theolog. in Theſaur. caſ. conſ. lib. 4. cap. 14. Ce-
uall. tract. commun. contra Comm. quæſt. 527. &
quæſt. 565.

Clericos enim ordinatos ſine titulo teneri Epi-
2 ſcopum † alere tradiderunt omnes in d. c. Epiſcopus
& idem tradidit Abb. in cap. per tuas el 3. num. 5. &
Soc. num. 1. de Simon. text. & DD. in cap. cum ſecun-
dum de præb. & dignit. Abb. in cap. vel non eſt com-
pos num. 4. de temp. ord. Ant. Cordub. de Lara in
l. ſi quis à liberis § etſi impubes num. 33. ff. de lib.
agnoſc. Matienco lib. 5. recoll. tit. 6. l. 1. gl. 9. num. 8.
Burg. in cap. Eccleſia S. Mariæ num. 157. de conſtit.
Rebuff. in praxi tit. de reſcripto ex forma commu-
3 nem num. 1. Et quod ſic ordinatus ſit irregularis † re-
cenſet Symon. Maiol. de irregul. lib. 4. c. 15. & al-
legat ad id Concil. Trident. ſeſs. 21. de refor. c. 2.

Amplia procedere ſupradicta, vt olim etiam ad
minores ordines, & primam tonſuram de iure anti-
4 quo † requirebatur titulus, nedum ad ſacros ordines,
vt in c. neminem, & ibi gloſ. 1. & capit. 1. de præb. &
ibi etiam gloſ. 1. communiter approbata ſecundum
Imol. ibi. & gloſſa etiam prima, in d. cap. Epiſcopus
Nauar. conſil. 14 num. 1. de tempor. ordin. Quinta-
duennas Eccleſiaſticon lib. 3. num. 4. & 17. & Suarez.
5. tom. de cenſuris diſput. 31. ſect. 1. num. 33. quicquid
dicat Vgolin. dict. 61. num. 2.

Contrarium tamen de conſuetudine ſeruatur, vt
per d. gl. 1. in d. cap. 2. quæ approbatur ab omnibus
communiter, vt teſtatur Dec. ibi num. 29. & per Na-
uar. d. num. 1. & Paris de reſignat. benef. lib. 2. quæſt.
6. num. 4 Salcedo d. c. 18. nu. 5. in nouiſs. edit. Quinta-
duennas d. num. 17. Rota deciſ. 731. num. 13. part. 1. di-
uerſ. quod videtur approbare Concil. Trid. d. capit. 2.
5 vbi ſolum ad ſacros ordines † requirit titulum Na-
uar. Salcedo Quintaduenn. & Vgol. ibi, & Emanuel.
Rodriquez. in ſumma 2. tom. cap. 15. nu. 16. & Ledeſ-
ma in ſumm. 1. part. tit. de ſacramento ordinis. cap. 7.
ad fin. quamuis aliqui Epiſcopi etiam ad minores pe-
tant titulum, & quamuis non defuerint, qui dixerint,
6 ex noua conſtit. Sixti V. † contra clericos male pro-
motos, quæ in Bull. capit. 29. in ordine, & ponitur,
& declaratur per Viuald. in ſuo candelabro aureo ad
fin. 2. part. & per Zechum de caſibus reſeruat. cap. de
ſuſpenſione etiam ad minores requiri titulum, tamen
verius eſt per illam non fuiſse in hoc aliquod inno-
uatum, ſed referenda erant ſingula ſingulis.

SVMMARIVM.

1 *Videtur ſæcularibus tantum neceſsarium eſse titulum pa*
trimonij, vt ad ſacros ordines promoueri poſſint iuxta
Concil. Trid.

2 *Clericus tam ſæcularis, quam etiam regularis non profeſ-*
ſus ſine ſufficienti titulo promoueri non poteſt, alıter
ſuſpenditur ab ordinum exequutione iuxta Bullam
Pij V.

3 *Profeſsus Religionem habentem bona in communi, ad ti-*
tulum Religionis ordinatur, & bona non habentem ad
titulum paupertatis.

4 *Bulla Pij V. non ſolum locum ſibi vendicat in non profeſ-*
ſis, ſed in nulliter profeſsis.

5 *Faciens contra formam Conc. Trid. irregularitatem in-*
currit, & inhabilis ad beneficia redditur.

6 *Ignorantia craſsa non excuſat maximè ad obtinendum*
beneficium, & in dubio tutior via eſt eligenda.

7 *Conſtit. Gregorij 13. exemit Ieſuitas à Bulla Pij V. qui*
poſt illa tria vota ſimplicia, antequam ſolemniter
prohibeantur, cum literis eorum præpoſiti, ſiue ſupe-
rioris poſſunt ad ſacros ordines peruenire.

An titulus ad ordines requiratur, ne dum in clericis ſæ-
cularibus, verum etiam in regularibus.

RESOLVTIO CCCCXLVIII.

IN hoc articulo in facti contingentia dicebam
Concil. tantummodo loqui de clericis ſæculari-
1 bus † vt patet ibi, ne quis deinceps clericus, ſæcu-
laris, & ſimiliter conſtitutionem Sixti V. in Bul-
lario cap. 29. ibi licet quoad ſæculares ſine titulo ſuffi-
cientis beneficij, vel Patrimonij Vgolin. ſup. num. 3. &
Rodriquez. quæſt. regul. tom. 3. quæſt. 23. art. 3. & ita
religioſos Societ. IESV, qui emiſerunt tria vota non
ſolemnia, non comprehendi ſub illo decreto rectè cō-
ſuluit Mandos. conſil. 13. Pius tamen V. in ſua conſtit.
74. in ordine in Bullario extendit dict. decretum Con-
2 cilij ad clericos regulares, ſeu religioſos non profeſsos
ſub pœna ſuſpenſionis ab exequutione ordinum aliter
ſuſceptorum, & tradunt Maiol de irreg. lib. 4. cap.
15. num. 1. Salcedo num. 2. Paris. 19. Quintaduenn. 66.
& Vgol. num. 3. Genuens. in praxi Archiepiſcopali
curiæ Neap. capit. 81. num. 2. Enriquez. in ſumma lib.
13. c. 37. §. 1. vnde Sacra Cong. Concilij ſic cenſuit nul-
lus clericus ſæcularis aut regularis non profeſsus
debet ad ſacros ordines promoueri, ſine ſufficienti ti-
tulo ex Bulla Pij V. data anno 3. pridie idus Octob.

Et ratio prædictorum eſt ſcilicet religioſis profeſ-
ſis, vt non requiratur titulus vt quis ordinari poſſit ad
3 ordines ſacros, quia ſi religio illa poſſideat † in com-
muni ſatis eſt ordinari ad titulum religionis, ſi non
poſſideat in communi ordinatur ad titulum pau-
pertatis, cum hoc ſit illorum inſtitutum, quia Dei
benignitas, & prouidentia, quæ nemini deeſt, & etiam
aues paſcit eſt eorum titulus, ac patrimonium, in-
deficiens, & praxis communis, & omnes docent, &
ſi non ſit profeſsus non poteſt ordinari ſine titulo ſuf-
ficiente, quia ante profeſſionem omiſsam habentur
pro ſecularibus, quoad hunc caſum.

Amplia Bullam Pij V. habere locum tam in non
4 profeſsis † quam in nulliter profeſsis, vt cenſuit Rota
Romana in vna Vergellen. canonicat. 3. Maij 1591.
coram Illuſtriſsimo Blanchetto, cuius tenor eſt vi-
delicet Domini abſque vlla controuerſia dixerunt
Ferdinandum per ſuſceptionem ordinum eo modo,
quo illos ſuſcepit contraxiſse incapacitatem ad be-
neficium, Conſtitutio enim Pij V. eſt clariſsima qua
ſuſpenduntur abſque aliquo titulo contra formam
5 Concil. Trid. ſeſs. 21. capitul. 2. de reform. quæ con-
ſtitutio habet locum tam in non profeſsis. quam nul-
liter profeſsis, qui loquatur de his, qui liberè, & lici-
tà ad ſæculum redire poſſunt, quare cum Ferdinan-
dus ſe nulliter profeſſum prætendens per conſequens
potuiſse ad ſæculum redire, ad titulum paupertatis,
vt profeſsus ſacros ordines ſuſceperit, fuit ſuſpenſus
ab exequutione ſuorum ordinum, & beneficij acqui-
rendi incapax effectus cap. cum bonæ de ætate, &
qual. vbi gloſ. & Abb. nu. 6. capit. fin. de clerico excom-
municato vbi gloſ. cap. lator de exceſsibus prælat. Ge-

min. conſil. 91. num. 3. & 133. num. 2. & fuit reſolutum coram D. Gypſio in cauſa Meliten. Abbatiæ 24. Ianuarij 1590. & cum poſtea ipſe promotus ad Subdiaconatus ordinem obtinuerit ſub prætextu emiſsæ profeſſionis, in Diaconum, & præsbyterum ordinari, fuit factus irregularis cum aſcendendo ad maiores miniſtrare dicatur in minoribus Maiol. de irreg. lib. 1. capit. 2. num. 11. & lib. 4. capit. 33. num. 2. cum alijs allegatis in d. Meliten. & hoc ipſemet Ferdinandus in ſuo libello porrecto Ordinario fatetur, nam dum aſerit, ſe non miniſtraſse in ordine presbyteratus per hanc excluſionem videtur includere ſe miniſtraſse in alijs ordinibus, & ex hac irregularitate nouam contraxit inhabilitatem ad beneficia Modern. de reſignat. benef. lib. 5. capit. 6. num. 99.

Non obſtat prætenſa dubietas primo, quia contrarium apparet ex eius confeſsione in libello, dum aſſerit, ſe ſtatim poſt dictam profeſsionem nullam, & etiam in ipſa ordinum ſuſceptione, & poſt reclamaſſe ſemper, ex qua reclamatione probatur ipſum habuiſse animum dimittendi habitum, & ad ſæculum redeundi, ideo debebat abſtinere ab ordinibus ſuſcipiendis tanquam verè profeſsus, & ordinarium non decipere, qui ſi de tali animo, & ſtatu fuiſset informatus, & illi iuxta literarum ſui ſuperioris tenorem non credidiſset, eum ab ordinum ſuſceptione

6 repuliſset; præterea ignorantia craſsa † ipſum Ferdinandum non excuſat Nauar. in Man. capit. 27. num. 241. præcipuè ad effectum acquirendi beneficium, quo caſu ſunt probandę habilitates. Et dato, quod fuiſset dubius tutiorem viam debebat eligere, & ab ordinum ſuſceptione abſtinere, donec de validitate profeſsionis: fuiſset iudicatum cap. ad audientiam de homicidio Nauar. vbi ſupra num. 284. & ex his, & alijs ita fuit deciſum. Sed à dicta coſtitutione Pij V.

7 Gregorius XIII. exemit religioſos † Societ. IESV, qui poſt tria vota ſimplicia ante ſolemnem profeſsionem poſsunt ſine titulo ad omnes ſacros ordines promoueri de licentia ſui Præpoſiti generalis, vt in literis datis 1575. anno primo, quæ habentur in libro literarum Apoſtolicarum Soc. IESV pag. 130. & tradunt Salcedo Flam. Paris Genuen. Enriquez, & Suarez. ibi, & Emanuel Rodriquez. d. q. 15 num. 1. & d. art. 3. & ita habetur in declaratione Sacræ Congregationis adducta per Nicol. Garziam in tract. de fruct. 2. part. cap. 5. ſub num. 20. quod etiam confirmauit Gregorius XIV. in ſua conſtit. qua Societatis inſtitutum, & rano gubernandi confirmatur data anno 1591. 4 kal. Iulij.

S V M M A R I V M.

1 *Ordinandus de titulo ſibi prouidere debet, quæ nec remittere, vel aliter alienare valet, niſi de conſenſu Epiſcopi, retinendo ſibi ordinatus congruam ſuſtentationem.*

2 *Filius dominus bonorum paternorum dicitur, & patre mortuo non eſt neceſſaria filio hereditatis aditio, cum continuetur dominium, & in eo ipſo iure transferatur dominium.*

3 *Filius priuilegiati habentis fori electionem, priuilegiatus quoque eſt.*

4 *Epiſcopus ordinans filium diuitis incurrit pœnam Concil. Trid. cit. cum multa obuenire poſſunt, vt patris bona ad filium non obueniant.*

Epiſcopus ordinans filium Magni diuitis an teneatur de ſuo illum alimentare.

R E S O L V T I O CCCCXLIX.

1 CErtum eſt in iure neminem poſse ad ſacros ordines aſcendere, niſi ſibi prouideatur † de titulo capit. non licet, & cap. Epiſcopus vbi gloſ. de præbend. & hoc ne vileſcat ordo Clericalis Concil. Trident. ſeſs. 21. cap. 2. de reformat. Maſcard. concluſ. 1140. num. 9. Surdus de alimentis titulo 4. quæſt. 18. num. 32. Nauar de tempor. ordinat. conſil. 21. & propterea non poteſt extingui, alienari, vel remitti abſque Epiſcopi licentia, iuxta tradita per Concil. cit. loco, niſi ordinatus retineat congruam ſubſtentationem Ceual. quæſt. 561. num 24. & 30. Sayr. in Theſaur. caſuum conſcient. lib 4. cap. 14.

Quare fuit mihi quæſitum, an Epiſcopus ſacris ordinibus inſigniens filium diuitis, teneatur de ſuo illum alimentare, & conſequenter incurrat pœnas Concilij Tridentini loc. ſupracit. & prima conſideratione videbatur negandum ex eo, quod filius dicitur diues, ſi eius pater eſt diues. Alexan. conſil. 23. volum. 1. Dec. conſil. 328. volumine 2. hinc eſt, quod æſtimum patris confunditur cum filio, & pro vnico reputatur Capic. deciſ. 108. & latè Bartol. in l. illud,

2 quod cuiuſq. vniuerſ. vnde filius † viuente patre dicitur Dominus bonorum paternorum l. in ſuis ff. de liber, & poſthum. neque in eis mortuo patre, neceſſaria eſt hæreditatis aditio, cum continuetur dominium in eum l. in ſuis ff. de ſuis, & legitim. & quod bona patris transferantur ipſo iure in filium probat Bald. in l. cum hæreditas C. depoſiti gloſ. in capit. 1. de Magiſtr. in l. 2. C. qui ætate lib. 10. Alexand. & Alciat. d. l. in ſuis ff. de liber. & poſth. nouiſsimè affluenter habetur per Nouarium in ſua praxi variationis, & electionis fori ſectione 1. vbi ex hoc, & alijs

3 concludit, quod filij † perſonæ priuilegiatæ habentis fori electionem gaudent eodem beneficio.

Cæterum contrarium reſolui, vt ſcilicet Epiſco-

4 pus poſt publicationem Concilij † non debeat ordinare filium diuitis volentis ſacris initiari, & digniſſimo ſacerdotis munere fungi niſi in primis, & ante omnia fuerit eis donatum, quamuis de iure communi valeat ſequela pater eſt diues, ergo filius Coſta de remed ſubſid. cap. 100 nu. 2. cum æſtimum patris, vt ſupra dixi dicatur æſtimum filij. & ratio eſt, quia multa accidere poſsunt, ne patris bona deueniant ad filium Tiraquel. de leg. connub. gl. 2. nu. 23. Paris lib. 2. de reſignat. benefic. quæſt. 6. Coſta dic. cap. 106.

S V M M A R I V M.

1 *Vſque ad tempora Alexan. 3. & innoc. 3. nemo ordinabatur, niſi ad titulum beneficij, vel certæ Eccleſiæ.*

2 *Poſt tempora Alexandri, & Innoc. 3. vno ex ſex titulis relatis poterat quis ordinari.*

3 *Superuenit Concil. Trid. vt non poſſit, quis promoueri niſi titulis ibi poſitis.*

4 *Habens ſufficiens patrimonium promoueri poteſt, licet expreſſe non ſit aſſignatum pro titulo, cum illud ſuccedat loco tituli.*

5 *Habens plura bona, vel beneficia en, ad quæ ſpecialiter ordinatur ſunt titulus non alia.*

6 *Ad titulum veræ donationis poteſt quis ordinari, & donec quid ſufficiens habeat vnde viuere poſſit, ſine licentia Epiſcopi eum alienare non poteſt.*

7 *Poteſt ab Epiſcopo triennalis familiaris ordinari ad titulum penſionis, vel patrimonij.*

Digitized by Google

Qui titulus requiratur ad ſuſcipiendos ſacros ordnes.

RESOLVTIO CCCCL.

REſp. quod ſecundum Garziam de beneſ. p.
2. de beneſ. de iure antiquo Epiſcopus po-
terat clericos promouere ad plures, & di-
uerſos titulos. Primo ad tit. beneficij d. c. neminem,
& c. ſanctorum 7. diſt. ex quibus canonibus, vt recte
explicar Quintaduenas d. libr. 3. & ex numer. 27.
1 nemo poterat ordinari, niſi ad tit. beneficij, † ſeu
certæ Eccleſiæ vſque ad tẽpora Alex. III. Innoc. III.
& quorum ſunt c. Epiſcopus & c. tuis de præbend. &
dignit. & de hoc tit. Certæ Eccleſiæ ad ordines lo-
quitur Epiſtola Alexandri tertij ad Alphonſum ce-
ſtellæ Regem, quam ponit concius noſter Gil. Gon-
zalez. portionarium Eccleſiæ Salamantinæ in ſua
hiſtoria de ſalamanca lib. 2. cap. 15. in qua Papa ait,
quod Petrum Salamantinũ Epiſcopum in Sacerdotẽ
certo ſibi in vrbe titulo aſſignato promouit, & nõ lo-
quitur de titulo Cardinalatus, vt male intelligit ille.
2 Secundo ad titulum proprij patrimonij, † vt po-
ſtea ſtatuerunt Alex. tertius, & Innocentius tertius
in d. capitul. Epiſcopus, &c. tuis, & conſequenter
etiam ad titulum penſionis Eccleſiaſticæ. Tertio ad
titulum paternæ hæreditatis d. c. Epiſcopus. Quarto
ad titulum alieni beneficij c. poſtulaſti de iurepatr.
c. per tuas el 3. & c. penult. de ſimonia, vbi Doct. &
Abb. in c. cum ſecundum Apoſtolum de præbend.
num. 11. Felyn. in c. in noſtra de reſcrip. conſ. 34. num.
31. Lamber. de iurepatron. lib. 3. q. 5. art. 6. Quinta-
nad. ſup. à num. 19. de quo Gamb. de off. leg. libr. 6.
ex num. 131. Quinto ad titulum ſtipendij ab Epiſco-
po ſibi aſſignandi ſuper fructibus ſuæ menſæ Epiſco-
palis ad c. 2. & c. Epiſcopus de præb. & dignit. Abb.
d. num. 11. Sexto ad titulum penſionis, ſeu ſtipen-
dij à laico in titulum ei aſſignati ſuper bonis ſuis
R. decis. 11. de præb. in antiquor. Felyn. in c. po-
ſtulaſti de reſcriptis n. 8. d c. in noſtra cor. 30.
3 Hodie ex Sacro Concilio Trid. † d. c. 2. non vide-
tur quis poſse promoueri ad ſacros ordines niſi ad
titulum beneficij pacifice poſseſſi, & etiam patrimo-
nij, vel penſionis Eccleſiaſticæ, vbi Epiſcopus pro
neceſſitate, vel commoditate Eccleſiarum ſuarum
iudicauerit aſsumendum, quæ tamen neceſſitas, vel
ſaltem commoditas regulariter adeſt, preſertim in
perſonis doctis, & probatæ vitæ, & ideo regulariter
poteſt quis hodie ordinari ad titulum patrimonij,
vel penſionis, Flam. Pariſ. d. lib. 2. q. 6. num. 8. & ita
practicatur, pro quo conducit ſequens declaratio
Sacri Concilij. Cum ad patrimonij, vel penſionis Ec-
cleſiæ titul. ordinari non poſſint, niſi illi quos epi-
ſcopus iudicauerit aſsumendos pro neceſſitate,
vel vtilitate Eccleſiarum ſuarum iuxta cap. 2. ſeſs. 21.
Clerici autem abſeotes Eccleſis neceſſitatem valen-
tibus, aut ſubuenire, aut vtilitatem afferre non poſ-
ſunt queritur, an huiuſmodi clericis literas dimiſso-
rias Epiſcopus concedere poſſit. Congregatio cen-
ſuit poſse, & ad eum ſpectare.
Quod ampliatur primo, quod habens patrimo-
4 nium ſufficiens † poteſt promoueri ad ſacros ordi-
nes, licet expreſse non aſſignetur ſibi patrimonium
in titulum, nec dicatur ad titulum patrimonij, ſed
ſatis eſt, quod illud habeat, & ſuccedit loco tituli,
gloſ. in cap. ſi Epiſcopus in verbo titulum de preb. in
6. Abb. in cap. tuis num. 3. de preb. & Gambarus d.
lib. 6. numer. 137. & fauet Concil. d. c. 2. Si tamen
quis haberet plura bona, ſeu beneficia, & ad titulum
aliquorum ſpecialiter, ſeu nominatim ordinaretur
illa ſolum eſsent titulus, & non alia.

Secundo ampliatur, vt etiam ad titulum donatio-
5 nis † quis poſſit ordinari Zecchius de republ. Eccleſ.
cap. de clericis ſub num. 7. verſ. 84. vt in ſequentibus
declarationibus Sacræ Congreg. prima ad titulum
donationis alicuius poteſt quis ordinari, ſi ita Epi-
ſcopus iudicauerit aſsumendum pro neceſſitate, vel
vtilitate Eccleſiæ, & ſi donatio eſt realiter vera, &
non ficta, quæ deinceps alienari non poſſit abſque
Epiſcopi licentia, donec beneficium ſufficiens ade-
ptus fuerit, vel aliunde habeat vnde viuere poſſit. Se-
cunda poteſt aliquis ad ſacros ordines promoueri ad
titulum bonorum, quæ donantur, ſi tamen Epiſco-
pus iudicauerit eum aſsumendum pro neceſſitate, vel
commoditate Eccleſiarum, donationeſque eiuſmodi
veræ, & abſque vlla fraude in forma valida fiant de
tot bonis, quæ promouendo ſufficiant ad vitam hone-
ſtè ſuſtentandam, quæque deinceps nullo modo alie-
nari poſſint ſine licentia Epiſcopi, donec beneficium
ſufficiens adipiſcatur, vel aliunde habeat vnde viue-
re poſſit.
Tertio ampliatur, vt etiam familiares trienales
7 † Epiſcoporum, alias ſibi non ſubditi poſſint ab eis
ordinati ad titulum patrimonij, vel penſionis Mar.
Ant. Genuen. d. c. 81. num. 3. cum Flam. Pariſio. de
reſignat. beneſ. lib. 4. q. 2. num. 91. qui ait quod tex.
Concilij Trident. cap. 9. ſeſs. 23. de reformat. die 14.
Aprilis 1575. per ſanctam congregationem fuit am-
pliatus procedere ſi familiaris dederit ſufficiens patri-
monium.

SVMMARIVM.

1 *Titulus promouendi ad ſacros ordines, ſiue patrimonia-
lis, ſiue beneficij certos, & non incertos redditus habe-
re debet, cuius ſufficiens redditus arbitrio prudentis
ordinarij remittitur.*
2 *Curatum beneficium obtinens, inſufficiens ad honeſtam
ſubſtentationem ſacris initiari non debet.*
3 *Qui habet inſufficiens beneficium, vel patrimonium, li-
cet cum pietantijs, & eius exercitio faciant quid ſuffi-
ciens, ordinari non poterit, etiamſi Epiſcopus obliget
ſe ſuppleturum, ita neque eius induſtria.*
4 *Ad titulum literatura quantumcumque literis, & gra-
du, & an ſi doctor in Theologia, vel Canonum ordina-
ri poſſit.*

Cuius qualitatis debet eſse beneficium ad hoc vt quis ad illius titulum poſſit ordinari.

RESOLVTIO CCCCLI.

1 DEbet habere redditus certos, † nec poteſt
quis ordinari ad titulum beneficij, quod ha-
bet redditus incertos, vt ex Sacra Congreg.
tradit Mar. Ant. Genuen. d num. 2. & quod
beneficium, aut patrimonium dicatur ſufficiens in
propoſito: relinquitur arbitrio boni viri, & pruden-
tis Ordinarij argum. l. 1. & quæ ibi notantur ff. de
iure delib. vt per Salcedum d. numero 4. Flam. Pariſ.
num. 14. Mar. Rodri. num. 9. Vgolin. d. cap. 61. de ir-
regul. num. 6. Zerolam in praxi Epiſcopali 1. parte
verb. dimiſsoriæ §. 5. 4. dubio, & 2. par. eod. verb. ad
fin. Genuenſ. d. num. 2. & Ledeſ. concluſ. 7. vt patet
ex declaratione adducta num. 96. nam vt alias Sacr.
Concil. cenſuit quantitas patrimonij ad quod quid
promoueri poſſit non taxatur, ſed remittitur ad ter-
minos Concilij.
Debet tamen præfatum beneficium ſufficere ad
honeſtam, & commodam ſuſtentationem cuiuſli-
bet clerici, nec opus eſt attendere ad qualitatem or-
dinandi, vt nobilitatem Nam concilium, & ius an-
tiquum ſolum requirit ſufficientiam ad honeſte vi-

uendum, ita vt non cogatur mendicare, & ita tenet,
vt probabile. P. Ledeſ. d. concluſ. 7. cum Nauar. d. c.
21. de orat. num. 11. qui tamen ibi id non dicit.

Ex quo infertur primo, quod obtinens benefi-
2 cium † etiam curatum non ſufficiens ad honeſtam
ſuſtentationem non poteſt, nec tenetur ad eius titu-
lum ſactis ordinari, vt cenſuit Sacr. Cong. Concil.
Triden. his verbis.

Quæritur an obtinens parochialem Eccleſiaſti-
cam inſufficientem ad victum teneatur promoueri
ad ſacerdotium infra annum iuxta c. licet intelligi
de beneficio Eccleſiaſtico ſufficienti ad victum, imo
prohibeat poſse promoueri ad ſacros ordines Con-
greg. cenſuit non teneri, ſed tantum expedire, vt ſan-
ctiſsimus declaret eum debere dimittere ſanctitas
ſua probauit hanc ſententiam, vt dimittat.

Secundo infertur habentem beneficium, vel pa-
trimonium inſufficiens non poſse promoueri etiamſi
3 cum eo, † & pitantijs, & alijs emolumentis, quæ exer-
citio ſacrorum ordinum lucrari poteſt, haberet ho-
neſtum victum, etiam ſi Epiſcopus obliget ſe ſupple-
turum, nec etiam, qui ex induſtria, & honeſto offi-
cio, vt muſicus, vel grammaticus, poteſt ſuſtentari,
quamuis habens beneficium inſufficiens de per ſe,
iuncto tamen patrimonio ſufficienti poſſit ordinari,
vt per Zerolam d. par. 1. in verbo dimiſsoriæ §. 52.
dub. & cenſuit Cong. Concil. Trid. his verbis.

An clericus idoneus habens beneficium inſuffi-
ciens per ſe, ſed iuncto patrimonio habeat, quod ſuf-
ficiat ad honeſtam vitæ ſuſtentationem poterit pro-
moueri Congr. cenſuit poſse Epiſcopum iuxta for-
mam cap. 2. ſeſs. 21. non obſtante Bulla Sixti Papæ
quinti, quod ſi cum beneficio, aut patrimonio in ſuf-
ficienti iungantur pitantiæ eleemoſynæ. Cong. cen-
ſuit, & reſpondit non poſse.

An poſsit promoueri etiam ſi nihil prædictorum,
vel minus ſufficienter haberet, ſi Epiſcopus obliget
ſe ſuppleturum, quod ad alimenta ſufficiat, quoque
habeat vnde ſe ſuſtentare poſsit, etiam ſi Epiſcopus
obliget ſe ſuppleturum alimenta cenſuit non poſse.

Quid ſi tantum habeat, quod ex induſtria vel ho-
neſto labore lucratur, puta, quod ſit muſicus magi-
ſter grammaticus, Pictor, aut alterius licite profeſ-
ſionis, id quod ſit ſufficiens ad ſuſtentationem vitæ,
an poſsit promoueri, de induſtria, vel honeſto labo-
re, cenſuit item non poſse.

4 Demum infertur non poſse quem † ordinari ad ti-
tulum literaturæ, quantumque ſit, literis, gradu, &
colleggio inſignis, vt tenet Salcedo. d. c. 18. num. 7.
in nouiſsima editione. Petr. Ledeſma d. cap 7. ante
vltimam concluſionem, & etiam tenet Manuel Ro-
driquez. num. 15. ſaltem in Baccalaureo in Theologia,
vel iure Canonico, qui eſt bonus ſcolaris, & ita cen-
ſuit Sacra Cong. vt patet in declaratione ſequenti,
in Concil. Vlixbonen. decretum fuit promouendus
ad titulum literaturæ, iuſſit ſanctiſsimus deleri, &
dixit ſe daturum breue Cardinali Portugalliæ, vt
ſolos doctores in iure Canonico, ſeu in Theologia
poſſit ipſe Cardinalis præuio examine à ſe facto pro-
mouere ad ſacros ordines, ad hue titulum literatu-
ræ, quæ in re ſuam grauat conſcientiam.

S V M M A R I V M.

1 *Mens legis eſt ſemper attendenda.*
2 *Mens eſt anima, & ratio legis.*
3 *Beneficiarij ſunt vſufructuarij in vita.*
4 *Beneficia ſunt Chriſti patrimonium.*
5 *Alimenta non reprobantur à iure.*
6 *Verbum neceſſaria intelligitur de alimentis.*
7 *Innouatio Canonum à Concilio eſt.*
8 *Ordinati cum promiſſione alimentorum non ſunt ſuſpẽſi,*
9 *Ordinis ſine patrimonio an de titulo teneatur ordinans*
prouidere.
10 *Cauſa finalis dicitur illa, ex qua oritur diſpoſitio.*
11 *Cauſa ad non cauſam redacta, habetur per non cauſa.*
12 *Conſtitutio non illa queat tranſgreſsores, ſi finis non vio-*
latur, propter quem facta eſt.
13 *Promiſi de alimentis non ſunt ſuſpenſi.*

Clerici ordinati ſine titulo cum ſola fideiuſſione ali-
mentorum an ſint ſuſpenſi.

RESOLVTIO CCCCLII.

REſpond. ex Grillenzonio in conſil. 14. cuius
tenor eſt.

Statutum eſt in Sacro Concil. Triden-
tino capit. 2. de reformat. ſeſs. 21. quod nul-
lus ad ſacrum ordinem promoueatur, qui non habeat
beneficium, aut penſionem, ſiue patrimonium, ad
vitam ſubſtentandum, ſufficiens, ſed ſunt nonnulli, qui
ordines ſuſceperunt ſine beneficio, aut penſione, vel
patrimonio, ſed facta eis fideiuſſione ab alio idoneo
de alimentis præſtandis, vnde quæritur an ſint ſuſ-
penſi, & qui in ſuſceptis ordinibus miniſtrauerint ſint
irregulares.

Et pro reſolutione præmitto, quod cauſa legis con-
1 dendæ, & mens † legislatorum, ſemper eſt attenden-
da l. nominis, & rei ff. de verb. ſignificat. Paris in
conſil. 16. num. 20. 21. & 22. in 3. volum. quia mens
2 † eſt anima ipſius legis, & ratio, quæ vbicunque ha-
beat locum, ibi habet locum legis diſpoſitio, etiam
quod eſset contra ius commune l. à Titio. ff. de ver-
bor. oblig. mens autem, & cauſa finalis, ob quam di-
ſpoſitio Concilij cauet, ne dentur ordines Sacri, non
habentibus beneficium, vel penſionem, aut patrimo-
nium, ea fuit, ne clerici mendicent, ſed quoties
prouideatur mendicitati huiuſmodi, ſatis factum
eſt mentis, & cauſæ finali legis, & conſequenter di-
ſpoſitioni, alimenta verò præſtanda clericis tollunt
eis cauſam mendicitatis, & eis non minus videtur
prouiſum, quam ſi haberent beneficium, beneficia-
3 rij † enim non ſunt in beneficio domini, nec directi,
nec vtilis, ſed ſolum vſufructuarij in vita. Nauar. in
tract. de redd. benef. quæſt. 1. num. 17. & 18. beneficia
4 † enim ſunt Chriſti patrimonium Nauar. in eodem
5 tract. & quæſt. num. 48. alimentatio † autem non re-
probatur à iure, imo conceditur cap. Epiſcop. & cap.
cum ſecundum de præben. & cap. ſi Epiſcopus eod.
tit. in 6. vbi dicitur, quod Epiſcopus ordinatis, ſine
titulo tenetur neceſsaria miniſtrare, donec illis de
beneficio prouideat, verbum autem illud neceſsaria
6 † intelligitur de alimentis, vt not. Abb. in d. capitul.
cum ſecundum nu. 9 & Gemin. in d. cap. ſi Epiſcopus.
num. 8. & ibi apoſtilla, ergo alimenta non reproban-
tur, & licet Concilium de illis ſpecificam non fece-
rit mentionem, ſatis liquet voluiſse ea in diſpoſitio-
7 ne comprehendi, dum innouauit † antiquos cano-
nes, qui ſunt cap. Epiſcopus cap. cum ſecundum, &
cap. ſi Epiſcopus relati contra aliquos, qui volebant
innouationem antiquorum canonum intelligi de ca-
pitul. 3. diſtin. 70. cuius diſpoſitio per dict. capitul. cum
ſecundum ac alia, de quibus ſupra fuerat abrogata,
vt declaratum fuit à Sacra Congregatione ſuper Con-
cilium in dict. capitul. 2. ſeſs. 21. antiquorum Cano-
num in his verbis videlicet. Concilium renouauit tan-
tum pœnas capitul. cum ſecundum de præb. non pœ-
nas capit. neminem, & capit. Sanctorum 70. diſt. qui
antiqui canones tollerant ordinationem factam ſu-
per alimentorum prouiſione, & conſequenter ordi-
8 nati † eo pacto, nec ſuſpenſi erunt, nec irregulares,
quod probatur ab his, quæ adducit Borgaſ. in tract.
de irregul. & imped. ordin. in 6. part. titulo de ſent.
ſuſpenſ.

Digitized by Google

ſuſpenſ. n. 14. verſic. Promotus ſine tit. & in part. 1. q.
7. mon. 29. & idem decretum fuit à præfata Congrega-
tione in loco allegato in hæc verba videlicet, ordinans
contra formam huius decreti ſine beneficio, aut pa-
trimonio, nó eſt per hoc ſuſpenſus, nec áliquam pęnã
9 incurrit, ſed cogendus eſt ordinans † ei prouidere iux-
ta cap. cum ſecundum de præb. & hic ſolus canon. &
non alij à Concilio renouatus eſt, nempe, quia ſatis-
factum eſt menti Cócilij, quæ fuit ne clerici médicent,
& hæc fuit cauſa finalis huiuſmodi diſpoſitionis, cum
10 illa dicatur cauſa finalis, † ex qua oritur diſpoſitio l.
Domus ff. de cond. indeb. & conſequenter dicen-
dum eſt eſſe ſatisfactum Concilio, ex quo clerici ſic
ordinati ſuper alimentis eis præſtandis non cogantur
mendicare, neque ordinantes vlterius tenebuntur ad
eis prouidendum de neceſſarijs cum iam fuerit proui-
11 ſum, quia quando cauſa † ad non cauſam reducitur,
perinde eſt ac ſi cauſa illa non fuiſset leg. 1. in fin. ff. de
cond. ſin. cauſ.
12 Vlterius quando conſtitutio † continet aliquid,
non per ſe principaliter, ſed ad finem alicuius mali
vitandi, non illaqueat traſgreſſores ad pœnam, aut
peccatum, ſi finis non violatur, ad quem conſtitutio
tendit, vt ſingulariter tradit Arch. in cap. vtinam 76.
diſtinct. finalis autem cauſa Concilij eſt adimpleta,
ne ſcilicet clerici mendicent, ergo non erunt ſuſpen-
13 ſi, † quia prouiſum eſt eis vnde viuere poſſunt per
d. cap. cum ſecundum, quod ſatis eſt, vt not. per Re-
buff. in praxi benef. tit. de reſcript. in forma comu. &
forma paup. num. 1. & 2. quod innuit etiam Conc. in
d. c. 2. in fine, dum ait, quod patrimonium alienari
non poſſit ſine Epiſcopi licentia, donec beneficium
non ſint adepti, vel aliunde habeant vnde viuere, &
ita iuris eſſe cenſeo.

SVMMARIVM.

1 *Titulus promouendi debet conſiſtere in immobilibus, vt
annuus cenſus, & non in re mobili.*
2 *Sufficiens erit titulus ſi bona mobilia, vt animalia &c.
conuertantur in ſtabilia, quæ victum dabunt.*
3 *Cautela pro Epiſcopis in caſu annullationis tituli ad ſa-
cros ordines promoti.*

An ſuper grege animalium poſſit conſtitui titulus pro
ordinibus ſuſcipiendis.

RESOLVTIO CCCCLIII.

Secundum Graff. in conſil. 3. de temporibus or-
1 dinat. debet conſtitui † in rebus immobilibus,
puta ſuper annuos cenſus per clemen. 1. in §.
cumque annui cenſus de verb. ſignif. vel aliter ita eſt
de mente Concil. Trid. ſeſs. 21. cap. 2. & debet eſſe ve-
re ſubſiſtens, ita quod nullo modo poſſit renunciari,
& ſi renunciatur, renunciatio nullius eſt roboris.
Vnde ſecundum Molfes. in eius ſumma in tit. de
ſacramento ordinis cap. 15. num. 4. neceſſe eſt huiuſ-
modi patrimonium conſiſtere in bonis ſtabilibus,
quia debent eſſe res fructiferæ, ex quibus poſſit or-
dinandus annuos redditus percipere, & ſic non ſuf-
ficiunt bona mobilia, quia de facili conſumuntur
nec etiam ſufficiunt animalia, quia de facili etiam
mori poſſent, nec etiam ſufficerent merces, nec etiam
obligatio perſonalis, vt quis de perſona obligaretur
dare victum clerico, & ita declarauit Sacra Congre-
gatio in dict. capitul. 2. ſeſs. 21. vt refero in praxi ca-
nonica deciſ. 515. vbi adduco Nauar. conſil. 34. de
temp. ord. Azor. Graff. & alios, qui docent hoc non
2 habere locum, † quando illa bona mobilia anima-
lia, vel merces conuerterentur in bona ſtabilia, quia
tunc iudicantur vti bona ſtabilia, quod eſt per ſe

tutum, probat etiam Garzias d. cap. 5. num. 105. cum
ſeqq. & num. 111. cum ſeqq.
Vſus tamen ſe habet, & ita declarauit eadem Sa-
cra Congregatio die 6. Februarij 1597. & pluries ob-
ſeruatum vidi non poſſe tunc clericos ordinari, niſi
redditus ſint certi, & aſſignati ſuper bonis ſtabilibus,
vel ſuper annuis introitibus, vt poſt alios probat
Garz. d. cap. 5. num. 91. & ſeqq. etiam ſi quouis mo-
do pater ſit diues, & de iure ſpectet ad eum ſucceſſio,
& ideo fiunt inſtrumenta, ac contractus, vel per pa-
trem filijs, vel per fratrem fratribus, per conſangui-
neos alijs conſanguineis, & ſic de alijs, de patrimo-
nio certo, vt habetur locis citatis, imo, ne donatio-
3 nes huiuſmodi ſint fictitiæ, & ſimulatæ, curare † de-
bent Epiſcopi, vt producantur alia inſtrumenta pu-
blica ab vtraque parte iuramento vallata, aſſignatio-
nem, & donationem talium annuorum introituum
eſſe realem, omni fraude, & fictione carere, & quod
neque in præteritum fuerit confectus, neque in futu-
rum conficietur actus, ſeu contractus aliquis in præ-
iudicium dictæ aſſignationis, & donationis cum an-
nullatione, & reuocatione cuiuslibet actus contrarij
facti, vel forſitan faciendi, vt poſt alios notat. Qua-
ran. in verbo ordo, quod intellige in fin. & ſtante
huiuſmodi diligentia, ſi deinde fieret reuocatio talis
aſſignationis, non valeret, & Epiſcopus ad nihilum
teneretur, vt poſt Dec. & alios probat Nauar. conſ.
14. & 46. de tempor. ordin. ſic etiam Sanch. lib. 6.
de matrim. diſt. 32. num. 7. & 8. & alij paſſim, quod
etiam explicabitur alibi.

PRAXIS VACATIONIS BENEFICIORVM.

SVMMARIVM.

1 *Clericus ob matrimonium etiam non ſequuta copula be-
neficium amittit, quod etiam procedit, vt num. 3.*
2 *Per Matrimonium amittitur acceſſus, regreſſus, & om-
nia iura ad beneficium competentia.*
4 *Beneficiatus contrahens ſine parocho, & teſtibus etiam
amittit beneficium.*
5 *Adducitur integra deciſio Rotæ pro reſolutione quæ-
ſtionis.*

Clericus contrahens Matrimonium non ſeruata forma
Concilij Tridentini, ſeſs. 24. cap. 1.
an amittat beneficium.

RESOLVTIO CCCCLIV.

1 Matrimonio enim non ſequuta † copula cle-
ricus ipſo facto beneficium perdit, c. 1. &
cap. diuerſis fallacij de clericis coniugatis,
& ibi gloſ. Capell. Tholoſ. deciſ. 240. Pa-
lat. Rub. in repetit. rubricæ de donat. inter virum. §.
55. num 5. Roſiniac. de benef. cap. 3. P. Pechius in
reg. beneficium, lib. 6. num. 26. Mandoſ. de ſignat.
gratiæ, tit. de priuat. verſic. impetratur beneficium
ob contractum matrimonij. Maſcard. de prob. concl.
182. Cæual. quæſt. 147. Rota in Lucana infra addu-
cta, num. 23. & Sorius de cenſuris lib. 6. cap. 5. nu. 16.
& ſeq. & citandi infra num. 4. & Tho. Sanc. qui plu-
res refert de matrimonio, lib. . . . diſp. 42. à num. 4. &
poſt hæc Gome. ad regul. de menſ. Gloſ. 15. num. 43.
Leſſius de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 34. dub. 21. Azor. in
5. mon. par. 2. lib. 7. cap. 16. quæſt. 4.
2 Vnde per matrimonium † amittitur acceſſus, re-
greſſus, & alia iura ad beneficium competentia.
Prob. ad Monach. in cap. 1. de cleric. coniug. in 6. ex
num. 5. Couar. in 1. & 2. parte, cap. 6. §. 3. n. 5. Iulius
Clar. lib. 5. recept. ſentent. §. 2. quæſt. 73. num. 5. Ber-

nard. in practic. crim. can. capit. 80. litera E, Pariſ. de reſignat. beneſ. lib. 1. quæſt. 1. num. 14. Sanch. ſupra num. 7. qui tamen contra Prob. ibi rectè ait num. 9 per Matrimonium non extingui diſpenſationem, & habilitatem ad beneficia, quia per eum ſolum amouetur impedimentum.

3 Quod ampliatur primo, vt procedat etiam ſi vxor † non conſumato Matrimonio religionem ingrederetur, & ſic Matrimonium diſſolueretur iuxta ca. ex publico de conuerſ. coniug. nam adhuc ipſe beneficia amittit, nec ea recuperat Gigas de penſio. q. 51. num. 8. Roſin. num. 20. Couar. num. 6. Sorius 14. & alij ſupra citati, & Sanchez plures citans ſupra num. 6.

Secundò ampliatur, vt etiam per Matrimonium cum conſanguinea, vt aliàs de facto contractum à beneficiato minore amittatur beneficium ipſo iure Abb. in d. cap. 1. Rebuff. de pacific. poſſeſſor. num. 223. aliàs 187. qui ait, ita ſeruari de ſtilo; Corras. de benefic. 1. part. cap. 10. num. 10. Titaquel. de retract. Lignagier §. 26 gloſ. 2. num. 9. Lopez in l. 1. tit. 6. part. 1. verſic. el beneficio Couarr. 53. num. 4. Nauar. in manu. capit. 25. num. 119. Diaz in addit. ad Palac. Rub. ſupra litera b. Gregor. de benefic. cap. 25. num. 4. Pariſ. lib. 1. quæſt. 1. num. 12. Sylueſt. in ſum. verb. beneficium 3. num. 22. & verb. clericus 2. num. 2. verſic. primo ſi contrahat, Armilla verbo beneficium num. 20. Lopez. inſtruct. conſcientiæ 1. tom. cap. 256. & 1. tom. ſecunda p. cap. 49. Cortadus in reſponſion. caſuum conſcientiæ quæſtio. 34. in addit. ad fin. Sorius ſupra nu. 13. qui plures alios referunt, & communem dicunt Gonzalez d. gloſ. 15. num. 44. & gloſ. 57. num. 44.

4 Sed hic eſt difficultas grauis an ſi hodie † ſtante Concilio Trident. ſeſs. 24. capit. 1. de reformatione Matrimon. beneficiatus contraheret ſine Parocho, aut teſtibus perderet ipſo facto beneficium, in qua partem affirmatiuam tenuit Rota in d. Lucana de inſula ſancta coram Illuſtriſſimo Cardinal. Lancellot. 6. Iunij 1575.

5 Fuit concluſum † conſtare, quod Michael contraxit Matrimonium cum Virginia de anno 1565. de menſe Septembris, vt bene probat. 1. & 5. teſtes, qui coadiuuantur 2. 4. & 6. & licet quinto interrogatorio præciſe non recordetur de anno, tamen poſtea fatendo dictum articulum verum in quo conſtituitur d. menſis, & annus, cenſetur expreſſe deponere de eodem menſe, & anno nec obſtat, quod verba, de quibus deponunt quintus, & ſextus teſtis important ſponſalia de futuro, non autem Matrimonium de præſenti, quia reſpondetur, quod cum ſint prolata ad interrogationem alterius, an velit inuicem, Matrimonium de præſenti contrahere videntur, vt per Couar. in 2. part. capit. 4. §. 1. num. 4 præſertim cum incontinenti fuerit ſubſecuta anuli immiſſio, vt deponunt 4. 5. & 6. teſtes, nam per hunc actum denotantem conſenſum coniugalem probatur etiam Matrimonium de præſenti, vt latè Couar. in dict. capit. 4. in princip. numero 3. maxime, quia idem Michael confeſſus fuit, dum examinaretur ſe ſuſcepiſſe filium ex Virginia ſub. 29. vel 30. Octobris 1566. & poſtea de anno 1576. 16. Ianuarij fuit concluſum, quod Matrimonium fuit contractum per verba de præſenti, vnde inducebatur vacatio beneficij ipſo iure capit. 1. de clericis coniug. & ibi notat gloſ. verb. delinquendo in princip. quæ eſt communiter approbata Couar. ſupra 2. part. capit. 6. §. 3. numero 4. & hanc opinionem tenet Cancellaria, vt dicit Collectarius in capitul. Ioannes num. 1. in fin. de cleric. coniugat. quæ concluſio procedit etiam ſi nō fuerit ſubſecuta copula iuxta deciſ. Rotæ eod. titul. in nouis, & 1. de ſponſalibus in antiq. & procedit etiam vbi Matrimonium ſit nullum ex alia ratione, quam defectu conſenſus, quia quantum in eo fuit contraxit, & habuit beneficium pro derelicto, & quia non debet eſſe melioris conditionis, qui contraxit illicite, quam qui licite, vt tradit Ioan. And. in d. cap. Ioannes colum. penult. quem ibi cæteri ſequuntur Roman. conſilio 283. col. 3. num. 5. verſic. videamus Abb. in d. cap. 1. num. 2. & in fin. Brixien. queſt. dominica Marſil. ſingul. 386. Aufrer. in addit. ad deciſ. Thol. 236. in fine. Staphil. de literis gratiæ fol. 75. verſicul. poſſet tamen Rebuff. ſuper reg. de publican. in fin. & Iaſ. in leg. vbi pactum num. 24. C. de tranſactio. Gigas de penſion. quæſtio. 54. num. 11. Couaruu. d. §. 3. & eſt communis opinio, vt ait Barbat. conſil. 16. colum. 2. in fin. verſic. preterea accidit Imola in dict. cap. Ioannes num. 24. verſic. 4. caſu bene Capra regul. 93.

Non placuit Dominis fundamentum factum in exemplo ad probandum hic adeſſe defectum conſenſus, quia videlicet non fuit probatum in hoc Matrimonio interueniſſe Parochum prout diſponit Concil. Trident. ſeſs. 24. de reformatione cap. 1. quod habet decretum irritans inducens reſiſtentiam iuris in actu contrarium geſto, quia dixerunt, quod etiam lex cum decreto irritanti reſiſtit Matrimonio contracto cum conſanguinea capit. non debet de conſanguinitate, & affinitate, & tamen communiter concludunt ſupradicti Doctores vacationem, quia in hac materia inſpicitur factum ipſum, non autem facti validitas; præterea tunc dicitur deficere conſenſum quando nullo modo fuit præſtitus, vt exemplificant DD. in contrahente per metum, vel non habente intellectum, non autem quando eſt præſtitus, & illum lex annullat imò dicunt, quod Concilium in eius proemio non negat adeſſe conſenſum in matrimonio clandeſtino. Nec obſtat, quod tunc non inducatur talis, vacatio beneficij quando adeſt talis nullitas Matrimonij, quæ inducit impedimentum publicæ honeſtatis, quod oritur ex conſanguinitate, & tamen vt dictum eſt, beneficium per contractum Matrimonij cum conſanguinea vacare: vnde eſt verificata narrata Iuliani narrantis, quod beneficium vacauit per Matrimonium per verba de præſenti legitimè cōtractum, quia cum fuit contractum interueniente conſenſu per verba de præſenti verum eſt, quod fuerit legitimè contractum ſecundum ſubiectam materiam. Præterea cum talis ſurreptio veriſimiliter non mouiſſet Papam ad concedendum, non vitiat Ægid. deciſ. 42. cum vulgar.

SVMMARIVM.

1 *Primus, & potiſſimus modus vacationis beneficij eſt per obitum.*

2 *Beneficium etiam vacat per renunciationem.*

3 *Primum beneficium vacat per aſſecutionem alterius.*

4 *Matrimonium per verba de præſenti facit vacan. beneficium.*

5 *Ingreſſus religionis profeſſione ſequuta facit etiam ceſſare beneficium.*

6 *Regula Cancellariæ 45. prohibet ne dentur literæ ſuper beneficijs vacaturis per ingreſſum religionis.*

7 *Per non promotionem ad ordines amittitur beneficium curatum.*

8 *Per tranſlationem prælati ad alteram Eccleſiam vacat prima.*

9 *Prælatura vacat ob conſenſum non præſtitum electioni intra tempus ſtatutum ad præſtandum.*

10 *Ius quæſitum per electionem amittitur ob non petitam confirmationem.*

11 *Electus ſi ante confirmationem adminiſtrauerit ipſo iure vacat beneficium.*

12 *Promotio ad Epiſcopatum facit, vacare beneficium poſt conſecrationem.*

12 *Per militiam ſæcularem ipſo iure vacat beneficium, &*

de

de omnibus alijs modis, quibus vacet ipſo iure beneficium vide per diſcurſum, vſque ad finem.

De modis, quibus vacat beneficium ipſo iure.

RESOLVTIO CCCCLV.

RESpondeo varijs, multiſque modis vacare beneficium ipſo iure, quorum primus, & potiſſimus vacationis beneficij † modus eſt per obitum, & mortem naturalem tex. in c. ſuſceptum, & ibi gloſ. penul. verbo non morte de reſcriptis in 6. Nam mors omnia ſolut. authentica de nuptijs §. deinceps collatione 4. & ſicut vſusfructus finitur morte vſufructuarij l. 3. §. fin. ff. quibus modis vſusfruct. amittatur §. finitur inſtitut. de vſufruct. ita etiam vacat morte beoeficium cum beneficiatus vſuario, vel vſufructuario comparetur c. fin. de officio ordinarij libro ſexto, & ibi gloſ. verbo reſeruari Rebuff. in praxi titulo requiſita ad bonam collatiooem num. 48. Greg. Tholoſanus in inſtitutionibus rei beneficiariæ c. 32. n. 1. cum ſequentibus Franciſcus Pauinus in tr. de officio, & poteſtate capitnli præludio 7. n. 4. vbi dicit, quod ita vacat per mortem beneficium, qnod ſi miraculoſe reſurgeret non recuperaret illud, & Syluester in ſumma verbo vacantium ante medium in extrauaganti ſuſcepti, ne ſede vacante, & in cap. licite verbo nunquam 32. quæſt. 7.

2 Secundo vacat beneficium † per renunciationem, ſeu reſignationem, vt per tot. titulos de renunciatione in decretalibus 6. & clementinis etiam ex cauſa permutationis cap. 1. de rerum permutatione in 6. clem. 1. eodem tit.

3 Tertio modo vacat beneficium † ipſo iure per aſſecutionem alterius beneficij incompatibilis c. referente 7. c. præterea 14. c. de multa 28. de præbend. c. quia nonnulli de cler. non reſidentibus extrauagans execrabilis §. qui vero de præbendis Conc. Trid. ſeſs. 7. c. 4. Staphil. de literis gratiæ tit. de varijs mod. vacation. §. tertius vacationis modus n. 1. & per totum. & in reg. 57. Cancell.

Quartus vacationis modus eſt per matrimonium
4 † per verba de præſenti contractum, non autem per ſponſalia de futuro c. 1. & 3. de cleric. coniug. & in reg. 58. Cancellariæ gloſ. verbo clericalis in cap. 1. de cleric. coniugatis lib. 6. Rot. deciſ. 1. eodem titulo in nouis, & deciſ. 21. de probat. in antiquis Cappella Tholoſana deciſ. 239. & ibi Aufrerius, Staphileus de literis gratiæ tit. de varijs modis vacationis §. quintus vacationis modis per totum Puteus deciſ. 459. lib. 2. Caputaquen. deciſ. 2 5. num. 2. parte 1. Rebuffus de nominatiooibus quæſt. fin. numero 13. plene tradit Maſcard. de probat. concluſ. 180. Gigas de penſionibus quæſt. 54. à num. 11. Paris. de reſignat. benefic. libr. 1. quæſt. 1. cum ſequent. quod procedit etiam ſi matrimonium non teneat de iure, velut quia contraxit cum impubere, vel conſanguinea, vel ex alio defectu nihilominus eſt locus priuationi ipſo iure Rot. deciſ. 1. & 2. de ſponſalibus in antiquis Roman. conſilio 483. num. 5. & 6. & ibi additio Staphileus vbi ſupra n. 4. 5. & 6. Maſchardus vbi ſupra n. 5. & 6. vbi plura hic inde adducit.

Quinto vacat ipſo iure beneficium per ingreſſum
5 † religionis profeſſione ſequuta, & non antea cap. beneficium de regular. lib. 6. Staphilæus de literis gratiæ tit. de varijs modis vacationis §. ſextus vacationis modus per tot. Pauio. de off. & poteſtat. cap. prælud. 7. n. 10. Gregorius Tholoſanus d. c. 25. num. 18. & probatur per regulam Cancellariæ. 57.

Vnde emanauit reg. 45. Cancellar. quæ diſponit,
6 † quod non dentur literæ ſuper beneficijs vacaturis per ingreſſum religionis, niſi ille ingreſſus præcedat datam de ſuper petitionibus.

7 Sexto per non promotionem, † quando obtinens aliquam Eccleſiam parrochialem non promouetur intra annum ad ſacerdotium, tunc quidem elapſo anoo vacat parocbialis ipſo iure cap. licet canon. de elect. lib. 6. ad cuius tex. declarationem poſtea venere tex. in c. ſtatutum 22. cap. cum ex eo 33. cap. cum miſſa 33. eodem tit. de electione in 6. Rot deciſ. 7. de præbend. in antiq. & dec. 6. de rerum permutatione in antiquis Staphilæus, vbi ſupra §. quartus principalis Pauinus d. præludio 7. num. 12. plena manu tradit Rebuff. in praxi titulo de oon promotis infra annum per totum, vbi ponit 10. ampliationes, & 21. limit. Ferrettus conſil. 53. num. 4. & 5. Gregor. Tholoſ. de beneficio cap. 25. à num. 8. Pariſius de reſignat. lib. 3. q. 2. per totam.

8 Septimo per translationem prælati † ad aliam Eccleſiam vacat prima Eccleſia in c. opibus §. tranſlatis 7. q. 1. c. quanto de tranſlatione Epiſcopi c. cum ſingula §. prohibemus de præbend. lib. 6. Pauin. vbi ſupra num. 6. in fin. & num. 7 Rebuff. in praxi tit. requiſita ad collat. num. 52. Ferret. conſil. 11. n. 2. cum ſequentibus, vbi bene declarat licet ſit neceſſarium, quod prius ſint expeditæ literæ ſecundæ prælaturæ, & oſtendantur capitulo, vt tunc vacet prima Eccleſia quaodo iam ceſſat vacatio illius, ad quam fit tranſlactio iuxta tex in extrauaganti iniunctæ de electione inter communes Abbas in cap. in noſtra n. 11. de reſcriptis Pauinns, de officio, & poteſtate capituli ſede vacante 3. præludio num. 14. Pariſius de reſignatione beneficiorum lib. 7. q. 21. n. 14. & quæſt. 23. n. 47. Rebuff. in praxi tit. de ſimoniaca reſignat. num. 31. & 40. Felyn. in c. 1. n. 3. ante finem de præſcriptionibus, & late fuit reſolutum in vna Burgen. Caoon. 3 Iunij 1583. coram Lancell. vbi fuit reprobata opinio tenentium, quod ſola expeditio literarum ſufficeret, & ſola ſcientia abſque præſentatione in capitulo facta, & vide in §. 2. huius gloſ. à num. 80.

9 Octauo ſi electus intra mẽſem † à tempore electionis, & præſentationis, vel à tempore ſibi præſtito non conſenſerit electioni, nam tunc vacat prælatura c. quam ſit §. electus verò de electione lib. 6. extrauagans ſi religioſus eod. tit. inter communes Rota deciſ. 7. de electione in nouis Menochius de arbitrarijs li. 2. cent. 5. caſu 477. per totum.

10 Nono ſi electus intra tres menſes † poſt conſenſum electioni præſtitum non petierit confirmationem, nam ipſo iure priuatur iure ſibi per electionem quæſito, vt probatur in d. c. quam ſit §. cæterum de electione in 6. lex. 17. tit. 5. Partita 1. Tholoſan. de benefic. c. 25. num. 12. Rebuff. in concordata in rubr. de regia ad prælat. nomin. §. monaſteria gloſ. verbo vacantibus verſic. 12. & 13.

11 Decimo quando electus, vel pręſentatus † ante confirmationem, vel inſtitutionem per ſe, vel alium ſe ingeſſerit, & adminiſtrauerit, nam eo ipſo priuatur iure ſibi quæſito, & beneficium vacat vt prius text. in cap. auarinæ 5. de electione lib. 6. de cuius materia, & intelligentia vide Lambert. de iurepat. Gabriel. conſil. 199. à num. 4. cum ſequentibus lib. 1. Gomeſium in reg. de triennali q. 5. verſic poſtremo Rota iuncta additione Papazon deciſ. 6. de elect. in nouis, & dec. 83. lib. 3. p. 3. diuerſor. Puteum dec. 45. lib. 3. Menochium de arbitrarijs lib. 2. cent. 5. caſu 203. num. 1. & ſeqq.

Vndecimo vacat beneficium per promotionem
12 † ad Epiſcopatum poſt adeptionem poſſeſſionis, & conſecrationem ſecutam, vel poſtquam præfixum tempus ad conſecrationem petendam lapſum fuerit, nam ex nunc vacant ipſo iure beneficia obtenta text. in c. cum in cunctis §. cum vero de electione Concil. Trid ſeſs. 7. & c. 9. ſeſs. 23. de reform. c. 2. Tholoſan. d. c. 26. n. 12. & diſponitur in d. l. 27. tit. 5. Partita prima

niſi

niſi prorogatio, vel retentio obtenta fuerit Couar. in pract. q. c. 36. in fin. Gigas de penſionib. q. 56. num. 3. & per tot. Caputaq decis. 303. & 304. & dec. 194. & 400. eadem par. 2. Achilles decis. 2. de electione.

Duodecimo vacat ipſo iure beneficium per mili-
5 tiam † ſecularem, nam eo ipſo, quod quis efficitur miles tacite renunciare videtur beneficio, & vacat ipſo iure gl. verbo redierint c. vlt. de cleric. non reſidentibus Barbatia conſ. 11. col. fin. verſic. præterea facit Imol. in d. c. fin. num. 6. de cleric. non reſidentibus Gigas de penſio. q. 55. per tot. Rebuff. in tract. de nominarion. q. fin. ſub. num. 11. verſ. item tacitè dicitur renunciare Paris. de reſign. beneficiorum lib. 1. q. 1. num. 22. Clarus in praxi criminali §. fin. q. 73. num. 6. verſ. item clericus, qui eſt effectus miles.

Decimo tertio vacat ipſo iure beneficium per electionis caſsationem c. conſiderauimus 10. cap. ſuper eo 12. cum ſimilibus de electione.

Decimo quarto per poſtulationis repulſionem extrauagans ex debito §. huiuſmodi de electione inter communes c. 2. & 3. de poſtulat. prelatorũ Rebuff. in concordata tit. de regia ad prælat. nomin. §. monaſteria in gl. verbo vacationibus verſ. 3. & 4.

Decimo quinto quando beneficium violenter occupatur veluti ſi vi ingreditur poſseſſionem beneficij, nam eo ipſo perdit ius, quod ad illud habebat, & vacat ipſo iure cspit. cum, qui 18. de præbendis lib. 6. Rot. decis. 3. de præbendis in nouis, & decis. 3. in antiquioribus Biſigneti Ripa in cap. ſæpe num. 68. de reſtitu. Spoliat. Couar. lib. 3. variarum cap. 18. n. 7. verſic. illud prætermittendum non eſt; Pauinus vbi ſupra præludio 5. ſub num. 10 verſic. ſexto per ingreſſum Rebuff. in ſua praxi titulo de modis amittendi beneficia num. 28. & ſequentibus de pacificis poſseſſoribus à num. 226 vſque 257. Menochius de recuperanda rem. 39. quæſt. 37. num. 273. cum ſequentibus Tholoſan. de benefic. cap. 15. num. 15.

Decimo ſextò vacat ipſo iure beneficium per violationem ſequeſtri impoſiti vigore ſententiæ diffinitiuæ in Roman. curia prolatæ in cauſa beneficij clement. 1. de ſequeſtratione poſseſs. & fruct. Mohed. decis. 2. de ſequeſtrat. poſseſs. & fruct. vbi num. 1. & 5. etiam dicit, quod ſtatim violato ſequeſtro beneficium impetrari poteſt, & quod talis vacatio veniat ſub clauſula generali, vel alio quouis modo, Tholoſanus de benefic. d. c. 25. num. 14. Pauinus vbi ſupra dicto præludio 7. verſ. 11.

Decimo ſeptimo vacat ipſo iure beneficium per non oſtenſionem tituli, ſeu diſpenſationis coram ordinario poſtquam beneficiatus monitus fuerit iuxta tex. in cap. ordinarij §. quod ſi forte iuncta gl. verbo eo ipſo de offic. ordinarij in 6. qui text. renouatur à Concilio Tridentino ſeſs. 7. c. 5. extrauagan. vt quos virtutis §. quod ſi non fecerit de offic. ordinarij inter communes Pauinus d. præludio 7. nu. 12. verſ. 10.

Decimo octauo vacat ipſo iure beneficium per alienationem rerum Eccleſiæ, ſiue ipſius beneficij ſine debita ſolemnitate factam extrauagans. ambitioſæ §. inferiores verò de rebus Eccleſiæ non alienandis inter communes Gregor. Tholoſanus de benefic. d. c. 25. num. 16.

Decimo nono vacat ſi habetur beneficium pro derelicto iuxta notata in cap. ex parte de cleric. non reſidentibus, & Abb. ibi num. 2. & in cap. 1. de off. vicarij Pauinus de offic. & poteſt. capitul. præludio 7. num. 12. verſic. 7. ſi habeatur pro derelicto de quo vide Paris. de reſignat. beneficiorum lib. 1. quæſt. 15. numero 21. Rebuff. in loco de quo ſupra. num. 57.

Vigeſimo vacat ipſo iure beneficium propter crimen hereſis cap. ad abolendam §. 1. ibi, & ſit omni beneficio ſpoliatus, vbi notat gloſ. de hæreticis tradit plene Rebuff. in praxi titulo de modis amittendi beneficia num. 4. vſque ad num. 23. Gregor. Tholoſ. de benefic. cap. 26. num. 5. Diaz de Luco in ſua prax. crim. c. 114. num. 2. & ibi Ignat. de Salcedo illius additionator, vbi plures allegat contrariam ſententiam tenentes ſcilicet, quod non vacent ipſo iure beneficia hærencorum, niſi per ſententiam, & priuationem, ſed primam etiam ſententiam tenet Clarus in praxi crim. § hæreſis num. 14. & in § fin. quæſt. 73. num. 7. verſicul. item clericus hæreticus; eandem etiam ſententiam ampliauit Pegna Rotæ Roman. Decan. in comment. ad directorium inquiſitorum commentario 112. verſicul. mihi tamen paulo diligentius rem contemplanti.

Vigeſimo primo non ſolum vacant ipſo iure beneficia hæreticorum, ſed etiam vacant ipſo iure beneficia filiorum præfatorum hæreticorum, vt eſt communis opinio teſte Lupo de regno Nauarræ 5. part. §. 8. per tex. in capitulo Felicis §. quod ſi quis de pænis lib. 6. & refert Couarr. lib. 2. variar. cap. 8. num. 4. verſicul. cæterum, quod filij hæreticorum; Salcedus in additione ad praxim Bernardi Diaz. cap. 114. verſic. quinto filij hæreticorum Iulius Clarus in praxi §. heręſis num. 14. licet ipſe dicat, quod contraria ſententia ſit æquior, & benigniot, quam poſt alios tenet Rebuff. in praxi tit. de modis ammittendi beneficia num. 25. & Simancas de Catholicis inſtitutionibus capit. 29. num. 20. Rota tamen ſequuta fuit ſententiam primam videlicet, quòd propter hæreſim patris vacent penſiones, ſeu beneficia filij, etiam prius obtenta, vt fuit reſolutum contra Gundiſaluum Perez filium Antonij Perez hæretici declarati per ſententiam diffinitiuam in ſanctiſſimo inquiſitionis officio prolatam in vna Conchen. penſionis 6. Martij 1598. coram. Peregrino, quod etiam diſponitur in bulla 2. Nicolai Tertij in fin. conclud nnt etiam Hojeda de incompatibilitate beneficior. cap. 23. num. 11. Rojas de hæreticis aſſertione 44. Guttier. in 9. canon. 30. & 37. lib. 2. Menochius de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 33. à num. 16. vſque ad finem vbi latè.

Vigeſimo ſecundo vacant, ipſo iure beneficia, quæ ad præces hæreticorum, aliæ perſonæ obtinuerunt, & ſi ſcienter illa receperunt vltra vacationem illorum, ipſo iure inhabiles efficiuntur ad alia obtinenda per text. expreſsum in cap. 2. §. ad hæc de hæret. lib. 6.

Vigeſimo tertio vacat ipſo iure beneficium, per crimen realis ſimoniæ commiſſę, vt diſponitur in extrauaganti cum deteſtabile de ſimonia inter communes. Caſsadorus decis. 5. num. 1. eod. tit. Couarruuias in regula peccatum. 2. p. c. 8. num. 8. Caput. decis. 201. p. 1. & decis. 238. par. 3. Rodriquez. in ſua ſumma. 2. cap. 56. à num. 16. Nauar. in c. ſi quando, in except. 4. de reſcript. Diaz. in praxi crim. cap. 91. prope finem Rebuff. in praxi. tit. de modis amitt. benef. ex num. 35. Rota decis. 405. par. 1. diuerſ. & ſi dicit, quod ad hoc, vt ſit ſimonia realis eſt neceſſe, quod ex vtraque parte adimpleatur, & non ſufficit ſi ex vna parte adimpletur, vt ſit locus vacationi ipſo iure.

Vigeſimo quarto vacat beneficium ipſo iure per crimen læſæ maieſtatis, vt firmat Rebuff. in praxi. tit. de modis amittendi benef. num. 32. & in tract. de pacific. poſseſsor. num. 201. ante finem, vide Diaz. in praxi cap. 119.

Vigeſimo quinto vacat ipſo iure beneficium propter crimen falſitatis literarum Apoſtolicarum c. ad falſariorum de crimine falſi. Diaz. in ſua praxi cap. 117. num. 1. & ibi additionator illius Tholoſ. de beneficio c. 26. num. 12. Rebuff. de pacific. poſseſs. nu. 204.

Vigeſimo ſexto vacant ipſo iure beneficia percutientis Cardinalem c. felicis §. ſi qua vero feuda de pœnis lib. 6. Rebuff. in prax. tit. de modis amittendi benef. num. 39.

Vigeſimo ſeptimo idem eſt in occidente, vel percutien-

cutiente Epiſcopum clem. 1. §. à feudis de pęnis Tholoſan. de beneſ. c. 26. num. 10. Rebuff. vbi ſupra.

Vigeſimo octauo idem eſt in aſsaſſino c. 1. de homicid. lib. 6. Gabriel. conſ. 196. num. 5. lib. 1. Diaz. in praxi crim. cap. 96. num. 1.

Vigeſimo nono vacant ipſo iure beneficia occidentis rectorem ſuæ Eccleſiæ cap. in quibuſdam 12. de pœnis Felyn. in praxi tit. de modis amittend. beneſ. num. 45. quod etiam extendit Felynus ad occidentes quemlibet clericum, vel parentem, aut fratrem in c. inquiſitionis numero 3. 4. & 5. vbi ponit regulam, quod regulariter propter homicidium non vacet ipſo iure beneficium, & in dict. num. 5. dicit, quod fallit in homicidio qualificato Rebuff. vbi ſupra num. 42. & 43. Tholoſan. dict. capit. 26. num. 8. de quorum veritate vide Gabriel. conſil. 96. num. 5. & 6. ac per totum. parte 1. & conſil. 187. per tot. parte 2. & Diaz. iuncto illius additionatore in praxi. cap. 44. de homicidio, vbi infinitos allegat, & plura in propoſito adducit, vide etiam Puteum dec. 233. lib. 2. Nauar. conſ. 43. num. 1. de homicidio Iul. Clarum in praxi §. homicidium num. 16.

Trigeſimo ſi quis carcerauerit clericum donec reſignauerit beneficium ſuum clement. 81. multorum §. quod ſi inferiores de pœnis.

Trigeſimo primo ſi quis ſe ingeſserit adminiſtrationi tempore ſuſpenſionis c. 1. §. fin. c. cupientes §. cæterum. de elect. in 6.

Trigeſimo ſecundo propter crimen Sodomiæ, vt tradit Rebuff. in praxi tit. de modis amittend. beneficia numero 38. Et licet hanc vacationem inſpecto iure communi nullibi expreſsam reperiam, & facit Nauar. in cap. non inferenda numero 27. quæſtione 37. dum dicit, quod Sodomia non inducit irregularitatem, eum in iure expreſsum non inueniatur, licet Couar. in clement. ſi furioſus parte prima, §. 2. numero 6. in contrarium ſe inclinet, hodie tamen per conſtitut. Pij V. 70. incipit. horrendum ſub data 3. Kalend. Septemb. 1568. expreſsè ponitur pęna priuationis ipſo iure, & tradit Salcedo in addit. ad praxim. Diaz. c. 86. ſub litera C.

Trigeſimo tertio vacat beneficium ipſo iure quando reſignans non ſuperuiuit per viginti dies iuxta regulam 18. de viginti, niſi fuerit dict. regulæ derogatum, vt latè tradunt ibidem Gomeſ. & Mandoſius, poſt illos latiſſimè Paris. de reſign. beneſic. lib. 12. per totum.

Trigeſimo quarto vacat ipſo iure beneficium ob non publicationem reſignationis iuxta formam conſtitutionis Gregorij XIII. de publicandis reſignationibus, quæ conſtitutio eſt 87. inter conſtitutiones eiuſdem, & pleniſſima manu declarat Paris. de reſignat. lib. 11. per totum.

Trigeſimo quinto vacat ipſo iure beneficium curatum ob non ſeruatam formam conſtitutionis Pij V. incipit in conferendis ſub data 15. Kal. Aprilis anni 1566. & eſt in bullario 32. inter conſtitutiones Pij V.

Trigeſimo ſexto vacant ipſo iure omnia beneficia illorum, qui pro obtinendis beneficijs ſe ipſos pro alijs examini ſupponunt, vel annuas penſiones offerunt, aut beneficia impetrans pro alijs, vt ab eis aliquid conſequantur, vel quando impetrant pro ſe ipſis beneficia cum intentione illa reſignandi reſeruata ſibi penſione, vel non reſeruata, ad fauorem aliorum, vt cauetur in conſtitutione 33. Pauli 4. quæ incipit inter cæteras ſub data vigeſima ſexta, Nouembris 1557.

Trigeſimo ſeptimo vacat ipſo iure beneficium per adhæſionem, vt ſi quis adhæreat Antipapæ aut hæreticis Rebuff. in concordata in rubr. de regia ad præl. nominat in gloſa verbo vacantibus ante finem verſic. trigeſimo primo per text. quem allegat. in c. olim 25. de accuſationibus.

Trigeſimo octauo vacat ipſo iure beneficium per obitum Papæ collatoris, quando fuit collatum ad beneplacitum illius cap. ſi gratioſè de reſcriptis lib. 6. & diximus latè ſupra in gloſ. 12.

Trigeſimo nono idem eſset quando eſset collatum beneficium per Papam in certum tempus limitatum, & lapſorum fuiſset illud tempus, quia tunc ſimiliter vacaret beneficium, cum limitata cauſa limitatum habeat effectum l. in agris ff. de acquir. rer. dominio l. age cum Geminiano C. de tranſact.

Quadrageſimo vacat ipſo iure beneficium manuale per reuocationem prouidentis, vel conferentis ad nutum, vt diximus plenè in gloſa 5. §. de beneficijs manualibus.

Quadrageſimo primo vacat ipſo iure beneficium per depoſitionem, & priuationem capitulo ex literis cap. graue de exceſſibus Prælatorum Rota deciſione 35. de præbendis in antiquis, & Felynus in capitulo ad petitione numero ſecundo, de accuſationibus Gomeſius in regula de impetrant. beneficia per obitum familiarium Cardinal. quæſtione ſeptima, numero ſeptimo, & octauo, Caputaqu. deciſione 64. parte prima, & deciſione 48. & 325. & 327. parte 3. Simonetta de reſignationibus quæſt. 29. à num. 1. Mandoſius in regula 32. Cancellariæ q 8. num. 13.

Quadrageſimo ſecundo vacat ipſo iure beneficium per appræhenſionem poſseſſionis de beneficio collato à Papa ante literarum expeditionem Felynus in capitul. veniens ſub numero tertio, ante medium verſic. & adde, quod intrans poſseſſionem de accuſationibus, de quo hodie habemus rigoroſam conſtitutionem Iulij Tertij ſub die 27. Martij 1553. quæ eſt in Bullario 33. inter conſtitutiones illius Papæ, vbi etiam ſe extendit ad obtenta beneficia, de qua conſtitutione vide Mandoſium in regula 27. de non iudicando iuxta formam ſupplicationis, quæſtione tertia, à numero tertio, & quæſtione 4. à numero 2. verſicul. verum hodie vſque ad finem, & rurſus in conſil. 66. numero 6. & per totum Rota deciſione 205. numero 3. parte prima, diuerſorum vbi dicit, quod dicta conſtitutio locum non habet in eo, qui continuat vigore collationis ordinariæ prius factæ, ſed in eo, qui in poſseſſionem ingreditur vigore ſupplicationis.

Quadrageſimo tertio vacat ipſo iure beneficium retinentes indebitè ſcripturas ſpectantes ad Cameram Apoſtolicam, & illas non reſtituentis, nec non ſcientis, & non reuelantis, vt in conſtitutione 24. Iunij 111. incipienti cum acceperimus anno 1552. die verò vltima menſis Aprilis continetur, & de detinentibus bona Palatij Apoſtolici vide conſtitutionem 6. Alexandr. VI. & conſtitutionem primam Clem. VII.

Quadraſimo quarto vacant ipſo iure beneficia offendentium litigantes in Romana Curia, eorumque Iudices Aduocatos, & Procuratores, vel Notarios, vt cauetur in conſtitutione Alexandrina, quæ eſt vndecima inter conſtitutiones Alexandri VI. incipit in eminenti Sedis, de qua conſtitutione tractat. Puteus deciſioue 102. & 103. & 104. libro primo, & Rota deciſ. 166. parte 1. diuerſorum per totam Mandos. conſil. 60. & conſil. 61. vbi plura dicit circa declarationem illius.

Quadrageſimo quinto vacat beneficium ipſo iure, quando aliquis inſordeſcit in excommunicatione per annum, & amplius, quia tunc excommunicatus citabitur coram iudice ad allegandum quas defenſiones habeat vt hæreticus declarari non debeat iuxta text. in cap. cum contumacia de hæreticis in 6. cui concordat l. 32. titul. 9. Partita prima, quod

ſi nul-

ſi nullum alleget impedimentum, nec iuxtam cauſam, quæ ei ſuffragari poſſit declarabitur hæreticus, & conſequenter eſſe beneficijs Eccleſiaſticis priuatus cum hæreticus ipſo iure priuetur illis, vt ſupra in 20. caſu vacationis ipſo iure, & hanc practicam docet Gundiſal. Villadiego in tractat. de hæreticis quæſt. 22. in fine Anania, & alij citati per Ignatium de Salcedo in additione ad praxim Bernardi Diaz. capitul. 116. num. final. in fine.

Quadrageſimo ſexto vacat ipſo iure beneficium per decretum, veluti quando Papa conferret beneficium alicui, & apponit in ipſa collatione decretum, quod infra menſes ſex primum beneficium in illius manibus dimittat, aliàs eo ipſo vacet ſecundum, aut ſimilis clauſula de ſolutione facienda, aut literis infra certum tempus expediendis, vel aliàs ſub eadem vacationis pœna apponatur, nam ſi non adimplet cum forma decreti ipſo iure, vacat vltimum beneficium collatum vigore dicti decreti Aegidius deciſione 755. in principio, & fuit reſolutum in vna Vicen. Canonicatus 5. Iunij 1590. coram Illuſtriſſimo Domino Cardinali Pamphilio, & in alia Ilerden. Canonicatus 1597. coram eodem, Rota deciſ. 12. de re iudic. in nouis Rota deciſ. 8. numer. 1. & deciſ. 13. de rerum per mut. in nouis.

Quadrageſimo ſeptimo vacat ipſo iure beneficium per malam promotionem ad ordines, veluti ſi beneficiatus, qui primam Tonſuram, vel minores ordines habens promotus fuerit ad maiores, cum aliàs fuerit inhabilis ex aliquo vitio crimine, aut defectu, vel extra tempora à iure ſtatuta, vel abſque veris ſui ordinarij dimiſſorijs literis, aut per ſaltum, vel furtiue, aut ſine titulo ſufficientis beneficij, vel patrimonij, aut ante ætatem, aut non ſeruatis temporum interſtitijs, &c. quia ſi in dictis ordinibus miniſtrare præſumpſerit non ſolum efficitur irregularis, ſed etiam beneficia obtenta vacabunt ipſo iure, vt nouiter ſancitur per conſtitutionem Sixti Quinti incipientem ſanctum, & ſalutare ſub data nonis Ianuarij 1588. quæ conſtitutio ſi ſit derogata ſtatim dicam in ſequenti.

Quadrageſimo octauo vacat ipſo iure beneficium per confidentiam, vt pote quando aliquis reſignat alicui beneficium, ſub confidentia, quod reſignatarius poſtea reſignet alteri perſonæ reſignati dilectæ vel in alijs caſibus contentis in conſtit. 109. Pij IV. incipienti Romanum Pontificem ſub data 17. calendas Nouembris anno 1564. & in conſtit. 87. Pij V. incipienti intollerabilis ſub data calen Iulij anno 1599. quæ conſtitutiones pœnam vacationis ipſo iure infligunt, de quibus conſtitutionibus plene ſcripſit Pariſius in ſuo tractatu de confidentijs: & præſertim in tractatu de hac vacatione in quæſt. 58. per totum.

Quadrageſimo nono vacat beneficium ipſo iure in omnibus caſibus, in quibus fundator illius ita diſpoſuit, veluti ob non reſidentiam, vel per aſſecutionem alterius ſimplicis beneficij reſidentiam non requirentis, ac in alijs caſibus fundatori bene viſis Caputaq. deciſione 190. numero primo, parte ſecunda, nam fundator poteſt in fundatione beneficij imponere leges, & conditiones, quas voluerit capitul. præterea il 2. de iure patronatus cap. quanto de cenſibus Rota deciſione prima, de præbendis in nouis Ioan. Gutirez conſil. 1. num. primo, & ſeptimo, num primo, bene Nauar. in conſil. 8. de præbendis incipit Eccleſiæ collegiatæ. num. primo, & tertio.

Quinquageſimo vacat beneficium ipſo iure per nouam erectionem, & creationem Boniſacius Vitalinus in clement. fin. de reſcriptis, & poſt gloſ. final. ibidem, & communiter omnes Geminian. conſil. 69. numero primo, & dixit in gloſ. 9. in §. fin. de beneficijs nouiter creatis numero 50. beneficia namque non naſcuntur, ſed creantur, & fiunt Caſſador. deciſione 7. & 8. de iure patronat.

Quinquageſimo primo addi poteſt vacatio ob malam valoris expreſſionem iuxta ea, quæ dixi in §. 2. huius gloſ. num. 77. & 78.

Quinquageſimo ſecundo vacat ipſo iure beneficium quando ex aliqua conſtitutione, vel ſtatuto particulari ſeu municipali inducitur vacatio ipſo iure alicuius beneficij per aſſecutionem ſecundi quãdo aliàs non vacaret de iure communi, & conſuluit Ferrettus conſil. 112. incipit D. Caro. numero tertio, ac per totum libro, vbi concluſit, quod præterea in Ciuitate Venetiarum vacant beneficia ſimplicia nullam reſidentiam requirentia per aſſecutionem Plebanatus, idemque pari ratione dicendum erit de conſuetudine Ferrettus dicto conſil. 112. ſub numero primo, & ſecundo, & fuit deciſum in vna Calaguritana beneficij de Nauarrete 20. Iulij 1588. coram Illuſtriſſimo Domino Pamphilio.

PRAXIS VARIATIONIS IN Præſentando in iure patronatus.

SVMMARIVM.

1 *Patronus laicus poteſt variare, & plures ſucceſſiuè præſentare, ſecus in eccleſiaſtico num. 2.*
2 *Præſentatio eccleſiaſticorum habet vim electionis, ſecus in præſentatione laici num. 4.*
5 *Clerici melius, & facilius poſſunt inuenire, & noſcere idoneos.*
6 *A poſtulatione poteſt variari.*
7 *Si actus præſentationis non eſt perfectus etiam ab eccleſiaſtico poteſt variari.*

Quæ differentia ſit inter patronum laicum, & eccleſiaſticum.

RESOLVTIO CCCCLIV.

1 PAtronus laicus poteſt variare, † & plures ſuc-
ceſſiuè præſentare cap. quod autem, & cap. pa-
ſtoralis de iure patronatus; patronus autem
2 eccleſiaſticus variare † non poteſt capit. cum
autem vbi gloſ. penult. de iur. patronat. & doctores in
præcitatis locis, & facit gloſ. in c. vnico in verbo ec-
cleſiaſticus de iure patronat. libr. 6. & ibi Io. Andreas
Petrus de Anch. & alij Abb. in dicto capit. quod au-
tem Calder. conſil. 16. de iurepatronat. Rocch. de
curte de iurepatronat. in verbo honorificum quæſt.
9. & 10. & latè Lambertin. de iurepatronat. libro 2.
part. 2. quæſt. 7. articul. 1. rationes autem diuerſitatis
plures ponuntur à doct. ſupradictis; tu dic rationem
3 eſſe, quia præſentatio eccleſiaſticorum † habet vim
electionis, in qua electione non cadit variatio, quia
ſtatim electo acquiritur ius in re capit. publicato vbi
gloſ. & capit. quod ſicut de elect. ſed in præſentatione
4 † laici ſecus eſt, quia præſentatus tunc tantum acqui-
rit ius ad rem, item alia poteſt eſſe ratio, quia clerici
facilius, & melius poſſunt inuenire, & noſcere cleri-
5 † cos idoneos, quam laici, qui cum ſint extra clerica-
lem militiam poſſunt iturbare, vt per Lambertin. vbi
ſupra, & ex hoc cum laici poſſint variare habent tan-
tum quadrimeſtre, Eccleſiaſtici verò, qui variare ne-
queunt ſemeſtre.
6 Item eſt notandum, quod à poſtulatione † poteſt
variari cap. bonæ il 2. de poſtulat. prælat. & ibi Abb.
nu. 12. vide Ioan. Andr. in cap. mutare de regul. iur.
libr. 6. & patroni laici poſſunt variare ſi procedat per
viam ſcrutinij etiam publicato ſcrutinio Abb. in dict.
cap. publicato nu. 5. de elect. vide Lamber. vbi ſupra
art. 2.

art. 2. aduertas tamen, quod ſi actus præſentationis 7 † non fuit perfectus, quia deficiat aliqua ex perſonis requiſitis de neceſſitate ad perfectionem præſentationis, vel aliud, tunc etiam patronus Eccleſiaſticus poterit iterum canonicè præſentare, & non dicetur variare cap. vlt. de iurepatronat. Lambertin. vbi ſupra art. 3. quia tali caſu non poteſt dici perfecta præſentatio. Eadem ratione poterit patronus Eccleſiaſticus ſi præſentauit coram eo, qui non habet ius inſtituendi præſentare iterum alium habenti ius inſtituendi Cardin. in clement. 1. queſt. 9. de iurepatronatus, idem erit ſi patronus nulliter præſentauit ratione collegij Eccleſiaſtici, tunc enim poterit alium cum collegio præſentare, vt per Lambertin. vbi ſupra art. 6.

SVMMARIVM.

1 *Patronus ſi promiſit vnum præſentare an poſſit ab hoc recedere.*

2 *Promiſſio de præſentando facta ante vacationem beneficij eſt nulla, ſecus ſi poſt vacationem.*

3 *Si promiſſio facta ſit vni de eo præſentando eſt ſimoniaca, & nulla, & poteſt variare.*

4 *Actus factus contra proprium iuramentum quando valeat.*

Quando patronus laicus promiſit vnum præſentare, an poſſit variare.

RESOLVTIO CCCCLVII.

1 PAtronus ſi promiſit vnum præſentare † nunquid poſſit poſtea variare: hos conſtitue caſus cum Lambertin. de iure patronatus libro 2. par. ſecunda, quæſt. 7, artic. 15.

2 Primus eſt caſus, quando fuit promiſſo facta † per patronum alicui de præſentando quem velit in beneficio ſui iuris patronatus, de quo loquitur cap. vlt. de conceſs. præbend. & tunc dicas, quod ſi dicta promiſſio fuit facta antequam beneficium vacaſset cum ſit irrita ipſo iure, ſeruari non debet, vt in dicto cap. vlt. ſi autem promiſſio fuit facta Eccleſia vacante, & tunc patronus non obſtante tali promiſſione poteſt præſentare, vel ſaltem variare, ſi eſt laicus, quod ſi iurauerit ſecus eſt, niſi abſoluatur à iuramento ad effectum variandi.

Secundus eſt caſus, quando fuit facta alicui à patro-
3 no promiſsio † de eo præſentando, & hæc promiſſio eſt nulla, cum ſapiat ſimoniam (videtur enim initum pactum ſuper præſentatione,) poteſt variare ſi autem patronus vnum præſentauit, & iurauit non variare, tunc non poteſt variare, quia ſuperior non debet admittere periurum ad præſentandum ne ſuperior ſit auctor. periurij cap. mulieri de iureiurand. & Lambert. vbi ſupra artic. 16. quamuis alias valeat actus fa-
4 ctus † contra proprium iuramentum, licet faciens efficiatur periurus gl in cap. vlt. verb. reuocatur de procurar. lib. 6. Felyn. in cap. dilecto n. 10. & ſeqq. vbi doctor. de præbend. Alexand. conſ. 16. num. 3. lib 3.

SVMMARIVM.

1 *Variatio duobus modis fieri poteſt.*

2 *Patronus poteſt variare, vel vnico actu plures præſentando, vel ſucceſſiuè.*

3 *Variatio permittitur cumulatiuè, non priuatiuè.*

Quomodo fiat variatio.

RESOLVTIO CCCCLVIII.

1 INterrogatus reſpondi breuiter, quod variatio † à patrono fieri poteſt duobus modis.

2 Primo vnico † contextu plures præſentando iuxta terminos textus in clement. plures § fin. de iure patronatus, vt is inſtituatur, quem Epiſcopus elegerit vbi gloſ. Cardin. & reliqui dd. Canoniſtæ.

Secundo modo poteſt fieri, plures ordine ſucceſſiuo præſentando, & ſic diuerſis temporibus capit. cum autem, cap quod autem, & cap. paſtoralis de iure patron. nec per præſentationem ſecundi receditur à prima, ſed Epiſcopus inſtituet, quem voluerit Abb. Ioan. Andr. & alij in cit. cap. cum autem de iure patronat. Lambert. de iur. patronat. lib. 2. parte 2. quæſt. 7. artic. 21. & ideo patronus variando non recedit,
3 ſed cumulat, & ita variatio, † eſt permiſsa ſi præſenter cumulatiuè non priuatiuè, nam ſi priuatiuè non abſque cauſa permiſsa præſentaret non audiretur: quod ſi ſecundo præſenter, niſi addendo præſumitur cumulatiuè præſentaſse, nam quilibet præſumitur velle, quod ius patitur vide Rocch. de Curte de iurepatron. verbo honorificum q. 13. & Lambertin vbi ſupra artic. 22.

SVMMARIVM.

1 *Patronus laicus poteſt variare etiam ſi eius procurator alium præſentauerit, ita & procurator variare poteſt.*

2 *Factum a procuratore dicitur factum a principali.*

3 *Patronus laicus variare poteſt quomodocunque ſit patronus.*

4 *Collegium laicorum habens ius patronatus poteſt variare.*

5 *Præſentatus non poteſt impedire patronum ne variet.*

An ſicut patronus poteſt variare, ita pariter, & eius procurator.

RESOLVTIO CCCCLIX.

1 LAicus patronus variare poteſt, † etiam ſi eius procurator prius alium præſentauerit, ita etiam eius procurator variare poteſt Rocc. de Curte de iure patron. in verbo honorificum q. 20. Fely. in cap. cum venerabilis n. 3. de exce-
2 ption quod enim facit procurator † dicitur fieri ab eius principali cap. mulieres de ſentent. excommu. L. 1. § deieciſse ff. de vi, & vi armat. quod non procedit, ſi dictus procurator haberet tantum poteſtatem limitatam ad vnum præſentandum Lambertin. de iure patronat. lib. 2. part. 2. quæſt. 7. artic. 16. & quilibet
3 patronus † laicus etiam ſi ſit patronus ex priuilegio, vel ex præſcriptione vel alio modo variare poteſt, quod declara, vt per Lambertin. vbi ſupra art. 18 quod
4 procedit etiam ſi ius patronatus pertineat † ad Collegium, vel ad vniuerſitatem laicorum, tunc enim poteſt collegium, ſeu vniuerſitas vno præſentato variare, & alium præſentare. Non obſtat text. in cap. cum autem in fin. de iure patron. quia ibi loquitur de Collegio Eccleſiaſtico non de ſæculari, prout declarat Lambertin. vbi ſupra artic. 19. Neque poteſt primus
5 præſentatus † impedire patronum, ne variet, & ideo appellare contra ipſum patronum vt non præſentet alium, nec tenet appellatio, ita Abb. in cap. paſtoralis de iurepatronatus num. 1. & 2. vbi Hoſtienſ. Innoc. Ioan. Andr. ſuper gloſ. pen. & Card. col. 3. & Lambertin. vbi ſupra artic. 20. alias deſtrueretur tota materia variationis, & auferretur talis poteſtas à iure patrono laico conceſsa.

SVMMARIVM.

1 *Patronus variando duos tantum præſentare poteſt.*
2 *Pluralis locutio duorum numero eſt contenta.*
3 *Infinita eſt euitanda.*

Variatio permittitur ita tamen vt vltra duos non fiat.

RESOLVTIO CCCCLX.

CLarum eſt, quod patronus poteſt variare, &
plures præſentare, vt fuit concluſum aliàs,
tamen eſt ſciendum hoc debere intelligi,
1 quod vltra duos † variari non poſſit, & vltra
2 duas vices, pluralis † enim locutio duorum numero
eſt contenta cap. pluralis de Regul. iur. in 6. & infini-
3 tas † eſt euitanda captul. cum in multis de reſcriptis
in 6. & iuxta loquentia de dicta variatione hoc in-
nuunt, ita Rocchus de Curte de iure patronatus in
verbo honorificum quæſt. 50. faciunt dicta per Bel-
lenc. in tract. de charitatiuo ſubſidio quæſtion. 25. fa-
ciunt dicta per Iaſ. in leg. edita, colum. 3. in fin. C. de
edendo, & ita ſeruari in praxi, & in iudicando, & con-
ſulendo refert Lambertin. de iur. patronat. lib. 1. part.
2. quæſt. 7. arti. 23. & iuxta hanc ſententiam eſt conſi-
lium 16. Calderini in titulo de iure patronatus, quem
ad hoc propoſitum mihi allegauit eruditione plenus
D. Ioannes Maria Nouarius, & eſt tenoris ſequen-
tis videlicet.

An laicus poſſit ſucceſſiue vltra duos accumulare, & dicitur quod non, quoniam ſi iura dicunt laicum patronum poſſe plures accumulare, debent intelligi de duobus, quoniam pluralis locutio duorum numero eſt contenta de re iud. cap. pluralis cum concor. Item talis variatio eſt odioſa, ideo reſtringenda de re iur. cap. odia in 6. ad hoc optimè de præb. c. ſi cui in 6. Item infinitas eſt vitanda de reſcript. cap. cum in multis in 6. Item ſi videantur iura de hoc loquentia clarè iſtud innuunt vnde capitulum, quod autem poſtmodum aliud cap. cum dilectus cap. paſtoralis dicit alium, & ſecundo loco, ex quibus omnibus apparet apertè, quod huiuſmodi variatio poteſt fieri ſucceſſiuè de duobus, & non de pluribus, & per hoc reſpondent ad id, quod notatur in clemen. 2. de iure patron. §. fin. ſuper verſ. plures intendit etiam quando ſimul plures quam duo præſentet, vt vnus ex eis per epiſcopum eligatur vt ibi in tex. & idem etiam quando duæ præſentationes ſucceſſiuè factæ fuerunt, & ſic intelligitur gloſ. ſequens ſuper verſiculo præſentate ſi bene inſpiciatur, idem eſt in effectu illo caſu ſicut dictum eſt ſupra quando ſit præſentatio, & vnus eligatur, ſed vltra duos non poteſt fieri tertia per dicta ſupra nec obſtat, quod iſtud reputatur nouum cum alius doctor hoc non dixerit quoniam nec reperio aliquem contrarium dixiſſe, & hoc de iure puto veriſſimum.

Et quod variatio, non poſſit fieri niſi vltra duos facit, nam variatio eſt legibus inimica, vt habetur nouiſſimè per D. Noua. in ſua vtili praxi electionis fori quæſt. 3. numer 9. ſect. 1. vbi agitur quomodo, & quando fori variatio fieri poſſit, & varias circa hūc articulum tradit DD. opiniones, vt penes cum videri poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Non poteſt patronus laicus variare lite pendente.*
2 *Lite pendente inter præſentatos, & altero mortuo ex litigantibus non permittitur patrono ſine vitio attentatorum alium præſentare, & quid cum litigatur cum eis, qui beneficia ſunt adepti num. 3.*

An patronus laicus poſſit lite pendente variare.

RESOLVTIO CCCCLXI.

1 NOn poteſt patronus laicus variare lite pen-
dente † alias inter præſentatos Calderin.
conſ. primo vt lite pendente, & 18. de iu-
re patronatus Domin. & Francus num. 3. in
capitul. primo vt lite pendente in 6. Millan rep. verb.
patr. etiam laicus lite pendente Aymon conſil. 36. nu.
3. Couarr. pract. caſ. 36. numer. 1. verſic. 3. quandoque
Greſcent. dec. 10. de iure patronat. & Lancellot. de
attentatis, capitul. 4. in præfat. à numer. 560. ſeu 656.
& eſt communis ſecundum Couar. & Lancellottum
ibi, licet contra teneant cum alijs Lambert. 1. part.
2. libr. quæſt. 6. articul. 12. nam quicquid ipſe dicat c.
1. vt lite pendent. in 6. haber locum in præſentatio-
ne, vt per Ioan. Andr. Dominic. Franc. & alios ibi
Lap. allegat. 22. numer. 3. Gomez. in Regul. de ſubro-
gand. collitig. quæſt. 6. & 13. Rota diuerſ. in deciſione
442. part. 1. & fuit reſolutum in vna Zamoren. be-
neficij de Morales 30. Maij 1596. coram D. Otano,
niſi fuit dictum, quod lite inter præſentatos penden-
2 te, alteroque ex litigantibus † defuncto, patrono
non permittitur ſiue vitio attentatorum alium præ-
ſentare indubitatum eſſe ex dict. capit. 1. Cum vero
3 litigatur cum eis, qui beneficia iam ſunt adepti, † &
ſic contra præſentiam, iam inſtitutum clarum eſt
pendente lite non poſſe Patronum alium præſenta-
re ex capitul. 2. vt lit. pend. quod loquitur expreſſe de
præſentatione, ibi præſentetur Lamber. vbi ſupra.
Rot. Salamantina Cappellaniæ 20. Nouemb. 1592.
coram Pamphilio vnde in vna Pampilonenſ. Paro-
chialis de Edrann. de anno 1501. coram Pamphilio
fuit reſolutum, quod præſentatio facta poſt rem iu-
dicatam pendente lite ſuper reſtitutione in integrum
non ſuſtinetur, quia reſtitutio ſuſcitat litem l. quod
ſi minor §. reſtitutio de minor, & commiſſio reſtitu-
tionis, in qua fuit narratum fuiſſe paritum iudicato,
quæ fuit ſignata procul de iure, dat iuriſdictionem
etiam non verificata, quicquid ſit quando adeſt clauſu-
la, parito iudicato.

Nec obſtat patronū eſſe in quaſi poſſeſſione præſentandi, & lite pendente poſſe quem continuare poſſeſſionem, quia adhuc præſentatio facta eſt nulla ex cap. 2. vt lit. pend in 6.

Et diſpoſitio dicti capit. habet etiam locum in vacatione per mortem ciuilem, vt per reſignationem, vel aſſecutionem alterius beneficij ſecundum Anchar. ibi, cuius opinio licet de ea dubitet Lancellott. capit. 3. à numer. 96. alias 103. eſt conſtanter tenenda, vt fuit deciſū in vna Valliſoletana Scolaſtria 27. Iunij 1601. corā Lancellotto tradit Gonzalez gl. 5 t. nu. 112.

Cæterum prohibitio dict. capit. 1. & 2. quando ſuperſtes collitigans præſentaretur, ſeu prouideretur ab Ordinario, quia tunc ceſſat ratio per d. c. 2. aſſignata, ſcilicet ne propter nouos aduerſarios litigia prorogari contingat, ſecundum Rochum d. q. 23. Couar. ſuper Lancellott. d. c. 3. nu. 528. aliàs 535. & dict. cap. 4. in præfatione à numer. 576. & 790. alias 172. & 688. Pariſ. conſ. 30. num. 4. lib. 4. quem allegat, ſequitur Gabriel. conſ. 4. de iud. num. 42. & eſt de mente Franch. in d. c. 2. num. 6. in gl. penult. & ſecuta eſt Rota in Mediolanen. iuris patron. de anno 1588. coram Blanchetto & in Mediolanenſ. iuris patronatus coram eodem 29. Ianuarij 1596.

Quamuis Creſcentius deciſio. 8. de iure patronatus num. 2. dicat in contrarium eſſe communem opinionem, & d. deciſ. 10. dicat non procedere quando patronus poſt præſentationem factam de vno ante litem poſt litem cumulando præſentaret collitigan-

tem,

tem,alias voces patronorum non babentem,quia tunc potius daretur occaſin litigandi , &c. & Gonzalez. d. gl.fi.n. t 14.ait quod dicta opinin non eſt ſecura,nec tenenda , ſed potius contraria, tum quia diſpoſitio dicti cap.2. eſt generalis, & indiſtincta,& generaliter intelligenda l.1.§. generaliter ff.de legatis præſtan.quia aliter regu. cancellariæ de ſurrogan. colliтigantibus per Papam eſset fruſtatoria , &c. vt fuit nouiſſimè reſolutum in vna Heſpal. beneficij dc Xerez 10. Februarij 1604. coram Litta, vbi propterea fuit concluſum eſse nullam collationem à Cardin. Hiſpalen. de quodam beneficio litigioſo cuidam ſuperſtiti collitiganti factam , & quod in eadem dec. dicitur, quod idem tenuit Rota antiqua vt in dec. 10. num.2.& 3. vt lit.pendent. in nouiſſimis, & Rota Moderna in vna Bononien. Parrochialis 14. Ianuarij 1572. coram Seraphino,& ad Gomeſ. in reg.de ſubrogan. quæſt. 2. num. 2. dicentem , quod quando inferior à Papa concedens ſurrogationem collitiganti compræhenditur ſub regu. fuit reſponſum procedere in inferiore habente facultatem ſurrogandi ab ipſo Papa mediante aliquo indulto , ſe iure ſpeciali non aliter , ita Gomeſ. ſed mihi placet opinio Rocch. & ſequacium , contra quam in ſpecie non eſt communis opinio , & d. dec. Poſnanien. non male reſpondet Lancellot.ſup. in dicta præfatione , adde quod ibi Ordinarius in locum vnius præſentati prædeſuncti ſurrogauit alterum præſentatum collitigantem , ordinarius autem licet poſſit conferre collitiganti,vbi alias ad eum collatio ſpectat,non tamen poteſt principaliter de per ſe ſurrogare , prout Papa facit Mandoſ. reg. 29. de ſurrogan. collitigantibus quæſt. 3. numero 2. & pro opinione Rocchi faciunt verb. dict.cap. 2.ibi alijs nullatenus conferantur. Pondero verbum alijs , iuxta quod videntur accipienda verba ſequentia , nec ad ea allegatur quiſpiam , vel etiam præſentetur ,ideſt quiſpiam alius , & de beneficijs litigioſis late Lancellot. d.c.3.& d.c.4. in præfatione,& alijs locis.

PRAXIS VSVRARVM CRIMINIS.

SVMMARIVM.

1 *Vſura eſt pro fideiuſſore aliquid accipere.*
2 *Vſurarius cenſetur qui propter periculum in ſe ſuſceptum aliquod lucrum à debitore ſuſcipit.*
3 *Officium fideiuſſionis procedit ex charitate,& affectu benefaciendi ſicut mutuum.*
4 *Lucrum non ob aliud poteſt paciſci , niſi propter periculum fideiuſſionis ideo iniunctum , & ratio periculi non habet locum in fideiuſſione.*

An ſit vſura aliquid accipere pro fideiuſsione.

RESOLVTIO CCCCLXII.

1 IN hoc Dubio pro opinione affirmatiua † reſpon-
di ex ſequentibus primo tex. in c. nauiganti de
2 vſuris , vbi vſurarius † cenſetur , qui propter pe-
riculum in ſe ſuſceptum aliquod lucrum à debi-
tore recipit, igitur vſurarius etiam cenſeri debet fide-
iuſsor, qui propter periculum ſoluendi pro debitore
in ſe ſceptum aliquod lucrum ſuſcipit. ſecundo
3 nam officium fideiuſſionis † procedit ex charitate , &
affectum benefaciendi ſicut mutuum , igitur gratui-
tum eſse debet iuxta illud Eccleſiaſt.cap. 29 fideiuſſo-
ris gratiam non bliuiſcaris. Tertio nam id lucrum nul-
4 lo alio † modo poterat paciſci, niſi propter periculum
fideiuſsionis , vt reſoluunt omnes ſupra pro contra-
ria citati authores, ſed ratio periculi non habet locum
in fideiuſſione igitur à ceſsante cauſa neceſsario dicendum eſt , fideiuſsorem nihil poſse recipere, ſeu paciſci pro fideiuſſione.

SVMMARIVM.

1 *Non ſolum committitur in mutuo vſura, ſed in omni contractu.*
2 *In contractu ſocietatis etiam committi poteſt vſura.*
3 *An in contractu locationis , & conductionis poſſit committi vſura vide num. 7. 9. & 10.*
4 *Vſura poteſt etiam committi in contractibus , & vltimis voluntatibus.*
5 *Si ex cauſa mutui facta ſit locatio viliori pretio , quam fieri debuiſset abſque mutuo , contractus eſt vſurarius.*
6 *Non licet ratione prorogationis pretij vendere rem carius.*
8 *Correlatiuorum eadem eſt diſpoſitio.*
11 *Anticipata ſolutio in contractu locationis virtualiter eſt mutuum.*
12 *Et ſupradicta amplia quando apparent probabiles coniectura.*
13 *Quæ ſint hæ coniectura vide num. 14. & 15.*
16 *Ad probandum contractum vſurarium ſufficiunt leues coniectura.*

An Vſura committi poſſit in contractu locationis.

RESOLVTIO CCCCLXIII.

1 PRo hac quæſtione facit, quod † vſura non ſolum
committitur in mutuo, iuxta illud mutuum da-
re nihil inde ſperantes , in quo mutuo, dicitur
formalis vſura, verum etiam in omni , & quo-
cumque alio contractu nominato ſub quacunque ver-
borum forma ſtipulato , vt dixerunt Doct. in cap. ad
noſtram de empt. & vend. & poſt alios Bero. conſil.
168. num. 12. lib. primo, quem refert, & ſequitur Ioan.
Bott. in conſil. 72. num. 10. Menoch. conſil. 109. num.
28. lib. 2. Natta conſil. 670. num. 9. Farina. deciſ. 30.
Rim.Iun. conſ. 215. num. 59. & 60. & conſil. 399. num.
62. Peregrin. conſ. 18. num. 7. lib. 3. Caualc. deciſ. 32. n.
34. lib. 2. Tioffi. conſ. 87. num. 9. lib. 1. prout de con-
tractu emptionis , & venditionis loquitur tex. in cap.
in Ciuitate, & in cap. ad noſtram, & in capit. conſuluit
2 de vſur. idem eſt in contractu ſocietatis , † in quo pa-
riter committitur vſura ad text. in cap. nauiganti in
primo reſponſ. extra de vſur. Farinac. dec. 24. idem in
contractu pignoris ad tex. in capit. illo vos. de pignor.
quos longa ſerie congerit Berc. in dict. conſ. 168. num.
3 53. & in contractu locationis, & venditioni , † de quo
agebatur , quod poſſit committi vſura affirmarunt
communiter Coctor. vt teſtatur Bald. in conſ. 311. lib.
5. Bero. conſil. 166. n. 8. lib. 1. Caualcan. dec. 32. num.
54. par. 2. Carroc. de locat. & conduct. in titul. de vſu-
ris in rebus , & in quæſt. 3. ſumma Angelica in verb.
locatio num. 22. Vgolin. de vſur. cap. 54. fol. mihi 354.
4 imo fortius quid vſura detur etiam in teſtamentis † &
vltimis voluntatibus probatur ex his , quæ adducit
Surd. conſ. 23. lib. 1. & latiſsimè Menoch. conſ. 440. &
441. lib. 5.
5 Vnde ſi ex cauſa mutui facta ſit locatio † viliori
pretio quam fieri debuiſset abſque mutuo quod con-
tractus ſit vſurarius, ita voluit Bald. in rubr. Cod. de
vſur. num. 4 verſicu. 3. quæro vbi dicit , quod ſi quis
emit frumentum in herba pro quinque , quod tem-
pore meſſis veriſimiliter valebit octo , quod contra-
ctus ſit vſurarius per text. in cap. in Ciuitate de vſur.
vt ſequitur Laurent. de Rodulſ. de vſur. part. 2. qu.
43. ſub num. 7. tract. tom. 7. hanc eandem opinionem
tenuerunt Geminian. in conſil. 16. & Vrſil. ad Affl.

dec.

Digitized by Google

dec. 20. numer. 10. nam ſicut non licet ratione proro-
6 gati temporis † vendere rem carius vltra latitudi-
nem iuſti pretij, ita nec licebit vilius conducere ra-
tione anticipatę ſolutionis, vt per Guttier. in pract.
quæſt. Canon. cap 39. num. 11. Ceual. d. dec. 32. num.
67. libr. 2. vbi dicit, quod ſi conductor dat aliquid an-
ticiparè locatori, & ob id minorem ſoluit penſionem,
7 & ſic ſenſit commodum ex anticipata † ſolutione
committit vſuram, & allegat Gemin. Alexandr. &
alios, idem tenuit Petrus de Vbald. de duob. fratr.
4. part. numer. 8. vbi quod ſi locator mutuat Colono,
& ob id recipit maiorem penſionem contractus eſt
vſurarius, ſic è conuerſo ſi conductor. mutuat, & mi-
8 nus ſoluat. de penſione, quia Correlatiuorum † ea-
dem eſt diſpoſitio, & dictum in vno cenſetur in alio,
& vltra prędictos hanc opinionem firmauit Caroc.
in dict. quæſtio. 3. & in fortioribus dixit Roder. de
Annu. reddit. lib. 2. quæſt. 11. numer. 24. quod locatio
9 etiam iuſta mercede facta, ratione † tamen mutui
extorta dicitur vſuraria, idemque tradidit in libr. 2.
quæſt. 3. numer. 48. & 52. cum ſequen. motus autho-
ritate Gemin. in dict. conſ. 16. Menoch. conſil. 343.
numer. 42. libr. 4. Farinac. in deciſ. 159. vbi poſt. Abb.
ait, quod pactum de mutuando in contractu loca-
tionis non reddit ipſum illicitum, quando locatio
10 eſt iuſta quaſi ſecus † ſi penſio ob id vilior ſit D.
Thom. in opuſcul. de vſur. capit. 6. & 2. 2. quæſt. 78.
articul. 2. ſumma Angelica in verbo vſura in princip.
Syluest. verb. vſura il 2. num. 1. Armilla in verb. vſu-
ra cap. 31. Alfon. Aluarez. in Specul. Sum. Pontif. &
Molin. de contract. diſput. 501. & quod anticipata
11 illa ſolutio † virtualiter ſit mutuum, & quod ex hoc
contractus inter locatorem, & conductorem dicatur
vſurarius dixerunt Vgolin. de vſur. cap. 4. § 1. & cap.
54. Nauar. in Manual. confeſs. cap. 17. nu. 228. Abb. in
cap. nauiganti num. 6. de vſur. Ambroſ. de Vignat. de
vſur. par. 1. num. 66. Caroc. de locat. par. 7. concluſ. 59.
& Molin. de contract. diſput. 303. numer. 6. & diſput.
355. numer. 1.

Et ſupradicta maximè procedunt, & colligi poſ-
12 ſunt ex probabilibus, † & euidentibus coniecturis
contractus vſurarij, quæ quidem coniecturę tales ſunt.

Prima igitur coniectura eſt quando omnia pacta
13 poſita ſunt in fauorem † conductoris, vt conſiderant
Rim. Iun. conſil. 218. numer. 43. libr. 3. Natt. conſil.
670. num. 10. Menoch. d. conſ. 109. libr. 2. Bald. d. con-
14 ſil. 311. num. 9. lib. 3. Item paupertas †, qua grauatur
fortè locator, & neceſſitas quærendi pecuniam, vt
ſolueret creditoribus, à quibus aſtringitur perſonali-
ter, & in bonis, quæ eſſet 10 cauſa iſtius locationis, &
conductionis tam vili pretio, vt aduertit Panor. conſ.
113. col. pen. & fin. num. 5. par. 2. Iaſon. conſ. 152. lib.
4. Roueſcal. ad Bal. conſ 322. lib. 3. & conſ. 301. libr 5.
Menoch lib. 3 præſumpt. 122. num. 87. Maſcard. con-
cluſ. 442 numer. 5. Crauett. conſil. 156. num. 13. verſ. 8.
Rol. a Vall. conſ. 4. nu. 37. libr. 2. quos congerit Cioff.
conſ 97 lib. 1.

Altera coniectura eſſe poteſt incongruitas pen-
ſionis, vt per Bald. conſil. 313. num. 11. lib. 3. vbi num.
12. ſubdit hoc iudicis arbitrio relinquendum, &
15 demum clauſulæ † inſolitæ adiectæ in contractu,
vt conſiderat latè Carroc. dict. quæſt. 3. numer. 6. dę
vſur. quæ omnia ſatis ſufficiunt; cum ad probandum
16 contractum † vſurarium ſufficiant leues coniecturæ,
vt latę per Carroc. deciſ. 41. numer. 12. & ſeq. Honde.
dict. conſil. 33 num. 55. lib. 2. & maximè vbi læſio eſſet
magna ex Ceual. deciſ. 1. numer. 7. verſ. tamen iſta co-
rum opinio, & dicta deciſ. 32. numer, 66. verſic. item
quando lib. 2.

S V M M A R I V M.

1 *Contractus ſimulatus in dubio non præſumitur.*
2 *Simulationem allegans illam probare tenetur.*
3 *Simulatio non probatur, niſi per coniecturas, & præſum-
ptiones Iuris.*
4 *Vſura non præſumitur, niſi probetur, & maximè in fo-
ro fori, in quo inſpici debet forma, & figura contra-
ctus, vt num. 5.*
6 *Crimen vſurarum poteſt probari ex præſumptionibus, &
coniecturis, ſed quomodo procedat hoc dictum vide
num. 7. 8. 9. & 10.*

Vſura qualiter probetur.

R E S O L V T I O CCCCLXIV.

1 IVris regula eſt in dubio non præſumi † contra-
ctum ſimulatum, quod probat tex. in leg. ſed ſi
maritus §. fin. ff. qui, & à quibus notat in leg. roga-
ſti ff. ſi cert. pet. Bald conſ. 456. num. 1. lib. 4. & ad
eum Roueſcal. in ſua Schol. ſub d. num. 1. in verbo
nunquam autem præſumitur ſimulatio vbi per mul-
ta, quæ allegat firmat dictum Baldi veriſſimum eſ-
ſe in foro fori quicquid ſecus ſit ſecundum eum in
foro poli.

2 Et qui ſimulationem allegat † illam probare
debet concludenter, & liquidis probationibus, vt ſi
volo probare, quod venditio fuerit ſimulata debeo
probare, quod paulò ante fuit conuentum, & firma-
tum inter contrahentes, quod quamuis inſtrumentum
contineret venditionem, res tamen vendita eſſet
loco pignoris, vt creditor interim poſſet lucrari
fructus Alex. per hæc formalia verba in conſ. 88. num.
3 6. lib. 4. Neque ſufficiunt coniecturæ; ſaltem niſi
ſint coniecturæ, & præſumptiones iuris Aym. d.
conſil. 145. num. 2. verſ. probari debet ſimulatio Bald.
conſil. 21. numero 2. col. 2. ante finem verſicul. nec
ſufficiunt probationes coniecturales lib. 4 Burſatt.
conſ. 321. num. 52. lib. 3. Aym. d. conſ. 145. num. 2.
verſ. probatur ſimulatio lib. 1. Honded. d. conſ. 33.
num. 51 lib. 2.

4 Sic, & vſuram non præſumi † niſi probetur pro-
bat tex. in l. cum precibus, & ibi Bal. C. de probat.
Soc. conſ. 27. num. 12. lib. 4. Decius d. reſpon. 2. num.
61. 65. & ſequ. Rota diuerſ. deciſ. 228. num. 2. par. 2.
& deciſ. 340. num. 1. par. 1. præſertim in foro conten-
tioſo, in quo inſpici debet forma, & figura contra-
ctus c. in ciuitate Ext. de vſur. & not. in c. cum Ioan-
nes ext. de fid. inſtrum. Abb. conſ. 15. ante finem verſ.
ad iudicandum autem lib. 1. refert, & ſequitur Aym.
d. conſ. 145 num.

Et licet dici ſoleat prout etiam dicit D. ex aduer-
6 ſo ſcribens, crimen vſurarum † ex præſumptionib. &
coniecturis probari. Hoc tamen dictum aliquas re-
cipit declarationes caſui noſtro bene applicabiles.

7 Quarum prima eſt † vt non procedat, quando agi-
tur criminaliter, & ad puniendum, tunc enim qui
dicit contractum, vſurarium id legitimè probare
debet per confeſſionem vel per teſtes concludenter dę
ponentes ſic enim argumento tex. in l. fin. C. de pro-
bat. & in leg. qui ſententiam ff. de pœnis expreſsè poſt
alios quos allegant antiquiores ſcripſerunt Burſat.
conſ. 135. num. 17. lib. 2. & conſ. 321. num. 88. & num.
54. verſ. Decius lib. 3. Honded. conſ. 33. num. 56. lib. 2.

8 Secunda eſt declaratio † vt eadem concluſio non
procedat quando agitur de vſuraria prauitate tan-
quam cauſa finali ſimulationis alicuius contractus,
quod probetur ex eo, quoniam alleganti ſimulatio-
nem contractus incumbit etiam onus probandi cau-
ſam ſimulationis Bart. conſ. 65. num. 4. lib. 1. Cepol.
de

de ſimulat. contractus præſump. 24. n. 77. verſ. debet intelligi, & præſu mp. 26. n. 69. Mand. conſ. 9. num. 8. conſ. 97. num. 24. & 25. lib. 1. quibus in locis prædicti Doctores communiter concludunt non ſolum concludenter conſtare debere de cauſa ſimulationis, ſed quod etiam ipſa cauſa ſit veriſimilis, quibus etiam addo Honded. in conſil. 41. num. 28. lib. 2. ſed ſic eſt quod in cauſa prætenſæ ſimulationis vſura non ſolum non probatur, ſed neque etiam eſt veriſimilis cum D. Ioann. Baptiſta ſuſtineat periculum ſortis, quod facit ceſſare omnem ſuſpicionem vſuræ gloſ. in c. plerique 24. q. 3. Paul. de Caſt. conſil. 55. per totum, & conſil. 114. num. 1. vbi ampliarent in ſolito fœnerari lib. 2. Corn. conſil. 1. in 6. quæſit. lib. 4. Aym. in terminis d. conſil. 145. n. 5. & lib. 1. ergo, neque obſtat de cauſa præſente ſimulationis, neque etiam de illius veriſimilitudine, & per conſequens in caſu, de quo agitur vſurarum crimen non poteſt probari præſump. & coniecturis.

Tertia eſt declaratio, vt tunc demum præſumptio-
9 nes †, & coniecturæ probent vſuram quando [illegible] contractus eſt ſuſpectus ab initio ratione ſubiecti, vt puta ſi agatur de mutuo, pignore, ſocietate, aut alio contractu mutuo proximo, & affine, vel etiam ſi probetur originalem cauſam fuiſſe contractum mutui. His inquam caſibus facilius præſumitur vſura, illaque coniecturis, & præſumptionibus probatur ſecundum omnes in capit. conſuluit. de vſuris, & in cap. ad noſtram de empt. & vend. Bald. conſil. 33. numero 2. verſ. item ſi in contractu mutui lib. 1. Decius d. reſponſ. 2. num. 188. & idem quando contractus eſſet
10 ſuſpectus † ratione perſonæ contrahentis, qui eſſet perſona vilis, & ſolita fœnerari ad tex. in clem. 1. cum ibi not. de vſuris Bald. dict. conſ. 133. verſ. 3. caſ. lib. 1. verum in caſu noſtro contractus non eſt ſuſpectus ratione ſubiecti, cum contractus locationis ſit bonæ fidei, & nihil habet commune cum mutuo vt ſupra oſtenſum eſt perſona etiam contrahens non eſt ſuſpecta immo ex eius qualitate, & nobilitate omnis vſuræ præſumptio tollitur ex Bald. d. conſ. 133. num. 2. verſ. 3. caſ. lib. 1. Decius d. reſpon. 2. n. 83. & ſeq. & n. 162. lib. 1. Burſatr. conſil. 320. num. 17. lib. 3. Honded. d. conſ. 33. num. 54. libr. 2. Ergo nec pariter ſumus in caſu, in quo præſumptionibus, & coniecturis vſura probetur.

In materia autem vſurarum non deſinans videre Doctiſſimum, & Eruditiſſimum D. Ioa. Mariam Nouarinm in collectanea dec. ad pragmat. primam ſub rubrica de vſuratijs, vbi de more multas deciſiones cumulat.

SVMMARIVM.

1 *An vſurarij incurrant pœnam ipſo facto, vel requiratur ſententiam iudicis. num. 5.*
2 *Verba præſenti temporis inducunt effectum ipſius iuris.*
3 *Quomodo intelligatur c. quia in omnibus de vſuris.*
4 *Verbum ſubiaceat importat effectum ipſo iure.*
6 *Quando pœna eſt priuatiua, & non vtitur lex, ſeu canon verbis præteriti temporis, tunc pœna non dicitur impoſita ipſo iure ſed iudicis ſententia.*
7 *Verba præteriti temporis recipiunt interpretationem à ſubſequentibus.*
8 *Intellectus c. cum tu de vſuris, & num. ſeq.*
10 *Nunquam pœna ipſo iure impoſita cenſetur niſi expreſſe dicatur.*
11 *Reſpondetur contrarijs, & num. ſeqq.*

An vſurarij incurrant pœnas ipſo iure, an verò requiratur declaratio.

RESOLVTIO CCCCLXV.

Reſpondeo iudicis ſententiam non requiri,
1 ſed ipſo iure infligi pœnas † tenuerunt Abb. Antiq. & moder. Innoc. & communiter DD. ſecundum Bero. in cap. quia in omnibus de vſuris num. 4. Primo ex Doctrina Bartol. in leg. prima in principio ff. de iis qui notantur infam. dicentis, quod quando lex imponendo pœnam infamiæ notat. & conſiderat factum, tunc ipſo iure irrogatur infamia, ſed concilium Lateranenſe imponendo ſupra relatas pœnas, notat, & conſiderat factum, & crimen vſurarium manifeſtum vt conſtat ex dict. c. quia in omnibus, & capit. cum tu eodem titulo cap. quamquam eod. titul. in 6. ergo dicendum eſt pœnas illas ipſo iure intelligi.

2 Secundo nam verba præſentis temporis † inducunt effectum ipſius iuris, vt notat gloſ. & Bald in l. improbum fœnus per tex. ibi C. ex quibus cauſ. in fac. irrog vnde cum concilium Lateranenſe vtatur verbis, præſentis temporis vt conſtat ex dict. cap. quia in omnibus ibi, nec à communione auertantur altaris nec Chriſtianam, ſi in hoc peccato deceſſerint accipiant ſepulturam, nec oblationes eorum quiſquam accipiat, ergo dicendum eſt iudicis ſententiam non requiri.

3 Tertio & vltimo nam in fine dict. † capit. quia in omnibus dicitur clericos contra facientes ſuſpenſos manere, donec ſatisfecerint, ſuſpenſi autem manere non poſſent, niſi ſuſpenſio eſſet inflicta ipſo iure arg. cap. cupientes §. cæterum cum gl. verb. ſuſpenſos infra de electione, & elect. poteſtate in 6. maximè cum Concilium vtatur verbo maneat, quod idem importat, quod ſubiaceat ex doctrina Abbatis antiqui, &
4 moderni in dict. c. quia in omnibus vnde cum † verbum ſubiaceat importet effectum ipſo iure, iuxta tex. in capit. 1. de iniurijs libr. 6. capit. ſi quis ſuadente 17. quæſt. 4. ſequitur euidenter iudicis ſententiam non requiri.

Contrariam tamen ſententiam nempe huiuſmo-
5 di pœnas † non infligi ipſo iure, ſed iudicis ſententiam requiri tenuerunt Goffred. Hoſt. & Anton. de Butr. in dict. cap. quia in omnibus Archid. & Ioann. Andr. in capit. primo de homicid. lib. 6. Alex. & Moderni in l. ſi quis maior C. de tranſact. & Felyn. in cap. 2. de ſponſ. ſequentibus moti fundamentis.

Primo nam quando pœna eſt priuatiua, & lex ſeu Canon non vtitur verbis præteriti temporis, nec
6 verbis † ſui natura importantibus ipſo iure qualia ſunt mox omnino, præcisè, ipſo facto, vel ipſo iure, vel illico iuxta text. in capit. ſi religioſus de election. in 6. capit. quicunque §. inhibemus de hæreticis, tunc pœna dicitur impoſita non ipſo iure, ſed mediante ſententia vt inquit Bald. in l. iubemus col. fin. Cod. de ſacroſ. Eccleſ. ſed pœnæ vſurarius impoſitæ non ſunt impoſitiuè, ſed priuatiuè, vt conſtat ex dict. cap. quia in omnibus, nec canon vtitur verbis præteriti temporis, nec alijs importantibus ipſo iure, vt ex eo patet ergo.

7 Secundo nam quando lex † ſeu Canon. imponeret pœnam etiam per verba præteriti temporis, quo caſu cenſetur impoſita ipſo iure, & proximè dixi per alia iura, maximè quæ veniunt ad declarationem illius legis, vel Canonis punientis, probetur, vel inferatur, quod iudicis ſententia requiratur, tunc illa verba præteriti temporis, quæ alias importare ſolent ipſo iure, recipiunt declarationem ab alia lege, ſeu Canone vt requiratur ſententia in iudicis ad vitandam iurium contrarietatem, vt probat Bero. ſupra num. 46. vnde

6. vnde cum per tex.in cap.cum tu quod venit ad declarationem dicti cap. quia in omnibus, probetur, & inferatur quod pœnæ Laterenenſis Concilij non dicantur ipſo iure impoſitę, ſed quod requiratur ſententia ſequitur euidenter non inſligi ipſo iute pœnas vſurarijs manifeſtis impoſitas.

8 Quod autem tex.in dict.cap. † cum tu veniat ad declarationem dict.cap.quia in omnibus patet ex primis illius verbis ibi, cum tu manifeſtos vſurarios iuxta decretum noſtrum quod nuper in Concilio promulgatum eſt, & quod ex eo inferatur, & probetur, quod pænæ Lateranenſis Concilij non dicantur ipſo iure iniunctæ conſtat etiam ex illis verbis communione altaris, &c. Eccleſiaſtica præceptoris ſepultura priuandos, quod verbum priuandos, eſt participium futuri temporis, de cuius natura eſt importare ſententiam iudicis, vt voluit gloſ. verbo priuandos, & in regu. in pænis in 6.& in capit. quiſquis de electione gloſ. & Abb. in cap. ſi à Clericis de vita, & honeſtate Clericorum Bartol. in l. ſi quis in tantam colum. vltim. C. vnde vi, & in l. iubemus §. ſane C. de ſacr. ſanct. Eccleſ.

9 Propterea in dict. cap. cum tu dicitur, quod † ſi aliqui ſint vſurarij manifeſti, qui non habent vnde vſuras ſoluere poſſint, non debeant vlla pœna mulctari, ergo quando habent, mulctari poſſunt argum. cap. hoſpitiolum 32.diſt.ſed mulctari tunc dicitur quando imponitur pœna mediante ſententia Iudicis, & probat tex. cum glo. 10 l. in Criminali. Cod. de iuriſdictione omnium iudic. auth. de non alienan. aut permutan. reb. Eccleſ. §. his ſolis collat. 2. l. ſi qua pœna ff. de verborum ſignificatione l. aliud §. primo ff. eodem tit. ibi mulcta quidem ex arbitrio eius,qui mulctam dicit, ergo dubium non eſt iudicis ſententiam requiri ad imponendas pœnas à iure contra vſurarios manifeſtos ſtatutas.

10 Tertio, & vltimo nam nunquam pœna† ipſo iure impoſita dicitur, niſi hoc expreſsè dicatur, vel inferatur ex verbis illud ſua natura importantibus, vt probat gloſ. notab. in fin. de iure patronat. Domin. de Sancto Gemin. in cap. Romani §. ſententias de appellat. in 6. & in capit. primo col. fin. de re iudic. eodem libro Cardin. in cap. clericus 46. diſt. ſed Concilium Lateranenſe non vtitur verbis ipſo iure, nec alijs illud importantibus, vt audiſtis, niſi in capitul. quamquam hoc tit. in 6. vbi dicitur, quod teſtamentum ab vſurario manifeſto factum non obſeruata forma, & ſolemnitate ibi requiſita ſit irritum ipſo iure, ergo dicendum eſt in alijs ſententiam iudicis requiri.

Qua ſententia, vt veriori retenta non obſtant fundamenta ſupra pro contraria adducta, nam ad pri-
11 mum breuiter † reſpondetur verum eſſe pænam infamiæ ipſo facto incurri, vt in dict. leg. 1. & in dict. l. improbum non ex hoc ſequi pænas Lateranenſis Concilij ipſo iure imponi, vt ex verbis Bartol. probat Bero. in dict. cap. quia in omnibus nuo 47. Ad ſecundum reſpondetur, quod licet verba præſentis temporis, quibus vtitur Concilium in dict. cap. quia in omnibus iudicant ipſo iure, recipiunt tamen declarationem ex text. in dict. cap. cum tu, ex quo infertur, & probatur non ipſo iure, ſed mediante iudicis ſententia pænas illas imponi vſurarijs manifeſtis, vt ſupra proximè probauimus in ſecundo fundamento pro hac veriori ſententia adducto.

Non obſtat tertium, & vltimum, fundamentum
12 illud enim † quod in eo diximus habet locum quo ad Clericos contra facientes, non verò quoad vſurarios, nec diſpoſitum in vno habet locum in alio cum diuerſa militet ratio vt varijs, & probabilibus rationibus comprobat Bero. ſupra numero 48. & 49. ex quibus apparet manifeſtos vſurarios non incurrere pœnas Lateranenſis Cōcilij in d.c. quia in omnibus relatas ipſo iure,ſed neceſſariam eſſe iudicis ſententiam.

SVMMARIVM.

1 Vſurarius pro reſtitutione vſurarum poteſt bonis cedere, & quis ſit ceſſionis bonorum effectus.
2 Debitor dolo, & in fraudem creditorum non ſoluendo effectus ſi poſt ceſſionem bonorum perueniat ad pinguiorem fortunam poteſt conueniri in ſolidum vſque ad peram, & ſacculum non deducto ne egeat.
3 In foro animæ beneficium ceſſionis non prodeſt nec obeſt.
4 Alimentis fraudari quis non debet.
5 Charitas bene ordinata incipit à ſe ipſo.
6 Vſurarius actione perſonali tenetur ad vſurarum reſtitutionem.
7 Paupertas, & inopia an in foro animæ operetur idem, quod ceſſio bonorum in foro contentioſo.
8 Tempore neceſſitatis omnia ſunt communia.

Vſurarius an poſſit cogi ad vſurarum reſtitutionem integraliter, vel deducto ne egeat.

RESOLVTIO CCCCLXVI.

ADeo frequens eſt vſurarum materia, & ex voluntate Dei vſurariorum miſeria, qui ſæpe numero poſtquam pauperum ſanguinem ſuxerunt ad talem paupertatem, & inopiam veniunt, vt non ſolum non habeant vnde illarum reſtitutionem facere valeant, ſed neque vnde ſe alere poſſint, vt non inconſultè decreuerim quæſtionem diſputare an ſcilicet vſuarij poſſint cogi ad vſurarum reſtitutionem vſque ad peram, & ſacculum, an verò deducto ne egeat.

In qua quæſt. Auguſt. Ber. num. 32. in capit. cum tu de vſuris ita diſtinguendum ait, aut loquimur in foro contentioſo, aut in foro animæ, ſi in foro contentioſo, aut vſurarius nec ceſſit bonis, & tunc tenetur, ſeu cogi poteſt ad vſuratum reſtitutionem integraliter, etiam ſi poſt integram reſtitutionem remaneat pauper, & inops, itaut non habeat vnde ſe alere poſſit, nam in foro contentioſo etiam eccleſiaſtico debitor, qui non ceſſit bonis, poteſt conueniri inſolidum, & vltra id quantum facere poſſit, etiam ſi egeret vt in capitul. peruenit de fideiuſſ. & notant DD. in capit. Odoardus de ſolut. & in capit. 2. de pign. aut ceſſit bonis, & tunc in foro contentioſo non poteſt cogi, ita vt non remaneat ſibi vnde ſe alere poſſit, quo-
1 niam ſi præſupponimus, quod vſurarius † poſſit cedere bonis, prout poſſe docet gloſ. verbo facultatibus communiter recepta, in dicto capit.cum tu ex Ber. ibi num. 30. ſequitur quod non poſſit conueniri poſt ceſſionem, niſi in quantum facere poteſt, & deducto ne egeat, iſte enim eſt ceſſionis effectus, vt notant omnes in dicto cap. Odoardus,hoc tamen debet intelligi, quoad bona poſt ceſſionem acquiſita, nam de ante acquiſitis nihil poteſt retinere l. is qui la 2. ff. de ceſſione bonorum l. 1. & per totum C. qui bonis cedere poſſint dicto capit. 2. dicto capit. Odoardus.

Obiter tamen animaduertendum,quod hoc beneficium, quod debitor habet, vt ſcilicet non teneatur integraliter quo ad bona poſt acquiſita, ſi aliunde non habeat vnde ſe alere poſſit, habet locum in foro contentioſo, quando abſque dolo, & fraude creditorum factus fuiſſet non ſoluendo, vt in iuribus pro-
2 ximè citatis non ſi dolo† & fraude effectus fuiſſet non ſoluendo, ſi poſt ceſſionem bonorum perueniret ad pinguiorem fortunam poſſet conueniri in ſolidum vſque ad peram, & ſacculum non deducto; ne egeret, vt docet gloſ. ſingul. in l. fin. ff. de his quæ in fraud. credit.

Secun-

Digitized by Google

Secundo verò caſu quando ſcilicet ſumus in foro animæ ex ſententia Abb. poſt gloſ. in d. c. cum tu, vſurarius tenetur ad integram ſatisfactionem, etiam ſi remaneat ita pauper, & inops vt non habeat vnde ſe alere poſſit, nam vſurarius de alieno viuere non debet argum. capitulo ſorte 14. quæſt. 6. nec in caſu iſto eſt facienda differentia, ſeu diſtinctio an vſurarius ceſſerit
3 bonis, nec ne, quoniam in foro conſcientiæ † beneficium ceſſionis non prodeſt, nec etiam obeſt, vt ſupra diximus ex ſententia Abb. in d. c. cum tu.

Sed quamuis videatur opinio communis, cui ferè nullus contradicit, difficilis tamen redditur ex ſequentibus fundamentis. Primo, nam de iure ciuili, & in foro contentioſo, in quo rigoroſius proceditur in terminis noſtris, vt in d. cap. cum tu. & in d. c. ſi res iuncta gloſ. in d. c. Odoardus & in l. 1. C. qui bonis cedere poſſunt, ſocius enim omnium bonorum abſq; alia ceſſione bonorum habet priuilegium vt non teneatur, niſi in quantum facere poteſt, & deducto ne egeat, non
4 enim fraudari † debet alimentis ordinarijs l. ſunt qui ff. de re iud. iuncta l. qui bonis ſuis cum ibi notat. ff. de ceſſione bonorum, ſed quatenus ſe extendit neceſſitas famis, & alimentorum quotidianorum quoad forum conſcientię quis dicitur ſocius omnium bonorum, quoniam tempore neceſſitatis omnia dicuntur eſſe communia, & quis de bonis ſuis non poteſt denegare alimenta illi, qui poſitus eſt in neceſſitate, c. ſicut his 47. diſt. & c. ſi quis & ibi glo. & Abb. in c. 1. de emp. & vend. c. duo 12. q. 1. c. paſce 82. diſt. alioquin denegando alimenta quis diceretur necare l. necare ff. de alen. vel agnoſc. liberis, ergo quatenus ſe extendit indigentia, & neceſſitas famis non poterat quis in foro conſcientiæ conueniri in ſolidum, ſed tantum in quantum facere poteſt videlicet deducto ne egeat, vt in d. l. qui bonis.

5 Secundo nam quælibet ordinata † Caritas incipere debet à ſe ipſo l. præſes cum gl. C. de ſeru. & aqua c. non ſatis 86. diſt. ſed quatenus vrget, & imminet neceſſitas famis, & alimentorum tenetur quis in foro conſcientiæ ſubuenire, poſito in neceſſitate d. c. ſicut his cum ſimil. proximè citatis, ergo multo magis tenebitur ſibimet ſubuenire, & alimenta ſibi præſtare, nec debebit pati, vt fame moriatur, & per conſequens etiam in foro contentioſo non poterit cogi, niſi ad integram ſatisfactionem deducto ne egeat.

Tertio nam quamuis vſurarius ſit debitor vſura-
6 rum, & ſit obligatus † ad illarum reſtitutionem actione perſonali, tamen dicitur eſſe dominus illarum attento iure naturali, & eius æquitate iuxta doctrinam Villam. in c. ſi quis vſuram in fi. 14. q. 4. ergo ad illarum reſtitutionem non tenebitur in foro conſcientiæ, niſi deductis alimentis ſuis neceſſarijs, quoniam in foro animę licitum eſt vnicuique ſibi ſuccurrere, & ſubuenire de alieno penitus, nec ob hoc dicitur peccare, vt habetur in d. c. ſicut his & in d. c. non ſatis, & not. gl. & Abb. in c. ſi quis de furtis ergo licitũ erit ſibi ſubuenire de ſuo proprio, quamuis alteri ſibi debitum, & conſequenter in foro conſcientiæ non tenebitur ad integram ſatisfactionem ſi poſt eam remanet pauper, & inops, nec habet vnde ſe alere poſſit.

Quarto nam, quod operatur ceſſio bonorum quo
7 ad forum contentioſum † operatur inopia & difficultas, quoad forum animę, nam facta ceſſione in foro contentioſo non poteſt quis cogi ad integram ſolutionem l. 1. C. qui bonis cedere poſſit, & notant DD. in d. c. Odoardus, & in d. c. 2. de pignor. nulla verò facta ceſſione ſi quis ſit inops, & ſit non ſoluendo in foro animæ, ex ſola inopia excuſatur perinde ac ſi ceſſiſſet bonis, vt in cap. ſuper eo de raptor. cap. ſicut dignum §. eos de homic. quinimo inopia ſimplex quoad forum animæ plus operatur, & magis releuat, quam ceſſio bonorum quoad forum contentioſum, quoniam ſi quis ſit factus inops etiam dolo, & culpa ſua, non tenetur inſolidum, nec ad integram ſatisfactionem dicto cap. ſi res cum ibi notatis 14. quæſt. 6. ſed ſi ceſſit bonis ex eo quod dolo, & fraude ſua factus ſit non ſoluendo conueniri poteſt in foro contentioſo, & quo ad bona acquiſita poſt ceſſionem inſolidum, & vſque ad peram, & ſacculum, vt voluit gloſ. communiter approbata in l. fi. in fin. de his quæ in fraud. cred. ſed ſi quis ceſſit bonis poſt ceſſionem non poteſt conueniri in foro contentioſo, niſi in quantum facere poteſt d. l. qui bonis cum ſimil. ergo propter inopiam ſimplicem, & difficultatem ſolam ſoluendi in foro conſcientiæ non debet compelli in ſolidum ad integram ſolutionem, ſed inquantum facere poteſt deducto ne egeat.

Quibus fundamentis fretus Auguſt. Bero. in d. cap. cum tu n. 39. hanc opinionem ſequitur tanquam æquitatem, & pietatem continentem, & ad rationes ſupra adductas ex mente Abb. ſigillatim reſpondet & primo ad illam, nempe vſurarium non debere viuere de alieno argumento cap. ſorte cum ſimil. 14. quæſt. 5. reſpondendum ait, illud eſſe verum regulariter, quando quis haberet de ſuo, ſed quando nec habet de ſuo, nec aliunde poteſt habere alimenta, tunc etiam de alieno licitum eſt viuere vt in dicto cap. ſicut hi iuncta gloſ. in dicto capite ſi quis de furtis. Secundo ad eandem rationem ita reſponderi poſſe ait, quod quatenus ſe extendit neceſſitas, & indigentia, qui viuit de alieno non dicitur de alieno viuere, ſed de proprio ſeu com-
8 muni, quia tempore neceſſitatis † omnia ſunt communia vt ſupra dixi. Tertio ita reſponderi poſſe inquit, quod in caſu noſtro vſurarius diceretur viuere de proprio ſuo, non verò de alieno, quoniam vſuræ ſunt ipſius vſurarij, & illarum dicitur dominus, vt ſupra dixi, & probat. gl. in cap. ſi quis vſuram 14. quæſt. 4. licet diceretur ſunt ipſius vſurarij, ſed ſunt alteri debitæ, & ſubiacent reſtitutioni c. debitores de iur. iurand. cum ſimil. reſpondere poteritis, quod non, ex hoc infertur quod ſint irregulariter ſoluendæ vſque ad peram, & ſacculum, ſed quantum vſurarius facere poterit, ſufficit eas reſtituere deducto ne egeat, & deductis alimentis quotidianis, vt probatur arg. tex. in l. qui bonis ff. de ceſſ. bon. cum. ſimil. ſup. cit. præcipuè cum, & ſi alteri ſint debitæ, poſſint etiam dici debitæ ipſi vſurario pro alimentis quotidianis ob ordinatam charitatem de qua in d. l. præſes. cum gl. C. de ſeruit. & aqua. & d. c. non ſatis 86. diſt. & ita hanc ſententiam, & opinionem Bero. quidquid dicat Abb. veriorem iudico ex rationibus, & iuribus pro ea deductis, licet pro vtriuſque concordia quadam diſt. vtatur Bero. ibi n. 4. quam ibi videas.

PRAXIS VARIARVM BENEFICIALIVM.

SVMMARIVM.

1 *Poteſt quis duplici officio fungi, quando officia ſe inuicem compatiuntur exercitiumque vnus alteri non contradicit.*

2 *Qui eſt ſimul Archidiaconus, & canonicus, habet duplicem vocem in Capitulo.*

3 *Gerens vices plurium officialium meretur ſalaria plurium.*

4 *Vnus miles non poteſt ſibi plurium ſtipendia vendicare.*

5 *Diſtributiones debentur ob perſonalem præſentiam in diuinis.*

6 *Magis eſt credendum dignioribus, quamuis ſint minores numero, quam maioribus numero, non tamen ita dignis.*

7 *Non valet conſuetudo quod quis percipiat plures diſtri-*

Digitized by Google

butiones quotidianas in eadem Eccleſia.
8 *Appellatione fructuum non veniunt diſtributiones.*
9 *Papa poteſt diſpenſare vt quis obtineat duplices diſtri-*
butiones in Eccleſia.

An diſpenſatus vt poſſit obtinere in eadem Eccleſia duo beneficia ſi præſens ſit diuinis officijs, conſequi debeat duplices quotidianas diſtributiones, an verò ſimplices,

RESOLVTIO CCCCLXVII.

QVoniam non ſemel, aut bis, ſed frequenter
apud viros eccleſiaſticos propoſita qu. in
dubium reuocari ſolet, quam diſputat Fe-
dericus de Senis relatus à Panor. in c. cum
olim ex nu. 2. de ſent. & re iud. & à Philip. Franc. in c.
vnico de Cler. non reſident. in 6. qui cenſet, quod duo-
bus iuribus concurrentibus in eadem perſona debet
vti duplici voce, & recipere duplicem portionem, cui
etiam opinioni ſe ſubſcripſerunt Felyn. in dicto c. cum
olim, & Ioan. Ocon. in repet. cap. vni. de Cler. non re-
ſidentibus in 6. num. 15. & Viuius lib. 1. commun. opi.
pag. 16. verſic. Archidiaconus, vbi eam appellat ma-
gis communem, & idem fatentur Alph. Hoied. de be-
nef. t. p. c. 12. ex num. 15. & Couarr. lib. 3. var. c. 13. n. 6.
qui plures DD. pro hac opin. recenſet, & eam ſeruari
in praxi in Regno Franciæ affirmat Rebuff. in praxi 2.
par. de diſpenſ. rat. ætat. verſ. in Chathedralibus ad fin.
pag. 391. ſubdens, quod alioqui nihil ei prodeſſet
habere beneficia; pro qua quidem opinione facit
optimus tex. vt inquit. Bald. conſ. 344. vol. 5. in
l. Titia §. qui Marco ff. de ann. leg. vbi deciditur,
quod ſi legantur libertis annua alimenta, & Marco
centum, debebuntur Marco annua alimenta, & ſi-
mul centum ſi libertus is ſit, nec mirum quidem,
1 nam poteſt quis officio duplici † fungi, quando
officia ſe inuicem compatiuntur, exercitiumque
vnius alteri non contradicit, aut repugnat, vel alte-
rius vſum non impedit, vt notat Bart. & gloſ. fin.
in l. ſi conſul. ff. de adoption. l. 3. ff. de ritu nup. & in l.
fiſtulas §. 1. ff. de contrah. emptio. & in l. quis quis
C. de poſtulando, & tradunt Dec. in c. ex literis nu.
12. de probat. Hoied. & Couarr. vbi ſupra aſſerentes
id ſine dubio licitum eſſe, præſertim ſi priuilegium
Principis accedat, diſpenſatus igitur ad obtinenda
duo beneficia ſub eodem tecto cum debitum ſerui-
tium miniſtrando vni eorum ſeruiat, etiam alio ſic
dum præſens eſt diuinis officijs pro vno lucrabitur,
ſimiliter alterius diſtributiones, vnde duplices, &
non ſimplices conſequetur diſtributiones, quam
etiam opinionem vt veriorem ſequitur Zabarel. con-
ſilio 52. ob quam ſimiliter rationem fatentur multi
ex Doctoribus ſuperius allegatis, quod qui eſt ſimul
2 Archidiaconus † & Canonicus habet duplicem
vocem in capitulo, quod etiam alia allegando fate-
tur ſimiliter Gaſpar. Paſſarellus in Scol. Capituli Bar-
chinon. Ordinis Minorum fol. 142. pag. 2. quod intel-
ligendum eſſe exiſtimo ex Felyn. in d. cap. cum olim
in prin. ſi quis libet eorum ſeorſum meretur vocem,
vnde ſi electio Proconſulis debet fieri per Collegium
ſapientum, & per Collegium Conſulum, & vnus
ſit de vtroque Collegio dicunt DD. quod ille habe-
bit duas voces, & cum iſtis concordat Bald. in d. l.
ſi conſul. in fi. ff. de adopt. ſubdens quod gerens vices
3 plurium officialium meretur † ſalarium cuiuslibet,
ſic quæ atteſtatur ſimiliter Felyn. in d. cap. cum olim,
num. 2. in fi. quod ſi funeralibus, in quibus debetur
Cera vel quid ſimile pro qualibet qualitatum exi-
ſtentium in vna perſona ſe vidiſſe duplicari.

Hæc tamen opinio, quamuis communis, & verior
à Doctoribus iudicetur; contraria tamen ſuas habet
rationes, & auctores, eamque toto conatu defendunt
Mich. Milis in repet. in verb. diſtributiones Roch. de
Curt. in cap. fin. de conſecr. fol. 94. verſic. 17. infertur
Ant. de Butrio in d. cap. cum olim, quem referunt, &
ſequuntur Ioan. Staphil. de Grat. expectat. in 4. form.
num. 2. fol. 12. & Lud. Gom. de expectat. num. 54. aſſe-
rentes quod non magis præſens eſt diuinis officijs
qui eſt ſimul Archidiaconus, & Canonicus, vel qui
habet duas præbendas in eadem eccleſia, quam is qui
vnicum tantum habet canonicatum, vel præben-
dam, & ideo nulla eſt ratio, quare duplicatas con-
ſequatur diſtributiones, ſed ſat erit, quod ſimplices
tantum habeat, nempe vt Archidiaconus vel vt ca-
nonicus, vt etiam cenſet Coſm. in prag. Sanct. tit.
de collationibus. §. item ceſuit in gloſ. in verb. digni-
tas fol. 326. Tho. Zerol. in praxi epiſcop. §. diſtribu-
tiones quotidianæ fol. 160. verſic. primum dubium
eſt & dicit rationem eſſe concludentem, quia vnus
4 miles † non poteſt ſibi plurium ſtipendia vendicare
c. quia nonnulli de clericis non reſident. quam opinio-
nem de iure veriorem appellat Rebuff. in prax. tit. de
diſpenſation. ratione ætat. verſ. in Cathedralibus in
fi. pagin. 391. opt. Alex. Monet. de diſtribu. quotidian.
part. ſecunda queſtion. 4. ex numero 6. quæſtion. 11.
numero 50. ad fin. Zecchus de rebus Eccleſ. capitu-
lo vigeſimoquarto, verſiculo ſexto, ſi habent
Couarr. libr. 3. var. capitulo 13. numero 6. ibi docet
diſtributiones quotidianas, non deberi Archidia-
cono, qui eſt diaconus, Gratianus deciſio. Marchiæ
num. 5. 6. & 7. Ale. Monet. in trac. de diſtrib. par. 2. c. 4.
num. 14. & 20. concl. 1. num. 12. col. 185. Azor. inſt.
Mor. to. 2. lib. 7. c. 7. col. 833. verſ. Decimotertio quæ-
ritur an diſtributiones duplicatę Ioan. Bapt. Coſta
in tract. de ratione ratæ queſt. 106. num. 6.

Secundo id confirmatur ex eo, quia diſtributio-
5 nes quotidianæ † aſſignantur Eccleſiaſticis ob perſo-
nalem præſentiam, & intereſſentiam in celebrandis
officijs diuinis, vt tradunt Caſſad. in dec. vnic. ti. de
cler. non reſident. num. 2. Cęſar Graſſ. deciſ. 116. alias
5. de præb. num. 3. Couarr. lib. 3. var. c. 13. ex prin. Gut-
tierr. lib. 2. Canon. q. c. 15. ex num. 9. Spin. de teſtam.
in gl. 9. prin. num. 28. Alex. Monet. in d. 2. par. q. 5. nu.
19. & quidem cultus diuinus tanto honorabilior eſt,
quanto eſt maior numerus eccleſiaſticarum perſona-
rum in canticis iubilationum, vt pulchre aduertit
addit. ad Panorm. in d. c. cum olim num. 6. in litera
C. cum ergo pro bonorando diuino cultu dentur
diſtributiones dicendum eſt cum cultus non ſit ita
honorabilis ex aſſiſtentia vnius, nec qui vices plu-
rium gerit, ita decorat, quam ſicuti ſi ad eſſent
duæ perſonæ quod non debet dari, niſi vnica diſtri-
butio habenti duo beneficia ſub eodem tecto.

Neque huic rationi obſtat ſi apponatur, quod ho-
neſtas, & grauitas perſonæ ſupplet interdum mul-
titudinem Perſonarum arg. c. in noſtra de teſtibus ibi
tantæ præeminentiæ fuerint, quod eorum authoritas
aliorum ſit meritò multitudini præferenda, per quem
tex. pulchrè annotauit Hoied. t. p. c. 23. numero 145.
6 magis credendum eſſe dignioribus, † & grauioribus
quamuis ſint minores num. quam pluribus alijs nu.
maioribus, non tamen ita dignis, quod etiam
tradunt Gabr. lib. 7. commun. opin. tit. de teſtibus
concluſ. 4. ex num. 34. Tiraquell. de nobilit. cap. 20.
ex num. 33. reſpondeo enim, quod plura concurrunt
in fauorem eccleſiarum, ſaltem quoad diſtributio-
nes ſi plures obtineant beneficia, quam ſi vnus: ea-
dem namque honeſtas perſonarum poterit eſſe ſi vnus
ſit Theſaurarius, & alius Canonicus, quam ſi vnus,
& idem ſit Canonicus, & Theſaurarius, tum etiam
quia ex dicta diuiſione præbendarum adeſt maior
numerus perſonarum in Choro, per quem plus
decoratur, & honoratur cultus diuinus, vt ſupe-
rius

Digitized by Google

tius dicebatur ; vnde forſan non immeritò exiſtimat
Roch. de Curt. in cap. final. fol. 49. in verſ. 17. infertur
7 non valere conſuetudinem, † qua quis habet duas di-
ſtributiones quotidianas in eadam eccleſia, quod etiã
ſentire videtur Alphonſus Hoieda ſibi contrarius d.
1. part. capitul. 77. num. 14. idemque videtur dicendum
circa vocem in capitulo dandam cum maius commo-
dum conſequatur Eccleſia ex plurium conſilio iux.
tex. in capitul. Prudentiam de officio delegat. vbi dici-
tur, quod integrum eſt iudicium, quod plurimorum
ſententijs confirmatur, quod enim in pluribus quæri-
tur ſapientibus facilius inuenitur, vt habetur in cap.
de quibus 20. diſt. & alibi dicitur, quod per ampliores
homines perfectiſſima veritas reuelatur l. queſtionem
C. de fideicommiſs. ex quibus planè dicendum vide-
tur vt diſpenſatus ad plura beneficia obtinenda in ea-
dem eccleſia nec duas voces, nec duplicatas diſtribu-
tiones poſſit obtinere.

Rebuffus tamen in prax ti. de diſpenſat. rat. ætat.
in verſ. Cathedralibus in fin. pag. 391. cenſet, quod
quando in vna eccleſia quis dignitatem habet cum
prębenda, non debet obtinere duplices diſtributio-
nes, quia vnius tantum ſeruitium impendit, & vicem
vnius gerit, ſubdit tamen, quod quamuis hoc ſit de
iure, de conſuetudine tamen duplicem recipere por-
tionem in Regno Franciæ, alioquin nihil prodeſſet
habere duo beneficia tamen in eccleſia Beatæ Virgi-
nis Mariæ de Pilàri ex immemorabili conſuetudine
nullus duplices diſtributiones quotidianas conſequi
valet, ſiue quis obtineat duo beneficia perpetua, &
collatiua, ſiue vnum perpetuum, & aliud naturale, &
amouibile ad nutum ſuperioris, & obſeruari vidi cum
multis, quam opinionem tanquam veriorem defen-
dit Alex. Monet. de diſtrib. quotid. par. 2. qu. 4. vbi ex
numer. 8. eleganter ſatisfacit argumentis in contra-
rium adductis.

Ego autem arbitor ſupradictas Doctorum opi-
niones omni ceſſante conſuetudine hac poſſe diſtin-
ctione conciliari, aut enim quis ſimpliciter, & tan-
tum eſt diſpenſatus vt poſſit obtinere fructus, & red-
ditus duorum beneficiorum in eadem eccleſia, & tunc
quidem ſolum fructus non verò diſtributiones du-
plices lucrabitur, vt in ſecunda opinione aſſeritur,
8 cum quotidianæ diſtributiones † regulariter nullo
iure computentur in ſumma fructuum beneficij im-
petrati, nec debeantur appellatione fructuum, & prę-
bendæ vt notatur in cap. vni. de Cler. non reſident.
in 6. & multa congerunt in huius articuli confirma-
tionem Selua de benef. 3. par. qu. 12. numer. 80. Coſm.
in Prag. ſanct. tit. de collat. §. quod ſi quis in gloſ. in
verb. intereſſendo fol. 238. Gomes in explicatione
Bullæ in 4. clauſula numer. 26. verſ. quorum omnium
Couar. lib. 3. var. capitul. 13. num. 1. Alphon. Hoieda
de benef. 1. par. cap. 12. numer. 8. Ioan. Guttierez lib.
2. Can. quæſt. cap. 15. ex numer. 12. & conſilio 8. num.
1. & 2. Flam. Pariſ. de reſignat. benef. libr. 6. quæſt.
2. numer. 30. Rebuff. in tract. nominat. quæſt. 9. numer.
39. Hoieda 2. p. cap. 10. num. 16. Ioan. Ocon. in repet.
cap. vni. de cler. non reſident. in 6. num. 11. & dixi in 3.
par. Collect. 15. num. 3. pulchre Alexan. Monet. de di-
ſtrib. quotid. 1. p. quæſt. 6. vnde diſpenſatus, vt duplices
fructus, vel præbendas obtineat ſub eodem tecto, non
quidem duplices diſtributiones, ſed ſimplices tantum
lucrabitur, cum .n. huiuſmodi diſpenſatio ſit odioſa,
& in diminutionem cultus diuini, vt ſuperius dice-
batur, nullo iure debet fieri extenſio vltra caſum, in
quo loquitur ex iuribus congeſtis in vol. 1. com. opi.
pag. 71. verſ. extenſio Hoieda de ben. 1. p. c. 21. nu. 6. &
probat tex. in l. vt ſi quis §. Diuus autẽ Marc. ff. de re-
ligioſ. quem tex. dicit notabilem Bal. in l. 3. in prin. C.
Epiſ. & Cler. nec diſpenſatus in vno caſu cenſebitur
in alio, quando verò in diſpenſatione obtinendum eſt
vt nõ tantum fructus duorũ beneficiorum ſed etiam
duplicesq; diſtributiones conferantur alicui in eadem
eccleſ. tunc quidẽ fructus, & diſtributiones eorundẽ
beneficiorum lucrabitur duplices, obtinens huiuſmo-
di gratiam, & priuilegium, cum non repugnet iuri, vt
9 in vno caſu ſicut in alio diſpenſare poſſit † ſummus
Pont. quẽadmodum etiam diſpenſat aliquando, vt in
abſentia, & in alijs caſibus, quibus quis conſequatur
diſtributiones vt ſuo in loco latius referam, ex quibus
patet ſeriem diſpenſationis inſpici debere, & ita pro-
ut fuerit gratia alicui conceſſa, ita illa frui debere.

S V M M A R I V M.

1 *Quando penſio eſt decurſa, & non exacta, & fructus percepti, tranſmittitur ad hæredes clerici penſionarij defuncti.*
2 *Debetur penſio hæredibus clerici penſionarij defuncti ſi fructus ſint percepti, licet nondum venerit dies.*
3 *Penſio Eccleſiaſtica cedit loco alimentorum.*
4 *Penſio annua recipit diuiſiones temporum, menſium, dierum.*

Penſio inexacta, & decurſa, an per penſionarium defun-
ctum tranſmittatur ad hæredes.

RESOLVTIO CCCCLXVIII.

De penſione autem eccleſiaſtica, quam quis
percipit, an illam inexactam, & decurſam
tranſmittat clericus ad ſuos hæredes, vel
remaneat illi, qui ſoluit penſionem? diſtin-
guendum eſt videlicet.
Aut penſio eſt decurſa, & inexacta, & fructus perce-
pti, ſed tempore mortis penſionarij pendebant.
1 Primo modo, huiuſmodi penſio † hæredibus cle-
rici defuncti debetur, quod idem dicendum eſt,
quando pars fructuum eſſet collecta tempore mor-
tis penſionarij, pars autem eſſet colligenda, & ad-
huc penderet, quod pro rata fructuum perceptorum
penſio erit hæredum penſionarij leg. diuortio in prin.
& ibi Alberic. col. 7. vbi teſtatur de communi Alex.
Caſtr. Imol. & Roman. ff. ſolut. matr. Ferret. conſil.
372. nu. 6. & per totum Couar. var. reſol. lib. 1. c. 15. nu.
13. Caccialup. in tract. de penſion. q. 15. numer. 1. & 3.
Gig. eodem tract. q. 52. per totam, & q. 13. in princ.
& num. 3. Redoan. in tract. de ſpol. Eccleſ. q. 3. in prin.
num. 26. & 27. in §. pen. num. 6. 7. & 8. & ita fuiſſe de-
ciſum per Rotam dicit idem Rodoan. in d. §. pen nu.
12. & quod ita etiam deciderit Rota in vna Papie.
fructuum coram Lancellotto ſub 12. Februarij 1601.
obſeruat Antonin. variarum reſol. lib. 1. reſol. 46. in fi.
2 Quod procedit, licet nondum venerit dies † pen-
ſionis exigendæ, & fructus quorum occaſione pen-
ſio debetur, erant iam percepti per debitorem dictę
penſionis Alex. conſ. 107. vol. 2. Gig. d. quæſt. 51. num.
2. Caccialup. d. q. 25. num. 2. Surd. conſ. 333. num. 3. 4.
& 10. vol. 3.
Si verò penſio ſoluitur ratione fructuum ciuilium,
tunc penſio pro rata temporis diuiditur, & quia pen-
ſio Eccleſiaſtica cedere videtur in cauſa alimento-
3 rum † Roman. conſ. 388. Gig. d. tract. quæſt. 51. nu. 2.
Couar. d. cap. 15. nu. 13. in fine, alimenta autem quoti-
die ſubminiſtrari debent.
4 Secunda ratio eſt, quia penſio † annua ducato-
rum puta quinquaginta recipit diuiſiones tempo-
rum, menſium, dierum, & horarum, & eſt quædam
venditio, ſeu æſtimatio temporis, quod ſui natura
multipliciter diuiditur, & ideo ipſa penſio diurna,
menſtrua, vel annua ſuccedit in locum temporis,
quæ Iuris intellectu videtur diuiſa in omne tempus
præteritum, & futurum, nam fructus Ciuilis, qui

Google

conſiſtit in penſione poteſt dici perceptus ratione obligationis iam natæ, & acquiſitæ à principio, cuius quantitas eſt certa; quæ rationes ceſſant in fructibus naturalibus, qui non per diuiſiones temporum, ſed eodem tempore verè colliguntur, nec interim eſt nata aliqua obligatio, nec quantitas, vel ſpecies certa antequam percipiantur, & hanc rationem tradunt DD. in l. diuortio in prin. & maximè Alberic. col. 1. & col. 5. Ferret. d. conſ. 372. num. 8.

S V M M A R I V M.

1 *In aſſignatione congrua portionis, plurimum defertur iudicio Ordinary, qui debet attendere multas circumſtantias.*
2 *In aſſignatione congrua debet ordinarius magis inclinare ad fauorem Rectorum, quam aliorum.*
3 *In congrua non computantur incerta, nec quotidiana diſtributiones.*
4 *Pro Vicarys parochialium, congrua non debet eſſe minor ſumma quinquaginta ducatorum, nec maior centum.*
5 *In aſſignatione congrua pro Vicarys parochialium computantur incerta, qua ad certam ſummam reduci poſſunt.*
6 *Sententia lata ſuper congrua portione, non ſuſpenditur per appellationem.*
7 *Quando eccleſia parochialis habet redditus pingues, poteſt epiſcopus (vt melius deſeruiatur) facere diſmembrationes, & conſtituere cappellanos.*

Portio congrua quanta ſit.

RESOLVTIO CCCCLXIX.

ISta portio congrua, quæ venit aſſignanda Rectori Parochialis, ſoluitur arbitrio Ordinarij cap. final. §. vbi de decim. in 6. dict. clem. 1. de Iure patronat. Rota diuerſorum p. 2. deciſ. 99. num. 9.
1 in materia etenim congruæ portionis † plurimum defertur Iudicio Ordinariorum Seraph. deciſ. 173. numer. 1. par. 1.

Qui Ordinarius conſiderare debet qualitates, & circumſtantias loci, beneficij, perſonarum, nec non dignitatis beneficiati, onerum, morum regionis, & multa alia, de quibus latè per Rebuff. in tract. de congr. port. q. 8. per totam, & debet illam portionem aſſignare, vt beneficiati poſſint viuere non cum penuria, ſed commodè, & congruè, vt poſt gloſ. & Abb. tradit Rebuff. d. tract. numer. 78. Rot. diuerſorum p. 2. deciſ. 5. num. 9.

2 Debet autem ipſe Ordinarius † magis inclinare in fauorem beneficiatorũ, & Rectorum, quam poſſeſſoris illius, qui debet illam portionem ſoluere cum illi laborent in agro Domini ſpiritualia Parochianis miniſtrantes Rebuff. d. tract. nu. 82. in fin. Conc. Trid. c. 13. ſeſs. 24. de rofor. Rot. d. dec. 5. nu. 10.

Non computantur autem in congruam portionem
3 incerta, † qualia ſunt anniuerſaria oblationes, & diſtributiones, Rebuff. d. tract. numer 85. & 85. & ſequ. Rota d. deciſ. 5. ſecus vero vbi Eccleſia habet redditus incertos, qui communiter ad vnam ſummam redigi poſſunt Anch. in Clem. vnic. num. 42. de conceſs. præbend. Rota d. deciſ. 5. num. 7.

Neque in aſſignanda dicta congrua portione ſunt computandæ quotidianæ diſtributiones Rebuff. de congru. port. quæſtione 8. numero 82. & 86. Cæſar de Graſſis dec. 6. numer. 12. & 13. de præbend. Rota dec. 8. de præbend. in nou. & Rot. diuerſorum p. 2. dict. deciſ. 5. num. 4. per totam.

Niſi in congrua portione aſſignanda Vicarijs Parochialium, quia tunc computantur diſtributiones quotidianæ, vt ſtatuit Pius Quintus in conſtit. 46.
quæ incipit ad exequendum, in qua ſancitur, quod
4 Prælati debeant aſſignare † Vicarijs ſummam, non
minorem quinquaginta, nec maiorem centum ſcutorum annuorum computatis omnibus, etiam incertis
5 † emolumentis, & alijs obuentionibus communiter percipi ſolitis.

Verumtamen in illis quinquaginta, ſiue centum, non ſunt computandæ eleemoſinæ altaris, funeralium, & aliæ huiuſmodi, quæ Vicarius poſtea ex ſuo labore, & officio percipit, ſed illa incerta, quæ habent quandam certitudinem vt ſunt decimæ, ſeu primitiæ frumenti, vini, & aliorum fructuum quamuis in dicta conſtitutione dicatur impoſita eadem portio ſuper emolumentis, & alijs obuentionibus etiam incertis communiter percipi ſolitis Rebuff. in d. tract. n. 83. & 85. & 86. & poſt eum Theſ. for. Eccl. c. 31. nu. 6

6 Et quamuis à ſententia lata † ſuper congrua portione appellari poſſit Rebuff. d. tract. de congr. por. num. 79. nihilominus hæc appellatio non ſuſpendit, quominus iudex poſſit ſententiam ſuam exequi gl. in Clem. 1. verb. oneramus de Iurepat. Seraphin. dec. 173. num. 3. part. 1.

7 Quando tamen Eccleſia Parochialis † habet redditus pingues tunc poteſt Epiſcopus, vt melius Eccleſiæ deſeruiatur facere diſmembrationem, & conſtituere Cappellanos Seraph. dec. 428. per totam p. 1.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficia dicuntur incompatibilia, quando ambo requirunt perſonalem reſidentiam, & per aſſecutionem vnius vacat alterum.*
2 *Statutum exorbitans à iure communi non extenditur, ex identitate, vel maioritate rationis.*
4 *Extenſio à paritate vel maioritate rationis non datur de caſu ad caſum in his qua veniunt ex diſpenſatione apoſtolica.*
4 *Conſuetudo contra ius requirit lapſum temporis quadraginta annorum.*
5 *Error excludit conſenſum, & conſuetudinem.*
6 *Conſuetudo iuri contraria debet ſtrictè intelligi vt tantum habeat de effectu, quantum de vſu.*
7 *Magis creditur teſtibus quibus aſſiſtit aliqua iuris præſumptio, quam alij*

Beneficia perſonalem reſidentiam requirentia dicuntur incompatibilia, & per impetrationem vnius alterum vacat, & quando contraria conſuetudo probanda ſit.

RESOLVTIO CCCCLXX.

REſpondi cum deciſ. Rotæ in vna Giennen. 5. Iunij 1613. Coram Vbaldo, cuius tenor eſt. Rota cenſuit per aſſecutionem ſcholaſtriæ in eccleſia Giennen. vacaſſe portionem, quam de ſcolaſtria prouiſus in eadẽ eccleſia obtinebat
1 cum. n. vtrunq; beneficium † requirat perſonalem reſidentiam ex diſpoſitione ſacri Concil. Trid. cap. 12. verſ. præterea ſeſs. 24. quod loquitur in portionibus & dignitatibus, qualem eſſe ſcholaſtriam in dicta Eccleſia non ambigitur, ſequitur clara incompatibilitas vtriuſque ex eod. ſac. Concil. ſeſs. eadem 24. c. 17. & proinde per aſſecutionem vnius alterum vacare dicitur ipſo iure, idem concil. ſeſs. 7. c. 4. & ſæpe reſpondit ſacra congregatio Illuſtriſsimi Concilij interpretum, quam ſæpe ſequuta eſt Rota, & ſignanter in Zamoren. Canonicatus de toro 18. Martij 1598. coram bo. mem. Pacen & in Salamantina dimidiæ portionis 11. Decemb. 1585. coram bo. mem. Orano, & in alijs relatis per moder. ad reg. 8. glo. 15. num. 19.

Non obſtant ſtatuta, & conſuetudo eccleſiæ, quibus

bus ex aduerſo pretenditur inductum,& permiſsum
retinere dignitatem cum portione, qua quoad ſta-
tuta, fuit reſponſum, primo, quidem ſolum permitte-
re retentionem dignitatis cum Canonicatu de Por-
tione verò nullam mentionem facit, & cum ſit ſtatu-
2 tum exorbitans† à iure communi propter prohibitam
retentionem incompatibilium non debet extendi
etiam ſi adeſset eadem vel maior ratio Bart. in aut. quas
actiones num. 8. & 9. de ſac. ſanct. Eccl. Caſtr. in l. illam
num. 5. C. de collat. vt dec. 88. & num. 6. dec. 95. & nu.
10. & dec. 177. & num. 3. & lib. 1. præſertim quia tale
ſtatutum validatur ex ſpeciali confirmatione ſedis
apoſtolicæ, & in his, quæ veniunt ex diſpenſatione
3 apoſtolica † non licet arguere à paritate, vel maiori-
tate, Caput. dec. 8. num. 7. & dec. 274. & nu. 5. par. 1. vl-
tra, quod ratio diuerſitatis videbatur manifeſta inter
canonicatus, & Portiones quoad concurſum cum
dignitatibus, cum canonici habeant æqualia ſeruitia
cum dignitatibus, portionarij verò inferiora, ideo eſset
inconueniens, vt dignitatem obtinentes retine-
rent etiam portiones, pro quibus tenerentur ſubire
ſeruitia inferiora, vt alias cenſuit eadem ſacra Con-
gregatio Concilij, & Rota in Burg. ſeruitij coram Li-
ta. Secundum verò ſtatutum, quo cauetur vt ſcolaſti-
cus debeat habere vnam portionem, non releuat, quia
non loquitur de portione, prout eſt titulus, & bene-
neficium diſtinctum à dignitate, ſed intelligitur de
portione fructuum danda ſcholaſtriæ, pro illus dote,
& congrua ſuſtentatione, vt apparet ex eiuſdem
ſtatuti lectura, quod integrum fuit, datum pro parte
Franciſc. quo verò ad conſuetudinem fuit reſponſum,
illam non probari in primis quidem, quia cum talis
conſuetudo ſit contra ius, vt patet ex ſupra dictis, ad
4 eius præſcriptionem † lapſus quadraginta annorum
iuxta not. in c. fi. vbi Doct. communiter de conſuetu-
din. Bart. in repet. l. de quib. num. 14. in fi. ff. de legub.
Rom. conſ. 368. nun. 5. & in terminis noſtris Hoieda
de incompatib. beneſ. 2. part. cap. 11. num. 14.

Dicta autem quadragenaria præſcriptio non vide-
batur probari ex prouiſionibus de prioratu, & Portio-
ne in dicta Eccleſia quæ fuerunt datæ, quia prouiſio
facta de anno 1563. Frãciſci de Valdimia portionarij
fuit ex diſpenſatione apoſtolica, quæ excludit dictam
conſuetudinem retinendi incompatibilia. Immo con-
firmat ſtatutum incompatibilitatis, vt in ſimili
Rota dixit deciſion. 577. numero quinto, part. 3.
diuerſ. ſicut ex inſtrumento legitimationis probatur
filium fuiſse legitimum, & omnis diſpenſatio pro-
bat veritatem eſse in contrarium Bal. in l. 2. numero 2.
C. de iureiuran. Iaſ. in l. decem num. 18. Caſtr. &
Alexand. ibidem ff. de verbor. oblig. Curt. ſen. con-
ſil. 73. num. 14. Surd. conſil. 556. numer. 12. lib. 4.

Vnde ſubducto tempore, quo Valdimia retinuit
dignitatem, & portionem ex diſpenſatione apoſtolica,
qui dicitur vixiſse vſque ad annum 1579. non remanet
quadragnaria ante motam litem, prout requiritur ex
allegatis, quæ neque etiam probaretur ex duabus
prouiſionibus immediatè ſequentibus ad fauorem
Franciſci, Cordoi, & Martin. Ceron. Cum nar-
ratiua, quod prioratus conſueuerit vnà cum Portione
retineri abſque diſpenſatione, apoſtolica, hoc
enim correctum detegitur ex præcedenti diſpenſatio-
ne, quia error conſenſum, & conſuetudinem ex-
cludit, Roman. conſil. 386. numero quinto.

Non obſtant teſtes inducti ad probandam prædi-
ctam conſuetudinem, quia deponunt de compatibili-
tate dignitatis, cum canonicatu, quæ non con-
trouertitur vigore ſtatuti, de quo ſupra, & quate-
nus etiam deponant de conſuetudine retinendi digni-
tatem cum portione, reſtringunt ſuum dictum ad
Prioratum, & alios duos ſupra dictos; & in omnem
euentum conſuetudo quatenus probaretur circa

prioratum, & portionem, illa tanquam conſuetudo
6 non vniuerſalis, & iuri contraria† debet ſtrictè intel-
ligi, vt tantum habeat de effectu quantum de vſu, nec
extendatur ad alias dignitates, etiam ſimilis con-
ditionis Ioanes Andr. in capit. dilecto, num. 29. de
offic. Archidiacon. Socin. Iun. in conſil. 10. 12. 13. &
ſequent. libro ſecundo, benefacit Mohedan deciſione
ſeptima, de præſcription. & dec. 107. libr. 1.
deciſ. 310. lib. 2.

Idque eo magis cũ quartus teſtis pro parte aduer-
ſa inductus expreſse teſtetur, ſe nunquam vidiſse in
Eccleſia Giennen. obtineri dignitatem cum portione,
niſi ſolum prioratum, vt in ſummario Franciſci num.
ſexto, & Quinius pro eadem parte ſuper tertio ar-
ticulo dicat ſe non cognouiſse aliquem ſcolaſticum
obtinere aliquam portionem vt in ſummario teſtium
à Gomeſio dato.

Quibus accedit depoſitio teſtium Franciſci bene
deponentium non fuiſse viſum nec auditum quod in
Eccleſia Giennem portiones, & dignitates fuerint
ſimul retentæ, niſi ex diſpenſatione apoſtolica, qui-
bus teſtibus, vel maior fides adhibenda videtur,
quam contrarijs, vtpote deponentibus iuſta diſpo-
ſitionem iuris, & Concilij Tridentini, Gabriel de
teſtibus concluſio. quarta, & num. vigeſimoſecundo,
& rurſus, numero nono, vbi firmat magis credi teſti-
7 bus † quorum dictis aliqua aſſiſtit iuris præſumptio,
vel ſaltem ex iſtis eliditur contraria pro Gomeſio te-
ſtium depoſitio, & ita fuit deciſum.

SVMMARIVM.

1 *Penſio imponi non poteſt niſi de conſenſu habentis bene-
ficium, ex quo illa ſoluitur.*
2 *Probatio de conſenſu incumbit aſſerenti talem conſen-
ſum interueniſſe.*
3 *Actus ſine conſenſu requiſito nullus eſt ipſo iure.*
4 *Literæ ſunt nullæ ſi a tergo ipſarum non extenditur con-
ſenſus reſignantis.*
5 *Ad probationem conſenſus in reſignat. requiritur quod
reſignans conſenties penſionis per ſe, vel per ſuum
procuratorem conſenſum præſtet coram notario Ca-
meræ vel Cancellariæ.*

Si conſenſus in impoſitione penſionis non appareat, an
præſumatur, vel penſio dicatur nulla, & de practi-
ca imponendi conſenſum, ad intelletum
regulæ Cancellariæ.

RESOLVTIO CCCCLXXI.

QVod in caſu propoſito bulla dictæ penſionis
ſit nulla apparet, quia non conſtat à tergo
expeditã in eſse de principalis, aut ſui legitimi
procuratoris cõſenſu, ideo nullo modo
1 ipſi præiudicat, nã penſio non poteſt imponi,† niſi de
conſenſu habentis eam ſoluere, vt reſoluit Ferretus
conſ. 388. Æmil. dec. Rotæ 11. num. 4. par. 3. Puteus
deciſ. Rotæ 368. num. 4. lib. 2. Pariſ. 8. de reſignat. be-
neſ. q. 7. num. 169. nec literæ de ea expediri iuxta re-
gulam Cancellariæ 43. de conſenſu, in reſignationibus,
& penſionibus ibi, nec literæ reſeruationis, vel
aſſignationis etiam motu proprio cuiuſuis penſionis
annuæ ſuper alicuius beneficij fructibus expediri
poſſint, niſi de conſenſu illius, qui penſionem per-
ſoluere tunc habebit idem Pariſ. que de ſtylo no-
tariorum Cameræ, & Cancellariæ atteſtatur li. 10. q. 3.
n. 10. li. 2. q. 2. nu. 38. & 66 lib. 1. q. 12. nu. 51. lib. 9 q. 27.
nu. 8. nec mirum, quia talis conſenſus perficit actum
antea non perfectum arg. c. ſi tibi abſenti de præ bend.
lib. 6. Sarnenſis regula de infirmis q. 31. Pariſ. d. q. 12.
2 num. 22. probatio autem conſenſus † incumbit ei, qui

aſſerit alicuius conſenſum in actu interueniſſe, vt ex leg. ei qui dicit ff. de probation. l. actor Cod. eo. tradit Gratus reſponſ. 59. numer. 20. vol. 1. nam cum ſit facti l. conſilio ff. de curatore furioſ. non præſumitur, ſicut nec alia, quæ in facto conſiſtunt l. in bello §. factæ ff. de cap. & poſtlim. reuer. Gratus vbi proximè nu 19. quare cum non conſtet de tali conſenſu, nec d. regulæ Cancellariæ derogatum appareat, ſequitur nullam
3 eſſe dictam reſeruationem penſionis, quia actus † ſine requiſito conſenſu nullus eſt ipſo iure, vt per Tiraquel de legibus connubial. gloſ. 4 num. 2. & gl. 6. & 7. Gloſſatores in leg. 55. Tauri, Gonxalex ad regul. 8. Cancellariæ de menſibus, & altern. gl. 47. num. 15. & in terminis noſtris penſionis hoc tradit Gigas tract. de penſion. q. 10. numer. 7. & ſeq. & q. 2. nn. 2. Gloſſator regularum. Cancellariæ Inn. 8. regul. 43. ad fin. Pariſ. lib. 8. de reſignat. benefic. p. 8. numer. 11. 25. & ſequ. & numer. 73. vbi inquit, ſcribitur etiam conſenſus formalis, de quo loquimur à tergo in ſupplicatione originali, & literis, prout tradunt Auguſtin. deciſion. 256. libro tertio Creſcen. deciſion. 209. libro primo, Peregrin. dec. 69. lib. 1. in manu ſcriptis, & ita fieri cōmuniter, & practicari, & quod ſi non apponatur, lite-
4 ræ ſunt nullæ, † nec ſolere expediri, niſi extenſo conſenſu à tergo ipſarum, vt tradit Mohedan. deciſ. 3. in eiſdem manu ſcriptis, & hanc nullitatis exceptionem tradit in terminis Gigas tractat. de penſion. q. vlt. nu. 9. & conferunt quę Gambat. lib 6. de officio, & poteſt. legat. de Later. num. 72. Sarnens. in compend. ſignat. numer. 82.

Nec obſtabit dicere, quod in bulla pēſionis dicitur per dictum principalem, cuius ad hoc expreſſus accedit aſſenſus, nam ſunt verba narratiua, quæ debebant verificari, & comprobari per conſenſum coram notario Cancellariæ, aut Cameræ, qui ponitur à tergo bullæ, vt dictum eſt, quia narratorum natura eſt, vt non probent, ſed vt probari debeant, Probus poſt Monach. Andr. & dd. in c. ſi Papa de priuilegijs lib. 6. notab. 1. & 2. Abbas in c. fin. colum. 4. num. 14. de ſucceſſion. ab inteſt. Ferret. conſil. 353. numer. 14 tom. 2. Pariſ. lib. 6. de reſignat. beneſ. q. 5. num. 5.

Etiam ſi fuerit narratiua Principis ſuper facto alieno non facta motu proprio, vt poſt Alexand. conſil. 112. nu. 2. lib. 7. tradit Rota Romana deciſ. 154. nu. 4. par. 2. diuerſ. Sac. Palat. Puteus deciſ. 338. num. 1. lib. 3.

Et cum non ſit verificata narratiua per aſſerentem, vt neceſſe habebat facere, cum ſit pars gratiæ, vt tradit Aemil. deciſ. Rotæ 271. num. 3. part. 1. & deciſ. 39. num. 2. par. 2. Rota Rom. deciſ. 655. nu. 3. lib. 3. Puteus deciſ. 245. num. 1. p. 1. Abbas, & DD. in c. fin. §. conſtitutis de reſcript. Rebuff. in praxi parte 1. in tit. bullæ declarat. num. 20. Cæſar de Graſſis deciſ. 66. à num. 1. Gonzalez. ad regul. 8. Cancell. §. 4. proœmij num. 79. & gloſ. 9. in annot. nu. 231. & 239. & glo. 32. num. 57. & ſeq. Paris de reſignant. beneſ. lib. 10. q. 3. à num. 3. & nominatim in penſione quod ipſius narratiua ſit verificanda, tradit Aemil. deciſ. Rot. 291. num. 2. par. 1. & ex doctrina Imolæ in cap. ſuper literis num. 19. de reſcript. alios allegans, tradit Garzia tract. de beneſ. par. 1. c. 5. §. 4. nu. 442. & ſeq. & nu. 477. Mohedan. deciſ. 35. de renunciat. Marcheſan. de commiſſio. par. 1. cap. 14. nu. 13. maximè ſi reſultaret præiudicium tertio, vt per Aymon. conſil. 294. num 4. & in tract. de antiqu. tempor. par. 1. §. 1. numer. 16. & 20. Creſcent. deciſ. 89. Rot. Rom. Sac. Pal. deciſ. 388. num. 3. par. 1. Abb. in clem. 1. in fin. de probat. Ferret. conſil. 172. incip. præſupponitur nu. 6. & conſil. 249. num. 8. Gabriel concl. 2. de probat. numer. 28. Aemil. deciſ. Rotæ 337. num. 2. & 3. par. 3.

Et ad probationem dicti conſenſus, & voluntatis
5 † requiritur per dictam regulam Cancellariæ, quod reſignans, aut conſentiens penſioni præſtet ipſam per ſe, aut ſuum procuratorem in Cancellaria, aut Camera coram notario, alias non valeat, etiamſi ſupplicationem porrexiſſet ipſemet, qui penſionis reſeruationi conſentire debebat, ita poſt Puteum lib. 3. deciſion. 2 tradit Pariſ. lib. 8. q. 8. num. 21. 24. & 33. qui num. 118. ait, quod quando confertur abſenti beneficium reſeruata penſione reſignanti, aut alij, etiam ſi dicatur, quod prouiſus conſentit per illa verba, cuius ad hoc expreſſus accedit aſſenſus, derogatur dictæ regulæ de conſenſu, nam alias non valeret, ita practicari videmus.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia reſignata in manibus Epiſcoporum, non poſſunt conferri conſanguineis reſignantium.*
2 *Regula de triennali ſuffragatur etiam Baſtardo poſſeſſori beneficij cum titulo colorato.*
3 *Regula de triennali fuit edita ad extinguendas lites.*
4 *Qui à ſuperiore per triennium eſt toleratus præſumitur diſpenſatus.*
5 *Triennalis poſſeſſor eadem gaudet ſecuritate, qua gaudet is, qui præſcripſit per quadraginta annos.*

An ſi beneficium liberè reſignatum in manibus Epiſcopi conferatur eius conſanguineo valeat collatio, & an iuuetur poſſeſſor regul. de triennali.

RESOLVTIO CCCCLXXII.

FVit facta reſignatio cuiuſdam beneficij liberè in manibus Epiſcopi, verum idem Epiſcopus eius conſanguineo contulit, dubitabatur an talis collatio de iure ſuſtineri poſſet, & da-
1 † to, quod ſit nulla, an ei ſuffragetur regula de triennali, & dicebatur ſuper hoc extare bullam fe. rec. Pij Papæ V. qua prohibetur beneficia reſignata in manibus Epiſcoporum, conferri conſanguineis, vel affinibus reſignantium, vel Epiſcopi, prout ex dicta bulla. Num vero talis prouiſus ſi per triennium poſſederit, gaudere poſſit beneficio regulæ de triennali ex reſpondi affirmatiue.

2 Primo, quia regula prædicta comprehendit, † & defendit etiam baſtardum poſſeſſorem cum titulo colorato, Caſſad. in deciſion 8. de cauſa poſſ. & proprieṭ. Faber in deciſ. 6. C. de ſacroſanctis Eccleſijs, refert, & ſequitur Gomez in præallegat. regul. de triennali quæſt. 2 circa finem argumento text. in l. properandum C. de iudicijs vbi habetur, quod extinguere
3 lites † concernit bonum publicum, ſed regula prædicta fuit edita ad lites extinguendas.

4 Tum quia, qui à ſuperiore † per triennium eſt toleratus, præſumitur diſpenſatus, iuxta notata per Anchar. in conſil. 107. Alban. in conſil. 29. volum. 1. per text. qui ad hoc communiter allegatur in c. cum iamdudum de præbendis, & dignit.

Tum etiam, quia triennalis † poſſeſſor eadem gaudet ſecuritate, qua gaudet præſcribens per quadraginta annos, Alexand. in conſil. 151. volumine ſecundo, & in conſ. 163. eodem volumine ſequitur Gomeſ. dicta reg. quæſt. 58. nu. 4. Creſcent. in deciſ. 4. de præſcriptionibus, & Garz. in deciſ. 7.

SVMMARIVM.

1 *Iudicis arbitrio relinquitur, quod nam beneficium ſit ſufficiens ad victum.*
2 *Canonicatus in cathedrali eſt dignitas.*
3 *In patrimonio ſufficiente conſideratur qualitas perſonarum, & regionis.*
4 *Beneficium valoris quindecim librarum Pariſienſium, eſt ſufficiens ad victum.*

Bene-

Beneficium quando dicatur ſufficiens ad victum ad effectum, vt vnicum tantum, quis retinere valeat ex vi Concil. Trident.

RESOLVTIO CCCCLXXIII.

CAutum eſt Concilio Tridentin. ſeſs. 22. cap. 12. neminem poſse plura beneficia retinere, quod ſi eſset inſufficiens ad victum, admittatur ad ſecundum, quare fuit pluries apud me dubitatum quando beneficium dicatur ſufficiens ad victum ad effectum, de quo ſupra, & dicebam pri-
1 mo hoc iudicis arbitrio eſse relinquendum, † qui vti bonus vir, ad tex. in l. vir bonus ff. iudicatum ſolui, arbitratur, quæ nam quantitas ſufficiat inſpecta qualitate perſonarum, quæ ante omnia inſpici debet, l. liber homo C. de petitione hæreditatis l. ſi quæramus ff. de teſtamentis, & c. 1. de accuſationibus nouiſs. in prax.
2 cap. 33. dicens, quod cum Canonicatus † in Cathedrali ſit dignitas c. ſtatutum de reſcriptis in 6. Verall. in dec. 90. Mohed. in decif. 1. de conſtitutionibus, ſufficiens erit beneficium pro canonico Neapolitano obtentum à canonico valoris quingentorum aureorum, quemadmodum dicimus in patrimonio, quod requiritur, vt quis valeat ad ſacros ordines aſcendere, in cuius quantitate conſideratur etiam conſuetudo re-
3 gionis, & perſonarum qualitas † Sayr. in conſil. 3. de temporibus ordinationum vol. 2. vnde varij varia hac in re exiſtimarunt; & quidam dixerunt be-
4 neficium valoris 15. librarum † Pariſienſium eſse ſufficiens, vt probat Dyoniſ. Chartuſ. in tract. de pluralitate benefic. cap. 13. Ludolphus in 1. par. vitæ Chriſti cap. 68.

SVMMARIVM.

1 *Non habens intentionem ſuſcipiendi ordinem præsbyteratus beneficio annexum, ſi intra annum voluntatem mutet, non tenetur reſtituere fructus perceptos.*
2 *Accipiens beneficium ſimplex, cui annexus eſt aliquis ordo non tenetur reſtituere fructus, ſecus ſi beneficium ſit curatum.*
3 *Peccat mortaliter, qui non habet intentionem ſuſcipiendi ordinem annexum beneficio.*
4 *Qui non ſumit ordinem ſacrum annexum beneficio in cathedrali, vel colleggiata, amittit diſtributiones, & non habet vocem in capitulo.*
5 *Accipiens beneficium, cui eſt annexus ordo ſacer, ſed animo renunciandi peccat mortaliter.*
6 *Omnia beneficia poſtulant clericatum actu.*
7 *Beneficiatus nolens geſtare habitum clericalem peccat mortaliter.*
8 *Clericus beneficiatus geſtans habitum clericalem adimpleus onera habens animum mutandi vitam ſi aliquid conuenientius ſuperueniat, non peccat mortaliter.*

An accipiens beneficium curatum ſine animo ſuſcipiendi præsbyteratum, teneatur ad reſtitutionem fructuum.

RESOLVTIO CCCCLXXIV.

CIrca propoſiti dubij reſolutionem diſtinguendi ſunt plures caſus, videlicet.

Primus eſt ſi habens talem intentionem poſtea mutato animo recipiat ordinem ſacerdotalem, & tunc dicit Sotus hunc talem teneri reſtituere fructus perceptos toto tempore, quo habuit animum non ſuſcipiendi ſacerdotium, Nauar. tamen in ſumma cap. 25. n. 118. quem ſequitur Reginal. d. tract. 3. n. 181. probat contrarium, & rectè quidem, † quia illa voluntas præcedens purgatur per voluntatem ſequentem; & ſatis eſt, quod intra annum ordinetur, & interim exerceat ea, quæ tenetur ratione beneficij.

Secundus caſus eſt, quando haberet animum dimittendi beneficium illud curatum, ſi aliud beneficium pinguius ſibi obuenerit, Abb. in cap. relatum de cleric. non reſident. Roſell. Angel. & Syluef. penes Reginal. d. tract. 3. num. 182. dicunt peccare, & mutandum propoſitum, Nauar. tamen d. num. 118. cap. 25. ſumm. tenet oppoſitum, vt non peccet, & ſatis eſt interim habere propoſitum ſatisfaciendi obligationi annexæ beneficio, quod retinet, & Nauar. hanc opinionem dicit probabilem ſpeculatiuè, ſed in praxi eſse periculoſam, Reginal. d. num. 182. ob periculum agendi fraudulenter contra beneficium curatum.

Tertius caſus eſt ſi quis reciperet alia beneficia,
2 † quæ non habent annexam curam animarum, vt ſunt perſonatus officia, præbenda, portiones, & ſic de alijs, & tunc licet Gabr. in 4. diſt. 15. q. 8. artic. 3. dub. 1. teneat hunc talem teneri reſtituere fructus, ſi aliquod ex his beneficijs accipiat ſine intentione ſuſcipiendi ordinem annexum beneficio, quia fraudulentam habet intentionem nihilominus Nauar. loco citato, & Sot. quos probat Reginal. d. tract. 3. d. n. 183. oppoſitum tenet, ſcilicet talem non teneri ad reſtitutionem fructuum, quod etiam poſt Palud. & Syluef. probat Vaſq. d. dub. 1. numero 36. & ſeqq. ſiquidem iura ſolum ſtatuerunt pęnam reſtitutionis beneficiario, qui recepit beneficium curatum ſine tali intentione, vt in præcedentibus dictum eſt, & iure quidem, quia fructus beneficij curati natura ſua ex iure naturali percipiuntur intuitu officij præſtandi perſonaliter ab ipſo beneficiato, & ſic neceſsario annexum habet ſacerdotium, vnde hic talis ageret contra ius naturale, & conſequenter fructus reſtituere tenetur, quod non procedit in alijs beneficijs, quia de iure hoc non inuenitur expreſsum.

Eſt bene verum, quod ſi ordo ſit connexus benefi-
cio, & haberet intentionem non ſuſcipiendi illum or-
3 dinem, quod peccat † mortaliter, vt poſt Sot. & Na-
uar. notat Vaſq. d. dub. 1. num. 38. quia habet inten-
tionem non obſeruandi ius, & ſi in cathedralibus,
vel collegiatis Eccleſijs talia beneficia acceperint, &
intra annum non ordinentur ordine connexo eidem
4 beneficio, † tunc priuantur voce in capitulo, & dimi-
dia parte diſtributionum, quæ dantur pro præſentia
horis canonicis, vt habetur in clement. vt ij qui; de
ætat. & qualit. & in Trid. ſeſs. 22. de reformat. c. 4. vbi
renouantur penæ determinatæ in d. clem. Vaſq. d. dub.
1. num. 36.

Quartus caſus eſt, quod ſi aliquis acceperit benefi-
5 cium ſimplex † animo relinquendi illud, & redeundi
ad ſtatum laicalem, & hic aliquando peccat mortaliter, & aliquando non, ſecundum aliquorum ſententiam, ſi enim beneficium haberet annexum ordinem ſacrum peccaret mortaliter, ſecundum omnes, quia eo ipſo haberet animum non ſuſcipiendi ordinem ſacrum, & ſic in re graui contraueniret diſpoſitioni iuris, ita Sot. & Nauar. quos probant Reginal. d. tract. 2. num. 184. quartum eſt Vaſq. d. dub. 1. ſub num. 38. verſic. quod ſi beneficium eſset ex ijs verum non tenetur reſtituere fructus perceptos, ſi adimpleret ea, quæ ſunt annexa beneficio, vt proſequuntur Auctores citati.

At ſi beneficium ſimplex non haberet annexum ordinem ſacrum, & tunc Vaſq. d. num. 38. quarto dicendum eſt: tenet hunc talem non peccare mortaliter ſubdit hæc verba, quia iſta beneficia natura ſua non poſtulant clericum actu, qui officium bene ſequatur, aliud autem, quod animum habeat in eo permanendi ſtatu non video eſse neceſsarium, nec iure

vllo,

vllo, nec inſtitutionem beneficiorum verum eſt, ſed
incontrarium eſt communis ſententia, quam poſt Sot.
& Nauar. probat Reginal. ſub d. num. 184. tertium eſt
quia eo ipſo ſe exhibet indignum ſua profeſſione, &
deſertor ſe gerit ſui ſtatus, dum nolit clericaliter vi-
uere, vt ex text. in clem. 2. de vit. & honeſt. cleric. be-
ne probant citati auctthores. & ſic habet intentionem
non obſeruandi ius canonicum, & conſequenter mor-
taliter peccat.

Nec vrget ratio Vaſq. nam omnia beneficia natu-
6 ra ſua poſtulant clericatum † actu, nec poſſunt con-
ferri non clericis, nam pro clericis ſunt inſtituta
etiam beneficia ſimplicia, vt ſuperius dictum eſt, &
ipſemet Vaſq. affirmat, vt d. num 69. & 272. relatum
eſt, & ſic non eſt recedendum à communi ſenten-
7 tia: itaque habens beneficium, † & nolens geſtare
habitum clericalem, & tonſuram, peccat mortaliter
etiam ſi beneficium ſit ſimplex, nec debet abſolui ſi
illam non mutat voluntatem, ita Sot. lib. 10. de iuſt.
& iur. art. 6. Nauar. in ſumm. capit. 25. numero 118.
in fin. Reginald. dict. tract. 3. num. 185.

Limitatur tamen ſi geſtans habitum clericalem,
8 † & tonſuram haberet animum conditionatum, vi-
delicet mutandi vitam, ſi aliquid ſuperueniat con-
uenientius propoſito ſuo, interim adimpleret onera
annexa beneficio, non enim tunc peccaret morta-
liter, quia non diceretur deſertor ſui ſtatus, dum
non ſimpliciter, ſed ſub tali conditione habet pro-
poſitum mutandi ſtatum, vt poſt Nauar. notat
Reginal. d. tract. 3 num. 184. in fin. & ita intelligi po-
teſt opinio Vaſq. & ex dictis in præcedentibus, &
ſeqq. per eum ſic intelligi debet, nempe vt beneficia
ſimplicia ex natura ſua non poſtulent, vt perpetuo
ſit clericus, qui illa habet, ſed ſatis, eſt vt ſit clericus
de præſenti, dum illa poſſidet, in omni tamen ſen-
tentia non tenetur fructus reſtituere ſi adimplet one-
ra annexa beneficio, quia fructus reſpondet labori
præſenti, & hæc eſt receptior ſententia, vt dixi num.
72. cum ſeqq.

S V M M A R I V M.

1 *Perſona notorie digna promoueri poteſt etiam abſque ex-
amine.*
2 *Epiſcopus originis, domicilij, & beneficij poſſunt ordinare.*
3 *Laicus de proximo clericandus poteſt ad beneficium
præſentari.*
4 *Epiſcopus non poteſt ordinare laicum exterum, niſi per
triennium ſit ſecum commoratus.*
5 *Efficitur quis ciuis loci, in quo habet beneficium.*

Prima tonſura an poſſit conferri ab Epiſcopo domi-
cilij abſque literis dimiſſorijs Epi-
ſcopi originis.

RESOLVTIO CCCCLXXV.

Literæ commendatitiæ requiruntur pro igno-
tis, Vnde qui ſunt bene noti, ſiue ſint clerici,
ſiue laici, poſſunt abſque huiuſmodi literis
recipi ad ordines ab Epiſcopo, in cuius loco
commorantur, tum quia iſtæ literæ dicuntur com-
mendatoriæ quaſi commendent mores proficiſcen-
tium, quod in notis non requiritur, cum etiam notus
1 † poſſit promoueri ſine examinatione diſtint. 23. ita
omnia prædicta declarat Abb. in cap. fraternitati. 7.
col. 1. ad med. numero 4. verſic. & limita hunc textum
de cleric. non reſident. quod etiam prius voluit Innoc.
in cap. cum iam dudum 18. col. 2. in princ. num. 3. in
fine verſic. dictum illud verum de præbend. ideo in c.
cum nullus tertio de tempor. ordinat. in 6. in materia
ordinum, vel dimiſſorialium ad ordines, conceditur
facultas ordinandi tribus ſuperioribus, vel loci, in
2 quo quis eſt oriundus, † vel in cuius diœceſis obti-
net beneficium Eccleſiaſticum, vel vbi habet domi-
cilium, quamuis alibi natus fuerit, quod etiam no-
tat Nauar. conſil. 36. an Epiſcopus poſſit num. 1. de
tempor. ordinan. Franch. in d. cap. nullus in princ. &
in num. 4. vbi intelligit de habitatione per decen-
nium, de qua etiam per doct. in l. ciues C. de incol.
lib. 10. Felyn. in c. dilectus filius il 2. quæſt. 29. col. 2.
ad med. in 4. corol. verſicul. limita niſi aliquis ſtaret
num. 4. de reſcript. Franc. in c. eos qui 2. num. 4. de tem-
por. ordinan in 6. doctor. in c. 1. de for. comp.

Ex prædictis videtur concludendum poſſe con-
ferri tonſuram per Epiſcopum abſque literis dimiſſo-
rijs Epiſcopi originis ſtante habitatione per decem,
& octo annos, vt præſupponitur, & quod ſit bene co-
gnitus in dicto Epiſcopatu ad effectum obtinendi be-
neficium iuris patronatus, quod poterit conferri ip-
ſimet patrono, ad cuius preces Epiſcopus poteſt illum
prouidere de dicto beneficio, maxime ſi non eſt cura-
tum, & patronus ſit indigens, iuxta ea, quæ ponit
in ſpecie Abb. in cap. per veſtras 26. col. 2. poſt med.
in verſic. puto etiam poſſe attentari de iurepatr. Lam-
bert. eod. tit. p. 1. lib. 2. art. 8. q. 8. Ludou. concluſione
42. col. 161. ante med. verſic. ampliatur ſexto, quod
clericus patronus Caualc. deciſ. 23. num. 44. part. 3.

Præſertim cum etiam laicus de proximo clerican-
3 dus † poſſit præſentari ad beneficium, cum hoc caſu
præſentatus non ſit penitus indignus, ſi ante inſtitutio-
nem ſit tonſuratus quidquid aliàs præſentatio facta
de laico non ſubſiſtat, prout reſoluit Rota coram R.
P. D. Orano Imolen. iuris patronatus 19. Nouembris
1584. de qua per Paris. de reſignat. lib. 4. c. 2. num. 6.

4 Quoad aliud dubium an Epiſcopus † poſſit ordi-
nare laicum exterum ad effectum, vt conſequatur
beneficium in ſua diœceſi videtur dicendum, quod
non, quia Concilium Tridentinum ſeſſ. 23. cap. 9. re-
quirit ſeruitium per triennium, quod poſtea illi con-
ferat beneficium, vnde ceſſante ſeruitio d. trienij
ceſſat etiam facultas ordinandi, & ratio eſt, quia ad
hoc vt Epiſcopus poſſit ordinare non ſubditum ratio-
ne beneficij, prius debet ordinandus habere benefi-
cium, ob quod poterit poſtea promoueri ad alios
ordines, quos prius non habebat. cum quis efficiatur
5 ciuis † illius loci, in quo habet beneficium Boer. deciſ.
260. num. 20. poſt Ang. conſ. 23. nulla perſona in
fine verſic. prædicta autem vera Alberic. in l. verſic.
vidi etiam dubitari ff. quod cuiuſque vniuerſit. quare
ratione iſtius ciuilitatis datur facultas ordinandi, &
ſic collatio beneficij debet præcedere, vt ordinatio
ſubſiſtat, vnde Luc. de pen. in l. cum neque 4 in
fin. verſic. ex hac lege colligit C. de in col. & vbi quis
domicilium habet libro 10. concludit, quod etiam
clericus habens alicubi præbendam ſortiatur ibi do-
micilium, niſi ſit quæſtio. de ipſa præbenda, ſed con-
trarium eſt verius, vt teſtatur Boer. d. deciſ. 260. num.
20. prout etiam tenet Alber. in d. l. 1. ff. quod cuiuſq.
vniuerſit. nom.

Et quamuis prax. Archiep. cap. 48. in fin. videatur
tenere, quod poſſit prius ordinari, & poſtea conferri
beneficium, tamen nihil allegat, ſed eius dictum vide-
tur poſſe procedere in familiari triennali Epiſcopi,
qui poteſt ab ipſo ordinari, & poſtea eidem benefi-
cium conferri poteſt.

S V M M A R I V M.

1 *Quamuis imponatur pœna ipſo facto, tamen requiritur
declaratoria.*
2 *Beneficiatus, qui habitum, & tonſuram deferre conſue-
uit, & ſi aliquoties dictum habitum omiſerit, non in-
cidit ipſo facto in pœnam bullæ Sixti Quinti.*

3 *Cle-*

3 *Clericus gaudet priuilegio fori, etiam ſi aliquando ſer-
uitium intermiſerit.*
4 *Clericus primæ tonſura non beneficiatus, ſi non incedit in
habitu, & tonſura, amittit priuilegium, abſque moni-
tione.*

An bulla Sixti V. quemadmodum priuat clericum
beneficio abſque declaratione, ita etiam indu-
cat priuilegium fori.

RESOLVTIO CCCCLXXVI.

QVamuis in conſtitutione Sixti V. non ince-
dentes in habitu, & tonſura ſint priuati be-
neficijs ſine vlla monitione, citatione, iudicis
decreto, aut miniſterio, & ipſo facto.
Tamen non debent amittere priuilegium fori ante la-
tam ſententiam declaratoriã ab Eccleſiaſtico cum illa
ſemper prius requiratur, & debeat præcedere etiam,
1 quando imponitur † pœna ipſo facto, licet enim non
ſit neceſſaria ſententia, quæ irroget illam pœnam ni-
hilominus requiritur, quod declaretur actus, aut com-
miſſum, aut etiam omiſſum, ex quo pœna ipſo iure
lata eſt, ita in ſpecie dictæ conſtitutionis concludit
prax. Archiepiſcopalis Neapolitana c. 7. num. 7.

Prout hoc generale eſt in omnibus criminibus tam
læſæ maieſtatis, quam ſimilibus, in quibus licet incur-
ratur pœna ipſo facto, & abſque aliqua ſententia ip-
ſo iure, tamen ſemper requiritur declaratoria, quod
talis commiſerit ipſum delictum Franc. in cap. Felicis
§. nullus num. 3. de pen. in 6. & eſt verior opinio quid-
quid alij contrarium ſentiant, vt teſtatur latè Tira-
quell. in l. ſi vnquam in verbo reuertatur, num. 400.
C. de reuocand. donat. poſt Felyn. in c. Rodulphus
col. 4. de reſcript. & in c. cum non ab homine col. 4.
de iudic.

Item videtur dicendum quoad ſecundum dubium,
2 vt videlicet clericus beneficiatus non inſeruiens ali-
cui Eccleſiæ, qui habitum, & tonſuram geſtare con-
ſueuit non incidat in pœnam amiſſionis beneficij in
eadem conſtitutione Sixti V. impoſita, quamuis ali-
quoties huiuſmodi geſtationem intermiſerit. Vnde
etiam lata declaratoria ſuper facto, gaudebit priuile-
gio fori, nam clericus non perdit dictum priuilegium,
quamuis etiam eſſet captus cum armis ſine habitu, &
tonſura, ſi alias probaretur, quod eſſet ſolitus illum
deferre cum requitatur perſeuerantia in non deferen-
do habitum, adeo vt publicè exiſtimetur laicus De-
cian. in tract. criminal. tom. 1. lib. 4. c. 9. n. 109. Caſtell.
in concluſ. 5. n. 9. quem ſequitur Farinac. q. 8. num. 67.
& 68. prax. Archiepiſcopalis Neapolit. cap. 7. n. 5. vbi
etiam addit in ſacra congregatione Concilij fuiſſe de-
claratum, quod ſi aliquando ſeruitium diuinum inter-
mittatur clericus † quoque debet gaudere dicto pri-
uilegio cum etiam dicatur continuo fieri, quod fit pro
maiori parte temporis Felyn. in proœm. decretal. in
verb. rex pacificus num. 3. & 4.

In clericis tamen primæ tonſuræ beneficijs caren-
tibus dicendum videretur priuatos eſſe priuilegio fo-
ri eo ipſo, quod non incedunt in habitu, & tonſura iux-
ta conſtitutionem Clemen. 7. & Pauli 3. de quibus per
Menoch. conſil. 912. num. 34. poſt Vrſill. in addit. ad
Afflict. deciſ. 24. n. 7. & Clar. in praxi crimin §. vlt. q.
4 36. verſic. hæc autem, cum etiam in talibus † clericis
primæ tonſuræ non requiratur trina monitio, & incor-
rigibilitas, Nauar. conſ. vlt. n. 6. de priuil. Menoch. d.
conſil. 912. n. 34. & de eadem conſtitutione Clemen-
tis meminit etiam Viuius deciſ. 512. n. 17. vbi quod
fuit impetrata per Carolum V. Imperatorem, & pro-
mulgata Neapoli per Nuncium Apoſtolicum De-
cian. in praxi crim. lib. 4. c. 9. num. 88.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiatus tenetur reficere Eccleſiam de redditibus eiuſ-
dem Eccleſia.*
2 *Beneficiatus poteſt ex beneficio deducere in primis ea,
quæ ſunt neceſſaria.*
3 *Beneficiatus tenetur ampliare Eccleſiam, quando non ca-
peret populum.*
4 *Beneficiatus eſt vſufructuarius, & tenetur rem bene con-
ſeruare, & ad ſarcta tecta.*
5 *Rector parochialis ſi non habet redditus ſufficientes, tunc
parochiani tenentur ad Eccleſia reparationem.*
6 *Quando parochialis non habet dotem, tenentur parochia-
ni ad praſtandam dotem.*
7 *Clericus non poteſt renunciare beneficio, vt euitet onera.*
8 *Vaſallus non poteſt renunciare feudo, ne ſcilicet ad one-
ra dominio perſoluenda teneatur.*
9 *Parochiani tenentur ad congruam ſuſtentationem pa-
rochi.*

An beneficiatus teneatur ad manutenendum oleum in
lampadibus ſuæ Eccleſiæ.

RESOLVTIO CCCCLXXVII.

TRita, & indubitabilis eſt iuris concluſio, be-
1 neficiatos † teneri Eccleſias reficere de red-
ditibus tamen earundem Eccleſiarum, non
autem de proprijs c. ſi Monachus 16. quæſt.
1. Concil. Trident. ſeſſ. 21. cap. 7. §. parochiales verò
de reformat. dict. capitul. 1. & ibi Hoſtien. per totum,
& Abb. num. 1. & 3. de Eccleſ. ædif. Hoſtien. in dict.
capit. fin. num. 1. de his quæ fiunt à maio. par. cap. Ge-
min. in dict. capit. ſi propter. col. 2. de reſcript. in 6.
Lambert. dict. artic. 2. num. 7. verſic. aut ſumus Barbat.
dict. conſilio 26. num. 3. Bero. dict. conſil. 1. num. 7. de
2 conſuetud. quia cum habeant commodum † illius Ec-
cleſiæ, etiam onus ſentire debent, deductis ſibi prius
neceſſarijs Abb. in dict. cap. 1. num. 2. & conſil. 70. n.
2. par. 1. Ripa dict. conſil. 1. num. 7. item tenetur be-
3 neficiatus ampliare Eccleſiam, † quando ita populus
excreuit, vt non poſſit capere in Eccleſia cap. præci-
pimus 16. quæſt. 1. Rip. dict. conſil. 1. num. 10. præte-
rea clerici dum viuunt æquiparantur vſufructuarijs
not. in capit. præſenti de offic. ordin. in 6. capit. requi-
ſiſti de teſtam. capit. fin. de pecul. Cler. Abb. in dict.
4 cap. 1. nu. 2. ſed vſufructuarij tenentur ex fructibus † res
conſeruare in bono ſtatu, & ad ſarcta tecta, l. vſufru-
ctu legato 1. reſponſ. in fin. & §. hactenus ff. de vſu-
fruct. l. cum ad quem C. eodem gloſ. 1. in capit. 1. de
Eccleſ. ædif. patet etiam ex diffinitione vſufructus,
nam vſufructus eſt ius vtendi, & fruendi rebus alie-
nis Salua rerum ſubſtantia l. 1. §. hactenus ff. de vſu-
fruct. ſic ergo tenentur beneficiati ad reparationem
Eccleſiæ, & hanc rationem adducit Barbat. in dict.
conſil. 26. numero 3. vol. 3. quod ſi beneficiati non ha-
5 bent ab Eccleſia tot redditus, † quibus præſtare poſ-
ſint talem reparationem, tunc tenebuntur parochia-
ni, ſi Eccleſia eſt parochialis, cum & ipſi parochiani in
tali Eccleſia percipiant ſacramenta, & quæcunque
diuina, Concil. Tridentin. dicto §. parochiales ve-
ro Hoſt. in dict. cap. per totum, & Abb. num. 4. de
Eccleſ. ædif. Lambert. dict. artic. 2. num. 4. verſic. ter-
tius eſt caſus, & num. 7. verſic. & ſi iſti beneficiati Abb.
conſil. 70. num. 2. part. 1. Bal. conſil. 132. in fin. lib. 1.
Bero. dict. conſil. 3. num. 43. verſic. quidquid tamen:
Sicut dicimus, quod vbi de neceſſitate eſt ædificanda
Eccleſia propter periculum animarum ex abundan-
tia populi, & non eſt vnde poſſit dotari, tenentur pa-
6 rochiani † prouidere Rectori de dote, & victu Lambe.
de iurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 5. artic. 19. in fin. ver-
ſic. ad-

Digitized by Google

ſic.aduertendum, & dict. artic.2.num.7.& verſic.& ſi
iſti beneficiati: & in tantum tenentur parochiani, &
etiam clerici beneficiati ad huiuſmodi reparationem,
quod ſi aliquis parochianus velit recedere à parochia,
7 vel clericus renuntiare beneficium,† vt euitet onera,
& eorum preſtationem, ac ipſius refectionem, non
poterit hoc facere Abb. in dict. cap. 1. num. 4. in fin.
dict. cap. vnico, & ibi dd. 10. quæſt. 3. Lamberti. dict.
quæſt.7. articulo 2. numero 7. verſic. & iſti beneficia-
ti, & artic.5. num. 2. vbi dicitur de Epiſcopo volente
renunciare Epiſcopatum, vt euitaret onera, & eo-
rum præſtationem idem dicitur de vaſallo, qui
8 non poteſt renunciare † feudo, vt ad ſeruitia Domino
non teneatur gloſ. cum ibi notat. in cap. 1. §. ſimiliter
de capitan.qui cur. vend. dd. in c.1. de vaſall. qui con-
tra conſtit. Lotha. Fel. in capit. quæ in Eccleſiarum.
n.78. verſic.3.fallit & ibi dd.de conſtit.dicimus etiam
quod parochiani tenentur in ſubſidium vſque ad con-
9 gruam ſuſtentationem parochi, † quia ſi à parocho
ipſis ſeminantur ſpiritualia debent parochiani præbe-
re illi temporalia D.Paul. 1.Cor.6.cap.ſi Epiſcopus de
offic. ord. in 6. Conc.Trid. ſeſs.21. cap.7.de reformat.

S V M M A R I V M.

1 *Res ſita intra fines caſtri præſumitur allodiallis, & libera.*
2 *Quæ ſunt intra fines caſtri, ſubiecta eius iuriſdictioni, non tamen ſunt de eius vtili dominio.*
3 *Non poteſt cogi Baro ad oſtendendum titulum ſui caſtri.*
4 *Tenetur quis oſtendere titulum ſuæ poſſeſſionis, quando fatetur rem eſſe alienam.*
5 *Sita intra fines caſtri, vel ciuitatis, ſi a nemine poſſideantur, præſumuntur eſſe dicti caſtri.*
6 *Si maior pars rerum ſitarum intra fines caſtri ſit feudalis reliquæ res feudales præſumuntur.*

An quicquid eſt intra fines alicuius parochiæ
cedat parocho.

R E S O L V T I O CCCCLXXVIII.

QVæſtio hæc dependet ab illa concluſione,
vtrum ſi res aliqua ſit ſita intra fines alicuius
caſtri,oppidi,aut ciuitatis, præſumatur de
dominio directo domini d caſtri, op-
pidi,aut ciuitatis an vero præſumatur allodialis, & li-
1 bera,& pro reſolutione dico, quod præſumitur † allo-
dialis, nam quod dicitur dominos terrarum habere
ſuam intentionem fundatam, quoad ea quæ in finibus
dictarum terrarum ſunt, iuxta capit.ſi diligenti cum
ibi no. extra de præſcript. cap.fin.de officio Archidia-
coni, ibi cum monaſterium intra metas ſui Archidia-
conatus ſit ſitum. Illud verum quoad iuriſdictionem
vt omnia contenta intra fines alicuius caſtri oppidi
aut ciuitatis præſumantur eſſe ſub iuriſdictione domi-
2 ni dicti † caſtri oppidi, aut ciuitatis, vt notat
Oldrad.conſil.176.in fin.Giud.Pap.ſing.661.Ripa in.l.
1.num.16 ff. de acquiſ. poſseſs. & ibi Soccin. ſenior.
num.25. Afflict.deciſ.267.num.4.Boer. ſing.44 verſic.
præſumptio num.18. non tamen habent fundatam
intentionem ſuper dominio directo, neque vtili re-
rum ſingularium ſitarum intra dictum caſtrum, oppi-
dum, aut ciuitatem poſseſsarum, ab alio quam à
dominio caſtri, oppidi, aut ciuitatis: quinimo
ipſæ res præſumuntur allodiales, vt notat Pan.in cap.
ſi diligenti de præſcript. Steph.Bart.conſ.66. tráſactio,
quam anno domini num.3.verſic.venio ad tertium. &
conſil.299. pro faciliori ſolutione num.2.lib.3.Natta
conſil.460. num. 12.Paul. de Caſtro conſil. 169. in
cauſa quam magnificus numero 5.lib. 1.idem Steph.
Ber. conſil. 15. li. 2. Ant. Gabr. de præſumptio. con-
cluſ.9.Couar. in reg. peccatum par. 2. §. nono nu. 8.
de reg.iuriſdictiones in 6.nouiſſimè Iacob. Menoch.
de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 100. per totum, vbi
hanc eſſe communem opinionem dicit, & ante eum
Ludo. à Pegue. in repet. c. item ne ſuper laudemio
præludio.1. num.5.& 6. quod etiam procedit in prin-
cipe quoad res intra fines regni, ſitas, & per priua-
tos poſseſsas, vt notat Hoſtien.in d. cap. nimis de
iur.& ibi Abb. Ioan. And. in c. fin. de iudi. Ant.Gab.
in d. concluſione nona num.5. & nobilis Ludouic. à
Peguera vbi ſupra, hinc eſt, quod cum nec Rex
habeat fundatam ſuam intentionem quoad res poſseſ-
ſas per Barones, aut alios intra ſuum regnum vt eas
ſcilicet teneant ab eo, iure feudi, vt non poſſit
3 citare Barones, † aut quemliber alium, vt oſtendat
ſibi iura, quæ habet in tali caſtro: quia talis
citatio eſset nulla, vt notat Bart. in l. 1. C. de con-
duct.& procura.fiſca. li.11.& Steph. Ber.d. conſil.299.
cum nemo titulum ſuæ poſseſſionis oſtendere cogatur
l.cogi.C.de petit.hæred. etenim ſi haberet ſuper dicto
dominio directo ſuam intentionem fundatam poſset
cogere d. Baronem ad dictum titulum oſtendendum,
ita Stephan. Ber. d. conſil. 299. num. 1. Bal. in l. 1.
C. quomodo, & quando iud. Afflict. deciſ. 265.
num. 87. & multi conſonantes quos refert Giud. Pap.
ſing.55.nam diſpoſitio d.l. cogi limitatur, vt proce-
dat in eo, qui prætendit proprietatem rei, cuius
titulum oſtendi ab eo poſtulatur, ſecus autem in
4 eo, qui prætendit titulum in re aliena, † quam fate-
tur alienam, quia talis titulum ſuæ poſseſſionis oſten-
dere cogitur cap. ordinarij de officio ordinarij lib.6.
notat Ioan. And.in addit.Spe. tit.de feud. §. quoniam
in principio Afflict. d. deciſ.265. num.87. Marquill.in
vſu.magnates verſic. ſed quæro nunquid dominus, vbi
iura patriæ de prædictis loquentia ſic intelligenda
eſſe dicit quod diximus, dominum, Caſtri, oppi-
di, aut ciuitatis non habere intentionem ſuam funda-
tam quoad dominium directum, aut vtile rerum
particularium ſitarum intra fines caſtri, aut ciuitatis,
eſt verum, ſi res illæ poſſideantur per aliquem, ſecus
5 ſi à nemine poſſideantur, quia tunc † quoad dicta-
rum rerum proprietatem, dicti caſtri eſſe præſumun-
tur ita Menoch. in d. præſumpt. 100. per totum, &
Ant.Gabr.de præſump. concluſione 9.num. 11. Item
6 ſi maior pars † rerum ſitarum intra dictum Caſtrum,
oppidum, vel ciuitatem teneantur ſub dominio direc-
to domini d. Caſtri, aut ciuitatis, dominus habet
fundatam ſuam intentionem, aduerſus omnes alias
res ſitas intra d. fines oppidi, aut ciuitatis per alios
poſseſsas, ita Afflict. deciſ.167. num.3. licet in fine
contrarium deciſum dicat, tamen puto, quod ſi
maior pars dictarum rerum, ſint feudales, vel em-
phyteuticariæ, quod & cæteræ præſumantur per tex.
in c.1. §.cum autem ſi de feu. defun. fuerit conten. &
expreſsus in cap. 1.in fin. de controuerſ. inter maſ. &
fœm. vbi hoc tenent gloſ. Andr. de Iſer. Iacob. Aluar.
& Affl. no. Natt. conſilio 460.num.6. & nouiſſime
Menoch.de præſumpt.lib.3. præſump. 101. num. 11.
qui multos refert.

S V M M A R I V M.

1 *Gratia eſt nulla non expreſſo vero beneficij valore.*
2 *Debet exprimi valor non ſolum beneficij impetrandi, ſed etiam impetratorum.*
3 *Quando valor beneficij eſt affirmatiuè expreſſus debet plenè probari, nec ſufficit ſemiplena probatio.*
4 *Quando valor non eſt neceſſario exprimendus, & male exprimitur, gratia eſt nulla.*
5 *Regula de valore procedit etiam in prouiſionibus, quæ fiunt per legatos extra curiam.*

6 *Regula*

6 *Regula de valore non comprehendit adminiſtratores cappellaniarum, ſeu Hoſpitalium.*
7 *Valor debet exprimi non prout antiquitus, ſed prout tempore expeditionis*
8 *valoris probatio fieri debet deductis oneribus.*
9 *In valore beneficij non computantur quotidina diſtributiones.*
10 *Valor debet probari attento loco beneficij, non loco gratia*

Notatu digna ſuper regula de exprimendo vero valore.

RESOLVTIO CCCCLXXIX.

1 GRatia eſt nulla † non expreſſo verò beneficij
valore, & gratia exprimentis falſum eſt ſub-
reptitia Rota in antiquis in deciſion. 336. in-
cip. nota ſecũdum opinionem Cappell. Tho-
loſ. in deciſ. 435. Verall. in deciſ. 25. num. 2. lib. 1. niſi ſit
in modico non expreſſus verus valor, vt dicit Meno-
ch. in conſ 316. volum. 4. & non ſolum beneficij impe-
2 trandi, † ſed aliorum impetratorum debet per impe-
trantem certus valor exprimi ſecundum communem
valorem Rota in nouis. in deciſ. 392. incip. licet im-
petrant Marcus in deciſ. Delphinat. 1180. ſub numer.
3 11. vol. 1. imo quando valor beneficij † eſt affirmati-
uè expreſſus debet plenè probari nec ſufficit ſemi-
plena probatio Blanchett. in deciſ. nouiſſim. Roma
381. numer. 1. & 2. volum. 1. imò etiam cum penſione
exprimendus eſt Peregrin. deciſ. nouiſſim. 185. libr. 3.
4 volum. 3. adeò quod in caſibus, quibus † valor non
eſt exprimendus, ſi exprimitur male, gratia eſt nulla
Card. Creſcent. in deciſ. 8. num. 1. de reſcript. & hodie
etiam in gratia in forma pauperum exprimi debet,
Creſcent. in deciſio. 9. de reſcriptis Rota diuerſ. in de-
ciſ. 32. parte. 2. quæ quidem regula de exprimendo
5 valore habet locum etiam in prouiſionibus, † quæ
fiunt per legatos, & extra curiam, vt refert illo præ-
ſente, & primum reſponſale dante fuiſſe per Rotam
deciſum Gomes. in regula de valore quæſt. 2. vbi la-
tè, & eiuſdem deciſionis meminit Marcell. Cardinal.
Creſcent. in deciſ. 10. tit. de reſcript.

Declara tamen, quod regulariter quis non tene-
tur exprimere valorem beneficij Rota in antiquis in
deciſion. 202. incip. nota quod quis, & in dicta deciſ.
336. incip. nota ſecundum opinionem, ſed ſi exprimi-
tur debet eſſe verus, & ita procedunt concluſiones ſu-
pra allegatæ.

Declara ſecundo, † quod regula de valore non
comprehendit adminiſtratores Cappellaniarum, ſiue
hoſpitalium, vt poſt Ludouic. Gomes. in dict. regula
quæſt. 4. voluit Lancellot. in deciſ. nouiſſim. Roman.
182. num. 1. cum ſequente. volum. 1.

7 Declara valorem beneficij † probari oportere, non
vt antiquitus, ſed vt eſt tempore prouiſionis, & impe-
trationis, vt poſt Oldrad. in conſil. 58. voluit Verall. in
deciſione 330. numer. 1. libr. 3. Viui. in deciſione 70.
numero 8.

8 Declara etiam valoris probationem † fieri opor-
tere deductis oneribus perpetuis impoſitis ſuper fru-
ctibus beneficij, quia ſi fieret probatio abſque oneri-
bus eſſet inſufficiens Verall. in deciſione 328. nume-
ro primo, libro tertio, Mohedan. in deciſione
248. Cardinal. Creſcent. in deciſione 2. titul. de pro-
bat. Caſſador. in deciſione 19. titul. de præbend. Lan-
cell. in deciſione nouiſſim. Roman. 189. numero ſe-
cundo, volumine primo, ante eos Rota in antiquis
in deciſione 702. incip. dic quod ſi Papa idem Lan-
cellott. in deciſione 380. in fine parte prima, volumi-
ne primo.

9 Declara tertio in valore beneficij † non compu-
tari quotidianas, & diarias diſtributiones, & ſimilia
ex Petro de Anchar. in clement. vnica numero 42. de
conceſſ. præbend Franciſc. Cantuccius in deciſione
nouiſſim. Roman. 5. numero ſeptimo, volumine
ſecundo, ante eos Rota in antiquis in deciſione 407.
incip. nota non ſufficit, & in deciſione 766. incip. quæ-
ritur an conditione eadem Rota in nouis in deciſione
134. incip. quando impetratur Verall. in deciſione
65. numero tertio, libro primo, & poſt Petr. Re-
buff. in concord. titul. de collat. §. 1. in capitulo di-
ſtributionem idem Verall. in deciſione 29. numero
quarto, & quinto, libro ſecundo, Marc. Anton. Mar-
ſil. Archiepiſcop. Salernitan. de Eccleſiaſticorum red-
dituum origin. & iure capitulo vigeſimo ſexto, nu-
mero ſeptimo, parte 3. Ioann Copus de fructibus li-
bro 4. titulo 3. cap. 4. Marc. in deciſione 1180. in fin.
vol. 1.

10 Declara quarto, valorem probari † oportere atten-
to loco beneficij non in loco gratiæ Alexand. in conſil.
21. volumine ſecundo, in conſil. 37. volumine quinto,
Hyeronim. Ceuallos pract. opin. com. contra com.
quæſt. 733.

SVMMARIVM.

1 *Vbi forma non poteſt præciſe adimpleri, tunc illa remittitur.*
4 *Quando conſtitutio inducit nouam formam, & illa de facto non poteſt obſeruari, ſufficit quod actus fiat eo modo quo prius poterat.*
3 *Epiſcopus, quando non adſunt examinatores ſynodales, vel ſunt abſentes, vel impediti, poteſt alios examinatores deputare.*
4 *Epiſcopus ſi non deputauit examinatores ſynodales in caſu propoſito, & labitur tempus ſex menſium, collatio parochialis deuoluitur ad ſedem Apoſtolicam.*
5 *Non dicitur iuſtum impedimentum, quod ex culpa propria procedit.*
6 *Tempus ſex menſium ſtatutum in conſtitutione Pij V. debet ad vnguem obſeruari.*

Epiſcopus ſi eo tempore quo debet fieri prouiſio beneficij parochialis per concurſum non adſint examinatores Synodales an poſſit nouos deputare abſque celebratione ſynodi.

RESOLVTIO CCCCLXXX.

SI contingat tempore, quo debet fieri prouiſio per
concurſum, quod non adſint examinatores ſyno-
dales, de quibus loquitur Sac. Conc. Trid. ſeſſ.
24. c. 18. de refor. Epiſcopus non obſtante forma
Concilij poſſit deputare nouos examinatores abſq; cele-
bratione ſynodi dicendum quod ſic, vt fuit reſolutum
per Rotam in vna Placentina parochialis de Malparti-
da 29. Nouem. 1593. coram Litta, nam vbi forma à lege
1 inducta † nõ poteſt præciſè adimpleri, tunc illa remitti-
tur, Roman. conſilio 433. num. 5. cum alijs adductis per
Aym. conſ. 177. num. 1. & Tiraq. ad leg. Connubial. gl.
6. num. 6. & 32. & 69. Rolan. conſ. 81. n. 25 & ſequente
lib. 1. & conſ. 43. num. 36. li. 2. & conſ. 30. nu. 13. lib 3. Al-
ciat. in l. 1. num. 41. de lib. & poſthum. Concilium. n. lo-
quitur præſuppoſito, quod examinatores Synodales exi-
ſtant, ergo ceſſante hoc præſuppoſito ceſſat eius diſ-
poſitio, l. mancipia. C. de ſeru. fugit. & ibi Fulgoſ. & Sa-
lyc. n. 3. Dec. conſ. 201. n. 2. Ruin. conſ. 83. n. 5. lib. 5.
2 Præterea benè facit, quia quando conſtitutio † inducit
nouam formam, & illa de facto non poteſt obſeruari, ve-
lut quia non adſint perſonæ, vel qualitates requiſitæ, ſuf-
ficit, quod actus fiat eo modo, quo prius poterat cap.
quia propter, & ibi Abb. num. 12. de elect. idem
Abb.

Abb. poſt Io. And. conſ. 27. n. 12. lib. 2. & in c. 1. n. 11.
de elect. Aym. conſil. 16. nu. 2.
3 Quare Epiſcopus, qui alias abſq; Synodalib. examina-
toribus non poteſt perficere examen, occurente caſu,
quod dicti examinatores non extant, vel ſunt abſentes,
aut impediti poteſt per ſe ipſum examinatores deputa-
re, ſicut ante concilium ei permiſſum erat, vt in capitul.
accepimus, & ibi gloſ. in verbo examinari de ætate, &
qualitate.
Ex quo infertur valdè notandum, quod ſi Epiſcopus
4 examinatores non deputauerit, † & interim labatur
tempus, intra quod prouiſio per concurſum fieri debet
beneficium ad Sedem Apoſt. deuoluitur, vt fuit ten-
tum in allegata Placentina parochialis neque enim ex
ſua negligentia debet Epiſcopus commodum reporta-
re, & negligentibus non ſubuenitur, ſed neceſſitate re-
rum impeditis, l. nòn. n. negligentibus ff. ex quibus cauſ.
maior. nam cum extra Synodū poſset examinatores de-
putare, vt dictū eſt, vel ſi eos nō deputauit poſſit de ne-
gligentia imputari, quia erat in eius poteſtate Synodum
intra ſex menſes perficere, ſequitur, quod impedimen-
tum, quod potuit adhibita diligentia remoueri eum non
excuſet l. ſed & ſi per Prætorem §. hæc clauſula verſ. ſed
nec ad eos ff. ex quibus cauſ. maior. c. quia diuerſitatem
de conceſ. præben. verſ. & hæc Bart. in l. quibus in prin.
& ibi Soc. nu 3. de condit. & dem. Ruyn. conſ. 15. num. 1.
lib. 4. communem dicit Soc. iun. conſ. 76. n. 79. & 80. li. 1.
Et quamuis in Concilio adſit decretum irritans, ta-
men illud tanquam acceſſorium eſt intelligendum, ſe-
cundum ea, quæ ſunt diſpoſita Put. deciſ. 309. numer.
2. & ſequ. libr. 1. Caſſad. deciſ. 10. nu. 4. ſuper regulis, &
ſic nihil facit, quod Epiſcopus non poſſit ante celebra-
tionem Synodi prouidere de Eccleſijs parochialibus
propter defectum examinatorum Synodalium, quia ſa-
tis eſt eum potuiſse examinatores deputare, nec iu-
5 ſtum dicitur impedimentum † quod ex culpa propria
procedit cap. 1. de ætat. & qualit. Gemin. conſil. 42. num.
12. & ſeq. & conſ. 43. numer. 1. & ex prædictis colligitur,
quod locum ſibi vendicat etiam ſi ſex, vel pauciores dies
fuerint elapſi poſt ſemeſtre præſtitutum ordinarijs ad
conferendum Eccleſias parochiales ex conſtitutione
fel. rec. Pij. V. quæ eſt in ordine 37. quia Rota in d. Pla-
6 centina parochialis dixit tempus conſtitutionis † ad vn-
guem obſeruari oportere l. ſcire oportet de excuſ. tutor.
ibi conſequens autem eſt not. Fel. in c. cum dilecta. num.
62. de reſcript. Curt. Iun. conſil. 66. numer. 4. Ruin conſil.
144. num. 6. lib. 4.

SVMMARIVM.

1 *Capiens poſſeſſionem beneficij cum ſola ſupplicatione, literis*
non expeditis amittit ius in beneficio, & de cætero eſt in-
habilis ad illud obtinendum.
2 *Allegans captam fuiſſe poſſeſſionem beneficij abſque lite-*
ris, debet illud probare.
3 *Capiens poſſeſſionem nullam, & inualidam, non incurrit*
pœnas extrauagantis Iulij Tertij.
4 *non procedit pœna extrauagantis Iulij Tertij, quando poſ-*
ſeſſio eſt capta per procuratorem abſque literis ſine tamē
mandato ſpeciali.
5 *Mandatum generale non ſufficit ad faciendum, quod do-*
minus incidat in pęnam.
6 *Non incurritur pena extrauagantis, quando non habetur*
relatio ad ſupplicationem.

An capiens poſſeſſionem beneficij cum ſola ſupplicatio-
ne ſignata literis ſuæ prouiſionis non expeditis
amittat beneficium.

RESOLVTIO CCCCLXXXI.

1 CApiens poſſeſſionem ex ſola ſupplicatione ſi-
gnata, † literis ſuæ prouiſionis non expeditis,
omne ius, quod in beneficio habet amittit,
& de cætero ad illud obtinendum inhabilis
redditur iuxta conſtitutionem ęditam à Iulio Papa 3. de
qua mentionem facit Gigas in epit. de intruſis num. 28.
Burſat. conſ. 393. ſub nu. 23. Mandos. in regu. de non iu-
dic. iuxta formam ſupplic. q. 4. nu. 2. & eſse in viridi ob-
ſeruantia omnes ſciunt, vnde licet antea poſseſſio poſ-
ſet capi vigore ſolius ſupplicationis, vt fuit tentum plu-
ries in Rota per rationes Sarnen. in dict. regul. quæſt. 1.
& in vna Abulen. coram bo. me. Card Sanctæ Crucis
teſte Puteo deciſ. 229. lib. 2. hodie tamen requiritur ex-
peditio literarum, alioquin ingrediens dicitur intruſus,
& nudus detentor, & contra eum fieri poteſt impetra-
tio, vt fuit tentum in vna Virdunen. parochialis 24. Iu-
nij 1586. coram Gypſio, quod locum habet etiam in
Epiſcopis, vt per Modern. de reſignat. benefic. libr. 10.
q. 1. numer. 23.
Declara primo, nam vt intret dicta conſtitutio, alle-
2 gans † poſseſſionem beneficij fuiſse captam literis non
expeditis debet id concludenter probare, quia eſt ma-
teria obiecta, vt Rota tenuit coram Card. Quiroga in
vna canonicatus ciuitatis Caſtelli 20. Martij 1556. quam
habes in manuſcipit. diuerſ. deciſ. 15.
Secundo declara, vt dicta conſtitutio non procedat
vbi agitur de poſseſsione canonicatus capta non capi-
tulariter per prouiſum literis adhuc non expeditis ea
ratione, quia talis poſseſsio eſt nulla, Caſsad. deciſ. 8. de
cauſ. poſs. & propriet. Puteus deciſ. 20. libr. 2. ideo illam
3 capiens † non incidit in penam d. extrauagantis capitul.
non puto de regulis iur. in 6. & fuit tentum in dict. cauſa
ciuitatis Caſtelli.
Tertio declara, vt non procedat vbi agitur de poſ-
5 ſeſsione † capta literis non expeditis per procuratorem
non habentem ſpeciale mandatum ad capiendam poſ-
ſeſsionem literis non expeditis, ea ratione, quia man-
datum generale non ſufficit ad faciendum id, per quod
Dominus incidat in pęnam, Rota deciſ. 7. vt lit. pend.
in nouis, & fuit dictum in eadem canonicatus ciuitatis
Caſtelli.
Quarto notabiliter declara non procedere quando
6 ex inſtrumento adeptę poſseſsionis non conſtat † fuiſ-
ſe in adeptione habitam relationem ad ſupplicationem,
& potuiſse capi ex alio titulo propter multiplicatio-
nem, quæ datur in beneficialibus, ad not. per Felyn. in c.
in noſtra numer. 2. de reſcript. tunc etiam dict. conſtitu-
tio non intrat, vt fuit reſolutum in vna Placentina Cap-
pellanię 21. Maij 1601. coram Cardinale Pamphilio vbi
contra petentem manutentionem fiebat ſimilis obie-
ctio, & fuit reſponſum, vt ſupra, & ita fuit euitata dicta
conſtitutio, quæ vti exorbitans ſtrictè venit intelligenda
juxta deciſ. Paleot. 16.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio cap. auaritia de elect, lib. 6. extenditur etiam ad*
præſentatos.
2 *Procedit etiam dicta diſpoſitio capitul. auaritia in benefi-*
cijs ſimplicibus.
3 *Ampliatur dictum capit. auaritia, etiam ſi inſtitutio ſit*
nulla.
5 *Ignorantia iuris dubij, & ambigui excuſat.*

De

De pęna clerici ingerentis adminiſtrationi beneficij ante confirmationem.

RESOLVTIO CCCCLXXXII.

IN pęnam priuationis incidit clericus, qui ante confirmationem ſe immiſcuit adminiſtrationi beneficij text. eſt in cap. auaritiæ de elect. libr. 6. vbi communiter doctor.

Amplia, idem eſse in præſentato, qui ante inſtitutionem, adminiſtrationi beneficij ſe ingreſſit, nam licet tex. in dict. cap. auaritiæ de elect. lib. 6. loquatur in electo, & contineat pænam priuationis quo caſu non videtur extendendus ad præſentatum cap. in pęnis de reg. iur. lib. 6. leg. præſes, & l. interpretatione ff. de pęn. nihilominus, quia decretalis illa eſt inducta ad reprimendam auaritiam, & temeritatem clericorum, & ad coadiuuandum ius antiquum, tanquam
1 fauorabilis extendi debet, † vt habeat locum etiam in præſentato, vt ibi not. Gemin. col. 2. verſ. nota bene, & Franc. num. 2. & iſta eſt communis opinio Calder. conſil. 8. de elect. Lap. alleg. 8. nu. 4. qui etiam ſubdit, ita ſe habere communem obſeruantiã, & ita fuiſſe pronunciatum, idem tradit Gemin. in dict. cap. auaritiæ col. vlt. verſ. ſed eſt dubium Franc. num. 2. verſic. item habet locum Roch. de iure patronat. in verbo honorificum q. 39. Lambert. in eodem tract. quæſt. 5. princ. in 2. part. libr. 2. attic. 11. Abb. in cap. qualiter nu. 4. de elect. Butr. in c. noſtris nu. 7. eod. tit. hanc quoque ſententiam tenet Gabr. conſil. 199. numer. 3. lib. 1. & eam Rota ſępius fuit amplexa, vt teſtatur Sarnen. de trien. q. 5. verſic. poſtremo num. 23. & adeſt deciſio Creſcent. 6. de iure patronat. & fuit reſolutum in vna Vrgellen. Abbatiæ 19. Ianuarij 1582. coram Cardinale Seraphino, & deinde in vna Iuuenacen. beneficij 4. Februarij 1594. coram Cardinale Mantica.

Secundo amplia, vt pęna dictæ decretalis auaritię
2 locum habeat etiam reſpectu beneficiorum † ſimplicium. Nam licet Gemin ibi in fine, & Lambert. d. q. 5. art. 11. dicant illum tex. procedere ſolum in dignitatibus, & conſequenter eum, qui ante confirmationem, ſeu inſtitutionem ſe ingerit in ſimplicibus beneficijs, non priuari ipſo iure, ſed eſse locum dict. cap. qualiter de elect. tamen contrarium eſt verius, quia cum decretalis illa ſit fauorabilis, vt dixi, & eadem ratio in ſimplicibus quoque beneficijs locum habeat, diuerſum ius conſtitui non debet leg. illud ff. ad leg. aquil. l. à Titio de verb. oblig. & ita in ſpecie poſt Archid. in d. c. auaritiæ col. 1. verſ. nullus, & Franc. num. 2. verſic. ſed certè tenuit Rota in dicta Iuuenacen. beneficij, & probatur ex eo, quod ca. qualiter procedit etiam in ſimplicibus, vt ipſe Gemin. fatetur, vnde cum ſit communis opinio, quod ius antiquum d. cap. qualiter, ſit adiuuatum, & ampliatum non correctum per d. capit. auaritiæ, atque in omnibus caſibus, in quibus olim neceſsaria erat ſententia hodie illa ſit ſuperflua, vt notant Card. & Abb. in dict. cap. qualiter numer. 4. Butr. in d. c. noſtri num. 7. & Card. nu. 1. de elect. ſequitur, quod ſicut olim dict. c. qualiter procedebat in ſimplicibus, ita procedat hodie d. c. auaritiæ, & ita tentum apud Creſcent. d. deciſ. 6. de iure patronat. & conſuluit Gabr. d. conſil. 199. nu. 4. lib. 1.

Tertio amplia vt d. c. auaritiæ procedat etiam ſi in-
3 ſtitutio † fuerit nulla ex defectu iuriſdictionis, quia talis inſtitutio non excuſat præſentatum, qui ſe ingerit adminiſtrationi, quamuis incidat in penam dict. decretalis Card. conſ. 31. num. 6. cum ſeq. Rom. conſ. 330. nu. 21. cum ſeq. Peregr. deciſ. 11. libr. 1. & tenuit Rota in dicta cauſa Iuuenacen. beneficij, ex quibus apparet dictum Mill. in ſuo repertor. in verb. pœna decretalis auaritiæ vbi vult dictum c. non procedere quando quis nulliter eſt inſtitutus, non eſse verum, quia vt reſpondet Peregr. in d. deciſ. 11. id non habet locum quando nullitas oritur ex defectu iuriſdictionis, ſed citationis, quod ſentit etiam Gabr. d. conſil. 199. num. 5. qui loquitur de inſtitutione facta à capitulo, quod non apparet habuiſse ius inſtituendi.

Illud tamen eſt aduertendum, quod clericus excu-
4 ſatur à pena dictę decretalis ex errore iuris † ambigui, & obſcuri, vbi talis error ſit probabilis, & ſic tenuit Rota in vna Caſal. parochialis 30. Maij 1586. coram Robuſterio, & in eadem cauſa 5. Nouembris 1595. coram Cardinale Seraphino, vbi clericus pręſentatus fuerat ad parochialem, & fuerat examinatus ab examinatoribus, & facta fuerat relatio quoad ſcientiam tantum, & non quo ad mores, & ætatem, vt requiritur à Sacro Concil. Triden. ſeſs. 24. cap. 18. & Epiſcopus eum inſtituerat, ſicque poſt inſtitutionem ſe ingreſſerat adminiſtrationi, dubitatum fuit, ex quo inſtitutio erat nulla ob non ſeruatam formam dicti Concilij, an ipſe incidiſset in pænam d. cap. auaritiæ, & fuit reſolutum; quod non quia potuit credere ſe fuiſſe ab examinatoribus approbatum in omnibus, ex quo ordinarius eum inſtituerat.

SVMMARIVM.

1 *Ius patronatus ex fundatione, & dotatione quaritur.*
2 *Ius patronatus non ſpectat ad laicos, niſi ex gratia, & diſpenſatione.*
3 *Epiſcopus non poteſt nouum onus beneficio imponere.*

An Epiſcopus beneficium iuris patronatus ad ſuam liberam collationem deuolutum poſſit iterum in ſeruitutem patronatus ſubijcere alicui laico concedendo abſq; aſsenſu Apoſtolico.

RESOLVTIO CCCCLXXXIII.

PRo parte negatiua faciebant ſequentia, primo,
1 quia ius patronatus ex fundatione, † & dotatione quæritur, gl. in c. piæ mentis 16. q. 1. Bellam. in deciſ. 712. Franc. March. in deciſ. 275. & in caſu propoſito nulla iſtoria adeſt, ex quo laicus, cui fuerat conceſsum nihil egit; addebatur, ius patro-
2 natus ad laicos de iure communi † non ſpectare, niſi ex mera diſpenſatione, Rota in deciſ. 556. in antiq. & in deciſ. 404. & in nouis vnde generalis diſpoſitio non compræhendit ius patronatus laicorum, Puteus in deciſ. 308. item pro eadem opinione faciebat Epi-
3 ſcopum † non poſse nouum onus in beneficio imponere, vt probatur expreſsè in c. ſcientes. & c. innouamus de cenſibus, & ita refert fuiſse per ſacram congregationem declaratum Caler. in eius Margarita caſuum conſcientiæ verb. beneficium.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia debet ædificari cum conſenſu prælati.*
2 *In aliena parochia, etiam ſi conſenſus, prælati accedat parochi conſenſus requiritur.*
3 *Eccleſiæ reparatio Epiſcopi conſenſum non requirit, ſecus ſi eſſet in totum diruta, vt num. 6.*
4 *Iudæis eſt licitum reædificare ſinagogas combuſtas, vel in totum deſtructas abſque licentia Epiſcopi ſi remaneat ſolum Area.*
5 *Prohibitus ædificare caſtra, non pohibetur reficere.*
6 *Caſtrum funditus deſtructum dicitur nouum, ſi reædificetur.*

An

An licentia Ordinarij, quæ requiritur in Erectione Cappellæ, ſeu Oratorij ſit quoque neceſſaria ſi fuent deſtructa, & eſt reædificanda.

RESOLVTIO CCCCLXXXIV.

1 IN ædificanda Eccleſia requiritur † prælati inferio-
ris conſenſus arg. capit. 1. cum ſimil. extra de
religioſ. dom. §. ſancimus auth. vt null. Fabric.
orat. Guid. Pap. in deciſ. 360. Rota diuerſ. in deciſ.
52. num. 4. vol. 2. Reuſner. in deciſio. 1. num. 32. lib. 4.
Cathedralis autem requirit Papæ conſenſum, & non
Epiſcopi Faber. in §. Religioſum inſtitut. de rerum
diuiſ. Franc. Marc. in deciſ. 1009. num. 4. vol. 1. ſed ſi
2 in parochia eſset Eccleſia, † & vellet alia ædificari, &
ſi accederet Epiſcopi, aut Prælati conſenſus id fieri ne-
quit abſque parochi etiam conſenſu, ne iuribus ſuę
parochialis Eccleſiæ præiudicium fiat, vt argumen.
cap. dilectus de appell. Monach. & aliorum iurium
voluit Guid. Papæ in deciſ. Grationop. 361. Creſcent.
in deciſ. 1. num. 2. de oper. noui nunc dicens præſtari
cautionem de demoliendo, & quod interim non con-
ſecretur pendente lite, addo Franciſc. Marc. in deciſ.
1014. num. 3. volum. 1. licet in reparatione Eccleſiæ
3 † Epiſcopi, vel prælati conſenſus non requiratur gloſ.
in cap. de Monachis 18. quæſt. 2. vbi allegat text. in
capit. ſi quis vult. 16. quem ſequitur Reuſner. d. deciſ.
1. ſub numero 32. lib. 4. quando Cappella non eſt fun-
ditus deſtructa, vel alias materia penitus abolita, & ſic
intelligendus eſt Ang. in Auth. de non alienand. §. hoc
ita ad finem collat. 2. quem citat Benedict. de Vadis
in addit. ad Felynum in repet. in verbo ſinagoga, vbi
4 dicit poſse concludi, quod iudæis ſit licitum † reædifi-
care ſinagogas combuſtas, vel in totum deſtructas
abſque licentia Epiſcopi cum remaneat ſolum, &
Area quaſi remanentibus veſtigijs prioris, ædificij res
non dicatur noua, quamuis eſset in totum, & funditus
deſtructa Decius in l. domum ſuam numero 3. de re-
5 gul. iur. vnde etiam prohibitus ædificare † caſtra non
prohibetur reficere Bald. & Angel. in l. 1. §. ædificare
de mort. inferendo, quos citat. Felyn. in cap. cum ac-
ceſſiſsent numero 33. de conſtit. cum alijs per Boer. in
dict. deciſ. 44. num. 4. Iaſ. in l. ex hoc iure num. 17. ff. de
iuſtitia, & iure, vbi quod licitum eſt reficere muros
fortilitij, ſeu villæ abſque licentia ſuperioris, gloſa,
& Bart. in l. ſacra loca 1. §. muros de rerum diuiſio-
ne, & illud quod diximus, vt in reparatione Eccleſiæ
non requiratur Ordinarij licentia non procedit quan-
do cappella fuerit funditus deſtructa, nam tunc re-
quiritur licentia Ordinarij ex eo, quod quando ca-
6 ſtrum † eſt in totum, & funditus deſtructum, vel alias
materia penitus abolita, tunc dicitur caſtrum nouum
ſi reædificaretur, ideo non licebit illud reædificare
abſque Ordinarij licentia, & taliter ædificanti poteſt
nunciari nouum opus, quoniam refectio antiquam
non ſuſtinet, ſed capellam nouam facit Boer. in de-
ciſione 44. numer. 5. vbi complures allegat atteſtan-
do ſic fuiſse deciſum contra Dominum, qui volebat
in Area. Caſtrum ædificare Alber. qui ita etiam at-
teſtatur in leg. 1. §. ſi quis ædificium ff. de nou. oper.
nunciat. & in leg. inter ſtipulantem §. ſacram de verb.
obligat. Felyn. in capitul. conſuluit in 2. notab. de iu-
dæis, & in capitul. cum acceſſiſsent col. pen. in princip.
verſic. hæc, & ſimilia limita num. 33. de conſtitut. Iaſ.
in leg. 1. §. ſi quis ædificium de noui oper. nunciat. &
in l. quominus col. pen. num. 181. de Flumin. vbi per
plura in ſimili adducit.

PRAXIS VARIARVM CRIMINALIVM.

SVMMARIVM.

1 *Accuſatione pendente non poteſt quis ad officium promoueri.*
2 *Accuſatus de aliquo crimine ob calumniam ita vt apud probos viros non ſit diffamatus, non impeditur à promotione.*
3 *Stante mala fama accuſatoris, reijci debet accuſatio calumnioſa.*
4 *Infamia canonica aboletur per pœnitentiam, vel purgationem canonicam.*
5 *Infamia facti tollitur per factum contrarium.*
6 *Infamia iuris tollitur abolitione criminis.*

Accuſatus de aliquo crimine an poſſit interim obtinere beneficium.

RESOLVTIO CCCCLXXXV.

VT regulariter accuſatus, ſeu denunciatus de
aliquo crimine non poſſit promoueri ad of-
1 ficium, vel dignitatem denunciatione, † ſeu
accuſatione pendente habetur in l. reus ff.
de muner. & bonor. cap. omnipotens Deus, vbi omnes
de accuſat. Felyn. Rom. Selu. Nauar. & alij quos pro-
bant Garz. c. 8. nu. 6. & ſeqq. Azor. lib. 6. cap. 7. nu. 94. &
alij infra citandi, nam dicitur eius fama in aliquo di-
minuta, donec appareat veritas rei, & proinde non
debet interim promoueri.
2 Attamen ſi per calumniam, vel aliam cauſam † ini-
quam eſset aliquis accuſatus, ſiue denunciatus de
aliquo crimine, de quo non eſset diffamatus apud bo-
nos, & graues homines accuſatio, ſiue denunciatio
non impedit promotionem, quia dicitur facta do-
loſè, & per calumniam, ita Hoſtien. Io. Andreas, &
alij in cap. meminimus de accuſation. Rom. Selu. Na-
uar. Rodriquez, & alij quos ſequitur Garz. d. capit. 8.
num. 7 & ſeqq. idem Rodriquez tom. 2. quæſtio. regu-
lar. q. 51. art. 11. ad primum conſ. & q. 56. art. 1. Na-
uar. lib. 5. conſiliorum titu. de accuſation. conſ. 2. & alij
plures, itaque cauti debent eſse electores, & iudices
benè proſpiciendo qualitates accuſati, ſeu denun-
ciati, nam ſi penes bonos, & graues viros habeatur
3 pro viro probo, reijci debet accuſatio, † præcipuè ſtan-
te mala fama accuſatoris, quod eo magis attende-
re debent, quando huiuſmodi denunciationes, vel
accuſationes fierent, ne aliquis ſuperior confirma-
retur in dignitate, ſiue officio, & ſuperior penes bo-
nos viros non eſset diffamatus, ita, Hoſtien. & Ioan.
Andr. in d. capit. meminimus de accuſation. & omnes
alij de ſuper citati, & ita pluries obſeruatum vidi,
quæ omnia notanda ſunt, quia frequentiora item
aduertendum, vt habetur in capit. fin. de ſent. excom.
in 6. & per Federic. de Senis Geminian. & alios quos
probant Tuſc. in verb. infamia conclu. 115. Azor. dict.
capitul 7. quæſtione 3. & plures alij recentiores, quod
4 infamia canonica † proueniens ex peccato mortali
aboletur per pęnitentiam, vel per purgationem ca-
nonicam, nempe per iuramentum tale crimen non
commiſiſse, & alij compurgatores iurant ſe credere
illum iurare veritatem, vt habetur in cap. 1. & in cap.
quoniam de purgat. canon.
5 Infamia facti † tollitur per factum contrarium,
nempe per emendationem ipſius delinquentis, in-
6 famia verò iuris tollitur abolitione † criminis, nem-
pe ſi ab eodem iudice, vel eius ſuperiore ſit declara-
tus innocens, ſi etiam per reſtitutionem ſumm. Pon-
tificis, cuius eſt habilitare infames ad dignitates, &
bene-

Digitized by Google

beneficia Eccleſiaſtica, & ſic de alijs ſuperioribus Eccleſiaſticis, vt eſt capitulum generale quoad religioſos.

SVMMARIVM.

1 *Fiſcus de conſuetudine non appellat.*
2 *De conſuetudine notoria, iudex poteſt in camera ſe informare extraiudicialiter.*
3 *Stilus Romanæ curiæ facit ius quoad omnes.*
4 *Fiſcus appellat non ſolum a liberatione, ſed à modicitate pœnæ.*
5 *Si reus appellat, ipſo iure fiſcus intelligitur adhærere.*
6 *In prouincijs ſtatus Eccleſiaſtici, legati diſcutiunt num ſit admittenda, vel non admittenda fiſci appellatio.*
7 *In Regno Neapolitano fiſcus poteſt habere recurſum contra ſententiam liberatoriam, ſi conſtat de notoria iuſtitia.*
8 *Iudex ſeruare debet ordinem narratorum.*
9 *Fiſcus non admittitur ad reſtitutionem in integrum.*

An fiſcus in criminalibus appellet.

RESOLVTIO CCCCLXXXVI.

1 DE conſuetudine † totius Italiæ prohibetur fiſcus appellationem interponere, vt teſtatur Ioſephus Ludouic. deciſ. Lucenſ. 1 num. 47. & refert Roman. in quæſt. 101. num. 32. & de conſuetudine Mediolani Clar. quæſt. 46. num. 2. & de conſuetudine Regni Neapolis Grammat. deciſ. 14. circa fin. & Baiar. quæſt. 94. num. 32. vbi adducit tit. 258. Vinc. de Franch. deciſ. 148. num..... part. 1. deciſio 467. num. 6. parte 3. Marcheſan. in tract. de commiſſ. part. 2. in commiſſ. appell. cap. 2. num. 75. Scac. de appellat. lib. 3. capit. 2. quæſt. 17. lim. 49. numero primo, & ſeqq. & Mar. Ant. Macerat. reſolut. 41. numero 2. ſeqq. vbi ſubdit, quod de tali conſuetudine
2 tanquam notoria † iudex poteſt ex ſe ipſo in camera extraiudicialiter ſe informare, & quod in Curia Romana de laudabili conſuetudine fiſcus non appellet per bullam Pij V. conſtit. 74. verſicul. minus etiam Macerat. dict. reſolut. 41. n. 2. vbi firmat talem conſuetudinem Curiæ Romanæ vbique locorum eſſe obſeruandam tanquam omnium Magiſtram, cum Sty-
3 lus Romanæ Curiæ † faciat ius quoad inferiores Grauat. ad Veſtr. lib. 5. cap. 3. num. 5. & talis conſuetudo procedit in omnibus decretis fiſco præiudicialibus, vt puta ſi diceretur inquiſitum eſſe remittendum ad ſuum domicilium, fiſcus non appellet, & etiam ſi abſolueretur ab obſeruatione iudicij propter peremptam inſtantiam, vt eſt latè videre per Scacc. de appellat. d. limit. 49. n. 5. & ſeqq. Ac etiam ſi accuſator appellauit qui ſi deinde deſiſtit ab accuſatione, illius appellatio non ſuffragetur fiſco, qui de conſuetudine appellare non poteſt, vt fuit deciſum per conſ. Neapolit. teſte Vincent. de Franch. deciſ. 658. per totam parte 4.

Cæterum ſupradictis minimè ſuffragantibus contrarium fuit reſolutum in curia Archiepiſcopali cum ſecundum iuris diſpoſitionem fiſco permittatur appellare, l. illud la 2. ff. de app. Gram. deciſ. 14. num. 2. Gabr. concl. 14. per not. lib. 7. Ioſeph. Ludou. dec. Luc. 1. num. 41. Baiar. quæſt. 94. ſub num. 32. Pereg. de iur. fiſci lib. 7. tit. 4. ſub num. 1. Prax. Archiepiſ. Neapolit. capit. 38. per tot. vbi teſtatur, ita pluries fuiſſe obſeruatum in illa Curia Archiepiſcopali. & poſt longam diſputationem etiam in curia fuiſſe reſolutum, & non
4 ſolum à tali liberatione, † ſed etiam à modicitate pœnæ, Gram. d. deciſ. 14. num. 2. Baiard. quæſt. 57. num. 23. & quæſt. 94. num. 27. Caualcan. de Brach. reg. parte 4. num. 286. & in tantum eſt verum, quod ſi reus ap-

5 pellet, † ipſo iure fiſcus intelligitur adhærere, ita vt poſſit ſententia contra reum reformari in peius, vt poſt Franch. deciſ. 148. num. 1. part. 1. firmat. Baiard. quæſt. 94. num. 32. verſ. ſed quando Mar. Ant. Macerat. var. reſol. lib. 3. reſol. 41. num. 2. idem Franch. deciſ. 467. num. 6. ſeqq. vbi tamen ſubdit, quod pragmatica Regni non procedat, vbi adeſſet pars, quæ quærelam expoſuit, & non appellaſſet, & per bullam ſuper reformatione tribunalium conſtitut. 85. verſic. cum ad ſignaturam, ſtatutum fuit fiſcum poſſe appellare, ideo hodie ſeruatur in curia, vt citato reo abſoluto ſignatura arbitretur, an appellatio fiſci ſit, vel non ſit admittenda, prout etiam dicit Modern. Roman. dicta quæſt. 101. num. 32. Baiard. quæſtione nonageſima quarta, numero 23. ſeqq. & idem dicit
6 ſeruari in Prouincijs ſtatus † Eccleſiaſtici, vt legati, vel alij ſuperiores videant an ſit admittenda appellatio fiſci, vel reijcienda, Ioſeph. Ludou. dicta deciſ. Lucen. 1. numero 40. ſequent. latè Scacc. de appellat. d. quæſt. 17. limit. 39. num. 10. & Vinc. de Franch. deciſ. 148. par. 1. vbi quærit an poſſit ſaltem fiſcus petere recurſum à ſententia liberatoria, & relatis opinionibus contrarijs concludit, quod in illo Regno inſpiciatur grauamen, & ſi fuerit notoriè iniuſtum fi-
7 ſco † concedatur recurſus, vel ſupplicatio, aliàs ſecus, & ita cenſuit etiam curia Archiepiſcopalis, ſed licet fiſcus admitteretur ad appellationem iuxta reſolutionem ſignaturæ, tamen proſequi non poſſet appellationem ſi daretur inſtigator ſecretus, vel apertus niſi præſtiterit dictus inſtigator, cautionem de reficiendo expenſas etiam vlterioris inſtantiæ vigore dictæ bullæ Pij Quarti conſtit. 85. verſic. non proſequatur, Farinac. dict. quæſt. 101. numero 32. Baiard. d. quæſt. 94. num. 24. & ita paſſim obſeruatur, abſque aliqua contradictione, Scacc. d. limit. 49 num. 11. & ſub num. 12. dicit dummodo petatur à parte, aliàs non teneretur dare dictam cautionem, & quotidie ſcribitur per ſignaturam, vt dicta cautio ſit præſtanda tunc talis fideiuſſio erit præſtanda per inſtigatorem abſque alia interpellatione, vel requiſitione facta à iudice, vel ab inquiſito cum ita de forma cenſeatur reſcriptum à ſignatura, & iudex debeat ſeruare ordinem narrato-
3 rum, † & omnia adimplere prout ſunt deſcripta per text. in c. cum dilecta de reſcr. vbi Abb. num. 4 firmat, quod ille tex. quotidie ad hoc allegatur, ſed an fiſcus ſi non poſſit appellare, ſaltim poſſit petere reſtitutionem in integrum concluſio eſt negatiua, vt minimè
9 † admittatur ad reſtitutionem, de qua opinione latè dixi in dicta concluſione trigeſima, numero 25. vſque ad fin. concluſionis, & vide Farinac. quæſt. 101. num. 35. ſeqq. nec minus petere recurſum, vt eſt videre latè per Vinc. de Franc. d. deciſion. 148. nec poteſt fiſcus ſe tueri ſi appellatio fuerit interpoſita per accuſatorem, ſi deinde ipſe accuſator nunciauerit appellationi, vt proſit illius appellatio eidem fiſco Franch. d. deciſ. 658.

SVMMARIVM.

1 *Pater, & filius pro vnica perſona reputantur, & ita filius infamis etiam incapax ſacrorum ordinum videtur.*
2 *Patre mortuo viuere quodammodo dicitur, cum conſeruetur in filio, cuius propago ad omnes eius nepotes, & deſcendentes extenditur, cum ſit quædam ſanguinis continuatio.*
3 *Pater, & filius propter coniunctionem, quam habent ex iuris fictione vnum videntur habere patrimonium.*
4 *Filius in bonis patris dicitur quaſi dominus, ita vt poſſeſſio promiſcua dicatur.*
5 *Filius cum patre vnum caput faciunt, & pro vno reputantur in oneribus etiam ſubeundis vniuerſitatis.*

Y 6 *Infa-*

6 *Infamia patris de iure non nocet filio, quia pœna patris non tranſit ad filium.*
7 *Confeſſio patris, quod nec ipſe, neque familia ſua gauiſa fuit in aliquo ſedili non nocuit filijs.*
7 *Vilitas, & infamia patris nocet filio, quando de iure ita expreſſum eſt, vt eſt de hæreſi.*

An filius infamis prohibeatur ad ſacros ordines aſcendere.

RESOLVTIO CCCCLXXXVII.

SVppoſita illa concluſione pro veriſſima infa-
mem eſſe incapacem ſacrorum ordinum, vt
probat expreſsè in c. infames 7. q. 1. fuit dubi-
tatum apud me in quadam cauſa an iſtud pro-
cederet etiam in filio infamis, & prima conſideratio-
ne videbatur dicendum, quod ſic, propter repræſen-
tationem vnius eiuſdemque perſonæ filij in patre, &
è contra, latè per Bald. in conſil. 129. vol. 5. pater
enim, & filius ita ſunt naturæ lege coniuncti, quod
1 pro vnica † perſona reputantur l. fin. C. de impub. &
alijs ſubſtit. adeo, quod vbi vnus eſt alter eſſe videtur,
cap. cum contra dicimus §. authoritate 35. q. 3. vnde
filius vocatur ſanguis patris l. 4. ff. de inoffic. teſt. &
vox patris dicitur vox filij, & è contra §. ei qui inſtit.
de inutil. imo filius cenſetur portio viſcerum patris l.
cum ſcimus cum ibi notat per Luc. de penn. C. de agri-
col. & cenſit. lib. 11. licet enim verè ſit nouus homo,
propter animam, quæ non eſt eadem cum anima pa-
tris, nihilominus caro paterna non dicitur omnino
extincta, ſed potius aucta, & propagata, vt pluribus
authoritatibus, & exemplis probat Gug. de Benedi-
ctis in red. capit. Raynutius de teſtam. in verſ. mor-
tuo itaque teſtatore in 2. part. num. 31. & quamuis
2 pater ſit defunctus † caro tamen ipſius conſeruatur,
& viuit in filio eiuſque propago extenditur ad omnes
eius nepotes, & deſcendentes, adeo quod nepos dici-
tur quodammodo natus ex corpore aui. l. Lucius Ti-
tius, qui fratrem ff. de hær. inſtit. eſt enim quædam
ſanguinis continuatio inter auum, & nepotem, quæ
facit vnum corpus, vt inquit Alexand. Rauden. in
reſp. 24. num. 42. vol. 1. poſt Paul. de Caſtr. in conſil.
564. numero 3. & ſeq. vol. 2. Plaz. in epitom. delict.
lib. 1. cap. 22. numero 10. & adeo eſt coniunctio inter
3 patrem, & filium, † vt ex iuris fictione cenſeatur vna,
& eadem perſona l. fin. C. de impub. & alijs, ſubſtit.
vnde eadem quoque coniunctio operatur, quod vni-
cum quodammodo, videantur habere patrimonium,
4 & filius in vita patris dicitur quaſi dominus † in boni
illius, ita quod promiſcua eſt poſſeſſio patris, & filij,
& quod ab vno poſſidetur cenſetur ab alio poſſideri,
vt dicit Bald. in l. 2. in fine C. de legit. hæred. & ideo
æſtimum patris prodeſt filio etiam ſeorſum habitanti,
vt inquit idem Bal. in l. prætor. §. ſed, & filius ff. de
edend. & in l. 1. §. Domini ff. ad Syllan. & in c. quæ in
Eccleſiarum in fin. de conſtit. & refert Gugliel. de
Bened. in repet. c. Raynutius de teſtam. in verſ. mor-
tuo itaque teſtatore in 2. par. num. 45. & Ioan. Ant.
de Nig. in cap. regni porrecta n. 105. hinc eſt, quod ſi
adſit ſtatutum, quod nemo poſſit eſſe de antianis niſi
allibratus ſit in appretio vniuerſitatis in mille, & pa-
ter multorum filiorum habeat bona allibrata ducato-
rum mille, donec pater viuit illud appretium pro-
deſt omnibus filijs in ſolidum, vt pulchrè dixit Iaſ.
in l. filius paciſcendo num. 3. C. de pact. & plenius in
l. ſciendum. numero 25. cum ſeq. ff. qui ſatiſd. cog. pa-
5 ter enim cum filijs pro vno capite † reputantur ſecun-
dum Bal. in l. etiam num 15. C. de exeq re iud. & do-
mus habitationis patris cenſetur domus habitatio-
nis filij, vt dicit gloſ. ſing. in l. 2. C. qui ætat lib. 10.
quam refert Bal. in l. 1. §. illud. num. 2. C. commun.
de manumiſs. & Iaſ. in l. ſciendum num. 28. ff. qui ſa-
tiſd. cog.

Contrarium tamen de iure verius exiſtimaui ex eo,
6 quod infamia patris † non nocet filio l. filiam ff. de ſe-
natoribus, ſicut pœna patris non tranſit ad filium l. cri-
men ff. de pœn. Natta conſil. 557. ſicut vile miniſte-
rium patris non nocet filio quoad nobilitatem Anna
conſil. 80. vol. 1. ſicut Mercatura patris non nocet fi-
lijs Gaballin. Milleloquio. 794. part. 2. hinc in noſtro
S. C. fuit deciſum non nocuiſſe filijs patris confeſſio-
7 nem, † qua declarabat ſe, ſuamque familiam in ali-
quo ex qinque ſedilibus huius ciuitatis gauiſum non
fuiſſe, quia filij ipſius confitentis fuerunt ad honores
ſedilis Capuani reintegrati in cauſa illorum de Ac-
ciapaccia in anno 1577. ſi male non recordor, Vnde
Moiſes. in ſumma cap. 16. num. 26. dixit, per hæc ver-
ba, quod attinet ad filios perſonæ vilis, & infamis re-
gulariter non ſunt prohibiti ſuſcipere ordines, niſi in
caſibus vbi de iure reputarentur viles, & infames ex
paterno delicto, vt euenit in hæreſi, & ideo licet pater
hiſtrio, mimus macellator, & ſic de alijs non poſſet
promoueri ad ordines, quia eſt vilis perſona ob igno-
minioſam artem quam exercet: filij tamen poſſent ad
ordines promoueri; ex quo vilitas, † ſeu infamia pa-
tris non nocet filijs in ordine ad Eccleſiaſtica munera
niſi ſic de iure inueniatur expreſſum, gloſ. in cap. quo-
niam vetus in verb. inuidia 24. q. 1. & alij quos pro-
ban. Suar. d. diſput. 48. ſect. 3. Regin. d. tract. 2. num.
598. vt alios reticeam.

SVMMARIVM.

1 *Ad incurrendam pœnam legis requiritur quod ſit ſecu-tus effectus.*
2 *Stante ſtatuto quod ſi quis voluerit aliquem venenare capite puniatur non habet locum in eo qui præparauit venenum, & delictum non fuit conſummatum.*
3 *Verbum, voluerit, intelligitur cum effectu.*
4 *Statuta punientia delicta, intelliguntur de conſumatis.*
5 *Statuta debent intelligi in caſu vero, & non ficto.*
6 *Non punitur conatus non ſequuto effectu, de generali conſuetudine.*
7 *Lex quantũcunque dura vbi clare loquitur eſt ſequenda.*
8 *Verba ſtatuti ſunt proprie intelligenda vbi non eſt abſo-nus intellectus.*
9 *Quando ſumus in atrociſſimis, punitur conatus.*

An incidat in Pœnas Bullæ Gregorij XIV. qui conatus fuit extrahere Reum ab Eccleſia effectu non ſequuto.

RESOLVTIO CCCCLXXXVIII.

AD propoſitum dubium Reſpondi negatiuè
conſultus à Domino Vicarius ciuitatis. N.
ex gloſ. not. per illum tex. in l. fin. ff. de rer.
diuiſ. quæ verba ibi poſita. ſ. muros tran-
ſcendere voluerit, interpretatur, & intelligit, quod re
ipſa transfunderit muros. & Bar. ibi per illam gl. infert
ad ſtatutum, quo cauetur quod ſi quis voluerit ali-
quam mulierem corrumpere capite puniatur. Nam
1 intelligitur quod cum effectu † illam corruperit, &
ex hoc dicto Bar. infert Fran. de Crem. in ſuo not.
2 49. defenſaui ſemel quod ſtante ſtatuto, † quod ſi
quis voluerit aliquem venenare capite puniatur, quod
tale ſtatutum non haberet locum in illo, qui præpa-
rauerat venenum, ſi delictum non fuit conſumatum;
3 quia verbum illud, voluerit, intelligitur † de re ip-
ſa, quod fecerit, & pro tali expoſitione etiam eſt gl.
in l. 1. in verbo voluerit ff. de leg. 2. & illum not. ibi
Alex. in fin. poſt Paul. de Caſtr. & ad idem glo. in l.
fin. in princip. C. de condit. inſer. in verſic. voluerit;

quam

Digitized by Google

quam exponit voluerit ideſt elegerit, & in l. ſi conſti-
tuerit in verſicu. voluiſse ff. fin. reg. & in leg. quod ſi ab
initio ff. ſi cer. pet. & in cap. ſi diligenti in verbo pur-
gare de foro compet. & not. Bald. Ang. & Imo. in l. ſi
quis Semponium. ff. de hæred. inſtit.

4 Facit etiam ad hoc, quod ſtatuta † punientia de-
licta, intelliguntur de conſumatis iuxta doctrinam
Bart. & omnium in leg. 1. ad leg. Corn. de Sicar. & ſta-
5 tuta debent iorelligi † in caſu verò, & non ficto,
leg. 3. & ibi Bal. §. hæc verba de neg. geſt. leg. quicquid
de verb. obligat. §. & ſine iſta, voluntas venenandi
etiam ſi proceſſit ad actum propinquum dicitur ficta,
vnde non poteſt puniri per ſtatutum, quia requiri ac-
ctum verum, & conſumatum, pro vt in ſimili conſul-
uit Bald. in conſ. 356. incip. ſtatuto Placentiæ in 1. vol.
vbi vult quod ſtante ſtatuto Placentiæ, quod quiſ-
quis nixus fuerit adulterium committere decapite-
tur, quod ſi quis tentauerit, & non potuit adimpleri
quod non ſit decapitandus, ſed quod puniatur illa pę-
na pecuniaria per notat. per Cyn. & doct. in leg. 15. qui
cum telo ad leg. Cornel. de Sicar.

6 Tertio facit, quia per conſuetudinem † totius mun-
di eſt derogatum omnibus legibus diſponentibus co-
natum puniri, vt vult ſpecul. in titul. de accuſ. in §. 1.
quem ſequitur Bald. in conſil. 361. in 1. vol. incip. qui-
dam rumor, & Alex. in conſil. 15. in 1. vol. 2. col. Ang.
& Mod. in l. 1. §. hæc autem verba ff. quod quiſque iur.
Felyn. in tract. quando conatus puniatur in 3. col. Ang.
in tract. malefic. in verſic. ex interuallo Berthac. in ſuo
repert. in verſic. venenatio vbi dicit ſe plures iudi-
caſse Romæ Bartol. latiſſimè in conſil. 33. in 2. vol. &
hæc eſt communis opinio, prout ipſe dicit, & ſic vi-
detur, quod benè iudicauerit Franc. de Crem. expo-
nendo venenauerit, ideſt re ipſa fecerit, & mors ſe-
quuta eſt: his tamen non obſtantibus credo opin. D.
Philip. veram, per ea quæ ipſe ſubtiliter dicit.

Nam negari non poteſt, quod voluntas ſit ſeparata
ab ipſo facto text. cap. 1. hic per eum alleg. vbi gloſ. in
verſic. voluntatem alleg. plures concor. latè Card. in
clem. 1. de vſur in 3. q. ſed vbi proceſsum eſt ad actum
exteriorem efficitur punibilis, vt not. dicit Bald. in leg.
non ideo minus C. de accuſ. 7. col. dicens, quod etiam
in atrociſſimis voluntas, ſeu ordinatio ad deliquendū
non punitur, niſi proceſsum ſit ad aliquem ordinatum
de præſenti ad ipſum factum, quo caſu venit punien-
da, ſic ergo in pręſenti caſu.

Secundo vbi quis eſt impeditus impedimento fa-
cti, vt quia ſuit detectus non venit puniendus conatus,
vt volunt DD. maximè Card. in dict. cap. 1. de eo qui
mit. in poſ.

Tertio ſtatutum loquitur clarè, & expreſsè punien-
do ipſam voluntatem ergo debemus ſequi illud, quia
7 lex, vel ſtatutum † quantumcunque durum & rigo-
roſum ſit, vbi clarè loquitur eſt ſequendum leg. pro-
ſpexit ff. qui & à quibus.

8 Quarto verba ſtatuti ſunt intelligenda † propriè
vbi abſonus intellectus non ſequitur, vt in leg. 3. §. hęc
verba, & ibi Bartol. ff. de neg. geſt. ita in caſu iſto cum
clarè conſtet voluntatem ſtatuentium velle punire
ipſam voluntatem delinquendi propter atrocitatem
delicti, vt in l. 1. C. de malefic. vbi gloſ. Salyc. & Ioan.
Fab. & Ang. poſt gloſ. in §. alia inſt. de publ. iud. Bald.
in ſuo conſ. 164. in 3. vol. vbi appellat. iſtud delictum
grauiſſimum dicens quod committens tale delictum
proditor, & homicida nuncupatur ergo, ſi eſt grauiſ-
ſimum, quare non punietur eius conatus, ſicut in alijs
etiam hodie vt in crimine læſæ maieſtatis, & in aſsaſ-
ſinamento, vt vult ipſe Bal. & Ang. poſt gloſ. ibi in d.
§ hæc verba, & magis latè Ludouic. Bolog. in ſuo con-
ſilio 8. in 3. colum. verſiculo quo aſsaſſinamento.

Quinto facit dictum conſ. Bald. 356. vbi vult quod
ſi ibi probatum eſset quod ille, qui tentauit com-
mittere adulterium feciſset quicquid potuerit, & per
eum non ſteterit, quod veniret puniendus tamen quia
ibi non perſeuerauit; quia pęnituit, non venit pu-
niendus.

Ad contraria ſupra adducta reſpondeo, quod nos
loquimur vbi ſtatutum clarè vult punire conatum,
quia tunc non poteſt dici caſus fictus immò verus,
quia ipſa voluntas delinquendi vera eſt nec etiam
conſumatum, quia ſatis eſt conſumatum illud, quod
punit ſtatutum.

Nec etiam obſtat communis, quæ habet quod ge-
nerali conſuetudine eſt hodie derogatum omnibus
legibus punientibus conatum, quia illa non exten-
9 ditur ad atrociſſima delicta, † vt ſupra dictum eſt,
nec etiam obſtat d. c. conſulere quia reſponde, prout
ad leg. fin. de rer. diuiſ. eſt bene verum, quod in iudi-
eando eſset durum recedere à prima opinione, quam
ſequuntur omnes, de quo vide ibi per Dom. Philip.
allegat. maximè Bartol. vnum tamen dico, quod ſi ca-
ſus euenire vbi eſset in practica talis ſpecies delicti
prout eſt Romę, quod iudicarem contra communem.

SVMMARIVM.

1 *Delinquentes gaudent immunitate Eccleſiaſtica.*
2 *Heretici propter crimen hereſis non gaudent Eccleſiaſti-
ca immunitate.*
3 *Impetratio beneficiorum, vel dignitatum facta ab here-
tico eſt nulla.*

Hęretici an gaudeant immunitate
Eccleſiæ.

RESOLVTIO CCCCLXXXIX.

1 IMmunitate Eccleſiarum delinquentes † gaudent,
vt ab Eccleſijs propter ſua delicta non extrahan-
tur c. diffiniuit 17. quæſtion. 4. leg. 2. & l. præſen-
ti C. de his qui ad Eccleſ. confugi. l. 2. tit. 11. par. 1.
l. 3. tit. 5. lib. 1. fori. ll. & habetur in Exodo cap. 21. ibi.
conſtituam tibi locum, in quo fugere debeas, & fi-
lijs Iſrael delinquentibus ſex ciuitatem ad eorum
refugium fuerunt conſtitutæ, vt habetur Ioſue capit.
20. & Deuter. c. 19. ſed quare Ioab fugiens ad Eccle-
ſiam non euaſit mortem vt 3. Regum c. 2. nam vt ibi
apparet duos interfecit Iudæos per inſidias, videlicet
Abner. & Amaſan tales autem homicidas, per Indias
non tuetur Eccleſia, vt in dicto capitul. 21. in Exo-
do, & capitul. 1. de homicidio, & olim nefas erat quē-
quam à Deorum templis extrahere, ideo prouerbium
eſt ad aram confugiſti, vel ad Aſylum, quod erat tem-
2 plum Dianæ, ſed hæretici † hac Eccleſiarum immu-
nitate non gaudent propter ſuum crimen hæreſis leg.
1. Cod. de his qui ad Eccleſ. confugi Archid. in capit.
vt inquiſitionis in fin. de hæret. libr. 6. Oldrad. conſil.
64. an fugiens numer. 3. Abb. in c. inter alia numer. 23.
de immunit. Eccleſ. Syluestr. in verbo immunitas 3.
quæſt. 3. Gundis. de Villa de hæret. quæſt. 11. num 15.
Hyppol. in l. ex ſenatus conſulto numer. 10. ff. de Sica
rijs Nicol. Boetius deciſ. 110. Couarr. libr. 2. reſolut.
cap. 20. numer. 11. Iaco. Sept. in inſtit. Cathol. capitul.
45. num. 21. quia ſi delinquens in Eccleſia hac immu-
nitate priuatur cap. fin. de immunitat. Eccleſ. à fortio-
ri hæreticus qui contra Eccleſiam vniuerſalem delin-
quit, gaudere non debet, alias verò perſonas, quæ ab
Eccleſijs poſsunt extrahi, refert gloſ. & doct. in dict.
cap. inter alia, & l. pen. & fin. titul. 11. par. 1. & Nicol.
Boerius, & Couar. in locis retro citatis, & nota in-
3 cidenter hic quod impetratio † beneficiorum, vel
dignitatum ad preces hæreticorum eſt nulla capitul.
a. §. ad hęc de hær. lib. 6. cap. Felicis de pęnis eod. lib.

Digitized by Google

alias regulariter nihil refert à quo ſit impetratum dũmodo à principe ſit conceſſum, vt his verbis inquit l. vniuerſis C. de precib. Impera. offeren. neque hæreticus reſcriptum aliquod poterit impetrare Specul. de reſcriptis §. 5. Ludou. Carrer. de hære. §. de pœnis numer. 21.

SVMMARIVM.

1 *Cognitio de habitu clericali eſt remittenda Iudici Eccleſiaſtico.*
2 *Reprobatur opinio Guid. Papa in deciſ. 138.*
3 *Si clericus dicit ſe ferre habitum, & tonſuram, attamen denudato capite ante iudicem ſæcularem, contrarium reperitur, poteſt denegari remiſſio ad iudicem Eccleſiaſticum tanquam calumnioſa.*

An cognitio habitus Clericalis ſit rimittenda iudici Eccleſiaſtico.

RESOLVTIO CCCCXC.

QVæro an controuerſia ſuper habitu Clericali ſcilicet ſi habitus ſit, vel non ſit clericalis pertineat ad iudicem ſæcularem, an verò ſit remittenda iudici Eccleſiaſtico, & reſpondetur debere † remitti ad Eccleſiaſticum, vt tenent Gemin. in cap. 1. in fin. 1. col. de clericis coniugatis, & in cap. iudex laicus col. 3. de ſententia excommunicationis Card. in Clem. 2. qu. 8. de vita, & honeſt. Clericorum, & in conſ. 41. num. 3. Bald. in conſ. 117. num. 9. vol. 3. Alexan. in conſ. 8. nu. 5. vol. 1. Auffrer. in repet. Cle. 1. Fall 20. de officio ordinarij Maſcard. de probat. conſilio 698. num. 8. poſt. de Franch. in dec. 189. num. 6. par. 1. Ant. de Ballis lib. 5. variar. iuris tract. fol. 201. Boer. in deciſ. 69. num. 16.

2 Quidquid dixerit † Guid. Papa in deciſion. 538. qui voluit quod diſpoſitio cap. iudex laicus de ſententia excommunicationis lib. 6. locum ſibi non vendicet in habitu, quia cognoſcere de habitu ſpectet ad iudicem ſæcularem, non autem Eccleſiaſticum, quę doctrina procedere tantum poterit quando dubitatio eſt an is qui non incedit in habitu clericali, ſed prætendit ſe clericum, & dubitatur an ſit talis, quod autem dicta habitus cognitio ſpectet ad Eccleſiaſticum probatur.

Primo quia habitus eſt quid acceſſorium ad clericatum qui eſt res ſpiritualis, quare iudex Eccleſiaſticus non ſæcularis, argumento text. in capit acceſſorium de regulis iuris, & tenent Gemin. loco citato.

Secundo ex authoritate Rotæ in dec. 3. de ſententia excommunicationis in nouis, vbi per optimè hoc idem probatur.

Limitarem tamen vbi reuocaretur in dubium id quod ſtatim poteſt probari, vt de tonſura, quæ poteſt ſtatim videri ad oculum depoſito bireto, vt ſi aliquis allegaret ſe clericum propter habitum, & tonſuram,
3 ſi iudex ſæcularis † ſtatim denudato capite contrarium cognouerit, poterit tunc denegare remiſſionem ad iudicem Eccleſiaſticum, tanquam calumnioſam, vt per Franch in capit. 1. §. de Clericis coniugatis in 6. & Maſcard. loc. cit. ſecus verò ſi dubitaretur num tonſura ſit clericalis vel ne, nam tunc in tali caſu Eccleſiaſticus deberet cognoſcere.

SVMMARIVM.

1 *Duo neceſſariè, & copulatiuè concurrere debent vt delinquens remittatur ad curiam artis lanæ, & numer. 7.*
2 *Miles non militans ſi delinquit non remittitur Magiſtro militum.*
3 *Idem de ſeculari non ſtudet.*
4 *Mercator non exercens mercaturam non remittitur ſuperiori mercatorum.*
5 *Idem de Artifice.*
6 *Clericus non ſeruiens in diuinis non remittitur Epiſcopo.*

Vt quis remittatur ad conſules artis lanæ, quænam concurrere debeant?

RESOLVTIO CCCCXCI.

1 QVæro quænam requirantur vt delinquens remittatur ad curiam artis lanę, reſpondetur duo eſſe † neceſſaria, primum vt exerceat artem illam Bar. in l. ſcriniarios C. de teſ. militis vbi Franc. Aret. in not. & Corn. colu. 1. verſ. nota idem Bart. per illum text. in l. ſemper §. penult. ff. de iure immunitatis, & c. qui ſub prætextu col. 2. C. de Sacroſanctis Eccleſijs, & in l. duos §. primo num. 3. ff. de excuſatione tutorum Bald. in l. 1. in 7. col. in fin. Cod. de collegiarijs lib. 11. & in conſ. 21. num. 4. vol. 2. Iaſ. 127. num. 3. vol. 3. Burſ. conſ. 37. num. 4. & ſequente col. 1. ex quo infertur ad plura.

2 Infertur primo, quod non militans † ſi deliquerit non venit remittendus Magiſtro militum l. nec quidam C. de teſtam. milit. vbi Bal. in 7. not. Bal. in l. Diuus in fi. ff. eodem Bart. in l. ſi duas §. grammaticè ff. de excuſatione tutorum Alex. in l. Centurio in 2. column. num. 15. ff. de vulgari, & pupillari ſubſt. & in conſilio 3. num. 4. vol. 1. Afflict. in conſt. Regni intentionis noſtræ ſub numero 28. lib. 1. Anto. de Nigris in cap. Regni emergentium num. 16. & Viuius loc. cit. deciſ. 153. volum. 2.

3 Infertur ſecundo quod ſcolaris † non ſtudens, ſi deliquerit non venit remittendus rectori ſtudij ita Bart. in §. omnem in fin. proęm. ff. & in Aut. habita vbi etiam Bal. in 3. col. numero 25. C. ne filius pro patre idem Bar. in l. ſub prætextu in fin. Cod. de Sacroſanctis Eccleſijs. Ioan. de Lignar. in proęm. Clemen. num. 5. Felyn. in cap. quanto in fin. de magiſtris, & proęm. decret. in 3. col. num. 21.

3 Infertur Tertio quod mercator † qui mercaturam non exercet ſi deliquerit non venit remittendus ſuperiori illius profeſſionis iuxta terminos text. in l. per iniquum C. de iuriſdictione omnium iudicum Bar. in dict. l. ſub prætextu in fine C. de Sacroſanctis Eccleſijs Alex. conſ. 91. numero 3. volum. 1. Rolan. in conſilio 37. numero 10. volum. 2. Dec. conſ. 81. num. 4. volum. 1. Mandoſ. conſ. 37. volum. 1. & Guid. Pap. in deci. 41. & Ann. Alleg. 1011. num. 2. vol 2.

5 Infertur quarto, quod artifex, † qui artem non exerceret, ſi deliquerit nõ venit remittendus rectori illius artis, ita Calcan. in conſ. 33. Carret. in conſ. 21. nu. 4. vol. 1. Borell. in conſ. 15. num. 16. volum. 1. & de Franch. in deciſ. 176. part. 1 & idem in deciſ. 481. part. 2.

6 Infertur in clerico non beneficiato † qui non ſeruit in diuinis, qui ſi delinquat non veniat remittendus Epiſcopo iuxta diſpoſit. S.C.T. ſeſs. 23. cap. 6. qui requirit ſeruitium in diuinis, vt clericus fori gaudeat priuilegio, & ita etiam not. Gemin. in cap. fin. per illum tex. de reſcriptis Ancharan. in conſ. 333.

7 Secundum quod requiritur eſt, quod ſit deſcriptus † in Matricula illius artis Bal. in l. ſcriniarios C. de teſtam. militis, dicit vtrumque requiri ſcilicet matriculam, & exercitium, vt delinquens remittatur, nec ſufficit matricula ad obtinendam remiſſionem ſine exercitio, nec eſt contra exercitium abſque matricula, prout idem tenet Pau. Caſ. qui in ſpecie ponit quæſtionem in 2. colu. 16. in tex. eandem opinionem tenet ibidem Corrad. col. 1. verſ. in text. ibi exercens, & ibidem Dec. col. 2. verſ. requiritur tamen Ang. in l. miles §. eo tempore ff. de teſtamen. militis Rimin. in l. ſcriniarios 5. col. verſic. pro quo facit Cod eodem, &

ita

Digitized by Google

ita nouiſſimè fuiſſe in proprijs terminis deciſum eſt de Franch. in deciſ. 481. par. 2.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus Principis dicitur maior Ordinario.*
2 *Delegatus Principis repræſentat ipſum Principem.*
3 *Delegatus Principis deliquens in non procedendo, niſi per ipſum Principem puniri poteſt, & de ratione num. 4.*

An delegatus Principis delinquens ſit remittendus ipſi Principi, an verò puniri debeat per ipſum Ordinarium.

RESOLVTIO CCCCXCII.

QVæro an delegatus Principis ſit remittendus ipſi Principi an verò puniri debeat per Iudicem Ordinarium, & pro vna parte videtur reſoluendum, quod ſit remittendus Principi ex multis.

Primo per tex. in capit. ſanè il ſecundo vbi DD. de
1 officio deleg. vbi delegatus † Principis dicitur maior
quolibet Ordinario, vt tradunt Com. DD. in verb. ff. de officio eius ſi maior. ergo nullo modo poterit per ipſum puniri, quia minor non habet iuriſdictionem in maiorem l. maiorem, ff. de iuriſdictione omnium iudicum l. pen. ff. de iudicijs, & in cap. cum inferior de maioritate, & obedientia.

2 Secundo facit, quia delegatus Principis † repræſentat ipſum Principem l. eos C. de appellationibus cap. paſtoralis de officio delegati, & tradunt DD. in l. 1. C. qui pro ſua iuriſdictione qui Princeps à nemine iudicari poteſt, ergo nec eius delegatus ipſum repræſentans.

Prædictis non obſtantibus contrarium dicendum eſt cum hac diſtinctione, quod aut delegatus delin-
3 quit in non procedendo † & tunc quia ſolum exceſſit contra Principem in non parendo mandatis ipſius, non poterit per alium inferiorem puniri, ſed ipſi Principi remittendus eſt puniendus, Bald. poſt Petrum, & Cyn. in Auth. qua in Prouincia Cod. vbi de Crimine agi oportet Alexand. in l. à diuo Pio §. ſententiam poſt num. 17. in fine ff. de re indicata Alci. in leg. pronunciatum num. 4. ff. de verborum ſignificatione Iaſ. in l. fin. numero 7. ff. de iuriſdictione omnium iudicum, & Ioan. And. & Sicul. in capit. fin. de reſcriptis in 6. Abbas in capit. primo in princ. de raptoribus, Felyn. in cap. cum inferior in 3. not. de maioritate, obedientia Mar. Socc. in capit. poſtulaſti in 4. col. numero 16. de foro competenti poſt Feder. de Senis in conſ. 17. & add. ad Capell. Tholoſ. dec. 424.
4 vel delegatus delinquit in agendo † & tunc poteſt puniri per ordinarium loci, & nullo modo remittendus eſt Principi, & alij in l. ciues libertatem ff. de petitione hæreditatis Spec. & Ioan. And. in tit. de inquiſitione §. primo verſic. ſed pone in fine Bar. in l. ſi quis violauerit in fine ff. de rerum diuiſione Iaſ. in l. ſi duo patroni §. idem Iulianus numero 8. ff. de iureiurando Pet. de Anchar. in repet. cap. ea quæ in 6. col. num. 42. de regulis iuris Mar. Socc. in capit. ſuper co in fine de raptoribus poſt Ioan. And. ibidem in 3. not. ad quod facit tex. cum gloſ. in cap. cum Epiſcopus de officio Ordinarij.

SVMMARIVM.

1 *Clerici à laicorum iuriſdictione ſunt exempti.*
2 *Iudex laicus non poteſt cognoſcere de cauſis Clericorum, directè vel indirectè, nec in actione perſonali, nec reali, ſiue incidenter, ſiue per viam exceptionis.*
3 *Clericus etiam volens non poteſt conſentire in iuriſdictionem Iudicis laici.*
4 *Bona mobilia clericorum ſunt exempta à iuriſdictione laicorum.*
5 *Bona patrimonialia laicorum gaudent priuilegio clericorum.*

Sequeſtrum licet de facto in periculo moræ à iudice ſæculari factum fuerit in bonis Clerici ſub prætextu periculi in mora, tamen creditor debet coram Eccleſiaſtico cauſam agere.

RESOLVTIO CCCCXCIII.

FVndamentum præſentis articuli conſtat ex illa concluſione bona Clericorum eſſe exempta à iuriſdictione cuiuslibet laici iudicis, Clerici
1 enim omni iure à laicorum iuriſdictione † ſunt
exempti, cap. ſi quis Clericus vbi Abb. & in Fely. eodem tit. conſtitut. Federici II. hoc edictali §. Sancimus 36. numero 11. & ſeq. Fulu. Pacian. conſilio 746. num. 115. Duaren. de ſacris Eccleſ. miniſt. lib. primo cap. 2. in fin. & laici iudices, nec principaliter, nec incidenter cognoſcunt de cauſis Clericorum cap. nunquam ſi Imperator capit. cum ad verum 96. diſtinct. Michael. Agia tract. de exhibendis auxilijs fundam. 26. Rolan. à Valle conſ. 12. numero 37. lib. 2. dicens quod clericus non poteſt trahi coram ſæculari, ſiue agatur reali, ſiue perſonali, ſiue poſſeſſorio, ſiue petitorio, ſiue iudicium ſit ordinarium, ſiue ſumma-
2 rium, nec ſæcularis iudex poteſt indecenter † nec per
viam exceptionis contra clericum iudicare, & probat idem Rolan. à Valle vbi proximè num. 38. & 41.
3 nec etiam de voluntate ipſius clerici, † qui etiam iuramento nequit in laicum conſentire, & ipſum capacem facere dict. capit. ſignificaſti vbi gloſ. Alexan. conſ. 8. libr. 1. Speculator. lib. 2. titul. de competentis iudicis aditione §. primo num. 21. Lapus allegat. 58. numero 14. Philipp. Franch. in quæſtionibus ſuper materia petitorij dub. 4. numero 11. Abb. quæſt. 6. numero 3. Lapus allegat. 58. numero 14. Pau. Caſtr. conſ. 29. incip. omnis difficultas numero 5. parte 1. Celſus Hugo conſ. 46. numero 3. Federic. de Senis quæſt 275. n. 2. Menoch. lib. 2. de arbitrarijs caſu 430. numero 2. Rol. à Valle conſ. 4. numero 10. vol. 1. Matth. de Affl. deciſ. 24. & 85. vtrobique numero 1. Clerici enim omnes etiam in minoribus ordinibus conſtituti maximè beneficiati, ſunt de foro Eccleſiæ capitul. cum non ab homine de iudicijs cap. 2. de foro competenti capit. clericum capit. nullus 11. quæſtion. prima Dec. in capit. Eccleſia ſanctæ Mariæ numero 19. de conſtitution. & in cap. decernimus num. 166. de iudicijs Rebuff. in commentar. ad leg. Gallicas tract. vt laici non conueniantur coram iudicibus Eccleſiaſticis numero 10. Concil. Trident. ſeſs. 23. ſub decreto de reformat. capit. 6. Roland. à Valle conſ. 23. numero 12. libr. 2. dicens quod Clericus debet conueniri coram iudice ſuo Eccleſiaſtico, ſiue conueniatur à laico, ſiue à clerico Ioſephus Cumiæ in ritus Mag. Cur. Vic. Regni Siciliæ capitulo 2. numero 40. latè Grammat. deciſion. 61. à numero 4.

Idemque procedere in bonis clericorum mobili-
4 bus, nam bona mobilia † Clericorum ſequuntur conditionem, & priuilegium perſonæ capit. final. de vita, & honeſt. clericorum Io. de Plat. in l. 2. in fine Cod. de priuileg. eorum qui ſacro Palatio militant lib. 12. Rebuff. in proœmio ad conſtitut. Franciæ gloſ. 5. num. 56. Bald. in l. mercatores, Cod. de comm. & mercat. quem refert, & ſequitur Alex. conſil. 31. viſo titulo quæſtionis præmiſſæ vol. primo, & alij relati per Celſum Hugonem conſil. 60. numero 51. Caballin. mille loq. 617. numero 2. Cephal. conſilio 178. num. 105. vol. 2. Hieronym. Grat. conſil 61. numero 47. vol.

2. vnde ſicut perſonę Clericorum non ligantur ſtatuto laicorum, non ligabuntur bona, quæ gaudent priuilegio clericorum gloſ. 2. in cap. Eccleſia Sanctæ Marię vbi Abbas numero 7. & 21. de conſtitutionibus, qui poſt alios, quos citat dicit, quod etiam patrimonialia clericorum non ligantur laicorum ſtatuto, ſequitur Felyn. ibi num. 10. circa principium Dec. n. 18. Ripa conſ. 81. num. 6. And. Sicul. conſ. primo n. 66, vol. 3. Ioan. Petr. Surd. dec. 160. n. 10. & 11. Puteus lib. 1. Rota deciſ. 63. num. a. vbi dixit, quod clericus eſt eiuſdem fauoris, cuius eſt Eccleſia Greg. Lopez gl. 7. in l. 58. tit. 6. par. 1.

SVMMARIVM.

1 *Merces prohibitas non licet deferre ad Barbaros, & hoſtes Romani imperij talia ſunt vinum, oleum, arma, ferrum, cotes.*
2 *Ad ſaracenos non ſunt deferenda lignamina, naues, &c.*
3 *Non eſt licitum deferre ad ſaracenos merces prohibitas, etiam pro redemptione captiuorum.*
4 *Merces etiam non prohibita non poſſunt deferri ad ſaracenos, tempore belli.*
5 *Tempore pacis licitum eſt deferre ſaracenis merces non prohibitas.*
6 *Aſportantes prohibita ad Barbaros puniuntur de iure ciuili, pœna confiſcationis bonorum, de iure vero canonico pœna excommunicationis.*

Chriſtianis an licitum ſit negociari, & mercari cum Sarracenis, & Barbaris.

RESOLVTIO CCCCXCIV.

AN licitum ſit Chriſtianis negociari, & mercari cum Sarracenis, & Barbaris, dicas de mente Doctorum conſiderando, ſeu faciendo aliquas concluſiones pro huius dubij vera reſolutione.

Pima concluſio eſt quando quærimus de Sarracenis, ac de alijs Barbaris, qui ſunt hoſtes Romani Imperij.

Secunda eſt quando præter iſtos quærimus de alijs.

In prima concluſione pro eius reſolutione duo ſunt conſiderandi caſus.

Primus eſt tempore belli.

Secundus eſt tempore pacis, ſeu tregua.

In primo caſu facias duas concluſiones

Prima eſt in mercibus prohibitis.

Secunda eſt in mercibus non prohibitis.

In prohibitis concluſio eſt, quod non licet eas ad Sarracenos, ſeu alios Barbaros Romani Imperij hoſtes deferre † vt probatur in l. 1. & 2. C. quæ res exportari non deb. vbi ad Barbaros vinum, aut oleum, aut alia liquamina deferre non licet cauſa negociationis, vel commerciorum, & idem dicit gloſ. in dict. l. 1. eſſe in quibuſcumque aridis, ſcilicet victualibus non ſolum in vino oleo, & alio liquamine, quia eſt eadem ratio, & in ferro, & in omni armorum genere, vt habetur in dict. l. 2. & idem eſt in cotibus, ſeu lapidibus, qui ſunt ad ferrum acuendum l. cotem ff. de publican. vbi expreſſe idem dicitur eſſe in frumento, ſale, & hoc etiam declaratur in l. 1. cum gloſ. Cod. de littorum, & itinerum cuſtod. lib. 12. vbi gloſ. dicit, quod merces, quæ prohibitæ ſunt deferri ad nationes Barbaras ſunt victualia, & arma, nec deniq; mercatoribus noſtris licet aurum pro mancipijs, aut quibuſcumque ſpeciebus comparandis ad Barbaros transferre l. 2. C. de commerc. & mercator. nec animalia licet transducere in Barbaricum ſolum l. vſurpatione, & ibi not. C. de Vectig. & commiſſ.

Hæc concluſio primo procedit etiam de iure Canonico c. ita quorundam c. ſignificauit c. quod olim, & c. ad liberandum extr. de Iudeis vbi etiam exprimitur idem in deferentibus ad Sarracenos lignamina
2 † galearum, & in vendentibus eis galeas, aut naues, & in ſumma ex d. c. ſignificauit elicitur, quod nullæ res, vel merces ad Sarracenos, ſeu in Alexandriam deferri poſſunt, ex quibus poſſit ad Sarracenos aliquod commodum, vel ſubſidium peruenire.

Habet locum dicta concluſio ſecundo etiam ſi Chriſtiani ferant huiuſmodi res prohibitas abſque intentione, vt impugnentur Chriſtiani, ſatis eſt, quod Chriſtiani poſſint impugnari gl. Io. And. & Abb. in d. c. ita quorundam in gloſ verſ. ferrum.

Tertio d. concluſio locum habet etiam ſi quis mer-
3 ces † prohibitas deferre vellet pro redemptione captiuorum, dato quod aliter captiuos Chriſtianos redimere non poſſet gloſ. Abb. & Doctores in d. c. ſignificauit, & licet aliqui Doctores contrarium tenuerint, tamen hæc eſt magis communis concluſio vt dicit Alex. in conſ. 130. vol. 7.

Quarto declaratur procedere etiam ſi portetur aliquod liquamen quantumcumque modicum etiam cauſa deguſtandi l. 1. C. quæ res export. non deb. ex hoc ibi Baldus infert quod illi, qui non poſſunt portare vinum extra diſtrictum etiam vnam materiam portare non poſſunt guſtus cauſa.

Contra hanc illationem tenet ibi Salicetus, quia dicta l. loquitur quando fertur ad hoſtes, & ideo non extendenda.

In ſecunda concluſione in dict. capit. ſignificauit videtur tenere, quod merces non prohibitæ poſſint
4 ad Sarracenos portari † etiam tempore belli, tamen ibi Abb. & alij Doctores tenent contrarium, & Alex. in conſ. 130. vol. 7. quæ concluſio probatur in d. cap. quod olim ſecundum verum, & magis communem intellectum, vt ait Alex. in dict. conſ. 130. & ibi idem tenent Inn. Goffred. & Abb. & ſic hæc eſt communis opinio, & vera, vt probatur in dicto cap. quod olim in verbis illis eis reliqua rerum ſubſidia, & in illis alijs verbis eis mercimonia conſilia, vel alia ſubſidia tranſmittatis.

In ſecundo caſu primæ concluſionis, qui eſt quando loquimur tempore pacis concludas, licitum eſſe indiſtinctè mercimonij cauſa cum Sarracenis habitare, & ad eos merces & res quaſcumque transferre, ex quibus poſſit Sarracenis commodum, & ſubſidium prouenire dummodo non ſint de rebus ſpecifice prohibitis, quas ſupra enumerauimus, ita probatur in dicto cap. ſignificauit, & in dicto cap. quod olim tradit Hoſtien. in ſumma in tit. de iudę. & Sarracen. §. fin. & eandem opinionem tenent Innocen. Abbas, & alij Doctores communiter in dict. capit. quod olim, & Abbas in dicto cap. ſignificauit, & ita eſt tenendum, licet aliter in dict. c. ſignificauit gloſſa ſenſerit, & opinionem communem etiam tenuit Alex. in dict. conſ. 130.

In ſecunda concluſione principali quando loquimur non de ſarracenis, nec de alijs Barbaris qui ſunt hoſtes Imperij Romani, ſed de alijs præter ipſos de mente Doctorum duo ſunt conſiderandi caſus.

Primus eſt in mercibus non prohibitis, & in hoc caſu dicas illas deferri poſſe, tradit Alexand. in dict. conſ. 130.

Secundus eſt in mercibus prohibitis deferri ad Sarracenos, & in hoc caſu dicas illas deferri poſſe quia illas deferri ad iſtos non reperitur prohibitum, & ita concludit Alexan. in dicto conſilio 130. numero 6.

Nota quod Sarraceni illi dicuntur, qui nec nouum teſtamentum, nec vetus, recipiunt, ſed Deos plures colunt Hoſt. in ſumma in titu. de iudæ. & Sarracen.

cen. §. qui ſunt Sarraceni cum §. ſeq.

Nota etiam quod inter populos extraneos quidam ſunt, cum quibus habemus pacem, vt cum Tartaris, & mercatores noſtri vadunt ad eos, & illi ad noſtros, quidam ſunt, cum quibus habemus non pacem neque guerram, nec aliquid facere poſſumus, vt cum illis de India, quidam ſunt, cum quibus habemus guerram interdictam, vt cum Sarracenis, & Turcis, ita dicit Bart. in l. hoſtes numero 8. ff. de capitul. & poſtlim. reuerſ. & quæ ſit ratio videas apud eundem Bart. in l. Chriſtianis Cod. de pagan. & ſacrif. & templis eorum.

Pęna iſtorum, qui portant ad Sarracenos, & ad alias nationes Barbaras Populo Romano inimicas arma, & alias merces prohibitas de iure ciuili eſt con-
7 fiſcatio † omnium bonorum, & capitis vt probatur in leg. 2. C. quæ res exportar. non deb. quæ pęna habet locum etiam quando ad dictas gentes deferuntur fructus aridi, vt concludit Alex. in dict. conſ. 130. de iure Canonico imponitur pęna excommunicationis confiſcationis bonorum, nec non ſerui capientium efficiuntur capit. ita quorundam de iudę, & Sarracen. de iure huius Regni virtute Regię pragmaticę eſt pæna mortis.

An ſub appellatione armorum prohibitorum veniant, & cenſeantur prohibitæ etiam vaginę videas Iacobum Menochium in tract. de arbit. iudic. lib. 2. cent. 1. numero 23. cum ſeqq.

SVMMARIVM.

1 *Hæreſis eſt error in intellectu hominis Chriſtiani fidei catholicæ contrarius in toto, vel in parte cum pertinacia.*

2 *Hæreticus propriè dicitur Baptizatus, & inſtructus in fide catholica.*

3 *Faciens actus hæreticales, ſi non habet errorem in intellectu non eſt hæreticus in foro interiori, ſed ſolum in exteriori.*

4 *Pertinacia eſt conſenſus, habitam notitiam præſupponens.*

5 *Habens errorem in intellectu, ſi ſit paratus credere quod credit Eccleſia, non eſt hæreticus.*

An Chriſtianus non chatechizatus dici poſſit hæreticus.

RESOLVTIO CCCCXCV.

PRo huius articuli dilucidatione, ne incautè procedamus videndum eſt quid ſit hęreſis, ex quo deinde clariſſimè patebit reſponſio ad dubium prædictum, & vt ordinatè hoc fiat duo principaliter conſideranda ſunt primo, quid ſit hæreſis, ſecundo quæ requirantur vt quis dicatur verè, & propriè hæreticus.

Et quoad primum. ſ. quid ſit hæreſis. Reſpondeo
1 hæreſis eſt error † in intellectu hominis Chriſtiani fidei chatholicæ ex toto, vel in parte contrarius cum pertinacia, Caiet. in verbo hæreſis, & Nauar. cap. 11. num. 21. Dixi error in intellectu quia nullus error dicitur hæreſis, niſi ſit in intellectu ideo error in lingua, ſeu in voluntate non eſt hæreſis, vnde ſi quis ex lapſu linguæ, vel ex ſubitanea ira diceret Deum eſſe iniuſtum, vel non eſſe omnipotentem, iſte non eſſet verè, & propriè hæreticus, quia non habet errorem in intellectu, eſſet tamen blaſphemia hæreticalis ſi quis ex ira diceret dummodo ceſſante ira ſe corrigat. Dixi hominis Chriſtiani quia infidelis nempe Turca Iudęus, ſeu paganus non poteſt eſſe hæreticus, ſed ſolum chriſtianus dicitur hæreticus ſi retrocedit à fide chatholica chriſtianorum poſtquam eſt baptizatus non licet tranſire ad aliam ſectam, vt ſupra diximus; quamuis ante vſum rationis ſit baptizatus, quia poſtquam peruenit ad vſum rationis tenetur aſſentire omnibus articulis fidei catholicæ. c. minores in fin. de Bapt. neque poſſunt confundere. l. ſimul obſeruare religionem chriſtianam, & Iudaicam, cap. quidam de Apoſtat. Dixi contrarius fidei catholicæ. i. alicui determinationi de fide Eccleſiæ catholicæ. v. g. ſi quis velit pertinaciter tenere, ſeu credere. B. V. eſſe conceptam in peccato Originali non eſſet hæreticus, quia id nondum terminatum de fide ab Eccleſia catholica, vt in extrauag. 3. de religion. & ſumpt. funer. & in Concil. Tridentin. ſeſs. in decreto de peccato Originali in fin item circa alia quæ non ſunt de fide. Dixi ex toto, vel in parte vt compræhendam tam hæreticos, quam Apoſtatas, quam Atheos quia omnes iſti conueniunt, & differunt in aliquibus, hæreticus enim eſt qui licet omnia credat, & omnia præcepta adimpleat in vno tamen deficit ſiue in duobus, vel pluribus; Apoſtata eſt qui abrenunciata in totum fide noſtra catholica aliam amplectitur ſectam puta maumetanam ſiue aliam, tamen credit Deum inueniri eumdem adorat ritu eorum hic nihil differt realiter, ab hæretico ſed tantum ſecundum magis, vel minus, & dicitur Apoſtata ſ. retroceſſio à fide noſtra catholica; Athei autem dicuntur illi, qui nihil credunt neque Deum inueniri iuxta illud Pſal. 52. Dixit inſipiens in corde ſuo non eſt Deus, ideo ſequitur, corrupti ſunt, & abominabiles facti ſunt in iniquitatibus, vnde hæreticus deficiens in vno eſt excommunicatus per Bullam Cęnę Domini, prima clauſula, & multo magis Apoſtatæ, & Athei, quia ſunt hæretici conſumati, & Athei dicuntur ab Atheos verbo greco, quod ſine Deo ſignificat: Dixi cum pertinacia non ex eo quod ſit inflexibilis, & immutabilis, ſed vt ſciat ſe errare circa fidem vult ſuam opinionem tenere non obſtante quod Eccleſia oppoſitum decreuerit.

Quoad ſecundum. ſ. quę requiruntur vt quis verè, & propriè dicatur hæreticos dico quatuor copulatiuè requiri, primum requiſitum eſt, vt ſit homo chriſtianus. ſ. ſit baptizatus, ſiue ritu Eccleſiæ Occidentalis, ſiue Orientalis. Infidelis enim vt ſupra dixi non poteſt propriè dici hæreticus, & per conſequens non ligatur excommunicatione Bullę cenæ neque alijs Eccleſiaſticis cenſuris iuxta illud Apoſt. Pauli. De his qui foris ſunt nihil ad nos, & non ſufficit, vt ſit baptizatus, ſed debet eſſe inſtructus in fide catholica alio-
2 quin non poteſt dici † hęreticus vt bene notat Alphonſ. de Caſtr. de iuſta heret. pun. primo cap. 7. 8. & 9. nam puer chriſtianus vnius menſis, ſi fuit captus à Turcis, & in captiuitatem eorum datus, & eorum lege inſtructus illam obſeruandi poſt annos diſcretionis poſtea fuit redemptus à parentibus, vel fuit à Chriſtianis captus dubitatur verum iſte poſſit abſolui à quocunque ſacerdote, partem affirmatiuam tenemus cum eodem Alphonſ. de Caſtr. loc. cit. ratio eſt, quia iſte verè, & proprie non dicitur hæreticus, & conſequenter non eſt ligatus excommunicatione Bullæ, nam licet ſit baptizatus cum non ſit inſtructus in fide catholica, ideo non dicitur verè hæreticis.

Secundum requiſitum eſt vt habeat errorem in intellectu v. g. quidam chriſtianus dilacerauit imagines Crucifixi. B. Mariæ V. & pedibus conculcauit verum eſt hæreticus, & prima facie videtur dicendum quod ſic, ratio eſt, quia facto non ore negauit imagines, quod eſt contra catholicam fidem, tamen ſi error non eſt in intellectu puta quia calore iracundię, vel ex ſubita animi paſſione illud fecit, non eſt verè hæreticus ſed commiſit graue peccatum blaſphemiæ hæreticalis quę preſefert animum hæreticum, ideo in foro ex-

Digitized by Google

teriori vbi iudicatur per actus exteriores, & per præſumptionem puniretur tamquam hæreticus, & re vera in foro interiori hæreticus non eſt, neque excommunicatus, ſimiliter ſi chriſtianus auaritia ductus vt poſſit theſaurum inuenire perſuaſus ab aſtrologo, ſeu negromante Demonem in fiala adorauit, eique incenſum obtulit, dubitatur an iſte ſit excommunicatus
3 tus † in Bulla Cęnę, & quidem ſi non habebat errorem in intellectu partem negatiuam tenemus, hac ratione, quia iſte ex animi paſſione demonem adorauit, vt inueniret Theſaurum, vel frueretur aliqua muliere, non tamen credebat demonem, vel eum dignum adoratione, neque illum habere in ſe aliquod diuinitatis, ideo non eſt hæreticus, neque excommunicatus, in foro interno, quia non habet errorem in intellectu, ſed in foro exteriori poteſt tanquam hæreticus puniri, ſed ſi haberet errorem in intellectu ex eo quod prudens, & ſciens credidit demonem eſſe adoratione dignum, tunc in vtroque foro hæreticus eſſet, & conſequenter excommunicatus.

Tertium requiſitum, eſt quod chriſtianus habeat errorem in intellectu cõtrarium fidei catholicę, nempe contra ſacram ſcripturam, quæ ſcripta fuit ſpiritu ſancto inſpirante, vel contra traditiones Apoſtolicas, vel contra concilia confirmata à ſede Apoſtolica, vel contra ea, quæ ſunt à Papa de fide diffinita, vel contra ea, quæ vnanimi conſenſu omnes Doct. ſentiunt, vel contra ea, quæ ex iam dictis euidenter deducuntur, ſed ſi quis haberet aliquam falſam opinionem in his, quæ non ſunt fidei, non eſſet hæreticus D. Thom. 2.2. q. 11. articul. 3.

Quartum, & vltimum requiſitum eſt pertinacia, ex B. Auguſtino in cap. dixit Apoſt. &c. quæ in eccleſia 24. queſt. 3. circa quod eſt aduertendum, & diligentiſſimè quod pertinacia ita eſt de neceſſitate hęreſis vt ſine ea hæreſis eſſe non poſſit, & ex hoc patet, quod pertinacia iſta non importat obdurationem, ſeu obſtinationem, vt diſtinguitur contra infirmitatem paſſionem, & tranſitorium, ſeu leuem conſenſum, ſed ſumitur hic pertinacia vt æquiualet vero conſenſui,
4 præſuppoſita notitia, † quod ſit error in fide, ſiue ex paſſione, ſiue ex infirmitate, ſiue quacunque alia de cauſa perueniatur ad verum conſenſum, nam talis vere pertinax eſt; ita [illegible] Caie. in D. Tho. 2.2. queſt. 11. art. 2. & eſt hæreticus, & proinde excommunicatus in Bullam Cęnę. Sed ſi perſonæ idiotæ, puta, fęminę, ſimplices, ſeu ruſtici ex ſimplicitate, & ignorantia crederent. v. g. animas noſtras rationales eſſe puellas quaſdam pulchras, vel crederent Angelos etiam corporeos, vel Deum patrem eſſe venerandum ſenem Filium pulchrum iuuenem, & ſpiritum ſanctum eſſe albam columbam, tales perſonæ non ſunt hæreticæ,
5 quia licet habeant errorem in intellectu † fidei catholicæ contrarium, quoniam tamen pertinaces non ſunt, ſed paratę ſunt credere quicquid ſancta eccleſia catholica credit, ideo ignorantia, ſeu ſimplicitas eos excuſat Nauar. cap. 11. numer. 22. ſed non excuſantur à peccato ſi alioquin doctæ eſſent perſonæ, quia tenētur ſcire, & diſcere ſub pręcepto vt docet S. T. 2.2. quæſt. 2. artic. 5.

SVMMARIVM.

1 *In veſtibus clericalibus deferendis attendenda eſt conſuetudo regionis & n. 2. & ſimilium perſonarum, & clericorum num. 3.*
4 *Habitus clericalis debet eſſe honeſtus.*
5 *Habitus clericalis vt dicatur qua concurrere debent nu. 6. 7. 8. & 9.*
10 *Non creditur iudici laico aſſerenti cepiſſe clericum abſque habitu, & tonſura.*

Habitus clericorum quomodo eſſe debet, vt clericus delinquens remittatur ad iudicem Eccleſiaſticum.

RESOLVTIO CCCCXCVI.

QVæro quomodo eſſe debet habitus clericorum, vt clericus deliquens remittatur ad iudicem eccleſiaſticum ſtante Conc. Trid. ſeſſ. 23. c. 6. quod diſponit, vt clerici fori non gaudeant priuilegio, niſi deferāt habitū, & tõſurā: reſpondetur, quod nullus à iure determinatus eſt habitus, ſed
1 attendēda † eſt regionis conſuetudo, vt teſtatur gl. & Inn. in c. pen. de vita, & honeſt. clericorū gl. ſing. in Cle. 1. in fi. de elect. vbi And. Sicul. & in ca. ſi quis virorum 30. diſt. & in cap. clerici in verb. deauratis de vita, & honeſt. clericorum Laudun. & Card. in Cle. fin. in fin. eod. ti. & Abb. in d. c. clerici, vbi etiam Bened. Capra n. 5. eo. ti. de vita, & honeſt. clericorum Ale. conſ. 8. vol. 1. & in conſ. 149. in cauſa inquiſitionis col. 3. vol. 6. Fulgoſ. conſ. 124. col. 1. Corn. in conſ. 157. nu. 10. volum. 2. Cap. Tol. in deciſ. 227. & in dec. 252. Iac. de S. Georg. in l. quoties in 4. q. nu. 7. C. de iudicijs idem Abb. in c. 1. de apoſtatis Roc. de Curt. in cap. vlt. de conſuet. fol. partu. 18. c. 2. & 59. col. 4. Diaz pract. Crim. can. ca. 69. per totum Foll. pract. Crim. in verbo audiantur excuſatores nu. 43. Clar. in pract. Crim. §. ti. qu. 36. n. 11. dicens in hoc attendendam eſſe regionis conſuetudinē,
2 & † propterea ad iudicandum, an aliquis incedat in habitu, & tonſura clericali videndum eſt, an ille, qui in aliquo habitu incedit prima facie ſi videatur in populo, iudicabitur clericus, aut laicus vt idem teſtatur Couarr. lib. 2. tiul. 2. col. 2. verſ. curare Borell. ad Bellu. in ſpecul prin. Rub. 11. §. videamus num. 6. argum. gloſ. in princ. 24. queſt. prima.
3 Intellige tamen, vt † illa conſuetudo attendi debet, ideſt ſimilium perſonarum, & Clericorum eiuſdem conſuetudinis Clar. loco citat. Farinac. pract. crimin. quæſt. 7. poſt nu. 60. Add. ad Quar. in ſumm. Bullarij in verbo habitus clericalis in fine.
4 Et licet clericalis habitus † non ſit à iure determinatus, debent tamen clerici deferre habitum honeſtum, vt habetur in Clem. fin. §. dignitatem de vita, & honeſtate clericorum Clem. 2. eodem titulo, & probatur in capitul. omnis 21. quæſtion. 4. & ibi Anch.
5 Item debet eſſe condecens † clericis à capite vſq; ad pedes glo. in dicta Clem. 1. in fine de electione, & DD. locis ſupra citatis.
6 Item non debét ferre † in capite pileum lineum, nec de ſerico dict. Clem. fin. §. dignitatem vbi gloſſa, & Card.
7 Item clerici non debent vti veſte virgata, vel partita diuerſorum colorum vt in dict. Cle. fin. Afflict. in conſt. Regni apoſtatantes col. 4.
8 Item debet non vti † veſte rubea capitul. Clerici de vita, & honeſtate clericorum.
9 Nouiſſime tamen veſtes † remittūtur arbitrio Epiſcopi, vt ſancitum eſt per concilium Tridentinum ſeſſ. 14. de reformat. c. 6. & vt refert Bellug. loc. cit.
10 An autem ſtandum ſit dicto ſimplici iudicis † laici dicentis ſe cępiſſe clericum incedentem abſque habitu, & tonſura reſponde negatiuè teſte Inn. in c. ſuper literis de reſcriptis Archid. & Ioa. And. in c. Romani §. contrahentes de foro cõpetenti in 6. & Bar. & Alex. in leg. 2. ff. ſi quis ius dicent. & per Foller. in pract. crimin. in verbo audiant excuſatores. num. 43. in fine.

SVMMARIVM.

1 *Vim vi repelli poſſe diuina, & humana lege ſtatutum eſt.*
2 *Percutiens clericum cauſa defenſionis nullam incurrit excommunicationem.*

3 Epiſco-

3 *Epiſcopus poteſt excommunicare pro defenſione ſuorum iurium abſque ordine iudiciario.*
4 *Ceſſante actu inſtantaneo non habet locum defenſio.*
5 *Epiſcopus excommunicans abſque ordine iudiciario incidit in pœnam cap. ſacro de ſentent. excomm.*

An elapſo menſe poſſit Epiſcopus pro defenſione ſuorum iurium moleſtantem excommunicare abſque monitione.

RESOLVTIO CCCCXCVII.

1 Vim vi repelli poſſe † non ſolum humana, ſed etiam diuina lege conſtitutum eſt, vt ex Cephalo refert Menochius conſ. 61. volum. 2. quæ naturalis defenſio etiã animalibus cõpetit Plaza in epitome delictor. c. 29. quod procedere etiam aduerſus Cardinales Iſern. in conſt. Regni, vt participatio, & multo fortius contra ſacerdotes, & religioſos c. 3. de ſent. excom. vbi qui clericum percutit
2 † pro ſua defenſione excommunicationis pœnam non incurrit, nec in aliquam irregularitatem incidit Cle. 1. de homic. qui optime explicat, idque etiam Monacho aduerſus Abbatem conceditur Card. in Cle. 1. ver. præfati quoque de ſtatu Monach. quinimmo procedit etiam aduerſus Principem Clem. Paſtoralis §. cęterum de re iudic. ex quibus clarum erit, quod iudici de facto procedenti, iuſte reſiſti poſſit.

Quare fuit dubitatum, an Regula illa poſſe Epiſcopum pro defenſione ſuorum iurium excommunicare
3 ſubditos nulla pręcedente monitione, † & ordine iudiciario, procedat elapſo menſe à die reſiſtentiæ, & videbatur prima facie dicendum affirmatiue reſoluendum cum adhuc vigeat oppreſſio, & conſequenter dum adeſt eadem ratio eadem debet eſſe iuris diſpoſitio l. quod dictum ff. de pactis.

Cęterum contrarium reſpondi ex eo, quod ad hoc vt prædicta excommunicatio Epiſcopo permittatur neceſſe eſt, vt adſint termini defenſionis, vnde cum
4 elapſo menſe ceſſet actus inſtantaneus, † ac proinde minimè dici poſſit in continenti, l. 3. §. fin. ff. de vi & vi arm. l. 1. Cod. vnde vi Franciſc. Marc. deciſ. 534. latè Anna in conſ. 7. propterea ſum voti ex ſupradictis nõ licuiſſe præfato Epiſcopo pro defenſione ſuorum iurium elapſo menſe à die reſiſtentiæ excommunicare, abſque monitionibus, & conſequenter incidiſſe in pę-
5 nas † capituli ſacro de ſentent. excommun. de cuius intellectu latè Marta in deciſ. 72.

PRAXIS VARIARVM RESOLVTIONVM.

SVMMARIVM.

1 *Pendente prorogatione creditoris, debitor non incurrit in excommunicationem, ſi dilatio præſtatur ante commiſſam pœnam.*
2 *In prorogatione termini, cenſetur etiam prorogata pœna, quæ erat in primo termino.*
3 *Iudicis tamen conſenſus requiritur, ne propter creditoris dilationem, quis non incurrat excommunicationem.*
4 *Excommunicatio non poteſt ſuſpendi, & differri, vt ſemel ſublata, iterum incurratur ob creditoris volũtatẽ.*
5 *Qui poteſt virtute bullæ cruciatæ abſoluere ab excõmunicatione, lata etiam ad partis inſtantiam, non poteſt abſoluere cum reincidentia.*
6 *Abſolutio cum reincidentia, continet in ſe excommunicationem in caſu reincidentiæ.*
7 *In bulla cruciata nomine partis non intelligitur iudex, ſed pars ad cuius inſtantiam lata eſt excõmunicatio.*

An liceat excommunicatio ſi ante finitum terminum datum à iudice à parte prorogetur.

RESOLVTIO CCCCXCVIII.

IVdex præfixit terminũ debitori ad ſoluendum creditori ſub pœna excõmunicationis, creditor prorogauit intra præfatum terminum, diem ſolutionis debitoris in hoc caſu non eſſe excommuni-
1 catum † lapſo illo die primi termini, pendente prorogatione alterius cenſent Barth. in l. 1. §. & poſt operis num. 6. & Paul. de Caſtr. nu. 4. ff. de nou. oper. nunciat. quos ſequitur Abb. in c. 1. nu. 7. locat. in cap. præterea el 2. numer. 4. & ibi Dec. num. 7. de Appellat. qui dicit hanc opinionem veriorem, & magis communem, & idem affirmant Ceballos in quæſtion. 493. Didacus Perez. lib. 8. tit. 5. l. 1. pag. 176. verſicul. prætetorea Cardin. in Cle. 1. §. nos itaque numer. 18. de iureiur. Rebuff. in concord. in rubr. de prorogation. dilation. pag. 783. in princ. Lud. Lopez. 2. par. inſtr. conſcien. tit. de excommunic. cap. 13. pag. 882. verſ. tertiodecimo Angel. in ſum. in verb. excommunicatio el 2. num. 14. Neuman. in Sylua nupt. lib. 3. nu. 55. in fin. Felyn. in cap. de cauſis numer. 2. de offic. delegat. & ibi Dec. numer. 44. Pedraza in explicat. 7. pręcepr. decalogi §. 15. verſ. Però veamos Alphon. Vega in prima parte ſum. capitul. 85. caſ. 111. in principio Spin. in Specul. teſtam. in glo. rubr. in 11. par. numer. 43. quod verum eſſe intelligo, ſi conſenſus creditoris præſtatur ante commiſſam pœnam, quia poſt pœnam, & excommunicationem inflictam, conſenſus ſuperueniens non tolleret eam Ang. verb. excommunicato el. 1. nu. 20. verſ. intellige Nau. in d. num. 15. & Beia poſt alios in d. caſ. 111. verſ. lo qual ſe prueua, & quod facta prorogatione non maneat reus excommunicatus ſatis expreſſè prob. ca. 1. de locat. vbi excommunicatio lata in fauorem partis ceſſat accedente conſenſu illius, cuius concluſionis ratio ea potiſſime aſſignatur, quod
2 in prorogatione termini † cenſetur etiam prorogata pœna, quæ erat in primo termino, vt probatur elegãter in l. lecta verſ. dicebam, & ibi ſcribentes ff. ſi cer. pet. vbi prorogatio termini facta debitori ſuper mutuo intelligitur cum vſuris, nullique dubium eſt pœnam eſſe ſoluere vſuras leg. qui ſine ff. de negoc. geſt. & quod pœna cenſeatur etiam prorogata tenet Bal. in c. per venerabilem col. penult. de elect. & in l. acceptam mutuo in 7. qu. C. de vſuris & in leg. 1. 10. q. C. de his quæ pœn. nomin. Pau. de Caſt. in l. cum ſtipulatus ſim mihi à Proculo verſ. ſed hic quæro & ibi Alex. in verſic. in gl. fin. verb. proficere de verb. obligat. Alex. in leg. 1. §. & poſt operis verſ. tu ergo pro regula. ff. de noui. oper. nunciat. Boer. deciſ. 284. numer. 9. & 10. Fely. in cap. præterea num. 34. verſ. & pro hac parte de ſponſal. ſubdens quod in ſententia excommunicationis & in iuramento præſtito de ſoluendo in termino ſi creditor conceſſerit maiorem dilationem, non incidit in periurium, nec in excommunicationem ſi debitor non ſoluat in primo termino, quia cenſetur prorogaſſe cum appenditijs præcedentibus, ſcilicet excommunicatione, & iuramento, & cum eiſdem qualitatibus, & conditionibus, quæ continebantur in illo primo actu gloſ. in leg. ſed & ſi manente ff. de pręcar. & tradunt Felyn. in cap. De cauſis numer. 20. de officio deleg. Zabarella in dict. num. 18. Anton. Gabr. libr. 2. commun. opin. titul. de dilation. concluſ. 2. num. 10. 11. & 12. Iaſ. in dicto §. & poſt operis numer. 8. Felyn. in capit. de cauſis nu. 2. de officio delegat. & ibidem Dec. ex num. 45. & in cap. præterea numer. 11. de Appellat. Couarru. in capit. quamuis pactum. 1. par. in initio numer. 6. Gutierrez de iurament. confirmat. 1. par. capitul. 49. num. 9. & ratio eſt, quia ille dies aſſignatus per iudicem eſt præfixus in gratiam creditoris,

Digitized by Google

ditoris, ideo per ipſum poteſt prorogari, intra quem tamen terminum prorogationis ſolutione non facta, ſtatim pars incidit in excommunicationem vt ex Ant. Gabr. vbi ſupra numero 13. & Guttierrez ſuper num. 11. Rebuff. in d. pag. 783. verſicul. ſi tamen creditor Ioa. Monachus in c. quicunque numero 8. de ſent. excommu. in 6. Innoc. in d. capit. præterea de appellat. num. 5. verſic. item ſi adueniente termino Couarru. in capit. quamuis pactum in 1. part. in initio numero 6. verſic. quo in loco vbi allegat pro hac opinione Dec. in d. capit. præterea nu. 9. verſic. ſi tamen, & idem Dec. conſ. 145. per totum quam opinionem vt veriorem. & receptiorem ſequitur Anto. Gomez. in explicat. Bullæ Cruciatæ in clauſula 10. numero 26. quia cum Iudea in vulitatem creditoris protulerit, ſequitur bene quod ſi creditor vult differre terminum, Iudex in vulitatem crediroris id etiam velle videatur præſertim cum prorogatio, vt dictum eſt ſemper intelligatur facta cum omnibus qualitatibus, & clauſulis rei, quæ prorogatur cenſeaturque eſſe eiuſdem omnino naturæ, vt probat textus in l. 2. §. ſed ſi iudex ff. de iudi. & in l. Aemilius cum gloſ. ff. de minores. & in l. Labeo 2. in princip. & ibi Bar. & iterum in §. vlt. ff. de arbit. & tradunt Afflict. dec. 110. numero 1. ad finem Dec. in l. Certi conditio §. ſi nummos in fine ff. ſi certum pet. & in conſil. 394. numero 5. Tiraquell. in Retract. connub. §. 1. gloſ. 7. numero 27. Anto. *Gabr.* lib. 2. commun. opin. tit. de dilat. concl. 2. numero 4. Boer. dec. 284. numero. 9. Couarr. in dict. numero 6. verſic. quia prorogatio.

Contrariam tamen ſententiam, quod inquam præ-
3 fatus debitor incidat in excommunicationem † ſi labatur dies, qui ſibi fuit per partem prorogatus, niſi in ipſa prorogatione adſit iudicis conſenſus ſequuntur Nauarr. in Man. Prælat. cap. 27. num. 15. Pedraza. in ſumm. in 7. præcept. decalogi §. 15. verſiculo Maſ ſi la dilacion. Vega in 1. part. capitul. 85. caſ. 111. Lud. Beia in caſ. conſcient. 47. in princip. Ang. in ſumma verbo. excommunicatio el. 1. numero 20. verſiculo ſed pono Henriquez libro decimotertio, capitulo 20. numero primo verſiculo ſi iudex. Rodriquez in ſumma prima parte capitul. 84. numero quarto ad finem verſiculo Guttierez. de iurament. confirm. prima parte capitulo 49. numero 11. in fine & in allegat. q. numero quarto Graffis libro quarto capitulo 2. num. 41. qui rationem aſſignant, nam licet excommunicatio lata ad petitionem partis tolli poſſit antequam incurratur de conſenſu eiuſdem, non tamen poteſt
4 ſuſpendi † atque differri, neque ita mutari, vt ſemel ſublata iterum incurratur, quia id iuriſdictionis eſt, quam pars non poteſt tribuere l. priuatorum C. de iuriſd. omn. iud. quod ampliat Syluestr. verbo excommunicatio el. 2. numero primo verſiculo decimus ternus, etiam ſi appoſitum fuerit pactum per partes, vt debitor reincidat in excommunicationem, ſi non ſoluat ad diem prorogatum, adhuc enim non incurrit ipſam, ſi prorogatio non fiat authoritate iudicis. vnde quādo creditor prorogat terminum, non videtur illum prorogaſſe cum pœna excommunicationis, quandoquidem non eſt in ſua facultate excommunicationem inducere, vt tradit Angel. addit. in dicto numero 20. in litera F. & ita reſpectu ſolutionis, & non excommunicationis cenſetur facta prorogatio Tabien. in verb. excommunicatio el ſecondo, numero decimoquarto, quia excommunicatio iudicis, & eius intentio tantum habet relationem ad primum terminum ab eo præfixum, & ideo eo tranſacto ceſſabit arg. text. in l. Imp. ff. de poſtul. cum ſimilibus ſupra alleg. vnde in termino prorogato per partem ſine iudice non poteſt dari reincidentia excommunicationis cum iam non adſit iudicis ſententia, nec nec eius intentio, nec vt dictum eſt excommunicatio ex ſolo partium conſenſu poſſit induci, quo pacto ſunt intelligenda quæ in contrarium fuerunt adducta, vt non cenſeatur facta prorogatio cum alijs qualitatibus, quam ſibi permiſſis.

Ex quibus infertur intellectus ad illam clauſulam Bullæ cruciatæ, in qua datur facultas, vt parte ſatiſfacta poſſit quicunque ſacerdos electus abſoluere pœnitentem ab excommunicatione etiam ad inſtantiam partis lata, nam minimè poterit etiam conſen-
5 tiente † parte ad reincidentiam abſoluere, vt docent Sot. in 4. diſt. 22. quæſtion. 2. art. 3. Rodrig. in explicat. Bullæ Cruciatæ §. 9. numero 57. Cordou. de caſ. de conſcien. quæſt. 20. verſic. lo ſegundo. Guttier. allegat. 9 per totum, & maximè num. 9. Rodriquez. in ſumm. tom. 1. capitul. 84. numero 3. Vega. 1. part. cap. 85. caſ. 111. verſic. la primera, & probatur, quia priuilegium non debet extendi vltra id quod verba ſonant capit. Porro de Priuileg. per Bullam Cruciatę ſolum datur facultas abſoluendi ſimpliciter vt ex eius verbis ſatis aperte conſtat ergo non datur facultas excommunicandi: abſolutio vero ad reincidentiam
7 † continet in ſe excommunicationem in caſu reincidentiæ, vt ſupra dixi, ergo ſacerdos virtute Bullæ Cruciatæ, vel Iubilæi non poterit ad reincidentiam abſoluere, quoniam deficit ſibi iuriſdictio quæ ad excommunicationem neceſſaria eſt iuat. trad. Henriquez lib. 13. capitul. 20. num. 1. in fine dicens quod quemadmodum Confeſſarius per Bullam non poteſt de nouo excommunicare, ita nec abſoluere ad reincidentiam, ſed ſimpliciter, & ita quod confeſſarius electus per Cruciatam, vel Iubilæum, vel per alias Bullas Apoſtolicas non poſſit abſoluere ad reincidentiam, neque ad tempus, tenet Lopez. in Inſt. conſc. 2. p. tit. de Bull. capit. 8. pag. mag. 830. verſic. igitur his. Memoria tamen recolendum eſt hic, quia ſuum aptum obtinet locum, quod alibi dixi pro interpretatione iſtius clauſulæ, in diplomate Cruciatæ conceſſo, quia conceditur facultas abſoluendi ab excommunicatione ſatisfacta parte, vt in nomine partis, cui debitor ſatisfacere tenetur, non intelligatur iudex, cui ipſo iure applicatur pęna pecuniaria, vt explicat. Henriq. libr. 13. tit. de excommunicatione capitul. 28. numero 1. pag. 1176. vbi addit. margin litera L allegat iura, & Doctores ad quod etiam eſt conſulendus idem Henriq. lib. 7. tit. de indulgen. c. 13. numero 1. vbi etiam addit in litera M. pag. 514. ait nomine
7 partis † non intelligitur ipſe iudex, cui forte ex lege vel ſtatuto reus in pœnam debet ſatisfactionem pecuniariam, ſed per partem in dicta Bulla intelligitur ille, cui res debita eſt, ad cuius inſtantiam lata eſt excommunicatio, vt animaduertit Ludou. Lopez inſtruct. conſc. 2. part. tit. de Bulla capitul. 8. verſic. per partem, non verò Iudices excommunicantes, neque eorum officiales, idem etiam aſſerit Franciſcus Ortiz. in reſol. caſ. reſol. 9. notab. 6.

SVMMARIVM.

1 *Actus correſpectiui ſunt, quando vnus fit propter alium.*
2 *Actus correſpectiui dicuntur vnus contractus.*
3 *Intentio facit actus correſpectiuos.*
4 *Actuum vicinitas inducit præſumptionem actus illiciti.*
5 *Multiplicatio inſtrumentorum auget ſuſpicionem fraudis.*
6 *In materia ſuſpecta ſufficit breuitas temporis ad fraudem coniunctionis actuum præſumendam.*
7 *Incontinenti dicitur fieri quod fit ex interuallo quando ab initio conuentum eſt vt illud fieret.*
7 *Dum adhibetur cautela maior, fraus magis præſumitur.*

Actus

Actus correſpectiui qui nam dicantur.

RESOLVTIO CCCCXCIX.

1 ACtus dicuntur correſpectiui, † quando vnus
fit propter alium, & propterea de illis iu-
dicatur, quod de vno leg. ſi ventri. §. 1. ff. de
priuileg. credit. l. lecta verſ. dicebam, vbi do-
ctores hoc notát ff. ſi cert. pet. l. patris, & filij ff. de vul-
gar. & pupill. ſubſtit. l. cum antiquitas C. de teſtamen-
tis Rota dec. 1160. num. 5. par. 3. lib. 3. diuerſ. ſac. palat.
& deciſion. 492. numer. 2. part. 1. & quando ſunt actus
ſeu contractus correſpectiui dicitur vnus alteri, ita
2 ineſſe, vt vnius cenſeatur contractus, † Tiraquell.
in leg. ſi vnquam verbo donatione largitus num. 117.
cum ſeqq. C. de reuocand. donation. Aut. Gabriel con-
cluſ. 13. de præſumpt. num. 17. Rota deciſ. 178. numer.
5. part. 2. Mohedan. deciſ. 224. alias 3. de ſimonia nu-
mer. 1. Paul. Aemil. deciſ. Rotę 297. par. 2. Menoch.
lib 3. præſumpt. 12. numer. 87. Flamin. Pariſ. lib. 14. de
reſignat. benefic. q. 9. num. 12.

Et duo actus ex vicinitate reputantur pro vno, vt
probat pluribus Franc. Curt. ſenior. conſ. 45. numer.
10. Ioan. Andr. Georg. allegat. 32. num. 9. l. 5. §. con-
uentionales ibi, pendent ex negotio contracto leg. Ti-
tia §. idem reſpondit ff. de verbor. obligat. facit leg. 4.
§. ſi ab ignoto ff. de manumiſ. Alex. conſ. 29. numer. 19.
lib. 7. Biunus conſ. 38. numer. 13. Ioan. Vinc. de Anna
allegat. 35. num. 19.

Et intentio eſt, quę facit actus correſpectiuos,
3 † non ſolum in vna, ſed in diuerſis ſcripturis Aym.
Crauetta conſil. 170. numer. 6. Mohedan. deciſion.
224. Cęſar de Graſſis deciſion. 86. numer. 8. & 9. &
licet dictæ ſcripturę non fiant in vno, & eodem die,
4 ſed diuerſis; nam actuum vicinitas † præſumptionem
inducit contractus illiciti, ſeu vſuræ leg. poſt contra-
ctum, vbi Bartol. ff. de donation. leg. ſi ventri §. in bo-
nis ſupra citata, Soc. Senior. conſ. 26. num. 4. lib. 3. Pa-
riſ. conſ. 13. nu. 56. lib. 1. Rom. conſ. 179. num. 14. Mo-
rot. reſpon. 38. num. 8. Io. Andr. Georg. allegat. 22. nu.
6. Cępolla de ſimulat. contract. præſump. 1. nu. 1. num.
34. & ſeqq Barbatia conſ. 72. num. 22. lib. 4. Pau. Aem.
dec. Rot. 143. nu. 5. par. 1. & quia teſte Caballin. mil-
5 le loqu. 418. par. 1. multiplicatio inſtrumentorum † nó
minuit, ſed auget præſumptionem fraudis, vel ſimu-
lationis, vt pulchrè Corn. conſ. 23. ad finem lib. 3. ma-
6 ximè quando ſumus in materia † ſuſpecta ſufficit bre-
uitas temporis ad fraudem coniunctionis actuũ prę-
ſumendã l. 1. §. quæ oneràdæ verſ. ſed ſi poſt interual-
lum ff. quarũ rerum actio non detur l. dubium ibi, bre-
ui tempore C. de repudijs, ex quibus iuribus appa-
ret hanc prǽſumptioné non reſtringi ad vnum, duos,
vel tres, ſed ad paucos dies iudicis arbitrio, vt rectè
tradit Angel. in dicto §. in bonis, Cępolla de ſi-
mulation. contract. ſecundo caſu principali, verſic.
quando Caballinus vbi ſupr. imò ſecundum Cra-
uett. conſil. 156. numer. 19. incontinenti fieri dicitur,
7 † quod fit ex interuallo, quando ab initio conuentum
eſt, quod illud fieret, ex Anchar. conſil. 7. colum. 2. nu.
3. incipit in quæſtione agitata.

8 Quia dum adhibetur cautela † maior, magis præ-
ſumitur fraus leg. ita fidei ff. de iure fiſci, Tiraquel. de
retract. linag. §. 36. gloſ. 2. numer. 35. dicens, quod
maior fraus præſumitur quando conſtat in contra-
rium de eius effectu l. 1. & tot. tit. C. plus valere, quod
agitur l. multum intereſt verſ. quod ſi tu quidẽ emiſti
C. ſi quis alteri, vel ſibi vbi res geſta potior habetur,
quam quod ſcriptura ſonat, Caualc. dec. Fiuir. 1. num.
94. par. 2. Pariſ. conſ. 54. numer. 16. libr. 1. Auend. re-
ſponſ. 12. numer. 4 verſ. & iſtud, & ita non ſunt atten-
denda ea, quæ ſcripturæ, venditionis ſcilicet ioca-
lium, & cenſus ſonant, ſed tractatus, & effectus dan-
di ad cenſum pro iniuſto pretio iocalia prædicta, vt
colligatur fraus prætenſa fieri legi leg. ſed & Iulianus
§. proinde ff. ad ſenatuſc. Macedon. Crauetta conſil.
143. num. 9 Maſcard. de probat. concl. 815. num. 26.
Mororius reſponſ. 93. num. 17.

SVMMARIVM.

1 *Dictio niſi de ſui natura eſt exceptiua, & in effectu ad-
uerſatur præcedentibus vnde ſi oratio negatiua præ-
cedit, dictio niſi ponit, & affirmat, ſi verò affirmatiua
præcedit, negat, & priuat.*
2 *Eſt dictio exceptiua, & neceſſario ſignificat oppoſitum
antecedentis, cui immediate aduerſatur.*
3 *Denotat, & importat conditionem ſuſpenſiuam.*
4 *Facit conditionem in vltimis voluntatibus, ſecus autem
in contractibus, quia non facit diſpoſitionem condi-
tionalem, ſed facit ſub conditione reſolui.*
5 *Dictio niſi negat potentiam, quando ratio negatiua re-
ſpicit futurum tempus, quando ratio negatiua reſpicit
præſens tempus, tunc dicitur negare actum.*
6 *Dictio niſi importat formam, & idem quod nõ, ſignificat.*
7 *Dictio niſi ſi ſubſequitur orationem negatiuam illam
tollit in caſu excepto: tamen nihil aſſerit ex propria
vi, ac natura negatiua orationis, niſi aliquid extrin-
ſecum additum fuerit affirmatiuè, vel ſub intellectum
ex materia ſubiecta.*

Dictio niſi quid importet explicatur.

RESOLVTIO D.

DIctio iſta, Niſi de ſui natura eſt exceptiua
1 † & in effectu aduerſatur præcedentibus,
vnde ſi oratio negatiua præcedit, dictio
niſi ponit, & affirmat, ſi verò affirmatiua
prǽcedit, negat, & priuat, quas regulas ponit Dynus in
Reg. peccatum ex num. 1. & ibi addit. de reg. iur. in 6.
Bar. in l. ſi eum §. qui iniuriarum nu. 3. in fin. & ibi Iaſ.
ex nu. 26. ff. ſi quis caution. Grat. conſ. 126. nu. 19. vol.
2. Gerard. ſingul. 46. Surd. deciſ. 264. nu. 17. Guttierez.
lib. 1. Canon. q. c. 21. nu. 2. idem tenet Bart. in l. actione
nu. 1. & ibi Iaſ. n. 3. & 4. & Dec. nu. 5. & 6. C. de trãſact.
vbi eaſdem regulas latè reaſſumunt, & eaſdem po-
nit Chaſſan. in conſue. Burg. rub. 1. §. 5. in verſic. ſi na
grace ex num. 10. & eas latè deducit Mandoſ. in tract.
de monitor. q. 31. num. 10. & 11. vbi latè examinat na-
turam huius dictionis, niſi, quem vide Poſt. Dec. in d.
leg actione ex nu. 5. & Iaſ. ibid. ex num. 3. ratio autem
differentiæ, quare nonnunquam dictio, niſi, affirmet
2 nonnunquam verò neget eſt, quia eius natura † eſt
aduerſari præcedentibus immediate vt per Dec. in
cap. prǽterea 1. poſt princ. verſ. & natura huius dictio-
nis de appellat. Berous in c. quod autem nu. 36. de iur.
patron. & in cap. nauiganti num. 18. de vſuris Mandoſ.
de monitor. qu. 31. nu. 11. Gomeſ. in c. 1. numer. 88. de
conſtit. in 6. Pariſ. conſ. 17. nu. 22. & conſ. 96. num. 109.
vol. 1. Grat. conſ. 138. num. 9. vol. 1. Bertran conſil. 53.
nu. 1. vol. 3. in 2. par. & conſ. 45. numer. 3. vol. 3. in 1. pa.
Rebuff. in concord. titul. de collation. §. ſtatuimus el.
2. in verb. niſi Dec. conſ. 386. num. 2. Cepol. conſ. 1. nu.
14. in ciuilibus Rebuff. in tract. de alien. rerum Ec-
cleſ. num. 70. quibus in locis plenè examinant Docto-
res naturam huius dictionis, niſi, & dicunt quod cum
ſit dictio exceptiua neceſſario ſignificat oppoſitũ an-
tecedentis, cui immediatè aduerſatur, quod etiam
aſſerunt Arch. in cap. cum plures nu. 1. & ibi Io. Andr.
numer. 1. de offic. deleg. in 6. Dec. in l. bonorum in 2.
lect. num. 27. C. qui admit. & in l. ſi quis in aliquo nu.
2. C. de edend. Ale. conſ. 83. vol. 1. num 3. Chaſſ. ſup. nu.
13. vbi ait quod iſta dictio eſt exceptiua, & ſic poteſt
extendi ad caſus ſimiles.

3 Dictio niſi denotat.& importat † conditionem ſu-
ſpenſiuam Grat. cõſ. 138. n.7.vol.1.Caſs. in cõſuetud.
Burgund. Rubr. 1. §. 5. in verbo Silna gracc,num. 12,
vbi inquit, quod in diſpoſitionibus importat condi-
tionem aduerſitiuam , & reſolutiuam, & quod im-
portat conditionem tenet etiã Grat.conſ.54. num.55.
vol. 1. & conſ.48.nu. 6. vol. 1. Iaſ. in l.ſi eum qui §.qui
iniuriarum nu. 26 ff. ſi quis caut. quod procedit, vt fa-
ciat conditionem in vltimis voluntatibus, ſecus aũt
4 in cõtractibus,quia nõ facit † diſpoſitionem conditio-
nalem,ſed facit eã ſub conditione reſolui Bar.in l.qui-
bus diebus §. quidam Titio ff. de cond. & demõſ. Iaſ.
in l.ſi eum §. qui iniuriarum nu. 26. ff. ſi quis caution.
vbi affert rationem diuerſitatis, & tenet etiã Chaſs.in
d.§.5.verſ.Silna gracc num. 12.col. 185. & Rip. lib.1.
reſpon.c.2. num.24. vbi dicit,quod dictio addita ver-
bo præſentis temporis in contractibus non facit actũ
cõditionalẽ, ſed reſoluendũ in euentum conditionis,
niſi in cõtractu ſint appoſita alia verba ſuſpenſiua, ſed
quod in ſententia faciat cõditionem ſuſpenſiuã, tenet
Dec.c.præterea el 2.in prin.de appellat. & Mandoſ.in
tract.de monitor.q.31.num. 11.in princ.fol. 134. Bald.
in l.quibus diebus §. quidam Titio verſ. quæro quędã
ſententia ff.de condit.& dem.& ibi Soc. nu. 9. verſ.&
prædicta & ſciendum eſt ẽr quod dictio,niſi,negat po-
5 tentiã † quando ratio negatiua reſpicit futurum tem-
pus leg.Titia §.fi.de manumiſ. teſt. quando verò ratio
negatiua reſpicit præſens tempus, tunc dicitur negare
actum, qui actus dicuntur de præſenti,quando in eſſe
deducuntur potentia verò reſpicit futura , vt tradit
Rebuff.in concord.rubr.de collat.§. ſtatuimus el. 2.in
verbo niſi verſic. nota quod pag. 463. & poſita pro-
hibitione alienationis concedit potentiam in illo ca-
ſu faciendi Pariſ.conſ.31.nu.35.vol.2. Dec. conſ.532.
num. 1.poſita poſt orationem affirmatiuam nihil plus
excipit, quam fuerit affirmatum in oratione præcedẽ-
ti vt pulchrè tradit. And.ab Exea in c. cum omnes nu.
6 157. de conſt. & Dictio niſi importat † formã Oſaſc.
dec.174.nu.2.& idem quod non ſignificat. Grat.conſ.
15.num. 15.volum. 1. ſol. 31.ſicut etiam Dictio niſi ſi
7 ſubſequitur † orationem negatiuam illam tollit in ca-
ſu excepto,tamen nihil aſſerit ex propria vi,ac natura
negatiuæ orationis, niſi aliquid extrinſecus additum
fuerit affirmatiuè, vel ſubintellectum ex materia ſu-
biecta vnde intelligitur reg.peccatum de reg. iur. in 6.
dum dicitur in ea peccatum non remittitur, niſi reſti-
tuatur ablatum, non ſequitur quod ſtatim quod ab-
lati facta eſt reſtitutio peccatum dimittatur, ſed quod
intelligitur eſt, quod facta reſtitutione non eſt locus
illi negatiuæ rationi præcedenti dictionem niſi , ſed
potius dimitti peccatum, dummodo concurrant alia,
quæ ad peccati remiſſionem neceſſaria ſunt ſic dum
in eiſdem iuris regulis dicitur peccati venia non da-
tur, niſi correcto, cum ex natura rei appareat peccati
veniam concedi verè correctis, manifeſtiſſimum eſt
dictionem niſi, ibi affirmare, & ponere,quod præce-
dens oratio negauerat, nec hoc ex propria vi, ſed ex
materia ſubiecta & id maximè ea ratione procedit,
quod regula illa loquatur de remiſſione peccatorum,
quę remitti à Deo conſtat , & tamen non niſi corre-
ctis,ergo correctis datur peccatorum venia.

SVMMARIVM.

1 *Tabbellionatus curia Epiſcopalis an vendi poſſit.*
2 *Alienari non poſſunt ea, quæ ſunt dignitatis Epiſcopalis.*
3 *Reipublicæ præcepta quæ nam ſint.*
4 *Quę nam officia locare non licet.*

An Epiſcopus valeat in ſuo Epiſcopatu vendere, vel lo-
care Notarias, vulgo bancas, & Tabelliona-
tus, vel ſimilia officia.

RESOLVTIO DI.

1 Reſpondi conſultus à qodam prælato , ne-
gatiuè, † & ſic quod ipſe non valeret ven-
dere,vel locare tales Notarias, & Tabel-
lionatus ſui Epiſcopatus, quoniam ſuppoſi-
to clariſſimum eſſe quod Notariæ hæc, & Tabellio-
natus ſint dignitatis Epiſcopalis,etiam de iure abſque
dubio nõ poſſe vendi,neque ad vitam locari, eo quod
eſſet alienatio ſecundum gl.in l. filius familias §. diui
ff.de leg. primo leg. 1. §. quod autem ff.de ſuperfic.de-
clarat optimè Molin.de primogen.Hiſpan. lib.1.cap.
21. numer.15. cum ſequent. & alienare ſimiles res di-
2 gnitatis † Epiſcopalis non eſt licitum, niſi præceden-
te cauſæ cognitione, & in caſu vtili, & neceſſario, vt
per totum titulum ext. de Rebus Eccleſiæ non alie-
nandis capit. ſine exceptione in quæſt. 2. & hæc alie-
natio Notariæ, aut tabellionatus non ſolum non eſt
vtilis, nec neceſſaria, verum præiudicialis Reipubli-
cæ , & ipſi dignitati Epiſcopali , vnde in Hiſpania
ex leg. 4. titul. 25. libr. 4. Nouæ Recopil.innouata,&
confirmata per capitul. 44. de Cortes de Madrid.
Anni 1573. iuſſum extat , quod nulla tabelliona-
tus officia locentur, & per leg. 8. titul. 3. libr.6. reco-
pil.id ad omnia officia extenſum in Anno 1490. ſub
leg. 42. titulo ſecundo, & ex dictis iuribus imponitur
pęna correctoribus ciuitatum aliud permittentibus,
quod ſi in ſæcularibus officijs id extat diſpoſitum,
& prohibitum , in Eccleſijs erit cenſendum omninò
prohiberi, cum propter quod vnum quodque tale,
& illud magis Auth. multo magis. C. de Epiſcopi, &
clerici, prælatique ad ſagittam ſunt appoſiti, & quod
non licet ſæcularibus circa hoc neque eis à fortiori
licebit, & pro hac reſolutione inſurgit diſpoſitio Iu-
ſtiniani in Auth. vt iudices ſine quoquo ſuffragio,
quod perſonæ, quæ publicis officijs addicuntur ſin-
gula ſine mercede percipiant, & præter hęc demum
Sotus de iuſtitia & iure lib. 3. quæſt. 6. Artic. 4. col 6.
inquit quod ſcriba, aut prętor, aut quiuis alius offi-
cialis , qui pretium empti , officij extorquere debet
à miſeris ciuibus , quoniam putas modo non viola-
bit fidem ſuam,quam non iniuriam intentabit, vt mi-
ſerorum pecuniam emungat , nam dato vno princi-
pio illicito, vt habetur in D. Aut. vt iudic. ſine quo-
que an certè, neceſſe eſt plurimas manus circumire
præcedente enim vno malo ſequuntur, & alia Lex di-
uerſo §. 1. ff. de rei vend.nam quæ malo ſunt inchoa-
ta principio, vix eſt vt bono exigantur exitu capitul.
principatus 1. quæſt. 1. & ſic illi, qui pauperibus ſo-
lebant iura remittere, & à diuitibus minora percipie-
bant iura , nunc habentes pretio , aut annuo cenſu
officia hæc acquiſita nulli non parcent, verum exco-
riare eos procurabunt , prout ad oculum videmus
fieri , quod eſt in maximum Reipub. detrimentum,
& finem habendum per dominos in terris ſuis ; quo-
niam omnes principatus, Regna, Imperia, Potentatus,
legitimos legum, & hominum, ob publicam ipſorum
ciuium vtilitatem, non etiam ob regentium commo-
da inuitos creatos,receptos,admiſſoſq; fuiſſe commu-
ni frequentiſſima Philoſophorum, & legumlatorum,
& Sanctorũ ſententia proditũ,& teſtatũ eſt, non ſecus
quam reliquos magiſtratus, ita ſcriptum reliquit Pla-
to relatus per Ciceronem l. 1. officiorum, omnino in-
3 quit, qui Reip. præſunt duo Platonis precepta † te-
neant,vnũ,vt vtilitatem ciuium ſic teneant, vt quic-
quid agant ad eam referent obliti commodorũ ſuorũ,
alterum vt totũ Reipublicæ corpus curent,ne cũ par-
tem aliquã tueantur reliquas deſerant, ſubiungit que
idem

Digitized by Google

idem Cicero vt .n. tutela, ſic procuratio Reip. ad vti-
litatem eorum, qui commiſſi ſunt non ad eorum, qui-
bus commiſsa eſt, gerenda eſt, idem vult Ariſt. lib. 5.
ethicorum, & 3. Politic. c. 11. Boetius in tract. de regi-
mine Ciu. gl. & Abb. in Clem. vnic. de Baptiſmo Lu-
cas de Penna in l. militaribus C. de decurio lib. 10. tra-
dunt communiter Doctores, maximè in l. decernimus
C. de Epiſcopis, & Cl. Alph. Generius in Theſ. Chriſt.
relig. c. 54. n. 1. & 19. poſt S. Thomam in opuſculo 21.
ad Ducisſam Brabantiæ, & S. Ireneus lib. 5. contra hæ-
reſes Regnum .n. non eſt propter Regem ſed Rex
propter Regnum , ex quibus fit quod neque Regem
decet, niſi ob eius maximam neceſſitatem ſubueniem-
dam vendere, neque locare ſimilia officia ſecundum
Thomam, & Sotum vbi ſup. & per conſequens multo
minus principibus inferioribus id dicebit , et inter
omnes iniuſtiſſimè , ac fœdiſſimè inquit Soto in d. art.
4. in fin. Eccleſiaſtici Antiſtites huiuſmodi officia ven-
dunt, nam præter abſurda , quæ ſuperius dicta ſunt ,
& ipſe Sot. ibi refert ſcandolo Chriſtianos oculos of-
fendunt , gratis .n. acceperunt, gratis dent , non ſolum
ſpiritualia , ſed ſæcularia , quæ ad cuſtodiam ſpi-
ritualium inſtituta ſunt , vt & nouiſſimè inquit et te-
net Michael. Salon. in Tho. 2. 2. q. 63. ar. 2. col. 1071.
& Salce. in addit. ad pract. can. Ber. Diaz. c. 4. addit. 2.
ex quibus inquit Bar. Soc. conſ. 146. num. 2. vol. 1. om-
ni iure prohibitum officia, & poteſtarias vendi, emens
.n. officia hæc præſumitur , quod omnia mala perpe-
trabit ſecundum Pariſ. de Put. in tract. de Synd. verbo
officialis c. 3. n. 2. fol. 159. & vitium Simoniæ com-
mittere inquiunt Soci. vbi ſu. & Reb. in 3. to. conſtit.
Franc. tit. de ſalarijs taxam prouiſ. proceſ. gloſ. prima
art. 1. num. 11. & 2. tom. ti. de magiſt. artif. art. 3. gloſ. 1.
& Franc. Marc. deciſ. Delphi. n. 749. emenſque offi-
cium publicum eius priuilegio gaudere non debet ex
lege vniuerſi. C. de leg. lib. 11. allegato ad hoc per Re-
buff. in tract. de nominatio. quæſt. 5. n. 11. & in concor.
Reg. Franciſc. tit. de elect. derog. gloſ. ſanguis pag. 60.
cap. ementes male viuunt, quibus de cauſis decre. 24.
actio. Concil. Prouincia l. Compoſt. cautum eſt ne
4 notariæ Eccleſiaſticæ vendi , † vel locari poſſint per
Dominos earum ſub pœna ibi contenta , & iure opti-
mo, plurimum enim nociuę ſunt locationes ac vendi-
tiones talium officiorum neque minores Domini ea
poſſunt permittere , neque facere , & multo minus
Antiſtites, vt dictum eſt.

SVMMARIVM.

1 *In dubio præſumitur pro ſententia.*
2 *Verbis ſententiæ ſemper eſt ſtandum, & præſumendum, omnia legitime præceſſiſſe , licet de eis non appareat per proceſſum.*
3 *Sententia in antiquis, probat acta.*
4 *Non appellans per decem dies , cenſetur acceptare ſententiam.*
5 *Sententia cuiuſcunque iudicis tranſacta in rem iudicatam habetur pro veritate, nec contra eam admittitur probatio in contrarium, niſi per partis confeſſionem.*
6 *Præſumitur pro ſententia ſine actis, quando lata eſt contra abſentem, & elapſum eſt biennium.*
7 *Appellans a ſententia , tenetur docere , ſe iuſte appellaſſe.*
8 *Longum tempus dicitur poſt biennium.*
9 *Copia copia producta in actis facit plenam probationem.*

An ſententia probet acta in antiquis.

RESOLVTIO DII.

CLerici terræ Chaiani prætendunt fundare eo-
rum intentionem aduerſus præcedentiam pe-
titam per Clerum terræ Iuliani ex nullitati-
bus ſententiæ antiquiſſimæ latę à quodam Vicario ca-
merario ciuitatis Auerſæ in fauorem ipſorum.

Nullitates minimè obſtant , & proinde Dominum
vicarium Auerſæ omnino iudicare debere dictos cle-
ricos terræ Iuliani non eſſe præferendos, nam de iure
1 clarum eſt in dubio præſumi pro ſententia † c. in præ-
ſentia de renunciatione latè Bart. in l. Herennius §.
Caia ff. de euictionibus, verbis enim ſententiæ ſemper
2 ſtandum eſt, † & præſumendum omnia legitimè præ-
ceſſiſſe, licet de eis aliter non appareat per proceſſum,
cum ex decurſu, & antiquitate temporis omnia neceſ-
ſaria requiſita interueniſſe , & ſolemniter præceſſiſſe
præſumantur Bal. in c. primo de mil. vaſal. qui contu.
eſt & in c. quoniam contra de probat. Caſtr. in l. eman-
cipatione C. de fid. inſtrum. Port. in tr. reg. vtr. iur. in
Reg. præſumitur verum vtrum , & quod ſi proceſſus
eſt deperditus.

Nec obſtat dicere de nullitate , quia licet non ap-
3 pareant acta , nihilominus ſententia † in antiquis
probat acta iudicij præceſſiſſe , & proceſſum , quia
cum tranſiuerit in rem iudicatam habet præſumptio-
nem pro ſe quoad rectitudinem proceſſus , & etiam
quoad inſtantiam vt no. glo. Innoc. Ant. de Butr. &
cæteri doc. in d. c. quoniam contra falſam, Inn. in cap.
Bonæ. el. 1. de elect. & in c. cum in iure de off. del. Fed.
de Senis in conſil. 165. Gul. de Cu. in l. 2. ff. de in ius
voc. Domini de Rot. in deciſ. 417. & videtur caſus in
d. cap. bonæ, & Bald. in l. 1. in fin. C. de exc. rei iud. nam
per lapſum decem dierum in non appellando dici-
tur , quis acquieſcere ſententiæ l. ad ſolutionem cum
ibi not. C. de iud. Bart. & doc. in l. ſi quis ſeparatim
4 in fi. ff. de app. ergo non appellans † videtur tacitè in
ſententiam conſentiſſe l. ab eo C. quo, & quando iud.
cap. quoad conſulationem de re iu. & ſic cum à dicta
ſententia non fuerit aliter prouocatum, pro veritate
ſeruanda eſt in l. ingenuum ff. de ſtat. hom. cap. cum
inter vos de re iud. & ſic omnino pro ſententia ipſa ,
a qua non fuit appellatum , & quæ tranſiuit in rem
iudicatam præſumendum eſt, vt ſupra, & idem etiam
firmat. Ian. in c. cum inter nos , & in c. ſicut de re iud.
& in c. pactum §. quia verò de off. del. Rot. deciſ. 216.
Item ſi petatur executio , vbi indefinitè firmat , quod
ſiue ſententia fuerit lata in præſentem , ſiue in contu-
macem abſentem , quomodocunq; quia abſentia con-
tumacis repletur rei præſentia c. veritatis de dolo , &
cont. capit. 2. de arb. in 6 l. properandum §. ſin autem
reus de iud. ita decidit Anton. de But. in præall. capit.
quoniam contra falſam vbi oſtendit eſſe caſum in
d. c. & tenet Spe. Ioan. Andr. in tit. de ſen. prola. §. vt
autem Io. Cal. in d. c. quoniam contra Imol. & Ro. in l.
4. §. condemnatum de re iud. & in cap. cum in iure de
off. del. & ibi ſubdit Ioan. de Imo. quod illa eſt com-
munis opi. & idem firmat Imo. & Anton. de But. in
capit. in præſentia de renunc. poſtquam enim ſenten-
tia tranſiuit in rem iudicatam cuiuſcunque iudicis
5 † fuerit habetur pro veritate l. res iud. ff. de reg. iur.
cap. cum inter ff. de re iud. & ex ea reſultat præſumptio
iuris , & de iure , contra quam non admittitur pro-
batio in contrarium , niſi per confeſſionem partis
Bart. in l. Iulianus verum debitorem ff. de cond. ind.
Bal. in l. quis C. de iur. & facit. ign. Bart. in l. filium C.
fam. herc. Cęp. in caut. 24. ſi ſententia lata , quia poſt-
quam tranſiuit in rem iudicatam præſumitur pro ri-
titudine , & rectitudine , quando non fuit ab ea ap-
pellatum , prout hic , quia omnia præſumuntur ri-
tè, & rectè, & iuſtè facta ſecundum Inn. Pan. & om-
nes in cap. bonæ de elect. & plenè conſuluit Cur. Se-
nior. in conſil. 65. 16. co. verſ. poſtquam enim tranſi-
6 uit , maximè ſi eſſet lata contra abſentem , † & elap-
ſum fuiſſet biennium poſt ſententiam , quia tunc
præſumitur pro ſententia etiam ſine actis , ſecundum
Hoſt. in c. cum inter de re iud. & in cap. in præſentia
de

Digitized by Google

de renuoc. quem ſequitur Ioan. And. & Card. in cap.
quomodo contra falſam de prob. Bal. in cap. 1. de mil.
vaſ. qui contumax eſt, & in l. emancipato C. de fide
inſtr. & in l. 1. verſic. extra quæro C. quando liceat
tertio prou. Ioan. de Imo. in l. ex hac ſcriptura C. de
don. & ita conſulendo tenet Alexan. de Imo. in con-
ſil. 22. vol. 2. ſubdens opin. hanc ſe ſolitum tenere
ſemper in legendo, & conſulendo quando biennium
eſset elapſum a tempore ſententiæ antequam contra
eam opponeretur per dictum Hoſtien. in d. cap. in præ-
ſentia, & idem conſuluit ipſe Alexan. in conſil. 136.
in 2. vol. nam eo caſu poſt biennium dicitur ſenten-
tia antiqua, & ſic lata de longioquo, & iſta eſt veriſ-
ſima opi. quam etiam tenet Franc. de Are. in conſil. 36.
& plene Calc. in conſil. 15. præſertim, quia appellans
7 † à ſententia docere debet ſe iuſtè appellaſse cap. cum
in Eccleſia de app. & ſatis probatur ritè lata, eo maxi-
mè, quod non probatur contrarium arg. l. ſuper ſeruis
Cod. qui mil. non poſ. libro 12. & facit, quia licet
petens executionem ſententiæ debeat vltra ſenten-
tiam producere acta, tamen ſi tranſactum eſt bien-
nium poſt ſententiam, non tenetur acta producere,
ita Bal. in l. 1. verſ. extra quæro ne liceat tertio prou.
quia tunc pro ſententia tranſacta in rem iudicatam
præſumitur etiam pro rectitudine proceſsus ita Ale-
xand. in l. aliud in add. ff. quando app. ſit, facit etiam
benè, quia breue tempus dicitur, quod eſt ante bien-
8 nium, & poſt biennium † dicitur longum tempus,
vel vetus ita Io. Aod. in cap. clerici de vita, & hon.
cleric. in gl. in verb. breuiori, & idem, vt ſupra, quod
præſumitur pro ſententia lata poſt biennium ſequitur
Guido Papæ in ſuo tract. de præſump. quia eo caſu
dicitur de antiquo lata, & eam pleniſſimè tenet Ber-
trandus Moder. doct. Gallicus in ſuo conſil. 232. ad-
dendo eleganter in 3. vol. idem etiam tenet Afflict.
in conſtit. regni vniuerſos 4. not. & rectè dixit Hoſt.
originaliter poſt biennium, quia tunc ſententia feciſ-
ſet tranſitum in rem iudicatam.

Non obſtat oppoſitio partis, quod ſcriptura pro-
ducta ſit copia, copiæ, quia reſpondetur non proce-
dere quando copia copiæ eſset producta in actis, quia
9 tunc inducit † plenam probationem, Mohedan. de-
ciſ. 1. de fid. inſtrum. Caputaquen. in deciſ. 238. num.
4. part. 1. & in deciſ. 117. numero 4. part. 3. Put. deciſ.
159. num. 2. lib. 2. & in deciſ. 99. numero 2. lib. 2. tenuit
Rot. diuerſorum in deciſ. 151 lib. 3. & ita nouiſſime
cenſuit Curia Archiep. Neap. vt refero ego ipſe in de-
ciſ. 198. vol. 1.

SVMMARIVM.

1 *Conditio adiecta a teſtatore, debet adimpleri in forma ſpecifica.*

2 *Vbi conſtat de mente teſtatoris, omnis verborum rigor derelinquitur.*

3 *Nunquam verborum interpretatio debet tantum poſse, vt voluntatem teſtantis proſternat.*

4 *In fideicommiſſis inducendis, ſufficit præſumptionibus, & coniecturis voluntatem colligere.*

5 *Ingrediendo quis religionem, cenſetur mori mundo.*

6 *Monaſterium habetur loco filij, quod non procedit contrario apparente, ex coniectur ata mente teſtantis.*

7 *Monaſterium excluditur à ſubſtituto, quando ſubſtitutus eſt de perſonis, in quibus cadit affectio, vt ſi ſubſtitutus ſit filius.*

8 *Diſpoſitio in vno caſu extenditur ad alium omiſſum, ſimilem tamen expreſſo.*

9 *Ex veroſimili voluntate teſtatoris fit extenſio, etiam de caſu ad caſum.*

10 *Mors ciuilis æquiparatur naturali.*

11 *In teſtamentis fit larga interpretatio.*

Monaſterium an excludat ſubſtitutum, vbi con-
trarium præceperat teſtator.

RESOLVTIO DIII.

IN præſenti dubioſum in opinione ſubſtitutum ex-
cludere monaſterium ex infra dicendis.
1 Primo quia conditio † adiecta à teſtatore de-
bet adimpleri in forma ſpecifica l. Mænius ff. de
condit. & demonſtrat. quare cum teſtator præceperit,
vt vno ipſorum filiorum decedente in ætate 25. anno-
rum ſine filijs, alter ſuccederet, propterea ſequitur
regula iuris, quod ſi ingrediatur monaſterium in di-
cta ætate non poteſt de bonis aliter diſponere, ſed
ſubſtitutum ſuccedere in dictis bonis, & ex conie-
cturata mente teſtantis fideicommiſſum inducere
volentis, voluntas enim teſtatoris in primis atten-
ditur, & ipſa totum facit, l. in conditionibus ff. de
condition. & demonſtrat. l. ex facto ff. de hæred. in-
ſtituend. ibi, & facit quidem totum, & in fideicom-
miſs. ſola ipſa ſeruatur l. penul. ff. de leg. 1. l. voluntas
C. de fideicommiſs. ipſaque regit, & dominatur l. cum
quæſtio C. de fideicommiſs. etiam contra verba l. hæ-
redes mei §. cum ita ff. ad Trebellian. & vbi de men-
2 te conſtat † in vltimis voluntatibus omnis verborum
rigor, & forma derelinquitur inquit Angel. conſil. 222.
benè, & egregiè in princip. hinc. Bald. in l. quidam C.
de neceſsarijs ſeruis hæred. inſtitut. dicebat, quod vo-
luntatem teſtatoris per veſtigia inquirere, & secta-
ri debemus, ſicut venator leporem, & ea reperta omni-
no debet attendi, etiam quod verba aliud importare
viderentur in eorum interpretatione, quia nunquam
3 interpretatio † verborum debet tantum poſse, vt
voluntatem teſtantis proſternat, l. 3. in fin. C. de liber.
præterit. l. cum virum C. de fideicommiſs. quibus ac-
cedit tex. in l. quiſquis mihi ff. de verbor. ſignific. &
alius ſatis egregius in l. vnum ex familia §. ſi omiſsa ff.
de leg. 2. vbi ſi omiſsa fideicommiſſi verba ſint, &c.
quæ leguntur, cum ijs, quæ ſcribi debuerunt con-
gruant rectè dictum, & minus ſcriptum intelligitur,
quem text. ponderat Curt. Iun. conſil. 121. numero
10. dicens tex. illum eſse ſemper ante oculos haben-
dum, hocque adeo procedit, vt ſufficiat in fideicom-
4 miſſis inducendis † præſumptionibus, & coniecturis
voluntatem colligere l. qui ſolidum §. 1. & l. cum pro-
ponebatur, vbi gloſ. & dd. ff. de leg. 2. l. hæredes mei
§. cum ita vbi doctores præſertim Tornielus numero
22. l. fideicommiſsa §. item ſi quis ff. de leg. 3. quæ, &
alia extant apud Alexand. conſil. 100. numero 5. 47.
vol. 4. Curt. Sen. conſil. 76. col. 3. numero 2. & 3. Dec.
conſil. 470. numero 2. & 3. Soccin. Iun. conſil. 40.
numero 7. volu. 1. conſil. 167. numero 6. conſil. 181.
numero 16. vol. 2. conſil. 110. numero 14 & ſeq. vol. 3.
Grat. reſponſ. 5. num. 14 vol. 2. Iaſ. conſil. 52. vol. 3.
Marzar. conſil. 4. col. 1. & Decian. conſil. 50. numero
10. lib. 1. conſil. 89. num. 8. lib. 3.

Vnde cum ex voluntate teſtantis euidenter ap-
pareat, vt decedenti infra ætatem 25. annorum alter
ſuccedat, illa eſt attendenda, & ab ea nullatenus re-
cedendum, iuxta tradita in l. non aliter ff. de leg. 3. &
latè per Ant. Fabr. in deciſione decima ſeptima, de
verb ſignific.

5 Et ingrediendo † quis religionem cenſetur mori
mundo cap. ſi religioſus de elect. in 6. capit. placuit, &
cap. nullus 2. q. 7. Vannius in tract. de nullitat. in tit. de
nullitat. ex defect. mandat. num. 47. Theſ. deciſione
129. & latè Felyn. in cap. 27. col. 24. de reſcript. & pro-
inde vti moriens debebat de ſuis bonis diſponere vti
præceperat teſtator.

6 Non obſtat monaſterium haberi loco filij † cap. in
præſentia de probar. auth. niſi rogati C. ad Trebell.
latè Maſtrill. in deciſ. 255. & excludit alios hæredes
ſub-

Digitized by Google

ſubſtitutos §. ſed & hoc præſenti Auth. de Sanctiſs. Epiſcop. plures reſenſet Menoch. de præſumpt. libr. 4. præſumpt. 83. num. 58. verſic. ſecundum caput Ripa in l. ex facto §. ſiquis ita el 1. numer. 36. verſic. circa ſecundum ff. ad Trebellian. text. in Auth. niſi rogati C. ad Trebell. Tiraquell. ad leg. ſi vnquam C. de reuocand. donat. in verb. libertis numer. 91. verſicul. ex quibus etiam.

Quia reſpondetur illud minimè procedere contrario apparente ex coniecturata mente teſtantis, prout in caſu noſtro, vbi teſtator vocauit totam familiam Spinulorum, ſupradictis decedentibus abſque filijs teſtatorem enim eo caſu in ſuo teſtamento legem dicere poſse, vt ſcilicet decedentibus inſtitutis ſine filijs excluſa Ecelesia, vel monaſterio, quod quiſpiam ex inſtitutis ingrederetur, fiat locus ſubſtituto, licet negauerint aliqui, Bart. nimirum conſil. 1. lib. 2. Felyn. in cap. in præſentia num. 33. de probat. Ruin. conſil. 189. num. 13. lib. 2. Curt. Iun. conſil. 193. num. 17. lib. 2. affirmarunt tamen longe plures Alex. conſil. 121. num. 13. lib. 2. Corn. conſil. 18. num. 17. lib. 4. Ruin. conſil. 94. nu. 20. lib. 2. Dec. conſil. 259. num. 3. verſic. circa primum, idem conſil. 426. num. 2. Odd. in tract. de compendios. in 6. par. artic. vltim. verſicul. quoad primam, & ita deciſum fuiſse pluries à Rota Florentina teſtatur Marzar. in epit. de fideicommiſs. quæſt. 31. Vincent. de Franch. deciſ. 29. part. 1. num. 7. Oſaſch. deciſ. Pedemont. 126. Bald. conſil. 407. numer. 13. verſic. tangitur etiam de illa vol. 1. quidquid dicat Menoch. de præſumpt. lib. 4. preſumpt. 83. numer. 16. verſic. nunc ſupereſt, vt diluamus.

7 Et maximè monaſterium † excluditur à ſubſtituto, quando dictus ſubſtitutus eſt de perſonis, in quibus cadit affectio, vt in caſu, de quo diſputamus, in quo maxima verſatur teſtatoris affectio, ne bona exeant à familia vnde Menoch. in ſupracit. præſ. 83. refert monaſterium excludi per ſubſtitutum, ſi nimirum ſit ſubſtitutus filius ex hæredis proprio corpore procreandus, & de legitimo matrimonio num. 27. vbi de communi poteſt Calcan. conſil. 7. nu. 24. & alios ibi allegatos Bald. conſil. 407. nu. 13. volum. 1. ſi ſit ſubſtitutus filius alter teſtatoris Ripa in leg. ſi ex facto §. ſiquis rogatus el primo num. 41. ff. ad Trebell. Grat. conſil. 111. numer 9. vol. 2. & de magis communi Oſaſch. dict. deciſ. 126. nu. 26. & alia plura, quæ videre poteris apud recitatos doctores, inter quæ illud non eſt minimi momenti quando hæres monaſterium ingreditur, vt data opera ſubſtitutum excludat Bald. in Auth. niſi rogati num. 24. verſic. quæro quid ſi rogatus C. ad Trebell. Ancharan. Roman. Barb. & alij quam plures, quos refert Menoch. d. præſumpt. 83. numero ſeptimo, verſicul. declaratur ſexto, libro quarto, vbi etiam de communi, & de communi Dec. in capit. in præſentia numero 204. verſicul. quid autem de probat.

Accedat pro confirmatione principalis concluſionis, quod ſi teſtator fuiſset interrogatus, vel cogitaſset de ingreſsu religionis idem, & ſimiliter diſpoſuiſset leg. Titius §. Lucius vbi Bart. Caſtrenſ. & reliqui ff. de liber. & poſthum. gloſ. in leg. tale pactum §. fin. vbi Iaſ. ff. de pactis Tiraquell. in leg. ſi vnquam nu. 59. C. de reuocan. donation. Berous conſil 73. Ann. conſil. 84.

Et licet caſus religionis non fuerit prouiſus, nihilo-
8 minus diſpoſitio concepta in vno caſu, † extenditur ad alium omiſsum ſimilem tamen expreſso, & eundem effectum habentem l. fin. in fine ff. mand. & tradit Bartol. in l. Gallus §. & quid ſi tantum num. 3. verſicul. primo caſu, aut caſus omiſsus ff de liber. & poſthum. quem ibi DD. ſequuntur.

9 Immò innumeri alij tenuerunt, † quod ex veriſimili mente teſtatoris fiat extenſio etiam de caſu ad caſum quales fuerunt Angel. in d. §. & quid ſi tantum colum. 3. verſic. fallit etiam, & ibi Garzias numer. 86. Crot. numer. 27. Iaſ. in leg. Titius §. Lucius num. 7. ff. de liber. & poſthum. & conſil. 115. numer. 4. volum. 4. & alij quos refert, & probat Molin. de primogenit. Hiſpan. lib. 1. cap. 4. num. 25. quibus addo Crauett. conſil. 115. num. 7. Mant. conſil. 22. num. 72. lib. 1. Marzar. conſil. 4. pag. 28. & 31. & conſil. 5. pag. 47. conſ. 6. pag. 55. Cephal. conſil. 252. numer. 21. libr. 2. & Rim. Iun. conſil. 21. num. 59. lib. 1.

10 Et quod mors ciuilis † æquiparetur morti naturali eſt tex. in leg. Deo nobis vbi DD. communiter C. de Sacroſanct. Eccleſ. & proinde quemadmodum moriendo naturaliter non poteſt diſponere de prædictis bonis, ita & ciuiliter.

11 Addo denique in teſtamentis fieri largam † interpretationem leg. in teſtamentis ff de reg. iur. & ſic in hæredis inſtitutione, vt per Dec. in dict. leg. in teſtamentis, & Ann. in conſil. 84.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio operatur, vt omnia remanere debeant in eodē ſtatu, in quo erant tempore emanata inhibitionis.*

2 *Propter irretractabile præiudicium, recedendum eſt à regulis iuris communis.*

3 *Inhibitus ne ædificet non eſt inhibitus ne reficiat.*

4 *Reficiens Eccleſiam funditus deſtructam dicitur de nouo facere, & acquirit ius patronatus, antiquis patronis excluſis.*

Si inhibitum ſit alicui ne ædificet, pendente lite, an poſſit reficere, vel reædificare.

RESOLVTIO DIV.

Circa propoſitam quæſtionem, cum caſus occurriſset.

1 Pro negatiua conſiderabam, quod inhibitio † operatur, vt omnia remanere debeāt in eodem ſtatu, in quo erant tempore quo emanauit inhibitio, & ſic præſeruantur iura partium Feder. de Sen. conſil. 290. & dixi ſupra quæſt. 22. nu. 4. ſed tempore præſentatæ inhibitionis infectum ſupponitur ædificium, ergo remanere debet in eodem ſtatu, in quo reperitur, ita vt vltra procedi non poſſit, inſuper ſupponimus caſtrum, quod reficiendum erat aliàs dum in priore forma erat fuiſse inexpugnabile, & ſi nunc reficeretur eandem qualitatem inexpugnabilitatis ne aſsumeret, quo fit vt affirmemus, quod ſi hodie caſtrum huiuſmodi eſset in ſuo priori
2 eſse propter irretractabile præiudicium, † quod imminere poſset, ne poſtea irrecuperabile redderetur, recedendum eſset à vijs ordinarijs, & à regulis iuris communis, inter quas illa eſt, quod prius cognoſcatur cauſa poſseſsorij, quam dominij, ſeu proprietatis, & quod ſpoliatus ante omnia reſtitui debeat, leg. ſi de poſseſſione C. vnde vi leg. ſi quis ad ſe fundum. C. ad leg. Iul. de vi. publi. cap. in literis. & cap. conquerente de reſtit. ſpoliat. capit. nullus capitul. 2. quæſt. 2. cum alijs, tamen ſi imminent, vt præmiſi, præiudicium irretractabile admitteretur quæſtio, ſeu cognitio dominij, prout ſi ageretur, vt dixi de recuperando fortilitio, ſeu caſtro difficilis expugnationis, prout voluerunt Paul. Caſtr. & Iaſ. in leg. 2. C. de edict. diu. Adria. Tollen. & alij, quos citat Marcheſ. in 14. formula commiſs. in ver. in primis quæſtion. 4. iuxta nouam impreſſio. vbi etiam oſtendat idem dicendum eſse in attentatis, quod in poſseſsorio, cum hoc caſu non ſit conſtituta differentia inter remedium poſſeſsorium, & attentatorum, melius eſt igitur occurrere in tempore, & ſic ſtatim facta inhibitione, ceſset

omnis

omnis reſectio, & omnis munitio ne præiudicium ali-
quod irretractabile ſequatur.
In contrarium, quod imo reſectioni, ſeu reædifica-
tioni locus eſse poſsit probatur, quia ſi dicamus in-
3 hibitum, ne ædificet, † non per hoc cenſeri debet in-
hibitum, ne reficiat, Hæc enim inter ſe longè differunt
iuxta text. in l. 3. §. reficere ff. de itin. actuque priuat. §.
reficere in l. 1. §. penult. ff. de mort. infer. l. 4. C. de
oper. publi. l. 1. §. ſiquis ædificium, & ibi Iaſ. poſt alios
numero 1. & ſequent. ff. de nou. ope. oun. idem Iaſ. io
l. ius ciuile num. 11. cum ſequent. ff. de iuſt. & iur. gloſ.
vlt. & docto. & ibi D. meus num. 96. & ſeqq. io capit.
cum acceſſiſsent de conſtit. idem Dec. & Cagno. io l.
domum ſuam ff. de regul. iur. & cum reficere non ſit
aliquid de oouo facere, nec ionouare, idem dicen-
dum erit, vt etiam ſi in inhibitione ooo dicatur ex-
preſsè, quod non poſſit ædificare ſed ſolum, oe ali-
quid attentet; nec noo dicetur attentare ſi reficiat. Hæc
autem diſtinctiooe vtendum erit, vt ceſsent, & tol-
lantur omnia contraria, videlicet aut ſupponimus
ædificia non eſse penitus diruta, vel ſolo æquata, quo
caſu procederet prima opinio negatiua; tunc enim
reficiens rem pœnitus deſtructam diceretur facere,
& ædificare capit. conſuluit, & ibi Abb. & Felynus
poſt alios de iudic. Hoſtien. in tit. de Eccle. ædific. in
fine, & dixit gloſ. io cap. 3. de iur. patr. quod reficiens
4 Eccleſiam † funditus deſtructam, dicitur de nouo fa-
cere, & acquirit ius patronatus antiquis excluſis, &
quod talis reſectio ſit noua conſtructio probant Mo-
der. Aſten. in tract. de refect. Iaſon, & alij, idem Iaſon
in l. quominus ff. de flum. nec mirum ſi hoc caſu re-
fectio prohiberetur, quia eſset impropria refectio,
ſed ædificatio ex iotegro, & eſset oouum ædificium,
quod (vt præmiſimus) interdictum fuit. Aut loqui-
mur in vera, & propria refectiooe, & procedat ſecun-
da opinio, & ſic ceſsabunt omnia, quæ io contra-
rium adducta fuerunt, & adduci poſsent.
Nec illud argumentum, obſtat, quod ſi caſtrum
prius inexpugnabile ad eandem formam reducere-
tur, in qua prius erat, parare poſset præiudicium ir-
reparabile, tum quia nulli iniuria fieret per reſectio-
nem, & reductionem ad eandem priorem formam,
quo caſu præalleg. tex. ibi, dum non officiat inuito,
& ibi declarant ff. de reg. iur. & per alios ibi ſupratum
quia non eſset præſentis ſpeculationis conſiderare
quale præiudicium afferri poſset per reſectionem,
dummodo, vt præmiſi, noo excederetur addendo,
vel minuendo, & circa alia, de quibus Ang. & Iaſ.
numero 9. & ſeq. in allegat. l. ius ciuile ff. de iuſt. & iur.
& pro hac opinione, quod poſt præceptum ſibi factum
reficiens non dicatur innouare, conſuluit in cauſa
propria Alciat. conſil. 100. incip. Alciati in cauſa
numero 8. vol. 5.

SVMMARIVM.

1 *Clericus tutor, non poteſt coram laico conueniri.*
2 *Clericus non poteſt eſſe tutor, niſi propria voluntate legi-*
timam acceptet.
3 *Clericus etiam volens, non poteſt ſe ſummittere laicorum*
iuriſdictioni.
4 *Tutor legitimè datus, cenſetur datus etiam ſuper bonis*
quæ ſunt extra dantis iuriſdictionem, quod procedit
etiam in teſtamentario.
5 *Adminiſtrator tenetur exhibere libros, cum redditur*
ratio adminiſtrationis.
6 *Contra adminiſtratorem, qui non confecit libros, iuratur*
in litem.
7 *Lex de iurando in litem, non habet locum contra Eccle-*
ſiaſticos.

Clericus tutor an poſſit conueniri pro reddenda
ratione adminiſtrationis coram iu-
dice laico.

RESOLVTIO DV.

AD propoſitum dubium reſpondi quod non,
1 ex quo de iure clericus, neque vt tutor, † ne-
que vt quilibet adminiſtrator poterit coram
laico conueniri l. ſiquis ad declinandam C.
de Epiſcop. & cleric. & ſcribit Alexander in conſil.
98. vol. 2. & in primis quantum pertinet ad tutelam
conſiderandum eſt clericum non poſse eſse, vel dari
2 tutorem, niſi is propria † voluntate legitimam ac-
ceptet auth. presbyreros C. de Epiſcop. & cler. in
verſicul. ſua ſponte &c. ſed hæc voluntas exercendæ
tutelæ non poteſt parere præiudicium iuriſdictioni
Eccleſiaſticæ, quia diſpoſitum eſt, vt etiam ſi is vo-
3 luerit † non poſſit ſe ſummittere iuriſdictioni laico-
rum cap. ſi diligenti de for. compet. item quotieſcun-
que tractatur de iuriſdictione iudicis ſuper ipſo tuto-
re, ſemper doctores noſtri conſiderarunt illum eſse
iudicem competentem, ſiue ſuper tutela danda, ſiue
exercenda, cuius iuriſdictioni perſona, quæ tutelam
exercet ſubdita eſt, licet etiam bona alibi ſita ſint Ale-
xander in conſil. 44. numero 17. volum. 5. per textum
in leg. 1. in fine, ff. de tutor. & curator. datis ab
his, & l. propter litem §. licet ff. de excuſat. tutorum,
& plenè not. per doct. in l. 1. C. vbi tutor. & in l. ſi cu-
ratores per illum textum C. de excuſat. tutorum, at-
que ſcribit Alberic. in rubric. C. de io litem dando tu-
4 tore, quo caſu ſic legitimè datus, † qui de ſua iuriſ-
dictione fuerit omnibus cenſetur datus bonis, etiam
ſitis extra ditionem dantis §. datus inſtit. de excuſat.
tutor. Alexander in conſil. 128. numero 5. & ſeq. vol.
1. per textum in lege propter litem §. licet ff. de ex-
cuſat. tut. & lege magis puto §. illud ff. de rebus eo-
rum, & licet contrarium velit gloſsa in l. non ſolum
§. qui teſtamento ff. de excuſat. tut. tamen eam ibi re-
probant Dyn. & Iacobus de Aret. atque Cyn. in lege
locum C. qui petant tutores, & ſequitur Tiraquell. in
tract. de iure primogenit. quæſt. 46. oum. 20. & num.
26. vbi allegat plurimos doctores pro hac opinione,
& ita reſpondit Paulus de Caſtro io conſil. 412. num.
1. vol. 1. Ioan. Faber. inſtit. de Attiliano tutore num.
3. & hæc opinio procedit non ſolum in tutore datiuo,
ſed etiam teſtamentario, prout ita reſpondit Socin.
Iunior. in conſil. 148. numero 2. vol. 1. quia oon qua-
litas tutoris, ſed iudicis, vel ſuperioris dantis inſpici-
tur Dec. in conſil. 150. num. 9. ex quibus ſatis clare licet
intelligere iuriſdictionem reſpectu bonorum tutelæ
dependere principaliter à perſona, quæ tutelam exer-
cuit, vt ſubdita ſit iuriſdictioni illius iudicis, ſed cleri-
ci nullo modo ſunt ſubditi iuriſdictioni laicorum, ne-
que volentes poſsunt fieri ſubditi, ergo nullo modo
cogi poſsunt ad reddendam rationem adminiſtratio-
nis coram iudice ſæculari.
Confirmari poteſt, nam cum quilibet adminiſtrator
5 † teneatur reddere rationem cum exhibitione libro-
rum ſecundum Bartolum, & alios in d. l. 1. §. of-
ficio ff. de tut. & rat. diſtrahen. Bald. in conſil. 152. ad
euidentiam vol. 3. Angel. in conſil. 297. puncta ſunt
multa, & in conſil. 286. quoniam in facto in fine Paris.
in conſil. 189. volum. 1. etiam ſi vt amicus adminiſtra-
uerit, quia licet non ita exata diligentia libros con-
ficere debet, tamen adhoc cum libris quomodolibet
confectis tenetur conficere inuentarium, Specu-
lat. in tit. de inſtrumentor. editione §. 14. verſicul. ſed
cum teneatur iouentarium, & ibi Bald. in additio-
nibus in verſic. executor tenetur Bertacchin. in tract.
de Epiſcop. in 6. part. 4. lib. num. 32. ſcribit Ioan.
de Canib. in tractat. de vltim. voluntat. io 2. part.
verſic.

Digitized by Google

verſic. deinde, alias aduerſus adminiſtratorem iuratur
in litem, Burſat. in conſil. 105. numero 5. & numero 7.
vol. 1. qui atteſtatur eſse communem opinionem cum
alijs ad hoc ſcriptis per Gabriel. in d. conſil. 148. &
Menoch. de arbitrar. caſu 208. num. 19. atque per Ca-
cheran. deciſ. 65. & quod contra adminiſtratorem
6 bonorum † non facientem inuentarium iuratur in
litem diffuſè probat Riminald. Iunior. in conſil. 53.
vol. 1. ſed leges de iureiurando in litem loquentes
7 † non habent locum contra Eccleſiaſticos, quare con-
cludendum eſt non poſse clericos tutelam, ſiue teſta-
menti executionem ſuſcipientes cogi coram iudice
ſæculari ad reddendam rationem, ſed coram Eccleſia-
ſtico Iudice dumtaxat conueniendos eſse.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula motu proprio aufert ſurreptionem.*
2 *Clauſula motu proprio non aufert ſurreptionem in præiudicium Tertij.*
3 *Motus proprius non tollit ea, per qua poteſt reddi gratia nulla.*
4 *Clauſula motu proprio non aufert ſurreptiones in præiudicium tertij ſi ius ad rem eſset acquiſitum.*
5 *Clauſula motu proprio operatur in præiudicium tertij cum verba expreſſa hoc important.*

Clauſula motu proprio an auferat ſurreptionem in præiudicium tertij.

RESOLVTIO DVI.

1 Clauſula motu proprio † aufert ſurreptionem
vt eſt tex. apertus in capit. ſi motu proprio de
præbend. in 6. & decidit Caſsad. in deciſ. 3.
ſub tit. de penſ. num. 4. & ſequent. Dec. in con-
ſil. 33. num. 20 & in conſil. 341. num. 4. glo. in clem. itas
in verſic. directas de præbend. Cald. in conſil. 13. de re-
ſcript. Gram. in conſil. ciuil. 100. Gigas de penſioni-
bus quæſt. 22. num. 7. tamen cum in facti contingen-
2 tia eueniſset limitaui tex. & iura ſupradicta, † quod
licet dicta clauſula auferat ſurreptionem, tamen non
procedit quoties agitur de præiudicio tertij, vt in
proprijs terminis ſequuti ſunt Alexand. in conſil.
215. vol. 2. Dec. in conſil. 407. & Bellamer. in deciſ.
3 393. vbi dicit, quod motus proprius † minimè tollit
ea, per quæ poteſt reddi gratia nulla, quæ non venit
ex dolo, vel culpa impetrantis, ſed potius ex veriſi-
militudine mentis ipſius concedentis, ſequitur Go-
zad. in conſil. 5. nu. 9. Paris. conſil. 1. num. 75. & ſic fuit
reſolutum per Rotam in antiq. in deciſ. 445. & in no-
uis in deciſ. 522. imo ſecundum Doctrinam Soccin.
in conſil. 120 col. 5. vol. 3. hæc omnia procedunt non
obſtante, quod præiudicium tertij eſset, & verſare-
tur in ſola poſseſsione, de qua Princeps minimè fuit
informatus, vt etiam ſequuntur Butr. in capit. cum in
noſtris col. 6. de conceſſione præbendæ, vbi & Abbas
numer. 19. & Felyn. in cap. in noſtra in verſic. 11. nota
de reſcriptis, qui etiam in cap. ad aures col. 3. verſic.
4 3. caſus eodem citato tit. de reſcriptis, dicit † etiam ſi
ius ad rem eſset quæſitum, nam hoc non obſtante
per hanc clauſulam motu proprio minimè tollitur
tale ius in tertij præiudicium, vt poſt eum voluit
Ruin. in conſil. 63. col. pen. volum. 5. vt dixit Iaſ. in Au-
thent. quas actiones C. de Sacroſan. Eccleſ. col. 4. licet
idem Felyn. vbi ſupra dicat non procedere quotie-
5 ſcunque verba expreſsa † importarent tertij præiu-
dicium, vt dicit Iaſ. in leg. fin. ff. de conſtit. Principum
verſic. 3. limit. col. 6 Abbas in cap. 2. col penult. verſic.
ſi autem ſunt priuilegia de immunitat. Eccleſiæ Bel-
trand. in conſil. 35. vol. 1.

S V M M A R I V M.

1 *Pretium rei feudalis non eſt feudale, ſed vide numer. 8.*
2 *Pretium datum loco fundi dotalis adiudicati non ſubintrat in locum ipſius.*
3 *Subrogatus ſapit naturam eius, in cuius locum ſubrogatur.*
4 *Penſio ſubrogata in loco alterius penſionis ſapit naturam ipſius.*
5 *Permutatio rerum aſſumit naturam permutatarum.*
6 *Res fideicommiſſo ſuppoſita permutata fideicommiſſaria efficitur.*
7 *Refertur deciſ. Sacri Conſilij.*

An res libera permutata cum re fideicommiſso ſubiecta, aſsumat naturam fideicommiſsi?

RESOLVTIO DVII.

Pulchra propoſita mihi fuit facti ſpecies, ſi res
libera permutata cum re fideicommiſso ſub-
iecta aſsumat naturam fideicommiſſi, in cuius
dubitationis reſolutione videbatur negatiuè
reſpondendum ex illa iuris regula, quod pretium rei
1 † feudalis non ſit feudale, neque ex pretio feudi em-
ptæ res feudales ſunt, niſi id expreſsè actum ſit. Afflict.
in capit. 1. de feudo non hab. prop. nat. feud. nu. 11. &
12. Andr. in cap. 1. §. ſi vaſallus de feudo ſuo colum. fin.
ſi de feud. defunct. militis Molin. de primogenitura
Hiſpan. lib. 4. cap. 4. nu. 28. par. 2. Loffred. conſil. 11. nu.
10. cum ſequente de Franch. in deciſ. 64. num. 3. item
ad hanc opinionem amplectendam oſtendebat mi-
hi text. in leg. cum in fundo §. ſi fundus ff. de iur. dot.
2 vbi pretium datum loco fundi † dotalis adiudicati
non ſubintrat in locum ipſius niſi modo, & forma,
prout in tex. habetur, prout pro hac parte etiam fa-
cit tex. in l. ſi prædia in princip. ff. de donat. inter vir. &
vxor. vbi ſi donaui concubinæ quædam mobilia, do-
natio vti concubinæ facta valet, ſi poſtea duco in
vxorem, & loco priorum datorum mobilium conce-
do alia, erit nouus contractus permutationis, & hæc
ſecunda non ſunt loco priorum.

Cæterum his nihil ſuffragantibus contrarium
3 reſpondi, ex eo, quod ſubrogatus ſapit naturam eius,
in cuius locum ſubrogatur, cum omnibus ſuis qua-
litatibus ex text. in leg. ſi eum §. qui iniuriarum ff. ſi
quis cautionibus, & ex leg. ſi donatæ res §. ſi ſponſus.
ff. de donat. inter virum, & vxor. leg. ſi pater ff. de a di-
mendis legatis, & ex l. Imperator §. fin. ff. de legat. 2.
& leg. ſi & rem, & pretium ff. de petit. hæreditatis, & in
l. 1. §. hæc actio, & ibi Bart. ff. ſi quis teſtamento liber
eſse iuſs. fuerit, & l. res quæ ex dotali, & leg. ita conſtā-
te ff. de iure dotium, & leg. filiæ §. Titia. & ibi Soccin.
ff. de conditionibus, & demonſtrat. & l. ſi cum dotem
§. final. ff. ſoluto matrim. & leg. vlt. §. fin. ff. ſoluto ma-
trim. & l. vnim. §. & vt plenius de rei vxoriæ actione
Tiraquell. in tractat. de vtroque retract. libr. 1. §. 32.
4 ſol. fin. à num. 2. cum ſequen. & hinc penſio, quæ † ſub-
rogatur in locum alterius penſionis ſapit naturam
ipſius Ruin. in conſil. 269. Gabriel. in libr. commu-
nium concluſionum concluſ. 2. num. 54. de regulis iu-
ris Caroc. de locat. & conducto quæſt. 36. parte 2. &
5 permutatio rerum aſsumit † naturam permutatarum
And. in cap. 1. §. factorum col. 2. quæ ſint regalia Soc-
cin. in conſil. 168. vol. 2. Decius conſilio tertio. & con-
ſil. 50. & conſil. 183. Afflict. in deciſ. 336. Anna in
ſing. 993. Vrſill. in addit. ad Afflict. in dict. deciſion.
336. vbi ait rem permutatam cum dotali effici dota-
lem, & iuxta hanc meam opinionem conſuluit Iaſ.
in conſil. 231. cui aſsentiri niſi ſunt Alciat. conſil.
66. num. 19. libr. 9. Mandel. conſil. 97. nu. 21. quibus in

locis concludunt hæredes bona aliqua alienantes, &
ex pretio nonnulla alia comparantes fideicommiſſo
reſtitui debere, tanquam ſurrogata in loco bonorum
6 † fideicommiſſ. ſequuntur Menoch. conſil. 70. libr. 1.
vbi inquit rem cum re fideicommiſſo ſuppoſita per-
mutatam fideicommiſſariam effici Decian. conſil. 9.
num. 25. lib. 1. & conſil 52. nu. 33. Mantic. de coniectu-
ris vltimarum voluntatum lib. 7. tit. 8. num. 26. & fuit
7 deciſum in Sacro Conſil. Neap. † teſte Anna in ſin-
gulari 204. vbi inquit fuiſse deciſum, quod pretium
peruentum ex venditione rerum feudalium deberet
conſignari creditoribus feudatarij cum aſſenſu in
cauſa Martini Securæ, & multis cauſis.

Non obſtant in contrarium allegata, & primo,
quod pretium rei feudalis non ſit feudale, quia re-
8 ſpondeo, quod in contrarium eſt † authoritas Luc. de
Pen. in l. 1. colu. 3. C. de imponenda lucratiua deſcrip.
lib. 10. Affl. in c. 1. nu. 8. & 9. de vaſal. decrep. ætat. in
vſibus feudor. Caſsaneus. in conſuet. Burgund. in tit.
de ſcrip. §. 2. verſic. & aqueſtum nu. 7. qui omnes vno
ore affirmant, quod res ſiue feudalis, aut emphyteu-
ticaria, aut libera, empta de pecunia alterius rei feu-
di, vel emphyteuſis, vel patrimonij antiqui eſt in eius
locum ſubrogata, vel etiam habita ex permutatione
rei antiquæ iudicatur, vt antiqua, & patrimonialis, &
in ea ſuccedunt omnes, qui in talibus patrimonijs, aut
feudis antiquis debeant ſuccedere, & non qui ſolum
in bonis acquiſitis ſuccedunt.

Non obſtant ſecundo alia iura pro contraria parte etiam allegata, quia loquuntur in caſu ſuo ſatis diuerſo, vt in dictis iuribus apertè videri poteſt.

S V M M A R I V M.

1 *Pragmatica diſponens, quod iudex non interueniat in cauſa, in qua coniunctus doctor eſt aduocatus vſque ad quartum gradum: intelligitur de gradus computatione ſecundum ius ciuile.*

2 *Gradus computari debet ex illo iure, à quo procedit diſpoſitio.*

3 *Ad cognoſcendam proximitatem, computatio eſt facienda ſecundum ius canonicum in matrimonijs, ſecus in reliquis diſpoſitionibus, & ſucceſſionibus, & retractibus etiam in terris Eccleſia.*

4 *Statutum prohibens eligi in rectorem propinquum vſque ad talem gradum intelligitur ſecundum ius ciuile.*

5 *In beneficijs, & Cappellanijs collatiuis, non datur ſucceſſio, nec dilatio iure hereditario.*

6 *In cauſa mere beneficiali attenditur computatio ſecundum ius canonicum.*

7 *In materia prophana cauſa ſunt decidenda ſecundum leges, ſi canones non contradicunt.*

8 *Statutum imponens pęnam contrahentibus in quarto gradu intelligitur de computatione ſecundum ius canonicum.*

Pragmatica prima de ſuſpicione officialium prohibens ne iudex interueniat in cauſa, in qua coniunctus doctor eſt aduocatus vſque ad quartum gradum, de quo gradu intelligitur.

RESOLVTIO DVIII.

FVit in annos 1555. edicta pragmatica, quod iu-
dex non interueniat in illa cauſa, in qua con-
iunctus doctor eſt aduocatus vſque ad quartũ
gradum, vnde cum fuiſsem interrogatus, de
1 quo gradu diſpoſitio illius pragmaticæ † intelligere-
tur, reſpondi eſse intelligendam iuxtam diſpoſitionem
computationis iuris ciuilis, vt docuerunt Rom. in lege
ſi auia C. de ſucceſsorio edicto Ann. in ſingulari 399.
vbi de ſimili pragmatica Regni mentionem facit, &
aſſignat rationem, quod computatio debet procedere
2 † ex illo iure, à quo originem habuit diſpoſitio, vnde
cum dicta pragmatica proceſſit à legibus ciuilibus,
nimirũ iuxta illius tramites computari debet, & gra-
dus, ſequitur Vinnus in dec. 319. & ante omnes hoc
etiam voluit Iſernia in cap. 1. in verſ. hoc quoq; de his
qui feudũ dare poſſint, licet. n. ad cognoſcendam pro-
ximitatẽ computatio ſit facienda ſecundum ius cano-
3 nicum tamen illud procedit quoad matrimonia † tã-
tum, non autẽ in reliquis diſpoſitionibus, & ſucceſſio-
nibus Bar conſ. 214. num. 2. lib 1. Tiraq. de retract. li-
gnag. §. 1. gl. 9 nu. 23. ad mediũ, vbi de proximiore re-
trahente, quod computatio gradus fiat ſecundũ ius ci-
uile, nam iſta cõputatio eſt propria, & naturalis cũ ius
ciuile procedat per gradus, per quos non vadit ius ca-
nonicũ, ſed per ſaltus, ideò cum ſit inducta tantum in
cauſa matrimonij, in cæteris ſtandum eſt regulæ Socc.
iun. in conſ. 94. nu. 16. l. b. 1. Corneus in conſ 248. num.
7. col. 2. li. 3. quod habet locum etiã in terris Eccleſiæ,
vt per eundẽ in d. conſ. 248. ſequitur Gozad. in conſ.
19. Surd. in conſ. 568. num. 13. vol. 4. poſt Bal. in l. 2. ad
finem verſ. ſed hic quæro C. de ſucceſsorio edicto, vbi
4 de ſtatuto prohibente eligi in rectorem ciuitatis eum,
qui habet propinquum vſq; ad talẽ gradũ, quod intel-
ligitur iuxta ius ciuile. latè Cęual. q. 398. numer. 9. vbi
in fine intelligit procedere in rebus ſæcularibus, & in-
ter perſonas ſæculares, & in ſtatutis, quæ ſunt partes
iuris ciuilis, & appellantur ius ciuile illius Ciuitatis l.
omnes populi ff de iuſt. & iure Bald. in leg. 2. in final.
verſ. è contra mihi videtur C. de ſucceſs. edict. vbi am-
pliat ad contractus, & alias diſpoſitiones.
5 Propterea infertur, quod ſi debet conferri † cap-
pellania ex diſpoſitione defuncti proximiori fiet com-
putatio ſecundum ius canonicum, & non ciuile, quia
in beneficialibus, & cappellanijs collatiuis non datur
ſucceſſio, nec dilatio iure hæreditario c. apoſtolic. 8. q.
1. neque in foro Eccleſ. ſeruantur deciſiones iuris ci-
uilis, quando inuicem ſunt contrariæ, prout in ſpecie
concludit Cęual. q. 398. n. 29. ſubdens tamen hoc pro-
6 cedere quãdo cauſa eſset mere beneficialis † & funda-
tor cappellaniæ eſset clericus in ſacris cõſtitutus, qua-
ſi tunc potius ſit diſponendum ſecundo regulas iuris
canonici, quam ciuilis, & dicit eſse notandum, & ſic
fuiſse iudicatum, & alibi nõ reperiri, quare in cappel-
lanijs, quæ fundantur ſine authoritate Epiſcopi, & quę
non habent requiſita in beneficijs Eccleſiaſticis, ſi vo-
centur clerici conſanguinei, dubia quoad eos orta de-
finientur per leges, & iura de maioratu loquẽtia, prout
in cauſis Hyſpaniæ, latè Gonzal. de alternat. gloſ. 1. in
prin. nu. 34 Rot. diuerſ. deciſ. 100. par. 2. num 6. verſ 2.
non obſtat Gomez. in l. 4. nu 65. in fine, & regulare eſt,
7 quod cauſæ ſunt decidendæ ſecundum leges, † ſi ca-
nones non contradicunt, cum diſtinctionibus, de qui-
bus per gloſ. in cap. 2. de reg. iur. in 6. Bar. in leg. priuile-
gia. nu. 2. C. de ſacroſan. Eccl. Dec. in c. clerici de iudi-
cijs, & in c. 2. in princ. nu. 2. de teſtibus.
Quæ tamẽ ſunt intelligenda, dummodo non ſimus
in materia ſpectante ad canones, quia tunc verba ſta-
tuti, quamuis laicorum intelliguntur ſecundum cano-
8 nes, prout in ſtatuto imponente pęnam † contrahen-
tibus in quarto gradu, intelligitur. n. de computatione
ſecundum ius canonicum, quia agitur de materia ma-
trimonij, ſpectante ad ſacros Canones, Dec. in cl. 1. de
iudic. & in cap. 2. in princ. nu. 3. de teſtibus Io. And. ad
Specul. de ſucceſs. ab inteſt. §. 1. verſic. & quia de gra-
dibus. Alexan. in l. ſi auia in fin. nu. 7. verſic limita ta-
men prædicta, C. de ſucceſsor. edict. & ſic ſum. in voto.

S V M M A R I V M.

1 *Filius familias de iure communi ex contractu mutui tãtum non obligabatur beneficio Macedoniani, de quo dubium*

Digitized by Google

dubium erat an locum haberet quando aſſeruerat ſe patrem familias, ſed in alijs contractibus obligabatur.

2 *Hodie verò per Regiam pragmaticam omnes contractus filij familias ſine præſentia, & conſenſu patris ſunt nulli non obſtante falſa aſſertione cum iuramento, quod habitet ſeorſum à patre.*

3 *Si quis allegat titulum ſolemnem, vel legitimum puta ſtipulationis, quia ex præſtatione decennali probatur titulus allegatus præceſſiſſe, adeo quod eius virtute poteſt debitor in futurum.*

4 *Ex longa patientia decennali præſumitur dominum conſenſiſse, quod emphyteuta alienaret ius ſuum.*

5 *Si quis per decennium rem tenuit tanquam emphyteuta, & pro ea ſoluit debitum canonem præſumitur emphyteuta, & ſolemniter inueſtitus.*

6 *Eccleſia vel cappella iam decennio ædificata patiente diœceſano præſumitur ædificata cum Epiſcopi authoritate.*

7 *Ex poſseſſione decennali præſumitur titulus diuiſionis inter fratres qui decem annis reperiuntur diuiſim poſſedisse.*

8 *Qui per decennium ſe geſſit vt notarius præſumitur creatus ſolenniter notarius ſtante ſtatuto, quod minor, vel mulier non poſſit obligari ſine conſenſu propinquorum per lapſum decennij præſumitur talem ſolemnitatem ſtatuti interceſſiſse.*

9 *Si filius familias habitans ſeorſum à patre per decennium præſumatur emancipatus, & domicilium acquiratur per decennium.*

10 *Ad effectum contrahendi ſufficit, quod filius familias per momentum habitauerit ſeorſum à patre refertur deciſio magnæ curiæ, & Sacri Conſilij.*

11 *Viuere ſeorſum non tantum reſpicit habitationem, ſed etiam ſeparationem bonorum.*

12 *Pater, & filius ſunt vna identitas perſonarum, & domicilium vnius cenſetur alterius.*

Quod nam temporis ſpatium exigatur vt filius familias dicatur habitare ſeorſum à patre, ad effectum contrahendi virtute pragmaticæ per excellentem ad Senatus conſultum Macedonianum.

RESOLVTIO DIX.

EX patrio poteſtatis iure deſcendit illud, quod
ex Senatus Conſulti Macedoniani beneficio
cautum fuit, ne filij familias ad reſtitutionem
1 pecuniæ, mutuo acceptæ † abſque patris con-
ſenſu cogi poſſint, vt toto titulo ff. & C. ad Macedonian.
quod laudabile iuris communis beneficium
per huius Regni pragmaticas multipliciter ampliatum
fuit, dum enim illud beneficium in vno tantum
caſu filijs familias proſpexerat, ſi quidem ex reliquis
contractibus obligari poterant l. filius familias ff. de
action. & obligat. l. tam ex contractibus ff. de iudic.
cum alijs adductis per Gomeſ. in libro variarum reſolut.
capitulo primo, numero ſecundo, libro 2. & in
capitulo 15. numero 11. cum alijs, ſeqq. & per Afflict.
in deciſione 308. numero tertio, ſed ſi pecuniam
mutuo accipiebant illis exceptio Macedoniani ne
moleſtari poſsent ſuccurrebat, vt cauetur in l. 1. &
toto tit. ff. & C. ad Macedonianum, & per belle explicat
Gomes. in dict. libro variarum reſolut. capitulo
6. numero 2. iam plenius hoc beneficium fuit am-
2 pliatum † per Regiam pragmaticam per excellentem
ſub rubrica ad Senatus Conſultum Macedonianum,
quæ ſanciuit, vt omnes contractus, qui quomodocunque
aguntur à filijs familias abſque conſenſu, &
præſentia paterna ſint nulli, inſuper, quod attenta
iuris communis diſpoſitione dubitationis articulus
apud nos inſurgebat ſi dicti Senatus Conſulti
beneficium locum haberet quoties filius familias
falſo aſseruerat cum iuramento viuere ſeorſum à patre
Canar. de exequutione inſtrum. in quæſt. 18. num.
30. & ſeq. per eandem Regiam pragmaticam videtur
eſse reſolutum, quod minime obſtante dicta falſa
aſsertione iurata, nulla ſit obligatio, idque à Principæ
ſeculari fieri potuiſse pluribus probat Carauit.
in Commentar. ad eandem pragmaticam §. 17. num.
3. cum ſeqq. capit. habetur per Guttierez. in repetition.
authent. ſacramenta puberum numero 45. cum
pluribus ſequentibus C. ſi aduerſ. venditionem poſt
Gramat. in conſil. ciuili 159. & in deciſione 12. ſed
quia filij familias ex huiuſmodi falſa aſsertione in
periurium incidebant aliquando criminali pœna
fuiſse punitos teſtatur Vrſill. in lucubrat. ad Afflict.
in citata deciſione 308. numero 16. hac de cauſa alia
fuit edita pragmatica 64. §. 9. ſub rubr. de offic. procuratoris
Cæſaris, qua fuit ſancitum, quod filius familias
pro huiuſmodi falſa aſsertione iurata nullam
pœnam incurrit, nam qui contrahit cum filio familias,
eius conditiones ſcire tenetur, imo ex priuilegio
conceſso ad ſupplicationem fideliſſimę Ciuitatis
Neapolis, fuit ſpecificè ordinatum, quod in obligationibus
filiorum familias nullo modo notarij apponant
clauſulas, quod viuunt ſeorſum à patre, &
ſi ſecus quam de conſenſu, & præſentia patris fiant,
ſint nullæ, vt patet in capitulo decimo, inter gratias
conceſsas per Ducem Oſunæ inſertas in volumine
capitulorum, & priuilegiorum Ciuium Neapol. cuius
etiam meminit Rouitus in citata pragmatica per excellentem
numero 1. ſub rubrica de Senatu Conſulto
Macedoniano.

Sed deueniendo ad caſum propoſitum, quod ſimiliter
temporis ſpatium exigatur, vt filius familias dicatur
habitare ſeorſum à patre ad effectum contrahendi
virtute dictæ pragmaticæ per excellentem ad
Senatum Conſultum Macedonianum, prima facie
videtur dicendum, quod requiratur decem annorum
4 ſpatium, ex eo quod ſi aliquis allegat † titulum ſolemnem,
vel legitimum puta ſtipulationis, quia ex
præſtatione decennali probatur titulum allegatum
præceſsiſse, adeo quod eius virtute poteſt debitor
in futurum compelli pro iſta concluſione facit, quod
decidit tex. ſingularis in l. ſi filius famil. C. de petitione
hæreditatis, quem Bart. dicit eſse ſingularem de
poſseſsione decennali, quæ in filio facit præſumi
iuſſum patris, lege qui in aliena in principio verſic.
ſed ſi non adierit ff. de acquir. hæredit. & per iſta iura
conſuluit Alexand. in conſil. 105. volumine 4. colum.
5 penult. quod ex longa patientia † decennali præſumitur
dominum conſenſiſse, quod emphyteuta
alienaret ius ſuum, & facit, quod notat Bald. Angel.
& Moderni in d. l. qui in aliena in principio per illum
tex. quod ſi Prælatus diu fuerit in poſseſsione prælaturæ
præſumitur, quod rite fuerit inſtitutus, &
facit ſimile, quod ſi aliquis per decennium rem
tenuit tanquam emphyteota, & pro ea ſoluit, debitum
canonem præſumitur emphyteota, & ſolemniter
inueſtitus, & idem in eo, qui decem annis tanquam
vaſallus poſsedit caſtrum preſumitur inueſtitus de
feudo gloſ. in l. 2. in glo. magna Cod. de iure emph.
Bart. in l. 3. §. ex contrario ff. de acquir. poſs. & in
lege litibus C. de agri, & cenſit. li. 11. Bal. in capit.
cum Eccleſia Sutrina ad finem de cauſa poſseſ. &
propriet. Ang. Moderni in l. prætor in princ. ff. de
edendo, & facit text. in capit. 1. qualiter olim feudum
poterat alienari Felyn. in cap. ſicut de re iudic. col. 15.
Alex. in in conſ. 79. vol. 1. Socc. conſ. 50. lib. 4. & ad idē
expenditur, quod vult Archid in cap. nemo de conceſ-
6 ſione diſtinct. 1. quod Eccleſia, vel cappella † iam decennio
ædificata patiente diœceſano præſumitur ædificata
cum Epiſ. authoritate, & dicimus, quod ex poſ-

7 ſeſſione decennali † præſumitur diuiſio inter fratres
qui decem annis reperiũtur diuiſim poſsediſse glo.eſt
ſingularis, & ibi magis communiter approbata in leg.
penul. C.cõi diuidun. Bal. in l. 1. in 3. col.6. de fideicõ-
miſs & in l.ſi certis annis C. de pact. & facit, quod vult
Bal. in l. 1. C. de fideicommiſſis col.4. vbi qui per de-
8 cennium ſe geſſit vt notarius, præſumitur ſolemniter
creatus, & hinc ſtante ſtatuto, quod minor, vel mulier
non poſsit obligari abſq; conſenſu propinquorum, per
lapſum decennij præſumitur talem ſolemnitatem ſta-
tuti interceſsiſse, ſecundum Bal. Ang. & Imol. in leg.
ſciendum eſt ff. de verb. oblig. & hanc opinionẽ, quod
ſ. requiratur decennium ſequutus eſt Bal. in l. 2. ad finẽ
ff de adoption. & in l. 1. C. ſi aduerſus rem iudicatam
Iaſon. in dict. leg. ſi certis annis C. de pact. num. 12. vbi
9 dicit, quod ſi filius per decem annos † habitauit ſeor-
ſum à patre præſumitur emancipatus, vt in domicilij
acquiſitione ſequitur Accuſ. in l. hæres abſens §. pro-
inde in verb. debebit, ibi, item rationem curſus tem-
poris ff. de iudic. & in l. 2. in verbo conſtituerint, & in
l. 3. in verb. incolas Cod. de incolis lib. 10. Bald. in con-
ſil. 393. Alexand. in dict. leg. 2. C. de incolis libro de-
cimo, Roland. à Valle in conſil. vigeſimo nono, num.
63. & ſequen. volumine ſecundo, Ruin. in conſil. vige-
ſimo octauo, numero ſecundo, volumine primo, Bur-
ſat. conſil. trigeſimo ſexto, numero ſexto, volumine
primo, & reliqui, quos citat Maſcard. de probationi-
bus concluſ. 535. num. 6. & 7.

His tamen in nihil obſtantibus contrarium re-
ſoluendum cenſeo, & ſic, quod non requiratur de-
cennij ſpatium, ſed ſufficere, quod momento tem-
poris habitaſset ſeorſum à patre tempore obliga-
tionis, vt teneat obligatio per ipſum facta, non ob-
ſtante dicta pragmatica, ex quo non determinat
10 tempus requiſitum ad habitationem, † & ſimplici-
ter loquitur, & verba ſunt accipienda prout ſonant,
ergo ſimpliciter eſt intelligenda, & conſequenter
momento ſufficit, vt in proprijs terminis conſuluit
Caſtren. in conſil. 172. & ſequent. Vrſil. in additio-
ne ad Afflict. in deciſione 308. numero 18. & 19.
vbi refert Sacrum Conſilium Neapolitanum poſt
magnam Curiam vicariæ in hanc ſententiam deter-
minaſse. Verum hæc deciſio eſt intelligenda dum-
modo filius faceret aliquem actum, ex quo poſset
argui, quod habeat animum habitandi ſeorſum à
patre, vt quando ſeparatur à patre non ſolum quoad
habitationem cum vxore, & familia, ſed etiam cum
11 bonis, nam viuere † ſeorſum non reſpicit ſimpliciter
habitationem, ſed bona, & ſeparationem bonorum,
& reddituum, vt plenè probat Carauit. 10 citat.
pragmat. per Excell. §. 13. numero primo, cum ſe-
quen. filius enim non dicitur ſeorſum à patre habi-
tare quamuis cum vxore, & familia ſeparatim ha-
12 bitet in alio loco, nam cum pater, † & filius ſint vna
identitas perſonarum, domicilium vnius cenſetur
domicilium, & habitatio vtriuſque, vt notabiliter
inquit Bald. in conſil. 234. libro primo, Roland. à
Valle in conſil. 54. numero vigeſimo tertio, & ſequen-
ti libro, & ideo dicta Regia Pragmatica per excel-
lentem, quæ excludit à beneficio Macedoniani filios,
qui viuunt ſeorſum à patre non eſt ſimpliciter intel-
ligenda reſpectu illorum filiorum, qui ſeorſum habi-
tant cum familia, ſi inuicem ſibi honores præſtant, &
durat eadem reuerentia, & alimentorum præſtatio, vt
benè animaduertit Scaglion. in commentaria eiuſdem
pragmaticæ num. 47.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia quæ non eſt lata iuxta formam reſcripti in-
ualida eſt.*
2 *Ablatiuum abſolutum inducit formam.*
3 *Nulla cauſa excuſat ab obſeruantia formæ.*
4 *Vtilitas Eccleſiæ debet eſſe euidens.*
5 *Humanum iudicium fertur circa certa, & non circa oc-
culta.*
6 *Clauſula vocatis vocandis, requirit citationem partis.*
7 *Ex productione reſcripti reſultat ſcientia, & appro-
batio.*
8 *Cum extat certus contradictor non ſufficit proceſſus fa-
ctus per affixionem.*
9 *Notario ſine teſtibus non creditur.*
10 *Terrula adhoc vt poſſit alienari, requiritur præciſa ne-
ceſſitas, quod prædium ſit exiguum inutile, & longe
diſtans.*
11 *Decimarum, tametſi exigua ſint, laici tamen ſunt inca-
paces.*

Alienatio bonorum Eccleſiæ non facta ſeruata forma
reſcripti Papæ an ſit nulla.

R E S O L V T I O DX.

IN hac quæſt. reſpondi cum deciſ. Rotæ in vna
Ferrarien. bonorum 16. Iunij 1614. coram Du-
nozetto cuius tenor eſt.
1 Fuit reſolutum ſententiam eſſe † inualidam,
quia lata vigore reſcripti, ſi in euidentem non ſeruata
illius forma c. cum dilecta, & ibi doct. de reſcrip. Abb.
conſil. 41 nu. 3. lib. 1. Gozad. conſil. 67. numer. 2. Card.
Seraph. deciſ. 337. nu. 60. & in puncto reſpondet Ro-
ta in Cortonen. reſciſionis locationis 26. Ianuarij
1590. coram Orano, aderat enim in literis præter
alia, clauſula, quatenus illis rebus, & bonis prædi-
ctis prius coram nobis ſpecificatis, &c. formæ indu-
2 ctiua † propter ablatiuum abſolutum l. à teſtatore ff.
de condit. & demonſtrat. Paris. conſilio 14. num. 14.
Caputaq. deciſione 150. num. 1. & par. 1. & tamen non
præceſsit talis ſpecificatio, cuius omiſsio non poteſt
excuſari, eo quod bona, quæ concedebantur eſsent
incognita, tum quia reſpectu validitatis actus nul-
3 la, † tametſi iuſtiſsima cauſa excuſat à ſeruatione for-
mæ, vt poſt Bald. ſcribit Dec. conſil. 466. numer. 14. &
Franc. Becc. conſi. 66 numer. 26. tum quia Summus
Pontifex ſic ſcribendo excuſationem hanc reijcit,
nec voluit admittere aſsumptum illud partium, quod
ea, quæ concedebantur, eſsent penitus incognita tam-
quam aduerſans naturæ reſcripti, pro quo inſtabant
nam cum validitas alienationis tota penderet ab vti-
4 litate Eccleſiæ, quæ debet † eſſe euidens c. ſine exce-
ptione ibi, quod non ſit dubium profuturum Eccle-
ſiæ 12. q. 2. ca. 1. ibi præſertim cum euidens neceſsitas,
vel vtilitas ſubeſset, de reb. Eccleſ. non alienan. in 6.
Card. Seraph. deciſ. 508 in princ. & num. 11. Rota de-
ciſ. 65. num. 17. & deciſ. 178. nu 10 par. 2. vix eſt quod
vtilitas certa aliqua ratione poſset haberi, niſi me-
diante ſpecificatione huiuſmodi, cum humanum iu-
5 dicium † circa manifeſta feratur, non autem circa oc-
culta, can. erubeſcat diſtin. 32. & denique, quia excu-
ſationem hanc non patitur ipſa principalis ratio adij-
ciendi clauſulam hanc, quæ eſt, quia ceſſante ſpeci-
ficatione Epiſcopus pro tempore exiſtens non ſit
certus de quantitate bonorum in alienatione com-
præhenſorum, in quo plurimum etiam fauor verſa-
tur, & vtilitas Eccleſiæ, & ne quando ipſa liquida-
tione bonorum litigare cogatur gloſ. in capitul. per-
uenit in verb. exiſtere vbi etiam Butr. num. 6. & 7 de
arbitr. prout eſse quoque nullam dixerunt DD ex de-
fectu citationis Epiſcopi, vel eius promotoris omnino
6 neceſsariæ, tam vigore clauſulæ † vocatis vocandis c.
exhibita vbi Abb. in vlt. notab. de iud. Cardin. conſil.
63. in princ. Rota deciſ. 30. de reſcript. in nou. quam
vigore alterius clauſulæ, ſi tibi conſtiterit gloſ. in ca-
pitul. præſenti in verbo. conſtiterit de cenſib. Abb.
in c.

Digitized by Google

in cap. conquerente numero ſexto, de reſtit. ſpoliat.
Aegid. deciſione 68. Cardin. Seraphi. deciſione 601.
Qui defectus non poteſt euitari ſub prætextu, quod
ſupplicatio cantet etiam nomine Epiſcopi, vt propte-
rea clauſula vocatis debeat intelligi de alijs, qui
forſan poſsent prætendere intereſse ratione poſseſ-
ſionis, vel proprietatis Rot. deciſ. 636. nu. 4. par. 1. nam
præter id, quod non conſtat de mandato Epiſcopi in
perſonam eius, qui dictam ſupplicationem porrexit
ad tex. in capit. nonnulli §. cum autem de reſcriptis, &
ſolus Marchio potuit eam porrigere, motium forte
procederet ſi Papa ſimpliciter reſcripſiſset iuxta ſup-
plicationem. Verum cum reſcriptum nouam for-
mam pro validitate contractus adiecerit mandando
prius bona ſpecificari, per illud fuit acquiſitum nouũ
ius Eccleſiæ extra inſtrumentum, & extra ſupplicatio-
nem, vnde cum non poſſit inferri à ſupplicatione ad
ſcientiam qualitatum reſcripti ab illa difformis; &
ſeparati, arg. leg. non eſt ferendus ff. de tranſactionib.
non potuit validè procedi ad excuſationem talis re-
ſcripti, niſi pro hoc nouo intereſſe legitimè citato ip-
ſo Epiſcopo, aut eius menſe promotore l. de vnoquo-
que ff. de re iudicat. atque ita viſum fuit non poſſe
huic propoſitę facti ſpeciei applicari ſupra relata de-
ciſ. 636. quia in caſu illo rector Eccleſiæ ſupplicatio-
nem porrexerat, & mox illam ſignatam cum inſtru-
mento locationis produxerat, ex qua productione
7 † reſultabat nedum ſcientia, ſed etiam approbatio
reſpectu reſcripti, & illius formæ, & confeſſio con-
tentorum in ſcripturis productis Aymon. conſil. 201.
nu. 5. Paris. conſilio 125. nu. 20. lib. 1. & conſil. 79. num.
3. lib. 3. neque dici poteſt nil potuiſse opponi per Epi-
ſcopum, aut per dictum eius promotorem, imò veri-
ſimiliter curaſset, vt diligenter ſpecificarentur, & li-
quidarentur bona infeudata, illorumque qualitates,
& quæ impenſa foret neceſsaria pro illis ad cultum
redigendis, vt omnibus tandem diligenter perſpe-
ctis, poſsit inſtare, vel pro confirmatione contractus
vel pro declaratione illius nullitatis. Vnde fit vt non
præmiſsa tali citatione non poſsit dici quicquam ge-
ſtum per delegatos cauſa cognita, vt in fortioribus
terminis videlicet in facto ipſiuſmet Epiſcopi non
vocato promotore menſæ, aliàs conſiderauit Rota
apud Card. Seraph. deciſ. 1395. ſub num. 7. & euentus
docuit propter dictam citationem non fuiſse factam
dictam ſpecificationem, & ex his corruit totus pro-
8 ceſsus veluti factus per affixionem, & cum tamen ex-
taret certus contradictor. capitul. vltimo de elect. in 6.
Caſsad. deciſ. vltima num. 6. vt lit. penden. quem ideò
oportuerat citari perſonaliter priuſquam proceſsus
decerneretur per affixionem, aut per edictum Abb.
in cap. ex tua nu. 3. de cleric. non reſident. Rota dec. 8.
& ibi adden. de dolo, & contumac. in nou. Caputaq.
deciſ. 117. nu. 1. par. 1. Card. Seraph. deciſ. 973. num. 4.
& deciſ. 1276. num. 4. vltra quod fuit per iudices man-
datum exequi citationes ad valuas Cathedralium
Adriæ, Ferrariæ, & S. Stephani Rodigij, & tamen non
apparent executæ vniformiter ad omnes prædictas
Eccleſias iuxta dictum decretum, vnde conſequitur
nullitas actus Bald. in leg. non ſunt liberi in prima le-
ctura ante primum numer. verſic. ſic remota forma,
ſtatu hominum Achil. deciſione 14. de dolo, & con-
tumac. Caputaq. deciſ. 160. incip. citatio libr. 1. in im-
preſs. & de excutione ad valuas Eccleſiæ S. Stephani
Rodigij aliter non conſtat, quam ex ſimplici aſser-
9 tione notarij, cui ſine teſtibus † non creditur Put. de-
ciſ. 5. libr. 3. & quod executa fuit ad valuas Eccleſiæ
Cathedralis Ferrariæ, minus quoque legitimè ap-
paret exequuta cum non fuerit lecta, neque ibi di-
miſsa per aliquod temporis interuallum, prout re-
quiritur Caſsad. deciſione 4. de dolo, & contumac.
Rot. dict. deciſ. 8. eodem titul. in nou. & in nouiſſimis
deciſione 325. numer. 6. lib. 3. par. 3. neque obſtare pu-
tarunt domini id, ad quod refugiebant informantes
pro D. Marchione videlicet ſuſtineri infeudatio-
nem hanc etiam ſine beneplacito Apoſtolico, quia
propter incertitudinem videtur intrare diſpoſitio.
capit. terrulas 15. quæſtione 2. nam præterquam quod
iudicarunt illud prorſus eſse extra terminos ſuſce-
ptæ diſputationis reſtrictæ, ad validitatem ſenten-
tiæ delegatorum, cenſuerunt ex facto tolli, cum il-
la incertitudo reducibilis eſset ad certitudinem per
ſpecificationem de iure omnino neceſsariam, ſecun-
do quia agitur non de terrulis, ſed de bonis ma-
gni redditus, & vt intret diſpoſitio dict. tex. multam
debent concurrere, videlicet præciſa neceſsitas, quod
prædium ſit exiguum, quod ſit inutile, & denique
quod ſit longè diſtans, vt ibi ſcripſerunt Gemin. in
10 1. not. Archidiacon. in verbo quicunque, † & Aegid.
ſub numero 2. verſicul. nam ſi magna, & remouet
omnem difficultatem, quod infeudarentur etiam
11 decimæ, quarum, tametſi † exiguæ ſint, laici ſunt pe-
nitus incapaces ſine beneplacito Papæ capitulo quã-
uis vbi gloſ. in verb. conceſſit de decimis Caputaquen.
deciſione 241. numero 3. parte 1. Cardinal. Seraphin.
deciſione 1424. ad fin. vnde etiam tale beneplacitum
expreſsum reſeruatum fuit, quæ ſanè reſeruatio ope-
ratur, vt actus antea geſtus nullum producat effectum
Verall. deciſione 205. numero 3. parte 1. Mohed. de-
ciſione 1. de Simon. & quod interim ſit locus pœni-
tentiæ, vt reſpondit Rota in vna Siracuſana Præſen-
tiarum 5. Decembris 1588. coram bo. mem. Cardi-
nale Platto, ex quibus ita fuit deciſum vtraque parte
informante.

SVMMARIVM.

1 *Nemo poteſt admitti ad confeſſiones ſecularium, niſi ſit approbatus ab Epiſcopo.*
2 *Propter iuris aſſiſtentiam datur manutentio Epiſcopo.*
3 *Immemorabilis, quod inferior poſſit approbare confeſſarios, ſublata eſt per Concilium.*
4 *Inferior probare debet immemorabilem p. tres conformes.*

Ius approbandi confeſsarios ad quem ſpectet.

RESOLVTIO DXVI.

RESpondi cum deciſ. Rotæ in vna Calaguri-
tana iuriſd. Attrebaten. cuius tenor eſt.
Propoſito dubio an Epiſcopus Calagu-
ritanus ſit manutenendus in approbandis
Confeſsarijs Eccleſiarum S. Crucis, & S. Michaelis
Oppidi de Hegera, in quarum Eccleſiarum clericos,
& cappellanos Abbati S. Mariæ, ordinis Sancti Bene-
dicti competit iuriſdictio priuatiuè, Domini pro Epi-
ſcopo reſponderunt, nam decretum Concilij Triden-
tini ſeſsio. 23. capit. 15. de reformatione diſponit, quod
1 nemo admitti † poſsit ad confeſsiones ſecularium
audiendas, niſi approbatus ab Epiſcopo, ita quod aſ-
2 ſiſtentia eſt clara, propter quam † datur manutentio
abſque alia probatione poſseſsionis, vt in capit. cum
perſonæ de priuil. in 6.
Non obſtant in contrarium adducta, quod enim
attinet ad immemorabilem, illa non eſt probata, &
3 probata non releuat. vtpote ſublata † per Concilium,
quod Abbas ſit nullius dioceſis, ideoque ipſe poſsit
ſuos clericos, & cappellanos ad audiendas confeſ-
ſiones approbare fuit deciſum 4. Iulij 1603. & 16. Iu-
nij 1604. coram R. P. D. Pegna, & 26. Iunij eiuſdem
anni, & nouiſsimè 5. Maij 1608. coram me monaſte-
rium eſse in, & de diœceſi Calaguritana. Hinc eſt,
quod iam ante aliquot annos Illuſtriſsima Congrega-

Digitized by Google

tio Sacri Concilij Tridentini interpretum reſpondit eos, qui approbandi ſunt ad confeſſiones audiendas in Eccleſijs Abbati ſubiectis ab ipſo Abbate offerri debere Epiſcopo.

Nec facit, quod donec Abbas probare poteſt ſe habere territorium ſeparatum, non debeat ſua quaſi poſſeſſione priuari, vt in Conchen. iuriſdictionis 4. Decembris 1592. coram Illuſtriſſimo Cardinali Mantica, quia loquitur in caſu ſpecialiter præſeruato à Concilio, & in quo ius commune non reſragabatur, ſed ſuffragabatur, vt in ea dicitur.

Hic autem ius reſragatur, tam quoad approbationem confeſſariorum, quam, quoad ſtatus nullius diœceſis, vltra quod mens, & verba Concilij ſtant pro Epiſcopo, qua ratione Illuſtriſs. Congregatio. Sacri Concil. interpret. in cauſis matrimonialib. & criminalib. in quibus Concil. non ſubſtulit immemorabilem declarauit Epiſcopum manutenen. eſſe
4 in earum cognitione, donec per tres conformes † inferior immemorabilem probet, & ſecuta eſt Rota in Baren. iuriſdictionis 18. Maij 1609. coram R. P. D. meo Coccino.

Poſtremo, quod attinet ad ſententiam arbitralem Roberti à Sede Apoſtolica confirmatam, in ea nullum legitur verbum de approbatione Confeſſariorum, eadem loquitur de iuriſdictione competente Abbati poteſt intelligi de iuriſdictione contentioſa, non de voluntaria, non poteſt fieri illatio de exemptione clericorum ad exemptionem loci, præſertim cum verba ſententiæ ſint ſtricti iuris, nec debeant plus operari, quam de neceſſitate importent, vt in terminis iſtius ſententiæ fuit dictum in hac cauſa 12. Ianuarij 1609. coram me.

SVMMARIVM.

1 *Alienans feudum cum clauſula, ſaluo aſſenſu domini, &c. ſi tradat poſſeſſionem ante aſſenſum perdit feudũ.*
2 *Contraria opinio videtur verior, dummodo poſtea infra annum recipiatur inueſtitura.*
3 *Qui alienat feudum irrequiſito domino, non videtur alienare niſi dominium vtile, quod habet, & non læditur dominus.*

Alienans rem Eccleſiæ cum clauſula ſaluo aſſenſu Apoſtolico, ſi poſſeſſionem tradit an rem amittat vltra cenſuras.

RESOLVTIO DXII.

RESpondi ad propoſitam quæſtionem à ſimili vt in feudo, quod alienans feudum ſine conſenſu Domini hac clauſula, ſaluo, & reſeruato conſenſu domini, & non aliter nec alio modo, & realem poſſeſſionem tradens, ſecũ-
1 dum aliquorum opinionem amittit feudum † nõ obſtante dicta proteſtatione, & clauſula Menoch. in cõſil. 2. cauſæ Serra numero 84. artic. 3. ita videtur regula generalis quam late ſequitur, & dicit communem Decius conſil. 160. numero 4. dicens, quod ab ea in iudicando, & conſulendo non eſt recedendum, & ita iudicatum fuiſſe in Conſilio Neapolit. teſtatur Gramma. deciſion. 49. numero 5. & ita obſeruari in practica Alcia. 753. numer. 2. dicens idem eſſe ſi per clauſulam conſtituti facta eſſet traditio, & hanc opinionem teſtatur magis communem, & ſequitur Paris. conſil. 86. n. 14. & ſeq. lib. 1. Bero. conſil. 110. num. 3. lib. 1. Rol. conſil. 51. num. 3. lib. 2. & vult etiam Alciatus procedere ſi ſtatim ſit recuperata, qua de re vide Ant. Gammam deciſion. Luſitana 274. & communem etiam atteſtatur Rub. in l. non ſolum §. morte numer. 469. de oper. nou. nunc. ſequitur etiam Felynus in cap. quæ in Eccleſiarum num. 25. de conſt. poſt Bal. in l. voluntas C. de fideicõ. Curt. de feud. p. 4. quib. ex cauſis feud. amitt. verſic. 21. quæro ius in d. §. morte.
2 In contrariũ, † quod talia verba (& non aliter &c.) excuſent vaſallum voluit Abb. in cap. 2. extra de feu. Bal. in cap. 1. qui feu. dat. poſs. Cur. Sen. conſ. 8. viſo inſtrumento, quos ſequitur Rip. conſil. 3. libro 3. & latius in cap. cum M. Ferrarien. nu. 70. de conſtit. vbi dicit ab hac opinione non recedendum, & eam eſſe cõmunem, & hanc etiã ſequitur rub. d. §. morte nu. 469. & ita iudicatum in ſacris audientijs Sabaudiæ; & plures allegat pro hac ſententia Dec. conſ. 1. nu. 32. volu. 3. & in patria noſtra hæc videtur recepta ſententia, modo infra annum poſtea recipiatur inueſtitura, vel à partibus contractus petatur approbatio, poſtquam fuit ad effectum deductus, & quod dicit Alc. de rei recuperatione non obſeruatur quando intra tempus inueſtituræ recuperaretur de quo vide Corbul. de cauſ. ex quib. emph. iure ſuo priuetur tit. de cauſ. priu. ob alien. ampliat. 29. quod tamen dubium haberet locum in contractu perfecto circa ſolutionem laudemij, vt dicemus ſuo loco, & hæc opinio fortius obtinebit quando facta eſt cum clauſula geminata, non aliter nec alio modo, nã tunc magis cõis eſt opinio, quod caducitatem euitet alienans, vt dicit Clar. in §. emphyteuſis q. 13. & quicquid dixerit Corbul. in titul. de cauſ. priuar. ob alien. ampl. 13. circa veritatem huius opinionis ego ſemper tenui veriſſimam modo non tranſierit in contemptum ob non impetratam tẽpore debito confirmationem, nam qui hoc modo nõ
3 vẽdit † dat ius vtile, quod habet reſeruato cõſenſu domini, & conditionalis efficitur venditio, quæ ſemper nulla eſt, donec fuerit approbata, & non lædit dominũ ſuum, vt etiam à priori opinione recedendo tenuit Menoc. conſ. 38. n. 24. & ſeq. & pro hac parte pondero tex. in l. neceſſario §. quod ſi pendente, emptor non efficitur Dominus, & dixi ad rem iſtam latè deciſ. 843. & plenè examinat Rol. conſil. 63. lib. 4. poſt Cephal. conſil. 118. Surd. conſil. 482. num. 9. lib. 4. Retenta igitur hac ſecunda opinione poteris colligere reſolutionem quæſtionis propoſitæ.

SVMMARIVM.

1 *Claues ſunt pars rei, & per eas intratur ad poſſidendum.*
2 *Per claues intelliguntur tradita res ipſa, dummodo titulus præcedat.*
3 *Traditione clauium intelligitur tradita poſſeſſio, ſi tradens claues poſſidet.*
4 *Duo non poſſunt inſolidum poſſidere.*
5 *Tradens claues extra domus præſentiam, videtur tradere illius poſſeſſionem.*
6 *Clauium traditio non ſufficit ad poſſeſſionem mercium, quæ continentur in domo.*

An per traditionem clauium rei Eccleſiaſticæ alienatæ cum clauſula ſaluo aſſenſu Apoſtolico cenſeatur tranſlata poſſeſſio ante aſſenſum, ita quod contrahentes incidant in cenſuras.

RESOLVTIO DXIII.

DIxi, quod ſic, nam concurrebant omnia, quę ſunt neceſſaria, vt clauium traditio inducat tranſlationem poſſeſſionis, nam per claues
1 intratur † ad poſſidendũ, & claues ſunt partes Bal. in l. 2. C. de verb. ſignif. & in l. 1. C. de crim. expilat. hæred. & notat Alex. in l. 1. col. 19. poſt med. verſ. ſed ſufficiat eas nu. 78. ff. de acq. poſs. & ibi Caſtr. in fi. prin. verſ. dic ergo, quod volendo nu. 18. Dec. conſil. 56. in cauſa appellationis num. 2. verſic. & huiuſmodi traditione colum. 2. poſt. med. Tiraq. de iur. conſtit. p. 2. ampliat.

Digitized by Google

ampliat. 3. num. 3. & 4. Maſcard. concl. 298. n. 78. Re-
buff. de mater. poſseſsor. in præfat. num. 57. vſque ad
66. tom. 3. fol. 231.

Præſertim, quia conſtat de titulo, tunc enim tradi-
tio clauium probat rei conſignationem, ac poſseſſio-
nem, nam aliàs illo non probato cenſetur talis tradi-
tio ſacta cauſa cuſtodiæ, Cæphal. conſ. 225. num. 25. &
26. lib. 2. Affl. dec. 299. ad fin. num. 32. vbi quod etiam
debet eſse titulus validus Rip. in l. 1. n. 59. verſ. tertio
requiritur ff. de acq. poſs. vbi vult, quod titulus ſit ha-
bilis ad acquirendam poſseſſionem Dec. conſ. 35. nu.
38. & lib. 2. vbi quod claues conſeruant res ipſas, adeo
2 vt perinde ſit ac ſi res ipſæ traditæ fuiſsent† dummodo
titulus præcedat, Honded. conſ. 100. num. 52. li. 2. vbi
quod tam retentio clauium, quam redditio illarum in-
dicat ſolum cuſtodiam quando deficit titulus Anchar.
in clem. Sanè num. 5. de hæretic. vbi, quod debet pro-
cedere titulus habilis ad tranſlationem dominij Iaſ. in
l. 1. §. ſi iuſserim in fin. de acqu. poſs. vbi, quod debet
præcedere titulus puta venditio, vel ſimilis iuxta
doctrinam Bart. in l. cum pater pluribus per illum tex.
ff. de legat. 2. Maſcard. concluſ. 298. in fin. & latè ad-
di ad Abb. in c. 2. num. 11. in verb. clauium de con-
ſuetud. Dec. conſil. 56. in cauſa appellationis n. 2. Re-
buff. de mater. poſseſsor. in præfat. num. 67. & 68. tom.
3 3. fol. 232. vbi etiam requirit, quod tradens claues† poſ-
ſideret, prout eſt caſus noſter, cum ſecus ſit ſi alius poſ-
ſideret, quia tunc non transfertur, quod non habetur
4 cum etiam duo † in ſolidum non poſſint poſſidere l. ſi
vt certo §. ſi duobus vehiculum ff. commodat. cum
etiam non auferatur poſseſſio à tertio ipſo non audito
c. licet Epiſcopus de præben. in 6. Socin. conſ. 131. n.
8. lib. 1.

Quod magis eſt, quia ſumus in ipſa domo, cuius
5 claues traduntur, nam quamuis illas tradam† extra do-
mus præſentiam, videor tradere poſseſsionem domus
quaſi partem rei tradendo dicat totam rem tradidiſse,
vt dictum eſt, cum aliud ſit in rebus, ſeu mercibus in
domo, ſeu horreo incluſis, nam tunc ita demum trans-
fertur poſseſsio, ſi apud horrea claues tradantur, licet
recipiens claues tunc non aperuerit diuerſum eſt ſi tra-
ditæ ſint extra præſentiam horrei, quia niſi is, qui re-
cipit claues aperuerit horrea non acquirit poſseſsio-
6 nem mercium, † nam claues non dicuntur pars mer-
cium ſicut domus l. fundi de act. empt. & ideo non cen-
ſetur tradita poſseſsio mercium, quamuis aliud ſit ipſa
domo, ſeu horreo vendito, prout in ſpecie diſtinguit
dicens multum notandum Rebuff. de mater. poſseſsor.
in præfat. num. 63. vſque ad 67. tom. 3. fol. 223.

SVMMARIVM.

1 *Per poſseſſionem iure familiaritatis, nemini eſt ius ac-
quiſitum, nec alicui præiudicatum.*

2 *Cum vnus habet titulum, & alter poſſidet, præſumitur
poſſidens facere iure familiaritatis, niſi contrarium
probet.*

3 *Iuriſdictio, quæ ſpectat in ſolidum primogenito, non vi-
detur communicata alijs fratribus, quamuis ſimul
cum eo alij fratres exercuerint, quia præſumitur feciſse
iure familiaritatis.*

4 *Vſus ex cauſa ſeruitutis, debet eſse ſciente, & patiente
aduerſario, alias non eſset probata poſseſſio.*

Poſsidens iure familiaritatis rem Eccleſiæ pendente
aſsenſu Apoſtolico an incidat
in pœnas Paulinæ.

RESOLVTIO DXIV.

CVm poſseſsio, de qua agitur intelligatur iure
1 familiaritatis per cōſequens nullum eſt ei ius
quæſitum† nec alicui præiudicatum, l. qui iure

familiaritatis. ff. de acq. poſs. prout de filio, qui ſun-
dum matris coluit, & poſsedit, qui non dicitur id feciſ-
ſe iure ſuo, ſed familiaritatis, adeo vt non ex hoc mater
priuetur ſua poſseſsione, quod etiam dicendum eſt in
muliere vnà cum viro domum habitante, item fratre,
bona fratris adminiſtrante, & filio qui negotia patris
pertractauit cum ſimilibus caſibus, quos adducit Me-
noc. de arbitr. caſ. 160. nu. 12. vſque ad 21. poſt Bart.
Alex. & alios in d. l. qui iure familiaritatis ad cuius
materiam multa Tiraq. de iur. primogen. q. 25. num. 2.
Alex. conſ. 88. n. 6. li. 1. & conſ. 213. eod. lib. Gozad. conſ.
99. nu. 7. Cęphal. conſ. 4 & n. 38. cum ſeq. Curt. iun. cōſ.
108. n. 26. Ruin. conſ. 34. n. 13. li. 1. & conſ. 162. nu. 26.
li. 3. Dec. conſ. 400. viſo legato n. 5. latè Suarez ad leg. 8.
for. lib. 3. tit. de adit. hæredit. n. 7. cum ſeq. fol. 507 Ma-
ſcard. de probat. concl. 1197. p. 3. fol. 140. Quæ etiam
procedunt, quamuis titulus ſit inutilis Aym. conſil. 61.
num. 2. Cęphal. conſil. 4. num. 39. Alciat. præſumpt. 23.
reg. 2. Socin. conſil. 13. num. 17. lib. 3.
2 Vnde cum vnus habet titulum, † & alter poſsidet,
præſumitur poſsidens facere iure familiaritatis, niſi
probet quod vſus eſt iure proprio Abb. Caſtr. Roman.
& alij, de quibus per Surd. conſ. 260. num. 17. & 18.
vbi etiam de iuriſdictione, quæ ſi ex diſpoſitione
3 auctorum ſpectat inſolidum† ad vnum fratrem primo-
genitum, non tamen illa videbitur communicata
alijs fratribus, quamuis ſimul cum eis longo tempo-
re fecerit actus iuriſdictionales, quaſi videantur iſti
fratres admiſsi ad exercitium dictæ iuriſdictionis
ex quadam familiaritate fraterna, Caſtr. conſ. 179.
in cauſa num. 4. lib. 1. Natt. conſ. 502. num. 16. cum
declarationibus, de quibus per Tiraq. de primo-
genit. q. 25. & regulariter vſus debet eſse tanquam
4 ex cauſa ſeruitutis ſibi debitæ, patiente, † & ſciente
aduerſario, aliàs non eſset probata poſseſsio Alex. qui
teſtatur ita ſeruari in l. ſi certis annis in fin. vbi Sa-
lic. etiam in fin. C. de pact.

SVMMARIVM.

1 *Qui decimas ſubtrahunt, aut impediunt, ſunt excom-
municati.*

2 *Negans decimas ſoluendas eſse eſt hereticus.*

3 *Non ſoluentes decimas multas pœnas incurrunt.*

Parochus non ſoluentibus decimas an poſsit
denegare ſanctiſsimum Euchariſtiæ
Sacramentum.

RESOLVTIO DXV.

REſponſio patet ex Trident. ſeſ. 25. de refor. c.
12. ibi qui decimas ſubtrahunt, aut im-
1 pediunt † excommunicentur, nec ab hoc
crimine ſine plena reſtitutione ſequutam
abſoluantur, quia detinentes decimas committunt cri-
men ſacrilegij, & reatum damnationis æternæ in-
currunt c. decimas 16. q. 7. ideo prius admonentur, &
ſi non ſoluunt excommunicari poſsunt, nec ſunt ab-
ſoluendi niſi integrè ſatisfaciant.
2 Immo ſi quis negaret † decimas eſse ſoluendas iudica-
retur tanquam hæreticus; quia negaret debitas eſse
de iure diuino, & ſimul præceptum Eccleſiaſticum,
quo quantitas decimarum taxata eſt, vt poſt alios
notat Ioan. à Capiſtran. in tract. de auth. Papæ 10 2. par.
ſecundæ par. principalis num. 80. vt legitur tom. 13.
tract. par. 1. fol. 42.
3 Inſuper in varias † alias incidunt pœnas, qui de-
cimas non ſoluunt; nam priuantur bonis tempora-
libus ex iuſto Dei iudicio, quia illa amittunt, & pau-
latim conſumuntur, vt docet Andr. in conſtit. Re-
gni incip. quanto ſub tit. de decimis, & vltra quod

Digitized by Google

ſunt in continuo peccato mortali, iudicantur tan-
quam ſacrilegi, & homicidæ, ac mortui priuantur
Eccleſiaſtica ſepultura, & ſic de alijs, vt poſt alios
probat, Rebuff in tract. de decimis qu. vlt. vt legitur
tom. 15. tract. par. 1. fol. 42. cum ſeqq. Quare ad du-
bium Reſpondetur ex prædictis, quod ſi tales perſo-
næ cum poſſint, & debeant ſoluere decimas, illas
tenuunt ſoluere, ſtante quod ſunt in peccato noto-
rio, poteſt denegari ſanctiſſimum Euc. ſacramentum.

SVMMARIVM.

1 *Compatronus non poteſt ſe ipſum præſentare ad Eccle-
ſiam vacantem.*
2 *Inter præſentantem, & præſentatum debet eſſe diffe-
rentia.*
3 *Poteſt patronus conſentire præſentationi de ſe facta.*
4 *Quando proceditur per viam ſcrutinij publici, tunc ele-
ctus conſentire poteſt ſuæ electioni, & auget numerum
vocum.*
5 *Compatronus præſentatus publicè debet conſentire, &
non ſe præſentare, quia aliàs eſſet ambitioſus.*

Compatronus, an poſſit conſentire præſentationi de ſe
factæ per alios compatronos ita vt vox eius
augeat vocem ad ſui commodum.

RESOLVTIO DXVI.

LIcet compatronus non poſſit ſe ipſum præſen-
1 tare † ad Eccleſiam vacantem, & præſenta-
tio per eum de ſui perſona facta vti ambitio-
ſa de iure non valeat; cap. per noſtras extra
de iure patron. & ibi not. Canoniſtæ omnes, & eſt ra-
tio ſecundum gloſ. ibi quia debet eſſe differentia in-
2 ter præſentantem, & præſentatum †, ſicut inter inſti-
tuentem, & inſtitutum, inter dantem, & recipientem
cap. fin. de inſtitution. & inter baptizantem, & bapti-
zatum cap. debitum extra de baptiſ. & eſt recepta ab
omnibus concluſio per aliàs etiam rationes Roc.
Curt. in ſuo tractat. de iure patron. in verbo Hono-
rificum numer. 20. & plenius Ceſar. Lambertin. in
ſuo tract. libr. 2. part. 1. in primo artic. 8. quæſt. princ.
& procedit etiam concluſio in beneficijs paruis, &
ſimplicib. Abb. poſt Ioan. Andream in dict. cap. per
veſtras, licet Lambertin. contra in articul. ſequen. ac
etiam ſi procurator conſtitutus ad præſentandum præ-
ſentaret dominum conſtituentem, Io. Andreas Card.
& Abb. in d. cap. per veſtras Lambert. in 9. artic.

Attamen ſi alij compatroni præſentauerint eum,
3 poteſt ipſe † accedere cum ſuo voto, & conſentire
illi præſentationi de ſe factæ, & data paritate vocum
patronorum contrariarum, vox ſua, & acceſſus ſuæ
vocis augebit numerum ad ſui fauorem, ita vt præ-
ualens in vocibus, concurrente in cæteris idonei-
tate inſtitui debeat, & ſic concludit Roc. dict. loco, &
latius Lambertin. d. libr. 2. part. 1. in artic. 8. q. princ.
per totum vbi retulit, quod & ſi gloſ. in dict. c. per ve-
ſtras aliud videatur ſenſiſſe, attamen illa gloſ. im-
probatur ab Hoſtien. Io. Andrea Cardin. & Abb. ibi
4 diſtinguendo tamen, quod aut proceditur † ad ele-
ctionem per viam ſcrutinij ſecreti, & eo caſu vox
ſua non faciat numerum, aut proceditur palam,
prout in præſentationibus patronorum, & eo caſu
vox vnius de corpore conſentiens præſentationi, &
nominationi de ſua perſona faciat, & augeat nume-
rum, ſicut contingit in electionibus, quæ fiunt non
per modum clandeſtini ſcrutinij, nam electus po-
teſt cum voto ſuo accedere, & conſentire electioni
de ſe factæ ab alijs electoribus, & data paritate vo-
cum contradicentium, iſte electus cum ſua voce au-
get numerum, tex. ad hoc iuxta communem intelle-
ctum in ca. cum in iure ext. de electio. vt ibi per Abb.
ſub num. 5. & 6. & clarè idem Abb. in ſuo conſ. 15. nu.
3. lib. 2. & ſi hoc eſt in electione, fortius ergo in præ-
ſentatione, quæ minus iuris tribuit, & refert Lamber-
tin. eiuſdem opinionis Philipp. Andr. Barbat. Firman.
& plures alios per textum in d. capitul. cum in iure.

Quare concluſio ſit quod conſenſus vnius ex com-
patronis accedens, nominationi, & præſentationi
factæ de ſui perſona per alios compatronos, auget,
& facit numerum, & ſi voces ſunt æquales, vox ſua
auget, & ipſe obtinet, ſi verò pars ſua minor eſſet
vna voce, vox ſua, quia facit numerum æquabit vo-
ces, & locus erit gratificationi ſuperioris data pari-
tate in cæteris, & ſic tandem concludit idem Lam-
bertinus, cum quo transeundum eſſe putauimus, te-
nendo pro indubitato vnum ex patronis poſſe præ-
ſentare compatronum, gloſ. Inno. Goff. Hoſtienſ. &
Ioan. Andr. in cap. conſuluit eod. titul. Ioann. Andr. &
Abb. in d. c. per veſtras, plenè Lambertin. loco præ-
alleg. in 5. artic. Roc. Curt. in verbo honorificum in
4. quæſt. princip. quo caſu compatronus præſentatus
5 debet conſentire † non ſe compræſentare, quia am-
bitio eſſet vt idem Lambertin. ait in ſexto, & ſeptimo
articulo.

SVMMARIVM.

1 *Signatura Papæ retrotrahitur ad diem paruæ datæ.*
2 *Quouſque paruus conſenſus non ſit extenſus, reſignantem
poteſt pœnitere.*
3 *Reſignationes non poſſunt expediri niſi prius expreſſus cō-
ſenſus fuerit præſtitus in cancellaria.*
4 *Signatura Papæ habet tacitam conditionem, dummodo
reſignantes perſiſtunt in eadem voluntate.*
5 *Reſignans non obſtante reſignatione facta per procura-
torem in curia, poteſt reſignare in manibus ordinarij.*
6 *Parua data facit actum perfectum.*
7 *Conſenſus perfectus eſt ille, qui datur in cancellaria per
quem abdicatur ius a reſignante.*
8 *Quando actus eſt informis, & res integra, admittitur
variatio.*
9 *Superioris authoritas non debet illud.*
10 *Stilus curiæ facit ius.*
11 *Reſignatio facta coram ordinario, & admiſſa, ſtatim
operatur, quod beneficium vacet.*
12 *Mutatio voluntatis reſignantis debet intimari procura-
tori conſtituto.*

Reſignans beneficium quando poſſit pœnitere, vel co-
gatur ad renunciandum.

RESOLVTIO DXVII.

PRo huius articuli dilucidatione eſt ſciendum,
effectum paruæ datæ eſſe, vt ſequuta ſignatu-
ra Papæ in ſupplicatione apponatur illa par-
ua data, quamuis ſignatura longo poſt tempo-
re ſecuta fuerit, Gratia. n. quæ per eandem ſignaturam
recipit perfectionem fingitur obtenta ex die, qua par-
ua data facta fuit, itaut non detur probatio in con-
trarium ideo reijciuntur articuli tendentes ad pro-
bationem, quod gratia alio die facta ſit, & omnia
1 quæ poſt paruam datam † geſta ſunt ſequuta ſigna-
tura Papæ retrotrahuntur ad diem, quo obtenta eſt
parua data, & perinde eſt ac ſi ſub eodem die cun-
cta facta fuiſſent, cum etiam ſolum inſpiciantur li-
teræ, quæ ſub eadem data ſunt expeditæ, & ſecundum
eas iudicatur, neque aliud inquiritur, prout latè om-
nia ſupradicta explicat Gabr. conſ. 193. num. 1. vſque
ad numer. 8. lib. 2. poſt Caſsad. deciſ. 1. & 2. de renun-
ciat. Rot. per Cardin. Paleott. deciſ. 72. in fin. & hu-
iuſmodi ſtylus facit ius, & habetur pro lege etiam
contra

Digitized by Google

contra diſpoſitionem iuris communis. Abb. in c. ex literis n.6. de conſtit. Felyn. n.9 vſque ad num.23.

Secundo eſt animaduertendum, quod in reſigna-
1 tione facienda datur ſupplicario, & ſi reſignans eſt præſens, ipſe præſtat conſenſum alias ipſo abſente, procurator cum eius ſpeciali mandato, quem conſenſum notarius non extendit, ſed ſolum annotat à tergo mandati diem, in quo conſenſus preſtatur; qui dies vocatur paruus conſenſus. vel parua data, ſi reſignatio precedit extenditur conſenſus ſub eadem die dicti parui conſenſus, vel de nouo preſtatur, et do-
2 nec iſte paruus conſenſus non eſt extenſus † reſignans poteſt pœnitere, et ſit intimatio procuratori reuocationis mandati, quia alias ſemper procurator poſset præſtare cōſenſum, et faceret eſse locum reſignationi, itaut iſta extenſio conſenſus fiat etiam poſt mortem reſignantis, cum retrotrahatur ad diem parui conſenſus, vt dictum eſt, et latius omnia declarat Pariſ. de reſignat. benefic. lib. 1. queſtione 12. per tot. et lib. 8. queſt. 8. et facta reſignatione dantur ſex menſes ad illam publicandam, qui quando currant cum alijs caſibus, in quibus conceditur prorogatio ſecundum formam conſtitutionis Greg. XIII. de public. reſign. ponit idem Pariſ. de reſignat. q.7. lib. 11.

Tertio notandum eſt, quod per regul. Cancell. 43.
3 prohibentur expediri reſignationes, † niſi prius expreſsus conſenſus fuerit preſtitus in Camera, ſeu Cancellaria; in qua cum non adhibeatur paruus conſenſus, ille non ſufficiet, ſed iterum eſt dandus; Papa enim non admittit reſignationem, niſi conſtet de mente reſignantis, et ſignatura Pape habet tacitam
4 conditionem † quatenus ſupplicantes perſiſtant in eadem voluntate, quo caſu gratia trahitur ad diem paruæ date, cum preſertim Papa, non datarius concedat gratias, et conſenſus ſuper parua data nullum ius tribuit, et res eſt adhuc integra, et eſt locus penitentiæ; Vnde de ſtylo curiæ etiam huiuſmodi paruus conſenſus, vt plurium remaneat apud ipſas partes non apud Notarium; et interim licet vnicuique res pro arbitrio ſuo tractare, quod non concederetur, ſi iſte paruus conſenſus eſset irreuocabilis, cum etiam iuxta eundem ſtylum Curiæ poſt porrectam ſupplicationem, et ſolutam compoſitionem ante extenſum conſenſum, poſſit reſignans penitere, vltra quod etiam ſecundum regulam de præſtando conſenſu, Papa denegat extenſionem poſt quindecim dies à tempore miſsæ ſupplicationis ad regiſtrandum, propter fraudes, quæ fiebant, dum differebatur extenſio conſenſus, cum interea ſtatus beneficiorum eſset incertus, quod ideo contingebat, quia interim in arbitrio cedentis erat, an valeret reſignatio necne, prout omnia prædicta colliguntur ex Caſsad. Put. Mohedan. & alijs de quibus in deciſione Rot. coram Card. Paleott. Compoſtellan. Archidiaconatus 21. Octobris 1587. quæ eſt inter deciſ. Rot. diuerſ. 458. num. 1. vſque ad num.8. p.3. lib.3.

Ex iſtis colligitur in caſu mihi propoſito, veriorem eſse opinionem, quod reſignans potuerit non obſtante reſignatione facta per eius procuratorem in Curia,
5 reſignare † ſecundo loco in manibus Ordinarij, nam ante extenſionem parui conſenſus, & paruæ datæ, ſub quibus prima reſignatio fuit facta, licuit reſignanti mutare voluntatem, & alteri reſignare, vt dictum eſt ſupra, & eſt etiam deciſio Rotæ coram Card. Lancellotto in vna Barchin. parochialis de Corneliano 13. Decembris 1571. poſt Mohed. deciſ. 186. et alios
6 ibi allegatos, illa enim parua data † non facit actum perfectum, niſi ſuper ea ſit extenſus conſenſus, vnde non mirum ſi eſt licita pænitentia, Caputaqu. deciſ. 237. p. 1. cum conſenſus formalis, et perfectus ſit ille,
7 qui datur † in Cancellaria, per quem abdicatur ius à reſignante, non per alium, latè Pariſ. de reſignat. lib.8. quæſt.8. num. 40. & 41. cum ſeq. vnde quamuis conſenſus ſemel præſtitus non debet reuocari, c. quod ſemel de regul. iur. in 6. tamen iſte non dicitur præſtitus, eum ſit ſolum adhibitus ſuper parua data,
8 & ſic ſuper actu informi, & non perfecto † quo caſu res dicitur integra, & poteſt admitti variatio. Iaſ. in l. fin. de pact. Alex. in l. ſi pecuniam de condic. ob cauſ. Rota diuerſ. in ſpecie deciſ 458. num.9. p.3.

Non obſtat, quod clericus poſſit cogi ad renunciandum beneficium, quando petijt, & obtinuit licentiam renunciandi, c. quidem 12. de renunc. cum variatio in iure ſit prohibita. Clem. vnic. eod. tit. Maximè perſonis Eccleſiaſticis, Felynus in c. cum olim, num. 5. de re indic. Sylu. de beneſ. qu. 16. præſertim quia paria ſunt cedere, & cedere velle, poſt obtentam licentiam Anchar. in d. c. quidam, & ibi Anan. num. 2. vbi etiam Abb. & Butr. num. 10. quod hoc non permittitur, quamuis ſolum quis petierit præambulum ad apetiendum viam cedendi, cum non
9 debeat † illudi authoritas ſuperioris, in qua ratione fundatur potiſſimum tex. in d. c. quidam, vt ibi notat Hoſt. & Aegid. in princ. Card. in 1. & 2. oppoſ. num. 5. idem Hoſt. in ſumm. de renunciat. num. 6. verſ. non poteſt Petr. Rauenn. in compen. iur. canon. par. 3. tit. de renunciat. col. 8. verſ. & nota pulchrum ſum. Anton. p. 3. tit. 19. c. 5. in fin. Sylueſt. in verb. renunciatio, & ibi Tabien. num. 11. quamuis etiam non fuerit ius tertio quæſitum cum Doctores ſolum ſe fundent, vt euitetur illuſio ſuperioris, & variatio. Cæuall. quæſt. 283. num. 9. poſt Pariſ. de reſignat. lib. 3. quæſt. 18. num.64.

Quia prædicta procedunt de rigore iuris, quæ de
10 ſtylo Curiæ non ſeruantur, qui ſtylus † facit ius cap. quam graui de crim falſ. Fely. in c. ex parte il 1. n.16. de reſcript. Dec. conſ.699. nu. 5. etiam contra diſpoſitionem iuris communis. Gabr. conſ. 193. num. 1. li. 2. & ita in ſpecie concludit Put. deciſ. 204. lib. 2 Achil. deciſ. 1. de renunciat. Mohed. deciſ. 11. & 189. Ant. Auguſt. Cort. Accoramboni. & alij, de quibus per Pariſ. de reſign. benef. lib.3. capitulo 18. vbi de recepta, & communi obſeruantia atteſtatur, & latius libro primo, quæſt. 12. numero decimoquarto. Cæuall. quæſt. 283. in fin. parochialis de Corneliano 13. Decembris 1571.

Qui ſtylus fundatur in illa ratione, nam admiſſio, & ſignatura gratiæ, quæ perficit reſignationem, habet tacitam conditionem, quatenus ſupplicantes perſiſtant in eadem voluntate, & ob id conſenſus retrotrahitur ad diem datæ ſupplicationis, & literæ ſub eodem die expediuntur, vnde ante præſtitum dictum conſenſum reſignatio non dicitur in totum perfecta ex ſupra allegatis, & declarat latè Burſat. conſ. 393. per tot. lib.4. ideo ante præſtitum conſenſum in Camera, ſemper licitum erit pœnitere, ne dum poſt porrectam ſupplicationem, ſed poſt admiſsam reſignationem à Summo Pontifice, & manu eius ſignatam per verbum fiat vt petitur, vel fiat motu proprio, & illam regiſtratã, & poſt ſolutã compoſitionẽ, quod procedit etiã quod interueniret iuramentum. ſiue quis pœniteat, vt aliter reſignet, ſiue vt velit pro ſe retinere, ſiue reſignatio ſit ſimplex, ſeu ex cauſa permutationis, itavt ſi poſt prædicta moriatur reſignans ſemper dicatur vacare beneficium per obitum, non per reſignationem, cum requiratur conſenſus præſtandus in Camera, ſeu Cancellaria, quicquid ſit in
11 reſignatione † facta coram Ordinario, quæ ſtatim admiſsa operatur, vt beneficium vacet, & res non dicatur amplius integra, neque per conſequens ſit locus pœnitentiæ, prout omnes ſupradictos caſus multis comprobat Pariſ. de reſignat. quæſt. 18. lib.3. n. 15. & 26. vſque ad num. 55.

Infertur etiam ex prædictis, quod ſecundam dubitationem,

Digitized by Google

bitationem, idem eſse quando reſignatio facta in curia per procuratorem, & per eum præſtitus paruus conſenſus, nam quemadmodum quis poteſt penitere in reſignatione facta per ſe ipſum, multo magis per alium, cum in vtroque caſu militet eadem ratio. Gabriel.conſ. 198.num.3.lib.1.Burſat.conſ.394.lib.4.Put. dec. 206. lib. 3. & eſt tex. in Cle. vnic. de renunc. vbi Card & alij intelligunt tam de expreſſa, quam de tacita reuocatione, conſtituendo alium procuratorem, ad renunciandum propter generalitatem verbi quomodolibet, vt per Card. Lancell. d. Barchinonen. parochialis.

Quæ tamen ſunt declaranda dummodo huiuſmodi
12 mutatio † voluntatis fuerit intimata procuratori, prius
conſtituto ad reſignandum, nam alias non præcedente
iſta intimatione procurator poterit conſentire reſignationi, & valida erit reſignatio etiam ſi conſenſus fuerit præſtitus poſt mortem conſtituentis, Caputaq. deciſ.224. par. 1. & deciſ. 110. p. 2. vbi quod d. Clem. vnic. dum loquitur de reuocatione procuratoris multo magis militat in mutatione voluntatis re non integra, cum iam ante mutatam voluntatem procurator porrexerit ſupplicationem ipſius reſignationis, & ſupplicatio data fuerit, & ſic actus reſignationis eſt quaſi perfectus, & procurator incepit tractare negotium reſignationis etenim ille eſt ſtylus curiæ, per quem in reſignante licita eſt penitentia ante extenſum conſenſum, eſt exorbitans à regulis iuris, vnde eſt intelligendus, facta ſcilicet intimatione requiſita per clem. vnic. de renunciat. prout declarat Rot. coram Cardin. Lancellott. Barchinonen. parochialis de Curnelian. 28. Ianuar. 1572. itaut iſta intimatio ſufficiat non ſolum ſi fiat procuratori, vt dictum eſt, ſed etiam ſi fuerit facta in camera, ſeu cancellaria, vel ipſimet reſignatario, aut per literas ſcriptas ipſi procuratori, & in alijs caſibus, de quibus per Pariſ. de reſignat. q. 25. 26. 27. & 28.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium ſimplex ſufficit, quod conferatur idoneo.*
2 *Beneficia curata etiam reſeruata, requirunt concurſum.*
3 *Examen per concurſum fieri debet ab examinatoribus ſynodalibus.*
4 *Concurſus non habet locum, quando cura eſt penes collegium.*
5 *Concurſus debet fieri in parochiali de iure patronatus Eccleſiaſtico.*

Concurſus an requiratur in beneficijs ſimplicibus.

RESOLVTIO DXVIII.

BEneficia an debeant per concurſum prouideri eſt diſtinguendum, quia ſi beneficium eſt
1 ſimplex, ſufficit † quod conferatur idoneo,
nec neceſſe eſt quod fiat concurſus ad effectum vt magis idoneo conferatur gl. in cap. Monaſterium 16. quæſt. vlt. cap. tertio verſ. quia in minoribus vbi Abb. de iure patronat. idem Abb. in cap. conſtitutus il 2. & ibi Franch. num.4. de appellation. Caputaq. deciſ.69. lib. primo in manuſcript. Creſcent. dec. 12. de conceſ. præben. & idem velle videtur Concilium Tridentinum poſtquam in ſimplicibus nullam præſcribit formam examinis, & concurſus, ſed tantum requirit habilitates de iure communi neceſſarias capitulo 4. cap. fin. de reformat. ſeſſ. 22. & cap. 13. ſeſſ. 7. ſicque tenuit Rota in vna Calaguritana reductionis motus proprij 29. Martij 1595. coram Cardin. Seraphino.

In beneficijs verò curatis iuxta eiuſdem Concilij Tridentini præſcriptum ſeſſ. 24. capitul. 18. debet
2 † fieri prouiſio per concurſum, quamuis conſtet de
reſeruatione, vt quia beneficium vacet in menſibus Apoſtolicis, nam adhuc debent proponi ædicta ab Ordinario, & facto examine ab eo, ſiue eo impedito
3 ab eius Vicario, atque ab alijs examinatoribus † non
minus quam tribus in Synodo Diœceſana deputatis illi, qui fuerit ab examinatoribus approbatus, & ab Epiſcopo electus collatio Eccleſiæ à Papa facienda eſt, & non alteri, & diſpoſitio Concilij procedit etiam in beneficio reſeruato, vel affecto ſpecialiter vigore indulti, ſeu priuilegij in fauorem S.R. Eccleſiæ Cardinalium, ſeu Abbatum, vel Capitulorum, vel etiam ſi eius cura Epiſcopo incumbat per vnum, vel plures adminiſtretur; in Eccleſijs verò collegiatis licet opinio Oldr. in conſ.67. num. 1. quod beneficium non dica-
4 tur curatum † quando cura apud plures reſidet tan-
quam repugnans Concilio reprobatur per Rotam in vna Gerunden. Sacriſtiæ, quæ habetur inter impreſſas diuerſ. deciſ.48. num.8. part. 1. tamen communiter approbatur; ſimili quoque modo Concilium Tridentinum locum habet, quamuis beneficium vacet per reſignationem in cura, dummodo reſignatio ſit ſimplex, & etiam ſi Eccleſia ſit patrimonialis vel receptiua, in quibus conſueuerit Epiſcopus vni vel pluribus curam animarum dare, item procedit in beneficio reſeruato quod ſit iuris patronatus Eccleſiaſtici, quia nulla habita ratione patronorum ordinarius debet edicta con-
5 curſus apponere † & idoneum eligere, ac Romam
mittere cum fide à Summo Pontifice inſtituendam, ſicut fit in alijs quæ non ſunt de iure patronatus, & adhuc concurſum admitti debent tam nominati à patronis quam alij, vt cenſuit Congregatio eiuſdem Concilij in vna Florentina parochialis Anno 1599. quam declarationem ſequuta fuit Rota in dicta Florentina 28. Maij eiuſdem anni coram Iuſto, in qua fuit tentum quod nominato, ſeu præſentato à patronis ante concurſum non poteſt dici aliquod ius quæſitum.

SVMMARIVM.

1 *Quando beneficium parochiale reſignatur in manibus Papæ, non fit concurſus.*
2 *Concurſus non fit in beneficio iuris patronatus laicorum.*
3 *Concurſus non fit quando approbatus non vult conſentire penſioni impoſitæ per Papam.*
4 *In parochiali exigui redditus non requiritur concurſus.*
5 *Quando parochialis eſt vnita dignitati, non fit concurſus.*
6 *Quando beneficium eſt litigioſum non fit concurſus.*

In quibus caſibus in prouiſione parochialium non requiratur concurſus.

RESOLVTIO DXIX.

SEd quamuis in beneficijs curatis regulariter fiat prouiſio per concurſum, vt dictum eſt, tamen iſtud fallit primo quotieſcunque reſignatio fie
1 † in manibus Papę ad fauorem certæ perſonæ,
& ratio eſt, quia reſignatio huiuſmodi non indicit propriam vacationem Caſſad. dict. deciſ. 3. de renun. Put. dec. 357. num. 1. lib. 1. & dec. 314. num. 2. libr. 2. Gabr. conſ. 199. num. 1. & ſeq. lib. 2. & conſequenter diſpoſitio concilij ſuper concurſu in ea locum non habet, ſed reſignatarius prouiſus à Papa, vel mandatum de prouidendo in forma dignum obtinens ſolum examinari debet abſque concurſu, & approbari ſi idoneus repertus fuerit, ſiue reſignatarius ſit prouiſus in Curia, ſiue in partibus, vt cenſuit ſacra Congregatio Illuſtriſſimorum Interpretum eiuſdem Concilij

cilij in vna Aurien. parochialis 3. Kalend. Februar.
1565. & in vna Illerden. 3. Octobris 1566.
Secundo fallit quando beneficium eſt iuris patro-
2 natus† laicorum, nam tunc præſentatus à patrono de-
bet ſimpliciter examinari, & ſi idoneus fuerit reper-
tus inſtitui, vt in eodem Concilio diſponitur d. c. 18.
ſeſs. 24. verſ. quid ſi iuris patronatus, niſi ab eódem pa-
trono plures fuerint præſentati quia, tunc inter eos
debet fieri cócurſus iuxta declarationem aliàs factam
ab eadem Sacra Congregatione.
Tertio fallit, quando approbatus per concurſum,
3 & electus non vult conſentire † penſioni, quæ à Pa-
pa ſuper beneficio de tempore prouiſionis reſeruatur,
nam ipſo ſic recuſante Papa ſolet beneficium alteri
conferre abſque concurſu prçuio ſolo examine ſim-
plici ad curam animarum cum derogatione expreſsa,
vel tacita dicti Concilij propter decretum irritans, vt
tenuit Rota in dicta deciſione 48. num. 2. & 11. par.
prima diuerſorum vbi dicitur, quod non ſufficit Pa-
pam habere notitiam dicti decreti, vt illi derogatum
cenſeatur: neque obſtat hoc caſu quod approbato
per concurſum ſit acquiſitum ius ad rem, vigore
dicti Concilij, quoniam quando collatio ſpectat ad
ſolum Papam tanquam de beneficio reſeruato non
dicitur acquiſitum ius ad rem conſiderabile, vt fuit
tentum per Rotam in vna Dertuſen. parochialis
12. Februarij 1593. coram Penia, & in vna Placen-
tina parochialis de Anno 1585. coram Cardinale Se-
raphino.
4 Quarto etiam fallit ſi parochialis† adeo exigui red-
ditus ſit, vt examinis per concurſum operam non fe-
rat, aut nemo ſit qui ſe dicto examini quærat ſubijcere,
aut ob apertas factiones, ſeu diſſidia, quæ in aliquibus
locis reperiuntur facilè grauiores rixæ, aut tumulus
poſſint excitari, nam iſto caſu poterit dictum examen
omitti, & priuatum aliud adhiberi, vt diſponit Conci-
lium in dict. c. 18. ad finem §. ſi tamen.
5 Quinto fallit quando parochialis eſt vnita † alicui
dignitati, hoc enim caſu ceſsat prouiſio per concur-
ſum, vt ſacra Congregatio cenſuit.
6 Sexto fallit quando beneficium eſt† litigioſum quia
tunc ſi alter collitigantium cedat, vel decedat, ſiue
poſseſsor parochialis ſit, ſiue non, cum ab Ordinario
alius ſubrogari nequeat, ne multiplicentur collitigan-
tes capitulo primo. & 2. vt lit. pen. lib. 6. Cle. prima
eodem tit. ſolet Papa alium collitigantem gratioſe
ſubrogare quoad ius, & poſseſſionem defuncti, abſque
alio concurſu, ſecus ſi vterque collitigans, obierit, quia
tunc fiet prouiſio per concurſum, ex quo per mortem
vtriuſque lis dicitur extincta, vt in d. Cl. 1. vt lit. pend.
vbi Vitalin. num. 2. & 34. Card. deciſ. 3. num. 3. eodem
titulo.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus in electione facienda de magis idoneo, debet ſe regulare ſecundum iuris diſpoſitionem.*
2 *Quando plures præſentati ſunt pares, Epiſcopus poteſt gratificari.*
3 *Quando Epiſcopus doloſe, & irrationabiliter iudicat in electione magis idonei, datur appellatio.*
4 *Pro iudicio Ordinarij præſumitur.*

A iudicio Epiſcopi in electione magis idonei pro
regimine Parochialis an detur
appellatio.

RESOLVTIO DXX.

IN huiuſmodi concurſu, & electione facienda
Epiſcopus tenetur iudicium ſuum regulare ſe-
1 cundum † iuris diſpoſitionem, nam quicquid
ſit in beneficijs ſimplicibus, quo caſu quando duo
ſunt præſentati, vel plures eſt in arbitrio Ordinarij at-
2 tendere merita † & gratificari vt per Ancharan. in
Clem. plures numero 14. verſiculo primo caſu, & ibi
Card. §. fin. ſub numero primo, verſiculo primo autem
de iure patronat. & fuit tentum in vna Aquilegien. iu-
ris patronatus de Anno 1585. & de Anno 1586. 5.
Maij coram Ioanne Baptiſta de Rubeis. Adeoquod ſi
ex duobus præſentatis Epiſcopus inſtituerit vnum
non ſit amplius quærendum de meritis, ſed ſatis ſit
quod is, qui fuit inſtitutus ſit idoneus, quamuis potue-
rit eligi alius idoneus, vt declarat Dec. conſ. 129. in
num. 2. quem ſequitur Lambert. de iure patronat. in 3.
part. lib. 2. q. 5. ar. 2. in fine, & tradit Butr. in cap. tuam
per illum tex. ſub numero 13. de ætate, & qualitate.
Nihilominus in concurſu ad beneficia Curata, in qui-
bus diſpoſitio Concilij procedit ex pluribus idoneis
iudicatis ab examinatoribus Epiſcopus debet eligere
magis idoneum, quia Concilium non dat Epiſcopo
facultatem eligendi quem velit, ſed quem magis
idoneum iudicauerit, quod quidem iudicium tenetur
Epiſcopus regulæ ſecundum diſpoſitionem iuris, vt
dixi, vnde à dicto iudicio admittitur appellatio ſecun-
dum conſtitutionem Pij Quinti ſuper collatione pa-
rochialium edita, & poterit appellans prælectum
prouocare ad nouum examen, & ſi ipſe in eo magis
idoneus repertus fuerit reuocare electionem primam
ipſe parochialem obtinebit, ita fuit deciſum Rotam in
vna Dertuſen. Parochialis 18. Decembris 1581. co-
ram Gypſio.
Sed illud temperari debet, vt procedat quando iu-
dicium Epiſcopi eſt irrationabile. Nam ex conſtitu-
tione Pij Quinti non conceditur ſimpliciter appella-
3 tio, ſed ſolum quando Epiſcopus † doloſè & irrationa-
biliter iudicat, vt probant verba conſtitutionis expreſ-
ſa alias ad hoc ponderata per Rotam in vna Rauen-
naten. parochialis 2. Decembris 1592. coram Cardi-
nale Arigonio, & de huiuſmodi irrationabilitate, &
dolo Epiſcopi liquido conſtare debet, cum in dicta
Bulla verba ponantur in conditione, ibi conſtito, de
prioris eligentis irrationabili iudicio. l. Lucius, & ib
not. ff. de condit. & demonſt. Alex. in l. imperator ſub
n. 4. & 5. de leg. 1. Dec. in rubr. de probation. n. 115. &
fuit relatum in vna Pamphilonen. beneficij 17. Maij
1577. coram Cardinale Blanchetto, & in vna nullius
parochialis concurſus 4. Octobris 1600. coram Gre-
4 gorio XV. pro iudicio enim Ordinarij † præſumitur in
c. præſentia de renunciatione, quod etiam colligitur
ex dicta conſtitutione, & quod de Ordinario dicitur
habere locum etiam in Epiſcopo ſubrogato ad l. ſi
eum §. qui iniuriarum ff. ſi quis caut.

S V M M A R I V M.

1 *Idoneus dicitur ille, de cuius qualitatibus Epiſcopus eſt melius informatus.*
2 *Præferri debet is qui eſt magis vtilis Eccleſiæ, & habitat in loco beneficij, & poteſt reſidere.*
3 *Dignior dicitur is qui iuxta munus, & rem cui præficiendus eſt aptior apparet.*

Quis dicatur magis idoneus in materia concurſus.

RESOLVTIO DXXI.

ESt etiam aduertendum, quod in hac materia il-
1 le magis idoneus † reputatur, & cæteris præ-
ferri debent, de cuius moribus vita, & alijs
qualitatibus Epiſcopus eſt melius informa-
tus, Caputaquen. deciſ. 406 & poſt alios Lambert. de
iure patronat. lib. 2. & 7. q. princ. parte prima artic. vi-
geſimoquarto.

2 Simi-

Digitized by Google

2 Similiter qui habitat in loco beneficij, † & poteſt
reſidere, & prouidere neceſſitatibus Eccleſiæ tam-
quam magis vtilis cæteris præſerri debet iuxta tradita
per eundem Lambert. de iure patronat. in 3. par. libr.
2. quæſtion. 1. art. 17. in fine, & melius in fine dict. qu.
verſicul. collige ex omnibus dictis &c. vbi concludit
ſemper eſſe præferendam vtilitatem Eccleſiæ omni-
bus alijs qualitatibus præſentati, quod procedit,
quamuis alij ſint Doctores, quia non propterea ſunt
3 iudicandi digniores, ſed is qui† iuxta munus, & rem
cui præficiendus eſt aptior eius miniſterio apparet, vt
poſt alios aduertit Couar. in regula peccatum part. 2.
§. 7. num. mihi 4. verſicul. dignior verò, & tenuit Ro-
ta in vna Beneuentana parochialis 13. Iunij 1590. co-
ram bo. me. Orano.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarius poteſt admittere aliquem ad concurſum poſt lapſum termini.*
2 *Intereſt Eccleſiæ quod plures oppoſitores concurrant.*
3 *Iudex poteſt expectare reum contumacem, etiam contradicente actore.*
4 *Vocati ad ſynodum recedere non debent non finita ſynodo, etiam ſi fuerit prorogata.*
5 *In electionibus, & prouiſionibus non circunducitur edictum, ſecus in iudicijs.*

An Epiſcopus poſſit aliquem ad concurſum admittere non obſtante, quod terminus ab ipſo præfixus iam ſit elapſus.

RESOLVTIO DXXII.

1 NOtandum eſt, quod Ordinarius poteſt † ali-
quem ad concurſum admittere non obſtan-
te quod terminus ab eo præfixus ſit elap-
ſus, & aduerſarius qui comparuerat duran-
te termino contradicat, vt fuit reſolutum per Rot. in
vna Calaguritana dimidij beneficij 22. Aprilis 1602.
coram Ortembergo, idque æquitas, & fauor Eccleſiæ
2 ſuadere videtur cuius intereſt † plures oppoſitores
concurrere, & hanc opinionem tanquam receptio-
rem, & de iure veriorem approbauerunt Domini ar-
gum. l. & ſi poſt tres ff. ſi quis caut. ſi enim iudici cir-
ca iudicia data eſt poteſtas parcendi reo contumaci
expectando eum actore etiam contradicente, c. con-
3 ſuluit, & † ibi gloſ. in verbo gratiam, & ſingulariter
Felyn. num. 1. de offic. delegat. l. 1. C. quomodo, &
quando iudex l. ſi cum dies §. ſi quis ex arbitratori-
bus ff. de arbitris quanto benignius eſt hoc fieri poſſe
in electionibus, & prouiſionibus, alijſque extraiudi-
cialibus?

Ita in electione ſi quis vocetur ad electionem fa-
ciendam, nec veniat ad diem per capitulum aſſigna-
tum, & capitulum dicat expectandum eſſe, præſentes
non poſſunt recedere non finita electione, ſicuti voca-
4 ti ad ſynodum recedere non debent, niſi finita † ſyno-
do, vel ad alium terminum prorogata. Nec enim in
5 electionibus † & prouiſionibus ſicut in iudicijs circun-
ducitur edictum, c. Eccleſia il 2. & ibi gloſ. 1. & 2. de
electiõ. Inn. in d. c. conſuluit num. 3. Hoſt. n. 5. Butr.
n. 27. & fuit deciſum in Firmana parochialis 6. Mar-
tij 1592 coram Cardinale Pamphilio, ibi non ſo-
lum agebatur de poteſtate, verum etiam de neceſſita-
te admiſſionis.

Non obſtat conſ. Old. 3. quia ibi agebatur de accu-
ſatione, & oppoſitione criminum, quæ ſtatum homi-
nis reſpicit, ideoque lapſus temporis à iudice præfi-
xi omnibus viam claudit vt amplius audiri non de-
beant, aliud eſt ſi quis ius ſuum, vel ſibi debitum pro-
ſequatur, aliud etiam reſpectu ſuperioris, vt ad delibe-
rationem, & negotij expeditionem per propoſita intra
tempus viam aperiat Old. d. conſ. 3. num. 6. & 7.

SVMMARIVM.

1 *Præſtatio vocis eſt fructus canonicatus.*
2 *Eligeres eſt fructus poſſeſſionis, non autem proprietatis.*
3 *Poſſeſſio, non titulus eſt cauſa acquiſitionis fructus.*
4 *Ex ſolo titulo beneficij abſque poſſeſſione quis non gaudet priuilegio fori.*
5 *Baro ſi ſolum habet poſſeſſionem debet habere vocem in parlamento.*
6 *Ad dominum ſpectat dare ſuffragium, quando nullus eſt in poſſeſſione.*

An obtinens ſolum titulum Canonicatus abſque tamen poſſeſſione poſſit dare vocem in Capitulo.

RESOLVTIO DXXIII.

CAnonicatus beneficium circa duo præcipuè
verſatur ſcilicet habere ſtallum in Choro, &
vocem in capitulo, vt probat text. & quod ibi
notatur in capit. Iacobus de ſimonia Bald.
conſ. 63. vol. 1. Alexander conſ. 16. vol. 3. & conferunt
adducta per Panormitanum in quæſtion. 3. quare fuit
apud me dubitatum an obtinens ſolum titulum cano-
nicatus, abſque tamen poſſeſſione poſſit præſtare vo-
cem in capitulo, ſicut cæteri canonici, iuxta terminos
Clementinæ vt ij qui de ætate, & qualitate, & prima
conſideratione mihi perſuadebatur prædictum ca-
nonicum minimè eſſe admittendum, ſi quidem præ-
1 ſtatio vocis † eſt fructus Canonicatus, Cardinalis
in citata Clementina quæſt. 3. Felyn. in capit. cum
olim de maioritate, & obedientia Alciatus reſponſ.
7. Moneta de optione quæſt. 4. num. 7. Maſtrillus dec.
18. vol. 1. vbi ait quod præſtatio vocis eſt fructus Ca-
nonicatus, & alios allegat Decianus reſponſ. 8. num.
248. qui loquitur in fortioribus terminis Petrus à
Biax. in ſuo tract. electio. cap. 28. par. 1. vbi pro indu-
bitato hoc firmat Nicolaus Mil. in ſuo repertor. in
verb. canonicus cui collata eſt præbenda; vbi poſt
alios dicit, quod licet canonicus, qui habet titulum
poſſit dare vocem, tamen non procedit quando alius
eſt in poſſeſſione, & bona fide, quia ille erit vocan-
2 dus, ex quo eligere eſt fructus † poſſeſſionis, non
3 autem proprietatis, & poſſeſſio, & non titulus † eſt
cauſa acquiſitionis fructus, vt notabiliter tradit
Bartolus in l. 3. §. ex contrario ff. de acquirenda poſ-
ſeſſione Guido Pap. deciſ. 318. & quando cum poſ-
ſeſſione agitur bona fides ſemper fit acquiſitio fru-
ctuum l. certum C. de rei vendicatione de Franchis
deciſ. 31. Anna allegat. 113. volum. 1. & Beninten. in
deciſ. Rotæ Bononien. deciſ. vigeſima, & ad hoc facit
Gloſ. notabilis in l. ſi vt proponis C. eod. tit. hinc etiam
4 prouenit, quod ex ſolo titulo † beneficij abſque ta-
men poſſeſſione non gaudet quis priuilegio fori, ſi-
cuti reliqui obtinentes beneficia, iuxta formam Con-
cilij Tridentini ſeſſ. 23. canon. 21. ita Clar. quæſt. 36.
num. 18. Farinac. de exquiſit. quæſt. 8. num. 23. refe-
rens in vrbe Iudicatum Zenera lib. 1. quæſtionum ca-
nonicarum quæſt. 4. num. 7. addebatur ſupradictis il-
5 lud ſimile, quod traditur à Barone, qui † etſi non ha-
beat titulum, ſed tantummodo realem poſſeſſionem,
quid ipſe debeat habere vocem in parlamento, dixit
Io. Franc. de Pont. in conſ. 31. num. 17. & 19. ſubdens
in tantum hoc eſſe verum, quod ſequuta ſententia
contra poſſidentem non retractentur voces datæ,
præſentationes factæ, & ſimilia tanquam fructus ad
poſſeſſorem legitimè ſpectantes, & allegat eundem
Innocent. in cap. Cumana col. fi. de electio. vbi dum
tradit

6 tradis quod ad dominum ſpectat dare ſuffragia,† etiã ſi
non eſſet in poſſeſſione, ſubdit hoc intelligi quando
nullus alius eſt in poſſeſſione, vel ſi ſit, quis in poſſeſ-
ſione, ſed mala fide, vnde dum quis eſt in poſſeſſio-
ne iuridica, & bona fide, tunc hic eſt fructus poſſeſ-
ſionis, & poſſeſſor facit ſuum ad text. in cap. conſulta-
tionibus extra de Iure patronat. vbi Abb. & Butr. &
idem dixerunt poſt multos, quos allegant Thom.
Zerol. in Praxi Epiſcop. in verb. ius patronatus De-
ſider. Guid. inter deciſ. Triuiſ. 45. numero 80. & ſeq.
Menoch. conſ 90. à num. 116. cum ſeq. lib. 1. & ita cen-
ſui in ſupra dicta cauſa mihi commiſſa habita pro ab-
ſoluta prima conſideratione.

S V M M A R I V M.

1 *Quando is, qui conſenſum præſtare tenetur non vult con-
ſentire poteſt ſuperior in eius contumaciam præſtare
conſenſum.*
2 *Iudex poteſt compellere maritum ad dandum conſen-
ſum, ſeu licentiam vxori ad faciendum omne illud,
quod ſine eius licentia non poteſt facere, aliàs ſolus
iudex hoc præſtare poteſt.*
3 *Si actus, ſuper quo fuit præſtitus conſenſus, ſit nullus, tene-
tur quis de nouo præſtare conſenſum.*
4 *Stante iuſta cauſa non præſtandi conſenſum: ſuperior non
poterit ad id cogere, quod ſi coegerit, poteſt appel-
lari.*

An qui debet præſtare conſenſum poſſit ad illum
præſtandum cogi, & qua via.

RESOLVTIO DXXIV.

FVit quæſitum ſi ille, qui debet præſtare conſen-
ſum, & tamen conſentire recuſet, an poſſit com-
pelli, & reſpondi, quod poteſt adiri ſuperior
vt mandet conſentire debenti, quod conſentiat,
1 aut in eius contumacia ipſe ſuperior † loco eiuſdem
conſenſum præſtabit, & tali caſu ſi abſque aliqua
cauſa iuſte conſentire recuſet, ſuperior conſentiet, ac
eius conſenſus ſufficiet, l. cum non ſolum §. neceſſita-
tem C. de bonis, quæ liberis cap. nullus 17. in fine, &
ibi gloſſ. fin. & omnes de Iure patronatus Abb. conſ.
65. quidam Rayoerius in 5. dubio lib. 2. Felynus in
capit. cum venerabilis num. 33. verſ. ſi Epiſcopus in-
iuſtè recuſet conſentire, de exceptio. latiſſimè Lam-
bertin. de Iure patronatus, lib. 1. p. 2. quæſt. 1. art. 20.
per totum num. 3. 4. & 5. adducit in propoſito 24. do-
ctrinas ſimiles, & à num. 6. vſque ad finem ponit. 9. de-
clarationes, ſeu limitationes in articulo ſequenti, mate-
riam reaſſumit, Ludouicus Gomeſius in regula de im-
petrand. benefic. per obitum famil. Cardin. vacan.
quæſt. 30. & Mandoſ. ibidem quæſt. 32. num. 1. & 2.
Rodericus Suarez in titulo de las deudas à num. 21. &
ſeqq. Roland. à valle conſ. 50. numero 17. lib. 4. Meno-
chius de arbitrarijs caſ. 182.

Sic etiam per legem 57 Tauri quæ eſt l. 4 tit. 3. lib.
5. recopil diſponitur, quod Iudex poteſt compellere
2 † maritum ad dandum conſenſum, ſeu licentiam vxo-
ri ad faciendum omne illud, quod ſine illius licentia
non poterat facere, aliàs ipſe ſolus Iudex eam præſta-
re poteſt, vbi omnes Scribentes copioſe tradunt, &
Acebedus ponit ex num. 29. vſque ad 98. 21. amplia-
tiones, & decem limitationes.

Similiter ſi actus, ſuper quo fuit primo præſtitus con-
3 ſenſus fuit nullus †, tenetur de nouo præſtare con-
ſenſum ſi ille qui ad præſtandum fuit obligatus, vt
actus valide fiat Puteus deciſ. 258. num. 1. & 2. ac per
totum lib. 3.

Paria enim ſunt non præſtare conſenſum, vel inu-
tiliter præſtare Alexander in l. quoties numero 5. ante
medium verſic. paria enim ſunt C. de hæredib. inſtit.
Puteus deciſ. 160. num. 6. lib. 2.

Quando autem primus conſenſus fuit validè præ-
ſtitus tunc ſecundus nihil valet, nec eſt locus varia-
tioni Caputaquen. poſt alios deciſ. 54. num. 3. & 4. ac
per totam part. 2.

4 Si verò adeſt aliqua iuſta cauſa † denegandi con-
ſenſum, tunc minimè poteſt quis per ſuperiorem
compelli ad conſentiendum Abbas in cap. licet nu. 9.
de regularibus Lambertinus de Iure patronatus libro
primo parte ſecunda quæſtione prima articulo vi-
geſimo numero decimotertio, vbi etiam addit quod
ſi ſuperior compelleret ad conſentiendum in hoc
caſu, quod eſſet locus appellationi ad ſuperiorem
ſuperioris ſui.

S V M M A R I V M.

1 *Cuilibet liberum eſt emere, vel vendere.*
2 *Permutatio ſimilis eſt emptioni, & venditioni.*
3 *Prohibita alienatione, prohibita etiam eſt permutatio.*
4 *Validum eſt argumentum a reſignatione ad permutatio-
nem.*
5 *Penſio ſapit temporalitatem.*
6 *Penſio non poteſt permutari cum beneficio.*

An penſio poſſit permutari, vel in alium tranſ-
ferri inuito titulari.

RESOLVTIO DXXV.

SEries facti, quæ mihi propoſita fuit talis eſt qui-
dam penſionarius obtinens penſionem ſuper
certo beneficio cupiebat eandem penſionem
cum dicto beneficio, quod obtinebatur à titulari per-
mutare, & proinde in eundem titularem transferre
præfatam penſionem, fuit dubitatum ſi hoc de iure
fieri potuiſſet contradicente ipſo beneficiario titu-
lari, à quo ſoluebatur dicta penſio, & dubium faciebat
pro opinione affirmatiua, quod quemadmodum
1 cuilibet liberum eſt emere, † vel vendere l. dudum C.
de contrahenda ſtipulatione leg. nec emere Cod. de
iure deliberand ſicut, & locare l. ne cui C. locati l. in-
uitos Cod. eodem, ita, & conſequenter permutare,
2 poſtquam permutatio † ſimilis eſt emptioni, & ven-
ditioni l. 2. C. de rerum permutatione cap. nulli de
rebus Eccleſiæ non alienand. hinc eſt, quod prohi-
3 bita alienatione † cenſetur pariter prohibita permu-
tatio l. fin. Cod. de rebus alienis non alienandis latè
Cappella Thol. dec. 27. Guid. Pap. deciſ. 92. accede-
bat etiam ſupradictis validum eſſe argumentum
4 † de reſignatione ad permutationem, vnde cum
liberum ſit cuilibet beneficium ſuum alteri reſigna-
re, accedente tamen ſuperioris conſenſu capit. ad-
monet de renunciatione capitulo 1. eodem titulo in
ita, & permutare.

5 Cæterum ſupradictis † minimè ſuffragantibus con-
trarium reſoluendum cenſui, tum quia penſio ſapit
temporalitatem ad tradita in capitul. poſtulaſti de
reſcriptis, & in Clement. per literas de conceſſione
præbendæ Creſcent. dec. 14. de ſenten & re iud. non
6 poteſt cum beneficio, † quod eſt ſpirituale, per-
mutari capit. exhibita de rerum permutatione Affli-
ctus dec. decima ſeptima, tum etiam quia cum huiuſ-
modi permutatio fieri nequeat niſi, coram ſummo
Pontifice capit. ex parte, & quod ibi communiter no-
tatur de officio delegat. Garzias dec. 3. Faber deciſ. 5.
de ſacroſanct. Eccleſijs, propterea huiuſmodi per-
mutatio fieri minimè ſolet in præiudicium tertij cap.
quamuis de reſcriptis in 6. Rot. Auenionen. dec. 8.
latiſſimè Felyn. in cap inter quatuor de maioritate, &
obedient. cum non ſit de mente principis priuilegio
in

Digitized by Google

in alterius præiudicium concedere l. nec auus C. de emancipat. liberorum l. prima ſi quis à Principe ff. ne quod in loco publico, etiam ſi vtatur clauſula plenitudinis poteſtatis Marlianus Rota Genuæ in dec. 20. & conſequenter non intelligitur conceſsa prædicta gratia à ſummo Pontifice inuito eo, à quo dicto penſio eſt ſoluenda.

Grauis tamen dubitatio fuit, an idem dicendum veniret ſi ille, in cuius fauorem transfertur, eſset decrepitus, & cenſui ſimiliter iuxta prædicta.

S V M M A R I V M.

1 *Præſumpta mens teſtatoris habetur pro expreſſa.*

2 *Quando dilatio eſt conceſſa fauore hæredis, ille poteſt renunciare iuri ſuo.*

3 *Rogatus reſtituere bona fideicommiſſi, poteſt in vita ſua reſtituere.*

Pauperibus alicuius Parochiæ legatum relictum post mortem hæredis, an hæres poſſit illum ſoluere in vita ſua in præiudicium futurorum pauperum.

RESOLVTIO DXXVI.

IN dubitabilis eſt quæſtio, ſi legatum relictum pauperibus talis parochiæ, vel caſtri per mortem filij, vel alterius poſſit de eius conſenſu ſolui præſentibus pauperibus in præiudicium futurorum pauperum, vel ſi mandetur reſtitui poſt quatuor menſes pauperibus, poſſit ſtatim fieri reſtitutio, Bart. ſane in l. cum pater 77. §. à filia num. 1. per tex. ibi ff. de leg. 2. dicit quod non, quia eſset in præiudicium futurorum pauperum, quod dicit eſse notandum, & perpetuo menti tenendum, & Bart. ſequuntur ibidem Imola, & Caſtrenſ. n. 2. idem tenet Bart. in l. poſt mortem n. 2. C. de fideicommiſſis, & ibi Imol. n. 3. Caſtrenſ. n. 2. Salicet. eo. n. 2. & infinitis vicibus ſe ita practicaſse dicit Angel. in eod. l. poſt mortem n. 2. Iaſ. n. 6. qui plures Caſus in facti contingentia afferunt, & communem opinionem eſse dicunt Rom. conſ. 45. circa primum n. 1. & 2. ac per totum Alex. poſt alios, quos refert in l. ſtipulatio iſta § ſi quis dolum num. 6. ff. de verb. obligat. Dec. conſ. 146. in teſtamento num. 2.

Cæterum contrarium tenent Bald. & Fulgoſius n. 2. in d. l. poſt mortem C. de fideicommiſtis Anch. conſ. 122. circa primum num. 4. Abbas in conſ. 11. factum ſic proponitur num. 1. lib. 2. Dec. ſibi contrarius in l. cum tempus 17. num. 2. & 3. ff. de reg. iur. qui mouentur ex ſequentibus rationibus prima, quia huiuſmodi reſtitutio inter pauperes eſt principaliter facta pro ſalute animæ defuncti, cui expedit quod celerrime prouideatur.

Tum quia ſi teſtator cogitaſset de voluntate grauati bene permiſiſset, quod ſtatim fieret reſtitu-
1 tio, & ſic talis † præſumpta mens teſtatoris habetur pro expreſsa leg. licet Imperator decimaquarta ff. de leg. 1.

Tum quia huiuſmodi legatum non videtur incertum, nec conditionale cum Deo cenſeatur relictum, iuxta illud quod vni ex minimis feciſtis, mihi feciſtis.

Tum quia illa dilatio fuit adiecta ad fauorem
2 hæredis, ſeu grauati, qui fauori ſuo † renunciare poterat l. ſi quis in conſcribendo Cod. de act. cum ſimilibus.

Tum etiam, quia licet perſona ſingularis, vel particularis ſit certa, tamen vniuerſalis eſt incerta, & neceſſaria, ideſt collegium pauperum, argumento tex. in authentic omnes peregrini C. communia de ſucceſsionibus, & comprobatur authoritate Domini dicentis pauperes autem ſemper habebitis vobiſcum.

Tum denique, quia teſtator non videtur habuiſse magis affectionem ad vnos pauperes, quam ad alios, nec ad futuros, quam ad præſentes, ſed ad genus perſonarum pauperum, & pietatem, & ſic eius voluntas verificatur in præſentibus pauperibus.

Et pro hac opinione videntur text. expreſſi in l. vxorem §. Sceuola ff. de leg. 3. & in d. l. poſt tempus C. de fideicommiſsis, vbi habetur, quod rogatus reſtitue-
3 re † bona fideicommiſsi poterit viuens cum voluerit illa reſtituere, & hanc ſententiam contra Bartol. cum Bal. & alijs ſupra relatis tenent quam plures recentiores Couar. in c. tua n. 3. de teſtam. Padilla in l. vnum ex familia in princip. numero 12. ff. de leg. 2. Anton. Gomeſius in l. 17. Tauri n. 7. Menchaca de ſucceſs. creatione p. 1. §. 7. n. 19. Spinus de teſtamentis gl. 28. n. 71. Aluarus Valaſcus in conſulationibus Luſitanis conſultat. 102. n. 27. vbi poſt Padillam vbi ſupra num. 13. dixit Modernam praxim hanc poſtremam opinionem admiſiſse firmat eam Mantic. de coniecturis lib. 8. tit. 5. num. 20.

Adde etiam, quod ſi teſtator reliquit aliquibus certis pauperibus, quos nominauit certas quantitates, & poſtmodum mandauit reliqua bona ſua diſtribui inter pauperes per ſuos teſtamentarios eligendos, quod prædictis pauperibus certis, & nominatis à teſtatore nil amplius poſsunt teſtamentarij diſtribuere, niſi illud dumtaxat, quod teſtator ſpecialiter illis reliquit lex. 3. titulo 10. partita 6. vbi Gregor. Lopez. poſt alios bene declarat, & an per teſtamentarium poſsit eligi vnus pauper tantum, & quando vide Menoch. de præſumptio. libr. 4. præſumptione 125. ex num. 20.

S V M M A R I V M.

1 *Teſtator non poteſt in ſuo teſtamento derogare legum ſanctioni.*

2 *Teſtator fundans hoſpitale, non poteſt ſtatuere, quod Epiſcopus illud non poſſit viſitare.*

3 *Non poteſt teſtator prohibere, quin elapſo anno exequutio deuoluatur ad Epiſcopum quando non prouidet ſibi de exequutore in ſuo teſtamento.*

4 *Teſtator habet facultatem remittendi ea quæ ſunt ad ſui fauorem, non autem derogandi legibus.*

5 *Teſtator non poteſt auferre ius accreſcendi hæredi vniuerſali.*

Num teſtator aliquid legans in ſuo teſtamento, poſsit ſtatuere, quod R. Fabrica non ſe intromittat.

RESOLVTIO DXXVII.

STante Pontificia ſanctione qua cauetur, vt omnia legata ad pias cauſas ſi infra Annum exequutioni non mandentur, illa applicentur fabricæ Diui Petri

Pro reſolutione difficultatis videtur dicendum reſolutiuè conditionem iſtam non impedire, quo minus fabrica non conſequatur legatum, ſecundum legem circa ſtatutum, & pro rei dilucidatione ſupponendum eſt, quod teſtator in ſuo teſtamento nihil poteſt diſponere contra ſtatuta, & ſanctiones legum, idque probatur, nam teſtator
1 non habet facultatem † in ſuo teſtamento derogandi legum diſpoſitioni, prout voluit Iaſon in lege nemo poteſt digeſtis de legat. primo, & Abbas in capitulo requiſiti de teſtament. & hac de cauſa ipſe Teſtator non poteſt facere, quod actiones perſonales ex teſtamento, quæ ſunt perpetuæ finiantur ipſo iure, citeriori tempore, loco, vel conditione Iaſon in dicta lege nemo poteſt numero octauo, Præ-

terea

2 terea teſtator † fundans Hoſpitale clauſula adiecta,
in ſuo teſtamento, vt Epiſcopus illud viſitare non
poſſit, dicta clauſula non obſtat quin Epiſcopus illud
viſitare poſſit iuxta diſpoſitionem ſacri Concilij Tri-
dentini ſeſſione ſeptima, capitulo finali, & per
text. in capitulo ſiia nobis de teſtament. & ibi Couar.
numero ſexto, & octauo, & Rota deciſione 868.
in antiquis, & ratio eſt, quia teſtator facere non
poteſt, quin leges in caſibus ſuis locum ſuum ha-
beant, ita voluit etiam Nauar. conſilio tertio, de
religio. domi. Zerola in Prax. Epiſco. in verb. Hoſpi-
tale verſicul. ad ſecundum vlterius teſtator non po-
3 teſt prohibere, ne elapſo † anno exequutio deuo-
luatur ad Epiſcopũ quando non prouidet ſibi de alio
exequutore in ſuo teſtamento, Iaſon. in l. ſi fundum
ſub conditione §. Stichum ff. de leg. 1. numero de-
cimo ſecundo, & confirmantur dicta, nam ſicuti
teſtator non poteſt prohibere ſolemnitatem actus à
iure ciuili requiſitam in teſtamentis, quia & contra
legem, vt voluit Vinc. de Franc. in deciſione 419. eo-
dem modo neque poterit diſponere contra ſtatuta
fabricæ præfatus teſtator requirentia ſibi compe-
tere tale legatum elapſo anno non adimpletum;
4 nam teſtator habet facultatem † remittendi ea, quæ
ſunt in ſui fauorem, ſecus autem derogandi legibus;
aliquid inducentibus pro forma, & validitate alicuius
actus, ita Iaſon. in d. l. ſi fundum ſub conditione, §.
Stichum.

Nec obſtat ſi dicatur, quod voluntas teſtatoris eſt
ſeruanda, & quod ipſa voluntas lea ſit in rebus ſuis,
vt eſt text. in §. diſponat Authent. de nup. Deci. con-
ſil. 101. nam reſpondetur id intelligendum in iuſtis, &
non in iniuſtis, & ideo voluntas teſtatoris attendi-
tur circa ea, quæ dependent ab eius ſola voluntate,
quæ non ſint contra leges, prout dixit Surdus deci-
ſione 62. numero vigeſimo nono, vbi habetur, quod
leges in teſtamento locum habent non obſtante con-
traria teſtatoris voluntate, vel diſpoſitione quam
rem ipſemet confirmat in deciſione 101. numero
quinto, cum qua opinione concurrit Flauius Amen.
ad additiones deciſione de Franchis deciſion. 429.
citata.

5 His accedat, quod teſtator per ſuam diſpoſitionem
auferre ius accreſcendi hæredi vniuerſali minimè po-
teſt, & ratio tota pendet ex eo, quia teſtatoris volun-
tas habetur pro lege in licitis, ſecus in illicitis, ita Ro-
ta Rom. in nouis. deciſione 1. de teſta. alias 333. ſic
voluntas teſtatoris erit ſeruanda quando ei lex in
contrarium non reſiſtit, vt voluit Bald. in lege præ-
cibus numero quadrageſimoquarto. Codic. de impub.
& ali. ſubſtitution. & olim ſic fuit deciſ. Teſtatur. Fa-
rinac. in ſuis deciſ. deciſ. 460. in fine parte prima to-
mo primo.

Quare ex deductis benè concludendum diſpoſitio-
nem prædictam à teſtatore factam minimè obſtare
priuilegijs fabricæ quo minus poſſit legata relicta ad
pias cauſas ſibi applicare non exequutioni mandata,
elapſo anno.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia perſonalia non debent perſonam egredi.*
2 *In dubio priuilegium cenſetur perſonale.*
3 *Quilibet reſpectus perſonalis ſufficit, vt gratia dicatur perſonalis.*
4 *Quando perſona eſt propria, & immediata cauſa, beneficium eſt perſonale.*
5 *Priuilegium clementinæ de ſequeſtratione poſſeſſ. & fruct. non habet locum in ſucceſſore.*
6 *Perſonalis actio non ſequitur ſucceſſorem.*
7 *Ex identitate rationis, non fit extenſio de perſona in perſonam.*
8 *Ius capiendi poſſeſſionem nomine cameræ, eſt perſonale.*
9 *Datio executoris gratiæ fit intuitu eius, cui fit gratia.*

Declaratur regula illa priuilegium perſonale non egre-
ditur perſonam.

RESOLVTIO DXXVIII.

1 Regula Iuris eſt priuilegia perſonalia † non
debere perſonam egredi, maximè quando
perſona ipſa fuit cauſa, vt concederentur,
ſed extinguuntur cum ipſa l. Paulus in fine
ff. de acquirenda hæreditate Bald. in rubr. quæſtio.
quarta Codic. de vſuris Iaſ. in leg. prima, numero
11. ff. de conſtitution. principium Vveſembecius con-
ſilio quadrageſimoquinto, numero trigeſimotertio
volum. 5. Caualcan. deciſione Fiuiz. vigeſimanona,
numero quarto, parte quinta, Peregrin. conſ. 12. nu-
mero quarto libro ſecundo, Surd. conſilio 103. nu-
mero deciſimoquarto, & conſilio 127. nume-
ro 67. libro primo & conſil. 444. numero primo, li-
bro tertio Magonius deciſione 98. numero 15. Bar-
boſ. in leg. quia tale numero quarto ff. ſolut. matri-
monio.

Et mutatione perſonæ quæ fuit immediata cauſa
conceſſionis, & priuilegij illud extinguitur, lege lici-
tatio §. fin. ff. de publi. & vectigalibus Tiraquel. tract.
ceſſante cauſa parte prima num. 127. Socc. conſ. 135.
libro ſecundo Gomes. in regula de triennali quæſtion.
5. Alexand. Raud. conſilio primo, numero 492. libro
ſecundo.

2 Et confirmatur, nam in dubio conceſſio † & priuile-
gium perſonæ priuatæ conceſſum cenſentur perſona-
lia, gloſſa in ſumma 21. quæſt. ſecunda, verſiculo
in dubio autem capit. poſſeſſionis 16. quæſt. prima,
cap. cum veniſſent de inſtitut. vbi gloſ. verbo præſu-
mitur, & Abb. num. decimotertio. Dec. in leg. in
omnibus, num. 3. ff. de regul. iur. Marc. Ant. Eugen.
conſ. 92. numero ſeptimo. Vrſil. ad Afflict. deciſ.
Neapol. 128. numero 1. qui num. 2. ait quod quando
eſt nominata perſona nomine proprio, aut aliquod
priuilegium conceditur ad hæredes non tranſit, Gre-
gor. Lopez in leg. 27. titul. 34. part. 7. gloſſa 1. perſo-
nalia enim iura non tranſeunt ad hæredem leg. 1. vbi
Doctores ff. de mandatis principum Pett. Surd. tract.
de alimen. titul. 2. quæſt. 15. numero 202. Bald. in l.
idem §. perſonale ff. de pactis leg. cum patronus ff. de
legat. 2. Aluar. Valaſc. in praxi partit. capit. 26. nume-
ro 9. Ioan. Monachus in capit. 1. numero 11. & ſeqq.
verſic. ſed illa non obſtant de filijs Præsbyteror. libro
6. vbi inquit, quod priuilegium perſonale cum per-
ſona durat Bald. in leg. cum patronus numero 1. ff. de
legat. 2. & l. ſi quis §. quod autem numero 2. ff. quod
quiſque iuris, & in leg prima in additione numero
1. ff. de conſtitut. princip. in leg. maritum num. 2. ff.
ſolut. matrim. Surd. conſil. 444. numero 1. lib. 3. Ca-
ualc. deciſ. 29. num. 30. part. 3. & comprobat Iacob.
Conſenatius lib. 2. ſingul. quæſt. iuris quæſt. 12. num.
13. dicens quod priuilegia viuenti conceſſa eo mor-
tuo amplius conceſſa non videntur l. Neratius ff. de
regul. iur.

Rurſus quia negari non poteſt, quod gratia no-
minandi iudices executores, & procedendi via exe-
cutiua vigore proceſſus fulminati non ſit perſona-
lis cum referatur expreſsè ad penſionarium, vt autem
3 gratia non realis, ſed perſonalis dicatur † ſufficit
quilibet reſpectus perſonalis, Bald. conſ. 217. num. 3.
libr. 3. & quicquid minimum perſonalitatis appare-
re, vt ex Simone de Prætis conſ. 260. num. 46. tradit
Burſattus conſ. 31. num. 50. Caſſanate conſ. 13. num.
7. vel quod poſſit colligi potius fauor perſonæ, quam
rebus impenſis, Bertrandus conſ. 286. art. 1. vol. 2.

Berous

Digitized by Google

Berons conſ. 133. num. 1. vol. 1.

Et quod in caſibus, in quibus perſona eſt propria,
4 † & immediata cauſa, beneficium ſit perſonale, & cum perſona extinguatur ex cap. priuil. de regul. iur. in 6. vbi Dyn. num. 6. leg. priuilegium l. in omnibus 68. ff. eodem tit. l. 1. ff. de conſtitution. principum, ibi perſonam non egreditur l. Lucius 37. ibi Paulus reſpondit vſum aquæ perſonalem ad hæredem Seij quaſi vſuarij traoſmitti non oportere ff. de ſeruitut. ruſticorum prædiorum Roder. Suarez conſil. 7. num. 11. Ioan. Faber. in §. quodcunque ergo verſicul. item eſt conceſſum num. 2. inſtit. de iure nat. geor. & ciuil. Franch. deciſ. 694. num. 1. dicens quod confeſſio facta intuitu perſonæ etiam quod effectus realis reſultet perſonam non egreditur Rota Romana deciſ. 777. numero 2. part. 3. libr. 3. nouiſſimarum ſacri Palatij Doctores communiter in leg. fin. ff. de interrog. actin. & faciunt tradita per Cardin. conſil. 145. qui voluit quod
5 priuilegium † Clementinæ primæ de ſequeſtratione poſſeſſionis conceſſum habenti diffinitiuam ſententiam pro ſe, non habet locum in eius ſucceſſore, ex quo eſt priuilegium perſonale competens illi, qui ſententiam pro ſe obtinuit, quæ quidem qualitas in ſubrogato non currit gloſ. in reg. is, qui in ius in fin. ff. de reg. iur. in ſexto.

6 Ex quo fit quod ius perſonale, † vel perſonalis actio non ſequitur ſucceſſorem, l. 1. §. ſi hæres, ff. ad Senatuſconſult. Trebellian. & ibi notat Bart. ad idem facit l. fin. ff. de cootrahen. empt. & l. fi. C. de hæreditar. action. l. æris alieni, Cod. de donationibus. Ludouic. Gomeſ. regul. cancell. de triennali poſſeſſore, quæſt. 13. verſ. quid tenendum cum ſequent. vnde Bellamer. deciſion. 156. rubr. vt lite pendente, dicit quod mortuo actore moritur cum eo ſua petitio perſonalis, auth. de nupt. §. deinceps collat. 4. in quibus vis iuribus, quæ certis perſonis ſingulariter, & in priuilegium ſunt conceſſa, quod ad alias non tranſeant per l. ex pluribus ff. de adminiſtrat. tut. l. non ſolum §. ſi puellæ ff. de ritu nuptiarum. l. cerdonem ff. de oper. libert. tradunt Tiraquel. de retract. Lignag. §. 26. gloſ. 1. num. 58. Vveſembec. conſil. 45. de regularibus numero 33. volum. 1. Ant. Theſau. q. Forenſi 5. num. 2. & quæſt. 90. num. 4. & quod etiam ex
7 identitate rationis non fiat extenſio † de perſona ad perſonam ex Butr. in cap. ſanè de priuileg. Bald. in l. 1. in princ. C. de legibus tradunt Dec. in l. in omnibus num. 6. ff. de regul. iur. Surdus de aliment. tit. 2. q. 15. num. 94. & in materia reſcriptorum, quod ſint merè perſonalia, nec tranſgrediantur perſonas in eo conteotas, capit. P. & C. de offic. delegat. capitulo fin. de præbend. in 6 capitul. eam te de reſcript. & capitulo cum olim eodem titul. de offic. delegat. tradit Bald. in capit. fi. de reſcript. Roman. conſil. 388. num. 4. Rot. deciſion. 10. numero 1. vt lite pendente in nouis Vveſembec. vbi proximè numero 32. quemadmodum executor, & delegatus ad tempus ipſo elapſo non poteſt exequi Soccin. Iun. conſil. 132. numero 7. volum. 2. Odofred. in l. ſi Iudex ff. de iudicij Berous conſil. 14. numero 8. volum. 3. Aufrer. ad Capellam Tholoſanam deciſion. 336. Caualcan. deciſio. 22. numero 20. par. 1. & in conſeruatore ad certum tempus dato Rota deciſ. 5. num. 1. de offic. deleg. in antiquis.

8 Et in comprobationem facit etiam quod ius † breuius de capienda poſſeſſione beneficij nomine cameræ cum ſit ad vtilitatem prouiſi, & impetrantis, vt gratia eius melius executioni mandetur, iuxta conſtitutionem 24. Gregorij XIII. & per Nicol. Garzia, in tract. de benefic. 6. par. capit. 3. num. 13. & 14. Hieronym. Gonzal. ad regul. 8. Cancellar. de alternatiua menſium gloſ. 35. ex num. 113. eſt perſonale, & expirat per mortem obtinentis ante captam poſſeſſionem nomioe cameræ, vt poſt Lancellott. attentat. 6. par. cap. 3. num. 23.

9 Ratio autem executionis † gratiæ fit fauore, & reſpectu perſonæ, cui gratia fit, vt tradit Gigas de penſionibus quæſt. 69. oumero 3. quare cum penſio cenſeatur vſusfructus, qui extrahitur ex proprietate beneficij, vt tenet Imol. in Clem. 1. §. 1. quæſt. 3. de ſuppl. neglig. Prælat. Hieron. Gigas quæſt. 1. in fine quæſt. 51. num. 17. quæſt. 83. in fine Ioannes Baptiſta Ferret. conſil. 388. num. 22. & penſionarius æquiparetur vſufructuario Bald. in leg. habentes ff. de vſufruct. Gigas de penſionibus quæſtio. 52. numero 4. Ioann. Baptiſta Ferret. vbi proximè num. 8. Gambar. lib. 6. de offic. & poteſt. leg. de latere num. 220. ſequitur quod penſio finitur, ſeu extinguitur morte penſionarij quomodocumque ſit conſtituta, ſicut annua præſtatio, & vſusfructus §. finitur inſtit. de vſufructu l. in ſingulos ff. de annuis legatis Gambar. libro ſexto, de offic. & poteſtat. leg. de latere Gigas de penſionibus quæſt. 12. numero primo vbi ponderat, quod ſemper in literis penſionis apponitur clauſula, tibi quoad vixeris, relata ad perſonam peoſionarij, vt notauit etiam Achilles de Graſſis deciſion. 246. aliàs 15. de peoſion. numero 2. quæ clauſula legitur in bullis penſionis, de qua agitur, verba autem quoad vitam, quoad vixeris, vel donec vixeris vi ſua gratiam, ac diſpoſitionem perſooalem reddunt Bald. in præludijs feudorum numero 50. Hieronym. Gabriel. conſ. 84. numero quinquageſimo ſexto, libro primo.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio à principio nulla, non conualidatur.*
2 *Attenditur tempus commiſſi delicti.*
3 *Spectatur initium delicti, vt ſciatur ad quem pertineat punitio.*
4 *In natalibus ſpectatur initium.*
5 *In ſtatuto pœnali eſt ponderandum initium temerariæ abſentiæ, ſi ſtatutum imponat pœnam ſe abſentanti per quindicim dies, ſi quis obtinuit licentia ſe abſentandi per quindecim dies, & poſt illud tempus non reſidet per alios quindecim, non incurrit pœnam.*
6 *Non dicitur aceeſſiſſe ad hoſtes qui cum eis erat.*
7 *Statutum prohibens acquiſitionem, non prohibet retentionem.*

An ætate ſuperueniente lite pendente ſuper eadem ætate proficiat minori, cui collatum fuit beneficium.

RESOLVTIO DXXIX.

FActi ſeries mihi propoſita ita ſe habet, fuit præſentatus ad beneficium iuris patronatus quidam minor, ætatis quatuordecim annorum, & ſic contra formam Concilij Tridentini quæſtione vigeſimatertia, Canon. 11. & cum per competitores fuiſset oppoſitum de inualiditate præſentationis ob defectum dictæ ætatis; fuit igitur dubitatum ſi pendeote lite dictus præſentatus efficiatur ætatis quatuordecim annorum reconualeſcat præſentatio à principio nulla, & reſpondi
1 minimè reconualidari, † nam initium ſpectandum eſt lege tertia § ſcio digeſtis de minoribus lege ſi filius digeſtis de verborum obliganonib. lege ſi procurator digeſtis de mandat. lege item illa §. primo ff. de conſtitut. Sicil. titulo de pœn. conuim. Ioann. Cephal. conſilio 91. numero vigeſimoſeptimo, latè Iaſ. in lege clam poſſidere à numero decimoquinto, digeſtis de acquirenda poſſeſſione Mandoſ. regul. decimaoctaua Cancellariæ de ætate pro canoni-

Digitized by Google

nonicis quæſtione duodecima, numero duodecimo
Ioann. Monachus in capitulo ſi eo tempore nu-
mero tertio de reſcriptis libro ſexto, dicens magnum
eſse habere bonum primordium lege cum fi-
lius ;. hæres ff. de legat. ſecund. lege ſi tamen ff. ad
Senatus conſultum Macedon. ibi quia initium con-
tractus ſpectandum eſt ſic initium, & caput rationis
attendi debet, & ſecundum ipſum tota ratio intelligi,
l. Prætor ait §. initium vbi DD. ff. de edend. Hiero-
nymus Grat. reſponſ. 53. num. 62. volum. 1. & initium,
ſpectamus etiam in delictis fauore rei l. ſi quis 1. ff. de
furtis ibi non poſse eum manifeſtè conueniri; quia ori-
go furti in ſeruitute facti non fuerit manifeſta: hinc
Thom. Grammat. deciſ. 10. numero 3. ait quod ſi cle-
ricus commiſiſset delictum, demum duxiſset vxo-
rem, non poſset per ſæcularem cognoſci, quia attendi-
2 tur ſtatus, in quo erat tempore † commiſſi delicti, ex
doctrina Bald. in l. affines Cod communia vtriuſque
iudicij, & ex alijs Vinc. de Franch. deciſ. 412. num. 3.
& deciſ. 571. num. 2.

Vnde bannitum offendens eo deinde à banno exē-
pto non tenetur l. qui cum maior verſiculo ſed ſi mi-
nor ff. de bon. libert. l. quod ait lex §. ait vbi Bart. ff. ad
l. Iul. de adulter. DD. in l. Gracchus Cod. eodem
Bart. in l. ſi conſtante §. ſi vxorem ff. ſolut. matrimo.
Hippol. de Marſil. ſingul. 225; Anton. de Burgos
in capit. cum dilecti numero 41. de emptione, & ven-
ditione.

3 Similiter ſpectatur initium delicti † vt ſciamus
ad quem pertineat eius punitio Bart. in d. l. quod ait
lex §. 1. ff. ad l. Iul. de adult. Abb. in capitulo finem
numero 2. de ſentent. excommunication. Bald. in ca-
pitulo 1. in §. iniuria de pace iurament. firm. in verbo
feudum, & in capitulo olim ad fin. de dol. & con-
tum. Iaſ. in leg. more numero 22. ff. de iuriſdict. omn.
Ind. Roland. à Valle conſilio 77. incip. Magnificus
num. 6. libro 4. facit quod notat Bald in capitulo in-
notuit numero 11. verſiculo item vbi de elect. vbi di-
4 cit quod vbi de natalibus quærimus, initium † ſpe-
ctandum eſt, per text. quem dicit ſolemnem, & opti-
mum in l. quid ergo in princip. ff. de his qui notan-
tur infam. Roland. à Valle conſil. 100. numero 28.
libro 2.

Sic initium, & origo poſseſſionis debent inſpici
ad vſucapionem l. clam poſſidere in principio vbi
Alexand. numero 7. ff. de acquirend. poſseſs. Bart. in l.
iuſto errore §. ſi poſseſſionis numero 1. ff. de vſuca-
pion. Iaſ. in l. ſi is qui pro emptore numero 54. eo-
dem tit. Bald. in l. cum ancillis numero 10. C. de inceſt.
nupt. Petr. Gregor. in ſintaxi artis mirabilis tom. 1.
libr. 2. capit. 18. numero 2. cum principium ſit pars po-
tiſſima cuiuslibet rei, vt in l. 1. ff. de orig. Iur. & ait
Phyloſophus lib. 1. ethicor. Paul. Fuſc. in tract. de vi-
ſit. lib. 1. cap. 1. num. 2. deciſ. Rot. 11. num. 2. tit. de iu-
re patron. in antiq. Lucian. in dialog. de domo An-
gel. de ſancto Ioanne conſ. 19. num. 3. eſt inſpicien-
dum l. quamquam vbi Bart. numero 1. ff. de aqu. pluu.
arc. quia bonum initium eſt valde conſiderandum
ſecundum Riminald. in l. vt vim num. 38. ff. de inſt. &
iur. & in l. poſthumo numero 311. C. de bonorum poſ-
ſeſs. contra tabulas, & in l. precibus numero 287. C.
de impub. & alijs ſubſtit. nam teſte Bald. in d. l. 1. nu-
mero 11. principium bonum faciens proceſsum
bonum facit Ioann. Saliſterien. in Policr. libro 9. de
curia l. nugis cap. 20. & finem licitum, qui aliàs il-
licitus eſset l. qui cum natu maior §. 1. ff. de bonis
libertorum Hugo Celſus conſil. 65. incip. ex pro-
ceſsu numero ſecundo poſt Bartol. in leg. quod ait
lex §. quod ait ff. ad leg. Iul. de adult. ſicut è contra-
rio vbi principium eſt vitioſum, proceſsus eſt vi-
tioſus, idem Bald. leg. 3. numero 1. Cod. commun.
de vſucap. Crauett. in reſponſ. pro genero numero
37. Policrat. libr. 8. capitulo 23. Angel. de Peruſ. con-
ſil. 268. incip. ſtatutum Dalmatiæ numero ſecundo,
verſicul. & ideo, vbi interpretatione eiuſdem ſta-
tuti, quo diſponebatur quod nullus maſculus ante
ætatem quatuordecim annorum, aut fœmina ante
ætatem duodecim annorum, poſset teſtari, vel de
ſuis bonis aliquod ordinare, & quod talis dece-
dentis bona deuenirent ad propinquiores, & intel-
ligantur propinquiores omnes illi, qui fuerint ex linea
parentelæ, vnde bona defuncti exiuerunt, ait, ad ini-
tium exitionis vt ita dixerim, ſtatutum refert argu.
text. in Clem. exiui de Paradiſo de verborum
ſignific. pro quo eſt pulcher text. in leg. Cæſar. 15. ff.
de publicar. & vectig. in illis verbis ſi inde exiſset
non videri contra legem feciſse, propterea quod
iam initio euectæ cotes viderentur, cum ex portu
nauis profecta eſset, Laſsarte de decim. vendit.
capitulo 19. numero 102. ergo in noſtro caſu ſolum
initium ſpectandum eſt leg. 3. §. ſcio ff. de minor. quo-
niam ad ipſum initium ſtatutum ſe retulit, & ad
exitionem, vt ita dixerim, vt patet ex illis verbis
poſitis in ſtatuto es obligado à pedixantes, que ſalga
dela Ciudad ante el Pitauero la licentia, more ſolito,
& ibi ſi de otra maniera ſe abſentare pierda la ſpiran-
cas y pan: ex quibus verbis patet quod ſolum ha-
buit conſiderationem, quod præbendatus non exi-
xet, nec abſentiam faceret licentia more ſolito non
petita.

Et magis in noſtris terminis facit notabilis de-
terminatio Felin. in capitulo quoniam frequenter
§. porro vt lit. non conteſt. num. 23. verſicul. etſi
ſtatutum, & Iaſ. in leg. Clam poſsidere in princip.
numero 17. ff. de acquirend. poſseſsion. vbi aiunt,
5 quod ſi ſtatutum † priuat ipſo iure abſentantem ſe à
beneficio ſine licentia vltra quindecim dies, & aliquis
cum licentia pro certo tempore ſe abſentat, & ſi poſt
illud tempus ſtet abſens vltra alios quindecim dies
non incurrit pœnam ſtatuti, quæ fuit doctrina
Cardinalis Zabarel. conſilio 132. incip. Titius Archi-
præsbyter numero primo, vbi in ſimili ſtatuto priua-
tionis pœnam ponente abſentanti ſe à beneficio licen-
tiam ſe abſentandi, & ſi poſt tempus licentiæ ſte-
terit abſens vltra dictos dies in ſtatuto expreſsos,
quia ſtatutum inquit ponderat initium temerariæ ab-
ſentiæ argum. text. in capitulo dudum el primo
iuncta gloſsa verbo. electionis de elect. quæ ait ini-
tium ſpectandum eſse, & capitul. Principatus 1. quæ-
ſtion. prima, & capitulo ſi ſacerdotes 16. quæſtion. 3.
capitulo præcepta 55. diſtinct. capitulo poſt ceſsio-
nem de probat. & l. quod initio ff. de regul. iur. l. deni-
que §. 1. ff. de minoribus l. cum quædam ff. de iuriſd.
omn. iudic. leg. ſi procuratorem ff. mandat. leg. ſi
tamen ff. ad Macedon. leg. prima ff. de pœnis leg.
prima Codic. de teſtament. leg. ſecunda §. qui ad
munera ff. de vacation. munera l. licet §. ſi filius ff. de
pecul. capitulo eam te de reſcriptis capitulo pro-
poſuiſti de foro competenti gloſsa verbo per col-
luſionem in lege cum qui §. in popularibus ff. de
iur. iur. expreſſius gloſ. in Cle. vnic. verbo. ſcien-
ter de conſanguinit. & affinit. vbi dicit, quod is,
qui contraxit matrimonium in gradu prohibito
ignoranter non incidit in pœnam illius clementi-
næ, licet poſtea cohabitet ſcienter, quam gloſ.
ſequitur ibi Cardinal. q. 3. & in d. conſilio 131. num. 1.
& Felyn. d. num. 23. verſic. & ſi in cap. examinata col.
4. num. 7. vt lite non conteſtat. Iaſ. in d. clam poſsidere
num. 16. Franchus in capit. decreuit de hæret. lib. 6. vbi
gloſ. fin. eandem ſententiam probat, quam etiam ſe-
quuntur Couarr. in 4. decretal par. 2. cap. 6. §. 5. num.
19. & Nauar. in Manuali cap. 27. num. 141. verſic. ſex-
to, qui omnes ſequuntur d. gloſ. dicentes eam ſingu-
larem Emanuel Suarez, & Fichard. inter commun.

opin.doctorum lib.9.tit.7.C.ad l.Iul.de adult. numer.
131. Iul. Clar.libr.5. ſenten. §. inceſtus verſic. ſed po-
ne facit Oldrad. conſil. 43. verſicul. ſexto facit quem
refert,& ſequitur Thom.Grammat.deciſ.15. numer.5.
quod non poteſt dici acceſſiſse ad hoſtes, qui cum
6 eis erat † citra tamen vſum, & opem armorum, idem
deciſ.18.numer. 14. & facit in ſimili gloſ. in d. capit.ſi
quis iubente 31. q. 1. verb. occidiſse, quæ tenet, quod
qui mortem alicuius coniugis ratam habuit, ſi tamen
non præcepit eam fieri non prohibetur cum ſuperſti-
te contrahere, quod etiam tenet gloſ. final. in capitul.
1. de conuerſ. infidel. facit bona determinatio Ale-
xandri conſil. 83. incip. viſa facti narratione numer.4.
libr.2. vbi ait, quod ſtatutum loquens, contra ingre-
dientem poſseſſionem non habet locum in retinente
ipſam ante ſibi traditam, nam ingredi eſt quando
ab initio ingreditur, vt in d. l. clam poſsidere in prin-
cip & in l.ſi id quod §.1.ff. de acquirend. poſseſs. & in
capitul. 1.de eo qui mitt.in poſseſs.lib.6. & in capitul.
eum, qui de præbend. eod. lib. ſed qui non appræhen-
dit de nouo, ſed continuat poſseſsionem non dicitur
eam ingredi, ſed retinere, vt in capit.ex literis de de-
ſponſat.impuber. & in d. leg. ſi id quod ff. de acquiren.
poſseſs. & in cap.monachum 2.q.1.leg. 1. C.commun.
de leg.gloſ.verbo innouare in clem. 2. vt lite penden-
te Io.And.in rubr.eod tit. Bertrand. conſil. 253. incip.
teſtes num. 1 vol.2.

Similiter ſtatutum, quod prohibet acquiſitionem
7 † non prohibet acquiſitorum retentionem teſte Abb.
in capitul. iudæi numer. 2. de iudæis,& Sarracenis, ex
quibus omnibus comprobatur dicta reſolutio Car-
dinalis, & Felyni, & ſequacium vbi ſupra dicentium,
quod ſtatutum, de quo loquitur, ſolummodo habet
pro delinquente eum, qui temere, & non petita li-
centia ſe abſentat, & eadem cauſa ipſum mulctat non
eum, qui petita licentia ante diſceſsum poſt eam re-
manet abſens pluribus diebus, quam ſtatuto con-
tentis, & cum ſtatutum præfatæ Eccleſiæ ſupra re-
latum ſit conforme illi de quo præſati DD. loquun-
tur, quia ſolum differunt in eo, quod pœna grauior,
in vno quam in altero ſtatuitur, ſequitur, quod Car-
dinalis deciſio debet locum habere in caſu noſtro,
nam quæ differunt ſecundum plus, aut minus non
differunt ſubſtantia leg.fin.ff. de fund inſtr. vbi Bart.&
alij leg. humilem C. de inceſt. nupt. vbi gloſ. vltima
Petr. Greg. in Syntaxi artis mirabilis tom. 1. libr. 2.
capit.9.num.6.& ita non potuerunt tolli D. Ludouico
fructus, & pitantiæ ablatæ cum abſentiam fecerit
præuia licentia.

S V M M A R I V M.

1 *Cappella eſt cauſa pia, & locus Eccleſiaſticus erectus ad*
diuini cultus augumentum, & pro ſuffragijs defun-
ctorum.
2 *Cappella dicitur locus in Eccleſia, vel extra eam Deo*
dicatus.
3 *Tempore interdicti celebrari non debet in cappellis, ſicut*
in Eccleſia.
4 *Cappella tanquam acceſſoria dependent à locis, in qui-*
bus ſunt.
5 *Priuilegium conceſſum Eccleſiæ intelligi debet conceſ-*
ſum per triginta paſſus circumcirca.
6 *Captus in ſcalis, vel in Porta Eccleſiæ dicitur captus in*
Eccleſia.
7 *Acceſſorium iudicatur eiuſdem naturæ ſicut principale,*
& numer.8.
9 *Religioſa ſunt quæ religioſis adhærent.*
10 *Contentum ſequitur naturam continentis.*
11 *Appellatione Eccleſiæ venit cappella, & altare.*
12 *Magis dignum trahit ad ſe minus dignum.*

An interdicta Eccleſia poſsit in cappellis
celebrari.

RESOLVTIO DXXX.

PRo dicti quæſiti reſolutione reſpondetur ne-
1 gatiuè; nam cappella eſt cauſa pia, † & locus
Eccleſiaſticus,& pius, erectus ad diuini cultus
augmentum, & ſuffragia animarum facienda
pro fidelibus defunctis alicuius familiæ Roccus de
Curte de iure patronat. verbo in Eccleſia num. 13. &
2 dicitur cappella † locus in Eccleſia, vel extra eam
Deo conſecratus capit. Eccleſiæ de conſecrat. diſtinct.
1.capitul. ad hæc de religioſis domibus Paul.de Citta-
dinis de iure patronatus par. 3. cauſa 1. acquirendi
numer.79. capit.concedimus de conſecratione diſtin-
ction.1.& per totum 16. quæſt. 2. capit. peruenit cum
ſeq. 16. quæſt. 1. & in tit. de cappellis monachorum
3 ideò tempore interdicti non debet † in cappellis ce-
lebrari, ſicut nec in Eccleſia, gloſ in clemen.2. verbo
cappellis de ſententia excommunicationis, & ibi
Cardinalis opin. 1. Paul. de Cittadinis vbi proximè
4 qui aſſignat rationem, quod cappellæ † tanquam ac-
ceſsoriæ dependent à locis, in quibus ſunt, & vt ac-
ceſsoriæ cum eis traſeunt, & Lambertinus libr. 1.par.
1.quæſt.11.principali artic.6.num.1. ſicut Eccleſia ſe-
quitur naturam hoſpitalis, cui annectitur clement.
2. vbi Cardinalis de præbendis addit. ad Ioan. Andr.
in capit.cum ſecundum leges nu. 5. de hæreticis lib 6.
5 vlterius, quia videmus, quod priuilegium † conceſ-
ſum Eccleſiæ dicitur etiam concedi per triginta paſ-
ſus in circuitu eius, capit. quiſquis inuentus 17. quæ-
ſtion.4. cap. ſicut antiquus capit diffiniuit eadem cau-
ſa,& quæſt. Abbas.Henricus, & doctores in capit. Ec-
cleſiæ de immunit. Eccleſiarum Couar. lib. 2. varia-
rum cap. 20.numer.5. l.4. tit. 13.par.1.Anton.Gomes.
tom.3.variar.cap.10.nu.1. & 2. Angel.in tract.de ma-
leficijs verbo in ſcalis S. Petronij num.3 dicens ex eo,
6 quod captus in ſcalis, vel oſtio † Eccleſiæ dicitur in
Eccleſia captus leg. præſenti §. ſanè ff. de his, qui ad
Eccleſias confugiunt, vbi Bartol. ergo multo magis
hoc dicendum eſt in cappella iſta, quæ eſt annexa
acceſsoria, & incorporata in ipſa Eccleſia Cathedra-
li,& ad quam per Eccleſiam ipſam patet aditus, nam
acceſsorium dicitur quid indiuiduum à principali ra-
tione deſcendentiæ leg. tunc inutile ff.de pecul. legat.
Bartol. in leg. grecè §. illud numer. 4. ff. de fideiuſ-
ſoribus Menoch.de retin. poſseſs. remed.1. num.129.
7 & acceſsorium † debet iudicari eiuſdem naturæ, cu-
ius eſt principale,leg.etiam vbi Bartol. & alij C.de iu-
re dotium l.inter ſocerum §.cum inter verſic. fin. ff de
pactis dotalibus leg.fin.§.1.in fine de leg.3. Iaſ. in leg.
ſi ex toto 8.num.6 ff. de legat. 1. & in leg.quod in rerũ
§.ſi quis poſt num. 2. eodem titulo: Et ſecundum eam
regulam,ſecundum Menoch. conſil. 26.num.35.lib. 1.
& de præſumptionibus lib.4.præſumpt.86.numer.16.
l.cum principalis ff. de regul. iur. Nauar. conſil.25.
numer. 1. de præbend.ex vulgari iuris regula,quod ac-
8 ceſsorium † ſequitur naturam principalis capi. ſi ſu-
per gratia de offic. delegat. in 6. leg. fundi ff. de fundo
inſtruct. leg.1.cum ſequent. ff. de pecul. legat.Io. And.
in cap. volentes numer. 2. de priuileg.in 6. Rebuff.re-
ſponſ.48. verſic.non obſtat, & ita idem dicendum, &
iudicandum eſt de cappella prædicta, quod de Ca-
thedrali Eccleſia,cui accedit, quia de acceſsorio idem
iudicandum eſt, quod de eo,cui accedit leg. ſed addes
§.ſi quis ad mulierem ff.locati leg.ſi quando cum ſimi-
libus C. de bonis vacantibus libro 10. Menoch. de
præſumptionibus lib. 4. præſumpt. 110. num.36. Flo-
rian.de Sancto Petro in l. quæ pater inter filios numer.
5.ff.famil. erciſc. vnde dicamus, quod legata vacca
venit vitulus, qui lactatur Florianus vbi proximè
num.6.

Digitized by Google

n. 6. allegans pro eo l. ſi vt certo §. vſque adeo ff. commodati Iaſon. in l. ſi extraneus num. 14. ff. de condict. cauſa data: maximè hoc dicendum eſt inſpecto, quod cappella prædicta in tantum eſt connexa Eccleſiæ Cathedrali, vt non alia ex parte, quam per Eccleſiam ipſam poſſit ad eam aditus patere, connexorum autem idem eſt iudicium, c. quanto de iudicijs c. præterea de tranſactionibus c. de iure patronatus Paul. de Cittadinis par. 3. cauſa 6. acquirendi num. 25. c. translato de conſtitutionibus Abb. in cap. querelam 24. num. 9. de elect. Paul. de Caſtr. conſil. 12. n. 14. lib. 3. nam ea quæ
9 religioſis adhærent † religioſa ſunt l. quæ religioſis 44. ff. de rei vendicatione capit. quod in dubijs de conſecratione Eccleſiæ, vel altaris. Gregor. Lopez. in l. 14. tit. 10. par. 1. gloſ. 3. & in l. 2. tit. 12. p. 7. gloſ. 6. poſt medium, atque ita cappella prædicta ijſdem priuilegijs, quibus Eccleſia potitur, & gaudet etiam gaudere debet: Pro quo Magis in terminis facit, quod cappellæ acceſſoria Eccleſiæ eius vti debet priuilegijs, gloſ. 1. in cap. cum cappella verſic. in primo caſu de priuilegijs, quam ſequitur, & approbat Alexan. conſil. 193. ex themate n. 5. vol. 2. Anton. de Butr. in dicto cap. cum cappella num. 5. dicens, quod ſi Abb. quæſiuit priuilegium, quod monaſterium ſuum eſſet exemptum cum omnibus cappellis ſuis, ſi tempore accedente acquiſiuit cappellas prioribus acceſſorias, tunc eodem participant priuilegio, facit, quod contentum
10 † ſequitur naturam continentis l. adeo §. inſula ff. de acquir. rer. domin. l. ad teſtium §. fin. ff. de teſtam. l. quod ſine §. materia ff. de periculo, & commodo rei venditæ Hieronym. Gonzalez. ad regul. 8. Cancellariæ gloſ. 10. num. 10. facit Bar. in l. ſi finita §. ex eod. edicto num. 5. ff. de damn. infect. vbi per eum tex. poſt Guillelm. de Cuneo ait, quod ſi Imperator conceſſit priuilegium Caſtro, videtur etiam conceſſiſſe villæ, quæ ſit ei iuncta l. prædijs §. Balneas cum ſeq. ff. de legat. 3. l. ſciæ §. Tirannæ ff. de fundo inſtructo l. ſi quando C. de bon. vacant. lib. 10. Paul. de Caſtr. conſil. 373. num. 2. lib. 1. Abb. in cap. quia monaſterium n. 5. de religioſis domibus: Facit etiam, quod quælibet cap-
11 pella, vel altare † dicitur Eccleſia, & Eccleſiæ appellatione continetur, vt ex dict. cap. cum cappella de priuilegijs cap. 1. & per totum de cappellis monachorum, & argumento notatorum per gloſ. in cap. fin. ne Prælati vices ſuas in 6. tradit Lambertinus in tractatu magno de iure patronatus lib. 1. par. 1. quinta quæſt. principali artic. 19. n. 1. Anton. in cap. recolentes num. 6. de ſtatu monachorum Aufret. quæſt. 57. Rebuff. in tractat. de pacificis poſſeſſoribus num. 89. quia vbi eſt eadem ratio, ibi debet eadem eſſe iuris diſpoſitio l. illud ff. ad l. Aquiliam l. à Titio ff. de verborum obligat. cap. inter cæteras de reſcrip. Alexan. conſil. 53. n. 3. libr. 4. Cephal. conſil. 1. num. 33. tom. 1. ſed ſic eſt, quod eadem eſt ratio in cappella, quæ in Eccleſia, ergo idem dicendum eſt in vno, quod in alio caſu, & ita in proprijs terminis, quod pro fundanda cappella, vel alia ſimplici Eccleſia vendere quis locum prophanum cogatur, maximè ſi communis ſit cum fundante authoritate Bald. in l. vnica n. 12. C. de communi ſeruo manumiſſo, tradit Cæſar Lambertinus in tract. de iure patronat. lib. 1. par. 1. quæſt. 3. principali art. 14. n. 8. circa finem, eam ſubiungens rationem, quod cum vna pars, ſit deputata pro huiuſmodi cauſa pia, quæ
12 eſt magis digna trahit ad ſe minus dignam, † & ita ſocius cogitur vendere partem ſuam argum. capit. vnici de iure patronatus in 6. & eorum quæ de virtute mixturæ idem Lambertinus tradit dict. par. 1. quæſt. 1. principali articul. 6. vnde apparet in huiuſmodi priuilegio cappellam cum ipſa Cathedrali Eccleſia concurrere.

SVMMARIVM.

1 *Tempus capiendi poſſeſſionem non eſt à iure præfixum.*
2 *Tempus ad confirmationem præſentati non eſt à iure præfixum.*
3 *Sententia lata contra iuris conſtitutionem eſt nulla ipſo iure.*
4 *Forma non ſeruata actus redditur nullus.*
5 *Nouus beneficiatus cenſetur res, & iura ſui beneficij poſſidere.*
6 *Ius in re acquiritur in ſpiritualibus, ex ſolo titulo, etiam abſque traditione, & ratio ponitur nu. 7.*
8 *Priuatio reſtringenda eſt, quia odioſa.*
9 *Iudex non niſi ex iuſta cauſa, & mature debet priuare quem ſuis beneficijs.*
10 *Priuatio regulariter non inducitur, niſi ex graui delicto.*
11 *Priuatio non imponitur, niſi in caſibus à iure expreſſis.*
12 *Citatio perſonalis exigitur quando de graui præiudicio agitur.*
13 *Reo ſemel perſonaliter citato, & non comparente, ſententia non dicitur nulla ex defectu citationis.*

An Epiſcopus poſſit priuare aliquem beneficio ex eo quod cum non cepiſſet poſſeſſionem ſui beneficij intra ſex menſes, requiſitos non exhibuerit bullas dicti beneficij.

RESOLVTIO DXXXI.

CVm caſus accidiſſet in quadam diœceſi, in perſona Archid. N. fuit priuatus ſuo Archidiaconatu: quam tamen priuationem; dixi non poſſe de iure ſubſiſtere ex ſequentibus.

Nam licet bullis expeditis omnino ſit capienda poſſeſſio, vt ait Couar lib. 3. variarum reſolut. capitul. 16. gloſ. in cap. a. verbo ſignum de conſuetudine in capit. ex ore in verb. anulo de his, quæ fiunt à maiori parte capituli, & in capit. cum quis de præbendis in 6. & latè auctor Praxis Epiſcopalis parte 1. verb. beneficia §. 3. circa finem, veruntamen dictum tempus
1 non eſt à iure præfixum, † vt in proprijs terminis voluit Boer. in deciſ. 24. num. 10. & in deciſ. 312. in 1. col. circa medium allegat Panorm. in cap. capitulum col. penult. verſicul. his præmiſſis de reſcriptis, vbi ad hoc tres caſus diſtinguit, ſicut etiam non eſt præfixum
2 tempus † ad præſentati confirmationem Abb. in cap. 2. num. 12. & ſeq. de conceſſ. præben. Rota deciſ. 4. de iure patronat. in nouis Selua de beneficijs 3. parte quæſtion. 64. n. 1. & idem in beneficijs reſignatis ex cauſa permutationis, ad quorum collationem tempus præfixum non fuit Franch. in cap. vnico nu. 10. de rerum permutatione lib. 6. Feder. de Senis de permutatione beneficiorum quæſtion. 19. & Garſia de beneficijs parte 10. cap. 4. num. 2. igitur nulla fuit ſententia priuationis.

Et licet per regulam cancellariæ ſancitum reperiatur, vt ſi ille cui beneficium intra menſem in partibus, & intra ſex in curia Romana fuerat collatum non adeptus fuit poſſeſſionem, poſſit illo priuari vt referunt, ac ſequuntur Boer. & Garſia locis ante ſignatis Tepact. lib. 1. variarum iuris ſentent. numer. 10. tamen ad præſentem articulum eius diſpoſitio non poteſt applicari.

Primo quoniam, vt ex proceſſu apparet, priuatio fuit intra dictum tempus ſex menſium, & ſic illo minimè elapſo non eſt locus regulæ, quare ſententia
3 † redditur nulla ipſo iure, tanquam lata contra iuris conſtitutionem l. Paulus ff. de re iudicata capit. 1. vbi Abb. & reliqui eodem, tempus enim inducit formam auth. quæ ſupplicatio, vbi gloſa C. de precibus Imperatori offerendis latiſſimè Iaſ. in leg. 1. C. ſi contra

ius, vel vtilitatem publicam, quæ ad vnguem eſt ſer-
uanda leg. Iulianus ff ad exhibendum, & forma non
4 ſeruata † actus redditur nullus, Viuius cum innu-
meris per eum adductis in deciſ. 350. & ad hoc facit
text. in leg. Fulcinius §. 1. ff. ex quibus cauſis in poſseſs.
vbi quando lex conſiderat actum cum certa qualita-
te, non ſufficit actum fieri ſine prædicta qualitate,
quare cum per regulam fuerat conſideratum quali-
tas illius temporis debet in totum ſeruari, & conſe-
quenter ſi intra tempus priuatio contigerit cenſeri
debet nulla ipſo iure tanquam facta abſque qualitate
temporis.

5 Secundo, quia nouus beneficiatus † cenſetur res,
& iura ſui beneficij poſſidere, vel quaſi ſine noua ap-
prehenſione, vt pulchrè deciſum refert Guid. Pap. in
deciſ. 355. Rub. in deciſ. 99. ex quo in beneficialibus
poſseſſio continuatur idem Guid. Pap. in deciſ. 629.
& propterea iure optimo voluerit Caſsad. in deciſio.
21. numer. 9. ius in re in ſpiritualibus ex ſolo titulo
6 † etiam abſque traditione acquiri, & ratio eſt, quia
7 ipſa Eccleſia † poſſidet, & ex quo ipſa non moritur,
nec mutatur c. liberti 12. quæſt. 2. facit tex. in leg. iube-
mus in fine C. de ſacroſanctis Eccleſijs leg. raptores
verſic. ſin autem diaconiſsa ibi, & plenam poſseſſio-
nem earundem C. de Epiſcopis, & clericis, & in Ec-
cleſiam, eiuſque beneficiatum ipſo iure transfertur
poſseſſio Archidiacon. in cap. moderatione 16. quæſt.
1. addit. ad Guid. Pap. in reſignata deciſ. 355. & Bald.
in leg. fin. C. de ſacroſanctis Eccleſijs, vbi hanc poſseſ-
ſionem appellat ciuiliſſimam.

8 Tertio quoniam priuatio † eſt odioſa, vt dixit Ar-
taman. conſil. 22. & latè Iaſ. in l. 2. ff. de officio procu-
ratoris Cæſaris, & proinde reſtringenda argumento
tex. in cap. odia de regulis iuris cap. ſtatutum de ele-
ctione in 6. & leg. cum quidam ff. de liberis, & poſt-
humis, quare in dubio illam regulariter non induci,
prætérquam in caſibus à iure expreſſis, vt notabili-
ter voluit gloſ. communiter ſequuta in capit. final. de
iure patronat. Nauar. conſil. 8. num. 4. verſic. 6. de præ-
9 bendis vbi dicit iudicem † non debere eſse leuem, &
facilem ad condemnandum, & priuandum quem
ſuis beneficijs, niſi ex graui vrgenti. & iuſtiſſima cau-
ſa Zerola in prax. Epiſcopal. par. 2. verb. priuatio la-
tè Merend. conſil. 91. numer. 5. & ſequent. allegat. text.
in cap. inuentum 16. quæſt. 7. vbi non debet ſuo iure
quis priuari, niſi pro grauiſſima culpa, pro quo addu-
citur etiam cap. ſatis peruerſum 56. diſtinct. vbi ſatis
peruerſum eſt quem beneficio priuari pro leuitate
animi iudicis, facit capit. conoſcentes de conſtit. pri-
10 uatio enim † regulariter non inducitur, niſi propter
graue delictum, vt homicidium, ſimoniam, & periu-
rium, Selua de beneficijs parte 3. quæſtion. 2. Diaz. in
prax. cap. 19. Rebuff. in praxi titul. de modis amitten-
di beneficium capit. 61. & 62. & mouentur omnes, ex
11 eo quod ſupra dixi priuatio † non imponitur, niſi in
caſibus à iure expreſſis Achil. de Graſs. in deciſion. vni-
ca de iniurijs Rota diuerſorum in deciſion. 269. num.
2. par. 1. imò dicit Abb. Panorm. in capit. 1. de proba-
tionibus, nec Papam poſse quem beneficijs priuare
abſque graui cauſa, & ſi in beneficialibus pleniſſimam
obtineat poteſtatem cap licet, & ibi plenè per DD. de
præbendis lib. 6.

Optimè etiam confert pro nullitate præfatæ ſen-
tentiæ, illam ſcilicet latam abſque citatione perſo-
nali, qui tamen de iure requiritur gloſ. in clem. final.
de vita, & honeſt. clericorum Mohed. in deciſ. fin. de
dolo, & contumacia plenè Fel. in capit. cum contingat
column. pen. de reſcriptis Roman. conſil. 481. Crauett.
conſil. 182. num. 82. vbi ſemper citatio perſonalis exi-
12 gitur † quoties de graui agitur præiudicio, nec hoc
caſu ſufficiunt coniecturæ, Sarnen. in compendio
vtriuſque ſignaturę num. 82. Rota in deciſ. 770. in an-
tiquis, & aliter facta priuatio cenſetur nulla ſenten-
tia ipſo iure, vt in proprijs terminis refert fuiſse de-
ciſum Verall. in deciſ. 117. part. 1. & idem Verrall. in
deciſ. 375. par. 2. vbi etiam refert aliàs idem iudica-
tum fuiſse, & idem in deciſ. 135. parte. 3. vbi limitat
13 dictam doctrinam quando reus ſemel † perſonaliter
citatus fuit; & non comparet, & idem Verall. in de-
ciſ. 114. par. 1. ampliat ſupradicta, etiam ſi priuando
non competeret aliqua defenſio, quia ſatis eſt, quod
in potentia poſſit ei competere, quæ poterat allegari
per priuatum, ſi fuerit citatus, & ita refert per Ro-
tam reſolutum fuiſse, & in caſu quo dictus Archi-
diaconus potuiſset priuari, non debebat Epiſcopus
obſeruare formam traditam à Concilio Tridentino
ſcilicet, vt prius in dicta Eccleſia ter ſucceſſiuè citare-
tur, Abb. in capitul. 67. & Seraphin. in deciſ. 35. par. 1.
& per ſpatium ſex menſium priuatio contingat, vt in
Concilio.

S V M M A R I V M.

1 *Deficiente forma à lege tradita, corruit actus.*
2 *Forma dat eſse rei, atque illius perfectionem.*
3 *Forma nihil addi, vel detrahi poteſt.*
4 *Paria ſunt aliquid agi contra legem, vel non ſeruari for-
mam.*
5 *Non valet ſententia lata contra ſtatutum.*
6 *Omnis forma cenſetur lata propter publicam vtilitatem.*
7 *Clauſula annullatiua inducit formam.*

An conſenſus præſtitus per procuratorem, qui reuoca-
tus eſt, & formam, ac fines mandati non ob-
ſeruauit, actus ſit nullus, & reſigna-
tio inde ſecuta infirma.

R E S O L V T I O DXXXII.

1 RESpondeo reſignationem inde ſecutam nul-
lam, & inualidam eſse ex eo, quod deficit
forma † à lege tradita, & conſequenter cor-
ruit actus, l. cum hi §. ſi prętor ff. de tranſact.
leg. ſcimus §. ſi verò poſtquam C. de iure deliberandi
Bartol. in conſil. 193. incip. quamuis, maximè dicto nu.
2. par. 1. l. certa forma C. de iure fiſci libr. 10. Abb. in c.
prudentiam 21. num. 5. de offic. delegat. melius in cap.
cum poſt 46. nu. 1. de elect. & in cap. 1. numer. 1. de au-
thoritate, & vſu Palij Alexan. conſil. 18. incip. viſo nu-
mer. 14. vol. 7. Grammat. deciſ. 79. num. 11. & 14. Re-
buff. tom. 2. conſtit. Regia Franciæ tract. de reſciſsio-
ne contractus in præfat. num. 22. Faber in §. ſed ne hu-
ius inſtitut. de eo cui libertatis cauſa bona addicun-
tur, qui de electionis forma loquitur, forma autem
iure præſcripta tunc ſeruanda eſt cum ſeruari com-
modè poteſt, Couar. in capit. alma mater par. 1. relict.
§. 11. num. 7 verſic. igitur, & materia habet vim talem,
quod vbi ea deficit, ſubſtantia etiam deficere dica-
tur Bald. numer. 4. in leg. non codicillum C. de teſtam.
& modi, & formæ defectus ſemper vitiat actum, Bal.
2 in l. teſtamentum num. 2. eod. tit. forma enim dat † eſse
rei, atque ipſius eſse perfectionem, ſecundum Tira-
quel. in leg. ſi vnquam verbo reuertatur num. 67 C. de
reuoc. donat. Iaſ. in leg. cum quis num. 12. ff. de iuris, &
facti ignorantia, & in l. nemo poteſt lect. 1. num. 13 &
lect. 2. num 3. ff. de leg. 1. Chriſtophor. de Caſtell. con-
ſil. 17 nu. 9. Boer. deciſ. 1. nu. 39. & ſequente Menoch.
de adipiſc. poſseſs. remed. 4. nu. 7 10. Dec. in leg ſemper
in ſtipulationibus 34. num. 4 ff. de reg. iur. deciſ. Rotę
2. nu 5. de iure patronatus in antiquis Tiraqu. leg. 16.
conubia gloſ 4. numer. 4. Rebuff. in repet. capit nulla
verſicul. 7. quæritur de conceſs. præbend. & taliter,
quod ab ea non eſt recedendum leg. Iulianus §. ſi quis

ff. ad

ff. ad exibendum l. proponebatur in fin. de iudicijs,
l.ſeia 6. ff. de aurn, & argento legato l. ſi is, qui qua-
dringenta §. quædam ff. ad l. Falcid. Azo in ſumma
numero 15. C. ad exhibend. Bald. in l. pro hæredita-
rijs num. 6. C. de hæredit. action. & in l. ſeruum §. pu-
blicè num. 4. ff. de procurat. idem in tractat. de pact.
num. 18. & in §. nos autem num. 34. inſtit. de Attil. tut.
Paul. de Caſtr. in dict. l. ſi is §. quædam num. 2. ff. ad
l. Falcid. Alexand. conſil. 137. incip. in cauſa, & lite
num. 15. vol. 2. dicens ad vnguem obſeruandam eſſe,
Iaſ. in l. 1. num. 7. 18. & ſequ. ff. de liber. & poſthu. &
in l. hæc verba num. 37. ff. de leg. 1. Ozerius in princ.
num. 34. inſtit. de teſtam. & in princ. num. 8. inſtit. de
vulgari Rolan. à Valle conſil. 72. incip. ſtante ſtatuto
num. 57. & ſeq. vol. 3. & conſil. 72. num. 40. vol. 2. &
3 formæ nihil addi † nec detrahi poteſt l. 1. §. opus no-
uum ff. de noui oper. nunc. Bald. in l. quoties num. 4.
C. de ſuis, & legitimis hæredibus poſt Bart. à ſe allo-
gatum Alex. conſil. 42. num. 16. vol. 1. qui plures allo-
gat Tiraq. de retract. conuent. §. 4. gloſ. 6. num. 3 t. Ro-
land. à Valle conſilio 73. incip. viſo teſtamento num.
39. vol. 4. & conſil. 33. incip. viſis ac diligenter num. 3.
vol. 2. Rebuff. in repet. l. quod iuſſit in præfat. num. 18.
ff. de re iud. Boer. dict. deciſ. 1. num. 45. & à forma
contractus ſtricti iuris recedendum non eſt, l. ſi ſer-
uum 91. §. effectus cum ſequente ff. de verborum obli-
gat. Florian. in l. Lucius num. 13. ff. de legat. 2. forma
enim mutata, rei mutatur ſubſtantia Lopez. in l. 19. tit.
2. part. 3. gloſ. 1. iunctis quæ tradit Rebuff. in cap. nul-
la verſic. 7. quæritur de conceſs. præbend. & neglecta
forma, quidquid agitur infirmatur l. 1. C. de prædijs
Curialium lib. 10. Bald. in l. diligenter num. 1. ff. man-
dati Alexand. conſil. 138. incip. viſo puncto numero 8.
vol. 7. Tiraquell. de retract. lignag. §. 8. gloſ. 7. num.
6. Ozerius in princ. inſtit. de exhæredatione libero-
rum num. 2. Rolan. à Valle conſil. 30. num. 16. & con-
ſil. 60. num. 24. & conſil. 63. num. 30. volum. 4. iun-
ctis, quæ tradit Euerard. in centiloquio argumento-
rum loco à defectu formæ num. 1. & 2. Pariaque ſunt
4 aliquid contra legem † fieri, vel non ſeruata forma le-
gis authent. qui res cum ibi notatis C. de ſacroſanctis
Eccleſijs Abb. in cap. ſuper quæſtionum §. verum n.
4. de offic. delegat. vnde formę omiſſio etiam in actu
fauorabili impedit legis diſpoſitionem l. qui Romæ
§. Flauius Hermes ff. de verborum obligat. Bald. in
l. ſi quis mihi 28. §. ſi coram num. 2. ff. de acquir. hæ-
red. & in l. idemque 5. numero 2. ff. de pignor. action.
idem in l. Celſus num. 4. ff. de recept. arbit. & num. 1.
in dicto §. Flauius Sylueſter Aldobrandin. in §. eadem
lege num. 8. inſtit. quibus ex cauſis manumittere non
licet Roland. à Valle conſil. 72. num. 99. Lopez. in l.
9. tit. 16. par. 6. gloſ. 7. Tiraq. dict. lib. 1. de retract. §. 1.
5 gloſ. 21. num. 71. & ſententia lata † contra formam à
ſtatuto traditam, non valet, Paul. de Caſtr. conſil. 34. in-
cip. viſis, & ponderatis omnibus num. 1. vol. 3. etiam
ſi defectus ſit modicus in forma, quia vitiat ipſo iure
actum, Iaſ. in l. ſi vnus num. 4. C. de teſtam. Felyn. in
cap. cum dilecta verſic. amplia num. 10. in princ. de re-
ſcriptis Tiraq. d. num. 11. & tract. de iudicio in rebus
exiguis ferii. verſ. hoc autem. & ita in terminis formæ,
& ſolemnitatis præfixæ alienationi rei Eccleſiaſticæ
Abb. in cap. 1. num. 17. de in integr. reſtitut. quia quæ-
libet forma à lege tradita cenſetur in dubio ſubſtan-
tialis Alexand. conſil. 50. incip. in cauſa, & lite num. 5.
lib. 5. Iaſ. in l. moribus §. prius autem num. 12. ff. de
vulgari Laurentius Siluanus in tractat. de feudi reco-
gnitionę quæſt. 7. num. 1. & 2. Roland. à valle conſil.
43. incip. in præſenti conſultatione n. 13. volum. 2. &
conſil. 33. incip. Illuſtris n. 9. vol. 3. poſt Bald. in l. com-
parationes num. 8. C. de fide inſtr. Tiraq. de retract.
6 lignag. §. 36. gloſ 2. num. 26. forma enim omnes † cen-
ſetur propter publicam vtilitatem inuenta Paul. de

Caſtr. in l. teſtandi cauſa numero 3. C. de teſtamentis
præcipuè cum clauſula annullatiua, & irritans in dictis
7 iuribus ponatur, quæ formam ſubſtantialem † ef-
ficit, vt per text. in lege 2. iuncta l. ſtatuts verſic. hinc
dicimus Cod. de ſentent. ex periculo recitandis, tenet
Aegidius magiſter in tractat. de bonis proſcriptorum
1 cap. 18. num. 1. Gutierez. lib. 3. pract. quæſt. 45. num.
7. gloſ. in clement. 1. verbo inhibentes de iure patro-
natus, ſequuntur allegari per Anend. reſponſo. 4 n. nu.
2. vnde etiamſi renunciatum eſſet prædictæ formæ,
non valeret renunciatio.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio lata vigore monitorij abſque clauſula iuſtificatiua, eſt nulla.*
2 *Quando non tenet præceptum, nec tenet excommunicatio.*
3 *Mandata quæ non fiunt cum cauſæ cognitione, ſed ex abrupto non habent vim definitiuæ, vel interlocutoriæ, nec tranſeunt in rem iudicatam.*
4 *Præceptum factum abſque clauſula iuſtificatiua in re magni momenti, non tenet.*
5 *Quæ deſiderant cauſæ cognitionem, per libellum non poſſunt expediri.*
6 *Per clauſulam ſi te grauatum ſenſeris, præceptum reſoluitur in citationem.*

Monitorium ſine clauſula iuſtificatiua an inducat
nullitatem cenſurarum.

RESOLVTIO DXXXIII.

Dixi monitorium intimatum cuidam cum
cenſuris fuiſſe nullum, ex quo ſub cenſuris
intra certum terminum factum ſine clau-
ſula iuſtificatiua ſi te grauatum ſenſeris in-
tra talem terminum compareas, & excommunicatio
1 † per illud lata eſt etiam nulla, vt reſoluit Nauar. con-
ſil. 13. incip. cuidam num. 1. de clerico excommunica-
to, vel interdicto miniſt. & conſil. 35. incip. inter nu.
2. de ſentent. excommunicat. & in capit. cum contin-
gat de reſcriptis 8. cauſa num. 2. & 5. Probus in addi-
tionibus ad Ioan. Monachum in cap. 2. num. 27. de
conſtitut. in 6. Guttierez dict. capitul. 4. canon. quæſt.
num. 18. poſt Bald. in l. 1. nu. 14. C. de re iudic. & clari-
cus in l. 1. nu. vlt. in final. verb. C. quomodo, & quan-
do iudex, & in l. conſulta diualia num. 1. C. de teſta-
2 mentis, vbi ait, quod quando non tenet † præceptum
non tenet excommunicatio, & ante eos Innocentius
in cap. propoſuit de conceſs. præbend. num. 10. in fin.
Oldrad. conſil. 81. num. 7. Dec. conſil. 124. num. 3. nam
vt proximè diximus, & tradit Innocent. in cap. tua
de cohabitat. cleric. num. 7. 8. huiuſmodi monitiones
per clauſulam audientiæ promiſſiuam non iuſtificatas,
contra eum, qui excuſationem habet iniuſtas, & nullas
eſſe, neque vim citationis habere, idem in cap. cum
veniſſent de in integr. reſtitution. numer. 8. dicens, vel
3 dic melius talia mandata, quæ non fiunt † cum cauſæ
cognitione, ſed ex abrupto non tenere vim ſententiæ
diffinitiuæ, vel interloquutoriæ, & ideo non tranſire
in rem iudicatam, etiam ſi non appelletur argum. l.
ea quæ cum alijs Cod. comminat. vel Epiſtol. Probus
in additionibus ad Ioan. Monachum in capitul. 2. de
conſtitutionibus in 6. Palatius Rubeos in tract. de be-
neficijs vacantibus in curia §. penult. colum. 2. Meſſia
ad l. Toleti par. 2. fund. 17. num. 6. Lopez. in allegat.
l. 22. tit. 22. part. 3. gloſ. 3. & 4. qui omnes ponderat
text. in dict. l. nec quicquam §. vbi decretum ff. de
officio Proconſulis, & legati, ſecundum intellectum
Iacobini, qui communiter recipitur, ex quo, & alijs
Iaſ. ibi col. 2. numero 6. ait præceptum executiuum
4 factum ſine cauſæ cognitione, † & clauſula iuſtifica-

tiua eſse ipſo iure nullum, & poſse ſperni, & inobe-
dientem non incurrere in pœnam eius, maximè in
caſu præiudiciali, & magni momenti, vti eſt caſus
iſte cenſurarum ſacerdotis reſpectu, vt tradit Parla-
dor. dict. num. 22. ſequutus Bartol. in dict. leg. 1. C. de
executione rei iudic. ex leg. fin. C. comminat. vel epi-
ſtol. ubi quod magno conflictu ſententiæ diſcerni ſolet,
id paucis literis temerè deſcriptis definiri fas non eſt,
dict. §. vbi decretum ibi omnia quęcunque cauſę co-
5 gnitionem † deſiderant per libellum expediri non
poſſunt: nam ad minus requiritur clauſula illa iuſti-
ficatiua ſi te grauari ſentias, compareas, per quam
6 clauſulam pręceptum † executiuum reſoluitur inci-
tatorium, iuxta gloſ. ſingularem verbo pro contu-
macia in capitul. ex parte de verborum ſignificat. &
in leg. de pupillo §. meminiſse ff. de noui oper. nunciat.
quas ſequitur Nauar. dict. conſil. 35. numer. 2. de ſen-
tent. excommunicat. & in dict. cap. cum contingat.
8. cauſa num. 5. & 6. Meſſia dict. l. Toleti tit. de los ter-
minos par. 1. fundam. 11. num. 1. eo ipſo, quod moni-
tus comparet, & ſe opponit Iaſ. in dict. l. nec quicquam
§. vbi decretum num. 5. & 6. Viuius inter communes
opiniones tit. C. de execut. rei iudic. num. 96. Marant.
in ſpecul. aduocat. tit. de ſentent. numer. 27. Parlador.
dict. num. 22. Alexan. conſil. 143. viſo ſtatuto Medio-
lanenſi nu 6. lib. 7. & conſil. 255 numer. 7. vol. 6. alij re-
lati per Rebuff. dict. tract. de liter. obligat. art. 6. gloſ.
2. num. 4. Caualc. deciſ. Fiuiz. 19. num. 1. Guttier. dict.
cap. 4. nu. 18. Paul. Caſtr. conſil. 20. num. 42. lib. 3. Ne-
uiz. dict. lib. 3. num. 51. Ferret. conſil. 209. nu. 2. tom. 1.
nam eo caſu dictum monitorium, & pręceptum tali
clauſula iuſtificatum non continebit grauamen, dict.
leg. de pupillo §. meminiſse ff. de noui oper. nunciat.
capitul. dilecto de appellationibus Aldobrandin. in
§. qui autem numer. 5. inſtit. de excuſat. tutor. in capit.
ex parte 1. col. vltim. de verborum ſignific. & in cap.
1. nu 6. de cauſ. poſseſs. Cęphal. conſil. 100. proceſsus
num. 2. tomo 1. Nauar. in dict. cap. cum contingat cau-
ſa 6. num. 5. nam iudex non excommunicat, niſi alter-
natiuè in caſu quo non ſoluerit, aut contumaciter non
comparuerit, vt notant doctores in dict. leg. de pupil-
lo §. meminiſse vbi Ripa numer. 24. Afflict. deciſ. Nea-
polit. 167. numer. 4. Parlador. dict. numer. 22. Viuius
vbi proximè: nam praxis hæc fuit adinuenta pro fa-
ciliori exitu iudiciorum ſecundum Abbatem in dict.
capitul. ex parte Bald. in l. ſcire oportet in princip. ff. de
excuſat. tutor. & in leg. ius alimentorum ff. vbi pupil-
lus educari debeat Corſet. in ſingulari in verbo citato
lo 1. & alij relati per Rebuff. vbi proximè num. 5. & 6.
Palatios Rubios in tract. de beneficijs vacantibus in
curia §. 15. Meſſia in leg. Regia Toleti titulo de los
terminos fundam. 11. part. 1. num. 1. Guttier. dict. cap.
4. num. 18. Oroſius in d. §. vbi decretum.

SVMMARIVM.

1 *Hæres conductoris poteſt cogi ad perſeuerandum in lo-
catione.*
2 *Loca pia non poſſunt conductiones facere, nec fideiubere
pro conductore.*
3 *Argumentum de fiſco ad Eccleſiam valet.*
4 *Fiſcus ſuccedens pro tempore anteriori vtitur iure priua-
ti, pro poſteriori vtitur ſuo priuilegio.*
5 *Eccleſia ſuccedens pręſcribenti præſcribit ſuo priuilegio.*
6 *Priuilegiatus ſuccedens conductori poteſt in conductione
perſeuerare.*
7 *Difficultas excuſat à pœna.*
8 *Priuilegium fiſci, vel Eccleſiæ tranſit etiam in volunta-
rium ſucceſsorem.*
9 *Fiſcus, vel Eccleſia ſuccedens laico trahit cauſam ad
ſuum iudicem.*

Eccleſia hæres conductoris an poſſit cogi ad perſeue-
randum in conductione.

RESOLVTIO DXXXVI.

HÆres conductoris regulariter poteſt cogi
1 † per locatores in conductione perſeuera-
re, quia hęres ſuccedit in omnibus obliga-
tionibus defuncti, ita nouiſſime concludit
Rota Lucenſis deciſ. 85. numer. 1. dubitatum fuit, an
iſtud haberet locum in Eccleſia hoſpitali, aut alio lo-
co pio, & talia loca ſi ſuccedant non teneri perſeuera-
re in conductione, etiam quod hæreditatem ſibi relı-
ctam acceptauerint: facit primo, quia iſta loca non
2 poſſunt conductiones facere † quemadmodum de
milite Eccleſia, & Eccleſiaſtico tradunt Cyn. & Bald.
in l. milites C. locat. imò nec fideiubere pro conducto-
ribus nec Gabellas conducere Carroc. de loca par. 2.
cap. final. num. 7.
3 Secundo valet argumentum de fiſco † ad Eccle-
ſiam, vel alium pium locum, vt per Euerard. in loco
à fiſco ad Eccleſ. iſta enim æquiparantur leg. fin. C. de
ſacroſ. Eccleſ. Tiraquell. de priuileg. piæ cauſæ Abb.
conſil. 108. vbi addito, ſed in fiſco quando ſuccedit
in ius priuati attenditur tempus ſui ingreſsus, vt ſuo
priuilegio vtatur, quia regula eſt, quod pro tempo-
4 re anteriori † vtitur iure priuati, pro tempore verò
ſequenti vtitur iure ſuo priuilegiato, quando in ius
alterius ſuccedit per text. in leg. fiſcus ff. de iure fiſci, &
in leg. cum quidam §. fiſcus ff. de vſur. & alijs ſimilibus
adductis per Peregr. de iur. fiſc. lib. .. tit. 2. numer. 35.
vnde quemadmodum fiſcus non teneretur pro tem-
pore ſui ingreſsus perſeuerare in conductione atten-
to illo priuilegio, idem in hoc pio loco dicendum
eſt, quod præſertim à principis patrimonio deſcendit,
ſic & in præſcriptione dicit Iaſon in auth. quas actio-
nes numer. 36. C. de ſacroſ. Eccleſ. quod quando Ec-
5 cleſia ſuccedit † priuato, contra quem erat inchoata
præſcriptio, præſcribitur ſecundum priuilegium, quod
habet Eccleſia.
6 In contrarium facit, quia conductori † ſuccedens
priuilegiatus poteſt non obſtante prohibitione in cō-
ductione perſeuerare Caroc. dicto loco numer. 10.
per gloſ. in cap. 1. ne cler. vel mona. ſi poteſt ad libi-
tum, ergo cogi poterit, ne locator ſit in damno, & ne
ipſe teneatur ad intereſse vti hæres, vt dicit gloſ. & eſt
textus ibi in l. decurio 4. ff. de decur.
Sed reſpondetur, quod illud eſt inductum fauore
Eccleſiæ, vt poſſit, ſi velit perſeuerare, ergo in eius
odium non eſt extendendum; vlterius animaduerten-
dum eſt, quod nullo modo fieri poſset, vt perſeuera-
ret in locatione domus iſtius, quia longè plus eſset
damnum, quam vtilitas, nam neceſse eſset deputare
œconomum, & gaſtaldum cui annuum ſtipendium
tribuendum eſset, & non poſset curam bonorum ha-
bere Eccleſiæ vnde ſtante difficultate excuſari debet,
7 quia difficultas † excuſat à pœna capit. breui de iu-
reiur. leg. ſciendum ff. de vſur. & læſio enormiſſima in
eius damnum reſultaret ex contractu auitoris, & res
tractu temporis efficeretur iniqua, & eſset reparanda,
vt dixi deciſ. 226 & 239.
Nec eſt, quod dicatur, quod habet arbitrium Ec-
cleſia, ſi non vult pati damnum, remittere hæredi-
tatem, quia hæreditatem poteſt retinere tanquam
legatum pium in caſu, de quo agebatur, erat ante-
rior pius locus pro intereſse ex ſuo contractu, & pri-
uilegium fiſci, & Eccleſiæ, vel alterius loci pij tran-
8 ſit † etiam in voluntarium ſucceſsorem, qualis eſt hę-
res vt in ea quæſtione, quæ controuertitur, an ſucce-
dens in ius priuati teneatur ſtare colono, tenent do-
ctores, quos ſequitur Cæphal. in conſilio 255. numer.
461. & in fiſco Pereg. dict. lib. 6. tit. 4. num. 40.

9 Item

Google

9 Item fiſcus ſuccedens priuato † non tenetur ſequi cauſam coram iudice priuati vertentem, ſed trahit ad ſuum iudicem, ex communi, de qua per Dec. in cap. quia nu. 10. de iudic. & in Eccleſia, & clerico, qui ſucceſſit laico eſſe magis communem opinionem, colligimus ex traditis per Anton. in capit. quia verb. de iudic. Cagnol. in l. 2. Cod. de pactis inter emp. num. 186. Maran. de ordine iud. fol. 121. numer. 13. Ripa in capitulo decernimus numer. 22. de iud. & in hærede Iaſon. in l. emancipati numer. 3. Cod. de collat. Vaſqu. de ſucceſſ. creat. §. 22. num. 70. Spin. in ſpecul. teſtam. gloſ. 33. num. 72.

SVMMARIVM.

1 *Quoties diſponitur in aliquo negotio eſſe eligendos peritos, non ſufficit vnus, niſi quis eſſet electus de communi partium conſenſu.*

2 *In actu à mera vnius voluntate dependente, vt in hereditatis aditione, an vnus tunc ſufficiat interpres, vide remiſſiue.*

3 *Vnus quando eſt peritiſſimus, ſufficit in negotio, in quo ſtandum eſt peritis.*

4 *Sufficit vnus peritus, quando in loco non eſt peritorum copia.*

5 *Quando in prouincia deſunt Epiſcopi, qui debent conſecrare electum, debent aduocari ex alia prouincia.*

An quando in aliquo negotio ſtandum eſt peritis ſufficiat vnus peritus, an vero duo.

RESOLVTIO DXXXV.

1 Generale eſt, vt quoties de eligendis in arte peritis tractatur non ſufficiat † vnus, ſed opus ſit duobus, ſi haberi poſſunt, ſecundum Bart. in l. 2. in fina. verſic. C. de ponde. & aur. illa. libr. 11. in l. pri. column. 2. verſicul. ſed quæro debet ne duobus ff. de ven. inſpi. in l. pri. §. final. columna 1. verſicul. ſed tunc procedit dubium, & ibi Paul. Caſtrens. in fine verſic. Roma. colum. 1. verſic. inducitur autem text. iſte, & colum. ſequent. in princip. Alexand. column. 1. verſic. ſecundo ex eodem text. & column. ſeq. Iaſon. colum. 3. verſicul. ſecunda concluſio Bartol. & colum. ſeq. Clau. Aquen. colum. 1. poſt princip. verſic. ex gloſa inquantum Bartol. & Andre. Alcia. in repet. column. 4. verſicul. & pro hac parte, & verſicul. limita iſtam, quidquid in lectura dixerit ff. de verborum obligation. vbi limitant id non procedere, ſi quis electus eſſet de communi partium conſenſu, aut per vniuerſitatem ad aliquod officium deſtinatus, ex quo defendi poteſt practica iudicum recentiorum, qui hodie in faciendo iudicio, an vulnus ſit mortale, vel non, vel ex eo ſit remanſura cicatrix, nec ne, vnum tantum chirurgum ſiue Phiſicum adhibent, nam ſi id faciunt de conſenſu partium, licet plurimi, ſed malè id obſeruent, etiam ſine partium conſenſu ſuſtinetur: Eandem etiam concluſionem repetijt idem Bartol. in leg. final. circa final. & ibi Hypp. Marſi. columna penultim. verſicul. vlterius, in quantum Bartol. ff. ad leg. Corn. de Sicar. & idem Bartol. in proæm. digeſto. circa finem princip. & ibi Bal. columna ſecunda, verſic. ſed an credatur vni, & Hyeronim. Cagno. columna decima prima, verſic. concludit tertio Bartol. & iterum idem etiam Bartol. in l. comparationes, in ſecun. lectu. cir. finem verſicul. ſecundo not. & ibi Bald. column. penultim. verſicul. venio ad ſextam quæſtionem, & Saly. colum. penult. verſicul. venio ad ſextam queſtion. C. de fid. inſtrum. iterum etiam Bald. in conſil. 136. proponitur, quod Titius, columna prima, verſicul. & ſi dicitur, quod vbi libro ſecundo, in leg. directas. C. de teſtamen. manumiſſ. vbi id intelligit modo ille vnus honeſta ſit perſona, in capitul. cauſam matrimonij columna prima, verſicul. item no. quod cuilibet, extra de proba. vbi eod. modo id dicit procedere modo quis ſit fide dignus, ſubdens etiam non eſſe conſtituendam inter mecanicas, & alias artes differentiam; Ang. in §. quod autem, in authent. de non alie. aut permu. reb. Eccleſi. & in auth. vt præpo. nom. Imperat. circa finem in l. hac edictali. §. his illud, columna prima, numero quarto, C. de ſecun. nupt. & in leg. qui luminib. circa princip. ff. de ſerui. vrba. prędio. Roma. in conſilio vigeſimo, viſo puncto, poſt medi. verſicul. non ob ſecundum, Anch. & Butri. in capitulo propoſuiſti & ibi Franciſc. Aretin. columna ſecunda, verſicul. circa primum, qui hanc communem opinionem aſſerit, Felyn. columna tertia, verſicul. ſecunda concluſio, & Dec. columna quarta, verſicul. expeditis notabilibus extra de probatio. Ange. Aretin. in tractat. male. in verſicul. vna alia percuſſione, in princip. iterum Alexand. in conſilio trigeſimo quinto, viſa ſcriptura, columna final. in ſecundo dub. libro primo, repetition. in conſilio 179. libro ſecundo, vbi dicit communem eſſe contra Ang. opinionem, id procedere etiam ſi de literarum Græcarum, aut Hæbraicarum interpretatione tractetur, ſuper quo videbis ipſum etiam Alexand. in dict. leg. prima, §. final. columna prima, & ſecunda, & ibi Areti. columna tertia, verſicul. & ad materiam, & Clau. Aquen. columna prima, ff. de verborum obligation. Felyn. in dict. capitulo propoſuiſti, columna quarta, verſicul. fallit tertio, & ibi Deci. columna quinta, verſiculo ex qua communi opinione extra de probation. ita tamen, vt animaduertas lector, quod dum Deci. ibi pro opinione Ang. contra Alexand. citat Bald. in dict. l. directas. Cod. de teſtament. manumiſſ. Bald. ibi loquitur quando eo in loco non niſi vnus interpres requiritur, vti & eum ſupra retulimus, & principalem hanc concluſionem ſequitur iterum idem Alexand. in conſilio 148. excellentiſſime Domine, columna ſecunda, verſiculo, & in ſpecie libro ſecundo, Paris de Pute. in tractat. Syndi. in verſicul. negligentia infra quantum columna final. verſicul. dic ad hoc, vt excuſetur, iterum etiam Iaſon. in l. admonendi, in repet. columna octuageſima tertia, verſicul. bene facit, quod in ſimili tenet Bartol. ſub numero 196. in antiquis impreſſio. & columna ſeptuageſima ſecunda, numero 179. in nouis ff. de iureiurand. Soci. iun. l. in conſilio 61. in præſenti, columna final. verſicul. ad hoc maximè, libro primo, dum allegat Bartol. in dict. proœm. digeſt. Guid. Pap. in conſilio 177. nobilis, columna ſecunda, verſicul. & licet, & deciſio. 394. de medicis doctoribus circa finem, & videtur ſequi etiam Andre. Tiraquel. in repet. l. ſi vnquam, in verſicul. ſuſceperit liberos, numero 239. C. de reuocat. donatio. dum ſe remittit ad nonnullos ex prææallegatis.

Quid autem ſi ſimus in actu à mera vnius volunta-
a tate dependente, † vt in hæreditatis aditione, an tunc vnus ſufficiat interpres, videbis Bartol. ſufficere ſentientem in leg. mutum cir. med. verſicul. ſi verò per ſe non intelligit, & ibi clarius Alexand. idem quoque aſſerentem, columna ſecunda, verſicul. item in quantum Bartol. ſecundo membro, & Iaſon. circa finem verſiculo in ſecundo membro, de quo etiam per Franciſc. Areti. ibi columna ſecunda, in fin. verſicul. ſecundo adde. & columna ſequen. ff. de acqui. hæredi. & hæc opinio, quam ſupra ex communi omnium calculo recenſuimus, ſequenda eſt.

Quanquam etiam ſunt, qui hac in re aliter voluerint, vt per Tiraquel. vbi ſupra, & qui latius diſtinxerunt vt per Abb. in dicto capitulo propoſuiſti columna ſecunda, verſicul. nunc diſcutiamus, & ſeq.

de probat. ſuper cuius diſtinctionis veritate videbis Aretin. ibi columna ſecunda, verſic. circa primum, & Felyn. columna quarta, verſicul. ad hanc fallentiam, & Dec. colum. etiam 4. verſicul. quod autem dictum eſt, & Alexand. in dict. l. prima. §. final. columna ſecunda, in princip. verſicul. licet io hoc ſolus D. Abba. & ibi etiam Aret. columna prima in fin. verſicul. extra gloſ. & colum. ſequent. Andr. Alciat. in lectu. columna ſecunda, in verſicul. interpretem, in princip. ff. de verbo. obligat. Ioan. Mari. Rimin. in dict. l. iuris ignorantia columna quarta, in fin. & ibi Philip. Deci. in princ. lectu. ante fin. verſicul. & quod dictum eſt, & iterum in ſecun. lectu. columna final. verſicul. limitatur ſecundum Abba. C. qui admitt. eundem Felyn. in capitulo ſignificaſti columna ſecunda, verſicul. ſecunda concluſio, iuncto verſic. fallit tertio, & iterum verſic. ſed hanc fallentiam extra de homic.

3 Si tamen vnus eſſet peritiſſimus, † generaliter
ſufficeret vt probat textus in l. ſeptimo menſe ff. de
ſtatu homi. & faciunt nota. per Ioan. Andream in
capitulo primo de conſtitut. in 6. per Abb. in capitulo calumniam, circa fin. extra de pœnis, & per Andre. Alciat. in dict. l. prima. §. final. in verſicul. interpretem in princ. ff. de verborum obligationib. & expreſſius in conſultore, id voluerunt Ioan. Mari Rimin. in dict. l. iuris ignorantia columna ſecunda, verſicul. aliquando vero, & tertio, & ibi vterque Deci. ſcilicet Lancellott. poſt princip. verſiculo an autem vt quis, & Philipp. eius frater, in prima lectura columna final. verſiculo ſi tamen eſſet, & iterum in ſecunda lectura columna etiam final. verſiculo ſimiliter ſi eſſet vnus, Cod. qui admit. Franciſc. Aretin. in dicto capitulo propoſuiſti columna tertia, verſicul. ſi verò locus, & ibi etiam Philipp. Deci. columna quinta, verſiculo, & ſecundam opinionem communem, extra de proba. Felyn. in dicto capitulo ſignificaſti primo. columna tertia, in princip. extra de Homic.

Declara quarto, vt ſi in loco habitationis non ad-
4 ſit peritorum copia, † teneatur quis adire peritos loci
viciniori, ſecundum Andre. Tiraquell. in tractat. de pœn. Cau. 11. columna final. verſiculo, & hoc quoque intellige, & in tractat. retract. titulo ſecundo, §. quarto, in gloſa ſeptima in fin. vbi alios citat. concordan. ita tamen, vt illi addere poſſis, idem etiam voluiſſe Fulgos. in dict. l. iuris ignorantia. poſt princip. verſiculo ſed ſi ſit in loco proximo Cod. qui admit. Alexand. in l. ſi ab Hoſtib. columna tertia, verſicul. ſed iuxta hoc quæro. ff. ſolut. matrimo. & Franciſ. Aretin. in l. continuus §. item, qui inſulam, cir. princip. ff. de verborum obligation. vbi Aretin. hoc
confirmat per text. in capitul. ſi fortè, quod eſt vlnm.
5 65. diſtinct. vbi quando in prouincia † deſunt Epiſ-
copi quos alterius Epiſcopi conſecrationi intereſſe oportet de alia ſunt prouincia aſſumendi, & per text. in capitul. Pontifices 7. q. prima. vbi dicitur loco Epiſcopi infirmi aliorum vicinorum Epiſcoporum auxilium eſſe à ſacerdotibus implorandum.

S V M M A R I V M.

1 *Hora canonica ſine interruptione recitanda.*
2 *Si impedimentum neceſſarium interueniat licita eſt interruptio.*
3 *Quid ſi impedimentum ſit neceſſarium, & longa interruptio officium ab initio eſt inchoandum.*
4 *Beneficiatus an aliquo caſu excuſetur a recitatione horæ canonicæ remiſſine.*

Hora canonica poteſt interrumpi à beneficiato.

RESOLVTIO DXXXVI.

IN hac quæſtione reſpondi cum Gaſp. Theſaur. quæſt. Forens. q. 100. cuius tenor eſt.

Fuit à me quæſitum à Reuerendiſſimo Abbate, nunquid hora canonica, quæ ſolet recitari per Eccleſiæ presbyteros, aut prælatos, poſſit interrumpi, & reſpondi, quod regulariter non poteſt cum
1 illa ſit † ſine interruptione recitanda Nauar. de hor.
canon. c. 10. nu. 38. Sot. de inſtit. & iur. libro 10. quæſt. 5. caſ. 3. Graff. 2. par. deciſ. lib. 3. capitul. 17. num. 14.
Sed ſi aliquid accidat medio tempore, per quod
2 impedimentum † iuſtum oriri poſſit, tunc licita erit in-
terruptio, Nauar. capitulo vigeſimo primo, numero ſeptimo, Medina de orat. quæſtione 16. in fine Rodriquez in ſumma parte prima, capitulo 143. in fine modo tamen interruptio ſit ad breue tempus, de quo non poteſt dari certa regula, cum id ex circumſtantijs pendeat, de quibus nihil certum determinari poteſt; ſed prudentis confeſſoris iudicio remittitur, qui iuxta caſum contigentem diſcernere poterit lepram à lepra Azor. libri decimo, capitulo quinto, quæſtione decima ſexta, de orat. ſi autem per lōgi temporis ſpatium
3 cedat † interruptio eſt ab initio officium inchoandum.
Quando beneficiatus ab hora canonica excuſetur
4 † vide Brunor. à ſole quæſt. 40.

S V M M A R I V M.

1 *Mulier ignorans primum virum viuere, ſi ſecundo nubat parit filios legitimos, & è contrario.*
2 *Cognati ex ignorantia nubentes faciunt filios legitimos.*
3 *Nati ex matrimonio putatiuo, ſed nullo ſunt illegitimi, quando matrimonium fuit clandeſtine contractum.*

Ignorantia exiſtentis impedimenti in matrimonio, an faciat filios legitimos, & quando id locum habeat.

RESOLVTIO DXXXVII.

IN hac quæſt. reſpondi cum Theſ. quæſt 94. cuius tenor eſt.

Ignorantia exiſtentis impedimenti in matrimonio excuſat contrahente, & reddit filios legitimos, qui ex eo matrimonio nati ſunt, licet matrimonium diſſoluatur hæc eſt regula, quam doctores eliciunt ex capitul. ex tenore, qui filij ſint legitimi, vbi text. format caſum in eo, qui viuente prima vxore contrahit cum ſecunda illo ignorante, & idem
1 erit caſus quando ſecunda vxor † eſt nupta, & con-
trahit cum ſoluto ignorans, quod maritus primus viueret, & eam ſequuntur Oldr. conſil. 256 numero quarto, Abb. in capit. cum inhibitio de cland. deſponſat. numero 9. Ioa. Lup. de matrimon ſecunda parte princip. numero 14. & 18. Crot. Cephal. Graminat. Ruin. Dec. Iaſ. Didac. Ancharan. Paris. Caſſador. & Maſcard. quos allegat Ceual. in qq. practic. quæſt. 697. idem eſt in matrimonio putatiuo quando inter contrahentes erat cognatio, & durante vita vixerint vti
2 vir, & vxor, † nam filius habebitur pro legitimo, con-
ſuluiſſe dicit, & poſt multa defendit Iacob. Cancer. Var. reſolut. parte tertia, capitulo decimo primo, de ſponſalibus numero 59. & ſeqq. etiam quod ſine diſpenſatione, & contra formam Concilij fuiſſet contractum matrimonium.

Ampliant aliqui iſtam regulam, vt procedat exiſtente bona fide vnius ex coniugibus, vt ad illegitimitatem inducendam vtriuſque contrahentis mala fides requiratur, vt notat Tellus Fernandez in

l. 6.

l.6. Tauri nu. 8. & ſentit Cancer. dicto cap. 11. numer. 61. & 62.

Sed contrariam opinionem aduerſus regulam principalem tenent alij interpretes grauiſsimi, qui contra regulam prædictam tenuerunt filium natum ex tali matrimonio putatiuo non eſſe legitimum, & re vera quomodo fieri poteſt, vt filij legitimi dicantur, qui ex illegitimo matrimonio nati ſunt, cernaturque coniugium diſſolutum in conſpectu omnium, & filij contrarium repreſentent? illamque opinionem dubio carere, quando vnus ex contrahentibus, qui ſciebat impedimentum, mala fides acceſſit; Non eſt enim dubium quin filij iſti inſpecta ſcientia illius contrahentis, qui ſciens viuente vxore prima, vel primo marito nubit naſcantur ex damnato, & punibili coitu, cum tale matrimonium puniatur criminaliter, vt dixi quæſtion. libr. 2. quæſtion. 14. & tali caſu non ſolum illegitimus, ſeu naturalis, ſed Spurius omniſque ſucceſsionis incapax filius dicetur ex latè per me congeſtis dicto libro 1. quæſtion. quæſtion. 14.

Regulam iſtam ego aliquando diſputando dicebam eſſe intelligendam quando impedimentum, quod ab initio extabat fuit ſemper occultum, & in ea credibili ignorantia coniuges mortui ſunt, tunc enim æquitas ſuadet, vt filij, qui ex illo putatiuo matrimonio nati ſunt pro legitimis habeantur, & veritas ſuperueniens illis nocere non poteſt.

Verum à regula diſcedere durum eſſet, quia illa prima opinio, & humanior, & magis communiter recepta, vt ex ſupracitatis doctoribus licet colligere, & in dubijs opinionibus tutius eſt mitiorem partem ſequi, & quæ pro legitimatione facit etiam contra communem opinionem, vt dicit Caſſador. deciſione prima, titulo de ſponſalibus numero octauo.

Limitatur tamen, & reſtringitur quando matri-
3 monium † clandeſtinè, & non præcedentibus denunciationibus eſſet celebratum, nam tunc filij nati: ſunt illegitimi capitulo ex tenore numero quarto, dicitur autem clandeſtinè contractum, quando non publicè contrahitur, etiam ſi non adſint denunciationes, & eandem partem defendunt Socin. quadrageſimo ſexto, numero quadrageſimo octauo, allegans multos, qui communiter tenent iſtam limitationem Inn Hoſtiens. Ruyn. ſibi contrarius Oldrad. Ceph. Socin. iun. gloſ. Bartol. Peregrin. in articulo vigeſimo quarto, numero 74. quos ad longum recenſet Cequal. in dict. quæſtione 697. numero quarto, & ſeqq. qui latè defendit tam ex textu claro in dicto capitulo, cum inhibitio §. ſi quis vero, quam ex Concilio Tridentino capitulo primo, ſeſs. vigeſima quarta, de reformat. matrimo. iſtam partem & bene dicit, quod prima fronte ab illis doctoribus, qui conſcrutantur viſcera iuris teneretur prima opinio propter text. in princip. allegatum, nam vt dicit Cancer. numer. 66. vterque coniugum ſciunt impedimentum, & in mala fide exiſtunt.

Secundo limita ſi matrimonium fuiſſet ſecutum cum ea, cum qua prius fuiſſet ſcienter commiſſum adulterium, & in adulterio fuiſſent nati; nam tunc ex matrimonio ſubſecuto illi filij non efficiuntur legitimi non obſtantibus denunciationibus.

Nam doctores loquuntur de filijs natis in figura matrimonij, ita loquitur text. in dicto capitulo ex tenore.

Tertio limita quando agitur de præiudicio tertij ſubſtituti, nam tunc talis fictio non debet nocere veritati in præiudicium vocatorum vide ad materiam Vincent. de Franch. deciſio 130. Socin. Iun. conſil. 86. libr. 2. Cephal. conſil. 82. numer. 24. Coſta de iur. & fac. ignor.

SVMMARIVM.

1 *Patiens morbum caducum eſt irregularis.*
2 *Laborans morbo caduco eſt irregularis, etiam ſi ſemel ceciderit.*
3 *Semel paſſus morbum caducum non poteſt ordinari, etiam ſi videatur ſanatus.*
4 *Non poteſt eligi nec poſtulari laborans morbo epileptico.*
5 *Laboranti morbo caduco, non poteſt fieri collatio beneficij.*
6 *Semel morboſus præſumitur in morbo permanere, niſi contrarium probetur.*

An qui ſemel incidit in morbum caducum ſit irregularis.

RESOLVTIO DXXXVIII.

1 PVriens morbum caducum eſt irregularis, † quia morbus epilepticus eſt nimis turpis, & flagitioſus, atque illo laborans eſt inhabilis ad ordines ſacros, Ægidius in capitul. cum inter numero 23. de elect. Butr. in capit. penult. notab. 3. de corpore vitiatis Paul. Æmilius deciſ. Rotæ 48. num. 3. & 238. numero 3. parte 2. nec aſcendere potuit ad ſacros, & præsbyteratus ordines capitul. maritum iuncto capit. communiter 33. diſtinct. vbi gloſ. verbo de ijs Guilelm. Archidiac. & communiter doctores dicunt quod furioſi, lunatici, caduci, & demoniaci promoueri non debent, nec etiam poſtquam liberati fuerint ordinari, & ſequitur Syluester in ſumma verbo corpore vitiatus numero quinto, verſic. octauo dicens id procedere etiam ſi labo-
2 rans morbo caduco ſemel tantum ceciderit, † Nauar. in Manuali Hiſpano capitulo 27. numero 203. & in latino numero 187. dicens, quod epilepſiam habens, quam alij morbum caducum, ſeu cadendi appellant eſt irregularis, ſecundum Aluarum Pelagium libro primo, de Planctu Eccleſiæ capitul. 48. litera F. verſic. epilepſis, qui duobus modis id euenire aſſerit, quos Phyloſophicè declarat Selua de benefic. tertia parte, quæſtione 5. numero 22. Burgoſ. in tractat. de irregular. parte prima, quæſtione 6. numero 15. & parte 5. §. de corpore vitiatis numero 9. Duaren. libr. 4. de ſacris Eccleſ. miniſtr. capitulo tertio, dicens de correptis morbo comitiali, quod qui ſubito concidit, cuius ex ore ſpumæ mouentur, vt inquit Celſus cum membrorum, ac neruorum diſtentione is ad rem diuinam in Eccleſia faciendam inutilis eſt, nam in hoc morbo ſolus Papa diſpenſat, quia eſt intantum irregularis, quod qui ſemel
3 tantum fuit cum paſſus † nunquam ordinari valeat, & ſi videatur ex toto curatus argum. capit. fin. verſic. non enim 15. quæſtion. 1. ibi, non enim poteſt ad ſacerdotium prouehi is, qui aliquando inſaniuit iuncta l. furor. ff. de ſponſalibus, imo etiam ordinatus non poteſt celebrare ſi multoties cadit, nec etiam ſi rarò, ſi ſpumas ore eijciat gloſ. dict. verb. de ijs, Villadiego, de irregularitate capit. 1. numero 30. in fine, & cap. 15. in princip. & text. in capit. in literis 4. quæſtione 2. gloſ. in ſumma ibidem Rebuff. in tractat. de pacific. poſſeſs. num. 272. Ioan. Andr. in capit. cum inter 21. num. 21. de elect. vnde morbo epileptico la-
4 borans, † ſicut nequit eligi, ita nec poſtulari, quia eſt ad beneficia inhabilis cap. cum inter proximè allegato vbi Innocent. & Abb. nu. 2. & 7. gloſ. in ſumma dicta cauſa 7. quæſt. 2. Hoſtienſis in ſumma de poſtulatione prælatorum numero 4 Flamin. Paris. lib. 5. de reſignat. benefic. cap. 6. numero 105. Duaren. lib. 4. de ſacris Eccleſiæ miniſterijs capit. 4. Paul. Æmilius dict. dec. 48. num. 4. & 5. deciſ. 238. numero 1. & ſeqq. parte

2. Gre-

2. Gregor. Lopez. in l. 24. tit. 5. par. 1. gloſ. 1. Rebuff.
dict. num. 272. Petr. de Biaxio in tract. dictorij conſi-
ciendarum electionum part. 2. capit. 5. verſicul. ſuper.
Fitman. in tract. de Epiſcopo libr. 3. in vltima parte
quæſt. 7. & libr. 2. par. 1. num. 56. Ioan. Corraſius in Pa-
raph. ſacerdot par. 3. numero 6. cap. 6. dicens, quod
cum epilepſia laborantes valido corpore non ſint, nec
ſine ſcandalo ob ſubitariam totius corporis conuul-
ſionem diuinis poſſint deſeruire dict. cap. in literis,
5 ad beneficium † promoueri non poſſunt dict. capit.
cum inter, & dict. cap. communiter 33. diſtinct. gloſ.
proximè allegata Cardinal. in dict. capit. communi-
ter verſic. dicunt Tancred. & Goffred. Alexan. in l. fu-
rioſum colum. 3. C. qui teſtam. facere poſſunt Man-
dos. in tract. de caſibus annalibus n. 87. cap. 1. 7. quæ-
ſtion. 2. Aluar. Pelagius, vbi proximè, aliàs enim præ-
ſentatio ſicut collano morbo caduco laboranti facta
eſt nulla ipſo iure Hoſtiens. Ioan. And. Cardinal. Abb.
& Imola in dict. capit. cum inter de elect. Io. Selua de
benefic. 3. par. quæſt. 5. n. 32. Flamin. Paris. vbi proxi-
mè num. 106.

Et deueniendo ad articulum propoſitum, dico ta-
lem eſſe irregularem ex præſumptione iuris, nam ſe-
6 mel morboſus † in morbo permanere præſumitur, de
quo tetigit gloſ. verbo oſtendere in capitulo indicas 3.
quæſtione nona, quæ iuncto textu vult, quod qui
ſemel fuit furioſus præſumitur ſemper furioſus, niſi
contrarium probetur, & idem tenet gloſ. in capitul. fi-
nal. verbo competere de ſucceſs. ab inteſt. quam ſe-
quuntur ibi Imol. Ioan. And. de Butr. & Abb. & And.
Siculus.

SVMMARIVM.

1 *Tales teſtificationes ſuſcipimus quas præſentes teſtes dicunt.*

2 *Pro recognitione cedularum non ſufficiunt teſtes, qui dicant habere notam manum.*

3 *Quando ſcriptura eſt de partibus, teſtes aſſerentes cognoſcere ſcripturam, probant.*

4 *In ſcripturis antiquiſſimis non requiritur recognitio.*

5 *Regiſtrum recognoſcitur per teſtes habentes notam manum.*

6 *Scriptura priuata teſtatoris non probat, niſi teſtes deponant vidiſſe ſcribere.*

7 *In recognitione librorum ſufficit, quod teſtes deponant habere notam manum.*

8 *Recognitio porrectionis ſupplicationis probatur per regiſtratores.*

Teſtes deponentes de recognitione regiſtri an ſufficiat,
quod dicant ſe habere notam manum, abſque
eo, quod viderint ſcribi.

RESOLVTIO DXXXIX.

PErplexa nimis, & vaga eſt ſententia illa, quam
è noſtratibus inſtaſcripti (generalitatem ſe-
quentes) amplectuntur dum dicunt, quod
teſtes, vt ſcripturam alicuius priuatam legi-
timè recognouiſſe dicantur, debent fuiſſe præſentes
tempore, quo ab illo fuit ſcripta, adeo vt non ſuffi-
ciat ſi aliàs eundem ſcribere vidiſſe, ac ipſius chara-
cterem notum ſe habere aſſererent, prout voluerunt
Alexand. conſilio 150. numero decimo ſexto, libro
quinto, & conſil. 76. numero octauo, libro tertio,
Aretin. conſil. 64. numero ſeptimo, Socin. conſil.
274. libro ſecundo, Corneus conſilio 58. numero ſe-
cundo, libro tertio, Dec. conſilio 61. numero tertio,
verſicul & abſque dubio concludendum eſt Ripa
in l. admonendi numero 104. verſiculo ſexto exigi-
tur ff. de iureiur. Marſil. in rubr. de probat. numero
249. Ruyn. conſil. decimo primo, numero ſexto, &
conſil. decimo ſecundo, ſub numero octauo, verſicul.
& iſtud eſt de iure regulare libro tertio, & conſil. 194.
in fine numero decimo ſecundo, libro ſecundo, & rur-
ſus conſilio 131. numero decimo nono, libro primo,
ac conſilio 46. numero quarto, iuncto numero præ-
cedenti libro quarto, Paris. conſilio decimo nono,
numero 43. & ſequen. libro tertio, Afflict. deciſione
181. numero octauo, Aymon. de antiquit. temp. 1. par-
te ſection. quæritur etiam in hac materia numero 59.
& 60. Grammat. deciſione 84. & 43. ad finem Coua-
ruu. practic. quæſtion. capitulo 22. numero primo, in
fine, & numero ſecundo, verſicul. ſecundo, hoc ipſum,
& miror profectò, quod Rebuffus, qui tractatum de
chirographorum, & ſchedularum recognitione in pri-
mo tomo conſtit. Franciæ conſcripſit, concluſionem
hanc non examinauerit; Moder. in prax. Capitolini fo-
ri libro tertio, capitulo 3. numero nono, Grauat.
ad Veſtr. vbi ſtatim dicam. Menoc. de arb. iud. caſ. 114.
n. 22. Ioſep. Lodou. deciſione Peruſina ſeptima, nu-
mero decimo ſeptimo, & decimo octauo, vbi de com-
muni teſtatur latè Nouarius in ſua praxi de recogni-
tione Apocæ quæſtion. mouentur ex §. ſi quis igitur
1 ibi. Etenim tales teſtificationes † ſuſcipimus, quas
præſentes teſtes dicunt, quia his præſentibus ſubſcrip-
ſit, qui documentum fecit, & hunc nouerunt, in au-
thent. de inſtrument. caut. & fid. coll. ſexta, vbi etiam
eſt gloſs. in verbo, neque enim, per rationem, quia
taliter teſtificantes facillimè decipi poſſunt, cum
hominum character diuerſis ex accidentibus variari
perſæpe ſoleat, vt latius per Imperatorem habetur
in dict. authent. in principio tituli, & per gloſs. in
verbo facimus in præcitato §. ſi quis igitur, & tra-
dit Alexand. conſil. 181. numero tertio, verſicul.
bene poſſent libro ſecundo, & Grauat. ad Veſtr. li-
bro ſexto, capitulo primo, litera I. numero vige-
ſimoquinto, in fine, & numero 26. Moderni in dict.
deciſione Peruſina ſeptima, numero decimo octauo,
poſt Corneum dict. conſilio 58. numero ſecundo,
verſicul. & quia concludendum eſt. Grammat. dict.
deciſione 84. numero ſecundo, Couaru. vbi dixi nu-
mero quarto, in fine, hanc etiam generalitatem
Rota videtur ſequuta, vt per Puteum deciſione pri-
ma, incipien. in recognitione de fide inſtrumentorum,
vbi ſimpliciter loquitur de priuata cedula, & Caputa-
quenſ. deciſione vigeſima ſeptima, incipien. licet ſty-
lus notorius libr. primo, vbi loquitur de ſcripturis, Il-
luſtriſſimus Cardinalis Paleotus tunc Rotæ auditor
in deciſione 145. incip. Romana 200. millium, ibi pri-
mo Domini concluſerunt quoad primam partem
dubij cedulam non eſſe ſufficienter recognitam &c.
& alias coram R. P. D. Robuſterio in illa Toletana
matrimonij die 13. Februarij 1572. ibi in prima Do-
mini firmarunt regulam pro do. Ioanne, quod pro
2 recognitione huiuſmodi † cedularum, regulariter
non ſufficiunt teſtes, qui dicunt habere notam ma-
num, quia viderunt illum alias ſcribere, & cæte-
ra, & rurſus in illa Romana donationis 50000. co-
ram Domino Oradino inter Illuſtriſſimas Magdale-
nam de Vrſinis, & Portiam etiam de Vrſinis de Co-
re incipien.

In prima parte quo ad recognitionem concluſum
fuit ſcripturam fuiſſe ſufficienter recognitam eſſe
manu Domini Lelij, quia Domini in diuerſis cauſis
tenuerunt, quod de iure communi licet teſtes de-
ponant ſe recognoſcere ſcripturam priuatam, quia
habuerunt notam manum, non ſufficienter reco-
gnoſcant.

Nonnulli tamen caſus ſunt, in quibus receditur à
ſupracitata concluſione.

3 Primus eſt in recognitione † inſtrumentorum præ-
ſertim de partibus, & manus notarij, dummodo te-

ſtes

ſtes manum perſonam, & ſcribentis ſcripturam ſe re-
cognoſcere affirment, vt per Caputaquenſ. præcitata
deciſione vigeſima ſeptima, libro primo, & habetur
in illa Romana donationis 50000. inter Illuſtriſſimas
Magdalenam de Vrſinis, & Portiam de Core incipien.
in prima parte, quoad recognitionem ibi quo vero ad
manum Notarij tentum fuit bonam eſse recognitio-
nem, quia teſtes eam recognoſcunt, nec in inſtru-
mento notarij requiritur, quod teſtes viderint eum
ſcribere, & ita ſolent tenere Domini, & habetur in il-
la Barchinonenſi matrimonij coram Domino Robu-
ſterio 31. Ianuarij 1565. & nota, quod in antiquiſſi-
4 mis † non requiritur recognitio, vt fuit reſolutum
in vna Romana Caſtri Orciani 4. Februarij 1575. co-
ram dom. Cotta. incipient. concluſum fuit inſtrumen-
tum anni 1286. Habere omnia requiſita ad validita-
tem iſtrumenti, & quia ſumus in antiquiſſimis Do-
mini communiter tenent, quod non requiratur re-
cognitio per obſeruantiam Rotæ viſum fuit Domi-
nis habere locum in inſtrumentis antiquis, ſed non
in antiquiſſimis, citat inter alios Couarum. practic.
qq. capitulo vigeſimo primo, numero ſexto, verſi-
cul ſecundus caſus, & habetur in repertorio Anton.
Auguſtini de fide inſtrument. commun. verſiculo de-
cimo ſeptimo, vbi ex Puteo deciſione nona, de
fide inſtrumen. dicit requiri probationem, quod il-
le reputabatur pro Notario, idemque forſan dici
poſset de recognitione manus alterius publici offi-
cialis, vel ſecretarij, quorum manus eſt adeo nota,
prout illa notariorum, videtur enim, quod militet
eadem ratio.

Secundus eſt in recognitione regiſtri, in quo præ-
tenditur conſtare de ſententia, & re iudicata, nam
5 recognoſcitur † per teſtes, qui habeant notam ma-
num, abſque eo, quod viderint ſcribi Peregrin. dict.
deciſione 277. de fide inſtrument. libro primo, &
præſertim ſi regiſtrum præfatum erat antiquum.
Achill. eadem deciſione ſecunda, de fide inſtrum. in-
cipien. quicquid ſit in apoca ex ratione, nam in regi-
ſtro integro non poteſt ita de facili falſitas committi,
prout in apoca.

Tertius eſt caſus in recognitione ſcripturæ teſtato-
ris, qui locum pium inſtituit, tunc enim illa exacta
probatio remittitur, ſed ſufficit recognitionem fieri
eo modo, quo aliæ ſcripturæ recognoſcuntur, vt dixi
ſupra numero vigeſimo tertio, ex Puteo, dicta deciſ.
decima ſeptima, de fide inſtrument.

6 Contrarium in ſcriptura priuata teſtatoris, † vt
niſi teſtes dicant vidiſse ſcribere non probent Rnyn.
dicto conſilio decimo primo, numero ſexto, octauo, &
nono, libro tertio, & Paris. conſilio decimo nono, nu-
mero trigeſimo ſeptimo, libro tertio, dixi in conſil. 41.
n. 92. rogatus ab Eccellen. ac in omni virtutum, & ho-
neſtatis genere perſpicuo ſpeculo domina Lucida
Paniecorua mihi fratria, ſeu glore, vel matris, domina
admodum ſingularis, cui ſingulares ob eius animi do-
tes me plurimum debere fateor.

Quartus eſt caſus in recognitione librorum, in
7 quibus teſtes deponere ſufficit † ſe manum recogno-
ſcere, & quod iudicio ſuo partitæ ſunt ſcriptæ manu
talis Bald. in authent. ſed nono iure num. 8. C. ſi cer-
tum petatur Alexan. dicto conſilio 76. numero 8. li-
bro 3. Dec. d. capit. 2. n. 76. de fide inſtrument. Ruin.
dicto conſilio 11. num 8. & 9. libr. 3. & dicto conſilio
70. num. 4. libr. 4. vide magis communi teſtatur Me-
noch de arbit. iudic. dicto caſu 114. numero vigeſimo
tertio Put. dicta deciſione 2. de fide inſtrument. di-
cens, in recognitione librorum non requiritur illa
exacta ratio, prout in recognitione cedulæ priuatæ
Peregr. Fab. dicta deciſ. 277. incipient. in cauſa Ro-
mana de Pichis eodem tit. rationem affert, nam in
librorum recognitione ceſsat illa falſitatis ſuſpicio,
quæ ita faciliter committi poteſt in apoca, vt in di-
cta authent. de inſtrumentor. caut. & fid. in princip.
& per Socin. in d. l. ſi ita ſcripſero numero 3. verſi-
cul. ſed ſi vis Bartolum defendere ff. de condit. & de-
monſtrat. & dixi ſupra de regiſtro ita aliàs Domini
mei de Rota tenuerunt coram Domino Seraphino in
illa Romana grani die 14. Decembris 1571. in-
cipiente.

Fuit reſolutum conſtare ſufficienter de conſigna-
tione grani ibi, nam quicquid ſit de iure Rota admittit
recognitionem teſtium dicentium ſe habere notam
manum ſcribentis etiam in libris.

Quintus caſus eſt in recognitione porrectionis ſup-
8 plicationis, quæ probatur † per teſtes regiſtratores
ſupplicationum, qui deponunt ſe cognoſcere manum,
& ſignum porrigentis abſque eo, quod dicant inter-
fuiſse Caputaquenſ. dec. 205. incipient. porrectio ſup-
plicationis lib. 1.

Sextus caſus eſt in recognitione cedulæ cambij, &
eadem ratione cedulæ banci, quæ à communiter acci-
dentibus fieri ſolent abſque teſtibus, vt in illa deciſio-
ne vndecima, Miſcellaneorum libro primo, incipient.
Veneris 26. Aprilis 1560. tenuerunt Domini, & con-
ferunt ſuperius dicta limitatione 5.

Alios caſus ponit Vrſil. in dicta deciſione Afflict.
181. in prima, & ſecunda colum. quos (ne longior
fiam) non examino, alterum vide per Gabriel. de te-
ſtibus concl. 1. num. 40.

SVMMARIVM.

1 *Aſſeſſores iudicum non habent iuriſdictionem.*
2 *Iudex Eccleſiaſticus poteſt laicum ſibi eligere in aſſeſſo-
rem.*
3 *Aſſeſſores laici quare non dicantur tractare negotia Ec-
cleſiaſtica.*
4 *Laicus poteſt dare conſilium in Eccleſiaſticis.*
5 *Princeps laicus poteſt habere Eccleſiaſticum pro ſuo Con-
ſiliario.*
6 *Eccleſiaſticis poſſunt eſſe conſiliarij Principum, etiam in
criminalibus.*
7 *Aſſeſſor laicus in cauſa Eccleſiaſtica debet eſſe canoni-
ſta, ſecus in cauſa profana.*
8 *Aſſeſſor laicus non profert ſententiam in cauſis ſpiritua-
libus.*
9 *Aſſeſſor nullus profert ſententiam, neque poteſt iudicare.*
10 *Aſſeſſoris officium quale ſit.*
11 *Conſilium poteſt haberi ab eo, qui illud negotium tracta-
re prohibetur.*

Laicus poteſt eſse aſseſsor iudicis Eccleſiaſtici, non ta-
men poteſt proferre ſententiam in
ſpiritualibus.

RESOLVTIO DXL.

1 ASſeſsores iudicum non habent † iuriſdictio-
nem Specul. in tit. de aſseſsoribus §. offi-
cium n. 1. & ibi Ioan. And. in additio Bartol.
in l. præcipimus §. quod ſi à iudice C. de ap-
pell. Bald. in auth. ad hæc C. de iudic. & in l. 1. C. qui
accuſ. non poſs. Caſtr. in rubrica ff. de offic. aſseſsor. n.
1. Iaſ. n. 2. Curt. Iun. n. 2. & ſequent. Iaſ. in l. 1. n. 16. ff.
de offic. aſseſsor. & ibi Curt Sen. n. 16. Paris de Put. in
tr. de ſindic. in verſ. aſseſsor. n. 5. Dec. c. ſi pro debili-
tate num. 7. de offic. deleg.

Et ideo concluſerunt ſcribentes iudicem Eccle-
2 ſiaſticum poſse laicum ſibi eligere † in aſseſsorem Ho-
ſtiens. in capit. contingit de arbitr. Archid. in cap. plu-
res 16. quæſt. 1. Geminian. in capit. ſtatutum §. aſseſ-
ſorem de reſcript. libr. 6. Abbas. in capit. decernimus
num. 13. de iud. poſt cæteros canoniſtas ibi Dec. num.
131.

131. & ſeq. teſtatur hanc eſse communem opinio-
nem Stephan. Aufrer. in tractatu de poteſt. ſæcular.
in Eccleſiaſt. regula 4. Fallen. 34. nec dicuntur aſseſ-
3 ſores † tractare negotia Eccleſiaſtica, quia ipſorum
officium eſt dumtaxat conſulere l. 1. & l. conſiliarijs
ff. de offic. aſseſsor. conſiliarios C. de aſseſsor. & fue-
runt inuenti ad ſupplendam imperitiam iudicum,
vt conſuluit, & declarat Angel. in conſil. 274. Franch.
in addition. ad Abb. in dict. capit. decernimus in ad-
ditione, quæ incipit de hoc an laicus, & tale conſi-
4 lium † etiam à laico poteſt haberi in Eccleſiaſticis,
vt dicit Innoc. quem ibi ſequitur Dec. in dict. capitul.
decernimus, ſicut è contra Princeps laicus poteſt
5 habere Eccleſiaſticum pro ſuo conſiliario, qui poſ-
ſet leges, & ſtatuta facere, quæ criminales contro-
6 uerſias concernant, aut Principi conſulere, † vt com-
mittentibus certa delicta irrogent pœnam mortis,
aut aliam corporalem gloſsa not. in capit. ex literis in
verſiculo conſuluit de exceſ. præl. vbi Abb. commu-
niter omnes canoniſtæ Innocen in capitul. ad audien-
tiam de homicid. Specul. in tit. de diſpenſationibus §.
iuxta verſicul. ſi qui d iudex Abbas in capit. 1. de furt.
ſumma Siluestrin. in verſicul. homicidium in 3. quæſt.
quinta verſicul. quartum Maiolus in tractatu de irro-
gularitat. lib. 2. cap. 9. num. 9. ex quibus apparet hanc
eſse communem ſententiam.

Declaratur hic articulus, vt laicus poſsit eſse aſ-
7 ſeſsor † iudicis Eccleſiaſtici hoc modo, nam ſi eſt me-
rus ciuiliſta poteſt eſse aſseſsor in cauſa prophana, in
cauſa autem Eccleſiaſtica laicus aſsumptus in aſseſso-
rem debet eſse canoniſta, ita declarat Geminian. in
cap. ſtatutum in princip. de reſcript. libro 6. Dec. in
cap. ſciſcitatus ante finem de reſcript. Sebaſtian. Sapia
in additionibus ad Abb. in dict. cap. decernimus in
additione, quæ incip. iudicis Eccleſiaſtici.

Secundus articulus eſt an laicus aſsumptus in Aſ-
ſeſsorem à iudice Eccleſiaſtico poterit proferre ſen-
8 tentiam † in ſpiritualibus, & Stephan. Aufrer. poſt
alios, quos allegat in dict. regula 4. Fallent. 34. dicit
quod non, ego verò puto fruſtra quæri hanc quæſtio-
nem non regulariter nullus aſseſsor poteſt iudicare,
9 † neque ſententiam proferre gloſ. in lege prima in
verſicul. Epiſtolis ff. de offic. aſseſsor. & ibi Barto.
num. 3. Iaſon. num. 16. Cur. Iun. numero 17. Alberic.
num. 7. Iac. de Nigr. numero. 27. Alberi. in l. 2. num.
5. ff. quod quiſque Iur. Paris de Put. in tractatu de
Syndic. in verſicul. aſseſsor. capitulo primo num. 27.
Alex. in Rubrica num. 27. ff. de offic. eius cui mand.
eſt iuriſdict. Iaſ. in l. ſi procuratori in princip. de verb.
10 obligat. & ratio vt dixi, quia aſseſsores iudicum † nil
aliud ſunt quam conſiliarij Iudicum, eorumque præ-
cipuum officium eſt iudices adiuuare, atque inſtrue-
re dict. l. conſiliarij, & l. fin. ff. de offic. aſseſsor. &
dict. l. conſiliarios, & in l. conſiliarijs leg. non minus
l. liceat omnibus Cod. de aſseſsor. §. feſtinabis auth.
vt defuncti, ſeu Funer. eorum Spec. in tit. de aſseſsori-
bus §. aſseſsor. Ripa in d. cap. decernimus num. 57. de
Iudic. Caſsan. in Catalog. glor. mundi pat.... & 27.
conſiderat. verſ. & aduertendum Lancellot. Corrad.
in templo Iudicum lib. 2. capit. 6. §. 5. num. 2. & certum
eſt in iure, quod qui conſultor eſse poteſt, & ab eo
11 conſilium haberi † etiam in talibus cauſis, atque
negotijs, quorum ipſe principaliter l. quidam de-
cedens, & ibi Doct. ff. de admin. tutor. Doctor. in l.
Titium, & Meuium ff. eodem. tit. Dec. in d. capit de-
cernimus num. 27. facit tex. in capit. de Conſtantino-
politana Eccleſia diſtinct. 22. cap. fin. diſt. 38. & cap. ſi
habes 24. q. 3.

SVMMARIVM.

1 *Laicus poteſt conueniri pro bonis Eccleſiæ coram Iudice
Eccleſiaſtico, quod amplia vt num. 2. 3. 4. Vide etiam
numero 5.*
6 *Spolium probatur per negationem reſtitutionis.*
7 *Spolium dicitur ſacrilegium, quod eſt mixti fori.*

Pro bonis, & fructibus Eccleſiæ laicus conueniri
poteſt coram Eccleſiaſtico Iudice.

RESOLVTIO DXLI.

Reſpondeo quod ſic, ex infra dicendis primo
cum indubitatum ſit in iure laicum pro
1 bonis † Eccleſiæ poſse conueniri coram Ec-
cleſiaſtico iudice cap. ſi clericos, & ibi Do-
ctor. omnes de foro competenti, capit. 2. de priuileg.
Auſt. de poteſt. ſæcul. reg. 4. Fall. 5. num. 23. fol. 417.
& num. 39. fol. 426. Zab. conſil. 146. numero 1. Rom.
conſ. 159. numero 3 Nauarr. de redd. Eccl. queſtion.
prima caſ. 9. Gabr. conſil. 37. num. 10. volum. 2. Qui-
nimo Natt. conſil. 27. numero ſecundo, dicit Iudicem
laicum eſse incompetentem.

Et hoc verum eſse dicitur, ſiue agatur actione rea-
2 li, † ſeu perſonali de communi Fely. in dict. capit. ſi
Clericus num. 4 & de magis communi Caſach dec. 32.
num. 3. Berret. conſ. 8. vel ſi agitur ad reſciſſionem
3 contractus, cum attendenda ſint bona † Eccleſiæ, quæ
habent hoc priuilegium, non autem actio intentata.
ſiue perſonæ conuentæ quicquid dicat Oſaſch. deciſ.
78. numero 15. per l. 2. C. vbi, & apud quem, qui tex-
tus intelligendus eſt, quando actor, & reus ſunt ſub
eodem iudice ſæculari, nec agitur de bonis priuile-
giatis, vt hic.

4 Item ampliatur etiam ſi laicus conuentus † ne-
garet bona eſse Eccleſiæ, ſecundum Abb. in d. cap. ſi
clericus num 12. & 15. vbi ſe reſtringit ad ſummariam
cognitionem, & in cap. nouit num. 19. de iudic. Auſt.
de poteſt. Eccleſ. num. 39. fol. mihi 426. Berret. d. conſ.
8. num. 3. Borgn. deciſ. 2. num. 33.

5 Quod ſuadetur tum ex eo, quod iudex, † cuius
iuriſdictio negatur poteſt de iure cognoſcere, an ſua
ſit iuriſdictio capit. ſuper de reſcript. cap. perſonę de
priuileg. in 6. Rot. Rom. in nouis de excep. deciſ. 6.
numero 3. appellat. dec. 24. Tum quia quando non
negatur rem eſse Eccleſiæ, res ipſa vti priuilegiata
tribuit iuriſdictionem, non autem confeſſio ſecun-
dum Abb. in d. c. ſi clericus num. 15. & colligitur ex d.
cap. Tum quia talis cognitio in dubio ſpectare debet
ad digniorem, & ſic ad iudicem Eccleſiaſticum Co-
uar. pract. q. cap. 33. num. 1. & capit. 34 Boſs. de foro
compet. num. 155. Cabal. Milleloq. 838. part. 2. tum
demum, quia alias diſpoſitio d. cap. ſi clericus poſset
reddi faciliter inutilis, & fruſtatoria, cum quilibet
poſset negare rem eſse Eccleſiæ Abb. in d. cap. ſi cleri-
cus num. 15.

Secundo principaliter adducitur, nam hic actum
fuit ſpolio cap. ne de viro cap. qui diſtulerit 12. quæſt.
2. Abb. in d. c. ſi clericus num. 3. & 13. Felyn. in capit.
Eccleſ. S. Marię num. 11. de conſt. Federicus de Sen.
conſil. 245. in fin. Marant. de ord. iud. verſ. ſæculare,
vel Eccleſiaſticum num... part. 4 Farin. d. quæſtio. 8.
num. 152. Caualcan. deciſ. 45. numero 72. part. 1. Cou.
var. reſol. lib. 1. capit. 4. num. 2. & pract. quæſt. cap 6.
num. 1. verſ. imò & in hoc &c. Menoch. de recuper.
poſs. rem. 14. num. 205. & rem. 1. num. 89. vbi dicit
6 ſpolium probari † per negationem reſtitutionis, vel
ſolutionis: ſtringitur, quia ſpolium dicitur ſacrile-
7 gium † quod eſt mixti fori, vt alias dictum eſt, &
inſuper tunc agi dicitur de peccato cap. nouit, de iud.
Abb.

Abb. in cap. inſinuante num. 9. de offic. delegat. Fe-
lyn. in cap. cum veniſſent num.9. de iud.

Tertio proponebatur hic actum fuiſse remedio de-
clarationis excommunicationis, de qua in ſacro Con-
cilio Tridentino ſeſs. 22. capit. fin. de reform. & in
Bulla Cęnę Domini, quæ declaratio ſpectat ad iudi-
cem Eccleſiaſticum duntaxat, capit. ſi iudex de ſent.
excommun. c. veniens de renunc. Cald. de ſoro comp.
conſ. 9. Sylu. nup. lib. 3. num. 58. & clarè habetur in
ſacro Concilio Tridentino de Reform. ſeſs. 25. cap. 3.
circa fin.

SVMMARIVM.

1 *Officialis ad maiora promoueri non debet pendente in-
quiſitione, quod amplia, etiam ſi habuerit malum no-
men vt patet num. 2.*
3 *Dignitas non debet ſequi criminoſum ſed pęna.*
4 *Officia Ciuitatis obtinere quis non poteſt pendente debiti
ſolutione.*
5 *Amplia vt nec conducere gabellas poſſint, nec fideiube-
re, qui ſunt debitores ciuitatis.*
6 *Honores conſequi non poteſt, qui obligatus eſt ad ratioci-
nia, vide etiam num. 7.*
8 *Prelatus accuſatus de dilapidatione bonorum Eccleſiæ
non poteſt pendente accuſatione ad Archiepiſcopa-
tum promoueri.*
9 *Simonia accuſatus pendente accuſatione nec promoue-
tur, nec promota exercet.*
10 *Tutor accuſatus de ſuſpecto interim non exercet tute-
lam.*

Diſpoſitio textus in c. omnipotens Deus extra de accu-
ſat. an procedat poſt annum.

RESOLVTIO DXLII.

1 REgula ſit pro huius articuli † diſcuſſione ni-
mis graue eſse, vt honoretur inquiſitus
cum ante inquiſitionis capita, & requiri
& diſcuti debeant iuxta deciſ. SS. PP. in c.
omnipotens Deus extra de accuſ. & in iure ciuili text.
in l. reus delatus ff. de muner. & honoribus vbi in gloſ.
habes contextus, quorum melior eſt in l. vnica C.
de reis poſtulat. libr. 10. ibi reos criminis poſtulatos
nouos honores appetere non debere antequam pur-
gauerint innocentiam ſuam à diuis parentibus no-
ſtris, & à nobis ſępe reſcriptum eſt, ad idem text. in
l. libertus §. in quæſtionibus ff. ad municipalem, ad
idem Petr. de Greg. in ſyntag. iur. libr. 47. capit. 10.
num. 3. Cabed. deciſ. 84. Maſtrill. de magiſt. lib. 2. cap.
9. numero 7. & Ioſeph. Ludou. in Rota Peruſ. dec. 24.
2 quinimo, nec malum habens nomen † ad aliud of-
ficium debet nominari, vt dicit D. de Ponte. de po-
teſt. Proreg. in tit. de election. offic. §. 5. ex Caſsan. in
conſuetud. Burg. §. 6. in rub. iuſt. & droit. referendo
ſequitur Maſtrill. loco vt ſup. num. 11. ad quod alle-
gat tex. in l. ſancimus Cod. ad l. Iul. repetun. cum con-
cord. & prædictorum rationem ponit Imper. in l. ne
quis officialium Cod. de decur. lib. 10. vbi vtiq; nam-
3 que criminoſum non dignitas debeat, † ſed pœna
conuitari, cum neceſse ſit, vt viuat inculpabiliter, vt
dicebat Caſsador. qui ſui præſentiam nouit Principi-
bus offerendam, & ad prædictorum Coronidem
4 habemus item in iure, quod prohibetur † quis aſsu-
mi ad officia ciuitatis pendente debiti ſolutione vt in
l. prima Cod. de debit. Ciuit. lib. 10. Bald. deciſ. 90 &
quos congerit Maſtrill. de magiſtr. libr. 2. cap. 12. nu-
mero 49. vbi num. 54. ex Auend. Petr. de Grego. Thol.
5 ampliat etiam ad conductores † gabellarum & ad
ipſos fideiuſsores, obligatus enim ad ratiocinia non
poteſt interim ad honores vocari cap. vnico de obli-
6 gat. ad † ratiocin. l. officiales Cod. de Epiſcopis, &
cler. Sayr. deciſ. 27. de accuſat. quinimò pendente in-
7 quiſitione † prohibetur etiam diſponere de rebus
proprijs cum præſumatur, illud in fraudem fieri l. poſt
contractum ff. de donat. quemadmodum Prælatus de
8 lapidatione † bonorum Eccleſię accuſatus pendente
accuſatione non poteſt aſsumi ad Archiepiſcopatus
dignitatem, nec eiuſdem Eccleſiæ, bona interim admi-
niſtrare tex. eſt ſingul. in cap. venerabilis extra de of-
fic. deleg. & latè per Farin. dec. Rotæ 197. & Graſs.
deciſ. 3. de accuſ. illud ampliat etiam in inferiore Præ-
lato, & in Simoniæ crimine quid dunius legimus pro-
pter enormitatem delicti, vt pendente accuſatione
9 † non ſolum promoueri verum etiam promota exer-
cere in capit. tanta extra de Simon. quemadmodum
10 nec tutor † accuſatus de ſuſpecto interim exercet
tutelam l. eum apud quem C. de ſuſpectis tutoribus
latè Montera in dec. Rotæ Arag. 39. his non obſtan-
tibus regulam prædictorum iurium limitabam cum
Sayr. in deciſ. 7. de probat. vbi dicit iura illa tantum-
modo procedere quoties opinio eiuſdem accuſati
apud bonos, proboſq; viros eſset grauata, ſecus
verò ſi per maleuolas tantum perſonas eſset inquiſi-
tus, quam deciſ. ſecutus eſt ſuit Nauar. in proprijs
terminis conſ. 3. de accuſat. & alleg. text. in terminis
in capit. qualiter, & quando il 2. extra de accuſat. &
hanc limitationem in indiuiduo militare in caſu meo
apparet cum opinio Sayri adeo non fuerit ex inqui-
ſitione aggrauata ad ſuum proregem, qui vir bonus
dicitur argum. l. continuus §. cum ita ff. de verbor.
obligat. leg. penult. ff. de procur. facit l. 3. ff. ſi quis
caution. vt illum ad hanc dignitatem nominauerit
omnium enim nobilium, probatarumq; perſona-
rum, teſtimonium pro ſe habere dicitur, qui prin-
cipis conſcientiam tenet ad text. in leg. omnium Cod.
de teſtamen. quare Andreas in capit. ſancimus il 2.
quo tempore miles ſatis peccare in conſpectu multo-
rum dixit, qui in conſpectu principis ſui delinquit,
ita vt tanquam facti notorium non poſſit probabili-
ter negari cum facti notorium ſit, quod exhibet, &
offert ſe oculis omnium, vnde publice fieri dicuntur,
quæ apud magiſtratum fiunt in leg. 1. §. vnuſquiſque,
& §. in publicum ff. de fugit. quare ſtatim punitur,
& abſque cauſæ cognitione ſecundum aliquos om-
ne crimen, quod coram magiſtratu committitur,
de quo apud Lucam de Penna multa leguntur in l.
quoties numero 2. Cod. de dignit. libr. 12. & ſi banni-
tus ad officia admitti poteſt quo fuerit probando gui-
datus à principe, vt dixit Bald. in l. creditores Cod.
de fideicomm. & ſequitur Maſtrillus libr. 2. capit. 22.
numero 59. quare non licet officialis à principe no-
minatus.

Propterea proprius reducendo punctum Sayr. in
limit. conſidero promouendi probatam vitam non
ex vulgi opinione, quæ qualis ſit apud Ciceronem
in oratione pro Murena videre eſt, ſed ex ipſius
Præſ. Prætorio atteſtatione habendam eſse, & hoc
eſt tex. notab. in d. l. ſancimus C. ad l. Iul. repet. ibi
qui ad honoris infinita non ambitione vel præmio ſed
probatæ vitæ, & amplitudinis tuæ ſolent teſtimo-
nio promoueri: Proregis enim partes ſunt, an verè
voces illæ contra officiales ſint, an vero ad libidi-
nem per clientelas effuſæ ad Principem referre pul-
cherrimus ad hoc, & notabilis eſt text. in l. iuſtiſſi-
mos. C. de offic. Rector. prouin. præſumitur enim
Principis atteſtatione dolo, & fraude facta iuxt. ea,
quæ Boer. de autho. Mag. conſil. num. 149. circa fi-
nem, & Principes præſumi factorum Domeſtico-
rum ſcientiam habere dixit de Ponte in conſil. 2. nu-
mero 56. & tex. in leg. conſenſu §. ſuper ſeruis C. de re-
pud. & Bald. in l. quicunque C. de ſeru. fugitiu. & à
maleuolis perſonis inquiſitiones iudicum procedere,

& in

Digitized by Google

& in terminis eſt deciſio dict. capit. qualiter. & quando, vbi habemus non curandum eſse de inquiſitione Magiſtratus propter inimicos, quos ſibi fecit condemnando, fama enim, quæ originem habet à maleuolis perſonis non probat Aſcia determ. 73. numero 12. odia verò inuidias, ſeditiones, atque alia incommoda pati magiſtratus legimus apud Cicer. in orat. pro Sexto, & in orat. pro Flacco, & in libr. 1. offic. & apud Plat. in l. Cornicularij num. 1. Cod. de apparit. præfect. præt. lib. 10. & Fr. Anton. de Comos in Microcoſm. 2. par. dialog. 2. & in Andr. de Iſern. patet exemplum, & ideo cautus prouidus officialis in præterita cenſura quindecim mille ſententiarum ab ipſo latarum, fidemque maieſtati tranſmiſit, vt inde videret, totidem inimicos habere in Regno. Quare cum in his inquiſitionibus promiſcuè omnes recipiantur in teſtes, nec reperantur, nec detur copia eorum depoſitionum, nec repulſa admittatur, de cuius ratione latè docet Ioan. Pedin. de maieſtat. Princip. in verb. ſed etiam per legitimas numero 147. cum pluribus ſequentibus, & refert Rouit. in pragm. 1. num. 5. de muner. official. oculatiſſimos iudices, ac vna ſimul integerrimos hic requirerem.

Limito ſecundo d. deciſion. cap. omnipotens Deus vt non procedat ſi inquiſitio infra annum non terminaretur, cum ſuſpicio iſta non promouendi ad maiora annalis ſit dec. eſt in terminis in d. l. reus delatus ff. de muner. & honor. ibi ſed poſt annum quam delatus eſt patere non prohibetur, & ſic cum generalis hæc cenſura immortalis videatur non ſine ærrarij, & ipſius Reipub. detrimento cum propterea nullus magiſtratibus debitus habeatur honor, non video quo iure tranſacto anno inquiſitionis non poſſit nominari.

Limito tertio prædicta cum Franc. in dec. 8. quando inquiſitio non eſset de commiſsis in officio iuxt. diſtinctionem Bart. in l. libertus §. in penſionibus ad municipal.

Vel quarto, quando ex illa tranſactione non poſset ab officio remoueri.

Vel quinto, ſi veniret priuandus, nullum tamen in informatione capta ſubſtantiale proficſo appareret, ne quis ante, probationes iniuriam patiatur iuxt. dec. l. 3. Cod. vbi Sen. vel Clariſs quæ in ſuo proprio caſu loquitur, ita vt limitarem regulam prædictam quando non eſset coniunctus officialis, & bonæ eſset famæ, quæ præcipuè ex Proregis atteſtatione, vt dicimus habetur ad quod facit, quod dominus de Ponte in deciſione 7. num. 10. & 11. præſertim cum ſint etiam qui dixerunt iudicium ſuſpenſionis poſse procedere per ſolas coniecturas, cum tamen illud priuationis fundari debeat in veritate probationum, in ſuſpenſione tamen requiratur, vt ſummatie audiatur inquiſitus dando ei capita ex quibus ſuſpenſio prætenditur, & profecto caſus mei conſiliarij, & ſuſpenſionem, & priuationem ſapit, cum non conſultando debito eum priuent honore, & expectando finem inquiſitionis debiti iuris ſuſpenſionem inducunt.

SVMMARIVM.

1 *Prærogatiua nulla videtur deferre crucem cum velo, vel ſine velo.*
2 *Ex decore maiori maioritas apparet dignitatum.*
3 *Quilibet ſecundum dignitatem ſuam veſtiendus eſt.*
4 *In ſacerdote requiritur ornatus exterior.*
5 *Deferre crucem ante ſe proprium eſt Archiepiſcoporum in ſignum iuriſdictionis.*

Canonici Regulares an poſsint in proceſsionibus deferre crucem.

RESOLVTIO DLIII.

IN occurrenti facto dicebam quæſtionem hanc à
nemine eſse tactam, non enim reperi iure cauſam
1 prærogatiuam eſse † crucem deferre cum velo,
vel ſine velo.
Tamen potius prærogatiua dicenda ſit, vt cum
2 velo, deferantur, nam ex decore maiore, † & ornatu
maioritas apparet dignitatum, vt in cap. vt Apoſto-
licæ de priuileg. in 6. & melior. text. in cap. 1. in au-
then. de Præſid. Paleſtin. ibi venuſtumque ſe præbe-
re tanto redimitus honore, cum quilibet etiam ſer-
3 uus † veſtiendus ſit ſecundum dignitatem ſuam l. ſed,
& ſi quid §. ſufficienter ff. de vſufr. plura Carauit. in
Rit. 101. num. 7. & Cauenſ. in Rit. 255. Boer. de au-
thor. Mag. Conſil. numero 150. & in add. Frec. de ſub
feud. lib. 2. cap. 6. num. 42. & libro 1. capit. 4. numero
5. fol. 23. Nauar. libr. 1. titu. de maior. & obed. conſ.
4 1. num. 5. Quare ornatus exterior † requiritur in ſacer-
dote cap. 1. & 2. 41. diſtinct. & ideo clericum vt laicus
incedentem, percuti poſse præter pœnam Canonis, ſi
tamen clericum eſse ignoretur, dicit gloſ. in cap. in
audientia in verb. iniuriam extr. de ſentent. excom-
mun. & in cap. ſi iudea illo eodem tit. in 6. prima facie
quis præſumitur, qualem eum veſtes indicant l. item
apud labeonem §. ſi quis virginem ff. de iniur. Paris de
Put. in tract. Sindic. in verſ. nuntiaris cap. 1. & plene
notat Specul. in tit. de Aduocato §. ſequitur, & Lucas
de Penna in l. 2. Cod. de veſtibus Holober. libro 10.
Quod ſi ſine velo crucem deferre prærogatiuam eſse
dicendum ſit, cum cæteri clerici, & ipſe Illuſtriſsimus
Ordinarius ſine velo crucem deferant arg. l. 2. Cod.
de veſtibus Holober. libro 12. & capitul. denique 21.
diſtinct.
Allegare ſecundo poſsent Canonici Regulares,
quod cum ipſi clerici ſint, & vt clerici præcedant Mo-
nacos Nigros in proceſſionibus ea ſententia Summi
Pontificis, meritò ne vna, eademque res diuerſo iure
cenſeatur contra iuris regulam, dicendum eſt Priui-
legio illo, ſi quod eſt, vti poſse.
His non obſtantibus conſidero deferre ante ſe cru-
5 cem proprium eſse † Archiepiſcoporum in ſignum
eorum iuriſdictionis cap. 1. vt lit. pend. cap. antiqua
extr. de priuil. & melior text. in Clem. Archiepiſco-
po de priuileg. & inde fuit dubitatum an in locis
exemptis ſuæ Prouinciæ vel ad eam declinans cru-
cem deferre poſſit, & poſse fuit deciſum in d. capitul.
Archiepiſcopo, & in deciſ. Franc. 211. & ratio primi
dubij eſt, quia durant reliquiæ ſuæ iuriſdictionis an-
tequam loca facta eſsent exempta, & ratio dubij eſse
poſset, quia tranſitus per aliam Diæceſim non ha-
betur in conſideratione, ſed attenditur locus, quo
Archiepiſcopus pergere deſtinauit arg. l. nihil intereſt
ff. de Capt. & poſtlim. reuerſ. & eorum quæ per gloſ.
in capit. 1. 27. q. 2 nec in modicis eſt facienda vis in
l. in rebus ff. Commod. leg. ſcio ff. de in integ. reſt. l.
Senatus §. Marcellus ff. de leg. 1. ad quam regulam
late Tiraquel. in tract. de minim. ſiue exig. in iudic.
exigen. Afflict. in capitul. imperialem in fine 12. notab.
de prohib. feud. alienat. per Federig. & Anna pater.
in conſtit. Regni ſi quis aliquem numero 44. ſi ergo
deferre crucem Archiepiſcopi dignitatis, & iuriſ-
dictionis eſt, ergo neceſsario ſequitur nullum ſub-
ditorum illam deferre poſse maiore ſuo non annuen-
te arg. cap. denique 21. diſtin. vbi nec benedicere ſub-
ditos poteſt, ita vt eum roget, iube Domne benedi-
ce, & ſimiliter tẽperare nos monet Imperator Theo-
doſius à ſpeciei poſseſsione, quæ ſoli Principi, eiuſq;
domui

Digitized by Google

domui dedicantur in l. temperent Cod. de veſtibus Holober. lib. 11. & veſtes, & Colores Principis nemini aſſumere licere legimus in l. 1. Cod. quæ res vend. non poſs. & in l. facti affatus Cod. de diuerſ. reſcript. quid ſimile legitur, & apud Flau. Vop. in Aureliano legimus.

S V M M A R I V M.

1 *In aſſecutione alicuius beneficij nobilem, vel ignobilem admittere ſpectat ad Archiepiſcopum data paritate literarum.*
2 *Iura tribuunt nobilibus præſtationem honoris ex debito.*
3 *Conſuetudo contra præuenientiam, quod honor debeatur nobilibus non valet.*
4 *Inter puros dignitates præfertur meliori natus ſanguine.*
5 *Vbi datur inequalitas reſpectu ſubiecti ceſſat prærogatiua temporis.*

An in aſſecutione dignitatis, ſeu alicuius beneficij, Nobilis præferendus veniat Ignobili.

RESOLVTIO DLIV.

COnſultus à quodam Archiepiſcopo reſpondi
partes D. Archiepiſcopi eſſe in admittendo
1 † ad beneficium nobilem data paritate lite-
rarum motus ex eo, quod iura nimium tri-
2 buant † nobilitati, & nobilibus perſonis præſtatio-
nem honoris ex debito, vt legimus in l. 2. C. de officio
diuerſorum iud. in l. potioris Cod. de officio rector.
prou. faciunt dicta per Caſſan. in Catal. gloriæ mun-
di par. 8. Conſid. 50. Tiraq. cæterique DD. de nobili-
tate tractantes, & conſuetudinem contra præuenien-
3 tiam † honoremque nobilibus debitum non valere,
dixit Ferret. de ſubſ. in fine in quæſtio. inter Barones
& electos num. 35. quare in expectatiuis nobilem præ-
cedere ignobilem dicebat Boer. & ſi ignobilis in Cu-
ria Romana ſtaret. in tract. de auctorit. Mag. conſil.
num. 156. quod eſt nobile ad limitationem Iuris pe-
ritas ff. de excuſat. tut. & in ſpecie de prerogatiua no-
bilis ad popularem Aduocatum videtur tex. in c. de
multa extra de præbendis ibi circa ſublimes, & litera-
tas perſonas argumentando ab ordine verborum, &
facit tex. in cap. interim ibi vniuerſi nobilioris ciuita-
tis, & in cap. iudicem poſt princip. ibi conuenit vnum-
quemque nobilium in Authent. de defens. Ciuit. coll.
5. & melior. text. in l. honor. §. de honoribus ff. de
muner. & honor. & plura Maſtr. in tract. de Magiſtrat.
lib. 2. capit. 8. in princip. & de Ponte de poteſtate pro
Regis in tit. de electionibus officialium §. 5. n. 9. hinc
Gabriell. commun. opi. nobilem virtuoſum præfert
virtuoſo ignobili, & Nat. conſil. 637. num. 22. quod
4 inter pares dignitates † præfertur qui melior natus eſt
ſanguine, & Catauit. Ritu 101. quod nobilis Doctor
procedit ignobilem, & Salicet. in l. ſocietates ff. pro
ſocio, quod in Canonicatibus aſſequendis nobilis, &
literatus præcedit literatum tantum, & Boer. de Au-
ctoritate Mag. conſ. n. 80. quod inter Canonicos anti-
quior præcedit, niſi poſterior maior ſit nobilitate, vi-
ta, vel ſcientia, & Cynus in leg. prouidendum Cod.
de poſtul. quem ſequitur Afflict. in conſtit. ſancimus
in princ. de matrim. public. contrah. quod qui virtute
ſua pollet, & parentum hic eſt præferendus, & Do-
ctor miles ſimplici Doctori præfertur ſecundum Ale-
xand. in l. Centurio 5. col. ff. de vulgar. & pupill. ita
vt DD. ferè omnes nullam temporis habuerunt ratio-
nem in Doctore aduerſus prærogatiuam nobilitatis,
& in ſpecie Boer. in d. tractat. de authoritate Mag con-
ſil. num. 61. poſt Felyn. in rubr. de maioritate, & obe-
dient. in princ. dixit Epiſcopum de meliori ſanguine
præcedere Antiquiorem, & num. 63. de conſuet. in
Gallia ſeruari ſcribit, vt cæteris paribus tantum priori-
tas temporis admittatur in prærogatiuis, & quod Do-
ctor Iunior, qui habet aliquam dignitatem annexam
præferatur antiquiori, ita vt cæteris paribus tantum
prærogatiua temporis locum habeat, dixit Alexand.
in leg. cum quid numero 3. & Purpur. num. 65. & Ca-
gnol. num. 40. & 48. ff. ſi cert. petat. quos ſequitur D.
præceptor Fabius de Anna in conſil. 22. num. 10. &
conſil. 135. num. 13. Geminian. in cap. 1. ſi Doctor &
cap. ſi Epiſcopos 17. diſt. Bald. in l. nemini C. de ad-
uocat. diuerſ. iud. Barbat. conſil. 57. vol. 2. Dec. conſ.
161. Frecc. de ſubfeud. lib. 2. cap. 4. numero 36. Nat-
ta conſil. 62. num. 3. volum. primo 11. & Caſſand. di-
cta part. 8. conſil. 27. multa ſcribit pro hoc argumento
quemadmodum Marzar. conſil. 26. numero 55. & 56.
non valere argumentum ab antiquitate dixit quando
5 adſunt accidentia, quæ ſunt maioris † ponderis, & vbi
datur inæqualitas reſpectu ſubiecti ceſſat prærogati-
ua temporis, pro quo eſt gloſ. in l. prima C. de anno
Ciuil. libr. 11. nihil enim altius eſt dignitate dicit tex.
aduerſus temporis prærogatiuam, in l. 1. C. de conſul.
libr. 12. nec eſt ex honorandum omnino tempus dicit
Imperator. in §. finali in auth. de Menach. vbi gloſ. no-
tat. argumentum pro nouis Doctoribus, nam quam-
uis prima Rom. Reipub. iuuenta Lacedemoniorum
exemplo ſummus honor ætati tribueretur, ſubſequen-
tibus tamen temporibus illud vſu eſſe deſijt, ac cæte-
ris paribus tantum ratio habita eſt in lib. 2. cap. 15. ſcri-
bit, & quod nobilis ratione huius qualitatis in di-
gnitate poſitus dicatur, cum idem ſit nobilitas, quam
dignitas originale fuit dictum Bartol. in lege pri-
ma §. præterea numero 46. Cod. de dignitat. libr. 12.
notat D. Maſtrill. de Magiſtr. libro ſecundo, capitu-
lo octauo, numero 40. & 17. & cum nobilitas ſit ma-
iorum gloria, vt definit Ariſtot. ſequitur, quod no-
bilis præcedat antiquiorem Aduocatum tex. eſt in
terminis in l. vnicuique Cod. de proxim. ſacr. ſcrin.
libr. 12.

S V M M A R I V M.

1 *Conſuetudo quod in tribunali aduocati nobiles tantum ſedeant, ignobiles vero non eſt inualida vide etiam num. 2.*
3 *In aulam Sacri Concilij nemo armatus introire poteſt.*
4 *Miles non poteſt portare arma in palatio Principis, quo ob reuerentiam prohibitum eſt, vt patet num. 5.*
6 *Ob reuerentiam etiam delinquens in Eccleſia non gaudet immunitate Eccleſiæ.*

An valeat conſuetudo alicuius tribunalis, qua cautum eſt, vt nobiles tantum aduocati ſedeant, non autem ignobiles.

RESOLVTIO DLV.

1 QVod ſit inualida, & quod ambo † ſedere
debeant faciunt adducta Mandel. conſ. 203.
vol. 2. & conſil. 642. vol. 4. ita vt de Franch.
ratione doctoratus etiam Medicos illam ha-
bere dicat in deciſ. 564. illos propterea coram Iudi-
ce debere ſedere videtur dicendum, præſertim cum
ab officialibus honorandos eos etiam legimus in l.
nequicquam §. circa ff. de offic. procurat. Cæſar. in
leg. 2. & 3. ff. de offic. diuerſ. Iudic. ipſumque Princi-
pem illis reuerentiam ferre dixit Cumias poſt Soc.
Nepo. in conſ. 39 num. 28 vol. 2. in capit. ſi aliquem
in verbo maritata numero 148. ex text. in l. quicquid
C. de aduocat. diuerſ. Iudic. & honor conſideratur
in ſedendo iux. l. Deo nobis C. de Epiſcop. & cleri-

eis capitul. conuenientibus §. ſancta Synodus 1. quæſt. 7. & cap. Epiſcopi vel præsbyt. 7. quæſt. 1. notat. Bald. per illum tex. in leg. quones C. vbi Senat. vel Clariſs. maximæque dignitatis eſse ſedere coram Principe.
1 Dixit Maſtrillus de Magiſtrat. lib. 5. cap. 7. numer. 25. & in ſpecie debere Aduocatos ſedere dicit Mangrel. deciſion. ſuo tempore noſtri fori in addit. ad Bartol. in leg. quiſquis C. de poſtul. & Gomeſ. in leg. Taur. 83. numer. 57. in 8. priuil. allegat Felin. in rub. de magiſtris Carauit. in Rit. 101. numer. 5. & Iacob. Benn. de priuil. Iuriſconſ. par. 3. priuil. 59. cui miniſtrat conſuetudo ſedendi in ſupremo Italiæ Conſilio apud noſtrum Regem, vbi militantes in memorabili illo Iudiciali certamine reintegrationis tribunalis M. R. Conſ. quare quod à ſupremo illo tribunali obſeruatur ab omnibus videtur obſeruandum arg. §. ſed hodie inſt. de ſatiſd. & in leg. de quibus ff. de leg. ex quorum iurium deciſionibus dicebam aliàs in ſecundo intellectu ad Edictum de Candidatis Italiæ leges Hiſpaniæ in defectum noſtrarum à nobis eſse obſeruandas cum ſit Nobilis illa Regia noua Roma, nec liceat à capite membra diſcedere capitul. non licet de præſcrip. cap. nullas 93. diſtin. capit. 2. extra de parochijs. quare Romana Eccleſia exemplum dicitur aliarum Eccleſiarum, capit. quis neſciat. & cap. nolite 11. diſtin. & ideò quod ab ipſo ſtatuitur ab omnibus alijs debet obſeruari Loffred. conſ. 8. numer. 23. Cur. in tract. de feud. in 1. q. col. pen. Luc. in leg. 2. C. de vendit. Rerum fiſcal. libr. 10. Frecc. de ſubfeud. lib. 2. quęſt. 4. num. 2. Maſtrill. deciſion. 130. numer. 13. vnde nuper conſultus reſpondebar ſolertiſſimus Alunnus Meus D. Ioannes Maria Nouarius, quod cum hæreditarium ſit Regnum Hiſpaniar. non apparente Inueſtitura hæreditarium præſumatur feudum allegabat Curt. in diuerſ. feud. in verſicul. nunc de altera numer. 143. Lanar. conſil. 100. De ponte in Repetit. capitul. 1. de ſucc. feud. lect. 2. numer. 19. & ſi extra Regnum ſit contrarium, & procedat, quod dixit Lipar. ex Andr. in capitul. 1. in §. huius autem generis numer. 11. in verb. & hæredib. ex quibus cauſ. feud. amitti, nec nouum, & ſi diuerſa ſint tribunalia iuriſdictionis, vt conſuetudo vnius loci extendatur ad alium Corn. conſil. 319. volum. 3. de Bottis in addit. ad Bartol. in leg. omnes populi de iuſt. & iur. Alphon. in rubr. de offic. eius numer. 108.

His non obſtantibus diſtinctionem in hoc dubio
2 faciendam † exiſtimo, quam colligo tex. in leg. 3. ex C. vbi Senat. vel clar. vbi viri Illuſtres ſine adminiſtratione in inclitæ Vrbis P. P. præfectura, & apud ipſum Præfectum Vrbis, qui Germaniæ eſt cum P. Præfect. poteſtatis, vt in leg. 2. ff. de aduoc. diuerſ. iud. leg. 1. C. de offic. præfect. pretor. lib. 10. leg. 2. C. vbi Senator. vel Clariſs. notat Surg. de Neap. illuſt. poſt Io. de Plat. & Caſsan. quos allegat in lib. 1. capitul. 14. num. 18. ſedendi prærogatiuam non habent, in Prouincijs verò, & ſic coram minoribus Iudicibus ſedere legimus, ſic pariter dicam Ego quod, aut ſumus in tribunalibus, vbi ſub nomine Regio fertur ſententia, & ibi Aduocati propter eminentiſſimæ Sedis reuerentiam ſedere poſſint, & ſi magiſtratus prius fuiſsent, vt dict. leg. 3. cum qua concordat tex. in leg. quiſquis ff. de poſtul. qui de præfecti Vrbis Tribunali loquitur, & in cap. 1. in authent. ab Illuſtribus Coll. 5. quicquid pro concordanti allegat gloſ. in verbo ſedere, cum ille non debeat dum cauſæ facta panduntur.

In præfecti enim Pretorio pręfectura ipſe Princeps pronunciare dicitur, & ſic pro ſapientię, & luce dignitatis ſuę, eſt ac ſi ipſe Princeps iudicaſset vt in leg. 1. in fine ff. de off. pręfect. Pretor. leg. præfecti ff. de minor. leg. 1. §. à præfectis ff. de leg. 3. tacit tex. in cap. nos ſi incompetenter 7. q. 7. ibi quemadmodum ſi præſens fuiſset veſtra Imperialis gloria, quod conſiderat Andr. in cap. Imperialem §. præterea ſi inter duos de prohib. feud. alien. per Federic. & multa habentur apud Maſtrillum de magiſtr. lib. 5. c. 10. num. 14. & inde eſt, quod cum ipſius Principis ſit Tribunal, eiuſque conſequatur prærogatiuas non poteſt ibi ſedere Aduocatus, quemadmodum nec arma-
3 tus † quilibet in Aulam Sacri Concilij introire, conſtat enim Palatium, in quo iuſtitia adminiſtratur de regalibus eſse ad tex. in capit. vnico in verbo Palatio, quæ ſunt regalia Capic. in inueſt. feud. in verb. feudor. Clauſulæ in verſ. hoſpitijs cum cumulatis per D. Maſtrill. libr. 3. cap. 9. num. 4. & in palatio Prin-
4 cipis † militem arma ferre non poſse habemus nouo iure feudorum in capit. ſi quis ruſticus arma §. nemo de pac. tenen. & ibi Iacob. de Aluar. & Afflict. in conſt. intentionis n. 14. Anna pater in repet. conſt. terminum vitæ n. 3. & non ñulla habes apud Maſtrillum de Magiſtr. lib. 3. d. c. 9. num. 48. vbi illud limitat cum Frecc. de ſubfeud. libr. 2. in fi. in 4. differ. inter feud. reg. & alia nobil. in Principe, & alijs titularijs, quos armatos in palatium introire ſcribit, & in 15. differ. dicit magnos Barones etiam accuſatos, & in ius vocatos ſedere iux. l. final. & ibi Bal. in verb. ſedendi C. vbi Senat. vel Clariſs. quemadmodum & alia habent ſpecialia, vt in leg. prima Cod. de præpoſ. ſacr. Cubic. libro 12. & in l. 1. C. de ſentent. paſs. ita vt qui ſedet coram
5 Principe, & armatus † etiam in Palatium introire poſſit, cum illud ratione reuerentiæ prohibitum ſit, non autem propter ſuſpectum mali animi, vt putat Andr. ibi & ſi eius ratio congruat, titul. de pac. tenen. ſub quo eſt text. & pro ea poterat. Andr. qui magnos fuit obſeruator literæ, vt ſimili eum notat Camer. in cap. imperialem fol. 49. lit. E, allegare red. formalem in l. qui dolo ff. ad leg. Iul. de vi pub. & conſonant dicta per Maſtrill. in dict. cap. 9. lib. 3. num. 57. vbi multa erudita leguntur more ſuo, Generaliter enim videmus præſertim in Hiſpaniæ Eccleſijs obſeruari, vt ſi armatus, aut cum calcaribus Eccleſiam quis ingrediatur illico Clerici Calcaribus, & enſe illum ſpoliant, non recuſat, faciunt in noſtros S. C. Apparitores, quos poſterios vocant, quod ratione reuerentiæ ex Theod. Iunior. lege ab Epheſino Concilio vniuerſali approbata originem habere ſcribit. Boſs. de iure ſtat. Eccl. libr. 5. fol. 449.

6 Euiſdem reuerentiæ cauſa in Eccleſia † delinquentes immunitate non gaudent, vt in cap. fin. de immunitat. Eccleſ. quemadmodum ſi in palatio, & Regio hoſpitio deliquerint, acrius punientur ſecundum Gulielm. de Benedict. in capit Rainutius numero 898. in verb. & vxorem, quam deciſ. ad delinquentes in ſacro Concilio, alias ex prædictis extendebam, quod tamen ceſsante ratione non procedit in Aulico, vt ſolemniter more ſuo Frecc libr. primo de ſubſ. in cap. de mag Seneſcall. quemadmodum clericus, vel etiam laicus, qui ſeruit Eccleſiæ delinquens in ea non comprætenditur in diſpoſitione capit. final. de immunit. Eccleſ. & ſi ratione contemptus omnes comprætendat, quamuis exempli gratia duo tantum delicta ibi exprimantur, vt latè D. de Ponte in deciſ. 14. quod allegabam pro quodam fiſci Patrono, qui Conſiliario in aula mendacij, probrium obſtruxerat, & plura dicemus pro quodam patritio Aulico mei Principis, quo excepto ſemper locum delictum aggrauare habemus vt in l. aut facta §. locus ff. de pen. quod eſt ratio deciſionis capit. primo verſ. vt cum ſororem quibus mod. feud. amitt. & faciunt dicta per Camer. in capitulo primo numero 10. an. agnat. ita vt non ex alio, niſi ratione reuerentiæ, quam Deo, & Principi debemus prædicta hodie eſse affirmarem, quod eo magis adducor, vt dicam, cum illud obſeruari videam, & ſi dolus ille malus, vnde in dict. l. qui dolo

arma

Digitized by Google

arma in iudicio prohibentur propter deuotionem, &
obedientiam in Regem noſtrum hodie ceſset, nec ma-
li animi ſuſpicio poteſt in vaſsallis tam Catholici no-
ſtri Regis præſumi quicquid exinde mali noſtris tem-
poribus alijs Principibus accidiſse viderimus, ſed ſa-
tis, ſuperque probatum credo etſi aliter And. dixerit
ratione reuerentiæ in Palatio Principis militem arma
ferre non poſse, & ad rem redeo.

Porro in S. C. huius ciuitatis ſub nomine Regio
ſententiam dicunt, itaut iuxta l. 1. ff. de officio præfect.
Prætor. non admittatur appellatio, ſed tantum exe-
cuta ſententia ſupplicatio, præſtita tamen à victore
cautione in caſu retractationis ſententiæ, vt in Auth.
quæ ſupplicano C. de precibus Impor. offerend. & in
leg. vnica C. de ſentent. præf. Præt.

SVMMARIVM.

1 *Separatio matrimonij quoad thorum an fiat pernoctatio-
ne vxoris extra domum viri.*

2 *Separatio thori an fiat ex ſuſpicione.*

De ſeparatione matrimonij an poſſit fieri ob ſolam per-
noctationem vxoris contra volun-
tatem viri.

RESOLVTIO DLVI.

FVi ſæpius interrogatus de pulchra, & non facili
quæſtione, quæ talis eſt, an ex ſola pernoctatio-
1 ne † vxoris extra domum viri contra eius vo-
luntatem poſſit peti ſeparatio Thori non pro-
bata aliter fornicatione.

Et breuiter deductis difficultatibus reſolui, quod
2 ſic, nam ſuſpicio † adulterij ſufficit ad ſeparationem l.
conſenſu Cod. de repud. gloſ. in capitulo non oportet
diſt. 81. & in l. fin. verſ. commune laicorum C. de re-
pud. Burſat. conſ. 228. n. 12. volum. 2. qui alios allegat
tamen intellige prædicta, quando ignoratur quo vxor
iuerit, vel ſi ad locum ſuſpectum acceſserit, vt ad bal-
nea iuxta gloſ. in d. c. non oportet. Poterit enim eſse,
quod ex rixa habita cum viro ſe contulerit ad domum
parentum, vel fratrum, aut aliorum conſanguineorum
non ſuſpectorum, iudex ergo arbitrabitur è contra,
etiam ſi vir acceſserit ad balneum mulierum, vel cum
mulieribus iuerit.

SVMMARIVM.

1 *Pro ampliatione piorum locorum quis cogitur vendere
rem ſuam quod procedit etiam pro ampliatione atrij,
vt patet, num. 2.*

3 *Propter publicum ædificium priuata poſſunt dirui.*

4 *Immunitas Eccleſiæ extenditur etiam ad atrium.*

Priuilegium Eccleſiæ vt poſſit vicinum compellere ad
vendendum, an extendatur pro amplia-
tione Atrij.

RESOLVTIO DLVII.

1 REgulam illam, quod pro ampliatione † Eccle-
ſiarum monaſteriorum, & aliorum piorum
locorum quis cogitur ſuam rem vendere
ad text. in l. ſi quis ſepulchrum ff. de reli-
gioſis, & ſumptibus funer. abundè D. Nouarius in
collect. ad pragmat. 3. de Monialib. latè tradit Aluar.
Valaſch. in deciſ. 22 Gram. deciſ. 75. Theſ. lib. 1. quæſt.
Forenſ. q. 62. Franciſcus Marc. in deciſ. 536. part. 1.
Giurb. dec. 86. de Franch. deciſ. 223. & latè ego ipſe
in dec. 138. & 147. par. 1. de quibus mentionem facit
Nou. de elect. for. q. 27. ſect. 2. Dixi conſultus proce-
2 dere † & habere locum etiam pro ampliatione atrij,
vt in proprijs terminis aduertit Tapia in pragm. 3. de
monialibus, & meritò, nam ſi propter publici ædi-
3 ficij constructionem priuata dirui poſse † probat. tex.
in leg. præſcripno, & leg. omnes Cod. de operibus
publ. concludimus ergo, & fortius idem dicendum
fauore Eccleſiæ, ipſiuſque atrij, cuius fauor, & com-
modum ne dum priuatæ, ſed publicæ vtilitati præpo-
nendus eſt leg. fin. Cod. de ſacroſanct. Eccleſ. §. ſi mi-
nus authen. de non alienandis rebus Eccleſiæ, ideo
religionis fauore non ſolum ad ipſius Eccleſię, vel mo-
naſterij conſtructionem, & conſtructi ampliationem
quis cogi debet ad vendendum, ſed etiam pro ipſius
Eccleſiæ atrio ampliando, vt videmus pro monaſterij
Viridario, eiuſdemque viridarij ampliatione iuxta
Doctrinam Coſt. de remedijs ſubſidiar. remed. 76. n. 9.
Maceraten. libr. 1. reſolution. 112. caſ. 29. vbi dicit hoc
procedere pro omni eo quod connexum eſset mona-
ſterio, vel Eccleſiæ, vnde cum ſecundum iſtos pro vi-
ridarij ampliatione quis cogitur rem ſuam vendere, eo
magis hoc debet procedere pro atrij ampliatione ar-
gum. tex. in leg. multo magis Cod. de Sacroſanct. Ec-
cleſ. in atrio enim conſideratur publica vtilitas, quæ
non ſubſiſtit in viridario, in quo monachorum tantum
vtilitas apparet, in atrio verò totius populi, quare om-
nino venit dicendum priuilegium Eccleſiæ extendi
etiam ad atrium, prout dicimus quod immunitas ip-
ſius Eccleſiæ, vt ad eam fugientes ſint tuti, ita quod
nequeant extrahi, extenditur etiam ad atrium ad text.
in cap. quiſquis 17. q. 4.

SVMMARIVM.

1 *Legatum Eccleſiæ conſtruendæ debetur cum fructibus
medij temporis.*

2 *Eccleſiæ conſtruendæ bona relicta poſſunt per exequuto-
res à quolibet poſſeſſore aduocari.*

De legato facto Eccleſiæ conſtruendæ, an debeatur cum
fructibus medij temporis.

RESOLVTIO DLVIII.

DE huiuſcemodi quæſtione interrogatus bre-
1 uiter conſultus reſpondi, quod ſic, † per
text. in leg. ſi ita relictum §. Pegaſus ff. de le-
gatis ſecundo, vbi dicitur, quod ſi relinqui-
tur prædium in certum diem puta poſt decem annos,
vel cum legatarius erit pubes debetur prædium cum
fructibus medij temporis, ſi dies fuit appoſita fauore
legatarij, non hæredis, ſed in caſu Eccleſiæ conſtruen-
dæ apponitur dies fauore Eccleſiæ, quia ſi fuiſset con-
ſtructa tempore teſtamenti teſtator reliquiſset de præ-
ſenti, non in diem, facit text. in capit. nos quidem de
teſtamentis, vbi debetur relictum Eccleſiæ, ſine dimi-
nutione, ita tradit Zabarell. & Abbas in cap. nos qui-
dem poſt conſ. Bart. & Franciſci, quos allegat, ſed non
exprimit numerum conſiliorum.

Notandum eſt etiam ſecundum Angel. in conſilio
129. incip. bona dicti teſtatoris quod ſi eſt factum le-
gatum omnium bonorum hoſpitali conſtruendo poſ-
2 ſunt executores ſi bona relicta † ab alijs detinentur in-
tentatis actionibus competentibus auocare à quoli-
bet poſseſsore iuxta tex. in leg. ſi quis ad declinan-
dum, & l. nulli Cod. de Epiſcopis, & clericis, & leg. ſi
quis ſepulchrum §. funeris ff. de religioſ. & ſumptibus
funer. cum alijs. Attamen vide Gratianum nonnulla
vtilia ſcribentem de legato facto Eccleſiæ conſtruen-
dæ diſcep. Forenſ. tom. 2. cap. 358.

SVMMARIVM.

1 *Emptor rei Eccleſiæ ſine ſolemnitate an recuperet prætium.*
2 *Dolus maior attenditur quando concurrit cum minori.*
3 *Emptor rei Eccleſiæ ſine ſolemnitate poteſt repetere prętium etiam ſi ſit malæ fidei emptor in odium prælati malè alienantis, ſed non ab Eccleſia.*
4 *Procurator confraternitatis male alienans tenebitur de euictione.*

Emptor rerum Eccleſiæ ſine ſolemnitate, an recuperet prętium.

RESOLVTIO DLVIIII.

1 VAriæ quidem, ſed notabiles † ad hanc quę-
ſtionem adducuntur opiniones, nam gloſ.
in capit. ad audientiam de reb. Eccleſiæ non
alienandis diſtinguit inter bonæ, & malæ
fidei emptorem, poſt quam diſtinctionem pulchrè
ſubdit malæ fidei emptorem pretium non recupera-
re, quæ opinio multorum quidem auctoritatibus cō-
probatur. Sed contrariam ſententiam aliquando fui
ſequutus, & per gloſsam in authen. qui res de ſacro
ſanc. Eccleſijs, vbi dicitur, quod etiam malę fidei em-
ptor, vel conductor poſſit repetere, quod dedit, quia
ſicut dolus præponderat culpæ leg. item obſtetrix
2 §. fin. ff. ad legem aquil. ita dolus maior videtur † præ-
ponderare minori, & maior dolus videtur eſse in
prælato malè alienante rem Eccleſiæ, vel Oecono-
mo propter officium, quod habet, cum ſit magis ob-
ligatus ad defendendum iura Eccleſiæ, quam ſit do-
lus emptoris, qui non habet officium, propter quod
teneatur ad conſeruandas res Eccleſiæ, & ſic videtur
quod malæ fidei emptor, vel conductor poſſit agere
ad repetendum id, quod dedit, idem voluit gloſsa in
capitul. hoc ius verſiculo qui verò 10. quæſtion. 2.
Bald. in dicta Authen. qui res tenuit quod licet Eccle-
ſia de rigore iuris ciuilis lucretur pretium datum vt
in lege iubemus §. ſanè Codice de ſacro ſanctę Ec-
cleſijs, & dicta auth. qui res; tamen de æquitate cano-
nica videtur quod Eccleſia ſi fuit ex pretio locuple-
tata, debet illud reddere emptori, aliorum verò di-
uerſa eſt opinio.

Sed breuiter dicam communi calculo receptio-
rem, & ſaniorem ſententiam eſse Imolę in dicto ca-
pitulo ad audientiam de rebus Eccl. non alienand.
& ſic conſului, debet enim diſtingui inter empto-
rem bonæ, & malæ fidei, quam precipue tenent
Innocentius ibi, expreſsè Ioannes Andreas Calderin.
in capitulo ſi quis eodem titulo, & Florian. vnde in-
quit Imola difficile eſse in praxi obtinere contra mul-
torum opiniones, ſaltem in foro Eccleſię, & præcipuè
quia gloſ. legiſtarum videtur tenere opinionem gloſ.
in d. cap. ad audientiam excepta gloſ. in d. auth. qui res,
ponit etiam ſuam opinionem Imol. quod emptor ma-
le fidei non habet actionem de euictione ſimpliciter,
ſed ſolum ad petendum id, quod dedit, & ſic vltra da-
tum non poſſit agere de intereſse, vt patet in d. auth.
qui res canonizzata 10. q. 1. cap. hoc ius §. qui verò, &
3 quod poſſit agere, † ad pretium contra prælatum ma-
lè alienantem, & non contra Eccleſiam, vt habetur in
dicto verſiculo, qui verò, & in dicta authen. qui res
& in §. ſi quis igitur in authen. de non alienand. &
ſic ſpeciale hoc caſu in odium malè alienantis rem
Eccleſiæ, vt teneatur ad reſtitutionem prætij, etiam
emptori malæ fidei, licet non ad aliud intereſse ſi-
cut in ſimili eſt ſpeciale in lege finali §. emptor Cod.
communia de legat. vbi emptor malæ fidei agit ad
prætium recuperandum contra venditorem, ſed non
ad aliud intereſse vt male alienantes ſint ſegniores
in alienando, & pigri per id quod habetur in dicto
§. ſi quis igitur, ſed vt ipſe Imola ſubdit in praxi dif-
ficile obtineretur propter authoritatem gloſsæ Inno-
cent. & aliorum ſupradictorum, opinionem tamen
Imolæ ſequitur Bertrand. conſilio 317. volum. primo,
parte prima, & conſilio 154. volum. ſecundo, nume-
ro 13. vbi cum malæ fidei emptores fructus ſuos non
fecerint, debent illos in pretium compenſare, & cum
reparationibus, ſi quas fecerunt, & dicit idem Ber-
trand. conſilio 126. volum. ſecundo parte prima quod
4 procurator † confraternitatis, ſiue eleemoſynæ, ſi per-
petuò locauit, ſeu alienauit ſine decreto, & contra ius,
rectores moderni poſsunt recuperare, & ipſe tenebi-
tur de euictione non confraternitas ad not. per gloſsa
per Franc. do Plat. in lege prima Codice de venden.
reb. ciuitat. libro decimo, & ex his apparet, quod Ec-
cleſia non tenetur reſtituere prętium, ſed prælatus ma-
le alienans.

SVMMARIVM.

1 *Refertur caſus quæſtionis.*
2 *Adhærens muro Eccleſiæ in exteriori an gaudeat immunitate.*
3 *Intellectus ad Bullam Greg. XIII. de confugientibus ad Eccleſiam.*
4 *Priuilegium, quod eſt fauorabile debet ampliari.*
5 *Quæ religioſis adhærent religioſa ſunt.*
6 *Contentum ſequitur naturam ſui continentis.*
7 *Priuilegium conceſſum Eccleſiis conceditur etiam per triginta paſſus in circuitu eius.*
8 *Acceſſorium eſt quoddam indiuiduum à principali ratione dependentiæ.*
9 *Acceſſorium debet iudicari eiuſdem naturæ, cuius eſt principale.*
10 *Acceſſorium ſequitur naturam principalis ſui.*
11 *De acceſſorio ſemper iudicandum, quod de eo, cui accedit.*

De quodam pictore pingente in pariete Eccleſiæ partis exterioris, quem amplexus fuit tempore, quo à berroarijs erat capiendus an gaudeat immunitate Eccleſiæ.

RESOLVTIO DLX.

1 TAlis caſus fuit mihi propoſitus † Quidam pi-
ctor pingebat in muro Eccleſiæ in parte ex-
teriori, & viæ publicæ, quia erat de homici-
dio inquiſitus berroarij curiæ volebant illum
capere, quibus viſis ipſe pictor parietem, in quo pin-
2 gebat amplexus fuit †, dubitatur nunc, an gaudeat im-
munitate Eccleſiæ, & primo intuitu videbatur negati-
uè reſoluendum, quoniam priuilegium immunitatis
Eccleſijs conceſsum fuit cap. inter alia cap. immuni-
tatem, & cap. fin de immunitate Eccleſiæ, & appella-
tione Eccleſię venit tantum, quod eſt intus Eccleſiam,
ſed non quod foris Turrecremat. in capit. Eccleſię Fe-
linus capit. exceptionem numero quarto de exceptio-
3 nibus, & bulla Gregorij decimitertij † indulgens im-
munitatem delinquentibus intelligitur de confugien-
tibus intus Eccleſiam, vt voluit Ambroſinus quæſtio-
ne tertia Ital. de immunit. Eccleſiæ quæſtione deci-
ma quinta Farinac. conſil. 76. volum. primo, nec ap-
pellatione Eccleſiæ venit pars exterior muri Eccleſię,
quæ viam publicam ſpectat ſecundum Archidiac. in
capitulo vnic. de reliquijs, & venerationem Sancto-
rum in ſexto.

Cœte-

Cæterum contrariam ſententiam veriorem, &
ſecuriorem de Iure eſse cenſui ex infra dicendis, tum
4 primo, quia priuilegium † immunitatis eſt fauo-
rabile, & propterea ampliari debet argumento textus
in capitulo odia de Regul. Iur. in ſexto, & capitulo
ſtatutum à contrario ſenſu de elect. quos ad hoc pro-
poſitum allegat D. Nouarius in ſua vtili praxi ele-
ctionis, & variationis fori quæſtione quinta, nume-
ro quinto ſectione ſecunda, facit etiam, quod ea quæ
5 religioſis † adhærent religioſa ſunt lege, quæ reli-
gioſis ff. de rei vendicatione capitulo quod in dubijs
de conſecrat. Eccleſ. vel altaris Lopez in leg. decima-
quarta titulo decimo parte prima gloſ. tertia, & in
lege ſecunda titulo duodecimo parte ſeptima gloſ.
ſexta poſt medium, vnde euenit quod cappella anne-
xa Eccleſiæ gaudeat eiſdem priuilegijs, quibus gau-
deat Eccleſia gloſ. prima in capitulo cum cappella
verſiculo in primo caſu de priuilegijs, quam ſequi-
tur, & approbat Alexandr. conſilio centeſimo no-
nageſimo quinto, ex themate numero quinto, vo-
lumine ſecundo Butrius in dicto capitulo cum cap-
pella, numero tertio facit etiam, quod conten-
6 tum † ſequitur naturam ſui continentis lege adeo §.
inſula ff. de acquir. rer. dominio lege ad teſtium §. fi-
nali ff. de teſtamentis lege quod ſi neq. §. materia ff.
de periculo, & commodo rei venditæ Gonzalez ad
regulam 8. Cancell. gloſ. 10. num. 10. facit Bartol. in
leg. ſi finita §. ex hoc edicto numero quinto. ff. de
damn. infect. vbi per eum textum poſt Guglielmum
de Cuneo ait quod ſi imperator conceſſit priuilegium
caſtro, videtur etiam conceſſiſse villæ, quæ ſit ei iuncta
l. prædijs §. balneas cum ſequent. ff. de legat. 3. l. ſeiæ §.
tyrannæ. ff. de feudo inſtructo l. ſi quando C. de bonis
vacantibus lib. 10. Paulus de Caſtro in conſ. 373. num.
2. lib. 1. Abbas in c. quia monaſterium n. 5. de religioſis
Domibus.

Vlterius inſurgit pro comprobatione noſtræ inten-
7 tionis quod priuilegium † conceſsum Eccleſiæ di-
citur etiam concedi per triginta paſsus in circuitu
eius cap. quiſquis inuentus 17. quæſt. 4. cap. ſicut an-
tiquitus cap. diffiniuit ead. cauſa &, quæſtione Abbas
Henricus, & Doctores in capit. Eccleſiæ de immuni-
tate Eccleſiarum Couar. lib. 2. variar. cap. 20. num. 5.
l. 4. tit. 13. part. 1. Gomez tom. 3. variar. cap. 10. num. 1.
& 2. Angel. in tract. de maleficijs verbo. in ſcalis ſan-
cti Petronij numero 3. dicens ex eo quod captus in
ſcalis, vel oſtio Eccleſiæ dicitur in Eccleſia captus
leg. præſenti §. ſanè ff. de his qui ad Eccleſ. confugiunt
vbi Bart. ergo multo magis hoc dicendum eſt in ca-
ſu noſtro de pariete, qui eſt annexus, & acceſsorius
& incorporatus ipſi Eccleſiæ; Nam & acceſsorium
8 dicitur † quid indiuiduum à principali ratione de-
pendentis leg. tunc inutile ff. de pecul. legat. Bart.
leg. Græce §. illum, numero quarto ff. de fideiuſso-
ribus Menoch. de retinend. poſseſs. remed. primo
9 numero 129. & acceſsorium debet iudicari † eiuſ-
dem naturæ, cuius eſt principale lege etiam vbi Bart.
& alij Cod. de iure dotium lege inter ſocerum §. cum
inter verſiculo fin. ff. de pactis dotalibus leg. final. §.
1. in fin. ff. de legat. 3. Iaſon in leg. ſi ex toto numero
6. ff. legat. 1. & in leg. quod in rerum §. ſi quis poſt
numero 2. eod. titu. & ex vulgari iuris regula, quod
10 acceſsorium † ſequitur naturam principalis capit. ſi
ſuper gratia de offic. delega. in ſexto, leg. fundi ff. de
fund. inſtruct. l. 1. cum ſequ. ff. de pecul. legat. Ioan.
And. in capit. volentes numero 2. de priuileg. in ſex-
to, Rebuff. reſponſ. 48. verſicul. non obſtat, & ita
idem dicendum, & iudicandum eſt de muro prædicto
& de acceſsorio idem iudicandum eſt ſemper, quod
de eo cui accedit leg. ſed addes §. ſi quis ad mulie-
rem ff. locat. leg. ſi quando cum ſimilibus Codic. de
bonis vacantibus libro decimo, Menochius de præ-
ſumptionibus libro quarto præſumpt 110. numero tri-
geſimoſexto.

SVMMARIVM.

1 *Beneplacitum ſummi Pontificis præſumitur interueniſſe
poſt triginta annos.*
2 *Aſſenſus Apoſtolicus an præſumatur interueniſſe poſt
triginta annos, ſi ex inſpectione inſtrumenti apparet
non interueniſſe.*
3 *Qui ab initio ſine Papæ licentia cum Eccleſia contraxit,
& poſſeſſionem accepit ſemper contra iura præſumitur,
quod poſt adeptam poſſeſſionem non amplius curauit
de impetranda licentia.*
4 *Semel malus ſemper præſumitur malus.*

Regula illa quod aſsenſus Apoſtolicus ex lapſu triginta
annorum præſumatur, an locum habeat quando ex
inſpectione eiuſdem inſtrumenti apparet non inter-
ueniſse.

RESOLVTIO DLXI.

VEra, & indubitabilis eſt, & apud omnes
1 recepta concluſio, vt beneplacitum † Sum-
mi Pontificis poſt 30. annos præſumatur in-
teruenïſse in alienatione rerum Eccleſiæ, vt
trado ego ipſe in deciſ. 116. p. 2. vbi late D. Nouar. in
allegatione ſua illic inſerta vbi hoc optime, vt ſolet
firmat Card. Seraph. Deciſ. 671. poſt Anchar. in con-
ſil. 136. Gemin. conſil. 87. Dec. conſil. 36. & alios, ſed
2 difficultas eſt quando ex inſpectione inſtrumenti † ap-
paret non interueniſse, an tunc procedat ſupra dicta
concluſio, & multi tenuerunt non præſumi propter
euidentiam facti ita Paul. de Caſtr. conſ. 48. vol. 1. in-
cip. in cauſa, quæ vertitur inter Reuerendum Patrem,
quem refert, & ſequitur Alexand. conſil. 1. vol. 4. col.
penult. num. 21. Iaſ. in l. bonorum C. qui admitti num.
15. verſ. quinto limita Afflict. deciſ. 107. in cauſa Do-
minæ Aloyſiæ. vbi quod multum operatur euidentia
facti Bal. in l. 1. C. de ædilit. act. & tollitur præſumptio
per id quod contrarium apparet l. cum multæ C. de
donat. ante nupt. & multi alij ſequuntur hanc opinio-
nem, quos refert Anton. Gabriel. comm. concluſ. de
præſumpt. concluſ. 1. num. 57. contrariam opinionem
tenet Felin. in capit. ſicut de re iud. num. 33. verſ. ſe-
ptimo, & vltimo declara poſt Anchar. quem ipſe alle-
gat conſil. 136. propter curſum 30. annorum, qui facit
præſumi ſolemnitatatem, & eſse purgatum omne vi-
tium.

Declarat tamen Paul. de Caſtr. & Alexand. in loc.
cit. vt eorum opinio procedat, quando in inſtrumen-
to enunciatur ſolemnitas, ſed non eſt integrè de-
ſcripta, tunc clarè conſtat ex inſpectione de ſolem-
nitate non adhibita, ſecus quando in inſtrumento
nihil dicitur de ſolemnitate, tunc in facto antiquo
præſumitur, vt latè per Felyn. in loc. cit. idem tenet
Crauet. de antiq. tempor. parte tertia numero 17.
qui alios allegat. Secundo declarat Felin. quando
conſenſus debuiſset requiri à principio à perſona
tali, cum qua non fuit ſequuta diuturna obſeruan-
tia actus, neque aliqua continuata eius notitia, tunc
enim non eſset inducta præſumptio, quod illa per-
ſona conſenſiſset, quia ceſsat ratio, quare ex diu-
turnitate temporis præſumitur interueniſse, eſt
enim ratio, vt inquit, diuturna obſeruantia, &
ſcientia, & patientia eorum, cum quibus res eſt
geſta, quæ facit præſumi, quod ſi à primordio a-
ctus fuiſset minus ſolemnis non fuiſset tolleratus,
ſed impugnatus ab habentibus notitiam defectus

ſolemnitatis, vnde infert poſt Alexan. quem al-
legat, quod ſi Epiſcopus iurauit non alienare in-
conſulto Romano Pontifice, & reperiatur facta
alienatio, quæ de licentia Papæ nihil exprimit,
certè ex diuturnitate temporis non præſumitur di-
cta ſolemnitas, cum non conſtet verè, vel præ-
ſumptiuè Papam habuiſſe ſcientiam dicti contra-
ctus, & ſequitur, & de hac deciſ. nunquam obliui-
ſcatis.

Infert etiam, quod ſi apparet teſtamentum Cardi-
nalis Antiquum non præſumitur teſtatus de licen-
tia Papæ, & per conſequens præambula licentia, ſequi-
tur Affl. in 4. dec. 107. poſt Alex. quem allegat conſ.
17. vol. 4. col. 2. & conſ. 9. col. 3. vol. 2. & Bald. in leg.
2. Cod. de legit. hæred. & in l. ſi alienat. ff. de acqui-
rend. hæred. in verbo ſed ſi non adierit, & in l. ſi filius
C. de petit. hæred. vbi ex antiquitate temporis præ-
ſumitur ſolemnitas, quia interuenit ſcientia, & pa-
tientia illius, cuius auctoritas, vel conſenſus præſu-
mitur, & ſucceſſiuè non probata ſcientia Papæ, qui
debebat conſentire, non oritur præſumptio, & ex hac
declaratione ſequitur, quod beneplacitum ſedis Apo-
ſtolicæ ex curſu temporis non præſumitur data eius
abſentia, ſed benè aliæ ſolemnitates, vt tractatus, &
conſenſus Capituli, Epiſcopi, & aliorum, qui fue-
runt præſentes redditur igitur valdè dubia prima
Concluſio, vt aſſenſus præſumatur, pro qua etiam
videtur facere quod qui ab initio ſine Papæ licentia
3 † cum Eccleſia contraxerit, & poſſeſſionem rei Ec-
cleſiæ, accepit, contra iura præſumitur, quod poſt
adeptam poſſeſſionem non amplius curauerit de
impetranda licentia, vt in regul. qui ſemel malus
4 † ſemper præſumitur malus, & ex præterito præſu-
mitur in futurum, vt not. gloſſa in dicta regula
vbi quod requiritur probatio in contrarium, vt tol-
latur hæc præſumptio capitulo ferrum diſtin. 51.
& prædicta tanto magis procedunt in perſonis ru-
ſticis, qui ſæpè etiam ſi ſciant indigere diſpenſatione,
vel licentia Papæ, neque illam impetrant, cum quibus
præcipuè circa impedimenta iuris poſitiui Prælati
quandoque in praxi vtuntur diſſimulatione argumen.
capitulo quia circa de conſanguinitat. & affinitat. vel
limitarem tamen quando in inſtrumento reſeruare-
tur authoritas ſedis Apoſtolicæ cum clauſula, non
aliter nec alio modo, tunc colligetur animus im-
petrandi aſſenſum ad notat. per Iaſ. in leg. 2. Cod. de
iur. Emphyt. & ex diuturnitate temporis præſumi
deberet.

Declarat Tertio, vt beneplacitum ſedis Apoſto-
licæ etiam ſecundum Rot. opin. non procedat, ſi ad-
ſit præſumptio in contrarium, vt optimè tradit Sera-
phin. dict. deciſ. num 8. & hęc breuiter circa hanc
materiam dixiſſe ſufficiat.

S V M M A R I V M.

1 *Refertur caſus quaſtionis.*
2 *Inſtituto haredi, vt prasbyter efficiatur dato ei ſubſtituto in caſu contrarij, an poſſit ſtatui terminus ad ſuſcipiendum prasbyteratum.*
3 *Conditioni mera poteſtatiua, vel mixta poteſt ſtatui terminus ad implementum.*
4 *Qua requirantur ad ſuſceptionem ſacrorum ordinum.*
5 *Ordinis ſuſceptio dependet à voluntate, & poteſtate ordinandi.*

Hæredi inſtituto, ita quod præsbyter efficiatur dato ſub-
ſtituto in caſu contrarij, an ſubſtitutus poſſit
petere, vt ſtatuatur terminus ad ſuſci-
piendum præsbyteratum.

RESOLVTIO DLXII.

QVidam præsbyter ciuitatis Acceræ contu-
lit mecum hunc caſum in dicta ciuitate ſe-
quutum.
1 Teſtator inſtituit hæredem Franciſ-
cum, & voluit quod efficeretur præsbyter, & caſu quo
non fuerit effectus præsbyter ſubſtituit Sempronium.
2 Dubitatur nunc an ſubſtitutus † poſſit petere ſtatui
terminum Franciſco ad ſuſcipiendum ordines ſacros,
& ſecundum Bart. in l. ſi quis ſuus ff. de iure delib. con-
3 ditioni poteſtatiuę † vel mixtæ poteſt ſtatui termi-
nus ad implementum, & eſt text. in leg. ſuum quo-
que §. ſed. & ſi filio, & in leg. ſi quis inſtituatur hæ-
res ff. de hæredibus inſtituend. ſed conditio prædi-
cta non videtur mera poteſtatiua, nec talis mixta
quæ de facili adimpleri poſſit, cum ad ſuſceptionem
ſacrorum ordinum, & celebrationem Miſſę ſit
4 opus multis. † literatura voluntate Epiſcopi ordi-
natoris, & alijs Bartol. in dicta lege ſi quis ſuus vi-
detur velle quod poſſit ſtatui terminus idem Imol.
in dicta lege ſi quis inſtituatur Franciſc. Aretin. in
lege quamdiu ff. de acquirend. hæredita. videtur
velle quod hæredi inſtituto ſub conditione mixta,
vel alia, quæ non ſit in poteſtate non poſſit ſtatui
terminus ad inſtantiam ſubſtituti, ſed bene ad in-
ſtantiam creditorum non quidem vt impleat con-
ditionem cum implementum ab eius voluntate non
dependeat, ſed ſtatuitur terminus, quia niſi infra
terminum inſtitutus petat bonorum poſſeſſionem,
vel niſi conditio eueniat, & hæreditatem adeat
ipſe inſtitutus, permittit iudex per creditores bona
defuncti poſſidere, & quod procedetur ad datio-
nem curatoris, idem voluit Innocentius, & hanc
opinionem ſequitur Bertrand. conſilio 364. volum. 1.
part. 2. Attamen mihi placet opinio Bartoli, & ſic
5 conſului in hoc caſu, cum ordinum † ſuſceptio de-
pendeat magis à voluntate, & poteſtate ordinan-
di, quam Epiſcopi, qui ſemper ſolet ordinare
dignos ad not. in ſimili de principe ſoluto conce-
dere aliquid in leg. apud Iulianum §. conſtat. ff. de
legat 1.

S V M M A R I V M.

1 *Denunciatio excommunicati (vt videtur ab alijs) an dicatur ſacta per ſententiam excommunicationis latam in tribunali, vel requiratur publicatio in Eccleſia, vel alijs locis publicis.*
2 *Bannimentum dicitur fieri publicè quando fit in locis publicis ciuitatis.*
3 *Publicum dicitur quod fit coram ſex perſonis.*
4 *Excommunicatio ſi pobetur per viam exceptionis, an alij teneantur euitare excommunicatum.*

An requiratur affixio cedulonum, vel publicatio in Ec-
cleſia ad effectum, vt quis publicè declaratus
dicatur excommunicatus, vel ſuffi-
ciat ſolum ſententia excommuni-
cationis lata in tribunali.

RESOLVTIO DLXIII.

1 IN facti contingentia dum † de tali quæſtione
eſſem interrogatus, ex mente multorum do-
ctorum reſpondi, non ſufficere ſententiam ex-
com-

Google

communicationis fuiſse latam in tribunali coram ali-
quibus teſtibus, ſed debere publicari in Eccleſia, vel
in alijs locis publicis Ciuitatis in prædicatione, aut
per Cedulonum affixionem, ita quod tranſeat in no-
titiam populi, & ita tenent Anton. & Ioan. Andr. in
capitulo illa de election. vbi dicunt illum dici noto-
riè excommunicatum, qui excommunicatur in pu-
blica excommunicatione, vel in prædicatione, aut in
Eccleſia, præcipuè in ſolemnibus feſtiuitatibus quos
ſequitur Felyn. in capit. exceptionem col. fin. de ex-
ception. vbi dicit dictos DD. ſentire expreſsè quod
excommunicatio lata pro tribunali non faciat propriè
notorium excommunicatum, adducit capitul. 1. de
poſtulat. prælat. in verbo publicè promulgatur, per
quem text. dicit Feder. de Senis conſ. 212. ſuper the-
2 mate quod Bannimentum† dicitur fieri publicè, quan-
do fit in locis publicis ciuitatis, eandem opinionem
tenet gloſa in pragmat. ſanctione ſuper extrauag.
Martini V. ad euitanda in verbo generaliter, & ita
ſe habere praxis teſtatur Nauar. in cap. 1. §. laboret
de pænit. diſtinct. 6. num. 23. & in Manual. capit. 27.
num. 35. Couar. in cap. alma mater. 1. par. §. 2. num. 7.
Gutierez. lib. 1. quæſt. Canonic. capit. 1. num. 29. &
ſeq. facit Cle. quamuis in §. ſi verò de foro compet.
& in Clem. cauſa de election. in verbo ſolemniter.

In contrarium tamen conſuluit quod illud dicitur
3 publicum † & publicè fieri quod fit coram ſex per-
ſonis cap. aliquando de pænitent. diſtinc. 6. ergo vi-
detur ſufficere quod ſententia ſit lata coram ſex per-
ſonis in tribunali, vt dicatur quis declaratus excom-
municatus. Secundo facit text. ineuitabilis in capit.
fin. de cohabit. Cleri. & mulier. vbi habetur Miſsam
non eſse audiendam à notorio concubinario poſtea
text. declarat notorium concubinarium dici per ſen-
tentiam, aut per confeſſionem factam in iudicio, aut
per euidentiam rei, quæ tergiuerſatione aliqua cela-
ri non poſſit, & ſic declaratus per ſententiam excom-
municatus in tribunali dicitur declaratus non ſolum
publicè, ſed notoriè, nec ſatisfacit reſponſio Fely. in
d. c. exceptione vbi dicit, non nego quod ſententia
excommunicationis lata pro tribunali inducat no-
torium per c. fi. de cohabit. cleric. & mulier. ſed non
debet quis puniri pæna faciens actum cum publi-
cè excommunicato, quia illa qualitas requirit noto-
rietatem non iuris tantum, ſed facti, inſpecta verbi na-
tura, & ſumma æquitate non inquam ſatisfacit, quia
text. in d. c. fi. loquitur de pæna quoad alios, vt non poſ-
ſint audire miſsam ſub peccato. Præterea extrauagans
ad euitanda mandat publicè denunciari excommu-
nicatos, vt euitentur, nec ſe reſtringit ad modum de-
nunciandi, vnde videntur ſufficere ſex teſtes, vel ſen-
tentia, quia ita ius intelligit publicum, & notorium
ad euitandam correctionem iurium capitul. cum expe-
diat de elect. in 6. l. præcipimus Cod. de appell. gloſ. in
d. cap. exceptionem inquit publicè excommunica-
tum dici, quando iudex tulit ſententiam in loco, vbi
publicè iudicare conſueuit præſentibus officialibus
vel partibus, vel altera abſente per contumaciam, &
ſic videtur ſecundum ipſam ſufficere ſententiam latã
in iudicio, quia de facili non habetur notitia de eo,
quod iudex facit in banco ſuo coram paucis, niſi ſci-
retur iudicis ſententia, & ſic quoad ſcientes videa-
tur ſufficere ſententia lata. idem videtur ſentire gl.
in Cle. 1. de ſepult. in verbo publicè, dum inquit non
tamen fateor, quod hoc ipſo, quod excommunica-
tus eſt per iudicem in loco, quo iudicare conſueuit
præſentibus officialibus ſuis, & partibus, vel altera
contumaciter abſente dicatur publicè excommuni-
catus, ſed ex qualitate fori, multitudine, vel paucita-
te officialium per aſtantium dicatur publica, vel non
publica, ita quod veritas rei ponderetur an præſuma-
tur ſcientia, an præſumantur ſepelientes ſcire excom-
municatum, vel ſaltem ſit caſus, in quo ſit eis impu-
tandum ſi ignorauerit, quod publicè ſciebatur 12. q.
2. c. qui & humanis, aliàs poſſit eſse occultus, licet per
iudicem in banco coram duobus, vel tribus fuerit
promulgata facit Auth. de litig. §. omnem verò, mens
enim, & ratio iuris præponderat verbis, hæc ſunt ver-
ba gloſ. ex quibus omnibus videtur tenendum, quod
ſi ſententia excommunicationis fuit lata pro Tribu-
nali coram pluribus perſonis ſaltem, ſed ſex, dicatur
denunciatio publicè facta, quia ſententia non ſolum
ex ſe facit publicum, ſed etiam notorium, etiam quod
quod eſset lecta coram paucis teſtibus, cum ius non
dicat contrarium. Verum ex quadam æquitate, & be-
nigna interpretatione debet eſse lata coram pluribus
perſonis, præſumatur, vel non præſumatur ſcientia in
populo, niſi dicas notitiam non facilè præſumi in ciui-
tate inſigni, in qua eſt populus magnus, vt in Vrbe in
ciuitate Mediol. Neap. & ſimilibus, quid arbitrio iu-
dicis remittitur, ſed an probatio excommunicationis
per viam exceptionis operetur, vt excommunicatus
debeat euitari gloſ. in c. cum dilectus tenet quod non,
niſi ex tali facto publica laboraret infamia, quam ſe-
quuntur Inn. contra Hoſt. Abb. videtur ſentire contra
Inn. videtur dicendum quod requiratur ſententia iudi-
cis declarantis exceptionem excommunicationis ſub-
ſiſtere, & quod ſit lata coram pluribus perſonis, vt ſu-
pra dictum eſt.

SVMMARIVM.

1 *In diſtributionibus quotidianis an habeat locum ius ac-
creſcendi vide etiam num. 3.*
2 *Ius accreſcendi habet locum in ſummis legatis ſub nomi-
num collectiuo.*

In diſtributionibus relictis canonicis tempore funerum
an habeat locum ius accreſcendi.

RESOLVTIO DLXIV.

1 PRo reſolutione quæſtionis diſtingue, † quod
aut diſtributiones fuerunt relictæ canonicis,
qui præſentes erant tempore ſepulturæ, &
2 habet locum ius accreſcendi † quia propter
nomen collectiuum ius accreſcendi habet locum
etiam in ſummis legatis leg. qui quartam §. ſi quis
3 vnam ff. de legat. 1. aut relictæ fuerunt † ſingulis ca-
nonicis, qui præſentes fuerint, & non habet locum
ius accreſcendi ſequitur Vaſq. de ſucceſs. progreſs.
lib. 3. §. 23.

SVMMARIVM.

1 *Ius patronatus erectum à Barone an in dubio pertineat
ad feudum, vel ad eius familiam.*
2 *Vaſallus præſumitur accipere ex induſtria ſua, non ex
bonis feudalibus, licet ſecus ſit in Prælato, & vxore.*

Baro ſi erigit ius patronatus in Caſtro, an præſuma-
tur illud acquirere vti perſona priuata cuius linea po-
teſt de facili extingui in fauorem Eccleſiæ veluti Baro,
ita quod ius patronatus tranſeat cum Caſtro.

RESOLVTIO DLXV.

SVpponitur in facto quendam Baronem in eius
Caſtro in Eccleſia cathedrali ædificaſse Cap-
pellam iuris patronatus, poſtea vendidiſse Ca-
ſtrum, nouus Baro prætendit ius patronatus
venire cum Caſtro, & ad ipſum tanquam Baronem
peruenire ius præſentandi, Baro Antiquus dicit ædifi-

Digitized by Google

caſse vti perſona priuata ; ac de Burgenſaticis conſtruxiſse Eccleſiam, & ius patronatus debere remanere apud eius familiam, & quia intereſt Eccleſiæ, quod præſumatur ædificaſse vti perſona priuata, cuius linea poteſt facilius extingui, & effici Eccleſia libera, quod non ita de facili accidit in Caſtro, & videbatur dicendum ædificaſse, vt Baro ex regula iuris, quod actus præſumitur geſtus ex titulo præcedenti gloſ. in l. nemo C. de acquirenda poſseſs. Verall. dec. 103. part. 2. Mantica Rota Roman. deciſ. 260. facit etiam quod
3 in dubio † præſumitur quem acquiſiuiſse potius ſibi, & ſuæ familiæ, quam alienæ Bald. per illum text. in l. cum acutiſſimi Cod. de fideicommiſs. idem Bald. in l. cum Auus ff. de condit. & demonſtrationibus Lanarius conſil. 73. facit etiam ad hoc illud, quod tradunt communiter omnes de Clerico beneficiato, quicquid acquirit de fructibus Eccleſiæ præſumitur ſibi acquiſiuiſse gloſ. in cap. primo & ſecundo, de peculio clericor. & propterea in dubio Vaſallus non præſumitur
2 † acquiſiuiſse de rebus feudalibus, ſed ex ſua induſtria leg. ſi defunctus, & ibi Bald. Codic. arbitr. iutel. Alexandr. conſilio 193. Mandellus conſil. 6. volum. primo Monald. conſilio 167. colum. 2. & ex his ſum voti, quod ius patronatus cenſetur erectum tanquam à perſona priuata non tanquam à Domino feudi, vt pertinear ad feudum, niſi expreſsè Baro dicat, vel aliquæ coniecturæ in contrarium vigeant, nempe ſi cappella reperiatur ædificata intra Palatium Baronis, aut ex alijs coniecturis, Puta, quod in dicta electione eſset adiectum verbum nos Baro, &c. quo quidem caſu præſumitur contemplaſse dignitatem Baronalem argument. text. in leg. quarta ff. locati Capitulo ſi gratioſè de reſcriptis in 6. Aona conſilio 14. volumine primo poſt Capyc. in deciſion. 116. & 136. & proinde præſumitur quæſiuiſse tanquam Baro, & non vti perſona priuata.

Et ita ego conſultus reſpondi in cauſa cuiuſdam aduerſarij: non obſtat, quod quicquid eſt intra fines feudi præſumitur de feudo, & ad feudum pertinere, vt tradit Andr. in capitulo primo de controuerſ. inter maſculum, & fœminam Afflict. deciſion. 161. latiſſimè Maſcard. concluſ. 340. quia reſpondetur, quod iſta regula non eſt ſimpliciter vera, vt per Afflict. latè deciſione 267. & præcipuè non procedit in ſpiritualibus, nec in perſonis ſpiritualibus, non enim ſequitur Eccleſiæ ſunt in feudo, ergo pertinent ad feudum, vt per Andr. in capitulo primo qualiter Vaſallus iurare debeat fidelitat. per Afflictum loc. cit. Præterea fructus feudi non ſunt de feudo per vt prædictos.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia an reſtituatur in integrum aduerſus alienationem factam cum decreto commiſſarij Apoſtolici in euidentem.*

2 *Reſtitutio in integrum an concedenda aduerſus præſumptionem iuris, & de iure.*

3 *Decretum iudicis inducit præſumptionem iuris tantum non iuris, & de iure.*

4 *Eccleſia iuxta veriorem opinionem non indiget reſtitutione in integrum quando alienatio eſt facta cum ſolemnitate, & decreto, ſi deficit cauſa neceſſitatis, vel vtilitatis, ſed alienatio eſt ipſo iure nulla.*

An Eccleſia reſtituatur in integrum aduerſus alienationem factam cum decreto commiſsarij Apoſtolici continente illam cedere in euidentem vtilitatem.

RESOLVTIO DLXVI.

CVm eſsem conſultus, circa hunc articulum;
1 † dicebam, quod in hoc aderat Concilium Ruin. 35. volum. primo vbi tenet, quod ſi Eccleſia contraxit cum authoritate Papæ, & cum ſolemni expeditione illius conditionis, ſi in euidentem, non admittatur amplius ad probandam læſionem, & conſequenter nec ad reſtitutionem obtinendam, quæ non datur vbi non probatur læſio l. minoribus C. de reſtitutione in integrum, quem refert, & videtur ſequi Sfortia Odd. de reſtitutione in integrum quæſt. 16. art. 10. num. 12. in illa quæſtione an
2 detur reſtitutio † aduerſus præſumptionem iuris, & de iure, in qua aliqui negant, aliqui affirmant, ipſe verò Sfortia diſtinguit, aut præſumptio iuris, & de iure facit, & inducit veritatem in hoc, quod quis non dicatur læſus, & tunc procedit prima opinio, & allegata pro ea, pro qua ipſe adducit conſilium Ruyn. quia ſi læſio probari non poteſt reſtitutio non conceditur, vt clarum eſt, aut præſumptio iuris & de iure inducit veritatem in hoc, quod facit aliquem debitorem, vel obligatum, qui non eſt, vel abſtulit alicui ius ſuum, & inducit amiſſionem illius ex curſu temporis, & tunc procedit ſecunda opinio, quod detur reſtitutio, nam cum illa detur aduerſus rem iudicatam, quæ dicitur facere veritatem, & conſtituere debitorem victum, & abſoluere victorem, & tamen ex clauſula generali datur reſtitutio aduerſus rem iudicatam, ſi conſtet de errore iudicis manifeſto, vt in l. ſi mater ff. de re iudic. in hac quæſt. contrarium eſt verius, quod quantumcunque in alienatione rei Eccleſiæ, vel minoris interuenerit decretum ſuperioris, & omnis iuris ſolemnitas, tamen ſi minor, vel Eccleſia poteſt probare ſe læſum ex illo contractu poteſt petere reſtitutionem in integrum per text. in l. ſi quidem C. de præd. minor. qui licet loquatur in minori, tamen minor, & Eccleſia in materia reſtitutionis in integrum æquiparantur capit. 1. de reſtitutione in integrum, & ita in ſpecie tenet Abb. in capitul. conſtitutus numero 8. reddens rationem, quia decretum ſuperioris inducit præſumptionem, quod omnia ſint legitimè acta, vt in l. 1. & quod ibi notat Bart. C. de præd. decur. ſine decret. non alien. lib. 10. tamen non inducit
3 præſumptionem † iuris, & de iure, vnde poteſt probari contrarium, vt in dicto cap. conſtitutus, & dicta l. ſiquidem. Quinimo verior opinio eſt, quod
4 nec requiratur reſtitutio † in integrum non obſtante decreto, & ſolemnitate adhibita, ſi deficit cauſa alienandi neceſſitatis, vel vtilitatis, ſed quod alienatio ſit ipſo iure nulla, nec ſit opus reſtitutione tenet gloſ. penultima in cap. 1. de in integrum reſtitutione, & communem dicit Abb. in capitul. tua de his quæ fiunt à Prælatis ſine conſenſu Capituli Soc. Senior. conſil. 29. lib. 1. & conſil. 52. lib. 4. vbi dicit in conſulendo, & iudicando ab ea non eſse recedendum, & multi alij quos refert, & ſequitur Cardinalis Mantica de tacit. & ambiguis conuentionibus lib. 4. tit. 7. num. 55. quæ opinio videtur probari in capit. 1. de rebus Eccleſiæ non alienan. libr. 6. & in clementina prima cod. tit. in quibus, vt valeat alienatio duo requiruntur ſolemnitas, & iuſta cauſa, aliàs contractus eſt nullus, facit text. in l. magis puto. §. ſi æs alienum ff. de rebus eorum, qui ſub tutela, vbi ſi res minorum cum decreto iudicis ſine iuſta cauſa diſtrahantur, alie-

Digitized by Google

alienatio eſt nulla, idem dicendum eſt in Eccleſia, & poſſit opponi, quod alienatio fuerit ſubreptitia ex ſupradictis, poterit igitur opponi de ſubreptione, & ſatis erit, vide tamen deciſiones Rotæ Seraphini 1125. Papiens. bonorum, & 508. Placentina bonorum, vbi quod præſumitur pro decreto, quod ſit vtilis alienatio donec contrarium probetur.

SVMMARIVM.

1 *An mors probetur ex ſola teſtamenti productione, vide etiam num. 5. & 6.*

2 *Mors debet probari præſumptiuè, quæ probatio de neceſſitate concludit.*

3 *Quando agitur de commodo pecuniario leuiores probationes ſufficiunt.*

4 *quando aliquid dicitur de authoritate iudicis ſemper intelligitur cum cauſa cognitione.*

5 *Contra notarium ignarum de morte teſtatoris, & nolentem exhibere copiam teſtamenti poteſt agi ex officio iudicis.*

An ex ſimplici productione teſtamenti probetur mors teſtatoris beneficiati ad effectum, vt Epiſcopus valeat prouidere de beneficio.

RESOLVTIO DLXVII.

IN hoc articulo licèt tritiſſimo fuerunt duæ principales doctorum opiniones.

Prima opinio fuit, quod mors non ſit proban-
1 da, cum ex ſola illa productione † teſtamenti arguatur teſtatorem fuiſſe mortuum, & hanc opinionem, quam communem appellat Curt. iun. in leg. fin. num. 54. & Zuccard. nu. 247. C. de edict. Diui Adrian. Tollend. tenuit Bart. Caſtrens. Dec. Iacob. Mant. & alij in dicta leg. fin. quos refert Menoch. in tract. adipiſcend. poſs. remed. 2. num. 661. & ſeqq. mouentur ex tex. in l. 2. §. ſi dubitetur ff. quemad. teſtam. aperiantur vbi prætor non permittit inſpici tabulas teſtamenti, ſi teſtator viuit, ergo viuente teſtatore copia haberi non poteſt.

Secunda opinio fuit ſuperiori contraria, quod imò per exhibitionem teſtamenti mors illius teſtatoris nõ probaretur, & hanc opinionem ſecutus fuit Alexand. in dict. leg. final. 17. Fulg. numer. 10. Sapia numer. 23. Zuccard. practic. Papiens. & alij quos pariter refert Menoch. in tractatu adipiſcen. poſſeſs. numero 669. in 4. remed. moti eo principali fundamento, quod mors ſit probanda per eum, qui ſe fundat in ea leg. ſi quidem vbi Bartol. ff. ſol. matrim. & alijs rationibus, de quibus per eos.

Menoch. tamen in ſupra citato loco num. 669. conciliare tentauit has opiniones conſideratis duobus caſibus.

Primus caſus eſt quando hæres exhibet teſtamentum ſibi conſignatum à notario prætore authore, & tunc non eſſet neceſſarium mortem teſtatoris probare, cum prætor non permiſiſſet copiam teſtamenti fieri, niſi cognouiſſet teſtatorem fuiſſe vita functum, & pro iudice magna eſt præſumptio.

Secundus caſus eſt quando hæres habuit teſtamentum aliunde quam iudicialiter, & prætore authore, & in iſto caſu, ex quo non conſtat, an hæres illud ſubtraxerit teſtatori, vel quod illi teſtator tradiderit, & iſto caſu dicit Menoch. eſſe probandam mortem.

Mihi tamen neque placet communis opinio, neque etiam diſtinctio Menoch. quia mors vel eſt for-
2 miter probanda, † vel præſumptiuè adeò tamen, quod formiter, vel præſumptiuè probata probatio illa de neceſſitate concludat leg. non hoc C. vnde legit capit. in præſentia extra de probat. per productionem enim teſtamenti ab hærede factam doctor. non dicunt directè, & formiter probari mortem teſtatoris ſed præſumptiuè, cum copia teſtamenti concedi non ſoleat viuo teſtatore dict. §. ſi dubitetur, & ſic per dictam exhibitionem teſtamenti mors non dicetur etiam præſumptiuè probata concludenter, cum vel teſtator peregrè proficiſcens reliquerit dictum teſtamentum in poſſe hæredis, vel aliqua alia via deuenire potuerit in manibus ipſius hæredi, veluti conſiderant tenentes opinionem contrariam, quod ex productione illa ſimplicis teſtamenti, neque etiam præſumptiuè dicatur probata mors ipſius teſtatoris.

Neque etiam diſtinctio Menoch. eneruat difficultatem, quia idem eſt dicere teſtamentum fuiſſe extractum mandato iudicis, & hæredi conſignatum, ac dicere eſſe mortem virtualiter teſtatoris probatam, cum iudex, qui præſumendus eſt, quod ſe conformet cum iure communi leg. hæredes mei §. cum ita ff. ad Trebelli. non mandaſſet extrahi dictum teſtamentum, niſi ſibi conſtitiſſet ſaltem ſemiplenè, vel per præſumptiones, puta quia fuerit factus luctus, quod d. teſtator fuerit mortuus, vt voluit Bartol. in d. §. ſi dubitetur num. 2. cum enim agatur de commodo
3 pecuniario † leuiores probationes ſufficiunt. vbi dicit Bartol. nec ſit præſumendum, quod iudex ſuam impartitus fuiſſet authoritatem, niſi cauſa cognita, & ſic antequam conſtaret ſaltem ſemiplenè de morte dicti teſtatoris ad not. per Bartol. & ibi Iaſ. nu. 2. in l. cum hi §. vult igitur ff. de tranſact. quem communiter doctores ſequuntur, vt volunt Moderni in tract. de decret. iud lib. 1. tit. 1. numer. 33. vbi dicunt, quod
4 quando aliquid dicitur † de authoritate iudicis ſemper intelligitur cum cauſæ cognitione, ſi etiam eſſet probata mors ipſi iudici, qui mandat aperiri tabulas teſtamenti, & conſignari hæredi, caſus iſte eſſet de indubitabili contra leg. Labeo de Carbon. edict. leg. ancillæ C. de furt.

5 Propterea ego ſequutus fui in hac cauſa opinionem Fulgos. & ſequac. quod ex ſimplici productione teſtamenti non fuerit probata mors, quæ opinio eſt melioribus rationibus fulcita, & forſan authoritatibus, quæ ſi dinumerentur apparebit etiam eſſe communem in practica tenendam, ſecundum quam multoties ſententiaui, & ſententiari vidi, adhibitis tamen infraſcriptis modificationibus, nam titulus ille quemadmodum teſtam. aperiantur, & de tabulis exhibendis quodque iudex non debeat mandare aperiri teſtamenta viuis teſtatoribus, propriè loquitur in teſtamento in ſcriptis condito iuxta leg. hac cõſultiſſima C. de teſtament. ea ratione ne voluntas teſtatoris ipſo inuito aperiatur, & publicetur ante eius mortem.

6 Sed in teſtamento nuncupatiuo noto teſtibus, & quod veriſimiliter teſtator non curauit, vt innoteſceret ante eius mortem, non videtur notarius prohiberi extrahere dictum teſtamentum maxime cum ex traditione illius teſtamenti abſque iuſſu iudicis non contraueniatur diſpoſitioni ipſius teſtatoris, quod eius voluntas publicetur ante eius mortem, quia cum hæc voluntas teſtatoris innotuerit etiam teſtibus adhibitis in dicto teſtamento nuncupatiuo, qui optimè nouerit mentem dicti teſtatoris & contenta in dict. teſtamento ſequitur, quod notarius, non errat tradendo copiam, cum ex illo teſtamento producto non probetur mors dicti teſtatoris, & niſi teſtator voluiſſet eius mentem publicari ante eius mortem teſtatus fuiſſet iuxta diſpoſitionem d. leg. hac conſultiſſima, quæ omnia videntur virtualiter colligi ex gloſ. d. leg. 2. in princ. ff. quemadm. teſtamen. aperian. & hæc de ſpontanea cognitione facta à notario ipſi hæredi abſque mandato iudicis, &

abſque

Digitized by Google

abſque certificatione clara mortis teſtatoris.

Si enim mors teſtatoris probaretur per productionem teſtamenti nuncupatiui, licet in ſcriptis redacti ſequeretur, quod hæres faciendo examinari teſtes adhibitos in teſtamento de contentis in dict. teſtamento, quod eſset etiam probata mors, quod eſt ridiculum.

7 Si autem notarius ignarus † de morte teſtatoris nolit ſpontè tradere copiam teſtamenti ipſi hæredi poteſt contra ipſum notarium agi officio iudicis, vt ſoluta competenti mercede exhibeat dictum teſtamentum Specul. in titul. de offic. omn. iudic. §. 1. verſic. item improbatur, quandoque poteſt etiam cogi notarius per edictum de tabulis exhibendis Bartol. in leg. final. ff. de tabulis exhibendis, & iudici conſtiterit, vel per vnum teſtem, vel per ſemiplenam probationem, aut aliam præſumptionem de morte ipſius teſtatoris poteſt mandare exhiberi hæredi dictum teſtamentum, iuxta gloſ. in d. §. ſi dubitetur in verſicul. liquerit in final. quod poſtea teſtamentum exhibitum à notario mandato iudicis ipſi hæredi, cum ipſi iudici conſtiterit ſaltem ſemiplenè de morte teſtatoris. exhibitione illa poſtmodum facta ab hærede de illo teſtamento extracto de mandato iudicis, cui ſaltem ſemiplenè conſtitit de morte teſtatoris concludenter diceretur probata mors ipſius teſtatoris quemadmodum diceretur concludenter probata, ſi teſtamentum non eſset extractum mandato iudicis; ſed hæres vltra productionem teſtamenti examinari faceret coram iudice aliquos teſtes de fama deponentes de morte ipſius teſtatoris, vel per vnum teſtem de viſu, vt dicit dicta gloſ. vel præſumptiue, quia conſanguinei fecerint luctum, vt per Bartol. in d. §. ſi dubitetur. num. 2. iſto etiam caſu diceretur probata mors ipſius teſtatoris non ex ſola illa productione teſtamenti, ſed adiunctis iſtis alijs adminiculis ſiue altero ipſorum.

SVMMARIVM.

1 *Nullius dubitationis eſt quin percutiens clericum ſit excommunicatus.*

2 *Percutiens clericum probabiliter ignorans eſſe clericum non incidat in excommunicationem.*

3 *Abſolutio poteſt impetrari ab ordinario offenſa exiſtente leui.*

4 *Scientiam concurrere oportet ad incurrendum excommunicationem.*

5 *Voluntas, & propoſitum diſtinguunt maleficia.*

Remouens clericum magno impetu à loco, an ſit excommunicatus.

RESOLVTIO DLXVIII.

1 NEmo dubitat percutientem clericum † eſse excommunicatum etiam ſi ſit primę tonſuræ dumtaxat, ita quod non poteſt abſolui niſi à Romano Pontifice, vel ab eiuſdem maieſtatis Apoſtolicæ delegato ex vulgato tex. in cap. ſi quis ſuadente diabolo 17. quæſt. 4. Menoch. de arbitr. iud. caſu 389 numer. 16. Clar pract. crim §. fin. qu. 77. num. 2. cum ſeqq. & pleniſſimè Graffius aurearum deciſionum part. 1. lib. x cap. 49. ſicut laceſsente eum ſubito, immo idem eſt in offenſione facta rei clerico adhærenti, veluti in veſtibus in ęquo, cui clericus inſidebat, & ſimilib. per gloſ. Innoc. & alios in cap. nuper de ſenten. excommunicat. ſecus in vibrante baculum, ſed non percutiente clericum, aut in remouente clericum magno impetu, ne legeret ſchedulam in manu alterius exiſtentem Viui. deciſ. 368. num. 2. & 8. lib. x Nauar. in ſuo Manuali confeſſorum. capit. 27. num. 77. & Honded. conſil. 105. numero x. cum ſeqq. vol. 1.

Verumtamen prædicta procedunt in ſcienter of-
2 fendente clericum, alioquin percutiens clericum probabiliter ignorans eum eſse clericum, non incidit in excommunicationem gloſ. in c. ſi vero verbo. ignorauit de ſentent. excommunicat. Clar. d. loco num. 7. gloſ. eſt ſingularis in l. ſi ignorans ff. locat. Rimin. iun. conſil. 654. nu. 17. & ſeq. vol. 6. vnde ſcribit Gil. ken tractat. de vſucap. part. 2. membro x. capit. 6. num. 37. quod iudicibus excommunicatum ignorantibus culpa ſcribi nequit, cæterum, quoniam in quatuordecim caſibus non incurrit excommunicationem, etiam, quia manus violentas iniecit in clericum, quos expendit Lopez ad leges partit Hiſpan. tit. 9. de las deſcomuniones leg. 1. 2. 3. & 4.

3 Sciendum eſt, quod aliquando abſolutio † poteſt impetrari ab ordinario tantum, veluti quando offenſa eſset leuis Clar. dicto loco num. 14. & Crot. in cap. de appellationibus in fin. de appellat. vbi declaratur, quæ dici debeat offenſa leuis veluti obſeruatur in omni caſu: ne excipiens de excommunicatione exprimere debeat ſpeciem excommunicationis, ſic fundans ſe in ſimulatione, & in minore ætate Viuius deciſ. 204 lib. 1. Abb. conſil. 9. vol. 1. & Honded. conſil. 46. volum. 1. in graui vero lęſione recurritur ad ſummum Pontificem, niſi cauſæ arduitas, vt ita dicam, aliud flagitet, veluti in percutiente clericum cum vxore fornicantem, tunc ſufficit impetratio abſolutionis ab Epiſcopo aliud tamen in percutiente clericum cum ſponſa de futuro fornicantem cap. 3. vbi etiam gloſ. de ſentent. excommunic. & Didac. in Epitom. Sponſal. prima parte cap. 1. num. 12. & certè vt contrahatur excommunicatio per participationem cum excommunicatis ex Farinac. tract. crimin. part. 1. quæſt. 19. num. 38. cum ſeqq. à Papa, neceſse eſt, vt inter quinque requiſita, de quibus apud Clar. prælleg. in loco num. 18. ſcienter quis participauerit abundantius tamen de excommunicati odio, & excluſione ab actibus ciuilibus agit. Farinac. tract. crimin. part. 1. quæſt. 12. num. 27. cum ſeqq. & quod ſcien-
4 tiam † concurrere oporteat ad incurrendam excommunicationem, quo pacto hæc nota diſtinguitur ab irregularitate, quam ſequitur factum, nec requirit culpam latiſſime enucleatum comperitur per Graff. deciſ. aurearum part. 1. lib. 4 cap. 9. poriſsimum nu. 41. & 42. vbi errans in percutiendo, ſi voluerit percutere laicum, & percuſserit clericum non eſt excom-
5 municatus, quia voluntas, & propoſitum † diſtinguunt maleficia l. verum ff. de furtis, an autem poſſit teſtamentum facere crebrior eſt opinio, quod niſi ſit pro hæreſi, aut pro vſuris, aut propter iniuriam facta Cardinali poſsit teſtari, veluti comprobat Gabriel ſuis communibus tit. de teſtam. concluſ. 1. Iul. Clar. ad §. teſtamentum quæſt. 24. & Fed. de Senis conſil. 74. & 118. Coſta in c. decreuimus num. 11. & 15. de ſenten. excom. in 6. Craſs. tract. de ſucceſſion. §. teſtamentum quæſt. 24. Viui. deciſ. 96. & ſeq. part. 1. ſim. de præt. de interpret. vlt. vol. lib. 2. ſol. 1. nu. 4. pagin. 123. Magdalen. tract. de numero teſtium part. 2. capit. 4 num. 110. Couar. de teſtam. in rub part 2 nu. 18. etiam ſi ſit denunciatus poſtquam edictum de teſtamentis eſt permiſsorium omnium perſonarum l. ſi quæramus ff. de teſtam. neque reperitur in ſpecie prohibita excommunicatio factio teſtamenti ita Didac. à Spin. in ſpecul. teſtam. gloſ. rub. part. 11. num. 66. vſque ad finem, vbi plura ſcripſit de excommunicatione, & re ad partes viriliter examinata tuetur iſtam opinionem: excipitur tamen ſolemniter anathematizatus mediante proiectione candelæ, & la-

pidum,

Digitized by Google

pidum, qui ex communi opinione eſt inteſtabilis Bur-
ſatt. conſil. 14. n. 11. vol. 1. & Peregr. de iur. fiſc. lib. 3.
tit. 11. n. 16. Veſtr. ſua praxi lib. 8. cap. vlt. n. 18 cum
ſeq. tametſi referat Gab. d. concl. 1. n. 2. qui hoc dictum
non approbent.

SVMMARIVM.

1 *Nobilitas ciuitatus Neapolis eſt diuiſa in quinque ordines, qui ſedelia vocantur.*
2 *Poteſtas nobilitandi aliquem ad Principem dumtaxat ſpectas.*
3 *Nobiles ſedilis non poſſunt aliquem nobilitare vide etiam num. 5.*
4 *Nobilitas data à Principe dicitur fatalium reſtitutio.*
6 *Nobilis dicitur quem rex nobilem facit.*
7 *In collegium legiſtarum, & medicorum nemo poteſt aggregari, niſi ſit ex eadem ciuitate.*

Nobiles de ſedili an poſſint aggregare nobiles.

RESOLVTIO DLXIX.

1 QVia nobilitas noſtræ † Florentiſſimæ Ciuit.
Neap. eſt diuiſa in quinque ordines, quos
ſedilia rectè vocamus, vt tradit D. Marin.
Frec. in addit. libr. 2. de ſubfeud. fol. 1. in
princip. operis, idcirco fuit dubitatum, an nobiles Se-
dilium huius Ciuit. poſſint aliquem aggregare in ſe-
dile, & animaduerti diſtinguendum eſse hoc modo,
ſcilicet aut volunt ipſi aggregare ignobiles, & ple-
beios, & non poſsunt, quia poteſtas aliquem nobili-
2 tandi † ad Principem dumtaxat ſpectat, vt dixerunt
Paul. Caſtrens. in conſil. 22. num. 2. lib 2. gloſ. Paris. §.
9. gloſ. 3. num. 4. Afflict. in capit. ſi ruſticus col. 1. in 4.
notab. de pace tenend. & Tiraquel. in tractat. de nobi-
3 litate cap. 6. num. 2. ergo non ad ipſos Nobiles † Sedi-
lium ita dicebat D. Feder. Viual. in ſuo reſponſ. incip.
nobilitas &c. num. 80. & 81. nam per aggregationem
quis magis nobilis efficitur, vt dixit de Franch. in de-
4 ciſ. 207. num. 13. vlterius facit, nam nobilitas † data à
Principe dicitur natalium reſtitutio cum per eam vi-
detur quis magis ingenuus fieri, vt adnotat Budeus
l. 1. 2. & 4. ff. de natal. reſtit. vt per Igneum in repet.
§. non alias num. 627. l. neceſsarios ff. ad Sillan. ergo
5 nullo pacto poſsunt nobiles † ſedilis aggregare igno-
biles, & plebeios, ſed ſi deſiderant nobiles aggregare
tunc poſsunt, ac quoq; ipſorum maior pars alijs con-
tradicentibus, vt ſcribunt de Franch. in deciſ. 2. num.
2. 22. & 34. Viualdus in dict. ſuo reſponſ. num. 44. &
45. & in fin. nam, quod maior pars facit, & omnes ſe-
ciſse intelliguntur l. quod maior cum ſim. ff. ad mu-
nicip. quæ quidem regula in omnibus cuiuſque vni-
uerſitatis, aut collegij actibus habet locum l. nulli.
& l. planè ff. quod cuiuſque vniuerſ. l. 2. C. de præd.
Decur. l. vlt. C. de vend. rer. ciuit. lib. 11. & not. in l.
nominationem, vbi Lucas de Penna C. de decur. libr.
10. ſic quoque habet locum in Concilio prouinciali,
quod reputatur vti collegium ſecundum Anchar. &
Felyn. in cap. ſicut olim de accuſat. vt habetur in cap.
non poteſt vbi gloſ. de re iud. & ſcripſerint Card. Ia-
cob. de Concilio lib. 6. artic. 2. & Henri. Bott. de Sy-
nod. par. 3. num. 137. quos ſequitur Quaranta in ſuo
vtili tract. de Concilio prouinciali quæſt. 29. pag. 15. &
denique alijs omiſſis generaliter vbicumque actus qui
geritur ad gerentes, vt vniuerſos pertinet, non vt ſin-
gulos, ita Bart. & Doct. in dict. l. nulli, & dict. lege,
quod maior Fely. & Doc. in capit. cum omnes de con-
ſtit. Boer. deciſ. 3. & Viualdus loco cit. poſt num. 6.
ideoque fuit lata ſententia Regis noſtri in cauſa dicti
conſilij Federici Viualdi, quæ eſt ſcripta in fine dict.
reſponſ. & incipit viſa publicatione, in qua eſt di-
ſpoſitum, quod rectè fuerunt quidem nobiles aggre-
gati per maiorem partem nobilium, vnde in Regno
prædicta ſententia Regis facit ius vniuerſale, vt dixe-
runt Iaſ. in l. cum prolatis num 4. ff. de re iudicata.
Ripa in cap. ſi quando num. 30. de reſcript. Afflict. in
deciſ. 190. num. 7. de Franchis in deciſ. 81. num. 2. per
l. vlt. C. de leg. & nota, quod hæc concluſ. dilatatur,
vt non tantum procedat in aggregatione nobilis ge-
nere, ſed quoque ex virtute, nam nobilis dicitur
6 † quem Rex nobilem facit, vt dixerunt Bald. in l.
2. C. de dignit. libr. 12. Afflict. Aluar. Bald. in capit. 1.
quis dicatur Dux. Iaſ. in l. omnium in 1. not. C. de te-
ſtib. Tiraq. in tract. de nobilit. capit 7. & vide Lucam
de Penna in l. mulieres verſic. 4. an comitatu C. de di-
gnitat. lib. 12. quia ipſe quoque poteſt nouas dignita-
tes creare ſecundum Anchar. in capit. 1. §. ſi quis de
manſo de controu. inueſtit. Laude. in tract. de Prin-
cip. num. 325. & Mar. Frec. lib. 1. de ſubfeud. in tit. de
orig. Baronum num. 26. & ſeq. & doctor dicitur ma-
gis nobilis, vt voluerunt Bart. in l. iudices C. de digni-
tat. libr. 12. Cyn. in l. prouidendum per illum text. C.
de poſtu. & Alex. in conſil. 94. col. 2. lib. 1. facit tex.
in l. 2. ff. de excuſat. tut. & l. vlt. C. de ſtat. & imag. &
hoc eſt ratione dignitatis, quam habet vt not. in capit.
quanto de magiſtr. & not. doct. in l. ex eo ff. de teſt. mi-
lit. Alexand. in conſil. 15. colu. vlt. conſil. 18. in fine,
& conſil. 24. lib. 1. Iaſ. in l. ſi quis in conſcribendo num.
4. & ibi late Maſuer. in addit. in verb. dignitas C. de
pactis Grammat. in voto 1. num. 7. Caballin. mille-
loq. 140. Borgninus Caual. in deciſ. 11. num. 5. in tit.
de contract. & late Maranta in conſil. 25. num. 19. &
20. & ſequent. & facit authoritas Ciceronis pro Roſc.
Amer. vbi inquit, is mihi videtur ampliſſimus, qui
ſua virtute in altiorem locum peruenit, non qui aſcen-
dit per alterius incommodum, & calamitatem, & ad
idem vide Neapod. in proœm. conſuet. Neap. in gl in
verb. vt igitur num. 275. hinc Princeps facilius indu-
citur ad nobilitandum virtuoſum, vt concludit Ne-
niz. lib. 3. Syluæ nupt. fol. 160. colu. 2. Votum denique
non eſt omittendum, ſcilicet, quod libentius de-
bent aggregari nobiles, qui ſunt de eadem Ciuitate,
quam exteri, ita dicebat Feder. Vitual. dict. reſponſo
poſt. num. 13. nam poſtquam iſti ſunt adepti Ciuilita-
tem, debent conſequi omnia priuilegia vtilitates, &
commoda aliorum ciuium, vnde debent admitti ad
nobilium honores publicarumque rerum tranſactio-
nem, & gubernationem, vt late tradit Boer. in deciſ.
260. ſub num. 33. vbi allegat Bart. & Ang. in l. ſi ma-
ritus §. 1. ff. de adulter. & quam plures alios doct. & fa-
cit quoque nam prædicta ſedilia videntur eſse quæ-
dam collegia, ita dicebat de Franc. in deciſ. 2. nume-
7 ro 10. & quemadmodum in collegium † legiſtarum,
& medicorum nemo poteſt aggregari, niſi ſit de ea-
dem ciuitate, vt extant ſtatuta per totam feræ Italiam,
vt per Iaſ. poſt alios in l. huiuſmodi num. 11. ff. de leg.
1. & Boer. in deciſ. 13. num. 51. in fine, vnde licet
idem eſset dicendum in collegijs, ſeu nobilium ſedili-
bus; tamen contrarium obſeruari vidi prout poteris
videre in deſcript. Regni Neap. Mazzellæ in familijs
nobilium.

SVMMARIVM.

1 *Adulterium grauius eſt in mente viri quam proprij filij homicidium vel filiæ ſtuprum.*
2 *Mulier adulterium committens dotem amittit.*
3 *Maritus occidens vxorem in adulterio deprehenſam non lucratur dotem.*
4 *Vir tenens concubinam non lucratur dotem vxoris adulteræ.*
5 *Paria delicta mutua compenſatione tolluntur.*

6 Vxor

6 *Vxor adultera dote non priuatur ſi eius vir debitum carnis ei non reddiderit.*
7 *Vxor aduerſus maritum concubinarium poteſt agere ad dotem, & ad ſeparationem thori.*
8 *Correlatiuorum eadem debet eſſe diſpoſitio, vbi eſt eadem ratio.*
9 *Maritus concubinarius tenetur præſtare alimenta vxori, quæ receſſit propter pellicem.*
10 *Maritus concubinarius poteſt excommunicari, & ab affinibus ſuæ vxoris compelli dimittere concubinam,*
11 *Concubinam, & vxorem habere eſt contra bonos mores.*
12 *Vxoratus habens concubinam dicitur infamis.*
13 *Habens duas concubinas dicitur infamis.*
14 *Olim erat permiſſum non vxorato habere concubinam.*
15 *Multæ ſunt pœnæ aduerſus concubinas tenētes remiſſiuè.*

Diſpoſitio tex. in cap. plerumque de donationibus inter virum, & vxorem quomodo procedat, & quibus caſibus limitetur, & multa ad materiam.

RESOLVTIO DLXX.

QVia grauius eſt in mente viri adulterium vxo-
1 † ris ſuæ, quam proprij filij homicidium leg.
codicillis §. penult. ff. de legat. 2. vt dixerunt
Bald. in c. ex parte de conſuetu. & in conſil.
161. lib. 5. Fel. in c. quæ in Eccleſiarum col. 4 de conſtit. Iaſ. in l. tranſigere in 2. not. C. de tranſact. Boer. in
deciſ. 23. num. 72. Menoch. in conſil. 31. incipient. grauius eſt in prima col. vol. 1. & quoque quam propriæ
filiæ ſtuprum, ſecundum Lucam de Penna in leg. 1. C.
de publ. lætit. libr. 12. col. 26. & latè de hac re ſcripſit
de Copis in repetit. l. ſi pater num. 27. & 28. C. de hæredib. inſtituendis, ideoque fuit conſtitutum mulie-
2 rem † adulterium committentem dotem amittere, vt
notatur in l. quamuis la 2. C. de adult. & in auth. vt liceat matri, & auiæ. §. quia verò plurimas, & cap. plerique vbi Abb. & alij doctores de donat. inter vir. &
vxor & ſcripſerunt Paul. de Caſt. in conſ. 275. colum.
penult. in fin. lib. 1. de Franch. in deciſ. 184. numer. 1. &
bona quoque paraphernalia, vt ibidem notat gloſ. &
eam ſequuntur Gerard. ſing. 48 Rom. ſing. 315. Iaſ. in
rubr. C. de pactis numer. 5. Chouerom. ut de public.
concub in tit. de adult. num. 48. & latè Coſta lib. 1. var.
iur. ambig. cap. 37.
3 Sed hæc deciſio primo non habet locum, † ſi per
ipſum mulier fuerit à marito occiſa iuxta text. in leg.
Graccus C. de adult. vt per Bart. in leg. ei qui mortem
ff. de his quib. vti indign. Iaſ. in leg. ſi ab hoſtibus §. ſi
vir vxorem per illum text. 1. not. ff. ſolut. mat. vt declarant Roland. à Valle in tractat. de lucr. dot. q. 91.
num. 1. & Netiiz lib. 1. Syl nupt. n 42. ſed quando maritus poſsit eam occidere vide Clar. in pract. crim. §.
homicidium numer. 42. Afflict. in conſt. ſi maritus, &
Tiraq in tract. de leg. connub. l. 13. num. 15.
4 Secundo non habet locum † ſi ipſe maritus tenetet quoque concubinam, nam hoc caſu vxor adultera dotem non amittit, quia ſunt in pari crimine, vt
5 per † not. in l. pacta quæ contra C. de pact. & paria delicta mutua compenſatione tolluntur leg. viro, atque
vxore ff. ſol. mat. & hanc opinionem tenuerunt Decius in leg. ſemper in contractibus nu. 5. ff. de reg. iur.
Mars. in leg. patre num. 12. ff. de quæſt. & in ſing. 234.
incipient. paria delicta, & pro ea Alfanus in rub. C de
edendo in nouiſs. comment. num. 83. allegat tex. in l. ſi
vxor §. iudex ff. de adulterijs.
6 Tertio non amittit dotem ſi maritus † carnis debitum non reddiderit, vt in capit. ſi tu abſtines 21. qu. 2.
& refert Boer. in deciſ. 297. num. 18. & alios caſus tradunt Add. ad Dyn. in reg. non debet text. de reg. iuris,
& Lancellott. in tit. de adulterijs numer. 13. Anchar,
in conſil. 408. latè Couar, libr. 4. decret. §. 5. cap. 5. par.
2. & Bermond. loc. cit. numer. 64.
Vlterius adnotandum eſt, quod ſi ex diuerſo vxor
7 † non committit adulterium, ſed ipſius vir tenet concubinam, tunc ipſa poterit agere ad dotem, & ad ſeparationem thori, vt dixerunt Cuman. in conſil. 169.
incipient. Domina Andriola circa finem, & Ripa in
leg. 2. nu. 31. ff. ſolut. mat. & debet quoque lucrari donationem propter nuptias, ſeu antefatum per dictam
leg. quamuis, & §. mitiores in auth. de nuptijs, vt ſcribunt Decius loc. cit. num. 6. Laurent. de Pinu in conſ.
50. num. Bermond. in tit. de adult. num. 55. de Franc.
in deciſ. 244. & Theſau. in deciſ. 130. numer. 4. & ratio
8 eſt, quia correlatiuorum † eadem debet eſſe diſpoſitio, vbi adeſt eadem ratio leg. vltim. ff. de acceptil. leg.
vlt. vbi per doctores C. de indict. vid. tollen. vt tradunt Bolg. in rub. de acqui. poſs. numer. 73. Boer. in deciſ. 48. num. 3. Vrſillus in deciſ. 291. num. 4. & latè Euerar. in loco à correlatiuis num. 3. & 4. & quoque maritus tenens concubinam tenetur præſtare alimenta
9 † vxori, quæ receſſit ab eo propter pellicem, vt dixerunt Aff. & Vrſillus in deciſ. 10. numer. 6. ac poſtremo
10 vir tenens concubinam poteſt excommunicari, † vt
notat Aret. & Iaſ. in l. ex ea parte §. mulier ff. de verb.
oblig. & refert Bermond. de public. concub. in ver.
penitus arcere num. 4. fol. 304. & quoque poteſt compelli ratione honeſtatis ab eius vxoris affinibus dimittere concubinam leg. vlt. C. comm. de manumiſ. vt
dixit Caſt. in l. iuſtitia §. iuris præcepta num. 3. ff. de iuſtitia, & iur. etiam habetur in leg. vnic. C. de concubinis, vbi non eſt permiſſum vxorato habere concu-
11 binam, quia habere concubinam, † & vxorem eſt
contra bonos mores ſecundum not. per Iaſ. in leg. ex
parte §. ſi mulier num. 4. ff. de verb. oblig. ideoque vxo-
12 ratus, † habens concubinam dicitur infamis, vt dixit Caccialupus in auth. ſi qua Illuſtris. numer. 23. C.
ad Orphic. & idem tradunt Decius in conſil. 570.
numer. 4. & Theſ. dicta deciſ. 130. hinc frater aduerſus
fratrem, qui inſtituit talem perſonam poteſt vti querela inofficioſi, vt conſuluit Curt. iun. in conſil. 136.
vol. 2. & dixerunt Vrſillus in deciſ. 104. num. 2. & Laurent. de Pinu in conſil. 50. num. 8. & ita quoque habens
13 duas concubinas † dicitur infamis. §. conſideremus
verſic. & hoc dicimus in auth. de trien. & ſemis. &
per Barb. in tract. de teſtib. in quarta parte numero
decimo.
14 Et tandem circa ſupradicta notandum, † eſt, quod
licet olim eſſet permiſſum non vxorato habere concubinam dicta leg. vnic. hodie tamen eſt prohibitum,
tam de iur. ciuili, vt in auth. de lenon. §. ſancimus, &
§. mulieres, ita tradit Abb. in c. cum veniſſent numer.
10. in fin. de inſt. quam de iure canonico cap. nemo, &
cap. concubinatus 32. q. 4. vt dixerunt Hoſt. in c. lator,
& Abb. in cap. tantum nu. 14. qui filij ſint legitimi, &
gloſ. in c. aliter 30. q. 3. & Caccialupus loc. cit. numer.
30. ac quoque illicitum coitum concubinatum reputauit Ariſt. lib. 2. polit. cap. 16. in final. vt refert Papon. in titul. de concubinatu ſuper præcepto decalogi
15 non mœchaberis libr. 1. & multæ adſunt pœnæ † contra concubinarios, vt per Rebuff. ſuper concord. in
in rub. de pub. concub. poſt principium Bellonus
conſil. 56. num. 3. Gram. in vot. 4. Arnon. ſing. 67. latè
Bermondus in dicto tractatu de concub. in ver. pœnis alijs fol. 232. & Tartag. in practic. crimin. in titul.
de defenſ. reorum. cap. 40. nu. 7. & contra eoſdem vide concilium Lateranenſem ſub Leone X. ſeſs. 9. de
reſ. curiæ, & Concil. Trid. ſeſs. 24. in decretis de reſ.
mat. c. 8. ſeſs. 25. cap. 14. vt ſcribunt Quintil. in add. ad
alleg. Lap. 9. in verb. concubinam, & Paulus Fuſcus
ſing. 164. litera G.

SVM.

SVMMARIVM.

1 *Primo beneficio vacante per aſsecutionem alterius poſſi-*
dens non poteſt reſignare in fauorem alterius amici.
2 *Quando beneficium vacat ipſo iure, ſed in priuatione re-*
quiritur ſententia iudicis, poſseſsor poteſt illud reſigna-
re in fauorem alterius, etiam cum reſeruatione penſio-
nis, ſed limita num. 3. & 4.

An habens beneficium curatum ſi poſtea nanciſcatur
aliud beneficium incompatibile poſsit
primum reſignare.

RESOLVTIO DLXXI.

PRo huius articuli reſolutione diſtinguendæ
ſunt duæ iuris concluſiones.
Prima concluſio quando beneficium pri-
1 mum † vacat ipſo iure per aſsequutionem ſe-
cundi non poteſt poſſidens reſignare illud in fauorem
alterius amici, quia nemo dat, quod non habet, ita con-
cludit Rebuff. in ſua praxi beneficiali lib. 3. de modis
amittendi beneficia num. 52. Boer. deciſ. 205. per to-
tam Alphonſ. Oieda in dict. tract. part. 1. cap. 13. num.
62. Ruſiniacus in ſuo tract. de benefic. cap. 20. num. 4.
& 5. cum ſequentibus fol. 275. tomo 15. tractatum
nouorum part. 2. & id ſatis inſinuat dict. extrauagans
execrabilis cum ibi ſummus Pontifex ſibi reſeruet
collationem beneficij, quod ipſo iure vacat, ſic tan-
quam beneficium reſeruatum non poterit reſignari
in præiudicium reſeruationis, ſatis enim id probat
dict. capit. licet Epiſcopus, vbi Epiſcopus tale benefi-
cium prouidere poteſt non citato poſseſsore, qui aliud
beneficium aſsequutus fuit, at vero ſi ille poſset re-
ſignare, citandus eſset antequam Epiſcopus alteri
collationem faceret, licet ad hunc text. poſset reſpon-
deri, quod ſufficit citari antequam prouiſo tradat poſ-
ſeſſionem, & ſic ſaluabitur nullitas, quæ ex defectu
citationis poteſt interuenire.
Secunda concluſio quando beneficium primum
2 † vacat ipſo iure, ſed eſt poſseſsor priuandus ob in-
compatibilitatem, & non reſidentiam per ſenten-
tiam iudicis, tunc poſseſsor ipſe poteſt reſignare in
fauorem alterius, etiam cum reſeruatione penſionis,
vt eſt gl. in cap. 2. verbo finita, vt lite pendente lib. 6.
per quam ita tenet, & defendit Boer. deciſ. 206. per
totam Felyn. in cap. inquiſitionis in princ. de accu-
ſat. Auſtet. in deciſio Cappell. Tholoſ. deciſ. 237. Re-
buff. vbi ſupra gloſ. in pragm. ſanctio Gallicana tit.
de collationibus §. item ſuper verb. diſpoſitio Domi-
nicus conſil. 105. per totum Ludouic. Gomes. in re-
gula de annali quæſt. 42. per totam Ruſiniacus vbi
ſupra Probus ad dictam pragmaticam Thomas Fer-
ratius cautela 44. Rober. Lancellott. in tract. de at-
tent. p. 2. cap. 4. num. 503. fol. 312. tomo 5. tractatuum,
idem in cap. 5. à num. 10. 11. 12. & 13. fol. 338. & licet
iſti aliqua iura allegent, ea non bene probant, nec
plures ex auctoribus ab eis citatis, qui loquuntur
quando lis pendet ſuper priuatione beneficij, & poſ-
ſeſsor cedit liti, tunc dicunt ipſi, quod ceſsat lis, ſed
non aperiunt, an poſsit cedere per viam reſignationis
in fauorem alterius, facit doctrina Bald. in l. inceſtas
Cod. de inceſtis nupt. vbi dicit quod priuatus ipſo iure
non poteſt bona alienare, ſecus priuandus, & plures
alias authoritates in confirmationem huius doctrinę
Bald. allegat ipſe Oieda vbi ſupra capit. 4. num. 11. li-
mitant tamen hanc concluſionem plures ex ſupra-
dictis cum Butrio, & alijs, duobus modis.
3 Primus quando lis vertitur † ſuper priuatione be-
neficij ob non reſidentiam, vel ob aliud delictum, &
ante reſignationem facta eſt teſtium publicatio, tunc
enim habetur, ac ſi eſset lata ſententia priuationis, vt
per iura ab eis allegata, & tunc non poteſt reſignare,
quam tamen limitationem ego intelligerem, quando
facta teſtium publicatione apparet poſseſsorem om-
nino priuandum, nullamque ei competere defenſio-
nem, tunc reſignare non poterit, quia tunc perinde
habetur, ac ſi eſset priuatus ipſo iure, nam idem eſset
in ſententia, à qua ob notorietatem iuſtitiæ non poſset
appellari, aliàs ſi dubium verſaretur in iure, & in
facto, bene poterit reſignare; quemadmodum poſset
reſignare pendente appellatione à ſententia priuatio-
nis, vt vult Rebuff. vbi ſup.
4 Secundus modus eſt, † quando antea quam reus,
vel poſseſsor priuandus reſignaret, alius impetrauit
beneficium in caſu priuationis, tunc enim ſi poſseſsor
ſciat de dicta impetratione, & gratiæ conceſſione re-
ſignare non poteſt, ſi verò ignoret poteſt, & ita Gome-
ſius Domin. Butrius, & alij quos ipſi allegant tenent,
tenet etiam Chriſtoforus Ruſiniacus vbi ſupra capit.
21. & latius Lancellott. in dict. c. 5. à num. 10. cum
ſequentibus fol. 338.

SVMMARIVM.

1 *Bona mobilia pretioſa vel immobilia Eccleſia non poſ-*
ſunt alienari abſque interuentu aſsenſus Apoſtolici ſub
pœnis contentis in extrauagant. ambitioſa de rebus
Eccleſiæ non alienand.
2 *Fructus accedunt fundo, & tanquam acceſſorij fundi na-*
turam ſequuntur.
3 *Coniunctorum idem debet eſse iudicium.*

Fructus rei Eccleſiæ ſeminati an veniant appellatione
immobilium ad effectum, vt illos alienantes
abſque ſolemnitatibus incidant in cen-
ſuras extrauagantis ambitioſæ.

RESOLVTIO DLXXII.

1 PEr diſpoſitionem text. in extrauaganti ambitio-
ſæ de reb. Eccleſiæ non alienandis cauetur ne
ſub pœnis ibidem contentis bona immobilia,
vel mobilia pretioſa alienentur abſque inter-
uentu aſsenſus apoſtolici, quare fuit dubitatum, an
id procederet in alienantibus ſeminata Eccleſiæ abſ-
que aſsenſu apoſtolico alienata, & ab initio diceba-
mus non contineri, pendenteſque fructus eſse rei par-
tem. l. fructus ff. de rei vendi. l. fin. §. fructus ff. quæ in
fraud. credi. l. in Falcid. ff. ad l. falcid. item fructus
2 † accedunt fundo, & tanquam acceſsorij fundi na-
turam ſequuntur l. quæ religioſis adhærent ff. de rei
vend. cap. acceſsorium de reg. iur. in 6. §. igitur inſti-
tut. de pupill. ſubſtit. l. cum principalis ff. de regul. iur.
3 cap. de prudentia de dona. inter vir. & vxor. & con-
iunctorum idem debeat eſse iudicium l. eum actum ff.
de negoc. geſt. l. eum qui ædes ff. de vſucapionib. &
in l. fin. ff. de calumn.
Cæterum contrarium iudicauimus per doctrinam
Caſtrenſis conſ. 132. quem referunt, & ſequuntur
Socc. conſil. 6. libr. 1. Bologn. in additione ad Anan.
conſil. 6 Crauet. conſil. 201. num. 2.
Licet pugnare videantur iuris regulæ, quæ de
coniunctis, & acceſsorijs loquuntur tamen (inquit
ille) quia in habitu ſperantur fieri res mobiles arg.
l. fundi §. final. cum l. ſeq. ff. de actio. empt. ſi regulæ
detractæ ab ædificio, vt reponantur ædibus accedunt.
Itaque ſi ſunt in fundo repoſitę, vt deinde amouean-
tur, non debent dici eſse fundi argum. à contra-
rio ſenſu l. 1. §. 1. ff. de offic. eius cui manda eſt
iuriſdict.
Item quæ deſtinata ſunt ad vnum vſum, pro fa-
ctis

ctis habentur leg. ſi quis earum §. interemptum de leg.
1. leg. & ſi non ſint § quid ergo de auro. & argen. leg.
grana enim ſeruntur in terris, vt deinde colligantur
non, vt ibi perpetuo maneant. Ita non debet eſse in
conſideratione illud modicum tempus, quo fundo
adiecta ſunt, cum parum durauerit leg. ſi pro parte §.
verſum ff. de in rem verſo.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata non viſis actis eſt nulla, amplia ſi ſcriptura non viſa releuant ad cauſam num. 2.*
3 *Nobili viro, & bono creditur.*
4 *Iudici aſſerenti vidiſſe proceſſum creditur contra nu. 8.*
5 *Iudex maximam habet præſumptionem pro ſe.*
6 *Iudici creditur in his, quæ coram eo geſta ſunt, & cauſa cognitionem adhibuiſſe in decreto num. 7. contr. 9 vbi adducuntur ſimilia.*
10 *Iudici non creditur in his quæ redarguunt eius ſententiam nullam intellige num. 11.*

An credatur iudici aſserenti eius ſententiam mandatam fuiſse executioni.

RESOLVTIO DLXXIII.

1 SEententia lata † non viſis actis eſt nulla Bartol.
& DD. in l. prolatam C. de ſent. Vanti. in tract.
de nullitat. ex defectu proceſs. vbi teſtatur communem opinionem Curtia ſuper tit. 76. numer.
127. Paris. conſil. 124. nu. 1. cum ſeq. Marſ. de Bannit. in
verſ. ſent. §. 4. num. 91. & §. 6. num. 42. de Gregor. in tractat. de iud. cauſ. feudal. q. 37. maximè quando ſcri-
2 pturæ † non viſæ releuant ad cauſam Fel. in c. Eccleſia Sanctæ Mariæ de conſtit. vbi ait eſse communiorem, & veriorem doctorum ſententiam. Ratio eſt,
quia acta mittuntur iudici, vt inſtruatur, & procedat
ad deciſionem cauſa cognita, & auditis partibus cap.
Abbate ſanè de re iud. in 6. & in Regno iudex debet
apponere vidit ſuper ſcripturis, & niſi aliter appareat iudicium inſtructum fuiſse ſententia diceretur
nulla, & in hoc ſtandum erat iudici aſserenti ſe vidiſſe proceſsum, & cauſæ cognitionem adhibuiſse in ip-
3 ſius deciſione, quia ſi creditur † nobili viro, & bono,
vt dixit gloſ. in leg. Titio fundum ff. de conditionibus,
4 & demonſtrationibus, multo magis deberet † credi iudici. leg. vir bonus ff iudic. ſolui, qui maximam habet
5 † præſumptionem pro ſe leg. 2. ff de off. iudicis Aleiat.
de præſump. reg. 3. præſump. 9 Menoch. de arb. iudicum q. 76. num. 3. cum ſimilibus adductis per Maſcar-
6 dum concluſ. 931. nu. 1. & quod credatur iudici † de
his, quæ coram eo geſta ſunt tradit Gram. conſil. 130.
7 nu. 6. in ciuili, immò, & quod cauſę cognitionem adhibuerit in decreto, dixit Iaſ. in l. ſi donatione colum.
antep. circa medium, & ibi Decius nu. 69. C. de collat.
Bartol. in l. ambitioſos ff. de decret. ab ordine faciend.
quem refert Alex. conſ. 34 ante finem libr. 5. vbi dicit,
hanc eſse cómuné opinionem Crauett. de antiq. temp.
p. 2. nu. 14. Cæphal. conſ. 185. num. 15. lib. 2. ſed in con-
8 trarium faciebat, quod iudicis aſsertioni † nó creditur
in quocunq; caſu ad tex. in c. cũ à nobis de teſtibus, &
in c. poſt ceſſioné de probat & tex. in l. eos ſi bene aduertatur. C. de appellat. Menoch. de arbit. iudicũ, caſ.
187. nu. 31. Maſcard. dict Conc. 951. nu. 2. vbi num. 10.
poſt multos relatos ſubdit, quod non creditur iudici
9 aſserenti † ſe adhibuiſse cauſæ cognitionem in decreto, vel detuliſse iuramentum ſuppletorium, aut dediſse
tutorem cauſa cognita, vel ſequeſtraſse poſseſſionem
prę timore armorum, & in puncto, quod non credatur
10 iudici † in eo, quod redargueret eius ſententiã nullã
ſeu validã dixit But. in c. cũ à nobis num. 10. col. 4. verſ.
ſecundus quando proceditur, & ibidé Fel. nu. 8. verſ.
item procedit cócluſio de teſt. Aufrer. de reprob. teſt.
poſt nu. 11. ver. arbiter verſ. procederet etiam iſta concluſio Crauet. conſ. 265. per totum Menoch. de arb. iudicum q. 73. nu. 8. Maſcard. concl. 124. n. 9. Æmilius de
teſtib. ver. arbiter num. 15. Farinac. de oppoſ. cont. perſonam teſt. q. 6. nu. 108. & eo magis in caſu iſto, in quo
iudex tenebatur apponere, vidit, ſuper ſcripturis deciſis in tantum, quod nullitas dicebatur cauſata ob
eius negligentiam reſpectu ſolemnitatis per eum obſeruatæ, & ſic agebatur de ſeipſo exonerando, vt declarant Menoch. Maſcard. in locis proximè relatis diſcuſſo negotio fuit concluſum in conſiſtorio, quod iudicis
11 aſsertioni † ſuper hoc crederetur, concurrentibus
tamen alijs adminiculis, vt dixerũt Anchar. in conſil.
439. Crauet. in locis præallegatis nu. 22. cum alijs adductis per Maſcard. in d. concl. 951. nu. 15. & in ſpecie
reſpondet Decian. reſp. 18. nu. 202. vol. 1.

SVMMARIVM.

1 *De materia patrimonij clerici plura remiſſiuè, & num. 2.*
2 *Concil. Trident. c. 2. ſeſs. 21. renouans pœnas contra ordinatos ſine patrimonio, de quibus pœnis loquitur num. 4. & n. 5. intelligitur loqui de pœnis cap. cum ſecundum.*
6 *Cap. neminem, & c. ſanctorum 70. diſt. ſunt derogata per c. cum ſecundum de præbendis.*
7 *Ordinatus cum ficto patrimonio an ſit ſuſpenſus de iure com. & Conc. Trid. nu. 8. 9. & 12.*
10 *Patrimonium nullum habere, vel fictum habere paria ſunt.*
11 *Suſpenſionis pœna non incurritur niſi in caſibus à iure expreſſis.*
13 *Fraudem faciens extraordinariè puniri debet.*
14 *Interpretatio in pœnis benignior eſt facienda.*
15 *Conſtitutio 29. Sixti V. contra promotos ficto, vel ſine patrimonio.*

Ordinatus cum ficto Patrimonio an ſit irregularis.

RESOLVTIO DLXXIV.

1 DE huius patrimonij † materia vide cap. Epiſcopus cap. cum ſecundum capit. tuis quæ-
2 ſtionib. de preb. Concil. Trident. † ſeſs. 21.
de ref. ca. 20. & conſt. Pij Quinti 74. ſecundũ
ordinem Bullarij Diaz in praxi criminali c. 18. per totum in nouis, & ibi additio Lopez de Salcedo Maiol.
de irreg. lib. 4. cap. 15. Nauar. in Manual. cap. 27. à nu.
158. & conſil. 13. 14. & 15. & 16. & 42. & 47. de temp.
ordinat. cum alijs plurimis conſilijs eiuſdem titul. Spinum de teſtament. gloſ. principal. 18. articul. 7. Rodriquez. in ſua ſum. 2. par. c. 15. per totum Paris. de reſign.
benef lib. 2. q 6. per totam.

Concil. autem Trid. d. cap. 2. ſeſs. 21. innouat pœnas
3 † contra ordinantes ſe, ſine legitimo patrimonio, & ſi
Nauar. in conſil. 34. numer. 4. de temp. ord. dixerit
quod non ſolum innouatur pęna capitul. cum ſecundũ
Apoſtolum de præbendis dicentis, quod Epiſcopus
teneatur tali ordinato ſine titul. ſubuenire, & vitæ neceſsaria prouidere, ſed etiam pęnam capitul. neminem
&c. ſanctorum diſtin. 70. ſcilicet, vt ſic ordinatus, ſine
4 patrimonio † ſit ſuſpenſus: ſacra tamen Congregatio
Concilij Triden. aliter cenſuit videlicet, quod per d. c.
5 ſecundum dumtaxat fuerit renouata † pœna d. c. cum
ſecundum, non autem pęna c. neminem, & c. ſanctorũ
70. diſt. prout ſequitur.

Concilium renouat tantum pęnas cap. cum ſecundum ext. de præb. in hoc c. item dixit ordinatus contra formam huius decreti ſine beneficio, aut patrimonio, non eſt per hoc ſuſpenſus, nec aliquam pœnam incurrit, ſed cogendus eſt ordinatus ei prouidere

dare iuxta cap.cum ſecundum ext.de præb.& hic ſolus
canon non alij à Conciliorum renouatus eſt.

Quod fit, vt poſt dictas declarationes dici non poſ-
ſit ex iure com. vel ex Concilio Trident. ſic ordina-
rum eſſe ſuſpenſum, & miniſtrando irregularem, præ-
ſertim cum dicti canones neminem, & ſanctorum,
6 † ante, Concil. Trident. fuiſſent abrogati in hac parte
per dictum capit.2. verſic. licet, per quem text. pœna
ipſorum, canonum eſt redacta ad terminos dumtaxat
illius.

An autem hoc procedat quando quis ordinatur
cum ficto patrimonio decipiendo Epiſcopum Nauar.
in dicto conſil. 14. dicit, quod talis ſit hodie ſuſpenſus,
7 † ne ex ſuo dolo commodum reportet, & de ſua culpa
remaneat ſine pœna, & quia Epiſcopus, qui non fuit
in culpa puniri non debet, item per text. in capi-
tulo per tuas il 3. de Sim. imponitur pœna ſuſpenſio-
nis ordinato cum ficto patrimonio Epiſcopo ignoran-
te, & cum Nauarro videtur tranſire Pariſius etiam
poſt dictas declarationes libro 2. quæſtion. 6. nu-
mero 18.

Ego verò ſtantibus prædictis declarationibus de
8 hoc valdè dubito, & contrarium verius † eſſe puto,
tum quia text. in dicto cap. per tuas il 3. de ſim. non
poteſt applicari caſui noſtro, cum ſolum loquatur de
aſſequente beneficium Eccleſiaſticum per ſimoniam,
ſeu confidentiam de dimittendo, quo caſu ratione
ſimoniæ imponitur dicta pœna ſuſpenſionis. Nos
9 autem verſamur in partimonio, † & bonis prophanis,
in quib. non cadit ſimonia.

Tum quia dicti canones neminem, & ſanctorum
non loquuntur de ordinato cum ficto patrimonio, ſed
indefinitè de ordinato ſine tit.& quatenus comprehen-
derent ordinatum cum ficto patrimonio eſſent per
d. cap. ſecundum antiquati, & correcti.

Tum quia declarationes generaliter, & indefini-
tè cantant (prout etiam Concilium) quod ordinatus
ſine tit. non ſit per hoc ſuſpenſus, & ſic habent locum
in ordinato cum ficto, & ſimulato patrimonio, quia
10 non habere † patrimonium, vel fictum, falſum, & ſi-
mulatum habere paria ſunt l. 2. §. 1. ff. quemad. teſta.
aperiant. Alex. conſ. 104. nu. 3. lib. 1. Roland. conſil.
63. num. 28 lib. 1. Tiraq. de retract.lig.gloſ. 20. nu. 11.
11 Tum quia pœna ſuſpenſionis † non incurritur, niſi
in caſib. à iure expreſſis cap. 11. de ſent.excom. in 6. gl.
penult. in fin. in c. fin. de iur. pat. Menochius de arb.
iud. lib. 2. caſ. 275. per totum.

Tum denique quia Concil. Trid. in d. c. 2. expreſsè
loquitur de ordinatis cum patrimonijs fictis, vt in il-
12 lis verbis, qui varijs artibus, † & fallacijs confingunt
ſe beneficium Eccleſiaſticum, aut etiam idoneas fa-
cultates obtinere.

Neque obſtat, quod taliter ordinatus non debet re-
manere ſine pœna, & ex ſuo dolo commodum re-
portare, nec Epiſcopus ſine penitus culpa debet graua-
13 ri, quia ratione fraudis, & doli poſſet † extra ordina-
riè puniri cum à iure certa pœna ſancita non ſit l. 1.
verſ. quib. nulla ff. de effractor. cum ſimilibus, ac poſ-
ſet Epiſcopus forſan illi neceſſaria denegare, nec ad
pœnam d. cap. cum ſecundum teneretur, cum ipſe in
culpa non fuerit, ſed deceptus ab ordinario Decius in
c. Epiſcopus num. 13. in fin. de præb.

At vero non ſequitur, quod propterea ſic ordina-
tus cum ficto patrimonio ipſo iure ſuſpenſus rema-
14 neat, & in pœnis benignius † eſt interpretandum l. in
pœnis l. interpetratione ff. de pœnis.

Cæterum hodie per conſtitutionem Sixti V. 29 con-
15 tra † male promotos, ordinati ſine patrimonio ſunt ſuſ-
penſi, & ſi miniſtrauerint erunt irregulares.

SVMMARIVM.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Reſeruatio aſſenſus etiam, quod non requiratur non facit vt interuenire debeat.*
3 *Reſeruatio aſſenſus facit actum conditionalem.*

An reſeruatio aſſenſus Apoſtolici in alienatione rei Ec-
cleſiæ, in qua non exigitur, operetur vt propter
illam reſeruationem ſit neceſſarius.

RESOLVTIO DLXXV.

1 FActi ſpecies † ita fuit mihi propoſita: quidam Re-
ctor cuiuſdam Eccleſiæ alienauit nonnulla bo-
na ſuæ Eccleſiæ, in qua alienatione non requi-
rebatur aſſenſus Apoſtolicus: dictus verò Re-
ctor in alienatione prædicta interpoſuit clauſulam re-
ſeruato aſſenſu Apoſtolico, nec aliter, nec alio modo,
querebatur ſtante dicta reſeruatione an eſſet neceſſa-
2 rius aſſenſus Apoſtolicus † quamuis alienatio eſſet de
caſibus, in quibus illud non exigitur, & reſpondi, dictã
reſeruationem nihil operari, ex quo reſeruatio aſſenſus
3 † facit actum conditionalem, & ſic ſi exigitur, vt gloſ.
in l. item Labeo §. 1. in ver. purè ff. famil. herciſ. Brun. in
conſ. 42. in fin. Cur. iun. in conſ. 77. n. 3. And. in c. Im-
perialem §. ſcriba col. 2. verſic. ſecus ſi vendidit de pro-
hib. feud. alienat. per Fed. & ibi Capyc. colum. 2 18. in
paruis de reintegrat. ſol. 147. Moder. in c. 1. in fin. quid
ſit inueſtitura Anna in repet. conſt. Regni conſtitutio-
nem diuæ memoriæ num. 194.

SVMMARIVM.

1 *Vicarij ſunt loco rectorum, ſeu priorum.*
2 *Vicarij habent perpetua beneficia.*
3 *Qui ſeruit altari de ille viuere debet.*
4 *Dignus eſt mercenarius mercede ſua.*
5 *Naturali iure ſancitum qui portat onus debere mercedem reportare.*
6 *Labor non debet eſſe ſine mercede.*
7 *Opera nunquam eſt ſine emolumento.*
8 *Salarium præſtatur pro labore.*
9 *Naturali ratione cautum deberi cibaria ſeruienti.*

Congrua portio debita Vicario perpetuo
quanta ſit.

RESOLVTIO DLXXVI.

1 CVm Vicarij perpetui † ſint loco Rectorum ſeu
priorum Valaſ. conſult. 14. n. 4. & 5. Gabriel
conſil. 190. num. 16. & conſil. 196. num. 18.
2 tom. 2. & perpetua beneficia † dicantur habe-
re Gambara de poteſt. leg. lib. 5. num. 100. & lib. 6. tit.
de penſ. num. 10. & nemo cogatur proprijs ſtipendijs
militare cap. cum ex officij 16. de præſcrip. c. precario
10. q. 2. cap. Eccleſias 10. q. 1. §. his itaque c. iam nunc
in fin. 28. q. 1. c. cum ſit Romana de Sim. D. Thom. lib.
3. de regim. princip. c. 11. Simancas lib. 9. de republi-
3 ca cap. 24. num. 15. & qui altari † ſeruit de altari viue-
re debet, vt inquit Apoſtolus 1. Corinthios c. 9. c. cum
ſecundum Apoſtolum de præb. cuius ea verba, cum
ſecundum Apoſtolum, qui altari ſeruit viuere debeat
de altari, & qui ad onus eligitur repelli non debeat
à mercede cap. extirpandæ cod. tit. Marſ. tract. de
Eccl. reddi orig. part. 3. cap. 24. n. 37. Vran. conſil. 42.
n. 1. to. 1. Redditus enim Eccleſiaſtici principaliter aſ-
ſignantur à iure clericis, vt ex ipſis honeſtè viuere
poſſint. c. cum ab omni de vit. & honeſt. cler. vbi Abb.
notab. 5. Balb. in conſil. quod inſeritur poſt deciſio-

Digitized by Google

nem 68. Chacher. num. 14. merito dictus vicarius de
fructib. dictæ Eccl ſiæ co-gruam, & ſufficientem
portionem debet haber. , iuxta totius iuriſprudentiæ
tiæ conſtitutiones, cum dignus ſit mercenarius mer-
4 † cede ſua capit. charitatem 12. quæſt. 2. cum apud iu-
dæos hi, qui ſacrorum vice fungebantur; & altari
præſtò erant, eorundem donorum, quæ altari offere-
bantur fuerint participes 9. reg. c. 12. Ezech. capit. 44.
Ioan. Elcins c. 22. locorum com. contra Luther. œco-
nom. canon. 2. claſ. c. 3. 81. dicens poſt D. Gregorium
iuſtum eſſe vt illi conſequantur ſtipendium, qui pro
tempore ſuum commodare reperiuntur obſequium
can. charit. iuncto c. Eccleſiaſticis 12. q. 2. Robert. Au-
rel. lib. 1. rer. iudic c. 7. vnde ex Conc. Agatenſi cap. 36.
clerici omnes, qui Eccleſiæ fideliter vigilanterque
deſeruiunt ſtipendia ſanctis laboribus debita ſecun-
dum ſeruitij ſui meritum per ordinationem cano-
5 num à ſacerdotibus conſequuntur cum naturali † iu-
re ad quem onus ſpectar debeat etiam commodum
pertinere leg. ſecundum naturam ff. de reg iuris l. final.
§. ſed eum C. de furtis, & ſer. cor. cap. Eccleſiaſticis 12.
q. 2. c. de lapſis vbi gloſ. 16. q. 6. Caſt. conſil. 187 numer.
3. part. 1. Alexand. conſil. 32. numer. 1. lib. 5. Gomes. in
regula Cancellariæ de imp. benef. per obitum famil.
6 Cardin. q. 8. nec debet eſſe labor † ſine iuſta mercede
cap. fin. vbi gloſ 7. q. 1. auth. de iudicibus §. ne autem
collat. 6. quia ingratus eſt labor, quem debita præ-
mia fallunt vnde Caſſiod. ait libr. 2. variar. epiſt. 28.
tribuenda eſt iuſtis laboribus compenſatio proemio-
rum, quia exprobrata militia creditur, quæ irremune-
rata tranſitur Alexander Seuerus Imperator vt in eius
vita refert Lamprid. dicebat nihil eſſe iniquius, quam
vt è republica annonas congererent ij, qui nihil in
eam labore ſuo conferrent, & Appius Claudius apud
7 Liuium libr. 7. dixit nuſquam operam eſſe † ſine emo-
lumento, nec emolumentum ſine impenſæ opera; nam
ſi beneficij poſſeſſor fructibus ſibi ſubtractis, & ab
alio perceptis nudum nomen haberet dignitatis, eue-
niret, quod, conſtitutio Imperatoris Leonis filio con-
tingiſſe narrar Cedrenus pagin. 521. vt ei nomine Im-
peratoris relicto fructus tollerentur Imperij, vel ſi-
milis Eccleſiaſtica pœna Melitij, nam cum eius teme-
ritas à Synodo Niceno damnaretur ſimul conſtitu-
tum fuit, vt non Epiſcopali ſede deijceretur, ſed pote-
ſtate, & iuribus amiſſis, nudum dignitatis nomen re-
tineret, vt referunt Niceph. lib. 8. Eccleſ. hiſt. cap. 24.
8 Aurelius dicto c. 7. cum enim ſalaria † præſtentur pro
labore leg. idem leg. in fundo §. idem Labeo ff. man-
dati, aut pro ſcientia, & probitate Gratian deciſ. 101.
num. 2. & deciſ. 201. num. 5. naturali ratione debentur
cibaria, & alimenta ei, qui ſeruit l. in reb. §. poſſunt ff.
commodati l. item ſi ſerui ff. de ædil. edicto l. diuortio
§. fin. ff. ſolut. matr. leg. cum duob. §. ſi quis ff pro ſocio
Durand. ſuper 6. in cap. 1. nu. 68. de poſtulando.

S V M M A R I V M.

1 *An falſificantes literas, & accipientes pecunias, & po-
ſtea aufugientes ad Eccleſias an gaudeant immunita-
te, vide num. 13.*
2 *Falſitas eſt grauiſſimus crimen, & perditur per ipſum ho-
nor, & dignitas. nu. 4.*
3 *Qui committunt crimina magna, & atrocia non gaudēt
immunitate Eccleſiæ.*
5 *Falſarij non gaudent immunitate Eccleſiá, nec commit-
tentes crimen læſæ maieſtatis, nec inſuper ſodomitæ.
nu 6 & 7. & 9 vide nu. 17.*
8 *Homicida, qui ex propoſito interemit aliquem, non gau-
det immunitate Eccleſia, & num. 18. & vide de veri-
tate. nu. 18. & 19.*
10 *Famoſi latrones non gaudent Eccleſia immunitate, &
qui dicantur. vide n. 11. & ſeq.*
14 *Omnes gaudent immunitate Eccleſiæ, ſed excipiuntur
nonnulli caſus vide num. 15.*
16 *Declaratur regula quod excluſio vnius caſus, eſt incluſio
alterius.*
18 *Vita hominis omnibus alijs rebus præferri debet.*
20 *An raptor virginis gaudeat immunitate Eccleſia.*
21 *An etiam gaudeat eadem immunitate, qui fractis car-
ceribus confugit ad ipſas.*
22 *An committens falſum cum periurio gaudeat immuni-
tate Eccleſia.*

An falſificantes literas cambij Mercatorum, & cum illis
recipiendo falſo pecunias ab eorum responden-
tibus aufugiens ad Eccleſiam gaudeant
illius immunitate.

RESOLVTIO DLXXVII.

CVm in facti contogentia euenißet hic caſus
& eſſem conſultus quid ſentirem pro parte
1 negatiua † videbantur facere pluræ funda-
mēta adducta per Febum d. 81. in ſimili caſu.
2 Et primo, quod falſitas, † eſt crimen grauiſſimum,
& ex atrocioribus, quia ex falſitate oritur delictum
furti, & inſuper mutatio veritatis in dictis literis cam-
bij, & ſic in eis datur pęna mortis, & confiſcatio bo-
norum ex ord. lib. 5. titul. 53. in princip. Farinacius de
falſitate q. 150. in 2. p. numer. 24. & in criminibus ma-
3 gnis, & atrocibus † non gaudent delinquentes immu-
nitatę Eccleſiæ ex Couar. lib. 2. variarum c. fin. à num.
8. verſ. deinde Auendan. c. 22. prætor. num. 9. Salzed. in
additionibus ad Bernardum Diaz. in pract. canonica
c. 86. ex pęna enim arguimus qualitatem culpæ pro re-
gula ponit textus in c. non afferamus 24. quæſt. 1.
Et adeò graue, & infame iudicatur crimen falſitatis,
4 quod propter illud perditur nobilitas, † & perduntur
etiam omnia priuilegia honoris, & homo remanet
ſine fide, & ad nihilu reducitur ex allegatis per Mar-
ſilium in rubr. ff. ad leg. Cornel. de falſis num. 27. Affl.
deciſ. 404. num. 3. & ampliat. Farinacius in tit. de falſi-
tate q. 150. in 1. part. nu. 12. quod hoc crimen homici-
dij, & facit ord. lib. 5. tit. 139. §. fin.
5 Secundo, quod hoc crimen † eſt exceptuatum in c.
inter alia de immun. Eccleſ. vt probat tex. & ibi Bart.
in leg. Lucius 7. ad Turpill. plenè Farinacius de falſi-
tate d. q. 150. 1. p. num. 14. vbi alios refert; confirmatur
ex eo, quod quamuis crimen falſitatis nō ſit per verba
expreſſa exceptū in d. cap. inter alia, tamen quia exce-
ptio in eo textu ſtat demonſtratiuè, licet ſit per verba
taxatiua, non excludit caſus ſimiles, vt probat gl. per
tex. ibi in l. ob æs alienum C. de prædijs minot. gloſ. in
verb. voluerit in l. fin. C. reuocand. donat. probat. cap.
ad audientiam, & ibi Abb. de clericis non reſidentib.
Bartol in leg. ſerui num. 2. ff. vſucapionib. Cou. libr. 2.
var. capit. 5. num. 6.
6 Et eſt exemplum in crimine læſæ maieſtatis † quod
quamuis non ſit exceptum in dict. cap. inter alia, ta-
men propter eius atrocitatem delinquens in eo non
gaudet immunitate Eccleſiæ comprobat Gig. in tra-
ctat. crimin. læſæ maieſtatis libr. 3. quæſt. 3. per totam
ſub rubrica de pluribus, & diuerſis quæſtionibus re-
ſoluit Farinacius alios referens titul. de carceribus, &
carceratis quæſt. 28. numero 27. Rebuff. 2. tom. ad leg.
Gallic. parte 1. gloſ. 1. numero 23. in fine Clarus lib. 5.
§. final. quæſt. 30. num. 10. quos refert, & ſequitur Bo-
badilla lib. 2. capit. 14. numero 54. hoc idem eſt in ſo-
7 domitis † propter immanitatem delicti, tradit Salced.
in addition. ad Bernard. Diaz. in pract. crim. cap. 86. de
crimine nefando. pag. 354. col. 2. in fine, & ſic erit di-
cendum in crimine falſitatis.
Tertio adducitur contra tales reos, quod immu-
nitate Eccleſiæ gaudere non debent ratione euitan-
di

Digitized by Google

di abſurdi, quod ſic conſiderant hac argumentatio-
8 ne, ſi enim inquiunt homicida, †, qui ex propoſito, &
inſidioſè interemit Titium videlicet, non gaudet
eadem immunitate, vt probat cap. 1. de homicid. Bo-
badilla in lib. 2. & capit. 14. nu. 36. Remigius de immu-
nit. Fallent. 3. Menoch. de præſumption. lib. 5. præ-
ſumption. 10. numero ſexto, à fortiori non gaudebit
falſarius.

Cuius rei ratio aſſignari poteſt, quia crimen falſi-
9 tatis † magis graue eſt quam crimen homicidij, vt
probat Marſilius in rubrica ff. ad leg. Cornel. de fal-
ſis numero 1. ex multis reſoluit Farinacius de falſitate
quæſt. 150. numero 12. vbi numero 15. ex alijs con-
cludit, quod falſarius dicitur etiam proditor, & pro
euitanda hac abſurditate idem reſoluunt in crimine
læſæ maieſtatis Farinacius dicta quæſt. 28. num. 72. Bo
badil. dict. capitul. 14. num. 54.

Vltimo adduci poteſt illud principale fundamen-
tum, quod tales rei ſunt publici latrones, quia iam
10 alia furta commiſerunt, ex quo non poſſunt † gaudere
immunitate Eccleſiaſtica, vt probat dicto capit. inter
alia Rebuff. vbi ſupra num. 18. Gou. dict. §. fin. num. 13.
verſic. 19. Farinac. dicta quæſt. 28. numer. 50. Gregor. in
l. 4. in gloſ. los latrones manifeſtos, & in gloſ. ſequen-
ti nt. 11. par. 1. Guttierez practic. lib. 1. quæſt. 1. num.
21. Farinac. dicta quæſt. 28. num. 51. qui hoc ampliant
in quocunque latrone inquiunt enim, quod ille ap-
11 pellabitur in iure latro † publicus, qui fecerit tria
furta, vt tradit gloſ. in auth. ſed nouo iure C. de ſeru.
fugit. & ibi Bart. numero 2. Farinac. de furtis quæſt. 166.
num. 6. vbi dicit quod veritas eſt, & in pract. ſeruatur,
quod ſi fur fecerit tria furta, reputatur famoſus, &
Farinacius quæſt. 167. num. 1. Clar. lib. 5. §. furtum nu.
8. Gom. 3. tom. cap. 10. num. 2. ſtatim poſt principium
vbi dicit, quod ſi fur tria, vel plura furta commiſit,
poteſt extrahi de Eccleſia, quia per talem conſuetu-
12 dinem efficitur famoſus † argumento textus in l. ca-
pitalium §. famoſos ff. de pœnis, & in d. auth. ſed no-
uo iura, & illis addo Caſſan. in conſuetud. Burgund.
rubr. 1. §. 5. verb. prour. la primete n. 4. & eſt extrauag.
nouiſſima huius Regni §. 20.

His tamen non mouentibus, in fauorem talium reo-
13 rum † iudicatum fuiſſe dicit idem Phebus, vt poſſit, &
debeant gaudere immunitate Eccleſiæ.

Ex eo potiſſimum fundamento, quia certum eſt in
14 iure, quod Eccleſia † priuilegium habet, vt pro quo-
cunque crimine ab ea quis extrahi non poſſit c. diffini-
uit cum alijs 17. quæſtione quarta, capitulo reos 23.
quæſtione 5. d. c. inter alia vbi Abb. & Anchar. de im-
munit. Eccleſ. & refert multos Cened. in collectan. 54.
ad dictum cap. inter alia.

15 Ex qua regula nonnulli caſus † relati in dictis iuri-
bus excipiuntur, inter quos primus eſt publicus la-
tro, qui eſt famoſus, ſeu in itinere publico palam pu-
blicè furatur ex Abbate numero quinto, in dicto ca-
pitulo inter alia in dicta l. capitalium §. famoſos, &
§. graſſatores ff. de pœnis, ord. libro ſecundo, titul. 5.
§. 3. ibi Oladrano. publico tre dor de ſtradass ou ca-
minos quem elles coſtamar. matar. ou ferir, ou rou-
bar, ſequitur Tiberius Decianus in praxi 2. part. capi-
tulo vigeſimo octauo, numero ſecundo, referens
multos Clar. lib. 5. §. fin. quæſt. 30. num. 9. ibi qui in
ſtrada publica, & frequentata paratis inſidijs obſede-
rint aſſerens hanc eſſe communem canoniſtarum
opinionem.

Et cum in actis ſupradictæ qualitates non appare-
rent, nec per teſtes probarentur, rectè ſequitur, quod
iſti rei debent frui immunitate Eccleſiæ exceptio
enim facta in vno caſu firmat regulam in contrarium
ex Bart in l. quæſitum §. denique ff. de fundo inſtruct.
Surdus ex multis deciſ. 185. à num. 8.

16 Et quia excluſio vnius caſus eſt incluſio † aliorum
l. cum prætor. ff. de iudic. eleganter declarat Menoc.
conſ. 111. n. 39. lib. 1. & conſ. 106. n. 232. lib. 2. & ita
per ſimplex furtum latro non priuatur Eccleſiæ im-
munitate ex communi relata à Gomeſio 3. to. c. 10. n.
2. Deciano vbi ſupra c. 28. num. 4.

17 Inſuper falſitas † non eximit reos ab immunitate
Eccleſiaſtica, quia omnes illi delinquentes ab Eccle-
ſia proteguntur, qui crimina excepta in dictis capitu-
lis non commiſerunt, & cum falſitas in dictis iuri-
bus non inueniatur, ſequitur etiam, quod huiuſmo-
di rei immunitate gaudere debent, in concernenti-
bus enim immunitatem Eccleſiaſticam iuri canonico
ſtandum eſt, vt per Abbat. in dicto capit. inter alia
num. 16.

Iuuat, quod licet ſimplex homicidium ſit graue
18 † delictum vtpote hominis vitam auferens ex l. ſanci-
mus C. de ſacroſanct. Eccleſ. nihilominus talis homici-
19 da † non priuatur Eccleſiæ immunitate Abb. in d. c. in-
ter alia n. 17. Alexan. lib. 7. conſ. 147. n. 7. communis
ex Deciano vbi ſupra lib. 6. c. 28. num. 16.

20 Accedit, quod quamuis in virginis raptore † graue
delictum reperiatur, nihilominus ipſe raptor gaudet
Eccleſiæ immunitate c. de raptoribus 36. quæſtione 2.
Ord. lib. 2. titul. 5. §. 4. & ſic ſeruari teſtatur Clar. lib. 5.
§. fin. quæſt. 30. n. 20. & ita à iudicibus Deum timenti-
bus ſeruari aſſerit Boſſius titul. de captura poſt nume-
rum 12. & Clar. vbi ſupra teſtatur ſe vidiſſe quendam
hominem condemnatum pro violentia mulieri illata
Eccleſiæ reſtitutum fuiſſe.

Item in eo, qui dum in carceribus detineretur pro
21 aliquo crimine carceribus † fractis ad Eccleſiam con-
fugit, licet in frangendo carceris muros videatur ſa-
crilegium committere, cum ſacri ſint, prout, & muri
Ciuitatis ex l. ſanctum l. ſacro. l. final. ff. rer. diuiſ. idem
ſeruatur, & ab Eccleſia non extrahitur cum caſus iſte
nullo iure exceptus appareat, nec etiam de conſuetu-
dine, & ita iudicatum fuiſſe reſoluit. Boer. deciſ. 110.
num. 9.

Tamen in committendo falſum cum periurio,
22 † quod eſt grauiſſimum crimen contra ſecundum
præceptum Decalogi, idem ſeruatur, & delinquens
gaudet Eccleſiæ immunitate, quia crimen hoc in iu-
re Canonico eſt exceptum, vt aſſerit doctiſſimus
Decianus vbi ſupra libr. 6. capit. 28. num. 21. ex quibus
hæc ſententia in fauorem immunitatis amplecten-
da eſt.

Ad argumenta autem in principio adducta dicen-
dum, quod procedunt de iure communi, non ve-
rò de iure Regio ex ordin. lib. 2. titul. 5. §. 4. ibi ladron.
publico.

SVMMARIVM.

1 *Clerici ſunt exempti à iuriſdictione laicorum omni iure.*
2 *Laici, nec principaliter, nec incidenter cognoſcunt de*
cauſis clericorum.
3 *Clericus non poteſt trahi coram ſeculari, ſiue agatur rea-*
li, ſiue perſonali, ſiue poſſeſſorio, ſiue petitorio.
4 *Non poteſt clericus in iudicem laicum conſentire, & ip-*
ſum capacem facere.
5 *Mobilia clericorum ſequuntur conditionem perſonæ.*
6 *Patrimonialia clericorum, non ligantur ſtatuto laicorum.*
7 *Quando eſt controuerſia inter iudicem Eccleſiaſticum,*
& ſæcularem, cognitio ſpectat ad Eccleſiaſticum.
8 *Iuriſdictio Eccleſiaſtica reputatur, vt mater.*

Clerici obtinent priuilegium fori, etiam quoad bona patrimonialia.

RESOLVTIO DLXXVIII.

CLerici omni iure, à laicorum iuriſdictione
1 † ſunt exempti cap. ſignificaſti, cap. ſi diligenti de foro compet. c. ſi quis clericus, vbi Abb.
& Felyn. eod. titul. conſtitut. Federici II. hac
edictali §. ſancimus in vſib. feud. Turretus conſil. 36.
nu. 11. & ſeq. Pacian. conſ. 146. numer. 115. Duaren. de
2 ſac. Eccleſ. miniſt. lib. 1. c. 2. in fine, & laici iudices † nec
principaliter, nec incidenter cognoſcunt de cauſis clericorum c. nunquam, c. ſi Imperator, c. cum ad verum
96. diſtinct. Agia tract. de exhibendis auxilijs fundam.
26. à Valle conſil. 12. nu. 37. lib. 2. dicens, quod clericus
3 non poteſt trahi coram ſeculari, † ſiue agatur reali,
ſiue perſonali, ſiue poſseſſorio, ſiue petitorio, ſiue iudicium ſit ordinarium, ſiue ſummarium, nec ſæcularis
iudex poteſt incidenter, nec per viam exceptionis cõtra clericum iudicare, vt probat idem à Valle, vbi proximè nu. 38. & 41. nec etiam de voluntate ipſius cle-
4 rici, qui etiam iuramento nequit in laicum † conſentire, & ipſum capacem facere dict. cap. ſignificaſti, vbi
gloſ. Alexand. conſ. 8. lib. 1. Specul. lib. 2. tit. de competentis iud. adit. §. 1. num. 21. Lapus allegat. 58. num. 14.
Philipp. Franch. in quæſtionibus ſuper materia petitorij dubit. 4. nu. 11. Abb. q. 6. nu. 3. Caſtrenſ. conſ. 259.
incip. omnis difficultas nu. 5. par. 1. Hugo conſil. 46.
nu. 3. de Senis q. 235. num. 2. Menoch. lib. 2. de arbitrar.
caſu 430. nu. 2. à Valle conſil. 4. numer. 10. vol. 1. Affl.
deciſ. 24. & 85 vtrobique nu. 1.

Clerici enim omnes etiam in minoribus ordinibus conſtituti maximè beneficium habentes ſunt de foro Eccleſiæ cap. cum non ab homine de iudicis capit. 2. de foro compet. cap. clericum, capit. nullus 11. q. 1. dec. in c. Eccleſia S. Mariæ num. 19. de conſtit. & in cap. decernimus num. 166. de iudicijs. Rebuff. in commen. ad ll. Gallicas tract. vt laici non conueniant coram Iudicib. Eccleſ. nu. 10. Conc. Triden. ſeſs. 13. ſub decreto de reformat. c. 6. à Valle conſ. 23. numer. 12. libr. 2. dicens quòd clericus debet conueniri coram ſuo Iudice Eccleſiaſtico, ſiue conueniatur à laico, ſiue à clerico Ioſeph. Cumiæ in ritus M. C. V. Regni Siciliæ c. 2. n. 40. latè Gram. deciſ. 61. à num. 4.

Idemque procedit reſpectu bonorum, nam bona
5 mobilia † Clericorum ſequuntur conditionem, & priuilegium perſonæ capit. final. de vit. & honeſt. Cler. Io.
de Plat. in leg. 2. in fin. C. de priuil. cor. qui in Sac. Palat.
milit. libr. 12. Rebuff. in proœmio ad conſtit. Franciæ
gloſ. 5. numer. 36. Bald. in leg. mercatores C. de commerc. & mercat. quem refert, & ſequitur Alex. conſil.
31. viſo titul. quæſtionis præmiſsæ vol. 1. & alij relati
per Hugonem conſ. 60. nu. 51. Caballin. milleloq. 617.
num. 2. Cephal. conſ. 178. nu. 105. vol. 2. Grat. conſ. 61.
num. 47. vol. 2. vnde ſicut perſonæ Clericorum non ligantur ſtatuto laicorum, non ligabuntur bona, quæ
gaudent priuilegio clericorum gl. 2. in cap. Eccleſia S.
Mariæ vbi Abb. num. 7. & 21. de conſtitutionibus, qui
poſt alios, quos citat, dicit, quòd etiam patrimonialia
6 † clericorum non ligantur laicorum ſtatuto, ſequitur
Felyn. ibi num. 10. circa principium, Dec. num. 18. Ripa
conſ. 81. num. 6. Sicul. conſ. 1. num. 66. vol. 3. Surd. deciſ.
160. num. 10. & 11. Puteus lib. 1. deciſ. Rotæ 63. nu. 2.
vbi dicit, quòd clericus eſt eiuſdem fauoris, cuius eſt
Eccleſia, Lopez. 7. in l. 58. tit. 6. par. 1.
7 Et quando eſt competentia † inter Iudices quis ipſorum cognoſcere debeat Eccleſiaſticus, an ſæcularis
ſpectat cognitio ad Eccleſieſticum ex cap. ſi Iudex laicus de ſententia excom. l. 6. &c. vnico de cler. coniug.
eod. libr. vbi dd. tradunt Fulgoſ. conſ. 124. Couarr. in
practicis cap. 33. num. 1. Paz. in praxi tom. 2. prælud. 2.
num. 9. reputatur enim maior Iudex Eccleſiaſticus, vt
coram ipſo tractetur an ſua ſit iuriſdictio Butr. in cap.
cæterum colum. 2. verſ. nota hoc dictum de iudicijs,
Dec. in cap. paſtoralis nu. 8. de reſcriptis, Azeuedo in
leg. 4. tit. 1. lib. 4. recopilat. numer. 25. Guttierez libr. 1.
practicarum q. 6. num. 2.
8 Nam iuriſdictio Eccleſiaſtica † reputatur mater,
vt inquit Diuus Chriſoſtomus homilia 2. in epiſt. 2.
Pauli ad Timotheum, Hoſtienſ. in cap. 1. de officio ordinarij, Bouadilla lib. 2. c. 18. num. 39. ideò Butr. in cap.
ſi clericus laicum nu. 5. Abb. nu. 8. de foro compet. ait,
quòd ex quo reuocatur in dubium qualitas, vel cauſa, ex qua datur iuriſdictio cognoſcere poteſt de illa Iudex Eccleſiaſticus cap. ſuper literis de reſcript. l.
ſi quis ex aliena ff. de iudicijs leg. 2. ff. ſi quis in Ius vocatus non ierit. Vran. in cap. paſtoralis nu. 2. de reſcriptis, & ſi reperit cauſam Eccleſiaſticam pronunciat
ſuam eſse iuriſdictionem, aliàs remittet ad ſeculatem
leg. ſi quis à liberis §. ſi vel parens ff. de liber. agnoſc.
capitul. veniens de teſtibus cap. cum perſonæ de priuileg. in 6.

SVMMARIVM.

1 *Si verba habent duplicem ſenſum, videlicet bonum, & malum, ſunt interpretanda in benigniorem partem ad euitandum delictum.*
2 *Reus lingua non eſt, niſi mens concurrat.*
3 *Si verba ſecundum communem ſenſum ſunt hæretica, ſunt exponenda iuxta communem intelligendi ſenſum.*
4 *Proferens verba, quæ ſimpliciter habent ſenſum hæreticum, iudicandus eſt hæreticus.*

Verba omnino dubia potius in ſenſum catholicum, quam Hæreticum interpretanda ſunt.

RESOLVTIO DLXXIX.

EX lapſu linguę, vel ex alia leui cauſa ſolent quãdoquidẽ homines proferre aliqua verba, quæ
in ſenſum hæreticum, & catholicum ſumi poſſunt; & ſic denunciantur tribunali ſanctæ Inquiſitionis, quare fuit dubitatum quomodo ſint interpretanda, d. verb. in cuius articuli dilucidatione allegaui Triuiſanam deciſionem 34 par. 1. vbi ſi verba
huiuſmodi duplicem habeant intellectum bonum, ſci-
1 licet, & malum, quòd in benigniorem † partem interpretantur ad euitandum delictum, quòd nunquam in
dubio præſumitur, niſi probetur de Marſ. conſ. 77. nu.
124 ſeu ſaltem prolator verborum ea interpretatur,
& non alius, Alex. conſ. 126. volum. 1. per tex in l. merito ff. pro ſocio Alciat. de præſumpt. reg. 3. præſumpt.
1. num. 3. Dec. conſ. 599. in principio, & conſil. 189. in
fin. Et tanto minus quando prolator verborum vidit
aliter interpretari, quod dixit, incontinenti declarat, &
reuocat, id quod per errorem ab alio intelligitur, vt
2 Royas de hæret. in 3. p. c. 112. & reum lingua † nunquam facit, niſi, & mens concurrat, ex Auguſtino,
quem refert Simanc de Cathol. inſtit. tit. 17. de defenſione reorum numer. 19. & à ſimili voluit Zanchin. de
hæret. cap. 7. num. 9.

Hanc etiam concluſionem intelligendam putant
quando, vt dixi, verba omnino ſunt dubia, ſecus ſi
3 ſecundum communem † ſenſum ſunt hæretica, nam
iuxta communem intelligendi ſenſum ſunt exponenda cap. ex literis de ſponſalibus, l. Labeo ff. de ſuppellect. legat. leg. librorum §. quòd tamen Caſſius ff.
de legat. 3. leg cum de lanionis §. aſinam molendinariam ff. de fund. inſtr. vnde pulchrè, & eruditè inquit
doctiſ. Melchior. Cano de locis Theologicis lib. 12.
cap. 11. nihil tam abſurdum dici, aut excogitari pote-

rit,

Digitized by Google

ſit, quod ſi in aliquem ſenſum factum detorquens,
verum non ſit, ac rationi tàm humanæ, quàm diui-
næ conſonum: veluti in illa propoſitione Chriſtus
eſt creatura, quæ eſt hæretica, vt in Concilio Nice-
no, & in alio ſenſu quatenus homo eſt, cenſetur catho-
lica, ſed quia abſolutè prolata habet ſenſum hæreti-
4 cum † iudicandus eſt hæreticus, qui eam protuliſset,
quia hæretici verbi ſua ambiguè, & verſutè proferre
ſolent, vt optimè declarat à Gandauo de moder. hære-
ticis titulo 4. articulo 12. & titulo 26. articulo 1.
dicens, quod inſtar anguillæ per caudam hæreticus
labitur.

SVMMARIVM:

1 *Omnes de familia admittuntur in iure patronatus relicto familia.*
2 *Fœmina poteſt dotare, fundare, & conſtruere Eccleſiam.*
3 *Fœminæ non veniunt appellatione familiæ.*
4 *Ad fideicommiſſum relictum familiæ, fœminæ non admittuntur, etiam ſi fœmina ſit agnata.*
5 *In Regno Neapolitano ſtantibus maſculis fœminæ non ſuccedunt.*
6 *Fœmina nupta excluditur à ſubſtitutione, ad quam vocantur proximiores.*
7 *Iniuria facta vxori, cenſetur facta viro.*
8 *Vidua quouſque nubit, retinet nomen prioris mariti.*
9 *Vidua retinet forum viri mortui.*

Fœminæ an habeant vocem in præſentando in Iure patronatus familiæ relicto.

RESOLVTIO DLXXX.

IN Iure patronatus familiæ relicto admittuntur
1 omnes de familia, † vt voluit tex. in l. cum ita §.
in fideicomm. ff. de legat. 2. l. peto §. fratre ff.
eod. Caualcan. in deciſ. 9. n. 17. & in deciſ. 43. par.
1. Lambert. de Iur. patron. lib. 1. p. 2. art. 9. q. 2. in prin.
nu. 12. & quamplures alij relati nouiſſimè in mea praxi
deciſ. 195. vbi iuxta hanc opinionem fuiſse pluries in
Rota Rom. deciſum teſtor, & ſignanter in vna pa-
pienſi Iuris patronatus 19. Februarij 1601. coram Il-
luſtriſsimo Lancellotto, & iterum in vna Placentina
Iuris patronatus 10. Iunij 1602. coram Litta: Ideo cum
in facti contingentia eueniſset, quendam fundaſse Iuſ-
patronatus, ad cuius præſentationem voluit, vt omnes
de ſua familia ad præſentandum admitterentur, in-
ſurrexit dubitationis articulus, ſi fœminæ de eadem-
met familia haberent vocem in præſentando, & re-
quiſitus de voto meo primo aſpectu affirmatiuè cen-
ſendum putabam, ex eo quòd Iuſpatronatus com-
perit tàm maſculis, quàm fœminis dd. in clem. 2. de
Iur. patronat. Abbas in c. dilecto in 2. notab. de teſti-
bus Bero. in cap. 1. n. 42. & 50. de Iur. patron. & in
c. ex literis num. 24. eod. tit. Viuius in lib. com. opin.
concluſ. 608. num 7.
2 Et fœmina poteſt fundare † Eccleſiam, conſtruere,
& dotare illam, Abb. in c. fin. n. 7. & ibi Addentes de
conceſſione præbend. & in cap. ex literis, & c. cum ſę-
culum de Iur. patron. Rot. deciſ. 10. de Iur. patron. in
nouis, Gaſsador. deciſ. 1. eod. tit. Lamber. de Iur. patr.
in 2. art. 7. q. principalis p. 1. lib. 1. Roccus de Curt.
in d. tract. in ver. competens alicui in principio, &
ideo Iuſpatronatus tranſit ad hæredem fœminam tàm
ex teſtato, quàm ab inteſtato, ſicuti tranſit ad hæredem
maſculus, gl. in clem. fin. de Iur. patr. & ibi Cardinalis
in q. 6. Decius in conſ. 127. n. 3. in fi. Abb. in cap. cum
ſęculum de Iure patr. Pariſ. in conſ. 48. n. 5. vol. 4. Ro-
land. in conſ. 47. n 7. vol. 1.

Cœterum his minimè ſuffragant bus contrarium
vocaui, & motus ſui, quod fœminæ minimè veniunt
3 † appellatione familiæ l. fam. ff. de verb. ſignif. l. pro-
nunciatum §. familiæ ff. eod. & minimè dicuntur de
familia, Corn. in conſ. 13. & 26. vbi dicit quod cum fa-
milia dicatur cippus, & conſeruatio cippi, & familiæ
fiat quod maſculos, fœminę dicuntur quaſi folia arbo-
rum, quæ decidunt leuiter, & ſtirpes remanent in-
tacti, ſequitur Crauet. in conſ. 180. & amplè in conſ.
800. latè Borrell. in conſ. 94. Cur. Iun. conſ. 154. &
172. vbi hanc latè opinionem corroborat, & copio-
sè Cacher. in deciſ. 127. Hinc euenit quod ad fidei-
4 commiſsum † familiæ relictum, fœminæ minimè ad-
mittuntur etiam ſi fęmina eſset agnata, vt cenſuit Rot.
Rom. in vna Nucerina fideicommiſſi 16. Ianuarij co-
ram Illuſtr. Mantica, vt patet ex lib. 8. de coniect. vlt.
volunt. tit. 12. Et iterum fuit reſolutum in ead. Rota
24. Nouembris coram eod. Illuſtriſs. vt ſecutus eſt
etiam Viuius in deciſ. 10. vbi voluit quod teſtator in-
ſtituendo hæredes, & ordinando quod bona conſer-
uentur in familia, & cippo quod minimè includantur
fœminę, & excluſæ omninò cenſentur, tanquam fami-
liam non facientes, & pariter de Ponte deciſ. 5. vbi re-
fert in collaterali deciſum, quod deſcendentes ex ſan-
guine Regio minimè gaudent immunitate conceſsa
omnibus deſcendentibus de ſanguine Regio, & pro-
pterea frequentius videmus, quod parentes de poſte-
ritate familiarium parum curant quin tranſeunt ad
alienas familias. Imo ipſis filiabus, propterea quod
in alienas tranſeunt familias dotes quantum poſ-
ſunt exiguæ conſtituuntur, vt perpendit Crauet. in
conſ. 67. num. 5. & hæc opinio tantò magis eſt vera
in Regno Noſtro, in quo ſtantib. maſculis filiæ fœmi-
5 næ † minimè ſuccedunt, vt patet ex conſtitutione
In aliquib. quæ conſtitutio locum ſibi vendicat etiam
in iure patronatus Anch in c. ex inſinuatione num. 20.
de Iure patron. Fed. de Senis in conſ. 111. Lamber.
In d. tract. p. 2. li. 1. q. 2. art. 15. Roc. de Curte vbi ſup.
q. 6. prout hæc omnia etiam locum tanto magis ha-
bent in fœmina nupta, quæ emittat genus, & fami-
liam patris, & tranſit in familiam viri l. quicumq. C.
de re militari li. 10. Surd. in conſ. 140. n. 20. cum ſeq.
li. 1. Tiraquel. de legibus connubialibus gloſ. 1. p. 1.
n. 31. Gozzad. in conſ 434. num. 15. & propterea Iure
optimo cenſuit Caccher. in d. deciſ. 127. fœminam
6 nuptam † excludi à ſubſtitutione, in qua vocantur
proximiores de agnatione, quia fœmina nupta ſequi-
tur familiam ſui viri, & eius honore augetur, & nobi-
litatur l. mulieres C. de dignitatibus lib. 12. l. fœminæ
ff. de Senatoribus l. fin. C. de Incolis li. 10. l. cęterum
§. mulier cum §. ſeq. de vſu, & habitatione l. cum te ff.
de ſenatoribus l. 1. ff. rerum amotatum, & ideo In-
7 iuria † facta vxori, eſt facta viro, ita vt ex ea agere poſ-
ſit, & hinc etiam euenit, quod priuilegium conceſsum
cuidam pro ſe, ſuiſque filijs, & filiab. non competit
filiæ nuptæ, & ſic priuilegio hoc filia nupta gaudere
nequit ſecundum Bald. Angel. Ioann de Platea, &
cæteros in l. quoties C. de priuil. ſchol. lib. 12. Fely. in
c. nouit col 1. de Iud. Corſetum in ſingul. in verbo
priuilegium Barb. in c. propoſuiſti col. fin. de for. com-
petenti Iaſ. in l. cum quædam puella ff. de Iuriſd. om.
Iud. & Ripam in reſpon. 2. libro 2. de reſc. numero 2.
vbi perhibet iſtorum ſententiam communem eſse, vt
8 pariter quoque dicimus, quod vidua † quouſque
nubit retinet nomen prioris mariti l. fœminæ ff. de
ſenat. l. cum te Cod. de nup. & c. ex parte de foro com-
pet. Imo dicitur durare in primo matrimonio § ſoluto
in Authent. de nuptiis collatione 4. & l. fin. Cod. de
bonis mater. & hinc euenit, quod priuilegia con-
ceſsa vxori ratione dignitatis mariti durant quoque
9 ſoluto matrimonio, & ſic vidua retinet forum † viri
mortui, & eius priuilegia l. quoties Cod. de priu. ſchol.
lib. 12. l alia, & §. eleganter & l. ſeq §. fi. cum ſeq. ff. ſo-
lut. matr. & d. l. fœminæ, & ibi Bart. l. fi. col. 1. Cod. de

Digitized by Google

verb.ſignif.& in leg.fin.C.de bon.mater.& latè Viuius
qui de communi teſtatur in Silua communium opi-
nionum conclus. 1041.

SVMWARIVN.

1 *Verberans clericum incidit in excommunicationem,*
ſiue verberans ſit maſculus, ſiue fœmina.
2 *Relatiuum, qui, cõprahẽdit tam maſculos, quã fœminas.*
3 *Mandans, vel cõſulens verberari clericũ eſt excõmmu.*
4 *Nemo eſt Dominus membrorum ſuorum.*
5 *Clericus ſe percutiens, vtique clericum Verberat.*
6 *Explicatur tex. in c. ſi quis ſuadente 17. q. 4.*
7 *Ad incurrendam excommunicationem ſufficit, quod ad*
ſit manus iniurioſa.
8 *Clerici videntur tenere locum Apoſtolorum.*
9 *Clerici debent eſſe vti Candela ſuper Candelabrum, &*
aliorum lumen.

An Clericus ſe ipſum percutiens, incidat in Canonem
ſi quis ſuadente 17. qu. 4.

RESOLVTIO DLXXXI.

1 APerta eſt iuris concl. quod inijciens manus
contra clericum † ipſo iure eſt excõicatus,
vt habetur per tex.in d.cap. ſi quis ſuadente
17.q.4.& voluerunt Men.de arb. Iudic.ca-
ſu 493.n 39.Villagut dec.34. de põt.ſęcul.Anter.Reg.
3.n.1.Baiar.in addit.Ad Clarũ in q.77.n.3.Duen.in re-
gula 99. quæ habet locum,tam ſi percuſſor ſit fęmina,
quam maſculus vt per Nau.in Man.c.27.n.77.Viuius
in ſilua comm.opin.opinione 104.n.8 & ratio eſt,quia
illud relatium, ſi quis, eſt generale,& comprehendit,
tam maſculos,quam fęminas,vt in leg.1.ff. de verbor.
2 ſign. procedit tam ſi percutiens ſit † ſæcularis, quam
regul. cap. Porro c.cum pro cauſa,& cap.Monachi de
ſententia excõmunicationis, tã ſi fuerit perſona priua-
ta,quam publica, vt in officiali cap. ſi ſuadente diabo-
lo,& c. 3. de ſent. excom.tam in eo, qui impias manus
in clericum iniecerit, quam in mandante conſulen-
te,& ſollicitante Cabal.in reſolu Crim. caſu. 56. num.
11. circa fin. Franc. Marc. in deciſ. 878. num. 1. vol.2.
Aufrer.de poteſt.Iudic.ſęcul.reg.3. num. 6.& 7.Moz-
zius de Contractibus in titul. de donat. ſub rubrica,
quomodo annullatur donatio nu.34.quia, qui per aliũ
3 facit † per ſeipſum facere videtur cap.vt famæ de ſen-
ten.excom.l.nihil intereſt ff.de Sicar.c.qui facit de reg.
iur.in 6.l.ita autem §. geſſiſſe ff. de adminiſt. tutorum.

Ideo cum in facti contingẽtia eueniſſet, quod quidã
clericus ſe ipſum enormiter percuſſiſſet fuit dubita-
tum ſi diſpoſitio dicti cap. ſi quis ſuadente haberet locũ
in eo,& cum fuiſſem interrogatus affirmatiuè reſpon-
di, quia nemo eſt dominus membrorum ſuorum l. li-
ber homo. ff. ad leg. Aquil.& ita in proprijs terminis
ſcripſerunt Franc Marc.in dec.287.n.6.vol.2. Graffius
in dec.Aur.pa.1.li.2.c.49.nu 21 Gram.dec.44 Nau.in
Man.cap.15.nu.11.Men.de arb Iud. caſu. 284 nu 32.
Gutierez de iuramento confirmatorio c. 16. num.54.
par.2.Carrer.in ſua practica §.final.q 27.numer.5 tex-
tus enim d c. ſi quis ſuadente excomm. eum qui verè
clericum percutit, ergo incidit in canonem,& non ob-
ſtat, quod poſſet dici quod tex. in d cap. ſi quis ſuadẽte
excommunicat qui in clericum inijceret manus, & ſic
6 quod videatur † conſiderare Agentem, & patien-
tem eſſe diuerſos, cum non poſſint dici manus violen-
tę, quæ in volentem inijcerentur, namq; in volentes non
fit iniuria leg. 1. §. vſq; adeo ff.de iniurijs leg.3.§.ſi quis
volentem de liber. homin. exhibend. leg. quamuis ff.
de in ius vocando, quia in hoc reſpondet Decian. in
ſuo tract.Crim.c.3.nu.4.lib. 9. quod illa vox violentias
poteſt capi actiue,& paſſiue, & declarat Bar. in l.2.nu.
7. ff. de duobus reis & in l.ſi ita ſcriptum ff. de milita-
ri teſt. licet ergo, vulneret tanquam patientis non ſit
vis, tamen reſpectu eiuſdem, vt agentis eſt vis, quia
cum vi vulneraret,& vltra reſponſionem Decian. Re-
ſpondeo per tex. in c. contingit de ſent. ex communi.
in verſ.nos autem fraternitati ſuæ, vbi notat, quod ad
incurrendam excommunicationem ſufficit quod ad
7 ſit manus iniurioſa, † & ſi non violenta, neque ma-
nus iniurioſa ſolùm reſpectu ſui, ſed etiam ſit iniurioſa
reſpectu ordinis Clericalis tantum, ergo abſque dif-
ficultate eſt amplectenda iſta opinio, & eo magis
quia ſi layci de iure ciuili ſe ipſos percutere prohiben-
tur Dec.in leg.3.numer.5.C.de pact.Marc.in dec.879.
num.2.vol.2.Gram.in dec.44.num.4.& 5.Menoch.de
arb.iudicum caſu 284.num.22.Cened.in Collect.Iuris
Canonici Collect. 30. num.4. par. 1. ergo tanto magis
in clericis debet hoc habere locum qui quodammo-
8 do tenere videntur † locum Apoſtolorum, vt habe-
tur in c.res ſanctę 16 q.1.dicentes res ſacræ ſanctæ, &
ſpirituales c. cui portio 12. q. 1. & turpitudinis ſuſpi-
ctionem fugere debent.tot.tit. de cohabitat. clericorũ
& mulierum imo debent eſſe vti candelæ ſuper can-
9 delabrum, & aliorum lumen vt habetur in Euangelio
vos eſtis lux mundi,& ſic ſum in voto.

SVMMARIVM.

1 *Citatio in qualibet negotio & cauſa requiritur.*
2 *Citatio requiritur in eiectione illiciti poſſeſſoris.*
3 *In ſententijs procedentibus a Rege, vel Papa, requiritur*
citatio.
4 *Eſt citandus quilibet qui ex actu faciendo offendi poteſt.*
5 *Non requiritur citatio vbi non agitur de alicuius præiu-*
dicio.
6 *Quando datur poſſeſſio abſque citatione, iudex debet re-*
ſeruare iura legitimi contradictory.

Citatio an ſit de ſubſtantia ad obtinendam poſſeſſionem
vacantem.

RESOLVTIO DLXXXII.

IN hoc articulo mihi propoſito primo Affirma-
tiuè reſpondendum videbatur ex eo,quod citatio
1 in quolibet negotio,† & cauſa requiritur l.de vno
quoque ff.de re iudic.l.ſi quando C.de teſtib.l.nã
ita Diuus ff.de Adop.cle.paſtoralis.de re iudic.Caual.
de.11.Fran Marc. dec. 393. vol. 1.nam in Iudicijs Ci-
tatio eſt,& dicitur propriè principiũ, ex quo quicquid
petitur per libellum, vel aliter iam eſt notificandum
parti per citationem, vt propterea per commiſſionem
citationis omnia acta iudicij efficiuntur nulla tanquã
facta contra Ius Diuinum,& naturale, quo diſponitur
quemlibet eſſe citandum,ne tollatur defenſio, quæ de
iure naturali & Diuino oritur cle. paſtor. §. Cæterum
de re iudic.c. Abſens c.caueant c.abſentiæ, & c.omnia
5.q.9.& propterea requiritur citatio etiam quoties
2 agitur de eijciendo aliquem iniuſtum, † & illicitum
detentorem à poſſeſſione Rot. in Antiq. in dec. 5. de
reſt.ſpoliatorum Bal.in dec.245.Magon.dec.20. Crau.
conſ.172.num. 10.imo etiamſi ageretur in cauſis ſum-
marijs, in quibus proceditur omiſſo iuris ordine, &
ſine iudicij figura Capic.dec.1.n.35.& 36. Milanenſ.in
dec.21.nu.14.li 1. Cattar. in dec. 27.nu. 34.& 36.Ca-
chera.in dec.79 ſub.nu.197.Gratian. in dec. 232.nu.2.
& 4.& etiam ſi eſſemus in ſententijs procedentibus à
3 Rege,† vel à Papa,vt per Gram.in dec.105. nu 4.Dec.
in conſ.603.Boer.deciſ 247.imo etiam in negotijs prę-
iudicij minime grauis Roman.in ſingul.403.Marſil.in
in leg. de vno quoq; ff. de re iudicata & Gabrielem in
commun. Conclu. in titul. de citat. requiritur etiam
quod ſententia eſſet probata in fauorem non citati.

His

His tamen in nihil obſtantibus Contrarium in
hoc caſu ſenſi, & motus fui, quia quilibet eſt Citan-
4 dus, qui ex actu † faciendo offendi poteſt Cephal.
conſ. 23. num. 17. volu. 1. late Mantica de coniecturis
vltimarum voluntatum tit. 11. lib.... Caſtrenſ. conſ. 41.
ſed hic dum agitur de poſſeſſione vacante obtinenda,
non adeſt nullus qui de huius poſſeſſionis obtentio-
ne poſſet lædi, ergo non requiritur in iſto actu cita-
tio; non .n. exiſtimatur neceſſaria citatio vbi non agi-
5 tur de præiudicio † alicuius l. ille à quo §. ſi de teſta-
mento ff. ad trebellianum late Men. de recuperanda
poſſ. remed 6. num. 87. & hanc opinionem ſectati ſunt
Doct. in l. fi. Cod. de edict. Diui Adrian. tollendo vbi
concludunt bonorum hæreditariorium vacantium
6 poſſeſſiones abſque vlla citatione † accipi poſſe, imo
propria authoritate, vt ex text. in l. hæredes in princi-
pio ff. de acquir. poſſeſſione, & huius ſententiæ fue-
runt etiam Aſinius in ſua practica iudiciaria c. 55. §. 7.
lim. 86. num. 2. Marſil. in l. de vno quoq; num. 109. ff.
de re iudicata, & Gabr. in tit. de citat. nu. 367. cum ſeq.
putarem tamẽ quod iudex ſapiens vteretur. hac caute-
la vt .ſ. concedendo vt quis obtineat poſſeſſionem, re-
ſeruaret iura legitimi contradictoris illam poſ. ſeu iura
legitimi poſſeſſoris, & quarumcunq; perſonarum, vt
optime aduertit etiam Peregrin. de fideicom. Art. 48. n.
36. nam per adiectionem huius clauſulę iudex. rem in
integrum reſtituit ita quod alteri non infertur præiudi-
cium, nec in petitorio, neque in poſſeſſorio, Natta in
conſ. 653. n. 5. poſt Iaſ. in l. naturaliter §. nihil com-
mune in fi. ff. de acquir. poſſeſſ. & Bal. in conſ. 104.
ſequuntur Put. in dec. 36. lib. 2. Berous in conſ. 110. n.
4. in conſ. 170. num. 15. poſt Salyc. & Bal. in l. fi. C.
de edict. Diui Adriani tollen.

Non obſtant ea omnia, quæ pro negatiua ſententia fuerunt adducta, quia illa locum ſibi vendicant quoties pars intereſſe prætendens reperiretur, & non habent locum in articulo noſtræ quæſtionis vbi agitur quando ſunt bona vacantia.

S V M M A R I V M.

1 *Officia non poſſunt renunciari ſine licentia ſuperioris.*
2 *Si renunciatio fiat abſque licentia ſuperioris, beneficium non vacat.*
3 *Renunciatio beneficij non tenet, prælato non acceptante.*
4 *Donec renunciatio ſit admiſſa per ſuperiorem, renuncians retinet titulum.*
5 *Renunciatio nõ admiſſa à ſuperiore, nõ nocet in poſſeſſorio.*
6 *Clericus, eo ipſo quod acceptauit beneficium, per quaſi contractum ſe obligat ad adminiſtrationem.*

An renunciatio officij facta in manibus ſuperioris, qui officium illud ſolus conferre, aut auferre non poteſt, ſit valida, an verò ſit ipſo iure nulla.

RESOLVTIO DLXXXIII.

1 CLarum eſt de iure, officia, † ſeu beneficia non
poſſe renunciari ſine licentia, & authorita-
te ſuperioris ſecundum Bar. in l. fi. C. de de-
fenſoribus ciuitatum gl. in c. 2. de reſt integr.
Lapus allegat. 14. n. 7. Ant. Gramma dec. 128. num. 1.
Nauar. conſ. 2. n. 3. & 7. & conſ 5. numer. 1. de renunciat
Men. de recuper. poſſeſſ. remed. 1. n. 277. ex c. admonet.
c. quod in dubijs de renunciatione, & c. niſi cum pri-
dem eo. tit. Cou. lib. 1. variarum c. 5. n. 6. Io. Guttierez
conſ. 42. n. 3. Rebuff. in c. decernimus 16. q. 7. verſ. ſed
contra, & in repet. c. paſtor. verſ noteris etiam de cauſa
poſſeſſ. & propriet. reſponſ. 36. verſ. 3. & verſ. non ob-
ſtat Io. Andr. qu. Mercuriali 38. ſuper regula mutare
n. 10. Mantua ſing 28. nu. 3. additio ad Bellam. dec. 220.
n. 1. Herculan. de attentatis c. 6. nu. 7. Fuſcus de viſita-
tione l. 2. c. 28. n. 11. & ſeq & li. 2. c. 10. nu. 19 Nau. in c.
accepta de reſtit. ſpol. in reſolutione poſſeſſionis. 7. n.
28. in tantum quod ſi renunciatio fiat abſq; licentia ſu-
perioris beneficium non vacat etiam quoad renunciã-
tem, donec renunciatio per ſuperiorem, aut Epiſcopũ
admittatur vt not Abb. in c. ad aures col. pœn. nu. 7. de
his quæ vi, Card. in c. quod in dubijs proxime alleg.
Abb. in c. quæ Dei timorem n. 4. de ſtatu regulariũ Io.
Gutt. vbi proxime n. 4. Io. Vinc. de Anna allegat. 98. n.
3 4. dicens renunciationem beneficij non tenere † Præ-
lato non acceptante ex c. admonet. de renunc. Seraph.
dec. 803. nu. 2. & dec. 1471. nu. 6. Cou dict. nu. 6. dicens
4 renunciantem † beneficio Eccleſiaſtico poſt renuncia-
tionem verum habere titulum, & ius in beneficio do-
nec renunciatio per ſuperiorem fuit admiſſa, vt notant
Innoc. Butr. & Henric. in d. c quod in dubijs Alberic.
in regul. quod in initio de reg iur. Io. And in c. ratum
num. 1. eo. tit. in 6. Rot. antiquiorum de renunciatione
Caſſad. dec. 2. eod. tit. Fely. in c. in noſtra Corollar. 34.
nu. 31. de reſcr. Aſpilcueta in c. accepta de reſtit. ſpol.
oppoſit. 6. illat. 5 part. 3. n. 1. Rebuff ibidem eiſdem nu-
meris gl. 12. Flam. Pariſ. de reſign. beneficiorum lib. 13
q. 5. num. 154. & ita ſi ſpolietur renuncians venit reſti-
tuendus, vt cenſet Abb. in c. 2. n. 10. verſ. hoc. n. dictum
de reſt. ſpol. Men. d. remed. 1. num. 303. tanquam verus
5 poſſeſſor; cui etiam quo ad poſſeſſorium † non obſtat
renunciatio talis, vt per Doct. in c. ſolicitè de reſt. ſpol.
Nicolaus Milis in repertorio verbo renunciatio Cel-
ſus Hugo conſ. 45. nu. 4 & conſ. 78 nu. 2. Io. Gutt. vbi
proxime nu. 1. ſimiliter renuncians officium non per-
dit. illud quouſque ſuperior qui officium conferre po-
teſt illam admittat. vt ex traditis per Rebuffum in pra-
xi par. 1. tit. de reſig. expreſſa nu. 14. & c. admonet ibi
ſe inconſulto dimittere, & in cap. fi. de renunciat. tradit
Lud. Rom. ſing. 352. an tabellio, & probat. l. 5. tit 4 li.
7. recopil. vbi Azeuedo hoc notidem in rub. n. 5. eo. ti.

Quorum rationem Paul. Fuſc. deducit d num. 11. ex
6 allegato c. admonet. nam eo ipſo, quod clericus † acce-
ptauit beneficium viſus eſt per quaſi contractum ſe
obligare ad adminiſtrationem illius beneficij arg. c. niſi
cum pridem §. verum eo. tit. Fely. in c quæ in Eccleſia-
rum num. circa medium de conſtit. ita fit, vt neque of-
ficium publicum etiam ſæculare priuata renunciatio-
ne quis à ſe poſſit abdicare iuxta ea quæ in legato Cæ-
ſaris, & ciuitatis defenſore tradit text. in l. legatus ff de
officio Præſidis, & in l. fi. C. de defenſoribus ciuitatum
Bart. in l. 1. C. de petitionibus bonorum ſublatis l. 10.
Celſus Hugo d. conſ. 43. n. 4. Paul. Fuſc. d. num. 11.

S V M M A R I V M.

1 *Clerici de bonis acquiſitis intuitu Eccleſiæ non poſſunt teſtari.*
2 *Bona clericorum applicantur Cameræ Apoſtolicæ.*
3 *Clerici poſſunt teſtari de diſtributionibus quotidianis.*
4 *Diſtributiones quotidianæ acquiruntur ratione operarum.*
5 *Diſtributiones licet dentur beneficiato propter beneficium. fructus nõ ſunt de corpore beneficij, nec dicũtur fructus.*
6 *Fructus dicuntur illi qui ſuperſunt ſupportatis oneribus.*
7 *Fructus non dicitur quod datur pro ſeruitio.*
8 *Regulariter in condemnatione fructuum perceptorum non veniunt diſtributiones quotidianæ.*
9 *Charitatiuum ſubſidium non debetur ex diſtributionibus quotidianis.*

Bona acquiſita à Clerico per diſtributiones quotidianas, an veniant in ſpolio.

RESOLVTIO DLXXXIIII.

1 CAutum eſt, quod clerici † beneficiati de bo-
nis acquiſitis intuitu Eccleſiæ minimè valent
teſtari ſed in eorũ morte quælibet bona per
Ec-

Eccleſiam aequiſita debent penes Eccleſiam remane-
re c.cum in offic. de teſt.c.relatum lo 2.ext.eo tit. c.ad
hæc,& ibi ſcribentes,& præcipuè Abb. eo. tit. c.fiſcus
12. q. 5. latè per Quarantam in ſumma Bullarum in
verſ.ſpolia clericorum,& hodie loco Eccleſiæ ſuccedit
camera Apoſtolica, vnde cum quidam commiſſarius
ſuper ſpolijs vellet facere ſpolia in quibuſdam bonis
cuiuſdam mortui clerici, fui requiſitus ſi in diſtribu-
tionibus quotidianis poſſet ſpolia colligere,& reſpon-
di negatiuè ſecundum Gem. in c.Vnic.§.ſi verò n.3.de
3 cler. non reſidentibus de ipſis poſſunt teſtari, † ergo
non veniunt in ſpolio, vt in ſpecie ſequitur Oldrad. in
conſ.9.Anan.in conſ.87.col. 1. vbi dicit,quod illa, quæ
recipit clericus intuitu perſonalis ſeruitij tranſeant ad
ſucceſſorem excluſa Eccleſia, & facit dec. Caput 92.
4 n.3.par.1.nec mirum,quia potius acquiruntur † ratio-
ne operarum impenſarum, quam ratione præbend.
Rot.in dec.26. ſub n.1. ante medium,de præbendis in
nouis tradit etiam Redoan. in ſuo tractatu de ſpolijs
Eccleſiæ q.10. n.28. Couar. in c.cum in officijs n.4.de
5 teſtamentis,& diſtributiones non dicuntur† de corpo-
re beneficij,ſed ſunt de diuerſo genere,& diuerſa natu-
ra,nec augent corpus præbendæ, ex quo dantur ratio-
ne operæ, & perſonalis Miniſterij Rota in dec. 8. n. 1.
de præb. in nou.Cæſ.de Graſs. in dec. 5. n.4.eo.tit. Ol-
drad. conſ.118. n.4. Rota diuerſorum in dec.402. n.4.
par. 1. Staphileus de liters gratiæ in §. 9. forma expe-
ctatiuarum num.45. & ſeq. & licet dentur beneficiaro
propter beneficium, fructus tamen non ſunt, & fru-
ctuum appell.non veniunt c.Vnic.de cler.non reſiden-
tibus lib.6. Rot. in d.dec.80. n.1.de præb. In nouis,&
in dec.33.n.1.& 2. de ſententia, & re iudic. in Antiq.
Cæſ.de Graſs. in dec.5. n.1.de præb.Caſſad.dec.6.n.6.
eo.tit. Put.dec.489. n.3.lib.2. Rot.diuerſorum in dec.
230.n.1.par.1.idque ea ratione,quia ſunt redditus cen-
ſuales,& ad corpus præbendæ nihil attinent cum in-
certi ſunt, & ideo in præbendarum valore non com-
putantur,vt latè Oldr.conſ.118.ex virtute gratię Ioan.
Andr. in rubr. de conceſs. præbendæ Gig. conſ. 35. n.
11. Pariſien. conſ.33. n.4. vol.4. ſi quidem fructus di-
6 cuntur illi, qui† ſuperſunt ſupportatis oneribus ſecun-
dum Oldrad. in d. conſ.118. n.39. Staphil. de grat.ex-
pectat. in 9. forma n. 6. repentio Rotæ ſuper regul. de
7 vero Val. §. 4. nam quod datur pro ſeruitio † non di-
citur fructus Gem. in conſ.143. cum ratione operis &
laboris detur l. ſi duobus § ſi coeundo ff. pro ſocio
Rot.dec.134. in nouis & 776 in Antiq & Anchar. in
cle.1. de præbendis Barbat. in c.vlt. col. pen. de pecu-
lio Cler.Fel.in c.ad aures n.14. de reſcr.Prob.in c. vni.
n.37.52 & 57. de clericis non reſidentibus lib.6 Ripa
lib.1. reſponſ. c. 1. Pariſ. diuerſ. conſ.33. col.2. Staph.
de liter gratiæ fol.29.Gemeſ.in tract.de expect. n.104.
& iſta eſt communis opinio ſecundum Viuium in ſyl-
ua communium opinionum concl. 194. n. 5. & hinc
euenit, quod regulariter in condemnatione fructuum
perceptorum non veniunt diſtributiones quotidianæ,
8 quia vt dictum eſt † non ſunt de corpore beneficij,ſed
dantur intuitu ſeruitij perſonalis Put. in dec. 383. n.7.
lib.1.Boer.dec.340 n.4.Rota diuerſorum in dec.1170.
n.2.par 3. Caputaq. in dec. 29. n.1. par. 1. etiam dici-
9 mus de charitatiuo † ſubſidio,qui non debetur ex his
diſtributionib. quotidianis Lap.alleg. 136.num.5.Bel-
lam.de charitatiuo ſubſidio q.76.n.1.& 2.Mantua,qui
idem dicit in terminis in conſ.1.poſt.n.89. lib.1. Man-
doſ. in conſ.15. n. 4. & ſecundum Abbatem in c. cum
in officijs col. fi. verſ item dubitatur de teſtam. Idem
procedit in omnibus illis, quæ clericus lucratus fuit
pro celebrandis Miſſis vt habetur per Hoſt. in c. quia
eo. tit. de teſtam. ex ea ratione, quia intuitu perſonæ
fuerunt acquiſitæ, & propterea non debent venire in
ſpolio,& ſic ſum in Voto.

SVMMARIVM.

1 *Deliquiſſe ſub ſpe immunitatis Eccleſia videtur,qui pro-
pè Eccleſiam deliquit,& propterea non gaudet immu-
nitate.*
2 *Committens homicidium propè aliquam Eccleſiam, &
confugiens ad aliam diſtantem gaudet immunitate
Eccleſiaſtica.*
3 *Animus ex coniecturis,& præſumptionibus probatur.*
4 *Ex ſequentibus colligitur qualis fuerit animus in præce-
dentibus.*

Committens homicidium propè Eccleſiam,ſi aufugerit in aliam Eccleſiam ab ea diſtantem, an gaudeat immunitate Eccleſiaſtica.

RESOLVTIO DLXXXV.

1 DEliquiſſe ſub ſpe immunitatis † Eccleſiæ vi-
detur,qui propè Eccleſiam deliquit, & pro-
pterea in Eccleſia non eſt tutus,ſi ibi fugerit,
quia delinquendo propè Eccleſiam videtur
deliquiſſe ſub ſpe, & fiducia illius immunitatis, quo
caſu ceſſat immunitas, & illius priuilegium, vt per
Anch.in c.fi.extra de immunitate Eccl.Alciat. de præ-
ſump.Regula 3. præſump.33.n.22.vbi latè hanc com-
probat opinionem Guid Papa.in dec.21.Iodoc in pra-
ctica Crim.c.107.de Violat.templorum n.8. Gig. de
Crim. læſæ Maieſt.lib.5.rub. qualiter, & à quibus Cr.
læſæ Maieſt.committatur q. 10. n. 7. Vulpellus in re-
ſponſ.Crim.130 n.7.& ſequente lib. 1. Farin. de Car-
cerib. & Carceratis q. 28. n. 56. Couar. variar. reſol.
lib.2.c.20.num.15. art.26. & præſumptio fuit fundata
optima ratione, ne ſ. domus Dei fiat ſpelunca latro-
num,& ne immunitas, quæ ad bonum finem introdu-
cta fuit ob reuerentiam Eccleſiarum tendat ad ma-
lum, & delinquentibus cauſam delinquendi tribuat
contra text.in c.eſt iniuſta 24.q.4.& ſic fuiſſe deciſum
in vna Panormitana immunitatis Eccleſiæ teſtatur.
Farin.vbi ſupra, iden cum in facto eueniſſet, quod
quidam commiſerat homicidium propè Eccleſiam,
& aufugiſſet in aliam Eccleſiam ab ea diſtantem, fuit
dubitatum ſi immunitate Eccleſiaſtica gauderet,& re-
quiſitus reſpondi affirmatiuè & motus fui ex eo,quod iſte
2 non dicitur habuiſſe animum† cõmittendi homicidiũ
fretus,ſpe immunitatis Eccleſiæ, properiquæ, dum in
aliam Eccleſiam ab ea amplius diſtantem ſe contulit,
ergo cum ceſſet cauſa præſumptionis iuris debet ceſ-
ſare,& eius diſpoſitio, & ſic gaudere debet immunita-
te, nam ceſſante cauſa debet ceſſare effectus: ſecundo
moueor, quia iniuria non dicitur aliter fieri, niſi ani-
mus dehoneſtandi adſit l.illud vbi DD.omnes ff.de in-
iurijs l non conuitij C.eo.tit. Ruin.conſ.145.n.10.vol.
5. Dec. conſ.478. n.13.& 15.Viuius in dec.75.n.2.ſed
iſte non habuit animum committendi delictum fretus
3 immunitate Eccleſiæ,nam Animus† ex coniecturis,&
præſumptionibus probatur, vt per Innoc.& reliquos
in c.Eccleſia il 2.de elect Men.conſ.334.n.62. cum ſe-
quent.vol.4. atq; maior coniectura, & præſumptio eſ-
ſe poteſt, dum iſte perpetratur delictum iuxta Eccle-
ſias, & aufugit ad aliam ab ea amplius diſtantem,cum
propriæ vitæ periculo, ergo omnino Eccleſiaſtica im-
munitate gaudere debet, tertio quia ex ſequentibus
4 colligitur† qualis fuerit animus in præcedentibus l.ſed
Iulianus §.proinde ff.ad Macedonianum § Patronum in-
ſtit. de rerum diuiſione Mandoſius conſ.76. n. 7. vol.
1. Dec. conſ.104.n.4. & 6. vol.3. Rim. conſ.254.n.28.
vol.4. Gabr.conſ.85. n.15.Dec.in conſ.336. Bar.& alij
in l. cęterę §. fi. ff. de leg. 1. ſed ſic eſt quod iſte dum
committit homicidium potens ſe conferre in eam Ec-
cleſiam propinquam quod non fecit, quia ad aliam
plus

plus diſtantem ſe contulit, ergo dubium non eſt, quod iſte debeat immunitate Eccleſiaſtica gaudere, nam ſi fretus dictæ Eccleſiæ immunitate deliquiſset, vtique ad eam, & non ad aliam ſe contuliſset, & ita ex his breuiter prolatis, &c.

S V M M A R I V M.

1 *Spurij non ſuccedunt patri, nec poſſunt à patre hæredes inſtitui.*
2 *Inſtitutis filijs ſpurijs hæreditas debetur venientibus ab inteſtato.*
3 *Spurij non poſſunt paterna bona capere ex pupillari ſubſtitutione.*
4 *Filius illegitimus, & ſpurius per ingreſſum religionis legitimatur ſicuti per oblationem Curiæ.*
5 *Filij legitimati ſuccedunt ab inteſtato, & poſſunt inſtitui.*
6 *Spurius poteſt inſtitui ſub conditione, ſcilicet ſi à patre legitimabitur.*
7 *Spurio ingreſſo in Religionem interdicitur omnis prælatura, niſi fuerit expreſsè per Papam ad hoc diſpenſatus.*

Num Monaſterium ex perſona filij ſpurij in Religionem ingreſſi eius patri ab inteſtato ſuccedat.

RESOLVTIO DLXXXVI.

Circa propoſiti dubij reſolutionem. Dubitandi ratio pro opinione negatiua videbatur eſse,
1 quod ſpurij † nullo modo patri, aut coniunctis ex linea paterna ſuccedunt, nec poſsunt à patre hæredes inſtitui. Auth. ex complexu. C. de Inceſt. nuptijs §. fin. in Auth. quibus modis naturales effic. ſui gl. in §. nouiſſimè inſtitut. ad Senat. conſult. Oſician. & in l. ſi qua Illuſtris C. eo. tit. Affl. in dec. 96. Foller. in conſtit. Regni ſicut accepimus n. 24. latè Acolin. de primogen. Hiſpan. lib. 2. c. 11. n. 28. Ceph. conſ. 28. latiſſimè plura in epitome delictorum c. 41. n. 11. Valaſcus in dec. 19. Dec. in c. in præſentia col. 18 verſ. limitationes extra de probat. Alban. ad Bar. in dict. Auth. ex complexu C. de inceſtis nuptijs Gabr. in lib. commun. opin. in verbo ſuperius Neuizan. conſilio 34. Caballin. milleloq. 767. & inſtitutis filijs ſpurijs,
2 † hæreditas debetur venientibus ab inteſtato, & per Craſs. in lib. Comm. opin. lib. 1. c. 5. q. 15. Duen. in regula 366. ampliat. 3. & ſicut inſtitui non poſsunt à patre, ita neque ex pupillari ſubſtitutione poſsunt paterna bona capere d. l. is, qui ff. de vulg. & pupill. Plaza in d. epitom. delict. c. 41. num. 13. Bal. in l. eam quam n. 35. C. de fideicom. neque vulgariter, aut fideicommiſſariè ſubſtitui poſsunt Couar. in epitom. de. ſponſal. §. 4. verſ. 3. deducitur Benedict. in c. Raynutius de teſtamentis num. 128. & 690.

His tamen in contrarium non obſtantibus in caſu propoſito contrarium reſpondi, nam Filius illegitimus, & ſpurius, per ingreſsum religionis legitimatur ſicut per oblationem Curiæ Bal. in l. 1. col. 41. de Sacroſan. Eccleſ. Duennas in regula 366. in 3. limit. vbi alios allegat. Tiraq. in tract. de pia cauſa priuileg. 29. Marſil. in ſingul. 223. & in rubric. ff. de fideiuſs. num. 143. circa finem Paleotus in ſuo tractat. de Nothis, & ſpurijs c. 45. n. 6. Euerard in conſ. 239. num. 6 ſed ſic eſt quod filij legitimati ſuccedunt patri ab inteſtato, & poſsunt inſtitui per text. in l. communium Cod. de natur. liber. & latè Dec. in conſ. 365. ergo omnino Monaſterium ex perſona dicti filij ſpurij poteſt ſuccedere patri ab inteſtato morienti, ſicuti etiam valet inſtitu-
6 tio filij ſpurij, vel naturalis ſub conditione † ſi filius à Principe legitimabitur, cum tunc diſpoſitio in tempus habile conferatur l. in tempus ff. de hæred. inſtituendis Bald. & communiter omnes in l. Gallus §. inſtituens ff. de liberis, & poſth. Molin. de primogenit. Hiſpan. lib. 2. cap. 7. num. 4. Soccin. in l. 1. num. 11. C. de inſtitut. & ſubſtitut. Curt. Iun. in conſil. 48. num. 3. pari modo valebit ſi fiat ſub conditione, ſi fiat clericus, vel monachus ita Duennas in regula ſup. 366. in 3. limit. poſt Bal. in l. 1. num. 3. verſ. Iuxta hoc quæro Cod. de ſacroſan. Eccl. Aduertendum eſt tamen quod licet per ingreſsum Monaſterij quis legitimetur, ta-
7 men abſque Papæ diſpenſatione † ei interdicitur omnis prælatura Archid. in cap. quam ſit 18. q. 2. loquitur Felyn. in cap. in omnibus de accuſat. Muroll. in ſuo tractatu de irregularitate capit 29. num. 10. libr. 1. Cucch inſtitut. Canonic. tit. 1. num. 52. lib. 3. Cappell. Tholoſ. in dec. 296.

S V M M A R I V M.

1 *Succeſſio iuris patronatus competit hæredibus in ſtirpes.*
2 *Hæredes vnius patroni habent vocem vnius tantum in præſentatione beneficij, qui ex concordia præſtare poterunt alternis vicibus.*
3 *Duo Epiſcopi habentes parochiam communem poſſunt adſtringi ad conferendum alternis vicibus.*
4 *Quando ius patronatus donatur familiæ, tunc omnes de familia ſuccedunt in Capita, & non in ſtirpes.*
5 *In iure patronatus competente alicui collegio fit præſentatio in capita, refertur deciſio Rotæ.*
6 *Quando teſtator vtitur aliquo verbo denotante quod ſint patroni omnes illi, qui ſunt de vna ſtirpe, tunc omnes ſuccedunt in Capita.*
7 *Quando plura coniunguntur in vnum ad aliquem actum explicandum ſuccedunt in Capita.*

Text. in Clem. plures de iure patronatus an procedat in iure patronatus legato, vel dato alicui familiæ.

RESOLVTIO DLXXXVII.

Poſt deciſionem iſtius textus, ceſsauit iam dubium ſatis controuerſum à Doctoribus, an ſucceſſio iuris patronatus competat hæredibus in ſtirpes, an verò in Capita, nam ex iſtius tex-
1 tus diſpoſitione apparet † ſuccedere in ſtirpes, atque ita plures deſcendentes, vnius duntaxat loco habentur, vt tradunt Abb. in capit. 1. num 5. de iure patron. optimè Perez lib. 1. tit. 6. c. 1. pag 140. verſ. mouere iuuat Abbas conſ. 54. poſt. n. 3. poſt medium, latè Rocchus de Curte de iure patronat. verb. ipſe velis, à quo num. 2. latiſſimè Lambert. de iure patronat lib. primo 2. partis num 25. articul. primo quæſtion. principalis ex fol. 107. vnde hæredes vnius patroni quantum vis
2 plures ſint vocem vnius duntaxat † habebunt in præſentatione beneficij, quam vocem ex concordia præſtare poterunt alternis vnibus, vt decidit idem tex. imo propter euitandam diſcordiam inter eos deberent ad hoc compelli ſicut & duo Epiſcopi habentes paro-
3 chiam aliquam communem debent † ad hoc adſtringi iuxt. gloſ. verbo conuenire in cap. licet 12. quæſt. 3. quam ad hoc allegat & ſequitur Abb. in capit. fin. n. 5. de ſentent. & re iud. & communiter cæteri DD.
4 Dubium tamen eſt ſi diſpoſitio ſupradicta procedat etiam in iure patronatus donato, vel legato alicui familiæ, & reſpondeo negatiuè, & ſic quod in iſtis caſibus omnes de familia ſuccedant in capita, & non in ſtirpes, prout in proprijs terminis ſic ſequitur Alexand. de Neuo in conſ 63. num. 3. & 4. ex Bald. in l. 2. lib 6. num. 4 de ſuis, & legitimis, quam ſententiam amplexus eſt Artamon. in conſ. 23. Ruin. conſil. 77. num. 7. & ſequente Alban. in conſ. 122. Genuen. in ſua praxi Epiſcopali cap. 83. idque tenuit Rota Romana in vna Regien. prioratus 13. Nouembris 1601. coram Pena, & Bald. loc. ſupra citato voluit, quod quando plures

Digitized by Google

plures ſuccedunt in feudo, vel in iure patronat. non
iure hæreditatis, ſed ex prouidentia, & ordinatione
fundatoris, veniunt in capita vnuſquiſq; habendo vo-
cem ſuam, dum omnes illud habent à primo funda-
tore cum certum ſit mortuo fundatore, qui ius patro-
natus reſeruauit ſuę familię in omnes de ſua familia
eſse translatum præſentes, & futuros, tanquam in col-
legium, vt punctualiter tenet Lamb. in ſecunda part.
1. lib 8. artic. 2. qu. num. 8. & probatur in l. cum ita §. in
fideicommiſſis ff. de leg. 2. vbi patet, quod ſi ſit lega-
tum illis, qui ſunt de familia teſtatoris, & aliqui, qui
ſunt gregatim nominati, quod illi præferuntur alijs, &
poſt ipſos vocantur illi, qui ſunt proximiores, & ſi
ſunt æquè pariter ſuccedunt, vt habetur clarius per
Alexan. de Neuo conſ. 63. & hæc ſententia procedit
etiam quando ius patronat. pertinet ad ſingulos
vt ſingulos non vti vniuerſos, ſicut quando ius patro-
5 natus competit alicui collegio, † ſeu familiæ nam ſit
præſentatio in capita, & non in ſtirpes, vt per Lamb.
de iure patronat. in 2. part. 1. lib. in 25. artic. 1. quæſt. in
princ. nu. 17. incertus author. eiuſdem nominis tra-
ctatus q. 23. Macer. in conſ. 69. num. 16. Odd. conſ. 24.
nu. 5. Sangh. conſ. 39. nu. 5. & Rot. Roman. in vna Sta-
turien. iuris patronat. 11. Ianuarij 1583. Coram Il-
luſtriſſimo Cardin. Pamphilio, vbi ex coniecturis enu-
meratis fuit dictum quoddam ius competere quatuor
familijs non tanquam diuerſis corporib. ſed tanquam
facientibus vnum corpus ſub nomine ex deciſione
Butrij in conſ. 29. vbi dicit, quod quando teſtator vtitur
6 aliquo verbo † denotante, quod ſint patroni omnes illi,
qui ſunt de vna ſtirpe, tunc omnes ſuccedunt in capita
vt etiam decidit Anch. in conſ. 356. & pro hac ſenten-
tia faciunt latè dicta per Abb. in cap. ſcriptus in 2. co-
7 lum. & in prin. ſequ. de elect. vbi quando plura † con-
iunguntur in vnum ad aliquem actum explicandum
ſucceditur in capita, ſicut eſt in iure patron. familiæ.

FINIS

Google

IOAN. ALOYSII RICCII

Viri Patricij Neapolitani,

ET EPISCOPI VICI EQVENSIS.

PRAXIS RERVM QVOTIDIARVM ECCLESIASTICI FORI.

TOMVS QVARTVS.

PRAXIS ATTENTATORVM.

SVMMARIVM.

1 *Innouatum appellatione pendente dicitur attentatum.*
2 *Appellatio, appellantis ſtatum conſtituit, & iudicatum ſuſpendit, num. 4. & vide num. 5.*
3 *Attentata ſunt reuocanda. & poſtea in cauſa procedi debet.*
6 *Fructus, damna, & expenſæ ex cauſa attentatorum veniunt reſarcienda.*

Attentatum quando dicatur, ad effectum vt illo non reuocato, in cauſa principali procedi non debeat.

RESOLVT. PRIMA.

1 ATTENTARE ſecundum omnium ſententiam nil aliud dicitur niſi innouare appellatione pendente toto tit. nil innouari cum alijs notatis per Lancellott. in ſpecial. tractat. de attentatis. Verùm Beninten. in deciſ. Bonon. 41. cenſuit duo requiri, vt attentatum dicatur; pendentia, ſcilicet appellationis & innouatio. Vnde attentata ſine lite non dari, dixit Caſsad. deciſ. 6. num. 2. ſuper Reg. Cancellar. Palont. deciſ. 222. Rota diuerſor. part. 1. deciſ. 1. num. 2. Ob id data litis eſſentia, nil appellatione pendente, quod tertio obiit, innouandum fore ſancitum eſt toto tit. nihil innou. appellat. pend. ff. & C. niſique lite pendente nouare intelligitur, ne ſua interim poſſeſſor poſſeſſione priuetur, res litigioſa alienatur, aut priuilegium impetretur, Archid. in clement. cum lite num. 2. vt lit. pend. Dec. in cap. cum teneamur num. 2. de appellat. Innocent. in cap. ex parte de reſcript. & in cap. vt noſtrum num. 4. de appellat. Matheſ. notab 28. Quinimus, vt ibi Decius ſubdit, aliquis interdum appellatione pendente fructibus priuatur, quod procedit tàm ſi appellationi fuerit delatum, quàm non Lancell. de attent. appell penden. cap. 12 num 100.

2 Quia appellatio, appellantis ſtatum conſtituit Rota coram Ortano in vna Vrgelenſis Beneficij 17. Decembris 1593. Nam per appellationem iudicatum ſuſpenditur, ſtante dubio euentu confirmandi, vel infirmandi ſententiam latam, ideo hac pendente diſcuſſione ſecurus ſub legis clypeo appellans, per Iudicem ad quem fieri debet.

3 Vnde meritò niſi illis in primis, & ante omnia purgatis, ad vlteriora in cauſa, vel cauſis procedi, etiam in negotio principali non poſſe, ius ſtatuit, vt patet ex deciſ. Put. 51. lib. 3. Attentare, enim delictum eſt, & in malam partem ſonat Bellam. deciſ. 18. Idcircò, aut ante, aut poſt ſententiam quicquid attentando commiſſum fuit, tolli debet Caſsad. deciſ. 3. nu. 1. de reſtit. ſpol.

4 Quia ſi appellatio iudicatum ſuſpendit, omne poſt eam factum nullum redditur Abb. in rubr. de appellat. num. 1 cap ſi à Iudice, & cap. non ſolum de appellat 6.
5 cap. ſuper quæſtione in fin. de offic. deleg. Quod etiam ampliatur, ſi fuerit factum poſt Iudicis recuſationem
6 dummodò iuridicam, vt ibidem Abb. Et non ſolum veniunt reuocanda, ſed etiam fructus, damna, & expenſæ reſarcienda Caual. deciſ. 11. num. 65. idque declara procedere, quando attentatur in eadem cauſa, in qua lata fuit ſententia, ſecus ſi fuerit in cauſa diuerſa Lancellot. in tract. de attent. appellat. pend. part. 2. cap 12. limit 2. in princ. & ſunt magis priuilegiata materia interdicti. Vide vi, & remedij capituli reintegrandæ; ſed præmiſſa intellige in negotijs beneficialibus ad effectū procedendi ſine collatione tituli Bellam. deciſ. 294.

SVMMARIVM.

1 *Appellari nequit antè diffinitiuam, niſi appelletur ab interlocutoria inducente grauamen irreparabile numer. 2., vel ſi cum difficultate reparari poſſet n. 3. vel non ex toto n. 4.*
5 *Appellatio conceditur, vbi grauamen irreparabile parti ſuccedere poteſt.*

Attentata an dicantur, innouata poſt appellationem interpoſitam ab interlocutoria continente grauamen cum difficultate reparabile.

RESOLVT. II.

1 QVamuis regulariter appellari non poſſit ante diffinitiuam, nec talis appellatio, cauſet attentata, l. ante ſententiam, ff. de appell. recipiend. l. 2.

C. quorum appellat. non recipiantur l.2. Cod. de Epiſc.
audiend. capit. non ſolum in principio, vbi gloſ. verbo
diffinitiua de appellat. in 6. ac diſponitur in Concil.
Tridentin. capit.20. ſeſs.24. de reformat. & in regula
36. Cancellariæ, latè tradit Franchus in capitul. ſuper
eo numer.6 de appellat.& plenius Lancellot. de attent.
2 2. part. capit.12. limit.1. numer.1. & 10. Attamen,
quando appellatio interponitur ab interlocutoria con-
tinente grauamen irreparabile, proculdubio eſt ſuper-
ſedendum à Iudice a quo, aliàs eſſent attentata omnia
per eum poſtmodum geſta l 2. ff. de appellat. recipiend.
gloſ. in Clementina 1. verbo ipſo iure de hæreticis, Ro-
3 ta in nouis, & ibi addition. deciſion.58. de appellat.,
prout idem eſset ſi tale poſset reparari, ſed magna,
cum difficultate, aut partis præiudicio Bartol. in l.1. §.
quæſitum ſub numer.6. in fine, ff. de appellat. Felin. in
capit. accepimus ſub num.5. de fide inſtrument. Duen.
4 regul.52. limit.10. & ſimiliter, quoties grauamen po-
teſt per diffinitiuam reparari, ſed non ex toto, quia tunc
quoque datur appellatio, Felinus in capit. cum ſuper ſub
numer.17. de ſentent. & re iudic. Surdus deciſion.36.
numer.14. quos cum alijs refert, & ſequitur Nouarius
in ſuo Iur. Pontific. nouo concluſ.1. numer.19 de appel-
lat. necnon quando articulus interlocutoriæ eſſet præ-
iudicialis negotio principali, l. intra vtile 39. vbi notat
Bartol. ff. de minor. Bald in l. arbitrio numer.6. ff. qui
ſatis dare cog. Felinus in capit. cum cauſam num.6. ver-
ſic. limita quarto, de ſentent. & re iudic. Magon. in de-
ciſion. Lucenſ.23. numer.6 Baldus in l. final. ſub num.5.
verſiculo ſecundus eſt actus, C. de relat. vbi idem di-
cit quando interlocutoria ingerit difficultatem circa
cauſæ deciſionem ſequitur Lopez in l.3. tit.18. lib.4. re-
copilat. Hiſpaniæ ad fin.

5 Quorum omnium ratio traditur ex eo quia appella-
tio nunquam eſt deneganda, vbicunque grauamen ir-
reparabile parti ſuccedere poteſt ex ſententia interlo-
cutoria, itaut per diffinitiuam reparari nequeat, iuxta
terminos text. in l.1. §. quæſitum ff. de appellat. & iu-
xta tradita per Beroum in conſilio 110. volum.3. &
alios, de quibus apud Nouarium citat. concluſ.1. nu-
mer.22. verſic. & tandem de appellat., vbi alia habes
quoque in hac materia cumulata, luculenter, vt ſolet
ipſe Author.

SVMMARIVM.

1 *Collationes, & prouiſiones beneficiorum ſunt actus extraiu-
dicíales, nec ſunt de proceſſu, nec ad proceſſum pertinent
num.2.*
3 *Comparitio coram Ordinario, cum imploratione ſui officij
pro obtinenda collatione beneficij, non operatur, quòd be-
neficium ſit litigioſum.*
4 *Collationes, quæ fiunt à Papa fiunt extraiudicialiter.*
5 *Appellatio non ſuſpendit collationem, & traditionem poſ-
ſeſſionis beneficij, nec id operatur appellatio extraiudicia-
lis, num 6.*
7 *Actus extraiudicialis nunquam tranſit in rem iudicatam,
nec rumpit præſcriptionem num.8.*
9 *Collator poteſt conferre extra proprium territorium, vbi pro-
ceditur extraiudicialiter.*

Attentata non dicatur poſseſsio beneficij capta poſt appellationem à collatione eiuſdem Beneficij.

RESOLVT. III.

1 Regulariter collationes, & prouiſiones beneficio-
rum ſunt actus extraiudiciales capit. concerta-
tioni 8 de appellat. lib.6. vbi notat Gemin. numer.3.
& Franchus num.3. ac cæteri ſcribentes, Imola in cap.
final. de præſumption. numer.13. Abb. etiam num.15.
poſt principium Felin. numer.22. & 23. & 27. Lamber-
tin. de iurepatr. lib.2. part.2. quæſtione 2. principali ar-
tic.3. num.3.7. & 8. & artic.9. num.2. per totum dictum
articulum.

2 Hinc collationes, & prouiſiones non ſunt de proceſ-
ſu, nec pertinent ad proceſſum Rota, iuncta addition.
Palaz. deciſ.3. Butrius in capit. cum M. Ferrarienſis ſub
numer.58. ad medium, verſic. Ideò ſi quis petit confir-
mationem, de conſtit. Firmian. in ſuo repertorio verbo
appellatione pendente in 1. verſic. ad medium inci-
piente item verum in his, quæ pertinent ad proceſ-
ſum, Lancellot. de attent.2. par. cap.12. limit.5. num.1.
2. & 3.

3 Vnde Bald. voluit in auth. litigioſa Cod. de litigioſ.
quòd ſi quis compareret coram Ordinario, & implorat
eius officium pro obtinenda collatione alicuius benefi-
cij, non propterea dicitur beneficium litigioſum; &
ſubdit hoc eſse neceſse ſciri, in Palatio Apoſtolico, cu-
ius dictum fuit à Rota Canonizatum, in vna Calaguri-
tana beneficij 5. Maij 1600. coram Seraphino, & in
vna Calaguritana 28. Octobris 1601. coram Lancel-
4 lotto; & facit conſilium Nauarri 3. de præbendis, vbi
quòd collationes, quæ fiunt à Papa fiunt extraiudicia-
liter, & quòd Datarius non eſt Iudex impetrantium
beneficia, licèt ſummariè, & extraiudicialiter ſoleat
informari de prouidendorum qualitatibus, & de ſu-
mo iuris impetrationum, ſuper quo ſolet remittere ali-
cui Rotæ Auditori rem extraiudicialiter inſpicien-
dam.

5 Et ex his dicebam in caſu mihi propoſito nullam ap-
pellationem ex aduerſo interpoſitam ſuſpendere colla-
tionem, ac poſseſsionis traditionem, inducendo ſic
text. in capitul. conſtitutis, il 2. in ordine 46. ad finem
de appellat. vbi notat Abb. numer.6.14. & 15. Imola
numer.6. & 13. Butrius numer.9.10. & 11. Franch. nu-
mer 8. & 9. & Decius numer. final. Lambertinus de iu-
repatron. lib.2. part.2. quæſtione 11. artic.5. num.2. Lan-
cell. de attent.2. part. capit.12. limit.5. numer.4. & 5.
& limit.40. numer.6. & 7. & limit.49. numer.5. iuxta
quorum ſententiam fuit reſolutum in vna Zamoren. be-
neficij die 10. Iunij 1575. coram Cotta, & in alia cau-
ſa Calaguritana 7. Maij 1574. coram Illuſtriſs Blanchet-
to, & in vna Compoſtellana Parochialis 9. Nouembris
1592. coram R. P. Pegna, & coram eodem in vna Ca-
6 laguritana de Ollauari 22. Martij 1604. & generaliter
nulla appellatio extraiudicialis ſuſpendit executionem,
nec cauſat attentata, cap. cum inter de electtion. Rota
deciſ.4. numer.1. & per totam de appellat. in nou. Fran-
chus in capit. bene ſi numer.29. cum ſeqq. de appellat.
Veſtrius in praxi lib.8. cap. penult. num.9. Couarr. in
practicis quæſtionibus capit.24. num.5. pleniſſimè de-
clarat Lancell. de attent.2. par. cap 12. limit.3. num.1.
& per totam. Et iſta eſt vna differentia inter appellatio-
nem extraiudicialem, & iudicialem ex quatuordecim
differentijs aſſignatis per Abb. in dicto capit. bene ſi, à
7 num.7. vſque ad num.10. Similiter actus extraiudicia-
les nunquam tranſeunt in rem iudicatam ex quo defi-
cit iudicium, & ſententia, Imola in capit. final. num.5.
& 12. de præſumpt. Abb. in capit.1. ſub numer.13. poſt
princ. de his, quæ fiunt à maiori parte capit. Idem Abb.
in dicto capit. final. ſub num.15. poſt princ. & Felin. ſub
numer.33. ante fin. de præſumpt. prout etiam per actus
extraiudiciales non dicitur lis introducta, vt notant Do-
ctores in capit. final. de elect. in 6. Lambert de iurepa-
tron. lib.2. part.2. quæſt 2. princip. art.3. num.3. & per to-
tum. & art.6. num.3. Lanceil. de attent.2. par. capit.4. in
præfatione numer.175. in nouiori impreſſione, poſt
8 alios, quos ipſe allegat: nec extraiudicialis actus, vel de-
claratio interrumpit præſcriptionem regulæ de trien-
nali Puteus deciſion. 174 numer.4. lib.3. Neque vllam
aliam præſcriptionem interrumpit denunciatio, aut
proteſtatio extraiudicialis, l. alienam, ff. pro tempore,
cap.

Digitized by Google

cap. nihil de præſcript. vbi latè Felinus numer. 5. in ca-
pit. illud ſub numer. 17. verſic. decimaquinta conclu-
ſio, eodem titul. de præſcript. Bald. in tractat. de præ-
ſcript. 3. part. 6. part. princip. quæſt. 4. numer. 18. & 19.
9 cum ſeqq. vbi multis modis declarat; Et etiam quan-
do proceditur extraiudicialiter; collator poteſt confer-
re extra proprium territorium cap. poſt electionem de
conceſſ. præbend. cum adductis per Gonzalez. in regul.
8. Cancellar. de menſibus, & alternat. gloſ. 62. ex nu. 2.

SVMMARIVM.

*1 Actus vbi fiunt per modum continuationis, non dicitur at-
tentari.*

*2 Continuans non dicitur ſpoliare etiam poſt inhibitionem
num. 3. etiam ſi continuatio non fieret ab eadem perſo-
na numer. 4. & amplia vt numer. 5. & declara vt nu-
mer 6.*

*7 Clauſula conſtituti appoſita ſuper re litigioſa, non facit
eſſe locum diſpoſitioni l. quoties Cod. de reiuendicat.*

Attentare an dicatur qui continuat poſſeſſio-
nem quæ haberetur per clauſulam conſti-
tuti poſſeſſorij, vel requiratur vera,
& actualis poſſeſſio.

RESOLVT. IV.

1 COmmuniter eſt receptum à Doctoribus, quòd vbi
actus fiunt per modum continuationis, non di-
citur innouari, itaut continuans non attentet; iuxta
gloſ. Magiſtralem in capit. non ſolum de appellat. in 6.
& in Clementin. 2. vt lit. pendent. pro qua decidit Rot.
in antiq. deciſion. 10. de appellat. Bellamer. deciſ. 701.
Balb. deciſioo. 447. Capyc. deciſion. 72. ſub numer. 2.
Natta conſilio 606. Menoch. de recuper. poſſeſſ. re-
2 med. 17. numer. 49. quæſtione 17. vbi alios adducit con-
cordantes; & qui continuat, non ſpoliat, Rota deciſion.
11. de reſtitut. ſpoliat. in nou. Dec. conſilio 460. num.
70. lib. 3. In tantum quòd non ſolum continuatio non
eſt attentare, ſed immò prohibitio, vel impedimen-
tum, ne poſſit quis ſuam poſſeſſionem continuare, eſ-
ſet attentatum, vt not. gloſ. in dicto capitul. non ſolum,
& Butr. in d. capit. cum M. Ferrarienſis ſub num. 58. de
conſtit. Pariſ. conſilio vltim. lib. 4. num. 14. Bertrand.
conſilio 51. numer. 3. Berous conſilio 119. num. 2. & 10.
lib. 3.; etiam ſi vſus poſſeſſionis eſſet principaliter con-
tra ius in iudicium deductus Franchus per illum tex. in
capit. ſignificante in 4. not. & melius ibi in gloſ. 1. nu-
mer. 9. de appellat. & poſt eum Gabriel. concluſ. 6. nu-
mer. 9. de acquirenda poſſeſſ. & tradit poſt Cardin. in
Clementin. 2. in 2. oppoſit. de appellat. & gloſ. in capit.
non ſolum de appellat. in 6. & Imola in capit. bonæ co-
dem titul. in capit. venerabilis de cenſibus, Ruin. con-
3 ſilio 57. num. 3. lib. 4. Dec. conſilio 97. lib. 1. prout etiam
nec attentare dicetur, qui continuat poſt inhibitionem,
vt probatur in capit. 1. extra vt lite pendente Neuizan.
conſilio 82. numer. 35. Mandoſ. ſuper regul. Cancell.
4 de ſubrogand. collitig. quæſtione 8. numer. 5. Et licet
huiuſmodi continuatio non fieret ab eadem perſona,
adhuc non diceretur attentari, ita quod hæres vniuer-
ſalis poteſt poſſeſſionem bonorum defuncti abſque vi-
tio attentatorum apprehendere ad text. in auth. nunc
ſi hæres, & ibi Bald. col. 1. C. de litig.

Verum deueniendo ad punctum principalem, qui
5 mihi occurrit conſulendus reſoluendum eſt ſupradi-
ctam concluſionem habere locum non ſolum, quando
ſumus in continuatione veræ poſſeſſionis, & ſic actua-
lis, ſed etiam ſi eſſemus in continuatione, quæ habere-
tur per clauſulam (conſtituti poſſeſſorij) vti colligitur
ex notatis per Pariſ. conſilio 172. ſub num. 14. lib. 4. &
voluit Neuizan. conſilio 82. numero 15. 27. & 35.
6 Quamuis in alia facti ſpecie mihi pariter tranſmiſ-
ſa, id reſtringendum putaui affirmans, non eſſe ve-
rum, nec procedere poſſe, quaodo lis eſſet ſuper vali-
ditate, ſeu inualiditate contractus, in quo fuerit tale
conſtitutum appoſitum, quoniam hac lite pendente,
& poſt inhibitionem in ea factam in vim allegati con-
ſtituti poſſeſſionem continuare quis prohibetur, itaut
continuando incidat in crimen attentatorum, iuxta
Rotæ deciſion. in recollect. per Cottam deciſion. 168.
quæ ſuadetur, & confirmatur per aliam eiuſdem Ro-
tæ deciſionem in vna Fulginat. bonor. & ſpolij atten-
tati coram Verallo 11. Februarij 1558. in qua, cum
dubitaretur, an donatarius, & qui commiſſa cauſa
ſuper validitate donationis, & lata ſententia in eius fa-
uorem, & interpoſita per eius aduerſarium appellatio-
ne, poſſeſſionem eſt ingreſſus, diceretur attentaſſe,
& ad excuſanda attentata allegaretur, quòd ipſe vi-
gore clauſulæ conſtituti, per quam, & ciuilem, & na-
turalem habebat poſſeſſionem, ingrediendo, videre-
tur potius continuaſſe, quam de nouo acquiſiuiſſe:
Domini tamen dixerunt quòd ex quo commiſſio erat
ſuper validitate donationis, talis poſſeſſio fuit attenta-
ta per conſilio Soccin. 78. numer. 7. ad fin. verſic. con-
firmatur iſta opinio libro 3. Quod etiam firmarunt Do-
mini in eadem, eodem proponente ſub die 20. Iunij
1558. & eſt Miſcell. deciſion. 168. incip. coram eodem
in Fulginat. bonorum; ad quod facit quòd poſt Afflict.
ponit Gabriel lib. 3. de emption. & vendit. concluſ. 2.
7 num. 25. quòd clauſula conſtituti appoſita ſuper re liti-
gioſa, non facit eſſe locum diſpoſitioni, l. quoties, C. de
reiuendic. de quo vide pariter Martam in ſuo clauſula-
rio in clauſula Conſtituti.

SVMMARIVM.

*1 Reuocatio attentatorum non fit poſt concluſum in cauſa, ſed
contrarium tenet Author num. 2.*

*3 Si eodem die, quo eſt ferenda ſententia ſuper negotio princi-
pali, præſentetur commiſſio ſpecialis ſuper attentatis, quid
agendum?*

Attentatorum Reuocatio, an peti poſſit
poſt concluſum in cauſa.

RESOLVT. V.

1 FVit quandoque reſolutum non poſſe peti attenta-
torum reuocationem poſt concluſum in cauſa, vt
probat Rota in deciſ. 57. vt lite pendente in nouis, &
in deciſ. 26. de appell. in antiquis, quibus concordat
deciſio Afflicti 352.
2 Verum ego contrariam ſententiam tanquam proba-
bilem, & de iure veriorem hic ſequendam duxi, quam
communis authorum ſchola approbauit, & præſertim
illam ſequutus fuit Vital. in tractatu de clauſ. in clau-
ſula nil nouari lite pendente ſub numer. 15. verſic. in
quantum dicit, tenuit Imola in capitul. 1. ad med. ex-
tra, vt lite pend. eandem ſequutus eſt Franch. in ca-
pitul. dicti l 3. numer. 4. verſic. & intellige prædicta de
appell. & ex recentioribus eandem ſimpliciter ſequuti
ſunt Vant. in tractatu de nullitate titul. quibus modis
null. propo. poſſ. numer. 13. & Veſtr. in praxi Romanæ
Cur. lib. 8. capitul. 4. numer. 14. & ibidem Grauat. apud
eum numer. 4., quam etiam tenuit Guid. Pap. in con-
ſil. 205. circa proceſſum colum 8. ſub numer. 22. verſ. 2.
quia, & poſt aliquos ex præallegatis Aſinius in ſua pra-
xi Iudic. §. 23. capit. 12. per totum, vbi in id citat etiam
Marant. Capyc. & Manfred., eandem concluſionem
tenentes, & etiam Mandoſ. in tract. commiſſion. in 14.
formula commiſſionis attent. in verbo in primis, & an-
te omnia quæſt. 2. ad med. & ex recentioribus Lancel-

lot. Corrad. de prætore §. 2. de off. præt. in cauſ. ciuil. in cap. de appell. verſic. ſubdit etiam ſub num. 24. poſt Franch. in cap. non ſolum num. 6. de appellat. in 6 & Henric. in conſil. 52. in caſu numer. 5. lib. 2. & etiam Card. Alban. in lucubrat. ad Bart. in l. 1. num. 2. ff. nil nouari appellat. pend. Pro qua regula non parum facit, quod dixit alias Rota in vna Cæſarauguſtana Archipræsbiteratus coram Oradino ſub die 27. Nouembris 1556., quod ſi eodem die, quo erat ferenda ſententia ſuper negotio principali, & ſic poſtquam fuerat concluſum in cauſa, præſentetur commiſsio ſpecialis ſuper attentatis, & per agentem ad illorum reuocationem fuerit in actis facta proteſtatio, quòd nihil fiat in negotio principali, niſi prius purgatis attentatis, iuxta formam commiſſionis, & Iudex nullo etiam aſsignato termino ad docendum de attentatis de quibus tamen nihil in actis apparebat, tulerit ſententiam in negotio principali; talis ſententia fuerit pro valida à Rota reputata.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio lite pendente capta de beneficio patronatus dicitur attentata, & amplia, vt num. 2. 4. 5. & declara, vt nu. 6. 7. 8.*

3 *Legatus non poteſt ſe intromittere in beneficijs litigioſis.*

An & quando poſseſsio beneficij patronati capta lite pendente per præſentatum dicatur attentata.

RESOLVT. VI.

1 DE capiente lite pendente poſseſsionem beneficij ad quod fuerit per patronum præſentatus dicendum eſt quòd regulariter talis poſseſsio debet cenſeri attentata, & hodie videtur expeditum, cum fuerit id pluries per Rotam tentum, vt eſt deciſ. in Recollect. Guidobon. 104. ſub rubrica vt lite pendente prout in vna Neapolitana Cappellaniæ coram Oradino de menſe 12. Decembris 1562. in qua fuit dictum, quòd ſi lis inter duos præſentatos ſit inſtructa, & feratur ſententia pro vno, & ille inſtituatur, & poſseſsionem capiat; Rota habuit talem poſseſsionem pro attentata, idque in alijs cauſis quoque fuiſse tentum, & in alia Toletana Cappellaniæ coram eodem 9. Iulij 1564. & in alia Compoſtell. de Barone coram Chiſan. 16. Februarij 1554. & etiam in ſimilibus terminis pro attentatis fuit etiam tentum in alia Lucana parochialis Campagnoli coram Binario 8. Iunij 1571. & nouiſſimè in vna Calaguritana beneficij Sanctorum Iacobi, & Andreæ coram Blanchetto 7. Maij 1574.

Quæ principalis concluſio adeò eſt vera, vt pluribus quoque modis ampliari poſſit.

2 Primò, vt huiuſmodi poſſeſsio cenſeatur attentata, non ſolum ſi fuerit capta vigore inſtitutionis per ordinarium de præſentato facta, verum etiam ſi fuerit capta vigore litterarum ſuper noua prouiſione per præſentatum obtenta expeditarum, vt fuit aliàs dictum in vna Valentina Sancti Iacobi coram Vectano 7. Maij 1554. Idem ſi poſseſſio capta fuiſset vigore inſtitutionis factæ à Legato de latere; lite coram Ordinario penden-
3 te, quia dicéretur attentata, ex quo Legatus non poteſt ſe intromittere de beneficijs litigioſis quorum prouiſio ſoli Papæ reſeruatur cap. 2. vt lite pend. in 6. vt eſt deciſ. Achil. ſub die 16. Februarij 1554. incip. Fuit dubium an lis inter duos, &c. & aliàs ſæpiùs determinauit Rota.

4 Secundò, vt procedat etiam ſi Ordinarius immitteret in poſſeſſionem ſuperſtitem, quem loco defuncti ſubrogauerat, quia talis immiſſio, & poſseſsionis adeptio fuit aliàs reputata inualida, & attentata, & apud Rotam eſſe ſequeſtrandam in vna Poſnanien. Parochialis coram Seraſino 14. Ianuarij 1572. quamuis id potius credendum ſit prouenìſſe potius ex eo, quia Ordinarius prætermiſſa præſentatione patroni, ad ſubrogationem ſuperſtitis deuenerat, quam ex litis pendentia.

5 Tertiò, vt procedat non ſolum ſi ſit lis inter præſentatos, verum etiam ſi lis eſſet inter ipſos patronos; & ideò ſi præſentatus lite inter patronos pendente, fuerit à Nuncio Sedis Apoſtolicæ inſtitutus, & illius vigore poſseſsionem capiat; talis poſseſſio cenſetur attentata, vt inclinauerunt Domini in vna Tuden. parochialis de Tabuchia coram Grato 19. Nouembris 1567. vel etiam ſi lis eſset inter vnum ex patronis, & vnum ex præſentatis, iuxta aliam eiuſdem Rotæ deciſionem, ſecundùm quam ſemel conſultus reſpondi in vna Nolana.

6 Benè verum ſupra enarrata regula ceſsabit primò, quoties quis eſset præſentatus à patrono, qui eſſet in quaſi poſseſsione præſentandi, quia cum tunc, præſuppoſita quaſi poſseſsione, patronus licitè præſentet, & ſuam poſseſsionem continuet, conſequenter videtur etiam ceſſare conſideratio attentatorum ex vulgari illa propoſitione, quòd continuans non attentet iuxta dicta in alia reſolutione.

7 Item non procedit quando præſentatus, & inſtitutus ab ordioario immitteretur in poſſeſſionem ab eodem Ordinario; coram quo lis pendebat, quia tunc non diceretur attentata poſseſsio, prout eſſet ſi fuiſset immiſsus ab alio Iudice, vt aliàs allegabatur in terminis, & dabatur per informantes in dicta Actoria parochialis Sancti Auguſtini coram Sarmiento 10. Decembris 1563. ſuper allegata deciſio Achill. ſub die 16. Februarij 1554. quæ incipit fuit dubium; in qua poſtquam ille annotauit quòd Domini omnes dixerunt per litem inter præſentatos quis eorum eſſet inſtituendus coram Ordinario introductam, beneficium fuiſſe effectum litigioſum, & capitul. primum, vt lit. pend. in 6. habere locum etiam in duobus præſentatis, & poſſeſsionem ab inſtituto captam eſſe attentatam; ſubdiderunt formaliter, & hæc procedunt quando poſſeſsio capta fuit vigore prouiſionis alterius, quam Ordinarij, coram quo lis pendebat; ſed quando poſſeſsio eſſet vigore inſtitutionis Iudicis, coram quo litigabatur; fuit dictum quòd ſecus eſſet, vnde Domini ibi clarè hanc limitationem ſentiunt.

Et neque prælibata concluſio habebit locum, quan-
8 do inter præſentatos non fuiſset lis conteſtata, & propterea non diceretur attentata poſſeſsio capta per inſtitutum, poſtquam ipſe alius ab alijs patronis præſentatus coram Ordinario comparuiſſent, & quilibet inſtitutionem de ſe fieri petijſset, & etiam Iura, hoc eſt, inſtrumenta ſuarum præſentationum produxiſsent; dummodò litem aliàs non fuiſsent conteſtati, vt fuit dictum in vna Galaguritana beneficij, in qua tale factum præſupponebatur coram A. Auguſtino 25. Ianuarij 1554.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio quàm ſit fortis, & an annullet titulum beneficij in contrarium collati, & an poſſeſſionem, num. 2.*

Concluſio illa, quòd qui continuat, non attentat, an locum habeat in eo, qui poſsidet beneficium reſeruatum.

RESOLVT. VII.

1 IN caſu mihi occurrenti dicebam pro affirmatiua; & ratio eſt quia reſeruatio eſt ita fortis, & potens, quod ſit gladio ancipiti penetrabilior, & eius decre-

Digitized by Google

decretum omnia interiora afficit, ac adſtringit. Æneas
de ſalconibus in tractatu de reſeruationibus quæſt.4.
principali effectu primo ſub num.1. verſic. & propter
hoc dixit, Nec non tàm malignæ naturæ eſt, quòd quid-
quid inuenit io oppoſitum, deſtruat, ac ſecum ducat
Gomeſius de recuperanda poſseſs. remed.16. num.444.
2 Vnde reſeruatio non ſolum annullat, & inficit titu-
lum beneficij in contrarium collati; ſed etiam poſſeſ-
ſionem, ita vt talis poſseſsor non poſſit iuuari ex ali-
quo remedio poſseſsorio retinendæ nec recuperandæ,
vel aliàs. Nam talis poſſeſſio caret omni effectu, & eſt
ſine vllo iuris adminiculo, Rota deciſ.3. per totam de
reſtit. ſpoliat. in nouis, & deciſ.2. eod. tit. in antiq. &
deciſ.11. & 12. de cauſa poſseſs. & proprietatis, in an-
tiq. & deciſ.5. num.3. vt lite pend. io antiq. Bellam. de-
ciſ.535. quæ incipit, in poſseſsorio, Lapus. allegat.29.
num.1.& allegat.51.num.9.Felyn. in cap.in noſtra num.
12. de reſcript. Æneas de ſalconibus in quæſt.4. prin-
cipali effectu 11. & 47. Rebuff. in praxi titul. de reſer-
uat. tam generali, quam ſpeciali num.4. Caſſad.deciſ.1.
num.3. & deciſ.2.per totam de reſtit.ſpol.& deciſion.7.
num.3. & deciſ.11.num.5. ſuper regulis Gomez in d.
reg. de annali quæſt.23. & in regula de triennali quæſt.
49. Mandoſ. in regula 1. quæſt.3. per totam, & alios
plures adducens Menoch. de recuper. remed.16.quæſt.
35.num 443.cum ſeqq.vſque ad nu 457. Ferrett.conſ.3.
num.18. & conſil.6. num.18.& conſil.6.num.11.& con-
ſil.21. num.4. Simonet. de reſeru. quæſt.40. & 48. Mo-
hed. deciſ.15. num.1. de cauſa poſſeſs.& deciſ.13. nu.2.
de reſtit. ſpoliat. Veral. deciſ.325. part.1. num.2.& de-
ciſ.345. num.5. part.3. Lancell. de attentatis par.3.cap.
24. quæſt.9. num.1.cum ſeqq. Put. deciſ.190. in vna Eu-
gubina num.5. & deciſ.ſeq.lib.3. Gabr.tit.de reſtit. ſpo-
liat.concluſ.5.num.43. cum pluribus ſequentib.
Et io terminis regulæ octauæ Cancellariæ eſt deciſ.
Caſſad.1. de reſtit. ſpoliat. nu.1.& per totam, Item de-
ciſ. Rotæ 510. num.5. lib.3. part.3. diuerſor. Puteus de-
ciſ.197. die 13. num.3. lib.3. & fuit etiam deciſum in
vna Crotonien. Decanatus 20. Maij 1587. coram Ora-
no, & in alia Regien. Canonicatus 17. Nouemb.1595.
coram Illuſtriſs. Card. Pamphilio.

PRAXIS ACTORVM transportationis à Iudice à quo ad quem faciendæ.

SVMMARIVM.

1 *Acta ſunt tranſportanda per appellantem.*
2 *Clauſula quam, & quas quid operetur.*
3 *Appellatio dicitur nulla, niſi fuerint tranſportata Acta.*

Appellatio an cenſeatur nulla ob non tranſportationem Actorum.

RESOLVT. VIII.

1 APpellans à Iudice à quo ad Iudicem ad
quem debet tranſportare acta primæ in-
ſtantiæ, & Iudex ad quem niſi illis viſis
nequit procedere ad abſolutionem, vel
condemnationem, ita Sacrum Concilium
Tridentinum ſeſsion.13. capit.3. de reformat. Vnde
non vitiari ſententiam quoties abſque tali tranſporta-
tione ſententia iuſtificatur decreuit Rota in Romana
de Pinis Lunæ 27. Ianuarij 1614. coram Damaſceno
in Recollect. per Farinac. deciſ.561. num.12. part.1.
2 tom.2. quod procedit quamuis in commiſsione appel-
lationis adſit clauſula, quam, & quas. quæ licet ope-
retur quod non procedente appellatione, vel de ea
non conſtito poſſit procedi, prout in prima iuxta Ro-
tæ deciſ. in Placentina aquarum 8. Martij 1596. coram
Illuſtriſsimo Cardinali Arigonio in Calaguritana ſpo-
lij 1591. coram Illuſtriſsimo Cardinali Seraphino, ta-
men poſt Concilium ſignatura, & Rota intellexere
ne aliquid operatur niſi tranſportato proceſſu in cauſis
appellationum, vel ab eis dependentium, vt dixit in
Vicentina Cantoriæ 10. Iunij 1602. coram R. P. Cor-
duba, Mareſcot. variar. reſolut. lib.2. capit.43. num.5.
vbi allegat Rot. in Valentina parochialis 13. Ianuarij
1586. coram Illuſtriſsimo Cardinali Blanchetto, vbi
etiam fuit reſolutum hoc eſse verum quamuis appel-
lans declaret ſe nolle vti proceſsu facto, coram primo
Iudice Nouar. in ſuo iure Pontificio nouo concluſ.5. de
Actis primæ inſtantiæ, vbi io terminis ad caſum pro-
3 poſitum dicit quod ſi quis appellauerit, & Acta ad Iu-
dicem appellationis non tranſtulerit; talis appellatio
dicitur nulla iuxta communem Doctorum ſententiam
de qua gloſ. Bart. Iaſon. & Decius in l.2. Cod.de edend.
ille num.1. & 2. iſte num.15. Felin. in capit. Eccleſiæ
Sanctæ Mariæ ſub num.6. de conſtitut. & ita decreuit
Rota in cauſa Placentina vſurarum ſub die 23. Iunij
1586. coram R. P. Orano, & in alia Salutiorum ma-
trimonij ſub die primo Februarij 1588. coram Illuſtriſ-
ſimo Cardinali Blanchetto, cuius dicti ratio eſt, quia
videtur contra caſum legis, & quia ſine actis non po-
tuit cuncta rimari, vt apud Rot. in Placentina admini-
ſtratorum coram Illuſtriſsimo Cardinali Lancellotto,
& aliàs ſæpius quam nullitatem minimè excuſari præ-
ſumptione boni iuris aſſeuerauerit Soccin. iun.conſ.80.
num.3. lib.2. etſi parte opponente Iudicem de illa prius
cognoſcere debere pluries reſoluit Rota, & præſer-
tim in Veneta illegitimitatis 26. Februarij 1597. coram
R. P. Penia in Verubana ſpolij 5. Maij 1586. coram Il-
luſtriſſimo Cardinali Plato Put. deciſ.72. num.3. lib.3.
illamque non ſolere ſanari à ſignatura teſtantur Van-
tius de nullit. ex defectu iuriſdict. & Mand. num.6. &
Staphileus de litteris inſt. verſ. in primis igitur; quam-
1 uis actorum tranſportatione omiſſam non vitiare ſen-
tentiam quoties abſque tali tranſportatione ſententia
iuſtificatur decreuerit Rota in Romana de Pinis Lunæ
27. Ianuarij 1614. coram R. P. Damaſceno, vt teſtatur
Nouarius loco antecitato.

SVMMARIVM.

1 *Acta integrè ſunt aſportanda, aliat ſententia eſt nulla nu.2.*
& appellatio dicitur deſerta num.3. quod an ſit verum
ſemper vide num.4.

An diſpoſitio Concilij mandans poſse Iudicem ad quem actis non tranſportatis procedere ad expeditionem cauſæ locum habeat ſi acta fuerunt tranſportata verum non integra.

RESOLVT. IX.

1 REſpondi multoties interrogatus, quod cum effe-
ctu iſta acta debent integrè produci nam produ-
ctio non releuat niſi integrè facta fuerit, cap. cupientes
de electione. in 6. Vant. de nullit. in titul. à quo, & qui-
bus mod. numer.21. Rota in Placentina Caſtri 4. Iulij
1601. coram Illuſtriſsimo Cardin. Mellino bonæ me-
2 moriæ, ita vt in tali caſu ſententiam eſse nullam,
dicat Caualc. deciſ.11. num.13. part.2. adeò quod ap-
3 pellationem eſſe deſertam ſi integer non exibeatur pro-
ceſſus coram Iudice ad quem ſentit Afflict. in conſtit.
Regni appellationum tempora num 6. & poſt eum
Bongiot. in fragm. ad Rit. Sicil.183. Giurb. deciſ.29.

per tot. qui plures Doctorum ſententias cumulat ſe-
quendo tamen opinionem Muſcat. in praxi Sacr. Con-
4 ſil. in tit. de appellat. part.1. gloſ. proſequendum num.
57. & ſequent. vbi diſtinguit, quod aut appellans mali-
tia eiuſque culpa diminutam proceſſus copiam præſen-
tat, & eadem tergiuerſatione ductus intra præſcriptum
quadraginta dierum terminum nec deficientem illius
partem adimplet, & appellatio tunc erit deſerta ne
ex ſuo dolo commodum conſequatur ex Ruin. conſil.
40. num.7.volum.5. aut culpa, & defectu actuarij inte-
ger ab appellante coram Iudice ad quem non fuit ex-
hibitus proceſſus, & tunc deſerta non erit appellatio,
cum minimè nocere debeat appellanti culpa, & defe-
ctus, ſiue dolus actuarij niſi de concordia ipſius appel-
lantis, vel de eius mandato id actum fuiſſet Nouarius
in ſuo opere iuris Pontificij noui concl.1.num.9.de actis
primæ inſtantiæ.

SVMMARIVM.

1 *Acta in dubio cenſentur integrè tranſportata.*
2 *Dicens acta non eſſe integra debet probare.*
3 *Allegans aliquid debet probare, & quare num.4.*
5 *Paria ſunt nihil allegare, & allegatum non probare.*
6 *Agens vti procurator debet probare mandatum.*
7 *Priuilegiatæ perſonæ debent ſe probare tales, quales faciunt.*

Acta non eſſe integrè tranſportata allegantì, an incumbat onus probandi.

RESOLVT. X.

1 CVm in dubio præſumatur acta integrè fuiſſe tran-
ſportata Crauett. de antiquit. tempor. part.2.nu.
55. cum alijs nouiſsimè recollectis per Nouarium con-
cluſ.1. num.9. de Actis primæ inſtantiæ, Ideò dicen-
2 dum eſt Allegantì proceſſum, ſiuè acta non eſſe inte-
gra incumbere onus probandi, vt determinauit Rota
in vna Segonalien. Siluæ 24. Maij 1577. coram R. P.D.
Cotta, & in alia Calaguritana beneficij de Narnaia 13.
Ianuarij coram R.P.D.Corduba,& in Algaren.diſmem-
brationis 4. Decembris 1617. coram R. P.D. Rembol-
do,& alias vt apud Ludouiſ.deciſ.59.Gail.obſeruat.134.
num.14. in fine Menoch. conſil.9.num.203. Scaccia. in
tract. de appell.quæſt.20.num.15. & 17.
3 Quia in iure eſt ſatis notum, vt allegans, & dicens
aliquid id probare debeat l. actor C. de probat. gloſ. in
clement. vnic. de reſtit. in integr. latè Cacher. deciſ.79.
num.41. ; vnde allegantì conſuetudinem, veneream
coniunctionem, dolum, errorem iuris, illegitimitatem,
impedimentum, metum, ſolutionem, tempus, ſubſti-
tutionem, & alia ſimilia incumbit onus probandi, vt
plenìſsimè apud Maſcard. in ſuo tract. de probat. con-
4 cluſ.78. tom.1. vbi plura cumulat, quæ hic deſeruire
poſſent, ſola enim allegatio abſque probatione non
5 ſufficit, ita quod allegare nihil, & allegatum non pro-
bare paria ſunt Roland. conſil.35. num.10. lib.1. Card.
6 Tuſc. concluſ.117. num.19. lit. A. hinc agens vti pro-
curator debet probare mandatum, & agens vti hæres
talem ſe probare debet, & allegans ſeruitutem, illam
probare debet, vt copioſè probauit Nouar. in praxi ele-
ction., & variat. fori quæſt.19. ſect.1. in ſecunda im-
preſſione Neapolitana, vbi latiſsimè varijs medijs fun-
dauit, quod priuilegiatis perſonis eligentibus forum, ſi
opponatur, quod tales non ſint, debent illi probare ſe
ſe tales, quales eſſe faciunt.

SVMMARIVM.

1 *Creditur Actuario atteſtanti de Actorum tranſportatio-*
ne, & vide num.2. Sed an credatur Iudici id aſſerenti
num.3.
4 *Deponentibus circa eorum officium creditur.*
5 *Creditur Notario in his, quæ ſpectant ad eius officium.*

Actuario an credatur, ſi dicat tranſportata eſſe omnia Acta, & alia non extare.

RESOLVT. XI.

1 NOtario atteſtanti de integra tranſportatione, ſeù
non extare alia acta creditur, vt pluries tenuit
Rota, & præcisè in vna Bracaren. parochialis 29. Ia-
nuarij 1610. coram Illuſtriſsimo, & Reuerendiſs. Card.
Sacrato, & alias, vt apud Farin. poſt ſecundum librum
2 Conſiliorum deciſ.144. num.5., Imò ſufficere quod
Notarius atteſtetur ſimpliciter, quod fideliter extra-
xit dixit eadem Rota in d. Bracaren. parochialis, vbi
allegatur alia deciſio per prius facta coram R.P.D.
Litta.
3 Declara tamen non credi aſsertioni Iudicis, qui te-
ſtatur non extare alia acta; vel eſſe integra, cum id
ſpectet ad officium Actuarij, & non Iudicis, vt dixit
Rota in Algaren. diſmembrationis 5 Iunij 1617. coram
R. P. D. Rembokdo, vbi amplius quod præſumptio
pro integritate proceſſus procedit, quando acta fue-
runt à Notario Actuario tradita, ſecus ſi ab alio, qui
non eſset Actuarius, aut ſucceſſor in officio, quia in ta-
li caſu non præſumerentur integra, prout ego pluries
conſultus à varijs Regni Præſulibus voce, & ſcriptis
4 conſului, creditur enim ſolum depoſitioni illorum de-
ponentium circa eorum officium, & non alijs argum.
l. ſi quis decurio Cod. de falſis Bart. in l. ſi liberarius co-
lum.1. de regul. iur. Ruin. conſil.159. colum.7. num.
16. lib.3. quos allegat Nouarius in ſua praxi election.
& variat. fori quæſt.20. num.6. ſect.1. in ſecunda im-
5 preſsione Neap. dum probat eſse credendum Notario
in illis, quæ pertinent ad eorum officium, vt latius apud
eum.

SVMMARIVM.

1 *Actæ realiter ſunt producenda coram Iudice ad quem, nec*
ſuffici verbaliter num 2.
3 *Citanda eſt pars in productione Actorum.*
4 *Productio Actorum, quando præſumatur realis, & num.5.*
& 6.

An ſit factum menti Concilij ſi acta fuerint tantùm verbaliter tranſportata, non autem realiter.

RESOLVT. XII.

1 ISta acta realiter eſſe producenda neque ſufficere
productionem verbalem tenet Rot. diuerſ.445.
num.1. part.1. Gratian. lib.1. diſceptat. forenſ. cap.121.
2 num.32. & quod quando iura ſunt tantum verbali-
ter, & non realiter producta illa non debeant tran-
ſportari cenſuit Rota in cauſa Peſoraten. fideicommiſ-
ſi 15. Ianuarij 1608. coram Illuſtriſsimo Cardinali Lan-
celloto, & in Placentina deuolutionis 10. Maij 1602.
coram R. P. Penia vbi aliæ deciſiones allegantur:
3 nec ad effectum productionis realis ſufficit, quod
iſta deponantur penes Actuarium niſi etiam petatur
vt regiſtrentur, & pars citetur ad dicendum contra
Rota in Mediolanen. decimarum 27. Maij 1616. coram
R. P. Coccino hodie Decano, & Domino meo obſer-
uandiſsimo, refert Nouarius concluſ.1. de Actis pri-
mæ inſtantiæ annuens num.13. quod præſumitur rea-
4 lis huiuſmodi Actorum productio quando eſt verbum,
tenoris, &c. ex Rota in Ferrarienſ. bonorum 9. Maij
1594. coram Illuſtriſsimo Cardinali Lancellotto, & in
Vrbeuetana fideicommiſſi 16. Nouembris 1619. coram
R.P.D.

R. P. D. meo Coccino Decano; vt etiam realis præſu-
4 mitur ſtantibus verbis Iudicis actis nimnibus viſis, ea-
dem Rota in Piſtorien. beneficij 13. Ianuarij 1617. co-
ram R. P. Buratto, vbi pariter quod ex motiuis factis
per Iudicem colligitur iura fuiſſe coram eo realiter pro-
ducta, & ab eo lecta, prout ſimiliter productio Acto-
rum cenſetur realis ſtantibus verbis facto produxit, vel
animo retrahendi eadem Rota in allegata Vrbeueta-
6 na fideicommiſsi coram D. Coccino, vbi adhuc fuit
conſideratum, quod quando legitur in actis aliquem
producere inſtrumentum incipiens ſic, & finiens ſic,
tunc talis productio cenſetur verbalis, & non realis,
quod adeò non ſolum produci debeant acta primæ in-
ſtantiæ, ſed pariter inſtrumenta producta in prima in-
ſtantia, ſiue in primitiuo proceſsu quem debet exhibe-
re coram Iudice appellationis, ita quod ſi illa non pro-
duxit, ſed tantum proceſſum præſentauit cauſa efficitur
deſerta Nouarius dict. concluſ. 1. num. 18. de Actis pri-
mæ inſtantiæ apud quem hanc materiam ſatis lepi-
dè declaratam habes, & ideò amplius non me ex-
tendo.

PRAXIS CEDVLONVM.

S V M M A R I V M.

1 *Expedit Reipublicæ excommunicatos publicare.*
2 *Cedulones affiguntur, vt excommunicatus poſſit euitari, & vt cæteri teneantur, num. 3.*

Cedulones quare contra excommuninatos affigantur.

R E S O L V T. XIII.

1 PRo reſponſione ſufficit dicere quod ratio
quare Cedulones à Iudicibus Eccleſiaſti-
cis affiguntur contra excommunicatos, il-
la eſt, quia expedit Reipub. publicare ex-
communicatos, Ancharan. in clement. 1.
de pœnis, & vt ab alijs Chriſtianis euitari poſſint tan-
quam ſegregati à fidelium conſortio, ad effectum, vt
illi videntes ſe ab alijs vitari eorum confuſionem re-
ſpicientes erubeſcant, & conuertantur cap. j. de except.
in 6. clem. 1. de pœn. vbi id notat Anchar. num. 15. & ſe-
quitur Genuen. intra praxi Curiæ Archiepiſc. Neap.
cap. 23. num. 1.
2 Et quod cedulnnes affigantur non ſolum vt excom-
municatus conuertatur, ſed vt alij ipſum euitent do-
nec fuerit abſolutus percipitur ex cap. curæ 11. quæſt. 3.
& ſcribit Vgolin. in tract. de cenſur. tabul. 1. capit.
21. §. 2.
3 Vltra quod cedulones affiguntur, vt alij terreantur,
quia excommunicatio dicitur medicinalis non ſolum
propter excommunicatum, vt conuertatur, ſed vt alij
de communitate terreantur Couar. plenè in cap. Alma
mater de ſenteut. excomm. in 6.

S V M M A R I V M.

1 *Caſus legis vbi habetur, ſufficit eiuſdem allegatio.*
2 *Bulla Pij IV. mandat, nè cedulones affigantur cum picturis dæmonum.*

Cedulones an poſsint affigi cum figuris dœmonum.

R E S O L V T. XIV.

1 DIù non eſt inſiſtendum pro reſolutione huius ar-
ticuli, nam dum caſum legis expreſſum habe-
mus ſufficit illum allegare, l. Ancillæ Cod. de fur. ...
la ſiquidem Pij IV. incipit inter in ſpecie mandat ne
cedulones affigantur cum dœmonum picturis, vnde
2 facienda eſt concluſio cedulones contra excommuni-
catos non poſse affigi cum huiuſmodi picturis, prout
ita in terminis notauit Epiſcopus Minorenſis in ſua
praxi Epiſcopali in verbo Cedulones p. 1. pag. mihi 19.
Vnde dum ſemel fuiſſem conſultus reſpondi cuidam
Reuerendiſsimo CoEpiſcopo non potuiſſe cedulones
affigere cum talibus picturis dœmonum, & me conſu-
lente ita fuiſſe ſeruatum deinde audiui, putabat ſiqui-
dem ille Dominus cum ſimilibus picturis in cedaloni-
bus homines terrere.

S V M M A R I V M.

1 *Declaratus excommunicatus ob non ſolutionem penſionis ſatisfacit ſi mittat literas cambij.*
2 *Literæ cambij habent vim ſolutionis.*
3 *Excommunicatus pro fructibus non liquidatis, offerens ſe paratum ſatisfacere non poteſt publicari.*

Cedulones an poſſint affigi contra excommunicatum ob non ſolutionem penſionis, ſi penſionarius offert mittere litteras Cambij.

R E S O L V T. XV.

1 VBicumque penſionarius eſt excommunicatus ob
non ſolutionem penſionis, contra eum inſtatur
affigi cedulones, ſi ille offerat mittere litteras cambij
pro ſatiſfactione, cedulones non ſunt affigendi, nam vi-
detur tunc ſatisfacere ſuo debito, quia declaratus ex-
communicatus ob non ſolutionem penſionis ſatisfacit
ſi mittat litteras cambij Henriq. in ſua ſumma in titul.
de excommunicat. cap. 18. §. 2. litteras Nouarius forenſ.
2 quæſt. 33. par. 1. vbi aſſignat rationem, quia literæ cam-
bij habent vim ſolutionis, Rota in vna cauſa Bononien.
legationis 8. Maij coram Puteo vbi fuit dictum literas
cambij inducere delegationem, & liberationem, vt di-
xit idem Nouarius in pragmatica Regni 1. num. 17. ſub
rubric. de literis cambij, qui allegat Puteum deciſ. 124.
lib. 3.
3 Facit nam excommunicatus pro fructibus non li-
quidatis, vel alia in certa quantitate comparens,
& offerens ſe paratum ſatisfacere non poteſt publica-
ri, Achil. de Graſsis deciſ. 1. de ſententia excommu-
nicat.

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicatio affert mala.*
2 *Temerarij non ſolent ſtatim abſolui in Curia Archiepiſcopali Neapolitana.*
3 *Declaratio nihil noui inducit.*
4 *Notoria efficitur res per ſententiam.*

Cedulones an poſsint affigi contra excommunicatos ſi compareant, & petant abſolui.

R E S O L V T. XVI.

PLuries accidit in varijs Tribunalibus Eccleſiaſticis
dubitari, ſi dum mandatur affigi cedulones com-
paret excommunicatus petendo abſolutionem debeant
per hoc Superiores remouere manus ab ipſorum
cedulonum affixione, & conſultus ego dicebam,
quod vbi comparet excommunicatus cum ſatisfa-
ctione, & tunc bene non debent cedulones affigi,
1 cum ſufficiat offerre ſatisfactionem, & illam inſimul
dare, vnde ſtatim eſt abſoluendus propter mala, quæ

affert excommunicatio, vt dixit gloſ.in cap.qua fronte
de appellat. nam fruſtra affigerentur ſi ſtatim abſolutio
ſequi deberet licet Curia Archiepiſcopalis Neapolitana
2 pluries ſeruauerit contra aliquos temerarios cedulones
affigere quouſque ſatisfeciſſent, & eſſet abſoluti, vt ipſi
magis confunderentur abſtinerent in futurum, & alij
terrerentur, vt teſtatur Genuen. in praxi eiuſdem Curię
cap.23. vbi dicit pro tali obſeruantia facere text. in cle-
ment.1. § & quia de pœnis in qua mandatur publicari
excommunicatos donec ſatisfecerint. Et ibi addit.Car-
din. Zabarell., & abſoluantur, quia ad officium Præla-
ti ſpectat excommunicatos denunciare, eoſque vitari
facere donec ſatisfecerint Abbas in cap.ea noſcitur no-
tab.2. de ſenteut. excomm.

3 Tantò fortius, quia ex publicatione non fit aliquod
præiudicium excommunicato, cum declaratio nihil no-
ui inducat cap. paſtoralis §. verum de appell. l.hæredes
4 palam ff. de teſtam., per ſententiam ſi quidem res eſt
effecta notoria cap. cum olim de verb. ſignific. Butr. in
cap. veſtra, de cohabitat. clericor.& mulier.& talis affi-
xio prodeſt Reipublicæ ergo fieri debet ex regula quod
tibi non nocet, & alteri prodeſt fieri poteſt, & debet l.1.
§. denique ff. de aqua pluuia arcend., quod & conſide-
rat Nouarius lib.1. quæſt.forenſ.cap.2.circa finem in ſe-
cunda impreſſione.

Verum hanc ſecundam opinionem ſeruabis in caſi-
bus exemplaribus, & magni momenti ad aliorum ter-
rorem, primam autem in alijs caſibus ordinarijs.

SVMMARIVM.

1 *Qui terminus ſoleat concedi per Curias Eccleſiaſticas de-
claratis excommunicatis ad procurandam abſolutionem
à Romana Curia.*
2 *Cedulones reaffiguntur, vbi intra terminum datum non præ-
ſentatur abſolutio.*

Cedulones affixi contra declaratos excommu- nicatos abſoluendos à Papa quan- do remouendi ſint.

RESOLVT. XVII.

PAſſim ſeruatur in Curijs, & Tribunalibus Eccleſia-
ſticis quod vbi aliquis incidit in caſum cenſuræ,
quæ eſt reſeruata Summo Pontifici, taliter quod eſt ab-
1 ſoluendus à Papa, ſi poſt declarationem factam à Iudi-
ce Eccleſiaſtico declaratus excommunicatus humili-
ter petat remoueri cedulones ſolet ei concedi terminus
vnius, vel duorum menſium, & iuxta facti qualitatem
ad procurandam abſolutionem à Romana Curia, & in-
terim remouentur cedulones, dumodò domi ſe conti-
neat & præſtita cautione, quo termino elapſo, niſi in ef-
2 fectu præſentetur abſolutio iterum, & de nouo affigun-
tur cedulones ſicque non ſemel reminiſcor annis ela-
pſis me practicaſſe vti generalem Vicarium in Curia
Archiepiſcopali inclitæ, & nobiliſſimæ Ciuitatis Nea-
polis, & alias vidiſſe practicari, de cuius etiam Curię ſty-
lo teſtatur quoque Genuen. in ſua praxi eiuſdem Curiæ
cap.23.num.10.

Et cum caſus accidiſſet in mea Curia Epiſcopali Vi-
ci Equenſi ſemel, atque iterum iuxta ſupradictam pra-
xim obſeruari mandaui, ſicque pluries conſultus reſpon-
di in varijs quippè caſibus; & in ſpecie dum eſſem re-
quiſitus ab Illuſtriſsimo Archiepiſcopo Ciuitatis Co-
ſentiæ.

SVMMARIVM.

1 *Actus factus pendente tempore ad appellandum dicitur at-
tentatus.*
2 *Excommunicatus poteſt appellare ſed non per hoc cedu-
lones non affiguntur, & quare num.3.*
4 *Appellatio à ſententia excommunicationis non impedit exe-
cutionem.*
5 *Cedulones affigi poſſunt pendente appellatione.*

Cedulones an ſtatim affigi poſsint poſt latam ex- communicationem, vel Terminus decem dierum conceſſus ad appellandum expectari debeat.

RESOLVT. XVIII.

1 PRimo intuitu videbatur pro negatiua concluden-
dum ex quò affixio cedulonum ſtatim lata excom-
municatione fuiſſet attentata non expectato tempore
ad appellandum conceſſo dicto iure, & non dubitatur
quin actus factus pendente tempore dato ad appellan-
dum ſit attentatus, cap. non ſolum de appell. in 6. Mo-
hed. deciſ.150.num.2. Guid. Pap. deciſ.104. & inde ſe-
queſtranda Calder. conſ.1.vt lite pendente. Anton. Aug.
in epit.titul.de ſequeſtr.ex officio §.3. & 6. Verall.deciſ.
157. part.3. Put. deciſ.414.lib.3. & fuit ſæpè reſolutum
in Rota.

2 Contrariam tamen ſententiam veriorem ac iuri con-
ſonam ſemper exiſtimaui ac in quam pluribus cauſis
ita conſului: & ratio eſt, quia licet excommunicatus
poſſit appellare tamen non per hoc non poteſt impediri
denunciatio per cedulones, quia illa cedulonum affixio
nihil aliud eſt; quam illius ſententiæ manifeſtatio, ſiue
potius executionis promulgatio, & non executio, quia
3 excommunicatio fert ſecum executionem, cap.paſtora-
lis. §.verum de ſenteut. excommun. gloſ.in cap. non ſo-
lum in ver.innouata de appell.lib.6. gloſ.in cap. venera-
bilibus §. potio in ver. appellatum de ſentent. excomm.
lib.6. Couar. pract. quæſt.cap.23. num.3. ver. illud Ma-
rant. in ſua praxi 6.part. titul. de appellat. num.177. ra-
5 tio rationis eſt, quia appellatio à ſententia excommu-
nicationis non impedit illius executionem, nec minus
cedulonum affixionem impedire debet; Secundò, ſi Iu-
dex vellet declarare aliquem incurriſſe ſententiam ex-
communicationis, illum citaret ad dicendum cauſam
quare non debet declarari excommunicatus, tunc illo
non comparente Iudex debet expectare decem dies ra-
tio eſt, quia à declaratoria poteſt appellari antequam
feratur ſententia declaratoria, & affixio cedulonum,
& illa appellatio impediret ſententiam declaratoriam,
ſi appellaretur ante, ſed non poſt declaratoriam Felin.in
cap.cum non ab homine col.fin. de Iudic. Tertio quan-
do eſſemus in notorijs, vt in percuſſione publica Cle-
rici, vel notorio adulterio, & ſimilibus licet quis appel-
laret à declaratoria non tamen propter hoc deberet im-
pediri exequutio, & cedulonum affiſsio, cap. peruenit
illi de appellat.Abb.in clement.2.num.6. de pœn.& hoc
etiam ſentit Couar. in cap.Alma mater, 1.par.§.2.nu.9.
de ſentent. excommun.in 6.quia ſic videtur ſeruare Cu-
ria Romana, nam Auditor Cameræ eadem die publi-
cauit excommunicationem, & affixit cedulonem in acie
campi flore recitat Verall.deciſ.324.par.1 in qua etiam
habetur vniuerſitatem poſſe excommunicari, quod etiã
ſentit Nauar. multis in locis, & præcisè conſil.18.& de
ſentent. excommun.

Taliter q̃ ex ſupradictis venit concludendum, vt ce-
dulones affigi poſſint etiam pendente appellatione,
nam non eſt prohibitum in iure, quod ſi quis fuerit ex-
communicatus poterit quoque, & talis inſuper denun-
ciari etiam pendente appellatione, cap. paſtoralis, §.ve-
rum de ſentent. excommun. & probat Gutier. Canoni-
carum quæſt. lib.1. cap.1. num.36. Alterius in tract.
de cenſur. diſputat.6. lib.1.cap.2. verſ. ſecundo confir-
matur tomo 1., quoniam ex cedulonum affixione non
amplius ligatur excommunicatus quam antea erat, quia
nihil noui adducit, & hanc eandem opinionem ſequu-
rus

Digitized by Google

rus eſt Campanil. in ſuo diuerſorio iuris Canonici tubr. 11.cap 15.à num.40 cum ſeq. per hæc verba.
5 Quin & tanta fulcitur veritate iſta concluſio, ita conſtituta, vt ſi à tali ſententia, vel ſpeciatim, vel generatim pronunciante aliquem excommunicatum appelletur nihilominus prædicta excommunicatio trahat ſecum executionem prædictam, cum appellare à ſententia excommunicationis, non niſi quò ad effectum deuolutiuum liceat, non ſuſpenſiuum idque deducitur à parte ex eodem §.fi.& cap.is cui §.final. de ſentent.excom.in ſexto; ita quod & illa non obſtante procedi poſſet ad denunciationem additur in eodem §. ſcilicet ad denunciationem faciendam ad finem, vt videntur ab illis, quod ex ſubſequentibus verbis illiuſmet, §.citra dubium diſponitur, & probat Guttierez canonic. quæſt. lib.1. c.1.nu.36. nec non Marius Alterius in tract.de cenſur. diſp.6.lib.1. cap.2.verſ.ſecundo confirmatur tom.1.qui præterea latè enarrat modos omnes quibus tum antiquitus, tum noſtris temporibus conſueuerit fieri eiuſmodi publicatio in diſput.5. lib.3.cap.3.vetus modus, & ordo ſeruandus; quoniam verò ſubijcitur in eodem illo §. ratio ob quam ſpreta appellatione progredi ad nunciationem ipſam licet, & ea eſt quod eius vigore non amplius ligatur excommunicatus quam ante erat, ex ea infert. Nauarr. in cap. cum contingat, remed.6.num.7.de reſcript.dari aliquos caſus in quibus ſubſequenti denunciatione fit excommunicatio validior, & difficilius auferri poteſt exēplificat in terminis c.tua nos, de ſentent.excom.; quin & generalius loquens vrgente temporibus noſtris conſtitutione ad euitanda ſcandala, cuius intuitum excommunicationem accipere quod ſequentem denunciationem maiorem vigorem affirmat, ideo procedi ad denunciationem haud poſſe niſi antea cognitum fuerit de iuſtitia excommunicationis arbitratur, tamen in hoc caſu, iam dictæ conſtitutionis, Suarez tom.5. de cenſur. diſput.2.ſect.15. ſub nu.22. citatuſq; alterius adducto c.3. verſ.quæ doctrina, & optimè qualem ob rationem illam omninò validam, quod denunciatio nullam maiorem vim tribuitur ipſi excommunicationi, eaque non aliud tunc ſortitur effectum aduerſus excommunicatum quod antea caueat, ſed operatur dumtaxat, vt fideles teneantur, illum vitare ad quem effectum idē ipſe §.fin.mandat procedi non obſtante appellatione ad denunciationem, ergo non ſecus ac tunc minimè impedimento erat appellatio quin denunciatio fieret, vt ille vitiaretur, ita nec hodie in alijs tamen caſibus probabilem eſſe Nauar. ſententiam non negat præcitatus Alterius.

S V M M A R I V M.

1 *Citatio perſonalis requiritur ad excommunicandum, & quid ſi citandus dolo latitat, & num.2.*
3 *Citatio facta domi quando valeat remiſſiuè.*
4 *Excommunicatus citatur ad videndum affigi cedulones.*

In affixione cedulonum an ſit neceſſaria citatio partis.

R E S O L V T. XIX.

1 Regulariter ad excommunicandum requiritur citatio perſonalis, Innoc.communiter receptus in c.fin. de eo qui mittitur in poſſeſſionem Felin. in c.cum ſit Romana de appellationibus. Couar. latiſſimè in cap. Alma mater, 1. par. § 9. de ſentent. excommuni.Sayr.in Theſaur. caſuum conſcientiæ lib.2. c.3.per totum, Creſcent.in deciſ.18.de ſentent.& re iudic.qui limitat ſi ex-
2 communicatus dolo latitaret quo caſu ſufficit ad domū illum citare, vt per Seraphin.in deciſ.1285.& Rota in deciſ.90.part.1.in recentioribus conferunt latius notata per Nouarium in comment.ad pragm Regni 3.ſub Rubric. de citationibus, vbi tractat quando citatio facta
3 domi ſufficiat, & plures caſus deciſos recollegit apud eum videndos.
4 In Curijs autem Eccleſiaſticis ſolet practicari, vt in affixione cedulonum non citetur pars, ſed in Curia Archiepiſc. Neapolitana expeditur quam ſæpè citationes aduerſus excommunicatos ad videndum ſe excommunicari, & affigi cedulones.

S V M M A R I V M.

1 *Delictum, & damnum præſumitur factum ab eo qui habet intereſſe.*
2 *Laceratio inſtrumenti à quo præſumatur facta, & à quo falſificatio num.3.*
4 *Offenſio præſumitur facta litiganti ex cauſa litis.*

Amotio, ſiuè laceratio Cedulonum à quonam in in dubio præſumatur facta.

R E S O L V T. XX.

Dum ad inſtantiam Reuerendi D. Lucæ de Duce Parochi Caſalis Boneæ meæ Ciuitatis Vici Equenſis eſſent expediri quidam Cedulones, & deinde nocte ſuperueniente reperirentur amoti, dicebat, & inſtabat Reuerendus Fiſci promotor meę Epiſcopalis Curiæ eſſe declarandos excommunicatos omnes illos, qui ſentiebant commodum ex illa amotione, quæ quidem inſtantia poterat muniri ea ratione, quia præſumendum eſt delictum factum, aut damnum datum ab eo, qui habet intereſſe, & commodum ſentit, abſque alia probatione. Bart.in l.fin.num 5.de quæſt.Menoch.de recuper.poſs.rem.2.num.56. Lancell.de attent.par.1.q.1.nu.
2 71. Pro vt dicimus de laceratione inſtrumenti appellationis ad quam verificandam non requiritur alia probatio, cum præſumatur illius ſubtractio ad inſtantiam partis contrariæ, quæ commodum ſentiebat. Rot.coram R.P.D.Orano, Placent. fructuum, 28. Iunij 1591. Gonzal.ad reg.8. Cancell.in proem.§.7. num.161. Idem de moleſtia illata per familiam, quæ imputatur Domino in illis caſibus, in quibus ipſe cōmodum ſentiret. Rom. & Iaſ. in l.de pupillo § ſi quis ipſi prætori, de nou.oper. nunc.Surd de aliment.tit.9.q.26.nu.18.vbi addit ſimile de pœna infligenda ob aquam inuentam in alicuius prato, præſumitur enim ab eo ducta contra edicta pro-
3 hibitoria, ex quo verſa eſt in eius vtilitatem. Albet.in l. 1. §.ſi quis ita in ſuo ff. ne quid in loco publ. & de falſificante inſtrumentum cum etiam in eo præſumendum ſit hoc factum fuiſſe ab illo, cuius vtilitatem concernit Curt.ſen.conſil.55. in fi.cum declarationibus de quibus per Bart.in l.vltim.num.5.ff.de quæſtion. Bald in l.2. nu. 22.C.de fide inſtrum.
4 Et facit quod in dubio præſumitur offenſio facta litiganti ex cauſa litis, Rom diuerſ.deciſ.639. part.1., Adeò quod vt ſit locus Bullæ Alexandrinæ non incumberet offenſo probare, quod offenſio fuerit ex dicta cauſa litis facta Mandoſ.conſil.61.dub.1.

Vndè in dubio ex ſupradictis poſſet concludi amotionem, & lacerationem cedulonum preſumi factam de mandato ſaltem ipſorum excommunicatorum, qui in illis erant deſcripti.

S V M M A R I V M.

1 *Cedulones amoueri non poſſunt abſque licentia Superioris Eccleſiaſtici.*
2 *Vtilitas publica eſt cunctis rebus præferenda.*
3 *Caſus publicæ vtilitatis cenſetur exceptus.*
4 *Publica vtilitas eſt ſuperior omnibus priuilegijs, ſed non debet afficere poteſtatis Clauium num.5.*
6 *Fauor Eccleſiæ præponderat fauori Ciuitatis.*

Cedulo-

Digitized by Google

Cedulones an poſſint amoueri ſub prætextu publicæ vtilitatis abſque licentia Superioris.

RESOLVT. XXI.

1 TAnta eſt reuerentia, quæ debet haberi Cedulonibus affixis contra declaratos excommunicatos, vt illi ſub prætextu publicæ vtilitatis amoueri nequeant, niſi Superioris Ordinarij præcedat licentia, nam quamuis poſſet ex affixione cedulonum oriri aliquis rumor, tamen id authoritate propria effici non poteſt, ſed Superior conſuli debet, qui ſtatim iuxta facti qualitatem, & caſus neceſſitatem opportuna remedia quærere ſolet, prout ad prudentiſſimos Viros, & Prælatos S.R.E. ſpectat.

2 Nec quicquam obſtat, quod vtilitati publicæ ſemper eſt ſubueniendum, & occurrendum, cum illa cunctis rebus ſit præponenda, vt probauit Nouarius lib. 1. quæſtion. forenſ. quęſt. 35. à num. 7. cum ſeq. vbi etiam, quod
3 in quocumque priuilegio cenſetur exceptus caſus publicæ vtilitatis ad text. in l. iubemus C. de ſacroſanct. Eccleſ. l. 1. C. vt nemin. lic. l. nullus C. de Curſ. public., cum vulgò dicatur, cum vt omnes ſciant: Et vulgò dici ſoleat,
4 cauſam publicæ vtilitatis, & neceſſitatis Superiorem eſſe omnibus immunitatum priuilegijs, ad quod facit egregium Imperatoris Anaſtaſij reſcriptum in l. vnica. C. vt nemin. lic. in empt. ſpecier. ſe excuſ. lib. 10. vbi Imperator ſic ait: Quoties vrgente neceſſitate comparationes frumenti, vel ordei, aliarumq; ſpecierum, quibuslibet Prouincijs indicuntur, nulli penitus poſſidentium ſeſe ſub cuiuſcumque priuilegij occaſione excuſandi tribui facultatem cenſemus; quod idem repetijt Imperator Aurelian. in l. 1. C. de quibus muner. liceat ſe excuſ. eod. lib. & hanc concluſionem probat Alber. in 1. part. Statut. quæſt. 28. Mſinger. obſeru. 70. centur. 4. Decian. 51. vol. 3.

5 Nam reſpondetur publicam vtilitatem non debere afficere poteſtati clauium D. Petri, & publicam vtilita-
6 tem debere ceſſare, vbi Eccleſiæ iuriſdictionis vertitur præiudicium, cum fauor Eccleſiæ præponderet fauori Ciuitatis, & Vniuerſitatis Azeued. in lib. 9. Recopilat. l. 2. titul. 13. num. 5. Eſcobar de ratiocin. ad miniſtr. cap. 39. num. 13. quos allegat idem Nouarius d. quæſt. forenſ. 35. num. 15. lib. 1.

SVMMARIVM.

2 *Affectus non punitur effectu non ſequuto, etiam in atrociſſimis num. 2.*

3 *Percutere tentans Clericum, & illum cum effectu non percutiens non incidit in canonem.*

Cedulones amouere tentans, & illos in effectu non amouens an in excommunicationis labem incidat.

RESOLVT. XXII.

1 DIxi conſultus quod tentans lacerare, & amouere cedulones, ſi cum effectu illos non amouerit, quod non erit excommunicatus, moms nam de generali conſuetudine totius Italiæ non punitur affectus non ſequuto effectu, niſi pœna extraordinaria, ſeu arbitraria, etiam in atrociſſimis, vt poſt alios dixerunt, Theſaur. dec. 243. Honded. conſ. 106. num. 54. & conſ. 108. lib. 1. vbi de crimine læſæ maieſtatis, Ceual. Comm. contra Comm. q. 540. & q. 901. num. 48. qui loquitur in aſſaſſinio, Tiraq. de pœn. legum, caſum 38. Bertaz. conſ. 58. num. 5. Farin. poſt infinitos in pract. crimin. q. 57. num. 48. & 49. vbi etiam de quocumque atrociſſimo delicto, etiam qualificato. Burſat. conſ. 94. num. 31. Rimin. conſil. 560. Ludou. deciſ. Lucenſi 15. num. 25. cum ſeq. qui ait hanc eſſe communem opinionem, & ita ipſum multoties iudicaſſe, & iudicatum vidiſſe; Roger. conſil. 31. numer. 13. & 54. Marſil. conſ. 105. num. 2. 20. 41. & 44. vbi, etiamſi ad actum proximum deuentum fuerit. Clar. in §. aſſaſsinum verſic. ſcias, & in §. fin. q. 92. verſic. ſcias tamen, ſubdens diuerſo modo practicatum vidiſſe, & ſic Iudicis arbitrio relinquendum attenta qualitate facti, & perſonarum, eorumq; circumſtantijs, ad not. per Couar. in clemen. ſi furioſi, in initio, q. 9. Matth. Brun. conſil. 94. num. 51. vbi ait quod non debet torqueri, Maſcard. de probat. concluſ. 138. num. 2. & 8. Cacher. deciſ. 19. Menoch. d. caſu 360. nu. 39. §. ſi qui licet prius teneat, quod in aſſaſſinio quando deuentum fuit ad actum proximum, puniatur pœna ordinaria, poſtea vero, num. 92. tenet generaliter contrarium ſtante dicta conſuetudine, Graminat. deciſ. 2. num. 25. dicens, quod per triginta annos in Magna Curia Vicariæ ſemper ita practicatum vidit, & deciſ. 74. num. 15. & melius Conſtitutione Terminum vitæ, & ita reſpondiſſe Præſidenti Columnæ, refert poſt Dyn. & Angel. quos allegat in l. item apud labeonem de iniur. Lauret. de Pinu. conſ. 170. num. 8. 9. & 10. Turrett. conſil. 9. num. 5. q. 66. & 67. lib. 1. Gomez de homicid. c. 3. num. 11. addens, ita vidiſſe ſeruatum, & practicatum. Gregor. Lop. gl. 8. lib. 2. tit. 31. par. 7. qui intelligendus eſt, quando deuentum eſt ad actum proximum cum aſſaſſinij exemplum afferat ſuper illa lege pertractante quando ad actũ proximum deuentum eſt, licet effectus ſequutus non fuerit Roger. conſ. 31. num. 14. verſ. tertio moueor Decian. conſil. 115. num. 14. lib. 3. Carroc. deciſ. 39. num. 10. verſ. tertio Gabriel. conſ. 170. in princip. & poſt alios Ceuall. Comm. contra Comm. d. q. 40. num. 9. & ſeq. poſt plures per eum relatos q. 901. num. 44. ſubdens hanc eſſe communem opinionem, quam etiam ſequuti fuerunt Cacher. deciſ. 10. & Guttier. lib. 3. pract. quæſt. q. 7. num. 71. vbi ait, quod licet de iuris rigore contraria opinio ſit verior, tamen æquitate conſiderata quam Iudex præoculis habere debet, & communi totius mundi conſuetu-
2 dine delinquens ſolo affectu etiam in atrociſſimis extraordinariè punitur Iudicis arbitrio Guttier. practic. q. lib. 3. cap. 7. num. 28. Nouarius in pragmat. Regni 1. ſub rubrica de ictu ſcopittæ, vbi alia cumulat ibi videnda.

3 Et facit pro comprobatione, nam videmus, quod tẽtans percutere Clericum, & illum in effectu non percutiens non incidit in Canonem ſi quis ſuadente diabolo, vt poſt cateruam DD. latius proſequitur Graſs. in ſuo tract. de effect. clericatus effect. 9. num.

SVMMARIVM.

1 *Lacerans minimam partem cedulonum incidit in excommunicationem.*

2 *De miniſtris non eſt curandum.*

3 *Chirurgus, qui vigore ſtatuti tenetur facere relationem excuſatur, vbi vulnus eſt modicum.*

4 *Apices iuris non attenduntur in his, quæ animæ fauorem concernunt.*

5 *Odioſa fauore Animæ ſunt amplianda.*

6 *Vbi ſumus in caſu dubio, quiſque debet credere ſe irregularitatem contraxiſſe.*

Lacerans minimam partem Cedulonis An in cenſuras incidat.

RESOLVT. XXIII.

1 ADeò ſtrictè procedẽdum eſt in hac materia amotionis cedulonum ob reuerentiam debitam Sanctæ Matri Eccleſię, vt quandoq; conſultus fuerim in opinione, quod lacerans minimam partem ſimilium cedulonum affixorum contra declaratos excommunicatos incidat in cenſuras, ac ſi totum laceraſſet, quamuis re-
2 gulariter in iure videamus, quod de minimis non ſit curandum,

randum.vulgata l.ſcio, ff.de integr.teſtit.cum pleniſſi-
mè conſideratis per eundem D Nouarium lib 1 quæſt.
3 forenſ.c.54. vbi dicit deciſum Chirurgum Barbitonſo-
rem qui vigore ſtatuti tenetur facere relationẽ de vul-
neribus Curiæ excuſari, ſi non fecerit relationem de
vulnere modico, quòd etiam ante eum proſequutus erat
Leon.in dec.Valentiæ 113. num.16. Ex latius dictis per
Tiraq.in ſuo ſpeciali tract.de Iudic.in rebus exiguis, vbi
quam plura cumulantur hic congruentia.

Cuius principalis opinionis ratio reddi poteſt illa in-
4 ter alias, nam dum agitur de rebus ſpectantibus ad ani-
mæ ſalutem, & Eccleſiæ fauorem apices iuris non ſunt
attendendi, ſecundum Archidiac.communiter receptũ
quem ſequitur Iacobin.de S. Georgio in l.alienum C.de
procurat. Et ideò retinenda eſt illa opinio quæ animæ
ſalutem proſpicere poteſt, vnde ſemper conſulerem in
huiuſmodi caſu, quod abſolutionem petat ille qui taliter
delinquit amouendo, & lacerãdo etiam minimam par-
tem Cedulonis, ſi id tamen faciat ex malo animo, nec
ſe debet confidere in ſupradicta regula iuris quod mĩ-
nima non debent eſſe in conſideratione, quia oẽs apices
iuris in foro animę eijciũtur ex mirabili Matris Eccleſię
prudentia, & prouidentia, taliter quod vbi agitur de
periculo animæ videmus, quod excommunicatus ſem-
per auditur agendo, Imol. & Felyn.in cap. ſignificaue-
5 runt de except., vnde merito fauore animæ odioſa eſſe
extendenda, & amplianda dixit Bart.in Auth.Sacramẽ-
ta puber.C.ſi Aduerſ.vendit.Alex.conſ.225. vol.1. Ripa
reſponſ.4.num.17. quos refert, & ſequitur Nouarius in
ſuo opuſculo noui iuris Canonici concluſ.1. ſub rubrica
6 de Abortu num.11. vbi etiam quod affirmauit, quod
vbi ſumus in caſu dubio quiſque debet credere ſe con-
traxiſſe irregularitatem, & hoc in foro conſcientiæ, quia
dubius in foro conſcientiæ debet eligere tutiorem par-
tem. Nauarr.conſil.4. & 8.de voto.

SVMMARIVM.

1 *Ira dicitur iuſta cauſa pœnam temperandi.*
2 *Motus primi non ſunt in hominum poteſtate.*
3 *Homicidium commiſſum à marito in perſonam vxoris, an cenſeatur factum ex iuſta cauſa.*

Remouens Cedulonem affixum contra declaratos excommunicatos ſi id egerit calore iracundię, an incidat in excommunicationem.

RESOLVT. XXIV.

1 CErtum eſt in iure, quod ira dicitur iuſta cauſa pœ-
nam temperandi ad text.in l.lex Iulia. §.fin. ff.ad
leg. Iul.repetund.vbi optimè Alex. in I. additionibus ad
Bart.omninò videndus, Tiraq.de pœn.temper.1.cauſa,
præciſè, num.10.& 15.Clar.q.60.verſ.eſt etiam, Boſſ.in
tit. de homicid.num.60.& poſt plures Farinac.in pract.
crim.q.91.num.1.& conſ.97.in lata addit.lit.A.cum qui-
bus etiam Carpan.lib.3. in Conſtit.Mediol. num.790.&
ſeq.fol.mihi 55.poſt Theſſau.deciſ.178. vbi varijs ratio-
nibus, & authoritatibus exornant, & pręcipuè, quia iram
2 continere, plus eſſet, quam miracula facere; & quia pri-
mi motus non ſunt in hominum poteſtate; adeò quod
exiſtens in ira reputatur inſanus, & poſitus in breui fu-
rore, pręſumitur dolum, & animum deliberatè occiden-
di penitus eſſè non habere; Benè verum eſt, quod ſecun-
dum eos ira vt excuſet, debet proficiſci ex iuxta cauſa,
ſecùs ſi ex iniuſta, vt tradit Clar.in loco citato, Farinac.
num.38.& 39.& q.107.num.460. Theſau.d.deciſ.178.
num.5.Seſe deciſ.Aragon.10.num.24.& 25.Additiona-
nator ad Bertazol. conſ.135. lit.B.eamque Iudicis arbi-
3 trio remiſſam eſſe, perpenſa facti, & perſonarum qua-
litate ex verbis Ariſtot. expreſsè firmat Theſaur. d.dec.
178.num.5. in tantum, quòd in homicidio commiſſo
per maritum in perſonam vxoris, videtur iuſtam fuiſſe
cauſam iracundiæ, ex ſola prohibitione, per cum facta
ne vxoris coniuncti, ob ſui ſuſpicionem accederent ad
domum eius habitationis, adnotata per Tiraquell.de le-
gib.connubial.gloſ.1.num.7. cum plurib.ſeq.vbi tàm de
Iure Diuino, quàm Naturæ, quàm etiam omnium gen-
tium, oſtendit obedientiam debitam per vxorem mari-
to, & ſubiectionem vxoris erga virũ, eiuſq; poteſtatem.

Hæc licet ſint vera, Tamen vbi caſus euenerit tutius
erit petere abſolutionem ab excommunicatione, quia
ſupradicta non habent locum, quoad effectum euitandi
incurſum cenſuræ.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio ante impletam conditionem ſuſpendit exequutionem, & quando ſecus, num.3.*
2 *Excommunicatio redditur nulla ſi poſt appellationem fuerit lata.*

Cedulones an affigi poſſint pendente appellatione ab excommunicatione lata ſub conditione ante conditionis purificationem.

RESOLVT. XXV.

1 IN caſu mihi occurenti cuiuſdam cauſæ à Sede Apo-
ſtolica delegatæ cenſui minimè eſſe affigendos ce-
dulones, & affixos remouendos eſſe, prout in facto mã-
daui remoueri ex eo, quia appellatio ante impletam
conditionem ſuſpendit exequutionem cap. præterea, c.
licet, cap.venerabilibus §. ſed ſi ex cauſa de ſentent.ex-
com.lib.6. Mar.Alter.de cenſur.diſput.5.lib.3. cap.1.lit.
C.verſ.in cauſa excommunicationis, Gutter.Canonicar.
quæſt.c.4.Addit ad conſtit.March.lib.6.c.7. in verb.Ca-
non.cap.3. Farin.in pract.crimin.quæſt.101.num.70. ra-
tio eſt quia ante euentum conditionis non iniecit ſuas
2 vires, hinc eſt vt ſi poſt appellationem feratur excom-
municatio erit nulla cap. per tuas de ſent.excom. Auill.
de cenſur.2.par.cap.5.diſput.5.concluſio 3. & verſ.1.vl i
infert ad alia Mar.Alter. vbi ſupra, donec enim dies, vel
conditio veniat, excommunicatio lata non cenſetur vn-
de ante cõditionis euentum appellans, ante ſententiam
latam appellare cenſetur, & proinde excommunicatio
hæc nulla omninò erit, vt habetur in c.præterea 2.& ibi
gl.in verb.impedire: id quod locum etiam habet, etiam
ſi poſt decem dies appelletur, vt communis opinio te-
net Dec.in d.cap.pręterea 2.num.5.& Præpoſ.num.4.de
appellat.Marian. Soccin.in cap.ſacro, num.128.de ſen-
tent.excom.

3 Ex quo infertur, quod ſi appelletur poſt euentum cõ-
ditionis, tunc cedulones affigi poſſunt & ratio eſt, quia
cum ſententia iam ſit purificata, & traxerit ſecum
executionem, appellatio talis non habet effectum ſu-
ſpenſiuum, ſed ſimpliciter deuolutiuum, ex Mariano,
Soccino in cap. ſacro, num.125.& 126. ſicut etiam ſen-
tentia excommunicationis purè, & ſimpliciter lata tra-
hit ſecum executionem, nec ſuſpenditur per ſequen-
tem appellationem, vt in capitul. paſtoralis, §. verum
de appellat. vnde appellatio hoc caſu operatur ſolum
effectum deuolutiuum, vt latius tradit Marian. Soc-
cin. in dicto capitul. ſacro num.68. & ſequent. de ſent.
excom.

SVMMARIVM.

1 *Cedulones affigi non poſſunt aduerſus excommunicatum poſt appellationem interpoſitam, & amplia, vt num. 3. & 5.*
4 *Itineris arreptio ad ſuperiorem habet vim appellationis.*

Google

Cedulones an affigi poſſint vbi excommunicatio lata eſſet poſt appellationem.

RESOLVT. XXVI.

1 NEc pariter affigi poſſunt Cedulones contra excommunicatum, vbi eius excommunicatio lata eſt poſt appellationem, vt probatur in cap.cum contingat; & ibi Panorm.num.2.de offic.de leg.& cap.per tuas, & ibi gloſ.in verbo in quibus caſibus, & ibi Panorm.num. 3.de ſent.excom. & in cap.ſolet, & ibi gloſ.in verbo errorem, & cap.venerabilibus, §. ſed ſi ex cauſa de ſent. excom.lib.6. & gloſ. in cap.præſenti in verbo ad cautelam de ſent.excom.lib.6.Gemin.in cap.ſi à Iudice num. 3. & Philip. Franc. & communiter Doctor. de appellat. lib.6.quod amplia multis modis.

2 Et primò non ſolum per expreſſam appellationem, ſed etiam ſi intendens appellare ſe ſuppoſuit protectioni Superioris ante latam excommunicationem quò caſu perinde eſt, ac ſi antea appellaſſet ex quo de mente cōſtat vt habetur in cap. ad audientiam de appell. & hoc tenent Hoſtienſ. Zabatell. Io. Andr. in cap.1. de appell. lib.6. quos refert, & ſequitur Marian.Soccin.in cap. ſacro, num.59. verſic. ſi intendens appellare de ſent.excom. & Summa Aſtenſis lib.7. titul 8. caſu 11. Palud.4. diſt.18. quæſt.1.art.4. concluſ.2. Tabien.verb.excom.2. §.10. caſu.

3 Secundò ſi iter arreptum ad Papam fuerit cap. cum olim de dolo,& contumac.& cap.dilecti filij 2.& ibi gl. in verbo facto prouocare, Panorm.num.5.de appell.Palud.4.d.18.q.1.art.4.concluſ.2.Tabien. vbi ſupra quibus in locis habetur quod arreptio itineris ad ſuperiorem
4 habet locum, & vim appellationis cum plus ſit aliquid explicare facto, quam verbo, vt pluribus docet gloſ.in d.cap.dilecti filij.

5 Tertiò in eo qui ſubmiſit ſe protectioni alterius, aut iter arripuit ad alium ſuperiorem, citrà Papam puta ad Archiepiſcopum & licet gloſ.in c.dilecti filij ſecundo in verbo facto procurare de appell.hoc neget, verius tamē ſentire dico Panorm.in cap.ad audientiam num.4. & in d.cap. dilecti filij 2. in verbo facto procurare de appell. & eandem rationem eſſe in alio Iudice ad quem ſit appellatio, quæ in Papa, & citat Hoſtienſ.& gloſ.in cap.1. de appellat.lib.6. quod indubitatum eſſe putat ſi ad eatur Superior qui poterat adiri per viam querelæ, & hoc ſiue iter arripiatur à Iudice procedente iudicialiter, ſiue extra iudicium, tunc enim itineris arreptio ad eum, vim appellationis habet.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio à declaratoria non ſuſpendit, quando factum eſt notorium, ſed declara. vt num. 2.& 3.*

Cedulones an affigi poſſint pendente appellatione à declaratoria excommunicationis continente factum notorium.

RESOLVT. XXVII.

1 IN hoc caſu affigi poſſunt Cedulones, & ratio eſt, quia quando factum eſt notorium appellatio à declaratoria non ſuſpendit, vt ex Auctor.Imol. Ant.Abb. & aliorum in §.verum inquit Genuenſ. in praxi Cur.Archiep.c.22. num.2.in verſ. ſed ſi factum eſt notorium, & Alter.de cenſur.cap.3.diſput.5.fol.318.in verſ.niſi notoriè conſtet de contrario.

2 Declara, & intellige de notorio quod eſt incuſabile, & nulla tergiuerſatione celari poſſet,vt in puncto Alter. in dicto loco in verſ. & an ex cauſa percuſſerit quæ ipſum excuſat fol.318. Suarez de cenſuris diſp.3. ſect.15. fol.52.in verſic.quod intelligo ſi ita conſtaret.

3 Declara ſecundo, quod licet à notorio non detur appellatio cap. cum ſit de appell. tamen à ſententia declarante factum eſſe notorium, datur appellatio Franch.in cap.peruenit num.3.& 14.de appell.Felyn.in d.cap.cum non ab homine num.12. Micell. tract. de concord. gl. concord.6. Fallen.2.num.18.tom.18.fol.101. Lancellot. de attent.par.2.c.12.de attent.& innou.appellat.pend.limit.9.princip.in fin.num.13.fol.366. Gratian.diſcept.forenſ.cap.444.num.29.& 30.volum.3. vbi refert Bald. & Dec.Scac.de appellat.quæſt.17.limit.22. num.37.verſic. confirmatur, quarto,& in num.38.vbi inquit, quod declaratoria ſuper incurſu fertur ſuper re de præterito in qua facilius poteſt errari, & ideò non appellatur à notorio, ſed à declaratoria notorij, & in numer.40. inquit hanc opinionem communiter ab omnibus teneri, &c.

SVMMARIVM.

1 *Beneficijs priuari non poteſt remouens Cedulones, in quibus ipſe denunciatus reperiebatur.*
2 *Pœna priuationis beneficiorum contra Clericum remouentem Cedulones non reperitur in iure ſancita.*

Clericus qui Cedulones quibus denunciabatur excommunicatus lacerauit, an beneficijs priuetur.

RESOLVT. XXVIII.

1 IN facti contingentia dum eſſem conſultus à quodam Reuerendiſſimo Prælato qui intendebat priuare beneficijs quemdam Clericum qui lacerauerat quoſdā cedulones,quibus ipſemet denunciabatur excommuni-
2 catus,dixi quod non ſolum iſte ipſo iure priuatus beneficijs non veniebat, ſed nec etiam veniebat priuandus, prout ita tenuit Rota Romana in tollen. Monaſterij Sancti Manſueti 16.Maij 1597.coram R.P.D Penia quā refert,& ſequitur Mareſcot.vari.reſolut.lib.2.c.35.num. 42.vbi quod talis pœna ob ſimile delictum de iure ſancita non reperitur, iuxta gloſ. communiter receptam in cap.fin.vbi Abb., & alijs de iure patronat.Dec.in c.2. num.3.de reſcript.Tiraquell.in l.ſi vnquam in verbo reuertatur num.248.C.de reuoc.donation.

PRAXIS ELECTIONIS.

SVMMARIVM.

1 *Forma electionis, de qua in cap. quia propter de elect. eſt de eſſentia, aliter corruit electio, num.3.*
2 *Forma præcisè ſeruari debet, & vbi mutatur forma, res dicitur diuerſa.*
4 *Conſuetudo non derogat formæ cap.quia propter.*
5 *Conſuetudo contra Canones, vt inducatur, quæ concurrere debeant.*
6 *Conſuetudo tollitur ex decreto irritanti.*
7 *Lex irritans facit perſonam incapacem, quando circa eam verſatur.*
8 *Conſuetudo non poteſt tollere incapacitatem.*
9 *Electio Regularium eſt facienda, iuxta formam cap. quia propter, & ideò ſecundum illam eligendi ſunt Abbates num. 10.*
11 *Diſpoſitio Concilij Tridentini ſeſſ.25.de Regular.cap.6.non derogat diſpoſitioni cap. quia propter.*
12 *Tres ſcrutatores de Collegio debent interuenire in electione per ſcrutinium.*

Forma

Forma electionis de qua in cap. quia propter de elect. An ſit præciſè ſeruanda, non obſtante contraria conſuetudine Religionis.

RESOLVT. XXIX.

1 STat in viridi obſeruantia, & fuit pluries à
Romana Rota canonizatum, vt Forma
electionis, de qua in cap. quia propter de
electione, & præciſè ſit ſeruanda, vt reſo-
lutum fuit in vna Treueren. Abbatiæ S.Ma-
ximi, Mercurij 20. Nouembris 1614 coram Illuſtriſs. D.
meo Coccino Decano, vbi quòd talis forma eſt præciſè
ſeruanda cum in dicto textu ſit Decretum irritans, ibi
(Electio aliter facta non valeat,) quæ verba dictum De-
cretum important l. non dubium C. de legib. l. ſtipulatio
ff. de verb. oblig. Alex. conſil. 41. num. 13 & ſeq. lib. 5. Ro-
man. conſil 332. num. 12. Salas. de legib. quæſt. 96. tract.
14. diſp. 16. ſect. 11. nu. 29. & ita in proprijs terminis ele-
ctionis dixerunt in d. cap. quia propter Compoſtellan.
num. 20. Io. Andr. num. 37. Innocent. num. 6. & alij: Forma
2 enim præciſè eſt ſeruanda, & ad vnguem in executio-
nem poni, vt actus reddatur validus Nouarius forenſ. q.
71. à num. 2. cum ſeq. lib. 1 vbi num. 20. docet, quòd for-
ma ſubſtantiali mutata res dicatur diuerſa, & nõ eadem.
3 Hinc vbi electio eſt facta non ſeruata dicta forma
text. in cap. quia propter, ſtatim efficitur, & reputatur
nulla, Suarez de Relig. tract. 3. lib. 2. c. 12. num. 9. eadem
Rota in vna Monaſterij Iunij 5. Iulij 1621. coram eodem
D. Coccino ex gl. in clem. 1. in verbo Inhibentes de Iur.
patronat., vbi ſi detur certa forma habenti facultatem
eligendi cum decreto irritanti, niſi ſeruetur illa forma,
electio ipſo iure eſt nulla, quia duo ſunt, quæ canoni-
zant electionem, nempè ſubſtantia conſenſus, & ſub-
ſtantia formæ, à quibus recedi non poteſt, vt poſt Bald.
notat Boer. deciſ. 1. num. 70., ita vt ſi recedatur, electio
ipſo iure ſit nulla, Bal. conſ. 318. num. 2. lib. 3. cum forma
à lege introducta mutari nequeat Nouarius forenſ. q. 55.
num. 15. lib. 1. & in terminis noſtris Sanchez, in ſumma
4 lib. 2. c. 38. num. 83. Quæ adeò ſunt vera, vt nec contraria
conſuetudo obſtaret, quia forma electionis eſt ſeruanda
non obſtante alia conſuetudine, quæ dictam formam
tollere non poteſt, nec eſt obſeruanda, quia contraueni-
ret diſpoſitioni huius text.; qui cum ſit lex Papæ, non
poteſt abrogari ſaltem abſque illius ſcientia, vt egregiè
probat Driedon. de libert. Chriſtiana lib. 1. cap. 2. in fin.
Vaſq. in S. Thom. 1. 2. q. 97. & ibi Petr. de Lorca in tit. de
5 legibus diſput. 29. in princ. nam ad inducendam conſue-
tudinem contra Canones, requiritur ſcientia, & expreſ-
ſus conſenſus Papæ etiam quantocumque temporis ſpa-
tio, illa fuerit ſeruata, Archid. in cap. cum de beneficio
num. 2. circa med. verſ. nam, & ibi notat de præbend. lib.
6. vbi Io. Andr. poſt princ. Gemin. numer. 6. & Franch.
num. 3. & 4. S. Antonin. in Summ. par. 1. tit. 16. cap. vni. §.
2. ante fin. verſ. dicitur autem, Ioannes Salas de leg. diſp.
19. num. 62. in fine ſequitur Rota apud Verall. dec. 204.
num. 3. par. 3 Rota in Romana concordiæ S. Petri 12. Fe-
bruarij 1610. coram Cauallerio; Ratio eſt, quia Sum-
mus Pontifex non habet poteſtatem à Populo; ſed im-
mediatè à Deo, & ideò non eſt populus, qui induxit cõ-
ſuetudinem contra canones, ſed authoritas Papæ per-
mittentis Abb. in c. fin. num. 8. in fine de conſuetud. Sa-
las de legibus q 97. tract. 14. diſput. 19. ſect. 16. num. 59.
verſ. hæc ſententia, quod in lege ciuili ſecus eſt, nam
lex ciuilis tendit ad bonum publicum, & in vtilitatem
priuatorum, vnde ſi populus vult ſibi præiudicium infer-
re, Principes ab eodem populo poteſtatem habentes, nõ
curant, l. de quib. verſ. nam cum ipſe ff. de legib. S. Tho.
1. 2. q 97. art. 3. in reſp. ad 3. Abb. in c. fin. num. 9. de con-
ſuet. Driedon. d. tract. de libertate Chriſtiana cap. 11. an-
te fin. vt benè conſiderat, Rota coram D. Coccino, in d.
6 Treueren. Abbatiæ 2. verſic. ſecundo; quæ eò magis de
plano procedunt cum tex. in d. cap. quia propter habeat
decretum irritans, quod tollit omnem conſuetudinem
in contrarium, vt in puncto huius text. dicit Boer. dec. 1.
num. 49 & 50. & hoc eſt regulare in omni lege, & Ca-
none habente decretum irritans, cap. quod ſuper his in
fine de conſang. & affinit. cap. ſuper eò in princip. de co-
gnat ſpirit. Couar. de ſponſal part. 2. c. 6. §. 10. nu. 18. cum
ſeq. Driedon. de libertate Chriſtiana lib. 1. cap. 16. col. vlt.
7 verſic. & hic iam conſideranda: & confirmatur, quia lex
irritans facit perſonam incapacem quando circa illam
8 verſatur, & conſuetudo non poteſt tollere incapacita-
tem, Dec. in c. nouit. de Iudic. num. 84. Felin. & Crauett.
quos allegat Soar. de legibus lib. 7. cap. 59. num. 13. in fi-
ne, & iuxta hæc ſæpius à diuerſis Superioribus Regula-
ribus conſultus reſpondi, dicendo quod text. ille eſt ob-
9 ſeruandus ad vnguem etiam à Regularibus, quia electio
Regularium Prælatorum facienda eſt, iuxta formam di-
cti text. vt ibidem notat gloſ., & Abb. num. 7. Rot. in no-
uis d. deciſ. 5. de elect. Franc. Marc. deciſ. 992., vbi quòd
10 procedit in electione Abbatum, quod etiam poſt alios
tenuerunt Coſm. in pragm. Sanctio. tit. de electione in
verbo Abbatis, Lopez in l. 19. in verbo Obiſpo tit. 5. par.
1. Loricb. in Theſaur. vtriuſque Theologiæ in verbo e-
lectio Cano. de election. §. & hæc Rota in dicta Treueren.
11 Abbatiæ in princip., vbi etiam quòd diſpoſitio Concilij
Tridentini ſeſſ. 25. de Regular. c. 6. non derogat diſpoſi-
tioni d. text. in cap. quia propter, vt etiam ait Rodriq in
Summa titul. de elect. cap. 1. num. 2. & 3 quia ille adhuc
eſt in obſeruantia, Epiſcopus Minorenſ. in verbo Abba-
tiſſa, verſic ad ſextum part. 2. Azor. inſtit. Moral. part. 1.
lib. 13. cap 10. quæſt. 2.
12 Vndè dicebam aliàs electionem factam per ſcruti-
nium, inualidam eſſe, dum plures ſcrutatores vltra nu-
merum trium, de quo in dicto cap. adhibiti erant iuxta
communem Doctorum ſententiam, de qua ibi ſcriben-
tes, & per Bertrand. conſil. 187. Franc. Marc. deciſ. 1201.
Rodriq. quæſt regul. 51. art. 2. tom. 2. Summiſtæ in verbo
electio Azor. inſtit. moral. par. 2. lib. 6. cap. 14. quæſt. 11.
quorum aliqui non erant de collegio, & certum eſt re-
quiri ad huiuſmodi electionem, vt dicti ſcrutatores ſint
de collegio, vt patet in dicto text. ibi de collegio, vbi
notant Doct. Roman. conſ. 312. nu. 12. Goffred. in Sum-
ma de elect. num. 7. Hoſtienſ. in Summa eod. tit. §. qua-
liter facienda, & alij ſupra citati.

SVMMARIVM.

1 *Electio in qua Præſidens Capituli mandat ſcrutatoribus, ne recipiant ſuffragia pro aliqua perſona, eſt nulla.*
2 *Refertur ad id declaratio ſacræ Congregationis Illuſtriſſimorum Cardinalium.*

Electio an ſit nulla vbi Præſidens Capituli, ſiue alius ſuperior mandat ſcrutatoribus, nè recipiat ſuffragia pro aliqua perſona.

RESOLVT. XXX.

1 FVi in opinione, dum caſus accidiſſet, & fuiſſem cõ-
ſultus electionem factam in quodam Monaſterio
eſſe nullam, ſtante quòd Præſidens Capituli præceperat
ſcrutatoribus ne reciperent ſuffragia pro quodam fra-
tre, prout ita determinauit ſacra Illuſtriſſimorum Car-
dinalium Concilij Interpretum per hæc verba.

Quæritur an in electione Superiorum Regularium Præſidens Capituli poſſit præcipere ſcrutatoribus ſub præcepto ſanctæ obedientiæ; & pœna excommunicationis latæ ſententiæ nè recipiant ſuffragia oretenus tradi ſolita pro aliquibus, vltra certum numerum electioni inſufficientem, ſed eo completo dicant Electoribus ad aures, (vt ſeruari dicitur) vt dent alijs eorum vota, & an electio hoc modo celebrata ſit valida.

2 Sacra

Google

2 Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum hanc eligendi rationem, quæ libertati electionis, ac naturali conſenſui aduerſatur, omninò improbauit, cenſuitque electiones hactenus celebratas, ſi ſcrutatores præcepto ſuperioris obtemperantes ſingulorum eligentium vota non receperint, pro Canonicis non haberi. S. Cardinalis Suſanna, Proſper Fagnanus.

PRAXIS BVLLÆ CLEMENTIS VIII.
Circa Nullitates proponendas in Iudicio.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio Bullæ.*
2 *Lites quot mala ſecum rehabeant.*

Bulla Clementis VIII. quid diſponat.

RESOLVT. XXXI.

1 SAnctiſſimus Papa olim Clemens VIII. ſanctè, ac piè diſpoſuit ad euitandum litis anfractus: iuxta terminos textus in Clement. diſpendioſam de iudic. & vt imponatur finis litibus, quemadmodum notatur in cap. finem litibus de dolo, & contumacia, vt tres tantummodo exceptiones nullitatis in iudicio proponi poſſint, ſcilicet citationis, mandati, & tandem nullitatis ex defectu iuriſdictionis.

2 Lites enim multa mala operantur paupertatem gignunt odia ſecum portant diſſentiones adducunt, vt latius per Calam de modo articulandi, & probandi gl. 1. & per ſcribentes in pragmatica Regni, Odia litium de compromiſſis, vnde occaſione iſtorum dubitabimus de infraſcriptis. Et primo circa exceptionem nullitatis ex defectu citationis, quæritur.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad ſententiam eſt neceſſaria, & eſt facienda nominatim num. 2. Et debet eſſe perſonalis num. 3. & 4., aliàs non valet etiam ſi eſſet in fauorem non citati num. 7.*
5 *Citatio circunducta quid operetur.*
6 *Citatio ad ſententiam debet eſſe vna peremptoria, vel triplex.*
8 *Iudex vbi mutatur, noua requiritur citatio.*
9 *Nullitas proueniens ex defectu citationis dicitur inſanabilis.*

An omiſſio citationis ad ſententiam, vitiet ſententiam, & qualiter debeat eſſe talis citatio.

RESOLVT. XXXII.

1 REgulam conſtituo, quòd citatio ad ſententiam eſt neceſſaria, & amiſſio illius inducit nullitatem ſententiæ ipſo iure tex. in clem. ſæpè §. ſententia verò de verbor. ſignific. l. de vno quoque ff. de re Iudic. l. 1. §. cum de edicto, ff. quæ ſententia ſine appell. reſcin. cap. conſuluit de offic. delegati, l. quinta in principio tit. 12 part. 3. Rota deciſ. 17. num. 2. de ſent. & re iudic. & deciſ. 361. num. 2. par. 1. diuerſorum, Vantius de nullit. tit. de nullit. ex defectu citationis num. 56. Capy. deciſ. 1. ex num. 35. Azebedus in l. fin. tit. 17. lib. 4. recopil. ex num. 39. vſque ad num. 52. Graſs. deciſ. 11. num. 2. de re iudic. Decius conſ. 603. num. 11. Diaz in regula 773.

2 Et valeat dicta citatio ad effectum, de quo ſupra, debet exprimere nominatim quòd ſit ad ſententiam diffinitiuam audiendam, non autem ſufficiet citatio generalis ad cauſam, vel ad audiendam voluntatem Iudicis gloſa verbo ad in dicta clement. ſæpe §. ſententia verò de verborum ſignificatione, vbi Cardinalis ſub num. 9. notabili 16. & cæteri Felinus in cap. conſuluit num 16. de officio deleg. Alexand. conſ. 115. num. 5 lib. 5. Lopez in l. 5. gloſs. verbo Emplazar tit. 22. par. 3. Rota deciſ. 17. num. 1. de ſent. & re iud. in nou. Vantius tit. de nullit. ex defectu citationis num. 56. & fuit reſolutum in vna Mediolanen. decimarum 27. Ianuarij 1595. coram Orano.

3 Et etiam requiritur, quòd citatio ad ſententiam debeat eſſe perſonalis, non autem ſufficit fieri ad domum; niſi quando prius præceſſerat citatio perſonalis in principio cauſæ, & poſtea in perſonam citari nó potuit, quia aut citandus latitabat, aut citatio eſſet difficilis, quia citanda eſſet mulier, aut alia difficultas adeſſet clem. cauſam quæ de dolo, & contum. Put. deciſ. 279. quæ incipit in vna Romana lib. 2. & dec. 33. & 283. lib. 3. Verall. deciſ. 117. num. 1. & per totam par. 1. & deciſ. 322. & 334. ibid. & deciſ. 119. part. 3. Achill. de Graſſis dec. 17. de dolo, & contumacia. Cæſar de Graſſis deciſ. 7. num. 1. & 2. de ſententia, & re iudic. Creſcentius deciſ. 18. eodem tit. Mohedanus deciſ. final. de dolo, & contumacia, & deciſ. 18. eodem titul. & deciſ. 7. vt lite pend. Vantius de nullit. ex defectu citationis num. 82. 83. & 84. Veſtrius in praxi iuncta additione lib. 5. cap. 13. num. 2. & 11. Rota deciſ. 5. & ibi additionator. de reſcript. in nou. & dec. 36. num. 8. & 9. de procurator. in nou. & deciſ. 8. & 20. de dolo. & contum. in antiquis, Caſſadores deciſ. 12. num. final. de reſcriptis. Verall. deciſ. 111. & 114. p. 1. Nicellus de concordia gloſſarum concordia 52. num. 125. & 226. apud quos lector de hac materia ad ſaturitatem reperi-
4 te poterit. & in Curia ſemper ſeruatur rigoroſè, quòd citatio ad ſententiam ſit perſonalis, niſi ex vrgentiſſima cauſa, & tunc fieri ſolet ad domum, & in acie Campi floræ per diligentiam à duobus Curſoribus factam, vt notum eſt.

5 Et etiam, neque releuat citatio perſonalis ad ſententiam facta, ſi tamen remanſit circunducta per non comparitionem citantis l. & poſt edictum §. quod ſi is ff. de iudic. cap. cum ſpeciali, vbi Innoc. num. 5. Franch. num. 47. & cæteri de appellat. Cæſar de Graſſis dec. 11. num. 2. de ſentent. & re iudic. Roman. conſil. 454. num. 13. Tiraq. de retract. lignag. §. 15. gloſ. 2. ſub num. 9. verſic. & idem cum pars aduerſa, Cappell. Tholoſ. deciſ. 14. num. 2. Achill. deciſ. 13. de dolo, & contum. Vel ſi maneat dicta citatio circunducta ex eo quod fuit facta ad certum diem, ſeu tempus & intra illum, vel illud pronunciata ſententia non fuerit, nam ſi lapſo illo tempore pronuncietur; erit ſententia nulla ex defectu citationis, Gabriel lib. 7. tit. de citat. concluſ. 1. num. 113. & num. 437. cum ſeq.; vbi puſt plures quos allegat hinc inde concludit, quod ſi in die immediatè ſequenti Iudex pronunciauerit, ſuſtinebitur talis ſententia.

6 Nec eſt neceſſe, quòd citatio hæc ad ſententiam ſit vna peremptoria, vel triplex citatio, Felyn. in cap. conſuluit num. 8. de offic. deleg. vbi late hanc declarat materiam pluribus limitationibus ornando.

7 Et huiuſmodi ſententia eſt nulla ex defectu citationis, non tantum ſi ſit pronunciata contra non citatum, ſed etiam ſi ſit in eius fauorem lata Gloſ. & Bart. in l. ſi furioſo nu. 2. ff. de re iudic., vbi communiter omnes, Verall. deciſ. 140. part. 3. latè Vantius de nullit. ex defectu

Digitized by Google

8 citationis num.10. Gabriel d. concluſ.1. num.66. de citat.affirmans num.114. quòd quamuis ſemel facta fuerit citatio ad ſententiam, ſi poſtea remoueatur ille Iudex, & alius ſubrogetur, pronunciari non poſſet, niſi de nouo coram illo fiat alia citatio ex Gloſ. in l.conſentaneum in verbo à quo C. quomodo, & quando Iudic. & ibi Bart.num.11.num.7.& Salyc.num.9.

Imò non valet ſententia ſine citatione ad illam prolata Bald. in l.1. num 8. C.quomodo, & quando Iudex Cald.conſ.8. num.1. in fin.de re iudic. Decius conſ.603. viſo puncto num.12. Alexand.conſ.235. ponderatis his num.12.& facit deciſio Put.242. num.1. lib.3. copioſè Gabriel in tit.de citat.concluſ.1.num.197. cum ſequent.

9 Hinc eſt, quòd nullitas proueniens ex defectu talis citationis ad ſententiam, ſit inſanabilis etiam per commiſſionem, ſeu reſcriptum Papæ, quando omninò deficit citatio ad ſententiam Cæſar de Graſſis deciſ.11. nu. 9.de ſententia, & re iudic.Gomez.in compendio ſignaturæ num.68. & 69. cum alijs Ferret.conſil.209. num.9. lib.1.

Et etiam ſi ſimpliciter, & de plano, & ſola veritate inſpecta procedatur, vt in d.clem.ſæpè de verb.ſignific. Put.in tract.de ſindicatu verbo ſententia cap 2.num.12. cum alijs Acebed.in l.10.num.43.& 44.tit.17 lib.4.recopilat.,& Nouar.in pragm.Regni.1.ſub rubr.de citation.

SVMMARIVM.

1 *Citatio vtriuſque partis requiritur ad ſententiam, ſed declara, vt num.2.*
3 *Appellans extraiudicialiter, per ipſam appellationem ſe ipſum citat.*

An diſpoſitio huius Bullæ interet ſi vtraque pars non fuerit citata ad audiendam ſententiam.

RESOLVT. XXXIII.

1 PRo affirmatiua opinione tranſibam in facto in caſu mihi propoſito eo quia vtraque pars eſt citanda ad ſententiam audiendam, nec ſufficit alteram eſſe citatam Abbas, & Lapus in clement.ſæpè num.12.de verb. ſignific.licet ibi dicat Bonifacius Vatalinus ſub num.43. quòd ſtylus, eſt, quòd vbi pars inſtat pro ſententia ferenda, tunc citanda eſt ſola pars aduerſa ad hoc: licet aliqui cautelosi faciant quod etiam ad idem aſſignetur terminus ipſi parti inſtanti, prout eſt gl.in l.2. in fin.magnæ Gloſ.C.quomodo, & quando Iud.; & Iudex ſi vellet ex ſuo officio dare ſententiam, partibus non inſtantibus, & eas facere citari, ſatis rigoroſè procederet, & forſan iniuſtè. hactenus Vitalinus.

2 Addo ego, quòd non eſt neceſſario citatio facienda vtrique parti, quando citatio non fit ex mero Iudicis officio, nam eo ipſo, quòd vna pars citat alteram, à fortiori, & ſeipſam citare cenſetur Puteus deciſ.517. incipit in vna Salamantina num.7. lib.2. dicit, quod appel-
3 lans extraiudicialiter, per ipſam appellationem ſeipſum citat.clement.cauſam quæ de electio n. Bellamer.deciſ. 749. Achill.de Graſſis deciſ.14. num.2. de appellat. ſicut, & committens cauſam, ac obtinens decretum citationis contra aduerſarium, incontinenti ſeipſum citat; & quo ad eum ex illo tempore dicitur lis pendere, licet non quo ad aduerſarium, donec citationis inſtrumentum ſit illi intimatum Rota deciſ.6. vt lit.pend. in nouis, Puteus deciſ.427. lib.1. & 481. lib.2. & 362. in fine lib.3. Caſſador. deciſ.6. numer.3. & quarto ſuper regulis Rota dec.1.num.4.p.2.diuerſorum cum alijs.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad ſententiam eſt neceſſariò perſonaliter facienda.*
2 *Citatio ad ſententiam eſt ſufficiens domi, ſi citandus non reperitur.*
3 *Domus citandi quæ dicatur.*
4 *Citatio an fieri poſſit ſi ſcitur quem eſſe abſentem.*

An ſi citatio fuerit facta domi, ſubintret diſpoſitio huius Bullæ ad effectum dicendi de nullitate.

RESOLVT. XXXIV.

1 REgulariter citatio ad ſententiam, vt ſit valida, debet eſſe perſonalis, non autem ſufficit fieri ad domum, niſi quando prius præceſſerat citatio perſonalis in principio cauſæ, & poſtea in perſonam citari non potuit, quia aut citandus latitabat, aut citatio eſſet difficilis, quia citanda eſſet mulier, aut alia difficultas aderat cap. cum cauſam, quæ de dolo, & contumacia, Put.deciſ. 279.incipit in vna Romana lib.2.& deciſ.33.& 283.lib. 3. Vetallus deciſ.117.num.1.& per totum part.1.& dec. 332.& 334. ibid. & deciſ.119.part.3. Achilles de Graſſis dec.17.de dolo, & contumacia Cæſar de Graſſis dec. 7.num.1. & 2.de ſentent. & re iudic. Creſcentius deciſ. 18.eodem titul.Mohedan.deciſ.fin. de dolo, & contum. & deciſ.18. eodem titul. & deciſ.7. vt lit.pend. Vantius de nullit. ex defectu citationis num.82. 83. 84. Veſtrius in praxi iuncta additione lib.5. cap.13. num.2. & Rota deciſ.5.& ibi additionator de reſcript.in nou.& dec.36. num.8.& 9.de procurator.in nou.& deciſ.8.& 20.de dolo, & contum.in antiquis Caſſador. deciſ.12. num.fin.de reſcript. Verall.dec.111.& 114.part.1. Nicellus de concordia gloſſarum concordia 52.num.225.& 226.

2 Verum ego putarem, quòd ſi citandus non reperitur poſſet fieri citatio domi ſolitæ habitationis ex deciſ.48. in nouis, & 396.in antiquis, Abbas in cap.cauſam col.2. verſ.ſed dubium num.6.ibi & ſuadet æquitas de dolo,& contum. Felin.in cap. ad petitionem col. fin. verſ.& alia dicta de accuſ. Decius conſil 461.num.25.latius Nouarius in pragmatica 1. ſub rubr. de citat. & quando per-
3 mittitur de iure fieri citationem domi, intelligitur de domo quando inhabitat tépore citationis Roman. conſ. 454.num.7.& 8. Card.in conſil.113.nu.3. & 4. Cuman. conſ.146.in primo dubio, Corne.conſil.52.num.7.lib 4. interpretans hæc verba ſolitæ habitationis, & iſta eſt communis opinio, vt atteſtatur Tiraquell. de vtroque retr.titul.1.§.9.gloſſ.2.num.27.& Imol.conſil.105.col.1.
4 dicit, quòd iſta citatio domi fieri non poteſt, quando ſcitur quem eſſe extra ciuitatem in certo loco; quia tunc debet ibi citari perſonaliter: ſecus eſt, ſi eſſet vagabundus, quia tunc ſufficeret citatio eo modo, quo dicit Bart. in leg.4. §.ait prætor, ff.de damn.infect.aliàs ſententia lata cum dicta citatione eſt nulla, & ita reperio fuiſſe tentum in vna Romana bonorum de Zambeccarijs coram Oradino die 3.Nouembris 1554.

SVMMARIVM.

1 *Citatio quare ſit neceſſaria.*
2 *Citatio eſt de iure naturali.*
3 *Citatio non poteſt tolli per Principem.*
4 *Citatio eſt de Iure diuino.*
5 *Citationis defectus non inducit perpetuationem Iudicis, nec interrumpit præſcriptionem.*

De ratione, cur Bulla Clementis admiſit nullitatem ex defectu citationis.

RESOLVT. XXXV.

1 RAtio prouenit ex eo, nam citatio eſt adeò neceſſaria quod ea omiſſa ipſo iure redditur quilibet actus nullus l.de vnoquoque ff.de re iudic.Clement paſtoralis eodem tit., vt ea deficiente non ſuſtinetur proceſſus

ceſſus, nec ſententia, vt per Innoc. in cap. præſen ti num.
4. de reſcript. & in cap. quærelam num. 2. de procur. l. ſi
cum à nullo, ff. de re iudic. l. cum bonus ff. de Iud. c. ol. c. vt
2 debitus de appellat. Bald. in marg. ad Innoc. in verbo ci-
tatio prima; ea etenim de cauſa de iure naturali eſſe
fertur, quia vera ſpecies defenſionis per eam incitatur,
vt in ius vocatus iura ſua deducere, & tueri valeat, ac
animus Iudicis ex partium aſſertione melius inſtruatur,
& apertius merita cauſæ pendantur; & ideò non erit
omittenda Bal. in l. cum fratrem num. 8. C. de his qui. vt
indignis, & in l. 1. col. 2. verſ. ſed hic quæritur C. quomo-
3 do, & quãdo Iud. & adeò efficax eſt talis nullitas, quòd
neque per Principem, vel Statutum, aut quamuis aliam
conſtitutionem tolli poſſit, neque decerni, quòd abſque
illa ſententia feratur Ioan. de Amic. in c. quoniam perni-
cioſum col. 1. de viur. Socc. conſ. 266. à num. 45. vſque ad
52. vol. 2. Bald. in l. 1. de off. deleg. Felin. in c. ex parte, il 2.
num. 10. de off. deleg. Ancharan. conſil. 211. à num. 2. ad
fin. Franc. in cap. cum dilectus q. 52. limit. 3. num. 138. de
appell. & etiam locum habet in Principis ſententia lata
abſque citatione, vt eodem modo nulla ſit, Caſſadorus
deciſ. 8. num. 6. de reſcript. c. 1. vbi Abb. num. 4. de cauſ.
poſ. & prop. Felyn. in c. quæ in Eccleſiarum num. 76. verſ.
limit. 5. de conſtit. Marſil ſing. 55. citatio, quod tamen ſe-
cundũ Abb. loco cit. intellige de poteſtate ordinaria, &
iuridica, non de abſoluta, ſeu illius plenitudine Viui. in
lib. com. opin. in verbo ſententia non proferri nu. 6. Socc.
in tract. citat. in 7. art. princip. Iaſon in l. nec quicquam
num. 29. ff. de off. proconſ. & leg. c. Deus omni potens 2.
q. 1. Marſil. in d. l. de vnoquoque num. 13. Gabriel. com.
opin. in tit. de citat. concluſ. 5. num. 5. & ſeq. & num. 13.
ratio viget, quia cum citatio ſit fundamentum iudicij
quando eam negat, conſequenter defenſionem negare
videtur, eo quia ignorans, nec comparere, nec ſe tueri
valet Specul. in titulo de citat. princ. Abb. & Doct. in c.
quoniam contra, in verb. citans de probat. Bart. in l. pro-
lata, ff. de ſent. & interl. omn. Iud. & in l. vt vim ff. de iuſt.
4 & iure, clem. paſtoralis §. cæterum de re iudic. Alex. con-
ſil. 5. num. 2. vol. 2. Pariter quòd illa ſit de iure diuino, pa-
tet ex Geneſ. cap. 3. Vbi Deus Omni potens, cui omnia
ſecreta clara, & manifeſta ſunt, qui ſumma eſt iuſtitia,
Noluit Adam condemnare, niſi vocatione præcedente,
quæ ſimilis citationi perhibetur (Adam, Adam, vbi es.)
Ipſo tunc ad auram poſt meridiem deambulante, vt per
Socc. in tract. citat art. 2. Bart. in tract. ad reprim. in ver-
bo, & in figura iudicij num. 20. Curt. ſen. conſ. 94. num. 9.
Noluit quoque Deus Sodomæ, vel Gomorræ ſubuerſio-
nem terminare, niſi prius de per ſe eas inquireret, vt ha-
bet in text. in cap. Deus omnipotens 2. q. 1. cap. quæro 6.
q. 1. cap. ſummopere 11. q. 3. cap. Henricus de pœnit. diſt.
5. cap. cum ex literis de reſtit. in integr. quamuis talis ci-
tatio, vel intimatio, vti admodum generalis, vaga, &
incerta, nullius momenti ſit Bart. in l. demonſtratio nu.
12. ff. de condit. & demonſtr. Bald. in l. hac conſultiſſima
col. 2. verſ. itẽ verbi obſcuritas C. qui teſt. fac. poſ. & niſi
citatio actum præcedat, eius præpoſteratio illum reddit
nullum Felyn. in cap. quoniam frequenter num. 4. vt lit.
non conteſt. Bald. in l. non dubium §. opus C. de legib.
Alex. conſil. 36. num. 10. vol. 2. Ideò malè Iudices facere
aſſerit Vant. in titul. de nullit. ex defectu proceſs. ſanan.
ord. Iud. num. 32. quando antequam proceſſus, & merita
cauſæ cognoſcant, ſeu diſcutiant, pronunciant, prout in
cedula; nam ab iſto actu ſe abſtinere deberent, quia vt
num. 33. ſubdit præcipitanter procedunt: Vndè ſi Deus
(cuius præcepta, & veſtigia ſequi tenemur,) ita fecit, non
ne eius moueri exemplo debemus ad non pronuncian-
dam, ſeu partibus colliticantibus præiudicium inferen-
dum abſque citatione, & cauſæ cognitione? Data igi-
tur citationis nullitate, vltra quod vt dixi nullum iudi-
5 cium, & proceſſum reddit, litis pendentiam non tollit,
neque perpetuationem iuriſdictionis inducit, neq; præ-
ſcriptionem interrumpit Dec. conſ. 461. nu 28. Archid.
in cap. non ita in princ. 2. q. 6. Caſtr. in l. 1. §. 1. ff. de fer.
gl. 2. in cap. vt debitor de appell. Vant. de nullit. ex defe-
ctu citat. num. 24. Veral. deciſ. 182 num. 3. par. 3. immò ſi
pars citetur ad audiendam voluntatem, & ſententia fe-
ratur ſub illa citatione, nulla erit, Vant. loco citato num.
13. Canon. in cap. In nomine Domini de teſt. cum alijs
modernioribus, quos ſciens omitto.

SVMMARIVM.

1 *Nullitas ex defectu mandati, quando dicatur.*
2 *Habilitas perſonæ eſt inſpicienda à Iudice in principio Iu-*
dicij.
3 *Nullitas ex defectu mandati impedit executionem trium*
conformium.

De ſecunda ſpecie nullitatis, quæ per Bullam Clementis opponi permittitur, quæ eſt defectus Mandati.

RESOLVT. XXXVI.

ALia, & ſecunda conceditur exceptio nullitatis
pro ueniens ex defectu mandati, quæ locum ha-
1 bet, vel quando cum falſo procuratore iudicium tracta-
tur, vel cum non habente mandatum, ſiue quatenus ha-
beat limitatum, & reſtrictum, ſeu inualidum, & inſuffi-
ciens Bart. & Doct. in l. licet C. de procur. Abb. in cap. 1. à
num. 1. vſque ad num. 5. & in cap. in noſtra nu. 2. eodem
tit. forma autem mandati eſt ad vnguem ſeruanda, &
omnis receſſus ab eo, ſiue in rem, ſiue in perſonam, ſiue
in tempus viciat geſta l. diligenter ff. mandati, Abb. in c.
Piſanis num. 5. de reſtit. ſpol. Pariſ. conſ. 46. num. 41. &
ſeq. volum. 1. nam conſenſus citra limites ipſius nil ope-
rari poteſt Roman. conſil. 291. Dec. in cap. venerabilis
ſub num. 26. verſ. voluntas de except. & in l. 1. num. 11. C.
de edend. & in conſ. 460. num. 2. Roman. conſil. 29. nu. 4.
2 Vnde bonus Iudex prius de perſonæ habilitate quærere
debet, antequam in cauſa procedere incipiat, & pariter
in iudicio ſummariſſimo: ob id, quando videt proceſ-
ſus, aduertat, an fuerit actum cum principali, vel ido-
neo procuratore, vt per Vant. de nullit. tit. de inhab. ex
defectu Mand. num. 3. & ex officio etiam id facere de-
bet, vt ibidem Vant. num. 66.
3 Quæ nullitas pariter, adeò potens eſt, vt trium ſenten-
tiarum conformium executionem retardare ſufficiat
Alex. conſil. 77. num. 8. vol. 2. Marſil. ſingul. 10. Anchar.
in Clement. de re iudic. Gemin. conſil. 24. col. 5. Bald. in
l. generaliter col. 1. C. de Epiſc. & Cleric. Roman. conſil.
42. num. 2. & conſ. 115. num. 4. Gloſs. in princ. Clement.
vnica in verbo non obſtant. de ſequeſt. poſſ. & fruct. vn-
de ſi tollantur aliæ nullitates, iſta minimè ſublata erit
cenſenda, niſi ſpecificè dicatur, vt latè Couar. pract. q.
c. 25. num. 4. limitans ibidem tunc trium conformium
executionem omnimodè impediri ex hac nullitate,
quando mandato omninò procurator caruit.

SVMMARIVM.

1 *Nullitas ex defectu mãdati reuocati obſtat. declara, vt n. 2.*
2 *Mandatum non habere, vel illud reuocatum habere pari-*
ficantur.
4 *Sententia lata cum aſſerto procuratore non conſtito de man-*
dato, ſi tamen poſt ſententiam de illo conſtabit, valebit
ſententia.

An diſpoſitio Bullæ, circa hoc caput locum ſibi vendicet, ſi mandatum fuerit reuocatum.

RESOLVT. XXXVII.

1 DIcebam in contingentia facti diſpoſitionem Bul-
læ Clementis locum ſibi vendicare in eo, qui ha-
buit

Digitized by Google

2 buit mandatum, ſed poſtea fuit reuocatum, iuxta terminos textus in cap. ex parte Decani de reſcriptis, paria enim ſunt nullum habere mandatum, vel habere, ſed reuocatum cap mandato, & cap. ex inſinuatione de procurator. Rota deciſ. 4. par. 2. diuerſorum.

3 Quod intellige, ſi ad eius notitiam reuocatio deuenerit, & aduerſarij, quæ notificatio neceſſaria eſt, & formiter facienda, ſiue ante, ſiue poſt conteſtatam litem, vt per Vant. de nullit. tit. de nullit. ex defect. inhab. ſeu mand. numer 61.: ob id, ſi deinde agat, inſanabiliter nullum reddit iudicium, vt dixit text. in cap. in noſtra de procur & in d. l. licet Cod. eodem titul. ac etiam nullam ſententiam cap. ex inſinuatione de procur. & plus eſt mandatum reuocatum fuiſſe, quàm ab initio non habuiſſe mandatum; ratio vrget, quia iſte procurator ex hoc capite egit contra voluntatem domini ſui principalis cap. ex parte & ibi gloſ. in verbo mandatum de reſcript. neque nullitas dicta refectis expenſis tollitur; Sta-
4 phil. de lit. iuſt. in cap. poſtremò num. 8. Sed quando ſententia lata fuit cum procuratore aſſerto, non conſtito de mandato, ſi tamen poſt ſententiam de illo conſtabit; ſuſtinebitur ſententia Creſc. in dec. 1. num. 4 de ſentent. & re iudic. quod non credo verum quando præceſſerit proteſtatio neminem audiri, niſi conſtito de legitimo mandato; adeò quòd per ratificationem, geſta conualidari nequeant: & quod ſi parte opponente de mandato lata ſit; imò quod poſtea mandato exhibito, & probato omnia geſta fuerint, tenuit Rota Veneris 30. Maij 1597. coram Litta in illa prætenſarum mercium, iuxta dicta per Bal. in l. 1. in 2. lect. num. 3. ff. de procur. & conſ. 122. num. 1. lib. 3. Alex. conſ. 146. circa fin. volum. 5. Crauet. conſ. 118. etiam ſi poſt ſententiam producatur Guid. Papæ deciſ. 208. & Rota idem tenuit in illa Romana Secretarius 20. Nouemb. 1592. coram eminentiſſimo Domino meo Card. Mellino bonæ memoriæ, & in illa de Ardonibus coram eodem 10. Decembris 1594.

S V M M A R I V M.

1 *Bulla Clem. VIII. habet locum in mandato nullo.*
2 *Quod nullum eſt, nullum producit effectum.*
3 *Effectus principaliter attenditur.*
4 *Beneficium abſque effectu, eſt inutile.*

An diſpoſitio Bullæ de qua ſupra locum habeat exiſtente mandato, verùm nullo.

R E S O L V T. XXXVIII.

1 RESpondeo affirmatiuè per text. in l. quoties ff. qui ſatis dare cogantur, vbi paria ſunt aliquid non eſſe, & inutiliter eſſe, Nouarius qui ad alia de more infert. lib. 1. quæſt. forenſ. c. 167. à num. 6. cum ſeq. & quod
2 nullum eſt, nullum producit effectum c. quod nullum de reg. iur. ſicut à ſimili, paria ſunt prouiſionem Apoſtolicam non habere, & illam ſine effectu habere Iaſon. plura adducens in l. fin. num. 3. ff. de officio eius cui eſt mandat. iuriſdictio Murconius conſ. 16. num. 41. Surdus conſil. 3. num. 29. vol. 1. cumulat plura in propoſito Iaſon in l. quoties num. 3. & 4. ff. qui ſatis dare cogantur; & effectus veritatis, non autem nomen conſideratur; ſicut pietas non conſiſtit in nomine pietatis; ſed in ſubſtantia
3 veritatis Lapus allegat. 95. num. 4. Effectus enim principaliter ſemper attenditur, l. 2. C. de alim. pupill. præſt. l. cum ſeruus, ff. de verb. oblig. Put. deciſ. 100. num. 7. & deciſ. 252. num. 8. & 9. lib. 2. hinc dixit Bald. in rubr. ff. de rerum diuiſione ſub num. 32. ad medium, quòd probatio ab effectu eſt optima, & ſenſitiua probatio, nam quærere rationem vbi habemus effectum, & ſenſum, eſt infirmitas intellectus: vnde Rebuffus in compendio alienat. rerum Eccleſiæ, num. 34. in fine dixit, quòd iura nolunt niſi effectum ad finem, & allegat. l. 1. §. vnde ff. de noui operis nunciat. & quælibet res debet æſtimari, & conſiderari ſecundum ſuum effectum, Rot. deciſ. 33. num. 14. de præbend. in antiquis c. 2. de commodato c. cum dilect. de cauſa poſſeſſ. idemq; eſt actum eſſe nullum, vel non effectuatum, Aymon. conſ. 10. nu. 5. Achilles de Graſſis dec. 5. de præſcriptionibus, ſicut dicimus à ſimili, quòd parum intereſt collationem Apoſtolicam habere, niſi illa ſuum debitum ſortiatur effectũ, ac executioni demandetur, gl. in rubr. C. de except. rei iudicatæ l. 2 § præterea poſt originem, ff de origine iuris c. 3. § præterea, de election. lib. 6. cap. vnico, §. & quoniam de ſtatu regularium eodem lib. 6. & tandem facit, quod paria ſunt non habere beneficium Eccleſiaſticum, vel inutiliter obtinere, puta abſque fructibus; vnde quando ex beneficio non percipiuntur fructus, non dicitur pro-
4 priè beneficium, ſed beneficium ſine effectu, & ventoſum, ac fictum inutile, ac nullius momenti, & cui nomen beneficij non quadrat, vt plenè tradit Gomez. in reg. de annali q. 47. ex num. 2. vſq; ad nn. 5. vbi alia plura in propoſito adducit, & Gonzales in gl. 34. num. 112. plura adducit Euerard. in loco ab effectu per totum, & vide quod ſcripſit Gonzales de effectuatione collationum in gloſ. 45. §. 3. & in proprijs noſtris terminis de inſufficienti mandato, voluit Vantius de nullit. ex defectu mandati num. 74 allegans Baldum, & Doctores in d. l. licet C. de procurat. & Abb. in cap. conſtitutus eodem tit laiè Marcheſanus de commiſſionibus part. 2. cap. 1.

S V M M A R I V M.

1 *Diſpoſitio text. in cap. ſi de vno de procur. in 6.*
2 *Procurator dicitur conſtitutus inſolidum quando in mandato apponitur clauſula ſimilis clauſulæ inſolidum.*
3 *Conſtitutio procuratorum per verbum vtrumque aſſimilatur verbo in ſolidum.*
4 *Conſtitutio procuratorum per verbum quemlibet eorum, æquiparatur clauſula in ſolidum.*

Diſpoſitio Bullæ an locum habeat, vbi comparet in iudicio vnus ex procuratoribus in ſolidum conſtitutis.

R E S O L V T. XXXIX.

IN caſu mihi propoſito reſpondi terminos Bullæ non ſubintrare per text. in cap. ſi duo de procurat. in 6.,
1 vbi ſi plures procuratores ſint dati ſimpliciter, vnus nihil poteſt ſine alio: ſecus ſi darentur in ſolidum, quia hoc importat illa clauſula in ſolidum, ideſt, quòd quiſque habeat ſolidam poteſtatem, & quòd quiſque poſſit facere id, quod poſſet Dominus ex ſe, quatenus tamen ſe extendit mandatum, prout declarat Abb. in cap. penult. in 3. notab. num. 3. de procurat. & eſt verior opinio, quicquid Oldrad.; Proſdocim. & Zannetin. contrarium ſenſerint, vt per Bald. & alios in l. ſi pluribus de procur. Butr. in cap. inter dilectos col. antepen. de fid. inſtrumen. quod refert, & ſequitur Alex. conſ. 124. viſo proceſſu cauſæ colum. 2. in princ. num. 4. lib. 7. vbi ampliat procedere non ſolum in procuratore, ſed in arbitris, notarijs, & ſimilibus, idem Alex. conſil. 92. videretur prima conſideratione num. 6. per tot. lib. 7. concludunt omnes in dict. capitul. ſi duo de procurat. in 6. vbi Butrius numero 1. æquiparat tales procuratores pluribus arbitris, & Iudicibus capitul. 2. de arbitr. capitul. prudentiam de offic. delegat. ſequitur Ancharan. in dict. capitul. ſi duo in 2. notabil. numero 1.
2 Præterea idem dicendum eſt, quando adeſſet clauſula ſimili clauſulæ in ſolidum; ſufficiunt enim verba æquipollentia, vt quis dicatur conſtitutus procurator ex pluribus in ſolidum, & poſſit ſolus exercere, prout dicimus de duobus reis, & ſimilibus, vt per Bart. in auth.

Digitized by Google

hoc ita oppoſit.5.num.1.& q.5.num.2.C.de duobus reis, & ibi Salyc.q.1.Aret.in l.1.col.3.ff.eodem Bertaz. clauſ. 39.gloſ.7.num.4. Domin.in cap.ſi duo col.2. in princip. num.7. verſic. quando procedat de procur. in 6.& ibi etiam Ioan. Andr. in princip. Maſcard. concluſ.1308. num.4.lib.3.

Quare vbi quis plures conſtituit procuratores,& non dixit in ſolidum, ſed addidit illa verba promittens habere ratum quidquid ab eis, vel ab aliquo eorum geſtũ fuerit; tunc omnes intelliguntur in ſolidum conſtituti, quia ſatis apertè conſtituens hoc declarauit per verba æquipollentia clauſulæ in ſolidum, Put. deciſ.98.lib.3. quam ſequitur. Mantica de tacit. & ambig.conuent.lib. 7. tit.17. nu.7.verſ.quintus caſus, quibus adde Mandoſ. ad Lap.allegat.22. in verbo inſolidum col.1. in fin. verſ. rurſus quæro, & col.2. ante med.verſ.pro opinione affirmatiua, vbi quòd ita obtinuit in Rota, 30. Ianuarij, & 8.Februarij 1548.coram Puteo in cauſa Ciuitat. præſtimonij,cuius deciſionis fit mentio per Achill.deciſ.62. alias prima de procurat. quamuis huiuſmodi clauſula promittens habere ratum, &c. eſſet poſita in parte executiua, quæ licet tunc non amplier Clement.1.in fio.de præbend. tamen in hoc caſu non dicitur extenſio, aut ampliatio, ſed declaratio, & intentionis demonſtratio, quę permittitur etiã in executiuis.Iaſon in l.qui Romę, §.duo fratres col. antepen.in princ.nu.73. verſ.item nec etiam inter ſcientes de verb. oblig. cum alijs per Mandoſ.in ſpecie ad Lap.alleg.22.in verb. inſolidum in fin.

Et etiam idem eſt, ſi conſtituat quis duos procuratores,& vtrumque ipſorum; nam cenſentur conſtituti ambo inſolidum, quia illa dictio vtrumque accipitur diuiſim, & cuilibet diſtribuit officium in ſolidum, vt concludit in puncto Bald.in l.ſi ita 14.in vlt.notab.de iniuſt. rupt.& irrit.fact.teſtam., & ibi Imol.in fin.idem Bal.in l.ſi apud 17.C.de appellat.& in l.plurib.ad med.verſ.nec admittitur ad agendum de procur. ſequitur Rebuff. in l. rectè dicimus 25.in fi.verſ.item fuerint inſtituti de verb. ſignif.per text.in l.creditor, §.duo, ff.mandat.& in l.pluribus deleg.2.quidquid aliàs iſta dictio accipiatur collectiuè, & vnum, & alterum requirat gloſ. in §. ne autem in verb.ſi quis autẽ auth.de iudic. & in l. ſi duas in verb. vtrumque de excuſ.tutor.Doctor.in l.cum quidam C.de impub.& alij ſubſtit.& in l.qui duos de rebus dub.;cum in caſu noſtro aliud ſit,ne illa verba reddantur ſuperflua cõtra l.ſi quando de leg.1.;prout notat in terminis Imol. in d.l. ſi ita fine de iniuſt.teſtam. & iſta eſt verior opinio quidquid Bald. in l.fin. §.ipſum autem filium num.2. C. de bon.quę libert.videatur in ſpecie procuratorum cum clauſula vtrumque aliud ſentire, quem non eſſe approbandum dicit Franch.in d.cap.ſi duo col.1.in fin.nu. 4 3.Maſcardus concluſ.1308.num.6.ſicut etiam ſi dictum fuiſſet in cõſtitutione plurium procuratorum, & quemlibet eorum, iſta enim dictio quilibet eſt diſtributiua, quæ actum vnicuique inſolidum tribuit Butr.conſil.29. viſis puncto, & quæſitis num.2. Bart. in l.non diſtinguemus, §.cum in plures de recept.arbitr.& in l.hoc art.29. num.3. verſ.oppono, & videtur ff.de hæredib.inſtituen. Pariſ.conſil.49.lib.2.num.4.Soc.conſ.50 viſo inſtrumento emphyteuſis num.1.lib.1., & notat in ſpecie Mant.de tacit. & ambig. conuent. lib.7. tit.17. num.6. vbi allegat Biſign. deciſ.7. de procur.in antiquior. quod etiam prius voluit Prob.ad Monach.in cap.ſi duo num.5. de procur. in 6.Nam idem eſt dicere (quilibet,& inſolidum) Alex. conſ.92.num.4.col.1. poſt.med.iur.quod autem iſtud ſit verum lib.7.& conſ.135.videretur num.1.lib.5. Rebuff. in l.creditorum 11. colum.1. ad med. de verb. ſignific. prout quoque eſſet in ſimilibus verbis denotantibus diuiſionem, & actum vnicuique inſolidum tribuentibus, de quibus per Bart. & alios in l. hoc articulo de hæred. inſtituend.& quando dictum eſſet alterum ipſorum procuratorem conſtituo, ſignificaret vnum ex duobus,Rebuff.in l.oſtentum col.vlt.in princ.de verb. ſignif Aret. in l.3. §.vbi duo num.13. & ibi Roncagallus de duobus reis Doct.in l.ſi ex toto ff.de deleg.1.

SVMMARIVM.

1 *Nullitas ex defectu Iuriſdictionis vitiat ſententiam, ampliatur num.4.*

2 *Sententia nulla ex defectu Iuriſdictionis, non validatur partium conſenſu*

3 *Statutum tollens nullitates, excludit nullitatem ex defectu iuriſdictionis.*

De tertia ſpecie nullitatis, quæ eſt ex defectu Iuriſdictionis.

RESOLVT. XL.

1 DE nullitate autem ex defectu iuriſdictionis; (quæ ſecundum Legiſtas incipit poſt litem conteſtatam, & ſecundum Canoniſtas perpetuatur Innoc. in c. ex relato num.1 & in cap.ſuper quæſtionum num.2. de offic. deleg.) ſeu incompetentiæ Iudicis titulum expreſſum habemus C. ſi a non comp.Iud. per totum, in l.1. & in l.ſi de proprietate, & in l.fin.vbi Bart.Caſtr. & Salyc. 2 immò quod plus eſt, ſententia dictam nullitatem, patiens,non poteſt conualidari,neque de partium conſenſu Doct.in l.ſi extraneum ff.de appell.& in l.priuatorum ff de iuriſdict.omn.Iud., quia illa erit ſententia lata per priuatum perſonam, de quo vide omninò Caualc.dec. 25.num.5.17.20.21.27.& ſeq.Quamuis Bart.& gloſ.in l. vnica, C.qui pro ſua iuriſd.contrarium aſſerant; & licet 3 per Statutum tollatur, quòd de nullitate dici poſſit, tamen illa quæ ex defectu iuriſdictionis prouenit, non tollitur, de quo latè Put.deciſ.174.part.2. Decius conſil. 8.num.7.gloſ.fin.in cap.1.de ſeq.poſs.& fruct.,vbi Doct. Bald.conſil.248.lib.4. Alex.conſil.77.vol.2.Imol.in coll. com opin lib.4.concluſ.24. cum multis ampliationibus, & limitationibus latè allegans: Pariter ſi ſtatutum, ſicut Romæ eſt, prohibeat, quòd poſt annum agi de nullitate nequeat; non tollit, vt præmiſſum eſt, quin de proueniente ex defectu iuriſdictionis nõ valeat excipi. Achill. deciſ.51.eodem titul.Franc.in cap.ſignificauerunt num. 12. de except. & in cap. ex parte num.7.de conſt.Caſtr. conſ.288. volum.1. Calcan.conſil.16.quamuis ſtatutum prohibens directè de nullitate, dici prohibeat, pariter, ne de illa replicatio obijci valeat, vt idem Achill.deciſ. 7. eodem titul.& quando principaliter ſuper replicatione excipiendo, nullitas intentetur, vide Put.deciſ 301. lib 2. neque etiam principaliter, ſi adeſſet defectus iu- 4 riſdictionis; vt ibidem deciſ.8. quod ampliatur procedere, tàm in nullitate ſententiæ interlocutoriæ, quàm diffinitiuæ, & in omni foro, vt ibi Achill. deciſ.9.10. & ſeq. de conſtit. limita tamen dictum Statutum, ita de nullitate dici prohibens, eam non excludere, quæ ſpolium admixtum habeat, de quo ſtatuto Soc. conſil.121. num.3.& conſ.150.num.21.vol.1. latè Cæſar de Graſſis videndus deciſ.1.de conſtit.loquuntur: vnde ſi Auditor Cameræ non extenſa obligatione camerali, executiuè illius vigore procedat, omnia nullitatis vitio ex defectu iuriſdictionis ſubiacebunt Galleſ. ad oblig. in for.Cam. part.3. q.5. ſub rubr.de proceſs. & ita aliàs Rota cenſuit primò coram S.D.N. Clemente VIII. tunc Rotæ Auditore in illa Rom. Vallis Inferni 8.Octob.1588. ac in illa Rom.Palatij Campi Floræ: & non ſolum per Statutum, verum neq; per quamuis aliam conſtitutionem de nullitate dici prohibentem præſens nullitas, vt dixi tollitur Roman. conſil.115.num.4. in fin. Sarn. in compendio vtriuſq; ſignat.& ſuper reg.Cancell.num.24.tantumque hanc ex defectu iuriſdictionis nullitatem ius abhorret, & priuilegiata intenditur, quòd nõ obſtante re iudicata, quæ liti finem imponit, de illa obijci poterit deciſio. 97. numero tertio, parte tertia. At ſi proceſſus validus

aliàs

Digitized by Google

aliàs fuerit, licet ſententia nulla ex eiſdem actis, Iudex alterius inſtantiæ dummodò iuriſdictionem habeat; illam confirmare valebit, Bart. in d.l. ſi expreſſum num. 17. ff. de appell. Bellam. deciſ. 340. ſed ſi Iudex ille, maximè ſi delegatus fuerit; laudandus erit, qui, ad hoc vt eius geſta teneant, ſuam vult iuriſdictionem rimari Innocent. in cap. venerabilis num. 5. de cenſib. de nullitatibus, & expenſis collitigantes, ac eorum conſcientiam grauando inuoluant; Sed ſi contingat, quòd commiſſione porrecta pro ſanatione præfatæ nullitatis ex defectu iuriſdictionis prouenientis ſupplicetur, dummodò ante latam ſententiam; poterit denuò reſcribi, iuriſdictionem Iudici tribuendo, vt per gloſ. in l. 1. in verbo ſi à iuriſdictione, vbi Bart. num. 4. C. qui pro ſua iuriſd. Corſet. in reperto. ad lect. Abb. in verbo Iudex incompetens 9. limit., at quando præſata nullitas ex iuriſdictionis defectu oriens, altiorem requirit indaginem, non attenditur Verall. deciſ. 156. num. 3. par. 3. Card. in clement. vnica, §. fin. de ſeq. poſs. & propr. ſecundum diſtinctionem Bart. in l. 1. num. 4. C. vbi de cri. agi opor. Si verò aderit defectus iuriſdictionis Iudicis, & lite pendente iuriſdictio ſuperueniat ex cauſa de nouo emergente; nullo modo geſta confirmantur, quia non fuit legitimum initium iudicij, l. eg. momentanea C. qui legit. perſon. ſtan. in iudic. ſed ſuperueniente iuriſdictione ex cauſa de præterito ex nunc, non ex tunc; confirmatur iuriſdictio, l. obſeruare §. fin. ff. qui pro ſua iuriſd. Bart. in l. 1. num. 4. C. eodem tit.

PRAXIS ELECTIONIS.

Quia ex errore hæc materia non fuit adaptata ſuo loco in titulo de electione ſupra fol. 18. neceſſarium fuit hunc eundem titulum denuò hic reportare.

S V M M A R I V M.

1 *Electio celebrata non ſeruata forma text. in cap. quia propter reiterari poteſt.*

2 *Ius propter ſententiam priuationis, quæ poſſet ſubſequi, non debet amitti.*

3 *Eligentes abſque forma cap. quia propter non ſunt priuati ipſo iure.*

An electio celebrata contra formam cap. quia propter de elect. poſſit reiterari ab eiſdem Electoribus.

R E S O L V T. XLI.

1 Reſpondeo electionem celebratam non ſeruata forma capitul. quia propter de elect. poſſe reiterari ab eiſdem Electoribus ante latam Iudicis ſententiam, & ratio videtur eſſe, quia ipſi non ſunt ipſo Iure priuati, ſed priuandi, gl. in cap. 1. & ibi ſequuntur omnes de ſagitt. Anchar. conſ. 145. num. 3. Rot. deciſ. 8. num. 2.
4 part. 1. in recent., non enim tenetur quis amittere Ius ſuum propter ſententiam priuationis quæ poſſit fieri in futurum, nam Ius non abſque cauſa prohibuit iſtos eſſe ipſo Iure priuatos, ſed priuandos; Ergo authoritate Iuris poſſunt interim vti authoritate ſua, ita tradunt poſt Innoc. Panorm. d. cap. quia propter §. niſi num. 4. Rom. conſ. 483. num. 9. Caſtr. conſ. 347. num. 1. Menoch. conſ. 67. num. 30. Tiraq. in l. ſi vnquam verb. reuertantur C. de reuoc. donat. Card. Tuſc. concluſ. 76. num. 5. lit. E.
5 Quod autem Electores ob contrauentionem dicti cap. quia propter non ſint ipſo Iure priuati, ſed priuandi ſolummodò, tenent Innoc. & Panorm. in cap. 2. de poſtul. prælat. gl. in cap. Cumana de elect., quodque etiam patet ex verbis text. (ea vi eligendi poteſtate priuentur) quæ verba cum ſint futuri temporis, ſui natura non ſignificant priuationem ipſo iure, ſed per ſententiam gloſ. in cap. quicumque verb. innodentur de hæret. in 6. latè Tiraq. d.l. ſi vnquam verb. reuertatur num. 39. C. de reuocat. donat. Menoch. conſil. 67. num. 29. Suar. tom. 5. diſp. 40. ſect. 8. num. 2.

S V M M A R I V M.

1 *Votum eſt exprimendum in ipſo ſcrutinio, non ante.*

2 *Diſpoſitio text. in cap. quia propter §. illud de elect. explicatur.*

3 *Procurator quomodo poteſt inſtitui, vt exprimat votum.*

4 *Procurator pro exprimendo voto, debet eſſe ſaltim conſtitutus in Ordine ſacro Subdiaconatus.*

5 *Procurator conſtitutus ab abſente, non poteſt duas perſonas eligere, vnum nomine abſentis, alterum vero nomine proprio.*

6 *Procurator quando ſit reuocatus.*

An abſens habens vocem actiuam valeat exprimere ſuum votum per literas, & procuratores inſtituere qui eius nomine votum in electione ferat.

R E S O L V T. XLII.

DVæ ſunt partes difficultatis propoſitæ, Prima reſoluitur per text. expreſſum in cap. ſi quis iuſto §. fin. de elect. in 6. & tenent communiter Doctor. & ratio expreſsè adducitur in eodem textu, quia ſcilicet votum non eſt exprimendum ante ſcrutinium, ſed in ipſo ſcrutinio, ſecretè & ſingillatim tantummodo quæ ratio cum fundetur in diſpoſitione textus in cap. quia propter de elect., per cõſequens actus cõtrarius eſt ipſo Iure nullus, nec conſuetudo contraria aliquid iuuat propter decretũ irritãs ibi appoſitũ iuxt. tradita per nos ſup. q. præc.

2 Secunda tollitur per text. in c. quia propter §. illud de elect. vbi elector abſens ſi velit poteſt committere vni de ipſo collegio, vel pluribus inſolidum dummodò tamen iuſto ſit detentus impedimento, ſuper quo ſi opus fuerit fidem faciat proprio iuramento, (Dicitur de collegio) quia ſi de collegio nemo velit aſſumere vices eiuſdem abſentis, ipſo nolente Capitulo, non licet extraneum deputare c. ſi quis Iuſto §. abſens quoque vbi Ioan. Andr. & Butr. num. 4. de elect. in 6. & hanc aſſertionem ſic explanatam ſubſtinent gl. Innoc. Anchar. & Panorm. in c. quia propter de elect. Franch. in c. conſtitutus de appell. Ang. titul. de elect. num. 5. Lambert. de Iur. patr. lib. 2. par. 3. q. 2. Azor. p. 2. lib. 6. cap. 14. q. 7.

Ex quamuis poſſet argui abſentem non valere exprimere votum ſuum per litteras, per rationem adductam in tex. in d. §. abſens quoque, quia votum non eſt exprimendum ante ſcrutinium, ſed in ipſo ſcrutinio; Tamen reſponderi poteſt, iuxta gloſ. in d. cap. ſi quis iuſto verb. exprimendum, quam poſt Anchar. conſ. 78. ſub num. 2. verſic. ſed his non obſtat, approbat Rota in vna Vallefolcetana præheminentiarum 23. Ianuarij 1604. coram
3 Pamphilio, quòd Elector abſens inſtituendo procuratorem, non exprimit votum ſuum, ſed, mandatum dat de voto exprimendo. Vnde illud mandatum certè non augebit numerum ſuffragiorum, ſi illud idem non fuerit expreſſum à procuratore in actu ſcrutinij. Aliud enim eſt dicere Eligo talem, & aliud eſt dicere Do mandatum Titio de tali eligendo, nam illud primum fieri debet in ſcrutinio ſecretò, & ſingillatim, ſed hoc ſecundum poteſt fieri ante ſcrutinium.

4 Huiuſmodi tamen concluſio nonnullis modis venit
declaranda, & primo, vt procurator ſit conſtitutus ſal-
tem in ordine ſubdiaconatus, vt colligitur ex cap. cum
ex eo §. in Eccleſijs, de elect. in 6. & clement. vt ij de
ætat. & qualit. & Concil. Trid. ſeſſ. 2 2. cap. 4. de reform.
iuxta tradita per Azor. par. 2. lib. 6. cap. 34. q. 7. licet ab
hac declaratione, nonnullæ excipiantur religiones,
apud quas ſicut Clerici nondum ſacris initiati, & laici
ex conſuetudine, Statuto, ſeù priuilegio valent intereſ-
ſe electionibus, vt benè aduertunt Doctores, ità à ma-
iori poſſunt procuratores inſtituere.
5 Declaratur ſecundo, vt non poſſit prædictus procu-
rator de collegio conſtitutus ab abſente ſimpliciter,
vnum eligere ſuo nomine, & alium procuratorio, ſed
tenetur ad eum accedere nomine illius, ad quem ad-
ſtringitur nomine proprio d. cap. ſi quis iuſto §. porrò.
6 Tandem intelligas præfatam concluſionem, vt ſi
prius moriatur Dominus quàm electio perfecta ſit, pro-
curator ſit reuocatus ob mortem conſtituentis, quamuis
ſi Capitulum ipſius Domini mortem ignoret, & eius
procurator eligat, teneat electio Innoc. in dicto cap. qua-
propter, & Franc. dicto cap. ſi quis iuſto.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio minor priuat electione paſſiua, non au-*
tem actiua.
2 *Excommunicati tolerati, & non tolerati ab Eccleſia, qui*
dicantur.
3 *Electio facta de excommunicatis, ſiue toleratis ſiuè non,*
eſt ipſo Iure nulla, etiam ignoranter num. 4.
5 *Eligentes ſcienter excommunicatum quam pœnam incur-*
rant.
6 *Excommunicati non tolerati eligere nequeunt.*
7 *Excommunicati tolerati admittuntur etiam ſcienter ad eli-*
gendum.
8 *Suſpenſus ab officio, caret vtraque voce, limita nu-*
mer 9.
9 *Suſpenſus ſimpliciter priuatur voce actiua, & paſſiua.*
10 *Suſpenſus à beneficio, quando poſſit eligi ad nouum benefi-*
cium, & quando poſſit eligere.
11 *Suſpenſus ab ordine caret voce paſſiua, & non acti-*
ua.
12 *Suſpenſus ſuſpenſione minori caret ſolum voce actiua non*
autem paſſiua.
13 *Interdicti an gaudeant voce actiua, & paſſiua.*

Qui priuentur voce actiua tantum, & non paſſiua, & qui vtraque.

RESOLVT. XLIII.

1 Conſtituo non nulla capita pro explicatione ſupra-
dicti quæſiti, quorum primum eſt, excommu-
nicatum excommunicatione minori priuari electione
paſſiua non autem actiua, ita expreſsè habetur in cap.
ſi celebrat de cleric. excommun. miniſtr.; ratio eſt pro-
ut ibidem innuitur, quia cum huiuſmodi excommuni-
catus omnium ſacramentorum perceptione priuatus
exiſtat, per conſequens etiam prohibetur exercitium,
& occluditur aditus ei ad ordines Eccleſiaſticos, quos
poſtulat dignitas, ad quam eligitur, & ad corrobo-
rationem adducitur text. in capit. illa quotidiana de
election., vbi electio aliàs canonica confirmatur, licet
quidam eligentium eſſent minori excommunicatione
ligati.
Secundum caput eſt, an maiori excommunicatione
excommunicatus priuetur voce actiua, & paſſiua, &
pro faciliori huius dubij reſolutione reſpondeo excom-
2 municatos eſſe in duplici differentia; nam aliqui dicun-
tur tolerati ab Eccleſia, alij verò non tolerati, vt notant
communiter Doctor. & nouiter Alter. de cenſ. tom. 1.
lib. 2. diſput. 5. cap. 2. col. 5. Bonac. de cenſ. diſput. 2. q. 2.
punct. 1. §. 1. num. 2.
Non tolerati primò cenſentur illi, qui ſunt publicè,
& nominatim excommunicati, ac denunciati. Non to-
lerati exiſtimantur illi, quos adeò notoriè conſtiterit
incurriſſe ſententiam latam à canone pro ſacrilega ma-
nuum iniectione in Clericum, vt nulla tergiuerſatione
poſſit cælari. In alijs verò caſibus extra hos duos, ex-
communicati dicuntur tolerati ab Eccleſia, ita vt non
teneantur à communione illorum abſtinere nos, vel eos
euitare in Sacramentorum receptione, vel adminiſtra-
tione, vel in alijs rebus externis, & hoc poſſumus fauo-
re extrauag. ad euitanda ſcandala Nauarr. cap. 27. num.
35. Guttier. qq. can. cap. 5. nu. 1. & Auil. de cenſ. par. 2.
cap. 6. diſp. 2. dub. 1.
3 Præmiſſa hac diſtinctione, dico primò electionem
factam de excommunicatis, ſiuè toleratis, ſiuè non, eſſe
ipſo Iure nullam, cap. conſtitutus, vbi Panorm. de appell.
cap. poſtulaſti de cleric. excom. miniſtr. qui licet loqua-
tur de collatione, tamen extenditur ad electionem, vt
ibi Rebuff. num. 85. docens Iura loquentia de collatio-
ne, habere locum etiam in electione, Lambert. de Iure-
patron. lib. 2. par. 1. q. 9. artic. 10. num. 1. Couar. in cap. Al-
ma mater par. 1. §. 7. num. 1. Nauar. cap. 27. nu. 21. Sayr.
de cenſ. lib 2. cap. 15. nu. 8. §. 2. Vaſq. de excom. dub. 6.
vbi plures cumulat, & refert deciſ. Rot. 363. in qua de-
claratum fuit, hoc procedere tàm de excommunicato
à Iure, quàm ab homine, quod etiam procedit quamuis
4 excommunicatio inuincibiliter ignoretur ab ipſo ex-
communicato, & ab electoribus, Auil. de cenſur. par. 2.
cap. 6. diſp. 5. dub. 2. concl. 1., nam licet ignorantia inuin-
cibilis excuſet à culpa, & aliquando etiam à pœna, non
tamen facit actum validum, quem irritauit Eccleſia, nec
5 reddit capacem, quem Eccleſia reddit incapacem. Si ve-
rò non ignoretur ab Electoribus excommunicatus non
toleratus, & tamen ab eis ſcienter eligatur, tunc ipſi ele-
ctores, primo à peccato non excuſantur.
Secundò incurrunt pœnam irrogatam eligentibus
indignum, iuxta Panorm. in dicto c. poſtulaſtis de cler.
excom. miniſtr. Tertiò tandem ab electione actiua ſunt
repellendi, donec ſuper hoc veniam conſequi merean-
tur in hoc in quo præſumpſerint delinquere.
6 Dico ſecundo excommunicatos non toleratos, nec
ſolos, nec cum alijs eligere poſſe, quòd ſi ſecus attenta-
tum fuerit, ipſa electio eſt inanis, & nulla ſi ſcienter
admittantur ad eligendum d. cap. conſtitutus, vbi Franc.
tradunt Innoc. & Panorm. in cap. 2. de poſtul. prælat.
Guttier. can. qq. lib. 1. cap. 28. num. 3. Suar. tom. 5. diſp.
14. ſect. 2. num. 17. & 18., qui licet videatur firmare
num. 16. talem electionem non eſſe dicendam nullam;
attamen dicit in praxi eſſe ſeruandum contrarium pro-
pter c. fin. & propter communem Canoniſtarum Sayr.
vbi ſupra cap. 6. num. 4. & 5. Auil. vbi ſupra concluſ. 3.
dub. 1. Alter de cenſur. tom. 1. lib. 2. diſput. 5. cap. 2. §. ter-
tio dicunt.
7 Si verò excommunicati fuerint tolerati, tunc poſ-
ſunt eligere ſiuè ſolum, ſiuè cum alijs, qui etiam ſi
ſcienter eum admittant, non ſolum valida erit electio;
ſed etiam nihil in eo peccabunt, quidquid contra-
rium ſenſerint Mil. in eius repertor. verb. excommu-
nicatus poteſt aliquid agere, & in hoc conueniunt om-
nes.
Tertium affertur caput ſuſpenſos quo caſu priuari
voce actiua, & paſſiua in Capitulo, & in hoc animad-
uertas benigne Lector ſupradictum caput plures in ſe
8 continere diuiſiones; nam ſuſpenſus ab officio abſolu-
tè ſiuè à Canone, ſiuè ab homine, nec eligi, nec eligere
poteſt, Sayr. de cenſur. lib. 1. cap. 5. nu. 6. Azor. p. 2. lib. 6.
cap. 14. q. 8. Alter. de cenſur. tom. 2. diſp. 4. cap. 4. ratio
autem eſt, quia ſub nomine officij comprehenditur om-
ne exercitium clericale, ſeù Eccleſiaſticum, ſed vox eſt
vnum ex Eccleſiaſticis exercitijs ſecundùm Panorm.
in

Digitized by Google

in cap.cum ſuper num.4.de confeſſ., Ergo ſuſpenſus ab
officio per conſequens etiam à voce ſuſpenſus eſt, ita
9 Sayr. vbi ſupra num.12. Niſi vox competeret ratione
beneficij cum enim ſuſpenſio ab officio nullo modo
ſuſpendat à beneficio, vt latè per Sanch.de matr.lib.3.
diſput.51.num.12. Gara.vbi ſupra num 58 Alter.tom.2.
diſp.4.cap.3.verſ.ſecunda concluſio, & diſp.17.cap.1.§.
quæritſ.cundò & tandem tenet communior opinio;
conſequenter euenit ſi vox alicui competeret ratione
beneficij, vocem habere in electionibus quamuis ab of-
ficio ſit ſuſpenſus.

9 Altera diuiſio erit ſuſpenſum ſimpliciter, ſiuè à Iure,
ſiuè ab homine priuari vtraque voce cap.cum inter R.§.
fin.de electione. Innoc.in cap.cum dilectus num.4. Pa-
norm.num.18.& Bald.num.13. quos ſequitur Rota de-
ciſ.860. num.6.coram Seraphino; ratioque eſt, quia
ſic ſuſpenſus intelligitur, & ab officio, & à beneficio
ſuſpenſus,ſi nec ex verbis,nec ex intentione Iudicis col-
ligatur limitatio Sayr.de cenſur.lib.4.cap.4.num.2.Rot.
deciſ.870.coram Seraphino.

10 Tertia affertur diuiſio ſuſpenſum à beneficio non
poſſe eligi ad nouum beneficium quando ſuſpenſio fer-
tur à Iure pro crimine,vel offenſa non concernente cer-
tum beneficium, vel particularem Eccleſiam, quia ta-
lis ſuſpenſio eſt vniuerſalis, & indiſtinctè reſpicit om-
nem locum; ſecus verò ſi crimen eſt ſpeciale reſpectu
particularis Eccleſiæ, vel beneficij nam tunc in illa Ec-
cleſia non poteſt obtinere aliud beneficium. In alijs
verò Eccleſijs non prohibetur. Alter.tom.2.diſp.5.c.5.
§. quantum ſpectat, exemplum ponit Panorm. in cap.
cum in cunctis §. clerici ſanè num.1. de elect. At verò
ſuſpenſus à beneficio non impeditur quo minus eligere
poſſit, vt expreſsè docent gloſ. in cap. cum Vintonien.
verb.admiſerat de elect.vbi etiam Panorm num.10. Al-
ter. tom.2. diſp.5. cap.2.col.pen.§.reſpondeo ſuſpenſum
Suar.tom.5. diſput.25. num.34. quod procedit reſpectu
vocis, ſeù electionis quæ aliundè competit,ſecus autem
ſi competeret ei ratione illius beneficij à quo eſt ſuſpen-
ſus Nauarr.cap,27.num.163.verſ.ſexto.

11 Apponitur in medio alia diuiſio ſuſpenſum ab ordi-
ne non poſſe eligi, non tamen ſuſpenditur à Iure eli-
gendi,quia eligere ad Iuriſdictionem ſpectat, licet enim
non ſit propria Iuriſdictio,eſt tamen adminiſtratio quę-
dam, quæ non competit ratione ordinis, ſed beneficij
vel dignitatis, ſeù ex alia ſimili cauſa, ita Suar.tom.5.
diſp.26.num.5.& Alter.loc.cit.

12 Adducitur etiam diuiſio, ſuſpenſum minori ſuſpen-
ſione gaudere voce actiua, non autem paſſiua Panorm.
in cap. Apoſtolicæ num.2. cap.cum dilectus num.2. vbi
ſupra, & Azor.vbi ſupra, & facit à ſimili quod diximus
de excommunicatione minori excommunicato, teſte
Lambert.de Iur.patr.lib.2.part.1.q.9.art.2.

13 Quartum, & vltimum caput eſt interdictos non ſo-
lum excludi à voce actiua Hoſtienſ.in ſum. tit. de elect.
§.quis poteſt eligere verſ.ſed breuiter dico Manual.prę-
lat.tom.2. q.23. artic.8. ſed etiam à paſſiua, iuxta Ang.
tit.de elect.num.23. Azor.q.9.

S V M M A R I V M.

1 *Electio caſſatur propter duplicem defectum.*
2 *Rejectus ab electione vitio perſonæ eſt ineligibilis vbique, ſe-
cus ſi vitio formæ.*

An ſemel reiectus ab electione ſit ineligibilis.

R E S O L V T. XLIV.

1 Regula ſtatuitur pro fundamento articuli electio-
nem irritari duplici, ex cauſa, vel defectus;
videlicet, quando in electione non fuit ſeruata for-
ma canonica Capituli, quia propter de elect.de qua ſu-
pra diximus, vel defectus perſonæ, vt puta ſi opponatur
contra electum crimen, vel aliquis defectus natalium
vel quod eſt corpore vitiatus, debilitatus, excommuni-
catus, & ſimilia pariter ſupradicta.

2 Reiectus ergo ab electione vitio perſonæ ita non po-
teſt eligi, vt ineligibilis ſit non ſolum in eadem, ſed in
alia qualibet Eccleſia. Si verò non vitio perſonæ, eſt
ſecus dicendum, talis enim irritatio non poterit impe-
dire eius promotionem, etiam in eadem, nedum in
alia Eccleſia, cap. ſuper eo, vbi Io.Andr.Innoc.& Pa-
norm. de elect. Felyn.in cap. ſuper his col.4. de accuſat.
Cuch.inſtit.maior.lib.4. titul. de elect.num.149 & Ma-
nual. Prælat. tom.2. q.23.art.11. concluſ.5. ratioque di-
uerſitatis eſt, quia vitium concernens perſonam, ſigil-
lat, & notat eam, ac ſequitur ſicut lepra leproſum cap.
cùm turpem 1.9.1. vbi verò electio viciatur ex defectu
non recipiente perſonam electi, tunc ex eo non læditur
fama,& opinio.cap.conſideraumus cum ibi notatis per
Panorm.num.5.

S V M M A R I V M.

1 *Electio non vocatis abſentibus, ad eorum petitionem poteſt
annullari.*
2 *Abſentium vocatio eſt de iuſtitia non autem de ſubſtantia
electionis.*
3 *Abſens contemptus contradicere poteſt infra tempus quod
antecedit confirmationem limita num.4. & 5.*
6 *Contemptus allegat contemptum.*

An in electione ſint vocandi abſentes, ita vt ipſis non vocatis electio ſit nulla.

R E S O L V T. XLV.

1 Reſpondeo electionem factam modo ſupradicto
non eſſe ipſo Iure nullam.ſed ſi non vocati ipſorum
contemptum proſequantur, poſſunt electionem irrita-
re, ſecus autem ſi illam benè habeāt,& non in contem-
ptum, vel electionem faciant ratam cap. quod ſicut vbi
Imol.num.5.de elect. Archid.& Anchar.in cap.cum Ec-
cleſijs de præbend. in 6. Lambert.de Iurepatr. part.2.q.
2. art.8.num.15. Tuſch.lit.C.concluſ.967.& concluſ.36.
2 lit. A. Vocatio enim abſentium eſt de iuſtitia electio-
nis; non autem de ſubſtantia Panorm.in cap. quia pro-
pter de elect. quem refert Marta. in ſuis ff. nouiſſimis
tit. de elect.cap.29. & cap.45. poſt. Menoch. conſil.67.
num.31. & ratio eſt, quia ſi eſſet de ſubſtantia, non
poſſet ratificare electionem ipſe elector abſens con-
temptus, cum non poſſit quis renunciare fauori publi-
co cap. ſi diligenti de for.compet.Farin., qui plures cu-
mulat.de carcer.& carcerat.q.27.num.84.
3 Hoc autem intelligendum eſſe puto, duobus modis,
Primo ſi abſens contemptus contradicat electioni factæ
infra tempus antecedens confirmationem, iuxta cap.
fin. de elect. in 6.Cuch. inſtit. maior lib.4. titul.de elect.
num.51.addit.ad Panorm.in cap.in Geneſi num.10., ſe-
4 cus verò ſi poſt dictum tempus contradiceret, niſi con-
ſtaret contemptum ignoraſſe celebrationem electio-
nis, & confirmationes, iuxta cap.fin. qui matrim.accuſ,
5 poſs. & per Doctores loc. prox. citat, vel ſi celebratio
actus de quo agitur re vera non ſit electio, ſed prouiſio,
tunc enim etiam poſt confirmationem auditur,quia qui
prouident, eligunt, & confirmant vnico actu,glo.in c.1.
verb.prouiſionem de elect.in 6.
6 Secundo modo intelligitur, vt ſolum cõtemptus poſ-
ſit allegare contemptum ad effectum, de quo ſupra:
Vnde nec Iudex, nec alij de capitulo ipſo contempto
tacente poterunt contemptum allegare, vt electio re-
tractetur Panorm. dicto cap. in Geneſi nu.10. de elect.,
& ratio eſt, quia cum hoc caſu agatur de fauore priua-
to non autem publico, non poteſt Iudex ſupplere ex

Digitized by Google

officio ſuo, vt probatur in l.4. §. hoc autem Iudicium, ff. de damno infecto.

Imò non poteſt Capitulum condere Statutum inducens nullitatem electionis propter defectum aliquorum non vocatorum, qui erant vocandi, & ita decidit Rot. in vna Toletana Canonic. 18. Maij 1584. coram Clemente VIII. olim ſanctiſſimo.

S V M M A R I V M.

1 *Electio facta inhabilibus non vocatis, tenet.*
2 *Electio facta inhabilibus non vocatis, an teneat ſi non conſtet notoriè de inhabilitate, & quid ſi dubie num. 3.*

An electio, & alia geſta in Capitulo teneant ſi inhabiles non vocentur.

R E S O L V T. XLVI.

1 INnoc. Anchar. & Panorm. in cap. 2. de poſtul. Prælat. affirmant electionem, ac alia facta in Capitulo valida cenſeri ſi inhabiles non vocentur, & hanc eſſe communem opinionem Summiſtarum teſtantur Tabien. tit. de elect. num. 5. & Siluestr. eod. tit. quæſt. 5. num. 6. qui ſubdunt procedere; licet non ſit diſcuſſum an priuati exiſtant, ſed ſufficere poſſe conuinci; Tamen Rodriq. tom. 1. q. 51. art. 12. inquit totum contrarium, non poſſe à Iudice priuari dictos Religioſos, abſque eo quòd prius citentur, & ipſis detur copia eorum, quæ contra ipſos ſunt obiecta per text. in cap. Deus omnipotens 2. q. 1. vbi delicta ſunt prius cognoſcenda ne fortè falſis rumoribus, aut declarationibus innocens condemnetur, ac etiam per text. in cap. porrò de diuort. & cap. 1. de cauſ. poſſ. & propriet. vbi Summus Pontifex non permittit aliquem condemnari ſine eo, quòd prius audiatur.

Tu autem concordando ſupradictas opiniones reſoluas priorem procedere quoties delictum eſt manifeſtum, vt nulla tergiuerſatione poſſit celari, quia tunc Iudex nullum ordinem iudiciarium tenetur ſeruare, in condemnando reo, exemplo D. Pauli ad Corinthios, qui non ſeruato ordine iudiciario abſentem illum notorium inceſtuoſum Satanæ tradidit per excommunicationis ſententiam cap. de manifeſta, & cap. ad noſtram de iure iur. Spec. in tit. de accuſ. §. 1. num. 17. Clar. lib. 5. §. fin. q. 8. in princip. Nauarr. de reſtit. lib. 3. num. 191. Leſſ. de iuſtit. lib. 2. cap. 29. num. 100. Vnde non ſolum electio tenet ſi tales non vocentur, ſed etiam ſi vocentur, & poſtea non expectentur cap. cum inter vbi Panorm. num. 11. de elect. Verum ſi delicti notorietas non eſt talis, vt ſic inexcuſabilis, ſed ſaltem eſt dubium, an aliqua defenſio competat reo; hoc notorium non eſt ſufficiens, vt abſque citatione poſſit procedi ad condemnationem, ita voluit Rota deciſ. 393. num. 10. & 11. coram
3 Seraphino, quia re vera eſt citandus, & audiendus. Si verò adhuc res dubia pendeat; tunc poſſet admitti cum proteſtatione ſe non intelligere communicare ei Ius eligendi, & velle eiuſdem vocem nemini dare ſuffragium, vel afferre nocumentum. Panorm. & Butr. in cap. Cumana de elect. Biaz. de elect. part. 1. cap. 9. num. 5.

S V M M A R I V M.

1 *Prouinciales, & cuſtodes renunciando voci actiuæ ex officio eis competenti peccant.*
2 *Prælati conuentuales, & diſcreti nec poſſunt renuntiare voci actiuæ abſque labe peccati.*
3 *Priuatus renunciare poteſt voci ſuæ, limita num. 4. 5.*
6 *Renunciatio qualiter fieri debet.*

An renuncians voci actiuæ peccet mortaliter.

R E S O L V T. XLVII.

NOn eſt reſpondendum generaliter argumento propoſito, nam nonnulli electionibus actiuè interſunt Iure regulari, vt ſunt apud minores Santi Franci-
1 ſci Prouinciales, & Cuſtodes in electione Generalis, qui ex vi regulæ eumdem Generalem tenentur eligere, & ſupradicti nullatenus poſſunt renunciare voci actiuæ, & renunciando læthaliter peccant; ratioque videtur eſſe, quia ſtatutis pro bono publico principaliter factis renunciari non poteſt Panorm. in cap. in Geneſi num. 10. de elect. late Farin. de carcer. & carcer. q. 27. nu. 84. Aliqui etiam conueniunt actiuè ad electionem ex officio publico, vt ſunt Guardiani, Priores, Abbates, & diſcreti in electionibus Capituli Prouincialis, & hi
2 nequeunt renunciare cum tale Ius eis ſuffragetur non in fauorem proprium, ſed in fauorem officij, ſicuti non poteſt Clericus renuntiare ijs quæ concernunt priuilegium clericale, iuxta not. in cap. ſi diligenti, cap. ſignificaſti de for. compet. c. ſi contingit de ſent. excom. Rot. deciſ. 169. in fin. part. 2. in recent.; & deciſ. 441. num. 8. coram Gregorio XV. olim ſanctiſſimo. Alij vltimò interſunt ratione Iuris priuati, ideſt ſpecialis fraternitatis, vt ſunt fratres in electione diſcreti localis, & hoc
3 caſu poſſunt huiuſmodi Iuri renunciare, quia quilibet poteſt renunciare proprio fauori l. ſi quis in conſcribendo C. de pact. cap. cum acceſſiſſent de conſtit. cap. ad Apoſtolicam de reg. Card. Tuſch. concluſ. 170. per to-
4 tam lit. R. & Rot. deciſ. 265. num. 3. part. 1. in recent. niſi ex tali renunciatione vltimo loco narrata fama renunciantis, non leue detrimentum pateretur, & hoc eſt certum apud omnes; Vel illa renunciatio cederet in
5 damnum religionis, prouinciæ, aut monaſterij de cuius electione ageretur, ita Panorm. dicto cap. quia propter num. 4. de elect. num. 3. nam dicta renunciatio cæderet in detrimentum religionis firmant etiam Tabien. tit. de elect. num. 12. Manual. prælat. tom. 2. q. 23. art. 6. concluſ. 5. & Rodriq. tom. 2. q. 53. art. 10.
6 Pro Coronide verò non deſinas animaduertere in caſu occurrenti curare, vt huiuſmodi renunciatio fiat expreſsè, & in loco patenti, vel in ſcriptis per literas, ad præcidendam viam innumerabilibus controuerſijs, & litibus, quæ ex natura renunciantis poſſent oriri; ipſa enim eſt ſtricti Iuris, & debet intelligi vt quanto minus dicatur renunciatum, quatenus tamen verba patiuntur, ita vt minus renuncianti noceat quàm ſit poſſibile, Dec. conſ. 379. num. 4. Soccin. ſen. conſ. 33. num. 10. lib. 1. Burſat. conſ. 397. num. 44. Rot. deciſ. 669. in fin. & deciſ. 782. num. 4. & 5. part. 2. in recent. multos Doctor. cumulans, & ſic etiam fuit deciſum in vna Bon. hæred. de armis lunæ 12. Decembris 1622. coram Merlino. Nec renunciatio trahitur ad ea, quæ expreſſa, & ſignificata non ſunt, niſi adſint coniecturæ admodum vrgentes, Rot. dec. 471. num. 5. part. 1. iunct. deciſ. 383. num. 3. part. 2. in recent., & deciſ. 43. num. 5. coram Domino meo Coccino. Vnde in dubio non præſumitur quis renunciare Iuri ſuo, & omnis interpretatio admittenda eſt, vt talis præſumptio excludatur Dec. conſ. 308. num. 8. Tiraquel. de retract. lignag. §. 36. gloſ. 2. num. 59. Rot. deciſ. 636. num. 6. part. 1. in recent. nec renunciatio inducitur per verba vrbanitatis, vt dictum fuit in Rota dicta deciſ. 636.

S V M M A R I V M.

1 *Diſpoſitio text. in cap. publicato de elect.*
2 *Compromiſſarij, ſeu ſcrutatores reuelantes ſuffragium peccant, & electio eſt nulla.*
3 *Electio non tenet ſi vota publicantur ante, vel poſt ſcrutinium, vt num. 4. & 5.*

6 Suffra-

6 *Suffragia publicata in actu ſcrutinij annullant electionem.*

An votum in electione datum reuocari poſſit per eundem votantem. & an poſſit vnquam manifeſtari.

RESOLVT. XLVIII.

1 RESolutio primæ difficultatis pendet à diſpoſitione text.in cap.publicato de elect. vbi publicato ſcrutinio electores nequeunt variare, & per conſequens à contrario ſenſu recedere poſſunt à prima nominatione ante publicationem ſcrutinij,& in alium conſentire Anchar. in cap. perpetuò de elect. in 6.Syluest. tit.de elect. q.7.& communiter omnes Doctores; ratioque videtur eſſe, quia ſtatim quòd ſcrutinium eſt publicatum, Electores ſunt functi officio eorum.

2 Quò ad alterius difficultatis reſolutionem diſtinguo, quòd ſi agitur de compromiſſarijs, ſeù ſcrutatoribus, nullatenus poſſit ſuffragium manifeſtari,tùm quia adeſt ſecretum de re graui cuius proditor mortalis culpæ labe innodatur, vt eſſe communem opinionem teſtatur Bonac. de contract. q.2. punct.vnic. num.3. tum etiam, quia compromiſſarij, ſeu ſcrutatores conuincuntur violare præceptum Conc.Trid.ſeſs.25.cap.6.de regul., vbi inuiolabiliter mandat nomina ſingulorum eligentium numquam publicari, quare non ſolum peccant mortaliter, ſed electio eſt nulla, vt in terminis ſentit Nauar. conſil.2.num.4.de election.

3 Aut verò quæritur quid dicendum, ſi elector votum ſuum electoribus aperiret ante vel poſt ſcrutinium, vel in ipſo actu ſcrutinij, & firmandum eſt, quòd ante vel poſt ſcrutinium nullo modo licet publicare cui ſuum votum dederint, & ſic reſpondiſſe Sac.Congreg. teſtatur Garc.de benefic.par.5.cap.4.num.197., quod proce-
4 dit non ſolum ſi omnes palam ſuffragia præſtent, ſed etiam ſi vnus tantùm harum, vbi ſupra num.184. quem ſequutus fuit Rota in vna Triueren. Abbatiæ 10.Nouēbris coram Domino meo Coccino Decano; ratioque eſſe videtur, quia cum decretum irritans appoſitum in cap.quia propter de elect.inducat formam, & forma ſit indiuidua; ſequitur electionem eſſe nullam, etiam ſi vnus ſolummodò palam ſuffragetur.

5 Imò, quod plus eſt, ad effectum irritandi electionem in caſu, de quo agimus non eſſe neceſſe,vt præfatus elector ſuffragetur palam cunctis audientibus, ſed ſufficere ſi vnus ſolummodò,vel aliqui quod non ſint ſcrutatores audiant, ſi viua voce dantur ſuffragia, & ſic in terminis procedere deciſ.Rotæ loc.cit. firmat Garz.vbi ſupra num.195.

6 Si autem in ipſo actu ſcrutinij manifeſtatio ſuffragij fit ab electore publicè, ita vt ab alijs vltra ſcrutatores audiatur,tunc electio ſic celebrata non tenet ſecundùm Nauarr.lib.1.conſil.9. num.3.de elect.Rodriq.tom.2. q. 51.art.9.Manual.prælat.tom.2.q.23.artic.19.& Elector ſic publicans priuandus eſt eligendi poteſtate pro illa vice harum de benefic.par.5.cap.4. num.195. niſi ignorantia probabili excuſaretur.

SVMMARIVM.

1 *Libertas requiritur in electione.*
2 *Electio actiua an poſſit reſtringi ad certum numerum perſonarum.*
3 *Electio paſſiua an poſſit reſtringi ad certum numerum.*
4 *Conſuetudo vel ſtatutum an operetur, vt Electores compellantur ad eligendum certum numerum.*

Qualis coactio, ſeù reſtrictio libertatis vitiet electionem ad intellectum text. in cap. cum terra de elect.

RESOLVT. XLIX.

1 EX text. in cap. cum terra de elect. ſumitur regula electionem eſſe in libertate eligentium cap. cum dilectus de conſuet. in fin.ibi liberam habent; etiam ſi eſſet conſuetudo in contrarium d.cap.cum terra: Vnde ſi facultas eligendi, ita reſtringatur, vt certum genus perſonarum, imò vna perſona eligi non poſſit,non dicitur libera electio l.nec ſolum, l.imò ff.de opt.leg.Gonzal.ſuper reg.8. Cancell.gloſ.53.num.25.& Rot.deciſ.6. part.1. in recent. quod præcipuè habebit locum in ele-
2 ctione actiua pertinente ad totam Congregationem, vel Capitulum,quia non poteſt reſtringi talis electio ad certum genus perſonarum illius Congregationis, aliàs electio eſt nulla; cum enim Capitulum, ſeu Congregatio habeatur pro vnica perſona l. mortuo ff. de fideiuſs.,hoc eſſet ſcindere in partes vnam eandemque perſonam,vt poſt Lap.Clem.plures num.4.in fin.Card.in §. quibus num.3. q.3.de Iurepatr.Lambert.de Iurepatr.lib. 2.part.2.q.3.art.6.in fine, declarauit Rota in vna Valleſoletana præheminentiarum 29. Martij 1604. coram Pamphilio.

3 Quò verò ad electionem paſſiuam; Si electores metu cadente in virum conſtantem Statuto, vel approbata conſuetudine compellantur ad eligendum ex certo genere perſonarum, valet electio; & ratio eſt, quia non adimitur omninò libertas eligendi Panorm. cap. licet num.12.de elect.Calder.cap.cum in Iure nu.9. de elect. Ancharan. d.cap.cum terra num.2. Biar.in direct. elect. part.1.cap.6.Cuch.inſtit.matrim.lib.4. tit.de elect.num. 106. Alter.de cenſur.tom.2. de ſuſp.diſput.13. c.5.§.poſt pœnam impoſitam Tuſc.concluſ.61. lit E. & Nauar.lib. 1.conſ.7.de conſtit.qui num.2.benè ſubiungit poſſe profectò eligi alium extra dictum genus perſonarum, vbi intra illud non reperiretur dignus, quia numquam eligendus eſt indignus D.Thom.2. 2. q.63 art.2.per text.in l.honor §.gerendorum, ff.de muner.& honor.; Bal.conſ. 318. lib.3. Tuſc. concluſ.73. num.4. lit.E & eligere indignum eſt contra Ius diuinum naturale, & Pontificium teſte Salon.2.q.63.art.2.controu.3.

4 Si autem electores compellerentur ſtatuto, vel conſuetudine eligere aliquem certum numerum, ita vt penes Capitulum non reſideret poteſtas eligendi,ſed penderet ex voluntate tertij, talis electio vtique erit ipſo Iure nulla, illudq; ſtatutum, & conſuetudo ſunt nulla d. cap.cum terra latè Pariſ.de reſignat. benefic.lib.13. q.2. num.15. Idemque eſſet, ſi metu cadente in conſtantem virum Electores compellerentur c. vbi periculum §.cæterum de elect in 6.gloſ.4. in capit. bonæ verbo metuebant de elect Alex.conſ.98.num.5 Rebuff.conſtit.Galliæ tom.2 tit.de reſciſs contract art.vnico, gl.22. num.6. Guttier.conſ.16.num.11.vt refert Berrach.in ſuo repertorio verb. electio qualiter verſ.35. Nau conſ.5. num.1. de elect.Sanch.de matrim.lib.4.diſp.1.nu.18. Suar tom. 5.diſp.3.ſect.3.num.14.Alter.de cenſur.vbi ſupra, & tenuit Rota loc.citat.coram Pamphilio de anno 1604. Et non ſolum habet ſibi locum ſi coactio fiat ad vnum determinatum, vel ad duos ob verba text. d.cap.cum terra ibi, (duas perſonas) ſed etiam ſi coactio fiat ad tres vel quatuor certas, & determinatas Roderic.to.2.q.52. art.11.Manual.prælat.tom 2.q.23.concluſ.3.

SVMMARIVM.

1 *Subornationis genus quotuplex.*
2 *Subornatio vel bona, vel mala.*
3 *Subornatores quando peccent, vel non.*
4 *Subornantium pœna. quænam ſit.*

Ex qua ſubornatione vitietur electio, & de pœna ſubornantium.

RESOLVT. L.

1 SVbornationis genus duplex in Iure reperitur, nempè bonæ, & malæ, vt inquit Nauar.conſ.20.n.8.de ſent. exom. quem ſequitur Rodriq.tom.2.q.56.art.1., nam illa, quæ in alicuius animum inducitur verum in bonum finem, eſt bona; illa verò qua conſulitur falſum in malum finem, vtique eſt mala, atque adeo diabolica, & ex qua multa ſequuntur inconuenientia, quæ recenſet idem Nauar coment.3.de regul.

2 Malum autem genus ſubornationis, aliquādò fit verbis, aliquandò verò muneribus, ideſt quando dantur munera electoribus, vt eorum beneuolentia, & gratia aucupetur ad effectum conſequendi ipſorum ſuffragia; & de hoc genere ſubornationis poteſt intelligi illud Exodi 23. (nec accipies munera, quæ etiam excæcant prudentes, & ſubuertunt verba iuſtorum) dictumque genus dicitur minus propriè ſimonia, vt patet ex Rodriq.tom.3. q.63.art.4.& apparet ex Bulla Clem.VIII.
3 de largi.mun. Suadere igitur electoribus virtutes veras quibus eligendi ornantur, & vitia nota quibus notantur, vt dignus digno, & indignus indigno, & dignior minus digno præferatur, eſt ſanctum Nau.d.conſ.20. & è contra ſuadere virtutes falſas, & diſſuadere vitia nota, vel donis ſubuertere mentes electorum, quo indignus digno, minus dignus digniori antepbnatur eſt impium, & inde vitiatur electio.

4 Ex prementionata etiam Bulla colligitur pena ſubornantium, vt in § 22. cuius tenorem placuit nobis hic inſerere (vt omnis officiorum ambitus occaſio precludatur, caueant omnes à directa, vel indirecta vocum, ſeu ſuffragiorum procuratione, tàm pro ſe ipſis quàm pro alijs, tum in capitulis locorum, tum in cæteris, præſertim generalibus Capitulis, aut Congregationibus, ſeù alibi. Quicumque ſecus fecerint; præter alias pœnas, & cenſuras hactenus contra huiuſmodi ambientes inflictas, quas in ſuo robore permanere volumus, in pœnas priuationis officiorum, quæ obtinent eò ipſo incidant, & ad futura quæcumque pariter inhabiles habeantur, ſuper quo cum eis diſpenſari à nemine poſſit, niſi à nobis, vel à ſucceſſoribus noſtris, & pro qualitate culparum grauius etiam plectantur. Porrò ſupradictas omnes pœnas ad complices, & ſimpliciter ſcientes, & non reuelantes extendimus.

Cum autem dictæ conſtitutionis decretum fuerit confirmatum à ſacra Congregatione die 21. Septembris anno 1624. ex motu Sanctiſſimi Domini noſtri Vrbani VIII. non reſtat aliquid dubitandum.

SVMMARIVM.

1 *Confirmatio electionis eſt de ſubſtantia.*
2 *Electio confirmanda eſt à Superiore, eoque recuſante cogi poteſt.*
3 *Confirmatio immediatè ſpectat ad Superiorem.*
4 *Forma confirmationis, quæ ſit.*
5 *Electus eſt examinandus à confirmatore.*
6 *Electio non eſt nulla, caſſata confirmatione.*

Confirmatio electionis an ſit neceſſaria: & Ad quem pertineat confirmatio electionis, & an annullata confirmatione efficitur nulla electio canonicè facta?

RESOLVT. LI.

1 DE tribus hic quæro; quo ad primum reſpondeo confirmationem electionis eſſe neceſſariam non ſolum ex parte electi, ſed etiam ex parte confirmatoris cap.fin.de elect.in 6. cap.poſtquam eodem tit. Rot.dec. 240. num.12.coram ſanctiſſimo Gregorio XV., & allegans aduerſus hoc contrarium, non eſſe audiendum tenet gloſ.in cap.vnico verſ.nam confirmatio de poſtul.
2 prælat.in 6., imò ſi ipſe Superior, ad quem ſpectat (vt infra dicemus) nollet confirmare, poteſt compelli per eius ſuperiorem, vel ei præfigi terminus cum comminatione, ſeù intimatione, quòd niſi infra talem terminum confirmet, ſuperior Iure deuoluto hoc faciet gloſ. in rubr.de poſtul.prælat.Panorm.in cap.cum nullus cap. paſtoralis de Iurepatr., licet enim ad conferendum, & eligendum ſit tempus à Iure præfixum, tamen ad confirmandum non repetitur tempus præfixum à Iure, ita Panorm.in cap. poſtquam in fin. de elect. & ideò oportet, vt modo explicato procedatur, cum confirmatio electionis reguletur ſicut appellatio, quæ deuoluitur ab Inferiore ad ſuperiorem Rot.decis.615.nu.3. quæ eſt apud Seraphin.par.1.

3 Quo ad ſecundum, ſentio confirmationem electionis ſpectare immediatè ad ſuperiorem electi, vt rectè annotauit Panorm.in cap.Monachi § prioratus num.10. de ſtat.monach.per cap.cum ad monaſterium §.nec alicui eod.tit. Cuch.inſtit.maior.lib.4.tit.de confirm.& cõfirm.poteſt.n.1.; niſi aliter Iure ſpeciali, vel cõſuetudine cautum ſit ſecundum Franch. March. deciſ.940. part.1. Vnde electiones exemptorum, qui immediatè ſubſunt Papæ confirmantur ab ipſo Summo Pontifice, vel à Legato de latere ſi reperiatur in ea prouincia cap.ſi Abbatem de elect.in 6.

4 Et ad effectum huius ſecundi capitis eſt ſciendum non eſſe à iure præſcriptam formam confirmationis, ſed ſufficere aliquod ſiuè dictum, ſiuè factum, quo ſuperior declararet voluntatem ſuam confirmando Oldrad. conſ. 146. num.6., vt erit inſtallatio ſiuè intronizatio, & huiuſmodi Rota deciſ.16. de conceſs. præbend. innou. & deciſ.261.num.3. coram Card.Mantica. Et munus confirmatoris eſt diligenter examinare electum, & proceſſum electionis, etiam ſi nihil obiiceretur electo c. cum nobis c. venerabilem de electiō.clem.cũ iũ §. demum de verb. ſignif.; alias confirmatio viribus non ſubſiſtit cap.nihil eſt de elect.cap.fin.eod.in 6. Azor.part.2.lib.6. cap.16.q.6.

Ad tertium etiam quæſitum venio. Præſuppoſito quod confirmatio caſſatur, vel caſſa nunciatur, vt puta quia fuerit facta pendente appellatione ad Apoſtolicã Sedem, & propterea ipſe qui confirmauit non habuerit poteſtatem confirmandi. An in huiuſmodi contingentia annulletur quoque electio alius canonicè facta. Dicas pro parte negatiua per text. in cap. ſi confirmationem de elect.in 6. cenſuit Rot.deciſ.1274. num.2. apud Seraphin., ex eo quòd electio, & confirmatio ſunt actus diuerſi, & à diuerſis procedentes cap. fin. de tranſlat. Epiſc. Et ideo non ſequitur, quòd ſecundo amoto, amotus ſit quoque primus, quia ſunt ſecreta, ideſt ſeparata, & ſecretorum, ideſt ſeparatorum ſeparata debet eſſe ratio, l.ſi maritus C.de donat.inter vir.& vxor.l.de bonis in princ. ff.ad Carbon.nec vtile per inutile vitiari debet vulg.cap.vtile de reg.iur.in 6.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio text. in cap. vt circa de elect. in 6. eſt ſeruanda etiam à procuratore num.4.*
2 *Forma præſtandi iuramentum præſcripta in cap. vt circa, eſt obſeruanda.*
3 *Forma d.cap. eſt ſeruanda ab eo, qui contra certam perſonam ne ab alijs eligatur antequam fiat electio appellauerit ad ſedem Apoſtolicam.*
5 *Appellatio, vel exceptio nullitatis electionis infra quod tempus opponi debet.*

Exceptio

Digitized by Google

Exceptio nullitatis electionis quomodo opponatur; & infra quod tempus.

R E S O L V T. LII.

1 DVæ ſunt partes huius articuli, quarum altera reſoluitur per text. in cap. vt circa de elect. in 6. vbi appellantes contra electiones, omnia quæ obijcere intendunt contra perſonam vel formam, tenentur exprimere, & iurare quòd illa credunt vera eſſe, & ea ſe poſſe probare: ſuper non expreſsis, ipſi, vel adhærentes eis non audientur, niſi de nouo emergant, vel perueniant, vel ſuperueniat probandi facultas, ſuper quo iurare debebunt. Vnde id quod dicitur de præſtando iuramen-
2 to; ibi eſt præſcripta forma, ad vnguem ſeruanda, cum ad ſedem Apoſtolicam appellatur, vt non ſit ſuper obiectis, vel expreſſis huiuſmodi audiendus quis; & ſi hoc modo iurauerit, videlicet, quòd illa, quæ in ſua appellatione expreſſerat, vel ea quæ de ipſis deberent ſufficere vera eſſe credebat; & ſe poſſe probare; cum non ſimpliciter (vt ex prædicto textu tenetur) iurauerit, ſed indeterminatè, & diſiunctiuè, cap. is qui contra de elect.
3 in 6. Quod etiam procedit, etiam ſi quis contra certam, & nominatam perſonam, non ab alijs eligatur ad Sedem Apoſtolicam antequam fiat electio duxerit appellandum; debet enim per omnia in appellando ſeruare formam dicti decreti, ac ſi electione iam facta eum contingeret appellare, alioquin non obſeruans, pœnæ conſtitutionis eiuſdem ſe nouerit ſubiacere d. cap. qui con-
4 tra. Illudque pariter habet locum nedum in ipſo appellante, ſed etiam in ipſo Procuratore ad appellandum ab electione dato, ita vt non aliàs cenſeatur idoneus, ſi omnia quæ in formam, vel in perſonam intendit opponere, & propter quæ appellare deſtinat ſingulariter, & clarè ſint expreſſa in inſtrumento procuratorio, & niſi habeat ſpeciale mandatum ad iurandum corporaliter in eorum animas, quorum procurator exiſtunt, quod ipſi credunt expreſſa vera eſſe, & ſe poſſe probare cap. procurator de elect. in 6. Imò appellans non eſt poſt modum audiendus in proſecutione negotij, ſi criminum, vel defectum expoſitorum debitas circumſtantias omiſit exprimere, etiam ſi poſtea iuramento affirmet ipſam criminum circumſtantias, earumvè probationes ad ſe non perueniſſe clemen. conſtitutionem de elect. in 6.

5 Ad alteram partem argumenti deueniendo reſpondeo cum text. in cap. cupientes de elect. in 6. vt tam oppoſitos, quàm opponentes ſi duo tantum, vel ſi plures, duo ad minus ex ipſis opponentibus expenſis ipſorum opponentium proprijs cum actis, & munimentis plenè inſtructi compareant coram Summo Pontifice infra idẽ tempus, infra quod electi ab ipſa ſancta Sede confirmandi venire obſtringuntur, vt vel negotium plenariè inſtruat, vel Sedes eadem valeat per ipſos informari, an Eccleſiarum vtilitate perpenſa, & alijs inſpectis circumſtantijs ſuper habendis aliquibus probationibus, ſeu quibuſcumq; alijs ſit alibi facienda commiſſio, vel an æquitate ſuadente partes potius apud Sedem ipſam in probationibus, & alijs ſint arctandæ d. cap. cupientes §. ſi verò vbi gloſ verb. compareant.

Quare tempus, quod præfigitur electis, infra quod tenentur opponentes ſe præſentare conſpectui Apoſtolico eſt, vt infra menſem vnum ad Sedem Apoſtolicam iter arripiant, poſt quod alterum quoque ſpatium conceditur ex itineris longinquitate moderandum ad effectum ſe præſentandi: Poſt quod iterum dantur viginti dies, vt in eis, vel perſonaliter compareant, vel ſi impediti, quò minus comparere poſſint, proponant impedimenti cauſam, ad quàm probandam permittuntur alij quindecim dies. Et ſi admittatur procuratorem poſtea ſufficienter inſtructum mittere, niſi ceſſaret ipſa cauſa, quia tunc accedere ipſimet perſonaliter tenerentur. Aliàs ipſi opponentes (quo ad ſe) priuantur à proſequutione totius proceſſus, & alijs pœnis contentis in dict. cap. cupientes.

S V M M A R I V M.

1 *Regularis non poteſt amoueri à dignitate per ſuum ſuperiorem abſque iuſta cauſa.*
2 *Priuatio tituli imponitur ſolum in caſibus à iure expreſſis.*
3 *Electiua beneficia, ac dignitates, quæ dicantur.*
4 *Regulares poſſunt amoueri à dignitatibus, & beneficijs manualibus abſque cauſa.*
5 *Beneficia manualia, quæ dicantur.*

An regulares electi, & confirmati ad dignitates, & prælaturas, poſſint ad libitum ſuorum Superiorum ab eis amoueri abſque cauſa.

R E S O L V T. LIII.

1 VT veritas eluceſcat iſtius articuli, diſtinguo quod vel agitur de beneficijs, ſeu dignitatibus electionis: Et dico nullum beneficiatum, ſiuè Prælatum regularem poſſidentem beneficium, ſiuè dignitatem regularem electiuam poſſe ab ea amoueri abſque rationabili, & iuſta cauſa, cap. monachi in fine de ſtatu monach. vbi gl. verb. non mittentur, cap. nullam poteſtatem 18. quæſt. 2. Azor. part. 2. lib. 3. cap. 16. quæſt. 15. & communiter Doct. teſte Rota decis. 772. num. 3. part. 1. diuerſ. & ratio eſt, quia quamuis religioſi quid proprium habere nequeant, attamen Superiores religionum, qui ius amouendi habere prætendunt, cenſentur prohibiti à Summo Pontifice per d. c. Monachi, vt non poſſint amo-
2 ueri niſi ex iuſta, & rationabili cauſa. Et licet pœna priuationis tituli nunquam veniat imponenda, niſi in caſibus in iure expreſſis, cap. facilè peruerſum eſt diſtin. 56. Craſcent. decis. 9. num. 1. de probat. Veral. decis. 98. nu. 3. pag. 5. Rota decis. 18. num. 6. apud Seraphin. & in vna Aſten. fructuum 17. Martij 1613. coram Manzanedo; Attamen Prælati, & beneficiati regulares de facili, & ex leuioribus cauſis poſſunt amoueri à ſuis prælaturis, etiam electiuis, cap. per tuas in fine de ſimon. cap. qualiter, & quando in fine de accuſat.

3 Pro intellectu verò ſupradictorum eſt ſciendũ, quòd beneficia, prælaturæ, & dignitates electiuæ appellantur perpetua Panormit. d. cap. Monachi, de ſtat. Monach. Sylua de benef. part. 3. quæſt. 68 num. 2. Caſſador. dec. 4. num. 3. & Rota, decis. 296. num. 7. coram Coccino Domino meo obſeruandiſſimo; ratio eſt, quia generaliter perpetua cenſentur, quæ adimi nequeunt, niſi certis de cauſis à iure conceſſis, gloſ. in clement. 3. quia regulares de ſupplend. negligent. prælat. & in Clement. 2. & ſi principalis verb. electio de reſcript., ſed electiua ſunt huiuſmodi d. cap. monachi in fine, ergo.

4 Vel ſumus in caſu prælaturarum dignitatum, & beneficiorum manualium, & tũc Superiores poſſunt amouere beneficiatos, ſiuè Prælatos manuales de ſuis beneficijs, ſeu dignitatibus manualibus quomodocumque, & qualitercumque ipſis placuerit, etiam ſine cauſa, nec ipſi Prælati manuales poſſunt conqueri contra Superiores cap. cum ad monaſterium, §. tales in fine iuncta gl. verb. perpetuò de ſtat. monachi, ita voluerunt Sylua de benefic. part. 3. quæſt. 68. in fine, Rot. decis. 6. de reſtitut. ſpoliat. in nouis, & decis. 1. verſ nec ſeruamus eodem titulo in antiquis, & decis. 778. num. 1. par. 1. diuerſ. vbi refertur ſic reſolutum in vna Burgenſ amotionis Magiſtri Cappellæ, 11. Decembris 1591. coram Cardinali Blanchetto.

5 Dicuntur manualia beneficia, & dignitates cætera omnia beneficia regularia præter ſupradicta Clem. 2. vbi gloſ. verb. per electionem de reſcript. Bellamer. decis. 203. Rota decis. 772. num. 1. par. 1. diuerſ. & dec. 20. num. 4. par. 1. in recent., niſi aliud cautum eſſet ex ſtatuto

tuto priuilegio, vel conſ·etudine, ſecundum tradita per Gonzal.ſup.reg.8. Lancellot.gloſ.5. §.6.num.8. & 59.

SVMMARIVM.

1 *Inhabilitas reſultat ex ſimonia.*
2 *Electio facta per ſimoniam eſt ipſo iure nulla, & amplia, vt num.3. & 4.*

Electio Regularium per ſimoniam facta, an ſit nulla ipſo iure.

RESOLVT. LIV.

1 IN facti contingentia præmittebam ſimoniam, ſiuè conuentionalem, ſiue realem repellere ſimoniacum ab aſſecutione beneficij nondum obtenti, & reddere inhabilem non ſolum ad illud, ad quod facta fuerit conuentio; verum etiam ad alia obtinenda Diaz.in direct. elect. part.2. cap.28. Caſſador.deciſ.5. de conſtitut.Sarnen. de triennali quæſt.12. in fine. Zerol. in praxi Epiſcopali parte prima, verb. ſimonia, §.9. Nauarr.in repetit. cap.finali num.28.de ſimonia,& in cap. ſi quando de exception. cap.4. de reſcript. & cap.23. num.103. & in varijs Conſil. de ſimon.Gonzal.loc.ſupr.cit.num.70.Rota deciſ.83.lib.1.& deciſ.145. & 150.lib.3. diuerſorum.

2 Et ad caſum ſuprapoſitum dixi pariter omnem electionem, ſeu prouiſionem, nominationem, inſtitutionē, vel collationem, qua quis ad beneficium Eccleſiaſticum per ſimoniam realem aſſumitur, eſſe ipſo iure nullam, & inanem, & per conſequens huiuſmodi ſic ſimoniacè prouiſum, ſeu electum priuari ipſo iure beneficijs, itaut impetrari poſſint, etiam abſque alia declaratione, quæ poſt impetrationem fieri poſſet extrauag.cum deteſtabile de ſimonia extrauag. Mart.V. quæ incipit multæ in Concil. Conſtant.ſeſſ.43.& alia extrauag.eiuſdem Pontificis cuius initium damnabile, Azor.par.3.cap.20.q.8. & ita cum eodem hanc aſſertionem ſuſtinent Felyn.& alij in cap inſinuatum nu.5. & in cap.de ſimoniacè nu.6. de ſimonia, Rebuff. in praxi titulo de ſimonia in reſign. num.7.8.& ſeqq.Mariſcot.lib.2.variar. reſol.c.35.nu.11. & ſeqq. Suarez cap.57. num.22. & eſt communiſſima ſententia.

Ampliatur tamen ſupradicta concluſio pluribus modis, &c.

Primo dictam aſſertionem ſibi vendicare locum tàm
3 in ſimoniaco occulto, quàm notorio, vt apertè habetur ex littera d. extrauag. cum deteſtabile ibi tàm manifeſtum, quam occultum; & confirmat Rebuff. nu.12.Sylua de benef.part.3.quæſt.2. num.58. Suarez c.57. nu.27. & Mareſcot. num.12.

Ampliatur ſecundo, vt dicta aſſertio procedat etiam ſi ſimonia commiſſa fuiſſet cum vno ſolo ex multis electoribus, quorum maior pars aliàs eundem quoque elegiſſet dicto cap.nobis, vbi Panormit. num.2.de ſimon.& in cap. cum ſuper num.4.de confeſſ.Rota dec.516.nu.1. coram eminentiſſimo Cardinali Seraphino, & Nauar. multis allegatis cap.25.num.113.qui meritò addit ſecus eſſe dicendum, in foro conſcientiæ concordat Garci.de benef.d.cap.1.num.10.

4 Ampliatur tertio eandem aſſertionem procedere etiam ſi ſimonia commiſſa fuiſſet cum electoribus, vt hucuſque dictum eſt ignorante electo dicto cap. nobis de ſimonia, Suarez cap.57. num.35. & ſeq. vbi de communi, Leſſius de iuſti. lib.2. cap.35. nu.142. Rota in vna Maſſanen. Cappellan.coram Vortia, & dec.191.num.5. par.1.diuerſ. quas refert, cum multis alijs, Garzias nu.6.; & nedum procedit, vt dictum eſt, ſed etiam ſi ſimonia commiſſa fuiſſet cum amico, ſeu Conſiliario electorum, vel alicuius electoris ignorantibus, & electo, & electoribus, Summa Corona part.3. tractat. de ſimonia nu.3. & Garzias num.9. vbi quoque addit hæc omnia veritatem habere, licet electores aliàs eſſent, vel fuiſſent electuri eumdem ſi etiam moti fuerunt conſilio, & interceſſione illius ex gl.& Felyn. in dicto cap. nobis in fine.

SVMMARIVM.

1 *Electus prohibetur adminiſtrare pendente exceptione contra electionem ſi nondum inceperit adminiſtrare; declara, vt num 3.*
2 *Iuriſdictio delegati re integra expirat morte delegantis.*

An pendente exceptione contra electionem electi ſolemniter factam, poſſit interim electus exercere.

RESOLVT. LV.

POſſet, & ſolet aliquando dubitari in præſenti materia electionis, ſi facta ritè electione, contingat quòd contra illam opponantur exceptiones, an interim poſſit electus exercere officium; & reſolutio huius quæ-
1 ſtionis negatiua erit, quòd electus dum pendent dictæ exceptiones, nec officium exercere valeat, nec poſſit iuramentum ſubire, quouſq; ad finem determinetur controuerſia, ex doctrina Speculat.lib.4.titulo de exception. §. nunc dicendum nu.16. vbi format hanc quæſtionem, quod ſi Titius fuit electus in poteſtatem cuiuſdam Caſtri, & quidam ſe huic electioni opponunt, dicentes eam non valere, pendente lite non debet exercere officium, ſi non inchoauit exercere l. qui ſtatus, §. de re milit., ſecus verò ſi inchoauit, l. §.penult. ff.nihil innou. appellat. pendent. l. reus. §.1.ff.de muner. & honor. Roman.ſingul.438. & Pariſ.de Iudic. Pap. accuſat. fol.47. & ratio rationis poteſt eſſe, quam res non eſt integra, argum.cap. licet, cap. gratum, & cap.relatum de offic. delegat., vbi
2 Iuriſdictio delegati morte delegantis expirat ſi res non erit integra.

3 Tu autem animaduertas, quòd dicta exceptio debeat eſſe talis, quòd neceſſariò inferat delictum, & non poſſit aliud importare, nec ſufficit quòd prima facie ſonet in delictum, tradit Innocent. in cap. ſuper his de accuſat. quia quilibet præſumitur idoneus ad officia, & beneficia, gloſ. eſt optima in c.bonæ memoriæ de elect. verb. per rerum naturam; & ſemper electus præſumitur bonus, & dignus, & electus contemplatione meritorum, cap.miramur 61.diſt., vbi notat gloſ.verb.pro laboribus, quòd eò ipſo quod quis eſt electus præſumitur eſſe melior alijs, & ad id Iura allegat, eſt etiam textus in c.cum in cunctis de electione, cap.cum in iuuentute de præſumpt.& qui dicit contrarium, legitimè probare debet, cap.vnico de ſcrutin.cap.final.de præſumpt.cum alijs de quibus per Maſcard.concluſ.592.& 878.lib.2.& faciunt adducta per Franc. deciſ.8. vbi Nouarius cum additione pulchra cumulat.

SVMMARIVM.

1 *Maior ætate præfertur in prærogatiua ſedendi ei, qui primò fuerit adeptus poſſeſsionem officij.*

An in electionibus ſit præferendus maior ætate in prærogatiua ſedendi alteri, qui primò fuerit adeptus poſſeſsionem officij.

RESOLVT. LVI.

EST adeo verſata apud homines materia iſta electionis, quòd ex ea multa quippè dubia oriri ſolent: & inter alia, poſſet quæri an ex duobus officialibus, maior
1 ætate ſit præferendus in prærogatiua ſedendi alteri, qui primò fuit adeptus poſſeſsionem officij; ad quod reſponderem ſi de hoc fuiſſem interrogatus, eſſe præferendum maiorem ætate, ex quo in honoribus, officijs, & Magiſtrati-

Digitized by Google

ſtratibus, ſeniores iunioribus ſemper ſunt præferendi, l.& qui originem §.Præſes ff.de muner.& honor.2. C de primicer.lib.12. l.ſancimus C.de conſul.eo.lib 12.cap. ſin.vlt.75. diſt. & Eccleſiaſt.22. ibi (loquere maior natu decet enim, &c.) & Numeror., vbi Moyſes iuſſu Domini ſeptuagnita viros ex omni populo ſeniores delegit, qui ſecum regerent, iudicarentq; populum; Et facit illud Iob.cap.12. (in antiquis eſt ſapientia, & in multo tempore prudentia,)& ibidem cap.32.annorum multitudo docet ſapientiam, & Eccleſiaſt. c.15. quàm ſpecioſis veteranis ſapientia, & glorioſus intellectus: Vnde Bald. in l.1.col.4.verſ.ſed pœnè robuſtus C. vnde vi, inquit vires pollere in iuuenibus, & prudentiam in ſenioribus, vt hæc & multa alia cumula: Tiraquell in tract. de primogen in præfat. à num 89. Diu. Hieronymus ad Neapotianum de vita Clericorum omnes, inquit pœnè virtutes corporis mutantur in ſenibus, & creſcente ſola ſapientia, decreſcunt ceteræ virtutes, & paulò, poſt ſenectus ætate fit doctior, proceſſu temporis ſapientia, & facit etiam illud Senecæ lib. de virtutibus c.1. (Prudens fallere non vult, falli non poteſt.)

Et quamuis in contrarium poſſet adduci text.in l.1.ff. de alb. ſcrib. & l.1. C.de conſul.lib.12. & in c.ſtatuimus de maior.& obed.ex quib.colligitur, quòd ille, qui primò fuit adeptus locũ preferri debeat in loco.& in prerogatiua ſedẽdi tanquã dignior, & antiquior; Et antiquior non dicitur ætate, ſed gradu, & dignitate, vt notat gl. in c.fi.de conſuet.in 6., & dato etiam quòd poſterior in gradu eſſet ditior, vel nobilior, iſtæ qualitates non tollunt prærogatiuam temporis, vt notanter tradit Innoc.d. cap.ſtatuimus, & Gam.deciſ.1.num.5.

Tamen reſponderi poteſt, ꝙ ſolummodò procedit, quando munus, quod explicandum eſt commodius per Iuniores tractari poteſt, quia fortè magis conſtant robore viribuſque corporis, quàm animi; ad id enim magis aſſumendi ſunt iuniores, quàm ſeniores, vt notatur in l.cum quid ff. ſi cert.petat & ibi Aret.& Salyc.Florian. in l. fin.in fine; ff. de fide inſtrum. argum l.præcipimus, ff.de ædilit.edicto l.ob carmen §.fin.ff.de teſt. In alijs autem muneribus, quæ conſiſtunt in animo, conſilio, & prudentia, ſeniores ſunt præferendi iunioribus ex tex. in l ſi qua C.de Iudæis.

PRAXIS ÆTATIS.

SVMMARIVM.

1 *Generales, & Prouinciales, cæterique iuriſdictione, quaſi Epiſcopali gaudentes triginta annorum ætatem habere debent.*

2 *Aetas ad prioratum, & Guardianatum qua requiratur, & qua ad diffinitoratum num.3.*

4 *Declaratio Sacra Congregationis reportatur.*

Quæ Ætas requiratur in promouendis ad dignitates, & perſonatus regulares?

RESOLVT. LVII.

1 EX Miranda in Manual prælat. tom.2. q.3. art.1. concluſione 2. & Azor. part.2.lib.6. cap.5.quæſt 1. percipitur Generales, Prouinciales. cætetoſque iuriſdictione quaſi Epiſcopali gaudentes debere eſſe maiores triginta annis, ita vt trigeſimum annum exegerint, prout de aſſumendis ad Epiſcopalem Cathedram decernitur in cap.quicumque, & cap.Epiſcopus diſt.77.cap.cum in cunctis de electione, Concil.Trident.ſeſs.7. cap.1.& ſeſs 24. cap.12. de reformat. & in Conſtitutione Greg. XIV. de forma faciendi proceſſus ſuper promouendis ad Eccleſias Cathedrales, quæ incipit onus Apoſtolicæ ſeruitutis.

2 Ad Prioratum verò, Propoſituram, Rectoratum, Guardianatum, & alias dignitates, quibus animarum cura ſubeſt, non poſſe promoueri niſi qui vigeſimumquintum ſuæ ætatis annum ſaltem attigerit, idest incæperit d cap.cum in cunctis, §.inferiora; cap.licet canon de elect.in 6. Concilium Tridentinum d.c.12. Panorm. in cap. ſuper inordinata num.9. de præbend.Nauar.lib. 1. conſ.4. tit.de ætate, & qualitate, Rodriq.tom.1.q.15. art.2.& Garz.de benef.par.7.cap.4.num.41.

3 Ad definitoratum verò, cæteraſq; dignitates, & perſonatus, quibus nulla animarum cura competit, non poſſe minores 22. ſuæ etatis anno aſſumi habemus ex Concilio Tridentino d.c.12. Et licet Henriquez lib.14. cap.8. §.10. in fin. in gloſ. lit.X. & Emmanuel Sà verbo beneficium num.31. aſſerant prædictum vigeſimumſecundum annum requiri incæptum, non expletum: Tamen tenendum eſt illa Concilij verba, viginti duobus annis, non minores aſciſcantur innuere viginti duos annos debere eſſe completos, prout ita eademmet verba declarauit ſacra Congregatio eminentiſſimorum
4 Cardinalium Concilij Interpretum, vt infra. *Congregatio Concilij cenſuit requiri ætatem viginti duorum annorum completam A.Card.Carrafa. Item Epiſcopo Abulenſ. Illuſtriſſime, & Reuerendiſſime Domine vt frater, dubitationi amplitudinis tuæ nomine propoſita ſuper ætate, quæ per Concilium Trident. cap 12. §. ad ceteras autem dignitates, &c. ſeſs. 24. de reformatione requiritur in ijs, qui dignitates, vel perſonatus, quibus animarum cura nulla ſubeſt obtinere volunt; Congregatio Illuſtriſſimorum Patrum eiuſdem Concilij Interpretum ita reſpondendum duxit, nempè decretum illud eſſe intelligendum de anno vigeſimoſecundo completo, quod reliquum eſt, Deum amplitudini tuæ propitium in omnib. precamur Romæ die 24.Septembris 1593. amplitudinis tuæ Illuſtriſſime, ac Reuerendiſſime vti frater ſtudioſiſſimus Hieronymus Card.Matthæus.*

SVMMARIVM.

1 *Aetas quatuordecim annorum requiritur ad obtinendum Canonicatum in Eccleſia collegiata.*

2 *Declaratio Sac Congreg.ad id adducitur.*

3 *Epiſcopus diſpenſat quoad Canonicatum in collegiata cum illegitimo.*

4 *Portio dimidia dicitur de inferioribus beneficijs Eccleſia.*

De Ætate requiſita ab obtinendum Canonicatum in Eccleſijs collegiatis.

RESOLVT. LVIII.

1 DIcebam in caſu occurrenti ſufficere ætatem quatuordecim annorum ad obtinendum Canonicatum in Eccleſijs collegiatis, nec eſſe neceſſariam ætatem requiſitam in Canonicatibus Cathedralium prout ita in terminis, eminentiſſimorum Cardinalium Congregatio cenſuit declarando cap.12. ſeſſione 24. de reforma-
2 tione, per hæc verba. *Huiuſmodi Concilium nihil innouauit ſuper ætate promouendorum ad Canonicatus Collegiatarum Eccleſiarum*, & iterum in hoc capitulo. *Quo ad ætatem illius, qui promouendus eſt ad Canonicatum Eccleſia Collegiata nihil diſponitur*; Sicut neque hodie requiritur maior ætas 14. annorum ad obtinendam dimidiam portionem in Eccleſia Cathedrali; nec tales dimidiæ portiones Eccleſiarum Cathedralium habent annexum Ordinem ſacrum, vt pariter prædicta ſacra Congregatio cenſuit dicens. *Licet portiones habere debent annexum ordinem ſacrum dimidia tamen portiones huic ordini non ſunt ſubiecta*: Item quo ad dimidias portiones non requiritur ætas requiſita ab Ordinem ſacrum.

Et iuxta ſupradictam principalem opinionem ſentiunt

tiunt Gslet in Margarit.caſ.conſcientiæ,in verbo Canonicus il 3. Piaſeg. in praxi Epiſcopal.part.2. cap.5. num. 21. & alij apud Nouarium in opere noui Iuris Pontificij concluſ.3.ſub num.6.de Ætate.

Ratio prædictorum eſt, eo quia antè Concilium Trident.ſola ætas 14.annorum imò ſeptem duntaxat ſufficiebat inſpecto iure cummuni ad Canonicatus collegiatæ, vel dimidias portiones Eccleſiæ Cathedralis cap. ex eo ibi in pupillari ætate exiſtens de electione lib.6. Abbas in capitul. præterea numero 5. & 6. de ætate, & qualitate, Rota deciſione 1.de ætate, & qualitate in antiquis,Mandoſ.in regula 18.de ætate pro Canonicatibus quæſt. 1. num.3. neque etiam requirebatur alius ordo, niſi ſola tonſura, Abbas, vbi ſupra dicto num.5. in fine Mandoſius d.quæſt.18.à num.4. Boerius deciſ.171.in principio.

Sed Concilium Trident. poſtea in cap.6. ſeſſ.23. diſponit, quod nullus ante decimum quartum beneficium poſſit obtinere., & ſufficit quòd attingat iſtum annum 14.vt etiam cenſuit Sacra Congregatio Concilij; & poſtea in c.12. ſeſſ.24. de refor.verſ.neminem dicit,Neminem deinceps ad dignitatem Canonicatū,aut portionē, recipiant,niſi qui ordine ſacro ſit initiatus quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit, aut in tali ætate, vt infra tempus à iure, & ab hac ſancta Synodo Statutum initiari valeat: in omnibus verò Eccleſijs Cathedralibus, omnes Canonicatus, ac portiones habeant annexum ordinem præsbyterij, Diaconatus, vel Subdiaconatus, &c.

Cum ergo Concilium Trident. non diſponat aliquid de Canonicatibus Eccleſiarum collegiatarum, nec minus de dimidijs portionibus Eccleſiarum Cathedralium ſed ſolum de Canonicatibus, & portionibus Cathedralium; & portionum appellatione,dimidiæ portiones nō comprehendantur maximè in materia correctoria iuris communis, & ſtrictæ c. cui de non ſacerdotali 27. verſ. ſimiliter de præbendis lib.6. ideò nec Canonicatus collegiatæ, nec dimidia portio in Cathedrali non habent Ordinem ſacrum annexum, nec requirunt maiorem
3 ætatem 14 annorum; Ac præterea poteſt Epiſcopus diſpenſare cum illegitimo,vt poſſit obtinere canonicatum, in collegiata Rota adiuncta addit. Papazon. in deciſ.1. num.15.de filijs præsbyterum in nouis poſt Staphilæum ibidem allegatum; Necnon ad obtinendam dimidiam
4 portionem in Cathedrali, cum dimidia portio ſit ex inferioribus beneficijs Eccleſię Cathedralis,vt fuit reſolutū in vna Ciuitaten.dimidiæ portionis 28. Martij 1556. coram Aragon.Gomez.in tractat. de expectatiuis num. 98.Parisius de reſignat.lib.2.q.1.num.117.

SVMMARIVM.

1 *Ætas ſeptem annorum requiritur in ſponſalibus, & debet eſſe completa num.2.niſi parum deficiat num 4.*
3 *Differentia inter ætatem requiſitam ad matrimonium, & ad ſponſalia reponitur.*
5 *Modica non ſunt habenda in conſideratione.*

An ſi vnus dies deficiat in ætate ſeptemnali neceſſaria in ſponſalibus annullentur ipſa ſponſalia.

RESOLVT. LIX.

1 IN ſponſalibus contrahendis ætatem ſeptem annorum requiri probatur in c. ad diſſoluendum de deſponſat.impub.cap.vnico eodem tit.in 6.tex.in l.ſponſalibus, ff.de deſponſ.S.Thomas 4.diſt.27.q.2.& in addit. 3.par.q.43. art.2.Angel.num.5.Sylu.q.2. Armill.num.4. Couar. de ſponſal.1.par.cap.2.numero Flores Theol.q.
2 in 4.diſt.27.ar.4.& omnes, quod ſeptennium requiritur, vt ſit completum S.Thomas relatus, & ſecutus à Syluestro ſupracit., & alij,Couar.ſuper num.2.ex cap.litteras, & cap.ſeq.de deſponſat.impub. Gomez.in clement.2. de ætate,& qualit.niſi malitia ſuppleat ætatem hāc ſeptem annorum, vt apud Couar. de ſponſ. dicto cap.2.S. Thom.4.diſt.27.q.2.art.2 Bald.conſil.44.vol.4. Sot.diſt. 27.q.2.art.2.cōcluſ.11.Syluest.in Summa,in verbo ſpō-
3 ſalia q.2. & differentia eſt inter ætatem requiſitam inter ſponſalia, & matrimonium; nam in ſponſalibus requiritur eadem ætas in vtroq; contrahentium, ſcilicet ſeptennium, in matrimonio verò diuerſa requiritur in vnoquoque, in viro ſcilicet annorum ætas 14.in fœmina verò 12. vt ex S.Thom. & multis tradit Syluester verbo ſponſalia q.2. §.tertium Nauar.cum communi in Manual.cap.22.nu.29.Sot.4.diſt.27.q.2.art.2.ad ſecundum; licet ſponſalia inualida propter defectum ætatis conualeſcent, & fiunt valida adueniente ſeptennio per tacitum contrahentium conſenſum ad ſponſalia deductum, vt probat gloſ. vbi Abb. & Doctores in cap. literas de deſponſ.impub.& probat tex.ſecundum Abb.ibi cap. duo pueri eodem tit. & in cap. vnico eodem tit. in 6.Couar. lib.1.de ſponſ.1.part.cap.2.num.2.
4 Deueniendo ad caſum propoſitum reſpondeo, quòd ſi non ſit ſeptennium completum, ſed parum deficiat,in omni materia, parum pro nihilo reputari, vt in auditione Miſſæ, recitatione horarum, furto, ieiunio, & alijs poteris exemplificare,quę propter paruam quantitatem mortalia, non dicuntur, vt reſoluit Nauar. in Manuali cap.11.num.4.

Et quamuis Abb.ſtrictè loquatur dicens,quòd ſi vnus dies tantùm deficiat,ſponſalia erant nulla, contraria tamen opinio eſt communis,quam tenet S.Thom.relatus, & ſecutus à Syluest. ſupra, Sot.4. diſt.17.q.2.art.2.cum multis alijs ibidem relatis, imò quòd ſi deficeret vna hebdomada, & aliquid amplius, erunt valida imò in rigore, ait S. Thom., valere quamuis contrahantur in medio ſeptimi anni, quod tamen poſtea arbitrio boni viri relinquit iudicandum.
5 Cuius opinionis ratio redditur illa,quia vt eſt vulgatū apud omnes modica non ſunt habenda in conſideratione, nec nocere poſſunt,vt probat Nouarius forenſ. q. 37.& q.54.lib.1.vbi plura cumulat, quæ pro corroboratione huius concluſionis adaptari poſſent.

SVMMARIVM.

1 *Profiteri intendens in aliqua Religione debet habere decimum ſextum annum, & quid in puellis num.2.*
3 *Puella 12.annorum vbi ingreſſa eſt Monaſterium, eiuſdem ſponſus per quod tempus tenetur expectare.*
4 *Profeſſio facta in decimoſexto anno valet, quamuis ſtatuto caueatur, vt in decimooctauo illa emittatur.*

Ætas decimiſexti anni an ſufficiat ad profitendum in Religione, in qua viget ſtatutum, vt illa emittatur in decimo octauo, itaut profeſsio facta in tali tempore non ſit inualida.

RESOLVT. LX.

1 DE iure clarum eſt ætatem decimi ſexti anni completi requiri ad hoc, vt quis in religione profiteri valeat, aliàs profeſſio antea facta ipſo iure eſt nulla, ita Sacrum Concilium Trident.ſeſs.25.de Regular.cap. 15. quod procedat etiam in puellis profiteri volentibus,
2 quia illæ non admittuntur ante decimum ſextum annum, vt aſſerit deciſum Armendariz in addit. ad recopilat.leg.Nau.lib.2. tit.18.l.7.de religionibus nu.41. vbi num.43. dicit nec eſſe diſpenſandum, vt puella, quæ duodecimum annum cōpleuerit poſſit habitum in monaſterio ſuſcipere,firmans pariter num.42.à ſacra Congregatione eminentiſſimorum Cardinalium reſponſum
3 fuiſſe de anno 1580. quòd ſi puella duodecim annorum

marti-

matrimonio coniuncta, & religionem ingreſſa ſit, cogendum eſſe ſponſum per quatuor annos expectare vſq; dum illa profiteatur.

Sed deueniendo ad caſum propoſitum reſpondi validam fuiſſe profeſſionem aduerſus prohibitionem ſta-
4 tuti non annullantis, ſiuè irritantis iam factam, motus ex doctrina Mirand. in ſuo Manual. Prælator. part.1.q. 44.art.2.concluſ.2. iuxta quam ita fuiſſe deciſum ex Atmendariz in addit. ad recopil. leg. Nauar.lib.7. de religionibus nom.14.affirmat Nouarius in iur.Pontiſ.nouo concluſ.9. ſub num.9. tit.de ætate, vbi teſtatur ſic ipſum conſuluiſſe in quodam facto ſibi propoſito à nonnullis fratribus S. Franciſci de Paula, & alia in hac materia vtiliter colligit, vt apud eum.

S V M M A R I V M.

1 *Eligendain Abbatiſſam quam ætatem habere debeat.*
2 *Epiſcopus prohibetur diſpenſare circa ætatem Abbatiſſæ.*
3 *Monialis alterius Monaſterij quãdo eligatur in Abbatiſſam Epiſcopus prohibetur diſpenſare circa ætatem Abbatiſſæ.*

Ætas neceſſaria in illa, quæ eſt eligenda Abbatiſſa, an poſſit per Epiſcopum coarctari.

R E S O L V T. LXI.

VT ſcitis inter cætera, quæ ſunt neceſſaria pro validitate electionis Abbatiſſæ in Monialium Mo-
1 naſterio, illud quoque requiritur, quòd eligenda ſit in ætate quadraginta annorum, vel ſaltem triginta, ſi primæ ætatis in monaſterio, in quo electio facienda eſt non reperiantur moniales ſecundùm Concil. Trident. ſeſſ.25.cap.7.de reform.regular.

2 Verum vbi in Monaſterio, in quo eſſet facienda electio non reperiretur monialis huius qualitatis, in tali caſu debet eligi Monialis alterius Monaſterij eiuſdem Ordinis, prout nouiſſimè ſcribit Nouarius in ſuo iure Pontificio nouo tit. de elect. concluſ.2. num.1.pag.196. col.2. vbi tradit quoque, quòd ſi hoc pariter incommodum ſuperiori, qui electioni præeſt videbitur, ex iis quæ in eodem Monaſterio annum trigeſimum exceſſerint, & quinque ſaltem annis poſt profeſſionem vixerint, loci Ordinario, vel alio legitimo Superiore conſentiente, eligi poterit ex Concil. Trident.ſeſſ.25. cap.7. de reformat. Regular.de quo vide Theſaur.Fori Eccleſ.c.16.nu. 45. part.2. vbi declarationem eminentiſſimorum ſacræ Congregationis Cardinalium reportat, & ita paſſim ſeruatur in Monaſterijs Ciuitatum Regni, & huius noſtræ Inclytæ Vrbis Neapolis.

3 Notabis tamen, vt circa ſupradictam ætatem nequeat Epiſcopus diſpenſare, vt deciſum tradunt Garzia de benefic.par.7.cap.4.num.71.Armendariz in addit.ad recopilat.leg.Nauarr.lib.1.tit.de ætate num.19.quos refert, & ſequitur Nouarius in ſuo opere noui Iuris Pontificij concluſ.1.num.2.ſub rubrica de ætate.

S V M M A R I V M.

1 *Aetas ad beneficia curata quænam requiratur.*
2 *Epiſcopus non diſpenſat contra Concilium, nec cum patiente defectum ætatis num.5.*
3 *Conſtitutio Epiſcopi non tollit conſtitutionem Papæ.*
4 *Inferior non poteſt diſpenſare in banno à ſe publicato, & à Superiore confirmato.*

Ætas ad beneficia curata, an poſſit coarctari per Epiſcopum.

R E S O L V T. LXII.

1 CVm nemo ad dignitates, quibus cura animarum ſubeſt promoueri poſſit, niſi qui ſaltem vigeſimumquintum ætatis annum attigerit, & hoc vigore ſacri Concilij Tridentini ſeſſ.24.cap.12. verſic.Nemo igitur de reformat. Ideò conſultus quandoque dixi talem ætatem non potuiſſe coarctari per Epiſcopum loci Ordinarium ex illa iuris concluſione, quòd Epiſcopus, vel
2 Legatus non poſſunt diſpenſare Concilium, vt probat gloſ.in cap.dilectus il 1.de præbend. in verbo cum ſe facultas gl. & ibi Doct.in cap. cum dilectus in verbo ætate de elect. Anan.in cap.cum in Diœceſi de vſur.Botheus in tract.de Synodo Epiſcopi art.1.concluſ.3.nu.6.Duen. regul. 248. vbi dicit id non poſſe fieri, niſi de mandato Papæ expreſſo, & ſpeciali, quia tunc valeret eius diſpenſatio, vel conſtitutio, etiam eſſet contra Concilium. Pro quo facit, quòd notabiliter tradit Antonius de Butrio in cap.penult., de filijs præsbyterorum lib.6o. vbi dicit, quòd illud quod Legatus de Latere ex ſpeciali commiſſione Papæ facit, non tàm factum Legati, quàm Papæ dicitur: ſecus ſi ex generali. Pro qua opinione eſt gloſ. in cap.literis, in gloſ.1. in fine, de reſcriptis, facit text.in cap. ſi Apoſtolica de præbend.lib.6., quod ita tenent Doctor.in cap. quod tranſlationem de offic. Legati.

3 Et facit ad propoſitum deciſio Triuiſani 42. lib.2. vbi concludit Conſtitutionem Epiſcopi non tollere conſtitutionem Pontificis, vel alicuius Concilij à Summo Pontifice approbati, quibus iungenda ſunt & alia media, quæ recollegit Nouarius forenſ.quæſt.124.lib.1.vbi
4 voluit inferiorem non poſſe diſpenſare in banno à ſe publicato, & à Superiore confirmato.

5 Item confert, quod notant Io. Andr. & Petrus de Anchar.in cap.1. de ætate, & qualit.lib.6.& ibi, & in cap. licet canon, de elect.lib.6.vbi volunt, quod Epiſcopus etiam ex magna, neceſſaria, & vtili cauſa, & etiam cum cauſæ cognitione non diſpenſat cum patiente defectum ætatis in dignitatibus curatis propter Concilium generale, cap. cum in cunctis, in §. inferiora de elect.cum qua opinione tranſit Philipp. Franc.in d.cap.1.de ætate, & qualitate; & licet pro opinione Archidiaconi multa poſſent adduci, quæ ipſe ponit in dicto cap licet canon. & cum eo ſit Hoſtienſ.in cap. cum dilectus, de electio. tamen contra Archidiac. eſt communis opinio ſecundum Domin.de ſancto Geminian in dicto cap.licet Canon. num.7. in finalibus verbis. Eamdem opinionem contra Archidiac.tenent Ioan. Monacus in cap.cupientes. In num.124.de elect. lib 6. & hanc opinionem tenent communiter Doct. in dicto cap. cum dilectus de electio.

PRAXIS INSORDESCENTIÆ, Menſalis in excommunicatione.

S V M M A R I V M.

1 *Inſordeſcens in excommunicatione per annum eſt ſuſpenſus de hæreſi.*
2 *Inſordeſcens in excommunicatione per menſem punitur, & qua pœna, & num 4.*
3 *Pœna quæ exigitur ab excommunicatis applicatur locis pijs.*
5 *Apices iuris non attenduntur vbi agitur de fauore Animæ.*
6 *Leges pœnales, quæ concernunt fauorem animæ ſunt ampliandæ.*
7 *Excommunicati participant cum diabolo, & ſunt eiuſdem membra.*

Infor-

Google

Inſordeſcens per Menſem in excommunicatione, qualiter puniti poſſit.

RESOLVT. LXIII.

DE Inſordeſcentia per Annum latè tractatum
fuit in tertia parte huius Praxis Fori Eccle-
ſiaſtici, in titulo particulari, hic autem
nonnulla de Inſordeſcentia per menſem
tangere inteodo, ſi quidem excommuni-
1 catus non eſt ſolum ſuſpectus de fide ſi in excommuni-
catione perſeueret vltra annum, vt cautum eſt per Sacr.
Concil. Trident.ſeſs.25. de reformat. cap.3. ſed etiam
2 ante annum poteſt temporaliter puniri, quando excom-
municationem contemnere apparet, Couar.in cap.Al-
ma mater § 7.in 1.par.relectionis de ſent.excommun.in
6. poſt Felyn. & Anan.in cap. poſtulaſti de homicidio,
quos refert,& ſequitur Genuenſ.in Praxi Curię Archie-
piſc.cap.7. affirmans num.2. valere ſtatutum Epiſcopi,
quod excommunicatus perſeuerans in excommunica-
tione quolibet menſe aliquid ſoluat ex Hoſtienſ. in cap.
ad aures de ſimonia, cuius opinioni communiter ibi-
dem adhærent Doctores, vt ſcribit Felyn.in cap.irrefra-
gabili,§.cæterũ de officio ordinarij Roman. ſingul.359.

Quæ quidem Conſtitutio viget in hac Ciuitate Nea-
polis, nam per Curiam Archiepiſcopalem ſolet contra
3 excommunicatum decerni, vt perſeuerans in excom-
municatione per menſis ſpatium ſoluere debeat carole-
nos duos, taliter quòd ob contumaciam contractam ſo-
let aliquandò impediri abſolutio non ſoluta dicta pœ-
na, quæ applicatur locis pijs, licet pluries de honeſtate
ſoleat impertiri abſolutio, & imponi excõmunicato, vt
ſoluat aliquid alicui Eccleſiæ, vel hoſpitali, & pio loco.

Et in eadem Curia Archiepiſcopali practicatur, quod
4 quando aliquis excommunicatur, antequam abſolutio
ei impertiatur, ſolet eidem fieri pręceptum cum idonea
cautione, quod contineat ſe domi, nec cum alijs fami-
liaritatem habeat quouſq; fuerit abſolutus taliter quod
in caſu contrauentionis inſtante Fiſco pœna impoſita
exigitur.

Quæ praxis in maxima Matris Eccleſiæ pietate vide-
tur eſſe fundata, ad hoc vt excommunicatus videndos
ſe à commercio fidelium ſegregatum quam citius reſi-
piſcat, & à tam peſſimo malo reſurgat, & ad eandem
Matrem Eccleſiam reuertatur, omnibus enim medijs
Superiores Eccleſiaſtici vti debent tanquam Paſtores,
vt ouis errãs ad ſuum ouile reddeat & in hoc caſu om-
5 nes apices Iuris ſunt prætermittendi dum agitur de fa-
uore animæ iuxta ea quæ tradit Tiraquell. in tract. de
priuileg.pię cauſę priuileg.164.& poſt eum Ceual.quęſt.
commun.contra commun.q.71. quos refert, & ſequitur
Nouarius in ſuo vtili tract. de priuilegijs miſerabilium
perſonarum priuileg.23. num.6. vbi ideò rationabiliter
6 firmat leges pœnales, quæ ſubditorum animæ conſu-
lunt fauorabiles eſſe cenſendas, & extendi debere ex
Couar. de ſponſal.par.2. cap.6.num.12.Sanchez de ma-
trim lib.1. diſput.39.num.5. Vndè per modum prouiſio-
nis ad finem retrahendi ſubditos à malo licet Prælatis
aliquibus vti remedijs, extraordinarijs, cum ad ſalutem
animarum illa præcipuè tendant; non debent enim per-
mittere Superiores, vt Chriſtiani mediante excommu-
nicatione participent cum diabolo in incendio ignis
æterni, vt per Decian. in tractat.crimin.lib.5.c.41.num.
3.& ſeq. Quid enim eſt aliud excommunicatus, niſi
membrum diaboli extra Eccleſiam deiectus, vt ex cap.
omnis Chriſtianus 11.q.3.& cap.multi 2.quęſt.1.firmat
Nouarius de elect. Fori quæſt.33.num.2.ſect.2. in anti-
qua impreſs., vndè omnia remedia Eccleſiaſticis pro
hoc damno reparando debent concedi, nec eſt diſpu-
tandum de eorum poteſtate in ſimilibus.

SVMMARIVM.

1 *Tempora non coniunguntur in materia excommunicationis.*
2 *Tempora non coniunguntur in emphyteuſi ad finem priua-
tionis.*
3 *In pœnis tempora non vniuntur.*

Pœna ſolita imponi contra inſordeſcentem in excommunicatione per menſem, an habeat locum quoties menſis non eſt conſtitutus.

RESOLVT. LXIV.

PRaxis iſta Curiarum Eccleſiaſticarum, & præcipuè
Tribunalis Curiæ Archiepiſcopalis Neapolis in
imponendo pœnam ſupradictam contra inſordeſcen-
tes per menſem in excommunicatione, vt quàm citius
reſurgant, & Eccleſiam amplectantur, tunc viget vbi
per menſem continuatum quis inſordeſcit in excom-
municatione, taliter quod debet eſſe continuatus, nec
ſufficeret ſi quis ſteterit ſemel per quindecim dies in
excommunicatione, & poſtea obtenta abſolutione cum
reincidentia poſt abſolutionem ſtet per alios dies quin-
decim.

1 Cuius reſolutionis ratio eſt euidens, nam in hac ma-
teria tempora minimè coniunguntur, Io.Andr.in c.cum
contumacia, & ibi Archidiacon.& Gemin.num.10., &
Franc. num.2. de hæret. in 6. Rebuff. in cap. poſtulaſtis
num.252.de cler.excom.miniſtrant.Serafin.deciſ.1285.
n.5. Rota in vna Segobien.Inſordeſcentiæ 5.Iunij 1598.
coram R. P. Alexandrino, & alias in Oſcen. Archidia-
conatus Veneris 16. Maij 1603. coram eminentiſſimo
Cardinali Lancellotto Iuniore, quæ eſt regiſtrata poſt
ſecundum lib.Conſiliorum Farinac. deciſ.196.num.5.

Facit pro corroboratione, quia ſimile videmus in em-
2 phyteuſi, in qua ad effectum priuationis ob non ſolu-
tionem canonis in tempore factam tempora non con-
iunguntur Soccin. Sen. conſil.118. num.6. & ſeq. libr.
3 Item, quia id eſt regulare in quacumque pœna, vt
tempora non coniungantur, vt per Nauar. conſil.34.
num.2. & conſil.36. num.1. in fin. de Regular.

SVMMARIVM.

1 *Contemnere excommunicationem non dicitur omnis, qui
illi non obedit.*
2 *Contemptus excommunicationis ex coniecturis probatur.*
3 *Quanam requirantur, vt quis per inſordeſcentiam per men-
ſem in excommunicatione poſſit puniri, & num.4.*
5 *Perſeuerare in excommunicatione quando quis non dicatur,
& num.7. & 9.*
6 *Eccleſia non iudicat de occultis.*
8 *Impedimentum æquiparatur impoſſibilitati.*

Inſordeſcens per menſem in excommũnicatione, vt puniri poſſit, An requiratur perſeuerantia cum animi pertinacia.

RESOLVT. LXV.

NOtatu dignum eſt, & aduertere cuilibet conuenit,
quod non omnis qui non obedit ſententiæ ex-
1 communicationis dicitur per hoc illam ſpernere, vt do-
cet Dominicus in cap.de libello 20.diſt., quem refert, &
ſequitur Genuenſ. in praxi Cur.Archiep.c.7.ſub num.4.
2 vbi quod contemptus ex coniecturis percipi poteſt ex
Felyn.in cap.ſi quis de maiorit.& obed.
3 Vndè vt ad articuli reſolutionem deueniamus; ad fi-
nem, vt inſordeſcens per menſem poſſit puniri ſolita pę-
na requiritur quod ſit perſeuerantia cum animi perti-
nacia, quæ includat contemptum clauium ad textum in
cap.bonæ de ætat.& qualit.cap.cum contumacia de hæ-
ret.

Digitized by Google

ret. in 6. Cardin. in cap. cum excommunicamus, §. qui autem in fine de hæretic. Signorol. conſil. 33. num. 10. Soccin. in cap. ſacris num. 491. de ſent. excommun. Rota in Oſcen. Archidiaconatus 4. Maij 1607. coram eminentiſſimo, & Reuerendiſſimo Domino Cardinali Pamphilio meo Domino obſeruandiſſimo, vt in recollect. per Farinac. deciſ. 132. num. 7. part. 1 in nouiſs impreſs.

4 Hinc inoleuit praxis, quod ad effectum docendi de inſordeſcentia opus eſt docere in primis excommunicatum habuiſſe notitiam excommunicationis, alias abſq; notitia non poteſt dari contumacia, & per conſequens non poteſt dari cõtemptus, vt voluit Rota in alia Oſcen. Archidiaconatus 11. Iunij 1692. coram emioentiſſimo Cardinali Lancelloto impreſs. apud ſecundum libr. Farin. deciſ. 181. num. 2. vbi recenſetur praxis probandi notitiam ad effectum inſordeſceotiæ

Item infertur, quod is qui intra menſem inſtetit pro abſolutione non poteſt dici, quod perſeuerauerit in excommunicatione per menſem Rebuff. io cap. poſtulaſtis nu 256. de cleric. excommun. miniſtrant. Franc. Gemin. & Io. Andr. in cap. cum contumacia de hæret. in 6.

Vnde Rota voluit non poſſe dici perſeueraſſe in excommunicatione eum qui petijt abſolutionem, & obtinuit ſupplicationem ſignari quamuis deinde eam non expedierit, vt in Oſceo. Archidiaconatus 16. Maij 1603. coram eminentiſſimo Cardinali Lancelloto vbi excommunicatus obtinuerat ſignari ſupplicationem ſuper abſolutiooe, ſed eam poſtea non recuperauerat ab officio componendarum, ſufficit enim petere abſolutionem ad hoc oe dicatur contemnere excommunicationem Hoſtienſ. in cap. grauem de pœnis Ancharan. ibidem num. 1. Card. num. 1. Butr. num. 5. Abb. num. 3. quod procedit etiam ſi eam non expedierit ex ſimplici mutatione voluntatis, quia ſemper verum erit quod pro eo tempore quo petijt non poteſt dici perſeueraſſe in excommunicatione ex quo ceſſauit contumacia, & contemptus ſine quib. nõ datur inſordeſcentia, Rota in dicta Oſcen. coram D. Card. Lancellotto in fine. Et habet locũ etiam ſi poſt petitam abſolutionem excommunicatus fecerit alios actus illicitos, & damnoſos, nam iſti operantur, vt de nouo dicatur excommunicatus non autem, quod tollatur actus pręcedens petitę abſolutionis etiamſi fuerit ſimulatè petita, nam niſi hoc euidenter, & neceſſariò probetur ſufficit actus exterior petitæ abſolutionis ab habente poteſtatem eam concedendi Rota loco citato,

6 & hoc quia Eccleſia non iudicat de occultis, ſed ſolum Deus ſcrutator eſt cordium cap. vnico, vbi Eccleſiaſt. beneficium ſine diminut. confer. & quia paria ſunt pęnitere, & habere ſigna contritionis, vt notat Genuenſ. in c. ſuperno num. 20. de hæretic. lib 6. & demum prædicta citra vllam controuerſiam procedunt in caſu in quo abſolutio non fuit expedita ex aliquo impedimento voluti, quia propter paupertatem non potuit ſoluere componendam, vel ob aliam ſimilem cauſam, nam propter impotentiam eſſet excuſandus, Oldradus conſil. 277. Signorell. conſil. 33. num. 1. ſentit Card. in cap. excommun. §. qui autem ad fioem de hæreticis quos in hac ſpecie probat Rota loco citat. num. 4.

7 Et ex his etiam venit dicendum quod non poteſt dici cootraxiſſe inſordeſcentiam eum qui aliquo impedimento impeditus non potuit comparere, Ghirlandus in tract. de hæretic. q 12. poſt num. 4. Lopez. in addit. ad Diaz. in pract. crim. canon. c. 116. num. 12. verſic. Imò, & quod exiſtimò, Couar. in dicto cap. Alma Mater par. 1. §. 7. num. 11. verſic. deinde apparet ſi quidem ſtante impedimento ceſſat præſumptio contemptus cum is dicatur contemnere qui ſpernit poteſtatem Iudicis, aut legis quod ſi ex aliqua cauſa etiam iniuſta non obtemperat, non dicitur contemnere: Gloſ. in cap. Metropolitanum 2. quæſt. 7. Calder. conſil 4. de ſent. excom. latè Couar in c. Alma mater par. 1. § 7. nu. 6. de ſent. excom. plenè De-

8 cian. conſil. 14 lib. 3. impedimentum enim æquiparatur impoſſibilitati, Nouarius forenſ q. 40. num. 14. lib. 1., & impeditus legitimè excuſatur, nec incidit in pœnam, vt probat idem forenſ. q. 69. num. 18. eod. lib. 1.

9 Et hic non poteſt dici perſeueraſſe in excommunicatione, & conſequenter contraxiſſe ioſordeſcentiam eum qui fecit diligentias pro obtinenda abſolutione, nec obtinere potuit, quia diligentia obtinendi contemptum excludit cap. paſtoralis, §. verum, vbi gloſ. de appellat. Cæpoll. cautel. 96. ſub num. 3.

SVMMARIVM.

1 *Menſis inſordeſcentiæ currit à die declarationis, & quando ſecus, num. 3.*
2 *Contumaciæ timor, & clauium contemptus incipit à declaratione.*
4 *Notorium releuat ab onere probandi.*
In notorijs receditur à regulis iuris, ibid.
5 *Exceptiones notoriæ non cenſentur reiectæ per ſtatutum.*

Inſordeſcentia menſalis, an incipiat à die incurſæ excommunicationis, vel à die declarationis.

RESOLVT. LXVI.

EST animaduertendum ſummopere, quod tunc excommunicatus poteſt dici inſordeſcere per menſem in excommunicatione, quoties fuerit declaratus excommuoicatus ab homine io caſu quo excommunicatio ipſo iure incurritur, non præcedente autem ſenteotia excommunicationis, vel excommunicationis declaratione io caſu prædicto non poteſt condemnari.

1 Taliter quod menſis perſiſtentiæ in excommunicatione incipit currere non à die incurſæ excommunicationis, ſed à die declarationis, ſeu ab illo tempore in quo expreſsè nominatim fuit declaratus excommunicatus, prout & ita ſeruatur in Curijs Eccleſiaſticis, & reminiſcor practicari in Curia Archiepiſcopali Neapolitana.

Cuius concluſionis, & practicæ ratio eſt clara, quia
2 tunc incipit contumaciæ timor, ſeu clauium contemptus, vt latè hanc probat ſeotentiam Alber. in rubr. de benef. q. 13. num. 35.

3 Declarat tamen idem hanc prædictam opioionem non habere locum quoties quis eſſet notoriè excommunicatus, quia tunc dicit ipſe quod annus incipit currere à notorietate excommunicationis abſque alia declaratoria, quãdo de tali notorietate euidenter, & realiter conſtat ea forſitan ratione, quia ratione notorij
4 multa concedantur, quæ alias denegantur, & ideò illud releuate ab onere probandi latius probat Maſcard. de probat. conclus. 1108., & notorium non ſubiacet regulis iuris Nouarius in tract. de elect. fori quæſt. 19. oum. 20. ſect. 1. in vltima impreſſione Neapolitana, vbi allegat Pariſ. conſil. 1. num. 37. volum. 1. Burſar. conſil. 225. num. 12. lib. 2. Rimin. Iun. conſil. 16. num. 29. vol. 4. quos allegauit etiam Graſs. in tract. de except. cap. 5. num. 3., vbi ſcribit ſtatutum reijcientem omoes exceptiones non cenſeri reijcere notorias, & manifeſtas ex Abb. conſil. 4. lib. 1. Dec. conſil. 49. oum. 2. & Menoch. de præſumpt. lib. 2. præſumpt. 48. num. 2.

SVMMARIVM.

1 *Menſium computatio fit, prout ipſi menſes collocantur.*
2 *Menſis appellatio vbi ſit intelligitur de triginta diebus.*
3 *Menſes duo conceſſi in edicto ædilitio ſexaginta dierum ſunt.*
4 *Quod tempus detur ad inuentarium inchoandum, & ad illud perficiendum.*
5 *L. quinquaginta ff. de excuſ. tut. declaratur.*
6 *Menſis cum ſit mentio in dubio relatione ad principium menſi*

menſis habita, de quo menſe intelligatur.
7 *Menſis vtilis quis nam ſit.*

Menſis quot diebus conſtare debeat, vt inſordeſcentia menſalis in excommunicatione dari legitimè poſſit.

RESOLVT. LXVII.

1 MEnſium computatio fieri debet, prout ipſi menſes collocantur, & iacent per totum circulum anni, ſiue quilibet menſis habeat 30. dies, ſiue plus, ſiue minus gloſ. verbo menſem in cap. quam ſit 6. de elect. lib 6. gloſ. final in l. 2. ff. de diuerſis, & temporalibus preſcriptionibus Cardin. in clem. 1. §. ſecus nu. 2. de præb. & clem. cauſam quæ num. 13. de elect. Rebuff. in concordata in rubr. de collationibus. §. præfati ordinarij in gloſſa verbo ſequentibus menſibus, Dec. in l. vbi lex nu. 1. Cagnol. ibi num. 2. de regulis iuris, Ruin. conſ. 61. num. 37. lib. 3. Alexander in l. de diuiſione num. 4 ff. ſolut. matrim. Staphil. de litteris gratiæ, tit. de vi, & poteſtate clauſarum, §. 3. principaliter num. 5.

Quimmus alias abſolutè fiat mentio menſis intelliga-
2 tur de menſe triginta dierum quia tot diebus Luna in cortu Solis rem ... atur ad ſuas vices redit curſumque conficit tex in l. ... inal. §. ſin autem dubius iuncto §. ſimili modo, & §. d... ec tamen C. de iure deliberandi, l. ſi venditor ff. de ... dilitio ædicto, l. ædiles aiunt, §. eod. tit. l. vbi lex 101. ... de regul. iur. Alex. conſ. 114. viſa ſcripturarum num. 1 ... lib. 5. Soccin. in regula 260. per totam Gomez in § r... rſus num. 35. inſtit. de actionib. Dec. nu. 2. Cagnol. num ... in d. l. vbi lex. Tiraq. de vtroque retractu §. 1. gloſ. ... num. 1. & 9. Puteus deciſ. 442. vacauit num. 5. & per totam lib. 2.

Sed quia Bald. in cap. licet de ſupplend. negligentia Prælat. & Signorol. conſil. 38. diuerſas Doct. in hoc articulo reportant opiniones, ideò pro vera reſolutione nonnullos caſus conſtituere cenſui.

3 Quorum primus eſt, cum in iure eſt, vel ex verbis, aut ex mente expreſſum de quo menſe agatur, & in tali caſu cum in claris verſemur nulla cadit dubitatio, Soccin. in cap. ſacro num. 240. de ſentent. excommun. de quo habemus exemplum in ædilitio ædicto quo iudicium redhibitorium intra duos menſes conceditur l. ſi venditor ff. de ædil. ædict. quos duos menſes eſſe dies ſexaginta oſtendit Iuriſconſultus in l. ædiles aiunt in princip. ff.
4 eod. tit. & datur aliud exemplum in l. vlt. §. ſimilitudo, & in §. donec tamen C. de iure deliber. quo loco ſtatuit Iuſtinianus tempus menſis ad inuentarium inchoãdum qui ſanè menſes 30. dierum pro ſingulis erunt, vt ipſemet Imper. oſtendit in illa ipſa l. vlt. § ſin autẽ dubius eſt.

5 Alius eſt caſus cum in dubijs verſamur, & menſis ſimpliciter, ac abſolutè fit mentio non habita relatione ad principium, vel finem ipſius menſis, vt aliqua iuris loca aliquando annotaui vnum in l. quinquaginta, ff. de excuſ. tut. alterum in l. pen. C. de fideiuſ. & in cap. 1. quo tempore miles in vſib. feud. vbi Bald. hoc in caſu intelligunt noſtri Interpretes menſem eſſe dierum triginta tantum hanc probauit opin. Gemin. In cap. quam ſit in verbo menſe de elect. in 6. Bal. in l. eos, § ſin autem propè §. C. de app. & clarius in cap. licet, vbi Butr. de ſuppl. negl. Prælat. Alex. conſ. 114. num. 12. lib. 5. Soc. tract. fall. reg 560. Dec. in l. vbi lex num. 2. verſ. 2. conc... ſ. de regul. iur. & ibi Cagnol. num. 1. Gomez §. rurſus nu. 35. Inſtit. de Act. Alc. in l. cum biſſextus in fin. de verb. ſign. ſolet ad ferri d. l. vlt. §. 1. cum §. ſin autem dubius C. de iure delib. qui tamen non in caſu dubio, ſed in claro loquitur.

6 Alius eſt caſus cum ſumus in dubio, ſed menſis fit mentio habita relatione ad principium illius menſis in quo actus ſit, vt ſi die 13. Auguſti, qui menſis vnum, & triginta habet detur dilatio per menſem qua die illa ſumat initium finietur die 13. Sept. atque ita is menſis erit dierum triginta vnius ex quo Auguſtus triginta vnum habet ſi verò dilatio ſumit initium à die 25. Sept. finem recipiet die 23. Octob. & ita menſis erit 30. dierum cum Septemb. habeat ſolum dies 30. hanc opinionem probauit gloſ. in cap. quam ſit de elect. in 6. quam crebrius ſequuti ſunt interpretes noſtri, ita Io. Andr. quem refert Marian. Soc. ſen. in cap ſacro num. 248. de ſent. excom. qui teſtatur hanc eſſe commun. opin. Bar. in l. cum biſſextus, vbi Alciat. de verb. ſign. Bal. & Imol. in l. de diuiſione, vbi etiam Alex. num. 4. communem hanc eſſe teſtatur. ff ſolut. matrim. Idem Alex. in l. vlt. in princ. num. 6. in fine, C. de iure delib. & conſil. 42. nu. 4. lib. 3. Curt. ſen. in tract. de Iurepatronat. in verb honorificum num. 6. Soc. ſen. conſ. 99. col. 1. lib. 3. & in tract. fallent. reg. 260. fallen. a. & Ruin. quia in indiuiduo eiuſdem caſus conſuluit cum Soc. relato. conſil. 61. num. 37. lib. 5. Decius l. vbi lex nu. 1. de regul. iur. & ibi Cagnol. nu. 2. Staphil. tract. de litteris gratiæ, & iuſtitiæ, in tit. de vi, & effectu clauſularum in verb. ſucceſſiuè num. 14. quidem eſſe ait de menſe dato ad acceptandum ſic, & nouem Sanchez. in tract. de matrim. lib. 2. diſp. 52. q. 4. num. 15. qui declarat quomodo dies computentur præſertim anno biſſextili adducuntur ex cap licet de ſuppl. neglig. præl. quod non explicat, de quo menſe intelligatur quodque diebus conſtet minus ad rem confert l. 2. ff de diuerſ. & tempor. præſcript. in quo de menſe ne verbum quidem text. autem l. 2. §. 1. C. de tempor. appell. vt iam retulimus in caſu claro loquitur rectius; itaque probari videtur in l. vbi lex ff. de regul. iur. quamquam Bald. in l. eos, §. ſin autem, C. de tempor. appell. & Dec. in d. l. vbi dixerit non ex iure, ſed ex benignitate potius procedere quemadmodum in fauorabilibus intellexit Alciat. in d. l. cum biſſextus.

7 Alius eſt caſus, & vltimus cum de menſe vtili agitur hoc eſt ſublatis ferijs quo in caſu docuit Dec. in d. l. vbi lex, & ibi Cagnol. num. 1. poſt Alexand. conſ. 114. nu. 12. lib. 5. menſem eſſe dierum triginta qui quidem Alex. adducitur Bald. Auctor. in d. l. eos, §. ſin autem, C. de appellat.

PRAXIS EXAMINIS, & Examinatorum.

SVMMARIVM.

1 *Opinio Innocentij circa ſcientiam promouendi ad beneficiũ ſimplex.*
2 *Officium examinatoris eſt benè cuncta rimari.*
3 *Aequitas præfertur rigori.*
4 *Proximo eſt opitulandum abſque detrimento. Ad officium nõ eſt aſſumẽdus, qui illud exercere laudabiliter nõ poteſt.*
5 *Ordinatus ſacris ordinibus præſumitur habilis ad beneficia ſimplicia.*

Approbatus ad ordines maiores, an ſit examinandus, ſi fuit eidem de nouo collatum beneficium.

RESOLVT. LXVIII.

1 INnocentius In cap. cum in cunctis num. 1. Hoſtienſ. nu. 15. ad finem, Ioannes Andreas num. 12. Butr. num. 11. Abb. d. num. 4. Bonifacius, Vitalinus in clem. nu. 46. de ætate, & qualitate tenent remittendum eſſe arbitrio Iudicis, quæ ſcientia requiratur in beneficijs ſimplicibus.

Qui quidem Iudex dicitur ſuperior, vel à ſuperiore deſtinatus, qui ſolet vocari examinator, cuius officium

eſt

Digitized by Google

2 eſt cuncta benè rimari; habere oculos ad regiones,
ad perſonarum qualitates, & ſimilia, quæ poſſunt al-
terare, minuere iudicium, & arbitrium Iudicis, &
boni viri, & in dubio ſemper ad mitiorem partem
3 inclinare, æquitas enim præferri debet rigori, maximè
quando ex æquitate euitatur reprobatio, quæ ſolet in-
ducere turpitudinem, ſapit inquam odioſitatem repro-
batio. & ideò reſtringi debet charitatiuo tamen modo
ad poſſibile, vt melius poteſt, abſque tamen animæ pe-
riculo, quia non eſt honeſtum, nec licet approbare
4 vnum, qui non meretur, & eſt indignus approbatio-
ne, debemus enim proximo opitulari ſine damno ani-
mæ noſtræ, & ad euitandum vnum malum non de-
bemus aliud forſitan peius committere, nemo in-
5 quam eſt aſſumendus ad officium, & munus quod
laudabiliter, & rectè iuxta humanas vires gerere non
poteſt aliàs eligens peccaret, iuxta illud, (mala ele-
ctio eſt in culpa niſi tamen ceſſaret dolus ex parte ap-
probantis, puta, quia ipſe iudicaret ipſum habilem, quia
tunc cum deficiat dolus, deſinit quoque, & culpa, nec
poteſt conſiderari crimen, & conſequenter ceſſat quo-
que pœna, quæ ſolet ſequi ſuos auctores doloſos.
Quibus ſic præmiſſis, & ſuppoſitis deueniendo ad re-
ſolutionem articuli, qui fuit quandoque in varijs factis
contingentijs propoſitus, & præcipuè dum caſus acci-
diſſet in Ciuitate Nolæ affirmo, quòd ipſo, quòd ali-
quis eſt admiſſus, & ordinatus ſacris Ordinibus, præ-
ſumitur habilis, & idoneus ad beneficia ſimplicia,
ita vt nouo examine opus non ſit capitul. accipimus 13.
de ætate, & qualitate ibi; Quos à te vel prædeceſſori-
bus tuis ordinatus fuiſſe conſtaret; eò præſertim, quo
ad obtinendum beneficium debes idoneos reputare,
quos ad ordines ſuſcepiſti, & notat ibi Hoſtienſ. num.
12. Io. Andr. num. 13. Butr. numer. 8. 12. Abb. numer. 3.
& 6. idem Abb. in cap. final. numer. 5. de præſumptio-
nibus, & Felynus ibi numer. 1. in fine Lambertinus de
Iurepatr. lib. 2. part. 1. quæſt. 10. articul. 2. numer. 5. Re-
buff. in praxi titul. de reſcript. in forma communi pau-
perum numer. 11. Boerius deciſ. 149. num. 16. Verallus
deciſ. 367. part. 2. per totam Rota deciſ. 16. num. 1. par.
2. diuerſorum; Neque Concilium Trident. ſeſſ. 14. cap.
3. de reformat. aliquid diſpoſuit, vt cenſuit ſacra Con-
gregatio ſuper illius Canonis declaratione, dum di-
xit (Epiſcopus non poteſt examinare promotos à ſuo
anteceſſore, niſi poſt promotionem aliqua noua cauſa
ſuperuenerit, vt in cap. accepimus de ætate, & quali-
tate) & iterum Congregatio cenſuit non comprehendi
examinatos, & promotos ad ſacros Ordines à præde-
ceſſoribus Epiſcopis, niſi noua cauſa poſt promotionem
ſuperueniat.

S V M M A R I V M.

1 *Idoneus quiſque præſumitur ad beneficium, licet idoneitas
ſit probanda num. 3.*
2 *Notoriè literatus non examinatur.*

An notoriè literatus, ſeu idoneus examinari debeat in aſſecutione beneficij.

R E S O L V T. L X I X.

1 REgulariter in dubio vnuſquiſque præſumitur ido-
neus ad beneficium obtinendum cap. finali de
de præſumptionibus, vbi poſt omnes latè Felynus à
num 1. verſic. in textu ibi præſumatur idoneus cum nu-
meris ſequentibus, Lambertin. de iurepatr. lib. 2. part.
1. quæſt. 10. art. 2. à num. 1. & per totum, Alciat. de præ-
ſumptionibus regula 3. præſumptione 3. Maſcard. de
probationibus concluſ. 878. idoneus quis præſumatur in
dubio per totam illam quæſtionem, Pariſius de reſigna-
tione lib. 10. quæſt. 3 à num. 54. vſque ad finem, Meno-
chius de præſumptionibus lib. 6. præſumptione 91. per
2 totum, vbi multipliciter diſtinguunt, & declarant:
Verùm ſunt qui tenent notorium literatum non eſſe
examinandum per text. in cap. qui Epiſcopus iuncta gl.
2. 23. diſt. cap. nullus 24 diſt. & ibi gloſ. vnica Felinus
poſt alios in cap. finali num. 28. plura cumulans de præ-
ſumptionibus Dec. per text. ibi in cap. conſtitutis 46. nu-
mer. 3. notab. 4. de appellationibus, Lambertin. de iu-
repatr. lib. 2. part. 1. quæſt. final. articul. 3. num. 1. Lopez
in leg. 15. tit. 16. partita prima in gloſ. 1. latè per Mando-
ſium in regula 24. de malè promotis quæſt. 3. num. 4. ve-
rùm in contrarium in caſu mihi propoſito cenſui; nam
licet vnuſquiſque præſumatur habilis ad obtinenda be-
3 neficia Eccleſiaſtica, tamen præſens idoneitas, eſt
probanda, ſiuè ſit extrinſeca, ſiuè intrinſeca, nam
ex quo aliquis petit ſibi conferri beneficium; tenetur
ſe eſſe idoneum oſtendere, ita vt non ſufficiat in hoc ca-
ſu præſumptio naturæ, vt per Gomez. poſt alios in tra-
ctatu de expectatiuis num. 79. verſic. nec ſufficit in hoc
caſu præſumptio naturæ, & num. 80. ideoque in Curia
vulgatiſſima praxis eſt, vt prouiſus per obitum, vel alio
quouis modo, poſtquam ſupplicatio eſt ſignata in forma
gratioſa, antequam mittatur ad regiſtrum, & ſit locus
litterarum expeditioni, examinantur ſummariè teſtes
ſuper idoneitate, ſcilicet vita, & moribus, natalibus,
& ætate, & deinde ſubſequuta approbatione quò ad
ſcientiam relaxatur ſupplicatio, & regiſtratur, & fit ex-
peditio litterarum: Si verò prouiſio fit in forma dignū,
hoc eſt quòd Papa non confert beneficium ſed com-
mittit Ordinario facultatem conferendi expeditis litte-
ris in forma dignum, & præſentatis coram Iudice Co-
miſſario illarum executore, ſimiliter coram illo reci-
pitur informatio de vita, & moribus, & alijs ſupradi-
ctis, & teſtes deſuper examinantur, & ſic narratiua
litterarum verificatur, ac deniq; beneficium illi confer-
tur, præſertim ſi agatur de præiudicio tertij, veluti de
excludendo aliquo intruſo in beneficio, vt tradit Abb.
in cap. cum in iure ſub num. 2. verſic. item cum agitur
de offic. delegati, Fely. in dict. cap. fin. de præſumptioni-
bus num. 12. verſ. fallit primo Maſcard. de probat. d.
concluſ. 878. num. 5.: quando autem quis poſſidet be-
neficium, & vti reus conuenitur, ac moleſtatur, non ſo-
lum non tenetur probare idoneitatem ſuam intrinſe-
cam, nec extrinſecam, ſed neque narratiuam ſuæ gra-
tiæ Apoſtolicæ verificare tenetur, nam commodum
poſſeſſionis hunc effectum producit, vt per text. in §.
commodum inſtituit. de interdictis. tradunt Mohedan.
deciſ. 7. de præſumptionibus, & deciſ. 20. & 24. de præ-
bendis, Puteus deciſ. 24 num. 14. & deciſ. 330. lib. 1. &
deciſ. 198. ante numer. 1. & deciſ. 443. num. 1. & 2. lib. 2.
Achilles de Graſſis deciſ. 2. & deciſ. 17. de probationi-
bus vide in propoſito pleniſſimè per Maſcardum de
probationibus concluſ. 1200. per totam.

S V M M A R I V M.

1 *Doctoratus, ſeu approbatus vlterius approbari, & exami-
nari non debet, & de ratione num. 2. & 3.*
4 *Vniuerſitates iniuria afficerentur; ſi ab eis examinati, no-
uo examini ſubicerentur.*
5 *Approbatus ad beneficium ſimplex curatum, vel cum
dignitate non eſt iterum examinandus pro alio ſi-
mili.*
6 *Doctoratus à Comite Palatino, an præferatur alteri in pu-
blico gimnaſio creato, & quid de doctorato in iure cano-
nico tantum, & in vtroque num. 7. & quid de Theologo,
vel magis literato.*
9 *Licentiatus vti fictè doctoratus non præfertur verè gra-
duato.*

Digitized by Google

Graduati, ſeu doctorati in aliqua ſcientia, an debeant examinari ſi præſententur ad aliquod Iuſpatronatus.

RESOLVT. LXX.

Videtur negatiuè reſoluendum ex doctrina Bartoli in l.2.ff de accuſat.tutor. vbi ſemel approbatus,
1 amplius examinari non debet, allegat text. in cap. certum de regulis iuris in 6. vbi id, quod eſt certum, vlte-
2 rius certiorari non debet, & denunciato alia denunciatio fieri non debet l.qui ergo §. denunciaſſe, ff. ad l. Iu-
3 liam de adulterijs, nec præſens in iudicio eſt citandus, cum per eius præſentiam præſumatur habuiſſe notitiã eius, quod agitur Iaffred. dec.370.
4 Et in graduatis, quòd excuſentur ab examine, ex quo iam ſunt examinati, & approbati ab Vniuerſitatibus ne fiat iniuria ipſis Vniuerſitatibus, tradit Rebuff. in praxi titulo de reſcripto in forma pauperum pro graduatis num. 3. & 4. & de priuilegijs Scholarium priuilegio 86. per totum.
5 Præterea in Curia ſeruari videmus, quòd ſemel examinatus, & approbatus ad vnum beneficium ſimplex, non amplius examinatur ad aliud ſimile; idem eſt ſi ſemel ſit approbatus ad Canonicatum, vel dignitatem in Collegiata, nam non amplius examinatur ad ſimilem Canonicatum, vel dignitatem in alia Collegiata; ſimiliter ſemel approbatus ad Curatum, vel Canonicatum, vel dignitatem in Cathedrali, non vltra examinatur ad ſimile, vel ſimilem.

Intellige hanc concluſionem procedere vbicumque graduati ſint idonei, & ſciant ſe exercere in officio, & dignitate, in qua graduantur, cum iura loquentia de perſonis loquantur de idoneis ad text. in l.graduatim in princ.ff.de muneribus,& honor.gloſ.in l.1.C.de Sacroſanct.Eccleſ.& ita in terminis aduertit Alphonſ.Sot.in
6 regula Cancellariæ num.6.vbi propterea infert,quod ſi Doctor concurrat creatus à Comite Palatino, non debet præferri Doctori, vel Scholari in publico Gymnaſio, & Vniuerſitate creato, iuxta ea, quæ probauit No-
7 uarius forenſ. quæſt. 147. lib. 1. Prout etiam ſi concurrant doctoratus in iure Canonico tantum, & doctoratus in vtroque iure, vel iure Canonico, & in Theologia,
8 præferri debet iſte tanquam magis graduatus; ſic etiam ſi concurrat magis literatus; & licet licentiatus in fauorabilibus habeatur pro Doctore Felyn. in cap. Clericis de Iudic. Gabriel. concluſ.1. de maior. & obed. Tamen non per hoc erit præferendus Doctorato, qui rei veritate eſt graduatus,& non fictè, prout licentiatus ex plenè congeſtis per nos in praxi reſol.667.par.2. à num. 3. cum ſeqq.; Vnde magis litteratum præſerendum eſſe determinauit Rota apud Farin. deciſ.677. in nouiſſimis, & maiori habilitate præditum, veluti prudentia integritate,& maioritate; dicit eadem Rota apud eundem deciſ.678.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdos etiam regularis, vt regularium confeſſiones audire valeat, quæ requirantur.*
2 *Approbatio Epiſcopi an requiratur, quod in ſcriptis interueniat.*
3 *Regulares ſemel approbati ad audiendam confeſſionem, poſſunt iterum examinari à ſucceſſore Epiſcop. & refertur deciſio. num. 4.*
5 *Prælatus ſucceſſor ſemel approbatus, non idoneos reperiendo reiicere poteſt, exiſtente tamen cauſa, illaque cognita, & refertur deciſio Congregationis nu. 6.*
7 *Approbatus ab vno Epiſcopo non cenſetur approbatus in diœceſi aliorum.*

Regulares ſemel ab Epiſcopis examinati ad audiendas confeſſiones, an & quando iterum examinari poſſint.

RESOLVT. LXXI.

1 Regulariter nullus Sacerdos, etiam regularis, poteſt Confeſſiones ſæcularium etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneus reputatur, niſi aut parochiale beneficium habeat,vel ab Epiſcopis per examen idoneus iudicetur,ita Sacr.Concil.Trident.ſeſſ.23.cap.15.
adeò, quòd vt Sacerdos validè adminiſtret pœnitentiæ Sacramentum laicis, aut Clericis, debet eſſe per examen, aut alia ratione approbatus ab Epiſcopo habente
ſubditos, quam approbationem neceſſe eſt fieri ab Epi- 7
ſcopo illius loci, in quo exercetur Sacramentum pœnitentiæ, vt conſtat ex Nauar. in manuali cap.27. nu.766. Vgolin.de poteſt.Epiſc.cap.7.§.2.num.8.Guttier.canon. quæſt. lib.1.cap.27. num.6. Gambacurta de caſibus re-
2 ſeru.cap.2.nu.30.quæ approbatio non eſt neceſſe, vt fiat in ſcriptis,ſed ſufficit, quod voce habeatur, nam ſcriptura non eſt de neceſſitate gratiæ, & ita tutantur Riginald.in praxi fori pœnitential. lib.1. nu.198. & Graff. deciſ.aur.cap.13. num.51. par.1. lib.1. quibus prædictis ſuppoſitis; Reſpondi in caſu occurenti regulares ſemel ab Epiſcopo examinatos ad audiendam Chriſti fide-
3 lium confeſſionem,non poſſe iterum examinari ex bulla Pij V. incip. Romani Pontificis edita de anno 1571. innouando Bullam Leon. X. incip. dum intra menſis arcana, vbi tamen mandauit eos, qui ſemel ab Epiſcopis in Ciuitatibus, & diœceſibus ſuis præuio examine approbati fuerint, ab iſdem iterum examinari non, poſſe, licet à ſucceſſoribus pro maiori conſcientiæ quiete examinari de nouo poſſint; & adeo vera eſt ſupradictæ bullæ diſpoſitio, vt illam non fuiſſe reuocatam per reductionem priuilegiorum regularium ad terminos Concilij Trid. factam, reperio declaraſſe Sacram Congregationem,vt infra.*Congregatio Concilij cenſuit re-*
4 *gulares ad audiendas in Ciuitate, & diœceſi ſæcularium confeſſiones ſemel ab Epiſcopo præuio examine approbatos ab eodem Epiſcopo non eſſe examinandos: Cæterum à ſucceſſore poſſe vtique examinari iuxta conſtitut. Pij V. datam 8. idus Auguſti* Pontificatus ſui anno ſexto,quæ à ſel.record. Gregorij XIII. non eſt reuocata per reductionem priuilegiorum regularium ad terminos Concilij Trid.
5 limita ſupradictam principalem concluſionem poſſe, ſucceſſorem in Epiſcopatu aduocare etiam generatim ſingulos ad examen approbatos, quamuis ſimpliciter, & non idoneos repertos reijcere, prout etiam affirmarunt, Mirand. in ſuo manual. prælat. quæſt. 45. artic.7. concluſ. vnica tom. 1. Nouarius concluſ.2. num. 3. de confeſſione, vbi intelligit id exiſtente cauſa, illaque cognita, & probata, nominatimque facta, ita vt neque generalis ſufficiens ſit reuocatio, pro qua opinione adducit declarationem Sacræ Congregationis, cuius te-
6 nor eſt; *Cum Sacra Congregationi Cardinalium negotijs Epiſcoporum, & regularium propoſitorum innumeris confeſſarios regulares grauiter conqueri, quod ab Archiepiſcopis, Epiſcopis, locorumque ordinarijs ab audiendis confeſſionibus quauis de cauſa diſcriminatim ſuſpendantur, præterea ſæpè contingere, vt ab eiſdem Archiepiſcopis, Epiſcopis, & locorum Ordinarijs confeſſiones audiendi facultas adimatur: Illuſtriſſimi eiuſdem Sacræ Congregationis Patres rati vix fieri poſſe, vt hæc ſine ſcandalo, magnaque animarum pernitie contingant, re maturè perpenſa ad omnem ſcandali materiam ſubmouendam, & quo magis ſpirituali piarum mentium conſolationi conſulatur, ſtatuunt, ac decernunt Archiepiſcopis, Epiſcopis, alijſque Ordinarijs locorum, ad quos confeſſarios approbandi ius ſpectat, confeſſarios regulares aliàs ab ipſis liberè approbatos, ab audiendis confeſſionibus ſuſpendere poſthac minimè licere, niſi ex noua cauſa, eaq; ad con-*

feſſiones

Digitized by Google

ſeſſiones ipſas pertinentes, aut ob non ſeruatum interdictum ab ipſis Ordinarijs poſitum: ſtatuunt inſuper eoſdem Archiepiſcopos, Epiſcopos, locorumque Ordinarios confeſſiones audiendi facultatem omnibus ſimul vnius conuentus regularibus confeſſarijs eadem Sacra Congregatione in conſulta nullo pacto adimere poſſe quod quidem decretum, vt ijdem Illuſtriſſimi Patres opportunum, & neceſſarium duxerunt, ita inuiolabiliter iubent obſeruari. Romæ 20. Nouembris 1615. A Mar. Epiſ. Hoſtienſ. Card. Gallus V. Theatin. Secret.

Limita 2. Religioſos approbatos ab vno Epiſcopo,
7 non propterea cenſeri approbatos in diœceſi aliorum Epiſcoporum, Megal. par. 1. inſtitut. confeſſ. lib. 1. cap. 15. ſub num. 2. Molſeſ. in ſumma tract. 7. de pœnit. cap. 14. num. 67. tom. 1. quos adducit Nouatius cit. concluſ. 2. num. 2. verbo qui ad probandum vtantur ſequenti Sacræ Congregationis declaratione, Congregatio Concilij reſpondit approbatum ab alio, quam à Valentino Epiſcopo in diœceſi Valentina, non cenſeri approbatum ab ordinario, ita quòd regulares ſemel ab aliquo Antiſtite approbatos, extra eius diœceſim non poſſe audire peccata concludit cum Syluestr. in ſumma in verbo confeſſus il 1. §. 14 Nauar. in manual cap. 27. num. 266. verſ 6. Viuald. in Candelab. aur. par. 2. tit. de abſolut. num. 50. Beneuent. de pœnitent. cap. 16. q. 3. dub. 2. Miranda in manual prælar. quæſt. 45. art. 8. concluſ. vnica.

S V M M A R I V M.

1 *Apprebatus ſemel, eſt examinandus, ſi examen fuerit aſſignatum pro forma.*
2 *Examen requiritur in concurſu Parochialium etiam in Vicario Archidiacono, vel qualibet perſona eminenti num. 3.*
4 *Examen requiritur in petente reintegrationem beneficij.*
5 *Felinus memoratur in materia examinis.*
6 *Forma omitti non poteſt.*

An quando examen requiritur pro forma, ſemel examinatus, vel notoriè litteratus, debeat iterum examinari.

R E S O L V T. LXXII.

1 SEmel approbatus examinari debet, quando examen eſt pro forma aſsignatum, nam tunc nullatenus omitti poteſt alias actus corrueret, quamuis promotus ſit perſona nota pro valdè litterata, benemerita, & famoſa, Lambert. de iure patron. lib. 2. parte 2. quæſt. 11. artic. 3. numer. 1. poſt. princip. & numer. 2. Dec. conſil. 90. num. 6. & conſil. 262. num. 4. Pariſ. conſil. 12. numer. 47. Tuſc. de viſit. lib. 2. capit. 5. num. 10. Mandoſ. ſuper reg. canc. 24. quæſt. 3. numer. 8. Rebuff. de priuileg. ſcholar. priuil. 86. verſic. ego verò contrarium ſeruari; vbi dicit, quòd in vniuerſitatibus, in quibus requiritur pro forma examen ad obtinendum gradum, quòd omitti non poteſt, quamuis examinandus ſit notoriè doctus; quo fit, vt in terminis Concil. Trid.
2 ſeſſ. 24. de reform. cap. 18. de prouiſione Parochialium, cum ibi requiratur pro forma examen per concurſum neceſſariò fieri, vt ſæpè cenſuit Sacr. Congreg. Concil. dicens, Doctor, ſiuè licentiatus in Theologia, ſiuè Iure Canon. & in publica Vniuerſitate graduatus, non excuſatur ab examine quando petijt prouideri de aliqua
3 Eccleſia parochiali, Prout etiam, nec excuſatur Vicarius Epiſcopi, nec Archidiaconus, vel pœnitentiarius, nec aliqua perſona eminens quantumcumque idonea, & in dignitate eccleſiaſtica conſtituta, vt etiam declarauit eadem ſacra interpetram Congregatio iuxta adducta per Pariſ. de reſignat. lib. 8. quæſt. 9. num. 83. vſque ad 92. cum ſeqq. Et ita pariter fuit reſolutum ſæpè in Rota, & ſignanter in vna Calagurritana beneficij de Ornillos 12. Octobris 1587. coram Pamphilio, quòd cæptus beneficiari de beneficio ſimplici pa-
4 trimoniali, debet examinari pro obtinenda reintegratione eiuſdem beneficij, ex quo examen requiritur pro forma; præſertim ſtante cóſtitutione, & proprio motu Sixti V. ſub data 24. Septembris ann. 1586. ſuper modo conferendi beneficia illius diœceſis Calagurritan; licet hodie per nouam conſtitutionem Sanctiſſimi D. N. Clementis VIII. emanatam ſub die 28. Aprilis 1596. pro reintegratione non requiratur ita exactum, & rigoroſum examen per concurſum, ſed ſufficiat ſimplex examen & approbatio ordinarij: Hinc eſt, quòd licet
5 quando Felinus fuit nominatus ad auditoratum Sacræ Rotæ ægrè ferret quòd deberet examinari, ex quo erat fama ſuper ætera notus, & qui iura canonica tanto tempore legerat; tamen cum primum ſciuit examen requiri pro forma, illi libenter ſe ſubiecit, vt per Mandoſ. in
6 d. regula 24. quæſt. 3. nu. 12. forma enim omitti non poteſt, quia aliàs actus efficitur vitioſus, & corruit ex latè adductis per Nouarium lib. 1. quæſt. forenſ. cap. 71.

S V M M A R I V M.

1 *Examen pro forma requiritur in eo, qui per longum tempus intermiſit ſtudia, & de ratione.*
2 *Quæ de nouo emergunt nouo indigent auxilio.*
3 *Sacerdos indignè promotus ad ordines ſacros poteſt repelli à Parrochiali cura.*
4 *Sacerdos & ſi approbatus ad curam animarum à prædeceſſore Epiſcopo, poteſt à ſucceſſore examinari.*
5 *Et quid eo non reperto idoneo.*
6 *In beneficio ſimplici qualificato, cum dignitate, &c. requiritur examen.*
7 *Idoneus ad ſacros ordines quando cenſeatur abſque examine idoneus ad beneficium ſimplex.*

Qui caſus reperiantur, in quibus abſque examine non admittendus eſt quis ad beneficium eccleſiaſticum.

R E S O L V T. LXXIII.

1 IN nonnullis caſibus admittitur quis ad beneficium eccleſiaſticum abſque examine; primum quando ſuperuenit aliqua noua cauſa, vt puta, quià per longum interuallum fecit intermiſſionem, ſeu diuerſionem à ſtudijs, & de hoc conſtaret, vel aliud ſimile accideret; quia tunc etiam ſi pro forma non requireretur examen, deberet examinari ratione nouæ cauſæ, vt inſinuant deſuper relatæ regulæ, nam ea, quæ de nouo emergunt, no-
2 uo indigent auxilio. l. de ætate §. ex cauſa ff. de interrogator. actionibus, cap. cæterum, & ibi gloſ. penultima de iuramento calumniæ, Caputaq. deciſ. 123. num. 6. part. 4. latè Romanus in l. ſi verò §. de viro numero 83. vbi cumulat 22. caſus deuiantes à communibus regulis ratione nouitatis ſuperuenientis, ff. ſoluto matrimonio.

Secundus eſt, quando conſtaret, quòd talis promotus ad ordines ſacros fuit indignè promotus ad eos, Oltrad.
3 conſ. 118. circa num. 1. vbi conſuluit, quod ſi Epiſcopus ordinauit aliquem ad ſacerdotium, & admiſit eum ſucceſſiuè ad duas parochiales curatas, poteſt eum repellere quoad tertiam parochialem; ſi per diligentem inueſtigationem reperierit eſſe indignum, etiam ſi dicta parochialis tertia non ſit maioris curæ, ſed æqualis, & minoris, ſequuntur Ioan. Andr. Anchar. Butr. & alij relati per Felin. in cap. ex literis num. 7. de conſtit.

Tertius adducitur caſus, quando, ageretur de adminiſtratione Sacramentorum, vel cura animarum exer-
4 cenda, nam tunc præsbiter curam animarum exercens, vel Sacramenta miniſtrans, ſeu exercere, vel mini-

ſtrare intendens, poteſt examinari ab Epiſcopo ſucceſſore, licet ab antecesſore fuerit approbatus, & ſi minus idoneus repertus fuerit, excludendus eſt, licet rector
5 non ſit, & perpetuum titulum non habeat, & ſi titulum habuerit, poteſt ſuſpendi, & coadiutor benemeritus illius expenſis apponi, vt diſponit Sac.Conc.Trid. ſeſſ.21. cap.3.de reform.& ſeſſ.24. de reform.cap.3.

6 Quartus aſſertur, & vltimus caſus, quando beneficium ſimplex eſſet qualifitatum, veluti dignitas ſine cura, vel Canonicatus in Catedrali, vel collegiata, in quibus requiritur induſtria, & conſilium, nam in hoc caſu temperatur diſpoſitio text. in cap. accepimus de ætat.& qualit. Lambert.de iur.patron.lib.2.par.1.quæſt.10.articul.2.verſic.tertio adduco. Menoch. præſumpt. 91.numer.21. de præſumpt.lib.6. ex quo euenit, vt id,
7 quod inquit Nauarr.in conſ.2. de præben.quòd idoneus reputatus ad ſacros ordines,non ideo reputatur idoneus ad beneficium ſimplex, ſed tenetur ſe iterum examini ſubijcere, quòd eſt intelligendum quandu verſaremur in aliquo ex ſupradictis caſibus, nam aliter minus tutus detegeretur.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio Bullæ Sixti V. quod in beneficijs nullus admittatur abſque examine.*
2 *Quid in cæpto beneficiari.*

An per Sacrum Concilium Tridentinum ſit ſublatum illud, quod communiter per Doctores traditur ſemel examinatum, non eſſe amplius examinandum.

RESOLVT. LXXIV.

IN caſu mihi occurrenti reſpondi affirmatiuè ex deciſ. Rotæ in vna Calaguritana iuris aſcendendi 28. Iulij 1599. coram Illuſtriſſimo Seraphino, cuius tenor eſt. *Domini cenſuerunt clericos cæptos beneficiari, comprehendi ſub indulto fel. record. Sixti V. cum enim diſponat, vt quotieſcumque vocabunt beneficia, integra, dimi-*
1 *dia, ſeu quarta, aut aliàs quomodolibet nuncupata patrimonialibus, & naturalibus filius concedi ſoluta, nullus admittatur, & recipiatur, niſi præuio examine*; hæc verba videntur clatiſſima, nam ſi pro aſſecutione vnius præmiſſorum voluit id obſeruari, ſatis claré etiam videtur voluiſſe, vt aſcendentes eidem examini ſubijcerentur attenta conſuetudine, & ſtatutis Eccleſiarum diœceſis, in quibus introductus eſt aſſenſus, aliàs diſpoſitio reſpectu dimidiorum, & integrorum beneficiorum remanerent ſine effectu, quia ſemper quarti, aut dimidij prætenderent talia ſibi deberi; nec poteſt dici in ſingularibus Eccleſijs quibuſdam poſſe beneficia eſſe æqualia, quia in illis non datur aſſenſus, & vbi ad ſunt quarti, & dimidij, neceſſe eſt, vt adſint integri beneficiati, nam quartum, & dimidium beneficium dicitur relatione habita ad integrum; & ita etiam Rota conſiderauit hoc præiudicium inſerri per Bullam Sixti in poſitione cauſę ſuper validitate indulti 29.Martij 1592. quod etiam confirmatur ex diſpoſitione contenta in noua declaratione, & indultu S. D. N. dum in cæptis beneficiari mediante examine excludit concurſum in aſſenſu. Præterea verba dictæ bullæ videntur clariora, quàm vt poſsint euitari, ibi vt præſentent, & recipiant antiquiorem in ordine, ſi duo pluresuè reperti fuerint æquè idonei: ſi verò minus, qui antiquus repertus fuerit magis idoneus, præferatur; Confirmatur etiam ex diſpoſitione Concilij iuxta declarationem Eminentiſſimorum Cardinalium, mandantis, vt cæptus beneficiati,in quolibet aſſenſu denuò examinetur, vt fuit reſolutum in vna Calaguritana coram Pamphilio anno 1581. Neque obſtat, quòd in his non applicetur ratio indulti, quæ conſiderat frequentiam ſimoniacarum prouiſionum, cum in aſſenſu certi ſint, illi quibus debetur beneficium, quia ob diſpoſitionis generalitatem, & particularem ſingulorum beneficiorum qualitatis expreſsioné ſumus in caſu,in quo lex diſponit de ratione, non autem ratio de lege, iuxta doctrinam Baldi, quam refert, & ſequitur Corn.conſil 90. num.13.lib.3. neque obſtat, quòd breuè loquatur de filijs patrimonialibus, & naturalibus, quaſi verò hæc dominatio non conueniat cæptis beneficiari, cum nihilominus non deſinant eſſe filij patrimoniales, cum origo ſit immutabilis, l.aſſumptio, ad Municipal.non obſtat præterea, quòd de iure ſemel examinatus, non eſt amplius examinandus cap.accepimus de ætate, & qualitate, Relator. deciſ.83. Verall.deciſ.367. lib.2.quia aliter fuit diſpoſitum nouo iure cóciliari, ex eo quòd in aſcenſione quæritur nouus titulus,iuxta conſ Oldradi 18.non obſtant ſtatuta, & conſuetudines, quia illis fuit derogatum, etiam cum clauſula. quorum tenores Felin.in c. poſtulaſti num.2.de reſcript.

SVMMARIVM.

1 *Scientia examinandorum Iudicis arbitrio relinquitur, ſed contrarium habetur num.3.*
2 *Scientia eminens, & mediocris, quæ ſit.*
4 *Scientia Epiſcoporum qualis eſſe debeat.*
5 *Scientia inferiorum Epiſcoporum iuriſdictionem habentium, quæ requiritur, & quæ dignitatum non habentium iuriſdictionem num.6.*
7 *Scientia Parochorum quanta attendatur.*
8 *Scientia requiſita in obtinentibus beneficia ſimplicia, quæ eſſe debeat.*
9 *Scientia requiritur talis, vt poſſint explorari ea, quæ incumbunt oneri beneficij.*

Examinatores beneficiandorum eccleſiaſticorum quantam ſcientiam in eis requirere debent.

RESOLVT. LXXV.

1 VIdebatur prima facie hoc totum Iudicis arbitrio relinquendum,iuxta doctrinam Innocentij communiter receptam in cap. cum in cunctis num.1. Hoſtienſis num.15. ad finem, Ioannes Andreas num.12. Butr. num.11. Abb. d.numer.4. Vitalianus in clementina 1.num.49. de ætate, & qualitate Nauarr.in dict.cap. ſi quando exceptione 11. numer.6. apud quos plura in propoſito lector reperire poterit; & qualiter cantor ſcire debet cantum, & dicunt, quòd ſi adſit ſpes adiſcendi in futurum minor ſcientia ſufficit, & Rota deciſ. 16.
2 num.1.par.2.diuerſorum; ac omnes aſſignant differentiam, ſcilicet inter ſcientiam eminentem, mediocrem, & ſufficientem; eminens ſcientia eſt illa, per quam quis ſcit difficillimas quæſtiones explicare, & deffinire ex tempore, ſiue reuolutione librorum, quòd nullatenus, aut vix in hac noſtra profeſſione contingere poterit; mediocris, qui cum deliberatione, & reuolutione librorum veritatem ſcit inuenire; Sufficientem ſcientiam baber, qui ſibi per ſe ſufficit ad ea, quæ ſibi imminent expedienda, Innocentius dict. num.1. Hoſtienſis vbi ſupra num.15. Ioannes Andreas num.12. Butrius num.9.10.& 11.Abb.d.num.4. Decius num.13.14.15.& 16.

3 Verum contrarium tenendum eſt, quoniam iuxta qualitatem beneficiorum, maior, vel minor ſcientia exigitur; nam in Archiepiſcopis, & Epiſcopis cum ſint iudices animarum, debent habere ſcientiam noui, & veteris teſtamenti capite, qui Epiſcopus 23.diſtinct. cap.1. & 2. diſt.62. Nec non debent pollere ſcientia vtriuſque iuris,cum ius dicere,ac iudicare debeant,vt in authen-

authentico, vt clerici apud proprios Epiſcopos, §.1. collatione 6. gl. in authentico de ſanctiſsimis Epiſcopis in §. ſi quis contra verbo, Iudicem in fine collatione 9. Maurus Mantuanus in tractat. de concilio num.100. volum.2. tract. Lupus in l.7. gloſſ.2.tit.10.partita 4. probat etiam tex.in c.1.& 2.39.diſtinct. vbi dicitur, quòd quidam in Epiſcopum electus, fuit à Beato Gregorio repulſus propter ignorantiam rerum ciuilium, & ſecularium, Menoc. vbi ſupra ex num.24. vſq; ad 40.

Præſertim cum non teneantur habere Vicarium, ſeu officialem ſecundum veriorem opinionem, quam tenet Rota, vt per Felyn. in cap. quoniam num.5. de officio Ordinarij Puteus deciſ.43. num.2.& deciſ.ſequenti lib. 1. Mohedanus deciſ.4. de officio Vicarij numer.1. Rota dec.222.nu.5.par.2.diuerſorum, Horeda de incompatibilitate 2.par.cap.10.num.9. Additionator ad ſimonet.de reſeruatione q.85.num.11.

4 Hodie autem circa ſcientiam Epiſcoporum per Concil. Trid. cap.2. ſeſſ.22. diſponitur, quòd Epiſcopus tali ſcientia pollere debeat, vt muneris ſibi iniuncti neceſſitati poſſit ſatisfacere, ideoque antea in vniuerſitate ſtudiorum Magiſter, ſiue Doctor, aut licentiatus in Sacra Theologia, aut iure Canonico meritò ſit promotus, aut publico alicuius Academiæ teſtimonio ad alios docendum, oſtendatur idoneus Pariſius de reſignatione lib.8.q.5. num.5.& per totam vbi late Menochius dicto caſu 425.num.35.

5 Ad dignitates verò inferiores in pontificalibus iuriſdictionem habentes, debent etiam habere ſcientiam Iuris Canonici, nam ſecundum illud debent iudicare, & viſitare cap.1. de conſanguinitate, & affinit. Selua num.10. Innocentius in cap. cum in cunctis ſub num.1. de electione, & fol.66. ibidem num.4. & propterea à Concilio Trid. ſeſſ.24. cap.12. de reformat. diſponitur, quod Archidiaconi ſint Doctores, ſeu licentiati à Sacra Theologia, vel iure canonico, idemq; magis præcisè diſponitur, quoad ſcolaſterias in cap.18. ad finem verſ. de cætero verò officia ſeſſ.23. Menoch. de arbitratijs centuria 5.caſu 425.ex num.40.

6 Ad alias verò dignitates non habentes iuriſdictionem; Canonici cum teneantur dare induſtriam, & conſilium in capitulo, debent habere mediocrem ſcientiam Rota dec.12.de probationibus num.4.in antiquis, Menoc.vbi ſupra à num.45.Præſertim cum ſint de corpore Epiſcopi, nam Epiſcopus eſt caput, & Canonici membra cap.nouit de his, quæ fiunt à Prælatis ſine conſenſu capituli.

7 Quo ad beneficium verò curatum maior requiritur ſcientia, quàm ad canonicatus, vel alia beneficia ſimplicia, ex quo cura animarum dicitur ars artium c. penult.de ætate, & qualitate, nam cum Parrochianos teneantur confiteri, & ſcire, diſtinguere inter lepram, & lepram, peccatum, & peccatum, & Euangelium declarare, maior in eius, quàm in alijs requiritur ſcientia Staphileus de literis gratiæ §. ſexta forma num.1.Nauar.in manuali cap.2.num.2.& cap.1.§ caueant.num.19. cum ſeq.de pœnit. & remiſſionibus Pariſius de reſignatione lib.10.q.2 num.27 Concil.Trid.ſeſſ.5.cap.2.

8 Ad reliqua autem beneficia ſimplicia ſufficit dicere, vt ſciant, & poſſint horas Canonicas, ad quas teneatur Nauar.de horis canonicis c.7.num.3. Pariſius de reſignatione lib.4 quæſt.11 num.3.nec non conſtruere, & intelligere, Cardinalis in clementina 1.num.1. de conceſſion.præbendæ, Rebuffus in praxi tit.de forma vicariatus Archiepiſcop. num.87. Gomez. de expectatiuis num.79 Maſcard.concluſ.878.num.17.quoad hæc enim beneficia ſimplicia dixit Innocent. in cap.1. de ſumma Trinitate, & fide Cattolic. num.4.quòd ſufficit clericis pauperibus, quòd tantum ſciant ſicut ſimplex laicus, vel aliquantulum plus circa ſacramenta, circa quæ quotidie verſantur. ſequitur Baldus ibi in rubrica num.5. Gomez.de expectatiuis num.5... Lopez in l.5. verbo digno titulo; tit.15.Partita prima ad medium Hoſtienſ.nu.10. Ioan. Andreas num.9. Butr.num.7. in c. cum in cunctis de electione Selua de beneficio 3.par.quæſt.5.num.12.

9 Et tandem quilibet debet habere talem ſcientiam, qua poſſit explorare ea, quæ incumbunt muneri, & oneri beneficij, quod habet, & ſecundum dignitatem, ſtatum, & officium, ad quod aſſumitur, vt in cap.1. & per totam 23. diſtinctionem, Innoc.in d.c.cum in cunctis num.1. in princip. de electione Hoſtienſ.num.8. & 9. Ioan.Andreas num.9.Butr.num.11.Abb.num.4. verſ. quia vt dixi, Decius num.16. ibidem Felyn. in cap. per tuas num.20. de ſimonia, Nauarrus in cap. ſi quando exceptione 14. num.1. & per totam de reſcriptis, Menoch. d.caſu 425. ex num.47. Nam abſurdum eſt alicui ignorare artem, in qua verſatur leg. ſecunda §.ſeruis ff. de origine iuris. ſpeculat. tit. de aduocato §.1. num.33. leg. ſi verò 13. §.Iudex ff. de adulterijs leg. poſſeſſio tua Cod. de muneribus patrimoniorum lib.10. cum ſit de conuerſione coniugatorum, Sarmientus lib.3. Selectarum cap.12. Nauarr.in cap.1.§.Sacerdos num.1.de pœnitent. diſtinct.6. & verecundum eſt aliorum ex manibus quærere, quod apud ſe inueniri debet Innoc. in d. cap.cum in cunctis ſub num.1. poſt princ.de electione, & Ioann.Andreas num.9. plura in propoſito tradit Gomez.in regula de ſubrogandis quæſt.7.num.9.verſ.nam vt dicit text.& num.10.

SVMMARIVM.

1 *Bulla Pij V. incip. in conferendis memoratur.*
2 *Forma bullæ Pij V. requirentis concurſum in collatione Parochialium, omitti non poteſt per Epiſcopum.*
3 *Examinandi ius competit ſolis Epiſcopis, non autem inferioribus.*

An ius examinandi, & edicti proponendi ſolis Epiſcopis competat.

RESOLVT. LXXVI.

1 ATtenta diſpoſitione bullæ Pij V. incip. in conferendis, apertè conſtat in vacatione parrochialis Ecclesiæ debere fieri concurſum iuxta formam Concilij Trid. ſeſſ.24. de reformatione, cap.18. aliàs collatio erit nulla & Papæ poſtea reuertitur; quod adeo verum eſt,
2 vt huiuſmodi forma ab Epiſcopo omitti nequeat etiam ſi vellet parrochialem conferre perſonæ doctæ, idoneæ, benemeritæ, ac quantumcunq; notoriæ, Pariſius de reſignatione benefic.ſect.9.num.83.lib.8.Fuſcus de viſitat. lib.2. cap 5.num.10. Garcia de benefic.cap.2. num.102. part.9.; adeo quod prouiſus de Parrochiali non ſeruata ſupradicta forma, non eſt tutus in foro poli, & conſcientiæ, vt latè dixi in praxi reſolut.351. numer.2. part.2.

3 His ſuppoſitis deueniendo ad caſum propoſitum, reſpondeo huiuſmodi ius examinandi, ſolum Epiſcopis competere, itaut alij inferiores, ad quos ipſarum Parrochialium Eccleſiarum collatio pertineret excludantur, & ita pluries reſolutum fuiſſe per Sacram Congregationem, & eius deciſionem, & reſponſa ad verbum recitando, teſtatur Pariſius lib.8. de reſignatione beneficiorum quæſt.9. numer.87. limitatur tamen in illis, qui omnimodam iuriſdictionem epiſcopalem haberent, nec alicui ſubderentur, ſed immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubiecti eſſent, ac nullius diœceſis cenſerentur, proprium, & diſtinctum territorium habentes, cum facultate congregandi Synodum, quam antea etiam coegiſſent, & in ea examinatores elegiſſent, & habetur in Archiepiſcop. Bononienſ. part.4 titul. de exam. per concurſ & cenſuiſſe Sacram Congregationem affirmat in d. quæſt.9. Pariſius num.98 & facit, quòd ſcribit Nouarius in nouo iure ſuo pontificio in verbo concurſus

Digitized by Google

curſus concluſ.3.vbi vtitur his verbis videlicer, amplia vt inferiores exempti habentes proprium diſtrictum,& epiſcopalem iuriſdictioné habeant facultatem faciendi concurſum, vt affirmat Diaz de Mena var.quæſt.lib.3. quæſt.24. num.21.& vt dixi in praxi reſolut.361.part.1. vbi ſic deciſum; tamen id denegari inferioribus Epiſcopis habentibus ius conferendi, quod pariter approbarunt Zecch. de republ. Eccleſ. cap.28. de Parrocho num.6.& Germon.de indult.Cardin.§.quibuſuis in fine.

S V M M A R I V M.

1 *Examinatores nihil percipere poſſunt ratione examinis, nec ante, nec poſt examen num.2. & quæ ſit pœna num.3.*
4 *Examinatores nihil percipiunt ratione laboris, vel titulo ſtipendij,vel alia ratione, ſecus autem ab Epiſcopo num.5.*

Examinatores accipiendo, quid modicum ratione examinis Parrochialium, an incidant in pœnas Sacri Concilij Trident. ſeſſ.24.can.18.

R E S O L V T. LXXVII.

1 EXaminatores non poſſunt quicquam occaſione examinis accipere, alioquin ipſo facto priuantur beneficijs antea ritè obtentis, & tenentur illa dimittere, etiam ante ſententiam Iudicis declaratoriam criminis, vt apertè conſtat ex Sacro Concilio Tridentino ſeſſ.24.cap.18.de reformatione, ibi caueant ne quic-
2 quam prorſus occaſione huius examinis, nec ante, nec poſt accipiant; alioquin ſimoniæ vitium, tàm ipſi, quàm alij dantes incurrant, à qua abſolui nequeant, niſi dimiſſis beneficijs, quæ quomodocunque etiam antea obtinebant, & ad alia in poſterum inhabiles reddantur.

3 Ex quibus verbis colligitur, primo examinatores beneficiariorum priuari beneficijs antea obtentis, ſi occaſione examinis, ſiue antea, ſiue poſt aliquid accipiant etiam gratis, & liberaliter datum, & ad captandam beneuolentiam, etiam ſi res modica ſit, & leuis momenti; nam Concilium prohibet quicquam prorſus accipi, vt ait Garcia de benefic. par.9.c.2.num.390.quicquid in contrarium dicat Ledeſma in ſumma 2.par.tractat.7.cap.1.concluſ.7.& Zerola in praxi Epiſcop.verb. parrochiæ §.2.dub.13.

4 Nec examinatores poſſunt quicquam pro labore, vel titulo ſtipendij ad ſubſtentationem ex fructibus beneficij vacantis, vel alia ratione accipere; Ratio eſt, tùm quia Concilium prohibet quicquam prorſus occaſione examinis accipi, vbi notanda eſt illa loquendo forma, occaſione examinis; excludit enim quemlibet titulum, ex quo aliàs aliquid licitè accipi potuiſſet; tùm quia ſic declarauit Sacra Congregatio in vna Gerundeñ. quam refert Garzias par.8.cap.1.num.77.& in altera Abuleñ apud Garziam par.5.cap.7.num.11.verſ.ad 2.,& in alia Salernit. apud eumdem part.9.cap.2. num.374.contra Ledeſmam loco citato, Nauarr. de reſtitutione lib.1.c. 2.num.188.& alios.

5 Addit tamen idem Garzias nu.379. Epiſcopum poſſe aliquid de ſuo præfatis examinatoribus conferre titulo præmij,vel ſtipendij,ſeu ſubſtentationis, quod mihi improbabile non videtur, quia Concilium loqui non videtur de Epiſcopo. An autem idem Epiſcopus, vel eius Vicarius aſſiſtendo examini poſſint aliquid accipere:& ex alibi dictis dico, non poſſe, tùm quia tenetur ex officio, & aliunde habent quo ſe ſubſtentent, tùm quia ſicut non poſſunt ſportulas ex prouiſionibus accipere, ita neque ob examen, quod eſt via, medium, & præparatio ad prouiſionem beneficij.

PRAXIS POTESTATIS Epiſcopi in condendis teſtamentis ad pias cauſas illorum, qui decedunt ab inteſtato.

S V M M A R I V M.

1 *Teſtamenta ad pias cauſas morientium ab inteſtato, fieri ſolent per Epiſcopos, & de ratione num.2 etiam quod haberent hæredes num.5.*
3 *Conſtit.Regni incip. Dohanæ memoratur.*
4 *Epiſcopus dicitur protector omniũ miſerabiliũ perſonarum.*

Epiſcopus qualiter diſponat ad pias cauſas de bonis decedentium ab inteſtato pro eorum anima.

R E S O L V T. LXXVIII.

1 IN mea Diœceſi Vici Equenſi adeſt immemorabilis conſuetudo, quod quando aliqui moriuntur ab inteſtato, Epiſcopi, qui ſunt pro tempore ſolent facere teſtamenta ad pias cauſas pro eorum anima.

Quæ quidem conſuetudo in hoc Regno Neapolis,eſt quoq; in pluribus alijs Diœceſibus,taliter q nisi Epiſcopus,vel Deputatus ab eo condant teſtamentũ, ſi mortui ab inteſtato fuerint,minimè ſepeliũtur,vt refert Genuen. in praxi Cur.Archiep.c.78.vbi dicit aliquos credere huiuſmodi conſuetudinem à Gallis habuiſſe originem antequam à Regno expellerentur quãdoquidem ab antiquiſſimo tẽpore apud eos talis cõſuetudo viguit, habetur in tract.Bertrand. Cardinalis altercationum iuriſdictionũ in articulo laicorũ 64 & in reſponſione Prælatorum,qui tractatus reperitur in fine tractatus de regalib. Regni Franciæ, & quidẽ talis conſuetudo eſt rationabi-
2 lis, fundatur enim in refrigerio animarũ exiſtentium in Purgatorio in reſtitutione forſan male ablatorum, & in præſumpta morte teſtatoris;qui ſi caſum inopinatæ mortis præuidiſſet aliquid pro ſua anima iuxta omnium generalẽ conſuetudinem reliquiſſet,etſi extarent hæredes, orig.gl.in l.tale pactum ff.de pactis. Cum itaq; ſit rationabilis ſeruanda eſt, c.fin.de conſuetud.cum ſimilibus. Tanto fortius, quia illa tendit ad fauorem animæ, cui ſemper,& vbique fauere debemus, maximopere,& pro ea fauorabilẽ interpretationẽ capere Mainald. deciſ.55. lib.3. quem refert, & ſequitur Nouarius in ſuo tract.de priuileg.miſerabilium perſonarum, priuileg.29.num.5. nam cunctis rebus eſt anteponenda idem priuileg.20. num.8.ex l.ſancimus C.de Sacroſanctis Eccleſijs.

Item pro corroboratione huiuſmodi conſuetudinis adducitur conſtitutio Regni, incipie. Dohanæ,in qua ex præſumpta morte defuncti mandatur, quod vbi fiſcus alicui ſuccedit ab inteſtato,tenetur tertiam partem pretij bonorum pro defuncti anima pauperibus diſpenſare; ergo id quoque licebit Epiſcopo.

4 Eò maximè, quia Epiſcopus vocatur protector omnium miſerabilium perſonarum, & debet eis fauere, & ſubuenire cap. ſuper quibuſdam de verborum ſignificatione, Nouarius in dict. tract. de priuileg. miſerabilium perſonarum priuileg.90. numer.3. aſſerens priuilegio 48.num.2. Epiſcopum dici etiam illorum patrem, Bald. in leg præcibus Cod.de impuberibus, & alijs ſubſtitutionibus, ſcribens pariter Epiſcopum à lege acquirere nomen hæredis, quoties huiuſmodi perſonæ miſerabiles ſunt hæredes inſtitutæ, pariter, quod illi competat remedium legis final. C.edicto Diui Adrian. collen-

Digitized by Google

tollendo, ſicuti competit patri, quando filius inſtituitur hæres, vt notant Doctores in citat.l final.

Cumque defunctus dicatur miſerabiliſſima perſona, quia omni auxilio eſt deſtitutus, vt notabiliter notauit Afflict.in conſtit.regni inſtrumentorum robur num.23. Ideó conueniens eſt, vt de Epiſcopi mandato aliquid pro anima defuncti, qui ab inteſtato deceſſit aliquid in pias cauſas pro remiſſione peccatorum, & pro male ablatorum forſitan reſtitutione aliquid erogetur.

1 Vnde rationabiliter indiſtinctè viget praxis, vt Epiſcopi diſponant ad pias cauſas de bonis decedentium ab inteſtato pro eorum anima etiam quod habeant hæredes, quia non obſtat quod talis diſtributio pro anima poſſit fieri ab hæredibus, dum conuenientius, & certius eſt illam fieri ſolere, ab Epiſcopis, qui ſunt Paſtores, & Patres animarum, tanto fortius, quia vt experientia docet ſæpius videmus hæredes obliuiſci de animis defunctorum, nec aliquas erogare eleemoſynas. Et facit, quia per diſpoſitionem textus in cap. cum ſit de Iudeis videmus Epiſcopos diſpenſare malè ablata defunctorum, quamuis adſint hæredes.

S V M M A R I V M.

1 *Teſtamenta ad pias cauſas in bonis decedentium ab inteſtato fiunt ad arbitrium Epiſcopi, niſi aliter ex conſuetudine obſeruetur, num.6.*

2 *Epiſcopi quid debent attendere in condendis teſtamentis prædictis, & num.3.*

4 *Auth.hoc niſi C.de ſolut. gaudere volens, ad quid tenetur.*

5 *Contractus tam inter viuos, quam vltima voluntatis, mediam viam continere debent.*

7 *Conſuetudo vincit legem, & venit appellatione Iuris.*

Vſque ad quam quantitatem liceat Epiſcopis diſponere ad pias cauſas de bonis decedentium ab inteſtato.

R E S O L V T. L X X I X.

1 CVm in iure non ſit determinata quantitas, vſque ad quam valeant Epiſcopus diſponere pro anima decedentis ab inteſtato concludendum eſt arbitrio eiuſdem Epiſcopi eſſe remittendum ex regula, eo quia Iudicis arbitrio relinquuntur, quæ ſub certa regula claudi non poſſunt, vt poſt Bald. & Beluiſ. affirmat Parpal. in l.1.num.5. ff.ſol.matrim. & poſt ipſos Menoch.de Arbitrat. Iudic. in prohem.num.5. quos omnes refert, & ſequitur Nouarius in ſuo tract. de elect. & variat. fori in præfat. ſectionis ſecundæ num.4. in vltima impreſſione Neapolitana, per quam rationem concludit eſſe remittendum arbitrio Iudicis, quænam dicantur miſerabiles perſonæ.

2 Debent tamen Epiſcopi Deum ante oculos habere, & ſic diſponere de quantitate moderata bonorum defuncti, vt aduertit Genuen.in praxi Cur.Archiep.cap.78.in princip., & poſt eum Nouarius in d. tract. de election. fori quæſt.27. num.9. ſect.2. maximè vbi defunctus habeat filios, & hæredes conſanguineos quia eleemoſina quoque eſt ſuos adiuuare, & illi præferendi ſunt extraneis, cum teneatur quis diligere ſuos, eiſq; potius ſubuenire, quam extraneis, vt refert Abb.in cap.1. num.4. de cohabit.Cleric. & Mulier. S.Th.2.2.quæſt.32.artic.9.Silueſtr.in ſummà in verbo elementina, Roias de ſucceſſ.cap.32.num.5.Rot.deciſ.639.num.4.par.1.vbi quod prudenter non facit, qui extraneum conſanguineo præfert, charitas igitur in ſuos debet eſſe l. cum acutiſſimi, & ibi Bald.in 1 notab.C.de fideicommiſſ.

Vnde ciuili modo debet intelligi huiuſmodi poteſtas data Epiſcopis à conſuetudine diſponendi in bonis huiuſmodi decentium ab inteſtato, taliter quod haberi debet ratio eorum qualitati, & quantitati bonorum, quę relinquunt, & habere ſtateram in manu, itaut non debeant idem iudicium gerere in diuite, quod in paupere, nec id, quod gerunt in paupere, debent agere quoties moriuntur aliqui, qui non ſint pauperes, nec diuites, ſed comoditatem quamdam habere videntur.

3 Taliter quod Epiſcopus in huiuſmodi caſibus debet ſe gerere tamquam prudens, & prius paterfamilias. Et lenitudinem ſeruare, & vti bonus vir cuncta rimari.

4 Pro quorum omnium corroboratione confert nam videmus, quod licet, vt debitor poſſit gaudere beneficio Auth.hoc niſi C.de ſolut.teneatur bona in electione creditoris ponere, vt in d.Auth.cauetur, & tradit Ripa in l.2.§. Mutui datio ff. ſi cer. petatur ad hoc vt poſſit creditor ſatisfieri, tamen non per hoc licet eidē creditori rem meliorem capere, ſed proportionabilem accipere debet, vt pleniſſimè probat Nouarius in ſuo tract. de datione inſolutum p.s. q.5. vbi authoritates Doctorum, & rationes adducit ſic etiam concludens in filio, qui pro legitima nō debet meliora bona eligere, ſed congruentia arbitrio boni viri ex Bal.in l.iubemus col.1.verſ.Item fallit in legitima C.ad Trebel. Dec conſ.236. nu.9. Couarr.in cap.Rainald.§.2.num.5.de teſtament.

5 Et facit, quia in omnibus, & ſic ſiue in vltimis voluntatibus, ſiuè in contractibus media via eſt eligenda, & ſemper ita promiſſio de bono, & æquo regulatur, tamquam quod extrema ſint vitioſa, vt ex pluribus probat idem Nouarius in tract. de priuileg. miſerabil. perſonar. priuileg.110.num.1.

6 Verum ſi in aliqua diœceſi ſit determinata quantitas vſque ad quam fiat ſupradicta diſpoſitio in bonis decedentium ab inteſtato, tunc iuxta illam licitè fieri poſſet, quia quod in Regione à conſuetudine eſt approbatum exequi debet, conſuetudo ſiquidem loci in omnibus actibus eſt obſeruanda Puteus dec.176.lib.3. No-
7 uarius in prag.Regni 11.num.15. ſub Rubric.de Adminiſtrat. vniuerſit. vbi etiam quod conſuetudo vincit legem, de quo latius loquitur idem in pragmatic.2. ſub Rubric. de offic. Magiſtr. Iuſtit. & pleniſſimè Gabriel concluſi de conſuetudin. qui ad plura infert, & conſuetudo venit appellatione iuris Bertazzol.de clauſul.gloſ. 35.num.2.clauſ.4.

S V M M A R I V M.

1 *Teſtamenta ad pias cauſas decedentium ab inteſtato, quamuis incapacium teſtandi condi poſſunt ab Epiſcopis.*

2 *Teſtamenta fieri poſſunt ab inhabilibus ad pias cauſas, niſi eſſet inhabilitas intellectus, vt num 6.*

3 *Muti, & ſurdi teſtari valent ad pias cauſas.*

4 *Ius naturale, & diuinum attenditur ad pias cauſas.*

5 *Filiusfamilias teſtari poteſt ad pias cauſas de peculio aduentitio.*

An vbi moriuntur ab inteſtato Incapaces Teſtandi poſſit pro eis Epiſcopus condere Teſtamentum ad pias cauſas.

R E S O L V T. L X X X.

1 ADeò verſari debet fauor circa animas, vt conſuetudo huiuſmodi, quod Epiſcopi faciant teſtamēta ad pias cauſas pro his, qui decedunt ab inteſtato extendatur etiam, vbi illi qui moriuntur ab inteſtato eſſent incapaces teſtandi, fauor animæ ſiquidem vbi verſatur apices, iuris ſunt omittendi, Nouarius in tract. de priuileg. miſerabil. perſonarum priuileg.23.num.6.

2 Tantò fortius, quia ſecundum veriorem opinionem inhabiles ad teſtandum regulariter ad pias cauſas teſtari poſſunt, quoniam ad pias cauſas omnis iuris ciuilis ſolemnitas remiſſa eſt, atque mera voluntas, de iure gentium ſpectatur, cap. relatum de teſtam. Bald.in leg.2. C. de Sacroſ. Eccleſ. vbi idem dixit eſſe de iure ciui-

Digitized by Google

li, quia ſicut miles liberum in teſtando habet arbitrium, ita is, qui ad pias cauſas teſtatur; Item cum de iure ciuili captatoria voluntas non valeat, l. illa inſtitutio ff. de hæred. inſtit. leg. captatoriæ de legat. 1. etiam in teſtamento militis leg. captatorias Cod. de milit. teſtam. tamen valet ad pias cauſas cap. cum tibi de teſtamentis, item de iure ciuili leg. ſi fideicommiſſaria libertas in princip. & verſic. ſed ſi, ff. de fideicommiſſ. libert. vbi libertas poterit conferri in voluntatem alterius, & tamen libertas eſt cauſa pia, Tiraquell. de priuileg. piæ cauſæ priuileg. 60. Item quia nemo poteſt decedere pro parte teſtatus, & tamen ſi ad pias cauſas teſtetur in aliquibus quoad cætera inteſtatus decedere poteſt, vt probat Abb. in conſil. 32. num. 2. part. 2. & ad probandam hanc concluſionem inducitur text. leg. 1. Cod. de ſacroſ. Eccleſ. habeat vnuſquiſque diſponendi facultatem quomodocunque voluerit, vbi Bart. in repetit. num. 15. dicit iſtum text. propter ſui generalitatem de vnoquoque intelligendum eſſe etiam ſi inhabiles de iure exiſterent, & hunc intellectum probat, quoniam dicta lex condita eſt, in priuilegium quod reſtringendum non eſt, patet, quia non poteſt, conuenire niſi vltimæ parti eius rubricæ, non enim primæ, quia non tractatur de Eccleſijs, nec ſecundæ, quia non de rebus earum acquiſitis ergo tertiæ, nimirum de priuilegijs ſcilicet rerum acquirendarum. Item quia lex eſſe debet de caſu dubio, ſed reſtringendo eam eſſet de indubitabili. Item quia proprietas vocabuli, vnuſquiſque, eſt neminem excludere leg. ſi creditores, ff. de pactis leg. ſi hoc articulo quiſque ff. de hæredib. inſtit. Item Iaſ. ibid. num. 13. Addit, quia vbi tractatur de fauore publico, dictio vnuſquiſque; vel quilibet non reſtringitur ad habiles tantum, ſed in habilibus intelligenda eſt, per text. leg. ſi quis in graui §. verum verbis quoque, & ibi Bartol. ff. ad Senatuſconſultum Syllanianum. Et hanc opinionem Bartoli ſecutus eſt Paul. de Caſtro ibid. qui dixit illam legem ſex priuilegia concedere videlicet perſonis quibuslibet, etiam in habilibus, etiam perſonæ, cui de iure relinqui poſſit videlicet Concilio. Item de tempore quando relinquendum ſit, videlicet de tempore mortis, propter verbum decedens. item circa formam teſtamenti in verſ. liber ſit ſtylus. Item circa res, quæ relinquuntur, vt in verſ. bonorum, item quia concernit ſubſtantiam relicti, videlicet liberum ſit arbitriũ.

Sed quia Bald. ibidem dicit, lecturam iſtam non eſſe veram, & ſolum Bartolum, eam tenere, & ſequitur gl. intelligendo legem de perſonis habilibus tantum, præſupponit enim Bald. quod antea nihil poterat relinqui Eccleſijs ad leg. 1. ff. de collegijs illicitis, ſed cum Conſtantinus factus fuerit Chriſtianus iuſſit ædificari Eccleſias per vniuerſum orbem, & poſtea per hanc legem iuſſit eiſdem Eccleſijs relinqui poſſe, ergo habilitat ad relinquendum Eccleſijs, itaut priuilegium ſit ſolum reſpectu perſonarum, quibus relinqui poſſit, ſed perſonæ, quæ diſponere debent; & quod Conſtantinus fuerit primus, qui Eccleſias edificari iuſſerit, eſt tex. cap. futuram Eccleſiam 12. quæſt. 2.

Ideò pro reſolutione præſupponendum eſt dictam legem fuiſſe conditam ſub conſultu Criſpi ſecundi Conſulis, & Conſtantini ſecundi Conſulis ſub anno Chriſti 322. vt habetur in factis conſulatibus ante Iudices Codicis, item Conſtantinum ſub dicto anno non adhuc factum fuiſſe Chriſtianum, quia hoc eodem anno, fulgure cælitus emiſſo illius palatium Romæ deuaſtatum fuerit, quamobrem Aruſpices Conſuli iuſſit, & hoc decretum ad Maximum qui erat vrbis præfectus directum fuit ſub data 8. Idus Martij Criſpo Secundo, & Conſtantino Secundo Conſulibus, & ita ſub eodem anno d. l. 1. vt habetur in leg. 2. Cod. de paganis in Codice Theodoſiano. Item Conſtantinum circa hæc tempora anni 322. non adhuc fuiſſe baptizatum, ſed deſideraſſe fieri Chriſtianum, & propterea congregaſſe Concilium generale Nicenum, vt fidei articuli determinarentur, & per tres annos durauit, & plus, & fuit congregatum ex Epiſcopis 318. vt probat diffusè Couarr. in lib. 4. variar. reſolut. cap. 15. Item Conſtantinum anno Chriſti 326. fuiſſe baptizatum, atque iuſſiſſe ædificari Eccleſias, ipſumq; incepiſſe ædificare Eccleſiam in Hieruſalem, dedicatam Reſurrectioni Chriſti, vt probat Baronius in ſuis annalibus ſub anno 326. 2. tom. fol. 260.

Vnde ex his apparet error Accurſij, qui interpretatur Concilio id eſt Monachorum, vel Clericorum nam hoc fuit Concilium Generale Nicenum congregatum pro firmandis articulis fidei, & magna, tunc temporis pecunia neceſſaria erat pro ſuſtentando Concilio, Idcirco Conſtantinus illam legem condidit, & priuilegium conceſſit. item infertur errare Baldum dum interpretatur d. l. 1. de Eccleſia eò quia Conſtantinus iuſſit ædificari Eccleſias, allegans d. cap. futurum 12. quæſt. 1. quia hoc eſt verum, ſed fuit de anno 326. item arbitror erraſſe Salic. qui ſequutus fuit Bald. in d. l. 1. Ideò intelligendum eſſe legem illam de perſonis habilibus, quoniam nulli collegio relinqui poterat, p. d. l. 1. ff. de collegijs illicitis, quia illa lex dicit poſſe relinqui illi collegio, quod religionis gratia congregatum erat, & per illam legem Bartol fundat ſuam opinionem de perſonis inhabilibus, nam dicit huiuſmodi Collegijs relinqui poterat; ergo, ne lex ſit de indubitabili opus eſt dicere, vt priuilegium intelligatur reſpectu perſonæ inhabilis, non autem reſpectu loci, cui relinquitur, item quod d. l. 1. ff. de Collegijs illicitis loquatur de monopolijs, quæ faciunt artifices, ſcripſi in tract. de iuriſdictione par. 2. cap. 25.

Igitur iudico opinionem Bartoli eſſe veriorem, & quod per dict. leg. 1. Cod. de Sacroſ. Eccleſ. habilitentur etiam perſonæ inhabiles ad relinquendum Concilio generali. Et hunc intellectum probo, quoniam aduenæ non poterant hæredes inſtitui, leg. 1. Cod. de hæred. inſtit. neque teſtamenta facere, leg. 1. §. 2. de legat. 3. leg. quidam ff. de pœnis; poſtea per legem Imperatoris Federici diſpoſitum eſt, poſſe auth. omnes peregrini Cod. communia de ſucceſſionibus. Sed Conſtantinus fuit ante Federicum mille annis circa. Quæro igitur, an peregrini rigore dictæ legis teſtari poterant, & Eccleſijs relinquere? Certè pro affirmatiua concludendum eſt, alias ſequeretur inconueniens, vt ne ad pias quidem cauſas diſponere potuiſſent, ergo lex illa de inhabilibus intelligenda eſt, propterea peregrini ad teſtandum in cæteris habiles facti ſunt, d. auth. omnes peregrini.

3 Declaratur articulus, vt procedat etiam in muto, & ſurdo, nam regulariter teſtamentum nutu factum non valet, l. iubemus, & ibi gloſ. & Doct. C. de teſtam. & probatur in auth. quod ſine verſ. non igitur C. de teſtam. & ita per iſtum teſt. tenent Bald. Angel. Fulgoſ. & Paul. de Caſtr. in d. l. iubemus, & Paul. de Caſtr. in l. & non ipſa C. de fideicommiſſ. Angel. in l. in fraudem §. 1. ff. de teſtam. milit. quoties omnino ſunt ſurdi, & muti, Nouar. de elect. fori quæſt. 10. num. 11. ſect. 2. in vltima impreſſione Neapolitana fol. mihi 80. Tamen teſtamentum ad pias cauſas nutu factum ab eo valet, gl. in c. cum tibi de teſtam. Bald. in d. l. 1. col. 1. verſ. ſuper quinto C. de Sacroſ. Eccleſ. & in l. poſt diuiſionem ff. de iuris, & facti ignorant. latè Tiraquell. de priuileg. piæ cauſæ priuileg. 8.
4 Item quia ad pias cauſas attenditur tantum ius naturale, & diuinum, ſicut in teſtamento militis, nec attenditur ſolemnitas iuris ciuilis, vt per omnes Doct. in cap. relatum, & cap. cum eſſes de teſtamentis, & in d. l. 1. C. de Sacroſ. Eccleſ. & in l. Lucius, ff. de milit. teſtam. Item de teſtamento militis, ad teſtamentum ad pias cauſas, validum eſt argumentũ, vt firmat Bart. in d. l. 1. q. 8. & 10. quintæ partis principalis C. de Sacroſ. Eccleſ. Ancaran. & Imol. in d. cap. cum eſſes vbi quod ſicut miles poteſt pro parte decedere teſtatus, & pro parte inteſtatus, ita teſtamentum ad pias cauſas pro parte factum valet, ſed

teſta-

teſtamentum militis nutu factum valet etiam reſcriptum in puluere, dummodo per duorum teſtes probetur ergo &c.

5 Declaratur ſimiliter, vt anteſignata concluſio ſit vera, & procedat etiam in filio familias, qui de peculio aduentitio ad pias cauſas teſtari poteſt, nam de peculio caſtrenſis vel quaſi nulla dubitatio eſſe debet, Hæc de profectitio cum in illis affirmatiuè diſpoſitum ſit in hoc negatiuè, & de aduentitio in quo dubitatio eſſe poterat Bartol. in dict.l.1.num.10. C de Sacroſanctis Eccleſ. cũ iſta diſtinctione reſoluit Aut Pater habet illius vſumfructum, & in Patris præiudicium non poteſt l. penult. ff.qui teſtam. fac. poſſ. quia nunquam priuilegium cum alterius iactura conceſſum dicitur, l. nec auus, Cod. de emancipat. liber. l.2. §.merito, ff. ne quid in loco publico, & ita Bartol. Nouarius forenſ. quæſt.63. nu 7. lib.1. & ita Bartolus in citata l.1. limitat illam, vt non procedat quando quis alterius fauore prohibitus eſt, quia per dictam, l. non cenſetur contra tertium diſpenſatam. Item quia filius non poteſt teſtari etiam Patre conſentiente de peculio aduentitio, quia vltima voluntas ex alieno arbitrio pendere non debet, l. illa inſtitutio ff. de hæred.inſtit. cum ſimilibus. Sed huic rationi Bartol.reſpondet per dict. l.1. diſpenſatum eſſe defectui captatoriæ voluntatis ita vt ad pias, cauſas valeat dicto c. cum tibi, de teſtamentis, & ideo Bart. concludit, quod filiuſfamilias de peculio aduentitio cuius Pater habet vſumfructum teſtari poteſt ſi Pater conſentiat, & licet Abb. in cap.1. de teſtam.nu.10. dicat opinionem Bartoli non eſſe veram per tex.in cap. licet §.final.de ſepultur. lib.6. tamen Bartol. reſpondet nu. 24. in fine, quod ille textus procedit quoad ſepulturam, ego dicerem, quod procedit in donatione cauſa mortis nam dicit citra peculium caſtrenſe, vel quaſi non poteſt iudicare niſi de patris conſenſu, & ibi gloſ. allegat. l.tam is, ff. de donat.cauſ.mort. Et addit rationem nam filius poteſt in vita diſponere de peculio aduentitio cuius Pater non habet vſumfructum, & illum liberè donare ad eius libitum auth. vt liceat matri, & auiæ in principio, & ibi Doctor. & alijs relati per Crauett. in conſ.92. vbi atteſtatur eſſe communem opinionem, ſed in dicta, l. s. diſponitur vt quicquid inter viuos facere poteſt etiam in vltima voluntate poſſit, vt in verſ.liber, ſit ſtylus, & liberum arbitrium, & de rebus ſuis, quæ res durant vſque ad tempus mortis, quare in peculio aduentitio cuius Pater non habet vſum fructum teneo, quod ad pias cauſas teſtari poſſit quid quid dixerit Couarr. in rubric. de teſtam. in 3. par. num.9. & de hoc etiã ſcribit Tiraquell de priuileg.piæ cauſæ c.78.

Verum dum hic caſus accidiſſet in mea Diœceſi Vici Equenſi ego mandaui practicari contrarium, nam licet Deputatus Curiæ eſſet renitens ad concedendam licentiam ſepeliendi illum qui erat mortuus ab inteſtato ſtãte ꝙ ipſe intendebat facere teſtamentum ad pias cauſas, porrecto mihi memoriali per patrem defuncti mandaui, quod non moleſtaretur, ſed cadauer ſepulturæ tradatur, hortatus ſum tamen patrem vt pro anima filij aliquid pauperibus erogaret, prout cum effectu pius pater egit ad honorem Dei.

Declara autem, vt ſupradicta procedant in inhabilibus præterquam ex defectu intellectus, nam furioſus mente captus infans, & pupillus teſtari non poſſunt per d.l.1. C.de ſacroſ. Eccleſ. in verſ. iudicia & in verbo voluntates, quæ in iſtis perſonis non ſunt. Item miles, qui tot priuilegia conſequutus eſt ob defectum intellectus teſtari non poteſt. Item in Monacho, & ad mortem damnato de quibus Bartol. & Bald. in dict.l.1.C.de ſacroſ. Eccleſ. & latius per Tiraquell.de priuileg.piæ cauſæ priuileg.79.

PRAXIS LARGITIOnis Munerum ad intellectum Bullæ Clementis VIII. incip. Religioſe.

SVMMARIVM.

1 *Pœna Religioſorum largitiones munerum facientium.*

Quibus pœnis afficiantur Religioſi donationes, ſeu largitiones munerum facientes.

RESOLVT. LXXXI.

EX præmentionata Bulla Clement. VIII. colligitur largitiones munerum prohiberi Religioſis ſub pœna priuationis dignitatum, graduum, munerum, & officiorum obtentorum, & obtinendorum, voce actiua, &
1 paſſiua, pœna perpetuæ ignominiæ, & infamiæ, ipſoſque teneri pœna furti, & ſimoniæ, ita vt aduerſus eos poſſit benè procedi.

SVMMARIVM.

1 *Verba Bullæ.*

2 *Declaratoria Iudicis, an requiratur ad incurrendas pœnas contentas in Bulla.*

An præpoſitæ pœnæ ligent abſque Iudicis declaratoria.

RESOLVT. LXXXII.

1 PRo reſolutione placuit hic adducere Verba Bullæ ibi. *Quod ſi quis ex ſupradictis regularibus vtriuslibet ſexus, cuiuſcumque gradus, ordinis, dignitatis, ac vbilibet locorum exiſtentibus coniunctim cum cæteris, ſeu diuiſim noſtrarum huiuſmodi prohibitionum, ſtatutorum, ordinationũ iuſſionum decretorum mandatorum tranſgreſſor fuerit; ſtatuimus, vt omnibus, & ſingulis per eum obtentis dignitatibus, gradibus, muneribus, & officijs eò ipſo priuatus, ac ad illa, & alia ſimilia, vel diſſimilia in futurum obtinenda, inhabilis perpetuò & incapax, ac perpetua infamia, & ignominia notatus exiſtat, & præterea priuationem vocis actiuæ, & paſſiuæ abſque vllo ſuperioris decreto, aut miniſterio ipſo facto incurrat, nec non vltra huiuſmodi pœnas, etiam tanquam contra furti, & ſimoniæ criminum reum, tàm per viam denuntiationis, accuſationis, aut querelæ, quàm etiam ex officio procedi, & inquiri, condignisq; ſupplicijs affici debeat.*

Quibus ſuppoſitis licet aliqui Doctores loquendo de pœnis criminum ſentiant non incurri ante ſententiam declaratoriam vt habetur per Sanchez in ſumma lib. 6.cap.15.nu.65.Molin. de iuſt. & iur. diſput. 96. & pœnas priuationis dignitatum, officiorum, & graduum, itẽ vocis actiuæ, & paſſiuæ, infamiæ, & ignominiæ non incurri ante ſententiam criminis declaratoriam, & pœnã inhabilitatis incurri ipſo facto, vt inquit Filiuc. tractat. 34.cap.3.quæſt.51.num.79.

Ipſe tamen cenſeo pœnas priuatiuas, ad quarum exequutionem hominis actio requiritur, vt eſt priuatio dignitatum, & officiorum, non incurri ante ſententiam criminis declaratoriam; Alias verò pœnas priuatiuas, quę actionem hominis ad ſui exequutionem non requirunt, vt eſt priuatio vocis actiuæ, & paſſiuæ, incapacitas, & inhabilitas ad officia, & beneficia, incurri ante vllam Iudicis ſententiam, ita Bonacin. de leg. diſp.1 q.1.punct. 7.§.2.nu 9.de Contract. & diſput.3.q.8.punct.fin. §.3.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Verba Bullæ Clem. VIII.*
2 *Abbates Canonicorum regularium, vel fratrum clauſtralium comprehenduntur in Bulla.*
3 *Canonici regulares S. Auguſtini nequeunt munera facere.*
4 *Moniales prohibentur largitiones munerum facere.*
5 *Religioſi exiſtentes extra monaſterium prohibentur donare.*

Quibus perſonis prohibita ſit largitio munerum.

RESOLVT. LXXXIII.

1 VErba Bullæ ibi. *Hac noſtro perpetuò valitura conſtitutione vniuerſis, & ſingulis cuiuſcunque Ordinis Mendicantium, vel non Mendicantium, bona immobilia, & redditus certos ex indulto apoſtolico poſſidentium, vel non poſſidentium, ſeu cuiuſuis Congregationis, Societatis, & inſtituti (non tamen militiæ) regularibus perſonis vtriuslibet ſexus omnem, & quamcunque largitionem, & miſsionem munerum penitus interdicimus; ſub qua prohibitione comprehendi volumus, omnia, & ſingula capitula, Conuentus, & Congregationes, tam ſingulorum Monaſteriorum, Conuentuum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Præceptoriarum, Domorum & locorũ, quàm Prouincialia, aut Generalia cuiuslibet Prouinciæ, ſiue vniuerſi Ordinis, Societatis, aut inſtituti, eorumque, vel earum Camerarios, Commiſſarios, & quoſcunque Officiales, & ſingulares perſonas, ipſos etiam ordinũ Congreg. & Societatum huiuſmodi Superiores, quaſcunq; dignitates obtinente, etiam Generales, & Prouinciales Magiſtros, Miniſtros, & quocunque nomine Præfectos, nec non Conuentuum, Monaſteriorum Prioratuum, Præpoſiturarum, Præceptoriarum domorum, & locorum, quorumcunque Abbates, Priores, Præpoſitos, Præceptores, etiam maiores Guardianos, Miniſtros, Rectores, atque Abbatiſſas, Prioriſſas, & alio quouis titulo Præſidentes, tam ipſis regularibus, quàm locorum ordinarijs, ſeu quibuſuis ſuperioribus ſubiectas vtriuslibet ſexus ad vitam, vel ad tempus deputatos nobis patefaciant illas perſonas, quæ prohibentur munerum largitiones facere*, ſed pro maiori explanatione referam caſus in quibus perſonæ comprehenduntur in bulla prementionata.

2 Primus caſus eſt Abbatibus Canonicorum, regulariũ,
vel Fratrum clauſtralium, Ciſtercienſium, qui comprehenduntur in hac bulla Idemque dicendum eſt de Ca-
3 nonicis regularibus Santi Auguſtini, vel eorum Abbatibus, & ſuperioribus, quia dicuntur verè religioſi, ita Nauarr. comment. 2. regul. numer. 6. & commentar. 4. num. 70.

4 Secundus caſus eſt in monialibus, quæ vtique comprehenduntur in bulla præfata Nouarius in tract. de elect. fori quæſt. 62. nu. 12. ſect. 2. in vltima impreſſ. quia loquitur de regularibus vtriuſque ſexus, quod procedit etiã ſi donarent bona ab illis acquiſita proprio labore, & induſtria, nam quæ acquirit regularis, monaſterio acquirit auth. ingreſſi Cod. de Sacr. Eccleſ. Sorb. ſuper declar. d. bullæ poſt verbum donare verſ. itaque verum, Beia part. 4. caſu 32. in fin. inquit poſſe excuſari moniales, quibus ex conſuetudine alicubi recepta victus tantummodo datur, & pro veſtitu relinquitur, id omne, quod opera, & induſtria ſua acquirunt, ſed ipſæ parcendo proprio veſtitu, & ſuppellectili aliquid ſubtrahunt, illudque in licitos vſus inſumunt, vt puta in eleemoſynas, & donationes honeſtas, ſed Valer. in differ. vtriuſ. iur. verb. munera num. 51. & 75. contrarium tenet, ex eo, quòd cum hæc bona per religioſum ſint acquiſita monaſterio, & religioſus non habeat illorum bonorum adminiſtrationem, & facultatem liberam, ſed limitatam pro ſui ſubſtentatione, & veſtitu, non poteſt ea ad libitum diſponere, & alijs pro ſuo arbitrio conferre, niſi cauſa approbata fuerit in generali capitulo, aut alia generali Congregatione maturè diſcuſſa, vt in præfata conſtitutione dicitur, aut niſi alius occurrat caſus in dicta bulla exceptus.

5 Tertius caſus eſt, vt præfata bulla complectatur moniales, aut religioſos extra monaſterium exiſtentes, & in domibus parentum cauſa infirmitatis, vel alia de cauſa commorantes, ratioque videtur eſſe, quia locus non eximit ab obſeruantia regulari, & à conſtitutionibus Summorum Pontificum Sorbus verb. donare verſic. ſed ille perſonæ, licet Valer. loc. cit. num. 29. contrarium firmet.

SVMMARIVM.

1 *Remunerationis cauſa benè poteſt donari, quia non eſt propriè donatio num. 2.*
3 *Donatio inter patrem, & filiũ valet remunerationis cauſa.*
4 *Mulier poteſt donare ex cauſa remunerationis.*
5 *Inſinuatio non requiritur in donatione remuneratoria.*
6 *Donatio remuneratoria reuocatur per ſuperuenientiam filiorum.*
7 *Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 16. de Regul. declaratur.*

Donari An poſsit à Religioſis ex cauſa Remunerationis abſque metu pœnarum Bullæ Clementis VIII.

RESOLVT. LXXXIV.

1 IN varijs caſibus, in quibus fui conſultus, ſemper dixi Bullam Clementis VIII. circa largitionem munerum non extendi ad Religioſos donantes cauſa remunerationis, vt in terminis concludit Rodriq. q. regul. 47. art. 6. par. 2. & poſt eum Gratian. Forenſ. diſcept. lib. 4. c. 202. num. 5. & recenter Nouarius quæſt. Forenſ. 53. nu. 7. lib. 1. addo etiam pro hac opinione Cened. de paupertate Religioſa dub. 27. Molin. de iuſtit. & iur. tom. 1. tract. 2. diſput. 244.

2 Nam in iure non dubitatur donationem remuneratoriam eſſe potius ſpeciem ſolutionis debiti, & permutationis, ac tamquam titulum oneroſum; vt *patet in l. Aquilius Regulus ff. de donat. Ibi, defendi non meram donationem eſſe, verùm officium magiſtri quadam mercede remuneratum Regulum, & in l. ſed & ſi lege §. conſuluit in fine, ibi velut genus quoddam hoc permutationis*, ff. de petit. hæred. Panor. in Rubric. 10. de donat. Aretin. conſil. 17. col. 5. Alex. conſil. 257. col. 1. lib. 2. hinc licet donatio in-
3 ter patrem, & filium non valeat, l. donationes quas parentes C. de donat. inter vir. & vxor. valet tamen cauſa remunerationis Corn. conſ. 144. col. 2. lib. 2. Soccin. conſ. 66. col. 2. Dec. conſ. 636. col. 1. Lup. in Rubric. de donat. inter vir. & vxor. §. 50. col. 1. Maſuer. in ſua praxi tit. de
4 donat. §. Item hoc, quod dictum eſt, & mulier prohibita forſitan donare poterit id agere ex cauſa remunerationis Caſtrenſ. conſ. 172. lib. 2. & donans licèt habeat beneficium ne conueniatur vltra quàm facere poteſt deducto ne egeat, l. inter eos §. 55. quoque ff. de re iudic. ſecus tamen eſt in donatione remuneratoria Angel. in l. ſed hoc ita ff. de re iudic. Rom. conſ. 26. col. 2. Barb. in tract. de præſtant. Card. io 3. tit. 1. part. col. 6. & donatio
5 remuneratoria non indiget inſinuatione Alber. in leg. ſi pater §. fin. ff. de donat. Soccin. conſ. 65. col. 5. lib. 1. Guid.
6 Pap. deciſ. 95. nec ſuperuenientia filiorum reuocatur, vt plenè tutatur Tiraquel. in l. ſi vnquam in verbo donatione largitus num. 12. cum ſeq. C. de reuoc. donat. vbi plurima alia pro comprobatione cumulata reperies, quæ pœnes ipſum per te videre poteris quibus iungenda
7 ſunt nouiſſimè adducta per Nouarium d. q. 53. lib. 1. vbi fundauit opinionem, diſpoſitionem Sacri Concilij Tridentini ſeſſ. 25. cap. 16. de Regularibus, non habere locum in donatione remuneratoria.

Et cõfert, nã prælatus Regularis poteſt donare cauſa remunerationis, vt voluit Rota apud Ludouiſiũ dec. 401.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Nouitij veluti non Religioſi non prohibentur donare.*
2 *Religioſi habentes beneficium eccleſiaſticum excipiuntur à bulla.*
3 *Tertiarij non comprehenduntur in bulla.*
4 *Religioſi militares excluduntur à bulla.*
5 *Epiſcopis religioſis permiſſum eſt largitiones facere.*

Quibus perſonis non prohibita ſit munerum largitio.

RESOLVT. LXXXV.

1 NOnnulli ſunt quibus donationes fieri promiſſum
eſt, & inter alios ſunt nouitij, ea ratione quia
bulla loquitur de religioſis, quorum appellatione non
veniunt nouitij, quod ante profeſſionem non appellan-
tur religioſi, nam ſoli religioſi profeſſi profeſſione ex-
preſſa, vel tacita ſunt religioſi cap. religioſis de ſent.ex-
com.in 6.maximè in odioſis, vt pulchrè declarauit No-
uarius de el.ct.iori quaſt.63. à num.14. ſect.2. Sanchez
2 in ſumma tomo 2.lib.5 cap.5.num.12.prout etiam reli-
gioſi habentes beneficium eccleſiaſticum,nam in dicta
bulla prohibentur ſolum largitiones bonorum pertinē-
tium ad monaſterium, cum in hac bulla ſermo ſit de
donatione eorum, quæ diſpoſitioni prælatorum,& con-
uentuum ſubiecta ſunt, & ideo Summus Pontifex ipſo-
rum licentiam,& conſenſum obtineri mandat, ita Na-
uarr. comment.2. de regul.num 6.Molin.tract. 1.diſput.
149.& 276.Sanchez in oper.moral.lib.6.cap.6. num.13.
& 14. & alij apud Valer.in differ.vtriuſq; Iuris verb.mu-
3 nera.Et ſic etiam tertiarij,vt plurimum in hac bulla non
comprehenduntur, quia non ſunt verè, & propriè reli-
gioſi, idemque erit de inſeruientibus hoſpitali, here-
mitis, & alijs, qui ad aliquam religionem approbatam
admiſſi non ſunt, etiam ſi in communi viuant in loco
ſepto, & clauſo; nam illi dicuntur regulares,qui tria vo-
ta eſſentialia in religione approbata emittunt, & con-
ſequenter qui tria vota non emiſit, aut illa emiſit,ſed in
religione non approbata, non comprehenditur in hac
bulla,vt Sorbum loco citato 1. Nec in dicta bulla com-
4 prehendūtur religioſi militares, vt equites Sancti Ioan-
nis, Sancti Iacobi, Sancti Stephani Alcantaræ,Calatra-
uæ,& his ſimiles per expreſſa verba bullæ ibi (*non tamen
5 militia*)Et deniq; Epiſcopi religioſi nullatenus ſubijciun-
tur huic conſtitutioni, quia largitiones non faciunt ex
bonis monaſterij, ſed ex redditibus, quorum liberam
adminiſtrationem habent; nam Epiſcopus religioſus li-
berè poteſt diſponere inter viuos, non ſolum de fru-
ctibus, opera ſua, aut aliundè acquiſitis, verùm etiam
de fructibus, & redditibus ſui Epiſcopatus, vel bene-
ficij,vti Epiſcopus vel beneficiarius ſecularis,& ſic deci-
dit Rota dec.215.num.3.par.2.in nouiſſ.

SVMMARIVM.

1 *Accipiens aliquid à religioſo, tenetur ad reſtitutionem ante abſolutionem.*
2 *Abſolutio huius caſus eſt reſeruata Sanctiſſimo.*
3 *Abſolutio collata pænitēti ante actualē reſtitutionē,nō valet.*
4 *Confeſſarius dans abſolutionem ante reſtitutionem, tenetur ipſe ad reſtitutionem.*
5 *Accipiens aliquid à religioſo, tenetur ad illius reſtitutionem abſque Iudicis declaratoria.*

Recipientes munera à regularibus, quas pœnas incurrant.

RESOLVT. LXXXVI.

DIxi ſuperius, ac enarraui pœnas, quas incurrunt
religioſi largitiones munerum facientes: modò
videbimus,quibus pœnis afficiantur recipientes mune-
1 ra à religioſis; vnde recipiens aliquid à religioſo vtriuſ-
que ſexus extra caſus permiſſos ſupra relatos, tenentur
ad reſtitutionem rei acceptæ, nec abſolui poteſt non
dum facta realiter reſtitutione,ita expreſsè habetur in bul-
la ibi (*adeo vt reſtitutione ipſa realiter non facta non poſſit*
2 *in foro conſcientiæ abſolui*. Et ideo affirmo caſum eſſe re-
ſeruatum Sum. Pontifici ante præſtitam ſatisfactionem
3 ab accipiente; nec valet abſolutio collata pœnitenti
ante actualem reſtitutionem, quia Summus Pontifex iu-
riſdictionem, & facultatem abſoluendi adimit,nam illa
dictio negatiua *non* præpoſita verbo, *poteſt*, tollit poten-
tiam Caiet.Suar.& alij,quos referendo ſequitur Bonac.
de cenſur. diſput.1. quæſt.3.punct.9.num.3. quia quod
intelligendum puto dumodo pœnitens moraliter ſatiſ-
facere poſſit abſque graui damno,& incomodo; præce-
pta enim Eccleſiæ benignè interpretanda, & expli-
canda,nec ad impoſſibile obligationem inducunt leg. ſi
ſtipuler ff.de verb oblig.l.impoſſibilium,ff.de reg iur. &
cap. nemo poteſt ad impoſſibile de reg. iur. in 6. quare
ſequitur, impotentem ad ſatisfaciendum abſolui poſ-
ſe data cautione de reſtituendo, vide Bonac. loc. cit. à
num.4.vſque ad num.10. Idemque videretur eſſe ſi pœ-
nitens bona fide abſolutionem obtineat illius peccati,
quod ſimul cum alijs confeſſus fuerit, aut per obliuio-
nem conticuerit.
4 Et ideò verum eſt, non eſſe impertiendam abſolutio-
nem ante reſtitutionem factam,quòd confeſſarius in pœ-
nam,abſoluendo modo prædicto, tenetur ipſe ad reſti-
tutionem, plures refert Bonac.loc.cit.num.1.& de reſtit.
diſput.1. quæſt.2. punct.11.videas ipſum, ſi ſentiat con-
trarium.
5 Prout etiam tenetur ad reſtitutionem accipiens ali-
quid à religioſo ante Iudicis ſententiam, ita Valer.verb.
numera num.103. tùm quia nullo iuſto titulo rem acce-
ptans retinere poteſt cum incapax, & inhabilis effectus
ſit ad rem illam acquirendam; tùm etiam, quia licet
pœna, quæ ad ſui exequutionem actionem hominis re-
quirit,ſubeunda non ſit ante Iudicis ſententiam: Tamen
incurritur ante Iudicis ſententiam, quoties ſuperior in
furò conſcientiæ obligat ad illam ſubeundam, ſeù quo-
ties ante vllam ſententiam, & declarationem Iudicis
obligare intendit, & clarè patet ex verbis bullæ ibi.
*Quod ſi vel ab aliquo particulari religioſo, vel à ſuperiore
copiam Generali, Prouinciali, aut alio quocumque officio
fungente, aut à Conuentu, Capitulo, vel Congregatione, ſiuè
ab vniuerſo Ordine, & Religione quicquam receperint,
id, quod acceperint ſuum non faciant, verùm ipſo facto, abſ-
que alia monitione, Iudicis decreto, ſententia, aut decla-
ratione ad illius reſtitutionem, omninò in vtroque foro te-
netur.*

Huiuſmodi autem reſtitutionem eſſe faciendam Mo-
naſterio, in quo degit religioſus, à quo res accepta fuit,
ſeu alteri loco, de cuius bonis res donata fuit expreſsè
ſancitur per bullam in illis verbis. *Hanc autem reſtitu-
tionem fieri volumus, non priuatim, & Religioſo, qui dona-
uit, ſed ei Monaſterio, domui, vel alteri loco, de cuius bonis
facta eſt largitio, vel ſi non de eius bonis donatum eſt, in quo
idem Religioſus donans profeſſionem emiſit, vel in nomine
totius Capituli Conuentus, aut Congregationis, vel vniuerſi
Ordinis, ſeu Religionis donatio facta extiterit, pariter com-
muni menſa, aut maſſe, cuius nomine donatum fuerit acce-
pta munera reſtituantur; ita vt nec qui donauit, nec Con-
uentus, Capitulum, Congregatio, Ordo, aut Religio, cui reſti-
tutio facienda eſt illam remittere, & iterum ei donare, aut
recipientem ab obligatione reſtituendi eximire, vel vt in
pauperes eroget concedere quoquo modo poſsit.*

SVMMARIVM.

1 *Superiores poſſunt concedere licentiam donandi valorem decem ducatorum.*

2 *Quan-*

Digitized by Google

2 *Quantitas donandi remittitur arbitrio ſuperioris.*
3 *Iudicis arbitrium quando ſubintrat.*

Qoanti valoris debeant eſſe mũnera, nè ſint contra Bullam Clem. VIII.

RESOLVT. LXXXVII.

1 NOn defuerunt Doctores affirmantes prælatos re-
gulares poſſe ſibi,& ſuis concedere licentiam do-
nandi vſq; ad quãtitatem decem ducatorum pro cauſa
rationabili puta pro cognatorum nuptijs, pro pauperi-
bus,& ſimilibus cauſis,ita Cordub.in ſumma.quæſt.54.
Lopez part 1. inſtitut.caſ.conſcient. cap.152. Fagundez
de præcept.lib.8.tract.2.cap.6.num.12.
2 Verum ego tutius cenſerem, quod dum in hac Bulla
non ſit determinata quantitas, debeat id remitti arbi-
trio ſuperioris, qui ruminatis conditionibus Religioſi
donare volentis, & eius, cui fiat munuſculum,& cogni-
ta cauſa, ob quam, donatio impartitur,& conſiderata
facultate Monaſterij, poterit maiorem, vel minorem
facultatem dare in quantitate, & qualitate, Suarez de
Relig.tom.3. lib.8.cap.15.num.13. Azor.inſtitut.moral.
par.1.lib.12.cap.12.tit.4. Sanchez in ſumma tom.7.cap.
19.num.42.
3 Vbi enim aliquid in ſtatuto,& lege non eſt determi-
natũ Iudicis arbitrium verſari debet, vt percipitur ex
Nouario in ſuo nouo tract. de elect.& variat.fori quæſt.
21.ſect.2.in vltima impreſſione num.11.vbi quod tunc
ſuccedit arbitrio Iudicis,quando à lege, vel conſuetudi-
ne, aut ſtatuto certam ſanctionem, & declarationem
non habemus, affirmans ibidem num.3. arbitrium re-
gulandum eſſe iuxta qualitatem perſonarum.

PRAXIS BONORVM Patrimonialium.

SVMMARIVM.

1 *Pater cogitur ad præſtandum patrimonium filio ordinando vel vxorem ducere.*
2 *Argumentum de matrimonio carnali ad ſpirituale valet.*
4 *Pater diues cogitur ſubminiſtrare neceſſaria filio vacare ſtudio, vel intrare volenti Religionem, num.5.*
6 *Titulus patrimonij quid contineat.*
7 *Patrimonium a patre filio eſt iterum præſtandum, vbi datum perdidit.*

Bona patrimonialia ſemel aſſignata filio clerico, an ſint iterum danda ſi prius habita amiſit.

RESOLVT. LXXXVIII.

PRacticatum eſt quandoq; quod ſi filius ve-
lit promoueri ad ſacros ordines, & pater
1 ſit renitens ad conſtituendum ei patrimo-
nium, tunc poteſt filius illum cogere iuris
remedijs, vt illud aſſignet, vt in proprijs
terminis probarunt Auendan. conſ.17.num.4. Sanchez
de matrim. diſput.26. ſub num.7. lib.4. Genuen.in pra-
cticabili Eccleſ. quæſt.624. quem nouiſſimè refert, &
ſequitur Nouarius forenſ quæſt.37.lib.1.nu.1. vbi etiam
adducit Crauett.conſ 139.lib.1.
2 Quæ opinio confirmatur ex eo, quia argumentare li-
cet à patrimonio carnali ad ſpirituale per c.inter corpo-
ralia de tranſlat.prælat.l.ſancimus C.de ſacroſ.Eccleſ.cũ
alijs adductis per eundem Nouarium Forenſ.q.69.num.
13.lib.1. ſed cum vxorem ducere intendit illum poteſt
3 cogere, vt ſibi conſtituat donationem propter nuptias in
dotis recompenſam l.final. C.de dotis promiſſ.de Bene-
dict. in cap. Raynutius verbo dotem, quàm ei dederat
ergo ſimiliter poterit cogi, vt donationem faciat filio
pro Ordinibus ſuſcipiendis,& ſuo matrimonio ſpiritua-
li, & diſpoſitio auth. res quæ Cod. communia de legat.
quod bona ſubiecta reſtitutioni non poſſunt alienari niſi
ex cauſa dotis, habet etiam locum in dote ſpirituali, vt
ibi communiter traditur.
4 Et facit, quod ſi pater eſt diues, & filius velit vacare
ſtudio literarum, poteſt compelli ad miniſtrandum ei
neceſſaria Archidiac. in capit. ſi reliquerit diſtinct.30.
Lucas de Penna in l.1.C.qui ætate,vel profeſſione ſe ex-
cuſant lib.10. & maior vtilitas publica cõſiſtit, in ſacris
quem in ſtudio literarum capit.ius autem diſtinct.1.
5 Item conſideratur pro corroboratione, quod filio in-
tranti Religionem tenetur Pater aliquid aſſignare pro
victu ſuo ſi Monaſterium eſt inops, alias ſecus ex d.l.
ſi quis à liberis de liber.agnoſcend.
Similiter iuuatur,quia titulus patrimonij promouen-
6 di ad ſacros Ordines nihil aliud continet, quam alimẽ-
ta ne cum dedecore cogatur, mendicare cap.Epiſcopus
cap.ſecundum de præbendis,& certum eſt, patrem te-
neri præſtare alimenta filio, vt in d.l.ſi quis à liberis.
Amplia præfatam concluſionem adeò eſſe verã,quod
pater cogatur aſſignare patrimonium filio clerico ad
7 ſacros Ordines quamuis per prius aſſignauerit, vbi fi-
lius patrimonium perdidit,vt per plura fundamenta do-
ctè quidem affirmat Nouarius d. quæſt.forenſ.73.num.
4.cum ſeq. dicens num.13. iuxta ſuam opinionem fuiſ-
ſe deciſum, declarans id non procedere quando condi-
tio patris eſſet facta deterior, & contingiſſet diminutio
ſubſtantiæ illius, quia in tali caſu non teneretur iterum
patrimonium præſtare prout neque teneri ad redotan-
dam filiam, quæ amiſit dotem, niſi in quantum adeſt
virtus eiuſdem ſubſtantiæ ex Menoch.conſ.370.lib.4.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio bonorum, ad quæ fuit quis ordinatus eſt prohibita.*
2 *Dictio nullatenus quid importet.*
3 *Alienationis ſub nomine quid contineatur, & an tranſactio num 4. Diuiſio.num.5.permutatio num.6. & datio inſolutum num.7.*
8 *Hypotecari non poteſt, quod alienari prohibetur.*
9 *Seruitus imponi non poteſt ſuper bonis, ad quorum titulum fuit quis ordinatus.*

Bona patrimonialia, an ſicuti prohibentur alienari, ita etiam nec valeant diuidi, mutari, dari in ſolutum, & hypotecari.

RESOLVT. LXXXIV.

1 NOn dubitatur, quod bona ad quorum titulum fuit
quis ordinatus alienari non poſſunt abſque licen-
tia Epiſcopi,vt mandat Sacr.Concil.Trident.ſeſſ.21.c.2.
de reformat. Ibi atq; deinceps ſine licentia Epiſcopali
alienari, aut extingui,vel remitti nullatenus poſſit,quæ
verba inducunt nullitatem actus ipſo iure ob aduerbiũ
2 illud Nullatenus, quod tollit omnem potentiam alie-
nandi Gloſ.in clem.1.in verbo nullatenus de ſequeſtrat.
poſſeſſ.Gonzal.in Regul.8.Cancell.gloſ. vltim.num 65.
Ceual.commun.contra commun.poſt 527.num.10.San-
chez de matrim.libr.6.diſput.32.num.7.Ita vt alienatio
patrimonij, aut extinctio penſionis ſubſequens promo-
tionem ipſo iure dicitur inualida Nauarr. 17. num.2. &
4. & conſ.21. de tempor.ordinat. Pariſ. de reſignat.be-
nefic.lib.2.quæſt.6.num.1.& 35.
3 Cumque autem alienationis verbum ſit nomen ge-
nerale complectens alienationem quocumque modo
factam,

factam, l. fin. C. de reb. alien. non alien. cap. nulli licet de reb. Eccleſ. non alien. ideò non ſolum in effectu clericus illud vendere prohibetur, quia ſub tali alienationis verbo omnis actus dominij tranſlatiuus continetur, l. 1. C. de fundo dotal. cum alijs cumulatis per Nouarium in opuſculo noui iuris pontific. concl. 1. ſub rubric. de alienat. rerum. Eccleſ. num 6. ſed etiam nec valet promiſſio deuendēdo tale patrimonium, quia iſta promiſſio alienationis appellatione continetur Bella comb. tom. 2. commun. opin. lib 6. tit. 34. num. 349. tom. 2. Tiraquell. de retract. tit. 2. ad fin. num. 30. Menoch. conſ. 1. num. 230. Valaſc. deciſ. 77. num. 7.

4 Sic etiam nec tranſactio ſuper huiuſmodi bonis cadere poteſt ex dictis per Caldas de reſolut. emphiteus. cap. 9. num. 36. prout & regulariter nec valet tranſactio ſuper rebus Eccleſiæ niſi interuenientibus ſollemnitatibus extrauagantis ambitione de Reb. Eccl. nō alienand. Verall. deciſ. 106. par. 1. & dec. 318. part. 3. Nouarius vbi ſupra num. 13. qui alios allegat.

5 Item ſuper iſtis bonis patrimonialibus non cadit diuiſio, vt per Gam. deciſ. Luſitan. 300. num. 4. Valaſc. deciſ. 53. num. 4. ea ratione, quia prohibitus vendere cenſetur prohibitos quoque diuidere Tiraquell. de leg. cōnubial. gloſ. 5. num. 216.

6 Prout etiam, nec illa permutare poteſt Rota in recollect. per Farinac. deciſ. 614. in nouiſſ. Gonzal. in Reg. 8. Cancellar. gloſ. 5. §. 10. num. 35. Gratian. diſcept. forenſ. lib. 1. cap. 159. num. 3. eadem ratione, quia prohibitus alienare permutare non poteſt Tiraquell. de retract. ligna. §. 1. gloſ. 14. num. 30. Pereira de empt. cap. 8. num. 26. & 27.

7 Et ſimiliter, nec illa poſſunt dari inſolumm pari quoqoe ratione Maſcard. de probat. concluſ. 1142. num. 14. Menoch. de arbitr. iudic. c. 171. num 51. Gutierez pract. quæſt. lib. 2. quæſt. 157.

Vnde in deciſ. Curiæ Archiepiſcopal. a 12. par. 2. meri-
8 to firmaui concluſionem talia bona, nec poſſe hypotecari, nam certum eſt, vt qui nequit alienare, nec poſſit hypotecare, ſeù obligare, l. fin. C. de Reb. non alien. Pirell. in l. 1. C. de bon. matern. num. 19. par. 3. Barboſ. in l. 1. num. 39. par. 3. ff. ſolut. matrimon.

9 Et hinc etiam aliquando conſultus dixi ſuper illis nō poſſe imponi vllam ſeruitutem, prout in Rebus Eccleſiæ concludit Nouarius in opuſculo noui iur. pontific. d. concluſ. 1. num. 6. de alienat. rer. Eccleſ. vbi allegat Rebuff. in compend. alienatio num. 4. & 6. in fine Barboſ. in l. vſufructu, num. 15. cum ſeq. ff. ſolut. matrim.

Qui quidem Nouarius loco ante citato ſub num. 6. verſ. proindè firmat concluſionem, quod prohibitus alienare, actum facere prohibetur, quo legalis ſaltem bonorum ſequatur alienatio ex plurium DD. Authoritate, quos in vnum recollegit, vt apud cum latius videri poterit.

S V M M A R I V M.

1 *Alienatio patrimonij an valeat, quando ordinatus habet vnde viuere, & num. 3.*
2 *Dictio aliundè quid importet.*
4 *Lex fruſtra non loquitur.*
5 *Forma dat eſſe rei.*

Bona patrimonialia an poſſint alienari, ſeù renunciari ſi clericus iam ordinatus habeat aliunde, ex quo viuere poſſit.

R E S O L V T. LXXXX.

1 SVnt qui affirmarunt alienationem, ſeù renunciationem patrimonij ad cuius titulum quis ſacris fuit ordinatus ſactam abſque licentia Epiſcopi, ſi tunc habeat beneficium, ſeù alias vndè comodè viuere poſſit valere ita inquam ſcripſerunt Pariſ. de reſignat beneſ. q. 6. num. 16. lib. 2. Azor. inſtit. moral. part. 2. lib. 3. c. 4. quæſt. 3. Ceual. commun. q commun. quæſt. 517. num. 8. Garcia de benefic. part. 2. cap. 5. num. 186.

Nam concilium capit. 2. ſect. 21. de reformation. ſolum ſtatuit, quod deinceps ſinè licentia Epiſcopi patrimonium alienari non poſſit donec aliundè non habeat vndè viueret, atque adeò cum aliundè habeat non videtur prohibita talis alienatio, cum dictio illa donec ſit re-
2 ſtrictiua temporis habeatque naturam ſuſpenſiuam Bertazzol. de clauſu, l. inſtrument. clauſul. 15. gl. 4. Menoch. conſ. 151. num. 40. Caſſan. in conſuet. Burgund. in rubric. 6. §. 6. num. 8. ceſſare enim videtur mens Concilij, igitur & quoque eius diſpoſitio, cap. cum ceſſante de iure patronatus, l. adigere, §. quamuis ff. de iur. patronat. nam cauſam legis condendæ, & legiſlatorum mens ſemper eſt attendenda, Nouarius forenſ. quæſt. 144. num. 11. lib. 1.

3 Contrarium tamen in punto principali, probarunt Vgolin. in tract. de poteſt. Epiſcopi cap. 26. §. 13. num. 4. Quintan. Eccleſiaſtic. lib. 3. num. 72. Cened quæſt. canonic. 11. num. 9. affirmantes alienationem bonorum patrimonialium non valere niſi præcedente Epiſcopi licentia, quamuis ordinatus habeat aliundè vbi victum quærere poſſit.

Cuius opinionis ratio eſt, quia ſi huiuſmodi ordinatus dum habet victum aliundè poſſet abſque licentia Epiſcopi patrimonium alienare, & victu carens, nec cum licentia illud poſſe diſtrahere nullius eſſent effectus, illa verba Concilij d. cap. 2. ſine licentia Epiſcopi, imo viderentur quaſi fruſtatoria, quod in iure non con-
4 ceditur, quia lex nunquam fruſtra loquitur, nec habet vnam ſyllabam ſuperfluam, & vacuam, Gonzal. in regul. 8. cancellar. gl. 22. nu. 5. vbi enim quod ſuperfluum à iure eſt reprobatum, quia leges nihil fruſtra faciunt, Iaſ. l. ait prætor num. 16. ff. de iur iurand.

Item facit, quia conſenſus Epiſcopi in alienatione dictorum bonorum videtur per Concilium appoſitus de
5 forma, & ideò ille euitari non poteſt, quia forma dat eſſe rei, & ad vnguem eſt ſeruanda, nec aliquid ab ea detrahi poteſt Nouarius, qui alios adducit forenſ. q. 71. num. 2. libr. 1. affirmans quæſt. 78. eod. lib. formam omnino eſſet ſeruandam, & ex illius omiſſione actum vtique reddi nullam, quare meritò praxis obſeruat, vt interponatur conſenſus loci ordinarij, prout & ita me accedente vti Vicario Generali in Curia Archiepiſcopali Fideliſſimæ, & Illuſtriſſimæ Ciuitatis Neapolis fuit ſeruatum in duobus caſibus, per eandem Curiam conſtitò, quòd nonnulli clerici ſatis habebant aliundè victum honeſtum ex cauſis in ſupplicationibus porrectis fuit eis conceſſa licentia alienandi bona patrimonialia, ad quorum titulum fuerant ordinati.

S V M M A R I V M.

1 *Præſcriptio, quæ detur in bonis patrimonialibus Clerici, & vide num. 3.*
2 *Præſcriptio decem, & viginti annorum, eſt communis Clericis, & Laicis.*
3 *Clericus in patrimonio, ad cuius titulum ordinatur gaudet priuilegijs Eccleſiæ conceſſis.*
4 *Præſcriptio dicitur prohibita, vbi eſt prohibita alienatio.*

Bona patrimonialia Clericorum, ad quorum titulum promouentur per quodnam tempus præſcribantur.

R E S O L V T. LXXXXI.

1 IN bonis Clerici patrimonialibus præſcribitur iure communi, nec in his gaudet Clericus præſcriptione quadragenaria gloſſa in capit. poſſeſſiones 16. q. 3. quam

quam dicit ſingularem Abbas in capit. Sanctorum. de præſcriptionibus lib.6. Francus in capit. Epiſcopum num. 6. de præſcriptionibus lib.6. Baldus alios adducens de præſcriptionibus in 1. par. quintæ principalis queſt. 5. per totam, & nouiſſimè Gironda de priuilegiorum, & exemptionum explicatione num. 240. & 374.

2 Eſt enim præſcriptio decem, vel viginti annorum cõmunis Clericis, & Laycis Abb. in capit. quod Clericis colum. 7. de præſcription. Gregor. l. 18. tit. 29. par. 3. quia clericus in his bonis cenſetur, vt Laycus, & iudicantur illa bona, vt bona Laicorum. Secundum ea quæ optimè Palat. in repet. capit. per veſtras §. 39. num. 11. extra de donat. inter vir. & vxor. vbi allegat capit. dilectus de iurepatronatus Azeuedo lib. 2. tit. l. 2. num. 37. & comprobat Valaſc. de partitionibus c. 35. à princ. vbi inquit, quod in bonis patrimonialibus, ſeu in alijs induſtria ſua, vel labore acquiſitis, vel per vltimas voluntates, aut contractus aut in caſtris aut à Principe donatis reputatur clericus, vt mere Laycus quibus addo Gutierez lib. 1. canonic. quæſt. cap. 34. num. 11. & 12. & pract. quæſtion. lib. 4. num. 7. cap. 37. & Perez lib. 2. ordinam. tit. 2. in leg. 8. in gloſ. concidos clericos & eſt gloſ. ſingularis in leg. munerum §. patrimoniorum verbo Pontifex, ff. muner. & honor. ibi quia, vt prædia poſſideant à lege humana.

3 Quinimò in bonis patrimonialibus quorũ titulo clerici promouentur in ordinibus Couar. poſt multos var. lib. 1. cap. 4. num. 4. tenuit nec dari priuilegium præſcriptionis Eccleſijs conceſſum, quod etiam firmarunt Salzed. in practic cap. 18. num. 14. & Morla in emporio iur. part. 1. cit. de legibus quæſt. fin. num. 7. qui mouentur ex doctrina gloſſæ in capit. tuis de præbendis Francus in capit. 1. col. 1. in fine de præſcriptionibus in 6. quia priuilegia non ſunt trahenda in conſequentiam niſi lex aliqua tribuat ex textu in l. ius ſingulare, ff. de legibus gloſſa in l. bene Azenone in gloſſa verbo cum. n. C. de quadriennali præſcript. Barboſa vbi optimè in leg. 1. ff. ſolut. matrim. in 1. par. num. 19. Decius conſ. 529. num. pen. & conſ. 516. num. vlt. & conducunt quę Gutierres Canonic. quæſtion. dict. c. 34. à num. 11. lib. 1. & practic. quæſtion. cap. 37. num. 8.

Sed licet ſupradicti ſint in hac opinione, tamen contrarium eſt verius prout recenter fundat Nouarius in
4 ſua praxi elect. & variat. fori ſect. 2. q. n. in vltima impreſſ. Neapolitana ex dictis per Nauar. cõſ. 12. de cenſibus, vbi ſubditur clericum in patrimonio ad cuius titulum ordinatur gaudere priuilegijs Eccleſiæ cõceſſis, vt etiam tradunt lata in l. ſi quis à liberis §. ſolent num. 36. ff. de liber. agnoſcend Epiſcop. Minoren. in praxi Epiſcop. in verbo Clericus par. 1. ſaltem interim, quod non extinguitur per adeptionem beneficij Eccleſiaſtici, Spin. in ſpecul. teſtam. gloſ. 18. in princip. num. 72. Azeued. in l. 1. num. 9. tit. 4. nouæ recopilat. Cened. quæſt. canonic. 11. num. 9.

Et facit pro corroboratione, quia dum vigore Concilij Tridentini ſeſſ. 21. cap. 2. de Reformat. interdicatur alienatio huiuſmodi bonorum patrimonialium, ita pariter cenſendum eſt eſſe prohibitam præſcriptionem ordinariam.

Tantò fortius, quia prohibita alienatione cenſetur prohibita præſcriptio, gloſ. Bar. & alij in l. vbi lex ff. de vſucap. Gloſ. in l. non eſt incognitum l. in quibus cauſ. in integr. reſtit Iaſ. in l. fin. §. ſin autem num. 5. C. commun. de legat. latè Couarr. in regul. poſſeſſor par. 3. §. 3. num. 6. Gabriel concluſ. 13. de præſcript. & Molin. de primogen. cap. 10. lib. 3. & Pinell. in auth. niſi tricennale C. de bon. matern. num. 30.

SVMMARIVM.

1 *Clericus in bonis patrimonialibus. non gaudet beneficio reſtitutionis in integrum.*

2 *Eccleſiaſtici quando in bonis patrimonialibus gaudeant priuilegijs Eccleſiæ.*

Reſtitutio in integrum an detur Clerico pro bonis patrimonialibus.

RESOLVT. LXXXXII.

1 SVnt qui tenent in bonis patrimonialibus Clericos non gaudere priuilegijs Eccleſiæ, niſi tantum in caſibus à iure expreſsis, vt apud Dec. in cap. Epiſcopus nu. 10. de præbend. Panor. & Felin. in cap. Eccleſia S. Mariæ de Conſtitut. cum alijs, quos refert, & ſequitur Vaſquius in tract. de ſucceſſ. creat. lib. 3. §. 22. num. 42. limit. 12.

Vnde Eccleſiaſticos in bonis patrimonialibus non reſtitui in integrum, docet gloſ. in clem. 1. in verbo Eccleſia, vbi etiam Card. num. 14. de reſtitut. in integr. Felin. in d. cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ de Conſtitut. num. 9. Panormit. in cap. 1. num. 4. de conſuet. vbi ſupradictam gloſſam mirabilem appellat. Specul. in tit. de in integr. reſtitut. §. qualiter num. 7.

De quorum opinione datur ratio per Modernum in ſuo tract. de iuriſdict. part. 4. caſ. 49. à nu. 9. cum ſeq. quia in hoc caſu principaliter conſiderantur bona Clericorum, & acceſſoriè eorum perſona, quo in caſu bona non ſunt priuilegiata, at ſecus vbi principaliter conſidera-
2 retur perſona Clericorum, & bona acceſſoriè venirent ad perſonam, quia tunc Eccleſiaſtici in bonis patrimonialibus gauderent omnibus priuilegijs, quibus gaudent Eccleſiæ, vt in c. fin. & ibi gloſ. ff. de vit. & honeſt. Cleric. & ideo cum collectæ imponantur principaliter perſonæ, propterea Eccleſiaſtici ab earum ſolutione ſunt exempti, nec ad illas ſoluendas cogi poſſunt abſq; cenſurarum labe.

SVMMARIVM.

1 *Clericus habet beneficium electionis fori, etiam in bonis patrimonialibus num. 2.*

3 *Bona patrimonialia dicuntur quadam ſpirituales mercedes.*

4 *Eccleſiæ competit beneficium eligendi forum.*

An pro bonis patrimonialibus, ad quorum titulum fuit quis ordinatus detur electio fori iuxta mentem l. vnic. C. quando Imper. inter pupill. & vid.

RESOLVT. LXXXXIII.

1 OMnes DD. paſsim affirmarunt Clerico competere beneficiũ electionis fori, de quo in l. vnic. C. quando Imperat. inter pupill. vid. pro bonis eccleſiaſticis litiganti, perhorreſcentiamque aduerſarij alleganti vt tradiderunt in cap. cum ſit generale de foro compet. & ſcribit Felin. in cap. cum Eccleſia Sanctæ Maræ de Conſtitut. col. 4. & in Regno eſt prouiſum per ſpecialem ritum M.C.V. 233.

Sed an id procedat vbi eſſet lis ſuper bonis patrimo-
2 nialibus, ad quorum titulum quis ordinatus fuit aliquando dubitatum, & conſultus ego affirmatiuam ſequutus ſum ſententiam, prout in proprijs terminis probauit Nouarius forenſ. q. 72. lib. 1. vbi firmauit in ſpecie electionem fori eſſe concedendam Clerico litiganti pro eius bonis patrimonialibus, ad quorum titulum fuit ordinatus dans nouum intellectum ad dicta Rit. M.C.V. 228. allegat pro ſua opinione, Patr. Duard. in explicat. Bullæ Cœnæ lib. 2. cauſ. 18. quæſt. 5. num. 9. & iterum eandem ſententiam ſuſtinet in ſuo nouiſsimo tract. de elect. & variat. fori quæſt ..... ſect. 2. in vltima impreſſione Neapolitana, vbi etiam ad id allegat Vtſil. ad addit. ad Afflict. deciſ. 257. num. 1.

Quæ

Quæ opinio fulcitur ex illa vulgata concluſione, quod bona patrimonialia gaudent priuilegijs bonorum Eccleſiæ, Bald. de pace conſtant. in verbo Imperialis clementiæ verſ. ex his apparet num 17. Dec. in d. cap Eccleſia Sanctæ Mariæ col. 9. num. 18. de Conſtit. Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 15. n. 21. quia tales bona dicuntur
3 quædã præmia, & ſpirituales mercedes pro ſeruitijs Eccleſiæ exhibendis, gloſ. in c. Epiſcopus de præbend. Nauar. conſ. 12. de cenſibus, certum eſt Eccleſiæ competere
4 priuilegium iſtud eligendi forum, Rebuff. in conſtit. Galliæ tit. de ſentent. prouiſional gloſ. fin. num. 5. Andr. de Iſern. in conſtit. Regni ſtatuimus num. 3. de offic. Magiſtr. Iuſtitiat. Capyc. deciſ. 160. prout & conceditur Clerico agenti pro rebus Eccleſiæ, vt ſupra firmauimus.

SVMMARIVM.

1 *Collectari non poſſunt bona patrimonialia Clericorum.*
2 *Grauantes bona patrimonialia incidunt in excommunicationem Bullæ Cœnæ.*
3 *Eccleſiaſticæ perſonæ ſunt immunes à collectis.*

Bona patrimonialia Clericorum an ſint exempta à ſolutione gabellarum, & collectarum, itaut illas imponentes, vel exigentes incidant in Canonem Bullæ Cœnæ.

RESOLVT. LXXXXIV.

1 IN deciſ. Cur. Archiep. 299. par. 2. ſatis fuit probatum bona patrimonialia Clericorum eſſe exempta à ſolutione collectarum, & gabellarum, quòd etiam firmiter probant Graſ. qui alios adducit concordantes in tract. de effectibus clericat. effect. 3. num. 129. & Macerat. var. reſolut. lib. 1. caſ. 88. Nouarius forenſ. quæſt. 72. num. 5. lib. 1. vbi teſtatur ſic expediri prouiſiones per Regiam Cam Sum. in iſto Regno.

2 Hodie autem reſtat ampliare eamdem concluſionẽ, adeò eſſe veram, vt imponentes, & exigentes gabellas, & collectas, & alia ſimilia onera pro bonis patrimonialibus eccleſiaſticorum incidant in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini in can. 18. ex communi Doct. ſententia, quam ſequitur Couar. ſub pract. quæſt. cap. 31. ſub num. 9. Azor. inſtitut. moral. lib. 5. pat. 1. cap. 12. quæſt. 2. Vgolin. in explicat. eiuſdem Bullæ can. 18. §. 3. Tolet. in explicat. eiuſdem canonis lib. 1. inſtruct. Sacerdot. c. 26. in princip. Sayr. in theſaur. caſ. conſcient. cap. 22. num. 9. lib. 3. affirmantes eccleſiaſticas perſonas eſſe immunes à collectis, & alijs ſimilibus oneribus non ſolum quoad Eccleſiarum, ſed etiam quoad patrimonialia eorum bona, atque ideò imponentes, & exigentes tales impoſitiones pro bonis patrimonialibus Clericorum incidunt in excommunicationem dicti canonis, vt per Alter. in explicat. dict. Bullæ can 18. cap. 2. colum. 2. in fin. & colum. 7. Duard. in eod. loco lib. 2. quæſt. 5. quos refert, & ſequitur Nouarius lib. 1. forenſ. quæſt. cap. 27. ſub num. 5.

PRAXIS MISSARVM iuxta decreta S.D.N.P. Vrbani VIII.

SVMMARIVM.

1 *Suffragium Miſſæ vbicunque poteſt celebrari, ſed non extra locum à teſtatore deſignatum, num. 2.*
3 *Voluntas teſtatoris loco præcepti eſt.*
4 *Voluntas defuncti non eſt mutanda, niſi ex vrgenti cauſa.*

Miſſarum ſuffragia an celebrari poſſint extra locum à defuncto deſtinatum.

RESOLVT. LXXXXV.

1 PRo ratione dubitandi videtur id fieri poſſ. quia diuinum, & ſacroſanctum illud Miſſæ ſuffragium vbicunque poteſt celebrari, & vbique celebratum animabus ſuffragari, & in æternam pacem, & ſalutem proficere iuxta illud Diui Bernardi libro meditationum relatum in gloſa magna poſt medium in clem. 1. de reliq. & venerat. ſanctorum ibi, *vbicunque fueris extra temetipſum, ora. ſi longè fueris ab Oratorio, non quæras locum*, & ex Diuo Gregorio in moral. *animarum verba ſunt ipſa deſideria, in quibus tanto quis minus clamat, quanto minus deſiderat.*

2 Sed hoc non obſtante contrariam ſententiam amplectendam eſſe cenſeo communis eſt ſententia, & ab omnibus recepta, vt miſſarum ſuffragia celebrari non poſſint extra locum à defuncto electum, & deſtinatum, vt ex Nauarro Syluestr. & alijs, communem dicit Azor. lib. 10. inſtit. moral. cap. 24. verſic. 8. & ſic extat communis praxis, alias enim peccaret mortaliter alibi celebrando Rodriq. in ſumma cap. 5. num 6. Homobon. de exam. eccleſ. part. 1. c. 13. quæſt. 123. Graſſius conſ. vnic. num. 15. de patron.

Et eleganter ampliando Nauarrus in manuali cap. 25. num. 134. inquit miſſarum ſuffragia non poſſe extra locum à defuncto deſtinatum fieri ex eo, quia volũtas te-
3 ſtatoris loco præcepti eſt, ex textu in l. cum proponebatur ff. de legat. 2. Surd. deciſ. 232. num. 5. & debet ſeruari quantum poteſt l. non aliter, ff legat. 3. Mantica de coniecturis vlt. volunt. lib. 3. tit. 3. num. 6. Decian. reſponſo. 19. num. 2. vol. 1. etiam contra cauſam piam, & fauorabilem Mantica lib. 3. tit. 9. num. 11. Imò iacturam dicitur facere teſtator, ſi vel in minimo voluntas eius non ſeruetur, vt inquit eleganter, Bald. in cap. cum acceſſiſſent de conſtit. quia vltima voluntas non pertinet ad arbitrium alterius, niſi ipſius teſtantis idem Bald. in l. 1. finalibus verbis C. quæ pœnæ nomine, & dicit ſingularis textus in l. in his, ff. condit. & demonſtrat. ſequentia verba.

In his, quæ extra teſtamentum incurrunt, poſſunt res ex bono, & æquo interpretationem capere: ea verò, quæ ex ipſo teſtamento oriuntur, neceſſe eſt ſecundum ſcripti iuris rationem expediri, & illum interpretatur Sarmiento ſelect. lib. 1. cap. 8. num. 2. de ſcriptura ipſius teſtamenti, quæ legis loco habetur auth. de nuptijs §. diſponat collat. 4. Clem. quia contingit, de religioſ. domibus, & eſt textus benè perpenſus in capit. tres quidem de teſtamentis ibi, *& cuncta ſecundum voluntatem defuncti ſine altercatione conſtruere*, & voluntas defuncti non fuit obſeruata in forma ſpecifica prout requiritur auth. de iureiuran. à moriente præſtito §. diſponat collat. 5. capit. vltima voluntas 13. quæſt. 2. plenè habetur in tract. de paupertate quæſt. 9. in 10. ſpeciali à num. 1.

Inſuper confert, nam non licet mutare voluntatem defuncti, niſi ex vrgenti cauſa, vt in l. legatum, ff. vſufru-
4 ctu leg. l. legatum ff. de adminiſtrat. rerum ad ciuit. pertinent. leg. final. ff operibus public. leg. vnica c. expenſ. Lud. lib. 11. vbi enarrantur aliquæ cauſæ, ex quibus mutatio permittitur, vt per Bart. in leg. legatum Imola in leg. 2. ff. condit. inſtit. Platea in dicta leg. vnica, & hoc etiam procedit accerſitis primoribus Ciuitatis, & hæredibus, & his, ad quos pertinet, vt ex alijs Bobadilla in ſua politica lib. 3. cap. 5. num. 15. & plures, quos refert, ſequitur Molina de primogent. lib. 1. cap. 8. num. 31. Pizel. de reſcind. vend. 1. par. cap. 2. num. 8. Menoch conſil. 108. num. 66. lib. 2. Surd. conſ. 862. num. 27. Valaſc. deciſ. 105. à num. 28. lib. 2.

SVM-

Google

SVMMARIVM.

1 *Vbi appareet de deuotione teſtatoris in aliquo loco, ibi debet celebrari.*
2 *Legatum præſumitur factum intuitu legatarij.*
3 *Ex tranſlatione facta de vna Eccleſia ad aliam, iura de vna ad alteram tranſeunt.*

An ſi appareat teſtatorem non habere deuotionem, vt miſſæ celebrentur in aliquo altari, poſſit vbique celebrari.

RESOLVT. LXXXXVI.

1 SI teſtator mandet celebrari Miſſam in tali altari, ſeu Cappella ad quam conſtat habere deuotionem non erit licita loci mutatio Nauarrus in manual. cap.25. nu. 34.ad finem verſ.ſacellatij,Medic.in ſumm.de acquir.& conſeruat. rerum domin par.3.gloſ.2.num.75. Ceuallus quæſt.686. num.6. vbi plures adducit pro hac opinione.

Licet alias ceſſante huiuſmodi coniectura poſſet tam in vno loco quam in alio Miſſa celebrari cum vtroque modo ſatisfiat animæ teſtatoris capit. multi 4. diſtinction.Lapias.allegat.35.num.4.Duen.reg.234.& eſt deciſ.Rot.per eminentiſſimum Cardin.Seraphin.9. Octobris 1595.Bergomen.legati vbi relictum monialibus del fine,vt celebrari faciant ſingulis diebus in dicta Eccleſia Miſſas pro remedio animę ipſius teſtatoris alias legatum deuoluatur ſi contingat illas transferri ad aliam Eccleſiam non poterunt priuari legato ſi in Eccleſia ad quam 2 ſunt tranſlatæ Miſſa celebretur cum eodem modo ſuccurratur teſtatoris animæ in vno loco,quam in alio maximè, quia huiuſmodi legata præſumuntur fieri intuitu legatarij l.patre filium §.tuſculanos de legat.3.Couar. in capit. requiri diſtinct.10. de teſtament. Nouarius de priuileg miſerabil. perſonar. priuileg.20.& fauore Sacerdotis Petrus de Vbald. de canon.port.capit.num.57. Card. Mantica de coniectur. vlt.volunt.lib.12.tit.17.& vlt.num.30.Cephal.conſ.216.num.17.cum ſequente lib. 12.& cum fuerit dictum in Eccleſia Monalium talis dicitur iſta ad quam fuerunt tranſlatè prout alia Bar.conſil.26. num.3.lib.1. vbi de Eccleſia ædificanda in domibus teſtatoris, quæ poterit ædificari in ædibus permutatis Soccin.iun.conſ.162.num.22.& 26.lib.2.& quia facta tranſlatione ab habente poteſtatem omnia iura 3 pertinentia ad Eccleſiam ea tranſlata ſpectant ad illam in quam fuit tranſlata capit & hoc diximus 16.quæſt.7. Io. Andr. in capit. cum perſona colum.2. de priuileg.in 6.Lap.allegat.68. cum alijs de quibus in dicta deciſ. Rot. per Card.Seraphin.

SVMMARIVM.

1 *Miſſa quando celebranda ſit in loco ſepulturæ.*
2 *Abſurdum eſt vnum habere comodum, & alium incomodum ſubſtinere.*
3 *Legata propter merita relinquuntur.*
4 *Legatum factum Eccleſiæ, debetur Parrochiæ,in qua reſidet teſtator.*

Vbi teſtator non deſignauit locum certum vbi miſſarum ſuffragia celebranda ſint, in quo loco celebrari debeant.

RESOLVT. LXXXXVII.

1 IN facti contingentia iudicaui, quod quando teſtator non deſignauit locum certum vbi miſſarum. ſuffragia celebrentur celebranda ſint in loco vbi iuſſit ſe ſepelliri, vt optimè conſuluit Abb.videndus conſ.99.num. 4.lib.2. verſ. circa ſecundum dubium eſt enim maximè conueniens, quod vbi ſit onus ibi etiam lucrum collocetur,nam & abſurdum videtur alium habere commo- 2 dum, & alium onus ſuſtinere, l.is qui in poteſtate §.vlt. ff. de legat.præſtand.leg.2.§.pro ſecundo, Cod.caducis tollendis, & laboribus induſtria, & diligentia fruſtari maximum abſurdum eſt inquit Decianus reſponſo 36. num 46.lib.1.

Et faciunt etiam probabiles. & vrgentes coniecturæ, quia æquitas ſuggerit, vt illi Eccleſiæ, quæ ſuſtinet onus ſepulturæ teſtator legare voluerit gratia remuneratio- 3 nis, quia & legata propter merita relinquuntur, leg.nec adiecit ff. pro ſocio, & ſemper in dubio debemus inſpicere, quod veriſimilius eſt, vt in regula inſpicimus in obſcuris de regul.iur.in 6.Menoch.conſ.230.num.89.& conſ.260.num.34.& veriſimile eſt imò credibile, quod teſtator ſenſerit, vt miſſarum ſuffragia pro eius anima celebrentur vbi eſt eius Cadauer, & quia etiam honeſtius eſt, quod ibi præces fundantur vbi eſt ſepultura ex gloſa notabili in capit. grauia 13. quæſt.2. & facit illud Palmiſtæ, & ſepulcra eorum domus illorum in æternum.

In Hiſpania vero aliud in hoc caſu ſtabilitum eſſe legitur, vt ſcilicet quando teſtator extra ſuam Parochiam ſepultus eſt dimidia pars miſſarum dicatur in Eccleſia aut Monaſterio vbi eſt ſepultura alia vero dimidia dicatur in eius Parochia, quod ſactum eſt magno cum iudicio, & ad ſedandas diſcordias, quæ quotidie oriebantur, in quo conducunt, quæ deducit Mantic.de coniect. vltim.volunt.lib.8.tit.6.à num.1.& præſertim, eſt textus celebris in authent.de eccleſiaſticis titulis §. ſi quis autē in nomine Domini collat.9.& adde aliam legem ſingu- 4 larem, in leg.quæ conditio, §. cum in teſtamento, ff de condit.& demonſtrat. vbi firmat Bart. quod relictum factum Eccleſiæ aliter non ſpecificatæ, nec declaratæ intelligitur factum Eccleſiæ, cuius Parochianos eſt ipſe teſtator, & quæ eleganter Iaſ.in §.ex maleficijs num.46. inſtit.actionibus.

SVMMARIVM.

1 *Stipendium ſuccedit loco candelarum, & vini.*
2 *Hæres in dubio, quam minus grauatus cenſetur.*
3 *Onus adiectum legato cenſetur impoſitum legatario.*
4 *Legatarius præſumitur magis dilectus, quam hæres in re legata.*

An Sacerdoti, cui à teſtatore deſignatus eſt numerus celebrandatum miſſarum cum certo diſpendio debeant ei dari candelæ, & alia neceſſaria.

RESOLVT. LXXXXVIII.

1 DIcebam in caſu propoſito minime eidem Sacerdoti eſſe danda neceſſaria ad celebrationem,quia ſtipendium ſuccedit loco ipſarum, vt probat Bald.conſ. 25.vol.2. & facit, quod voluit Phebus deciſ.100.tom.1. vbi quod Sacerdos ſuis expenſis celebrare debeat, & primo, quia hæres in dubio in minus, quā poſſibile eſt ſemper grauatus cenſetur, leg.nummis ff.legat.3.l.ſi ita ſcriptum in fine ff. de legat.2. Cou.lib.2. variarum capit. 5.num.10.

3 Secundo, quia onus adiectum legato ſemper cenſetur impoſitum legatario, non verò hæredi leg.codicillis verſ.reſpondi ff.vſufructu leg.Peregrin.de fideicommiſſis art.12.num.4.licet regulariter in re legata ille præſumatur magis dilectus, quàm hæres, l.ſi quis eum, & ibi Bal.ff.de condit.& demonſtrat.cum alijs, de quibus Nouarius in tract. de priuilegijs miſerabilium perſonarum priuileg.100.num.8.

4 Tertio, quia omnis ille, qui propter emolumentum cuiuſdam cōceſſionis tenetur aliquid facere ſuo ſumptu tenetur aliud expedire l.ſuo ſumptu ff.de oper. lib.Bart. in

Digitized by Google

in l.& ſi non ſortem ff.ſi libertus nu.34. & ibi Iaſ.nu.32. ff.condict.indeb. Carroc. de locato titulo de ſumptibus in operando à num. 1. par.2.

Sed hæc tamen intelligenda ſunt,ſi legatario,aut grauato nihil, aut parum reſtaret de legato factis his, & ſimilibus expenſis, quia licet regulariter tranſeat onus in legatarium, hoc tamen eſt niſi illud onus ſit ingẽs,quod extenuet, ex dicta l qui concubinam §.qui hortos, & ibi gl. magiſtra. ff.de legat.3. Garcia de expenſis c.11. nu.6. Craſſ.commun.§.legatum q.37.nu.2.Caſtil.lib.1.de vſufructu c.56.nu.18.Surd.deciſ.28.num.7.Mantic.de coniecturis vltimat.voluntat. tit.1.nu.6.lib.10. & facit l.pro locis, & l.mediterraneæ, & quæ ibi notantur C. de annon.& tribut.lib.10.& quæ Auendan. in caſu ſimili de exequendis manda. cap.19.num.5.

SVMMARIVM.

1 *Oratoria publica non eriguntur abſque licentia Epiſcopi.*
2 *Licentia limitata pro erectione oratorij ſolet dari per Epiſcopum, itaut ſi deinde in illo velit celebrari miſſa, denuo alia licentia ſit petenda.*

Miſſa an poſſit celebrari abſque licentia in publicis Oratorijs, in quorum erectione interfuit licentia Epiſcopi.

RESOLVT. IC.

QVod nulla requiratur licentia percipitur ex Verald. in deciſ.Rotæ in verbo Miſſa vbi poteſt etiam dici Miſſa in Oratorijs publicis ſiue eremitorijs etiam ſine licentia Epiſcopi, ratio eſt, quia talia oratoria, ſiue ere-
1 mitoria publica erigi non poſſunt ſine licentia Epiſcopi, gloſ.1. in capit. Authoritate de priuileg. libr. 6. Cepolla cautela 211. & Cardin. conſil.12. & tunc enim eriguntur, data licentia ab Epiſcopo, vt in tali loco ſub inuocatione talis Sancti poſſit conſtitui eremitorium, & ibi erigi altare; non mirum, ergo ſi ibidem poſſit dici Miſſa ſine alia noua licentia. Et pro hac opinione facit, quod notat Panormit.in cap.fin. num.13. de conſecrat. Eccleſ.vel altar.vbi inquit, quod ex quo locus à primordio eſt deputatus ad diuinas laudes non exigitur alia licentia, & licet ibi Abb.loquatur de Baſilicis,ſiue Eccleſijs nondum conſecratis, nec benedictis, tamen idem dicendum eſt de iſtis Oratorijs publicis, quippe etiam eriguntur non ſolum ad orandum tantum, vt priuata Oratoria, ſed etiam ad ibi Miſſas celebrandum,vt conſtat ex erectione altaris, quod ſolet ſemper in talibus Oratorijs erigi. Solent tamen concedi licentiæ limita-
2 tæ pro ſola ædificatione Oratorij, & tunc requiruntur nouæ licentiæ Epiſcopi, pro celebratione Miſſarum. & in illis committitur benedictio ipſius Oratorij iuxta Rituale Romanum.

SVMMARIVM.

1 *Miſſa celebrabatur antiquitus cum ſola licentia Epiſcopi in priuatis Oratorijs, hodie verò requiritur licentia Papa num. 2.*
3 *Miſſa non poteſt celebrari in Oratorijs priuatis abſque licentia, & qualiter concedantur iſta licentia num 4.*

Licentia Sum. Pont. celebrandi miſſas in priuatis Oratorijs, in quibus,& qualiter concedatur.

RESOLVT. C.

1 PRo cognitione veræ praxis animaduertendum eſt, quod licet de iure antiquo ſufficeret ad id ſola licentia Epiſcopi capit.Miſſarum cap.Clericos de conſec. diſt.1. & cap. in his de priuilegis.vbi Abbas nu. 2. dicit communem videlicet Epiſcopum poſſe in ſuo Epiſcopatu concedere licentiam celebrandi extra locum ſacrum etiam in priuatis domibus cum altari portatili, vt ita ſeruari in vniuerſo terrarum orbe teſtatur Clar. libr. 5. q.79. nu. 4. & ita vidi ſeruari hodie tamen poſt Concil.
2 Trident. ſolus Papa poteſt concedere præfatas licentias, & priuilegia, vt bis reſcripſit Congregati Concilij & ita fuit ſancitum per Paulum V. bonæ memoriæ, vt per Viuian.de iur.patronat.par.1.lib.3.c.22.Et vide Nauarr.cap.25.num.82.Ratio eſt, quia per Concil.Triden. ſeſſ.22.cap.de obſeruan. in ſacrif.Miſſæ fuit prohibitum
3 ne vllo modo diceretur Miſſa in priuatis domibus, & conſequenter fuit ſublata Epiſcopis facultas dandi licentiam, vt in priuatis oratorijs in priuatis domibus cõſtructis, & multo minus in cameris, & cubiculis alijſq; altaribus priuatis Miſſæ celebrantur. Eſt ergo neceſſarium,vt à Papa qui eſt ſupra Concil.prędicta priuilegia, & licentiæ impetrentur, quod procedit non tantũ quoad priuatos, ſed etiam quoad quoſcumque etiam Principes, & Epiſcopos, vt reſcripſit Congreg.Concil. reſp. mihi 925.& 841. cum ſeq. & de dominis Cardinalibus
4 teſtatur Nauar.vbi ſupra;Præfate autem licentiæ ſolent concedi non ſolum ab ipſomet Papa per Breue ſed etiã, à quibuſdam Nũtijs Apoſtolicis eadem commiſſio facta fuit aliquando, ſolent tamen concedi diuerſimodè cum quibuſdam limitationibus & conditionibus, & ex cauſa puta ob ætatis, & valetudinis incommoda, vt reſponſ.mihi 112.& ob neceſſitatem, vt reſponſ.mihi 82. & 392.& aliquando, vt ſemel tantum in hebdomada dicatur, vt reſponſ 503. & interdum, vt illis ſanis non permittatur ibi audire Miſſam, vt reſponſ.356. & vt ab Ordinarijs deſignentur, & viſitentur oratoria in quibus Miſſa dici debet, & vide ad materiam deciſ. noſtram 78.Cur.Archiep. par.4.

Eſt etiam aduertendum Præfata priuilegia dupliciter concedi vno modo reſtricta ad certum oratorium, quæ paſſim conceduntur alio modo non reſtricta ſed,vt vbique poſſint celebrare, vel efficere vt celebrentur, quæ ſolum Cardinalibus, & quibuſdam ex magno fauore conceduntur teſte Nauar.in Man. c.15.nu.81. & ita huiuſmodi priuilegia ſimul ſunt perſonalia, & localia.

SVMMARIVM.

1 *Conſecratio Altaris eſt neceſſaria.*
2 *Sollemnitates, quæ requirantur in conſecratione Altaris.*
3 *Reliquiæ alicuius ſanti ſunt reponendæ in Altari.*

Miſſarum celebratio, vt Ritè fiat Altare quibus cæremonijs conſecrandum eſt.

RESOLVT. CI.

ESt animaduertendum pro dicendorum intelligentia non ſolum in Eccleſijs, & locis Deo ſacratis Miſſæ ſacrificium peragendum eſſe, ſed etiam in altari conſecrato adeo vt licet Epiſcopus poſſit diſpenſare in primo non tamen in ſecundo; Nec vlla neceſſitas ad id ſufficeret, ita Archidia. in c.ſicut non alij de conſe. diſt. 1. Nec vſquam vidimus Papam in hoc diſpenſare, & ſic
1 magis neceſſaria eſt conſecratio altaris,quàm conſecratio Eccleſiæ, vt docet Sotus in 4.diſtin.13.quæſt.2.art.3. quod autem in altari conſecrato ſit neceſſario celebrãda Miſſa, probat text. in capit. nullus præsbyter, & in capit. Concedimus, & in cap. Altaria de conſecrat.diſtinct.1. laiè Mochar. de ſacrific. Miſſæ capit.11.DD.in capit.in his de priuileg. & in cap. fin. eodem titul. lib.6. Abb. in rub. de conſecrat Eccleſ. vel altar. Nec autem altaria in primitiua Eccleſia erant lignea, vt portari poſſent propter proceſſiones, ſed à tempore Syluestr.

Papæ ſunt lapidea, ſiue ſint portabilia, ſiue immobilia, vt docet Palud. in 4. diſtinct. 13. quæſt. 2. addens licet altare portatile debeat eſſe lapideum, tamen altare, ſuper quod ponitur altare portatile non referre, vtrum ſit ligneum, vel lapideum, vtrum menſa oſtium, vel feneſtra.

2 Iam vero quibus ceremonijs debeat prædictum altare conſecrari, ponit Pontif. Roman. 2. par. capit 3. quas omnes ſigillatim explicat Turrecrem. diſt. cap. Altaria in ſecundo, & rationale diuin. lib. 1. capit 7. à numer. 5. & Selua de benefic. 1. par. in 6. requiſito in benefic. & Eccleſia, & inter eas hæc quoque eſt, vt ſcilicet reliquiæ
3 alicuius Sancti reponantur in altari ſiue fixo, ſiue portatili, vt probat tex. in cap. placuit de conſecrat. Eccleſ. diſtinct. 1. & in pontificale tit. de conſecrat. altaris portatilis, quod intellige vbi commodè prædictæ reliquiæ haberi poſſunt, vbi autem reliquiæ Sanctorum facilè haberi non poſſunt, non eſt neceſſarium, vt recondantur, ſiue in fixo altari, ſiue in portatili, ita poſt Soto in diſtinct. 13. quæſt. 2. artic. 3. col. 16. aduertit Buſtos in lectura diſt. cap. nullus Præsbyter anno 1592. ſalmanticæ; & ſumma in Aſten Hugo. apud Angel. & Sylu. licet eidem Syluestro non placeat.

S V M M A R I V M.

1 *Refertur declaratio Sacra Congregationis circa articulum.*
2 *Capellania quando non dicitur Sacerdotalis.*
3 *Dictio (ipſe) perſonalitatem oſtendit, & omnes alias excludit num. 4.*

Miſſa an ſit celebranda per Capellanos perſonaliter, Ita vt ad id cogi poſſint per Epiſcopum, vbi in fundatione poſitum eſt, quod Cappellani celebrent.

R E S O L V T. CII.

Accidit, quam ſæpius fundari Cappellanias, & in illis imponi onus, vt Miſſæ celebrentur per Capellanos, quare vbi Cappellani intendunt per alios facere celebrare miſſas Epiſcopi locorum Ordinarij ſolent eſſe renitentes, imò ſcio aliquos in facto feciſſe præceptum huiuſmodi Cappellanis, quod perſonaliter ſeruirent, & quia grauati ad me iuxta ſolitum ad conſultationem petendam multi acceſſere, dicebam Epiſcopum non potuiſſe compellere Cappellanos, vt per ſe ipſos celebrarent non obſtante quod in fundatione eſſet appoſitum, quod Cappellani celebrent.

1 Quæ mea opinio fundabatur in declaratione Sacræ Congregationis Eminentiſſimorum Cardinalium, cuius tenor eſt, vt ſequitur videlicet.

Epiſcopus non poteſt compellere obtinentem Cappellam, vt ipſemet celebret, licet in eius fundatione diſponatur, quod Cappellani celebrent, nam iſtis oneribus Miſſarum rectè per ſubſtitutum ſatisfit.

Et eandem opinionem opprobarunt Piaſeg. in praxi epiſcopal. cap. 3. artic. 5. num. 4. part. 2. & Homobon. in examin. Eccleſ. par. 1. tract. 4. cap. 13. quæſt. 122.

2 Pro qua ſententia facit, nam Cappellania non dicitur ſacerdotalis, nec actu, nec aptitudine, ſi in fundatione dictum ſit Cappellanum debere celebrare miſſas, de qua materia latè Nouarius quæſt. forenſ. 115. lib. 1. cum non ſit veriſimile, quod in tali caſu voluerit ſe artare magis ad miſſam vnius, quàm alterius, vt per Lap. allegat. 35. videntur enim tunc illa verba appoſita ad demonſtrandum onus impoſitum celebrandi & non perſonam celebrantis Rota in Tiratonem Cappellaniæ 9. Iunij 1630. coram Reuer. P. D. Sacrato, & in Lucana Cappellæ 12. Decembris 1593. coram Eminentiſſimo Cardinali Pamphilio, & alias ſæpius.

Declara tamen ſupradictam opinionem non procedere quoties in fundatione Cappellaniæ eſſet appoſitum, quod Cappellani per ſeipſos celebrent, quia tunc videtur electa induſtria perſonæ, & perſonaliter inſeruire tenentur, nec opera ſubſtitutorum vti poſſunt, certum eſt enim, quod niſi expreſsè caueatur à teſtatore, quod Sacerdos per ſe ipſum hoc agat ſemper poteſt per alium celebrare, alias ſecus, vt videri poteſt apud Gonzal in Regul. 8. Cancellariæ gloſ. 8. num. 84.

Vbi enim dictio ipſe ſubintrat, perſonalitatem de-
3 notat, & attendit, Menocb. conſil. 390. numer. 12. Cened. ſingul. 22. vbi etiam quod iſta dictio eſt perſona-
4 liſsima, ita vt omnes alios excludat Rota deciſion. 519. numer. 3. tom. 1. part. 1. quia ad alios referri non poteſt. Surd. conſ. 53. num. 7. quia illa facit ſemper actum perſonalem.

S V M M A R I V M.

1 *Stipendium Miſſa poteſt taxari per Epiſcopum. & augeri nu. 2. etiam ad valorem illum, pro quo credi poteſt poſſe reperiri Sacerdotes, num. 4.*
3 *Valor caroleni pro iuſto ſtipendio ſolet dari de conſuetudine.*

Miſſarum ſtipendia, an Epiſcopus in ſua Diœceſi minuere, vel augere poſſit.

R E S O L V T. CIII.

Sæpè ſæpius ſolent locorum Ordinarij augere, vel minuere taxam ſtipendij miſſarum, quare Cappellani, vel patroni beneficiorum grauati ſolent ſe conqueri, ideo vtile eſt ſcire ſi id iure ab Epiſcopis fieri poſſit, de quo multoties fui conſultus, & ſemper voce dixi poſſe
1 Epiſcopum in ſua Diœceſi rationabilia, & ſufficientia miſſarum ſtipendia taxare, vt per Aragon. de iuſtit. & iure quæſt. 85. artic. 3. col. 32. verſ. dico ſecundo Suarez de cenſur. tom. 3. diſput. 86. ſect. 2. concluſ. 1. Rodriq. in ſua ſumma par. 1. cap. 250. concluſ. 4.

2 Quinimò quando miſſæ concurſus ita excedit numerum Sacerdotum, qui inueniri poſſunt ad ſupplendum, poteſt Epiſcopus miſsarum elemoſinam augere etiam vſque ad duos carolenos, licet quotidiana, & ordinaria pitantia ſit vnius caroleni, Megallius conſil. caſ. conſcient. 54. num. 8. qui in conſil. 63. circa hanc materiam hæc protulit, quæ ſequuntur. Non poteſt Epiſcopus ſine peccato iniuſtitiæ concedere Parochis, aliiſque Sacerdotibus, quibuſcumque, vt pro miſſis quotidianis dicendis vltra conſuetam elemoſynam. quam aliquis fidelis dat aliam conſimilem elemoſynam ab alio fideli recipiant, nam facere non poteſt, vt quod alicui de iuſtitia ex natura rei eſt debitum illi non debeatur, ſed de iuſtitia Sacerdos, qui pro miſſa dicenda ſufficientem elemoſynam accepit ex natura rei integram illam portionem ſatisſactionis, quæ illi vt miniſtro publico ad applicandum commiſsa eſt, applicare tenetur, vt probat Suar. tomo 3. diſputat. 86. ſect. 1. alioquin mortaliter peccat, & ad reſtitutionem tenetur, vt dixit Nauar. lib. de reſtitut. cap. 2. num. 263. Cord. qui reſtat de commun. lib. 1. q. 9. 3. & ſequitur Roderiq. in p. 1. ſummæ cap. 250. num. 4. Aragon. de iuſtit. & iur. quæſt. 85. art. 3. colum. 28. verſic. dico ſecundo, ergo ſine iuſtitia ſtatuere non poteſt Epiſcopus, vt pro vna miſsa ab vna, vel diuerſis perſonis, duas iuſtas elemoſynas Sacerdotes recipiant etiam illam eſſe iuſtam elemoſinam cenſeo cum Suar. in dicta diſputatione 86. ſect. 2. concl. 2. quæ communi conſuetudine communiter recepta eſt, & approbata à viris prudentibus, & Deum timen-
3 tibus; & communis Italiæ noſtræ conſuetudo à viris prudentibus. & Deum timentibus communiter recepta, & approbata eſt, vt valor caroleni pro iuſto miſſæ ſtipendio detur.

Fateor

Fateor tamen poſſe Epiſcopum miſſarum ſtipendia
4 augere vſque ad valorem illum, quo probabiliter credi poteſt, Sacerdotes facilè fore inueniendos eſſe, quod celebrent, poteſt enim Epiſcopus in ſua Diœceſi hoc agere, & rationabili cauſa, vt affirmat Aragon. vbi ſupra colum. 32. verſic. dico ſecundo, Suarez in dicta diſputat. 86. ſect. 2. concluſ. 1. & ſentit Rodriq. in loco ſupra citato concluſ. 4. quam taſſam promulgatam, ſi quis non ſeruaret, ſed minorem eleemoſynam pro miſſa dicenda daret, tunc poſſent Sacerdotes ab eodem, vel à diuerſis tot eleemoſynas pro vna miſſa accipere, quod ad taxatum ſtipendium ſufficerent, quia tunc, qui minorem eleemoſynam daret, iniuriam Sacerdoti faceret, à qua ſe indemnem ſeruare poteſt abſque iniuria dantis eleemoſynam, quia lex pro ipſo Sacerdote, interpellat, & iure ſuo vtitur, & ita tenet in dicta diſputat. 86. ſect. 4. & faciunt ea, quæ dixit Sot. lib. 9. de iuſt. quæſt. 3. artic. 1. circa finem, & in quantum diſt. quæſt. 2. artic. 1. in fine Can. lib. 12. de loc. Theologicis capit. 13. ad 10. Ledeſm. de Sacroſ. Euchareſt. capitul. 18. concluſ. 14. Arag. vbi ſupra colum. 29. verſic. his tamen.

S V M M A R I V M.

1 *Voluntas teſtatoris tanquam Regina eſt ſeruanda.*
2 *Epiſcopus quando diſpenſet circa recitationem Miſſarum de vno loco ad alium.*
3 *Ordinarius poteſt vnire, diuidere, & de nouo creare beneficia.*

An Epiſcopus poſſit diſpenſare, vt miſſa commiſſa à teſtatore celebrari in certo loco, alibi celebraretur.

R E S O L V T. CIV.

VIde DD. primo loco id minime licere Epiſcopo, ſi quidem non poſſet mutare voluntatem teſtatoris præcipientis miſſarum celebrationem in certo loco, & latè traditis per Couar. & alios in cap. nos quidem de
1 teſtamentis, voluntas enim vltima tanquam Regina obſeruanda eſt, l. in conditionibus ff. de conditionibus, & demonſtrationibus, latiſſimè Phebus deciſ. 57. & in deciſ. 63. Nouarius de priuilegijs miſerabilium perſonarum priuileg. 71.

2 Verum in contingentia facti contrarium conſului diſtinguendo, quod aut adeſt legitima, & rationabilis cauſa id concedendi, & poterit diſpenſare, vt voluit Medina de confeſſion. ſolio 188. quæſt. 14 quem refert, & ſequitur Bal. in ſumma caſuũ conſciẽtiæ verb. miſſa q. 33. ratio eſt ſecundum eoſdem, quia in inſtitutione miſſarum attenditur magis fructus animę fundatoris, quàm loci veneratio, vt voluit pariter Bald. conſil. 23. volum. 1. & Alex. de Neuo conſ. 27. nu. 77. & propterea impedita cappella, vel altari eſt ſupplendum alibi circa miſſarum celebrationem, vide deciſ. noſtram 21. par. 4. Cur. Archiep.

Aut verò nulla ſubeſt cauſa, & licet videretur cõcludendum pariter poſſe ſiquidem certiſſimi iuris eſt Or-
3 dinarium poſſe vniri, & diuidere, & de nouo creare, & extinguere beneficia inferiora ſui Epiſcopatus cap. ſicut venire de exceſſibus Prælatorum cap. primo de rebus Eccleſiæ non alienandis, & poteſt alia maiora, de quibus Nauarr. in conſil. 2. eodem titulo, ergo & minora nempe, vt ſupra, miſſarum celebrationem in vna Eccleſia præceptam à teſtatore, ad aliam transferre non eſt ei illicitum ex cauſa aliqua iuſta; & rationabili, vt in ſpecie notat poſt alios Bonacin. de Sacramentis diſputat. 4. quæſt. vltima punct. 7. §. 4. num. 4. vt alios amictam. Nouiſſimè autem Moneta. de commutatione vltimarum voluntatum quæſt. 11. cap. 5. num. 394. & c. 10. num. 348. diſtinguitur an ſit ſimplex cappellania, an verò beneficium, vt per eum.

S V M M A R I V M.

1 *Altari ſeruiens de altari viuere debet.*
2 *Ceſſante cauſa ceſſat effectus.*
3 *Incomodum cum aliquo comodo eſt compenſandum.*
4 *Qualitas diſpoſitionis vbi deficit ceſſat diſpoſitio.*
5 *Mutatione ſtatus mutatur conditio rei.*

An vbi redditus ſunt inexigibiles teneantur Beneficiati miſſas celebrare.

R E S O L V T. CV.

MVltoties occurrit, quod redditus pro deſtinata celebratione miſſarum ſunt inexigibiles, vnde beneficiati non ſolent miſſas celebrare, & in viſitatione à locorum Ordinarijs vexantur, & quia pluries circa id à pluribus regionibus, id tanquam tota die contendentibus fui conſultus, dicebam in fauorem benefi-
1 ciatorum ex regula, quod qui altari ſeruit de altari viuere debet, vt vulgo circumferri ſolet.

2 Et ceſſante pitantia data pro miſſæ celebratione ceſſare debet, & celebratio, tanquam ceſſante cauſa ceſſet effectus l. adigere §. quamuis ff. de iur. patron. maximè quando cauſa eſt finalis rei, prout reſpectu celebrantium non deuotionis gratia, ſed ſub ſpe futuræ numerationis, Euerard. in topica legali cap. 89. quod procedit etiam in foro animæ, Tiraquell. in tract. de ceſſante cauſa part. 1. num. 18. ſublata inquam cauſa dicitur ſublatus effectus, l. tutores ff. de adminiſtr. tutor. cum illa dicatur principium intentionis Bal. in l. eam quam col. 1. Cod. de fideicommiſſ. dicaturque ſubſtantia, gloſ. in l. iuriſgentium §. quòd fere ff. de pactis per reſtitut. ad extrauagant. ambitioſ. de rebus Eccleſiæ non alien. nu. 27. & 28. pag. 94. ſi enim ſciuiſſent Beneficiati, vel Cappellani redditus fore inexigibiles vtique non ſe ingeſſiſſent.

Et facit pro comprobatione regula quod incomodum
3 aliquo comodo eſt compenſandum l. 1. §. fin. ff de aqua pluu. arcend. vt è contra omne comodum cum ſuo onere per tranſit leg. cum fiſco ff. ad Syllan. & incomoda illum ſequi debent, quem & comoda ſequuntur Nouarius forenſ. quæſt. lib. 1. cap. 113. num. 7. vnde cum Beneficiatus comodum ſtipendij ſentire non poſſit, neque ad miſſæ recitationem tenebitur, in tantum enim videtur grauatus celebrare, in quantum redditus ſunt ſufficientes, & correſpondent, ac ſecus ſi fructus ſint inexigibiles, quia cenſendum eſt Cappellanos non ſe fuiſſe obligatos in tali caſu, ex regula, quod omnis actus eſt intelligendus re in eodem ſtatu permanente, Nouarius in praxi elect. & variat. fori quæſt. 10. num. 16. ſect. 2. antiqua impreſſione Neapolitana, Marta de
4 clauſul. part. 1. clauſul. 127. quaſi quod qualitas diſpoſitionis vbi deficit ceſſat, & ipſa diſpoſitio gloſ. in l. mancipia in verbo auocandum C. de ſeru. fugit. Menoch. de præſumpt. lib. 6. quæſt. 15. num. 47. mutatione ſtatus mutatur, & conditio rei, cum qualitas noua adueniens enti reponat illud in diuerſam ſpeciem §. præterea inſtit. de inutil. ſtipul. cap. cum Marthæ §. quæſiuiſti de celebrat. miſſarum.

Quare concludendum eſt obligatus miſſas recitare teneri ad celebrandum pro ratha fructuum, quos exigere poteſt, aduertendum, quod ſi fortaſſe redditus eſſent exigibiles, ſed cũ difficultate excuſarentur, quia tenetur facere omne poſſe, & adhibere poſſibilẽ diligentiã pro perceptione, & exactione, aliàs tenerentur in conſcientia celebrare, & ſi redditus non habeant, cum ſupradicta debeant intelligi quando fructus omninò ſunt inexigibiles, & habentur, ac ſi non eſſent in rerum natura.

DECLARATIONES ALIQVÆ Sacræ Congregationis S.D.N. Vrbani Papæ VIII. auctoritate editæ ſuper Decretis eiuſdem Congregationis de celebratione Miſſarum.

SVper primo Sacrę Congregationis decreto de celebratione Miſſarum, quo prohibetur, ne Epiſcopi Diœceſana Synodo, aut Generales in Capitulis Generalibus, vel alijs quoquomodo, reducant onera vlla Miſſarum celebrandarum, aut poſt idem Concilium impoſita, aut in limine fundationis.

Quæritur, quid ſi legatum ſit ità tenue, vt non ſit, qui velit onus illi iniunctum ſubire, &c. ſi recurrendum ſit ad Sedem Apoſtolicam pro moderatione oneris, totum, aut ferè totum abſumendum ſit pro expenſis ad id neceſſarijs?

Et quid, ſi permittatur Epiſcopo in fundatione, vt poſſit huiuſmodi onera moderari?

Secundò, ſuper ſecundo eiuſdem Congregationis decreto, quo cauetur, vt celebrentur tot Miſſæ, quot ad rationem tributæ eleemoſynæ præſcriptæ fuerint.

Quæritur, an verba illa (præſcriptæ fuerint) intelligenda ſint de præſcriptione facta ab offerente, vel ab Ordinario?

Tertiò, an cum Ordinarius præſcripſerit eleemoſynam congruam iuxtà qualitatem loci, perſonarum, ac temporum, Sacerdotes accipientes ſtipendium minùs congruo, teneantur Miſſas illis ab offerente præſcriptas celebrare?

Quartò, an Sacerdotes, qui tenentur Miſſas celebrare ratione beneficij, ſeù Capellæ, legati, aut ſalarij, poſſint etiam manualem eleemoſynam, pro Miſſis votiuis, aut defunctorum, recipere, & vnico Miſſæ ſacrificio vtrique oneri ſatisfacere?

Quintò, poſito, quòd Teſtator relinquat, vt celebrentur pro eius anima centum Miſſæ, abſque vlla præſcriptione eleemoſynæ: Quæritur, an liberum ſit hæredibus, eleemoſynam ſibi benè viſam præſcribere, an verò eadem eleemoſyna præſcribẽda ſit ab Ordinario?

Sexto, ſuper tertio Congregationis decreto, in quo eadem Congregatio reuocat Priuilegia, quibus indulgetur, vt certarum miſſarum, vel anniuerſariorum celebratione, aut aliquibus collectis, ſeu orationibus plurium Miſſarum oneribus in futurum ſuſcipiendis ſatiſfiat.

Quæritur, an verba (in futurum ſuſcipiendis) intelligenda ſint de oneribus ſuſcipiendis poſt Priuilegium?

Septimò, ſuper quarto eiuſdem Congregationis decreto, quo prohibetur Sacerdoti, qui miſſam ſuſcepit celebrandam cum certa eleemoſyna, ne eamdem Miſſam alteri, parte eiuſdem eleemoſynæ ſibi retenta, celebrandam committat.

Quæritur, an permittendum ſit Adminiſtratoribus Eccleſiarum, vt retineant aliquam eleemoſynarum portionem pro expenſis manutentionis Eccleſiæ, Altarium, inſeruientium, paramentorum, luminum, vini, hoſtiæ, & ſimilia.

Octauo, an hoc decretum habeat locum in beneficijs, quæ conferuntur in titulum, ideſt, an Rector beneficij, qui poteſt per alium celebrare, teneatur Sacerdoti celebranti dare ſtipendium ad rationem redituum beneficij?

Decimò, an Sacerdotes, quibus aliquandò offertur eleemoſyna maior ſolita pro celebratione Miſſæ, debeant dare eamdem integram eleemoſynam ijs, quibus Miſſas celebrandas committunt: An verò ſatis ſit, vt dent celebrantibus eleemoſynam conſuetam?

Vndecimò, ſuper quinto eiuſdem Congregationis decreto, quò inter cætera ſtatuitur in hæc verba (eleemoſynas verò manuales, & quotidianas pro Miſſis celebrandis) ità demum ijdem accipere poſſint, ſi oneribus antea impoſitis, ità ſatisfecerint, vt noua quoque onera obire valeant; Alioquin omninò abſtineant ab huiuſmodi eleemoſynis, etiam ſponte oblatis, in futurum recipiendis, & capſulas auferant, &c.

Quæritur, an hoc decretum prohibeat abſolutè, quo minus accipiant nouas eleemoſynas ij, qui acceptis non ſatisfecerunt: & ſi congruo tempore poſſint omnibus ſatisfacere?

Duodecimo, quid, ſi offerens eleemoſynas, audito impedimento, conſentiat, vt Sacerdos Miſſam celebret cum primum poterit?

Decimotertio, an pœna interdicti, & aliæ appoſitæ in eodem decreto afficiant tam eos, qui accipiunt eleemoſynas contra formam ibi præſcriptam, quam eos, qui non auferunt capſulas ab Eccleſijs, vt ibidem præcipitur?

Decimoquarto, an in hoc decreto comprehendantur illæ capſulæ, quæ apponi ſolent in Eccleſijs in die commemorationis omnium defunctorum, & vulgò dicuntur (Caſſe de Morti?)

Decimoquinto, an Adminiſtratores Eccleſiæ magnæ deuotionis, & concurſus poſſint eleemoſynas pro Miſſis celebrandis accipere, ſi ijſdem Miſſis non niſi poſt longum tempus ſatisfacere valeant, ne aliàs cultus Eccleſiæ, & deuotio, ac concurſus fidelium, vt aiunt, minuantur?

Decimoſextò, quia prohibitio dicti decreti videtur aliquibus directa ſolis Capitulis, Collegijs, Societatibus, Congregationibus, necnon omnibus, & ſingulis Eccleſiarum, & piorum locorum, tàm Secularium, quàm Regularium, Superioribus, de quibus fit expreſſa mentio, non autem priuatis Sacerdotibus, qui tamen comprehendi videntur ſub clauſula generali (& alijs ad quos pertinet) ſupplicatur pro opportuna declaratione?

Decimoſeptimo, ſuper ſeptimo eiuſdem ſacræ Congregationis decreto, quo cauetur, vt in ſingulis Monaſterijs Religioſorum præfigatur numerus, qui ex conſuetis redditibus, aut elemoſynis commodè poſſit ſuſtentari.

Quæritur, an vbi hæc præfixio facta iam fuit in vim ſimilis decreti ſan. mem. Pauli V. abſque tamen computatione reddituum cuiuſque Religioſi, ſit denuò facienda, nec ne?

Decimo octauo, an nouitij, ad habitum Regularem admiſſi, poſſint admitti ad profeſſionem in Monaſterijs, in quibus, habita, vt ſuprà præfixione numeri, commodè ali non poſſunt?

Decimonono, ſuper vltimo, quo cauetur, vt nullibi recipiantur conuentus regularium, niſi præter alia ad id requiſita, duodecim ſaltem fratres in eis degere, & competenter ſuſtentari valeant, ita vt alioquin ſubſint iuriſdictioni ordinariæ.

Quæritur, an hoc decretum, quod videtur editum in ordine ad celebrationem Miſſarum recipere, comprehendat eas religiones, quæ non conſueuerunt onera Miſſarum recipere, vt ſunt Religiones Capuccinorum, ac Societatis Ieſu?

Vltimò, an idem decretum, vbi diſponit, vt nullibi recipiantur Monaſteria, niſi &c. habeat locum in Italia dumtaxat, ad quam eſt reſtrictum decretum proximè antecedens, an verò etiam extra Italiam?

SAcra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum, authoritate ſibi à Sanctiſſ. D.N. attributa, ad ſingula dubia ſuperius propoſita, ad hunc modum reſpondit, videlicet.

Ad primum, & ſi legatum ſit adeò tenue, nihilominus, pro reductione oneris, vt ſuprà impoſiti ab ijs,

ad

ad quos pertinet, Sedem Apoſtolicam eſſe adeundam, quæ abſque vlla impenſa id ſtatuet, quod magis in Domino neceſſe iudicauerit; Veruntamen ſi in ipſa beneficij erectione expreſsè cautum fuerit, vt liceat Epiſcopo iniunctum onus reducere, ac moderari, legem hanc fundationis, quam decreta hac de re edita non ſuſtulerunt, eſſe validam, & obſeruandam.

Ad ſecundum, eſſe intelligenda de præſcriptione facta ab eo, qui eleemoſynam tribuit, non autem ab Ordinario. Quod ſi tribuens eleemoſynam numerum Miſſarum celebrandarum non præſcripſerit, tunc tot miſſas celebrari debere, quot præſcripſerit, Ordinarius ſecundum morem ſuæ Ciuitatis, vel Prouinciæ.

Ad tertium, teneri.

Ad quartum, Sacerdotes quibus diebus tenentur Miſſas celebrare ratione beneficij, ſeu cappellæ, legati, aut ſalarij, ſi eleemoſynas pro alijs etiam Miſſis celebrandis ſuſceperint, non poſſe eadem Miſſa vtrique obligationi ſatisfacere.

Ad quintum, cenſuit, vbi nullam certam eleemoſinam teſtator reliquit, eſſe ab Epiſcopo præſcribendam eleemoſynam congruam, quæ reſpondeat onerib. Miſſarum celebrandarum, ſecundum morem Ciuitatis, vel Prouinciæ.

Ad ſextum, ità eſſe intelligenda.

Ad ſeptimum, reſpondit, permittendum non eſſe, vt Eccleſiæ, ac loca pia, ſeu illorum adminiſtratores, ex eleemoſynis Miſſarum celebrandarum vllam, vtcumque minimam portionem retineant ratione expenſarum, quas ſubeunt in miſſarum celebratione, niſi cum Eccleſiæ, & loca ipſa alios non habeat redditus, quos in vſum earundem expenſarum erogare licitè poſſint, & tunc quam, portionem retinebunt, nullatenus debere excedere valorem expenſarum, quę pro ipſomet tantum miſſæ ſacrificio neceſſariò ſunt ſubeundæ, & nihilominus eo etiam caſu curandum eſſe, vt ex pecunijs, quæ ſuperſunt, expenſis vt ſupra deductis, abſolutè tot miſſæ celebrentur, quot præſcriptè fuerint ab offerentibus eleemoſynas.

Ad octauum, non habere locum, ſed ſatis eſſe, vt Rector beneficij, qui poteſt miſſam per alium celebrare, tribuat Sacerdoti celebranti eleemoſynam congruam, ſecundum morem Ciuitatis, vel Prouinciæ, niſi in fundatione ipſius beneficij aliud cautum fuerit.

Ad decimum, debere abſolutè integram eleemoſynam tribuere Sacerdoti celebranti, nec vllam illius partem ſibi retinere poſſe.

Ad vndecimum, reſpondit, non prohiberè abſolutè: Ac propterea, & ſi oneribus tàm ſuſceptis non ſatisfecerint, poſſe tamen noua etiam onera ſuſcipere miſſarum celebrandarum, dummodò infra modicum tempus poſſint omnibus ſatisfacere.

Ad duodecimum, quamuis onera ſuſcepta infra modicum tempus adimpleri nequeant, ſi tamen tribuens eleemoſynam pro aliarum miſſarũ celebratione, id ſciat, & conſentiat, vt illæ tunc demum celebrentur, cum ſuſceptis oneribus ſatisfactum fuerit, decretum non prohibere, quo minus eo caſu eleemoſyna accipiatur pro ijſdem miſſis iuxtà benefactoris conſenſum celebrãdis.

Ad decimum tertium, has pœnas non habere locum, niſi in ſuſcipientib. onera perpetua miſſarum celebrandarum ſine licentia Epiſcopi, vel eius generalis Vicarij, aut Generalis, vel Prouincialis.

Ad decimum quartum, comprehendi.

Ad decimum quintum, non poſſe, niſi de conſenſu eorum, qui eleemoſynas tribuunt, vt ſupra in reſponſione ad duodecimum.

Ad decimum ſextum, comprehendi etiam priuatos Sacerdotes.

Ad decimum ſeptimum, numeri præfixionem eſſe iterum faciendam ſeruata forma vltimi decreti hac de re editi.

Ad decimum octauum, eſſe admittendos ad profeſſionem, ſi aliàs habiles exiſtant, ac deindè in aliquo alio Monaſterio eiuſdem Religionis eſſe collocandos, vbi commodè ali poſſint.

Ad decimum nonum, cenſuit comprehendere.

Ad vltimum, habere locum etiam extra Italiam.

Coſmus Card. de Torres.

Locus ✠ ſigilli.

Proſper Fagnanus S. Congreg. Secret.

PRAXIS EXEMPTIONIS, & exemptorum.

SVMMARIVM.

1 *Qui non habet iuriſdictionem, nec deſtruere inſtructionem in exemptos, non poteſt eorum beneficia conferre.*
2 *Beneficia exemptorum, non cenſentur reſeruata.*
3 *Quando collator negligens in conferendo, eſt exemptus, poteſtas conferendi deuoluitur dumtaxat ad Papam.*
4 *Reſeruatio eſt odioſa, & non extenditur, niſi ad caſus expreſſos.*
5 *Ante vocationem eſt prohibita collatio.*
6 *Limitatio ad regulam, illius eſt conſtruere, cuius eſt deſtruere.*

An beneficia exemptorum, vel Epiſcoporum vacantia, per eorum obitum ſint affecta.

RESOLVT. CVI.

CAſus huius concluſionis eſt in beneficijs exemptorum ab Ordinarijs, & ſoli Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectis, quales Epiſcopi; & tunc eſt dicendum, quòd quoniam regulariter eius eſt conferre, & conſtruere, cuius eſt deſtruere, & priuare c. 1. de Cappellis
1 Monachorum cap. quod in dubijs de renunciatione; & ideo ſicut Ordinarius nõ habet deſtructionem, nec iuriſdictionem in exemptos; ita nec conferendi poteſtatem in beneficia exemptorum capit. finali de renunciatione, vbi probatur, quòd non tenet reſignatio, ſeu renunciatio ab exempto in manibus Ordinarij facta ſine licentia Papæ, Rota deciſ. 4. num. 2. de renunciatione in antiquioribus Beſigneti, & deciſ. 14. num. 2. & 3. eod. tit. in antiquis, Aeneas de Falconibus in tractatu de reſeruatione quæſt. 2. principali, ſub num. 12. verſ. ſexta, de beneficijs exemptis, Puteus deciſ. 420. incip. 12. die Octobris num. 2. lib. 3. Simonett. de reſeruatione quæſt. 46. num. 5. Cardinalis conſil. 112. dubio 5. Pauinus in tract. de officio, & poteſtate Capituli Sede vacante, 2. part. quæſt. 2. ſub num. 16. Ferretus conſ. 11. num. 1. vol. 1. Pariſius de reſignatione beneficiorum lib. 7. quæſt. 11. num. 3. qui etiam in lib. 2. quæſt. 11. num. 20. ſimpliciter
2 dicit, quòd talia beneficia exemptorum ſunt reſeruata, pro quibus etiam facit deciſ. Caſſad. 8. nu. 4. de præbendis poſt Abb. in cap. 2. num. 7. in fine de conceſſ. præben. vbi ſcripſit, quòd quando collator negligens in confe-
3 rendo eſt exemptus, poteſtas conferendi deuoluitur ad ſolum Papam, cum non ſuperior nequeat ſupplere negligentiam alterius.

Cæterum in hoc erit ſubſiſtendum, quia nullo iure expreſſum reperio, quòd exemptorum beneficia ſunt reſeruata ex ſola cauſa exemptionis, nec vidi vnquam,
4 nec audiui tale ius practicari, & cum reſeruatio ſit odioſa, Beſigneti dec. 1. in fin. de præben. Caſſad. deciſ. 3. nu. 5.

de reſeruat. nunquam inducitur, niſi in caſibus à iure
expreſſis, Caſſad. deciſ.2.ex num.9. de reſeruat. Simo-
net. quæſt.5.de reſeruat. ex num.1.ad cap.fin. de renun-
ciat. Deciſionibus, & Doctoribus ſuperius allegatis, po-
teſt reſponderi admittendo; quod Ordinarius non poſ-
ſit admittere reſignationem exempti à ſua iuriſdictio-
ne, & ſi illam non poteſt admittere, nec tale benefi-
5 cium poterit alteri conferre, cum nondum vacet, & an-
te vacationem ſit prohibita collatio cap.2. cum ſimili-
bus, de conceſſ. præbend. lib.6. At vero vbi non requi-
ritur admiſſio reſignationis, ſed ipſo iure vacet benefi-
cium exempti, non miniſterio ipſius Ordinarij, ſed mi-
niſterio legis, vt in caſibus expreſſis in gloſ.15 Maximè
per mortem,quæ & perſonam,& exemptionem, & om-
nia ſoluit autentico de nuptijs, §. deinceps collat.4. tunc
non videtur, quòd tali caſu Ordinarius ſit ligatus, vt
prouidere non valeat ex eo quòd beneficium ſit reſer-
uatum,cum expreſsè non reperiatur, vt dixi;& quia da-
ta vacatione iam non dicitur eſſe beneficium perſonæ
exemptæ, & ideò nulla ex dictis deciſionibus, nec alius
Doctor, niſi ſolus Pariſius, dicit beneficium ex ſola e-
xemptionis cauſa eſſe reſeruatum, imò loquuntur in ca-
ſu Cappell. PP. cuius beneficia ſunt reſeruata ratione
familiaritatis per extrauagantem ad regimen, & vltra
reſeruationem perſona erat exempta, & plura vincula
concurrebant. Rurſus ſi beneficia exemptorum eſſent
reſeruata, ſuperflua eſſet regula quarta Cancellariæ, &
aliæ regulæ, & conſtitutiones Papæ reſeruantes benefi-
cia ſubcollectorum,& aliorum Officialium Sedis Apo-
ſtolicæ; cum ipſi ſint omninò exempti etiam ratione
ſtorum beneficiorum, vt declararunt Illuſtriſſimi Do-
mini Cardinales eiuſdem Concilij Interpretes, dicentes
ſic, ſubcollectores, & alij Officiales Sedis Apoſtolicæ
minimè comprehenduntur, neque quo ad oſtenſionem
6 titulorum ſub hoc decreto, Nec ſemper ſequitur quod
illius ſit conſtruere, cuius & deſtruere, & è contra;
Nam Ordinarius non poteſt conferre beneficium reſer-
uatum tamen poſtquam fuit à Papa collatum, poteſt ex
iuſta cauſa priuare dicto beneficio prouiſũ à Sede Apo-
ſtolica, Butrius in c. per tuas de maioritate, & obedien-
tia num.11.& Imola ibidem num.5.Felyn. ante num.4.
& in eodem num.4. Capella Tholoſana deciſ.293. vbi
Stephanus Auferius Additionator; Qua propter erit
ſuper hoc cogitandum, & conſiderandum an exemptio
ſit perſonalis dumtaxat, vel etiam ſit realis; ita vt bene-
ficium ipſum ſit exemptum, & exemptio de tempore
collationis adhuc duret, nam tunc Ordinarius conferre
nequiret.

S V M M A R I V M.

1 *Num ſtatutum Epiſcopi liget exemptos delinquentes in loco non exempto.*

2 *Quid dicendum in exemptis ratione delicti.*

Exempti delinquentes in loco non exempto, an & quando ligentur Statutis Epiſcopi.

R E S O L V T. CVII.

1 DVbitatio non ſemel mihi contigit, Num ſtatu-
tum Epiſcopi liget exemptos delinquentes in lo-
co non exempto; quem articulum tangit Botteos de Sy-
nod. par.3. art.2.num.5. verſ. amplia ſecundò, & dicit,
quòd exempti delinquentes io loco non exempto ligan-
tur ſtatutis Epiſcopi dummodò in Diœceſi Epiſcopi de-
linquant, & faciant prohibita per Statuta Epiſcopi plu-
ribus Doctor. auctoritatibus firmat,his tamen adiectis
limitationibus, vt locum non habeat huiuſmodi con-
2 cluſio; quando exemptus eſſet etiam exemptus ratione
delicti, ſecundum Gemin.& Franc in cap.1.§.numquid
de priuil. in 6. & in cap.2. §.ſtatut. de conſtit. in 6. ac in
cap.1. de ſtat. regal. lib. vel quando ſtatutum eſſet con-
trarium religioni exemptæ Franc. & Gemin. in loco
mox citat. qui dicunt ita debere intelligi cap. nimis de
priuil. ſed nedum poteſt Epiſcopus procedere contra
exemptos circumſcripta tamen conſuetudine imme-
morabili ad pœnas ſtatutarias; verum etiam ad quaſ-
cumque pœnas ratione delicti, non obſtante priuilegio
à delictis eximentes,ad quod vidi præ manibus authen-
ticam declarationem Sacræ Congregationis Conc. Tri-
dent. in Alexandrina Iuriſdict. in hæc verba. *Die 27. Iu-
nij, & 11. Iulij 1626. Sacra Congregatio Illuſtriſſimorum
Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum cenſuit Epi-
ſcopum Alexandrinum habere iuriſdictionem cognoſcen-
di cauſas criminales delictorum per Abbatem Sancti Pe-
tri de Burgolio, & per Canonicos beneficiatos dictæ Eccle-
ſiæ commiſſorum, & committendorum in Diœceſi Alexan-
drina, non obſtante priuilegio, & exemptione eiuſdem Ab-
batis circumſcripta conſuetudine immemorabili.* Coſm.
Card. de Torres, &c. verum dictus Abbas, & Canoni-
ci, atque beneficiati dictæ Eccleſiæ Sancti Petri habent
priuilegium Leonis X. fel. mem. per quod eximuntur
à iuriſdictione Epiſcopi Alexandriæ, ac aliorum tàm
metropolitanorum, quàm Epiſcoporum, tàm ratione de-
licti, quàm alias contractus, & rei ſitæ, cum derogatio-
ne conſtit. Bonif. VIII. quæ eſt in ſexto Decretali, &
eſt cap. volumus primo de priuileg.d. lib.6. & nihilomi-
nus emanauit declaratio à ſacra Congregatione, vt ſu-
pra dum controuerteretur de iuriſdictione inter R. Or-
dinariũ Alexandrinum, & Abbatem eiuſdem Eccleſiæ.

S V M M A R I V M.

1 *An ſtatutum Epiſcopi liget non exemptos delinquentes in loco exempto num.1.*

2 *Subditus Epiſcopi non poteſt excipere contra intentionem eius de iure communi, num.2.*

3 *Intereſt Epiſcopi vt malis hominibus ſua diœceſis purgetur, num.3.*

4 *Cautela contra contrahentes matrimonia clandeſtina, nu.4.*

Non exempti delinquentes in loco exempto, an ligentur ſtatutis Epiſcopi.

R E S O L V T. CVIII.

1 QVæritur an ſtatutum Epiſcopi liget non exemptos
delinquentes io loco exempto, Petr. de Anchar.
in cap. à nobis, de ſententia excommunicationis,& in re-
pet.cap. poſtulaſti quæſt.4. de foro compet. & alij, quos
refert Bot de Synodo par.3.art.2.concluſ.1. verſ.amplia
3. num.9. dicit quòd perſonæ non exemptæ delinquen-
tes in locis diœceſis exemptis, ligantur ſtatutis Epiſco-
pi, quia locus exemptus eſt in Diœceſi, cap. cum Epi-
ſcopus de offic. ordin. in 6. Eraſm. à Chochier. de iu-
riſd. ordinar. in exemptos par.4. quæſt.55. vbi quæſt.54.
2 hoc dubium diſputat, & ſubditus Epiſcopi non poteſt
excipere contra intẽtionem eius de iure communi fun-
datam argum. l. loci, §. competit ff. ſi ſer. vendic. item
3 intereſt Epiſcopi, vt malis hominibus ſua diœceſis pur-
getur, quæ tamen propter delicta commiſſa in loco e-
xempto turbaretur; ipſe tamen tenet cum Calder. in
cap.2.de conſtit.in 6. quem ibi ſequuntur Ioannes An-
dreas,Gemin. Franc. & Zabarel. in repet. illius cap q.7.
& alij, quos ibidem citat, quòd non ligent, quia inquit
ſecunda opinio eſt communis, & tenenda, & reſpondet
obiectis benè hic Butr. nu.30, vnde dat cautelam ad cui-
4 ſdam excommunicationem latam per Statuta Epiſco-
pi contra contrahentes matrimonia clandeſtina, vt ſci-
licet volentes contrahere,eant ad aliquem locum exem-
ptum à Iuriſdictione Epiſcopi, quamuis non neget, quòd
taliter facientes poterunt puniri alia pœna, quamuis du-
bitet de hoc, ita vt veniat in eam ſententiam, vt arbitre-
tur

Digitized by Google

tur ante factum eſſe excommunicatos , . & ligari ſta-
tuto, nec audet conſulere , vt ſe exponat huiuſmodi pe-
riculo; poſt factum verò putat non eſſe excommunica-
tos,& ſuffragari cautelam,quæ tamen inutilis eſt quoad
contrahendum clandeſtinè , ſtante prohibitione Sacri
Concilij Tridentini de reformat.matr.cap.1.ſeſſ.24.

SVMMARIVM.

1 *Licet loca exempta non ſint de Diœceſi , ſunt tamen in ea,*
num.1.
2 *Exceptio debet eſſe de regula num.2.*
3 *Epiſcopus habet iuriſdictionem contra exemptos in ſex caſi-*
bus, remiſſiuè, num.3.
4 *Priuilegium exemptionis eximit à ſubiectione, non à ſitua-*
tione, & denominatione, num.4.
5 *Locum exemptum conſtituere territorium per ſe, quomodo*
intelligatur, num.5.

An locus exemptus dicatur eſſe in Diœceſi.

RESOLVT. CIX.

REperiuntur quidem Prælati inferiores exempti à
Iuriſdictione Epiſcopali, quare fuit dubitatum, ſi
eorum territorium dicatur eſſe in diœceſi , ad quod
1 reſpondi quòd licet loca exempta non ſint de diœceſi,
ſunt tamen in diœceſi , vt patet ex cap.2. de conſtit.in 6.
c.cum Epiſcopus , & ibi Franc.in 2.not.& Gemin.num.
3.de offic.iudic.ordin. eodem lib.Puteus deciſ.83. lib.3.
& firmauit Rota deciſ.107. par.2. diuerſ.& plurimis re-
latis deciſ.324.num.3.par.1.in recent.& deciſ.346.num.
8.coram Illuſtriſſimo Domino meo Coccino.
Immò ſunt qui tenent locum exemptum eſſe de diœ-
ceſi, vt Gonzalez gloſ.43. nu.187. ad quod probandum
allegat textum in cap.cum Epiſcopus de off.ordin.lib.6.
dum loquens de diœceſi excipit locum exemptum cum
2 exceptio debeat eſſe de reg.l.nam quod liquidè §.fin.de
pen.legat. notat Bart.in l. quæſitum §. deniq; ff. de fundo
inſtructo,Decius conſil.656.num.6.& 7. Caſſador.deciſ.
8.num.5.de conceſs.præbend.
Ideò Doctores in d.cap. cum Epiſcopus notant per te-
xtum ibi , quòd locus exemptus dicitur de diœceſi , vt
Gemin. num.3. Franch. num.2. & cæteri , textus etiam
in clement.2. §.ſimili modo vbi notat Card.num.4. Vi-
tal.num.41.& 42.de priuileg.gl.verbo aut earum parte,
verſic.quid ſi in aliquo loco Diœceſis ſuæ tamen exem-
pto , in clement. prima poſt princip.vbi Cardin.num.9.
Imola num.22. Vitalin. num.26. de foro competen.Ab-
bas in capit.Apoſtol.num.3.de donat.Petrus Vbaldus in
tractat. de canonica portione cap.4. quæſt.6.num.11.&
Rota deciſ.105.num.2. par.2. diuerſ.Roland.in d.conſ.
33.num.17.vol.3.
Et plus habet Epiſcopus in locum,& perſonas exem-
ptas ſuæ Diœceſis , quam in prorſus extraneas text. in
cap.1. de priuileg. lib.6. in princip. vbi notat Ioannes
Monachus num.4. & cæteri Rota deciſ.702. numer.4.
part. prima diuerſ.Ideo Epiſcopus habet iuriſdictionem
3 contra exemptos in ſex caſibus cumulatis à Petro An-
drea Gambaro in tractat. de officio Legati lib.8. titul.
de poteſtate Legati in regulares , atque exemptos nu-
mero primo, & ſequentibus ; Maximè poſt Concilium
Tridentinum , vt patet in ſeſſ.24. num.1. & per totam
part.1. diuerſorum. Vnde cum locus exemptus ſit ex
Diœceſi , clarum eſt , quòd ſi Epiſcopus tempore vaca-
tionis reperitur in loco exempto ſuæ Diœceſis, quod di-
citur eſſe, & reſidere in propria Diœceſi.
Sed adherendo primæ ſententiæ, illa ratione com-
probatur , quia ſi loca non eſſent in Diœceſi, fruſtra
4 impetraretur priuilegium exemptionis , tale autem pri-
uilegium ſolum eximit à ſubiectione , non verò à ſitua-
tione , & denominatione , Vital.in clement.2.num.44.
de priuileg. Franch. vbi ſupra in 2.not.verſic. ſed aduer-
te , & Rota dicta deciſ.325. num.4. & aliæ deciſiones,
quas refert, & ſequitur Gonzalez ſuper regulis Can-
cellar.gloſ.43. num.187.& ſequentibus.
Neque obſtant Doctores,quos cumulat Roland.con-
5 ſil.13.num.44.& ſequentibus lib.3.dixiſſe locum exem-
ptum conſtituere territorium per ſe ; nam reſpondeo
loqui impropropiè , & quo ad certos effectus, & per
modum æquiparationis , pulchrè Felin.in c.graue num.
2. fin.de offic. Iudic. ordin. Gonzalez vbi ſupra nu.191.
& fuit dictum in Rota dicta deciſ.107. num.4. par.2.di-
uerſ. & in vna Salmatin. iuriſdictionis 14. Decembris
1579.coram Cardinali Seraphino.

SVMMARIVM.

1 *Eſſe territorium ſeparatum, & in territorio alterius,in quid*
differant.
2 *Si loca non eſſent in Diœceſi , fruſtra impetraretur priui-*
legium exemptionis.
3 *Prælati exempti poſſunt ea omnia agere , quæ competunt*
Epiſcopo in ſua Diœceſi , præter ea , quæ ſunt or-
dinis.

An Prælati exempti poſſint in ſibi ſubditos quicquid poteſt Epiſcopus in ſuos.

RESOLVT. CX.

IN duplici differentia ſe habent Prælati iuriſdictione
quaſi epiſcopali gaudentes , nam nonnulli eam ha-
bent in territorio ſeparato , quod dicitur eſſe nullius
1 Diœceſis , ita vt nec in diœceſi , nec de diœceſi alte-
rius ſit , ſed eſt propria diœceſis per ſe , reſpectu cuius
ipſi quoque diœceſani vocantur Card. in clem.1. §.volu-
mus quæſt.4.num.2. Imola num.38 & Panormit.nu.15.
de for.competen. Sanchez de matrimonio libr.3.diſpu-
tat.29. num.verſic.ad primam confirmationem , & lib.
8.diſputat.2.num.12.& Moneta de commutat.vltim.vo-
lunt.cap.5.num.443.& ſeq. vſque ad 455.& Rota deciſ.
324.num.1.par.1.in recent.
Alij verò territorium ſegregatum non habent , ſed
ſunt in Diœceſi alterius , vt exempti ; licet enim loca
exempta non ſint de Diœceſi , ſunt tamen in Diœceſi,
vt patet ex capit.2. de conſtitut. in 6. cap. cum Epiſco-
pus , & ibi Franc. in 2. not. & Gemin. num.3. de offi-
cio Iudic. ordin.eodem lib. Puteus deciſ.83.lib.3. & fir-
mauit , Rota deciſ.107. part.2. diuerſ. & plurimis re-
latis , deciſ.324. num.3. part.1. in recent. & deciſ. 346.
numer.8. coram Illuſtriſſimo Domino meo Coccino ;
idemque ratione comprobatur , quia ſi loca non eſſent
2 in Diœceſi , fruſtra impetraretur priuilegium exem-
ptionis , tale autem priuilegium ſolum eximit à ſubie-
ctione , non verò à ſituatione , & denominatione , Vi-
talian.in clement.2.num.44.de priuileg.Franc.vbi ſupra
verſic. ſed aduerte , & Rota dicta deciſ.324. num.4. &
aliæ deciſiones , quas refert , & ſequitur Gonzalez ſu-
per regul.Cancell.gloſ.43. num 187. & ſeq.
Neque obſtant Doctores, quos cumulat Roland.con-
ſil.13.num.44.& ſequentibus lib.3.dixiſſe,locum exem-
ptum conſtituere territorium per ſe, nam reſpondeo
illos loqui impropriè , & quod ad certos effectus , &
per modum æquiparationis pulchrè Felin. in cap.graue
num.2. in fin. de offic. iudicis , ord.Gonzalez vbi ſupra
num.191. & fuit dictum in Rota dicta deciſ.207.num.
4.par.2.diuerſ.& in vna ſalamarin.iuriſdictionis 14.De-
cembris 1579. coram Cardinali Seraphino.
His ſic poſitis, dixi prælatos exemptos poſſe ea om-
3 nia agere, quæ competunt Epiſcopo in ſua Diœceſi,præ-
ter ea , quæ ſunt ordinis , gloſ. in capit. ordinarij vbi
Domin. de officio ordin. in 6. Moneta 455. Rota de-
ciſ.1386. coram Cardinali Seraphino , & deciſ.1057

coram eodem, vbi pro hac conclusione aſſertur Sacræ Congregationis aothoritas, & tandem ſuper §.ad hæc cap.20. ſeſſ.24. de reformatione Concilij Tridentini, vbi decernitur, vt cauſæ matrimoniales relinquantur Epiſcopis tantùm, eadem Sacra Congregatio cenſuit ſæpè ſæpius, ac reſoluit hoc decretum noo ſe extendere ad prælatos inferiores, qui nullius Diœce ſis ſunt, item ſuper illam clauſulam ibidem Archidiaconum, hoc procedit in Archidiaconis, & Diaconis, qui ſunt in Diœceſi Epiſcoporum, non autem in illis, qui oullius Diœceſis ſunt, & ſic voluit Sacra Congregatio.,

S V M M A R I V M.

1 *Quomodo permutentur beneficia coram Epiſcopo ordinario, num.1.*

2 *Legati à latere ſolum conferunt beneficia exempta, & illorum recipiunt renunciationes, & quare, num.2.*

Exempti An valeant permutare beneficia coram Epiſcopis locorum Ordinarijs.

RESOLVT. CXI.

CIrca reſolutionem huius articuli, Gamar. in tractatu de permutat. num.148. tranſit cum diſtinctione, oempè, quòd aut beneficia ſunt exempta, & ſoli Papæ ſubiecta, quo caſu Epiſcopus non admittet per-
1 mutationes, quia Papa, dicitur iſtorum beneficiorum Ordinarius, cap. auctoritate de benefic. in 6. capit. nulla diſtio.93. Abb. io capit. nihil de electio. Flamin. Paris de reſignat. benefic. lib.11. q.4. aut beneficium eſt exemptum à proprio Epiſcopo, ſed ſubeſt proprio prælato, & hoc caſu ſi proprius Prælatus haber iuriſdictionem Epiſcopalem ex priuilegio, vel præſcriptione, ipſe poterit permutationi auctoritatem præſtare, alioqui Papa, vel Legatus auctoritatem præſtabit, quippe qui ſunt Ordioarij exemptorum, vt dixi. Aut denique Eccleſia eſt exempta à iuriſdictione Epiſcopi, populus verò non æque, & tunc Epiſcopus recipere poterit renunciationem, & permutationem. Sammarius ſic, & Petr. de Peruſio de permutat. benefic. Par.2. quæſt. vltim. quod autem dixi de Legato, intellige de Legato à latere, oam alij illo inferiores oon conferunt beneficia exempta,
2 nec eorum renunciationem recipiunt Doctores in cap. ſi abbatem de electio. in 6. per illum textum ibi, & tamen ab alio Pariſius tract. de reſignat. benefic. lib.6. quæſt.11. num. vltim. §. ratio eſt, quia Legatus à latere ceoſetur diœceſanus, locorum, & perſonarum exemptarum cap. venientes in pr. de verbor. ſignificat. in 6. cap.1. & cap. quod tranſlationem de offic. Legat. Porrò de poteſtate Legati à latere in tota Prouincia, etiam ſuper exemptos, & an poſſit adiri per viam quætelæ, vide Geminia. in cap. ſi. Abbatem §. huiuſmodi de electio. in 6. & in capit.1. vbi gloſ. & DD. verſic. ſed an Legatos de offic. Leg. in 6.

PRAXIS IVDICVM Synodalium.

S V M M A R I V M.

1 *Iudices ſynodales quib. debent eſſe imbuti qualitatibus, nu.1.*

2 *Obtinentes dignitatem præſumuntur habere ſcientiam neceſſariam, num.2.*

3 *Archidiaconi debent eſse Doctores, vel licentiati in S. Theologia, vel in iure canonico, num.3.*

4 *Canonicis tantum ſufficit mediocri pollere, ſcientia, num.4.*

Iudices Synodales debent eſſe in dignitate eccleſiaſtica conſtituti, aut Canonici alicuius Cathedralis.

RESOLVT. CXII.

1 DVbitatur quaſdam qualitates debeant habere Iudices, Synodales, clarum hoc habemus in Concilio Tridentino ſeſſ.25. de reformat. capit.10. nimirum vt eligantur perſonæ, quæ qualitates habeant iuxta conſtitutionem fœl. record. Bonifacij VIII. quæ incipit ſtatutum, & eſt in capit.11. de reſcript. in ſexto, & nouiſſimè ſucceſſit conſtitutio felic. recordat. Gregorij Decimiquinti de conſeruatoribus, per quas ſtatuitur, vt caoſæ committantur conſtitutis in dignitate eccleſiaſtica, aut aliàs habentibus perſonatum, aut Canonica-
2 tum in cathedralibus; & ratio eſt, quia obtinentes dignitates præſumuntur habere ſcientiam Sacrorum Canonum, prout habere debent: Dignitates enim inferiores pontificalibus iuriſdictionem habentes, debent etiam habere ſcientiam iuris caoonici, nam ſecundum illud debent iudicare, & viſitare capit. primo de conſanguinit. & affinitat. Innocent. in capit. cum in cunctis ſub num.1. de electione, & Abbas ibidem num.4. & propterea à Concilio Tridentino ſeſſ.24. capit.12. de re-
3 formatiooe, diſponitur quòd Archidiaconi ſint Doctores, ſeu liceotiati in Sacra Theologia, vel iure canonico, idemque magis præcisè diſponitur quo ad ſcholaſticam in capit.18. ad finem verſic. de cætero vero officia ſeſſ.24. Menochius de arbitrarij centuria quinta, caſu 425. ex num.41.
4 At verò aliç dignitates non habentes iuriſdictionem, vt Canonici, cum teneantur dare induſtriam, & conſilium in Capitulo, debent habere mediocrem ſcientiam, Rota deciſ.12. de probationibus num.4. in antiquis, Menochius vbi ſupra à num.46.

S V M M A R I V M.

1 *Vicarius Epiſcopi eſt in dignitate.*

2 *Poteſtas conſeruatorum non eſt ordinis pontificalis, ſed iuriſdictionis contentioſa.*

3 *Vicarius Epiſcopi poteſt etiam eſſe delegatus Papæ, & quid in Vicario Capituli, vel foraneo.*

4 *Vicarius foraneus potius dicitur obtinere officio, quàm dignitatem.*

5 *Poteſt Summus Pontifex delegare cauſam ſimplici Clerico.*

6 *Imperiti poſsunt eſse Iudices.*

7 *Canonicus regularis non æquè poteſt eſse delegatus Papæ, velut Canonicus ſæcularis.*

8 *Collectores, & ſubcollectores vti habentes iuriſdictionem poſsunt eſse delegati, item qua commendatores, & priores.*

9 *De natura Collegij eſt, vt ad minus ſint tres.*

Quæ dicantur perſonæ in dignitate conſtitutæ, vt poſſint conſtitui Iudices Synodales.

RESOLVT. CXIII.

REſpondi eſſe videndum, quibus perſonis licitè poſſint fieri delegationes apoſtolicç iuxta diſpoſitionem Sacri Concilij Tridentini ſeſſ.25. de refor. capitul.10.

1 Dicam multa, & primo Vicario Epiſcopi poſſe licitè delegari, eſt enim in dignitate gloſ. in verbo delegatus in clement.2. de reſcript. cum ibi notat Zabarell. & alij, quos comulat Barboſa de poteſtate Epiſcopi allegat.54. num.132. prout etiam poteſt deputari executor mandatorum, & gratiarum apoſtolicarum, Rebuf. in praxi benefic. rubric. forma nou. priuileg. verſic.

Digitized by Google

verſic. officialis Epiſcopi, Sbroz. de offic. Vicarij lib. 2. quæſt. 23. num. 6. ſicuti poteſt eſſe conſeruator, Chochier. de iuriſdict. ord. in exemp. par. 1. q. 39. num. 4. & Sbroz. qui ſupra in quæſt. 27. numer. 4. & ſeq. lib. 2. de offic. Vicar. hoc defendit plures ad id cumulans ibidem iuncta gloſ. in dicta clement. 2. vbi ſupra; ea ratione, quia Vicarius Epiſcopi babet dignitatem in Cathedrali, cum non conſtet, quod illa dignitas ſit alterius Eccleſiæ, quàm Cathedralis tamquam profluens iure connexitatis ex dignitate Epiſcopi arg. cap. translato de conſti. vl-
2 tra quod poteſtas conſeruatorum non eſt ordinis pontificalis, ſed iuriſdictionis contentioſæ, Ioannes de Lignano, quem refert Imola in dicta clement. 2. num. 31. poſt Ancharan.; in contrarium annuit Barboſa. allegat. 106. num. 13. niſi ſit ex ſpeciali priuilegio, vt Vicarius poſſit eſſe conſeruator: & in tantum eſt verum, quò
3 Vicarius Epiſcopi poteſt eſſe delegatus Papæ, aut etiam locum habeat in Vicario Epiſcopi electi, & confirmati, ſed non dum conſecrati gloſ. in dicto capit. 2. verb. Epiſcop. de reſcript. Pauin. de po. capit. Sed. vac. par. 2. quæſt. 10. num. 6. Sbroz. dicta quæſt. 23. num. 4. & poſt illos Barboſa dicta alleg. 54. num 138. ſicuti etiam poteſt eſſe delegatus Vicarius Capituli, ſed Epiſcopatu vacante, Pauin. dicta quæſt. 10. num. 6 & 8. & Barboſa dicta allegat. 54. num. 137. vbi alios, quam multos citat: iſta tamen concluſio locum ſibi non vendicabit in Vicario foraneo Epiſcopi nulla alia ſibi ſuffragante dignitate; etenim ratione huiuſmodi Vicarius nullam habet dignitatem, Imola, & alij in dicta clement. 2. de reſcript. Vantius de nullit. ſentent. ex defectu iuriſd. deleg. num. 66. & probatur in dicta element. 2. per gloſ. in verb. delegat. & ver. foraneo, Sbroz. lib. 2. quæſt. 22. nu. 13. Barboſa dicta allega. 54. num. 13. vbi dicit num. 140.
4 quòd Vicarius foraneus potius dicitur obtinere officium, quam dignitatem, & vt latè dixi in praxi for. eccleſ. reſolut. 577. in prima edit. ſiue 552. num. 1. in 2. edit. prout minus etiam intrabit ad Vicarium Prælati inferioris. etiam ſi habeat iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, Sbroz. d. quæſt. 23. num. 8. Barboſa d. allegat. 54. num. 141. hoc tamen declarandum eſt, vt ſimpliciter, & de iure non cadat delegatio in iſtis foraneo, & inferiore, ſed benè ſi Papa ex certa ſcientia illos delegatos faceret, Sbroz. ibidem nu. 2. poteſt enim Summus Pon-
5 tifex delegare cauſam ſimplici clerico, vt poſt Alexand. concludit in ſuis concluſ. littera D. concluſ. 141. numer. 7.

Secundo Canonicum Eccleſiæ Cathedralis poſſe eſſe delegatum Papæ per cap. ſtatutum iuncta gloſ. cum ibi not. per ſcribentes de reſcript. in 6. Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 2. num. 39. Paris de reſignat. lib. 2. quæſt. 10. num. 102. neque refert, quòd fortè non ſit Doctor, etenim præſumitur habere ſcientiam, gloſ. in dicto cap. ſtatutum, prout etiam non refert ſi ſit tantum Theologus, nam quamuis non debeat fieri Vicarius Epiſcopi, niſi ſit doctor in iure canonico ad not. per Sbroz. de offic. Vicar. lib. 1. quæſt. 26. num. 13. vbi etiam citat Brun. in conſ. 8. qui latè agit de offic. Aſſe. Vic. niſi ſibi aſſeſſorem aſſumat, quia tunc nedum Theologus quinimò quilibet ſimplex poſſet conſtitui Vicarius, nam & impe-
6 riti poſſunt eſſe Iudices, Bald. & Salic. in l. pen. in princip. Cod. de Iudic. Felin. in cap. ſciſcitatus num. 9. de reſcript. qui loquitur de Iudice ſpirituali, at Garzia de benefic. par. 5. capit. 7. num. 17. dicit, quòd Epiſcopus conſtituendo Vicarium Theologum, aut aliàs ineptum grauiter peccat, & tenetur ad reſtitutionem damnorum inde ſecutorum, cui opinioni aſſentitur Vgolin. de poteſtat Epiſcop. cap 4. § 8. numer. 3. Segura de aualos in direct. Iudicum Eccleſ. fori par. 1. capit. 3. nihilominus poteſt eſſe delegatus Papæ, ſed debebit aſſumere ſibi aſſeſſorem, ſicut debebit aſſumere alius Canonicus, qui non ſit doctor; vbi tamen cauſa eſſet rei fori contentioſi, ſecus ſi tantum reſpiceret forum ſpirituale, quia tũc Theologus non teneretur aſſumere aſſeſſorem; ſed quidem teneretur alius Canonicus, qui Theologiam moralem non poſſideret.

7 De Canonico regulari Eccleſiæ Cathedralis, Gratianus in diſceptat. forenſ. cap. 170. num. 6. dicit, quod non poteſt eſſe delegatus Papæ, ſicut poteſt ſæcularis Canonicus, nam inquit talis Canonicus Monachus ad huc dicitur eſſe ſub obedientia; quippe qui Epiſcopus habet ſe illis tamquam caput, & Abbatem, quidquid ſit quando deputantur per Papam, quia tunc valet delegatio, quia præſumitur facere ex certa ſcientia. Quid autem de Canonico minore 22. ann. quo cum ſit diſpenſatum per Papam ad obtinendum Canonicatum, numquid poterit conſtitui delegatus cum reſolutione in negatiuam, quam poſt alia ſcripta inueni, Barboſ. tenere in L cum prætor, Gratian. dicto c. 220. num. 7. §. vlt. num. 60. ff. de iudic.

8 Tertio collectores, & ſubcollectores poſſe eſſe delegatos Papæ, quia habent dignitatem cum iuriſdictione, Gonzalez ad regul 8. Cancell. gloſ. 51. num. 79. vbi etiam dicit, quod ſubcollectores debent habere qualitates requiſitas per d. cap. ſtatutum 11. de reſcript. in 6.

Quarto Commendatarium perpetuum poſſe eſſe delegatum Papæ, Gonzalez ad d. reg. 8. gloſ. 5. §. 8. nu. 10. & Rebuff. qui aſſerit poſſe delegari cauſas Commendatario Abbatis, ſicut Abbati titulari de pacific. poſſeſſ. num. 41.

Quinto Priores, & Guardianos Ordinis Mendicantium, dummodò ſint Eccleſiæ conuentualis, non autem clauſtralis poſſe deputari in delegatos à Papa per clem. 2. de reſcript. iuncta gloſ. in conſeruatores tamen nullatenus illos poſſe deputari, deciſum per Sacram Congregationem negotijs Epiſcop. regul. præpoſitam teſtatum facit Barboſa de poteſtat Epiſcop. allegat. 106. num. 15. vbi de verbo ipſam deciſio. refert. Porrò quæ dicatur Eccleſia conuentualis, explicat gloſ. in capit. nobis in verbo in conuentuali de iure patronatus, vbi dicit, quòd eſt, in qua duo, vel tres in Collegio ſunt: animaduertendum tamen eſt, quòd duo tantum faciunt collegium, licet ius collegij poſſint ſubſtinere, imò &
9 vnus, cap. gratum de poſtul. prælat. nam de natura collegij eſt. vt ad minus ſint tres per l. Neratius ff. de verb. ſignifi. idem annuit gloſ. in d. cap. nobis.

In conuentuali Canonico aut collegiatæ Eccleſiæ, quamuis alioqui ſit doctor, ſi tam aliquam dignitatem, vel perſonatum non habeat, nullatenus ei poterunt delegari cauſæ ex vi d. c. ſtatutum: verùm in conſideranda habilitate delegati inſpiciendum erit tempus datæ comiſſionis Gigas de penſ. quæſt. 22. num. 19. etenim qualitas, quæ requiritur in delegato debet eſſe de tempore commiſſionis, Abb. in conſ. 93. lib. 2. Tuſcus dict. concluſ. 145. num. 15. littera D. Pariſ. de reſignat. lib. 4. q. 1. num. 17. nec obſtabit ſi fortè tempore præſentationis renunciatio facta ſit, quia poterit adhuc procedere, ſecus verò ſi tempore comiſſionis non erat, ſed tempore præſentationis erat Canonicus, Tiraquell. in tractat. ceſſante cauſa limit. 4. Gonzal. in regul. 8. §. 3. prohem. numer. 75. Sanchez de matrimonio libr. 8. diſputat. 17. numer. 28.

SVMMARIVM.

1 *Scriptores Apoſtolici dicuntur Sanctæ Sedis Notarij, & qualiter protonotariatus officium ſit dignitas.*

2 *Dignitas tranſit in eum, in quem transfertur officium, nu. 2. protonotariatus eſt dignitas, neq; confertur niſi Eccleſiaſticis perſonis, nu. 3.*

4 *Inſinitas debet euitari, nam & dignitas numeroſitate vileſcit, num. 4.*

Digitized by Google

An Prothonotarius Apoſtolicus poſſit conſtitui Iudex ſynodalis.

RESOLVT. CXIII.

DVbitatur an Prothonotarius Apoſtolicus, qui non
ſit Canonicus alicuius Cathedralis, nec obtineat
aliquam dignitatem, vel perſonatum in Cathedrali, vel
Collegiata poſſit conſtitui. Iudex Synodalis; ratio du-
bitationis eſt, vt ſubtiliter obſeruat Germonius de in-
dult. Card. §. etiam ex eo num 54. quia Scriptores Apo-
1 ſtolici ex priuilegio fel. record. Leonis X. & aliorum ſub-
ſequentium Rom. Pont. inter cæteras prærogatiuas, &
honores illam obtinent, vt omnes, & ſinguli ſcriptores
huiuſmodi tam præſentes, quàm futuri ſint D. Papæ, &
Sanctæ Sedis Apoſtolicæ Notarij, id quod etiam con-
ceſſum eſt militibus Lauretanis per fel. record. Sixtum
V. nam eiuſmodi militibus, & eorum primogenitis con-
cedit, vt dicantur nobiles, & Aulæ Lateranenſis Comi-
tes; & ex his. Clerici dicantur Protonotarij Apoſtolici,
Laici verò dicantur milites militiæ inauratæ. Nihilo-
minus, vt idem Germonius tradit vbi ſupra num. 46. ex-
tinguitur, & finitur illa dignitas protonotariatus in per-
ſona illius, qui officium Scriptoriæ dimiſit, & remanet
2 vti priuatus; dignitas verò tranſit in eum, in quem tranſ-
fertur officium, nam dignitas protonotariatus videtur
eſſe ibi cauſa conſecutiua, atque realis, & ſequi ſuam
cauſam inductiuam, & officium ipſum DD. in l. ſordido-
num C. de excuſat. munerum lib. 10.

Et eò magis, quod dignitas protonotariatus extraor-
dinarij conceditur etiam non Doctori, & etiam non
exiſtenti in illa dignitate eccleſiaſtica; vnde non ita fa-
cilè poteſt admitti præſumptio ſcientiæ in Protonotario,
ſicuti admittitur in Canonico Cathedralis, quamuis
non ſit Doctor, vt concludunt omnes ſcribentes in d. c.
ſtatutum 11. de reſcript. in 6. nam dignitas Eccleſiaſtica,
& canonicatus non transfertur in eum, qui inſignitur
dignitate prothonotariatus, hinc exclamat Ant. de Pre-
tis in clipeo cap. 8. num. 17. quòd multi ſunt Protonota-
rij adeo ignari, qui vix merentur ſeruire Protonotarijs:
3 nihilominus, ex quo protonotariatus eſt dignitas, l. eos
C. de excuſ. munerum lib. 10. ibi Ioan. de Plat. & Rebuff.
iuncto Gomeſ. in proem. Reg Cancell. quæſt. 1. & Caſ-
ſan. in catbal. par. 4. conſid. 29. Theſ. for. Eccleſ. de grad.
& dignit. cap. 2. num. 34. Granat. ad fin. de reſeruat. be-
nefic. quæſt. fin. Germ. d. §. etiam ex eo nu. 86. & ſequen-
ti, nec aliæ perſonæ conſueuerunt decorati tali dignita-
te, niſi eccleſiaſticæ, quod communis practica probat,
& etiam colligitur ex præallegato priuilegio fel. record.
Sixti V. conceſſo militibus lauret. Dicerem proinde
protonotariatum apoſtolicum, ſiue ſit creatus à Papa,
ſiue ſit à Legato Apoſtolico, quòd præſtare poteſt teſte
Granutio d. quæſt. final. poſſe conſtitui, & deputari in Iu-
dicem Synodalem tamquam obtinentem eccleſiaſti-
cam dignitatem: me tamen ſubmitto correctioni Sacræ
Congregationis, cuius eſt hoc decidere. Nec obſtat ra-
tio dubitandi adducta de ſcriptoribus, tum quia eorum
officium eſt vendibile, & per conſequens tranſmiſſibi-
le, & ſic ſequeretur magnum abſurdum, ſi dignitas
prothonotariatus remaneret etiam poſt dimiſſum offi-
cium; quippe qui ſic poſſent oriri infiniti Prothonotarij,
4 cum tamen infinitas debeat euitari, l. qui benè §. fin. &
ibi not. ff. de damn. infect. Abb. in cap. 1. num. 4. de priuil.
vbi ait dignitatem, quæ per ſe alioqui excellens eſt, nu-
meroſitate vileſcere.

Hinc etiam ait Germonius in d. §. etiam ex eo num.
70. quod in Italia dignitas doctoratus hodie eſt con-
temptibilis, quoniam paſſim omnes promouentur ad
illam, tum quia, vt dictum eſt prothonotariatus in ſcri-
ptoribus non ſtat de per ſe, ſed conſecutiuè, & acceſſo-
riè ad officium ſcriptoris, ideò ſublato officio ceſſare
debet dignitas acceſſoria, Germonius d. §. etiam ex eo
num. 64. at in Prothonotarijs creatis vt ſupra, quia di-
gnitas huiuſmodi ſtat de per ſe, ideo videtur, quòd poſ-
ſint conſtitui Iudices Synodales, & ita tenerem donec
appareat contraria deciſio.

SVMMARIVM.

1 *Prothonotariatus conceditur ſub conditione, vt præſtetur iuramentum fidelitatis.*
2 *Pretium 100. aureorum erogatur in expeditione literarum prothonotariatus.*
3 *Granutij lapſus redarguitur.*

An poſſit conſtitui Iudex Synodalis Prothonotarius Apoſtolicus ante præſtitum iuramentum fidelitatis.

RESOLVT. CXIV.

DVbitatur, quid ſi Prothonotarius antequam rece-
perit inſignia huiuſmodi Prothonotarijs traden-
da, & antequam præſtiterit debitum fidelitatis iura-
mentum, deputaretur in Iudicem Synodalem; an teno-
ret talis deputatio, ratio dubitationis ea potiſſima eſt,
1 quia prothonotariatus videtur conceſſus ſub conditio-
ne, vt iuramentum præſtetur, qua non impleta gratia
non videtur dici perfecta, l. neceſſariò § quod ſi penden-
te ff. de peric. & commod. rei vendit. Granut. in quæſt.
final. ad Simonetam de reſeruat. benefic. nu 5. ſimilem
quæſt. mouet circa reſeruationem beneficij, & referens
pro affirmatiua deciſ. 339. Put. lib. 2. ea quippe ratione,
quia propter erogatum pretium 100. aur. in expediendis
litteris Prothonot. neceſſarium, præſumptio emanat de
eius ordine, & mandato factam eſſe impetrationem,
cuius intererat: nihilominus inclinat in negatiuam per
iura, & doctrinas, quas ibi adducit num. 6. & ſeq. & in
eadem negatiua ait reſidere, Mandoſ. in 8. quæſt. reg. 5.
2 Cancell. ſed ex quo quæſtio Granutij erat de defuncto
antequam ad ipſum perueniret breue, ſcrupulus non-
dum tritus, adhuc non ſilet quando iam accepit breue,
ſed neglexit iuramentum præſtare; & licet in hoc ſit
deciſio. Putei, tamen non video, quòd Rota conclu-
ſerit in affirmatiuam partem ex ratione, quam dicit
Granutius loco citato nimirum propter erogatum pre-
tium 100. aureorum, ſed quidem ex eo, quia gratia di-
citur pura, & perfecta non obſtante clauſula, *Volumus,
autem, quod antequam inſignia prothonotariatus ſumas
iuramentum in manibus, &c. præſtes*, quia dictum fuit,
quòd hæc verba reſpiciunt tantum aſſumptionem inſi-
gnium, qua etiam aſſumptione non ſecuta, gratia eſt
perfecta, huiuſmodi enim gratiæ ſolent expediri per
breue ſub annulo Piſcatoris, quæ planè breuia, ſimul
atquè ſunt ſubſcripta, & ſigillata, gratia eſt perfecta,
Puteus deciſione 279. libro 2. quod autem dictum fuit
de impenſa 100. aureorum, hoc fuit ad demonſtran-
dum, quòd gratia fuerat impetrata de conſenſu gra-
tiari, licet eſſet abſens, & ſic probatur acceptatio:
quinimò dictum etiam fuit, quòd etiam ante accepta-
tionem inducitur reſeruatio iuxta deciſ. 11. de præb. in
nou. & deciſ. 18. tit. eodem in antiq. Et ſecundum iſtam
affirmatiuam iudicarem, quidquid dicat Granutius, qui
3 planè videtur errare, dum arguit per text. in cap. ſi tibi
abſenti de præbend. in 6. ad gratiam prothonotariatus,
ſi quidem per d. cap. non datur, niſi ius ad rem, vt ipſe-
met fatetur: per breue autem, vt dictum eſt gratia re-
manet pura, & perfecta; eſt enim compatibile, quòd
aliquis habeat gratiam prothonotariatus, nec aſſum-
pſerit inſignia.

SVMMARIVM.

1 *In dimittente dignitatem, remanent adhuc illius veſtigia.*

2 *Ha-*

2 *Habens dumtaxat honoris veſtigia priſtinæ dignitatis nequit conſtitui ſynodalis Iudex.*

An Iudex ſynodalis poſſit conſtitui ille, qui dimiſit dignitatem.

RESOLVT. CXVI.

DVbitatur an ille, qui dimiſit aliquam dignitatem, poſſit nihilominus conſtitui Iudex ſynodalis: ratio dubitationis eſt valdè potiſſima, quia in dimittente
1 aliquam dignitatem remanent aliqua illius veſtigia in memoriam antiquæ dignitatis, hoc eſt nomen, ſeu honor, & prælatio honoris Ioan. de prælat. ad l. 1. & 2. C. de prec. cum alijs citatis per Germon. de indult. §. etiam ex eo nu. 74. quæ planè veſtigia faciunt ipſum honorarium l. 2. C. vt dignit. ord. ſeru.

Reſpondendum videtur negatiuè, nam quamuis cōcedatur, aliquas reliquias, & honoraria remanere in huiuſmodi dimittentibus officium cum dignitate, quod tamen pretio, aut ſuffragio non fuerunt adepti, quo caſu nedum ceſſaret dignitas cum officio, verum etiam omnes reliquiæ, & nulla remanerent veſtigia l. vnine ſi, & ibi Bart. Plat. & Rebuff. C. de legat. lib. 10. quam allegat Germon. vbi ſupra num. 79.

Attamen huiuſmodi veſtigia conceduntur ſine præiudicio tertij, & ſine aliquo exercitio præcedentis dignitatis, nec tales dimittentes, & honoraria habentes præferuntur vacantibus in eadem dignitate; tametſi præferantur vacantibus in dignitate inferiori Germon. d. §. etiam ex eo num. 74. & ſeq. nec huiuſmodi veſtigia afficiunt, vt in terminis reſeruationis beneficij decidit Rota coram Otiolen. & eſt deciſ. 70. num. 11. par. 1. diuerſor., vbi dictum fuit, quòd huiuſmodi veſtigia non ſufficiebant ad inducendam reſeruationem beneficiorum Germon. d. §. etiam ex eo num. 81. & ex his tene-
2 tem non poſſe deputari in Iudicem Synodalem illum, qui habet dumtaxat veſtigia honoraria.

SVMMARIVM.

1 *Nemo promouendus eſt ad dignitatem Canonicatus ante vigeſimum ſecundum annum, fallit in Doctoribus.*
2 *Iudex non poteſt conſtitui minor 21. annor.*
3 *Princeps ei, cui magiſtratum dedit, omnia agere decreuit.*

Quæ Ætas requiratur in Iudice Synodali.

RESOLVT. CXVII.

1 VIdebatur illam ætatem requiri, quæ in Doctore exigitur nam Concilium Trid. ſeſſ. 24. de reformat. cap. 12. verſ. ad cæteras, ſtatuit neminem eſſe promouendum ad dignitates, vel Canonicatus in Cathedralibus, qui conſtitutus non ſit in 22. ſuæ ætatis anno, & nihilominus Doctores poſſunt fieri, & doctoratus dignitate decorari, vt obſeruat Anchatan. in proemio ſexti num. 5. ſi ſint in ætate 20. annorum per c. cum vigeſimum 41. de off. deleg. & in l. quidam conſulebant 57. ff. de re iudic., quinimò, & in ætate 18. annorum per l. 1. §. initium verſic. puerili, ff. de poſtulando; cum ita-
2 que Iudex non poſſit conſtitui minor 21. anno per textum, & gloſſ. in d. l. quidam, & d. cap. cum vigeſimum, quod in eiuſdem legis declarationem ſucceſſit, teſte Butrio in cap. fin. de offic. delegati, Doctor verò, vt vidimus poſſit eſſe minoris ætatis; ſequitur proinde, vt ſit incapax deputationis in Synodalem Iudicem Nec obſtat l. cum prætor §. non autem verſ. matura, iuncta gloſſa ibi verſic. impubes de iudic., quæ annuit, vt quis poſſit eſſe Iudex quamuis ſit minor. 20. annis imò, & 18.; ſiquidem intelligenda eſt quando Princeps faceret Ordi-
3 narium, vel Delegatum Butt. vbi ſupra, nam Princeps ei, cui magiſtratum dedit omnia agere decreuit dict. l. quidam 57. de re iudic. Nec etiam releuat, quod valet quando partes ſcientes eum eſſe minorem, in illum tamen conſentiunt, quod fieri poteſt in maiori, non autem in minore 18. annis, nam hæc ratio non militat in Iudice ſynodali; quippè qui non deputatur à Principe, neque de conſenſu partium, & ſic non intrat illa diſpoſitio.

PRAXIS COMPOSItionis Clericorum.

SVMMARIVM.

1 *Pœna infligitur iuxta delicti menſuram, & num. 4.*
2 *Lex humana adeſt ſupra legem Dei.*
3 *Delinquentes non ſunt in pecunia puniendi.*
5 *Compoſitiones fiunt indiſtinctè à Prælatis, & ſic ſeruatur in Regno num. 10.*
6 *Bona auferre vitam auferre dicitur.*
7 *Auari magis cruciantur in pœna pecuniaria, quàm in corporali.*
8 *Pœna pecuniaria imponi poteſt ab habente iuriſdictionem.*

An Epiſcopus poſſit ſuos Clericos delinquentes pœna pecuniaria punire.

RESOLVT. CXVIII.

AD excluſionem impoſitionis pœnæ pecuniariæ, & ſic pro negatiua ſententia adducuntur infraſcripta.

Primò anthoritas Sacræ Scripturæ Deuter. 25. vbi pœna iuxta delicti menſuram:
1 intelligenda eſt; pro menſura enim peccati debet eſſe plagarum modus, vt oculus pro oculo, dens pro dente, manus pro manu, cum de ratione iuſtitiæ debet eſſe æqualitas, quæ omnino in eius exercitio ſeruanda eſt. Quare ſi aliquis homicidij crimen cōmiſerit, non aliter æquè puniatur, niſi ipſe patiatur idem, quod alteri per iniuriam intulit, ſicut docet D. Thomas 2. 2. quæſt. 68. art. 4. At qui homicidij crimine pœna [illegible] pecuniaria puniretur, non puniretur pœna condemnationi, cum pœna illa non infligatur iuxta ſceleris menſuram, quod proprium eſt iuſtitiæ punitiuæ. Hinc Archidiac. in capit. duo iſta 23. q. 4. verbo cadet, aſſeuerat non eſſe valida ſtatuta, vel conſuetudines Ciuitatum, in quibus eſt limitatum quantum debet ſoluere pro pœna homicidij arg. cap. ex parte, de conſuet. l. ſi vnus §. pacta ff. de pact.
2 Ad hoc facit, quod talis debet mori, dict. capit. duo iſta & lex humana non eſt ſupra legem Dei, ſed ſubtus cap. 1. diſt. 10. ſic etiam tenet Hoſt. & not. extra de conſuet. capit. quanto. Hinc etiam Card. in capit. 3. de pœnis dicit non licere, & pernicioſum eſſe ſiue ex lege, aut ſententia, vel ex decreto Iudicis indigere, ſeu exigere pœnas pecuniarias pro criminibus tolerandis, ne Prælati potius lucrum proprium, quam criminum venationem venentur (v.g.) imponere annuum cenſum concubinarijs, quia eo ſoluto ipſi criminoſi in ſceleribus, & peccatis perſeuerarent. Ita animaduertit Ioan. Driedo de lib. Chriſtia. pag. 91. refert Couar. libr. 2. variar. reſol. cap. 4. verſ. ſecundum, num. 8.

Item facit tex. in cap. vt clericorum, de vita, & honeſt. clericor. & in cap. irrefragabili §. vlt. de offic. ordi.
3 per quæ iura habetur, quod delinquentes non ſunt in pecunia puniendi, quia perſonæ delinquunt, & non pecunia, vt §. oportet, collat. 3. de mandat Princip. quare pœna

pœna ſuos debet ſequi authores, l. ſancimus, C. de pœ-
nis. Hinc Iſidorus; citò violatur auro iuſtitia, nullamque
reus pertimeſcit pœnam, quam ſcit pecunia poſſe redi-
mere c. pauper, 11. quæſt. 3. & Hoſt. in ſum. tit. de offic.
ordin. § quid pertinet, nu. 4. dicit, quod delicta debent
puniri ſecundum ſtatuta canonica, & non ſecundum
quæſtum pecuniæ.

Præterea, ita etiam Priſci Iuriſconſulti, vt Doctor. in
l. præſes; C. de tranſact. Luc. de Penna, quam optimè in
l. 1. C. de deſertor. lib. 12. hoc idem affirmat, pœnas cor-
porales in pecuniarias non poſſe commutari, mandatur
enim Iudicibus regulariter, vt iuſtitiam faciant; Hinc
iurant, noxijs ſecundum leges inferre ſupplicia, ideoq;
4 non videtur ex hoc eis permiſſum, vt de pœnis pro ma-
leficijs debitis componant, quia ſicut auſteritas in Iudi-
ce eſt deteſtanda, facit text. in capit. alligant 26. quæſt.
fin. Sic etiam nimia clementia, l. reſpiciendum, ff. de
pœnis, leges enim non in pecuniam, ſed in corporibus
delinquentes puniunt cum debeant eſſe criminibus pro-
portionatæ, vt iuxta culpæ menſuram ſit plagarum mo-
dus; quia nihil ad perpetranda delicta tantam ſubmini-
ſtrat confidentiam, ac audaciam, quam facilitas pœnæ
corporalis euadendæ, cap. illud 16. quæſt. 1. & hoc præci-
puè locum habet ſecundum canones, ſcilicet, non poſſe
fieri compoſitionem de iure Pontificio, cum crimen
manifeſtum appareat, vel fama ſuper crimine delin-
quentem vexet; imo etiam de iure Cæſareo non debet
fieri compoſitio cum hominibus malæ conditionis, &
famæ, qui malefactor eſt perſonaliter puniendus, vt
etiam ſanxit cap. Regis Roberti, incip. Ad peruerſorum
refrenandam audaciam. Item eſt Pragmatica Caroli
Quinti incipiens: Mandamus. Licet hodie aliter res ſe
habeat, quia peruerſi officiales (ſalua pace bonorum) non
perſonam, ſed marſupium ſuſpendunt, & ideo delin-
quentium numerus excreuit, quare Officiales, & Baro-
nes ſe, & eorum animas damnant. vt notat Pugnat. in
Pragmatica Regni 4. nu. 154. ſub tit. de falſis teſtibus, &
per Carau. tit. 272. num. 8.

5 Contrarium tamen ſeruatur in praxi; Nam Prælati
faciunt compoſitiones indiſtinctè, quæ quidam praxis
fundatur, nam non negatur poſſe infligi multam pro
delicto, & etiam homicidio ex cauſa, Gramma. deciſ.
35. num. 8. Afflict. deciſ. 287. Piaceg. in praxi par. 2. c. 4.
num. 97.

Itaut debito modo fiat, iuxta perſonarum, & crimi-
num qualitates, nam per oblationes pecuniarum, atque
bonorum, criminoſi deterrentur, & coercentur, cap. ſi
nos, 23. quæſt. 3. vbi gloſ. verſ. vel pecuniæ.

6 Dicitur enim quodammodo vitam auferre qui bona
tollit, cap. ſi quis obiecerit, 1. q. 3. Quinimo vbi iuſta ra-
tio compoſitionis poſcit, peccat Iudex, cum reo hoc pe-
tenti deneget, capit. fraternitatis, 34. diſt. & hominem
paupertas, & auaritia facit eos magis deterrere, cum
7 auari, & pauperes magis cruciantur in pœna pecunia-
ria, quam incorporali, iuxta l. properandum, vbi ſcri-
bentes §. ſin autem vtrique, C. de Iudic. gloſ. in cap. 1. §. ſi
quis, verſic. certum de pact. Nouarius qui plura in hac
re colligit de electio. fori quæſt. 29. ſect. 2. in vltima im-
preſſione.

Item quia habens iuriſdictionem poteſt imponere pœ-
nam pecuniariam cap. qui ſubdiaconum 17. q. 4. Archid.
in cap. ſi nos 27. quæſt. 4.

SVMMARIVM.

1 *Compoſitiones fiunt tempore Capituli ſede vacante.*
2 *Iuriſdictio Epiſcopi deuoluitur ad Capitulum ſede vacan-
te.*
3 *Capitulum ſede vacante repreſentat Epiſcopum.*
4 *Nuncius Regni Neapolis Sede vacante non applicat pœnas
pecuniarias Cameræ Apoſtolicæ.*

Capitulum Sede vacante, an poſſit facere compoſi-
tiones, & applicare locis pijs, vel Nun-
cius Apoſtolicus poſſit illas appli-
care Cameræ Apoſtolicæ.

RESOLVT. CXIX.

SEruatur in Curijs Eccleſiaſticis indiſtinctè, quod
quando Eccleſia vacat Capitulum Sede vacante,
1 vel eius Vicarius Deputatus ſoleat pro criminibus di-
gnis compoſitione facere compoſitiones, & ita pluries
me aſſidente Vicario capitulari in Curia Archiepiſco-
pali Neapolis fuiſſe practicatum reminiſcor, ſicque ibi-
2 dem eſt inueterata conſuetudo, cum Epiſcopi iuriſdictio
ſede vacante ad Capitulum deuoluatur cap. vnic. & ibi
gloſ. de maiorit. & obedientia in cap. Roman. conſ. 506.
num. 13. in fine Feder. de Senis conſ. 30. num. 3. Molin.
de iuſtit. & iur. tract. 5. diſp. 11. num. 1. 3. & 10. taliter quo
ſicuti licet Epiſcopo has compoſitionea facere, ita etiã
3 nec id poterit denegari Capitulo ſede vacante, quod
quouſq; durat ſedes vacans repreſentat Capitulum, &
agit, quæ Epiſcopus facere poterat, Nouarius Forenſi q.
103. lib. 1.

4 Et in eadem Curia Archiepiſcopali Neapolitana fuit
dictum, quod ſede vacante non poteſt Illuſtriſſimus
Nuncius Apoſtolicus huius Regni compoſitiones, &
alias pœnas applicare Cameræ Apoſtolicæ, ſed illas po-
terit Vicarius Capitularis ſtatim aſſignare locis pijs, vt
per Genuenſ. in praxi eiuſdem Curiæ Archiepiſcopalis
c. 68. num. 4. & ita tempore meo indiſtinctè ſeruabantur
in dicta Curia Archiepiſcopali cum ibidem Capituli Vi-
carius eſſem.

SVMMARIVM.

1 *Compoſitio eſt facienda cum cauſa.*
2 *Cauſæ compoſitionis faciendæ, quænam ſint & num. 3. 5. 6.
8. 9. 10.*
4 *Minori delinquenti quæ pœna imponatur.*
7 *Temporis lapſus minuit pœnam.*

Cauſæ iuſtæ quænam ſint, vt Epiſcopus valeat com-
poſitiones facere, & punire Clericos
pœna pecuniaria.

RESOLVT. CXX.

NOuarius in ſuo nouo Comentario ad pragmati-
cam Regni 89. Capitum ſect. 2. cap. 13. à num. 9.
1 cum pluribus ſequentibus, affirmauit compoſitionem
debere fieri cum cauſa, & cauſas per plures cumulat ex
quibus compoſitio licitè fieri poteſt, quarum practica-
biliores hic adducere deliberaui.

2 Prima igitur iuſta cauſa compoſitionis faciendæ eſt
vbi Clericus reus eſſet in ſenectute conſtitutus ad textũ
in cap. tanta 86. diſtinct.

3 Secunda vbi Clericus eſſet minor l. auxilium ff. de
minoribus, minor enim ætas ſemper opitulatur reo, vn-
4 de minori delinquenti pro pœna mortis imponitur de-
portatio, vel relegatio in inſulam, vel ad triremes per
decennium, vt apud Grammat. deciſ. 23.

5 Tertia eſt vbi Clericus eſſet nobilis, quia ratione no-
bilitatis pœna corporalis poſſet commutari in pecunia-
riam, l. ſed ſi vnus §. quidam ff. de iniurijs, per plus
enim operatur nobilitas, de quibus latius eſt videre pe-
nes, Tiraquell. in particulari tract. de Nobilitate.

6 Quarta eſt tempus, quia illud dicitur iuxta cauſa fa-
ciendi compoſitionem l. querelam C. de falſis, temporis
7 enim lapſus minuit pœnam l. ſi diutino ff. de pœnis indè
homicidium per decennium non punitur ita acriter
Abb. in cap. cum habere de eo qui dux. in matri. quam
polluer. per adult.

8 Quin-

Digitized by Google

8 Quinta cauſa eſt, vbi plures ſunt delinquentes, & ignoratur quis verè deliquit cap. non poteſt 23. quæſt.4. cap. quotiens r. q.7. qua ratione incertitudinis poteſt deueniri ad compoſitionem.

9 Sexta cauſa eſt, vbi crimen fuit commiſſum per ſimplicitatem cap. ex ſuarum de ſortileg. ob ebrietatem l. omne delictum, §.vnium ff. de re milit. propter iram c. ira 11.quæſt.3.& ob ſimiles cauſas, quæ iudicio prudentis Iudicis reponuntur, qui iuxta falli qualitatem ſe gerere debet.

10 Septima cauſa erit, vbi Clericus reus non eſſet ſolitus delinquere, nam ob delicti ſingularitatem licet deuenire ad compoſitionem cap.licet 45.diſtinct.

SVMMARIVM.

1 *Compoſitio eſt facienda habita remiſſione partis, & vbi pœna pecuniaria magis timetur num.2.*
3 *Facile deuenitur ad culpas, vbi eſt venalis gratia.*
4 *Compoſitio fit gratia correctionis.*

Vt Epiſcopus valeat Clericos delinquentes componere quæ obſeruanda ſint.

RESOLVT. CXXI.

ADuertendum eſt pro articuli dilucidatione quod ad finem, vt talis compoſitio licitè fiat plura ſunt conſideranda, & interuenire debent.

1 Et primo vt fiat parte concordata hoc eſt cum remiſſione partis, quod etiam procedit in principe. Et enim licet ſupremus Princeps, vel eius iura habens poſſit remittere pœnas ex aliqua cauſa l. relegati in fine l. mortis, §.ſed enim l. Diuus la 2. & l.ad beſtias ff. de pœnis notat Pedem.deciſ.101. Si tamen hoc faceret abſque remiſſione partis peccaret mortaliter, vt dicit Clarus lib.3. §.fin.de hoc habetur per D.Thom.2.2.queſt 67.artic.4. & in 3.par.quæſt.46. art.7.& latè ſcribit Nouarius in pragm.Regni 4. de compoſitionib. Theſaur.deciſ.21. Caball.reſolut.crim.caſ.58.& 157. Cabed.dec.Luſit.75.

2 Secundò requiritur, quod pecuniæ compoſitio tunc demum fiat quando ea pœna magis timetur, quam alia, cap. cognouimus 16. quæſt.2. cap.quoniam, vt lite non conteſtata, Abb. in cap. irrefragabili, §.vltimo, vt lite non conteſt.quia ſecundum Auguſt.ſiue plectendo, ſiue ignoſcendo hoc ſolum bene agitur, vt vita hominum corrigatur 23. q.5. cap. prodeſt, quia ſemper à principio illa pœna imponenda, quæ magis timetur. Hinc diuitibus cum magna cautela, & prudentia illa imponenda eſt, ſolet enim præſtare delinquendi occaſionem maximam, vnde dixit text.in c.pauper 11.q.3.quod nullam reus pertimeſcit, culpam; quam redimere nummis exiſtimat; creſcit enim multitudo peccandi, cum
3 redimendi peccati ſpes datur, & facile itur ad culpas, vbi eſt venalis ignoſcentium gratia, vt ſcribit Arnobius lib.7.aduerſus gentes.

4 Tertio quod fiat gratia correctionis, hoc eſt prò corrigendis exceſſibus ex fomite charitatis. Hoſtienſ.in cap. vt clericum num.7.de vit.& honeſt. cleric.quod tunc dicit ipſe præſumam, vbi Iudex ipſam ſibi non retinet, nec imburſat, ſed pauperibus erogat, & ad pios vſus, quemadmodum tradunt Abb in cap.2. de ſucceſs. ab inteſt. Felyn.in dicto cap irrefragabili §.cæterum. Hinc Guliel. Bened. in 2.part.verbo. An occidere peccatores liceat num.28. valdè reprobat compoſitiones, & dicit quod malè faciunt Epiſcopi, & cæteri Eccleſiæ Prælati, qui omnia delicta conuertunt in pecuniam propter auaritiam, quia eo caſu licet imponant pœnam pecuniariam, vt non ſuſtineant clericos in delictis, tamen quia hoc faciunt moti ex auaritia, vt poſſint ſibi imburſare non licet. Io Andr.& Franc.in c.pro humani de homicid.in 6. gloſa in c.quoniam vbi Gemin.diſtinct.18.

SVMMARIVM.

1 *Compoſitio cadit in criminibus leuibus.*
2 *Compoſitio in quibus delictis denegetur.*
3 *Epiſcopus non diſpenſat in delictis ab adulterio ſupra.*
4 *Pœna degradationis quando detur.*

An in criminibus grauioribus Epiſcopus poſſit clericos componere.

RESOLVT. CXXII.

1 VT probat Caſtrenſ. conſ.348. colum.1. non poteſt Epiſcopus, vel eius Vicarius facere compoſitiones, niſi in criminib. leuibus, vel extraordinarijs, in quibus eſt locus pœnæ extraordinariæ, non autem in criminibus grauibus, vt in illis in quibus taxata eſt pœna à iure, vel vbi agitur de pœna depoſitionis ab ordine, vel priuationis ab officio Iacob.Sbroz.de offic. Vicar.lib.2. quæſt.3. Nouarius in nouell. pragmat.89. c.13. in principio ſectione ſecunda. Nec etiam quando crimen eſſet manifeſtum, vel fama ſuper crimine delinquentem
2 vexaret; Sic nec compoſitio fieri poteſt per officiales ſeculares ſuper crimine, pro quò venit mors naturalis imponenda, vel ciuilis, vel pœna membri abſciſſionis infligenda, niſi officiales Proregem conſulant, & per Collateralem Conſilium expediatur, prouiſio, quod componatur, Nouarius in conſtit. ad pragmat.89. cap. ſeſs.2. cap.13. & ſecundum Afflict. in deciſ.287. debet eſſe pars ſpontè concordata, quia ſi probaretur remiſſio partis per vim, & metum, ſecus eſſe, vt dixit Iulius Clarus fol.53.col 1. fallit tamen in quibuſdam caſibus, in quibus fieri non poſſet, vt in crimine hæreſis, aut læſæ Maieſtatis, vt not.in cap.t incipien.Robertus, & in crimine ſodomiæ, & blaſphemiæ, vel niſi eſſet imponenda pena degradationis clerico, quia tunc non poteſt commutari in temporalem, Gemin.in d.c.quoniam & ratio eſt, quia Iudex non poteſt commutare pœnam iuris in pecuniariam, niſi ſit talis, qui poſſit ſuper crimine diſpenſare, vt eſt gloſ.not. in cap. licet de pœnis,
3 ſed Epiſcopus in delictis non diſpenſat ab adulterio ſupra niſi in caſibus in iure expreſsis cap. at ſi clerici de Iudic. ideò talem pœnam commutare non poteſt in delictis, Geminian. ibi, pœna verò degradationis in his
4 caſibus debetur, primo in homicida proditoriè Sacerdotis cum ſpoliatione bonorum; ſecundo in parricida. Tertio in Eccleſiæ incendiario. Quarto in eò qui ſpoliauit Eccleſiam rebus deputatis ad ſeruitium diuinum. Quinto in eò qui, ordinauit prodere patriam. Sexto in homicida aſſaſsino. Septimo in committente plura delicta attrocia, vt homicidia, latrocinia, falſitates; ita Petr. Anchar.in cap.ea quæ de regul.iur.quem ſequitur Abb. in cap. at ſi clerici de Iud.Hinc Luc. de Pen.in l.1. colum.18. de deſertor.lib.12. dicit quod non eſt admittenda compoſitio in poſterum de illis, quorum vita probabiliter nullatenus eſt corrigenda facit text. in cap. prodeſt 23. quæſt.5.24. quæſt.1. cap.legatur. Sic nec qui beneficium compoſitionis ſibi quadam ſupplitione ſa tementare nititur, & nec is qui aſsiduè peccat, l.3. in fine C. de Epiſcop. audiend. cum nec Deus aſsiduè peccanti de facili miſereatur cap. draconi ſunt in fine diſt 95.vbi gloſa dicit aſsiduè, ideſt iteratum, quia vulnus iteratum tardius ſanatur cap.inanis de pœnit.diſt.3.

SVMMARIVM.

1 *Compoſitio facienda eſt ante ſententiam.*
2 *Pontifex, & Rex poſt ſententiam poſſunt compoſitiones facere.*
3 *Sententia Vicarij cum clauſula ſalua moderatione, & commutatione Epiſcopi valet, & ita ſeruatur Neapoli.*

Epiſco-

Digitized by Google

Epiſcopus an poſſit facere compoſitionem, & imponere pœnam pecuniariam poſt ſententiam.

RESOLVT. CXXIII.

DIcit Guglielm. de Bened. in tertia parte in verbo an occidere peccatores liceat, ſub num. 28. quod vile eſt poſt ſententiam condemnatoriam perſonæ recipere pecuniam.
1 Vnde non licet Epiſcopo compoſitionem facere niſi
ante ſententiam, nam deinde prohibetur gloſ. in l. 1. ff.
ad Turpilianum. Graff. conſ. 1. num. 15. de pœnis, quem
refert, & ſequitur Nouarius in comentario ad pragmaticam Regni 89. cap. ſect. 2. c. 13. poſt enim ſententiam
2 compoſitiones facere non licet, niſi Pontifici, vel Regi,
Archid. in c. Proconſ. 22. quæſt. 4. & in cap. circumciſiones 23. q. 5. Lucas de Pen. in l. 1. colum. 11. de deſertoribus lib. 12. Imò ampliat Graſſius loco citat. non excuſare Dominos Co Epiſcopos reſeruationem poteſtatis in ſententia ſibi faciendi gratiam, & diminuendi pœnam, nam hoc fieri non poſſe firmat ea Bald. in l. 1. C. de calumniatoribus.
Sed id non ſeruatur in Curia Archiepiſcopali Nea-
3 polis in qua per Dominum Vicarium in ſententijs ſemper ſolet apponi clauſula in fine, ſalua moderatione, & commutatione Illuſtriſſimi Archiepiſcopi, quam ſententiam valere probat Genuenſ. in prax. eiuſdem Curiæ cap. 48. nu. 3. in impreſſione Roman. ex Bald. in auth. interdicimus, C. de Epiſcopis, & clericis, & Fely. in c. qualiter, & quando il 2. §. ad corrigendos de accuſationibus. Quare ex huiuſmodi clauſulæ inſertione Epiſcopi ſolent ſe ſaluare, & compoſitiones poſt ſententiam faciunt, licet tutius eſſet ſe abſtinere.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus in compoſitionibus vti pater familias ſe gerere debet.*
2 *Appellatur ab exceſſiua compoſitione.*
3 *Compoſitiones exceſſiua moderari poſſunt per Superiores.*
4 *Iudicium debet eſſe diſcretum.*
5 *Compoſitiones indiſcriminatim non ſunt facienda.*

Compoſitiones exceſſiuæ factæ per Epiſcopum an poſſint moderari à Metropolitano Archiepiſcopo.

RESOLVT. CXXIV.

QVamuis, iuxta quotidianam praxim iniure quoque fundatam, poſſit Epiſcopus aliquando componere clericos illiſque pœnam pecuniariam imponere.
1 Tamen in illa ſe gerere debet vti paterfamilias, &
Paſtor Bonus, qui ſuas oues numquam excoriat alias ſi
2 excederet in componendo, ita vt ſubditus cenſeretur
grauatus in tali caſu poſſet appellari ad metropolitanum Archiepiſcopum, & ad alios Superiores in forma, quibus licebit, compoſitiones factas moderare, iuxta arbitrium boni viri.
3 Compoſitiones verò exceſſiuè à Superiore moderari
poſſunt, & poteſt ab eis appellari, vt in proprijs terminis docuit Nouarius in ſuo comentario ad pragmaticam Regni 89. capitum ſect. 2. c. 13. qui allegat Gizzarellum in deciſ. 57. vbi deciditur poſſe appellari, vt re-
4 ducatur compoſitio ad iuſtum arbitrium, quia iudicium
in Iudicem collatum in faciendis compoſitionibus debet eſſe diſcretum gloſa fin. in l. penult. ff. de receptis arbitris.
5 Nec compoſitiones in diſcriminatim faciendæ ſunt
Graff. conſil. 1. num. 27. de pœnis, vbi quod diuites magis pecuniaria pœna multandi ſunt, quam alij vt dixit idem deciſ. caſu. conſcient. lib. 1. cap. 20. num. 29. p. 1.

SVMMARIVM.

1 *Cap. dilectus de offic. ordin. qualiter intelligatur.*
2 *Pœna pecuniaria an poſſit per Epiſcopum retineri.*

Facta compoſitione de pecunia ſoluta quid facere debeat Prælatus.

RESOLVT. CXXV.

1 HOſtienſ in tit. de officio Ordinarij, §. pertinet voluit poſſe Epiſcopum illam ſibi applicare, & ità à multis intelligi text. in c. dilectus eod. titul. & in c. referente de delictis puerorum, ſequitur Afflict. in c. licet de pœnis, Archid. in c. qui contra 19. diſtinct. & Bald. in l. 2. in 2. notab. C. de Epiſc. & clericis, quæ concluſio ſecundum Felyn. in cap. dilectus nu. 8. intelligitur, vbi per ſtatutum imponitur pœna pecuniaria.
2 Vbi verò pęna pecuniaria imponitur per ſententiam,
quamuis Epiſcopus poſſit eam retinere honeſtius eſt, quod pro euitanda ſuſpicione cupiditatis diſtribuet in pios vſus, vt voluit Abb. in c. de cauſis de officio delegati, Auau. in cap. 1. in princ. de homicidio in 6. Card. in clement. 2. in verb. inquiſitoribus in 2. quæſt. de hereticis Bal. in rubr. de conſtitutionibus, col. 3. verſ. quæro ſi Epiſcopus, & ex moderniotibus, Foller. in pract. crimi. f. 145 Marant. 6. par. cap. 1. nu. 62. Couar. lib. 2. variar. reſolut. cap. 9. per totum, Diaz pract. crimin. Canon. capit. 134. Syluestr. verb. pœna §. 6. num. 21. Nauarr. in manual. cap. 23. num. 101. notab. 6. Tabien. in verb. renunciatio numer. 5. & Gomez. in tractatu de breuibus nu. 25. cum alijs de quibus per Zerulam in praxi Epiſcopal. verb. compoſitio, & piaſeg. ſimiliter in prax. in tit. de pęnis pecuniarijs in princ. Quarant. in ſumma bullarij in verbo pœna pecuniaria vbi multa ad hoc adducit.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus pauper ſibi appropriat compoſitiones.*
2 *Elemoſina quando applicari poteſt ſibi, & quando reſtitutio num. 3.*
4 *Charitas ordinata incipit à ſe ipſo.*

An vbi Epiſcopus eſt pauper poſſit pecuniam ex decreto compoſitionis prouenientem ſibi applicare.

RESOLVT. CXXVI.

INter ceteras coartationes ad concluſionem ſupra poſitam illa principalior eſt vbi Epiſcopus eſſet pauper, & valde indigeret, quia firmant omnes ſupra cita-
1 ti poſſe Epiſcopum pecuniam prouenientem ex decre-
to de componendo ſibi applicare, & ita determinauit Sacra Congregatio, vt fatetur Nouarius in comment. ad pragm. 89. capitum cap. 3. num. 53. vbi allegat nos in praxi reſolut. 300. par. 1. & Graff. de arbitr. confeſſar. cap. 51. nu. 6. lib. 2. & alios vt per eum, quæ opinio fulcitur infra citandis fundamentis.
2 Primo, quia obligatus facere elemoſynam nomine
alterius poteſt ſibi ipſi illam applicare ſi eſt in neceſſitate, vt latè probat Feli. in c. irrefragabili §. cæterum nu. 5. de offi. Ordinarij, Caſtrenſ. in conſ. 291. in princ. Abb. in conſ. 34. in fin. Alex. in conſ. 27. nu. 3. & ſeq. vol. 1. Calder. conſ. 33. de teſtamentis Minſing. cent. 3. obſeru. 93. Nauar. in conſ. vnico de Mendicantibus valid.
3 Secundo, quia obligatus ad reſtituendum pauperi-
bus poteſt ſibi retinere, tamquam vnus de pauperibus, idem Galder. in conſ. 23. de teſtamentis, Fel. in conſil. 27. num. 6.

Digitized by Google

num.6.& ſeq. Alciat. in conſ.39. latè Nauarr. in manuali
confeſſorum capit.17. num.91.& idem in capit. Præsbi-
ter 17. not. de pœnitentia diſtinct.3. & in conſ. vnico de
mendicantibus, Validis, vbi propria materia.

Tertio mouentur ex notabili doctrina Card. cõmuni-
ter ſequta in clem. ad noſtram in fin. de hereticis, vbi In-
quiſitores, qui pœnas pecuniarias non poſſunt ſibi reti-
nere, ſed in pios vſus conuertere permictitur tamen
ſibi ipſis applicare quando indigene pro neceſſitate of-
ficij, quod dictum valdè commendat Cotta in ſuis no-
tabilibus verbo Inquiſitor. Dueñas reg.52.& Felin. ſupra
num.6.& quibus addo text. in c. non ſatetur 66. diſtinct.
& in c. quieſcamus 41. diſt.

4 Mouentur quarto ex regula quod prima charitas in-
cipiat à propria perſona iuſta regulam traditam in leg.
præſes C. de ſeruitutibus, & aqua, capit. niſi ſpecialis de
auctoritate, & vſu palij. Surd. in deciſ.232. num.21. vbi
ampliant in tantum vt quis ex ordinata charitate ma-
gis amet ſe in vngue pedis, quam aduerſarium in verti-
ce capilli, quia quis magis ſibi quam alteri prouidere
debet. l. ſi quis à libertis §. ſi quis ff. de libertis agnoſcen-
dis vnde dolo facere non videtur qui ſe plus altero dili-
git, vt pulcrè per Crauett. in conſ.8. num.18. & conſe-
runt, quæ pulcrè decidit Maſtrill. in deciſ.134. par.2.

Ego tamen licet habeam Eccleſiam in ſponſam ſatis
pauperem, non ſolum mihi huiuſmodi compoſitiones
non applico, ſed nunquam ad tales compoſitiones fa-
ciendas deuenio, ſanius enim videtur delicta alia via
caſtigare, ſemper enim mundus applicat huiuſmodi cõ-
poſitiones cupiditati Epiſcoporum, illorũq; auaritiæ, quę
ſemper eſt euitanda, nam hic ſumus peregrini, & hoſpi-
tes, & aliam regioné inquirimus, quod ſi cõſideraretur,
terrena vtique non tàm fixo corde amarentur, vè igitur
illis, qui ætate ingraueſcentes, mundanis etiã ſeneſcunt.

S V M M A R I V M.

1 *Legatum pro fabrica Eccleſiæ dicitur pium, nec de eo ſoluitur quarta.*
2 *Pœna pecuniaria non applicatur fabricæ cathedralis, licet ſecus aliarum Eccleſiarum num.3.4.& 7.*
5 *Diuerſorum diuerſum eſt iudicium.*
6 *Illatio non fit à diuerſis.*

Pecunia perueniens ex decreto compoſitio-
nis, an poſſit applicari per Epiſcopum
fabricæ Eccleſiæ.

R E S O L V T. CXXVII.

Ratio dubitandi pro affirmatiua ſententia eſt,
quoniam ſi poteſt, & debet Epiſcopus pecuniam
ex compoſitione prouenientem locis pijs applicare, er-
1 go & fabricæ Eccleſiæ cum ſit cauſa pia reparare Ec-
cleſiam, vt per Thomaſ. in tract. var. vltim. volunt. tract.
10.c.29. vbi legatum pro fabrica Cappellæ dicitur pium
ex Carrat. conſ.49. num.2. Alban. in conſ.71. vol.2. & in
lucubrationibus ad Bart. in l. illud ff. de legatis 1. vnde
2 pro tali legato non ſoluitur quarta Epiſcopo iuxta tradi-
dita in c. fin. de teſtamentis, Quarant. in ſumma Bullarij
in verb. quarta epiſcopalis in fine, Maurus cum ibi ad-
ditis in allegat. ſi & fuiſſe in Rota Romana reſolutum,
teſtatur Seraphin. in deciſ.725. part.1.

3 Verum circumfertur Sacram Congregationem Emi-
nentiſſimorum Cardinalium declaraſſe non poſſe Epi-
ſcopum pœnam compoſitionis applicare fabricæ Eccle-
ſiæ Cathedralis, prout teſtatur Genuen. in praxi Cur. Ar-
chiep. Neap. cap.68. num.2. in antiqua impreſſione Nea-
politana, quia ad hoc ſunt aſſignati redditus Epiſcopi
cap. ab omni de vita, & honeſt. Clericorum, ſequitur
eamdem ſententiam Piaſeg. in praxi Epiſc. part.1. cap.4.
num.97.

4 Ex cuius quidem declarationis ſenſu ſatis apertè pa-
ret illam poſſe applicari aliarum Eccleſiarum reparatio-
ni, & fabricę ex regula, quod diſpoſitio limitata limitatũ
parit effectum, Seraphin. deciſ. Rot.911. num.2.& diſpo-
ſitio limitata non extenditur Card. Tuſc. concl.494. lit.
5 D. & diſpoſitum in vno caſu non debet extendi ad aliũ,
ita quod diuerſorum diuerſum ſit iudicium l. inter ſti-
pulantem, §. ſacram ff. de verb. oblig. Gratian. deciſ. Mar-
chiæ 32. num.8. & diuerſa ratio reformat actum, l. in-
6 terpoſitas C. de tranſact. & à diuerſis non eſt facienda
illatio l. fin. in fine, & ibi Bar. ff. de calumniator. l. natu-
ralem §. nihilominus ff. de acquirend. poſſeſſ. & conſe-
quentia non ſolet, nec debet fieri à remotis l. non hoc
C. vnde cognat.

7 Quare dicendum eſt pro reſolutione articuli cum di-
ſtinctione, quod aut Epiſcopus vult pœnam pecuniariã,
quam ex compoſitione habet applicare Eccleſię Cathe-
drali, & vtiq; non poteſt, vel illam intendit facere ver-
tere in beneficium aliarum Eccleſiarum, ad quarum re-
parationem ipſe de ſuo non tenetur, & tunc licitè fieri
poteſt huiuſmodi applicatio, prout ſæpius ſcio fuiſſe pra-
cticatum in Cur. Archiep. Neap. tempore Eminentiſſi-
morum, & Reuerendiſſimorum Cardinalium Aquæui-
næ, & Carafæ eiuſdem Ciuitatis Archiepiſcoporum vi-
gilantiſſimorum, & vndique maximè piorum.

S V M M A R I V M.

1 *Pœna pecuniaria non applicatur ſacriſtiæ Eccleſiæ Cathedralis.*
2 *Ornare Sacriſtiam ad quem ſpectet.*
3 *Parium eadem eſt diſpoſitio.*
4 *Via fraudibus non eſt aperienda.*
5 *Expreſſo vitiato dicitur vitiatum tacitum.*

An poſſit ſupracitata pœna pecuniaria per
Epiſcopum applicari Sacriſtiæ Eccle-
ſiæ Cathedralis.

R E S O L V T. CXXVIII.

1 Adeò Epiſcopus prohibetur ad eius beneficium pœ-
nam pecuniariam, quam ex compoſitione ait re-
cipere, vt nequeat pariter illam Sacriſtiæ Cathedralis
applicare, prout ita multoties dum eſſem conſultus
reſpondi.

2 Cuius opinionis ratio eſt, ſiquidem ornare Sacriſtiam
Eccleſiæ Cathedralis, illamque de neceſſarijs prouidere
ſpectat regulariter ad Epiſcopum de ſuo marſupio age-
re, quid ſi fortè concederentur compoſitiones applicare
poſſe ibidem, vtique in eiuſdem beneficium verteretur
compoſitio, & ſic diuerſo nomine idem reſultaret effe-
ctus, & eadem vtilitas reſpectu Epiſcopi orietur, quia
idem eſt ad eius comodum applicare aliquid, vel ad
alterius rei, ſi illam rem, & ipſe quoque ſubuenire te-
neretur.

Taliter quod ſicuti prohibetur Epiſcopus applicare
ſibi, ita quoque & applicare non poteſt rei, in quam ipſe
expenſas erogare tenetur, militat enim eadem ratio in
vtroque, ergo iure diuerſo cenſeri non debet l. eum, qui
edes, ff. de vſucap. cap. cognouimus 12.q.2. quia parium
3 eſt eadem iuris diſpoſitio, & iudicium c. inter corpora-
lia, & c. ſicut ergo de tranſlat. Epiſcop. & eadem eſt na-
tura l. ſi ſocer in fin. ff. ſolut. matrim. & eadem eſt poten-
tia, nec maior l.1. §. veteres ff. de acquir. poſſeſſ. l. ſi reus
ff. de duob. reis, aliàs ſi contrarium diceretur fieret fraus
4 legi, & aperiretur via fraudibus, quod non eſt conce-
dendum ad tex. in l. in fundo ff. de rei vendic. clem.1. vbi
Card. de vſur. quod enim in vtilitatem meam expreſſè
agere non poſſum, altera via tacita, & ſub alio colore fa-
cere, nec debeo, imò non permictitur ex regula. quod
expreſſo denegato denegatur tacitum in eo comprehé-
ſum,

Digitized by Google

5 ſum, prout expreſſo vitiato vitiatur quoque tacitum l. 3. §. fin. in fin. ff. de ſeruit. ruſtic. præd. l. cum vnus §. planè ff. de bon. author. Iudic. poſſid. leg. 1. §. hæc verba verſic. proinde ff. ne vis fiat ei, cum alijs iuribus, quæ adducit ad id Gomez var. reſolut. tom. 1. cap. 3. num. 19.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus contribuere tenetur Seminario.*
2 *Seminaria a quibus ſint erigenda.*

Pœna pecuniaria, quæ percipitur ex compoſitionibus An poſſit applicari Seminario puerorum.

RESOLVT. CXXIX.

VIdetur pro negatiua parte concludendum, quia dum nequit ad eius comodum Epiſcopus illam applicare, nequibit etiam ad alterius rei, cui ipſe quoque ſubminiſtrare tenetur, eandem applicationem facere.
1 Certum eſt enim, quod Seminario debet Epiſcopus ex ſua, & Capituli menſa contribuere, vt habetur in Concil. Trid. ſeſſ. 23. de reformat. c. 18. vbi quod ſingulæ Cathedrales Metropolitanæ, atque his maiores Eccleſiæ pro modo facultatum, & Diœceſis amplitudine, certum
2 puerorum ipſius Ciuitatis, & Diœceſis, vel eius Prouinciæ numerum ad hoc propè ipſas Eccleſias, vel alio loco conuenienti alere, ac religioſè educare, & eccleſiaſticis diſciplinis inſtituere tenentur, ad cuius Collegij fabricam inſtituendam, & ad mercedem præceptoribus, & miniſtris ſoluendũ, & ad alendam iuuentutem, ad alios ſumptus detrahenda eſt portio. & pars ab Epiſcopo, de quo latè Epiſcopus Minorenſ. in ſua praxi Epiſcopal. in verbo Seminarium Fuſc. de viſitat. lib. 1. cap. 16. à nu. 8. Gonzal. in regul. 8. Cancell. gloſ. 5. §. 7. num. 68. Monet. in tract. de diſtribut. quotidan. part. 3. q. 3. à num. 13.

SVMMARIVM.

1 *Pœna pecuniaria non poteſt conuerti in ſolutionem mercedis Vicarij.*
2 *Epiſc. tenetur de ſuo ſalarium dare Vicario.*
3 *Vicarius non poteſt petere ſalarium ab Epiſcopo ſucceſſore.*

Pœna pecuniaria habita ex compoſitione, an poſſit per Epiſcopum conuerti in ſolutionem mercedis Vicarij, & aliorum Officialium Curiæ.

RESOLVT. CXXX.

FErtur Sacram Congregationem Eminentiſſimorum & Reuerendiſſimorum Cardinalium cenſuiſſe non poſſe Epiſcopum pœnas pecuniarias, quas ex com-
1 poſitionibus facit conuertere in ſolutionem mercedis Vicarij & aliorum Officialium Curiæ Epiſcopalis, prout ita teſtatur Genuen. in praxi Cur. Archiep. Neap. c. 68. num. 2. in antiqua editione pag. 375. Pioreg. in praxi Epiſcopal. part. 2. cap. 4. num. 97.
2 Tenetur enim Epiſcopus de ſuo congruum ſalarium ſubminiſtrare Vicario, cap. ſi Epiſcopus vbi gloſ. de offi. Vicar. in 6. Segur. in director. Iudic. §. 1. cap. 1. Sbroz. in tract. de officio Vicarij lib. 1. quæſt. 55. vbi num. 7 idem firmat in Vicario Capitulari Sede vacante, nam ille debet habere ſalarium, ſicut quilibet extraneus Vicarius, & deducere expenſas, quas domi facturus eſſet, tanquam reputatus præſens, & reſidens ob Eccleſiæ ſeruitium, Pauin. in tract. de poteſt. Capitul. Sede vacante quæſt. 10. numer. 5. Quarant. in Summa Bullar. in verbo Capitulum Sede vacante verſ. ſeptimò dubitatur, & ita in praxi fuit dubitatum in perſonam meam, tempore, quo à Reuerendiſſimo Capitulo Neapolitano ob mortem Eminentiſſimi olim Cardinalis Carafæ bonæ, & recolendæ memoriæ fuit electus, & aſſumptus Vicarius Capitularis.
Notabis tamen, quod Vicarius Epiſc. defuncti
3 non poteſt petere ſalarium non conuentum ab Epiſcopo ſucceſſore pro ſeruitio præſtito eius prædeceſſori, Put. deciſ. 43. lib. 2. Pariſ. in tractat. de reſignat. benefic. quæſt. 16. num. 53. lib. 1. Galeſin. in Margarita caſ. conſcientiæ in verbo Vicarius il 9. iuxta quarum ſententiam ego determinaui vti Iudex aſſumptus in quadam facti contingentia.

PRAXIS PRAELATORUM Inferiorum habentium iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus dicitur ordinarius in Diœceſi.*
2 *Epiſcopus venit appellatione Diœceſani.*
3 *Habens iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem dicitur Diœceſanus.*
4 *Prælatus inferior præſcribit quæ ſunt meri imperij.*

An Prælatus inferior habens iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem dicatur Diœceſanus.

RESOLVT. CXXXI.

VIdebatur dicendum, quod non cum Epi-
1 ſcopus tantum ſit ſolus Ordinarius in Diœceſi, gloſ. in cap. Prælatis, §. ſollicitudo in verb. iurgia in fin. 25. diſtin. per text. in c. apibus 7. q. 1. & ꝑ appellatione diœce-
2 ſani veniat Epiſcopus tantùm, & non inferior Prælatus, Franc. in cap. 3. in 4. notab. num. 3. ad med. de offi. Ordin. in 6. & ideo ipſe ſolus concedit dimiſſorias, c. Clericum 72. diſtinct. cum Ordinario Clericorum ad Epiſcopos tantùm pertineat, gloſſ. in cap. extraneo 71. diſtinct. vnde non poteſt hoc pertinere ad Abbatem, quãuis habentem Epiſcopalem iuriſdictionem, Rebuff. conſil. 1. & 2. c. nullus de temporib. ordinat. lib. 6.
Verum conſultus contrarium affirmaui verius, quod
3 habens iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem excluſo Epiſcopo dicitur diœceſanus, ex Felin. in capitul. cum olim 18. in principio verſicul. ſecundo limita de præſcript. poſt gloſ. in clement. 1. in verbo proprijs de rebus eccleſiaſticis non alienandis. Diœceſani enim vario modo accipiuntur, aliquando pro Epiſcopis, aliquando pro alijs ſuperioribus, neque Doctores contrarium ſequentes excludunt, quod non veniant ſuperiores, Mandoſ. regul. 16. quæſt. 4 2. num. 3. ad medium, verſ. ſed aduertendum, cum etiam in materia concernente iuriſdictionem. Diœceſanus intelligi poſſit de inferiore habente iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, Abb. in capit. Ioannes colum. 2. & ibi latè Couarr. num. 1. vbi de veriori opinione teſtatur de teſtament. Felin. in cap. cum olim in principio de præſcriptione, & ſolus Epiſcopus in Ciuitate ſua dicitur Ordinarius, niſi aliud ex conſuetudine iam præſcripta ſeruetur, gloſ. in cap. perlectis 2. in verb. & iurgia in fin. 24. diſt.
4 Quare etiam dicimus, quod Prælatus inferior Epiſcopo poteſt præſcribere ea, quæ ſunt meri Imperij, & ſimilem poteſtatem cum territorio Archid. in capit. cum Epiſcopus de officio Ordinarij in 6. & de cognitione

tione cauſarum metrimonialium, quæ præſcribitur per inferiores Epiſcopo, quia hanc iuriſdictionem exercebunt vbi conſueuerunt ius reddere Cald.conſ.2.de præſcriptione poſt principium, verſ. & quod poſſit, neque enim in Abbate ordinario hoc correctum eſt ex diſpoſitione Conci.cap.20. ſeſſ.24. de reformatione, vbi inferiores prohibentur de huiuſmodi cauſis cognoſcere nã intelligitur de inferioribus Epiſcopo ſubditis, prout ita practicari in Curia Romana teſtatur Floreſ. Diez. de Mena quæſt.24.num.25.

S V M M A R I V M.

1 *Prælati inferiores quando poſſint in eorum ſubditos, quæ poſſunt Epiſcopi.*
2 *Exemptus appellatione Epiſcopi quando non veniat, & num. 4.*
3 *Verba Emanuel. Sà referuntur.*

An Prælati inferiores poſſint ea omnia, quæ Epiſcopi, vbi in conceſſione, eis facta appareret ſub nomine Epiſcoporum fuiſſe factam.

R E S O L V T. CXXXII.

1 DIſtinguebam in hac concluſione in facti contingentia, quod aut in conceſſione Prælatis inferioribus facta appareret ſub nomine Epiſcopi comprehendi omnem iuriſdictionem epiſcopalem, quomodocunque habentes, & tunc Prælati exempti habentes iura Epiſcopalia, vel quaſi, ſi non ſunt prohibiti poſſunt in ſibi ſubditos, quæ Epiſcopi in ſuos poſſunt ex doctrina Innocentij in capit. 2. de tranſact. in clementina prima, §. volumus in verbo diœceſanis, de form. competent. & in clementina prima verbo proprijs de rebus Eccleſ. non alienandis, Panormitanus in capit. at ſi Clerici §. de adulterijs num. 13. in fine de Iud. vbi quoque Felyn. num. 11. & Decian. num. 137. item Panormitanus in capit. de monialibus in fine de ſententia excommunicatione vbi loquitur de Generali Fratrum Minorum, & idem Feliu. & alij in capit. auditis de præſcript. Nauar. cap. 12. nu. 75. & lib. 1. conſ. 36. num. 1. de temporib. ordinat. in ſecunda edit. Sanchez de matrimonio lib. 8. diſp. 3. num. 9.

At vbi ex conceſſione notum eſt ſub nomine Epiſcoporum non comprehendi omnes iuriſdictionem epiſcopalem qualitercumque habentes, ſed tantummodo eam poſſidentes in aliqua Diœceſi, tunc manifeſtum
2 eſt appellatione Epiſcopi non contineri prędictos exemptos, exemplum ſit in Concilio Tridentino ſeſſ. 24. capitul. 6. de reformatione, vbi conceditur Epiſcopis ampla facultas diſpenſandi quoſcunque ſibi ſubditos in Diœceſi ſua, & cæt. ex quo loco non obſcurè colligitur eam conceſſionem non extendi ad omnes iuriſdictione Epiſcopali quomodocunque perfruentes, ſed ad eos dumtaxat, qui in aliqua Diœceſi pleno iure exercent, & hoc propter ea Concilij verba quoſcunque ſibi ſubditos in Diœceſi ſua, vt inter alios benè annotarunt Sayrus in clauſ. Reg. libr. 6. capit. 11. num. 83. Auil. de cenſuris part. 7. diſputat. 10. dub. 6. & Sanchez in ſumma libr. 2. capit. 11. numer. 7. præſertim verò lib. 4. cap. 38. num. 19. Vittorel. in addittione ad Tolet. capit. 89. numer. 5. in fine, & tandem Magiſter Sacri palatij in indice librorum expurgandorum in expurgatione inortæ numer. 6. pag.
3 461. Emanuelis Sa his verbis. Prælati exempti habentes iuriſdictionem epiſcopalem in ſuos non poſſunt in eos quidquid poſſunt Epiſcopi in ſibi ſubditos, niſi ex ſpeciali indulto Sedis Apoſtolicæ, & Sacra Congregatio ſic cenſuit in hoc decreto non comprehenduntur inferiores habentes iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, ſed tantum Epiſcopi priuatiuè.

Item exemplum ſit dicto §. ad hæc vbi ſermo habetur de cauſis remittendis Epiſcopis tantum, vt dictum eſt in priori concluſione, ex quo loco liquidè conſtat per eam dictionem tantum, quæ eſt excluſiua aliorum præter nominatos, Rota deciſio 9. numero ſecundo, verſ. præterea de cauſſ. poſſ. & propriet. in nou. Caſſãdor. deciſ. 9. num. 12. eod. titul. & eadem deciſ. 348. numer. 2. coram Illuſtriſſimo Coccino excludi omnes Iuriſdictionem Epiſcopalem quomodocumque habentes aliter quam in diœceſi, quod tum notum ſit ex declaratione Illuſtriſſimorum ſupra relata; tum etiam ex ſequenti ſuper idem §. adhæc nempè, quod Decani, & cæteri hic nominati non poſſint cognoſcere cauſas matrimoniales, hoc procedit etiam ſi eſſent exempti, & denique Rota in vna Conſtantien. Iuriſdictionis veneris 29. Nouembris 1617. coram Ottombergo, & deciſ. 346. num. 8. coram dicto Illuſtriſſimo Domino Coccino reſoluit in d. §. adhæc ſub nomine Epiſcopi non comprehendi Abbates exemptos iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes.

S V M M A R I V M.

1 *Inferior ab Epiſcopo non habet poteſtatem authorizandi in permutatione.*
2 *Prælati inferiores non veniunt appellatione Epiſcopi.*
3 *Conſenſus inferioris ab Epiſcopo quando ſufficiat.*
4 *Epiſcopus pendente inquiſitione non prohibetur iura Epiſcopalia exercere.*

An Prælati inferiores Epiſcopo habeant ius præſtandi authoritatem permutationibus beneficiorum.

R E S O L V T. CXXXIII.

1 PRo intelligentia notandum eſt inferiorem ab Epiſcopo collatorem nullatenus facultatem auctorandi permutationes habere, vt notat Gloſſa in clem. vna de rer. permut. verbo conferantur. Collector. in capitul. quæſitum num. 3. de rer. permut. Fran. Suarez. tract. de virtut. & ſtat. rel. lib. 4. cap. 32. num. 12. Nauarr. conſil. 97. nu. 2. de Simonia Franc. Marcus deciſ. 1163. nu. 3. par. 2. Coraſ. lib. 1. de beneſ. cap. 9. num. 4. Rebuſ. in praxi tit. de permut. num. 20. & in 3. part. ſignat. num. 42. Cuius rei ratio eſt, quod illi prælati inferiores non veniunt appel-
2 latione Epiſcopi de quo in capitulo quęrenti de rer. permut. niſi tamen haberent iuriſdictionem Epiſcopalem aut quaſi, cap. Abbates in fin. de priuileg. in 6. Glo. & Zabarel. in d. Clem. vnica tota deciſ. 3. & 112. alias 5. & 6. in ff. de rer. permut. (veluti Abbas Ciſtercienſis Cluniacenſis, aut alias exemptus, ad quem cum Eccleſia pleno iure pertineant, Glo. Clem. Attendentes verſ. 1. de ſtat. monach. in eius monaſterio nihil exercet Epiſcopus cap. ea quæ vbi Abb. de ſtat. monach. Coraſ. d. c. 9.) vel conſuetudine illam adepti eſſent, Leſſius de iuſt. & iure, lib. 2. cap. 34. nu. 196. Suarez lib. 4 in fi Sed deueniendo ad articulum an inferior ab Epiſcopo ius illud auctoritatẽ præſtandi permutationibus poſſit præſcribere? videtur poſſe: cum actus permutationis non pertineat ad ordinem; ſed magis ad iuriſdictionem epiſcopalem, quæ autem ſunt iuriſdictionis per inferiores præſcribi poſſint, vt not. in cap. auditis in cap. cum olim ibi textus de præſcriptio. in capit. accedentibus de exceſſ. Prælat. Rebuff. ad Reg. de infirmitat. beneſ. ſi igitur tit. de permutatione num. 29. Sanè, ſi agamus de conſuetudine tanto tempore obſeruata, quæ ſufficiat ad præſcriptionem, dubium non erit, quin inferior ius illud acquirere poſſit teſte D. Ægid. Bellamera citans ad hoc cap. cum tanto de conſuet. quem ſecuti ſunt Ezed. de ſenis, & collectarius, male ius habent inferiores ab Epiſcopo Leodij qui quotidie permutationibus bene-

Digitized by Google

fi.iorum quntum ipſi ſunt collatores, auctoritatem. præſtant nec tamen ius illud auctorandi verum etiam vniendi hoc modo præſcribi poteſt, tex. Io. Andr. in c. 2. de ſtat. monach. in Clement. quod etiam tenere videtur Gloſ. in Clem. ne in agro, in verbo ordinarios, & ibi ſcribentes de ſtatu. reg. Io. Nicol. in Enchirid. de permut. benef. cap. 2. num. 17. Porro tametſi regulariter au-
3 ctoritatem non præſtat inferior ab Epiſcopo, conſenſus tamen requiritur, nec alius ab Epiſcopo expedire valet permutationem, Fely. in cap. cum Bartholus col. 5. de re iud. Leſſius d. dub. 36. num. 169. qui ſi conſentire nolit, ipſi noluit dum permutatio vtilis ſit Eccleſiæ; Leſſius d. num. 198. Sin autem ſit inutilis Eccleſiæ, aut vtilitatem recipiat perſonarum, certum eſt inferiores ab Epiſcopo eſſe vocandos, quales ſunt ij, quorum nominare, præſentare, conferre intereſt, qui ſi permutationi expediendæ intercedant, aut repugnent actus non ſubſiſtent, & annullabitur, capit. quod ſicut de electio. cap. cum in Eccleſiis 33. de præbend. in 6. arg. cap. illud ibi DD. de iure patronat. qua de re poſtea dicemus; At quid ſi Epiſcopus reus ſit alicuius grauiſſimi criminis, vel certè accuſatus, puta hæreſeos; ob quod crimen Epiſcopus ipſo iure priuatur, cap. ſecundum de hæreticis in 6. cap. quo iure 8. diſt cap. non ne 8 q. 4. an interim inferior ab Epiſcopo auctorabit permutationes? Nequaquam, ſed &
4 ipſe Epiſcopus, qui pendente accuſatione, imò & appellatione non prohibetur Epiſcopalia iura exercere, gloſ. cap. ſæpè de accuſat. Coraſ. tract. de offi. elect. dig. & benefi. Eccleſiæ, cap. 5. in fin.

PRAXIS LAICORVM.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia Clericis ſunt conferenda, & amplia vt num. 4. 5. 6. 7. ſed limita vt num. 9.*
2 *Laicus eſt incapax ſpiritualium, quod tamen ceſſat ſi adſit Papæ diſpenſatio num. 8.*
3 *Beneficia quid in ſe contineant.*

Laicis Beneficia Eccleſiaſtica conferri non poſſunt, & ſi conferantur collatio, erit nulla ipſo iure, quamuis ſtatim efficiantur clerici.

RESOLVT. CXXXIV.

1 BEneficia Eccleſiaſtica ſunt Clericis conferenda, non autem laicis cap. cum ab eo de reſcript. cap. ex literis de tranſactionibus capit. 2. de inſtitutionibus, & vbique tradunt communiter Doctores, Rebuffus in praxi titul. de Clericis, & à quibus, & quomodo creentur numer. 4. Mandoſ. in regul. 24. de malè promotis numer. 3. Lambert. de iurepatr. lib. 2. part. 1. quæſt. 7. artic. 7. num. 2. cum ſequentibus Menochius de arbitrar. caſ. 201. num. 33. Hoieda de incompatibilitate parte prima cap. fin. num. 71. cum ſequentibus, Pariſ. de reſignatione lib. 4. q. 2. num. 1. & per totum, Nauar.
2 conſil. 1. de præbendis; Ratio eſt quia laicus eſt incapax ſpiritualium cap. ſi quis deinceps 16. quæſt. 7. cap. cauſam quæ de præſcript. cap. quamuis de decimis; & beneficium eſt res ſpiritualis cap. dilectis de præbendis, & Abb. ibi num. 16. & in cap. maioribus eodem titul. num. 1. & 2. Rot. deciſ. 8. num 1. & 2. de procuratoribus in antiquis Cardinal. conſil. 131. ad finem Hoieda,
3 vbi ſupra ſub dicto num 71. Nam omnia beneficia continent in ſe duo, nempè ſpiritualitatem, quod eſt principale, & temporalitatem, quod eſt acceſſorium, c. Sanctorum §. quis 70. diſtinct. cap. eos qui 81. diſtinct. Oldradus conſ. 166. nu. 2. Sylua de benefic. par. 1, q. 1. nu. 5. verſ. quo ad tertium Mandoſ. in regula Cancell. 22. q. 4. num. 2. Ita vt neque vna ſola hora poſſit laicus habere beneficium Eccleſiaſticum Berous in cap. ſuper litteris num. 71. de reſcript.

4 Amplia quamuis ille, cui confertur beneficium incederet in habitu, & tonſura, & reputaretur Clericus, quia ſi adhuc conſtat de veritate, non teneret collatio beneficij Staphyleus de litteris gratiæ titul. de expectatione, 9. forma expectatiuarum nu. 24. verſ. ſimiliter purus laicus, & nu. ſeq. Sylua de benef. 3. q. 5. nu. 1. Gomez. de expectatiuis nu. 88. & fuit reſolutum in Rota 13. Decemb. 1547. teſte Peregrino deciſ. 50. in manuſcriptis lib. 1. Pariſ. latè d. q. 2. nu. 19. cum ſeq. & licet ibi nu. 20. & 21. dicat, quòd hoc nullum habet contradictorem, ſcilicet quòd in hoc caſu non applicetur, nec locum habeat diſpoſitio legis Barbarius Philippus ff. de off. prætoris; Non tamen contradictoribus caret, quia adeſt gloſ & Rotę deciſio contrarium tenentes, gl. eſt in c. 2. gloſ. Tuſc. de inſtitutionibus, deciſio Rotæ eſt 12. nota, quòd clericus de probationibus in antiquis, vbi nu. 2. clarè dicitur, quod collatio facta non clerico incedenti in habitu, & tonſura, ſit valida, & teneat. Tamen Staphylæus, & Gomez. vbi ſupra, & Mandoſ. in dicta regula 24. q. 4. nu. 12. reprobant, tàm dictam gl. quàm Rotæ deciſionem, & ita eſt tenendum, quando conſtat reuera laicum fuiſſe tempore collationis; In dubio tamen Clericus præſumitur ſi in poſſeſſione beneficij repetitur Rot. d. deciſ. 12. nu. 1. de probat. in antiquis, latè per Maſcard. de probat. concl. 34. num. 1. & 2. & per totam.

5 Secundo amplia, vt nec talis collatio ſuſtineatur licet ſtatim poſt illam quis clericus efficiatur; nam cum collatio fuerit à principio ipſo iure nulla, non conualeſcit Anchar. in cap. ſi eo tempore, num. 2. verſ. item not. poſt gloſ. ibi verb. effectum de reſcript. lib. 6. Peregrin. d. deciſio 50. lib. 1. Staphylæus, & Gomez. vbi ſupra.

6 Tertio ampliatur etiam ſi ſit regularis, vel religioſus, nam ante tonſuram nō poteſt obtinere beneficium Ant. de Butr. in d. c. 2. ſub nu. 12. verſ. de regularibus autem de inſt. Rebuff. in tract. de pacif. poſſeſſor. nu. 224. Lambert. de iurepatr. lib. 2. par. 1. q. 7. art. 3. num. 1. & per totam.

7 Quarto ampliatur, vt etiam procedat in Clerico Coniugato, quia quamuis potiatur priuilegio fori ſi concurrant in illo qualitates Conc. Trid. ſeſſ. 23. c. 6. verſ. in Clericis verò coniugatis c. 1. de clericis coniugatis lib. 6. vbi omnes; Nouarius in pragmat. 2. ſub rubr. de cleric. ſeu Diac ſilu. in reliquis tamen habetur pro mero laico, & priuilegio Clericali non gaudet, vt in d. c. 1. de Clericis coniugatis verſ. in cæteris lib. 6. & ſic beneficium Eccleſiaſticum nequit obtinere Capra d. reg. 97. nu. 23. Sylua de benef. p. 1. q. 7. n 17. & 3. p. q. 5. n. 19. ita ut neq, Epiſcopus diſpenſare valeat, vt Clericus coniugatus poſſit obtinere beneficium ſimplex, vt poſt Imol. Bellam Panormitanum reſoluunt Capra, vbi ſupra nu 43. & Hoieda de incompatibilitate, 1. par. cap. final. nu. 77. vbi reprobant opinionem Speculatoris, Hoſtienſis, & Ant. de Butrio contrarium tenentium per text. in cap. Ioannes de Clericis coniugatis.

Limita nunc primo prædictam concluſionem, quan-
8 do Papa diſpenſauerit, quia ex Papæ diſpenſatione, laicus poteſt obtinere beneficium Felyn. in cap. cauſam, quæ num. 6. de præſcription. Capra, regul. 97. vbi nu. 34. Vetal. deciſ. 138. par. 2. & deciſ. 24. par. 3. & tradunt Doctor. in d. cap. Ioannes de clericis coniugatis.

9 Secundò, niſi fuiſſet conceſſum beneficium laico non in titulum, ſed in ſuſtentationem, concurrentibus, Eccleſiæ vtilitate, & ſeruitijs Eccleſiæ factis, & ita procedit quod habetur in cap. ſi quis 32. diſt. & in c. quia 12. q. 1. & reſoluit Capra, vbi ſupra ex num. 35. Hoieda de incompatibil. benef. nu. 76. in fine, Pariſ. nu. 45. vbi ſupra.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius Epiſcopi laicus eſſe non poteſt, & amplia, vt nu. 2.*

3 *Bigamus admiſſus ad ordines Eccleſiaſticos Vicarius eſſe nequit.*
4 *Clericus coniugatus non poteſt aſſumi ad officium Vicariatus.*
5 *Laicus poteſt eſſe Vicarius in temporalibus vel in ſpiritualibus cum licentia Papæ num. 7.*
6 *Laicus poteſt eſſe conſultor Epiſcopi.*

Laicus an poſſit eſſe Vicarius Epiſcopi.

RESOLVT. CXXXV.

1 Vicarius Epiſcopi debet eſſe Clericus, non autem laicus dicit formalibus verbis text. cap. in noua verſ. indecorum eſt enim Vicarium Epiſcopi laicum eſſe, & viros Eccleſiaſticos iudicare 16.q.7. Canoniſtæ in cap. decernimus, vbi Abb. nu. 12. Felyn. nu. 6. Dec. nu. 15. Ripa num. 56. extr. de iud. Turrecrem. in d. cap. in noua num. 1. & 2. dicens, quòd punitur Epiſcopus, qui Vicarium laicum conſtituit Franch. in cap. 1. ad fin. verſ. 4. laicus, Bertac. tract. de Epiſc. titul de Vicar. Epiſc. num. 24. Sylua tract. de benef. par. 2. q. 23. num. 13. Maſſuer. ad pract. Papienſ. in for. libell. act. rea. in verb. Vicarius, ſidem faciens de communi Franch. Marcus deciſ. 1001. pat. 1. Anton. de Præt. tract. de iuriſd. Epiſcop. cap. 6. nu. 43. Foller. ſuper conſtit. regn. c. non exigit agendo titul. de Epiſcop. & clericis num. 15. Borel. in comment. in d. pragm. regn. §. 2. gloſ. 1. nu. 85. & ratio eſt, quia non debet in vno, & eodem officio diſpar eſſe profeſſio, iuxta illud propheticum; Non arabis in boue, & aſino, de quo in d. cap. in noua. Vnde ſacroſancta Tridentina ſynodus illos deteſtatur, qui pedes in diuerſis ponunt, vnum in diuinis, alterum in carnalibus, vt in c. 6. ſeſſ. 14. in decreto de reformat., tum etiam ſæcularis Iudex cauſas Eccleſiaſticas neque principaliter, neque incidenter ſine licentia Romani Pontificis cognoſcere poteſt. d. cap. decernimus, vbi Doct.

2 Ampliatur etiam ſi laicus eſſet magnæ ſanctimoniæ, Rypa in dicto cap. decernimus nu. 56. vbi etiam alij, maximè Dec. nu. 15. reprobata opinione Siculi, & Barbatiæ, qui diuerſum ſenſerant.

3 Ampliatur, vt nec etiam bigamus admiſſus ad ordines Eccleſiaſticos poſſit eſſe Vicarius Epiſcopi Conrad. tit. de conſtit. Epiſc. num. 6. quem refert, & ſequi videtur Cucc. Inſtit. iur Canon. de Vicar. Epiſc. nu. 55. lib. 2. Cum declaratione tamen niſi ſolutus fuerit à bigamiæ impedimento, & cælibatum obſeruet.

4 Ampliatur, vt non debeat eſſe Clericus coniugatus, etiam cum Virgine vnica, Gemin. cap. 1. num. 8. poſt Lapum ibi relatum Anchar. num. 3. Franc in gloſ. verſ. recipiunt de officio Vicar. in 6. Imola in Clement. 2. num. 14. de reſcript. & cap. Ioannes colum. 9. verſ. circa quintam oppoſitionem extra de fide inſtrum.; Abb. Felyn. Dec. & alij in capit. 2. numer. 6. & 15. extra de iudi. & in capit. ſanè numer. 2. extra de Cleric. coniug. Sylua tract. de benefic. pat. 2. quæſt. 23. num. 13. Mil. in reper. ver. Vicar. Epiſcop. poſt Ioann. Andr. in cap. fin. eodem titul. de Cleric. coniug. Anton. de Præt. in tract. de iuriſd. Epiſcop. cap. 6. num. 43. Franc. Marcus deciſ. 1501. num. 1. par. 1. Capr. reg. 97. Pariſ. conſil. 40. num. 25. in 4. Foller. ſuper conſtit. regn. in cap. non exigit agendo num. 9. Cucc. inſtitut. iur. Canon. de Vicar. Epiſc. num. 48. lib. 2.; ea ratione, quia Clericus cum Virgine coniugatus cenſetur laicus, præterquam in duobus caſibus reſeruatis, videlicet in priuilegio Canonis, ſi quis ſuadente, ac etiam fori, vbi de crimine ciuiliter, vel criminaliter agitur, & hoc ſi in habitu, & tonſura incedat cap. Clerici, §. in litteris extra de Cleric. coniug. cap. vnico de Cleric. coniug. in 6. Capra de regul. 96. num. 27 Pariſ. dicto conſil. 30. num. 21. Extende huiuſmodi ampliationem, etiam ſi iſte coniugatus non bigamus incederet in habitu, & tonſura, quia Vicarius Epiſcopi eſſe non poteſt, nec officialis, vel Delegatus ad cauſam ſpiritualem Gemin in d. cap. 1. num. 8. poſt Anchar num. 3. & Fran. in gloſ. in ver. recipiunt Capra d. reg. 97. num. 26. cum ſeq. ea ratione, quia quo ad reliqua, vt laicus reputatur d. cap. vnico, vbi Ioan. Andr. de Cleric. coniug. lib. 6. & prædicta maximè procedunt ſi fuit laicus Iudex maleficiorum, quia qui non poteſt ordinari, ordinatus etiam non poteſt iudicare, & per conſequens prohibetur eſſe Vicarius Epiſcopi, Bald. in proem. decret. num. 18. Felyn. in cap. 2. nu. 6 Dec. num. 15. extra de Iud.

5 Primo declaratur quando Vicarius Epiſcopi eſſet in ſpiritualibus conſtitutus, ſecus in temporalibus tantum, vt ſi Epiſcopus haberet temporalem iuriſdictionem in aliquibus locis, in quibus laicus Vicarius deputari poteſt Archid. in dicto capit. in noua Turrecrem. numer. 1. & 2. Felyn. poſt alios in dicto capit. 2. colum. 3. num. 6. verſ. 5. Dec. num. 15. vbi reſecat argumenta adducta in contrarium extra de Iud. Zachar. in Apoſt. ad Abb. in cap. quoniam numer. 3. extra de offic. ordin. Anton. de Præt. in tract. de iuriſd. Epiſc. c. 6. num. 43. Lauin. de offi. & poteſt. cap. ſede vacante 2. part. princip. quæſt. 10. numer. 15. poſt Ioann. Andr. in cap. cum Ioannes extra de Cler. coniugat. Butrius in cap. decernimus col. final. extra de iud. Lap. in cap. 1. de off Vicar in 6. Nicol. de Mil. in repert. in ver Vicar. Epiſcopi, Camill. Borell. dict §. 2. gloſ. 1. num. 86. quidquid ſentiant Sicul. Barba. & Ripa in d. cap. decernimus num. 56. de iud. quorum opinio ex numero, & authoritate, & ratione Doctor. qui ſuperius citati ſunt confutatur Ioan. Segur. in direct. iud. Eccleſ. cap. 11. num. 1.

6 Secundo declaratur, vt non procedat in aſſeſſore, & Conſultatore Epiſcopi, qui laicus eſſe poteſt, Archid. in cap. plures 16. quæſt. 1. Abb. Felyn. & alij in capit. 2. extra de iudic. Roman. in l. 2. ff. de off. aſſeſſ. & eſt communis opinio, vt teſtatur Apoſt. ad Felyn. in dict. capit. 2. nu. 6. Lanfran. de arbitr. par. 2. ad finem, Apoſt. ad Abb. in cap. cum cauſam in fin. extra de iud. Cagnol. in repet. l. diem functo num. 15. ff. de off. aſſeſſ. Gaſpar. Caballi in addit. ad conſtit. Ægidius lib. 3. c. 17. num. 3 Borell. d. §. 2. gloſ. 1. num. 85. Cuch. d. tit. de Vicar. Epiſc. num. 49. Extende hanc ampliationem, vt ſi forté Epiſcopus faceret laicum Vicarium ſuum in ſpiritualibus, verba debent impropriari, & exponi Vicarium ſuum, ideſt aſſeſſorem Bald. in d. c. 2. nu. 10. extende iud. direct. iud. Eccleſ. cap. 11. nu. 2. & ſupra num. 10.

7 Tertio declaratur, niſi adſit licentia Papæ c. Adrianus 63. diſt. Gemin. in cap. 2. de præben. lib. 6. Ant. Franc. in apoſtilla ad Abb. cap. quoniam num. 3. extra de off. ord. Bertach. tractat. de Epiſcop. num. 14. Rip. in d. cap. decernimus num. 56. Caball. in d. cap. 17. num. 3. & Papam committere poſſe Clericorum cauſas criminales etiam merè laico dicit gloſ. in cap. benè quidem in præter. 96. diſt. quam totum mundum ſequi teſtatur Bero. q. 7. num. 1. Clar. in pract. crimin. § fin. q. 41. verſ. ſed quid dicendum, & Paul. de Caſtr. conſil. 220. incipiente viſa quadam diſputatione affirmat ſe fuiſſe Florentiæ tempore, quo ibidem aderat Papa Martinus V. officio Vicariatus Florentiæ in ſpiritualibus Pontificis decreto, licet eſſet coniugatus decoratum, prout illum refert Tho. Diplonat in eius vita.

Quarto declaratur quando in Ciuitate, vel Diœceſi, populi diuerſarum linguarum reperiuntur, quia tunc ſi vrget neceſſitas, tenetur Epiſcopus conſtituere ſibi Vicarium non tantum Clericum, ſed Epiſcopos illius linguæ cap. quoniam vbi Abb. in 3. not extr. de offic. ordin. ponit exemplum de Ciuitate Conſtantinopolitana, & de multis locis Calabriæ, & de Ciuitate Tridentina, in qua ad ſunt Theutonici, & Itali, & de Ciuitate Meten. in qua ad ſunt Galli, & Theutonici; in iſtis enim Ciuitatibus Abb. in dict. capitul. quoniam in 4. notab. ſecundum tertium intellectum dicit eſſe conſtituendos Vicarios, qui Epiſcopi ſunt, & non habent adminiſtra-

tionem Epiſcopatus, quos idem Abb. in d. cap. quoniam
num. 4. in fin. vocat nullumtenentes Epiſcopos, & Ric-
card. inter conſil. Menoch. 52. num. 91. volum. 1. at Con-
cilium Trident. titulates, vt in cap. 2. ſeſſ. 14. in decre-
to de reformat. firmat. Cuch. inſtitut. iur. can. de Epiſc.
num. 416.

SVMMARIVM.

1 *Laicus poteſt retinere Cappellaniam fundatam abſque Epiſcopi authoritate, & amplia, vt numer. 2. & vide num. 6.*
3 *Minor quatuordecim annorum poteſt retinere Cappellaniam.*
4 *Ordinari non poteſt quis ad titulum Cappellaniæ.*
5 *Filius non admittitur ad beneficium paternum.*

Cappellania abſque authoritate Ordinarij fundata, an poſſit teneri per laicum.

RESOLVT. CXXXVI.

1 IN facto propoſito reſpondi indubitanter poſſe teneri
per laicos Cappellanias fundatas abſque conſenſu
Ordinarij, ex eo, quòd ſupradictæ Cappellaniæ, quæ ſæ-
pè fundari ſolent maximè in Hiſpania abſque aliqua
Epiſcopi, vel alterius Superioris auctoritate, vt in illis
ſuccedant Clerici de parentela, vel alij, quos appoſue-
rint patroni laici deſuper nominati, vel aliter vocati ſint;
quòd quamuis talis Cappellania debeat eſſe perpetua
vſque ad obitum Cappellani, & habeat cætera requi-
ſita præter authoritatem, & inſtitutionem, ſeu proui-
ſionem Ordinarij, nihilominus non erit beneficium Ec-
cleſiaſticum, ex quo primum, & quartum requiſitum
deficiunt, vt bene tradit Guido Papæ deciſ. 187. num. 1.
cum ſequentibus poſt gloſſam à contrario ſenſu indu-
ctam in dicta Clement. 2. verbo beneficiorum de deci-
mis, Decius conſil. 135. num. 1. & 210. num. 4. Felyn. nu-
mer. 2. Decius eodem num. 2. in fine in capit. ex parte,
il 2. de reſcriptis, Spinus de teſt. gloſ. 4. principali num.
42. Auendanus in ſuo Dictionario verb. benefic. & de
exeq. mand. 2. part. cap. 14 num. 3. verſic. item alij Sala-
zar de vſu, & conſuetudine cap. 12. num. 46. Emanuel
Rodriquez in ſua Summa cap. 42. p. 2. Salcedus in addi-
tione ad praxim Bernardi cap. 18. num. 9. Nauar. conſ. 5.
de præbendis incipit quidam, & conſil. 7. eodem titul.
incipit de Cappellania. Valaſcus deciſ. 6 num. 12. Gre-
gorius Tholoſanus in inſtitutionibus rei beneficiariæ
2 cap. 12. num. 10. Pariſius conſil. 34. circa reſolutionem
numer. 9. cum ſequentibus libr. 4. quod etiam procedit
quamuis fundator eſſet Epiſcopus, & in forma com-
muni tamquam laicus de bonis proprijs talem Cappel-
laniam fundaret, non vero Epiſcopali authoritate Na-
uarr. conſil. 7. num. 1. & 2. incipit de Cappellania de præ-
bendis; & conſequenter cum huiuſmodi Cappellaniæ
non ſint beneficia Eccleſiaſtica non comprehenduntur
in regula 8. Cancellariæ, & ratio eſt, quia nec ab Epi-
ſcopo neque à Papa conferuntur, Curtius Iunior conſil.
20. præſupponitur num. 1. & 2. par. 1. Rebuff. de pacif.
poſſeſ. d nu. 287. ad finem verſ. & ideo Capellania fun-
data per laicos, & talis Cappellania poſſet obtineri à lai-
co, vel fœmina, niſi voluntas fundatoris contrarium de-
clararet Aluarus Velaſcus d. conſultatione 60. num. 13.
Rota deciſ. 264. num. 1. & deciſ. ſequenti par. 2. diuerſo-
rum, & deciſ. 182. num. 2. par. 1. diuerſorum, & faciunt
quæ dixit Gonzalez in §. 1. de præbend. num. 28. & 29.
3 Sic etiam non requiritur ætas quatuordecim annorum
requiſita ad obtinendum beneficium Eccleſiaſticum, vt
declarauit ſacra Congregatio Concilij, & refert Rota
deciſ. 482. in fin. par. diuerſorum: Pariter quoque poteſt
laicus patronus illam conferre, ſi teſtatoris voluntas ita
voluerit Guido Papa dicta deciſ. 187. num. 2. vel quili-
bet alius hæres ipſius fundatoris ſine aliquo Epiſcopi
conſenſu Gregor. Tholoſan. d. cap. 11. num. 10. ver. ſi ve-
ritas Cappellaniæ; Quò fit, vt ratione talis Cappella-
niæ non teneatur quis ad rationem Canonici officij in-
ſtructorium conſcientiæ 2. par. c. 93. Spinus de teſt. dicta
gloſ. 4. principali numer. 42. verſic. quo fit poſt Nauarr.
quem allegat, Prout neque ad titulum illius tamquam
4 ad titulum beneficij poteſt quis ad ſacros ordines pro-
moueri Salcedus in praxi Diaz cap. 18. num. 9. Spinus,
vbi ſupra. Hinc etiam Cappellaniæ Sancti Iacobi Hi-
ſpanorum de Vrbe, vbi recipiuntur por adminiſtrato-
res illius Eccleſiaſtici Cappellani abſque alio titulo, non
poſſunt dici beneficia Eccleſiaſtica, nec cadunt ſub re-
ſeruatione: Sequitur etiam, quòd in beneficijs non ad-
mittitur ſucceſſio cap. 1. de præbend. Concil. Trident.
ſeſſ. 25. de reformatione cap. 7. itaut neque filius legiti-
5 mus admitti poſſit ad beneficium per patrem poſſeſſum
cap. ad extirpandas de filijs præsbyterorum, Abbas in
d. cap. 1. num. 5. Rebuf. in praxi titul. de diſpenſatione ſu-
per defectu natalium num. 19. Achil. deciſ. 1. num. 1. &
per totam de filijs presbyterorum, Puteus deciſ. 225. in
vna Calciaten Canonicatus lib. 3. dicentes procedere in
beneficijs immediatè poſſeſſis, ſecus ſi per 30. annos
mediatè alius poſſederit, vel quando beneficij natura
eſt mutata, velut ſi tale beneficium, tunc erat portio,
& nunc ſit Canonicatus Achilles, & Puteus, vbi ſupra
declarant.
6 Et in proprijs terminis, quod laicus ſit capax huiuſ-
modi Cappellaniæ facit dictum Gonzalez in gl. 5. §. 28.
vbi poteſt laicus patronus illam conferre ſi voluntas te-
ſtatoris ita voluerit Guido Papæ d. deciſ. 187. num. 2. vel
quilibet alius hæres ipſius fundatoris ſine aliquo Epi-
ſcopi conſenſu Gregor. Tholoſan. d. cap. 11. num. 10. ad
finem verſiculi, ſi verò tales Cappellaniæ: Extat etiam
ſuper hoc huiuſmodi Concil. Trident. declaratio: *Fuit
etiam dubitatum quid iuris de illis, qui nullum certum ha-
bent beneficium, ſed ſolum iure legati relictum fuit à qui-
buſdam, vt certa in hebdomada miſſa celebrentur, & eorum
hæredes faciant electionem Sacerdotum, qui huiuſmodi le-
gato ſatisfaciant; reſponſum fuit à Congregatione prædicta
ſatis eſſe ſi prædicti hæredes eligerent Sacerdotem aliquem
ex approbatis ab Ordinario.*

SVMMARIVM.

1 *Electio eſt nulla ſi interueniunt Laici.*
2 *Laici non interueniant in electionibus, nec poſſunt habere vocem ex conſuetudine, num. 3.*
4 *Regulares non emittentes profeſſionem non poſſunt eligere, nec eligi, & an ſufficiat tacita poſſeſſio, num. 5.*

An Laici, vel Clerici ſæculares, vel religioſi non profeſſi arceantur ab electionibus regularium.

RESOLVT. CXXXVII.

1 PRo declaratione huius Articuli, Reſpondeo primo,
quod ſi laici interueniant in electione cum Cleri-
cis, electionem eſſe nullam in totum, & ratio, quia non
2 eſt ſeruata forma, nam cum lex in cap. maſſana de elect.
de forma introduxerit, vt laici non interueniant in ele-
ctionibus, vt tenent Card. & Imola in d. cap. maſſana,
per conſequens ea non ſeruata, electio eſt nulla Cuch.
infra citandus num. 99. Alciat. in l. 1. §. ſed mihi nu. 11.
& 12. ff. de verb. oblig., quem refert, & approbat Ro-
ta in Treueren. Abbatiæ Sancti Maximini Mercur. 20.
Nouembris 1624. coram Illuſtriſſimo D. meo Coccino,
§. & quamuis ſecundum aliquos in fin. Imò addo nulla
ratione fieri poſſe, vt laici, quacumq; conſuetudine vo-
3 cem habeant in electionibus Eccleſiaſticis, vt probant
text. in cap. cum tertia cap. quiſquis &c. capit. Maſſana
de

Digitized by Google

de elect. & vltra ordinarios explicant Firman. de Epiſ.
lib. 1. part. 3. cap. 60. & lib. 2. part. 1. quæſt. 31. Bal. de præ-
ſcript. p. 1. quintæ q. 7. num. 17. & 9. & 10. num. 4. Sylua
de benef. part. 3. q. 23. num. 12. & 21. & alij.

Reſpondeo 2. non ſolum Clericis ſecularibus interdi-
ci dare, vel recipere ſuffragium in electionibus regula-
rium per cap. cum ad noſtram cap. officij, cap cum in
magiſtrum cap. ſacroſancta, & cap. maſſana de electio.
cap. inter quatuor de relig. dom. Put. deciſ. 261. lib. 2. Ro-
ta deciſ. 772. num. part. 1. diuerſ. & deciſ. 129. num. 1. par.
1. in recen. & Tholoſ. in titul. de elect. cap. 10. num. 7. &
4 8. ſed etiam actiua, paſſiuaque voce carere ipſos regula-
res ſi tacitè, vel expreſsè profeſſionem non emittant c.
eo. §. in Eccleſijs; vbi Archid. & Anchar. num. 3. de elect.
in 6. Angel. tit. de elect. num. 6. Syluest. eod. tit. de elect.
num. 98. Hoc tamen poſterius membrum huius aſſertio-
nis ſic explicandum eſt cum Gemin. in cap. nullus num.
3. & 6. de elect. in 6. Franch. in dicto cap. ex eo num. 1.
Baz. in ſuo direct. elect. par. 2. cap. 6. num. 1. & Suarez de
5 relig. tract. 8. lib. 2. cap. 4. num. 2. vt ſcilicet ad hoc, vt quis
poſſit eligere ſufficiat tacita profeſſio; vt verò poſſit
eligi, neceſſariò requiratur expreſſa profeſſio, quam ex-
plicationem veriſſimam nedum exiſtimo per d. c. cum
in magiſtrum de elect. d. cap. nullus eodem titul. in 6.
Clement. 1. §. cæterum prioratus verſ. ſanè de ſtat. Mo-
nach. Rota deciſ. 647. num. 1. coram Cardinali Seraphi-
no; verum etiam ad eam neceſſariò addendũ eſt, vt ſint
profeſſi eiuſdem ordinis, vel Congregationis, aliàs col-
latio, ſeu electio, vel prouiſio de ipſis facta eo ipſo eſt
inanis, & irrita cap. quam ſit verſ. defuncto vero 18. q.
2. cap. cum ſingula, §. prohibemur de præbend. in 6. cle-
ment. 1. de elect. clement. 1. de ſepult. Concil. Trident.
ſeſſ. 14. cap. 10. de reform. & ſeſs. cap. 21. de regul.; Et ſa-
cra Congregatio 12. Decembris 1585. cenſuit à nemine
præter Summum Pontificem poſſe conferri Abbatias,
& beneficia administrationem habentia, niſi profeſſis,
iuxta Canones, quam declarationem innuit Gonzalez
ſupra regul. 8. Cancell. gloſ. 8. num. 78. vbi hanc mate-
riam latè, & plenè tractat à num. 96. vſque ad 107. con-
cordat Rodriquez tom. 2. q. 52. art. 8. dicens alumnos al-
terius religionis non poſſe aſſumi ad prælaturas illius
religionis, vbi non ſunt profeſſi, niſi id authoritate Apo-
ſtolica concedatur, ac Suarez de religione tomo 4. tract.
8. lib. 2. cap. 3. nu. 11. in fine addit, ad id procedere etiam
ſi dignus non reperiretur in illa religione qui poſſet eli-
gi; Et tandem regula minorica hæc habet cap. 8. *vni-
uerſi fratres vnum de fratribus iſtius religionis teneantur
ſemper habere in generalem miniſtrum*; quæ verba intel-
ligenda, ſunt nedum de generali miniſtro, ſed de quo-
cumque alio inferiori prælato ordinis, vt eſt concors
omnium expoſitorum ſententia; & Clemens VI. in
ſua Bulla regiminis vniuerſalis edita anno 1346. die
23. Martij pro reformatione Ordinis Seruorum B. Ma-
riæ, hæc habet in § 6. *nullus tamen, niſi expreſsè profeſſus
fuerit, in priorem generalem eorundem fratrum eligi valeat,
& aſſumi*. Tandem has concluſiones in hoc dubio ſic ex-
planatas, limita, vt non procedant quando illi, quos dixi-
mus iure prohiberi electionibus intereſſe, admitterentur
ſolum ad afferendam electori, & electorib. vtilitatẽ, ad
hoc v. g. vt protegant, electioniſq; celebrationẽ foueant,
ac tueantur, vel vt eos, qui ex Collegio ſunt minus fortè
periti, inſtruant, formamq; electionis faciendæ edoceant
gl. in d. cap. quia propter verb. redacta, vbi Panorm de
elect. & Panorm quoque Compoſt. Io. And. & Bal. in di-
cto cap. 11. num. 2. Archid. cap. 1. dict. 63. & Cuch inſtit.
maior. lib. 4. titul. de elect. num. 11.

S V M M A R I V M.

1 *Laici non poſſunt conferre beneficia.*
2 *Reges ex priuilegio conferunt aliquando beneficia.*
3 *Spiritualia non poſſidentur à Laicis.*

An Laici ſint capaces facultatis conferendi beneficia eccleſiaſtica.

R E S O L V T. CXXXVIII.

VTique dicendum eſt eſſe incapaces ex eo, quòd
de iure inter neceſſaria requiſita, quæ concur-
rere debent ad conſtituendum beneficium eccleſiaſti-
cum, quæ numerantur per Gonzalez in Regul. §. Can-
cellar. 10. gloſ. 5. in principio, & Mareſcottum lib. 2. va-
riarum reſolut. reſolutione 94. eſt, quòd conferri non
1 poſſit, niſi ab Eccleſiaſtica perſona Epiſcopo, vel Præla-
to, non verò à Laico cap. ſi quis deinceps cap ſi quis nul-
lus 16. quæſt. 7. & ibi gloſſ. in ſumma Anchar. in d. reg.
beneficium ſub num. 3. Abb. num. 1. in d. conſ. 47. num.
1. Lambert. d. articul. 3. num. 10. poſt principium, Rebuff.
de pacif. poſſ. d. num. 187. in principio, & iuxta hanc opi-
nionem, quòd Laici ſint incapaces, cenſuit Rota in
vna Aquinaten. monaſterj 16. Ianuarij 1601. coram Il-
luſtriſſimo Seraphino, cuius tenor eſt. *Domini ſine
difficultate cenſuerunt nullum ius competere Domino Ioan-
ni Zapate collatione ei per Proregem facta ſuper mona-
ſterio, de quo agitur, non quidem ratione tituli, quia talis
iuris conferendi Laici ſunt incapaces, eiſque ius reſiſtit ca-
pitul. ſi quis deinceps, cap. per Laicos, capitul. Laicis 6.
2 quæſt. 7. & iam fuit in hac cauſa reſolutum; nam licet ex
priuilegio Papæ, Reges poſſint aliquando conferre benefi-
cia, cap. Adrianus ſl 2. 63. dict. cap. dilectus ſl 3. de præ-
bend. capit. cum inter de conſuetud. Ioann. Montagn. de bi-
gam. quæſt. 5. tamen ad hoc requiritur priuilegium d. cap. ſi
quis deinceps 16. quæſt. 7. Rebuff. de nominat. quæſt. 21. nu-
mer. 58. Selua de beneficio pars. 2. quæſt. 23. ex traditis
per Ioann. Andr. in capitul. 2. in fine de præben. in 6. An-
char. in cap. 1. num. 3. verſic. circa perſonam de reg. iuris
in 6. & ideo tale ius neque præſcriptione, neque conſue-
tudine quæritur, Abb. in dict. capitul. dilectus num. 6. de
præbend. Alexand. conſil. 74. numer. 17. & 29. lib. 4. Deci.
conſil. 234. numer. 3. Felin. in capitul. 2. num. 3. de maior.
& obed. & in capitul. dilecto num. 1. de teſtibus, Bald. de
præſcript. 1. part. quæſt. 7. num. 16. & fuit reſolutum in cau-
ſa Toletana iuris nominandi coram Illuſtriſſimo Blan-
chetto 17. Aprilis 1584. vltra quòd de præſcriptionis in-
terruptione conſtat, vt benè deducitur in facto; non ob-
ſtat diſpoſitio capitul. conſultationibus de iure patr. quia non
concurrunt requiſita, nempè titulus ſaltem coloratus, præ-
ſentatio coram Ordinario, & bona fides, vt per gloſſ. ibi-
dem & Butr. numer. 8. verſ. quarto caſu; & quod eſt ma-
ximè aduertendum, textus ille loquitur in terminis iuris
patr. cuius laici non ſunt in capaces, nos autem ſumus in col-
latione facta à Laico nomine Regis, quæ habet manifeſtam
3 iuris reſiſtentiam, & cum hoc ius conferendi ſit ſpiritua-
le, & ſpiritualia poſſideri non poſſunt à Laicis capitul.
Maſſana de elect. non inducitur ius aliquod ex collationi-
bus de facto emanatis aduerſus iuris diuini diſpoſitionem
capitul. quarto de conſuetud. Anchar. in capitul. ſi quando
de off. deleg. in 6. Card. in clement. 2. in princ. de magiſt. Bal.
in §. ſi clericos de pace tenenda, & ita concluſum pro
informante.*

S V M M A R I V M.

1 *Laici Religioſi non habent facultatem diſponendi de Re-
bus eccleſiaſticis.*
2 *Adminiſtratio Rerum Eccleſiæ quotuplex ſit.*
3 *Laici non poſſunt deputare miniſtros in Eccleſia, nec expel-
lere præsbyteros num. 4.*
5 *Laici non poſſunt eſſe Oechonomi, nec poſſunt deputari col-
lectores obuentionum eccleſiaſticarum, num. 6.*
7 *Laici non quærunt eleemoſinas abſque licentia.*

Digitized by Google

An Patronus Laicus ſit capax recipiendi oblationes, quæ fiunt intuitu deuotionis Cappellæ, ſui patronatus.

RESOLVT. CXXXIX.

1 LAici etiam religioſi nullam habent de iure faculta-
tem diſponendi de rebus eccleſiaſticis, ſiue in tẽ-
poralibus, ſiue in ſpiritualibus c. benè, & ibi gloſ. latè
95. diſt. cap. non placuit cap. laicis de rebus eccleſ. non
alien. cap. decernimus, vbi Doct. latiſſimè de iudicijs:
2 dicit tamen Archid. in d. cap. benè 17. q. 7. triplicem eſ-
ſe adminiſtrationem rerum Eccleſiarum, autorizabi-
lem, quæ eſt ſolius Epiſcopi; miniſterialem Clericorum,
prouidentialem verò, ſeu ſollicitudinis competere poſ-
ſe laicis, quod dictum alij ſequuntur præſertim Burr. &
Abb in c. decernimus: &, vt ad particularia deſcenda-
mus; ſciendum, quod laici non poſſunt conſtitui, vt pręſ-
ſint Eccleſijs, vel clericis, vel ſe impediant de ſpiritua-
libus Ant. Abb. Fel. Dec. io c. decernimus; & licet ſecun-
dum Abb. ibi cura omnium temporalium poſſit demã-
dari laicis, non tamen vt adminiſtrent nomine proprio,
vel tanquam ius habentes, nec principaliter, nec mini-
ſterialiter, vt Abb. dicit ibi in primo notab.
Vnde laici non poſſunt deputare miniſtros in Eccle-
ſia, ſed Epiſcopus, Innoc. in c. cum venerabilis in fin. de
except. & ibi alij, & in Curia Archiep. Neap. nullus cle-
ricus poteſt adſcribi ſeruitio Eccleſiæ, in qua ſunt magi-
ſtri laici ſine licentia Curiæ Archiep. ſub cenſuris, nec
4 laici poſſunt expellere præsbiteros ab Eccleſijs, c. con-
tra Sanctorum, c. laici, c. iouentum eſt 19. quæſt. 7. neque
5 poſſunt laici eſſe œconomi, neque adminiſtratores ge-
nerales, & vniuerſales Eccleſiæ, vt ſuper Eccleſias, cle-
ricos, vel alia ſpiritualia, poteſtatem habeant; particu-
laees verò, & ſpeciales œconomi, Sindici, vel Procura-
tores conſtitui poſſunt, Burr. poſt alios notab. in d. cap.
decernimus: dicit tameo ibi Abb. quod poſſet cis com-
mitti cura omnium temporalium, cum ex hoc non præ-
ſint Eccleſijs, vel Clericis, nec impediant ſe de ſpiritua-
libus; & pariter laici non poſſunt conſtitui procuratores
ad vendendum bona Eccleſiæ, Burr. vbi ſupra: dicit ta-
men Abb. quòd laicus poteſt conſtitui procurator ad
vendendum vnam rem tantum non generaliter, ſequi-
tur Dec. ibidem nu. 110. qui addit dummodo conſtitua-
tur ad vendendum cum certo, & limitato pretio, quia
tunc videtur ſimplex exequutor, ſecus ſi ſimpliciter con-
ſtituatur, & quando procurator conſtitutus eſt ad ven-
dendum bona Eccleſiæ, non videtur habere mandatum
ſpecialiter, niſi bona Eccleſiæ ſpecificata ſint, & ſecun-
6 dum Burr. vbi ſupra non poteſt laicus deputari collector
obuentionum ſpiritualium, pro quo facit text. in c. San-
ctorum, in cap. hanc conſuetudinem 10. quæſt. 1. con-
trarium tenet Abb. ibi, ſequitur Dec. num. 116. vbi dicit
non obſtant dicta iura, quia in illis prohibetur ne obla-
tiones ſint in dominio laicorum, & ne in ipſorum vti-
litatem conuertantur, ſecus ſi nomine Rectoris Eccle-
ſiæ à laicis recipiantur, vt in vtilitatem Eccleſiæ, & Cle-
ricorum conuertantur: non tamen debent laici obla-
tiones poſitas in altari accipere, quamuis poſſint eſſe
cuſtodes altaris, Dec. vbi ſupra poſt Archid. & Domin.
in d. cap. Sanctorum 10. quæſt. 1. & etiam laici non poſ-
ſunt deputari operarij fabricæ Eccleſiarum Burr. vbi ſu-
pra nu. 7. in quo & ſi Abb. Fel. & Dec. videantur contra-
dicere; tamen illud fatentur. quòd quando cum officio
fabricæ, habent etiam præeminentiam ſuper Clericos,
& habebit poteſtatem diſtribuendi redditus inter Cle-
ricos, & percipiendi, vt dicit Abb. eſſe in Ciuitate Sena-
rum, tunc tale officium non poteſt cedi laicis citra auto-
ritatem Papæ; atque adeo non poſſunt habere loculos
pro recipiendis eleemoſynis in Eccleſijs, cum oblationes
debeant cedere ad vſum, & ſubſtentationem Clerico-
rum, & Sacerdotum, text. clar. in c. quia Sacerdotes, cap.
Sanctorum c. hanc conſuetudinem 10. q. 1. quinimò nec
Clerici debent retinere capſas pro eleemoſynis reci-
piendis, ſi ſcandalum generent argum. c. ſecundo de cu-
ſtod. Euchariſt. nempè ſi cum reliquijs ſuperpoſitis, vel
cartis indulgentiarum, quod prohibetur in Eccleſijs no-
ſtræ Ciuitatis Neap. prout etiam non debet permitti
7 laicis in Eccleſia extra Ciuitatem quęrere eleemoſynas
pro aliqua cauſa, niſi maturè cognita per Epiſcopum, l.
vnica C. de mendican. valid. lib 11. vbi Ioan. de Platea
extendit ad Clericos mendicantes, & alia pia loca, re-
ſpectu quorum non ad Iudicem ſecularem, vt in glo. ibi,
ſed ad eccleſiaſticum cognitio ſpectat, Bart. in d. l. vnica;
facit, quia mendicatio iſtorum ſine cauſa, & neceſſitate
concernit materiam peccati mortalis ex ſubtractione,
quæ inde reſultat ijs, qui verè indigent cap. paſtor. p. q.
3. Lucas de Penna ibidem, & Neapoli excommunican-
tur ipſo facto quærentes eleemoſynam pro alijs ſine li-
centia Curiæ Archiepiſcopalis.

SVMMARIVM.

1 *Laici non admittuntur in Synodo quando tractatur de correctione morum, at ſecus ſi tractetur de negotijs tangentibus ipſos num. 2.*

3 *Subſtantialia attenduntur.*

Laici an ſint admittendi in Synodo.

RESOLVT. CXXXX.

IN quadam ſynodo diœceſana dubitabatur coram
me, ſi eſſent admittendi laici, ad quod reſpõdi, quòd
Brott. de ſynodo p. 2. nu. 38. poſt Io. Andr. in c. fin. de his
1 quæ fi. à prælat. tenent, quòd non admittuntur quando
tractatur de correctione morum, aut de negotijs cleri-
corum, quamuis poſſint admitti quando publicantur
2 ſtatuta edita io ſynodo prouinciali per cap. fin. 18. diſtin.
vel quando tractantur negotia tangentia laicos Abb. in
c. quod ſuper his de ma. & obedient. Vgolio. in prælud.
rub. quotuplex tit. conc. §. quoad alios ver ad quid laici;
hoc tamen intelligendum eſt, vt non debeant interueni-
ee de neceſſitate, ſed de quadam congruentia, quia ſuf-
ficit, vt laicis nuncieotur pee clericos ea, quæ in ſynodo
fuerunt ordinata, ſicut etiam ſufficit, vt curati publicent
populo, & cæteris eccleſiaſticis ſtatuta Epiſcopi, prout
etiam faciunt Epiſcopi de ſtatutis concilij generalis, vel
prouincialis, qui tameo oon tenentur legere tota verba
ſtatutorum. ſed ſufficit, vt tantummodo legantur ſub-
ſtantialia Bald. in c. vltra tertiam de teſtam. Rot. de ſy-
3 nodi par. 3. actu 6. nu. 36. & alij recentiores, cum ſubſtan-
tialia debeant ſemper attendi.

PRAXIS CENSVRArum contra occupantes bona redditus, ac iuriſdictiones Eccleſiæ.

Iuxta formam Bullæ Cęnæ Can. 17. & Sac. Conc. Trident. ſeſſ. 22. Can. 11. de Reformatione.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio Bullæ Cœnæ can. 17. recenſetur.*

2 *Concil. Trident. ſeſſ. 22. can. 11. de reformat. memoratur.*

Bulla

Digitized by Google

Bulla Cęnæ Can. 17. quid diſponat, & an concordat cum Concilio Tridentino ſeſſ. 22. can. 11. de reformatione.

RESOLVT. CXXXXI.

PRo introductione huius praxis eſt ſciendum, quod fœlicis memoriæ Iulius II. ſiuè vt alij ſcribunt Leo X. addidit cenſuram in hoc canone contra occupantes bona redditus, &c. Eccleſiæ per hæc verba.

1 *Quiue Iuriſdictiones, ſeu fructus, Redditus, & prouentus ad nos, & Sedem Apoſtolicam, & quaſcumque eccleſiaſticas perſonas ratione eccleſiarum, monaſteriorum, & aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum pertinentes vſurpant, veletiam quauis occaſione, vel cauſa ſine Romani Pontificis, vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium expreſſa licentia ſequeſtrant.*

Cum qua quidem diſpoſitione concordat Sacrum Concil. Trident. ſeſſ. 22. de reformat. can. 11. vt ex ſe-
2 quennbus eiuſdem verbis apparet, quæ ſunt tenoris ſequentis videlicet.

Siquidem clericorum, vel laicorum quacumque ij dignitate etiam Imperiali, aut Regali præfulgeant in tantum malorum omnium radix cupiditas occupauerit, vt alicuius Eccleſiæ, ſeu cuiuſuis ſæcularis, vel regularis beneficij Montium pietatis aliorumque piorum locorum Iuriſdictiones bona, cenſus ac iura etiam feudalia, & emphiteotica fructus emolumenta ſeu, quaſcumque obuentiones quæ in miniſtrorum, & pauperum neceſſitates conuerti debent per ſe, vel per alios vi vel timore incuſſo ſeu etiam per ſuppoſitas perſonas Clericorum aut layeorum ſeu quacumque arte, aut quocumque quæſito colore, in proprios vſus conuertere illoſque vſurpare præſumpſerit ſeu impedire ne ab ijs ad quos iure pertinent percipiantur, is anathemati, tam diu ſubiaceat quandiu iuriſdictiones bona res iura fructus, & redditus ad quos occupauerit, vel qui ad eum quamcumque etiam ex donatione ſuppoſitæ perſonæ peruenerint Eccleſiæ eiuſque adminiſtratori ſiue beneficio integrè reſtituerit ac deinde à Romano Pontifice abſolutionem obtinuerit. Quod ſi eiuſdem Eccleſ. patronus fuerit etiam iure patronatus vltra prædictas pœnas eo ipſo priuatus exiſtat. Clericus verò, qui nefandæ fraudis, & vſurpationis huiuſmodi fabricator, ſeu conſenſiens fuerit, eiſdem pœnis ſubiaceat, nec non quibuſcunque beneficijs priuatus ſit, & ad quacunque alia beneficia inhabilis efficiatur, & à ſuorum ordinum executione, etiam poſt integram ſatiſfactionem, & abſolutionem ſui Ordinarij arbitrio ſuſpendatur.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutio excommunicans facientem, non includit mandantem, & num. 2.*
3 *Concil. Trident. ſeſſ. 22. de reformat. cap. 12. mandantes comprehendit.*
4 *Actus pendet a mandante.*
5 *Mandans ſepeliri excommunicatum, incidit in excommunicationem.*

An cenſura contra vſurpantes extendatur pariter contra mandantes vſurpare.

RESOLVT. CXXXXII.

1 VIdebatur non includi mandantem ſiquidem conſtitutio excommunicans facientem non includit mandantem, gloſſ. in clement. 1. de conſanguinitat. & affinitat. Caiet in ſumma in verſic. excommunicat, capitul. 46. verſic. & licet Angel. in verſic. excommun. §. 5. caſ. 49. num. 5. Tabien. in ſumma in verbo excommuni-

catio §. eod. num. 6. Nauar. in manual. cap. 27. num. 52. & in puncto de hæret. lib. 5 conſ. 4. n. 4 vel 4. & iam Ledeſ. 2. 4. quæſt. 26. art. a. dub. 1. Caſtr. 2. lib. de leg. pen. cap. 7. circa fin.

2 Ratio eſt quoniam mandantes non concluduntur, in l. excommunicante facientem, niſi exprimatur, ſecundum Nauarr. capitulo 27. numero 51. conſilio 34. numer. a. & conſilio 54. numer. 4. de ſentent. excommunicat.

Contrariam tamen ſententiam putauimus veriorem, & ſequendam, nam inter alias conuenientias, inter canonem Sacri Concilij ſeſſ. 22. de reformat cap. 12. & Bullæ Cęnæ cap. 18. eſt, quod ſicut excommunicatio Concilij comprehendit non ſolum facientes actiones in eo prohibitas, ſed etiam mandantes propter illa verba (per ſe, vel alios;) ita etiam dicendum eſt de excommunicatione noſtri canonis, quoniam licet in hoc canone dicta verba, vt equipollentia non habeantur habentur tamen infra canone 18. ibi; *Nec non qui per ſe, vel per alios.* Qui canon cum præſeoti, & tribus alijs præcedentibus copulatur.

Et licet contrarium teneat addit. ad Quarant. in ſumma Bullar. in verb. bona Eccleſiæ vſurpantes; Tamen Tolet. id quod diximus expreſsè docet cum alijs quos allegat in explicat. eiuſdem Bullæ d. canon. 12. num. 6. dicens.

3 *Aduerte etiam excommunicationem Bullæ extendi ad per ſe, vel per alios directè, vel indirectè aliquid prædictorum facientes exequentes, procurantes conſilium comprehendere omnia à principio decimęquartę incluſiuè excommunicationis dicta, & prętereà ſub vno contextu copulatiuè leguntur, & num. 1. eadem ratione ſimiliter ait. extenduntur etiam omnes hæ excommunicationes, vt diximus à decima quarta incluſiuè ad omnia perſonarum genera cuiuſcunque conditionis, ſtatus, dignitatis, pręeminentiæ, &c. vt patet in litera.*

4 Actus enim pendet à mandante potius, quàm ab exequente cap. cum aliquibus de reſcript. in 6. & tribuitur mandati Crauett. conſ. 134. Surd. conſ. 29. libr. 1. & qui mandat ipſe facere videtur, vt per plura media iuxta morem, latè probat Nouarius in ſuo nouo tract. de elec. & variat. fori quæſt 6. à num. 9. cum ſeq. ſect. 2. in vltima impreſſione Neapolitana, vbi alia cumulat, quæ ad id ſatis accomodari poſſunt.

5 Et in materia excommunicationis contra ſepellientes excommunicatos in eccleſiaſtica ſepultura locum ſibi vendicat, etiam contra mandantes ſepelire, Abb. in clem. 1. nu. 11. & Vital. nu. 35. de ſepulturis, Silueſter in verbo excommunicationibus nu 70. Antonin. variar. reſolut. cap. 69.

SVMMARIVM.

1 *Vſurpans patrimonium Clerici incidit in cenſuram Bullę Cęnæ.*
2 *Patrimonium Clerici habet priuilegia bonorum Eccleſiæ.*
3 *Patrimonium non imputatur in legitimam.*
4 *Decima non ſoluitur ex patrimonio Clericorum.*

An cenſura contra vſurpantes bona, & fructus Eccleſiæ extendatur ad vſurpantes fructus patrimonij Clerici, ad cuius titulum fuit ordinatus.

RESOLVT. CXLIII.

1 EXpenditur pariter cenſura ex Concilio emanata contra vſurpantes bona Eccleſiæ ad vſurpantes patrimonium, vel eiuſdem fructus Clerici, ad cuius patrimonij titulum fuit ordinatus, ſeu promotus, vt per Vgolin. de cenſur. in explicat. canon. 17. §. a. & apud

Digitized by Google

Nouarium in tract. de elect & variat. fori quæſt. 52. in verſ. declara tamen ſuppoſitam regulam in verbo inde in cenſuram Bullæ Cœnæ ſect. 2. in vltima impreſſione Neapolitana.

2 Cuius opinionis ratio eſt illa communiter tradita, eo
quia vt DD. affirmant huiuſmodi patrimonium priui-
legia bonorum Eccleſiæ ſibi vendicat vt per gloſam in
c. Epiſcopi, de præbendis, cum alijs quos congerit latè
Nouarius forenſ. q. 72. libr. 1. vnde de prædictis bonis
non ſoluitur collecta, vt per Maceraten. lib. 1. variarum
3 reſolut. cap. 88. nec prædictum patrimonium imputatur
filio in legitimam, vt latè per Polidorum Ripam qui
refert ita in Senatu Mediolanenſi reſolutum in obſer-
uat. 232. Item non ſoluitur pro eo decima gloſ. commu-
niter recepta in cap. iuis de præbendis, latè Moneta alios
commemorans in eius tractat de decimis quæſt. 22. à
num. 16. cum ſequent. nec ſubſunt oneribus Antonin.
var. reſolut. cap. 88. lib. 1. Nouarius forenſ. quæſt. 72. num.
4. lib. 1.

Et ratio ſupradictæ rationis ex eo colligitur quod præfata bona ad cuius titulum Clerici ordinantur dicuntur quaſi quædam ſpiritualis merces, & præmium pro ſeruitijs Eccleſiæ exhibendis, gloſ. in cit. cap. Epiſcopis de præbendis, Fel. in c. Eccleſiæ S. Mariæ de conſtitutionibus, & ibidem Ant. de Butr. num. 133. Nauar. in conſ. 12. de cenſibus cum alijs per Couar. lib. 1. variarum reſolutionum lib. 1. cap. 4. nu. 4. & latiſſimè videnda ſunt, quæ adducit Cened. canon. quæſt. c. 11. vbi etiam, quod clericis interdicitur bonorum alienatio ad quorum titulum fuerunt ordinati ex Sacr. Concil. Trident. ſeſſ. 21. cap. 2.

S V M M A R I V M.

1 *Celans rem Eccleſiæ vſurpatam incidit in cenſuram.*
2 *Vſurpare rem, & illam retinere parificantur.*
3 *Furtum quis committere dicitur.*
4 *Receptator inquiſiti de crimine leſæ Maieſtatis qualiter puniatur.*
5 *Cauſam homicidij dans occidiſſe videtur.*
6 *Vidua, quæ maritum interfecit priuatur beneficio electionis fori.*

An cenſura contra vſurpantes bona Eccleſiæ, locum ſibi vendicet in cuſtodiente, ac celante rem Eccleſiæ vſurpatam.

RESOLVT. CXLIV.

1 INcidit pariter in præfatam cenſuram cuſtodiens, ſeu celans rem vſurpatam ita communiter omnes in commentarijs ſuper Bulla Cœnæ c. 18. vnde Menoch. in conſ. 139. nu. 6. & ſeq. vol. 1. ſcribit non modo vſurpantes fructus, & prouentus Eccleſiæ, aut beneficij, ſed etiam qui retinent, & non reſtituunt fructus, quos ſciunt Eccleſiæ vſurpatos fuiſſe, incidere in cenſuras.

2 Cuius concluſionis ratio euidens eſt quoniam in iure pro eodem reputantur rem vſurpare, & iniuſtè retinere, vt probatur in cap. indignè 12. quæſt. 2. Bald. latè in cap. ad noſtram de confirmatione vtili, vel inutili, & in conſ. 22. vol. 1. allegant communiter gloſ. magiſtram in cap. ſi quis Presbiterorum, de rebus Eccleſiæ non alienandis.

Facit quia is, qui retinet fructus Eccleſiæ animo appropriandi ſibi, & non reſtituendi Eccleſiæ iam tunc dicitur vſurpare, quamuis ipſe non arripuerit, ſed alius c. ſæpè de reſtitut. ſpoliat.

3 Sic etiam furtum non tantum is dicitur committere, qui furatur, ſed etiam ille, qui retinet, & non reſtituit, prout ita in terminis Alter. in explicat. huius canon. cap. 1. in fin.

4 Hinc in Regno receptator inquiſiti de crimine læſæ maieſtatis, eſt puniendus eadem pœna qua principalis, Nouarius in prag. Regni 1. nu. 11. ſub rubric. de receptator. malefactor. vbi propterea notat, quod receptator inquiſiti de tali crimine generali indultu non gaudet quoties in indultu illo excipiantur, ij, qui de læſæ maieſtatis crimine imputantur, & ita ait deciſum per Collaterale Conſilium ex de Ponte, deciſ. 22.

Dum enim celat, & cuſtodit bona vſurpata, videtur
ipſe dare occaſionem non reſtituendi, taliter quod ipſe
videtur vſurpationem facere, ex regula quod nihil in-
tereſt an quis vſurpet, vel cauſam vſurpationis det, pro-
5 ut in ſimili nihil intereſt an quis occidat, vel cauſam
homicidij det, Rot. Auenion. deciſ. 29. Tuſc. concl. 6. lit.
D. quos refert, & ſequitur Nouarius in ſuo nouo tract.
de elec. & variat. fori q. 6. nu. 9. ſect. 2. in vltima impreſ-
6 ſione, vbi ideo firmat, quod ſicuti vidua quæ virum in-
terfecit electionis fori priuilegio priuatur, & perdit do-
tem, ita etiam ſi ipſa fuerit cauſa mortis viri.

S V M M A R I V M.

1 *Titulum habere infectum, vel non habere parificantur.*
2 *Aſſenſus Apoſtolicus eſt neceſſarius ad finem, vt is in quem eſt facta alienatio non dicatur vſurpator.*
3 *Defectus aſſenſus Apoſtolici facit corruere actum venditionis.*

An cenſura contra occupantes, ac vſurpantes locum ſibi vendicet in emente, & ſic detinente bona Eccleſiæ non obtento aſſenſu Apoſtolico.

RESOLVT. CXLV.

PRo ſententia affirmatiua reſpondi in occurrenti fa-
cto, ratio eſt, quoniam alienatio cenſetur nulla ipſo
iure, iuxta tradita in extrauagante ambitioſæ de rebus
1 Eccleſiæ non alienandis, & paria ſunt nullum titulum
habere, vel infectum. Bellam. in dec. 393. Guid. Pap. conſ.
144. Gram. deciſ. 16. nu. 4. Lancellott. de acte. p. 3. c. 24. q.
21. Morot. reſponſ. 58. nu. 9. Reg. Valenzuel. conſ. 32. nu.
78. & 79. vnde talia bona ſic alienata dicuntur in Eccle-
ſiam reuerſam abſque facto Iudicis, Tiraquel. in l. ſi vn-
quam in verb. reuertantur num. 134. Cod. de reuocandis
donationibus.

Et ex ijs deducitur ſupradictum caſum eſſe comprehenſum in ſpecie, in cenſura inflicta per Concilium Tridentinum, vt in puncto voluit Gratian. in deciſ. 150. Rotæ Marchiæ num. 3. & ſequent. vbi his vtitur verbis. *Vnde cum huiuſmodi bona detineant abſque licentia ſubiacent excommunicationi, quandiu bona, fructus, & res occupatas reſtituerint iuxta terminos Concilij Tridentini ſeſſ. 22. cap. 11. & per Iudices ſunt compellendi ad reſtitutionem.*

Alias eſſet confirmare peccatum in peccato, quod
2 minimè eſt faciendum, & ratio, vt ſupra diximus eſt
nam beneplacitum Apoſtolicum eſt neceſſarium ad ef-
fectum, vt is in quem facta eſt alienatio non dicatur oc-
cupator rerum Eccleſiaſticarum ex quo defectus bene-
placiti Apoſtolici obſtet actui, & faciat illum corruere
3 ſi non accedat ex partium conuentione, præſertim cum
clauſula, nec alias, nec alio modo, quamuis illud non
eſſet neceſſarium Rot. coram. locationis 10. Maij 1600.
coram eminentiſſimo Card. Pamphilio, & Camerinen.
tranſactionis 19. Nouembris 1604. coram olim Sanctiſ-
ſimo Gregorio XV. Quicquid alias beneplacitum non
ſit adhibendum, cum intelligatur quando illud de ne-
ceſſitate non requireretur. Put. deciſ. 42. & 96. lib. 1. Rot.
Calaguritan. penſionis 4. Iunij 1597. coram eminentiſſi-
mo Cardinali Pamphilio.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Fructi ſpecies.*
2 *Colonus corporaliter poſſidet & non præſcribit.*
3 *Præſcriptio 40. annorum datur contra Eccleſiam.*
4 *Locatio rei Eccleſiæ inducitur perpetua ſi a colonis fuerit per triginta annos ſoluta vniformis penſio.*
5 *Coloni reddentes fundos ſteriles fertiles, non poſſunt remoueri a conductione.*

An in hæredibus occupantium, qui per 30. annos pacificè, & bona fide poſſederunt, & Canonem ſoluerunt cadat cenſura ſacri Concilij Tridentini.

RESOLVT. CXLVI.

1 FVit dubitatio mihi propoſita per admodum Re-
uer. D. Gaſparem Littum Terræ Montis Muri,
quod quidam Coloni bonorum Eccleſiaſticorum, eo-
rumque hæredes, per tempus triginta annorum fuerant
ſoliti ſoluere certam quantitatem frumenti Reueren-
diſſimæ Menſæ Epiſcopalis Ciuitatis Triuicaticen. &
quoniam nullatenus apparebat, nec aliquo modo con-
ſtabat de contractu locationis, ſiue conceſſionis in em-
phyteuſim inito per dictos colonos, cum prædicta men-
ſa, per eandem menſam opponebatur, bona præfata, per
illius ſpatij circulum poſſeſſa per prænominatos colonos,
ſiue eorum hæredes, fuiſſe occupata, & vſurpata, &
conſequenter incidiſſe in pœnas contentas, tàm in S.C.
quam Bulla Cęnæ Domini, ex quo cum huiuſmodi bo-
na detinuerint abſque licentia, ſubiacebant excommu-
nicationi, quandiù bona, & fructus non reſtituiſſent, &
poterant Coloni compell. ad reſtitutionem, alias fuiſſet
ipſos confirmare peccatum in peccato, quod prohibi-
tum videbatur iuxta tradita per Gratian. deciſ. Match.
150. num. 3. Eòque magis ſic videbatur affirmandum,
2 nam Colonus corporaliter tenet, ſed non poſſidet, &
ideo non præſcribit per text. Clar. in l. 1. C. de vſucap. &
quatenus ſcriberet, non erant elapſi niſi triginta anni,
per quorum ſpatium aduerſus Eccleſiam, non erat in-
3 ducta præſcriptio contra quam non præſcribi minori
ſpatio quam quadraginta annorum voluit text. in auth.
quas actiones, C. de ſacroſ. Eccleſ. Afflict. deciſ. 67. Guid.
Pap. deciſ. 161. Caſtr. conſil. 105. lib. 1. Menoch. remed.
15. num. 427. de recuper. poſſ.

Tamen re conſulta cum Admodum Illuſtri Io. Anto-
nio Nouario Canonico Neap. noſtro Alumno fuimus
voti prædictos Colonos eorumque hæredes in nullam
incidiſſe cenſuram, nec fuiſſe locum vſurpationi, imò
ex quo per dictos annos triginta à colonis fuit ſoluta
4 vniformis penſio, illaque continuata cenſuimus bona
fuiſſe perpetuò locata ex mente tex. in cap. ad aures cum
gloſ. de rebus Eccleſ. non alien., & ſic in iudicando, &
conſulendo ab hac ſententia non eſſe recedendum tra-
dit Berous conſil. 98. num. 18. lib. 1. & ſequitur Mantica
de tacit. & ambig. conuect. lib. 5. titul. 2. num. 18. referens
ſic fuiſſe iudicatum in Rota Romana, coram ipſo tunc
Auditore ſacri Palatij die 12. Februarij 1588., & tanto
magis fuimus moti ad ſic conſulendum, nam dicti co-
5 loni fundos Eccleſiæ ſteriles, & paludoſos reddiderunt
fœcundos, & propterea non poterant expelli per text.
in leg. quicumque la 2. Cod. de omn. agr. deſer. lib. 11.
vbi Nouarius idem in eius ſingularibus adnotatio-
nibus.

SVMMARIVM.

1 *Fructuum nomine quid veniat, & num. 3. & in quibus conſiſtant numer. 6. & qualiter differant ab obuentionibus num. 7.*
2 *Legatum fructus fundi comprehendit vſufructum.*
4 *Prouentus nomen eſt generale.*
5 *Redditus appellatione quæ veniant.*

Appellatione fructuum reddituum, & prouentuum quæ nam veniant ad effectum incurrendi in cenſuram contra occupantes fructus, &c.

RESOLVT. CXLVII.

1 REſpondeo quod fructus pro eadem reſumuntur à
Bart. in leg. fundi Trebatij per illum textum ff. de
vſufruct. leg. & fructus nomine veniunt etiam obuentio-
nes l. vſufructu legato, ff. de vſufr item fœtus animalium,
lac, & pilus, & lana, l. in pecudum, ff. de vſur. Item pen-
ſiones prædiorum, l. prædiorum, ff. eo. & l. atqui natu-
ra §. non tantum in fine ff. de negot. geſt. Item vſusfru-
ctus, nam legato fructu fundi videtur legatus vſusfru-
ctus l. per ſeruum §. ſi vſusfructus ff. de vſu, & hab. Item
2 vſuræ, leg. vſuræ, ff. de vſur. Item collatio beneficiorum,
quæ dicitur eſſe in bonis, & in fructu menſæ Epiſcopa-
lis; vt notant gloſ. Panorm. & alij in cap. cum olim de
maior. & obed. Item licere obligare, fructus appellatio-
ne continetur, leg. ſi fructus rei ff. de reg. iur. & l. fin. ff.
de vſur.

3 Denique fructus nomine veniunt, tàm fructus indu-
ſtriales qui producuntur magis opere, & induſtria ho-
minum, quam à natura, & eſt frumentum, hordeum, &
alia quæ ex ſerendo proueniunt tàm fructus naturales,
vt ſunt illi, pro quibus producendis plus natura quam
hominum induſtria operatur, vt ſunt poma, pira, & quæ
ex Sylua ceduntur, l. fructus, ff. eodem titul latè Couar.
lib. 1. variar. reſol. c. 3. ſub num 6. vbi ait relinquendum
eſſe arbitrio Iudicis, quando magis hominum induſtria,
quam ipſa natura, & è conuerſo fructus proueniant ad
quod allegat Panorm. in c. grauius de reſtit ſpol. & alios,
& tam fructus artificiales, vt ſunt penſiones domorum,
vt infra dicemus, ex Bald. licet idem Bald. in leg. ſi tra-
ditio Cod. de act. empt. vocet huiuſmodi fructus indu-
ſtriales.

4 Sic etiam prouentus eſt nomen generale ad omnes
redditus, & fructus, nam redditus dicti ſunt à verbo re-
deo, quia quotannis è fundo, vel predio ad nos redeũt,
ſeu veniunt prouentus verò à verbo prouenio, & ſic tàm
reditus, quàm prouentus ſignificant prouenientes fru-
ctus, tum naturales, tum induſtriales, tum etiam artifi-
ciales, vt ſunt penſiones domorum deductis tamen ex-
penſis, vt per Bald. in cap. cum M. Ferrarienſis num. 6. de
conſtit.

Hinc prouentus ex Dyn. in cap. paſtoralis de donat. aliquando dicuntur ſpiritualium redditus, vt quarta decimarum oblationum, & ſimilium quæ de multis, aut iuriſdictionem proueniunt, & moderatum auxilium.

5 E contra verò redditus appellatione omnes prouen-
tus continentur, habetur ex Paul. de Eleaz. & Zabar. in
clem. vnica de exceſs. Prælat. Vnde obuentiones ſunt re-
dituum quoque ſpecies l. magis puto §. ſi pupillus vet.
quærere ergo debet ff. de reb. eo. qui ſub tut. & cur. ſeu
Item cenſus annui veniunt redituum appellatione cap.
3. de cenſ. qua propter dantur agricolę cenſiti, ideſt cen-
ſuales qui rei tacitè annuatim præſtandæ obligati ſunt,
vt in toto titul. de agric. & cenſ. lib. 11. & iſte cenſus dici-
tur priuatus ad differentiam cenſus publici, quo alio no-
mine dicitur tributum, ſeu publica penſio l. ſi accipitur,
C. ſi propter penſ. public. l. 1. C. in quibus cauſ. pign. vel.
Hypot. taci. contrah. Demum redditum appellatione la-
tiſſimo ſumpto vocabulo veniunt etiam fundi redditus
afferentes, vt in auth. vt qui oblig. ſe hab. §. licebit autem.
Inmò redditus annui inter immobilia computantur, vt
in dicto §. licebit autem, & l. iubemus nulli §. 1. C. de
ſacroſanctis Eccleſ.

Quod ſi fructus, & reditus ſtrictè conſiderentur differunt,

Nouarium in tract. de elect. & variat. fori quæſt. 52. in
verſ. declara tamen ſuppoſitam regulam in verbo inde
in cenſuram Bullæ Cęnæ ſect. 2. in vltima impreſſione
Neapolitana.

2 Cuius opinionis ratio eſt illa communiter tradita, eo
quia vt DD. affirmant huiuſmodi patrimonium priui-
legia bonorum Eccleſiæ ſibi vendicat vt per gloſam in
c. Epiſcopi, de præbendis, cum alijs quos congerit latè
Nouarius forenſ. q. 72. libr. 1. vnde de prædictis bonis
non ſoluitur collecta, vt per Maceraten. lib. 1. variarum
3 reſolut. cap. 88. nec prædictum patrimonium imputatur
filio in legitimam, vt latè per Polidorum Ripam qui
refert ita in Senatu Mediolanenſi reſolutum in obſer-
uat. 232. Item non ſoluitur pro eo decima gloſ. commu-
niter recepta in cap. tuis de præbendis, latè Monera alios
commemorans in eius tractat de decimis quæſt. 22. à
num. 16. cum ſequent. nec ſubſunt oneribus Antonin.
var. reſolut. cap. 88. lib. 1. Nouarius forenſ. quæſt. 72. num.
4. lib. 1.

Et ratio ſupradictę rationis ex eo colligitur quod prę-
fata bona ad cuius titulum Clerici ordinantur dicun-
tur quaſi quædam ſpiritualis merces, & præmium pro
ſeruitijs Eccleſiæ exhibendis, gloſ. in cit. cap. Epiſcopis
de præbendis, Fel. in c. Eccleſiæ S. Mariæ de conſtitutio-
nibus, & ibidem Ant. de Burr. num. 133. Nauar. in conſ.
12. de cenſibus cum alijs per Couar. lib. 1. variarum re-
ſolutionum lib. 1. cap. 4. nu. 4. & latiſſimè videnda ſunt,
quæ adducit Cened. canon. quæſt. c. 11. vbi etiam, quod
clericis interdicitur bonorum alienatio ad quorum ti-
tulum fuerunt ordinati ex Sacr. Concil. Trident. ſeſſ. 21.
cap. 2.

S V M M A R I V M.

1 *Celans rem Eccleſiæ vſurpatam incidit in cenſuram.*
2 *Vſurpare rem, & illam retinere parificantur.*
3 *Furtum quis committere dicitur.*
4 *Receptator inquiſiti de crimine læſæ Maieſtatis qualiter pu-
niatur.*
5 *Cauſam homicidij dans occidiſſe videtur.*
6 *Vidua, quæ maritum interfecit priuatur beneficio electionis
fori.*

An cenſura contra vſurpantes bona Eccleſiæ, locum
ſibi vendicet in cuſtodiente, ac celante
rem Eccleſiæ vſurpatam.

RESOLVT. CXLIV.

1 INcidit pariter in præfatam cenſuram cuſtodiens, ſeu
celans rem vſurpatam ita communiter omnes in co-
mentarijs ſuper Bulla Cęnæ c. 18. vnde Menoch. in conſ.
139. nu. 6. & ſeq. vol. 1. ſcribit non modo vſurpantes fru-
ctus, & prouentus Eccleſiæ, aut beneficij, ſed etiam qui
retinent, & non reſtituunt fructus, quos ſciunt Eccleſiæ
vſurpatos fuiſſe, incidere in cenſuras.

2 Cuius concluſionis ratio euidens eſt quoniam in iure
pro eodem reputantur rem vſurpare, & iniuſtè retine-
re, vt probatur in cap. indignè 12. quæſt. 2. Bald. latè in
cap. ad noſtram de confirmatione vtili, vel inutili, &
in conſ. 22. vol. 1. allegant communiter gloſ. magiſtram
in cap. ſi quis Præsbiterorum, de rebus Eccleſiæ non
alienandis.

Facit quia is, qui retinet fructus Eccleſiæ animo ap-
propriandi ſibi, & non reſtituendi Eccleſiæ iam tunc di-
citur vſurpare, quamuis ipſe non arripuerit, ſed alius c.
ſæpè de reſtitut. ſpoliat.

3 Sic etiam furtum non tantum is dicitur committe-
re, qui furatur, ſed etiam ille, qui retinet, & non reſti-
tuit, prout ita in terminis Alter. in explicat. huius canon.
cap. 1. in fin.

4 Hinc in Regno receptator inquiſiti de crimine læſæ
maieſtatis, eſt puniendus eadem pœna qua principalis,
Nouarius in prag. Regni 1. nu. 11. ſub rubric. de recepta-
tor. malefactor. vbi propterea notat, quod receptator in-
quiſiti de tali crimine generali indultu non gaudet quo-
ties in indultu illo excipiantur, ij, qui de læſæ maieſta-
tis crimine imputantur, & ita ait deciſum per Collate-
rale Conſilium ex de Ponte, deciſ. 22.

Dum enim celat, & cuſtodit bona vſurpata, videtur
ipſe dare occaſionem non reſtituendi, taliter quod ipſe
videtur vſurpationem facere, ex regula quod nihil in-
tereſt an quis vſurpet, vel cauſam vſurpationis det, pro-
5 ut in ſimili nihil intereſt an quis occidat, vel cauſam
homicidij det, Rot. Auenion. deciſ. 29. Tuſc. concl. 6. lit.
D. quos refert, & ſequitur Nouarius in ſuo nouo tract.
de elec. & variat. fori q. 6. nu. 9. ſect. 2. in vltima impreſ-
6 ſione, vbi ideo firmat, quod ſicuti vidua quæ virum in-
terfecit electionis fori priuilegio priuatur, & perdit do-
tem, ita etiam ſi ipſa fuerit cauſa mortis viri.

S V M M A R I V M.

1 *Titulum habere infectum, vel non habere parificantur.*
2 *Aſſenſus Apoſtolicus eſt neceſſarius ad finem, vt is in quem
eſt facta alienatio non dicatur vſurpator.*
3 *Defectus aſſenſus Apoſtolici facit corruere actum vendi-
tionis.*

An cenſura contra occupantes, ac vſurpantes locum
ſibi vendicet in emente, & ſic detinente
bona Eccleſiæ non obtento aſ-
ſenſu Apoſtolico.

RESOLVT. CXLV.

PRo ſententia affirmatiua reſpondi in occurrenti fa-
cto, ratio eſt, quoniam alienatio cenſetur nulla ipſo
iure, iuxta tradita in extrauagante ambitioſæ de rebus
1 Eccleſiæ non alienandis, & paria ſunt nullum titulum
habere, vel infectum. Bellam. in dec. 393. Guid. Pap. conſ.
144. Gram. deciſ. 16. nu. 4. Lancellott. de acte. p. 3. c. 24. q.
21. Morot. reſponſ. 58. nu. 9. Reg. Valenzuel. conſ. 32. nu.
78. & 79. vnde talia bona ſic alienata dicuntur in Eccle-
ſiam reuerſam abſque facto Iudicis, Tiraquel. in l. ſi vn-
quam in verb. reuertantur num. 134. Cod. de reuocandis
donationibus.

Et ex ijs deducitur ſupradictum caſum eſſe compre-
henſum in ſpecie, in cenſura inflicta per Concilium Tri-
dentinum, vt in puncto voluit Gratian. in deciſ. 150. Ro-
tæ Marchiæ num. 3. & ſequent. vbi his vtitur verbis. *Vn-
de cum huiuſmodi bona detineant abſque licentia ſubia-
cent excommunicationi, quandiu bona, fructus, & res occu-
patas reſtituerint iuxta terminos Concilij Tridentini ſeſſ.
22. cap. 11. & per Iudices ſunt compellendi ad reſtitutio-
nem.*

Alias eſſet confirmare peccatum in peccato, quod
2 minimè eſt faciendum, & ratio, vt ſupra diximus eſt
nam beneplacitum Apoſtolicum eſt neceſſarium ad ef-
fectum, vt is in quem facta eſt alienatio non dicatur oc-
cupator rerum Eccleſiaſticarum ex quo defectus bene-
placiti Apoſtolici obſtet actui, & faciat illum corruere
3 ſi non accedat ex partium conuentione, præſertim cum
clauſula, nec alias, nec alio modo, quamuis illud non
eſſet neceſſarium Rot. comen. locationis 10. Maij 1600.
coram eminentiſſimo Card. Pamphilio, & Camerinen.
tranſactionis 19. Nouembris 1604. coram olim Sanctiſ-
ſimo Gregorio X V. Quicquid alias beneplacitum non
ſit adhibendum, cum intelligatur quando illud de ne-
ceſſitate non requireretur. Put. deciſ. 42. & 96. lib. 1. Rot.
Calaguritan. penſionis 4. Iunij 1597. coram eminentiſſi-
mo Cardinali Pamphilio.

S V M-

Digitized by Google

S V M M A R I V M.

1 *Fucli ſpecies.*
2 *Colonus corporaliter poſſidet & non præſcribit.*
3 *Præſcriptio 40. annorum datur contra Eccleſiam.*
4 *Locatio rei Eccleſiæ inducitur perpetua ſi a colonis fuerit per triginta annos ſoluta vniformis penſio.*
5 *Coloni reddentes fundos ſteriles fertiles, non poſſunt remoueri a conductione.*

An in hæredibus occupantium, qui per 30. annos pacificè, & bona fide poſſederunt, & Canonem ſoluerunt cadat cenſura ſacri Concilij Tridentini.

R E S O L V T. CXLVI.

1 FVit dubitatio mihi propoſita per admodum Reuer. D. Gaſparem Littum Terræ Montis Muri,
quod quidam Coloni bonorum Eccleſiaſticorum, eorumque hæredes, per tempus triginta annorum fuerant
ſoliti ſoluere certam quantitatem frumenti Reuerendiſſimæ Menſæ Epiſcopalis Ciuitatis Triuicarien. &
quoniam nullatenus apparebat, nec aliquo modo conſtabat de contractu locationis, ſiue conceſſionis in emphyteuſim inito per dictos colonos, cum prædicta menſa, per eandem menſam opponebatur, bona præfata, per
illius ſpatij circulum poſſeſſa per prænominatos colonos, ſiue eorum hæredes, fuiſſe occupata, & vſurpata, &
conſequenter incidiſſe in pœnas contentas, tàm in S.C. quam Bulla Cœnæ Domini, ex quo cum huiuſmodi bona detinuerint abſque licentia, ſubiacebant excommunicationi, quandiù bona, & fructus non reſtituiſſent, &
poterant Coloni compell. ad reſtitutionem, alias fuiſſet ipſos confirmare peccatum in peccato, quod prohibitum videbatur iuxta tradita per Gratian. deciſ. March.
150.num.3. Eòque magis ſic videbatur affirmandum,
2 nam Colonus corporaliter tenet, ſed non poſſidet, &
ideo non præſcribit per text. Clar.in l.1. C.de vſucap.&
quatenus ſcriberet, non erant elapſi niſi triginta anni,
per quorum ſpatium aduerſus Eccleſiam, non erat in-
3 ducta præſcriptio contra quam non præſcribi minori
ſpatio quam quadraginta annorum voluit text. in auth.
quas actiones, C.de ſacroſ.Eccleſ.Afflict.deciſ.67.Guid.
Pap. deciſ.161. Caſtr.conſil.105.lib.1. Menoch.remed.
15.num.427.de recuper.poſſ.

Tamen re conſulta cum Admodum Illuſtri Io. Antonio Nouatio Canonico Neap. noſtro Alumno fuimus
voti prædictos Colonos eorumque hæredes in nullam
incidiſſe cenſuram, nec fuiſſe locum vſurpationi, imò
ex quo per dictos annos triginta à colonis fuit ſoluta
4 vniformis penſio, illaque continuata cenſuimus bona
fuiſſe perpetuò locata ex mente tex.in cap.ad aures cum
gloſ. de rebus Eccleſ.non alien., & ſic in iudicando, &
conſulendo ab hac ſententia non eſſe recedendum tradit Berous conſil.98.num.18.lib.1. & ſequitur Mantica
de tacit.& ambig.conuect.lib.5.titul.2.num.18.referens
ſic fuiſſe iudicatum in Rota Romana, coram ipſo tunc
Auditore ſacri Palatij die 12. Februarij 1588., & tanto
magis fuimus moti ad ſic conſulendum, nam dicti co-
5 loni fundos Eccleſiæ ſteriles, & paludoſos reddiderunt
fœcundos, & propterea non poterant expelli per text.
in leg. quicumque la 2. Cod. de omn. agr. deſer. lib.11.
vbi Nouatius idem in eius ſingularibus adnotationibus.

S V M M A R I V M.

1 *Fructuum nomine quid veniat, & num.3. & in quibus conſiſtant numer.6. & qualiter differant ab obuentionibus num.7.*
2 *Legatum fructus fundi comprehendit vſufructum.*
4 *Prouentus nomen eſt generale.*
5 *Redditus appellatione quæ veniant.*

Appellatione fructuum redditu um, & prouentuum quæ nam veniant ad effectum incurrendi in cenſuram contra occupantes fructus, &c.

R E S O L V T. CXLVII.

1 REſpondeo quod fructus pro eadem reſumuntur à Bart.in leg. fundi Trebatij per illum textum ff. de
vſufruct.leg.& fructus nomine veniunt etiam obuentiones l.vſufructu legato,ff.de vſufr item fœtus animalium,
lac,& pilus, & lana, l.in pecudum, ff. de vſur.Item penſiones prædiorum, l. prædiorum, ff.eo & l.atqui natura §. non tantum in fine ff. de negot. geſt. Item vſusfructus, nam legato fructu fundi videtur legatus vſusfructus l.per ſeruum §. ſi vſusfructus ff.de vſu, & hab.Item
2 vſuræ, leg.vſuræ, ff.de vſur.Item collatio beneficiorum,
quæ dicitur eſſe in bonis, & in fructu menſæ Epiſcopalis, vt notant gloſ. Panorm. & alij in cap. cum olim de
maior.& obed.Item licere obligare, fructus appellatione continetur, leg.ſi fructus rei ff.de reg.iur.& l.fin.ff.
de vſur.

3 Denique fructus nomine veniunt, tàm fructus induſtriales qui producuntur magis opere, & induſtria hominum, quam à natura, & eſt frumentum, hordeum, &
alia quæ ex ſerendo proueniunt tàm fructus naturales,
vt ſunt illi, pro quibus producendis plus natura quam
hominum induſtria operatur, vt ſunt poma, pira, & quæ
ex Sylua ceduntur, l.fructus, ff.eodem titul laté Couar.
lib.1. variar.reſol.c.3. ſub num 6. vbi ait relinquendum
eſſe arbitrio Iudicis, quando magis hominum induſtria,
quam ipſa natura, & è conuerſo fructus proueniant ad
quod allegat Panorm.in c.grauius de reſtit ſpol.& alios,
& tam fructus artificiales, vt ſunt penſiones domorum,
vt infra dicemus, ex Bald. licet idem Bald.in leg.ſi traditio Cod. de act empt. vocet huiuſmodi fructus induſtriales.

4 Sic etiam prouentus eſt nomen generale ad omnes
redditus, & fructus, nam redditus dicti ſunt à verbo redeo, quia quotannis è fundo, vel predio ad nos redeũt,
ſeu veniunt prouentus verò à verbo prouenio, & ſic tàm
reditus, quàm prouentus ſignificant prouenientes fructus, tum naturales, tum induſtriales, tum etiam artificiales, vt ſunt penſiones domorum deductis tamen expenſis, vt per Bald.in cap.cum M.Ferrarienſis num.6.de
conſtit.

Hinc prouentus ex Dyn. in cap. paſtoralis de donat.
aliquando dicuntur ſpiritualium redditus, vt quarta decimarum oblationum, & ſimilium quæ de multis, aut
iuriſdictionem proueniunt, & moderatum auxilium.

5 E contra verò redditus appellatione omnes prouentus continentur, habetur ex Paul. de Eleaz.& Zabar.in
clem.vnica de exceſs.Prælat. Vnde obuentiones ſunt redituum quoque ſpecies l. magis puto §. ſi pupillus ver.
quærere ergo debet ff. de reb.eo. qui ſub tut. & cur. ſeu
Item cenſus annui veniunt redituum appellatione cap.
3.de cenſ.qua propter dantur agricolę cenſiti, ideſt cenſuales qui rei tacitè annuatim præſtandæ obligati ſunt,
vt in toto titul.de agric.& cenſ.lib.11.& iſte cenſus dicitur priuatus ad differentiam cenſus publici, quo alio nomine dicitur tributum, ſeu publica penſio l.ſi accipitur,
C. ſi propter penſ. public.l.1. C.in quibus cauſ.pign.vel.
Hypot.taci.contrah. Demum redditum appellatione latiſſimo ſumpto vocabulo veniunt etiam fundi redditus
afferentes, vt in auth. vt qui oblig.ſe hab.§.licebit autem.
Immò redditus annui inter immobilia computantur, vt
in dicto §. licebit autem, & l. iubenius nulli §.1. C.de
ſacroſanctis Eccleſ.

Quod ſi fructus, & reditus ſtrictè conſiderentur differunt,

6 ſeruiut inter ſe, nam omnes fructus conſiſtunt in reditu, vt in l.Paulus § 1. ff.de vſur.ſed non è contra, quia partus ancillæ eſt in reditu non autem in fructu, etenim ab-
7 ſurdum eſt hominem in fructu eſſe cum fructus rerum natura hominis gratia comparauerit leg.in pecudum §. partus, ff.eod.

7 Idem fructus ſtrictè ſumpti differunt ab obuentionibus, quoniam fructus ex re percipiuntur, vt triticum ex agro, poma,& pira ex arboribus, obuentiones autem propter rem, vt ſunt penſiones domorum, & his ſimilia, vt per Alber. de Roſat.in ſuo dictionario in ver.fructus quandoque.

PRAXIS PROCVRATIONIS, quæ Epiſcopo viſitanti debetur.

SVMMARIVM.

1 *Procuratio debetur Epiſcopo viſitanti, & quid veniat appellatione procurationis. num.2.& 3.*
4 *Munera non recipiuntur à viſitatante.*

Epiſcopo in viſitatione, quæ licitè debeantur à viſitatis.

RESOLVT. CXLVIII.

1 CErtum eſt, & ſeruatur quotidie in praxi, quod procurationem, ſiue alimenta illius dici, quo viſitatur; pro Epiſcopo, & ſuo comitatu viſitati prouidere obligantur, vt ſtatutum eſt in cap.2. de cenſibus in 6.& in Sacr. Concil. Trid.ſeſſ.24. de reformat. cap.3. vbi quod non epulæ ſumptuoſæ, ſed victus frugalis pro temporis neceſſitate, quo viſitatio expeditur, & non amplius dari debet.

2 Adeò quod viſitati ſolum tenentur dare ea omnia, quæ concernunt victum, ſcilicet potum, & eſum, tum autem alia concernentia neceſſaria perſonæ, puta ſi vellet Epiſcopus viſitator potare medicinam, vel aliqua extra ordinarium victum accipere, quia ad illa viſitati minimè tenentur, vt poſt Zerol. in ſua praxi Epiſcopali in verbo viſitatio § 6. dub.1. recenſet, docet Nouarius in opuſculo iuris pontificij noui concluſ. 5. num.2. ſub rubric.de viſitatione pag.281 col.1.

3 Et non ſolum iſte victus debet dari pro perſona viſitantis, & ſuorum familiarium, ac ſeruorum, ſed etiam pro equis, vt dixit Genuen.in praxi Cur. Archiep. Neap. c.19. num.12. vbi etiam quod ſubditi non tenentur miniſtrare Epiſcopo viſitanti equitaturas, & ſic mercedes equorum, ſed ſolum victualia pro equis, niſi tamen viſitator eſſet prælatus à Papa delegatus, quia tunc deberentur mercedes æquorum, & viaticum de loco ad locum, quod etiam poſt doctrinam gloſ.in clem.2.de cenſibus, & poſt Azor. inſtit.moral. lib.3. cap.42. quæſt.8. aduertit Nouarius allegata concluſ.5. num.7. de viſitat. col.2. nec tenentur viſitati ad ferraturas equorum viſitatoris clem.1. de cenſibus, Io: Monach. & Gemin. in cap.2.de cenſibus in 6. Genue. in praxi Archiep.cap.21. num.12.

4 Munera autem qualiacunque, & quomodocunque illa offerantur recipere non poteſt Concil. loco cit. nec quidem commeſſibilia, vt illa ſecum aſportet, Imol. & Anchar. in d.clem.2. de cenſibus, ſed omnia reſtituere tenetur, idem Nouarius loco cit ſub num.8. taliter quod Epiſcopus viſitans nequit fragmenta panis, aut capones integros, qui remanent in menſa pro eius victu ſecum deferre, Genuen. loco cit.num.13. aliàs peccaret mortaliter, & intra menſem tenetur ad reſtitutionem dupli. & ſi non reſtituerit eſt ſuſpenſus cap.1. §. procurationes de cenſibus in 6. Leiua in exam. Epiſcopor. tit. de viſitat.num.64.

SVMMARIVM.

1 *Procuratorio debetur iuxta conſuetudinem loci, & quid ſi deſit conſuetudo loci particularis.num.3.*
2 *Conſuetudinis vis eſt magna.*
4 *Viſitati non tenentur erogare expenſas niſi pro moderato comitatu.*

Quanta eſſe debeat procuratio debita Epiſcopo in viſitatione.

RESOLVT. CXLIX.

1 AD ſciendam quantitatem procurationis debitæ Epiſcopo viſitanti, certum eſt, quod debet ſeruari conſuetudo loci, ita vt alias ſolitum præſtari hodiè,& impoſterum ſolui debet cum ſic videamus in ſolutione decimarum, in quarum ſolutione debemus ſequi conſuetudinem Io: Andr.in c.final.circa fin.de paroch. Rocch. de Curt.in tract. de conſuetudin.num.94. & 260.Balb. in tract.de præſcript.part.5.quæſt.5.vbi dicit communem opinionem, prout idem eſt in ſolutione gabellarum, l. fin.§.diui ff. de public.Bal.in l.3.col.2.C. de Naut. fen Iaſon conſ.10.col.3.vol.1. Bal.in l. ex præſtatione C. de vectig Ruin.conſ.202.in fin. vol.2. ſicque etiam in contractu emptionis, & venditionis, quod debeat attendi conſuetudo probatur in leg.ſi fundus ff.de euiction.Bar.in l.ex ea parte ff de verb.oblig.Caſtrenſ.& alij in l.cunctos populos C.de Summa Trinit. & fid.Catholic. ſicque in venditione gabellarum dixit Bart. in l. cum nulla, C.de paſcuis public.lib.11. Bertacch.de gabell.3.in q.2. part.Ruin. conſ.74. volum.1. quorum om-
2 nium ratio eſt, quia magna eſt authoritas conſuetudinis, ita vt vincat ſtatutum Felin.in c.1. nu.4. de ſponſal.Decius conſ.590.num.8. Menoch.de arbitr.Iudic.gl. 71. nu.4. Tuſc. concluſ.810.num.7.lit.C.quos cum alijs allegat Nouarius forenſ.quæſt.203.nu.2.lib.1.vbi etiam quod conſuetudo derogat iuri poſitiuo ex Grat.deciſ. March.24.num.14.& quæſt.forenſ.85.num.13. eod.lib. 1.fundat conſuetudinem dare iuriſdictionem, imò merum, & miſtum imperium, taliter quod ibidem num. 12. affirmat conſuetudinem in onerarijs loci attendendam eſſe ex text.in cap.cum olim de conſuet. Franc.deciſ.288. num.4. quia conſuetudo eſt optima interpres legum, & dubiorum leg.de interpretatione ff. de legibus cap. cum dilectus de conſuet. eiuſque vis eſt maxima, vt plenè probat Nouarius in pragmaticis Regni collect.151.

Benè verum vbi conſuetudo particularis non vigeret, viſitati non tenerentur ſoluere, niſi ratham victus, qui potuiſſet præparari pro viſitante eiuſq; familia, & ſic illud, quod expendere potuiſſet ad dandum alimenta pro illo tempore quo viſitat, ſeu tenerentur ſoluere, vbi in pecunia viſitati vellent ſoluerem procurationem.

4 Aduertendo quod viſitati non niſi pro moderato comitatu expenſas erogare cogerentur ad tex. in c.cum Apoſtolus, de cenſibus Piaſeg.in praxi Epiſcopali par.2. cap.3.ſub num.64. verſic. & non niſi, taliter quod ſi viſitante aſportarent magnam cateruam non eſſent obligati viſitati procurationem ſoluere habito reſpectu ad omnes illos, niſi tamen illam quoque viſitans haberet in ſuo ſeruitio, puta quia eſſent de familia Epiſcopi, nam tunc omnes, vel alendi eſſent pro illo tempore, vel habito reſpectu ad numerum procuratio ſoluenda eſſet.

Vndè Illuſtriſſimi Paſtores aduertere debent ad non vexan-

vexandas miſeras oues, niſi quatenus ſuppetunt vires viſitatorum, & iuxta onus familiæ, quam viſitantes ſecum ducunt, nec aliter, nec alio modo, quia ſecundum Leiuam in examin. Epiſcoporum lib.4.cap.26.de viſitatione num.59.licet quam familiam debeat portare Epiſcopus in viſitatione non ſit taxatus numerus à Sacro Concilio, ſed relinquitur arbitrio Epiſcopi, tamen dicit ipſe, quod debet eſſe familia pauca, & neceſſaria nè populus grauetur ex eodem Concilio ſeſſ.24. cap.3.

S V M M A R I V M.

3 *Procuratio dari poteſt à viſitatis in pecunia.*

Procuratio an poſſit dari Epiſcopo in pecunia.

R E S O L V T. CL.

3 Liberum eſt etiam viſitatis, ſi velint pecunia redimere procurationem, & viſitator tenetur recipere in ea ſpecie, quæ fuerit oblata cap. felicis de cenſibus in 6.Concil.Trident.ſeſſ.23.cap.3.de reformat.Piaſeg.in praxi Epiſcopali par.2. c.3. de viſitat. quorumuis exemptorum ſub nu.64.in fine pag.129.quem refert, & ſequitur Nouarius in iur.pontificio nouo concluſ.5.num.8.de viſitatione, vbi pariter aduertit, quod in huiuſmodi caſu, etiam eſt obligatus viſitator omne id, quod supereſt de ipſa pecunia, ex Nald.in ſumma in verbo viſitare nu.10. illam adducens rationem, quia ſi de victualibus nihil ſecum deferre poteſt, vt probatum fuit ſupra in antecedēti reſolutione, ergo neque de pecunia, quæ in locum victualium ſubrogata eſſe videtur, & cum ratione quidem, nam in iure eſt diſpoſitum, quod ſubrogatum ſapit naturam illius rei, in cuius locum eſt ſubrogatum, l.eum, qui ita §.iniuriarum ff.ſi quis caut.§.fuerat, vbi Faber, & Iaſ. inſtit.de action.adeò quod fiat ſubrogatio cum omnibus qualitatibus, quæ inhærent rei. in cuius locum eſt facta, & hoc tàm reſpectu rerum, quando vna res eſt ſubrogata in locum alterius, quàm etiam reſpectu perſonarum quoties vna perſona repreſentat, aliam, l. fin. C.de proxim.ſacror.ſcrin. lib.12. Moror. conſ.20. nu.7. & latius Peregr.de fideicommiſſ. art.16. num.30.

S V M M A R I V M.

1 *Procuratio exigi poteſt ab Eccleſijs Ciuitatis, dum viſitantur, contrarium ſeruant antiq. num.2.*

Procuratio an ſit recipienda ab Eccleſijs Ciuitatis, quando viſitantur.

R E S O L V T. CLI.

1 EX cap. venerabili de cenſibus percipitur concluſio acceptata etiam à Canoniſtis, quod procuratio exigi poteſt ab Eccleſijs Ciuitatis, dum viſitatur, quod eſt verum, quamuis Epiſcopus poſſit reddire ad domum propriam, vt dicunt ibidem Abb. Hoſtienſ. & alij ſcribentes, cum non tantum ratione intereſſe, ſed etiam ratione officij, & in ſignum ſubiectionis detur huiuſmodi procuratio, vt notat Leiua in ſuo exam. Epiſcoporum tit. de viſitat. lib.4.cap.16. num.58.

2 Tamen ego in varijs viſitationibus factis in mea Ciuitate Vici Equenſi, nunquam volui accipere talem procurationem à Rectorib. Eccleſiarum ſitarum intus Ciuitatem, imò & prope illam, prout, & ita vidi ſeruatum multis annis à diuerſis Illuſtriſſimis Archiepiſcopis Neapolis, qui pro tempore fuerunt, de qua etiam conſuetudine teſtatur quoque Genuen in praxi eiuſdem Curię, cap.19. vbi dicit quod Neapoli ſeruatur, vt procuratio non recipiatur ab Eccleſijs Ciuitatis, ſed ſuburbiorum diſtantium, quam conſuetudinem ſeruandam eſſe, annuit ex Concilio Tridentino ſeſſ.24.de reformat. c.3. Ibi pro temporis tantùm neceſſitate, & non vltra, & eandem ſententiam, & opinionem poſt ipſum approbauit Piaſeg. in ſua praxi Epiſcopali par.2. cap.3. num.65. vbi voluit, quod dum Epiſcopus viſitat Clerum ſuæ Ciuitatis procuratio illa nulla debeatur, & quod ſic pluries reſpondit Sacra Congregatio Concilij, ſequitur recentiſſimè Nouarius in opuſculo noui iuris pontificij concluſ.5.num.3.qui ſupradictos omnes citatos adhuc allegat, addo Leiuam in examin. Epiſcoporum lib.4. tit.26. de viſitat.num.62. vbi etiam, quod Laici gratis ſunt viſitandi.

S V M M A R I V M.

1 *Procuratio non exigitur ab hoſpitalibus confraternitatibus, vel ex tauritis præter conſuetudinem, & de ratione nu.2. contrarium habetur num.3.*

Procuratio an poſſit exigi ab Hoſpitalibus Confraternitatibus, vel extauritis, quando viſitantur.

R E S O L V T. CLII.

1 VBicumque non obſtaret ſolitum, & conſuetudo dicendum eſt, quod non poſſunt Epiſcopi exigere procurationem in viſitatione, quando viſitant hoſpitalia, Confraternitates, extauritas, & ſimilia, loca pia, ita Lap.de Cauilion.in tract.de hoſpit.num.98. Boniſac. in clem: quia contingit num.94. & ibi etiam Cardinal. & Imol.de Relig.domib. Genuenſ.qui teſtatur de communi Doctorum ſententia in praxi Curiæ Archiepiſc. Neap.cap.17. num.2.Theſaur. Fori Eccleſ. cap.16.nu.4. par.2. Nouarius in opuſculo noui iuris Pontificij concl. 5.num.5.ſub rubr. de viſitat., qui loquuntur in procuratione non debenda à viſitatione Hoſpitalium.

2 Cuius concluſionis ratio eſt, quia talia bona huiuſmodi locorum ſunt inſtituta, vt deſeruiant pro ſubſtentatione pauperum tantum, & ideò aliud onus agnoſcere non debent.

3 Verum totum contrarium, & verius tenet Leiua in examin. Epiſcopor.tit. de viſitat.lib.4.cap.26. nu.61. vbi affirmat omnes, qui viſitantur eſſe obligatos ad procurationem, & in ſpecie loquitur de Hoſpitalibus Societatibus ijs Confraternitatibus, & Oratorijs.

S V M M A R I V M.

1 *Procuratio non exigitur ab Eccleſia paupere, nec à clericis pauperibus num.2. datur cautela num.5.*
3 *Paupertas excuſat à multis oneribus.*
4 *Paupertas excuſat à periurio.*

Procuratio an poſſit exigi ab Eccleſia paupere vbi viſitatur.

R E S O L V T. CLIII.

1 DIcendum eſt non poſſe procurationem hanc debitam Epiſcopo viſitanti accipi ab Eccleſia paupere, Theſaur. fori Eccleſ.cap.16.num.4. part.2. Faber.deciſ.15. C. de Epiſcop. & Cleric. Nouarius in opuſculo iuris pontificij concluſ.5.num.5. ſub rubrica de viſitat.,
2 vbi etiam, quod nec à pauperibus Clericis eſt exigenda, ex cap. cum inſtantia, & ibi gloſ. de cenſibus, Surd. de alim. quæſt.22.num.6.tit.4. vbi quod Epiſcopus de proprio expendere tenetur, Tiraquell.de nobilit.c. 9 nu.43.
3 videmus enim paupertatem à multis oneribus excuſare, & eſſe maximopere fauorabilem, vt latè demonſtrat, & probat Benincaſ. in tract. de paupertat. quæſt.4. per totam, Viui. deciſ.222. vbi quod ideò paupertas priuilegijs piæ cauſæ gaudet, & fruitur quibuſcumque priuilegijs,

Digitized by Google

gijs, & immunitatibus quibus cauſæ piæ vtuntur, & ſic paupertas prodeſt l. ſi quis ad delinandum, §. ſin autem, C. de Epiſcop. & Cleric. l. illicitas, §. fin. ff. de offic. præſid.

4 Inde paupertas excuſat à periurio, & ſic in caſibus in quibus pauperes non obſeruant iuramentum, excuſantur Innocent. in cap. 1. num. 8. de offic. deleg. Bal. in cap. querelam num. 4. extra de iur. iurand Rota in antiq. deciſ. 2. de Arbitr. Nec non paupertas ipſa excuſat etiam à proteſtatione, Bal. in cap. 3. de reſcript. Felin. in cap. ſi qui teſtium ſub num. 10. de teſtibus, excuſatque iidem paupertas ipſa emphyteutam, nè perdat emphyteuſim, Bald. in cap. querelam de iur. iurand. Cioſt. conſ. 31. nu. 4. vol. 1. Et paupertas excuſat etiam à deſertione appellationis, i. e. appellanti pauperi currant fatalia, Bald. in l. acceptam 23. quæſt. C. de vſur. & in l. 2. §. ſi quis. ff. ſi quis caut. Matheſil. ſing. fin. Marſil. in l. 1. §. præterea num. 86. ff. de quæſt. Cocta in memoral. in verbo paupertas, latè Gratian. deciſ. Marchiæ 34. prout etiam excuſat paupertas, vt excommunicatus abſolui poſſit etiam non facta ſatisfactione ob paupertatem, vt in clement. 1. §. verum, & ibi Card. & in clem. 2. §. 1. vbi etiam gloſ. de hæretic. & eſt tex. in cap. à nobis de ſent. excom.

Et Eccleſia pauper non ſoluit melioramenta facta in emphiteuſi ad eam reuerſa ob lineam finitam, de quo latius in Genuenſ. in practicabil Eccleſ. quæſt. 69. & paupertas excuſat à ſolutione collectarum, vt plenè apud Nouarium in ſuo ſollemni tract. de priuileg. miſerabilium perſonarum priuileg.

5 Hæc licet ſint vera, æquius tamen eſt in ſimilibus caſibus, quando Eccleſiæ viſitatæ ſunt pauperes quod coniungantur cum alijs, quæ vnam procurationem componant, itaut ſingulæ illam non ſoluant, ſed coniunctim cap. procurationes, de cenſibus.

SVMMARIVM.

1 *Procuratio data à viſitatis in pecunia vno anno non obligat ad annum ſequentem, & de ratione num. 2.*

An ſi vno anno viſitati dederint procurationem in pecunia, poſſint anno ſequenti cogi ad idem, an ad eorum libitum ſtet variare.

RESOLVT. CLIV.

1 ELeganter notandum eſt quod ſi viſitati elegerint vno anno procurationem præſtare in pecunia non poſſent anno ſequenti cogi ad idem, ſed variare ad eorum libitum valent Io. Andr. in cap. Felicis de cenſibus in 6. Soccin. de viſitat. ſolu. 11. q. 6. Genuenſ. in praxi Archiepiſc. Neap. cap. 21. num. 7. quem refert, & ſequitur Nouarius in ſuo opuſculo iuris Pontificij concl. 5. nu. 9. de viſitat.

2 Cuius opinionis ratio eſt, quia iſta ſunt merè facultatis, & communis eſt concluſio in materia præſcriptionis, vt ea quæ ſunt facultatis præſcribi non poſſint l. viam publicam ff. de via public. vbi Bar. cap. poſſeſſiones 16. quæſt. 1. Abb. in cap. quoniam frequenter §. in alijs, vt lit. non conteſt. Afflict. deciſ. 134. Gramm. conſil. ciuil. 142. vndè ſi quis conſueuit hoſpitari, vel dare par caponum multo tempore, non per hoc contra eum aliqua præſcriptio ſuper prædictis inducitur, Innocent. in cap. cum Eccleſia colum. 2. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Abb. in c. quo ad tranſlationem col. 1. in fin. de offic. ordin. Fel. in cap. cum M. colum. 3. de conſtitut., quod eſt verum etiam in præſcriptione immemorabili Bertrand. conſ. 3. colum. 1. vol. 2. & conſ. 200. vol. 3. Pariſ. conſ. 27. num. 56. volum. 1. Cravet. de antiquit. tempor. in quarta parte num. 214.

SVMMARIVM.

1 *Procuratio an præſcribatur de iure communi, & quid ſtante S. C. T.*

Procuratio an hodie præſcribi poſſit ſtante Concilio Tridentino.

RESOLVT. CLV.

CErtum eſt quod de iure communi procuratio præſcribi non poteſt, vt probatur in cap. cum ex officij, de præſcript.

Tamen aduertendum eſt, & notatu eſt dignum, quod hodie ex noua diſpoſitione Sacri Concilij Tridentini ſeſſ. 24. cap. 3. de reformat. vtique præſcribitur, nec peti poteſt vbi illam non dandi viget conſuetudo propter illa verba Concilij ibi.

In illis vero locis, ſeu prouincijs, vbi conſuetudo eſt, vt nec victualia, nec pecunia, nec quicquam aliud à viſitatoribus accipiatur, ſed omnia gratis fiant ibi id obſeruetur.

Et iuxta hanc opinionem notarunt Piaſeg. in praxi Epiſcopali, par. 2. cap. 3. nu. 65. Gratian. diſcept. forenſ. 57. num. 29. quos refert, & ſequitur recentiſſimè Nouarius in opuſculo noui iuris Pontificijs concl. 5. nu. 4. de viſitat.

Quare cum aliquando eſſem conſultus à varijs Illuſtriſſimis Prælatis, ſemper fui in iſta opinione, dum forma diſpoſitionis cit. tex. de iure communi videatur correcta per Concilium Tridentinum loco citato, vt annuunt Præfati Doctores ſupra allegati.

SVMMARIVM.

1 *Procuratio non debetur Epiſcopo ambulanti per ſuum Epiſcopatum ratione criſmandi.*

Procuratio an debeatur Epiſcopo ambulanti per ſuum Epiſcopatum ratione criſmandi.

RESOLVT. CLVI.

1 QVidam Epiſcopus dum per ſuam Diœceſim iter faceret occaſione criſmandi prætendebat expēſas, & quia multi erant renitentes hoc onus agnoſcere, fui conſultus quidnam ſentirem, & pro parte negatiua conſului, quia certum eſt, quod vbi Epiſcopus ambulat per ſuum Epiſcopatum hac occaſione criſmandi expenſas accipere nequeunt, neque laici, neque clerici ad illas tenentur, quia eſt proprium officium Epiſcopi confirmare, & illud tenetur facere ſuis expenſis Doct. ſuper Concil. Trident. ſeſſ. 24 cap. 3. de reformat. Leiua in examin. Epiſcoporum lib. 4. tit. 26. de viſitatione nu. 63. Sumus enim in odioſis, & onerosis, nec debent extendi de vno caſu ad alium, vt in cap. odia de regul. iur. in 6. cap. ſtatutum de elect. vbi dicitur quod ſtatutum de his qui ad parochialium regimen aſſumuntur promouendis ad Sacerdotium intra annum alioquin ipſis Eccleſijs ſint priuati, ad Collegiatas extendi non debet, quia cum ſit odioſum reſtringi potius, quam ampliari debet, prout ita ad id hunc textum adducit Nouarius in ſua praxi elect. & variar. Fori quæſt. 5. num. 5. ſect. 2. in antiqua impreſſione Neapolitana.

SVMMARIVM.

1 *Procuratio debetur Capitulo Sede vacante viſitanti.*
2 *Viſitatio eſt actus iuriſdictionis.*

Capitulum Sede vacante an poſſit exigere procurationes debitas ratione viſitationis.

RESOLVT. CLVII.

1 NOn eſt dubitādum huiuſmodi procurationem deberi Capitulo Sede vacante viſitanti, quia, vt inquit gloſ. in clem. 1. §. propter quod, in verbo capituli de elect. cum de iuri commune Epiſcopus poſſit viſitare,

Digitized by Google

ſe,& procurationes ſuſcipere tot. tit.de offic. ordin.viſitatio autem ſit actus iuriſdictionis, in qua ſuccedit Capitulum ſede vacante, cap. his, qui de maiorit. & obed. cap. cum olim eod. titul. ſequitur quod eo caſu capitulum viſitationis munus exercere poſſit, & procurationes, quæ in eius conſequentiam veniunt, recipere, idem tenent Archidiacon. in cap. ſi Epiſcopus, num.2.de ſupplen. neglig. prælat. lib.6. Collect. in d.cap. cum olim, num.3. de maiorit. & obed. vbi Bald. num.1. Abb.num. 2. verſic. ſed indiſtinctè tenerem, Bellamer. num.3. Felin.num.3.verſ.& limita Cardin. in d.clem.1. num.17.in 9.quæſt.in fine de hæret. Vital. ibid.num.178. Gemin.in cap.1. num.4.& 5.de maior.& obed.in 6.& Franc. nu. 5. qui refert Imol. dicere hanc opinionem veriorem eſſe Prop.ad Monach in cap.Eccleſiæ,nu.1. de ſupplend. neglig.prælat.in 6.Federic.de ſen.conſ.16. nu.2. verſ. item poteſt Capitulum,Marc.Coc.in tract.de viſit.nu.4. verſ. vndecimo quæro, Franc. Pauin. de offic. & poteſt. cap. ſede vacan. quæſt.7.r. quæſt. princ. Rebuff. in praxi beneſ.tit.de deuolut.num.65. verſ.poterit quoque. Et hanc etiam opinionem tenuit Rota in vna Burgen. iuris viſitandi 1. Iunij 1598. coram Orano, vbi agebatur de viſitando Monaſterio Monialium non exempto à iuriſdictione Epiſcopi, & fuit dictum Capitulum ſede vacante illud viſitare poſſe, licet ſecus ſit quando ageretur de quinto dubitatur, & Felin. num.3. ad fin. de maior. & obed.Socin.in c. qualiter,& quando, il ſecondo,nu.185. & 191. ad fin. de accuſa.Pauin. vbi ſupra num.7.& 8.

Immo poteſtatem viſitandi Sede vacante nedum Capitulum habet reſpectu generalis viſitationis, quando viſitatur Ciuitas, vel Diœceſis, ſed etiam reſpectu particularis,quæ poteſt inſtitui contra certas perſonas ſubortas præcedenti diffamatione, Boniſac.in d.clement.1. num.177. & ſeqq. de hæret.

Et prædicta locum habent, etiam quando datur quaſi Sedis Epiſcopalis vacatio, vt puta Epiſcopo ab hoſtibus, vel Paganis capto, vt fuit dictum in eadem Burgen.10.Martij 1597. coram Orano per tex.in cap.ſi Epiſcopus de ſupplend. neglig. Prælatorum.

S V M M A R I V M.

1 *Procuratio duplex num debeatur vbi eadem die plures viſitantur Parochiæ.*

Procuratio duplex, an debeatur vbi eadem die plures viſitantur Parochiæ.

R E S O L V T. CLVIII.

EXemplum quæſtionis ſupradictæ pone, quod Epiſcopus viſitaret vnam Parrochiam vbi ſibi contingeret, procuratio vna, & ſi duas vna die, an duæ procurationes, reſpondetur, quod vna tantum, quia tam iura antiqua, quàm nouiſſima victui neceſſaria viſitantibus ſolum conſuluerunt, quia id ſolum erat neceſſarium, fundatum in iure diuino non alligabis os boui triturantis, & illud Apoſt. primo Corinthi.9. relatum in cap. ſi Epiſcopus de offic. Ordin lib.6. ab eo metuntur temporalia, per quem ſpiritualia ſeminantur, cap. cum ad quorundam de exceſſ.prælat.Sylu.loc.cit. §.5. facit. cap. procurationes, vbi habetur ne numerus procurationum excedat numerum dierum, & cap. cum venerabilibus decens, vbi habetur, quòd viſitationi eſt annexa procuratio; & ſi ſecus viſitatores facerent malitioſè procaſtinando ad lucrandas procurationes, vel à duabus Parrochijs vnica die viſitatis duas tenentur ad reſtitutionem, Denique haberent vltorem pro dicta ſuperius ad 4. & per ea, quæ dicit Nau. à ſimili de medico, & aduocato cap.25. num.64. & 30. & gloſ.in clem.2. in verſ. vna die de cenſ. & cap. felicis eo.tit. lib.6. circa finem, benè verum eſt, quod ipſi viſitati poſſunt diuidere expenſas faciendas, & ſoluendas, viſitatoribus inter ſe.

Et in terminis proprijs, q̃ vbi Epiſcopus vna eademque die plures viſitat Parrochias vnam tantum procurationem habere debeat, & non plures, notat in ſpecie Nouarius in opuſculo noui iuris pontificij concl.5.nu.6. ſub rubric. de viſitat. & ita ſolet practicari à bonæ conſcientiæ viris, & vidi pluries ſeruatum à bonæ memoriæ Eminentiſſimis Dominis Cardinalibus Aquauiua, & Carafa Archiepiſcopis Neapolitanis, tempore, quo in mea iuuentute apud ipſos Iudicis officio fungerer exiſtens Canonicus eiuſdem Cathedralis Eccleſiæ.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopi ſolent viſitari facere per Vicarios, & alias dignitates.*

2 *Procuratio debetur Epiſcopo viſitanti tantum perſonaliter.*

Procuratio an debeatur Epiſcopo vbi viſitat per interpoſitam perſonam.

R E S O L V T. CLIX.

1 SOlent quandoque Epiſcopi locorum Ordinarij viſitari facere Diœceſim per eorum Vicarios Archidiaconos, vel alias dignitates, quare poſſet dubitari, ſi Epiſcopo competat in tali caſu procuratio, & quidem
2 ego in collect. deciſ. part.3. collect.592. verſic. limita nunc, fui in opinione negatiua, quia procuratio debetur Epiſcopo viſitanti perſonaliter, vt cautum eſt in cap. procurationes de cenſibus, quam meam opinionem in ſpecie ſequitur Nouarius in opuſculo noui iuris pontificij concluſ.4. ſub num.1. ſub rubric. de viſitat. vbi etiã ad id allegat Nald.in ſumma in verbo viſitare nu.4.

Licet Zerola in praxi Epiſcopali in verbo viſitatio dub.defendat, vt quando Epiſcopus viſitat per alium tenentur viſitati ad ſingula ipſis viſitatoribus, ac ſi Epiſcopus, viſitaret, taliter quod dicendum eſt veram eſſe opinionem illam, quod Epiſcopus vbi non viſitat perſonaliter nequit accipere procurationem, ſed non per hoc negari poteſt, quin debeatur illis, qui nomine Epiſcopi viſitant, prout ita ſtatutum eſt in cap. ſi Epiſcopus de officio Ordinarij, cuius verba propriè, prout ibi ſtant, hic tranſcribere volui, & ſunt, quæ ſequuntur. *Si Epiſcopus ſuam Diœceſim vbi ei à iure permittitur, faciat per alium viſitari, licet ille ipſe habeat in alijs neceſſarijs prouidere, ij tamen, qui viſitantur miniſtrare tenentur expenſas victualium viſitanti, cum ſecundum Apoſtolum ſit magnum, ſi ab eo metantur temporalia, per quem ſpiritualia ſeminantur. idem tamen Epiſcopus cum perſonaliter non viſitat, nihil prorſus ab ijs, qui per illum, quem deputat, fuerint viſitati exigere poterit, aut debebit.*

PRAXIS LOCORVM piorum ſub Regum immediata protectione exiſtentium.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopi viſitare tenentur non ſolum ſingulas Eccleſias, ſed & cætera loca diœceſana.*

2 *Loca pia ſubiecta immediatæ protectioni Regiæ ſine eorum licentia viſitari nequeunt.*

3 *In dubio Eccleſiæ, & loca pia præſumuntur ſubiecta Epiſcopo Diœceſis.*

Loca

Digitized by Google

Loca pia, quæ ſub Regum immediata protectione ſunt, an poſſint viſitari ab Epiſcopo.

RESOLVT. CLX.

QVamuis quolibet anno, vel ſi Diœceſis tàm ampla ſit, vt anni ſpatio comodè circui nequeat ſaltem ſingulis duobus annis eorum gregem per ſemetipſos, niſi fuerint impediti viſitare debeant Epiſcopi, vt diſponitur per Sacrum Concilium Tridentinum ſeſſ.24. de re-
1 format. cap.3. & vna ſimul tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati viſitare tenentur non ſolum ſingulas Eccleſias, & Monaſteria, ſed etiam, & alia loca ſacra, quæ in ſua Diœceſi repetiuntur, vt idem Sacr. Concil. Trident. mandat c.8. de reformat. ſeſſ.7.

Tamen vigore eiuſdem Conciliaris diſpoſitionis ſeſſ. 22. de reformat. cap.8. non poſſunt ab Epiſcopo viſitari
2 loca pia, quæ ſub Regum immediata protectione ſunt ſine eorum licentia, prout, & recenter quoque meminit vltra alios antiquiores Nouarius in ſuo opuſculo noui iuris pontificij concluſ.4. num.2. ſub rubrica de viſitatione, & vidẽdus eſt Bouadill. in ſua politica lib.2.c.18. nu.218. num ſeq. qui loquitur de hoſpitali Regio, quod eſt de iure patronatus Regio, vt non poſſit viſitari per Prælatum ſine licentia Regis.

Vndè licet Epiſcopus de iure communi habeat intentionem fundatam, quod valeat viſitare omnes Eccle-
5 ſias ſibi ſubiectas, cap.1. §.hanc autem de cenſibus in 6. & ſubiectæ præſumantur quæcunque exiſtentes in ipſa Diœceſi, Rot. deciſ.286. num.2. part.1. diuerſ. Mariſcott. var. reſolut. lib.2. cap.15. Tamen id ceſſat, vbi tales Eccleſiæ eſſent ſub Regum immediata protectione.

SVMMARIVM.

1 *Ad loci Ordinarium pertinet cognoſcere an loca pia ſint exempta.*

Locus pius an ſint ſub protectione Regis, num cognoſci debeat per Epiſcopum.

RESOLVT. CLXI.

IN facti contingentia fui requiſitus, quid ſentirem, ſi vbi Epiſcopus intendit viſitare locum pium, & excipitur illum eſſe ſub protectione regia, & conſequenter eſſe exemptum à viſitatione, ſi id debeat cognoſci per Epiſcopum.

Et fui in opinione affirmatiua ſpectare ſcilicet ad loci Ordinarium id cognoſcere, prout & ita determina-
1 uit Sacra Congregatio Illuſtriſſimorum Cardinalium Concilij Interpretum per hæc verba.

Congregatio cenſuit ſi Epiſcopo hoſpitale aliquod viſitare volenti opponatur exceptio, quod ſub immediata Regum protectione exiſtat vtique ad ipſummet Epiſcopum talis exceptionis cognitionem, & diffinitionem pertinere.

Et iuxta hanc eandem opinionem ſcripſerunt quoq; Matta in tract. de juriſd. par.2. cap.18. num.8. qui de eadem declaratione Sacræ Congregationis meminit, & Coſta conſ.4. num.3.

SVMMARIM.

1 *Hoſpitalia eatenus dicuntur exempta, quatenus expreſſè ſint ſub protectione Regia.*
2 *Excluſio inducta à ſtatuto non procedit niſi in caſu, & perſona expreſſa.*
3 *Extenſio non conceditur in correctorijs.*

An omnia Hoſpitalia, quæ ſunt in Ditionibus, & Regnis Regum ſint exempta à viſitatione.

RESOLVT. CLXII.

SAcra Congregatio Eminentiſſimorum Concilij Interpretum declarauit, quod exceptione hoſpitalium, quæ ſub Regum protectione immediatè ſunt, vt ſine eorum licentia non poſſint ab Epiſcopis viſitari, nõ
1 comprehendantur omnia hoſpitalia, quæ ſunt in eorum ditionibus, & Regnis ſed illa tantum quæ expreſsè repetiuntur ſub Regum protectione.

Cuius declarationis ratio euidentiſſima eſſe videtur, nam Concilium ſeſs.22. de reformat. cap.8. loquitur prçcisè de illis hoſpitalibus, quæ ſub Regum immediatè protectione exiſtunt, vndè non debet extendi ad alia, & de caſu ad caſum, quia quod Concilium non dixit, nec nos dicere debemus maximè quia Concilium in hoc eſt correctorium iuris communis, & ideò ſtrictè intelligendum, Nouarius forenſ. q.7. nu.18. lib.1. vbi etiam quod caſus omiſſus à Concilio pro omiſſio debet habe-
2 ri probans quod excluſio inducta à ſtatuto non procedit niſi in caſu, & perſona expreſſa ex Magon. in deciſ.
3 Florent 147. num. 9. Et extenſio non conceditur in correctorijs l. præcipimus C. de appellat. l. ſi vero §. de viro ff ſolut. matrim. Tiraq. de leg. connubial. gloſ.1. num.22. & de reuocand. donat. in verbo libertis num.73. vbi ampliat, etiam quod diſpoſitio correctoria æquitati valdè innitatur, cum omnis receſſus à iure communi odioſus reputetur, Iaſ. in leg. qui exceptionem poſt num.1. ff. de condit. indeb. Crauet. de antiq. tempor. par.4. in princip. num.42. latè Tiraq. de retrac. in prçfat. num.62. vbi ampliat etiam quod diſpoſitio fuerit facta in fauorem alterius Menoch. de recuper. poſſeſs. remed. num.42.

SVMMARIVM.

1 *Conſortes litis gaudent eodem beneficio electionis fori, & quare?*
2 *Magis dignum trahit ad ſe minus dignum.*
3 *Quod quid ex ſua perſona non habet, per alium impetrat.*
4 *Socius Doctoris gaudet priuilegio Doctoris.*
5 *Officium quod alteri vnitur, emittit priſtinum nomen.*

Hoſpitalia quæ non erant ſub protectione Regia an ſtante vnione, & reductione in vnum cum hoſpitalibus exiſtentibus ſub protectione Regis viſitari poſſint.

RESOLVT. CLXIII.

VBicumque ſuccedit caſus; quod hoſpitale, quod non eſt ſub protectione Regis veniatur alteri, quod ſub Regia protectione ſtat tunc viſitari non poteſt, quia exemptio quæ erat illi hoſpitali ſub Regia protectione exiſtenti, communicatur etiam hoſpitali non priuilegiato, cum connexorum idem ſit iudicium cap. tranſlato de conſtitut. cap. præterea, & ibi gloſ. de offic. deleg. pleniſſimè Nouarius in ſua praxi elect. for. q.1. ſect.3. in vltima impreſſione Neapolitana, vbi per plura media concludit, conſortes litis cum habentibus beneficium electionis fori gaudere eodem priuilegio eligendi forum, nam connexa dicuntur indiuidua, Surd. deciſ.199. num.13. & connexa reputantur vnum Scacc. de appel. q.17. limit.21. ſub num.25.

Et quis conſequitur priuilegium ex perſona ſocij, quæ ex ſua perſona conſequi non poſſet Monter. dec.14. nu. 84. ſequitur Nouarius forenſ. q.155. lib.1. vbi latius fundat quod ſententia lata contra minorẽ indefenſum ſicuti contra eum tamquam nulla exequi non poteſt; ita

nec

nec etiam aduerſus eiuſdem correos, & conſocios.

Item quia in tali vnione priuilegia data vni competunt alteri, quamuis ſint contraria fauorabiliora, & meliora conſeruabuntur, vt poſt alios notarunt Garcia de benefic. part. 12. cap. 10. titul. de vnione num. 10. Marescot. var. reſolut. lib. 2. cap. 15. num. 4. qui loquitur in viſitatione in Eccleſia vnita alteri, quod gaudeat exemptione Eccleſiæ cui vnitur.

Et facit nam hoſpitale ſub Regis protectione, dicitur magis dignum, cum priuilegiatum ſit, magis enim dignum trahit ad ſe minus 10. Nicol. in addit. ad Rocc. de Curt. de iur. patronat. lib. 2. num. 208. Iul. Cæſ. Mad. tract. de Sacr. Ordin. cap. 18. num. 36. vbi motus dicta ratione

2 aſſerit, quod ſi laicus habeat ius patronatus, cum Eccleſia dicitur mixtum, & priuilegium Eccleſiæ tranſit in laicum, qui cum infra quatrimeſtre beneficiatum præſentare teneatur ſine caſu ratione, communioris potuit præſentare cum compatrono Clerico intra ſemeſtre, allegat. Theſaur. de collat. benefic. cap. 18. num 46. cum ſeq. Nouar. in tract. de elect. fori dicta quæſt. 1. vbi alios adducit huius opinionis.

Tantò fortius nam vnio Hoſpitalium indiuidua eſt, & ex illius vnione Hoſpitale erectum, & ſic curam poſſit prælatum viſitare Hoſpitalia olim ſibi ſubdita, & relinquere quæ ſunt ſub Regis protectiones, quia & vnica, & taliter, quæ indiuidua ſunt, & non apparent alia ſubdita diſtincta ab exemptis, vnde ſuccedit vera concluſio, quod ex conſortibus, & ſocijs, etiam non priuilegiato, alterum priuilegium prodeſt, dum cauſa eorum diuidi, & ſeparari non poteſt, l. ſi communem in princ. ff. quemadmodum ſeruit. amit. l. vna eſt via, ff. de ſeru. ruſticor. prædior. ibi ſi is qui duos, ff. de liber. legat. l. 4. §. ſi fundus ff. ſi ſeru. vindice l. præcipimus in fin. C. de appellat. l. 1. & 2. C. ſi vnus ex pluribus appellauerit, ſæpè

3 enim, quod quis ex ſua perſona non habet per alium impetrat l. 3. ff. quæ res pignor. dat. obligat. non poſs. Item laicus pro indiuiduis gaudet beneficio Clerici cap. per tuas, & cap. ad audientiam, §. fin. de præſcript. Gail. obſeruat. 20. num. 2. & de pac. public. lib. 1. cap 6. num. 17. & res temporales iunctæ Eccleſiaſticis cenſentur Eccleſiaſtic, vt reperit Crauet. conſil. 279. colum. penult. Dec. in l. rogaſti, § ſi tibi num. 6. ff. ſi cert. peta. item ſocium Doctorum gaudere priuilegio Doctorũ, notant Amon. ſing. 83. Bombin. dubit. 8. poſt eius conſilia, & ante eum Bal.

4 in additione ad primam conſtitutionem, ff. veter. §. hæc autem noſtra Aghat. in tract. de priuileg. lib. 2. cap. 4. nu. 86. qui latiſſimè per plures numeros infert, quando priuilegia conceſſa vni ad alios extendantur, & quando Ciuitati extendatur ad Caſtra, & villarum n. 115. & ſeq.

5 Et confert etiam quod dixit Bar. in l. ſi quando in fine C. de appell. quod quando vnum officium vnitur alteri, aliud quod vnitur extinguitur, & ammittit nomen prioris, Rota in antiquis deciſ. 11. de rebus Eccleſ. non alien. Veral. in deciſ in verbo vnio par. 3. Faber deciſ. 74. de ſacroſanct. Eccleſ. adeò, quod ſi appelletur, qui retinet illa duo officia debet appellari ad digniorem. Nouarius forenſ. quæſt. 11. num, 9. part. 1., qui alia adducit, quæ poſſent huc adaptari pro corroboratione.

S V M M A R I V M.

1 *Licentia Regis requiritur, vt viſitari poſſint Hoſpitalia ſub eius protectione.*

2 *Rex generaliter concedendo non dicitur concedere ea quæ ſunt ſibi reſeruata.*

3 *Viſitatio Diœceſis eſt reſeruata ſoli Epiſcopo.*

4 *Abſolutio reſeruata Papæ, non cenſetur conceſſa ſub generali conceſſione.*

Licentia Regis qualiter eſſe debeat adhoc vt Hoſpitalia ſub protectione Regia exiſtentia poſſint viſitari per Epiſcopum.

RESOLVT. CLXIV.

CErtum eſt, quod de licentia Regis hoſpitalia, quæ ſunt ſub protectione Regia poſſunt viſitari, ſed eſt aduertendum huiuſmodi licentiam debere eſſe ſpecialem ad hunc effectum, vt in proprijs terminis loquẽdo dicit Valaſc. deciſ. Luſit. 105. num. 62. vbi meritò voluit, quod vbi Epiſcopus eſt electus à Rege non per hoc per talem electionem videtur conceſſa licentia viſitandi hoſpitale erectum ſub protectione Regia, quia requiritur licentia ſpecialis, taliter quod in generali mandato, & conceſſione illa non cenſetur data, & in gene-

1 rali conceſſione non venit iſta licentia, quæ ſpecialitatem requirit, quæ cum Principi ſunt reſeruata inſignum ſupremæ poteſtatis, non veniunt in generali conceſſione niſi ſpecialiter exprimantur Pariſ. conſil. 10. num. 1. lib. 4. Roland. conſil. 76. num. 10. lib. 3. Petr. de poteſtate Princip. c. 22. nu. 36. dicit, quod ſi in conceſſione Regni, vel à Principe ſupremo emanata ſit dictum cum tranſlatione omnis imperij, & poteſtatis cum omni iure quod habet concedat, nullo reſeruato, ad huc non veniunt reſeruata Principi, ſed ſolum ea, quæ poſſunt conuenire communiter cuilibet inferiori in re ſua, & ſic illo verbo debent intelligi de iure quod habet in re conceſſa, tanquam Dominus eius, non autem tanquam Rex, aut Princeps, alleg. Riminald. conſ. 1. num. 10. vol. 6 im-

2 mò in dubio Princeps generaliter concedendo non videtur conceſſiſſe ſibi reſeruata inſignum ſupremæ poteſtatis, Matienſ conſil. 6. num. 9. gloſ. in cap. cum venerabilis, de conſuet. in verbo cauſa conuentionis exemplificatur in Epiſcopo, qui eximat aliquam Eccleſiam quibuſcumque generalibus verbis, non intelligitur exemptam voluiſſe à viſitatione, & alijs ſibi reſeruatis, item nec Vicarius Epiſcopi cui ſit attributa generalis poteſtas faciendi omnia, quæ poteſt ipſemet Epiſcopus poteſt Diœceſim viſitare abſque ſpeciali mandato, quoniam viſitatio Diœceſis eſt reſeruata ſoli Epiſco-

3 po, & ea quæ ſunt de reſeruatis, non veniunt in generali mandato, & cõceſsione, Iacob. 5. Brocc. de Vicar. Epiſc. q. 120. num. 2. 3. & 4. lib. 2. ſubdit num. 5. quod in generali mandato Epiſcopi non veniunt eà quæ veriſimiliter non erat conceſſurus, Exemplũ etiam ponunt Doct. in Principe, qui tribuens alicui generaliter omnimodã, eius poteſtatem, non intelligitur tribuiſſe, nec à ſe abdicaſſe appellationem, appellatio enim eſt de reſeruatis Principi, Bal. in auth. quas actiones, verſ. ex his apparet, C. de ſacroſanct. Eccleſ. talia enim reſeruata Principi nõ veniunt in generali conceſſione niſi ſpecialiter exprimantur, ita concludit Nact. conſ. 508. num. 24. lib. 3. vbi reprobat Iaſon tenentem contrarium in conſ. 161. lib. 2. per illam dictionem omnimodam idem & in Papa, puta ſi dat poteſtatem alicui Legato de latere conferendi beneficia qualitercumque vacantia non poterit conferre beneficia reſeruata ipſi Summo Pontifici, Roland. conſil. 75.

4 num. 23. lib. 3. idem in abſolutione reſeruata ipſi Papæ non cenſetur conceſſa ſub generali diſpenſatione abſolutionis, ſed requiritur quoad ſpecialiter demandatur quæ autem ſunt reſeruata non tranſeunt ſine ſpeciali priuilegio, Abb. in cap. prudentiam, §. 6. num. 4. de offic. & poteſt. Iudic. deleg.

S V M M A R I V M.

1 *Viſitare loca pia Regia non poſſunt Epiſcopi.*

2 *Epiſcopus non viſitat Cappellas exemptas.*

3 *Viſitatio exemptorum circa reſpicientia diuinum cultum datur.*

Loca

Loca pia exiſtentia ſub protectione Regum an poſſint viſitari ab Epiſcopo quo ad decentiam diuini cultus.

RESOLVT. CLXV.

1 QVamuis propriè, & formaliter viſitare loca exiſtentia ſub protectione Regia non valeant Epiſcopi ſic mandante Concilio Tridentino, tamen benè poſſunt illa viſitare circa concernentia diuinum cultum, & eiuſdem loci ornamenta, vt tenet Pereira Hiſpanus in ſuo tract. de manu Regia cap. 17. num. 12. par. 2. cuius hæc ſunt verba.

In his confraternitatibus de Regum protectione poſſunt prælati decentiam Diuini cultus, & ornamentorum ex regul. cap. 1. in fine de cuſtod. Euchar. & per totum titulum de Reliqu. & vener. Sanct. vnde Abb. in c. vult
2 de cenſibus, & plures quos citat Pariſ. conſil. 34. inquiunt, quod licet Epiſcopus non viſitet cappellas particulares, & exemptas, tamen poteſt inquirere condecenter vbi ſacra miniſtrentur. Nec obſtat Concil. Trident. ſeſſ. 22. capit. 8. quia procedit circa opera quæ in illis locis exercentur, & circa petendas rationes eorum ibi expenduntur non autem de viſitatione circa cultum Diuinum quæ ad Epiſcopum neceſſariò, & priuatè ſpectat, quia res ſpiritualis eſt, & Eccleſiaſtica, & debet intelligi, vt ordinarij non viſitentur in his quæ ſub protectionis Regum comprehenduntur non verò de Diuinis, in quibus Reges iuriſdictionem non habent.

3 Pro qua opinione facit, nam Epiſcopus poteſt viſitare etiam exemptos circa ea, quæ reſpiciunt Diuinum cultum, vt percipitur à Nouario concluſ. 3. num. 6. & concluſ. 5. num. 4. de viſitat.

SVMMARIVM.

1 *Exemptio eſt allegand., & probanda.*

2 *Fori priuilegium habens an teneantur comparere, & vide num. 3. vbi diſtinguitur.*

Loca pia quæ ſunt ſub protectione Regia, ſi Epiſcopus illa viſitare prætenderet an debeant comparere, illorumque exemptionem probare.

RESOLVT. CLXVI.

1 VBicumque Epiſcopus intenderet viſitare loca pia, quæ fortaſſe ſunt ſub protectione Regia debent comparere, & allegare eorum exemptionem, iuxta l. ſi quis, ff. de iudic. & l. ſi quis in ius vocat. non iuet. in quibus locis habetur, ſi quis à Iudice etiam in competenti citatus prætendat, ſe ad comparendum non teneri, quod nihilominus venire debeat, & allegare ſuum priuilegium, & cauſasq; quare non teneatur.

2 Et licet contrarium ſuaderi poſſet ex latè ſcriptis per Caroc. in tract. de exceptionibus quæſt. 3. except. 22. & per Nouar. in tract. de elect. fori quæſt. 10. ſect. 11. in antiqua impreſſione Neap. vbi fundauit habentem fori priuilegium, non teneri comparere eorumque priuilegium allegare ex Afflict. in conſtit. Regni ſtatuimus, notab. 7. quæſt. 6. num. 18. Addict. ad Cyn. in l. vnic. C. quando imperator inter pupill. & vid.

3 Tamen pro vera reſolutione diſtinguendi ſunt ſequentes tres caſus iuxta doctrinam Innoc. in l. contum. ff. de re iudic.

Primus eſt ſi certum ſit citatum de iuriſdictione citantis eſſe, tunc meritò comparere debet ne reddatur contumax per dicta l. contumacia in fine cum ſimilibus.

Secundus ſi manifeſtum ſit, & euidens citantem non habere iuriſdictionem in perſonam citati, ſicut Iudex laicus in Clericum, non habet iuriſdictionem tunc non opus eſt, vel comparere, vel allegare priuilegium, imò Iudex incompetens excommunicari poteſt quouſque deſiſteret, cap. ſi Iudex laicus de ſent. excom. lib. 6.

Tertius caſus eſt non ſit probabile dubium, an vocatus eximi à Iudice citante, & excuſari poſſit, tunc vocatus comparere, & allegare ſuum priuilegium, & iuxta hæc obſeruauit Camera Imperialis, vt apud Miſing. obſeru. 7. cent. 6. & vide Gail. obſer. 49. num. 7. 8. 9. 14. lib. 1.

SVMMARIVM.

1 *Protectio Regia in limine debet haberi.*

2 *Exemptio non poteſt acquiri poſt.*

3 *Gratia Principis non intelligitur cum præiudicio tertij.*

4 *Præiudicium tertij ſemper cenſetur exceptuatum.*

Loca pia an poſſint poni ſub Regia protectione longè poſt ipſam erectionem authoritate Epiſcopi factam.

RESOLVT. CLXVII.

1 REſpondetur negatiuè ex infraſcriptis.

Tum primo quoniam neceſſe eſt, vt protectio Regia imploretur in limine, & in principio erectionis alioquin longè poſt erectionem eſt nulla, & non ſuffragatur ex deciſ. Rotæ apud Seraphinum 1599. par. 2. & ita Caualcan. de brachio Regio quæſt. 9. num. 3. Burculten. conſil. 3. & in conſil. 99. Menoch. conſilio 721.
2 volum. 3. & ratio palpabilis eſt, quia protectio Regia æquipollet exemptioni argumento text. in cap. ex parte, & ibi communiter omnes de priuilegiis, & exemptio non poteſt acquiri poſt ex Cened. quæſtionum Canonicarum quæſt. 11.

Tum ſecundo, quia non poteſt acquiri in præiudicium Epiſcopi argumento text. in capit. quamuis de re-
3 ſcriptis ex quo gratia Principis numquam intelligitur cum præiudicio tertij cui medio tempore ius quæſitum reperitur argumento eorum, quæ notantur in capit. inter quatuor de maioritate, & obedientia, & facit text. in l. nec aures C. de emancipationibus liberorum, quia
4 præiudicium tertij ſemper cenſetur exceptum Nouarius forenſ. quæſtione 63. num. 7. lib. 1. vbi quod ſemper cenſetur exceptuatum dum lex loquitur, & ideò dicit ipſe Principem non præſumi donare cum aliena iactura, & tertij præiudicio ex Rota in vna Neritonen. penſionis Veneris 1. Iunij 1605. coram R. P. D. Pegna, & Princeps faciendo gratiam non cenſetur remittere illud quod læſum tangit Nouarius recentiſſime forenſ. quæſt. 96. num. 2. par. 2.

PRAXIS RELIGIOSORUM ordinum militarium.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus ſedet poſt caput quando non intrat vti Epiſcopus.*

2 *Antiquitas receptionis attenditur in Congregationibus.*

3 *Vicarius qui ſedet vt Canonicus non habet primum locum.*

Digitized by Google

An Epiſcopus Meliten. ſedere debeat immediatè poſt magnum Magiſtrum, vel alium loco ipſius, illo abſente.

RESOLVT. CLXVIII.

RESpondi cum deciſione Rotæ, cuius tenor eſt, Epiſcopus Melinetanus iuxta conuentiunem inter Imperatorẽ, & Hieroſolymitanam Religionem in fundatione Inſulæ Meliten. debet habere magnam crucem, & eſſe de conſilio, & quia præeminentia inter ipſum, & alios milites, & Priores dictæ Religionis controuerſia vertebatur coram D. Guidobono fuit dubitatum ao Epiſcopus in conſilijs, & alijs locis debeat ſedere, & incedere immediatè poſt magnum Magiſtrum, vel alium
1 qui abſente magno Magiſtro, vt caput præſideat? Dicebatur pro parte Epiſcopi quod Epiſcopus intrabat in conſilijs vti Epiſcopus ex quo inferebatur quod quando intrat in aliquo Collegio vti Epiſcopus licet non ſit caput in loco, ſemper ipſe debet ſedere poſt caput, Abbas in cap. poſtulaſti num. 8. de conceſs. præbend. Felyn. in rubr. de maior. & obedien. colum. 2. in fin. verſ. Epiſcop. Callan. in Cathalogo gloriæ mundi par. 4. conſiderat. 45. & quia Epiſcopus ſedet vt Epiſcopus, & magna Crux fuit ei data, vti Epiſcopo, ideò debet ſedere poſt caput.

Nec obſtare dicebatur quod dictum Abb. in d. cap. poſtulaſti, & aliorum procedat inter ſubditos quia iſta reſponſio non eſt vera, nam loquitur in Epiſcopo qui exiſtit in ſtudio, & ſedet in vniuerſitate Scholarium quia ſedet poſt Rectorem, & tamen non eſt inter ſubditos ſuos.

2 Nec obſtat quod in Congregationibus attenditur antiquitas receptionis, quoniam ſecus eſt quando concurrit dignitas Epiſcopalis quæ culmen dignitatum dicitur, vt habetur in cap. 1. de præbend. Abb. in cap. cum Victorien. col 4. de elect. Iaſ. in l. Imperium colum. 4. ff. de iuriſdict. omn. Iudic. & alias omnes dignitates antecellit Cardinal. in cap. 1. de priuileg. & eſt text. in cap. innotuit de elect.

3 Non obſtar dum dicitur quod Vicarius qui ſedet, vt Canonicus non haber primum locum, Felyn. in cap. ex litteris in 1. notab. de probat., quia illud procedit, quando non ſedet vt Vicarius, ſed tamquam ſimplex Canonicus aliàs ſecus eſſet. Accedit ad hoc conuentio facta per Imperatorem cum Religione dum conuentum fuit Epiſcopum debere inſigniri magna Cruce, & ſic inſignitum in conſilio recipiendum, & per conſequens honorandum tanquam Epiſcopum, Præterea ſui prædeceſſores primum locum poſt magnum Magiſtrum habuerunt in quorum loco Epiſcopus ſubrogatus fuit ideò in illo loco, & priuilegio debet admitti l. ſi eum, §. qui iniuriarum ff. ſi quis cauti Bart. in l. ſi quis §. 1. C. de inoffic. teſt. Rip. in 2. reſponſo. col. 4. vol. 2.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia ſacri Ordinis Hieroſolymitani cenſebantur ſimplices adminiſtrationes, & cenſentur regularia, vide num. 2.*

3 *Fructus vacantis beneficij cuius ſint.*

Fructus comendæ ordinis Equitum Hieroſolymitanorum vacantis ad quem ſpectent.

RESOLVT. CLXIX.

1 ANtiquitus beneficia Sacri Ordinis Hieroſolymitani cenſebantur ſimplices adminiſtrationes ad nutum ſuperioris amouibiles, quia ratione trium votorum ſubſtantialium regulæ religioſi erant incapaces beneficiorum Eccleſiaſticorum Mandoſ. ſuper regul. 19. Cancellar. quæſt. 2. Put. deciſ. 392. lib. 1. Mohedan. deciſ. 10. & 11. de cauſ. poſſeſs., & propriet. & alij.

Tamen quia deinde ordo obtinuit in priuilegium à bonæ memoriæ Clem. VII. vt valeret alternatim beneficium Ordinis conferre in titulum perpetui beneficij Eccleſiaſtici, ſeù etiam ad nutum amouibilis, & ipſe ordo electionem fecerit ea conferendi in titulum beneficij perpetui Eccleſiaſtici Regularis, & ita vſus & conſuetudo obtinuit, & in dies conferat ad decem annos comendas, & vltra ad beneplacitum conuentus ex quo dum durat beneplacitum dicuntur eſſe, & habere naturam perpetui cap. ſignaturæ de reſcript. in 6. Bart. & Nicol. de Neapol. in l. 1. de excuſ. tutor. Specul. in titul. loc. §. nunc verò aliqua, & finitur morte Angel. conſil. 217. Soccin. Iun. conſil. 89. num. 36. vol. 1. & Corn. conſil. 112. & conſil. 235. part. 2. Rebuſſ. in praxi benefic. titul. de com. & Nauar. in rubric. extra de præbend. & in tract. de redd Eccleſ. quæſt. 3. monit. 27. Nouarius in tract. de priuileg. miſerabil. perſonarum pri-
2 uileg. 128. quod beneficia huius ordinis ſunt Eccleſiaſtica regularia, & conferuntur perpetuò in titulum beneficij Eccleſiaſtici, & Rota diuerſ. deciſ. 39. & 772. part. 2. quod ideo ſubſunt regulæ de reſignandis, & Creſcent. inter dictas deciſ. Rotæ volum. 3. deciſ. 970. quod S.P. voluit vt declaretur ſi validè poſſunt amoueri à Superiore ſtante conſuetudine quod non amoueantur ſine cauſa à ſtatutis cognita, & ordinata quibus, & alijs ſtantibus ord. Gregor. XIII. ita declarauit in cauſa comendæ dello Maſdeo quam Reuerendiſſimus Epiſcopus Meliten. ante promotionem ad Epiſcopatum habebat in titulum comendæ, quia vacabat per promotionem ad Epiſcopatum tanquam beneficium Eccleſiaſticum perpetuum iuxta vſum, & conſuetudinem ordi-
3 nis quare bene intrat Extrauag. Iulij Tertij, vt fructus durante vacantia talis beneficij ſint ſucceſſoris pro ſupportandis oneribus beneficij, & vt applicentur ad vtilitatem Beneficij, non autem Epiſcopi, vel alterius. Anchar. conſ. 158. Gabr. conſ. 190. & 192. Doctor. in cap. præſenti de offic. ordin. in 6.

Eò fortius quia ordo ſi vacet per obitum capit nullum aliud ius, nec prætendit niſi vacans, & mortuorum iuxta ſtabilim. 4. de Camerar. & ſi vacet per reſignationem duas annatas integras, & antiqua ex qua extracta eſt moderna ordinatio, volebat vt prouiſus de beneficio quia faciebat fructus ſuos teneretur ſoluere has duas annatas, vel mortuorum, & vacans, vt conſtat in ſtabilimento de Ambuſſum eodem tit. de Theſaur. Stab. 42. 43. 44. licet poſtea immutatum fuerit quoad mortuorum, & vacans receptor abſque alicuius licentia pro mortuorio, & vacante commendarum, poſſeſſionem capit, & exigit ſtabil. 49. tit. de com. ærar. quo verò ad vacantiam per reſignationem, vt erigantur duæ annatæ ſit in electione receptoris, vt exigat à prouiſo, vel docet alteri, & exigat ſtabil. 5. de cam. ærar. per quæ ſtabilimenta, & per ſtabil. 14. de Cam. Ærar. quo ordinatum eſt, vt ſi vacante commenda non inueniatur aliquis capax ad eam obtinendum interea fructus ſint communes ærario ergo à contrario ſenſu quod argumentum obtinet etiam in ſtatutis Euer. in loc. à contrario ſenſu cent. 92. nu. 22. 23. & ſeq. diſponitur, vt ſi capax non ſint communis ærarij, ſed illius cui confertur commenda, & ita probant multa alia ſtabilimenta antiqua, & vſus obtinet, vt in dies audio obſeruari ſi fructus enim non ſint communis niſi dum commenda vacat, quia non adeſt capax cui conferatur ergo cum ad fuerit capax, & ſibi fuerit collata quamuis ab alio occupata nulli dubium quod fructus quos tenetur reſtituere iuſtum. & occupator iuxt. notab. in dicta capita præſenti de præbend. in 6. acquiruntur prouiſio, & non ordini per prædictas auctoritates, & rationes quia ſecundum vſum ordinis conferuntur commendæ occupatæ in lingua ad recuperandum expenſis, & laboribus recuperantis

etiam ſi eſſet titularis illius commendæ occupatæ vinute ordinationis capitularis de Verdala titul. de Cam. ordin. 2. iuſtum eſt enim, vt qui ſenſit incommoda, & pericula debeat ſentire commoda, iuxta ea, quæ fuſius collegit Nouar. forenſ. quæſt. 17. numer. 7. & quæſt. 86. libr. 1.

SVMMARIVM.

1 *Stabilimentum Religionis Hieroſolymitanæ refertur.*
2 *Commendatarij ſunt Gubernatores.*
3 *Bona Hieroſolymitanorum alienari nequeunt abſq; aſſenſu Apoſtolico, nu. 4.*

An Bona Religionis Hieroſolymitanæ poſſint alienari abſque Aſſenſu Apoſtolico interueniente Aſſenſu Magni Magiſtri.

RESOLVT. CLXX.

1 QVidem videtur reſpondendum affirmatiuè, & hoc ſtante ſtabilimēto emanato per fratrem Riuellum magnum Magiſtrum vbi fecit legem inter fratres quod vocatur ſtabilimentum tenoris ſequentis videlicet.

Si è riſoluto, e determinato che neſſun Fratello dell'Ordine noſtro, ſia di qual ſi voglia conditione, & per qual ſi voglia vrgente neceſſità preſuma vendere, impegnare, dare ad affitto perpetuo, obligare, ò alienare à perſone ſecolari, & à quei che non ſono dell'ordine noſtro; poderi, poſſeſſioni, caſe, vigne, campi, e ragioni di proprietadi, commende, ò membri, nè poſſano in qual ſi voglia modo darli à vita, ò à tempo ſenza licenza, e conſentimento del Maeſtro, e del Capitolo Generale; e chi contrafarrà incorra nella priuatione dell'habito, e nondimeno tutto ciò ſe ſarà fatto contra il preſente ſtatuto, s'intenda eſſer di neſſuno valore, e momento.

Virtute cuius ſtabilimenti ita fuit deciſum per Rotã Romanã in diuerſis deciſionibus, vt dicit Seraphin. deciſ. 1337. 1390. & 1460. in quibus deciſionibus fuerunt multa bona reiuendicata in dicta ſacra Religione ob alienationem factam ab antiquis Prioribus, & Com-
2 mendatarijs poſtquam Commendatarij non ſunt niſi meri Gubernatores, & Adminiſtratores dictorum bonorum, prout eſt text. in cap. ſine exceptione cauſ. 12. q. 2. & dictum ſtabilimentum eſt lex facta inter fratres à Magno Magiſtro qui habet merum, & miſtum Imperium, & omnimodam Iuriſdictionem inter fratres virtute Bullarum Apoſtolicarum, tanto magis quod dictũ ſtabilimentum eſt lex facta ſuper bonis dictæ ſacræ Religionis, & non in bonis alienis, & vnuſquiſq; de re ſua eſt moderator, & arbiter. l. in re mandata, C. mandat. & ibi Bart. & communiter Doctores licet contrarium ſit cautum hodie ſtante nouiſſimo Decreto Sanctiſſimi Domini Noſtri Vrbani Octaui de Rebus Regularium non alienandis, quod recenter refert Nouarius in ſuo Opuſculo iuris Pontificij noui concl. 2. alias 14. de Alie-
3 natione rerum Eccleſiæ, vbi in ſpecie nominatur iſta Religio Hieroſolymitana, circa prohibitionem ne poſſint alienari eorum bona abſque Aſſenſu Apoſtolico.

4 Taliter quod eſt aduertendum, vt non ſufficiat conſenſus Capituli generalis, & Magni Magiſtri, ſed ſedes Apoſtolica eſt adeunda pro habenda facultate alienandi huiuſmodi bona, cum virtute huiuſmodi nouiſſimi Decreti ſit derogatum præfato ſtabilimento.

SVMMARIVM.

1 *Religioſi nuncupantur Milites Hieroſolymitani.*
2 *Equites Hieroſolymitani cum quo Sacerdote confiteri poſſint.*

An Sacerdoti Regulari Ordinis militaris non approbato ab Ordinario poſſint Equites Militares eorum peccata confiteri.

RESOLVT. CLXXI.

1 DIco affirmatiuè ex quo huiuſmodi opinio procedit, & locum ſibi vendicat in omnibus Religioſis, & dictos Equites eſſe verè, & propriè Religioſos probatur apertè, nam ita probat Sanchez in Summa tom. 1. lib. 2. cap. 16. num. 11. vbi citat pro hac ſententia plures Doctores quibus ego addo alios quos citat Garzia de beneſ. tom. 1. par. 1. cap. 4. num. 15. de Cenedo tract. de pauper. Relig. dub. 60. num. 12. & ſeq. Nouarius lib. 1. q. forenſ. cap. 42. Baſil Pont. de impediment. matrim. cauſ. 27. q. 2. §. 4. vbi ſic aſſent, dictos Equites eſſe verè, & ſubſtantialiter Religioſos adeò certum exiſtimo, vt oppoſitum iudicem nimis litigioſè dictum ne dicam grauius cum pleno ore litteræ Pontificiæ illos appellēt Religioſos, & etiam cum caſtitate coniugali vera Religio conſtare poſſit eo quod ſicut in paupertate latitudo eſt ità etiam in caſtitate quæ eſt materia voti vota circa præſentem quæſtionem adducit Mota de confirmat. ordin. Domini Iacobi lib. 2. cap. 2. §. 29.

2 Quare in terminis articuli de quo ſupra poſſe Equites huiuſmodi confiteri cum Sacerdote Regulari non approbato ab Ordinario ſicuti poſſunt, & alij Regulares notauit Sanchez in ſuis practic. diſput. c. 49. num. 11. & 13., quem refert, & ſequitur Nouarius in ſuo vtili tract. de elect. & variat. fori quæſt. 69. num. 23. ſect. 2. in vltim. impreſſione Neapolitana.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſita in Religioſis habent locum in Equitibus Hieroſolymitanis.*
2 *Dictio quicumque eſt vniuerſalis.*

Equites Hieroſolymitani volentes annullare profeſſionem an debeant obſeruare formam Concilij Tridentini.

RESOLVT. CLXXII.

SEruatur in praxi fundata in eademmet Regula, & iuris concluſione quod huiuſmodi Equites ſint Re-
1 ligioſi, vt alias diximus, diſpoſita per Sacrum Conciliũ Tridentinum ſeſſ. 25. cap. 19. de Regularibus habere locum, & procedere etiam in Equitibus Hieroſolymitanis, qui volentes eorum profeſſionem annullare ſingula, & omnia in Concilio Tridentino ſtabilita ad vnguem ſeruare tenentur, prout & ita deciſum fuiſſe ſcribit Armendariz in addit. ad Recopilationes legum, Nauarræ lib. 2. tit. 18. §. 17. de Religionibus nu. 71. quem refert, & ſequitur in proprijs terminis Nouarius in ſuo Opuſculo iuris Canonici noui concl. 1. alias 116. in ordine ſub titulo de profeſſione annullanda n. 24. pagina mihi 268. col.
2 1. Sacrum enim Concilium loco cit. loquendo vtitur dictione (quicumque) ibi quicumq; Regulares, quæ tanquam vniuerſalis comprehendit omnes Religioſos tam in ſtricta, quàm laxiori ſignificatione, huius inquam naturæ eſt dictio iſta, vt omnia, & ſingula comprehendat, & liget, nec ſtet ſub reſtrictione, & ideò benè comprehendit ordines militares, vt in proprijs terminis voluit quoque Gonzalez in reg. 4. Cancellariæ n. 62. affirmans pariter ita ſacram Congregationem declaraſſe in huiuſmodi militibus Sancti Ioannis Hieroſolymitani.

SVMMARIVM.

1 *Profeſſio in quonam tempore eſt facienda.*
2 *Ordines militares dicuntur præſeruati.*

Equi-

Equites Militares An poſſint facere profeſſionem ante probationis annum, & ætatem à Concilio requiſitam.

RESOLVT. CLXXIII.

1 SAcrum Concilium Tridentin. ſeſs.25. de Regularibus cap.15. dum diſponit quod profeſſio fieri oon poſſit in quacumque Religione oiſi poſt lapſum annum probationis, & ante decimum ſextum annum completum non habere locum in Religiouibus militaribus dixit Rota in vna Tyratoreo. penſionis 11. Octobris 1570. coram Seraphino, vt patet in deciſ.591. part.1. diuerſ. & poſtea tenuit ſacra Congregatio Emioentiſſimorum Concilij Interpretum, vt ſatetur Gonzalez in Regul.8. Cancellar. gloſ.8. ſub numer.54. ſequuntur Bria in reſponſ. caſ. conſcientiæ cap.28. part.4. Sanchez de matrimonio lib.7. diſput.44. num.8. Azor. inſtit. moral. lib.13. cap.4. q.2. par.1., quaſi quod huiuſmodi ordines militares de iure communi præſeruati videntur Clem. quia contingit § præmiſſa de Religioſ. domib.

Contrarium tamen obſeruarunt Nauar. conſil.5. ſub titul. de his quæ vi Fr. Emanuel in ſua Summa tomo 2. capit.8. num.2. concluſ.1. Gratian. diſcept. foreoſ.363. num.27.

Sed quia in rei veritate Rota in dicta Tiratoren. à qua omnes mouentut ad id dicendum loquitur iu militibus Sancti Stephani, ideò pro concluſione verius eſt dicere quidquid ſit in dictis Militibus, Hieroſolymitauos tamen compræhendi ſub præfato Concilij decreto, tum quia in rei veritate ſunt magis ſtrictè Religioſi, quam cæteri; tum etiam nam hodie pro confirmatione diſpoſitionis Concilij Tridentini habent particulare ſtatutum ſub rubr. de recept. fratrum cap.15.18. & alibi de nouo forſitan conditum ad has redimendas altercationes, & ita teſtantur Pariſius in tract. de reſignat. beneficiorum lib 6. quæſt.2. num.120. & Nouar. in ſuo Opuſculo iuris Pontificij ooui coocluſ.9. alias 21. numer.6. de ætate affirmans iuxta hanc opinionem ipſum io facti contingentia conſuluiſſe, quod pariter dixit forenſ. quæſt.42. oum.2. lib.1. & ita hodie indiſtinctè practicatur, & deciſum fuit, vt commemorauit Armendariz ad recopilat. leg. Nauarræ lib.2. tit.18. l.7. num.16.

SVMMARIVM.

1 *Exempti ſunt à gabellis milites Sancti Iacobi, & Calatraue.*

2 *Qui Equites ſunt verè Religioſi.*

An Milites Sancti Iacobi Calatrauæ, & ſimiles ſint immunes à gabellis.

RESOLVT. CLXXIV.

1 REſpondetur eſſe exemptos, & immunes à gabellis, vt latè oſtendit Fiſcal. monit.28. colum.2. Bouad. in ſua Polit. lib.2. cap.18. num.264. & Sanchez qui alios adducit in Summa lib.4. cap.16. num.11. tom.1. Garzia de beoef. cap.4. num.15. Laſant. de decim. cap.19. num.92. artic.7. oum.2. Cened. de paupert. Religioſa dub.60. num.12. & ſeq. Maſtril. deciſ.290. num.62. Coſta conſil.42. vbi teſtatur quod hæc opinio fuit amplexa per Tribunal Regij Patrim. in anno 1540. die 5. Maij, tertiæ Indict. per quod fuit declaratus immunis Don Nigaſter lo Porto Baro Sammatini, vti miles dicti habitus Sancti Iacobi, citato Procuratore Regij Fiſci, & Sindico Felicis Vrbis Panormi, & in anno per officium Illuſtriſſimi Senatus Meſſaneoſis fuit declaratus immunis à gabellis Don Scipio Cotturni, vti miles habitus Sancti Iacobi.

Et iuxta hanc eandem opioionem ſenſeruot Nouarius in praxi elect. & variat. fori quæſt.37. ſect.1. in antiqua impreſſione Neapolitana, & Thor. qui alios citat in compend. deciſ. Regni Neapol. in verbo Milites
2 Hieroſolymitaoi to.2., vbi tam Hieroſolymitanos Equites, quàm Alcantaræ Sancti Iacobi Calatrauæ dicit verè Religioſos, & illos eſſe immunes ab omnibus gabellis, & quibuſuis angarijs.

SVMMARIVM.

1 *Feudum per Clericatum amittitur.*

2 *Milites Hieroſolymitani non debent eſſe Principorum temporalium Milites.*

3 *Milites Hieroſolymitani non ſuccedunt in feudis, & vide num.4.*

An Equites Hieroſolymitani ſint capaces Feudorum eorum vita durante.

RESOLVT. CLXXV.

1 REſpoodetur quod ſi conſideramus, iuris ipſius feudalis regulas circa illud feudum quod regulatur iuxta veram, & propriam naturam feudi, & in quo non admittitur ſeruitij præſtatio per ſubſtitutum res videtur in aperto conſtituta, quia Clerici, & Religioſi ſunt feudorum incapaces, vt ex multis locis oſtendunt Zaſ. par.5. ſui tract. num.71. & ſeq. Duaren. cap.6. in fine illeque præceteris Clariſſimus mihi videtur qui ab Oberto illius iuris compilatore refertur lib.3. feud. tit.8. de feud. fœm. §. ex hoc vbi exemplum à fœminis aſſumendo expreſsè ſucceſſio feudi etiam paterni Clerico interdicitur cui ſimilis locus eſt titul.14. eiuſdem lib. Aumut. vel al. impetfet. Imò ſi quid feudale poſſiderent per Clericatum amittere ſcribunt illarum conſuetudinum ſcriptores lib.2. tit.21. de Vaſſall. mil. qui arm. bell. depoſ. & lib.3. titul.4. ſi de feud. defunct. content. ſit §. qui Clericus, & inter capitula extraordinaria per Iacobum Cuiatium edita titul.109. & iure, & moribus receptum eſſe (ſcribitur) Vaſſallum Clericali ſe vitæ dedicantem feudum amittere, & quamuis contrariam in hoc conſuetudinem in Clerico ſaltem non beneficiato inualuiſſe multi ex Interpretibus contendant, vt videmus ex Zaſ. & Duar. in locis ſupracitatis, idque iuris etiam eſſe vellent, Iacobin. de Ardizone in ſumma feud. cap.23. Io. Blanch. in Eptome feud. lib.1. cap 5. num.10. Præpoſit. & Laudenſ. in tit. qui feud. dar. poſſ & Claud. de Seyſell. in titul. qui feud. accip. poſs. Ampliat.5. Clar. in §. feudum quæſt.18. & Cacher. deciſ.27. & multæ ad oegatiuuam regulam limitationes tradantur per Duen. reg.103. io verbo Clericus. Tamen de iure hoc eſt certiſſimum, & veriſsimum axioma in quocumque Clerico, & Religioſo quod ex multis Pontificum Conſtitutionibus, ſacrorumque Canonum Decretis conſpicitur, vt teſtatur Nouarius in praxi elect. fori q.34 ſect.1. in prima impreſſ. & Graſſ. in tract. de effect. Clericatus effect 4.

Milites autem iſtos Melitenſes Equites oou ſolum Clericos, ſed & Religioſos Monachos, & profeſſos eſſe ex illorum impreſsis Conſtitutionibus colligimus eiuſmodique profeſsionem agunt, vt veri milites Chriſti dicantur omniaq; bona temporalia, vt oihil proprij habeant renunciare teneantur, & re vera Militia iſta
2 conſiderata iure merito dicendum eſt iſtos milites non poſſe eſſe Milites Principum temporalium, vt ſunt cæteri Vaſſalli qui Milites appellaotur, quia ex Pauli Apoſtoli ſententiaque regiſtratur in cap. reprahenſibile 23. quæſt.8. Nemo militaos Deo implicat ſe negotijs ſæcularibus, vt ei placeat cui ſe probauit, & quia nemo eodem tempore duplici militia, & dignitate poteſt

eſſe inſignitus, vt ſcribit Harmenopol. in Promptuar. iur. ciuil.lib. 1. titul.16. ſuarum Græcarum conſtitutionem ex l. vltim. C. de aſſeſſoribus, & l.5. C. qui milit. non poſs lib.22. eoque magis, quia per illius ordinis Conſtitutiones ſine Magni Magiſtri licentia nulli omninò perſonæ ſe fidelitatis Sacramento ſubijcere poſſunt neque de iure ligiam aliquam valent præſtare fidelitatem minuſque Domino temporali bella gerenti aduerſus Chriſtianos opem ferre, & iſtos milites veros Religioſos eſſe ſcribit Abbas in cap. cum deputati Nauar. conſil.12. lib.3. Papon lib.1. tit. 10. Arreſt. non enim videtur illius perſona differre à Clerico beneficiato quando commendam obtinet qui Clericus nullo modo ad feudi ſucceſſionem admittitur, vt latè per Natta conſil 600.

3 Quare per multi tenuere hos milites eſſe excluſos à feudorum ſucceſſione, vt Brun. conſ.17. Caſſan in conſuet Burgund.in tit.de feud. §.5. Menoch.conſ.54.nu.24. vol.1. & de Arbitrar. Iudic. lib.2. caſ.231. Thomas de Martiis de feudo tit.2.num.141. Addit. ad Ann.ſingul. 206. vbi ita deciſum refert, referente D. Tiberio Coppula Præſide Regiæ Cameræ, Nouarius qui alios adducit in tract. de elect & variat. fori quæſt.37.ſect.1. in antiqua impreſſione, Camill.de Curt.de feud.col.3.num.12. De Ponte de poteſtate Proregis titul. de Aſſenſibus Regijs §4.

Licet non deſint contrarium tenentes, vt Neuizan. conſil.30. Natta conſil. 507. num.9. vol.3. Rubeus conſil.80. latius Viuius deciſ.446. par.3. vbi hanc concluſionem varijs fundamentis probat, Genuenſ.in practicabil.Eccleſ.quæſt.20.

4 Verum Anna in citat.ſingul.206. refert quod Religio Sancti Ioannis in vniuerſum poteſt habere, & tenere feuda, prout de facto multas Eccleſias ea habentes in hoc Regno refert.

Et Gaſpar Theſaur.forenſ.quæſt.18. circa finem lib.1. notauit illorum vita durante admitti in patria Pedemontana huiuſmodi Equites ad feudorum retentionem.

SVMMARIVM.

1 *Milites Hieroſolymitani non poſſunt diſponere de bonis.*
2 *Milites Hieroſolymitani ſunt verè Religioſi.*
3 *Milites Hieroſolymitani emittunt tria vota.*

Milites Hieroſolymitani An teſtari poſſint.

RESOLVT. CLXXVI.

1 PRo reſolutione huius Articuli negatiuam partem ſequuntur, quia Milites Hieroſolymitani non poſſint diſponere non ſolum de bonis quę ad ipſos pertinerent intuitu ſuæ Religionis, ſed nec de patrimonialibus, aut aliundè queſitis Paleot.deciſ.82. Caputaq; deciſ.68. lib.1.in manuſcript. & hoc non ſolum ex diſpoſitione Statutorum dictæ Religionis, ſed etiam iuxta iuris communis diſpoſitionem, quia ſunt verè, & propriè Religioſi Abb in cap.2.nu.3. in fine de ſtatu Monachorum, & dicitur in dictis deciſionibus, & præterea teſtari non poſſunt cap. cum ad Monaſterium in fine de ſtatu Monachorum c. in præſentia de probat. not. in Auth. ingreſſi C.de ſacroſanct. Eccleſ. non enim habent velle nec nolle quia in totum dependent à voluntate magni Magiſtri, Mohed.deciſ.10. in fin.de cauſ.poſſeſs.& propt. quæ eſt potiſſima ratio quare Religioſi teſtari non poſſunt, vt per Bald. in Auth. ingreſsi in 2.notab.,& ita in terminis Rota apud Ludouiſ. deciſ 87. & 109.

2 Et quod Milites Hieroſolymitani ſint verè, & propriè Religioſi Rota deciſ.87. num.1. par.2. & deciſ 333. ſub nu.1. & in deciſ.887.num.8. par.1. & fuit dictam in Romana Palatij de Laquila 26. Maij 1600. coram Illuſtriſsimo Cardinal. Lancellot. & in Tiratoren. decimarum 24. Maij 1618. coram R.P.D. Pirouano, & in Vrbeuetana hæreditatis 18. Aprilis 1604 coram R.P.D. Mazanedo Gratian.diſcep.forenſ.cap.457.nu.24. & ſeq. ſub num.26. reprobat opinionem contrariam, & ſub nu. 3 27. dicit quod de eis iudicandum eſt vti de cæteris Regularibus profeſsis emittunt enim tria vota Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientiæ Rota deciſ.491. nu.5. par.1. diuerſorum, Vndè propterea quicquid acquirunt Religioni acquirunt, prout cæteri Religioſi, Rota deciſ. 333. ſub num.2. par.2. in recenti fuit dictam in Romana Palatij de Laquila, vbi fuit dictum procedere, etiam reſpectu bonorum Patrimonialium, prout hoc idemmet reſoluit iſta deciſ. immo acquiſitio immediatè fit ipſi Religioni, non autem ipſis Militibus, prout latè diſcurſo articulo tenuit Rota in dicta deciſ.333. ſub num.2. vbi dicitur eſſe adhærendum huic opinioni tanquam fauenti Religioni, Nouarius de elect.& variat.fori quæſt.37.num.4.ſect.1.in 1.impreſſione Neapolitana.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione Monacorum veniunt, quilibet Religioſi in fauorabilibus.*
2 *Militia Alcantaræ eſt vera Religio.*
3 *Pius V. confirmauit priuilegia Militum Sancti Lazari.*

An Milites Sancti Lazari, Sancti Iacobi, & Calatrauæ gaudeant priuilegio Canonis.

RESOLVT. CLXXVII.

1 IN caſu occurrenti reſpondi affirmatiue, ex infra dicendis. Et primò, quia in cap.ſi quis ſuadente 17. quæſt.4. fit mentio de Monachis, quorum appellatione veniunt Religioſi cuiuſcumque generis. Nauar. in Man.cap.27.num.79. Felin. in cap. non dubium num.2. de ſentent. excommun. præterea nominantur Clerici quorum appellatione in materia fauorabili venit quilibet Religioſus Felin. in dicto capit. non dubium num.1. Tabien. in verbo excommunicatio §.5. num.18. Sylu. in d. ver.Clericus §.1.num.1. Et dicto capitulo, ſi quis ſuadente, dicitur principaliter fauorabile, licet ſit mixtum cum odio cum principaliter ſit factum in fauorem capit.2.de decim. in 6. Abb. in dicto cap. non dubium num.3. Felin. num.2. Tabien.in d.§.5. num.38. & in puncto vide Azor.inſtit.mor. lib.13. cap.3.quæſt.3. & cap.4. quæſt.4. Cæterum dicta militia dicitur vera Religio inſtituta ad militandum pro fidei defenſione, ac vniuerſæ Italiæ ſalute, & comodo, vt patet ex Bulla Gregor. XIII. fęlic. recordat. edita de Anno 1572. 16. Kal. Octobr & ita in puncto firmat S.Thom. in ſecunda ſecundæ q.188.art.3. & Nauar.de regul.conſ.23.num.3. lib.3. Azor.in d.cap.3.q.19.& cap.4.q.4.vbi in terminis pertractat hanc quæſtionem.

2 Secundò nam militia Alcantaræ dicitur vera Religio ſecundum Nauar.in d.conſil.23.num.3. Caualc. deciſ.28.num.47.part 1. Præcipuè cum dicta militia ſit inſtituta ſub Regula Ordinis Ciſtercientium Rot. Rom. in nouiſs.deciſ.266.part.2. Azor. in d.cap.3.quæſt.2. Vnde idem dicendum eſt de dicta militia Sancti Lazari vnita Religioni S. Mauritij, cum dicta Religio S. Mauritij fuerit ſimiliter inſtituta ſub Regula Ciſtercienſium, prout legitur expreſsè in dicta Bulla Gregor. XIII. licet in vnitis fiat communicatio priuilegiorum Doctor. communiter in l.1.ff.deleg.1.

3 Tertio quia Pius IV. confirmando de anno 1565. priuilegia Religionis Sancti lazari exemit ipſam in omnibus caſib. in quibus eſt exempta Religio Sancti Ioannis Hieroſolymitani, & ſic cum dictę Religiones videantur adæquatæ ſuccedit illa communis concluſio, quod adæquatus proſequitur priuilegia eius cui adæquatur, ac iura, & fauores Pariſ.conſ.17.num.3.vol 4. Natta conſil.4.

Nec

Digitized by Google

Nec obſtat ſi dicatur præſatos milites non vouere caſtitatem ſimpliciter, ſed caſtitatem coniugalem, perpetua autem continentia requiritur ad perfectionem Religionis ſecundum Paul. Apoſt. ad Corint.7. S. Tho. in diſt.2.a. quæſt.186. art.4. qui in fine dicit dictos milites ducentes vxorem non eſſe ſimpliciter, & abſolutè Religioſos, ſecundum quid l.quantum in aliquo participant quædam, quæ ad ſtatum Religioſis pertinent, & hoc dictum refert Nauar.in dicto conſ.23. nu.6. & 8.& Rot.in d.deciſ.591.num.7. par.1.

Reſpondetur primo, quod ex priuilegio Papæ fuit dictis militibus commutatum votum ſolemne caſtitatis in continentiam, ſeu caſtitatem coniugalem,& ex dicta commutatione non dicitur mutata regulæ ſubſtantia, Nouar.de elect.fori q.69.nu.33.ſect.2. Rot.Rom.in nouiſſ.in d.deciſ.166. num.6.

Secundo reſpondetur ſupradicta procedere quoad perfectionem Religionis, ac illius excellentiam non autem quoad ſtatum Religionis ſaltem ſic inſtitutę,prout ſic videtur declarare, Caiet.in d.quæſt.186.art.4.& corroborat ſuum dictum arguendo de diuitijs ad matrimonium, & videtur etiam poſſe argui quod dicitur de Petro Apoſtolo qui ſocium legitur habuiſſe, Matth.8.& refert D. Thom. d.a.a. quæſtion.186. articul.4. in principio.

Quare concluditur merito quoque milites Calatrauæ, & D.Iacobi habere hoc priuilegium Canonis, vt ex multis notant Graſſ.de effect. Cleric.effect.9. num.131. Bonacin.de cenſur.diſp.4. quæſt.4. punct.1.num.7. Nouarius de elect. fori quæſt. 69. ſect.2. in vltima impreſſ. num. 21.

SVMMARIVM.

1 *Equites media Crucis non ſunt exempti, ſed vide numer. 3.*

2 *Equites media Crucis non aſſumuntur ad ſęcularia officia.*

Fratres ordinis Sancti Ioannis inſigniti media Cruce alba, An fori gaudeant priuilegio, vt cæteri eiuſdem Religionis Milites.

RESOLVT. CLXXVIII.

1 CVm negatiua ſententia tranſit Roderic.reg.quæſt. 63.num.18.par.2.quia verè ſæculares ſunt viuunt enim ſine regula, & cum eorum bonis, ac vxorem ducunt proinde à Regia iuriſdictione exempti non ſunt mediæ Crucis Equites dixit Azeued. l.1. num. 11. tit.1. lib.6.recop.Bouadil.lib.2. Polit.cap.18. num. 233. nec à decima, vel tributorum ſolutione ſunt immunes, vt præcitati concludunt quin ſæcularia Regis officia habere eos poſſe teſtantur Azeued. Bouadil. & Roderic. iam citati, ad quæ Hieroſolymitani,Milites promouendi non ſunt, Franc.deciſ.479.nu.4. Gratian. diſcept.457. num.28. Caball.crim.reſolut. caſ.64.num.8. Maſtrill.de Magiſtrat. lib.2. cap.6. num.35. vt de cæteris Equitibus Calatrauæ, Alcantaræ, & ſimilibus Azeued.inquit,l.14. titul.5.l.7.num.19.tit.9.lib.9 recop.& in Scolijs ad Cur. Piſan.ad fin.lib.2.Burg.de Paz.l.2. Thaur. nu.75. ad fin.
2 Clericorum inſtar qui ad officia ſęcularia aſſumi prohibentur cap. 1.2.5.8. tit. Ne cler. vel monach. ex comm. Couar. practic. quæſt.cap.33. num.6. Nouarius in pragmat.Regni 1.de Cleric. ſeu Diac.Petr. Gregor. Syntag. Iur.lib.47. cap.10. num.18.

3 Cæterum ego ſum in contraria opinione, vt debeant remitti ad magnum Magiſtrum eorum ordinarium Superiorem cum ſufficiat, quod militent ſub dicta Religione, & ideo tanquam alij debent quoque frui priuilegio Fori.

SVMMARIVM.

1 *Exemptus renunciare non poteſt exemptioni.*

2 *Clericus ſine Epiſcopi conſenſu non poteſt renunciare ſuo priuilegio, vide num.3. & quid in militibus num.4.*

Equites Melitenſes, An poſſint renunciare priuilegio Fori, cum conſenſu eorum Superioris.

RESOLVT. CLXXIX.

DIctum eſt alias huiuſmodi milites tanquam Religioſos gaudere ſuo fori priuilegio, quod & latius proſequitur ex recentioribus Nouar. forenſ. quæſt.42. lib.1.qui & alios adducit eiuſdem opinionis Doctores, & plura cumulat in materia Cardin.Tuſc.concluſ.107. lit.H.Graſſ.de effect. Clericat. effect.1. nu.109. latè Maſtril.deciſ.290.qui loquitur de omni ſpecie militum, & equitum, ſcilicet Calatrauæ, Alcantaræ D.Iacobi,& D. Ioannis, & ſimilium.

1 Sed an tali priuilegio poſſint illi renunciare quæſtionis eſt, & concluſiue loquendo negatiuè reſpondeo, eo quia exemptus in non ſuum Iudicem conſentire, & exemptioni renunciare nō poteſt cum non de ſuo tantum, ſed Superioris etiam præiudicio agatur cui immediatè ſubiectus eſt, Abb.cap. cum tempore nu.2. de arbitr.Felyn.cap.P.& G. num.3.de officio delegat.Bero.c. at ſi Clerici num.38.de Iudic.Barboſ.l.1.art.3.num.188. ff.de Iudic.Gail.lib.1.obſeru.tom.num.2.& de pac.publ. lib.1.cap.12. num.10. Auend. de cenſibus cap.78. num. 14.Franch.deciſ.540.num.20.Gratian.deciſ.78 num.50. 51.Cancer.2.reſolut cap.2.num.197.Mantica deciſ.237. num.4.Fontanell. de pact.nupt. clauſ.3. gloſ.3. num.41. tom.1. Sed melitenſes Equites Summo Pontifici ſunt immediatè ſubiecti Aret. §. idem iuris num. 44. inſtit. de except.ruſtic.de fideicomm. libr.5.cap.5. num.2 Ergo ſine Pontificis licentia nemo eorum Ordinarij Iuriſdictionem poterit prorogare cap. ſignificaſti de foro compet.Auendan. de cenſibus capit.28. num.15.22.24. Felician.de cenſibus tom.2. lib.2.cap.3. num.13.& ſuæ exemptioni abſq; Pontificis licentia renunciare Tuſc. lit.E.concluſ.566.num.6. Sed ea non obſtante eã vendicat Superior ſicut nec poteſt vaſſallus inuito Domino cap.Imperialem, §.præterea, & ibi gloſ.verb.duos, Afflict.num.24.25.de prohibit.feud.alien. per Feder.Abb. cap. ex tranſmiſſa not.1. de foro competen. Scrader. de feudis par.1n.ſect.5. num.227. Anna conſil.107.num.9. Peregr. deciſ.Rot. Patauinæ 149.nu.8. & alij apud Nouarium forenſ. quæſt.43. lib. 1., vbi idem concludit in
2 Clerico, dicens illum ſine Epiſcopi conſenſu non poſſe renunciare ſuo priuilegio, quod latius proſequitur Cened.Canonic.quæſt.cap.11.num.12.& Graſſ.in tract.de effect. Clericatus effect.1. num.42. qui num. 652. affir-
3 mat nec cum conſenſu Epiſcopi id poſſe facere ante eum Surd.conſil.396.num.15. tanquam conceſſo Ordini Clericali ad text.in l.ne quis,& ibi gloſ.C.de Aduoc. diuerſ. Iudic. & ita etiam tenet Farinac. de inquiſit.q.8. num. 13.

4 Quare concludendū eſt huiuſmodi Milites non poſſe tali priuilegio renunciare, vt de Equitibus dicit Aretin. in §.idem Iuris Inſtit.de except. ruſtic. de fideicom.cap. 5.nu.3.lib.5.Caball.reſolut. crimin. caſ.225. num.11. & ſeq.Graſſ.de effect.Cler.d.effect.1.num.109.etiam quod accederet conſenſus magni Magiſtri, quia tale priuilegium reſpicit totum Ordinem dictæ Religionis, & conſequenter ab vno non poteſt renunciari etiam cum cōſenſu ſui Superioris niſi tamen accedat Papæ Authoritas, agitur enim de re magni præiudicij, & momenti, quæ inconſulto Pontifice Maximo expediri non debet.

SVMMARIVM.

1 *Regulares incidunt in excommunicationem comminatam ab Epiſcopo contra adeuntes monaſteria monialium.*

2 *Regulares qualiter prohibeantur accedere ad monaſteria monialium, & refertur Decretum Sacræ Congregationis, & an ſub tali Decreto comprahendantur Milites Hieroſolymitani num 3.*

Milites Hieroſolymitani An comprænhendantur ſub prohibitione facta Regularibus ne accedant ad alloquendas Moniales abſq; licentia ſacræ Congregationis.

RESOLVT. CLXXX.

1 CErtum eſt, quod Regulares incidunt in excommunicationem ipſo iure comminatam ab Epiſcopo contra adeuntes Monaſteria monialium eas alloquendi cauſa Sorbus in compend. mendicat. in verbo accedere ad Monaſteria Monial. qui ſic deciſum pariter di-
2 cit. Imò hodie prohibentur accedere vigore Decreti Sacræ Congregationis ſuper Epiſcopos, & Regulares, quo auſertur Epiſcopis, & alijs Superioribus omnis poteſtas concedendi illis licentiam illuc eundi, & cum eis alloquendi ſibique eam facultatem retinuit ipſa Congregatio, vt refert idem Sorbus in Compendio Mendicantium in verbo ingredi Monaſteria cuius decreti verba ſunt quæ ſequuntur.

Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi Domini Cardinales Sacræ Regularium Congregationis Præfecti ad occurrendum ſcandalis, quæ contingere poſſunt, alijſque iuſtis, & rationabilibus cauſis animum ipſorum, piè mouentibus, de ſpeciali, & expreſſo mandato Sanctiſſimi Domini Sixti Diuina prouidentia Papæ V. viuæ vocis oraculo eius facto decreuerunt, & mandauerunt nulli, poſt hac Religioſo cuiuſcumq; ordinis, gradus, qualitatis, & dignitatis exiſtat (Superiore cui monaſterij, ſeu domus, cura incumbit, viſitatore, vel Viſitatoribus, Confeſſario, ordinario, vel extraordinario, cum ad tempus deputabitur, dumtaxat exceptis) licere abſque licentia expreſſa eiuſdem Sacræ Congregationis accedere ad monaſteria, ſeu domos quarumcumque monialium, vel ſororum, ſiue ſui, ſiuè alterius cuiuſuis ordinis ad colloquendum, ſiuè tractandum cum eis; quod ſi aliquando mandato ſui Superioris aliquos Religioſos ad prædicandum verbum Dei, vel ad celebrandas Miſſas in ipſarum monialium, ſeu ſororum Eccleſijs, ſiuè Oratorijs exterioribus mitti contingerit prohibuerunt, ne dicti Religioſi vllo quæſito colore moniales, ſorores, vt quamlibet aliam perſonam intra clauſuram degentes alloqui poſſint; confeſſarijs autem ſimiliter interdixerunt, ne in ædibus monialium, aut ſororum contingius pernoctet, aut alios pernoctare faciant, vel alias ſecum retineant, neuè extra tempora generalium confeſſionum, quibus ſoli tantum confeſſario refectionem diurnam accipere vix permittitur, & tunc demum videlicet cum ſua habitatio, aut virorum domus, vel monaſterium in quò degit à monialium, ſeu ſororum monaſterio, vel domo nimium diſtat, niſi tamen, & eo caſu contrarium ſpecialiter conſtitutum ſit ibi nullo modo comedant, reficiantur, aut cibum ſumant quæ omnia & ſingula ſub pœnis priuationis officiorum, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ ipſo facto incurrendis, alijſque eiuſdem Congregationis arbitrio præceperunt, violabiliter obſeruari iniungentes cunctis Reuerendis Patribus Generalibus, Prouincialibus, & alijs quorumuis, monaſticorum, & mendicantium, ac non mendicantium Ordinum, & Congregationum Superioribus, ad quos ſpectat quatenus infra terminum vnius menſis à die quo præſens decretum ipſis notificatum fuerit computandi debeant eiuſdem decreti copiam cum huiuſmodi præcepto omnibus ſuorum ordinum, & Religionum, monaſterijs, domibus, & Conuentibus intimare, & notificare, ac intimaſſe, & notificaſſe, ne vllam aliquando demum ignorantiam in futurum, allegare, aut prætendere quoquomodo poſſint, Romæ 9. Maij 1590. Frater Michael Bonelia Cardinalis Alexandrinus, Georgius Falearius Secret.

3 Sed an ſub huiuſmodi Decreto comprehendantur Milites Hieroſolymitani dum accidiſſet dubitari in Curia Archiepiſcopali Neapolitana, & fuiſſet conſultata Sacra Congregatio fuit reſcriptum Domino Vicario tunc temporis ſub dicto decreto comprehendi, & complecti tales Milites Sancti Ioannis tanquam Religioſos non obſtante quod prima facie videretur contrarium determinandum quaſi quod in odioſis non eſſet facienda extenſio ex cap. odia de regul. iuris in 6., niſi vellemus reſpondere huic obiectioni, quod dum agitur de materia animæ, & de vitando periculo peccati potius diſpoſitio illa cenſeretur fauorabilis, quam odioſa, & quatenus odium contineret admitteretur nihilominus extenſio ob ſalutem animarum. Abb. in cap. ex tenore num. 6. qui filij ſint legitimi, Iaſon in Auth. quas actiones num. 25. C de ſacroſanct. Eccleſ. Rota diuerſ. deciſ. 29. num. 10 par. 2., & vide Roderic. quæſt. regul. quæſt. 1. art. 6. tom. 1.

SVMMARIVM.

1 *Milites Hieroſolymitani ſunt exempti à iuriſdictione Ordinariorum, & quid in concernentibus curam animarum, num. 2.*

3 *Epiſcopus dicitur competens tanquam Apoſtolicæ Sedis Delegatus.*

Presbyteri Hieroſolymitani curam Animarum exercentes, An ſint ſubiecti Ordinario.

RESOLVT. CLXXXI.

1 PRobauit Nouarius forenſ. quæſt 41. lib. 1. quod Milites huiuſmodi Religionis Hieroſolymitanæ ſint exempti à iuriſdictione Ordinariorum, vt etiam canonizauerat per prius Rota deciſ. 72. numer. 5. par. 1., & eſt in praxi vbique receptum de qua, & moderniſſimi teſtantur.

Tamen in facti contingentia conſultus ego reſolui quendam Reuerendiſſimum Epiſcopum eſſe Iudicem competentem contra quendam Presbyterum Religionis Hieroſolymitanæ ratione curæ animarum quam exercuiſſe dicebatur de authoritates, & approbatione eiuſdem ad eiuſdem beneplacitum in parochia Sanctæ Mariæ de Rotunda ſuæ Diœceſis.

2 Et ad id dicendum mouebar ex diſpoſitione ſacri Concilij Tridentini ſeſſ. 25. cap. 11. de Regular. quò expreſsè cauetur perſonas tam regulares, quàm ſæculares huiuſcemodi curam animarum exercentes ſubeſſe immediatè in his, quæ ad dictam curam, & Sacramentorũ adminiſtrationem pertinent, iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi in cuius Diœceſi peragunt, vt dicit etiam Leon. in Theſaur. fori Eccleſ. cap. 18. nu. 105. par. 2. vbi latius.

3 Item, quia Epiſcopus dicitur competens tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus, iuxta diſpoſita per dictum ſactum Concil. Trid. de reformat. ſeſſ. 24. cap. 11. & per Bullam reductionis Gregor. XIII. editam de anno 1580. die 25. Nouembris incip. circumſpecta quibus derogatur expreſsè priuilegijs dictæ Religionis. Et ita cenſuit alias ſacra Congregat. in vna Tranen. per hæc verba, vz. *Archiepiſcopus poteſt tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus, ex hoc Decreto, & ex reductione Gregor. XIII. procedere in criminalibus, & morum correctione contra inſeruientes. & Clericos militæ Sancti Ioannis Hieroſolymitani in Eccleſia ſepulchri dictæ Diœceſis.*

Et

Et teſtatur, etiam Leon.in Theſaur. For. Eccleſ. par.2.c. 18. num.106. cum ſeq ſic fuiſſe deciſum per dictam ſacram Congregationem, & ita deciſum eſt per Rotam Romanam in recollect.per Farinac. deciſ.493. p.1.tom. 1.& tenent Macerat.variar.reſolut.lib.1.reſolu.17.nu.4. Nouarius in oper.iur.Pontific.noui concluſ.3. num.7.de viſitat., vbi quod viſitari poſſunt.

S V M M A R I V M.

1 *Milites Hieroſolymitani, & ſi non profeſſi gaudent priuilegio fori, & quid in Equitibus aliarum Religionum num. 2.*
3 *Milites Calatrauæ, & Alcantaræ ſubſunt Pontifici. Ordines militares æquiparantur Ordini Hieroſolymitano ibidem.*
4 *Religio Alcantaræ dicitur vera Religio.*
5 *Nouarius laudatur, & defenditur à quadam oppugnatione.*

An Equites Alcantaræ, Calatrauæ, & Sancti Iacobi qui adhuc profeſſionem non fecerunt gaudeant priuilegio fori.

RESOLVT. CLXXXII.

1 DIſtingunt aliqui inter Milites Hieroſolymitanos, & ſupra nominatos, vt præfati, & ſi non emiſerint profeſſionem gaudeant fori priuilegio. At ſecus alij huiuſmodi ordinum nempè S. Iacobi Calatrauæ, & ſimilium, vt ſunt Soccin. in cap. propoſuiſti de foro competenti Boſſ. in pract. tit. de foro competenti num. 144. Bouadill.in ſua Polytic.cap.19.num.16. & 17.lib.2.quos adducit Maſtrill.deciſ.290. num.166.

2 Tamen aduertendum eſt quod iſta opinio non fuit recepta à ſacra Congregatione quæ in facti contingentia reſcripſit illos inſtinctè gaudere dum ſunt in actu probationis nouitiatus intra annum iuxta formam Concilij, quæ procedit etiam in Religioſis militaribus, vt eadem ſacra Congregatio quandoque cenſuit, vt legitur, & iuxta hanc ſententiam ſcripſit Nouarius forenſ. q.42. à num.5. par. 1. qui ſupracitatos impugnare nixus eſt, prout ad id eundem Nouarium in ſpecie allegat Placid.Coſta Siculus in addit.ad eius Genitorem conſil. 42. num. 18. & ita fuiſſe alias deciſum in Rota Romana mecum diſſerendo teſtatus eſt annis non longè elapſis Eminentiſſimus Dominus Cardinalis Mellinus, qui hodie diuina gratia fruitur dum vitam cum morte commutaſſe intelligam, & ſic pariter certiorem me fecit Reuerendiſſimus Auditor Rotæ Mazanedus.

Non debet enim eſſe differentia inter huiuſmodi milites, nam licet ipſi Diui Ioannis ſint magis ſtrictè Religioſi, tamen non per hoc, & alij Religioſi, & Eccleſia-
3 ſtici non ſunt; quia videmus Milites Sancti Iacobi Alcantaræ, & Calatrauæ eſſe ſubditos Sedi Apoſtolicæ, & quod ordines militares omnes æquiparantur ordini Hieroſolymitano, vt latius apud Nauarr. de reddit. quæſt.3. monit. 27. Vaſq. lib. 3. controuerſ. cap.105. & conferunt plenè adducta per Macer.reſolut 112.caſ.63. vbi etiam quod Religio Alcantaræ dicitur vera Reli-
4 gio, idem affirmans de Militia Sancti Lazari, quos & gaudere priuilegijs aliorum militum ibi fouet, vndè diſpoſitum in nouitijs Religionis Hieroſolymitanæ debet procedere, & in alijs.

Quare his veris exiſtentibus abſtinere ſe poterat, nouiſſimè Giurba conſil. 7. num.21. in mordendo Nouarium, Authorem multæ eruditionis ſub prætextu quod non perceperat Soccin. & alios ſupra allegatos, nam & ipſe doctiſſimus Nouarius in Regno, & hac Ciuitate Neapolis multum commendatus rectiſſimè legerat ipſos Authores, ſed tanquam ſummus practicus rerum Romanæ Curiæ, à qua omnes diſcere debent, noluit à deciſis à ſacra Congregatione, & Rota Romana recedere eo fortius, quia eius opinio eſt corroborata rationibus.

S V M M A R I V M.

1 *Equites Hieroſolymitani delinquentes in officij quæ pro Principibus ſecularibus gerunt; puniri debent per Iudices eorum Religionis numero 8. & idem in Clericis.*
2 *Equites Melitæ ſunt exempti à ſeculari iuriſdictione.*
3 *Aliqui tamen dicunt conſuetudinem eſſe in contrarium numer.4.*
5 *Conſuetudo quod laicus poſſit inquirere, vel punire Clericum non valet, num.6.*
7 *Licet preſcripta, & ſciente Papa.*
9 *Clerici, vel ſimiles, qui à Iudicibus ſecularibus puniri non poſſunt, non debent ad offic. public. ſecularia admitti.*

Milites Hieroſolymitani delinquentes in officio eis dato à Principe ſæculari An poſſint puniri ab illo, vel ſint remittendi ad Miniſtros propriæ Religionis.

RESOLVT. CLXXXIII.

AFfirmatiua pars eſt tenenda quod ſint remittendi ad magnum Magiſtrum, quia iſti milites ſunt dedicati, nam non ducunt vxores, & dicuntur verè Religioſi, & appellantur fratres Hoſpitalis Sancti Ioannis Hieroſolymitani, & ſunt de foro Eccleſiaſtico, & exempti ab omni ſæcularium iuriſdictione, vt patet ex Bullis plurium Summorum Pontificum deſcriptis in fine voluminis ſtatutorum Religionis dictorum Militum, & tradit in puncto Felyn. in capitulo ſecundo, ſub numero octauo, verſiculo ita ſubdunt moderni extra de foro competent. quem ſequitur Decius in tractat. crimin. libro quarto capitulo nono, numero 36. verſiculo ſexto, idem dicendum tomo primo, & latiſſimè oſtendit Cacheran. multa adduces deciſion. Pedem. 17. numero 18. verſiculo quibus non obſtantibus ex pro infertur quod ſicut Clericus admiſſus Principem ſæcularem ad aliquod officium ſæculare ſi in ipſo officio delinquat non poteſt ab ipſo Principe, vel alio Iudice ſæculari puniri, ita nec iſti milites eiuſdem fori priuilegium habentes, prout in Clerico dicunt Couarr. libr. practic. quæſtion. capitulo 33. ſub numero ſexto, poſt verſiculo Clerici autem qui dicit eſſe communem opinionem licet apud Gallos minimè receptam, Clar. in practic.crimin.quæſtione 36. numero 25. verſiculo pone quæro, vbi, & ipſe dicit communem, ſed non obſeruatum in Gallia, & ſubdit quod videmus quotidie Principes ſæculares tales Clericos etiam in factis conſtitutos priuare officio, & etiam multare pœnis pecuniarijs, vbi qualitas facti hoc exigit, licet de iure malè ius teneri poſſet, Farinac. libro primo, quæſtion. crimin.titul. de inquiſitione quæſtione 8. numero 98. verſiculo & propterea ſi Clericus, qui pariter aſſerit communem de iure, licet de conſuetudine contrarium ſeruetur ex teſtimonio Clar. Decius dicto capitulo 9. num. 143. verſic.10. non limitatur, & poſt alios Franch.dec. 479. nu.3. Nec obſtat quod aliqui teneant contrarium, vt per Deci. vbi ſupra, & pręter eum per Marſ.ſing.694. apud omnes poſt principium verſ.tene tamen menti perpetuo, & per Conra.in pract.cri.tit.de inquiſ.ſub nu.8.in 16.& 17.limitationibus fol.247.quia eorum dictum non eſt verum, nec hoc iure cautum reperitur, vt dicit Deci. in loc.cit.vbi etiam reſpondet, ad ea quæ per tales contradictores allegantur. Nec vim facit conſuetudo in cõtrarium, de qua atteſtantur tot Doctores, quia vt fatetur Clar. malè de iure Suſarien. poteſt plus ego dico

quod non valet conſuetudo, quod laicus poſſit inquirere, vel punire Clericum de delicto, quia eſſet irrationabilis. & contra ius Diuinum quò Clerici ſunt exempti à iuriſdictione ſæcularium, vt optimè oſtendit Decian. d. cap 9. num. 10. verſ. tertio extende vbi adducit, cap. clerici cum ibi notatis per ſcribentes communiter extra de Iudic. & alia iura, & authoritatea Doctorum, quod procedit etiam ſi eſſet præſcripta tanto tempore de cuius inino memoria oon extaret, vt ſubiungit Decian. num 14. verſic. extenditur prædicta concluſio, & etiam ſi Papa conſcius fuiſſet de tali conſuetudine, & nihil dixiſſet, quia licet iura impreſcriptibilia ſcieote Principe præſcribantur, hoc tamen verum eſt dara capacitate præſcribeotis, ſecus autem ſi ſit incapax, vt eſt laicus iuriſdictionis in Clericos ſecundum Decian. alios adducentem vbi ſupra num. 16.

SVMMARIVM.

1 *De proximo accingendus habetur pro accincto.*
Et quando iſtud ſit verum, num. 7.
2 *Paratum vt detur habetur pro dato..*
3 *Conditio deficit quando conſtat ſtatim eſſe defecturam.*
4 *Clericus effectus poſt delictum ex voto tamen ante delictum emiſſo, non poteſt accuſari coram Iudice ſæculari.*
Et quare num. 8.
Sed in praxi minimè receptum eſt, num. 9.
5 *Iuramento ſtatur in dependentibus ab animo.*
6 *Miles Hieroſolymitanus creandus qui gratiam ſe veſtiendi obtinuit, nec aliud illi deeſt quam habitus aſſumptio, non habetur pro milite, nec tunc gaudent fori priuilegio.*
Miles Religionis Sancti Stephani creandus, qui cuncta adimplenit, nec ei deeſt aliud, quam actualis aſſumptio habitus non habetur pro milite, nec gaudet priuilegio fori eius conceſſo delationis armorum.

Quod Delinquens poſtquam fecit probationem pro conſecutione habitus militum Hieroſolymitanorum, & obtinuit gratiam ſuſcipiendi dictum habitum, & ſoluit viaticum, & aliena facienda fecit, vt veſtiretur illud tamen adhuc non aſſumpſit non gaudet priuilegio fori dictæ Religionis, ſed temanet ſub iuriſdictione ſecularium Iudicum, ac ſi dictam gratiam non obtinuiſſet.

RESOLVT. CLXXXIV.

Diximus ſupra in alijs Reſolutionibus, quod Milites Hieroſolymitani delinquentea gaudent priuilegio fori, & immunes, & exempti ſunt à iuriſdictione ſecularium Iudicum, & ſunt remittendi ad eorum Iudicem competentem magnum Magiſtrum.

Quęritur modo ao dictum hoc procedat in eo, qui deliquit, poſtquam fecerat probationes, & obtinuerat gratiam ſuſcipiendi habitum, & exoluerat viaticum, & iam ſe ſeparauerat accedere ad Inſulam Melitæ pro aſſumptione dicti habitus, & illum tamen nondum aſſumpſerat, & videbatur quod ſic primo per regulam quod de proximo accingendus habetur procinto l. penult. ff. de milit. teſtam. cui conformis eſt text. in l. item legato 47. §. 1 verſic. vtrum autem legato, ff. de legat. 3 & §. fin. ad finem, in auth. vt extat inſtant. 1. dot. quod pro dato habetur, quod iam paratum, & vt detur, & in l. ſi quis cum ſciret in fin. ff pro emptor. quod per dictum reputatur quod ſtatim eſt perdeodum, & in l. fin. ff. de condit. inſt. quod deficit conditio quam conſtat ſtatim defecturam, quam regulam, pulchrè exornat. Marſil. ſingul. 106. qui de proximo, & in repet. l. vnic. num. 92. & ſeq. verſic. facit præterea C. de rapt. Virg. Secundo per deciſionem Bal. in l. 1. ad finem num. 11. C. an ſeru. ex facto ſuo, vt tenet quod ſi laicus poſt commiſſum delictum afficitur Clericus, vel Religioſus ex voto quod ante delictum commiſſum faceret de clericatu, vel Religione, non poteſt accuſari coram Iudice ſęculari nec ab eo puniri, ſed cognitio erit. Iudicis Eccleſiaſtici quaſi quod votum retrahatur ex delioquens eo tempore cenſeatur fuiſſe Clericus, vel religioſus quam deciſionem ſequuntur Iaſ. in l. cum quædam puella num. 11. verſ. limita ſingulariter ff. de iuriſdictio omnium Iudic. & Decian. in tract. crimin. tom. 1. lib. 4. cap 9. num. 23. verſ. decimo, extenditur, & ſubdit Iaſ. num. 12. eſſe valdè notandum, quia per eam, quis poſſit euadi à pœna mortis præſertim, quia an votum emiſerit ante delictum cõmiſſum, vel non ſtandum eſſet eius iuramento prout de alijs, depeodentibus ab animo, vel conſcientia alicuius, regulariter ſtari debet, iuxta ootata per gloſ. & ſcribentes in §. ſed iſtæ inſtit. de actum, & ſequitur Decium, vbi ſupra, & idem tenet Corr. memorab. in verbo laicus poſt princ. verſic. ſed hoc limitari debet, Marſil. ſingul. 534.

Contrarium tameo, quod imo remiſſio facienda oon ſit verius eſt ex quò delinquens verè non eſt miles, ab hoc enim vt dicatur miles requiritur quod habitum militarem aſſumpſerit, nec ſufficit deſtinatio quæ ex multis, & varijs accidentibus, quandam non ſortitur ſuum effectum, & ita in puncto decidit D. de Franch. dec. 449. in tertia parte, & inquit quod ita iudicauit Magna Curia Vicariæ. & deinde Sacrum Concilium ex iam dicta ratione, & alijs quæ ibi videri poſſunt in hoc tamen ſtandum erant declarationi Sacræ Congregationis DD. Cardinalium.

Ad allegata in oppoſitum reſpondet Franch. vno modo num. 4. quod regula d. deciſ. in l. penult. & aliorum iurium ſimilium procedit ſecundum fictionem, & non veritatem altero modo reſpondet num. 5. quod locum habet quando infallibiter opus paratum faciendum eſt de proximo, ſecus autem quando poteſt non fieri, vt in caſu noſtro ad dictum Bal. & ſequacium de voto reſpõdet num. 6. quod procedit, quia ideſt indubitanter ſucceſſurum ex quò quis tenetur votum adimplere ſecus autem ſi indubitanter ſucceſſurum non eſſet, prout in terminis noſtris in quibus multa accidere poſſunt, ex quibus non aſſumatur habitus conceſſus pro qua reſponſione adduco ego text. in dicta leg item legato dicto §. primò in alijs verbis, quæ emerat, nec dum tameo ei ad ſignauerat aſſignatutus ſi vixiſſet, ff. de leg. tert. ſubdit præterea ou. 7. quod in praxi non recipitur.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium vt dicatur quæ concurrere debeant, & num. 2. 3. 4. 5. 6. & 7.*
8 *Beneficia Sancti Ioannis ſunt ad nutum amouibilia.*

An beneficia militum Sancti Ioannis dicantur verè, & propriè beneficia Eccleſiaſtica.

RESOLVT. CLXXXV.

1 Reſpondetur minimè dici beneficia Eccleſiaſtica ſiquidem in eis minimè concurrunt requiſita beneficij Eccleſiaſticis competentia, nam ad hoc, vt ſit aliquod beneficium Eccleſiaſticum debent inſimul ſex requiſita concurrere, quæ tradit Abbas conſil. 47. Illud de iure nu. 1. part. 2. Decius io rubrica de reſcriptis num. 3. verſ. & ibi concludit Gigans de penſionibus quæſt. 86. num. 7. & 8. & alij infra citandi.

2 Quorum primum eſt, quod ſit fundatum Epiſcopi authoritate interueniente gloſ. verbo ſi beneficium in fine Clem. 2. de decimis, & ibi communiter omnes Abbas in cap. ſignificatum oum. 5. in fine de præbend. Felyn. in cap. ex parte il 2. num. 2. de reſcriptis, Decius conſ. 210.

conſil.210. viſo puncto num.4. Guido Papa deciſ.187. nu.1. Ripa in cap.decernimus num.69. verſ. in iſto puncto de iudicijs Bertrand.conſil.379.num.1 lib 6.Rebuff. in praxi, titulo quare inſtituta ſint beneficia nu.10. Gometius in regula de annali q.20. Spinus de teſtament. gloſ.4. principali num.36. Lambertin. de Iurepatr.lib.1. q.9.art.3.num.1.& per totum Rot.deciſ.505.num.1.p.1. diuerſor.Cæſar de Graſſis deciſ.13. num.9. de præbend. Ratio eſt, quia nullus priuatus ſine Epiſcopi authoritate poteſt locum ſacrum, vel rem ſpiritualem conſtituere, cap.ad hæc de religioſis domibus, Guido Papa dicta deciſ.187.num.1.

3 Secundum requiſitum eſt quod habeat quid ſpiritualitatis annexum, nam propter diuinum Officium datur beneficium, cap.fin. de reſcriptis in 6. Abbas dicto conſ. 47.num.1.verſ.tertium conſideratur, Ancharan.in regula beneficium num.4. de reg. iuris in 6.Barbatia in cap. in noſtra num.74. de reſcriptis Rebuff. in tractat. in pacif. poſſeſſ. num.287. verſ. tertio agnoſcitur Lambertin. de iurepatron.lib.1. quæſt.9.art.3. ſub num.3. verſ.tertio requiritur.

4 Tertium requiſitum eſt, quod ſit conferendum Clerico, non laico cap. cum adeò de reſcriptis cap. ex litteris de tranſact.cap.2. de inſtitutionibus, Ancharan. Abbas, & reliqui vbi ſupra Selua de benefic. in princip. num.2.

5 Quartum requiſitum eſt, quod conferri non poſſit, niſi ab Eccleſiaſtica perſona Epiſcopo, vel Prælato, non verò à laico, cap.ſi quis deinceps, cap. ſi quis nullus 16. q.7.& ibi gloſ. in Summa Anchar. in d. reg.beneficium ſub num.3. Abbas nu.1. in d.conſ.47.num.1.Lambertin. d.art.3.num.10.poſt principium, Rebuff. de pacif.poſſeſſ. d. num.287. in principio.

6 Quintum requiſitum eſt, quod ſit perpetuum, hoc eſt, quod non conferatur ad certum tempus, ſed perpetuo, & ad vitam eius cui confertur hoc enim proprium beneficiorum eſt, cap.Sanctorum 70. diſt.cap.penult.de Clerico ægrotante cap.ſi gratioſè de reſcript. lib.6. Milius in repertorio, verb. beneficium num.24. Gigans d. quæſt.86. verſ. quintum requiſitum, Rebuff. cum alijs vbi ſupra, verſ.quinto dignoſcitur, Achil.deciſ.1. nu.4. de officio Vicarij.

7 Nam, ſicut matrimonium carnale eſt perpetuum eſt enim vir, & fœminæ coniunctio, indiuiduam vitæ conſuetudinem continens §.1. Inſtitut. de patria poteſtate, ſic, & hoc matrimonium, quod contrahitur inter beneficiatum, & Eccleſiam, cap.inter de traslatione Epiſcopi, Rebuff. in praxi, titulo requiſita ad bonam collationem num.13.

Sextum requiſitum eſt quod conferens non poſſit ſibi illud conferre, nec retinere cap. finali de inſtitutionibus, cap. relatum de præbend. & ibi notatur.

Nec non quod purè, & ſine aliqua extrinſeca conditione debeat illud alteri conferre, cap. ſi quis dator, & ſeq. cap.ſi quis obiecerit 1.quæſt.3. cap.ex parte 1.de officio delegat. cap.2. de electione lib.6. Ancharan. in dicta regula beneficium num.8. Abb.dicto conſ.47. nu.1. verſ. quartum conſideratur Gigans d.quæſt.86. num.9. Rebuff. vbi ſupra Selua de benefic.in principio num.5.

8 Vnde cum præfata beneficia Sancti Ioannis ſint amouibilia ad nutum Magni Magiſtri, vt per Mohedan. deciſ.10.de cauſ.poſſeſſ.& propriet. quem refert Nouarius in ptagmat.Regni prima de Eccleſiaſt.perſon.nu.5. ideò non debent dici beneficia Eccleſiaſtica.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet iuris aſſiſtentiam ſuper quarta.*
2 *Manutentio non impeditur ex exceptione requirente altiorem indaginem.*

Equites Hieroſolymitani, An teneantur ſoluere quartam Canonicam Ex Parochialibus Epiſcopo loci Ordinario.

RESOLVT. CLXXXVI.

IN caſus contingentia allegabam deciſionem Rotæ in vna Terulen.decimarum Venetis 15.Martij 1613. coram R.P.D.Vbaldo, quæ ſub his complectitur verbis.

Fuit reſolutum, articulos releuare ad effectum concedendi manutentionem Epiſcopo in quaſi poſſeſſionem percipiendi quartam Canonicam, etiam ex Parochialibus ſpectantibus ad menſam Præceptoriarum Religionis Hieroſolymitani Curia alias Rota reſolut.intrare arbitrium, ad effectum vt dicti articuli habeantur pro probatis, illi autem comprehendunt tum quod iſtæ Parochiales ſunt contra Comites Epiſcopatus Ieruſalem poſt erectionem dictæ Eccleſiæ in Cathedralem, & antedictam erectionem Archiepiſcopus Cæſar Augustantes ſunt in antiquiſſima poſſeſſione percipiendi dictā quartam Canonicam ab immemorabili tempore, qua ſtante quaſi paſſione, etiam de tempore Motelitis quod bene percutit articulum competit Epiſcopo abſque difficultate manutentio §.retinendæ, §. hodie Inſti. de interdict. cum vulgar.

1 Quam manutentionem eò facilius concedendam eſſe Domini dixerunt, quia Epiſcopus habet iuris aſſiſtentiam ſuper dictā quarta c. omnes Baſilicæ quæſt.7. cap.conquerente de offic.ordin.cap.1.de Cappellis Monachor. Rota de communi apud Cantuccium deciſ.31. num.5. vbi latè de hoc par.2. diuerſ. etiam contra Equites Hieroſolymitanos, Hoſtienſ. in cap. cum contingat num.1.de decim.verſic. nam ſecundum, & in dicto cap. conquerente num.15. de offic.ordin.

2 Non obſtat priuilegium exemptionis, quia tanquam requirens altiorem indaginem, & reſpiciens petitorium, non debet impedire manutentionem, vt fuit reſolutum in Carthaginem Decimarum 27. Iunii 1590. coram Gipſio, & in Abulen. Decimarum 21. Maij 1602. coram Pegna; & ita fuit deciſum Epiſcopo ſolum informante, &c.

SVMMARIVM.

1 *Nobilitas non denigratur per ignobilitatem matris.*
2 *Refertur deciſio Rotæ.*

In aſſumptione habitus Equitum Hieroſolymitanorum, an obſtet ignobilitas ex parte matris.

RESOLVT. CLXXXVII.

1 DIxi negatiuè in facti contingentia in alijs caſibus nobilitatis ne denigretur nobilitas per ignobilitatem matris verum in aſſumptione habitus Diui Ioannis requiritur nobilitas ex parte, tàm matris, quam patris, vt cenſuit Rota in vna Gieben. portionis 5. Nouembris 1607. coram Caualerio, cuius tenor eſt.

2 Iterum propoſui dubium alias reſolutum die 25. Iunij 1607. an Statutum Eccleſiæ Giennem obſtaret Diuo Ioanni, & Domini dixerunt non eſſe recedendum à deciſis, & quia maius fundamentum fiebat in auia paterna Ioannis quam impuram fuiſſe aſſerebatur dictum fuit non obſtare cum enim in nobilitate conſideretur genus, & ſanguis ex linea paterna licet hæc nobilitas ex coniunctione cum vxore impura aliquo modo denigretur non tamen admittitur, ita vt filijs ex tali coniugatio nati eam amittant, vnde Diuus Ioannes natus ex patre nobili non ammittit nobilitatem ſibi prouenientem ex linea paterna, & vltra adductos in alia deciſ. tradit Tiraquell. de nobilit. capit.25. num.5. & cap.35. num.4. per text. in l. humiles C. de incert. nupt.

nupt.& in l.cum qui,ff.de interdict.& relegat.& faciunt quæ ſcribit Hieroſolym.Oſor de nobil. ciuil.lib.1.cap.4. incipient. Hæc autem opinio tantum valuit,&c.

Accedit quod ſi pater Ioannis qui habuit matrem impuram non amiſit ſuam nobilitatem, vt latè in alia deciſione dictum fuit illa impuritas multominus nocere debebit Diui Ioanni qui ab ea eſt remotior.

Nec obſtat conſil. Paul. de Caſtr.113.nu.4.lib.1.dum ponderantur verba Statuti requirentis nobilitateoi ex parte patris, quaſi terminus iſte ex parte patris,ſit latior quam ſi diceret ex linea patris, & ſic comprehendat conſanguineos patris tàm agnatos, quàm cognatos patris, & ſic auiam paternam Ioannis propter illius impuritatem ei nocere, quia habemus textum contrarium in capit.1. de natur. ſucceſs. feud. ex latere omnes per maſculos deſcendentes vſque in infinitum iunctis verbis in fine text. per quem text.tradit Neapod.ſuper conſuet.Neapol.in tit.de ſucceſs.ab inteſtat. cõſtituit.ſincip. quod oon eſt differentia inter iſtos terminos ex parte patris,& ex linea paterna;Idem etiam determinat Curt. Iun.conſil.5. oum.24.vbi dicit ex mente Bart. quod ſub illis verbis ex parte patris non comprehenduntur niſi illi qui ſunt coniuncti per lineam maſculinam faciunt tradita per Bart. conſil.10.lib.1. & ſic videtur eſſe verus intellectus, & etiam quod ante ſit aliquod dubium eſſet capiendus in hac materia ſtatuti odioſi talia enim ſtatuta ſunt contra ius, vt dicit Rota in vna Toletana portionis 27. Ianuarij 1595. coram Illuſtriſſimo Domino meo Card. Mant. Neque hoc ſtatutum admiſſo hoc intellectu poteſt dici ſuperfluum,quia veodicat ſibi locum quando quis punitur, ſed ignobilis ex parte patris, eſſet impunitus per lineam fœmininam, vt ex ſeius lectura apparet.

Non obſtat Napodanus pro parte Capituli allegatus, vbi ſupra num.168. dum quod ex parte patris poſſunt adeſſe etiam agnati vti deſcendentes ex amita, quia quidquid ſit de veritate illius quæſtionis ibi agitur quo ad conſtitutionem gradus ad effectum ſucceſſionis, quæ eſt in materia longè diuerſa à caſu noſtro in quò agitur de oobilitate, qoæ vt dictum eſt conſideratur per lineam paternam, vt in ſtatuto exprimitur.

Ex ouibus ao appareant dicta verba ex parte patris, ita eſſe de iure iotelligenda in tractat. doctrina quod verba à ſtatuto poſita debent intelligi ſecũdum lεalem ſignificationem, & ita ſtatuentes ea intelligere voluiſſe Bar. in l.ſi quid earum in princip. ff.delegat.3. Curt.iun. d.conſil.5.nu.12. & 13.& ex his concluſum fuit non eſſe recendendum à deciſis.

PRAXIS CLAVSVRÆ Monialium.

Ad ornatum Bullarum Gregorij XIII. Incip.adeo ſacris Virginibus, & Pij V. Incip.circa Paſtoralis.

SVMMARIVM.

1 *Locus Monaſterij intra quem Moniales ſiſtere debent venit appellatione clauſura.*
2 *Monialis non poteſt ad domos monaſterio contiguas accedere.*
3 *Monialis nequit ſe recipere ad alieni tecti partem.*

Clauſuræ ſub Nomine quidnam veniat.

RESOLVT. CLXXXVIII.

1 VEnit ſub appellatione clauſurę locus Monaſterij intra qoem Moniales ſiſtere debent, & à quo egredi non poſſunt abſq;clauſuræ violatione, & clauſura dicitur ſpatiũ quod intra iannam monaſterij ſemper clauſam continetur, & ita in praxi eſt receptum.

Cuius clauſuræ termini, & limites complectuntur omnia monaſterij loca, ergo ianua clauſa continentur, & ad quæ ſęculares minimè admittuntur, vt patet ex Bulla felicis memorię Gregorij XIII. edita in Anno MCLXXII. tertio Kalendas Ianuarij Incip. Deo ſacris Virginibus in illis verbis.

Nec ibidem licere monialib. etiam Tertiarijs egredi à ianua monaſterij, quæ eſt prò clauſa Monaſterij ipſius, etiam ad claodendam aliam vlteriorem ianuam quà patere ſolet aditus ſæcularibus venientibus ad rotam, vel ad cratem, ſeu loca colloquij deſtinata, vel ad pulſandam ipſam ianuam clauſuræ, quæ loca cum ſaltẽ prò cauſis prædictis patere ſoleant ſæcularibus extra clauſurã cenſeri debent etiam quò tempore clauſa ſunt.

2 Vndè euenit monialem non poſſe ad domos monaſterio contunguas accedere etiamſi domos illas inhabitent tantummodò fœminæ elemoſynis colligeodis, vt ſeruitijs monaſterio præſtandis deputatæ. Cum enim ad huiuſmodi domos ſæcularibus pateat acceſſus,intra monaſterij ſepta,non connumerantur,nec clauſuræ terminis clauduntur; Ita Nauar.de regul.comment.4.num.56. Sanchez in opere morali tom.2. lib.6. cap.15. num.19. & conſequenter monialis ad huiuſmodi domum ſe transferens clauſuram violare dicitur, prout ita cum in facto accidiſſet,& ego fuiſſem conſultus ita reſpondi.

3 Prout etiam monialis clauſuram violat, ſi ad alieni tecti partem tranſeat, quia tectum alieoum domus minimè dicitur, pars monaſterij, & conſeqoenter neque intra terminos clauſuræ continetur licèt ſecùs fit vbi monialis in ſuperiori tecti parte, quæ ad monaſterium ſpectat, ſe exiſtat, quia cum hæc dicantur pars monaſterij intra terminos clauſuræ continetur, & ita pluries conſului.

SVMMARIM.

1 *Moniales cuiuſcumque Ordinis poſt profeſſionem ad clauſuram tenentur.*
2 *Conuerſæ, & tertiariæ profeſſiæ tenentur ad clauſuram.*
3 *Moniales Nouitiæ non tenentur ad clauſuram.*
4 *Fœminæ profeſſionem emittentes hac conditione, vt in domo propria remaneant ad clauſuram non tenentur.*
5 *Fœminæ quæ non ſunt verè moniales non tenentur ad clauſuram.*

Clauſura quaſnam Moniales obligat, ita quod à Monaſterio egredi non poſſint.

RESOLVT. CLXXXIX.

1 IN motu proprio fęlicis memoriæ Pij V. qui incip. Circa Paſtoralis ſatis eoixè probatur omnes, & ſingulas moniales cuiuſcomque Ordinis ſint poſt emiſſam profeſſionem obligari onere clauſuræ,dummodò in cõgregatione viuant, vt patet in illis verbis cuiuſcumque ordinis, vel militarium, etiamſi Hieroſolymitanæ ſint.

Et facit Concil. Trident.ſeſs.22. de Regular.cap.22. vbi præſcribit omnia in ſuperioribus decretis contenta ſeruari in omnibus Cœnobijs, ac Monaſterijs quarumcunque Monialium quocumque nomine appellentur, & ſub quacomqoe regula, vel conſtitionibus viuant, certumque eſt, quod adeſt vnum Decretum capitul.5. eiuſdem

eiuſdem ſectionis de clauſura Monialium.

2 Hinc infertur Moniales etiam conuerſas, & tertia-
rias teneri poſt profeſſionem ad clauſuram, Rodriquez
quæſtionum Regularium tom. 1. quæſt. 44. artic. 4. Mi-
randa in tractat. de Monialibus quæſt. 1. art. 3. & 5 Sua-
rez tom. 4. tom. 4. de rebus lib. 4. c. 8 num. 14. & 17. & alij
quos refert, & ſequitur Nouarius in tractat. de elect. &
variat. fori quæſt. 65. ſub num. 5. verſ. & hinc ſect. 2. in vl-
tima impreſſione.

3 Et hinc quoque concludendum eſt Moniales noui-
tias non teneri ad clauſuram, tum quia Iura loquuntur
de profeſſis, tùm etiam, quia in materia odioſa appel-
latione Regularium non includuntur nouitij Nouarius
forenſ. q. 80. num. 7. lib. 1. & ita in puncto ſcripſit Suar.
de Religione tom. 4. lib. 1. cap. 8. num. 16. quem ſequitur
Nouarius in tract. de elect. fori quæſt. 63. num. 22. ſect. 2.
in vltima impreſſ. Neapolitana.

4 Et pariter venit dicendum fœminas quæ ſolemnem
profeſſionem omitterent hac conditione, vt in domo
propria remanerent (vt alias factam fuiſſe couſtat ex c.
inſinuante qui Clerici, vel vouentes) non teneri ad
clauſuram. Ratio eſt tum quia in præcitatis iuribus ſer-
mo eſt de Monialibus in congregatione viuentibus ob
id in propoſitione dixi modo in Congregatione viuant,
Tum quia iſtæ non habent Monaſterium, ſeu locum
clauſuræ, ſecus dicendum eſt de illis, quæ in Congre-
gatione viuunt etiam ſi tempore profeſſionis animum
haberent non obligandi ſe ad clauſuram onus enim
clauſuræ non oritur ex voluntate Monialium, ſed ex di-
ſpoſitione Summorum Pontificum qui Moniales pro-
feſſas ad clauſuram obligant Miranda in tract. de Mo-
nial. quæſt. 1. art. 4. concluſ. 5.

5 Et tandem affirmari poteſt illas fœminas quæ non
ſunt verè Moniales non teneri ad clauſuram etiamſi ali-
quæ ſimplicia vota emittant fœminæ verò quæ ſim-
pliciter vouent aliquem Religioſum viuendi modum
hortandæ ſunt, vt ſolemniter profiteantur facta autem
profeſſione ad clauſuram tenentur quod ſi renuant pro-
feſſionem ſolemniter emittere, & clauſuram recipere
non poſſunt vllam in poſterum in ſuam Congregatio-
nem recipere, & ſi aliquam recipiant receptio irrita eſt,
vt patet ex motu Pij V. circa Paſtoralis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi procurant clauſuram Monialium.*
2 *Clauſura ſi obſeruetur in Monaſterijs exemptorum eſt vi-
denda per Epiſcopum, ſed contrarium num. 3. & vide
num. 4.*

Clauſura Monialium, An poſſit procurari per loco-rum Ordinarios in Monaſterijs quæ Re-gularibus ſubduntur.

RESOLVT. CLXXXX.

1 SAtis notum eſt, quod onus cogendi Moniales ad
clauſuram ſpectat ad Epiſcopos locorum Ordina-
rios authoritate ordinaria in ſuis Monaſterijs, Authori-
tate vero Sedis Apoſtolicæ delegata in Monaſterijs Se-
di Apoſtolicæ ſubditis, vt conſtat ex Concil. Tridentin.
ſeſſ. 25. de Regular. cap. 5. & notatur in cap. periculoſo
de Statu Regular.

2 Imò ſunt qui dicunt Epiſcopum poſſe, & debere vi-
dere an clauſura ſeruetur non ſolum in Monaſterijs ſibi
ſubiectis, ſed etiam in Monaſterijs Monialium, quæ re-
gularibus ſubduntur, & non poſſe ab ipſis regularibus
impediri quo minus ad hunc effectum ea viſitet quo-
ties id expedire iudicauerit ita referunt à Sac. Congreg.
Concilij deciſum Galet. in Margarita caſuum conſcien-
tiæ, verbo clauſura 1. Epiſcopus Minoren. in praxi par. 1.
verbo Moniales § 4. & §. 8. verſic. 4. Armendar. Armen-
dar. in addict. ad recopil. legum Nauarræ lib. 1. titul. 1. 7.
de Epiſcop. num. 44.

2 Et licet ſint qui totum contrarium affirmarunt, vt
Mirand. de ſact. Monial. quæſt. 2. art 14. num. 3. & San-
chez in Summa Theologiæ moral. lib. 6. cap. 15. nu. 21.
vbi exiſtimant non poſſe Epiſcopum ad clauſuram co-
gere Moniales exemptas ab eis nec illis licere intrare
3 huiuſmodi Monaſteria exempta Prælatiſque Regulari-
bus ſubiecta etiam prætextu videndi an violata ibidem
fuerit clauſura niſi ſolummodo in caſu quo publicè
conſtaret illam eſſe violatam.

4 Tamen prima opinio eſt recepta in praxi iuxta quam
hodie indiſtinctè practicatur à Dominis Coepiſcopis
in eorum Diœceſibus.

SVMMARIVM.

1 *Clauſura Monialium de iure poſitiuo inducta eſt.*
2 *Clauſura de Iure diuino non fuit præcepta.*
3 *Lex per non vſum authoritate caret.*
4 *Lex promulgatur ſub conditione, ſi acceptetur à populo.*

Moniales An poſſint excuſari à Clauſura vbi præce-pta indicentia Clauſuram non ſunt recepta, vel contraria conſuetudine ſunt abrogata.

RESOLVT. CLXXXXI.

DVm in Alma Vrbe Romæ degerem tranſiui cum
opinione requiſitus à quodam Illuſtriſſimo Præ-
lato poſſe aliquibus in locis Moniales à clauſura excu-
ſari, nempè quoties exempli gratia præcepta indicentia
clauſuram non eſſent recepta vel quoties contraria cõ-
ſuetudine eſſent abrogata ſecutus ſententiam Azorij In-
ſtit. moral. p. 1. lib. 13. cap. 8. quæſtio 1. quam etiam pro-
bauit Sanchez in ſua ſumma lib. 6. cap 15. nu. 4. tom. 2.

1 Pro qua opinione facit nam clauſura Monialium iu-
re humano poſitiuo inducta eſt, vt patet ex cap. pericu-
loſo de ſtat. Regular. in 6. & ex Concil. Trident. ſeſſ. 25.
cap. 5. & ex Bullis Pij V. & Gregorij XIII. quas recol-
legit poſt alios Naldus in ſua Summa in verbo Clauſu-
2 ra, de iure enim diuino talis clauſura non fuit præcepta,
quia neque ex ſcriptura, nec ex traditione aliqua diuina
huiuſmodi clauſura apertè deduci poteſt, vt per Nauar.
in cap. ſtatuimus 19. quæſt. 3. nu. 29. comment. 4. de Re-
gular., latè Miranda in tract. de Monialibus q. 1. artic. 1.
Vega in ſumma cap 86. caſ. 19. tom. 2.

Taliter quod cum clauſura ſit de iure humano, & ius
humanum non ſemper vbique vigeat Burchult. conſil.
167. nu. 35. & 36. vbi quod varijs de cauſis impediri po-
teſt; Ideò iure optimo dicendum eſt ex ſupradictis cau-
ſis poſſe Moniales à clauſura excuſari.

3 Et licet Lamas in Methodo curation. in appendic.
§. 2. in fine contra ſupradictam ſententiam teneat; Ta-
men contrarium puto verius, nam lex per non vſum, &
receptionem authoritate caret, taliter quod neque eſt
neceſſaria aliqua præſcriptio temporis, ſed ſufficit ſola
repugnantia per actus contrarios Suarez de legib. lib. 4.
cap. 16. num. 12. quia leges humanæ tàm ciuiles, quàm
Pontificiæ, vt obligent requiritur conſenſus, & accepta-
tio populi Nauar. in Manual. cap. 23. num. 41. Emanuel
Sà in Aphoriſm. in verbo lex num. 1. Leſſius de iuſtit. &
iure lib. 2. cap. 22. dub. 13. nu. 98. Becan. in ſumma Theo-
log. tract. 3. cap. 6. quæſt. 8. nu. 2. par. 2. Valentia tom. 7.
quæſt. 5. puncto 2.

4 Promulgantur enim leges ſub tacita conditione, ſi à
populo acceptentur, nam hoc videtur conforme beni-
gnæ Legiſlatorum voluntati, ne nimis eorum ſubditis
oneroſæ videantur quod ſuadetur ex l. de quibus ff. de
legibus, vbi leges nulla alia ex cauſa nos tenent, quam
quod iudicio populi receptæ ſint.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus dat licentiam exeundi à Monaſterijs, & quid ſeruetur in Monaſterijs exemptis num.2.*

3 *Vicarius Epiſcopi poteſt Monialibus concedere licentiam exeundi à Monaſterio, ſic etiam & vicarius Capitularis, num.4.*

Licentia exeundi à Monaſterio à quonam ſit impartienda inſcriptis.

RESOLVVT. CXCII.

1 SCimus ſpectare ad Epiſcopum facultatem concedendi licentiam Monialibus exeundi à Monaſterijs Epiſcopo, vel Sedi Apoſtolicæ ſubiectis, vt decernitur per Sacrum Concil. Trident. ſeſs.25.c.5. & ſtatuitur in motu proprio Pij V., qui incipit decori, & honeſtati, quod illa debet eſſe in ſcriptis approbata.

2 In monaſterijs verò exemptis quæ Regularibus ſubduntur, facultas exeundi concedenda eſt à Superiore Ordinis, vt a Generali, Prouinciali, vel ab alio Prælato immediato, iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habente, & præterea ab Epiſcopo, vel illius Vicario. Ratio eſt, quia in præcitato motu præſcribitur, vt licentia à Superiorib. Ordinis, & ab Epiſcopo, ſeu loci Ordinario concedatur etiamſi monaſteria ab Epiſcoporum, & Ordinariorum iuriſdictione exempta ſint; hoc tamen intelligendum eſt; vbi prædictus Pij V. motus vſu receptus eſt, alicubi enim vſu receptus non eſt, conſequenter in monaſterijs exemptis non eſt neceſſaria in illis locis Epiſcopi licẽtia, ſed ſufficit facultas Generalis, aut Prouincialis, aut Superioris loci, monaſterij, iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentis, ita ſentire videtur Nauarr. in commentar.4. de Relig.num.60.verſic.3. Azor. Inſtitutionum moralium parte prima lib.13. cap.8. quæſt.1. Suarez.tom.4.de Religione lib.1.cap.9.num.13. Miranda de Monialibus quæſt.3, artic 6 concluſ.1. licet non ſufficiat licentia Abbatiſſæ ipſarum Monialium, quia in motu proprio Pij Quinti fit mentio de Superioribus Ordinum Monialium, ibi præter alios ordines Superiorum vltra quod ipſa clauſuræ præcepto tenetur, vt per Rodriquez tom.1.quæſt.Regularium quæſt.46 art.2.

3 Similiter Vicarius Generalis Epiſcopi iuxta tenorem Sacri Concilij Tridentini loco citato poterit eãdem licentiam concedere; quæquidem facultas tribuitur etiam in monaſterijs, Sedi Apoſtolicæ ſubiectis, Lamaſ. in Methodo curationis in fine §.5.

4 Et Capitulum Sede vacante adhuc poteri eandem licentiam concedere, & conſequenter Vicarius ab eo deputatus, Sanchez in Summa Theologiæ moralis c.15. lib.6.num.130.tom.1. vbi idem affirmat in alijs iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa iuſta requiritur, vt poſſit concedi licentia exeundi à Monaſterio.*

2 *Cauſa ex quibus Monialis poſſit à Monaſterio exire recẽnſentur.*

3 *Epidemia ſub nomine quidnam veniat, & num.4.*

5 *Morbus Epidemicus quotuplex ſit.*

Cauſæ ex quibus facultas Monialibus exeundi à Monaſterio concedi poſſit quænam ſint.

RESOLVT. CXCIII.

1 AD finem vt Monialis à monaſterio abſque clauſuræ violatione egredi poſſit non ſolum debet præcedere licentia Superioris, verum etiam debet ſubeſſe iuxta cauſa, vt colligitur ex cap. periculoſa de ſtat.Regular.in 6.& ex Concil.Trident. ſeſſ.25.cap.5.de Regular., & alibi ex Conſtitutionibus Pontificum.

Attenta autem Bulla Pij V.Incip. decori, & honeſtati tres tantummodo cauſæ concedendi prędictam facultatem exprimuntur.

2 Prima eſt Magnum Incendium. Secunda eſt infirmitas lepræ. Tertia eſt infirmitas Epidemiæ.

3 Cuius quidem morbi epidemiæ ſub nomine peſtem, ſeù morbum peſtiferum intelligi notarũt Sorb.in compend. Mendicant. in verbo ingreſſus Monaſteriorum num.6. Zecch. de Republ. Eccleſiaſt. titul de Regular. cap.3. num.15. & Guttierez canon. quæſt.lib.1. cap.14. num.7.

4 Verum vt id melius intelligatur ſciendum eſt, vt ex Galeno, & Hipprocrate annuit Grau. in ſuo tract. de morbo peſtifero part.1.cap.18.Diuis 1. & ſubdiuis 1. & 2. eſſet morbum qui Pandemius ſine Pandemus apud Græcos appellatur ſic dictus à dictione Pan. quæ totum ſignificat, & demos, ideſt populus, quia ſcilicet totum populum eodem modo, & ex eadem cauſa inuadit qua ratione etiam dicitur Panceneus, ideſt omnibus communis cænos enim Græcè quid commune ſignificat: Quare à Latinis vocatur morbus vniuerſalis, quia vno eodemque ſimul tempore, & ex cauſa omnibus communis in multos eodem modo graſſatur; Hic autem
5 morbos Pandemus eſt triplex quædam dicitur Epidemius quidam endemius, & alius Pandemius ſimplex. Epidemius eſt qui non vni ſoli regioni, ſed plurib. communis eſt ob aeris alterationem à cæleſtibus Superioribuſq; cauſis conſurgentem vnde non ſufficeret ſi aeris alteratio aliunde ſolum proueniret, niſi ſimul adeſſet noxia ſuperiorum cauſarum influentia Endemius, ſiue Endemus appellatur qui cuidam populo proprius, & familiaris eſt ex noxis eiuſdem terræ, aere, vel aqua, vel ſitu proueniens Pandemius ſimplex appellatur morbus communis, ſeù vniuerſalis ex alteratione aeris non cælitus facta, ſed ex alia cauſa communi, vt ex vitioſis cibis, aut potibus proueniens; Quare morbus Epidemius diſtat ob endemio quod ille communis ſit regioni, & ex cauſa ſuperiori conſurgat hic autem ſit familiaris cuidam populo ex cauſaq; inferiori conſurgat à Pandemio autem ſimplici diſtat quod quamuis ſit communis & eiuſdẽ regionis ſit at ex cauſa inferiori procedit ille autem ex ſuperiori; Rurſus hic Epimedius morbus eſt genus ad peſtiferum, & non peſtiferum quidam enim eſt Epidemius ſimplex qui & ſi non nihil contagionis, & malignitatis habeat non tamen eſt venenoſus alter autem eſt peſtifer qui ſimul venenoſus eſt. Vnde Rodriq. tom.1.quęſt.regul.cap.49.art.4.verſ.ex his ſequitur concludit ex Galeno, & Hippocrate morbum epidemium, & peſtiferum habere ſe ſicut ſuperius, & inferius omnis enim morbus peſtifer epidemius eſt, ſed non è contra peſtifer enim duo petit nempè vt populariter graſſetur, & perniciosus ſit itaut maiorem eo laborantium partem interimat epidemius autem vnico contentus eſt, nempè vt plurimum inuadat, ſeu populariter graſſetur quamuis pernicioſus non ſit, taliter quod Epidemia ſimplex veniet in hoc caſu, & non tantum Epidemia quæ verè peſtis eſt Nauar. comment.4.num.48. de Regular.

SVMMARIVM.

1 *Caſus excepti in Bulla Pij V. non extenduntur ad caſus ſimiles, & vide num.2.*

3 *Io.Maria Nouarij I.C. Lucani Allegationes referuntur.*

4 *Iuſta, & grauis cauſa requiritur vt Monialis è monaſterio egredi poſsit, & quæ ſit iuſta cauſa num.5.12.& 13.*

6 *Clauſuræ relaxatio eſt odioſa.*

7 *Dictio taxatiua non excludit caſus ſimiles.*

8 *Statutum comprẹhendit omnes caſus in quibus eadem ratio viget.*

9 *Prædia*

9 *Prædia Minorum alienantur ob æs alienum, & ob ſimiles cauſas.*
10 *Filius exhæredatur ex quatuordecim cauſis, & ex ſimilibus illis.*
11 *Ius tuendæ vitæ nullo iure auferri poteſt.*
14 *Peritis in arte ſtandum eſt.*
15 *Anima cunctis rebus eſt anteponenda.*

Moniales an poſſint exire à Monaſterijs ex alijs caſibus ſimilibus, vel vrgentioribus, illis, qui appoſiti fuerunt in Bulla Pij V.

RESOLVT. CXCIV.

1 EGo ipſe in tomo 1. Praxis reſolut. 545. in prima editione, & reſolut. 541. in ſecunda editione fui in
opinione caſus exceptos in Bulla Pij V. de quibus in antecedenti reſolutione non debere extendi ad caſus ſimiles, & vrgentiores taliter, quod moniales niſi ex tribus illis cauſis alias nequeant exire à Monaſterijs, neque hæc facultas poſſit in ſimilibus concedi, quam ſententiam ſequuti ſunt Collectan. compend. Mendicant. in verbo clauſura Monialium num 5. Addit. ad Nauarr. conſ. 70. in fin. de Regulat. Epiſcopus Minoren. in praxi Epiſcopal. in verbo Moniales §. 16. verſ. 2. part. 1. Fuſc. de viſitat. lib. 2. cap. 18. num. 1. Mirand. de ſacr. Monial. q. 3. art. 4. Boll. in œcon. canon. claus. cap. 4. num. 10. & alij modernjores, Gutierez autem canon. quæſt. lib. 1. c. 14. probat motum proprium Pij V. dum excipit illorum caſus
2 exeundi moniales à ſuis monaſterijs non extendi ad caſum noſtri articuli, ita vt in illo liceat dare licentiam moniali exeundi à monaſterio, quia etiam ſi iuſtiſſimus ſit, ac pietate plenus adhuc excluditur à Pio V. in præfata ſua Bulla ea potiſſimum ratione, nam in omnibus tribus caſibus ex quibus licentiam permittit concedi poſſe monialibus exeundi à ſuis monaſterijs ea eſt, vt tunc demum id liceat, quando cauſa tangit moniales illius monaſterij ipſiſque omnibus communis eſt, itaut damnum non exeundi omnes concernat, & non tantum ſingulas infirmas, in priori enim ſpecie, hoc eſt pro ſalute omnium monialium ne totũ monaſterium pereat Sanctiſſimè Papa ille permiſit, (vt communitati conſuleret) quod licentia concedatur ſingulis monialibus à monaſterio exeundi ex prædictis cauſis, & infirmitatibus cõtagioſis ibidem expreſſis, hoc eſt propter magnum incendium, vel lepræ, aut epidemiæ morbum, quæ omnes vrgentiſſimæ ſunt, & ſalutem omnium monialium reſpicit talis licentia exeundi à monaſterio in prædictis caſibus, non vero quando cauſa tangit ſingulas infirmas, cum minus inconueniens ſit, quod moriantur aliquæ, quam vt exeant per ea, quæ conſiderat idem loco citato.

Taliter quod ex cauſa communi, & quæ poteſt eſſe damnoſa omnibus monialibus attenta eiuſdem ſententia licita erit egreſſio, ex particularibus vero minimè.

3 Sed quia circa hunc articulum in facti contingentia ad inſtantiam D. Marchionis Fuſcaldi fuerunt editæ Allegationes per Io. Mariam Nouarium I C. Lucanum, illæq; tranſmiſſæ ad Sanctiſſimum D. Noſtrũ Vrbanum Octauum pro impetranda licentia egreſſus ſororis Mariæ Spinellæ à Monaſterio volui illas hic prout iacent imprimi facere, & ſunt tenoris ſequentis videlicet.

BEATISSIME PATER.

MArchio Fuſcaldi Regni Neapolitani Magnus Iuſtitiarius poſt pedum oſcula, Chriſtiana, fraterna pietate, & charitate ductus Sanctitati veſtræ humiliter preces porrigit, quod dignetur concedere, vt ſoror Maria Catherina Spinella eius germana profeſſa in monaſterio ſub titulo Trinitatis Ciuitatis Neapolis iam diu varijs morbis vexata taliter quod inſaniæ, & furoris ſpecies tranſcendit, poſſit, & valeat clauſtrum derelinquere, & ad fraternos lares valetudinis, & ſalutis cauſa recuperandæ, & conſeruandæ ſe conferre, vel ſaltem ad aliud monaſterium conuolare.

Quæ ſupplicatio, nè iniuſta, & nimis audax ex clauſuræ rigiditate videatur, liceat pro iuſtificatione aliqua ex Canonicis ſanctionibus, & Theologorum concluſionibus pro tali effectu in medium afferre, adhoc vt Sanctitas veſtra magis piè, & paterno affectu, (iuxta morem) huiuſmodi gratiam, imò iuſtitiam concedere queat.

4 Quare (genibus flexis petita prius licentia prout debet) fas ſit ei ſupponere, quod vt monialis è monaſterio licitè egredi poſſit requiritur facultas Superioris, cum iuſta, & graui cauſa, eo quia cum monialibus clauſura ſtrictiſſimè indicetur, par eſt, vt facultas egrediendi, non niſi de graui cauſa à legitimo Superiore approbanda concedatur, vt colligitur ex cap. periculoſo de ſtat Regular. in 6. ex Concil. Trident. ſeſs. 25. cap. 5. & ex Bull. Pij V. & Gregor. XIII. circa id emanatas de quibus apud Quarantam in ſumma Bullar. in verbo Monaſteria monialium, & Nald. in ſumma in verbo Clauſura.

5 Iuſta autem, & ſufficiens cauſa ad hunc effectum de iure antiquo vigore ſupracitati cap. periculoſo cenſetur infirmitas ob quam monialis nequit cum alijs abſque graui periculo, vel ſcandalo commorari, In Tridentino verò loco iam antea relato, quænam ſit iuſta cauſa non determinatur, ſed iudicio Epiſcopi loci Ordinarij relinquitur. In Bulla verò Pij V. tres tantummodo cauſæ concedendi prædictam facultatem exprimuntur, prima eſt Magnum Incendium, ſecunda eſt infirmitas lepræ. Tertia verò infirmitas epidemiæ ſub cuius nomine intelligitur morbus contagioſus qui alios inficere ſolet, vt eſt peſtis morbus gallicus morbus S. Lazari, & ignis S. Antonij, vt communiter ſentiunt omnes Doctores.

Sed licet hæc omnia ſint vera, Tamen nec negari poteſt moniali concedi poſſe facultatem exeundi non ſolum ob tres adductas cauſas, verum etiam ob alias ſi-
6 miles, nam licet clauſuræ relaxatio ſit odioſa tanquam contra regulæ obſeruantiam, & ſpiritualem monialium ſalutem, nihilominus non ſolum in caſibus præcitatis, ſed etiam in cõſimilibus relaxatio clauſuræ, non aduerſatur Regulari Obſeruantiæ maximè vbi agitur, pro ſalute tuenda, ita inquam ſcripſerunt, Nauarr. in coment. 4. de Regularibus num. 48. & in cap. ſtatuimus 19. q. 3. num. 49. Azor. inſtitut. moralium part. 1. lib. 12. cap. 8. q. 1. verſ. tertio Io. de la Cruz. de ſtat. Religion. lib. 1. cap. 5. dub. 4. Ceruantes in l. Tauri 6. num. 59 Rodriq. quæſt. regul. tom. 1. quæſt. 34. art. 5. amaſ. in method. curat. in appendic. Suarez tom. 4. de Relig. lib. 1. cap. 9. num. 3 & ſeq. Sorb. in compend. priuileg. in verbo Clauſura, & in verbo ingreſſus Monaſteriorum Monialium nu. 6. verſ. & ſic etiam Bonacin. de legib. diſput. 1. q. 1. punct 3. nu. 19. & de clauſur. quæſt. 1. punct. 9. nu. 6. Sanchez in Summa lib. 6. cap. 15. num. 37. tom. 2. Barboſ. in tract. de officio, & poteſt. Epiſcopi alleg. 102. à num. 16. & ego ipſe Nouarius in tract. de elect. fori ſect. 2. in præfat. ſub num. 7. & in eandem opinionem concurrere videtur, Cened. in collect. ad ius Canonic. collect. 31. part. 3. verſic. credo eſt tamen in caſibus omninò ſimilibus præfatis tribus caſibus exceptis in allegata Bulla Pij V. exemplificans in inundatione Aquarum, prout ſic dicit ſeruatum in facti contingentia de Anno 1582. in Ciuitate Cæſar. Auguſtana.

Quorum ſanè ſententia non caret ratione, nam licet in Piana Conſtitutione adſint verba taxatiua in illis tribus caſibus ante ſignatis nempè Magni Incendij, lepræ, & epidemiæ, tamen ex identitate rationis eius diſpoſitio bene extenditur ad alios ſimiles, & æquales morbos.

7 Dictio enim taxatiua non excludit caſus ſimiles in

quibus

Digitized by Google

quibus eadem ratio, aut vrgentior militat, vt ex multis probat Euerard. in Topic. legal. loco à natura dictionum taxatiuarum nu. 4 Gomez. tom. 1. variarum reſolut. tom. 1. cap. 11. num. 12. Padilla in Auth. res quę num. 81. delegat., quia tunc non fit extenſio legis, ſed terminorum, etiam quod ſimus in materia ſtricta Rebell de milit. & iure quæſt 6. ſect. 4. num. 20. part. 1. lib. 1. Perez in tract. de Anniuerſar., & Cappellan. lib. 1. cap. 5. num. 24. Cardoſ. in praxi Iudic. & Aduoc. in verbo lex num. 24. indè

8 ſtatutum comprehendit omnes, & ſingulos caſus in quibus eadem, vel maior ratio viget, vt tutatur Salycet. dicens de communi in l. 2. num. 21. C. de Noxal, vbi enim eadem eſt ratio, idem ius ſtatim ſuccedit tanquam cõprehenſiuè ad text. in l. item veniunt §. ait Senatus ff. de petit. hæredit. cum alijs concordantibus, de quibus latius Tiraquell. in l. ſi vnquam in verbo libertis C. de reuoc. donat. à num. 45., quia ratio regulat omnem diſpoſitionem illamque reſtringit, & ampliat ad caſum in quo pia ratio conuenit l. cu m pater § dulciſſimis, ff. de leg. 2. Card. Mãtic. de coniectur. vltim. volunt. lib 6. tit. 14. n. 23.

9 Et ideò videmus, quod licet in l. ob æs alienum C. de præd., & alijs reb. minor. ob ſolum æs alienum poſſint prædia minorum diſtrahi, tamen Gloſ. ibidem in verbo alienum communiter recepta tradidit id quoq; fieri poſſe ob ſimiles alias cauſas, & licet in l. fin. C. de reuocand. donat. decernatur ob ſolas cauſas ibi enumeratas poſſe reuocari donationem, tamen communis DD. concluſio ſuſtinet poſſe quoque ex alijs æquè ſimilibus id fieri vt latius conſtat ex Molin. lib. 2. de primogenit. c. 9. num. 32. Gomeſ. tom. 2. variar. cap. 4. num. 14. Clarus in lib. 5. recept ſententiarum §. donatio quæſt. 21. Suarez in Theſaur. recept. ſententiarum in verbo donatio n. 226., & ſimiliter cum in Auth. vt cum de appellat. cognoſc. §.

10 Aliud quoque Capitulum decidatur ob ſolas quatuordecim cauſas ibi expreſſas poſſe filium exhęredari, ſentiunt omnes Doctores poſſe id quoque ex cauſis ſimilibus fieri, vt per Couar in cap. Raynutius num. 16. de teſtam. Menchac. de ſucceſs. lib. 2. §. 17. num. 101. Villalob. in commun. opin. lit. E. num. 143. Fachin. in controuerſ. iur. lib 6. cap. 78. Plazza de delict. lib. 1. c. 5. nu. 15. Clar. cum §. teſtamentum q. 41., & hoc aſſerunt loquentes de his legibus adeò odioſis, & pœnalibus quæ ſunt concedentes licentiam exhęredandi filios, & reuocandæ donationis perfectæ, ergo à fortiori dicendum eſt in caſu Bullæ Pij V. quamuis enim fauorabile ſit reſtringere clauſuram monialium, at illam reſtringere in caſibus in quib. vitę periculum euidẽter videtur, ſatis impium erit.

Quibus ſic iactis fundamentis per optimè deducitur ſupplicationem hãc eſſe maximopere iuridicam, ſi quidem iuſtè concedi poteſt Moniali licentia è clauſtro egrediendi, medendi cauſa morbo ita periculoſo, itaut deſperetur ſalus ea non egreſſa, cum & caſus iſte vrgentior ſit exceptis in dicta Bulla Pij V. cum de monialis vita tuenda agatur, & leges Eccleſiaſticæ, (qualis eſt iſta de monialium clauſura) minimè cum vitæ periculo obligant, inde ſi quidam monialem inuaderet ipſam interfecturus eſſetq; opus egredi ad vitam tuendam, licitum ei eſſet egredi, ergo idem licebit ob ſimile vitæ periculum præſeruare morbo contingenti nihil enim refert ſiuè ab extrinſeco, ſiuè ab intrinſeco vitæ periculum immineat, cum in vtraque idemmet vitæ tuendæ natura-

11 le ius ſuffragetur tanto fortius, quia nullo iure poſitiuo naturale propriæ vitæ tuendæ ius auferri poteſt clem. paſtoralis §. cæterum de ſententia, & re iudic. l. vt vim, & ibi communi calculo DD. ff. de iuſtit. & iur.

12 Et hinc legimus Gregorium XIII. fęlicis recordationis indulſiſſe cuiuſdam Cęnobij monialibus liberum egreſſum, quoties morbo ita periculoſo laborarent, vt medici iudicarent neceſſarium egreſſum ad tuendam vitam, ex quo ſanè patet hanc eſſe iuſtam egrediendi cauſam, prout de hoc meminit Nauar. in coment. 4. de regularibus num. 49. & 50. vbi in ſpecie voluit, & approbauit, quod monialis laborans morbo etſi non contagioſo, dummodò ſit periculoſus, ita vt niſi exeat curari nequeat ſitq; vtique moritura, poſſe tutò à monaſterio exire, & concedendam eſſe licentiam, quod etiam ſequitur Suarez de Relig. tom. 4. lib. 1. cap. 9. num. 9 Graff. deciſ. aur. par. 1. lib. 4 cap. 23. num. 17. Sorb. in compend. priuileg. regul. in verbo Clauſura. Azor. iuſtit. moral. p. 1. lib. 1. cap. 8. quæſt. 1. Laima in method. curat. in Appendic. §. 10. ſanè enim piè præſumendum eſt quod ſi Pius Quintus Pontifex in hoc caſu eſſet interrogatus reſpondiſſet cum vtiq; tenendum ſit illam fuiſſe mentem præfati Pontificis Maximi, vt in tali caſu fas eſſet egredi alias enim ſat impietatis haberet, quam omninò alienam ab huiuſmodi viris ipſe pietate pijs eſſe affirmandum eſt, Pontifex in quam tanquam Pater beneuolus, & Paſtor fidelis propriorum filiorum, ſuarumq; ouium necem non permittit.

13 Vndè tempore belli poſſe moniales è monaſterio exire, ſeq; in locum tutum recipere, dum viget periculum, quod niſi egrediantur graui damno afficiantur reſoluunt Azor. inſtit. moral. part. 1. lib. 13. cap. 8. quæſt. 1. Guttier. Canonic. quæſt. d. c. 14. num. 9. Nauar. d. coment. 4. num. 48. Sanchez in Summa dicto c. 15. num. 44. Bonacin. de clauſur. quæſt. 1. puncto 9. num. 7.

14 Quare cum præfata ſoror Maria, ſi in clauſura dicti monaſterij perſeuerat, vtiq. cum expreſſo periculo vitæ id agit ex Medicorum iudicio, & relatione quibus ſtandum eſt tanquam peritis in arte ad tex. in l. ſemel, C. de re milit. lib. 12. vbi Nouar. præter §. quod autem de non alienand. collat. a. Alex. conſil. 141. colum. penult. Abb. in cap. tenor notab. 2. de re iudic. Maſcard. de probat. concluſ. 897. Pheb. deciſ. Rot. Luſit. 78. num. 5. tom. 1. Actius in tract. de infirmit. cap. 37. & nos diximus in tract. de elect. & variat. fori quæſt. 9. num. 2. ſect. 2. Propterea Sanctitas Veſtra tanquam Iuſtus Iudex, & benignus Pater, gratiam, & iuſtitiam in relaxando clauſuram concedere dignetur, vel alio opportuno remedio pro ſalute iſtius vtatur, prout virtus Spiritus ſancti inſpirabit in re, tàm neceſſaria, quæ moram abſq; damno irreparabili vitæ minimè patitur.

15 Eò fortius, quia ob nonnullas cauſas valdè graues ore non aũt ſcriptis dicẽdas exitus huius monialis eſt quoq; vtilis monaſterio in communi quo in caſu licitam eſſe egreſſionem extra clauſtra probat Guttierez Canonicarum q. c. 14. & niſi eadem Soror Maria è dicto monaſterio exeat eſt in diſcrimine amiſſionis animæ, quòd multum eſt conſiderandum, cum Anima cunctis rebus ſit anteponenda l. ſancimus C. de ſacroſanct. Eccleſijs, & vbi agitur de ſalute Animæ non attenduntur apices iuris Tiraquell. de priuileg. piæ cauſ. priuil. 164.

Vnde pro licentiæ conceſſione in caſu de quo agitur concludere ſatis conſonum videtur, prout, & ita à Sanctitate Veſtra elargiri ex eius pietate ſperatur, & ita genibus flexis petit, & iterum pedes oſculatur.

Et hæc currenti (vt aiunt) calamo nomine, & pro parte dictæ Monialis ad inſtantiam præfati Marchionis mihi infraſcripto V.I.D. Sanctitatis Veſtrę pedibus proſtato adduxiſſe ſufficiat.

Io. Maria Nouarius I.C. Lucanus.

PRAXIS EXPLORATIONIS voluntatis virginum Deo dicandarum.

SVMMARIVM.

1 *Voluntas puellæ eſt exploranda per Epiſcopum quando habitum ſuſcipere vult.*

2 *Libertas*

Digitized by Google

2 *Libertas eſt adhibenda in exploratione voluntatis.*
3 *Exploratio voluntatis puellæ eſt facienda tàm ante habitus ſuſceptionem, quàm in profeſſione.*

Exploratio voluntatis An facienda ſit per Prælatos antequam puella ſuſcipiat habitum Religionis.

RESOLVT. CXCV.

1 Et per Epiſcopum exploranda voluntas puellæ, nedum quando profeſſionem emittit, verum etiam quando habitum ſuſcipere intendit, ita vt ſpectet ad Epiſcopum, tàm ante ſuſceptum habitum, quàm poſtea ante profeſſionis emiſſionem puellæ voluntatem explorare, non obſtante, quod monaſterium ſit Regularibus ſubiectū, vel alias ab eius iuriſdictione exemptū, & ſi prior exploratio non fuerit facta, ſufficit quod fiat ſecunda, & hoc totum fuiſſe deciſum referunt, Piaſegius in praxi Epiſcopali in verbo moniales num. 232. Eman. quæſt. regul. tom. 3. q. 11. art. 2. Ioan. de la Crux de ſtatu Religion. lib. 1. c. 7. in fine, Armendar. in Addit. ad recopil legum Nauar. lib. 2. tit. 18. l. 7 de religionibus num. 37. & 44. cum ſequentibus Sanchez in præcepta Decalogi lib. 4. cap. 18. num. 23. cum ſequentibus, Nouarius in opuſculo iur. Canonic. concluſ. vnic. de explorat. voluntatis puellarum, vnde ſacra Congreg. ſic cenſuit.

Amplia primo vt Virgines antequam ingrediantur monaſterium, adducantur ad matronas honeſtas, nec ſanguine illis coniunctas, nec aliquo modo ſuſpectas, vbi remotis omnibus earum propinquis examinentur ab Epiſcopo dictæ earum voluntates.

2 Amplia ſecundo, vt adhibenda ſit omnimoda libertas in præfata exploratione alioquin præberetur cauſa legitima annullandi profeſſionem ob metum reuerentialem, vt cenſuit Rot. in vna nullitatis profeſſionis 13. Februarij 1686. coram Oradino.

Amplia tertio, vt Ordinarius diligentiſſimè quęrere debeat, an Deo religiosè inſeruire, atque inter moniales, apud quas eſt profeſſionem emittere, an verò nubere velit; Et hoc fieri debet neceſſarijs interrogationibus, & quidquid reſpondet deſcribi debet à publico Notario, præſentibus teſtibus idoneis quę quidem puella, ſi ob aliquam cauſam probabilem videtur, Ordinario non eſſe examinandam in monaſterio, examinari debet extra ſepta eiuſdem monaſterij, vel alio Religioſo loco, qui aptior, & cōmodior videbitur, vt cenſuit Sac. Cong.

3 Amplia quarto vtramque explorationem ſpectare ad onus Epiſcopale, ſcilicet tàm ante ſuſceptionem habitus, quam profeſſionis, quod ſi Epiſcopus, alteram, vel neutram prædictarum explorationum fecerit, contra Concil. feciſſe cenſuit Sacr. Congreg.

Amplia quinto in ea, quæ Inconſulto Epiſcopo habitum Religionis ſuſcepit, nam antequam profiteatur ab Epiſcopo exploranda eſt diligenter, vt pariter cenſuit Sacra Congregatio Concilij.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius dicitur aſſociari Epiſcopo in iuriſdictione.*
2 *Exploratio voluntatis non poteſt fieri per Vicarium, & quando ſecus num. 3.*
Et an id procedat in Capituli Vicario, num. 4.
5 *Vicarius Capitularis habet iuriſdictionem Ordinariam.*

An vicarius Epiſcopi, vel Capituli Sede vacante poſſit explorare voluntates puellarum, quæ intendunt Religioni inſeruire.

RESOLVT. CXCVI.

1 Videbatur prima conſideratione affirmandum ex eò quod Vicarius dicitur aſſociari Epiſcopo in iuriſdictone cap. in nouo. 16. q. 7. & faciat idem conſiſtorium cum Epiſcopo cap. 2. de conſuetud. in 6. vnde cum repręſentet perſonam Epiſcopi, & lex loquens de Epiſcopo, non excludit Vicarium, Gratian. deciſ. 167.

2 Verum contrarium eſt tenendum, vt huiuſmodi exploratio voluntatis non poſſit fieri per Vicarium, vt notant Sbroz. de officio Vicarij lib. 2. q. 208. & Narbona de appellat à Vicario ad Epiſcopum par. 1. num. 237.

3 Quod eſt verum, niſi Epiſcopus eſſet impeditus, quo caſu licet Vicario id agere, vt diſponit Sacr. Concil. Trident. ſeſs. 25. de Regul. cap. 17. & notat Nouarius concluſ. vnic. nu. 1. de explorat. volunt. puellarum, vbi etiam quod in tali caſu poteſt alteri id demandari, & ità practicatur, & practicari vidi in multis Regni Ciuitatibus.

4 Vnde idem dicendum in Vicario Capituli Sede vacante quod poterit etiam talem explorationem facere ex vulgata regula, quia Capitulum Sede vacante à quo, & ipſe habet iuriſdictionem ſuccedit in omnibus quæ ſpectant ad Epiſcopum; & ille facere poteſt, cap. his qui de maiorit. & obedient. latè comprobat Rebuff. in praxi benefic. in titulo de deuolut. à num. 58. cum ſeq. Pauin. de offic. & poteſt. Capitul. Sed vacante quæſt. 1. par. 1. vbi tradit regulam, quod Capitulum ſede vacante habet iuriſdictionem ordinariam à iure communi, ita quod poſſit inducias dare, & omnia quæ ad iuriſdictionem pertinent expedire, latè Nouarius forenſ. quæſt. 102. à num. 6. cum ſeq. lib. 1., vbi plura quæ hic adaptari poſſent ad-

5 ducit, taliter quod ordinariam habet iuriſdictionem, Azor. inſtit. moral. lib. 3. c. 37. quæſt 7. Pariſ. de reſignat. benefic. quæſt. 23. nu. 24. & 25. lib. 7. & proindè in Vicarium à Capitulo ſede vacante electum omnis tranſit iuriſdictio ipſi competens, vt neceſſarium in ijs non ſit ſpeciale mandatum, quę in Epiſcopi Vicarium ſine ſpeciali mandato non tranſirent, niſi Capitulum Vicario à ſe electo limitatum de facto mandatum dederit reſeruando ſibi aliqua, quia tunc in ijs Vicarius iuriſdictionem exercere non poſſet Gutierez lib. 1. Canonic. q. c. 10. num. 11. Garzia de benefic. cap. 7. par. 5. num. 30. quia Vicarius iuriſdictionem non habet aliundè niſi à Capitulo, Burſat. conſil. 108. num. 25. Alter. de cenſur. diſpur. 3. lib. 4. cap. 2. lit. B. tom. 2. Suarez de cenſur. diſput. 7. nu. 15. ſeſſ. 3. tom. 5.

SVMMARIVM.

1 *Præfecta Monaſterij qualiter ante profeſſionem debeat ſignificare id Epiſcopo.*
2 *Profeſſio non eſt, nulla, vbi fuit omiſſa exploratio voluntatis.*

Exploratio voluntatis Virginum Deo dicandarum vbi eſt omiſſa, An per hoc profeſſio reddatur nulla.

RESOLVT. CXCVII.

Vt alias diximus ſpectat ad Epiſcopum, vel eo impedito ad eius Vicarium, aut aliquem eorum ſumptibus ab eis deputatum explorare Virginis voluntatem diligenter an coacta ſit, & ſeducta ſit, an ſciat quid agat, & ſi voluntas eius pia, ac libera cognita fuerit habueritque conditiones requiſitas, iuxta monaſterij il-

1 lius, & ordinis regulam nec non monaſterium fuerit idoneum liberè ei profiteri liceat, & præfecta Monaſterij vno menſe ante de huiuſmodi profeſſione ſignificare debet Epiſcopo alioquin poſſet ſuſpendi ab officio ad libitum Epiſcopi, vt diſponit Sacrum Concil. Trid. ſeſs. 25. de Regul. cap. 17.

2 Hæc licet ſint vera, tamen ego multoties conſultus dixi quod exploratio huiuſmodi vbi reperitur omiſſa non per hoc profeſſio redditur nulla, ex deciſione Sacrę Congregationis quæ voluit quod ſi Antiſtes hanc explo-

rationem

Digitized by Google

rationem non fecerit contra Concilium feciſſe dicendum eſt, ſed ab iſtis ſacris Virginibus, à quibus non ſolum habitus eſt ſuſceptus, ſed iam profeſſio facta abſq; prædicta exploratione, & examine, nihil Ordinarium debere ſiſcitari, ſed permittere eas in ſuo ſtatu permanere.

Quamuis benè in Abbatiſſas animaduertere poſſet Ordinarius ob hanc negligentiam, illaſque poſſet punire non ſolum pœnis à Concilio Tridentino ſtatutis, ſed etiam Eccleſiaſticis cenſuris, & alijs iuris remedijs coercere valeret non obſtantibus quibuſcumque priuilegijs, vt teſtatur Campanil. in diuerſor. iur. Canonic. c. 56. num. 17. rubric. 12.

SVMMARIVM.

1 *Terminus qualis præfigatur puellis, quæ ſumpſerunt habitum ad declarandam earum voluntatem.*
Et intra quod tempus examen debet perfici, num. 2.

Quinam terminus debet præfigi ab Ordinario puellis quæ ſumpſerunt ſacrum habitum Monialium ſi velint profeſſionem emittere.

RESOLVT. CXCVIII.

1 SCiendum eſt, quod poſtquā puellæ, quæ Deo ſeruire intendunt ſacrum habitum ſumpſerũt in aliquo monaſterio debet ab Ordinario loci Epiſcopo certus dierum numerus quindecim, vel viginti præfigi, intra quem debeant declarare, an in rei veritate intendant profeſſionem emittere, vel non, & in caſu quo non intenderent profiteri, tunc vti que ſunt remittendę ad domos conſanguineorum, vel affinium, vt affirmat Campanil. in diuerſ. iur. Canon. rub. 12. c. 216. n. 18., poſtquā Epiſcopus hac de re certior factus fuerit intra vigintiquinque dies examen hoc perficere tenetur, quibus elapſis amplius ſe intromittere non debet, Galet. in ſua Margarita caſuum conſcientiæ in verbo Nouitij Armendar. in addit. ad recopilat. leg. Nauarr. lib. 2. titul. 18. leg. 7. de Religion. num. 45. quos refert, & ſequitur Nouarius in ſuo iure Pontificio nouo concluſ. 1. num. 3. ſub rubric. de exploratione voluntatis puellarum pag. 100. colum. 1.

SVMMARIVM.

1 *Exploratio voluntatis puellæ non debet fieri ad inſtantiam illius, qui intendit ipſa in vxorem ducere.*
2 *Vbi imminet ſuſpicio quod puella profiteri volens eſſet à monialibus inueſtiganda quid agendum.*

Exploratio voluntatis puellæ quæ habitum recepit An poſſit fieri ad petitionem illius, qui intendit ipſam in vxorem ducere.

RESOLVT. CXCIX.

1 ADuertendum eſt, quod locorum Ordinarij ad quos ſpectat huiuſmodi explorationem facere, non debent explorare voluntatem puellarum, quæ habitum recipiunt ad petitionem volentium illas in vxores ducere, ſed debent omninò expectare tempus emittendæ profeſſionis, quo in tempore ſi immineret ſuſpitio, quod inueſtigetur à monialibus pro ſuo officio curabit indè duci ad exteriorem Eccleſiam Monaſterij, vel in propinquiorem, & ibi voluntatem explorare, quod ſi
2 ceſſet huiuſmodi ſuſpitio, tunc non in alio loco quam ad Crates ferreas id perficere valebit, prout in proprijs terminis notat Campanil. in ſuo diuerſo. iur. Canonic. capitul. 16. rubr. 12. numer. 15. qui iuxta hanc ſententiam deciſum per Sacram Congregationem Illuſtriſsimorum Cardinalium Concilij Interpretum fatetur, & poſt eum ita pariter affirmat Nouarius in opuſculo noui iuris Pontificij concluſ. vnic. numer. 4. & 5. ſub titulo de Exploratione voluntatis puellarum, & ita ego vidi pluribus vicibus practicatum Neapoli & alibi.

PRAXIS EXCOMMVnicationis in ſubſidium.

SVMMARIVM.

1 *Iudex diligenter inſpicere debet ſi adſit aliud remedium antequam concedat excommunicationem.*
2 *Excommunicatio eſt vltimum remedium ſubſidiarium.*
3 *Ordinarium remedium vbi habetur, extraordinario vti quis non debet.*
4 *Actio ſubſidiaria datur, quando deficit ordinaria.*

An excommunicationis pœna regulariter ſit ſubſidiaria.

RESOLVVT. CC.

1 INter requiſita excommunicationis proferendæ illud in primis eſt vt Iudex diligenter inſpiciat ſi adſit aliud remedium quo pars experiri valeat ad eius intentionem conſequendam, vt voluit Bald. conſil. 81. volum. 1. quem refert & ſequitur Monald. conſil. 27. num. 3. & ſequent. volum. 1. & proinde iure optimo Coſta in eius tract. de remedijs ſubſidiarijs voluit literas monitoriales, minimè concedendas eſſe, niſi in ſubſidium ſcilicet deficientibus alijs probationibus allegat Nauarr. in conſil. 3. de cenſibus, addo Neuiz. in Sylua nuptial. lib. 3. in verbo Monitoria num. 48. Vgolin. de poteſt. Epiſcopi cap. 45. §. 3. Sayr. deciſ. 4. de cenſibus.

Cuius concluſionis ratio eſt quoniam excommunicatio eſt vltimum remedium, quo vtitur Eccleſia cap. clericus de vita, & honeſtate Clericorum, Henriquez conſil. 12. numer. 6. Graſſius conſil. 13. de ſententia excommunicationis volum. 2. ex quo reputatur maxima pœnarum cap. corripiantur 24. quæſt. 3. & quoties
3 habemus remedium ordinarium non debemus vti extraordinario leg. ſi cauſæ ff. de minoribus cum vulgaribus. Sotus in 4. ſententiar. diſtinct. 22. quæſt. 1. & probatur apertè in Concilio Trident. ſeſs. 25. cap. 3. de reformat. vti excommunicationis gladius qui eſt neruus diſciplinæ Eccleſiaſticæ ſobrie, & cum magna circumſpectione eſt exercendus, & tunc demum quando alia via ſuum recuperandi inueniri non poteſt, vt proſequitur Berret. conſil. 3. num. 2. & in conſil. 5. numer. 19. ſequuntur Summiſtæ omnes in verb. excommunicatio præſertim Zerula in ſua praxi Epiſcop. verb. excommunicatio num. 7. latiſſimè Coſta de remedijs ſubſidiarijs remed. 14. num. 16. & ſeq.

Et ex ſupradictis prouenit rationabiliter quod per Iudices Eccleſiaſticos in præceptis ab eis enarratis inſeratur clauſula ſub pœna excommunicationis in ſubſidium, vt latè proſequitur Genuen. in praxi Curiæ Archiepiſc. cap. 22.

Infertur pariter ex ſupra poſitis concluſionibus, quod exiſtentibus duobus inſolidum obligatis in forma Cameræ Apoſtolicæ quorum vnus eſt ſoluendo, & proinde ab eo omne debitum recuperari poteſt, non poteſt relaxari cenſura contra alterum ex obligatis, vt teſtatur fuiſſe in Rota deciſum, Farinac. in deciſ. 97. part. 4. diuerſorum, & refert Coſta vbi ſupra numer. 14.

Teſaur.

Theſaur. fori Eccleſ. cap.38.nu.31. Epiſcopus Minoren. in praxi cap.22.num.6.& ſeq.vbi plura ad hoc.

4 Ampliatur ſupra poſita regula circa id, quod loquitur de ſubſidio procedere generaliter, ac in omni materia præſertim in actionibus. Ex quo actio ſubſidiaria datur cum actio ordinaria deficit l. quædam ff.de edendo.l.fin.C de magiſtratibus conueniendis, Viuius deciſ.116.num.20.Carroc. deciſ.109. num.20. latiſſimè Bellarmin. in ſuo perutili tractatu de caritatiuo ſubſidio quæſt.14.

Amplia ſecundo, vt non vitietur actus ſi plura remedia fuiſſent cumulata, & ſic eſſet exempli gratia pœna pecuniaria, quæ eſt ordinaria cum pœna excommunicationis quæ ſolet loco pœnæ ſubſidiariæ ferri, vt voluit perbellè Hondedeus conſ.177. & latiſſimè Coſta in ſuo tractatu de remedijs ſubſidiarijs in præludijs præludio 4. in princ.

Limita ſecundo, vt exiſtentibus duobus remedijs, ſcilicet magis ſubſidiarijs, & minus ſubſidiarijs vti debemus, vt regula procedat remedio minus ſubſidiario ſecundum Bald. in l. in prouinciali §.1. ff. de noui operis nunciatione, Corneus conſ.87.num.2. vol.1. plenè Barz. in deciſ.130. nu.121. & ratio eſt ſecundum omnes quoniam tunc illud remedium magis ſubſidiarium haberetur loco ordinarij, vt latè proſequitur Coſta in dicto tract. præludio 3. in princip.

S V M M A R I V M.

1 *Allegans aliquid ad ſuæ intentionis fundamentum debet probare.*
2 *Relatio nuncij non ſufficit, quando aliquid requiritur pro iuſtificatione.*

An vt poſſit deueniri ad pœnam excommunicationis in ſubſidium debeat conſtare Iudici de impedimento exactionis pœnæ ordinariæ.

RESOLVT. CCI.

AD pœnam excommunicationis quæ in ſubſidium deficientibus alijs pœnis infligitur deueniri minimè per Iudicem poterit niſi coram eo fuerit plenè cõſtitum per relationem Nuncij de impedimento executionis pœnæ pœcuniariæ, vel alterius; & ratio eſt, & colligitur ex vulgata illa iuris concluſione allegantẽ ali-
1 quid ad ſuæ intentionis fundamentum debet illud probare, vt probatur in § item inſtit. de excuſat. tutorum, Bald. conſil.449. vol.5. Alciat. de præſumptionib. regula 2. præſumpt.27. Menoch. eiuſdem nominis tractatu præſumpt.25. num.14. Maſcard. de probationibus concluſ.1154. Benincaſ. in tract. de paupertate quæſt.6. Pacian. in tract. item de probationibus cap.54. lib.1. Pariſ. conſil.50. numer.61. cum ſeq. lib.1. Gail. obſeruat.152. lib.2. Miſing. obſeruat.94. cent.3. & Albanus
2 in ſuo conſil.161. num.6. & ſequent. volum.1. vbi plura ad hoc quod vbi aliquid requiritur pro iuſtificatione alicuius rei non ſufficiat relatio Nuncij ſuper impedimento, vel defectu aliquo niſi plenè aliundè Iudici conſtiterit de dicto defectu.

S V M M A R I V M.

1 *Executio qualiter fiat ex l. à Diuo Pio, ff. de re indic.*
2 *Pater quando filij bona alienare poſſit.*
3 *In caſibus in quibus creditor ſuccedens debitori poteſt ſibi ſatisfacere, qualiter cenſeatur ſibi ſoluiſſe.*
4 *Concilium loquens de relaxatione excommunicationis non inducit formam.*

Stante diſpoſitione Conc.Trid.ſeſſ.25. de reform.c.3. mandantis non poſſe infligi pœnam excommunicationis niſi in ſubſidium, An ſi inferatur non obſeruato dicto ordine excommunicatio dicatur nulla.

RESOLVT. CCII.

SÆpè numero controuertitur de excommunicationis inualiditate ob non ſeruatum ordinem legis Sacri Concilij Trid. ſeſſ.25. cap.3. de reform. mandantis non poſſe deueniri ad fulminationem cenſurarum, niſi in ſubſidium, & tunc demum, vbi conſtat non adeſſe alia remedia ordinaria ad ſuum conſequendum.

In quo dubitationis articulo conferre videtur ſi ſupradicta Conciliaris diſpoſitio induxerit formam necne, & loquendo à ſimili de executione ſententiæ pro inſtructione Iudicis non pro forma datum, aut per ſcriptum, l. à Diuo Pio, §.in venditione, ff. de re iudic. niſi
1 primò capiuntur mobilia, & eis non extantibus, vel inſufficientibus deuenitur ad immobilia, in ſubſidium verò ad nomina debitorum, Caroc. tract. de excuſat. bonor. quæſt.3. & ex communi Doctor. ſententia in praxi quoque obſeruata firmat Nouarius de priuileg. miſerabil perſonarum priuileg.43. vbi Doctor. cumular Gabriel. ſuis commun.titul. de executione rei iudic. concluſ.2. Conrad. ad l. vnic. ſi de moment.poſſeſſ. limit.18.num.24. vſque in fin.de Franch.deciſ.441.par.3. Bertaz. crimin. conſil.402. num.44. cum ſeqq.volum.2. Aſin. de execution.§.4.cap.90. num.12. Mohedan. deciſ.185. Pur.Rom. Rot.deciſ.318. lib.2 Coller. tract. de proceſs executiui par.3. cap.9. num.17. Vrſil. ad Afflict. deciſ.358. Muſcatell.in praxi par.2. gloſ. in verbo ſeruata num.37. cum ſeqq. Surd. conſil.39. num.22. & ſeqq. volum.1. vbi prætereà limitat multifariam opinionem tenentium, quod peruerſione huius ordinis contrahitur
2 nullitas executionis. Cui confert ſatis, quòd authoritas data parti, vt vrgente neceſſitate poſſit bona aduentitia, in quibus patriæ poteſtatis ratione habet vſumfructum alienare, Marchiſell. quæſt.113. regulanda, & contemperanda eſt ad normam diſt.8. in venditione, vt primò alienet mobilia, & his non ſufficientibus, immobilia: mox debitorum nomina alioqui tenebitur filijs ad intereſſe, & ſi pater hoc facere nimium diſtulerit vulg. l. vltim. §.ſin autem æs alienum, vbi Bald. C. de bon. quæ lib. Pinell ad l.1. par.3. num.23. C.eod. Ludouic deciſ.Peruſ.13. num.13. part.1. eadem ſtatera libratur facultas teſtamentarij executoris, Curt.iun.conſ.327. lib.3. qui deinde bona teſtatoris vendere non poteſt, niſi præcedentibus legitimis ſubhaſtationibus, Burſat.conſil. 28.vol.1. Diui deciſ.305.part.2. Vallaſch. deciſ.68. Identidem ſi contra contumacem procedatur, inter alias pœnas fit inductio in poſſeſſionem, primo bonorum mobilium, & illis non extantibus, vel non ſufficientibus immobilium, ac in ſubſidium peruenitur ad iura, & nomina debitorum Abbas in c ad quoniam frequẽter ibique Myſinger. num.70. vt lite non conteſt. quod ſi non inueniatur emptor, tunc in ſubſidium adiudicari debet pignus creditori pretio tamen iuſto ab æſtimatoribus, & probis viris loci illius vbi bona ſita ſunt taxato, vel in ſubhaſtatione definito, Aſin d. loc. & Surd.prædicto
3 conſil.39. num.21. cum ſeq. Additur, quod in caſibus, in quibus creditor ſuccedens debitori, poteſt ſibi ſoluere, præſumitur facta prius de mobilibus, quàm ſtabilibus. Surd. deciſ.170. Cæterum ſi inter mobilia fortaſſè extarent boues aratorij vel animalia ad publicum bonum pertinentia, vel inſtrumenta ad fundi culturam, in his quoque fieri poſſet exequtio, ſed in ſubſidium tantùm. Vt tradit. Plot. ad l.ſi quando num.712. C. vnde vi, Menoch.de arbitr. Iudic. lib.2. caſ.378. & ita limitatur text. in l.exequutores, cum Auth. Agricultores, C quæ rei pignor.oblig. poſſeſſ. ſicuti militum, & Clericorum ſtipenddia, & arma ſequeſtrum excludũt ac

exequutionem niſi in ſubſidium, l. ſtipendia, vbi Matheſil. C. de execut. rei iudic. & Aſin. praxi iudic. §. 31. cap. 2. limit. 33. cum duab. ſeqq. & limit. 36. vbi de libris ſcholarium, Magon. deciſ. Rot. Lucenſ. 24. num. 7.

4 Cæterum vt ad Articuli deciſionem deueniam concluſiuè dico Concilium d. cap. 3. tradere inſtructionem non autem imponere formam, prout ita quoque ſentit Maceratenſ. var. reſolut. lib. 1. reſolut. 112. caſ. 75. in fin. verſic. Inſuper, & conſequenter quod ſi feratur excommunicatio non obſeruato dicto ordine Concilij, non per hoc erit nulla.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicationis mala recenſetur.*
2 *Epiſcopus quidam antequam excommunicaret flebat.*
3 *Excommunicatio non eſt ferenda quando non creditur profutura.*
4 *Abſolui ab excommunicatione, an & quando debeat inuitus.*
5 *Excommunicatio pro rebus perditis quando ferenda.*
6 *Excommunicatio ſemper ferenda in ſubſidium.*
7 *Epiſcopus non debet eſſe promptus ad excommunicandum.*
8 *Epiſcopus non poteſt excommunicare propter iniuriam propriam niſi iniuria concernat Eccleſiam.*
9 *Epiſcopus an teneatur denunciare excommunicatos.*

Excommunicatio qua maturitate ferenda ſit à Iudicibus Eccleſiaſticis.

RESOLVT. CCIII.

1 IVdices memores eſſe debent, vt excommunicationis gladius ſobriè cum magna circumſpectione, non autem ex leuibus cauſis incutiatur, nam magis contemni quam formidari perniciem potius parere quam ſalutem verum eſt, Conc. Trident. cap. 3. ſeſſ. 25. de reform. ſunt enim incredibilia mala quæ ſecum trahit excommunicatio quorum ſatis ſit referre; quod excommunicare nihil aliud eſt quam trahere hominem Sathanæ exemplo Apoſtoli qui tradidit Sathanæ Corinthium fornicatorem cap. omnis Chriſtianus cap. audi 11. q. 3. & quod excommunicatus participat cum diabolo in incendio ignis æterni, Nouarius de elect. & variat. fori q. 33. ſect. 2. in antiq.

Et licet hodie excommunicati non negentur à Dæmone hoc euenit, quia Dæmones nolunt hoc facere nè homines timeant multum excommunicationem, & ſic contraherent via lucrandi animas multorum per contemptum excommunicationis, vt tradit Turrecrem. in dicto cap. Audi; ſecundo excommunicatus dicitur poſſideri à Diabolo qui vtitur eo tamquam pectore ſuo, gl. in dicto cap. Audi citius moritur cap. Epiſcopi 11. q. 3. Angelus Cuſtos non ita adiuuat illum ſicut prius, Abbas in rubr. de ſentent. excommunic. eſt ſicut infidelis; Vnde D. Matthæus 18. ſi Eccleſiam non audierit ſit tibi ſicut Ethnicus & Publicanus; dicitur homo valde infirmus, & ſolus cum non habeat remedia Sacramentorum, priuatur communione Fidelium ſuffragijs Eccleſiæ quæ pro illo non erat nec viuo, nec mortuo cap. quicumque 11. quæſt. 3. & iſta ſuffragia ſeruiunt ad gratiam ſeruandam ad habendam protectionem rei paternalem, & defenſionem ab hoſtibus quibus priuatur excommunicatus, Silueſt. in verb. excommunicatio §. 1. & omiſſis alijs effectibus nulla maior pœna eſt in Eccleſia Dei excommunicat. & Sanctus Auguſtinus in cap. nihil 11. quæſt. 3. dicit Chriſtianum nihil debere magis formidare quam excommunicationem, & ibi Turrecrem. referens eundem Auguſtinum dicit grauius eſt homini excommunicari quam ſi ferietur gladio, ſi à feris deuoraretur, ſi flammis vreretur; Notiſſima ſunt exempla Sancti Antonij qui volens oſtendere effectum excommunicationis excommunicauit panem, & ſtatim effectus eſt niger abſoluit poſtea, & euaſit albus; Sancti Bernardi qui excommunicauit muſcas quæ impediebant Diuina Officia in Eccleſia, & ſtatim ceciderunt omnes mortuæ; Quidam Abbas excommunicauit quandam ſyluam cum lacu quam quidam potens à quo recuperare eam non poterat detinebat & ſylua non amplius fructus protulit nec lacus piſces, quidam miles excõicatus ſedens in menſa porrigebat panem canibus, & illi nolebant accipere. E domo cuiuſdam excommunicati ſtatim Ciconiæ filios abſtulerunt & alio tranſtulerunt quamuis animalia bruta, & arbores non poſſunt excommunicari, ſed maledici; Caſſaneus conſ. 1. Nouarius in pragm. Regni t. de Brutis, & ego vidi plura memorabilia exempla excommunicatorum quorum aliqui poſt breue tempus interfecti alij ſubitanea morte perempti ſunt.

2 Inde affirmat eminentiſſimus Cardinalis Vgo *in* Epiſt. 1. ad Corint. ſuper cap. 5. Epiſcopum debere cum fletu, & compaſſione tollere per excommunicationem flagitioſos de medio Eccleſiæ referens exemplum cuiuſdam Epiſcopi qui ſemper flebat quotieſcunque excommunicabat aliquem, & ferè omnes citò corrigebantur per excõmunicationem ſuam, & ex prædictis infertur.

3 Primo quod non debet excommunicari quando creditur excommunicationem futuram inutilem, & in vilipendio, Ioan. Andr. in cap. Romana de ſentent. excommun. in 6 Io. Andr. & Dominicus in cap. 1. eodem tit. & lib. 6. Felyn. in cap. Apoſtolicæ de except. & inuehit Hoſtienſ. contra quendam legatum qui exercitibus armatis, & volentibus iam congredi præcepit, ſub pœna excommun. latè ſententiæ ne congrederentur, nam ſpreto eius mandato perierunt multorum corpora.

4 Et ſi Delegatus videt turbatores ſuæ iuriſdictionis adeo peruerſos quod ſi excommunicarentur peiora facerent deberet ſuſpendere donec mutentur tempora, & Deus vel Vicarius apponat conſilium Felyn. loco cit. qui alios adducit quinimò dicit Sanctus Thomas in 4. diſt. 18. quæſt. fin. art. vlt. quod Epiſcopus poteſt inuitus abſoluere, & debet ſi videat illius animæ expedire. Quam doctrinam Diui Thomæ intelligit Abbas in cap. ab excommunicato de reſcriptis quando ſublata excommunicatione erit ſpes quod alio remedio emendabitur, ſecus ſit non ſit ſpes, quia tunc non debet abſolui Felyn. latè in dicto cap. Apoſtolicæ qui dicit in dubio quando neſcitur vtrum obſtinatus in excommun. corrigetur, vel non deberet abſolui, ſed eſſe neceſſarias claras coniecturas.

5 Secundo circa monitoria quæ pro rebus deperditis concedi ſolent maturè eſt procedendum iuxta Concil. Trident. dicto cap. 3. ſeſſ. 25. vt non concedantur eà niſi pro re graui ſaltim continente ſummam ducatorũ quinquaginta, ſed pro minori poſſent fieri monitiones tantum nec quando veritas alio modo haberi poteſt, vt quia teſtes ſunt in cauſa citati, vel monitoria petuntur in facto proprio in quo non præſumitur ignorantia, niſi quando de iure præſumitur, vt tradit Soccin. in fallent. 175. poſt Bart. in l. non fatetur, ſi de confeſs. Abbas in dicto cap. ab excommunicato, nec ſi ſunt infamatoria, aut continent criminalitatem, vt latè tradit Neuiz. in Sylua nupt. in verbo monitoriè prob. in cap. 2. de conſtit. in 6. & nos latiſſimè diximus in praxi cap. 1.

6 Tertio ex Concil. Trident. dicto cap. 3. in omni cauſa vti debet Iudex Eccleſiaſticus excommunicatione in ſubſidium quando exequutio realis, vel perſonalis fieri non poteſt de quo Genuenſ. in praxi Cur. Archiepiſc. cap. 77.

7 Quarto Iudex Eccleſiaſticus ex ſupradictis non ſit facilis ad faciendum plura ſtatuta continentia excommunicationem, & deſuper non ſit promptus ad excommunicationem, vt tradit Turrecrem. in cap. fin. quis 11. quæſt. 3.

8 Quintò

Digitized by Google

8 Quintò vigilet Iudex nè excommunicationem in aliquem ferat propter iniuriam propriam capit. inter querelas 23. quæſt. 4. quod intelligitur quando iniuria concernit ſolum Epiſcopum, ſecus ſi redundat in dedecus Eccleſiæ, vel ſi excommunicet pro defenſione ſua, quia licet vim vi repellere c.dilecto de ſentent.excommun.in 6. vt declarat Turrecrem. in dicto c.inter querelas, & vim vi repellendo pro defenſione ſua, vel iurium Eccleſiæ poteſt excommunicare nullo iuris ordine ſeruato, Innoc.in cap.venerabil.de cenſibus.

9 Adhuc animaduertendum eſt quod Epiſcopus excommunicans iniuſtè ſine ſcriptis, aut monitione, aut alias iniuſtè ex ignorantia craſſa, vel ſupina peccat mortaliter, & tenetur ad reſtitutionem cum grauiter lædat proximum, Turrecrem.in cap.illud 11.quæſt. 3. Nauar. cap. 27.num.8.cap.ſacro de ſentent.excommun.

Et præterea notandum eſt quod Epiſcopus tenetur denunciare excommunicatos, vt reſipiſcant, & conuertantur aſpicientes confuſionem ſuam dum ob alijs vitantur, & non poteſt diſſimulare, cap. curæ 11. quæſt. 3. Abb.& Doctor. in cap.Paſtoralis §.verum de appella. & denunciat. quæ denunciatio, eſt faciēda nominatim, vnde ſi excommunicatus declaretur Ioannes cum eius ſocijs, vel fautoribus, niſi illi eſſent notorij non eſſent vitandi, Innocent.in cap.in Lateranenſi de præbendis.

PRAXIS EDVCATIONIS Puellarum, intus Monaſteria Monialium.

SVMMARIVM.

1 *Puellæ poſſunt educari in monaſterijs.*
2 *Puella quæ educatur in monaſterijs non poteſt retinere ancillam.*
3 *Habitus puellæ quæ ingreditur monaſterium qualis eſſe debeat.*

Cauſa Educationis Num liceat Puellis Monaſteria Monialium ingredi.

RESOLVVT. CCIV.

1 INter alios caſus, quibus fœminis permittitur ingreſſus Monaſteriorum Monialium eſt, & illa ſi cauſa educationis illuc velint ingredi, nam Sacra Concilij declaratio cenſuit nullo Concilij Decreto prohiberi, quò minus puellæ in monaſterijs monialium educentur, ſi tamen eadem monaſteria ante Concilium conſueuerint, huiuſmodi puellas recipere, & quæ à Superioribus Monaſteriorum ſcriptam licentiam impetrarent, atque Abbatiſſæ, & reliquarum monialium conſenſus acceſſerit, & quod ipſæ puellę eo modo in monaſteria intromittantur, qui virginali pudori, ac modeſtiæ conueniat nullamque ſecum famulam adducant, nec in eo manere poſſint, niſi vſque ad ætatis ſuæ annum 25. & quod ex eo dum exeunt eandem ſeruent clauſuram quam moniales ipſæ, & ſi ſemel exierint nullam habeant ad ea reuertendi facultatem, vt ex litteris eiuſdem Congregationis ad Epiſcopum Hieracenſem, quas ſe vidiſse teſtatur, Paſſarellus, & refert Sorbus in ſuis annotationibus ad prædictum compendium ſuper dicto verbo in verſic. de puellis autem, quinimò ipſe vidit alias multas ſuperinde declarationes ab eadem Congregatione factas, quas, hic reſcribere, duxi non eſſe ſuperuacaneum, maximè quod aliqua illa amplexantur capita, quorum veritatem non ignorare vtilimum fore iudicaui (Puellæ ſęculares non prohibentur, quin in Monaſterijs monialium conuerti poſſint ſeruāda tamen ſunt inſtituta cuiuslibet Monaſterij, nec niſi de conſenſu Superioris eiuſdem monaſterij admittendę

2 Item puellæ quę educationis gratia degunt in monaſterijs debent ibi manere ſine ancillis nec inde exire niſi, non reuerſuræ poſſint, & obligatæ ſunt ad clauſuram & ad cætera ſicut ipſæ moniales; item ſtatutum eſt, de puellis quæ propter tenues facultates, vel inopiam domi ſuæ tutari nequeunt, ac eiſdem de victu à propinquis ſuppeditatæ ſunt in monaſterijs collocandæ, Item puellæ educationis gratia ſtare poſſunt in monaſterijs monialium quando ſeruant omnia ad quæ tenentur ipſæ moniales, capitul.tamen 14.& 16.huius ſeſs.25.locum non habet in dictis puellis, item puellæ quæ educationis gratia in monaſterio monialium recipiuntur, recipi debent de conſenſu Abbatiſſæ, & monialium, & de conſenſu, & de licentia in ſcriptis Superioris, earundem, debētq; in monaſterio ſine ancillis manere, & ſi ſemel ab eo exierint, non ſunt amplius in eo admittendæ, illis autem licentia dari debet, inde ad balnea curandę valetudinis cauſa exeundi iiſdemque permitti, vt in idem monaſterium redire poſſint item Epiſcopus poteſtatem facit puellæ redeundi, & commorandi in monaſterio, in quò alias commorabatur cauſa educationis, & ſi in eò non exiuit morbi ſui curandi cauſa, modò id fecerit de eius licentia, & quod ſeruentur om-

3 nes conditiones quæ alias in alijs literis, huiuſmodi eiſdem præſcripta fuerunt, (ac demum alijs omiſſis illam refero, quæ ſubſcriptis concipitur verbis;) Puellæ quæ de licentia Superioris monaſterij, de eò exierint curandæ valetudinis cauſa rurſus in eò admitti debent, modo ab earundem Superiore licentiam in ſcriptis impetrent, & Abbatiſſæ, ac reliquarum monialium accedat conſenſus, & eò veſtitu in monaſterium intromitti debent, qui virginali modeſtiæ, ac pudori conueniat nullamque ſuam famulam ducant, & dum ibi erunt ſeruare debent clauſuræ eandem legem, quam moniales ſeruant, neque ibi permanere permitti debent vltra ætatis ſuæ annum 25. quò ex loco ſi ſemel exierint, nullam poſtea reuertendi habeant facultatem, his tamen temporibus non niſi præcedente licentia ſacræ Congregationis Regularium licere.)

SVMMARIVM.

1 *Decretum de numero monialium non obſtat in introductione puellæ in monaſterio monialium.*

Vt Puella poſſit recipi in Monaſterium cauſa educationis quæ concurrere debeant.

RESOLVT. CCV.

1 PVellas etiam cauſa educationis in monaſterijs monialium recipi poſſe, nec illis obſtare Decretum de numero monialium determinatione reſcripſit Sacr. Congreg.Concil. Epiſcopo Hieracen. quod reſcriptum refert Quar.in ſumm.Bullar.in ver.monaſteria monialium, vt ſequitur.

Reuerendiſſime Domine ex ſacra Congregat. Cardinalium, Tridentini Concilij Interpretum Amplitudinis tuæ nomine quæſitum eſt, an puellæ in monaſteriys monialium educationis cauſa permanere poſſint ij verò ſic cenſuerunt ad te ſcribendum iam dudum ab eadem Congregatione ſtatutũ eſſe, nullo Concilij Decreto prohiberi, quominus puellæ in monaſterijs monialium educentur, ſi tamen eadem monaſteria ante Concilium conſueuerint huiuſmodi puellas recipere ſi à Superioribus monaſteriorum ſcriptam licentiam impetrarint, atq; Abbatiſſæ & Reliquarum Monialiũ conſenſus acceſſerit, tum verò hæ ipſæ puellæ, eò veſtitu in monaſteria intromittantur, qui virginali pudori, vt modeſtiæ conueniant

nullamq; ſecum famulã adducant,nec manere in eis poſſint, niſi vſq; ad ætatis ſuæ annum vigeſimum quintum , atque in eis dum erunt eandem ſeruent clauſuræ legem,quam moniales ipſæ , & ſi ſemel exierint , nullam habeant , ad ea reuertendi facultatem proinde Congregatio ; his litteris : impertiendam tibi hanc facultatem duxit , vt quotieſcumque in iſta tua Ciuitate , & Diœceſi Hieracenſi , id expedire amplitudo tua iudicauerit , poſſit permittere puellas in monialium monaſteria in quibus pie, & honeſte inſtituantur introduci , adhibitis tamen conditionibus , ſupraſcriptis , & bene in Domino , valebis , Romæ die vlt. Auguſti 1575.

Amplitudinis tuæ vti Frater.
Philippus Boncompagnus Card.
S. Sixti.

Et reaſſumendo dictam declaratinoem in Summario.

Primo requiritur , vt educentur ſine ancillis.

Secundo , ſi ſemel egrederentur non amplius poſsunt illuc reuerti ,

Tertio, tenentur ad Clauſuram obſeruandam, quemadmodum ipſæ moniales.

Quarto, quod recipiantur cum licentia in ſcriptis Superiorum,

Quinto, & de conſenſu Abbatiſſæ ,

Sexto , quod ſi ob ægritudinem curandam , de licentia tamen Superioris , vt ſupra de conſenſu Abbatiſſæ, & monialium exierint , à monaſterio rurſum in eò admitti debent , cum licentia Superioris , & de conſenſu Abbatiſſæ , & monialium.

Septimo, quod vtantur eò veſtimento, quod Virginali modeſtiæ , & pudori conueniat , & eaſdem conditiones debent obſeruare viduæ , quæ ibi manent , licet iſtæ viduæ de cætero non ſunt recipiendæ in Monaſterijs, niſi moniales fieri voluerint , & Sacr. Congreg. declara 156. & 214. & 475. & 122. & 57. cenſuit.

S V M M A R I V M.

1 *Parentes cogentes filias ingredi monaſteria quando incurrant excommunicationem , & qualis coactio ſit neceſſaria, num.2. & de quo ingreſſu intelligatur num.3.*

An cogentes fœminas iotrare Monaſterium, educationis cauſa incidant in excommunicationem latam in Concil. Trident. ſeſs.35. cap.18.

R E S O L V T. CCVI.

1 Reſpondeo diſtinguendo , vel dictæ fœminæ ſunt impuberes , vel ſunt puberes , ſi ſunt impuberes dico parentes illas cogentes non incurrere in hanc excommunicationem, nam pater, & mater ex iure Canonico, vt probat Sanchez in ſum.tom.1.lib.4.cap.19.nu.8. & 9. habent ius naturale , offerendi filios Religioni, & talis filius ſic oblatus tenetur obedire patri ordinanti ſuam educationem , & antequam annos ſuæ pubertatis attingat , non poteſt à Monaſterio exire , & hoc ius canonicum non fuit hic à Concilio reuocatum, & ita hanc ſententiam in terminis docet Suarez. de relig. tomo 3. lib.3. cap.9.nu.4. & Portel.in addit.ad dubia, regul.ver. clauſura monialium num.4. quidquid poſtea quod valdè miror dubitanter aſſerat, in ver. moniales num.18. ſi autem dictæ fęminæ cogantur intrare monaſterium puberes ideſt poſt annos duodecim incurritur excommu.

Ampliatur ſupradicta concluſio , etiam ſi cogentes non dicant, vt intrent ad habitum ſuſcipiendum neque ad profeſſionem emittendam, ſed ſolum vt ibi maneant, cum habitu ſæculari , vſque ad occaſionem nubendi, ita Raynerius in Catalogo cenſur. capit.6.excom.63. Megala inſtruct.caſ.conſcient. in 3.p.lib 4.cap.6.nu.100. Ledeſma in addit. ad ſummam.tom.2. tract.de ſtatibus cap.5.concl.8.Zerola in praxi Epiſc.par.2. ver moniales quæſt.13. & Filliuc.tom.1.tract.14.cap.6. nu.89. & ante omnes, Nauar. conſil.56.de ſentent.excom.in 1.edit. & conſil.6.de regul.in 2.edit. Suarez.de relig.diſput.23. ſect.15. num.9.

2 Limitatur nunc ſupradicta principalis concluſio, tunc cogentes fœminas intrare monaſterium incurrere in dictam excommunicationem , quando coactio illa ingreſſus efficeretur in ordine , vel cum animo ad poſtea ſuſcipiendum habitum Religionis , ſiuè ſuaſionibus , monialium, ſiuè alia via, ſecus ſi hoc nullo modo intenderent ipſi cogentes , tunc enim non incurrerent, ita ex Emanuel , Rodriquez in ſumm. tom.2.cap.8.nu.9. Portel. in addit. ad dubia regul. ver. moniales num.14. & Sanchez in ſum. tom.1.lib.4.cap.4.num.12.

3 Intellige ſecundo, vt Concilium non loquatur de omni ingreſſu monaſterij , ſed de illo qui per ſe ordinatur à parentibus ad ſuſceptionem habitus , & ſub hac conditione ſeù pactione fit, igitur ſecundum Suarez. videtur tunc cogentes fœminas intrare monaſterium incurrere in excommunicationem, quando haberent animũ, vt vbi in vita permaneant , & ſuſcipiant habitum ſecus autem ſi habeant animum , vt ibi cuſtodiantur, vel etiã, vt paulatim afficiantur , & poſtea ſi noluerint habitum ſuſcipiant.

S V M M A R I V M.

1 *Aetas duodecim annorum requiritur, vt puella poſſit ingredi monaſterium.*
2 *Epiſcopus nequit diſpenſare in hac ætate.*
3 *Annus cęptus habetur pro completo.*
4 *Aetas neceſſaria ad Cathedrales inferiores quænam ſit.*

Cuius ætatis debeat eſſe puella , vt admitti poſſit ad educandum in Monaſterio Monialium.

R E S O L V T. CCVII.

1 Cvm quis Religionem ingredi habitumvè Regularem ſuſcipere intendit duodecim annos expleuiſſe oportet, ſi mulier ſit, ita ſentiente ſacro Conc. Trident.in cap.17. ſeſs.25. de regul.quod ſi vir , in ea debet eſſe ætate , quam eius ordinis , in quò recipitur etiam ſi mendicantium fuerit , regularium inſtituta, & ordinationes requirunt, ex decreto Clement. VIII.ſub die 18. Martij 1603. cuius verba reſcripſit. Quarant. in ſua Summa Bullar. in verbo monaſteria regularia.

Amplia procedere ſupra poſitam concluſionem in multis caſibus.

Et primo etiam in monaſterijs ſub immediata Sedis Apoſtolicæ protectione , nam non reguntur , ſed ſunt ſub immediata Sedis Apoſtolicæ protectione , non ſolum quoad clauſuram , ſed etiam in alijs omnibus ab Epiſcopo corrigi poſſunt id Concil. loc. cit. cap.9. tanto magis monaſteria , ſi quæ reperiuntur omnimodè ſubiecta Epiſcopo ab ipſomet in omnibus corrigi, & gubernari debent.

2 Amplia ſecundo vt non poſſit diſpenſare , vt puella quæ 12. annum non compleuerit poſſit habitum in monaſterio ſuſcipere, vt ex Armendar.in addit.ad leg. Nauar.lib.2.tit.1.l.7.num.41.tradit Nouarius concl.9.nu.2. de ætate , vbi etiam aſſerit à Sac. Congreg. reſponſum fuiſſe Anno 1580. quod ſi puella in 12.ætatis Anno matrimonio coniuncta, & Religionem ingreſſa ſit, cogendum ſponſum per quatuor annos expectare, vſque dum illa profiteatur.

Amplia tertio, vt in hac materia non procedat regula quod annus cęptus habeatur pro completo ex latè traditis per Surdum in deciſ.178. nam vbi fit mentio

de anno

Digitized by Google

de anno i ntelligere debemus de perfecto, Archid.in capit.fin.de iudic.in 6. Abb.in cap.cum in cunctis,in princ. de elect. & dicit Bald. in l. ex his in 2.oppoſ. C. quando dies quod vbi lex, vel homo non declarat tempus debet eſſe perfectum, & magis propriè dicitur annus quando eſt perfectus, quam vbi eſt imperfectus, vt inquit Aretin.l.ſi cui, ff. deleg.1. quinimò annus non eſt in rerum natura ſi oon eſt perfectus, vt dicebat Iacob. Put.citatus à Lancell. Dec. in d.l. ſi cui, & in dubio tempus aſſignatum debet eſſe completum gloſ.d.cap.cum in cunctis in cap. ſubdiaconus, vbi Alex.num.5. Bald. in cap. ex his num.3. & 4. vbi ait quod hæc eſt propria vocis ſignificatio, niſi aliud ſuadeat coniectura, voluntatis, vel æquitatis Abb. in cap. cum in cunctis num.6. de elect. Arch. in cap. ad noſtram de regular. Natta pulchrè conſ.461. Oddus de reſtit.in integr.quæſt.2.num.51.

4 Pro qua opinione facit quod ætas vigioti duorum annorum neceſſaria ad dignitates in Cathedralibus inferiores, in quibus nulla ineſt cura animarum, vt per ſacr. Concil. Trident.ſeſſ.24.cap.12.verſic.ad cæteras autem, debet eſſe completa, adeò vt non ſufficiat vigeſimum ſecundum annum eſſe cęptum, vt per Mandoſ. de ætat. minnr.cap.5. num.10. Leſs. de iuſtit. & iur.cap.34.lib.2. num.108. dicens illam formulam, nè ſit minor viginti duobus annis inſinuare illos viginti duos annos debere eſſe completos, & ita ſacram Congregationem determinaſse teſtanrur Garzia de benefic.part.7.cap.4.nu.70. & Nouarius io ſuo opuſcnlo iuris Pontificij noui concl.3. num.2.de ætate, qui tamen num.3. plures contra dicentes refert.

Sed deueniendo ad Articulum propoſitum ſciendum eſt pro reſolutione quod Sacra Congregatio declarat. 468. cenſuit quod puellæ educationis cauſa in monaſterijs monialium permitti debent vſque ad dècimum quintum annum ætatis ſuæ, & alia quæ eſt 445. hic poſſet eſse dubinm qua ætate puellæ educationis cauſa poſſunt recipi in monaſterijs, ad hoc reſpondetur, me non inueniſſe circa hoc declarationem aliquam, ſed putarem non debere recipi niſi ad minus ſeptem, aut octo annos expleuerint quod fundatur ratione, quia non deceret in monaſterijs teneri infantulas, quaſi in cunis, vel cum obſtetricibus, & poteſt à ſimili deduci per ea quæ dicit ſacr. Congreg.de Cler. rècip.io ſemin.cap.fin. ſeſs.23. qui debent eſse 12. anoor. vel in ætate requiſita ad ſponſalia, quæ eſt ſeptem annorum expletorum cap. licet de ſponſal. Couarr. de ſponſal.cap.2.numer.2. part.1.

S V M M A R I V M.

1 *Declaratio Sacra Congregationis refertur.*
2 *Repentini caſus important neceſſitatem.*
3 *Scandali euitandi cauſa licet recedere à regulis iuris.*

An mulieres, quæ habent ſuſpicionem ne eis aliquauis inferatur à Maritis, poſſint reponi in Monaſterijs Monialium cauſa educationis.

RESOLVT. CCVIII.

SAcra Congregatio cenſuit in hæc verba. *Mulieres quæ ſunt in diſcordia cum marito, & eius ſæuitiam timent, ſi extra culpam ſunt, quamdiu iuſtam cauſam timendi habuerint, debent ſi ſunt in monaſterijs tolerari in poſterum verò huiuſmodi mulieres non debent recipi, ſi verò mulier aliqua venerit, in ſuſpicionem marito quò timet, ne ab eo aliqua vis ei inferatur debet permitti, vt poſſit ingredi monaſterium monialium, ſi modo conſtitutiones monaſterij non repugnant, & accedat conſenſus Superiorum, Abbatiſſæ, & monialium, & cauſa ceſſante ingreſſus debet inde exire, & ſi ſemel exierit nunquam poſtea in idem monaſterium ingredi poterit, & tenetur ad clauſuram ſicut aliæ moniales, & ſtare ſine ancillis, &c. ita Sacr. Congregat. declarat 132.* & hoc fouetur iure communi, prout habetur in cap. de benedicto 31. quæſtione 1. Sylua tract. benefic. 4. parte quæſtione 7. numer.18. ver.104. & Nauarr. conſilio 5. de diuort. dicit Epiſcopum hoc poſse, & licet Apoſtilla ibi dicat ſacram Congregat. dediſse quandam formulam circa hoc, & ideò ſuccedente caſu recurrendum eſſe ad eam, tamen ego vidi formulam, & eſt vt primo conueniat, conſtitutioni monaſterijs, ſecundo de conſenſu Abbatiſſæ, & monialium, tertio ſine ancillis, quarto vt ſeruet clauſuram ideò cenſeo ſuccedente caſu repentino poſſe Epiſcopum hoc facere, quia in caſibus repentinis, & periculoſis non poteſt ita facile haberi recurſus, & ita vidi practicatum in multis Ciuitatibus Regni, & præcipuè in Alma Vrbe Neapolis dum ibidem aſſiſterem
2 Superior, repentini enim caſus important neceſſitatem, quæ neceſſitas facit licitum id quod alias eſt illicitum cap. quod non eſt licitum de regul. iur. in 6. cum alijs concordantibus de quibus apud Nouarium forenſ. quæſtione 28. numer.10. lib.1. vbi quod neceſſitas legi non ſubiacet ex l.1. ff. de offic. proconſ. l.1. Cod de oper. li-
3 bert. l.pro tyronibus Cod.de priuileg, & ad euitandum ſcandalum licet à ſtatutis, & regulis iuris recedere, quaſi quod tacitè leges ipſæ id patiantur quia videtur meſſe cauſa, quæ regulariter excuſat, quia in omni edicto rationabilis excuſatio eſt excepta cap. ex parte de officio delegati cap. quoniam de reſcriptis facit cap.cò noſcitur eod.tit.

Reſpectu autem viduarum eadem ſacra Congregatio cenſuit ioquiens, (Viduæ quæ viris mortuis honeſtatis cauſa ſe contulerunt in monaſterium modo ſint bonæ exiſtimationis, & famæ legibuſque monialium pareaot tolerari debent, niſi moniales fieri velint, & iterum. Viduæ Nobiles, quibus permittitur ingredi monaſterium his conditionibus vti debent, vt nullas ſecum ducant ancilas, & eo animo ingrediantur, vt noliot inde amplius exire, & dum apud moniales ſunt his clauſuræ finibus, & legibus teneantur, quibus ipſæ moniales.

S V M M A R I V M.

1 *Morari puellis conceditur intra viginti quinque annis, & ita dicitur decisum per Sacram Congregationem numer.2.*

Puella Educationis gratia ingreſſa Monaſterium intra quantum tempus exire debet.

RESOLVT. CCIX.

FVi quandoq; conſultus à varijs Prælatis intra quantum tempus puella, quæ ingreſſa eſt monaſterium cauſa educationis poſtea exire deberet, & ſemper re-
1 ſpondi quod poſtquam pręterijt tempus annorum vigintiquinque intra quod illic morari conceditur ex cauſa educationis, ſi ſtatim puella non egreditur neque ipſa, neque alia quæuis incidit in excommunicationis labem, ſiuè cenſuram, ſed poteſt Epiſcopus terminum conſtituere intra quem eligat puella vtrum velit monialis
2 fieri, aut à monaſterio egredi iuxta quandam declarationem ſacræ Congregationis Eminentiſſimorum Sacri Concilij Interpretum, vt teſtatur Theſaur. fori Eccleſ. cap.16.oum.54. par.2.

Anni curſus qui inter vnum, & alterum ordinem interuenire debet qualiter computari debeat.

RESOLVT. CCXIII.

1 PRo vera reſolutione huius articuli firmanda eſt concluſio quod anni curſus, qui inter vnum, & alterum ordinem debet interuenire non opus eſt, quod habeat trecentos ſexaginta quinque dies, quo tempore annus conficitur, ſed ſufficit aduenille eandem ſolemnitatem, & diem anni ſubſequentis in quo anno tranſacto alium ſuſcepit ordinem, & ita interſtitia non ſunt mathematicè interpretanda, ita vt ordinandus nequeat ad ordines promoueri, niſi inter vnum, & alterum ordinem moram traxerit duodecim menſium completorum, ſed moraliter, & iuxta ritum Eccleſiæ videlicet ab vna Quadrageſima ad aliam, & à Pentecoſte licet, inter primam, & ſecundam Pentecoſtes ſolemnitatem non ſint elapſi duodecim menſes, prout ita deciſum fatentur Sorb. in compend. mendic. in verbo Ordines ſacri verſic. circa id Epiſcop. Minorenſ. in praxi Epiſcopal. in verbo Ordo verſic. ad quartum circa med. par. 1. Vgolin. de poteſt. Epiſcopi cap. 26. §. 27. numer. 6. & alij communiter, & vide Nouarium in ſuo opere noui iuris Pontificij concluſ. 8. ſub numer. 3. verſic. at contrarium
2 ſub rubr. de ætate, vbi quod anni computandi ſunt iuxta ritum, & vſum Eccleſiæ, & allegat Fornat. de ordin. cap. 3. num. 9. & Bonacin. de Sacrament. diſput. 8. quæſt. vnic. 5. num. 15. licet loquatur de ætate requiſita in volentibus aſcendere ad ſacros Ordines, quo in caſu non defuerunt contrarium tenentes, quos ipſemet Nouarius adducit ibidem, vbi inter alios me quoque pro hac contraria opinione adducit, vt pro legitima Ordinum ſacrorum ætate non ſint computandi dies biſſexti, nec de illis curandum eſt, eo quia annus à iure determinatus intelligitur ex tercentum ſexagintaquinque diebus continuis, vt apud Henriq. in Summa lib. 10. cap. 19. §. 2.

SVMMARIVM.

1 *Ordines poſſunt conferri non ſeruatis interſtitijs ex diſpenſatione Epiſcopi, vel Capituli Sede vacante num. 2.*
3 *Abbates poſſunt diſpenſare cum eorum ſubditis circa interſtitia.*

Ad quem nam ſpectet diſpenſare ſuper Interſtitijs.

RESOLVT. CCXIV.

1 QVamuis ſeruatis temporum interſtitijs conferendi ſint ordines, Epiſcopus tamen cum ordinandis ex cauſa bene valet in huiuſmodi interſtitijs diſpenſare vt cautum eſt in Concil. Trident. ſeſſ. 23. de reformat. cap. 14. ibi niſi ob Eccleſiæ vtilitatem aliud Epiſcopo videretur.

2 Quæ quidem facultas Epiſcopo conceſſa tranſit ad Capitulum Sede vacante, vel eius Vicarium Quaranta in ſumm. Bullar. in verbo Capitulum, verſic. 3. Piaſeg. in praxi Epiſcop. cap. 1. numer. 50. part. 1. in magnis, Graſs. de effect. Cleric. in prælud. num. 339. Armendar. l. in addit. ad recopil. leg. Nauar. lib. 1. titul 18. l. 7. de Epiſcop. numer. 57. vbi teſtatur ita deciſum; quos refert, & ſequitur Nouarius in ſuo iure Pontificio nouo tit. de diſpenſ. num. 2.

Amplia ſupradictam concluſionem procedere, vt diſpenſatio hæc interſtitiorum ſpectat ad Epiſcopum etiam reſpectu religioſorum, cũ quibus diſpenſare valet ex cauſa ſibi per atteſtationem ſuorum Superiorum manifeſta Sorb. in compend. priuileg. ordin. mendicant. in verbo ordines Sacri, verſ. quoad ſecundum, vbi quod diſpenſatio hæc interſtitiorum pertinet ad Epiſcopum etiam reſpectu religioſorum, cum quibus diſpenſare poteſt ex cauſa ſibi per atteſtationem ſuorum Superiorum manifeſta, ita quod nefas ſit Præpoſitis regularibus diſpenſare in hoc caſu, Rodriq. in explicat. Bullæ Cruciatæ in fine, Enriquez in ſumm. lib. 10. cap. 23. §. 4. litt. L. confert. in collect. priuilegi ſacri Ordinis ſolio 136.

3 Et in caſibus in quibus Abbates ſuis ſubditis primam tonſuram ordineſq; minores poſſunt conferre per Concil. Trident. ſeſſ. 23. de reform. cap. 10. poterunt cum eiſdem diſpenſare in interſtitijs, vt reſoluit Campan. rubric. 12. cap. 13. num. 42. & vide Mirand. in ſuo manuali prælatorum titul. 1. quæſtion. 38. artic. 7. concluſ. 3. vbi etiam eleuat dubium, ſed non reſoluitur vtrum ſibi erit quando huiuſmodi Abbas, quia infirmus, ſiuè occupatus ad alium miſerit ſubditos ſuos ordinandos poſſit cum eis in interſtitijs diſpenſare, (an hoc competat Epiſcopo ordinaturo,) quod tamen recenter non reliquit cogitandum Nouarius in ſuo opere iuris Pontificij noui concluſ. 3. ſub num. 4. de diſpenſat. vbi in proprijs terminis voluit non eſſe Epiſcopi ad quem miſſus eſt regularis ordinandus hoc iudicium facere, ſed ſpectare ad Superiorem mittentem, & ita ait deciſum per Sacram Congregat. ex Molfeſ. in ſumm. Theologiæ moralis tract. 2. de ſacr. Ordin. cap. 1. num. 56. tom. 1., vnde idem Nouarius refert num. 6. ad Epiſcopum proprium ſpectare hanc diſpenſationem facere, qui vbi ſubditum ſuum alibi ad ordinandum mittit in litteris dimiſſorialibus id expreſſè concedere debet, prout ita reſpondit Sacra Congregatio.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus cum ordinandis in interſtitijs ad eius libitum diſpenſare non poteſt.*
2 *Cauſa grauior requiritur in diſpenſatione inter Diaconatum, & Sacerdotium.*
3 *Cauſa diſpenſationum referuntur ex Nouario.*

Iuſtæ cauſæ diſpenſationis interſtitiorum quæ nam ſit.

RESOLVT. CCXV.

1 LIcèt Epiſcopus cum ordinandis in huiuſmodi interſtitijs diſpenſare poſſit, non tamen ad eius libitum, atque arbitrium non regulatum aliqua legitima cauſa, vt habetur in Concil. Trident. ſeſſ. 23. de reform. cap. 14. ibi (niſi ob Eccleſiæ vtilitatem aliud Epiſcopo videretur) ita Nauar. conſil. 12. de temp. ordinar. & additio ad eum conſil. 19. de voto Miranda in Manuali Prælatorum, tom. 1. quæſt. 38. art. 8. concluſ. 3. & 4. Vgolin. de poteſt. Epiſcopi cap. 26. §. 27. num. 3. Bonacin. de Sacramentis diſput. 8. quæſt. vnica puncto 6. num. 1. verſic. grauiorem, vbi dicit grauiorem cauſam requiri in
2 diſpenſatione interſtitiorum inter Diaconatũ, & Sacerdotium, quam inter cæterus ordines, nam Trident. Concil. in diſpenſationibus interſtitiorum inter minores ordines requirit ſolum arbitrium Epiſcopi in diſpenſationibus interſtitiorum, inter minores & maiores ordines exquirit neceſsitatem, aut Eccleſiæ vtilitatem, in diſpenſatione verò interſtitiorum inter Diaconum, & præsbyteratum, poſtulat Eccleſiæ vtilitatem, & neceſſitatem, ita vt non ſufficiat Eccleſiæ vtilitas verum etiam requiratur neceſsitas, quæ tamen neceſſitatis, vel vtilitatis cauſa extraordinaria aut publica, non requiritur, qua Concil. Trident. non remittere videtur hoc negotium arbitrio Epiſcopi, & prudentiæ eius; poſita vtilitate Eccleſiæ, & neceſſitate quam Epiſcopus ſecundum circunſtantiam loci, & temporis, aut iuxta conditionem perſonæ ſufficientem iudicauerit vtramque

approbant Sorb. in compendio priuileg. §.ordines ſacri ad finem Emman.quæſt.regul. tom.3. quæſt.24. art.6.& 7. Menoch. de arbitrar.caſu 427. num.30.

3 Taliter quod Nouarius in ſuo opere noui iuris Pontificij conclus.3.num.7. de diſpenſat. docet iuſtas cauſas diſpenſationis in huiuſmodi interſtitijs ſolere eſſe vtilitatem Eccleſiæ, vel eius neceſſitatem, cuius quidem Eccleſiæ vtilitas eſſet, quoties illa egeret perſonis, & miniſtris idoneis ad ſeruiendum, neceſsitas verò eſſet, quando pauci eſſent miniſtri idonei, ſed quando deficerent idonei, & non idonei, affirmans pariter debere Epiſcopum aduertere idoneos miniſtros legitimis occupationibus eſſe detentos, & aliquando ob inualetudinem non reſidere in Eccleſijs, quo in caſu putat Nouarius, & doctè quidem neceſsitatem ſimul, & vtilitatem moraliter interuenire, & conſequenter iuſtam diſpenſationis cauſam præbere.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio ſuper interſtitijs clarè eſt facienda.*
2 *Impedimentum Canonicum cenſetur ſublatum per ſcientiam Epiſcopi.*
3 *Princeps promouendo inhabilem diſpenſat.*

Diſpenſatio ſuper Interſtitijs qualiter ſit facienda.

RESOLVT. CCXVI.

1 SVper interſtitijs temporum neceſſe eſt, vt Epiſcopus, vel alius ad quem ſpectat id agere, clarè diſpenſet, vel vt aſſumat ad ordines infra anni curriculum ordinandum ſciens nondum eſſe elapſum tempus ab antea ſuſcepto ordine ad ſequentem, quia ſi ignorauit tacitè diſpenſare non videtur, vt notarunt Maiol.de irregularit.lib.3.cap.24.num.14.Salzed. ad Diaz.in pract. crim.cap.25.verſic.opportunè. Menoch.de arbitr.Iudic. caſ.563 nu.10.Graſſ.de effect. Cleric. in prælud. nu.342. quos refert, & ſequitur Nouarius in ſuo iure Canon. nouo concluſ.3. num.3. de diſpenſat.

2 Cuius opinionis ratio eſt, nam omne Canonicum impedimentum cuius diſpenſatio ad Epiſcopum ſpectat cenſetur ſublatum, ſi illud ſciens Epiſcopus ordinauerit, iuxta ea quæ reſoluerunt Abb. in cap. veniens num.2. & 4.de filijs presbyter Bart.in l. Barbarius num.12. ff.de offic. prætor.vbi Iaſ.nu.10. Felin. in cap. præterea nu.7. de teſtibus cogendis Menoch. de præſumpt. lib.2. q.20. nu 7. & ſciens impedimentum, & eo non obſtante ordinans cenſetur tollere impedimentum, vt legitimè actum gerat, Gloſa notabilis in cap. qui aliquando in verbo concubinas 52. diſtinct.quam ad propoſitum adducit Molfeſ.in ſumm.tract.2. de Sacram. ordin.cap.14. num.10.tom.1. nam princeps promouendo inhabilem ſcienter ſecum diſpenſat dato quod non vtatur verbo diſpenſationis Alex. in l. quidam conſulebant ff. de re iud.Put.deciſ.448.lib.1.pleniſsimè Gabriel concluſ.8.de præſumpt.vbi ampliat id eſſe verum in inferiore à Principe ſupremo, vt tenet, Imol.in d.l. quidam conſulebant col.4.verſic.ſed verus.taliter quod ſola ſcientia ſufficiat, nec requiratur, vt in literis promotionis ſit expreſſa inhabilitas Bar. in l. fin. col.2. verſ.& ideò fuit quæſt.6. de fruct. & lit. expenſ. Bellamer. deciſ.698. & 746. Pariſ. conſil.44.num.15.vol.4. & ideò vbi Capitulum promoueret inhabilem, vel indignum eo caſu cenſetur diſpenſare Specul.in tit.de diſpenſat. §.ſunt quoque in fine Oldrad. conſil.329. col.2.& conſ.331. Bal. in l. eam quam col.10. C.de fideicommiſſ.

SVMMARIVM.

1 *Pœna non incurritur ab Epiſcopo ordinante non ſeruatis interſtitijs.*
2 *Recipiens ordines non ſeruatis interſtitijs peccat.*

Ordinatus, & ordinans abſque temporum Interſtitijs an aliquam pœnam incurrant.

RESOLVT. CCXVII.

1 EPiſcopum ordinantem ſubditum non ſeruatis temporum interſtitijs nullam pœnam incurrere fundauit Nauar.conſ.4.de tempor. ordinat. nec ordinatum aliquam incurrere cenſuram, nec irregularitatem voluit Zerol. in ſua praxi Epiſcopal. in verbo ordo §.8.p.1. & poſt eum Sayr.deciſ.56. de tempor. ordin. addo Suarez in tract.de cenſur. diſput.31. ſect.1.num.43. Piaſeg. in praxi Epiſcop. cap.1.num.50.part.1. Bonacin.de cenſur.diſput.3.q.6.puncto 5.num.7. vbi tamen reſoluit re-
2 cipientem ordines non ſeruatis interſtitijs peccare ſi faciat abſque licentia Epiſcopi, circa quod licet contrarium teneat Henriq. in ſumma lib.6.cap.10. §.3. tamen ego ſum cum prima opinione eo quia vbi quis contra legem agit peccat vtique mortaliter ex cap.nam concupiſcentia, vbi Doct. de conſtitut. alias leges per Canones, & Concilia fruſtra eſſent condita, quod non eſt dicendum, nam vbi ſunt publicata, & recepta vtique obligant, & venientes contra eorum diſpoſitionem peccant vt omnes Canoniſtæ, Summiſtæ, & Theologi affirmant.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus familiarem ſuum ordinare poteſt, ſed non poteſt cum eo diſpenſare ſuper interſtitijs num.2.*
3 *Lex vbi diſpenſat quoad vnum non videtur diſpenſare quoad alium.*

Facultas conceſſa Epiſcopis diſpenſandi in interſtitijs An procedat quoad familiares.

RESOLVT. CCXVIII.

1 LIcet certum ſit, quod Epiſcopus poſsit ſuum familiarem non ſubditum ordinare, vt legitur in ſacro Conc.Trid.ſeſſ.23.cap.9. de reform. de qua materia nouiſsimè vltra antiquiores Nouarius in opere iuris Pontificij concluſ.3.ſub tit. de ordin.

2 Tamen aduertendũ eſt, quod cum eo non poterit diſpenſare ſuper interſtitijs, vt in ſpecie notat Nauar.conſil.27. de tempor. ordinat. Sayr.deciſ.28. eodem tit. vbi quod Epiſcopus talis agere nequit ea ratione, quia cum Ordinarius ſuus facere non valeat niſi pro vtilitate, & neceſsitate Eccleſiæ, multò minus huiuſmodi Epiſcopus extraneus, cui non eſt ſubditus familiaris triennalis videtur iudicare poſſe de neceſsitate, & vtilitate Eccleſiæ non ſuæ, præſertim cum poteſtas ordinandi familiarem non ſuum triennalem non ſubditum, & dandi literas dimiſſorias exorbitans ſit à iure communi, & differens à poteſtate diſpenſandi ſuper interſtitijs, & proinde ad illam non ſit extendenda cap. quæ à iure de Regul. Iur.

Quæ opinio eò fortius hodiè procedit ſtante Bulla Siſti V. felicis memoriæ incipient. ſanctum, & ſalutare editæ de Anno 1588. de qua apud Sayr. deciſ.27.cit.tit. de tempor.ordinat.

3 Et facit, nam vbi lex diſpenſat quo ad vnum, non videtur diſpenſare quo ad alterum, niſi expreſsè dicat, quia diſpenſatio eſt odioſa, nec eſt extendenda de caſu ad caſu, imò nec valet argumentum in tali materia de maiori ad minus, & diſpenſatio ſuper affinitate non extenditur ad publicam honeſtatem concurrentem, Nauar. conſil.4. de conſang. & affinit. & diſpenſatio eius, qui ob febrem, vel alium dolorem non valet recitare horas canonicas ad cæcum non extenditur Sayr. deciſ.7. de priuilegijs, Nauar.conſil.33.de celebrat. Miſſar.

PRAXIS ERECTIONIS Nouarum Parochiarum.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia ſine Epiſcopi conſenſu ædificari nequit, ſed ſufficit quod ſit tacitus, num. 3.*
2 *Epiſcopus aſſignat locum ædificationis Eccleſiarum.*
4 *Conſenſus Epiſcopi ſufficit, vt habeatur poſt conſtructam Eccleſiam.*
5 *Conſenſus Epiſcopi non requiritur in refectione Eccleſiæ.*

Noua Parochia an poſſit erigi per Vniuerſitatem non adhibito conſenſu Epiſcopi.

RESOLVT. CCXIX.

1 ECcleſia ſine Epiſcopi conſenſu ędificari ne-
quit vt probat text. in capitul. nemo, & in
capitul. placuit de conſecrat. diſtinct. 1.
& in cap. adhuc de relig. domibus, & in
cap. cum olim 14. ver. inſuper de priuileg.
Auth. de Eccleſ. tit. 1. §. ſi quis autem collat. 9. & notant
vltra alios Germon. de ſacror. immunit. lib. 3. c. 1. & 2.
Fuſc. de viſitat lib. 1. cap. 2. Maurus alleg. 3. Reuſner. de-
ciſ. 1. num. 34. part. 4. & Duran. de ritib. Eccleſ. lib. 1. cap.
25. ego in praxi reſolut. 11. part. 2. vbi ſi in ędificatione
Cappellæ, vel oratorij requiratur talis conſenſus, qui
2 quidem Epiſcopus locum ędificationis aſſignat Crucem
figit lapidemque ponit primarium, vt poſt gloſ. in d. cap.
nemo in verbo veniat ſcribit Azor. inſtit. moral. par. 2.
lib. 9. cap. 3. quæſt. 4. vbi etiam reſoluit poſſe Epiſcopum
per ſe, vel per alium tale primarium lapidem ponere,
3 & Crucem figere quod in dies videmus, & practicamus
firmans quæſt. 6 huiuſmodi Epiſcopi conſenſum ſuffice-
re ſi ſit tacitus, ſcilicet ſi Epiſcopus ſciuerit Eccleſiam
conſtrui, & non impediuerit neque contradixerit cum
tamen facilè potuiſſet, ante cum Selua de benefic. par.
1. quæſt. 6. num. 21. aſſerentem pariter conſenſum Epi-
4 ſcopi ſufficere poſt conſtructam Eccleſiam, Imò ſi in
parochia eſſet Eccleſia, & vellet alia ædificari, & ſi ac-
cederet Epiſcopi, aut Prælati conſenſus id fieri nequit
abſque etiam Parochi conſenſu ne iuribus ſuæ paro-
chialis Eccleſiæ præiudicium fiat, vt argum. cap. dile-
ctus de Cappell. Monachor. voluit Guid. Pap. deciſ. 360.
& ſcribit Creſcent. deciſ. 1. num. 2. de oper. nou. nun-
ciat. aſſerens præſtari cautionem de demoliendo, &
quod interim pendente lite non conſecretur ſequitur
Fran. Marc. deciſ. 1014. volum. 3. recenter refert Noua-
rius in ſuo iure Pontificio nouo concluſ. 1. numer. 3. de
Monaſteriorum ędificatione, vbi etiam aſſerit in repa-
ratione Eccleſiæ Epiſcopi, vel Prælati conſenſum non
requiri. & gloſ. in cap. de monachis 18. quæſt. 2. Reuſner.
deciſ. 1. ſub num. 32. lib. 4. niſi tamen eſſet in totum di-
ruta, ſiuè funditus diſtructa, & in tali caſu require-
retur Epiſcopi conſenſus iuxta doctrinam Felin. in cap.
cum acceſſiſſent de conſtitut. vt in ſimili non licet Iu-
dæis nouas Synogogas erigere, ſed non prohibentur an-
tiquas reficere leg. final. §. illud C. de Iud. cap. conſuluit,
vbi Doctor. extra de Iudic.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia in dubio præſumitur erecta authoritate Epiſcopi maximè quando in ea diuina celebrata fuerunt, num. 2.*
3 *Licentia vbi requiritur in aliquo actu non præſumitur illa ex curſu temporis.*

Noua Parochialis Eccleſia an præſumatur erecta authoritate Epiſcopi ex diuturnitate temporis.

RESOLVT. CCXX.

1 REſpondi in facti contingentia quod præſumatur in
dubio Eccleſia Epiſcopi authoritate erecta maxi-
mè quando haberet decem Calderin. conſil. 4. de reli-
gioſ. domibus Bellamer. in cap. ſuper hoc num. 21. de
renunc. Cæſar de Graſſis deciſ. 13. num. 5. de præben. &
2 dignit. vt etiam parochialis Eccleſia Superioris autho-
ritate, & conſenſu ex lapſu temporis erecta præſumitur
quando in illa diuina officia publicè celebrata fuerunt,
vt plenè conſtat apud Gabriel. concluſ. 1. num. 8. de præ-
ſumpt. Tiraquell. de legibus cõnubial in ver. contracter.
gluſ. 7. a num. 39. cum ſeq. Lamberteng. in tract. de con-
tract. conſenſ. gloſ. 7. num. 51. & ſeq. Anchar. conſ. 136.
vbi dicit pro Monaſterio Monialium præſumi lapſu tẽ-
poris triginta annorum Superioris authoritatem inter-
ceſſiſſe Alex. conſ. 45. vol. 3. vbi loquitur de lapſu decem,
vel viginti annorum Afflict. deciſ. 268. Gam. deciſ. 144.
3 & 168. Rot. diuerſ. deciſ. 52. num. 41. vol. 3. quod eſt ve-
rum quando requiritur conſenſus, at ſecus ſi eſſet neceſ-
ſaria licẽtia in qua non ſufficit curſus aliquis, Afflict. in
c. 1. nu. 46. de prohib. feud. alien. per Lothar. Coſt. de fact.
ſcient. & ignorant. in ver. communia vtriuſque Iudicij
neg. 18. num. 9. iuxta quorum ſententiam voce conſul-
uiſſe Reuerendiſſimo Antiſtiti Ciuitatis Nucerię Paga-
norum per ſupradictas authoritates teſtatur Nouarius
in iure Pontificio nono concluſ. 1. num. 5. in fine de edi-
ficatione monaſteriorum.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia vbi diſtat poteſt erigi noua.*
2 *Incommoditas populi eſt cauſa erigendi nouam parochiam.*
3 *Deuotio populi operatur, vt poſſit erigi noua parochia iuxta Nouarij ſententiam.*
4 *Religioni in dubio magis debemus fauere.*
5 *Eccleſijs conſtruendis magis fauemus.*

Noua Parochia quando cogi erigi poſſit.

RESOLVT. CCXXI.

1 PRobat text. in cap. ad Audientiam de Eccleſijs ędi-
ficandis quod vbi propter nimiam diſtantiam Ec-
cleſiæ Parochialis Parochiani ſine magno incommodo
ad percipienda Sacramenta, & diuina Officia audienda
accedere non poſſunt, noua poteſt Eccleſia in ipſius pa-
rochia ædificari, & in ea Sacerdos ſublato appellationis
obſtaculo ad præſentationem Rectoris, Eccleſię maioris
2 certa portione de antiqua illi deputata poni, qui quidem
text. innouatus, & ampliatus eſt, per Concil. Trident.
ſeſs. 21. de reform. cap. 4. his verbis (Epiſcopi etiam tan-
quam Apoſt. Sedis Delegati in omnibus Eccleſijs paro-
chialibus, vel baptiſmalibus, in quibus populus ita nu-
meroſus ſit, vt vnus Rector non poſſit ſufficere Eccle-
ſiaſticis Sacramentis miniſtrandis, & cultui diuino per-
agendo cogant Rectores vel alios, ad quos pertinet ſi-
bi tot Sacerdotes, ad hoc munus adiungere, quot ſuffi-
ciant ad Sacramenta exhibenda, & cultum Diuinum
celebrandum in ijs verò, in quibus ob locorum diſtan-
tiam, ſiuè difficultatem parochiani, ſinè magno incom-
modo ad percipienda Sacramenta, & diuina officia au-
dienda accedere nõ poſſunt nouas Parochias, etiam in-
uitis Rectoribus iuxta formam conſtitutionis Alexand.
III. quæ incip. ad audientiam conſtituere poſſint; illis
autem Sacerdotibus qui de nouo erunt Eccleſijs præfi-
ciendi competens aſſignetur portio, arbitrio Epiſcopi,
ex fructibus ad Eccleſiam Matricem quomodocumq;
pertí-

Digitized by Google

pertinentibus, & ſi neceſſe fuerit, compellere poſſit po-
pulum eam ſubminiſtrare, quæ ſufficiat ad vitam di-
ctorum Sacerdotum ſuſtentandam, quacumque reſer-
uatione Rot. deciſ. 484. num. 2. apud Farin. par. 1. recent.
3 vbi quod parochias nouas erigendi iuſta cauſa videtur,
incommoditas populi recipiendi Sacramenta, & au-
diendi Diuina officia, & num. 3. quod non ſufficit quæ-
libet diſtantia, ſed ea dumtaxat, quæ præbet difficulta-
tem, Parochianis accedendi cum magno incommodo
ad percipienda Sacramenta, & Diuina Officia audien-
da, eadem Rot. deciſ. 204. num. 2. par. 2. recent. & deciſ.
745. num. 2. d. part. 2. recen.
3 Quinimò ſecundum Nouarium in allegatione inſer-
ta apud nos collect. 291. etiam, quod nulla adhuc ne-
ceſſitas concurreret, ſed ſola deuotio populi poſſe erigi
etiam inuito Rectore nouam Parochiam, intra fines
antiquę etiam ſi ex hoc matrici inferatur aliquod dam-
num dummodo ſit modicum, & non magnum ex hac
ſola ratione, quia ex prædicta fundatione, ſeù erectione
nouæ Eccleſię augetur cultus Diuinus, cui Canones quã-
tum poſſunt fauent, ſpreta etiam particularium vtilitate
4 temporali, vt patet ex text in c. ex parte de conſtit. quia
in dubio magis fauemus religioni quam alteri, leg. ſunt
perſonæ ff. de relig. & ſumpt. funer. cum ſimilibus, &
Diuinum Cultum etiam Summi Pontifices maximè au-
geri cupiunt, vt habetur in cap. finali de reſtit. in 6. ibi
minuitur cultus Diuinus, quem deſideramus augeri, &
ita prędicta omnia fundat Paulus de Cittadinis in tract.
de Iure patronatus in 3. parte in 3. parte in 34. quæſt. 1.
cauſæ quem ſequitur Lambertinus in eod. tract. in 15.
art. 3. quæſt. principalis primæ partis primi libri qui in
finalib. verbis addit, quod tali caſu abſque dubio nouæ
Eccleſiæ fundator acquirit iuſpatronatus illius, acceden-
te tamen Diœceſani conſenſu, in fundatione prædicta
quæ procedunt ceſſante neceſſitate erigendi nouam Ec-
cleſiam, vti tenet præfatus Paulus in loco citato verſic.
amplius etiam hoc procederet ceſſante neceſſitate ædi-
ficandi, & Lambertin. ibidem verſ. & hoc ampliat pro-
cedere ceſſante neceſſitate ædificandi.
5 Item quia magis iura fauent Eccleſijs conſtruendis,
quam conſtructis, quia per conſtruendas augetur ma-
gis Religio Anan. in cap. Apoſtolicæ num. 2. de donat.
Gizzarel. deciſ. 37. num. 6. part. 1. Nouarius forenſ. quæſt.
3. tom. 2.

S V M M A R I V M.

1 *Lex quando aliquid dicit ex cauſa faciendum, de cauſa conſtare debet.*
2 *Aſſertioni Epiſcopi quando non ſtetur, & quando nec Iudici aſſerenti credatur, num 3.*
4 *Allegatio cauſæ facta ab Epiſcopo non ſufficit pro erectione nouæ Parochiæ.*

Vt Parochia noua erigi poſſit, An credatur Epiſcopo loci Ordinario dicenti eſſe illam neceſſariam.

RESOLVT. CCXXII.

IVxta ea quæ in ſuperiori reſolutione affirmauimus
noua Eccleſia Parochialis non erigi debet in alte-
rius Parochia abſq; cauſa, cum de iure communi prohi-
bitum ſit, & ex cauſa tantum neceſſitatis, ſeu magnæ
incommoditatis concedatur, prout dicit Gloſ. in cap. ad
Audientiã in verbo Magna difficultate de Eccleſ. ædific.
de qua quidem cauſa conſtare vtiq; debet eo quia quã-
1 do lex aliquid dicit, ſeù diſponit faciendum ex cauſa;
de cauſa cõſtare debet, antequam fiat ordinatum, prout
dicit Bar. in l. item ſi ſuſpectus ff. de procurat. Dec. in l. 1.
num. 7. vbi etiam dicit cauſam deberi inſeri, vt actus
iuſtificetur, cum recedatur à regula communi, & ibi etiã
loci Seni, in princ. C. de eden. Cephal. conſil. 421. nu. 62.
vol. 3. & latè Iaſ. in l. 1. num. 58. & ibi latiſsimè Purpurat.
num. 69. & ſeq. ff. de offic. eius cui, mand. eſt iuriſd. &
optimè Alciat. in tract. de præſumpt. in reg. 3. præſumpt.
9. colum. fin. in 5. fallent. & latè, & optimè in cap. quod
Sedem ſub num. 13. & ſeq. de offic. ordin. vbi etiam di-
cit diſtinguendo ibidem nu. 19. & ſeq. credendum non
2 eſſe Epiſcopo, ſeù Ordinario aſſerenti de cauſa quan-
do talis aſſertio tendit in præiudicium tertij, prout in ca-
ſu noſtro, quod prius voluit Angel. in conſil. 107. in fin.
vbi dicit, quod licet Iudici concedatur à iure, vt poſſit
ſibi auocare poſſeſſionem alicuius loci litigioſi ob ſuſpi-
cionem nè partes deueniant ad arma, nihilominus ad
talem auocationem deuenire nequit, niſi de tali ſuſpi-
cione conſtet, & diſcutiatur parte pręſente de cuius prę-
iudicio tractatur, & agitur, & quod non creditur Iudici
3 aſſerenti ita eſſe, niſi ex actis appareat ſequitur Cephal.
conſ. 421. num. 60. vol. 5. ante eum Iaſon in l. 1. num 60.
ff. de offic. eius cui mandata eſt iuriſdict.
4 Quare concludendum eſt non ſufficere allegationẽ
cauſæ factam ab Epiſcopo, niſi cum effectu aliter pro-
betur, vt in proprijs terminis ex ſupradictis affirmant
Monald. conſ. 120. num. 5. & Nouarius in opuſculo noui
iuris Pontificij concluſ. vnica ſub rubrica de Parochijs
num. 6.

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſia quantum diſtare debet ab altera.*
2 *Iuſtitia cauſæ erectionis nouæ parochiæ, an ſtet apud Epiſcopum, & num. 3.*

Cauſæ Iuſtitia circa erectionem nouæ Parochiæ, An reſideat in arbitrio Epiſcopi.

RESOLVT. CCXXIII.

1 EPiſcopi arbitrio relinquit Sacrum Concil. Trident.
ſeſſ. 21. de reformat. cap. 4. verſic. in ijs quantum
vna Eccleſia ab altera diſtare poſſit, vt comodè Sacra-
menta ſumere inde poſsint Parochiani prout reſoluunt
Rebuff. in praxi benefic. part. 1. tit. de erect. in curat. pa-
roch. num. 9. & Menoch. de arbitr. Iudic. caſ. 497., vbi
quod iuſta ratione factum eſt, vt Sedes Epiſcoporum
non multum inter ſe diſtent, vt ſcilicet vnus alteri opem
ferre poſsit, cum opus erit, verum ambigi ſolet; quan-
tum vnus Epiſcopatus ab altero diſtare poſsit, & de-
beat, Et Iudicis arbitrio hoc relinqui cenſuit, gloſ. in c.
vult 80. diſtinct. Ita etiam Iudicis arbitrio relinquitur,
quantum vna Eccleſia parochialis ab altera diſtare poſ-
ſit, vt commodè Sacramenta ſumere inde poſſint, Pa-
rochiani; ità declaratur text. in ea ad audientiam el. 1.
vbi Doctor. de Eccleſ. ædif.
2 Ita vt hodie ex vi Sacri Concilij totaa causam iuſti-
tiæ reſidere in Epiſcopi arbitrio affirmat barb. de po-
teſt. Epiſcopi alleg. 68. num. 4. part. 3. vbi allegat nos in
prax. reſolut. 476. num. 6. part. 1. in magnis.
3 Verum recentiſſimè Nouarius in ſuo Opuſculo iuris
Pontificij concluſ. vnica num. 5. ſub titul de parochis to-
tum contrarium, & verius probat per hæc verba forma-
lia, (Nec obſtat, quod hodie de nouiſſimo iure tota
cauſæ iuſtitia in Epiſcopi arbitrio reſideat ergo poterit
ipſe ſine maioris partis Parochianorum conſenſu circa
ſeparationem agere, vt ſentiunt iſti moderni ſiquidem
reſpondeo hoc non reperiri cautum in ſacro Concilio
dicto cap. 4. circà materiam ſeparationis Parochialium,
ſed circa portionem aſſignandam nouo Sacerdoti, &
Curato, vt ex dicto Concil. apparet. Intantum, quod cum
ſacrum Concilium nullum verbum dicat, circa illud,
quod prætendunt iſti Authores aſsignare prò eorum
ratione, ideò non veram appellare, illam poſſumus.)

PRAXIS CLERICORVM Saluaticorum,

Ar ornatum Decreti Sacræ Congregationis Eminentiſſimorum Cardinalium de Mandato Sanctiſſimi D. N. olim Papæ Gregorij XV. editi.

SVMMARIVM.

1 *Clerici ſaluatici non dicuntur veri Clerici.*
2 *Clerici ſaluatici dicuntur adſcripti perpetuò Eccleſijs.*
3 *Clerici ſaluatici non gaudent priuilegio Canonis.*

Clerici Saluatici qui dicantur.

RESOLVT. CCXXIV.

1 EGo ſemper exiſtimaui Clericos Saluaticos minimè dici verè, & propriè Clericos, adeo quod ſi eis fuerit collatus aliquis ordo, quia tunc fruerentur omni clericali priuilegio tàm ſcilicet Canonis, quàm fori ex vi ordinis collati iuxta tradita communiter in cap. 1. & 2. de foro compet. cap. clerici, & tex. in cap. qualiter de iuditijs, & probatur in l. ſtatuimus C. de Epiſcopis, &
2 Clericis. Sed potius dici perſonas adſcriptas perpetuo ſeruitijs alicuius Eccleſiæ, & iuxta tex. in cap. indicatum de immunitate Eccleſiæ, vbi probatur apertè tales Clericos ſaluaticos propriè dici perſonas aſcriptas ſeruitio Eccleſiarum à quibus recedere non poſſunt quemadmodum adſcripti plebæi, vt habetur in l. cum ſatis de agricolis, & cenſitis lib. 11. vbi latè Lucas de Penna in 3. colum. & latiſſimè Felin. in cap. multorum §. primo de Iudæis.

3 Et ex ijs deducitur optimo iure cenſuiſſe Sacram Eminentiſſimorum Cardinalium Congregationem ſupradictos Clericos ſaluaticos, non gaudere Canonis priuilegio, ſed fori ſolummodo in criminalibus cum priuilegium Canonis præcipuè detur ratione ordinis clericalis. Nauar. in conſ. 24. de priuilegijs excepto Nouitio alicuius religionis, c. religioſo §. 1. de ſententia excommunicationis. Nauar. in conſil. 3. de foro compet. Sayr. in deciſ. 2. eod. titulo.

SVMMARIVM.

1 *Clerici coniugati gaudent priuilegio fori, quod declara in criminalibus ſecus in ciuilibus, vt num. 2.*
Et ideo carcerantur pro debito ciuili, & num. 3.
4 *Clerici ſaluatici, & coniugati nominantur ſub rubrica pragmat. Regni.*
5 *Clerici coniugati differunt à ſaluaticis.*

Clerici ſaluatici an ſint idem quod Clerici coniugati.

RESOLVT. CCXXV.

VIdetur in aliquibus conuenire cum Clericis coniugatis.

1 Primo, quia Clerici coniugati gaudent priuilegio fori quemadmodum gaudent ſaluatici cap. 1. de Clericis coniugatis. Clar. in praxi quæſt. 36. Farinac. de inquiſitione q. num. 63.

2 Secundo, quia Clerici ſaluatici gaudent fori electione, prout & alij Clerici, Nouarius in praxi elect. fori quæſt 52. num. 13. ſect. 2. in vltima impreſſ. Neap.

3 Tertio conueniunt, quia quemadmodum per decretum Sacræ Congregationis, Clerici ſaluatici non gaudent priuilegio in ciuilibus circa gabellatum exemptionem, ita & Clerici coniugati, Cappella Tholoſ. in deciſ. 104. Cened quæſt. 4. num. 19. quam opinionem tenet Natta conſil. 3. vol. 2. dicens poſſe carcerari pro debito ciuili Guttierez lib. pract quæſt. quæſt. 5. nu. 5. pro qua opinione pondera text. in cap. 1. de Clericis coniugatis in 6 vbi vltra priuilegium Canonis, & fori in criminalibus; in cæteris rebus, & actionibus, non gaudent Clerici coniugati priuilegio Clericali, Nouarius in pragmatica 1. de Clericis, ſeu Diaconis, Saluatico.

4 Conueniunt quarto, quia ſub vna eademque rubrica ſituantur in pragmatica Regni de Clericis coniugatis, & ſaluaticis, & de iure validum eſt argumentum ab ordine rubricarum, Triuiſ. in deciſ. 57. par. 2. Rubricæ enim faciunt ius, & pro iure poſſunt allegari, Boic. in proœmio decretal. in §. fin. n. 6. Io. Andr. ad Speculat. in titul. de diſpenſatione §. final. in fine, Nouarius tom. 2. quæſt. forenſ. cap. 21. num. 10.

5 Diſconueniunt tamen in hoc, quia Clerici coniugati nunc priuilegio fori gaudent quoties, cum vnica, & virgine contraxerunt, & veſtes deferant Clericales iuxta terminos, cap. vnic. de Clericis coniugatis in 6. at ſaluatici per Decretum Sacræ Congregationis non adſtringuntur ad delationem habitus, nec ad contrahendum cum vnicis, & virginibus.

SVMMARIVM.

1 *Clerici ſaluatici dicuntur perſona Eccleſiaſtica.*
2 *Seruientes Eccleſia deputati gaudent priuilegio fori, etiam ſi fuerint Deputati authoritate Prælati ad aliquod hoſpitale eius authoritate erectum, vt num. 3.*

Clerici ſaluatici an dicantur perſonæ Eccleſiaſticæ.

RESOLVT. CCXXVI.

1 DIcuntur verè, & propriè perſonæ Eccleſiaſticæ ex quo ſunt principaliter adſcripti ſeruitio Eccleſiæ, quod quidem argumentum validiſſimum eſſe teſtantur, Felyn. & cæteri communiter in cap. nullus de foro compet. Bald. in conſil. 339. volum. 1. Dec. in conſil. 57. num. 6. & ſeq. vol. 1. Monald. conſ. 97. num. 6. volum. 1.

2 Ex qua vera, & indubitata concluſione deducitur ſeruientes Eccleſiæ deputatos ad eius obſequium prout ſunt Præfati Clerici dici perſonas Eccleſiaſticas, præcipuè vbi ſunt verè aſtricti, & deputati eius ſeruitio, quia ſunt exempti à iuriſdictione ſæculari, Barbac. num. 29. Abb. num. 5. Barboſ. num. 10. §. in cap. 2. de foro competenti Decian. in tract. crimin. tom. 1. lib. 4. cap. 9. num. 24. Bellett. in diſquiſition. Clericorum §. 1. num 2.

3 Amplia pariter in perſonis deputatis authoritate Prælati ad aliquod hoſpitale eiuſdem Ordinarij authoritate erectum, nam pariter fori priuilegio gaudent Valaſc. in deciſ. 105. num. 32. de Graſs. de effectibus Clericatus effectu 1. num. 117. quos refert Barboſ. de poteſtate Epiſcopi par. 2. allegat. 12. num. 40.

Ratio palpabilis principalis concluſionis eſt, quoniam idem iudicium eſt de aliquo quod eſt de eius ſeruientibus latè de Ponte in deciſ. 36. Gizzarell. in dec. 20. quia ſeruientes dicuntur appendices eius cui præſtatur, ſeruitium Alex. in l. ſcrintarios, C. de teſtam. milit. Bal. in conſil. 51. volum. 1. Alciat. in conſil. 16. num 6. Alban. in conſil. 27. nu. 6. & ſeq. vol. 1. Nouarius in praxi elect. & variat. fori q. fin. ſect. 3. in vltima impreſſione Neap., vbi quod inſeruientes Eccleſijs, tanquam membra Eccleſiarum gaudent fori electione.

SVMMARIVM.

1 *Clerici ſaluatici an poſſint remoueri abſque cauſa.*
2 *Cappellanus non poteſt remoueri abſque cauſa.*

2 Mo-

Digitized by Google

bus Eccleſijs ad ſummum quatuor, in Collegiatis, vel Parochialibus duos, in alijs vero Eccleſijs in quibus Diuina celebrantur ſi Epiſcopo videbitur vnum: quos quidem Epiſcopi prorſus gratis. & tales qui omninò per ſe ipſos non autem per interpoſitam perſonam ſeruitium debitum præſtent nec vllo modo criminoſos, vt male conditionis, & famæ eligere debeant; alias, & hi nullo gaudeant priuilegio; eligentis iudicio Sedis Apoſtolicæ ſeuero exponentur eos verò priuilegio Canonis non gaudere fori autem priuilegio in criminalibus omninò in Ciuitatibus quoad corporis diſtrictionem tantum, & immunitatem ab oneribus perſonalibus, non autem ab alijs durante ſeruitio frui debere, ſed ſi alicubi minoribus vtantur priuilegijs. & immunitatibus ex legitima conſuetudine, cuius cognitionem, & declarationem in caſu controuerſiæ eadem ſacra Congregatio ſibi reſeruat illam debere attendi; cognitionem verò aliorum præmiſſorum ad Ordinarios pertinere hoc præſenti Decreto ſtatuit præcipit, & declarat Romæ 10. Kalend. Iunij 1623. Octauius Card. Bandinus Laurentius Campegius Secretarius.

S V M M A R I V M.

1 *Initium ſpectandum eſt, illudque eſt caput rationis, num. 3. etiam in delictis, num. 4.*
2 *Principium bonum habere iuuat.*
5 *Offendens Bannitum à Banno exempto non tenetur.*
6 *Origo poſſeſſionis eſt inſpicienda.*
7 *Qualitas requiſita in actu ſuffiett quod adſit tempore actus.*
8 *Habilitas præſentati debet eſſe tempore præſentationis.*

Criminoſus an poſſit creari Clericus ſaluaticus, ſi tempore quo creatur eſt emendatus, & abſolutus.

RESOLVT. CCXXXI.

1 VIdebatur non poſſe, eo quia initium ſpectandum eſt leg. 3. §. ſcio ff. de minoribus l. filius, ff. de verbor. obligat. l. ſi procurat. ff. de mandat. l. item illa §. 1. ff. de conſtitut. pecun. Iſern. lib. 2. conſtitut. Sicil. tit. de pœna contum. Cephal. conſil. 91. nu. 27. latè Iaſon in l. clam poſſidere à num. 15. ff. de acquirend. poſſeſs. Mandoſ.
2 reg. 18. Cancellariæ, de ætate pro Canonicis, quæſt. 12. num. 12. Monachus in capit. ſi eo tempore num. 3. de reſcript. lib 6. dicens magnum eſſe habere bonũ primordium l. cum filius §. hæres ff. de legat. 2. l. ſi tamen ff. de Senat. conſ. Maced. ibi quia initium contractus ſpectandum eſt: ſic initium, & caput rationis attendi debet, &
3 ſecundum ipſum tota ratio intelligi l. Prætor. ait §. initium, vbi Doct. ff. de edend. Grat. reſponſ. 53. num. 62. volum. 1.

4 Et initium ſpectamus etiam in delictis fauore rei l. ſi quis 7. ff. de furtis, ibi non poſſe cum manifeſti conueniri, quia origo furti in ſeruitute facti non fuit manifeſti.

5 Vnde bannitum offendens eo deinde à banno exempto, non tenetur l. qui cum maior verſ. ſed ſi minor, ff. de bon. libert. l. quod ait lex §. ait vbi Bart. ff. ad l. Iul. de adulter. Doctor. in leg. Gracchus Cod. eodem Bartol. in leg. ſi conſtante §. vxorem, ff. ſolut. matrim. Marſil. ſingul. 225.

Similiter ſpectatur initium delicti, vt ſciamus ad quẽ pertineat eius punitio Bart. in d. l. quod ait §. 1. ff. ad legem Iul. de adulter. Abbas in capit. final. num. 2. de ſentent. excom. Bald. in cap. 1. §. iniuria de pace iurament. firm. in verbo feudum, & in capit. olim ad fin. de dol. & contum. Iaſ. in l. more num. 22. ff de iuriſdiction. omn. Iudic. Roland. à Valle conſil. 77. incip. Magnificus num. 6 lib. 4. facit quod notat Bald. in cap. innotuit num. 11. verſic. item vbi, de elect. quod vbi de natalibus quærimus, initium ſpectandum eſt, per text. quem dicit ſolemnem, & optimum in l. quod ergo in princip. ff. de his qui notant. infam.

6 Sic initium, & origo poſſeſſionis debent inſpici ad vſucapionẽ l. clam poſſidere in principio, vbi Alexand. num. 7. ff. de acquirend. poſſeſs. in l. iuſto errore §. ſi poſſeſſionis num. 1. ff. de vſucap. Iaſ. in l. ſi is qui pro emptore, num. 54. eodem titul. Bald. in l. cum ancillis num. 10. C. de inceſt. nupt. & cum principium ſit pars potiſſima cuiuſlibet rei, vt in l. 1. ff. de orig. iur. & ait Philoſophus lib. 1. Ethycor. Fuſc. in tract. de viſit. lib. 1. c. 1. nu 2. l. quã quam vbi Bart. num. 1. ff. de aqu. pluu. arc. Quia bonum initium eſt valdè conſiderandum ſecundum Riminald. in l. vt vim nu. 38 ff. de iuſt. & iure. & in l. poſthumo nu. 311. C. de bonor. poſſeſs. contra tabula, & in l precibus num. 184. C. de impub. & alijs ſubſtit. nam teſte Bald. in d. lege 1 num. 11. principium bonum faciens, proceſſum bonum facit Io. Saliſberien. in Policr. lib. 9. de curial. nugis cap. 20. & finem licitum qui alias illicitus eſſet l. qui cum natu maior §. 1. ff. de bonis libert. Hugo Celſus conſil. 65. incip. ex proceſſu num. 2. poſt Bart. in l. quod ait lex §. quod ait ff. ad l. Iuliam de adulter. ſicut è contrario vbi principium eſt vitioſum, proceſſus eſt vitioſus idem Bald in l. 3. num. 1. C. comm. de vſucap.

Cæterum his licet veris exiſtentibus totum contrarium videtur verius, quia ſufficere debet quod non ſit
7 criminoſus tempore electionis, & nominationis: qualitas enim requiſita in actu ſufficit adeſſe tempore actus celebrati, argum. text. in l. Mela, in princip. ff. de aliment. & cibar. legat. cum latius reaſſumptis per Nouarium in tract. de datione in ſolutum quæſt. 25. num. 5. & ſeq. part. 2.

Et facit pro corroboratione quia habilitas, vel inha-
8 bilitas præſentati ſufficit, vt tempore præſentationis adſit, Rota diuerſ. deciſ. 69. part. 3. Serafin. deciſ. 1234. Macerat. variar. reſolut. lib. 1. capit. 19., quos probat, & ſequitur Nouarius in ſuo opuſculo noui iuris pontificij concluſ. 2. num. 6. ſub Rubrica de præſentatione à patronis facienda.

S V M M A R I V M.

1 *Inſtrumentum contra Clericum coniugatum liquidatur in foro Eccleſiaſtico.*
2 *Cauſæ liquidationis inſtrumentorum ſapiunt criminalitatem.*

Liquidatio Inſtrumenti contra Clericum ſaluaticum quo in foro ſit facienda.

RESOLVT. CCXXXII.

1 EGo ipſe in deciſ. Curiæ Archiepiſc. 170. part. 3. firmaui concluſionem aduerſus Clericum coniugatum debere liquidari inſtrumentum in foro Eccleſiaſtico quod latius proſequutus fuit Nouarius forenſ. quæſt. 79. tom. 1.

2 Idem dico, vbi liquidandum eſt inſtrumentũ contra Clericum ſaluaticum, nam vi decreti Sacræ Congregationis in cauſis criminalibus, iſti ſunt conueniendi in foro Eccleſiaſtico, vt ibidem legitur.

3 Quare cum cauſæ huiuſmodi ſint dependentes à publicis inſtrumentis, & obligationibus iuramento vallatis, vtiq; ſapiunt criminalitatem Frecc. de præſent. Inſtrument. par. 6. Afflict. deciſ. 64. Franc. deciſ. 162. num. 7. vbi Ritum de liquidatione inſtrumentorum incaleſcere criminalitati; ideò dicendum eſt Clericum ſaluaticum pro tali cauſa debere eſſe citandum in foro Eccleſiaſtico, & ita conſului dum ex facto caſus accidiſset.

PRAXIS HABITVS Clericalis.

Ad ornatum Sacr. Concil. Trident. ſeſſ. xv. de reformat. cap. 6. & Bull. Sixti V. incip. cum Sacroſanctam.

SVMMARIVM.

1 *Habitus Clericalis conſiſtit in duobus.*
2 *Clericus coniugatus quando non dicatur incedere in habitu, & tonſura.*
3 *Clerici coniugati quid obſeruare debeant, vt gaudeant fori priuilegio.*

Habitus Clericalis, in quibus conſiſtat.

RESOLVT. CCXXXIII.

1 SVnt qui notarunt habitum Clericalem conſiſtere in duobus copulatiuè, nempè in veſte ſcilicet, & tonſura, nec vnum ſine altero ſufficere ex cap. ſi Iudex laicus, circa medium de ſententia excommunicat. in 6. ita Gemin. in cap. 1. de cleric. coniugat. Aretin. cum Addent. conſil. 16. Bald. in l. ſi qua per calumniam C. de ſacroſanct. Eccleſ. num. 3. Bertach. in ſuo repertor. in verbo Clericus il 2 Aluarez in ſpecul. iur. pontific. c. 35. verſic. & notabis Bellett. in diſquiſit. clerical. part. 1. tit. 3. § 8. num. 7.

2 Quamuis clericum non coniugatum incedentem ſine altero ipſorum non dici incedere abſque habitu, & tonſura innuant Zabarella in cap. perpendimus de ſent. excommunicat. Roland. à Valle conſil. 4. num. 6. lib. 1. Farinac. in practic. criminal. quæſt. 8. num 65., vbi voluit ſecus eſſe in Clerico coniugato, qui ſi tantum alterum ipſorum deferret diceretur vtique in habitu, & tonſura non incedere, quod etiam dixerant Couar. practic. quæſt. cap. 31. num. 7. Guid. Pap. deciſ. 138. Rot. in deciſ. 3. de ſentent. excommunicat., quod tamen hodie attenta diſpoſitione Sacri Concilij Tridentini ſeſſ. 23. de reformat. cap. 6. ceſſat, quia tenentur clerici coniugati, vt gaudeant priuilegio fori non ſolum incedere in habitu, ſed etiam tonſuram deferre coniunctim. vt per Nouarium in pragmatica Regni 5. de Clericis, ſeù Diaconis ſaluaticis, & in opuſculo noui iuris Pontificij concluſ. 6 num. 3. de foro competenti.

SVMMARIVM.

1 *Clericalis habitus non reperitur ſpecificè determinatus.*
2 *Conſuetudo Regionis debet attendi circa habitum clericalem.*
3 *Habitus honeſtus dicitur conueniens Clericis.*
4 *Veſtes clericales dicuntur, quæ à ſacris Canonibus non reperiuntur prohibitæ.*
5 *Clerici deferre debent veſtes vſque ad Talos.*
6 *Clerici deferre habitum coloratum non poſſunt, & in ſumma modeſtia debent deferre, veſtitum, num. 7.*

Habitus Clericalis qualis eſſe debeat.

RESOLVT. CCXXXIV.

1 CErtum eſt quod habitus Clericalis non reperitur ſpecificè de iure determinatus, quia de iure antiquo erat amictus linea tunica ſuper quibuſcumque veſtibus, vt teſtatur Reg. Tapia in Auth. ingreſſi in verbo Monaſteria cap. 1. num. 22. C. de ſacroſanct. Eccleſ., qui tamen his temporibus nouiſſimis non defertur, ideò
2 circa hoc omnioò debet attendi regionis conſuetudo in qua clericus habitare reperitur gloſ. in cap. penult. de vit. & honeſt. cleric. in verbo decoratis, vbi ſcribit, quod ad videndum an aliquis incederet in habitu, videndum eſt, an ille qui in tali habitu incederet primo aſpectu ſi videretur à populo Clericus iudicaretur, vel laicus Cappella Tholoſ. deciſ. 225. & deciſ. 252. Clar. in pract. crim. §. fin. quæſt. 36. num. 11. Decian. in tract. crim. lib. 4. cap. 9. num. 96. affirmans quod omnis habitus honeſtus dicitur
3 conueniens Clericis dummodo non ſit à conſuetudine reprobatus Nouarius in ſuo opuſculo noui iuris pontificij concluſ. vnic. num. 4. de veſtibus Clerical. vbi alios citat pro hac concluſione Scaccia in tract. de iudic. par. 1.
4 c. 11. nu. 84. & 87. vbi dicit quod illæ dicuntur veſtes clericales quæ à ſacris Canonibus nõ reperiũtur prohibitæ, ex quò ius canonicum in iſta materia procedit, potius prohibendo, quam permittendo, prohibet enim Clericis nonnullos habitus, de quibus infra, non tamen præſcribitur quem deferre habeant, vt vtar verbis eiuſdem, Scacciæ, d. num. 84. qui etiam dicit, quod ita communiter, aſſerunt Doctores allegat Clarum in §. fin. q. 36. ver. dixi Clericũ, forma vero habitus clericalis qualis debeat eſſe habetur, in cap. pen. de vita, & honeſt. cleric. vbi habetur quod debet eſſe clauſa deſuper nec nimis longa, nec nimis breuis, & in cap. contingat inter-
5 dum de ſentent. excommun. vbi Doctores notant, quod Clerici debent ferre veſtes, vſque ad talos quod dictum referunt, Menoch. in tractat. de arbit. iudic. caſu 392. num. 2. Patian. in tract. cui incumb. onus proband. negat. lib. 2. cap. 34. num. 38. & 39. Epiſcopus Moſcon. in in prax. Epiſcop. in verb. Clericus §. 14. vbi dicit quod veſtes talares vſque ad pedes, vel quaſi iuxta rationabilem menſuram, color vero veſtimentorum debet eſſe potius niger, quam aliter, Moſcon. loco proxime citato, eſt tamen verum, quod aliqui colores ſunt clericis ſpecialiter interdicti, vt eſt rubeus, qui permittitur ſolum Cardinalibus, & viridis, qui conceditur Epiſcopis tantum c. penult. de vit. & honeſt. Cler. Cepolla eod. num. 30. Menoch. de arbit. Iud. caſu 392. num. 12. Patianus ſu-
6 pracitato cap. 34. num. 39. & ſicut Clerici prohibentur deferre aliquos colores, ita etiam aliquas veſtes, & ornamenta, vt manicas, pileum, Spitocchum, ſeu tabarrum foderatum, vſque ad oram, calligas ſaccatas, & indumenta aperta, ita habetur in præcit. c. penult. de vit. & honeſt. Cler. Menoch. latè d. caſ. 392. per totum vbi luculenter declarat, omnium ſupradictorum veram ethimologiam. & ſignificatum Patian. in d. tract. cui incũb. onus probant. negat part. 2. cap. 38. num. 39. vbi vlterius addit, quod non poſſunt vti freſis, pellis pectoralibus, aut calcaribus de auratis, item nec fibulis, nec corrigijs aureis, item nec poſſunt vti veſtibus virgatis partitis, vel diuerſi coloris, Clement. quoniam de vit. & honeſt. cler. vbi habetur etiam quibus pœnis, plectantur Clerici prædictis veſtibus, ſeu coloribus, ſe induentes, Vitalin. in pręcitat. Clement. quoniam num. 4. 19. 20. 21. 22. & per totam Roſell. in ſumm. In verb. Clericus il primo num. 3. Turrecrem. in cap. omnes num. 2. 21. quæſt. 4. Clarus in §. final. quęſt. 36. num. 11. in fine, vbi tandem concludit quod puniuntur Iudicis arbitrio, & quod dictum eſt, quod atenditur conſuetudo circa habitum, quando dicatur clericalis, ita etiam eſt dicendũ quoad birrettum, cum nec hoc in iure reperiatur determinatum Moſcon. in tract. de maieſtat. militant. Eccleſ. lib. 1. part. 2. cap. 2. verſ. de berretto vero carr. mihi 412. vbi dicit quod eis eſt interdictum deferre pileum hæreum quæ omnia tamen tempore primitiuæ Eccleſiæ non obſeruabantur ex quo tunc Clerici non deferebant habitum diſtinctum à laicis, Decian. conſil. 50. num. 18. lib. 4.

7 Clericus autem in ſumma, modeſtiam ſeruare debet in veſtitu, eſt enim incredibile quantopere Sacerdotem

apud

Digitized by Google

apud populum commendet humilis, ſed grauis,& modeſtus veſtitus, nè in eo ſit nimis exquiſitus, vt enim ait S. Bernardus in Apologetico, Mollia indumenta animi mollitiem, apertè indicant, nec tantum curaretur corporis cultus, niſi prius neglecta fuiſſet mens inculta virtutibus corporis enim ac veſtium fragrantia arguit intus latere animum graue olentem, & immundum, & vt ait S.Hieronymus ad Euſtachiũ,veſtis nec ſatis munda, nec ſordida, & nulla diuerſitate notabilis, nec ad te obuiam prætereũtium turba conſiſtat, & digito moſtreris, tria inquam ſunt vt habetur Eccleſiaſt.cap.19. quæ animi interiora demonſtrant amictus corporis, riſus dentium, & inceſſus.

SVMMARIVM.

1 *Clerici non vtuntur veſtibus ſuperbis, & laicalibus.*
2 *Clericus quando dicatur eſſe in habitu clericali.*

An vbi veſtis Superior eſt clericalis, ita vt cooperiat inferiorem laicalem, Clericus dicatur incedere in habitu.

RESOLVT. CCXXXV.

1 NOn eſt dubium quod Clerici non debent vti veſtibus ſuperbis, & laicalibus, ſed congruentibus ſtatui, & ordini clericali pro vt fuit determinatum in 6. Concilio Conſtatinopolitano Canon. 27. & in 2. Canon. 16. & habetur in cap. Clerici 23. diſtinct. cap. 1. & ſeq. 21. quæſt. 4. Clement. quoniam de vita, & honeſt. Cleric.& nouiſſimè per Concilium Trid.ſeſs.14. cap. 6. de reformat. Rebuff. latè ſuper conſtit.Galliæ tom. 2.in rubr. de pannis aureis nu. 18. Trotius in tract.de perfecto Clerico lib.2.c.38.Couarr.in lib.pract.quæſt.cap.31. num.8. qui omnes ad ſatuitatem loquuntur de veſtibus Clericis congruentibus.

2 Tamen certum eſt quod Clericus dicatur eſſe in habitu clericali quando portat veſtem ſuperiorem clericalem, & inferiorem, ſeù interiorem iurgatam, vel aliter laicalem in iſto caſu eſt diſtinguendum, aut illa veſtis interior incedendo apparet, & tunc non diceretur in habitu clericali, aut illa veſtis laicalis non apparet, & cooperitur per veſtem ſuperiorem,& tunc diceretur incedere in habitu clericali, Philipp.Franc. in c.1. in princip.de cler.coniugat. Sigiſmund.Scacc.in tractat. de iudic.par.1. cap.11.num.96. Graſs.de effect. clericatus effect.1.num.1186. quos omnes recenter reportat, & ſequitur Nouarius in ſuo opuſculo noui iuris Pontificij concluſ.vnica ſub num.6. verſ.quinimò ſub tit.de veſtibus clerical.

SVMMARIVM.

1 *Veſtes talares debent portari ab Eccleſiaſticis.*
2 *Clericus dicitur incedere in habitu, quando portat pallium talare.*
3 *Verba Viuald.reponuntur.*

Habitum clericalem deferre an dicatur Clericus, quæ non omnes veſtes talares defert, ſed vnicam tantum.

RESOLVT. CCXXXVI.

1 SVppoſita illa concluſione iuris in Curijs Eccleſiaſticis ſatis recepta veſtes talares ſcilicet dimiſſas vſque ad talos debere portari per Eccleſiaſticas perſonas, vt per Panciról.lib.1. variar. lectionum c.21. Moſcon.de maieſt.militant.Eccleſ.cap.2.verſ.de habitu autem par.2.lib.1., & ex Bull. Sixti V. felicis memoriæ ad propoſiti articuli deciſionem deueniendo reperio
quod Nouarius in opuſculo noui iuris Pontificij con-
2 cluſ. vnica num. 6. de veſtibus clerical. eſt in opinione,
quod Clericus dicatur incedere in habitu quando de-
fert pallium talare, & togam quæ perueniat ad genua
ita vt quod ſentiat ipſe Author non eſſe de neceſſitate
quod omnes veſtes ſint talares ad quod allegat Ledeſ-
ma in ſumma par.2.tract.2.cap.1.propè concluſ.14. cir-
ca finem Graff.in deciſ.aur.lib.3.cap.3.nu.3.par.1.Gar-
zia de benefic.cap.1.num 23.par.7., qui adducit Viual.
in Candelabr.aur.par.3.in fin.in explicat.Bullæ Sixti V.
de habitu,& tonſura verſic.quarta aſſertio,pagina mihi
3 738. qui loquitur per hæc verba videlicet. *Quas veſtes
ſimplices eſſe neceſſarias videtur, non quod vnuſquiſque
Clericus teneatur duas habere, videlicet (vt clarius loqua-
mur) Sotanam,& Ferriolum, vel Mantellum,ſufficit enim
vnicuique veſtis longa quo totus honeſtè tegatur ſecundum
Apoſtoli ſententiam ad Thimot.6. habentes alimenta, &
quibus tegamur his contenti ſumus alias oporteret omnes
eſſe diuites.*

SVMMARIVM.

1 *Clericus domi habitum talarem deferre non cogitur, & ſic etiam quando eſt ægrotus num. 4., vel iter facit num. 6.*
2 *Aduerbium iugiter qualiter intelligatur.*
3 *Verba generalia reſtringuntur ad habilia.*
5 *Perſeuerantia in dimiſſione habitus qua nam debeat eſſe, vt quis fori priuilegium perdat.*
7 *Clericus quando dicatur recedere ab ordine ſtatus clericalis, & num 8 9 10. & 11.*
12 *Apoſtata dicitur, qui intra annum probationis habitum relinquit.*

Habitum Clericalem non deferens, an aliquando excuſetur, ita vt per dimiſſionem illius non dicatur decedere à ſtatu ordinis.

RESOLVT. CCXXXVII.

1 CLericus non tenetur ſemper habitum Clericalem
talarem deferre, & ideò excuſatur vbi ſolus eſt
domi, & agit abſque ſcandalo ſpolians ſe ob calorem,
nec minus cum tali veſte tenetur dormire,item ex cau-
ſa peregrinationis, vel alia honeſta licet Clerico habi-
tum transformare,& accipere habitum pœnitentialem
puta peregrinorum, vel ſimilem, vt ex cap Epiſcopi 21.
quæſt.4.Rayn.Hoſt.& alijs tradit Summa Confeſſ.lib. 3.
tit.7.quæſt.2.& in ſpecie Candelabr.aur.pag. 719. col 1,
vbi pag.738.col.2.n.10 Dat intellectum verbis Bullæ Six-
2 ti V. Ibi (Iugiter) quod quamuis tale aduerbium Iugi-
ter actui cui adiungitur continuationem ſignificet, vt in
oratione Corporis Chriſti (Deus qui nobis, &c.) & in L
corruptionem C.de vſufruct.in l.liberi §.1. ff. de inoffic.
teſtam. non tamen ſic ſtrictè eſt intelligendum, ſed cũ
grano ſalis,& prudentiæ moderamine quemadmodum
intelligitur illud Apoſtoli Colloſ. 1. Semper pro vobis
orantes, & 2. Thimot. 1. Oramus ſemper pro vobis, &
ibi cap.5. ſine intermiſſione orare, non enim ſignificat
Apoſt. quod ſit ſemper orãdum,& nihil aliud faciendũ
ſed cum oporter orare,& frequenter orare,& facit, quia
3 præcepta,affirmatiua non obligant ſemper,ſed ſuis de-
bitis temporibus,vt dicit idem Candel.aureũ in multis
locis, & vbi ſupra,& verba generalia reſtringuntur ad
habilia l.vt gradatim in princ.ff.de muner.& honor.l.1.
in princip. C. de ſacroſanct. Eccleſ.cum alijs iuribus de
quibus Nouarius forenſ.quæſt.8.nu.4. lib. 1. Indè quan-
4 do quis ex infirmitate non vtitur tonſura etiam ex-
cuſatur Cappell.Tholoſ.deciſ.104.quam ſequitur, & re-
fert idem Nouarius in pragm.Regni 3.de Cler.ſeù Dia-
con. ſaluat.
5 Tanto fortius quia vt Clericus amittat priuilegium
opus eſt tanta perſeuerantia in dimiſſione habitus, vt

publicè

publicè æſtimetur laicus Laiman. in Theolog. moral. lib.4.tract.9.c.6. num.2. aſſert.1.Suar.de cenſur.diſput. 22.num.11. ſect.1.Bonacin. de legibus diſput.10. quæſt. 1.punct.1. §.4.num.14.

6 Sic etiam excuſatur Clericus à delatione habitus quādo iter facit ex dictis per Nouarium in ſuo opuſculo noui iuris Pontificij concluſ. vnic. num.8. de Apoſtatis à Religione, vbi quod Religioſus dimittens habitum iter agendo non dicitur Apoſtata, quia hæc dicatur iuſta cauſa ex cap.1.de vit. & boneſt.Cler.cap.2. eod.tit.in 6. Sanchez in ſumma lib.2.cap.4.tom.1.

Item vigore Bullæ Sixti V.excuſantur à delatione habitus Clericalis qui non habent penſionem excedentē ſummam annuorum ducatorum ſexaginta de Camera, imò licet Clericus haberet illam ſummam, & tamen non exigeret adhuc, nec teneretur habitum deferre, vt dixit Rota apud Ludouiſ.deciſ.20. in fine, quem refert, & ſequitur Nouarius in eodem opuſculo noui iuris Pontificij dicta concluſ. vnic. num.7. ſub tit.de veſtibus Clericalibus pag.272.col.1.

7 Sed vt Clericus dicatur recedere à ſtatu ordinis Clericalis per dimiſſionem habitus tres poſſunt conſiderari caſus quos ſeducim hic apponere volo.

Primus caſus eſt quando agitur ad hoc, vt Clericus dicatur priuatus priuilegio Canonis, & ad huiuſmodi effectum requiritur quod totaliter dimiſerit veſtes Clericales, ita vt omninò incedat, vt laicus, & ter monitus, habitum clericalem non reſumat, ita text. in d.clem.1. verſic. omninò incedant, vt laici, de vit.& honeſt.cler. Item. in conſtit.Regni apoſtatantes, & ibi Afflict num. 10. verſ.dicit hic Andr. Et quo infertur quod percutiens Clericum in habitu ſuſcipiendum minimè monitum, incidit in pœnam cap.ſi quis ſuadente 17.quæſt 4.prout expreſsè habetur in cap. in audientia, vbi notatur extra de ſentent. excommun. & ſcribunt Archid.in cap. non eſt facilè 40. diſtinct.& in cap. præcipuè 11.q.1.Bald.C. ſi ignorans ſub num.1.ff.locati. Quod tamen eſt intelligen. ſi percutiens ſciat eſſe Clericum ſecus ſi probabiliter ignorauerit, quia tunc pœnam excommunicationis non incurrit, cap. ſi quis vbi gloſ.in verb.ignorauerit, ibique Soccin.num.1.& cap in audientiam cap.perpendimus de ſentent.excommun cap.ſi quis iudex eod. tit. lib.6. gloſ. per illum text. in l. ſi qua per calumniam verb. putabatur, & ibi Bald. num.1.verſ.Deinde venio C.de Epiſc.& Cler.Bart.& Alberic.in d.l.ſi quis ignoramus ff. locati, & iterum Bart. & Angel.in l.apud labeonem §. ſiquis Virgines ff. de iniur. Hoſt. in ſumm.tit.de ſentent. excommun. §.qualiter verſ.Quid ſi dicas, & de communi teſtantur Plaza de delict. lib.1. c.27.num.13. Clar. in §. final. quæſt 77. numer.7. Hier. de Toris poſt conſ. Butr.num.20. & hoc etiam procedit non obſtante nouiſſima diſpoſitione Concilij, quæ cum loquatur de priuilegio fori, non derogat, niſi in eo, quod eſt expreſſum, Dec.conſil.358. num.2. nec prohibet ſtare aliud; quod expreſsè correctum nō eſt l.pręcipimus C. de appellat.Bart. conſil.72.colum.3.Surd.deciſ.195.num.6.& eandem opinionem in terminis probauit Nouarius forenſ.quæſt.7. num.17. & ſeq.lib.1., & melius, ac latius in praxi elect. & variat. fori ſect.2. in vltima impreſſ. Neap. in illa quæſtione ſi Clericus habeat priuilegium eligendi forum, vbi etiam per hoc voluit beneficium cap. Odoardus de ſolut. competere Clerico, & ſi non incedat in habitu, & tonſura, quia dicit ipſe Concilium deſiderat hęc requiſita quoad forum tantum, nec debet extendi de vno caſu ad alterum, vt latius per eum.

8 Secundus eſt caſus, quando agitur, vt dicatur priuatus priuilegio fori, & tunc licet de iure communi requiratur quod incedat, vt laicus, & ter monitus non deſiſtat, iuxta d.clem. prima, de vit.& honeſt.cleric. cum alijs doctr. ſupra plenè allegatis, tamen hodie ex diſpoſitione ſacri Concilij Tridentini ſufficit, ſi Clericus in minoribus conſtitutus non ſeruet requiſita in d.ſect.23. cap.6. quæ nullam monitionem requirunt, quia Concilium ſimpliciter aufert priuilegium fori conſtituto in minoribus ordinibus, pręter quam in duplici caſu, nempè ſi habeat beneficium Eccleſiaſticum, aut ſi non habet, ſi deferat habitum, & tonſuram Clericalem, & alicui Eccleſiæ ex mandato Epiſcopi inſeruiat, vt apertè patet ex verbis Concilij, & animaduerunt. Nauar. conſil.vlt.num.60 tit.de priuileg. Menoch.conſ.912.nu. 34. Genuenſ.in prax Cur.Archiepiſc.Neapol.cap.7. ſub num.3. Gratian.diſceptat.forenſ.cap.190.num.12.lib.1. Quinimò nec ſufficeret ad hoc, vt gaudere poſſit priuilegio fori, ſi quis inſeruiret miniſterijs Eccleſiaſticis, ſed non geſtaret habitum Clericalem, nam requiritur vtrumque copulatiuè, vt eadem Congregatio declarauit, & tradit poſt alios Nouarius in ſuo opuſculo noui iuris Pontificij concluſ.6.ſub tit.de foro competenti, vbi etiam num.5. fuit in opinione eſſe verum quod in eo in quo Concilium requirit ſeruitium in diuinis, ſufficit etiam ſi deſeruiat alteri Eccleſiæ, quam illi cui fuit per Epiſcopum adſcriptus, prout ſacra Congregatio in facti contingentia reſpondit, ſub die 28. Decembris 1586. vt ante eum meminere Genuenſ. in prax. dict capit.7. num.1. Quaranta in Summa Bullar.verb.habitus ſicuti etiam ſufficit, ſi Clericus inſeruiat Cappellæ exiſtenti in Eccleſia, quæ ab Epiſcopo Confraternitati laicorum eſſet pro oratorio aſſignata, quod eadem Congregatio cenſuit, vt apud eoſdem.

9 Tertius eſt caſus, quando ob non delationem habitus agitur ad hoc, vt Clericus priuetur beneficio, vel penſione Eccleſiaſtica, & tunc requiritur neceſſario, quod ſpatio tanti temporis in habitu clericali non inceſſerit, vt communi opinione reputaretur laicus iuxta Conſil. Chriſtophor. de Caſtell.5. num.9. quem probat Farinac. d.quæſt.8. num.68. & ideo vt Clericus in hac materia dicatur priuatus, non ſufficit, ſi ſemel, aut bis inceſſerit in habitu laicali, quia licet prædicta conſtitutio requirat geſtationem habitus, nihilominus debet intelligi cum aliquali modificatione, iuxta tradit. per Felin. in prohem. decretal.dum exponit verbum continuè, & ſequitur Vrſill.ad Afflict.deciſ.24.nu.7.ex omnibus his patet tres eſſe modos, quibus præcipuè contingit, Clericos à ſtatu ordinis recedere, quibus tamen non ſemper contrahitur apoſtaſia, ſed in illis tantum caſibus, in quibus receſſus eſt improbatus, quod fieri poteſt.

10 Primus ſi Clericus ſit in ſacris conſtitutus, nam tunc illi receſſus ad ſeculum eſt interdictus cap.1. §.ſed ſi in ſubdiaconatu, & cap. ſanè de cler. coniug. cap.2. & ibi Abb.qui Clerici, vel vouentes, cap.Presbyteris 25.diſt. & cap. decernimus diſt.28., & communiter Doctores.

11 Secundus, ſi beneficium, quod in minoribus exiſtens obtinuerat, adhuc dimiſſo habitu retineat, cap.Ioannes de cler. coniugat. Innoc. & Abb. in cap.3. de Apoſtat. Anan.qui teſtatur de communi in rubr. de Apoſtat. nu. 11. Maiol. de irregul.lib.3.cap.34.Clar.in §.final.quæſt. 78.num.4. in fin. Menoch. de arbitr. cap.546. num.50. cæterum ſi Clericus ſimpliciter in minoribus conſtitutus habitum dimittat, & ad ſeculum reuertatur, non poterit ideò apoſtata reputari, cum talis receſſus ſit à ſacris Canonibus, permiſſus cap.Ioannes, & cap.final. extra de Cler.coniugat. cap.cum ex eo, circa med. ibi, ne ſicut à multis, & ibi gloſ. in verbo retrocedere, de elect.lib.6. cap.1.de cler.coniugat.Hoſtienſ.in cap.3. de apoſtat. & ibi Abb.num.2. Anchar.in cap.2.ſub num.3. de præbend. Couar. de ſponſal.part.2.quæſt.1.§.3.num. 2. Decian.in tract.crim.lib.5.cap.73.num.24.& alij Do-
12 ctores paſſim, prout etiam apoſtata non dicitur qui intra annum probationis habitum relinquit cap.conſulti, & cap. penult. de regul.vbi Doctor.latè Lap.allegat.46. Menoch.de arbitr.Iudic.d.caſ.546 num.45.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Pœna aduerſus non deferentes habitum clericalem quænam ſit.*
2 *Bulla Sixti V. in hac materia per extenſum adducitur.*
3 *Bulla Sixti V. de qua ſupra fuit moderata.*
4 *Bulla eiuſdem Sixti V. moderatoria prima adducitur.*

Habitum clericalem, Non deferentes in quas pœnas incidant, tàm vigore Concilij Tridentini, quam Bullarum Sixti V.

RESOLVT. CCXXXVIII.

1 SAcrum Concil. Trident. ſeſſ. 14. de reform. c. 6. mandat contra non deferentes habitum, quod ſi poſtquam ab Epiſcopo ſuo etiam per edictum publicum moniti fuerint, honeſtum habitum clericalem illorum ordini, & dignitati congruentem, & iuxta ipſius Epiſcopi ordinationem, & mandatum non detulerint; per ſuſpenſionem ab ordinibus, ac officio & beneficio, ac fructibus, & redditibus, & prouentibus ipſorum beneficiorum; necnon ſi ſemel correcti denuò in hoc deliquerint, etiam per priuationem beneficiorum, & officiorum huiuſmodi coerceri poſſint, & debeant.

2 Sixtus autem V. poſtea emanauit Bullam contra Clericos non deferentes habitum clericalem de Anno 1589. die 5. Ianuarij, vt ſequitur.

Cum ſacroſanctam, & infra, hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione præcipimus, & mandamus, omnibus, & quibuſcumque clericis, non ſolum in ſacris, ſed etiam in alijs minoribus ordinibus conſtitutis, & clericali tantum tonſura inſignitis, & nedum beneficia Eccleſiaſtica qualiacumque etiam ſimplicia nunc, & pro tempore obtinentibus, & in illis, vel ad ea ius habentibus; verum etiam penſiones ſuper quibuſuis fructibus, redditibus, aut prouentibus quarumuis Patriarchalium, Primatialium, Metropolitanarum Cathedralium, & aliarum quarumcumque Eccleſiarum, ſeu Abbatialium Capitularium, & Conuentualium menſarum, necnon Monaſteriorum, Præpoſiturarum, Præpoſitatuum, Præceptoriarum, Hoſpitalium, Canonicatuum, prębendarum, dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, officiorum, & beneficiorum quorumcumque Eccleſiaſticorum, ſecularium, & quorumuis, ordinum regularium, ſeu illorum diſtributionibus quotidianis, ac iuribus emolumentis, & obuentionibus vniuerſis ſibi reſeruatas, ac fructus prędia, aut bona Eccleſiaſtica, loco penſionum ſibi aſſignatos, vel aſſignata ex quacumque conceſſione, ſeu diſpenſatione Apoſtolica, percipientibus etiam coniugatis preſcriptim etiamſi iidem clerici coniugati iuxta conſtit. pię memor. Bonif. PP. VIII. Prędeceſſoris noſtri in Concil. Trident. innouatam priuilegiis Curialibus vti velint, tàm in Romana Curia degentibus, quàm extra eam vbilibet gentium, & locorum conſtitutis, vt ipſi, & eorum quilibet quantumuis exempti exiſtant, & quouis priuilegio, vel immunitate gaudeant, quacumque dilatione, aut tergiuerſatione poſtpoſita, debeant omninò qui in Vrbe præſentes fuerint, intra quindecim dies qui verò citra montes intra quatuor menſes qui denique vltra montes conſtituti ſunt, intra octo menſes à die publicationis præſentium litterarum in Romana Curia facienda tonſuram, & habitum clericalem veſtes ſcilicet talares, aut milites infra dicendi, quibus penſiones, ac fructus, aliavè bona Eccleſiaſtica reſeruata ſunt, ſua militia conuenientem, quacumque remota excuſatione aſſumere, & iugiter deferre; in futurum autem non niſi actu Clericis in habitu clericali, & tonſura, & militibus infra dicendis in militari incedentibus ſua militia propria, aut alia quacumque Eccleſiaſtica, etiam ſimplicia beneficia reſpectiuè conferantur, aut commendeatur, aut penſiones fructuſvè, aut bona Eccleſiaſtica reſeruentur; Alioquin ipſos, & ipſorum quemlibet, qui quoad geſtandum habitum clericalem, & militarem ſupradictum lapſo huiuſmodi tempore eorum comitiuæ, vt ſupradictum eſt præfixo noſtris huiuſmodi præcepto, & mandato nunc, & in poſterum perpetuis futuris temporibus, cum effectu non obedierint, præter alias pœnas contra eos inflictas etiam quibuſcumque dignitatibus, adminiſtrationibus officijs, canonicatibus, & præbendis, ac beneficijs etiam ſimplicibus, & præſtimonijs per eorum quemlibet in titulum commendam, vel alias pro tempore obtentis, necnon penſionibus fructibus, ac prædijs bonisque Eccleſiaſticis huiuſmodi quocumque modo eis reſeruatis, vel reſeruandis omni iure ſibi in eis, vel ad ea quomodolibet competẽti harũ ſeriè ex certa noſtra ſcientia de Apoſtolica poteſtatis plenitudine priuamus ac ſine vlla alia monitione, citatione Iudicis decreto, aut miniſterio, ipſo facto priuatos declaramus, ac tam beneficia ipſa per priuationem huiuſmodi vacare, liberè alijs conferri poſſe, quam etiam penſiones caſſatas, extinctas eſſe, & fore ac fructuum, & aliarum rerum reſeruationes ceſſare, & quemquam vlterius ad illorum ſolutionem minimè teneri, & ob non ſolutionem cenſuras, & pœnas aliquas incurrere non poſſe; nec debere decernimus, ipſaſque dignitates perſonatus adminiſtrationes, officia, necnon Canonicatus, præbendas, & beneficia, ſic pro tempore vacantia, collationi, prouiſioni, & diſpoſitioni noſtri Rom. Pontific. pro tempore exiſtentis, perpetuò reſeruamus. ſtatuentes ſic in præmiſſis vniuerſis, & ſingulis per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardinales ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, in quauis cauſa, & inſtãtia iudicari, & definiri debere necnon irritum, & inane quidquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari: Cæterum milites quarumuis militiarum ſub regula aliqua approbata canonicè inſtitutarum, vel alios Roman. Curiæ officiales, qui non vti Clerici, ſed potius tanquam milites iuxta priuilegia, & diſpenſationes Apoſtolicas eis in genere, vel in ſpecie per nos, aut prædeceſſores noſtros nominatim conceſſa, & ſub fel. record. Pij PP. V. prędeceſſores noſtri conſtitutione quæ incipit ſacroſanctum, &c. huiuſmodi priuilegiorum forſan reuocatoria minimè comprahenſa beneficia militia quam profeſſi ſunt regularia obtinent, ſeu penſiones ſuper quibuſuis fructibus, redditibus, & prouentibus Eccleſiaſticis, etiam prædictarum Eccleſiarum, & beneficiorum ſecularium, aut fructus ipſos ſibi reſeruatos percipiunt, aut obtinebunt, vel percipiunt, in futurum, ſiuè clericali caractere inſigniti ſint, ſiuè non ſint, qui vero clerici ſunt etiamſi ab initio tempore reſeruationis penſionum, ſeu fructuum huiuſmodi regularem habitum nondum ſuſceperint, nec militijs officiorum Romanæ Curiæ adſcripti fuerint, ſed poſt factam eorum cuiq; reſeruationes ante, vel poſt publicationem præſentis conſtitutionis milites effecti extiterint, ſub præcepto, & mandato, præfatis de habitu. & tonſura clericali deferendis, nolumus comprębendi, ſed iis permittimus in regulari habitu militia, quam profeſſi ſunt, conuenienti, vel ſi ipſi milites Roman. Cur. officiales fuerint, qui penſiones, ac fructus, aliavè prædia, aut bona Eccleſiaſtica, ex diſpenſatione, ſeu priuilegio Apoſtolico percipiant, habitu militari ſupraſcripto abſque alicuius cenſura, vel pœna Eccleſiaſtica incurſu licitè vti valeant, & nihilominus, tàm beneficia ſua militia regularia retineant, quàm etiam penſiones ſuper Eccleſiarum, & beneficiorum prædictorum, etiam ſæcularium fructibus, ſeu bona, vel fructus præfatos ſibi pro tempore reſeruatos percipiant, non obſtantibus &c.

Sed vt refert Nouarius in ſuo opuſculo noui iuris
3 Pontificij concluſ. vnica, verſic. poſtea vero, de veſtibus clericalibus: præfata Bulla Sixti V. fuit poſtea ab eodem Pontifice moderata, & declarata per aliam eiuſdem Anni prid. Kalend. Februarij, quæ eſt tenoris ſequentis videlicet.

Paſtores, & infra: omnibus, & quibuſcumque Clericis, tam in Romana Curia quam extra eam vbilibet de gentiũ,

& locorum conſtitutis, qui penſiones; fructus, aut prodia, vel bona Eccleſiaſtica, ſibi in vna, vel pluribus vicibus reſeruata, & conceſſa, ſummam, ſeu valorem annuum 60. ducat. auri de Camera inſimul non excedentes, ſeu excedentia percipiunt, aut percipient in futurum; ac præterea noſtris familiaribus, nobis in quibuſdam inferioribus miniſterijs, quales ſunt, qui à pedibus ſeu parafrenarij menſæ diſpoſitores, aut credentiarij aut diſpenſatores vulgo dicuntur, & alijs ſimilibus ſeruitijs actu miniſtrantibus, qui in futurum inſeruient, nec non quibuſuis noſtrorum infirmorum familiarum, actu nobis in Palatio noſtro Apoſtolico inſeruientium familiaribus continuis commenſalibus, preſentibus, & futuris, qui penſiones, aut fructus bonauè Eccleſiaſtica loco penſionum vſque ad quamcumque ſummam, & valorem nunc percipiunt, aut in poſterum pro tempore percipient, vt ipſi, & eorum quilibet eo habitu impunè. & licitè vti poſſint quo ſua munia promptius expeditiuſq; obire valeant, nec pœnis in eadem conſtitutione inflictis ſubiaceant: authoritate Apoſtolica tenore præſentium de ſpeciali gratia concedimus, & indulgemus. relaquis autem noſtris, aut perſonarum nobis inſeruientium familiaribus continuis, commenſalibus omnibus, & ſingulis alijs, tam clericis, quàm militibus, beneficia fructuum, vel bonorum Eccleſiaſticorum reſeruationes, ac penſiones obtinentibus, aut in ipſis beneficijs, vel ad ea ius habentibus in Vrbe præſentibus tempus quindecim dierum in dicta Conſtit. præfixum nec dum elapſum, ad alios quindecim dies à fine dicti primi termini computandos extendimus, & prorogamus, ac demum militibus, tàm militarum canonicè inſtitutarum, quàm Roman. Cur. officialibus, qui iuxta præfatam noſtram Conſtit. in militari habitu incedere tenentur, vt veſtibus communibus, cum inſignibus tamen Crucis, aut Numiſmatis ſuæ militiæ proprijs vti valeant, atque hac ratione ipſius conſtit. præcepto, vel plenè ſatisfacere cenſeantur, pariter indulgemus, Eos verò Clericos, aut milites quibus penſiones, aut fructus, bonauè aut prædia Eccleſiaſtica ad quamcunque ſummam reſeruata, aut reſeruari conceſſa ſunt, vel poſt hac reſeruabuntur, non aliter ad gerendum huiuſmodi habitum teneri volumus niſi poſt quam penſiones fructus, aut alia præfata cum effectu exigere, aut percipere cœperint, vel per eos ſteterit, quo minus exigant, vel percipiant. Decernentes, &c. De qua vide Nouarium Iuniorem in ſumma Bullar. verbo habitus Clericalis.

PRAXIS NOVItiorum.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiaſtica perſona quæ nam dicantur.*
2 *Offendens Nouitios incidit in excommunicationem.*
3 *Nouitij gaudent fori priuilegio, etiam quod non ſint prima tonſura initiati, num. 4. & pro delicto commiſſo extra clauſtrum cognoſcuntur à Superiore, num. 5.*

Nouitius, An ſit perſona Eccleſiaſtica, itaut gaudeat priuilegio fori, & Canonis; etiam quod non ſit prima tonſura initiatus.

RESOLVT. CCXXXIX.

1 PErſonæ Eccleſiaſticæ dicuntur non ſolum omnes Clerici, ſiuè ſæculares, ſiuè regulares Religioſi, ac Religioſæ eorumque conuerſi, & conuerſæ in antiqua Religione approbata vota profitentes, vt in cap. ad monaſterium de ſtatu Monachorum, & in capitul. lex contineat 27. quæſt. 1. ſed etiam eorumdem Nouitij ſiuè Clerici ſint, ſiuè conuerſi, vt poſt alios latè probauit Nouarius in ſuo tractat. de elect., & variat. fori quæſt. 46. ſect. 2. in vltima impreſſione Neapolitana, & ideò gaudent priuilegio Clericali, cum
2 reſpectu perſonæ, quoniam offendentes eos incidunt in excommunicationem contentam in cap. ſi quis ſuadente diabolo 17. quæſt. 4. vt eſt text. in cap. Religioſo de ſentent. excomm. in 6. tum etiam quoad forum in cauſis ciuilibus, & criminalibus infra annum proba-
3 tionis occurrentibus, quia cognoſcuntur ab ipſiuſmet Religionis Prælato, vt latè probat Nauar. d. conſil. 58. de Regul. Bellug. in ſpecul. princip. Rubric. 11. §. videndum num. 5. Decian. in tract. crimin. lib. 6. cap. 17. num. 9. Molin. de iuſtit. & iur. diſp. 139. latè Graſs. in tractat. de effectibus Clericatus effect. 1. num. 78. vbi alios ad-
4 ducit. Quod eſſe verum etiam quod Nouitius prima tonſura non ſit initiatus putarunt Azor. inſtitut. moral. lib. 12. cap. 3. quæſt. 2. part. 1. Rodriq. quæſt. Regul. part. 3. quæſt. 51. artic. 12. Et Cened. Canonicar. quæſt. cap. 6. num. 41. & hinc à ſolo ſuo Prælato prouidendum eſſe etiam pro homicidio, & quouis alio graui delicto ſcripſerunt Abb. in cap. cum contigat num. 21. de ætat. & qualitat. Marſil. ſingul. 534. Eugen. conſil. 26. num. 10. Caualcan. deciſ. 11. par. 5. à num. 1. & pro delicto extra
5 clauſtrum commiſſo pariter à ſuo Superiore cognoſci debere firmat Nouar. lib. 1. quæſt. forenſ. quæſt. 42. numer. 7. vbi allegat nos in deciſ. Curiæ Archiepiſc. 121. part. 2.

SVMMARIVM.

1 *Nouitij veniunt appellatione Eccleſiaſticorum.*
2 *Declara quoad fauores, & non quoad odia.*
3 *Canonici veniunt in fauorabilibus appellatione Clericorum.*
4 *Cardinales veniunt appellatione Clericorum.*

Concluſio illa quod appellatione Eccleſiaſticorum veniunt Nouitij. An procedat tàm in odioſis, quàm in fauorabilibus.

RESOLVT. CCXXXX.

1 PAſſim omnes in ore habent quod Eccleſiaſticorum appellatione veniunt Nouitij, vt per Hoſtienſ. in c. ſtatuimus in verbo poſſe de Regular. Graſs. in tract. de effect. Clericatus effect. 9. Farinac. in practic. crimin. q. 8. num. 46.

2 Tamen id cautè legendum eſt, quia hæc concluſio debet intelligi quoad fauores, & non quoad odia, vt tradiderunt Berret. conſ. 68 num. 5. Coſta de retrotract. cap. 9. caſ. 3. num. 24. Rodriq. quæſt. regul. part. 1. quæſt. 21. art. 11. Cened. Canonic. quæſt. cap. 4. num. 41. Graſſ. conſil. 22. num. 25. lib. 5. Nouar. quæſt. forenſ. 80. num. 7. lib. 1. quia odioſa ſunt reſtringenda c. odia de regul. iur.
3 in 6. & ideò appellatione Clericorum veniunt Canonici in fauorabilibus, non autem in odioſis Nouar. in praxi elect. fori quæſt. ſect. 2. in vltima impreſſ. Neapolitana, & quando conſtitutio eſt fauorabilis ſub nomine dignitatis comprehenduntur etiam Cardinales, & Epiſcopi, Gloſ. in cap. 2. de præbend. in 6. Barbat. in tract. de præſtant. Cardin quæſt. 7. part. 1. Gomez. in prohem. regul. Cancellariæ quæſt. 4. in fine Mandoſ. in regul. Cancellariæ 32. quæſt. 15. Simonett. de reſeruat. benefic.
4 quæſt. 11. ſicut etiam in materia fauorabili, Cardinales veniunt appellatione Clericorum, Calder. in cap. in noſtra de reſcript. Troct. de perfecto Clerico cap. 7. num. 3. Beller. diſquiſit. Clerical. part. 1. §. 2. num. 8. prout in materia odioſa non comprehenduntur ſub generali conſtitutione, Felin. in cap. ſuper his de fide inſtrum. Io. Monach. in cap. 1. de ſchiſmat. Oldrad. conſil 293. & ideò Cardinales non comprehenduntur ſub cenſuris,

quæ

Digitized by Google

quæ imponuntur tranſgreſſoribus Pontificiarum Conſtitutionẽ, niſi de illis fiat expreſſa mentio, vt aſſerunt Laudenſ.de Cardinal.quæſt.62. Licirier de primogen. quæſt. 24.num.32.lib.1.

SVMMARIVM.

1 *Nouitij ante profeſſionem non ſunt Religionis membra.*
2 *Nouitij priuilegijs Religionis gaudent.*
3 *Nouitij verè ſunt de familia Monaſterij.*

Nouitij An Religionis priuilegijs vtantur, & gaudeant.

RESOLVT. CCXXXXI.

1 QVamuis Nouitij ante profeſſionem non ſint Religionis membra, & ideò infra probationis annum propriè, & verè non dicantur Religioſi, vt dicit Bart.in l.illa C.de Sacrament.Baptiſm.reiter. Imol. in l. quoties in ſtipulationibus,& ibi etiam Angel.ff.de verb. oblig. & in l ſi idem vbi Paul. de Caſtro ff.de iuriſdict. omn.Iudic. Bald. in l.non ſolum in princip. ff. de excuſat. tutor.

2 Tamen Nouitij benè Religionis priuilegijs gaudent in multis, vt per Sayr. in theſaur. caſ.conſcientiæ lib.7. cap. 10. nu. 6., vbi illis hoc vnum addit, quod dicit eſſe ſpeciale in Societate Ieſu,in qua, cum per tria vota ſimplicia facta poſt biennium probationis, iuxta ipſius Societatis conſtitutiones, verè, & propriè quis Religioſus efficiatur, & per ea tollitur irregularitas, non quidem iure communi,& antiquo,ſed iure nouo, quo ſic vouentes,verè, & propriè Religioſi fiunt, vt patet ex peculiari Conſtitutione Gregorij XIII. quæ eſt 102. eiuſdem in ordine, incip. Aſcendente Domino, §.& quamuis edita anno 1584.8.Kalend. Iunij, in qua hoc ipſum de iis qui de Societate tria illa vota ſimplicia poſt Nouitiatum emiſerunt declarauit, probauit, & definiuit, confutatis etiam luculenter ijs,quæ contra obijci poſſent, ac pœna excommunicationis latè ſententię, nec non inhabilitatis ad quæuis officia,& beneficia ſęcularia,& quorumuis ordinum regularia,eo ipſo abſque alia declaratione incurrenda, indicta ijs qui contradicant, inſuper reſeruata ipſi Sedi Apoſtolicæ abſolutione ab huiuſmodi, vt latius in dicta conſtitutione habetur.

3 Et quod Nouitij debeant gaudere priuilegijs monaſterij facit, quia Nouitij verè ſunt de familia monaſterij, & pars communitatis eiuſdem Religionis Dian. reſolut.moral.tract. de immunit. Eccleſ. reſolut. 37. verſic. ſed aduerſus, quem refert Nouarius in ſuo nouo tract. de elect.fori d.quæſt.46.ſect.2.

SVMMARIVM.

1 *Nouitij in odioſis non veniunt appellatione regularium.*
2 *Nouitij non comprehenduntur ſub caſibus reſeruatis.*
3 *Religioſi quibus confiteri poſſint.*
4 *Nouitij non aſtriguntur oneribus Regularium,nec illius cenſuris num.5.*

Nouitij An includantur ſub Bullis editis contra Religioſos, vel in caſibus reſeruatis à Superioribus Religionum.

RESOLVT. CCXXXXII.

1 SVppoſita illa probabili opinione, quod Nouitij in odioſis non veniunt Regulariũ appellatione, vt ſupra in alia reſolutione fuit firmatum. dicendum eſt in caſu de quo quæritur, illos non includi ſub Bullis editis contra Regulares Inde loquendo de Bulla Clementis VIII. edita circa prohibitionem munerum Regularibus quod

non includat nouitios notarunt Sorbus in compend. priuileg.in verſic.dare, Filliucius tom.2. tract.34.cap.3. num. 60. F. Bartholom. à S. Fauſto in theſaur. Relig. lib.8.quæſtion.206. Sanchez in Summa lib 5. capitul. 5. num.12. tom.2., quos ſequitur recenter Nouar. lib. 1. quæſt. forenſ. cap.80. verſic. inde, in ſecunda impreſſione.

2 Idemq; dicendum eſt in caſib.reſeruatis à Superioribus Religionum, quia Nouitij nec includuntur, taliter quod abſolui poſſint,Graffius in Appendic lib.1.cap.7. num.69.Emanuel Sà in ſuo aphoriſm.in verbo caſus reſeruati, Homobonus in tract. de caſibus reſeruatis cap. 32.par.1.Nald.in ſua Summa in verbo Nouitius num.7.

3 Quemadmodum licet Religioſi non poſſint confiteri,niſi Confeſſarijs ab eorum Prælatis deſignatis, & ſi alias facerent confeſſio eſſet nulla, tamen Nouitij poſſunt confiteri omnibus Confeſſarijs ab Epiſcopo approbatis, & confeſſio erit valida Henriquez in ſumma lib.6.cap.16.num.3.in gloſ.lit.X. Rodriquez quæſt. regular. tom.1. quæſt.27. art.11. Homobon.in examin. Eccleſ.par.1.tract.5.cap.2.quæſt.13. Molfeſ.in ſua ſumma tract.7. cap.14. num.81., & ſi contrarium teneant Megal. inſtruct. conſcient. lib.1. cap.8. num.20. par.1. Vecch. in praxi Nouit. diſput.10. dub.3.num.3., quo-
4 rum tamen opinio eſt contra communem,quia Nouitij non aſtringuntur oneribus, & præceptis Regularium, licet ſint inducendi Silueſt. in ſumma in verbo Religio il 5.quæſt 6. nec præcepis,& cenſuris Religionis Graſ. conſil.8.num.8. de voto.

5 Et Nouitij cenſuris Religionis non innodantur Armill.in ſumma in verbo Nouitius num.17.Angel. num. 18.Tabien.nu. 14. Silueſtr. in ſumma in verbo Religio il 5.num.6 Henriq.in ſumm.lib 7.cap 22.§. 7. Nec oneribus ipſius ſunt obnoxij, præſertim nè teneantur recitare Diuinum Officium, niſi ratione ordinis, vel beneficij quod haberent Sorbus in compend. Mendicantium,in verbo Nouitius §.final.

SVMMARIVM.

1 *Pubes debet eſſe qui ingreditur Religionem.*
2 *Aetas duodecim anni requiritur in ingredi volentem Religionem.*
3 *Annus nouitiatus ad quid detur.*

Nouitius quam ætatem habere debet ad hoc,vt legitimum faciat Nouitiatum.

RESOLVT. CCXXXXIII.

1 SCiendum eſt, & notare debemus quod vt ingreſſus in Religionem ſit propriè,& verè Nouitius, ac legitimum faciat nouitiatum;requiritur quod ſit pubes, id eſt quatuordecim annorum completorum, vt ſupponi videtur in Clement fin.iunct.gloſ.in verbo ætate, de regular.,& ſcripſerunt Silueſter in ſumma, in verbo Religio il 2.quæſt.12.& in verb.Religio il 3.quæſt.2.Azor. inſtit.moral.lib.12.c.2.q.4. & q.7. & alij quos refert, & ſequitur Sanchez in præcepta Decalog.cap.4.nũ.22.lib. 5.tom.2.

2 Et cum quis religionem ingreditur, habitumq; regularem ſuſcipere intendit, duodecim annos expleuiſſe oportet ſi mulier ſit,vt in Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 17. de regular. quod ſi vir,in ea debet eſſe ætate quam eius ordinis Regularis in quo recipitur Regularia inſtitura, & ordinationes requirunt ex decreto Clem. VII. de quo apud Quarant. in ſumma Bullar.in verbo Monaſteria Regularia.

Cuius opinionis ratio reddi faciliter poteſt illa inter
3 alias, quæ fortaſſe adduci, & conſiderari poſſent; eo quia annus Nouitiatus datur ad auſteritates Religionis experiendas, inter quas primum, & ſupremum locum

Ll 2 obti-

obtinet caſtitatis obſeruantia, cuius difficultates impuberes experiri plenè vtique non poſſunt, vt experientia, quæ eſt rerum magiſtra docet.

Declara tamen quod licet ſupradicta ætas ſit neceſſaria, tamen de licentia Superioris generalis Ordinis poteſt quis acceptari ante pubertatis annum, & valebit ingreſſus, Sanchez in præcepta Decalog. lib.4. cap. 18. num.8. ita vt gaudebit talis priuilegio Canonis, iuxta textum in cap. Religioſo, de ſentent.excomm.in 6. prout ita probat Angel. in ſumma in verbo Nouitius num.21. & Palud.in 3.ſent.diſt.39.quæſt.3.in quæſtiuncul.2.in fine.

SVMMARIVM.

1 *Creatio Religioſorum de iure ſpectat ad Prælatum.*

2 *Capitulum repugnante Prælato, & è contra non poteſt ad profeſſionem admittere, quia amborum conſenſus requiritur, num.3.*

Nouitius An poſſit admitti ad profeſſionem abſque conſenſu Capituli Monaſterij.

RESOLVT. CCXXXXIV.

PRo reſolutione huius quæſiti pars negatiua eſt, &
1 videtur verior. ea ratione, quia creatio Religioſorum de iure pertinet ad Prælatum, & ad Conuentum ſimul, cap. ea noſcitur, de his quæ fiunt à Prælat.

Tum etiam quia in creatione Religioſorum reperitur quidam contractus, & reciproca obligatio, qua profitens monaſterio obligatur, & monaſterium viciſſim ipſi profitenti, cum ſuſtentandi, & alendi, & cum ipſo vnum corpus, & Collegium conſtituendi, igitur requiritur vtriuſque partis conſenſus: & ſicuti profeſſio eſt nulla, deficiente conſenſu profitentis, ita & nulliter facta eſt cenſenda, & exiſtimanda deficiente conſenſu Monaſterij, & maximè contradicente capitulo Nauar. conſ.62. nu.2. de Regularibus Miranda in ſuo Manuali Prælatorum q.24. art.8. Vndè ſequitur quod nec Capitulum repugnante Prælato, nec Superior repugnante capitulo, poteſt aliquem ad profeſſionem admittere, idem Nauarr.conſil.9.⁊5 nu.13.de conſtit.in 2. edit.Sanchez in præcepta Decalogi lib.5.c.4.num.69. Fr.Bartholom.à S. Fauſto in ſuo theſaur. Religioſ. q.240.lib.5. vbi quod procedunt non ſolum ad admittendum aliquem ad profeſſionem, ſed etiam ad receptionem ad habitum, vt ſequitur & Emanuel Sà in ſuo Aphoriſmat.in verb. Religio,nu.65. & Leſs. de iuſt.& iur.lib 2.c.41.dub.7. taliter quod amborum conſenſus requiritur pro vt dictum eſt cum profeſsio ſit quidam cōtractus inter religionem, & profeſſum ex quo reciproca quædam oritur obligatio; ſequitur quod nec profeſsio tacita, neque expreſſa fieri, aut dari poteſt alicui ſine conſenſu vtriuſque, nempè capituli, & nouitij, iuxta text.in l. in omnibus ff. de act. & obligat. & l. ſicut C. eod.tit.Innocent. & Panormit. in cap.porrectum, de Regul. Siluestr. in ſumma in verbo Religio quæſt.19. num.19. teſtans eſſe communem opinionem.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia Nouitiorum non vacant durante Nouitiatu.*

Nouitiorum Beneficia An dicantur vacare, ita vt iure eligendi in illis competente interea priuentur.

RESOLVT. CCXXXXV.

1 DIcendum eſt, quod durante tempore Nouitiatus beneficia eorumdem Nouitiorum interea non ſunt dicenda vacare, iuxta cap.beneficium, de regular. in ſexto, & ibi Gemin.num.1.& 3. ac Petr.Gregor. Tholoſ.in lib.1. partit iuris canon.titul.18. cap.4. adeo quod ſi beneficium poſsideant habentes ius eligendi, cum prædictum ius computetur inter fructus, teſte Felin.in cap.cum olim, de maiorit. & obedient. Innocent. in c. in literis in princip. de reſtitut. ſpoliat debent vocari dummodò in loco nō admodum longinquo degant, ſed vt eligant ſeu Procuratorem conſtituant ad eligendum ſi Archidiacono credendum eſt in eodem cap. beneficium verſic. aſſenſus quem ſequitur ibi Guillielm.colum.2. & Petr. de Anchar.nu.3. à Phylippus Probus nu. 1. tum per rationes ab eodem Archidiacon. traditas, tum præterea per eius authoritatem, quæ maxima eſt præſertim ſuper 6. Decretalium, vt eius dicta in eo libro ſint præferenda cunctis reſolutionibus ab alijs omnibus in eodem libro traditis, vt inquit Felin.in cap.1.poſt nu. 3
54. de conſtitut. & Thomas Ferreta caut.19.in fine per authoritatem Rotæ in deciſ.348. in antiquis, & conſequenter videtur non admittenda contraria ſententia Pauli ſuper eodem cap beneficium, & ibi Ioannis Monaci num 2. Ioan. Andr. poſt num.2. & Gloſæ magnæ propè finem, quod nequeant eligere, vel Procuratorem conſtituere, ad eligendum, Azor.conſtitutione moralium lib.12. cap.3. ſubijciens ſecus eſſe quoties electio, ſiuè præſentatio ad ipſos Nouitios ſpectaret non iure collegij, ſed ex eorum propria perſona per Gemin. & Franc. in eodem cap. beneficium. Verum ipſe in præfata Doctorum, & grauiſſimorum controuerſia, vel relinquerem cogitandum, quemadmodum Franchus relinquit in ipſomet cap. num.2. in fine, vel dicerem eſſe vocandos non quidem, vt perſonaliter eant ad electionem, ne eueniant quæ Ioan.Andr. & alij pertimeſcunt; & propterea negant illos vocari debere, ſed vt Procuratorem conſtituant, atque ita omnis abeſt mali timor, & ipſi eligendi iure non priuantur. quod ſi beneficia à Nouitijs poſſeſſa retinerent curam animarum, Epiſcopus alios ſubſtitueret, qui illis inſeruiant, aſſignata eis congrua de illorum prouentibus portione ex eodem cap.beneficium, nec tantum deſeruiunt per anni tempus in illo cap. ſtatutum, ſed quoſque fuerit emiſſa profeſsio, vt inquit Pariſius in tractat.de reſignat.benefic lib.3. quæſt.13.poſt num.82.fretus Concil. Trident.can.16.ſeſſ.25.de regularibus.

SVMMARIVM.

1 *Probationis Annus debet eſſe continuus.*

2 *Superioris Authoritas excuſat.*

3 *Salarium debetur Auditoribus pro tempore quo fuerunt abſentes de licentia.*

4 *Abſentia propter infirmitatem eſt coacta.*

Nouitius egreſſus Monaſterium de Superiorum licentia propter inualetudinem; An poſſint adimplere annum probationis reuertendo ad illud.

RESOLVT. CCXXXXVI.

1 REgulariter annus probationis debet eſſe continuus ad hoc, vt profeſſio fieri poſſit in Religione; taliter quod non coniunguntur, Abb.& Ancharan.in c. ad Apoſtolicam, de regular. Syluest.in ſua ſumma in verbo Religio il 5.quæſt.4.num.4.

Tamen vbi Nouitius de Superiorum licentia exiuit de Monaſterio propter malam valetudinem, habetur enim pro præſente, ac ſi numquam fuiſſet egreſſus, & poteſt adimplere annum probationis coniungendo primum tempus cum ſequenti, quaſi non ſtet per eum ad quem pertinet, quò minus conditio impleatur, ideò debet iudicari, & haberi prò impleta Gonzal. Mendoz. Vaſcon-

Digitized by Google

Vaſconcell.lib.2. var.iur.argum. cap.15. vbi teſtatur reſolutum ita per ſacram Congregationem Concilij Gratian. in addit.ad deciſ. Marchiæ 35.num.2. Graff.in deciſ.aur.lib.3. cap.5. poſt num.18. Nauar.conſ.47.de Regular.

2 Et ratio eſt, quia licentia Superioris excuſat, & illum facit eſſe pro præſente, ex dictis per Amat. deciſ.Rotæ Marchiæ 52.n.22.quem allegat Nouarius in praxi elect. & variationis fori quæſt.45. ſect.3. in antiqua impreſſione Neapolitana num.13. cum ſequent. vbi fundauit

3 ſalarium deberi Auditoribus Rotæ pro tempore quo fuerunt abſentes cum licentia; & quod lectores dicuntur legere eo tempore quo vacant de licentia Superiorum.

4 Tum etiam quia abſentia propter infirmitatem eſt coacta, & non voluntaria, & quod quis inuitus patitur, non debet ei afferre præiudicium, vt notat Gloſ. in cap. fin. diſtinct.5.in verbo inuita, & in cap. præsbyteros diſt.50. Et infirmus cenſetur Eccleſiæ inſeruire, Gemin. conſil.1. colum.3. Bonifac. in clem. cupientes, num.46. de pœnis. Vnde ideò videmus quod qui abſunt à Choro propter infirmitatem, quia intereſſe cenſentur, ideò bene poſſunt diſtributiones quotidianas percipere, cap.vnic. §. qui verò de Cler. non reſident. Nauarr.in coment.de horis canonic. c.11.num.10.Gutierez quæſt.canonic.lib.1.cap.1.num.140.Couar.lib.3. var.reſol.c.13.num.8. Duen.regul.206.limit.7.& latius Cened.lib.Canon.quæſt.cap.1.num.7.

SVMMARIVM.

1 *Electio fori competit perſonis Eccleſiaſticis, etiam ſi agant pro eorum offenſa, num.2. vel conſanguineorum, numer.3.*

4 *Nouitij vti perſonæ Eccleſiaſticæ gaudent beneficio electionis fori.*

Nouitius an vtatur priuilegio l.vnicæ C.quando Imperat. inter pupill.& viduam.

RESOLVT. CCXXXXVII.

1 PErſonæ Eccleſiaſticæ pro bonis Eccleſiaſticis litiganti, perhorreſcentiamq; aduerſarij alleganti competit proculdubio electio fori, de qua in l. vnica, C. quando Imperat.ita Doctor. omnes in cap. cum ſit generale, de foro competenti, Afflict.deciſ.257.vbi etiam Vrſill.in addit. Menoch.de arbitr.Iudic.caſ.166.

2 Et quemadmodũ perſona Eccleſiaſtica haberet fori electionem vbicumque ageret pro rebus Eccleſiaſticis, ita pariſormiter haberet ipſius fori electionem quotieſcumque per laicum foret offenſa eius perſona, & ſic ei illata reperiretur iniuria,& percuſſio,pro vt ſic aſſentitur eum ſuo neceſſario faſtigio, & apparatu in terminis Io. Vincent.de Anna in allegat.146.Franc. deciſ. 897. Viuius deciſ.27. vbi ſic deciſum in Reg. Audient. Apuleæ refert, & adducit rationem, nam iniuria illata perſonæ Eccleſiaſticæ Deum tangit, cap.nonnulli 3.q.1. tangit etiam totam Eccleſiam, & ſic iniuria facta Clerico, poteſt à quolibet de illo loco vindicari ad quos principaliter pertinet,ita Bal. & Paul Caſtrenſ. in leg.1. §. huius ſtudij in fin.ff de iuſt.& iure; licet hinc eſt quod ſi remitteretur iniuria hæc ab offenſo, non cenſeretur vtique remiſſa ea, quæ eſt illata toti Eccleſiæ. can. ſi is qui 27.quæſt.4.& c.Salonitanæ 44.diſt.Card.in Clem. 2.in princ. de pœnis,& Doct.in cap.fin.de maledic.

3 Imò perſonas Eccleſiaſticas agentes prò iniuria facta conſanguineis poſſe vti huiuſmodi priuilegijs electionis fori,pulchrè probauit Nouarius forenſ.q.7.lib.1. vt apud eum in facti contingentia latius videri poteſt.

4 Et cum vt alias probatum eſt Nouitij durante probationis anno nomine Eccleſiaſticarum perſonarum veniant præcisè in fauorabilibus, prout in caſu de quò agitur: ideò iuridicè concludi poteſt Nouitios habere priuilegium eligendi forum, prò vt, & cæteræ perſonæ Eccleſiaſticæ, vt ità in terminis ſcripſit idem Nouarius in ſua praxi electionis, & variationis fori.quæſt.35.ſect. 2.in vltima impreſſione.

SVMMARIVM.

1 *Nouitij non poſſunt habere beneficia regularia.*
2 *Beneficia ſæcularia poſſunt conferri Nouitio.*
3 *Præſentatus ad beneficium, licet ingrediatur Religionem poteſt inſtitui.*

Nouitijs beneficia Regularia An poſſint conferri, vel ſęcularia.

RESOLVT. CCXXXXVIII.

1 DIcendum eſt quod nullatenus beneficia regularia poſſint conferri Nouitijs, ſed debent dari expreſsè profeſſis, cap.nullus de electio. Clem.1. de ſupplenda negligentia Prælatorũ, & Clem.1. §. ſanè 2. de Statu Monachorum Paulus Lapus Domin.num.6. verſ. in eandem gloſ. ibi nullus, & Franchus num.1. circa finem,in cap. beneficium, de regul.in 6.quidquid ſentiat gloſ.ibi in verbo conſerendum Azor.lib.12.c.3. quæſt.1.

2 Beneficia verò ſæcularia poſſunt conferri Nouitio, & valebit collatio, ſeù electio de eo facta, cum poſſit conſentire, & redire ad ſæculum, & non ſit verè Religioſus, quamuis contra teneat, dicta Gloſa verbo conferendũ, dicens quod conſtituto in probatione non poterit conferri beneficium, quod per ſæculares poſsideri non poſſit, & cap.quam ſequitur ibi Lapus, Ancharan. & Domin. vbi ſupra. ſed contra eum tenet Franchus dicto num.1.verſ.in eadem gloſ.ibi poſſideri, dicens ſatis videri, quod licet id fieri non debeat, vt dicit gl.ſi tamen eidem conferatur,vel ad id eligatur,tenebit electio, vel collatio, & cap. qui tamen malè ait quod conſentiendo, & beneficium acceptando, videtur ipſi Religioni renunciare, ſicut è conuerſo, nam non eſt compatibile beneficium cum Nouitiatu, & probatione; idem tenet Azor. ſupra, vnde in Sac. Concil. Trident. ſeſs.24 cap.13.& 15. de reformat. prohibetur beneficia regularia ſæcularibus vniri. Hodiè in eodem Concilio ſeſsion.14. cap. 10. de reform. decretum eſt, vt regularia beneficia in titulum regularibus profeſsis prouideri conſueta, cum per obitum,aut reſignationem, vel aliàs illa in titulum obtinentis vacare cõtingerit religioſis tantum illius ordinis, vel ijs qui habitũ qui omninò ſuſcipere, & profeſsionem emittere teneantur, & non alijs ne veſtem, lino, lanaque contextam induant; conferantur Gonzal.in regul. 8. Cancell.gloſ.8.num.7.

3 Ex quibus meritò Nouarius lib.1. quæſtion. forenſ.c. 80. volum.1. præſentatum ad beneficium Iuriſpatronatus ſi ingrediatur Religionem, dum eſt in Nouitiatu poſſe inſtitui per Ordinarium.

SVMMARIVM.

1 *Vota Religionis ingreſſu reſoluuntur, etiam quod ſint perſonalia, num.2.*
3 *Vota temporalia poſſunt commutari in perpetuum Religionis ingreſſum.*

Nouitius durante Anno Nouitiatus An ſit à votis in ſeculo emiſſis abſolutus.

RESOLVT. CCXXXXIX.

1 CLarum eſt quod per ingreſſum Religionis vota reſoluuntur cap.admonere 33.quæſt.2.vbi gloſ.in

verbo Monaſteriũ affirmat, quod Religio multos parit effectus, nempè quod quantumcũque pœnitentiam quis teneatur finire; ſi intret Religionem ad illam non tenetur: cum Religio ſoluat vinculum iuramenti, cap. peruenit, de iure iurand., Item ſoluit votum cap. ſcripturæ, eodem tit., taliter quod per ingreſſum religionis, in anno
2 probationis vota reſolui, ſiue ſint perſonalia, vt ieiunia, & orationes, ſiuè realia, vt elemoſinæ, ſiuè miſta, vt peregrinationes ad Eccleſias cum elemoſinis. aduerſus Silueſt. in ſua ſumma, in verbo Religio tenuit Couar. de pactis par. 1. §. nu. 4. verſic. 2. apparet; qui ampliat ſuum dictum etiam abſque authoritate Superioris. quod ſatis conſtat ratione vrgentiſſima, quia Deus melius, & gratius acceptabit id opus, quod melius eſt, cap. quod ſuper his, de voto; facit text. in cap. ſcripturæ eod. tit. vbi reus fracti voti nõ dicitur, qui temporale obſequium in perpetuum noſcitur Religionis obſeruantiam commuta-
3 re; facit etiam text. in cap. peruenit, de iure iuran. quo quidem caſu cum certum ſit ingreſſum Religionis gratioſum eſſe Deo quam quodcumque aliud opus. Hinc fit, quod quæcumque vota temporalia poſſint commutari in perpetuum Religionis ingreſſum abſque authoritate Superioris D. Thom. 2. 2. q. 88. art. 12. gloſ. in cap. Monacho 2. q. 6. Panorm. & Felin. in dicto cap. peruenit, Sylueſt. in verbo votum 49. Romanus ſingul. 498. facit etiam text. in cap. licet de pœnitent. & remiſs. vbi Abb. Card. & Ancharan. exiſtimarunt non eſſe neceſſariam authoritatem Superioris in commutando pœnitentiam iniũctam à Confeſſario in ieiunando aliquot dies in pane, & aqua, ſi certa ſit neceſſitas carentiæ panis: quia tunc poteſt vti leguminibus, aut alijs cibis ad ſubſtentationem, facit etiam text. in c. licet de regular. vbi reſponſum eſt poſſe quem tranſire ad ſtrictiorem Religionem licentia tamen petita, non tamen obtenta à Prælato.

S V M M A R I V M.

1 *Milites S. Iacobi Calatrauæ & Alcantaræ, qui profeſſionem non emiſerunt, minimè gaudent priuilegio fori, ſed vide nu. 2.*
3 *Nouarius ab impugnatione Giurbæ, defenditur, & laudibus extollitur.*

Nouitij Religionum Militarium puta S. Io. Hieroſolymitani, Calatrauæ, & Alcantaræ An gaudeant priuilegio fori, ſicuti, & Nouitij aliarum Religionum.

R E S O L V T. CCL.

1 NOn deſunt, quia in ea fuerunt opinione, quod Milites Ordinum S. Iacob, Calatrauæ Alcantaræ, & ſimilium qui profeſſionem adhuc nõ fecerunt, quod nõ gaudeant priuilegio fori, vt dixerunt Soccin. in cap. propoſuiſti, de foro competenti, Boſs. in eodem tit. nu. 144. Bouadil. in ſua Politica lib. 2. cap. 19. nu. 16. & 17. Maſtrill. deciſ. 290. nu. 166. par. 3., vbi ita affirmat vidiſſe practicari in Regno Siciliæ; quidquid ſit in alijs Nouitijs Religionum, qui intra tempus Nouitiatus quantum ad hoc cenſentur perſonæ Eccleſiaſticæ ex l. ſtatu liber. ff. de quæſtion. Decian. in tract. crimin. lib. 4. cap. 9. num. 24. Scaccia de iudic. cauſarum ciuil. cap. 5. num. 12. vbi quod ſi profeſſio nõ eſt facta, quia adhuc nõ eſt elapſus annus, vel quia aliter eſſet impeditus, tunc ingreſſus religionem gaudet foro Clericali. taliter quod paria ſunt ad iſtum effectum factam fuiſſe profeſſionem, vel eſſe intra annum faciendi eam.

Verum contrarium, & verius in puncto principali
2 ſcripſit Nouarius in ſuo tomo. 1. quæſt. forenſ. cap. 42. vbi perbellè probauit, quod ille qui aſſumpſit tantum habitum ſacræ Religionis militaris, & profeſſionem adhuc non emiſit, gaudere priuilegio fori. quia valet argumentum de ſtatu Regularium, ad ſtatum, & Religionem Religioſorum militarium, vnde diſpoſitum in vno debet in alio procedere.

Et licet nouiter Giurba conſ. crimin. 77. num. 21. tentauerit pungere doctiſſimum Nouariũ in citata quæſt.
3 42. ſub prætextu quod non percepiſſet, Socc. & alios contrarium tenentes; putans quod illi loquantur in militibus alterius ordinis, quam S. Io. Hieroſolymitani; ex quo cenſere videtur Nouitios Religionis Hieroſolymitanæ gaudere hoc priuilegio fori, alterius verò Ordinis non ſupponens illos non eſſe verè Religioſos. Tamen aduertendum eſt totum contrarium fuiſſe declaratum à ſacra Congregatione vt indiſtinctè qui aſſumpſit habitum Ordinis militaris debeat fori priuilegio gaudere, prout ſic etiam deciſum in Regno Hiſpaniæ fatetur Barboſa in remiſſion. Doct. ad leg. Luſitan. lib. 2. tit. 12. fol. 163. Vnde præfactus Nouarius ſicuti doctè, & piè ſupra dictam ſubſtinuit opinionem; ita quoque maximoperè laudibus extollendus venit; & eiuſdem Nouarij ſententiam aduerſus ſupracitatos recentiſſime adducit Additio ad Coſtam Siculum in conſil. 42. num. 18. & diximus ſupra in titulo de Religioſor. militar. Ordin.

S V M M A R I V M.

1 *Perſonæ Eccleſiaſticæ quæ dicantur.*
2 *Nouitij ante profeſſionem non ſunt Religionis membra.*
3 *Nouitius ante annum probationis an poſſit ordinari.*
4 *Trahens Nouitios ad forum ſeculare incidit in cenſuram Bullæ Cœnæ.*

Cenſura lata in Bulla in Cœna Domini contra trahentes perſonas Eccleſiaſtica an liget illum qui trahit Nouitium ad Forum ſeculare.

R E S O L V T. CCLI.

FVi quandoque conſultus in varijs caſibus contingentibus, ſi trahens Nouitium ad forum laicale ſit innodatus cenſura lata in Bulla Cœnæ Domini. & ſemper pro affirmatiua parte reſpondi; eo quia perſonæ Eccleſiaſticæ in dicto Canone nominatæ dicuntur omnes fori priuilegio gaudentes, atque adeò omnes ij qui aliquo actu eximuntur à ſecularibus. nempè per receptionem ad aliquam ex Religionibus approbatis, vt præter alios aduertit Sayr. in Theſaur. caſ. conſcientiæ lib. 3. cap. 19. num. 7. & perſonæ Eccleſiaſticæ dicuntur non ſolum omnes clerici ſiuè ſeculares ſint, ſiuè regulares Religioſi, ac Religioſæ, eorumque conuerſi, & conuerſæ in aliqua Religione approbata vota profitentes, vt in c. cum ad monaſterium de ſtat. monach. & canon. lex continentiæ 27. quæſt. 1. ſed etiam eorumdem Nouitij, ſiue Clerici ſint, ſiue Conuerſi: quia Nouitij infra probationis annum licet non dicantur propriè Religioſi, vt dicit Bart. in l. illa, Ne Sacr. Baptiſ. reit. Imol. in l. quoties in ſtipulationibus, & ibi etiam Angel. de verborum obligat. & in l. ſi idem, vbi Paul. Caſtr. ff. de iuriſd. omn. Iudic. Roman. & Bald. in l. non ſolum in princ. & §. annus per illum text. ff. de ex-
2 cuſ. tutor, eò quod Nouitij ante profeſſionem non ſunt religionis membra, nec ad primam tonſuram ordinari poſſunt, vt in cap. in monaſterijs 19. quæſt. 3. Armill. in ſumma, in verbo nouitius, numer. 18. & ſi aliter illum textum intelligat Turrecrem. ibi, & Rodriq. tom. 1.
3 quæſt. regular. quæſt. 13. cap. 4. in fine, vbi optimè defendit Nouitium infra annum probationis poſſe ad primam tonſuram, & etiam ad ordines promoueri; nec obligantur ad præcepta regulæ, niſi ſicut alij Chriſtiani, Sylueſt. in ſumma, in verbo Religio 5. num. 6. Angel. ea verſic. num. 18. & Sayr. lib. 7. Theſaur. cap. 13. num. 6. tamen gaudent priuilegio Clericali.

4 Vnde

4 Vndè in proprijs terminis ſupracitati articuli, quod cenſura lata in Bulla Cœnæ Domini contra trahentes perſonas Eccleſiaſticas, liget trahentem Nouitium ad forum ſeculare, docet Nouarius de electio.& variat.fori q.46.ſect.2.in vltima impreſſione Neapolitana.

SVMMARIVM.

1 *Nouitius intelligitur filius illius Monaſterij, in quo receptus fuit.*
2 *Commoda ſequuntur illum, qui habet incommoda.*
3 *Deciſio Triuiſani reportatur.*

Nouitius An intelligatur filius illius Monaſterij, in quo receptus fuit, ſi in alio profeſſionem emittat.

RESOLVVT. CCLII.

1 EST vſus aliquarum Religionum, & præcipuè Clericorum Regularium, vt Nouitius intelligatur filius illius Monaſterij, in quo receptus fuit, quamuis profeſſionem emittat in alio Monaſterio, & ſicut ad illud Monaſterium, in quo fuit receptus ſpectat onus dicti Nouitij non ſolum dum eſt in nouitiatu, ſed etiam vbi eſt profeſſus: ſic etiam omnia emolumenta, quæ perueniunt ad Religionem ratione dicti Nouitij in quocunq;
2 tempore pertinet ad idem Monaſterium, iuxta regulam iuris, vt qui ſentit commodum debet ſentire, & incommodum, iuxta vulgatam regulam de qua Nouarius lib. 2. quæſt. forenſ. cap.113. num.7. niſi tamen Capitulum Monaſterij, in quo fuit receptus Nouitius conſentiret vt poſſet Nouitius diſponere in fauorem Monaſterij, in quo profeſſionem emiſit, quia tunc benè illa bona acquirerentur dicto Monaſterio: cum bona non acquiſita remitti, & relaxari poſſint abſque ſcrupulo Abb.in cap. ſua.num.9. de his quæ fiunt à prælat. Quarant.in ſumma Bullar.in titul.de alien.rerum Eccleſ.num.43.

3 Verum in puncto principali notabis quod Triuiſan. deciſ. Rot. Venet.30. part.1.hæc dicit *Monacus vel Regularis die profeſſionis quam emittit omnia eius bona vna cum perſona ſua incorporantur Monaſterio capit.2. Concil.Trident.ſeſſ.25. de regular.& monial. adeò vt Monaſterium in quo profeſſionem emiſit eſt dominus libertatis, & bonorum profitentis: poſtea vero profeſſus ille ſi mutat Monaſterium, ideſt Ciuitatem, non autem Religionem.& aliquid acquirat; dubitatur cui acquirat an Monaſterio ſuæ profeſſionis emiſſa, vel illi in quo reperitur: in vna Perotta nuncupata Venetiarum dubium hoc mihi euenit in facto. & prima facie videbatur dicendum quod pecunia fratris Adriani Perotta reperta in eius cellula in Monaſterio Sancti Antonij Venetiarum eſſet ad indicanda Monaſterio Sancti Saluatoris Venetiarum in quo profeſſionem emiſerat, quia illud dicitur eius Monaſterium & ideo quicquid acquirit Monachus acquirit ſuo Monaſterio, Abbas in c.ne religioſi, de regular.num.3. ſuum dicitur illud in quo Monachus factus eſt ergo pecunia prædicta prima facie videbatur dicendum deberi conſignari Monaſterio Sancti Saluatoris. His tamen non obſtantibus contrarium deciſum fuit nempè ſpectare ad Monaſterium Sancti Antonij vbi inuenta fuit ex doctrina Cardinalis Zabarellæ conſ.6.nu.2.*

SVMMARIVM.

1 *Interdictum Cleri includit Religioſos.*
2 *Interdicta Ciuitate ſinguli cenſentur interdicti.*
3 *Nauarri verba reportantur.*

Ciuitate Interdicta, an Nouitij includantur.

RESOLVT. CCLIII.

1 EX Nauar.in manuali habetur cap.27.num.167.verſic. quamuis interdictum Cleri; habetur, quod interdictum Cleri includat Religioſos, Religioſas, Conuerſos, Conuerſas, ſic etiam Nouitios, & Nouitias, Igitur à contrario dicendum eſt quod interdicto populo Ciuitatis non includuntur Nouitij Religionum, vt firmat Campanil. in diuerſ. iur. Canonic. cap.3. num.28. Rubr cap.12.per hæc verba, ex quibus illud præcipuum
2 comprobatur axioma, quod licet interdicta Ciuitate ſinguli illius vniuerſitatis interdicti ſint.cap ſi ſententia, §.cum verò de ſentent. excommunicat. in 6. nihilominus in aliquod ingreſſus monaſterium ſtatim ſit ab eo liberatus, atque etiam ante profeſſionem; quia in Clericorum numerum aſcriptus, & propterea valeat ordinibus inſigniri, atque initiatis vti. vt poſt longam diſputationem concluſit Federic. de Senis in citato conſ. 32. & defendit Vgolin. in tract. de cenſur.tabul.5.ſub rubr. de interdicto c.20. §.4. num.2. vbi tamen pro ſui tuitione adducit Nauarr. in manuali, cap.27.num.267. verſ. quamuis interdictum Cleri, vbi hæc ſcribit verba.
3 (*Quamuis interdictum Cleri, videatur includere religioſos, & religioſas, conuerſos, & conuerſas, nouitios, & nouitias) ergo à contrario interdictum populi non eos amplexantur. validũ apparet argumentũ, quò ad eos qui tempore interdicti reperiuntur Nouitij non autem ad eos qui eò tempore erant laici, & poſtea aſſumpſerunt habitum; ad iſtos enim nullatenus extendi poſſe præfata verba Nauarri.* Opinor. quamuis concluſerim reſolutionem ipſum ſubſtinere illoſque per aſſumptionem habitus monachalis, iam liberatos, ab interdicto, & conſequenter promoueri, ac in promotis miniſtrare non prohiberi.

SVMMARIVM.

2 *Nouitij abſoluuntur à cenſuris ab eorum Prælatis, ſed vide, num.2.*
3 *Initium in delictis attenditur.*

Nouitij an à cenſuris, & caſibus reſeruatis ante ingreſſum incurſis, poſſint abſolui à ſuis Superioribus.

RESOLVT. CCLIV.

1 DIcendum eſt, quod à caſibus reſeruatis, nec non à cenſuris etiam ante ingreſſum incurſis, abſoluuntur à Prælatis Religionum Hoſtienſ. in cap. monachi, in princip.de ſenten.excommun.Archid.in cap.Religioſo, circa finem, de ſentent.excommunic.in 6.Lap. alleg.47.Graff.in deciſ.aur.lib.3.cap.5. ſub nu.33. Sayr. in theſaur.caſ.conſcient. lib.3.cap.28.nu.14. vbi tamen num.15. declarat quod à cenſuris abſoluuntur cum reincidentia, ſi infra annum egrederentur à Monaſterio Paſſarell.de priuileg.minimor.cap.33. Felician.in tit.de excommun.cap.14.& 15.Aſtenſ. in ſumma lib.7.tit.13. artic.5. quæſt.11. vbi quod præfata clauſula cum reincidentia ſi indè exierint, ſubintelligeretur etiam ſi non apponeretur.

2 Verum Innocentius in c.cum illorum, de ſentent.excommun. negat Nouitios poſſe abſolui à Superioribus regularibus, cuius opinio tanquã verior videtur confirmata per Rodriq. quæſt.regular.q.20.art.21.tom.1. vbi proponens hunc articulũ reſpondet affirmatiuè, motus ex priuilegio quodã Clem.IV.minorib.cõceſſo, alteroq; Paulli III.cõceſſo Cõgregationi Ieſus, quare videtur cõtrariũ innuere in illis Religionib.quę conſimile non habent priuilegium; eò quia priuilegia ſunt priuata lex.& contrariam inſinuant diſpoſitionem de iure communi, & ab eo aliquid alienum continere dicuntur leg 1. §.ſi plures, ff.ad municip.l.3.& ibi Doctor.ff.de bon.liber.

3 Pro qua vltima opinione ſatis facit, quod in delictis, & criminibus tempus in quo commiſſum eſt, debet attendi l.1. ff.de pœn.l.iniuriarum extimatio ff. de iniur.l. 1. §.1. ff. ad Syllan. quamuis mutetur ſtatus, gloſ.in l.1.

Digitized by Google

in verbo cõmiſſa C. vbi de crimin. agi opor.uam priuilegiũ ſuperueniens non mutat forum de quo latè Giurba decíſ.23. cum in omnibus initium, & principium ſit inſpiciendum vt probatur in leg. ſi filius familias ff. de verb. oblig. & fusè diſcutit Nouarius in ſuo tractat. de datione in ſolutum quæſt.25. part.2. qui in praxi elect. fori quæſt.46.ſect.3.in vltima impreſſione Neapolitana in ſpecie cum iſta finali opinione tranſit, & illam fulcit rationibus alijs, vt apud eum legi poterit.

S V M M A R I V M.

1 *Nouitij quando admittantur ad profitendum.*

Finito tempore Nouitiatus, Superiores, an poſſint tempus profeſſionis prorogare.

R E S O L V T. CCLV.

1 EST quidem certum, nec dubitare licet, quod finito tempore nouitiatus, Superiores ad profitendum admittant Nouitios, quos habiles inuenerint, aut è Monaſterio eos eijciant, exceptis Clericis Societatis, Ieſu, præcipitur in Concil. Trident.cap.16. ſeſs.25.de regular. relatione autem deinde ſuper hac diſpoſitione Concilij per ſacram Congregationem Cardioalium illius Interpretum facta Sanctiſſimo Pio Papa V. declarauit Sanctitas ſua procedere tantum in illis Nouitijs, quos Superiores elapſo tempore nouitiatus habiles inuenerint, non autem in his, quos inhabiles, vt ſunt illi qui didicenda adhuc non bene didicerunt: & ideò quo ad iſtos attinet, Sanctitas ſua conceſſit, vt Superiores poſſint illorum profeſſionem, ſi ipſi Nouitij conſenſerint, prolongare dummodò habeant ſpem probabilem, quod efficiantur habiles infra ſex menſes, ita teſtatur Gaſpar Paſſarell. in ſuo tractat. priuileg.fol. 230. reſpondiſſe Eminentiſſimos Cardinales præfatæ Congregationis ſub die 8. Nouembris 1564. & refert etiam Sorbus adiungens ita prætetea viuæ vocis oraculo conceſſum fuiſſe Religioni Capuccinorum in annot. ad compend. men. die. verbo nouitius, verſ. ſexto notandum ipſos vidi Neapol. nonnunquam dilatum fuiſſe ad multos dies. & hebdomadas poſt annum, idq; ex multis, diuerſiſque tunc emergentibus cauſis atque in facto occurrentibus.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficium illius, qui religionem ingreditur non eſt conferendum intra probationis annum.*

2 *Beneficium reſignatum à Nouitio qualiter ſequuta profeſſione debeat ab Epiſcopo conferri.*

Nouitiorum beneficia an poſſint reſignari.

R E S O L V T. CCLVI.

1 TExt.in cap. beneficium, de regular.in 6. videtur annuere, dum conſtituit ne beneficium illius, qui religionem ingreditur, ſit conferendum intra probationis annum, niſi ipſius accedat conſenſus. hæc quidem verba nouiſſimè relata indicant ea poſſe à Nouitijs reſignari, & eius accedente conſenſu alteri conferri. idque expreſſis verbis affirmant Angel.& Armill.in verbo nouitius, ille num.22.iſte autem num. 18.verum contradicit Muol.in tract.de irregul.lib.3.c.6.poſt nu.1.negans id fieri poſſe,& factam renunciationem nullius eſſe validitatis adiungens, & Pariſ. de reſignat. benefic. lib.3.q.13.num.4.mouentur ex cap.16. Concil.Trident. ſeſs.25. de regular. cuius decretum vendicare ſibi locũ, etiam in renunciatione beneficij, idque pluries declaraſſe Congregationem Concilij, ſubnectit, idem Pariſ. num 5. ob quod cum ille canon procedat etiam in renunciante bona ſua ante ingreſſum religionis, illius tamen intuitu, vt probat Molina in tract.2. de iuſt. & iur. diſput.139. verſic. ambigit rurſus,& clarius diſput.149. verſic. quod ad Eccleſiam, vtique rectè cenſuit præfata Congregatio Concilij in hac renunciationis beneficij ſpecie ex Pariſio citato loco num.9. vt qui animo ingrediendi monaſterium renunciauit beneficium ante ingreſſum, nullius ſit validitatis renunciatio dum tamen nihil in bonis habeat renuncians ex quibus viuat, aut ordines ſuſceperit ad illius titulum: quibus quidem in caſibus reſignatio prohibetur admitti niſi emiſſa profeſſione; idque exprimitur in ſupplicatione cum clauſula, aut de conſenſu ſuperioris infra duos menſes ante
2 profeſſionem emittendam, nec alias intelligatur effectum ſortiri niſi ſequuta profeſſione, vigore eiuſdem Canon.16.quamobrem beneficium reſignatum ita Epiſcopus alteri conferri nequibit, niſi emiſſa profeſſione, ex eiuſdem Congregationis ſententia, cuius eſt teſtis idem Pariſ. inibi num.7. ne illum pœniteat profiteri, quod contingere plerumque experimur, & inquit D. Thom.2.2.quæſt.vltim.art.1. & Nauar.in cap.cui portio 12.q.1.princ.poſt num.9.

S V M M A R I V M.

1 *Nouitius ſi decedat infra annum probationis habetur pro profeſſo.*

2 *Animi deſtinatio habetur pro completo.*

3 *Nouitius largo modo dicitur religioſus.*

Nouitius decedens infra annum probationis, an habeatur pro confeſſo ad hoc vt eius bona ſint Monaſterij.

R E S O L V T. CCLVII.

1 EX communi Doctor. opinione teſtatur Dec. in cap. in præſentia, num.73.verſic.nono quæritur, de probat. quod ſi Nouitius decedat infra annum probationis quia habetur pro profeſſo; eius bona monaſterij ſunt, ſequuntur Gabriel concluſ. 12. num.13. de præſumpt. Lup. in rubric. de donat. inter vir. & vxor. §.38. num.7. Gratian.deciſ.Rotæ Marchię 35.num.13., quia cum iam
2 ingreſſus fuerit religionem, iſta animi deſtinatio, quæ deprehenditur ex actu inchoato etiam non finito habetur pro opere perfecto, & conſumato, licet caſu fortuito non peruenerit ad effectum, vel ex aliquo alio impedimento l. cum quidam, & leg.ſi non ſunt §. infecti ff. de aur. & argent.legat.ſicque de Nouitio ingreſſo monaſteriorum concludit Ancharan. conſil.69. num.8. Mandoſ. de priuileg. ad inſtar gloſ.10.num.24. Franch. in cap. cum nullus, in fin.& ibi Anchar.etiam in fin. de tempor.ordinat., nam ſufficit, vt qui in loco poſſit moram trahere, vt ſic iudicetur tanquam de perpetuo, & profeſſo, vt notant Doctor.in cap.fin. de reſcripi.in 6., & ſufficere debet quod non mutauerit voluntatem, & conferunt latè conſiderata per Nouarium lib.1. quæſt. forenſ.c.40. vbi probauit legatum ſub conditione quod efficiantur Sacerdos, tranſmitti ad hæredes, ſi legatarius morte præuentus non peruenerit ad Sacerdotium, quaſi quod per ipſum non ſteterit.

3 Tanto fortius, quia largo modo Nouitius intra annum probationis dicitur religioſus, & profeſſus cap. 10. de ſtat.Monachor. Rebuff. in praxi benefic.in tit. de diſpenſ. cum Regularibus facta nu.23. vbi ex hoc infert per Apoſtolicam Cancellariam Nouitium vocari Monachum, & Canonicum regularem apponendo poſt ſalutationem in principio Bullæ Religionis zelus, ac ſi profeſſus eſſet: quia præſumitur illum velle continuare religionis propoſitum. Beneuerum torũ contrarium in pũcto principali tenet Tiraq.de retract.lignaer §.1.gl.8. num.36.

Digitized by Google

num.36. pro quo faciunt adducta per nos in praxi reſol.138. par.2.

SVMMARIVM.

1 *Nouitij non veniunt appellatione ſubditorum Regularium.*
2 *Nouitij non poſſunt ordinari ab eorum Abbatibus.*
3 *Abbates ordinando Nouitios incurrunt ſuſpenſionem.*

Nouitij an ordinari poſſint ab eorum Abbatibus.

RESOLVT. CCLVIII.

1 SVppoſita illa opinione quod Nouitij intra annum probationis poſſint ordinari, vt probat Rodriq. q. regular. tom. 1.quæſt.13.cap.4. qui cum Turrecrem. dat intellectum text. in cap.in monaſterijs 19.quæſt.3. Cum Nouitij non veniant appellatione ſubditorum Regularium, quia poſſunt retrogredi infra annum, vt conſiderat eruditè quidem Nouarius in ſuo opuſculo iuris Pontificij noui, concluſ.5. ſub num.6. de ordinibus. Ideò non
2 poſſunt recipere ordines ab aorum Abbatibus, ſed tenentur recipere ab illo Epiſcopo, in cuius diœceſi exiſtit monaſterium quod incolunt, vt poſt alios notarunt Miranda in manuali Prælat. q.38.art.9. concluſ.2. Henriq. in ſumma lib.10.c.23.§.3.lit. G. Sanchez in Decal.lib.4. nu.20.in fin. Nald.in ſua ſumma in verbo ordo, vbi quod ſe vera Epiſcopus loci, in quo Nouitius eſt in probatione, dicitur eius Ordinarius, & ideo ipſe eum ordinare debet, vel litteras dimiſſoriales concedere.
3 Amplia, vt ordinantes huiuſmodi Nouitio incurrant ſuſpenſionem comminatam in Conc. Trid.ſeſſ.23.c.10. de reformat. vt per Maiol. de irregularitate lib.4.cap.2. ſub num.11., & licet contrarium voluerit Sayr. in theſaur. caſ. conſcientiæ lib.4.cap.13.num.5. tamen contra illum recenter docet Nouarius in dicto opuſculo iuris Canonici citat. concluſ.5.num.7.

SVMMARIVM.

1 *Regularis abſoluitur à ſuo Prælato, quando alterum regularem offendit.*
2 *Abbas venit appellatione monachorum in fauorabilibus.*

Nouitius ab excommunicatione ob Clerici percuſſionem incurſa à quo ſit abſoluendus.

RESOLVT. CCLIX.

1 QVando regularis verberat Regularem eiuſdem Monaſterij, abſolui poteſt à ſuo Prælato cap. monachi, & cap. cum illorum de ſentent.excommunic. ſi vero percuſſerit Clericum ſecularem abſoluetur ab Epiſcopo cap. Religioſo, de ſentent.excommun. lib.6. quod ſi percuſſerit regularem alterius clauſtri abſoluetur per Prælatum proprium, & Prælatum eius, qui paſſus eſt iniuriam, cap. cum illorum, de ſent.excommun. Quod ſecundum Doctor. allatos, ita debet intelligi, nimirum quod Prælatus illius qui percuſſit, iuramentum recipiet, & abſoluet, & ſaltem ſemel percutiet, vt ſeruetur forma conſueta. Prælatus verò percuſſi ipſum percuſſorem verberabit, quia Prælato percuſſi ſatisfieri debet de iniuria ſuo ſubdito irrogata, & Monaſterium percuſſoris pro percuſſore ſatisfacere non tenetur, quia delictum perſonę non debet in detrimentum Monaſterij redundare, argum.cap.fin.de offic.ordin. Item Clerici communiter viuentes, & ſub vno tecto dormientes, & in eadem domo veſcentes ab Epiſcopo ſuo abſolui poſſunt cap. quoniam de vita, & honeſt.Cleric. Sic etiam Moniales percutientes ſe inuicem, vel conuerſas ſuas, aut Clericos, ab Epiſcopo abſolui poſſunt cap.de Monialibus de ſentent. excommun. Item fratres S.Ioannis Hieroſolymitani abſolui poſſunt à ſuo Priore Sacerdote cap. Canonica de ſentent. excommun. & hæc omnia intelligi debent de percuſſione non enormi, quia ſi eſſet enormis tunc, nec Abbas ſuos Monachos, nec Epiſcopus prædictos abſoluere poſſet, niſi in caſibus in quibus Papam adire nequeunt: ſed tantum abſolui poſſunt à Papa cap. cum illorum, de ſentent.excommun. Verum hodie Religioſi ferè omnes priuilegia habent, vt etiam ab enormi abſolui poſſint à Prælatis ſuis, ne alioquin ſi ad Papam mittendi eſſent occaſio vagãdi illis tribueretur, & quod de Monachis diximus, etiam de Prælato incidente in hunc canonem dicendum eſt, quantum ad abſolutionē; quia caput non debet eſſe minus fauorabile membris,
2 & appellatione monachorum venit Abbas in materia fauorabili cap. final. de verb.ſignif. vt notat Silueſt. verbo abſolutio 5. num.4. §.quantum Adeò quod quamuis Nouitius incidat in hunc canonem, abſolui poterit à Prælato Monaſterij, etiam intra annũ probationis, quia etiam iſte eſt perſona Eccleſiaſtica ex gloſ. in cap Religioſo, in verbo poſſit, de ſentent. excommun. lib.6. & gaudet priuilegio Canonis, vt ex d.cap. Religioſo colligitur, & conſequenter videtur, vt etiam gaudeat priuilegio contento in c Monachi deuagentur; quod in Nouitio tanto periculoſius, eſt quanto eſt infirmior, & minus expertus, & idem docet Aſtenſis par.2. lib.7.tit.13. art.5.q.10. quod ſi religionem intra annum egrediatur reincidit in eandem ſententiam, nam propter fauorem religionis, & ſic propter temporale impedimentum abſolutus fuit. Vnde, & præſentare ſe debet ei qui alias eum abſoluere poſſet, argum.cap. eos qui de ſentent.excommun. lib.6. ex ſumma Aſtenſi vbi ſupra art.5.q.11. & Sylueſt. in d. § Nouum.

SVMMARIVM.

1 *Moniales ante profeſſionem propriè non dicuntur.*
2 *Nouitius non tenetur ad obſeruantias regulares.*
3 *Teſtamentum condere licet Nouitio.*
4 *Nouitia quando veniant ſub nomine profeſſarum.*

Excommunicatio Ordinariorum lata contra alloquentes Moniales. An comprehendat alloquentes Nouitias.

RESOLVT. CCLX.

1 PRo reſolutione videndum eſt, an Monialium appellatione comprehendantur Nouitiæ. & prima conſideratione videbatur quod non, & ratio eſt, quia ante profeſſionem non dicuntur propriæ Moniales, ſed latè arg.cap. fin.duodecima quæſt.2. Abb.in cap.in præſentia num.6.de probationibus, Bald. in Autentica ingreſſi, C.de ſacroſ.Eccl. Hinc plura inferuntur, & primo quod
2 Nouitius non tenetur ad obſeruantias regulares, licet ad illas ſit aſſueſaciendus Sylueſt.in verbo religioſ.quæſt.6. Tabien. & Armil. in verbo Nouitius ſupra. Secundo communis eſt omnium ſententia eos ab onere perſoluendi officium eſſe immunes, cum tantum ad religionem profeſſi obligentur, & ſi Palud. contrarium affirmauerit ob id quod ex eleęmoſynis viuant, & gaudeant priuilegijs Clericorum, vt dixit Graff.in 1.par. lib.2.ſuarum deciſ.de hor.canon.cap.1. Tertio in anno probationis habet velle, & nolle, quod non habet profeſſus 12. quæſt.1. cap.non dicatis, de elect.in 6. cap.ſi religioſus. vnde poteſt condere teſtamentum gloſ.in c.2.de teſtam.
3 cap. vlt.12.quæſt.vltima in fine; quamuis non poſsit bonis ſuis renunciare, nec illa obligare etiam cum iuramento, quamuis in fauorem cuiuſcumque piæ cauſæ, ſine licentia Epiſcopi, aut eius Vicarij, vt habetur in Concil. Trident.ſeſſ.24.cap.16. quod quidem Concilium nil derogauit quoad teſtamenti factionem, & ratio eſt quia teſtamentũ reuocari poteſt donec morte teſtatoris confirme-

firmetur quod non ſic eſt in alijs obligationibus. Quarto poteſt liberè ad ſæculum remeare, de regul. cap. ſtatuimus, cap. ad Apoſtolicam, & cap. is qui. Quinto beneficium Eccleſiaſticum Nouitij ſeculare non vacat cap. beneficium, de regul. in 6. Vnde Archid. ibi dicit qui eſt vocandus ad eligendum, vel mittere debet procuratorem, quamuis Io. Andr. in eodem capitulo vtrumque neget, quia cauſa religionis ritè, & legitimè abeſt. Sexto non alligatur ſtatutis religionis, & ita caſibus reſeruatis, & cenſuris, cum in religionis ordinem nondum admiſſus ſit, vt dixit Azor. lib. 12. cap. 2. quæſt. 10. & Henriq. igitur ex his videtur quod cum Nouitia non ſit vere, & incommutabiliter religioſa, c. religioſo de excommun. in 6. quod non incidat qui loquitur cum Nouitia, cum non dicatur propriè monialis cap. pernicioſam 18. q. 2.

4 Quare reſolutiuè dici poteſt, quod Nouitia circa ea, quæ ad gratiam, & fauorem ſpectant, venit nomine profeſſæ; non tamen circa ea, quæ pertinent ad onus, & pœnam. Vnde cum non poſſe loqui cum Nouitia ſpectet ad onus, & pœnam, diximus loquentem cum illa non incurrere excommunicationem. Hinc fit quod ſi aliquis acceſſit ad monaſteria monialium cum licentia loquēdi cum tali moniali, deinde cum loqueretur cum illa, ex induſtria ad ſe vocari fecit Nouitiam, & cum ea locutus eſt per horam; eo caſu dicerem, quod iſte non eſt excommunicatus, & ratio eſt, quia excommunicatio loquitur de quocunque homine accedente abſque licentia, vt loqueretur cum monialibus exemptis; ſed appellatione monialium propriè veniunt profeſſæ, quæ degunt ſub aliqua regula d. cap. pernicioſam, ergo excluſæ Nouitiæ, cum ſimus in pœnis, in quibus facienda eſt ſtricta interpretatio.

SVMMARIVM.

1 *Nouitij durante profeſſione habentur in eodem ſtatu ingreſſus.*

2 *Nouitij durante Nouitiatu poſſunt retinere beneficia.*

Nouitij durante Nouitiatus tempore an retineant omnia, quæ ante ingreſſum habebant.

RESOLVT. CCLXI.

1 DIcendum eſt quod exceptis caſibus, in quibus ex ſpeciali ratione habentur pro Clericis, & Eccleſiaſticæ perſonæ dicuntur; in reliquis omnibus iudicantur quoad perſonæ conditionem iuxta ſtatum in quo erant tempore ingreſſus, vt inquit Geminian. in capit. 2. num. 12. de regular. in 6. & propterea ſi erant Clerici ſæculares, & beneficiati, dixi eos retinere beneficia, & alia conſequi non prohiberi, neque teſtari de his potuiſſent, ſi habitum non aſſumpſiſſent; & nunc ſubnecto eos verè vniuerſorum bonorum, & feudalium retinere dominiū ſequutus Martinum Laudenſ. & Præpoſit. in cap. 1. §. ſi Clericus, ſi de feud. fuer. controuerſ. & ibi Afflict. poſtquam multa pro contraria parte conceſſerat à num. 26. concludit inſequens relatam affirmatiuam ſententiam poſt nu. 29. atque in ſpecie retineat dignitatem Regiam, inquit Alberic. in Authen. ingreſſi, num. 31. C. de ſacroſanct. Eccleſ. quinimò ſi retrocedat à religione in vita patris, aut etiam poſt illius mortem, dum tamen poſt profeſſionem, ſuccedat in maioratu, multis rationibus, & authoritatibus defendit Caldaſ. in ſuis comentarijs ad l. 2. ſi curatorem verſ. implorar. in integr. reſtitut. nu. 29. C. de integr. reſtitut. immò in feudis id ipſum concludit Afflict. in eodem § Clericus num. 25. Caldas in loc. cit. nu. 28. ſatis probabile videri ab Iſerniæ ſententia in materia ſucceſſionis feudalis non eſſe recedendum, ſed maioratum, ſiuè primogenium inſtituere non denegatur ipſis Nouitijs, vt reſoluit Molina de primogen. Hyſpan. lib. 2. cap. 9. num. 52.

SVMMARIVM.

1 *Forma concedendi facultatem pro Nouitijs ad Regularem habitum ex Decreto Clement. VIII. reponitur.*

De formula concedendi facultatem pro nouitijs ad regularem habitum recipiendis in monaſterijs, & locis deſignatis.

RESOLVT. CCLXII.

1 HÆc forma de qua ſupra, oritur ex Decreto felicis memoriæ Papæ Clementis VIII. quod hic per extenſum, apponere libuit, & eſt vt ſequitur.

Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & D. N. D. Clemens Diuina prouidentia Papa VIII. Cum Regularem diſciplinam reſtituere, atque in priſtinum ſtatum reuocare maximè cuperet, regulareſque omnes vitam moreſque ſuos ad rationem eius inſtituti quod quiſque profeſſus eſſet, ita componere, vt quæ ad votorum vim, habitum, victumque communem pertinent, ea potiſſimum ſinguli religioſiſſimè obſeruarent; generali Decreto quod de menſe Iunij, editum tertia Iulij anni 1599. promulgatum fuit Ordinum Religioſorum Superioribus, nonnullis exceptis prohibuit ne aut Nouitios reciperent, aut quemquam ad profeſſionem ante admitterent, quam à Sanctitate ſua Monaſteria aliquot ad eam rem præſcripta eſſent in quibus obſeruantia vigeret. nunc vero, eadem Sanctitas ſua à locorum etiam Ordinarijs, quibus id muneris demandauerat certior facta, in infraſcriptis Monaſterijs, & Conuentibus Ordinis N. præfinitum eſſe numerum, dumtaxat eorum, qui vel ipſius Monaſterij cenſibus, vel conſuetis eleemoſynis, ſuſtentari ibi commodè poſſint, atque in ijs omnia fideliter obſeruare, quæ ſunt cum illorum profeſſionis perfectione coniuncta nempè caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ vota, vnà cum cæteris decretis, particularibus, vel inſtitutis ipſius, vel Pontificijs etiam ad victum, veſtitumque communem ſpectantibus, ipſo Decreto, vt ſupra edito, & promulgato, nequaquam obſtante, poteſtatem facit Superiori eiuſdem Ordinis, Nouitiatus in infraſcriptis monaſterijs, & conuentibus erigendi, Nouitios, recipiendi, educandi, atque ad profeſſionem admittendi, modo tamen id ad præſcriptum inſtructionis, iuſſu ſuæ Sanctitatis editum, neque aliquo modo fiat. quoniam vero ea eſt ſuæ Sanctitatis mens, & voluntas vt in monaſterijs, & Conuentibus ad alendos nouitios præfinitis, regularis obſeruantia perpetuò retineatur, mandat, & præcipit, vt in ipſis præſcriptus iam perſonarum numerus, in poſterum ſeruetur nulluſque omnino ſuperior cuiuſuis conditionis, perſonarum, & nouitiorum numerum augere præſumat, ea pœna propoſita, vt omnibus priuatus officijs vocis actiuæ, & paſſiuæ in omne amittat, vult denique Sanctitas ſua huiuſmodi facultatem per Congregationem reformationis Apoſtolicæ hoc Decreto Secretarij manu ſubſcripto, concedi, non obſtante Decreto, vt ſupra promulgato. Datum Romæ, die &c. præſcribitur verò numerus Sacerdotum ..... Clericorum ..... Nouitiorum ..... Conuerſorum autem &c. N. Viſitationis, & Reformationis Apoſtolic. Secretarius.

SVMMARIVM.

1 *Perquiſitio Natalium, & Morum facienda eſt in illo qui vult ingredi Religionem.*

2 *Aetas ingredi volentis religionem quænam ſit.*

3 *Recepti in Nouitiatum generalem confeſſionem facere tenentur.*

4 *Nouitij qualiter ſeparatè habitare debeant.*

5 *Inſtitutiones ſuper educatione Nouitiorum latè reponuntur.*

Inſti-

Inſtitutiones ſuper receptione, & educatione Nouitiorum quænam ſint.

RESOLVT. CCLXIII.

FElicis recordationis memoriæ Clemens VIII. iuſſit edi inſtitutiones ſuper receptione, & educatione Nouitiorum Religioſorum Monaſterijs, & Conuentibus deſignatis, vel deſignandis, quarum tenorem hic inſerere libuit, & ſunt quæ ſequuntur videlicet.

1 *Primo quod attinet ad recipiendorum Nouitiorum formam, vltra diligentem perquiſitionem quæ habenda erit de vniuſquiſque natalibus corporis habitudine, moribus, & vita ante acta, & præcipuè eorum, qui ſextum decimum ætatis ſuæ annum excedens, an criminoſi, an ære alieno grauati, vel reddendæ alicuius adminiſtrationis rationi obnoxij ſunt iuxta formam Conſtitutionis ſel. record. Sixti V. & moderationum ſubſequutarum, illud etiam Superiores ad quos ſpectabit, ſedulo perquirant, vt quibus in monaſterijs, & conuentibus ex Apoſtolica facultate, nouitiatus fuerint inſtituti in ijs ad Religionem nullus in poſterum admittatur, qui & ex honeſtis parentibus natus non ſit, & conditiones ſacris Canonibus, ſummorumque Pontificum conſtitutionibus præſcriptas non habeat iuxta decretum ſuper forma recipiendi Nouitios die 19. Maij 1602 editum.*

2 *Quiſque recipiendus in aliquo ordine regulari, etiam mendicantium, in ea ſit exactione conſtitutus quam eius ordinis, in quo recipietur regularia inſtituta, & ordinationes requirunt eam verò litterarum ſcientiam, caleat, aut illius addiſcendi ſpiritualem, in dubiam præſeferat, vt minores & ſuis temporibus: maiores ordines iuxta decreta ſacri Concil. Trident. ſuſcipere valeat, ſed ſi quis annum vigeſimum quintum excedens ad habitum regularem admitti poſtulauerit, & ſatis eruditionis expers inuentus fuerit in conuerſorum tantum quibus litterarum ſcientia non eſt neceſſaria numerum referatur, ipſi autem conuerſi non recipiantur ante vigeſimum ætatis ſuæ annum, & niſi ſaltem præcipua doctrina Chriſtiana Capita nouerint.*

Demum Superiores diligenter exquirant quo ſpiritu, quâ mente, ac voluntate, id regulares vitæ genus elegerint quem ſibi finem propoſuerint num zelo meliores frugis, ac perfectionis vitæ, & vt Deo liberius famulari poſſint, an potius leuitate, vel humano aliquo affectu, aut in ordinato animo ducantur, & an eorum parentes ope, & ſubſidio ipſorum indigentes deſtituantur.

Prouideant quoque vt omnes etiam conuerſi recipiendi priuſquam ad habitum regularem admittantur, ab ijs quibus, munus hoc incumbit de regula quam profeſſuri ſunt tribus votis eſſentialibus ſtatuque regulari, & alijs cuiuſque ordinis, peculiaribus inſtitutis, & conſtitutionibus diligenter inſtruantur, & quia quarundem Religionum moris eſt, nedum conuerſos ad profeſſionem admittendos, verum, & oblatos, vt vocant recipere circa ipſorum oblatorum receptionem, vnaquæque religio ſuas peculiares conſtitutiones ſpecialiaque inſtituta obſeruare teneatur.

3 *Statim atque Nouitij ad habitum recepti, & in locum Nouitiatus introducti fuerint per generalem omnium peccatorum confeſſionem totius anteactæ vitæ conſcientiam diſcutiant, & expurgent.*

4 *Quod vero ad loci vniuſquiſque Nouitiatus ſpectat, locus huiuſmodi propria clauſura ab ea parte Conuentus, & Monaſterij in qua degunt profeſſi ſegregatus ſitatque diſtinctus habeatque tot ad dormiendum cellulas ſeparatas, quos erunt numero Nouitij; vel dormitorium ita capax, vt pro ſingulis, ſinguli lectuli, commodè ſterni poſſint, in quo etiam cellula, vel certus ac determinatus locus pro Magiſtro eiuſque ſocio reperiatur.*

5 *In eo etiam præter alias communes commoditates aptus locus adſit ad ſpirituales collationes, ſeu conferentias faciendas, ac lectiones inſtructioneſque Magiſtri audiendas, & in quem hyemis tempore ad calefaciendum ſe ipſi communè recipiant.*

Oratorum inſuper, ſeu Cappella ſi commodè fieri poterit ad Nouitios in ſpiritualibus, præſertim in cæremonijs Eccleſiaſticiſque functionibus exercendos.

Hortuſquoque peculiaris ad honeſtam recreationem benè concluſus, atque munitus adſit, ſin minus hortum cæteris fratribus communem recreationis tempore impediantur ipſis verò Nouitijs ibi commorantibus, curabit magiſter cum loci ſuperioris auctoritate, ſi opus fuerit, ne in eundem quiſquam alius ingrediatur.

Ad huiuſmodi locum nouitiatus nemini eiuſdem, vel alterius ordinis regulari, etiam Conuentus, & Monaſterijs officiali, vllo nunquam tempore ſub quouis prætextu aditus pateat, præterquam magiſtro, eiuſque ſocio, ac etiam Monaſterij, aut Conuentus Superiori ſi quandocumque ingrediendum ſibi neceſſario exiſtimauerint, quo tamen caſu, aliquem ſemper ex ſenioribus Conuentus, vel Monaſterij Patribus ſocium aſſumat.

Huius loci clauſuræ clauis apud Magiſtrum ſemper aſſeruetur, illique ſoli liceat ex graui tantum cauſa ingreſſum illuc alicui permittere, ſiquis autem Nouitiorum quempiam alloqui voluerit magiſtro præſente, & non aliter alloquatur.

Nouitiorum Magiſtro ſocius, ſi per nouitiorum inſtruendorum multitudinē neceſſarius fuerit viſa & moribus quoad fieri poterit conſimilis deputetur, qui in his, quæ ad nouitiatus regimen ſpectant dicto Magiſtro immediate, ſubiectus exiſtat, eligantur quæ tam Magiſter, quàm ſocius per Prouinciale Capitulum per triennium ad minus onus huiuſmodi ſubſtinm quod ſi aliquo caſu extra tempus capitulare noua loca Nouitiatus concedi contingat tunc electionem magiſtri Nouitiorum, & ſocij huiuſmodi in his nouis locis, per Generalem, vel Prouincialem ſeu Miniſtrum, aut eorum Viſitatores, ſeu Vicarios de diffinitorum tamen, vel grauiorem aliorum Patrum conſenſu fieri permittatur idemque ſeruetur ſi intra triennium, alterum, vel vtrumque vrgenti aliqua de cauſa ex illis locis amoueri vel mori contingerit, in cuius, vel quorum locum alij conſimilis ſubrogari debeant.

Tam nouitiorum magiſter, quam ſocius ab alijs omnibus officijs oneribuſque vacationem habeant quæ nouitiorum curam, & regimen impedire valeant, Ipſe magiſter ſacerdotali ordine ſit initiatus, ac in quinto ſaltem ſupra trigeſimum ætatis ſuæ annum conſtitutus, & per decennium à profeſsione emiſſam in Religione perſtiterit ſocius vero trigeſimum annum excedat, ſintque ambo doctrina, & quantum per ſuperiorum diligentiam, & vires fieri poterit vita etiam ante acta exemplo præſtantes: orationis præterea, & mortificationis operibus addicti prudentia charitateque refertis non ſine affabilitate graues Zelum Dei cum manſuetudine præſeferentes, ab omni cordis, & animi perturbatione, ita præſertim, & indignationis, quæ in ſe. & erga alios charitatem impedire conſueuerunt, quam longiſsimè alieni, & tales demum qui in omnibus ſeipſos bonum operum exemplum præbeant, vt ij qui eorum curæ ſubſunt, illos non tam metuant, quàm reuereantur, nec illis vnquam detrahere quidquam poſſint.

Habere etiam Magiſter, plenam, & abſolutam poteſtatem circa nouitiorum inſtitutionem, ac nouitiatus regimen, ita vt in illis, minime Viſitatoribus, ac ſuperioribus maioribus vel etiā localibus exceptis quouis colore ſe iungere liceat.

Curam adhibeat diligentem, vt nouitij omnes in regulari diſciplina ſedulò exerceantur agnoſcantque præcipuè diuinæ, quæ digni facti ſunt, vocationis præſtantiam, & excellentiam quæ vera ſit, atque perfecta votorum ſolemnium, & quem neceſſariam cuiuſque ordinum conſtitutionum obſeruantia, modum in orationem, tum vocali, tum mentali fructuoſè perſiſtendi illicitas paſsiones, & vitia ad quæ natura per peccatum labefactata, omni tempore prona eſt, atq; procliuis, per ſenſuum cuſtodiam, & mortificationem cohibendi auſteritatem ieiunia, cœlicia, diſciplinas, conſcientiæ puritatem, probam illius diſcuſsionem Sacramentorum frequentiam confeſsionis præſertim, atque his ſaltem ſingulis menſibus fiat, per aperitionem quotidianam motiuum internorum, cordis, & tentationum manifeſtationem, per exercitium

humi-

humilitatis, circa viliora miniſteria, per modeſtiam in omnibus actionibus diuturnumque ſilentium.

Quilibet nouitius bis quotidie orationi mentali, & vocali incumbat, vnuſquiſque ſecundum propriam capacitatem, & ordinem, ſibi à Magiſtro præſcriptum, ac pluries in die propriam conſcientiam vnuſquiſque examinare contendat ipſi autem magiſtro ſoli nouitiorum confeſſiones audiēdi cura committatur, liceat tamen ſuperiori, etiam locali, ſi ita expedire iudicauerit, vel per ſe ipſum, vel per alium ab eo deputandum, ſemel aut bis in anno eorundem nouitiorum confeſſiones audire.

Quotidie Miſſæ ſacrificio interſint, & ſtatutis horis in Choro nocturnis, diurniſque diuinis Officijs aſſiſtant.

Exercitationibus etiam corporalibus vacent legant, vel ſcribant res ſpirituales, modeſtam animi recreationem interponant quæ in ſolitario loco, & commode extra nouitiatum ſemel in hebdomada, vel in alternis ſaltem hebdomadibus longior ſtatuatur, fiatque ſemper Magiſtro præſente, vel ſocio, qui multum inuigilent, ne duo ab illis commorentur diſiuncti, atq; eo tempore cuiuſque, in quam natura ferantur propenſionem ſeruentur.

Non liceat eius durante nouitiatu, & probationis tempore, vnacum profeſſis, niſi in Choro in Eccleſia tempore officiorum in proceſſionibus, aut in cœnacule, cauſa refectionis immorari, nec permittitur eis profeſſos domo exeuntes comitari.

Pro communibus, & proprijs cuiuſque neceſſitatibus, quæ accidere poſſunt, vnus ex nouitijs ipſis ætate, moribuſq; prouectior deputetur, qui abſente ſocio Magiſtro permittente, omnia prout opus fuerit, agat, cui etiam ianuæ cuſtodia, & rerum leuioris momenti prouiſio intra nouitiatum committi poterit.

Cum autem licet Clericorum bene inſtituendorum cura debeat eſſe præcipua, conuerſorum tamen, religioſa inſtructio, non ſit ommittenda, quin potius equanimiter, amplexanda, quandoquidem ſatis exploratum eſt, iſtorum etiam cum regulam profiteantur eandem perfectam educationem tum religioni decorem, & ornamentum, tum alijs Chriſtifidelibus ædificationem exemplum atque vtilitatem afferre, conuerſis ipſis à Clericorum nouitiatu ſeparatus ad dormiendum, locus, quantum commodè fieri poterit aſſignari præcipitur, illi tamen hac ſeparatione non obſtante, Magiſtro Nouitiorum, ſeu Superioribus Monaſteriorum, & Conuentuum, iuxta cuiuſcunque ordinis ſtatuta, & conſtitutiones ſubditi eſſe, & obedientiam præſtare debebunt à quo non tantum circa temporalia obſequia probandi, & exercendi verum etiam prò eorum capacitate, & commoditate, de ſpiritualibus præſertim de modo mentaliter orandi, diligenter inſtruendi erunt, quod vt cōmodius fiat, ad capitula, & ſpirituales conciones, per quæ magiſtro nouitijs fieri ſolēt, accerſiri debeant & in Eccleſia ſtatutis horis conueniant niſi tunc in ſuis officijs actualiter occupati fuerint.

Tempore verò probationis, elapſo ij tantum qui non ſolum religioſæ profeſſionis capaces, ſed ad laborem corporalem apti ac diligenti examine reperti fuerint dummodo ætatis ſuæ annum quoad Clericos decimum ſextum; quo verò ad conuerſos vigeſimum primum exceſſerint ad profeſſionem admittantur, ſed qui ad conuerſorum habitum recepti fuerint ad Clericorum ſtatum tranſire, etiam durante tempore probationis non poſſint.

Superior cuiuslibet Conuentus, in quo nouitiatus fuerit conſtitutus, particularem librum habeat in quò vnuſquiſque nouitij profeſſio regiſtretur, illumque nouitius profeſſus propria manu, & duo teſtes, qui præſentes fuerint, ſubſcribant.

Conuerſus verò litterarum, ignarus, profeſſus in eorumdem teſtium, qui ſe ſubſcripſerint præſentia, propria manu ſignum Crucis appenat, aſſeruetur liber, & cuſtodiatur in Archiuio, vbi ſcriptura ad Monaſterium, ſeu conuentum pertinentes reponi conſueuerunt.

Quia verò in quibuſdam ordinibus filiationis vſus eſt receptus declaretur, quod licet decretum ſit, vt nouitius educandus, certa Monaſteria, aut Conuentus deſignata quilibet ordo habere debet, licitum tamen ſit ſuperioribus monaſteriorum, & Conuentuum huiuſmodi ordinum in quibus filiationis vſus receptus eſt eos, quos prænarratis qualitatibus ſuffultos repererint, in ſuorum locorum filiorum iuxta cuiuſque ordinis conſtitutiones adſcribere, ſicque ad ſcriptos, cum iuxta præſentes inſtitutiones, & alias ſeruatis ſeruandis ad ordinem recepti fuerint, ad loca nouitiatuum cum teſtimonialibus litteris tranſmittere, vbi tanquam dictorum Conuentuum, ſeu Monaſteriorum filij, eorundem nomine, & inſtantia recipi, ac in nouitiatu probari, & deinde atque ad eandem monaſteria, ſeu Conuentus filiationis huiuſmodi remittantur in profeſſorio ad perfectionem, vt permiſſum eſt exerceri debebunt.

Porro ne loca huius monaſterij, ſeu Conuentus ab alio praeoccupentur, Capituli generalis, aut Prouincialis partes erunt numerum præſcribere pro omnibus & eam ſimiliter rationem circa alimentorum contributionem, ſi opus fuerit inire. ſingulis conuentibus, & monaſterijs præſcribere quæ magis expedire videbitur.

Vt autem nouitij iam in profeſſorum numerum ſicut præmittitur recepti melius in bono ſpiritu, regulariſque diſciplinæ obſeruantia ſtabiliantur, & confirmentur, mandatur, vt ſtatim poſt profeſſionem emiſſam, ſi in conuentibus, aut Monaſterijs pro nouitiatibus aſſignatis locus aderit ſecundi nouitiatus, ſiue profeſſorij ab ea quæ nouitiorum eſt, atque antiquorum profeſſorum habitatione diſtinctus, & ſegregatus ibi collocentur, ſi monaſterium, aut conuentus eos alere queat, ſin minus in aliorum commodiorem Conuentum, aut Monaſterium transferantur, in quò is locus cum requiſitis ad Nouitiatum ſupra narratis reperiatur, vel accommodetur, aut de nouo conſeruatur.

Ab hoc onere tamen illæ Religiones excipiūtur quæ ſuarū conſtitutionum, ſeu inſtitutorum vigore maioris temporis curſu nouos profeſſos intra nouitiatum detinere conſueſcunt, quibus in hac parte non derogatur; illis tamen permittitur, vt prædictis earum conſtitutionibus non obſtantibus, idipſum facere poſſint, ſi id rationi, ac Religioni magis expedire diiudicauerint, quibus in locis degunt ſub regulis, & modo viuendi, adhuc arctiori, quam ſeruient antiquiores profeſſi, ita quod in negotijs monaſteriorum, aut conuentuum non ſe intromittere, nec communibus tractatibus intereſſe, neque alicuius exterioris obedientiæ officium exercere debeant, ibique permaneant, quouſque ad ætatem ſacris ordinibus ſuſcipiendis ſufficientem deuenerint, vel ſaltem per triennium poſt profeſſionem: quo etiam tempore poterunt, quinimmo debebunt, litterarum ſtudijs operam nauare ſub directione, ac regimine Superioris qui eas qualitates habeat, quibus Nouitiorum magiſtrum præditum eſſe oportet dictum eſt.

Declaratur tamen quod propter præmiſſa non cenſeatur conceſſa licentia recipiendi Nouitios, niſi in locis pro nouitiatu deſignatis, aut in poſterum deſignandis, & pro numero dumtaxat in eorum ſingulis præſcripto, vel præſcribendo.

Denique, ſi illi qui inter religioſos gradu, & ordine Superiores ſunt, & alij ad quos ſpectat in prædictis omnibus, vel eorum, aliquo deliquerint, ſeu quouis modo contrafecerint, officiorum omnium, quæ tunc obtinebunt, priuationem, grauioreſque pro modo admiſſæ culpæ pœnas ſe ſubituros certò ſciant. Dat. Romæ apud S. Petrum die 19. Martij 1603.

PRAXIS REVISIONIS Vnionum.

SVMMARIVM.

1 *Vniones reuidere ſpectat ad Epiſcopum.*
2 *Verba Sacr. Concil. Trident. referuntur.*

Reui-

Digitized by Google

Reuidere Vniones cuinam ſit conceſſa Facultas.

RESOLVT. CCLXIV.

1 PRo reſponſione dicendum eſt, quod vniones, quæ reperiuntur factæ in Diœceſi poſſunt reuideri ab Epiſcopis locorum Ordinarijs, vt in ſpecie mandat Sacrum Concilium Tridentinum ſeſſ.7. de reformat.c.6. per hæc infraſcripta verba videlicet.

2 *Vniones perpetuæ à quadraginta annis citra factæ examinari ab Ordinarijs tanquam a Sede Apoſtolica delegatis poſſi, & quæ per ſubreptionem, vel obreptionem obtentæ fuerint, irritæ declarentur. Illæ verò quæ à dicto tempore citra conceſſæ nondum in toto, vel in parte ſortitæ ſunt effectũ, & quæ deinceps ad cuiuſuis inſtantiam fient, niſi eas ex legitimis, aut alias rationabilibus cauſis coram loci Ordinario vocatis, quorum inter eſt verificandis factas fuiſſe conſtiterit; per ſubreptionem obtemptæ præſumantur, ac propterea niſi aliter à ſede apoſtolica declaratum fuerit: viribus omnino careant.*

Et iuxta hanc eandem diſpoſitionem vide idem Concilium ſeſſ.25. cap.9. verſic. quæ verò à quadraginta annis cuius hæc ſunt verba.

Quæ verò à quadraginta annis citra factæ effectum, & plenam incorporationem ſunt conſecutæ, hæ nihilominus ab Ordinarijs tanquam ab Apoſtolica Sede delegatis, reuideãtur, & examinentur, & quæ per ſubreptionem, vel obreptionem obtentæ fuerint, ſimiliter cum vnionibus irritæ declarentur, ac beneficia ipſa ſeparentur, & alijs conferantur.

SVMMARIVM.

1 *Vniones debent viſitari quotannis.*
2 *Sacri Concilij verba ſeſſ.7. cap.7. de reformat. reponuntur.*

Vniones reuideri, & viſitari per Epiſcopos locorum Ordinarios quoties debeant.

RESOLVT. CCLXV.

1 EPiſcoporum locorum Ordinariorum munus verſatur in viſitandis vnionibus ſingulis annis, prout, & ita diſpoſitum eſt per Sacrum Concilium Tridentinum ſeſſ.7. de reformat. cap.7. in his verbis.

2 *Beneficia Eccleſiaſtica curata, quæ Cathedralibus Collegiatis, ſeu alijs Eccleſijs, vel Monaſterijs beneficijs, ſeu Collegijs, aut pijs locis quibuſcumque perpetuò vnita, & annexa reperiuntur, ab Ordinarijs locorum annis ſingulis viſitentur qui ſollicitè prouidere procurent, vt per idoneos Vicarios etiam perpetuos, niſi ipſis Ordinarijs pro bono Eccleſiarum regimine aliter expedire videbitur ab eis cum tertiæ partis fructuum, aut maiori, vel minori, arbitrio ipſorum Ordinariorum portione, etiam ſuper certa re aſſignanda ibidem deputandos animarum cura laudabiliter exerceatur, appellationibus, priuilegijs, exemptionibus etiam cum Iudicum deputatione, & illorum inhibitionibus quibuſcumque præmiſſis minimè ſuffragantibus.*

Et iuxta hanc diſpoſitionem reminiſcor pluries fuiſſe practicatum in Curia Archiepiſcopali Neapolitana tempore quo ibidem vti Iudex, & Vicarius generalis aſſidebam.

SVMMARIVM.

1 *Quæ vniones gaudent priuilegio immemorabilis.*
2 *Immemorabilis habet vim tituli.*
3 *Acta cenſentur benè geſta ex temporis curſu.*

Vniones factæ ante quadraginta annos à die publicationis Concilij, an poſſint reuideri.

RESOLVT. CCLXVI.

EXceptuatur reuiſio vnionum factarum ante quadraginta annos à die publicationis Concilij, numeratos, ita quod in tali caſu ſunt ligatæ manus Epiſcoporum in ſe non ingrediendo, vt recenter aduertit Nouarius in ſuo opuſculo noui iuris Pontificij conclus.8. ſub
1 num.1. in rubr. de Vnionibus Beneficiorum, vbi aſſignat
rationem, quia tales vniones gaudent priuilegio immemorabilis, & conſequenter habent vim priuilegii à Papa legitimè obtenti cap. ſuper quibuſdam §. præterea, vbi gl. in verbo non extat, de verb. ſignific. Abb. in cap. cum nobis num.4. de præſcript. Alex. conſ.24. vol.2. Mar-
2 ſil. ſing.89. & habet vim tituli l. hoc iure §. ductus aquæ,
ff. de aqua quotid. & æſtiu. cap.1. de præſcript. in 6. Natta conſil 283. Cæphal. conſil.403. nu.6. lib.3 Dec. conſ.341.
3 col. penult. quod etiam in præſcriptione iuriſdictionis
procedit, Bald. in cap. ſi diligenti, de præſcript. nam ex tanti temporis curriculo omnia bene acta præſumuntur.

SVMMARIVM.

1 *Vniones quæ non ſunt ſortitæ effectum non debent executioni demandari.*
2 *Verba ſacri Concilij Tridentini ſeſſ.25. cap.9. de reformat. referuntur.*

Vniones quæ non ſunt ſortitæ effectum, vel quæ deinceps conceſſæ fuerunt, an debeant per Epiſcopos executioni demandari, vel ſint conferendæ, iuxta primum ſtatum.

RESOLVT. CCLXVII.

1 SAnè dicendum eſt, & fundari debet regula, quod vniones quæ ſuum non ſunt ſortitæ effectum, vel quæ deinceps conceſſæ fuerint, non debent ab Epiſcopis executioni demandari: imò cum vacauerint, liberè, vt antea conferendæ ſunt, niſi Papa in ſua Bulla expreſſam faciat mentionem diſpenſando, Nouarius in opuſculo noui iur. Pontific. concluſ.8. num.2. de vnion. benefic. ex diſpoſitione ſacri Concilij Tridentini ſeſſ.25. cap.9. verſ. inſuper, de reform. cuius hæc ſunt verba quæ ſequuntur.

2 *Inſuper acceſſiones per viam vnionis factæ de beneficijs liberis ad Eccleſias iuriſpatronatus etiam laicorum ſubiectas, tam ad parochiales, quam ad alia quæcumque beneficia etiam ſimplicia, ſeu dignitates, vel hoſpitalia, itant prædicta beneficia libera eiuſdem naturæ cum ijs quibuſcumque vniuntur, efficiantur, atque ſub iure patronatus conſtituantur. Hæ ſi nondum plenarium ſortitæ ſint effectum, vel deinceps ad cuiuſuis inſtantiam fient, quacumque authoritate, etiam Apoſtolica conceſſæ fuerint ſimul cum vnionibus ipſis per ſubreptionem obtentæ intelligantur, non obſtante quacumque in ijs verborum forma, ſeu derogatione, quæ habeatur pro expreſſa, nec executioni amplius demandetur, ſed beneficia ipſa vnita cum vacauerint liberè vti antea conferãtur.*

Et ita ſcio fuiſſe practicatum ſæpius per Curiam Archiepiſcopalem Neapolitanam, tam tempore eminentiſſimi Cardinalis Aquæuiuæ, quàm eminentiſſimi Cardinalis Caraſæ Archiepiſcoporum pro tempore.

SVMMARIVM.

1 *Regula reuocatoria vnionum ceſſat quando vniones ſunt perpetuæ.*
2 *Clauſula non obſtantibus non ſufficit contra Conſtitutionem Concilij.*
3 *Derogatio ſpecialis requiritur Conc. Trid.*
4 *Regula 12. Cancellariæ reuocatoria vnionum, non procedit*

in

in vnionibus factis Seminarijs.

5 *Vnio facta in augmentum cultus diuini non comprehenditur ſub regula reuocationis vnionum.*

6 *Pia cauſa non comprehenditur in generali ſermone.*

An Epiſcopus in reuiſione vnionum poſſit illas reuocare, & quæ.

RESOLVT. CCLXVIII.

1 QVando vniones ſunt perpetuæ in eis non obtinet locum Regula reuocatoria vnionum, cum illa ad temporales non ad perpetuas extendatur, vt poſt Ancharan. conſil.404. tria dubia, & in regula acceſſorium de regulis iuris in 6. tradit Gambar.lib.5.titul. de poteſtate legati in vniendo num.160. & quia vnio hæc facta exitit authoritate ſacroſancti Concilij Tridentini, cui Summi Pontifices viſum non eſt derogare, nec derogari velle: non enim eſt Papæ intentio velle derogare Concilio prædicto tot laboribus, & vigilijs celebrato, vt ex cap. Eccleſia, de electione, & l.ſi quando C.de inoſfic. teſtam. tradit Rebuffus reſponſ.159. verſ.12. qui in terminis vnionis hoc ponderat, & confirmat ea ratione, quod Concilij conſtitutio habet in ſe clauſulam derogatoriam ſecundum Archidiacon. in cap.1.in verſ.noſcatur, de conſtitut. in 6.Gambar.lib.10. de poteſtate legati num.397. & ſibi non derogatur ita facilè ſicut conſtitutioni Papæ Dec. in cap.1.nu.8. de iudicijs, & in cap.prudentiam num.18.de officio delegat.dicens quod contra Conſtitutionem Concilij non ſufficit clauſula non obſtantibus. vnde Cæſar. de Graſſis deciſ.9. alias 3. de reſcript. ait quod in Concilio requiritur derogatio ſpecialis, quamuis eius ſeries, & diſpoſitio fuiſſet narrata, Ripa poſt Archidiacon. & alios in cap.1.num.8.de iudicijs Gonzalez. ſuper reg.8.Cancell. de menſium altern.gl 6. num.120.gloſ.13 num.36. & gloſ.18. num.103.

2 Et in proprijs terminis quod regula 12. Cancellariæ reuocatoria vnionum non procedat nec locum habeat in vnionibus factis Seminarijs, nec alijs factis authoritate dicti Concilij Tridentini, reſoluit Par iſ. lib.2 de reſignat.beneficiorum quæſt.9.num.18.& ſeq. idem Gonzal.ſuper regul.8.§.7.gloſ.5.num.46.& ſeq.dicens quod ſaluantur, & excipiuntur vniones quæ fiunt pro fundatione, dotatione, augmento, vel conſeruatione Collegiorum, & piorum locorum, aut religioſorum ad fidei Catholicæ defenſionem, & propagationem, bonarumque artium cultum, vt ipſa regula excipit, & concernunt notata in c.ex parte, de conſtitutionibus c.fin. de reſcript. lib 6. Roman. in reper. auth. ſimiliter C. ad leg. Falcid.

3 Quibus conſtat vnionem factam in augumẽtum cultus Diuini non comprehendi ſub regulis reuocationis vnionum Rota Romana ſacri Palatij lib.3. par.3.deciſ. 1143. incip.an per regulam, dicens, ita fuiſſe reſolutum in vna Conchenſi præſtimonij vnionis de Baraxas, vt per Mohedan.deciſ.7. num.3. de priuilegijs, eò quod in generali ſermone non comprehenditur facta ad piam cauſam, ex Innoc. & Ant.de Butr.in cap.relatum il 1.de teſtam.Felin.in c. Eccleſia Sanctæ Mariæ col.3. de conſtitut.Achill. de Graſsis deciſ.388. alias vnica, ſuper regula Cancellariæ de reuocat. vnionum.

PRAXIS COGNITIONIS cauſarum Matrimonialium, & Criminalium.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus eſt Iudex competens cauſarum matrimonialium, neque alijs committi ſolent num.4.*

2 *Cauſa matrimonialis dicitur ardua.*

3 *Epiſcopus debet cognoſcere de cauſa matrimon. quia Sacramentum.*

Cognitio cauſarum matrimonialium, & criminalium ad quem regulariter ſpectet.

RESOLVT. CCLXIX.

1 EX Concilio Trid. ſeſſ.24. cap.20. cognitionem cauſarum matrimonialium non pertinere niſi ad Epiſcopos tantum cuius textratio duplex aſſignari poteſt.

Prima quia cum matrimoniales cauſæ arduæ ſint, vt per Bald. in cap. cauſam matrimonij, de probationibus. Abb. in cap.mulieri nu.7. de iure iurando, Sbroz.de officio Vicarij lib.2.quæſt.44. num.4. propterea non per inferiores, ſed ab Epiſcopis tantum eſſe cognoſcendas æquum eſt.

2 Secunda ratio eſt, quia licet matrimonium contractus ſit, quia tamen Sacramentum Eccleſiæ eſt, Epiſcopis tantum de eo cognoſcendi facultas datur, vt probat text.in cap. mulıorum 35. quæſt.6. cap. auditis, de præſcriptionibus, c.accedentibus de exceſſibus Prælatorum.

3 Et diſponit Concilium Trident. ſeſſ.24. de reformat. cap.20. verſ.ad hæc cauſæ matrimoniales, par enim iuſtumque Sanctiſſimi Patres exiſtimauerunt tam ſublimi Sacramento Superiores, etiam omnium totius Orbis Iudices tribuere, reſoluunt Couar. de ſponſalibus par.2 cap.8 §.12.nu.1. Sbroz. de Vicario Epiſcopi lib.2. quæſt.43.in princip.Franc.Leo in Theſaur. fori Eccleſiaſtici par.2.cap.9.nu.6. Guttier.ex practic.lib.3. quæſt 26. nu.1. Lopez. l.7.per text.ibi verbo à los Obisbos tit.10. par.4.Sanchez.de matrimon. lib.3.diſputat.29. num.17. Nos in praxi fori Eccleſiaſt. deciſ.245.in prima edit. & reſolut.215. in 2. edit. Molin. de ritu nupt.lib.2.diffinit. 10.num.14. Seraphin. Rota Romana deciſ.765. Fuſe.de viſitat.lib.2.cap.21.num.9.& Curia Romana alijs quam Epiſcopis de ſtylo committere non conſueuit, plures citati à Rendina in promptuario recept. ſent.tit.72. nu.6.

SVMMARIVM.

1 *Cauſarum matrimonialium cognitionem iudicialiter Epiſcopus committere non poteſt, & num.2.*

3 *Pontifex conſueuit Epiſcopis cõmittere cauſas, quia graues.*

4 *In tali cauſa non datur iuramentum ſuppletorium.*

5 *Cauſæ graues cur non poſſint ſubdelegari.*

6 *Induſtria perſona cenſetur electa in tali cauſa.*

An ex delegatione poſſit inferior Epiſcopo habere huius cauſæ cognitionem.

RESOLVT. CCLXX.

1 CAuſas matrimoniales, quæ ſpectant ad Epiſcopum iure Ordinario, poteſt ipſe committere diſcutiendas, & decidendas Doctoribus, etiam qui non ſunt eius Vicarij, Alexand.conſ.149.volum.3. gloſ.in dicto cap.1. de conſanguinitate, Sbroz.quæſt.43.num.7.& 9.Couar. num.1. verſ.item ex delegatione, & debent huiuſmodi cauſæ matrimoniales ob ſui grauitatem cognoſci, & iudicari ab his qui ſtatuta Canonum non ignorant.vt probatur in dicto cap.1. in fine, vbi cauſæ matrimoniales; ſolummodò committuntur peritis, & tractantur per Iudices diſcretos, Couar. vbi proximè Sbroz. dicto lib.2. quæſt 43.num.32.& quæſt.44.num.1.Menoch.conſ.100. num.240.& 258.

2 Suprapoſitum concluſionem veram intelligas quo ad extraiudicialem cognitionem alioquin non poſſet Epiſcopus delegare inferiori Prælato, cum ius delegandi pertineat ad Pontificem maximum pro cuius opinionis comprobatione.

3 Addu-

3 Adducitur text.in cap.propoſuiſti, de probation.& in
cap.ex literis, de in integrum reſtitut. & in cap.1. vt lite
non conteſt. quibus probatur cauſam matrimonialem à
Romano Pontifice delegari non ſolum Epiſcopis,ſed,&
inferioribus, nempe Archidiaconis,Prioribus,& Archi-
preſbyteris,Abb.in cap.3.de conſanguin. & affinit.Ren-
dina d.tit.72.num.6. Couar.dicto num.1. verſ.eſt tamen
vbi addit non ſolere Romanos Pontifices cauſas ma-
trimoniales, niſi ex iuſta cauſa alijs quam Epiſcopis cō-
mittere; ſi matrimonialis controuerſia à Romano Pon-
tifice cuiquam delegetur,non poterit is delegatus etiam
Epiſcopo eam ſubdelegare, Couar. vbi proximè, Me-
noch. conſ.15.tom.1.Sbroz. dicto lib.2. quæſt.43.nu.14.
ex eo probatur, quia cauſa matrimonij eſt grauis gloſ.in
c.mulieri 34. de iureiurand. Soccin. Iſern.conſ.86.nu.6.
Sbroz.dict.quæſt.43.num.10.& ideò in illa mulier teſtis
eſſe non poteſt cum criminali par eſſe dicatur, vbi per
text.in dicto c.mulieri probat Duen. reg.325. ampliat.1.
Et contra alios declarat Molina de ritu nupt. lib.2.cóp.
8.à num.14.quicquid dicant Tiraquell.l.9. connub.gloſ.
prima,par.9.num.64.& de pœnis tempor.cap.51.nu.47.
& ſeq. Maſcard.de probat.concluſ.76..num.6.
4 Hinc etiam in cauſa matrimoniali, quia eſt grauis,&
ardua, & criminali æquiparatur,iuramentum in ſupple-
mentum probationis non præſtatur, gloſa verb.abſolu-
to in d. c. mulieri Turreſan.tom.1.commun.opin.lib.4.
tit.10.nu.102.propè finem,verſ.limita ſecundo pag.444.
& 446. Maſcard.de probat.in proœm. q.9.nu.43.& con-
cluſ.1030 nu.1. Surd.conſil.109.nu.19.Borrell.in ſumm.
omn.deciſ.tit.54.de iuram.ſupplet.num.45.Seraphin.de
priuilegijs iuram.priuileg.33.à num.113. Molin.d.lib.1.
comp.15.num.4.
Et cauſæ graues non poſſunt delegari ſine iuſta cau-
5 ſa, vt probat text. in cap. ſi pro debilitate de officio de-
legat.quem ita intelligunt Menoch. conſ.17.nu.8.Pariſ.
de reſignat.lib 5.q.3.num.26. D.Barboſ.in l.cum Prætor
§.1.num.396.ff.de iudic.
6 Probatur etiam quia cum delegantur cauſæ graues,
& arduæ cenſetur electa induſtria perſonæ, cap. is cui,
de offic.delegat.lib.6. Menoch.de arbitr.lib.1.quæſt.54.
num.7.& 12. de præſumpt.quæſt.21. num.4. Ego ipſe in
deciſ. Curiæ Archiepiſc. Neapol.par.1. deciſ.98.num.6.
ſed quando eſt electa induſtria perſonæ non poteſt quis
mandare alteri vices ſuas, cap. vlt. §.15. autem in 1.de
officio delegat.Menoch.dicta quæſt.21.num.2.Honded.
conſ.55.num.79.vol.1.Surd.conſ.433.num.15.& 16.Pe-
regr.var ad rubr.de officio,& poteſtat. Iudicis delegati
num.7. Sanch de matrim.lib.3. diſput.7.nu.18.ergo nec
etiam poterit ſubdelegare cauſas matrimoniales, quæ
graues, & arduæ ſunt.
Ad text.verò in cap. ex literis, de in integrum reſtit.
reſpond. Couar. dict. verſ.eſt tamen, in fine, ibi delega-
tum cauſam matrimonialem ſubdelegaſſe, quia eam
commiſit Collegæ cui ipſe Romanus Pontifex eandem
cauſam commiſerat, & cuius induſtria ab ipſo Principe
ad idem negotium electa fuerat.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius Epiſcopi ex commiſſione poteſt de cauſa matrimo-
nij cognoſcere.*

An Vicarius Epiſcopi habeat cognitionem cauſarum matrimonialium.

RESOLVT. CCLXXI.

POteſt tamen Epiſcopi Vicarius huius coniugalis
1 cauſæ cognitionem tractare, etiam ex generali
commiſſione Epiſcopi, quod probatur ex text. in cap.1.
de frigidis, & malef. vbi etiam proponendam eſſe quæ-
relam coram Epiſcopo, vel eius miſſo ad diuortium, vbi
gloſ.verbo miſſo explicat,ideſt Vicario, probatur etiam
in cap.vlt. de cognat. ſpirit. vbi dicitur propoſitum eſſe
impedimentum matrimonij coram officiali Cantua-
rienſ. & ſic ſupponitur eum poſſe de cauſis matrimonij
cognoſcere; Ita tenet Anton. num.2. Præpoſ. nu.2. Abb.
num.4. Alex. num.5.cap fin.Couar. d.num.1.verſ poteſt
Sbroz. d.lib.2.quæſt.44. in fine Bertach. in tract.de Epi-
ſcopo lib.4.par.7. quæſt.10.num.23. Sanch. d.diſput 29.
num.18.verſic.2.Azor.inſtitut.moral.par.2.lib.3.cap.45.
quæſt.20.Narbona de appellat à Vicario ad Epiſcopum
par.1.num.201.Quicquid contrarium velint Rebuff in
praxi benefic.titul. de forma Vicar. num.155.de Ledeſ-
ma de matrim. quæſt 45. art.1. puncto 3.dub.1. Vgolin.
de officio, & poteſtate Epiſcopi cap.4.§.7. num.2.verſ.9.
cauſas matrimoniales.

SVMMARIVM.

1 *Abbas poteſt cognoſcere de cauſa matrimonij inter ſuos
ſubditos,& num.5.*
2 *Abbas non dicitur inferior.*
3 *In locis ſubiectis habet Iura Epiſcopalia.*
4 *Prælati ſæculares quinam ſint,& de quibus loquatur Con-
cil.Trident.*

An Abbatibus competat cognitio cauſarum matrimonialium.

RESOLVT. CCLXXII.

REſpondeo cum deciſ.Rotæ in vna Burgen. iuriſdi-
ctionis Decembris 1594.Coram Orano cuius te-
nor eſt.
1 Fuit reſolutum cognitionem cauſarum matrimonia-
lium, & criminalium pertinere ad Abbatem Sancti Io-
annis immediatè cum ſuis ſubditis Sedi Apoſtolicæ
ſubiectum. quia vt alias in vna Salamantina iuriſdictio-
nis.Coram Card in.Aldobrand.fuit dictum quando Ab-
bas habet Iura Epiſcopalia, & proprium territorium,
nec eſt dignitas in Cathedrali Eccleſia,non comprehen-
ditur in Decreto Concilij Trident. cap.20.ſeſſ.24.de re-
format. quod loquitur de Decanis Archidiaconis, &
alijs Prælatis ſæcularibus.
Neque enim poteſt dari inter eos aliqua ſimilitudo,
2 non quidem reſpectu dignitatis; cum Abbas non dica-
tur eſſe de inferioribus vt eſt text.in cap.ſi quis deinceps
16.quæſt.7. Lapus allegat.84.nu.11.Franc.in cap.2.nu.5.
de præbend. lib.6. Sarnen. ad regulam de annal. quæſt.
11. num.4.
Neque etiam reſpectu facultatis,quia Abbas in locis
3 pleno iure ſibi ſubiectis habet iuriſdictionem Epiſco-
palem,vel quaſi c.1.in ſingulis, de ſtatu Monachorum
cap.Abbates,ante finem,de priuileg.lib. 6. gloſ. clem.1.
in verbo proprijs, de rebus Eccleſ. non alienand. Butr.
capitulo cum explantare, §.in Eccleſ. de priuileg. Aret.
conſil.63.num.4.Dec.in cap.cum te 1. not. verſ. & con-
cludo de reſcript. locaq; ſibi ſubdita dicuntur extra iu-
riſdictionem Epiſcopi, faciunt territorium ſeparatum,
Gemin.in cap.cum Epiſcopus, num.4. eod.lib.6.& in c.
2.nu.19.de conſtit.eod.lib.
Neque etiam ratione alicuius qualitatis cum Decre-
tum loquatur de Prælatis ſæcularibus, vt ſunt Decanus,
& Archidiaconus cap.1.& tot. tit. de officio Archidia-
coni.Felyn.in cap.ex parte Decani, de reſcript. Rota de-
4 ciſ.17.de conceſſ.præbend. in nou. & alij inferiores qui
regulariter ſubſunt Epiſcopo Franch. in cap.Romana §.
ab Archidiaconis in 1.not.de appell. lib.6. & quibus
cum eo cumulatiuè competit iuriſdictio, Abb.in c.cum
ab Eccleſiarum num.9.de offic.ordin. Felyn.in c.auditis
col.5.de præſcript, Idem Abb.in cap. paſtoralis num.6.
Felyn. col.1.de offic.ordin.
5 Ex quib. ceſſat id quod pro parte Archiepiſcopi fuit
dedu-

deductum quod ſcilicet cognitio cauſarum competens Abbati, reſtringi debeat ad cauſas ſuorum ſubditorum regularium, non autem ſecularium, cum iſtud non poſſit quadrare cauſis matrimonialibus, quæ inter Regulares non excitantur, vltra quod intentio Concilij non fuit Abbati, & alijs, exceptis regularib. præiudicium inferre, ſed hoc omne relinquere diſpoſitioni iuris communis.

SVMMARIVM.

1 *Inferiores Epiſcopo poſſunt ex conſuetudine cognoſcere de cauſa matrimoniali.*
2 *Quenam conſuetudo requiratur.*
3 *Inferior Epiſcopo quenam præſcribere poteſt.*
4 *Inferio Epiſcopo non dicitur habere territorium, & quomodo.*

An facultas cognoſcendi cauſas matrimoniales poſſit præſcriptione acquiri.

RESOLVT. CCLXXIII.

1 EX præſcriptione, conſuetudine vel priuilegio poſſunt inferiores Epiſcopo quærere facultatem cognoſcendi de cauſis matrimonialibus, vt probatur in dicto cap. accedentibus, reſoluunt gloſ. in cap. 1. de conſanguinit. gloſ. in cap. literas, de reſtitut. ſpoliat. Couar. d. num. 1. verſ. verum Palat. in repet. cap. per veſtras, notab. 2. §. 1. nu. 33. Nauarr. conſil. 1. ſub titul. de officio Iudicis delegat. nu. 5. in antiq. & conſ. 3. ſub eodem tit. in nouis. Concil. enim Trident. d. c. 20. non ſuſtulit conſue-
2 tudinē in qua ſunt inferiores Prælati, ſi ſit immemorabilis, vt cenſuit Sac. Congregatio, prout referunt addit. ad Nauar dict. cap. 3. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloſ. 33. num. 5.

3 Quare etiā dicimus quod Prælatus inferior Epiſcopo poteſt præſcribere ea, quę ſunt meri imperij, & ſimilem poteſtatem cum territorio, Archid. in c. cū Epiſcopis, de officio ordin. in 6. & de cognitione cauſarum matrimonialium quæ præſcribitur per inferiores Epiſcopo, qui hanc iuriſdictionem exercebant, vbi conſueuerunt ius reddere, Calder. conſ. 2. de præſcript. poſt princ. verſ. & quod poſſit. Neque enim in Abbate Ordinario hoc correctum eſt ex diſpoſitione Concil. cap. 20. ſeſſ. 24. de reform. vbi inferiores prohibentur de huiuſmodi cauſis cognoſcere, nam intelligitur de inferioribus Epiſcopo ſubditis, prout ita practicari in Curia Romana teſtatur Flores quæſt. 24. num. 25.

4 Et quamuis Prælatus inferior excepto Epiſcopo non poſſit dici habere territorium nec de iure communi, nec de conſuetudine, quæ non poſſet operari quod in eadem Ciuitate, vel Diœceſi eſſent in ſolidum duo capita, quaſi monſtra, c. quoniā, & c. quanto de offic. ordin. Tamen ſunt aliqui Abbates hoc habentes ex priuilegio Papæ, qui ſolus hoc poteſt concedere, Panormit. in cap. cum cōtingat 13. colum. 6. in princip. verſ. nec conſuetudo num. 18. de foro compet. vbi ſubdit quod inferior non poteſt quærere ſibi territorium tanquam ſeparatum ab Epiſcopo, ita vt faciat caput in eadem Ciuitate, vel Diœceſi, cum hoc ſit abſurdum, & impoſſibile; Poterit tamen hoc facere quærendo territorium quaſi ſub Epiſcopo, vt Epiſcopus habeat ſaltem vniuerſalem iuriſdictionem habitu, & Prælatus inferior. habeat quaſi ſub eo, licet ab exercitio excludatur Epiſcopus, prout in exemptis, & ſimilibus, vt declarat Abbas in dicto cap. cum contingat 2. nu. 19. de for. compet. ſequitur Bald. de præſcript. par. 5. quæſt. 11. col. 1. in fin. nu. 9. verſic. quod procedit, vbi etiam num. 7. ſubdit quod inferior Prælatus poteſt præſcribere certam partem Diœceſis cum territorio, excludendo prorſus Epiſcopum in illo loco ab exercitio iuris Epiſcopalis priuatiuè non cumulatiuè, Abb. in cap. auditis, de præſcript. ſic Dominus Prouinciæ habet ius in tota Prouincia, niſi aliquis præſcripſerit illud ius in aliqua Ciuitate, vel Caſtro intra Prouinciam; poteſt enim tale Caſtrum cum territorio ad alium pertinere, & ſic facere per ſe territorium à Prouincia idem Abb. in cap. nimis 29. col. 2. poſt med. verſ. hæc vera ſecundum num. 1. in fine de iure iuran. Roland. conſ. 33. num. 28. lib. 3.

SVMMARIVM.

1 *Cauſarum matrimonialium Capitulum ſede vacante an ſit Iudex.*
2 *Ex ordinaria Iuriſdictione poteſt cognoſcere, ſecus ex delegata Epiſcopo.*

An Capitulum ſede vacante poſſit cognoſcere de cauſis matrimonialibus.

RESOLVT. CCLXXIV.

1 MVltoties vidi dubitari an Capitulū Sede vacante ſuccedat in facultate cognoſcendi de cauſis matrimonialibus; & videbatur negandum ex quo Concilium ſimpliciter verba facit de Epiſcopo, & conſequenter minimè extendendum ad Capitulum, prout à ſimili arguit Abb. in cap. quod in ijs de maiorit. & obedient. Alex de Neuo conſ. 71. Calder. in conſil. 2. de ijs, quæ fiunt à Prælatis abſque conſenſu Capituli.

Ceterum contrariam ſententiam tenendam exſtimo, quam firmarunt tex. in c. veniēs de eo qui duxit in matrimon. reſoluunt Couarr. dict. nu. 1. in princip. verſ. atque etiam Pauin. de officio, & poteſtate Capituli Sede vacante parte 1. quæſt. 10 ſub n. 8. Quaranta in Summa Bullarij verbo Capitulum Sede vacante quæſt. 5. vbi aſſerit per Concil. Trident. dicto loco diſpoſitum eſſe quod cauſæ matrimoniales relinquantur examini, & iuriſdictioni Epiſcopi tantum, vt excluderentur alij Pręlati inferiores, at Capitulum in hoc caſu non dicitur inferior Epiſcopo, ſed par.

2 Vnde ego ipſe in Reſolutione 215. exiſtimaui in hac quæſt. eſſe diſtinguendum quod aut loquimur de cauſa matrimoniali ex ordinaria iuriſdictione, & tunc non eſt dubium quod in ea ſuccedat Capitulum Sede vacāte in locum Epiſcopi aut loquimur de cauſa delegata matrimoniali commiſſa Epiſcopo, aut eius Vicario in hæc verba. Dilecto Filio Vicario Fratris noſtri Epiſcopi & tunc Capitulum non ſuccedit in delegatione.

Non enim valet Capitulū cognoſcere de cauſa delegata Epiſcopo etiamſi appoſuerit ille manus ante obitum per C. quoniam Abb. de offic. delegat. Bellamer. deciſ. deciſ. 166. Marcheſan. de commiſſion. ſuper commiſſione appellationum extra Romanam Curiam par. 1. cap. num. 32.

Ex quibus ſecundum Barboſ. ducta eſt ſacra Rota Romana elapſis annis ad validam iudicandam impetrationem quandam beneficiorum certo modo factam à quodam Hiſpano, eo quia illa minus iuſte poſſidebat alter adhuc Hiſpanus, & illegitimè natus, quia obtinuerat diſpenſationem illegitimitatis à Vicario Capituli Sede vacante ſuffulto delegatione Apoſtolica vigore Breuis expediti cum clauſula illa officiali ſolita apponi in Breuibus directis ad partes Hiſpaniarum vbi dicitur officialis qui in Italia appellatur Vicarius ex notatis per Bellamer. deciſ. 5. de officio Vicarij, & addit ad deciſ. Rotæ 2. eodem titulo in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Adulterij crimen primus patrator.*
2 *Cognitio talis criminis cuius fori ſit.*
3 *Cum agitur de ſeparatione Thori Iudex Eccleſiaſticus eſt competens.*
4 *Si agitur de punitione delicti Iudex ſecularis eſt competens.*

Cognitio

Digitized by Google

Cognitio criminis adulterij ad effectum ſeparationis matrimonij ſpectat ad Epiſcopum.

RESOLVT. CCLXXV.

1 PRimus homo qui adulterium commiſit fuit La-
mech, vt habetur in capit. diſtricta 24. quæſt. 3. vbi
Turrecremata num. 10. dicit quod fuit grauius punitum
quam homicidium Cain. & pro Iudice ſæculari facit
text. in capit. Rex debet 23. quæſt. 5 vbi cognitio adul-
2 terij eſt mixti fori, & ſic vterque Iudex poteſt cognoſce-
re, & ibi illud notat Turrecremata, Innocent. & Abb.
& capit. tuæ de procuratoribus, & Ioan. Andr. in capit.
fin. de adulterijs lib. 6. & in capit. 10. de offic. ordin. vbi
Alciat. num. 18. teſtatur hanc eſſe communem opinio-
nem, Roman. conſ. 678. Bal. in Authent. Clericos num. 7.
C. de Epiſc. & Clericis, Couar. de ſponſalibus 2. par. cap. 7.
num. 20. Iulius Clarus receptarum ſententiarum lib. 5.
quæſt. 37. qui alios refert dicentes commun. Decianus
in tractat. criminali tom. 1. cap. 26. num. 2. Gregorius in
l. 58. gloſ. 5. titul. 6. partita 1. Gomez. in l. 80. Tauri num.
47. verſ. vnum tamen eſt Diaz. in practica criminali cap.
79. Menoch. de arbitris caſu 419. Guid. Papa deciſ. 68.
Franchus deciſ. 312. Boet. deciſ. 291. Aufrerius de pote-
ſtate ſæculari in Eccleſiaſt. regula 4. quæ cognitio mixti
fori intelligenda eſt ſi agatur de peccato puniendo ſe-
cus ſi de delicto, quia tunc Iudex laicus eſt ſolitus Iudex
niſi agatur de ſeparatione matrimonij ob cauſam adul-
terij, quia ſolus Eccleſiaſticus cognoſcit.

3 Et ſic aut agitur ciuiliter contra adulteros, vel cri-
minaliter, aut ad ſeparationem matrimonij, & reſtitu-
tionem dotis, ſi ad ſeparationem matrimonij, & tunc
coram Iudice Eccleſiaſtico agendum eſt cap. tuæ de pro-
curatoribus. quia pœna ſeparationis Thori eſt Cano-
nica quæ videtur impedire ſacramentum matrimonij,
& ſic ſolus Iudex Eccleſiaſticus cognoſcit; quam opinio-
nem ſequitur Romanus dicto ſingulari 674. Felyn. in
capit. cum generale de foro competent. verſic. reſpectu
adulterij, Iulius Clarus quæſt. 37. quæro numquid in fi-
ne Gomez. in dicta lege 80. Tauri num. 47. verſic. vnum
tamen ſcias; Decianus dicto cap. 26. num. 7. verſic. Ter-
tia concluſio. Bermondus qui hanc dicit communem
opinionem, & pro hac ſententia conſuluit Angelus de
Vbaldis inter conſilia matrimonialia conſ. 42. vbi tenet
quod ſi Iudex ſæcularis velit procedere quod poſsit
inhibiri à Iudice Eccleſiaſtico ſub pœna excommunica-
tionis, idem tenet Decius in conſil. 212. quia quotieſ-
cumque agitur ad ſeparationem matrimonij, licet adul-
terium opponatur in vim querelæ adhuc crimen eſt me-
rè Eccleſiaſticum, vt docet Federicus Senis conſil. 236.
titul. de comp. Iudicijs §. 1. verſic. 17. Paulus de Caſtro
conſil. 65. volum. 1. num. 3. pro qua ſententia eſt bonus
text. in cap. plerumque de donationibus in tantum quod
non poteſt peti reſtitutio dotis propter adulterium co-
ram Iudice laico cum prius agendum eſt ad ſeparatio-
nem Thori coram Eccleſiaſtico, & acceſſorie petenda
dotis reſtitutio ſi vero agatur de mero facto petendo
dotem propter adulterium commiſſum de quo conſtat
per ſententiam, vel per confeſſionem partis, vt tradit
Franch. deciſ. 312. num. 6. verſic. ſed ad hoc dictum fuit
tunc ſolus Iudex laicus eſt competens, vt ſemel vidi iu-
dicatum, quia de adulterio commiſſo conſtabat per e-
xecutorias & ſic per Iudicem laicum fuit dos reſtituta
marito.

Si vero agatur criminaliter de punitione delicti ſecundum pœnam legis, vel Canonis tunc Iudex ſæcularis eſt competens, & non Eccleſiaſticus Authent. ſed hodie C. ad l. Iuliam de adulterijs Auth. nulli iudic. §. ſi quando vero, & quando punitio, & accuſatio eſt inter laicos, vt in l. 80. Tauri, vbi ſolus maritus poteſt accuſare vxorem adulteram quod huius cognitio ad ſolum Iudicem laicum ſpectet tradit Innocentius in dicto cap. tuæ de procuratoribus; quia Iudex Eccleſiaſticus non debet ſententiam ſanguinis proferre cap. ſententiam ſanguinis ne Clerici, vel Monachi, & ſi Iudex ſæcularis debet illud delictum punire, vt in cap. ſi quis 23. q. 4. & in cap. Rex debet 23. q. 1.

PRAXIS COMMVtationis Vltimarum Voluntatum.

SVMMARIVM.

1 *Deſtinata ad pios vſus non poſſunt in alium conuerti citra ſummi Pontificis conſenſum.*
2 *Legatus à latere non poteſt commutare deſtinata ad pios vſus etiam in aliud melius.*
3 *Voluntas Teſtatoris pro lege ſeruanda eſt.*

Deputata ad certos pios vſus an poſſint commutari ad alios meliores ſine authoritate Pontificis cum conſenſu hæredis.

RESOLVT. CCLXXVI.

PLuries accidit quod teſtatores faciunt le-
gata ad pios vſus, quæ non poſſunt deſer-
uire pro vſibus deſtinatis, & aliquando Ec-
cleſiæ pro earum neceſſitate, vel vtilitate
vellent vti legatis ad alios vſus, quam de-
ſtinatos conſultus fui pluries an authoritate Epiſcopi id
fieri poſſit, & quia hæc materia eſt valdè vtilis, & fre-
quens, nonnulla in hoc nulo colligere putaui, ſit itaque
1 concluſio quod deſtinata, ſiuè relicta à fidelibus ad cer-
tos pios vſus non poſſunt in alios conuerti ſine authori-
tate Papæ, text. Clarus in Clement. quia contingit de re-
2 lig. domib. itaut nec fieri poſſit commutatio à Legato de
latere Card. Imola, & Bonifacius in d. Clement. etiam ſi
commutatio fieret in melius iuxta veriorem opinionem
Lap. Imol. Boniſ. in d. Clement. Abb. in capit. tua nobis
num. 4. de teſtam. Spin. in ſpecul. teſtam. gl. 10. nu. 24. Au-
frer. ad Cappell. Tholoſ. deciſ. 24. Caualcan. deciſ. 40. nu.
3 11. quia voluntas teſtatoris pro lege ſeruanda eſt cap. vl-
tima voluntas 13. q. 2. Mantic. de coniect. vltim. volunt.
lib. 3. tit. 3. & etiam ſi accedat conſenſus hæredis, quia
non agitur de vtilitate ipſius cui poſſit renunciare, ſed
de ſeruanda voluntate Defuncti Card. Imol. Boniſ. vbi
ſupra Felin. in cap. cum acceſſiſſent num. 19. de conſtit.
Nouarius in tract. de priuileg. miſerabil. perſonarum
priuileg. 71. num. 6. qui alios allegat.

SVMMARIVM.

1 *Derogatio iuris quæſiti non eſt neceſſaria in commutatione vltima voluntatis facta per Papam, & num. 3. & 5.*
2 *Clauſula non obſtante non ſolum operatur validitatem commutationis, quoad nam partẽ teſtamenti, ſed etiam totius.*
4 *Clauſula non obſtante tollit ius alteri quæſitum.*
6 *Gratia erectionis de ſui natura eſt præiudicialis.*
7 *Archidiaconus habet iuriſdictionem in Eccleſia Cathedrali quæ quando ſublata cenſeatur, ibidem.*

Derogatio iuris quæſiti an ſit neceſſaria in commutatione voluntatis facta per Papam.

RESOLVT. CCLXXVII.

1 DIxi non eſſe neceſſariam, ſumus enim in com-
mutatione voluntatis de vno vſu in aliũ facta per
Summum Pontificẽ cũ clauſula non obſtante, quæ ſuffi-

cit abſque eo quod requiratur vlterior derogatio iuris
quæſiti cum per dictam clauſulam ſatis appareat de-
eius mente, quod intendit vti ſupremo iure poteſtatis
ſupremæ, vt concludit Bald. in l. ſi teſtamentum 10. in
princip & in fin. verſic. per temeritatem, & ibi etiam
Corn in fin. verſic. ſed ea plenitudine num. 9. Iaſon. nu. 3.
Caſtr. num. 2. C. de teſtam. Alex. ad Bart. in l. legatum
Ciuitati in verb. in alium vſum ad med. verſic. item no-
2 ta quod licet Papa, ff. de vſufruct. legat., ita vt huiuſmo-
di clauſula non ſolum operetur validitatem commuta-
tionis, quo ad vnam partem voluntatis teſtatoris, ſed
etiam reuocationem totius teſtamenti iam perfecti, vt
concludunt omnes Doctor. ſupracitati, quamuis in caſu
in quo nulli fieret præiudicium, talis commutatio vale-
ret etiam ſine dicta clauſula non obſtante Caſtr. in d. l. ſi
teſtamentum in fin. verſic. ſed quæritur an Princeps C.
de teſtament.

3 Immo in caſu noſtro fuit derogatum regulæ de iure
quæſito cum ſufficiat quod Papa vtatur verbis quomo-
documque derogatorijs ad effectum, vt ſit ſublata dicta
regula Rota coram in Sacrato Cæſar Auguſtana iuriſdi-
ctionis 5. Februarij 1609. & cum in caſu de quo agimus
adſit clauſula non obſtante per eam eſt ſublatum ius
tertij, cui apparet per Principem voluiſſe derogari cum
4 dicta clauſula operetur, & tollat ius alteri quæſitum;
non ſecus ſi dictum fuiſſet de plenitudine poteſtatis, &
ex certa ſcientia Alexander conſil. 101. viſis inſtrumen-
tis exemptionis colum. 5. ad fin. numer. 9. lib. 1. Cyn. in l.
vltima numer. 3. in fin. verſic. Petrus videtur dicere C.
ſi contra ius, vel vtilit. public. Butr. in cap. quæ in Eccle-
ſiar. col. penult. ad med. verſic. aut totaliter in tollendo
num. 28 & ibi Ioan. Andr. ante med. verſic. vbi vero præ-
ſcriptum de conſtit. Calder. conſil. 12. in princip. de re-
ſcript.

5 Et ſi non eſſet facta derogatio dictæ regulæ adhuc
valeret commutatio, quia derogatio non eſſet neceſſa-
ria ex quo ceſſat dicta diſpoſitio regulæ, quando mate-
ria ſuper qua cadit conceſſio, eſt de ſui natura præiudi-
cialis, prout ſumus in caſu noſtro, in quo præiudicium
tertij neceſſario, & apparenter continetur, quia alias
priuilegium, & commutatio voluntatis eſſet ſine effe-
ctu, Corn. conſilio 83. circa primum conſultationis co-
lumn. penult. poſt med. verſic. tertio reſpondetur num.
16. lib. 4. poſt Bald. in l. nec auus 4. in princip. C. de eman-
cipat. liberor. Rot. coram Cardin. Seraphino Ilerden.
præhemmentiarum 26. Iunij 1602. quæ eſt inter im-
preſſas deciſ. 1445. vbi de Eccleſia parochiali erecta in
collegiatam, quæ eo ipſo in neceſſariam conſequentiam
præcedit alias parochiales, quamuis non ſit derogatum
dictæ regulæ de non tollendo cum talis derogatio non
6 ſit neceſſaria quaſi gratia erectionis ſit de ſui natura
præiudicialis dictis Eccleſijs, nam mutato ſtatu dicitur
mutatum antiquum ius, Rota coram Sacrato in Lau-
retana iuriſdictionis 20. Iunij 1616. Exemplo loci qui
7 erigitur in Cathedralem in quo Archidiaconus habet
iuriſdictionem ſtatim enim tollitur huiuſmodi iuriſdi-
ctio, & applicatur præiudicio tertij, vt concludit Ho-
ſtienſ. in cap. cum inferior. 16. colum. 2. ad med. verſ. ex
qua aliquis Epiſcopatus de maiorit. & obedient. Ro-
ta in d. Lauretana Iuriſdictionis 20. Iunij 1616. coram
Sacrato.

S V M M A R I V M.

1 *Hæres an poſſit cum conſenſu Epiſcopi mutare conditiones appoſitas a fundatore ob cultum diuinum.*
2 *Voluntas defuncti honeſta obſeruari debet.*
3 *Inſignia fundatoris in Eccleſia ab eo fundata an per hæredem tolli poſſint, & num. 4.*
Et quid in alijs benefactoribus num. 5.
6 *Dominus non poteſt inhabitare in loco in quo alter vſum habet.*
7 *Sepulcrum alicuius familiæ, illa extincta, an alteri concedi poteſt.*
8 *Vſusfructus ad proprietatem reuertitur vſufructuario defuncto.*

Conditiones appoſitæ à Fundatore ob cultum diuinum, vel ob ſui memoriam, honorem, & commodum ſuæ familiæ an mutari poſſint.

R E S O L V T. CCLXXVIII.

1 EGo fui multoties in opinione quod conditiones
quas Fundator ob cultum diuinum, vel ob ſui me-
moriam, honorem, & commodum familiæ ſuæ obſer-
uari voluit eas hæres, vel ſucceſſor quamuis conſentien-
te Epiſcopo mutare, vel tollere omninò non poteſt con-
2 tra defuncti voluntatem; Nam piam, & honeſtam vo-
luntatem defunctorum obſeruari naturalis æquitas po-
ſtulat ſicuti habetur in l. 1. C. de ſacroſanct. Eccleſ. capit.
vltima voluntas 13. q. 2.

3 Vnde ex his reſoluendum eſt, quod hæres, vel ſucceſ-
ſor, ipſeque Epiſcopus niſi grauiſſima cauſa poſtulante,
auferre non poſſint inſignia fundatoris poſita in Cap-
pella, vel Eccleſia quam conſtruxit, aut dotauit neque
liceat ſucceſſori ſi alterius familiæ ſit ſua inſignia eo lo-
co ponere vt nimirum memoria primæ fundationis per-
petuetur qua de re vide Lambertinum de iurepatronat.
quæſt. 5. eademque eſt ratio de ſepulchro fundato ta-
li lege expreſſa, vel tacite conſtituta, vt in eo ſoli deſcen-
dentes, ſiuè hæredes ſanguinis ſepelliantur cuiuſmodi
appellantur ſepulcra maiorum.

4 Eademque ferè ratio eſſe videtur eorum beneficiorũ
qui Cappellam ſuis ſumptibus extruxerunt poſitis in
memoriam inſignibus ſuis ſepulcho, &c. quæ proinde
ſine magna neceſſitatis ratione auferri non debent, ne-
que refert, & ſi familia extincta ſit, quia nihilominus
optat fundator in hominum memoria viuere præſertim
Chriſtianorum quippè qui hæc ratione excitantur ad
orandum pro anima illius: Nam alioquin homines pij
reuocabuntur ab huiuſmodi conſtructionibus ſi eorum
iura, & poſitæ memoriæ in animarum ſuarum vtilita-
tem temere violentur poſſunt verò interim etiam alio-
rum nouorum beneficiorum inſignia, & ſepulchra in
Cappella admitti ſaltem cum intentione, vt intelligatur
quis primus constructor fuerit, idque ob receptam Do-
ctor. regulam quod fundator, vel benefactor non cen-
ſeatur impedire velle Eccleſiæ vtilitatem.

5 Item alia ratio eſſe videtur de alijs benefactoribus
qui Eccleſiam, vel Cappellam non conſtruxerunt, ſed
tantum in ea ius ſepulturæ ſibi compararunt, & ſi enim
his, & hæredibus eorum inuitis extra caſum neceſſita-
tis, vel magnæ vtilitatis alios ibi ſepellire non liceat,
quia talia ſepulchra inſtar hoſpitij eſſe cenſentur iuxta
6 cap. Ebron. 13. q. 2. at qui in fundo in quo alter vſum ha-
bet non poteſt Dominus habitare vſuario inuito l. ſi hæ-
res §. final. & leg. ſeq. ff. de vſu, & habitatione legata.
7 Tamen poſtea quam tota progenies benefactoris ex-
tincta eſt multi cenſent vſum Cappellarum, & ſepulta-
rum eiuſmodi alijs concedi poſſe, Azo in ſumma Inſtit.
de vſu, & habit. §. ſi verò vſus, & §. illud Angelus ver.
ſepultura, §. 41. Armilla num. 24. Rodriq. tom. 3 reg. qq.
8 q. 59. art. 10. Tum quia ſicuti morte vſufructuarij eiuſq;
deſcendentium redit vſusfructus ad proprietarium iu-
xta l. corruptionem C. de vſufructu, ita etiam ius Cap-
pellæ, & ſepulturæ mortuo benefactore eiuſque reddi-
tus redit ad Eccleſiam eiuſque Rectorem, vt alijs con-
cedi poſſit; Tum quia alioque enim impedirentur alij
quo minus Eccleſiam ornare, & beneficijs ſuis augere
poſſint. Denique ſi cauſa neceſſitatis, vel vtilitatis po-
ſtulet tunc Epiſcopus, vel alius Eccleſiæ Prælatus etiam
inuito benefactore, aut hærede ad quem ius ſepulchri
pertinet alios in eo ſepellire poteſt ſicuti docet Armilla
loc. cit.

Digitized by Google

loc.cit.Sauet.in verb.ſepultura nu.5.eodemq; modo intelligendum puto Sylu.eodem verb.quæſt.3.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt mutare qualitatem beneficij à fundatore appoſitam.*
2 *Diſpoſitio defuncti vbi certa eſt ab Epiſcopo alterari non poteſt.*
3 *Legatum factum ad opus illicitum, an hæredis lucro cedat.*
4 *Princeps tantum ſupremus poteſt ab vno quid auferre, & alteri dare.*

Qualitas beneficij à primo fundatore appoſita, an mutari poſſit per Epiſcopum.

RESOLVT. CCLXXIX.

1 IN cauſa hæredum Franciſci de Nardellis dicebam annis elapſis conſultus quid ſentirem, quod vbi iuſta, & rationabilis eſt diſpoſitio fundatoris ea ab Epiſcopo, vel alio Papa inferiore Prælato mutari minimè poteſt, per text.in clement. quia contingit de Religioſ. domibus, & in cap.tua nobis de teſtam. vbi dicitur: in omnibus pijs voluntatibus per locorum Epiſcopos prouidendum, vt ſecundum defuncti voluntatem vniuerſa procedant: quò loco Abb.num.5. Couar.num.11. annotarunt, à ſolo ſupremo Principe qualis in Eccleſiaſticis eſt Papa vltimis voluntatibus per plenitudinem poteſtatis ob cauſam iuſtam derogari poſſe iuxta Clement. quia contingit de Religioſ. domibus, & docet Rocchus de iurepatronatus in verb. pro eo numer.31. quæſt.15. Cæſar Lambertinus de iurepatron. quæſt.5. princ.artic.3.nu.6. Nauar.de redit.Eccleſ.quæſt.1. mon. 50.num.5.& conſil.5.de præbend.num.3.edit.2.

Eſt enim hæc aſſertio vniuerſalis de omnibus vltimis voluntatibus, modò iuſtè, & rationabiles ſunt, atque inſuper certæ, ſeu indubitatæ, ſicuti bene admonet Rochus citat. quæſt. 25. ex Baldo, & alij regulam tradens vbicumque diſpoſitio defuncti certa eſt reſpectu cauſæ perſonæ loci, & c. ab Epiſcopo alterari non poſſunt, ſin verò dubium ſit de voluntate defuncti ad loci Epiſcopum, haud dubiè pertinet eã interpretari deinde ſi voluntas defuncti irrationabilis exiſtat, poterit ſe Epiſcopus opponere, vt executio nõ ita ſed aliter fiat: quandoquidem defunctus Epiſcopo legem imponere non potuit; quò minus de pijs ſuis fundationibus, aut relictis ſecundum ſacros Canones, quod rectum, & recens eſt conſtituat ſicuti indicat gloſ. citat. c. tua nobis ver. voluntatem, & docet Abb.ibid num. 5. idque etiam ciuili iure de relictis prophanis traditum eſt l. legatum, ff.de vſufruc.legato, quod legatum ad opus illicitum. v. g. ſpectaculum in Ciuitate non permiſſum hæredibus cedere non debeat, ſed publica magiſtratus poteſtate cum hæredum conſenſu, ad aliud opus licitum applicari quin imò ſi hæres, aut patronatus alijvè quorum intereſt conſentire nolint etiam ipſis inuitis Prælatus diſponere poterit, maximè locum haberet ſi mutatio aliqua facienda ſit cum præiudicio illorum, qui etiam conſentire recuſant: quandoquidem ſolius Principis
4 ſupremi eſt auferre vni, & alteri dare ait gloſ. in l. cap. conſtitutus ver. à quocumque de religioſ.domibus, vel ſi qualitas, ſeu conditio à fundatore appoſita mutanda ſit in totum, ſeu in perpetuum talem mutationem ab Epiſcopo inſtitui non poſſe fatentur omnes, cum interim Lambertinus, & alij apud Rochum locis citatis permittant Epiſcopo, vt pro vna vicè, aut breui tempore mutationem, aliquam diſpenſatiuæ ob cauſam rationabilem efficere poſſint.

PRAXIS MIRACULORUM.

SVMMARIVM.

1 *Miraculorum requiſita recenſentur, & num.2.3.4.5.& 6.*

Miracula vt propriè dici valeant quæ requirantur.

RESOLVT. CCLXXX.

1 AD Miraculorum verificationem non nulla concurrere debere mihi ſuadeo.

Primò vt ſit aliquod arduum, & difficile, vt ſaturatio quinque millia hominum, cum quinque panibus, & duobus piſcibus Ioan.cap.6.vbi ait vnde ememus panes vt manducent hi, & Marc.8. quis poteſt hos ſaturare in ſolitudine? vbi arduum, & difficile demoſtratur, & pariter vt ſit inſolitum, vt ſiſtere Solem, & Lunam Ioſuè 10. & 4. Reg. cap.20.& Iſai.cap.38. vbi eſt magna difficultas an ſiſterint omnes Cœli, vide prò hac materia Sot.4.ſent.diſt. 48.q.2. art. 2. & quod inſolitum ſit à Deo oſtenditur ex eò quod neceſſe eſt, quod præſumitur Martyres à Deo impetraſſe, quæ mandat, cap. ſi quis præpoſtera 50.diſtin. & hoc caſu procedit illum quod dicitur facere miracula eſt donum Spiritus ſancti, vt in cap.quærendum de pœnit.diſt.2.& ibi notat alios, non eſt miraculum ſicut fecerunt Magi Pharaonis, qui fecerunt ranas, & ſerpentes conuertentes eorum virgas ſicut faciebat Moyſes de quib. in c. nec mirum 26. q. 5. & illud propriè dicitur præſtigium c.re vera, & ibi Arch.de conſecrat.d.a.

2 Secundo requiritur quod ſit contra naturam ſicut dictum eſt de virga Moyſis mutata in ſerpentem & de Aſina loquente ad Balaam, de quibus in cap.re vera, & in cap.cum ex iniuncto.de heret.& in d.cap.re vera ponitur de virtute dictę virgę de qua etiam habetur Exod. 6 8.14.16. 17.& Ioſ.& 4. & cõfert illud ſimile in Ioanne. 9. de cæco nato, vbi fecit lutum, quod non ſolum non eſt illuminatiuum, ſed obcæcatiuum.

3 Tertio vt fiat de his quę raro fiunt, vt Diuus Auguſtinus lib.de vtilit.creden.ad honoratum c.16. Thom.loc. cit.art.7. ad ſecundum, & 2.2.art.1.& 2.vide addit.Ant. Franc.in Pan.in d.cap.cum Marthæ num.7.lit.B.patet in languido Ioan. cap.5. vade, & amplius noli peccare, & de paralitico, ſiuè hidropico, Lucas cap.13.remittuntur tibi peccata tua.

4 Quarto, vt fiat ſtatim illico, protinus repente, nam ſi fieret ſucceſſiuè non diceretur verè miraculum D. Thom.loc.citat.art.8.Bed.& Hier.ſuper Luc.c.4. de Socru Simon imperauit febri, & ſtatim ita de Lazaro, ſtatim, ita de filio viduæ ſtatim, & alia quam plurima, nec obſtat, illud Mar.c.8. de cæco illuminato paulatim. & ſucceſſiuè, quia etiam paruula temporis mora fuit ſanatus, & facit ad hoc dictum Turrecremata in c. ſunt plures de pœnit.diſt.1.& D.Thom. in 3. par. Summæ q. 44.art.3.vbi dicit miracula fieri ſubito, in iſtanti, & perfectè & illum cæcum de quò habetur Marc.8. non recepiſſe ſtatim viſum propter eius infedelitatem ſecundum Chriſoſt.vel ſecundum Bedã, quem Chriſtus vno verbo totum ſimul curare poterat, paulatim curauit, vt magnitudinem humanæ cæcitatis oſtenderet quæ vix, & quaſi per gradus ad lucem redit facit text. in c.maiores §.vbi adhuc de Baptiſmo, nec etiam ille cęcus, receſſit à præſentia Chriſti quin totus efficeretur ſanus.

5 Quinto requiritur quod non vi verborum, ſed ex hominum merito illud contingat, nam panis, & vinum, poteſtate, & virtute verborũ tranſubſtantiantur in corpus, & ſanguinem cap. cum Marth. extra de celebrat. Miſſ. & ſe requiritur quod miraculum ſit euidens, non autem latens, & credibile vt eſt Euchariſtia.

Digitized by Google

6 Sexto requiritur quod ſit ad corroborationem fidei,
Herba enim miniſterio hominis tranſit in vitrum,& nil
ad corroborationem fidei. Ideò ad canonizationem niſi
hæc loquatur concurrerent in miraculo non prodeſſent,
quia non eſſet miraculum, ſed potius miraculoſum, vt
dicit Ioan. Andr. in d.c. vnico de reliq. & venerat. Sanct.
in verb. Sedis. circa finem,& Hoſt. in ſumma ſup. al. ver.
item quærendum eſt, de miraculis, Anch. in d.c. teneamus 1. q. 1. Hoſtien. Ioan. Andr. & alij in cap. venerabili
de teſtibus.

SVMMARIVM.

1 *Miracula propalari non poſſunt abſque authoritate Romanæ Eccleſiæ.*
2 *Miracula an fieri poſſint à Dæmone, vel improbo viro.*
3 *Miracula quomodo cognoſcuntur.*
4 *Epiſcopi debent eſſe cauti in miraculorum publicatione.*

Miracula quando publicari poſſunt.

RESOLVT. CCLXXXI.

1 NOn poteſt miraculum publicari, teneri, haberi,
ſeu venerari ſine authoritate, & approbatione
Romanæ Eccleſiæ c. 1. de reliq. & venerat. Sanct. & requiritur etiam approbatio Ordinarij Conc. Trid. ſeſſ. 25.
cap. de inuocat. & venerat. Sanct. initio ratio poteſt eſſe,
quia miracula poſſunt fieri per malos homines, & Dæmones, cap. teneamus 1. quæſt. 1. gloſ. in d. cap. 1. in ver.
miracula, D. Thom. vbi ſupra Matth. capit. 7. & cap. 24.
Hier. cap. 23. Deut. cap. 13. Diu. Aug. lib. 10. cap. 16. de Ciuit. Dei, & homin. 9. in Apocal. & tractat. 110. in Ioan.
Alexand. de Ales 2. par. quæſt. 43. mem. 10. propè fin. D.
Thom. ſuper cap. 12. Collect. 3. in cat. aur. ſuper Luc. c. 1.
referens Athan. in vita Sancti Hylar. ſuper Matt. cap. 7.
& ibi Chriſoſt. ſuper c. 8. Luc. Sanctus Maxim. in hom. 1.
Dominica Aduent. D. Thom. ſuper c. 6. ad Epheſ. lect. 3.
propè fin. Beda in cap. 3. Ioan. ſuper illa verba dilexerunt homines magis tenebras quam lucem Alcuinus
ibidem, & ibi gloſ. inter linea Diu. Thom. 2. 2. quæſt ibi
art. 3. & 1. par. quæſt. 61. art. 2. ad ſecundum D. Aug. lib. 6.
ſuper Gen. ad literam, Mall. maleſ. q. 16. art. 10. ad octauum Sig. lib. 1. cap. vlt. par. 3. de ſtrig. comp. Theol. lib. 2.
cap. 1. Sot. 4. & 5. diſt. 43. quæſt. 2. art. 3. Diu. Thom. in ad-
2 dit. 3. par. 77. art. vlt. & ſuper cap. 15. 1. Cor. lect. 8. quib in
locis habes an miracula poſſint fieri à Dæmonibus, vel
à malis hominibus, vel à viris ſanctis etiam nondum ca-
3 nonizatis ab Eccleſia Catholica, & cognoſcuntur primo ex fine, ſecundo ex modo, tertio ex tempore quarto
ex locis D. Hier. in Matt. cap. 8. ſuper illa verba veniſti
ante tempus, & in cap. gloſ. ord. ſuper Luc. cap. 8. & ibi
Cirill. & Niceſ. in hiſtor. Eccleſ. lib. 1. cap. Innoc. in cap. 1.
de reliq. & venerat. Sanct. Pariſ. 2. par. & ſic quando ſuc-
4 cedunt in aliqua Diœceſi ſint cauti Reuerendiſſimi Ordinarij, ne miracula promulgent, niſi prius id per teſtes
legitimos fuerit ſufficienter probatum, & proceſſus ſiuè
aliquid huiuſmodi mittatur ad Summum Rom. Pont.
gloſ. citat. & cap. venerab. de teſtam. & ibi gloſ. Nauar.
cap. 18. num. 5. notab. 4. & ſic ab ipſo Summo Pontiſ.
expectetur determinatio vide Bull. Leo X. quæ eſt 15.
& incipit ſupernè vbi etiam inſpirationes diuinæ non
poſſunt publicari ſine Sed. Apoſt. licentia, & Ordinariorum approbatione.

SVMMARIVM.

1 *Canonizatio Sanctorum vt fieri poſſit, quæ concurrere debeant, & num. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.*
13 *Canonizatio Sanctorum Martyrum facilius fit quam in cæteris Sanctis.*

Verificatis miraculis quid agendum ſit pro canonizatione.

RESOLVT. CCLXXXII.

1 DVodecim requiſita concurrere debent verificatis
miraculis alicuius viri vitæ laudabilis pro eius
canonizatione.

Primò debet expectari quod aliquæ perſonæ honeſtæ, & authenticæ denuncient ſactum Roman. Pontiſ.
& ſupplicent pro Canonizatione facienda, & hoc non
ſemel, ſed pluries, & inſtáter, ſicut notatur de ceſſione,
& petitione pallij, capit. quoniam cedendi extra de renunciat. poſt petitam de elect. non enim conſueuit ſtatim moueri ad committendam talem inquiſitionem
Rom. Pontific. ſed potius expectare, quamdiu pulſetur,
& famam accedere,& vtrum miracula creſcant,& continuentur, antequam inquiſitionem committat, & benè; cum miracula, ſeu miraculoſa quædam fiant per
malos c. teneamus, & cap. nec mirum 16. quæſt. 5. gloſ.
& Doct. in cap. cum ex iniuncto de hæret. Bald. in cap.
venerabili de teſtibus vnde cauendum eſt ne populus decipiatur, vt in cap. fin. extra de reliq. & venerat.
Sanct. & quia circa maiora maius periculum vertitur,
ideò cautius eſt agendum c. quieſcamus 42. diſt. ea miramur. 61. diſt. cap. nuper 7. q. 2. c. vbi periculum in princ.
de elect. in 6. & in l. 1. §. ſed & ſi quis ff. de Carbo edicto;
dicunt tamen aliqui quod ſi fiat eluſio vix poſſunt continuari miracula vltra quadraginta dies.
2 Secundum eſt requiſitum quod ſi continuentur ſupplicationum inſtantiæ, & fama, & miraculorum continuatio perdurare dicatur conſueuit Roman. Pontiſ. hoc
proponere inter fratres, & aliquibus Epiſcopis patriæ
illius qui dicitur Sanctus, vel conuiciniæ, vel alijs perſonis honeſtis, & incorruptibilibus cõmittere, vt inquirant de fama, & deuotione populi, & de miraculis, &
de alijs, quæ ſunt eidem nuncianda in genere, & non in
ſpecie, & quoad famam, & non quoad veritatem, &
quod ſcribant, quæ inuenerint, & an eis videatur quod
ſuper veritate eorundem, ſit inquiſitio committenda.
3 Tertium eſt ſi tales deſcribunt talia per quę videatur
quod inquiſitio veritatis ſit committenda requirit iterum Summ. Pontiſ. Fratrum Conſilia, vt deffiniat vtrum
ſit inquiſitio committenda, vel non.
4 Quartum quod ſi inquiſitio ei committenda videtur
iterum reſcribit eiſdem, vel alijs quod iterum veritatem
requirant, primo de fama, ſecundo de vita, tertio de miraculis exactè diligenter, fideliter, prudenter ſecundum
artic. & interrogatoria, quæ ſub bulla ſua tranſmittit, de
quò notatur in cap. venerabilis, de teſtib. extra, & quod
inuenerint remittant ſuis ſigillis incluſum.
5 Quintum quod remiſſa inquiſitione committatur examinatio in Curia aliquib. Cappellanis, vel alijs perſonis authẽticis, & diſcretis, quæ etiam format rubricas.
6 Sextum quod rubricæ ſint factæ exacta diligẽtia examinentur per Papam, & eius fratres & requirat Papa
conſilia eiuſdem an ſcil. videantur probata talia propter
quæ ſit canonizatio non immeritò facienda.
7 Septimum quod ſi videtur Papæ quod ſit facienda
hoc ſecretè diffinit inter fratres pro hoc facit, quod in
ſimili dicitur de ſubſtantia ex forma electionis, vt notant Doct. in cap. quia propter de elect. & ibi gl. in verb.
maior.
8 Octauum quod coadiunctis Epiſcopis, qui ſunt
præſentes in Curia narrat publicè in conſiſtorio, ea
quæ acta ſunt, & probata ſecreta diffinitione iam facta
ſuppreſſa, requirat conſilium Prælatorum, facit gloſ.
in ver. conſilio in cap. Anaſtaſius 19. diſtinct. quæ dicit
quod Papa tenetur requirere conſilium Epiſcoporum
vbi de fide agitur, quam gloſ. ſequitur ibi Dominic. Cardin. etiam facit, quod dicit Pauorm. in cap. ſignificaſti,
de elect.

9 Nonum

9 Nonum quod aſſignatur certa dies, vt omnes conueniunt ad certam Eccleſiam in qua accenduntur cærei multi, & ſternitur tapetis Eccleſia, & paratur, & illuc conueniunt Papa, fratres, & totus Clericus, & facit ſermonem Summus Pontifex proceſſum recitans, vt probata inducant populum ad adorandum quod Deus nos permittat conſeruare in hoc negotio.

10 Decimum, quod flexis genibus fiat deuota oratio, & canietur Veni ſancte Spiritus, vel alius hymnus, ſiuè antiphona conueniens.

11 Vndecimum quod ſurgat Papa ab oratione, & diffiniat illum, de quò agitur ſanctum eſſe, & Sanctorum Cathalogo conſcribendum, & feſtum ſuum tali die colendum in quantum dicitur Sanctorum Cathalogo conſcribendum, facit pro hoc gloſ. notabil. in l. eos in verb. qui C. de offic. magiſtri milit. quæ dicit, quod qui non ſunt ſcripti in matricula ſunt tanquam priuati; ideò dicit Auguſt. in Authen. de mand. princ. §. penult. in capit. ſi quidem poſt gloſ. ibi in d. verb. Collect. 3. quod ſolum militibus ſcriptis in matricula danda ſunt priuilegia militaria, vnde dicit Bald. in l. diaimus in fine, ff. de excuſ. tutor. quod mercator non deſcriptus in matricula non gaudet priuilegio mercatorum. facit cap. ſi Romanos. 19. diſt. vbi probatur quod qui non reperitur ſcriptus inter alios de Vniuerſitate non præſumitur eſſe de Vniuerſitate.

12 Duodecimum, & vltimum requiſitum eſt quod cantetur Te Deum laudamus, & celebrat Papa Miſſam ſolemniter in honorem eiuſdem Sancti, & in hoc quod dicit quod cantatur Te Deum laudamus, facit quia Eccleſia quotidie in officio in fine horæ matutinæ, cantat illum Canticum, idem fit peracta Epiſcopi electione ſecundum Speculat. tit. de elect. §. 1. verſic. conſequenter, in fine enim cuiuſlibet operis laudandus eſt Deus, & gratiæ ſunt ei agendæ: ſicut facit, tam in fine celebrationis Miſſæ, quàm in fine horarum Canonicarum, dum dicit Deo gratias, facit c. de hymnus, de conſecrat. diſt. 1. & ibi gloſ. in verb. & hymno vult, quod Clerici poſt aſſumptionem cibi debent agere gratias Deo allegat. c. vlt. §. edent 44. diſt. facit quod notatur in gloſ. fin. cap. firmiſſimè 15. quæſt. 1.

Dicit tamen Ioan. Andr. in dicto cap. vnico de reliq. & venerat. Sanct. 16. quod hic ordo hactenus non ſemper vſque ad vnguem eſt ſeruatus maximè quando age-
3 batur de martyrizatis pro fide; nam tales conſueuerunt, facilius & leuius expedire, & ita dicit tenere Hoſtienſ. ex quò videtur concludere quod hæc forma, licet congrua, & honeſta per Papam étiam de neceſſitate non eſt obſeruanda, & vt ex prædictis apparet probitas vitæ, & legalitas, ſeu bona vita operatur ad ſanctitatem conſequendam, quæ quidem ſanctitas, ſeù probitas, aut legalitas maxime operatur in multis primo, vt hic ante dictum eſt.

SVMMARIVM.

1 *Miracula an probentur per teſtes ſingulares, & num. 2.*
3 *Teſtes ſingulares non coniunguntur quando vnus deponit de confeſſione vnius partis, alius vero de alia.*
4 *Teſtes ſingulares probant quando agitur de probanda diuerſitate miraculorum diuerſis temporibus factorum.*
5 *Actus quando habeat vnum originem illa origo probatur per teſtes ſingulares.*

Miracula an probentur per teſtes ſingulares.

RESOLVT. CCLXXXIII.

1 ARchidiaconus in cap. nec mirum 26. quæſtion. 5. quem ſequitur Abb. in conſil. 42. tenet non probari per teſtes ſingulares, cuius opinio non caret ratione, ex regula generali, quod teſtes ſingulares regulariter non probant text. eſt in cap. nihilominus, & ibi gloſ. 3. quæſt. 9. & in cap. tam literis de teſt. vbi gloſ. in verſic. ſoli, & in cap. cum dilecti, de elect. & in cap. licet cauſam, vbi Abb. Collect. 2. de probat. Pet. de Ancha. in conſil. 276. Hippol. in pract. §. diligentes col. 2. Felyn. in cap. licet ex quadam colum. 3. & ſeq. de teſtib. Corn. in conſil. 286. col 2. vol. 3. verſ. in conſ. 134. in princ. vol. 1. Alex. col. fin. volum. 1. Iſern. in repet. l. admonendi col. 94. ff. de iureiuran. Grat. conſil. 2. col. fin. vol. 2. Pariſ. conſil. 57. colum. 2. vol. 1., quod adeò verum eſt Bald. in l. iuriſiuran-
2 di col. 2. C. de teſt. tantum probant mille teſtes ſingulares quantum vnus, Alex. in conſ. 18. col. fin. vol. 4. in conſil. 10. & in conſ. 71. vol. 4. Pariſ. conſ. 57. col. 2. vol. 1. Marian. in conſ. 90. num. 8. vol. 2.

3 Et adcò eſt vera ſupradicta concluſio quod teſtes ſingulares non iunguntur quando vnus deponit de confeſſione vnius partis, alius de alia, Alex. in conſ. 68. col. 2. vol. 3. & in conſ. 36. col. fin. volum. 5. Aymon. in conſ. 73. enim in c. licet ex quadam col. 3. de teſti Salyc. in Auth. rogati in fin. C. de teſt. ſentit Alex. in conſil. 175. col. 1. vol. 1. dum maior ſaluare teſtes probantes confeſſiones, à ſingularitate ſenſiens, quod ſi non eſſent cum teſtes non probarent Pariſ. in conſ. 57. col. 2. vol. 1. Curt. ſen. in repet. l. admonendi num. 1. 9. de iureiurand. Alex. in conſ. 53. col. final. vol. 1. Marian. iun. conſil 90. col. 2. volum. 2. & conſ. 99. col. 3. vol. 2. Paul. de Caſtr. in conſ. 143. col. 2. vol. 2. Bertrand. in conſ. 175. col. 3. vol. 2. Aymo. de antiq. temp. in 4. par. num. 137.

4 Limita tamen ſupradictam concluſionem, quoties agitur de probanda diuerſitate miraculorum, varijs temporibus factorum, quia tunc teſtes ſingulares probarent, ex regul. iuris, quod quoties agatur de probatione actus non momentanei, ſed ſucceſſiui, vel ad probandum quid in genere, tunc teſtes ſingulares ſufficiunt gloſ. in l. ob tamen, § fin. ff. de teſtibus, vbi etiam Butrig. & Bart. & Iac. de Arena, in l. 2. C. quæ ſit longa conſuet. Bald. in l. actor. col. 4. C. de probat. & in l. de quibus col. penult. ff. de legib. Alex. in conſil 85. col. fin. & in conſil. 86. col. 3. vol. 2. & in conſil. 92. colum. penul. vol. 2. & in conſ. 110. col. fin. vol. 4. & in conſ. 13 col. fin. vbi dicit communem opin. vol. 7. Gram. in conſ. 150. colum. 2. vol. 2. Marian. iun. conſ. 90. col. 2. vol. 2. & ideò dicit Corn. in conſil. 34. col. fin. vol. 2. quod vbi plures actus
5 habent vnam originem, & vnam cauſam, illa cauſa, & illa origo probatur per teſtes ſingulares Arg. etiam tenet illam opinionem in conſ. 233. vol. 2. Boer. deciſ. 239. Aymo. qui dicit hanc communem opinionem in conſ. 73. num. 34. Gramm. conſ. 82. colum. penult. vol. 2. Aymo. de antiquit. tempor. in 4. parte num. 157.

SVMMARIVM.

1 *Miracula fiunt ex cauſis, & quæ ſint ibidem.*
2 *Chriſti imago aliquando percuſſa ſanguinem effuſit.*

Miracula quare fiunt.

RESOLVT. CCLXXXIV.

1 MIracula fiunt primo ad confirmationem ſanctæ prædicationis Marci vlt. & hæc poteſt facere etiam homo peccator, D. Tho. ſecundo ad propagationem fidei, D. Greg. in homil. Aſcenſ tertio ad oſtendendum ſanctitatem alicuius viri, vt de B Stephano, Actor. 7. dicitur faciebat prodigia, quia plenus gratia, quarto ad oſtendendum ſanctitatem loci, vt Gen. 28. & Exod 3. quinto ad conſeruationem fidei, & ad fouendam charitatem fidelium, quæ alioquin refrigeſcerent Matt. cap. 24. 1. Cor. cap. 14. qui profetant hominibus loquuntur ad ædificationem, & exortationem, & conſolationem, D. Thom. 1. Cor. cap. 12. lect. 2. & ſic augendam plebis

Chriſtianæ deuotionem, ſexto ad gloriam Dei. Actuum cap.4. Ioan. cap.9. Pſalm.113. Septimo ad confirmandam veritatem ſacrarum Imaginum, prout in ſeptima Synodo generali, quæ eſt ſecunda Nicæna, ſub Conſtantino, & Irene Imperatoribus, vbi agitur de Imagine Cru-
2 cifixi percuſſa pugione emitti magnam ſanguinis effuſionem, ex Athanaſio, & ex Imaginibus Sancti Coſmæ, & Damiani, & ſic videmus diuerſis locis ſacris hiſce noſtris temporibus fieri miracula circa corporum infirmitates & iſta poſſunt peti à Deo, Flor. Theol.4. ſent.tractat.de ſuffrag.art.a.difficult.a.concluſ.2. D.Thom.in a. ad Theſal.cap.3.lect.a. circa vlt.

S V M M A R I V M.

1 *Informatio ſuper miraculorum verificatione committi debet in dignitate conſtitutis, & num.2.*

Quibus perſonis debet committi examinatio ſuper vita, & miraculis alicuius.

R E S O L V T. CCLXXXV.

1 PRæſens quæſtio reſoluitur ex communi, ac generali concluſ. deſumpta ex cap. ſtatum de reſcriptis in 6. vbi committendæ ſunt perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, quem textum ſępiſſimè canonizauit Rota; in deciſ. 31. 32. de reſcrip. in antiquis, & in deciſ.1. de offic. delegatis in antiquis latè Gratianus diſceptat. forenſ.lib.1.cap.93. Pariſ.de reſignat.benefic. lib.3. q.5. Genuen. in prax.cap.63.

2 Et propterea ſuppoſita ſupradicta concluſione Summus Pontifex debet committere inquiſitionem ſuper vitam, & miracula alicuius Sancti; viris, doctis, & probis quibus ipſe voluerit, ſed præcipuè committitur viris in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, vt Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & his deficientibus dignitatibus, & Canonicis Eccleſiarum Cathedralium tenet Ioann. Andr. ſuper capit.1.de reliquis, & veneratione Sanctorum.

S V M M A R I V M.

1 *Teſtes qui recipi debent ſuper miraculorum probatione, & num.2.*

Qui teſtes ſuper miracula debent recipi.

R E S O L V T. CCLXXXVI.

1 TEſtes ſuper miracula debent recipi, familiares, propinqui parentes, pater, & mater, qui fuerunt pręſentes, qui maiorē cognitionem illius miraculi habent medici, chirugici, qui medicauerunt talem infirmum, & ſciunt remedia medicinæ non profuiſſe talibus infirmis cap.1. de reliquis, & veneratione Sanctorum, cap.venerabili de teſtib.

2 Qui teſtes debent eſſe bonæ vitæ, & famæ qui ſubſtententur ex ſuis redditibus ſi fieri poſſit timentes Deū, qui frequenter recipiunt Sacræ Euchariſtiæ Sacramentum, & omni exceptione maiores, Io. Andr.in c. venerabili de teſtibus, & alij communiter.

S V M M A R I V M.

1 *Teſtis vt validè propter miraculorum verificatione deponere valeat quomodo ſe gerere debeat.*
2 *Miracula non requiruntur ad beatitudinem, ſed quia non poteſt alicuius Sanctitas ſine illis ſciri.*
3 *Teſtes ſuper miraculis, an ſimul examinari poſſint.*

Teſtis deponens de miraculis qualiter ſit examinandus.

R E S O L V T. CCLXXXVII.

PRo reſolutione affirmandum eſt, quod teſtis deponens de miraculis examinandus eſt.

1 Solus, ſecretè, & ſigillatim, cap.venerab. de teſtib.& ratio eſt, quoniam agitur de re magni momenti, quia multi non ſanctè faciunt miracula, aut vi verborum, vt conſecratio Euchariſtiæ, aut vi parentelæ, vt Rex Franciæ, vel illi de Domo Sancti Pauli, Arte magica, aut ex caritate ſola, vt de conſecrat.diſt.4.ſolet, vt hic per ceſſet eſt gloſ. optima in cap. vnico, in verb. præcipimus, de reliq.& ven.ſanc.in vi.requiruntur autem miracula, non quia ſunt neceſſària ad beatitudinem, ſed quia non poteſt aliter ſciri alicuius beatitudo, niſi per miracula, eſt autem miraculum ſecundum Bald. quando id quod non poteſt fieri per homines virtute humana, ſiue hominis miniſterio.

3 Eſt tamen animaduertendum, quod quamuis ſupradiximus teſtes ſuper miraculis ſoli examinantur, tamen ſi ſimul examinantur non valet examinatio, vt non gloſ. a. in cap.cauſam, & ibi Abb. in 11. col.& Spec.in titul. de teſt. § nunc tractandum in princ. & in 3. colum.verſic. ſed pone pro dux, & hoc propter rationem gloſ.dicas tamen quod non eſt improbatum, immo vtile alias perſonas eſſe præſentes, maximè in arduis ſecundum Bald. in l. nullum in 11.colum. verſic.4. ne. C. de teſt.& Abb. in dicto cap. cum cauſam, & hinc eſt, quod de neceſſitate alij vocantur in cau. hæreſis, cap. vt officium de hæret. in vi tamen in alijs cauſis ſufficit Iudex cum ſuo Notario, vt per gloſ.in l.current. ff.de teſt. & in l.ſolam, C.eo Butr.poſt alios in cap. quoniam contra, in colum.1.de teſt.

S V M M A R I V M.

1 *Ordo quis ſeruandus eſt in formando proceſſum ſuper vita, & miraculis.*

Quis ordo ſeruandus eſt in formando proceſſu ſuper vita, & miraculis alicuius.

R E S O L V T. CCLXXXVIII.

1 IN formando proceſſu ſuper vita, & miraculis alicuius Sancti, ex commiſſione Summi Pontificis canonizandi.

Duo Commiſſarij, vel tres ad quos venit commiſſio directa conueniunt in aliqua Eccleſia, vel ſacriſtia, & præſentata commiſsione à procuratore illius Religionis, vel perſonæ, quæ inſtat prò canonixatione, antiquior, vel dignior eorum Iudicum eam aperit, obedit, & oſculatur; & ponit ſupra ſuum caput, & dat coniudicibus, & hæc omnia ſcribuntur à Notario, & hæc omnia probanda ſunt per idoneos probatæque vitæ, ac legitimos teſtes, cap.1. & 2. de reliq. & venerat. Sanct. & in capit. venerabil. vbi omnes communiter de teſtibus.

S V M M A R I V M.

1 *Diſcrimen quod conſideratur inter gratiam, & miraculum.*
2 *Miracula an cenſeri debeant quando quis in aliqua immagine Beatæ Mariæ Virginis gratiam recepit.*
3 *Miraculum poteſt fieri ſucceſſiuè, & in inſtanti.*

Digitized by Google

Quænam ſit differentia inter miraculum, & gratiam.

RESOLVT. CCLXXXIX.

1 SVnt qui putant differentiam eſſe, quia gratia reſpi-
cit, quod habeatur intentum intra tempus, ſed mi-
racula fiunt ſubitò in inſtanti, & perfectè, vt per Zerol.
in praxi Epiſcopal. p.1.verſ. Miraculorum quæſt.2.Pia-
ſeg. in prax.Epiſc.cap.3. artic.3.num.7.part.2. D.Thom.
in 3. par. q 44.artic.3. ad 2. vbi reſpondet ad argumen-
tum illius cęci Marc.8.qui non recepit ſtatim viſum,ſed
audiamus eius verba Chriſtus in inſtanti infirmis perfe-
ctam ſanitatem conferebat, vnde ſuper illud Matth.8.
& ſurrexit, & adminiſtrabat illius dicit Hieronymus,
ſanitas quæ confertur à Domino, tota ſimul redit, ſpe-
cialiter autem in illo cæco contrarium fuit propter in-
fedelitatem ipſius, vt Chryſoſtomus dicit, vel ſicut Be-
da dicit, quem vno verbo totum ſimul curare poterat,
paulatim curat, vt magnitudinem humanæ cæcitatis
oſtendat, quæ vix, & quaſi per gradus ad lucem reddeat,
hæc D.Thom. quando ergo apparet, infirmos ſucceſſi-
uè, & non in totum fuiſſe liberatos ab infirmitatibus di-
cendum eſt, illa non eſſe miracula, non tamen negan-
dum quin non ſint gratiæ quarum quotidie infinitum
numerum miſericors Deus elargitur nobis interceſſio-
ne, & merito Sanctorum.
2 Inde Genuenſ. in ſua prax. cap.49. in vltima impreſ-
ſione refert fuiſſe dictum in Curia Archiepiſcopali
Neapolis non eſſe miracula, quæ dicebantur fieri in
quadam Eccleſia Ciuitatis Neapoli virtute cuiuſdem
imaginis Beatæ Mariæ ex eo, quia plures perſonæ, quæ
per longum tempus fuerant infirmæ, cum ad dictam
Eccleſiam acceſſiſſent ſtatim receperant ſanitatem quo-
niam ex atteſtationib. medicorum apparebat, non fuiſſe
in totum liberatas ab infirmitatibus, & miracula ſunt
ex omni parte perfecta numquam enim Chriſtus, ali-
quem ſanauit, quem non in totum liberauit ab infirmi-
tatibus mentis, & corporis, vt dicit D. Auguſtinus in
Can. ſunt plures, & ibi Card. de Iur. recremata de pœ-
nit.diſt.3.par.ſumm. quæſt.44.artic.3. in ſolut.ad ſecun-
dum argumentum, vbi dicit miracula fieri ſubito, & in
inſtanti, & perfectè, & illum cæcum de quo habetur
Marc.8. non recipiſſe ſtatim, viſum, propter eius infe-
delitatem ſecundum Chriſoſt. vel ſecundum Bedam,
quem Chriſtus vno Verbo totum ſimul curare poterat,
paulatim curauit, vt magnitudinem humanæ cæcitatis
oſtenderet quæ vix, & quaſi per gradus ad lucem red-
dit, facit text. in cap. maiores §. vbi aduc. de Baptiſmo,
non tamen poterat negari quin eſſent gratiæ, quarum
quotidie infinimm numerum miſericors Deus nobis
elargitur interceſſione Beatæ Mariæ: & aliorum San-
ctorum.
3 Non deſunt tamen, & alij qui ſentierunt miraculum
poſſe fieri ſucceſſiuè, & non in inſtanti, vt Caietan.q.21.
cent.12. ad 3. Vaſq. in 1.part.tom.2. diſput.214. cap.2.
nu.9. Maluitius de canonizat. Sanctorum dub.3. nu.52.
ſed tutius eſt primæ adhærere opinioni.

SVMMARIVM.

1 *Miracula an per Epiſcopum approbari poſſint.*
2 *Dictio niſi quam vim habeat, & num.3.*
4 *Abbas exemptus an cognoſcere poſſit de miraculis.*
5 *Verbum nemini quid importat.*

Miraculorum approbatio ad quem ſpectet.

RESOLVT. CCXC.

1 DIcendum eſt ad Epiſcopum pertinere approba-
tionem nouorum miraculorum, vt referunt The-
ſaur. fori Eccleſiaſt.cap.1. num.21.par.2. Piaſeg.in pra-
xi Epiſcopali part.2. cap.3.nu 18. & probatur ex Concil.
Trident. ſeſſ.25. de inuocatione, & veneratione San-
ctorum, ibi (nulla etiam admittenda eſſe noua miracu-
la, nec nouas reliquias recipiendas, niſi eodem reco-
gnoſcente, & approbante Epiſcopo, qui ſimul atque de
his aliquid compertum habuerit adhibitis in conſilium
Theologis, & alijs pijs viris ea faciet, quæ veritati, &
pietati conſentanea iudicauerit.)
Itaut Epiſcopi munus eſt examinandi, & approban-
di noua miracula, cum ipſi ſoli, & non alio inferiori hu-
iuſmodi poteſtas conceſſa ſit, etſi quaſi Epiſcopalem iu-
riſdictionem habeat, vt colligitur ex ſacro Concil.lo-
co citat Ibi (nemini licere, niſi recognoſcente, & appro-
2 bante Epiſcopo) ponderando dictionem illam niſi, quæ
vim habet taxatiuæ dictionis, vt poſt alios quos addu-
cit probat Barboſ. in remiſs. Doctor. de dictionibus cap.
184.; ponderando etiam verbum illud nemini, quod
importat omnimodam excluſionem, idem de dictioni-
bus cap.179.
Vltra quod ibi fit mentio de Epiſcopo, & conſequen-
ter excludi debet inferior, vt in varijs caſibus conſulius
reſpondi, & ita in proprijs terminis refert, & ſequitur
Maceraten. var. reſolut lib.1. reſolut.fin.caſ.42.per hæc
verba videlicet. Cum publicaretur noua miracula fie-
ri in Eccleſia Annunciationis Beatiſſimæ Virginis Ter-
ræ montis Paganini intra fines Diœceſis Aprutinæ fuit
dubitatum.
3 An illa eſſent recognoſcenda ſolum ab Epiſcopo A-
prutino ab eodemque approbanda, vel potius ab Abba-
te dictę Eccleſię, Pro Epiſcopo allegabant Sacrum Con-
cil. Trident. ſeſſ.25. rubr. de inuocat. venerat. & Reliq.
Sanct. in illis verbis, nemini licere niſi recognoſcente,
4 & approbante Epiſcopo ponderabanturque dictio illa
niſi, quæ vim habet taxatiuæ dictionis l. Conſilio C. de
teſtam. Couar. de ſponſal.cap.4.par.2.§ 1.num.8.forma-
riuè inducit, Oſaſch. deciſ.174.nu.2.Felin.in cap. in cau-
ſis num.10.de teſtibus.
5 Ponderabantur inſuper verbum illud nemini, quod
denotat omnimodam excluſionem. Abb. in cap.graue
num.8. de offic. ordin. & tandem illa verba, vel Eccle-
ſia quomodoliber exempta, nam dictio quomodolibet
compræhendit ea, quæ alias ſui natura non compræ-
henderunt Gozadin. conſilio 1. numero 9. Curt. iun.
conſilio 1. num.1. Soccin. ſen. in l. quidam numero 5. ff.
de rebus dub. Natt. conſilin 455. numero 19. & in pun-
cto vide Theſaur. fori Eccleſ. parte 2. capitul.16. nu-
mero 21.
Quod comprobatur tum quia ibi fit mentio Epiſco-
pi vnde excluditur inferior. Tiraquell. de retract. con-
uent. gloſ.6.num.9. & 13.
Tum quia Epiſcopus Aprutinus oſtendebat ſe eſſe
in poſſeſſione, vel quaſi viſitandi dictum locum ſal-
tem vti Sedis Apoſtolicæ delegatum, iuxta Sancta per
Sacrum Concil. Tridentino ſeſs.capitul.8.& ſeſs.21. ca-
pitul.8.
Nec non exercuiſſe ibidem ea, quæ ſunt ordinis im-
prę̨ſcriptibilia cap. veniens de præſcript. Abb. cap. cum
olim num.5.eodem titulo, Bald. de præſcript. par.1.q.5.
princ.q.12. num.5.
Inſuper excommunicationem pro rebus de perditis
conceſſiſſe, iuxta diſpoſita per Sacr.Concil. Trid.ſeſſ.25.
cap.3 de reformatione.
Et licèt ex parte dicti Abbatis, adduceretur ipſum
poſſe recognoſcere dicta miracula, cum in dicto loco
iura quædam exerceat Epiſcopalia puta concedendo li-
teras dimiſſoriales ad ordines, & cognoſcendo de cau-
ſis matrimonialibus, & criminalibus Clericorum, &
approbando Confeſſarios ad dicta per Nauarr. de ſponſ.
lib.4. conſ.5. & de loco compet. conſil.2. num.4. Pariſ.
conſil.22. num.14.vol.4.
Et corroboratur ex eò quod Ordinarius dicitur qui-

libet habens iuriſdictionem ordinariam, vt per Pariſ. de reſignat. benefic.lib.3. & ſeq. Felin. in c.decernimus num.9. de iudic.

Nihilominus fuit replicatum, ſupradicta omnia fieri per Abbatem contra Sacrum Concil. Trident.de refor-mat.ſeſſ.25.cap.15.

Præterea præſcribens in vno, non dicitur præſcribere in alio Abb.in cap.auditis num.9.Felin.num.28. de præſcript.

Demum dictum Concilium loqui in ſpecie de Epiſcopo non autem vti verbo Ordinario faciunt dicta per Nauarr.de ſponſ.dicto conſil.5. num.2.

PRAXIS IVRIVM Parochialium.

SVMMARIVM.

1 *Parochia qua dicatur.*
2 *Curatus ad effectum, vt iura Epiſcopalia conſequatur, ſat eſt vt per eum non ſtet quin Sacramenta miniſtret.*
3 *Parochiani vnius Parochia licet in aliena Sacramenta ſuſcipiant non tamen per hoc illius efficiunt.*
4 *Curatus non præiudicat Eccleſiæ ſi negligit ibi Sacramenta miniſtrare.*
5 *Perſona quot ſufficiunt ad conſtituendam Parochiam.*

Parochia quænam dicatur, vt eius Parochus conſequatur iura Parochialia.

RESOLVT. CCXCI.

1 ECcleſia dicitur, quæ habet Parochiam, id-eſt locum deputatum in quo populus habitat ad curam animarum congregatus dicitur, Parochialis Goffred. in ſumm. de Paroch. Abbas in cap.extirpandæ,§.qui vero num.20. de præbend. Sylueſt. in verbo Parochialis, & ſufficiunt decem ad contrahendam Parochiam, Specul. in titul. de not. crimin. §.8. verſic. quidam tenent qui ſe recedant manet Parochialis habitu, licet non actu, & illis reuerſis iterum dicitur Parochialis habitu, & actu gloſ. communiter approbata in cap. licet canon. in verbo Parochia de elect. in 6. quam ibi ſequuntur Anchar. num.5.verſ.quærit gloſ.Gemin.nu.6.& Franch. num.2. Sylua de benefic. par.3. quæſt.42. Rebuffus in praxi, titul. de non promo. nu.35. Recuperat enim ſtatum ſuum quaſi iure poſtliminij, Ioan. Andr ibidem in nouell. colum.3. in gloſ. ſed numquid nec deſinit eſſe Parochialis actu etiamſi Parochiani, qui in Parochia habitant ex aliqua cauſa, vel culpa, ibi non percipiant Diuina, ita vt Curatus nullum laborem ſuſtineat, quia
2 ad effectum vt Curatus conſequatur iura Parochialia, ſufficit, quod per eum non ſtet quin miniſtret Eccleſiaſtica Sacramenta, vt per Abb. in dicto §. qui verò nu.11. Rebuffus in concordat. titul. de collat. §. ſtatuimus in verbo Parochialis, verſ. qui dicatur Parochianus, Nouarius in ſuo opuſculo noui iuris Pontificij, concluſ.1. tit. de decim.

3 Quod habet locum quamuis Parochiani audiant Diuina, & Sacramenta percipiant in aliena Parochia, quia non propterea efficiuntur de illa Parochia niſi animo perpetuæ habitationis cum rerum ſubſtantia ibi fiant Incolæ, & Parochiani Clem.dudum §.huiuſmodi de ſepult.Doctor. in cap.15.qui vbi Franc.num.1. & alij eod. tit.lib.6.

4 Similiter ſi Curatus neglexerit adminiſtrare Sacramenta Parochianis, qui ea de cauſa fuerint coacti accedere ad alia loca ad ea percipienda hæc culpa, & negligentia Curati non poteſt mutare ſtatum Eccleſiæ Rebuff. ſuper recordat. de collat. §. ſtatuimus il 2. in verbo Parochialis, verſic. quis dicatur Parochianus de Vbald. in tractat. de Canon. Epiſcop. & Paroch. q.11. num.15. & quæſt.12.num.16. Caſtil.in tractat.de Canonica portion cap.2.num.40. Præſertim ſi conſtet Eccleſiam habere limites intra quos adſint habitatores Goffred. in ſumm de Paroch.Sylueſt in ſumm. in verbo Parochia Vitalin. in clemen.1. num.48.de præbend.Card. conſil.48.num.2. Romanus conſ.356 Rebuſſus in dicto §.ſtatuimus circa principium; Nec probetur huiuſmodi habitatores receſſiſſe, vel ſaltem remanſerint decem
5 perſonæ, quæ ſufficiunt ad conſtituendam Parochiam, vt poſt alios Specul. dicto titul.de not.crimin.§.8.verſic. quidam, tamen quam opinionem Rota canonizauit in vna Toletana Parochialis 17. Maij 1587. coram Eminentiſſimo Cardinale Platto.

SVMMARIVM.

1 *Habitatio qua requiratur, vt quis de alicuius Parochia efficiatur, & num.2.*
3 *Domicilium quomodo contrahitur, & num.4. & 5.*

Habitatio quænam ſit neceſſaria, vt quis propriè Parochianus dicatur ad effectum, vt Parochus ab eo conſequatur iura Parochialia.

RESOLVT. CCXCII.

1 LIcet Doctor. diſputent quæſtionem quæ nam habitatio ſit neceſſaria ad hoc, vt quis dicatur verus Parochianus, & eius Parochus quis vere, & proprie dicatur vt aſſiſtere poſſit matrimonio, & duplex ſit ſententia aliqui enim voluerunt exigi animum conſtituendi ibi domicilium quare ſi habet domicilium in vno loco transferatque ſe in alium non animo permanendi, ſed ex cauſa limitata ad tempus qua finita rediturus ſit ad proprium non cenſeri Parochianum illius loci in quo ad tempus adeſt, ſed loci domicilij permanentis per tex. in c.is qui de ſepult. in 6. Menoch.conſ.398. vol.4. Abb. & alij adducti per Sanch.de matrim.diſput.23.num.11.
2 Attamen vera ſententia quam ipſe tenet num.12 13. & ſeq. eſt quod acquiritur Parochia ratione habitationis quando ea breuis temporis non eſt, ſed in id oppidum ſe aliquis recepit cauſa alicuius negotij expediendi, vt eo expedito ad proprium domicilium redeat, vt acquirunt Scolares loco ſtudij, famuli, & mercenarij non ad breue tempus locantes operas in domo Heri, & ij, qui cauſa peſtis, aut belli aliquo confugiunt quam concluſionem pluribus auctoritatibus, & rationibus firmat
3 Sanchez, vbi ſupra, vbi inter alios dat rationem, quia ex ſola habitatione alicubi non per modum viatoris, ſed conducta domo, vel officina contrahitur quaſi domicilium, itaut hic poſſit ibi conueniri leg. hæres abſens §. proinde in fine de Iudic. & ibidem ſubdit num.14. non opus eſſe expectare, vt maiori anni parte in Parochia, aut Diœceſi habitauerint, ſed ſtatim ac animum habitandi maiori anni parte habentes incipiunt habitare effici Parochianos, & tanquam tales poſſe omnia erga il-
4 los exerceri ſicut enim ad domicilium nullius temporis habitatio requiritur, ſed ſtatim ac quis incipit habitare cum animo perpetuo habitandi illud acquirit l.domicilium, ff.ad municipales, vbi gloſ. in verbo domicilium, Sanchez. dicta diſputat.23. num.2. ita ſtatim, ac quis incipit habitare animum habens habitandi toto tempore efficitur Parochianus, latiſſimè in materia Nouarius in tract.de elect. fori quæſt.39. ſect.2. in prima impreſſione Neapol.

5 Sed vbi eſt probatum, contrahentes habitaſſe in Ciuitate cum domo, & familia animo ibi habitandi, & commorandi nō per modicum tempus maximè ſi à lo-

co

Digitized by Google

co receſſerint cum omnibus eius verbis, & bonis negotiando exinde in prædicta Ciuitate, vt ſolet fieri in loco propriæ habitationis tunc etiam præſumitur domicilium, ibi verè conſtituiſſe Menoch. de arbi.r.caſu 86. num.18 de præſumpt. præſumpt.42. num.14 lib.3.Maſcard. concluſ.534. num.19. & ad materiam videndus Gutterez.de matrimonio cap.63.Cened.Canonicarum quæſt.cap.21.Caſtill.in deciſ.96.

SVMMARIVM.

1 *Ius ſepeliendi an connumeretur inter iura parochialia.*
2 *Sacramenta in Eccleſia parochiali ſumi debent.*
3 *Viator vbi mori contingerit in quo loco ſepeliendus eſt.*
4 *Ius ſepulturæ pendet ab adminiſtratione ſacramentorum.*

An inter iura parochialia connumeretur ius ſepeliendi.

RESOLVT. CCXCIII.

1 ECcleſiæ parochiali competit etiam iure parochiali ius ſepelliendi omnes intra Parochiam degentes etiamſi ſiot exteri, & foreſes habentes hoſpitium in Ciuitate, nam hi quoque ſunt ſepelliendi in Eccleſia
2 Parochiali habitationis cum in eo ſummantur Sacramenta Archid. poſt antiquiores in cap.1. numer. 3. de ſepult.in 6. Butr.in cap.1.numer.9. & Abb.oumer.4. eodem tit. Summa Syluest. in verbo ſepultura oum.8. cum alijs idem puto de viatoribus tranſeuntibus, nec
3 habentibus hoſpitium in Ciuitate, nam licet ſecundum vnam opinionem hoc caſu ius ſepulturæ ſpectet ad Cathedralem quam tenet gl.in c.in noſtra de ſepult.Innoc. Hoſtienſ. & Ioan. Andr.in cap.1. de ſepult.nihilominus alia eſt verior, quod ſcilicet ſpectet ad Parochialem intra cuius fines quis obijt, & hanc tenent Archid.Butr. Abb.& ſumma Syluest.in locis ſupra citatis, & hæc ſen-
4 tentia eo magis procedit ſi per Parochialem fuerint morienti adminiſtrata Sacramenta, nam ius ſepulturæ multum pendet ab adminiſtratione Sacramentorum, vt tradunt communiter Doct. in d.c.1. Eò enim ipſo quod percipiunt Sacramenta videntur elegiſſe ſepulturam, vt per Butr. in dicto cap.1. num.9. Abb.num.4. & Syluest. num.8. Franc. & Gemin. in c.1. de ſepult. in 6. Lapus in cap. fin.eodem titul. & ita tenuit Rota in vna Hiſpalen. turis votandi 9. Iunij 1595. coram Eminentiſſimo D. Seraphino.

SVMMARIVM.

1 *Cadauera laicorum vbi ſepelliuntur quando ſepultura electa non fuit, & num.2.*
3 *Princeps vbi ſepelliendus ſi proprium non habet ſepulchrum.*
4 *Spurius vbi ſepellitur.*
5 *Filius exheredatus an ſepelliri poſſit in ſepulchro patris.*
6 *Filius licet habeat ſepulchrum matris ſepellitur tamen in illo patris.*
7 *Sepulchrum filij an dici poſſit ſepulchrum patris.*
8 *Expoſiti vbi ſepeliuntur.*
9 *Vxor ſepellitur in ſepulchro viri, & num.10. & 11.*
12 *Maritus an ſepeliri poſſit in ſepulchro vxoris.*
13 *Filius adoptiuus vbi ſepeliendus.*
14 *Relegati vbi ſepeliuntur, & vbi damnati ad mortem num. 15. & 40.*
16 *Viatores vbi ſepeliuntur.*
17 *Sepultura electa ſi eſt interdicta vbi ſepeliendum eſt cadauer.*
18 *Defuncti morbo contagioſo vbi ſepeliuntur.*
19 *Mater ſi prægnans deceſſerit vbi fœtus ſepeliri debet.*
20 *Sepultura electio eſt libera.*
21 *Electio ſepulturæ eſt matris patre abſente.*
22 *Pater eligit ſepulchrum pro filio emancipato impubere.*
23 *Adultus curatorem habens poteſt ſepulturam eligere.*
24 *Maritus non poteſt eligere ſepulturam vxoris.*
25 *Dominus eligit ſepulturam ſeruo.*
26 *Epiſcopus an eligere poſſit ſepulturam extra Cathredalem, & quid in Abbate, num.28.*
27 *Nouitij an poſſit ſibi eligere ſepulturam.*
29 *Electio ſepulturæ an conuerti poſſit in alterius arbitrio.*
30 *Parochus an interroget infirmum pro ſepulturæ electione.*
31 *Perſuadens mutare ſepulturam an ſit excommunicatus.*
32 *Electio ſepulturæ in Eccleſijs regularibus non poſſunt a Parochis impediri.*
33 *Teſtes quot requiruntur ad probandam electionem ſepulturæ.*
34 *Electio ſepulturæ probatur per teſtamentum, vel per Codicillum.*
35 *Auus an poſſit eligere ſepulturam pro nepote impubere.*
36 *Filius impubes an cum tutoris authoritate ſibi ſepulturam eligere poſſit.*
37 *Frater maior an poſſit eligere ſepulturam pro fratre minori.*
38 *Abbas an poſſit eligere ſepulturam pro Monacho.*
39 *Monachi profeſſi non habent ſepulturæ electionem.*
41 *Mandans eius corpus non ſepelliri non eſt audiendus.*
42 *Sepultura noua electio antiqua dimiſſa tenet.*
43 *Sepulchra aliena eligi poſſunt patronis conſentientibus.*
44 *Rector in caſu neceſſitatis an poſſit eligere pro aliquo alienam ſepulturam.*
45 *Electio ſepulturæ an fieri poſſit in Eccleſijs Monialium.*

In quibus caſibus Parochus priuatur hoc iure Parochiali ſepelliendi decedentes in ſua Parochia.

RESOLVT. CCXCIV.

1 PRo introductione huius quæſiti examinanda ſunt primo cadauera laicorum vbi ſepellienda nulla facta electione ſepulturæ; ſecundo quis poſſit ſepulturam eligere, & qualiter debetur eius electio. Tertio qui non poſſint ſepulturam eligere. Quarto in qua Eccleſia poſſit fieri ſepulturæ electio.

2 Quo ad primum quando non eſt facta electio, ſepultura eſſe debet in Eccleſia Parochiali, vbi Sacramenta ſunt accepta alias pœna eſt reſtitutionis corporis, &
3 quidquid inde eſt peruentum; Principes non habentes ſepulchrum maiorum ſuorum ſepelliendi in Cathedrali; Epiſcopus enim eſt eorum Parochus capit. fin.de ſepult.in 6.

4 Filius ſepeliri debet in ſepulchro Patris, & ſi aſcendentes ſui aliam ſibi elegerint ſepulturam, niſi tamen conſtaret aliud de mente illius, vt per Io. Andr.in cap. quis de ſepult.in 6.

Spurius legitimatus per Principem ad contemplationem Patris ſepellietur in ſepulchro patris. Et ſpurius ſi legitimetur poſt mortem patris in ſepulchro matris ſepelliendus.

5 Filius exhæredatus ſepellietur in ſepulchro patris l. ſi quis hæres ff. de relig. & ſumpt.funer.ſi quæ etiam procedit, & habet locum in filio hæreditatem repudiante, niſi ſepulchrum ſit hæreditarium, l.1.ff.de ſuis, ſi pater damnetur de crimine læſæ maieſtatis iura ſepulchri non tranſeunt ad filios.

Filius mortuus in domo patris, vbi habet domicilium ſepeliendus eſt in Eccleſia in qua ſepelliri deberet de iure ipſe pater ſi factus pubes non eligit ſepulturam, Nauar.conſil.1.de ſepult.

6 Filius habens patrem, & matrem, & ambo habent ſepulturam ſepellietur in ſepulchro patris cum eius ſequatur conditionem cap. fin. de filijs præsbyter., niſi ex conſuetudine, vel priuilegio ſequi deberet conditionem matris.

7 Filius habens ſepulchrum Pater autem non minimè ſequetur pater filij ſepulchrum deſcendentes enim ſequuntur aſcendentium ſepulchrum, non è contra, nec tranſuerſales ſuorum tranſuerſalium, niſi ſint hæredes, & ſepulchrum ſit hæreditarium, & tales non elegerint Medic. de ſepult. part. 1. quæſt. 7.

8 Infantes expoſiti ſepelientur in ſepultura Hoſpitalium; prout & ibidem etiam aluntur, vt pulchrè probat Nouarius in tract. de elect. & variat. fori quæſt. 10. num. 3. ſect. 2. in vltima impreſſione.

9 Vxor ſepelliri debet in ſepultura mariti; ſequitur enim eius dignitatem, & domicilium ſi fuerit ad domum eius ducta, vt plena manu corroborat Nouarius in ſuo nouo tract. de elect. fori quæſt. 3. ſect. 3.

Excipitur niſi fuerit per adulterium ſeparata, & non reconciliata, non enim eſt amplius de domo viri.

10 Ampliatur etiamſi eſſet vidua, & reuerſa ad domum viri; retinet enim mariti priuilegia, & dicitur coniugium prioris mariti, vt deducit Nouarius loco mox citato num. 18.

Ampliatur ſecundo, vt ſepeliatur vbi ſepultus eſt maritus, non autem vbi eius mariti maiores.

11 Si mulier nubat ſecundo, ſepelietur in ſepulchro ſecundi; etiam ſi ſecundo remanſerit vidua, attenditur namque cauſa proxima, & immediata.

12 Si maritus non habuerit ſepulturam vxor autem ſic, maritus non ſepelietur in ſepulchro vxoris; non enim ſequitur domicilium, & dignitatem vxoris, ſed è contra.

13 Adoptiuus, ſeu arrogatus decedens viuēte patre adoptante in eius ſepulchro ſepellietur, ſecus ſepellietur in ſepulchro patris naturalis; Relegati ad tempus ſepelliendi in ea Ciuitate in qua ſepelliri debuiſſent, niſi fuiſſent relegati.

14 Relegati verò perpetuo ſepellientur in loco quo erant deportati, ita quod nec corpora eorum abſq; permiſſu Principis transferri poſſint l. fin. de cadauer. damnat.

15 Damnati ad mortem de conſuetudine ſepelliuntur in ſuis ſepulchris, vel in Parochiali Eccleſia, vel in loco ad id deſtinato de iure l. 1. de cadauer. damnat., licet de iure illi non debent ſepelliri niſi ex permiſſione Principis. Butr. in cap. ex parte de ſepult.

16 Aduenę, & Viatores morientes in itinere ſepelliuntur in Eccleſia intra cuius Parochiam moriuntur c. Eccleſia 13. q. 3. cap. fin. 17. quæſt. 1.

17 Quando ſepultura electa eſt interdicta debet ſepeliri in ſepulchro maiorum, aliter in Parochiali, quæ ſi eſt interdicta ſepeliendus eſt in Cathedrali, ſi verò omnes ſint interdictæ ſepelietur in Monaſterio propinquiori dummodò non ſit indignus Eccleſiaſtica ſepultura, Archidiacon. in c. 1. de ſepult in 6. cap. vbicumque 13. q. 2. clem. eos de ſepultur.

Ruri commorans recreationis gratia ſepelietur cadauer eius in ſepulchro maiorum ſi commodè fieri poteſt, ſecus in rurali.

Moram trahens in ſtudio, vel alibi vbi venit animo commorandi, ibi ſepelietur in Cathedrali.

Excipitur niſi Eccleſia Parochialis ei Sacramenta adminiſtraſſet. Sylueſt. in ſumm. in verbo ſepultura n. 8.

18 Qui morbo contagioſo deceſſerunt ſepeliri nō debēt in loco periculoſo Fum. in verbo ſepultura nu. 6., quamuis Anchar. tenet contrarium, quia cauſa prohibitionis quæ fuit in vita, ceſſat in morte.

19 Matre mortua prægnante fœtus ſepelietur cum ea, dicitur enim pars ventris c. ſi quæ, de conſecrat. diſt. 4.

20 Quo ad ſecundum quiſquis eſt tumulandus vbi ſepulturæ locum elegerit, cum libera ſit ſepulturæ electio quæ ceſſat ſi ad ſuggeſtionem alicuius fiat c. cum liberum de ſepultur. cap. 1. de ſepult in 6.

Omnis qui non prohibetur à iure poteſt eligere ſepulturam; eſt enim ipſa electio ſepulturæ pars vltimæ voluntatis, cuius libertas tolli non poteſt cap. contra 13. quæſt. 2.

Pater eligit ſepulturam pro filio impubere, niſi eſſet impubes, cuius malitia ſuppleret ætatem, vel ſi impubes eligeret, & factus pubes ratificaret.

21 Abſente patre mater eligit ſepulturam filio impuberi, ſi pater ex conſuetudine poſſit eligere.

Electio ſepulturæ facta à Patre ſibi, & familiæ ſuæ omnibus viuētib. in Eccleſia N. ommiſſa Eccleſia in qua alias de iure erat ſepeliendus, ita vt eius filius impubes qui mortuus eſt, ſit ſepeliendus in ea; ſi conſuetudo terrę non habet vt pater poſſit eligere ſepulturam filio impuberi, non valet: ſicut ſi impuberi viuenti pater elegerit ſepulturam permittente conſuetudine, & filius decedat factus pubes, non tenetur ſequi iudicium patris, cum res deuenerit, ad caſum à quò non potuit incipere.

22 Pater poteſt eligere ſepulturam filio emancipato impuberi Doctor. in cap. licet de ſepult. in 6.

Mater eligit pro filio ſpurio impubere, ſi adſit conſuetudo, vel eius ſit in poteſtate Gemin. in d. cap. licet.

23 Adultus curatorem habens, poteſt abſq; eius authoritate ſepulturam eligere, cum etiam poſſit teſtamentum condere l. Aurel. ff. de libet. legat.

Pubes etiam in poteſtate patris, poteſt ſibi eligere ſepulturam d. cap. licet, de ſepultur. in 6.

Adoptiuo filio impuberi, poteſt eligere pater ſepulturam durante adoptione. ſi tranſit in poteſtatem patris adoptiui; ſecus ſi impubes deceſſit mortuo adoptante, cap. vnic. de cogn. leg.

Vxor poteſt ſibi eligere etiam viuente viro, electio namq; talis ad eum potius ſtatum pertinet, in quo mulier ſoluitur à lege viri.

24 Maritus non poteſt eligere ſepulturam vxori præterquam in ſepulchro maiorum ſuorum, cap. is qui, de ſepultur. in 6. vel in eò quod ipſe elegerit, quæ electio debet ſecundum aliquos fieri non tunc temporis, quo mortua eſt vxor, ſed prius, aliter hoc eſſet in fraudem Parochiæ, quæ nemini patrocinari debet, vt probat Nouarius forenſ. quæſt. 40. numer. 15. & quæſt. 148. num. 4. tom. 1.

25 Dominus poteſt eligere pro ſeruo impubere Vbald. de quart. Epiſcop. cap. 11.

Filij familias poſſunt eligere poſt 14. annum, ſiuè maſculus, ſiuè fœmina D. Anton. part. 5. titul. 10. cap. 5.

Alienam ſepulturam quilibet eligere poteſt reſpectu ſepulchri familiæ, ſeù hęredis, ſed reſpectu Rectoris Eccleſiæ eò inuitò etiam non ſuus Parochianus in eius Eccleſia eligere poteſt cap. 1. de ſepultur. in 6.

26 Epiſcopus poteſt ſibi eligere ſepulturam alibi, quam in Cathedrali cap. bonæ 12. quæſt. 2. gloſ. in c. vbicumque 13. quæſt. 2.

27 Abbas non recognoſcens Superiorem niſi Papam, poteſt eligere ſepulturam extra monaſterium, habet enim velle, & nolle, cap. ſi Religioſus, de elect.

Ampliatur ad profeſſos pręfectos beneficijs manualibus, ex membris monaſterij, Clement. C. de reſcript.

28 Ampliatur ſecundo ad Nouitios poſſunt enim ad ſæculum redire, vt latè probat Nouarius de elect. fori q. 46. ſect. 2. in vltima impreſſione Neapolitana.

Ampliatur tertiò ad profeſſum tam remotum à Monaſterio, vt ad illud nequeat deportari, cap. final. de ſepultur.

29 Electio ſepulturæ commiſſæ voluntati alterius; tenent plures valere prædictam electionem, in præiudicium Parochiæ, quia ſatis elegiſſe videtur, qui per alium eligit Ancharan. & Domin. in cap. 1. de ſepultur. in 6. alij tamen tenent contrarium Andr. conſil. 214.

Excipitur tamen, niſi Commiſſarius eligat volente, & ſciente committente, valet tamen electio loci ſepulturæ commiſſa alicui in Eccleſia per committētem electa; licet enim electio committi potuerit, & ipſe committens deceſſerit commiſſione iam facta non tamen deceſſit facta electione, & ideò acquiſitum fuit ius Eccleſiæ in qua debeat ſepelliri, non electa ſepultura,

aliud

Google

aliud eſt enim eligere ſepulturam aliud eius electionem committere Lap.in cap.1.de ſepultur.in 6.

30 Parochus dum ad infirmum communicandum ipſum interrogat non in genere in qua Eccleſia vult ſepeliri, ſed in ſpecie dicit infirmo vis ſepeliri in Parochia, vel in alia Eccleſia ipſam ſpecialiter nominando, non valet hæc electio tanquam facta ad ſuggeſtionem, ſed debet in genere interrogari Crauetta conſil. 7. vol. 2. Burſat.conſil.226.num.18.vol.3.

Religioſi Sancti Franciſci poſſunt inducere aliquem ad eligendam ſepulturam in Eccleſia Ordinis Sancti Dominici ceſſat enim fraus, & ratio finalis dictæ legis d.cap.1. de ſepult. in 6.

31 Perſuadens mutari ſepulturam eſt excommunicatus, Clem.cupientes,de ſepult. in 6.

Si Sacerdos Parochialis corpus eius, qui alibi eligit ſepulturam violenter rapuerit cum fraude, & antequam deueniret ad manus eorum, quibus debebatur, ſpoliauit, tenetur reſtituere quid quid accepit,& ipſum cadauer,perditque quartam Canonicam, ad ſimilitudinem hæredis ſubtrahentis res hæreditarias qui in eis quartam trebellianicam perdit, & ius inſtitutionis debitum quod alias erat detracturus, l. Paulus,ff.ad l.falcid.l.reſcript. ff.de his quæ indign. licet aliqui teneant contrarium,quo ad partem Canonicam, quia delictum præsbyteri non debet nocere Eccleſiæ cap. ſi Epiſcopum 16.quæſt.6.

32 Electio ſepulture in Eccleſijs Regularium non poteſt à parochis impediri,quibus tamen debetur ius Quarte.

Laicus poteſt aliquem inducere ad eligendam ſepulturam in certo loco,& valebit electio, vt per Vbald. de quart.Canonic.dict.cap.11.

33 Ad probandam electionem ſepulturæ requiruntur ſaltem duo,vel tres teſtes, cum ſit ſpecies vltimæ voluntatis & agatur in ea de præiudicio Parochialis Eccleſię, ſicut quælibet diſpoſitio ad pias cauſas requirit numerum duorum, vel trium teſtium,nec ſolum propoſitum eligendi ſine electione ſepulturæ ſufficit, quia propoſitum in mente retentum nihil operatur, l. ſi repetendi, C.de condit.ob cauſ.& probatur per ſingulares teſtes, ſi vnus deponat audiuiſſe eligi ſepulturam ab Antonio in tali loco,& alius in alio loco Medic.de ſepultur.q.8.

34 Probatur etiam in teſtamento, vel codicillo, etiam inualido,vel per ſcripturam manu propria ſubſcriptam.

Gloſ.in cap.2.de ſep.extr.verbo Quartam,tenet quod prius poſſit deferri funus ad Parochiam propriam, ſiuè extet conſuetudo,ſiuè non,rationibus ibidem relatis.

35 Quò ad ternum, Auus non poteſt eligere ſepulturam pro nepote impubere materia odioſa.n.appellatione in patris non continetur auus; agitur enim de præiudicio Eccleſiæ, in qua ſepeliri deberet.

Nec pater pro filio naturali, non enim dici poteſt filius familias,Molin.diſput.219.

36 Filius impubes etiam cum authoritate tutoris non poteſt eligere ſepulturam, non enim tutoris authoritas poteſt ea perficere,quę porriguntur poſt mortem pupilli,quo tempore tutela expirauit,c.licet, de ſepultur.in 6.

37 Frater maior pro minori non poteſt eligere; nam c.licet,c.loquitur de linea aſcendentium.

Nec filius pro patre,etiam mente capto,nam ius datum eſt patri erga filium non è contra,& conſtitutio loqtens de linea aſcendentium, non extenditur ad lineam deſcendentium.

38 Abbas non poteſt eligere pro monacho profeſſo, eſt enim factus pater, & poteſtas eligendi conceditur tantum patri naturali,dicto cap.licet.

39 Monaci profeſſi non poſſunt ſibi eligere ſepulturam, cap.final.de ſepultur. in 6.

Si quis ſponte eligeret ſepulturam, deinde inductus fuiſſet ad aliam eligendam; ſepelietur in prima electa: ſecunda enim electio fuit inualida ratione inductionis, quæ non tollit validam.

40 Damnatus ad mortem non poteſt eligere ſepulturā, nullam enim poteſt vltimam voluntatem emittere,nec aliquid poteſt pro anima relinquere,l.eius,ff.de teſtam, Ioan. Andr. in addit. ad Specul. titul. de inſtrum. edit. Silueſt.in ſumma in princ.

41 Mandans corpus ſuum non ſepeliri ſepultura,non eſt obediendus, nec hæres vllam incidit pœnam, ſi illum congruè ſepeliri faciat.

42 Quoad quartum, ſi quis antiqua dimiſſa nouam elegerit ſepulturam, electio tenet cap.2. de ſepult. in 6.

43 Eligi poteſt ſepultura aliena, conſentientibus patronis illius Roman. ſing.692.

44 In caſu neceſſitatis poteſt Rector Eccleſiæ ſepelire mortuum in alterius ſepultura; conceſſa Cappella ad vſum ſepulturæ alicui familiæ, & eius deſcendentibus, qui non eſt de progenie illius domus non poteſt eligere ſepulturam in dicta Cappella. Vbald.loco citato c.12.

Ampliatur,vt nec Clerici,qui id conceſſerunt poſſint ibi alium ſepelire, etiam ſi eſſent Clerici, ſiuè ſæculares ſiuè regulares dictæ Eccleſiæ: in eò enim fundo, in quò quis habet vſum, non poteſt Dominus inhabitare inuito vſuario l.ſi habitat.ff.de vſu,& habitat.niſi progenies fuerit extincta; vſus enim ſoluitur poſt mortem l. pen. C.de vſu fruct. Nouarius forenſ.quæſt.76.tom.2.

45 Electio ſepulturæ poteſt fieri in Eccleſia monialium, licet non poſſit hodie fieri intra ſepta monaſterij, Natta conſil.932.vol.2.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia habet intentionem fundatam ſuper decimis fructuum,qui colliguntur intra parochiæ fines.*

2 *Eccleſia ſi exigit decimam ſolum in frumento an ſibi præiudicet, vt non poſſit in poſterum exigere ſuper alijs fructibus.*

3 *Decima præteriti temporis an exigi poſſint.*

4 *Conſuetudo attendi debet in qua Eccleſia decima ſoluenda ſint.*

5 *Eccleſia an poſſit præſcribere decimas contra aliam Eccleſiam,& num.6.7.8.& 9.*

An ius percipiendi decimas connumeretur inter iura Parochialia.

RESOLVT. CCXCV.

1 SImiliter quoq; Eccleſia Parochialis habet intentionem fundatam de iure communi ſuper primitijs, & decimis fructuum qui colliguntur intra fines Parochiæ D. in cap. final. de Paroch. & in cap. cum contingat, de decim. Put. deciſ.361. lib.1. latè Card. conſil. 26. num.4. & ſeq. adeo, vt ipſi decima ſit perſoluenda de omnibus dictis fructibus licitè acquiſitis, cap. Nuncios,& ibi gloſ.cap.non eſt,vbi Abb.in 2.not.de decim. & abſque aliqua diminutione, vel detractatione, cap. cum homines, cap.non eſt in fin.de decim. Mohed.deciſ.69 Rebuff.in tractat.de decim.quæſt.11.num.3 Nouarius forenſ.quæſt.21.tom.1.

2 Et licet Eccleſia Parochialis decimam petierit, aut etiam exegerit ſolum de quadam ſpecie fructuum puta grani,vel olei;non propterea amittit ius, & poſſeſſionem reſpectu decimæ aliorum fructuum.

Quinimmò per perceptionem vnius ſpeciei alio in poſſeſſione non exiſtente illi conſeruatur poſſeſſio percipiendi decimam ex omnib. alijs fructibus, etiam ſubrogatis in locum eorum, qui ex prædio decimali prius colligebantur, adnot.in cap.commiſſum, & in cap.cum tua,de decimis Rota, deciſ.2.nu.3.de perſcript.in nouis Felyn.poſt alios in cap.auditis, num.19. eodem tit.cum proueniant ab eadem radice nempè à iure decimandi Balb. de præſcript. 2.par.quæſt.2 num.17. & 18.Couar. practic.quæſt.cap.37. nu.5. & tenuit Rota in Hiſpalen.

iuris

Google

iuris votandi 6. Februarij 1576. coram Epiſcopo Lauretano, & in illa Corduben. decimarum 21. Octob. 1596. coram Card. Pamphil.

3 Quod adeò verum eſt, vt etiam nomine Eccleſiæ agi poſſit contra Dominum, vel poſſeſſorem pro annis præteritis quibus decima ſoluta non fuit. Abbas poſt Ioann. And. in cap. Paſtoralis, & in cap. cum homines, de decimis Federic. de Senis conſil. 81. Euerard. conſil. 83. num. 3. & fuit tentum in vna Sabinen. Decimarum de menſe Maij 1597. coram Gipſio vbi ad deciſiones Caputaquen. 12. & 244. part. 1. fuit reſponſum illas forſan locum ſibi vendicare in decimis minutis, de quibus loquitur text. in dicto cap. cum tua, ibi gloſ. in verbo Minutas, de decim. iſtę enim non multum habentur in conſideratione, argum. l. ſcio, de in integr. reſtit. Rebuff. vbi proximè q. 15. nu. 51. Propterea non tenet argumentum de decimis minutis ad groſſas; nec in eis militat tanta ratio, Turrecremata in cap. reuertimini, num. 11. verſ. ad ſextum 16. quæſt. 1.

4 Illud autem non recipit dubitationem quod in ſoluẽdis decimis vni Eccleſiæ potius, quam alteri conſuetudo attendi debet ſi iure cautum aliud non reperiatur, cap. ad Apoſtolicæ, in fine de decim. quem text. ſic intelligunt Innoc. ibi, & Abb. num. 3. & probatur expreſſè in cap. cum ſint homines, eodem tit. vbi Parochiani vnius Eccleſiæ colebant prædia ſita in alia Parochia, & dubitabatur cui Eccleſiæ decima eſſe ſoluenda, & deciditur conſuetudini ſtandum eſſe, quia in eo caſu non erat diſpoſitum cui Eccleſiæ eſſet magis debita. & in his terminis loquitur deciſ. Achill. de Graſs. 2. de decimis, & Puteus deciſ. 154. lib. 1. Nouarius qui plura in hac materia cumulat in ſuo Opuſculo noui iuris Pontificij concluſ. 1. de decim.

Et talis cõſuetudo inducitur ſpatio decem annorum, vt per Abbat. in dicto c. ad Apoſtolicæ, & in dicto cap. cum ſint homines, num. 6. ad finem, & ita tenuit Rota in illa Toletana decimarum, corã Coccino de anno 1581. poſita inter deciſ. diuerſ. 163. part. 2. & in illa Oſimen. decimarum 18. Maij 1590. coram Card. Plato, & in Calagurritana decimarum 12. Februarij 1599. coram Corduba.

5 Præterea admonendi ſumus quod vna Eccleſia poteſt contra aliam ius decimandi præſcribere, cap. de quarta, de præſcript. cum alijs per Rot. deciſ. 14. num. 2. de Iudic. in nou. Dummodò concurrat titulus, & poſſeſſio quadraginta annorum, vel ſola poſſeſſio immemorabilis, cap. 1. de præſcript. in 6. & ibi Gem. Franc. & alij Card. Zabarel. conſ. 26. num. 5. Mill. in verb. pręſcribi an poſſit ius decimarum Dyn. in reg. poſſeſſ. num. 27. vbi etiam Couar. in 2. par. §. 5. ſub num. 2. verſ. quinta concluſio Balb. de præſcript. part. 2. partic. 3. quæſt. 6. ſub num. 20.

6 Quod intellige reſpectu Eccleſiæ quæ non ſit Parochialis, nam ipſa, vt præſcribat aduerſus Parochialem decimas Parochiales illi de iure debitas indiget forte quadragenaria cum titulo ſecundum Abb. in dicto cap. cum ſint homines, num 6. circa finem de decimis. ſecus ſi agatur de pręſcript. vnius Parochialis aduerſus aliam, quia tunc ſola quadragenaria ſufficit ſecundum Abb. vbi ſupra, & tenuit Rota in illa Toletana decimarum de Vargas 20. Maij 1596. coram Blanchetto, & in illa Ciuitaten. decimarum 28. Iunij 1596. coram Gypſio.

7 Et idem eſt quando agitur de præſcriptione inter Eccleſiam non Parochialem, & aliam ſimiliter non Parochialem, vt fuit tentum in vna Valentina decimarum de Candia 2. Maij 1603. 10. Decembris eiuſdem anni & 19. Martij 1604. coram Pamphilio.

Aduertendum tamen eſt quod hæc concluſio de præſcriptione non procedit quoad fructus ſubrogatos in locum illorum qui prius colligebantur, & quorum decimandi ius fuit præſcriptum.

8 Nam licet mutatio ſeminis non mutet obligationẽ, cap. commiſſum, & cap. cum in tua, de decim. Hoſtien. in ſumma eod. tit. §. final. q. 10. Bolognet. conſ. 29. num. 3. Adeo vt ſi decima frumenti ſit debita alicui Eccleſiæ, & loco frumenti ſeratur Crocus; de croco tanquam de ſubrogato eidem Eccleſiæ decima debeatur. Rota apud Paleot. dec. 70. & fuit tentum in vna Conchen. decimarum 5. Maij 1600. & 27. Iunij 1601. coram Card. Pamphil. Nihilominus hoc non procedit quando decima frumenti erat debita ratione præſcriptionis, quia tunc decima croci nati in loco, in quo alias ſerebatur frumentum pro parte Eccleſiæ reſpectu decimæ croci debetur, ita Rebuff. de decimis quæſt. 6. num. 35. Sed hoc etiam adnotandum eſt quod licet ius decimandi aliquando pręſcribi poſſit tamen libertas non ſoluendi decimas in totam præſcribi non poteſt etiam à perſonis Religioſis Rebuff. in dicto tract. de decim. quæſt. 13. nu. 60. verſic. ſed libertatem, latè Balb. de præſcript. 5. part. princip. q. 7. num. 3. & ſeq. Hinc Hoſtienſ. in ſumma de conſuetud. § fin. num. 14. verſ. ergo diſcretus Monachus dicit quod contra Epiſcopum, vel Eccleſiam Parochialem, non debet Monachus allegare præſcript. ſed conſuetudinem ſequitur Ruyn. conſ. 142. num. 11. verſ. per hoc inſert. lib. 5.

9 Et talis conſuetudo debet eſſe præſcripta ſaltem ſpatio quadraginta annorum gloſ. vlt. cum qua tranſeunt omnes in cap. cum quibuſdam §. ille quippè de decim. Loich. in cap. peruenit num. 9. eod. tit. Gemin. in c. 2. eod. tit. §. cæterum num. 3. Franch. in §. Diœceſani num. 1. in fine eod. titul. lib. 6. Balb. vbi ſupra part. 1. quintæ partis princip. quæſt. 7. num. 3. verſic. fallit.

Et quod talis libertas non ſoluendi decimam pręſcribi non poſſit etiam ſi per milles annos conſtaret non fuiſſe ſolutum probat text. in cap. cauſam, & ibi omnes Doct. de præſcript. & concordantes plures allegat Triuiſan. in deciſ. ſua ciuil. 29. num. 15.

Poteſt autem à Rectore fieri compoſitio ſuper modo ſoluendi decimam, & talis compoſitio durat eo viuente niſi à Papa fuit confirmata, quia tunç durat perpetuò Zabarell. conſil. 146. nu. 2. Non tamen fieri poteſt compoſitio diminutiua quantitatis cum laicis ſine conſenſu Papæ, gloſ. Abb. & alij in cap. venerabilis de confirmat. vtil. vel inutil. & in cap. ex multiplici de decim. & in c. 2. de tranſact. Bertrand. conſil. 14. & conſ. 116. lib. 1. Rebuff. in tract. de decim. quæſt. 13. num. 19. & ſeq. vſque ad num. 27.

SVMMARIVM.

1 *Oblationes à quo tempore cœperunt.*
2 *Oblationum nomine quæ veniunt.*
3 *Oblationes quando neceſſario fieri debent, & à quibus prohibeantur num. 4. 5.*
6 *Laici quando poſſunt recipere oblationes à Clericis.*
7 *Laici non exigunt tributum ab Eccleſijs.*

An inter iura Parochialia numerentur oblationes.

RESOLVT. CCXCVI.

1 CErtum eſt quod oblationes à Deo fuerunt ordinatæ. Non apparebis, inquit Dominus, ante conſpectum meum vacuus, Cæperunt autem oblationes tempore Cain, & Abel, alij dicunt tempore Noè, edificauit Altare Domino, tollens de cunctis pecoribus, & volucribus mundi, & obtulit illa in Holocauſta ſuper Altare. Et in lib. Num. cap. 6. vbi habetur quod Principes Iſrael obtulerunt munera coram Domino ſex plauſtra tecta, cum duodecim bobus, & alia quæ præcepit Dominus.

2 Et oblationum nomine veniunt quæcumque de proprijs, & licitis rebus à fidelibus offeruntur, & ſub nomine

ne oblationum continentur omnia quocunque titulo ad Eccleſiam perueniunt, cap. cauſam de verborum ſignificat. & text. in c. cum inter eod. tit. & propriè oblationes dicũtur illæ quam fac unt fideles dum offerunt ad Altare, vel ad manum Sacerdotis; Rebuff. de decimis q. 1. num. 27. Socc. de oblationibus quæſt. 3. & Troill. eod. tract. quæſt. 21. Carat. de iuribus parochialibus cap. 3.

3 Et quamuis non cogatur quis ad offerendum, & ad oblationes faciendum, quatuor caſus ſunt in quibus oblationes neceſſariò ſunt faciendæ. Primò, conſuetudo, nam vbi extaret, quod in quibuſdam feſtiuitatibus Parochiani ſoliti ſunt certas facere oblationes, illis neglectis, aut non præſtitis poſſunt per Superiorem cogi ad illam conſuetudinem ſeruandam, & videtur dici de conſuetudine per decem annos recepta; Secundo, ſi Parochus indigeat tunc enim cogendi ſunt ad offerendum ſub priuatione Diuini Officij. Tertiò in diebus feſtiuis, vbi Eccleſia non habet Decimas, & de hoc inſrà. Quartò vbi relictum fuit aliquid ex teſtamento, vt probat tex. in cap. ad Apoſtolicam, & quod ibi communiter notatur in c. ad Apoſtolicam de Simonia Nauarr. in Manuali cap. 23 2. num. 29. c. cum ſit de ſimonia Rebuff. de decimis quæſt. 1. num. 24.

4 A nonnullis tamen prohibentur oblationes recipere, prout primo. Ab Hæreticis, Iudæis, excommunicatis. Non ab oppreſſoribus pauperum. Non à raptoribus. Nõ ab vſurarijs. Non ab affinibus atrocium criminum. Non ab inuadentibus bona Eccleſiæ, antequam reſtituant. Non à publicis meretricibus. Et hoc in deteſtationem criminis eorum, & ne videatur illorum peccata fouere, c. grauibus 3. q. 7. c. non eſt 1. q. 1. Flor. 3. pat. tit. 12. c. 11. c. oblationes diſtinct. 30. Cod. ſuper eodem empt. cap. quia de vſur. Card. Hoſtienſ. c. 56. cap. de viro 12. quæſt. 9. c. extrahens de Decim.

5 Nec laicus debere recipere à Clericis oblationes, nec aliqua in hoc conſuetudo eſſet admittenda, & quę ſi extaret potius abuſus, quam laudabilis conſuetudo, nam tales prætendentes à Clericis oblationes ſunt excommunicandi, & omnis conſuetudo contraria ſublata fuit.

6 Limitatur primò, quod poſſint ex cauſa recipere Laici à Clericis oblationes ad tempus cum cauſa ſit pia ad fauorem Eccleſiæ, & animæ ſalutem, tamen non licet eas accipere propria auctoritate, ſub quouis prætextu, ſed Sacerdoti conuenit illas pauperibus erogare, vel in caſibus, vbi cauſa pia ſubeſt. Limitatur ſecundo in conſuetudine introducta in Italia, per quam in feſto Purificationis B. Virginis. Laici recipiunt oblationes Candelarum benedictarum à Sacerdotibus, quæ ſeruanda erit his concurrentibus. Primò quando ex iſtis oblationibus Eccleſia nullum damnum pateretur, & Populus ad deuotionem excitaretur, quod intelligendum eſt quantum ad vnam candelam pro quolibet, aliàs eſſet damnoſum, quia eſſet tributum debitum ab Eccleſia laicis, nec Epiſcopus poteſt cogere Sacerdotes ad dandum. Idcircò conſuetudo vſitata quod ad domos deferantur non eſt
7 laudabilis, eò quòd hoc modo quaſi videntur laici exigere tributum ab Eccleſia, quod tolerandum non eſt, & talis non vſus, ſed abuſus eſt, qui punitur. Vnde in Conc. Prou. Mediol. cautum eſt ne Candelæ benedictæ deferantur domum ad laicos, ſaluo ſi Patronus aliquis beneficij iure habet ius illas exigendi. Voluntariè tamen oblatas candelas laici poſſunt recipere, & non poteſt quis præſumere quod Eccleſia ſit constructa ſub hac tributaria conditione, quia à lege prohibitum eſt, de quibus omnibus latè Goffred. & Hoſtienſ. in ſumma de oblationibus Silueſt. verb. decima. quæſt. 3. Diu. Thom. 22. quæſt. 86. Pariſ. conſil. 155. & facit text. in capitul. vbi iſte 74. diſtinct. capitul. priuilegium 18. quæſt. 3. capitul. quæſt. 13. quæſt. 23. & text. in capitul. poſtquam 19. diſt.

SVMMARIVM.

1 *Oblationes quæ fiunt intra limites parochiæ Oratorijs Parocho non acquiruntur & num. 2. 3. 4.*

5 *Immagines Sanctorum poſſunt in priuatis domibus detineri.*

6 *Oblationes quæ fiunt tempore Iubilæi ad quem ſpectant.*

7 *Oblationes quando ſpectant ad Epiſcopum.*

In quibus caſibus Parochus priuatur iure parochiali circa acquiſitionem oblationum.

RESOLVT. CCXCVII.

Licet vt ſupra diximus oblationes quæ fiunt in parochiæ limitibus quærantur Parocho, nonnulli tamen inueniuntur caſus in quibus hoc ius ceſſat inter quod ſunt.

1 Primo vbi oblationes fierent oratorijs, vel Confraternitatibus, quia tunc non Parocho, ſed in vtilitatẽ Eccleſiæ conuerti debent, Abb. in cit. cap. paſtoralis Felyn. in c. dilectus de offic. ordinarij, Decan conſ. 127. & in conſ. 248. Alex. de Neuó conſ. 63. num. 6. & ſeq. Caualc. de oblation. quæſt. 8. in princip.

2 Secundus caſus eſt vbi oblationes fierent Cappellę in aliqua Eccleſiæ exiſtenti quoniam tunc non parocho, ſed ipſi Eccleſię quæruntur vbi ex coniecturis appareret contemplatam fuiſſe Eccleſiam, nam ex cõiecturis percipi poteſt, vt ſi in ipſo Altari adeſſet immago alicuius Sancti, cuius intuitu fierent oblationes, debentur Altari, non Rectori, in dubio autem oblationes, quæ fiunt in aliquo Altari præſumuntur fieri intuitu Eccleſiæ, vt probat Felyn. vbi ſupra Socc. cit tract. de oblationibus q. fin. Abb. in cap. fin. de ſucceſſionibus ab inteſtato, & in capitul. paſtoralis, vbi ſupra. Genuenſ. in praxi cap. 72. num. 14.

3 Tertius caſus in oblationibus factis Cappellæ, ſeù Oratorio ſito intra fines Parochiæ, vbi intuitu imaginis depictæ in dicta Cappella, vel Oratorio eſſent factæ, quia tunc non Parocho, ſed Oratorio quæruntur, Felyn. in cap. requiſiſti de teſtamentis, Abb. in cap. 3. de Eccleſijs ædificandis, & in cap. ex tranſmiſſa de præſcriptionibus, & Dec. in cit. conſ. 248. & Doctor. in rubrica, & in c. quamuis de decimis.

4 Quartus caſus in oblationibus factis in parietibus domus alicuius priuati præſertim ſi offerens obtuliſſet contemplatione Domini domus, puta ſi talis eſſet pauper, vel tales oblationes in pios vſus conuerteret, tunc enim illius Domini oblationes efficerentur, item ſi ex tacita voluntate, vt ſi offerens ſciebat Dominum domus ex conſuetudine conuertere oblationes in ſuas neceſſitates, vel pios vſus. Nec obſtat, c. Hanc conſuetudinem 11. quæſt. 1. quia loquitur de oblatis in Eccleſia, non in loco prophano. Si verò daretur ignorantia in offerente, vel non poſſet apparere de voluntate offerentis, tunc non acquireretur Domino domus.

Si autem imagini donaretur pès, aut brachium quod illi deficiebat, tunc eſt Domini illius domus, quia corpus principale trahit ad ſe illam partem. Notandum item eſt non poſſe compelli Dominum domus, vt de-
5 ſtruat imaginem, cum prohibitum non reperiatur imagines Sanctorum non poſſe detineri in priuatis edibus, & vijs publicis.

Excipitur tamen niſi Populus abuteretur dicta imagine, vel eſſet periculum Idolatriæ, tunc enim poſſet Epiſcopus illam deſtrui facere, & tunc id faciendum eſt ſine Populi ſcandalo, & Sanctórum offenſione Dominus verò domus poſſet imaginem delere, frangere, & abradere, quod intelligendum dummodò non fiat in contemptum, & ſine populi ſcandalo. Ita Maluet. de oblationibus rubric. 4.

6 Quintus eſt caſus. In oblationibus, quæ fiunt tempore

Digitized by Google

pore Iubilæi in Eccleſia Cathedrali, nam ſpectant ad Archipresbyterum, non ad Epiſcopum quoniam cum Archipresbyter habeat curam animarum, & adminiſtrationem Sacramentorum habet conſequenter in omnibus oblationibus de iure communi fundatam intentionem; vt cenſuit Rota Romana, in vna Beneuenti ſpolij 10. Decembris 1585. coram Penia, & Crauett. vbi ſupra quæſt. 12.

7 Sextus & vltimus caſus eſt in oblationibus factis celebranti, nam cedunt Eccleſiæ Rectori Crat. vbi ſupra, vbi notãdum quod ſi Epiſcopus celebrauerit Miſſam in Parochiali oblationes in ea facta ſunt Epiſcopi, nam tota ſua Diœceſis intelligitur eius Parochia. Limitatur primò, quando conſuetudo eſſet in contrarium. Limitatur ſecundò, quando Epiſcopus in vno loco longam traheret moram, & nimis frequenter celebraret. Oblationes factæ in conſecratione Eccleſiæ ſpectant ad Epiſcopum. Ampliatur etiam ad oblationes factas in conſecratione Epiſcopi, vt debeant eſſe Epiſcopi, non aſſiſtentis. Si conſuetudo ſit, vel ſtatutum, vt oblationes, quæ fiunt die Dominico debeant eſſe Prælati, & in feſto principali debeant eſſe Epiſcopi, ſi feſtum principale occurret in die Dominica, ſi oblationes fuerunt contemplatione Dominicę cedunt Prælato, aliæ cedunt Epiſcopo; vel dic, quod oblationes factæ ab alienis Parochianis, cenſentur factæ ratione feſtiuitatis, à proprijs autem Parochianis, cum dubium ſit cuius contemplatione fiant, diuidendæ ſunt.

Ex his reſoluitur quæſtio, quòd oblationes, quæ fiunt in Miſſa de ſponſo, quæ celebrantur à Parocho in aliena Parochia debent eſſe celebrantis, cum eius contemplatione dentur.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia noua ædificari non poſſunt abſque Diœceſani conſenſu, & an id extendatur ad Parochum intra fines cuius Parochiæ noua Eccleſia ædificari poſſunt, num. 2.*
3 *Eccleſia parochialis habet priuilegium, vt intra ſuos fines alia Eccleſia ædificari non poſſit.*
4 *Oratoria priuata conceſſa intelliguntur, ſinè parochia præiudicio, & in illis celebrari vetitur in certis diebus.*

An inter iura parochialia connumeretur vt noua Eccleſia intra fines parochiæ ædificari non poſſit abſque Parochi conſenſu.

RESOLVT. CCXCVIII.

1 PLuries ſcripſi non poſſe nouas Eccleſias atque Monaſteria ædificari abſque Diœceſani conſenſu, vt cenſuit Sacr. Conc. Trid. ſeſs. 25. cap. 3. de Regularibus.

2 Sed quæſitum fuit an id extendendum ad conſenſum Parochi quoties intra fines Parochiæ noua ædificaretur Eccleſia, & dicendũ eſt pariter requiri Parochi conſenſum; idq; numerari inter iura parochialia, vt ex pluribus probat Nouarius in nouo Iuris Pontific. concluſ. 10. vbi ſi Parochia eſſet Eccleſia, & vellet alia ædificari, & ſi accederet Epiſcopi, aut Prælati conſenſus id fieri nequit abſque Parochi etiam conſenſu ne iuribus ſuæ Parochialis Eccleſiæ præiudicium fiat, vt argum. cap. dilectus de Cappell. Monachorum voluit Guid. Pap. deciſ. 180. & ſcribit Creſcent. deciſ. 1. num. 2. de oper. nou. nunciat. aſſerens præſtari cautionem de demoliendo, & quod interim pendante lite non conſecratur, ſequitur Franc. March. dec. 10. 14. vol. 3. nouiter. Ego ipſe in Collect. 2390. num. 1.

3 Vnde Eccleſia Parochialis gaudet priuilegio, vt intra vnius fines alia Eccleſia, vel Cappella non poſſit ędificari inuito eius Rectore, quia eſſet facere in ſui præiudicium cum comprehendat quidquid eſt intra fines eiuſdem Parochiæ quaſi totum ipſum ſolum per fines deſignatos ſit certo modo in poſſeſſione ipſius Parochiæ, vt contra eius voluntatem alia Cappella ędificari nequeat, capit. quicumque 16. q. 1. & cap. Paſtoralis de his quæ fiunt à Prælat.

Et in facultatibus extruendi Oratoria ſtylus Romanę Curiæ hęc inter alia ad fauorem Parochialium apponere conſueuit, quæ & ab Epiſcopis in huiuſmodi conceſſionibus apponi deberent.

4 Vt Oratorium decenter inſtructum, & ornatum, & ab omnibus actibus domeſticis liberum exiſtat tum vt conceſſio intelligatur ſine Parochialis Eccleſiæ præiudicio, & excipiantur dies Natalis Domini noſtri Reſurrectionis, Pentecoſtes quibus ibidem celebrari non liceat, ſed Parochialis frequentetur quodque alij præterquam ſeruitio perſonæ cuius intuitu Oratorium conceditur neceſſarij ibidem audientes Miſſam ob obligatione audiendi Miſſam in Eccleſia per hoc non liberentur Piaſeg. in praxi part. 2. cap. 3. titul. de Viſit. Eccleſ. Par. num. 21.

SVMMARIVM.

1 *Miſſa an ſit in Parochia audienda.*
2 *Sacramentum Euchariſtiæ ſumi debet in die Paſchatis in propria Parochia, vel in Cathredali, num. 3.*
4 *Parochus vagabundorum quis dicatur, & quis Peregrinorum, num. 5.*

An auditio Miſſæ in die Dominico numeretur inter iura parochialia.

RESOLVT. CCXCIX.

1 VNuſquiſque tenetur Parochiæ ſuæ intereſſe, vbi commodè id fieri poteſt ad audiendum verbum Dei cogi tamen nõ poteſt vt Miſſam audiat in Parochia, quia nimirum Sacr. Concil. Trident. vtitur verbo moneant. Quinimò extat declaratio Leo. X. qua declarat, ſatisfieri huic pręcepto ſi audiatur Miſſa in Eccleſijs Regularium Sacr. Concil. Trident. ſeſs. 24. cap. 4. de reformat. Conſ. in Coll. Priu. Min.

2 Vnuſquiſque fidelis tenetur Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſuſcipere quolibet anno in Parochia ſua; Quæ Communio legitima eſt ſi ante, vel poſt octo dies in Paſchate fiat, & ſatisfit præcepto; cap. omnis ver. ſerm. de pœnit. & remiſs. Nauarr. in Manual. cap. 21. num. 45.

Excipiuntur pueri, quia ob reuerentiam tanti Sacramenti tardius communicant quo vſque in eis ceſſauerit puerile iudicium, quod & Sacr. Concil. Trident. expreſſit clarius, quam text. ipſius, cap. omnis vtriuſque ſexus in illis verbis cum ad annos diſcretionis peruenerint ſeſs. 12. de ſacr. Euchar. Sacram. Can. 9. Nauar. cap. 21. num. 52.

Die Paſchatis adminiſtrare hoc Sacramentum non licet Regularibus alijs verò diebus id eis eſt permiſſum, cap. quicumque 13. quæſt. 1.

Satisfacerent omnes tamen pręcepto Eccleſię ſi communicauerint in Eccleſia Cathredali Epiſcopus enim, & Eccleſia Cathredalis concurrunt in cura animarum cum omnibus Parochis Diœceſis, & quilibet ex Diœceſi recipere poteſt Sacramenta in Cathredali; Genuen. in praxi c. 26. num. 22.

3 Satisfacit item præcepto communicans quocunque die Hebdomadæ ſanctæ, ſeu quocunque die Quadrageſimæ ſi ſit conſuetudo Nauar. cap. 21. num. 45.

4 Vagabundorum Parochus dicitur quilibet Presbyter Parochialis vbi ipſi extiterint, quia non habent domicilium proprium, & ideò ibidem ſortiuntur quouſque in dicta Parochia extiterint ex eo dicti vagabundi cum lares certos non habeant, Abb. in c. final. de form. compet.

pet. Nouarius in pragmat. Regni 1. ſub rubrica de vagabund.

5 Peregrini poſſunt confiteri illi Parocho in cuius Parochia inueniuntur,& reſolutum fuit hoc dubium ex declaratione facta viuæ vocis oraculo ab Eugenio IV. Viatores vbi ſe inuenerint in Paſchate, illi Parocho ſint obligati tanquam incolatum habentes circa Sacramenta Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ,Sot.in 4.diſt.18.q.4.art.2.& alij communiter.

S V M M A R I V M.

1 *Canonica portio connumeratur inter Iura parochialia.*
2 *Operarius dignus eſt mercede ſua.*
3 *Quarta parochialis debetur Parocho etiam ſi in aliena parochia ſepulta eſt.*
4 *Quarta parochialis an debeatur Commendatario.*

An inter Iura parochialia connumeretur Canonica portio, ſeu quarta funeralis.

R E S O L V T. CCC.

1 CONnumeratur pariter inter iura parochialia Canonica portio, ſeu quarta Parochialis, quæ Parochis debetur propter Sacramenta, quæ illi miniſtrant ſuis parochianis, & ſic propter onus, quod in eorum adminiſtratione ſubeunt. cap.1. cap. relatum, c. de his, cap. cum liberum de ſepultur.Clem.dudum, §.verum
2 eod. dignus eſt enim operarius mercede ſua, & non alligabitur os boui trituranti, 1.Corint.9. c.quicunque 12. quæſt.2. Nouarius forenſ. quæſt.22. num.8.tom.2.
3 Et ideò debetur Quarta Eccleſiæ Parochiali illius qui defunctus erit etiam ſi alibi eligat ſepulturam, cap. de his cap. ſuper eo cap. ſuper noſtra de ſepultur.Clem.dudum eod. Vbald. tract. de quarta cap.8.cap.2.de ſepult. in 6. ſecundum rationabilem conſuetudinem regionis cap.certificari, de ſepult.
4 Et debetur etiam Vicario perpetuo Comendatario cap. nemo, de electione in 6. & Vicario temporali cap. cum ex eo, de elect.lib.6.Item Sacerdoti conducto, & habenti curam Parochianorum c. requiſiſti, de teſtam. & hoc quando nullus adeſſet Rector.

Si Parochialis fuerit Collegiata, cura non reſidente pœnes certam perſonam, diuidetur inter Clericos Eccleſiæ, ita quod ſinguli habebunt portionem niſi aliter ſtatutum,vel conſuetudo ſtatuerit Ioan.de Lignano cap. fraternitatem, de ſepulturis. ſi Cappellani Cathredalis ſepeliuntur in Cathredali, vel alibi eligunt ſepulturam, Quarta debetur Parocho habitationis Lap.allegat.62. num.2.verſ.in contrarium,Rebuff.tract.de decimis q.5. num.15.debetur enim Parochiæ immediatè non autem Matrici, & ſi Parochus immediatus non petat Epiſcopus poteſt petere, Bald.conſil.270.num.1.ad finem verſic. & ſi corpora, & ad hanc materiam ſpectantia nonnulla practicabilia congerit Nouarius in ſuo tract. de incertis, & malè ablatis priuileg.46. vbi plura de quarta.

S V M M A R I V M.

1 *Funeralia ſpectant ad Parochum quando Defunctus non elegit ſepulturam.*
2 *Funeralium appellatione qua veniant.*
3 *Funeralia parochiali Eccleſia debentur non autem Cappellano Oratorij priuati.*
4 *Parochus habet intentionem fundatam ſuper funeralibus.*
5 *Adminiſtratio Sacramentorum ſpectat ad Curatos.*
6 *Papa quando cenſetur derogare voluiſſe Conc. Trident.*

Funeralia an connumeretur inter iura parochialia, & quænam dicantur Funeralia.

R E S O L V T. CCCI.

1 VBicunque ille qui eſt de parochia ſepelitur in Eccleſia parochiali, vel aliam non eligit ſepulturã, funeralia illa ſpectant ad ipſam parochiam in qua defunctus tumulatur, vt per Vbald.in tract. de quarta Epiſcopali, nam eſt de iure parochiali habere funeralia, nec Parochus debet fraudari,ſi alibi Parochiani eligunt ſepulturam.

2 Ipſorum funeralium appellatione hodie veniunt cãdelæ quæ circa cadauer accenduntur, Maceries omnis quæ ſupra Caſtrum doloris, & corpus conſtruitur, pannus, ſiuè laneus,ſiuè ſericeus,ſiuè aureus contextus quo feretrum tegitur, & omnia quæ cum funere computantur, & pro illo in Eccleſia per hæredes præparantur, ſiuè aliàs efferentur, extrau. inter cunctas, de priuilegijs, gloſ. in d.Clem.dudum, vbi Abbas de ſepultur., ſicut mortuaria ſunt illa quæ offeruntur pro mortuis Vbald. de quarta Epiſcop.c.4.num.10.part.2.

3 Amplia quod funeralia parochiali Eccleſiæ debentur, nec Cappellano Oratorij priuati, vt determinauit Rota in vna Bergomen. funeralium Lunæ 7. Nouembr. 1594. coram Eminentiſſimo Cardinali Mantica, cuius tenor talis eſt, videlicet.

Placuit Dominis ſententiam Vicarij Bergomenſis latam ad fauorem Prapoſiti Eccleſia Sancti Alexandri eſſe confirmandam niſi à Confraternitate Diſciplinatorum Sancti Bernardini probetur priuilegium recipiendi funeralia de quibus agitur; Nam ea quidem inter iura Parochialia connumerantur, & Parochiali Eccleſia debentur cap.1. & c. relatum & cap.cum liberum de ſepult. Abb.in rubric.de Paroch. num.23. Vnde Cappellano priuati Oratorij applicari non debent ſed Parocho, qui curam exercet animarum, cui non propter ſe, hoc eſt ratione ſalarij, ſeu laboris humani corporis, ſed propter Eccleſiam cui praſidet debeatur, Bonif. de Vital. in Clem. duarum §. verum num.9 de ſepultur.

4 Habet enim Parochus fundatam intentionem in iſtis funeralibus, prout in adminiſtratione Sacramentorum, iuxta deducta per Rotam in vna Neapolitana priuilegij Veneris 3. Iunij 1622.coram Eminentiſſimo Cardinali Caualerio, cuius tenor ſequitur.

Paulus Quintus ſancta memoria ad inſtantiam Vniuerſitatis, & hominum Ianuenſium Neapoli exiſtentium conceſſit per literas in forma Breuis eidem Vniuerſitati facultatem erigendi Eccleſiam in Ciuitate Neapolis, & quod Cappellani dicta Eccleſia ad nutum amouibiles deputandi per dictos homines poſſent miniſtrare Sacramenta Sanctiſſima Euchariſtia Extrema Vnctionis, & alia ſacramenta Eccleſiaſtica Ianuenſibus in proprijs, vel alienis domibus infirmitate detentis, etiam in die ſanctiſſima Reſurrectionis Dominica, & quod corpora Ianuenſium Defunctorum in dicta Eccleſia ſepulturam eligentium abſque licentia Ordinarij, aut Parochorum poſſent in ea humari ſine tamen praiudicio iurium Parochialium cum clauſula; Non obſtantibus Conſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis,ac etiam in Prouincialibus, ſeu Synodalibus Concilijs editis.

Hoc Breue fuit per Vicarium Illuſtriſſimi D. Cardin. Archiepiſcopi Neapolitani executioni demandatum contra Rectores Eccleſiarum Parochialium qui funera Ianuẽſium in dicta Eccleſia impediebant; cauſa vero mihi in Rota commiſſa dubitaui an ritè, & rectè fuerit ad executionem dicti Breuis proceſſum, & Domini omiſſa validitate executionis reſponderunt non fuiſſe rectè proceſſum ad executionẽ.

5 *Non ſunt autem quia de iure communi adminiſtratio Sacramentorum ſpectat ad proprium Parochum, vt de Sacramento Extrema Vnctionis Rodriquez qua. regul. to.3. q. 77.ar.1.in principio,& eſt tex.in Clem.dudum verſ.verum, de ſepulturis qua edita fuit in Concilio Generali Vienen.*

& de

Digitized by Google

& de Sacramentis Pœnitentia, & Euchariſtia eſt diſpoſitio Concilij Generalis Lateranenſis in cap. omnis vtriuſque ſexus de pœnitent. & remiſs.; Quo vero ad Sacramentum Matrimonij tam in Concil. Trident. ſeſs. 24. cap. de reformat. matrimonij quam in Concilio generali Vienen. de quo in Clem. 1. de priuil. diſponitur, vt ſoli Parochi poſſint interuenire; Vnde ad hoc vt Breue prædictum Vniuerſitati Ianuenſium ſuffragaretur neceſſe fuerat ſpecialiter derogare Concilijs Generalibus cap. ex parte de Cappell. Monach. Felyn. in cap. nonnulli nu. 2. de reſcript. Archidiaco. in cap. 1. num. 2. circa medium de conſtit. in 6. Cardin. Lancellott. de Concil. lib. 5. art. 18 num. 8.

6 *Et quamuis diſpoſitioni Concilij Trid. cenſeatur derogatum quando contra illud Pap. diſponit, vt in Sancti Angeli penſionis 16. Decembris 1594. coram Cardin. Pamphilio. tamen id ſolum procedit quando conſtaret Papam derogare voluiſſe, vt per Gonzal. ad regulam 8. gloſ. 6. num. 120. Quæ voluntas hic non viſa fuit adeſſe, cum ſolum Papa derogauerit Concilijs ſynodalibus, & prouincialibus, non autem Generalibus quarum diſpoſitiones egent ſpeciali derogatione, vt per Felyn. Archidiacon. & alios ſupra alleg. Vnde videtur quo ad Concilia generalia voluiſſe illa remanere illeſa; Reſponſum etiam fuit ſatis eſſe idem quod diſponitur in Concilio Trident. de præſentia Parochi quoad matrimonia fuiſſe etiam diſpoſitum in Concilio Generali Vienen. de quo in dicta Clement. 1. de priuileg. quatenus ibi mādatur Religioſos non poſſe Sacramenta Extremæ Vnctionis, vel Euchariſtiæ miniſtrare, vel matrimonia ſolemnizare non habita ſuper his Parochialis presbyteri licentia ſpeciali quod procedere in quolibet Sacerdote affirmat Rodriquez. dicta quæſt. 79. art. 1.*

Et ideo cum Breue prædictum tamquam conceſſum ad inſtantiam Vniuerſitatis Ianuenſ. & non Motu proprio indigeret iuſtificatione, & non fuerit iuſtificatum; in præmiſſis viſum fuit non potuiſſe executioni demandari.

SVMMARIVM.

1 *Parochus an poſſit agere pro legato relicto Parochiæ pro celebratione Miſſarum.*
2 *Deciſum Rot. ad punctum refertur.*

An inter iura parochialia connumeretur exactio legati pro celebratione Miſſarum ipſi Parochiæ facti.

RESOLVT. CCCII.

1 RÉſpondeo affirmatiuè arguendo à ſimili de relicto Cappellæ pro Miſſarum celebratione, cuius exactio ad Rectorem pertinet, vt cenſuit Rota in vna Beneuentana legati 9. Decembris 1615. coram D. Caualerio cuius tenor eſt.

2 *Domini reſponderunt pro Informante videlicet exactionem annui legati ſcutorum 50. relictorum per quondam Ioannem Baptiſtam Rubinum, Cappellæ Sancti Antonij in Eccleſia Metropolitana ſpectare ad Antonutium illius Rectorem qui prouiſus fuit à Clemente VIII. fœl. memor. per reſignationem in manibus Sanctiſſimi factam à Gentilutio eius prædeceſſore, & poſſeſſionem accepit, & illius redditus percipit, vt deponunt teſtes, vnde ad ipſum vti Rectorem competit ius agendi ex iure ſuæ Eccleſiæ cui legatum relictum fuit; præſertim cum legatum factum fuerit pro miſſis celebrandis in dicta Cappella pro anima ſua, & ſuorum prædeceſſorum qui in dicta Cappella ſepulti ſunt, ad tradita per Vbald. in tract. de Canon. & Epiſcop. port. cap. 4. quæſt. 15. num. 2. & ſeqq. & cap. 7. num. 57. & ſeq. Nec viſum fuit obſtare quod hæc Cappella fuerit dilatata, & ad maiorem ornatum Eccleſiæ incorporata Cappellæ ſanctiſſimi Sacramenti quia non conſtabat, de vnione aliqua; Immò conſtat Cappellaniam fuiſſe, & hodie eſſe in ſtatu collatiuo, cum antea poſſideretur à Gentilutio per cuius reſignationem fuit prouiſus Antonutius qui hodie poſſidet, vt dictum eſt.*

SVMMARIVM.

1 *Manuteneri debet habens fundatam intentionem licet poſſeſſionem non probet, & num. 3. 4. & 5.*
2 *Epiſcopus habet intentionem fundatam exercendi iuriſdictionem in ſua Diœceſi.*
6 *Priuilegium allegans manutenendus eſt in eo quod allegat.*
7 *Manuteneri debet in poſſeſſione is qui in ea eſt, licet habeat iuris reſiſtentiam.*

Intentio fundata Parochi in iuribus Parochialibus in quibus nam dilatetur, ac limitetur.

RESOLVT. CCCIII.

1 COmmunis & trita eſt iuris concluſio, quod habens fundatam intentionem ſuam de iure communi, debet manuteneri, etiam nulla probata poſſeſſione, per text. in cap. cum perſonæ, in fine, & ibi notant omnes, de priuileg. in 6. Qui generaliter allegari conſueuit, licet loquatur de Epiſcopo, qui habet de iure communi, 2 fundatam intentionem exercendi iuriſdictionem quo ad omnes ſubditos in tota ſua Diœceſi, & in qualibet eius parte, etiam in inuitos, cap. cum quærente, de officio ordinar. cap. cum Epiſcopus, eodem titul. lib. 6. cap. omnes Baſilicæ 16. quæſt. 7. Vnde Epiſcopo per hanc ſolam rationem aſſiſtētię dandum eſt mandatum de manutenendo, etiam ſi non probet quaſi poſſeſſionem, vt diſponitur in illo text. & tenuit Verall. deciſ. 203. par. 2. Rota in vna Bononien. Sancti Petronij 28. Aprilis 1595. coram Eminentiſſimo Card. Mantica, & in vna Veronen. iuriſdictionem 18. Martij 1596. coram Pamphilio. & ſic à ſimili dicendum eſt fauore Parochorum in eorum iuribus parochialibus.

3 Concluſio locum habet etiam ſi contra habentem iuris communis aſſiſtentiam exhibeatur priuilegium, ſeu titulus, quia donec de illius reuelantia diſputatur, et datur manutentio, dummodò producens titulum non ſit in poſſeſſione, vt in dicto cum perſonæ §. pen. & ibi Lap Abb. nu. 4. & ita fuit reſolutum per Rotam in vna Carthagin. decimarū 17. Iunij 1590. coram Gipſio, & in vna Valentina decimarū 20. Febr. 1598. corā Peregrino.

Et procedit quamuis inferior alleget præſcriptionem, quia Ordinarius, ſiuè ſit in poſſeſſionem iuriſdictionis, ſiuè non, vtitur ſua iuriſdictione contra eum quouſque præſcriptionem probauerit, vt dicit Lapus in dicto cap. cum perſonæ, num. 4. verſ. 2. per illum text. in fine ſubdens hoc eſſe propter odium præſcriptionis, & propter iuris communis fauorem. & Lapum ſequitur ibi Anchar. num. 6. in 12. not. Gem. 10 §. ſi vero verſ. 2. Franc. in 2. not. Socc. in cap. recepimus, num. 72. de priuileg. lib. 6. & fuit tentum per Rotam in vna Salamantina iuriſdictionis 18. Aprilis 1581. coram Cantuccio, vt in deciſ. diuerſorum 145. p. 1. & in allegata Veronen. iuriſdictionis coram Cardin. Pamphilio in qua Epiſcopus agebat contra Decanum, & Capitulum, quibus ex Concil. Trid. ſeſs. 24. c. 2. de reform. præſeruatur immemorabilis conſuetudo cognoſcendi cauſas criminales, & matrimoniales: & fuit dictū quod Epiſcopus ſolus debebat manuteneri propter iuris aſſiſtentiam in facultate exercendi dictam iuriſdictionem donec contra eum per tres conformes immemorabilis probaretur.

4 Nec non eſt vera etiam in Ordinario inferiore; Nam hic quoque danda eſt manutentio nulla probata poſſeſſione, quando habet iuriſdictionem fundatam ex priuilegio, vel conſuetudine, quæ ſit ita notoria, vt negari non poſſit, ſecundum Ioan. Andr. in dicto cap. cum perſonæ, in princip. vbi ita extendit illum text. & eum ſequuntur ibi Gemin. num. 4. Franchus nu. 2. & Anchar. in

in primo not. qui rationem reddit, quia notorium facti
eundem habet effectum, quem habet notorium iuris,
quoad iuriſdictionis exercitium.

5 Ceſſat autem firmata concluſio; Primo quando aſſi-
ſtentia iuris communis eſt turbata,& obſcura,quia tunc
non releuat, nec ex ea datur manutentio; ſed Rota ſo-
let omiſſo iudicio poſſeſſorio aggredi merita cauſæ, &
diſcutere petitorium, vt fuit obſeruatum in pluribus
cauſis,& ſignanter in vna Lucen. ſeu nullius iuriſdictio-
nis 4. Maij 1598. coram Eminentiſſimo Cardin. Sera-
phino, & in vna Montis Regalis 4. Nouembris de eo-
dem anno coram Penia.

6 Item quando contra habentem iuris communis aſſi-
ſtentiam allegatur priuilegium ſimul cum præſcriptio-
ne, quia tunc manutenendus eſt ille, qui priuilegium
allegat. & ratio eſt, quia poſſeſſio non eſt adeò infecta,
neque habet tantam reſiſtenriam iuris,neq; talem præ-
ſumptionem contra ſe,cum iuſtificetur ex titulo,vt non
ſit habenda in conſideratione; quemadmodum ſi ſola
præſcriptione niteretur, & ita habet text. in d.cap.cum
perſonæ, & diſtingunt omnes Doctor. ibi poſt Lap. An-
char. in 12.not. Gemin.in §.fin.num.3. & Franc.num.2.
& fuit reſolutum in vna Salamantina iuriſdictionis 17.
Decembris 1582. coram Card. Seraphino.

Quod tamen declaratur quando priuilegium,& poſ-
ſeſſio ſtrictè percuriunt caſum de quo agitur, aliàs ſe-
cus, vt tentum fuit in allegata Seguntina Decimarum
30. Octobris 1600. coram eodem eminentiſſimo Car-
dinali Seraphino.

7 Similiter non habet locum pluries dicta concluſio,
vbicumque alter exiſtit in poſſeſſione,quia is manute-
neri debet, licet ipſi ius commune reſiſtat, Couar. pra-
ctic.quæſt. cap.17.num.6. Menoch.de retinend. poſſeſſ.
remed.vl im.nu.21.& 22.Capyc.deciſ.189.& ita pluries
ſcio fuiſſe practicatum in Curia Archiepiſc. Neapolis.

SVMMARIVM.

1 *Præſcribi an poſſint iura Parochialia.*
2 *Præſcriptio non habet locum niſi in caſibus de iure ex-
preſſis.*
3 *Decimæ an præſcribi poſſint.*
4 *Inferior an poſſit præſcribere iura Superioris.*
5 *Abbas an poſſit præſcribere contra Epiſcopum.*

Iura Parochialia An poſſint præſcribi.

RESOLVT. CCCIV.

1 ADuerſus iura Parochialia ſolet quandoque oppo-
ni de præſcriptione, vnde licebit hic inueſtigare
ſi talis præſcriptio procedere poſſit,cum regulariter illa
non habeat locum, niſi in his caſibus, qui in iure ſunt
2 expreſſi, cap.1. vbi gloſ. de præſcript. Couar. in regul.
poſſeſſor. par.2. §.3.num.7.

3 Et quidem dicendum eſt poſſe præſcribi talia iura,
cum videamus decimam, quæ eſt de iuribus parochia-
libus præſcribi poſſe, cap.ad aures, de decimis.cap.de
quarta eod.tit. Nauar. conſil.1. de decim. & latius fuit
dictum ſupra in reſolut. ſi ius percipiendi decimas, cō-
numeretur inter iura parochialia verſic. præterea.

4 Item quia inferior poteſt præſcribere iura Superio-
ris,cap.audiuis, de præſcript.cap.cum olim, eod.tit., vbi
probatur Abbatem poſſe præſcribere iura Epiſcopalia,
qui poteſt cognoſcere de cauſis matrimonialibus, &
beneficialibus, cum hæc omnia ad iuriſdictionem per-
tineant, & quærantur,cum præſcriptione territorij de
quo videndi ſunt Couar. de ſponſal. par.2. cap.8. §.12.
num.1. Suar. de Paz. in pract.tom.2.prælud.1.nu.8., &
Diez de Meua var. quæſt.lib.3.quæſt.24.num.25.

Et faciunt pro corroboratione ea, quæ in Superiori
proxima quæſtione adducta ſunt.

PRAXIS FVNCTIONVM Parochialium.

SVMMARIVM.

1 *Iura Parochialia reſpiciunt vtilitatem Parochi; quid vero
functiones, num.2.*
3 *Parochus in ſua Parochia dicitur Prælatus.*
4 *Rector in ſuo beneficio dicitur Imperator, & Rex.*

Quodnam diſcrimen ſit inter Iura Parochialia,
& Functiones Parochiales.

RESOLVT. CCCV.

1 SCiendum eſt pro reſponſione, quod iura
Parochialia reſpiciũt vtilitatem Paracho-
rum, puta emolumenta quæ ex Parochia
ipſa proueniunt, de quibus ſatis longè in
ſuperiori titulo dictum eſt.

2 Functiones verò Parochiales ſunt illæ,quæ à proprio
Parocho fiunt, & in quibus Cappellarum, ſeu quorum-
uis beneficiorũ ſimplicium Rectores, Sacriſtę, & Cap-
pellani ſe intromittere nequeunt; ſed tale officium ad
ipſum tantum Parochum ſpectat, qui in actu curæ ani-
marum gerit vices Epiſcopi, cap. bonæ rei 12. quæſt.2.
3 & in ſua Parochiali dicitur Pręlatus,nec non talem ha-
bet authoritatem,qualem, & quantam habet Prælatus
4 cum Capitulo in Eccleſia collegiata. Idemq; Rector in
propria Eccleſia dicitur Imperator, & Rex, & Apoſto-
lorum vices in illa tenet Rom.conſ. fin. & ideo ſemper
ibidem pręfertur,vt latè per Molin.in tractat.de canon
lib.2.cap.14.

SVMMARIVM.

1 *Candelarum benedictio ſpectat ad Parochum.*

Candelarum Benedictio Num connumeretur in-
ter functiones Parochiales.

RESOLVT. CCCVI.

1 IN die Purificationis B. Marię Virginis vulgo vocata
(la Candelora) ſolent Eccleſiaſtici benedicere Can-
delas illaſq; populo diſpenſare, quod quidem ius Paro-
chis ad locorũ ordinarios Parochianos vtique ſpectat,
cum Candelarum Benedictinnē inter Parochiales Fun-
ctiones connumeretur, prout ita ex facto decreuiſſe
Eminentiſſimorum Cardinalium Congregationem ap-
paret in Summa Bullar.in verbo Miſſa. & ita quotidia-
na viget praxis in ſingulis Regni Diœceſibus ſequitur
etiam Carat. in tract. de iuribus parochialibus cap. 6.
pag.6.

Indè dum in mea Ciuitate Vici Equenſi prætenderе-
tur in Parochia S.Ciri, & Ioannis benedictionem hanc
Candelarum eſſe faciendam per quendã Cappellanum,
qui ibidem onus celebrandi nonnullas Miſſas habebat,
dum Reuerendus Parochus dictæ Eccleſiæ ad me ha-
buiſſet recurſum mandatum fuit per meam Curiam,
quod talis non ſe intromitteret, ſed quod præfatus Pa-
rochus, qui in hoc habebat intentionem fundatam hu-
iuſmodi munus exerceret,prout cum effectu ſic fuit ob-
ſeruatum, & obſeruatur, prout teſtatur Nouarius in
Opuſculo ſecundo noui Iuris Pontificij concluſ. 1. de
functionibus Parochialibus.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio Cinerum ſpectat ad Parochum.*

Benedictio Cinerum An ſpectet ad Parochum.

RESOLVT. CCCVII.

1 SOlet primo die Quadrageſimæ fieri benedictio Cinerum, & hæc benedictio in propria Parochia non poteſt inuitè fieri niſi à loci Parocho, cum Benedictio Cinerum connumeretur inter functiones Parochiales, & ideò à Parocho ſunt faciendæ, prout & ſic notatur in ſumma Bullar. in verbo Miſſa, & declarauit ſacta Coogregatio Rituum ſub die 18. Matij 1602. & ſic ſeruatur in praxi, & ita refert quoque Carar io ſuo breui tractatu de iuribus parochialibus c.6. pag.6. verſ. Functiones propriæ, quos recenſet, & ſequitur Nouarius in ſecundo opuſculo noui Iuris Pontificij concluſ.1. de funtionibus Parochialibus.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio palmarum ſpectat ad Parochum.*
2 *Benedictio Palmarum connumeratur inter functiones Parochiales.*

Benedictio Palmarum An connumeretur inter Functiones Parochiales.

RESOLVT. CCCVIII.

1 FErtur ſacram Eminentiſſimorum Cardinalium in Rituum Congregatione Deputatorum cenſuiſſe Palmarum benedictionem quæ in toto Chriſtiano orbe in die Dominico proximo Paſchatis fieri ſolet ſpectare ad Parochos locorum Ordinarios.

2 Cõnumeratur enim inter functiones Parochiales huiuſmodi Palmatum benedictio, vt legitur in Summa Bullatij in verbo Miſſa pag.mihi 403.

Et ideò rationabiliter Parochi munus debet eſſe talem benedictionem impartiendi in eius parochiali Eccleſia, prout & vbique ſeruatur, ſequitur Carata in tract.de iuribus parochialibus pag.6.c.6., refert, & ſequitur Nouarius in opuſculo ſecundo noui Iuris Pontificij concluſ. 1. de functionibus Parochialibus.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio Fontis baptiſmalis an ſpectet ad Parochum.*
2 *Benedictio fontis baptiſmalis connumeratur inter funtiones Parochiales.*

Benedictio Fontis Bapriſmalis An connumeretur inter functiones parochiales.

RESOLVT. CCCIX.

1 IN Eccleſijs Parochialibus, & quæ ſub Magiſtrorum laicorum gubernio, & directione eſſe ſolent extauritis nũcupatis Sacerdotales functiones circa fontis baptiſmalis benedictionem ſpectant ad proprium Parochiæ Parochum, vt declarauit eadem Sacra Coogregatio Rituum ſub die 18. Maij in Anno 1602., & refert Summa Bullar.in verbo Miſſa pag.403.

2 Quæ quidem reſolutio eo iuuatur fundamento ſi quidem certum eſt, nec dubitari poteſt, quod huiuſmodi benedictio fontis Baptiſmalis connumeratur inter functiones parochiales ergo neceſſario ad ipſum, & proprium loci ordinarium Parochum pertinere debet tale munus exercere, & ita ſeruatur in praxi, & ſic ſcribit modernus Carat. in tract. de iuribus parochialibus c.6. pag.6., quem refert Nouarius concluſ.1. de funtionibus parochialibus.

SVMMARIVM.

1 *Delatio Sanctiſſimi Sacramenti in die Cœna Domini fit per Parochos cum ad illos tale munus ſpectat num.1.*

Delatio ſanctiſſimi Sacramenri, & celebrationes Miſſarum Feriæ V. in Cœna Domini, & Sabbati ſancti, An connumeretur inter funtiones parochiales.

RESOLVT. CCCX.

TEmpore quo Sacra Congregatio Rituum regebatur per Eminentiſsimum, & Reuerendiſs. Cardinalem Ptolomeum, & in ea vti Secretarius aſſidebat Alexander Gratianus die 18. Maij in Anno Milleſimo ſexcenteſimo ſecundo eadem Sacra Rituum Congregatio declarauit Sanctiſſimi Sacramenti. Delationes, & celebrationes Miſſarum feriæ quintæ in Cœna Domini, & Sabbati ſancti quoque connumerari inter functiones parochiales, nec tale munus ſpectare ad
2 Cappellanos, ſiue Sacriſtas Eccleſiarum forte à laicis deputatos, ſed ad proprium Parochum, ſeu Rectorem animarum curam habentem in Eccleſijs huiuſmodi inſtitutum, vt habetur in ſumma Bullat.in verbo Miſſa, & legitur in tractat.Carat.de Iur.parochial.c.6.

Vnde videmus hodiernis temporibus, tàm in Ciuitate Neapolis, quàm in alijs Regni loci delationem Sanctiſſimi Sacramenti fieri a proprijs Parochis, & illos ſimiliter in feria quinta Cœnæ Domini, & Sabbati ſancti celebrare Miſſas, ſequitur Nouarius in opuſculo noui Iuris Pontificij concluſ.1.de functionibus parochialibus, tom.2.

SVMMARIVM.

1 *Aſperſiones quæ in Paſchalibus diebus fieri ſolent in domibus fidelium, an connumerentur inter iura parochialia & num.2.*

Aſperſiones domorum An connumerentur inter funtiones parochiales.

RESOLVT. CCCXI.

1 VIget praxis, quod in die Sabbati ſancti facta benedictione fontis ſoleant aſpergi domus mediante aqoa benedicta.

Quod quidem ius ſpectat ad Parochos, qui in Parochianorum domibus hanc ſolemnitatem facere debet, nec alius poterit huiuſmodi vſurpationem prætendere cum inter functiones parochiales ſimiliter connumeretur huiuſmodi facultas aſpergendi domos, vt legitur in ſumma Bullar.in verbo Miſſa pag.403.verſic.Candelarum, & voluit Sacra Congregatio Rituum, quæ ita declarauit ad fauorem Parochorum, ſequitur, & meminit Carat.in ſuo methodico tractat.de Iuribus parochialibus cap.6.verſic.functiones, &c.

2 Vndè merito dum in Curia Archiepiſcopali Neapolitana ob mortem Eminentiſſimi, & Reuerendiſſimi Cardinalis Caraſæ bonæ memoriæ Vicariatus Capituli Sede vacante munere fungeret prætenderetur q; pro parte cuiuſdam Sacriſtæ deputati à quibuſdam extauritarijs intus quandam Eccleſiam parochialem huius Ciuitatis Neapolis, quod ipſe poterat in tali die facere huiuſmodi aſperſionem præcedente memoriali porrecto pro parte Reuerendi Parochi dictæ Eccleſiæ per dictam Curiam Archiepiſcopalem fuit mandatum ſub pœna excommunicationis ipſo facto incurrendæ, quod talis Sacriſta ſe abſtineret, nec ſe intromitteret in aſpergendo domus Parochianorum, & ſic fuit manutentus in poſſeſſione proprius Parochus, qui habebat

in

Digitized by Google

in huiuſmodi functionibus parochialibus aſſiſtentiam iuris, & intentionem fundatam, & ita fuit executum.

Sicque alias mandaui in mea Diœceſi Vici Equenſi dum caſus ex facto accidiſſet.

PRAXIS APPROBAtionis Confeſſariorum.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſarij approbatio fieri debet ab habente iuriſdictionem ordinariam.*
2 *Vicarius, & Capitulum Sede vacante poſſunt approbare Confeſſarios.*
3 *Iuriſdictionem Epiſcopalem habens in populum poteſt approbare.*
4 *Epiſcopus poteſt Sacerdotem alterius diœceſis approbare.*
5 *Regulares pro audienda confeſſione ſæcularium indigent approbatione Ordinarij, & quid pro audienda confeſſione monialium, ibidem.*

Approbatio Confeſſariorum à quonam ſit facienda.

RESOLVT. CCCXII.

1 OMnes habentes iuriſdictionem ordinariam poſſunt approbare Confeſſarios in eorum territorio, & diſtrictu, ita quod approbatio hæc ab Epiſcopo confirmato, & habente ſubditos iuxta Concilij Tridentini diſpoſitionem ſeſs.23. c.15 de reform. fieri poteſt, vel à Vicario Generali qui vices Epiſcopi ſuſtinet, aut à Capitulo Sede vacante, tamquam Epiſcopalis iuriſdictionis ſucceſſore cap. dum olim de maior. & obedient. late Nouarius in ſuo opuſculo noui iuris Pontificij concluſ. 1. de confeſſione ſacramentali.

2 Sicque ſimiliter ab alio habente iuriſdictionem Epiſcopalem in populum exemptum à iuriſdictione ordinaria, quia dum iſte habet iuriſdictionem Epiſcopalem, ideò ei licet Confeſſarios in ſuo territorio approbare, Reginald. in praxi fori pœnitential. lib. 1. num. 180. Vaſq. quæſt. 93. artic. 3. dub. 3. Sanchez de matrim. diſput. 29. num. 14. lib. 3. & ita conſului ad fauorem D. Anelli Ceraioli Archipresbyteri S. Petri. Poſſet tamen Epiſcopus approbare Sacerdotem alterius Diœceſis, ſi aliqua ratione fiat ſubditus ipſi Epiſcopo, vt ſi fiat ei ſubditus ratione alicuius miniſterij, ad quod obligatur in ipſius Epiſcopatu, aut ratione domicilij, aut habitationis pro aliquo tempore, pro quo ſaltem poſſit illum approbare Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 1. num. 187. Leon. de poteſt. confeſs. temp. Iubil. extra ordin. q. 4. num. 28.

3 Et hæc approbatio eſt neceſſaria, etiam reſpectu Regularium, quando ſæcularium confeſſiones audire intendunt, vt poſt plures aduertit Nouarius loco citato nu. 9. vbi tamen num. 10. docet Regulares Confeſſores in monaſterijs Monialium, quæ ſub cura Regularium ſunt non indigent approbatione Epiſcopi, ſed ſufficit, quod ſit data à ſuo Superiore.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdotium requiritur vt valeat approbari ad audiendas confeſſiones.*
2 *Poteſtas abſoluẽdi cõfertur in ordinatione, & per quæ verba.*
3 *Ordinatus abſque verbis quorum remiſeritis peccata, & an validè abſoluat.*
4 *Pro Sacerdote habitus cum non ſit an validè abſoluat.*

Quinam poſſint approbari ad audiendas confeſſiones.

RESOLVT. CCCXIII.

1 NOtum eſſe debet, quod ſoli Sacerdotes poſſunt approbari ad hunc actum exercendum, quia illi tantum ſunt capaces huius iuriſdictionis cum ad tale exercitium character Sacerdotalis in exercente ſimpliciter neceſſarius ſit, quæ poteſtas abſoluendi confertur in ipſa ordinatione Sacerdotis per illa verba; Accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata remittuntur eis taliter quod Sacerdos cui Epiſcopus poſt ordinationem non dixit illa verba, Accipite Spiritum ſanctum, &c. non poſſe validè à peccatis abſoluere, & ſi obtineat hanc iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam, ſuos ſubditos, cum requiratur præfata poteſtas prius tradita in ordinatione D. Thom. in addit. ad 3. par. quæſt. 8. art. 3. Suarez 4. tom. diſput. 16. ſect. 3. num. 16. Vaſq. de pœnitentia quæſt. 93. art. 1. dub. 2. ita quod nec erit valida abſolutio data ab eo qui non eſt Sacerdos, licet communiter pro tali haberetur, cum adſit impedimentum iuris diuini, quod ab Eccleſia ſuppleri nequit Sanchez de matrim. lib. 3. diſput. 22.

SVMMARIVM.

1 *Approbatio Confeſſarij qualiter facienda.*
2 *Sacerdos non idoneus admiſſus ab Epiſcopo ad audiendas confeſſiones non cenſetur idoneus.*
3 *Quæ requirantur, vt iudicetur idoneus.*

Approbatio Epiſcopi in Confeſſarios circa quænam debeat eſſe.

RESOLVT. CCCXIV.

1 SCiendum eſt, quod approbatio facienda in perſonas Sacerdotum, vt valeant audire fidelium confeſſiones debet eſſe per examen, aut alia ratione ab Epiſcopo iam confirmato, & habente ſubditos, iuxta Sacri Concilij Tridentini diſpoſitionem ſeſſ. 2 . cap. 15. de reformat.

2 Vndè ſunt qui dixerunt non cenſeri approbatum Sacerdotem, & conſequenter idoneum non eſſe ad abſoluendum qui fuit approbatus, & admiſſus ab Epiſcopo ſciente illum non eſſe idoneum, Suarez diſput. 28. num. 7. ſect. 1. Reginald. in praxi fori pœnitential. lib. 1. num. 197., nam Sacr. Concil. Trident. d. cap. 15. requirit, vt Sacerdos qui beneficium parochiale non habet iudicetur idoneus, hic autem non verè iudicantur idoneus, ſed potius fictè, dum Epiſcopus interius ſciat, & iudicet non idoneum, quare Sacra Congregatio ibi requirere videtur approbationem cum iudicio, & iudicium cum approbatione coniunctim, & ſic dicendum eſt interius eſſe iudicandum idoneum, & exterius approbationem faciendam ſequitur Fr. Bartholom. à S. Fauſto in tractat. de Indulg. quæſt. 79. lib. 4., qui in quæſt. 80. poſt alios affirmat, quod quando Epiſcopus iudicat idoneum aliquem Sacerdotem, & illum vti talem approbat, licet reipſa non ſit idoneus talis approbatio cenſetur valida.

SVMMARIVM.

1 *Lex vbi non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus.*
2 *Scriptura non requiritur ad approbationem Confeſſarij.*
3 *Cautela eſt approbationem fieri in ſcriptis, & de ratione.*
4 *Quomodo ſeruetur in Curia Archiepiſcopali.*

Approbatio Confeſſarij facienda per Epiſcopum, An debeat eſſe in ſcriptis.

RESOLVT. CCCXV.

1 SAcrum Concilium Tridentinum loquens de approbatione id non aperit vnde formam appoſuiſſe non videtur, cum lex vbi non diſtinguit, nec nos diſtinguere debeamus, leg. de pretio ff. de public. in rem action. leg. non diſtinguemus, ff. de recept. Arbitr. Et quod lex non dicit non eſt ab homine præſumendum leg. diſſentientis C. de repud., Ideò ad validitatem huiuſmodi approbationis non requiritur, quod detur in ſcriptis. Regioald. in praxi fori pœnitent. lib. 1. num. 198. Graff. deciſ. part. 1. cap 13. num. 51. Nouarius in ſuo opuſculo noui iuris Pontificij concluſ. 1. num. 8. de Confeſſione ſacramental. quamuis conſultius eſset, quod in ſcriptis detur, ad finem, vt Confeſſarius valet eam exhibere quoties occaſio euenerit, prout & ita ſolet ſeruari, & ſeruatur in Curia Archiepiſcopali Neapolitana, per quam præuio examine ſolet concedi iſta approbatio, & facultas aliquando per ſex menſes, & aliquando per annum, iuxta perſonarum qualitatem, & idoneitatem.

SVMMARIVM.

1 *Approbatio durat etiam poſt mortem approbantis, quouſque reuocetur, & de ratione num. 2.*

Et quid in praxi ſeruetur, num. 6.

3 *Approbatio reuocari poteſt ſuperueniente iuſta cauſa, ſeu inidoneitate, & num. 4.*

5 *Authoris obſeruantia in nouiter examinanda Confeſſarios in eius aduentu.*

Approbatio Confeſſarij An reuocetur per mortem approbantis.

RESOLVT. CCCXVI.

1 QVamuis iuxta dicta per Suarez diſput. 28. ſect. 8. num. 1. & per Vaſquez quæſt. 93. artic. 2. dub. 4. approbatio Confeſſarij facta à loci Ordinario poſſit reuocari; Tamen quouſque reuocetur ſemper durat, ita quod neque per mortem concedentis extinguitur, Suarez tom. 4. d. diſp. 28. ſect. 4. num. 22. Coninch. de pœnitent. diſp. 8. dub. 7. nu. 49. ad inſtar præſentationis mendicantium factæ Epiſcopo ſcribit Nauar. in Manual. cap. 27 num. 266.

2 Nam hæc non ſolum eſt gratia facta, de qua materia optimè recenter diſcutit Nouarius tom. 2. quæſt. forenſ. quæſt. 80., verum etiam iuridica declaratio, quæ procedit, & eſt in viridi obſeruantia vſquequò in effectu reuocetur, licet poſſit ex aliqua iuſta, & rationabili cauſa reuocari, vt dicit Suarez loco citato, quia fundamentum huiuſmodi approbationis minimè eſt, & dicitur immutabile, cum fundatum ſit in motum qualitate, ſcientia, & ſimilibus conditionibus neceſſarijs ex parte Confeſſariorum quæ qualitates poſſunt mutari; & ſic Ordinarius poteſt retrocedere.

3 Quæ concluſio vera redditur ex diſpoſitis in cap. accepimus de ætat. & qualit., Ibi in illis verbis. (Niſi forte poſtquam promoti fuerint reddiderint ſe indignos.) ex qua ſanctione apertè patet, vt qui idoneus erat, poſſet euadere in idoneus, & conſequenter approbatio iã facta poſſet reuocari, prout pluties vidi ſeruari in Curia Archiepiſcopali Neapolitana, & ego pariter ſeruaui in mea Diœceſi, in qua cũ aduenissem, vt meę conſciẽtię ſatis acerem mandaui, quod vocarentur omnes Confeſſarij approbati à meo prædeceſſore, & quos idoneos reperi confirmaui; vt per Suarez loco citato nu. 5. Mirand. in Manual. Prælat. quæſt. 45. art. 7. concluſ. vnic. tom. 1.

4 Inde, vt ad articulum principalem reuertar in praxi ſeruatur, quod mortuo Ordinario ſolent Confeſſarij ab ipſo expoſiti audire confeſſiones, donec licentia, ſeu delegata iuriſdictio, aut à ſucceſſore Epiſcopo reuocetur aut confirmetur Graff. deciſ. aur. lib. 1. c. 13. num 49. Sanchez de matrim. lib. 8. diſput. 18. num. 72. Henriq. in ſumma lib. 6. de pœnitent. cap. 6. num. 7. Sayr. de cenſur. lib. 7. cap. 14. nu. 7. & ita tempore mei Vicariatus Capituli Sede vacante ob mortem Eminentiſſimi Domini Cardinalis Caraffæ bonæ memoriæ ſeruatum eſt.

SVMMARIVM.

1 *Regularis approbatus extra Diœceſim approbantis non poteſt audire confeſſiones.*

2 *Vrbanus Papa VIII. quid diſpoſuit in materia priuilegiorum conceſſorum Regularibus in materia confeſſionis.*

Regularis approbatus ab aliquo Antiſtite an extra eiuſdem Diœceſim peccata audire valeat abſque alia approbatione.

RESOLVT. CCCXVII.

1 REgulares ſemel ab aliquo Antiſtite approbati extra ſuam Diœceſim non poſſe audire confeſſionem, concludẽdum eſt cum Silueſt. in ſumm. in verb. confeſſus il 1. §. 14. Nauar. in Manual. cap. 27. num. 266. verſ. 6. Viuald. in Candelabr. aur. par. 2. tit. de abſol. num. 50. Beneuent. de penit. cap. 16. quæſt. 3. dub. 2. Miranda in Manual. Prelat. queſt. 45. art. 8. concluſ. vnic. Valer. different. inter vtrumque forum in verbo abſolutio different. 1. nu. 2. vbi alios allegat firmans puniri poſſe ſi abſque licentia, & approbatione Epiſcopi quod etiam docet Nouarius in opuſculo noui Iuris Pontificij concluſ. 2. in fine de Confeſſione ſacramentali.

2 Et his temporibus ex Bulla Sanctiſſimi Domini Noſtri D. Vrbani Papæ VIII. 12. Septembris 1628. ſunt reuocata omnia priuilegia quibuſuis Religioſis, Societatibus, & cap. audiendi Confeſſiones abſque Ordinarij examine, & approbatione ibi (*Confeſſores verò ſiue regulares, ſiue ſæculares quomodocunque exempti, tam ordinarij, quam extraordinarij ad confeſſiones Monialium, etiam regularibus ſubiectarum audiendas nullatenus deputari valeant niſi prius ab Epiſcopo Diœceſano idonei iudicentur, & approbationem quæ gratis concedatur obtineant.*)

PRAXIS EXTAVRITARUM.

SVMMARIVM.

1 *Extaurita nomen declaratur.*

2 *Extauritæ dicuntur loca pia.*

3 *Loca quando dicantur Eccleſiaſtica.*

Quænam vocentur Extauritæ, & an dicatur loca pia.

RESOLVT. CCCXVIII.

1 NE ſuper incognitis terminis procedere videamus ſcire debent cuncti, quod in Ciuitate Neapolis; imò, & in quantumpluribus eiuſdem Regni partibus ex communi conſuetudine congregandis laicis eiuſdem octinæ, ſiue regionis, loci, vel parochiæ

Digitized by Google

chiæ qui deputantur, ac præficiuntur, & onus habeant obuentiones pias exigendi illaſque perſonis Eccleſiaſticis, aut etiam in beneficium infirmorum egenorum, debilium, & aliarum miſerabilium perſonarum diſtribuant, & excarcerant pauperes, vel illis alimenta præſtant, aut captiuos redimunt, vel orfanas, & pauperes dotant, & alia ſimilia charitatis opera exercent, ac tales Congregationes, extauritæ appellari ſolent.

2 Quæ quidem vtique loca pia dicenda ſunt, vt per Nouarium de elect. fori quæſt. 56. ſect. 2. in vltima impreſs. dum in eis opera pia exercentur, prout eſt egenos adiuuare, pauperes alimentare, orfanas dotare, & ſimilia agere, nam ſecundum Authorem citatum in eodem tract. de elect. & variationis fori quæſt. 42. nu. 11. in antiqua impreſſione Neapolitana ſect. 1., vbi in aliquo loco ſunt deſtinata bona in alimoniam pauperum, vel in eo exercentur aliqua opera pietatis, & charitatis, ſemper illa loca dicuntur pia, & gaudent priuilegijs piæ cauſa, ex dictis per Bald. conſil. 162. vol. 5. & Capr. conſil. 54. colum. 2. idem Nouarius in praxi elect. fori quæſt. 43. num. 1. ſect. 1. in antiqua editione.

3 Bene verum, vt loca Eccleſiaſtica appellari poſſint requiritur, quod ſint approbata, & ædificata authoritate Romani Pontificis, vel Ordinarij Epiſcopi, iuxta ea, quæ probauit Marta. in tractat. de iuriſdict. caſ. 113. à num. 21. cum ſeq. par. 4. taliter quod vbi conſenſus Papæ, vel Ordinarij non apparet in fundatione bene appellari poſſunt loca pia, ſed non Eccleſiaſtica, & Religioſa, iuxta ea quæ tradit Guttierez Canon. pract. quæſt. lib. 1. quæſt. 33.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum datur minori.*
2 *Reſtitutio in integrum datur Eccleſiæ.*
3 *Extauritæ quando detur reſtitutio in integrum, & numero 4.*

Extauritæ an habeant beneficium reſtitutionis in integrum.

RESOLVT. CCCXIX.

1 CErtum eſt, quod reſtitutio in integrum, aduerſus tres ſententias conformes ſicuti datur minori; Myſing. obſeruat. 84. Menoch. conſil. 478. num. 56. & conſil. 757. num. 1. ita pariter competit Eccleſiæ cui in hoc inſtinctè æquiparatur ſecundum Innoc. in cap. auditis de integr. reſtit. Cappell. Toloſ. deciſ. 54. Benintend. deciſ. 85. num. 6. Mil. in promptuar. in verſic. reſtitutio ita datur, vbi ait, quod ita datur minori, & Eccleſiæ reſtitutio contra plures ſententias ſicuti, contra vnã, idem dixit Roman. de loco pio ſingul. 94. Sfor. Odd. de reſtit. in integr. q. 3. art. 4. & 5. & art. 6. num. 46. & adde. Burſat. conſ. 55. num. 14. & in Minore, an, & quando ei reſtitutio in integrum concedatur, ſeù alijs perſonis priuilegiatis, ob peremptionem inſtãtiæ Caſtil. deciſ. 111. per totam vbi examinat quæſtionem, & Mut. deciſ. 58. intantum quod ſtatim, quod fuerit petita impedit exequutionem non cęptam, ad text. vbi gloſſ. in verbo poſtulata C. de integr. reſtit. poſtul. procedere, etiam aduerſus tres ſententias conformes, quando non petitur malitioſè, & per calumniam dixit. Salic. in l. 1. C. ne lic. tertio pronoct. quæſt. vlt. contra Bal. ibidem contrarium tenentem Lancellot. de attentat. pendent. reſtit. in integr. num. 88. & ſeq. & num. 93. ſubdeos hanc opinionem eſſe veriorem, & communiorem pro quã tenent longè plures, Doct. & numero, & authoritate & de magis communi dixit Gabr. de execut. rei iudic. concluſ. 1. nu. 17. Cappell. Toloſ. deciſ. 54. Myſing. centur. 3. d. obſeruat. 84. ad finem, vbi refert ita in Camera ſæpè deciſum maximè quando ex antiquis, aut nouis actis aliquid appareat, quod ceſſet præſumptio calumniæ Magon. deciſ. Florent. 104. num. 25. Mohed. deciſ. 77. & deciſ. 176. Maſcard. concluſ. 1280. num. 18. & 23. qui poſt alios hoc intelligit; quando aliquid aliunde, conſtaret, de iniuſtitia ſententiarum, Sfor. de reſtit. in integr. quæſt. 43. art. 3. Laurent. in deciſ. Auenion. 2. per totam Rimin. conſil. 593. nu. 28. & 69. volum. 5. & Teſaur. deciſ. 181. ad fin.

3 Sed an idẽ procedere debeat reſpectu extauritarum dubitari poteſt, & quidem prima facie videtur diſtinguendum, quod aut illæ ſunt erectæ cum authoritate Summi Pontificis, vel Epiſcopi loci ordinarij & tunc ſine dubio debet gaudere hoc beneficio reſtitutionis in integrum, vt in ſimili iudicatum refert Cabedus deciſ. Luſitaniæ 51. nu. 8. part. 1. vel non ſunt erectæ cum iſtorum beneplacito, & tunc huiuſmodi reſtitutionem prætendere nequeunt, prout in ſimili caſu ex magis communi Doctor. opinione poſt alios teſtatur Lodouic. deciſ. Peruſin. 90. num. 9.

4 Tamen totum contrarium indiſtinctè videtur verius, vt omninò competat beneficium reſtitutionis in integrum præfatis extauritis, & ſi authorizate Epiſcopi non erectis, vt concludit Nouarius in ſuo tract. de elect. & variat. fori quæſt. 56. num. 12. ſect. 2. in vltima impreſs. Neapol. fol. 159. & ita ſeruatur ita praxi.

SVMMARIVM.

1 *Viſitari poſſunt extauritæ ab Epiſcopo etiam ſi ſint intus Monaſteria Regularium, num. 2.*
3 *Altaria intus Eccleſiam Regularium qualiter viſitentur.*

Extauritæ an poſſint viſitari per Epiſcopum, & quid ſi exiſtant intus Eccleſias Regularium.

RESOLVT. CCCXX.

1 NVlla debet cadere dubitatio, quin huiuſmodi extauritæ debeant, & poſſint viſitari per Epiſcopum ſtante diſpoſitione Conciliari Tridentina ſeſſ. 22. de reformat. cap. 8. vbi mandatur Epiſcopos habere ius viſitandi omnia Collegia, & Congregationes laicorum quocumque nomine vocentur, & licet cura dictorum locorum ad laicos ſpectet non obſtante quacumque conſuetudine etiam immemorabili priuilegio, vel ſtatuto.

Et in proprijs terminis loquendo propriè de huiuſmodi extauritis, ita concludunt praxis Curiæ Archiepiſc. Neap. c. 17. circa finem, & Nouarius in ſuo Opuſculo Iuris Pontificij concluſ. 4. de viſitatione numer. 2. affirmans id eſſe verum ſiue illæ ſint erectæ authoritate Epiſcopi, ſiue non ex Valaſc. deciſ. 105. num. 59. Garc. de benefic. cap. 1. num. 602. in fin. part. 5. Bouadil. in Politic. cap. 17. num. 39. lib. 2.

2 Quæ opinio eſt vera etiam, quod tales extauritæ eſſent intus Eccleſias Regularium, quia adhuc poſſent viſitari per Epiſcopum, vt deciſum in Sacra Congregatione Eminentiſsimorum Cardinalium Concilio interpretum dicunt Margarit. caſuum conſcientiæ in verſic. Epiſcopus il penultimo, & praxis Archiepiſc. Neapol. cap. 21. in antiquis, quod tamen ceſſat in Altaribus, quæ
3 intra eaſdem Eccleſias Regularium conſiſtunt, nam Epiſcopus illa viſitare non poteſt, niſi quo ad adminiſtrationem, vt ſcribit idem Nouarius loco citato nu. 4. qui teſtatur ſic reſcripſiſſe Sacram Congregationem Eminentiſsimorum de Anno 1622. Epiſcopo Imolen. & ita ego conſului ad fauorem Venerabilis Monaſterij Carmelitarum Terræ Gragnani Licteren. Diœceſis in currenti anno 1630. dum Reuerendiſsimus Epiſcopus intenderet viſitare quoddam Altare Extauritæ fundatæ intus dictam Eccleſiam.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus in quibus Eccleſijs acquiratur.*
2 *Iuſpatronatus extauritarum an dicatur laicale, vel Eccleſiaſticum, & quid ſentiat author, num.3.*
Et quid deciſum in Curia Archiepiſcopali Neapolitana, num.4.

Iuſpatronatus Extauritarum an ſit Eccleſiaſticum, vel laicale.

RESOLVT. CCCXXI.

1 EST in iure ſatis tritum quod iuſpatronatus acquiritur in omnibus Eccleſijs, Cappellis, Altaribus, & pijs locis, gloſ.in cap. piæ mentis, & cap filijs 16.quæſt. 7. & toto tit. de iure patronatus, Card. & alij in cap. poſtulaſti de iure patronatus Card.in Clement.2.quæſt. 2. de iure patronat. Item iuſpatronatus haberi poteſt in Eccleſijs Cathedralibus per laicos ex Papæ priuilegio Præpoſit. in cap. hortamur diſt.117. qui patronatus non Epiſcopum, ſed alios beneficiatos dictæ Eccleſiæ præſentabit, Præpoſitus in cap. Imperium diſt.10.quia Papa Epiſcopos facit, ſed dictus Patronus habebit alios fructus iuriſpatronatus, excepta dicta præſentatione Epiſcopi, cap. venerabilem, de elect. & cap. nobis de iure patronatus, item competit iuſpatronatus laico in Eccleſia collegiata dicto cap. nobis excepta præſentatione Prælati, niſi hæc expreſsè conceſſa ſit, in fundatione gloſ.in dicto cap.nobis in verbo niſi aliter,item competit dictis iuſpatronatus etiam in Monaſterijs, excepta tamen præſentatione, cap. monaſterium 16. quæſt.7. dicto cap. nobis, & cap. cum dilectus de conſuetud. Abb. in conſil.59. par.2.num.3. ſi in fundatione id fiat Cardin. Seraphin.deciſ.1305. item competit iuſpatronatus in Plebanatu, ſeu in Eccleſia parochiali per ſupradicta, & cum pleno fructu iuriſpatronatus,cum in ea non ſit Collegium dicto c. nobis à contrario ſenſu; item competit iuſpatronatus in Cappellis d.cap. nobis Abb. in dicto conſil.59. num.3. exceptis Cappellis fundatis in Eccleſijs Regularibus Monachorum, vel Mendicantium, erunt tamen patroni tales Fundatores tantum quò ad ius honoris ſcilicet proceſſionis, & prælationis in Eccleſia, vel Cappella, vt in dicto cap. filijs 16. quæſt.7. item competit iuſpatronatus in altari immobili ex fundatione, &c. aliquando enim Cappella pro altari, & è contra ponitur cap. quæſitum 1.quæſt. 3.cap. ſi quis il primo 7. quæſt.4. Abb. conſ.89. lib.2. Et competit etiam iuſpatronatus in hoſpitali religioſo, Tarinus in cap. de quarta num.14. cap. de dilecto inter dilectus, & ibi Abbas de donationibus, prout competit etiam oratorio cum conſenſu Epiſcopi conſtructo, quia hoſpitale, & oratorium æquiparantur Abb. in cap.fin. de cenſibus, vnde iuſpatronatum haberi poſſe etiam in extauritis ex ſupradictis liquidò conſtari poteſt.

2 Sed an tale iuſpatronatus ſit laicale, vel Eccleſiaſticum poſſet dubitari, & Theſaurus fori Eccleſiæ par.2. c.21. nu.230.dicit iuſpatronatus ipſarum eſſe laicale, vt etiam refert Maceraten.reſol 66.num.1.lib.1.

3 Ego tamen pro veritate affirmo quod ſi huiuſmodi extauritæ ſunt fundatæ authoritate Pontificis, vel Ordinarij; vtique iuſpatronatus in eis conſtitutum non debet dici laicale, ſed Eccleſiaſticum, ſed ſi careant tali authoritate Superiorum Eccleſiaſticorum tunc poſſet procedi opinio ſupra allegata ea ratione, quia vt alias dixi, vbicunque huiuſmodi extauritæ ſunt erectæ authoritate Epiſcopi, abſque dubio appellantur loca pia, & conſequenter iuſpatronatus in eis fundatum cenſendum eſt Eccleſiaſticum.

4 Imò in Curia Archiepiſcopali Neapolitana indiſtinctè fuit deciſum iuſpatronatus extauritarum dici Eccleſiaſticum.

SVMMARIVM.

1 *Bona Extauritarum quando alienentur abſque aſſenſu Apoſtolico, & quid ſentiat Author num.3.*
3 *Eccleſia ſub nomine quando veniat Extaurita.*

Extauritarum bona an poſſint alienari abſque Aſſenſu Apoſtolico.

RESOLVT. CCCXXII.

1 SI retineretur diſtinctio, quod vbi huiuſmodi extauritæ ſunt erectæ cum conſenſu, & authoritate Pontificis, vel Ordinarij loci Epiſcopi, ſunt loca pia, concludendum eſſet in caſu propoſito bona extauritarum tunc poſſe vendi abſque ſolemnitatibus iuris, & Extrauagantis ambitioſæ de rebus Eccleſ. non alienand., quoties non ſunt erectæ cum authoritate Superioris Eccleſiaſtici, at vbi interuenerit conſenſus Ordinarij loci in fundatione, tunc vtique aſſenſus Apoſtolicus eſſet neceſſarius in alienatione, alias alienantes inciderent in cenſuras, & contractus claudicaret, vt per Nouarium in ſuo Opuſculo noui iuris Pontificij concluſ.1. ſub num.2. verſic. ſic quæ pariter conſultus de alienatione
2 rerum Eccleſiæ, vbi concludit Eccleſiæ ſub nomine tunc comprehendi huiuſmodi extauritas quando ſunt fundatæ authoritate Epiſcopi, & id notat in ſpecie in materia alienationis bonorum Eccleſiæ.

3 Cæterum ego ſum in opinione, quod cum bona huiuſmodi extauritarum ſint deſtinata ad pios vſus, & ad aliqua charitatis opera agenda; Ideò non poſſunt alienari abſque debitis ſollemnitatibus ex dictis per Rebuff. de alien. rer. Eccleſ.num.34. Guttierez Canon. quæſt. lib.1. cap.9. in fine; ſicque in terminis terminantibus ſcripſit idem Nouarius pro contraria parte allegatus in ſuo tract. de elect. & variat.fori quæſt.56.num. 11.ſect.2.in vltima impreſ.

SVMMARIVM.

1 *Extauritarij ſunt annales in adminiſtratione Extauritarum.*
2 *Extauritarij finito anno tenentur eligere ſucceſſores.*
3 *Epiſcopi quando poſſint priuare Magiſtros extauritarum adminiſtratione.*

Magiſtri Extauritarum finito anno eorum adminiſtrationis an poſſint cogi per Epiſcopum ad eligendos alios ſucceſſores.

RESOLVT. CCCXXIII.

1 SEruatur in praxi quod pro conſeruatione, & adminiſtratione huiuſmodi extauritarum eliguntur aliqui Magiſtri, qui curam habent exigendi obuentiones, & introitus earundem extauritarum, & faciendi expenſas neceſſarias, & opera pia executioni demandare, qui quidem cum ſint annales finito tempore non poſſunt continuare officiū, & munus,argumento text. in leg.2. C. de muneribus, & honoribus,non continuādis, & lib.10 §.1.inſtitutionibus de perpetuis,& temporalibus actionibus, cum alijs iuribus, de quibus apud Nouarium queſt.forenſ.85.lib.1.& conſequenter tenen-
2 tur eligere ſucceſſores ne eorum adminiſtratio perpetuetur,quod ſi eſſent renitentes poſſent cogi per Epiſcopum loci ordinarium ad illos eligendos, cum Epiſcopus dicatur Paſtor huiuſmodi ouium, & cuncti teneātur illi obedire taliter quod poſſunt priuare Rectores,& Ma-
3 giſtros earundē extauritarum,& alios ſubſtituere quando in adminiſtratione malè ſe geſſiſſe comperiantur, vt aduertit Duard.in explic.Bullæ Cęnæ Domini lib.2.can. 15.q.7.concluſ.6.nu.15. Genuenſ. in praxi Cur. Archiepiſc.Neap.c.17.in fin.qui ſic plures ſeruatum dicit.

Pro

Digitized by Google

Pro qua opinione etiam facit nam videmus licere Epiſcopo pro bono regimine ſimilium locorum decreta ipſorum confirmare, reformare, & augere, non tantum in viſitatione, quam extra, & ſibi reſeruare facultatem huiuſmodi decreta reformandi, moderandi, & augendi ad ſui libitum, vt deciſum per Sac. Congreg. eminentiſs. Cardinalium Concilij Interpetrũ, teſtatur Nouarius in ſuo opuſculo Iuris Pontificij noui concluſ. 4. n. 5. ſub rubr. de viſitat. vbi etiam ex eiuſdem Congregationis reſponſo eſt in opinione Epiſcopos virtute Concilij Tridentini, non ſolum in ipſo actu viſitationis habere ius viſitandi hoſpitalia, & omnia pia loca quomodocunque nuncupentur verum etiã extra viſitationem, & in caſibus à iure non expreſſis, quod ſimiliter refert, & ſequitur Bellet. per eundem allegatus diſquiſition. Clerical. §. 12. num. 6.

Vnde cum in hac mea Ciuitate Vici Equenſi Magiſtri extauritæ fundatæ, & erectæ intus Venerabilem Eccleſiam S. Mariæ de Thoro Clericorum Regularium Theatinorum poſt elapſum anni circulũ, & plures alios menſes non curarent eligere ſucceſſores Magiſtros per Curiam Epiſcopalem fuit iniunctum præceptum ſub pœna excõmunicationis, vt magiſtros nouos eligerent, & crearent qui tanquam obedientes filij cum effectu ſtatim electionem fecerunt, & ita ſeruat praxis.

SVMMARIVM.

1 *Extaurita habentes Eccleſias cum campanis authoritate Ordinarij fundata cenſentur.*
Et quid ſi haberent nomen ſancti ſibi appropriatum num. 2.
Et quid ſi adeſſent ibi Cemiteria, vel ſepultura, num. 3.
Et in quibus alijs caſibus num. 4. 5. & 6.

Extauritæ quando cenſeantur authoritate Pontificis, vel Ordinarij Epiſcopi fundatæ.

RESOLVT. CCCXXIV.

QVamuis plura ſigna poſſent afferi ex quibus huiuſmodi extauritæ conſenſu Pontificis, vel Ordinarij loci cenſeantur conſtructæ, & fundatæ, tamen ſelectiora, & magis vſu frequentia hic adducere breuiſſime intendo.

1 Et primo quando huiuſmodi Extauritæ habent Eccleſias, cum campanis in eiſque celebrantur Diuina, Lambert. de iurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 1. princip. art. 10. num. 10. Nauar. de foro comp. conſil. 3. Caputaq. deciſ. 328. par. 1. & ſunt inſtitutæ ad ſpiritualitatem, & charitatis profeſſionem, Burſat. conſil. 343. num. 12. volum. 4.

2 Secundo ſi haberent nomen ſancti ſibi appropriatum, vt per Felin. cap. de quarta num. 73. de præſcriptionibus, Menoch. in tract. de præſumptionibus lib. 4. præſumpt. 115. num. 4.

3 Tertio ſi in illis extauritis adeſſent fortaſsè cimiterij, vel ſepulturæ ex dictis per gloſ. in Clementina quia contingit de religioſis domibus, Roman. conſil. 477. num. 12.

4 Quarto vbi huiuſmodi extauritę reciperent decimas, vt per eundem Roman. loco citato num. 12.

5 Quinto ſi in eius fuerit ſeruata hoſpitalitas per tempus antiquiſſimum Gabriel, concluſ. 2. numer. 6. de pia cauſa.

6 Sexto ſi in eis exerceretur Sacramentũ Baptiſmi, Romanus allegato conſil. 477. num. 11.

Taliter, quod infraſcriptis concurrentibus extauritæ ſemper cenſentur erectæ authoritate Superioris Eccleſiaſtici Marta de iuriſdict. par. 4. caſ. 113. Duard. in Bull. Cœnæ Domini lib. 2. Canon. 15. quæſtion. 7. concluſ. 2. num. 8.

SVMMARIVM.

1 *Extauritarij ſunt exempti à ſolutione decimarum, & quando id verum, num. 2.*
Et vide per diſcurſum nu. 3. vbi allegatio Mauri refertur.

Extauritarij an teneantur ad ſolutionem decimarum impoſitarum perſonis Eccleſiaſticis.

RESOLVT. CCCXXV.

1 SVnt qui putant extauritarios indiſtinctè eſſe exemptos à ſolutione decimarum imponi ſolitarum à ſanctiſſimis Pontificibus, iuxta variarum rerum etiam Eccleſiæ egeſtatem, & neceſſitatem ſub prætextu quod extauritarij ſunt puri laici quorum collegium eſt immune à ſolutione d. decimarum prout per plura media concludit Afflict. in tract. iuris congruis in ij. col. dum diſcutit vtrum in bonis extauritariorum habeat locum ius congrui.

2 Verum diſtinguendum eſt quod vbi extauritæ ſunt erectæ authoritate Papæ, vel Ordinarij, tunc quia inter loca pia connumerantur, propterea deberi teneri ad ſolutionem decimarum, & quia circa hunc articulum allegationem compilauit Maur. regiſtratam num. 41. volui illam per extenſum inſerere.

3 *In cauſa Reuerendiſs. Domini Nuntij Apoſtolici contra Marg. nobilis Sedis Porta noua Ciuitatis Neap. aſſertos extauritarios Cappella, ſeu altaris Sancta Crucis conſtructa intus Eccleſiã S. Maria ad coſmodium huius Ciuitatis ſuper petita ſolutione decimarum nomine dicta Cappella, vt ex proceſſu, & actis.*

Prima conſideratione dici poſſet dictos nobiles non teneri ad decimas prædictas ex quo ſunt puri laici, quorum collegium eſt immune à ſolutione dict. decimarum, prout per plura media concludit D. Matthæus de Afflict. in tract. iuris congrui i 1. col. dum diſcutit q. vtrum in bonis extauritariorum habeat locum ius congrui allegando Ioan. de Imol. in Clem. per literas de præben. & referendo etiam quod alias Rex Ferdinandus aſſeruit extauritas non teneri ad decimas perſoluendas, vt vbi per eum quod ipſi ſint extauritarij adminiſtrauerint bona per eos poſſeſſa nituntur in poſſeſſione centum annorum, quam aſſerunt bene probaſſe quæ poſſeſſio habet vim tituli, ſeu priuilegij, l. hoc iure §. ductus aquæ ff. de aqu. quot. & æſtiu. cap. 1. de reſcript. in 6. cap. ſuper quibuſdam, extra de verb. ſignific. cum alijs vltim.

Fortificantur prædicta ex multis inſtrumentis antiquis præſentatis per dictos nobiles in quibus aſſertiuè ſeu enunciatiuè ſit mentio de extaurita, & quod d. nobiles ſunt extauritarij S. Maria in Coſmodium per quæ inſtrumenta bene probatur ipſos eſſe extauritarij Cappella S. Crucis intus Eccleſiam prædictam S. Maria conſtructa, ita punctualiter dixit Bald. in l. cum aliquis, C. de iure deliber. dicens, quod inſtrumenta antiqua facientia mentionem de confinibus enunciatiuè, vel aſſertiuè probant illa confinia ibi mentionata quem ſibi ſequitur Salij, & Iacob. Butr. in l. optimã, C. de contrahend. & committ. ſtipulat. Anton. de Butr. in c. cum dilectus extra de ſucceſſ. ab inteſt. & Franc. de Aret. in conſil. 42. incip. viſo conti. elegantiſſimo.

Attamen his non obſtãtibus dico ipſum Dominum Nuncium poſſe exigere d. decimas de bonis per ipſos nobiles detemptis tanquam ſpectantibus ad Eccleſiam Sancta Maria, & Cappella ibi conſtructas, & ſignanter ad Cappellam Sancta Crucis ibi fundatã prius tamen præſuppoſito quod dicti nobiles allegant quandam Cappellam S. Crucis intus dictam Eccleſiam fundatam fuiſſe, & eſſe extauritam, vt in articulis, & multis eorum comparationibus habetur, alio etiam præſuppoſito, quod Eccleſia Sancta Maria in Coſmodim eſt Parochialis, & dicta Cappella eſt conſtructa intus dictam Eccleſiam, prout tam dicti nobiles, quam ipſe D. Nuncius plenè probarunt.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia conceſſa Eccleſia trahuntur ad Extauritas pia cauſa, & Eccleſia parificantur.*
2 *Priuilegia Eccleſia conceſſa trahuntur ad hoſpitalia.*

Priuilegia conceſſa Eccleſiæ An trahantur ad Extauritas.

RESOLVT. CCCXXVI.

1 AFfirmandum eſt quod priuilegia conceſſa Eccleſię trahuntur quoque ad extauritas, cum tunc benè appellentur loca pia, vnde tanquam tales gaudere poſſunt priuilegijs Eccleſiæ, cum quælibet pia cauſa gaudeat eiſdem priuilegijs, quibus gaudet Eccleſia, Io. Andr. Ancbar. & Domin. in c. t. nulli ante finem de rebus Eccleſ. non alien. vbi adducit rationem, quia pia
2 cauſa, & Eccleſia æquiparantur de iure, vt latius proſequitur Nouarius in ſuo aureo tract. elect. fori quæſt. 50. ſect. 2. in vltima impreſſione, vbi ideò firmat regulam, quod ſicuti Eccleſia habet beneficium electionis fori de quo in l. vnica, C. quando Imper., ita pariter; & pia cauſa.

Facit etiam pro comprobatione, nam in ſimili videmus quod priuilegia conceſſa Eccleſijs competunt etiam hoſpitalibus l. omnia C. de Epiſcop. & Cleric. §. final. auth. de Eccleſ. titul. Ruin. conſ. 7. num. 7. volum. 3. Dec. conſil 488. num. 14. Alex. conſil. 9. num. 5. vol. 2. No-
3 uarius qui plures alios adducit concordantes, & multa corrollaria facit in eodem tract. de elect. & variat. fori quæſt. 54. ſect. 2., ergo idem dicendum eſt fauore extauritarum, quia valere debet argumentum de hoſpitalibus ad extauritas, & è contra de extauritis ad hoſpitalia, & vni conceſſum debet habere locum in alio, ſicuti alteri prohibitum, debet eſſe quoque prohibitum, & alio.

SVMMARIVM.

1 *Extauritarij, & Adminiſtratores Eccleſiarum tenentur reddere rationem adminiſtrationis.*
2 *Epiſcopi exigunt rationem ab Adminiſtratoribus locorum piorum.*

Extauritarij an cogantur reddere rationem adminiſtrationis factæ coram Epiſcopo.

RESOLVT. CCCXXVII.

PRacticatur tàm in Ciuitate Neapolis, quam & alibi, vt extauritarij cogantur dare rationes geſtæ adminiſtrationis coram locorum ordinarijs, quæ praxis corroboratur, nam Adminiſtratores, tàm Eccleſiaſtici, quàm laici fabricæ cuiuſuis Eccleſiæ etiam Cathe-
1 dralis, Hoſpitalis, Confraternitatis, eleæmoſynæ, Montis pietatis, & quorumcumq; piorum locorum rationem reddere tenentur ſingulis annis ſuę adminiſtrationis Ordinario, conſuetudinibus, & priuilegijs quibuſcumque in contrarium ſublatis, niſi ſecus fortè in inſtitutione, & ordinatione talis Eccleſiæ, ſeu fabricæ expreſsè cautum eſſet, hæc ſunt formalia ferè verba Concil. Trident. ſeſſ. 22. de reformat. cap. 9. de cuius materia vide Guttierez lib. 1. cap. 35. num. 19. cum ſeq. Flores variar. reſol. quæſt. 21. num. 180. cum multis ſeq. Stephan. Gratian. diſceptation. forenſ. cap. 395. Gonzales ad regul. 8. Cancellariæ gloſ. 5. num. 45. & gloſ. 29. num. 3. Modern. de iuriſdict. par. 2. cap. 18. num. 6. 9. & 10. Rota Roman. apud Farinac. deciſ. 355 par. 1. tom. 1.
2 De omnibus locis pijs Epiſcopo ratio reddenda eſt ab Adminiſtratoribus, ſiue ea ſint publica, ſiue priuata Eccleſiaſtica, vel laicalia refert deciſum Armendariz in addit. ad recopil. Legum, Nauar. lib. 12. tit. 18. l. 7. num. 78. poſſint ab huiuſmodi Adminiſtratoribus rationis adminiſtrationis exigi donec coram eorum Ordinario doctum fuerit de inſtitutione in qua ſecus expreſsè cautum ſit, prout deciſum refert Modern. de iuriſdict. dicto loco, & Epiſcopi valent laicos compellere ad executionem, vt tenet Stephan. Gratian. Marchiæ dec. 189. dub. 2. & hæc poteſtas tranſit in Capitulum Sede vacante. Quarant. in ſumma Bullarij verbo Capitulum verſ. 7. pag. 136. praxis Epiſcopal. par. 2. verb. Capitulum § 9.

Si quis autem Adminiſtrator piorum locorum videns ſe conſtrictum ad reddendam rationem ſuæ adminiſtrationis appellaret, licet admittatur appellatio non propter hoc impeditur, aut ſuſpenditur executio, ita refert deciſum praxis Epiſcopal. part. 1. verbo Hoſpitale §. 3. verſic. 6.

PRAXIS PVNIENDI Regulares

Recedentes ab eorum Conuentibus, prætextu recurſus ad Superiores ſupremos.

SVMMARIVM.

1 *Pœna contra recedentes ab eorum conuentibus reponitur.*

Quid ſancitum fuerit per Concil. Trident. circa receſſum Regularium à Conuentibus abſque licentia.

RESOLVT. CCCXXVIII.

1 COncilium Tridentinum ſeſſ. 25. de Regularibus cap. 3. prohibet receſſus Regularium ab eorum Conuentibus, per hæc verba. *Præcipit non licere regularibus, à ſuis conuentibus recedere etiam prætextu ad ſuos Superiores, accedendi niſi ab eiſdem miſſi, aut vocati fuerint. qui vero ſine prædicto mandato in ſcriptis obtento repertus fuerit ab ordinarijs locorum tamquam deſertor ſui inſtituti puniatur.*

SVMMARIVM.

1 *Confugere ad Superiorem An liceat monaco ſi malè tractetur a Prælato, & num. 4. & 4.*
3 *Punitur ſcandalum prabens.*

Regularis recurrens ad ſuperiorem propter auſteritatem Prioris an incidat in pœnas Concilij.

RESOLVT. CCCXXIX.

RAmirez in ſuo doctiſſimo tractatu de confirmatione ordinis Diui Iacobi, declarat. 4. quem refert, & ſequitur Rodriquez in conſil. 77. num. 15. & ſeq. & Cęuall. lib. 1. communium contra communes. q. 33. Mordicus firmat non eſſe licitum alicui Religioſo etiam
1 ſi male tractetur confugere ad Prælatum ſuperiorem abſque licentia Prælati inferi propter eius auſteritatem, vel propter aliam cauſam, & tales confugientes puniri debere à ſuperioribus grauibus pœnis.

Cuius doctiſſimi viri ſententiam veram eſſe exiſtimo duobus concurrentibus.

2 Primo

2 Primo vt cum ſcandalo Regularis pergat ad ſupe-
riorem abſq; licentia ratio eſt quia in iure valdè puniũ-
3 tur ſcandala præbentes, vt probat text.& ibi latiſſimè
Felyn. qui effectus ſcandali colligit in capit. nihil cum
ſcandalo de præſcriptionibus,Lapus allegat.37.Clauaſs.
in eius ſumma verſ. ſcandalum Monald. in conſ.97.vol.
1. præſertim in Regularibus in quibus Conc. Trid. ag-
grauat pœnas, vt patet in ſeſs.25.de regularibus c.14.

4 Secundo requiritur vt regularis valdè grauetur à Su-
periore inferiori, quia in tali caſu vbi ſupra modum
grauatus, & abſque ſcandalo accedit ad ſuperiorem, vt
ipſum à tali grauamine ſubleuet hoc caſu videtur appel-
lare poſſe vt optimè per Rodriquez tom.1. quæſtionum
regularium quæſt.30. art.3.

S V M M A R I V M.

1 *Concilium Tridentinum non tollit iuſtam appellationem.*
2 *Abbatis conſenſus non eſt neceſſarius, vbi ipſe Abbas eſt inquirendus.*
3 *Adire Superiorem ob iuſtum grauamen ſapit naturam appellationis.*
4 *Clauſula appellatione remota non tollit grauamen irreparabile.*

Regularis grauatus recedens à Conuentu abſque licentia Superioris cum appellatione ad ſupremum Superiorem an puniri poſſit.

R E S O L V T. CCCXXX.

1 IDem Rodriquez loco ſupracitato firmat Concilium
non voluiſſe derogare, vel tollere iuſtam appella-
tionem in tam graui ratione fundatam cap. ſuſpicionis
de appellationibus cap. ex parte, vbi latiſſimè Felin. de
reſcriptis præſertim, vt non ſit petenda licentia ab eo
ad cuius grauamen tollendum addit Superiorem cuius
ſententia infra dicendis comprobatur fundamentis.

2 Primo per gloſ.in cap.cum paſtoris 2.queſt.2.vbi pro-
batur non eſſe neceſſarium Abbatis conſenſum quoties
ſubditus vellet accuſare ipſum Abbatem cõfert ad hoc
tex.cum ibi traditis in cap.ex parte de accuſationibus
Rota in deciſ.3.eod.tit.Trentacinq.in conſ.4.n.1.& ſeq.
v. l.1.Surgent.de Neapol.illuſtrata lib.1.cap.25. nu. 21.
Giurba conſ.69.num.18.vbi plura.

Secundo ex tex.in c.de priori,de appellationibus,vbi
iubetur caſtigari prior, quia appellationem non admiſit
latiſsimè Scaccia in eius tractatu de appellationibus
lib.2.queſt.2.num.16.& ſeq.gloſ.in cap.cum appellatio-
nibus de appellationibus in 6. Quarant. in ſumma Bul-
lar.in verb. Archiepiſcopi authoritas quæſt.3.Achill. de
Graſſ.in deciſ.Rot.7.de appellationibus.

3 Tertio ex tex. in c.dilecti de appellationibus vbi adi-
re ſuperiorem ob iuſtum grauamen habet vim appella-
tionis præſertim apud religioſos, cum appellationem
non videatur prohibere Concilium, & conſequẽter,nec
vt valdè grauatus per viam iuſti grauaminis, & appel-
lationis iuſtę verbo,vel facto poſſit adire ſuperiorem ad
conquerendum de illo.

Quarto ex Conſil. Nauar.6. de appellationibus, vbi ſi
per S. C. hoc prohiberetur eſſet obuiare iuri naturali
tollendo appellationem l.1.ff.de appellationib. Hinc eſt
4 quod clauſula appellatione remota non tollit grauamen
notabile Graoan.in deciſ.128.Doct.in cap.paſtoralis de
appellat, & fuit deciſum in Rota apud Verallum deciſ.
3.part.1.

Quinto ex eodem Nauar.qui eandem opinionem de-
fendit in cap. nullam 18.quæſt.2. num.52. dicente Con-
cilium Trident.non vetare appellare,ſed adire ſuperio-
rem ſine licentia Prælati, quod longè aliud eſt idem do-
cet Nauar.lib.2.conſ.4.de appell.intelligendumque eſſe
dictum Concilium de illo qui non grauat ſine vlla ap-
pellatione ad ſuperiorem ire vult, eo ſolo quod præ-
tendat licere ſibi adire illum ſine Prælati immediatè li-
centia petita ſalua iuſta de cauſa.

Sexto probatur pulcherrimè ex Rodriq.tom.1.quæſt.
29.art.2.Arag.22.q.69.art.3.Soto lib.5.de iuſtitia, & iu-
re quæſt.6.art.3. idem Rodriq. in ſumm. de ordine cap.
13. num.4.

S V M M A R I V M.

1 *Reus quando excuſatur à fuga.*
2 *Iuſte fugiens non dicitur fugitiuus.*
3 *Recurſus ad Superiorem non eſt prohibitus.*
4 *Ius ſuperioritatis a Principe abdicatum non cenſetur.*

Regularis recedens à Conuentu prætextu grauaminis,ac iuſtæ appellationis an poſſit capi, & detineri per Ordinarium loci.

R E S O L V T. CCCXXXI.

1 NAuarr.vbi ſupra tenet,quod licet Ordinarius iuſtè
poſſet capere talem regularem per ſuum territo-
rium tranſeuntem iuxta diſpoſitionem dicti Concilij,
non tamen iuſtè retinere, nec punire ſi fidem feceret ſe
Iudicem grauare,vel grauaminis prætextu iter arripuiſ-
ſe ad Superiorem, & licentiam in ſcriptis non defer-
ret ſecum quia noluit eam ſibi concedere Prælatus à
quo appellauit,aut iuſtè metuit eam petere, vel quia ob
appellationem, vel licentiæ petitionem in carcerem
iniuſtè coniectus fugit.

2 Cuius concluſionis ratio eſt, quoniam cum recurſus
hoc in caſu non prohibeatur, impediendus ergo non
eſt ad text. l.cuiuſque 3.reſpon.ff.ad l.Iul.maieſt. ex quo
Doct. inferunt Barones eorum Vaſſallos prohibere non
poſſe, ne Regem adeant, & qui eos prohibuerit in læ-
ſæ Maieſtatis crimen incidet Apen.in l.1.ad fin.C.vt ne-
mo ad ſuum patrocin. lib.11. Pute. de Syndic. rubr. de
exceſs.Baron.§.an Baro, Campan. in c.grauamina num.
60. Anna ſingul.62. Afflict.deciſ.265 num.97.& ibi Vr-
ſill.num.101. Boer.deciſ.215.num.28. Capic.deciſ.130.
num.10. Surgen. de Neap. Illuſt.lib.1. cap.25.num.13.
Præterquam in ſuæ iuriſdictionis præiudicium, Fab.in
leg.1. C. de offic. præfect.vrb. Boer. deciſ.114. Maſtrill.
deciſ.9. num.5. ac ne coram alio Iudice inuito Domino
litigent, Frecc. de ſubfeud.lib.2.auth.10.num.10. & in
terminis, quod Vaſſalli prohiberi non poſſint ne Re-
3 gem adeant,& ſi Barones pro eorum negotijs non poſ-
ſint ad eum mittere in conſulto Prorege, ac ſine ſuis li-
teris, edocuit Mainard.in conſtit.in aliquibus, gloſ.Co-
mitum, & Baronum num.54. Trentacinq; conſ.4.num.
4.Surgen.cap.25.num.21.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus nequit retinere Regularem qui tranſit per ſuum territorium abſque licentia Superioris.*
2 *Recurſus vbi non eſt prohibitus non venit impediendus.*
3 *Vaſſalli non poſſunt prohiberi ne adeant Regem.*

Regularis recurrens ad Superiorem ſupremum abſque licentia Prælati inferioris timens ne ipſe ſæuiat, an incidat in pœnas Concilij.

R E S O L V T. CCCXXXII.

1 REſpondeo minimè incidere, nec ab Ordinario lo-
ci puniri poſſe, nam ſi quis metu Iudicis, fu-
giat timens ne ipſe ſæuiat, aut quid iniuſtum in eum
committat excuſatur à fuga leg. contra pupillum.
ff.de

Digitized by Google

ff. de re iudic. Bertaz.conſil.crimin.468. Caualcan.conſil 12. Boer.deciſ.215. Caleſat.conſ.87. Valenzuol.conſil.50.Vrſill.ad Afflict. deciſ.265.

2 Hinc eſt quod ſeruus qui iuſte aufugit non dicitur fugitiuus l.quod ſit fugitiuus,§.1.ff.de ædil.edict.Beltrād.conſ.41.& qui fugit ad Dominum fugere non dicitur Cepoll. in l.ſi quis ſit fugitiuus num.21. Nec qui ad Superiorem accedit, vt iuſtitiam aſſequatur Pariſ. de Syndic verb.fuga officialis c.2.num.4. Nec in pœnam fracti carceris incidit, Hoſtienſ. Innoc. Abb.num.19. capit.vt debitus de appellat.Iacob.à S.Georg l.1.nu.9. C.de feru.fugit. Boer.deciſ.215. Maſtril.deciſ.295. Menoch.de arbit.ad caſ.301. Marta.dec.234. Maſcard.de probat.concluſ.810.cum carcerationis timore 15. fugiſſe præſumatur cuius cauſa eſt inquiſitio, vel accuſatio quam nemo innocens pati vult,Bart.l.1. ff.de bon. eorum,& alij, licet citatus ad huc non fuerit reus,Dec.conſil.283.Pariſ.conſil.133. Menoch.conſ.284.num.25.

3 Ratio rationis eſt quoniam recurſus ad Superiorem non eſt prohibitus licet prohibita ei ſit appellatio, Rom. conſil.323. num.14,& ibi Scholiaſt.verb.officij Menoch. de arbit.q.70. Franch.deciſ.148.Tuſch.lit.R.concluſ.64. Cancer.3.reſol.cap.18.quia recurſus inter regalia eſt quę non abdicantur à Rege Oliban.de offic.cap.3. Imò ijs in caſibus quibus recurſum à ſe abdicare permittitur, nec in totum à ſe abdicare poſſet dict Oliban. de offic.c.11. Cum nec ius ſuperioritatis à Principe abdicatum cenſeatur Bald l fin.C.de iuriſdict. omn.iudic.Natta conſil. 487.nu.12.Inferioris ergo Iudicis iudicium non redditur eluſorium, quia ſi ea in cauſa ad Superiorem recurrit reus cuius prohibita fuit appellatio Iudicis,à quo manus non ſunt ligatæ in ſuam ſententiam exequendo donec ſit inhibitus, Abbas in cap.paſtoralis de appell. Marant. titul.de appellat.Ludouiſ.Rota deciſ.435.

SVMMARIVM.

1 *Carcerem non dicitur frangere,qui ad Superiorem recurrit, nec rumpit fideiuſſionem num.2.*
3 *Arreptio itineris habet vim appellationis.*

Regularis recedens à Conuentu abſque licentia ſuperioris, an dicatur apoſtata ſi ad Superiorem fugit.

RESOLVT. CCCXXXIII.

1 RESpondetur negatiuè ſi quidem recurrendo ad Su-
periorem non dicitur apoſtata ſicut à ſimili carce-
rem nō frangit qui ad ſuperiorem fugit Hoſtienſ. Innoc.
Abb.nu.19.cap.14.debitus de appellat.Iacob.à S.Georg.
l.1.num.9.C.de feru.fugit.Albet.l.& ſi poſt tres ff.ſi quis
caut. Perea l.34. ad finem, Boer.deciſ.215. Maſcard.de
probat.concluſ.820.Maſtrill.deciſ.295.Marta deciſ.234.
Nec officialis à ſindicatu fugiſſe dicitur qui M. R. C.
2 adijt Carran.de ſindicat.par.1.num.214. Nec in ſtipula-
tam fideiuſſionis pœnam incidit ex Rit.163. Gramm.
conſ.42.Vrſill.dec.130.Anna ſingul.561.Caball.reſolut.
3 crimin.caſ.42. Quia itineris arreptio appellationis loco
eſt cap.cum olim de dol.& contum. cap.cum cauſam de
officio deleg. c.audita de reſtitut.ſpoliat. Ioannes Andr.
cap.dilecti.de appell.Angel.l.cum quidam ff. eod. Boer.
deciſ.215.Lancellot.de attent.1.par.cap.11.Marta deciſ.
234. Tuſcus lit.L concluſ.366.

SVMMARIVM.

1 *Reus exiens à domo ſibi pro carcere aſſignato non contrauenit.*
2 *Diſcedens animo redeundi in pœnam non incidit.*
3 *Rediens ſponte non dicitur habuiſſe malum animum.*

An receſſus Regularium abſque licentia ſit punibilis, vbi pœnitentia ductus ſtatim redierit.

RESOLVT. CCCXXXIV.

NOn eſſe punibilem extimauerunt à ſimili loquen-
do Bald.in conſ.37.nu.2. & ſeq.volum.2. Alex.in
conſ.52. Vulpell. in conſ.12.num.22.& ſeq.pro quorum
ſententiæ comprobatione,adducitur Carrer.in praxi tit.
1 de inditijs, & torturis §. tertium inditium, vbi pœnali
ſtipulationi non contrauenitur ſi à domo pro tuto car-
cere reo aſſignata exierit reus, & poſtmodum ſtatim
redierit Bald.in l.1.nu.7.C.de edilit.edict.& in l.1.nu.15.
C. de ſeruis fugitiuis, Roman. conſ.193. Grammat. in
conſil.57.

2 Comprobatur ſecundo pariter à ſimili,quod diſcedēs animo redeundi in pœnam minimè incidat Lanar. in conſ.7. num.10. Grillenz.in conſ.132.num.19. latè Nouarius forenſ.quæſt.28 tom.1.

Comprobatur tertio ex conſil.Giurb.34. vbi ſatis durum eſt ſi ex paruo interuallo committatur pęna,vt mora purgari non poſſit Bertaz. in conſil.303. Laderch. in conſ.197; cum mora breuis non conſideretur Nouarius loco citato num.7. vbi etiam, quod momentanei actus in pœnalibus non ſunt in conſideratione.

3 Quarto comprobatur quia recedendi animum non præſumitur habuiſſe qui ſponte redijt l. nihil intereſt, ff. de poſtliminio reuerſis, nec carcerum effractor eſt qui reuertendi animo ab eis exierit Alex.ad Bart.in l.1.ff.de effractoribus, Boer.in deciſ.215.nu.17 Honded.conſil. 94.Maſcard.de probat.concluſ.266.nu.21. Farinac.q.30. num.149.

Et ratio ſupradictorum omnium comprobationum eſt, quoniam illic cenſetur reus perſiſtere, vbi redeundi animum habere conſtat Bart. in citata l. nihil intereſt Bald.in conſ.91.num.6.& ſeq. & Lanar.in citat.conſil.7. num.10.nec ſufficit inobedientiæ actus,ſed dolus requiritur Merlin.in deciſ.25.nu.2.Viuius deciſ.505. & Giurba vbi ſup. num.9. & ſeq vbi nonnulla ſimilia ad huius dubitationis comprobationem more ſuo adducit.

SVMMARIVM.

1 *Iuri ſuo quilibet renunciare poteſt.*
2 *Vouens caſtitatem renunciat iuri quod habet.*

An ſit aliqua Religio in qua eius Regularibus denegetur recurſus, ſeu appellationis refugium.

RESOLVT. CCCXXXV.

SAnctiſſime in Conſtitutionibus Ordinis Fratrum
Prædicatorum interdicitur ipſis religioſis appella-
tio licet enim oppreſſis ius naturale ſubueniat per ap-
pellationis beneficium tamen quicumque poteſt ſi vult
1 huic iuris naturalis ſubſidio renunciare, & eo ipſo quod
aliquis in prædicta Religione profeſſionem emittit, &
ſecundum illius ordinis leges, & conſtitutiones viuere
vult huiuſmodi recurſum denegantes preterquam in ca-
pitulis, aut viſitationibus videtur huic priuilegio, & fa-
uori naturali renunciare, quia quemadmodum vouens
2 caſtitatem renunciat iuri quod habet ad contrahendum
matrimonium, & manet alligatas ad viuendum in ſtatu
cælibatus, & vouens paupertatem renunciat libertati à
iure naturali ſibi conceſſæ ad obtinenda, & poſſidenda
bona temporalia, & adſtringitur in paupertate perpe-
tua viuere, & per obedientiæ votum renunciat libertati
iure naturali ſibi competenti, & ſubditus alligatus, aut
religatus remanet. Hoc ipſum dicendum eſt de appel-
lationibus poſtquam Bonifacius Papa IX. quibuſdam
literis datis Romæ anno 1302.eas appellationes abſtulit
à prædicto ſacro Prædicatorum Ordine itaque quomo-
docun-

docúnque Religioſus ſit grauatus per ſententiam à ſuo ſuperiore admittenda eſt appellatio, & ſic ſi ea non obſtante executioni mandabitur ſententia Superioris erit articulus violentiæ niſi contrarium per conſtitutiones, & ordinamenta ordinis fuerit diſpoſitum, vt in cap. ad noſtram de appellat.

SVMMARIVM.

1 *Læſus iniuria affligitur.*
2 *Religioſis excluditur aditus ad Regia Tribunalia.*

De ratione cur facultas appellandi, ac recurſus; ſit ſublatus aliquibus Religionibus ad ornatum cap. ad noſtram de appellat.

RESOLVT. CCCXXXVI.

Reſpondeo cum Rodriq tom. 1. quæſt. 29. art. 3. & in ſumma in fine tit. de ordine iudic. cap. 13. num. 5. Couarr. in practic. cap. 23. verſ. 6. verſic. 8. Zerola 2. par. §. Regulares verſic. 6. per quam ſanctè in plurimis Religionibus appellandi vſum fuiſſe abiectum, nam quamuis fortaſſe euenire aliquando poſſit, vt Monachus aliquis iniuria læſus affligatur, hæc tamen damna quæ rariſſimè contingunt pace, & quiete totius Religionis cõpenſantur, cum illius neruus atque decus in eo maximè conſiſtat, vt altiſſimo ſileotio inter fratreſq; ſua eſt profeſſio, vt planiter tractent, & tranſigant nec ſe ſeculo prodant, aut ſaltem non facilè cauſas extra religionem deducant ex quo non leues perturbationes, ac iurgia oriuntur in grauiſſimum Religionis detrimentum, &
2 ob hanc cauſam excluditur religioſis in Hiſpania aditus ad Tribunalia Regia per viam violentiæ ex l. 40. titul. 5. lib. 2. Aduertendum tamen eſt ex Nau. lib. 2. de appell. conſ. 4. quod id quod dicitur non licere religioſis appellare, quia illis interdicta appellatio intelligendum eſt quando non eſt exceſſus in correctione, & mandata, vel præcepta Superiorum ſunt rationabilia, & legitimè facta, vt diximus in quæſt. 74. num. 24. & in lectura gloſ. 5. nu. 19. Cæterum ſi ſuperior in ijs deficiat poteſt religioſus appellatione tãquam iuris naturalis ſubſidio ſe tueri.

PRAXIS REPARATIOnis Eccleſiarum & Cappellarum

Iuxta Concilium Tridentinum ſeſs. xxj. Canon. vij.

SVMMARIVM.

1 *Reparatio Eccleſiæ Cathedralis ſpectat ad Epiſcopal. quod declaratur, vt num. 4. 5. 6. & 8.*
2 *Reparatio Eccleſiæ parochialis ſpectat ad parochum.*
3 *Reparatio Eccleſiæ ſpectat ad percipientes fructus ab ea.*
4 *Conſuetudo attenditur in materia reparationis.*

Quis teneatur ad reparationem Eccleſiæ Cathedralis.

RESOLVT. CCCXXXVII.

1 Eccleſiam Cathedralem egentem reparatione tenetur Epiſcopus reparare Io. Gall. 9. ſiue Arreſto 293. poſt Stephanum Aufrer. in deciſion. Cappellæ Tholoſ. 500. Renat. Choppin. de ſacra. forenſ. Polit. lib. 3. cap. artic. 11. quos ſequitur Geraldus Maijnardus in deciſion. Tholoſ. 40. lib. 1. Reuſnerus in deciſ. 2. lib. 4. num 30.
2 Eodem etiam modo parochialem Eccleſiam illius Rector reparare tenetur, vt voluit Cappella Tholoſ. in deciſ. 499. Valaſq. in deciſ. 179 num. 7. & decreuit Conc. Trid. ſeſſ. 21. cap. 7. incip. cum illud, vide Pappon. Arreſt. Curiæ lib. 1. tit. 1. Arreſt. 12.
3 Et omnes tenentur, qui ab Eccleſia recipiunt fructus decimales Maynardus in deciſ. Tholoſ. 31. lib. 1.
4 Supradictæ tamen concluſionis deciſio recipit nonnullas declarationes, quarum prima, illa eſt, inſpiciendam fore conſuetudinem, vt is ad reparationem teneatur qui conſuetudine reparare ſolitus ſit, vt argum. cap. ad Apoſtolicæ extra de Simon. voluit Abb. Panorm. in cap. 1. num. 3. de Eccleſ. ædific. & voluit Aufrer. in dicta deciſ. Cappellæ Tholoſ. 499.
5 Secunda eſt ſimilis præcedenti, quod in Eccleſia in qua eſt quarta redditũum, vel relictorum deputata pro illius fabrica, & reparatione eroganda eſt, & tunc nec Epiſcopus ſuam, nec Rector parochialem ſuam reparare tenebuntur, prout Simplicius, & Gregorius Summi Pontifices ſtatuerunt in cap. quatuor, cap. de redditibus, cap. cognouimus 12. q. 2. Hoſtienſ. in ſumma titul. de Eccleſiæ ædific. §. 1. in fine Panorm. in dicto c. 1. & Aufrer. in dicta deciſ. 499. Ripa lib 3. Reſponſor. cap. 22. num. 3. poſt alios Aluarus Valaſc. conſult. ſiue deciſ. 1079. nu. 7. cum his quæ allegat. Fuſchus de viſitar. lib. 1. c. 10. nu. 15. 16. nouiſſimè renatus Choppin. de iure Cœnobiorum lib. 1. titul. 2. art. 11. Maynard. in deciſ. Tholoſ. 41. Petr. Gregor Syntagmat. iuris vniuerſ. lib. 2. cap. 1. num. 12.
6 Tertia declaratio, non teneri Epiſcopum non Prælatum ad Eccleſiæ reparationem, ſi ab hoſtibus ſit deſtructa, vt cenſuit Arreſt. Curiæ Franciæ 69.
7 Quarta declaratio eſt, vt tunc Prælatus, & Rector teneantur ad Eccleſiæ reparationem deductis tamen ijs, quæ pro neceſſitate vti poſſint, & ſic de ſuperfluis tantum teneantur, vt dicit Cappell. Tholoſ. in dicta deciſ. 599. Hoſtienſ. Panorm. & Aufrer. in locis allegatis Valaſc. in dicta conſultatione, ſiue deciſ. 179. num. 22. & 23. & 26. & in hoc caſu eſt fructuum modicitate, & inſufficientia non tenentur argum. c. decernimus 10. q. 1. cap. de his, de Eccleſ. ædific. & voluit Concilium Tridentinum ſeſſ. 21. cap. 7. incip. cum illud, ibi, qui ſi non fuerint ſufficientes, quod aduertit Coſta de remed. ſubſidiar. remedio 106. illatione 2. num. 1. 2. & 3.
8 Quinta declaratio ſit, vt his omnibus deficientibus teneantur ſubditi, & Parochiani cum ibidem recipiant Sacramenta argum. cap. ſi Epiſcopus de offic. ordin. in 6. Panormit. in dicto cap. 1. num. 3. & 4. in cap. de his nu. 3. & 4. eodem titul. Aufrer. in dicta deciſ. Cappella Tholoſ. 499. Valaſc. in dicta conſultatione, ſiuè deciſ. 1079. num. 26. cum pluribus ſeqq. Conſt. de modicitate redditũum Eccleſiæ, quod & probauit etiam Sacrum Tridentinum Concilium in dicta ſeſſ. 21. cap. 7. ſupra allegato, Fuſcus de viſitat. lib. 1. cap. 10. ſub num. 16. Maynardus deciſ. Tholoſ. 32.

Eoq; caſu Parochiani tenentur ad opera cum operibus manualibus, & cum curribus, & tenentur dare calcem, & cæmenta vſq; ad finem operis perfecti, & Eccleſiæ ædificatæ, Maynard. in dec. Tholoſ. 32. & in deciſ. 33.

SVMMARIVM.

1 *Reparationem Eccleſiarum Epiſcopus in viſitatione præcipuè conſiderare debet.*
2 *Reparatio Eccleſiæ patronatæ ad quem ſpectat.*

Eccleſiam vel Cappellam patronatam quis teneatur reparare, & paramentis inſtruere.

RESOLVT. CCCXXXVIII.

1 Vigilare ſummopere debet Epiſcopus præcipuè in viſitatione circa Eccleſiarum, & Cappellarum repa-

reparationem, dotationem earumque paramenta, & alia neceſſaria, cap. Epiſcopum 10. quæſt. 1. exemplum ſingulare præſtitit Dauid. Qui dixit Nathan Prophetæ. Ecce ego habito in domo cedrina, Arca autem Domini ſub pellibus eſt, & propoſuit ædificare templum, quod debent conſiderare omnes diuites, ſed præcipuè Epiſcopi, 1. Paralyp. cap. 16 hinc oritur dubium, ſi Eccleſia, vel Cappella eſt de iure patronatus, qui teneatur eum ſeparare, & inſtruere paramentis aliſque neceſſarijs dicendum eſt, quod ſi patronus non dedit dotem ſufficientem pro victu Sacerdotis, pro luminarijs, & alijs neceſſarijs ipſe tenetur ad iſta, quia fundans Eccleſiam tenetur prædicta præſtare cap. nemo de conſecrat. diſt. 1. nam eò ipſo quod fundat Eccleſiam, videtur ſe obligare ad omnia neceſſaria, Turrecrem. in cap. placuit, q. 2. & ſi Eccleſia ſuit fundata authoritate Epiſcopi ſine aſſignatione dotis d. cap. placuit, & ſic poterit in viſitatione fieri præceptum patrono, vt infra competentem terminum prouideat de neceſſarijs ſub pœna priuationis iuriſpatronatus, & Cappellæ, Non obſtat, cap. 1. & cap. de his, de Eccleſijs ædificandis in quibus locis dicitur Rectorem teneri intelligitur, quando Rector recipit portionem pro fabrica, vt dicit ibi Innocentius in caſu ſequenti.

S V M M A R I V M.

1 *Monaſterium deſtructum poteſt reædificare ſine licentia Superioris, dummodò remaneat ſolum.*
2 *Aedificationis caſtrorum prohibitio non comprehendit refectionem.*
3 *Monaſterij reparatio an comprahendatur ſub diſpoſitione Bullæ Clem. V I I I.*

An quemadmodum, prohibetur per Bullam Clementis V I I I. nouum monaſterium erigi ita, & reparari.

R E S O L V T. CCCXXXIX.

1 VIdebatur prima facie negatiuè reſpondendum, nam deſtructo ædificio, cum remaneat ſolum, poteſt illud reædificari ſine licentia Superioris Angel. in Auth. de non alienan. §. hoc ita ad fin. collat. 2. quem citat. Benedict. de Vadis. in addit. ad Felyn. in repertorio in verbo Synagoga, vbi ex hoc dicit poſſe concludi, quod Iudæis ſit licitum reædificare Synagogas combuſtas, vel in totum deſtructas abſque licentia Epiſcopi, cum remaneat ſolum, & area, quaſi remanentibus veſtigijs prioris ædificij res non dicatur noua, quamuis eſſet in totum, & funditus deſtructa, ideò merito videtur poſſe permitti reædificationem, vt etiam conſiderat Dec. in l. domum ſuam num. 3. de regul. iur.

2 Vnde etiam prohibitus ædificare caſtra, non prohibetur reficere, Bald. & Angel. in l. 1. §. ædificere de mort. inferend. quos citat. Felyn. in cap. cum acceſſiſſent nu. 33. de conſtit. cum alijs per Boer. deciſ. 44. num. 4. & ita ſeruari dicit Iaſ. in l. ex hoc iure num. 13. de iuſt. & iur. vbi quod licitum eſt reficere muros fortilitij, ſeu villæ ſine licentia Superioris, Gloſ. & Bart. in l. ſacra loca 9. §. muros de rerum diuiſ.

3 Verum prædictis non obſtantibus contrarium dixi concludendum eſſe, nam quando caſtrum eſſet in totum, & funditus deſtructum, vel alias materia pœnitus abolita tunc dicitur caſtrum nouum ſi reædificaretur, ideò non licebit illud ædificare ſine licentia Superioris, & taliter ædificanti poteſt nunciari nouum opus, quoniam hæc refectio antiquam non ſuſtinet, ſed caſtrum nouum facit Boer. deciſ. 44. num. 5. vbi multos allegat atteſtando, ita fuiſſe iudicatum contra Dominum qui volebat in area caſtrum ædificare poſt Alber. qui etiam ita atteſtatur in l. 1. §. ſi quis ædificium ff. de oper. nou. nunciat. & in l. inter ſtipulantem §. ſacram de verb. obligat. Felyn. in cap. conſuluit in 2. notab. de Iudæis, & in cap. cum acceſſiſſent 8. col. penult. in princ. verſ. hæc & ſimilia limita num. 33. de conſtitut. & quamuis Dec. & alij ſupra allegati illud concludant tamen eorum opinio non eſt tuta, & contraria ſententia eſt magis communis, & in iudicijs approbata, vt per Doctores ſupra adductos, & per Alex. & Iaſ. in l. 1. §. ſi quis ædificium de nou. oper. nunciat. Item Iaſ. in l. quo minus col. penult. num. 184. de flumin. vbi multa ſimilia adducit.

Taliter quod articuli deciſio diſtinctione indiget, quod aut Monaſterium eſt omninò deſtructum funditus, & in tali caſu abſque licentia erigi, poteſt prohiberi, vel eget aliqua reparatione, & non ſubintrant termini Bullæ ex dictis per Nouarium in pragmatica Regni 2. ſub rubric. de ædificijs priuatis prohibitis num. 2. & ſeq. vbi quod poſſunt vetera ædificia refici, quoniam diuerſum eſt nouum ædificium conſtruere, & vetus reficere ad tex. in l. 1. §. enim ff. de itiner. act. priuat. & in terminis caſus noſtri ſcribit nouiter Nouarius Iunior in comentar. ſuper Bullas Clem. V I I I.

S V M M A R I V M.

1 *Conſuetudo aliquid dandi per Canonicum nouiter receptum ad pios vſus valida eſt.*
2 *Conſuetudo applicans fructus pendentes beneficij vacanris fabricæ Eccleſiæ valida eſt.*
3 *Redditus beneficiorum vacantium an poſsint applicari reparationi Eccleſiæ Cathedralis.*

An redditus Beneficiorum vacantium applicari debeant reparationi Eccleſiæ Cathedralis.

R E S O L V T. CCCXL.

1 RAtio dubitandi pro opinione affirmatiua ducebatur, & eo quia valida eſt conſuetudo, vt aliquid detur à Canonico nouiter recepto dummodo id in pios vſus erogetur Abb. in cap. Iacobus num. 3. & in cap. ſicut num. 2 eodem tit. Felyn. in cap. cum M. Ferrar. num. 20. Graſs. deciſ. aur. de Simon. cap. 96. nu. 49. pat. 1. lib. 2. Nauarr. de Symon. lib. 5. conſ. 1. num. 3. Anna conſ. 11. nu. 2. Surd. conſ. 2. num. 29. Becc. conſil. 76. num. 11.

2 Quæ opinio corroboratur authoritate grauiſſimorum Doctorum aſſerentium valere conſuetudinem applicantem fructus pendentes beneficij vacantis fabricæ Eccleſiæ, vt voluit Abbas in c. Iacobus nu. 3. de Symon. Alber de Roſ. in 1. par. ſtat. q. 80. Rip. de arb. & arbitr. reſp. 1. nu. 11. Monet. de diſtribut. quotid. par. 2. quæſt. 18. num. 55. Pariſ. de confid. quæſt. 38. num. 27. cum ſeq. vbi ita fuiſſe deciſum teſtatur per ſacram Congregationem Eminentiſſimorum ſuper decreta ſacr. Concil. Trident. & licet aliud viſum fuerit Pariſ. in conſ. 93. num. 1. cum ſeq. Felyn. in cap. cum M. Ferrar. num. 20. de conſtit. Tamen eorum pace non eſt ipſorum ſectanda opinio vti contra veriorem, & ſententiam magis receptam, ac in practica obſeruatam.

3 Verum pro prædictæ opinionis reſolutione eſt dicendum Epiſcopum poſſe redditus beneficiorum vacantiũ applicare fabricæ Eccleſię Cathedralis ad tempus, quod verum intelligas ſi redditus Epiſcopi, & Canonicorum non ſufficiunt accedentibus Canonicis; Ita Abbas in cap. 1. de Eccleſijs, ædificand. poſt. Io. Andr. in cap. ſi propter de reſcript. in 6. & eſt communis de qua teſtatur Felyn. in cap. cum acceſſiſſent de conſtitut. dummodò alteri non competant fructus primi anni, & ſic limitatur Clement. ſi vna de rebus Eccleſ. non alienand.

S V M M A R I V M.

1 *Commutatio vltimarum voluntatum non eſt licita Epiſcopo quod declara, vt num. 2.*

1 *Redditus Eccleſiæ ſuperflui poſſunt aſſignari fabricæ alterius pauperis.*

An Epiſcopus poſſit de fructibus Eccleſiæ vnius fabricæ ſuperfluis aſſignare fabricæ alterius Eccleſiæ pauperis.

RESOLVT. CCCXLI.

1 SI Epiſcopus poſſit de fructibus ſabricæ vnius Eccleſiæ ſuperfluis aſſignare fabricæ alterius Eccleſiæ pauperis negatiuè videbatur reſpondendum, eo quod regulariter non eſt licitum Epiſcopo mutare piam teſtatoris voluntatem Clem. quia contingit de relig. domo cap. Piſanis de reſtitut. ſpoliat. Couar. in cap. tua nu. 7. de teſtam. Nauar. de præbend. conſil. 5. num. 3. & de rebus Eccleſ. alien. conſil. 2. num. 6. lib. 3. Gabriel. conſilio 183. num. 8. volum. 2. Theſaur. for. Eccleſ. par. 2. cap. 36. num. 29. Cappell. Tholoſ. q. 26. Becc. conſ. 5. num. 6. cum ſeq. vol. 1.

2 Quidquid tamen ſit ex ſupradictis contrariam ſententiam tenendam firmiter exiſtimaui, ſi quidem magis eſt iuri conſona, & à Scribentibus recepta, prout illam tenuerunt Butr. in cap. quæ in Eccleſiarum nu. 272. de conſtitutionibus per gloſ. in cap. conſtitutus de relig. domibus, & gloſ. in cap. 1. de rebus Eccleſ. in 6. idem tenet Nauar. cap. 11. de rebus Eccleſ. alienan. ex pluribus præſertim ex notatis per Abbatem in cap. expoſuiſti de præbend. ſed ad tollenda ſcandala conſuluit in praxi, vt obtineatur licentia à Papa.

3 Non obſtat quod pro contraria parte dicebatur, nam id verum ſine cauſa, ſecus ſi concurrat iuſta cauſa, & rationabilis, prout hic tunc enim diſpenſare poteſt in legato pio, Abb. in cap. nos quidem, de teſtam. Gomeſ. ſuper regul. de trien. poſ. quæſt. 92. Gabian. in verbo legatum §. 2. num. 6. Sylu. ibidem §. 4. num. 12. Viui. deciſ. 265. num. 11. lib. 2. Natta conſil. 425. num. 3. Rota Rom. in nouiſſim. deciſ. 1122. part. 3. lib. 3. & hodie extat. Sacr. Concil. Tridentin. de reformat. ſeſſ. 22. cap. 6. & ſeſſ. 25. cap. 4. Mandoſ. de ſignat. Grat. rubr. commutatio vltimæ voluntatis Bero. in dicto conſil. 5. nu. 41. cum ſeq. vt contrarium ſeotiat Nouarius Iunior Eccleſ. Neap. Canonicus in l. 1. C. de erog. milit. ann. lib. 12.

SVMMARIVM.

1 *Rector Eccleſiæ tenetur impendere fructus omnes in reparatione Eccleſiæ in defectum patroni.*

Rector Eccleſiæ quando teneatur impendere omnes redditus in eius reparationem.

RESOLVT. CCCXLII.

SOlet multoties dubitari quid agendum, vbi Cappella non eſt patronata, quo caſu obligatur patronus ad illius reparationem iuxta tradita communiter in capit. nobis per illum text. de iure patronatus, nec Rector percipit ex ea fructus ſufficientes pro victu ſuo, nec pro fabrica, & Cappella indiget reparatione, vel paramen-
1 tis, & reſpondetur in hoc caſu obligari Rectorem eam reparare, & inſtruere, & expendere omnes fructus, ita Innocent. & Abb. in dicto cap. de his; talis etiam præſumitur in tertio fundatoris quod Eccleſia non debet corruere, ſed ex eiſdem redditibus reparari, & ſi fuiſſet interrogatus, ita reſpondiſſet argum. gloſ. in l. tale pactum, ff. de pact. vnde quod veriſimiliter eſt, debet attendi.

SVMMARIVM.

1 *Reparationis Eccleſiæ omiſſio inducit peccatum mortale.*

Vbi Eccleſia reparari non poteſt, an tunc transferri debeant beneficia ad Eccleſias Matrices.

RESOLVT. CCCXLIII.

1 FElyn. in cap. per tuas, il terzo, de ſimonia dicit quod Clericus omittens reparare Eccleſiam ruentem, peccat mortaliter, nec eum excuſat tenuitas redditūum Eccleſiæ, quia tenetur de proprio patrimonio niſi eſſet pauper, allegat S. Thom. poſt Innocent. vbi ſupra, ſed Abb. intelligit patrimonium, ideſt partem ſibi debitam ex fructibus beneficij, & interim ceſſabunt onera, & prædicta intelligo quando redditus ſufficiunt pro reparatione infra breue tempus, ſed ſi eſſent adeò tenues, vt Eccleſia reparari non poſſet, niſi poſt longum tempus, & difficiliter, tunc facienda eſſet tranſactio iuxta Concil. Trident. cap. 7. ſeſſ. 21. de reformat. & ſic poterit Epiſcopus in viſitatione ſequeſtrare fructus beneficiorum, vel partem illorum pro paramentis, & alijs neceſſarijs, idem cenſeo quando Eccleſia eſt de iure patronatus, ſed patronus eſt pauper.

SVMMARIVM.

1 *Rector Eccleſiæ tenetur ad reparationem Eccleſiæ ſi superſint fructus, & de ratione, num. 2.*

3 *Prima charitas incipit à ſe ipſo.*

Rector Cappellæ an teneatur ad reparationem quoties ſibi ſuper ſunt fructus.

RESOLVT. CCCXLIV.

1 IN hoc articulo reſpondeo cum deciſ. Cappellæ Tholoſ. 500. cuius tenor eſt. *Item fuit quæſitum vtrum Rector Eccleſiæ Parochialis ruinam minantis cogi poſſit ad illius reparationem concluſum fuit quod ſic de redditibus qui ſibi ſuperfluunt, vt in cap. de his, de Eccleſ. ædific. quod intellige deductis neceſſarijs quibus non tenetur ſe priuare, vt conuertat ad Eccleſiæ reparationem quia charitas ordinata, incipit à ſe ipſo, cap. non ſatis 86. diſt.*

2 Quæ deciſio ſecundum me corroboratur, ex eo quod denominatio rei intelligitur ſemper deductis neceſſarijs l. Iulianus, ff. ad exhibendum, prout de fructibus, quod intelligantur deductis expenſis, Triuiſ. deciſ. 34. par. 1. & in releuio quod intelligatur deductus oneribus, reſtatur Maſtrill. deciſ. 112., prout de valore beneficij quod intelligatur deductis oneribus perpetuis impoſitis ſuper eiuſdem fructibus, dicit Caſſador. deciſ. 19. de præbend. Verall. deciſ. 328. par. 3. per doctrinam Felyn. in cap. ad aures de reſcript.

3 Et facit pro corroboratione, quia prima charitas incipit à ſe ipſo. & ante omnia quis debet habere rationē ſui l. præſes C. de ſeru. & aqua cap. qui vult ordinare 19. de pœnit. diſt. 3. & ibi gloſ. in verb. ſe ipſo D. Paul. 2. ad Corint. 1. S. Thom. 2. 2. q. art. 6. cum neque etiam quis teneatur ſubtrahere ſuis neceſſitatibus, vt in cauſam piam eroget Archid. in cap. non ſatis num. 4. diſt. 86.

Imò amplius idem erit in illa neceſſitate ſine qua vita non poteſt conuenienter pertranſiri ſecundum conditionem, & ſtatum perſonæ propriæ, & aliorum quorum cura ei incumbit, huiuſmodi enim neceſſarij terminus non eſt conſtitutus indiuiſibili, ſed multis additis non poteſt dijudicari eſſe vltra tale neceſſarium, & multis ſubtractis adhuc remanet vnde aliquis poſſit conuenienter vitam tranſigere ſecundum proprium ſtatum, & de huiuſmodi rebus dare eleæmoſinam eſt bonum, non tamen cadit ſub præcepto, ſed ſub conſilio.

Inordinatam enim eſſet ſi tantum ſibi quis ſubtraheret de bonis proprijs, vt alijs largiatur quod de reſiduo non ſufficeret ad viuendum concedenter, & ſecundum ſtatum, & negotia occurrentia, prout, & concludit Diu. Thom. 2. 2. quæſt. 32. art. 6. Sylu. in verb. eleæmoſina nu. 1. Nauar. in Manual. cap. 23. num. 6.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiæ ampliatio intelligitur facta remanentibus iiſdem prerogatiuis.*

2 *Ideò remanere debent eadem arma, & inſignia familiæ, quæ reperiebantur in Eccleſia antiqua.*

3 *Eccleſia noua ſubrogata in locum antiquæ debet aſſumere omnes illius qualitates.*

4 *Eccleſiæ renouatio cenſetur facta ſine alterius præiudicio.*

5 *Inſignia armorum depicta in Eccleſia oſtendunt dignitatem familiæ, & illius memoriam conſeruant.*

An vbi Eccleſia reædificatur, vel renouatur Inſignia, quæ ibidem erant ſint renouanda.

RESOLVT. CCCXLV.

1 IN præſenti articulo reſpondeas cum deciſ. Rotæ in vna Calaguritana præminentiarum 29. Martij 1610. Coram Ludouiſio, deinde Gregorio XV. cuius tenor eſt.

Pro Dominis de Murga informantibus fuit reſolutum,
2 *arma, ſeu ſcuta armorum ſuæ familiæ, quæ appoſita, & affixa reperiebantur in fornice, & columnis, ſeu pilaſtris Cappellæ iterum eſſe transferenda, & affigenda cornici, & columnis Cappellæ nouæ, quia vt fuit concluſum coram bon.*
3 *mem. Gypſio 28. Iunij 1589. ampliatio Eccleſiæ intelligitur facta firmis remanentibus qualitatibus Eccleſiæ, & prerogatiuis Dominorum de Murga iuxta not. in cap. ad audientiam, el ſecundo de Eccleſ. ædific. Vnde arma & inſignia familiæ de Murga, quæ reperiebantur in Cappella veteri, deberent etiam affigi in Cappella renouata, quæ cum ſit in locum antiquæ ſubrogata; debet aſſumere omnes eius qualitates, l. ſi eum, §. qui iniuriarum ff. ſi quis caut. bene faciunt in argumentum trad. per Hoſtienſ. in cap. 3. num. 4. de iurepatron. Abb. in cap. cum olim num. 6. de conſuet. cum alijs adductis in præfata deciſion. in qua etiam fuit dictum renouationem cenſeri factam ſine alicuius præiudicio;*
4 *Multum autem præiudicaretur Dominis de Murga ſi non liceret in Cappella ponere inſignia armorum, per quæ di-*
5 *gnitas familiæ oſtenditur, & memoria conſeruatur, Anchar. conſil. 356. in fin. Bald. in l. 1. C. vt nem. lic. ſing. Imper. de Anan. conſil. 86. poſt num. 2. & ibi Bologn. in addition. cum alijs adductis per informantes.*

SVMMARIVM.

1 *Plura tempora conſiderantur in caſu difficultatis propoſitæ.*

2 *Diſtributio bonorum Eccleſiæ circa eius fabricam & reparationem quomodo fiat hodie.*

Diſtributio Bonorum Eccleſiæ circa eius fabricam, & reparationem, an fiat hodie quemadmodum antiquis temporibus.

RESOLVT. CCCXLVI.

1 PRo reſolutione diſtinguenda ſunt varia tempora, primũ tempus eſt in initio naſcentis Eccleſiæ Chriſtiani nihil proprium habebant, nec Clerici, nec Eccleſiæ, ſed vendebant omnia quæ habebant, & apoſtolis dabant, vt diſtribuerent, ſequuti perfectionem Euangelicam, Vade, & vende omnia quæ habes, & da pauperibus; Probatur hoc in actis Apoſtolorum cap. 4. Multitudinis inquit, textus Sacer. credentium erat cor vnum, & anima vna nec quiſquam eorum, quę poſſidebat aliquid ſuum eſſe dicebat, ſed erant illis omnia communia, & ex facto Ananiæ patet relato in cap. 5. Actuum Apoſt. & ex cap. futuram Eccleſiam 12. quæſt. 1.

Succeſſit deinde ſecundũ tempus multiplicato numero Chriſtianorum, vt non poſſent ex eleęmoſynis ſuſtentari in cõmuni, & laici Chriſtiani retinebant bona ſua, & Clerici dumtaxat ex eleæmoſynis & oblationib. ſuſtentabãtur, nihil in particulari habentes, & has eleęmoſynas inter ipſos Clericos, & alios, Epiſcopus diſtribuebat, cap. videris, cap. conceſſo, cap. relatum cap. expedit in quæſt. 1. & colligitur ex Concilio Antiocheni, cap. 25. tom. 1. concil. c. Epiſcopus 12. quæſt. 1. facit text. in cap. inquirendum de peculio Cleric.

Superuenit deinde tertium tempus, in quo etiã Clerici deſieuerunt viuere de eleæmoſynis, & cæperunt habere bona propria, vt probatur in cap. certo 12. quæſt. 1. & in Conſilio Agathenſi cap. 40. cap. viduas cap. Paſtor, prima quæſt. 2.

Aduenit deinde quartum tempus in quò erant iam Eccleſiæ affluẽtes bonis, & diuitijs, & redditus Eccleſiarum ſolebant diuidi in quatuor partes, vnam habebat Epiſcopus, aliam Rector Eccleſiæ, tertiam fabrica Eccleſiæ, quartam vero pauperes, & Epiſcopus diuidebat, vt colligitur ex cap. conceſſo, cap. quatuor cap. mos. 12. quæſt. 2.

Sed & per Canones antiquos aliquando Epiſcopi habebant mediam partem, aut tertiam oblationum, quæ fiebant in Eccleſijs cap. de ijs, & cap. ſeq. 10. quæſt. 1. eò quod erant pauperes, ſed per tempus cæperunt augeri bona Epiſcopatuum, & ſtatutum eſt in ſecundo Bracharenſi Concilio quod nullus Epiſcoporum præter honorem Cathedræ ſuæ, ideſt, ſolidas ſuas quidpiam aliud haberet ab Eccleſijs inferioribus, nec perciperet tertiam partem de oblationibus Eccleſiarum inferiorum, ſed ſeruarentur reparationi Eccleſiæ cap. placuit cap. priſcis Rebuff. in praxi, titulo de diſpenſat ratio ętatis pag. 402. num. 3. & 4. ſed & aliquibus Eccleſijs Epiſcopus, & capitulum tertiam partem habebant. Rector verò Eccleſiæ particularis duas partes, quia ſacra miniſtrabat, & omnia onera, & ſumptus Eccleſiæ, & fabricæ ſupportabat.

2 Hodie verò ſecundum Rebuff. vbi ſupra nu. 6. bona Eccleſiarum debent in tres partes diſtribui, vt prima ſit Clericorum, ſecunda pauperum, tertia fabricæ, cap. conceſſio, & ſeq. 12. quæſt. 2.

Et ita ex prædictis colligitur, quod ſecundum Canones aliquando tertia pars redditumn Eccleſiæ erat in eius fabricam conuertenda, cap. decernimus 10. quæſt. 1. & aliquando quarta pars erat deputata, vt in c. 1. cap. quatuor, & ſeq. 10. q. 2. tradit Ripa lib. 2. reſponſ. 22. nu. 2. & alibi Gregorius in l. 11. tit. 10. partit. 1. dicit qui, & diſtributionis bonorum Eccleſiarum ſecundum diuerſa tempora meminit Abbas in quæſt. incipit iſtius in c. poſtulaſti, art. 10. Rebuff. in loco allegato.

SVMMARIVM.

1 *Commendatores perpetui tenentur ad reparationem Eccleſiæ, non tamen temporales.*

2 *Commendæ perpetuæ aſſimilantur beneficijs.*
Et plura inſeruntur, vt num. 5. 6. 7. 8. & ſequentibus.

3 *Commendatarij perpetui faciunt fructus ſuos.*

4 *Text. in cap. licet Canon. de elect. in 6. habet locum in commendis perpetuis.*

An Commendatores teneantur ad reparationem Eccleſiæ ipſis commendatæ.

RESOLVT. CCCXLVII.

1 IN præſenti articulo eſt diſtinguendum quod aut eſt commenda perpetua, aut temporalis, primo caſu teneantur ad fabricam Eccleſię conferre, in ſecundo vero nequaquã ratio diuerſitatum eſt quoniam cõmenda perpetua beneficij eſt titulus Canon. cap. dudum, il 2. de elect. cap. ſi plures 21. quæſt. 10. Monach. num. 3. Archidiacon. & alij in cap. nemo deinceps 15. de elect. in 6. Feder. de Senis in tract. de permutat. beneficiorum quæſt. 15. per totam Milius in repertorio verbo benefi-

cia

Digitized by Google

cia commendata num.11. & verb. commend. an ſit Canonicus titulus, Guid. Pap. quæſt.159. verſ.5. concluſio Rebuff. de pacific. poſſeſs. num.35. cum ſeq. Lambertin. de iure patronat. lib.2. par.1. quæſt 6. art.14. per totum, Gomez. in regul. de infirmis quæſt.13. & in regula de impetrantibus benefic. vacan. per obitum familiar. Cardin. quæſt.6. & in regula de triennali quæſt.5. Hoieda de incompatibilitate beneficiorum par.1. cap.14. num.6. & 2. par. cap.4. nu.11. Mandoſ. in regula de veriſimili q.3. num.2. & in regula 32. q.7. nu.22. Puteus dec.158. nu.4. lib.1. Rota deciſ.765. num.5. par.3. diuerſorum.

2 Nam commendæ perpetuæ de beneficijs parum, aut nihil diſtant ab alijs prouiſionibus beneficiorum, & ſic in bulla illius dicitur, vt comodius onera ſuſtentare valeas de alicuius ſubuentionis auxilio prouidere cupientes tale beneficium anctoritate Apoſtolica concedimus, & commendamus, ac prouidemus per te quam diu vixeris obtinendum, poſſidendum, ita quod durante commenda huiuſmodi de fructibus, & redditibus ipſius diſponere, & ordinare valeas, &c. quam formam aſſignat Rebuff in praxi titul. de commenda num.28. & de pacific. poſſeſſon. num 43.

3 Vnde talis Commendatarius perpetuus facit omnes fructus ſuos ſicut alij titulares perpetui, Caſſador. dec.33. num.5. ſuper regulis, Rebuff de pacific. poſſeſſor. nu.43. Mandoſ. in dict. regul.30. quæſt.3. num 4. Puteus dec.25. num.4. lib.1.

Et dicitur talis commenda perpetua diſpenſatio obtinendi prohibitum, ſicut etiam vnio temporalis, Gemin. conſil.38. num.11. Caſſador. deciſ.33. num.5 ſuper regulis, & deciſ.2. de vnionibus num.9. Mandoſ. in regul.33. quæſt 30. num 3.

4 Hinc pœna cap. licet Canon. de election. in 6. contra non promouentes, ſe infra annum habet locum in his Commendatarijs perpetuis, Clem. in agro §. cæterum de ſtatu Monachorum, ibi infra annum computandum à tempore collationis, & commiſſionis, & antea dixerat conferri nequeat, nec committi, & per commiſſionem intelligitur de commenda, Rebuff de pacific. poſſeſſ. num.42. verſ. & ſicut tenetur infra annum, Mandoſ. in d. regul.32. quæſt.7. num.10. & 11.

5 Requirit quoque talis commenda ætatem, & alias qualitates legitimas ſicut verum beneficium, cap. nemo deinceps de elect. lib.6. Caputaquenſ. deciſ.127. nu.3. p.1.

6 Sic poteſt eſſe Iudex Apoſtolicus Commendatarius perpetuus, iuxta text. in cap. ſtatutum de reſcript. lib.6. & latè tradit ibi Gomeſ. num.77. in 9. ampliat. Caſſan. in conſuetudinibus Burgund. in rubr. de ſucceſſione des baſtardes §. num.88.

7 Ita vt diſpoſitio text. in cap. quoniam Abb.14. de officio delegat. in quo concordarent alia iura dicentia, quod delegatio facta dignitati non expreſſo nomine proprio tranſit ad ſucceſſorem habet etiam locum in Commendatario perpetuo, vt Dec. ibidem num.4. verſ. & iſta tertia. Mandoſ. in dicta regula 32. q.7. num.8. & 9.

Ita talis Commendatarius perpetuus poteſt præſentare eligere, & conferre ſicut quilibet alius prouiſus, vt plenè per Rebuff. in praxi tit. de commenda n 60. & 61.

8 Habet etiam liberam poteſtatem in ſpiritualibus, & temporalibus Abb. in cap. cum non nobis olim vlt. notab de elect. Rebuff. de pacific. poſſeſſ. num.41.

9 Ac propterea poteſt locare fructus ad plures annos ſicut alij titulares, & in eis habet locum cap. veſtra de locat. Calderin. in conſil.8. an Commendatarius per totum ſub titulo de locat. Roman.350. in caſu propoſito à num 8. Rebuff. in praxi titul. de commenda num.62.

10 Hinc regul. de infirmis reſign. intrat, in commendis perpetuis Caſſador. d. deciſ.32. per totam ſuper regulis Gomeſ. in dicta regula de infirmis quæſt.13. per totam, & expreſsè probatur ex eadem regula, quæ eſt 18. de viginti in illis verbis, vel illius commendæ ceſſerit Rota deciſ.80. num.2. lib.3. diuerſ.

11 Sic etiam regula de publicandis reſignationibus locum habebat in perpetua commenda, vt manu ſuſa per Gomeſ. ſuper eadem regula quæſt.3 per totam.

12 Hinc in impetratione alterius beneficij debet fieri mentio de tali commenda alias gratia erit nulla, gloſ. verb. commendare verſic. ſed numquid habens talem commendam in cap. nemo, & ibi Ioan Monach. num.4. & omnes de elect. lib.6. Capyc. deciſ.3. num.6. Puteus deciſ.272. lib.2.

13 Pariter illegitimus non diſpenſatus talem commendam habere non poteſt, Rebuff. in praxi titul. de commendis num 63.

14 Sicut & Commendatarius poteſt tranſigere ſuper fructibus ſui beneficij commendati ac eos vendere. Geminianus conſ.17. pro declaratione in fine Capyc. deciſ.3. ſub num 9 Rebuff de pacific. poſſeſſ. ſub num.40.

15 Item alia commenda inducit incompatibilitatem inductam à cap. de multa, de præbend. & extrauagan. execrabilis, eodem tit. vt poſt longam diſputationem hinc inde reſoluit Alphonſus Hoieda de incompatibilitate beneficiorum par.1. cap.14. num.16. vſque ad num.30. & hodie expreſsè diſponitur per Concil. Trident. ſeſſ.7. cap.2. & cap.4.

Et licet antea ſecus dicebatur Caſſador. deciſ.32 nu.7. ſuper reg. Sortent. ſuper regul. de Idiomate q.5. Mandoſ. in regul.32. quæſt.7. num.14.

17 Nec non regula de triennali procedit in commendis, Gomeſ. latiſſimè in regul de trienn. q.5. num.10. & ſeqq. Rota deciſ.765. in cauſa Vrgelen. per totam part.3. diuerſarum.

18 Nec non regula de veriſimili notitia Caſſador. deciſ. 30. ſuper regul. Gomeſ. ibidem quæſt.4.

19 Similiter Commendatarius poteſt permutare commendam cum alio beneficio in titulo dato cap. fin. & ibi plenè Imola de rerum permut. Rebuff. de pacific. poſſeſſ. nu.38 Feder. de Sen. in tract de permut. quæſt.13. Bellam. in eodem tract part.3. q.4.

20 Ac etiam poteſt reſignare commendam etiam in fauorem Rota deciſ.80. lib.3. diuerſarum Pariſ. de reſign. benef. lib.2. q 17. num.1. per totam.

21 Item Commendatarius perpetuus tenetur verificare narratiuam ſicut quilibet alius beneficiatus, Puteus deciſ.254 lib.3. per totam per totam per quam deciſ. fuit receſſum à deciſ.247. eiuſdem Puteus eodem lib.3. prius facta vbi contrarium Rota tenuerat.

22 Et Commendatarius Abb. alicuius monaſterij similiter dicitur Prælatus, Rota deciſ.346. num 2. par.3. diuerſar.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo eſt attendenda in obligatione fabricæ Eccleſiæ etiam contra laicos Parochianos num.2.*

3 *Vbi ſunt redditus ex quibus poteſt refici Eccleſia laici non tenentur.*

4 *Vſufructuarius tenetur ad refectionem.*

An Laici Parochiani teneantur ad reparationem Eccleſiæ Parochialis.

RESOLVT. CCCXLVIII.

1 RESpondeo quod ante omnia in hac obligatione fabricæ attendenda eſt conſuetudo, nam ſi conſuetudo legitimè præſcripta fuerit quod vel Epiſcopus, vel Rector, vel beneficiarij, vel etiam laici Parochiani præſtent ſumptus fabricæ, vel quod Rector Eccleſiæ, & beneficiarij reficiant Cappellam maiorem Parochiani verò corpus Eccleſiæ, vt fit in multis locis Regni, talis conſuetudo non obſtantibus Canonibus ſeruanda erit, quia conſuetudo vincit legem, l de quibus, ff de legibus cap. fin. de conſuetudine, & quod valet talis conſuetudo

tenet

Digitized by Google

tenet expreſsè Innocentius in cap. fin. de his quæ fiunt à maiori parte capit.capite ſi propter, & ibi Dominicus de reſcriptis in 6. Ripa lib. 3. reſponſ. 22. num. 3. colum. 2. Panorm. in c. 1. de Eccleſ. ędificand. gloſ. Gregor. in l. vndecima, Hiſp. tit. 10. par. 1. in verb. que ſon dadas Extrauag. 2. partition. tit. 2. §. 50. & conſuetudo eſt maior ſtatuto Nouarius forenſ. quæſt. 103. num. 2. tom. 1.

2 Et eſt valdè notandum quod valet talis conſuetudo etiam cōtra laicos Parochianos, vt ipſi teneantur ad fabricam, vt in ſpecie tenuerunt Archidiac. in d. cap. conceſs. 12. q. 2. Innoc. & Abb. nuper allegati, Angel. in ſum. verb. Clericus 3. Rebuff. in praxi titul. de diſpenſatione ætat. pag. 403. num. 7. Ripa dict. reſponſ. 12. col. 2.

Nam contrarium dicendum videretur cum ipſi non percipiant aliquid de redditibus Eccleſiæ, ſed ſubſtinetur talis conſuetudo, quia videtur profecta ex charitate, & deuotione Parochianorum, & per hoc limitatur gloſ. in d. cap. quatuor 12. q. 2. quæ ſcripſit laicos non teneri de iure aliquid erogare in fabricam, vel refectionē Eccleſiarum, quia iſtud regulare eſt, ſed fallit niſi conſuetudo ſit in contrarium, vt etiam laici teneantur ſuis ſumptibus fabricare, & reficere ſecundum Rip. vbi ſupra, & etiam ſi Eccleſia habeat in redditibus, prout ita non ſemel obſeruatum reminiſcor.

Et hanc conſuetudinem, vt laici teneantur ad fabricā probat etiam Hoſtienſ. in ſumm. de Eccleſ. ædificand. §. 1. dum ait, quod in aliquibus regionibus laici de conſuetudine opus fabricæ faciunt ſuis expenſis quæ conſuetudo iuuatur auctoritate iurium quæ ibi adducit, & quod ipſorum locorum intereſt cum ibi percipiant Eccleſiaſtica Sacramenta, & Miſſam audiant, & maximè erit obſeruanda, vbi non bene ſoluunt decimas c. quicumque 16. q. 1. quod & pluries conſului, & quod compellendi ſunt talem conſuetudinem obſeruare argum. cap. ad Apoſtolicam de ſymonia facit quia conſuetudo vim legis habet leg. de quibus, ff. de legit. cap. fin de conſuetudine, l. 2. C. eodem, & idem abſq; dubio ſi de contractu cum laicis circa hoc conſtet. quia pactis ſtandum c. 1. cap. 3. de pactis l. iuriſgentium §. præter ait ff. de pactis.

3 Limita ſupra poſitam principalem concluſionem, & primo ſi in Eccleſia eſſet certa portio ſeu ſint certi redditus deputati ad fabricam ipſius, & ſufficientes, & Clerici qui talem portionē, vel redditus percipiunt tenentur ex illis Eccleſiam reficere, vel ædificare cap. vnico 10. quæſt. 3. cap. decernimus 10. quæſt. 2. Ripa reſponſ. 22. colum. 2.

Sub limita ſupra poſita limitationem ſi portio deputata ad fabricam non ſufficit tunc Prælatus, & Clerici beneficiarij tenentur ſupplere id quod deficit ſecundum redditus quos vnuſquiſque eorum habet ex tali Eccleſia, & ſic pro rata reddituum cap. 1. cap. 1. de ijs, de Eccleſ. ædifican. cap. ſi Monachus 16. quæſt. 1. cap. fin. de ijs quæ fiunt à maior. parte cap. Feder. conſil. 217. Cardin in cap. ad audientiam in fine Eccleſ. ædificand. Ripa in dicto reſponſ. 22. num. 3. & hoc in quantum vnuſquiſque facere poteſt, & ſic deducto omni eo quod vnuſquiſque eorum indigeat ad vitæ ſuſtentationem, vt probatur in d. cap. de ijs, & ſcripſit Ripa vbi ſupra colum. 2. in principio, & ita Concilium Trident. ſeſs. 21. cap. 7. ibi omnes patronos, & alios qui fructus aliquos ex dictis Eccleſijs prouenientes percipiunt, vt procedat deductis neceſſarijs alimentis.)

Quæ eſt eadem ratio quam ponit gloſ. ad text. ibi in cap. 5. de Eccleſ. ædificandis, quia vbi eſt emolumentum, ibi debet eſſe onus, & non eſt ferendus qui lucrum amplectitur, onus autem ſubire recuſat l. vnica §. pro ſecundo in fine, & §. ne autem verſ. nec ſit talis condict. caduc. tollend. ſicut è contratio ad quem ſpectat onus debet ſpectare emolumentum le. manifeſtiſſimi §. penult. in fine c. de furtis cap. vlt. de ijs, quæ fiunt à Prælat. regul. qui ſenſit lib. 6.

4 Facit ſimile quod adducit gloſ. de vſufructuario qui tenetur ad ſarta tecta reficienda l. cum ad quem, C. de vſufruct. l. hactenus ff. vſufruct. eum tradiit per Pinel. in l. 1. de bonis matern. prima partition. num. 60. Valaſc. de iure emphyt. quæſt. 12. num. 4. verſic. 10. naturale, & q. 17. num 1 lib. 1.

Quod ſi deducto neceſſario ad alimenta beneficiatorum non ſuperſint redditus Eccleſiæ ad fabricam reparandam, honeſtum eſt, quod laici Parochiani adiuuent Clericos à quibus recipiunt ſacramenta argument. 51. Epiſcopus de officio ordinar. lib. 6. ita Panormit. in capit. 1. num. 4. de Eccleſ. ædificand. ſequitur Ripa dicto reſponſ. vigeſimo ſecundo col. 2. verſic. & ibi redditus Gregor. Lop. in l. vndecima Hiſp. titul. 10. par. 1. vbi addit. quod nec poſſet Parochianus, volendo vitare hoc onus cedere huic Eccleſiæ, quia hoc non pendet à facultate ſua, vt in cap. omnis de pœnit. & remiſſ.

SVMMARIVM.

1 *Parochiani vbi ſunt pauperes, nec poſſunt reficere Eccleſiam, debet fieri tranſlatio ad Matrices.*

Si laici Parochiani, ſiuè Filiani adeò ſint paoperes, quod non poſſint ſubuenire fabricæ quid agendum.

RESOLVT. CCCXLIX.

1 QVoteſcumque Parochiani ſunt adeo pauperes, & inopes quod non poſſint ſubuenire fabricæ quid ſit faciendum tradit Paul. de Citadinis de iure patronatus in 3. pat. art. 5. ad quem ſe remittit, Greg in lege 11. tit. 10. par. 1. in gloſ. 2. in fine; ſed & hoc eſt prouiſum per Sacr. Concil. Trid. ſeſſ. 21. cap. 7. in fine, ibi. (*Quod ſi nimia egeſtate laborent ad matrices, ſeu viciniores Eccleſias transferantur cum facultate tàm dictas Parochiales, quam alias Eccleſias dirutas in prophanos vſus non ſordidos, erecta tamen ibi Cruce conuertendi*; & ita ſcribit Valaſc. alleg. 179. num. 12.

SVMMARIVM.

1 *Laici non exiſtente conſuetudine, adhuc in ſubſidium tenentur in reparatione Eccleſiæ parochialis.*
2 *Concilij Tridentini verba referuntur.*

Filiani laici an teneantur ad reparationem fabricæ Eccleſiæ Parochialis in ſubſidium, licet non adſit conſuetudo contribuendi.

RESOLVT. CCCL.

1 QVamuis contra opinionem Abb. ſentiant. Gloſ. in cap. quatuor 12. quæſt. 2. & Hoſt. in ſumma de Eccleſ. ædiſ. quatenus dicunt, quod laici de iure non tenentur ad fabricam, niſi in Eccleſijs vbi hæc vigerit conſuetudo, & ſic non diſtingunt, an redditus Eccleſiæ deductis neceſſarijs ad beneficiatos, & ſeruientes ipſi Eccleſiæ ſufficiant ad fabricam, nec ne, attamen opinio Abb. ſeruanda eſt, nempè quod deficiente portione deputata fabricæ, & non ſufficientibus redditibus Eccleſijs deducto neceſſario ad beneficiatos parochiani vltimo loco, compellantur cum eorum interſit; & ita ſeruatur in praxi, quæ pia, & Chriſtiana eſt.

2 Quæ opinio optimè probatur per Concilium Tridentin. ſeſs. 21. can. 7. cuius verba ſunt. (*Parochiales verò Eccleſias, etiamſi iuriſpatronatus ſint ita collapſas refici, & inſtaurari procurent ex fructibus, & prouentibus quibuſcumque ad eaſdem Eccleſias quomodocunque pertinentibus; qui ſi non fuerint ſufficientes omnes patronos & alios, qui fructus aliquos ex dictis Eccleſijs prouenien-*

tes

Digitized by Google

tes percipiunt, aut in illorum defectum Parochianos omnibus remedijs oportunis ad prædicta cogat quacumque appellatione, exemptione, & contradictione remota.

Et ex prædictis vidi ego multoties practicari in Ciuitate Neapolis præſertim tempore bonæ memoriæ Eminentiſſimi Cardinalis Carrafæ, pro ſubſidio nouæ parochiæ in Burgo Virginis, & parochia ipſa redacta ad perfectionem in loco, vbi vulgo dicitur *la Maſſaria di Fonſeca*.

SVMMARIVM.

1 *Onus reale ſpectat ad Dominum, & non ad Conductorem.*
2 *Adhoa ſoluitur per Dominum.*
3 *Inueſtituræ faciendæ poteſtas ſpectat ad Dominum.*
4 *Ius præſentandi eſt in fructu, & an ſpectet Conductori.*

Onus contribuendi fabricæ Eccleſiæ parochialis an ſpectet ad Conductores pariter domorum, an verò ad Dominos domus.

RESOLVT. CCCLI.

1 FVit pariter in Ciuitate Neapolitana dubitatum ſi onus contribuendi fabricæ Parochialis ſpectat ad Dominos ædium, an verò ad Conductores domorum, & concluditur quod cum huiuſmodi onus ſit reale non pertinet ad conductorem, ſed ad Dominum, ſecundum Alexand. in conſilio 4. colum. 2. volum. 5. Capyc. in inueſtitura feud. folio 29. Liparulus in additione ad Iſerniam in §. ſimiliter de capitulis Corradi quemadmo-
2 dum dicimus de Adhoa cuius ſolutio non pertinet ad conductorem, ſed ad Dominum feudi, Anna conſ. 3. nu. 18. volum. 1.

3 Et facit quia in ſimili videmus, quod inueſtituræ faciendæ poteſtas pertinet ad Dominum, non autem ad vſumfructuarium Guid. Papa deciſ. 477. Bellonus conſil. 6. num. 16. reſp. 688 num. 3. Menoch. conſil. 66. nu. 39. lib. 1. qui contrarium tenet in renouatione, Franc. Marc. deciſ. 605. part. 1. vbi tàm quoad inueſtituram, quàm pro ad ipſius renouationem tenet cum prædictis, licet dicat quod Dominus tenetur dare Laudemium vſufructuario, & tamen vſufructuarius plus iuris habet, quam Conductor, vt latiſſimè per multa iura probat Alex. d. conſ. 4. in fine verſ. ex prædictis vol. 5. & faciunt ea, quæ tradunt Doct. in l. naturaliter §. nihil commune ff. de acquir. poſſeſſ. & ratio eſt, quia ius inueſtiendi eſt ius Dominicale quod non transfertur in vſufructuarium vel, conductorem.

4 Et tandem comprobatur à ſimili, quia licet ius præſentandi ſit in fructu, quod eſt fortius non tamen transfertur in conductorem ad modicum tempus Caſtrenſ. conſ. 57. venerabilis vir. vol. 1. Abb. poſt gloſ. & alios in cap. ex literis de Iure patron. & ibidem Berous, Picus in l. titia teſtamento, §. titia cum nuberet, num. 129. & 130. ff. de leg. 2. Lambertin. in tract. de Iur. patron. lib. 1. 8. 9. princ. 2. part. in 2. artic. fol. 140 Roch. Curt. de Iure patron. ver. ipſe vel is, à quo nu. 58. Felyn. in cap. cum Bertoldus colum. penult. de re iudic. Boer. deciſ. 224. in fine de Anna ſing. 594. & Carroc. in tract. de locato nouiſſima editione tit. de Iure patron. fol. 242. num. 2. de quo nouiſſimè videndus eſt Nouarius forenſ. q. 146. tom. 1. vbi latè diſputat articulum.

SVMMARIVM.

1 *Materia refectionis Eccleſiæ dicitur pia.*
2 *Legatum pro monumenti constructione pium appellatur, ſic etiam ſi fuerit factum pro refectione pontis num. 3.*
4 *Legatum incertum valet fauore piæ cauſæ, & refectionis pontium.*

Refectionis Eccleſiarum, & Cappellarum materia an ſit pia.

RESOLVT. CCCLII.

PRobat Nouarius in ſuo nouo, & vtili tract. de elect. & variat. fori q. 51. ſect. 2. ſub num. 22. in vltima edi-
1 tione Neapolitana, quod materia refectionis Eccleſiarum, & Cappellarum dicitur pia, & ideò firmat legatum pro reficiendis Eccleſijs pium appellari Barbat. conſ. 26. lib. 3. Surd. conſ. 62. num. 5. & ſeq.

2 Quæ opinio fulcitur, nam in ſimili legatum pro constructione monumenti dicitur pium, vt per Bald. & Angel. in l. hæreditas §. ſi defuncto ff. de petit. hæred. Menoch. de præſumpt. cap. 115. num. 25. lib. 4. Intrigliol. ſingul. 97. num. 150.

3 Et legatum pro refectione pontis, viæ, fontis, & ſimilium adhuc inter legata pia reponitur, vt voluit Gloſ. in l. 1. §. ad municipal. ff. ad l. Falcid. Dec. conſil 72. Florian. in l. cum de iure verſo colum. 2. ff. de vſuris, Bal. in Auth. ſimiliter C. ad l. Falcid. Firmian. in tract. de Epiſcopo part. 4. lib. 4. quæſt. 31. verſic. congruenter dicendum, latius Tiraquell. in tract. de pia cauſa in præfatio, in verſic. item legatum factum ad constructionem, vbi quod ſicuti alias valet legatum incertum fauore piæ cauſæ, ita & pro refectione pontium l. quidam in teſtamento, & ibi Gloſ. & alij, ff. de leg. 2. Bart. in l. ſi is cui annuum, ff. de annuis legatis, & quod hæc res adeò eſt fauorabilis, vt priuilegium immunitatis à publicis muneribus non ſe extendat ad hoc niſi in ſpecie fuerit circa illud priuilegium conceſſum l. 1. vbi Ioan. de Plat. C. de collat. fund. patrim. lib. 11. & l. abſit vbi idem Plat. C. de priuileg. Domin.

PRAXIS MATRIMONII Vagorum.

Iuxta diſpoſitionem Sacri Concilj Tridentini ſeſſ. xxiv. Cap. vij.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio Sacri Concilij Tridentini circa matrimonia vagorum refertur.*

Quid diſponat Sacrum Concilium Tridentinum circa matrimonia Vagorum.

RESOLVT. CCCLIII.

1 SCiendum eſt quod Sacrum Concilium Tridentinum loquens de matrimonijs vagorum vtitur his verbis in ſeſſ. 24. cap. 7. videlicet. *Multi ſunt qui vagantur, & incertas habent ſedes; & vt improbi ſunt ingenij, prima vxore relicta, aliam vt plerumque plures illa viuente diuerſis in locis ducunt: cui morbo cupiens ſancta Synodus occurrere, omnes ad quos ſpectat paternè monet ne hoc genus hominum vagantium ad matrimonium facilè recipiant Magiſtratus etiam ſeculares hortatur vt eos ſeuerè coerceant: Parochis autem præcipit ne illorum matrimonijs interſint, niſi prius de … nem inquiſitionem fecerint, & re ad Ordinarium … eo licentiam id faciendi obtinuerint.*

SVMMARIVM.

1 *Vagus dicitur qui non habet domicilium.*
2 *Moram non trahens in vno loco dicitur vagus.*

3 *Vagabundo aſſerenti habere domicilium incumbit onus probandi.*

Vagus quiſnam dicatur ad effectum contrahendi Matrimonium virtute Concilij.

RESOLVT. CCCLIV.

1 EST approbatum à Doctoribus communiter vagum illum debere appellari, & in rei veritate eſſe qui non habet domicilium certum, vel habitationem; quotidieq; per varias Ciuitates vagus operiat gloſ. io l. eius qui manu miſſit § fi. ff. ad munic. Bar. in l 4. §. prætor ait num. 24. ff. de damn. in ſect. Iodoc. in pract. crimin. quęſt. 33. nu. 15. Boſs. in tit. de foro compet. Imol. in cap. fin. nu. 15. de eo qui mitti. in poſſ. cau. rei ſeruan. cap. 11. num. 7. & Iul. Clar. io pract. crimin. quæſt. 39. verſic. ſed hic quæro.

Vnde non immerito ſcribit Menoc. in decimo remedio recuperandæ poſſeſſionis n. 50. eum dici vagum qui
2 non trahit morá vno in loco, ſed modo huc modo illuc vagantur, ſic Bar. in l. 1. n. 2. C. de Tyron. lib. 12. & Angel. in l. hæres abſens, & ibi Curtius Iun. n. 10. in fi. ff. de iudic. Farinac. de inquiſit. q. 7. n. 15. vbi plures allegat Maſcard. de probat. concluſ. 1397. vbi tenet, eum dici vagum, qui manſionē vllibi habeat, ſed per mundum vagando tráſgrediatur, & ita reſpondet Riminald. in conſ. 445. nu. 35. vol. 3. & quem conſtiterit ſemel eſſe vagabundum certū, ac probatum ſemper eſſe vagabundum præſumere debemus. l. in bello §. factæ, ff. de capit. & poſtlim. reu.

3 Hinc fit quod aſſerenti ipſum domicilíū, habere nec amplius eſſe vagabundum incumbit onus probandi. Ita Riminald. in d. conſil. 445. num. 29. vol. 3. & Maſcard. de probat. d. concluſ. 1397. nu. 3. & 4.

Qui quidem vagi adeò exoſi, & infames ſunt, vt neque in ciuilibus, neque in criminalibus pro idoneis teſtibus admittantur, vt tradit Decian. in conſ. 83. num. 14. vol. 3. qui confirmat per ea quæ tradit Bald. in l. mulier, l. 2. C de iure doti, Alex. conſil. 89. in vltimis verbis, vol. 1. & Marſil. conſil. 28. volum. 1.

Videdus quoque Menoch. in tractat. de arbitr. Iudic. lib. 2. centur. 6. caſu 531. vbi inter alia decidit num. 3. vagabundum remitti debere ad Iudicem in cuius territorio commiſit delictum; Quod verum eſſe intelligo ſi à Iudice loci delicti petatur remiſſionem fieri, quia tàm in petente remiſſionē, quàm in remittente militat qualitas tribuēs iuriſdictionem, ſcilicet in petente remiſſionem ratione commiſſi delicti in remittendo eo, quia vagabundus vbique cōueniri poteſt tàm ciuiliter, quàm criminaliter, & ibi puniri, vt not. gloſ. & ibi communiter Doctores in lege prima C. vbi de crim. agi poteſt nedum de vrbanitate, ſed etiam de neceſſitate, vt tradit gloſ. in verbo de niue in Clem. fin. & ibi Zabarell. quæſt. 9. de ſenteot. & re iudic. idem Panorm. cap. fin. num. 15. ex de foro compet. remiſsio enim vagabundi fit ſine iniuria alicuius Iudicis, vt refert Farin. de inquiſit. quæſt. 7. num. 14. vide etiam Tib. Decian. de remiſs. reor. ad ſuos Iudic. cap. 19. num. 17. tom. 1.

SVMMARIVM.

1 *Banniti dicuntur eſſe ſine Ciuitate,*
2 *Banniti non dicuntur vagabundi.*

Banniti an dicuntur vagi ad effectum contrahendi matrimonium iuxta formam Concilij.

RESOLVT. CCCLV.

1 MAgna profectò altercatio eſt inter Doctor. vtrum ſcilicet Banniti dicantur vagabundi, & diſpoſita in vagabundis cenſeantur diſpoſita in bannitis, & è contra, & quidem videtur affirmatiuè ea ratione quia banniti videntur eſſe ſine Ciuitate, & domicilio, per text. in l. 1. §. hi qui ff. deleg. 3. in l. quidam ſunt, ff. de pœnis, & vtrobique gloſ. in verbo apolides, latè Nouarius qui multa reaſſumit forenſ. quæſt. 93. tom 2. Veritas tamen eſt quod banniti non dicantur nec reputentur vagabun-
2 di niſi eo Banno eſſent banniti quod ſimiles eſſent deportatis vel quod ſtatim poſt bannum indictum per orbem otioſè vagarent modo huc, & modo illuc pedes non figendo nec domicilium ſibi aliquod eligendo, vt tradit Iul. Clar. §. fin. quæſt. 29. num 8. Cępolla conſ. crim. 59 verſ. ſed dubium, Alber in 4. par. ſtatu q. 80. commun. opin. atteſtatur Suarez in ſuis opinion. communibus in lit. B. & Hippol Bonac. in ſuis opinion. crimin. in verb. vagabundus poſt medium verſ. vnde.

SVMMARIVM.

1 *Verba generalia generaliter ſunt intelligenda etiam ſi ſimus in conſtitutione odioſa, num. 2.*
3 *Verba generalia reſtringuntur ad ſua cauſas, & ad rationem num. 4.*
Notorium probatione non indiget.

An diſpoſitio Concilij ſit ſeruanda circa matrimonium contrahendum per vagum in eo qui licet ſit incola eſt tamen notus Parocho.

RESOLVT. CCCLVI.

1 POſſet reſponderi eſſe hanc ſeruandam ſolemnitatem Concilij ſi quidē verba eiuſdem Concilij ſunt generalia ergo generaliter intelligenda l. 1. §. quod autem ff. de aleator l. in fraudem, & ibi Bald. ff. de teſtam. milit. l. de pretio, ff. de public. in rem act. l. ſi ſeruitus, ff. de ſeruit. vrban. præd. l. regula, §. vltim. ff. de iur. & facti ign. l. fin. in fin. C. de dotis promiſs. ſi finita §. de cæteris
2 ff. de damn. infect. l. 1. §. generaliter, ff. de legat. præſtaot. etiam ſi ſimus in conſtitutione odioſa pœnali, & correctoria, Rota Romana apud Farin. deciſ. 41. ou. 9. & ſeq. tom. 1. par. 1.

3 Et verba generalia reſtringuntur ad ſuas cauſas, Pariſ. de reſignat. beoefic. lib. 9. quæſt. 17. num. 94. & habeot vim ſpecialis expreſſionis, Gutrier, conſil. 5. num. 4. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloſ. 9. num. 23. cum ſeq. &
4 verba quantumuis generalia debent reſtringi ad rationē, & cauſam propter quā fuerunt prolata, & intelligenda ſunt. l. hæres meus §. 1. ff. delegat. 1. Menoch. conſil. 496. num. 52. Surdus conſil. 431. num. 12. & verba vniuerſalia omnia includunt quia qui omne dicit nihil excludit l. Iulianus ff. delegat. 3. Tuſch. tom. 8. lit. V. concluſ. 121. & verborum teoor ſemper eſt attendendus, Molin. rit. nupt. lib. 1. cap. 20. uum. 7.

Cæterum ſupradictis non obſtaotibus io caſu oſtro, quia debet ſufficere eſſe notum, quia tunc ratio Con-
5 cilij videtur ceſſare, ootorium enim cum non indigeat probatione, gl. in clem. appellanti de appellat. Angel. in l. neceſſarijs num. 5. ff de acquir. hæred. Maſcard. de probat. concluſ. 88. num. 50. nec ſubiacet regulis iuris, Pariſ. conſil. 1. num. 37. vol. 1. Nouarius qui plura alia adducit in ſuo vtili tract. de elect. & variat. fori quæſt. 19. à num. 16. cum ſeq. ſect. 1. in vltima impreſs. Neap.

SVMMARIVM.

1 *Domicilium certum habentes non ſunt vagi.*
2 *Argumentum à ceſſante ratione valet.*
3 *Legis mens eſt potius attendenda, quam verba.*
4 *Ratio generalis legis reſtringitur ex mente legis.*
5 *Ratio naturalis quod negat, ratio naturalis non audet.*

An

Digitized by Google

An diſpoſitio Sacr. Concil. circa matrimonium per vagos contrahendum locum habeat in perſonis habentibus certum domicilium verum ſunt ignoti in loco vbi contrahunt.

RESOLVT. CCCLVII.

VIdebatur primo minimè ſibi locum vendicare ex
1 quo habentes domicilium certum non dicuntur vagi, & propterea ceſſat legis ratio l. adigere, quamuis ff. de iure patronat. cum ſimilibus, & argumentum à
2 ceſſante ratione valet, l. quod dictum eſt, ff. de pact. Euerard. in Topic. legal. loco 85. Menoch. conſil. 90. num. 71. & conſil. 93. num. 9. & conſil. 95. num. 84. & conſil. 96. num. 10. & conſ. 124. num. 76. de præſumpt. lib. 4. q. 190. num. 25. Surd. conſil. 383. num. 14. & eſt irrefragabile in iure ex Seraph. de priuil. iuram. priuil. 21. num. 2. & legis verba cui non conueniunt non conuenit eius diſpoſitio l. 4. §. toties, vbi Paul. ff. de damno infect. l. quod conſtitutum, ff. de milit. teſtamen. l. in æuia, ff. de manumiſs. teſtament. l. ita autem in princip. & ibi Bart. de adminiſtrat. tutor. & vbi ceſſat ratio legis ceſſat omnis diſputatio, gl. vlt. in l. ancillæ, C. de fructis Surdus conſil. 58. nu. 3. Lucenſ. deciſ. 12. num. 18. quos cum alijs citat Anton. variar. reſolut. lib. 1. reſolut. 46. num. 1.

3 Et legis mens magis eſt attendenda, quam verba, l. ſcire leges ff. de legibus, l. non aliter ff. delegat. 3. l. nominis, & rei, §. verbum ex legibus ff. de verbor. ſignif. Surdus deciſ. 35. num. 14. Genuenſ. in praxi Eccleſ. quæſt. 144. num. 3. lex enim & legis mens idem ſunt Surdus deciſ. 43. num. 9. A verbis tamen legis non eſt recedendum d. l. non aliter ff. deleg. 3. cap. vlt. & ibi gloſ. de verbor. ſignific. niſi conſtaret voluntatem loquentis aliter voluiſſe; Et lex non ad verborum formulam, & ritum, ſed ad effectum ſolum attendere debet Ferrer. in conſtit.
4 Cathalon. gloſ. 4. num. 66. Ratio enim generalis legis reſtringitur ex mente legis Surdus deciſ. 9. num. 13. Armendariz in prohæm. addit. ad recopil. legum, Nauarr. num. 131. & lex non eſt impoſita verbis, ſed rebus l. 2. in fin. C. commun. legat. l. final. C. de vſur. cap. ſecundo requiris de appellat. Surdus de alim. tit. 9. quæſt. 21. nu. 20. Ferrer. in conſtit. Cathalon. gloſ. 5. num. 160. Scacc. de appell. quæſt. 17. limit. 10. num. 14. Tuſch. tom. 5. lit. L.
5 concluſ. 272. Et quod ratio naturalis negat ratio naturalis non audet l. 2. vlt. ff. de vſufruct. earum rerumque vſu conſumuntur, & lex naturam ſemper imitatur l. adoptio 16. ff. de adoption. ff. minorem natu inſtitut. eodem Pichard. ad rubt. inſtit. quibus modis teſtam. infirm. num 1.

Cæterum contrarium venit dicendum, vt firmarunt Ægid. de matrim. diſp. 27. nu. 20. verſ. Nota 2. vbi in verſ. Nota 3. dicit Concilium in præſenti eſſe intelligendum de ijs qui communiter dicuntur vagbi non autem de his qui domicilium tranferunt notique ſunt in ijs locis, de quo etiam Guttier. in tract. de matrim. cap. 65. num. 9.

SVMMARIVM.

1 *Actus corruit omiſſa forma, etiam ſi omittatur in minimo num. 2.*
3 *Fieri contra legem, vel formam legis parificantur.*
4 *Forma ad vnguem eſt ſeruanda.*
5 *Forma dat eſſe rei.*

An matrimonium contractum per vagum non adhibita per Parochum forma tradita à Concil. Trident. ſit validum.

RESOLVT. CCCLVIII.

1 VIdebatur negatiuè reſpondendum, ſi quidem actus corruit omiſſa forma legis l. cum hi, §. ſi Prætor, ff. de tranſact. l. traditionibus C. de pact. regul. quæ contra de regul. iuris lib. 6. cap. cum dilecta reſcript. capit. quia propter de elect. capit. 1. de rebus Eccleſ. non alienand. lib. 6. Euerard. in Topic. legal. loco 53. Rebuff. in tract. de pacificis poſſeſs. num. 155. Surd. deciſ. 268. num. 8. Pereiera de poteſt. eligendi capit. 2. num. 13. Valaſc. conſult. 103. num. 3. & conſult 133. num. 4. Seſſæ deciſ. 30. num. 10. Ferrer. in conſtitut. Cathalon. gloſ. 1. num. 350. Eſcobar. de ratiocin. capit. 11. num. 19. infinitos re-
2 fert Farin. in prax. crimin. par. 4. conſil. 65. in addit. lit. D. etiamſi omittatur in minimo Tiraq. de retract. conuent. §. 4. gloſ. 6. num. 31. procedit quando omittitur forma eſſentialis, & neceſſaria, & paria ſunt aliquid fieri contra legem, vel non ſeruata forma legis authent. qui
3 res cum ibi not. C. de Sacroſanct. Eccleſ. & pœna dignus non eſt aliquo præmio legali efficiendus, l. ſiue 23 ff. de negot. geſt. l. conuenire ff. de pact. dotal. cap. ex patre de conſuetud. cap. vlt. cap. verſ. cum generaliter de præſcript.

Et forma ad vnguem eſt ſeruanda, & ſi deficiat in minimo, actus corruit, l. cum hi §. ſi Prætor ff. de tranſact. l. cum dubium dubium C. de legibus, Tiraquell. tract. de iudicio in rebus exiguis, verſic. hoc tamen intelligit pag. mihi 51. Azeued. ad l. 18 num. 4. titul. 21. lib. 4. nouæ recopill. Guttierez. pract. lib. 3. quæſtion. 15. num. 5. cum ſeq. Rendina in promptuar. recept. ſentent. tom. 1. titul. 100. num 5. & 6. Flamin. de reſignat. lib. 5. quæſt. 6. nu. 227. Gonzal. ad regul. 8 Cancel. gl. 4. nu. 137. Tuſch. tom. 3. lit. F. concluſ. 415. Pereier. de empt. cap. 3. num. 15. Farin. in prax. crimin. part. 4. conſil. 76. num. 13. Rota Romana apud eandem deciſ. 671. num. 2. tom. 2.
5 part. 1. & forma dat eſſe rei. l. Diuus ff. de in integrum reſtit. l. Iulianus 9. §. quis rem, ff. ad exhibend. cum alijs apud Nouarium in tractat. de elect. & variat. fori q. 2. num. 5. ſect. 1. in vltima impreſſ. taliter quod nec admittitur per æquipollens. Idem Nouarius forenſ. q. 92. num. 6. tom. 1.

SVMMARIVM.

1 *Vagitas per orbem non præſumitur.*
2 *Vagitas eſt quid facti.*
3 *Delictum non præſumitur.*
4 *Habitare in loco in quo eſt natus quis præſumitur.*

Vagitas an in dubio præſumatur vbi agitur de contrahendo matrimonio.

RESOLVT. CCCLIX.

1 VAgatio per orbem non eſt præſumenda, quia quilibet præſumitur ſuum habere domicilium prout & omne animal habet ſuam tanam, omnis monacus ſuam cellam, & quælibet Religio ſuum monaſterium, quelibet Vniuerſitas ſuum Sindicum, & Terra, & Ciuitas ſuum Baronem, vel Gubernatorem, vel Dominum.

2 Adeò quod vagationem eſſe quid facti dicendum eſt, & facti quę ſunt in dubio non præſumuntur, niſi probentur l. in bello §. facta, ff. de captiu. & poſtlim. reuerſ. l. ſi emancipari vbi Iaſ. C. de collat. l. 1. C. de probat.

5 Tantò fortius, quia verbum (vagare) tendit in malam partem, & per conſequens arguit delictum, quod in dubio non præſumitur, vt latè probat Maſcard. de probat. concl. 495., vel ſaltem minus præſumitur l. prætor §. docere ff. de vi bona. raptor.

7 Et cum quilibet habitare in loco in quo natus ſit, præſumatur, vagatio non eſt præſumenda, ita vt allleganti contrarium onus probandi incumbit l. 2. & l. verius ff. de probat. quaſi quod cum ſit contra regulam iuris, dicens aduerſus ipſam ſuam intentionem probare debeat, ſi quidem eſt certum quod habens regulam pro ſe releuatur ab onere probandi, & in alium tranſ-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia conceſſa Eccleſia trahuntur ad Extauritas pia cauſa, & Eccleſia parificantur.*
2 *Priuilegia Eccleſia conceſſa trahuntur ad hoſpitalia.*

Priuilegia conceſſa Eccleſiæ An trahantur ad Extauritas.

RESOLVT. CCCXXVI.

1 AFfirmandum eſt quod priuilegia conceſſa Eccleſię
trahuntur quoque ad extauritas, cum tunc benè
appellentur loca pia, vnde tanquam tales gaudere poſ-
ſunt priuilegijs Eccleſiæ, cum quælibet pia cauſa gau-
deat eiſdem priuilegijs, quibus gaudet Eccleſia, Io.
Andr. Anchar. & Domin. in c. 1. nulli ante finem de re-
bus Eccleſ. non alieo. vbi adducit rationem, quia pia
2 cauſa, & Eccleſia æquiparantur de iure, vt latius pro-
ſequitur Nouarius in ſuo aureo tract. elect. fori quæſt.
50. ſect. 2. in vltima impreſſione, vbi ideò firmat re-
gulam, quod ſicuti Eccleſia habet beneficium electio-
nis fori de quo in l. vnica, C. quando Imper., ita pari-
ter; & pia cauſa.
Facit etiam pro comprobatione, nam in ſimili vi-
demus quod priuilegia conceſſa Eccleſijs competunt
etiam hoſpitalibus l. omnia C. de Epiſcop. & Cleric. §.
final. auth. de Eccleſ. titul. Ruin. conſ. 7. num. 7. volum. 3.
Dec. conſil. 488. num. 14. Alex. conſil. 9. num. 5. vol. 2. No-
3 uarius qui plures alios adducit concordantes, & multa
corrollaria facit in eodem tract. de elect. & variat. fori
quæſt. 54. ſect. 2., ergo idem dicendum eſt fauore extau-
ritarum, quia valere debet argumentum de hoſpitali-
bus ad extauritas, & è contra de extauritis ad hoſpita-
lia, & vni conceſſum debet habere locum in alio, ſicu-
ti alteri prohibitum, debet eſſe quoque prohibitum,
& alio.

SVMMARIVM.

1 *Extauritarij, & Adminiſtratores Eccleſiarum tenentur reddere rationem adminiſtrationis.*
2 *Epiſcopi exigunt rationem ab Adminiſtratoribus locorum piorum.*

Extauritarij an cogantur reddere rationem adminiſtrationis factæ coram Epiſcopo.

RESOLVT. CCCXXVII.

PRacticatur tàm in Ciuitate Neapolis, quam & ali-
bi, vt extauritarij cogantur dare rationes geſtæ ad-
miniſtrationis coram locorum ordinarijs, quæ praxis
corroboratur, nam Adminiſtratores, tàm Eccleſiaſti-
ci, quàm laici fabricæ cuiuſuis Eccleſiæ etiam Cathe
1 dralis, Hoſpitalis, Confraternitatis, eleæmoſynæ,
Montis pietatis, & quorumcumq; piorum locorum ra-
tionem reddere tenentur ſingulis annis ſuę adminiſtra-
tionis Ordinario, conſuetudinibus, & priuilegijs qui-
buſcumque in contrarium ſublatis, niſi ſecus fortè in
inſtitutione, & ordinatione talis Eccleſiæ, ſeu fabricæ
expreſsè cautum eſſet, hæc ſunt formalia ferè verba
Concil. Trident. ſeſſ. 22. de reformat. cap. 9. de cuius ma-
teria vide Guttierez lib. 1. cap. 35. num. 19. cum ſeq. Flo-
res variar reſol. quæſt. 21. num. 180. cum multis ſeq. Ste-
phan. Gratian. diſceptation. forenſ. cap. 395. Gonzales ad
regul. 8. Cancellariæ gloſ. 5. num. 45. & gloſ. 29. num. 3.
Modern. de iuriſdict. par. 2. cap. 18. num. 6. 9. & 10. Rota
Roman. apud Farinac. deciſ. 355 par. 1. tom. 1.
2 De omnibus locis pijs Epiſcopo ratio reddenda eſt
ab Adminiſtraroribus, ſiue ea ſint publica, ſiue priuata
Eccleſiaſtica, vel laicalia refert deciſum Armendariz in
addit. ad recopil. Legum, Nauar. lib. 11. tit. 18. l. 7. num.
78. poſſint ab huiuſmodi Adminiſtratoribus rationis ad-
miniſtrationis exigi donec coram eorum Ordinario
doctum fuerit de inſtitutione in qua ſecus expreſsè cau-
tum ſit, prout deciſum refert Modern. de iuriſdict. di-
cto loco, & Epiſcopi valent laicos compellere ad exe-
cutionem, vt tenet Stephan. Gratian. Marchiæ dec. 189.
dub. 2. & hæc poteſtas tranſit in Capitulum Sede vacan-
te. Quarant. in ſumma Bullarij verbo Capitulum verſ. 7.
pag. 156. praxis Epiſcopal. par. 1. verb. Capitulum § 9.
Si quis autem Adminiſtrator piorum locorum videns
ſe conſtrictum ad reddendam rationem ſuæ admini-
ſtrationis appellaret, licet admittatur appellatio non
propter hoc impeditur, aut ſuſpenditur executio, ita
refert deciſum praxis Epiſcopal. part. 1. verbo Hoſpitale
§. 3. verſic. 6.

PRAXIS PVNIENDI Regulares

Recedentes ab eorum Conuentibus, prætextu recurſus ad Superiores ſupremos.

SVMMARIVM.

1 *Pœna contra recedentes ab eorum conuentibus reponitur.*

Quid ſancitum fuerit per Concil. Trident. circa receſſum Regularium à Conuentibus abſque licentia.

RESOLVT. CCCXXVIII.

1 COncilium Tridentinum ſeſſ. 25. de Regula-
ribus cap. 3. prohibet receſſus Regularium
ab eorum Conuentibus, per hæc verba.
*Præcipit non licere regularibus, à ſuis conuen-
tibus recedere etiam prætextu ad ſuos Supe-
riores, accedendi niſi ab eiſdem miſſi, aut vocati fuerint
qui vero ſine prædicto mandato in ſcriptis obtento repertus
fuerit ab ordinarijs locorum tamquam deſertor ſui inſtitu-
ti puniatur.*

SVMMARIVM.

1 *Confugere ad Superiorem An liceat monaco ſi malè tracte-
tur à Prælato, & num. 4. & 4.*
3 *Punitur ſcandalum præbens.*

Regularis recurrens ad ſuperiorem propter auſteritatem Prioris an incidat in pœnas Concilij.

RESOLVT. CCCXXIX.

RAmirez in ſuo doctiſſimo tractatu de confirma-
tione ordinis Diui Iacobi, declarat. 4. quem re-
fert, & ſequitur Rodriquez in conſil. 77. num. 15. & ſeq.
& Çuall. lib. 1. communium contra communes. q. 35.
Mordicus firmat non eſſe licitum alicui Religioſo etiam
1 ſi male tractetur confugere ad Prælatum ſuperiorem
abſque licentia Prælati inferi propter eius auſterita-
tem, vel propter aliam cauſam, & tales confugientes
puniri debere à ſuperioribus grauibus pœnis.
Cuius doctiſſimi viri ſententiam veram eſſe exiſtimo
duobus concurrentibus.

2 Primo

2 Primo vt cum ſcandalo Regularis pergat ad ſuperiorem abſq; licentia ratio eſt quia in iure valdè puniũ-
3 tur ſcandala præbentes, vt probat text.& ibi latiſſimè
Felyo. qui effectus ſcaodali colligit in capit. nihil cum ſcandalo de præſcriptionibus.Lapus allegat.37.Clauaſs. in eius ſumma verſ. ſcandalum Monald. in conſ.97.vol. 1. præſertim in Regularibus in quibus Conc. Trid. aggrauat pœnas, vt patet in ſeſs.25.de regularibus c.14.
4 Secundo requiritur vt regularis valdè grauetur à Superiore inferiori, quia in tali caſu vbi ſupra modum grauatus, & abſque ſcandalo accedit ad ſuperiorem, vt ipſum à tali grauamine ſubleuet hoc caſu videtur appellare poſſe vt optimè per Rodriquez tom.1. quæſtionum regularium quæſt.30. art.3.

S V M M A R I V M.

1 *Concilium Tridentinum non tollit iuſtam appellationem.*
2 *Abbatis conſenſus non eſt neceſſarius, vbi ipſe Abbas eſt inquirendus.*
3 *Adire Superiorem ob iuſtum grauamen ſapit naturam appellationis.*
4 *Clauſula appellatione remota non tollit grauamen irreparabile.*

Regularis grauatus recedens à Conuentu abſque licentia Superioris cum appellatione ad ſupremum Superiorem an puniri poſſit.

RESOLVT. CCCXXX.

1 IDem Rodriquez loco ſupracitato firmat Concilium non voluiſſe derogare, vel tollere iuſtam appellationem in tam graui ratione fundatam cap. ſuſpicionis de appellationibus cap. ex parte, vbi latiſſimè Felin. de reſcriptis præſertim, vt non ſit petenda licentia ab eo ad cuius grauamen tolleodum addit Superiorem cuius ſententia infra dicendis comprobatur fundamentis.
2 Primo per gloſ.in cap.cum paſtoris 2.queſt.2.vbi probatur non eſſe neceſſarium Abbatis conſenſum quoties ſubditus vellet accuſare ipſum Abbatem cõfert ad hoc tex.cum ibi traditis in cap.ex parte de accuſationibus Rota in deciſ.3.eod.nt:Trentacinq.in conſ.4.n.1.& ſeq. v. l.1.Surgent.de Neapol.illuſtrata lib.1.cap.25. nu. 21. Giurba conſ.69.num.18.vbi plura.

Secundo ex tex.in c.de priori,de appellationibus,vbi iubetur caſtigari prior, quia appellationem oon admiſit latiſsimè Scaccia in eius tractatu de appellationibus lib.2.queſt.2.num.16.& ſeq.gloſ.io cap.cum appellationibus de appellationibus in 6. Quarant. in ſumma Bullar.in verb. Archiepiſcopi authoritas quæſt.3.Achill. de Graſſ.in deciſ.Rot.7.de appellationibus.
3 Tertio ex tex. in c.dilecti de appellationibus vbi adire ſuperiorem ob iuſtum grauamen habet vim appellationis præſertim apud religioſos, cum appellationem non videatur prohibere Concilium, & conſequẽter,nec vt valdè grauatus per viam iuſti grauaminis, & appellationis iuſtę verbo,vel facto poſſit adire ſuperiorem ad conquerendum de illo.

Quarto ex Conſil. Nauar.6. de appellationibus, vbi ſi per S. C. hoc prohiberetur eſſet obuiare iuri naturali tollendo appellationem l.1.ff.de appellatioib. Hinc eſt
4 quod clauſula appellatione remota non tollit grauamen notabile Gratian.in deciſ.128.Doct.in cap.paſtoralis de appellat, & fuit deciſuoi in Rota apud Verallum deciſ. 3.part.1.

Quinto ex eodem Nauar.qui eandem opinionem defendit io cap. nullam 18.quæſt.2. num.52. dicente Concilium Trident.non vetare appellare,ſed adire ſuperiorem ſine licentia Prælati, quod longè aliud eſt idem docet Nauar.lib.2.conſ.4.de appell.intelligeodumque eſſe dictum Concilium de illo qui non grauat ſine vlla appellatione ad ſuperiorem ire vult, eo ſolo quod prætendat licere ſibi adire illum ſioe Prælati immediatè licentia petita ſalua iuſta de cauſa.

Sexto probatur pulcherrimè ex Rodriq.tom. 1.quæſt. 29.art.2. Arag.22.q.69.art.3.Soto lib.5.de iuſtitia, & iure quæſt.6.art.3. idem Rodriq. in ſumm. de ordine cap. 13. num.4.

S V M M A R I V M.

1 *Reus quando excuſatur à fuga.*
2 *Iuſte fugiens non dicitur fugitiuus.*
3 *Recurſus ad Superiorem non eſt prohibitus.*
4 *Ius ſuperioritatis à Principe abdicatum non cenſetur.*

Regularis recedens à Conuentu prætextu grauaminis,ac iuſtæ appellationis an poſſit capi, & detineri per Ordinarium loci.

RESOLVT. CCCXXXI.

1 NAuarr.vbi ſupra tenet,quod licet Ordinarius iuſtè poſſet capere talem regularem per ſuum territorium tranſeuntem iuxta diſpoſitionem dicti Concilij, non tamen iuſtè retinere, nec punire ſi fidem feceret ſe Iudicem grauare,vel grauaminis prætextu iter arripuiſſet ad Superiorem, & licentiam in ſcriptis non deferret ſecum quia noluit eam ſibi concedere Prælatus à quo appellauit,aut iuſtè metuit eam petere, vel quia ob appellationem, vel licentiæ petitionem in carcerem iniuſtè coniectus fugit.
2 Cuius concluſionis ratio eſt, quoniam cum recurſus hoc in caſu non prohibeatur, impediendus ergo non eſt ad text. l.cuiuſque 3.reſpon.ff.ad l.Iul.maieſt. ex quo Doct. inferunt Barones eorum Vaſſallos prohibere non poſſe, ne Regem adeant, & qui eos prohibuerit in læſæ Maieſtatis crimen incidet Apen.in l.1.ad fin.C.vt nemo ad ſuum patrocin. lib.11. Pute. de Syndic. rubr. de exceſs.Baron.§.an Baro, Campan. io c.grauamina num. 60. Anna ſingul.62.Afflict.deciſ.265 num.97.& ibi Vrſill.oum.101. Boer.deciſ.215.num.28. Capic.deciſ.130. num.10. Surgen. de Neap. Illuſtr.lib.1. cap.25.num.13. Præterquam in ſuæ iuriſdictionis præiudicium, Fab.in leg.1. C. de offic. præfect.vrb. Boer. deciſ.114. Maſtrill. deciſ.9. num.5. ac ne coram alio Iudice inuito Domino litigent, Frecc. de ſubfeud.lib.2.auth.10.num.10. & in terminis, quod Vaſſalli prohiberi non poſſint oe Re-
3 gem adeant, & ſi Barones pro eorum negotijs oon poſſint ad eum mittere in conſulto Prorege, ac ſine ſuis literis, edocuit Mainard.io conſtit.in aliquibus, gloſ.Comitum, & Baronum num.54. Trentacinq;conſ.4.num. 4.Surgen.cap.25.num.21.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus nequit retinere Regularem qui tranſit per ſuum territorium abſque licentia Superioris.*
2 *Recurſus vbi non eſt prohibitus non venit impediendus.*
3 *Vaſſalli non poſſunt prohiberi ne adeant Regem.*

Regularis recurrens ad Superiorem ſupremum abſque licentia Prælati inferioris timens ne ipſe ſæuiat, an incidat in pœnas Concilij.

RESOLVT. CCCXXXII.

1 REſpondeo minimè incidere, nec ab Ordinario loci puniri poſſe, nam ſi quis metu Iudicis, fugiat timens ne ipſe ſæuiat, aut quid iniuſtum in eum committat excuſatur à fuga leg. contra pupillum. ff.de

Digitized by Google

ff. de re iudic. Bertaa.conſil.crimin.468. Caualcan.conſil 12. Boer.deciſ.215. Caleſat.conſ.87. Valenzuol. conſil.50.Vtſill.ad Afflict. deciſ.265.

3 Hinc eſt quod ſeruus qui iuſte aufugit non dicitur fugitiuus l.quod ſit fugitiuus,§.1.ff.de ædil.edict.Beltrād. conſ.41.& qui ſugit ad Dominum fugere non dicitur Cepoll.in l,ſi quis ſit fugitiuus num.21. Nec qui ad Superiorem accedit, vt iuſtitiam aſſequatur Pariſ. de Syndic.verb.fuga officialis c.2.num.4. Nec in pœnam fracti carceris incidit, Hoſtienſ. Innoc. Abb.num.19. capit.vt debitus de appellat.Iacob.à S.Georg l.1.nu.9. C.de ſeru. fugit. Boer.deciſ.215. Maſtril.deciſ.295. Menoch.de arbit.ad caſ.301. Marta.dec.234. Maſcard.de probat.concluſ.810.cum carcerationis timore 15. fugiſſe præſumatur cuius cauſa eſt inquiſitio, vel accuſatio quam nemo innocens pati vult,Bart.l.1. ff.de bon. eorum,& alij, licet citatus ad huc non fuerit reus,Dec.conſil.283.Pariſ.conſil.133. Menoch.conſ.284.num.25.

4 Ratio rationis eſt quoniam recurſus ad Superiorem non eſt prohibitus licet prohibita ei ſit appellatio, Rom. conſil.323. num.14.& ibi Scholaſt.verb.officij Menoch. de arbit.q.70. Franch.deciſ.148.Tuſch.lit.R.concluſ.64. Cancer.3.reſol.cap.18.quia recurſus inter regalia eſt quę non abdicantur à Rege Oliban.de offic.cap.3. Imò iſs in caſibus quibus recurſum à ſe abdicare permittitur, nec in totum à ſe abdicare poſſet dict.Oliban. de offic.c.11. Cum nec ius ſuperioritatis à Principe abdicatum cenſeatur Bald l fin.C.de iuriſdict. omn.iudic.Natta conſil. 487.nu.12.Inferioris ergo Iudicis iudicium non redditur eluſorium, quia ſi ea in cauſa ad Superiorem recurrit reus cuius prohibita fuit appellatio Iudicis,à quo manus non ſunt ligatæ in ſuam ſententiam exequendo donec ſit inhibitus, Abbas in cap.paſtoralis de appell. Marant. titul.de appellat.Ludouiſ.Rota deciſ.435.

S V M M A R I V M.

1 *Carcerem non dicitur frangere,qui ad Superiorem recurrit, nec rumpit fideiuſſionem num.2.*
3 *Arreptio itineris habet vim appellationis.*

Regularis recedens à Conuentu abſque licentia ſuperioris, an dicatur apoſtata ſi ad Superiorem fugit.

R E S O L V T. CCCXXXIII.

1 RESpondetur negatiuè ſi quidem recurrendo ad Superiorem non dicitur apoſtata ſicut à ſimili carcerem nō frangit qui ad ſuperiorem fugit Hoſtienſ. Innoc. Abb.nu.19.cap.14.debitus de appellat.Iacob.à S.Georg. l.1.num.9.C.de ſeru.fugit.Alber.l.& ſi poſt tres ff.ſi quis caut. Perea l.34. ad finem, Boer. deciſ.215. Maſcard.de probar.concluſ.820.Maſtrill.deciſ.295.Marta deciſ.234. Nec officialis à ſindicatu fugiſſe dicitur qui M. R. C.
2 adijt Carran.de ſindicat.par.1.num.214. Nec in ſtipulatam fideiuſſionis pœnam incidit ex Rit.163. Gramm. conſ.42.Vtſill.dec.130.Anna ſingul.561.Caball.reſolut.
3 crimin.caſ.42. Quia itineris arreptio appellationis loco eſt cap.cum olim de dol.& contum. cap.cum cauſam de officio deleg. c.audita de reſtitut.ſpoliat. Ioannes Andr. cap.dilecti.de appell.Angel.l.cum quidam ff. eod. Boer. deciſ.215.Lancellot.de attent.1.par.cap.11.Marta deciſ. 234. Tuſcus lit.I. concluſ.366.

S V M M A R I V M.

1 *Reus exiens à domo ſibi pro carcere aſſignato non contrauenit.*
2 *Diſcedens animo redeundi in pœnam non incidit.*
3 *Rediens ſponte non dicitur habuiſſe malum animum.*

An receſſus Regularium abſque licentia ſit punibilis, vbi pœnitentia ductus ſtatim redierit.

R E S O L V T. CCCXXXIV.

NOn eſſe punibilem extimauerunt à ſimili loquendo Bald.in conſ.37.nu.2.& ſeq.volum.2. Alex. in conſ.52. Vulpell. in conſ.12.num.22.& ſeq.pro quorum ſententiæ comprobatione,adducitur Carrer.in praxi tit.
1 de inditijs, & torturis §. tertium inditium, vbi pœnali ſtipulationi non contrauenitur ſi à domo pro tuto carcere reo aſſignata exierit reus, & poſtmodum ſtatim redierit Bald.in l.1.nu.7.C.de edilit.edict.& in l.1.nu.15. C. de ſeruis fugitiuis, Roman. conſ.193. Grammat. in conſil.57.

2 Comprobatur ſecundo pariter à ſimili,quod diſcedēs animo redeundi in pœnam minimè incidat Lanar. in conſ.7. num.10. Grillenz.in conſ.132.num.19. latè Nouarius forenſ.quæſt.28 tom.1.

Comprobatur tertio ex conſil.Giurb.34. vbi ſatis durum eſt ſi ex paruo interuallo committatur pęna,vt mora purgari non poſſit Bertaz. in conſil.303. Laderch. in conſ.197; cum mora breuis non conſideretur Nouarius loco citato num.7. vbi etiam, quod momentanei actus in pœnalibus non ſunt in conſideratione.

3 Quarto comprobant quia recedendi animum non præſumitur habuiſſe qui ſponte redijt l. nihil intereſt, ff. de poſtliminio reuerſis, nec carcerum efractor eſt qui reuertendi animo ab eis exierit Alex.ad Bart.in l.1.ff.de efractatoribus, Boer.in deciſ.215.nu.17.Honded.conſil. 94.Maſcard.de probat.concluſ.266.nu.22. Farinac.q.30. num.149.

Et ratio ſupradictorum omnium comprobationum eſt, quoniam illic cenſetur reus perſiſtere, vbi redeundi animum habere conſtat Bart. in citata l. nihil intereſt Bald.in conſ.91.num.6.& ſeq. & Lanar.in citat.conſil.7. num.10.nec ſufficit inobedientiæ actus,ſed dolus requiritur Merlin.in deciſ.25.nu.2.Viuius deciſ.505. & Giurba vbi ſup. num.9. & ſeq vbi nonnulla ſimilia ad huius dubitationis comprobationem more ſuo adducit.

S V M M A R I V M.

1 *Iuri ſuo quilibet renunciare poteſt.*
2 *Vouens caſtitatem renunciat iuri quod habet.*

An ſit aliqua Religio in qua eius Regularibus denegetur recurſus, ſeu appellationis refugium.

R E S O L V T. CCCXXXV.

SAnctiſſime in Conſtitutionibus Ordinis Fratrum Prædicatorum interdicitur ipſis religioſis appellatio licet enim oppreſſis ius naturale ſubueniat per appellationis beneficium tamen quicumque poteſt ſi vult
1 huic iuris naturalis ſubſidio renunciare, & eo ipſo quod aliquis in prædicta Religione profeſſionem emittit, & ſecundum illius ordinis leges, & conſtitutiones viuere vult huiuſmodi recurſum denegantes pręterquam in capitulis, aut viſitationibus videtur huic priuilegio, & fauori naturali renunciare, quia quemadmodum vouens
2 caſtitatem renunciat iuri quod habet ad contrahendum matrimonium, & manet alligatas ad viuendum in ſtatu cælibatus, & vouens paupertatem renunciat libertati à iure naturali ſibi conceſſæ ad obtinenda, & poſſidenda bona temporalia, & adſtringitur in paupertate perpetua viuere, & per obedientiæ votum renunciat libertati iure naturali ſibi competenti, & ſubditus alligatus, aut religatus remanet. Hoc ipſum dicendum eſt de appellationibus poſtquam Bonifacius Papa IX. quibuſdam literis datis Romæ anno 1302.eas appellationes abſtulit à prædicto ſacro Prædicatorum Ordine itaque quomodocun-

Digitized by Google

docunque Religioſus ſit grauatus per ſententiam à ſuo ſuperiore admittenda eſt appellatio, & ſic ſi ea non obſtante executioni mandabitur ſententia Superioris erit articulus violentiæ niſi contrarium per conſtitutiones, & ordinamenta ordinis fuerit diſpoſitum, vt in cap. ad noſtram de appellat.

SVMMARIVM.

1 *Læſus iniuria affligitur.*
2 *Religioſis excluditur aditus ad Regia Tribunalia.*

De ratione cur facultas appellandi, ac recurſus; ſit ſublatus aliquibus Religionibus ad ornatum cap. ad noſtram de appellat.

RESOLVT. CCCXXXVI.

Reſpondeo cum Rodriq tom. 1. quæſt. 29. art. 3. & in ſumma in fine tit. de ordine iudic. cap. 13. num. 5. Couarr. in practic. cap. 23. verſ. 6. verſic. 8. Zerola 2. part. §. Regulares verſic. 6. per quam ſanctè in plurimis Religionibus appellandi vſum fuiſſe abiectum, nam quamuis fortaſſe euenire aliquando poſſit, vt Monachus aliquis iniuria læſus affligatur, hæc tamen damna quæ rariſſimè contingunt pace, & quiete totius Religionis cõpenſantur, cum illius neruus atque decus in eo maximè conſiſtat, vt altiſſimo ſilentio inter fratreſq; ſua eſt profeſſio, vt planiter tractent, & tranſigant nec ſe ſeculo prodant, aut ſaltem non facilè cauſas extra religionem deducant ex quo non leues perturbationes, ac iurgia oriuntur in grauiſſimum Religionis detrimentum, &
2 ob hanc cauſam excluditur religioſis in Hiſpania aditus ad Tribunalia Regia per viam violentiæ ex l. 40. titul. 5. lib 2. Aduertendum tamen eſt ex Nau. lib. 2 de appell. conſ. 4. quod id quod dicitur non licere religioſis appellare, quia illis interdicta appellatio intelligendum eſt quando non eſt exceſſus in correctione, & mandata, vel præcepta Superiorum ſunt rationabilia, & legitimè facta, vt diximus in quæſt. 74. num. 24. & in lectura glo. 5. nu. 19. Cæterum ſi ſuperior in ijs deficiat poteſt religioſus appellatione tãquam iuris naturalis ſubſidio ſe tueri.

PRAXIS REPARATIOnis Eccleſiarum & Cappellarum

Iuxta Concilium Tridentinum ſeſs. xxj. Canon. vij.

SVMMARIVM.

1 *Reparatio Eccleſiæ Cathedralis ſpectat ad Epiſcopal. quod declaratur, vt num. 4. 5. 6. & 8.*
2 *Reparatio Eccleſia parochialis ſpectat ad parochum.*
3 *Reparatio Eccleſia ſpectat ad percipientes fructus ab ea.*
4 *Conſuetudo attenditur in materia reparationis.*

Quis teneatur ad reparationem Eccleſię Cathedralis.

RESOLVT. CCCXXXVII.

1 Eccleſiam Cathedralem egentem reparatione tenetur Epiſcopus reparare Io. Gall. 9. ſiue Arreſto 293. poſt Stephanum Aufret. in deciſion. Cappellæ Tholoſ. 500. Renat. Choppin. de ſacra. forenſ. Polit. lib. 3. cap. artic. 11. quos ſequitur Geraldus Maijnardus in deciſion. Tholoſ. 40. lib. 1. Reuſnerus in deciſ. 1. lib. 4. num 30.
2 Eodem etiam modo parochialem Eccleſiam illius Rector reparare tenetur, vt voluit Cappella Tholoſ. in deciſ. 499. Valaſq. in deciſ. 179 num. 7. & decreuit Conc. Trid. ſeſſ. 21. cap. 7. incip. cum illud, vide Pappon. Arreſt. Curiæ lib. 1. tit. 1. Arreſt. 12.
3 Et omnes tenentur, qui ab Eccleſia recipiunt fructus decimales Maynardus in deciſ. Tholoſ. 31. lib. 1.
4 Supradictæ tamen concluſionis deciſio recipit nonnullas declarationes, quarum prima, illa eſt, inſpiciendam fore conſuetudinem, vt is ad reparationem teneatur qui conſuetudine reparare ſolitus ſit, vt argum. cap. ad Apoſtolicæ extra de Simon. voluit Abb. Panorm. in cap. 1. num. 3. de Eccleſ. ædific. & voluit Aufrer. in dicta deciſ. Cappellæ Tholoſ. 499.
5 Secunda eſt ſimilis præcedenti, quod in Eccleſia in qua eſt quarta redditum, vel relictorum deputata pro illius fabrica, & reparatione eroganda eſt, & tunc nec Epiſcopus ſuam, nec Rector parochialem ſuam reparare tenebuntur, prout Simplicius, & Gregorius Summi Pontifices ſtatuerunt in cap. quatuor, cap. de redditibus, cap. cognouimus 12. q. 2. Hoſtienſ. in ſumma titul. de Eccleſiæ ædific. §. 1. in fine Panorm. in dicto c. 1. & Aufret. in dicta deciſ. 499. Ripa lib 3. Reſponſor. cap. 22. num. 3. poſt alios Aluarus Valaſc. conſult. ſiue deciſ. 1079. nu. 7. cum his quæ allegat. Fuſchus de viſitat. lib. 1. c. 10. nu. 15. 16. nouiſſimè renatus Choppin. de iure Cœnobiorum lib. 1. titul. 2. art. 11. Maynard. in deciſ. Tholoſ. 41. Petr. Gregor Syntagmat. iuris vniuerſ. lib. 2. cap. 1. num. 12.
6 Tertia declaratio, non teneri Epiſcopum non Prælatum ad Eccleſiæ reparationem, ſi ab hoſtibus ſit deſtructa, vt cenſuit Arreſt. Curiæ Franciæ 69.
7 Quarta declaratio eſt, vt tunc Prælatus, & Rector teneantur ad Eccleſiæ reparationem deductis tamen ijs, quæ pro neceſſitate vti poſſint, & ſic de ſuperfluis tantum teneantur, vt dicit Cappell. Tholoſ. in dicta deciſ. 599. Hoſtienſ. Panorm. & Aufret. in locis allegatis Valaſc. in dicta conſultatione, ſiue deciſ. 179. num. 22. & 23. & 26. & in hoc caſu eſt fructuum modicitate, & inſufficientia non tenentur argum. c. decernimus 10. q. 1. cap. de his, de Eccleſ. ædific. & voluit Concilium Tridentinum ſeſſ. 21. cap. 7. incip. cum illud, ibi, qui ſi non fuerint ſufficientes, quod aduertit Coſta de remed. ſubſidiat. remedio 106. illatione 2. num. 1. 2. & 3.
8 Quinta declaratio ſit, vt his omnibus deficientibus teneantur ſubditi, & Parochiani cum ibidem recipiant Sacramenta argum. cap. ſi Epiſcopus de offic. ordin. in 6. Panormit. in dicto cap. 1. num. 3. & 4. in cap. de his nu. 3. & 4. eodem titul. Aufrer. in dicta deciſ. Cappella Tholoſ. 499. Valaſc. in dicta conſultatione, ſiuè deciſ. 1079. num. 26. cum pluribus ſeqq. Conſt. de modicitate redditutum Eccleſiæ, quod & probauit etiam Sacrum Tridentinum Concilium in dicta ſeſſ. 21. cap. 7. ſupra allegato, Fuſcus de viſitat. lib. 1. cap. 10. ſub num. 16. Maynardus deciſ. Tholoſ. 32.

Eoq; caſu Parochiani tenentur ad opera cum operibus manualibus, & cum curribus, & tenentur dare calcem, & cæmenta vſq; ad finem operis perfecti, & Eccleſiæ ædificatæ, Maynard. in dec. Tholoſ. 32. & in deciſ. 33.

SVMMARIVM.

1 *Reparationem Eccleſiarum Epiſcopus in viſitatione præcipuè conſiderare debet.*
2 *Reparatio Eccleſia patronata ad quem ſpectat.*

Eccleſiam vel Cappellam patronatam quis teneatur reparare, & paramentis inſtruere.

RESOLVT. CCCXXXVIII.

1 Vigilare ſummopere debet Epiſcopus præcipuè in viſitatione circa Eccleſiarum, & Cappellarum repa-

reparationem, dotationem earumque paramenta, & alia neceſſaria, cap. Epiſcopum 10. quæſt. 1. exemplum ſingulare præſtitit Dauid. Qui dixit Nathan Prophetæ. Ecce ego habito in domo cedrina, Arca autem Domini ſub pellibus eſt, & propoſuit ædificare templum, quod debent conſiderare omnes diuites, ſed præcipuè Epiſcopi, 1. Paralyp. cap. 16 hinc oritur dubium, ſi Eccleſia, vel Cappella eſt de iure patronatus, qui teneatur eum reparare, & inſtruere paramentis alijſque neceſſarijs dicendum eſt, quod ſi patronus non dedit dotem ſufficientem pro victu Sacerdotis, pro luminarijs, & alijs neceſſarijs ipſe tenetur ad iſta, quia fundans Eccleſiam tenetur prædicta præſtare cap. nemo de conſecrat. diſt. 1. nam eò ipſo quod fundat Eccleſiam, videtur ſe obligare ad omnia neceſſaria, Turrecrem. in cap. placuit, q. 2. & ſi Eccleſia fuit fundata authoritate Epiſcopi ſine aſſignatione dotis d. cap. placuit, & ſic poterit in viſitatione fieri præceptum patrono, vt infra competentem terminum prouideat de neceſſarijs ſub pœna priuationis iurispatronatus, & Cappellæ; Non obſtat, cap. 1. & cap. de his, de Eccleſijs ædificandis in quibus locis dicitur Rectorem teneri intelligitur, quando Rector recipit portionem pro fabrica, vt dicit ibi Innocentius in caſu ſequenti.

S V M M A R I V M.

1 *Monaſterium deſtructum poteſt reædificare ſine licentia Superioris, dummodò remaneat ſolum.*
2 *Aedificationis caſtrorum prohibitio non comprehendit refectionem.*
3 *Monaſterij reparatio an comprehendatur ſub diſpoſitione Bullæ Clem. V I I I.*

An quemadmodum, prohibetur per Bullam Clementis V I I I. nouum monaſterium erigi ita, & reparari.

R E S O L V T. CCCXXXIX.

1 VIdebatur prima facie negatiuè reſpondendum, nam deſtructo ædificio, cum remaneat ſolum, poteſt illud reædificari ſine licentia Superioris Angel. in Auth. de non alienan. §. hoc ita ad fin. collat. 2. quem citat Benedict. de Vadis. in addit. ad Felyn. in repertorio in verbo Synagoga, vbi ex hoc dicit poſſe concludi, quod Iudæis ſit licitum reædificare Synagogas combuſtas, vel in totum deſtructas abſque licentia Epiſcopi, cum remaneat ſolum, & area, quaſi remanentibus veſtigijs prioris ædificij res non dicatur noua, quamuis eſſet in totum, & funditus deſtructa, ideò merito videtur poſſe permitti reædificationem, vt etiam conſiderat Dec. in l. domum ſuam num. 3. de regul. iur.

2 Vnde etiam prohibitus ædificare caſtra, non prohibetur reficere, Bald. & Angel. in l. 1. §. ædificere de mort. inferend. quos citat Felin. in cap. cum acceſſiſſent nu. 33. de conſtit. cum alijs per Boer. deciſ. 44. num. 4. & ita ſeruari dicit Iaſ. in l. ex hoc iure num. 23. de iuſt. & iur. vbi quod licitum eſt reficere muros fortilitij, ſeu villæ ſine licentia Superioris, Gloſ. & Bart. in l. ſacra loca 9. §. muros de rerum diuiſ.

3 Verum prædictis non obſtantibus contrarium dixi concludendum eſſe, nam quando caſtrum eſſet in totum, & funditus deſtructum, vel alias materia pœnitus abolita tunc dicitur caſtrum nouum ſi reædificaretur, ideò non licebit illud ædificare ſine licentia Superioris, & taliter ædificanti poteſt nunciari nouum opus, quoniam hæc refectio antiquam non ſuſtinet, ſed caſtrum nouum facit Boer. deciſ. 44. num. 5. vbi multos allegat atteſtando, ita fuiſſe iudicatum contra Dominum qui volebat in area caſtrum ædificare poſt Alber. qui etiam ita atteſtatur in l. 1. §. ſi quis ædificium ff. de oper. nou. nunciat. & in l. inter ſtipulantem §. ſacram de verb. obligat. Felyn. in cap. conſuluit in 2. notab. de Iudæis, & in cap. cum acceſſiſſent 8. col. penult. in princ. verſ. hæc & ſimilia limita num. 33. de conſtitut. & quamuis Dec. & alij ſupra allegati illud concludant tamen eorum opinio non eſt tuta, & contraria ſententia eſt magis communis, & in iudicijs approbata, vt per Doctores ſupra adductos, & per Alex. & Iaſ. in l. 1. §. ſi quis ædificium de nou. oper. nunciat. Item Iaſ. in l. quo minus col. penult. num. 184. de flumin. vbi multa ſimilia adducit.

Taliter quod articuli deciſio diſtinctione indiget, quod aut Monaſterium eſt omninò deſtructum funditus, & in tali caſu abſque licentia erigi, poteſt prohiberi, vel eget aliqua reparatione, & non ſubintrant termini Bullæ ex dictis per Nouarium in pragmatica Regni 2. ſub rubric. de ædificijs priuatis prohibitis num. 2. & ſeq. vbi quod poſſunt vetera ædificia refici, quoniam diuerſum eſt nouum ædificium conſtruere, & vetus reficere ad tex. in l. 1. §. enim ff. de itiner. act. priuat. & in terminis caſus noſtri ſcribit nouiter Nouarius Iunior in comentar. ſuper Bullas Clem. V I I I.

S V M M A R I V M.

1 *Conſuetudo aliquid dandi per Canonicum nouiter receptum ad pios vſus valida eſt.*
2 *Conſuetudo applicans fructus pendentes beneficij vacantis fabricæ Eccleſiæ valida eſt.*
3 *Redditus beneficiorum vacantium an poſſint applicari reparationi Eccleſiæ Cathedralis.*

An redditus Beneficiorum vacantium applicari debeant reparationi Eccleſiæ Cathedralis.

R E S O L V T. CCCXL.

1 RAtio dubitandi pro opinione affirmatiua ducebatur, & eo quia valida eſt conſuetudo, vt aliquid detur à Canonico nouiter recepto dummodo id in pios vſus erogetur Abb. in cap. Iacobus num. 3. & in cap. ſicut num. 2 eodem tit. Felyn. in cap. cum M. Ferrar. num. 20. Graſs. deciſ. aur. de Simon. cap. 96. nu. 49. par. 1. lib. 2. Nauarr. de Symon. lib. 5. conſ. 1. num. 3. Anna conſ. 11. nu. 2. Surd. conſ. 2. num. 29. Becc. conſil. 76. num. 11.

2 Quæ opinio corroboratur authoritate grauiſſimorum Doctorum aſſerentium valere conſuetudinem applicantem fructus pendentes beneficij vacantis fabricæ Eccleſiæ, vt voluit Abbas in c. Iacobus nu. 3. de Symon. Alber. de Roſ. in 1. par. ſtat. q. 80. Rip. de arb. & arbitr. reſp. 1. nu. 11. Monet. de diſtribut. quotid. par. 2. quæſt. 18. num. 55. Pariſ. de confid. quæſt. 38. num. 27. cum ſeq. vbi ita fuiſſe deciſum teſtatur per ſacram Congregationem Eminentiſſimorum ſuper decreta ſacr. Concil. Trident. & licet aliud viſum fuerit Pariſ. in conſ. 93. num. 1. cum ſeq. Felyn. in cap. cum M. Ferrar. num. 20. de conſtit. Tamen eorum pace non eſt ipſorum ſectanda opinio vti contra veriorem, & ſententiam magis receptam, ac in practica obſeruatam.

3 Verum pro prædictæ opinionis reſolutione eſt dicendum Epiſcopum poſſe redditus beneficiorum vacantiũ applicare fabricæ Eccleſiæ Cathedralis ad tempus, quod verum intelligas ſi redditus Epiſcopi, & Canonicorum non ſufficiunt accedentibus Canonicis; Ita Abbas in cap. 1. de Eccleſijs, ædificand. poſt Io. Andr. in cap. ſi propter de reſcript. in 6. & eſt communis de qua teſtatur Felyn. in cap. cum acceſſiſſent de conſtitut. dummodò alteri non competant fructus primi anni, & ſic limitatur Clement. ſi vna de rebus Eccleſ. non alienand.

S V M M A R I V M.

1 *Commutatio vltimarum voluntatum non eſt licita Epiſcopo quod declara, vt num. 2.*

2 *Red-*

Digitized by Google

1 *Redditus Eccleſiæ ſuperflui poſſunt aſſignari fabricæ alterius pauperis,*

An Epiſcopus poſſit de fructibus Eccleſiæ vnius fabricæ ſuperfluis aſſignare fabricæ alterius Eccleſiæ pauperis.

RESOLVT. CCCXLI.

1 SI Epiſcopus poſſit de fructibus fabricæ vnius Eccleſiæ ſuperfluis aſſignare fabricæ alterius Eccleſiæ pauperis negatiuè videbatur reſpondendum, eo quod regulariter non eſt licitum Epiſcopo mutare piam teſtatoris voluntatem Clem. quia contingit de relig.domo cap. Piſanis de reſtitut.ſpoliat. Couar. in cap. tua nu.7. de teſtam. Nauar. de præbend.conſil.5.num.3. & de rebus Eccleſ. alien.conſil.2. num.6. lib.3. Gabriel.conſilio 183. num.8. volum.2. Theſaur. for.Eccleſ.par.2.cap.36. num.29. Cappell.Tholoſ.q.26. Becc. conſ.5.num.6. cum ſeq.vol.1.

2 Quidquid tamen ſit ex ſupradictis contrariam ſententiam tenendam firmiter exiſtimaui, ſi quidem magis eſt iuri conſona, & à Scribentibus recepta, prout illam tenuerunt Butr. in cap. quæ in Eccleſiarum nu.272. de conſtitutionibus per gloſ. in cap. conſtitutus de relig. domibus, & gloſ. in cap.1. de rebus Eccleſ. in 6. idem tenet Nauar. cap.11. de rebus Eccleſ. alienan. ex pluribus præſertim ex notatis per Abbatem in cap. expoſuiſti de præbend. ſed ad tollenda ſcandala conſuluit in praxi, vt obtineatur licentia à Papa.

3 Non obſtat quod pro contraria parte dicebatur, nam id verum ſine cauſa, ſecus ſi concurrat iuſta cauſa, & rationabilis, prout hic tunc enim diſpenſare poteſt in legato pio, Abb. in cap. nos quidem, de teſtam. Gomeſ. ſuper regul. de trien.poſ.quæſt.92. Gabian. in verbo legatum §.2.num.6. Sylu. ibidem § 4.num.12. Viui.deciſ.165. num.11. lib.2. Natta conſil.425.num.3. Rota Rom. in nouiſſim. deciſ.1122. part.3. lib.3. & hodie extat. Sacr. Concil. Tridentin. de reformat.ſeſſ.22. cap.6. & ſeſſ.25. cap.4. Mandoſ. de ſignat.Grat. rubr. commutatio vltimæ voluntatis Bero. in dicto conſil.5.nu.41. cum ſeq. vt contrarium ſentiat Nouarius Iunior Eccleſ. Neap. Canonicus in l.1. C. de erog. milit. ann.lib.12.

SVMMARIVM.

1 *Rector Eccleſiæ tenetur impendere fructus omnes in reparatione Eccleſiæ in defectum patroni.*

Rector Eccleſiæ quando teneatur impendere omnes redditus in eius reparationem.

RESOLVT. CCCXLII.

SOlet multoties dubitari quid agendum, vbi Cappella non eſt patronata, quo caſu obligatur patronus ad illius reparationem iuxta tradita communiter in capit. nobis per illum text. de iure patronatus, nec Rector percipit ex ea fructus ſufficientes pro victu ſuo, nec pro fabrica, & Cappella indiget reparatione, vel paramen-
1 tis, & reſpondetur in hoc caſu obligari Rectorem eam reparare, & inſtruere, & expendere omnes fructus, ita Innocent. & Abb. in dicto cap. de his; talis etiam præſumitur in terno fundatoris quod Eccleſia non debet corruere, ſed ex eiſdem redditibus reparari, & ſi fuiſſet interrogatus, ita reſpondiſſet argum. gloſ. in l. tale pactum, ff. de pact. vnde quod veriſimiliter eſt, debet attendi.

SVMMARIVM.

1 *Reparationis Eccleſiæ omiſſio inducit peccatum mortale.*

Vbi Eccleſia reparari non poteſt, an tunc transferri debeant beneficia ad Eccleſias Matrices.

RESOLVT. CCCXLIII.

1 FElyn. in cap. per tuas, il terzo, de ſimonia dicit quod Clericus omittens reparare Eccleſiam ruentem, peccat mortaliter, nec eum excuſat tenuitas redditüum Eccleſiæ, quia tenetur de proprio patrimonio niſi eſſet pauper, allegat S. Thom. poſt Innocent. vbi ſupra, ſed Abb. intelligit patrimonium, ideſt partem ſibi debitam ex fructibus beneficij, & interim ceſſabunt onera, & prædicta intelligo quando redditus ſufficiunt pro reparatione infra breue tempus, ſed ſi eſſent adeò tenues, vt Eccleſia reparari non poſſet, niſi poſt longum tempus, & difficiliter, tunc facienda eſſet tranſactio iuxta Concil. Trident. cap.7. ſeſſ.11. de reformat. & ſic poterit Epiſcopus in viſitatione ſequeſtrare fructus beneficiorum, vel partem illorum pro paramentis, & alijs neceſſarijs, idem cenſeo quando Eccleſia eſt de iure patronatus, ſed patronus eſt pauper.

SVMMARIVM.

1 *Rector Eccleſiæ tenetur ad reparationem Eccleſiæ ſi ſuperſint fructus, & de ratione, num. 2.*
3 *Prima charitas incipit à ſe ipſo.*

Rector Cappellæ an teneatur ad reparationem quoties ſibi ſuper ſunt fructus.

RESOLVT. CCCXLIV.

1 IN hoc articulo reſpondeo cum deciſ. Cappellæ Tholoſ.500. cuius tenor eſt. *Item fuit quæſitum vtrum Rector Eccleſiæ Parochialis ruinam minantis cogi poſſit ad illius reparationem concluſum fuit quod ſic de redditibus qui ſibi ſuperfluunt, vt in cap. de his, de Eccleſ. ædific. quod intellige deductis neceſſarijs quibus non tenetur ſe priuare, vt conuertat ad Eccleſiæ reparationem quia charitas ordinata, incipit à ſe ipſo, cap. non ſatis 86. diſt.*

2 Quæ deciſio ſecundum me corroboratur, ex eo quod denominatio rei intelligitur ſemper deductis neceſſarijs l. Iulianus, ff. ad exhibendum, prout de fructibus, quod intelligantur deductis expenſis, Triuiſ. deciſ.34.par.1. & in reſenio quod intelligatur deductus oneribus, teſtatur Maſtrill. deciſ.112., prout de valore beneficij quod intelligatur deductis oneribus perpetuis impoſitis ſuper eiuſdem fructibus, dicit Caſſador. deciſ.19. de præbend. Verall. deciſ.328.par.3. per doctrinam Felyn. in cap. ad aures de reſcript.

3 Et facit pro corroboratione, quia prima charitas incipit à ſe ipſo, & ante omnia quis debet habere rationē ſui l. præſes C. de ſeru. & aqua cap. qui vult ordinare 19. de pœnit. diſt.3. & ibi gloſ. in verb. ſe ipſo D. Paul. 2. ad Corint.1. S. Thom. 2.2.q.art.6. cum neque etiam quis teneatur ſubtrahere ſuis neceſſitatibus, vt in cauſam piam eroget Archid. in cap. non ſatis num.4. diſt.86.

Imò amplius idem erit in illa neceſſitate ſine qua vita non poteſt conuenienter pertranſiri ſecundum conditionem, & ſtatum perſonæ propriæ, & aliorum quorum cura ei incumbit, huiuſmodi enim neceſſarij terminus non eſt conſtitutus indiuiſibili, ſed multis additis non poteſt dijudicari eſſe vltra tale neceſſarium, & multis ſubtractis adhuc remanet vnde aliquis poſſit conuenienter vitam tranſigere ſecundum proprium ſtatum, & de huiuſmodi rebus dare eleæmoſinam eſt bonum, non tamen cadit ſub præcepto, ſed ſub conſilio.

Inordinatam enim eſſet ſi tantum ſibi quis ſubtraheret de bonis proprijs, vt alijs largiatur quod de reſiduo non ſufficeret ad viuendum concedenter, & ſecundum ſtatum, & negotia occurrentia, prout, & concludit Diu. Thom. 2.2. quæſt.32. art.6. Sylu in verb. eleæmoſina nu.2. Nauar. in Manual. cap.23. num.6.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia ampliatio intelligitur facta remanentibus iiſdem prorogatiuis.*
2 *Ideò remanere debent eadem arma, & inſignia familiæ, quæ reperiebantur in Eccleſia antiqua.*
3 *Eccleſia noua ſubrogata in locum antiquæ debet aſſumere omnes illius qualitates.*
4 *Eccleſiæ renouatio cenſetur facta ſine alterius præiudicio.*
5 *Inſignia armorum depicta in Eccleſia oſtendunt dignitatem familiæ, & illius memoriam conſeruant.*

An vbi Eccleſia reædificatur, vel renouatur Inſignia, quæ ibidem erant ſint renouanda.

RESOLVT. CCCXLV.

1 IN præſenti articulo reſpondeas cum deciſ. Rotæ in vna Calaguritana præminentiarum 29. Martij 1610. Coram Ludouiſio, deinde Gregorio XV. cuius tenor eſt.

Pro Dominis de Murga informantibus fuit reſolutum,
2 *arma, ſeu ſcuta armorum ſuæ familiæ, quæ appoſita, &*
affixa reperiebantur in fornice, & columnis, ſeu pilaſtris
Cappellæ iterum eſſe transferenda, & affigenda cornici, &
columnis Cappellæ nouæ, quia vt fuit concluſum coram bon.
3 *mem. Gypſio 28. Iunij 1589. ampliatio Eccleſiæ intelligitur*
facta firmis remanentibus qualitatibus Eccleſiæ, & prærogatiuis
Dominorum de Murga iuxta not. in cap. ad audientiam, il ſecondo de Eccleſ. ædific. Vnde arma & inſi-
gnia familiæ de Murga, quæ reperiebantur in Cappella
veteri, deberent etiam affigi in Cappella renouata, quæ cum
ſit in locum antiquæ ſubrogata; debet aſſumere omnes eius
qualitates. l. ſi eum; §. qui iniuriarum ff. ſi quis caut. bene fa-
ciunt in argumentum, trad. per Hoſtienſ. in cap. 3. num. 4. de
iurepatron. Abb. in cap. cum olim num. 6. de conſuet. cum
aliis adductis in præfata deciſion. in qua etiam fuit di-
4 *ctum renouationem cenſeri factam ſine alicuius præiudicio;*
Multum autem præiudicaretur Dominis de Murga ſi non
liceret in Cappella ponere inſignia armorum, per quæ di-
5 *gnitas familiæ oſtenditur, & memoria conſeruatur. Anchar.*
conſil. 356. in fin. Bald. in l. 1. C. vt nem. lic. ſing. Imper. de
Anan. conſil. 86. poſt num. 2. & ibi Bologn. in addition. cum
aliis adductis per informantes.

SVMMARIVM.

1 *Plura tempora conſiderantur in caſu difficultatis propoſitæ.*
2 *Diſtributio bonorum Eccleſiæ circa eius fabricam & reparationem quomodo fiat hodie.*

Diſtributio Bonorum Eccleſiæ circa eius fabricam, & reparationem, an fiat hodie quemadmodum antiquis temporibus.

RESOLVT. CCCXLVI.

1 PRo reſolutione diſtinguenda ſunt varia tempora, primũ tempus eſt in initio naſcentis Eccleſiæ Chriſtiani nihil proprium habebant, nec Clerici, nec Eccleſiæ, ſed vendebant omnia quæ habebant, & apoſtolis dabant, vt diſtribuerent, ſequuti perfectionem Euangelicam, Vade, & vende omnia quæ habes, & da pauperibus; Probatur hoc in actis Apoſtolorum cap. 4. Multitudinis inquit, textus Sacer. credentium erat cor vnum, & anima vna nec quiſquam eorum, quę poſſidebat aliquid ſuum eſſe dicebat, ſed erant illis omnia communia, & ex facto Ananiæ patet relato in cap. 5. Actuum Apoſt. & ex cap. futuram Eccleſiam 12. quæſt. 1.

Succeſſit deinde ſecundũ tempus multiplicato numero Chriſtianorum, vt non poſſent ex eleęmoſynis ſuſtentari in cõmuni, & laici Chriſtiani retinebant bona ſua, & Clerici dumtaxat ex eleæmoſynis & oblationib. ſuſtentabãtur, nihil in particulari habentes, & has eleęmoſynas inter ipſos Clericos, & alios, Epiſcopus diſtribuebat, cap. videtis, cap. conceſſo, cap. relatum cap. expedit in quæſt. 1. & colligitur ex Concilio Antiochenſi, cap. 25. tom. 1. concil. c. Epiſcopus 12. quæſt. 1. facit text. in cap. inquirendum de peculio Cleric.

Superuenit deinde tertium tempus, in quo etiã Clerici deſiuerunt viuere de eleæmoſynis, & cæperunt habere bona propria, vt probatur in cap. certo 12. quæſt. 1. & in Conſilio Agathenſi cap. 40. cap. viduas cap. Paſtor. prima quæſt. 2.

Aduenit deinde quartum tempus in quò erant iam Eccleſiæ affluẽtes bonis, & diuitijs, & redditus Eccleſiarum ſolebant diuidi in quatuor partes, vnam habebat Epiſcopus, aliam Rector Eccleſiæ, tertiam fabrica Eccleſiæ, quartam vero pauperes, & Epiſcopus diuidebat, vt colligitur ex cap. conceſſo, cap. quatuor cap. mos. 12. quæſt. 2.

Sed & per Canones antiquos aliquando Epiſcopi habebant mediam partem, aut tertiam oblationum, quæ fiebant in Eccleſijs cap. de ijs, & cap. ſeq. 10. quæſt. 1. eò quod erant pauperes, ſed per tempus cæperunt augeri bona Epiſcopatuum, & ſtatutum eſt in ſecundo Bracharenſi Concilio quod nullus Epiſcoporum præter honorem Cathedræ ſuæ, ideſt, ſolidas ſuas quidpiam aliud haberet ab Eccleſijs inferioribus, nec perciperet tertiam partem de oblationibus Eccleſiarum inferiorum, ſed ſeruarentur reparationi Eccleſiæ cap. placuit cap. priſcis Rebuff. in praxi, titulo de diſpenſat ratio ętatis pag. 402. num. 3. & 4. ſed & aliquibus Eccleſijs Epiſcopus, & capitulum tertiam partem habebant. Rector verò Eccleſiæ particularis duas partes, quia ſacra miniſtrabat, & omnia onera, & ſumptus Eccleſiæ, & fabricæ ſupportabat.

2 Hodie verò ſecundum Rebuff. vbi ſupra nu. 6. bona Eccleſiarum debent in tres partes diſtribui, vt prima ſit Clericorum, ſecunda pauperum, tertia fabricæ, cap. conceſſio, & ſeq. 12. quæſt. 2.

Et ita ex prædictis colligitur, quod ſecundum Canones aliquando tertia pars redditũm Eccleſiæ erat in eius fabricam conuertenda, cap. decernimus 10. quæſt. 1. & aliquando quarta pars erat deputata, vt in c. 1. cap. quatuor, & ſeq. 10. q. 2. tradit Ripa lib. 2. reſponſ. 22. nu. 2. & alibi Gregorius in l. 11. tit. 10. partit. 1. dicit qui, & diſtributionis bonorum Eccleſiarum ſecundum diuerſa tempora meminit Abbas in quæſt. incipit iſtius in c. poſtulaſti, art. 10. Rebuff. in loco allegato.

SVMMARIVM.

1 *Commendatores perpetui tenentur ad reparationem Eccleſiæ, non tamen temporales.*
2 *Commenda perpetua aſſimilantur beneficijs.*
Et plura inferuntur, vt num. 5. 6. 7. 8. & ſequentibus.
3 *Commendatarij perpetui faciunt fructus ſuos.*
4 *Text. in cap. licet Canon. de elect. in 6. habet locum in commendis perpetuis.*

An Commendatores teneantur ad reparationem Eccleſiæ ipſis commendatæ.

RESOLVT. CCCXLVII.

1 IN præſenti articulo eſt diſtinguendum quod aut eſt commenda perpetua, aut temporalis, primo caſu teneantur ad fabricam Eccleſię conferre, in ſecundo vero nequaquã ratio diuerſitatum eſt quoniam cõmenda perpetua beneficij eſt titulus Canon. cap. dudum, il 2. de elect. cap. ſi plures 21. quæſt. 10. Monach. num. 3. Archidiacon. & alij in cap. nemo deinceps 15. de elect. in 6. Feder. de Senis in tract. de permutat. beneficiorum quæſt. 15. per totam Milius in repertorio verbo benefi-

cia

Digitized by Google

eia commendata num.11. & verb. commend. an ſit Canonicus titulus, Guid. Pap. quæſt.159. verſ.5. concluſio Rebuff. de pacific. poſſeſs. num.35. cum ſeq. Lambertin. de iure patrouat. lib.2. par.1. quæſt.6. art.14. per totum, Gomez. in regul. de infirmis quæſt.13. & in regula de impetrantibus benefic. vacan. per obitum familiar. Cardin. quæſt.6. & in regula de triennali quæſt.5. Hoieda de incompatibilitate beneficiorum par.1. cap.14. num.6. & 2. par. cap.4. nu.11. Mandoſ. in regula de veriſimili q.3. num.2. & in regula 32. q.7. nu.22. Puteus dec.158. nu.4. lib.1. Rota deciſ.765. num.5. par.3. diuerſorum.

2 Nam commendæ perpetuæ de beneficijs parum, aut nihil diſtant ab alijs prouiſionibus beneficiorum, & ſic in bulla illius dicitur, vt comodius onera ſuſtentare valeas de alicuius ſubuentionis auxilio prouidere cupientes tale beneficium auctoritate Apoſtolica concedimus, & commendamus, ac prouidemus per te quam diu vixetis obtinendum, poſſidendum, ita quod durante commenda huiuſmodi de fructibus, & redditibus ipſius diſponere, & ordinare valeas, &c. quam formam aſſignat Rebuff in praxi titul. de commenda num.28. & de pacific. poſſeſſon. num 43.

3 Vnde talis Commendatarius perpetuus facit omnes fructus ſuos ſicut alij titulares perpetui, Caſſador. dec.33. num.5 ſuper regulis, Rebuff de pacific. poſſeſſor. nu.43. Mandoſ. in dict. regul.30. quæſt.3. num 4. Puteus dec.25. num.4. lib.1.

Et dicitur talis commenda perpetua diſpenſatio obtinendi prohibitum, ſicut etiam vnio temporalis, Gemin. conſil.38. num.11. Caſſador. deciſ.33. num.5 ſuper regulis, & deciſ.2. de vnionibus num.9. Mandoſ. in regul.33. quæſt 30. num 3.

4 Hinc pœna cap. licet Canon. de electiſon. in 6. contra non promouentes, ſe infra annum habet locum in his Commendatarijs perpetuis, Clem. in agro §. cæterum de ſtatu Monachorum, ibi infra annum computandum à tempore collationis, & commiſſionis, & antea dixerat conferri nequeat, nec committi, & per commiſſionem intelligitur de commenda, Rebuff de pacific. poſſeſſ. num.42. verſ. & ſicut tenetur infra annum, Mandoſ. in d. regul.32. quæſt.7. num.10. & 11.

5 Requirit quoque talis commenda ætatem, & alias qualitates legitimas ſicut verum beneficium, cap. nemo deinceps de elect. lib.6. Caputaquenſ. deciſ.127. nu.3. p.1.

6 Sic poteſt eſſe Iudex Apoſtolicus Commendatarius perpetuus, iuxta text. in cap. ſtatutum de reſcript. lib.6. & latè tradit ibi Gomeſ. num.77. in 9. ampliar. Caſſan. in conſuetudinibus Burgund. in rubr. de ſucceſſione des baſtardes §. num 88.

7 Ita vt diſpoſitio text. in cap. quoniam Abb.14. de officio delegat. in quo concordarent alia iura dicentia, quod delegatio facta dignitati non expreſſo nomine proprio tranſit ad ſucceſſorem habet etiam locum in Commendatario perpetuo, vt Dec. ibidem num.4. verſ. & iſta tertia. Mandoſ. in dicta regula 32. q.7. num.8. & 9.

Ita talis Commendatarius perpetuus poteſt præſentare eligere, & conferre ſicut quilibet alius prouiſus, vt pleoè per Rebuff. in praxi tit. de commenda n 60. & 61.

8 Habet etiam liberam poteſtatem in ſpiritualibus, & temporalibus Abb. in cap. cum non nobis olim vlt. notab de elect. Rebuff. de pacific. poſſeſſ. num.41.

9 Ac propterea poteſt locare fructus ad plures annos ſicut alij titulares, & in eis habet locum cap. veſtra de locat. Calderin. in conſil.8. an Commendatarius per totum ſub titulo de locat. Roman.350. in caſu propoſito à num 8. Rebuff. in praxi titul. de commenda num.62.

10 Hinc regul. de infirmis reſign. intrat, in commendis perpetuis Caſſador. d. deciſ.32. per totam ſuper regulis Gomeſ. in dicta regula de infirmis quæſt.13. per totam, & expreſsè probatur ex eadem regula, quæ eſt 18. de viginti in illis verbis, vel illius commendæ ceſſerit Rota deciſ.80. num.2. lib.3. diuerſ.

11 Sic etiam regula de publicandis reſignationibus locum habebat in perpetua commenda, vt manu fuſa per Gomeſ. ſuper eadem regula quæſt.3 per totam.

12 Hinc in impetratione alterius beneficij debet fieri mentio de tali commenda alias gratia erit nulla, gloſ. verb. commendare verſic. ſed numquid habens talem commendam in cap. nemo, & ibi Ioan Monach. num.4. & omnes de elect. lib.6. Capyc. deciſ.3. num.6. Puteus deciſ.272. lib.2.

13 Pariter illegitimus non diſpenſatus talem commendam habere non poteſt, Rebuff. in praxi titul. de commendis num 63.

14 Sicut & Commendatarius poteſt tranſigere ſuper fructibus ſui beneficij commendati ac eos vendere. Geminianus conſ.17. pro declaratione in fine Capyc. deciſ.3. ſub num 9 Rebuff de pacific. poſſeſſ ſub num.40.

15 Item alia commenda inducit incompatibilitatem inductam à cap. de multa, de præbend. & extrauagan. execrabilis, eodem tit. vt poſt longam diſputationem hinc inde reſoluit Alphonſus Hoieda de incompatibilitate beneficiorum par.1. cap.14. num.16. vſque ad num.30. & hodie expreſsè diſponitur per Concil. Tridcnt. ſeſſ.7. cap.2. & cap.4.

Et licet antea ſecus dicebatur Caſſador. deciſ.32 nu.7. ſuper reg. Sorrent. ſuper regul. de Idiomate q.5. Mandoſ. in regul.32. quæſt.7. num.14.

17 Nec non regula de triennali procedit in commendis, Gomeſ. latiſſimè in regul de trienn. q.5. num.10. & ſeqq. Rota deciſ.765. in cauſa Vrgelen. per totam part.3. diuerſarum.

18 Nec non regula de veriſimili notitia Caſſador. deciſ. 30. ſuper regul. Gomeſ. ibidem quæſt.4.

19 Similiter Commendatarius poteſt permutare commendam cum alio beneficio in titulo dato cap. fin. & ibi plenè Imola de rerum permut. Rebuff. de pacific. poſſeſſ. nu.38 Feder. de Sen. in tract de permut. quæſt.13. Bellam. in eodem tract. part.3. q.4.

20 Ac etiam poteſt reſignare commendam etiam in fauorem Rota deciſ.80. lib.3. diuerſarum Pariſ. de reſign. benef. lib.2. q 17. num.1. per totam.

21 Item Commendatarius perpetuus tenetur verificare narratiuam ſicut quilibet alius beneficiatus, Puteus deciſ.254 lib.3. per totam per totam per quam deciſ. fuit receſſum à deciſ.247. eiuſdem Puteus eodem lib.3. prius facta vbi contrarium Rota tenuerat.

22 Et Commendatarius Abb. alicuius monaſterij ſimiliter dicitur Prælatus, Rota deciſ.346. num 2. par.3. diuerſar.

S V M M A R I V M.

1 *Conſuetudo eſt attendenda in obligatione ſabricæ Eccleſiæ etiam contra laicos Parochianos num.2.*

3 *Vbi ſunt redditus ex quibus poteſt refici Eccleſia laici non tenentur.*

4 *Vſuſructuarius tenetur ad refectionem.*

An Laici Parochiani teneantur ad reparationem Eccleſiæ Parochialis.

RESOLVT. CCCXLVIII.

1 RESpondeo quod ante omnia in hac obligatione fabricæ attendenda eſt conſuetudo, nam ſi conſuetudo legitimè præſcripta fuerit quod vel Epiſcopus, vel Rector, vel beneficiarij, vel etiam laici Parochiani præſtent ſumptus fabricæ, vel quod Rector Eccleſiæ, & beneficiarij reficiant Cappellam maiorem Parochiani verò corpus Eccleſiæ, vt fit in multis locis Regni, talis conſuetudo non obſtantibus Canonibus ſeruanda erit, quia conſuetudo vincit legem, l de quibus, ff de legibus cap. fin. de conſuetudine, & quod valet talis conſuetudo

tenet

tenet expreſsè Innocentius in cap. fin. de his quæ fiunt à maiori parte capit. capite ſi propter, & ibi Dominicus de reſcriptis in 6. Ripa lib. 3. reſponſ. 22. num. 3. colum. 2. Panorm. in c. 1. de Eccleſ. ędificand. gloſ. Gregor. in l. vndecima, Hiſp. tit. 10. par. 1. in verb. que ſon dadas Extrauag. 1. partition. tit. 2. §. 50. & conſuetudo eſt maior ſtatuto Nouarius forenſ. quæſt. 103. num. 2. tom. 1.

2 Et eſt valdè notandum quod valet talis conſuetudo etiam cõtra laicos Parochianos, vt ipſi teneantur ad fabricam, vt in ſpecie tenuerunt Archidiac. in d. cap. conceſs. 12. q. 2. Innoc. & Abb. nuper allegati, Angel. in ſum. verb. Clericus 3. Rebuff. in praxi titul. de diſpenſatione ætat. pag. 403. num. 7. Ripa dict. reſponſ. 22. col. 2.

Nam contrarium dicendum videretur cum ipſi non percipiant aliquid de redditibus Eccleſiæ, ſed ſubſtinetur talis conſuetudo, quia videtur profecta ex charitate, & deuotione Parochianorum, & per hoc limitatur gloſ. in d. cap. quatuor 12. q. 2. quæ ſcripſit laicos non teneri de iure aliquid erogare in fabricam, vel refectioné Eccleſiarum, quia iſtud regulare eſt, ſed fallit niſi conſuetudo ſit in contrarium, vt etiam laici teneantur ſuis ſumptibus fabricare, & reficere ſecundum Rip. vbi ſupra, & etiam ſi Eccleſia habeat in redditibus, prout ita non ſemel obſeruatum reminiſcor.

Et hanc conſuetudinem, vt laici teneantur ad fabricã probat etiam Hoſtienſ. in ſumm. de Eccleſ. ædificand. §. 1. dum ait, quod in aliquibus regionibus laici de conſuetudine opus fabricæ faciunt ſuis expenſis quæ conſuetudo iuuatur auctoritate iurium quæ ibi adducit, & quod ipſorum locorum intereſt cum ibi percipiant Eccleſiaſtica Sacramenta, & Miſſam audiant, & maximè erit obſeruanda, vbi non bene ſoluunt decimas c. quicumque 16. q. 1. quod & pluries conſului, & quod compellendi ſunt talem conſuetudinem obſeruare argum. cap. ad Apoſtolicam de ſymonia facit quia conſuetudo vim legis habet leg. de quibus, ff. de legib. cap. fin. de conſuetudine, l. 2. C. eodem, & idem abſq; dubio ſi de contractu cum laicis circa hoc conſtet. quia pactis ſtandum c. 1. cap. 3. de pactis l. iuriſgentium §. præter ait ff. de pactis.

3 Limita ſupra poſitam principalem concluſionem, & primo ſi in Eccleſia eſſet certa portio ſeu ſint certi redditus deputati ad fabricam ipſius, & ſufficientes, & Clerici qui talem portioné, vel redditus percipiunt tenentur ex illis Eccleſiam reficere, vel ædificare cap. vnico 10. quæſt. 3. cap. decernimus 10. quæſt. 1. Ripa reſponſ. 22. colum. 2.

Sub limita ſupra poſita limitationem ſi portio deputata ad fabricam non ſufficit tunc Prælatus, & Clerici beneficiarij tenentur ſupplere id quod deficit ſecundum redditus quos vnuſquiſque eorum habet ex tali Eccleſia, & ſic pro rata redditum cap. 1. cap. 2. de ijs, de Eccleſ. ædifican. cap. ſi Monachus 16. quæſt. 1. cap. fin. de ijs quæ fiunt à maior. parte cap. Feder. conſil. 217. Cardin. in cap. ad audientiam in fine Eccleſ. ædificand. Ripa in dicto reſponſ. 22. num. 3. & hoc in quantum vnuſquiſque facere poteſt, & ſic deducto omni eo quod vnuſquiſque eorum indigeat ad vitæ ſuſtentationem, vt probatur in d. cap. de ijs, & ſcripſit Ripa vbi ſupra colum. 1. in principio, & ita Concilium Trident. ſeſs. 21. cap. 7. ibi omnes patronos, & alios qui fructus aliquos ex dictis Eccleſijs prouenientes percipiunt, vt procedat deductis neceſſarijs alimentis.)

Quæ eſt eadem ratio quam ponit gloſ. ad text. ibi in cap. 1. de Eccleſ. ædificandis, quia vbi eſt emolumentum, ibi debet eſſe onus, & non eſt ferendus qui lucrum amplectitur, onus autem ſubire recuſat l. vnica §. pro ſecundo in fine, & §. ne autem verſ. nec ſit talis condict. caduc. tollend. ſicut è contrario ad quem ſpectat onus debet ſpectare emolumentum le. manifeſtiſſimi §. penult. in fine c. de furtis cap. vlt. de ijs, quæ fiunt à Prælat. regul. qui ſenſit lib. 6.

4 Facit ſimile quod adducit gloſ. de vſufructuario qui tenetur ad ſarta tecta reficienda l. cum ad quem, C. de vſufruct. l. hactenus ff. vſufruct. cum traditis per Pinel. in l. 1. de bonis matern. prima partition. num. 60. Valaſc. de iure emphyt. quæſt. 12. num. 4. verſic. to. naturale, & q. 17. num. 1 lib. 1.

Quod ſi deducto neceſſario ad alimenta beneficiatorum non ſuperſint redditus Eccleſiæ ad fabricam reparandam, honeſtum eſt, quod laici Parochiani adiuuent Clericos à quibus recipiunt ſacramenta argument. 51. Epiſcopus de officio ordinar. lib. 6. ita Panormit. in capit. 1. num. 4. de Eccleſ. ædificand. ſequitur Ripa dicto reſponſ. vigeſimo ſecundo col. 2. verſic. & ibi redditus Gregor. Lop. in l. vndecima Hiſp. titul. 10. par. 1. vbi addit, quod nec poſſet Parochianus, volendo vitare hoc onus cedere huic Eccleſiæ, quia hoc non pendet à facultate ſua, vt in cap. omnis de pœnit. & remiſſ.

SVMMARIVM.

1 *Parochiani vbi ſunt pauperes, nec poſſunt reficere Eccleſiam, debet fieri tranſlatio ad Matrices.*

Si laici Parochiani, ſiuè Filiani adeò ſint pauperes, quod non poſſint ſubuenire fabricæ quid agendum.

RESOLVT. CCCXLIX.

1 QVoteſcumque Parochiani ſunt adeo pauperes, & inopes quod non poſſint ſubuenire fabricæ quid ſit faciendum tradit Paul. de Citadinis de iure patronatus in 3. par. art. 5. ad quem ſe remittit, Greg. in lege 11. tit. 10. par. 1. in gloſ. 2. in fine; ſed & hoc eſt prouiſum per Sacr. Concil. Trid. ſeſſ. 21. cap. 7. in fine, ibi. (*Quod ſi nimia egeſtate laborent ad matrices, ſeu viciniores Eccleſias transferantur cum facultate tàm dictas Parochiales, quàm alias Eccleſias dirutas in prophanos vſus non ſordidos, erecta tamen ibi Cruce conuertendi*; & ita ſcribit Valaſc. alleg. 179. num. 22.

SVMMARIVM.

1 *Laici non exiſtente conſuetudine, adhuc in ſubſidium tenentur in reparatione Eccleſia parochialis.*
2 *Concilij Tridentini verba referuntur.*

Filiani laici an teneantur ad reparationem fabricæ Eccleſiæ Parochialis in ſubſidium, licet non adſit conſuetudo contribuendi.

RESOLVT. CCCL.

1 QVamuis contra opinionem Abb. ſentiant. Gloſ. in cap. quatuor 12. quæſt. 2. & Hoſt. in ſumma de Eccleſ. ædif. quatenus dicunt, quod laici de iure non tenentur ad fabricam, niſi in Eccleſijs vbi hæc vigerit conſuetudo, & ſic non diſtingunt, an redditus Eccleſiæ deductis neceſſarijs ad beneficiatos, & ſeruientes ipſi Eccleſiæ ſufficiant ad fabricam, nec ne, attamen opinio Abb. ſeruanda eſt, nempè quod deficiente portione deputata fabricæ, & non ſufficientibus redditibus Eccleſijs deducto neceſſario ad beneficiatos parochiani vltimo loco, compellantur cum eorum interſit; & ita ſeruatur in praxi, quæ pia, & Chriſtiana eſt.

2 Quæ opinio optimè probatur per Concilium Tridentin. ſeſs. 21. can. 7. cuius verba ſunt. (*Parochiales verò Eccleſias, etiamſi iuriſpatronatus ſint ita collapſas refici, & inſtaurari procurent ex fructibus, & prouentibus quibuſcumque ad eaſdem Eccleſias quomodocunque pertinentibus; qui ſi non fuerint ſufficientes omnes patronos & alios, qui fructus aliquos ex dictis Eccleſijs prouenientes*

tes

ſes percipiunt, aut in illorum defectum Parochianos omnibus remedijs oportunis ad prædicta cogat quacumque appellatione, exemptione, & contradictione remota.

Et ex prædictis vidi ego multoties practicari in Ciuitate Neapolis præſertim tempore bonæ memoriæ Eminentiſſimi Cardinalis Carrafæ, pro ſubſidio nouæ parochiæ in Burgo Virginis, & parochia ipſa redacta ad perfectionem in loco, vbi vulgo dicitur *la Maſſaria di Fonſeca.*

SVMMARIVM.

1 *Onus reale ſpectat ad Dominum, & non ad Conductorem.*
2 *Adhoa ſoluitur per Dominum.*
3 *Inueſtituræ faciendæ poteſtas ſpectat ad Dominum.*
4 *Ius præſentandi eſt in fructu, & an ſpectet Conductori.*

Onus contribuendi fabricæ Eccleſiæ parochialis an ſpectet ad Conductores pariter domorum, an verò ad Dominos domus.

RESOLVT. CCCLI.

1 FVit pariter in Ciuitate Neapolitana dubitatum ſi onus contribuendi fabricæ Parochialis ſpectat ad Dominos ædium, an verò ad Conductores domorum, & concluditur quod cum huiuſmodi onus ſit reale non pertinet ad conductorem, ſed ad Dominum, ſecundum Alexand. in conſilio 4. colum. 2. volum. 5. Capyc. in inueſtitura feud. folio 29. Liparulus in additione ad Iſerniam in §. ſimiliter de capitulis Corradi quemadmo-
2 dum dicimus de Adhoa cuius ſolutio non pertinet ad conductorem, ſed ad Dominum feudi, Anna conſ. 3. nu. 18. volum. 1.

3 Et facit quia in ſimili videmus, quod inueſtituræ faciendæ poteſtas pertinet ad Dominum, non autem ad vſumfructuarium Guid. Papa deciſ. 477. Bellonus conſil. 6. num. 16. reſp. 688 num. 3. Menoch. conſil. 66. nu. 39. lib. 1. qui contrarium tenet in renouatione, Franc. Marc. deciſ. 605. part. 1. vbi tàm quoad inueſtituram, quàm pro ad ipſius renouationem tenet cum prædictis, licet dicat quod Dominus tenetur dare Laudemium vſufructuario, & tamen vſufructuarius plus iuris habet, quam Conductor, vt latiſſimè per multa iura probat Alex. d. conſ. 4. in fine verſ. ex prædictis vol. 5. & faciunt ea, quæ tradunt Doct. in l. naturaliter §. nihil commune ff. de acquir. poſſeſſ. & ratio eſt, quia ius inueſtiendi eſt ius Dominicale quod non transfertur in vſufructuarium vel conductorem.

4 Et tandem comprobatur à ſimili, quia licet ius præſentandi ſit in fructu, quod eſt fortius non tamen transfertur in conductorem ad modicum tempus Caſtrenſ. conſ. 57. venerabilis vir. vol. 1. Abb. poſt gloſ. & alios in cap. ex literis de Iure patron. & ibidem Berous, Picus in l. titia teſtamento, §. titia cum nuberet, num. 129. & 130. ff. deleg. 2. Lambertin. in tract. de Iur. patron. lib. 1. 8. 9. princ. 2. part. in 2. artic. fol. 140. Roch. Curt. de Iure patron. ver. ipſe vel is, à quo nu. 58. Felyn. in cap. cum Bertoldus colum. penult. de re iudic. Boer. deciſ. 224. in fine de Anna ſing. 594. & Carroc. in tract. de locato nouiſſima editione tit. de Iure patron. fol. 242. num. 2. de quo nouiſſimè videndus eſt Nouarius forenſ. q. 146. tom. 1. vbi latè diſputat articulum.

SVMMARIVM.

1 *Materia refectionis Eccleſiæ dicitur pia.*
2 *Legatum pro monumenti conſtructione pium appellatur, ſic etiam ſi fuerit factum pro refectione pontis num. 3.*
4 *Legatum incertum valet fauore piæ cauſæ, & refectionis pontium.*

Refectionis Eccleſiarum, & Cappellarum materia an ſit pia.

RESOLVT. CCCLII.

PRobat Nouarius in ſuo nouo, & vtili tract. de elect. & variat. fori q. 51. ſect. 2. ſub num. 22. in vltima edi-
1 tione Neapolitana, quod materia refectionis Eccleſiarum, & Cappellarum dicitur pia, & ideò firmat legatum pro reficiendis Eccleſijs pium appellari Barbat. conſ. 26. lib. 3. Surd. conſ. 62. num. 5. & ſeq.

2 Quæ opinio fulcitur, nam in ſimili legatum pro conſtructione monumenti dicitur pium, vt per Bald. & Angel. in l. hæreditas §. ſi defuncto ff. de petit. hæred. Menoch. de præſumpt. cap. 115. num. 25. lib. 4. Intrigliol. ſingul. 97. num. 150.

3 Et legatum pro refectione pontis, viæ, fontis, & ſimilium adhuc inter legata pia reponitur, vt voluit Gloſ. in l. 1. §. ad municipal. ff. ad l. Falcid. Dec. conſil 72. Florian. in l. cum de iure verſo colum. 2. ff. de vſuris, Bal. in Auth. ſimiliter C. ad l. Falcid. Firmian. in tract. de Epiſcopo part. 4. lib. 4. quæſt. 31. verſic. congruenter dicendum, latius Tiraquell. in tract. de pia cauſa in præfatio, in verſic. item legatum factum ad conſtructionem, vbi quod ſicuti alias valet legatum incertum fauore piæ cauſæ, ita & pro refectione pontium l. quidam in teſtamento, & ibi Gloſ. & alij, ff. deleg. 2. Bart. in l. ſi is cui annuum, ff. de annuis legatis, & quod hæc res adeò eſt fauorabilis, vt priuilegium immunitatis à publicis muneribus non ſe extendat ad hoc niſi in ſpecie fuerit circa illud priuilegium conceſſum l. 1. vbi Ioan. de Plat. C. de collat. fund. patrim. lib. 11. & l. abſit vbi idem Plat. C. de priuileg. Domin.

PRAXIS MATRIMONII Vagorum.

Iuxta diſpoſitionem Sacri Concilij Tridentini ſeſſ. xxiv. Cap. vij.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio Sacri Concilij Tridentini circa matrimonia vagorum refertur.*

Quid diſponat Sacrum Concilium Tridentinum circa matrimonia Vagorum.

RESOLVT. CCCLIII.

1 SCiendum eſt quod Sacrum Concilium Tridentinum loquens de matrimonijs vagorum vtitur his verbis in ſeſſ. 24. cap. 7. videlicet. *Multi ſunt qui vagantur, & incertas habent ſedes; & vt improbi ſunt ingenij, prima vxore relicta, aliam vt plerumque plures illa viuente diuerſis in locis ducunt: cui morbo cupiens ſancta Synodus occurrere, omnes ad quos ſpectat paternè monet ne hoc genus hominum vagantium ad matrimonium facilè recipiant Magiſtratus etiam ſeculares hortatur vt eos ſeuerè coerceant: Parochis autem præcipit ne illorum matrimonijs interſint, niſi prius di[illegible] item inquiſitionem fecerint, & re ad Ordinarium [illegible] eo licentiam id faciendi obtinuerint.*

SVMMARIVM.

1 *Vagus dicitur qui non habet domicilium.*
2 *Moram non trahens in vno loco dicitur vagus.*

An diſpoſitio Sacr. Concil. circa matrimonium per vagos contrahendum locum habeat in perſonis habentibus certum domicilium verum ſunt ignoti in loco vbi contrahunt.

RESOLVT. CCCLVII.

VIdebatur primo minimè ſibi locum vendicare ex
1 quo habentes domicilium certum non dicuntur
vagi, & propterea ceſſat legis ratio l. adigere, quamuis
ff. de iure patronat. cum ſimilibus, & argumentum à
2 ceſſante ratione valet, l. quod dictum eſt, ff. de pact. E-
uerard. in Topic. legal. loco 85. Menoch. conſil. 90. num.
71. & conſil. 93. num. 9. & conſil. 95. num. 84. & conſil. 96.
num. 10. & conſ. 124. num. 76. de præſumpt. lib. 4. q. 190.
num. 25. Surd. conſil. 383. num. 14. & eſt irrefragabile in
iure ex Seraph. de priuil. iuram. priuil. 21. num. 2. & legis
verba cui non conueniunt non conuenit eius diſpoſitio
l. 4. §. toties, vbi Paul. ff. de damno infect. l. quod conſti-
tutum, ff. de milit. teſtamen. l. mæuia, ff. de manumiſſ.
teſtament. l. ita autem in princip. & ibi Bart. de admini-
ſtrat. tutor. & vbi ceſſat ratio legis ceſſat omnis diſputa-
tio, gl. vlt. in l. ancillæ, C. de fructis Surdus conſil. 58. nu. 3.
Lucenſ. deciſ. 12. num. 18. quos cum alijs citat Anton. va-
riar. reſolut. lib. 1. reſolut. 46. num. 1.
3 Et legis mens magis eſt attendenda, quam verba, l.
ſcire leges ff. de legibus, l. non aliter ff. de legat. 3. l. nomi-
nis, & rei, §. verbum ex legibus ff. de verbor. ſignif. Sur-
dus deciſ. 35. num. 14. Genuenſ. in praxi Eccleſ. quæſt.
144. num. 3. lex enim & legis mens idem ſunt Surdus
deciſ. 43. num. 9. A verbis tamen legis non eſt receden-
dum d. l. non aliter ff. de leg. 3. cap. vlt. & ibi gloſ. de ver-
bor. ſignific. niſi conſtaret voluntatem loquentis aliter
voluiſſe; Et lex non ad verborum formulam, & ritum,
ſed ad effectum ſolum attendere debet Ferret. in conſtit.
4 Cathalon. gloſ. 4. num. 66. Ratio enim generalis legis
reſtringitur ex mente legis Surdus deciſ. 9. num. 13. Ar-
mendariz in prohæm. addit. ad recopil. legum, Nauarr.
num. 131. & lex non eſt impoſita verbis, ſed rebus l. 2.
in fin. C. commun. legat. l. final. C. de vſur. cap. ſecundo
requiris de appellat. Surdus de alim. tit. 9. quæſt. 21. nu.
20. Ferrer. in conſtit. Cathalon. gloſ. 5. num. 160. Scacc.
de appell. quæſt. 17. limit. 10. num. 14. Tuſch. tom. 5. lit. L.
5 concluſ. 172. Et quod ratio naturalis negat ratio natu-
ralis non audet l. 2. vlt. ff. de vſufruct. earum rerumque
vſu conſumuntur, & lex naturam ſemper imitatur l.
adoptio 16. ff. de adoption. ff. minorem natu inſtitut. eo-
dem Pichard. ad rubr. inſtit. quibus modis teſtam. infirm.
num 1.

Cæterum contrarium venit dicendum, vt firmarunt
Ægid. de matrim. diſp. 27. nu. 20. verſ. Nota 2. vbi in verſ.
Nota 3. dicit Concilium in præſenti eſſe intelligendum
de ijs qui communiter dicuntur vaghi non autem de his
qui domicilium tranferunt notique ſunt in ijs locis, de
quo etiam Guttier. in tract. de matrim. cap. 65. num. 9.

SVMMARIVM.

1 *Actus corruit omiſſa forma, etiam ſi omittatur in minimo num. 2.*
3 *Fieri contra legem, vel formam legis parificantur.*
4 *Forma ad vnguem eſt ſeruanda.*
5 *Forma dat eſſe rei.*

An matrimonium contractum per vagum non adhibita per Parochum forma tradita à Concil. Trident. ſit validum.

RESOLVT. CCCLVIII.

1 VIdebatur negatiuè reſpondendum, ſi quidem actus
corruit omiſſa forma legis l. cum hi, §. ſi Prætor,
ff. de tranſact. l. traditionibus C. de pact. regul. quæ con-
tra de regul. iuris lib. 6. cap. cum dilecta reſcript. capit.
quia propter de elect. capit. 1. de rebus Eccleſ. non alie-
nand. lib. 6. Euerard. in Topic. legal. loco 53. Rebuff. in
tract. de pacificis poſſeſſ. num. 155. Surd. deciſ. 268. num.
8. Pereira de poteſt. eligendi capit. 2. num. 13. Valaſc.
conſult. 103. num. 3. & conſult 133. num. 4. Seſſæ deciſ.
30. num. 10. Ferrer. in conſtitut. Cathalon. gloſ. 1. num.
350. Eſcobar. de ratiocin. capit. 11. num. 19. infinitos re-
2 fert Farin. in prax. crimin. par. 4. conſil. 65. in addit. lit. D.
etiamſi omittatur in minimo Tiraq. de retract. conuent.
§. 4. gloſ. 6. num. 31. procedit quando omittitur forma
eſſentialis, & neceſſaria; & paria ſunt aliquid fieri
contra legem, vel non ſeruata forma legis authent. qui
3 res cum ibi not. C. de Sacroſanct. Eccleſ. & pœna dignus
non eſt aliquo præmio legali efficiendus, l. ſiue 23. ff.
de negot. geſt. l. conuenire ff. de pact. dotal. cap. ex parte
de conſuetud. cap. vlt. cap. verſ. cum generaliter de præ-
ſcript.

Et forma ad vnguem eſt ſeruanda, & ſi deficiat in
minimo, actus corruit, l. cum hi §. ſi Prætor ff. de tran-
ſact. l. cum dubium dubium C. de legibus, Tiraquell.
tract. de iudicio in rebus exiguis, verſic. hoc tamen in-
telligit pag. mihi 51. Azeued. ad l. 18 num. 4. titul. 21.
lib. 4. nouæ recopill. Guttierez. pract. lib. 3. quæſtion. 15.
num. 5. cum ſeq. Rendina in promptuar. recept. ſentent.
tom. 1. titul. 100. num 5. & 6. Flamin. de reſignat. lib. 5.
quæſt. 6. nu. 227. Gonzal. ad regul. 8 Cancel. gl. 4. nu. 137.
Tuſch. tom. 3. lit. F. concluſ. 415. Pereier. de empt. cap. 3.
num. 15. Farin. in prax. crimin. part. 4. conſil. 76. num. 13.
Rota Romana apud eandem deciſ. 671. num. 2. tom. 2.
5 part. 1. & forma dat eſſe rei l. Diuus ff. de in integrum re-
ſtit. l. Iulianus 9. §. quis rem, ff. ad exhibend. cum alijs
apud Nouarium in tractat. de elect. & variat. fori q. 2.
num. 5. ſect. 1. in vltima impreſſ. taliter quod nec ad-
mittitur per æquipollens. Idem Nouarius forenſ. q. 92.
num. 6. tom. 2.

SVMMARIVM.

1 *Vagitas per orbem non præſumitur.*
2 *Vagitas eſt quid facti.*
3 *Delictum non præſumitur.*
4 *Habitare in loco in quo eſt natus quis præſumitur.*

Vagitas an in dubio præſumatur vbi agitur de contrahendo matrimonio.

RESOLVT. CCCLIX.

1 VAgatio per orbem non eſt præſumenda, quia qui-
libet præſumitur ſuum habere domicilium prout
& omne animal habet ſuam tanam, omnis monacus
ſuam cellam, & quælibet Religio ſuum monaſterium,
quelibet Vniuerſitas ſuum Sindicum, & Terra, & Ci-
uitas ſuum Baronem, vel Gubernatorem, vel Dominum.
2 Adeò quod vagationem eſſe quid facti dicendum
eſt, & facti quę ſunt in dubio non præſumuntur, niſi pro-
bentur l. in bello §. facta, ff. de captiu. & poſtlim. reuerſ. l.
ſi emancipati vbi Iaſ. C. de collat. l. 1. C. de probat.
5 Tantò fortius, quia verbum (vagare) tendit in malam
partem, & per conſequens arguit delictum, quod in du-
bio non præſumitur, vt latè probat Maſcard. de probat.
concl. 495., vel ſaltem minus præſumitur l. prætor §. do-
cere ff. de vi bona. raptor.
7 Et cum quilibet habitare in loco in quo natus ſit, præ-
ſumatur, vagatio non eſt præſumenda, ita vt allegan-
ti contrarium onus probandi incumbit l. 2. & l. verius
ff. de probat. quaſi quod cum ſit contra regulam iuris,
dicens aduerſus ipſam ſuam intentionem probare
debeat, ſi quidem eſt certum quod habens regulam
pro ſe releuatur ab onere probandi, & in alium tranſ-

ferat probationem, vt probatur in l. illud C. de ſacroſ. Eccleſ. l. fin. C. de hæred. inſtituend.

SVMMARIVM.

1 *Incola dicitur habere domicilium.*
2 *Incola quis dicatur.*

An diſpoſita in matrimonio contrahendo per vagos habeant locum in matrimonio contrahendo per incolas.

RESOLVT. CCCLX.

Reſpondi in facti contingentia minimè procedere
1 in matrimonio contrahendo per incolas ſi quidem incola dicitur habere certum domicilium, & conſequenter ceſſat ratio prohibitionis cum incola dicatur is qui in aliquam regionem domicilium ſuum contulit, ita Gayl. lib. 2. practicarum obſeruationum obſeruat. 35. num. 8. & obſeruat. 36. num. 3. & patet ex l. pupillus, §. incola ff. de verborum ſignificat. vbi dicitur incola eſt qui in aliquam regionem domicilium ſuum
2 contulit, & in l. ſi patria C. de incol. lib. 10. vbi dicitur ſi in patria vxoris tuæ, vel qualibet alia domicilium definiſti incolatus iure vltro te eiuſdem Ciuitatis muneribus obligaſti, & ex l. domicilium ff. ad municipale, & notat ibi gloſ. verbo incolas, vt ait domicilium facit incolas, vt etiam dicitur in l. Ciues, & in l. ſi in patria C. de incolis lib. 10. Aſſerunt Soccinus in cap. licet ratione de foro competent. num. 8. Gayl. in obſeruat. 35. nu. 3. Nouarius in Praxi elect. & variat. fori quæſtione, ſect. 3. in antiqua impreſſione Neapolitana.

Et certum eſt vt alias dixi vagum non habere domicilium certum, vt per Nouarium qui alia adducit in pragmatica Regni 1. de Vagabundis.

PRAXIS ERECTIONIS Nouarum Dignitatum.

SVMMARIVM.

1 *Papa creat nouam dignitatem Eccleſiaſticam.*
2 *Epiſcopus, & Canonici creare poſſunt dignitatem ſolitam in Eccleſijs.*
3 *Nouus Canonicorum numerus conſtitui poteſt ab Epiſcopo.*

Epiſcopus, & Canonici an poſſint creare nouam dignitatem in Capitulo.

RESOLVT. CCCLXI.

1 Regulariter creare omninò nouam dignitatem Eccleſiaſticam ſpectat ſolùm ad Papam cap. 1. 22. diſtin. Abb. & Dec. in cap. cum acceſſiſſent de conſtit.
2 Tamen Epiſcopus, & Canonici poſſunt creare in ſua Eccleſia dignitatem ſolitam in Eccleſijs, vt eſt Archidiaconatus, & Præsbyteratus dummodo pro tali dignitate dos conſtituatur d. cap. cum acceſſiſſent, vbi Canoniſtæ, & in ſpecie Abb. num. 4. Felin. num. 14. Dec. num. 9. Corneus conſil. 193. num. 19.

Indè Nouarius forenſ. quæſt. 24. num. 4. tom. 1. affir-
3 mauit licere Epiſcopo conſtituere nouum Canonicorum numerum, & ita etiam dicit de dignitatibus nouis cap. in Eccleſia de conſtitut. cap. quoniam de vita, & honeſt. Clericorum, Selua de benefic. quæſt. 13. num. 16. par. 2. Epiſcopus Minorenſ. in Praxi Epiſcopal. in verbo Epiſcopus verſ. decimo ſeptimo.

Declarat autem Maur. allegat. 59. lib. 1. quod ſi in eadem Eccleſia non adſit certus, & determinatus numerus Canonicorum, tunc quamuis Superior poſſit nouos creare Canonicos ex qua noua creatione inducitur nouum ius Canoniæ id tamen intelligitur, vt dictus Superior paucos, & moderatos Canonicos creare poſſit abſque præbendis, ſed multitudinem nouorum Canonicorum creare prohiberetur, & hoc circa numerum Canonicorum de nouo creandorum remittitur arbitrio 1 Epiſcopi, vt punctualiter docuit Abb. in c. dilectus col. 3. verſ. in eadem gloſ. ibi, ſed nunquid in titul. de præbend., & idem Abb. in cap. vacante in verſ. circa materiam eodem titulo.

SVMMARIVM.

1 *Taciti, & expreſſi eadem eſt virtus.*
2 *Tacitum reſultans ex expreſſo ceſſat ceſſante expreſſo.*
3 *Conſenſus expreſſus Epiſcopi requiritur in erectione nouarum dignitatum.*

In erectione Nouarum Dignitatum an ſufficiat tacitus Epiſcopi conſenſus.

RESOLVT. CCCLXII.

Certum eſt, quod in erectione nouarum dignitatum requiritur aſſenſus Epiſcopi loci Ordinarij, vt ſupra dictum eſt, ſed num talis conſenſus ſufficiat quod ſit tacitus hic inquirendum eſt.

1 Et quidem videtur pro affirmatiua parte reſpondendum ex illa vulgata regula, quod taciti, & expreſſi eadem eſt virtus, idemque iudicium l. cum quid vbi Doctor. ff. ſi cert. petat. l. fin. ff. de leg. 2. imò tacitum operatur pluſquam expreſſum in multis caſibus, vt per Car-
2 din. Tuſch. concluſ. 11. lit. T. affirmans concluſ. 12. quod tacitum reſultans ex expreſſo ceſſat ceſſante expreſſo per tex. in l. 3. §. fin. ff. de ſeruitut. ruſticor. prædior.
3 Sed his non obſtantibus totum contrarium eſt verius, quia conſenſus Epiſcopi in hac materia debet eſſe expreſſus nec ſufficit tacitus, vt poſt Abbat. in cap. cura in fine extra de Iure patron. affirmauit Ferret. conſil. 343. num. 3. & conſ. 345. num. 5. quos ſequitur Sbroz. in tract. de officio, & poteſt. Vicarij quæſt. 31. num. 8. lib. 2.

SVMMARIVM.

1 *Identitas eadem eſt Vicarij, & Epiſcopi.*
2 *Authoritas Vicarij Epiſcopalis non ſufficit in erectione nouarum dignitatum.*
3 *Vicarius Epiſcopi non poteſt creare nouum beneficium in Eccleſia.*

In erectione nouarum dignitatum Num ſufficiat authoritas Vicarij Epiſcopalis maximè ſi Epiſcopus ſit abſens.

RESOLVT. CCCLXIII.

1 Ex Conſil. Portij 99. num. 43. deducitur ſufficere authoritatem Vicarij Epiſcopalis, quem dicit ipſe poſſe interponere ſuam authoritatem in creatione dignitatis ratione identitatis quam habet cum Epiſcopo, cum quo facit idem conſiſtorium, illique aſſociatur in iuriſdictione Nouar. forenſ. q. 93. num. 3. tom. 1.

2 Cæterum totum contrarium videtur verius, quando non habet ſpeciale mandatum ad id agendum, nam regulariter Vicarius Epiſcopalis abſque ſpeciali mandato non poteſt interponere ſuam authoritatem in creatione dignitatis, vt probat Dominicus poſt Ioan. de Deo in capit. fin. de offic. Vicar. in 6. Federic. de Sen. conſil. 164. Lap. alleg. fin. Calder. conſil. 3. de offic. Vicar.

Ferret.

Digitized by Google

Ferret.conſil.314.num.4.& plenius conſil. 343. refert,& ſequitur Sbroz. de officij Vicarij lib.2.quæſt.31. num.4. vbi nu. 6. ampliat etiamſi Epiſcopus eſſet abſens à Ciuitate, vel Diœceſi, vt reſpondiſſe contra Vicarium Vicentinum fatetur Ferrett.d.conſil.327. num. 6. ea ratione, quia abſentia, Epiſcopi non amplificat facultatem Vicarij niſi in caſibus à iure expreſsis, Franc. in cap.2. col.3.de offic.Vicar.in 6.

Quod dicit verum Sbrozz. loco citato num. 9. etiam ſi Vicarius haberet mandatum cum expreſſione aliquorũ ſpecialium ſecuta clauſula generali allegat Ferret. pluries cit.conſil.327.nu.7.

3 Et facit pro corroboratione quia Vicarius Epiſcopi nequit creare nouum beneficium in Eccleſia, ſicuti nec conferre ſine ſpeciali mandato,vt probat Ioan.Andr.in cap.fin. de offic. Vicar. in 6. vbi etiam Franc. colum.2. quæſt.2.

PRAXIS INSIGNIVM Canonicalium.

SVMMARIVM.

1 *Inſignia dantur Canonicis ob dignitatem.*
2 *Signum oſtendit ſignatum.*
3 *Res præſumitur illius cuius eſt ſignum.*
4 *Sigillum appoſitum in ſcriptura facit præſumere conſenſum illius, cuius eſt ſigillum.*

Inſignia quare concedantur Canonicis.

RESOLVT. CCCLXIV.

1 NOuarius forenſ. quæſt.24. num.15. tom.1. docet Canonicis dari inſignia propter dignitatem, quam habent, & præheminentiam ſupra alios Clericos ſimplices vndè, vt dignoſcantur à cæteris aliquod ſignum habere debent.

2 Signum enim oſtendit ſignatum l.ſtigmata C.de Fabricenſ.lib.12.l.1.§.ſi intelligatur ff.de ædilit.edict.,ſicuti ſtigmata oſtendunt militem, Habitus Clericum Toga officialẽ Cuculla Monacum, & Marca Mercatorem Bald.in cap.cauſam num. 2. de probat., vbi etiam Dec. 3 & Felin.num. 4., & res pręſumitur eſſe illius cuius eſt ſignum quo ſignata eſt, vt latè per Annam alleg. 110. Menoch.de pręſumpt.lib.3.quæſt.34.Nouarius in tract. de elect.& variat.fori quæſt.43.nu.5.& ſeq.ſect.2. in vltima impreſs. Neap.vbi etiã concludit Furioſum quem pręſumi ex ſignis furoris,& ideò Marãt.in cõſ.129.affirmauit per ſigna probari, quod animal ſit alicuius vt ita in proprijs terminis tenet Luc.de Pen.in l.ſtigmata col. 2.C. de Fabricen. lib. 11. vbi dicit iſta formalia verba videlicet,& nota hic argumentum quod ſi quis agit pro boue, vel æquò mercato merco gregis ſui licet nõ probet dominiũ tñ ſufficit ſibi probare quod illo ſigno ſuo mercatus ſic reperitur, eius enim res eſſe videtur cuius ſigno ſignata eſt, & hoc idem tenet ibi Bart. & Angel. qui dicunt ſufficere ad probandum in fauorem petentis animal; probare, quod eſt ſignatus ſigno ſuo ſuo, & hoc in ſimili tenet Bar.in l.cum in diuerſis ff. de relig. facit text.& ibi Doct.in l. decémimus C. de aquæductu lib.11. quorum Doctor. hæc eſt intentio quod ſolum ſignum non arguit de neceſſitate dominium cuius probatio eſt difficilis, & debet fieri per ſtrictiores probationes,vt not.Bart.in l.quidam in ſuo ff.de condit.inſtit.tamen inducit præſumptionem in fauorem habentis ſignum per quam poteſt obtinere.

Item facit, quia per ſigillum appoſitum in ſcriptura 4 præſumitur conſenſus illorum, quorum eſt ſigillum l. tribunus §.1.de milit. teſtam.Gabriel.latè concluſ.4. de præſumpt.Viuius deciſ.54.vbi nu.2.quod ex ſigillo probatur mandatum ex Innocent. in cap. quoniam contra de probat.Card.in in clem.1.in princip. de procur. ,vndè fides vniuerſitatis, in qua illius ſigillũ appoſitum reperitur vti publicum plenè probat Bald.in l.ſi qua pee calumniam col.fin.C.de Epiſc.& Cleric.

SVMMARIVM.

1 *Inſignia à quo dentur Canonicis, & nu. 2. & quid vbi tractatur de Canonicis ſuper numerarijs num. 3.*

Inſignia Canonicis An poſſint dari ab Epiſcopis locorum Ordinarijs.

RESOLVT. CCCLXV.

1 EGo Ipſe in deciſ. Curiæ Archiepiſcopali Neapol. 333.par. 3. fui in opinione inſignia non poſſe dari Canonicis ab Epiſcopis locorum ordinarijs.

2 Verum poſt mea ſcripta eleganter quidem Nouarius forenſ.quæſt.24.tom.1.totum contrarium probauit, reſpõdẽdo meæ opinioni quod loquor ibi in cauſa Hebdomadariorum Archiepiſcopatus Nepolitani, qui cum non habeant dignitatem merito dicit ipſe, in tali caſu fuiſſe neceſſarium implorare authoritatem ab Apoſtolica Sede.

Quam opinionem ſi ſequi velis, poteris illam decla- 3 rare non habere locum, quoties Epiſcopus crearet Canonicos ſupernumeratios, nam illis inſignia deferre & habitum Canonicalem aſſignare in præiudicium antiquorum Canonicorum non valebit,vt in proprijs terminis reſcripſiſſe Eminentiſſimum Cardinalem de Monte Nomine Sacrę Congregationis,refert nouiſſimè Nouarius in tract.de elect.fori quæſt.35.num. 10. ſect.4. & ita reperi fuiſſe aliquandò deciſum per ſacram Congregationem Eminentiſſimorum, & Reuerendiſſimorum Cardinalium, cuius quidem declarationis verba hic transſcribere volui,& ſunt quæ ſequuntur, videlicet.

Sacrorum Rituum Congregatio in vna Hidruntina 1. Septembris 1612.,& in alia Brunduſina 10. Nouẽbris eiuſdem Anni reſpondet non licere Epiſcopis innouare mutare, vel concedere ſignum,ſeu habitum Canonicalem in præiudicium antiquorum Canonicorum,ſine expreſſa Sedis Apoſtolicæ licentia,Io.Baptiſta Rinuccius Secretarius.

SVMMARIVM.

1 *Exemplis non eſt iudicandum.*
2 *Membra non debent Recedere à ſuo capite.*
3 *Nouitates in iure ſunt odioſa & illi fauere non debemus.*
4 *Variatio in iure dicitur odioſa.*

Inſignia Canonicalia An poſſint mutari ab Epiſcopis præter ſtilum Curiæ Romanæ.

RESOLVT. CCCLXVI.

CVm quidam Epiſcopus intenderet mutare inſignia ſuis Canonicis præter ſtilum Curiæ Romanæ voluit à me ſcire,ſi id licitè agere potuiſſet & quidem pro 1 parte affirmatiua vrgebat illud axioma quod exemplis non eſt iudicandum, ſed legibus l. nemo Iudex, §.non enim in verbo non exemplis, & ibi Sal. & Doct. C. de ſentent.interlocut.Bald.in rubric. C. quæ ſit longa conſuetudo. Afflict.in conſtit. Regni vt de ſucceſſionibus col.7.

Cæterum re melius perpenſa totum contrarium, conſului, nam cum caput omnium Eccleſiarum ſit Romana, ab illa quælibet altera Eccleſia debet ſe regulare

tanquam ab ipſa dependentiæ, non debent enim mem-
2 bra recedere à ſuo capite, & ſtilus Curiæ Romanæ pro lege haberi debet in Eccleſijs inferioribus maximè vbi eſt longeuus ſtilus ſi quidem obſeruantia Curiæ, & longeuus vſus cauſarum pro lege abſque ſcrupulo allegari poteſt Clem. ſæpè §. & quia, & ibi Cardin. Florent. q. 6. de verb. ſignif. Afflict. deciſ. 79. deciſ. 135. 243. & 391. Eugen conſ. 42. inde in Regno ſtilum Sacri Conſilij, tanquã ſuperioris Tribunalis vim legis obtinere, latè probat Carauit. in Rit. M.C.V. 1. ſub num. 23. & Rit. 260. num. 7.

3 Item facit quia mutatio inſignium operatur nouitatem, quæ nouitates in iure ſunt odioſæ, & multa incommoda pariunt, & ideò ſemper euitandæ, Cephal. conſil. 583. num. 34. volum. 4. Anchar. conſil. 157. Neuizan. conſil. 11. vbi firmat quod nouitas in homagijs induci non debet, & tentans nouitates debet repræhendi cap. quis neſciat 11. diſt. & nouitatibus, ideò fauere non debemus Nouell. regul. 109. vbi ad plura infert, taliter quod non ſunt audiendi tentantes ſubuertere antiquos modos regiminis Ciuitatum, vt per Bald. in l. in rebus, ff. de conſtit. Princip. minimè enim mutanda ſunt, quæ ſemper eandem habuerunt interpretationem, & vſum l. minimè ff. de legat. Gloſ. in cap. 1. §. præterea in fin. de cap. Conrad.

4 Et variatio in iure adhuc eſt odioſa, & doli mali plena, & ſemper reſtringenda, Nouarius in ſuo vtili tract. de elect. & variat. fori q. 3. num. 2. ſect. 1. in ſecunda impreſſ. Neap.

Nec tenendo hanc opinionem obſtat, quod exemplis non eſt iudicandum, nam iſta regula ceſſat in exemplo, & ſtilo Curiæ Romanæ, Mendoza in tract. de beneſ. incompatibil. cap. 1. num. 37. par. 2. quia in tali caſu, videtur eſſe exemplum Principis, quod ſeruari debet pro lege, & facit ius quo ad omnes, & iuxta illud eſt ſeruandum, vt latiſſimè per plura media probat Viuius deciſ. 91.

PRAXIS ANTICIPATIONIS Solutionis non faciendæ in locationibus Rerum Eccleſiarum in præiudicium Succeſſorum.

Iuxta diſpoſitionem Sacri Concilij Tridentini ſeſſ. xxv. Cap. xj. de Reform.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio Sacri Concilij Tridentini refertur.*

Quidnam diſponat Sac. Concil. Trid. circa anticipationem ſolutionis locationis Bonorum Eccleſiæ non faciendæ ſucceſſoribus.

RESOLVT. CCCLXVII.

1 Circa præſentem materiam Sacrum Concilium Tridentinum ſeſſione 25. capit. 11. de reformatione prohibendo huiuſmodi anticipationem ſolutionis his vtitur verbis. *Magnam Eccleſiæ perniciem afferre ſolet cum eorum bona repreſentata pecunia in ſucceſſorum præiudicium alijs locantur omnes igitur dictæ locationes ſi anticipatis ſolutionibus fient nullatenus in præiudicium ſucceſſorum valida intelligantur quocumque indulto, aut priuilegio non obſtante nec huiuſmodi locationes in Romana Curia, vel extra eam confirmentur. Non licet etiam iuriſdictiones Eccleſiaſticas, ſeu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in ſpiritualibus locare, nec conductoribus per ſe, aut alios ea exercere aliterque conceſſiones etiam à Sede Apoſtolica facta ſurreptitia cenſeantur locationes vero rerum Eccleſiaſticarum, etiam authoritate Apoſtolica confirmatas ſancta Synodus irritas decernit quas à triginta annis circa ad longum tempus, ſeu vt in nonnullis partibus ad vigintinouem, ſeu bis vigintinouem annos vocant factas Synodus Prouincialis, vel deputandi ab ea in damnum Eccleſiæ, & contra Canonicas ſanctiones contractas fuiſſe iudicabunt.*

SVMMARIVM.

1 *Locatio anticipata ſolutione an ſemper præiudicet ſucceſſori*
2 *Solutio anticipata locationis ſi ſit verè conuerſa in vtilitatem Eccleſiæ an ſucceſſor teneatur ſtare locationi.*

Solutio anticipata ſi ſit verè conuerſa in vtilitatem Eccleſiæ an noceat ſucceſſori.

RESOLVT. CCCLXVIII.

1 Si ſucceſſor in beneficio teneatur ſtare locationi factæ per prædeceſſorem nomine Eccleſiæ vbi fuerit facta anticipata ſolutio, & conuerſa pecunia in vtilitatem Eccleſiæ Doctores de iure communi dicunt ſucceſſorem teneri ſtare locationi quando probatur pecuniam receptam per prædeceſſorem fuiſſe conuerſam in vtilitatem Eccleſiæ, ita Anchar. in conſil. 116. Geminian. conſ. 17. Alexand. conſil. 160. vol. 6. Abb. in diſput. 3. Decian. reſponſ. 14. nu. 10. lib. 2. Ferrettus conſil. 151. lib. 1. Nouarius in opuſculo noui iuris Pontificij concl. 1. nu. 3. de locat. rerum Eccleſ.

2 Sed difficultas oritur hodie Concilium Trident. dum annullat locationes factas anticipatis ſolutionibus in præiudicium ſucceſſorum cap. 11. ſeſſ. 25. de reformat. nihilominus quando notoria eſſet neceſſitas Eccleſiæ, vt ſi rueret niſi pecunia pro reparatione inueniretur quo caſu etiam ſucceſſor teneretur tunc non videtur tractari de præiudicio ſuo, nam hoc caſu ſi contraheret debita ſucceſſor teneretur cap. 1. de ſolutionibus dummodò ſit notorium, & manifeſtum. Nam Concilium Tridentinum videtur obuiare fraudibus quare admitti poſſet hæc opinio in caſu manifeſtiſſimæ neceſſitatis. Eccleſiæ ſalua declaratione Sacræ Congregat. Concilij Tridentini ad quam recurrere poteris pro vera reſolutione, & vide Nouarium forenſ. q. 62. nu. 7. & ſeq. tom. 1.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus vbi tenetur ſtare locationi, poteſt de nouo exigere à conductore penſionem.*
2 *Facto alterius quis grauari non debet.*
3 *Factum vnius non debet alteri nocere.*

Facta ſolutione anticipata prædeceſſori an ſucceſſor poſſit de nouo exigere penſionem à conductore.

RESOLVT. CCCLXIX.

1 In caſibus in quibus Prælatus tenetur ſtare locationi Prædeceſſoris poteſt de nouo exigere à conductore penſionem prædeceſſoris anticipate ſolutam, Gigas de penſion. quæſt. 88. Tuſc. concluſ. 419. num. 15. liter. L. Surdus deciſ. 326. num. 79. firmans num. ſeq. Prælatum ſcientem repudiaturum Prælaturam non obligare ſucceſſorem etiã ſi nomine Eccleſiæ faciat locationem licet conductor poterit habere recurſum contra hæredes locatoris ſi forte fuerint ſoluendo iuxta regul. l. pro hæreditarijs

Digitized by Google

ditarijs C.de hæred. Act. Pereir.de empt. cap.25.num.6. Barboſ. in l.ſi filio famil.§.final.num.21.ff.ſolut.matrim. refert Nouarius in opuſculo noui iuris Pontificij concl.1. de locat. rerum Eccleſiæ in fin.

2 Et ad comprobationem confert primo quod facto alterius nemo debet prægrauari l. ſi quis in ſuo legis C. de inoffic. teſtam. Surd.conſ 173.num.84. Alieno facto nullus oneratur l. in cauſæ, ff. de procurat. Et alieno facto ius alterius non mutatur l. nam ſatis §. fin.ff.quem à ſuo ſeruit. ammitt.

3 Et factum vnius non debet alteri nocere l. ſi vnus. §. ante omnia ff. de pactis l.de pupillo §. ſi plurimum, ff.de nou. oper. nunciat.l.pater famil. ff de hæred.inſtit.l.non debet alteri, & ibi Dec. ff.de regul iur. l.cohæredi C.familiæ Herciſcund. l.hæredes §. in illa ff. eodem l. debitorum pactionibus, C. de pactis, & argumen. text. in l. id, quod noſtrum ff.de regul. iuris facit l transactione matris, C.de tranſact. l. poſt certis C. de liberali cauſa, Menoch. conſil.346.num.26. Surd.deciſ.102. num.1.& conſil.22.num.29. & factum alterius non debet nocere ei qui nihil fecit dict.l.de pupillo, §. ſi plurimum Farin. par.4.conſ.65.num.100.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio eſt probatio omnibus melior, & omne genus probationis ſuperat.*
2 *Confeſſio facta à prædeceſſore quando præiudicet ſucceſſori.*
3 *Actus geſtus in morte non præiudicat alteri, de cuius præiudicio tractatur.*
4 *Confeſsio gratuita Abbatis non valet in præiudicium Monaſterij.*

Quietatio facta conductori Bonorum Eccleſiæ à prædeceſſore in Mortis articulo Num ſucceſſori præiudicet.

RESOLVT. CCCLXX.

1 QVamuis confeſſio Prælati valeat ad liberandum, ita quod præiudicet ſucceſſori, vt notatur in capit. de Conſtantinopolitana 22. diſtinct. quaſi quod confeſſio ſit probatio omnibus melior l. cum à matre C.de rei vendic. l. generaliter C.de non numer. pecun. & ideò omne genus probationis ſuperat, & ſemper admittitur etiam vbi aliæ probationes non admitterentur, vt per Marant. in praxi part.6.artic.5.num.25. Surd. conſil.60.

Tamen quietatio facta conductori bonorum Eccleſiæ à prædeceſſore in mortis articulo, non præiudicat
2 ſucceſſori in mortis articulo, ex deciſ. Afflict.168. vbi refert deciſum confeſſionem, & quietationem factam per Abbatiſſam Sanctæ Mariæ de Capua ſuo Procuratori tempore infirmitatis ex qua infirmitate mortua fuerat non valuiſſe in præiudicium Monaſterij, & Abbatiſſæ ſucceſſitricis in dicto monaſterio, & conſequenter fuit iudicatum non obſtante dicta quietatione præfatum procuratorem debere dare rationem, & reliqua reſtituere.

Tum quia quietatio habetur pro ſuſpecta ob præiudicium ſucceſſoris, ex text. in cap. de his, de ſepultur., vbi actus factus in morte non præiudicat alteri de cuius præiudicio tractatur; & ideò confeſſio debiti facta in morte non nocet hæredi, vbi non eſt iurata Authent. qui obtinet C. de probat., licet ſecus vbi eſſet facta in vita, quia tunc noceret ſucceſſori l.generaliter C. de non numeratæ pecuniæ.

Tum etiam quia ſecundum Federic. de Sen. conſil. 142. confeſſio non poteſt nocere ſucceſſori abſque authoritate ſuperioris, niſi probetur veritas.

4 Tum tandem quia ſecundum Paul.de Caſtrn in conſil.1, confeſſio gratuita Abbatis non valet in præiudicium monaſterij tanquam ambitioſa ſequitur Panorm. in c.fin.de præſumpt. vbi extra iudicium confeſſio Prælati minimè obeſt, & nocet Eccleſiæ.

PRAXIS ILLEGITIMÆ Succeſſionis filiorum in Eccleſijs Paternis.

Iuxtà diſpoſitionem Concilij Tridentini ſeſs. 25. Canon. 14.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio Concilij circa ſucceſſionem illegitimorum in Eccleſijs paternis reportatur.*

Quid in hoc diſponat Sacr. Concil. Trident.

RESOLVT. CCCLXXI.

1 CIrca materiam illegitimæ ſucceſſionis filiorum in Eccleſijs paternis Sacrum Concilium Tridentinum ſeſſione 25. capit.14. his vtitur verbis, videlicet.

Vt paternæ incontinentiæ memoria à locis Deo conſecratis quos maximè puritas, ſanctitaſq; decet longiſſimè arceatur non liceat filijs Clericorum qui non ex legitimo nati ſunt matrimonio in Eccleſijs vbi eorum Patres beneficium aliquod Eccleſiaſticum habẽt aut habuerunt quodcumq; etiam diſsimile beneficium obtinere, nec in dictis Eccleſijs quoque modo miniſtrare, nec penſiones ſuper fructibus beneficiorumque parentes eorum obtinent, vel alias obtinuerunt habere quod ſi in præſenti pater, & filius in eadem Eccleſia beneficia obtinere reperiantur cogatur filius ſuum beneficium reſignare, aut cum alio permutare Eccleſiam intra trium menſium ſpatium alias ipſo iure eo priuatus exiſtat, & ſuper ijs quæcumque diſpenſatio ſurreptitia cenſeatur, ad hæc reciproca reſignationes ſi quæ poſt hac à parentibus Clericis in fauorem filiorum fierent, vt alter alterius beneficium conſequatur in fraudem huius Decreti, & Canonicarum ſanctionum facta omnino cenſeatur, nec collationes ſequuta vigore huiuſmodi reſignationum, ſeu aliarum quarumcumque quæ in fraudẽ facta fuerint ipſis Clericorum filijs ſuffragẽtur.

SVMMARIVM.

1 *Filius non poteſt canere in Eccleſia in qua pater habuit, vel habet beneficium, & hoc ſi ratione mercedis ageretur, n.2.*

An filius illegitimus poſſit tamquam ſimplex Muſicus canere in Eccleſia vbi pater obtinet beneficia.

RESOLVT. CCCLXXII.

1 SI pater habuit, vel habet beneficium in aliqua Eccleſia eius filius illegitimus non poteſt in ea canere tamquam muſicus ſimplex, ita Nauar.conſ.1.de conſtit.q.17. Sayr.deciſ.1.de conſtit. Gratian.tom.2.cap.397. nu.26. & ſeq. Garzia de beneficijs, par.7.c.3.n.68. Barboſ.de offic. Epiſcop.allegat.65.nu.20. nam in Concilio dicitur illegitimi in dictis Eccleſijs quoquo modo miniſtrent, & canere in Eccleſia eſt miniſtrare eadem ob cauſam ſi filius illegitimus iret proceſſionaliter ad aliquam Eccleſiam in qua eius pater eſſet beneficiatus quamuis filius eſſet Cappellanus alterius Eccleſię filius non poteſt celebrare, vel miniſtrare in illa Eccleſia in qua pater habet beneficium.

2 Hoc autem Decretum Concilij intelligitur quando filius in Eccleſia paterna miniſtraret ex officio, vel ratione mercedis ſecus vero ſi ibi celebraret, vel miniſtraret ex deuotione, vel ex propria voluntate, ita Roder. in ſumma, tom. 1. cap. 247. num. 1. Campanil. in diuerſor. rubric. 11. cap. 13. num. 67. Garzia loco citat. nu. 73. Armendariz. num. 33. & Barboſ. num. 24. & vſu ita eſt receptum quamuis Nauar. dicta quæſt. 17. num. 46. neget id poſſe facere, quia inquit licet non videatur tàm, miniſtrare Eccleſiæ, quàm ſuæ deuotioni conſulere, negari tamen non poteſt eum miniſtrare aliquo modo in illa Eccleſia in altaris miniſterio, & conſtat rationem fugandi memoriam incontinentiæ paternæ attingere, aliqua ex parte celebrationem illam priuatam, & ſententiam hanc ſequitur, & tenet Salzedo in praxi crimin. cap. 48. lit. A. ſed prior opinio cum in praxi ſit recepta tuta conſcientia poteſt amplecti.

SVMMARIVM.

1 *Titulus attenditur in beneficialibus.*
2 *Titulum habens dicitur habere beneficium.*
3 *Filius poteſt retinere beneficium, de quo pater non cœperat poſſeſſionem.*

An illegitimus poſſit obtinere beneficium in Eccleſia vbi eius pater obtinuit beneficium verum non cœperat poſſeſſionem.

RESOLVT. CCCLXXIII.

1 RAtio dubitandi eſt, quia in beneficialibus non attenditur principaliter poſſeſio, ſed titulus c. ex frequentibus de inſtitutio, & in capit. beneficium lib. 6. Boerius dec. 24. nu. 8. & facit quod tradit Card. in Clem. vt ij qui § illi vero num. 10. & 11. de ætate, & qualitate, 2 & is verè dicitur habere beneficium, vt dicit Garzia de benef. cap. 2. 3. p. num. 92. vnde Pariſ. de reſignatione beneficiorum lib. 7. q. 7. num. 47. ait fuiſſe reſolutum in ſacra Congregatione Concilij, die 16. Iul. 1587.

Cæterum contrarium eſt firmandum, vt ſi pater fuit prouiſus de beneficio in aliqua Eccleſia, cuius tamen 3 beneficij poſſeſſionem nec per ſe, nec per ſuum procuratorem eſt adeptus, vigore huius decreti Concilij non prohibetur filius obtinere beneficium in ea Eccleſia, ita Garzia de benef. p. 7. c. 5. nu. 56. in 2. & 3. declarat. Campanil. in diuerſor. iur. canon. rubr. 11. c. 13. nu. 67. Armendariz. in additio. ad recopillat. legum Nauarræ lib. 2. tit. 19. l. 1. de filijs præsbytero. nu. 20. & 44. nam Concilium ita decreuit ad attendam memoriam paternæ incontinentiæ, & ne inducatur ſucceſſio in beneficijs quæ duo ceſſant, quando patri eſt quidem collatum beneficium, cuius tamen poſſeſſionem non comparauit, ſi verò eius poſſeſſionem habuit, ſed ſine canonico titulo, vel non pacificè, tunc filius in eadem Eccleſia beneficium habere non poteſt, nam verba Concilij verificantur in eò qui verè habuerit beneficium quamuis abſque legitimo titulo, vt per Nouarium in ſecundo opuſculo noui iuris Pontificij, titulo de illegitim.

SVMMARIVM.

1 *Fillius retinet beneficium in Eccleſia in qua pater fuit Cappellanus amouibilis.*
2 *Cappellania non dicitur beneficium.*

Illegitimus an poſſit obtinere beneficium in Eccleſia vbi pater fuit Cappellanus amouibilis.

RESOLVT. CCCLXXIV.

1 SI pater miniſtrauit in aliqua Eccleſia tanquam Cappellanus amouibilis ſine titulo, beneficij tunc filius eius illegitimus poteſt in eadem Eccleſia miniſtrare, & habere beneficium, Gratian. tomo 2. diſceptat. cap. 397. num. 14. & ſeq. Garzia in tract. de benefic. part. 7. cap. 3. numer. 72. & alij communiter affirmantes, iuxtà hanc ſententiam fuiſſe deciſum, & determinatum per ſacram Congregationem Concilij Eminentiſſimorum Cardinalium.

Et ratio præfatæ opinionis datur nam Concilium ſolam loquitur in caſu quo pater habet, vel habuit beneficium at qui ſeruit alicui Eccleſiæ, vel in ea miniſtrat non propterea dicitur habere in ea beneficium, quæ ratio, idem probat ſi pater, & filius velint celebrare in eadem Eccleſia in qua neuter habet beneficium.

2 Certumque eſt Cappellaniam non eſſe beneficium, & ideò videmus non compræhendi ſub Regula octaua Cancellariæ de menſibus, & alternatiua, vt latè probat Gonzal. in coment. ad eandem Regul. Cancell. gloſ. 5. vbi numer. 21. dicit tales Cappellanias non poſſe conferri ab Epiſcopis, Curt. Iun. conſil. 20. par. 1. Rebuff. de pacific. poſſeſſor. num. 287., nam in huiuſmodi Cappellanijs non concurrunt requiſita beneficij de quibus alibi diximus, & ideò non oportet iterum hic recenſere.

SVMMARIVM.

1 *Nepotes non comprahenduntur ſub diſpoſitione Concilij loquentis de filijs.*
2 *Filius repræſentat incontinentiam patris.*
3 *Filius præſumitur eſſe ſimilis patri.*

Nepotes An prohibeantur habere beneficia in illis Eccleſijs in quibus eorum Aui habuerunt, vel habent.

RESOLVT. CCCLXXV.

1 EGo dixi in deciſ. Curiæ Archiepiſcopal. Neapol. 300. part. 4. textum Concilij de quo ſupra prohibentem; ne filij Clericorum poſſint habere beneficia in Eccleſijs, in quibus patres miniſtrauere non habere locum in nepotibus, ſicque ſentierunt Roias de ſucceſſ. ab inteſtat. cap. 20. num. 112. Rebuff. in praxi diſpenſat. ſuper defect. natal. num. 27., & meam opinionem nouiter ſequitur Nouarius in ſuo vtili tractat. de elect. & variat. fori quæſtione 9. num. 60. in fine ſect. 3. in vltim. impreſſ. & ita de mandato Sanctiſsimi D. N. Gregorij XIII. determinauit Sacra Romana Rota, vt dicit addit. ad Sayr. deciſ. 9. de filijs præsbyterorum per hæc verba.

Aduertendum eſt circa id quod tradit Auctor de nepotibus quod cum Illuſtriſsimi, & Reuerendiſsimi Cardinales Congregationis ſacri Concilij Tridentini exiſtimauerint tàm in dicta conſtitutione Clementis VII. quam in Concil. Trident. ſub illa prohibitione, Ne filij illegitimi beneficium paternum obtinere poſſint comprahendi nepotem legitimum ex filio illegitimo reſpectu beneficij aui ob ea Concilij verba longiſſimè nec vlla in his terminis Rota deciſ. reperta fuiſſet ſtatuerunt poſtea ijdem Cardinales ex ordine S. D. N. Gregorij XIII. intelligere quid de hac re Rota ſentiret vbi vt notat Nauar. conſil. 10. in Nouis deciſum fuiſſe in Rota duodecima die Februarij 1574. non comprahendi nepotem legitimum ex filio illegitimo neque ſub Clem. neque ſub Concil. Trid. tàm inſpectis verbis, quàm etiam inſpecta mente, ſeu ratione tam Clem. quàm Concilij, qua Rota deciſ. probari facilè poteſt ſi quidem ſi verba Clement. conſideremus certa eſt illa non conuenire nepoti legitimà vt patet ibi in ipſorum reſignantium filijs ex fornicatione natos; & ibi ſuper defectu Natalium, quam ex dictis Sacerdotibus reſignantibus genitis patiebantur, & ibi ob inordinatum ſpuriorum filiorum amorem; & ibi quod de cætero filij præſbyterorum, ex fornicatione nati, & ſimiliter nec verba

Concilij

Concilij conueniunt, vt patet ibi, qui non ex legitimo Matrimonio nati ſunt. Vnde cum regula generalis ſit quod vbi verba diſpoſitionis non conueniunt neq; diſpoſitio ipſa conueniat ex Bart. & Dec. in l.4. § Prætor ait de damn. infect. & idem Bart. in cap.1. num.21. de elect. & Alciat. in l. liberorum num.6. de verb. ſignificat. & ibidem Alex. in verb. Tertius caſus eſt, & in dicta conſtitut. ſolum mentio ſit filiorum non ea ſolum ratione quod ſi filij ſint, ſed quia nati ſunt ex fornicatione conſequent eſt, vt quæ de filijs illegitimis ſtatuuntur in nepotibus legitimis locum non habeant ex Bart. in l. fin. C. de filijs natural. qui etiam cum alijs communiter concludit concluſ.1. num.58. de verbor. ſignificat. nepotem legitimum ex filio illegitimo hæredem de auo inſtitui poſſe, quia in eo vitium paternum, & per conſequens qualitas patrem excludens ceſſat, vt docent Card. Paleot. de nothis, & ſpurijs cap.53. & Couar. in Epit. par.2 cap.8. §.5. num.13. ſed
2 *ne timens, aut ratio Clement. vt Concilij locum habet in nepote natu filius repræſentat incontinentiam patris nepos autem non item, & filius præſumitur eſſe ſimilis patri ſic nepos reſpectu aui, ſiue ergo verba, ſiue mentem Clementinæ, aut Concilij inſpiciamus dicendum eſt nepotes legitimos non excludi cum non militet eadem ratio, & materia eſt odioſa, & quia ſi Clementina, vel Concilium nepotem legitimum excludere voluiſſent, nepotem etiam ſicut filiũ nominaſſent; Denique huius opinionis ſunt, gloſ. in cap. præsbyterorum verb. filios diſt.56. & in cap. Apoſtolica 8. quæſt.1. Archid. ibi Goffred. in ſumm. num.5. de filijs præsbyterorum, Ioan. Andr. & in cap. ad extirpandas titul. eodem, & Auth. ibidem Piſanell. & alij ſummiſtæ communiter in verb. illegitimus.*

PRAXIS OBSERuationum dierum feſtiuorum.

Iuxtà ſeriem Concilij Tridentini ſeſs.25. cap.12. de Regularibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet intentionem fundatam ſuper obſeruantia dierum feſtorum.*
2 *Non obſeruans dies feſtos peccat mortaliter.*
3 *Orationibus vacandum eſt in diebus feſtiuis.*

Quid diſponat Sac. Concil. Trident. circa obſeruationem dierum feſtiuarum.

RESOLVT. CCCLXXVI.

PRo introductione diſcutiendorum libet hic reponere formalia verba Concilij Tridentini ſeſs.25. c.12. de Regularibus, quæ ſunt vt ſequuntur videlicet.

Epiſcopus an poſſit ſub pœna excommunicationis prohibere opera ſeruilia diebus feſtiuis.

1 EPiſcopus habet intentionem fundatam tàm de iure communi cap.1. de ferijs, quàm ex forma Conſtitutionis ſanctæ memoriæ Pij Papæ V. incipiente: Cum primum Apoſtolatus officium § cum vero circa dierum Feſtorum obſeruationem, vt in Bullario num.5. vbi expreſsè prohibentur Dominicis, & alijs diebus feſtiuis in honorem Dei, & B. Mariæ Virginis fieri mercatus, & huiuſmodi prophanæ negotiationes, & opera ſeruilia,
2 quæ Conſtitutio obligat inobedientes ad peccatũ mortale propter verba præceptiua, & prohibitiua, Nauar. in ſumm. cap.23. num.52. poſt Felyn. in cap. nam concupiſcentiam de conſtit. Abbas in cap. dolentes de celebrat. Miſſar. Doctor. in Clement. dudum de ſepultur. & Clement. ſi Dominum, §. ideoque de reliquijs, & venera-
3 tione Sanctorum, vacandum eſt enim diebus his orationibus, & ab opere ſeruili abſtinendum; Nam quod dicitur alias licitè exerceri eſt illicitum dictis diebus, Hoſtienſ. in ſumm. in titul. de ferijs, §. quid non in princip. & in cap.1. vbi Abbas num.5. Butr. Cardin. & alij eodem titul. Gregor. in ſuo opere Syntagm. iuris par.3. lib.25. cap.4. num.8 qui teſtatur prohibitum eſſe per legem generalem mercatus, & nundinas his diebus in Gallia fieri, Rebuff. in conſtit. Regni Galliæ tit. de mercatoribus artic. vnico gloſ. vltim. num.5. & in omni bene conſtituta Eccleſia prohiberi videmus, vt in conſtitutionibus Eccleſiæ, & Prouinciæ Mediolanen. lib.1. tit. de Feſtorum dierum cultu §.3. Fuſc. de viſit. lib.2. cap.21. numer.41.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi tenentur ſub mortali ſi dies feſtiuos obſeruari non faciunt.*
2 *Epiſcopi tenentur ſuos populos hortari, vt in diebus feſtiuis audiant Miſſam.*
3 *Epiſcopus non poſſit excommunicare non audientes Miſſam in diebus feſtiuis.*
4 *Memorabile in propoſito affertur.*
5 *Epiſcopus poteſt prohibere ne hyſtriones in diebus feſtiuis ante celebrationem Miſſæ in circulis canent.*
6 *In diebus ferialibus eſt Miſſa celebranda valde ſuaue per Artificibus.*
7 *Epiſcopus non debet laborari facere diebus feſtiuis in ſuo territorio.*

De ſollicitudine Epiſcopi circa obſeruationem Feſtorum.

RESOLVT. CCCLXXVII.

1 SVmmopere ad cultum Diuinum pertinet obſeruatio Feſtorum de qua plura ſacris Canonibus tit. de ferijs in Bulla Pij V. cum primum quę obligat Epiſcopos ad mortale ſi feſta obſeruari non faciunt, & in actis Eccleſiæ Mediolanen. & apud Summiſtas pauca vero magis frequentia memoranda cenſui.
2 Primo quod Epiſcopus debet hortare populum totis viribus, vt in diebus feſtiuis audiant Miſſam propter ſummam eius vtilitatem quam poſt alios recenſet Toletus in inſtruction. Sacerdot. lib.6. c.9. & propter ſingularia exempla relata à Diuo Gregorio in dialog.
3 Et quamuis Epiſcopus poſſet non audientes Miſſam excommunicare, cap. Sacerdotes, cap. Miſſas, cap. omnes de conſ. diſt.1. id tamen ſine grauiſſima cauſa facere non debet, nempè quando contemptus manifeſtus cognoſcitur quia multi excuſantur ex pluribus cauſis nè excommunicatio potius illaqueet quam ædificet.
4 Ioannes Patriarcha Alexandrinus, vt contineret populum ad audiendam Miſſam vſque ad finem vſus eſt tali arte cum enim populus die quadam finito Euangelio diſcederet ipſe quoque omittens celebrare ſequebatur illos dicens. Quod Paſtor debebat ſequi oues quo ibant Populus verecundia confuſus deinceps non diſceſſit ab Eccleſia ante benedictionem Sacerdotis hoc autem hodie fieri non poteſt cap. in his 7. quæſt.1.
5 Secundo debet prohibere diebus feſtiuis de mane Hyſtriones, & Mimos, quia multi eorum cauſa retrahuntur ab auditu Miſſæ: Quinimmò qui relictis diuinis accedunt ad eos poſſunt excommunicari cap. qui die de conſtit. diſt.1. & cap.2. diſt.3. Tempore Quadragesimali

Digitized by Google

geſimali prædicti ſunt prohibendi de mane, & ſero quia eſt tempus pœnitentiæ.

6 Tertio vt populus diebus ſerialibus audiat Miſſam deberet Epiſcopus mandare, vt valdè mane celebretur vna Miſſa pro artificibus, & alijs negotiatoribus, iuxta cap. eſt neceſſe de conſecrat. diſt. 1. ſed vt die feſto audiat concionem debent prohiberi Miſſæ priuatæ ante conuentualem cap. & hoc attendendum dict. diſtinct. & ſupra diximus.

7 Quarto vt fideles diebus feſtiuis deſiſtant ab opere ſeruili id ante omnes ipſe Epiſcopus aliorum exemplo ſeruare debet, & proinde cauere ne in diebus feſtis faciat boues fidelium laborare in terris Eccleſiæ quando ipſe Epiſcopus non eſt pauper, ſed poſſet conducere, quia hoc eſſet peccatum, & ſcandalum magnum alijs prohibere, & pro Eccleſia permittere; Dixi niſi Epiſcopus ob paupertatem poſſet conducere boues, quia tunc neceſſitas facit licitum.

S V M M A R I V M.

1 *Conſuetudo excuſat à peccato.*
2 *Epiſcopus poteſt prohibere ne in diebus feſtiuis Populus elaboret conſuetudine aliqua in contrarium non obſtante.*
3 *Conſuetudo quæ eſt inductiua peccati tollenda eſt.*
4 *Bald. in l. quadraginta C. de ferijs declaratur.*
5 *Conſuetudo per quam tolluntur feriæ in honorem Dei ſi ex aliqua iuſta cauſa inducta ſit, an ſubſiſtat.*

An conſuetudo regionis excuſet ab obſeruantia dierum feſtiuorum, ita vt pœna ab Epiſcopo impoſita exigi non poſſit.

RESOLVT. CCCLXXVIII.

1 NEgatiuè reſoluendum eſt, quia tunc conſuetudo excuſat à peccato, quando eſt tolerata ab Epiſcopo cauſa rationabili ſubſiſtente puta neceſſitatis, pietatis, & ſimilis, ſed non propterea arctantur Epiſcopi ne huiuſmodi abuſus poſſint prohibere maximè in diebus feſtiuis ſolennibus in quibus ſecundum aliquos nec etiam tolerantia Epiſcopi excuſaret; & ita loquitur Angel. in ſum. in verbo feriæ §. 21. Syluest. in verbo Dominica §... quæritur Caiet. in verbo feſtum §. quo ad tertium Arm. eodem verb. num. 15. Nauarr. in manu. c.
2 15. num. 8. Poterunt ergo Epiſcopi præfata prohibere; immò ad id tenētur, prout expreſsè præcipitur in dicta Conſtitutione Pij V. §. cum vero verſ. quibus omnibus diſtrictè præcipimus, quæ verba magis obligant ad peccatum mortale, Butr. & Ioan. Andr. in cap. dolentes de celebrat. Miſſarum, & licet Caiet. in dicto §. feſtum fauendo dictæ conſuetudini dicat excuſationem tribuere, tamen etiam fatetur laudabile eſſe huiuſmodi nundinas, & mercatus prohibere vbi obedientia ſperatur.
3 Immò dicta conſuetudo tanquam inductiua peccati potius abuſus eſt ideò tollendus, vt dicit Butr. in dicto cap. final. de fer. num. 3. & ibi Abb. num. 5. Roch. in cap. fin. de conſuetud. in princip. num. 14. & latius num. 28. ſect. 2. num. 4. & 21. cum ſeq. Rebuff. in tract. de conſuetud. num. 44.

4 Non obſtat doctrina Baldi in l. quadraginta Cod. de fer. vbi concludit valere conſuetudinem per quam tolluntur feriæ in honorem Dei quia non procedit vbi agitur de peccato, vel periculo animæ, prout eſſet in violatione feſtorum quæ præcipiuntur in venerationem Diuinæ Maieſtatis, prout explicat Alex. conſil. 53. num. 11. lib. 5.

5 Præterea tunc valebit dicta conſuetudo per quam tolluntur huiuſmodi feriæ quando ſub eſſet publica, & legitima cauſa de qua hic non conſtat, Bart. de repreſalijs quæſt. 9. princip. quæſt. 4. vt cum publica neceſſitas vrget iuxta cap. licet de ferijs l. omnes Iudices C. eodem; & ex his patet reſponſio Bald. in leg. vnic. num. 1. Cod. de nundinis, & ad Sotum de iuſtitia, & iure lib. 12. quæſt. 4. art. 4. circa finem, & ad Maranta in praxi iudiciorum diſt. 9. num. 49. Franciſc. Marc. deciſ. 53. nu. 1. part. 1.

S V M M A R I V M.

1 *Tolerantia Superioris an excuſationem inducat.*
2 *Tolerantia Superioris an excuſet tranſgreſſores dierum feſtiuorum.*

An Tollerantia Epiſcopi excuſet tranſgreſſores obſeruationis feſtiuorum dierum.

RESOLVT. CCCLXXIX.

1 DVbitandi ratio pro affirmatiua confert illud quod dici ſolet tollerantiam Superioris inducere excuſationem, vt probat text. & quod ibi communiter notatur in cap. cum iam dudum de præbendis Bald. in conſ. 21. vol. 1 Dec. in conſ. 70. num. 3. & ſeq. vol. 2. Alex. in conſ. 71. num. 6. vol. 2. & Superioris tolerantiam quodammodo excuſare à pœna teſtatur Seſſa in deciſ. 37. Ruiz. in deciſ. 2. num. 31. & ſequent., & tollerantia Papæ aliquando excuſare voluit Azor. part. 1. lib. 5. cap. 12. Poſſeuin. in explicat Bullæ Cœnæ cap. 13. colum. fin. in medio.

2 Cęterum contrarium firmiter tenendum in caſu prępoſito nec tollerantiam Epiſcopi excuſare voluit Gratian. in deciſ. Rotæ Marchiæ in 21. num. 7. & ſeq. & ita pariter ſcribit de iure verius, ac firmiter tenendum Syluest. in verbo Dominica §. 3. quæritur Caiet. in verbo feſtum § quo ad tertium Armill. eod. verbo num. 15. Nauar. in Manu. cap. 15. num. 8. poterunt ergo Epiſcopi prędicta prohibere, immò ad id tenetur, prout expreſsè pręcipitur io dict. conſtitut. Pij V. §. cum vero verſ. quibus omnibus diſtrictè percipimus.

S V M M A R I V M.

1 *Regulares non tenentur obſeruare dies feſtos indictos in Synodo.*
2 *Pars tenetur ſe conformare ſuo toto.*
3 *Leges Epiſcoporum Regulares non ligant.*
4 *Ieiunia ab Epiſcopo impoſita non obligant Religioſos.*
5 *Caſus in quibus Regulares tenentur legibus Epiſcoporum. & num. 6.*

An dies feſtiuos indictos in ſynodo ab Epiſcopo teneatur obſeruare regulares ſub obligatione pęnæ indictæ.

RESOLVT. CCCLXXX.

1 AFfirmatiuam ſententiam docet Vaſquez in part. 2. tom. 2. diſput. 167. c. 4. num. 32. Sanchez in ſumm. tom. 1. lib. 4. num. 25. c. 15. qui citat. Rodriquez. Villalobos in ſumma tom. 1. tract. 2. dub. 51. num. 4. Becanus in ſumma Theol. part. 2. tract. 3. c. 6. quæſt. 11. num. 3. & in hanc ſententiam videtur inclinare Malderus in part. 2. quæſt. 96. art. 5. ſol. mihi 409. col. 1. & alij qui aſſerunt religioſos obligari iure naturę ſaltem quo ad viridicam ad eiuſmodi leges ſeruandas, quando illę non derogant
2 ſtatui religioſo, & ſpectant ad communem obſeruantiam, & deuotionem totius populi, & Cleri; pars enim debet conformari ſuo toto ſaltem in ijs in quibus homogenea eſt.

3 Idem docet Pontius de matr. lib. 5. cap. 7. num. 31. & Portell. in dub. Reg. ver. loc. num. 1. vbi aſſerit leges Epiſcoporum non ligaot Religioſos niſi quoad feſtorum obſeruationes interdicta cæteraſq; cenſuras obſeruandas

das pro quibus ferendis licentiam habent à Trident. &
ideò rectè Elamas in ſumma, ſeu Methodic.part.3. cap.
4 5.§.28.in fine notauit quod ieiunia ab Epiſcopo impoſi-
ta non obligant Religioſos exemptos quod etiam do-
cuit Portel. vbi ſupra in dub.regul.verb.feſti dies num.3.
ſentiens in conſcientia ad dict.ieiunia non teneri niſi ra-
tione ſcandali, & niſi in vſu, & conſuetudine illam re-
gulam acceptauerint, & citat Suarez vbi ſupra. Notan-
5 dum eſt vero quod ſunt multi caſus in quibus Religioſi
etiam exempti tenentur legibus, & ſententijs Epiſcopo-
rum, quia ſunt in iure expreſſi quorum numerum in-
ueniens adnotatum diligentiſſimè apud Maldetum in
part.2. quæſt.96.artic.5.fol.mihi 408.& apud Cenedum
in quæſt.Canon. quæſt.26. per totam vide etiam Barbo-
ſam de poteſtate Epiſcop. part.3.allegar.105.
6 Et ex his exiſtimo præter obſeruantiam dierum fe-
ſtiuorum ſolum teneri ad leges ſynodales ex decentia,
& ratione ſcandali vitandi ideoque ſi ſcandalum ceſſet
nunquam peccare illas non obſeruando, etiam docet
Granad.in part.2.contr.7.tract.3. part.1.diſput.6. ſect.3.
num.18. Lorca etiam in par.2.tom.2.diſput.25.membr.
vlt.Suarez de legibus lib.4.cap.20.num.9.& Salas de le-
gibus tract.14. ſect.4.nu.42. & ex Prædicatorum Fami-
lia, Michael Zanardus in ſuo direct. Theol.part.2.præ-
cept.4.cap.12.in fine.

SVMMARIVM.

1 *Barones an poſſint prohibere ne in diebus feſtiuis Vaſſalli elaborent ſi Epiſcopi licentia interuenit.*
2 *Deciſio Sacræ Congregationis affertur.*

Licentia laborandi in diebus feſtiuis in caſu neceſſitatis, an vltra illam Epiſcopi requiratur Baronum loci.

RESOLVT. CCCLXXXI.

1 RESpondeo negatiuè, vt cenſuit ſacra Congregatio,
cuius tenor eſt; Officiales Curiæ ſæcularis Muti-
næ prætendunt neminem poſſe in diebus Feſtis vacare
operibus ſeruilibus, etiam de licentia Epiſcopi niſi eo-
rum quoque licentiam obtineat, & laborantes abſque
eorum licentia incidere ad pœnas ab eis contra non
obſeruantes dies feſtos ſtatutas Epiſcopus petit, vt de-
claretur ad quem ſpectet huiuſmodi licentiam conce-
dere, & an ſi ipſe præuia neceſſitatis approbatione ali-
quib.illã cõceſſerit,poſſint prędicti officiales eos punire.
2 *Sacra Congregatio Cardin. Concil. Trident. Interpre-
tum cenſuit facultatem huiuſmodi licentiam concedendi ad
ſacrorum Canonum præſcriptum ad Epiſcopum tantũ per-
tinere non autem ad miniſtros,ſæculares,atq; eos qui diebus
feſtis præuia Epiſcopi licentia operib.ſeruilibus vacauerint
nequaquam poſſe à Iudicibus laycis quoque modo mulctari,
aut puniri. R. Card. Vbald. locus ſigilli.* †

SVMMARIVM.

1 *Peregrinus an ligetur legibus loci per quem tranſit, & numer.3.& 4.*
2 *Epiſcopus an poſſit miniſtrare Sacramenta Peregrinis.*
5 *Caſus in quibus Peregrini ſubſunt Epiſcopis.*

An Peregrinus loci vbi feſtum eſt de præcepto poſſit ſi fuerit inobſeruans condemnari ad pęnam Edicti poſitum ab Epiſcopo contra inobſeruantes Feſta.

RESOLVT. CCCLXXXII.

1 NEgatiuè reſpondendum ſi quidem peregrinos non
obligari legibus, & conſuetudinibus loci, in quo
ſunt dicit Pontius de matr lib.5.c.7.§.1.num.6. Nauar-
rus in Manu. capitul.13.num.5. Maior in 4. diſtinct.15.
quæſt.5. Driedo.lib.1.de libert.Chriſt.cap.17.§.vna eſt,
Ledeſma 1. part 4. quæſt.15. art.2. dub.2. Lopez. in in-
ſtruct.part.1.cap.52.§.vna quoque Ciuitas, Couar.lib.4.
var.cap.20.num.8.circa finem.
Et ratio eſt, quia lex tantum obligat ſubditos, & par-
tes communitatis pro qua fertur, ſed aduenæ, & pere-
grini non ſunt ſubditi, nec pars communitatis in qua
verſantur; Ergo non tenentur legibus eius, maior eſt
certa minor probatur: Nam aduenæ non habent in-
tentionem, vt ſuppono manendi in tali loco pro ma-
iori anni parte; Ergo non cenſentur in eo loco habi-
tare, & conſequenter non ligantur talibus conſuetu-
2 dinibus, & legibus. Deinde Epiſcopus talis locis non
poteſt dictis Peregrinis aliqua Sacramenta miniſtra-
re præter Confeſſionem, & Communionem, & hæc
ex tacita proprij Epiſcopi licentia; nec poteſt cum
illis diſpenſare; ergo nec iuriſdictione obligandi illis
ſuis legibus tenetur, & ita hanc ſententiam docet
Granado in part 2. controuarſ.7. tractat.3. part. 1. di-
ſputat.7. ſect.4. numer.25. Sanchez. de matrim. tom.1.
lib 3. diſput. 18 num.4. & in opere moral. tom.1. lib.1.
cap.12. num 38 Axor. part.1. lib.7. cap.30. quæſt. vlt.
Vegha in ſumm. tom.1. cap.14.caſ.11.& alij pœnes ip-
ſos. Quæ ſententia adhuc corroboratur eo quod Pe-
regrini præciſo ſcandalo non obligantur legibus, &
conſuetudinibus particularibus locorum ad quæ diuer-
tit niſi habeant intentionem manendi ibi pro maiori
anni parte non autem pro minori,& ita docet Sanchez.
vbi ſupra num 9 Granado in capitul.2.contr.7.tract.3.
part.1. diſput.6. ſect.4. numer.23. & 25. Villalobos in
ſumm. tom.1. tract.2. dub.32.num 8. Reginald.virtute
ſuorum priuilegiorum poſſunt pro ſatisfactione præ-
cepti ſumendi Euchariſtiam ſemel in anno tempore
Paſchatis communicare dictos Peregrinos qui non ha-
bent animum commorandi in aliquo loco pro maiori
anni parte, quia in tali caſu nulla efficitur iniuria Pa-
rochis cum huiuſmodi Peregrini non ſunt ſui Parochia-
ni, & propria Parochia in illo loco careant, & ita do-
cet Sanchez. de matrim.tom.1.lib.3.diſput.23.num.17.
& Fagundez.loco citat.num.5.
4 Intellige ſupra poſitam concluſionem procedere
vbi manent in loco tranſeuntes, & per modum hoſpi-
tij, & in tranſitu prandendo, verbi gratia, vel per-
noctando ſecus ſi permanerent in loco, ita docet Leſ-
ſius lib.4. cap.2. dub.8. num.51. Suarez. de Religione
tom.1. lib.2. cap.14.num.8. Filliucius tom.1 tit.27. cap.
7. nu.116. & ſeq.Fagundez. vbi ſupra de præcept. tract.
2.lib.1.cap.8.num.15.& 20.& quod obligentur Peregri-
ni quoties ſedem figunt animo ibi perpetuo manendi,
ita docet Angel.in 4.quæſt.4. de ieiunio ante dub.1. diſ-
cult.2. & alij apud Fagundez. de pręcept. Eccleſ.tract.1.
lib.1.cap.8.num.1.& Sanchez. de matrim.tom.1. lib.3.
diſput.18.num.8.
5 Sunt tamen nonnulli caſus in quibus Peregrini obli-
gantur legibus Epiſcopi primo quoad contractum ſo-
lemnitatum, nam omnes aduenæ tenentur ſeruare ſo-
lemnitates in contractu requiſitas legibus,& conſuetu-
dinibus loci in quo contrahunt: Secundo quando le-
gum tranſgreſſio cederet in damnum illius loci, tunc
enim Peregrini tenentur vt ſi aliquod ſtatutum prohi-
beat aliquid contrahi ex illo loco. Tertio ſupradicta
doctrina ſecundum aliquos non eſt intelligenda de va-
gis qui nullibi certam ſedem habent hi enim tenentur
ad leges illius oppidi per quod obiter tranſeunt: Quar-
to, quando illæ leges obligant etiam in loco domicilij,
& non ſolum in loco vbi repetiuntur, nam in hoc caſu
nulla ratio eſt excuſans, vide Villalobos in ſumm.
tom.1. tract.2.dub.33.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus an poſsit quid exigere pro licentia de elaborando in diebus feſtiuis. & num. 2. 4. & 5.*
3 *Ea quæ ſunt tempore peritura omni tempore fieri permittuntur.*

An pro licentia laborandi in die feſtiuo poſſit Epiſcopus aliquid exigere.

RESOLVT. CCCLXXXIII.

5 EGo ſemper fui in opinione tàm nonnullis Prælatis
conſulendo, quàm in mea Diœceſi obſeruando
non poſſe Epiſcopum pro licentia laborandi in diebus
feſtiuis aliquid exigere ex Azorio 2.par. lib. 1. cap. vlt.
quæſt. 12. ſequitur Poſſeuinus de officio Curati cap. 12.
num. 17 Naldus in ſuis practicabilibus reſolutionibus
verbo feſtum num. 7. Meghal. conſil. 97. num. 3. & ratio
eſt quoniam eſſet contra præceptum decalogi Sabbata
ſanctifices, contra quem Epiſcopus vel inferior diſpenſare
nequit cap. propoſuiſti de conceſſ. præbend. c. cum
inferior de maiorit. & obedient. latè Triuiſ. deciſ. 42.
par. 2. & latiſſimè Duenas regula 25. verbo Epiſcopus,
rurſus eſſet concedere ſpirituale pro mercede temporali,
quod eſt de iure prohibitum cap. fin. de rerum permutat.
cap. portiones de pactis, & latiſsimè Afflictus in
deciſ. 17.

2 Tandem dicebam quod aut licentia hæc impartitur
pro cauſa neceſſaria laborandi, & tunc cum à iure gratis
conceditur, gratis pariter concedenda eſt ab Epiſcopo,
argumento text. in l. final. ff. de condit. ob turpem
cauſam, fruſtra enim à Iudice impetratur quod de iure
communi conceditur l. final. C. de precibus Imperatori
offerendis.

3 Et de iure permittuntur fieri omnia ea quæ ſunt tempore
peritura, vt voluit Bart. in l. ſi prius quæſt. 10. de
nou. oper. nunciat. Bald. in l. 1. num. verſ. ſed nunquid C.
de tempor. appell. Roman. in l. ſi vero §. de viro ff. ſolut.
matrim. Doctor. in cap. fin. de re iudic. Abb. in cap. licet
de ferijs Felyn. in cap. Eccleſ. Sanctæ Mariæ col. 13. not.
8. in fine num. 32.

4 Limitarem tamen vbi ſoluitur aliquid Epiſcopo non
quidem immediatè ac directè pro licentia laborandi,
ſed mutando opus ſeruile laborare volentis in aliquam
largitionem cedendam in opus pium, vt voluerunt Poſſeuinus,
& reliqui omnes vbi ſupra, & hoc bonum erit
remedium pro reducenda ad obſeruantiam ſanctificatione
feſti vbi populus multum in ea eſt relaxatus; ſi tamen
hoc velis practicare conſulo agas de Epiſcopi conſilio,
& quæ dantur non perueniant ad manus ſuas, ſed
dentur pro cauſa pia, & dentur manifeſtè, vt omnis ſuſpicio
euitetur; Item obſeruandum ne iſta exigantur
niſi quando cauſa laborandi eſt dubia quia ſi clarum eſt
eſſe iuſtam legitimè ſine alia exceptione datur.

5 Limitarem ſecundo vbi aliquid exigitur ab Epiſcopo
loco pœnæ incurſæ quo caſu ſecundum Genuen. in
Manuali Paſtorum quæſt. 89. licitè poſſe exigi, & ita
ſeruari Neap. vbi exigitur media pœna, & frequenter
remittitur pauperibus. Animaduertant tamen diligenter
Reuerendiſsimi Antiſtites, ne pœnam exigant
ante patratum delictum in grauamen tamen animarum
ipſorum.

SVMMARIVM.

1 *Clericus beneficiatus ſine licentia ſui Prælati poteſt ſtudia adire.*
2 *Pœna edicti contra inobſeruantes dies feſtos an exigi poſſit quando elaboratur ſine licentia Epiſcopi in caſibus neceſſarijs.*
3 *Caſus neceſſarij elaborandi in diebus feſtiuis.*

In caſibus neceſſarijs in quibus licita eſt laboratio in diebus feſtiuis an ſi illa fiat abſque licentia poſſit exigi pęna ædicti.

RESOLVT. CCCLXXXIV.

REſpondeo negatiuè quia fruſtra precibus impetratur
quod à iure communi conceditur l. 1. ff. ad
municip. l. Imperatores ff. de priuil. credit. l. 1. C. de Theſauris
lib. 10. Surd. deciſ. 173. num. 18. conſ. 216. num. 2.
& conſil. 298. num. 26. Eſcboar de ratiocin. cap. 6. nu. 29.
in fine.

Confert illud ſimile quod deducitur ex Nauar. c. 25.
1 nu. 121. notab. 2. per cap. fin. de magiſt. vbi dicitur Clericum
beneficiatum poſſe adire ſtudia ſiue licentia Prę-
lati ratio ſua eſt, quia eam ius commune concedit idem
Sylueſt. in verbo reſidentia §. vlt. ver. 3. Aſtenſ. lib. 6. tit.
43. quæſt. 6.

2 Cauſæ autem neceſſariæ ſunt metendi, ſeminandi,
vindemiandi, proponandi, colendi oliuas, coquendo
panes pro neceſſitate Ciuitatis & ijs ſimilibus, quæ omnia
fieri non debent ſine neceſsitate, vt quia timentur
pluuiæ, vel aliud periculum eſt in mora Abb. in cap. licet
de ferijs Nauar. cap. 13. num. 1. & communis videtur
3 ſufficiens cauſa quando Meſſores diebus ferialibus haberi
non poſſunt, & ſi vindemia differatur vuæ ſunt in
periculo marceſcendi, vel alia arbitrio boni viri ne res
tempore pereant, viduis pauperibus quæ non poſſunt
ſoluere mercedem Meſſoribus, aut colligentibus vuas,
ſed tantum victum ob eorum paupertatem poteſt concedi
licentia quando eſt periculum quod vua in qua
adeſt muſtum diſſoluetur quod ſolet contingere poſt
aliquot dies ſi eſt magna poterit concedi licentia deferendi
vinum ad domum in fundo, & aliæ iuſtæ cauſæ
ſunt conſiderandæ iuxta qualitatem regionis, & ita ego
practicaui multoties tanquam Vicarius Archiepiſcopalis
Curiæ Neapolitanæ, & vti Epiſcopus Vici Equẽſis.

SVMMARIVM.

1 *Obſeruatio diei feſtiui quando incipit.*
2 *Horologio Parochiæ ſtandum eſt, vt ſciatur quando incipit media nox, & quid ſi in loco non adeſt Horologium num. 3.*

Obſeruantia feſtiuitatis à quonam tempore incipiat ad effectum excuſandi, vel incurrendi in pęnam ædictorum per Epiſcopos imponi ſolitam.

RESOLVT. CCCLXXXIV.

1 PRo deciſione huius articuli eſt affirmandum obſeruantiam
hanc incipere à media nocte præcedentis
diei vſque ad aliam ſequentis, vt probat Nauar.
in Manual. c. 13. num. 6. Silueſter in ſumma in verbo
feſtum num. 4. in fin. Epiſcopus Minorenſ. in ſua praxi
Epiſcopali cap. 106. per text. in l. more ff. de ferijs vbi
dies incipit à media nocte, & gloſ. notabil. in cap. 1. eod.
tit. latè Francolinus in tempore horarum Canonicarum
cap. 87. Ludouic. deciſ. 116. num. 7. Gonzal. in regul. 8.
Cancellar. gloſ. 11. a num. 9. Ripa in tract. de nocturno
tempore cap. 3. à num. 17. & cap. 158. Garzia de benefic.
part. 5. cap. 1. num. 523. vbi etiam num. ſeq. annuit me-
2 diam noctem incipere à primo pulſu horologij illius
horæ mediæ noctis, Sanchez in tract. de matrim. lib. 2.
diſput. 41. num 40. & vbi ſunt diuerſa horologia videtur
ſtandum horologio parochiæ, ſeù viciniæ, in qua reſidetur,
aut illi per quod ibi communiter recipitur ceſſante
tamen fraude, aut notabili de ordinatione horologij.

3 Et in locis vbi non eſt horologium, vel ſi ſit, quando
proba-

Digitized by Google

probatur non eſſe benè ordinarum, ſeu quod auditi non potuit, aut de facto non fuit auditum, accipienda erit media nox, iuxta curſum noctis arbitriumque, ac iudicium hominum præſertim habentium experientiam, & cognitionem de horis & etiam à communiter accidentibus, & ſimilibus, vt latius vltra alios per eumdem Garziam de benefic. loco nuper citat. num. 526.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus in ſua Diœceſi inducere poteſt dies feſtos accedente populi conſenſu.*
2 *Epiſcopus poteſt facere conſtitutiones ſynodales cum conſenſu Capituli tantum.*
3 *Text. in cap. final. de ferijs declaratur.*
4 *Dies feſtiui an induci poſſint per Principem ſæcularem, & an per conſuetudinem populorum num. 5.*

De intellectu text. in cap. fin. de ferijs circa indictiones diei feſti.

RESOLVT. CCCLXXXVI.

1 FEſtos dies inducunt Epiſcopi in ſuis Diœceſibus quod tamen aliqui Doctor. limitant accedente populi conſenſu ducti auctoritate cap. 1. de conſecr. diſt. 3. Verum cum ex iteratis declarationibus Sacræ Congregat. conſtet Epiſcopum poſſe abſq; Cleri conſenſu, ſed tantum cum conſilio capituli facere conſtitutiones ſynodales non video cur etiam non dicamus poſſe, & eodem modo dies feſtos indicere populis.

Ad dictum autem Capitulum cuius auctoritate nititur contraria opinio reſpõdetur illud fuiſſe deſumptum ex Concilio Lugdunenſi quod vti Prouinciale, & non generale obligabit pro eadem Prouincia tantum non etiam extra illam niſi directiuè ſolum ad dicta per Nald. verbo Canon. num. 1. & Liber. num. 2.

3 Et ſi quis vrgeret hoc idem quod in præfato Lugdunenſ. Concilio ſtatuitur fuiſſe pariter etiam ſancitum per Summum Pontificem in cap. final. de ferijs reſpondetur verba illa cum Clero, & populo in præcitato Capitulo poſita non eſſe iungenda cum verbo duxerint, ſed cum verbo ſeruanda, ita vt faciant hunc conſenſum, videlicet, quæ Epiſcopi duxerint ſeruanda cum Clero, & populo, & in hunc ſenſum intelligit illum text. Butrius in eodem loco, & Caſſan. in Catal. glor. mun. par. 3. cap. 48. & ſatis inclinat Panorm. dicens ibidem num. 5. populum non poſſe contradicere Epiſcopo præcipienti nouum feſtum ex iuſta cauſa, & hoc modo intellectus locus ille nihil obſtabit præfatæ noſtræ reſolutioni.

4 Feſta aliquando etiam indicuntur à Principe ſæculari quæ tamen iuxta communem opinionem obligant tantum ad pœnam temporalem non etiam ad culpam cum ipſe Princeps ſæcularis non ſe immiſceat in cultu Diuino ad quem promouendum à Superiore Eccleſiaſtico dies feſti inſtituuntur; Poterit tamen Iudex ſæcularis punire violationem diei feſti, cum hoc crimen ſit miſti fori, & ideò locus erit præuentioni; Leo in Theſaur. fori Eccleſ. part. 2. cap. 1. num. 29.

5 Feſtum inducitur etiam per conſuetudinem populorum quæ ſanè conſuetudo ſi per decennium fuiſſet in vſu videretur obligare ad dicta ſuperius verbo conſuetudo num. 2. quod & de ieiunio procedere dicitur infra ieiunium num. 3. & notat Molin. tom. 1. ſol. 281. tract. 2. de iuſt. diſput. 77.

SVMMARIVM.

1 *Executio realis an fieri poſſit in diebus feſtiuis.*

An executiò realis poſſit fieri in die feriato.

RESOLVT. CCCLXXXVII.

1 DEbitores ſolent infeſtare Epiſcopum, quod non debet fieri executio Realis contra eos diebus feſtis ad quod dicendum eſt quod executio Realis, quæ fit ſine cauſæ cognitione, quia iam fuit iudicatum non debet impediri die feſto, Feder. conſil. 144. idem cenſuit ſacra Congregat. Concil. Trident. executiones perſonales fieri non poſſunt niſi debitores ſint ſuſpecti de fuga Doctor. in cap. fin. de iudicijs. Verum quia vt plurimum debitores contra quos non poteſt fieri executio Realis ſunt ſuſpecti de fuga, & ſi Epiſcopi vellent de ſuſpicione fugæ cognoſcere quam plura ſcandala orirentur melius eſt, vt non impediatur executio realis, & perſonalis in ciuilibus, & criminalibus ſine cauſæ cognitione, & ita in Ciuitate Neapoli ſeruatur.

SVMMARIVM.

1 *Commeſtibilia an vendi poſſint in die feſtiuo.*

Commeſtibilia an poſſint vendi in die feſtiuo.

RESOLVT. CCCLXXXVIII.

VEra exiſtente concluſione communiter ab omnibus recepta feſtum non violari in omnibus quæ ſunt tempore peritura, vt latè per Doct. in cap. fin. de ferijs, & per Summiſtas communiter in verb. feſtum, & latè Gratian. in dec. 5. quæritur hic an cõmeſtibilia poſ-
1 ſint vendi diebus feſtiuis, & communem reſolutionem poſſe, vt latè per Poſſeuinum de officio Curati cap. 12.

Verum valdè animaduertendum, vt quamuis in diebus feſtis poſſunt vendi comeſtibilia quæ pro neceſſitate victus humani deſeruiunt cap. 1. & capit. conqueſtus de ferijs tamen, vt cognoſcatur aliquod diſcrimen inter diem feſtum debent venditores ponere aliquod ſignum diebus feſtis ſicut in Vrbe ſeruatur, nam venditores carnium ponunt ante carnes telam albam Neapoli duæ tabulæ ante apothecam Aromatarij, caupones vendentes paſtillos, aut carnes ſalſas poſſent vendere, laborare, coquere medietate ianuæ clauſa; Vbi ciues ſunt pauci poteſt differri coctura panis poſt auditam Miſſam niſi neceſſitas vrgeat; Idem dicendum in Molendino quod vi ventorum, vel fluminis molit, vt ceſſante neceſſitate prius audiatur Miſſa.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus an teneatur credere, quem laboraſſe cum cauſa.*
2 *Credendum eſt probo viro.*

Si Epiſcopus poſt laborem ſciuerit aliquos in feſto laboraſſe ſed dicant cum cauſa, an teneatur eis credere.

RESOLVT. CCCLXXXIX.

1 DIſtinguendum eſt quod aut perſona id aſſerens eſt modicæ, ac de prauatæ famæ, aut bonæ, & honeſtæ in primo caſu minimè credendum, & pœna edicti exigenda in ſecundo vero caſu eſt credendum, & proinde à pœnæ exactione abſtinendum.

2 Regula enim iuris eſt credendum omninò probo viro, vt per Bald. in conſ. 29. num. 3. & ſeq. prout creditur etiam probo viro, vel nobili aſſerenti ſe delegatum Innoc. in cap. cum in iure de offic. deleg. Abb. in cap. cum olim de priuil. Rom. conſ. 59. num. 6. & ibi addit Maſcard. de probat. volum. 2. concluſ. 1091. num. 19 latè Gabr. in concluſ. 3. num. 7. & 8. Gabriel. conſ. 3. & num. vide

Digitized by Google

vide Macetat.reſolut.74.& ita loquendo de Curato vo-
luit Poſſeuinus de offic.Curat.cap.12.2.colum.his vtens
verbis quid ſi Curatus poſt laborem ſciuerit aliquos in
feſto laboraſſe, ſed cum cauſa an teneatur credere, vel
debeat exigere pœnam; Reſp. Teneri credere, quia
per iſtam cauſam iſti laborantes fuerunt excuſati, ideo
non debent cogi ad pœnam, quia ita rationabiliter iudi-
catur mentem eſſe Epiſcopi cum aliàs videatur irratio-
nabile obligare excuſatum.

PRAXIS PRÆCEDENTIÆ DIGNITATUM, & canonicorum Eccleſiarum Cathedralium.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius præcedit omnes de capitulo, & num.6.& 7.*
2 *Vicarius generalis habet iuriſdictionem ordinariam, & num.4.*
3 *Epiſcopi, & Vicarij idem eſt Tribunal, & num.5.*
8 *Deciſio Sacræ Congregationis Rituum per quæſtionis reſolutionem affertur.*

Vicarius Epiſcopi An debeat præcedere omnes dignitates cæteroſque omnes de Capitulo.

RESOLVT. CCCLXXXX.

1 NOn eſt dubium, quod Vicarius debet, tàm
in incedendo, quàm in alijs omnibus acti-
bus præcedere Decanum, Archidiaco-
num, & omnes de Capitulo, Abb.conſil.
21.part.1. latè Felyn. in rubr.de maior.&
obed. num.10. in fin. Boich. in tract. de Synod. Epiſcop.
par.3. num.20.& cap.13.num.39.cum ſeq.vbi latiſſimè
Pauin. in tract. de offic. & poteſt. Cap. Sede vacante q.
10.part.princ.verſic.an autem Vicarius num.17. vbi di-
cit, fuiſſe conſultum in Vicario Patauin.Beda conſil.22.
num.20.cum ſequent.volum.1.ea potiſſimum, ratione
2 quia Vicarius habet iuriſdictionem ordinariam in Ar-
chidiaconum, Decanum, & totum Capitulum, ac in
vniuerſam Diœceſim gloſ. & Doct. & in cap. Romana
de appellat. in 6. in cap. licet, de offic.Vicar.& gloſ.in
Clem.2.de reſcript.Abb.d.conſil.21.Bertach.in tract.de
Epiſcop.in 3.part.4.lib.in titul.de offic.Vic.nam & ſi ab
Epiſcopo eligatur, iuriſdictio tamen à lege ſibi concedi-
tur, ideoque ordinariam iuriſdictionem habere dicitur
cap.1.2.& 3.de offic.Vic.in 6.leg.& quia ff.de iuriſdict.
omn.Iud. Bero.d.conſil.22. num.37.volum.1. vnde con-
ueniens eſt, quod tanquam maior debeat ſedere in al-
3 tiori, & digniori loco, item quia Epiſcopi, & Vicarij
idem Tribunal, idemque Conſiſtorium cap.8.de cenſ.
in 6.dict.cap.Romana, Abb.dict.conſil.21.de Petr.dict.
conſil.6.num.45.53. authoritate Epiſcopi, & miniſterio
Vicarij, vt dicit Archidiaconus in cap. in noua 16.q.7.
Bald.in titul.de pact.Iur.fir.§.ex præmiſſis,verſ.item po-
no Bero. conſil.23. num.9. volum.1. igitur diuerſo iure
cenſeri non debet, argum.l.iam hoc iure de vulg & pu-
pill.vnde ſtante huiuſmodi vnione inter Epiſcopum, &
Vicarium non debet eſſe diſpar ratio, vt vnus debeat
præferri, & non alter.

Et in tantum iſtud eſt de iure veriſſimum, quod con-
traria conſuetudo, non eſt attendenda, tamquam irra-
tionabilis, & contra ius Diuinum, naturale, Canoni-
cum, & ciuile. Imò tanquam peſtis habens originem
ab ambitione, & vecordia eſt vitanda, vt latè per Abb.
conſil.21.2.par.Felyn.in rubr. de maior.& obed.colum.
pen. Iaſ. in leg. de quibuſcunque de leg. Roch.de Curt.
in tract.de conſuetud.ſeu in c.fin.colum.8. verſic.4. am-
pliſs.Cardin.Iacobat. in tract.de Concil.lib.1.in titul.de
ord. ſeden. in Concil. Nec eſt facienda diſtinctio an
Epiſcopus ſit præſens, vel abſens in loco, quia Vica-
4 rius ita habet iuriſdictionē ordinariam à lege præſen-
te Epiſcopo, ſicut abſente, & illam poteſt exercere,
& ita dicitur habere vnum, & idem Tribunal, & con-
ſiſtorium cum Epiſcopo ipſo præſente, ſicut eo abſen-
te, vnde non dicatur ratio diuerſitatis, & ideò talis di-
ſtinctio non eſt admittenda, vt in terminis tenet, & latè
proſequitur de Præt. in tract. de Clyp. Paſt. cap.6. num.
41.cum ſeq.c.7.n.13.14.15.& per totum vbi reſpondet,
& probat quod Epiſcopus & Vicarius non ſunt duo ca-
pita, vt aliqui dicunt, ſed vnum tantum caput, & vnum
officium tanquam materia, & forma, idem tenet Be-
ro. dict.conſil.22.num.22. vbi dicit, quod cenſetur vna,
5 & eadem perſona, & ſimul iuncti faciunt vnum tan-
tum effectum iuxta extrauag.vnam ſanctam, nam ſicut
Chriſtus, & Chriſti Vicarius, & Petrus, Petris ſuc-
ceſſor ſunt vnum caput, & ideò vterque debet præ-
cæteris honorari, quapropter præſentia, vel abſen-
tia non diſſoluuntur, ita optimè declarat. de Præt. dict.
capitul.6. & 7. præſertim numer.13. vſque ad num.18.
Henr.Boich. in tract.de Synod.Epiſcop.num.21. & quia
Vicarius coruſcat radijs Epiſcopi ſicut Auguſta radijs
Imperatoris Cum. & alij in leg. quod Princip. ff. de leg.
de Pret. dict.cap.6.num.39.& iſtud multo màgis pro-
cedit, Epiſcopo præſente quam eò abſente, ideò non
eſt facienda, talis differentia eandem opinionem te-
net, & ſequitur Arnon. ſingul.28. authoritate, Abb.
dict.conſil.21.& ita fuit deciſum in ſignatura ſanctiſ-
6 ſimi pro Vicario contra Eccleſiæ Placentiæ Capitu-
lum, & eſt deciſio etiam Rotæ in nouiſſimis diuerſ.
200. nu.4. p.1. adde etiam vltra alios quos numerare
potuiſſem, & conſultò breuitatis cauſa ommitto Sbroz.
de Vic. Epiſc.lib.9.25. Melil. de præced.Vic. & Rauen.
de ſtact. ſect.2.num.42. ſic obſeruatur etiam in Eccleſia
Bononienſi, Neapolitana, & alijs, quare pronuncian-
7 dum erit Reuerendum D. Vicarium debere præferri
Decano, Archid. & alijs omnibus de Capitulo, tàm in
choro, quàm extra, & primam Sedem obtinere in
choro primam thurificationem, primam Candelam
in die Purificationis primam palmam, & primo ſe
ſubſcribere in cauſis delegatis, primum locum in pro-
ceſſionibus, in celebratione Miſſarum dierum ſolem-
nium, & demum in alijs omnibus actibus, tàm publi-
cis, quàm priuatis, & ita fuit deciſum etiam in Sacra
Congregatione Rituum S.R.E. Cardinalium ſequenti-
bus verbis, videlicet.

Die 28.Nouembris 1595.

8 Congregatio ſacrorum Rituum, cenſuit Vicarium
Generalem tàm abſente, quàm præſente Epiſcopo præ-
cedere debere Canonicos, & dignitates in Eccleſia,
& Choro, & extra in proceſſionibus, ac in alijs omni-
bus actibus publicis, & priuatis, etiam in Synodo Diœ-
ceſana.

Quare meritò iuxta hanc eandem opinionem vbi-
que ſeruatur, ſed videas nouam opinionem Nouarij
iun.in l.1. C.de conſul.lib.12.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius Generalis in Synodo præſente Epiſcopo an præcedere poſſit Capitulum & num.2.*
3 *Vicarius Papæ an præcedat Cardinales in Concilijs generalibus.*
4 *Legatus à latere dicitur habere ordinariam iuriſdictionem.*
5 *Quod iuris eſt de toto quo ad totum idem eſt de parte quo ad partem.*
6 *Synodi celebratio ad quid inuenta.*

7 Primi-

Digitized by Google

7 *Priuilegia conceſſa Epiſcopò cenſentur communicata eius Capitulo.*
8 *Præcedere ille debet qui maiorem habet iuriſdictionem.*
9 *Vicarius an poſſit tenere Synodum, & num. 10.*
11 *Iuriſdictio delegata æquiparatu extraiudiciali.*
12 *Vicarius habet iuriſdictionem ordinariam in tota Diœceſi.*

Vicarius Generalis Præſidente Epiſcopo in Synodo An præcedere debeat Capitulum.

RESOLVT. CCCXCI.

1 QVamuis in ſuperiori reſolutione ad fauorem Vicarij determinauerim, Tamen alias conſultus dixi Vicarium generalem in Synodo Diœceſana præſente Epiſcopo non debere præcedere Capitulum ea ratione quia Vicarius non eſt de illis, qui ex neceſſitate debeant in Synodo Diœceſana interuenire, nam in multis locis fit mentio de illis, qui ſunt vocandi, inter quos connumeratur Capitulum, & tamen nullibi reperitur vocandum eſſe Vicarium Epiſcopi, vt in cap. decreuimus 18. distinct. Anchar in cap. graue num. 85. in fin. & ibi Butr. poſt num 16. & Imol ſub num. 20. de præbend. vnde licet Vicarius in aliquibus alijs locis habeat maiorem iuriſdictionem, & præcedere debeat, tamen cum
2 in Synodo Diœceſana non habeat locum proprium, nec præſente Epiſcopo habeat iuriſdictionem, vt infra dicetur reſultat quod etiam ſi Epiſcopus vellet quod ipſe quoque intereſſet, non per hoc præcederet Capitulum; Nam iuriſdictio, & dignitas, quam habet Vicarius extra Synodum non eſt habenda in conſideratione, nec ei præcedentiam tribuere debet, ad tradita per Felyn. in c. ex literis in 1. not. de probat. Dec. conſil. 161. circa princip. Caſſan. in Catalog. gloriæ mundi in 4 par. 46. conſiderat. Put. deciſ. 105. lib. 3. & plures alios cumulant Rimin. in conſil. 151. num. 12. cum ſeqq. & Menoch. conſil. 152. num. 6. cum ſeq. lib. 1.

3 Quod etiam confirmatur quia in Concilijs generalibus in quibus præeſt Papa vna cum Cardinalibus tanquam membra ipſius vocandi ſunt Patriarchæ, Epiſcopi, Archiepiſcopi, & tamen de illius Vicario, nulla mentio fit, vt poſt Hoſtienſ. & alios tradit Petr. à Mont. in Monarchia Conciliorum, Concilio qui intereſſe debent ſub num. 1. ſi autem Papa non præeſt,
4 tunc præeſt Legatus nomine eius, qui dicitur habere iuriſdictionem delegatam, Imol. in d. cap. graue num. 12. verſic ſi autem de præbend. & ita etiam fuit factum in Concil. Trident. quæ iuriſdictio, & authoritas Legati præſente Papa ceſſat, & in nulla habetur conſideratione meritò idem dicere debemus de Vicario Epiſcopi in
5 Synodo Diœceſana, quia quod iuris eſt de toto quo ad totum idem iuris eſſe debet de parte quo ad partem l. quæ de tota, ff. de rei vendic. cap. paſtoralis, §. item cum totum de offic. deleg. & ita arguit de Concilio generali Petr. à Monte in d. Monarchia Concil. in d. cap. Concilio qui deb. intereſſe ſub num. 11.

6 Et nihilominus quidquid ſit de hoc, an Vicarius debeat interuenire in Synodo, vel ne, hoc certiſſimum eſt, qui cum celebratio Synodi ſit de arduis negotijs, quia tractatur de his quæ ſpectat ad totam Diœceſim Epiſcopus nil poteſt facere ſine conſenſu, vel Concilio Capituli, c. nouit de his quæ fiunt à Prælat. ſine conſenſu Cap. & ideò cum in Synodo Capitulum interueniat tanquã integram perſonam Epiſcopi, & tanquã particeps iuriſdictionis abſq; dubio præcedere debet Vicarium, tum quia Vicarius præſente Epiſcopo nullam habet iuriſdictioné, tum etiam quia Capitulum cum interueniat tãquam membrum integrans corpus Epiſcopi, certum eſt quod nullus medius debet interponi inter caput, & mẽbra iuxta tradita poſt Abb. per Fely. in c. cum non liceat ſub num. 2. de præſcript. Gemin. in cap. quamuis, §. 1. num. 3. de præbend. in 6. Caſſan. in tract. glor. mund. in 4. p. conſiderat. 32. Boer. Boer. de authorit. magn. Concil.
7 ſub num. 79 per totum; quia omnis prærogatiua, & priuilegia Epiſcopi de iure communicata ſunt ipſi Capitulo, quando interuenit cum Epiſcopo ad eius perſonã integrandam, Innoc. in cap. dilecti in princ. de maior. & obed. & in d. c. cum non liceat in 3. not. de præſcript. & hac de cauſa videmus quod Concil. Trident. in cap. 6. ſeſſ. 25. verſ. Epiſcopus prætereà de reform. voluit quod in his quæ fiunt per Epiſcopum, & Capitulum, Vicarius interuenire non debeat, ex quo Epiſcopus cum ſuo Capitulo tanquam membro ſine aliquo intermedio ſtare debeat per prædicta.

8 Accedit, quod ille præcedere debet, qui habet maiorem iuriſdictionem quo argumento vtuntur, etiam pro vrgentiſſimo omnes Doctor. qui tenent pro Vicario, & ideò pro parte Capituli demonſtrabitur Vicariũ præſente Epiſcopo nullam habere iuriſdictionem, & Capitulum habere apparebit, Capitulum poſt Epiſcopum, habere primam partem in præcedentia quod autem Vicarius præſente Epiſcopo in Synodo Epiſcopali nullam habet iuriſdictionem clarè probatur, quia ra-
9 tione Vicariatus niſi ſibi in ſpecie demandetur, non poteſt tenere Synodum, vt poſt alios tradit Rebuff. in prax. benefic. in titul de form. Vicar. Epiſc. num. 151. & ratio eſt, quia in Synodis prouidetur per viam Cõſtitutionis, & ſtatuti, qui non poteſt facere, nec confirmare, & validare Vicarius Generalis niſi hoc in ſpecie ſibi fuerit demandatum, cum ſit voluntariè iuriſdictionis Feder. de Sen. conſil. 264. Franc. in cap. 1. num. 5. vbi etiam cæteri alij de offic. Vicar. lib. 6. Dec. in cap. cum acceſsiſſent num. 41. de conſtit. Roman. ſingul. 700. in fine, nec omnia quæ ſunt iuriſdictionis Epiſcopi tranſeunt in Vicarium, & inter multa alia, quæ non tranſeunt, non tranſit, prędicta poteſtas faciendi, vel confirmandi facta nec etiam tranſit cognitio cauſarum criminalium, c. 2. de offic. Vicar. in 6. & latè ord. Rebuff. in d. prax. benef. de tit. de form Vicar. Epiſcop. num. 152.

10 Et ideò ſi Vicarius non habet hanc facultatem niſi in ſpecie ſibi fuerit demandata ab Epiſcopo ſequitur, quod illo præſente, nullam habeat iuriſdictionem cum Vicarius exceptis his, quæ ſibi competunt de iure communi ratione ſui Vicariatus in reliquis, quæ non poteſt de iure communi, ſed authoritate delegata per præſentiam Epiſcopi, ceſſit eius iuriſdictio gloſ. in c. 2. in verb. officialem, & ibi Gemin. num. 12. & Franc. nu. 6. de offic. Vicar. in 6. Selua in tract. de benefic. in 2. part. quæſt. 14. num. 51. verſic. ergo à contrario Feder. de Sen.
11 conſil. 102. ad fin. verſic. credo tamen, quia iuriſdictio delegata æquiparatur mandato, extraiudiciali, vt poſt alios tradit Iaſio lim. nou. num. 26. ff. de iuriſdict. omn. Iudic. & interuentus Domini in eodem negotio facit ceſſare facultatem mandatum Procuratori, cap. ſi quidem de Procurat. lib. 6.

12 Et ex iſtis tollitur principalis, & potiſsima ratio, quæ in contrarium deduci poſſet quod Vicarius habet iuriſdictionem ordinariam in tota Diœceſi, & eſt ſupra Capitulum, & ſingulos de Capitulo ratione iuriſdictionis, & conſequenter tanquam Superior præcedere debet quia hoc procedit in his rebus, & in his locis in quibus habet maiorem iuriſdictionem, & ſic loquuntur Abb. Ioan. de Anan. Fely. Sarocn. & deciſio in cauſa Algaren. in cauſa Placentina Sedis, & aliæ authoritates ex aduerſo allegatæ, ſed in caſu de quò agitur in Synodo Diœceſana præſente Epiſcopo, prout ſupra probatum fuit, Vicarius nullam habet iuriſdictionem, ſed bene illam habet Capitulum. & dato quod aliquam iuriſdictionem habeat, nihilominus cum Synodus non ſit ad inſtituta, vt iuriſdictio contentioſa ibi exerceatur, ſed vt decreta Concilij Prouincialis publicentur.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Abbas an præcedat Canonicos Cathedralis, & num. 2. & 6.*
3 *Dignitas Abbatialis dicitur maior poſt illam Epiſcopatus.*
4 *Dignitas Epiſcopalis dicitur culmen dignitatum.*
5 *Eccleſiæ inferiores de Diœceſi debent reuerentiam Capitulo.*
7 *Abbas non debet à ſuis Monachis ſeparari.*
8 *Abbas præcedit omnes dignitates Epiſcopo inferiores.*

Abbas An præcedat Canonicos Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ.

RESOLVT. CCCXCII.

1 EST acceptum apud Doctores quod Abbas præferen-
dus ſit Clericis ſæcularibus, vt tenent Panorm. in
cap. decerimus num. 2. & ibi pulchrè etiam Dec. nu-
mer. 4. de Iudic. & quod præferendus ſit etiam Cano-
nicis Cathedralis Eccleſiæ ſcribit Dominicus de S. Ge-
min. in cap. fin. in princip. per illum tex. de offic. delegat.
in 6. & idem etiam decidit Bald. in c. Paſtoralis in verb.
extra quæro de offic. delegat. quos refert Dec. loco cita-
to, vt ſic ex prædict. quod ſi Abb. præfertur Canonicis
Cathedralis Eccleſiæ qui dicuntur Clerici primi gradus,
& eſt quid maius eſſe Canonicum Eccleſiæ Cathedra-
lis quam alterius, vt ait Innocens in cap. fraternitatem
de ſepulturis, & in cap. ſedes in primo gloſ. de reſcript.
à fortiori abſque dubio præcedet Canonicos Collegia-
tarum qui dicuntur Cleri ſecundi Ordinis, & ſunt infe-
riores Canonici Cathedralis, iuxta regulam in l. de ac-
ceſſionibus ff. de diuerſ. temporan. præſcript. ſcilicet ſi
vinco vincentem te multo magis vinco te, quia argu-
mentum à fortiori valet leg. in ſuis in fin. ff. de liber. &
poſthum. cum concordantibus de quibus Nouarius lib.
1. quæſt. forenſ. cap. 35. num. 10.
2 Animaduertas tamen prædicta omnia intelligenda,
vt Abbas præcedat omnes Canonicos, & illis dignior
habeatur quando ſinguli incedunt quia tunc abſq; du-
bio præferendus eſt omnibus non ſolum Canonicis ve-
rum etiam, alijs dignitatibus Epiſcopo inferioribus cum
3 dicatur maior dignitas poſt Epiſcopum text. in can. ſi
quis deinceps 16. quæſt. 7. Felyn. in cap. meminimus in
3. colum. ſub num. 6 de accuſat. Dec. conſ. 162. colum. 1.
quando autem Canonici collegialiter procedunt atque
in omnibus alijs actibus in quibus Cathedralem Eccle-
ſiam repræſentant quæ plus alijs honorari debet c. quã-
uis il 2. de præbend. in 6. & quæ dicitur dignior alijs Ec-
4 cleſijs propter caput ſuum quod eſt Epiſcopus quæ di-
gnitas eſt & culmen dignitatum c. penult. de præbend.
gloſ. in cap. 2. eod. tit. in 6. tunc Canonici Cathedralis
Eccleſiæ præcedent Abbates quod affirmant Dom. de S.
Gemin. in c. quamuis §. quamquam in 3. notab. de præ-
bend. lib. 6. Felyn. in dicto cap. meminimus dicto num. 6.
in fin. ita limitans dictum Bald. in citat. cap. Paſtoralis
Dec. loco ſupracitat. Collegium Bononien. in conſil. 1.
poſt conſil. Zabarell. num. 7 ſ. Caſſan. 4. par. Cathalog.
gloriæ mundi conſider. 32. Ripa lib. 4. reſp. 23. nu. 3. Selu.
de benefic. part. 1. q. 21. à num. 81. vſque ad 89. facit, id
quod notat Panorm. in cap. cum non liceat ſub num. 2.
5 de reſcript. vbi inquit quod Eccleſiæ inferiores, & de
Diœceſi debent obedientiam reuerentiam Capitulo ſi-
cut debent Epiſcopo non ſic autem ſingulis Canonicis
immò non ſolum Canonici verum etiam Clerici Ca-
thedralis Eccleſiæ qui debent gubernari ſecundum ca-
put ſuum, ſcilicet Epiſcopum quando proceſſionaliter
incedunt præferendi ſunt Monachis, ac etiam Abbati
qui tanquam eorum caput non poteſt à membris ſepa-
rari neque licet membra a capite diſcedere, vt in cap.
nouit de his quæ fiunt à Prælat. ſine conſ. cap. & in l. cum
diuerſis ff. de religioſ. & ſumptib. funer. & cap. cum non
liceat de præſcript. quæ ſententia eſt verior, & ita in fa-
cto practicatur, & obſeruatur, & eam dixit magis com-
munem Collegium Paduanum in conſil. 2. poſt conſil.
6 Zabarell. ſub num. 56. ſubdens quod cæteris Canonicis
qui non ſunt Eccleſiæ Cathedralis proculdubio Abbas
eſt præferendus quod intelligo verum quando Abbas
ſolus ſine conuentu Monachorum incederet ſemper
enim Clerici ſæculares præcedunt Regulares, vt nota-
tur in Can. legi Epiſtolam §. alia 16. q. 1. Ioannes Andreas
in reg. delictum de regul. iur. in gloſ. final in cap. quali-
ter il 2. de accuſ. quæ dicit quod dignior eſt Cætus Cle-
ricorum, quam Monachorum per dictum Can. legi Caſ-
ſan. dicta part. 4. conſiderat. 57. quia Abbas non debet à
7 ſuis Monachis ſeparari per antedicta in alijs igitur ſeſ-
ſionibus, & actibus in quibus Conuentus cum Abbate
interuenire non debet, vt in celebratione Synodi Diœ-
ceſanæ, vel alijs huiuſmodi vtique Abbas non ſolum
8 Clericos ſæculares, & Canonicos verum etiam quaſ-
cumque dignitates Epiſcopo inferiores præcedet, & ita
pluries conſului in varijs caſibus occurrentibus.

SVMMARIVM.

1 *Abbas an præcedat Vicarium Epiſcopi.*
2 *Maiores reputantur qui prius ſecundum ordinem litteræ nominati ſunt.*
3 *Prælatorum appellatione veniunt Abbates.*
4 *Abbatialis dignitas eſt de maioribus Eccleſiæ.*
5 *Vicarius Epiſcopi an dicatur in dignitate conſtitutus.*
6 *In Synodo primus locus aſſignatur Epiſcopo, & ſecundus Abbati.*
7 *Vicarius aſſociatur Epiſcopo in iuriſdictione.*

Abbas Num præcedere debeat Vicarium Epiſcopi.

RESOLVT. CCCXCIII.

1 CVm quidam Vicarius generalis prætenderet in
ſua Eccleſia præcedere debere quendam Abba-
tem contra ipſum, & pro Abbate, vt deberet præferri
plura conſiderabantur.
2 Et primo, quia maiores, & digniores reputantur qui
prius in ordine literæ nominati ſunt, digniores enim
ante ſcribi debent leg. 1. ff. de Albo ſcribend. per quem
text. Bald. in l. cum quidam de verbor. ſignific. annuit,
quod prior nominatus maior cæteris præſumitur, latè
Dec. in cap. auaritiæ num. 5. de præbend. ſed in cap. fin.
3 de maioritate, & obedient. Prælati ſunt primo nomina-
ti, quorum appellatione benè veniunt Abbates vt eſt
notum, ideo ille præcedere debet.
4 Secundo quia Abbas eſt de maioribus Eccleſiæ digni-
tatibus, argum. text. in cap. 2. de Iudic. & cap. final. de
offic. delegat. in 6. nam & ille nominatur primo loco
5 poſt Epiſcopum, ideò licet Vicarius dicatur in digni-
tate conſtitutus, tamen abſq; dubio eſt de dignitatibus
Epiſcopo inferioribus quod patet cum ab ipſis conſti-
tuatur, & ſit eius miniſter ergo vt dignitati Epiſcopo in-
feriori, vtique ab Abbate ei præcedetur.
6 Tertio quia ſecundum Boſſium in tract. de Synodo
part. 3. num. 10. & ſeq. in Synodo primus locus aſſigna-
tur Epiſcopo tanquam capiti ipſius Synodi, & Diœce-
ſis, & ſecundus immediatè aſſignatur Abbati, per text.
in cap. final. de offic. delegat. in 6. & tertius locus aſſi-
gnatur Vicario Epiſcopi, & ſic poſt Abbates, & ita habe-
tur in Cæremoniali Epiſcoporum cap. 23. ſic notat ex-
preſsè Zecch. de Republic. Eccleſ. cap. 25. de Abbati-
bus, & c. 29. de ordin. & præcedent. Prælat.
7 Et licet pro contraria parte poſſet dici quod Vica-
rius habet iuriſdictionem ordinariam, & aſſociatur Epi-
ſcopo in iuriſdictione iuxta text. in cap. innouatione 16.
quæſt. 7. Tamen reſpondetur quod Abbas iure proprio
habet iuriſdictionem quoque vt eſt notum, Velroa

quod

Digitized by Google

quod praxis obſeruat quod præcedat Abbas maximè exemptus.

S V M M A R I V M.

1 *Dignitates Eccleſiarum Cathedralium an præcedant Abbates, & num. 5.*
2 *Abbatia eſt prima dignitas poſt Epiſcopalem.*
3 *Abbas inſignis Pontificalibus vtitur.*
4 *Abbas poteſt ordinare ſubditos in minoribus.*
5 *Eccleſiaſtici inferiores debent reuerentiam Epiſcopo.*
7 *Abbas præfertur Archidiacono Cathedralis Eccleſiæ.*

Dignitates conſtitutæ in Eccleſijs Cathedralibus, aut Collegiatis, an præcedere debeant Abbates.

R E S O L V T. CCCXCIV.

1 HÆ dignitates non præcedunt Abbates exemptos, quia verius eſt Abbatem præcedere omnes alios
2 Prælatos Epiſcopo inferiores, & dignitates, quia Abbas eſt de maioribus Eccleſiæ dignitatibus, & Abbatia eſt prima dignitas, & Priorem obtinet locum poſt Epiſcopatum cap. ſi quis deinceps 16. quæſt.7., vbi Epiſcopatus, & Abbatia æquiparantur, latè Dec. in capitul.2. de
3 Iudic. decoratur enim Abbas inſignijs Pontificalibus, quia habet priuilegium deferendi mitram, baculum, ſandalia, roccbettum, mantellettum, &c. cap. Abbates, & cap. vt Apoſtolicæ de priuileg., & ex maioritate ornatus qua quis vtitur colligitur etiam maioritas dignitatis, vt dixit Domin. de S. Gemin. in citat. cap. vt Apo-
4 ſtolicæ, & poteſt etiam ordinare ſuos ſubditos ordinibus minoribus, & alia, vt per Nouarium concluſ.5. ſub titul. de ordinibus, vndè tanquam magis priuilegiatus minus priuilegiato eſt præferendus, iuxta gloſ. in cap. accuſatus §. ſanè in verbo priuilegiatum de hæret. cum latius notatis per Caſſan. in Cathalog. gloriæ mundi part. 4. conſiderat. 32. verſicul. modo magis priuilegiatus.

5 Declara tamen ſuprapoſitam concluſionem eſſe veram extra Cathedralem vbi collegialiter non inceditur, at ſecus vbi collegialiter incederetur, quia tunc ſimplices Canonici etiam Abbatibus præferuntur ob reuerentiam quæ debetur maiori Eccleſiæ, quæ tunc re-
6 præſentatur, & plus alijs honorari debet, quia Eccleſiæ inferiores debent reuerentiam Epiſcopo, & ſic Eccleſiæ Cathedrali, Abb. in cap. cum non liceat in princip. de præſcript.

Et ita intelligendus eſt Abb. Panorm. in cap. ex ore
7 in 4. notabil. de priuileg., dum affirmat, quod Abbas præfertur Archidiacono Cathedralis Eccleſiæ, vt etiam ſentit Barbatia in cap. decernimus de Iudic.

S V M M A R I V M.

1 *Archidiaconus dicitur oculus Epiſcopi, & Epiſcopo abſente in quibuſdam eſt eius Vicarius, num. 2.*
3 *Archidiaconus habet principalem dignitatem poſt Pontificalem.*
4 *Archidiaconus præcedit alias dignitates, ſed an Archipresbyterum, & num. 5.*
6 *Decanus eſt maior dignitas in Eccleſia Cathedrali poſt Pontificalem.*
7 *Decanus habet primam pacem in Capitulo.*
8 *Decanus eſt caput Collegij.*
9 *Archipresbyter habet primum locum in Eccleſia Cathedrali poſt Archidiaconum.*
10 *Primicerius habet officium cum iuriſdictione.*
11 *Præpoſitus in Eccleſia Cathedrali quem locum tenet, & quod munus num. 13.*
12 *Præpoſitus Eccleſiæ collegiatæ eſt in dignitate conſtitutus.*
14 *Theſaurarius an dicatur habere dignitatem.*
15 *Cantor an ſit in dignitate conſtitutus.*
16 *Dignitates plures ſunt in Eccleſia Cathedrali quæ vnam præcedit alteram ſecundum conſuetudinem.*
18 *Conſuetudinis maxima eſt vis.*

Quænam dignitates in Eccleſijs Cathedralibus, & Collegiatis præcedere debeant.

R E S O L V T. CCCXCV.

1 ARchidiaconus qui oculus, & præordinator Epiſcopi dici ſolet cap. 1. cap. ad hæc de offic. Ordin. etiam dicitur Princeps Diaconorum, & debet eſſe Diaconus cap. 1. de ætate, & qualitate, Abb. in cap. cum in cunctis §. inferiora de elect. & abſente Epiſcopo ipſo
2 facto eſt eius Vicarius in quibuſdam cap. 1. vbi gloſ. in Butr. cap. ad hæc §. ſecundum de offic. Archid. vnde dicitur Vicarius natus, vt habetur ex Hoſtienſ. in ſumm. de offic. Archid. num. 1. & Abb. in cap. dilecto de offic. Archid. & Specul. tit. de iuriſdict. omn. Iudic. col. 3. dicit illum eſſe clariſſimum quod intelligitur, ſi aſſumatur à Collegio non autem ſi ab Epiſcopo creatur gloſ. in cap.
3 nullus diſt. 60. habet principalem dignitatem poſt Pontificalem, Butr. in cap. 1. de offic. Archid. ad ipſum quoque ſpectat in beneficijs inſtitutos in poſſeſſionem mittere, & ponere Abbates, & Abbatiſſas in Sede, cap. ad hæc §. in quadam de offic. Archid. ſed hoc eſt intelligendum de Abbatibus, & Abbatiſsis non exemptis.
4 Hinc Archidiaconus præcedit alias dignitates, & Archipresbyter, præcedit Archidiaconum in Diuinis Felyn. in rubr. de maiorit. & obedienti. de Pretis, in Clypeo Paſtoralis officij cap. 637. niſi Archidiaconus ſit in Preſbyteratus ordine conſtitutus tunc; cum ſit par etiam in ordine, & maior in adminiſtratione debet præcedere Archipresbyterum abſente Epiſcopo in celebratione Miſſarum in diebus ſolemnibus, in delatione Sanctiſſimi Sacramenti in eius feſto in benedictione candelarum, cinerum, palmarum, & alijs huiuſmodi actibus, & functionibus Sacerdotalibus, Hoſtienſ. in cap. 1. de offic. Archipresbyter. quem ſequuntur Io. And. Anton. Abb. Card. Anchar. Bellenc. & cenſuit Sacra Congreg. in vna Regien. 9. Decembris 1600. his verbis. (Cenſuit
5 Sacra Congreg. Archidiaconum dictæ Eccleſię, qui prima dignitas poſt Pontificalem exiſtit, & Sacerdos nunc eſt, non quidem ex obligatione, ſed ex ſua voluntate, & deuotione, in decantatione Miſſarum in diebus ſolemnibus, delatione Sanctiſsimi Sacramenti, benedictione candelarum cinerum, & palmarum, & alijs huiuſmodi actibus, & functionibus Sacerdotalibus Epiſcopo abſente præferendum eſſe Archipresbytero neque allegatam conſuetudinem, quæ legitimè probata non fuit, eidem Archipresbytero ad excludendum Archidiaconum Sacerdotem in caſu de quo agitur ſuffragari) refert Genuenſ. in praxi Archiepiſc. Neapol. cap. 25. in nouiſsima editione.
6 Decanus eſt maior dignitas in Eccleſia poſt Pontificalem dignitatem, vt inquit, Roder. Zamoren. in ſuo Specul humanæ vitæ lib. 2. cap. 13. vbi dicit, quod Decano Eccleſiæ Cathedralis poſt Epiſcopum maior, & principalior cura, & Collegij adminiſtratio competit, eſt proximior Epiſcopo dignitate, & honore, & habet in Collegio, & Capitulo primam vocem, vt refert Caſſan. 4. par. Cathal. glor. mundi, conſider. 47. per hæc verba, videlicet, Decanus in Eccleſia eſt maior dignitas poſt Pontificalem dignitatem ſecundum Calixtum, quem allegat Roderic. Zamorenſ. in ſuo ſpeculo humanæ vitę lib. 2. cap. 13. vbi amplè loquitur ad propoſitum de Decano Eccleſiæ Cathedralis dicit qui Decano poſt Pontificé maior, & principalior cura, & Collegij adminiſtratio congruit, & proximior eſt Epiſcopo dignitate, & honore, cui propinquior eſt in Concilio, & aſsiſtentia ipſe

Digitized by Google

Collegium nec non perſonas ac res Collegij iudicat, &
tractat, hinc in Exodo iudicantes in vniuerſitatem De-
canus inſtitui iubetur, ex quò vt dicit ſacri Canones ve-
nerandam eam dignitatem decreuerunt, eſt enim caput
8 Collegij de quò ſcriptum eſt, Conſtituit eum Dominus
in caput, non in caudam, qui cæteris corporis mem-
bris authoritate, & iudicio præcellit, idque primitus
loci in Eccleſia iudicat, habet denique Decanus in Col-
legio, & Capitulo primam vocem, primas ſalutatio-
nes, primos recubitus, hæc ſunt verba Toderici quam
poſtmodum ponit eius calamitatem, & miſerias quas
vide, & intellige prædicta. de Decano Pontificalis Ec-
cleſiæ qui alius eſt ab Archipresbytero, vt dicit Ioan. de
Turrecrem. in cap. in capite 50. diſt. & tales habetur pri-
mum locum, vt dicunt Domini de Rota deciſ. 447. in
cap. fuit dubitatum in nouis, qui quidem Decanus in
omnibus ferè Hiſpaniæ, & Franciæ Eccleſijs is dicatur
qui præeſt toti Canonicorum Collegio in Choro, in in-
ceſſu comitijs, & ſuffragijs ferendis de cuius officio, &
dignitate agunt Pute. part. 3. deciſ. 210. Roman. lib. 3. de
Republ. Chriſtiana c. 10. in princip. Pariſ. de reſignat. be-
nefic. lib. 1. q. 1. num. 68. Azor. inſtit. moral. part. 2. lib. 3. c.
19. Rota apud Farin. in deciſ. 533. à num. 4. part. 1. in re-
cent. Cardin. Tuſc. concluſ. 60 lit. D.
9 Archipresbyter eſt qui primum locum poſt Archi-
diaconum tenet in Eccleſia Cathredali, vt dicit gloſ. in
cap. 1. de offic. Archipresbyter. diciturque Princeps preſ-
byterorum Marta. deciſ. 177. num. fin., de cuius pote-
ſtate munere, & officio Card. Fuſc. concluſ. 485. lit. A.
Lancellot. in templo omnium Iudic. lib. 2. c. 11. Durand.
in ſpecul. Iur. lib. 4. ſub titul. de Archipresbytero, & di-
citur Vicarius natus Epiſcopi quo ad quædam ſpiritua-
lia, vt in prouidendo ad vitam presbyterorum, & Sa-
cerdotum in celebrando Miſſam magnâ, abſente Epi-
ſcopo, & abſoluendo à caſib. Epiſcopi reſeruatis eo con-
cedente, vt habetur in ſumm. Hoſtienſ. de offic. Archi-
presbyter Abb. in cap. conquerente de offic. ordin.
10 Primicerius habet officium cum iuriſdictione in Cle-
ricos Ciuitatis, ideò dicitur habere dignitatem de iure
communi, Aret. conſ. 23. Cardin. Tuſcus conſ. 650. liter.
P. Azor. inſtitut. moral. part. 2. lib. 3. c. 16. & vide text in
cap. vt Primicerius de offic. Primicerij.
11 Præpoſitus in Eccleſia Cathredali ſequitur immedia-
tè poſt Archipreſyterum, & vbi non eſt Archidiaconus,
ſuccedit in eius locum, & eius munera præſtat cap. tranſ-
lato de conſtit. ex qua cauſa ſonat in nomen dignitatis,
& pro dignitate deputatur licet de iure officium tantum
ſit, vt dicit Innoc. in cap. de multa, de præbend. Archi-
diac. in cap. 1. de conſuet. in 6. eius munus eſt fungi offi-
12 cio Archidiaconi, vbi is deeſt, & curare, & iura Capi-
tuli cuſtodiantur, vbi talis conſuetudo viget Lel. Zech.
de Republ. Eccleſiaſt. cap. 24. num. 15. qui Præpoſitus in
Eccleſijs Germaniæ, Poloniæ, Flandriæ, & Angeliæ
habet perſonatum, ac dignitatem, & alicubi iuriſdictio-
nem, ac curam animarum totoque præeſt Canonico-
rum Collegio Azor. d. lib. 3. cap. 18. & quod Sedes Præ-
poſiti in illis partibus poſt Pontificalem ſit dignior cen-
ſuit Rota apud Farin. deciſ. 865. num. 8. & deciſ. 866. nu.
1. in 1. Collect. & an, & quando ſit dignitas, vide Card.
Tuſch. lit. P. concluſ. 518. & conſil. 520.
13 Præpoſitus Eccleſiæ Collegiatæ eſt in dignitate con-
ſtitutus, & Prælatus, vt affirmat Cucch in inſtit. maior.
tit. de Præpoſito, & etiam habet iuriſdictionem in Cle-
ricos Collegij quos poteſt punire ſi deliquerint in leui-
bus, quia in grauib. ſunt ab Epiſcopo puniendi Abb. in c.
cum contingat, in c. ſi quis contra de foro compet.
14 Theſaurarius quoque dignitatem habere cenſetur,
quia in Choro conſeſſu comitijs, & ſuffragijs ferendis
gradum, vel locum honorificum habet, vt per Azorium
inſtit. moral. par. 3. lib. 3. cap. 16. quæſt. 6.
15 Cantor qui etiam dignitatem dicitur habere, & præ-
eſt toti cantorum Choro in duas partes diuiſo, & Anti-
phonas, & Pſalmos inchoat de cuius dignitate, & offi-
cio Pute. deciſ. 89. part. 3. & Card. Tuſchus deciſ. 419.
num. 23. lit. D.
16 Sunt & aliæ etiam dignitates in Eccleſia ſecundum
vniuſcuiuſque Prouinciæ conſuetudines, præeminen-
tiam habentes, de quibus quomodo vna præferatur al-
teri, multum attenditur conſuetudo quoniam vt dicit
Boer. in ſuo tract. de præeminentia, & authoritate ma-
gni Concilij, conſuetudo in hoc multum operatur, ſe-
cundum Felyn. de maioritate, & obedientia colum. 1.
Caſſan. in Cathalogo gloriæ mundi 4. Pont. conſiderat.
37. verſ. de his, nam certum eſt in iure quod præceden-
tiæ debentur iuxta conſuetudinem, & in hac materia
præcedentiæ ſemper conſuetudini defertur, Natt. con-
ſil. 61. in fine, Menoch. conſil. 51. num. 49. & ita pluries
canonizauit Rota Romana, vt apud Seraph. deciſ. 964.
17 & apud Caualler. deciſ. 649. quia conſuetudinis ma-
xima eſt vis, & vbique, ac ſemper debet attendi. vt co-
pioſè fundat Nouarius in Collect. deciſ. ſuper pragmat.
Regni, Collectan. 153. vbi quam plurimas reportat de-
ciſiones, & ad plura infert, vt apud eum videri facilè
poteſt.

PRAXIS INSTITV-tionis in beneficijs Iuriſ-patronatus.

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutio in beneficijs Iuriſpatronatus multipliciter acci-
pitur.*
2 *Præſentatus à Patrono dum eſt idoneus per Superiorem in-
ſtitui debet, ſiue velit, ſiue nolit.*
3 *Ius quod transfertur in præſentatum inſtitutione ſequuta.*

Quid eſt inſtitutio in Beneficijs, & quid per illam transferatur in inſtitutum.

RESOLVT. CCCXCVI.

1 PRo coroinde huius quæſiti, nè ſuper inco-
gnitis terminis vagetur Tyrones dico, quod
licet inſtitutio in beneficijs multipliciter
capiatur, tamen in caſu noſtro Inſtitutio
nihil aliud eſt niſi quædam conceſſio Ec-
cleſiæ, ſeu beneficij authoritate legitima Epiſcopi, vel
alterius Ordinarij facta, nō ſimpliciter, cuicūq; Clerico,
ſed ei qui eſt à patrono nominatus, & oblatus, ita Azor.
inſtitut. moral. 175. p. 2. lib. 6. c. 22. q. 1. & dicitur tranſla-
tio iuris non libera à Superiore facta ex qua plenum ius
datur inſtituto: ita Abb. in c. authoritate nu. 7. de inſtitut.
quod ſit iuris tranſlatio probat gl. in c. 1. de regulis iuris
2 lib. 6. & ideò dicitur, non libera, quia ſuperior velit, no-
lit, tenetur præſentandum idoneum inſtituere cap. de-
cernimus 16. q. 7. cap. Paſtoralis, & cap. quod autem de
iure patronatus.
3 Per quam inſtitutionem non transfertur in inſtitu-
tum corporalis poſſeſſio beneficij, Abb. in c. cum Ber-
told. nu. 3. de regul. iur. Gl. in c. per tuas in verbo in poſ-
ſeſſione de donat. licet plenum ius eidem acquiratur
etiam abſque corporali apprehenſione Curt. de iure pa-
tron. in verbo Ius quæſt. 5. ſed viget praxis in Curijs Ec-
cleſiaſticis, vt habita inſtitutione inſtitutus perſonaliter,
vel eius Procurator ſpecialis ad id deputatus accedat
ad Eccleſiam in qua eſt beneficium, & de manu alicu-
ius corporalem poſſeſſionem apprehendat, ſicque ſolet
apponi in Decreto inſtitutionis, vide Lambert. de Iur.
patron. lib. 2. part. 3. quæſt. 11. art. 6.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus ſolus poteſt præſentatum inſtituere.*
2 *Epiſcopus habet ſundatam intentionem circa collationem beneficiorum ſuæ Diœceſis.*
3 *Inſtituendi facultas an poſſit ab Epiſcopo delegari.*
4 *Capitulum Sede vacante an poſſit beneficia conferre, & an inſtituere, num. 5.*
6 *Vicarius generalis Epiſcopi an poſſit præſentatos inſtituere.*
7 *Prælati inferiores an poſſint inſtituere.*
8 *Religioſi in Eccleſijs, quæ pleno iure eis ſubijciuntur an poſſint inſtituere.*

Quibuſnam competat ius inſtituendi in Beneficijs Iuriſpatronatus.

RESOLVT. CCCXCVII.

1 PRo reſponſione dicendum eſt, quod Epiſcopus ſolus de iure communi poteſt præſentatos à patronis, & per examen idoneos repertos inſtituere cap. ex frequentibus de inſtitut. cap. 1. eod. titul. lib. 6. cap. cum ſatis de officio Archidiaconi, Clement. plures de iure patronatus. Lambertin. lib. 2. p. 3. q. 1. princ. art. 10. num. 1. Rota deciſ. 85. num. 1. par. 2. in nouis, Abb. in cap. cum Eccleſia Vulterana de elect. Mari. Antonin. variar. reſolut. lib. 1. reſolut. 47. num. 6. & reſolut. 55 nu. 11. in fine, Reginal. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. num. 224. Vgolin. de poteſt. Epiſcopi cap. 51. §. 4. num. 1. quia in collatio-
2 ne beneficiorum ſuæ Diœceſis Epiſcopi de iure communi fundatam habent intentionem Card. Seraph. dec. 1353. num. 3. Reginald. dicto tract. 3. num. 239. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. §. 1. prohem. nu. 21. quæ quidem in-
3 ſtituendi facultas poteſt ab Epiſcopo ſpecialiter delegari, etiam ante vacationem, & ratio eſt: quia inſtitutio fit coactè ad præſentationem patroni, & ceſſat votum captandæ mortis, Ioan. Andr. & Dominic. in c. ſi confirmationem de elect. lib. 6.

4 Capitulum Sede Epiſcopi vacante quamuis non poſſit beneficia conferre quæ ad collationem Epiſcopi ſpectant, cap. 2. Ne ſede vacante, & iuxta Bull. Pij V. incip. ſancimus per Azor. inſtit. moral. par. 2. lib. 3. cap. 38. q. 1. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. § 4. prohem. num. 35. & gloſ. 9. §. 1. num. 77. Quarant. in ſumma Bullarij verbo Capitulum Sede vacante, verſ. non quæro pag. 137. po-
4 teſt tamen præſentatos Clericos à patronis admittere atque inſtituere poteſt cap. 1. de inſtit. lib. 6. Calder. conſil. 3. de iure patron. Rebuff. in praxi tit. forma Vicariatus nu. 182. Azor. d. cap. 38. quæſt. 2. Quarant. in ſumm. Bullar. in verbo Capitulum verſic. quæ concluſio, pagina 138 Garzia de benefic. par. 5. c. 7. num. 54. Panuin. de poteſt. Capituli Sede vacante part. 2. q. 4. & 5. Rebuff. in praxi benefic. tit. forma Vicariatus num. 132.

5 Item Vicarius abſq; ſpeciali conceſſione poteſt confirmare electos, & inſtituere præſentatos gloſ. in cap. fin. in verbo non poſſunt de offic. Vicar. in 6. Couar. lib. 3. var. cap. 20. num. 7. Selua de benefic. q. 14. part. 2. Garcia de benefic. dicto cap. 8. num. 84. cum ſeq. vbi refert ita deciſum in Rota, & per Sacram Congregationem, Suarez de Paz in praxi prælud. 3. num. 7. & 8. tom. 2.

7 Sic etiam Prælatis inferioribus ius inſtituendi competere poteſt ex cauſa ſpeciali, puta ex præſcriptione immemorabili, & priuilegio, vt per Antonin. variar. reſolut. lib. 1. cap. 47. num. 6. ſiuè ex conſuetudine cap. 2. & 3. de inſtitut. Cardin. in c. cum veniſſent eodem tit. idem Antonin. reſolut. 9. num. 11., & reſolut. 12. lib. 1.

8 Pariter Religioſis in Eccleſijs, quæ pleno iure eis ſubijciuntur conuenit quoque inſtitutio Clem. 1. in verſic. quidam præterea, & verſic. quidam etiam de exceſs. Prælat. Rocch. de Curt. de Iure patronat. in verbo competens quęſt. final. Cochier. de iuriſdict. in exempt. quęſt. 80. part. 4.

SVMMARIVM.

1 *Requiſita ad inſtitutionem obtinendam, & num. 5. 6. 7. & 8.*
2 *Collatio facta ab Epiſcopo de beneficio, quod eſt de iure patronatus tunc demum redditur nulla cum Patronus voluerit, & num. 4.*
3 *Prouiſio facta ſpreto patrono eſt in pendenti.*

Ad inſtitutionem obtinendam quænam requirantur.

RESOLVT. CCCXCVIII.

1 PLura ſunt neceſſaria ad finem obtinendi inſtitutionem, quorum magis practicabilia enumerabo.

Primo requiritur quod fiat præſentatio à patronis, quia ſi inſtitutio fiat abſque patronorum præſentatione, & ipſis ſpretis nulla redditur cap. cum dilectus de iur. patron. c. decernimus 16. quæſt. 1. Franc. March. deciſ. 474. & alibi Simon. in Enchirid. beneſ. tit. 5. cap 7. à num. 9. Nouarius qui alios adducit in praxi elect. & variat. fori quæſt. 7. num. 1. ſect. 1. in vltima impreſſione dicens hoc verum patronis reclamantibus, & contradicentibus infra tempus datum ad præſentandum alias ſuſtinebitur, & valebit prouiſio Ordinarij ex Cardin. in Clement. 1. de ſupplenda neglig. prælat. Selua de beneſic. p. 1. q. 6. nu. 15. Rota diuerſ. deciſ. 77. p. 2. & ratio eſt, quia nullitas collationis ab Ordinario factæ ſpreto
2 patrono inducta eſt in fauorem ipſius patroni, & ideò ita demum eſt nulla ſi ipſe patronus voluerit, & contradicat ad leg. filio præterito, & ibi gloſ. vlt. ff. de iniuſto
3 rupt. Teſt. & ideò prouiſio facta ſpreto patrono eſt in pendenti, & interim habet implicitum ſtatum, ita vt patrono reclamante infra tempus datum ad præſentandum ſit nulla à principio, & ex tunc, vt in dicto cap. decernimus eo verò non reclamante infra dictum tempus cenſeatur valida à principio, & ex tunc, vt in ſimili de caducitate Nauarr. in Manual. c. 23. num. 104. Lambert. dicto art. 1. num. 25. 26. & 27. & ideo firma remanet concluſio quod inſtitutio facta ſpreto patrono imnio collatio eſt nulla ſi patronus velit, & contradicat
4 ſi autem taceat valida remanet, & firma Calſidor. deciſ. 2. num. 4. de locato. Abb. in cap. cum Eccleſia num. 12. de elect. Felyn. in dicto cap. cum ex officij num 36. 37. Mandoſ. in regul. 2. q. 24. Put. deciſ. 412. lib. 1. Veral. deciſ. 33. num. 1. per Mohedan. deciſ. 27. num. 2. de cauſ. poſſeſſ., & prop. 4. licet ſi ſubſequatur patronorum ratificatio per præſentationem tunc inſtitutio reconualeſceret Abb. in q. 5. an 2. dubio num. 7. Lambert. de iur. patronat. lib. 2. par. 1. q. 2. art. 1. & ratio eſt, quia non poteſt dici facta abſque conſenſu patronorum, eo quia aſcenſus per illos fuit præſtitus, licet ex poſt facto Felyn. in c. cum Bertoldus col. 4. de re iudic.

Item requiritur exiſtentia Iuriſpatronatus, Rota dec.
5 337. num. 1. tom. 1. par. 2. quia ſi iuſpatronatus non exiſtit non poteſt dari præſentatio, & conſequenter nec inſtitutio.

6 Item requiritur vacatio beneficij, quia præſentatio habet locum quando vacat beneficium iuriſpatronatus cap. illud de iure patronatus c. fin. de conceſs. præbend. vbi Card. Abb. & reliqui, quia quamuis patronus in habitu habeat ius præſentandi, tamen exercitium præſentandi non habeat in actu niſi quando Eccleſia vacat d. cap illud, inde pręſentatio, ſeu promiſſio facta per patronum de beneficio vacaturo non valet, nec conualeſcit per mortem beneficiati d. c. fin. vbi Doctor Rota in vna Tullen. 4. Cappell. 16. Iunij 1595. coram R. P. D. Orano in Pamphilionem Beneficij de Huarte 13. Februarij 1595. coram R P. D. Iuſto.

7 Item requiritur quod præſentatio fiat intra tempus, nempè intra quatuor menſes ſi ſit laicale beneficium c. cum propter de iure patronatus in 6. capitul. vnic. § fin. vbi gloſ. in verſic. quadrimeſtre eod. tit. in 6. ſi autem

Eccleſiaſticum intra ſemeſtre dict.cap. vnic.capit. quoniam cap.ſi verò cap.iam te, cap.ſi propter de iure patronatus.

8 Item requiritur habilitas præſentati,& ſic quod ſit in ætate legitima non ſit ſeruus infidelis illegitimus irregularis, ſeu ſuſpenſus ab ordine, laicus, criminoſus, & ſimilis de quibus omnibus latè per Garziam in ſuo particulari tract. de benefic. & Nouarius in opuſculo noui iuris Pontificij concluſ.2. ſub rubrica de præſentatione à patronis facienda, vbi num.6. affirmat quod ſufficit, vt habilitas præſentati reperiatur tempore præſentationis, nec prodeſt ſi ſuperueniat tẽpore inſtitutionis Rot. diuerſ.deciſ.69.par.3.lib.1.Seraphin.deciſ.1234.num.4. Macerat.variat.reſolut.lib.1.reſolut.19.

Quæ omnia ſi interuenerint poterit fieri inſtitutio etiam ſi præſentatio ſimpliciter admiſſa fuerit Dominic. de S. Gemin. poſt alios in cap.1. de præbend. in 6. Lambert. de Iur.patron. lib.2.par.3. quæſt.2.artic.12. & ideò ad excludendam inſtitutionem in Curijs Eccleſiaſticis ſolet practicari,vt admittatur præſentatio ſit,& in quantum,& non ſimpliciter,vt quotidie ſeruatur in Curia Archiepiſcopali Neapolitana.

S V M M A R I V M.

1 *Inſtitutio num fieri poſsit per Epiſcopum extra Diœceſim.*
2 *Exequutor Apoſtolicus an poſsit procedere extra Diœceſim ſuam.*
3 *Inſtitutio extra Diœceſim fieri poteſt accedente conſenſu illius loci Ordinarij.*

Inſtitutio an poſſit fieri extra Diœceſim inſtituentis.

RESOLVT. CCCXCIX.

1 PLuries conſultus reſpondi extra territorium Ordinarij eiuſque Diœceſim non debere fieri inſtitutionem niſi de conſenſu Epiſcopi loci ordinarij,& partibus non contradicentibus,vt apud Abb.in cap.nouit num.4. de offic.legat. Rocch. de Curt.in tractat. de Iure patronat.in verbo competens alicui q.34. Lambert.in eiuſdẽ nominis tractat. q.2.art.11 lib.2.par.3. licet præſentatio benè fieri poſſit extra territorium, quia eſt actus extraiudicialis, & voluntarius, Rocch.de Curt.de iur.patron. in verbo honorificum quæſt.35.num.66.

2 Vt etiam exequutor Apoſtolicus, & ſic Breuiũ Apoſtolicorum benè poteſt procedere extra ſuam Diœceſim, Dominicus de S. Gemin.latè in cap.ſtatutum, §.in nullo quoque de reſcript. in 6. Oldrad. conſil.195. Genuenſ. in praxi Cur. Archiepiſc. Neapol.cap.69.num.3. & 12.in addit.& ita ego millies practicaui in varijs cauſis delegatis à Sancta Sede Apoſtolica.

3 Verum accedente Epiſcopi loci ordinarij conſenſu Inſtitutio poteſt tunc fieri in aliena Diœceſi non ſolum in Eccleſijs, ſed etiam in quocumque loco, etiam non ſolito dummodò honeſto, Lambert. de iure patronat. dicto lib.2. part.3. quæſt.2. art.10. & ante eum Præpoſ. Hoſtienſ. Bald. & Imola in cap. qua fronte de appellat. iuxta quorum opinionem ego,& pluribus vicibus vidi practicari indiſtinctè a diuerſis Prælatis Regni.

S V M M A R I V M.

1 *Inſtitutio an reiterari poſsit.*
2 *Patronus pro ſui iuris conſeruatione poteſt inſtitutionem reiterari facere.*
3 *Inſtitutio facta per errorem redditur nulla.*

Inſtitutio an validè poſſit reiterari.

RESOLVT. CCCC.

1 FVi quandoq; interrogatus à diuerſis Reuerendis Vicarijs, ſi inſtitutio potuiſſet ab eadẽ perſona iterari, & quidem reſpondi inſtitutionem ab eadem perſona iterari poſſe, quoties de primæ inſtitutionis firmitate dubitatur, alias non, quia in illo tantummodo caſu inſtitutio valet, & tenet ex notat à gloſ.fin.in cap.vltim.3. quæſt.4. & ita pluries iudicauit Rota.

2 Et quando patronus pro ſui iuris conſeruatione intendit repræſentare iteratur inſtitutio non pro inſtituti neceſſitate, ſed ad finem, vt patronus in ſua quaſi poſſeſſione conſeruetur; At ſi inſtitutio ſit facta ab eo de cuius authoritate dubitatur ſi alia inſtitutio ab altero fiat vtique illa tenet ad tex. in cap. poſt electionem de conceſſ.præben.Lambert.in ſuo tract.de iure patronat. q.2.art.18.lib.2.par.3.

3 Inde vbi inſtitutio eſt facta per errorem, vel non Canonicè, quo caſu non tenet Firman. in tract. de Epiſcopo in 3.par 2.part.princip. tertij libri Lambert.de iure patronatus dicto lib.2. part.3. quæſt.9.art.13. vel vbi eſſet facta metu, quo in caſu nec valet Firman. vbi ſup. quæſt.19. tunc benè poteſt iterari interuenientibus requiſitis neceſſarijs etiam ab eadem perſona.

S V M M A R I V M.

1 *Inſtitui ille debet ex pluribus præſentatis, qui habet maiora ſuffragia.*
2 *Maior pars quæ dicitur quando Patroni plures præſentant, & quid in Collegio, num.3.*
4 *Dignus ſi fuerit præſentatus à minori parte inſtitui debet licet maior pars indignum præſentauerit.*
5 *Gratificationi locus eſt vbi duo fuerint præſentati cum æqualibus ſuffragijs ſi æquales ſunt, & nu.8.*
6 *Præſentatus ſi fuerit de familia ille inſtituendus eſt quamuis alius ſit præſentatus cum æqualibus ſuffragijs.*
7 *Præſentatis Diœceſano, & extraneo, quis cæteris paribus præferendus ſit.*

Inſtitutio in perſonam cuius ſit facienda quando plures reperiuntur præſentati.

RESOLVT. CCCCI.

1 VBi plures à diuerſis patronis fuerunt præſentati, ille debet inſtitui, qui à maiori parte ſuit præ-
ſentatus capitul.3. de iure patronatus, vbi gloſ. Abb. &
Card. & Paul. de Citad. de iure patronat. par. 2.quæſt.
27. Mantic.dec.86. Seraph.dec.875. Rota dec.202. p.2.
to.1. niſi ad ſcandalum vitandũ, ſit neceſſe non admit-
2 tere præſentatum à maiori parte dicto cap.3. Maior au-
tem pars dicitur, vt ſi ſunt decem patroni quatuor præ-
ſentent Franciſcum, tres Andream,& alij tres Ioannem,
nam Franciſcus non habet maiorem partem omnium,
ſed habet maiorem partem reſpectu aliorum præſen-
3 tatorum, & ideò Franciſcus inſtitui debet: ſecus eſt in
Collegio in quo requiritur maior pars, totius Collegij,
ita Ioan. Andr. Abb. & Card. in dicto cap. Rocch. de
Curte de iure patronat. in verbo honorificum quæſt.58.
Lambertin. de iurepatron. lib.2. par.3.quæſt.4.art.2. &
ſic facienda eſt comparatio numeri ad numerum, ad
hoc, vt præſentatus à maiori parte poſſit inſtitui dum-
modò ſit idoneus, non autem eſt facienda comparatio
zeli, ad zelum, ſeu meriti ad meritum, Doctor.in dicto
cap.3. Rocch.de Curte, vbi ſupra quæſt.15. Lambertin.
4 vbi ſup.art.3. Si autem à maiori parte ſit ſcienter præſen-
tatus indignus,& à minori parte dignus ſit præſentatus,
talis dignus debet inſtitui, quia ſcienter præſentans in-
dignũ pro illa vice ammittit ius præſentandi, vt notatur

in

Digitized by Google

in cap. cum vos de offic.ordin. Et idem dicendum eſt in omnibus patronis ex aliquo iure priuatis, quamuis ſint maioris numeri, eo enim caſu inſtitui debet, dignus pręſentatus à minori numero; Lambertin. vbi ſupra artic. 5.nu.2. ſecus ſi ignoranter fuiſſet pręſentatus indignus.

5 Vbi vero duo æqualiter præſentati fuerunt, vnus à duobus patronis, alter ab alijs duobus, ſi æqualia ſint merita præſentatorum habens ininſtituere poterit optare, & quem voluerit inſtituere, & ſic eſt locus gratificationi Ioan. Andr. in cap. cum autem, vbi Abb. & Cardin. de iure patronat. Lambertin. de iure patron. lib. 2. part. 3. quæſt. 5. art. 1. Verum ſi ex duobus præſentatis, vt ſupra vnus ſit magis idoneus, quam alius, magis idoneus debet inſtitui, quod locum habet ante factam inſtitutionem; Nam ſi idoneus fuiſſet inſtitutus, teneret inſtitutio Dec. conſil. 129. num. 2. & Lambertin. vbi ſupra art. 2. & in tali concurſu, ſi idoneus ſit pauper, & magis idoneus ſit diues, pauper eſt inſtituendus, ſi vero Eccleſia eſſet debitis onerata, diues debet inſtitui, Rocch. de Curte de iure patronat. in verbo honorificum, quæſt. 15. col. 2. in fine, & Lambertin. vbi ſupra art. 3. vbi hæc declarat, & rationes diuerſitatis affert.

6 Sed ſi patroni in pari numero ſe diuidant, & duo præſentent vnum extraneum alij duo præſentent vnum de linea, ſeu ſanguine fundatoris, tunc præferendus, & inſtituendus eſt ille de linea fundatoris, ſtante idoneitate, ita Rocch. de Curte de iure patronat. in verbo honorificum quæſt. 18. facit in ſimili text. in cap. bonæ il ſecondo, circa finem, vbi Abb. de poſtulat. prælat. & text. in cap. nullus inuitus diſt. 61. gloſ. in cap. neminem diſt. 70. in verbo Ciuitatis faciunt notata per gloſ. & Doctor. in cap. ſi proponente de reſcript. & vide Lambert. de iure patronat. lib. 2. part. 3. quæſt. 5. art. 4.

7 ſi autem ſit præſentatus æqualiter, Diœceſanus idoneus, & extraneus magis idoneus, Diœceſanus debet inſtitui Rocch. de Curte, vbi ſupra. Ita ſi ſit præſentatus extraneus magis idoneus, & alterius de familia fundatoris idoneus, talis de familia debet inſtitui, Lambertin. vbi ſupra art. 6. quia charitas debet incipere à proximioribus fundatoris, Nouarius concluſ. 5. de concurrentibus in data. Ita etiam debet inſtitui compatronus à medietate compatronorum præſentatus excluſo alio compręſentato ab alia medietate, quia ille eſt compatronus, & de genere fundatoris niſi ille, qui non eſt compatronus obtineat derogationem à Summo Pontifice, pro alia medietate, Lambertin. loco citat. art. 7.

8 Quando autem duo æqualiter præſentati fuerunt, vel cumulatiuè ab eodem patrono, vel vnus à medietate patronorum, alius ab alia medietate, ſi æqualia ſint præſentatorum merita habens inſtituere poterit optare, & quem voluerit inſtituere, taliter quod poterit gratificare ad ſui libitum, cap. cum autem vbi Io. Andr. Card. & Abb. de Iure patronat. Lambertin. de Iure patron. lib. 2. part. 3. q. 44. art. 11. Cæſar de Graſſis deciſ. 1. num. 9. de Iure patron. taliſque gratificatus ab Ordinario alijs præfertur Maceraten. var. reſolut. lib. 1. reſolut. 104. num. 2. Rota in facem portionis 16. Decembr. 1605. coram Eminentiſſimo Card. Pamphilio.

S V M M A R I V M.

1 *Collatio an fieri poſſit ſub conditione.*
2 *Inſtitutio an fieri poſſit ſub conditione.*
3 *Collatio, & inſtitutio pari paſſu ambulant.*
4 *Argumentum ab æquiparatis eſt validum in Iure.*

Inſtitutio an poſſit fieri per loci Ordinarium conditionatè.

RESOLVT. CCCCII.

1 CErti iuris eſt quod collatio non poteſt fieri ſub conditione c. 2. de conceſs. præbend. c. 2. de elect. in 6. Abb. in c. ſignificatum nu. 6. de præbend. Caſſador. deciſ. 15. num. 3. de præbend. Verall. deciſ. 298. num. 5. par. 2. & deciſ. 241. num. 3. p. 3. Pariſ. de reſignat. benefic. q. 2. num. 78 lib. 6. & cum collationis nomen comprehendat inſtitutionem, & omnem modum per quem prouidetur de beneficio gl. in Clem. 1. de rerum permutat. Verall. dec.
2 36. num. 15. par. 3. ideo nec inſtitutio ſub conditione fieri poteſt vt in terminis concludit Maceraten. var reſolut. lib. 1. reſolut. 112. caſ. 60. vbi aſſignat rationem quia col-
3 latio, & inſtitutio pari paſſu ambulant, Rocch. de Curte in tract. de iur. patronat. in princip. nu. 10. cum ſeq. vnde diſpoſitum in vno debet habere locum in altero, quia æquiparatorum idem eſt iudicium, & eadem diſpoſitio l. 1. ff de l. 1. Gloſ in l. ſi quis ſeruo C. de furt. & in cap. ſi poſtquam, § final. de elect. & argumentum ab æquiparatis in iure eſt ſatis validum, vt probat Nouarius forenſ. quæſt. 45. num. 10. part. 1.

S V M M A R I V M.

1 *Superior an poſſit præfigere terminum illi qui inſtituere habet vt inſtituat.*
2 *Metropolitanus ſupplet defectum Ordinarij.*
3 *Appellatur vbi Epiſcopus inſtitutionem facere differt.*
4 *Metropolitanus adiri poteſt etiam in primis cauſis Epiſcopo negligente.*
5 *Iuriſdictio deuoluitur ad Superiorem Iudice inferiore indirectè negligente.*

Inſtituendi tempus à Superiore an poſſit aſſignari.

RESOLVT. CCCCIII.

1 VTique poterit per Superiorem certum tempus aſſignari habenti inſtituere iuſta quod ſi non inſtituerit, poteſt deindè illum compellere, Lambert. in tractat. de iur. patronat. lib. 2. par. 3. q. 2. art. 6. vbi art. 7. affirmat, quod ſi ad Epiſcopũ ſpectet inſtitutio poterit Archiepi-
2 ſcopus eius Metropolitanus eidem Epiſcopo præfigere tempus, eiuſq; negligentiam ſupplere, vel ſtatim, quod Epiſcopus differat inſtituere ſine cauſa legitima appel-
3 lari poteſt ad Superiorẽ à grauamine illato Zerol. in praxi Epiſcop. in verbo Iuſpatronatus §. 8. dub. 3 p. 2. Guttierez de iurament. confirmatorio c. 13. nu. 8. p. 1. negligentia enim inferioris operatur, vt ſuperior poſſit ſuas apponere manus vnde ſi Iudex ordinarius ſit negligẽs poteſt quis in ius vocari extra Prouinciam §. 1. Authen. vt different. Iudic. latè Nouarius in ſua praxi elect. & variat. fori q. 1. num. 15. cum ſeq. ſect. 1. in ſecunda editione
4 Neapolitana, vbi quod in primis cauſis poteſt adiri Archiepiſcopus Epiſcopo negligente in adminiſtranda iu-
5 ſtitia, & quod ex negligentia Iudicis inferioris iuriſdictio deuoluatur ad Superiorem; & vbi Epiſcopus eſſet negligẽs in erectione Seminarij Archiepiſcopus ſupplere debet eius negligentiam, & ſic etiam quando Epiſcopus negligens in executione vltimæ voluntatis; vt plenius apud eum.

S V M M A R I V M.

1 *Nullus iudiciarius ordo poteſt fieri in die feriato.*
2 *Inſtitutio an fieri poſſit in die feriato.*
3 *Inſtitutio poteſt fieri in quolibet loco dummodò honeſto.*
4 *Obligationes penes acta Curia ſtipulata, an incuſari poſſint in die feriata.*

Inſtitutio in Iure patronatus an poſſit fieri die feriato.

RESOLVT. CCCCIV.

1 NOn eſt dubiũ quod nullus iudiciarius actus exerceri poteſt in die feriato ad text. in l. dies feſtos C. de

C. de ferijs cum latius notatis recenter per Nouarium in
pragmatica Regni 1. ſub rubrica de ferijs, & in ſuo vull
tractatu de priuilegijs miſerabilium perſonarum priui-
leg. 52. pagina mihi 64. vbi vtilia colligit.
2 Tamen cum inſtitutio ſit actus extraiudicialis, & di-
catur ſolum fieri per admiſſionem præſentati. Lam-
bert. in tract. de iur. patronat. lib. 2. part. 3. quæſt. 2. art.
13. poteſt fieri etiam die feriato ſicut præſentatio dum-
modò fiat extra ſententiam, & figuram iudicij, ac per
3 conſequens etiam in Eccleſia, & in quocumque loco
quamuis non ſolito dummodò honeſto, Lambertin. d.
quæſt. 2. art. 10. & extra territorium, & diœceſim niſi
cum plena cauſæ cognitione ad inſtitutionem proceda-
tur, Abb. in cap. nouit num. 4. de offic. delegat. Rocch.
de Curt. in tractat. de Iure patronatus in verbo compe-
tens alicui quæſt. 34. Lambertin. in eiuſdem nominis
tractat. dicto lib. 2. part. 3. quæſt. 2. art. 11. & ita pluries
fuit practicatum in Curia Archiepiſcopali Neapolitana
annis elapſis.
Iuuatur hæc opinio ex latiſſimè cumulatis per No-
uarium in allegat. inſerta ad noſtras Additiones Tira-
quell. de pia cauſa priuileg. 156. vbi pluribus fundamen-
4 tis nixus eſt probare obligationes pœnes acta Curiæ ſti-
pulatas poſſe incuſari die feriato, quia hic actus eſt vo-
luntariæ iuriſdictionis, qui poteſt expediri die feriato
Viuius deciſ. 35. num. 2. Borrell. de Magiſtr. lib. 1. cap. 14.
num. 91.

SVMMARIVM.

1 Tempus non eſt à iure præfixum habenti inſtituere.
2 Beneficium non dicitur deuolutum, licet Epiſcopus diſtulerit inſtitutionem facere, & num. 10.
3 Deciſio Rot. affertur pro quæſtionis reſolutione.
4 Epiſcopus quando poteſt Eccleſiam patronatam ordinare patronis contradicentibus.
5 Patroni ſi litigant inter ſe circa Iuſpatronatus, quid Epiſcopus interim per agit. & num. 6. 7. & 8.
9 Text. in cap. quoniam de præbend. declaratur.

Vbi Ordinarius cui competit inſtitutio diſtulit inſtituere, an per hoc deuoluatur beneficium.

RESOLVT. CCCCV.

1 CErtum eſt, quod tempus à iure præfixum non deſi-
gnatur habenti inſtituere intra quod facienda ſit
inſtitutio ſicuti, præfixum eſt collatori ad conferen-
dum, Rocch. de Curt. in tract. de Iure patronat. in verbo
honorificum num. 55. Rota in nouis deciſ. 4. de Iur. pa-
tronat. Germon. de indult. Cardin. §. volumus à num. 76.
& alij Doct. communiter.
2 Inde hoc ſtante inuincibili fundamento vtique eſt
dicendum quod beneficium non poteſt dici deuolutum
quotieſcumque Ordinarius diſtulit inſtituere, quia non
eſt tempus præfixum, & ita in proprijs terminis iudi-
cauit Rota in vna Dertonen. Iuriſpatronatus 8. Februarij
1599. coram R.P.D. Penia per hæc verba.
3 Vtraque parte informante dubitaui an eſſet, vel non
eſſet recedendum à deciſ. in hac cauſa ſub die 8. Fe-
bruat. 1599. & ſub die 10. Ianuar. 1600. & Rota in de-
ciſis perſiſtendum cenſuit per doctrinam Pauli de Lea-
zaris quam refert, & ſequitur Zabarella in Clem. plu-
res §. quibus num. 1. quibus num. 1. quæſt. 1. de iure pa-
tronat. & Lambertin. de iure patronat. lib. 2. part. 2.
quæſt. 1. art. 9. vbi latè iſti Doctores, & alij diſcutiendo
hanc materiam diſtenſerunt plures Canones ex qui-
bus Rota aliquot ad hanc cauſam pertinentes pro in-
telligentia pertractatis, & deciſ. dubij propoſiti conſi-
derauit. Primus eſt quando non conſtat de iure patron.
nec præſentantes eſſe patronos quo caſu, non obſtan-
4 te contradictione prætenſorum patronorum Epiſcopus
poterit Eccleſiam ordinare quod maximè procedit ſi
in præcedentibus vacationibus Epiſcopus prouidit de
tali beneficio tanquam de libero. Nam tunc eo ite-
rum vacante nullo nec fine litis, nec ſemeſtri, vel qua-
drimeſtri expectato debet Epiſcopus procedere ad il-
lius collationem, Paul. de Leazaro, & Zabarella in
dicta Clementina plures §. quibus quæſt. 1. num 4 ver-
ſic. 2. caſu. Lambertin. dicto art. 9. nu. 11. verſic. tertius
caſus eſt, vbi allegat Anchar. Imol. & alios idem tenen-
tes, ſed iſte non erat caſus noſter in quo Iuriſpatronat.
præſupponebatur: alter caſus eſt, quando dubitatur
an beneficium ſit de iurepatronatus quo caſu Zabarell.
præcitato loco vtique tertio caſu dicebat quod quando
5 Patroni litigant de iure patronatus, vel de poſſeſſio-
ne iuris patronatus Epiſcopus debet expectare laycos
per quatuor menſes, & Clericos etiam ſi litigent cum
laycis per ſex menſes intra quos debet cauſa finiri
alias eis elapſis Epiſcopus ordinabit Eccleſiam ſine
præiudicio euincentis capitul. ſi vero cap. cum propter,
& capitul. quoniam in fine de iure patronatus addit-
que ibidem Zabarella hunc eſſe caſum ſpecialem in
6 quo contra impeditum currit tempus. Tertius caſus
eſt quando patroni litigant de præſentatione & de iu-
re præſentandi, & tunc idem dicendum eſt quia ex-
pectari debent vſque ad quatuor, vel ſex menſes.
7 Quartus caſus eſt quando patroni litigant ratione præ-
rogatiuæ ſiue ratione formæ præſentationis, & tunc
ob lapſum temporis non paratur eis præiudicium
quia non eſt quod imputetur eis capitul. cum Bertol-
dus de re iudicata, quia ſi aliter diceretur pararetur
via fraudibus quod eſſe non debet cum enim hoc tem-
pus ſtatuatur ad præſentandum non autem ad inſti-
tuendum vltimo die termini fieri poteſt Zabarel-
la præcitato loco quem cæteri communiter ſequun-
8 tur. Quintus caſus eſt quando vel conſtat de iure pa-
tronat. vel illud præſupponitur, vt in caſu propoſito
in quo non reuocabatur in dubium, & tunc lite pen-
dente ſuper præſentatione facta ante lapſum tempus
ſemeſtre ſi præſentantes ſint Eccleſiaſtici, vel quadri-
meſtre ſi ſint laycì non debet Epiſcopus ordinare, aut
alteri conferre beneficium, ſed ſtare debet maiori par-
ti, & vni ipſi conſiderando merita præſentatorum, quia
non eſt lis inter patronos ex vi iuriſpatronatus cum
omnes fateantur præſentantes eſſe patronos, ſed lis
eſt inter ipſos ſuper forma præſentationis, & tunc non
eſſet locus deuolutioni, ita Zabarella loco citat. Lam-
bertin. vbi ſupra num. 25. verſic. ſeptimus eſt caſus. De-
nique ſextus caſus conſiderabatur, quando eſt lis inter
præſentatos in tempore pretendentes ſolam præſenta-
tionem de vno quoque factam eſſe attendendam, &
iſto caſu non erat locus deuolutioni ob lapſum tempus
ad præſentandum, quia diſpoſitio text. in c. quoniam de
9 patron. inducens deuolutionem, quando eſt lis inter pa-
tronos tanquam rigoroſa, & exorbitans non exten-
ditur ad litem inter præſentatos, Imol. in cap. cum vos
de offic. ordin. num. 7. verſic. nec obſtat vbi Io. Andr.
num. 2. verſic. vnde iura Ant. de Butr. num. 7. verſic. iura
ergo Rocch. in verbo honorificum quæſt. 24. num. 54.
Lapus alleg. 78 num. 15. verſic. non obſtat, & num. 16.
item non debet. Multa expedire ſuadebant ſtandum
in deciſis, nam in præſenti nec iuſpatronatus, nec quaſi
poſſeſſio iuris præſentandi reuocabatur in dubium. Et
10 propterea non erat locus deuolutioni, & præſertim
quia inſtructam iam cauſam renuit Ordinarius expedi-
re, vt deuolutioni fieret locus ad Zabarell. & alios in
contrarium allegatos in c. cum vos de offic. ordin. pla-
cuerunt reſponſiones datæ in deciſione in hac cauſa
facta die 10. Ianuarij 1600. vbi per ſimilem diſtinctio-
nem caſuum fuit difficultas ſublata.

PRAXIS COMPELLENDI Sponſos nolentes contrahere matrimonium, Et de cauſis ex quibus excuſentur.

SVMMARIVM.

1 *Sponſus ſi deſlorauit Sponſam, ſi demum nolit matrimoniũ contrahere cogi poteſt etiam per capturam perſonæ.*
2 *Excommunicari non poteſt ſponſus nolens matrimonium contrahere.*
3 *Cauſa matrimonij ad Iudicem Eccleſiaſticum ſpectat.*
4 *Sponſus qui matrimonium contrahere recuſat, an cogi poſſit ſi illo contracto ſcandalum oriri poteſt.*

Qualiter cogantur Sponſi ad contrahendum Matrimonium.

RESOLVT. CCCCVI.

1 SI Sponſus deſlorauit Sponſam, & poſtea
nolit eam ducere in vxorem, ſolet per Iudices Eccleſiaſticos carcerari ad finem vt contrahat matrimonium, prout tenetur iuxta text. in cap. 1. de adult. cum etiam hæc cauſa matrimonialis ſit, an ille ſponſus teneatur contrahere, vel nè; & ſolum ad Epiſcopum ſpectet c. multorum 35. quæſt. 6. cap. auditus de præſcript. cap. accedentibus, de exceſs. Prælatorum, Couar. variarum reſolect 2. par. c. 7. §. 6. num. 8. & tam de viro antiquo, iuxta veriorem opinionem Dominici; & Franch. in cap. cum Epiſcopus, de officij ordinarij in 6. quam poſt Concil. Trid. cap. 3. ſeſſ. 25. de reformat. poſſunt Iudices Eccleſiaſtici, ac debent in omnibus cauſis, ac coram ipſis vertentibus, etiam ciuilibus, antequam ad cenſuras deueniant carcerare laicos.

Et poſſet id etiam ſeruare, quando non præceſſit, deſloratio, ſed ſolum promiſsio, vt ſententia de contrahendo matrimonio habeat effectum ex prędicto cap. 3.
2 Concil. Trident. ſed an poſsit ſponſus excommunicari
ſi nolit contrahere matrimonium, text. in cap. ex literis
il 2. de ſponſal. Sanchez de matrimon. diſput. 29. nu. 4.
lib. 1. Emanuel Sà in verbo ſponſalia, & ratio ſupradictorum eſt, quia cum ſponſalia ſint acceſſoria ad matrimonium, ex quò ſunt præambula ipſius cap. l. illud, ff. de ſponſalibus iudicatur pariter de matrimonio l. oratio, ff. de ſponſalibus, Bald. conſil. 171. volum. 1. Alexander conſil. 77. vol. 2. in numeris adductis per Mo-
3 naldum in conſil. 27. vol. 1. conſequenter. Quemadmo-
dum cauſa matrimonialis ad Iudicem Eccleſiaſticum ſpectat lege Titia ff. ſoluto matrimonio, cap. cauſam qui filij ſunt legitimi, item hæc cauſa matrimonialis, & ob hanc cauſam ſponſus excommunicati poteſt, cap. ex literis il 2. de ſponſalibus, qui licet dicat quod excom-
4 municetur Doctores tamen ibidem aſſerunt, quod ſi ad-
eſt iuſta cauſa non contrahendi puta, odium tale ſuperueniens, quod ſperatur, potius ſcandalum, quam matrimonium, fiet monitio tantum, & ita procedit, text. dict. cap. ex literis, ſi verò non adeſt iuſta cauſa non contrahendi, & tunc nollens contrahere, excommunicabitur, & ità procedit text. in d. cap. requiſiuit, & dicunt Ioan. Andr. Ant. Abb. Prepoſ. qui teſtantur de communi in dictis viribus, Ledeſma Sacrament. Matrimonij quæſt. 76. art. 1. Dicit tamen Andr. in cap. ex literis, quem ſequitur, Præpoſ. quod ſi poſt excommunicationem Iudex, videt eam non prodeſſe, & excommunicatum eſſe pertinacem, debet eum abſoluere, etiam nolentem.

SVMMARIVM.

1 *Coactio facienda ſponſis vt matrimonium contrahat, an practicari poſſit vbi Iuramentum de contrahendo non interuenit.*
2 *Obligatio ad contrahendum matrimonium oritur ex ſponſalibus.*
3 *Coniuges peccant conſenſum præſtare recuſantes.*

An coactio facienda ſponſis ad contrahendum Matrimonium locum habeat vbi ſponſalia non ſunt iurata.

RESOLVT. CCCCVII.

1 REſpondetur affirmatiuè nimirum non requiri iuramentum, ſed tantum ſufficere promiſsionem, cap. de illis, 1. verſiculo, cap. Mulierem, de deſpon. impuber. vbi notat Abb. poſt Hoſtienſ. & Henricum, idem Abb. in cap. ex literis colum. 2. de ſponſ. tex. Clarus, cap. iuramenti 22. q. 5. Thom. in 4. & in additio. 3. par. q. 43. art. 1. Caietan. in ſumma, verbo ſponſalia, Angel. num. 7. Sylu. q. 5. Sot. diſt. 27. q. 2. art. 4. Couar. ſuper Nauar. cap. 22. num. 25. & ita ſæpiſsimè iuxta ſupradictam ſententiam iudicaſſe Rotam Romanam teſtatur Coccin. deciſ. 377.
2 & Ludouiſ. deciſ. 378. quæ deciſiones non carent funda-
mento, ſi quidem ex ſponſalibus oritur obligatio quædam ad contrahendum matrimonium de præſenti, cap. ex literis Sanctè Siluarij, cap. ſicut, cap. requiſiuit de ſponſ. S. Thom. in 4. quem refert, & ſequitur q. 4. Armil. num. 7. Couar. cap. 4. num. 1. & omnes.
3 Quinimmò peccant coniuges recuſantes præſtare
conſenſum, vt voluit D. Thom. 4. diſtinct. 27. quæſt. 2. art. 2. D. Ant. 4. par. tit. 1. cap. 18. § final. Angel. ſponſalia nu. 90. in fin. Sylu. q. 4. Caiet. verb. ſponſalia Nauar. c. 22. num. 28. Couar. 1. par. de ſponſ. cap. 4. num. 2. per text. in cap. 1. de ſponſ. duorum notat Fclyn. in c. 1. de pact. lib. 6. quia eſt contra ius naturale, Diuinum, & humanum vt probat Couar. ſupra contra Abb.

SVMMARIVM.

1 *Promittens contrahere matrimonium cum Berta citra iuramentum, ſi demum cum Iuramento promiſerit contrahere cum Ioanna, vt contrahat cum Berta cogi poteſt.*
2 *Iuramentum quod tendit in diſpendium ſalutis æternæ ſeruari non debet.*

Contrahens ſponſalia cum prima abſque Iuramento, ſi poſtea cum iuramento cum alia contrahit, cum qua poteſt cogi ad contrahendum.

RESOLVT. CCCCVIII.

1 REſpondetur cum prima, & cum ea cogi poteſt ad contrahendum ratio eſt euidens quia eſt prima obligatio D. Anton. ſuper D. Thom. & Palud. 4. diſt. 27. q. 1. Notant. Innoc. Ioan. Andr. Abb. Præpoſ. & Rauennas in cap. ſicut de ſponſal. Hoſtienſ. de Butr. Abb. &
2 Henricus in cap. veniens de iure iurando, dicentes iura-
mentum directè contrarium priori promiſsioni, quam quis ſeruare tenetur temerarium eſſe, & minimè obligare, cum ſit in diſpendium ſalutis æternæ, & fouerat peccatum mortale, cap. ſi vero de iure iurando, quod committeretur ſi promiſsio prior non ſeruaretur, Angel. num. 25. Sylu. ſponſalia q. 7. ibi ſicut alias, & cap. Armill. numer. 7. Couar. 1. par. de ſponſ. cap. 4. num. 4. Sot. diſt. 25. q. 2. artic. 4. verſic. quin etiam ſi autem ſponſalia iuramento firmata ſint, licet cum ſecunda quæcumque alia ſponſalia etiam iurata contrahantur non tenent, vt per Doctor. loco citato.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Iudex an poſſit cogere ſponſum ad contrahendum matrimonium ſi ſubeſt iuſta cauſa non contrahendi.*
2 *Cauſæ quæ occurrere poſſunt vt ſponſus non poſſit cogi ad matrimonium contrahendum.*
3 *Nuptiæ coactæ ſolent ſecum mala afferre.*

An ſubſiſtente legitima cauſa non contrahendi matrimonium Iudex poſſit recedere à coactione.

RESOLVT. CCCCIX.

1 REgulariter licet Iudex poſſit deuenire ad com-
pulſionem, præmiſſa tamen monitione, contra
illum qui iurauit ſponſalia contrahere, cap.ex literis el
a. de ſponſal. Triuiſ.deciſ.9. lib.1.& de priuil.ſponſ.pri-
uil.2.num.11.& priuil.3.num.1.Rot.Rom.in nouiſs.de-
ciſ.493. num.1. part.1. Gabriel.conſil.159.vol.2.Ferrar.
conſ.171.num.1.Decian.conſil.66.num.15.volum.5.Le-
deſm. ſuper 3.part. S.Thom.quæſt.45. art.1.verſ.2.con-
cluſ. tamen quando ſubeſt iuſta, & rationabilis cauſa
non contrahendi. Iudex debet tantum monere, d.cap.
ex literis, & ibi Doctor.omnes in cap.requiſiuit num.4.
de ſponſ.Alex.conſ.212, num.5. vol.5. Marc.deciſ.Del-
phin.521. num.3. & deciſ.744.part.2.Triuiſ.dicto priui-
leg.3.num.3. & priuileg.7. num.3. Gabriel.conſil.159.
& conſil.186.num.2.vol.2.Nauar.in Man.cap.22. num.
27.& 72.de Ledeſm.in d.q.43.art.1.verſ.3. concluſ.Rot.
Rom.io deciſ.497. num.1. plures autem hic concurre-
2 bant cauſæ non contrahendi matrimonium, & iuxta
hanc ſententiam cenſuit Rota apud Ludouiſium deciſ.
376. & fuit dictum in Tulen. matrimonij 17. Aprilis
1617.coram Eminentiſs.Caualerio, quando tamen ſub-
eſt aliqua iuſta cauſa Eccleſia abſtinet à coactione Se-
raph.dec.1288.num.2.Rota d.deciſ.497.num.1.& in re-
cent.deciſ.207.num.9.par.1.Surd.conſ.364.num.7.cum
3 nuptiæ coactæ ſoleant habere malos exitus Seraphin.
deciſ.893.num.33.& deciſ.1112. num.7. vbi plures cau-
ſæ conſiderantur.

SVMMARIVM.

1 *Iudex non poteſt cogere ſponſos ad Matrimonium contrahendum vbi inter illos, eſt diſparitas conditionis.*
2 *Sponſus diues non cogitur matrimonium perficere cum ſponſa paupere.*
3 *Sponſus ſimiliter nobilis non poteſt cogi vt contrahat cum plebeia.*
4 *Sponſus ex legitimo matrimonio ortus non cogitur contrahere cum illegitima.*
5 *Macula originis eſt multum conſiderabilis.*
6 *Proles legitimatur ad omnia per ſubſequens matrimonium.*
7 *Error qualitatis an vitiet matrimonium.*

An ſit legitima cauſa non cogendi ad contrahendum vbi magna eſt diſparitas inter ſponſos.

RESOLVT. CCCCX.

1 PRima, ac legitima cauſa vt Iudex non poſſit vti re-
medio coactionis ad contrahendum matrimo-
nium, eſt vbi eſſet magna diſparitas inter ſponſos, vt
cenſuit Rot.Romana, vt probat Ceſar de Graſſis dec.
2 de ſponſalibus, qui exemplificat quoties ſponſus eſſet
ditiſſimus, ſponſa autem pauperrima, vt in terminis Ma-
ceraten.deciſ.2. Pariſ.conſ.58.num.37.vol.4.item ſpon-
3 ſus nobilis, ſponſa vilis familiæ inſuper ſponſus ex legi-
4 timo matrimonio ortus, ſponſa ex coitu damnato, Pa-
riſ.in dict.conſil.38. num.39. quæ licet poſtea diceretur
5 fuiſſe legitimata per ſubſequens matrimonium, tamen
macula originis eſt multum conſiderabilis, c.tanta qui
fil ſint legit Couar.p.2.relect.c.8. §.2.num.7.de ſponſ.&
matrim. Cæſ.de Graſs.de ſponſ.dec.6.num.5. quamuis
de iure Canonico per ſubſequens matrimonium legiti-
6 metur proles ad omnia ſecundum Caſſad. de ſponſ. &
matrim.dec.1.n.6.cum ſeq.& Couar.d.§ 2.n.10. & quã-
do adeſt magna diſparitas Iudex Eccleſiaſticus debet
omninò abſtinere à coactione Nau.in Manu. c.16.n.18.
& in conſ.49. n.3.de ſponſ.lib.4. Abb.in d.c.requiſiuit n.
4.Gabr.d.conſ.186.n.4. & 8.Coadiuuabitur ex eò quod
dictus ſponſus tẽpore ſponſaliorũ de futuro contracto-
rum ignorauit D.N. eſſe procreatam ex damnato coitu,
7 & licet error qualitatis non tollat matrimonium. Nau.
in d.Manu,c.22.num.12.tamen videtur eſſe non modici
impedimenti in adimplemento ſponſaliorum, c.raptor
37.q.1.cum error excludat conſenſum c.p.29.q.p.

SVMMARIVM.

1 *Odium capitale inter ſponſos an ſit iuſta cauſa non cogendi ad matrimonium contrahendum.*
2 *Cauſa probabilis non cogendi ſponſos ad matrimonium contrahendum remittitur arbitrio Iudicis.*
3 *Sponſus non tenetur actione iniuriarum.*
4 *Voluntas non minus facto quam verbis declaratur.*
5 *Iuramentum aſſumit naturam contractus cui adaptatur.*

An iuſta cauſa ſit non cogendi ad contrahendum odium capitale inter ſponſos.

RESOLVT. CCCCXI.

1 CEnſuit Rot.Rom. pro opinione affirmatiua coram
Illuſtriſs. Coccino, cuius tenor eſt, Domini di-
xerunt ſententiam Rotalem eſſe confirmandam, quia
licet inter Marcum Antonium, & Annam Mariam fue-
rint contracta ſponſalia per verba de futuro tamen ip-
ſa non eſt cogenda contrahere matrimonium per verba
de præſenti, cum ſubſit probabilis cauſa ex qua poteſt
à ſponſalibus recedere, cap.ex his 2.de ſponſalibus, vbi
Doctor. omn. & cauſa probabilis committitur arbitrio
2 iudicantis Abb. in c. requiſiuit num.4. de ſponſal. Alex.
conſil.212.num.8.lib.2.quę ſatis videntur concurrere in
caſu iſto, nam pendente iudicio ſuper diſſolutione ho-
rum ſponſalium Marcus Antonius dedit in iudicio
articulos concernentes honorem matris ipſius Annæ
Mariæ, nec non, & natales eiuſdem Annæ qui defectus
etiam quod fuiſſent veri cum prouenirent abſq; culpa
ipſius Annæ ſequitur quod grauiter fuerit offenſa ei ta-
lia obijciendo, vt per Roman.conſil.99.num.1.& 2.ver-
ſicul.2. vera opinio, defectum vero noſtrum inhuma-
num, atque iniurioſum eſt detegi, l.2.verſic.quid enim
C.quemd. & quibus quarta pars debetur lib.10. vnde
meritò orta ſunt odia, & rancores quæ ne perpetuum
pariant diſſidium, hæc iuſta videtur cauſa vt receda-
tur à ſponſalibus, & matrimonium impediatur, Abb.in
dicto cap.requiſiuit num 4. Alex.dicto conſil.212. num.
8. Guttierez lib.1.quæſt.Canon.c.20.num.23.ne matri-
monium infelicem exitum habeat, prout habere ſolet
etiam quando poſt contractum ſuperuenit odium, &
conſiderat Iacob.Menoch.conſ.69. num.44. & ſequent.
num.1.

Neque obſtat quod præfati articuli fuerint dati pro
ſponſo ad tuendum ius ſuum, quia ſponſa dicebat eum
ſibi non eſſe natalibus parem, propterea videtur di-
cendum, iniuriam non intuliſſe, vt per Roman. loco al-
legato num 2. verſic., mihi vero quia hæc procedunt
ad effectum, quod ſponſus non teneatur iniuriarum
3 actione, quia caret dolo, ſed non ad effectum quod di-
catur culpa carere, ita vt non fuerit ſequuta offenſa, vt
conſiderat Caſtrenſ.conſ.255.col.2.verſ.his non obſtan-
tibus lib.1.actus enim licet fiat abſque dolo tamen pre-
iudi-

iodicat poterat enim ſponſus euitare offenſam mode-
ſtius excipiendo contra vxorem, vt oſtenderet natalibus
eſſe patem, abſque eò quod ex proieſſo honorem ma-
tris, & natales ipſius tangeret.

Neque obſtat quod ſponſus ipſe non dedit articulos,
imò & illos reuocauit, quia ſufficit quod illos approba-
4 uerit, requirendo teſtes, vt ſuper illis deponerent, vo-
luntas enim non minus facto, quam verbis declaratur,
l. Paulus, ff. rem ratam haber. & reuocatio fuit facta hic
in Curia longè poſt datos, articulos, & poſtquam ſpon-
ſus requiſiuit dictos teſtes vnde iſta reuocatio ei non ſuf-
fragatur ad effectum de quò agitur cum non poſſit tol-
lere odium quod inde prouenit, & Doctores loquentes
de reuocatione, loquuntur ad effectum, vt non poſſit
agi actione iniuriarum, vt per Felyn. in cap. dilecti nu. 16.
de except. qua actione non agit ſponſa, ſed ad alium ef-
fectum vt dictum eſt.

Neque facit quòd iſta ſponſalia ſint iurata nam ſi ſuper-
5 uenit noua cauſa non contraheodi per verba de præ-
ſenti, iuramentum non obligat, cum aſſumat, naturam,
& conditiones contractus cui adijcitur l. fin. C. de non
numer. pecun. ſponſalia verò habent tacitam conditio-
nem ſi res in eodem ſtatu permanſerit, ideſt ſi cauſa
ab eis recedendi non ſuperueniat c. quemadmodum de
iure iurand. vbi gl. in verbo oculos Hoſtienſ. nu. 8. Ioan.
Andr. num. 23. Anchar. num. 3. Butr. nu. 13. Bald. in prin-
cip. Abb. num. 9. Imol. num. 3.

S V M M A R I V M.

1 *Conditio de contrahendo matrimonio ſi non purificatur non poteſt ad compulſionem deueniri, & num. 2.*
3 *Fidem frangenti, fides frangatur eidem.*
4 *Obligatio conditionalis non parit actionem niſi purificata conditione.*
5 *Actus non dicitur perfectus conditione pendente.*
6 *Adimplementum conditionis debet ſpecificè obſeruari, & num. 7.*

An iuſta cauſa non cogendi ſponſum ad contrahen-
dum ſit defectus non purificatæ conditionis.

RESOLVT. CCCCXII.

1 NOn purificata igitur prius conditione non poteſt
deueniri ad compulſionem vt in puncto firma-
runt Doctores in cap. de illis, de cond. ap. Thad. Piſ. de
ſponſ. par. 1. num. 8. Henriq. in ſum. Theol. mor. lib. 11. de
matrim. cap. 14. num. 5. Nauar. de cond. app. lib. 4. conſ. 1.
num. 1. & 6. conſ. 2. Pariſ. conſ. 60. num. 5. & conſil. 58 vo-
lum 4. Caputaq. deciſ. 338. num. 2. par. 1. nam poſtquam
ſponſa, vel eius Pater promiſſam conditionem mini-
mè adimpleuerunt à vinculo obligationis contrahendi
2 debet abſolui ſponſus iuxta terminos text. in l. Iulianus,
§. offerri ff. de actio. empt. nam fruſtra quis fidem ſibi ab
eo ſeruari poſtulat, cui fidem, non ſeruauit, cap. fruſtra
d. Reg. vir lib. nam frangenti fidem fides frangi poteſt,
3 l. cum proponas, la 2. C. de pac. Bart. per illum text. in l.
quæro §. inter locatorum, ff. loca, & qui non facit, quod
non debet non recipit, quod oportet, Bald. in cap. 1. nu. 9.
in fin. qualit. dom. propriè, priuè, in feud. & Natt. in con-
ſil. 226. num. 2. quod locum habet etiamſi eſſet interpo-
ſitum iuramentum cap. 3. & ibi Doctor. maximè Felyn.
num. 7. de iure iuran. Dec. in conſ. 265. nu. 3. ad fin. Ruin.
conſ. 58. num. 2 & 5. lib. 1.

4 Quare cum obligatio ſit conditionalis de iure non
debetur niſi purificata conditiooe, Ruin. conſ. 35. vol.
13. num. 5. pract. Papien. in forma libell. pro legato rei
ſingul. num. 73. verſic. ad tertium autem Grat. conſ. 364.
num. 1. & 24. & conſ. 309. volum. 3. ſi quidem condinio
nihil ponit in eſſe, & ideò actus conditionalis, non valet
niſi exiſtente condiuone l. ſi quis ſub conditione, ff. ſi
quis omiſſa cauſ. teſt. l. cedere diem, ff. de verb. ſignif. l. ſi
quis fundum, ff. de contrahen. empt. l. ex facto, ff. de hæ-
5 red. inſt. Tuſch in concl. 193. lit. C. quia conditione pen-
dente actus non dicitur perfectus, ſuſpendit enim con-
ditio actum in effectum, vel euentum conditionis Me-
noch. conſ. 63. à num. 28. cum ſeq. Pariſ. de reſign. beneſ.
lib. 1. quæſt. 3. num. 20. Nouarius forenſ. q. 27. nu. 5. lib. 1.
vbi ſupradictos citat.

6 Amplia vt adimplementum conditionis debeat ſpe-
cificè obſeruari, & præcisè in eò quod promiſſum fue-
rit, oamque aliud pro alio inuito creditore ſolui non po-
teſt, l. 2. §. mutui datio ff. ſi cert. petat. & l. eum à quo C.
de ſolut. quæ regula tunc præcipuè locum habet, cum
quis ex obligatione vult aliũ adſtringere ad aliquid ſibi
dandum, vel faciendum tunc enim tenetur ferre in ea-
dem ſpecie in qua fuit contracta obligatio, l. ſi rem §.
vult cum ſeq. ff. de pign. actio. l. item liberanir §. 1. ff. qui-
bus mod. pignor. vel hypot. ſol. Prac. Papienſ. in forma
reſponſ. libelli in actione hypot. in verb. ſatiſfacere nu. 2.
& quidem patia ſunt non offerre, & illegitimè offer-
re, l. quoties ff. qui ſatiſdar. cogant. Rom. conſil. 163.
num. 2.

7 Amplia ſecundo vt adimplementum conditionis de-
beat eſſe perfectum, alioquin minimè poſſet cogi ſpon-
ſus ad contrahendum matrimonium, ex regul. iuris, vt
nemo ex contracto vltro citroque obligatorio adiuuari
poſsit niſi ex parte ſua perfecte impleuerit, d. l. Iulianus,
§ offerri. ff. de actio. empt Gozad. conſil. 1. num. 1. & con-
ſil. 31. num. 4. Natt. d. conſ. 226. num. 2. & Put. dec. 357.
ad fin. lib. 3. Verall. deciſ. 232. part. 1. & deciſ. 157. part 3.
neque inſpicitur quis primo contrauenerit, ſed qui prius
egerit; is enim prius debet docere, ſe impleuiſſe R. P. D.
Rub. in Romana Aromatariæ die 31. Maij 1585. in ma-
nu ſcript. & hæc exceptio vſque adeò eſt fauorabilis, vt
Iudex parte etiam non opponente poſſit ex officio ſup-
plere Bart. in l. eum qui ita §. qui ita ſtipulatur num. 4. de
verb. oblig. & in l lecta nu. 21. ff ſi cert. petat. quem ad-
ducit Roman. in conſil. 244. nu. 5. verſ. 1. & ſequitur Cra-
tter. in conſ. 151. num. 10. verſ. adeò.

S V M M A R I V M.

1 *Indignatio parentum an ſit iuſta cauſa de matrimonio non contrahendo.*
2 *Filij an peccent abſque parentum voluntate matrimonium contrahendo.*

An iuſta cauſa ad non cogendum ad contrahendum
matrimonium ſit iudignatio parentum.

RESOLVT. CCCCXIII.

1 EST legitima cauſa ſecundum Abb. in capitul. requi-
ſiuit num. 4. de ſponſal. Felyn. conſilio 26. num. 21.
Nauar. in Manual cap. 16. num. 18. & proinde indigna-
tin etiam Dei cum aliqui teneant, filium contrahentem
matrimonium ſine conſenſu patris, & ſine iuſta cauſa
peccare cap. non omnis 23. quæſt. 2. Nauar. in Manual.
cap. 14 num. 15. S. Thom. in 2. 2. quæſt. 89. artic. 7. vi-
de Bellarm. de controuerſ. Chriſtianæ fidei tomo 2. de
Sacrament. matrim. lib 1. capitul. 19. verſic. tertia pro-
poſitio.

S V M M A R I V M.

1 *Suſpitio morbi gallici eſt iuſta cauſa vt ſponſi cogi non poſſint ad matrimonium contrahendum, & num. 5.*
2 *Sponſus an ſemper cogi poſſit ad matrimonium contrahendum, num. 3. & 4.*

An

Digitized by Google

An ſit legitima cauſa non cogendi ad contrahendum matrimonium morbi gallici ſuſpitio.

RESOLVT. CCCCXIV.

1 ERit pariter legitima, ac iuridica cauſa non cogendi
ſponſos ad contrahendum morbi gallici ſuſpitio,
vt cenſuit Rota in vna Toletana matrimonij 27. Ianua-
rij 1595. coram Seraphino, cuius tenor eſt.
Quamuis regula ſit pro Gaſpare, quod contrahens,
2 ſponſalia de futuro monendus ſit, & vſque ad cenſuras
cogendus ad contrahendum per verba de præſenti, ſiuè
ſponſalia ſint iurata ſiuè non, c. ex literis il 2. & c. ſicut
& c. requiſiuit de ſponſal. c. de illis, il 3. vbi Abb. & alijs,
de de ſponſ. impub. & in d. c. ex literis in 3. notab. Fe-
lyn. in cap. 1. nu. 12. de pact. Couar. ſuper 4. decret. par. 1.
cap. 4. in princ. nu. 2. quamuis in ſponſalibus iuratis Ec-
cleſia magis ſtudioſè compellat eum qui iurauit quam-
uis compulſione moderata non autem præciſa, Abb. in
cap. requiſiuit in fine, Felyn. in d. cap. 1. num. 12. de pac.
Sylu. in verbo in ſponſalia nu. 4. allegatis per Gabr. conſ.
186. nu. 10. lib. 2. & parte perſiſtente in recuſatione per-
3 tinaciter Iudex teneatur à coactione deſiſtere d. c. re-
quiſiuit vbi Doctor. ſupra allegati, hæc tamen regula li-
mitatur vt non procedat, vbi adeſt aliqua cauſa recuſa-
tionis propter quam, debeat Iudex arbitrari non eſſe
procedendum ad coactionem, vt per Ioan. Andr. Hoſti-
enſ. Butr. Anchar. Abb. Præpoſ. & alias in d. cap. requiſi-
uit Sylueſt. in ſumm. in verbo ſponſalia num. 10. Lup. in
cap. per veſtras §. 8. nu. 15. Couar. vbi ſupra nu. 4. & fuit
deciſum in cauſa Valentina matrimonij coram S. D. N.
Clem. VIII. anno 1579. & in Hiſpal. ſponſaliũ coram
bon. men. Domino de Rubeis 1580. & alias ſæpius, in
caſu autẽ propoſito viſum eſt Dominis ſufficienter con-
ſtare de cauſa, quia ex teſtibus examinatis pro parte mu-
3 lieris cõſtat eam abhorrere ab huiuſmodi nuptijs, & o-
dio proſequi Gaſparem, ita vt potius electura ſit ſeſe in
flumen proiicere, quam ſecum, contrahere, & hæc eſt
legitima cauſa deſiſtendi à coactione, vt per Abb. ſupra
citatum in dicto cap. requiſiuit num. 3. & in d. cap. ex li-
teris n. 8. cum alijs, quæ res comprobatur, ex litis ſuſten-
tatione per plures inſtantias, ex quò apparet fruſtrato-
riam fore excommunicationem propter obſtinatum ip-
ſius propoſitum Collect. in cap. 2. col. 2. de ſponſal. ſolent
etiam coacta ſponſalia infelices ſortiri exitus Gabr. d.
5 conſil. 156. nu. 5. & hoc præſertim quia videtur ſatis iuſta
cauſa ſubeſſe recuſationis propter morbi gallici ſuſpi-
cionem per ea quæ tradit Maiol. de irregular. lib. 2. cap.
19. & facit text. in cap quemadmodum §. quid ſi poſt de
iur. iuran. & licet morbus iſte non plenè probetur cum
de eò vnus tantum teſtis deponat, tamẽ eſt medicus qui
illũ curauit, & ſatis videtur ad hunc effectum quod mu-
lier vehementi ſuſpicione affecta hunc abhorreat, ac-
cedunt aliæ exceptiones quas non apparet notas fuiſſe
mulieri ante contracta ſponſalia, & ex ſuperueniẽti
notitia poteſt recedere, Sot. lib. 4. ſentent. diſt. 17. quæſt.
2. art. 9. verſic. non quando alter, & ita concluſum vna-
nimiter per Dominos.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa vt ſponſus cogi non poſſit ad matrimonium contra-
hendum, an ſit legitima contradictio parentum, & nu. 7.*
2 *Conſenſus parentum an neceſſarius ſit dum filij matrimo-
nium contrahere volunt, & nu. 4.*
3 *Filia nubens ſine cõſenſus patris an ſit ſucceſſione priuanda.*
5 *Statutum quo cauetur ne filij poſſint contrahere matrimo-
nium abſque conſenſu parentum reprobatur.*
6 *Statutum vt non poſſit contrahi matrimonium cum homi-
nibus alterius Ciuitatis non valet.*

An ſit legitima cauſa non cogendi ad contrahendum matrimonium contradictio parentum.

RESOLVT. CCCCXV.

1 VIdebatur prima conſideratione affirmatiuè re-
ſpondendum, cum de æquitate requiratur con-
ſenſus parentum in matrimonijs contrahẽdis per fil ijſ-
familias, vt apertè patet in l. 2. ff. de ritu nuptiarum, &
2 §. p. inſtit. eodem, vbi parentum conſenſus in filiorum
matrimonijs requiritur, ex ea ratione, quia iuri naturæ,
quò parentes in liberos funguntur, ſub quorum pote-
ſtate ſunt, conuenit, ne citra patris conſilium, aliquid in
re tam graui, vt eſt matrimonij vinculum, a quo totum
vitæ pendet inſtitutum, deliberet, & ipſa perpetuitatis
ratio, & amoris nodus quò debẽt coniuges vinciri ma-
turiſſimum in conciliandis nuptijs conſilium deſiderat,
ne forte leuiter facti olim doleat grauiter proſequitur
Guibert. lib. 1. quæſt. cap. 12. Hieronym. de monte in Mi-
ſcellan. vir. q. 6. Bar. in l. in bello §. medio, ff. de captiuis.
3 & faciunt adducta à Pereira deciſ. vbi latè tractat ſi fi-
lia nubens ante vigintiquinque annos, etiam ſi viro di-
gno nubat ſit priuanda legitima ſucceſſione.
4 Cæterum totum contrarium eſt verius, nam quis non
cogitur ſequi paternam voluntatẽ circa matrimonia, &
ideò leges quæ inferunt pęnas matrimoniũ contrahen-
tibus ſine parentum conſenſu nõ valent, quia infrigunt
5 libertatem matrimonij, vnde non valet ſtatutum in quo
cauetur ne filia, vel filius poſſint contrahere ſine con-
ſenſu patris alias cadant ab hæreditate, Couar. ſuper 4.
decret. p. 2. c. 3. §. 8. nu. 5. & 6. Cordub. in tractat. caſ. con-
ſcientiæ quæſt. 171. Nauar. in Manual. cap. 24 num. 15.
Guttierez practic. quæſt. lib. 2. quæſt. 1. num. Molin. de
primog. lib. 2. cap. 16. n. 6. Valer. in different. inter vtrum-
que forum in verbo matrimonium different. 1.
Et ſecundum Bellet. diſquiſit. Clerical. titul. 6. §. 4. nu.
43. vim legis non habent leges, quę inferunt pœnas ma-
trimonium contrahentibus ſine parentũ conſenſu, nam
etſi Principes eas tulerint ad honeſtatẽ perſuadendam,
quæ conſiſtit in exigendo parentum conſenſum ab ipſis
filijs ad coniugalem contractũ, non tamen habent vim,
cum id ſpectet ad ſummum Pontificem, nam alij ſtatue-
re nihil poſſunt, quod matrimonij liberũ conſenſum im-
pediat etiam circa accidentia ipſi matrimonio, & ideò
6 ſtatutum puniens contrahentes matrimonium cum ho-
minibus alterius Ciuitatis non eſt validum Morot. con-
ſil. 6. num. 9. videndus eſt Graſs. in tract de effect. Cleric.
effect. 2. nu. 81. cum ſeq. quia infringit matrimonij liber-
tatem, & illud debet eſſe liberum, Nouarius in pragm.
Regni 11. de Baronibus vbi plura adducit.
Et iuxta hanc opinionem ſæpiſsimè cenſuit Rota vt
pro iuſta cauſa non habeatur defectus conſenſus parẽ-
tum, vt fuit dictum in Tolen. ſponſalium 30. Ianuarij
1617. & 17. Aprilis eodem anno coram Caualerio cum
de iure Canonico talis conſenſus in matrimonio non
requiratur vt ſciunt omnes, & Doctor. paſſim affirma-
runt.

SVMMARIVM.

1 *Timor exhæredationis an ſit iuſta cauſa vt ſponſus non
poſſit cogi ad matrimonium contrahendum, & nume-
ro 3.*
2 *Compelli quis non poteſt ad exequutionem ſponſaliorum
ſtante iuſta cauſa non adimplendi.*
4 *Papa qui habuit notitiam decreti, & litis pendentia coram
alio Iudice ſignando commiſſionem, cauſam ab eo Iu-
dice auocare cenſetur.*

An

Digitized by Google

An timor exhæredationis bonorum paternorum ſit legitima cauſa non cogendi ſponſos ad contrahendum matrimonium.

RESOLVT. CCCCXVI.

1 FVit ſæpiſſimè reſolutum in Rota, timorem exhæredationis eſſe legitimam, ac iuſtiſſimam cauſam non cogendi ſponſos ad contrahendum matrimonium, vt in vna Toletana matrimonij Veneris 27. Ian. 1595. & in Romana matrimonij 15. Febr. 1588. coram bon. mem Orano, quod procedit etiam ſi ſponſalia ſint iurata, Ruin. conſ. 203. num. 5. verſ. & plus etiam dico, lib. 1. Doct. communiter, in cap. requiſiuit de ſponſal ſumm. Sylueſt. in verbo ſponſalia num. 10. & fuit dictum coram S.D.N. Clemente VIII. in Valentina matrimonij 6. Februarij 1579. quæ in impreſs. diuerſ. nou. eſt 497. par. 1. & in Hiſpal. ſponſalium de anno 1580. coram de Rubeis, & ita pariter fuit reſolutum in Rota in vna Tolent. matrimonij 16. Ianuarij 1596. coram Eminentiſs. Seraphino cuius tenor eſt.

Domini ſine vlla difficultate cenſuerunt commiſſiones ſuffragari Domino Ioanni Valeæ ad effectum imponendi perpetuum ſilentium parti aduerſæ cui iuxta earum penultimæ tenorem fuit præfixus terminus ad transportandum acta quæ non tranſportauit hactenus, ideò non verificantur obiectiones, quæ fiunt non fuiſſe interpoſitam appellationem ad dec. Egid. 100. Caputaquenſ. 129. lib. 1. Cæſar de Graſſis 2. de reſcript. quia cum de iſtis conſtare non poſſit, niſi per actorum productionem, quę ex forma reſcripti incumbebat Annæ ſibi imputet ſi non produxit c. conſtitutus in princ. de reſcrip. ſed neq; productio releuaret nã commiſſio cuius vigore inſtat procedi Ioannes non fundatur in appellatione, ſed in pendentia litis in Rota de qua conſtat ex lectura commiſſionum, & in negotio huiuſmodi pars aduerſa non fouet
2 bonum ius, cum ipſe non poſſit compelli ad exequutionem ſponſaliorum prætenſorum ex quò extat cauſa iuſta, non adimplendi, vt habetur in c. requiſiuit de ſpon-
3 ſal. Gabriel. conſil 188. num. 7. & 8. lib. 2. quia parentes Ioannis eum exhæredare voluit, caſu quò tale matrimonium contraheret iuxta ſtatutum Lotharingiæ, quæ cauſa viſa eſt, releuans ad recuſationem implementi ſponſalium in cauſa Tullen. matrimonij coram Penia, & ſuper hac materia plures aliæ in Rota fuerunt factæ deciſiones, quæ referuntur per informantes, neque obſtant deducta contra commiſſiones, quia ceſſant ſtante vltima commiſſione propoſita in plena ſignatura Sanctiſſimi in qua hæc omnia deducta, & reiecta fuerunt Felyn. in cap. nonnulli §. ſunt, & alij verſ. tertio videtur de reſcript. & nihilominus ſatis eſt quod Papa habuerit notitiam decreti prouiſionalis, & litis pendentiæ coram Biſuntio, nam res ſcriptũ hoc caſu habet vim auocationis quatenus opus eſſet, Rot. deciſ. 3. & de appell. in nou. Felyn. in cap. ſuper literis, num. 12. de reſcript. non obſtat, quod Anna nolit vti vltima commiſſione, quia Ioannes procedit in vim præcedentis quare concluſum pro impoſitione perpetui ſilentij.

SVMMARIVM.

1 *Sponſus vt cogi poſſit matrimonium contrahere neceſſe eſt, vt de ſponſalibus conſtet.*
2 *Sponſalia interueniſſe quomodo probetur. & num. 3.*
4 *Sponſalia ſiue ſint iurata, ſiue non ſunt effectuanda per contractum matrimonij.*
5 *Cauſa diffamationis impudicitiæ eſt iuſta ad effectum recedendi à ſponſalibus.*
6 *Appellari poteſt à denegatione probationum.*

Vt Iudex poſſit deuenire ad coactionem eſt neceſſe vt ſponſalia probentur, & ex quibus probentur hic oſtenditur.

RESOLVT. CCCCXVII.

1 ROta in vna Tullen matrimonij 17. Aprilis 1617. coram Caualerio cenſuit pro fundamento intentionis eſſe vt Iudex ritè poſſit procedere ad coactionem matrimonialem, vt conſtet de ſponſalibus antea contractis, & cenſuit pariter iuſtam eſſe ſententiam latam ab Ordinario Tullen. in fauorem Catharinæ contra Nicolaum, ex depoſitionibus quatuor teſtium pro parte Catharinæ examinatorum nempè 2. 3. 4. & 5. qui vno ore deponunt, fuiſſe præſentes, & audiuiſſe Nicolaum dicentem Catharinæ; Da mihi tuum monile pro confirmatione promiſſionum matrimonialium à te antea fa-
2 ctorum, & ipſam illud quod collo geſtabat accepiſſe, & in eius bracchin poſuiſse dicendo, illud tibi dono pro legalitate matrimonij, ipſumque Nicolaum illud accepiſſe, & cum Catharina ab ipſo petijſſet, quid ſibi reciprocè daret, reſpondiſſet et habes meam fidem, quid amplius velles ego mallem cum quingentis dæmonibus damnari quam meam fidem frangere, & aliam, quam eam deſponſare, ex quibus verbis reciprocæ promiſſionis probati ſponſalia non videbantur dubitandum. Sanch. de matrim. lib. 1. diſput. 2. num 1. & ſeq. vbi, quod etiam
3 ſufficit tacita repromiſſio per aliqua ſigna. & diſput. 16. num. 5. & diſput. 22. per tot. ex his autem reſultat promiſſio de nubendo in qua conſiſtunt ſponſalia, l. 1. & ſeq. ff. de ſponſal. ſtantibus igitur huiuſmodi ſponſalibus videbatur Dominis quod eſſent confirmandæ ſententiæ de partibus, in quibus Nicolaus condemnabatur ad contrahendum ſub pœna excommunicationis, cum regulà
4 ſtet pro Catharina, quod ſcilicet ſponſalia, ſiuè ſint iurata, ſiuè non, ſunt effectuanda per contractum matrimonij iuxta text. in cap. ſicut, in cap. ex literis, il ſecundo, & in capitul. requiſiuit, de ſponſal. Cardin. Seraph. deciſion. 1112. nu. 1. & 2. & licet ab hac regula recedatur quando allegatur aliqua iuſta cauſa non nubendi quæ remittitur arbitrio Iudicis qui arbitrari debeat, an ſit procedendum ad coactionem, vt ex pluribus allegatis in dicta deciſ. 1112. numer. 4. & in deciſ. 1258. vbi in margine plures deciſiones allegantur. & in ſpecie deciſ. 497. part. 1. diuerſ. & fuit dictum in Vlixbon. matrimonij 9.
5 Ianuarij 1599. coram bon mem. Littæ, & licet etiam allegata cauſa diffamationis impudicitiæ, & inflationis propoſita per Nicolaum videretur iuſta ad effectum receden. à ſponſalibus, iuxta text. in cap. quemadmodum de iur. iuran. vnde videbatur quod Iudex grauaſſet Nicolaum dum in ſententia condemnauit ipſum ad contrahendum nulla habita ratione articulorum additionalium, quos dederat, & ſic denegando ei probationes quæ nunquam ſunt denegandæ, vel anguſtandæ ex adductis per Surd. deciſ. 153. num. 25. tamen reſpondebatur talem exceptionem non fuiſſe per Nicolaum oppoſitam in tempore, ſed poſt lapſos omnes terminos probationis, & poſt concluſum in cauſa, vnde non poterant, amplius admitti probationes quibus cenſebatur renunciatum, cap. audiſtis de procurat. cap. cum dilectus, vbi Felyn. in princ. de fide inſtr. Matan. in Spec. par. 6. verſic. & etiam concluſio, & not. in l admonendi, ff. de iur. iur. Neque viſum fuit obſtare, quod dicebatur hæc non procedere in cauſa matrimoniali ex adductis per adden. ad Veſtr. lib. 4. cap. 4 num. 25. verſic item regula, & hoc fauore matrimonij Io. Andr. in cap. ad hoc num 18. vt lit. non conteſt. & ibid. Felyn. nu. 2. nam prӕterquam quod aliqui ex Dominis dubitabant an hæc limitatio eſſet extendenda ad cauſam ſponſalium, reſpondebatur etiam partes ipſas habuiſſe cauſam pro concluſa, dum Nicolaus non ſolum non appellauit à denegatione probatio-
6 num, & ab vlteriori proceſſu quod tamen erat neceſſarium,

Google

ſatrium, vt per Eminentiſs. Cardin. Seraphin. deciſ. 383. num. 8.

SVMMARIVM.

1 *Timor ſcandali eſt iuſta cauſa ne ſponſi cogi poſsint ad Matrimonium contrahendum, & num. 4.*
2 *Arbitrium Iudicis debet eſſe rationabile.*
3 *Timor inimicitiæ non eſt iuſta cauſa vt ſponſus non poſsit cogi ad Matrimonium contrahendũ ſi copula ſecuta fuit.*

An timor ſcandali, inimicitiarum, & homicidij ſit legitima cauſa recedendi à coactione.

RESOLVT. CCCCXVIII.

1 REſpondetur quod Eccleſia debet à cenſuris abſtinere, quando ex matrimonio veriſimiliter ſcandalum oriri poteſt, ne illud in perniciem contrahentium conuertatur cap. 2. in fin. & cap. requiſiuit, & cap. cum locum, de ſponſ. & hoc quidem pendet ex arbitrio Iudicis, vt diſcernat an cauſa ſit rationabilis excommunicandi, vel non, vt tradunt Card. & de Butr. in dicto cap. requiſiuit, in princ. num. 2. & alij, & Gabriel conſil. 186. nu. 8. lib. 2. Proinde Iudex poteſt eum compellere non preciſè, ſed cauſatiuè quem videt ex ſua ſimplicitate titubantem non eum quem cognouit, conſtanti animo reluctantem, vt Fortun. explicat in dicto cap. 1. num. 30. declarat. 6. de pac. quem ſequitur Gabr. d. conſil. 186. nu-
2 mer. 14. & quidem arbitrium Iudicis debet eſſe rationabile, Præpoſ. in cap. nunc autem num. 2. in fine 21. diſt. quod probatur etiam ex l. ſi ſic legatum delegat. 3. & l. ſi libertus, ff. de oper. lib. Purpur. conſ. 581. num. 27. Albenſ. conſ. 69. num 5. & conſ 95. nu. 2. Cacher. deciſ. 71. nu. 53. Decian. conſ. 92. num. 66. & ſeqq. lib. 2. & in proprijs terminis Gabriel. in conſil. 159. num. 4. lib. 2.

3 Verum ſi ſponſalia cum iuramento ſint contracta, & ſponſus cum ſponſa concubuerit, & ob id inter eos, & conſanguineos, odium, & inimicitiæ fuerunt exortæ, hæc iuſta cauſa non debet cenſeri, cur ſponſus per cenſuram Eccleſiaſticam non poſſit cogi ſponſam ducere in vxorem, quia hoc odium non eſt eiuſmodi, vt ſit timor futuri homicidij, vel adulterij, vel ſeditionis inter conſanguineos, ſi matrimonium ſubſequatur, imò magis eſt veriſimile reſpondit Gabriel conſ. 159. num. 12. & ſeqq. lib. 2. & in ea cauſa in ſacro Auditorio, ita reperio deciſum fuiſſe apud fel. record. Clem. VIII. tunc temporis ſacri Palatij Apoſtolici Auditorem in Valent. matri-
4 monij die 6. Februarij 1579. nam Domini Arbitrati ſunt cauſam inimicitiarum ex parte ſponſi prætenſam, non eſſe tal[illegible], vt à coactione ſit abſtinendum, quia huiuſmodi [illegible]citiæ ex eò fuerint ortæ, quod ſponſus recuſauit cum ſponſa contrahere matrimonium ſubſequẽtet; timor ſcandali ceſſabit, quia ſponſa confidit, & niſi ſponſus compellatur, ex dolo ſuo commodum reportabit, tum quia ſponſam deflorauit, tũ quia promiſſa non adimpleuit.

SVMMARIVM.

1 *Sponſa ſi ab alio fuerit cognita, non poteſt cogi ſponſus ad matrimonium contrahendum quod limita num. 6. 8. & 9.*
2 *Iurant cum aliqua matrimonium contrahere, intelligitur, niſi mulier poſtea fornicetur.*
3 *Sponſalia diſſoluuntur per fornicationem ſubſequutam etiam ſi fornicatio propter vim interceſſerit num. 4.*
5 *Bigamiam contrahere nemo inuitus cogitur.*
7 *Matrimonium quomodo legitimè contrahatur ex Concilio Trident.*

An fornicatio ſuperueniens poſt ſponſalia contracta ſit legitima cauſa non cogendi ad contrahendum.

RESOLVT. CCCCXIX.

1 CVm ſubſit rationabilis cauſa à ſponſalibus non recedendi ſponſus, vel ſponſa, neque per cenſuram Eccleſiaſticam cogi poteſt, neque etiam moneri debet, vt contrahat matrimonium, vt colligitur ex d. cap. 2. & d. cap. ex litteris Syluani, & d. cap. requiſiuit d. ſponſ. nam ſi ſponſa ab alio fuerit cognita ſequens fornicatio ſponſalia diſſoluit, etiam ſi iureiurando ſint confirmata cap. quemadmodum in princ. de iure iur. gloſ. in cap ſi quippè 27. quæſt. 2. & Abb. in d. cap. quemadmodum §. illud num. 4. dicit hoc alibi apertius non probari, & cum iſte caſus de facto Senis inciderit, ita dicit ſe conſuluiſſe quod eſt conſ. 48. poſt princ. in verſ. ſed his non obſtan-
2 tibus lib. 1. Ex hoc autem deducitur, quod ſi quis iurauit aliquam ducturum in vxorem intelligitur niſi poſtea cum alio fornicetur, d. cap. quemadmodum paulo poſt princ. Abb. d. conſil. 48. circa princ. verſic. ſed his non obſtantibus Alexan. de ſing. cert. c. 22. in fin. Couar. in cap. quamuis par. 1. § 4. nu. 1. verſ. idem conſtat de pac. lib. 6.
3 Quod autem dictum eſt ſponſalia diſſolui per fornicationem ſubſequutam, primò extenditur, vt habeat locum, etiam ſi iuramentum ſit interpoſitum dicto cap. quemadmodum in princ.

Secundo extenditur, vt habeat locum non ſolum in ſponſa, ſed etiam in ſponſo quia ſi cum alia ſit fornicatus, ſponſa non tenetur cum eo contrahere matrimoniũ Abb. in d. cap. quemadmodum §. illud num. 4. de iure iurand. & d. conſ. 84. poſt princ. dicto verſ. ſed his non obſtantibus lib. 1.

4 Tertio extenditur etiam ſi ſponſa per vim eſſet cognita, quia etiam tunc ſponſus non tenetur eam in vxorem ducere, ſed poteſt petere vt ſponſalia diſſoluantur, gloſ. in cap. raptor 27. quæſt. 2. & in d. cap. quemadmodum in verbo oculos in fine de iure iuran. & gl. 36. q. 2. in ſumma, & ſequitur Hoſtienſ. in dicto cap. quemadmodum col. 3. in verſ. quid ſi ſponſa, & ibidem Ant. de Butr num. 15. & Imol. nu. 11. ad fin. & Abb. eodem nu. 12.
5 qui hanc reddunt rationem, quia nemo inuitus cogitur incidere in bigamiam quæ quidem contrahitur non ſolum ſi quis viduam duxerit vxorem, ſed etiam ſi eum corrupta contraxerit matrimonium cap. maritum, & ibi not. Archid. Gemin. & Card. Alex. 33. diſt. Nauar. in Manual cap. 27. num. 195. verſ. interpretatiua eſt Couar. in Epitom. lib 4. decretal. par. 1. cap. 5. in princ. num. 2. ſed illa iuſta eſt etiam cauſa recedendi à ſponſalibus quod ſponſa etiam ſine conſenſu per vim deflorata fuerit, nã & ſi in lepram, vel paraliſſim inciderit, vel oculos amiſerit ſponſalia poſſunt diſſolui cap. vlt. de coniug. lepras. quod locum habet etiam ſi ſponſalibus ſit interpoſitum iuramentum dicto cap. quemadmodum in princip. verſ. quod ſi poſt de iure iurand. & ibi gloſ. in verb. teneretur, & Tiraquell. qui alios etiam refert de legibus connub. leg. 1. alias 2. num. 22. & Franc. Duare. de ſponſalibus c. 4. §. 1. num. 7. & 8.

6 Nunc præſentem concluſionem limita multipliciter primo limita ſi ſponſa cum alio concubuerit, & poſtea cum ſponſo carnalem copulam habuerit ſponſalia tranſeunt in matrimonium qua ex ea conſenſus coniungalis præſumitur cap. 15. qui fidem de ſponſal. & ita colligit Couar. dicto cap. 4. §. 1. nu. 8. licet Neuiz. in Sylua nupt. lib. 2. num. 12. aliud dixerit ex ſententia Felyn. in c. cum M. col. pen. de conſtit. apud quem Couar. dicit ſe hoc non potuiſſe inuenire licet ſæpius legerit, ſed Felyn. in lib. meo colum. antepen. ſub verſ. ſcias tamen quod ſponſalia per concubitum tranſeunt in matrimonium per dictũ cap. 15. qui fidem niſi ante copulam renunciatum fuerit ſponſalib. quia poſt renũciationem copula quoad matri-

matrimonium nihil operatur cap. per tuas de condit. appoſ. & quando per copulam inter ſponſos præſumatur matrimonium contractum declarat Ferret.conſ.51. num.8.& ſeq. & num.11. & 12. & conſil.63.num.9. & infra, & Gabr. conſil.21.num 42.lib.1.

7 Sed hodie omnis dubitatio ſubmouetur, quia ex decreto Concil. Trident.ſeſſ.24.c.1.de reformat. matrimonij ſolus conſenſus non ſufficit ad contrahendum matrimoniũ,ſed requiritur,vt ſaltem Parocho.& duobus, vel tribus teſtibus adhibitis matrimonium celebretur, & qui aliter contraxerit quam præſente Parocho, vel alio Sacerdote de Parochi, vel ordinarij licentia, & duobus, vel tribus teſtibus matrimonium eſt irritum, & nullum.

8 Limita ſecundo, vt ſponſalia diſſoluntur ad fauorem eius cui facta eſt iniuria, vt declarat Abb.loco citato,nam ſi ſponſus ad huc velit ſponſam accipere in vxorem,licet cum alio concubuerit,audiendus eſt illa enim cogi debet ad matrimonium contrahendum cum ſponſo ne alioquin ex malitia ſui commodum reportet cap. intelleximus de iud. vbi Felyn. num 4. adducit Conc & ita concludit etiam Couar.in Epit.lib.4. & decretal. par. 1.cap.5.in princ.num.2.

9 Limita tertio quod ſponſalia per fornicationem ſubſecutam diſſoluuntur intercedente iudicio Eccleſiæ dicto cap.quemadmodum in princip.de iure iurand.quare ſponſalia iure poſſunt diſſolui, ſed ante iudicium Eccleſiæ ipſo iure non intelliguntur ſoluta, ſed manet vinculum ſponſaliorum,gloſ.in cap.de illis, in primo in illis verbis iudicio Eccleſiæ de deſponſ.impub Boich. in cap. de illis num.4.& Præpoſ.num.6.de ſponſ. Couar.in Epit. lib.4.decretal.par.1.cap.4.§.1.num.8.

S V M M A R I V M.

1 *Promittens aliquam in vxorem ducere an peccet ſi fidem fregerit,& num.2.*

3 *Sponſi per cenſuras Eccleſiaſticas poſſunt cogi ad matrimonium contrahendum.*

4 *Sponſus poteſt cogi ad contrahendum matrimonium quando aliqua rationabilis cauſa illud non impedit.*

An ſponſus recuſans contrahere matrimonium cum ſponſa abſque cauſa legitima mortaliter peccet.

R E S O L V T. CCCCXX.

1 IS qui promiſit ſe ducturum aliquam in vxorem, fidem promiſſam implere debet quia ſtudioſè agendum eſt.vt quæ promittuntur,opere compleantur,cap.1. cap.qualiter in Sardinia de pac. graue enim eſt fidem fallere l.1 in princ.ff.de conſtit.pecun.& nihil magis cõgruũ fidei humanæ,quam ea, quæ placuerunt cuſtodiri l.1.in princ.& l.iuriſgentium,§.prætor ait,ff. de pac. & l. non minorem,C.de tranſ.quod ſi in rebus temporalibus receptum eſt, multo magis in ſpiritualibus ſicuti eſt ſacramentum matrimonij eſt obſeruãdum,nam quę procedunt,inquit, Dominus, de labijs meis irrita non faciã, Pſal.88.

2 Proinde ſponſus, qui recuſat ſponſam in vxorem ducere, debet moneri,& modis omnibus induci, vt fidem promiſſam ſeruet, cap. 2. in princ. de ſponſ. & quamuis non præſtiterit iuramentum,tamen mortalis culpæ reus intelligitur, ſi conſenſum coniugalem præſtare nolit. D.Thom.in 4.diſt.17. q.2. col. 1. Imol. in l. Titia in fin. princ.de verb.oblig. cum alijs adductis à Dida. Couar. in Epitom.lib.4.decretom par.1.cap. 4. in princip. num. 2.& ſi quis in ſponſalibus iurauit, poteſt etiam præciſè cogi,vt contrahat matrimonium, vt quibuſdam videtur per cap.ex literis Siluani. de ſponſal.& ita poſt, alios quos refert intelligit,Couar.in d.c.4.nu.3.& Hier.Gabr. in conſil.159.num.1. lib. 2. ſed idem Gabriel. in conſil. 186.num. 2. eod.lib. ſibi ipſi contradicit, ait enim ſponſus poſſe moneri,& excommunicari per d.cap.ex literis, ſed non præciſè cogi,per cap.requiſiuit, eod.tit. & hanc ſententiam tuetur Ferret. conſ.171. qui obiectis copioſè reſpondet, & huic ſententiæ idem etiam Couar.in Epitom.d.lib.4.decretal.par.1.c.4. in princ. num. 5. videtur aſſentire,vt paulò poſt ſubijcitur,ſed ipſe eod.loco nu.1.

3 & 2.cum Hoſt.Abb. & alijs cenſuit ſponſos, per cenſuram Eccleſiaſticam poſſe compelli ad contrahendum matrimonium, etiam ſi ſponſalia ſine iuramento contracta fuerint,& quidem ſponſalia ſine iuramento contracta non poſſunt diſſolui etiam ſi poſtea fuerint alia contracta cum iuramento nam adhuc ſponſus tenetur primam ducere,Inn.Andr.Præpoſ.& alij in cap.ſicut de ſponſ.nam ſponſalia in matrimonium non tranſeunt ex eo quod iure iurando confirmentur, Diu. Thom. in 4. diſt.28.q.1.& iuramentum contrariũ priori promiſſioni quæ obſeruari debet,eſt temerarium, Butr. Abb.& Boich.in cap.venicus,de iure iurand. & Couar. in Epitom. lib.4.decretal.part.1.cap.4 in princip.num.3.

4 Sed quod diximus ſponſas poſſe cogi, ad contrahendum matrimonium, ſanè intelligitur quando cauſa rationabilis non impediat.dicto cap.ex literis Siluani, de ſponſ.& ſi promiſſio facta ſit ſine iuramẽto facilius debet à cenſuris abſtinere, & ideo leuior cauſa poteſt ſufficere, vt non compellatur,Abb.in cap requiſiuit in fine de ſponſalibus.& Præpoſ.in cap.1.num.12. declar. 6 de pac.Syluest.in ſumm.in verbo ſponſalia quæſt 4 num.4. qui ex ſentẽtia Diu.Thom.dicit in foro contentioſo non eſſe locum coactioni niſi interpoſitum ſit iuramentum, ſed Eccleſiam pro peccato iniungere pœnitentiam, & ſequitur Gabriel in d.conſil.186. nu. 9. & 10.qui etiam nu.11.ſubiungit hanc opinionem eſſe probabiliorem, quia iura quæ loquuntur de cenſura Eccleſiaſtica,de iuramento faciunt mentionem, vt in d. cap. ex literis Siluani,& cap.commiſſum, & cap. requiſiuit & cap. ſicut de ſponſ.quam opinionem ſentit etiam gloſ.in d.cap.requiſiuit,& cum authoritate D. Thom. magis communi

5 atteſtatur Gabriel, & dicit ſequendam eſſe, præſertim ad iſtum effectum, vt qui recuſat contrahere matrimonium,poſſit moneri.non autem per cenſuram Eccleſiaſticam cogi,vt eodem num.11. ſubiunxit, & hanc opinionem licet ipſe non dixerit communem etiã profitetur Aret. in l.Titia in princ. col.2.de verb oblig.

S V M M A R I V M.

1 *Cauſa legitima non eſt ſi ſponſus non poſſit cogi ad contrahendum matrimonium,ſi ſponſa dotem ſoluere non poteſt, ſed limitatur, num.2.*

An ſit legitima cauſa non cogendi ad contrahendum ſi ſponſa dotem promiſſam ſoluere non poteſt.

R E S O L V T. CCCCXXI.

1 ILla autem cauſa non videtur rationabilis, vt ſponſus non poſſit per cenſuram Eccleſiaſticam compelli quod ſponſa ſit inops, & dotem dare non poſſit nõ ſolum ſi ſponſus.cum ſponſalia contraxit, cognouit eius inopiam,ſed etiam ſi ſponſa tempore ſponſaliorum erat diues, & poſtea inciderit in paupertatẽ, vt colligitur ex cap.de illis de condit.appoſ.Ioan. Ant.de Butr. Imol.& alij in c.quemadmodum de iure iuran.& Couar.in Epitom.lib.4.decretal par.1.c.5. in princ.num.4. quod ſanè

2 intelligitur niſi ſponſus promiſerit ſe ducturum ſponſam in vxorem ſi dotem ſibi dederit,vt in dicto cap.de illis qui eſt, communis intellectus, vt Couar.ſubiunxit, d.c.5.in princip.num. 4. & ſequitur Menoch.conſ.386. num.3.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Sponſus an poſſit excommunicari dum nolit matrimonium contrahere.*
2 *Matrimonium metu contractum nullum eſt.*
3 *Sponſus excommunicatus ex quo nollit matrimonium contrahere, abſoluendus eſt licet pertinaciter contrahere recuſet.*
4 *Contritus qui non eſt, abſolui non poteſt.*
5 *Inuitus etiam quandoque abſoluitur.*
6 *Iudex non ità debet metum inferre ſponſo ad matrimonium contrahendum vt conſenſus deſinat eſſe liber.*
7 *Coactio non debet eſſe præciſa, ſed moderata dum à Iudice fit adhoc vt ſponſus matrimonium contrahat.*
8 *Eccleſia debet a cenſuris abſtinere quando ex matrimonio veriſimiliter ſcandalum oriri poteſt.*
9 *Cauſa an ſit iuſta excommunicandi, in Iudicis arbitrium remittitur.*
10 *Iudicis arbitrium debet eſſe rationabile.*
11 *Iudex quando arbitratur rationabilem eſſe cauſam vt à cenſuris abſtineat.*

Iudex Eccleſiaſticus qualiter ſe conformare debeat circa decretum ad cogendum ad contrahendum.

RESOLVT. CCCCXXII.

AD Tria animaduertere debet antequam interponat decretum ad contrahendum.
1 Primo eſt animaduertendum ſponſum poſſe quidem
moneri, & excommunicari non autem præciſè cogi ad
contrahendum matrimonium, quia libera debent eſſe
matrimonia c. cum locum, & cap. Gemma de ſponſ. & l.
Titia de verb. obl. nemo præciſè cogi debet, vt cõſentiat
2 quia metu contractum matrimonium etiam ſi præceſſerint
ſponſalia voluntariè contracta nullum eſt vt euidenter
colligitur ex dicto cap. requiſiuit, & ibi not. Card. &
Abbas num. 2. de ſponſ. & Fortu. Garſia in cap. 1. nu. 30.
de pact. & Iaſon. in l. ſtipulet nom. 8. de verbor. obligat.
& Ferret. conſ. 171. per totum, & Couar. in Epitom. lib. 4.
decretal. parte prima dicto cap. 4. in princip. num. 5. &
Gabar. dicto conſ. 186 num. 2.
3 Ex hoc autem deducitur quod ſi quis fuerit excommunicatus
vt metu cenſuræ Eccleſiaſticæ ad contrahendum
matrimonium poſſit induci, & is pertinaciter recuſet
etiam ſi non petat debet abſolui, vt ſcribit Archidiac.
in cap. raptor. 27 q. 2 & not. Ioan. Andr. in dicto cap.
ex literis il 2. in verbis extremis, & Anchar. nu. 5. & Ant.
de Butr. num. 11 in fine, & Præpoſ. in fin. & Boich. in c. 2.
num. 2. & in dicto cap. requiſiuit in fin. de ſponſ. & Gabr.
4 io dicto conſ. 186. num. 3. lib. 2. Neque obſtat quod non
contritus non poſſit abſolui Rota decis. 13. de ſentent.
5 excommun. in antiq. quia imò interdum inuitus etiam
abſoluitur non tanquam à culpa, ſed tanquam à pœna,
D. Thom. in 4. diſt. 18. quæſt. vlt. art. 2. quem ſequitur Io.
Andr. in cap. 1. de ſentent. excommun. lib. 6. & Abbas in
cap. ab excommunicato num. 10. de reſcriptis qui dicit
hanc eſſe communem, & veriſſimam opinionem.
6 Secundo eſt animaduertendum, quod metus à Iudice
non ita debeat ſponſis inferri, vt conſenſus deſinat eſſè
liber, vt colligitur eſt dicto cap. 2. in fine, & in dicto cap.
requiſiuit in fine de ſponſ. nam nuptiæ per metum contractæ
infelices, & pernicioſos pariunt exitus, vt dicitur
in his iuribus, & in cap. cum dotem eodem titulo cum
enim inuiti coniugin copulantur ad fornicarios adulterinos,
& nefarios concubitus facilè prolabuntur, & coniunctio
animorum quæ in copulandis nuptiis ad liberorum
procreationem, & educationem potiſſimum deſideratur
per metum diſtrahitur, vt per Franc. à Victoria
ſacræ Theologiæ egregium profeſſorem ſcribit Couar.
in Epitom. lib. 4. decretal. par. 1. dicto cap. 4 in princ. nu. 4.
7 & Gabriel dicto conſil. 186. in fine lib. 2. Vnde coactio
non debet eſſe præciſa, ſed moderata, & ſi Iudex viderit
ſponſum, vel ſponſam reluctantem, ita vt non poſſit induci
ad præſtandum liberum conſenſum magis debet
vti admonitione quam exactiſsima expulſione Fortun.
Garſia in c. 1. num. 30. de pact. & Couar. dicto cap. 4. nu. 5.
8 Tertio animaduertendum quod Eccleſia debet à cenſuris
abſtinere quando ex matrimonio veriſimiliter ſcãdalum
oriri poteſt ne illud in perniciem contrahentium
conuertatur dicto cap. 2. in fine, & dicto cap. requiſiuit,
9 & dicto cap. locum de ſponſ. & hoc quidem pendet ex
arbitrio Iudicis, vt diſcernat an cauſa ſit rationabilis excommunicandi
an non, vt tradunt Card. & Ant. de Butr.
in dicto cap. ex literis, il 2. nu. 11. & Abb. nu. 8. & Boich.
in dicto cap. requiſiuit in princ. & Præpoſ. num. 2. & alij,
& Gabriel dicto conſ. 186. nu. 8 lib. 2. proinde Iudex poteſt
eum compellere non præciſè, ſed cautatiuè quem
videt ex ſua ſimplicitate titubantem non eum quem cognouit
conſtanti animo reluctantem, vt Fortun. explicat
in dicto cap. 1. num. 30. declarat. 6. de pact. quem ſequi-
10 tur Gabriel dicto conſ. 186. nu. 14. & quidem arbitrium
Iudicis debet eſſe rationabile Præpoſ. in cap. nunc autem
num. 2. in fine 21. diſt. quod probatur etiam ex l. ſi ſic legatum
de legat. 3. & l. ſi libertus ff de oper. lib. Purpur.
conſ. 581. num. 27. Albenſ. conſ. 69. num. 5. & conſil. 92.
num. 66. & ſeq. lib. 2. & in proprijs terminis Gabr. in conſil.
159. num. 4. lib. 2.
11 Quinimò Iudex tunc debet arbitrari rationabilem eſſe
cauſam, vt à cenſuris abſtineat quando ex matrimonio
ſubſequuto veriſimiliter homicidium, adulterium,
& aliud maius malum oriri poteſt dicto cap. 1. in fine,
& dicto cap. requiſiuit in fine de ſponſ. & Doctor. vtrobique,
& Alex. in conſil. 212. num. 5. verſ. 4. lib. 2. & Gabriel
dicto conſ. 159. num. 5. qui etiam nu. 6. & infra ſubiungit
huiuſmodi cauſam eſſe euidentiſſimam, & hanc
præſumptionem futurorum malorum vehementem eſſe
oportere.
12 Verum enimuerò ſi Iudex ex diſparitate conditionis
perſonarum, & diuturna lite, & articulis in actis productis
à mala de moribus ſponſæ à ſponſo concepta opinione
percipi poſſit excommunicationem reluctoriam
fore, tutior eſt ſententia, vt abſtineat, nam ex cauſa etiam
leuiſſima veluti propter obſtinatum propoſitum alterius
in contradicendo, Eccleſia poteſt, & debet diſſimulare
coactionem non eſſe faciendam etiamſi in ſponſalibus
acceſſerit iuramentum, vt ſcribit Collect. in dicto cap. 2.
col. 2. verſ. credo tamen quod Eccleſia de ſponſ. & ſequitur
Gabriel io dicto conſ. 186. num. 4. & ſeq. lib. 2.

SVMMARIVM.

1 *Sponſus an poſſit cogi ad contrahendum matrimonium ſi ſecunda contraxit ſponſalia ex quibus copula interuenit, & num. 2. & 4.*
3 *Quod ſemel placuit amplius reprobari non poteſt.*
5 *Sponſalia de futuro per copulam ſubſecutam de iure antiquo tranſibant in ſponſalia de præſenti.*
6 *Matrimonium vt ritè contractum intelligatur ſunt ſeruanda requiſita Sac. Trident. Concil.*

Coactio ad contrahendum an ceſſet contractis ſecundis ſponſalibus per ſponſum, & ſecuta copula.

RESOLVT. CCCCXXIII.

1 VIdebatur affirmandum ſtante copula ſubſequuta,
vt in puncto firmant S. Raymund. in ſumm. tit.
de ſponſ. §. 7. verſ. ſeptimus eſt vbi allegat c. inter virum
de ſponſal. & cap. 1. de ſponſ. duor. & reddit rationem
nam ob copulam ſubſecutam ſuperuenit maius vinculum
ſignum matrimonij, S. Anton. in ſumma par. 3. tit. 1.
cap. 18. §. 1. verſ. ſeptimus quando maior in 4. diſt. 27. q. 5.
caſ. 2.

Digitized by Google

caſ.2.Couar.de ſponſ.part.1.cap.4.§.1.num.1.cum ſeqq. & num.10.

2 Cæterum negotio benè perpenſo reſolutum fuit eſſe attendenda prima ſponſalia per text.in c.ſicut, vbi Abb. num.1.de ſponſ. & in cap.de illis de ſponſal. impub.Couar. dicto cap.4.num.1.cum ſeq.

3 Quæ reſolutio comprobatur tàm ex vulg. reg. quod ſemel placuit amplius non poteſt reprobari gloſ.in dicto cap.de illis quam ex alia qui prior eſt in tempore potior eſt in iure cap. qui prior de regul. iur. in 6.& ibi Doctor.

4 Quod verum eſſe dicitur etiam ſi ſecunda ſponſalia eſſent iurata; prima verò non iurata, nam quis obligatur ſub pœna peccati mortalis obſeruare prima ſponſalia, & iuramentum in ſecundis præſtitum non eſt obſeruatorium vti fouens peccatum cap. veniens de iureiurand.Abb.in d.cap.ſicut nu.7.Couar.dicto cap.4.nu.3. & Deus nullam differentiam facit inter iuramentum, & ſimplicem loquelam Abb.in dicto cap. ex literis el 2. num.3.

5 Et ad primum partis obiectum reſpondetur illud verum eſſe ante Sacrum Concilium Tridentinum: tunc etenim ſponſalia de futuro per copulam ſubſecutam efficiebantur ſponſalia de præſenti,& tranſibant in matrimonium cap. 15 qui de ſponſal. Graff deciſ.aur.p.1.lib.2. cap 82.num.4.& in iſto tempore ſunt intelligenda iura, & doctrinæ in contrarium allegatæ: Sed hodie cum per

6 Sact.Concil.Trident.de reformat.matrimon.ſeſſ.24 c.1. diſponatur omnia matrimonia irrita, & nulla habenda eſſe quæ aliter quam præſente Parocho, & duobus vel tribus teſtibus contracta reperiantur de quo Surd. conſ. 364.num.54.non poſſunt attendi ſecunda ſponſalia, licet ſit ſecuta copula ex quo ceſſat præſumptio maritalis affectus, nec poſſit præſumptiuè dici matrimonium, ſed prima ſunt omninò obſeruanda ſecundum Nauarr. in Manual.cap.22.num.26.& 28.cap.25.nu.144.& conſ.38. de ſponſal.Maſcad.de probat.vol.1.quæſt 10.nu.70.cum ſeq. Henriq. in ſumm. Theol moral. lib.11.de matrim. cap.13.num.3. Gregor.de Valent.ſuper D.Thom.tom.4. diſp.10.q.2.punct.4.Silu.in verb. ſponſalia num.4.

Corroboratur hęc reſponſio nam dicta copula quamuis maritali affectu ſubſecuta ſit,dicitur poſt dictum Sac. Concil.Trid.fornicaria ſecundum Henriq.in dicto c.13. num.3. & alios Doctores ſupra citatos.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa rationabilis non eſt vt ſponſus non poſſit cogi ad matrimonium contrahendam quia copula interuenit, & proinde odia inimicitia orta ſunt, & num.2. & 3.*

4 *Copula carnalis vbi in perſonas ſponſi, & ſponſæ concurrit ſponſalia confirmat.*

5 *Spiritualia non recipiunt rectam æſtimationem.*

Cauſa rationabilis an ſit cur ſponſus per cenſuras non poſſit compelli ad contrahendum matrimonium ſi cum ſponſa concubuit, & ob id odium inter eorum conſanguineos ortum fuerit.

RESOLVT. CCCCXXIV.

1 SI ſponſalia cum iuramento ſint contracta, & ſponſus cum ſponſa concubuerit, & ob id inter eos, & conſanguineos odium, & inimicitiæ fuerint exortæ hæc iuſta cauſa cenſeri non debet cur ſponſus per cenſuram Eccleſiaſticam non poſſit cogi ſponſam ducere in vxorem,quia hoc odium nõ eſt huiuſmodi, vt ſit timor futuri homicidij, vel adulterij, vel ſeditionis inter conſanguineos ſi matrimonium ſubſequatur,imò magis eſt ve-
2 riſimile quod ex nuptijs ſequatur reconciliatio, vt ex facto reſpondit Gabriel conſ.159.num.12.& ſeq. lib.2.& in ea cauſa in ſacro Auditorio,ita deciſum fuit apud fel. record.Clem. VIII.tunc temporis ſacri Palatij Apoſto-
3 lici Auditorem in Valent. matrimonij die 6. Februarij 1579.nam Domini arbitrati ſunt cauſam inimicitiarum ex parte ſponſi prætenſam non eſſe talem vt à coactione ſit abſtinendum, quia huiuſmodi inimicitiæ ex eo fuerunt ortæ quod ſponſus recuſauit cum ſponſa contrahere matrimonium, & ſi matrimonium ſubſequatur timor ſcandali ceſſabit, quia ſponſa confidit,& niſi ſponſus compellatur ex dolo ſuo commodum reportabit, tum quia ſponſam defloraũit,tum quia fidem non adimpleuit.

4 Et vbi interuenit copula carnalis illa vtique confirmat ſponſalia de futuro, Anton. de Butr. in cap.à nobis de ſponſat.impuber.Stephan.de Gaeta in repetit. cap.ad limina num.102.30.quæſt.1.Imò hoc caſu probatur confirmatio ſponſaliorum de futuro poſt copulam contractam ex quo apparet magis enixa voluntas, ita vt recedi non poſſit, & licet Rota in deciſ.497. dicat quod in illo caſu interuenit iuramentum, tamen principaliter ſe fundat in copula carnali ad euitandum ſcandalum,quod multò magis procedit in hoc caſu propter filij natiuitatem ad euitandum ſcandalum.

5 Nec poteſt abſolui præſtando intereſſe quia ſumus in ſpiritualibus, quæ non recipiunt rectam æſtimationem iuxta notata in cap. coram de officio delegati, ita ſingulariter limitat Innoc. in cap. cauſis de elect. & ibi Abb. num.11. idem Abb. in dicto cap. ex literis num.6.Iaſ.in l ſi pecuniam in 5.not.num.3.ff.de condit ob cauſ.Riminal.Iun.in conſ 538.num.30.

PRAXIS ORATORIORUM tam Publicorum, Quam Priuatorum.

SVMMARIVM.

1 *Oratorium dicitur ab orando.*

Oratorium vnde dicatur.

RESOLVT. CCCCXXV.

1 REſpondetur Oratorium dici ab orando præceſque Deo offerendo, vt operi conueniat nomen cum enim populorum deuotio frequens eſſet propter eorum commoditatem vſum eſt plura loca conſtitui ad orandum: largo modo omnis Eccleſia poteſt dici Oratorium dicit enim Dominus domus mea domus orationis vocabitur vos autem feciſtis eam ſpeluncam, &c.

SVMMARIVM.

1 *Cappella quando non ſit de Eccleſia.*

2 *Campanile conceditur Eccleſia.*

3 *Oratoria quando dicantur publica.*

Oratorium publicum qualiter à priuato diſcrepet.

RESOLVT. CCCCXXVI.

IN hac quæſt. reſpondendum exiſtimaui cum deciſ. Rotæ in vna Licien. Cappellæ 5. Decembris 1588. coram Eminentiſſimo Cardin. Mantica, cuius tenor eſt.

Dubitaui an ſententia lata à Reuerendiſſimo Neritonen. contra Reuerendiſſimum Epiſcopum Licien. ſit exequenda.

1 *Et concluſum fuit eam eſſe exequendam quia de iuſtitia conſtat; Nam Cappella de qua eſt controuerſia non eſt Eccleſia cum non ſit conſecrata neq; dotem habeat conſtitutam*

vt requi-

vt requiritur c.nemo il primo de conſecrat.diſt. 1. Feder. de Sen conſ.130 & ideo dicitur, priuatum Oratorium cum in Solo Monachorum ſit conſtructum,& eorum ædibus incorporatum,& ad illud non niſi per ædes in quib. hoſpitium eſt cōſtitutum datur acceſſus quod indicium eſt certum ad demoſtrandum hoc eſſe priuatum Oratorium ædibuſque coniunctum. & ideò non minorem probationis fidem quam inſtrumentum continet l.iudicia C. de vendit. & l. vlt. C. de probat.Quamobrem cum Capella ſit Monachorum conſequens eſt fidelium oblationes eis acquiri cap.1. & ibi not. Abb.num.1. de ſtat. Monachorum cap. nimis.& ibi Doct. omnes de exceſſibus Prælatorum. Dec.conſ.148.num.1.

2 *Neque obſtat,quod in quibuſdam ſcripturis antiquis dicatur hanc Eccleſiam eſſe de proprietate Epiſcopi, & habuiſſe campanam in turri, quæ vulgo dicitur cāpanile,quod Eccleſiæ tantum non etiam priuato oratorio conceditur cap. patentibus, & ibi not. Abb de priuileg.idemque Abb.in cap. inter dilectos num. 8. de donat. quia à Dominis fuit reſponſum has ſcripturas,non eſſe in forma probanti,neque conſtare de huius capellæ identitate,neque veriſimile eſſe hanc Eccleſiam fuiſſe, cum nullus omnino prouentus demoſtretur, neque appareat vlla collatio neque vnio probatur.*

Neque teſtes Epiſcopi deponunt huiuſmodi Eccleſiā ante miracula habuiſſe Turrem, ſeu Campanile, & quamuis adeſſet aliqua Campanella non ſequitur, quod oratorium dici non poſſit Abbas per illum text.in dict. cap. patentibus in 2.not.de priuileg.& in dicto capit. cum inter dilectos num. 8.de donat.

Neque etiam refragatur, quod teſtes dicant ſe vidiſſe in eo loco Miſſam celebrari in die S.Ioannis, quia ex eo,quod interdum Miſſa celebretur non deſinit eſſe Oratorium cap. vlt. & ibi not. Abb. de cenſibus, idemque Abbas in capit. inter dilectos num.8.de donat.Dec dict. conſ. 148. nu. 1. verſ. ſimiliter.

Neque ad rem pertinent Epiſcopi nona viſitationes, quia poſt miracula facta ſunt, neque conſtat de ſcientia Monachorum, qui vitam degunt intra clauſtra Monaſterij, quod longe diſtat ab Oratorio, & cum hæ viſitationes fuerint licis exordium Monachorum poſſeſſioni non debent obeſſe, quia ſolo animo poſſeſſio retinetur l. 3. § in admittenda ff. de acquirenda poſſeſſione,& l.licet C.eodem.

Similiter non obſtat, quod Epiſcopus hunc locum inſtruxit & altare conſtruxit quia hoc etiam poſt miracula, & oblationes fidelium fecit.

Neque obſtat,quod Epiſcopus fundatam habeat intentionem ex iure communi,quia Monachi ſunt exempti, & de priuilegiis exemptionis conſtat ex actis, vt requiritur c. cum perſonæ de priuileg.lib.6.

Et vltra hanc deciſionem latius videas Marſhal. de immun.Eccleſ cap.34.§.4. vbi declarat, quando Oratoria dicantur publica,& quando priuata.

S V M M A R I V M.

1 *Parochus habet intentionem fundatam ſuper oblationibus, & quid reſpectu oblationum imagini pictæ factarum n.2. niſi intuitu imaginis eſſent facta num.3.*

Oblationes factæ Oratorio,an Rectori,quærantur, quando ſunt factæ intuitu imaginis eiuſdem Oratorij.

R E S O L V T. CCCCXXVII.

1 LIcet, vt plures ſcripſi litteras, oblationes acquiri Parrocho, ex quo habeat intentionem fundatam de Iure communi ſuper omnibus obuenientibus ſpiritualibus contingentibus intra limites ſuæ Parochiæ, vt per Ioan. Andr. & Hoſtien. in c. Paſtoralis de his, quæ fiunt à maiori pau. Capituli.

2 Quod procedit, etiam reſpectu oblationū, quæ fiunt imagini pictæ in Capella, ſeu Oratorio exiſtente intra limites Parochialis Eccleſiæ, vt pluries memini fuiſſe dictum in Curia Archiepiſcopi Neapolitana.

Nam iſte quoque acquiruntur Rectori dictæ Parochialis,vt tradunt Hoſtien.Butr. Abb. & alij in rubr. de Parochis ſupra dicta ſcilicet ratione, quia oblationes ei debentur iure Parochiæ,vt dicit text.in cap.quia Sacerdotes, & in cap. Sanctorū 10.quæſt. 1. Idem tenet Abb. in c.dilectus col.2. de ſucceſs. ab inteſt. vbi dicit, quod omnes oblationes, quæ fiunt in aliqua Eccleſia non curata exiſtenti intra Parochiam, quocumque in loco ea ſita ſit,debentur Rectori dictæ Parochialis.

Quod etiam probatur in d cap. paſtoralis in princ. & ibi notant Butr & Abb.in 2.not.de his, quæ fiunt à Prælat.vbi quod oblationes, quæ fiunt imagini exiſtenti in aliqua Capella, non debentur Sacerdoti, cuius eſt Capella, ſeu Altare, ſed Rectori Parochialis Eccleſiæ, in cuius Parochia exiſtit illa Capella, ſeu Altare, Hoc etiā voluit Abbas in cap. quoniam de decim. in primo not. per illum text.vbi expreſsè excludit Epiſcopum, & laycos à perceptione oblationum,& quod huiuſmodi oblationes pertineāt ad Rectorem eſt deciſ.Cappell. Toloſ. vbi 483.Adden.plures alios cumulant, & de communi teſtatur Maluet.in tract.de oblation.dub.4.n. 46. Soccie. in libell.18.num.4.

3 Limitatur tamen ſupradicta concluſio, quoties appareret oblationes fuiſſe factas intuitu imaginis exiſtentis intra Oratorium,tunc enim non Parrocho,ſed ipſi Oratorio quæruntur,in c.dilectus de officio Ordinarij Socc. de oblationibus lib.18. q.fin. Att.in c. 2. de ſucceſſionibus ab inteſtato cap.paſtoralis de ſuis, quæ fiunt à prælatis,ſine conſ.cap.Genuen.in Praxi cap.71. nu. 14. Mareſcott.lib.2.quæſt.42.

In dubio,tamen præſumuntur factæ intuitu imaginis oblationes, quæ fiunt in Cappella, vel Oratorio, ſito intra Parochiæ fines non Oratorio, ſed ipſi Parochiali adiudicantur verum videtur militare exceptio in ſuperiori capite allata Decius enim declarat ſi imago eſſet in aliquo Oratorio intuitu,cuius fierent oblationes, quod cederent Oratorio,in dubio tamen videtur habere locū prima opinio, quæ mihi placet abſolutè, tum propter actoritates ſupra allegatas, tum etiam, quia ſicut nouaлium decimæ debentur Eccleſ. in cuius Parochia ſurgunt, ita etiam ſeruandum de oblationibus, quæ decimis æquiparantur.

S V M M A R I V M.

1 *Oratorium venit ſub nomine Eccleſiæ.*
2 *Priuilegia conceſſa Eccleſiæ competunt Oratorio.*
3 *Reſtitutio competit Oratorio ſicut, & Eccleſiæ.*
4 *Beneficium l.vnic.C.quando Imperator cōpetit Oratorio.*
5 *Confugiens ad Oratorium gaudet immunitate Eccleſiæ.*

Eccleſiæ ſub nomine,an veniat Oratorium, ita vt priuilegia conceſſa Eccleſiæ illi ſuffragentur.

R E S O L V T. CCCCXXVIII.

1 REſpondetur Eccleſiæ ſub nomine venire Oratoriū, quando illud authoritate Epiſcopi eſt erectū, quia ſub tali ſignificatione comprehēditur omnis locus pius Epiſcopi authoritate erectus Summ. Bullar. in verbo alienatio num 28.Filiucc. de ſtat. Clericorum tract. 44. cap.4. nu. 19. Nouarius in ſuo opuſculo noui iur. Pontific.concluſ.1.n.2.ſub tit.de alienatione rerum Eccleſiæ, & in prax.elect.for.quæſt. S.3.ſect. 2. in vltim. impreſſ. Neap.

2 Taliter, quod in hoc caſu omnia priuilegia conceſſa Eccleſiæ extenduntur ad huiuſmodi oratoria, ad inſtar extendūtur ad hoſpitalia l.omnia C.de Epiſcop. & Cler. §.fin.Auth. de Eccleſ. titul. Clem. quia contigit, & ibi Gloſ.

Digitized by Google

Gloſ.& Io. Andr.de Relig.Dom.fuſè Nouarius, qui plures illationes iuxta morem adducit in dicto nouo, & amplo tract.de elect.& variat. fori q.54. à num.3. vſque ad num.9.ſect.2. in vltima impreſſ Neap.

Et hinc interdicto ingreſſu Eccleſiæ, dicitur interdictus ingreſſus oratorij. Couar. in Clem. alma mater de ſentent.excomm. in 6.

3 Et reſtitutio in integrum competens Eccleſiæ competit, etiam Oratorio,& ſollemnitas requiſita in alienatione rerum Eccleſiæ,requiritur etiam in venditione bonorum Oratorij, & legatum factum Oratorio, dicitur piū, ſicuti legatum Eccleſiæ relictum, pium quoque appellatur,ſicq; etiam,vbi illud relinquitur pro refectione Oratorij,vel Cappellarum pium,quoque nuncupabitur legatum Thomas. in tract.de vlt.volunt. tract.10. tit.1.c.20. Nouarius in d.tract.de elect. & variat. Fori.q.51.nu.22. ſect.2. refectio ſiquidem Eccleſiarum Cappellarum,ſiuè Oratoriorum,dicitur pium opus.

4 Et Oratorio competit beneficium, l.vnic. C.quando Imper. inter pupill. & vid. ſicuti competere Eccleſiæ, & alijs pijs locis Theſaur.dec.177.Menoch.de arbitr.iudic. lib.2.caſ.66. & omnes ſcribentes in Conſt. Regni ſtatuimus de offic. magiſtri. Iuſtitiar.

Indè etiam tractaui in Prax.reſol.11.tom 2. ſi Epiſcopi conſenſus requiſitus in ædificatione Eccleſiæ, ſit neceſſarius quoque in erectione Oratorij, vt ad id nouiſſimè nos allegat Nouarius in opuſc.iur. Pontific. concl.1. ſub tit. de edificatione, ſiuè Monaſteriorum erectione, ex cuius dictis nu.4. facias concluſionem in dubio Oratorium authoritate Epiſcopi erectum fuiſſe.

5 Et tandem ideò meritò videmus, quod confugiens ad Oratorium Epiſcopi authoritate erectum gaudet immunitate, ac ſi ad Eccleſiam confugiat, vt poſt antiquos Io, firmarunt Summiſtæ in verbo immunitas Germa. de Sacror immunit.lib.3.c.16.nu.29 & 30. Card.Tuſc.concluſ.9.nu.15.lit.E.Suarez de ſtat. Relig. lib.3. c.9. nu.10. Azor.in Sum.moral.par.2.c.8. q.3. & alij omnes moderniores vno ore.

PRAXIS EPISCOPORUM Titularium.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi titulares appellantur vagabundi per S.C.T.*

Quid diſponat S.C.T.

RESOLVT. CCCCXXVIII.

1 SAcrum Conc.T.ſeſſ.14.cap.2 ita cenſuit, & quoniam nonnulli Epiſcopi Eccleſiarum, quæ in partibus infidelium conſiſtunt Clero carentes,& populo Chriſtiano, cum ferè vagabundi ſint, & permanentem Sedem non habeant, non quæ Ieſu Chriſti, ſed alienas oues in ſcio proprio Paſtore quærentes, dum per hanc Sanctam Sinodum, ſe Pontificialia officia in alterius Diçceſi, niſi de loci ordinarij expreſſa licentia, & in perſonas, eidem ordinario ſubiectas primum exercere prohibitos videat in legis fraud.& contemptum,quaſi Epiſcopalem Cathedram in loco nullius diœceſis ſua temeritate eligunt, & quoſcunque ad ſe venientes, etiam ſi ſuorum Epiſcoporum, ſeu Prælatorum litteras commendatitias, non habeant Clericali charactere inſignire, & ad Sacros,etiam presbyteratus Ordines promouere præſumunt, quo ex plerumq; fit vt minus idonei, & rudes,ac ignari,& qui à ſuo Epiſcopo,tamquam inhabiles, & indigni reiecti fuerunt ordinati, nec diuina offitia peragere,nec Eccleſiaſtica Sacramenta recte valeant adminiſtrare. Nemo Epiſcoporum,qui titulares vocātur, etiam ſi in loco nullius Diçceſis, etiam exempto,aut aliquo Monaſterio,cuiuſuis ordinis ſederint, aut moram traxerint vigore cuiuſuis priuilegij, ſibi de promouendo,quoſcunq; venientes pro tempore conceſſi alterius ſubditum,etiam prætextu familiaritatis continuæ commenſalitatis ſuæ,abſq; ſui proprij Prælati expreſſo conſenſu,aut litteris dimiſſorijs ad aliquos Sacros ſiue minores Ordines,vel primam tonſuram promouere, ſeu ordinare valeat. Contrafacientes ab exercitio Pontificalium per annum taliter verò promotus ab executione Ordinum,ſic ſuſceptorum donec ſuo Prælato viſum, fuerit ipſo iure ſint ſuſpenſi. 1

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi titulares, qualiter ſunt creandi.*

Epiſcopi titulares, qualiter hodie creantur.

RESOLVT. CCCCXXIX.

1 PIus V. poſt publicationem Conc. Trid. Decreto ſuo Conſiſtoriali ſanciuit huiuſmodi Epiſcopos non eſſe creandos, neque ſuffraganeos dandos, niſi Eccleſijs Cardinalium,& illis,quæ eos ſolent habere,& cum certo ſtipendio perpetuo ad minus 200. aureorum de Camera ſuper fructibus illius Eccleſiæ, qui propria auctoritate ab ipſo percipi poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi titulares ordinantes aliquem, etiam familiarem, abſque licentia proprij Ordinarij ſunt ſuſpenſi per annum ab exercitio Pontificalium.*

2 *Epiſcopus non poteſt ordinare aliquem in aliena diçceſi,abſque licentia Epiſcopi ipſius.*

Titulares Epiſcopi ordinantes, abſque licentia proprij Ordinarij ſunt per annum ſuſpenſi ab exercitio Pontificalium.

RESOLVT. CCCCXXX.

1 EPiſcopi Eccleſiarum,quæ in partibus infidelium conſiſtunt, qui titulares vocantur in quocunque loco, etiam quantūuis exempto,& nullius Diçceſis,quem promoueant ad quemcumque ordinem,etiam primam tonſuram cuiuſuis priuilegij, etiam familiaritatis prætextu ſine licentia ipſius proprij Ordinarij ſunt ab exercitio Pontificalium per annum ſuſpenſi ſic decidit Conc.Trident.ſeſſ.14.de reform.c.2.tenent Leon.in Theſauro fori Eccleſiaſtici par.3.c.8.nu.16.par.1.c.4.nu.24.Azor.inſtit.moral.par.2.lib.3.c.48.q.6. Henriq.in Summ. lib.14. c.17.§.3.in fine litt.A.Galeu.in marg. caſuum conſcientiæ,verbo Epiſcopus pag.100.col.1.Nos in Praxi fori Eccleſiaſt. reſolut 495. in notabilibus de materia Epiſcoporum, num.1. in 2. edit.

2 Inde Epiſcopus ordinans in alia Diçceſi, abſq; licentia expreſſa ordinarij loci, aut ordinans de licentia Epiſcopi perſonas non ſubditas ſuſpenditur à Pōtificalibus, ita decidit Concilium Trid. d.c.2.Salzed. de Bernardin. in pract.c.26. Gloſ. ſine licentia ſui præſulis verſ.3.caſus eſt Tolet.in Sum. lib.1.c.89.verſ.3.Henriq.in Sum.lib.3. de excommunic.c.38.§.1.verſ.1. Campanill.in diuerſ.iuris Canon. rubr.6. c.1.num.2.& rub.9.cap.1. per totum. Valaſc. alleg. iuris tom.1.alleg.43. num.15. Bonacin.de cenſur.diſp.3.q.6. punct.5.num.21.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi,tam titulares,quam non prohibentur munus eorum exercere in aliena diçceſi, abſque licentia Ordinarij.*

2 *Epiſcopus alienus conferens ordines in loco exempto, tenetur aſſequi licentiam ſuperioris loci exempti, & illius Epiſcopi intra cuius fines locus exemptus extat.*

Titulares Epiſcopi ordinantes exemptos an incidunt in pœnas S. C.

RESOLVT. CCCCXXXI.

1 NEdum Epiſcopi titulares prohibentur, id agere, verum etiam, qui non ſunt titulares extra ſuam Diœceſim munus ſuum exercere non poſſunt, nec abſque licentia Ordinarij loci ordinare perſonas, quæ non ſunt ſubiectæ illi Ordinario, niſi habeant dimiſſorias generales à ſuis Ordinarijs, ita Concil. Trident. ſeſſ. 6. de reformat. capit. 5. Nauarr. conſil. 69. de ſentent. excommunic. Cened. ad decret. collect. 52. num. 1. Henriq. in Summ. part. 2. lib. 11. capitul. 3. §. 2. in fine iuncto commen. littera S. Salzed. de Bernard. in pract. cap. 26. litt. A. Guttier. Canon. lib. 1. cap. 26. numer. 16. Flamin. de reſignat. lib. 1. quæſt. 12. numer. 17. Praxis. Epiſcopalis par. 1. verbo Archiepiſcopus nume. 2. pag. 16. & part. 2. verb. Epiſcopus pag. 45. Petr. de Ledeſm. in Summ. par. 1. de Sacrament. ordinis cap. 8. concluſ. 4. dub. 4. Bonacina de cenſur. diſput. 3. quæſt. 6. puncto 3. num. 25. Armend. in addit. ad recopil. legum Nauarr. in lib. 1. tit. 18. l. 7. de Epiſcopis num. 68. Praxis noua Epiſcopalis part. 1. cap. 1. num. 46. pag. 35. Campanil. dicto cap. 5. num. 6. ſi tamen contra prohibitionem, de qua per Concil. Trident. in dict. cap. 5. Ordinario proprij Epiſcopi extra territorium fiat, valida erit, licet puniri poſſit. vt reſoluunt. Henriq. lib. 11. cap. 3. §. 2. in fine littera S. & Vgolin. de poteſt. Epiſcopi cap. 4. §. 14. num. 2.

2 Epiſcopus alienus non valens conferre ordines in loco exempto non ſolum debet habere licentiam ſuperioris loci exempti, ſed etiam illius Epiſcopi intra cuius fines locus exemptus eſt conſtitutus, ita dicimus deciſum, in prax. for. Eccleſiaſt. poſt reſolut. 495. in notabilibus de materia Epiſcop. Gallett. in marg. caſuum conſcientiæ, verb. Epiſcopus pag. 100. colum. 2. Armend. dict. loco num. 35. vbi nu. 68. refert etiam deciſum, non poſſe Epiſcopum Pontificalia exercere in loco exempto, & iuriſdictionis, non Epiſcopi, ſed inferioris vocatum tamen ab ipſo inferiore ſine licentia Epiſcopi intra cuius Diœceſis fines eſſet locus ille, etiam ſi ille inferior prætenderet exemptionem vocare Epiſcopum, quem maluerit adminiſtrandum Sacramentum confirmationis dummodo locus iſtius exempti ſit intra fines diœceſis alicuius, ita vt non ſit nullius. quia tunc non poſſet, non tamen, me latet verba illa poſita in d. cap. 5. Concil. Trid. ibi ordinarij loci intelligenda de Epiſcopo in cuius diœceſi locus eſt conſtitutus, & non de Prælato inferiori, & iam exempto ſi fides adhibenda ſit, ita deciſum atteſtanti.

Et nec etiam Epiſcopus alienus poteſt à Patriarcha induci ad ſubeunda munera Pontifici in diœceſi alicuius Epiſcopi ſuffraganei, niſi de ipſius licentia, quod etiam deciſum referunt idem Galet. d. verb. Epiſcopus, & Nos in prax. vbi proximè, nec Archiepiſcopus, hoc ipſum facere poteſt eam cum eadem prohibitione, quæ eſt pœnea Epiſcopum compræhendatur, quoad materiam de qua agimus, vt reſoluit Praxis Epiſcopalis Zerolæ par. 1. verb. Archiepiſc. verſ. ad ſecundum.

SVMMARIVM.

1 *Tonſuræ collatio concernit iuriſdictionem voluntariam.*
2 *Epiſcopi titulares conferentes primam tonſuram, abſque licentia proprij Ordinarij, an incidant in pœnas, S.C.T.*

An Titulares Epiſcopi conferentes primam tonſuram, abſque licentia proprij ordinarij incidant in pœnas S. C.

RESOLVT. CCCCXXXII.

1 CVm conferre primam tonſuram concernat iuriſdictionem voluntariam ad late tradita per DD in c. cum nullus, de temporibus ordinationum in 6. Gemin. in cap. fin. de officio legar. latè Gratian. in deciſ. 98. qui allegat Silueſt. in Summ. verb. iuriſdictio, dicebatur non incidiſſe in ſuſpenſionem per annum ab exercitio Pon-
2 tificalium. quendam Epiſcopum, qui primam Clericalem tonſuram contulerat, abſq; proprij Ordinarij licẽtia.

Idque corroboratur, ex quo verba Concilij clara videntur, illis verbis Pontificalia exercere, & certum eſt in collatione primæ tonſuræ, non requiri Pontificalium exercitium ex quo in miniſterio Sacrorum Ordinum ſolummodo fit collatio ab Epiſcopis, celebrantibus diuina Officia indutis veſtibus Pontificalibus, & propterea requiritur conſenſus Dioceſani, Gloſ. in Clem. fin. de priuilegijs, Abb. in c. ex tuarum, de auctoritate, & vſu palij. Couarr. variarum reſolutionum, vbi etiam ſubdit, ſecus eſſe in prima tonſura allegat Rebuff. de nominatione q. 14. num. 9 Gratian. in citata deciſ. 98. num. fin.

Et quod in veris Epiſcopis, ſit facultas conferendi primam tonſuram eorum ſubditis extra propriã diœceſim, voluerunt. Barbat. in c. nouit. nu. 18. de officio legati. Rebuff. vbi ſuprà, q. 14. nu. 29. & 65. & in praxi beneficiali Rubrica de Eccleſiaſticis. Henriq. in Summ. lib. 3. cap. 6. §. 6. quem refert, & ſequitur Bonacina de Sacramentis. diſp. 39. quæſt. vnica par. nu. 23. licet Campanil. in diuerſorio Iuris Canonici, Rubrica 6. cap. primo nu. 2. contrariam ſententiam tuetur, quem refert, & ſequitur Barboſ. de poteſtate Epiſc. quæſt. 6. in fine.

SVMMARIVM.

1 *Pontificalium nomine, quæ veniant.*
2 *Pontificalium appellatione veniunt benedictio calicum, & corporalium.*
3 *Pontificalia inſignia, quæ ſint.*

Quæ veniant nomine Pontificalium ad effectum cognoſcendi, quando titulares Epiſcopi illis vtentes incidunt in pœnas S.C.T.

RESOLVT. CCCCXXXIII.

1 VTile eſt ſcitu, quænam Pontificalium nomine veniant, & in primis Gloſ. verbo à Pontificalibus, in extrauagant. ſuſceptis regiminis, de elect. docet ſuſpenſum à Pontificalibus prohiberi etiam ab his, quæ ſunt ſibi alias, vt Pontifici permiſſa, & à dependentibus ab eis, velut ab ordinum celebratione, fontis Chriſmatione Baſilicarum, ſeu Virginum conſecratione, & ſimilibus. ſic igitur ſuſpenſus, quamuis miſſam priuatam celebrare non prohibeatur, vt ex reg. text. in c ſignificauit, de corpore vit. poſt Sylu. & Nau docent Henriq. lib. 13. cap. 32. nu. 2. Auila de cenſ. p. 3. diſp. 2. dub. 2. concl. 10. aut alia facere, ſine ornamentis Pontificalibus, quæ ei ratione Sacerdotalis officij competunt, vt baptizare, pœnitentias dare, & ſimilia: Miſſæ tamen Sacrum, cum Mitra, & baculo celebrare non poteſt, ita Nos in Praxi fori Eccleſ. dec. 467. in prima impreſſ. & reſolut. 440. in ſecunda impreſſ. vbi nu. 3. aſſerimus ſub hac ſuſpenſione, non prohiberi exercitium iuriſdictionis Epiſcopalis, & poſt alios citamus. Vgolin. de cenſur. tab. 4. capit. 6. §. 6. num. 5.

2 Nec ab hac ſuſpenſione excuſatur Epiſcopus ſi in aliena Diœceſi inaduertenter calices, vel corporalia benedicat, ita Praxis Epiſcop. par. 2. verbo Epiſcopi verſ. 2. loco in Theſaur. for. Eccleſiaſt. par. 3. cap. 8. num. 15.

3 Pon-

3 Pontificalia inſignia, quibus Epiſcopi, vti poſſunt eſſe Mitram, chirotecas, baculum, dalmaticas, & ſandalia, teſtatur Iſidor. Moſcon. in ſuo tractat. de mag. militantis Eccleſiæ par. 1. lib. 1. capit 8. verſ. ornamenta, quibus Doctiſſimus Campanil. dicto capit. 3. nu. 3. addit muzzectam, cappam Pontificalem, galerum, quem duplicis formæ habere oportet, alteram, quo in ſolemnioribus equitationibus vtantur, alterum ſimpliciorem, vtrumque tamen ex lana, & ſerico viridi exornatum iuxta modum in ceremoniali deſcriptum lib. primo cap. 3.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficia Epiſcopi titularis electi, non vacant.*
2 *Rota deciſio refertur.*

An per promotionem ad Epiſcopatum titularem vacent beneficia.

R E S O L V T. CCCCXXXIV.

1 NOn vacare cenſuit Rota, cuius deciſionis tenorem placuit, hic inſerere.

2 Promotus ad Epiſcopatum titularem, non amittit beneficia, niſi per adoptionem pacificæ poſſeſſionis, & declaratio, quam ad ſtilum Curiæ dat Abb. in cap. cum in cunctis §. cum verò de electione, & quæ notat Rom. conſil. 335. placuerunt Dominis in vna Panormitana penſion. coram D. Fabio de anno 1548.

Et propterea in eadem fuit dictum, non obſtante ſtylo, ꝙ talis promotus pro retentione beneficiorum teneretur ſoluere annatam, & quod tamen non eſſet locus extrauagant. Iulij Secundi, quod retentio beneficiorum conceſſa prómotis, non ſuffragaretur literis non expeditis, quia ante adeptam pacificam poſſeſſionem, cum non vacent beneficia, talis promotus non eget illa retentione, & quia illa extrauagans, non annullat actum, quæ pœna nullitatis non procedit, niſi in caſibus expreſsis l. & ſi quis, §. Diuus. ff. de relig.

S V M M A R I V M.

1 *Titulares Epiſcopi non faciunt ſpolium.*
2 *Spolium, quid ſit.*
3 *Spolium Epiſcopi non conſtituitur ex bonis patrimonialibus, vel ex ſucceſſione parentum, nec ex acquiſitis intuitu Sacerdotalis Ordinis.*

Titulares Epiſcopi, an faciant ſpolia.

R E S O L V T. CCCCXXXV.

QVamuis à nemine reperiatur articulus iſte diſcuſſus, & videatur caſus omiſſus à Iure conſultis: attamen nullam habere videtur difficultatem, quin
1 Epiſcopi titulares nullum faciant ſpolium, nec eorum bona ad Sedem Apoſtolicam pertineant, & ratio colligitur ex definitione ſpolij, quod ſecundum ſubiectam materiam diffinitur à Nauarro de ſponſal. Clem. §. 7. num. 5. vt ſint bona à perſona Eccleſiaſtica quæſita im-
2 mediatè, vel mediatè in bonis Eccleſiaſticis, vel redditibus eorum debitis, quæ non fuerunt ante obitum impenſa, nec facta iure patrimonialia, nec quæſita alij irreuocabiliter, vel quæſita ex illicita negociatione, deffinit Rednan. vbi ſupra quæſt. 22. Molin. de iuſtitia diſput. 147. ſol. 824 & licet negatiuam. Azor. inſtitut. moral. 2. pact lib 8. capitul. 2. quæſt. 1. verum enim eſt, quod omnia ea bona, quæ Prælatus, dum vixit, non diſtribuit, vel conſumpſit, inter ſpolia computantur, quaſi illis bonis morte fuerit ſpoliatus, vel quod illud ſpolium in domo defuncti relictum legitimo ſucceſſori reſeruatur.

3 Ex cuius definitione colligitur Epiſcopum titularem, cum ipſe careat bonis Eccleſiæ, & redditibus illius; nullum facere ſpolium, cum ſpolium Epiſcopi non conſtituatur ex bonis patrimonialibus, quæ ex legitima parentum, vel conſanguineorum ſucceſſione accipiuntur vel donatione, vel legato, vel ex emptis, & comparatis ex his redditibus patrimonialibus; quia hæc omnia bona temporalia ſunt natura ſua, quorum ſucceſsio ad legitimos Epiſcopi hæredes; vel ex teſtamento, vel ab inteſtato defertur. Nec ſecundo, ſub ſpolij nomine, compræhenduntur bona acquiſita intuitu Sacerdotalis ordinis, vel perſonalis induſtriæ, ſeu artificij: in his enim Prælati habentur, ac perſonæ ſeculares, illorumque adminiſtrationem abſolutam conſequuntur, ex cap. placuit cap. quicunque 12. quæſt. 3. cap. ſicut 12. quæſt. prima, ☧ p. quia hos, de teſtament. vbi Couarr. in cap. 1. numer. 3. adeo, vt liceat ex bonis Epiſcopatus alimenta ſuſcipere, & hæc bona patrimonialia, vel quaſi, hæredibus reſeruare, cap. 1. de pecul. Clericor. cap. fixum, & cap. vltim. diſt. 12. quæſt. 3. Innocent receptus ex Abb. in d. cap. 1. de teſtamen. num. 2. & in cap. Epiſcopus de præbendis ei in cap. poſtulaſti de reſcript. dicit communem, Couarr. in d. cap. 1. de teſtam. num. 2. Nauarr. de redditibus. 1. part. quæſt. 1. num. 38. loco de iuſtitia lib. 10. quæſt. 4. articul. 2. Sarmiento de redditib. 1. par. cap. 1. num. 18. & colligitur ex Paulo. 1. de Corinthios cap. 9. vbi probat prædicatorib. Euangelij deberi ſubſtentationem, licet habeant, vnde viuere poſſint. ſicque procedit Concil. Agatenſ. in cap. Clerici omnes. 1. quæſt. 2. probat D. Thom. 2. 2. quæſt. 158. act. 7. in corpore poſt principium, ibi non bonorum proprium dominium habent, & in eodem articulo, in reſponſione ad tertium, permittit habentibus patrimoniũ viuere de fructibus præbendæ, licet contra hanc ſententiam teneant Barbatia, & Decius in d. cap. poſtulaſti. num. 8. ex authoritate D. Hieronymi in cap. clericos 1. quæſt. 2. verior tamen eſt prima opinio, & ab omnibus obſeruata ex Molin. de iuſtitia à tract. diſputat. 142. atque ideo reſpectu horum bonorum Epiſcopi reputantur ſeculares, vt libere de illis diſponant dict. cap. placuit, capitul. quicumque 12. quæſt. 3. Nauar. in apolog. quæſt. 1. monit. 15. Valeſc. de partiti. cap. 35. num. 1. Molin. dict. tract. & diſput. 142. & apud nos regia. Ord. lib. 2. tit. 18. §. 7. facit l. 1. C. de Sacroſant. Eccleſ. & caſu, quo non diſponant de his bonis ad hæredes ab inteſtato deferuntur. Nauarr. de ſpolij §. 1. num. 14. Barboſa in l. diuortio num. 66. ff. ſoluto matrimon.

PRAXIS MATRIMONIORUM inter raptorem, & raptam.

S V M M A R I V M.

1 *Matrimonium an poſſit contrahi inter raptorem, & raptam.*

Quid diſponat Sac. Concil. Trident. de matrimonio contrahendo inter raptorem, & raptam.

R E S O L V T. CCCCXXXVI.

1 ATtento decreto Sacr. Concil. Trident. ſeſſ. 24. capit. 6 de reformat. matrimon. nulli dubium eſt, quin raptus dirimat matrimonium, & obnoxius eſt excommunicationi, & pœnis in eo contentis; & ideo nimirum, ſi inter raptorem, & raptam conſi-

ſtere nequeat, quandiù in poteſtate raptoris manſerit. ſecus autem, ſi extra illius poteſtatem, ac in loco tuto, & libero conſtituta; nam poterit, ſi velit contrahere matrimonium cum raptore, dixerunt Nauarr. in Summ. capitul. 22. numer. 74. & conſilio 1. de ſponſal. & 2. de raptor. Tolet lib. 7. Summæ cap. 13. num. 2. Henriq. lib. 12. de matr. capit. 14. num. 4. Grat. conſ. 38. vol. 2. Azeued. lib. 8. recopil. tit. 13. l. 2. num. 74. volum. 2. Eman. Sà verb. matrimonium in princ. num. 9. Viuald. in candelabr. prima par. de matr. num. 103. Peguer. deciſ. crimin. cap. 42. num. 2.

SVMMARIVM.

1 *Raptus, qui dicatur ad finem impediendi matrimonium.*
2 *Raptus non dicitur, niſi fiat de loco ad locum.*

Raptus ad effectum impediendi matrimonium ex vi Concilij, quis dicatur.

RESOLVT. CCCCXXXVII.

1 RAptum committit, qui mulierem libidinis cauſa de loco ad locum inducit, vt in caſu, in quo conſuluit Barbat. conſilio 71. lib. 2. & Paulus de Caſtro conſilio 262. lib. 2. & Alexand. conſil. 1. lib. 3. & Cæpolla conſilio 57. & ſequent. & Riminald. conſilio 17. quod videtur à maiori parte duplicatum conſilio 439. & Gratus conſilio 38. lib. 5. & conſ. 48. eodem volum. & conſilio 51. eodem volum. & Soccin. Iun. conſilio 50. lib. 3. & Crauett. conſilio 18. & Roland. conſil. 24. in ſecundo dub. lib. 1.

2 Et dicitur de loco ad locum, quia aliter non poteſt dici raptus, ſecundum omnes; & hæc conductio de loco ad locum debet eſse ad effectum abducendi, non autem cauſa commodioris coitus; Et ideo, ſi quis puellam ex vna Camera ad aliam conduxerit, & ſuper lectum proiecerit, non eſt tanquam raptor puniendus, vt in facti contingentia conſuluit Bertrand. conſ. 39. lib. 6. Idemque dicendum eſt in eo, qui puellam inuentam cum beſtijs in campis cæpit, & per aliquot paſſus abduxit, vt eam carnaliter cognoſceret, vt pariter in facti contingentia conſuluit. Cuman. conſ. 96. Benè verum eſt, quod etiam ſi à mouendo de loco ad locum aliquis per vim cognoſcat mulierem, licet non poſſit dici raptus, eſt tamen actus violentus, & punibilis ad mortem, & ita communiter practicatur teſte Publ. ſuper conſuetud. Aluer. folio 27. nu. 22. vide, quæ dixi ſupra, hoc eodem lib. §. fornicatio verſ. omnes autem.

SVMMARIVM.

1 *Raptus committitur, cum volente, ſed an ſit verum diſtinguuntur plures caſus, vt num. 2. 3. 4. 5. 6. & 7.*

Raptus commiſsus cum volente, an impediat matrimonium contrahendum, abſque requiſitis Concilij.

RESOLVT. CCCCXXXVIII.

1 TOta difficultas eſt videre, an huiuſmodi crimen committat is, qui volentem mulierem rapit, aliqui volunt fieri locum pęnæ, iuxta text. in l. prima in §. pœnas C. de raptu virg. & ita communiter tenere Doctor. dicit Clar. in §. raptus num. 3. dicens, ita fuiſſe per Senatum Mediolanenſem declaratum Berber. in viatorio iur. tit. de raptor. Ratio eſt, quia nemo eſt Dominus membrorum ſuorum l. liber. homo, ff. ad l. Aquil.

Contra, quod abducens volentem non teneatur pœna raptus, facit ſignificatio verbi rapere, quæ innuit violentiam, vt etiam in titul. vi bon. rapt. Hęc ampliatio eſt difficilis reſolutionis, vt inquit Boſſ. in ritu de raptor num. 5. & 6. ideò ſunt conſtituendi plures caſus.

2 Primus, quando eſt mulier, quæ non eſt in poteſtate, & dominio Patris Viri, vel Tutoris, & ſpontè ſua acceſſit cum raptore; ſeu verius abductore, abſque aliqua doloſa ſuaſione abducentis: & tunc non dicitur raptus, ita tenet Afflict. in conſtit. de raptu, & violent. lib. 1. quæſt. 11. quem ſequitur Camer. in practic. §. circa quartum. num. 284. Marſil. conſ. 61. & in dict. l. penult. num. 16. præſertim ſi ſit meretrix, vel vilis perſona l. verum ff. de furt. l. vni. in fine C. de raptu virg. late Peguera cap. 43. num. 14.

3 Secundus caſus, quando talis mulier, quæ in nullius gubernio eſt abducitur non ſponte ſua, ſed doloſis ſuaſionibus, & donis inducta fuit; & tunc quidam tenent eſſe tunc raptum, & violentiam, ex ratione Angel. in authent. de lenon. in fine, qui vult violentiam fieri ex talibus ſuaſionibus, ita voluit Camer. dict. §. circa quartum, num. 284. Ludouic. à Peguera dicto cap. 43. num. 4. argum. tex. in l. prima §. perſuadere ff. de ſer. corrupt. legem §. ſi quis volentem, de liber. homi. exhibend. Contrarium tamen in hoc caſu tenet Aegid. Boſſ. dict. ritu de rap. mulier. num. 15. poſt Caſtren. & Ang. in l. ſi eximendi, ff. ne quis eum qui in ius vocan. ſubdens ibi Boſſ. quod ſi aliter diceremus totus mundus capite puniretur, & quod in caſu iſto plus poſſunt mali mores, quam vis. Et hoc credo verum, quia dicitur, hoc caſu magis ſeductio, quã raptus, quæ longe differunt, nam rapitur inuita, ſeducitur volens, licet decepta.

4 Tertius caſus, ſi ob id rapitur, vt matrimonium ſequatur, & inde communi conſenſu nuptiæ poſt raptum celebratę fuerint: nam tunc licet aliqui velint, adhuc pœna raptus teneri, exemplo alicuius Hiſtoriæ Ducis Florentiæ, & quod capitali pœna fuit punitus quidam filius Senatoris, qui raptam poſtea vxorem, duxerat ſcribitur inter conſil. crimin. diuerſorum conſ. 59. in fin. lib. 2. tamen mitiori pœna mulctabitur, vt concludit dict. Peguera cap. 42. per totum & pœna raptus liberari voluit Calder. in c. ſi extra de raptos. Caſtrenſ. in d. l. raptores col. 2. text. eſt in c. penult. de raptor. Huic tamen, concluſioni fortiter obſtat diſpoſitio Sacri Concilij Trid. cap 6. ſeſſ. 24. de reform. matrim. ſed illud non procedit, quo ad pœnam corporis, ſed tantum, quoad ſolemnizationem matrimonij, & illius illegitimationem, & pœnam infamiæ, & extraordinariam, & hoc caſu etiam dotare tenebitur d. cap. 6. in fin. & dicit in ſtupro ſupra deciſ. 3. Virginem ſtuprans legitur Exod. 22.

5 Quartus caſus, quando mulier eſt in gubernio, & poteſtate patris, tutoris, vel viri & ipſa ſua ſponte conſenſit abductioni, & hoc caſu, quidam putant eſſe raptum, & ita intelligi dictam legem primam, §. pœnas, ita tenet Afflict. d. conſt. de raptu q. 11. quem ſequitur Carrer. dist. §. circa quartum nu. 284. Abb. in d. c. cum cauſam de raptu, vbi dicit, quod quantumcumque puella rapui conſentiat, quoad parentes raptus committitur per tex. in c. de raptor 36. q. 1. quia puella, quæ in poteſtate eſt, conſenſum non habet. contrarium, tenet Aegid. Boſſ. d. tit. de rapt. mulier. nu. 2. citans ad hoc Bald. in l. 1. de rapt. virg. verſ. vlterius oppo. licet ibi apoſtill. ſentiat contrarium, & illud etiam tenet. Marſil. conſ. 61. poſt redditum n. 21. vbi ita conſuluit in facti contingentia multa citans, & ita declarans dicta verba volentibus, vel nolentibus, & in hoc limitat ſtatutum Lucen. Capitalem pœnam rapienti imponens Ludou dec. Lucenſ. 19. licet non euiret talis rapiens pœnam extraordinariam, vt ibi dicitur, & apud nos vidi obſeruatum, & talis abducens punitus fuit pœna ordinaria, ſecundum qualitatem perſonarum abducentis, & abductæ, ac ſuæ familiæ reſpectiuè.

Quintus caſus eſt ſi rapiat à principio mulierem nolentem, poſtea conſentientem. Nam tunc pœna raptus punitur rapiens. Doctores in dicta l. raptores in fine. Cod. de Epiſcop. & Cleric. Guid. Pap. ſing. 569. quem

refert.

refert, & ſequitur Peguera dicto cap.43.num.7.ſubdens rationem, quia ſpectatur initium l. Diuus. ff. ad l. Corn. de Sycar.

Sextus caſus, quando mulier eſt ſub gubernio alio-
7 rum, & vlterius ipſa ſuaſionibus inducta eſt, & tunc videntur ferè omnes velle, quod ſit raptus. Ratio eſt, quam ponit Terent. in d. l. prima §. pœnas, quem ita intelligit Marſil. dicto conſil 60. num.21. Contrarium tamen, & in hoc caſu tenet Boſſ. dict. titul. de rapt. mul.7. vbi ponit, quomodo probetur, non interueniſſe ſuaſiones, & ita in hoc caſu cenſuit Senatus, non eſſe raptorem pęna raptus puniendum.

Et licet in puella, quo ad raptum committendum, quæ ſpontè conſenſit repugnantibus parentibus affirment Salzed.d. capit.78. §. fin. Veg. dict. caſu 157. notab.1. P.Henriq. d. cap.14. num.4. Zerola in Prax. Epiſcop. part.2. verb. Raptus §.1. Fr. Emanuel. d. cap.232. num. primo. P.Rebello d. quæſt.11.numer 6. Petrus de Ledeſm. d.cap.26. concluſ.2. dub. primo. Negant ex ea ratione, quia iſte raptus, non repugnat vllo modo libertati matrimonij, cui concilium, hoc decreto ſolum voluit conſulere Sanch.lib.2. P.Valeri Regin. d. lib.22. nu. 31. & lib.31.num.565. verſic.5. Aegid. dict. diſputat.31. num.48.

S V M M A R I V M.

1 *Meretricis raptus non punitur.*
2 *Meretricis raptus, quandoque punitur pœna mortis.*

An raptus dicatur cum publica meretrice ad effectum impediendi matrimonium virtute Concilij.

RESOLVT. CCCCXXXIX.

1 ET reſpond. Marſil. in l. vnica numer.26. diſt. quod Doctores tenent, quod non Hanc etiam opinionem dicit tenere communiter ſcribentes Gomez. ſuper l.80. Tauri num.45. Et ſecundum hanc opin. conſuluit Cephal. conſil.140. lib.1. ad defenſionem cuiuſdam condemnati de raptu mulieris, non honeſtæ. dicit tamen Cyn. in d l. vnica, quod vidit aliquos vltimo ſupplicio puniri, qui rapuerant publicam meretricem, & illum refert Afflict. ſuper prima part. conſtit. Regni rubr.20. num.7. Refert etiam Grammat. ſupſir Conſtit. Regni folio 19 colum.1.numer.20. quod cum plures iuuenes, quandam meretricem è poſtribulo violenter rapuiſſent vnus ex eis Febrentinus, qui fuerant principalis fuit furca ſuſpenſus, & alij ſocij per triennium, ad triremes condemnati.

S V M M A R I V M.

1 *Mulier honeſta, quæ dicatur.*
2 *Meretrix, an dicatur illa, quæ vnicum tantum cognouit hominem illicito coitu.*

An ad impediendum matrimonium ſuciat raptus, cum muliere inhoneſta.

RESOLVT. CCCCXL.

1 REſpondeo cum deciſ. Triuiſ.3. vbi Honeſta mulier dicitur virgo vidua vxorata, vel Monialis, ita in l.vnica C. de raptu virginum iſte omnes enumeratæ ſunt & quæ à viro cognoſcitur præterquam à marito inhoneſta dicitur, non autem meretrix eſt, quia habens vnicum virum pro Amaſio, non dicitur meretrix, ita Purpurat. conſil.265.num.1. relatus à Bertazolo in conſil. criminal.134. volum.1. in vltim. addict. & Abb. inter opera in fine de ſponſ. & matrim. & licet non ſit honeſta, non propterea dicitur meretrix, quia illa recipit vnum tantum, & non plures, & rapiens eam punitur, non pęna l. vnic. C. de rapt. virg. cum loquatur de honeſtis mulieribus quæ eſt vera concluſio, vt l. vnica habeat locum tantum in raptoribus fœminarum honeſtarum, non autem inhoneſtarum, vt Azor. in d.l. vnic. annotat. & allegat l. virum ff. de furt. & hoc idem voluit Hippol. de Marſil. in pract. § diligenter num.106. vbi multos connumerat auctores tenentes hanc opinionem, quæ quidem honeſtas in mulieribus adeo attenditur, quod ad teſtificandum ſuper virginitate admittuntur diſcretæ, & honeſtæ notat Bal. & Innoc. in cap. cauſam de probat. & ampliat. Bald. ibi, quod etiam ſi eſſet nobiles naturali origine, quia meliores ſunt boni mores, quam nobilitas, vt refert Felyn. in d. cap. cauſam de probat.num. fin. Meretrix illa, ergo dicitur, quæ libidinem exercet, & quæ copiam corporis ſui facit, atque venalis eſt l.palam. ff.de ritu nuptiarum, cap. meretrices 32. quæſt 4. cap. vidua 34. diſtinct. & probatur eſſe talis, ex modo procedendi, quia vagatur modo huc, modo illuc, & quæ alienam domum, nunc hanc, nunc illam intrare, ſeu ingredi conſueuit, ita Angel. in l ſi qua illuſtris C. ad S. C. Orſ. item ex habitu, quia quis talis præſumitur in quali habitu reperitur l. item, apud labeonem §. ſi quis virgines. ff. de iniur. ideo rapiens virginem incedentem in habitu meritricali de raptu non punitur in l. vnica, C. de raptu virg. Carret. in pract. ſua crimin. folio 200. Item ex loco, in quo morari, vel conuerſari reperitur, l. qui adulterium, C. ad l. Iul. de adult. & ſtupr. & ideo ſtatuto Ferrarienſi cap.23. libro 10. cauetur, vt mulieres meretrices in locis publicis, ipſis deſtinatis cohabitent alias puniuntur, & rectè quidem, vt moris eſt tanti, tamque prudentis Principis Alphonſi Atheſtini II. Ducis Ferrariæ V. ex his circumſtantijs colligitur, & facilimè probatur, aliquam non eſſe virginem, vel honeſtam, ſed meretricem, de qua meretrice dict. l. vnica, non loquitur, nec illius raptor pœna illius legis punitur, vt notat Cyn. ibi ſub numer.6. Gloſ. in inſtitut. §. item, ſen de public. iudic. Paul. Grillan. in tractat. ſuo pœn. omni for. coit. capit. 10. numer.25. notat. Gloſ. in l.1. Cod. de his, qui ad Eccleſiam confug. Abb. in capitul. audientia de ſententia excommunicat. quæ mulier, quotieſcunque cauſa quæſtus duos ad coitum, vel plures admittit, meretrix vtiq; appellatur. Abb. in allegat. cap. inter opera de ſponſ. & matrimon. num. fin. & in cap. decorem, de vita, & honeſtate clericorum, clariuſque Ioan.Lup. in rubr. de donat. inter vir. & vxor. §.4. ex, quibus quidem opinionibus deducitur Afflict.
a non benè ſcripſiſſe in Conſtitutione Neapolitana 43. lib 3. affirmantem eam eſſe meretricem, quæ vnum tantum virum ad coitum admiſit cauſa queſtus, ex l. mariti, §. qui quæſtum, ff. ad legem Iul. de adulter. & ſtrupr. cuius ſententia, quantum deuiet à vera ratione conſtat apertè, ex eodem text. conſideratis vi, & effectu verborum, qui text. loquitur tantum in marito committente lenocinium, & quæſtum, ex hoc faciente, in quo ſatis eſt ſemel quæſtum accepiſse; Ex quibus verbis Afflict. confutatur ſententia, non ſemper tamen permittitur rapere meretricem, vt non teneatur pœna, l. vnicæ, & hoc procedit, quando meretrix deſinit meretricari, tunc enim illius raptus punitur pœna, l. vnica, aut continuat, & non tenetur Gloſ. & Doctores in l. verum, ff. de furtis, quod colligitur ex ſignis, quia nolebat amplius peccare, l. Imperialis, C. de nupt. ita Paul Grillan. in tractat. ſuo de pœn. omni ſat. coitus, cap. 10 num. 26. Nec attenditur illius meretricis aſſertio, ſcilicet, ꝙ pęnituit, vel pęnitere intendit, quia pęnitentiam illam verbalem oppoſiti præſumpti contradictio, non admittit ſicut non auditur, qui negat ſe poſſidere, cum poſſideat, l. non ignorat, cum ſequent. C. ad exhibend. Huius meretricis officium venale, adeo infame eſt, vt mulier, ſi eſt nobilis impudice tamen viuẽs perdit illico

Digitized by Google

nobilitate Boniſ. in tract. de nobilitate par.3. num.194. & ob adulterium commiſſum amittit dotem dicat Alexand. Præpoſit. Cardinalis in cap.ex parte de ſponſ. & matrimon.num 11. & Clarus in §.adulterum,verſ.facta autem.&c. quidquid velint quinimó,nedum perdit dotem adulterando, ſed etiam alimenta. Bald.num.5. Salicet. num 3. in l.quod in vxorem, C.de neg. geſt.Rom. in l.cum dotem §.ſi maritus.ff.ſolut.matrimon.num,25. Bolognin. conſil.23.in fine, & Rinald.Iun. conſ.574.nu. ſin.vol.3. & hanc eſſe communem voluit Grat.conſ.57. num.2.volum.1. niſi vir præbuiſſet occaſionem adulterandi, & permiſiſſet, tunc enim dotem lucrari, non debet iuxta text. in l.cum mulier, ff.ſolut.matrimon. & licet meretrix ſe publico lupanari exhibuerit, & proſtituerit, quo caſu Decius in l.inuitus, ff.de reg.iur. tenet poſſet cogi à quocunque, ſoluta mercede, ad coitum, motus ex eo, quod actio iniuriarum, non datur meretrici aduerſus eum, qui cauſa libidinis eam interpellauit, ex l.qui iniuriæ, & in l.verum in s.ff.de furt. cum re vera contra Decium opinio probabilior ſit, vt voluit Zaſius in rubr.ff.ſi ſeruit.vendic. quia non tenetur mortale crimen committere, cum quolibet, ideò compelli non poſſe, ita Iſern.& Afflict.in Conſtitut. Neapolitan. rubr.50. ex quo quidem l.vnica intellectu deciſum fuit, vt raptor mulieris inhoneſtæ non tamen meretricis, vt eſt illa, quæ vnicum tantum habet Amaſium puniatur non pœnæ dictæ l.vnicæ, ſed grauiſſimè tamen citra mortem attenta qualitate raptoris, & mulieris raptæ.

SVMMARIVM.

1 *Raptus non punitur copula, non ſequuta.*
2 *Regula, quod in delictis atrociſſimis punitur affectus non ſequuto effectu quomodo intelligatur num.3.*
4 *Raptus, abſque copula ſufficit ad impediendum matrimonium.*

An raptus, abſque copula carnali ſufficiat ad impediendum matrimonium, abſque requiſitis S.C.T.

RESOLVT. CCCCLI.

1 LIcet, quo ad pœnam raptus excuſetur, ſic rapiens, ex quo vera, & indubitata eſt iuris concluſio rapientem minimè pœna raptus eſſe puniendum, niſi copula ſit ſecuta, quia finis definitionis raptus eſt propter libidinem exercendam, ideo ceſſante fine delicti tollitur delictum, quia ſpectatur effectus,non affectus l.prima, §. fin. ff. quod quiſque iur. in ali. ſtat. Iacob. de Beluis inter conſ. Crimin. diuerſ. conſil.9. num.10. volum.1. & minus, hoc dicendum eſt, cum in l.vnica. C. de raptu virg.minimè reperiatur iure cautum, vt abſq; copula raptus puniatur pœna illius legis, l.ſi fugitiui, C.de ſeruis fugit. l.prima in fine,ff.de extraordin.crim. Nec obſtat text.in l.15, qui cum telo, C.de Sicar. & in l. prima, §.Diuus, ff.eodem tit. & l.ſi quis non dicam rapere, C.de Epiſcop. & Cleric. quia licet, ſic dicant debent tamen intelligi, quod puniantur, ex dictis legibus, non tamen pœna veluti ſi perfeciſſent notat Gloſ. in d.l.ſi quis; non dicam rapere, C.de Epiſc.& Clericis. lege prima. ff.de extraordin.crim.& l.aut facta §.euentus,ff.de pœnis,& quod notat Innoc.in c.tua de ſymonia.

2 Non obſtat, quod in atrociſſimis delictis, prout eſt iſte punitur affectus non ſecuto effectu l.ſi quis,non dicam rapere, C.de Epiſc.& Cler.Gloſ.2. in l.qui ea mente, ff. de furt. & in lege cogitationis. ff.de pœnis, & in lege prima,§ hæc verba,ff.quod quiſque iur.quia in delictis voluntas ad actum deducta conſideratur, & non exitus l.Diuus, & l.prima §.Diuus, ff.ad legem Cornel. de ſicar. & l.15 qui, cum telo, C.eodem tit. præſertim, quando deuenitur ad actum proximum, vt in hoc caſu, in quo mulier ducta alibi fuit dict.l.15, qui cum telo, C. ad legem Cornel. de ſicar.l.aut facta, §.euentus,ff.de pœn. quæ ſi non abducta fuiſſet, ſed tantum raptor tentaſſet eam rapere attentatum illud puniretur, tanquam raptus, l.ſi quis non dicam rapere, Cod.de Epiſcop. & Cleric.

3 Quoniam reſpondetur, vt ſupra dicebamus, quod debet intelligi, vt puniatur ex dictis legibus, non tamen eadem pœna, vt voluit, ac ſequitur Triuiſ. in deciſ.41.

Tamen pro alia reſolutione, quo ad pœnam infligendam pro huiuſmodi, raptu dico, quod quamuis aliqui dicunt,quod ſic,& dicit Boſſ.in tit.de rapt mulier. num.14.quod Iaſ.in quodam Conc.dixit, quod hæc erat communis opin & ita ſeruatum fuiſſe in Francia, refert Chaſſen. ſuper Conſuet. Bur.fol.16. in fine, refert etiam Pulul ſuper Conſuet.Aluer.fol.27.num.19.& fol.159.artic.1.n.5. quod ita fuit practicatum Cunet ipſo exiſtente Iudice, dicens, quod licet ille eſſet, etiam accuſatus de alijs criminibus, hoc tamen mouit animos Iudicum, Multi tamen tenent contrarium, quod ſcilicet ſi eam carnaliter non cognouit, non debeat puniri pœna d.l. vnicæ. & hanc opin. dicit eſſe communem Boer. deciſ. 316 poſt num.4. quem refert Didac.in reper.clem.ſi furioſus fol.578. num.8. & Viuius in lib. commun.opin.in verb.raptor honeſte, & ſecundum illam dicit ſe vidiſſe in facti contigentia iudicari Ioan. de Ana. in c. cum cauſa in fine de raptor,quem refert Afflict. ſup.prima p. Conſtitution. Regni rubr.15.num.7.

Ego vero dico, quod aut eam non cognouit, quia non potuit id commodè facere, & placet prima opin. vt puniatur pœna dictæ l.vnicæ, aut non cognouit, quia non voluit, & placet ſecunda opin. ita tamen, vt puniatur citra mortem ea grauiori pęna,quæ iuxta qualitatem facti, & perſonarum Iudicis arbitrio imponenda videbitur.

4 Quicquid tamen ſit ex ſupradictis, quo ad impediendum tantum matrimonium,ex vi Concilij ſalua tamen determinatione Sacr. Congreg. C. T. dicerem intrare impedimentum, ex quo, quoad effectum, de quo ſupra dicitur raptum.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium an impediatur, ſi mulier rapiat virum.*

An Impediatur matrimonium virtute Concilij, ſi mulier rapiat virum.

RESOLVT. CCCCLII.

1 QVæſtio eſt inter DD. an intret pęna raptus,ſi mulier rapiat virum, & quidem Doctores in hoc variè loquuntur, nam Gloſ.in d.l.vnica, in verbo ſponſam tenuit, quod etiam mulier rapiens virum cauſa libidinis incidit in pœnam dictæ legis, & dicit Marſil.in d.l.vnica,num.523.quod idem tenent communiter Doctor. quàm refert Gomez. ſuper l.80. Tauri nu.37. & dicit Auguſt.in ea l.in fin.quod ſecundum hanc opinionem vidit Florentiæ comburi, quandam meretricem, quæ adoleſcentulum rapuerat; Et hæc etiam opin. practicatur in Gallia, vt dicit Pap. lib.25. tit.6. Arreſto 3. Contrariam autem ſententiam, quod ſcilicet pœna d.l. vnicæ, non habeat locum in muliere rapiente virum, dicit eſſe communem omnium Doctorum Grilland.de diuerſis criminibus lib.3. quæſt.10. num.23. quem refert in practica Conradi, fol.370.nu.3. pract. Iod.c.91. num.17.

Et hanc ego etiam ſequor tanquam tutiorem,& mitiorem, nam in viri raptu ceſſant omnia fere ſcandala, de quibus mentionem facit dicta l. vnica, quæ cum

valde

Digitized by Google

valde rigoroſa ſit non videtur, ita de facili exteodenda.

Verum, quoad impedimentum matrimonij, ex vi C. T. quamuis ſunt, qui affirmant prout Rodriquez, quæſt. regularium cap.232. num.4. verſic.5. ſe hadæ notar, quæ eſſe Decreto, ha logar tambien, quando vna muger robuſta arrebara à vn hombre de menos fuerzas P. Henriq. d. cap.14. num.4. verſ. ſi forte fœmina robuſta. Veg. tom.2. Summ. cap.34. caſu 157. notab.5.

Tamen negant Farin. in Prax. crim. quæſt.145. nu.45. Sanch. d. diſput.13. num.16. P. Rebello d. quæſt.11. nu.6. P. Valer. Reginald. d. lib.31. num.165. verſic. ſeptimum eſt, dicit vtramque opinionem probabilem Petrus de Ledeſma d. cap.26. concluſ.2. dub.5. quibus Ego pariter libenter accedo.

S V M M A R I V M.

1 *Raptus dicitur, qui fit cauſa libidinis explendæ.*
2 *Raptus dicitur, quando mulier rapitur de loco ad locum cauſa libidinis explendæ.*
3 *Raptus, qui fit cauſa libidinis explendæ, an impediat matrimonium contrahendum.*

An Decretum S.C. locum habeat in raptu qui fit tantum libidinis explendæ.

R E S O L V T. CCCCLIII.

1 Ratio dubitandi, vt locum habeat in caſu ſuprapoſito erat, quoniam conueniebat naturæ raptus ex quo, vt plurimum fi. libidinis explendæ cauſa, & proinde eſse verè raptum, non dubitabant. Menoch in conſil. 29. Monald in conſil.72. Alciat. reſponſ.71. Vrſipell. in conſ. crim. 29. Quibus addo Clarum in §. raptum in principio, quem ſequitur Triuiſ. in deciſ. Rotæ Venetæ 67.
2 par.2. quo in loco raptum definiendo, dicit raptum committi, quando quis mulierem libidinis cauſa de loco ad locum inducit, item Cæpol. inter conſilia ſua criminalia conſil.57. num. primo, raptum diffiniuit, quod ſcilicet intelligatur, quando quis abduxit mulierem honeſtæ vitæ, & bonæ conditionis, ſi itaque conducere mulierem de loco ad locum cauſa libidinis exercendæ, dicitur raptus, vtique N. raptum commiſit, & per conſequens pœna raptus debet puniri.

3 Et quod minimè locum habeat in raptu qui fit cauſa libidinis, explendæ voluerunt. Salzed. in pract. cap.78. in fine Emanuel. in Summ. tom.1. cap.212. num.3. in 2. edit. Veg. tom.2. cum c.34. caſ.157. notab.1. Sanch. lib.7. diſp.13. num.4. Ledeſ. d. cap.3. dubit.9. num.70.

S V M M A R I V M.

1 *Raptus an impediat ſponſalia, quemadmodum, & matrimonium num.3.*
2 *Mater per ſponſalia, non amittit tutelam filiorum.*

An raptus præſtet impedimentum ad contrahendum ſponſalia quemadmodum matrimonium.

R E S O L V T. CCCCLIV.

1 Svnt qui exiſtimant ſub decreto Concilij prohibentis matrimonium contrahere inter raptum, & raptorem comprahendi pariter ſponſalia, ex quo per ſponſalia, deuenitur ad matrimonium, vt communiter tradunt omnes in cap. primo de ſponſalibus, & latiſſimè per ſummiſtas eodem verbo, & regula iuris eſt, vt cum aliquid prohibetur cenſeatur prohibitum omne illud, per quod peruenitur ad illud l. ad rem mobilem. ff. de procuratoribus, & l. legatum, ff de acquirenda poſſeſſione, facit text. in l.2. ff de iuriſdictione omnium iudicium, & in proprijs terminis adducitur tex. in l. oratio ff. de ſponſalibus, vbi Oratio Imperatorum Antonini, & Commodi, quæ quaſdam nuptias in perſonas Senatorum inhibuit de ſponſalibus nihil locuta eſt, rectè tamen dicitur etiam ſponſalia in his caſibus ipſo iure nullius eſſe momenti, vt ſuppleatur, quod orationi deeſt.

2 Et ad comprobationem adducitur, quod mater per ſponſalia non amittit tutelam filiorum, quemadmodum per matrimonium, vt latè per Afſl in deciſ.357. & ſponſo non competit ius accuſandi necem ſponſæ, quemadmodum maritò. Triuis. qui refert deciſum in deciſ. 15. part.2. & in proprijs terminis, vt non prohibeantur ſponſalia inter raptam, & raptorem, voluit Rodriquez quæſtionum regularium, capit.232. numer.4. Henriq. cap.14. numer.4. Sanch. diſp.13. num.15. Leſſ. num.70. verſic.3.

3 Ceterum S. Concil. cenſuit contrarium, vt ſcilicet ſponſalia prohibeantur contrahi inter raptorem, & raptam, ſicut matrimonium inter eoſdem prohibitum eſt à Concil. Trident. ita Nauarr. in conſil.4. de raptoribus in nouis, quem allegat, & ſequitur Galet. in Margarita caſuum conſcientiæ, verb. ſponſalia.

S V M M A R I V M.

1 *Sacr. Concil. Trident. cap.6. de reformat. quid diſponat.*
2 *Rapta, quando dicatur in poteſtate rapientis.*

Quando dicatur puella in poteſtate raptoris ad effectum præbendi impedimentum matrimonio inter eos contrahendum.

R E S O L V T. CCCCLV.

1 Ex verbis C. T. clarè eſt apertè depromitur matrimonium inter raptam, & raptorem omnino prohibendum, donec & quouſque rapta manſerit in poteſtate raptoris.

2 Quare fuit dubitatum, quando dicatur rapta in poteſtate raptoris, ad effectum vt impediatur virtute Concilij matrimonium inter eos contrahi; in quo articulo dicimus, quod licet poteſtatis verbum multifariam ſumatur, vt probatur in l. poteſtatis verbum, ff. de verborum ſignificatione, & ibidem latiſſimè per Coras Gallin. & Alciat. & l. vnic. §. in poteſtate, C. de rei vxor. actione, & per Paſcal. in ſuo vtili tract. de patria poteſtate in principio. tamen in caſu de quo verba facimus, quando ſcilicet rapta in poteſtate raptoris manere dicatur, dicendum extimaui, quoties ei aditus non conceditur liberè de aliqua re diſponere, nec ſuam liberam voluntatem coram aliquo deducere, vt probatur in l. in vinculis, vbi omnes, ff. de verborum ſignificatione, & DD. alibi paſſim.

S V M M A R I V M.

1 *Raptus dicitur, licet non cum violentia, ſi tamen fiat muneribus, & promiſſionibus factis puella, ſed an ſit verum, vide numero 2. cum declaratione Authoris numer.3.*

An raptus commiſsus ſolum importunis præcibus impediat matrimonium.

R E S O L V T. CCCCLVI.

1 Svnt qui firmant, quod licet raptus non poſſit fieri abſque violentia, tamen ſi fiat muneribus, promiſſionibus factis puellæ, & inuito patre de domo excat, & ad ipſum veniat; vocatur raptus, & incurruntur pœnæ Sacri Concilij Tridentini ſeſſ.24. capit.6. de reformat.

matrimon. quæ ſunt excommunicatio ipſo iure, tam rapientis, quam dantis conſilium, auxilium, & fauorem; & infamia. Ratio eſt, quia trahitur homo, etiam amore, & prouocatorio, ſiue excitatorio aliquo, vt inquit D. Auguſt tractat. in cap. 6. in Ioan. ita tenet Nauar. conſil. primo de raptor, & à ſimili in Manual. cap. 16. num. 17. & Foller. in practica crimin. prima par. tertiæ partis nu. 16. Similiter ſi interueniunt blanda verba, oblectamenta, & promiſſiones doloſæ, & punitur pœna mortis.

2 Verum pro aliquali dilucidatione ſupradictæ quęſtionis animaduertendum primo raptorem illum eſſe, qui metu minis, & violentia rapit mulierem aliquam ipſa inuita Secundo, qui rapit eam, ſed ea non conſentiente cum contradictione partis Diuus Thom. 2. 2. quæſt. 154. artic. 7. Tertio, qui promiſſionibus falſis, verbis blandis, & munuſculis: Quarto non autem ille ad quem ſua ſponte aliqua vadit, etiam ſi vir eam defloret voluntariè. Nauarr. conſ. primo, enim primo de raptor. conſ. 2. & 3. num. primo, & in Manu. loc. cit. Et ſic in primo, ſecundo & 3. caſu incidunțur pœnæ, vide Afflict. in conſt. ſi quis rapere in verſic. ſed quæro num. 4. de rapientibus meretrices, vide in Conſtit. omnes noſtri vide Dynum in regula ſcienti, ac conſentienti num. 4. & ibi addit Boerij, litera B. vide Azon. in Summ. lib. 9. eodem rubr. 13. num. 1.

3 Quidquid tamen ſit, ex ſupradictis ego propoſitæ dubitationi, ita diſtinguendo reſpondendum cenſui, quod aut preces ſunt tales, quod violentiæ æquiparantur, iuxta tradita communiter in l. ad inuidiam, C. de ijs, quæ vi, met. cauſa fiunt, & tradita Afflict. in deciſ. 61. Carrocc. in deciſ. 16. de Franch. in deciſ. 173. & tunc raptum inducit impedimentum matrimonio contrahendo non ſeruatis ſolemnitatibus Sac. Concil. Trident. ita Sanch. lib. 7. diſput. 15. num. 12. ſecus ſi eſſent ſimplices, quo caſu non inducunt ſupradictum impedimentum, ex quo ſecundum eum non deficit conſenſus.

PRAXIS LIBERTATIS Eccleſiaſticæ tuendæ.

SVMMARIVM.

1 *Libertas Eccleſiaſtica, dicitur eadem, quæ immunitas.*
2 *Libertas Eccleſiaſtica vnde dicatur.*

Libertas Eccleſiaſtica, quæ dicatur, & an eadem ſit, quæ immunitas.

RESOLVT. CCCCLVII.

1 HÆc Eccleſiaſtica libertas alio modo vocatur immunitas Eccleſiaſtica, vt ait Couarru. lib. 2. variar. cap. 20. in princip. & dicimt illa, quæ & ad rerum, & perſonarum Eccleſiaſticarum libertatem, & exemptionem pertinet, Vnde libertas Eccleſiaſtica, dicitur talis à ſubiecto, cui ineſt, puta materiali templo, & Eccleſiaſticis perſonis in ſe ipſis, vel in eorum bonis: & ideo ſicuti libertas in communi eſt naturalis facultas eius, quod cuique facere licet, niſi ſi quid vi, aut Iure prohibetur, vt in l. libertas, ff. de ſtat. hom. & in §. libertas inſtit. de Iur. perſon. ita libertas Eccleſiaſtica eſt Eccleſiæ facultas faciendi, quodcumq; facere licet, quia per eam Eccleſia lætatur in plenitudine Iuris ſui, iuxta text in capit. 1. de imm. Eccleſ. in 6. Hinc meritò Bald. in l. 1. C. de Sacroſ. Eccleſ. libertatem Eccleſiaſticam conſiſtere definiuit in liberè faciendo, vel non faciendo quodlibet iuxta libertatis in communi definitionem, quia nullus habet in Eccleſia authoritatem imperandi, ſed neceſſitatem obſequendi, capit. fin. de reb. Eccleſ. non alien. vbi non immeritò etiam habetur non tantum Sanctos Patres, ſed etiam Principes ſæculares, quamplurimis priuilegijs Eccleſiaſticam libertatem minuiſſe, de quibus late habetur per Butr. in cap. nouerit de ſentent. excommun. & Zabarell. in cap. perpen. 19. eod. tit.

SVMMARIVM.

1 *Sacr. C. T. ſeſſ. 25. cap. 20. de reform. quid diſponat.*
2 *Clerici quo Iure ſunt exempti a Iuriſdictione ſæcularium.*
3 *Libertas Eccleſiaſtica renunciari non poteſt.*
4 *Libertas Eccleſiaſtica non tollitur immemorabili conſuetudine.*

Sacr. Conc. Trid. quid diſponat ad fauorem libertatis Eccleſiaſticæ.

RESOLVT. CCCCLVIII.

1 VErba formalia Sacr. Concil. Trident. ſeſſion. 25. capitul. 20. de reformat. ſunt tenoris ſequentis, videlicet *Cupiens Sancta Synodus Eccleſiaſticam diſciplinam in Chriſtiano populo, non ſolum reſtitui, ſed perpetuo ſartam tectam à quibuſcumque impedimentis conſeruari; propterea. quæ de Eccleſiaſticis perſonis conſtituit: ſæculares, quoque Principes officij ſui admonendos eſſe cenſuit, confidens eos, vt Catholicos, quos Deus Sanctæ fidei Eccleſiæq; protectores eſſe voluit, ius ſuum Eccleſiæ reſtitui non tantum eſſe conceſſuros: ſed etiam ſubditos ſuos omnes ad debitam erga Clerum Parochos, & Superiores ordines reuerentiam reuocaturos, nec permiſſuros vt officiales, aut inferiores Magiſtratus Eccleſiæ, & perſonarum Eccleſiaſticarum immunitatem Dei ordinatione, & Canonicis Sanctionibus conſtitutam aliquo cupiditatis ſtudio, ſeu inconſideratione aliqua violent: ſed vna cum ipſis Principibus debitam Sacris Summorum Pontificum, & Conciliorum Conſtitutionibus obſeruantiam præſtent, decernit, itaque & præcipit Sacros Canones, & Concilia generalia omnia, nec non alias Apoſtolicas Sanctiones in fauorem Eccleſiaſticarum perſonarum, libertatis Eccleſiaſticæ, & contra eius violatores editas, quæ omnia præſenti etiam decreto innouat exacte ab omnibus obſeruari debere prætereaque admonet Imperatores Reges Reſp. Principes, & omnes, & ſingulos cuiuſcunque ſtatus, & dignitatis extiterint, vt quo largius bonis temporalibus, atque in alios poteſtate ſunt ornati eo Sanctius, quæ Eccleſiaſtici iuris ſunt, tamquam Dei præcipua eiuſque patrocinio tecta venerentur, nec ab vllis Baronibus Domicellis Rectoribus aliiſvè Dominis temporalibus, ſeu magiſtratibus maximeque miniſtris ipſorum Principum lædi patiantur, ſed ſeuere in eos, qui illius libertatem immunitatem, atque iuriſdictionem impediunt animaduertant, quibus etiam ipſimet exemplo ad pietatem religionem Eccleſiarumque protectionem exiſtant imitantes optimos religioſiſſimoſque Principes, qui res Eccleſiæ ſua in primis authoritate, ac munificentia auxerunt ne dum ab aliorum iniuria vendicarunt, Adeoque ea iure quiſque officium ſuum ſedulo præſtet, quo cultus Diuinus deuote exercere, & Prælati cæterique Clerici in reſidentijs, & officijs ſuis quiete, & ſine impedimentis cum fructu, & ædificatione populi permanere valeant.*

2 Et non abſque ratione reperitur priuilegiata immunitas Eccleſiaſtica, cum Clerici ſint exempti iure diuino, & humano à legibus, & Iuriſdictione Principum ſecularium, vt docent communiter Canoniſtæ, & Theol. puta Azor. par. 1. lib. 5. cap. 12. q. 1. Alter. de cenſur. to. 1. diſp. 16. lib. 5. c. 2. Peregr. de imm. Eccleſ. cap. 16. num. 37. Craſſ. effect. Cleric. 1 num. 2. Valenz. in defenſ. conſ. Pauli V. par. 4. nu. 37. Guttier. de gabell q 92. nu. 9. & ſic priuilegium exemptionis Clericorum fuit à Iure diuino immediatè conceſſum, & à Iure Canonico poſtea ſtabilitum, immò

immò etiam ſecluſo Iure diuino immediato, potuiſſet exemptio libertatis Eccleſiaſticæ per Ius Canonicum ſine adminiculo Iuris ciuilis introduci, quod quidem Ius ciuile poſtea dictum priuilegium conceſſit.

3 Adeo quod huiuſmodi libertas Eccleſiaſtica, nequit per clericos renunciari, tàm io cauſis ciuilibus, quam criminalibus, cap. inſolita 11. quæſt. 1. cap. placuit extr. de for. compet. Duard. in Bull. Cœn. dom. lib. 2. cap. 14. q. 8. num. 2. Bonacin. de cenſ. d. 2. quæſt. 4. par. 2. num. 1. Ambroſ. de immun. Eccleſ. cap. 16. num. 12. Sayr. in clauie. reg. lib. 2. cap. 7. num. 10. Gram. deciſ 61. num. 14. Surd. conſ. 2. num. 31. tom. 1. eo quod priuilegium exemptionis à laica poteſtate, non eſt conceſſum ſingularibus perſonis, ſed ſtatui clericorum, ſed nullus cedere poteſt priuilegio communitati conceſſo, capit. 51. diligent. de for. compet. quamuis fuiſſet renunciatum de conſenſu Epiſcopi, Farin. de inquiſit. quæſt. 8. num. 13. & alij quos refert, & ſequitur Graſſ. effect. cleric. 1. nu. 652.

4 Immò nec per conſuetudinem immemorabilem dicta immunitas reuocari poſſe voluerunt Azor. part. 1. lib. 5. cap. 12. quæſt. 1. verſ. ſed dubitari poſſet Bellect. diſquiſit. cleric. par. 1. tit. 3. §. 3. num. 8. Surd. conſ. 301. nu. 52. tom. 3. & ratio euidens eſt, quia laici cum ſint incapaces iuriſdictionis Eccleſiaſticæ nunquam poſſent ſe tueri conſuetudine, etiam immemorabili, quæ nunquam legitima eſſe poteſt ad præſcribendum: vltra, quod omnis conſuetudo contra Eccleſiaſticam libertatem reprobatur cap. nouerint de ſent. excomm. auth. cauſa, Cod. de Sacroſ. Eccleſ.

SVMMARIVM.

1 *Clerici non habentes requiſita Sacr. Conc. Trident. ſeſſ. 23. cap. 6. an gaudeant immunitate non ſoluendi collectas, & num. 2.*

3 *Declaratio S. Congr. refertur.*

An immunitas Eccleſiaſtica non ſoluendi collectas competat Clericis non habentibus requiſita Concil. Tridant. ſeſs. 23. c. 6.

RESOLVT. CCCCLIX.

1 MVltoties dubitari ſolet, & ſepiſſimè conſultus fui à pluribus vniuerſitatibus huius regni ſi Clerici non incedentes in habitu, & tonſura, nec habentes requiſita Sacr. Concil. Trident. gaudere deberent exemptione à ſolutione collectarum, & gabellarum, & pro negatiua opinione nempè non exemptos eſſe voluerunt, Azor. p. 3. lib. 5. cap. 19. q. 6 Filluccius tom. 1. tract. 16. cap. 11. num. 298. Reginald. tom. 1. lib. 9. cap. 25. num. 376. Alter. de cenſur. tom. 1. diſp. 19. lib. 5. cap. 6. dub. 10. Barboſ. in collect. tom. 1. lib. 3. tit. 49. cap. 7. nu. 7. aſſerentes Clericos non obſeruantes requiſita Conc. Trident. non poſſe dici exemptos à tributis niſi ſint Iuriſdictioni Eccleſiæ ſubiecti, & ſic cum Clerici in minoribus non gaudeant priuilegio fori ex defectu dictarum conditionum, conſequenter non gaudent immunitate à tributis, & gabellis, & ſecundum hanc opinionem, vt Clericus ſit èxemptus à gabellis debet incedere non ſolum in habitu, & tonſura, ſed etiam deſeruire alicui Eccleſiæ de mandato Epiſcopi, nam has conditiones requirit Conc Trident. & ita etiam fatetur Molieſ. in Summ. tom. 1 tract. 6. cap. 10 num. 65. & tom. 2. tract. 12. cap. 22. num. 162. & hanc opinionem probabilem, ait Graſſ. par. 1. lib 2. cap. 125. num. 21.

2 Contrariam tamen non minus probabilem eſſe ſentio, & hanc in caſibus conſului, nam dicti Clerici de iure communi ſunt exempti à ſolutione gabellarum, nec obſtat ius nouum Concil. Tridentin. nam loquitur tantum de priuilegio fori, & tantum reſtringit illis hoc priuilegium immunitas verò à tributis non dependet à priuilegio fori, & poteſt habere rationem omninò diuerſam, nam & laicis quibuſdam ſine priuilegio fori conceditur, ergo.

Et iuxta hanc ſententiam docet Leſſius lib. 2. capit. 33. dub. 5. num. 34. Molina tomo 3. tractat. 2. diſputation. 270 num. 5. Caldeus in 2. 2. tract. 5. capit. 6. dub. 8. Garſias de beneficijs tom. 1. capit. 3. part. 2. num. 5. in fine, & ita declaraſſe Sacram Cardinalium Congregationem appatet apud Comitulum in reſponſ. moral. lib. 6. quæſt. 20 vbi habetur Epiſtola tenoris ſequentis directa ad eundem Comitolum.

3 *Molto Reuerendo Padre ſono ſtate altre volte conſiderati, & reſoluti nella Congregatione del Concilio i dubij, che mi ſcriue la R.V. quant' al primo è ſtato deciſo, che chi non ha beneficio, ò non camina con habito, & tonſura ſenz'altra monitione viene eſcluſo del priuilegio del foro, quant' al ſecondo la Congregatione hà ſentito, che i Clerici, che mancando nelle coſe contenute nel Capitolo 6. ſeſſ. 23. non godono il priuilegio del foro, non per queſto s'intendono priuati de priuilegio del can. ſi quis ſuadente Diabolo, da queſto ne ſeque la reſolutione al terzo queſito, perche non toghendo il Concilio (notentur hæc verba,) ſe non il priuilegio del foro tutti quelli altri priuilegi, che competono à Chierici, rimangono nella diſpoſitione della raggione commune, conche rimangono, &c. Di Roma il dì 21. d'Agoſto 1581. D. V. R. come fratello amoreuoliſſimo Antonio Cardinale Caraffa.*

Et iuxta hanc ſententiam, quoque ſcribit nouiſſimè D. Nouarius hodie Regius Auditor Prouinciarum Capitanatæ, & Comitatus Moliſij in ſua praxi elect. fori quæſt. 52. ſect. 2 in vltima impreſſ. Neapolitana, vbi ideò firmat electionis fori beneficium competere clerico, etiam, quod requiſita Concilij non habeat.

SVMMARIVM.

1 *Clerici exuti habitu clericali, an teneantur reſtituere immunitatem perceptam à collectis num 3.*

2 *Collecta imponi poteſt per Principem ſuper bonis Clericorum aſſumentium habitum animo illas fraudandi.*

4 *Clerici animum non habentes perſiſtendi in clericatu dicuntur perſonæ Eccleſiaſticæ.*

An immunitas Eccleſiaſtica, proſit Clericis, qui habitum clericalem aſſumpſerunt ſine intentione permanendi in clericatu, ſed in fraudem collectarum, ad effectum, vt ceſſante clericatu teneantur reſtituere immunitatem perceptam.

RESOLVT. CCCCLX.

VTinam cæleſtis militiæ gradus ſumeretur ab hominibus animo tantum Deo ſeruiendi, ſed (ſalua pace bonorum ſequuntur eum animo potius fraudandi collectas, & poſt longi temporis ſpatium, redeunt ad vitam ſæcularem, quare ex hac cauſa ſolet ſæpius dubi-

1 tari, ſi clerici vulgo eſpoliati, & laicali habitu induti teneantur reſtituere immunitatem acceptam à ſolutione collectarum.

Et prima facie videbatur dicendum pro affirmatiua opinione argumento eius, quod Princeps, poteſt im-

2 ponere collectas ſuper bona Clericorum, qui habitum clericalem aſſumpſerunt ſine intentione clericali, ſed tantum in fraudem collectarum, & ita facientes non incurrere in excommunicationem Bullæ Cœnæ, vt ſcripſit Coriolan. in expoſit. d. bull. 18 & Proſper. de Auguſtin. in addit. ad Summ. Quarant. verb vectigal. ex authoritate legis, quando ſub prætextu Cod. de Sacroſ. Eccleſ.

3 Contrarium tamen verius puto de Iure procedere poſſe, ſi quidem clerici incedentes, cum habitu, & tonſura,

ſura, & diuinis ſeruientes, etiam ſi habitum ipſum aſſumpſerint in fraudem gabellarum gaudere debent, &
4 ratio eſt, quia ſupradicti Clerici, etiam ſi non habeant animum permanendi in clericatu adhuc verè clerici ſunt, ergo gaudent exemptione gabellarum, & ideo illas ab eis exigentes, & repetentes incurrere in excommunicationem in Bullæ Cœnæ, ita Duardus in Bull. Cœnæ lib. 2. can. 18. q. 7. num. 2. quod procedit, etiam ſi alicui Eccleſiæ, non deſeruiſſent, nam vt clerici ſint immunes à ſoluendis gabellis, non eſt neceſſarium, vt habeant conditiones requiſitas à Conc. Trid. nam Concilium in illo loco loquitur tantum de priuilegio fori, & nihil tangit de alijs clericorum priuilegijs, vt diximus ſupra in præcedenti reſolutione.

S V M M A R I V M.

5 *Bullæ Cœnæ Canon. 59. memoratur, & ampliatur, vt numer. 2. & 3.*
4 *Iudex ſæcularis proceſſans occultè clericum animo tradendi proceſſum eius ſuperiori, an incurrat Bullam Cœnæ, duæ opiniones referuntur, quæ concordantur num. 5.*

An immunitas Eccleſiaſtica dicatur violata à iudice ſæculari proceſſante occultè Clericum in cauſa criminali animo præſentandi proceſſum Iudici Eccleſiaſtico.

RESOLVT. CCCCLXI.

1 AD reſolutionem huius quæſtionis præmittendum eſt, quod Iudex laicus interponens ſe in cauſis criminalibus Eccleſiaſticorum ſine expreſſa, & ſpeciali Romani Pontificis licentia incidit in excommunicatio-
2 nem canoniſ. Bullæ Cœnæ, etiam ſi fuerit magiſtratus magnus medius, minor, aut minimus, quod procedit, ſiuè clerici ſint ſæculares, ſiuè regulares, tam profeſſi,
3 quam nouitij, etiam ſi prima tonſura tantum initiati ſint dummodo habitum, & tonſuram deferant, & ſeruiant in diuinis, iuxta Conc. Trid. & idemque dicendum eſt interponentibus ſe in criminalibus equitum melitenſium ad latè tradita per Duard. in Bull. Cœn. dom. Can. 15. q. 3.
4 Quibus præmiſſis deueniendo ad articulum propoſitum, dicas primo, cum Graff in lib. deciſ. par. 1. cap. 18. num. 135. lib. 4. Iudicem ſæcularem proceſſantem occultè Eccleſiaſticum in cauſa criminali animo poſtea præſentandi proceſſum Prælato Eccleſiaſtico, non incidere in excommunicationem huius Bullæ duplici ratione; tum quia Bulla Cœnæ expreſsè loquitur de proceſſando, & proceſſus incipit à citatione, vt habetur ex Iaſ. & alij in rubr. ff. de iniuſ. voc. & in l. poſtquam liti. num. 10. verſ. veritas eſt C. de pact. & dicitur proceſſus à procedendo, eò quod gradatim in eo proceditur, ſit. n. Primo citatio. Secundo litis conteſtatio. Tertio probationes, & reliqua, & ideo non dicitur proceſſare Epiſcopus Eccleſiaſticos abſque citatione, nec procedendo ad vlteriora per ea, quæ ſentit idem Duard. loc. cit. q fin. num. 5. tum etiam, quia minus dicitur proceſſare clericum, qui contra illum informationem caperet animo præſentandi informationem, non regijs officialibus, ſed Romano Pontific. aut alteri Iudici Eccleſiaſtico ipſius clerici competenti, idem Duard. vbi ſupr. q. 5. nu. 2. ſubdens num. 3. non obſtare ſi dicatur, quod vi huius canonis excommunicantur, quomodolibet ſe interponentes in cauſis capitalibus clericorum, nam reſpondet, licet dictionem quomodolibet comprehendere omnes modos excogitabiles, vt habetur ex Hypol. de Marſ. conſ. 80. num. 38. dum ait, quod hoc verbum importat modum realem, perſonalem, directum, & indirectum, tamen hoc loco intelligendum eſſe putat authoritatiuè, atque ita Iudices ſæculares ſe interponant in cauſis capitalibus Eccleſiaſticorum, ac ſi ad ipſos pertineret de illis cognoſcere allegat Sayr. lib. 3. Theſaur. tom. 1. cap. 23. ſub num. 2.

Non deſunt tamen alij contrariam opinionem aſſerentes, nempè in excommunicationem incidere Iudicem ſæcularem, qui ſecretò Eccleſiaſticos proceſſaret, etiam ſi animum haberet præſentandi talem proceſſum Summo Pontifici, vel alio Prælato, vt voluère Filluccius tom. 1. tract. 16. cap. 11. num. 312. & Souſa in Bulla Cœnæ, cap. 20. diſput. 95. concluſ. 2. num. 3.

5 Ego autem dicerem primam opinionem procedere, quando non eſſet aditus ad Prælatum, qui iuridicè ſe informare poſſet de facto criminali alicuius Eccleſiaſtici, & in eo continuare, & eſt periculum in mora, tunc poterit Iudex ſecularis informationem facere, vt Prælato præſentet, non verò in alijs caſibus, in quibus viget ſecunda opinio, & ita videtur colligi, ex eodem Souſa loc. cit. num. 2.

PRAXIS CONDITIONUM in fundatione iuriſpatronatus appoſitarum.

S V M M A R I V M.

1 *Verba S. Conc. Trid. referuntur diſponentia circa conditiones appoſitas in fundatione beneficiorum.*

Quid diſponat S.C.T. circa conditiones appoſitas in fundatione beneficiorum.

RESOLVT. CCCCLXII.

1 SAcr. C. T. ſeſſ. 25. cap. 5. de refor. ita cenſuit. *Ratio poſtulat, vt illis, quæ benè cõſtituta ſunt contrarijs ordinationib. non detrahatur, quãdo igitur ex beneficiorum quorumcumq; erectione, ſeu fundatione, aut alijs Conſtitutionibus qualitates aliquæ requiruntur, ſeu certa illis onera ſunt iniuncta in beneficiorum collatione, ſeu in quacumque alia diſpoſitione eis, non derogetur, idem in præbendis Theologalibus Magiſtralibus Doctoralibus, aut Præsbyteralib. Diaconalibus, aut Subdiaconalibus, quandocunque ita conſtituta fuerint, obſeruetur, vt eorum qualitatibus, vel ordinibus, nihil in illa prouiſione detrahatur, & aliter facta prouiſio ſubreptitia cenſeatur.*

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus, an poſſit diſpenſare ſuper conditionibus appoſitis in Iurepatronatus.*
2 *Præſentatio facta non ſeruata voluntate teſtatoris eſt nulla.*
3 *Epiſcopus nec cum conſenſu patroni, poteſt alterare Teſtatoris impoſitionem.*
4 *Qualitates in fundatione appoſitæ Iuriſpatronatus ſeruandæ ſunt.*
5 *Ordinarius quando poſſit commutare voluntatem Teſtatoris.*

An Epiſcopus poſſit diſpenſare contra conditiones appoſitas in fundatione.

RESOLVT. CCCCLXIII.

COnſtantinus Imperator in l. 1. C. de Sacroſanctis Eccleſijs rectè ſcribit, nihil enim eſt, quod magis hominibus debeatur, quam vt ſupremæ voluntatis, poſtquam, iam aliud velle non poſſunt liber ſit ſtylus, & licitum,

Digitized by Google

citum, quod iterum non redit arbitrium; quæ ſententia eſt hodie confirmata in cap.5 ſeſſ.25. de reformat. Concil. Tridentini.

1 Ex cuius verbis contra Epiſcopos videtur, dicendum ne valeant diſpenſare in conditionibus appoſitis in fundatione. Nec pro Iudice Eccleſiaſtico, aliquid facit patronorum conſenſus, quia patronus ſolum habet ius nominandi, & præſentandi Cappellanum, non verò alterandi, & minuendi qualitates inſtitutionis, & fundatio-
2 nis in tantum quod præſentatio facta non ſeruata Teſtatoris voluntate eſt nulla, vt in cap.3. de iure patronatus. & ſic neque Ordinarius ex facultate propria, neque accedente conſenſu patroni poterit pias defunctorum voluntates, & qualitates mutare, quia omnis qualitas à Teſtatore requiſita in ſuo Cappellano intelligitur adiecta per modum cauſæ finalis, vt eleganter, docet Bald. in l.eam, quam verſiculo extra quæritur C.de fideicommiſſ. quam opinionem ſequitur Alex. in l. ſi pater tuus n.2. C.hæredib. inſtituendis, ergo cum cauſa finalis non poſſit mutari, non ſolum per patronum, & ordinarium, vt tradit additio ad cap Toloſ.26 Guid. Pap. deciſ. 516. & ſequitur Guttier.conſ.1. num. 19 vbi dicit, quod nec reſpectu cauſæ, nec perſonæ, neque loci poteſt Epiſcopus, etiam de conſenſu patroni alterare teſtatoris voluntatem, l.ſi quis ad declinandum §. ſi autem in perſonam certam. C. de Epiſcopus, & Clericus, vbi Burtigarius, dicit ita fuiſſe iudicatum, idem reſoluit pluribus citatis de Curte de iure patronatus verbo pro eo, quod num.32. & 33. vbi exiſtimat Abbatem contrarium tenentem malę locutum fuiſſe quia illius opinio nullo iure fundatur, idem tenet Bertachinus in tract. de Epiſcopis numer.72.verſ.31.

3 Et ſic nec reſpectu qualitatis perſonæ, neque loci poteſt Epiſcopus, cum conſenſu patroni alterare Teſtatoris voluntatem Bald.in l.1.nu.penult.C.de his, quæ pænę nomine, vbi dicit, quod ita per Collegium Bononienſe, fuit reſponſum. & cum qualitas, quod Sacerdos præſentetur vtilis ſit Eccleſiæ, non poteſt patronus in hac qualitate diſpenſare, nec Ordinarius ab illius voluntate diſſentire, maximè quando eſt in damnum tertij nominati, & concurrit alter conſaguineus presbyter in cuius præiudicium nullo iure admittenda eſt diſpenſatio, ſeu commutatio voluntatis, etiam de iure communi ante nouam legem Conc. Trid. vt tradit Guttier.d.conſil.1 à nu.2. cum ſequentibus, & Decius conſ.121.num.3. Purpuratus conſil.167.num. ſi. in fin.volum. 1. Spin.in ſpeculo teſtamentorum gloſ. 4. de patronis num.69.

Hodie verò ex dicto cap 5.ſeſſ. 25. de reformat. Concil. Trident. eſt omnino ſublata, hæc poteſtas Iudici ordinario, vt aduertit Coſta in rubrica de iudicijs num. 219.fol.51 Et tenet Azeued.in l.5.tit.6. nu.2. lib. primo recopilationis.

Quam ſententiā tutatur Garſia de beneficijs 2. p. c.1. §.1.nu.102. vbi mouet hanc quæſtionem, & nu. 107. & 111. ita cenſuit, & ſequitur noſtram deciſionem Concilij Tridentini, & ſic cenſuit Sacra Congregatio referens Rotę deciſiones ſatis ſingulares in propoſita quæſt. & ſic reſolutiuè tenendum eſt, quod ſiue Cappellania ſit Sacerdotalis in actu, vel in habitu, vel requiratur, quod Cappellanus habeat certam ætatem, vel graduum,
4 vel quod deſcendat, vel non deſcendat ex certo genere, vel quid ſimile ſeruādæ ſunt ad vnguem dictæ qualitates, & patronus, neque pro vna vice poterit conſentire, vt alterentur, aut mutentur, neque Ordinarius habebit facultatem diſpenſandi, etiam ſi vergat in vtilitatem Cappellaniæ, dum ſit contra voluntatē Teſtatoris, quia per Concilium Tridentinum eſt ſublata dicta poteſtas, ita ego in collectan. deciſionum collectanea 558.vbi dixi, quod ſic fuit declaratum per Sacram Congregationē, & ſic recurrendum eſt ad Pontificem maximum vt in Clem. quia contingit de religioſis domibus, vt reſoluit Ceual.lib.4.commun.quæſt.fin.num. 57. cum ſequentibus quod eſt menti tenendum, quia ſæpè de facto contingit.

Ex quibus omnibus non venit recipienda opinio Laran.lib.1.de anniuerſarijs cap.10.à nu. 29. cum ſequentibus, vbi ſequendo Guliel.Benedictū tenet contra alios quos ipſe citat num.31. poſſe Ordinarium facere commutationem voluntatis teſtatoris, quando commutatio eſt vtilis, & neceſſaria, quia illa poteſtas, iam eſt denegata Ordinario ex Concilio Tridentino c.6. ſeſſ. 22. de reformat. niſi procedat in commutatione tanquam executor, & delegatus Sedis Apoſtolicæ ſecus verò ex poteſtate ordinaria, & ante Concilium Trid. contrariū erat etiam diſpoſitum in dicta clementina, quia contingit de religioſis domibus, & ſic merito illius opinionē, etiam reprobat Garzia, vbi ſupra d.cap.1.nu.110.in fin. vbi dicit, quod loquitur contra dictam clementinam, & plus Ego dico, quod loquitur contra expreſſam determinationem Concilij, quę non poteſt adaptari ad poteſtatem Iudicis Ordinarij, cū loquatur in executore Sedis Apoſtolicæ, qui eius vicem, & non propriam gerit, vt dicit Cened.lib.4.communium quæſt. à nu. 57. cum ſequentibus.

SVMMARIVM.

1 *Fundator Iuriſpatronatus, an poſſit quamcumque apponere conditionem in fundatione, & num.2.*
3 *Iuſpatronatus ſine conſenſu Epiſcopi erigi non poteſt.*
4 *Epiſcopus tenetur aſſentire conditionibus iuſtis, quæ apponuntur per fundatorem Iuriſpatronatus.*

Conditiones in fundatione adiectæ ſi fuerint impoſſibiles, & contra Canones, an ſint obſeruandæ.

RESOLVT. CCCCLXIV.

1 POteſt fundator quaſcumque conditiones apponere, dummodo iuri communi non ſint contrariæ, & à voluntate fundatoris non eſt recedendum capit. religioſus de teſtament. in 6. vbi gloſ. in verbo non habeat Couar. & Lambertin. quos probat Rodriq. tom.2. regul.quæſt.12.art.2.§.quantum ad tertium, & alij communiter.

Quod eatenus eſt verum, vt ſecundum dictos DD. locum habeat etiam ſi Iuſpatronatus ſit laycale, & poſſideatur à perſonis Eccleſiaſticis.

2 Plus docuerunt Doctores ex diſpoſitione Sacrorum Canonum, vt poſſit patronus in limine fundationis apponere conditiones, quaſcūque, etiam contra iuris communis diſpoſitionem, dummodo non ſint contra naturam iuriſpatronatus, nam accedente conſenſu Ordinarij, ac diſpenſatione admittuntur conditiones prædictæ text. eſt in cap. cum dilectus de conſuet. vbi gloſ. in verbo conſtitutum, & ibi Ioan. Andr. Butr. Bald. Abb. & alij, quam ſententiam poſt Card. Felyn. Calder. Rocch. de curt. & alios probat Lambert. lib.1. de iurepatron. q.9. num 49. cum ſequentibus, vbi ſic pluries iudicatum refert.

3 Hinc eſt etiam, quod licet iuriſpatronatus, nec poſſideri, nec fundari poſſit ſine conſenſu Epiſcopi cap. 1. de regulis iuris in 6.cap. ordinarij de officio ordinarij in 6. Abb.Felyn. & alij quos probat Lambert. lib.3. de iurepatronatus par.3.num.3. qui conſenſus ſatis eſt ſi ante, vel poſtea interueniat, re tamen integra, vt notat Abbas poſt illum text. in c. ſuggeſtum de iurepatronat. poſt alios Ioan. Dilect. de arte teſtan. cautel.67. nu.2. cum ſequent. vt omittam alios; Nihilominus valida eſt conditio appoſita in fundatione cum conſenſu Ordinarij, quod abſque Epiſcopi inſtitutione Cappellanus in articulo mortis nominet ſucceſſorem, vt ex pluribus in Ciuitate Papiæ conſuluerunt nonnulli, quorum conſilia refert, & probat, & ſecundum illa deciſum refert Lambert.d.lib. primo,

primo, quæſt.9. art.1. per totum, & ſic refert iudicatum de Amatis in deciſ.Rotæ Marchiæ dec.4.

4 Accedit quoniam tenetur Epiſcopus, vel alius Ordinarius aſſentiri prædictis conditionibus tamquam honeſtis, & iuſtis, licet ſint contra ius commune, vt eſt text.notab. in c.nullus de iurepatronat. vbi Abb.& omnes Canoniſt. communiter, quos etiam probat Lambert d quæſt.9.num.50. & 82. vt alios omittamus; omnes enim docent, hoc aſſumptum ad hoc ne fideles remoueantur ab ædificandis Eccleſijs, & ab earum dotationibus, quod eſſet Eccleſiæ magis damnoſum, quam aſſentiri prædictis conditionibus ne Ordinarius ſe ingerat in præſentatione, & ſic de alijs.

SVMMARIVM.

1 *Practica inſtituendi beneficia, & quæ in his poſſit Epiſcopus.num.2. & 3.*

Facultas reiciendi, & admittendi conditiones, an pertineat ad Epiſcopum.

RESOLVT. CCCCLXV.

1 AFfirmat Abbas.in cap.ſignificatum num.5. de præbendis, vbi poſuit practicam inſtituendi beneficij, ſecundum quam aut fundatorem poſſe ordinare, prout ſibi videtur, & illum ordinem porrigere poſtmodum Epiſcopo, vel Papæ indeque ſuperiorem poſſe inſtituere beneficium, & apponere illa onera, vel modos, qui ſibi legitimi videbuntur.

Ex cuius dictis habes plurimum deferri voluntati fundatorum in ipſo fundationis limine circa leges ipſas conſtituendas.

2 Cæterum quatenus deflectant ab ordine iuris, vel illi aduerſentur id totum pendere ab auctoritate Epiſcopi. Imol. in cap.caſu dilectus ſub num.22.verſ.aut Collegium, & ibi quoque Butr.num.10 & 11.& 14.de conſuet. Rota deciſ.530 ſub num.2. verſ.etiam ſi Iuri communi parte prima in recent.

Quæ propterea auctoritas dicitur cauſa efficiens legum huiuſmodi, vt pulchre deducit Lambertin.de Iure patronat.lib.1 par.1 in 9.quæſt.art.2.num.69.

3 Ad ipſum Epiſcopum enim pertinet examinare locum erectionis, dotis congruentiam, & futurum regimen, vt ſcribit Calderin.conſ vlt.in 1.col.verſ.& ratio, quæ & eodem tit. de iure patronat. & in idem concidunt rationes de quibus per Roch.de iurepatronat. in verb. procò num.7.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus, quas conditiones poſſit reijcere, vel approbare in fundatione iuriſpatronatus.*
2 *Impoſſibilium nulla eſt obligatio.*
3 *Conditiones quæ dicuntur appoſitæ contra ius.*
Prohibitio perpetua, quomodo intelligitur.

Quæ conditiones ſunt admittendæ, vel reiciendæ.

RESOLVT. CCCCLXVI.

1 MAxima difficultas ſtat in diſcernendo quando ſint tales leges, quas poſſit Epiſcopus, vel alius ſuperior reijcere, vel etiam ſi Epiſcopus conſentiat eæ tamen non obligent, & ſanè videtur in facto firmari poſſe eas tantum in hunc numerum recenſendas, quæ vel natura impoſſibiles, vel turpes, vel contra ſubſtantiam beneficij, vel denique, quæ contra iuris prohibitionem fiunt, nam licet ius adeo deferat defunctorum voluntatibus, vt velit eas vim legis quodammodo obtinere §. diſponat in authent. de nupt. nihilominus inſtitutionibus, quodque inutiliter eæ conditiones adijciuntur, quæ vel ſunt ſecundum rerum naturam impoſſibiles l.ſi quis, ita de condition.inſtit. ſeu quæ impoſſibilibus æquiparantur propter nimiam difficultatem, vt in l.cum hæres, § vlt. de ſtat.liber. vel ſunt contra bonos mores, l. conditiones, quæ eodem tit.de condit.inſtit. vel contra ſubſtantiam teſtamenti l. inſtitutio eodem tit.& vel deniq; contra perpetuam legum prohitionem illas improbantium l. conditiones l.2. quæ in ordine eſt 14. cum l.ſeq.eod.tit.atque ita maturè diſcuſſo articulo hanc ſententiam probauit in terminis huius quæſtionis Rota in vna Romana Iuriſpatronatus 31. Maij 1613. coram Eminentiſſimo Sacrato.

2 Cum enim impoſſibilium nulla ſit obligatio omnes eæ leges impoſſibiles reputantur, ſiue impoſſibilitas ſit ſecundum rerum naturam §. impoſſibilis inſtit. de inutil.ſtipul.vbi optima gloſ.in verb. cui natura, ſiue ſecundum mores per quos videlicet lædatur pietas exiſtimatio, vel alicuius verecundia, tales enim turpes ſunt, & ideo inter impoſſibiles referuntur ex Papinian. ſententia in l.filius eodem tit. de vendit.inſtit.

Nec ab huiuſmodi qualitate recedunt, vel contra ſubſtantiam beneficij ſunt, vel contra perpetuam iuris prohibitionem, qui enim contra ſubſtantiam beneficij leges meditatur vtique deſtruit, quod agit, cum illis poſitis ſubiectum corrumpatur leg.cum præcario, ff. de precar. ſuntque eæ, quas I. C. in d.l.conditiones, la ſecunda vocat deriſorias quemadmodum etiam, qui adijcit leges à iure prohibitas, vt in d.l.filius, & in l.ſi ſtipuler.15. verſ.item quod de verb.obligat.

Horumq; omnium vna eſt ratio, quia ſcilicet eæ non intelliguntur eſſe in alicuius poteſtate, vt ait I.C. in eadem leg.filius, & latius explicat Carac.ad Papin.quæſt. lib.16.in principio.

3 Verum videndum eſt, quando cenſeatur, aliquid appoſitum contra prohibitionem iuris, & ſanè Rota in præallegata Romana iuriſpatronatus videtur id referre ad indiuiduam prohibitionem, ne tale quidpiam apponatur, quod tamen videtur confundi ex text.in d.l.ſi ſtipuler quatenus prohibitionem refert.ad nuptias non tamen ad ſtipulationem, quod patet, nam licet lex prohibeat nuptias inter fratrem, & ſororem nullibi tamen prohibet ſuper huiuſmodi nuptijs ſtipulationem interponi.

4 Ego ſalua ſemper tanti Auditorij reuerentia dicerem illam intelligi prohibitionem perpetuam, quæ habet cauſam à iure perpetuo, & immutabili, itaut hæc perpetuitas opponatur poſſibilitati variationis ipſius iuris; quemadmodum in materia prohibitionis nuptiarum ſumitur apud Syluestr. in verb. matrimonium quæſt.9. ad finem. Sanch. de matrimonium lib.4. diſp.4.num.8. ac ideò, quoad nuptias cum ſorore adoptiua I. C. ſtipulationem quidem vitiari æquè pronunciat, ſed non ratione perpetuæ prohibitionis; verum, quia contra mores.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus ſi nolit aſſentiri conditionib. appoſitis in iurepatronatus, an poſſit adiri Archiepiſcopus.*
2 *Deciſio Gizzarelli 63. ad quæſtion deſertur.*
3 *Conſenſus alicuius ſi in aliquo actu requiretur ſi nolit conſentire poteſt adiri ſuperior.*

Si Epiſcopus nolit admittere conditiones, an poſſit adiri Archiepiſcopus.

RESOLVT. CCCCLXVII.

1 SI Epiſcopus denegat his legibus ſine cauſa legitima conſentire; poteſt fundator recurrere ad ſuperiorem, qui eum cogat ad conſentiendum; vel ſi contumax

maſ ſit ipſe, ſuperior conſentiat. Felin. in capit. cùm venerabilis, ſub num. 33. verſic. & ſi Epiſcopus, de exception. poſt doctrinam Innocent. in cap. in Lateranenſ. num. 5. de præbend. & totam materiam hanc locupletiſſimè examinat Lambertin. in ſuo tract. de Iure patronatus.

2 Et ad comprobationem confert deciſ. Gizzarelli. 63. vbi ſi in contractu minorum, vel mulierum adhibendus eſt conſanguineorum conſenſus; ſi nolint conſentire, poteſt adiri ſuperior, qui ſuperior poſſet cogere ad conſentiendum ex Bartol. communiter à Doctorib. omnibus, ibi recepto in l. ſi cum dotem, §. eo autem tempore, ff. ſolut. matrimon. & ex his, quæ dixit Bald. in leg. 1. num. 3. C. de nupt. quod ſi ex duobus, qui tenentur conſentire, vnus eſt paratus conſentire, alter verò diſſentit: iudex coget iſtum conſentire, argum. l. huiuſmodi in fine, ff. de legat. primo. & ſi iſte potius patiatur ſe excommunicari, quam conſentire, Iudex ſupplebit eius vices, vt in d. lege prima, & l. viduæ C. eodem de nupt. leg. bonorum, C. qui admitt. l. ſi infanti, C. de iure deliber. & l. profectitia in princip. ff. de iure dot. & idem tenet in lege 1. num. 68. ff. de qui admict. in l. tranſactionem C. de tranſact. & in l in coniunctione num. 5. & in l. viduæ, num. 4. C. de nupt. Salyc. in l. vidue, & in l dudum, C. de contrahend. emption. latè Roman. in l. tranſactionem. Rauen. in ſuo alphabeto aureo, in verbo ſtatutum, pagina mihi 175. in parua impreſſione, verſic. de ſtatuto, quod mulier. & in eiſdem terminis. Abb. in cap. nullus, extra de iur. patronatus, num. 1. vbi eſt bonus text. ad hoc dicens, quod vbi ſi deſideratur conſenſus vnius in fauorem alterius, ſi non vult conſentire ſine cauſa legi-
3 tima, poteſt ille habere recurſum ad ſuperiorem, & ipſe dabit licentiam, vel conſenſum, vel compellet illum ad conſentiendum: & infert ad ſtatutum, quo prohibetur puellam contrahere matrimonium ſine conſenſu duorum agnatorum, ſi enim agnati ſine cauſa denegant præſtare conſenſum poteſt adiri ſuperior, vt ipſe det licentiam cauſa cognita; vel quod ipſe compellat conſanguineos ad conſentiendum, & dicit ſic ipſum alias conſuluiſſe, & idem tenet in cap. auaritiæ, num. extra de præbend. in cap. quod ad Dei timorem, extra de ſtat. monac. & conſenſus in ſingulis ſuis in ſingul. 69. incip. ſtatuto cauetur in verbo conſenſus.

S V M M A R I V M.

1 *Conſenſus Epiſcopi an poſſit ſuperuenire in conditionibus appoſitis in fundatione iuriſpatronatus.*
2 *Beneficium ſemel conſtitutum in libertate non poteſt amplius redigi in ſeruitutem.*
3 *Vnus quiſque de rebus ſuis poteſt ad libitum diſponere.*

In conditionibus admittendis, an requiratur expreſſus Epiſcopi conſenſus, & an poſſit ſuperuenire.

R E S O L V T. CCCCLXVIII.

1 NEc ſufficeret conſilium, aut ipſius conſenſus petitio, nam exigitur conſenſus expreſſus, vt per Lambert. vbi ſup. num. 131. de quo, vbi conſtat omnia prædicta alia præſumi ab eo diligenter excuſſa etiam circa congruentiam dotis, Lambertin. lib. 1. par. 1. quæſt. 5. art. 11. & ſequuta eſt Rota deciſ. 521. num. 1. p. 2. quod intelligitur de conſenſu adhibito in ipſo fundationis limine: nam poſt fundationem tales leges non poſſunt de conſenſu ipſius Epiſcopi apponi, aut quæ appoſitæ ſunt alterati, vt pariter aduertit idem ibidem num. 37. Gloſ. in cap. cum dilectus, in verb. conſtitutum ad finem, & ibi Abb. num. 5. Imol. num. aa. de conſuet. Rota dec. 561. num. 2. part. 2. vt in ſimili dicimus de promiſſione dotis quæ non poteſt qualificari eius actu perfecto, & abſoluto l. ex morte §. vltim. & ibi gloſ. in verbo obligationis, C. de pact. conuent. quo ſimili vſus eſt pro hac ſententia adſtruenda Ioan. Andr. in cap. generali num. 6. & ibi etiam Geminian. ſub num. 12. verſ. ad finem gl. de elect. in 6.

2 Hinc dicimus beneficium ſemel conſtitutum in libertatem, non poſſe redigi in ſeruitutem; ſed potius è conuerſo ſi in ſeruitute ſit forte, in libertatem quantum ius patitur reducendum: in idque mittendum eſſe Bal. in cap. ſignificauit num. 1. de teſtibus, cum alijs per Fœlin. in tract. quando lit. apoſt. noceant patrono colum. 2. verſ. corroborari, & præterea neque eſt ferendum, vt magis grauetur, quam fuerit grauatum in fundatione, exemplo liberti, qui non impoſitis operib. eſt manumiſſus, quique ideò non poteſt compelli ad eas præſtandum, etiam ſi aliquo tempore ex ſua voluntate preſtitiſſet l. operis 31. ff. de oper. libert. quæ eſt ratione partonatus ſemel in perſona vnius vnitus rurſus poſſit in plures diſcindi Gemin. in c. hoc conſultiſſimo §. layci num. 3. de reb. Eccleſ. non alienand. in 6. probato autem conſenſu huiuſmodi, inde reſultat præſumptio, quod omnia alia de iure neceſſaria interuenerint. Rota deciſ 521. num. 1. part.

Ratio autem cur in ſtatuendis hiſcè legibus tantum deferatur voluntati fundatorum, conſtituta eſt ſuper fauore Eccleſiæ, vt ij alliciantur, & non retrahantur à fundationibus, ideoque procul dubio illis pro arbitrio de rebus ſuis, licet diſponere l. in re mandata, C. mand. vt conſiderat Anchar. conſ. 129. ſub num. 1. verſic. præterea, quilibet. nec enim intelligitur Epiſcopus tunc quicquam contra ius moliri, cum id efficiat iuris permiſſu, inquit Butr. in eod. cap. cum dilectus num 42. etiam res ipſas Eccleſiaſticas ſeruituti ſubijciendo Gemin. in dict. cap. hoc conſuluiſſe §. contractus ſub num. 7. verſic. ſed quare, de reb. Eccleſ. non alienand. in 6.

S V M M A R I V M.

1 *Nemo poteſt in ſuis diſpoſitionibus legem apponere à qua demum recedere non licet.*
2 *Quilibet rei ſuæ eſt moderator, & arbiter.*
3 *Voluntas hominis eſt ambulatoria, vſque ad mortem.*
4 *Conditiones appoſitæ in fundatione iuriſpatronatus an poſſint demum reuocari, abſque conſenſu Epiſcopi, & numer. 5. & 6.*

Conditiones adiectæ in limine fundationis, an poſſint ex poſt facto reuocari cum conſenſu Epiſcopi.

R E S O L V T. CCCCLXIX.

DVbitandi ratio pro affirmatiua ſententia oriebatur ex illa vulgata iuris concluſione, neminem
1 poſſe legem in ſuis diſpoſitionibus apponere à qua recedere non licet, l. conficiuntur, ff. de iure codicillorum Bal. in conſ. 22. vol. 2. Dec. in conſ. 13. num. 6. & in conſil. 71. num. 17. volum. 2. Alex. in conſ. 12. nu. 6. & ſequent. volum. primo.

2 Item, quia quilibet eſt moderator, & arbiter rei ſuæ l. in re mandata, C. mandati l. fin cum vulgaribus, ff. ſi quis à parente fuerit manumiſſus.

3 Item, quia ambulatoria eſt voluntas hominis, vſque ad mortem l. quarta, ff. de adimendis legatis, & reuocatio permittitur in iure l. eum, qui ff. de probationibus, cum late traditis per ſcribentes communiter in l. prima, C. de Sacroſanctis Eccleſijs.

4 Cæterum ſupradictis minimè ſuffragantibus contrarium cenſui, & conſulendo, & iudicando in varijs cauſis à Sede Apoſtolica mihi delegatis; motus iuribus, & rationibus.

Iuribus enim, nam ita voluit Rota in deciſ. 562. nu. 2. part. 2.

Digitized by Google

par. 2. in recentioribus. Secundo, ita, pariter cenſuit eadem Rota in deciſ. prima, verb. patronus. Verall. p. 2. & nouiſſimè plura ad hoc comprobans, Loter. in ſuo trac. de re beneficiaria quæſt. 32. par. prima.

5 Cuius concluſionis duplex eſt ratio.

Prima quoniam correctio, & mutatio non permittitur, niſi in caſib. à iure expreſſis, vt probata tex. in l. iubemus, C. de Sac. ſanctis Eccl. l. eum qui ff. de probationibus. Late Iaſ. in authen. quas actiones col. 7. C. de Sacro ſanctis Eccleſijs Doronald. in conſ. 22. num. 6. Alciat. conſ. 61. num. 3. Roman. in conſ. 317. nu. primo Feder. de Senis in conſ. 227. & Verall. vbi ſup. num. 3.

6 Secunda, ratio eſt, quia legi prohibenti, non cenſetur derogatum per ſubſequentem diſpoſitionē, niſi in quantum in ſecunda continetur expreſſum. Bar. conſ. 71. nu. 5. & ex his remanet abſolutus articulus, & patet reſponſio ad contraria.

S V M M A R I V M.

1 *Aetas, qua exigitur in obtinendis beneficijs.*
2 *Conditio vt minor 14. annis poſſit admitti ad Beneficium, an ſit reijcienda per Epiſcopum, & num. 3.*

Conditio, vt minor quatuordecim annorum admittatur ad Beneficium iuriſpatronatus appoſita in ipſius fundatione, an ſit reijcienda per Epiſcopum.

R E S O L V T. CCCCLXX.

RAtio dubitandi pro reſponſione negatiua vrgebat ex Concilio Trident. ſeſſ. 23. cap. 11. vbi ad Benefi-
1 cia obtinenda exigitur ætas 14. annorum, late Garz. de beneficijs par. 4 cap. primo num. 6. & ſequent. Loter. lib. primo, de re beneficiar. cap. 17. num. 21. & ſequent.

2 Cœterum contrarium ſententiā amplectendam exiſtimaui, prædictam ſcilicet conditionem in fundatione beneficij poſitam minimè reici poſſe per Epiſcopum, & proinde illam admittendā ex ijs, quæ plenè docuit Nouarius Forenſ. quæſt. 71. lib. 1.

Cuius opinionis illa præſertim ratio tradi poteſt, ex eo, quod quamuis pueris Eccleſiaſtica beneficia conferri Canones prohibeant: tamen, quia ipſa prohibitio eſt variabilis, vti dependens à mero iure poſitiuo, cap. 2. & 3. de ætate, & qualitate ideo.

3 Et ex prædictis deducitur primo tollerandam eſſe per Epiſcopū legem in fundatione appoſitā, per quam mandatur vt pueri valeant inſtitui ad beneficia iuriſpatronatus, vt fuit deciſum in vna Granaten Cappellaniæ 12. Ianuarij 1608. coram Marchemontio. Quod ampliatur procedere etiam ſi fundator voluiſſet beneficium eſſe Sacerdotale. Rota in deciſ. 4. de teſtamentis Marceraten. Reſolut. 112. caſu 53. & ad ſupra dicta videnda eſt deciſ. 15. par. prima recentiorum, & latè Eman. Sà in ſua Aphoriſm. verb. beneficium num. 6. Gonzal. in Reg. 8. Cancellar. gloſ. 5. num. 91. Garcia de benefic. cap. 4. n. 9. par. 7.

4 Secundo, deducitur falſam eſſe ſententiam, Seluæ, qui in tractatu de beneficio, quæſt. 14 nu. 16. temerarie auſus fuerit ſcribere, Papæ mandāti inſtitui puerum ad beneficium non eſſe obediendum ex Fel. quem allegat in cap. ſi quando num. 4. de reſcriptis.

Et tertiò deducitur claudicare dicta in deciſ. Cur. Archiep. 26. part. 3. apud nos, quæ non recepit Nouarius in opuſculo noui Iur. Pontific. concluſ. 2. de ætat. n. 6.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus nec quilibet beneficiatus poteſt ſibi eligere ſucceſſorem.*
2 *Reſignatio habet vim præſentationis.*

Conditio in limine fundationis appoſita, vt Rector beneficij nominet ſibi ſucceſſorem, an ſit admittenda.

R E S O L V T. CCCCLXXI.

MEmini me alias ſcripſiſſe ſuper intellectu præſentis difficultatis, verum, quia noua in poſterū occurrunt propoſita, ſuper eo aliquid diſcurere breuiter ſuppoſui. pro cuius introductione, dico, quod quam-
1 uis Epiſcopus, neque quiuis alius beneficiarius poſſit ſibi eligere ſucceſſorem, can. Epiſcopo, cum ſeq. 8. quæſt. 1. Tamen aduertendum eſt, quod cū hæc abſoluta prohibitio minimè habeat cauſam perpetuam à iure naturæ, nihil eſt; quod ſi in fundatione diſpoſitum reperiatur, vt beneficij Rector nominet, & deſigent ſibi ſucceſſorē, ad quem beneficiū peruenire debeat, abſq; alia Ordinarij Epiſcopi inſtitutione; huiuſmodi diſpoſitio, vtique ſeruanda eſt, prout coram me in quadam facti contingentia fuit reſolutum ex ijs, quæ plenè concludit Lambert. in tract. de Iur. patronat. quæſt. 9. art. 3. præcisè num. 17. lib. 1. par. 1.

2 Certum eſt enim, quod præfata deſignatio, ſeù nominatio habet vim præſentationis, quatenus inductum eſt, vt ſimpliciter fiat, & quatenus inductum fuerit, quod alia Ordinarij inſtitutio minimè requiratur. nec cenſetur excluſa inſtitutio, ſed ipſa retinet vim inſtitutionis tanquam facta à perſona Eccleſiaſtica, quod quidem non videtur contra naturā beneficij, prout eſſet ſi mandatum foret, vt abſque inſtitutione alicuius poſſet obtineri, vt dixit Rota Romana deciſ. 530. num. 3. part. 1. in recentior. quare hæc opinio eſt ſeruada in praxi, & ideo pluries iuxta eam conſului.

S M V M A R I V M.

1 *Bona data in dotem, an ex pacto reuocari poſſint.*
2 *Eccleſia an ex fructibus alterius Eccleſiæ dotari poſſit.*
3 *Natura dotis eſt, vt ſit perpetua.*

Conditio adiecta in limine fundationis, vt bona in dotem conſignata poſſint reuocari per patronos eorumque hæredes, an ſit admittenda.

R E S O L V T. CCCCLXXII.

MInimè admittendam eſſe verius iudicaui ex conſ. Anchar. 197 & Monald. in conſ. 23. vol. primo, & ex Farinacc. in deciſ. Rotæ 566. par. 4. diuerſorum quo-
1 rum ratio videtur eo quod natura beneficij repugnat cū Dos debet eſſe perpetua vt voluerunt Mundos conſ. 37. Alban. in conſ. 31. num. 6. & ſequent. per text. in cap. primo de cappellis monachorum Mareſcot. lib. 2. variarum reſolut. cap. 2. & ita cenſuit. Rota in vna Lucana decanatus 23. Martij 1582. coram Aldobrandino cuius tenor eſt.

Domini reſoluerunt dictum Anchar. conſ. 147. applicari in caſu noſtro, etiam reſpectu cedentium cōmendis concludit enim in Summa Anchar. non poſſe apponi pactū circa bona data in dotē Eccleſiæ, quo mediāte talis datio, ſeu conſignatio reuocari poſſit, quia hoc pacto ſtatus Eccleſiæ redigeretur ad nihilum c. ſi quis obierit 12. quæſt. 3. notatur in c. 2. 10. q. 1. & in c. ſi quis Baſilica de conſecrat. diſt. 1. q conuenit caſui noſtro ſi enim cedētes poſſent ad eorum Eccleſias reuerti ſtatus Collegiatę de nouo erectæ redigeretur ad nihilum, quia ſine illis reditibus Decanatus, & Canonicatus conſiſtere nequirent.

Non obſtat, quod dictum Anchar. ſit intelligendum de conſtructione Eccleſiæ, ob c. 1. de ſen. ſeu cenſ. quod allegat, etiam quod alioquin ſi generaliter eſſet intelligendum

gendum obſtaret cap. verum de cond. appoſ. quia explicitè Aochar. loquitur ſolum inmutatione ſtatus Eccle-
2 ſiæ: in caſu enim ſuo fuerat erecta Eccleſia in Monaſterium, vt liquet num. 1. & num. 6. vt propriæ contingit in caſu noſtro, in quo mutatus fuit ſtatus Eccleſiæ, ex quo erecta fuit collegiata Eccleſia ſæcularis, quod Collegium ſæculare prius non aderat. Non obſtat diſpoſitio cap. verum, quia Anchar. limitat dictum Capitulum verum, & ibi tradita, vt non procedat, quando pro dote aliquid Eccleſiæ datur.

Sicut non obſtat, quod fructus Præpoſituræ Prioratus non fuerint aſſignati pro dote, quia lectura literarum erectionis, & Breuis, de quibus in dubio tollunt difficultatem, vt in literis dicitur illiſque pro eorum dote duo mille ducati, nec non omnes, & ſingulos fructus, & prouentus dict. Pioratus. Et licet vnio Præpoſituræ facta fuerit menſe Capitulari fuit tamen facta pro dote, vt conſtat ex Breui, in quo dicitur ex illis pro eorum dote Præpoſituram Sancti Georgij perpetuo vniuiſſemus. Nec etiam mouit Dominos, quod non poſſit dici de hoc, ex quo fructus erant Eccleſiæ, & ſic non poterant dici dotaſſe de ſuo Roc. de iure patronat. verb. & dotauit numer. 26. cum aliis allegatis, quia non dicunt Doctor. quod ex fructibus Eccleſiæ non poſſit dotari alia Eccleſia, quia immo dicunt id fieri poſſe, & quod ius patronatus non acquiritur beneficiato, ſed Eccleſiæ cuius erant fructus, & bona ex quibus dotata fuit Eccleſia, quod verum eſt: argumentum enim concludit ſolum, quod cedentibus non potuit, ex hac cauſa reſeruati iuſpatronatus, quod verum eſt, nec ipſis fuit reſeruatum, ſed Ioan. Paulo, & Matheo, qui de ſuo dederunt
3 illa bis mille, ſed non concludit, quin illi fructus quantumuis Eccleſiæ non fuerint aſſignati pro dote Collegiatæ ex verbis etiam Anchar. num. 6. in fin. tollitur alia reſponſio data, quod in caſu Anchar. eſſet appoſitum poſt erectam Eccleſiam, quia ibi dicit, quod licet legatum eſſet factum poſt erectionem tamen cũ in exordio ipſius Eccleſiæ ſit facta prouiſio legatum poſtea factum cenſetur declaratio promiſſionis non autem noua diſpoſitio; Accedit etiam ratio non redigendi ſtatum Eccleſiæ ad nihilum, cui liceat in vtroque caſu, ſicut non obſtat, quod non redigatur ad nihilum, ex quo hæ Eccleſiæ reuertentur ad ſtatum regularem, quia et à in caſu Anchar. de Eccleſia ſeculari fuerat erectũ Monaſterium, & tamen conſideratur interitus illius ſtatus, quod ſemel, cum illa dote erectus fuit, vt in hoc caſu; quo etiam ad dicta Paul. de Città de iurepatronat. par. 3. cap. 2. num. 26. in fi. & num. 46 pariter in fine, ſeu potius illius rationem concluſerunt non applicari, quia per hanc reuerſionem fructus beneficiorum non traderentur ad vſus profanos.

PRAXIS NOVISSIMÆ ſpeciei præſentandi ab beneſitia iuriſpatronatus

Iuxta formam Concil. Trident. ſeſſ. 14. c. 13. de reformat.

SVMMARIVM.

1 *Concilij Tridentini verba referuntur.*

Quid diſpoſuit Sacrum Concilium Tridentinum circa formam nouiſſimæ præſentationis.

RESOLVT. CCCCLXXIII.

1 SActum Concilium Tridentinum, ſeſſ. 14. cap. 13. de Reformat. his vtitur verbis videlicet. *Non liceat præterea patrono cuiuſuis priuilegij prætextu aliquam ad beneficia ſui iuriſpatronatus, niſi Epiſcopo loci ordinario, ad quem prouiſio, ſeu inſtitutio ipſius beneficij ceſſante priuilegio iure pertineret quoquo modo præſentare, alias præſentatio, ac inſtitutio forſan ſecuta nulla ſint, & eſſe intelligantur.*

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio fit ſuperiori, & quid de nominatione.*
2 *Effectus præſentationis, & nominationis.*

Quod nam diſcrimen ſit inter præſentare, & nominare.

RESOLVT. CCCCLXXIV.

1 REſpondeo cum deciſ Rot. apud Achill. de Graſſ. deciſ. 12. de iure patronatus cuius tenor eſt. *Præſentatio intelligitur tantum, quando fit ſuperiori, alioquin dicitur magis nominatio ad deciſ. Rot. 211. in nou. de quo per Rocc. de Cur. tract. iur. patr. in ver. honorificum 41. q. & tradit Franc. in cap. p. §. verum in 1. not. de iur. patronat. & Mil. in ver. patronus debet, quod tenuerunt Domini in vna Aſculana parochiali S. Io. coram Domino Ant. Auguſt. de*
2 *anno 1548. eſſe verum non ſolum ad effectum validitatis præſentationis, ſed etiam ad hoc, vt noua prouiſio declaretur ſubreptitia in qua aſſerebatur præſentationem eſſe factam, & non conſtabat de præſentatione facta Ordinario.*

Iſtud tamen vltimum poſtea melius conſiderando fuit reprobatum ex eo, quia Papa nihil aliud conſiderauit niſi conſenſum Patronorum, quem omnino ſciebat pati aliquem defectum, & iſte non erat talis, qui retraxiſſet Principem. Quod eò magis placuit, quia in noua promiſione de qua agebatur erant clauſulæ multum prægnantes, quod ſcilicet poſſet impetrans exprimere qualitates, etiam inſectiuas, & annullatiuas.

SVMMARIVM.

1 *Præſentari omnes poſſunt, qui non ſunt prohibiti.*
2 *Ætas legitima præſentati requiritur, & quæ ſit.*
3 *Præſentationis tempore requiritur habilitas.*
4 *Præſentari poteſt pro vna vice, non habens omnia requiſita in fundatione, & quomodo.*
5 *Præſentatorum inhabilitas, quæ ſit remiſſiuè.*
6 *Requiſita in conferendis beneficijs, quæ?*
7 *Conſuetudo non admittẽdi ignobiles in Canonicos nõ valet.*

Præſentatio, vt fiat iuxta mentem Concilij neceſſe eſt habilitas præſentati, & qualis debeat eſſe talis habilitas.

RESOLVT. CCCCLXXV.

1 REgulariter ad Iuſpatronatus præſentari poſſunt
omnes, qui prohibiti non reperiuntur, vt toto titulo de iur. patron. & 6 q. 7. per totam; dummodo in ea
2 ætate eſſe debeant, quã beneficij qualitas poſtulat Vgolin. de poteſt. Epiſcopi, c. 51. §. 2. in fine ſeruata Cõc. Trid. diſpoſitione circa ætatem ad beneficia requiſitam. Quæ
3 inhabilitas, ſiue habilitas conſideratur tempore præſentationis. Bal. cõſ. 127. vol. 1. Alex. conſ. 21. vol. 2. Dec. conſ. 270. & Monald. cõſ. 16. n. 3. & ſequitur Nouarius in opuſculo

Google

ſculo noui iur. Pontific. concluſ. 1. de præſentat. vbi quod
inhabilis, quis iudicandus eſt ſi talis reperiatur tempore
præſentationis, nec prodeſt habilitas, ſi ſuperueniat Ror.
dec. 69. p. 3. lib. 2. diuerſ. Seraphin. Rotæ Rom. dec. 1234.
num. 4. Campan. in diuerſorio iuris canon. rub. 11. c. 23.
4 num. 461. Et patronus poteſt de conſenſu Ordinarij pro
vna vice præſentare ad beneficium eum, qui non habet
omnes qualitates in fundatione appoſitas, vt tenuit
Rot. apud Seraphinum deciſ. 871. num. 4.
5 Et de inhabilitate præſentatorum legendus eſt Vi-
uianus de Iur. patronat. p. 2. lib. 6. c. 10. vbi de obligatis ad
ratiocinia, de curialibus, de coniugatis, bigamis crimi-
noſis, non habentibus ætatem legitimam, illiteratis, &
pluribus alijs, quos videre poteris etiam apud Noua-
rium in opuſculo noui iur. Pontific. concluſ. 2. de præſen-
tat. à patron. faciend.
6 In conferendis beneficijs, nil aliud magis inquiri debet,
quam ætatis maturitas morum grauitas, & honeſtas, lit-
terarum ſcientia vita virtus, & fama perſonæ c. cum in
cunctis in princip de elect. c. innotuit, ibi inducere vide-
bantur eod. tit. & non ex locorum, vel generis dignitate,
ſed morũ nobilitate innoteſcere debent clerici, nec vr-
bum claritate, ſed fidei puritate c. nos qui præſumus 40.
diſt. beneficia igitur, tam nobilibus, quã ignobilius ſunt
7 indiſtinctè conferenda, itaut non valeat cõſuetudo, quod
non admittantur ignobiles in Canonicos Cathedraliũ
c. venerabilis, vbi Abbas n. 4. de prębendis, quia non ge-
neris, ſed virtutum nobilitas, vitæque honeſtas gratum
Deo faciunt, & idoneum ſeruitorem cap. ſicut excellen-
tiam verſ. non gradus 23. quæſt. 4.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia patronata, ſi ſit in confinibus duarum Diœceſum,*
quo in loco facienda eſt præſentatio, & num. 4. & 5.
2 *Io. Maria Nouarij I. C. Lucani Allegatio adducitur.*
3 *Præſentatio facienda eſt coram locorum ordinarijs.*
6 *Cadauer occiſi, vbi reperitur in confinio duarum Terrarum*
ad quem ſpe:: et cognitio.
7 *Eccleſia eſt illius Diœceſis, in qua porta exiſtit.*

Præſentatio coram, quo eſt facienda, quoties Eccleſia patronata reperitur in confinibus duarum Diœceſum.

RESOLVT. CCCCLXXVI.

PLacuit aliquando in facti contingentia reſpondere,
dum eſſem conſultus, quod vbi Eccleſia patronata
1 ſita ſit in confinibus duarum diœceſum, præſentatio po-
terat fieri coram vno Epiſcopo illarum diœceſum ex di-
ctis per Bal. in l Iuris peritos, ff. de excuſat. tutor, maximè
quoties ita ſolitum eſſet, cumque in huius articuli ſolu-
tione in manus meas veniſſet methodica allegatio
2 eruditi Domini Io. Mariæ Nouarij I C. Lucani, volui il-
lam, hic reponere, & eſt, vt ſequitur.
Illuſtriſſimæ, & Reuerendiſſimæ Dominæ, votum,
quod alias voce dedi, nunc rogatus breuibus verbis il-
lud confirmo, Satis iuquam notum mihi erat, præſenta-
tionem ad beneficia Iuris patronatus coram locorum
3 ordinarijs faciendam iuxta tenorem Cap. Nobis de Iu-
re patronatus, & Concil. Trident. ſeſſ. 14. cap. 13. de re-
format. ſi Eccleſia patronata eſſet in confinibus duarum
Diœceſum, in tali caſu eſſe communẽ Epiſcopis talium
locorum Ordinarijs, prout ita in terminis noſtris firmaſ-
ſe reminiſcor Lambert. in tract de Iure patronat. lib. 2.
p. 2. q. 4. art. 6. & Bellencio. in tract. de charitatiuo ſubſi-
4 dio, q. 52. qui ſcripſerunt in huiuſmodi caſu præſentatio-
nem legitime fieri poſſe coram vno ex pręfatarum Dię-
ceſum Epiſcopis.
Quorum ſanè ſententia vera redditur, nã in ſimili, ſic
videmus in materia parochialium Gl. in c. licet 16. q. 3.
Idemque cautum reperitur in materia arboris, in
confinio poſitæ vt aperte patet, ex §. inſula inſtitut. de
rer. diuiſ.
Taliter, quod vbicunque Epiſcopi locorum ordinarij
eſſent diſcordes, poſſet vtq; haberi recurſus ad Archie-
piſcopum Metropolitanum, cuius partes erunt, vt alter-
nis vicibus Eccleſiam Epiſcopi ſuffraganei ordinent iu-
xta ea, quæ notatur in Clem. plures §. & vt facilius de
Iur. patronatus.
Hæc omnia licet ſint vera, non per hoc fuit ponere
os in Cœlum, dum affirmaui in caſu de quo agitur, &
5 meum exquirebatur votum iuridicè præſentationem
factam & inſtitutionem ſub ſecutam apud Reueren-
diſſimum Epiſcopum ſuum ſuffraganeum procedere,
dum in eius Diœceſi caput Eccleſiæ, ſiue Cappellæ pa-
tronatæ ſitum videbatur, & in rei veritate exiſtat, quo in
caſu ad illius territorij iuriſdictionem ſpectare dicen-
dum eſt argum. text. in l. cum in diuerſis, ff. de religioſ.
6 & ſumpt. func. videmus in quam, quod ſi in confinio ca-
dauer occiſi reperiatur cognitionem ſpectare ad eum
in cuius territorio reperitur caput occiſi Belius in pract.
crim. c. 18. lib. 3. num. 63. Zang de except. num. 238. Ber-
lich. deciſ. 62.
Imò cum in eiuſdem Territorio, & ſolo Cappellæ
ipſius porta ſita ſit, neſcio quo pacto de nullitate præ-
ſentationis poſſit prætendi, non eſt enim nouum illius
7 Diœceſis Eccleſiam eſſe, in cuius ſolo ſita eſt porta
principalis ex notatis per Bar. in l. quid in prædijs, § qui
domum, ff. de leg. 3. Viuian. in tract de Iur. patronat. lib.
8. capitul. 7. num. 14. Barboſ. de poteſt. Epiſc. alleg. 72. nu-
mer. 150. part. 3.
Iuridicè igitur iuxta morem locutus ſum, & ideo vo-
tum alias impartitum approbo, & ſector, ſicque conſu-
lo. Ego Io. Maria Nouarius I. C. Lucanus.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio poteſt fieri coram Capitulo Sede vacante, &*
ita in praxi.
2 *Capitulum tenet locum Epiſcopi mortui.*
3 *Præſentationes factæ coram Capitulo debent executioni*
mandari, abſque ſcrupulo.

Præſentatio an valide fiat coram Capitulo Sede vacante.

RESOLVT. CCCCLXXVII.

1 SIcuti præſentatio licitè fit coram Epiſcopo loci Or-
dinario, ita illo mortuo benè fieri poteſt coram Ca-
pitulo Sede vacante, vt probat Io. Andr. in cap. nobis de
Iur. patronat. per tex. in c. 1. de inſtitut. in 6. ſequitur Vi-
uian. in ſuo nouo tract. de Iur. patron. lib. 8. c. 8. nu. 4. p. 2.
Nouarius in ſuo Pontificio nouo concluſ. 1. nu. 4. de præ-
ſentation. & ita ſcio practicatum fuiſſe pluries in Curia
Archiepiſcopali Neapolitana, & nouiſſimè, dum ego
ipſe Vicariatus officio fungerer, & ſic quotidiana viget
Praxis in alijs Curijs Eccleſiaſticis.
Cuius quidem opinionis. Ratio eſt euidens, eo quia
2 actus, qui debebant fieri coram Epiſcopo illo mortuo
terminari, & perfici validè poſſunt coram Capitulo Se-
de vacante, tanquam in eiuſdem Epiſcopi locum ſubro-
gato, & ſubſecto: millies enim fuit dictum in ſingulis,
3 quaſi vt plurimum Capitulum Sede vacante ſuccedere
Epiſcopo, cum & eiuſdem vices gerat Nouarius Forenſ.
quæſt. 103. tom. 1.
Vndè præſentationes factæ mortuo Epiſcopo, coram
Capitulo Sede vacante, licite poſſunt mandari executio-
ni, & conſequenter inſtitutio poteſt ſubſequi, abſq; ali-
quo ſcrupulo, prout in dies ſic videmus ſeruari.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio poteſt fieri coram Vicario Epiſcopi, vel Capitulari.*
2 *Epiſcopi appellatione venit Vicarius.*

Præſentatio in beneficio Iuriſpatronatus, an poſſit fieri coram Vicario, Epiſcopi, vel Capitulari.

RESOLVT. CCCCLXXVIII.

1 CErtum eſt præſentationem debere fieri coram ha-
bente ius inſtituendi, vnde quando ad Epiſco-
pum ſpectat inſtitutio, vel ad Capitulum Sede vacan-
te ipſo mortuo, tunc præſentatio valide fieri poteſt in
eiuſdem Curia, & ſic coram eius Vicario, vt notauit
Barboſ. in cap. cum laici num. 1. de iur. patron. & Cam-
panil in diuerſ. iuris canonici Rubr. cap. 13. num. 395.
cum ſeq. vbi fatetur iuxta hanc opinionem ſe in facti
continentia obtinuiſſe, & ita practicatur in Curia Ar-
chiepiſcopali Neapolis.
2 Cuius concluſionis. Ratio eſt, quia regulariter Epi-
ſcopi, vbi fit mentio non excluditur eius Vicarius, niſi
in ſpecie dicatur Gratian. deciſ. Rot. March. 98. & Vica-
rius venit ſub appellatione Epiſcopi loci ordinarij Pariſ.
de reſignat. benefic. quæſt. 11. num. 22. lib. 3. Nouarius
in Opuſculo noui Iuris Pontificij concluſ. 1. num. 2. ſub
tit. de cauſis primæ inſtantiæ coram locorum ordinarijs
tractandis.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio facta coram ſuper intendente eſt valida, & de ratione etiam num. 3.*
2 *Subrogatum ſapit naturam eius in cuius locum ſubrogatur.*
3 *Super intendens eſt caput Curiæ.*

Præſentatio an ſit valida, ſi fiat coram ſuperintendente relicto in Diœceſi ab Epiſcopo.

RESOLVT. CCCCLXXIX.

TEmpore quo Epiſcopus Caluenſ. fuit relictus ſuper-
intendens in Archiepiſcopatu inſignis Eccleſiæ
1 Neapolis per Dominum Cardinalem Aquauiuam fe-
licis memoriæ, dum coram eo fuiſſet facta præſentatio
ad quoddam ius patronatus inſurrexit dubitatio, ſi va-
lide ipſa præſentatio fieri potuiſſet ſtante, quod Conci-
lium Tridentinum loquitur illam faciendam eſſe co-
ram Epiſcopo.
Et fuit in Curia Archiepiſcopali dictę Ciuitatis com-
muni voto concluſum præſentationem validam fuiſſe,
tum quia ipſemet habebat amplam poteſtatem agendi
omnia, & ſingula, quæ ad iuſtitiam tendebant, quo in
caſu expeditio præſentationis non poterat retardari,
tum etiam, quia ipſemet erat ſuffectus in locum Domi-
ni Cardinalis Archiepiſcopi, & ſubrogatus ſapit natu-
2 ram eiuſdem in cuius locum ſubrogatur l. eum, qui ii a
§. iniuriarum, ff. ſi quis caution.
Vltra quòd ſi eſt verum præſentationem poſſe fieri
in Curia illius Epiſcopi, qui habet inſtituere, vt in ſupe-
riori reſolutione dictum eſt, tanto magis poterat fieri
3 coram ſuperintendente, qui erat caput Curiæ, dum ibi-
dem Vicarię, & omnibus alijs præerat, & ſinguli ab eius
mandatis pendebant.

SVMMARIVM.

1 *Poteſtas ordinis, & Iuriſdictionis quæ ſit in Epiſcopo, & in quibus differant.*
2 *Epiſcopalis ordinis ad poteſtatem quænā proprie pertineant.*
3 *Eccleſias conſecrare, & calices benedicere poteſt ſimplici Sacerdoti à Papa committi.*
4 *Sacramenta ex poteſtate ordinis conferenda miniſtrari debent ab habente poteſtatem requiſitam.*
5 *Pontifex non poteſt prohibere Epiſcopo ne ordines valide conferat, & de nomine.*
6 *Iuriſdictionis poteſtas alia pertinet ad dignitatem Epiſcopalem, alia vero ad ſimplicem iuriſdictionem, & quænam ſint.*
7 *Epiſcopus conſecratus cognoſcit de his, quæ ſpectant ad dignitatem.*
8 *Epiſcopus electus cognoſcit de his, quæ ſpectant ad ſimplicem iuriſdictionem, & etiam de indulgentijs.*
9 *Promotus apud Sedem Apoſtolicam litteras a dicta Sede conſecrationis obtineant alias non poteſt adminiſtrare.*

Præſentatio an poſſit fieri coram Epiſcopo non conſecrato.

RESOLVT. CCCCLXXX.

PRo reſponſione huius dubij ſciendum eſt, in Epiſco-
pis aliam eſſe poteſtatem ordinis, aliam Iuriſdi-
1 ctionis. ordinis ea eſt poteſtas, vt ſciat, & poſſit omnia
Sacramenta conferre, chriſma confere, prædicatio-
nis munus exercere, alios ordinare ad Euchariſtiam
ſumendam præparare, & Sacerdotes creare. Finis vero
vnus eſt illis, cum Sacerdotibus communis, qui eſt San-
ctiſſimæ Euchariſtiæ conſecratio, & offerre Domino
verum ſacrificium, quo in vniuerſi Presbyteri pares
ſunt, quandoquidem, eorum auctoritas a Deo ipſe pen-
det Epiſcopalis tamen ordinis poteſtas ad hunc Eucha-
riſtiæ conſecrandæ, & offerendæ finem non ita proxi-
mè ordinatur, ab Sacerdotium, ſed remotius quatenus
hoc perficit, & poteſtatem conſecrandi per Sacerdo-
tem inſtitutionem confert, vnde ad poteſtatem Epiſco-
2 palis ordinis tria proprie, & inſolidum pertinere, ſcilicet
ordinare, conſecrare, & confirmare tradit Gloſ. verbo
de talibus in cap. tranſmiſſam de electione, & refertur
in Pontific. Roman. in rubr. de cōſecration. Epiſcopi: ve-
rum conſecrare Eccleſias, & Calices, quamuis annexum
ſit ordini Epiſcopali, cum tamen ſit Sacramentale po-
3 teſt Papa Sacerdoti committi Henriquez in Summa c.
5. §. 6. in com. lit. K. Sacramenta vero, quæ ex ſola pote-
4 ſtate ordinis conferuntur non poſſunt miniſtrari ab alio,
qui ordinem ad illa requiſita non habeat, nec Summus
5 Pontif. poteſt Epiſcopo prohibere ne ordines valide
conferat, quia circa ordinis poteſtatem, quam habe-
bat Epiſcopus, vel Papa ordinans habens ſe, vt inſtru-
mentum liberum, ſed ab alio motam, nempè à Chri-
ſto, & ea poteſtas pendet à Papa conſecrante quam
quidem ordinis poteſtatem immediate Deo Epiſcopi
accipiūt nam reſpectu illius omnes Apoſtolos pares fe-
cit, ac in hoc illos equaliter ordinauit, itaut nullatenus,
quæ ordinis Epiſcopalis eſſe dixi poſsint inferiori Præ-
lato, qui Epiſcopus non ſit nec conſuetudine aliove Iure
ſpeciali competere Abb. in c. accedentib. de exceſſ. Prel.
poſt nu. 2. vbi addit Alex. de Neuo Clarioribus, id expli-
cat verbis, & accurrit tex. in c. quanto de conſuetudine,
& in c. aqua de conſecratione Eccleſia, vel altaris.
Iuriſdictionis autem poteſtas ad miſticum fidelium
corpus ſpectat quib. toto orbe terrarum diffuſis opor-
6 tuit pro locorum amplitudine Regnorum frequentia il-
lis aſsignari antiſtites, ac Præfectos quorum alij maio-
rem alij minorem iuriſdictionis poteſtatem ad leges
condendas haberent, prout neceſsitas aut vtilitas po-
ſtulare videbatur. Poteſtas hæc iuriſdictionis diuidi ſo-
let in illam, quæ pertinet ad dignitatem Epiſcopalem
cuius meminit text. in d. cap. accedentibus, ſcilicet co-
gnoſcere de cauſis matrimonialibus publicis iniun-
gere pœnitentias, atque indulgentias concedere, &

in illam, quæ dicitur ſimplicis iuriſdictionis nempe iudicare excommunicare corrigere iuramenta recipere à Vaſſallis confirmare inueſtire beneficia conferre inſtituere, & ſimilia inter vnam, & alteram iuriſdictionis diuiſionem.

7 Alia eſt differentia, quod de illis, quæ pertinent ad dignitatem Epiſcopalem ſolus ipſe Epiſcopus conſecratus cognoſcit exceptis indulgentijs, quas electus Epiſcopus ante conſecrationem concedere poteſt, vt dixit D. Thomas in 4. ſententiarum diſtinct. 25. art. 2. & diſt. 10. quæſt. 1. art. 4. verſic. ad ſecundam quæſtionem ſequuntur Sotus, ibi diſtinct. 21. quæſt. 1. vt 4. verſ. hinc fin. Auguſt. de Ancon. de poteſtate Eccleſiæ, quæſt. 2?. Silueſt. verbo indulgentiæ, num. 13. Vgolin. de poteſtate Epiſcopi, cap. 41. in princ. num. 1. de illis vero, quæ ad ſim-
8 plicem iuriſdictionem ſpectant cognoſcit electus, & cõfirmatus, licet nondum ſit in Epiſcopum conſecratus Rebuff. de pacific. poſſeſſ. numer. 243. quia exercitium iuriſdictionis actu acquiritur per confirmationem Coſt. in Pragm. Sanct. tit. de collation. verbo maiorationes pag. 186. & ideo poterit ſubditos de iure communi excommunicare. Nauar. in manum cap. 27. numer. 5. & beneficia conferre Coſt. tit. de collation. verbo iuriſdictio pag. 181. Rebuff. d. tit. de pacific. poſſeſſ. num. 251. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. §. 4. primi num. 27. vbi vero
9 apud Sedem Apoſtolicam promouetur litteras dictæ Sedis promotionem conſecrationemque continentes habere debet alioquin ad ſuam Eccleſiam accedere, vel bonorum Eccleſiaſticorum adminiſtrationem accipere, aut iuriſdictionem aliquam exercere non poteſt à nemine, abſque huiuſmodi litterarum oſtenſione recipi obedientiave ei præſtari, atque audiri debet Vgolin. de poteſtate Epiſcopi cap. 2. §. 1.

Ex quibus ſatis poteſt colligi deciſio præfati articuli, quod præſentatio poſſit fieri coram Epiſcopo, & ſi non conſecrato.

PRAXIS PROMOVENDORUM AD PRIMAM CLERICALEM TONſURAM, VEL AD MINORES ORDINES IN REGNO NEAPOLITANO.

PRAXIS PROMOVENdorum ad primam Clericalem tonſuram, vel ad Minores Ordines in Regno Neapolitano.

Iuxta diſpoſitionem determinationis Sacræ Congregat. de mandato Felicis memoriæ Gregorij XV. editæ.

SVMMARIVM.

1 *Verba ponuntur decreti Sacræ Congregationis circa modũ habendum per Epiſcopos in collatione ordinum minorũ.*
2 *Praxis quæ habetur in Regno circa ordines minores conferendos per locorum ordinarios.*

In promouendis ad primam tonſuram, vel ad Ordines Minores, quid hodie obſeruari debeat per locorum ordinarios.

RESOLVT. CCCCLXXXI.

AD elucidationem huius quæſiti placuit hic reponere decretum Sacræ Congregationis editum pro tali effectu, quod eſt tenoris ſequentis, videlicet.

1 *SAcr. Congregatio Cardinal. negotijs Iuriſdictionalibus Regni Neap. Præpoſitorum iuſtis grauibuſq; adducta cauſis de S. D. N. Greg. XV. ſpeciali ordine viuæ vocis oraculo deſuper habito expreſſe præcipit, & mãdat omnibus, & ſingulis eiuſdem Regni Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & alijs inferioribus legitimam facultatem habentibus, vt antequam ad primam tonſuram ſiue ad minores Ordines aliquẽ promoueãt Parocho ſeu alteri, cui magis videbitur cõmittãt diligẽter inquirat, & literas teſtimoniales ipſam inquiſitionẽ factam continentes ad ipſum committentem, quam primum trãſmittat ad hoc, vt tam ex his, quã ex alijs ex Sacr. Conc. Trid. præſcriptio in c. 7 ſeſſ. 23. de refor. adhibẽdis diligentijs ſibi conſtet promouendos illos eſſe qualitatibus præditos, quæ per ſacros canones idemq; concilium requiritur; Quod & obſeruent in literis dimiſſorijs concedendis in quibus exprimetur præfatas diligentias præceſſiſſe. Dictæ autẽ literæ dimiſſoriæ vni tantum, & certo ordinario ad electionem concedendis in poſterum dirigantur, & pluribus directæ ſint nullæ prædictaq; vult inuiolabiliter obſeruari, donec aliud fuerit ordinatum; ſi quis vero contra formam præſentis Decreti fuerit ad primam tonſuram ſiue ad minores ordines promotus ab executione collati, & à ſuſceptione ſuperioris ordinis perpetuo ſuſpenſus ſit, & vlterius condignis pœnis puniatur; ordinans verò, vel dimiſſorias concedens vltra diuinam vltionem quam incurret à collatione ordinum per annum ſuſpenſus ſit eo ipſo, Præterea ijſdem Ordinarijs enixe iniungit, vt decreta per ſacros Canones ſacrumq; Concil. Trid. & Apoſtolicas conſtitutiones, quo ad delationem clericalis habitus, & tonſuræ ſeruitiumq; Eccleſiæ præſtandum ita curent per huiuſmodi clericos obſeruari, & in eos, qui contra fecerint ſtatutis per ea pœnis animaduertere, vt ipſi nequeant de damnabili circa hæc negligentia redargui Romæ 10. Kal. Iunij 1623 Octa.* Cardin. Bandinus. Laur. Campagius Secretarius.

2 Quare attenta hac decretatione omnes, & ſinguli Illuſtriſsimi locorũ Ordinarij ſolent, & in effectu ſemper vtuntur hac forma, de qua in ſupradicto decreto, & ita in dies practicatur in toto Regno iſto Neapolitano.

SVMMARIVM.

1 *Regulares promouendi an comprahendantur ſub decreto edito per ſacram Congregationem circa collationem ordinum minor.*
2 *Verba Decreti ſacræ Congregationis.*

Regulares an compræhendantur ſub diſpoſitione Decreti de promouendis ad primam Tonſuram, & Minores ordines.

RESOLVT. CCCCLXXXII.

1 PRo reſolutione huius articuli nimis laborare non debemus, quia extat declaratio Congregationis ſequentis tenoris videlicet.

2 *Anno verò 1626. cum quæſitum eſſet. An præfato decreto comprahendantur Fratres ordinum Minorum ſancti Franciſci Capuccini nuncupati in dicto Regno Neapolitano pro tempore de familia commorantes.*

Sacra Congreg. Cardinalium negotijs Regularium præpoſita cenſuit decretũ, vt ſupra editum ad Capuccinos alioſvè regulares non pertinere Romæ die 27. Iulij 1626. Laur. Card. Sant. Siſt. Proſper Fagnanus Secretarius.

Quare dum caſus accidiſſet in anno 1627. & ego eſſem conſultus à quodam Illuſtriſsimo Prælato in hanc deueni ſententiam, & ita hodie indiſtinctè obſeruatur in omnibus Curijs Eccleſiaſticis.

Pro qua declaratione facit, nam quando in aliqua diſpoſitione non fit mentio de regularibus ipſi comprehenſi non videntur maximè in odioſis, & minus fauorabilibus, in quibus ſtricta fit interpretatio, & de vno ad aliud non fit extenſio, ex dictis per Nouarium de elect. for. quæſt. 52. art. 27. ſect. 2. in vltum. impreſſ.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Milites Hyeroſolimitani, an compręhendantur ſub decreto S. Congregationis de promouendis ad primam tonſuram, & minores ordines.*
2 *Statutum loquens de religioſis locum habet, etiam in militibus Sancti Ioannis.*
3 *Nouarius doctè loquitur.*
4 *Vouens religionẽ ſatisfacit ſi efficitur Miles Sãcti Ioannis.*
5 *Milites Sancti Ioannis profitentur tria vota religionis nimirum caſtitatis, & paupertatis, & num.6. & 7.*

Milites Hyeroſolimitani, vbi volunt ordinibus Minoribus inſigniri, an compręhendantur in decreto de promouendis ad primam tonſuram, & Minores Ordines.

RESOLVT. CCCCLXXXIII.

1 STante declaratione Sacræ Congregationis Eminentiſſimorum, perquam fuit deciſum regulares non compręhendi ſub decreto de promouendis ad primam tonſuram, vel minores ordines in Regno Neapolis, vtiq; concludendum eſt, quod vbicunque Milites Hierosolimitani tales ordines ſuſcipere vellent, non eſſent obſeruanda diſpoſita in præfato decreto.

2 Quia cum illud excepturet regulares, ipſos milites quoque excepiſſe videtur, ſtatutum enim loquens de religioſis, & regularibus etiam in ſtricta ſignificatione extenditur ad huiuſmodi milites Faber. deciſ.27. Cod. de Epiſcop.& cleric. Rip.obſeruat.185.quia religio hæc Hyeroſolimitana dicitur vera religio, & gaudet priuilegijs verę religionis. Nald.in Summ.in verbo matrimonium num.43. Auditor Nouarius eleganter, & doctè, vt ſolet in ſua Praxi, & vtili tract.de elect. & variat.fori q.69.num.3.ſect.2.in vltima impreſſ.Neap. folio mihi 180. vbi num.5. rationabiliter firmat, quod emittens votum ingrediendi religionem ſatisfaceret, ſi habitum Diui Ioannis aſſumat ex pluribus, quos allegat inter quos ſunt Aragon.2.2.q 88.art.11.Azor.inſtit.mor.tom.1.lib.13.c.4.q.4.Fernandez.in exam.theolog.moral.p.3.cap.9.ſect.11.§.18.num.20.

5 Facit pro corroboratione, quia tales Milites, ſiuè Equites Hyeroſolomitani profitentur tria illa vota ſubſtantialia religionis, ſcilicet caſtitatem, paupertatẽ, & obedientiam, quæ profeſsio probat eos verè religioſos ad textum in clem.1. vbi Gloſ. in verbo obedientia de religioſ. Dom.Rimin.Iud.conſ 57.num.28.lib.5.Mohedan.deciſ.10. de cauſ. poſſeſſ.& propriet.

6 Vltra quod præfati Milites ſemper profitentur vnam ex religionibus à Papa approbatis, prout Sancti Benedicti, Sãcti Auguſtini, & ſimiliũ, & ideò regulares appellari poſſunt Menoch.conſ.54. nu.17.lib.1. Ferrar. ſuper Conſuet.Burdegalenſ.in tit.de feud.§ 10.col.1.

7 Et tandem adaptari poſſunt per plura, quæ hoc eodem tomo cumulauimus in titulo de religioſor.Ordin. Militar.vbi varia ſunt ſcripta, quæ ad corroborationem ſupra hic dictorum ſatis iuuant ibidem videnda.

PRAXIS NOVISSIMÆ, ſpeciei appellandi

Iuxta propoſitionem Concilij Tridentini ſeſſ.13.cap.1.

SVMMARIVM.

1 *Verba S.C. Tridentini referuntur.*

2 *Appellatio eſt permiſſa ab omni ſententia, licet ſecus hodie virtute Concilij Tridentini num.3.*

Appellatio de Iure nouiſſimo Concilij Tridentini à qua nam ſententia hodie detur.

RESOLVT. CCCCLXXXIV.

1 VErba Sacr. Concilij Tridentini ſeſſ.13. c.1. ſunt quæ ſequuntur.

Cum igitur rei criminum plerumque ad euitandas pœnas, & Epiſcoporum ſubterfugienda iudicia querelas, & grauamina ſimulent, & appellationis diffugio iudicis proceſſum impediant nè remedio ad innocentiæ præſidium inſtituto ad iniquitatis defenſionem abutantur, atque vt huiuſmodi eorum calliditati, & tergiuerſationi occurratur, ita ſtatuit, & decreuit in cauſis viſitationis, & correctionis, ſiue inhabilitationis, necnon criminalibus ab Epiſcopo, ſeu illius in ſpiritualibus Vicario Generali ante definitiuam ſententiam ab interlocutoria, vel alio quocunque grauamine non appelletur, neq; Epiſcopus, ſeu Vicarius appellationi huiuſmodi tamquam friuolæ deferre teneatur, ſed ea quacumque inhibitione ab appellationis Iudice emanata, necnon omni ſtylo, & conſuetudine, etiam immemorabili contraria non obſtante ad vlteriora, valeat procedere niſi grauamen huiuſmodi per definitiuam ſententiam reparari, vel ab ipſa diffinitiua appellari non poſſit, quibus caſibus Sacrorum, & antiquorum Canonum ſtatuta illibata perſiſtant.

2 Ex quibus verbis reijcitur Doctorum antiquorum opinio dari appellationem appellatio.n.eſt permiſſa regulariter ab omni ſententia, leg. 1.ff.de appellat. Papien. in pract. in forma appellat. à ſententia diffinit.in gloſ. coram vobis num.9. verſ. quæritur Alex.iod. conſ.113. viſo themate verſ. hoc promiſſio, Soc.conſil.195.circa primum, & conſil.39. Marian. in ſuo ſpec. par.6.act.2. princ. in verbo, & quandoque appellatur Oſaſcus.dec. 61. actor iurament.verſ.in contrarium: Tiraquell.tract. le morte ſaiſat.leuiſ.verſ.nec illud, & Veſtr.in Praxi lib. 2.cap.3.num.1.

3 Et ſic hodie, vt vides ex mente Concilij, non admittitur, appellatio ab omni ſententia interlocutoria, ſed ab ea ſolum, quæ habet vim definitiuæ, niſi à definitiua, vel à definitiuæ vim habente, & cuius grauamen per appellationem à definitiua reparari nequeat, & pro iudice facit, quia de iure Canonico ab interlocutoria admittitur appellatio vt docet Angelus in leg. quoniam iudices, C.eodem titulo.

Et ratio eſt, quia ſi admitteretur appellatio non poſſit iudex vlterius de cauſa cognoſcere capit.cum appellationibus de appellationibus lib.6.& ſic priuaretur ſua iuriſdictione, qua vti poteſt, non obſtante appellatione ab interlocutoria, vt in cap.Romana, §.ſi vero, & §.non ſolum de appellationibus, quia donec datur inhibitio à Iudice ad quem, nunquam eſt ſuſpenſa iuriſdictio Iudicis à quo, & ſi ipſe ab omni interlocutoria admitteret appellationem eſſet priuatus, & quaſi ſpoliatus ſua iuriſdictione, & poteſtate, & ſic ad obuiandum huic danno conſequens eſt dicere non facere vim non admittendo appellationem maximè poſt nouam legem Sacri Concilij Tridentini.

SVMMARIVM.

1 *Appellatur de Iure Canonico à quocunque grauamine.*
2 *Cauſa grauaminis in appellatione, an inſeri debeat.*
3 *Decretum interloquutorium, quando habet vim diffinitiui, plures recenſeatur caſus de quibus num.4. 5.6.7.8.9.10. 11.12. 13.14.15.16. 17.18.19.20.21.22.23.24.25.26. 27.28.29 30.31.32.33.34.& 35.*

Quænam dicantur ſententiæ interlocutoriæ habere vim diffinitiuæ ad effectum admittendi appellationes iuxta mentem Concilij.

RESOLVT. CCCCLXXXV.

1 GEneraliter, vt ſupra diximus de iure Canonico à quocumque grauamine datur appellatio, Abb. in cap. venerabilis de iudic.num.7. & in cap.vt debitus de appellat. num.3. & in cap. qualiter, & quando de iudic. num.3. in quibus grauaminibus non habentibus vim diffinitiuæ cauſæ grauaminum debent nominatim
2 inſeri Clemen.appellanti de appellat.interlocutoria vero inferens grauamen irreparabile vimque diffinitiuæ habens in libello huiuſmodi appellatorio non tenetur
3 appellans cauſas grauaminum inſerere, vt interlocutoria per quam Iudex reſtituit aliquem ad appellandum dicitur habere vim diffinitiuè notat Bellam. concluſ. 335.num.primo.

4 Item quando Iudex pronunciauit neutri parti litigantium eſſe deferendum iuramentum litis deciſiuum, & ipſarum pars petierit, quod aduerſarius, aut iuret, aut referat, iuxta l.manifeſtæ turpitudinis, ff.de iure iuran. ita ſingulariter notat Bald. in cap. iuramentum de iureiuran.num.5.

5 Similiter quando iudex ſententiam tulit & reum in expenſis minimè commendauit Rota deciſ.1.num.1.vt lite non conteſtata in nouis.

6 Pariter à ſecundo decreto Iudicis Bart. in l.ſi finita, §.ſi forte, ff.de damn.infect.num.1.

7 Adhuc ab obſeruatione Iudicij l. Titia, ff. de occupar.Bartol.ibi num.2.3.4.5. & 6.

8 Item quando Iudex admittit Procuratorem ad cauſam, qui verè Procurator non eſt, & è contra Bald.in l. 2.C.de Epiſcopali audientia num.14.

9 Similiter quando quis vult probare exceptionem contra teſtem ex aduerſo examinandum, & Iudex recuſat, text.in cap.ex parte de iureiuran.

10 Præterea à denegatione quartæ dilationis petitę, cum ſolemnitate legali cauſa vlla legitima, non reſtagante, quare concedi non debeat cap. ſignificauerunt de iureiurand.

11 Et quando Iudex mandat examinari teſtes, & aduerſarius ignorat examen eſſe faciendum, ſeu ſaltem locum, in quo teſtes examinari debent Federic. de Senis conſ.71.num. 1.

12 Tamen à Pronuncia competentiæ capit.ſignificationibus de officio, & poteſtat. iudic. de leg.Bartol.in l.2. ff. de appellat. recipien.num.13. & Abb. latè in cap. ex parte Decani de reſcript.num.6.

13 Quando à Pronuncia incompetentiæ Abb. in dict.c. ſignificantibus de officio delegat. num.3. & cap.peruenit 2. de appellat. num.9. & Bald. ibidem num.2. item Bald. in cap.cum ceſſante de appellat. num.12. Felin.in cap. qualiter, & quando de accuſat. num.9. Bartol.in l. 2. ff.de appellat. num.13. & Bald.in l.2.C.de Epiſcopali audientia num.15.

Dummodo à Pronuncia appellationem fuiſſe deſertam. Bald.in l.2.C.de Epiſcopali audientia num.20.

14 Ita à Pronuncia non ritè fuiſſe appellatum.

15 Etiam quando à Pronuncia non potuiſſet appellari.

16 Nam à Pronuncia appellationi nó eſſe deferendum, vt notat And. Barb.in addit.ad Bald.in l.2.C.de his quibus, vt indign.

17 Quandoque eodem loco notatur, vt quando fit præceptum contra confitentem in iudicio non pendente iudicio fit interlocutoria habens vim diffinitiuæ.

18 Item à Pronuncia iudicis mandanns procedendum eſſe ad vlteriora ſuper libello oſcuro Bartol. in l.2. ff.de appell. recip.num.16.& Bald.in allegat.l.2.C.de Epiſcopali audientia num.12.

Præter quam ab arbitrio fideiuſſores approbando, qui verè non ſunt idonei l. arbitro, ff. qui ſatiſdar cogant.

19 Et quando à Pronuncia Iudicis, quod procedendum ſit ſuper libello inepto Bald.in alleg.l.2.C.de Epiſcopali audient.num.2.

Cum à falſa interpretatione ſententiæ, l.ab Executore, ff. de appellar.& relar.

20 Item à denegatione copię Actorum l.2.C vt lite pendent. Nouarius in Opuſculo noui iuris Pontificis concl. 1.de appellat.num.12.vbi alios allegat.

21 Pariter Bannitus ab interlocutoria banni Bald. in allegat.l.1.C.de Epiſcop.audient.num 9.

22 Item à ſententia lata a Iuſſu Prætoris, vt pecuniam ſoluat minori ſine tutore, l.ita Prætor §.præmittitur, ff de minoribus.

23 Quandoque à breuiori termino à Iudice aſſignato Abbas in cap. ſpeciali, § porro num.2.de appell.in fine, terminus enim debet eſſe competens iuxta facti, & loci qualitatem Nouarius in tract. de elect.& variat.Fori q.17.ſect.1.in vltima impreſs.Neapolit.

24 Quoniam quando iudex mandat non eſse reſpondendum libello, tamquam inepto. Abb.in cap peruenit 2. de appellat.num.8.& in c.ad diſsoluendum de ſponſ. impub.num. 2.

25 Quia ab interlocutoria iudicis de habenda quæſtione in quacunque cauſa l. ante ſententiam, ff.de appellat.recipien.& Bald.in allegat.2. Cod.de Epiſcopali audientia num.4.

26 Pariter à præcepto iudicis de ſoluendo l. creditor, §. iuſsus, ff.de appellat. Bartol in l.quod iuſſit, ff.de re iudicat. num.4. Ioan.Andr.in cap.peruenit 2. de appellat. num.6.Henriq. Boich.in cap. literis de officio, & poteſtate iudic.delegat.num.8. & 9.

27 Præter quam interlocutoria iudicis ſuper exceptionibus, etiam declaratorijs, vel peremptorijs iudicium nullum reddentibus cap. final. de appellat.in 6. gl.2.in clem.final.eod.tit.

28 Pariter ſuper recuſatione iudicis, & ſic fore, vel ne ſuſpectum, ita Archidiacon. in c.iudex officio Iudicis delegat.in ſexto.

29 Similiter & ab interlocutoria, qua pronunciatur eſse probatum, vel non, vt per gloſ.in clem.fin.de appellat.

Tantummodo ab interlocutoria ſuper reuocatione attentatorum, ſeu innouatorum gloſ.magna circa finem in cap.non ſolum de appellat.in 6.

Etiam ſi interlocutoria, qua reuocatur inhibitio facta Iudici à quo per Iudicem, ad quem Federic.de Senis conſil.84.ſecundum primam impreſſionem, quæ incipit factum ſic ſe habet.

30 Eſt etiam, quando Iudex pronunciat probationes admittendas eſſe, vel non, text.in cap.ſignificantibus de noui oper.nunc.& ibi Innoc.

31 Iterum quando iudex pronunciat ſuper alimentis non principaliter, quia eſſet definitiua, ſed incidentee Angel.in l.ſi quis à liberis, §.ſi parens, ff. de liber.agnoſcen.Franc.in cap.cum ceſſante de appellat.num.55.

32 Et item, quando Iudex pronunciat cauſam eſſe committendam, vel non prout notat Bald.in l.1. C. ſi quacunque præd. pot. Franc. in allegato cap. cum ceſsante num.58.de appellat.

33 Pariter, quando Iudex pronunciat aliquem eſse admittendum ad cauſam tanquam curatorem, procuratorem, vel è contra cap.ex parte de appellat.c.l.2.latè videndus Nouarius in opuſculo noui iuris Pontificij concluſ. 1.num.5.& ſeq.de appellat.

Inſuper taxactio expenſarũ ſuper attentatis, & ſuper ſalario aduocati habent vim diffinitiui. Rota deciſ.5.de dolo.

34 Prætterea ſententia de exequendo aliam ſententiam eſt interlocutoria habens vim diffinitiui Capic. dec.1. num.21 Rom.conſ.41.num.11.

35 Ex

35 Et tandem datio inſolutum à iudice facta habet vim
diffinitiuæ. Rimin.iun.conſil.3.num.7.& 32.vol.1.
Et conſequenter præceptum de reſidendo habet vim
diffinitiuæ. Abb.in cap.peruenit 2.de appellat. num.7.

SVMMARIVM.

1 *Ex quibus cauſis pronuncietur appellationem eſſedeſertam.*
2 *Res iudicata, dicitur quando non remanet recurſus appella-
tionis.*
3 *Interlocutoria deſertionis, habet vim diffinitiua.*
4 *Recurſus per vim violentia ceſſat, vbi cauſa eſt executiua.*
5 *Lex fin.§.illud C.de tempor. & repar.appellat.declaratur.*
6 *Cap.perſonas, & c.cum ſit Romana de appellat.ponderatur.*
7 *Concordia opinionum refertur.*
8 *Parladorij opinio declaratur.*

Sententia ſuper deſertione, an habeat vim diffinitiuæ ad effectum admittendi appellationem ex vi Concilij.

RESOLVT. CCCCLXXXVI.

1 POſt litem finitam, vel quia ſententia fuit tranſacta
in auctoritatem rei iudicatæ, vel quia ab ea non
fuit prouocatum, vel quia appellatio fuit deſerta, vel
tres ſententiæ conformes fuerunt pronunciatæ, ſolet
Iudex interloquendo pronunciare appellationem fuiſſe
deſertam, & ſententiam tranſactam in auctoritatem
rei iudicatæ, vt lege hyſpanica cauetur in l.2.tit.21. lib.
4. recompilat. ibi Paſſada en coſa iurgada, & tunc di-
2 citur ſententia translata in rem iudicatam, quoties nul-
lus recurſus appellationis remanet, vt tradit Couarr.
practicarum cap.15.num.2. in principio, & capitul.33.
num.2. Caſſador. tit. de reſcriptis deciſ.8.num.3. à qua
pronunciatione eſſe locum appellationi tenet Philippus
Franchus in cap. ex ratione de appellat. Matanta tit. de
appellat.num.191. Lanfranc.in capit.quoniam num.14.
3 de appellationibus. Et ratio eſt, quia illa interlocuto-
ria eſt, quædam ſententia, quæ habet vim diffinitiuæ
cum totam cauſam definiat, & ponat finem liti, & ſic
videtur dicendum Iudicem aggrauare non admittendo
appellationem, cum in his caſibus, in quibus admittitur
appellatio eſſet vis.
5 Sed pro contraria parte facit text. in l.final. §.illud,
C. de tempor. & repar. appellation. quo cauetur ap-
pellatione deſerta ſententiam ad effectum perduci
debere perinde, ac ſi à principio appellatum non
fuiſſet.
6 Secundo, pro hac ſententia facit text. in cap. perſo-
nas, & cap. cum ſit Romana de appellationibus, quo-
rum prior ait appellatione deſerta compellendum eſſe
appellantem ſine contradictione aliqua iudicatis ſtare;
Alter verò text. ait, qui contra fatalia tempora appel-
lationem non fuerit proſecutus, nec amplius ſuper eo-
dem negotio audiatur appellans, & ſic appellationem
ſubmouere videntur illa iura, & per conſequens non
aggrauat Iudex, qui non obſtante appellatione exequi-
tur ſuam interlocutoriam; & iſtam opinionem tenet
nouiſſimè Parlador. lib.2. rerum quotidianarum. cap.
fin.in 1.par.§.22. num.11.in fine, vbi dicit, quod ita pra-
cticatur ex l.1. tit.27. lib.4. recopil. idem ſentit Didac.
Perez. in l.3.tit.16. lib.3. Facchineus lib.1.cap.29. Oſa-
ſcus deciſ.28.
7 In qua opinionum varietate proferam meam ſenten-
tiam, quæ talis eſt, quod ſententia tranſiuit in rem iu-
dicatam, vel quia pronunciatæ fuerunt tres conformes
à quibus non licet prouocare tertio, vel quia intra ter-
minum à iure præfixum non ſe præſentauit appellans,
& declaratum eſt, quod appellatio remanet deſerta:
in primis duobus caſibus, quando vel non fuit appella-
tum à ſententia, vel quia lis iam fuit finita per ſenten-
tias tres conformes libenter admitterem opinionem
8 Parladorij, & aliorum ſi vero ſententia tranſiuit in rem
iudicatam propter deſertionem appellationis, profe-
cto ab hac declaratione iudicis admittenda eſt appel-
latio, & aliter Iudex aggrauat exequendo appellatio-
ne remota, & in hoc caſu admitterem, & practicarem
primam opinionem, vt tenet nouiſſimè Scaccia de ap-
pellationibus quæſt.11. artic.5. num.148. vbi ſic diſtin-
guit, ad quod moueor tenendum ex traditis per Gut-
tier. lib.1. practicarum, quæſt.102.num.4. Afflict.deciſ.
79. & 175.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio non datur regulariter ab interloquutoria.*
2 *Sententia Iudicis declarans ſe eſſe competentem, an habent
vim diffinitiua.*
3 *Appellatio conceditur ab interloquutoria, vbi in diffinitiua
grauamen reparari non poteſt.*

An ſententia Iudicis declarantis ſe competentem dicatur habere vim diffinitiuę ad effectum admittendi appellationem.

RESOLVT. CCCCLXXXVII.

1 SÆpè diximus ab interlocutoria non dari appella-
tionem, l.ante ſententiam C.quorum appellat. non
recip. ita Aret. conſil.20.num.5. Surdus, qui plures re-
fert conſil.252. num.25. lib.2. & ſic videtur dicendum
iudicem non aggrauare, licet procedat ad vlteriora
cauſæ non obſtante exceptione incompetentiæ, vel licet
ſe declaret Iudicem competentem.
2 Sed his non obſtantibus contraria opinio eſt verior,
& tenenda, & practicanda in vtroque foro; Quam ex-
preſsè tenet Bald. in auth. habita num.38. C. ne filius
pro parte. Natta conſil.172. num.1. Beccius num.31.
Menochius de adipiſcenda poſſeſſ. remed.4. num.822.
Miſingerius obſeruatione 35.centuria 3. Et ratio eſt, quia
hoc grauamen non poteſt reparari per definitiuam,
vt etiam dicimus de legitimatione perſonarum, vt do-
cet Hondede. conſil.27. num.20. & 21. lib.1. Roland.
conſil.33. num.3. lib 4. quia licet ſit ſententia interlo-
3 cutoria admittenda eſt appellatio, quando grauamen
eſt irreparabile, vel cum difficultate reparatur l.1. §.
quæſitum de appellation. Gratian. lib.1. diſp. Forent.
cap.26. per totam, vbi declarat noſtram quæſtionem
ex qua ſequitur Iudicem non aggrauare admittendo
appellationem.

SVMMARIVM.

1 *Appellare an liceat à decreto mandante exequi ſenten-
tiam, & num.4.5.6.& 7.*
2 *Appellari non poteſt ab exequutione.*
3 *Prohibito vno cenſentur omnia prohibita per qua deueni-
tur ad illud.*

Mandatum de exequendo, an habeat vim diffinitiui ad effectum, vt poſſit ab eo appellari virtute Concil. Trid.

RESOLVT. CCCCLXXXVIII.

1 DVbitatiſſimi iuris eſt vtrum ab ea ſententia ap-
pellare liceat, qua pronunciatur ſententiam exe-
quendam eſſe, vt colliges ex traditis per DD. in l.ab
executione C. quorum appellationes non recipiantur,
& in l.ab executore, ff.de appellat. & plura tradit Ga-
briel. tit.de appellat. concl.4. Diaz.reg.41. Menoch. de
adipiſc. poſſeſſ.remed.4. numer.818. Azeued. in l.4.tit.
21. numer.4. lib.4. recop. & pro Iudice, qui exequitur

non obſtante appellatione facit regula text.in dictis le-
2 gibus ab executione, & ab executore, vbi ab execu-
tione appellari non poteſt; Ergo ſimiliter, neque à
pronunciatione de exequendo, quia pronunciatio de
exequendo, nihil alind eſt effectu, quam executio ver-
balis; Ergo quemadmodum non poteſt appellari à rea-
li executione ſimiliter, neque à verbali, & per conſe-
quens Iudex non aggrauat procedendo ad vlteriora
maximè, quia pronunciatio Iudicis de exequendo ni-
hil aliud eſt, quam præambulum ipſius executionis,&
ſic lex, quæ prohibet appellationem ab executione,
prout hodie cauetur in leg.64. videtur etiam prohibere
appellationem ab huiuſmodi pronunciatione de exe-
quendo, quia lex non debet eſſe impoſita verbis,ſed re-
3 bus, vt in leg.2. C. de communia de legatis rurſus facit
pro hac ſententia, quia prohibito vno cenſentur om-
nia prohibita, per quod deuenitur ad illud leg. oratio
de ſponſalibus l. ad rem mobilem l. ad legatum, ff. de
procuratoribus; Ergo videtur prohibita appellatio à
pronunciatione de exequendo per quam deuenitur ad
ipſam executionem, quia præceptum de ſoluendo non
eſt ſententia, ſed executionis præparatio, vt docet Bar-
tolus in leg.1.Cod. de confeſſis Bertachinus de gabellis
8. par. membr.4. num.4. & ſic non admittitur appella-
tio, vt tradit ſpeculator, tit.de appellatione, §.in qui-
buſdam colum.1. Paulus de Caſtro in lege ſi debitori,
ff. de Iudicis Canarius de executione inſtrumenti, q.
46.& 47. Couar.p.p.cap.23. num.9.& iſtam opinionem
ſequitur Parlador. lib.2. rerum quotidianarum cap.fin.
1.par.§.4. num.20.vbi illud limitat,quoad effectum de-
uolutiuum, quia quoad illum effectum admittenda eſt
appellatio.
4 Sed pro reo, qui interpoſuit appellationem à man-
dato de exequendo faciunt ſequentia; Primo, quia ge-
neraliter loquendo appellatio eſt permiſſa ab omni ſen-
tentia, l.& in maioribus, Cod.de appellation.Ergo ſimi-
liter habebit locum à pronunciatione de exequendo,
quia ſemper regulæ ſtandum gl. in l.omnis definitio, ff.
de regulis iuris, & iſtam opinionem tenent Doctores,
quos refert Anton. Gabriel vbi ſup.
5 In qua difficultate Fachineus lib.1. controuerſiarum
iuris cap.24. litera F.diſtinguit, quod aut loquùntur de
iuridice mero executore, qui ſolum habet executio-
nem, & non cognitionem, vel de iudice executore
mixto, qui habet cauſæ cognitionem, vt in ſuper quæ-
ſtionum de officio delegat. tunc in primo caſu proce-
dat prima opinio in hoc ſecundo ſecunda maximè de
iure Canonico, quo iure inſpecto appellare, licet ab
omni ſententia interlocutoria, quæ continet graua-
6 men: Ego vero ita rem definiendam exiſtimo, quia
aut Iudex ordinarius, ſiue executor merus, vel mi-
ſtus pronunciauit ſententiam de exequendo, cum cau-
ſæ cognitione citata parte,vt ſæpe contingit quando du-
bitatur,an decernendum ſit mandatum de exequendo,
vel ſine aliqua cognitione, quia viſo inſtrumento publi-
co decernitur mandatum; In primo caſu exiſtimo,
quod ſit admittenda appellatio ad vtrumque effectum,
& quod iudex non aggrauat exequendo appellatione
7 remota: In ſecunda vero quando ſimpliciter, & ſine
cauſæ cognitione executiuè procedat, tunc non ſit ad-
mittenda appellatio, quod ad effectum ſuſpenſiuum
ad quod moueor ex fundamentis ſupra traditis, & ex
ratione text.in l.nec quicquam, §. vbi decretum, ff. de
officio pro conſul. omnia quæcunque cauſæ cognitio-
nem deſiderant per libellum expediri non poſſunt tex.
ſingularis in leg.fin.cap.communicat epiſtol.ibi, Quod
magno conflictu ſententia decerni ſolet id paucis lite-
ris temere de ſcriptis definiri fas non eſt, & ſic cum di-
ctum mandatum de exequendo præceſſerit magnus
conflictus, ideſt cauſa cognita non debet poſtea paucis
literis breui, & ſummario executiuo iudicio finiri &
ſic appellatio admittenda eſt, & ſecundum hanc di-
ſtinctionem poteſt terminari articulus per viam violen-
tiæ cum caſus de facto contingat, & ita pro hac opinio-
ne fuit iudicatum in Regno Aragonum, vt tradit Seſſe
deciſ.148.num.22.

SVMMARIVM.

1 Appellatio ſuſpendit iuriſdictionem Iudicis à quo.
2 Sequeſtratio eſt odioſa.
3 Decretum de ſequeſtrando, an habeat vim diffinitiui, & num.4.
5 Tertius appellans, an impediat ſententia exequutionem.

Decretum de ſequeſtrando, an dicatur habere vim diffinitiui ad effectum admittendi appellationem.

RESOLVT. CCCCLXXXIX.

1 APpellatio ſuſpendit iuriſdictionem Iudicis à quo,
& ea pendente nihil innouandum eſt l. appella-
tione, C.de appellationibus l.1. ff.nihil innouari appel-
latione pend.capit. non ſolum de appell lib.6.c.poſt ap-
pellat §.ante appellat. 2.q.6.lege.26.in finæ tit.23.p.3.&
ſic Iudex grauati,qui ſequeſtrat fructus beneficij appel-
latione pendente maxime, quia ſequeſtratio eſt odioſa,
2 & prohibitoria l.1.C.de prohib. pec. ſequeſtrat. clem.1.
de ſequeſtrat. poſſeſſ. & fruct.ſecundum verum intelle-
ctũ,& in proprijs terminis, huius quæſtionis, hanc opi-
nionem tenet Cardin. in clem. q.22. in fine verſ. ſi vero
proceditur id negot. per l.fin.ff.nihil innouari appell in-
terpoſ.vbi expreſsè reſoluit,quod non poteſt fieri ſeque-
ſtrum contra poſſeſſorem beneficij appellat. pendent.vt
in Clem.1. de ſequeſtr.poſſeſſ.& fruct.
3 Sed contraria opinio eſt verior, & tenenda in ter-
minis dict.clem.1.videlicet poſt latam ſententiam con-
tra poſſeſſorem quia tunc valebit actus ſequeſtrationis
factæ per ordinarium appellatione pendente. Nec in
hoc caſu Iudex dicitur attentare, & per conſequens non
grauat,ita Caſſador.deciſ.5.num.2.verſ.ſed maior pars
de ſequeſtr.poſſeſſ.& fruct. Afflict.dec.252.num.6.Lan-
cellot. de attent.appell.pendent.limit.12. num.2. Man-
doſ.regul.29.de ſubrogandis litig quæſt.13.in princ.Ste-
phan. Gratian.diſcep.Forent.2. par.cap.32.vbi declarat
materiam.
4 Amplia etiam ſi tertius pro ſuo intereſſe compareat
appellando, vt fuit deciſum in Rota deciſ.11.alias 294.
in antiquis tit. de ſent. & re iudic.& dec.4.de ſequeſtr.
poſſeſſ.& fructus alias 340. in nouis Veſtr. in ſua Praxi
lib.7. cap.2. num.5. Vantius de nullitat.num.21.ad me-
dium, vt dicit veriorem opinionem. Gratian. vbi ſup.
num.6. cum nullum damnum tertius patiatur; ſecus ſi
aliquo modo recipiat damnum, vt tradit Curtius conſ.
14. & vide Couar. p. p. capitul.23. num.8. Afflict. de-
ciſ.169.
5 Nec obſtat, quod tertius appellans impediat exe-
cutionem ſententiæ, quod eſt maius, quam fructuum
ſequeſtratio, vt in leg.cum ſuper de re iudic. & tradit
Honded. conſil.25. num.1. lib.2. & ſic multo fortius
debet impediri ſequeſtrum propter appellationem,
quia illud procedit, quando agitur de magno præ-
iudicio, quod poſſet fieri tertio appellanti ſecus in no-
ſtro caſu in quo habenti vnam ſententiam pro ſe non
dabitur poſſeſſio, nec aliqua fructuum perceptio,
niſi finalem victoriam obtinuerit, & ſic maius præiu-
dicium fieret tertio per executionem, quem per ſe-
queſtrum.
6 Si vero ſententia fuerit data in Curia Romana, vt
in terminis dict. clem.tunc appellatio non impediet ſe-
queſtrum, quod non ſit authoritate, & mandato Iu-
dicis, ſed legis ita diſponentis, vt in l.fin. C.quibus ap-
pellare non licet, quia lex non dicitur grauare, vt tra-
dit

Digitized by Google

dit Bald. in cap. ad noſtram de appellat. & an ſit expri-
menda cauſa in appellatione à ſequeſtro ſunt due opi-
niones contrariæ, quas refert; Gratian ſup.num.24.&
tutior eſt opinio, vt cauſæ exprimantur cum ſit interlo-
cutorium decretum ſequeſtri, vt tradit Caſſad.dict.de-
ciſ.4.

SVMMARIVM.

1 *Sententia condemnatoria expenſarum, an habeat vim diſ-
finitiuæ, & num.2.& 3.*
4 *Rigor commiſſionis non extenditur ad duo ſpecialia.*
5 *Appellare an liceat à taxatione expenſarum.*

Sententia condemnatoria expenſarum, an habeat vim diffinitiuæ ad effectum admittendi appellat.

RESOLVT. CCCCLXXXX.

1 SEntentia diffinitiua, licet poſſit exequi appellatio-
ne remota, quando definit peremptoriè totam cau-
ſam, tamen ſi condemnatio expenſarum taxetur poſt
appellationem, etiam ſi Iudex reſeruauerit in ſe eius
taxationem ſi ſententia exequatur, quoad expenſas di-
citur Iudex attentare, & vim facere, & per conſequens
omnia ſunt reuocanda, ita reſoluit Rota deciſ.46. de re
iudic.in antiquis, & tenet Burr.in capit. paſtoralis num.
4. de appell. vbi Decius verſ. poſtremò, quod maximè
procedit ſi inhibitio præceſſerit taxationem, vt tradit
Mandoſius de inhibitio quæſt.106. in fine, & ratio no-
ſtræ principalis quæſtionis eſt, quia in dicta taxatione
expenſarum poteſt reus grauari excedendo modum
taxationis, & ſic datur appellatio ex hac cauſa, quæ non
poteſt eſſe deciſa per ſententiam diffinitiuam, vt do-
cet Bald. in lege ſancimus ad finem, vt C. de iudicijs
Aſin. in Praxi cap.21.§.32. num.2. & ideo licet cauſa
2 principalis non ſuſpendatur per appellationem ſuſpen-
ditur ſententia taxationis, vt declarat Dec.in dicto cap.
paſtoralis §. verum ad finem num.4. ſi verò taxatio fiat
incontinenti, & ante appellationem, tunc Iudex non
dicitur aliquid de nouo facere, vt tradit Lancellot. de
attent.appell pendente limit.11.num.11.& ita declarat
deciſ. Tholoſana 460. & Lapus allegat.82.numer.8. Fe-
lin.conſil.13. vbi alios refert pro contraria opinione,
quæ verior mihi videtur, quia parum intereſt, quod
taxatio fiat incontinenti, & antè appellationem ſi
continet taxatio grauamen, & ſic tempus ad appel-
landum datur, vt in capitul. non ſolum de appell.
lib.6.
3 In qua varietate opinionum diſtinguendum eſſe cen-
ſeo, quia aut loquimur de Iudice commiſſionis, aut de
Iudice ordinario: in primo caſu procedat primo opi-
nio, quia licet Iudex commiſſionis procedat, cum
clauſula appellatione remota intelligitur reſpectu cau-
ſæ principalis, vt dicimus in quæſt.fin.num.10.quia li-
4 cet cauſa principalis de quibus nihil fuit dictum, &
per conſequens rigor commiſſionis non extenditur ad
duo ſpecialia circa cauſam principalem, & circa ex-
penſarum condemnationem nequis duplici onere gra-
uetur, vt explicat Gratianus diſcept.forenſ ſecund.par.
capitul.348. ex num.7. in ſecundo vero caſu, quando
ſententia definitiua exequitur poſt tres ſententias con-
formes de iure canonico, vt in clem.1. de re iudicat.
vt tradit Couarr. practicarum, capit.25. numer.9. Ga-
briel. lib.commun.tit. de ſtatutis concluſ.3. num.9. tunc
5 non admittitur appellatio à taxatione, & executione
expenſarum, quia dependet à cauſa principali pro-
pter reſeruationem in dicta ſententia factam, vt tradit
Rota deciſ.46. titul. de ſentent. & re iudic. in antiquis
Mandoſ. de inhibitionibus quæſt.106 Lancellot. de at-
tentat. titul. de appell. pend. limit.11. num.3. & ita ob-
ſeruatur, & practicatur in omnibus tribunalibus Eccle-
ſiaſticis, & ſæcularibus, & ſecundum iſtam diſtinctio-
nem terminabitur articulus violentiæ, cum cauſa de fa-
cto contingat.

PRAXIS COGNOSCENDI cauſas Epiſcoporum.

Iuxta diſpoſitionem Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 5.

SVMMARIVM.

1 *Concil. Trid. diſpoſitio ſuper cognitione cauſarum Epiſco-
porum.*

Quid diſponat Sacrum Concilium Tridentinum circa cognitionem cauſarum Epiſcoporum.

RESOLVT. CCCCLXXXXI.

1 IN ſeſſ.24.cap.1.habentur hæc verba. *Cau-
ſæ criminales grauiores contra Epiſcopos,
etiam hæreſis, quod abſit, quæ depoſitione di-
gnæ ſunt ab ipſo tantum Summo Romano
Pontifici cognoſcantur, & terminentur, quod
ſi huiuſmodi ſit cauſa, quæ neceſſario extra Romanam Cu-
riam ſit committenda, nemini prorſus ea committatur, niſi
Metropolitanis, aut Epiſcopis à Beatiſſimo Papa eligendis.
Hæc verò commiſſio, & ſpecialis ſit, & manu ipſius Sanctiſ-
ſimi Pontificis ſignata, nec vnquam plus his tribuat, quàm
vt ſolam facti inſtructionem ſumãt, proceſſumq; conficiant,
quem ſtatim ad Romanum Pontificem tranſmittant: reſer-
uata eidem Sanctiſſimo ſententia diffinitiua: cætera alias
ſub felic. record. Iulio III. ſuper his decreta, nec non &
conſtitutio ſub Innocentio Tertio in Concilio generali, quæ
incipit: Qualiter, & quando. quam Sancta Synodus in præ-
ſenti innouat, ab omnibus obſeruentur.* Concordat Con-
cil.Sard.cap.3. cap.ad abolendam, cap.excommunica-
tus, §.damnati verò, de hæretic.cap.quo iure diſt.con-
tra Epiſcopos.

SMVMARIVM.

1 *Archiepiſcopus an poſſit formare proceſſum cõtra Epiſcopũ.*
2 *Prohibitus iudicare in vna cauſa, an cenſeatur prohibitus
aſſiſtere.*
3 *Concilium prouinciale, an poſſit formare proceſſum contra
Epiſcopum ad finem tranſmittendi ad S.Pontif.*

Archiepiſcopus ſeu Prouinciale Concilium an poſſit formare proceſſum contra Epiſcopum ad effectum illum tranſmittendi Roman.Pontif.

RESOLVT. CCCCLXXXXII.

ADeò ſecundum tradita per C. T. cauſæ Epiſcopo-
rum tractandæ ſunt coram Romano Pontifice, vt
1 nec prouinciale Concilium, aut Archiepiſcopus poſſit
formare proceſſum ad finem illum tranſmittendi Ro-
mano Pontifici, etenim abſolutiſſimum eſt cauſas cri-
minales Epiſcoporum grauiores, etiam hæreſis, quæ de-
poſitione dignæ ſunt à Papa ſolum cognoſci debere;
& ſi fortè neceſſario, tales cauſæ extra Romanam Cu-
riam eſſent committendæ requiritur ſpecialis com-
miſſio manu Sanctiſſimi ſignata facienda Epiſcopis,
vel Metropolitanis, qui ſolam facti conſtitutionem

ſumere debent,& proceſſum ad eundem Sanctiſſimum ſtatim tranſmittere cui ſententia diffinitiua reſeruatur, ita mandat Sacr. Concil. Trident. ſeſſ.25. de reformat, cap.5.

2 Et prohibitus iudicare in aliqua cauſa cenſetur pariter prohibitus aſſiſtere, & formare proceſſus, vt per Annam in alleg.42. tom.1. Gaſper. Theſaur. quæſt.51. par.1. & ita declarauit Sacra Cardin.Congreg.cuius tenor eſt, *Sacra Cardinalium Congregatio cenſuit, quod Concilium Prouinciale non poſſet formare hunc proceſſum contra Epiſcopum ad effectum tranſmittendi illum ad Sanctiſſimum, quia vult hoc,&c. vt non ſolum definitio,ſed etiam cognitio ſit tantum Sanctiſſimi, ſic Congregatio cenſuit die 3. Octobris 1585.*

SVMMARIVM.

1 *Cauſæ criminales Epiſcoporum non poſſunt tractari niſi coram Sum. Pontific. & quid in cauſis minoribus num 2.*
3 *Deciſio Sacræ Congregationis refertur.*

Minores cauſæ criminales Epiſcoporum an poſſint definiri per Concilium prouinciale.

RESOLVT. CCCCLXXXXIII.

1 Licet, vt dixi ſupra cauſas criminales grauiores Epiſcoporum non niſi coram Summo Pontifice tractandas eſſe.

2 Tamen ſupra dicta concluſio minimè procedit in cauſis minoribus, vt probatur ex verbis eiuſdem Concilij, ibi *Minores criminales cauſæ Epiſcoporum*, in Concilio tantum prouinciali cognoſcantur, & terminentur, vel à deputandis per Concilium prouinciale,quia modica, & minima non ſunt habenda in conſideratione, & de minimis cauſis non eſt curandum, vt plena manu iuxta morem comprobat Nouarius forenſ. quæſt.37.num.9. & ſeq.tom.1.& ita cenſuit Sacr. Congreg. per hæc verba. *In Concilio Prouinciali poſſunt*

3 *tractari,& definiri cauſæ criminales minores,non exiſtentibus duodecim Epiſcopis a Concilio requiſitis, quia conſtat Concilia Prouincialia ex minori numero Epiſcoporum conſiſtere, neque obſtat, quod in cognoſcendis cauſis Epiſcoporum requirantur duodecim Epiſcopi, quia illud procedit in cauſis maioribus, & ita cenſuit Congregatio*, vt dicit Nouarius concluſ.1. num.5. de foro competenti in ſuo Pontific. Nec eſt neceſſe, quod debeant eſſe Epiſcopi, qui deputandi ſunt per Concil. Prouinc. quia facultas eſt generalis, & ita cenſuit Sacra Congregatio.

Item poſſunt deputati prædicti cognoſcere,& determinare cauſas Conc. Prouinc. diſſoluto ſi cauſæ erant ceptæ, ab iſtis deputatis ante diſſolutionem dicti Concilij, quia in ſimili non expirat iuriſdictio delegati, quando vero cauſa non erat cępta dicti deputati, tunc non poſſunt amplius illas terminare,vt eadem Congregatio cenſuit.

SVMMARIVM.

1 *Citari quilibet poteſt.*
2 *Epiſcopus quando poteſt citari ad comparendum in Romana Curia. & num.3.& 4.*
5 *Cauſæ criminales Epiſcoporum tractantur coram S. Pontifice,& num.6.*

Citari quando poſſit Epiſcopus ad perſonaliter compatendum in Romana Curia.

RESOLVT. CCCCLXXXXIV.

1 Citari quilibet regulariter vrgente cauſa legitima poteſt iuxta notata per gl. celebrem in Clement. paſtoralis de ſententia,& re iudicata Bald.in conſil.29. vol.primo.Alex.in conſ.18.num.17.& ſeq.vol.2. Dec.in conſil.33.num.6. Monald.in conſ.71.num.6. vol.primo

2 Verum concluſionem ſupra dictam minimè in Epiſcopis procedere diſponitur per S.C.T. ſeſſ.13.c.6. vbi ſanctè, & iuſtè mandatur Epiſcopos minimè citandos ad perſonaliter comparendum,niſi ob cauſam, ob quā veniret deponendus, ſiue priuandus.

3 Ampliatur etiam procedere, ſiue per viam inquiſitionis, ſiue per Iudicis Officium procedatur, vt volut. Sbroz. de officio vicarij lib.2. quæſt.59. Salzed. in ad d. ad Diaz. in prax. crimin. cap. 112. Gratian. lib. primo, quæſt.Forenſium cap.169.num.15. Quos omnes eruditiſſimè refert more ſuo Nouarius in ſuo opere Noui Iuris Pontificij, concluſ.9. alias 1. de foro competenti.

Ratio autem prohibitionis credo, quod deduci poteſt propter eminentiam Epiſcopalis dignitatis, vt probatur in c.primo, & cap. quia Pontificali de officio delegati, & in Concil. Trident. ſeſſ.25. cap.6. de reformatione.

4 Ampliatur ſecundo in atrociſsimis delictis,nam ad Romanam Curiam citari non poſſunt niſi imprimis accedat ſpecialis commiſsio Papæ, vt ſanciuit bonæ memoriæ Pius IV. in conſtitut.incip de ſalute gregis anno eius primo, prout refert Cocher. de iuriſdict. ordin. in exemptos part.1. quæſt.41. præcipuè ſi reſideant Gonzal. ad reg.8. Cancell.gloſ.41.num.5.

5 Nam omnes criminales cauſæ Epiſcoporum Summo Pontifici reſeruantur, qui ſi extra Curiam deleger requiritur ſpecialis commiſsio manu ipſius ſignata, & vt adſint ad ſententiam duodecim Epiſcopi, cum Metropolitano reſeruata eidem Sanctiſsimo ſententia diffinitiua Concil.Trident.ſeſſ.24.de reform.cap. 5. Flamin. de reſignat.lib.10.quæſt.10.num.40. Henriq. in Summ. lib.13. capit.55.§.2. de iure vero antiquo ſi contingeret criminaliter agri contra Epiſcopum,& crimen poſtularet depoſitionem ab ordine, & dignitate Epiſcopali examinanda erat cauſa ab omnibus Epiſcopis totius Prouinciæ, vna cum Metropolitano, vel vt minimum ad duodecim Epiſcopos vltra Metropolitanum, vt notat Gloſ. in Summ. verb. quod autem 3. quæſt.8. per text. in capit. ſi quis Epiſcopus criminali-

6 ter 6. quæſt.4. iure poſtea recentiori dicti Epiſcopi cognoſcere poterant, vſque ad ſententiam tantummodo; ſententia autem, & definitio reſeruabatur Papæ, vt in cap.accuſatus, vt in c.quamuis,& in cap. multum ſtupeo 3. quæſt.6. Aluarez. Guerrero in ſpeculo iuris Pontificij,c.29. quia ſemper ad ſolum Papam pertinet Epiſcopos deponere, vt aſſerit Innocent. III. in cap. quod tranſlationem 4. & ibi gloſ. verbo reſeruata de officio legati, & gl.verbo pertinere in c.ſicut.8. de exceſsibus prælat. cap. inter corporalia de tranſlat. Epiſcopor.

SVMMARIVM.

1 *Cauſæ Epiſcoporum à Romano Pontifice terminantur.*
2 *Sedes Apoſtolica dicitur caput omnium Eccleſiarum.*
3 *Epiſcoporum priuatio ad ſolum Papam ſpectat.*
4 *Cauſæ criminales Epiſcoporum, an poſſint delegari.*
5 *Epiſcopi ob quam cauſam poſſint citari, vt perſonaliter compareant coram Summo Pontifice.*

Cauſæ depoſitionis Epiſcoporum ad quem ſpectet.

RESOLVT. CCCCLXXXXV.

1 Epiſcoporum cauſas à Rom.Pontific. Sede que Apoſtolica, & non ab alio finiri, vel ab Apoſt. Sedis conſtitutis iudicibus dignoſci oportere traditur in cap. Inquiſitores de hæret. in 6. c.nullam 2.quæſt.5. faciunt cap.omnis.cap.ad Romanam,c.ſi quis putauerit,c.ideo, c.ſi quis Epiſcopus 2.quæſt.6.c. dudum 3.quæſt.6. cap.1. & ſeq.

& ſeq 6.q.4.c.maiores de Baptiſmo c.vltra Prouincia 3.
quæſt.6.c.Synodum diſt.17.c.ipſi Canones 9.quæſt. 3. c.
cuncta per mundum eadem cauſa,& quæſt.c.multis 17.
diſt. in quibus iurib. habetur difficiliores, & maiores
cauſas ad Sedem Apoſt.referre oportere, & in c.præce-
ptis 12.diſtinct. ait Gregor. Pap. IV. nulli dubium eſſe
non ſolum Pontificalem accuſationem, ſed etiam ho-
minẽ Sanctæ religionis relationem ad Sedem Apoſto-
2 licam,quaſi ad caput Eccleſiarum debere referri, & in-
de normam accipere vnde ſumpſit exordium, & huiuſ-
modi cauſas Epiſcoporum, tanquam maiores ad Rom.
Pontific.ſpectare reſoluunt. Abbas in dict. capit.maio-
res,num.1.& 3.de Baptiſmo, & in cap. vt debitus num.
9 & 57.de appellat. & cap.2.de accuſ. vbi Felin.num.2.
notab. vlt.aduertit.Primates poſſe cognoſcere de crimi-
ne Epiſcopi,& licet non poſſe deponere credatur, tamẽ
deponendum Epiſcopum pronunciare, & ad Papã ſen-
tentiam depoſitionis referre Bero.in cap.1. de iudic. nu.
69 cum ſequent. demonſtrat Epiſcopi priuationem ad
3 ſolũ Papam ſpectare, & ab alio deponi non poſſe Tur-
recrem.in capit.vbique 15 quæſt.7.num.5 6.& 7.reſoluit
Epiſcopi cauſam criminalem in qua, aut deponendi,aut
priuandi ab ordine agitur ſolum Papam cognoſcere,id-
que decere Summum Pontific.facere adhibito Ampliſ-
ſimorum Cardin. conſilio ſicut in cæteris arduis, itaut
à Prouinciali Concilio non poſſit Epiſcopus deponi, aut
priuari, immo nec deponendum pronunciari Doct. in
capit.1.de tranſlat. Epiſcopi,vbi Butrius num.2. in 4.no-
tab. Abb.num.3 Bero.in dict.capit.1. num. 4. Nec à Pa-
triarcha, vel legato de latere, abſque ſpeciali Papæ
mandato Gemin. in cap. primates 2. quæſt. 1. & in cap.
remouantur 21.diſtinct.vbi ita declarat cap.quia ſuſpe-
cti 3.quæſt.5. & addit cum Felyn.in c. non poteſt. col.3.
4 nu 4.de re iudicata criminales Epiſcoporum cauſas non
poſſe delegari, vel vt ipſe loquitur non poſſe delegabi-
les fieri auctoritate. Gloſ.magna in d.capit.inquiſitores
de hæretic.in 6 quod tamen ſic eſt accipiendum,vt Pa-
pæ delegatus, vel Vicarius Iudexuè in hiſcæ caſib. con-
ſtitutus non poſſit alteri delegare, vt loquuntur Doct.
relati à Felin.dict.num.4. in d.cap.non poteſt.

Speciali igitur reſeruatione Epiſcopi eorumque cauſæ
Summo Pontifici immediatè ſubijciuntur, vt Probat
text.in capit.quamuis 3.quæſt.6.cap. Frater 16.quæſt.1.
notat Borgoſ.de irregular.& diſpẽſ.par.6. tit. quis poſſit
5 excommunicare in fine adeo nec quidẽ citari poſſint
vt perſonaliter compareant niſi ob cauſam ex qua de-
ponendi,ſiue priuandi venirent, etiam ſi ex officio, aut
per inquiſitionem, ſeu denũciationem, vel accuſationẽ,
ſiue alio quouis modo procedatur Concil. Trident. ſeſſ.
13.de reform.cap.6. in fine Salzed.ad Bernard.in pract.
cap.124.lit.A.in nouis edit.Sbroz.de officio Vicar. Epi-
ſcop.lib.2.q.59.num.1.& 2. Gratian. diſcep. forenſ. cap.
169.num.15.& ex quouis delicto,etiam atrociſſimo.

S V M M A R I V M.

1 *Archiepiſcopus an poſſit cognoſcere de cauſis ciuilibus Epi-
ſcoporum.*
2 *Deciſio Sacræ Congreg.refertur.*

An in cauſis ciuilibus modici momenti poſſit pro-
cedere Archiepiſcopus contra Epiſcopum.

RESOLVT. CCCCLXXXXVI.

1 COſta in conſ. 85. tenet indubitanter in cauſis ciui-
libus modici momenti poſſe Archiepiſcopum Me-
tropolitanum cognoſcere contra Epiſcopum, cuius opi-
nionem ſequuntur.Monald.conſ.97.num.6. & ſequent.
vol.primo.Marend.conſ.12.num. 15. Henriq. conſ. 57.
num.6. nam quid quid ſit in cauſis criminalibus Epi-
ſcoporum cognitio reſeruata eſt Summo Pontifici im-
mediatè,vt voluit Abb.in cap.paſtoralis num.2.verſ.no-
ta de offitio ordinarij,& expreſſe S.C.T.ſeſſ.24. cap. 5.
de reformatione, vt refert. Scaccia in tract.de appella-
tionibus.quæſt.8.nu.98.verſ.ſecus dicendum, & iuxta
hãc opinionem fuiſſe per Sacram Congregationẽ Emi-
nentiſſimum Cardinalium. refert Martillus. in tit. de
iuditijs cap. 2. per hæc verba Sacra Cardinalium Con-
gregatio cenſerit poſſe Metropolitanũ cognoſcere cau-
ſas ciuiles Epiſcoporum.

PRAXIS CAPELLA-norum Regiorum.

Ad ornatum Sacri Concilij Tridentini ſeſs.24.de Reformat.cap.11.

S V M M A R I V M.

1 *Reges ſolent habere Cappellas proprias.*
2 *Cappellani Regij,qui propriè dicuntur.*
3 *Palatini dicuntur,qui Palatio ſeruiunt.*
4 *Hoſpitalia vnde ſit dicta.*

Qui dicantur Cappellani Regij.

RESOLVT. CCCCLXXXXVII.

1 NE ſuper incognitis terminis progrediamur
ſciendum eſt pro introductione, quod
Reges ſolent habere Cappellam Regiam,
& Regios Cappellanos, vt legitur in cap.
cum Cappella de priuileg.quem ad id re-
portat D. R. Conſtant. in l.vnic. C.de Palat. & Domin.
lib.11.
2 Qui quidem dicuntur, & verè appellantur inſeruien-
tes eidem Cappellæ, nomen ſiquidem recipit ex effe-
ctu rei,cum nomen ſit conſequens rei l.nomen, cum ibi
notatis,ff.de verb.ſignific.l.ſi idem, C.de Codicill.
3 Inde Palatini dicuntur,qui Palatio ſeruiunt l.vnic.C.
de Palatini lib. 11. & Caſtrenſiani appellantur, qui ha-
bitant in Caſtro, vt per add.in Rubr. C. de Caſtrenſian.
lib.12.
Et togari,qui portant togam, & cucullati,qui ſe indu-
unt cuculla,& mercatores,qui merces exercent, Nouá-
rius in Praxi electionis,& variationis for. q.23. ſect. 2.
4 in vltima impreſſione Neapolitana folio mihi 103. col.
1.& hoſpitalarij vocantur ab hoſpitando, eo quia reci-
piunt hoſpites, & vniuerſitates vocantur tamquam per-
ſonarum vnio, idem in eodem tract.q.25. ead.ſect &
Agricolæ dicuntur, quia agrũm colunt, ſicque de ſingu-
lis ſimilibus inferri poteſt.

S V M M A R I V M.

1 *Diſpoſitio Concilij Tridentini refertur ſuper materia Cap-
pellanorum Regiorum.*

Quid diſponat Concilium Tridentinum circa
Cappellanos Regios.

RESOLVT. CCCCLXXXXVIII.

1 NOtandum eſt, quod in hac materia Regiorũ Cap-
pellanorum Sacrum Concilium Tridentinum ſeſs
24.de reformat.cap.11. diſponit. vt infra per ſequentis
verba videlicet.
*Quoniam priuilegia, & exemptiones, quæ varijs titulis
pleriſque conceduntur hodie perturbationem in Epiſcopo-*

rum

Digitized by Google

rum iuriſdictione excitare, & exemptis occaſionem laſcioris vitæ præbere cognoſcuntur, decreuit Sancta Synodus, vt ſi quando iuſtis grauibus, etiam fere neceſſarijs ſuadentibus cauſis aliquos honorarijs titulis Protonotariatus, Acolytatus, Comitis Palatini, Capellani Regij, aut alijs huiuſmodi in Romana Curia, vel extra inſignibus decernendos eſſe placuerit, necnon alios quicumque Monaſterio oblatos, vel quomodocunque eddictos, vt ſub nomine ſeruientium militijs, ſeu Monaſterijs, Hoſpitalibus, Collegijs, aut quocunque alio titulo aſſumi nihil ex ijs priuilegijs detractum eſſe ordinarijs intelligatur, quo minus ij quibus ea iam conceſſa ſunt, vel in poſterum concedi contigerit ipſis ordinarijs, tanquam Apoſtolicæ Sedis Delegatis, plenè in omnibus, & quo ad Capellanos Regios iuxta conſtitutionem Innocentij VII. quæ incipit cum Cappella ſubiecti exiſtant, exceptis tamen ijs, qui prædictis locis, aut militijs actu ſeruiunt, & intra eorum ſepta, ac domos reſident ſubque eorum obedientia viuunt, ſiue ijs, qui legitimè ſecundum regulam earumdem militiarum profeſſionem fecerint, de quo Ordinario conſtare debent, non obſtantibus priuilegijs quibuſcunque etiam Religionis Sancti Ioannis Hieroſolymitani, & aliarum militarium, quæ vero priuilegia reſidentibus in Curia Romana vigore Eugenianæ Conſtitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere ſolent, ea in ijs, quæ beneficia Eccleſiaſtica obtinent ratione prædictorum beneficiorum minimè intelligantur, ſed Ordinarij iuriſdictioni ſubiecti permaneant, non obſtantibus, quibuſcunque inhibitionibus.

Ad cuius quidem tex. Concilij enucleationem vide omninò deciſionem Rotæ Romanæ diuerſorum 736. & 744. par. 1. vbi notabilia reperies, quæ per te legere poteris.

S V M M A R I V M.

1 *Cappellani Regij coram quo conueniuntur, & num. 3.*
2 *Cappellanus Regius Maior multas habet prærogatiuas.*

Cappellani Regij coram quo ſint conueniendi pro eorum cauſis.

R E S O L V T. CCCCXCIX.

1 PRo reſolutione huius quæſiti ſciendum eſt, quod in aliquibus Regnis inter Cappellanos Regios adeſt Cappellanus Maior, qui nedum ex Regum permiſſu
2 multas habet prærogatiuas, & certarum cauſarum cognitionem; verum etiam ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ priuilegio ſpeciale habet Tribunal Regios Cappellanos, tàm in ciuilibus, quam in criminalibus cognoſcendo, ità quod per eorum cauſis coram ipſo Cappellano Maiore veniunt conueniendi, & ità cenſeo attento priuilegio prædicto, & non aliter.

S V M M A R I V M.

1 *Muſici dicuntur inſeruire Regiæ Cappellæ.*
2 *Muſica deſeruit pro cultu diuino.*

Cantores, & Muſici Cappellæ Regiæ, an gaudeant priuilegio exemptionis.

R E S O L V T. D.

1 SVppoſito Apoſtolico priuilegio, cuius tenor in hac materia erit ſemper ante omnia inſpiciendus, cùm Muſici adhuc dicantur inſeruire Regiæ Cappellæ, videntur quoque eſſe exempti, prout & Regij Cappellani, ſufficit enim, quod ipſi ſint adſcripti ſeruitio dictæ Cappellæ, vt priuilegio illi conceſſo fruantur ex dictis per Carauitani in Ritu Mag. Cur. Vicar. 46. à nu. 17. cum ſeq. Nouar. de elect. fori q. 57. ſect. 4. in vlt. impreſs. Neap.

Et facit, quia Muſici Cappellæ Regiæ dicuntur de familia Regis, & Proregis, & gaudent priuilegijs familiarum ipſorum, vt per Caſtill. deciſ. Sicil. 140. nu. 12. & ſeq. vbi probat, & refert deciſum Muſicos Cappellæ Regij Palatij non teneri de perſona, & conſequenter non poſſe in carceribus detrudi, prout nec poſſunt carcerari miniſtri, & famuli Excell. Domini Proregis illius Regni.

2 Certum eſt enim, quod muſica deſeruit pro cultu diuino, præſertim in Sanctiſſimo Miſſæ Sacrificio ad fidelium animas excitandum in Patriam cęleſtem, in qua continuò per Angelos Sanctos Dei omnipotentis cantantur laudes, vnde tanquam ſeruientes Eccleſiæ priuilegiatæ ipſi quoque priuilegiati eſſe debent ad tradita per Nouar. de elect. for. q. 15. ſect. 3. in vlt impreſſ. Neap. fol. 218. attento tamen quoad perſonas Eccleſiaſticas Apoſtolico priuilegio, vt ſupra diximus, & non aliter.

S V M M A R I V M.

1 *Cappellani Regij gaudent exemptione ſi actu ſeruiant.*
2 *Famulus, qui actu non ſeruit Domino ſuo illius priuilegijs non gaudet.*
3 *Officialis niſi actu ſeruiet, non gaudebit priuilegijs conceſſis officialibus.*

Cappellani Regij actu non ſeruientes, an gaudeant beneficio exemptionis.

R E S O L V T. DI.

1 APertè aperit Concil. Trident. ſeſſ. 24. de reformat. cap. 11. vt in tantum Cappellani Regij à Iuriſdictione Epiſcoporum locorum ordinariorum exempti cenſeantur, in quantum actu inſeruiant, & ita poſt Reg. Conſtant. in l. vnic. num. 21. C. de Palat. & Dom. Domin. fatetur Nouar. ſuo vtili, & nouo tract. de elect. & variat. fori quæſt. 57. num. 15. ſect. 4. vbi etiam probauit, quod licet in cauſis familiarium, & commenſalium Regis ceſſet electionis fori priuilegium alias conceſſum miſerabilibus perſonis vigore l. vnic. C. quando Imper. Tamen dicit ipſe id eſſe verum, quoties ipſi commenſales actu ſeruiant, & ſint ſub Regio ſeruitio, alias ſecus ex
2 regula, quod qui actualiter non ſtat in ſeruitio domini, illius priuilegijs frui non debet ex Tiraquell. in tractat. ceſſante cauſa num. 20. verſ. familiaritate ceſſant, eo quia priuilegium datur propter ſeruitium, vnde ceſſante illo debet quoque, & priuilegium ceſſare cap. cum ceſſante de appellat. & ceſſante fine adequato legis ceſſat ipſius diſpoſitio ad tradita per Abb. in cap. quia in inſulis de regul. Comitol. lib. 6. Reſponſor. moral. q. 1. num. 10.

Confert pro corroboratione illud ſimile, quod dixerunt Doctores in Mercatore, quem talem eſſe non approbant, niſi vltra matriculationem in effectu actu exerceat mercaturam Bar. & Bal. in l. ſchriniarios, C. de teſtam. milit. Signor. conſ. 246. verſ. item eſt aduertendum Franc. dec. 170. quos refert, & ſequitur Nouarius in ſuo tract. de elect. fori quæſt. 23. num. 4. ſect. 2. in vltima impreſs. Neap. folio 103. colum. 2. vbi etiam affirmauit tale exercitium per ſe ipſum, & non per alium faciendum eſſe allegat Aret. in d. l. Schriniarios, & Card. Tuſc. concluſ. 209. lit. M.

3 Tandem facit, quod officiales, qui actu non exercent officium priuilegijs conceſſis officialibus, vti non poſſunt, idem Nouarius in d. tract. de elect. & variat. fori q. 25. in fin. verſ. declar. ſect. 4. vbi idem dicit de Scholari non ſtudente, de artifice, non exercente ſuam artem, & de Clerico nō ſeruiente Eccleſiæ, quos dicit ipſe nō poſſe, vti priuilegio, alias huiuſmodi perſonis conceſſo.

S V M M A R I V M.

1 *Cappellani Regij, an poſſint ad libitum reuocari, & num. 2. & quod ſeruetur in praxi num. 3.*

Capel-

Digitized by Google

Capellani Regij, an poſſint ad libitum reuocari.

RESOLVT. DII.

1 PRo opinione negatiua arguendo à beneficio manuali adducitur Abb. in cap. ad noſtram nu. 12. Dec. num. 7. de confirmat. vtil. vel in vtil. & Milius in repertorio verbo beneficium manuale ſub num. 26. Rebuff. in tract. de pacifi. poſſeſſor. num. 275. verſ. 2. intellige, quod quãuis beneficia manualia de ſui natura ſint amouibilia tamen ſi Abbas ſine cauſa Monachum remoueret à Prioratu manuali poſſet idem Monachus implorare officium ſuperioris, vt ſine cauſa ex ſola malitia non remoueatur, vbi idem Rebuff. ſemel ita ſeruari vidiſſe refert, & allegat Innocentium in cap. inſinuante ſub nu. 2. verſ. & ſi concurreret caſus. Qui clerici, vel vouentes dicẽtem hęc verba, quod ſi occurreret caſus io quo Abbas, vel ſuperior vellet ex malitia remouere Monachum à loco, quem ei deputauit poſſet ſupplicari ſuperiori, & ſuperior eum audire deberet ad ſimilitudinem ſerui, vt in l. 1. C. de precibus imperat. offerend. & §. ſed & maior inſtitut. de his, qui ſunt ſui, vel alieni iuris.

2 Cæterum contrarium eſt determinandum, vt poſſint, ſcilicet ad nutum Cappellani maioris remoueti ſubſiſtente legitima cauſa, concurrentibus, ſcilicet requiſitis conſtitutionum ipſarum argumento text. in clem. 1. §. permiſſa, & ibi Cardinalis num. 4. Ancharan. & Imola, & omnes de ſupplend. negligend. Prælator.

3 Difficile mihi enim videtur, quod in praxi ſeruari poſſit, vt ſine cauſa remoueri non valeat, & propterea dicit Ioan. Andr. in cap. cum ſingula 32. num. 1. ſub gloſ. à l. idem de præbend. lib. 6. quod apud Italos communiter hoc non recipitur, & ibi etiam tradunt omnes præſertim Geminianus num. 10. Dec. in dict. cap. ad noſtram num. 7. verſ. ſed in Italia de confirmat. vtil. Milius in repertorio verbo beneficium manuale ſi Abbas ſub num. 26. licet Franchus ſub num. 5. in dict. cap. cum ſingula indiſtinctè non admittat opinionem Ioan. Andr. ſed diſtinctione, quadam vtatur, & tandem concludit, quod licet talis promotus non audiatur pro intereſſe ſuæ perſonæ, Tamen pro intereſſe loci à quo moueretur, vt quia ex tali reuocatione læderetur prædictus locus ſemper ſit audiendus, dicit etiam Rota in deciſ. 1. ſub nu. 1. de reſtitut. ſpoliat. in antiquis verſ. nec ſeruamus, quod non ſeruat opinionem D. Innocentij in dict. cap. inſinuante Qui clerici, vel vouentes, idem etiam dicit Rota deciſ. 6. de reſtit. ſpoliat. in nouis, & fuit reſolutum in vna Burgenſ. amotionis Magiſtri Cappellæ 11. Decembris 1581. coram Blancheto Rota deciſ. 778. nu. 1. & per totam pat. 1. diuerſorum vbi alij plures allegantur, cum igitur remouens vtatur iure ſuo, remotus conqueri non poteſt, ex quo illi iniuriam non facit, l. iniuriarum, §. 1. ff. de iniurijs cap. cum Eccleſia Vlterana, & ibi Gloſ. verbo iniuria de electione Berſignet deciſ. 2. de rerum permutatione.

Quod tamen declara, & limita, quando ſuperior priuaret animo ſe vindicandi, vel alias malo, & de hoc poſſet aliquatenus apparere, veluti, quia ſpoliatet Monachum, pendente accuſatione, vel inquiſitione, contra eum cępta, vel ſimiliter. Rota dict. deciſ. 1. Nau. in cap. non dicatis. 12. quæſt. 1. num. 66. verſ. addo octauo. Rota d. deciſ. 778. num. 2 ibi dummodo abſit malitia, par. 1. diuerſor. ſicut nec ſi beneficium eſſet perpetuum. Rota dicta deciſioo. 6. de reſtitut. ſpoliat. in principio Nauar. vbi ſupra ſub dicto num. 66.

SVMMARIVM.

1 *Ordinari num quis poſſit ad titulum Cappellaniæ Regiæ.*
2 *Cappellania Regia eſt amouibilis ad nutum.*
3 *Cappellania Regia, quando datur in titulum.*

An ad titulum Cappellaniæ Regiæ, quis ordinari poſſit.

RESOLVT. DIII.

1 NOn poſſe cenſeo, ac pluries conſului ex infra dicendis rationibus, Tum primo quoniam huiuſmodi Cappellania nil aliud continet niſi regium ſeruitium in ſupradicta Regia Cappella, vt patet in cap. cum Cappella de priuilegijs de cuius intellectu latiſſimè per Cened. in Collect. 9. par. 2. & certum eſt nemioem poſſe ordinari ad titulum ſeruitij, vt voluit Pariſ. de reſignatione beneficij lib. 2. q. 6. Henriq. quæſt. 22. & alij communiter in cap. cum nullus de temporibus ordinationum.

2 Tum ſecundo, quoniam dicta Cappellania eſt manualis, & amouibilis ad nutum, & proinde ratione dictæ Cappellaniæ minimè ordinari poſſe voluerunt Gonzal. gloſ. 8. §. 5. num. 87. Nauarr. conſ. 56. de temporibus ordinationum, Sayr. in deciſ. 56. eod. tit.

3 Quare in ſupradicta quæſtione Cappellaniarum diſtinguendum puto, quod aut datur in titulum, & nunc iudicatur beneficium Eccleſiaſticum, & conſequenter ratione ipſius poterit ordinari, ita Azor. par. 2. lib. 10 c. 3. quæſt. 3. Nauarr de horis canonicis cap. 20. nu. 17. Diaz cap 62. ſecus autem ſi habeat Cappellaniam, ſeu beneficium vulgariter dictum ſeruitium Miſſarum, quoniam tales Cappellaniæ non dantur in titulum, nec in perpetuum, ſed ſunt amouibiles, nec veniunt appellatione beneficij, vt notauit Azeuedus tom. 1. lib. 1. leg. 1. tit 4. nu. 7. Recopil. & alij. & ita etiam gaudere priuilegio fori dicendum eſt ſi clericus habet præſtimonium, ſeu ſratanſiam ſi dictum tamen præſtimonium poſſideat in titulum perpetuum, & aliquod ſpirituale annexum habeat, nam cum iſtis conditionibus præſtimonia pro beneficijs habentur, & ita probat Azeuedus, vbi ſupra Menoch. conſ. 201. nu. 56. Pariſ. de reſignat. benefic. lib. 1. q. 1. §. 2. num. 11 Garz. de benefic. tom. 1. par. 1. cap. num. 117. Bonac. de legibus diſput. 10. q. 2. punct. 1. §. 4. num. 11.

SVMMARIVM.

1 *Cappellanus Maior, quis dicatur, & quod eius officium.*
2 *Cappellanus Maior exercet iuriſdictionem in Cappella Regia.*
3 *Iuriſdictio Cappellani Maioris, qua remiſſiuè.*

Officium Cappellani Maioris, quod nam ſit.

RESOLVT. DIV.

1 CAppellanus Maior, dicitur pariter Cappellanus Regius, & maiorem iuriſdictionem obtinet & tamquam caput ipſorum argumento text. in capit. quæſiuit de verborum ſignificatione. Bal. in conſil. 22. num. 3. volum. primo. Alex. in conſil. 91. num. 6. Alciat. Reſponſ. 13. de Ponte, late in deciſ. 36. & Minad. in deciſ. 28. vbi dictus Maior Cappellanus iuriſdictionem exercet in Cappella Regia argumento text. in l. prima cum ſequent. C. de offitio magiſtri officiorum, & latè Cenedus in cap. cum Cappella de priuilegijs, & in eius Cappellanos, vt optimè tractat. & exornat Caſtill. in deciſ. 142. volum. primo, & latiſſimè Frezz. de ſubfeudis lib. primo in titul. de offitio magni Cancellarij num. 28. Taſſon l. nouiſſimè in tract. de anteſato verſ. 3. obſeru 3.
2 num. 271. & nonnulla etiam de iuriſdictione, ac offitio Cappellani maioris habes apud Regentem Conſtantium in l. vnica, C. de palatijs, & domibus Dominicis lib. 11.

PRAXIS POENARVM renitentium ſoluere decimas.

SVMMARIVM.

1 *Concilij Tridentini diſpoſitio circa renitentes ſoluere decimas.*

Quid diſponat Sacr.Concil.Tridentinum circa renitentes ſoluere decimas.

RESOLVT. DV.

1 SAcrum Concilium ſeſſ.25.cap.12. de reformat.ſic.cenſuit. *Non ſunt ferendi, qui varijs artibus decimas Eccleſijs obuenientes ſubtrahere moliuntur, aut qui ab alijs ſoluendas temere occupant, & in rem ſuam vertant, cum decimarum ſolutio debita ſit Deo, & qui eas dare noluerint, aut dantes impediant res alienas inuadunt. Præcipit igitur Sancta Synodus omnibus cuiuſcunque gradus, & conditionis ſint ad quos decimarum ſolutio ſpectat, vt eas ad quas de iure tenentur in poſterum Cathedrali, aut quibuſcunque alijs Eccleſijs, vel perſonis, quibus legitimè debentur integrè perſoluant; Qui vero eas, aut ſubtrahunt, aut impediunt excommunicentur, nec ab hoc crimine, niſi plena reſtitutione ſecuta abſoluantur. Hortatur de hinc omnes, & ſingulos pro Chriſtiana charitate debitoque erga Paſtores ſuos munere, vt de bonis ſibi à Deo Collatis Epiſcopis, & Parochis, qui tenuioribus præſunt Eccleſ. largè ſubuenire ad Dei laudem, atque Paſtorem ſuorum, qui pro eis inuigilant dignitatem tuendam grauentur.*

SVMMARIVM.

1 *Cauſa decimarum eſt exequutiua, & num.2.*
3 *Bracchium ſeculare imploratur contra renitentes ſoluere decimas.*
4 *Subditi coguntur ſoluere decimas appellatione remota.*
5 *Appellatio an admittatur in ſolutione decimarum.*

In exactione decimarum, quo ordine ad præceptum excommunicat. ſit procedendum.

RESOLVT. DVI.

1 CAuſa decimarum conſtit. quod ij contra quos petantur recipiant Sacramēta ab Eccleſia Parochiali, vel quod poſſeſſiones ſuper quibus petuntur decimæ ſint infras limites Parochiæ eſt exequutiua, & incipit à præcepto, nec datur appellatio, nam ſi agitur ad Decimas non ſolutas incipi poteſt à præcepto cum monitione ſub excommunicationis pęna, vt intra tot dies ſoluere debeat tantam ſummam Decimarum Rectori, eſt Gloſ. in clem. diſpendioſam in verſiculo præmoniti de iudic.& tenet Cardin.Zabarell.ibidem num.17.Immol. num.11. & Anchar.num.4.vbi etiam tradunt formam.

2 Idem etiam de decimis in futurum ſoluendis tradūt ijdem DD loc.ſup.cit.& hoc eſt, quod voluit Rebuff.in tract.de decimis quæſt.fin.num. 25. dum ait in materia decimarum incipi poſſe à præcepto per c. peruenit de decimis, quod idem tenet Cened. ad Collect.iuris canon.c.Paſtoralis in fin.eod.tit.

3 Immo contra pertinaces in ſolutione decimarum inuocari poteſt Brachium ſeculare, ita gloſ. in clem. in verb. coerceri per cap. poſtulaſti de homicid. quam ibi ſequitur inter cæteros Imola nu.12.Rebuff. dict. quæſt. vlt.num.18.

4 Et ſubditi cogendi ſunt ad ſoluendum decimas appellatione remota text.in c. ex multiplici, & cap. tua à nobis, vbi Abb.nu.8 & cæteri de decimis, & notat gloſ. in d.clem.diſpendioſam in verb. coerceri, vbi inter cæteros Imol.num.12.& Rebuff.dict. quæſt. vlt.nu.21.Triniſ.deciſ.Venet.29.num.16.Marant.par.6. tit. de appell. nu.304.Marcheſanus in tract.commiſſ.de appellat. cap. 4.num.15.par.2. ſol. mihi 70. vbi dicit commiſſionem appellationis decimarum dari cum clauſula ſine retardatione.

Et licet gloſ.in d.cap.tua nobis in verb.tributa, & Tiraq.de priuileg. piæ cauſæ priuileg. 153. & alij dixerint in cauſa decimarum admitti appellationem diſtinguendum tamen eſt cum Abb. d.cap.tua nobis, nu.9. & alijs, qui eum ſequuntur, quod aut laycus ſolum allegat pręſcriptionem, vel conſuetudinem, & non admittitur appellat.& ſic procedunt iura ſuperius allegata, aut allegat priuilegium Papæ, vel compoſitionem legitimam admittitur, & ſic procedit dictum gloſ.& aliorum. Ratio diuerſitatis ea eſt, quam adducit Abb.loc. citat. quia contra ius Diuinū non admittitur præſcriptio, aut commendo ſecus autem ſit in priuilegio, aut compoſitione, vel alia poteſt eſſe ratio, quia fauorabilius eſt priuilegium, & compoſitio, quam conſuetudo vel præſcriptio latè Moneta de decim.cap.8. num. 56. vſque ad nu. 61. Ruginellius de appellation.§.2.cap.3. verb.decim.num. 256. vbi quod ſententia lata ſuper decimis non recipit appellationem appellari tamen poterit à non admiſſione exceptionum in iudicio decimarum propoſitarum, & clarius ſupra dicta firmat ibidem nu.48.§.6. gloſ.2. c.2.

SVMMARIVM.

1 *Concil.Trid.ſeſſ.25.cap.2. de reformat. an procedat quando decimæ ſunt laicis conceſſæ in priuilegium.*
2 *Decretum irritans ligat etiam Papam.*

An diſpoſitio S.C. locum habeat circa pœnam excommunicationis quoties decimæ ſint laicis conceſſæ per priuilegium cum clauſula ſpeciali derogatoria.

RESOLVT. DVII.

1 NOn habere locum reſpondi ſi priuilegium decimarum fuerit laicis conceſſum cū clauſula ſpeciali derogatoria Concilij Lateranenſ. alias ſecus.

Cuius concluſionis. Ratio eſt, quia cum Concilium huius modi habeat decretum irritans, & clauſulam derogatotiam voluntatis ad quaſuis alias ſequentes diſpoſitiones contrarias ſecundum doctrinam Archid.in c.1. num.2.de conſtit.in 6.quam totus mundus amplectitur, vt ait Gomez.ibi nu.178.Felin.in.c. nōnulli col.3. de reſcript.& communem dicit Pariſ.conſ.68.nu. 404. lib.4. Gemin.conſ.36.col.fin.verſ.prætcrea & conſ.44. Socin. conſ.65.col.fin.lib.3.& 18. ſequitur, quod in priuilegijs decimarum, quæ laicis concedatur ſit ſpecialiter derogandum d. Concilio Lateranenſi. ſeu. Concilijs generalibus alijs priuilegia non valent Archid. in dict. c.1. de conſtit.in 6.Oldrad.conſ.326.poſt princip.& conſ.328.in princip.Bald. in l. humanum in 3. notabil. C. de legibus Roman.conſ.436.nu.11.in fine Felin.in dict.cap.nōnulli col.3. ſub num.2.verſ.& nota de reſcript.Alex.conſ.122. nu.9 lib.4.Dec.in rubr.de conſtit.in 2.lect.in fine, & in cap.prudentiam num.15. de officio de legat. Samen. in proem.regul.quæſt.5.nu.9. Veral. deciſ.176.lib.1. & tenuit Rota coram Robuſterio in Vlixbon. decimarum 5.Nouembris 1574. & in vna oriolen. decimarum ſub die 8.Februarij 1588.coram Orano, quæ loquitur in terminis d.cap.prohibemus de decim.

2 Decretum ſiquidem irritans, & clauſula derogatoria de

Digitized by Google

de quibus in dicto Concilio ligant ipſum Papam, ex
quadam proteſtatione contrariæ voluntatis præſertim,
vbi ſolus Papa per viam priuilegij,ſeu reſcript. particu-
laris procedit, vnde ſi Papa ſpecialiter non deoeget pre-
ambule proteſtationis actus eſt nullus ex defectu voluo-
tatis Gemin. in cap. ſtatu.um, vbi etiam Franc. Prob.&
alij de præbend. in 6.idem Gemin. Anchar. & alij in cap.
quędam eod.tit.& lib.Gloſſator.ſuper regul.Cancell.22.
verſ.ex quo ſequitur Soccin.conſ.117. col.fin.verſic.ſed
quando prædicta ceſſarent lib.3. Pariſ. conſil.57. col.1.
verſic.2. lib.4. & ſequens diſpoſitio, quæ de præcedenti
clauſula derogatoria mentionem non facit, etam illam
expreſsè non tollit, non valet dict. cap. oonnulli de re-
ſcript. l. ſi quis in princip. de leg.3. cum alijs per Feder.
de Sen. conſ.233. per totum Pariſ. conſ.42. oum. ad fin.
Caſſador.ſuper regul. deciſ.38. per totam.

S V M M A R I V M.

1 *Habens intentionem fundatam manutenendus eſt in poſ-
ſeſſione priuilegij.*
2 *Parrochus habet intentionem fundatam ſuper perceptione
decimarum, & num.4.*
3 *Epiſcopus an poſſit facere praceptum ſub pœna excommuni-
cationis aduerſus recuſantes ſoluere decimas praſcriptio-
ne ſe tuentes.*

Exceptio præſcriptionis, an impediat, quo minus Epiſcopus non poſſit excommunicare nolentem ſoluere decimam.

R E S O L V T. DVIII.

1 INter coarctatiooes traditas per ſcribentes ad regu-
lam, quod habens iotentionem fundatam manute-
neodus eſt in poſſeſſione iuxta text.in cap.cum perſonę,
& quod ibi communiter notatur de priuilegijs illa eſt,
vt non procedat quoties allegetur præſcriptio, & probe-
tur, vt late per Apont. in conſ.90. vol primo, & latiſſi-
mè per Mareſcott.lib.primo variarum reſolutionũ c.11.
Ex quo deducitur, vt licet parrochus habeat inten-
tiooem fundatum circa perceptionem decimarum ex
2 omnibus medijs in ſua parrochia exiſtentibus cap. cum
in tua de decimis cap. fin.de parrochijs,cap.ad decimas
de reſtitutione ſpoliatorum in 6.Abb.in cap.conqueren-
te num.12.de reſtitutione ſpoliator. fusè Nouar.lib.1.q.
Forenſ. cap.
3 Tamen ſi ea parte ſoluere nolentis decimas allege-
tur præſcriptio, & probetur illa impedit,quo minus Epi-
ſcopus valeat facere præceptum ſub pœna eacommuni-
cationis circa decimarum ſolutionem,vt probat Nauar.
in conſ. primo de decimis, & Sayr.in deciſ.prima cit.tit.
& Mareſcot. vbi ſupra num.123. ampliat. & loquut. in
dict. c.cum perſonæ in 4. not. num.6. de priuilegijs in 6.
Quæ omnia intelligenda ſunt, vt ſupra diximus. Pro-
bata præſcriptione, vt probatur in cap. de quarta, & in
cap. ad aures de præſcriptionibus, quia parrochus, ſiue
quiuis alius poteſt, vti iure ſuo circa perceptionem de-
cimarum contra nolentem ſoluere donec præſcriptio-
4 nem probauerit, vt dicit Lupus vbi ſupra ſubdens hoc
eſſe propter odium præſcriptionis, & propter iuris com-
munis fauorem, & Lapum ſequuntur ibi Anchar. nu.6.
in 12 not.Gem.in §.ſi vero verſ.2.Franc.in 2.not.Soc.in
cap.recepimus num.72 de priuileg.lib.6. & fuit tantum
per Rotam, io vna Salmantina Iuriſdictionis 18. Apri-
lis 1581. coram Canticcio,vt io deciſ. diuerſorum 145.
par 1.& in allegata Veronen.Iuriſdictionis coram Emi-
nentiſſimo Cardin. Pamphil. in qua Epiſcopus agebat
contra Decanum, & Capitulum, quibus ex Conc.Trid.
ſeſſ.24. cap.2. de reformar. præſeruatur immemorabilis
conſuetudo cognoſcendi cauſas criminales, & matri-
moniales, & fuit dictum, quod Epiſcopus ſolus debebat
manuteneri propter iuris aſſiſtentiam in facultate exer-
cendi dictam iuriſdictionem donec contra eum per tres
conformes immemorabilis probaretur.

S V M M A R I V M.

1 *Habens iuris reſiſtentiam non eſt in poſſeſſione defendendus
& num.2.*

An ſi ex parte renitentis ſoluere decimam allegetur priuilegiom, cum præſcriptione poſſit excommunicari virtute Concilij.

R E S O L V T. DIX.

1 NOn poſſe excommunicari dicebam, & quo de iu-
re, non eſt defendendus in poſſeſſione habens iu-
ris reſiſtentiam, vbi contra eum negatur priuilegium
cum præſcriptione.
Et ratio eſt, quia poſſeſſio non eſt adeo infecta, ne-
que habet tantam reſiſtentiam, iuris oeque talem præ-
ſumptionem contra ſe, cum iuſtificetur ex titulo, vt non
ſit habenda in conſideratione, quemadmodum ſi ſola
præſumptione iuteretur, & ita habet tex. in dict.c.cum
perſonæ, & diſtinguunt omnes Doct. ibi poſt Lap. An-
char.in 12. not.Gemin.in §.fin num.3. & fuit reſolutum
in vna Salmantina iuriſdict. 17. Decembris 1582. coram
Eminentiſſ. Cardin. Seraph.
2 Declarantur ſupradicta, vt locum habeant, dum ta-
xat, quando priuilegium, & poſſeſſio ſtrictè percutiunt,
caſum de quo agitur alias ſecos, vt tantum fuit in alle-
gata Seguntina Decimarum 30. Octobris 1600 coram
Cardin. Seraph. in qua Epiſcopus, & Capitulum manu-
tentionem petebant exigendi decimas propter iuris aſ-
ſiſtentiam aduerſus, quo ad prædia de oouo empta, &
fuit dictum, quod Monaſterium non poterat etiam eui-
tare, etiam ſi docerent de priuilegio exemptionis, ac re-
ſcriptionem probare vellet ea ſcilicet ratione, quia pri-
uilegium, & poſſeſſio oon percutiebant tépora poſt Con-
cilium in quibus diuerſum ius ſtatuitur ab ijs, quæ an-
tea poſſidebantur.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio immemorabilis non ſoluendi decimas, an impediat
praceptum excommunicationis.*
2 *Cauſe criminales, & matrimoniales Epiſcopis tantum re-
mittuntur.*

An poſſeſſio immemorabilis non ſoloendi decimas operatur, nè poſſit fieri præceptum ſub pœna excommunicationis.

R E S O L V T. DX.

1 MInimè fieri huiuſmodi præceptum poſſe exiſti-
mo, ex quo Parrochus in ſua petitione facta
coram Epiſcopo venit repellendus per exceptionem
immemorabilis poſſeſſionis, quia is manuteneri, quam-
uis ei ius commune reſiſtat Abb.io cap.t. num.8.vt lite
pendent. poſt Innoc. in cap. cum veniſſet de reſtitut.
ſpoliat. Capic. deciſ.189. qui teſtatur in Concilio Nea-
politano diffinitum fuiſſe debuiſſe manu teneri, qui erat
in quaſi poſſeſſione paſcendi in alieno prædio, quod iure
communi liberum præſumitur ab hac ſeruitute quem
ſequutus eſt Couar.pract.quæſt.cap.17.no.6. Ruyn.con-
ſil.28.num.12.lib.4. Addit. ad Mathes notab.28. num.3.
Menoch.in vlt.remed.retinen.num 21. & 22. vbi confu-
tat gloſ. in l. ſi priuſquam de oper. noois nunc. dum in-
quit maiorem eſſe vim præſumptionis, quam libera res
ſit ea præſumptione, quæ à quaſi poſſeſſione ſeruitutis
proficiſcitur.

Hinc

Digitized by Google

Hinc eſt, quod licet Epiſcopo ius commune aſſiſtat in exercenda iuriſdictione in ſubditos, tamen ſtante quaſi poſſeſſione inferioris talis aſſiſtentia Iuris communis ei prodeſſe non poteſt, neque illius vigore ei danda eſt manutentio, ſed debet dari inferiori, ita ait deciſum in allegata Salmantina iuriſdictionis 27. Iunij 1582. coram Card. Seraphino, non obſtante decret. Sac. Conc.
2 Trid. ſeſſ. 24. cap. 20. §. ad hæc, quod cauſæ matrimoniales, & criminales Epiſcopi, tantum iuriſdictioni relinquantur, quia illud decretum fuit interpretatum à Sacr. Cong. Conc. in vna Palentina Archidiaconatus 10. Martij 1575. vt non tollat inferioribus immemorabilem, vnde cum poſſit doceri in progreſſu litis de ipſa immemorabili non eſt interim poſſeſſor ſua poſſeſſione priuandus. Hoc idem fuit reſolutum in cauſa Aprutina iuriſdictionis 9. Iunij 1606. & 19. Martij 1607 & in vna Aquilana iuriſdictionis 30. Martij eiuſdem anni coram Domino Card. Pamphilio.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio non ſoluendi decimas abſque titulo, quid operatur, & num. 3. & 4.*
2 *Caſus diſtinguuntur in quaſt. propoſita. & num. 6.*
5 *Priuilegio probato ceſſat iuris aſſiſtentia.*

An ſola poſſeſſio non ſoluendi decimas, abſque titulo ſufficiat nè poſſit Epiſc. facere præceptum ſub pœna excommunic. contra renitentes ſoluere decimas.

RESOLVT. DXL

1 Declaranda eſt ſupraposita concluſio, vt locum ſibi vendicet, ita demum ſi vltra quaſi poſſeſſionem producatur etiam titulus, licet per ſe non ſit ſufficiens dummodo ſit talis, qui præbeat cauſam præſcribendi, quia ſola poſſeſſio non coadiuuata aliquo titulo ſaltem colorato non ſufficit pro manutentione contra eum, qui habet iuris communis aſſiſtentiam, vt prob. tex. in d. cap. cum perſonæ, §. penult. & ibi notant omnes nempè Io. Andr. nu. 6. Gemin. nu. 4. verſ. not. ꝙ pendente lite Franc. nu. 2 Anchar. nu. 5. verſ. 11. Couar. in loc. ſup. cit. num. 6.

Et quamuis deciſio in allegata cauſa Aquilana iuriſdictionis videatur inducere, ꝙ ſola poſſeſſio ſufficit, dum inquit ꝙ ex productione priuilegij facilius datur manutentio, & hoc teneant Innoc. & Abb. ſup. allegat. Lancell. de attent. lit. pend. par. 2. cap. 4. declarat. 4. num. 6. & 10. Nihilominus videtur repugnare textui in d. c. cum perſonæ in quo ſatis oſtenditur non ſufficere poſſeſſionem, abſque probatione tituli, vt cumque ad præſcriptionem idonei quoties preſcriptio iur. commun. obſtat poſſidēti.

2 Idcirco pro concordia duo caſus ſunt diſtinguendi. Primus caſus eſt, quando verſamur in poſſeſſione, quam vniuerſalem vocant, & tunc eſt ſubdiſtinguendum; Nam aut ius commune aſſiſtit poſſidenti, & ſola poſſeſſio vniuerſalis ſuffragatur pro manutentione, vt in Parocho, qui probata poſſeſſione recipiendi decimas aliquorum fructuum debet manuteneri in poſſeſſione iuris decimandi reſpectu totius agri Ant. de Butr. in c. fin. nu. 40. verſ. idem ſi Rector. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Abb. conſ. 71. num. 2. in fi. lib. 1. ſic etiam probata poſſeſſione, ſeu quaſi iuris decimandi reſpectu certorum prediorum ei manutentio datur, quoad alia predia intra Parochiam exiſtentium. Bald. in l. 1. C. de Eman. liber. nu. 24. verſic. & tu dic Abb conſ. 54. num. 3. in princ. lib. 1. Alex. conſil. 68. num. 21. lib 2. Rot. deciſ. 2. nu. 3. in nou s, & fuit tantum in vna Corduben. redecimarum coram Card. Seraphin. 25. Octobr. 1593. & coram eod. in vna Valentina Decimarum 23. Octobr. 1598. & in allegata Reantina decimarum 14. Decembris 1605. coram Iuſto.

3 Quod intellige verum, niſi probaretur alium eſſe in poſſeſſione, ſi quidem in concurſu particularis probationis vniuerſalis poſſeſſionis probatio non operatur ex laté congeſtis per Gabr. de præſcript. concl. 2. num. 24. & ſeq. & fuit reſolutum coram eod. Seraph. in vna Hiſpal. iuris decimandi 11. April. 1567. & in allegata Valentina Decimarum, aut poſſidenti ius commune reſiſtit, & tunc ex ſola poſſeſſione vniuerſali non datur manutentio veluti, quando res ad alium ſpectat ex iuris diſpoſitione, vt per Abb. & alios tradit Gabr. dict. concluſ. 2. nu. 24. vnde ſi aliquis probaret poſſeſſionem percipiendi decimam in alia Parochia de vna ſpecie fructuum ei non daretur manutentio reſpectu alterius ſpeciei, cum ius reſiſtat huic poſſeſſioni ſicuti poſt Archid. ſcribit Butr. in d. cap. nu. 44. verſ. per hoc dicit de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Milet. in repet in verb. poſſeſſio, ſeu quaſi iuris decimandi.

4 Limita niſi probaretur titulus, ſeu priuilegium, nam eo concurrente benè datur manutentio ex poſſeſſione vniuerſali, licet Ius commune reſiſtat, vt fuit deciſum in allegata Valentina decimarum 20. Februarij 1598. coram Peregrino, in qua agebatur de iure decimandi Archiepiſcopo, & capitulo competente ex priuilegio in tota Diœceſi, quod eſt contrarius commune, vt in d. c. 1. de præſcription. in 6. & in cap. ad decimas de reſtit. ſpol. eodem lib. idem fuit tentum in dict. Hiſpalen. Decimarum coram Card. Seraph. vbi fuit firmatum, quod probans poſſeſſionem, ex priuilegio decimandi in toto aliquo territorio reſpectu fructuum, qui in eo alias naſcebantur iuuatur, etiam reſpectu noualium ex poſt repertorum in eodem territorio per cap. commiſſum, & capit. contingat de decim. Couar. pract. q. cap. 37. num 5.

5 Et ratio huius rei eſt, quia probato priuilegio ceſſat iuris aſſiſtentia, cum poſſeſſio iuſtificetur ex titulo, & conſequenter permittitur retentio ipſius poſſeſſionis, quæ erat prohibita, nam vt inquit Bald. in l. 1. num. 24. verſic. tu dic, C. de emancipat. lib. magis eſt conſideranda cauſa, quam exercitium ipſius actus, vnde etiam per vnicum actum ſingularem, ſi tamen cauſa, ſeu priuilegium ſit vniuerſale acquiritur vniuerſalis poſſeſſio manutenibilis.

Quod etiam voluit Bart. in l. 1. §. ſi quis, hoc interdicto, ff. de itin. actuque priuandum inquit, quod habens conceſſionem à ſuperiore exercendi iuriſdictionem ſi vtatur iuriſdictione in vno actu retinet poſſeſſionem in omnibus, hoc idem tradit Felin. in cap. auditis num. 19. verſ. tertia declaratio de præſcript. & poſt alios Gabr. dict. concl. 2. num. 2.

6 Secundus caſus eſt, quando verſamur in poſſeſſione particulari, & tunc ſi Ius commune non reſiſtit nemini quidem dubium eſt, quin manutentio ſine titulo, etiam in beneficialibus concedatur Rota diuerſorum dec. 595. num. 8. par. 1. & fuit reſolutum in vna Sorana beneficiorum 22. Maij 1582. coram Orano, & in Anconitana penſionis 15. Iunij de eodem anno coram Card. Platoverum difficultas eſt, quando ius commune reſiſtit, quo caſu eſt diſtinguendum ſecundum Rotam in ſupracitata Corduben. redecimarum 25. Octobr. 1593. coram Cardin. Seraphin. quod aut is, cui ius commune reſiſtit agit contra ſuperiorem, & procedit id quod habetur in dict. cap. cum perſonæ de priuileg. in 6. vt ſcilicet ſola poſſeſſio non ſufficiat pro manutentione, ſed requiratur titulus ſaltem præſumptus, & ita quoque Rota alias tenuit, vt per Acchill. deciſ. 5. de reſt. ſpol.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio Authoris non ſoluendi decimas, an poſſit ſucceſſori ad effectum, &c.*
2 *Tempora prædeceſſorum coniunguntur, cum ſucceſſoribus, & 4. 5. 6. & 7.*
3 *Caſus aliqui diſtinguuntur in quæſtione propoſita.*

An

An poſſeſſio non ſoluendi Auctoris, & ſic prædeceſſoris proſit ſucceſſori, quo minus non poſſit excommunicari.

RESOLVT. DXII.

1 PRodeſſe extimauerunt nonnulli, quos longa ſerie enumerauit Menoch.conſ.91.vol. primo Alban. in conſ.23.vol.primo prædeceſſorum.

2 Cuius rei deducitur ex eo, quod tempora coniunguntur, cum ſucceſſore l.id tempus, ff.de vſucap. & proinde per huiuſmodi exceptionem impeditur excommunicatio.

Sic quoque dicimus in poſſeſſione defuncti, nam ſi quæratur, an continuetur in eius hæredem diſtinguendi ſunt duo caſus.

3 Primus eſt, quando nullum extat ſtatutum continuãs poſſeſſionem; Et tunc ſub diſtingue ſecundum Rot. in Vrbeuetana Caſtrorum de Ceruatia 18. Maij 1569. coram Cardin.Seraphin.aut defunctus corpore, & animo poſſidebat, & talis poſſeſſio non continuatur in hæredem ſine apprehenſione, aut animo ſuo, & corpore alieno poſſidebat, & hoc caſu ſufficit continuatio coloni hæredis nomine ſecũdum opinionẽ Iacobi de rauenda, quem ſequuti ſunt Angel.& Alex.in l. qui vniuerſas §.quod per Colonũ de acquirenda poſſeſſione, aut alieno animo, & corpore poſſidebat. & per eius mortem non interrumpitur poſſeſſio, ſed in hæredẽ ſine aliquo facto tranſit, vt per gloſ.in l.ſi quis pro emptore in verbo non habere, ff.de vſucap.

4 Secundus caſus eſt, quando adeſt ſtatutum de continuanda poſſeſſione defuncti in hæredem, quod ſtatutũ viget Bononiæ, & tunc vera, & cõmunis opinio eſt, quod poſſeſſio ipſo iure tranſeat Tiraquell.in tractat.le morr, ſayſit le viſ. in præſatione in 6. declaratione num. 5.& ſequent.& num. 13. vbi reprobat contrarium tenentes ex quo infertur, quod hæredi competit interdictum retinendæ contra turbantem poſſeſſionem defuncti, abſque aliqua actuali apprehenſione, vt tradit Menoch in 3. remed. retinende nu. 59. & talis poſſeſſio dicitur vera licet modus acquirendi ſit fictus Ripa reſponſ. 80. numer.79. Tiraquell. in prææallegat declarat.1. num.4. & 6.

Aliquoties tamen hæc continuatio ſtatuti non habet
5 locum, & primo, locum non habet in bonis. quæ a defuncto naturaliter tantum poſſidebantur Immol. conſ. 16.col.2.Iaſ.in conſ.147.num.3.lib.2. & in terminis bonorum feudalium, & in Emphyteuticorũ tradunt Corn. conſ. 175. in vltim. dubio lib.2. Iaſon. conſ. 152. circa princip.& col. vltim.lib.4. Alexand.conſ.121. & fuit deciſum in Imolen. bonorum 20.Aprilis 1592.corã Card. Pamphilio.

6 Secundo prædictum ſtatutum non habet locum, quãdo poſſeſſio erat apud defunctum & de ſui natura non tranſitoria ad hæredes Alexand.conſ.159.nu.4.lib. 2. & conſ.153.n.4.lib.6.Riminald.Iun.conſ.545.num. 35. & 36.lib.5.Menoch.conſ.139.num. 18. & in terminis ſtatuti Mediolanen.fuit reſolutum in vna Mediolanen.bonorum 28.Martij 1594.coram Cardin.Milino.

7 Tertiò, non procedit, quando poſſeſſio naturalis fuit medio tempore ab initio occupata Iaſ.in l.ſi ſorori num. 2.verſ.limita C.de iur.delib. Alex. in l. ſi hæredes num. 4.de acquirend.poſſeſſ. & dict.conſ.131.n.4. circa med. lib.6.Tiraquell. vbi ſupra in declarat. 8. Rota deciſ. 27. num.13.part.prima diuerſ.

PRAXIS NOVISSIMÆ Speciei Recuſandi Iudices Suſpectos.

SVMMARIVM.

1 *Cauſæ recuſandi Iudices ſuſpectos, quæ remiſſiuè.*
2 *Acta facta per Iudicem allegatum ſuſpectum recuſatione pendente, an valeant; & nu. 5. & 6.*
3 *Iudex dicitur grauare, vbi procedit in cauſa appellatione pendente.*
4 *Recuſatio ſuſpendit iuriſditionem Iudicis ſicut appellatio, & num.7. & 8.*

An hodie ſtante diſpoſitione S.C.Trid.ſeſſ.14.cap.5. proceſſus factus poſt interpoſitam recuſationem ſit nullus, etiam ſi non fuerit appellatum à proceſſu ad vlteriora.

RESOLVT. DXIII.

SOlent actor, vel reus in iudicio cõparentes iudicem grauare, ac proinde eum recuſant
1 interpoſito iuramento, & proteſtantur cauſas recuſationis, & ſuſpitionis coram ſuperiore, vel iudicibus arbitris proponendas, quæ plures ſunt in iure, quas refero Ego ipſe in Collect.445. vbi refero octo cauſas: Iudex verò ad vlteriora procedens non obſtante recuſatione pars, quæ ſentit iudicem grauare, appellat, & implorat Regale auxilium, ſed ipſe Iudex omnib. neglectis iterũ ad vlteriora
2 procedit, dubitatur, an faciat grauamen in tantũ, quod omnia acta ſint reuocanda poſt recuſationem ſicut reuocarẽtur poſt appellationem in qua dubitatione vltra tradita per Cenal. in q. 680. lib. 2. prac. comm. contra commu. vbi reſoluit omnia facta poſt recuſationem eſſe nulla, & pro parte, quod iudex grauat. Probat tex. in cap. accedens 2. vt lite non conteſtata. ibi & prædictas caſſauimus ſententias, immo cauſas pronunciauimus, & inanes.

3 Quia iudex procedendo in cauſa poſt appellationem dicitur grauare, vt tradit Burſ. conſ. 21. n. 36. per illum tex. Corneus conſ. 247. vol 1. Paul. de Caſtr. conſ. 123. vol. 2. Cacheranus deciſ.84.n.10. & id ita iudicauit Rota, vt refert Antonius Auguſtinus Auditor Rotæ tit. de
4 recuſatione Iudicis deciſ.4 Lapus allegat.1. nu. 11. vbi Mandoſius illud ampliat, etiam ſi appellatio ſit deſerta, quia acta Iudicis nulla non reconualeſcunt.

Quæ ſententia in tantum vera eſt, & procedit. quia ſi pars recuſans appellat non poterit Iudex ad vlteriora procedere, & faciet vim, vt tradit Rebuffus tit.de recuſatione art.9.gloſ.vnica.in fine. vbi dicit, ita Regium Senatum iudicaſſe.

4 Quia recuſatio non minus ſuſpendit Iudicis iuriſdictionem quam appellatio, vt dicit communionem opinionem Suarez in ſuis communibus verbo recuſatio num.19.dicens, quod proceſſus factus poſt ſuperiorem allegatum, etiã appellatione non ſequuta nullius momenti redditur, vt tradit Millius in ſuo repertorio verbo iuriſdictio ſuſpenditur Maran.de ordine iudiciorum diſtinct. 26. nu.8. Mandoſius in addit. ad Conſil. Roman. 220. num.3 in verbo momenti Capella Tholoſana deciſ.178. & ita Curia Romana iudicauit die 7. Nouembris anno 1552. & in alia cauſa Placentina decimatum die 16. Decembr. anno 1558. vt tradit Palæotus deciſ. 268. quam refert, & ſequitur Burſatus dict. conſilio 21. num.21. in fin. vbi hanc dicit communem opinionem, tam reſpectu Iudicis ordinarij, quam delegati.

5 Quod puta verum, etiam de iure canonico, licet appella-

pellatio, non fuerit interpoſita, quia omnia acta poſt recuſationem erunt nulla, quidquid contrarium reſoluat Cacheranus deciſ. 150. quia hodie ex noua lege Concilij Tridentini cap. 5. ſeſſ. 14. in fine, ſi Iudex dicatur ſuſpectus, non eſt amplius in cauſa procedendum ibi, quod ſi in his cauſis, in quibus ipſe reus fuerit, contigerit, vt electus ab eo conſeruator, ab actore ſuſpectus eſſe dicatur, nequaquam in cauſa procedatur, donec per arbitros in forma iuris electos ſuper ſuſpitione fuerit iudicatum, per quem textum ceſſant quinque opiniones, quas in hoc articulo refert Francus in cap. cum ſpeciali num. 47. verſ. vlt. quæritur de appellat. & Vital. in tractatu clauſularum, in clauſula nihil nouari recuſat. iud. pendente, & Cacheranus dicta deciſ. 84. à num. 6. Neuizarius. conſ. 36. num. 8. & ſic licet Innocentius, & alij, quos refert Laucellottus de attentatius 2. par. c. 6. nu. 2. teneant de iure canonico omnia facta poſt recuſationem, non eſſe nulla niſi appellatione interpoſita.

6 Hodie tamen ſunt nulla ex dicto Concilio verbo nequaquam, quod verbum importat actus nullitatem, quia eſt verbum reſolutiuum, vt eſt verbum, non alias, & non aliter, vt eſt gloſ. in l. ſi quidem, vbi Bald. num. 3. C. de exceptionibus, Marta de clauſulis, clauſul. 61. nu. 9. vbi dicit, ita fuiſſe in Rota reſolutum maximè, quia hodiè ſemper interponitur appellatio, plures refert, & ſequitur Doctores Lancellot. vbi ſupra num. 4. qui tenent, tam de iure ciuili, quam canonico eſſe omnia acta nulla poſt recuſationem, licet appellatio non fuerit interpoſita à non admiſſione recuſationis, vt tradit etiam Cephalus. conſ. 241. num. 19. lib. 2. Pariſius conſ. 98. nu. 7. lib. 5. Ruinus conſ. 6. num. 5. lib. 4. Chaſſaneus conſ. 30. num. 21.

7 Quæ opinio vera eſt, & procedit non ſolum reſpectu Iudicis ordinarij, ſed etiam reſpectu Iudicis executoris, licet habeat nudum miniſterium, vt Iudex compulſo alio qui poteſt, vt ſuſpectus recuſari Quintilianus Mandoſius de compulſorialibus comit. 16. licet contrarium teneant Caputaquenſis. deciſ. 168. & 172. Guido deciſ. 66. & omnia facta per recuſationem ſunt nulla, vt reſoluit Rota die 26. Octobris an. 1562. & in alia cauſa, die 18. Februarij an. 1555. ſequitur Lancellot. de attent. 2. part. c. 6. de attentatis poſt recuſationem iudicis nu. 12. & 13. cum ſequentibus, vbi num. 19. tenet Iudicem recuſatum procedentem in cauſa poſt recuſationem agrauare partem, & ita refert fuiſſe iudicatum in cauſa cuiuſdam penſionis die 27. Nouembres anno 1553.

8 Et limitanda eſt, quando Iudex executor procedit in cauſa ex commiſſione Pontificis, cum clauſula recuſatione remota, vt docet Franchus in cap. poſtremo nu. 2. de appellat. quem ſequitur Conradus de offic. præt. in cauſa ciuili §. 2. cap. de exceptionibus num. 3. verſ. 2. ampliat. & Villalobus in Iuris communibus litt. C. num. 21. vbi dicit, quod Papa de plenitudine poteſtatis poteſt committere cauſam recuſatione remota, & tunc Iudex non aggrauabit, qui non obſtante recuſatione procedit in cauſa ad vlteriora, & ita obſeruatur in Curijs Eccleſiaſticis.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula recuſatione remota, quid operatur.*
2 *Recuſatio ſi eſt friuola, an Iudex poſſit procedere adulteriora.*

An vbi recuſatio propoſita eſt friuola Iudex poſſit procedere ad vlteriora.

R E S O L V T. DXIV.

1 CLauſula recuſatione remota operatur vt Iudex
poſsit procedere ad vlteriora nec dicitur grauare, maxime ſi naſcatur poſt datam Iudici commiſſionem, vt tradit Natta plures citat conſil. 174. num. 5. lib. 1.
quem ſequitur Lancellotus de Attentat. in 2. part. cap. 6.
de attentat. poſt. recuſ. num. 33. & cum in hoc caſu ſit
neceſſaria cognitio cauſæ principalis, cum ſine ea non
poſſit terminari articulus grauaminis, ſequitur Iudices
2 in hoc caſu habere cauſæ cognitionem, an recuſatio ſit
friuola, cum ſine hac cognitione articulus grauaminis
examinari non poſſit, vt dixerunt Doctores declarando clauſulam appellatione remota, quod tenementi, quia eſt vtile in practica, & ſæpè poteſt contigere de facto.

S V M M A R I V M.

1 *Recuſatio an debeat eſſe ſpecialis de Iure Canonico, vel ſufficit generaliter.*
2 *Cauſa recuſationis, an poſſint proponi in omni parte Iudicij. & num. 3.*

Recuſatio Iudicis ſuſpecti debet eſſe ſpecialis non autem generalis.

R E S O L V T. DXV.

1 ADuertendum eſt, quod in foro Eccleſiaſtico, non
ſufficit recuſatio generalis, ſed neceſſaria erit
ſpecialis, ſiue Iudex ordinarius ſit recuſatus, ſiue dele-
gatus, vt in cap. cum ſpeciali, vbi gloſ. verbo coram de
appell. & in capit. quod ſi contra vnum vbi gloſ. verbo
probari de officio delegat. lib. 6. & in cap. 6. de appellat.
& cauſas ſuſpicionis tradit gloſ. fin. in capit. cauſam de
officio delegat. & quadraginta cauſas refert. Peruſinus
in cap. poſtremo num. 7. de appellat. Maranta de or-
dine iudicio 6. part. membro. 2. à num. 27. & 70. refert
Berthachinus verbo Iudex ſuſpectus, & 93. Aufrerius
2 in tractatu de recuſatione, ſed iſtæ recuſationes, licet
de iure Ciuili, & Regio poſsint proponi in quacunque
parte litis, vt l. apertiſſimi, C. de iudicijs, Couarruuias
practicarum, quæſtione capit. 20. numer. 6. & tradit Paz.
in ſua Praxi primæ part. 1. tomo capit. 20. numer. 18. &
19. at verò de Iure Canonico proponi debet talis recu-
ſatio ante litis conteſtationem, vt probatur in d. cap. ſpe-
ciali verbo proteſtator de appellat. & tradit Rebuffus
in tractatu de recuſatione artic. 1. gloſs. 2. nu. 21. & hanc
dicit communem opinionem Aretinus in capit. 2. de iu-
dic. vbi Decius num. 24. niſi cauſa ſuſpitionis de nouo
veniat ad recuſantis notitiam, & illud iurauerit, tunc
3 enim admittenda erit recuſatio, ſecundum gloſſam in
l. error verbo facti, C. de iuris, & facti ignorantia rece-
ptam communiter, & Iaſ. ibi num. 26. Decius in dicto
cap. paſtoralis num. 18. Couarru. cap. 26. num. 2. prac.
quæſtione & ſi tempus lapſum fuerit ad proponendum
recuſationem in cauſa Eccleſiæ, vel minoris conceden-
da eſt reſtitutio, vt tradit ipſe Couarru. dict. capit. 26.
num. 4.

S V M M A R I V M.

1 *Propoſita recuſatione Iudex compellit litigantes ad eligendos arbitros.*
2 *Cauſa recuſationis probata remittititur negotium principale ad ſuum Iudicem.*

Propoſita recuſatione, quid agendum.

R E S O L V T. DXVI.

1 REſpondeo, quod ſi Iudex recuſatus fuerit delegatus à Romano pontifice poterit ipſe compellere litigantes ad eligendos arbitros, coram quibus cauſa recuſationis probetur, & decidatur, & poterit illis arbitris tempus ſtatuere ad terminandam cauſam recuſationis, & interim eſt ſuſpenſa Iuriſdictio, & ſi arbitri diſcor-

Digitized by Google

diſcordent poſſunt nominate tertium, vt docet textus
in cap. ſuſpicioni de officio delegati & in cap. 2. requi-
ris §. 1. & in capit. legitima de appell. lib. 6. & ſi ptobata
2 fuerit cauſa recuſationis, cauſa remittenda eſt ad ſuum
ſuperiorem; neque poteſt alteri Iudici committi etiam
de conſenſu recuſatoris, vt probat text. in capit. Iudex
de officio delegat. lib. 6. Si vero Iudex recuſatus fuerit
ordinarius veluti Epiſcopus, vel eius Vicarius, licet ar-
bitri ſint eligendi, vt in capit. ſi contra vnum verbo
Epiſcopi, De officio delegati lib. 6. vbi Doctores, tameti
ſi cauſa recuſationis probetur bene poſſunt, vel remit-
tere cauſam ad ſuperiorem, vel de conſenſu recuſato-
ris alteri committere, vt in dict. cap. 14. cum ſpeciali, vbi
Imola num. 10. Peruſinus num. 16. & Præpoſit. num. 17.

SVMMARIVM.

1 *Subdelegatus delegati S. Pontiſ. ſi fuerit allegatus ſuſpectus quid agendum.*
2 *Vicarius generalis Epiſcopi, quando recuſatur, vt ſuſpectus quid agendum.*
3 *Recuſatio proponenda eſt in ſcriptis.*
4 *Aſſeſſor an poſſit, ab vtraque parte allegari ſuſpectus.*

An ſi ſubdelegatus Delegati Pontificis fuerit recuſatus ſint arbitri eligendi.

RESOLVT. DXVII.

1 QVando Iudex recuſatus fuerit ſubdelegatus dele-
gati Pontificis, tunc non ſunt arbitri nominandi,
ſed cauſæ recuſationis ſunt proponendæ coram ipſo de-
legato Papæ, vt in capit. idem teneas, & quando Vica-
2 rius Generalis, huius Archiepiſcopatus recuſatur, quia
cauſæ ſunt proponendæ coram Domino Archiepiſcopo,
& non ſunt arbitri nominandi, vt probat textus in capit.
ſi contra vnum de offic. deleg. in 6. & ſic vidi practica-
ri in aliquibus Curijs Eccleſiaſticis, quando Vicarius
3 recuſatur, quæ recuſatio proponenda eſt in ſcriptis, vt
probat text. in l. apertiſſimi. C. de iudic. & tenet gloſ. in
capit. quoniam contra de probat verbo recuſationes,
ſecus eſt in mixto executore, qui habet cauſæ cogni-
tionem, vt tenet Ferretus conſil. 53. in principio, & ex
verbo cognoſcatur in capit. dicenti 25. quæſt. 2. & do-
cet Felinus in capit. de cætero, de re iudic. & vide Re-
buffum in tractatu de recuſationibus art. 5. nu. 5.
4 Sed quid eſt dicendum de aſſeſſore recuſato ab vtra-
que parte, reſolue non poſſe recuſari, vt ſuadetur in
cap. cum olim de cauſa poſſeſſion. & prop. Eſcobar. de
ratiocin. lib. 1. cap. 8. num. 13. maximè ſi iurauit, quia
tunc eſt effectus Iudex, & non poteſt remoueri, ſed alius
adiunctus nominandus, & ita vidi iudicatum, & pra-
cticatum, & benè, vt præcludatur via malitioſæ recu-
ſationis.

SVMMARIVM.

1 *Recuſatio debet proponi coram Iudice ſuſpecto.*
2 *Recuſatio, & appellatio æquiparantur.*
3 *Appellatio vt legitimè interpoſita iudicetur, quid requiratur.*

Recuſatio Iudicis ſuſpecti ſi non proponatur coram Iudice recuſato, an acta poſtea facta ſint nulla.

RESOLVT. DXVIII.

1 IN caſu propoſito dicebam certum eſſe de iure recu-
ſationem eſſe proponendam coram ipſo nam non
rectè propoſita nihil operatur iuxta diſpoſitionem text.
in cap. cum ſpeciali de appellat. ibi ſtatuimus, vt ſi al-

leganetit ſe iudicem habere ſuſpectum coram eodem
cauſam iuſtæ ſuſpicionis aſſignet: facit text. in cap. ſu-
ſpicionis de officio, & poteſtate Iud. delegat. & in cap.
legitima de appellat. lib. 6. l. apertiſſimi, C. de Iudic. &
tenet ſpec. in titul. de recuſat. §. qualiter autem debeat
fieri recuſatio numer. 1. & ſic ſi dicta recuſatio coram
dicto Iudice inferiore propoſita non fuerit, eius iuriſdi-
1 ctio non ſupenditur, quia recuſatio, & appellatio æqui-
parantur, vt tradit Franch. in cap. ſuper 10. num. 17. cum
ſeq. de appellat. & in rubr. eod. tit. in princip. & tenet
Butſat. conſil. 21. num. 21. & ſicut appellatio neceſſa-
rio proponenda eſt coram Iudice inferiore, & à quo
appellatur, vt diſponit text. in cap. vt debitus de appell.
& in capit. alias § 61. dic com. 2. quæſt 6. gloſ. in capit.
ſuggeſtum in vlt. oppoſitione de appellat. & in cap. ap-
pellatio eodem tit. lib. 6. & in Clem. 1. verb. maiori eo-
dem tit. ſic etiam dicta recuſatio vt ſuum effectum poſ-
ſet operari coram Iudice recuſato neceſſario proponen-
da erat, & maximè, quia ſicut in appellatione requiri-
tur, quod fiat intimatio Iudicis ad hoc vt talis appella-
tio intimata operetur effectum attentatorum, vt Dec.
Rot. 38. alias 309. Atteſtata de appellat. & innouat. vt
tradit Franch. in cap. ſi iuſtus metus quæſt. vlt. num. 41.
de appellat. & Ioan. Andr. in capit. duobus eodem tit.
& ſpeculat. in tit. de appellat. §. qualiter verſic. item ſit
cautus Lapus allegat. 39. vt tradit benè Maranta in ſuo
ſpecul. in 3. part. 6. partis princip. quæſt. 2. numer. 391.
eodem modo, etiam requiritur, quod recuſato Iudice
recuſatio intimatur.

SVMMARIVM.

1 *Requiſita, quæ ſint, vt Iudex poſſit allegari ſuſpectus, & num. 2. & 3.*

Quæ ſint ſeruanda in recuſatione Iudicis ſuſpecti.

RESOLVT. DXIX.

VBi non ſeruantur infraſcripta in recuſatione Iudi-
cis ſuſpecti, Iudex procedendo ad vlteriora non
grauat.
1 Primo, quando in recuſatione non fuit allegata cau-
ſa aliqua ſpecifica ſuſpicionis, prout de iure canonico
requiritur Prat. Pap. in for. delin. iuriſdict. in ver. ratio-
nibus & cauſis, & ibi addit. Auferr. de recuſ. ſuſp. iud.
verſ. ſed de iure canonicu fol. 488. vbi teſtatur, ita ſerua-
ri de conſuetudine: bene verum eſt, quod poſſunt de no-
uo exprimi cauſæ ſuſpitionis, tempore tamen debito
Aufr. ibidem verſ. ſed ponamus.
2 Secundo, quando non nominatur aliquis arbiter ex
parte allegantis iudicem ſuſpectum, prout requiritur
nominari in actis Pract. Pap. in d. verſic. rationibus, &
cauſis, & ibi addit Neuonſ. conſ. 36. num. 2.
3 Tertio nominatio arbitrorum reperitur facta extra
iuriſdictionum Iudicis allegati ſuſpecti vltra vnam die-
tam Borgogn. deciſ. 28. num 99. par. 2. Triuiſ. in deciſ. 84.
& iuxta hæc ſcio practicatum aliquando fuiſſe in Curia
Archiepiſcopali Neapolitana.

PRAXIS CAVSARVM diſpenſationis matrimonialium.

SVMMARIVM.

1 *S.C.T. ſeſſ. 24. cap. 5. de reform. matrim. quid diſponat.*
2 *Cauſæ ob quas conceduntur diſpenſationes matrimoniales enarrantur, vt num. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.*

Quid diſponat S. C. T.

RESOLVT. DXX.

1 IN ſeſſ.24. de reformatione matrimonij cap.5. in fine, hæc habentur verba in contrahendis matrimonijs, vel nulla omnino detur diſpenſatio, vel raro, idque ex cauſa, & gratis concedatur in ſecundo gradu numquam diſpenſatur, niſi inter magnos Principes, & ob publicam vtilitatem.

Quæ nam ſint cauſæ diſpenſationis.

PRima eſt, quod cum oratrix dotem habeat minus competentem iuxta ſtatus ſui conditionem, cum qua virum ſibi non conſanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere poſſit inuenire queat, & dictus orator intendat illam cum dicta minus competenti dote in vxorem ducere, &c. quam referunt Fer.Emanuel. capit.237. conc. prima, numer.2. Iacob. de Graſſis parte prima deciſ. lib.2. capit.81. in fine Ledeſm. de matrimon. quæſt.56. artic. fin. & in ſumm. de Sacrament. titul.de matrim. capit.27. concluſ.5. Galleg. de cognat. ſpirituali capit.22. numer.8. Guttier. canon. lib.2.cap.15. num.107. Sanch.lib.8.diſput.19. num.16. Reginald.lib. 31. num.194. vbi num.196. reſoluit cenſendam iuſtam cauſam diſpenſandi, cum in defectu ipſo dotis inuenitur ratio pietatis, vide Henriq. lib.12.cap.3.§.9.verſ.3. Egid diſput.33. num.47. Nos in collectan dec.4.part.3. collect.709.

2 Secunda, quod cum dicta oratrix in dict.loco, propter illius Anguſtiam virum, ſibi non conſanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere poſſit inuenire nequeat, &c. referunt Galleg. de cognat. ſpirit.capit.22.num.10. Veg. in ſumm. tom.2. cap.34. caſu 167. Eman.dict.cap.237. num.2.verſ.la quarta. Henriq. dict. § 9 Sanch.lib.8.diſp.19.num.12. Egid.dict.diſput.33.nu. 46. Reginald. dicto lib.31.nu.196. verſ. ad tertiam, vbi reſoluit requiri tantum, vt intra oppidum proprium feminæ non inueniatur æqualis, cui nubat refertque, ita reſponſum eſſe Archiep. Mediolanenſ. à Congr. Cardinalium 18. Nouembris anno 1570. cuius reſponſionis verba adducit Sanch.d.diſp.19.num.3. dicens. num.15. non eſſe adſtringendam ad nubendum alicui vetulo, aut durioris intolerabilioriſve ingenij, & Nos in deciſ. Curiæ Archiepiſc. Neapol.deciſ.25.

3 Tertia, quod cum inter dictorum oratorum parentes conſanguineos, vel affines graues inimicitiæ ortæ, iam ſint, & ad præſens vigeant aliunde tamen, quam ex cauſa matrimonij inter oratores contrahendi prouenientes, & ante illius tractatum exortæ, & certum ſit, quod ſi oratores prædicti inuicem matrimonialiter copularentur inimicitiæ huiuſmodi omnino componerentur pro illis igitur componendis, ac pro bono pacis Oratores prædicti cupiunt, &c. referunt Sanch.lib.8.diſput. 19.n.8.Reginald.dicto lib.31.n.196.verſ.ad ſecundam.

4 Quarta, ſi inter dictos oratores, ſeu eorum parentes lites ſuper rebus magni momẽti ortę iam ſint Eman. dicto cap.237. num.2. verſic. la ſecunda por ſe acabar vn gran pleyto. Egid.dicta diſput.33.nu.45. Sanch.lib.8. diſput.19.num.8. vbi nu.9. reſoluit, quod ad hanc cauſam reducitur euitatio ſcandalorum inter cognatos, & num.11. dicit ſimiliter eſſe iuſtam diſpenſandi cauſam, quando diſpenſatio eſt quaſi remedium neceſſarium obuiandi alicui magno delicto.

5 Quinta, quando locus ad littus maris ſitus continuis inuaſionibus pyratorum, & fidei orthoxæ hoſtium expoſitus ſit propterea externi homines, non ita libenter, vt cum dicti loci habitatricibus contrahant accedere velint capiunt, &c. refert Quaranta in Summa Bullar. verbo matrimoniales diſpenſationes.

6 Sexta cum niſi Matrimonium inter oratores contrahatur dicta oratrix innupta, & diffamata remaneret grauiaque exinde ſcandala poſſent veriſimiliter exoriri refert Sanch. lib.8. diſput.19.num.9.

7 Septima, quando oratrix vigeſimum quartum annum excederet, & hactenus virum paris conditionis cui nubere poſſet non inueniret, refert Quarant.dict.verb.matrimoniales diſpenſationes.

8 Octaua conſeruatio diuitiarum in eadem cognatione, ne cauſa dotis diſtrahantur ad aliam cognationis familiam, quando ex ampliſſimæ ſunt referunt Galleg. d. cap.22. num.11. cum ſeq. Veg. tom.2. Summ.capit.34. caſu 167. Eman.dict.cap.237. concl.1. in fine.Egid.dict. diſp.33.num.49. Reginald.d.lib.31.num.197.

9 Nona excellentia meritorum in Eccleſiam, ſiue diſpenſationem petentis, ſiue eius cui petitur referunt Galleg. dict.cap.22. num.17. Sanch.dict. diſp.19.nu.32. Egid.d.diſp.33. num.49.verſ.6.

10 Decima proles habita ex conſanguinea, quando bona fide ſuſcepta eſt referunt Ledeſm. de matrim.q.56. artic.vlt.ad finem Guttier.canon.lib.2.cap.15.num.107. Sanch. dict.diſputat.19.num.33.Egid. d. diſp.33.nu.49. verſic.7.

11 Vndecima conſeruatio Illuſtris familiæ in eodem ſanguine alias periturae, vt ſi eius caput eſſet femina, quia hoc ad Reipub.bonum aliquo modo ſpectat, refert Egid. dict.diſp.33.num.49. verſ.4.

Sed quia in materia diſpenſationis matrimonialis duę ſolummodo cauſæ in Praxi frequentiores videntur ſcilicet propter incompetentiam dotis, & propter anguſtiam loci operę pretium duxi de infraſcriptis dubitare.

SVMMARIVM.

1 *Dos congrua, quæ dicatur.*
2 *Dos incompetens, quæ appellari poſſit.*

Dos in competens, quæ nam dicatur ad effectum verificandi Bullam diſpenſationis.

RESOLVT. DXXI.

EX modo probandi congruitatem dotis reſultare modum probandi incongruitatẽ eiuſdem, nec verò difficile eſt extimare dotis congruitatem, vt inquit Celſus in l. ſi filiæ, ff. de leg.3. cum illa congrua dicen-
1 da ſit, quæ conſtituta fuerit, pro modo facultatum, tam viri, quam vxoris, aut eius, qui mulierem dotare tenetur pro dignitate coniugum, & pro conſuetudine loci d. lege quæro dict. leg. cum poſt §. gener. ff.de iure dot. l.creditores, C. de adminiſtr. tut. dict. lege ſi filiæ, ff. de legat.3. Socin. conſil.57. numer.25. & 27.lib.1.vbi etiam inquit variari dotes pro temporum varietate, ita vt quæ olim congrua fuerit procedente tempore tenuis exiſtimari poſſit Dec. conſil.26. numer.4. dicens congruitatem dotis conſiderari potiſſimum ex conſuetudine Ciuitatis, ita vt eadem dos in vna Ciuitate ſit congrua in alia ſit incongrua. Corn. conſil.115. lib.3. & conſil.107.lib.2. col.pen. Grammat. deciſ.101.num.65. & 69. vbi videtur tradere modum probandi dotis incongruitatem, nempè ſi articuletur, & probetur, quod inter ſimiles perſonas, ſimiles dotes frequentari ſoleant, & ſi præfatæ mulieri non ſit ſimilis dos conſtituta congrua ſit dicenda, & quod in loco limitato ſoleat talis dos ex incongrua extimari, & dos congrua eſt, quæ legitime commenſuratur, idque procedere ſi talis dos commenſurata legitime frequentari ſoleat in Ciuitate alioquin ſi hoc ipſum indiſtinctè intelligeretur totum ferè Regnum diſcordijs ſubuerſurum id etiam tradit Afflict.in Conſtit.Reg. de ſucceſſ.filiorum commun. Rubr.23.num.33.de Vbald.in cap. Rayt.ext. de teſtam.

quod

Digitized by Google

quod etiam videtur de mente Brun. in tractat. de ſtatut. excludi. fem artic. 9. num. 34. & plures alios corrubat Menoch. de arbitr. lib. 2. caſu 149. n. 38. Gabr. conſ. 142. num. 7. lib. primo.

2 Cum non ex facultatibus mariti, tantum dotis incongruitas exiſtimetur, ſed ex aliis, etiam in ſimul iunctis nobilitate, ſcilicet aut ignobilitate eiuſdem facultatibus, & dignitate vxoris potiſſimum vero ex conſuetudine regionis, itaut ex omnibus in ſimul iunctis temperamentum quoddam adhibeatur, nec vna qualitas adeo potens eſt, vt alias ad ſe trahat, vt antea dictum fuit.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio conceditur mulieri, propter incompetentiam dotis.*

2 *Diſpenſatio conceſſa mulieri, propter incompetentiam dotis mandatur exequutioni ſi inuenit ignobilem, & diuitem.*

Diſpenſatio conceſſa mulieri, propter incompetentiam dotis, an ſit mandanda executioni ſi inuenit ignobilem, & diuitem.

RESOLVTIO CCCCCXXII.

1 CÕnceditur diſpenſatio mulieri nobili, vt nubat conſanguineo ob dotis in competentiam, cum qua ſibi parem inuenire non poſſet ſi in loco ad ſunt ignobiles diuites, qui illam ducerent, an poſſit vti diſpenſatione, quaſi parem non inuenit breuiter, dicen-
2 dum, quod poteſt, quia paritas debet conſiderari ex genere, & moribus, non ex diuitijs text. eſt ſingul. in l. Iudices, C. de nupt. vbi lex inter pares magis defert generi, & moribus, quam diuitijs, & ibi notat Bald. in ferenſ. alia. Fallit ſi eſt Doctos, & diues ex notabili doctrina. Salic. in l. prouidendum, C. de poſtulando, vbi dicit, quod Commitiſſa magna nubens Doctori non dicitur nubere viro in digno, quem refert, Campeg. de dote in 1. par. quæſt. 3. Lup. in cap. per veſtras, §. 8. num. 12. recompenſatur enim qualitas virtutis, cum diuitijs, & nobilitate Contiſſæ, ſed videtur, etiam attendenda conſuetudo locorum.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus ad diſpenſandum, an poſſit diſpenſare ceſſante cauſa.*

2 *Mandatum diſpenſandi continet clauſulam ſi preces veritate nitantur.*

An ſi dos, quæ tempore impetrationis diſpenſationis erat incompetens efficiatur poſt modum competens, itaut poſſit Bulla diſpenſationis executioni demandari.

RESOLVTIO CCCCCXXIII.

1 DElegatus ad diſpenſandum non poteſt validè diſpenſare ſi poſt mandatum, ſeu indultum, ſibi à Summo Pontefice conceſſum ceſſauit cauſa iuſta diſpenſandi, vnde ſi Papa commiſit Epiſcopo facultatem diſpenſandi in Titio irregulari, vt ad ordine, propter parentum paupertatem promoueri valeat, ſed interim antequã Epiſcopus diſpenſet cauſa diſpenſationis ceſſat eo, quod parentes Titij ad pinguiorem fortunam venerint non poteſt Epiſcopis diſpenſare quandiu iuſta diſpenſandi cauſa ceſſat, quandiu ſcilicet parentes diuitiis affluunt; ita Suarez lib. 6. cap. 20. num. 13. Sanchez lib. 8. diſput. 30. num. 2. Ratio eſt multiplex.

2 Tum quia mandatum ad diſpenſandum datur ſub cõditione ſi preces veritate nitantur, ſed ſi preces non nituntur veritate ceſſat cauſa ob quam data fuit delegato facultas diſpenſandi ergo delegatus ad diſpenſandum non poteſt valide diſpenſare ſi iuſta diſpenſandi cauſa ceſſet, poſtquam ſuperior facultatem diſpenſandi dedit.

Etiam tum inferior validè poteſt diſpenſare quatenus illi conceditur à ſuperiore, cum ſit veluti mandatarius, qui mandati formam ſeruare tenetur, ſed ſuperior non videtur concedere facultatem diſpenſandi ceſſante iuſta diſpenſationis cauſa: non enim præſumitur velle facultatem alteri dare ad id, quod ipſe licitè præſtare non poteſt cum autem ipſe non poſſit licite diſpenſare ſine iuſta cauſa ſequitur non præſumi facultatem alteri ad diſpenſandum dare ceſſante cauſa in precibus narrata, etiam ſi cauſa tempore commiſſionis adeſſet.

Tandem, quia ſicut ſuperior non vult facultatem diſpenſandi dare, niſi ſubſiſtente tali cauſa, ita data diſpenſandi facultate non cenſetur velle diſpenſationem ipſam concedi non ſubſiſtente iuſta diſpenſationis cauſa.

Quinimmo ad ſupradictorum comprobationem valde confert, quod voluit Bonacina de legibus diſput. prima punct. 2. quæſt. 10. §. primo propoſit. 2. cauſam, ſcilicet ad diſpenſandum requiri non ſolam, quando ſuperior dat inferiori mandatum ad diſpenſandum, vt patet ex cap. Quia circa de conſang. & affinit. verum etiam, quando inferior vult diſpenſandi facultate vti; Ita Guttierez de matrimon. cap. 126. num 1. Sanchez. Suarez, & alij loc. ſtatim citandis, qui bene aduertunt confeſſarios aliosque quibus diſpenſandi facultas datur magna vti debere diligentia in indaganda rei veritate, vt videlicet reſpiciant, an preces verificentur non ſolum dum ipſi diſpenſationem vi facultatis ſibi conceſſe exequi volunt verum etiam tempore conceſſionis Romæ obtentæ. Ita Sanch. num. 5. contra Guttier. loco citat. verſ. nihilominus, qui videtur ſibi contrarius verſ. ſi vero cauſa.

Non obſtat, quod effectu conſumato prout in ſuperi caſu, non eſſet diſpenſatio ceſſante cauſa, vt bene docet Menoch. de præſumpt. 189. numer. 197. Bartolus, & alij, apud Sanch. & Suar. loc. cit. ſed effectus diſpenſationis eſt exemptio ab obligatione legis, quæ legitimè conceſſa eſt, poſt quam is cui datam erat mandatum ad diſpenſandum diſpenſauit ergo diſpenſatio, ſeu exemptio ab obligatione legis non ceſſat ſi cauſa diſpenſationis ceſſat antequam diſpenſatio ſuum effectum ſortiatur; Tum quia obligatio legis ſublata eſt per diſpenſationem effectus autem ſemel extinctus nõ poteſt naturaliter reproduci.

Quoniam reſpondetur ſupradicta vera eſſe, ac procedere de effectu diſpenſationis vltimato, & iam omnino conſumato non cenſetur autem effectus omnino conſumatus donec diſpenſatio ſortitã ſit cauſa effectum propter quem data fuerat facultas ad diſpenſandum.

SVMMARVM.

1 *Non dicitur fieri poſſe, quod incommodè ſit nonnulla inferuntur ad regulam.*

An Dos dicatur competens reſpectu vnius filiæ ſi pater dotando illam non poſſet alius competenter dotare.

RESOLVT. CCCCCXXIV.

1 MInime dici competentem, & ſic Commiſſariũ iure optimo poſſet Bullam diſpenſationis executioni

demandare, ex quo vera, & indubitata eſt iuris concluſio quod illud dicitur fieri non poſſe, quòd cõmodè fieri non poteſt l. nepos proculo ff. de verb. ſignificat. cap. ſaciat 22. quæſt. 2. quemadmodum paria ſunt aliquid non eſſe, vel inutiliter eſſe & conſequenter aliquid non fieri, vel fieri non ſolemniter l. vnica, C. de rei vxor. act. l. quoties, ff. qui ſatiſdat. cog. & Lætate, §. nihil, ff. de interrog. act.

Et ita demum paria quoque ſunt non appellare, & appellare, nulliter, vt per Marc. Mant. conſ. 125. num. 30 & conſ. 146. num. 11. prout paria ſunt, etiam non arbitrari, & nulliter arbitrari recte Ruyn. conſ. 142. nu. 4. vol. 4. & ſic denique paria ſunt non factam extitiſſe executionem, vel factam, ſed illegitimè, vt per Roland. conſ. 9. num. 7. & conſ. 24. num. 25. volum. 1. Soc. in l. quoties num. 1. ff. qui ſatiſd. cog.

Etiam paria ſunt factum, quid eſſe, vel fieri debuiſſe quantum ad maculam attinet amittentis Crauet. conſ. 376. num. 6. 11. 20. cum ſequ. vol. 3.

Immò paria ſunt, etiam quod cauſa expreſſa non ſit, vel expreſſa, & non quidem aptè, intelligibiliter ſecundum Marſ. in rubr. ff. de fideiuſſor num. 374.

Paria ſunt etiam nullam habere cauſam conquerendi, vel habere, ſed non iuſtam Socyn. in rubr. num. 3. ff. quod quiſque iuris.

Et ſic ad idem propoſitum paria ſunt, etiam non accipere poſſeſſionem, vel accipere, ſed nulliter l. 4. §. condemnatum, vbi iuris interpretes omnes de re iudic. Roland. conſ. 78. num. 26. vol. 3.

Sicque etiam paria ſunt non habere titulum, vel habere ſede nullum l. quoties, & ibi Doct. ff. qui ſatiſd. cog. Riminal. Iun. conſ. 343. Magnifica n. 28. vol. 3. Surd. cum alijs aggregatis per eum conſ. 28. num. 52.

Pariaque ſunt, quoque non adeſſe cauſam, vel falſam, & inhabilem l. prima, §. & quidem, ff. quod cui vni. nom. Grammat. conſ. ciu. 81. num. 13. prout paria ſunt ſimiliter non aſſignare rationem, aut aſſignare, & non bonam, & concludentem, vt per Spec. in tit. de teſtam. §. primo, verſ. item, quod interrogatus Grammat. conſ. ciu. 30. num. 4.

Paria ſunt virum non habere, vel habere inutilem, vt per Gloſ. in l. fin. C. ad leg. Flauiam de plagia. Abb. in c. bonæ memoriæ col. 3. de poſtul. Prælat. Roland. conſ. 9. num. 25. lib. primo, & eſt textus in c. 2. de tranſ. prælat. ita ſanè, etiam paria ſunt non habere vxorem, vel habere, ſed inutilem vt diſcuſſimus ſolyto ſtylo in maritum non habere.

Immo paria, etiam ſunt aliquid non fuiſſe factum, vel nullum habere effectum, vel aliquid factũ eſſe, & fuiſſe reuocatum, ita Beccius conſil. 6. num. 3. & ſequent. vol. primo.

Paria quoque ſunt ciuilem eſſe funditus extinctam per ſententiam, vel nunquam fuiſſe natam obligationem, vt per Ang. in l. Iulianus, ff. de condic. indeb. quem ibi ſequitur Ant. de Alexand. col. 6. verſ. & de inde ciuilis fuit extincta.

SVMMARIVM.

1 *Tempus præſens attenditur.*
2 *Spes non habetur in conſideratione.*
3 *Principium rei attenditur.*

An dos dicatur competens ſi puella paupertima ſperet magnam hæreditatem.

RESOLVT. DXXV.

1 Minimè dici poſſe huiuſmodi puella dotem competentem habere, quamuis magnam hæreditatem, & ſucceſſionem ſperet, vt in proprijs terminis firmat Nauar. in conſil. 19. de reſcriptis. Menoch. in conſil. 71. num. 6. vol. primo. Henriq. in conſil. 97. num. 6. & ſequent. ſequitur Geouen. in Prax. Curiæ Arch. Neapol. cap. 25. num. 9. & ſeq.

Mouentur ſupracitati, quampluribus fundamentis, & authoritatibus.

Primo, ex quo in omni diſpoſitione attendatur tempus præſens. l. ſi ita, ff. de auro & argento legato. Achil. de Graſſ. in deciſ. 4. teſtamentis Ioſeph. Ludouic. in dec. Rot. peruſ. 7. allegat Socc. Iun. in conſil. 99. volum. 3. Pariſ. de reſignatione beneficij lib. 2. quæſt. 6. vbi ex ſupradictis deducit non poſſe, quem ordinari, abſque titulo quamuis ſperet magnam patris hæreditatem ſequitur Crillenzon. in conſil. 14. Graſſ. in conſ. de temporibus ordinationum, vbi plura ad hoc conducentia colligit.

2 Secundo, quoniam ſpes non habetur in conſideratione, vt probatur aperte in l. ſpem C. de donationibus ſequitur Bald. in conſil. 22. num. 6. & ſequent. Alex. in conſil. 97. num. 8. & ſequent. vol. primo. Dec. in conſ. 339. volum. 3. Monal. in conſil. 16. Alciat. reſponſ. 6. referens ſpem haberi vti non ens quoniam multa, quæ ſunt in ſpe, vt plurimum non eueniunt, vt probatur in §. licet, quibus ex cauſis manumittere non licet Dec. in conſil. 16. vol. prim. vbi ex ſupradictis deducit non valere pactum de hæreditate viuentis l. fin. C. de pactis l. licet C. eod & latè per omnes in capit. quamuis eod. titul. in 6. quemadmodum iactum piſcium vendi non poſſe l. iactum, ff. de actionibus empti, vbi latiſſimè Bal. & Caſtrenſ.

3 Tertio, ex quo principium cuiuſque rei eſt ſpectandum l. pomponius, ff. de negotijs geſtis. Surd. deciſ. 102. & facit tex. in c. principatus 191. vbi vix bono peraguntur exitu, quæ malo inchoata principio, & ad idem expenditur tex. in l. 2 ff. de origine iuriſ. vbi cuiuſcumque rei potentiſſima pars principium eſt, & ibi gloſ rectè adducit illum verſum Horatij Dimidium facti, qui bene cepit habet propterea Chriſtum reb. cunctis principiũ dicimus. c. cum paulus prima quæſt. prima, quare cum principio petitionis iſta puella nil valet iſtud tempus attenditur & non futurum, vt ex ſupradictis.

SVMMARIVM.

1 *Suppletio quomodo facienda.*
2 *Extraneus non tenetur dotare.*
3 *Concilium Nauarr. adducitur.*

Dos an dicatur compenſ. ſi ſupplenda veniat per extraneam perſonam.

RESOLVT. DXXVI.

1 Maxima altercatio exorta fuit in Bulla diſpenſationis Vicario à Sede Apoſtolica commiſſa matrimonialis ob incompetentiam dotis, nam quamuis re vera Dos reperiebatur incompetens verum vir quidam eiuſdem Diœceſis timoratæ conſcientiæ ſupplere illam cupiebat fuit dubitatum ſi de iure potuiſſemus Bullam Apoſtolicam executioni demandare dicebam Ego id omnino fieri poſſe ex quo, tam tempore impetrationis, quam gratiæ Dos in veritate erat incompetens, & ſic preces veritate nitebantur, & propterea gratiam exequendam c. ad audientiam de reſcriptis c. cum dilecta eod. tit. & latè per Ludouiſ. in deciſ. prima Rotæ Romanæ & probatur per omnes in l. cum mandati, C mandati, item dicebam minimè conſiderationem habendam per ſuppletionẽ tertiæ, ac extraneæ perſonæ, ex quo non tenebatur de
2 iure dotare, vt probatur communiter in l. vnica §. fin. C. de rei vxor. actione, & conſequenter non ſuffragabatur ſupplectio prædicta ad inducendam dotis competentiam.

3 Cœte-

3 Cœterum ſupradictis minimè obſtantibus viſo Concilio Nauarr. 13. de conſanguinitate, & affinitate contrarium dixi exequendum, prout exequtum fuit.

SVMMARIVM.

1 *Locus anguſtus, quis dicatur.*

De ſecunda cauſa diſpenſationis matrimonialis propter anguſtiam loci nuncupata circa quam de infraſcripris dubitatur.

Quis nam dicatur locus anguſtus ad effectum diſpenſandi.

RESOLVT. DXXVII.

1 SEcunda, & frequentior cauſa, quæ Romano Pontifici præponi ſolet circa diſpenſationis gratiam obtinendam eſt propter loci anguſtiam, quare multoties dubitari ſolet coram Commiſſarijs, quis nam dicatur locus anguſtus ad effectum, vt ſup. dict. Commiſſarius iure poſſit Bullam diſpenſationis executioni demandare, & quidem ex conſ. Nauarr. 7. de verborum ſignificatio locus ad effectum de quo ſupra dici poteſt anguſtus, quoties ibidem non maneant niſi conſanguinei inter quos matrimonium contrahi non poſſet niſi præuia auctoritate & diſpenſatione Apoſtolica.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio eſt strictè interpretanda.*
2 *Poteſtas diſpenſandi eſt amplianda.*

Diſpenſatio conceſſa propter anguſtiam loci, an ſit mandanda executioni ſi mulier in alio loco vicino virum ſuæ conditioni parem inuenire poteſt.

RESOLVT. DXXVIII.

1 ALiud eſt dubium ſi diſpenſatio eſt conceſſa propter anguſtiam loci, an ſit mandanda executioni ſi mulier in alio loco inſigni vicino ſuæ patriæ virum ſuæ conditioni parem inuenire poſſet videtur, quod non per text. in l. hoc modo, ff. de condit. & demonſtration. vbi cenſetur permiſſum, quid fieri in loco prohibito dummodo alibi commodè fieri non poſſit non aliter, & diſpenſatio eſt ſtrictè interpretanda cap. primo & 2. de filijs presb. in 6.

2 Contrarium fuit ſeruatum in Curia Archiepiſc. Neapolit. cum in diſpenſatione non ponatur dicta conditio, & licet ſit ſtrictè interpretanda regulariter tamen eſt latè interpretanda quatenus verba ſonant, & natura verborum requirit Dec. in §. de adult. num. 169. & etiam priuilegia ſimpliciter loquentia ſunt ſimpliciter intelligenda, vt non recedatur à vi verborum text. notab. vbi Ant. in capit. ad audientiam de decimis & poteſtas diſpenſandi eſt fauorabilis, & latè interpretanda, quando nemini nocet capit. fin. vbi omnes de ſymon. & ſi Papa hoc voluiſſet expreſſiſſet, & contra eum, qui legem dicere potuit larga eſt facienda interpretatio regul. contra eum de regul. iuris in ſexto Calderin. conſ. primo de affinitat. & conſanguinitat.

Non obſtat tex. in lege hoc modo, quia ibi erat facta prohibitio, quid faciendi in certo loco in iſto vero caſu permiſſo.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio Summi Pontificis ſuper matrimonio inter conſanguineos contracto liberat à pœna temporali.*

2 *Diſpenſatio Summi Pontificis ſuper radice matrimonij omnia conualidat.*

De diſpenſatione Summi Pontificis, an liberet à pœna temporali conſanguineos, qui contraxerunt.

RESOLVT. DXXIX.

1 AN diſpenſatio Summi Pontificis ſuper matrimonio inter conſanguineos contracto liberet à pœ-
na temporali ſi erant contacti propter inceſtum in Lu-
ſitania fuit iudicatum, quod liberet à pœna, ita Gem-
ma deciſ. 180. quicquid in contrarium videatur tenere
Bald. in Auth. ex complexa C. de inceſt. nupt. Caſſ. con-
ſil. 43. volum. primo Anchar. conſil. 406. Abb. in cap. tuæ
de procurat. Facit quod quando Papa diſpenſat in radi-
2 ce Matrimonij omnia conualidantur, etiam pro præte-
rito iuxta communem in cap. per venerabilem, qui filij
ſint legitimi.

SVMMARIVM.

1 *Valida eſt diſpenſatio alicuius impedimenti reſpectu habentis plura alijs non expreſſis exceptis fortè matrimonij impedimentis.*
2 *Habens votum caſtitatis, & Religionis, vel non ineundi matrimonium ſi velit contrahere cum conſanguinea debet exprimere impedimentum conſanguinitatis, & voti, &c.*

Vicarius cui committitur diſpenſatio matrimonialis propter auguſtiam loci, an iure mandet executioni ſi adſunt alia impedimenta non expreſſa.

RESOLVT. DXXX.

1 VAlida eſt diſpenſatio alicuius impedimenti, quam quis pluribus impedimentis obſtrictus obtiuet non expreſſis alijs impedimentis niſi forte impedimenta matrimonij excipiamus. Vnde irregularis ob homicidium, & illegitimitatem, vel ob alias cauſas validè poteſt obtinere diſpenſationem irregularitatis, & illegitimitatis, vel alterius cauſæ. Quamquam non poteſt ad ordines promoueri antequam ab omnibus irregularitatibus liberetur, vt per ſe patet.

Ratio Concluſionis eſt, tum quia nullo iure probatur vnum impedimentum auferri non poſſe alijs, non ablatis. Tum quia obſtrictus pluribus ex communicationibus valide poteſt abſolutionem ab vna obtinere tacitis, & non ablatis alijs, vt patet ex dictis de cenſuris, & ex communi DD. ſententia ergo etiam detentus pluribus impedimentis poteſt vnius diſpenſationem obtinere tacitis alijs.

Tum quia licet cognitio omnium impedimentorum, ſeu vinculorum difficiliorum reddat diſpenſationem non tamē hinc ſequitur omnia impedimenta neceſſario exprimenda eſſe, cum non ſit neceſſe exprimere, quidquid difficiliorem reddit diſpenſationem.

Vnde ſicut, inquit Sanch. lib. 8. num. 22. & alij, quos retuli de cenſuris contram Nauarrum conſil. 18. de præſcriptis. Rodriq. prima par. cap. 179. concluſ. 5. & Suar. lib 6. de legibus cap. 24. num. 12. valida eſt diſpenſatio irregularitatis homicidij, quam quis contraxit ex homicidio Sacerdotis, quamuis in diſpenſatione non exprimat occiſum fuiſſe Sacerdotem, cum irregularitas non ſit inducta ob circunſtantiam, quaſi extrinſecam Sacerdotij, ſed propter actionem homicidij, ita in obtinenda diſpenſatione vnius impedimenti neceſſe non eſt omnia manifeſtare, aut aperire, quidquid difficiliorem reddit diſpenſationem. Tum quia vnum impe-

dimen[illegible] poteſt ſine alio induci, ergo etiam poteſt auferri.

[illegible] in diſpenſante ad ſunt omnia requiſita adeſt e[illegible] poteſtas volunt[illegible], & iuſta cauſa ergo valida eſt diſpenſatio vnius impedimenti non facta mentione aliorum.

Tum quia ſic vſu recepnim eſt in Curia Romana, ita Nauar. conſ.7. & 8. de conſanguinitat. & affinitat. de conſtit. quæſt.19. Suarez.lib.6.cap.24. & num.6. Sanch. lib.8. de matrim.num.2. Salas. diſp.20. ſect.15. ad fin. Henriq.lib.12.cap.3.num.8. Emanuel Sà verb.diſpenſatio num.16. Lopez. & alij.

Dixi niſi fortè impedimenta matrimonij excipiamus, nam aliqui Doctores hanc doctrinam extendunt, etiam ad impedimenta matrimonij, & putant validè obtineri diſpenſationem vnius impedimenti non expreſſis alijs, ita docet Salas d.20. ſect.15. ad fin.Henriq. lib.12.cap.3.num.8. Emanuel Sà 11. diſpenſatio nn.16. Rodriq. prima par.cap.238. num.1. & alij apud Sanch. lib.8.d.23. inixi rationibus allatis.

1 Suarez loco citat. Sanch. d.23. num.2. & d.24. num. 1.Guttiet. cap.123.num.22.de matrim. Ledeſm.de matrimon. quæſt.56. art.2. dnb. primo ad 2. arg. Menoch. Couarruuias Cephalus, & alij apud Sancb.num.2.excipiunt impedimenta matrimonij conſequenter putant

2 diſpenſationem vnius impedimenti in materia matrimonij obtentam, ab eo, qui pluribus detinetur impedimentis inualidam eſſe ſi taceantur alia impedimenta. Ratio eſt, tum quia Pontifex decipitur putans contrahentes vno ſolum impedimento laborare, tum quia ſic vſu. & ſtylo Curiæ receptum eſt, cum hac tamen duplici limitatione.

Prima eſt, quando aliquis habet duo impedimenta, quorum vnum poteſt auferri alia via, quam per diſpenſationem, tunc enim valida eſt diſpenſatio vnius impedimenti non narrato altero impedimento, quod alia via, quam per diſpenſationem poteſt auferri, vt ſi quis volens ducere conſanguineam habeat votum caſtitatis emiſſum ante pubertatem, & non ratificatum poſt pubertatem, tenetur impedimenti conſanguinitatis facere mentionem non autem voti, nam votum non indiget diſpenſatione, cum poſſit, etiam alia via, quam diſpenſatione auferri; poteſt enim à parentibus irritari, vt patet ex dictis de voto; ita Sanch.d.23.nu.6. Guttier.de matrimon.cap.123. num.22. & alij.

Secunda eſt, quando aliquis habet duo impedimenta, quorum vnum eſt publicum, & alterum priuatum, ſeu occultum, quod non poteſt Papæ manifeſtari, abſque infamia, tunc enim obtineri poteſt diſpenſatio publici impedimenti non explicato occulto, quia non præſumitur Papam velle impedimentum occultum explicari cum tanto ſupplicantis incommodo; Quanquam qui publici impedimenti diſpenſationem à Summo Pōtifice obtinuit debet poſtea diſpenſationem occulti à Sacra penitentiaria, abſque nomine perſonæ obtinere expreſſo tamen non ſolum impedimento occulto, verum etiam illo cuius diſpenſationem à Sede Apoſtolica obtinuit ſic enim eſt ſtylus, & praxis Sacræ Pœnitentiæ, vt obſeruat Sanch.num.7. Suarez. num.3. Guttiet. cap.123. num 22. de matrimon. ſicque periculum incurrendæ infamiæ præcauetur cum taceatur nomen perſonæ obſerua tamen cum Suar. loc. citat. Guttier. & Suat.loc.cit.non referre,ſiue vtrumque impedimentum prius proponatur Sacræ Pœnitentiariæ, & poſtea publicum Papæ,ſiue è contra valet enim eadem ratio in vtroque caſu.

S V M M A R I V M.

1 *An diſpenſatio expiret morte diſpenſantis.*
2 *Gratia facta non expirat morte concedentis.*
3 *Gratia quando cenſetur facta, & quando facienda.*

Vicarius cui commiſſa eſt diſpenſatio matrimonialis propter anguſtiam loci, vel in competentiam dotis an poſſit illam exequutioni mandare mortuo Summo Pontifice.

R E S O L V T. DXXXI.

1 COmmiſſiones diſpenſandi in impedimentis matrimonij. Ordinario factæ, an expirent morte Pontificis diſſentio eſt inter Doctores, nam quidam voluerunt expirare re adhuc integra præſertim,cum emanant pro deſignatis perſonis, ita Sanch.lib.8. diſtin.18.num. 80. & ſeq. Suarez lib.8.cap.31. Sayr.de cenſur.lib.7.c.3. Ratio eſt, tum quia non ſunt gratiæ factæ, cum dentur ad diſpenſandum in fauorem tertiæ perſonæ determinatæ; Tum quia ſic habetur in deciſ. Rot.apud Domini cap ſi ſuper gratia num.7.

Alij verò, prout ipſemet Sanch. num.87. Henriq.lib. 12. cap 2.num.5.cap.3.num.vlt. in comment.litt.V.Rodriq.in Summ.cap.236.num.3. Guttier. de matrim.cap. 125.nu.21.Suar.de cenſ.diſp.41.ſect.2.ad fin.& alij apud Sanch. & apud Henriq. loc. cit. putant gratiam eſſe factam conſequenter huiuſmodi commiſſiones non ſpirare morte concedentis.

Ratio eſt, quia tunc gratia cenſetur facta,quando delegatus, qui expediturus eſt diſpenſationes eſt executor neceſſarius, quando ſcilicet ei præcipitur, vt diſpenſationes, ſeu commiſſiones expediat cognita precum veritate.

3 Si vero liberum ſit ipſi exequi, quia ſcilicet non ei præcipitur, vt exequatur, ſed ſola exequendi facultas datur gratia non cenſetur facta. Ratio eſt,quia nullum acquiſiuit ius cum liberum ſit delegato expedire:in primo verò caſu acquiſitum eſt ius illi in cuius fauorem gratia conceſſa eſt; ſed prima opinio probabilior mihi videtur,nam illa neceſſitas, quæ imponitur delegato ad exequendum ſi præces veritate nitantur potius vicem gerit mandati, quam gratiæ, & priuilegij mandatum autem ſpirat morte mandantis, ita Suar.loc.citat.num. 13. & 14.

S V M M A R I V M.

1 *Delegatus in cauſis matrimonialibus, nihil poteſt capere pro labore.*
2 *Quid in eſculentis.*
3 *Amplia vt neque pro viſura proceſſus.*

An Vicarius, cui dirigitur diſpenſatio matrimonialis poſsit aliquid capere pro capienda informatione.

R E S O L V T. DXXXII.

1 DElegatus, cui commiſſa eſt diſpenſatio matrimonialis, nihil poteſt percipere pro labore impenſo in capienda informatione, & alijs actis diſpenſationis ex claris verbis breuis ibi cuiuſcunque muneris, aut præmij etiam ſponte oblati, & ita voluerunt Monald. conſ.33. Merenda. conſ.16. Menoch. conſ.70.nu.primo volum.primo Genuen. in prax. cap.25.

2 Amplia, vt neque eſculenta, & poculenta accipere poſſit, ita Nauar.conſ.21. de reſcript. Henriq. conſil.23. Sayrus deciſ.4. eodem tit.de reſcript. & Genuen.vbi ſupra & ſic limitatur textus in cap.ſtatutum. §.final.de reſcript. in 6.

3 Amplia ſecundo, vt neque pro ſtudendo proceſſu aliquid ſumere poſſit. Henriqu. & Menoch. vbi ſupra Auendan. conſ.12, arg.tex.in cap. cum ab omni de vita, & honeſtat. Clericorum, & ita declarauit Sacra Congregatio Concilij.

Amplia tertio, vt neque etiam pro acceſſu ad examinan-

Digitized by Google

minandum teſtes commorantes in alijs locis, cum id tendat ad capiendam informationem, ita Menoch.conſil.22.volum.2.& Genuen. vbi ſup.

Limita ſi delegatus eſſet pauper, quia tunc crederem, quod ratione intereſſe, quod pateretur in acceſſu prædicto pro vecturis equorum poſſet aliquid accipere, cum id in Breui non prohibeatur, ſed tantum munus aut premium. & pariter ſi poſt conceſſam diſpenſationem vellent coniuges pro eorum maiori cautela penes ſe habere tranſumptum diſpenſationis non video cur aliquid à Vicario accipi, non poſsit, ſicut pro tranſumptu aliarum ſcripturarum, cum id non concernat diſpenſationem, & ita aliquando fuit ſeruatum in Curia Archiepiſc. Neapolitan.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio iudicialis probat.*
2 *Contra propriam confeſſionem, quis non auditur.*
3 *Conſanguinitas qualiter probetur.*

Commiſſarius diſpenſationis matrimonialis, qualiter probare debeat gradum conſanguinitatis.

RESOLVT. DXXXIII.

1 SOlet vt plurimum dubitari ſi huiuſmodi gradus cõſanguinitatis poſsint probari per confeſsionem impetrantium, & ſunt, qui affirmant poſſe, prout Bald. in conſ.93.num.6. & ſequent. Alciat.reſponſ.16.numer.3. ſiquidem confeſsio facta in iuditio plene probat l.prima, C.de confeſsis, l. generaliter, C.de non numerata
2 pecunia, nec auditur, quis contra propriam confeſsionem, l.contra, qui propriam, C.eod.tit.latè Vit. in deciſ.71. & Triuiſ.in deciſ.5. Rotæ Venetæ, & ad matrimonium dirimendum ſufficit confeſsio coniugum cap. ſuper eo, vbi gloſ.in verb. confeſsionem de eo, qui cognouit, &c. & gloſ. in cap. ſi duo 35. quæſt.5. & fuiſſe in Rota deciſum teſtatur Verall. in deciſione 206. par.2.

Cæterum contrariam ſententiam veriorem, & in praxi ſequendam exiſtimo, & ita Curiam Archiepiſcopalem Neapol. teſtatur Genuen. in prax.cap.25. numer.15. & ſeqnent. ex regula, quod allegantì incumbit onus probandi l.2.ff.de probationibus, latè Afflic.in deciſ.377. Brunus de ceſsione bonorum, quæſt.26. cuius ſententiæ ratio deducitur ex verbis Bullæ diſpenſationis, diligenter te in formes, quæ non ponerẽtur ſi aſſertioni impetrantium ſtandum eſſet argumento text. in l. qui teſtamentum, ff.de probationibus, vbi inter facientes actus prohibitos non ſtatur aſſertioni ipſorum, vt latè per Bar. in l.ſi forte, ff.de caſtrenſi peculio. Benint. in deciſ. Rotæ Bononien. prima, & Anna ſing.550.

3 Quo verò ad probandum conſanguinitatem per teſtes, exiguntur duodecim requiſita, quæ enumerantur in cap.licet, ex quadam, de teſtibus, & latius per Fatiu. de teſtibus quæſt.69. num. 103.

Et vbi eſt probanda in certo gradu, prout in diſpenſatione matrimoniali diligenter animaduertant DD. Commiſſarij, vt teſtes deponant de gradu, & ſtipite, ſecundum Alex. in conſil.82.col.prima, vol.primo, Dec.in conſil.321.col.3. & in conſil.531.num.4. vol.2. & fuiſſe dictum, refert Anna ſing.102. quem nota.

SVMMARIVM.

1 *Referuntur caſus in quibus diſpenſatio impediatur.*

Commiſſarius diſpenſationis matrimonialis, quo caſu non teneatur illam expedire.

RESOLVT. DXXXIV.

1 CRederem in duobus caſibus ſolummodo.

Primus eſt, ſi adeſſent ſcandala, nam tunc diſpenſatio fieri non debet ex regula tex. in cap. nihil de præſumptionibus, & cap. qui ſcandalizauerit de regulis iuris, vbi late per Fel. quinimmo Epiſcopus debet impedire matrimonium cõtrahendum ſemper, & quoties eſt timor ſcandali futuri. Abb.notabiliter in cap.cum tuum per illum tex. de ſponſalibus, & Fel.in cit. c.nihil citato titulo ex quo deducitur, quod ſi poſt factam diſpẽſationem matrimonialem à delegato accuſetur matrimonium coram Epiſcopo poſſet Epiſcopus cognoſcere de ſubreptione dictæ diſpenſationis, vt ſi fuiſſet expreſſum vnum pro alio, & ita fuiſſe iudicatum in Curia Neapoli refert Genuen. vbi ſupra num.16. & ſequent. ex notabili doctrina. Abb.in c.cum veniſſent de iudicijs.

Secundus caſus, quoties appareret præceſsiſſe copulam inter contrahentes, nec de ea fuiſſe factam mentionem, quoniam tunc tamquam ſubreptitia, non eſt executioni tradenda, vt latè tradit Guttier. canonicarũ quæſt. cap.10. quidquid voluit. Nauarr. in conſil.48. & 12. de conſanguinitate, & affinitate, nam contra eum eſt communis DD. opinio per Garz. de beneficio par.3. cap.4. Nald. verb.diſpenſatio.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio tacito inceſto eſt inualida.*
2 *Amplia etiam ſi interuenit poſt diſpenſationem.*
3 *Referuntur ampliationes, & limitationes ad Concluſionem firmatam.*

Commiſſarius cui dirigitur diſpenſatio matrimonialis, an non obſtante quod de copula inceſtuoſa non fuerit facta mentio, poſſit procedere ad executionem diſpenſationis.

RESOLVT. DXXXV.

1 NOn dubitatur inualidam eſſe diſpenſationem obtentam ad contrahendum matrimonium, cum affine, vel conſanguineo tacito inceſtu, ideſt copula inter affines, vel conſanguineos habita antequam literæ Romam tranſmitterentur, vel antequam Ordinarius, cui data eſt facultas diſpenſandi diſpenſationem expediret, hic enim eſt ſtylus Romanę Curiæ; Et hęc eſt verior, & probabilior opinio. Sicque declarauit Eminentiſsima Cardinalium Congregatio.

2 Quod adeo verum eſt, vt procedat non ſolum ſi copula habita fuit antequam literæ Romæ tranſmitterentur, verum etiam ſi fuit habita, poſtquam Summus Pontifex conceſſit diſpenſationem per Ordinarium, vel etiam per confeſſarium exequendam; Nam diſpenſatio Summi Pontificis non cenſetur completa, nec ſuũ ſortitur effectum antequam Ordinarius, vel Confeſſarius cui demandata eſt cura expediendæ diſpenſationis diſpenſationem expedierit, vt bene docet Sanchez & alij DD. citati.

Secus dicendum eſt ſi copula fuit habita poſt expeditionem Ordinarij. Ratio eſt, tum quia huiuſmodi copula non eſt inceſtuoſa, cum per diſpenſationem ſublatum ſit affinitatis, vel conſanguinitatis impedimentum.

Tum quia nullo iure, neque ſtylo Curiæ conſtat faciendam eſſe huius copulæ mentionem; Ita Rodriq. in Summa prima part. cap.238.num.7. Guttier. lib.primo canonicarum quæſtionum c.15. num 23. Sanchez loco

cit. num.4. & alij, qui benè obſeruant hoc valere, etiam ſi in reſcripto Summi Pontificis adeſſet clauſula ſub hac conditione ſi copula non interceſſerit, nam conditio ad impleta eſt, cum re ipſa copula non interceſſiſſet antequam expediretur diſpenſatio copula igitur inceſtuoſa aperienda tantummodo eſt, quando diſpenſatio nondum expedita eſt.

3 Amplia ſecundo à fortiori copulam inceſtuoſam in obtinenda diſpenſatione aperiendam eſse ſi copula fuit habita ſpe facilius obtinendæ diſpenſationis, vel cum tractatu matrimonij, vel cum ſcientia, vel ignorantia impedimenti non enim ſufficit aperire copulam, ſed etiam explicandus eſt animus, quamuis alter eorum tantum talem habuerit animum, vel tractatum, quem contrahentes habuerunt ante expeditam diſpenſationem, vt patet ex ſtylo Curiæ videte Sanch. diſputat.25. à num.24.

Limita ſupra poſitam concluſionem infraſcriptis modis.

Et primo, niſi taceatur ob periculum infamiæ, vt inferius explicabo. Ita Sanch. lib.8. diſputat.25.numer.8. Ledeſm. de matrimon.quæſt.56. art.vlt. dub.2. concl.4. Guttier.de matrimon. cap.124.num.12. & alij contra Nauar. lib.4.conſ 2.& 5. de conſanguinitat. & affinitat. Emanuel. Sà verb. diſpenſatio num.10. & de impedimentis num.4 & alij apud Sanch.loc.cit.num.6. & apud Guttier.de matrimon. loc. cit. num.14.

Limita ſecundo, quam dicimus de expreſsione inceſtus facienda in diſpenſation. obtinenda intelligi debere de inceſtu completo, ideſt de copula completa, cum ſeminis effuſione, cum affine, vel conſanguinea, vt patet à ſimili ex dictis de inceſtu, & de peccato neſando in tract. de matrim. ita Sanch. loc. cit. num.10. qui hoc idem aſſerit ſi inceſtus formaliter committatur tantum ex parte vnius eo, quod alter neſciret alterum eſſe affinem, vel conſanguineum, nam hic non eſt completus inceſtus, & cum verſemur in materia pęnali non eſt facienda extenſio.

Limita tertio, & intellige de copula habita ſolum cum affine, vel conſanguinea non vero de copula habita cum cognata cognatione ſpirituali, nec ex ſtylo Curiæ receptum tantummodo videtur, vt exprimatur inceſtus cum affine, vel conſanguinea Ita Nau lib.4.conſ.de cognat. ſpirit.conſ. vlt.numer.9. quem citat, & ſequitur Sanch. loco citat.num.9.

Limita quarto, vbi copula eſset occulta, tunc enim non eſt neceſse facere de ipſa mentionem in diſpenſatione à Summo Pontifice obtinenda pro foro externo ad contrahendum matrimonium cum affine, vel conſanguinea, ſed ſatis eſſe, vt illius diſpenſatio obtineatur à Sacra pęnitentiaria explicata ſimul conſanguinitate, vel affinitate publica in qua Summus Pontifex diſpenſationem conceſſit, vel concedet: idem dicendum eſt ſi inceſtus occultus committatur poſt diſpenſationem Summi Pontificis obtentam in affinitate, vel conſanguinitate nondum expedita per Ordinarium diſpenſatione. Ratio eſt, non quia inceſtus ſit impedimentum Pontificium, ſed quia ſtylus Curiæ ſic poſtulat, vt inceſtus coniunctus cum impedimento affinitatis, vel conſangninitatis exprimatur, ita Guttier. loc. citat. num.15. Sanch. num.11. Nauar. & alij apud eundem Sanch. quamquam Nauar. putat ſatis eſſe ſi diſpenſatio ab Epiſcopo obtineatur, quod ego non admiſerim ob allatam rationem de ſtylo Curiæ.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio conceſſa pro foro externo non ſuffragatur foro interno.*

2 *Diſpenſatio tacita, copula eſt inualida.*

An diſpenſatio matrimonialis conceſſa pro foro externo, cum conditione ſi copula non interceſserit, valida ſit copula occulta interueniente.

RESOLVT. DXXXVI.

1 ALiqui Doctor. putant validam eſse ſi diſpenſatio petatur in foro externo, & copula ſit occulta, nam verba diſpenſationis intelligenda ſunt iuxta diſpenſationis naturam, ſi ergo diſpenſatio petatur pro foro externo inceſtus conſtare debet conſequenter ſi contrahentes rogentur ab Ordinatio, an interceſſerit inceſtus negare poſſunt etiam cum iuramento copulam interceſſiſſe adita ſcilicet aliqua reſtitutione, exempli gratia, vt teneantur illi fateri, nam reus iuridicè non interrogatur non præcedentibus iudicijs, vel infamia, ita Emanuel. Sà verbo diſpenſatio num.11. Henriq. lib.12. de matrimon.cap.2.nu.7. Rodriq. in Summ. cap.238.nu.8. & alij.

2 Sed & probabilius mihi aſserendum eſt diſpenſationem inualidam eſſe non manifeſtato inceſtu, & contrahentes interrogatos de copula, licet occulta teneri confiteri iudici interroganti. Ratio eſt, tum quia ſic declarauit Eminentiſsimor. Cardinalium Congregatio teſte Guttier. lib.1. canon. quæſt. capit.15. numer.24. de matrim.capit.124.num.14. Tum etiam, quia talis interrogatio non adhibetur, vt contrahentes puniantur, ſed ne matrimon. contrahatur, cum diſpenſatione irrita, & inualida, ſi ergo contracturi matrimonium interroganti de alio impedimento, licet occulto tenentur illud fateri Iudici interroganti, vel à matrimonio abſtinere, ita etiam interrogati de copula, licet occulta tenentur eam fateri, vel à matrimonio abſtinere, & hoc mihi verum videtur contra prædictos Doctor. etiam ſi in reſcripto non apponatur conditio ſi copula non interceſſit, vt patet ex allata ratione, ita Sanch.num.15. Guttier. num.14.verſ.ſi tamen, & alij.

Limita vbi contrahentes non velint, vti ea diſpenſatione donec aliam pro foro conſcientiæ obtinuerint explicata conſanguinitate, vel affinitate, cum inceſtu, nam ſi contrahentes non velint vti prima videntur liberi ab onere reſpondendi Iudici, quia ceſſat ratio propter quam Iudici competebat ius de copula interrogandi cum nolint matrimonium irritum celebrare, & inualida diſpenſatione, vti idem dicendum cenſeo ſi contrahentes diſpenſationem circa inceſtum pro foro conſcientiæ iam obtinuerunt, vt patet ex allata ratione, ita Sanch. lib.3. de matrimon. dict.14. numer.4. lib.8. diſputat.25. num.16. quod idem à fortiori aſſerunt. Nauar. Rodriq. Eman. Sà, & Henriq. loc. cit. contra Gutter. loco citat. ad finem.

SVMMARIVM.

1 *Augumentum dotis qualiter fiat.*

Diſpenſatio conceſſa propter incompetentiam dotis, cum clauſula dummodo augeatur dos qualiter augumentum fiat.

RESOLVT. DXXXVII.

1 VT plurimum diſpenſationes matrimoniales Ordinarijs locorum diriguntur, & quandoque exprimitur oratorem velle dotem ſupplere, & per Summum Pontificem apponitur clauſula dummodo augeatur dos, quare fuit dubitatum, qualiter fiat huiuſmodi augumentum, & ſuper quibus bonis impetrantis ſit dos conſtituenda.

Et quidem dos præſata non eſt conſtituenda ſimpliciter ſuper omnibus bonis ipſius impetrantis, ſed in ſpetie

ſpetie debet oſtendere ſi habet bona, vt ſit conſultum vxori in caſu eius mortis, ne indigeat tali diſpenſatione ita Genuen. in Prax.cap.25.

PRAXIS SVPRESSIONIS beneficiorum eorumq; diſmembrationis.

SVMMARIVM.

1 *S.C.T.ſeſſ.24.cap.15.tenor.*

Quid cenſeat Sac. Conc.Trid.circa ſupreſſionem beneficiorum.

RESOLVT. DXXXVIII.

1 SAcr.Conc.Trid.ſeſſ.24.c.15.ait in Eccleſijs Cathredalibus, & Collegiaris inſignibus, vbi frequentes, adeoque tenues ſunt præbendæ ſimul cum diſtributionibus quotidianis, vt ſubſtinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, & perſonarum qualitate non ſufficiant, liceat Epiſcopis, cum conſenſu capituli, vel aliquod ſimplicia beneficia non tamen regularia ijs vnire, vel ſi hac ratione prouideri non poſſit aliquibus ex ijs ſuppreſſis, cum patronorum conſenſu ſi de iure patronatus laycorum ſint quarum fructus, & prouentus reliquarum præbendarum diſtributionibus quotidianis applicentur eas ad pauciorem numerum reducere, ita tamen, vt tot ſuperſint, quæ Diuino cultui celebrando, ac dignitati Eccleſiæ commodè valeant reſpondere non obſtantibus quibuſcunque reſeruatione generali, aut affectione, neque prædictæ vniones, aut ſuppreſſiones tolli, ſeu impediri poſſint ex quibuſcunque prouiſionibus, etiam vigore reſignationis, aut quibuſuis alijs derogationibus, vel ſuſpenſionibus.

SVMMARIVM.

1 *Suppreſſio exigit cauſas neceſsarias.*
2 *Fructuum diminutia eſt cauſa neceſſaria ſuppreſſionis.*
3 *Fructuum diminutio, quomodo ſit articulanda num.4.& 5.*

Suppreſſio, vt valide fiat, an exigat cauſas, & quas.

RESOLVT. DXXXIX.

1 QVantum verò attinet ad ſuppreſſionem, cum ea euidenter tendat ad diminutionem Diuini cultus, atque ideo difficilius permittatur c.cum acceſſiſſet, & c. ex parte de conſtit.exigit cauſam præcisè neceſſariam, ſecundum Tholoſam de benefic. c.19.

2 Quæ quidem fructuum diminutio, ita aſsignatur per text. in c.vltim. de verborum ſignificat. vbi gloſ. & Doct.Felin.poſt alios in dicto c.cum acceſſiſſet num.17. & quo ad iuſtificationem cauſæ lucrus ſunt aliquæ circumſtantiæ diligenter attendendæ. Quarum præcipua eſt, vt rectè articuletur valoris diminutio non in genere, ſed ſpecifice cum ſua cauſa, cũ poſsit eſſe temporalis, & in ſpecie probationem genericam per teſtes ſimpliciter dicentes fructus eſſe diminutos reiecerãt DD.ine informante in vna Calaguritana beneficij de Tre pueres 28. Nouembris 1605.coram Pamphilio, & vbi deficit cauſa teſtibus cognita articulandus eſt valor decem annorũ continuorum retro actorum computato fertili, cum ſterili Rota diuerſorùm deciſ.189.num.4. par.prima.

4 Altera eſt, vt articuletur non ſimplex diminutio, ſed talis, vt perſona idonea non poſsit cum fructibus illis viuere, atque perferre, & abſoluere omnia onera, vt non obſcure cenſuit Felin. in dicto cap. cum acceſsiſſet paulo ante num.20.verſ.aut ex cauſa neceſſaria, quæ tamen circumſtantia veſtienda eſt ornatu Imperatorio: non enim oportet ad menſuram expenſarum quærere etiam poſſeſsiones, hoc enim ſimul ad auaritiam imperitatem perducit, ſed ex his quæ ſunt expenſas metiri, ita Iuſtinianus in authent.vt determinatus ſit num. cleric. §.cum vero Deo verſ. non enim, qui habet aures audiendi audiat.

5 Et alia denique, vt articuletur probetur iſta diminutio non ſimpliciter, ſed habito reſpectu quantitatis aſſignatæ à principio fundationis alias non concludet, quia ſi beneficiari prędeceſſores diuturno tempore contenti fuerunt ea portione, & quantitate non eſt minuendus numerus, ſub hoc prætextu inſufficientiæ reditiuum, vt alias reſpondit Rota apud Seraphin. deciſ. 1385. numer.3.in qua allegatur alia reſolutio in Calaguritana portionis de Nabaia 3. Iunij 1589. coram Penia.

SVMMARIVM.

1 *Suppreſſio in dubio non præſumitur.*
2 *Fructuum diminutio eſt plenè probanda.*

Fructuum ſufficientia in dubio præſumitur ad effectum inualidandi ſuppreſſionem non apparente in actis ſuppreſſionis inſufficientia.

RESOLVT. DXXXX.

1 ANimaduertendum ſummopere eſt in hac ſuppreſſionum materia, numquam illam fieri debere niſi reditus Eccleſiæ diminuti probentur, vt fuit in Rota reſolutum in vna burcen beneficij 15.Nouembris 1610. Coram Ludouiſio, & tradunt DD. in cap.cum acceſsiſſent de conſtitut. Seraphin.deciſ.1345. num.1. vbi dicit numquam eſſe faciendam ſuppreſsionem niſi reditus Eccleſiæ diminuti probentur, & fuit plenè dict.in Calaguritana beneficij 28. Nouembris 1607. coram R.P. D. Pamphilio, & in alia Calaguritana de Iocano de anno 1601.coram Cordub. late Garſia de benefic.part.12. num.2.cap.1.

Cuius ratio eſt quoniam, in dubio redditus Eccleſiæ aucti potius, quam diminuri præſumuntur Angel.conſ. 274.nu.4. in fine, & beneficia de ſui natura præſumuntur congrua c.nemo de conſecrat.diſtinct.prima Caputaquen.deciſ.62.num.1.part.1.tenuit Rota in vna Calaguritana beneficij de Iocano 9.Aprilis 1601.coram Domino Cardin.Seraphino, & eſt inter eius deciſiones impreſſas deciſ 1385.

Et interpretatio illa fieri debet, quæ ſit fauorabilis in augumentum cultus Diuini, vt tenuit eadem Rota in vna Calaguritana portionis de Narbaia 2. Iunij 1589. coram R.P.D. Penna, & in vna Burgen.reductionis beneficiorum 15.Nouembr.1620.coram Eminentiſs.Cardin. Boonien. demum S.D Gregorio X V. relata à Farinac.par.2.tom.1.deciſ.316.num.4.

2 Hæc autem, vt ſupradiximus fructuum diminutio eſt plenè probanda, quia fructus potius aucti, quam diminuti præſumuntur, vt firmatur in hac deciſ. & tradit Gigas de penſ.quæſt.9.num.9.verſ.& prædicta, Seraphin. deciſ.1385. num.1. & ſaltem præſumuntur ſufficientes. Seraphin.deciſ.1385. Verall.deciſ.61.part.1.& fuit dictum in dicta Calaguritana beneficij coram R.P. D. Pamphilio, vbi allegatur gloſ.in cap.fin.in verbo ſufficiunt, de reſcriptis, & firmatur in hac deciſ.& quod diminutio redituum Eccleſię ſit iuſta cauſa diminuendi numerum beneficiorum tradit Azot. inſt.moral. par.2. lib.6.

lib.6. capitul.30. quæſt.11. & 12. poſt Rocch. de Curt. de iure patronat. in verbo (pro eo) ſub num. 27. quod procedit etiam ſi in Eccleſia eſſet certus numerus ſtatutus auctoritate Papæ, nam ſuperueniente noua cauſa, ſcilicet diminutione redditaum poteſt dictus numerus diminui Garz.dict.c.1.nu.3.& 4.ſicut autem diminutio redditaum eſt iuſta cauſa diminuendi numerum beneficiorũ, ita ex cauſa auctis redditibus augeri debet numerus Rocch.de curt.in loco præalleg.ſub nu.27.Garz. d.cap.1.ſub num.5. fuit dictum io Calaguritana beneficij de Traſpuntas 13.Feb.1606. coram R.P.D.Pãphilio.

Et quibus deducitur, quod ſi ſunt factæ probationes ſuper ſufficientia, & inſufficientia, ſeu ſuper non diminutione, & diminutione, præualebit probatio pro ſufficientia, & non diminutione; non ſolum fauore cultus Diuini cum ad eum pertineat in qualibet Eccleſia haberi quã plures beneficiatos, & tot, quot poſſint ex redditibus ſuſtentari c. primo, vbi Abbas, & alij de inſtit. Seraphin.dict.deciſ.1385.num.5. ſed etiam ratione veriſimilitudinis, & præſumptionis cum redditus cuiuſcunque beneficij præſumantur ſufficientes, prout hucuſque fuerunt gloſ.in c.final.in verb.ſignificabant, de præſumpt.quinimò potius aucti, quã diminuti. Angel. conſ. 274.ſub n.4. Seraphin. vbi ſupra, & late fuit deductum in dicta Calaguritana de Treſpuentes. quæ fuit confirmata 13.Februarij 1606. Videreturque prorſus intentio ſupprimentis ſi appareret paulo ante numerũ fuiſſe iuratum, vt apud Seraph. vbi ſupra, nec exiſtimo, tũc quicquam proficere probationem, nam imputandum eſt ei, qui depauperatum beneficium acceptauit gloſ.in can. 1.in verb.neceſſitatem 21.quæſt.1.Rota deciſ.56. num. 11. p.2.diuerſorum, & propterea hoc caſu exigitur iuſtificatio depauperationis poſt ipſam acceptationem, vt dixit gloſ.in d.can.primo.

SVMMARIVM.

1 *Supprimendi facultas non competit Capitulo Sede vacant.*
2 *Suppreſſionem facere poſſunt Papa, & Epiſcopi.*

An facultas ſupprimendi vigore Concilij competat Capitulo Sede vacante.

RESOLVT. DXXXXI.

1 NOn competere Capitulo Sede vacante refert deciſum Moneta de decimis quæſt.5. num.20. quẽ refert, & ſequitur Barboſa de poteſtate Epiſcopi quæſt. 67.num.3. Henriq.conſ.33.num.6.& ſeq. Monald. conſil.41.num.5.

2 Quorum ratio eſt, ex quo ad ſupprimendum exigitur authoritas Papæ, vel Epiſcopi priuatiuè, quo ad alios prælatos inferiores, ita Epiſcopi & Eccleſiatũ ſuæ Diœceſis vnio, & ſubiecto earundem, ſunt verba tex.in c.ſicut vnire de exceſſ. Prælat. & rectè quidem ſuæ Diœceſis cum nequeat vnire beneficia alterius Diœceſis, Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus D. Coccin. deciſ. 249. num.3. ex quo tex. Doctores notant facultatem vniendi eſſe vnum ex caſibus reſeruatis Epiſcopo, & denegatis inferioribus Prælatis, etiam ſi ad eos pleno Iure Eccleſiæ ſpectent, vt ibi per Abb.& Ioan.Andr. vtrumque num. 2. Archidiac.num.3.Butr.num.4.Cardin.conſ. 97. nu.3.Pariſ.conſ.36.nu.8.lib.4. niſi iſta plenitudo moueatur in iuriſdictione, quaſi Epiſcopali, quæ ſit in tali inferiori, vt pulchrè declarat Cardin.in conſ.47. ſub num.2. verſ. quo caſu dico. & nu. 3. & benè etiam docuit Abb. in eodem c. ſicut vnire ſub num. 3. verſ. aut iſte Prælatus, Caccialup.in tractat.de vnio artic. 9. num.20.& 21. Toloſ.de benefic. c. 20. num. 7. Rota in practicabil. de vnion. num. 11. & de hac plenitudine, niſi intelligatur Innoc.in c.ſtatuimus num. 2. ad finem verſ. de Abbatia autẽ, & gl. quæ eum recitat in Clement.1.in verb. proprijs de rebus Eccleſ.non alienand. ea opinio non poteſt aliter videri iuridica ex præcitatis, quibus Addi poteſt gloſ.in Clem. 1. §.ad hæc io verbo Ordinarios de ſtat. Monachorum, prout eam ſine hoc ſalis grano intellectã expreſsè reijcit Cardin.d. conſ. 44. ſub num. 1. & ratio eſt, quia ſicuti ſoli Papæ, vel Epiſcopo, aut Prælato habenti iuriſdictionem, quaſi epiſcopalem conceſſã eſt facultas inſtituendi beneficia, vt ſupra firmatũ fuit quæſt. 5. ita eiſdem ſolis licet eadem beneficia acceſſoriè vnire cum vnione extinguatur beneficium iuxta regul. l. nihil tam naturale, cum ibi not.de regul.iur.

SVMMARIVM.

1 *Suppreſſio & erectio alicuius præbendæ, quando fieri poſſit per Epiſcopum, & n.2.*
3 *Epiſcopi non poſſunt applicare præbendam menſæ Capituli, quod limita, vt n.4.*

An ſuppreſſio præbendæ poſſit fieri ab Epiſcopo ex cauſa cum conſenſu Capituli, quando bona Epiſcopi, & Capituli ſunt communia, & bona ſuppreſſa caderent in vtilitatem Capituli.

RESOLVT. DXXXXII.

1 COncludendum eſt pro negatiua opinione, cũ hæc ſuppreſſio. & extinctio alicuius dignitatis, vel præbendæ quam ex cauſa poteſt facere Epiſcopus cum conſenſu Capituli, vt reſoluit Garzia de beneficijs par.12. cap.2.à num.2.vbi num.11.intelligit ſi Epiſcopus ſit au-
2 ctor ipſius diſmembrationis, non habet locum, quando bona Epiſcopi, & Capituli ſunt communia, prout reſoluit gloſ.verbo menſe ſuæ verſ. item facit in Clem. ſi vna de rebus Eccleſiæ non alienan. quã ibi ſequuntur Cardin. num.1.Gambar. num.22.Abb.in cap.cum acceſſiſſet num.5.de conſtit.

Et neque etiam, hoc poſſe Epiſcopum, quamuis bona illius, & Capituli ſint diuiſa ſi id caderet in vtilitatem capituli, quia fructus applicantur ipſi Capitulo, ſeu menſæ Capituli tenent Butr. & Imol.in dict.cap.cum acceſſiſſent & ibi Felinus num.22. ac Dec.nu.57.

3 Sed verius eſt, quod licet menſæ Capituli applicare non poſſint Epiſcopi fructus præbendarum ſuppreſſarũ, cum agatur de intereſſe ipſius capituli, & ipſum au-
4 ctorizare non poſſit in facto proprio, tamen ſi velent applicare vni præbendæ, vel etiam ſingulis poſſent, quia tunc non auctorizarent in facto proprio, cum aliud ſit applicare capitulo, aliud ſingulis Canonicis, ſeu ſingulis de Capitulo, prout tenet Imol. quem ſequitur Dec.d. c.cum acceſſiſſent à n.54.Gabr. conſ. 186. lib. 2. dicens, quod poteſt item Epiſcopus cum conſenſu Capituli ſupprimere præbendam dignitatẽ, aut officium eius fructus applicando non Capitulo, ſed diſtribuendo inter ſingulos Canonicos aſſignando ſcilicet cuique Canonico, vel præbendæ certam portionem, quo caſu dicit procedere d.c.cum acceſſiſſent.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiati non poſſunt eſſe in Eccleſia plures, quam quot poſſint ex redditibus ipſius ſubſtentari.*
2 *Suppreſſio præbendarum fieri debet in Eccleſijs Catedralibus, & Collegiatis inſignibus.*

Suppreſſio beneficiorum, & præbendarum vigore Concilij, an habeat locum in Eccleſijs Catedralibus & Collegiatis non inſignibus.

RESOLVT. DXXXXIII.

1 CVm beneficiati non debeant eſſe in Eccleſia plures quam quot poſſint ex redditibus illius ſubſtentari c.1.vbi Abb. de inſtit.Idẽ in Catedralibus, & Collegiatis

Digitized by Google

legiatis inſignibus, vbi frequentes adeoque tenues ſunt
præbendæ ſimul cum diſtributionibus quotidianis, nec
illis vuire aliquot ſimplicia beneficia poſſunt licitum
eſt Epiſcopis aliquibus ex ijs impreſſis cum patronorum
conſenſu ſi de Iure patronatus clericorum ſint quorum
froctus, & prouentus reliquarum præbendarũ diſtribu-
tionibus quotidianis applicantur eas ad panciorem nu-
merum reducere, ita tamen vt tot ſuperſint, quæ diui-
no cultui celebrando, ac dignitati Eccleſiaſticæ com-
mode valeant reſpondere, ita Concil. Trident. ſeſſ.24.
de reformatione cap.15. praxis Epiſcopalis §.1. verbo
beneficia §.1. ver.11. Moneta de diſtribut.quotid.q.1.c.
5. à numer.27. Gonzal.ad regul.8. cancell. Gloſ 5. §.7. à
2 num.127. quid quidem ſolum in Eccleſijs Chatedrali-
bus aut Collegiatis inſignibus locum habet in alijs vero
nulla datur Epiſcopis poteſtas extinguendi præbendas,
vt augeantur diſtributiones etiam ad augmentum cul-
tus Diuini, ità deciſum refert Moneta d.95.num.28. vbi
nu.29. etiam aſſecit deciſum non licere Capitulo, etiam
Sede vacante ſupprimere portiones vigore Concil.dict.
cap.15. & num.30. reſoluit Collegiatæ Eccleſiæ relatam
hanc ſuppreſsionem præbendarum tenuarum facere
non poſſe, licet ſit exemptus, & Eccleſia ſit inſignis, cum
hoc ſolum Epiſcopis Concilium conceſſerit cum ſuo-
rum conſenſu Capitulorum.

S V M M A R I V M.

1 *Collegiata Eccleſia inſignis probatur ſama.*
2 *Nobilitas ſama probatur.*
3 *Collegiata Eccleſia inſignis probatur exemplo loci inſignis, qui ex communi opinione hominum dignoſcitur.*
4 *Collegiata probatur arbitro Iudicis.*

Collegiata inſignis ad effectum ſupprimendi beneficia, vt illi vniatur, quæ nam dicatur, & qualiter probetur.

R E S O L V T. DXXXXIV.

1 NOnnullis modis probari collegiatam inſignem
Doctores aſſerunt, & primo probatur ſama, ſiue
communi omnium opinione cum multa in iure ex tali
extimatione probentur, vt patet exemplo nobilitatis,
quæ ſama, ſiue communi ominum extimatione pro-
2 batur Bal.in leg.prouidendo num.1. per illum text. C.de
poſtul. ſequuntur Alex.Guid.Pap.Felin.Iaſ.& Dec. rela-
ri per Tiraq. de nobil. c.10.num.8.item exemplo digni-
tatis, quia illa dicitur, quæ communiter reputatur in
tali Eccleſia, vel loco vt per Inn.in c. de multa ſub num.
6. de præbend. quem ibi ſequuntur Hoſtien. & Io.And.
Butr.& Abb.quem ſequ. etiam Silu. de beneſ.par.1.q.2.
nu.3. Hoc idem voluit Mill. in ſuo report.Card.in clem.
1.num.3.de præben & latius conſ.62.Gemin.conſil.140.
num.1. Bald.conſ.387.Felin. ad dub. de maior.& obed.
num.3. Staphil.de lit.grat.& iuſt.in 2. forma nu.9. Lam.
de grat.expect.num.26.Rot.deciſ.9.de præbend.in nou.
& deciſ.4. num.2.& 3. de elect.in nou.Eo ita reſolutum
fuit in vna Cortonen. præpoſiture coram D. Cort.14.
3 Octobris 1575. Secundo probatur exemplo loci inſi-
gnis, qui ex communi opin.hominium dignoſcitur d.l.
labeo, ff.de ſuppellect.leg.c.ex litteris de ſponſal.ita gl.
in c. ſtatutum & ibi Io.Monac.num.15.Archid.Gugliel.
de Mont.laud. Gemin. ac Prob.in add. ad Monach.nu.
32.Imol.in c.præſent.tit.de reſcript.lib.ſpec.de citat. §.1.
num.17. Lap.alleg.123.num.2. demum Card.in clem.1.
num.28. de foro competent.
4 Tertio probatur, nam eadem qualitas inſignitatis
alicuius Eccleſiæ poſſe arbitrio Iudicis terminari ad in-
ſtar nobilitatis, vel ignobilitatis, quæ arbitrio Iudicis
reponitur Bald. in l. Gracchus, C.de adul.Alex.in l.3. in
add.ad Bart. ff.de teſtib. Rip.in l.ſi Coſtant.ff.ſolut.ma-
trim.Tiraquel.in l.ſi vnquam, C.de reuocand.do
nobil. & ad inſtar.loci, qui an ſit inſignis, vel non ſtatu-
tur arbitrio Iudicis, vt per Gloſ. Monach.Archid. Gem.
Barb.Inno.Spec.Lap.& Card.in loc.ſup.cit.quibus addi-
tur Alber. in ſuo dict. Vital. in Clem.1. num.2. de foro
competen. Tiraquel.in d.l.ſi vnquam.

S V M M A R I V M.

1 *Sollemnitates, quæ requiruntur in ſuppreſſione, ſunt neceſſaria in vnione.*
2 *Pinguedo Parochialis eſt cauſa ſufficiens diſmembrationis.*
3 *Diſmembrare nequit Ordinarius curata beneficia, & vnire ſimplicibus.*

An eadem ſollemnitas, quæ exigitur in ſuppreſſione requiratur pariter in diſmembratione.

R E S O L V T. DXXXXV.

1 REquiri eadem ſollemnitates, quæ in ſuppreſsio-
ne, & vnione voluerunt Monald.conſ.16. Alciat.
reſponſ.31. & Henriq. conſ.81.num.6. & ſequent.& ſic
conſenſus Capituli Pauini de poteſtate Capituli Sede
vacante 3.1.q.2.part.num.19. Mandos regul.22. q.13.
num.8.& 9. Nicol.Garſia de beneſ.part.12.cap.5.requi-
runtur etiam vocatio Rectoris, vel defenſoris, & aliæ
ſolemnitates in alienatione rei Eccleſiæ requiſitę cap.1.
de reb. Eccleſijs non alienan.in 6.cap.1.de Sed.vac.gloſ.
verb.defenſor in c.1.de reb.Eccleſ.Mandoſ.diſ.9.13.nu.
12. Gam.de offit.legat lib.5. Rub.de diſmembrat.num.
14.& 15. Marci Ant. Genuenſ. in prax. Archiep. Neap.
cap.75.num.17.& 18. Rot.Rom.in vna Tolet. beneficij
12. Octobris 1579.coram Seraphino eſt inter impreſſas
deciſ.414. vbi fuit tentum diſmembrationem beneficij
cauſa cognita de conſenſu rectoris valere, & in altera
Tolet.beneficij 2. Decembis eiuſdem anni 1579.coram
eodem Seraphino, & eſt inter deciſiones impreſſas dec.
2 428. fuit reſolutum pinguedinem Parrochialis dici eſſe
cauſam ſufficientem diſmembrationis, & in alia Me-
diolanen.diſmembrationis 28. Ianuarij 1595.coram ip-
ſomet Illuſtriſsimo Seraphino dec.162. dictum fuit non
poſſe Epiſcopum diſmembrare fructus vnius beneficij,
& illos alteri applicare ſine ſollemnitatibus in aliena-
tione locorum Eccleſiæ, & de conſenſu Rectoris, quod
iterum tenuit eadem Rota in vna Saletnit. parochorum
1. Iunij 1611. coram Illuſtriſsimo Cardin. Bonon. nunc
Santiſs. D.N. Gregor.XV. & eſt apud Farinac.p.2. to.1.
dec.348. n.2. diſmembrare non poteſt ordinarius bene-
3 ficia Curata, ac vnire beneficijs ſimplicibus: item non
poteſt ſeparare ab Eccleſijs Parochialib. beneficia ſim-
plicia, ſiue oratoria ſi illis vnita eſſent, quamuis illis re-
partitis parochialis non egeant referunt deciſum Alas.
Riu. in Prax. for.Eccleſiaſt.dec.492.in primo edit.& re-
ſolut.383.numer.5. & 7. in redit Nicol.Carc.de beneſit.
part.12.cap.2.num.83.

S M V M A R I V M.

1 *Argumentum datur de ſuppreſſione ad vnionem.*
2 *Suppreſſio probatur ex enunciatiuis antiquiſſimis ſupra centum annos.*

Cauſæ neceſſariæ ad iuſtificationem ſuppreſſionis, an probentur ex enunciatiuis antiquiſſimis.

R E S O L V T. DXXXXVI.

1 SVmendo argumentum à ſimili de ſuppreſsione ad
vnionem, quod de iure validiſsimum eſſe teſtatur
2 Alban.conſil.22. dicerem probari ſuppreſsionem, nam,

ex

..oatiuis antiquiſſimis ideſt ſupra centum annos [illegible]onem ipſam ſufficientem probari dicit Put.dec.204. num.1. lib.2. in correct.qui tamen loquitur de enunciatiua ſupra annos nonaginta Seraph.deciſ.1272. num.1. [illegible]t.deciſ.714.num.3.part.2.in recent.& fuit deciſum in [illegible]chi ſonem Vicariæ 9. Februarijs 1624.coram R. P. Merlino. habent enim tales enunciatiue, ne dum [illegible]m famæ Rot.deciſ.163.num.2. & deciſ.472.num.1.& deciſ.541.num.5.part.1.in recent.& par.2.in eiſdem deciſ.360.num.4.673.num.6.& 674.num.2.quę in antiquis plené probat, vt in terminis vnionis ait Verall. dec.344. nu.2. & 3.part.3. & confirmauit Rot.in d.Bauchinonen. Vicarie 2.Octobr.1624.coram bo.mem.D.Vbaldo pręcipuè ſi eſſeot enunciatiuæ factæ ſimul ab Epiſcopo, & Capitulo, qui poſſunt vnire Mantic. deciſ.355. num.6. & deciſ.359.num.7. Rota dec.580. par.2.in recent.quos in his terminis ſequuta eſt Rota in eadem Barchinonen. Vicariæ, quicquid ſit vbi proceſsiſſent ab Epiſcopo tantum cui noo eſt credendum circa factas à ſe voiones Alex.conſ.70.num.10.verſ.non obſtat lib.3. niſi alia quoque concurrant Illuſtriſsimus D.meus Coccin.deciſ. 468. num.3. ſed etiam poſſunt iuſtificare immemorabilem, vt per eundem Verall.ead.par.3.deciſ.345. num.2. cum ſequ. quæ concluſio procedit, etiam ſi enunciatiuæ huiuſmodi non eſſent conceptę in indiuiduo ſuper vnione, ſed virtualiter tamen vt cenſuit Rota in recemp.1. deciſ.626.ſub num.2.verſ.quæ enunciatiuæ.

SVMMARIVM.

1 *Diuturnitas temporis facit præſumere interueniſſe ſollemnitates.*
2 *Conſenſus Domini præſumitur interueniſſe in alienatione facta per emphiteutam.*
3 *Conſenſus patris præſumitur interueniſſe in contractu.*
4 *Conſenſus diœceſani præſumitur interueniſſe in fundatione Iurispatronat.*
5 *Diuturnitas temporis non operatur ordinarium in ſuppreſſione iuſtificaſſe cauſas ſi ex actis nihil appareat.*

An Diuturnitas temporis operetur Ordinarium in ſuppreſſione iuſtificaſſe cauſas ſi ex actis nihil apparet.

RESOLVT. DXXXVII.

PRæſuppoſito, quid in ſuppreſsione facienda per Ordinarium loci requirantur cauſæ articulandæ, & concludenter probandæ iuxta allegata per nos in ſuperioribus reſolutionibus faciliter poſſe deuenire, an ex curſu temporis præſumantur dictas cauſas interueniſſe ſi in decreto ſuppreſsionis nulla fuerit facta de eis mentio, nec concludens probatio.

2 Prima facie videtur dicendum ex diuturnitate temporis cauſas interueniſſe, ex quo ſollemnitas neceſſaria per ſpatium decem annorum in actu interueniſſe præſumitur, prout eſt text.in l.ſi filius, Cod.de petit.hæred. cum alijs, quæ ponit Iaſ.in l. ſi certis annis colum.3. C. de pact.& in l. ſciendum col.5. in fin. & ſeq. ff. de verb. oblig. in l.qui aliena colum.5. & ſeq. ff. de acquiren.hæred.Ioc.in reg.376.in 5.fall.Caſſan.in conſ.11.colum.27. Ang.in d.l.ſciendum col.1.in fine Abb.in c.peruenit colum.2. de empt. & vend.Corn.conſ.144.colum.1.in fin. volum.4.Alexand.in d.l.ſciendum colum.4. Curt.ſenior
2 in conſ.77.colum.2. Vnde infertur, vt præſumatur conſenſum Domini directi interueniſſe in alienatione facta per emphiteutam, ita ſentit Alex.in conſ.111.Iaſo.in l.1. C.qui admitti.

3 Infertur etiam, vt præſumatur in contractu conſenſus patris ſtante ſtatuto, quod filius non poſsit contrahere ſine patris conſenſu Bald. in l. ſi filius, ff.de pet.hæred. Alex.conſ.79.Barbat.in conſ.33. Tiraqu.de leg. connubial.fol.222. Goz.in conſ.73. Decius in conſ.722. Corin. conſ.94.vbi dicit, quod ex diuturnitate temporis præſumitur filium adiuiſſe de conſenſu patris ſic pariter infertur, vt in teſtamento condito à Prælato præſumatur conſenſus Pontificis pręceſſiſſe Aret.in conſ. 6.Alex.in cóſ. 101.Fel in c.ſicut de re iudiciaria, vbi videtur de illo dicto, & poſtea ſoluat illud Iaſo in l.ſciendum, & in l.qui in alienam Tiraquel. loco citato Mant. in conſ.83. Et à
4 ſimili ex curſu temporis præſumitur interueniſſe conſenſus Diœceſani in cóſtructione Eccleſiæ, vel Cappellæ, quando in ea publice ſunt celebrata diuina. Imol.in c.officij de teſtam. Rom.in l.ſciẽdum Iaſ.in l.ſciendum, & in l. ſi certis annis de pactis, Dec.in l.1.in lect. C.qui admitti, Iaſ.in l. qui in aliena, ff.de acquir.hæred Pet.de vbald. in tract.4.Epiſc.c.4.Soc.conſ.1.Roch in tract.iur. patron.Barb.in rep. Rub.de fid.inſt.in rub.C.qui admitti, & in conſ.1. & in conſ.33.Alexan.in conſ.101. deciſ. Neap.368.Brun.in tract.de for.Pet.in c.ſicut de iud. Bar. in c.requiſiuiſti, Soc.conſ.270. Alex. conſ.219. & Alex. in conſ.134.Ruin.in conſil.41.

5 His tamen non obſtantibus contrarium videtur mihi verius, nempè ex curſu temporis non præſumi interueniſſe cauſas in ſuppreſsione, & ratio videtur eſſe: Nam cum cauſæ concludenter articulandæ, & probandæ, vt ſupra diximus, proinde requirant ſcripturam, & ſic abſque actis nullatenus probarent, nam vniuerſalis actus requirit ſcripturam, prout in caſu noſtro, cum ſollemnitas non præſumatur ex diurnitate temporis, ita voluit Caſſaneus ſuper conſuetud. Burgund. fol.325.colum.3. Felin.in c.ſicut de re iud.Ruin.conſ.69.volum.1.& conſ. 49.volum.4.

PRAXIS NOVISSIMÆ ſpeciei dandi coadiutores.

SVMMARIVM.

1 *S.C.T.ſeſſ.21.cap.6.tenor.*
2 *Coadiutores dandi ſunt per Epiſcopos, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatos parochis imperitis.*

Quid diſponat Sacr. Concil. Trident. circa coadiutores.

RESOLVT. DXXXVIII.

1 SAct.Conc. Trid.ſeſſ.21.c.6.ſic ait, quia illiterati, & imperiti parochialium Eccleſiarum Rectores Sacris minus apti ſunt officijs, & alij propter eorum vitæ turpitudinem potius deſtruunt, quam ædificant Epiſcopi, etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati eiſdem illiteratis, & imperitis ſi alias honeſtæ vitæ ſint coadiutores, aut Vicarios pro tempore deputare partemque fructuum eiſdem pro ſufficienti victu aſſignare, vel aliter prouidere poſsint quacunque appellatione, & exemptione remota, eos vero, qui turpiter, & ſcandaloſè viuunt poſtquã præmoniti fuerint coerceant, ac caſtigent, & ſi adhuc incorrigibiles in ſua nequitia perſeuerent eos beneficijs iuxta Sacrorum Canonum conſtitutiones exemptione, & appellatione quacumque remota priuandi facultatem habent.

2 Quod Epiſcopi tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegati Rectoribus Parochialium imperitis, & minus aptis dare debeant cuadiutores, vel Vicarios pro tempore, & aſſignare eis partem fructuum pro ſufficienti victu, vel aliter prouidere, & quod hoc poteſt Epiſcopus, etiam in parochijs exemptis propter indentitatis rationem tenet Zerola in praxi Archiepiſ. part. 1. verbo parochia §.7.

Digitized by Google

§.7.Regin.in praxi fori penitent.lib.30. tract. 3. nu.175. Gonzal.ad reg.8.cancell.gloſ.5.§.9 num. 29. & 30.reſoluit, quod Parochus cui datus eſt coadiutor propter inſufficientiam non poterit ab eſſe à reſidentia, & dicit deciſiſſe Sacram Cardinalium Congregationẽ in hæc verba propter deputationem coadiutoris parochus cui datus eſt coadiutor non poterit abeſſe à reſidentia.

In tex.ibi (partemq; fructuum)vide Gambar.de offic. de legat.lib.5.titul.de coadiutoribus num.11.Gonzal.§. 9.num.33.

In text.ibi (eos vero,qui turpiter,& ſcandoſæ viuunt) vide Pariſ.de reſignat.lib.5.q.6.n.101.

SVMMARIVM.

1 *Coadiutor datur parocho propter infirmitatem.*
2 *Coadiutor datur propter ſenectutem.*
3 *Coadiutor datur leproſo.*
4 *Coadiutor quibus in caſibus ſit dandus num.5.6.7. 8..910. 11.& 12.*

An alijs caſibus præter Sac. Concil. Trident. detur coadiutor.

RESOLVT. DXXXXIX.

1 VLtra diſpoſita in C.T. vt coartẽtur Epiſcopi coadiutores dare parochis imperitis dandus eſt pariter propter infirmitatem,vt probat ex multis Henriqu. in conſ.91.& Gonzal.gloſ.5.§.9 num.20.vbi propter infirmitatem incurabilem mandatur Epiſcopum de coadiutore prouideri c.1.7.q.1.c.1.c.ex parte eodem tit. de clerico ægrotante, vt quia maiore parte temporis infirmetur iuxta notata in c.niſi cũ pridem §.alia vero cauſa de renunciatione Verall.deciſ.91.pat.2.

2 Et propter ſenectutem c. vnico de clerico ægrotante lib.6.vbi Gemin.num.5.c. nihil, §. ecce 7. quæſt. 1. Rebuff.in prax. tit. de reprobat.beneſ.viuen. impetratione n.50.Firmian.in tract.de Epiſcop. lib. 1. q. 3. vbi etiam refert Venetijs nouum Ducem creatum exiſtente adhuc Franciſco Fuſcaro Duce,iam ſenio confecto,& inutili Mandoſ.in regul.11.q.quinta.num.2.

3 Leproſo etiam datur coadiutor c. de rectoribus c.tua nobis de clerico ægrotante c.qualiter,& c.ſeq.c.nihil,& c.ſequ.q.p.

4 Dementi quoque, vel furioſo datur coadiutor, vt in dict.cap.vnico §.ſi vero,& ibi communiter Doctores de clerico ęgrotante lib.6. Bertachin.in tract.de epiſ.2.par. lib. 4. num. 24. Nauar. conſil.3.num.2.de clerico ægrotante.

5 Et ei,qui linguæ officium amiſerit, vt in paralitico c. fin.eod.tit.de clerico ęgrotante c. vnio §.ſi vero eod. tit. lib.ſexto.

6 Item propter negligentiam,& remiſſionem illius,qui præeſt datur coadiutor in Regno c.2.de ſupplen. negligen.prælator.lib.6.

7 Item propter populi numeroſitatem auctam prouidendum eſt rectori de coadiutore Ceſar. de Graſſis deciſ.vnica de parochijs.

Similiter, quando eſt ſuſpectus de dilapidatione bonorum Eccleſiæ ſpeculator in tit. de inquiſitione §.nunc videndum num.4.& 5.Abb.in c.venerabili not.4.de officio delegati & in c.licet heli nu.8.de ſimo. Mandoſ.in reg 11.de reuocat.reſeruat.95.num.6.

8 Item præſuli ab hoſtibus capto coadiutor datur in ſpiritualibus, & temporalibus c.ſi Epiſcopus de ſupplenda negligen. prælatorum in 6.clem.1.de for.competen. Rebuff.in tract.de nominationibus quæſt.6.nu.27.& in praxi vbi ſup.n.60.

9 Item ſi ſit inhabilis.vel illiteratus, vt non poſſit muneri ſibi iniuncto incumbere cap. quoniam verſ. ſed ſi propter, vbi Hoſtien.num.1.Abb.num.2. de officio ordinar. Zabarell.conſ.70.num.1.& hodie expreſſe remoueatur à Concil. Trident. cap.6. ſeſſ.21. Mandoſ.in praxi ſignaturę gratiæ tit. coadiutoris. Tamen coadiutus, tunc ab eſſe non poterit,ne ſit melioris conditionis ſtultus,quam literatus c.eum,qui de prębend. vt cẽſuit Sac. Conc. Trid. Congregatio,dum dixi, propter deputationem coadiutoris parochus cui datus eſt coadiutor non poterit ab eſſe à reſidentia.

10 In his,& alijs ſimilibus caſibus datur coadiutor contemplatione Eccleſiæ, & ipſius Prælati,& beneficiati,vt coadiutor exerceat officium illius, qui non poteſt, ne pro defectu Paſtoris gregem dominicum inuadat lupus rapax, aut in facultatibus ſuis Eccleſia, quaſi viduata graue patiatur detrimentam cap. ac pro defectu de electione.

11 Et quia non eſſet iuſtum,vt Epiſcopus ex cauſis ſupra relatis priuaretur,prout,priuari non poteſt,quia afflictus non eſt danda afflictio c. cum percuſſio 7.q.1.c.ex parte de clerico ægrotante cap. vnio eodem tit.lib 6. Nauarr. conſil.1. de clerico ægrotan. Alex. in cap.paſtoralis nu. 2.7.quæſt.1.

12 Ex tali coadiutori ſunt miniſtrandæ expenſæ neceſſariæ pro eius ſufficienti victu ex fructibus beneficij ipſius coadiuti cap. de Rectoribus in fin. cap. tua nos de clerico ægrotante cap. vnico ante finem,ibi de præbentibus Prælatorum ad quorum aſſumẽtur auxilium ſumptus recipiant moderatos eodem tit.in 6.l.18. in fine tit. 16 partita prima Concilium Tridentinum ſeſſ.21.c.6. ibi partemque fructuum eiſdem pro ſufficienti victu aſſignare Gambar. de officio legati lib.5. tit. de coadiutoribus num.11.

SVMMARIVM.

1 *S.C.T. ſeſſ.12. de reform. cap. in fin.*
2 *Collatio parochialis facta penitus illiteratis eſt inualida,& irrita quod declara, vt num.3.& 4.*

Collatio parrochialis facta penitus illiterato, an poſſit declarari nulla ipſo iure.

RESOLVT. DL.

1 PRo ſententia affirmatiua facit text. Concilij Tridentini in cap.4. ſeſſ.22. de reformat. in fine, qui irritam pronunciat omnem prouiſionem illi factam, qui ætatem. & cęteras habilitates integrè non habuerit, ex quo ponderato verbo illo, integrè colligitur prouiſionem eſſe nullam factam, tàm penitus illiterato, quàm carenti integra ad collatum beneficium ſcientia, quod ex diametro videtur contrariari diſpoſitioni eiuſdem Concilij in dict.cap.3. quatenus præcepit, vt beneficia perſonis dignis,& habilibus conferantur,& in fine in hæc verba prorumpit, aliter autem facta collatio, & prouiſio omninò irritetur.

2 Quam opinionem firmarunt nonnulli, quos refert Barboſ de poteſtat.Epiſcopi quæſt.63. vt collatio parrochialis facta penitus illiterato ſit inualida, & irrita per text. & gloſ. in cap.1. diſtinct.36. & in cap. pręcipimus diſt.34.reſoluunt. Rebuff.in tract.de pacificis poſſeſs. num. 215. alias 260. Flam de reſignat.lib.4. capitul.11. num 19. & lib.5.quæſt 3.numer.76. Carol. de Graſſ. de effect cleric. in præl.1. num.71. Azor.inſtit. moral. p.2. lib.6. cap.6.quæſt.3. cum ſequentibus, & cap.26. quæſt. 11.Leſſ.lib.2. de iuſtit. cap.34.num.129. Nauar.de orat. miſcel.40.num.8. & miſcel.33.num.7.multos refert, & ſequitur Nic.Garz. de benefic.par.7.capit.7.num.12.& illi ſubſcribit Campan. in diuerſ. iuris canon. rub. 11. cap.14.num.5. illiterati enim ſunt incapaces beneficiorum cap.illiteratus diſtinct.36. cap.pœnitentes, diſt.55. Hoieda de incompatibil. benefic. part. 1. capitul. 24. num.25.

Digitized by Google

num.25. Flamin.d.q.3.num.25.Card.de Graſſis de præ-lud. num.72.

3 Limita primo ſupra poſitam concluſionem, & declara illam ſolummodo procedere in illis, qui ſunt penitus illiteratis, quia tunc prouiſio illis facta non eſt ipſo iure irrita, ſed venit irritanda ex Concil. Trident. ſeſſ. 2. de reformat. cap.3. ibi omnino irritetur, poterant enim interea addiſcere, & neceſſariam acquirere ſcientiam, quod ſi non facerēt, quam primum commode potuerint, peccarent, teſte Nauar.in c.ſi quando except.18.ſub num. 4. de reſcriptis illudque dimittere tenerentur, & fructus interea perceptos reſtituere, prout ex Quintam ad Azor.& Arag.reſoluit Campan. d. cap. 14.num.1.& hoc caſu cogi poterunt illud renunciari, & relaxare. Flamin.lib.3.quæſt.18.nu.20.& 21. Graſſ.dict. prælud.num.70.

4 Limita ſecundo in illiteratis, qui alias honeſtæ vitæ ſunt ob cauſam quoad obtenta tolerari poſſunt, ſcilicet, ſi ex longo vſu,& rerum experientia ſciant rectè exercere omnia ad ſuum officium ſpectantia, vel ſi charitatis perfectio, ſcientiæ defectū ſuppleat, vt probat Campan.in diuerſorio iuris Canon.rubr.5.cap.5.num.3. His etenim dare debēt Epiſcopi, etiā tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati coadiutores, vel Vicarios pro tempore, & aſſignare eis partem fructuum pro ſufficienti victu, vel aliter prouidere, vt diſponit Sacr.Concil. Trident. ſeſſ. 21. de reformat. capitul.6. & tenent Franciſc. Leo in prax for. Eccleſiaſt.par.2. cap.2.numer.71. Reginald.in praxi for.pęnit.lib.30 tract.3. numer.172. Gonzalez ad reg.8. Cancell. gloſ.5. §.9. num.29. Gar. de benefic.par.4.cap.5. à num.7.& nos in praxi fori pęnitent.deciſ.574.in prima editione,& reſolut.494.in ſecunda editione prax.Epiſc.Zerol.par.1.verb.parochia,§. 7.vbi propter identitatis rationem aſſerit procedere in parochijs exemptis.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconus eſt Vicarius Epiſcopi ordinatus à lege, & vnire non poteſt.*
2 *Vnio beneficiorum reputatur inter ardua, & eſt contentioſæ iuriſdictionis, vt n 3.*
4 *Coadiutoris datio fieri non poteſt à Vicario, vt n.5.*

An Deputatio coadiutoris virtute S. C. T. parocho impedito poſſit fieri à Vicario.

RESOLVT. DLI.

1 QVod Vicarius talem facultatem non habeat videtur hinc primo ſuaderi quod Archidiaconus
2 ſit Vicarius Epiſcopi ordinatus à lege capit.1. extr. de offic. Archidiacon. & nihilominus non poſſit vnire, vt docuit Innocen.in capit.ad hanc ſub numer.1. in verbo ardua eodem tit. de officio Archidiacon. ergo neque habebit hanc facultatem Vicarius hic Generalis, ita inferendo arguit Cemin. qui hanc opinionem tenuit in conſil.38. num.10.

3 Præterea vnire beneficia reputatur inter ardua dicto cap.ſicut vnire ardua, autem non veniunt in mandato generali; ita Gemin. vbi ſupra, & poſt ipſum ſententiam hanc probauit Rota apud Puteus deciſ.52. num.2. lib 3.

Vnde neque cenſebitur, hæc poteſtas data Vicario ſi poſt facultatem conferendi ſit adiecta clauſula poteſtatis faciendi maiora expreſſis iuxta reg. qui ad agendum de procurat.in 6. & hanc opinionem probauit Rebuff. in prax.tit. de forma Vicarij num.102. Hoyed. de benefic.in compar.part.2.cap.3.numer.7.verſic. non eſt etiam omittendum cum alijs, quos citant Sbroz. de officio Vicarij lib.2. quæſt.115. num.3. Gratian. cap.278. num.33.

4 In contrarium facit, quod vnire ſit de iuriſdictione ordinaria, & quidem contentioſa cum actus vnionis ſubſiſtente cauſa exerceatur in inuitum l.2. ff. de officio Proconſ. omnia vero, quæ ſunt de iuriſdictione ordinaria tranſeunt in Vicarium Generalem. Fœlin. in c.eam te num.17. in princip. de reſcript. cum alijs per Sbroz. dict.lib.2.q.52.num.2.

Et quamuis poſſit controuerti, an ſit de iuriſdictione voluntaria potius quam de contentioſa ex quo poteſt expediri extra iudicialiter, nec attenditur in contingentia contradictionis, & conſequutiua expeditio actus in inuitū, vt in ſimili videmus manumiſſionem eſſe actum voluntariæ iuriſdictionis, & nihilominus aliquando reddi in inuitum l. vlt. §. ſint autem libertatis, & §. licet enim C.de teſtam.manum. conſtat nihilominus Vicarium ex Generali deputatione conſequi etiam exercitium voluntarię Fęlin. in c. ex parte in vltim.col.verſ. non obſtat, quod ea, quæ ſunt voluntarię de conſtit.ita Mohed. deciſ. 3.de offic.Vicar. quicquid in contrarium ſcripſerit Mil.in verb. Vicarius Epiſcopi.

5 Cuius concluſionis ratio eſt, quoniam coadiutoris datio ſpectat ad ſolos Epiſcopos excluſis alijs inferioribus Prælatis, vt per Barboſ. cit.loc, num.7. & ſequentibus, nec illius dationem cenſeri comprehenſam in generali commiſſione vicariatus tenuit Sbroza. de offic. Vicar. lib.2.quæſt.112.num.2.

SVMMARIVM.

1 *Textus in cap.non ſolum de appell.in 6.diſpoſitio.*
2 *Coadiutoris datio facta ab ordinario vigore S.C.T. non eſt attentata ſi fuerit exequuta poſt appellationem.*

Coadiutoris deputatio facta ab ordinario vigore C. T. an ſit attentata ſi fuerit executa poſt appellationem.

RESOLVT. DLII.

1 PEr text. in capitul. non ſolum de appellationibus in 6. videbatur concludendum ſupradictam coadiutoris deputationem fuiſſe attentatam, ex quo omnia acta poſt appellationem, vel pendente termino ad appellandum attentata dicuntur per text. vbi ſupra. Mohed. in deciſione 150. numero 2. quid in deciſione 104. Rota in deciſione 22. Aug. in epitim. de ſequeſtrat. §.3. capitul. Aquen. in deciſione 70. & deciſione 157. parte 3. Puteus in deciſione 414. parte 3. & fuit ſępius in Rot.reſolutum.

2 Cæterum contrariam ſententiam fertur tenuiſſe Rotam in proprio caſu in vna Dertuden. Archipreſbyteratus 16. Nouembris 1594. coram Pennia, vbi fuit dictum deputationem coadiutoris factam ab ordinario vigore Decret. capitul.6. ſeſs.24. non eſſe attentatam, etiam ſi ſit executa poſt appellationem interpoſitam à ſententia eius, qui iudicialiter proceſſit.

Ratio eſt quoniam per dictum Decretum Sacr.Concilio tollitur appellatio ad effectum ſuſpenſiuum tantummodo, ſed non deuolutiuum; vt cenſuit Sacra Congregatio; atque appellatio poterit interponi ad Metropolitanum non obſtante, quod procedat tamquam Apoſtolicæ Sedis delegatus, niſi quando procederet contra exemptum, vt delegatus, quia tunc eſſet ad Sedem Apoſtolicam interponendam, ita Garz. quem refert, & ſequ. Barboſ. vbi ſup. numer.12. & ſequent.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Scientia maior requiritur in parochijs, quam in Canonicatibus.*
2 *Imperitus, quis dicatur ad effectum, vt ei dari poſſit coadiutor.*
3 *Imperitia remittitur arbitrio Iudicis.*

Parochus, quo caſu dicatur imperitus ad effectum, vt ſit ei deputandus coadiutor vigore Concilij.

RESOLVT. DLIII.

1 CVm io parochijs requitatur maior ſcientia, quam io Canooicatibus, & obtineotibus beneficia ſimplicia ex quo cura animarum dicatur ars artium c.pen. de ætate, & qualitate cap.nihil de electione, cap. in decorum ſup. cit. tit. nam cum parochianos coſiteri teneatur, & ſcire, & diſtinguere inter leptam, & leprum, peccatum, & peccatum, & euangelium declarare maior in eis, quam in alijs requiritur ſcientia Staphil. de literis gratiæ §. ſeſta forma num.2. Nauarr. in manual. cap.2. num.2. idem Nauar. in c.caueant.num. 19. & ſeq. de pęnitentijs Pariſius lib.1. de reſignatione quæſt.2.num.27.Concilium T.ident.ſeſſ.5.cap.2.

2 Propterea ego crederem dici imperiium ad effectum deputaodi coadiutorem vigore Conc.Trid.quoties eſſet perſooa inhabilis ad explorandum ea, quæ incumbunt muneri, ac oneri beneficij, quod habet, & ſecundum dignitatem ſtatum, & officium, ad quod aſſumitur, vt in cap.1.& per totum 23. diſtioctione Innoc. in cap. cum in tantis num.1. in princip. de electione Hoſtien. num.8. & 9. Butr.num.11. Abb.num.4.verſ.quia vt dixi Decius num.16. ibidem Felinus in cap. per tuas num.2. de ſimonia. Nauarr. in cap. ſi quando, exceptione 14. num.1. & per totam de reſcript. Meooch. d.caſu 425.ex num.47.cum ſeq.

Nam turpe eſt alicui ignorare artem in qua verſatur l.2. §.ſeruius, ff.de origine iuris Specul. tit.de aduocato §.1. num.33. l.ſi vero 13. §.ſi iudex, ff.de adulterijs, leg. profeſſio tua, Cod.de muneribus patrimoniorum lib. 10.cap.cum ſis de conuerſione coniugatorum Sarmientas lib.3. ſelectarum eapit.12. Nauarr. io cap.1.§.ſacerdos nu.1. de pęniteot.diſtinct.6.& verecundum eſt aliorum ex manibus quærere, quod apud ſe iuuenire debet Innoc. in d.cap.cum in cunctis ſub numer.1.poſt principium de electione, & Ioan.Aodreas nu.9. plura io propoſito tradit Gomezius in regula de ſubrogandus q.7. num.9. verſ.nam vt dicit text. & oum.10.

3 Qua propter totum hoc relinquitur arbitrio Iudicis Innocentius in dicto eap. cum in cunctis num.1. Hoſtienſ. num.15. ad finem Ioan. Andreas num.12.de Butrio num.11.Abb.num.4. Vitalinus in clementina prima num.46. de ætat. & qualitat.Nouar.in d.c.ſi quando exceptione 11,num.6.

SVMMARIVM.

1 *Parochus imperitus, & ſcandaloſus eſt priuandus parochiali.*
2 *Parochus concubinarius ad effectum, vt priuari poſſit ter monendus eſt.*
3 *Parochi concubinatus eſt probandus, vt priuari poſſit parochus, ſed quid ſeruat Rota num.6.*
4 *Publica vox, & ſama concubinatus non eſt concludens probatio.*
5 *Concubinatus quomodo probetur.*

An parocho impedito ſit deputandus coadiutor quoties præter imperitiam adeſt vita ſcandaloſa.

RESOLVT. DLIV.

1 IN ſupradicto caſu non eſt dandus coadiutor, ſed priuandus eſt parochiali iuxta Concil. Trid. ad quem tamen effectum, etiam ſi concubinatus ſit publicus requiritur trina monitio ex quo poſtea conſtet de perſeuerantia in concubinatu iuxta formam Conc. Trident. ſeſſ.25. cap.14. de reformat. & tenuit Rota in allegata Tulleo. Monaſterij S. Manſueti 27. Ianuarij 1697. coram Penia, quam monitionem, & perſeuerantiam eſſe neceſſariam, etiam de iure, vt poſſit, quis puniri tenet Diaz in practica crim.canon.c.73.

3 Sed aduertendum eſt, quod ad probandum concubinatum ad effectum priuationis neceſſaria eſt plena, & concludens probaiio, etiam ſi ciuiliter agatur, quod regulariter verum eſt in omnibus delictis in quibus agitur ad priuationem, vt per gloſ. in cap. venieos il 1. vbi Abb. num.4.& Dec.num.8. de teſtibus Alciat.conſ.2.num.41. tom.1.lib.1.Natta conſ.299.n.1 in fine verſ.quia reſpondetur lib.2 & hanc ſententiam Rota amplexa eſt in multis cauſis, & præſertim in vna Calaguritana confidentiæ 25. Iun.1593. coram Pamphilio, & in allegata Tullen.Monaſterij.

4 Ex quibus infertur ex teſtibus deponentibus de publica voce, & fama non oriri legitimam probationem Mohed. deciſ.160. alias quarta numer.2. de probat.Ceſar. de Graſſis 187. alias 2. de accuſat. Verall. deciſ.8. par.2. Gabr. de probat.concl.1.nu.13. & io terminis publici concubinatus, quod non probetur per teſtes de publica voce, & fama extat deciſ Rot 60.in manuſcriptis incipien. die 15. Nuembris in vna Peruſina per doctrinam Felin. in cap. ſuper his de accuſat. & ratio eſt, quia quando agitur de crimine, etiam ciuiliter in tentato fama, nec etiam ſemplenam probationem facit Bald. in cap. tam literis num.1. de teſtibus Butr.cap. veoiens nu.10. & ibi Abb.num.9 de teſtibus Natta conſil. 18. num.13. lib.1. Verall.deciſ 8.num.2.par.2.Sed delicti ſolum operatur inditium Marſil.in leg.de minore §. plurimum num.30. ff.de quæſt. Aret.conſ.153. incip. in iſta cauſa num.12. lib.4. idem Marſil.conſil.3. incip.ſæpè, ac ſæpius de re iudic.num 5.

5 Verum tamen teſtes de publica voce, & fama eo caſu, quo alijs concurrentibus ad probandum hoc delictum admittuntur debeor explicare à quibus perſonis huiuſmodi fama habuerit originem hoc eſt, quod audierunt à viris bonis, & booeſtis. Nam cum ab inimicis, & maleuolis, etiam oriri ea fama potuerit, tamquam vana populi vox ſpernenda eſſet cap. in cunctis 11.quęſt.3.cap.qualiter,& quando il 2.verſ.non quidem à malenolis de accuſat.Marant.art.6. num.18 verſ.vltra prædictas rationes, & hunc opinionem paſſim. Rota tenet, vt per Achil.deciſ.322.alias 8.num.4 de iurepatronatus, & fuit deciſum in vna Calaguritana confidentiæ coram Penia die 14. Decembris 1592. quod optima ratione comprobatur, quia cum fama ſuccedat loco accuſatoris dict. cap. qualiter, & quando de accuſat. & cap.licet. Heli de ſymon. & notat gloſ.in cap.1. in verbo inquirere de offic.in iudicis, ſicut non adhiberetur fides accuſatori, vel denunciatori maleuolo, ita nec ei famæ credendum eſt, quæ vel à maleuolis fuerit orta, aut iocertum eſt, an à talibus origioem traxerit.

Prætetea cum ob concubinatom non inducatur ipſo iure beneficiorum prioatio, vt ſopra dictum fuit, teſtes debent etiam deponete de perſeuerantía in coocubinatu poſt legitimas monitiones

Item probare debent concubinatum, cum qualitatibus de iure ciuili requiſitis, videlicet cum continua cohabita-

Digitized by Google

habitatione, & communi lecto, & menſa Aym.conſil. 368. num.1. Natta conſil.474. num.42. & 43.lib.2.Præpoſit.in rubric.de ſponſal.num.5. gloſ.in l.coucubinam, vbi Dyn ff.de concubin.

6 Sed Rota non ſeruat hanc opinionem, ſed aliam amplectitur, quam tenet Diaz.in practic.crim.canon.capit. 79. in princip. verſic.concubinarium inſuper, vbi illum clericum concubinarium recte dici, & eſſe putat, qui etiam in aliena domo, ſuam fœminam habet cui ſolet carnaliter commiſceri ſi de conſuetudine conſtet, & diffamatus eſt in ſua, vel ipſius fœminæ vicinia. Vnde ſequitur, quod quamuis conſtet de liberorum procreatione, non tamen concludenter probetur concubinatus, tum quia ex ſimplici fornicatione, & ex bino, terioue acceſſu ad mulierem filij procreari poſſint cum non curetur, hoc eſſe, quod poteſt non eſſe cap. in præſentia de probat. l.non hoc, Cod.vnde cognat. Tum quia ex liberorum exiſtentia, non infertur ad concubinatum de tempore præſenti, quia licet clericus ex concubina olim filios procreauerit nihilominus poteſt eſſe, quod deinde impudicam fœminam à ſuo conſortio abdicauerit.

PRAXIS STATVS beneficialis eiuſque mutationis.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio vltima attenditur in conſideranda qualitate beneficij etiam curati num.2.*

3 *Beneficium ex vltimo ſtatu potius collatiuum, quam manuale præſumitur.*

4 *Status vltimus attenditur an cappella ſit beneficium Eccleſiaſticum.*

5 *Præſentatus ab eo, qui habet vltimum ſtatum præſentandi quibus præfertur.*

An vltimus ſtatus attendi debeat in conſideranda qualitate beneficiorum.

RESOLVT. DLV.

1 VT clarius materiam hanc ſi qualis ſtatus benefitij ſit attendendus cum in Sacræ Rotæ auditorio ſepiſſimè controuertatur explicemus: duxi conſtituendam eſſe huiuſmodi regulam, videlicet, quod in conſideranda qualitate benefitij vltimus ſtatus, & vltima, atque immediata, quaſi poſſeſſio attenditur per text. in cap. cum Eccleſia ſutrina ibi vltimo, & immediatè de cauſ.poſſeſſ.& propriet.Hanc concluſionem paſsim Rota tenet, vt in deciſ.24.num.2.de præben.in nouiſ.& deciſ.49. idem ſcribit Oldrad.conſ.312.num.2. & alij per eum allegati, & Ferre. conſil.282. numer.11. & 12. & conſil.210.num.4.

Primo ex quo infertur ſecundum Bald. in l. ſi mater
2 tua num.2. C. de ſtatu defunct.per quinquennium quæratur, quod beneficium ab initio curatum, pro non curato habetur ſi ad præſens regatur ſine cura, & è conuerſo ſi nunc habeat curam animarum pro Curato reputatur, quamuis à principio eſſet ſine cura.

3 Secundo rurſus infertur, quod beneſitium ex vltimo eius ſtatu collatiuum potius, quam manuale præſumatur, videlicet ſi habeat Rectorem perpetuum, quia beneſitium habens Rectorem perpetuum, non poteſt dici de menſa gloſ. in clement. vnica §. quædam etiam in verbo ad menſam de exceſsibus prælatorum, ſi quidem Rector non capit fructus de manu monaſterij, ſed iure proprio Gloſ. in d.Clem.1. Innoc. in c. Monacis de præben. & ita tenuit Rota in vna Taruiſina parrochialis 27. Nouembr. 1602. coram Ludouiſio, vbi fuit dictum hoc procedere, quamuis Rector, aliquid ſolueret monaſterio occaſione benefitij, quia ex tali ſolutione nõ arguitur, quod ſit de menſa illius: ſimili quoq; modo Rota in vna Parmen.Prioratus 14.Aprilis 1600. coram Penia ex vltimo ſtatu iudicauit benefitium eſſe collatiuum, quamuis exiſteret intra Eccleſiam Monaſterialem, & conſequenter videretur manuale Caſſad. deciſ.12.num. 9.de præben.ſiquidem etiam in Eccleſia regulariter poſſunt eſſe beneficia ſæcularia, quæ clericis ſæcularibus conferuntur c. fin. §. præcipimus per tot. & ibi Ant. de Butr.num.16. ver.nam, & Monachi Anchar. num.15. verſic.videtur, & melius, quia, & monaci de ſtatu monachorum.

4 Tertio infertur, etiam quod ad cognoſcendum, an cappella ſit beneficium Eccleſiaſticum conferibile, vel potius oratorium ſimplex vltimus eius ſtatus inſpicitur præſertim ſi ſit antiquus Dec. conſ.126.num.1. & tenuit Rota in vna Volatecana Cappella 16. Noembris 1594. coram Cardinale Seraphino, vbi vocabat Cappellam tanquam ſimplex oratorium fuiſſe per longiſsimum tẽpus rectam, & gubernatam per confratres laicos, qui ad eorum nutum, & ſub articularij cõſtitutione ſemper deputauerunt Cappellanos, abſque aliqua Epiſcopi auctoritate, vel alterius Prælati Eccleſiaſtici, qui ſtatus oſtendebat illud eſſe Oratorium ſimplex ipſius confraternitatis ad Roman.conſ.47. num.10.Dec.conſ.140.num.1.& licet ibi adeſſet campanile, & miſſæ celebrarentur, & tamen cum hæc eſſent ſigna equiuoca, quæ poſſunt conuenire, etiam priuatis Oratorijs Abb.in c.petentib.nu.3. de præben.Dec.dict.conſ.48. Archid in c.nemo de conſec. diſtinct.1. Lambertin. de iure patronat.par.1.art.7. quæſt.princip.num.10. Nec aliqua afferentur ſigna, quæ demonſtrarent illud eſſe benefitium Eccleſiaſticum, ſed potius Oratorium, per Federic.de ſen.conſ.130.Rebuff. de pacif. poſſeſſ. nu.343. Silu. de beneſ. p.1.q.1. Gig. de penſion.quæſt.86. Rota cenſuit illum non fuiſſe Cappellam Eccleſiaſticam conferibilem, ſed oratorium ſimplex, quod ex ſtatu præſenti præſumebatur ſemper tale fuiſſe etiam à principio ad Caſſad.deciſ.4.num.7.de præben.& deciſ.7.de iurepatron.num.7.

5 Quarto infertur ex eadem Concluſione, quod præſentatus ab eo, qui habet pro ſe vltimum ſtatum, & ſic quaſi poſſeſsionem præſentandi præfertur præſentato à vero patrono.c.conſultationibus de iure patr.& ibi Anton de Butr. num.9. & Abb.num 6.idem Abb.conſ.54 num.2. lib.1. Oldrad.d.conſ 312.num. 2.ante medium, & conſ. 124.num.1.& 2.Rot.dec.14. de Iure patron.in antiquis. Put. deciſ.189.lib.1. cum multis alijs congeſtis per Menoch.conſ.90.num.124. ideo poſt Innoc. egregiè tradit Card. conſil.69. num.4. verſ. ſufficit, quod quando adſunt veri patroni non exiſtentes in quaſi poſſeſſione præſentandi, & alij non patroni exiſtentes in quaſi poſſeſſione in literis Apoſtolicis non eſt opus facere mentionem de veris patronis, ſed de exiſtentibus in quaſi poſſeſſione, quia per litteras Apoſtolicas non præiudicatur veris Patronis, quoad præſentationẽ, quod non ipſi, ſed quaſi poſſeſſores facere debeat, & caſum referunt, & ſequuntur Fel.in tract.quando lit. Apoſt.non par.col.ante penul.in 9. limitat.Dec.conſ.117.num 1. & conſ.126. num.3. Lambertin. de Iur. patron.art.1.q.3.par.1.lib.2. num.8.& latius art.23.q.9.par.3.lib.2.

SVMMARIVM.

1 *Status vltimus attenditur quoties apparet illum non fuiſſe præſcriptum, quod declara num.2.*

An

An vltimus ſtatus attendatur quoties apparet illum non fuiſſe præſcriptum.

RESOLVTIO DLVI.

1 REgula, quod vltimus ſtatus attendatur locum habet, quamquis non ſit præſcriptus iuxta deciſ. 2. de præben. in nouis ſub num. 1. quæ vult, quod ſi prætendatur beneficium eſſe ſeculare, nec doceatur de priori ſtatu contrario ſufficiat oſtendere vltimum ſtatum ſeculare eſſe, licet non probetur, quod ille ſtatus fuerit præſcriptus ſubditque hanc ſingularem Aegidij opinionem fuiſſe, quæ Dominis placuit idem tenet Rebuff. ſuper concord. tit. de collationibus, §. volumus in verbo regularia verſ. 4. requiritur & in conſ. 34. num. 13. verſ. non obſtat, ibi inquit, quod beneficium tale præſumitur in quali ſtatu requiritur tempore vacationis, licet non ſit præſcriptum tanquam tale per ſpatium quadraginta annorum per c. eum de benefitio de præben. lib. 6. cum alijs per eum allegatis.

2 Et iſtud abſque vlla dubitatione procedit, quando incidenter agitur inter prouiſum de validitate ipſius collationis, quia ad hunc effectum ſufficit qualiſcunque poſſeſſio, licet non præſcripta cum, vt dixi collatio ſit fructus iuris conferendi, qui ad poſſeſſorem ſpectat; Vnde quamuis iſta, quaſi poſſeſſio, & vltimus ſtatus non ſit ſufficiens ad immutandam qualitatem beneficij puta quod de regulari efficiatur ſeculare ſufficit, tamen pro ſuſtinenda collatione, etiam ad effectum includendi, vel excludendi reſeruationem Papæ iuxta conſ. Calder. 23. incip. an ſi Papa de præbend. approbatum a Rota, vt per Moched. deciſ. 8. alias 179. de priuileg. ſymonet. de reſeru. quæſt. 70. Put. deciſ. 206. lib. primo de Tanis deciſ. 1. & fuit ſæpè alias in Rota deciſum, & ſiganter in vna Vicẽtina beneficij 19. Nouembris 1599. coram Pamphilio, & rurſus in vna Ferrarien. Prioratus 17. Martij 1608. coram Penia, vbi conſtabat de vltimo ſtatu ſecularitatis, quia beneficium, tamquam ſeculare fuerat in titulum collatum ab ordinario, quod licet à ſua primęua origine fuiſſet regulare, & propterea prætenderetur reſeruatum. Nihilominus, quia lis erat non inter ipſos principales collatores, ſed inter prouiſum ordinarium, & Apoſtolicum. Rot. tenuit, quod ad ſuſtinendam collationem ordinarij, & ad effectum excludendi reſeruationem Papæ attendenda eſſet dicta, quaſi poſſeſſio, & vltimus ſtatus beneficij per dictum Conſ. Calder. 23.

SVMMARIVM.

1 *Status non mutatur niſi concurrat voluntas mutantis.*

Status beneficij non cenſetur mutatus niſi vltra poteſtatem concurrat etiam voluntas in mutante.

RESOLVT. DLVII.

1 INter requiſita mutationis ſtatus in beneficialibus illud principalius eſt, vt ad ſit voluntas mutandi ab initio alias non dicitur nouus ſtatus impreſſus Felin. in præallegat. capitul. in noſtra ſub numer. 41. verſicul. 2. nota diligenter de reſcriptis Sylu. de benefic. parte 3. quæſtione 11. ſub numer. 40. verſic. item notandum eſt Rebuff. ſuper concord. titul. de collat. gloſ. 2. in verb. regularia. Rot. deciſione 254. numero 5. & deciſione 368. numero 4. parte 2. & fuit plene deciſum in præallegat. Peruſina Vrgellen. & Ferrarien.

Pro indequè, cum multiplex voluntatis ſtatus in homine conſideretur concepte, videlicet, prolatè, & ſcripte, vt poſt Bald. tradiderunt Boer. deciſione 1. numero 8. Flores deciſione 57. num. 65. & Coſta de facti ſcientiæ in ſpect. 1. numero 34. vt de hoc voluntatis extremo doceatur neceſſe eſt in primis iuſtificare ſcientiam de priori, & antiquo ſtatu in ipſo de cuius agitur voluntate, nec enim, quiſquam poteſt animo concipere, aut quicquam velle circa id, quod ignorat l. & ſi conſenſum, §. ſi rem meam, ff. de contrahend. empt. cum ſimul ignorantia, hæc in dubio præſumitur capit. ignorantia de reg. iur. in 6. & qui ſcientiam ſupponit eam probare debet l. omnes ad finem, C. de agric. ol. & conſilio lib. 11. latè Rebuff. ad l. labeo §. item ſi Dominus colum. 3. verſic. 22. de verb. ſignif. Mox neceſſe eſt docere de voluntatis manifeſtatione; voluntas enim in mente retenta nihil operatur l. ſi repetendi, C. de condit. ob cauſ. & quod illa ſit clara, & perſpicua, vnde ſi detur aliqua compatibilitas, cum ſtatu antiquo non eſt cenſendus ſuperior animum habuiſſe eum immutandi Cald. conſil. 19. verſic. & hoc patet ex eo de præbend.

Hinc ſi Religioſus præponatur Eccleſiæ ſeculari iuxta capit. Quod Dei timorem de ſtatu Monachorum, licet talis Eccleſia per quadraginta annos, per eum gubernetur non cenſebitur eius ſtatus immutatus de ſeculari in regularem, quia niſi ſuperior hoc declarauerit non cenſebitur vnquam voluiſſe, vt regularis, ibi deſeruiat regulariter, ſed ſeculariter, atque ita, nec ſimplicem, quidem vſum circa regimen mutare. Gemin. numero 9. verſic. dicit tamen. Nihil enim prohibet, quamuis regulares promoueatur ad parochialem, non tanquam clauſtralis, ſed tanquam Rector, & Clericus ſecularis, itaut tamquam alienatus à Monaſterio, cum eo nullam retineat communionem, nec tamen ſi alias non deberet ſtare ſolus, inquit gloſ. in clem. vnic. in verb. reuocari de ſupplend. neglig. Prælatorum tenetur habere ibi ſocium, vt voluit Abb. in capit. conſtituns 47. ſub numero 2. verſic. idem dic ſi Monachus de elect.

Et hinc eſt, quod licet regularis non poſſit præſentari ad beneficium conſuetum regi per ſeculares, tamen quia id intelligitur ſi præſentetur tanquam clauſtralis, alias ſecus gloſ. in clem. vnic. in verb. ſecularibus de ſupplend. neglig. prælatorum ſumetur interpretatio ad excludendam intentionem mutandi ſtatum poteritque talis Eccleſia, conſumata prouiſione per ſecularem impetrari Fœlin. in dict. cap. in noſtra num. 41. verſic. ſubdit Dominicus.

Similiter ſi Epiſcopus contulerit beneficium non facta mentione iuriſpatronatus non cenſebitur mutatus ſtatus, nec inter turbata poſſeſſio patroni; Sumitur enim interpretatio, quod contulerit ſi patrono placuerit Rota de iurepatron. deciſ. 10. in antiquis num. 5. Verall. deciſ. 189. num. 2. parte tertia.

Hinc etiam eſt, quod licet Papa prouideat in perpetuum alicui regulari de prioratu, qui de ſui natura eſt manualis, aut prouiſionem, iam factam ad nutum per inferiorem in perpetuum confirmet, quia poteſt fieri interpretatio pro diſpenſatione in perſona, abſque eo, quod Papa habuerit animum mutandi ſtatum ſemper ſumatur interpretatio pro excluſione voluntatis mutandi ſtatum Calder. conſil 26. ad finem de præbend. conſumataque ea prouiſione per vacationem Prioratus reſumat, ſeu continuet naturam ſuam priſtinam. Butr. in cap. porrecta ſub num. 2. verſic. & dicit, quod per hoc de confirmatione vtil. vel inutil. Fœlin. in dict. cap. in noſtra num. 45. cum congeſtis per Lupum allegat. 9. ſub num 4. vbi Mandoſ.

SVMMARIVM.

1 *Status beneficij mutatur ſpatio 40. annorum.*
2 *Status beneficij ad hoc, vt mutetur plura requiruntur.*
3 *Status beneficij non poteſt mutari per inferiorem Epiſcopo.*
4 *Statum beneficij non mutat prouiſio Papæ.*

Vt ſtatus beneficij mutetur, quænam concurrere debeant.

RESOLVT. DLVIII.

1 LIcet ſpatio 40. annorum mutetur ſtatus beneficij capit. cum de beneficio, & ibi not. cum alijs ſupra
2 allegatis attamen plura requiruntur. Primo, quod ille, qui poſſidet beneficium, tamquam ſeculare, vel tanqoam regulare illud habeat titulo inſtitutionis, vt de tali beneficio exponit Gemin. n. 9. Bob. ad Monach. nu. 7. Felin. in c. in noſtra num. 14. verſ. ſecundo nota diligenter de reſcript. Moden. in reg. 8. Cancell. gl. 8. nu. 33. Aegid. conſ. 41. nu 9. alias col. 4. verſ. tertio probo, & fuit dictum in Perusina Sancti Beueniatis 18. Martij 1589. coram Illuſtriſſimo Cardinale Pamphilio, vbi quod requiritur valida collatio per Aegidium d. conſ. 4. num. 2. verſ. 3. quod ſine.

Secundo ad hoc vt benefitij ſtatus mutetur requiritur, q collationes ſint factæ ab eo, qui habet poteſtatem mutandi ſtatum illius benefitij, & hoc fecerit animo, & intentione, vt ſtatum mutaret, quod vel debet exprimere, vel facere collationem, vt puta de regulari, tamquam ſeculari Doct. in c. cum de benefitio, & ibi Gemin. nu. 9. de præben. in 6. Felin. in c. in natura num. 41. verſ. 2. nota de reſcript. Sil. de benefic. p. 3. q. 11. nu. 40. & 124. cum ſeq. Rebuff. ſuper concord tit. de collat. in verbo regularia, & fuit reſolutum in Peruſina Sancti Beueniatis 13. Maij 1586. & 19. Martij 1589. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio Florentina Commendę 26. Iunij 1589. coram Comitulo Cumena parochialis 27. Maij 1591. coram Card. Seraphin. & dixi in ſuperiori reſolutione.

Amplia procedere, etiam ſi concurrat lapſus temporis ſi enim non concurrat mens ſuperioris mutandi ſtatum benefitij, numquam dicitur mutatus Gemin. in d. c. cum beneficio nu. 6 & 9 Franch n. 6. Prob. ad Monach. nu 4. & 13. de præben. in 6. Calderin. conſ. 1. de conſuetudine Felin. in c. in noſtra Corall. de reſcript. Silu. de benefitijs p. 3. q 11. Rebuff. in §. volumus verbo regularia nota in d. Peruſina Sancti Beueniatis 13. Maij 1588. & 19. Martij 1586.

3 Nullus Prælatus inferior Epiſcopo poteſt mutare ſtatum benefitij Franch. in d. c. cum de benef. nu. 6. de præb. in 6. fuit dictum in Peruſina Sancti Beueniatis 19. Martij 1589 & 10 Sanctæ Seuerinæ prioratus 14. Maij 1604. coram Pamphilio.

4 Beneficij ſtatum non mutat prouiſio Papæ Dec. conſ. 176. in fin. Abb. dec. 13. de iure patronatus Caputaquen. 180. p 3. Puteus 7. de iure patron Rota Imolen. iuris patronatus 26. Martij 1593. & Maior. Sacriſtiæ 26. Iunij 1602. coram Pamphilio.

Tertio requiritur bona fides Doct. in d. c. cum de beneficio, & ibi Gemin. num. 9. & Franch. etiam nu. 9. de præben. Aegidius conſ. 41. nu. 11. verſ. illud dubium. & num. 12. Rebuff. ſuper concord. tit. de collat. §. volumus verb. regularia verſ. 1. requiritur bona fides Toloſ. in notis in fin. Moden. ſuper reg. 8. Cancellariæ gl. 8. nom. 35. & 36. Rota in Peruſina Sancti Beueniatis, & in Florentinæ Commendæ ſuperius allegatis.

Vltimo non ſufficit, quod beneficium non poſſideatur per commendatarium, ſed requiritur, quod poſſideatur à vero titulari. Rebuff. vbi ſup. verſ. ſecundo requiritur Oieda de incompatibilitate p. 2. cap. 24. nu. 92. Moder. ſuper dicta regul. 8. gloſ. 8. num. 37.

SVMMARIVM.

1 *Status vltimus beneficij introducitur per vnicum actum, quod declaratur, vt num. 5. 6. & 7.*
2 *Poſſeſſio conferendi deducitur per vnicam collationem, quod amplia, vt num. 3.*
4 *Vicarij officium an expiret poſt obitum Epiſcopi.*

Vltimus ſtatus, an introducatur per vnicum actum effectum ſortitum.

RESOLVT. DLIX.

1 VLtimus ſtatus conſtituitur, ac introducitur per vnicum actum effectum ſortitum iuxta tradita in c. cum Eccleſia ſutrina de cauſa poſſeſſionis, & proprietat. & laté per Annam in alleg. 130.

2 Ex qua concluſione deducitur primo acquiri poſſeſſionem conferendi per vnicam collationem Feder. de Sen. conſ. 234. ſub num. 4. verſ. eſt dicendum Dec. conſil. 126. num. 2. verſ. & iſta quaſi poſſeſſio Ferret. conſil. 210. num. 5. & tenuit Rota in ſupra allegat. Bracharen. 4. Maij 1598. coram Lancellott. in qua fuit dictum, quod ad effectum acquirendi quaſi poſſeſſionem iuris conferendi, ſufficit vnica collatio effectum ſortita per capit. querelam de elect. & cap. cum Eccleſia Sutrina vbi gl. in verb. trium Abb num. 12. Rip. num. 91. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Aym. conſ. 322. num. 2.

3 Et iſtud procedit etiam in collatione facta per aſſeſtum Vicarium, quia per illam Epiſcopo acquiritur, quaſi poſſeſſio conferendi; Quinimo ex collatione facta à Vicario generali, licet ſit facta Epiſcopo mortuo, & ante ſucceſſoris aduentum acquiritur iſta, quaſi poſſeſſio conferendi Epiſcopo ſucceſſori non conſtituto, quod obitus prædictus ad notitiam Vicarij peruenerit, vt tradit Papazzon. in addit. ad deciſ. primam num. 4. de officio Vicar. in nouis, vbi inquit Rotam ſic tenuiſſe in vna licent. Canonicatus, & præbendæ coram Ant. Auguſtino per conſ. Calder. 4. de offic. delegat.

4 Quamuis etenim officium Vicarij poſt obitum Epiſcopi expiret cap. ſi. de procurator. Abb. in c. penult. de officio Vicarij, & in huiuſmodi reuocatione, quæ fit per mortem certificatio non videatur neceſſaria ad not. per gloſ. poſt Innoc. in c. de tua de renunciat. Felin. in cap. ex parte Decani col. 11. de præſcription.

Attamen hæc opinio tenenda eſt propter errorem communem, & vtilitatem publicam ad legem Barbarius ff. de offi. Præt. ob quam rationem Rota etiam cenſuit validam eſſe reſignationem factam in manibus Vicarij generalis mortuo Epiſcopo antequam de illius obitu certioraretur, vt per Mohed. deciſ. 29. de renunciat. alias 215.

5 Sed quamuis per vnicum actum, quaſi poſſeſſio, & vltimus ſtatus acquiratur, vt dictum eſt tamen iſtud declaratur. Primò, vt non procedat, quando actus eſſet admiſſus cum clauſula ſine præiudicio, quia tunc etiam ſi eſſet effectuatus non tamen ex eo acquireretur, quaſi poſſeſſio conferendi, aut præſentandi propter dictam clauſulam quæ præſeruat ius, tam in petitorio, quam in poſſeſſorio, ita vt per potentiam, ſeu conſenſum in illo actu tantum non autē in futuris ſibi quis cenſeatur præiudicaſſe iuxta tradita per Decium in c. cum acceſſiſſent ſub nu. 17. col. penult. verſ. 3. limitatur, & verſ. 5. limita de conſtit. Put. deciſ. 188. lib. 2. & fuit dictum in vna Maioricen. iuris patronatus 4. Decembris 1581. coram Bubalo.

6 Ruſus declaratur, vt non procedat in conſenſu dato ſub conditione puta quatenus beneficium ſit iuriſpatronatus, & nō alias, vt fuit dictum in vna Britiorien. iuris patronatus 2. Aprilis 1601. coram Cardin. Lancellott.

7 Tertio declaratur vt non procedat, quando compatronus ſimpliciter præſentatur, quia ex tali præſentatione non acquiritur, quaſi poſſeſſio præſentandi aduerſus alium compatronum, ſed requiritur, quod præſentauerit priuatiuè, quoad alium Alioquin per præſentationem ab vno compatrono factam alterius quaſi poſſeſſio præſeruatur iuxta conſ. Feder. de Sen. 102. in fine, cum ſimil. & fuit dictum in vna Burgen. Capellaniæ 19. Aprilis 1589. coram Gypſio.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Status beneficij non mutatur ex prouiſionibus Apoſtolicis, licet declaretur num. 2. & 3.*

An vltimus ſtatus inducatur ex prouiſionibus Apoſtolicis.

RESOLVT. DLX.

1 PRouiſiones Apoſtolicæ non mutant ſtatum Bellamen. in deciſ. 107. & 212. Achil. deciſ. 13. de iure patronat. Lambert. de iur. patron. lib. 3. quæſt. 7. in princ. art. 7. num. 6. vbi voluit prouiſionem Apoſtolicam non impedire iuſpatronat. nec quaſi poſſeſſionẽ illius, etiam illi derogando, vt late per Fel. quando literæ Apoſtolicæ, & habetur per Dec. in conſ. 126. numer. 14. quos refert Mariſcott. lib. 2. variar. reſolut. cap. 55. num. 34. Quo fit, vt tempus collationum Apoſtolicarum eſt de medio deducendus, iuxta deciſ. Guidon. 125. quod multo magis obſeruandum erit in collationibus inferiorum, qui non habent poteſtatem mutandi ſtatũ beneficij, vt poſt Arch. tradunt Io. And. Gemin. Franch. & I C. alij in cap. cum de beneficio de præbendis in 6. & fuit per Rotam reſolutum in vna Vergellen. Parochialis 13. Ianuarij 1606. coram Marquemontio.

2 Et quamuis prouiſiones Apoſtolicæ non mutent ſtatum, vt ſupradiximus, tamen benè, & optimè declarant ſtatum Rot. in dec. 3115. num 2. & in deciſ. 580. num. 7. par. 2. in recentioribus Seraphin. in deciſ. 1273. n. 2. & 1267. num. 4. Rot. in deciſ. 337. numer. 2. par. 2. recentior.

Et maxime non attẽduntur præfatæ prouiſiones, vbi conſtaret de ſtatu antecedenti contrario, vt firmauit Rota in vna vergellen. parochialis corã Marchomontio, & prius in vna Hoſtunen. Cappellaniæ 17. Decembris 1599. coram Lancelloto.

3 Limita, quæ ſupra diximus de prouiſionibus Apoſtolicis, vt non mutent ſtatum non procedat, quando non conſtat de animo Papæ, quod voluerit mutare ſtatum, quia tunc ſtatus beneficij, bene immutatur Anchar. in d. c. cum de beneficio numer. 2. 10. Andr. col. 2. Gemin. num. 20. Franc. núm. 6. & alij de pręben. in 6. Silua benef. par. 3. q. 11. nu. 124. Felin. in c. in noſtra nu. 41. in fine de reſcript. Rebuff. ſuper concord. tit. de collat. §. volumus in verb. regularia verſ. 3. requiritur, vbi ponit exemplũ, quando ſeculari confertur beneficiũ regulare expreſso nomine regularitatis in diſpoſitione quia tũc inducitur mutatio, licet beneficium nõ ſit illius qualitatis ſecus ſi daretur in commendam, vel ex diſpenſatione poſſideretur, vel diceretur dependere à Monaſterio, aut diceretur officium regulare: Nam tunc qualitas contraria non præſcinderetur.

SVMMARIVM.

1 *Status vltimus ſufficit pro iuſtificatione gratia.*

An pro iuſtificatione gratiæ ſufficiat vltimus ſtatus.

RESOLVT. DLXI.

1 IN cauſis delegationis Apoſtolicæ ſemper iudicaui prout erat vltimus ſtatus, & iuxta illum mandaui gratiam executioni; motus ea concluſione, vt ſufficiat pro iuſtificatione gratię vltimus ſtatus pro vt, ita cẽſuit Rota in vna Hoſtien. Cappel. 16. Maij 1597. coram Illuſtriſſimo Seraphino, vt refert Genuen. in prax. archiepiſcop. cap. 100.

Cuius concluſionis ratio eſt, quoniam regulare eſt, vt vnaqueque res iudicetur ſecundum tempus diſpoſitionis, l. cum ad præſens 37. ff. ſi cert. pet. Decian. conſil. 69. num. 11. lib. 1. quia tali ſtatus, vt præmiſſimus innititur nudæ, & ſimplici præſumptioni, quemadmodum præſumptio veritati cedit l. continuus, §. cũ ita de verb. obligat. l. vlum. io princ. quod met. cau. cum ſimil. adductis per Decian. conſ. 40. num. 84. & conſil. 44. num. 82. lib. 4.

SVMMARIVM.

2 *Status vltimus beneficij non attenditur, vbi de proprietate beneficij non apparet, & quando dicatur conſtare de proprietate num. 2. & 3.*

Vltimus ſtatus, an attendatur, vbi de proprietate beneficij appareret.

RESOLVT. DLXII.

1 VIs vltimi ſtatus limitatur, vt non habeat locum, quando in contrarium de proprietate beneficij apparet, quia tunc vltimus ſtatus poſſeſſionis non attẽditur Ferret. conſ. 210. num. 6. & 7. in fin. ver. non obſtat: hinc eſt, quod licet alias attendatur præſentatio facta à maiori parte eorum, qui ſunt in quaſi poſſeſſione pręſentandi nihilominus ſi conſtat pręſentationẽ ad alium ſpectare ratione proprietatis dicta quaſi poſſeſſio non ſuffragatur Abb. in c. conſultationibus nu. 9. de iur. patr. & fuit reſolutum in vna Compoſtellana parochialis 16. Ianuar. 1595. coram Blanchetto ſimili quoq; modo quamuis collatio iur. patronatus facta ab ordinario exiſtente in quaſi poſſeſſione libere conferendi valeat, & præferatur præſentationi patroni in quaſi poſſeſſione non exiſtẽtis quando fuit facta antequam conſtaret de proprietate iuris patronatus nihilominus ſi fuit facta poſtquã conſtitit de dicta proprietate præſentatio pręfertur ipſi collationi ea ratione, quia proprietas abſorbet cauſam poſſeſſionis c. cum dilectus de cauſ. poſſeſſ. & propriet. & declarat Abb. in d. c. conſultationib. n. 9. ver. quod ego intelligerem de iure patron. Paulus decitat. eod. tit. par. 6 art. 3. quæſt 7. num. 16. Dec. conſ. 129. numer. 1. & conſ. 149. nu. 2. ver. extenta iſta concluſione Lambert. de iur. patr. art. 6. q. 3. part. 1. lib. 2. num. 4.

2 Ad vertendũ tamen eſt, quod in propoſito nõ dicitur conſtare de proprietate, niſi de illa conſtet, vel per confeſſionem partis, vel per rem iudicatam, eo quia cauſa, per tres conformes fuerit terminata ſi quidem lite ipſa durante poſſeſſor habens vltimum ſtatum nõ prohibetur, vti ſua poſſeſſione, cum non dicatur conſtare de nõ iure ſuo, quamdiu in progreſſu litis de illo docere poteſt iuxta deciſ. Aegidij 103. & fuit dictum in vna Valentina Parochialis 26. Ianuarij 1582. coram Seraphino, & in vna firmata iuris patron. 29. Maij 1584. coram Blanchetto.

3 Secundo eſt aduertendum, quod licet vltimus ſtatus poſſeſſionis non attendatur quando conſtat de proprietate in contrarium nihilominus ſi poſſeſsione concurrat pręſcriptio legitima nouus ſtatus in beneficio imprimitur qui attendi debet non obſtante proprio ſtatu contrario, ceſſante autem præſcriptione à priori ſtatu non receditur veluti ſi conſtet antiquum ſtatum Eccleſiæ regularem eſſe confundatione, vel præſcriptione, nam ille debet attendi donec oſtendatur poſſeſſor ſtatus ſecularitatis, quæ ſit legitime præſcriptus poſt Lapum in cap. cum beneficio tradunt Butr. & Gemin. ibidem num. 8. Franch. num. 3. Felin. in c. in noſtra Corollar. 46. ſub numer. 43. Silu. de beneficij part. 3. quæſt. 11. numer. 127. Vltiman. poſseſſio non præſcripta, non tolit titulum & pręſcriptionem præcedentem Federic. de Senis conſil. 234. numer. 4. latè Decius conſil. 126. num. 4. & ita ſępius tenuit Rota in dec. 2 de præbend. in nou. & in vna Perouſina Sancti Beneuenatis 13. Maij 1588. & 19. Martij 1689 coram

Pamphilio & in Bracharen. Monaſterij 19. Decembris 1597. coram eodem, vbi fuit reuocata ſententia Ordinarij Bracharen. quatenus declarat Eccleſiam B. Mariæ de Iuncas. non eſſe regularem ex quo non oſtendebatur poſterior ſtatus ſecularitatis, qui eſſet legitimè preſcriptus tamen ex aduerſo appareret de antiquo ſtatu dictæ Eccleſiæ regulari hoc idem fuit teotum in vna Parmen. prioratus 28. Ianuarij 1594. coram Litta, quæ fuit confirmata 19. Iunij 1595. coram eodem.

PRAXIS TEMPORVM Vetitorum ad contrahendum matrimonium.

SVMMARIVM.

1 *S.C.T. ſeſſ.24. cap.5. tenor.*

Quid diſponat S.C.T. circa prohibitionem temporum matrimoniorum contrahendorum.

RESOLVT. DLXIII.

1 COncilium Trident. ſeſs.24. capit.5. ab Aduentu Domini Noſtri Ieſu Chriſti, vſque in diem Epiphaniæ & à feria quarta cinerum, vſque ad octauam Paſchatis incluſiuè antiquas ſolemnium nuptiarum prohibitiones diligenter ab omnibus obſeruari S. Synodus præcipit, in alijs vero temporibus nuptias ſolemniter celebrari permittit, quas Epiſcopi, vt ea, quæ decet, modeſtia, & honeſtate fiant, curabunt; Sancta enim res eſt matrimonium, & Sancte tractandum.

SVMMARIVM.

1 *Sponſalia non cenſentur prohibita tempore aduentus, & num.2.*
3 *Text. in l.oratio, ff.de ſponſal. declaratur, & num.4.*
5 *Sacramentum deficit in ſponſalibus.*

An tempore Aduentus prohibeantur etiam ſponſalia contrahi.

RESOLVT. DLXIV.

1 QVòd cenſeantur prohibita ſponſalia deducitur ex regula illa, quòd vbi prohibetur antecedens, prohibitum etiam præſumitur omne id, per quod peruenitur ad illud l.oratio, ff.de ſponſal. Gloſ.in clem.1.in verbo contrahere, de conſanguinitat. & affinit. eſt bon. text.in cap. conſtitutus de conceſſ. præbend. & in capit. ex tenore, eodem tit. Sal. in l.2. col.2. verſic. ſecunda eſt, ff.de iuriſdict. omnium iudic. per illum text. & hinc eſt, quod qui non poteſt alienare, non poteſt etiam promittere de alienando Bald. in l. final. in princip. C.ad l. Falcid. Dec. in conſil.205.colum.1. Dec. in l.2.col.fin.ff. de iuriſdict.omn.iudic.Cland.in l.1.col.2.ff.de nou.oper. nunc. Tiraquell. de re coactat. fol.123. vbi dicit, quod cenſetur prohibitum omne illud ex quo alienatio ſequitur. hinc eſt etiam, quod prohibita venditione per ſtatutum cenſeatur prohibita etiam promiſſio de vendendo, & per Ruyn.in conſ.145.colum.2. vol.1. qui ampliat etiam ſi talis promiſſio poſt mortem conferatur.

2 Contrarium tamen dicendum eſt, vt tempore Aduentus non cenſeatur prohibitum ſponſalia contrahere.

Non obſtat tex. in l. oratio, ff. de ſponſalibus, ſi quidem multas habet reſtrictiones.

3 Prima quoniam procedit in pœnalibus, & in materia in qua non eſt facienda exteoſio, quia illa non operatur niſi in actu conſumato. Bald.in l.penult. §. penult. ff.ne quis eum, qui in ius, & per eundem Bald. in l.1. & per hoc determinantur duæ quæſtiones capit. ſi rector. Alexand.in conſil.194.Abb.in capit.1.num.5.& ibi Dec.colum.8. de poſtul. prælat. Barb. & Dec. in cap.nam concupiſcentiam in 2. lect. col.2. & ſeq. de conſt. Iaſ.in l.2. col.fin.ff.de iuriſd. omnium iudic. Iaſ. in l. quominus in nono no.ff.de fluminibus. Ripa in tract.de peſte nu.300. cum pluribus ſeq. Iaſ. in l.cum quidam, ff.de lib.& poſthum.Corn.in conſil.147. volum.1.

4 Secunda vbi non viget eadem ratio prohibitionis l.1. C.ſi rector, & ibi Cyn.colum.1. & ibi etiam Saly. Alex. in conſil.194. volum.2. Dec. in capit. iurauit de probat. Ripa in tract.de peſte num.202.Dec. in conſil.502 & in l.2. in fine, ff. de iuriſdict. omn. iudic.Corn. conſil.147. volum. primo, & ſic applicando caſui noſtro text. in dicta l.oratio non procedit data diuerſa ratione, quæ in propoſito reperitur, vt benè explicant Canon.commeot. iuris ciuilis lib.8.cap.2 nu.3.Menoch.de præſumpt.lib.6. quæſt.93.num.7.Gutties. de iurament.confirmat.part.1. cap.51. num.9.

5 Cuius ratio eſt, quoniam Sacramēti gratia ob quā ſecūdum noſtram reſolutionem matrimoniū eo tempore prohibitum eſt aperte deficit in ſponſalibus ſunt enim pure contractus humanus, atque ita aduertit Vgol. c.7. §.3. num.2. Sayr.cap.7. num.40. Marc.Alter.de cenſur. tom.2. diſput.4. cap.7. in princ. Neque bis terminis applicari poteſt reg.tex.in l.oratio, ff.de ſponſal. quod prohibito matrimonio prohibentur ſponſalia.

SVMMARIVM.

1 *Illatio non fit ex diuerſis.*
2 *Matrimonium contractum ante tempus aduentus licet conſumare.*

Conſumare matrimonium contractum ante tempus Aduentus an liceat.

RESOLVT. DLXV.

1 CVm ex diuerſis non fiat illatio l. papinianus exul. ff. de minoribus. Bal. in conſil.91. volum.2. Alex. in conſil.17. nu.3. & ſequent. ſequitur ex hoc, quod cum
2 per Sacr. Concil. Trident, ſit prohibitum ſolummodo contrahere matrimonium non cenſetur pariter prohibitum illud antea contractum conſumare, vt voluit Barboſa de poteſtate Epiſcopi allegat.32.num.194.vbi conſumare matrimonium antea contrahendū his temporibus non eſt prohibitum, cum iura non loquantur de conſumatione. Ita Nauarr. manual.cap.22. nu.71. Sanchez diſput.7. num.21. Cardin.Belarmin.lib.primo de matrimon.cap.31. Coninch.diſputat.30. dub.3. ad finem Riginald. lib.31.num.189. quamuis prædictis temporibus vetitum ſit matrimonium contrahi ſi tamen de facto contrahatur validum erit contrahentes vero peccabunt mortaliter, prout deciſum refert Armend. in addit. ad recopil.legum Nauar. lib.4.tit.15. lege 1. de matrimon. in declarat. num.10. reſoluunt Sanch.dict.diſp.7.à nu.3. Matienſ.gloſ.1.num.147. Cened.Collect.22.num.2.Bonac.num.4.

SMVMARIVM.

1 *Matrimonium licet non poſſit celebrari à prima die aduentus, &c. tamen poteſt celebrari, abſque ſollemnitate, vt num.2.*

Ma-

Matrimonium tempore Aduentus poteſt celebrari, abſque ſolemnitate.

RESOLVT. DLXVI.

1 A Prima die Aduentus Domini, vſque ad diem Epiphaniæ, & à quarta feria cinerum, vſque ad octauam Paſchæ incluſiuè matrimonia celebrare vetitum eſt, quod tempus incipit à media nocte Dominicæ Aduentus, & à media nocte feriæ quartæ cinerum cum tunc incipiat Aduentus, & quadrageſima more Romano, vt dicam infra in ſequenti reſolutione.

2 Verum tamen eſt de licentia Ordinarij poſſe dictis temporibus celebrari ſponſalia, & matrimonia ſine ſolemnitate, vt ait gloſ. communiter recepta in capitul. Cappellanus de ferijs nam Matrimonium prohibetur per Eccleſiam in aduentu, & quadrageſima, quoad ſolemnitates traductionẽ, ſcilicet ad domum conuiuium, & benedictionem, prout deciſum referunt Galet. in Margarita caſuum conſcientiæ verbo matrimonium pag. 163. col. 1. Leo in Theſauro fori Eccleſiaſt. par. 2. c. 9. num. 57. reſoluunt Sanch. num. 12. Reginald. num. 188. Bonac. nu. 4. dictis locis Coninch. de Sacrament. diſp. 30. de matrimon. dub. 3. num. 36.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium contrahi poteſt tempore interdicto.*
2 *Matrimonium non confert gratiam.*

Matrimonium an tempore interdicti contrahi poſſit.

RESOLVT. DLXVII.

1 COmmunis opinio eſt matrimonium poſſe contrahi tempore interdicti, quòd procedit, tam in Eccleſia, quàm in perſonis ſpecialiter interdictis gl. verbo Sacramentis in capit. alma ſequitur Abbas in capit. non eſt numer. 8. de ſponſal. vbi Alexand. de Neu. num. 21. & poſt alios antiquiores Nauar. in manual. cap. 27. num. 179. Couart. in capit. alma part. 2. §. 2. num. 7. verſic. matrimonij autem plures refert Henriq. in Summ. lib. 13. capit. 45. §. 3. Toler. lib. 1. capit. 53. numer. 3. Sà in aphoriſm. verbo interdictum nu. 17. Emanuel. quæſt. regular. tom. 2. quæſt. 109. artic. 3. late tuetur poſt multos, quos refert Sanch. de matrimon. lib. 7. diſp. 8. à nu. 3. latiſſimè Marc. Alter. de cenſur. tom. 2. diſput. 4. capit. 7. Auil. de cenſur. part. 5. diſput. 4. ſect. 1. dub. 6. prax. Epiſcopal. part. 1. verb. interdictum §. 4. plures afferentes rationes quarum prima eſt ex gloſ. verbo Sacramentis,
2 quod reliqua Sacramenta prohibita tempore interdicti gratiam conferunt non ita matrimonium, ſed falſa eſt, & hęretica hæc doctrina cum enim matrimonium vnum ſit ex ſeptem Eccleſię Sacramentis neceſſario conferre gratiam dicendum eſt ex Trident. ſeſſ. 7. de Sacrament. in genere can. 1. & 6. & de ipſo matrimonio definit idem Trident. ſeſſ. 23. can. 1. & ex Florent. & Colonien. ac receptiſſima Theologorum Schola comprobat Couart. de ſponſal. part. 2. capit. 1. §. 1. num. 3. & ex Sanctis Patribus late probat Cocci in ſuo Theſauro Chriſtiano tom. 2. lib. 9. artic. 2. Spin. in ſpecul. teſtam. gloſ. 15. princip. numer. 15. Sayr. de Sacrament. in genere lib. 1. capit. 2. quæſt. 2. artic. 4. verſic. quod vero ad matrimonium Ledeſm. in Summ. part. 1. de Sacrament. matrimon. capit. 1. concluſ. 1. & 19. Cardin. Bell. tom. 2. de matrim. Sacram. lib. 1. capit. 5. argument. 22. Valent. tom. 4. diſput. 10. quæſt. 1. puncto 5. Guttier. de matrimon. capit. 42. Bonacina eodem tractat. quæſt. 2. puncto 1. numer. 2. Molin. de ritu nupt. lib. 2. differ. 18. num. 5. Henriq. in Summ. lib. 11. cap. 8. in princip. Sanchez. de matrimon. lib. 2. diſputat. 10. à num. 2. Rebell. de obligat. iuſtit. par. 2. lib. 2. quæſt. 3. Reginald. in praxi fori pęnitent. lib. 31. cap. 1. à num. 2. Coninch. de Sacrament. tom. 2. diſput. 24. dub. 2. a num. 2.

SVMMARIVM.

1 *Dies dicitur, quando Sol eſt ſuper terram.*
2 *Dies dicitur à luce.*
3 *Dies incipit à media nocte, vſque ad aliam mediam noctem.*

Dies à qua hora incipiat ad effectum ne matrimonium contrahi poſſit à prima die aduentus, vſque ad diem Epiphaniæ, & à feria 4. cinerum, vſque ad Octauam Paſchatis.

RESOLVT. DLXVIII.

1 EX diſpoſitione tex. in cap. conſuluit de officio delegati colligitur diem proprie dici, quando Sol eſt ſuper terram, & ita dixit Federic. de Senis in conſil. 44. num. 2. ver. nam tunc dies, vbi quod dies finitur ab hora completorij, & quod nox non venit appellatione, diei niſi per fictionem, & idem conſil. 256. in fin. Vide Alex. conſil. 190. Piura. num. 20. lib. 6. vbi dicit, quod dies dicitur eſſe viginti quatuor horarum, & ſtatutum puniens delinquentem maiori pœna in die, vel in feſto B. Mariæ non habet locum in eo, qui deliquit in nocte ſequente feſtum prædictum, quia per fictionem dicitur dies, vel pars diei non vere Alex. dicto conſ. 44. per totum, & conſ. 256. per totum.

2 Et ideo dies dicitur à luce, & nox à tenebris, & per lucem, & tenebras diuiditur dies à nocte, quia Deus appellauit diem lucem, & noctem tenebras. Geneſ. capit. 1. & Gem. in capit. fin. §. in feſtiuitatibus colum. pen. de ſententia excommunicationis lib. 6. Ioan. Andr. in dict. lib. 6. Iaſ. in l. more Romano num. 8. ff. de ferijs, licet tamen attendatur vſus loquendi, vt tenet Gat. vbi ſupra, prout etiam dies intelligitur orto iam Sole in noſtro hemiſcherio, vſquedum ab illo effugiat, & poſtquam ab illo effugit dicitur nox, vſque iterum in hemiſpherio oriatur, quando ſtatutum punit delinquentem maiori pœna, ſeu aliquod maleficiũ de nocte perpetratum capit. ſi perfodiens, vbi Doct. de homicid. cap. primo vbi etiam notant ſcribentes, C. de cuſtodia reorum, & Bar. in l. aut facta §. tempus num. 2. ff. de pœnis. Abb. in capit. quoniam num. 3. de fer. & Iaſ. in l. Titius §. lucius num. 16. ff. de lib. & poſthu. in iudicialibus tamen actis incipit hic mane, vbi primum dies eluceſcit, & à tenebris terminatur cap. conſuluit de offic. deleg. Auth. de lud. §. ſedebunt coll. 6. gloſ. verb. prius in capit. quoniam de fer. & Abb. in d. capit. ſi perfodiens numer. 2. de homic.

3 Quibus ſic præmiſſis deueniendo ad quæſtionem præpoſitam firmandum eſt matrimonia prohiberi contrahi à prima die Aduentus, & ſic à media nocte diei prædictæ, eum ab eo tempore incipiat dies more Romano l. more Romano, ff. de ferijs Bellam. conſil. primo num. 3. Alexandr. conſil. 190. numer. 20. lib. 6. hinc videmus, quod dies incipit à media nocte, in mediam noctem vidend. & Cardoſ. in prax. Aduoc. Iud. verb. dies num. 2. & Cardin. Tuſch. concluſ. 407. lit. D. plures Doctores refert Cened. ad decretal. collectan. 22. Ledeſm. in Summ. part. 1. de Sacram. matrim. cap. 10. concluſ. 8. dub. 1. verſic. el terzo Reginald. in prax. for. pęnitent. lib. 31. num. 188. Bonacin. de magn. matrim. Sacram. q. 3. part. 14. num. 14. & Sanch. de matrim. lib. 7. diſput. 7.

Digitized by Google

PRAXIS VISITATIOnis perſonarum, & locorum exemptorum.

SVMMARIVM.

1 *Viſitatio ad quos ſpectat, & num. 2. 3. & 4.*
5 *Viſitandi poteſtas tranſit ad Capitulum Sede vacante.*
6 *Capitulum viuente Epiſcopo, quando habeat ius viſitandi.*

Facultas conceſſa Epiſcopo viſitandi loca exempta, tamquam Delegatus Apoſtolicus, an tranſeat in Capitulum Sede vacante.

RESOLVT. DLXIX.

1 VIſitandi poteſtas ſingulis Prælatis Eccleſia-
ſticis, quibus iuriſdictio, & adminiſtratio
conuenit radicata eſt in c. 1. §. hunc de cen-
ſib. 10 6.
2 Sic etiam legati Pontificis, qui non ſunt
à latere, ſed dicuntur nati, quibus legatio Apoſtolica cō-
petit ratione dignitatis in qua ſunt cōſtituti c. cū inſtan-
tia & c. procurationes de cenſibus Nouarius in ſuo opu-
ſculo noui Iuris Pontificij cōcluſ. 1. num. 3. de viſitat. vbi
etiam num. 4. affirmat, quod legatis Apoſtolicis id com-
petit, ſi tamen viſitandi onus eis ſpecialiter ſit impoſi-
tus, vel ſi vrgens aliqua neceſſitas viſitationem poſcit
ad textum in dicto c. cum inſtantia, & c. procurationes,
3 idem affirmans n. 5. de Decanis, Archidiaconis Archi-
presbyteris, Plebanis, & alijs inferiorib. viſitandi ius ha-
bentibus ſi id longa conſuetudine præſcripſerint c. ſuper
eo, & c. cum Apoſtulus de cenſibus, de quibus recenſet
Concil. Trident. ſeſſ. 24. de reformat. dict. cap. 3. loquen-
do mandat, vt Archidiaconi, Decani vel alij inferiores
in his Eccleſijs, vbi hactenus viſitationem exercere le-
gitimè conſueuerunt debeant aſſumpto Notario de cō-
ſenſu Epiſcopi deinceps per ſe ipſos viſitare, prout ſi-
militer competit hoc viſitandi ius Abbatibus, Generali-
bus, Prioribus, Miniſtris cæteriſq; Præſidentibus in mo-
naſterijs Religioſorum, vel deputatis in iiſdem ad text.
in c. in ſingulis, & c. ea quæ de ſtat. Monachorū, ſic etiā,
& Abbatibus aliiſq; Regularibus in Monaſterijs quibus
degunt, & in alijs earum iuriſdictioni ſubiectis, licet vi-
ſitationem exercere Clem. attendentes in princ. de ſtat.
Monach.

5 Immò, vt deueniam ad reſolutionem articuli propo-
ſiti an viſitandi poteſtas Epiſcoporum tranſeat Capitulo
Sed vacante, quod poteſt viſitare Eccleſias Epiſcopatui
ſubiectas, vt habetur in Summa Bullar. in verbo Capitu-
lum Sede vacante verſ. quibus ſic prælibatis Azor. inſtit.
moral. quæſt. 14. lib. 3. c. 37. par. 2. annuens quæſt. 15. non
poſſe viſitare Monaſteria Monialium exēpta, quæ alio-
quin poteſt Epiſcopus vti delegatus Sedis Apoſtolicæ,
prout ita voluit Rota in vna Burg. Iuris viſitandi 1588.
coram R.P. Orano, vbi tractabatur de viſitando Mona-
ſterio Monialium non exempto, & fuit deciſum illud
viſitari poſſe à Capitulo Sede vacante. Ego ipſe in pra-
xi reſolut. 533. par. 1. in magn. vbi affirmo habere locū
etiam quando Sedes Epiſcopalis, quaſi vacat veluti Epi-
ſcopo à Turcis capto refert Nouarius in dicta conclu. 1.
6 nu. 8. de viſitat. vbi ampliat Capitulum adhuc viuente
Epiſcopo ex præſcriptione, vel priuilegio viſitandi ius
habere, vt ex Concil. Trident. ſeſſ. 24. dict. c. 3. verſic. vi-
ſitatores, quo in caſu annuit deciſum viſitatores debe-
re eſſe approbatos ab Ordinario.

SVMMARIVM.

1 *Viſitatio Eccleſiarum exemptarum fit ab ordinarijs tanquam delegatis Apoſtolicis, etiā ſi eſſent ſeculares Eccleſiæ nu. 2. ampliatur, vt num. 3. & 4.*
5 *Viſitari nequit locus exemptus ab Epiſcopo excluſo in fundatione.*

Viſitari an poſſit locus exemptus ab Epiſcopo quoties in fundatione fuit excluſus.

RESOLVT DLXX.

1 HOdie ex diſpoſitione Sac. Conc. Trid. Ordinarij
locorum poſſunt, aç debent ſingulis annis viſita-
re Eccleſias quomodolibet etiam exemptas tanquam
Sedis Apoſtolicæ delegati vt in ſeſſ. 2. de reform. c. 8.
2 Quod procedit etiam reſpectu Eccleſiarum ſecula-
rium, quç nullius ſunt Diçceſis nam iſtç quoque ab Epi-
ſcopo cuius Catedralibus eſt proximior tanquam Sedis
Apoſtolicæ delegato ſingulis annis viſitandç ſunt, vt ha-
betur in eodem Concilio ſeſſ. 24. c. 9.
3 Et huiuſmodi Conſtitutio Concilij locum habet, quā-
uis facultas viſitandi in fundatione Prælato inferiori ſit
conceſſa, quia non ob id cenſetur adempta facultas vi-
ſitandi tributa Epiſcopo ex diſpoſitione eiuſdem Con-
cilij cum intelligi debeat cumulatiuè, non priuatiuè ad
Epiſcopum cōtra quem debet eſſe expreſſa prohibitio,
vt cenſuit Sacra Congregatio Concilij, & tenuit Rota in
vna Abulen. iuris viſitandi 10. Nouembris 1600. coram
Ludouiſio deinde Gregorio XV.
4 Quinimmo licet Epiſcopus ex propria voluntate ſi-
bi aliquos adiunxerit pro viſitatione facienda, vt ſibi
permittitur à Concilio dicta ſeſſ. 6. c. 4. vel etiam vigore
concordiæ inter ipſum, & Capitulum, etiā à Sede Apo-
ſtolica confirmatç habeat viſitare cum aliquibus Cano-
nicis aſſiſtentibus eligendis à Capitulo non propterea
tenetur adhibere Conſilium, vel conſenſum prædicto-
rum, vt tenuit Rota in vna Illerden. viſitationis 13. No-
uembris 1602. coram Iuſto.
5 Et circa ea, quæ principalem articulum concernunt
dico facultatem traditam Epiſcopo loca exempta viſi-
tandi minime procedere quoties in fundatione Epiſco-
pus fuiſſet excluſus, vt fertur declaraſſe Sacram Con-
gregationem his verbis. *Congregatio Concilij cenſuit ex
decreto Concilij cap. 8. ſeſſ. 22. non poſſe viſitare omnia loca
exempta niſi aliter cautum ſit in inſtitutione*, quam decla-
rationem refert. & ſequitur Ludouiſ. in deciſ. 8. Garz. de
beneficio par. prima c. 2. num. 99. ſed vide contrarium
apud Nouarium in opuſculo noui Iur. Pontific. concl. 3.
de viſitat.

SVMMARIVM.

1 *Viſitandi Ius num cōpetat ordinarijs inferioribus Epiſcopo.*
2 *Ordinariorum appellatione veniunt inferiores Epiſcopo.*

An Ordinarij inferiores Epiſcopo habeant ius viſitandi loca exempta.

RESOLVT. DLXXI.

1 ILlud propterea admonendi ſumus, quod decreta
Concilij in locis ſupra citatis loquentia de Ordina-
rijs comprçhendunt etiam inferiores Epiſcopo haben-
tes iura Ordinariorum, cum materia ſit etiam ipſis in-
ferioribus adaptabilis ad tradita per Io: Monach. poſt
gloſ. in c. Ordinarij il 1. num. 1. & 2. Franc. num. 3. Gem.
num. 5. de offit. ordin. lib. 6. Abb. in c. poſt ceſſionem in
primo not. quē ſequuntur ibi Aret. Felin. & Dec. de pro-
bat. & tenuit Rota in vna Piſcen. ſeu nullius iuriſdictio-
nis 5. Maij 1589. coram Gypſio, & per prius in vna Sa-
la-

lamintana iuriſdict. 3. Octobris 1579. coram Cardinale Seraphino in qua fuit dictum, quod Concilium in d. capit. 8. ſeſs. 7. diſponens, quod locorum Ordinarij Eccleſias quaſcunque quomodolibet exemptas auctoritate Apoſtolica ſingulis annis viſitare teneantur habere, etiam locum in inferioribus, licet idem Concilium ſeſſ. 4. cap. 10. & ſeſſ. 25. c. 11. de Epiſcopis, & non de Ordinarijs loquatur.

2 Nam debet interpretari ex alijs Decretis in quibus facta Synodus loquendo de Ordinarijs intellexit, etiam de inferioribus cum vna lex declaret aliam, nec ſit conueniens, vt vna, & eadem res diuerſo iure cenſeatur ad l. eum, qui ædes de vſucap.

SVMMARIVM.

1 *Viſitatio ſpectat ad Epiſcopum ex intenſione fundata in omnes Eccleſias ſibi ſubiectas.*

2 *Viſitari nequit Eccleſia ſpecialiter exempta, quo ad viſitationem.*

3 *Rota deciſio ad vnguem memoratur.*

Vbi Eccleſia eſt ſpecialiter exempta, an Epiſcopus poſſit illam viſitare virtute Concilij.

RESOLVT. DLXII.

1 COmmunis & trita concluſio, quod Epiſcopus de iure communi habet intentionem fundatam, vt poſſit viſitare omnes Eccleſias ſibi ſubiectas c. 1. §. hanc autem, & ibi Gemin. de cenſibus lib. 6. Soc. de viſit. col. 4. num. 4. verſic. 10. quæro, & ſubiectæ præſumuntur quæcunque exiſtentes in ſua Diœceſi. Rot. deciſ. 186. nu. 1. par. 1. diuerſorum.

Quinimmo propria auctoritate viſitare poteſt, etiam Eccleſias exemptas, quoad viſitationem cum exemptio à viſitatione non comprehendatur ſub generali conceſſione exemptionum facta ad fauorem alicuius Eccleſiæ. Rot. deciſ. 2. de cenſibus in antiquis Achil. deciſ. 2. de exempt. Rot. diuerſorum dicta deciſ. 186. numer. 2. part. 1.

2 Quod ſi Eccleſia ſit particulariter exempta, quoad viſitationem Epiſcopus illam viſitare nequit, nec aliam quoque illi vnitam cum ratione vnionis ſortiatur eamdem exemptionem, & per conſequens Ordinarius non poteſt clericos ibidem exiſtentes corrigere Achil. de exempt. deciſ. 1. & de priuileg. 15. Puteus deciſ. 115. lib. 3. & tenuit Rota in vna Piſcien. ſeu nullius iuriſdictionis 7. Maij 1581. coram Gypſio, quæ loquitur de Eccleſia Parochiali vnita cuidam Abbatiæ Congregationis Caſſiuen. quæ habet priuilegia ampliſſima exemptionis.

3 Ad cuius reſolutionis approbationem videnda eſt deciſio Rotæ in vna iuuenamen iuriſdictionis 29. Aprilis 1577. coram Eminentiſſimo Card. Lancellotto cuius tenor eſt.

Fuit concluſum, quoad caput viſitationis quod Epiſcopus Iuuenacen. habet fundatam intentionem de Iure communi, quoad inſtitutionem Eccleſiæ Terricen. cum præſuppoſito, quod dicta Eccleſia ſit ſub dicta dioc. Iuuenacen. iuxta tex. in cap. cum Epiſcopus de off. ordin. in 6. cum allegatis.

Nec obſtant priuilegia, & exemptiones conceſſa dictæ Eccleſiæ per antiquos Epiſcopos Iuuenacen. relatos in Bulla Latini Cardinalis legati, quia nulla in eis fit mentio de exemptione à viſitatione, & ſub generali conceſſione exemptionum non comprahenditur exemptio à viſitatione iuxta deciſ. Rot. 2. de cenſ. in antiq. & dec. Achil. 2. de exemptione, ſed illa forma remanet Epiſcopo vt per Marian. Soc. in tractat. de viſit. lib. 6. quæſt. 14. num. 16. Minus etiam facit facultas corrigendi, carcerandi, & mulctandi conceſſa dicto Epiſcopo quoniam non intelligitur de correctione, quæ fit in viſitatione. ſed de ea, quæ fit in ordinaria cognitione

cauſarum criminalium, propter præcedentia verba de quibus in dicta conceſſione, & quia materia eſt odioſa, ideo ſtricte interpretanda.

Non obſtat etiam confirmatio dicti legati, quia eſt ſtricta ad declarata & ſpecificata in litteris Hectoris Epiſcopi quarum litterarum tenorem dicit legatus ſe referre de verbo ad verbum, & in dictis litteris infirmantur Priuilegia, & exemptiones conceſſa dictæ Eccleſiæ Terricen. à ſuis prædeceſſoribus, ſolum quoad particulas expreſſas, & ſpecificatas, ſed in dictis litteris de hac exemptione à viſitatione verbum nullum præterea in dictis literis Rectoris Epiſcopi eſt appoſita clauſula reſeruatiua, videlicet reliquis iuribus, & iuriſdictionibus Epiſcopalibus eidem Epiſcopo Iuuenacen. & ſucceſſoribus ſuis ſemper ſaluis, ſic ius viſitandi dicitur reſentatum Epiſcopo poſtquam non eſt ſpecialiter conceſſum iuxta not per gloſ. in cap. 1. §. in eos ver. quantum ad iſta de priuileg. in 6. Minus etiam poteſt fieri fundamentum in ſententia Epiſcopi Birutin. quia in præſens illa refert ſupra dicta priuilegia conceſſa per Epiſcopos Iuuenacen. dictæ Eccleſiæ Terricen. & confirmationem dicti legati; poſtea dicit, quod per teſtes fuit probatum, quod dicta Eccleſia Terricen. poſſedit iura Epiſcopalia declarata per d. Hectorem tanto tempore, quod ſatis eſt ad inducendam præſcriptionem, & quia conſtitutum, quod ſententia Tranen. non fuit mandata executioni contra dictum Archipresbyterum, & quod d. Archipresbyter poſtea fuit in poſſeſſione exemptionum, & libertatum Iurium Epiſcopalium propterea confirmat prædicta priuilegia cum clauſula reſeruatis reliquis iuribus Epiſcopalibus, quæ exiſtant iuriſdictionis, & ordinis Epiſcopalis, quia cum dicta ſententia referat, & ſe reſtringat ad prædicta priuilegia de quibus ſupra dictum eſt non poteſt comprehendere viſitationem.

Quo vero ad collationem ordinum res fuit viſa Dominis ſatis clara propter expreſſam formam datam in dictis litteris Epiſcopi Hectoris relatis per d. legatum, quæ non reperitur in aliquo alterata, & ita fuit Concluſum circumſcripta præſcriptione, quam prætendit dictus Archipresbyter.

SVMMARIVM.

1 *Prothonotarij ſunt Principes Notariorum.*

2 *Prothonotarij viſitantur ab Epiſcopis etiam extra actum viſitationis.*

Prothonotarij Apoſtolici, an cum ſint exempti poſſint viſitari ab Epiſcopo.

RESOLVT. DLXXIII.

DE Prothonotarijs multi multa ſcripſerunt Mandoſius de ſignatura gratiæ tit. Prothonotarij, vbi fuſè per tot. Gomez. in proœm. ſuper regulis Cancell. q. prima, Ant. de Pratis tract. de Iuriſdict. Epiſc. c. 8. nu. 16. Io. de Platea l. fin. C. de diuiſionib. lib. 10. & lib. 2. cap. de primicereis lib. 12. ex quibus ſatis ſit hic parua ad materiam deſumere.

1 Prothonotarios eſſe primos, & velut notariorum principes, omnes cenſuerunt Gomezius Mand. Platea, vbi etiam Alciatum locis iam citatis, & eos in dignitate eſſe reſtatur Ant. de Pratis d. cap. 8. num. 76. per Bart. l. 1. & 2. C de Primicereis lib. 12.

Quos etiam à iuriſdictione ordinaria Leonem Pontificem exemiſſe fuſè præter cæteros refert idem Anton. de Pratis d. tract. de iuriſdict. Epiſcopi c. 4. & cap. 8. num. 17. Mandotius vbi ſupra, ita tamen ſi Roccheтum habituve Prothonotariorum actu deferant Ant. dict. cap 4. & 8. item Mandotius, quod à iure alienum eſſe non videtur.

Quibus ſuppoſitis, vt articulum reſoluam, dico, & affirmo licere Epiſcopo viſitare quoſcunque Cleri-
4 cos ſæculares exemptos Prothnnotarios Apoſtolicos

2 Cappellanos Regios Acholitatus Comitis Palatini, ſeu aliquius militiæ, vel Hoſpitalis titulis inſigniris: dummodo actu militiæ, ſeu, Hoſpitalis cui adſcripti ſunt inſeruiant item, & reſidentes io Curia Romana, & familiares Cardinalium ratione beneficiorum in ſua diœceſi exiſtentium, vt probat idem Concilium ſeſſ. 24 de reformat. cap. 11. & tradit Rodriq. q. regul. 108. art. 3. to. 2. quos refert Nouar. in opuſculo noui iur. Pontiſ. concl. 3. num 3. de viſit. vniuerſali.

3 Quod & ſi reſideaot etiam in perſona in Monaſterio io cauſis delictorum, & correctionis ab eodem Diœceſano, ſiue in viſitatione, ſiue extra viſitationem puniri poſſunt, vt diſponit idem Concil. ſeſſ. 14. de reformat. cap. 4. ſed oon poſſe Epiſcopum virtute d. cap. 4. extra iuriſdictionem corrigere & punire Clericos ſeculares à ſe exemptos & altero inferiori ordinario ſeculari intra diœceſim exiſtentes ſubiectos approbauit Summ. Pontifex apud Armend. in addit. ad recopil. legum Nauar. lib. 1. tit. 6. l. 5. reſolutione 2. num. 9. qui text. in d. cap. 4. non derogat conſuetudini immemorabili, vt annuit Seraphin. deciſ. 417. num. 7. oec corrigit tex. in extrauagan. ad Mattei 3. de Aeret. inter comm. ex cened. ad Clem. collect. 14. oum. 9. cum ſequent.

SVMMARIVM.

1 *Exemptio generalis Pontificis priuat iure viſitandi.*

2 *Exemptio Pontificis liberat quem à reuerentia Epiſcopi ſecus vero ſi eſſet Epiſcopi, & num. 3.*

Exemptio plena, & generalis Pontificis an auferat etiam ius viſitandi.

RESOLVT. DLXXIV.

1 Reſpondetur priuare etiam iure viſitandi ob reuerentiam præceptorum Summi Poo̊ſicis, vt voluerunt Bal. in conſ. 22. vol. 2 Monald. in cooſ. 71. nu. 6. & ita cenſuit Rota, vt voluit Achil. in dec. 15. de priuilegiis cuius tenor eſt.

Ex hac differentia inter exemptionem Papalem, & eam, quæ conceditur ab Epiſcopo tenuerunt Domini in vna Gerunden. iuris viſitandi coram Ant. Aug. de anno 1549. veram illam doctrinam Mariani tract. de viſitat. colum. 12. verſic. p. quæro, vbi voluit in generali, & plena exemptione, etiam eſſe ſublatum ius viſitandi, eo magis, quia correctio concedebatur Abbati, & prohibebatur Epiſcopus ne poſſet excommunicate, quæ cum ſint cohærentia viſitatione ſublata, etiam cenſetur correctio, argum. ſumpto à contrario in cap. cum venerabilis §. 1. de cenſibus, & deciſ. Rot. 334. alias 2. de cenſibus in antiquis loquitur, quando Epiſcopus eximeret, quia tunc non veniret viſitatio, & iorraret ratio Imol. in cap. cum ex officij de præſcript. quia tunc, quodammodo Epiſcopus renunciaret viſitationi, quod non poteſt, ſecus, quando Papa exiſtit, quia ipſe poterit deputare viſitatonem.

2 An autem exemptio Pontificis liberet, etiam à reuerentia Epiſcopi, vide aliam deciſionem Rotæ cuius tenor eſt videlicet.

3 Exemptio plena Pontificis liberat, etiam à reuerentia Epiſcopi, licet ſecus ſit in exemptione Epiſcopali, & ſic teouerunt Domini opinionem Felin. contra Barbat. in cap. cum inter col. 2. de re iudic. quod probat. tex. vbi Paul. de Caſtro poſt Bal. in l. fin. C. de bon. libert. & tradit Iaſon. in l. ſed ſi hac §. patronum in 4. not. de in ius vocand. & ſentit Alex. in l. alia §. eleganter ſolut. matrim.

Qua pro opinione vltra tex. dict. l. fin. allegabatur tex. in argumentum in l. etiam in verſ. idem eſt ſi à Principe de bon. libert. & in cap. Abbatibus, & cap. luminoſo 18. quæſt. 2. Nec obſtat argumentum de præſcriptione, videlicet, quod præſcribens exemptionem tenebatur ad reuerentiam Epiſcopo, vt per Oldrad. in conſil. 154. colum. 1. & 244. colum. 1. in fine, & 172 Abbas in capit. veniens col. 6. verſic. pono ſecundo de præſcription. & Pariſ. in cap. cum non liceat num 42. eod. tit. quia illa iura loquuntur in præſcriptione exemptioni reuerentiæ, quia ſicut Epiſcopus per ſuam exemptionem non liberat à iure reuerentiæ, ita nec per præſcriptionem, ſecus eſt in præſcriptione translatiua in alium, quæ eſt ſimilis exemptioni Papali, quæ licet liberet ab Epiſcopo, tamen ſupponit ſibi cauſam exempti ſub ſinu Pontificis, vt per Bald. in tract. de exempt.

SVMMARIVM.

1 *Viſitatio Eccleſiarum nullius diœceſis ſpectat ad Epiſcopum viciniorem, & quis dicatur Epiſcopus vicinior, nu. 2. & 3.*

4 *Vicinus quis dicatur remittitur arbitrio Iudicis, & num. 5.*

Quis dicatur Epiſcopus vicinior ad effectum viſitandi Eccleſias nullius Diœceſis.

RESOLVT. DLXXV.

1 Facultas viſitandi Prælatis conceſſa ampliatur quoque, vt Epiſcopus Cathedralis Eccleſiæ proximior poſſit viſitare Eccleſias ſeculares nullius Diœceſis, quamuis exemptas, & Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectas earumque Prælatum ſecularem in eas iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentem vigore Concil. capit. 9. ſeſs. 24 de reformat. Mariſcott. var. reſolut. dict. capit. 15 num 6. Rota recollect. per Farinace. deciſ. 396. part. 1. tomo 1. etiam habetur Epiſcopum in ſingulis Eccleſijs exiſtentibus intra fines Diœceſis habere ius viſitandi non obſtantibus quibuſcunque priuilegijs, per text. Concil. ſeſſ. 7. de reformat. capit 8. ad cuius ornatum, videndi ſunt vltra antiquiores Azor. inſtitution. moral. lib. 7. capit 40. part. 2. & Nos in Collectan. 1591.

Sed difficultas eſt, quis dicatur Epiſcopus vicinior ad effectum viſitandi Eccleſias ſeculares nullius Diœceſis, qoa io re dicendum in primis eſt eſſe ſpectandam locorum conſuetudinem vbi illa reperitur, ita tradit Bartol. in l. ſi tertius in principio nu. 2. ff. de acqua plu. arc. Butr. in cap. ſuper ſpet. de priuileg. & Fel. in c. quoſdam nu. 1. de præſumpt. Alex. conſ. 22. nu. 7. lib. 4. vbi autem conſuetudo deficit, plures caſus ſuot diſtinguendi de quibus per Menoch. inſr. cit.

3 A qua opinione omnino eſt recedendum, cum non ſit applicabilis propoſito caſui, & dicas, quod vbi agitur de vicinis ratione locorum, vt Ciuitatum, Vicorum, & Caſtrorum, quo in caſu ſunt opiniones, nam gloſſ. in l. 4. §. ſi iam vicinum, ff. de dam. infect. ſenſit duas Ciuitates vicinas eſſe, cum ſolum per centum miliaria inter ſe diſtant, quæ opinio iure non probatur. Altera ſuit opinio gloſ. in cap. præſenti ex text illo de præbend vicina loca dici, quæ per duas dietas inter ſe diſtant, quæ ſanè opinio illo tantum caſu in omnibus abſolute locum habet.

4 Menoch. vero de arbitr. iudic. lib. 2. caſu 222 tenet remitti arbitrio Iudicis, quis locus dicatur vicinior allegat gloſ. in capit. cum nullius in verbo remoti de tempor. ordin. in 6. in clement. cauſam in verbo remotis de elect. vbi Card. & Imol Archid. in capit. quicunque 16. quæſt. 3. Bart. in dict. l. 4. §. iam vicinum, & ibi Alexand. in fin. ff. de dam. infect. Bald. in l. ſi vicinis in fin. C. de nupt. Alex. conſ. 17. num. 6. lib. 3. & conſ. 22. num. 5. lib. 5. Felin. in cap. quoſdam num. 1. & num. 3. de præſum. Tiraquel in repet. l. ſi vnquam in verb. omnia, vel partem num. 1. C. de reuocand. donat. Mantua. in capit. nonnulli in fin. poſt Cardin. ibi de reſignat. Lamberteng. in comment. ad ſtatutum Mediol prohibens mulieres ſine

certa

Digitized by Google

certa ſolemnit. contrahere in gloſ.1. in verb. in alienat. numer.209. Petrus Gregor. lib.4. Syntagm. cap.24.numer.4. & Schruder. in tract. ſeudorum part.6. capit.2. num.4. qui alios refert ſua ergo prudentia Iudex ſecundum ſuppoſitam materiam iudicabit loca eſſe remota, vel vicina. His accedit,quod ſcriptum reliquit Afflict. in cap.1. num.21. verſic. ſic etiam habet arbitrium ex quibus cau. ſeu.amit. poſt Bald.in l. acceptam quæſt.12. de vſur. eſſe in iudicis arbitrio, quod creditoris domicilium mutatum à primo multum diſtare dicatur, vel debitor.

5 Quis autem dicatur vicinus dic dici illum, qui proximè habitat, ita vt alta voce acclamando audiri poſſit Menoch. de arbitr. iudic. caſu 222. Maſcard. concluſ. 1406.num.4.Flores de Mena var. qq.lib.1.q.1.nu.6.Seſſ. deciſ.Arag.qq.Gon.5.de paul.Schol.ad ll. ſtyli l.64.nu.4. cum ſeq.

SVMMARIVM.

1 *Conc. Trid. ſeſſ.21. cap.8. tenor.*
2 *Monaſteria exempta commendata viſitãtur ab Epiſcopis.*

Viſitari an poſſint Monaſteria exempta commendata.

RESOLVT. DLXXVI.

1 PAtet reſponſio ex verbis Concilij ſeſſ.21. cap.8. cuius tenor eſt in Summa, quod commendata Monaſteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Propoſituræ nuncupatæ in quibus non viget regularis obſeruantia.

2 Nec non beneficia, tàm curata, quam non curata ſecularia,& regularia qualitercumque commendata,quamuis exempta ab Epiſcopis, etiam tamquam Apoſtolicæ Sedis Delegatis annis ſingulis viſitentur curentque ijdem Epiſcopi congruentibus remedijs, etiam per ſequeſtrationem fructuum, vt quæ reuocatione indigent, aut reſtauratione reficiantur, vt cura animarum, ſicque illis, vel eorum annexis immineat aliaque debita obſequia exerceantur appellationibus quibuſcunque priuilegijs conſuetudinibus, etiam immemorabili tempore præſcriptis conſeruatorijs iudicium deputationibus, & eorum inhibinonibus non obſtantibus iuxta Concil. Trident. decretum ſeſſ.21. de reformat.capit.8. & ſeſſ.25.de regularibus cap.11.refert.Mareſcott.variarum reſolutionum lib.2.c.15.num.7.

SVMMARIVM.

1 *Monaſteria regularium exempta viſitantur ab Epiſcopo.*
2 *Monaſteria regularium exempta curam animarum exercentia viſitantur ab Epiſcopo.*

Monaſteria Regularium exempta an viſitari poſſint.

RESOLVT. DLXXVII.

1 AMpliatur pariter poteſtas Epiſcoporum, quo ad viſitationem locorum exemptorum, vt quamuis Monaſteria regularium ſint exempta, quo ad Epiſcopalem iuriſdictionem, vt in cap.primo de Cappellis Monachorum, tamen quoad eam, quæ curam animæ concernunt benè viſitari poſſunt, vt voluit Nouarius de viſitatione concluſ.3. in fine cuius hæc ſunt verba, videlicet.

2 Amplia pariter, vt Epiſcopus valeat viſitare quæuis Monaſteria, ſeu Eccleſias, & loca regularium curam animarum habentia in concernentibus tamen ipſam curam, prout & perſonæ talem curam exercentes, etiam regulares in tali caſu ſubſunt Epiſcopis locorum Ordinarijs iuxta text. Concil. Trident. ſeſſ.25.de regul. d.cap.1. de cuius materia, vt antiquiores omittam tractat Lyua in exam. Epiſcop. titul 16. Antonin. reſol.17. lib.1. & Nos in prax. reſolut.513.& 532. par.1.& Campanil. in diuerſ. iur. Canon.Rubric.12. capit.13.à num. 51. & ſeq. affirmans, quod in deponentibus à cura animarum Epiſcopi fruuntur auctoritate in regularibus, itaut, quodammodo veniat in conſequentiam perſonarum, vt inquiratur qualiter conſeruetur Sanctiſſimum, & venerabile Sacramentum, & ornata Eccleſiæ ex Seraphin. deciſ.1067. annuens pariter d.capit.3. num.52. quod in caſibus in quibus locorum ordinatijs competit facultas viſitandi Monaſteria regularium, vel alia exempta, ſi dum ipſi ingredi velint ex tali cauſa prædicta Monaſteria Regulares ſint renittentes illos intromittere oſtia claudendo valebunt mandare,vt portæ frangantur, & num.53. Addit. licere Epiſcopo excommunicare viſitationem impedientes, etiam non adhibitis monitionibus in ipſo actu manifeſtæ violentiæ ſibi illatæ, quod pariter tutatur Genuen.in prax.Cur. Archiep. cap.8.

SVMMARIVM.

1 *Hoſpitalia viſitantur ab Epiſcopis locorum, etiam extra actus viſitationis num.4.*
2 *Collegia montes pietatis Eſtaurita, & confraternitates laicorum. quando viſitentur ab Ordinarijs locorum.*
3 *Viſitari poſſunt pia loca ab Ordinarijs.*

An Hoſpitalia exempta viſitari poſſint per Epiſcopum.

RESOLVT. DLXXVIII.

1 LOcorum ordinatijs ſingulis competit viſitandi facultas, & curare maximopere debeat, vt hoſpitalitatis opus fedeliter adminiſtretur, ita Sacr. Conc.Trident.ſeſſ.7.de reform.cap.16. & ſeſſ.25. cap.8.

2 Itavt tamquam Sedis Apoſtolicæ delegati potiuntur iure viſitandi huiuſmodi Hoſpitalia, & collegia montes pietatis Euſtauritas,& Confraternitates laicorum quocumq; nomine nuncupatus non tamen ſunt ſub Regum immediata protectione, abſque eorum licentia ex eod. Sac. Conc. ſeſſ.22. de reform. cap.8.

3 Amplia, vt ſingula pia loca priuata poſſint viſitari ab Epiſcopo, ſiue ſint erecta ipſius authoritate,ſiue non, vt determinant Bouadill. in ſua proli.lib.2. capitul.17. numer.39. Garſia de benefic. part.5. capit.1. num.602. in fin.

4 Amplia quoque, vt Epiſcopi virtute Concilij, non ſolum in ipſo actu viſitationis ius habent viſitandi Hoſpitalia, & pia loca omnia etiam extra viſitationem, & in caſibus à iure non expreſſis, vt cenſuiſſe Sac.Congr. fatetur Belleſt. in diſqu. Cleric. part.1 titul. de bonis cleric. §.12. num.6.docens num 7.eandem Sacr.Congr. in vna Montis Pietatis Bauenaten.de anno 1617.reſpondiſſe licere Epiſcopo pro bono regimine Montis Pietatis decreta ipſius confirmare, reformare, & augere non tam in viſitatione, quam extra, & ſibi reſeruare facultatem huiuſmodi decreta reformandi, & augendi ad ſui libitum.

Amplia procedere, etiam ſi in fundatione Hoſpitalis eſſet dictum, quod ordinarius non poſſit ſe intromittere in eius viſitatione cum non potuerit fundator eximere ab Epiſcopi poteſtate Barb. de poteſtate Epiſcopi cap.1.num.3.& 5.Licet contrarium fuiſſe deciſum per Sacr.Congreg.dicat Armend. in addit. ad recompil. eorum Nauar. lib.1. tit.6.l.5. num.66. & per Sanctam Sedem reſcriptum teſtetur Craſs.de effect.cleric.effect. 1,num.610.

Declara tamen non habere locum, quando Hoſpitale,vel aliud ſimile eſſet nouiter fundatum,& fundator

Digitized by Google

viuerat, nam viſitare nequit dicente fundatore Nauar. conſil.3. de Religinſ.domib. Sayr.decīi.3.eod.tit. & de his omnibus Nouarius in opuſc. noui iur. Pontific.concluſ.3. de inſtitut.

S V M M A R I V M.

1 *Sacr. Concil. Trident. cap.15.ſeſſ.7.tenor, & ſuper eo declarat. Sacr. Congregat. num.2.3.4.5.6.7.8.9.10.11. & 12.*

Quid ſtatuat Concilium Trident. circa viſitationem locorum, & perſonarum exemptarum.

R E S O L V T. DLXXIX.

1 IN ſeſſ.7. Concilij Trident.cap.15. de reformat.hæc habentur. *Curent Ordinarij, vt Hoſpitalia quacunque à ſuis adminiſtratoribus quocunque illi nomine cenſeantur, etiam quomodolibet exemptis fideliter, & diligenter gubernentur Conſtitutiones Concilij Vienenſis, quæ incipit quia contingit forma ſeruata, quam quidem Conſtitutionem Sancta Synodus innouandam duxit, & innouat cum derogationibus in ea contentis.*

2 Super quo tex. emanarunt infraſcriptę declarationes Eminentiſſimorum Cardinalium Concilij interpretum, & ſunt videlicet.

In text. ibi fideliter, & diligenter gubernentur Declar. Cardin. *Quia curare debent Epiſcopi, vt Hoſpitalia à ſuis adminiſtratoribus quomodolibet exemptis diligenter, ac fideliter gubernentur dubium non eſt, quin illorum viſitationem inſtituere debent, vt per illam cognoſcere poſſint, quæ facere debeant adminiſtratores Hoſpitalium confraternitatum Conſtitutionis Concilij Viennenſis.* Hæc Conſtitutio habetur in Clem.eod.tit. vide illam in gloſ. ſuper cap. quia ad Collegij de Magiſtris verb. Concilij Vienenſis,

3 Item in eadem ſeſſ. cap.2. hæc habentur. *Habeant Epiſcopi ius viſitandi Hoſpitalia, Collegia quacunque ac Confraternitates Laycorum etiam quas Scholas, ſiue quocunque alio nomine vocant non tamen, quæ ſub Regum protectione ſunt ſine eorum licentia Elemoſinas Montis Pietatis, ſiue charitatis, & pia loca omnia quomodocunque nuncupentur, etiam ſi ad Laycos pertineant, atque eadem pia loca exemptionis priuilegio ſint munita. ac omnia, quæ ad Dei cultum, aut animarum ſalutem, ſeu pauperes ſuſtẽtandos inſtituta ſunt, ipſi ex officio ſuo iuxta Sacrorum Canonum ſtatuta cognoſcant, & exequantur non obſtantibus quacunque conſuetudine etiam immemorabili priuilegio, aut ſtatuto.*

4 Super quo text. emanarunt infraſcriptæ declarationes habeant ius Hoſpitalia Declar. Card. *Licet autem, hoc decretum concedat facultatem Epiſcopis viſitandi Hoſpitalia, & cætera pia loca non prohibet, tamen quin etiam, & Iudices ſeculares eadem viſitare poſſint ſic hoc eis alias legitime, cõpetit nõ ſtante prohibitione in fundatione Hoſpitalis, quod Ordinarius non poſſit ſe intromittere in eius viſitatione poſſit Ordinarius vigore præſentis c. dictũ Hoſpitale viſitare Congregatio cenſuit Ordinarium poſſe viſitare Hoſpitale priuatum, & ex hoc Decreto corrigere, & reformare in his tantum, quæ ad obſeruandam voluntatem fundatorum pertinet, & ex alio decreto ſeſſ.22.cap.9.authoritatem habere exigendi rationem ab adminiſtratoribus ipſius Hoſpitalis vna cum illius deputatis quibus ex conſuetudine ratio reddenda eſt: Ordinarius non habet auctoritatem viſitandi Hoſpitalia neque Confraternitates, quæ à Laycis reguntur niſi in caſibus à iure expreſſis caput autem hoc intelligitur, & habet locum tantum in caſibus à iure communi permiſſis, licet autem Ordinario ab eis rationem adminiſtrationis exigere nulla habita ratione iuris communis, ſed ſeruata tantum huius cap. diſpoſitione Ordinarius Hoſpitalia etiam priuata viſitare, & corrigere poteſt in his tantum, quæ pertinent ad obſeruationem voluntatis fundatoris l. Hoſpitalia etiam vnita in quibus Eccleſiæ ſunt. vbi aſſidue Diuina officia celebrentur, & bona eorum, & earum non ſunt diſtincta debent ab Ordinarijs viſitari.*

5 Confraternitates laycorum Decl. Card. *Epiſcopus poteſt viſitare Confraternitates perſonarum ſecularium in Eccleſijs Regularium exemptorum exiſtentes non autem eorum Cappellas, vel altaria, quæ intra eaſdem Eccleſias conſiſtunt. Item declarat. Cardin. Epiſcopus poteſt viſitare Cappellas Confraternitatum Laycorum in Eccleſijs regularium erectas, & cogere adminiſtratores, quæ ſub Regum immediata protectione ſunt. Et an in exceptione, quæ hic excipiuntur Hoſpitalia, quæ ſub Regum immediata protectione ſunt, vt ſine eorum licentia non poſſunt ab Epiſcopis viſitari comprehendantur omnia Hoſpitalia, quæ ſunt in eorum ditionibus, & Regnis Congregatio cenſuit non comprehendi Hoſpitalia, niſi quæ expreſsè reperiuntur ſub Regum protectione Congregatio cenſuit ſi Epiſcopo Hoſpitale aliquod viſitare volenti iuxta hoc cap. apponatur exceptio, quod ſub immediatè Regum protectione exiſtat, vtique non ad ſecularem iudicem, ſed ad ipſummet Epiſcopum de talibus exceptionibus cognitionem, & diffinitionem pertinere.*

6 Cura ad laycos Declar. Card. *Hoſpitalia licet à laycis miniſtrentur, & ſint ſub protectione Ducum ſi alias Eccleſiaſtica erant poſſunt ab Ordinarijs viſitari, & poteſt Epiſcopus in eis exequi, quæ in hoc decreto continentur. Congregatio cenſuit Epiſcopum viſitare poſſe omnia Hoſpitalia, & pia loca quocunque nomine nuncupentur etiam ſi ſint priuata laycorum, & corrigere, & reformare in caſibus à iure conceſſis nempè ob negligentiam, vel dilapidationem bonorum, vtique teſtatoris voluntas ſeruetur iuxta hoc Decretum.*

7 Eadem pia loca Decl. Card. *Etiam ſi ſint priuata Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus Dominus Epiſcopus Abulenſis nuper volens viſitare quoddam Hoſpitale de Olmedo à laycis, ibi fundatum, necnon Cappellanias in eo exiſtentes fuit impeditus a Religioſis Sancti Hyeronimi prætendentibus ad eos dicti Hoſpitalis adminiſtrationem ſpectare ad quorum inſtantiam proceſſus ad ſeculares Iudices delatus fuit, quo tamen non obſtante Epiſcopus prætendit vigore huius c. dictum Hoſpitale viſitare poſſe, & ita ſupplicatur declarari, etiam ſi dictus Prior à fundatione fuerit patronus inſtitutus. Congregatio Concilij cenſuit ex Decreto huius capite Epiſcopum poſſe viſitare niſi aliter cautum ſit in fundatione, & licet prædictus prior inſtaret attẽtis verbis in fine dictæ declarationis tamen, quia verba inſtitutionis dicti Hoſpitalis, & iuris patronatus erãt huiuſmodi videlicet item rogo, & peto in gratiam, & elemoſinam, & propter ſeruitium Domini Noſtri à Domino Priore nunc temporis Beatæ Mariæ della Mezza Vada Ordinis Sancti Hieronymi, vt tẽpore meæ migrationis ab hac præſenti vita, & ab eius ſucceſſoribus pro tempore, & in perpetuum exeuntibus in dicto Monaſterio ſint patroni dicti Hoſpitalis, quod ita fundo, & relinquo fundatum quos ego nomino in tales patronos ſucceſſiuè vnum poſt alium, itaut Prior pro tempore dict. Monaſterij patronus dicti mei Hoſpitalis, quod ita fundaui, vt illud viſitet, & in eo prouidere debeat, quidquid ei videbitur conuenire pro illius ſuſtentatione in quantum ſufficiẽt redditus, quos ego relinquo dicto Hoſpitali adeò, quod dictus apponat perſonam fidelem, & bonæ conſcientiæ, quæ locare debeat hæreditates, & bona per me dicto Hoſpitali relicta exigatq; eorum redditus eoſq; inſtè, & ſincere exponat in ſuſtentationem ipſius Hoſpitalis, & illius manutentionem, & perſonarum, & operum ibi benè geſtorum, prout redditus per me relicti ſufficient dante dicto patrono tali perſonæ pro eius labore ex redditibus dicti Hoſpitalis, quod ſibi videbitur mereri dictuſq; patronus ſingulo anno recipiat computum dictorum introituum, & viſitet Cappellam, & ſciat an Miſſæ illius quas ego inſtituo celebrentur, & exigat pœna à Clericis, & Capitulo huius oppidi de Olmedo ſi eas incurrerint ob non celebrationem dictarum Miſſarum virtute, & vigore horum verborum, ſiue clauſu-*

la

la prædictæ iuris patronatus & teſtamenti, quia in prædicta fundatione non fuit cautum, vt Epiſcopus nullatenus ſe intromittat Congregatio Concilij reſpondit non bene cõſtare quia fundatio, quæ producitur non excludit Epiſcopos à viſitatione.

8 Exemptionis priuilegio declarat Cardin. *Si loca pia in eorum fundatione exempta facta fuiſſent ab Ordinario per hoc decretum nihil eſt eis derogatum.*

Iuxta Sacrorum Canonum ſtatuta Concord. text. in c.tua c.Ioan. de teſtam.

9 Cognoſcant, & exequantur Declar. Cardin Congregat. *Cenſuit Epiſcopum habere votum abſoluendi, & condemnandi ceteris deputatis & illius votum connumerari debere cum voto ceterorum, quorum maior pars votorum condemnat, vel abſoluit.*

10 Non obſtantibus declarat Cardin. *Non obſtat, quod videatur hæc facultas à iure data Epiſcopis c.tua, & c.communis de teſtibus, & ita Concilium ſuſtuliſſe eam habentibus ex conſuetudine, vel priuilegio, nam etiam de iure poteſt competere inferioribus prælatis, quia hoc eſt officium neceſſarium, & potius dicitur onus quam honor.*

11 Priuilegio declarat Cardin. *Nec obſtat, quod qui debent perſoluere aliquod legatum ſint officiales Sancti Antonij, vel Inquiſitionis & ideo exempti a Iuriſdictione Ordinarij, vel profeſſores in aliqua Vniuerſitate ratione literarum conſeruatoriarum, quæ eximunt a Iuriſdictione ordinaria non autem delegata a Sede Apoſtolica.*

12 Aut ſtatuto declar. Cardin. *Concilium hic non ſuſtulit fundationem, quare quando in fundatione cautum eſt, vt non poſſit viſitari ab Ordinario Ordinarius ex hoc decreto non poterit viſitare. Congregatio cenſuit executionem aduerſus adminiſtratores condemnatos iuxta hoc dec. ſiue ſoli Ordinario reddita fuerit ratio, ſiue vna cum alijs ad ipſum met Ordinarium ſpectare. Congregatio cenſuit Decretum hoc debere habere locum etiam extra viſitationem, & in caſibus à iure non expreſſis, & licet Epiſcopis exigere rationem ab adminiſtrationibus, etiam locorum mere laycorum, & priuatorum generaliter, ſine vlla diſtinctione, & quando ex priuilegio, vel conſuetudine, vel aliqua alia Conſtitutione alijs reddenda niſi in fundatione aliter cautum eſt nempe, quod rationes, nec Ordinario reddendæ eſſent. Cõgregatio cenſuit Ordinarium ex hoc c. poſſe ab adminiſtratoribus Hoſpitalium aliorumque piorum locorum rationem adminiſtrationis exigere donec coram Ordinario eodem doctum fuerit de inſtitutione in qua ſecus expreſſè cautum ſit præſuppoſita cõſuetudine poteſt proprius Sacerdos Hoſpitalis pauperib. ibi degentibus Sacramenta miniſtrare ibique eoſdem ſepelire abſque interuentu parochi dummodo Sacerdos Hoſpitalis ab Oordinario ſit approbatus.*

PRAXIS POTESTATIS Abbatum conferendi Ordines minores.

SVMMARIVM.

1 *Sacr. Concil. Trid. ſeſſ.23. cap.5. tenor.*

Quid diſponat S.C.T.

RESOLVT. DLXXX.

1 SAcr. Concil. Trident. ſeſſ.23. cap.5. ita cenſuit Abbatibus, ac alijs quibuſcunque quatumuis exemptis non liceat in poſterum intra fines alicuius Diœceſis conſiſtentibus etiam ſi nullius Diœceſis, vel exempti eſſe dicantur cuiquam qui regularis ſubditus ſibi nõ ſit Tonſuram, vel Minores Ordines conferre, nec ipſi Abbates, & alij exempti, aut Collegia, vel Capitula quæcunque etiam Eccleſiarum Cathedraliũ litteras Dimiſſorias aliquibus Clericis ſecularibus, vt ab alijs ordinentur concedant, ſed horum omnium ordinatio ſeruatis omnibus, quæ in huius Sacro Sanctæ Synodi Decretis continentur ad Epiſcopos intra quorum Diœceſis fines exiſtant pertineat, non obſtantibus quibuſcunque priuilegijs præſcriptionibus, aut conſuetudinibus, etiam immemorabilibus pœnam quoque impoſitã ijs, qui contra huius Sanctæ Synodi ſub Paulo III. Decretum à Capitulo Epiſcopali Sede vacante literas Dimiſſorias impetrant ad illos, qui eaſdem literas non à Capitulo, ſed ab alijs quibuſuis in iuriſdict. Epiſc. loco Capituli Sede vacante ſuccedẽtibus obtinerent mandat extendi: concedentes autem Dimiſſorias contra formã Decreti ab officio, & beneficio per annum ſint ipſo iure ſuſpenſi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus eſt diſpenſator Sacramenti Ordinis.*
2 *Abbatibus competit facultas ordinandi ex priuilegio.*

Iuriſdictio conceſſa Abbatibus conferendi ordines an ſit ordinaria, vel delegata.

RESOLVT. DLXXXI.

1 SAcramenti ordinis verè, & propriè Epiſcopum eſſe diſpenſatorem de fide definitum eſt in Conc. Trid. ſeſſ. 23. de Sacram. ordinis can.4. & late probant D. Th. 3.p. quæſt.65. art.3. argum.2. Bonau. in 4. diſt.25. art. 1. q.1. vbi Ric. art.1. quæſt. 1. & Palud. q 1. art.2. Victor. de Sacram. ordinis num.2. 3. & 4. Praxis noua Epiſcop. p.1. c.1. nu.6. pag. 26. Cocc. in Teſaur. Catolichn lib.7. art.18. Boran. de Sacram. diſp.8. quæſt. vnic. punct.5. nu. 1 Henriq. lib.10. c. 21. Vaſqu. in 3. p. D. Thom. tom. 3. diſp.243. & 245. Reginald. in prax. for. pœnitent. lib.30. num.3.

Ampliatur etiam ſi Epiſcopus eſſet excõmunicatus, hæreticus, aut degradatus ſuſpenſus, vel interdictus, adhuc enim retinet characterem, & poteſtatem conferendi ordines, & ſi formam Eccleſiæ ſeruans illum audeat ordinare valide characterem imprimit, & valide ordines confert, licet minus id faciat, & ordinatus propterea executione careat, ita tex. in c. 2. 19. diſt. & in c. Dominus §. memento 1. q. 1. c. quomodo de conſec. diſt. 4. Soto in 4. diſt. 25. q. 1 art 1. Henriq. d. lib. 10. c. 21. in princ. de Valentia ad D. Tho. diſp. 9. q. 3. punct. 2. verſ. pen. to.4. Fornar. de Sacr. ordin. c.4. n.2. ad fio. Coninch de Sacr. tom.2. diſp.20. dub.9. Bonac. d. punct. 4. n.2. & latius infra nu.18. Bellet. diſquiſ. cleric. par. 1. tit. de diſciplina clericali §. 1. n.25.

2 Ex delegata igitur generica, vel ſpecifica poteſtate, etiam non Epiſcopis poteſt conuenire authoritas conferendi ordines minores, prout illis præter Epiſcop. ſi nunquam conferuot Abbates inferiores Prælati alijque Sacerdotes; de Abbatibus clarum eſt à iure communi ad primam tonſuram ceteroſq. minores ordines poſſe promouere conuerſos Monachos ſui Monaſterij, & illos in quos habent iuriſdictionem Epiſcopalẽ ſub quaſi c. Abbates de priuileg. in 6. cum cõtingat, vbi Gloſ. verb. à nõ Epiſcopis de ætat. qualit. c. 1. vbi Gloſ. cur. à non Epiſcop. de ordinat. ab Epiſc. qui renunt. Epiſc. c. 1. vbi gloſ. verb. alia de ſupplenda negligentia Prælat. Bellamer. in d. c. cum contingat q. 1. vbi Cardin. not. 1. Abb. nu.2. & Butr. nu.13. Nauar. conſ.13. de Abbat. nu.13. de priuileg. & in hoc nihil immutaſſe Conc. Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 10. & Cardin. Congregat. ita deciſ. prodijſſe referuot Bonac. de Sacr. diſp.8. q. vnic. punct 4. num. 3. Quarant. in Summ. Bullar. verb. ordo. lit. Abbatibus.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Abbas poteſt dari adminiſtrator.*
2 *Abbas ſupra dictus poteſt minores ordines conferre.*

An Abbas conſtitutus adminiſtrator Eccleſiæ Cathedralis minores ordines ſubditis illius Epiſcopi concedere poſſit.

RESOLVT. DLXXXIII.

1 ABbatem qui datus eſt adminiſtrator Eccleſiæ Cathedrali vacanti eoſdem minores ordines ſubditis illius Epiſcop. dare poſſe tenent Gemin. in cap. is cui nu. 7. verſ. vidi dubitari de elect. in 6. Felin. in cap. ante num. 8. de reſcriptis, & commendat. Selua de beneſ. part. 2. q. 6. poſt num. 3. vbi dicit quod eodem Mod. poterit, quo poteſt inuitatus in clauſtris aliorum exemptorũ iure ſuo conferre tonſuram, & minores ordines, prout inquit ex plurimorum auctoritatibus. Idem Gemin. in c. Abbates num. 6. de priuileg. in 6. ac Mayol. de irregularitate lib. 3. cap. 13. num. 12. Sayr. de cenſur. lib. 4. cap. 13. poſt num. 15. de iure enim communi Abbates ordinum Monachaliũ S. Benedicti minores ordines poterant conferre ſibi ſubditis non ſolum monachis verum etiam, & laycis in quos ordinariam Eccleſiaſticam habebant iuriſdictionem, vt probat text. in d. c. Abbates, & tenet Miran-
2 da in manual. prælatorum q. 358. art. 9. concluſ. 1. tom. 1. verum Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 10. hoc reſtrinxit, & immutauit, vt Abbatibus, & alijs quibuſque exemptis non liceat in poſterum intra fines alicuius diœceſis exiſtentibus etiam nullius diœceſis, vel exempta eſſe dicantur cuiquam, qui regularis ſubditus ſibi non ſit tonſuram, vel minores ordines conferre Mirand. in manual. prælat. tom. 1. quæſt. 38. artic. 9. concluſ. 2. vbi etiam aſſerit conciliarem conſtitutionem compræhendere Abbates exemptos inuitatos ab alijs exemptis, qui non poterunt ordinare Monachos alterius Monaſterij non ſibi ſubditos.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio interſtitiorum ad quem ſpectet.*
2 *Abbas poteſt in interſtitiis diſpenſare.*

Abbates, qui ſubditis ſuis primam tonſuram, & minores ordines poſſunt conferre poterunt cum eiſdem in interſtitis diſpenſare.

RESOLVT. DLXXXIV.

1 QVamuis diſpenſatio hæc interſtitiorum pertineat ad Epiſcopum, etiam reſpectu religioſorum, cum quibus diſpenſare poteſt ex cauſa ſibi per atteſtationem ſuorum ſuperiorum manifeſta, ita quod nefas ſit Præpoſitis regularibus in hoc caſu diſpenſare, ita Hieron. à Sorbo verbo ordines Sacri verſ. quoad ſecundum. Eman. in explicat. Bullæ cruciatæ ad finem Ledeſm. in Sum. par. 1. de Sacram. ordinis cap. 8. verſ. la difficulda referunt deciſum. Praxis noua Epiſcop. part. 1. cap. 1. num. 50. pag. 58. & Nos in deciſ. Curiæ Archiepiſc. Neapolit. deciſ. 81. num. 1. & in prax. for. Eccleſ. deciſ. 561. in 1. edit. & reſolut. 483. num. 5. in 2. edit. Henriq. in Summ. lib. 10. cap. 23. §. 4 in comment. lit. L. Vgolin. de poteſtat. Epiſc. part. 2. c. 26. §. 27. num. 3. de Auguſt. in addit. ad Quarant. in Sum. Bullar. in verb. ordo prope finem pag. 395. Ioan. Bapuſta Confectus in Collect. priuilegiorum Sacri ordinis fol. 156. Bonac. de Sacram. diſput. 8. q. vnic. punct. 5. num. 34. Mirand. art. 7. concl. 1.

Sed quod huiuſmodi facultas in interſtitijs diſpenſa-
2 tione cõceſſa ſit, etiam Abbatibus voluerunt Barboſ. de poteſtat. Epiſc. allegat. 3. num. 6. & ſeq. Nald. in variar. reſolut. verb. Abbas num. 8. poſt Viti. in deciſ. 314. Sorb. in compend. priuilegiorum mendicantium verb. ordo. Miranda in manual. prælatorum quæſt. 38. tom. primo artic. 7. concluſ. 3. Campan. in diuerſ. iur. canon. Rub. 12. num. 13. & 42.

Licet Abbas ordinans ſubditum non ſeruatis interſtitijs nullam pœnam incurrat prout reſoluunt Nauar. conſil. 4. num. 1. in nou. de temporibus ordinat. Nos in praxi fori Eccleſ. reſolut. 483. nu. 7. in 2. edit. nec ordinatus aliquam contrahit cenſuram, vel irregularitatem, ita prax. Epiſcop. p. 1. verb. ordo § 8. pag. 79. p. 2. eodem verb. verſ. ad quintam Sayr. dec. 56. ſub tit. de tempor. ordination. quem referimus Nos in collect. deciſ. part. 3. collec. 576. Suar. de cenſur. diſput. 31. ſect. 1. nu. 43. praxis noua Epiſcop. d. cap. 1. num. 50. verſ. nullam Bonacin. de Sacram. dict. punct. 5. num. 35. & de cenſur. diſp. 3. quæſt. 6. punct. 5. num. 7. vbi tamen reſoluit recipientem ordines non ſeruatis interſtitijs peccare ſi faciat, abſque licentia Epiſcopi, quamuis contrarium teneat Henriq. in Summ. lib. 6. cap. 10. §. 3.

SVMMARIVM.

1 *Abbates non poſſunt literas Dimiſſorias clericis ſecularibus, vt ab alijs ordinentur concedere, ſed tantum pro regularibus ſibi ſubditis poſſunt.*
2 *Eiuſdem poteſtatis eſt ordinare, & literas Dimiſſorias concedere*
3 *Ordinatio Clericorum ſecularium ad ſolos tantum Epiſcopos pertinet.*
5 *Papa non poteſt dare licentiam ei, qui non eſt ordinatus conferendi ordines Sacros, quia nemo dat, id quod non habet.*
6 *Licentia audiendi confeſſiones non poteſt demandari perſonæ, quæ non ſit idonea, & quæ poteſtatem audiendi non habeat.*
8 *Sublato antecedenti neceſſariè ſublatum etiam cenſetur conſequens ex eo proueniens.*

An Abbates poſſint promouere ad Ordines Minores ſæculares habentes dimiſſorias ſuorum Epiſcoporum.

RESOLVT. DLXXXV.

TRia requiruntur in Abbatibus, vt minores, ordines conferre poſſint nempè, quod ſit presbyter ſecundo, quod benedictionem acceperit, ac tandem, quod proprio Monach. conferat ita Fran. Marc. Delphin. deciſ. 1082. num. 2 lib. 1. & deciſum refert praxis noua Epiſcopalis par. prima c. num. 6. par. 26. ex quibus concluditur facultatem huiuſmodi non poſſe per Abbates exerceri ſæcularibus habentibus Dimiſſorias ab eorum Epiſcopis, vt cenſuit Rota 27. Aprilis 1592. coram Illuſtriſſimo Serapbino cuius tenor eſt.

1 Fuit mihi iniunctum ab Illuſtriſsimo, & Reuerendiſsimo Domino Card. Mattheo de ordine Sanctiſsimi Domini Noſtri, vt ſequens dubium proponerem in Rota, an Abbates, qui habent facultatem conferendi tonſuram, vel Minores Ordines ſubditis ſuis ſibi regularibus poſſint ſtante Decreto Concilij Trident. cap. 10. ſeſſ. 23. Tonſuram, ac Minores Ordines conferre perſonis ſæcularibus habentibus literas Dimiſſorias à ſuis Ordinarijs, & re maturè diſcuſſa Domini iuerunt in ſententiam negatiuam, vt non poſſint, quamuis enim de iure communi ante Concilij diſpoſitionem Abbates ex priuilegio Apoſtolico habentes intra Epiſcopalia poſſent conferre Primam Tonſuram, & etiam Ordines Minores ſaltem, vſque ad lectoratum ex ſententia gl. in c. Abbates in verbo Tonſuram de priuileg. in 6. non ſolum Monachis, & conuerſis ſuis, ſed etiam puris laycis, nec conuerſis, nec conuertendis dummodo in eos Epiſcopa-

lem

Digitized by Google

lem iuriſdictionem obtioerent, vt per illum text.tradit
gl.in dict. c Abbates in verb.quaſi Epiſcopalem, & poſt
Guid. & Archidiac. in c. quoniam num.6. diſtin.69.cui
ſentenoæ accedit Innoc. in rubr. de cleric. peregr.num.
5. Angel. Clauaſius in Sum in verb. ordo a. poſt Ioan.
Andr. & Butr. in c. cum contingat de ætat. & qualitat.
Tamen Concilium reſtringere voluit hanc facultatem
ad regulares ſubditos tantum,vt in his liceat Abbatibus
quantumuis exemptus Tonſuram, vel Minores Ordines
conferre, & quamuis verba ſint clara, itaut nulla com-
probatione indigere videantur; poteſt nihilominus hæc
2 ſententia confirmari ex eo, quod in eodem loco prohi-
betur ne ab Abbatibus literæ Dimiſſoriæ clericis ſæcu-
laribus, vt ab alijs ordinentur concedantur, cum enim
eiuſdem ſit poteſtatis ordinare, vel literas Dimiſſorias
3 concedere cap. 1.diſtin.72.ſatis apparet eis adimi facul-
cultatem dandi Dimiſſorias,quia neque etiam ordinare
4 poſſunt,& ideo denegatur eis hęc facultas reſpectu cle-
ricorum ſæcularium tantum, quorum ordinationem ad
ſolos Epiſcopos vult pertinere,& hoc probabiliter ea ra-
tione, quia voluit religioſos vacare alijs negotijs, præter
ea, quæ ad eorum religionem pertinent, & quia forte
multi his facultatibus abutebantur in præiudicium Epi-
ſcopalis dignitatis ad quam ſolam de iure ſpectat ius or-
5 dinandi ſuos ſubditos c. nullus de temporibus ordinat.
Hinc ſequitur Abbates non poſſe ſubditos alienos, cum
Dimiſſorijs proprij Epiſcopi ordinare, nam quẽadmodũ
Papa non poteſt dare licentiam ei, qui ordinatus non
6 eſt conferendi ordines Sacros, vt tradit Innoc. in cap.
quanto de conſuetud. cum nemo det, id quod non ha-
bet; ita neque per Dimiſſorias ſuas poteſt Epiſcopus da-
re facultatem vni,qui ea facultate ex diſpoſitione Con-
cilij caret, prout etiam videmus,quod cõſecratio ſuffra-
ganei ab Epiſcopo committi debet ei, qui alias eius mu-
neris obeundi ſit capax cap. quod Ledem.de officio or-
7 din.& ibi Doctor.& ſimiliter audientia confeſſionis po-
teſt demandari ab inferiori à Papa dummodo perſonæ
idoneæ, & poteſtatem audiendi confeſſiones habenti
demandetur, vt tradit Steſan.& Gaietan.in repet.cap.ad
limina §.5 num.257 quæſt.1.Quod eo magis in hoc De-
creto Conciliari ſtandum eſt cum veniat addendo, &
immutando reſpectiuè diſpoſitionem iuris communis,
vt patet ex illis verbis *non liceat in poſterum*, cum itaque
ex iuris communis diſpoſitione ipſi Epiſcopo non lice-
ret alienum ſubditum ordinare ſine Dimiſſorijs dict c.
nullus Epiſcopus de temporibus ordin. videretur ſuper-
flua, hæc prohibitio Concilij reſpectu non ſubditorum
niſi intelligeremus, etiam in caſu in quo ordinandi ha-
berent literas Dimiſſorias, ideoque concludendum eſt
ex mente Concilij, neque etiam licere cum Dimiſſorijs
ordinare ex quo ſublata eſt præciſè, & abſolutè facultas
Abbatibus conferendi ordines præterquam regularibus
eis ſubditis, nam ſublato antecedenti neceſſario ſubla-
tum etiam cenſetur conſequens ex eo proueniens, vt
per Bal.in l. conuenticula num.3. verſic.item argumen-
tum à remotione generis Cod.de Epiſcop.& cleric. &
in leg.1.num.11. Cod. de fideicommiſſ. hocque eſt di-
cendum omnino ne incidamus in abſurdum, quod li-
centia inferioris tollat inhabilitatem prouenientem ex
lege ſuperioris cap. cum inferior de maiorit. & obe-
dient. cap. inferior diſtinct.21. cum ſimilibus, & ita
concluſum ſalua ſemper Sanctiſſimi Domini N. deter-
minatione.

S V M M A R I V M.

1 *Subditus dicitur tripliciter.*
2 *Subditus quando dicatur ad effectum ordinandi.*

Subditus, qois dicatur ad effectum, vt poſſit ad minores ordines promoueri ex vi Concil. Trident.

R E S O L V T. D L X X X V.

1 LIcet tripliciter,quis efficiatur ſubditus, & Diœceſa-
nus Epiſcopi ratione, ſcilicet originis ratione do-
micilij, & ratione beneficij c cum nullus de tempori-
bus ordinat.lib.6 Frat.Eman.queſt.regul tom.1.q 18.art.
4. Paul.Romitol.reſponſ. moral.lib.6. quæſt 46. Fornar.
de Sacram.ordinis cap.5.num.6.prax.noua Epiſcop.par.
1.c.1.à nu.8.pag.27.Henriq.in Sum. lib.10. cap.24.n.1.
Quaranta in Summ.Bullar.verb.ordo Leon.Leſſi de iu-
ſtitia lib.2.cap.44.'dub.19.num 92. Nos in Prax.for.Ec-
cleſ. decif.298. in prima edit. & reſolut.257. in prima
edit. Campanil.in diuerſor.iur.canon.ſub.9.cap.8.num.
8. cum ſequent. Bonacin. de Sacr.diſt.89.vnic.punct.4.
à num.8.
2 Nihilominus ſupradicta minimè applicari poſſunt
caſui noſtro ſiquidem procedunt, quo ad ordines ſuſci-
piendos ab Epiſcopis non autem ab Abbatibus priuile-
gium obtinentibus cum ſupradicta qualitate ſubiectio-
nis; puto tamen, quo ad hunc effectum is ſubditus di-
catur, qui ſub Abbatis ordinantis regula profeſsus eſt,
vt voluit Nald.in ſua Summ. variar. reſolutionus verbo
Abbas num.3. & ſeq. vbi pariter refert ſimplicem ſu-
biectionis ſpetiem, ſcilicet patriæ dominicæ, & reli-
gionis, allegat Bald. in cap. primo de pace coſtantia
Vid.Henriq.conſil 71. num.6. & ſeq.Monald.conſil.16.
num.6.poſt Burſ.in conſ.26.num.10.

S V M M A R I V M.

1 *Subditus non dicitur in temporalibus.*
2 *Et maxime ad effectum ſumendi ordines.*

An qui eſt ſubditus Abbati in temporalibus tantum poſſit ab eo promoueri ad ordines minores.

R E S O L V T. D L X X X V I.

1 PVto minimè poſſe,ita Nald.in Summa verb.Abbas
Henriq. conſil.12.num.6. Menoch.conſ.666. num.
15.& ſeq.vol.4 Surd.conſ.17.vol.1.qui dicunt,quod ſub-
ditus eſſet tãtum in temporalibus puta ſi Monaſterium
haberet iuriſdictionem temporalem in aliquo loco non
poſſet ab ipſo ordinati niſi haberet Dimiſſorias ſui pro-
prij Epiſcopi, & idem eſſet,quoad alios regulares ei non
ſubditos reſpectu ſuorum Prælatorum, quorum ſimili-
ter dimiſſorias habere deberent præhabita ſemper fa-
cultate, & conſenſu Epiſcopi illius loci in cuius Diœ-
ceſi Abbas alienum ſubditum in prædictis caſibus or-
dinare vellet nouiſſimè docuit Vgol. de offic & poteſt.
Epiſc. part.2. fol.26. in hoc autem allegat declar. Sacr.
Congr.
2 Sed quia plerumque non conſtat de veritate huiuſ-
modi declar. Sacr.Congr.quæ quidem cum certe omni
veneratione, atque reuerentia omnibus eſſent haben-
da, propterea in facti contingentia conſulerem ei, qui
de ipſis authenticam, atque certam fidem non haberet
ne vllo modo recederet à contraria ſententia Rotæ in
his proprijs terminis, vt per Seraphin par.1. deciſ.985.
vbi concorditer tenuerunt mentem Conc. Trident. fuiſ-
ſe dirimere Abbatibus ſæcularibus facultatem confe-
rendi primam tonſuram, & ordines Minores perſonis
ſæcularibus,etiam habentibus literas Dimiſſorias prout
eis competebat ante Concilium, vt patet in cap nullus
Epiſcopus de temporibus ordinat. eamque reſtrinxit ad
ſuos ſubditos tantum regulares: Concilium enim per
illa verba non liceat in poſterum venit addendo,& im-
mutando

mutando reſpectiuè diſpoſitionem iuris communis, videretur ego ſuperflua hæc prohibito Concilij reſpectu ſubditorum niſi intelligeremus eam etiam in caſu io quo ordinandi haberent literas Dimiſſorias, & abſurdum eſſet dicere, quod licentia ioferioris tolleret inhabilitatem prouenientem ex præfata lege Coociliarij Superiori, vt optimè deducitur ibi per Dominos.

S V M M A R I V M.

1 *Nouitij non ſunt vere religioſi.*
2 *Nouitij non dicuntur ſubditi.*

Nouitij an veniant nomine ſubditorum ad effectum, vt promoueri ad ordines Minores ab eorum Abbatibus.

R E S O L V T. DLXXXVII.

1 LIcet nouitij dici oequeant religioſi iuxta text. vbi communiter notatur in cap. religioſi de ſententia excommunication. Angel. in verb. relig. num. 24. rectè tamen, & validè oominantur Eccleſiaſticæ perſonæ per gloſ. in cap. Relig. §. quamuis non poſſit de ſentent. excommunicat. in 6. & priuilegio etiam fori gaudeot, vt non poſſint conueniri coram Iudice ſæculari, ita Iaſ. in auth. ſi qua mulier num. 59. Cod. de Sacro ſanctis Eccleſ. Buanol. à Sole in locis comm. verb. oouitius Galet. in margarita caſuum conſcientiæ verbo nouitius Moder. de iuriſdict. part. 4. caſu 121. num. 24. Curia Philipp. part. 3. §. 1. num. 12. Sayr. io floribus deciſ. lib. 2. tit. 2. deciſ. 3. Ceual. commun. contra commun. tom. 4. queſt. 897. num. 1026. Azor. ioſtr. mor. par. 1. lib. 12. cap. 2. quæſt. 2. Gut. de gabell. quæſt. 95. num. 22. cum ſequentibus Eman. quæſt. regul. tom. 3. quæſt. 51. art. 12. Campanil. in diuerſorum iuris Canon. rub. 12. cap. 3. num. 27.

Verum non veniunt ſub appellatione ſubditorum regularium de quibus in Concil. Trident. cap. 10. qui nou poſſunt Ordines ſuſcipere à ſuper. reg. licet ſuis ſubditis minor. ordin. conſerre poſſint, ſed vtique ab Epiſ. in cuius Diœceſi exiſtit Monaſterium, quod incolunt tempore probationis, ita Lapus in cap. cum nullus num. 3. vbi Anch. num. 3. atque Franch. num. 5. de tempor. ordin. lib. 6. Mir. dict. art. 9. concl. 2. in fine ordio. lib. 6. Henr. in Summ. lib. 10. cap. 23. §. 3. in com. lit. GG. Mir. dict. art. 9. concl. 2. in fine ex ea, ſcilicet ratione nequeunt Præfati Abbates, Nouitijs ſuis Minor. Ordin. aut Dimiſſorias pro ipſis ſuſcipiendis concedere, quia valent retrogredi, & illorum aufugere ſuperioritatem; Alioquin ordinantes huiuſmodi nouitios incurrunt ſuſpenſionem comminatam in Concil. Trident. d. cap. 10. prout tenere videtur Maior. de irregular. lib. 4. c. 2. ſub oum. 11. quamuis promouentes Nouicios non incurrere præfatam ſuſpenſionem creditorem mious bene Henriq. dict. c. 23. §. 4. Sayr. de ceoſur. lib. 4. cap. 13. num. 5.

2 Ex is pariter deducitur rectè dici ſubditos ad effectum, vt promoueri valeant ab eorum Abbatibus.

S M V M A R I V M.

1 *Conuerſi ſunt vere religioſi.*
2 *Conuerſi dicuntur ſubditi.*

An conuerſi dicuntur ſubditi ad effectum, vt ab eorum Abbatibus promoueri valeant ad Ordines Minores.

R E S O L V T. DLXXXVIII.

1 COnuerſi, qui Religioſi ſunt eo, quod tria illa vota paupertatis caſtitatis, & obedientiæ emittuot, priuilegio fori, & exemptionis à poteſtate ſæculari, & à tributis gaudent, prout reſoluit de Mena variarum lib. 2. quæſt. 21. num. 194. Hi vulgo dicuntur Fratres layci, non quod Eccleſiaſticæ perſonæ, & Religioſi non ſint, ſed quia Ordinibus carent, & Clerici non fiunt ſicut alij Monachi, & Religioſi, ita Peregr. variarum lib. 6. num. 70. Bellug. in ſpeculn Princip. rubr. 11. §. videodum num. 6. verſ. item comprehendi Decian. tract. crim. tom. 1. lib. 4. cap. 9. num. 28. Eugeo. conſil. 26. nu. 10. Camill. de Curt. in diuerſorio, ſeu compræhenſ. iuris feud. par. 2. cap. 2. num. 92. de Graſſ. de effectu 1. num. 96. Garſia de beneſ. part. 1. cap. 4. num. 11. Miranda in manual. Prælatorum tom. 1. quæſt. 29. art. 1. concl. 1. ſic etiam huiuſmodi con-
2 uerſos gaudere priuilegio Canoo. ſi quis ſuadente 17. q. 4. per cap. parochiao. 9. de ſententia excommunicat. reſoluunt Nauarr. in manu. c. 77. num. 79. Suar. de cenſur. diſput. 22. ſect. 1. à num. 19. Paulin. Berti Lucenſio prax. criminal. regular. titul. 1. cap. num. 2. Bonac. de ceoſur. diſput. 2. quæſt. 4. puncto 1. oum. 6. Miranda dict. quæſt. 29. art. 3.

S V M M A R I V M.

1 *Abbates gaudent priuilegio fori.*
2 *Abbates dicuntur ſubditi Abbatibus.*

An Abbates dicantur ſubditi ad effectum de quo ſupra.

R E S O L V T. DLXXXIX.

1 ORdinati, qui ſe, & ſua in totum religioni tradiderunt gaudent priuilegio fori Moder. de iuriſdiction. par. 4. caſu 113. num. 37. Tuſchus practic. concluſ. lit. O. concluſ. 16. Peregrin. variarum lib. 6. num. 71. Paulin. dicto cap. 3. num. 3.

2 Ex quibus deducitur illos dici ſubditos ad effectum de quo ſupra.

P R A X I S I V D I C V M

Adiunctorum capitulorum ad ornatum Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 6. de reformat.

S V M M A R I V M.

1 *Tenor S. C. T. ſeſſ. 25. cap. 6.*

Quid diſponat S. C. T.

R E S O L V T. DLXXXX.

1 SAcr. Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 6. de reforman ita cenſuit. *Statuit Sancta Sinodus, vt in omnibus Eccleſijs Cathedralibus, & Collegiatis decretum ſub Felic. Record. Paulo III. quod incipit, Capitula Cathedralium obſeruetur non ſolum, quando Epiſcopus viſitauerit, ſed, & quoties ex officio, vel ad petitionem alicuius contra aliquem, ex contentis in dicto decreto procedat: ita tamen, vt cum extra viſitationem proceſſerint, infraſcripta omnia locum habeant, videlicet vt Capitulum initio cuiuslibet anni eligat ex Capitulo duos, de quorum conſilio, & aſſenſu Epiſcopus, vel eius Vicarius, tàm in formando proceſſum, quam in ceteris omnibus actibus, vſque ad finem cauſa incluſiuè, coram Notario tamen ipſius Epiſcopi, & in eius domo, aut conſuetudo. Tribunali procedere teneatur. Vnum aut tantum ſit vtriuſque votum, poſſitque alter Epiſcopo accedere, quod ſi ambo*

ab

Digitized by Google

ab Epiſcopo diſcordes in aliquo actu, ſeu interlocutoria, vel diſinitiua ſententia fuerint, tunc intra ſex dierum ſpatium cum Epiſcopo tertium eligant, & ſi in electione tertij, etiam diſcordant ad viciniorem Epiſcopum electio deuoluatur, & iuxta eam partem, cum qua tertius conueniat, articulus in quo erat diſcordia terminetur: alias proceſſus, & inde ſecuta nulla ſint, nulloſque producant iuris effectus in criminalibus tamen ex incontinentia prouenientibus, de qua in decreto de concubinarijs, & in atrocioribus delictis depoſitionem, aut degradationem requirentibus, vbi de fuga timetur ne iudicium eludatur; & ideo opus ſit perſonali detentione: poſſit initio ſolus Epiſcopus ad Summariam informationem, & neceſſariam detentionem procedere, ſeruato tamen in reliquis ordine præmiſſo in omnibus autem caſibus ea ratio habeatur, vt iuxta qualitatem delicti, ac perſonarum delinquentes ipſi in loco decenti cuſtodiantur. Epiſcopis prætereа vbique hic honor tribuatur, qui eorum dignitati par eſt, eiſque in Choro, & in Capitulo, in proceſſionibus, & in actis publicis ſit prima ſedes, & locus, quem ipſi elegerint, & quod ſi aliquid canonicis ad deliberandum proponant, nec de re ad ſuum, vel ſuorum commodum ſpectante exquirant, & iuxta ea concludant: abſente vero Epiſcopo, omnino hæc ab his de Capitulo, ad quos hoc de iure, vel conſuetudine ſpectat, perficiantur, nec ad id Vicarius Epiſcopi admittatur. Cæteris autem in rebus Capituli iuriſdictio, & poteſtas, ſi qua eis competit, & bonorum adminiſtratio ſalua, & intacta omnino relinquatur, qui vero non obtinent dignitates, nec ſunt de Capitulo, hi omnes in cauſis Eccleſiaſticis Epiſcopo ſubijciantur non obſtantibus, quo ad ſupradicta priuilegijs, etiam ex fundatione competentibus, nec non conſuetudinibus, etiam immemorabilibus ſententijs, iuramentis, concordijs, quæ tantum ſuos obligent auctores: ſaluis tamen in omnibus priuilegijs, quæ Vniuerſitatibus ſtudiorum generalium, ſeu earum perſonis ſunt conceſſa, hæc autem omnia, & ſingula in ijs Eccleſijs locum non habeant, in quibus Epiſcopi, aut eorum Vicarij ex conſtitutionibus, vel priuilegijs, aut conſuetudinibus, ſiue concordijs, ſeu quocunque alio iure maiorem habent poteſtatem, authoritatem, ac iuriſdictionem, quam præſenti decreto, vt comprehenſum, quibus Sancta Synodus derogare non intendit.

S V M M A R I V M.

1 *Neceſſitas deputandi adiunctos procedebat de Iure antiquo.*

An neceſſitas Epiſcopo deputandi adiunctos procedebat de Iure antiquorum canonum.

R E S O L V T. DLXXXXI.

1 NEceſſitas in caſu proceſſus per Epiſcop. contra aliquem de Capitulo adhibendi ſaltem duos de eodem Capitulo, vt hic diſponitur, non eſt nouum: nam etiam in Concilio Carthaginenſi Quarto cap. 23. diſpoſitum fuerat, vt Epiſcopus nullius cauſam audiat, abſque præſentia Clericorum ſuorum alioquin irrita ſit ſententia, niſi præſentia Clericorum confirmetur, ſunt verba Concilij relata in can. Epiſcopus, qui eſt penultimus is q.7. quæ optimè aduertit Rota apud Mantic. dec. 202. num. 9. indeque receptum, vt in grauibus in quibus procederetur ſententiam ſuſpenſionis foret neceſſariũ Capituli Iudicium cap. primo de exceſſ. prælat. i. conſenſus, explicat Felin. poſt alios in c. irrefragabili num. 3.

Quamuis in leuibus ſufficiat conſilium, vt poſt Salced. in prax. crim. cap. 3. tradit Rodriquez de regul. tom. 2. quæſt. 22. in 7. art.

S V M M A R I V M.

1 *Adiuncti non dantur in capitulis non exemptis.*

Deputatio adiunctorum, an locum ſibi vendicet in Capitulis non exemptis.

R E S O L V T. DLXXXXII.

1 FErtur Rotam in vna Cadicen. 12. Iunij 1580. coram Seraphino *Decidiſſe in negatiuam opinionem, vt patet ſequentibus verbis Illuſtriſſime, & Reuerendiſſime Domine diebus præteritis fuit petita pro parte Reuerendiſſimi D. Epiſcopi Gadicen. declaratio Sacræ Congregationis, quod Decretum Concilij c. 6 ſeſſ. 25. dum loquitur de adiunctis non habeat locum niſi in Capitulis exemptis, & propterea petebatur declarari, quod Reuerendiſſimus Dominus noſter Epiſcopus Cadicen. non obligetur dicto Decreto, neque teneantur aſſumere adiunctos capitulares quia capitulum non eſt exemptũ, prout fuit pluries in alijs capitulis declaratum in Sacra Congregatione, & quatenus forte exemplo prætendatur Capitulum eſſe exemptum ne propterea retardetur declaratio petita ſupplicatur illam fieri cum præſuppoſito quatenus Congregatio Concilij cenſuit ſi verum eſt Capitulum Gadicen. non eſſe exemptum a iuriſdictione Ordinarij non habere in eo locum Decretum illud Concil. ſeſſ. 25. cap. 6. Domini dixerunt, quod poſt quam Concilium non loquitur de exemptis, quod ſeruentur ſtatuta.*

S V M M A R I V M.

1 *Deputatio adiunctorum fieri non poteſt extra Capitulum Canonicorum.*

Deputatio adiunctorum, an poſſit fieri de perſonis extra Capitulum Canonicorum.

R E S O L V T. DLXXXXIV.

1 EX verbis eiuſdem Concilij colligitur deputationem adiunctorum non poſſe fieri de perſonis extra Capitulum vt patet ex illis verbis, ibi eligat ex Capitulo duos; vnde regulariter alij non poſſunt eligi, quã Canonici, qui ſoli cum Prælato ſuo faciant Capitulum non itẽ Cappellani, neq; Aſſiſij ſiue portionarij iuxta doctrinã Compoſtell. in c. 1. ſub nu. 4. verſ. reſpondeo Curia Romana de elect. vbi ait Curiam Romanam tenere hanc opinionem gloſ. in cap. pen. in verb. Aſſiſies, & ibi Butr. num. 8. Abb. n. 9. tit. 6. latè ex adductis per Rotam deciſ. 296. ex num. 1. par. 1. in recent. & deciſ. 708. nu. 1. par. 2. Et ratio eſt, quia iſti clerici Canonicis inferiores ſunt introducti, non ad faciendũ conſortium cum ipſis, ſed ad ſeruiendum iurant. n. obedientiam, & reuerentiam nedum Epiſcopo, ſed etiam Eccleſiæ ſub qua appellatione cõtinetur Capitulum, vt eſt ſingulariter expreſſum in c. cum clerici 19. de verb. ſignificat. quẽ text. ad hoc ponderat Abb. in c. cum non liceat ſub nu. 3. verſ. & aduerte de præſcript. cum alijs adductis per Ceſ. de Graſſ. deciſ. 131. alias 4. num. 8.

Verumtamen cum de conſuetudine ſtatutovè Eccleſiæ poſſint ijdem effici de capitulo, vt admittit Compoſtell. loco ante citato ponens exemplum in Eccleſijs Leginen. & Oueten Gemin. in c. vlt. nu. 5. verſ. aut quærimus, & ibi etiam Franch. n. 6. de præbend. in 6. Abb. in c. ſcriptum n. 4. de electione, & in c. cum olim nu. 8. vbi etiam Felin. nu. 4. de ſent. & re iudic. Rota diuerſorum deciſ. 713. num. 5. part. 1. cum alijs copioſè adductis in dicta deciſ. 296. num. 5.

Quemadmodum dicitur etiam de dignitatibus, vt de Decano, quamuis non habeat Canonicatum ſiue præbendam Canonicalem pronũciauit Abb. in c. cum Vniuerſas 18. num. 2. & in c. auditis 29. num. 3. verſ. nota tertio de præſcript. & vniuerſaliter de omnibus dignitatibus cenſuit Rot. dict. deciſ. 708. numer. 3. part. 2.

Vbicunque beneficij, vel alij huiuſmodi ſunt tales de iure ſpeciali in illis optimè verificatur ſupradictum.

De-

Digitized by Google

Decretum Concilij, vt ex mente S.Congregationis fuit reſolutum in præcitatis duabus deciſ.296.par.1. & 708. part.2. & prius idem fuerat deciſum in Calaguritana Iuriſpatronatus 25. Maij 1598. coram bon. mem. D. Corduba diſtinguendo tamen inter effectum ſtatuti hoc diſponentis, & effectum conſuetudinis, vel etiam ſtatuti, quoad aliqua, quæ diſtinctio eſt deſumpta ex doctrina Gemin. in cap. vlt. num.5. ad finem verſ. aut quærimus de iure ſtatutario de præbend.& dignitat.

Nec iuuaret eoſdem poſſeſſio, quoad aliqua, vt hinc poſſet indici conſuetudo, aut poſſeſsio vniuerſalis pro qua eſt neceſſaria vt poſſeſſio omnium rerum, vel poſſeſsio circa ea, quæ ſunt ſigna vniuerſalitatis, vt bene deducit Coccin. deciſ.497.num.2. Habet enim hoc caſu locum regula tritiſsima tantum præſcriptum, quantum poſſeſſum eo, quod non præexiſtat cauſa vniuerſalis iuxta theoricam Abb.in cap.1.num.3.verſ.ſolutio ex dictis de relig. dom. omnino enim ad hunc effectum requiritur talis cauſa Bald.in repet. l.1.numer.24. C.de emancipat. lib.

S V M M A R I V M.

1 *Portionarij Eccleſiæ Corduben. habent ius votandi cum Canonicis, & an poſſint ſinguli votare.*
2 *Canonicus ſtatim creatus habet ius eligendi idem in portionario.*
3 *Portionarius habet ius votandi annexum.*
4 *Cleri quilibet admittitur ad agendum in concernentibus intereſſe Eccleſiæ.*
5 *Clauſula omni meliori modo facit actum valere eo modo, quo poteſt.*
6 *Commiſſio regulatur iuxta mandatum productum.*

Portionarij an poſſint deputari in adiunctos.

R E S O L V T. DLXXXIV.

1 POſſe portionarios deputari in adiunctos cenſuit Rota 18. Decembr.1551. coram Capicc. cuius tenor eſt, Capitulum Portionariorum Eccleſiæ Cordub. quod habet ius votandi cum Canonicis; omnes,& ſinguli de per ſe poſſunt agere ſuper eodem iure votandi contra poſſeſsores, quia ſicut quilibet Canonicus ſtatim, quod eſt effectus Canonicus dicitur habere ius eligendi idem dicendum eſt in Portionario, qui habet ius votandi annexum Innoc. in cap.bone,& 2.verſ.ſed hoc de poſtulat prælat. Abbas in cap.ex literis colum.2. Felin. colum.3. & Dec.colum.4.de probat.Immo quilibet de clero admittetur ad agendum in concernen.intereſſe Eccleſiæ ex Felin. in cap.cum olim colum.3. verſicul. quamuis de teſtamen. & idem in cap. dilecti colum.4. verſic. quilibet de clero de maioritat.& obedient. præſertim quando faciunt mandatum cum clauſula omni meliori modo, quæ clauſula facit actum valere eo modo, quo valere poteſt Bald. & Imol.in l cum pater §.filius matrem, ff. de leg.2. Et quia in commiſsione per Portionarios obtenta erant in genere Portionarij nominati,& ſic quaſi Capitulariter fuit reſponſum, quod commiſsio regulariter ſecundum mandatum productũ, & ita tentum die 18. Decembris 1551. coram Domino Capiſuccio in vna Burgen. iuris votandi, vt eius lib. ſol.252.

Non ignoro tamen Rotam, vti terminis portionariorum in eadem cauſa in qua proceſſerunt dictæ Deciſiones, maxima fuit inter DD. controuerſia adeò, vt prius pro maiori parte ſub die 25. Aprilis 1606. coram Ortembergo fuerit contra Portionarios reſponſum, & antea ter cauſa propoſita ſemper vota fuerunt ęqualiter ſecta & potiſſima fundamenta, quæ afferebantur pro dignitatibus, & Canonicis erant duo; Alterum, quod in eadem c.6.ſeſſ.25. in §. qui ſi aliquid fiat mentio de Canonicis in indiuiduo, ibi qui ſi aliquid Canonicis ad deliberandum proponant relata ratione ad Epiſcopum, nec eſt dubium vocem illam Canonicis eſse expreſſiuam Vniuerſitatis, & ſumi pro capitulo; Vbi in aliqua diſpoſitione fit mentio, nunc de Canonicis, nunc de Capitulo ſimpliciter, nunc appellatione Capituli non veniunt alij, quam Canonici, etiam ſi exiſtant alij, qui ſint de Capitulo iure aliquo ſpeciali, vt videtur ſenſiſſe Franch. in cap. fin. num.6. & etiam de præbend.in 6.

Potiſſimum vbi id etiam natura ſubiectæ materiæ perſuadet neque enim munus iſtud ſimile cuius actiuitas equè conueniat Portionarijs, ac Canonicis & Dignitatibus; Nam pro munere hoc iudicandi abſoluendo non ſimpliciter exigitur intellectus, & capacitas, ſed maieſtas, quædam, & decus circa perſonam,vt eſt text. in c. ſtatutum, vbi gloſ.in verb.Canonicis de reſcript.in 6.per quem text.in indiuiduo prohibetur attenta hac ratione cauſas delegari Portionarijs, ſeu beneficiatis Eccleſiæ maxime, vt ita fiant Iudices ipſorum met Canonicorum vnde videantur perturbari ordo Eccleſiaſticus dum inferior conſtituitur iudex maioris contra text. in can.vlt.vbi gloſ.in verb. & portiores 89. diſt.

Alterum quod cũ ſemper iſta qualitas adhęreat perſonis portionariorum de iure ſpeciali non ſit veriſimile legislatorem illam habuiſſe in conſideratione,ſed in ſuæ diſpoſitione voluiſſe tantum includere, qui eſſent capitulares de iure communi,quia cum iam huiuſmodi ſpecialia ſint facti, & in facto conſiſtant non cenſetur legislator ad ea ſe referre cap.1.de conſtit.per quem text. ita docet Gemin. in præcit. cap.vlt.ſub num.6. ad finem verſic. ad propoſitum ergo & ibi etiam Franch. ibidem num.6. verſ. ſi ergò Papa de præbend. in 6. quod plurimum fuit ponderatum in vna Corduben.iuriſdictionis 17. Martij 1602.coram Orano.

Cæterum iure optimo,& Sacra Congregatio,& Rota cenſuit portionarios hoc caſu poſſe eligi in adiunctos, ſeu coniudices, cum etiam, & ij poſſint de iure ſpeciali eſſe de capitulo iuxta doctrinam præallegatam Compoſtell.in cap.1.num.4.verſ. nunquid portionarij de electione æque verè tales dicentur,ac ſi eſſent de iure communi iuxt. text. in leg. de quibus cum ſequent. de legibus, ac proinde cum in talibus verificentur verba Decreti militabit etiam eiuſdem Decreti diſpoſitione leg. 4. §.toties de dam.infect. & in ſimili dicimus non ſolum vere effeciues.

S V M M A R I V M.

1 *Adiuncti quo caſu ſunt deputandi.*
2 *Contra actum viſitationis, an ſit deputandi adiuncti.*
3 *Immemorabilis non excluditur.*
4 *Iuriſdictio intelligitur conceſſa cumulatiue.*

Facultas conceſſa Epiſcopis iudicandi capitulares ſimul cum adiunctis, an intelligatur cumulatiuè, vel priuatiuè alijs inferioribus Prælatis.

R E S O L V T. DLXXXV.

1 CApitula Cardinalium, & aliarum maiorum Eccleſiarum illarumque perſonæ nullis exemptionibus conſuetudinibus ſententijs iuramentis concordijs, quæ tantum ſuos obligent Auctores non etiam ſucceſſores) tueri ſe poſſint quominus à ſuis Epiſcopis, & alijs minoribus Prælatis per ſe ipſos,vel alijs, quibus ſibi videbitur adiunctis iuxta Canonicas ſanctiones toties quoties opus fuerit viſitari corrigi, & emendari etiam auctoritate Apoſtolica poſſint, & valeant, vt habetur in Conc.Trident.ſeſſ.6.de reform.cap.4.& ſeſſ.25.de reformat.cap.6.

Hoc

2 Hoc tamen ibi addito, quod quando extra viſitatio-
nis generalis actum proceſſerit Epiſcopus Capitulum in
initio cuiuslibet anni eligat ex capitulo duos de quo-
rum Conſilio, & aſſenſu Epiſcopus, vel eius generalis
Vicarius, tam in formando proceſſum, quam in cæte-
ris omnibus actibus, vſque ad finem cauſæ incluſiuè
procedere valeat.

3 Quæ conciliares conſtitutiones non ſuſtulerunt fa-
cultatem alias ex immemoriali, & laudabiliter obſer-
uata conſuetudine Decano, & Capitulo ſingulares Ca-
pituli ipſique ſubiectas perſonas cumulatiuè cum Epi-
ſcopo ſeorſum tamen ab eodem ipſumque Epiſcopum
toties, quoties ſua auctoritate vti volentem non exclu-
dendo viſitandi corrigeodi,& emendandi,quia Concil.
non dicitur eam facultatem conceſſiſſe Epiſcopo priua-
tiuè, quoad alios inferiores O dinarios de quorum ex-
cluſione non conſtat, & ab eis debite punitus non eſt
4 cogendus coram Epiſcopo denuo ſe purgare, vel ab eo-
dem iterũ puniri, ita referunt deciſum Gratian. diſcept.
forenſ. c.154. num 40. Gonzal.ad regul.8. Cancell.§.2.
proœm.num.21.Armendar.dict.tit.6.de viſitation.num.
28.Garzia de benefic.par.3.cap.2.num.194. declarat.3.
illam vero Concilij in dict. cap.6.diſpoſitionem intelli-
ge procedere tantummodo in capitulis exemptis, vt
cenſuit Rot. Romana deciſ.121.105.& 308.part.ſecun-
da diuerſorum, & apud Seraphin.dec.743. vbi fuit di-
ctum, quod cum Eccleſia Galigenſis non ſit exempta
non poſſit in ea locum habere diſpoſitio Concilij, & ita
quoque declarauit Sacr. Congreg. prout referunt Ar-
meodar.in addit.ad recopil.legum Nauar.lib.primo tit.
17.l.2.de Epiſc.num.88.Nos in prax.for.Eccl.deciſ.566.
in prima edictio, & reſolur.488. in fin.in ſecunda edi-
ctione,& in Collect. deciſ.collect.751. in princip.prax.
Epiſc.par.prima verb. capitulum §.9. pag.84.

S V M M A R I V M.

1 *Adiuncti an ſint deputandi in Capit.Collegiata.*
2 *Et quid in Confirmat.Apoſtolica.*

An in punitione Canonicorum Eccleſiæ collegiatæ debeant deputari adiuncti.

R E S O L V T. DLXXXXVI.

1 AMpliatur præfata deputatio adiunctorum, etiam
ſi agatur de puniendis Canonicis Eccleſiarum
Collegiatarum,quod locum habet, non ſolum in exem-
ptis, ſed etiam in habentibus concordias tenuit Rota
apud Farinac. deciſ.709. num.3. & deciſ.715.num.2.in
1. Collect.illas vero, quæ à Sede Apoſtolica ſunt confir-
2 matæ non comprændit Concilium in dict. cap.6. vt
cenſuit Sacr. Congreg.teſte Armendar. d.tit.6. de viſit.
num 67. Vnde ſub illo decreto non comprænditur
collegiata in Cathedralem erecta quæ prius non erat
exempta, ſed in omnibus Epiſcopo ſubiecta, vt cenſuit
Sac.Cong.teſte Armendar.loc.proxime citato.

S V M M A R I V M.

1 *Canonici adiuncti lucrantur diſtributiones quotidianas.*
2 *Epiſcopus cum adiunctis poteſt aſſumere fiſcalem.*

Canonici adiuncti,an dum inſeruiunt Epiſcopo iudicialiter procedendo lucrentur diſtributiones quotidianas.

R E S O L V T. DLXXXXVII.

1 DVo illi Canonici, ex Capitulo eligendi quorum
Conſilium, & aſſenſum, tàm in formando libel-
lo, quàm in cæteris omnibus actibus, vſque ad finem
cauſæ incluſiue Epiſcopus, ſeu eius Vicarius adhibere
debet dum ex ra viſitationem contra aliquam perſo-
nã Cathedralium, vel Collegiatarum Eccleſiarum pro-
cedere voluerit ſi quando ea de cauſa ſine fraude tem-
pore Diuinorum officiorum eos abeſſe contingat pri-
uandi non ſunt quotidianis diſtributionibus tamquam
abſentes propter Eccleſiæ vtilitatem ex officio ſibi at-
tributo, vt reſoluit Monera de diſtribut.quotidian.par.
2.quæſt.8.nu.19 in vlt.impreſſ. Et coram eiſdem adiun-
ctis ab Epiſcopi Notario proceſſus eſt fulminandus
etiam in iudicialibus, & extraiudicialibus correctio-
nibus.& tenetur viſitationis dare tranſumptum ſi reperit
rerit aliquod delictum carceratione, vel caſtigatione
dignum,vt cenſuit Sacra Congregatio teſte Armendar.
d.lib.1. tit.6. de viſitar. num.61. & 62. Ac etiam poteſt
2 Epiſcopus ſuum Fiſcalem aſſumere, vel alium, quem
voluerit deputare ſine Capituli conſenſu, vt ſibi inter-
ueniat, quia Capitulum nullum ius habet in electione
Fiſcalis, qui interuenire ſolet in criminalibus Canoni-
corum reorum, ſed eius electio ad Epiſcopum ſolum
ſpectat refert à Sacra Congreg. deciſum Armendar.
dict. lib. primo titul.18. leg. ſeptima de Epiſcop. num.
91.& 92.

S V M M A R I V M.

1 *Adiunctis ſunt deputandi, tàm in leuibus, quam in grauibus.*
2 *Epiſcopus caret facultate procedendi, abſque adiunctis.*

An in delictis leuibus Canonicorum requiratur deputatio adiunctorum.

R E S O L V T. DLXXXXVIII.

1 IN delictis, tàm grauibus, quàm legibus contra Ca-
nonicos neceſſe eſt, vt cum adiunctis procedat Epi-
ſcopus, vt tenuit Rota in vna Cartaginen.iuriſdictionis
27. Nouembris 1585.coram Seraphino,vt patet in eius
deciſ.710. quam refero Ego ipſe dict.reſolut.488. num
4.& 5.vbi amplio procedere etiam in leuibus in quibus
non eſt opus tela iudiciaria,& refertur cenſuiſſe Sacram
Congregat. in vna Codicen. ſtatutorum 17. Iunij 1580.
2 & ſine huiuſmodi adiunctis non deuoluitur ad Epiſco-
pum facultas procedendi contra aliquem ex capitulari-
bus ſi ipſi adiuncti requiſiti cum eo, procedere negli-
gant, vel recuſent, ita declarante Sacra Congregatio-
ne, vt refert Armendar. dict.leg.7. de Epiſcopis num.
89. & 90.

S V M M A R I V M.

1 *Solus Epiſcopus poteſt ſine adiunctis Capitularib. ad Correctionem, & punitionem portionariorum.*
2 *Poteſt etiam Epiſcopus procedere ad priuationem Canonicorum.*
3 *Poteſt etiam Epiſcopus, abſque prædictis adiunctis corrigere, punire, & emendare exceſſus.*

Adiuncti quibus in caſibus non ſint deputandi.

R E S O L V T. DLXXXXIX.

1 PRimus caſus eſt quoties agitur de punitione por-
tionariorum, nam ſolus Epiſcopus poteſt ſine ad-
iunctis Capitularibus ad correctionem, & punitionem
portionariorum procedere, quia non dicuntur de Ca-
pitulo, vt fuit deciſum in vna Gerunden. anniuerſario-
rum 1566. coram Domino de Graſſis in deciſ.411. par.
1. diuerſ. & etiam caſu, quo portionarij de conſuetudi-

ne,

Digitized by Google

ne, aut ex priuilegio Apoſt. vel Eccleſiæ ſtatuto in Capitulo habeant, vel vt plurimum vocem, vt cenſuit Sacra Congreg. teſte Armendar.d.l.7. de Epiſcopis nu.91. niſi de conſuetudine, vel ſtatuto ſit, vt contra illos Epiſcopus ſine adiunctis non procedat, & fuit reſolutum in Rota in vna Calciaten.25.Februarij 1611.coram Attrebiaten. & tunc etiam poterunt in adiunctos,& Coniudices eligi, vt cenſuit Sacra Congregat. de menſe Aprilis 1614. vt per nos in Collect.751. in fine contra coadiutores cum futura ſucceſſione non tenetur Epiſcopus cum huiuſmodi adiunctis procedere, niſi ex forma coadiutoriæ colligatur ipſi coadiutori conceſſa fuiſſe omnia priuilegia, quæ habent canonici, vt cenſuit Sacr. Congreg.teſte Nicol.Garſ.in addit.ad ſuum tract.de beneſic.p.4.cap.5.num.96.

2 Sine adiunctis poteſt etiam Epiſcopus procedere ad priuationem canonicorum, ex cauſa, quod ordines ſuis præbendis annexis non ſuſceperint, & ita cenſuit Sacra Congreg. prout referunt Nicol.Garſ.par.2. cap.4.nu.22. & Nos in reſolut.488.nu.1.2. & 3.

3 Poteſt etiam Epiſcopus, abſque prædictis adiunctis corrigere,punire,& emendare exceſſus, ac peccata Capitularium, quos correctione, & punitione dignos reperetit, non tamen pœna ordinaria, ſed ea,quæ morum magis emendationem, quam punitionem reſpiciat,ita deciſum refert Armendar. d.tit.6. num.39. & num.77. ſimiliter à Sacr.Congreg. declaratum aſſerit poſſe Epiſcopum viſitare ſolum Capitulares, & bona eorumque bonorum adminiſtratores, vel cum quibus ſibi videbitur adiunctis, de quo etiam Nicol.Garſ.p.3.cap.3.num. 198.in 10. & 11.declarat. qui ampliare poſſet etiam ſolum Epiſcopum viſitare fabricam.

Poteſt denique, abſque huiuſmodi adiunctis Epiſcopus viſitare corpus Eccleſiæ Cathedralis, Sacramenta, Reliquias, Veſtes Ornamenta cæteraque ad cultum diuinum deſtinata, item, & Cappellas, Cappellanias dotationes anniuerſariorum inſtitutiones memorias defunctorum pia opera, vel res, aut bona fabricæ, vel Eccleſiæ, vt cenſuit Sacr.Congreg.teſte Armendar.dict.titul.6. de viſitat. num.123.

SVMMARIVM.

1 *Concordia quod in dictis Capitularib. ordinarius procedat, cum adiunctis Capituli non habet locum, quando totum Capitulum nemine excepto deliquit,tunc enim iuriſdictio deuoluitur ad ſolum ordinarium ſecus ſi aliqui non participarunt, quia tunc illi ſunt aſſumendi cum ordinario, vt num.4. fallit tamen, vt num.6.*

2 *Concordia de qua hic eſt ſtricte intelligenda.*

3 *Appellatione perſonarum non venit Collegium, vel Vniuerſitas.*

4 *Ius Vniuerſitatis, vel Capituli etiam in vno remanet.*

Deputatio iudicum adiunctorum,an debeat fieri, vbi agitur de crimine per totum Capitulum patratum.

RESOLVT. DC.

1 VAlde dubitabilis eſt ille iuris articulus ſi deputatio iudicum adiunctorum ſit facienda, vbi agitur de crimine per totum Capitulum patratum, in quo iuris articulo, licet vſque adhuc non inuenerim Doctorem illum tangentem, nihilominus, vt de illo aliquid dicam ratio dubitandi pro opinione neg atiua adducebatur ex regula verba legis generaliter eſſe intelligēda l.generaliter cum concordantibus ff.de legatis præſtandis,& vbi lex non diſtinguit nos diſtinguere non debemus Vulgata l.de pretio,ff.de publician.in rem actione.

Cæterum contrariam ſententiam tenuit Rota in vna Burgen. Concordiæ 12. Nouembris 1593. coram Seraphin.cuius tenor eſt.

Fuit dubitatum ſi Capitulum delinquat,an ſit procedendum per Domin ū Archiepiſcopum iuxt.form.Concordię,vel quomodo; Domini fuerunt in ſententia, vt ſi totum Capitulum delinquat nemine ex capitularibus excepto iuriſdictio deuoluatur ad Archiepiſcopum cum nulli ſuperſint Canonici, cum quibus Epiſcopus poſſit procedere ſeruata forma concordiæ gl.in c.irrefragabili §. exceſſus in verbo capitulum de officio ordinarij, quam ib. ſequuntur Butr. Card.Imol.Felio.& alij maximè, quia verſamur in concordia, quæ ſtrictè eſt intelligeuda, vt fuit dictum in cauſa Burgen.deputationis Fiſcalis coram R.P.D. Blanchetto,vnde fit, vt appellatione perſonarum non veniat Collegium, vel Vniuerſitas vt tradit Felin. in cap.cum te num.14. de reſcrip. Neq; obſtat, quod iſte caſus, vti compræhenſus in concordia debeat remanere in diſpoſitione iuris communis, quo inſpecto iuriſdictio deuoluitur ad Papam, qui eſt iudex exemptorum, prout Capitulum ſe facit, quia ſubintrat diſpoſitio Concilij, quæ dat Epiſcopo ſaltem vti Sedis Apoſtolicæ delegato iuriſdictionem, etiam in exēptos, ſed & iſta exemptio non probatur,immo ſuadetur contrarium ex quo in pluribus caſibus non compræhenſis in concordia fuit deciſum pro Archiepiſcopo, ſi vero non omnes de Capitulo delinquerunt, ſed aliqui ſuperſunt,qui non participarunt in delinquendo,tunc ceſſant rationes gloſ.in dicto c.irrefragabili,& illi debent iuxta tenorem concordiæ aſſumi vna, cum Epiſcopo ad cognoſcendum de tali delicto, Nam neque delinquerunt, neque efficiuntur Iudices in cauſa propria Innoc. in dicto c.irrefragabili num.1.per text.in cap.gratum de poſtulat.& ibi gloſ.& Abb.num.5. & cæteri, & in c.bone de electione ius vniuerſitatis, vel capituli remanet etiā in vno, l.ſicut municipij, quod cuiuſque Vniuerſitat.c. ſi ſorte 63. diſtinct. exceptus fuit caſus à priori concluſione niſi totum Capitulum committeret cōtra Archiepiſcopum tunc enim ex eiuſdem tex. diſpoſition.cognitio deuolueretur ad ſuperiorem ſaltem propter ſcandalum, vt inquit Hoſtienſ.ne videatur Epiſcopus eſſe Iudex in cauſa propria, & ita fuit concluſum.

F I N I S.

Digitized by Google

Digitized by Google

PRAXIS
REMISSIONIS
DELINQVENTIVM
ALOYSII RICCII
EPISCOPI VICIEQVENSIS
Quæſtiones XXXXIV.

Digitized by Google

Digitized by Google

ELENCHVS QVÆSTIONVM PRAXIS REMISSIONIS DELINQVENTIVM.

QVÆST. I. QVid ſit Remiſſio Delinquentium.

II. Quibus modis verbum Remiſſio in Iure ſumatur.

III. Quæ requirantur, vt remiſſio delinquentis fieri poſſit.

IV. Enumerantur caſus, in quibus ceſſat Remiſſio Delinquentium.

V. Cuius expenſis fiat Delinquẽtiũ Remiſſio.

VI. In materia Remiſſionis vtrum forus delicti dicatur principalior.

VII. An Iudex cui fit Remiſſio Delinquentis teneatur ſtare proceſſui facto per Iudicem remittentem.

VIII. A quibus, & quibus fiat Delinquentium Remiſſio.

IX. Remiſſio Delinquentium quomodo fieri debet.

X. An Remiſſio Delinquentis ſit facienda Iudici, qui nullam in delinquente iuriſdictionem haber.

XI. An in leuibus delictis Remiſſio locum habear.

XII. An vt remiſſio fiat ſit neceſſaria criminis cognitio.

XIII. Iudex vtrum poſſit cogi ad remittendum delinquentem.

XIV. An remiſſio locum habeat quoties pro delicto nõ criminaliter, ſed ciuiliter agitur.

XV. An Romana Curia alibi delinquentem remittere teneatur.

XVI. An vagabundus delinquens ſit remittendus ad locum delicti.

XVII. Vtrum Iudex delicti teneatur requirere Delinquentis Remiſſionem adhuc vero debeatur ſine petitione.

XVIII. In crimine raptus, an locum habeat Remiſſio.

XIX. Vtrum fur ſit remittendus ad locum delicti.

XX. An in delictis mixti fori abſolutus ab vno Iudice ſit remittendus ad alium puniendus pro eodem delicto.

XXI. Connumerantur caſus delictorum in genere, in quibus ſit neceſſaria, & non criminis cognitio.

XXII. Petens abſolutionem à iuramento, an pro ea obtinenda remittatur ad Iudicem loci contractus; An vero ad Diœceſanum, ſeu ad loci Superiorem.

XXIII. Tertius veniens in cauſa an ſit remittendus ad ſuum Iudicem.

XXIV. Quibus modis quis ſortiatur forum, & in conſequentia veniat remittendus.

XXV. Combaro delinquens in Territorio communi, an poſſit petere remiſſionem ad Iudicem ſupremum.

XXVI. In contractibus, an procedat Remiſſio.

XXVII. Vtrum fideiuſſor conueniendus ſit coram ſuo Iudice, an vero ſit remittendus coram Iudice ſui principalis.

XXVIII. Contumax in genere, an amittat ius petendi remiſſionem ad eius Iudicem competentem.

XXIX. Iudex domicilij, an poſſit cognoſcere de delicto commiſſo per ſubditos extra Territorium.

XXX. Iuriſdictio in materia Remiſſionis an intelligatur conceſſa cumulatiuè, vel priuatiuè.

XXXI. Mandans delictum fieri, an ſit puniendus in loco mandati, an verò ſit remittendus ad locum delicti.

XXXII. An Clericus coniugatus Sindicus, ſeu Erarius alicuius Baronis ſi in reddendis rationibus remaneret debitor poſſit ab Officialibus eiuſdem Baronibus puniri.

XXXIII. Vtens falſis ponderibus, vel menſuris ignoranter ad quem Iudicem veniat remittendus ad ciuilem, vel criminalem.

XXXIV. Rumpens ſaluamguardiam alicui conceſſam, an ſit remittendus puniendus ad eius Baronem, vel ad M. C. V. à qua fuit conceſſa.

XXXV. Laicus offendens curſores exequentes eorum officium à quo ſit puniendus.

XXXVI. An quis veniat remittendus ad locum domicilij.

XXXVII. An laicus Colonus Eccleſie delinquens ſit remittẽdus ad Iudicem Eccleſiaſticum.

XXXVIII. Feudatarius exemptus ratione feudi, an ſit remittendus.

XXXIX. Quis ſit Iudex competens In iudicio poſſeſſorio adipiſcendæ ſuper decimis.

XL. Priuilegium ſuperueniẽs an mutet forum, & ſic an per eum ſit remittendus.

XLI. Reus vtrum veniat remittendus Iudici ſui fori, vel ſit cõueniendus in foro Actoris.

XLII. An ſi delinquunt ſimul laicus, & Clericus cauſa ſit quoad laicum Iudici Eccleſiaſtico remittenda.

XLIII. Sacrilegus, an veniat remittendus Iudic Eccleſiaſtico.

XLIV. Iudex laicus, an teneatur remittere Clericum ad Iudicem Eccleſiaſticum antequam probatum fuerit eſſe Clerico.

Digitized by Google

PROOEMIVM OPERIS.

REmiſſionis delinquentium materia, quàm ſit vtilis, & frequens, docet quotidiana Forenſium cauſarum experientia tàm in foro laicali, quàm in eccleſiaſtico. Tractaturus, itaq; hanc remiſſionis delinquentium materiam varijs in locis per Legiſtas, & Canoniſtas tractatam in vnum recolligere duxi, ad hoc vt quærentibus facilior pateat aditus, & pro faciliori intelligentia, & ad hoc vt minus laboris habeas (benigne Lector) in quinq; partes diuidere cenſui. In 1. agatur de remiſſione in genere, In 2. de remiſſione quæ fit à Iudice ſeculari ad Eccleſiaſticum. In 3. de illa, quæ fit à iudice Eccleſiaſtico ſæculari, In 4. de illa, quæ fit à M. C. Baronibus. In 5. verò de illa, quæ fit profeſſoribus alicnius artis quas antequàm aggrediar, diuinum implorabo auxilium, iuxta diſpoſitionem tex. in §. & inchoetur, in auth. vt proponatur nomen Imperatoris, & gloſ. in proœm. Inſtitut. cum vulgat. ſine cuius ope ſapere deſigere eſt, ſecundum Diuum Auguſtinum in 5. medit. in princ. & qui abſq; illo conſulit, in tenebris ambulat, & ignorat quò vadit, Ioannes in c. 12. ſine ipſo factum eſt nihil, quod factum eſt opere conſiſtunt, omnia in Nomine Ieſus quidem facere debemus Diuus Paulus ad Coloſſenſes cap. 3. & cap. non licet 26. qu. 6. nàm per ſe homo nihil ſine diuina gratia poteſt, S. Auguſtinus cap. 5. ſoliloquiorum, vt igitur per viam veritatis ambulemus indiuiduæ Trinitatis, ac Beatæ ſemper Virginis, & omnium ſanctorum ſuffragium inuoco, vt hiſce laboribus noſtris ad alienam potius, quàm ad noſtram vtilitatem redactis, ſit præſens, & adiutorium noſtrum. Amen. Ieſus.

QVÆSTIO I.

Quid ſit Remiſſio delinquentium.

SVMMARIVM.

Remiſſio delinquentium nil aliud eſt, niſi quadam Rei traditio ab vno Iudice facta Iudici territorij delicti.

ACturus de dicta materia remiſſionis fori conueniens mihi viſum fuit primo declarare eſſentiam ipſius remiſſionis, vt cognita diffinitione, deindè cum maiori facilitate poſſemus deuenire ad ipſius materię dilucidationē.

Vndè pro intelligentia dicendorum ſciendum eſt, quod remiſſio delinquentium nil aliud eſt, niſi quędam rei traditio ab vno Iudice facta Iudici Territorij delicti, quæ diffinitio licèt à nemine tangatur, tamen eam primo probo ex diſpoſitione text. in auth. qua in Prouincia C. vbi de Criminibus agi oportet, in verſ. ibi Iuri ſubiacent. 2. ex text. in l. ſi cui §. cum ſacrilegium ff. de accuſat. ibi quod Reus in eam Prouinciam remittatur, vbi ſacrilegium commiſit 3. ex text. in l. 1. C. vbi de Criminibus agi oportet, ibi auth. extra ordinem coercentur, vbi commiſſa res inchoata ſunt Crimina, 4. ex tex. in l. ſolet ff. de cuſtodia reorum, ibi cum perſecutoribus ad ſe remittat, probatur 5. in l. capitalium, §. famoſi ff. de pœnis, ibi famoſi latrones ibi furca ſuſpendendos eſſe, vbi graſſati ſunt, & melius in §. ſi vero cōprehenſorum, in auth. de defenſ. ciuit.

QVÆSTIO II.

Quibus modis verbum Remiſſio in Iure ſumatur.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſio ſumitur pro remiſſione iniuriarum.*
2 *Pro remiſſione cautionis ab vſufructuario præſtanda.*
3 *Pro remiſſione penſionis rei locatæ.*
4 *Pro remiſſione debiti.*
5 *Pro remiſſione pignoris.*
6 *Pro remiſſione peccatorum.*
7 *Pro remiſſione noui operis Nunciationis.*
8 *Pro remiſſione delicti.*
9 *Pro remiſſione Cautionis præſtandæ a Legatario.*
10 *Pro remiſſione Inſinuationis.*
11 *Pro remiſſione Hypothecæ.*
12 *Pro remiſſione Delinquentium, de qua hic.*

CVm verbū remiſſio ambiguum ſit, nam multas ſub ſe cōtinet ſignificationes, viſū eſt illud declarare, in quibus modis in Iure ſumatur, vnde primo ſumitur pro iniuriarum remiſſione, de qua loquitur tex. & ibi gloſ. in §. fin. Inſtitut. de Iniurijs, Bat. in l. 1. § ſed ſi vnius, ff. de Iniurijs, in 1. columna num. 3. Gloſ. in l. ſin autem in verſ. iniuriam remittere, ff. de pactis, Bald. & Iaſ. in l. 1. nu. 14. in 3. columna ff. eod. tit. Idem Iaſ. & cæteri omnes in l. ſi tibi §. quædam in princ. & in l. generaliter C. de inſtit. & ſubſtitut. & in l. pactū Curationis, vbi Bal. in princ. C. de pactis.

2 Sumitur pro remiſſione cautionis ab vſufructuario præſtanda, de qua loquitur tex. in l. 1. C. de vſufr. Bart. in l. vxori, in princ. ff. de vſufr. legat. Abb. in c. cùm conſtat, in 1. notab. de pignor.

3 Sumitur pro remiſſione penſionis rei locatæ, de qua loquitur tex. in l. 1. §. 1. ff. de migrando, Panor. & Butr. in cap. propter ſterilitatem, in 2. col. nu. 18. de locato, Couar. in lib. pract. quæſt. cap. 30.

4 Sumitur pro debiti remiſſione de qua loquitur tex. in l. 1. C. de non num. pec. l. præſens C. de tranſact. l. Imperatores ff. de pact. Iaſ. in l. pactum curationis C. eod. tit.

5 Sumitur pro remiſſione pignoris, de qua eſt tex. In l. ſicut, vbi Bart. ff. quib. mod. pig. vel hypotheca diſſoluatur.

6 Sumitur pro peccatorū remiſſione de qua eſt text. in c. 1. vbi Archidiaconus 5. diſtinctione Abb. & cæteri omnes in cap. omnes vtriuſq; ſexus de pęnit. & remiſſ. Felin. in ſuo tract. de Indulg. & remiſſ nu. 15. Silua. in ſumm. in verb. remiſſio peccatorum qu. 8.

7 Sumitur pro remiſſione noui operis nunciatione, de qua eſt tex. in terminis in l. 1. ff. de remiſſionibus Bart. in l. 1. ff. de nou. oper. nunciat in col. 2. nu. 7. & in l. ait prætor, vbi Bald. in 2. notab. ff. eod. Abb. in c. ſignantibus eod. tit.

8 Sumitur pro delicti remiſſione, de qua loquitur tex. in l. 1. §. diuus, vbi Bald. ff. ad ſyllanianum Clarus lib. 5. ſent. q. 37.

9 Sumitur pro remiſſione cautionis præſtandæ à legatario, de qua loquitur tex. in l. 2. vbi Bald. C. vt in poſſeſſione legatorum Bart. in l. nemo poteſt in 3. col. nu. 17. ff de leg. 1. Gloſ. in l. 1. in verb. Cautionis Remiſſio C. communia de legat.

10 Sumitur pro remiſſione inſinuationis, de qua loquitur text. in l. modeſtinus ff. de legat. 3. & l. modeſtinus de donat. Bal. in l. ſancimus in 3. notab. l. eod. tit. Iaſ. in l. nemo poteſt in 2. col. nu. 6. ff. de leg. 1. Gloſ. in § eſt, & aliud

in

Digitized by Google

in verb. remiſſio inſinuationis inſtit. de legat. Clar. in lib. 5. ſententiarum §. donatio qu. 13. in princ.

11 Sumitur pro remiſſione hypothecę de qua loquitur text. in l. ſicut ff. quibus modis pignus vel hypotheca tacitè ſoluatur Bart. in l. hypothecas C. de remiſſ. pignorum.

12 Sumitur pro delinquentium remiſſione Iudici competenti facienda, & hæc eſt noſtra materia, quam hilari animo Diuino ſubſidio Annuente ad beneuolis lectoris commodum, atq; vtilitatem tractabimus.

QVÆSTIO III.

Quæ requirantur, vt remiſſio delinquentis fieri poſſit.

SVMMARIVM.

Ad Remiſſionem delinquentis

1 *Requiritur, vt Iudex delicti petat hanc remiſſionem.*
2 *Vt conſtet crimen, de quo agitur, fuiſſe commiſſum.*
3 *Et hoc in territorio Iudicis requirentis.*
4 *Vt Delatus non ſit vagabundus.*
5 *Neque condemnatus per Iudicem detinentem.*
6 *Vt non ſit accuſatus de hæreſi. Quod tamen limita, vt ibid.*
7 *Vt nõ commiſerit crimen penes Iudicẽ, penes quẽ detinetur.*
8 *Vt Remiſſio non fiat à Iudice ſuperiori ad inferiorem.*
9 *In Regno requiritur, vt Iudex remittens cauſam Baroni, vel alij, debet præfigere terminum, infra quem expediat, ſub pœna Auocationis cauſa.*
10 *Et terminum, infra quem debet remiſſus comparere apud Iudicem ad quem.*
11 *Vt remiſſio petatur à Iudicibus ſubditis eidem Superiori.*
12 *Vt inhibitio Iudicis eccleſiaſtici in hoc operetur, debet fieri parte citata.*
13 *Vt exceptio vſurariæ prauitatis ſit vera.*
14 *Iudex debet conſiderare efficaciam Iuramenti.*
15 *Inhibitio obtenta cui proſit.*
16 *Vt remiſſio fiat honeſtè.*
17 *Vt non fiat a Iudice competenti ad incompetentem.*
18 *Vt fiat inter Iudices habentes iuriſdictiones ſeparatas.*
19 *Vt ſeruetur conſuetudo loci delicti.*

PLura ad huius remiſſionis validitatem de neceſſitate requiruntur, vt ex infraſcriptis patet.

1 Requiritur vt Iudex delicti petat hanc remiſſionem, vt probat tex. in §. ſi vero comprehenſorum in auth. vt nulli Iudicum collat. 9. tex. in clem. fin. & ibi gloſ. in v. de mora de re Iudic. & tex. in c. 1. de Raptoribus Couar. in li. pract. quæſt. cap. 11. nu. 4. & cap. 3. nu. 5. Diaz pract. crimin. c. 8. 9. & 10. Boſſ. in cap. ſor. comp. nu. 46. Guid. Pap. in deciſ. 202. in princ. Clar. in lib. 5. ſententiarum §. fin. qu. 36. in fin. Epiſc. minor. in ſua praxi epiſcopali in verſ. reorum remiſſio in princ. & ſi hæc remiſſio non petatur à Iudice delicti non tenetur Iudex detinens reum illum remittere Bart. Bal. & omnes DD. in l. 1. C. vbi de Criminibus agi oportet Panor. in c. vlt. de ſor. compet. col. 8. Felin. in c. ex tenore eod. tit. col. 6. nu. 17. tamen Iudex detinens poteſt reum illum remittere etiam ſi non petatur ex quadam vrbanitate ad Iudicem delicti, Abb. in conſ. 24. lib. 1. & DD. locis citatis, & ſic venit intelligenda declaratio Sacræ Congregationis Illuſtriſſimorũ Cardinalium ſuper Conc. Trid. 138. vbi dicitur quod Presbyter delinquẽs in ſua diœceſi, ſi in alio loco reperiatur, debet ad ſuum Epiſcopum remitti Cappella Tholoſana in dec. 320. Franc. Marcus in dec. 83. num. 2.

2 Requiritur vt conſtet crimen de quo agitur fuiſſe commiſſum l. 1. §. item illud ff. ad Senat. Conſult. Syllanian. Petr. Iacob. in tit. de ſucceſſ. Regni Franciæ in §. eſt, & aliud verſ. eſt notandum Gamma in dec. Luſitan. 363. nu. 4. Card. in clement. paſtoralis in §. denique in verſ. vlt. de ſent. & re iudic. Oldrad. conſ. 133. Guid. Pap. in dec. 202. Blanc. in ſua praxi crimin. ſub rubr. de probat. Rota Lucenſis in dec. 39. per totam gloſ. magiſtra in clem. paſtoralis de ſent. & re iudic. Franc. Marc. in dec. 79. n. 7. Guid. Pap. in d. deciſ. 202. nu. 1. verſ. 2. quod conſtet Clar. in ſua pract. qu. 38. verſ. ſed quod ſi Iudex.

3 Requiritur quod conſtet crimen fuiſſe commiſſum in territorio Iudicis requirentis l. 1. vbi Bart. & Bald. C. vbi de crimin. agi oportet, Couarr. in lib. pract. quæſt. cap. 11. nu. 3. & de iſto delicto, & in quo loco fuerit delictum perpetratum Iudex requiſitus poteſt facere informationem antequam delatus remittatur, vt per gloſ. in clem. paſtoralis in verb. remitteret de ſententia, & re iudicata Guid. Pap. in cit. dec. 202. In ſecundo requiſito, & Vrſill. in addit. ad Affl. in dec. 42. nu. 4. in fine, ſed hoc verum eſt, niſi Iudex requirens eidem Iudici requiſito tranſmitteret Informationes ſuper delicto, prout eſt fieri conſuetum, Ita Marſill. in ſua pract. crimin. in §. opportunæ nu. 37.

4 Requiritur quod delatus non ſit Vagabundus l. 1. & ibi Bart. iuncta gloſ. C. vbi de criminibus agi oportet, Abbas in cap. fin. col. 8. verſ. ſed circa hoc quæro de ſor. compet. Duen. in regul. 338. in 4. limit. Farinac. in tit. de Inquiſit. concluſ. 6. num. 13. Calder. & Anania in cap. 1. de raptor. Couarr. in lib. pract. q. c. 11. ſub nu. 6. Fachin. lib. 9. Controu. Iut. cap. 15. per. tot. Tartaglia in prax. M. C. V. in tit. de ordine Iudicij nu. 6. Foller. in prax. crim. ſol. 88. numer. 105. in verb. conquaſſantur priuilegia, Guid. Pap. in ſępius citata dec. 202. Ioſeph Ludouic. dec. lucenſ. 16. n. 19. Peguer. in dec. crim. 3. nu. 10.

5 Requiritur quod Inquiſitus non ſit per iudicem detinentem condemnatus, ex quo condemnatus non remittitur, vt originaliter ſcripſit Salic. in l. 2. §. fin. in 2. col. n. 6. ff. de accuſat. Bal. in l. exequutorem C. de exequut. rei iudic. Cin. in l. relegatorum §. interdicere ff. de interdictis, & Relegat. facit tex. in l. additos C. de appellat. Angel. in auth. ſi verò criminis in princ. C. ad l. Iul. de adul. Soccin. nepos in c. 1. de Raptoribus nu. 8. Affl. in conſtit. Regn. in rubr. 41. nu. 12. Couarr. in loc. ſuperius citato nu. 6. verſ. 6. Caſſan. in conſuetud. Burgundiæ rubr. 12. nu. 19. Gram. in dec. 26. nu. 5. vbi teſtatur de facti contingentia, & ratio communiter redditur, nam remiſſio fit de condemnando, & non de condemnato, vt ait Epiſc. Minorenſ. in ſua praxi Epiſcopali in verſ. reorum remiſſio nu. 4.

6 Requiritur quod ipſe delatus non ſit accuſatus de hęreſi, quia tunc vbique pro tali crimine venit puniendus, nec fit remiſſio Bart. in l. ſi remiſſionum nu. 3. in 2. col. ff. de furtis Butricariæ in l. Arriani C. de hæret. in 3. notab. Clar. in lib. 5. ſententiarum §. hæreſi nu. 18. verſ. ſcias tamen, Guid. Pap. in dec. 202. nu. 3. Carrer. in pract. crimin. in tit. de hæret. nu. 68. Abb. in c. fraternitati de hæreticis nu. 10. in 2. col. & Ratio eſt quia vbique eſt Tribunal Domini Noſtri Ieſu Chriſti Ioannes And. & Franc. in c. vt commiſſi poſt gloſam ibi in verb. procedi de hæreticis lib. 6. Guid. Pap. in dec. 202. Caſſan. in conſuet. Burgundiæ rubr. 72. num. 17. Nam qui diuinam lædit Maieſtatem, omnem creaturam offendit l. Manicheus C. de hæret. Couarr. in lib. pract. quæſt. cap. 11. numer. 12. quod procedit quando non fuit petita ab Inquiſitoribus loci delicti, vel quando hæreticus vtrobiq; palam, & publicè, vel vt vbique occultè delinquit, ſecus ſi hic per hæreſita hæreticus per actum exteriorem commiſerit, & in alium locum fugerit, vbi animo tantum prauo ſine exteriori in eadem hæreſi perſeuerauerit remiſſio, nam in hoc caſu remiſſio facienda eſt, vt ſcripſit Roias in tract. de hæret. in ſing. 173. & eandem opinionem ſequitur Duen. in reg. 378. limit. 7. Couarr. in pract. q. c. 11. ſub nu. 12. & eſt communis opinio 2. Cartar. in tract. de exequt. ſent. cap. 1. nu. 45.

7 Requiritur quod non commiſerit crimen penes Iudicem, penes quem detinetur, quia antequam remittatur debet fieri de tali crimine punitio l. ſi autem §. fin. & l. fin. ff. de accuſat. Bald. in l. 1. c. vbi de criminibus agi oportet, Alex. in l. à diuo pio §. ſententia nu. 27. ff. de re iudic. Fachin. lib. 9. controuerſ. Iur. cap. 25.

8 Requitur quod remiſſio non fit à Iudice ſuperiori ad inferiorẽ, nam non procedit de maiori ad minus, Oldrad. conſ. 124. Couar. in lib. pract. quæſt. cap. 11. nu. 10. Panor. in conſ. 24. n. 2. vol. 1. Caſſan. in conſuet. Burgund. rubr. 12. nu. 16. & probat tex. in l. ad principium ff. de appell. l. ad cognitionem ff. quibus ex cauſis, &c.

Google

9 Requiritur in Regno quod Iudex remittens Cauſam Baroni, vel alio debet præfigere terminum, infra quem expediat ſub pœna Auocationis Cauſæ, Iſern, in cap. Imper.§.præpterea col. 6. de prohib. alienat. feud. col. 6. Federic.Frecc. de ſubfeud. lib.2. auth. 11. fol.26.Ann. ſingul. 269. incipit Iudex remittens minimo dari non debet ſecundum Geminian. in cap. Romanam §.contrahentes in 6. de foro compet. Calderin. in cap. 1. de Rectorib. Abb. in cap. fin. vbi teſtatur de Comm. de ſor. Compet.nu.15.Cappell.Tholoſ. in deciſ. 319. & eſt communis opinio relata per Addentes in d. deciſione,

10 Requiritur quod ſtatuatur terminus, infra quē debet remiſſus comparere apud Iudicem, ad quem l.a.§.ſi dubitatur, vbi Paul. de Caſtr. ff. de Iudic. Barb. in c. 1. de ordin. cognic.Felin. in c. cū ſit Romana verſ.4. col.4. de appellat.

11 Requiritur quod remiſſio petatur à Iudicibus ſubditis eidem ſuperiori, Bald. in l.2. verſ. ſed numquid c.de ſacris fugitiuis, Oldrad. conſ. 124. Franc. Marc. deciſ. 83. nu.3. part.2.& in deciſ. 400.num.9.Seſſa In deciſ.Regn.Aragon. 219.nu.8. Aufred. in additio.ad Capell. Theoloſ. 319. Peguer. deciſ.2.nu.6. Boer. deciſ. 29. Cepoll. conſ.crim. 58. nu.2. Teſaur. dec.90. nu.7. Clar.in qu.38. verſ.hoc tamen, Roland. conſ. 60. n.3. & 23. vol 2. Caſſan. in conſuet.Burgund. fol.365.nu.14. latè Farin. in tit. de inquiſit. q.7.n.29.

12 Requiritur quod ad hoc vt inhibitio Iudicis Eccleſiaſtici operetur debet eſſe parte citata,aliàs in hoc non releuat.

13 Requiritur vt exceptio vſurariæ prauitatis ſit vera, & afficere poſſit imputatum, & ſic habeat aliquam excuſationem puta conſuetudini vel ſimilium, nam in iſto caſu non remitteret.

14 Requiritur quod Iudex conſiderare debet efficaciam Iuramenti, quæ eſt in primis, & ante omnia exequenda, & non prius cauſam remittere Caroc. dec.133. nu.21.

15 Requiritur, quod inhibitio obtenta proderit principali, & non fideiuſſori, contra quem executio fieri poterit Berou. qu.77. Menoch. conſ.24. quem citat idem Caroc. in allegata deciſ vbi idem Caroc. dicit in multis locis hoc non ſeruari, & quod inhibitio ſeruiat loco citationis.

16 Requiritur vt talis remiſſio fiat honeſtè, & non ignominioſè, dum traditur delinquens Iudici loci delicti Couarr. pract. quæſt. nu.10. Arnon. ſingul. 36. Boer. deciſ.303. & officialis remittens delinquentem ad proprium iudicem, cum ignominia dicitur committere vim publicam,Bart. in l.1. ff.ad l.Iuliam de vi publica Alex. in l. lex Iulia ff. eod. & ſi eſſet Clericus eſſet excommunicatus vt aiunt Dominic. & Franc. in cap. ſi Iudex laicus §. fin.de ſent. excommunicationis in 6. ſequitur Carau. in rit. M.C. 235. qui refert quendam Regentem M.C.V. fuiſſe priuatum ex offic. ex quo remiſerat Clericum ad Curiam Eccleſiaſticam cū catena in collo quod dicit citatus Carauit. poſſe fieri quando caſus id requireret, verum in fideliſſima Ciuitate Neap. ſeruatur quod Clericus remiſſus per M. C. V. conſignatur procuratori fiſcali Curiæ Archiep. vnà cum copia Actorum, qui habet curam illud ducendi ad Curiam Archiep. cum omni qua decet modeſtia, vt refert Genuenſis in ſua pract.cap.6.nu.7.

17 Requiritur quod remiſſio non fiat à Iudice competenti ad Iudicem incompetentem Boſſ. in tit. de for. compet. nu.12.Butr. in cap. fin. nu.10. Fœlin. de for. compet. Farinac. de Inquiſit. qu.7.nu.37.& 38. vbi latiſſimè, & monentur per tex. in cap. de priuil. in 6. vt refert, & ſequitur Peguer. deciſ.Catalon.2. nu.8.

18 Requiritur quod remiſſio delinquentium fiat inter Iudices habentes iuriſdictiones ſeparatas, quod procedit ſi illæ iuriſdictiones dependentiam habeant ab vno Principe, vel domino, niſi conſuetudo extet in contrarium Peguer. deciſ.Catalon. 66. num. 8. licet ipſe contrarium defendat ibidem, vel eſſet eiuſdem Principis, ſed illa ab eodem diuerſis titulis poſſideretur idem Peguer.cit. deciſ.nu. 10.

19 Requiritur quod in Remiſſionibus delinquentiū ad locum delicti conſuetudo venit ſeruanda, Oldrad.conſ.124. Caſtr.conſ. 309. num.1. & 2. Angel. in l.hæres abſens ff. de iudic.& in l.ſolent de cuſtod. reorū Panormit. conſ. 24. & concordant omnes moderni, qui de hac materia ſcripſerunt, prout refert, & ſequitur Peguer.deciſ.66.nu.9

QVÆSTIO IV.

Enumerantur Caſus in quibus ceſſat remiſſio delinquentium.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſat remiſſio, primo quando captus eſt repertus in alio loco, quam in eo, in quo furatus eſt.*
2 *Cum Iudex præuenit in citatione reali.*
3 *In criminibus leuioribus.*
4 *In crimine leſæ Maieſtatis.*
5 *Falſa moneta.*
6 *Clandeſtini.*
7 *In varijs caſibus, de conſuetudine generali.*

1 CEſſat quando captus eſt repertus in alio loco, quam in eo, in quo furatus eſt, nam poteſt ratione nouæ contrectationis in alio loco puniri, Bart. in l.ſi dominium ff. de furtis, Capic. deciſ. 104. Iacob. in l.ſi adducta C. de furtis, Fulgoſ. conſ. 149. Soccin. Nepos in c. 1. de Raptor. Caſſan. in conſuetud. Burgund. fol. 44. nu.5. Bald. in conſ. 150.vol. 3. Marſil. conſ. 30.nu.4.vol.1. & in conſ.136. nu.15.vol.2. Barbat. in cap. poſtulanti n.446.de foro competenti, Clar. lib.5.ſentent.§.fin.qu.38.verſ. tu ſcis nu. 16. fol.365.vbi ponit hanc eſſe communem opinionem, Ann. in ſingul. 438. Couarr.cap.20.lib.2.var. reſol.n.15.verſ.28. Francus in dec.37. Franc. Marc. dec. 176. Farinac. in tit. de inquiſit.qu.7.nu 7.limit.4.Boeriu. dec.218. Fachin.lib.9. cap.19.Controu.Iuris, Peguer. in deciſ. 130. & Rubinus in dec.22.

2 Ceſſat remiſſio quando Iudex præuenit in Citatione reali, ſeu capturæ, & in cauſæ cognitione, Iacob. de Rauen. & Alber. in l. hæres abſens §. ſi qui tutela ff. de Iudicijs nu. 8. Iacob. de Bellouiſ. in repetit. cap.1.§. contrahentes nu. 121. de for.comp. Anchatan. in c.poſtulanti nu.14.eod.tit. & in cap. 2.de Conſtitut. nu.8.in 6. Ant. Fab. in dec. 2. C. de In ius vocando Couarr. loc.cit.nu.9

3 Ceſſat remiſſio in Criminibus leuioribus. Cin. in auth. quo in prou.C. vbi de crimin. agi oportet Cappell.Tholoſ. dec.319. gloſ. in cap. fin. de for. compet. in verſ. Ratione delicti Couarr. loc. cit.n.6. verſ.8. Boer. dec. 29. de Franc. in dec.168. n. 50. Borell. in ſpecul. Principis rubr. 11.§. ſed quod prædiximus, Frāc.Marc. in dec.400. n.1.vol.1. Duen. in reg. 378. limit.3.

4 Ceſſat in Crimine læſæ Maieſtatis, vt eſt conſtitutio huius noſtri Regni, incipit ſtatuimus, Tartagl. in ſua pract. M. C. V. in tit. de ordine Iudiciorum cap.8. nu.1. Gigas in tract. de Crimine leſæ Maieſtatis qu. 8. num. 6. Boſſius in tit. de foro compet. fol.88.

5 Ceſſat Remiſſio in Crimine falſæ Monetæ Abbas in cap. quanta in 2. col. nu.6.de iure iur. Farinac. in tract. de carcer. & carcerat. nu.16.

6 Ceſſat in crimine clandeſtini, vt probatur in cap. noſtri Regni, qui incipit clandeſtinus, & ibi Niger. fol.6. Foller. pract. crimin. fol.13.nu.2.Iaſ. in l.clam. nu.2. Iaſ. in l. clam in 2. colum. nu.6. ff.de acquir. poſſeſſ.

7 Ceſſat de generali conſuetudine non procedere, quia remiſſio delinquentium non fit, vt voluit Bald. in l. requirendum col.3. C. de ſeruis fugitiuis, Angel. in l. hæres abſens ff. de Iudic. Socc. Sen. in reg. 335. fallent. vlt. Bart. in l. ſepulchri nu.3. ff. de ſepulchr. violat. Abb. in conſ.24. Gram. dec. 26. & cæteri per Iulium Clarum in q.38. n. 20. quæ tamen procedunt in tribunalibus diuerſis dominis ſubditis vt eſt Reſpublica Venetiarum, ſecus tamen ſi remiſſio peteretur in tribunalibus ſub vno Principe ſubiectis, vt in Regno noſtro, nā ſi baro requiratur à Iudice delicti, & ſi remittere neglexerit poteſt cogi à ſupremis Tribunalibus ad petitam remiſſionem Bal. in l. 2. col. 2. C. de ſeru. fugit.& in l. vnic. C. vbi de Crimin. agi oportet, & ratio eſt, quia de more non ſolent fieri iſtę remiſſiones de locis nō ſubditis eidem ſuperiori, vt dicit Angel. in auth. ſi vero C. de adulter. dicens quod hodie fit remiſſio in locis ſubditis vni Pręſidi, Gramm. dec. 26. num.5. Apoſtill. ad

Cappellam

Cappellam Tholoſanam in dec. 319. per tot. Clar. in d. qu. 38. nu. 20. Veronenſ. in conſ. crimin. 58.

QVÆSTIO V.

Cuius expenſis fiat Delinquentium Remiſſio.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſionem delinquentium faciendam putant quidam expenſis eorum, quorum inſtantia fit.*
2 *Alij, ſi non petatur ad inſtantiam partis, ſed Iudicis ipſius Inquiſiti, tunc fiat expenſis iudicis.*
3 *Alij, quod ipſe Inquiſitus debet facere expenſas, & ſi ſoluendo non ſit ſoluat Actor.*
4 *Concluditur quod fiat vel iuxta conſuetudinem regionis, ſi qua adeſt.*
5 *Vel inſpiciatur, quod fuerit conuentum inter contrahentes.*
6 *Additiones ad primam opinionem.*

ILlud principale eſt quærere in hac remiſſionis materia cuiuſnam expenſis delinquentes ad eorum Iudices cōpetentes remitti debent, in qua quæſt. vt ordinatè procedam tres repetio varias doctorum ſententias.

1 Prima eſt illorum volentium remiſſionem eſſe faciendam expēſis eorum, quorū inſtātia fit, & hanc ſequuti ſunt Bal. conſ. 329. vol. 2. Alex. conſ. 73. vol. 1. Corn. in tit. de inquiſit. nu. 12. in 9. limit. Dec. conſ. 100. eo. vol. & Reliqui apud Mandell. conſ. 225. vol. 2. quarum ſententię fundamenta ſunt. Primo ex tex. in l. fin. C. de erogatione militari Annon. lib. 11. vbi cuſtodia pro obſidione delinquentis in Eccleſia debet fieri petentis ipſam cuſtodiam expenſis; Secundo per text. in l. quoniam C. de teſtibus. vbi petens examinari teſtes abſentes debent ſumptibus ipſius vocati teſtes in Iudicio, vt voluit etiam tex. in cap. mulieris de Iudicijs in 6. Tertio per tex. in l. ſed ſi §. fin. ff. ad exibendum, vbi actus in dubio debet explicari ſumptibus petentis, ſequitur Veraldus deciſ. 92. vol. 1. Balbus deciſ. 173. hinc eſt quod expenſis petentis conſiliū transmittenda eſt cauſa conſultori. Bar. in l. ſi poſtulauerit in 2. col. ff. de adulter. Iaſ. in l. ad egregios num. 2. ff. de Iur. iurand. & quando procurator Abſentis petit tranſmitti Iuſiurandum eius principali abſenti eſt tranſmittendum ſumptibus explicari petentis ſecundum Bald. in l. com ſæpè, C. de erogat. milit. Annon. Menoch. de arbitris Iudicum lib. 2. centur. 3. num. 5. & 6. Rubin. dec. 23. vol. 2. & in proprijs terminis de petente remitti carceratum, vt ſumptibus petentis ſit fienda remiſſio, vide Bald. in l. eos C. de appellat. Boer. in dec. 103. num. 5. & 12. Capp. Tholoſ. deciſ. 100. Ioſeph Ludou. dec. 74. vbi ampliat procedere etiam ſi ipſemet captus peteret ſe remitti proprijs expenſis, ſequitur Boer. cit. dec. num. 12. & idem cenſendum eſt de Epiſcopo petente ſibi remitti Clericum à laico captum, nam expeoſis ipſiuſmet Epiſcopi petentis ſibi fieri remiſſionem facienda eſt Carau. rit. 182. Ioſeph Ludouic. & Boer. citatis locis ad idem extenditur deciſio de Franch. 332. vbi expenſis Baronis petentis remiſſionem eius Vaſſalli facienda eſt remiſſio ſequitur Capibl. in pragm. 18. de auth. baronum num. 30. & denique quod omnes actus Iudiciales ſunt fiendi expenſis peteotis eſt videndus Afflict. in dec. 177. Ann. ſingul. dec. 405. Rot. Lucenſ. dec. 11. Corn. Tanus dec. 80.

2 Secunda eſt opinio, quod ſi non ad Inſtantiā partis petatur, ſed Iudicis ipſius inquiſiti, & tunc Iudex ſoluere debet expenſas, & hanc tenuerunt Bald. in cap. 1. §. ſi Index de pace tenenda, Afflict. in conſtit. Regn. Capitaneorum in 4. notab. num. 6. in fine, & Idem Bald. & Salic. in l. eos in fine C. de appellat. Iacob. de Beluiſ. in pract. Iudic. in verſ. Remiſſio reorum num. 15. circa medium, Boer. dec. 103 num. 5. & 12. Cappell. Tholoſ. dec. 10. vbi Aufret. in addit. Guid. Pap. dec. 211. num. 3. cum alijs, quos latiſſimè probat Couarr. in lib. pract. q. c. 11. Carau. in rit. 135. n. 13.

3 Tertia eſt opinio Boe. dec. 303. num. 12. verſ. quid ſit dicendum, vbi tenet quod ipſe inquiſitus debet facere expenſas, & niſi ſoluendo non ſit, ſoluat Actor, quam opinionem amplexi fuerunt Baſſ. in tit. de for. compet. num. 74. Aufrer. in addit. ad Cappell. Tholoſ. dec. 300. in fine Marſil. in pract. Crimin. §. diligenter num. 18. Carau. tit. 135. poſt num. 13. & citatus Boer. in conſuet. Burgund. Borrell. conſ. 21. nu. 15. vbi refert plures opiniooes in tit. de Iuriſdictione omniū Indicum §. 29. in fine mouentur pee tex. in l. lex Cornelia, & alia in §. ſi quis librum, ibi præminm conſtituitur ff. de Iniur. Bart. in l. lex Cornelia in fine ff ad Syllanian. vbi informationes, & alia ſuffragia Iuſtitiæ expenſis Carcerati fieri debent ſi culpabilis eſt, & ſit ſoluendo, ſin autem expenſis Accuſatoris, aut inſtigantis, & ipſius deficientibus teneretur ipſa Curia, & pro comprobatione huius quæſtionis facit, quia Carceratus appellans, & petens ſe mitti ad Iudicem, ad quem debet expenſis ſui ipſius tranſmitti & ſi non eſt ſoluendo expeoſis Iudicis, à quo vt dicit Bal. in l. generaliter §. his de preſent. nu. 4. C. de reb. Credit. Ioannes Faber. in l. minimè C. de appell. Alex. ad Bart. in l. Iubemus C. de Sacroſ. Eccl. Aufrer. ad Cappell. Tholoſ. cit. dec. 100. Carau. d. tit. 135. poſt num. 14. & g'o. in Clem. quamuis verum expenſis de appell. & ante omnes in hoc idem voluit Odofred. in l. 1. C. de requirend. reis, & hæc ſententia poſſet meo quidem Iudicio probari, quia culpa ipſius Carcerati delinquentis debet ſuo ſuperiori obeſſe circa petitionem remiſſionis ipſius, quia alteri per alterum minimè debet iniqua Conditio dari l. non debet alteri ff. de regulis Iuris.

Adde etiam alios hanc opinionem ſequentes .ſ. Aſinium in pract. in tract. de expenſ. §. 32. num. 2. & ſeqq. ampliat. 61. Alex. Bar. & Angel. in l. lex Cornelia § ſi quis librum ff. de iniurijs.

Hæ ſunt variæ Doctorum opiniones, tamen vltra eorum opiniones diſtingue illas concluſiones.

4 Primò, quādo adſit particularis conſuetudo alicuius regionis, per quē declaretur, cuius expenſis remiſſio eſſet facienda, nam tunc illa eſt obſeruanda, dummodo Ius non reſiſtat arg. tex. in cap. certificati de Sepulturis. Aufrerius ad Cappell. Tholoſ. in dec. 482. Doctores in l de quibus. ff. de legib & in contractibus inſpicitur locus eiuſdem contractus, l. ſi fundus, ff. de euict. Grat. in reg. 309. per tex. in l. ſemper in ſtipulat. ff. de reg. Iur. vbi ſemper in ſtipulationibus, cæteriſque contractibus inſpicitur, id quod per cōſuetudinem inductum fuit, Fab. de Ann. in conſ. 54. vbi latè Paul. de Caſtr. in conſ. 32. Alex. in conſ. 41. lib. 5. nu. 4.

5 Secunda ſit Concluſio, quod quando non conſtaret de particulari conſuetudine, tunc inſpici quod fuerit conuentum inter contrahentes, quoniam in contractibus principaliter, quod actum eſt à partibus eſt attendendum l. ſed Celſus §. ſi fundus, ff. de contrahend. empt. vbi dicitur, quod in contractibus potius id quod actum eſt, quam id quod dictum eſt ſequi debemus ſequi debeamus, & facit tex. in l. fin. C. plus valere quod agit, vbi ſemper inſpicitur, quod geſtum eſt, & iuſtum eſſe voluntates contrahentium attendere, vult text. in l. fin. C. quæ res pignori obligari poſſint, & l. in conuentionalibus, ff. de verb. ſignificat. l. in promittendo, ff. de iure dotium.

6 Adde ad primam opinionem .ſ. eum teneri ad impenſas, cuius gratia celebratur, vt eſt text. expreſſus in l. ſed ſi hæreditas §. 1. ff. ad exibendom, ex quo prouenit quod debitor ad inſtantiam creditoris carceratus, eius expenſis alimentandus eſt, quod procedit quoties non haberet vnde ſe alere. Valaſc. in dec. 1. num. 8. vbi latè Boer. dec. 303. Affl. in dec. 71. & facit Deciſio Delſinatus per Franc. Marc. in dec. 234. vbi expenſis petentis quem carcerati carcerandus eſt, & dec. Cacher. 45. vbi expenſis petentis depoſitionem teſtium abſentium examinari debent, & ſic ſequitur Boer. in dicta deciſ. 303. Rot. Peruſina deciſio. 54. & iſtam opinionem .ſ. quod tenetur petens facere expenſas tenuit Guid. Pap. in dec. 221. Vrſill. in dec. 71. Boer. dec. 324. & Corſetus in verbo expenſæ.

Digitized by Google

QVÆSTIO VI.

In materia Remiſſionis vtrum forus delicti dicatur principalior.

SVMMARIVM.

1 *Delicta cognoſcuntur per iuriſdictionem Iudicis Originis Domicilij, Delicti, & Loci, in quo quis magis verſatur.*
2 *Forus tamen Delicti dicitur principalior.*
3 *Tum quia eſt Regula generalis, quod delinquens ratione delicti ſortitur forum in loco, in quo delinquit.*
4 *Et Iudex originis non poteſt facere, quod per ſe ſubditus originarius puniatur, qui in alijs territorijs delinquit,*
5 *Et per delictum offenſa eſt Iuriſdictio territorij delicti, & non originis.*
6 *Et delinquentes in loco delicti puniendi ſunt.*
7 *Immo & priuilegiati delinquentes amittunt priuilegium, & puniuntur à Iudice delicti.*
8 *Hinc, Forum delicti in remittendo præferri debet loco originis.*
9 *Et ſi Iudex domicilij inquirat, & inquiſitum cœperit, & petatur remiſſio à Iudice originis, & loci delicti; remiſſio fiet potius Iudici delicti, quam originis.*
10 *Si tamen Iudex domicilij præuenit Iudicem delicti in cognoſcendo, tunc Iudex fori originis præfertur.*
11 *Delinquens, licet ratione delicti efficiatur de foro Iudicis, vbi delinquit, non tamen efficitur propriè ſubditus illius.*
12 *Vbi delictum habuit initium in loco originis, tunc Iudex originis præfertur.*

1 QVæritur in hac quæſtione, an forus delicti in materia Remiſſionis principalior ſit: reſpondetur, quod licet delicta cognoſcantur per iuriſdictionem Iudicis originis, domicilij delicti, & loci, in quo quis magis verſatur l. 1. C. vbi de Crimin. agi oportet, vbi omnes ſcribentes, & cap. licet & cap. poſtulaſti, vbi Abb. de for. Compet. cap. officque, vbi Butr. de elect. Ioann. Andr. in cap. cum nullæ in fin. de temp. ordin. num. 6. Soccin. Nepos in cap. poſtulanti in 3. col. circa fin. de for. compet. Marſil. in pract. crimin. cap. 33. num. 18. Ludou. in pract. crimin. cap. 95. in fine Couarr. in lib. pract. quæſt. capit. 10. poſt numero 6. & de foro quem delinquens ſortitur eſt tex. in l. incola ff. ad municipales, & de foro ratione domicilij eſt tex. in l. 1. ff. de interdict. & relegat. in cap. licet de foro compet. & in l. relegatorum §. intercedere autem, & ibi gloſ. cit. tit. de interdict. & releg. & de foro quem quis ſortitur ratione loci delicti eſt particulariter tex. in l. 1. C. de Iuriſd. omn. Iudic. c. 1. vbi gloſ. & omnes extra de raptor. auth. qua in Prouinc. C. vbi de crimin. agi oportet cap. fin. & ibi gloſ. de for. compet. l. 1. & l. ſi cui §. pen. ff. de accuſat. l. 1. C. vbi ſenator. vel Clariſſimi l. nolens ff. de cuſtodia reorum, & generaliter quod in iſtis modis iuriſdictioni delinquẽs ſupponatur iudicis inquirentis, volunt Panor. in cap. cum contingant col. 2. de for. competent. & conſ. 24. vol. 1. col. 2. Gram. conſ. 27. num. 2. Ceuall. in qu. 678. Boer. dec. 270. num. 2. Clar. in ſua pract. in quæſt. 38. & 39. in verſ. ſortitur autem, & in quæſt. 85. in initio, Roland. conſ. 19. vol. 2. num. 3. Dec. conſ. 93. num. 9. lib. 1. ornatè Couarr. in lib. pract. quæſt. cap. 21. num. 3.

2 Nihilominus forus delicti dicitur principalior Ioannes Andr. in cap. 2. de conſtitut. in 2. col. verſ. noſcatur Artam. in ſua pract. obſeru. 6. tit. 50. fol. 356. Viuius in ſilua Commun. opin. opinio. 420. num. 4. Clar. in ſua pract. Crimin. in tit. vbi de crimin. agi oportet, quem citat ad hoc Farinac. in tit. de inquiſit. quæſt. 7. num. 1. in medio, & in eo potius eſt facienda remiſſio delinquentis, quam in loco originis Bal. in l. de quibus in §. 9. ff. de legat. Paul. de Caſtr. in l. 1. in 3. notabili C. vbi de crimin. agi oportet Iaſ. in l. ſi plures nu. 6. & ſequent. ff. de pact. Butr. in cap. 1. in fin. de raptor. Marſat. in cap. poſtulaſti in 3. col. verſ. quoad primum Articulum de foro compet. pro qua opinione adduco gloſam communiter approbatam in l. hæres abſens ff. de iudicijs.

3 Secundo adducitur illud quod notat Alber. in auth. qua in Prouinc. C. vbi de crimin. agi oportet vbi noluit forum delicti dici potiſſimum forum delinquentis per tex. in Auth. vt nulli iudicum §. ſi quis compræhenſorum, quod comprobatur, nam generalis eſt regula quod delinquens ratione delicti forum ſortitur in loco, quo delinquit l. fin. ff. de accuſat. & ideo oritur, quod illic accuſatio debet capi, vt probat tex. in l. 1. C. vbi de crimin. agi oportet, & hinc euenit poſtea, quod Iudex alicuius Prouinciæ, habet fundatam iuriſdictiooem ſuã, contra delinquentes in ea. Ratio autem ea eſt, nam poſt Principem habet maius Imperium in ea...... ſecundum textum proximè citatum in §. ſi quis comprehenſorum l. 3. ff. de off. præſid. cap. ſi illic 23. quæſt. 4. vbi habetur quod ibi vindicetur iniuria, vbi plectibilis eſt orta præſumptio cap. 1. de raptor. cap. ſi peccauerit 2. quæſt. 1. vbi notatum habetur, quod ibi moriatur, vbi contingit malum, quod adeo verum eſt, quod ſi in vno actu plura ſequerentur delicta in diuerſis territorijs facta, quia in ſingulis territorijs per Iudices illorum locorum poterit puniri Bart. in l. ſi dominicum, ff. de furt. Abb. in c. 1. de raptor. num. 11. Boer. dec. 13. nu. 47. Caſtr. conſ. 458. Guid. Pap. qui aſſerit de communi in dec. 202. licet hoc in Iure cautum non ſit, ſunt enim innumeri, qui aliter ſentiunt, vt latè apud Marſil. in l. fin. ff. de iuriſdict. omnium Iudic. num. 212. vbi defendit contrarium, & idem procedit in ſeruo, qui poteſt puniri à Iudice delicti etiã quod in alio territorio habitet, imo dominus in eo loco tenetur dominis exibere ſeruum delinquentem, tex. eſt in l. fin. ff. de noxal.

4 Tertio, facit quod Iudex originis non poteſt facere, quod per ſe ſubditus originarius puniatur, qui in alijs territorijs delinquit. Marſ. in conſ. 66. nu. 3. Alex. conſ. 111. nu. 2. Laur. de pænis inter conſ. Ziletti 103. Marſil. proximè citatus in conſ. 110. vbi teſtatur de communi, quam etiam refert Gram. dec. 26. nu. 6. vbi dicit non ſolum eſſe communem opinionem Canonicorum, ſed etiam Legiſtarum, Theſaur. dec. 90. num. 2. quod alia ratiooe eſſe non poterit, niſi quia forus delicti præfertur foro originis.

5 Quarto adde, quod decidit Hyppol. aliàs citatus in l. fi. nu. 135. & 138. ff. de quæſtionibus vbi putat ea ratione forum delicti præferri foro originis, quoniam per delictum offenſa eſt iuriſdictio territorij delicti, & non originis.

6 Quinto facit, quod delinquentes in loco delicti puniendi ſunt vt ſupra concluſum eſt, & vltra dicta ibi, adde text. in l. capitalium §. famoſi ff. de pænis l. fin. vbi Bald. ff. de noxal. Bald. in l. 1. de fin. agribus non rumpendis, Soc. iun. in repet. cap. qualiter, & quando num. 260. de accuſ. Clar. in pract. crimin. §. fin. q. 99. nu. 6

7 Adde etiam qood intantum procedũt ſupradicta, quod priuilegiati delinquentes amittunt priuilegium, & puniuntur à Iudice delicti, gl. in art. 1. qua in prouincia. C. vbi de crim. agi oportet, & in cap. fin. de for. compet. & facit deciſio Illuſtriſs. de Franch. 681. Ricc. collect. dec. 48. & 283. vbi Iudex loci delicti præfertur, ergo eſt principalior.

8 Ex his ergo relatis puto indubitatam eſſe hanc opinionem .ſ. forum delicti in remittendo præferri loco originis, quam amplia etiam vbi delinquens eſſet in poteſtate Iudicis, quia tunc forus delicti præfertur in remittendo foro originis Calder. & Abbas in cap. fin. col. 9. in for. compet. Couarr. in lib. pract. quæſt. cap. 11. in verſ. in delictis. Plaga in libro delictorum cap. 3. num. 8. Marſil. ſing. 83. Socc. Iun. vbi ſupra n. 4. Din. in l. Iuriſperitos §. origendos in princ. ff. de excuſ. tut. Guid. Pap. in dec. 104. num. 3. & ſecundum hanc opinionem fuiſſe deciſũ in S. C. Neapol. teſtatur dominus de Franch. dec. 37. per tex. in §. autem in auth. de defenſor. Ciuit.

9 Ex qua ampliatione infero quod ſi Iudex domicilij inquirat, & inquiſitum cæperit, & petatur remiſſio à Iudice originis, & loci delicti tenetur remittere, ſed remiſſio potius fiet Iudici delicti, quam originis Iacob. in l. hæres abſens §. ſi quis tutelam ff. de Iudic. nu. 1. Boer. deciſ. 28. in fin. Theſaur. dec. 90. poſt num. 4. Peguer. in dec. Catalon. 4. In 2. notab. Illuſtriſſimus de Franch. in dec. ſup. cit. 37.

9 Concluſio non principalis .ſ. quod forus delicti præfera-tur foro originis in tribus caſibus venit limitanda.

10 Primo limitatur vbi Iudex domicilij præuenit Iudicem delicti in cognoſcendo, nam tunc iudex fori originis præfertur, ita Bart. in l. & ſi amicis col. 1. nu. 3. in princ. ff. de adulter. Bal. in auth. qua in Prouincia rubr. 6. C. vbi de crimin. agi oport. Alber. in l. hæres abſens §. ſi quis tutelam in fine ff. de iudic. Abb. in c. licet in fine de foro Competenti, Socc. vbi ſupra, & Theſaur. in dec. 90. poſt numerum quartum.

11 Secundo limitatur quod licet delinquens ratione delicti efficiatur de foro illius iudicis vbi delinquit, tamen non efficitur propriè ſubditus illius gloſ. in cap. nuper de ſent. excommunic. & in clem. 1. in verb. domicilij forus. de Foro Competenti Bal. in l. 1. in prima quæſt. C. vbi de Crimin. agi oportet. Ioannes Andreas in cap. 1. de priuileg. in 6. Din. l. Iuriſperitus § cum oriundus ff. de excuſat. tutor. Paul. de Eleazar. in Clem. 1. in princ. de offic. ordinat. & Anchar. in c. poſtulaſti in 2. quæſt. & ibidem Socc. iun. de for. compet.

12 Tertio & vltimo limitatur vbi delictum habuit initiū in loco originis, nam tunc, iudex originis præfertur, & ratio poteſt eſſe quoniam initium eſt inſpiciendum l. 1. ff. de origin. Iur. Bar. in l. 1. ff. de pænis, Bal. in l. 1. C. de eunuchis in fine Belluga in ſpeculo Principum in tit. de Amort. Rubric. 14. fol. 84. Cardin. Iacob. in tract. de lib. 5. art. 8. Apoſtilla ad Guid. Pap. in dec. 104. ſed hæc limitatio non admittitur, & illum reprobat Illuſtriſs. de Franch. in dec. 37. num. 4

QVÆSTIO VII.

An Iudex cui ſit remiſſio delinquentis teneatur ſtare proceſſui facto per iudicem remittentem.

SVMMARIVM.

1 *Iudex, ad quem ſit remiſſio delinquentis ſtare non debet proceſſui facto per Iudicem remittentem, ſi is fuerit incompetens.*

2 *Amplia in Iudice Eccleſiaſtico, qui non ſtat proceſſui facto per Iudicem ſecularem.*

3 *Et in Iudice ſæculari, cui remittitur Clericus degradatus non enim ſtat proceſſui facto per Iudicem Eccleſiaſticum.*

4 *Et in imploratione brachij, nam Iudex laicus, cuius brachium imploratur, non tenetur ſtare proceſſui Iudicis Eccleſiaſtici, niſi imploret pro exequutione ſententia latæ. & num. 6.*

5 *Et in executione, quæ non debet exequi alio non quæſito; & proceſſu non viſo.*

7 *In crimine hæreſis, Iudex ſæcularis, cui traditur puniendus hæreticus, tenetur ſtare proceſſui Iudicis Eccleſiaſtici.*

1 SÆpiſſimè dubitatur in tribunalibus an iudex cui ſit remiſſio delinquentis ſtari debeat proceſſui facto per iudicē remittentem, & communiter concluditur in l. fin. C. ſi à non competenti iudice in partem negatiuam, tanquam factum à non competenti iudice, iux. deciſ. Cappellæ Tholoſæ 425. & Iaffredi 104. & propterea nouus eſt formandus proceſſus per Iudicem requirentem Farinac. de Inquiſit. quæſt. 7. num. 43. & ſeq. Artaman. dec. 4. de delictis, Guid. Papæ. dec. 202. & in deciſ. 419. num. 1. & generaliter, quod non debet ſtari proceſſui iudicis remittentis eſt videndus Bart. in l. diuus in 1. col. ff. de cuſtod. reor. & in l. non dubium ff. eod. & hanc eſſe communem opinionem ſcribit Dec. in c. at ſi Clerici de iudicijs poſt Speculum in tit. de Comp. iudice in principio & eandem opinionem nuncupat communem Viuius opin. 123. Clar. quæſt. 36. num. 44. Cepol. conſ. 11. num. 13. Gram. conſ. 42. num. 1. quam opinionem ſic firmatam amplia, & limita in infraſcriptis modis &

2 Primo in clerico ad iudicem Eccleſiaſticum per iudicem ſecularem remiſſum ſecundum communem opinionem de qua teſtatur Dec. in cit. cap. at ſi Clerici in 3. col. Bal. in auth. ſi Clericus C. de Epiſc. & Cleric. Ruin. conſ. 124. in princ. Anfrerius de poteſtate iudic. ſecularis ſup. Eccleſiaſtic. reg. 4. num. 31. Cartar. qui ſimiliter de communi teſtatur de exequut. ſent. cap. fin. num. 4. & 5. & Farinac. loco ſupra citato, latè Couarr. in libr. pract. quæſt. capit. 33. num. 7.

3 Amplia ſecundo in Iudice ſeculari, cui remittitur clericus degradatus, nam non tenetur ſtare proceſſui facto per iudicem Eccleſiaſticum, quia de nouo cognoſcere poteſt, & hæc eſt communis opinio relata per Felin. in d. c. at ſi Clerici in princip. num. 4. poſt Bart. in citata l. non dubium, Bal. in l. placet in fine C. de Sacroſ. Eccleſ. Cagnol. in l. cum quidam puella num. 63. de iuriſdict. omnium iudic. Bart. dec. 90. in princ. Guid. Pap. dec. 574. Foller. pract. crim. §. pen. num. 56.

4 Tertio amplia in imploratione brachij, nam Iudex laicus cuius brachium imploratur non tenetur ſtare proceſſui iudicis Eccleſiaſt. Innoc. in cap. in fine de offic. ordin. Iſern. & Affl. in proœm. conſtitut. Regni poſt mundi machinam in gloſ. in verb. gladij num. 58. Barboſ. dec. 88. Gram. conſ. Ciuil. 109. col. 1. Marant. in ſuo ſpecul. in diſput. 1. num. 26. Couarr. in libr. pract. quæſt. cap. 10. poſt principium. Felin. in c. Significaſti col. 2. in fine de offic. deleg. hoc tamen non procedit, quando implorant brachium pro exequutione ſententiæ latæ per Eccleſiaſticum ſuper crimine hæreſis, Abb. Imol. & alij in cap. 1. de offic. ordin. Bal. in auth. Clerici in princip. C. de Epiſc. & Cleric. Salic. in l. ea quidem quæſt. 10. C. de accuſat. Angel. in leg. 1. in princip. C. de exibend. reis. Iaſ. in leg. magiſtratibus in 2. col. in medio ff. de Iuriſdict. omn. iudic. & Boet. dec. 90. in principio.

5 Amplia quarto etiam in exequutionè, quæ non debet exequi alio non quæſito, & proceſſu non viſo iuxta latè tradita per Bart. & communiter per DD. in l. à Diuo pio §. ſententiarum ff. de re iudic. & in l. 1. C. de iur. & fact. ign. Paul. de Caſtr. in conſ. 127. in fine. Felin. in cap. de cetero in 1. & 2. colum. de re iudic. & in cap. cum ſit generale col. 6. verſ. 2. de for. competenti, & Boſs. in tract. de foro competenti poſt num. 87. & ad prædicta eſt optimus tex. apud Canoniſtas in capitul. paſtoralis §. quod autem de offic. delegati.

6 Limita principalem concluſionem, & ſic quod iudex loci cui ſit remiſſio non teneatur ſtare proceſſui iudicis remittentis, & primo quando iudex Eccleſiaſticus peteret à ſeculari, vt ſolum ſibi accomodet familiam pro exequutione ſuæ ſententiæ, nam omnes DD. dicunt, quod iudex ſecularis non dicitur exequutor, & ſic nullo modo poteſt cognoſcere de viribus ſententiæ Epiſcopi, ita notabiliter vult Alciat. in cap. 1. num. 120. de offic. ordin. Ioann. in ſua prax. 2. tom. in proœm. num. 9. Additio ad Diaz in pract. crimin. Canonica c. 154.

7 Limita ſecundo non procedere formato ſuper crimine hæreſis, nam iudex ſecularis cui traditur hæreticus puniēdus tenetur ſtare proceſſui iudicis Eccleſiaſtici Abb. in proœm. conſtit. Regn. poſt mundi machinam in gloſ. in verb. gladij num. 58. per doctrinam Panor. & poſt eum Imol. &c. in cap. 1. extr. de offic. ordin. Salic. in leg. ea quidem quæſt. 10. C. de accuſat. Bal. in auth. Clerici C. de Epiſcop. & Cler. Angel. in l. 1. C. de exibit. reor. Iaſ. in l. magiſtratibus ff. de iuriſd. omnium iudic. & latè Affl. in cit. loc. vbi dicit aliter procedere in cæteris ſententijs, in tantum iudex ſecularis dicere poſſet volo videre proceſſum ſi ritè, & rectè fuerit iudicatum per ea quæ dixit Innoc. in d. cap. 1. ext. de offic. ordin. & Iſern. in dicto proœm. & idem ſequitur Gram. conſ. ciuil. 109. col. 1. & optime Marant. in diſput. 1. num. 26. & Ratio ea eſſe videtur, nam iudex laicus abſque nouo proceſſu tenetur exequi ſententiam Inquiſitoris fauore fidei cap. vt Inquiſitoribus de hæret. lib. 6. Angel. in l. magiſtratibus ff. de iuriſd. omn. iudic. In alijs verò Criminibus, in quibus pæna pæcuniaria infligitur, vel alia leuis, idem eſt vt iudex alius exequatur ſine nouo proceſſu, per tex. cum gloſ. in cap. poſtulaſti ext. de foro competenti, & per notata per Ioannem Andr. in c. 1.

mut.

mnt. petit. in nouella, & in cap. 1. de offic. ordinat. quod intelligendum puto quando ſententia eſſet iuſta, aliàs non teneretur exequi ſecundum Innocentium in cap. cum in Iure extra de offic. delegat. ſin autem infligitur pœna corporalis, vel altera magna, tunc poterit formari nouus proceſſus.

QVÆSTIO VIII.

A quibus, & quibus fiat delinquentium remiſſio.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſio delinquentium aliquando fit per Iudicem ſæcularem Iudici Eccleſiaſtico.*
2 *Vel per eccleſiaſticum ſæculari.*
3 *Vel Magiſtro militum pro delicto à milite perpetrato.*
4 *Vel magno Admirato pro delictis maritimis.*
5 *Vel Collegio Medicorum.*
6 *Vel Iudici loci contractus.*
7 *Vel Rectori ſtudiorum.*

QVæro à quibus, & quibus fiat remiſſio delinquentium; Reſpondetur infraſcripto modo videlicet.

1 Aliquando fit per Iudicem ſæcularem Iudici Eccleſiaſtico cuius materia agitur in cap. ſi Iudex laicus de ſent. excomunicat.

2 Aliquando fit per Eccleſiaſticum Iudicem iudici ſæculari, de cuius materia agitur in c. licet, & in c. cum ſit generale de foro competenti.

3 Aliquando fit Magiſtro Militum pro delicto à Milite perpetrato, de qua in l. Magiſteria ff. de iuriſdictione omnium Iudic. & latè Dominus de Franch. in dec. 88. Viuius in dec. 254. Clar. in §. fin. qu. 35. Campagn. in cap. Regn. emergentium 293. nu. 10.

4 Aliquando fit Magno Admirato pro delictis Maritimis, cuius materia agitur in cap. Vbi periculum, vbi gloſ. de elect. tract. Frecc. in tit. de offic. Admirati Maris in princ. Illuſtris de Franch. in dec. 142. Bal. in tit. quæ ſint regalia, verſ. Armandæ, Luc. de Penn. in l. murileguli C. de murileg. lib. 12.

5 Aliquando fit collegio medicorum de qua per Affl. in dec. 41. vbi videas Vrſill. aliquando fit Superiori alicuius artis cuius materia agitur in l. fin. C. de Iuriſdict. omn. Iudic. Illuſtris de Franch. in dec. 175.

6 Aliquando fit iudici loci contractus cuius materia eſt in cap. 1. §. contrahentes de for. compet.

7 Aliquando fit Rectori ſtudiorum, cuius materia habetur in auth. habita C. ne filius pro patre.

QVÆSTIO IX.

Remiſſio delinquentium quomodo fieri debet.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſio fieri debet cum fida cuſtodia.*
2 *Et abſque ignominia.*
3 *Quando dicatur fieri cum ignominia.*

QVero quomodo fieri debeat delinquentium remiſſio, & Reſpondetur infraſcripta obſeruanda eſſe

1 Primo quod remiſſio fiat cum fida cuſtodia. ſ. cum ſeruientibus, vel cum catena in manibus vel collo Bal. in l. eos §. ſuper hijs eod. de appell. Iacob. in l. quoties eod. de iudic. n. 8. Angel. in §. 1. in auth. de defenſor. Ciuit. Hippol. de Marſil. in l. vnoquoque ff. de qq. nu. 108. Couarr. in lib. pract. quæſt. cap. 33. nu. 5. Pariſ. in tract. de ſindicatu in verb. remiſſio: limita tamen in clerico inquiſito de leui delicto, quia tunc ſine ſeruientibus remitteretur ad Eccleſiaſticum Iudicem, Bellon. conſ. 57. nu. 12. Aufrer. in deciſ. Cappellæ Tholoſ. 273. & in clem. 1. qu. 2. num. 20. de offic. ordin. Cepoll. conſ. 11. n. 17. Boer. concl. 303. circa finem Garſias concl. 421. Carau. rit. 235. poſt nu. 7.

Practica verò remittendi Clericum eſt, quod vbi Iudex Eccleſiaſticus non eſt in loco iudicis remittentis capiat fideiiuſſores idoneos, qui promittant talem Clericum aſſignare, & præſentare coram eo, & demum conſtituat aliquem procuratorem ad recipiendum carceratum, & Iudex ſæcularis conſignet ipſum illi procuratori dimiſſa procuratione pœnes acta, Carau. Rit. 235. num. 7. Boſſ. de for. compet. nu. 20. Gulielm. Benedict. in cap. Raynut. verſ. & vxorem nomine Adaleſiam concl. 2. nu. 147. verſ. prædicta de teſtamentis.

2 Alterum quod obſeruari debet in hac remiſſione eſt ſcilicet quod fiat abſque ignominia, Bal. in l. Iulia ff. ad l. Iuliam de vi publ. Bal. in l. fin. ff. de Cuſtodia reorum Gemin. in c. 1. §. contrahentes conſ. 2. nu. 3. de for. compet. Couarr. pract. quæſt. cap. 10. nu. 12. Arnon. ſolil. 36. de Franch. deciſ. 37. & Carau. loc. cit. Foller. in pract. Crimin. verb. Audiantur excuſationem poſt num. 43. hinc eſt quod officialis, qui remittit delinquentem cum Ignominia dicitur committere vim publicam tex. eſt vbi Bart. in l. vilia ff ad l. Iul de vi public. Bal. in auth. ſi vero col. 3. num. 6. Cod. de bonis authoritate Iudicis poſſidendis Iaſ. in l. falſo 2. notab. C. ſi contra Ius, vel vtilit. public. Hippol. Bonacoſſ. lib. communium opinionum verſ. remiſſio Gabr. Rom. de Crimine quæſt. 27. nu. 30. vbi etiam dicit, quod officialis tenetur remittere delinquentem aſſociatum, & periculo ſiu allegat tex. in §. ſi verò in auth. vt nulli iudicum, & Marian. Soccin. in c. poſtulaſti verſ. ad ſextum de foro comp. & de tali remiſſione ſic ignominioſè facta poteſt iniuria puniri Dom. de San. Geminiani in cap. ſi Iudex §. fin. de ſent. excomunicat. in 6. Archidiac. in quem pœnitet verſ. oportet de pœnitentia diſt. 1. Petr. de Bellug in ſpetie principali & tit. de præpoſit. grau. §. videamus num. 11. vſq; ad finem fol. 45. Bal. in aut. Si vno C. de bonis authoritate iudicis poſſid. Angel. in §. 1. auth. de defenſoribus Ciuitatum ad finem, & dicit Paris de Put. in tract. de ſindicatu in verb. remiſſio, quod quidam Regens M. C. fuit priuatus officio pro eo quod cum ignominia remiſerat clericum ad ſuum Epiſcopum, vt referunt Carau. d. rit. 235. Boc. dec. 303. Clar. lib. 5. ſententiarum §. fin. qu. 36. & per hoc probatur conſuetudo quæ extat in aliquibus Prouincijs, quod fiat talis remiſſio cum irriſione maxima, & plerumque cum mitra & Tubis ſonantibus, vt teſtatur Angel. in l. Iulia ff. ad l. Iuliam de vi publica Ioſeph Ludouic. dec. Peruſ. 29. nu. 6. Clar. in §. fin. qu. 36. fol. 129. num. 43.

3 Sed dubitari poterit quãdo dicatur fieri cum ignominia. Reſpond. quod vbi fieret cum mitra, vel Tubis ſonantibus, vel cum Catena in collo, quoties caſus hoc non requireret, tunc enim diceretur potius ob ignominiam, quam ob cuſtodiam, ita Carau. dicto rit. 236.

QVÆSTIO X.

An remiſſio delinquentis ſit facienda Iudici, qui nullam in delinquente iuriſdictionem habet.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſio non eſt facienda Iudici, qui nullam in delinquentem iuriſdictionem habet.*
2 *Tum quia cum Iudex eſt incompetens, captura quoque eſt incompetens.*
3 *Tum quia, qui nullam iuriſdictionem habet, nullam poteſt infligere pœnam.*
4 *Referuntur contrarium ſentientes.*

PVnctus præſentis quæſtionis eſt, ſi remiſſio delinquentis ſit facienda Iudici, qui nullam in delinquentem iuriſdictionem habet, & ad hoc vt benè declaretur. & quod poſſit excipi veritas, eſt aduertendum quod in hoc DD.

non

Digitized by Google

non ſunt concordes, nam reperiuntur duę opiniones Doctorum, quæ contrariantur.

1 Prima fuit Butrij in cap. vult. num. 9. de foro competenti, qui voluit nullo modo remiſſionem poſſe fieri, quam opinionem ſequitur Aret. de iudic. num. 12. & 13. Boſſ. vbi dicit de communi in tit. de foro competenti num. 52. & ſeq. Grat. dec. 26. Theſau. deciſio 90. poſt num. 5. Fachin. in lib. Controu. iur. cap. 122. & Farinac. de Inquiſit. 7. num. 37. & ſeq. vbi hanc quæſtionem diſputat, quorum opinio fulcitur ratione & authoritate. Ratione enim probatur ex eo quod dum quis eſt Iudex incompetens captura cęſetur quoque incompetens facta, iuxta deciſio. Theſaur. 217. Ioſephi Ludouici 76. de Franch. dec. 415. & ideo vti iniuſtè captus debet liberari, & non remitti per tex. in l. non eſt veriſimile § fin. ff. de eo, qui metus cauſa authoritate enim probatur per tex. in cap. 1. de priuileg. in 6. vbi patet exemptum ad locum delicti eſſe remittendum, tamē nō ab ordinario à quo in eum nullam iuriſdictionem obtinet. Ita etiam Peguer. in deciſ. 66. num. 19. vbi dicit de communi.

3 Probatur inſuper alia ratione, nam remiſſio fit ad finem puniendi delinquentem, ſed in eum, in quem nullam iuriſdictionem habemus, nulla infligi poteſt pœna cap. à nobis de ſentent. excommunicat. ergo ceſſat remiſſio. quibus rationibus addas quod qualitas, quæ tribuit iuriſdictionem in primis, & ante omnia eſt probanda Afflict. dec. 290. Minſinger. centur. 2. obſeruat. prima, ſed talis qui cæpit delinquentem, nullam qualitatem verificauit, igitur nullam iuriſdictionem in captum obtinere poteſt.

4 Altera fit opinio contraria aliorum .ſ. quod voluerunt poſſe fieri remiſſionem. Cuius authores fuerunt Calder. & Abbas in cap. fin. num. 16. de foro competenti, & innumeri, quos refert, & ſequitur Couarr. pract. quæſt. c. 11. num. 6. Soccin. Iun. in cap. poſtulaſti num. 14. verſ. non oberit de foro competenti Foller. pract. crimin. fol. 136. Clar. §. fin. quæſt. 90. Peguer. dec. 2. in fin. mouentur per tex. in §. audient in authent. de defenſor. ciuit. vbi Imperator per hæc verba audient quoque leuiora crimina, & caſtigationi competenti tr ident, & eos, qui in maioribus criminibus capiunt detrahe ntq rin carcerem, & mittant ad Prouinciæ Pręſidem.

QVÆSTIO XI.

An in leuibus delictis remiſſio locum habeat.

SVMMARIVM.

1 *Delicta quædam grauia, quædam leuia, quædam atrociſſima.*

2 *In leuibus delictis non eſt facienda remiſſio, & probatur duplici ratione 3. 4.*

1 Pro huius quæſtionis dilucidatione, antequam ad eius reſolutionem deueniamus eſt præmittendum delictorum quædam leuia, quædam grauia, & quædam atrociſſima reperiri, & licet certa regula non tradatur à DD. quęnam dicantur delicta leuia, ſeu grauia, nihilominus dicendum eſt quænam dicantur delicta grauia, vel leuia remittendum eſſe arbitrio iudicis, vt per Soccin. conſ. 32. Dec. conſ. 65. Barbat. conſ. 48. vol. 2. Menoch. de arbitr. iudicum lib. 2. Cent. 3. caſu 266. quare his ſuppoſitis deueniendo vndè digreſſi ſumus, dico remiſſionem non eſſe locum in leuibus delictis ex diſpoſitione text. in l. deſertorem in princip. ff. de re militari arguendo à contrario ſenſu cui additur etiam tex. in §. ſi quis comprehenſorem in auth. vt nulli iudicum Calder. in cap. 1. de raptor. Cynus, & reliqui communiter in auth. qua in Prouinc. C. vbi de crim. agi oportet, vbi refert in caſu delictorum leuium iudicem nullam habere remiſſionem in delinquentem, & propterea, minimè eſſe remittendum, & iuxta prædictam opinionem ſequitur decidendo Cappella Tholoſ. in dec. 319. Coler. dec. 71. Couarr. pract. quæſt. cap. 11. num. 8. vbi parificat forum conſcientiæ, & delictum leue, itaut quemadmodum in foro conſcientiæ non fit remiſſio, ita nec in leuibus Conrad. pract. crimin. §. fin. quæſtion. 12. Duen. regul. 378. limit. 3. Clar. quæſtion. 38. verſic. ſcias tamen Collect. in cap. fin. in fine, principij de for. compet. Aufrer. ad Cappell. Tholoſ. in deciſ. 316. poſt Panor. in cit. capit. fin. num. 15. Farinac. de Inquiſit. quæſtion. 7. num. 45. & Peguer. & Capell. locis ſup. cit. quorum ratio duplex eſt.

3 Primo quia remiſſio fit cum grauia ſunt crimina, Boſſ. de for. compet. num. 178. Foller. loc. ſupra cit. num. 12. Carter, in l. obſeruare nu. 145. C. de appell. Farinac. loc. cit. num. 50.

4 Secunda eſt, quia remiſſio non conceditur, niſi quoties agitur de criminis cognitione l. ſi cui §. fin. ff. de accuſat. auth. qua in Prouinc. l. vbi de crimin. agi oportet, ſed in leuibus quis non venit puniendus l. leuia ff. de accuſat. & communem dicit Bonacoſſa in verb. remiſſio colum. 2. in princip. pag. 146.

QVÆSTIO XII.

An vt remiſſio fiat ſit neceſſaria criminis cognitio.

SVMMARIVM.

1 *Cognitio criminis eſt neceſſaria, ad hoc vt fiat remiſſio ad locum delicti & 3*

2 *Recenſentur quædam, quæ videntur obſtare.*

3 *Concluſio & duæ rationes pro ea.*

4 *Limita in remiſſione, quæ fit per iudicem ſecularem iudici Eccleſiaſtico, quia non poterit ſecularis cognoſcere de delicto commiſſo per clericum.*

5 *Et in remiſſione, quæ fit per Eccleſiaſticum iudicis ſeculari, vt cum remittit hæreticum.*

1 QVæro an vt remiſſio fiat ad locum delicti ſit neceſſaria criminis cognitio, & reſpondetur affirmatiuè, & ſic quod ſit neceſſaria iſta criminis cognitio, Gl. in Clem. paſtoral. in ver. de mora de ſent. & re iud. Bar. & Bal. in l. 1. C. vbi de crimin. agi oportet num. 2. & in l. fin. num. 13. ff. de public. & in l. ſi cui § fin. in fine ff. de accuſat. Oldrad. conſ. 124. Alex. conſ. 25. col. 2. num. 6. vol. 3. Dec. conſ. 346. num. 6. vol. 2. Mantic. conſ. 17. vol. 1. Burſat. conſ. 49. eod. vol. Menoch. conſ. 557. n. 5. vol. 4. Com. conſ. 26. Gabriel in cit. Clem. paſtoralis Mand. conſ. 23. num. 3. volum. 1. Aret. in cap. fin. col. vltim. num. 10. & itidem Felin. nu. 10. de for. compet. Gamm. in dec. Luſit. 363. eſt tex. in l. 1. §. Item illud ff. ad Syllanianum, Rota Lucenſis in dec. 319. & alios quos ego ipſe cumulo in quæſt. 3. requiſito 2. & ſic ſeruari in praxi teſtatur Marſ. in pract. Crimin. §. opportunè num. 32. Guid. Pap. dec. 202. in 4. requiſito, Boer. dec. 29. Franc. Marc. dec. Delfin. 88. & latè more ſuo Conarr. pract. qu. c. 11. nu. 5. Ceualllos in qu. 154. nu. 4. vbi citat alios pro & contra.

2 Contra tamen hanc opinionem ſunt, qui obſtant per plura media, quod infra dicenda ſunt. Primo quod cum iudex remittens ſit merus executor non cognoſcit de cauſa, leg. & ſi non cognitis Cod. de diuerſ. reſcript. leg. ſicut proponis Cod. de execut. rei iudic. Bar. in l. à diuo Pio §. ſi ſuper rebus in princip. ff. eod. & tex. in cap. nouit de appell.

Secundo obſtat, quod vult tex. in c. ſi iudex laicus, de ſententia excommunicat. in 6. vbi iudex requiſitus, vt remittat delinquentem non cognoſcit ſi delinquerit vel non.

Tertio obſtare videtur, quia præſumptio eſt pro iudice petente remiſſionem c. in præſentia in princ. de renunc. c. ſicut de ſent. & re iudic. Bart. in l. Neſennus §. Cam ff. de euictionibus. & Iaſ. in l. pacta nouiſſima in 2. col. in princ. C. de pactis.

Quar-

Digitized by Google

Quarto, quod quin per remiſſionem petitam iudex remittens declaretur incompetens auth. qua in Prouinc. C. vbi de crimin. agi oportet non iure cognoſcit de re in qua eſt incompetens l. 1. C. ſi à non compet. iudic. cap. ea quę fiunt de regul. iur.

Quinto obſtat tex. in cap. at ſi Clerici C. de Iudic. vbi iudex ſecularis non poteſt cognoſcere de delicto Clerici detenti per ipſum, vbi notum eſt illum eſſe Clericum, & cognoſcens puniretur Bart. in l. eos §. ſuper his C. de appellat. Oliua ad ritum Curiæ Archiepiſc. 38. num. 3. imo in hoc caſu laberetur in duram ſententiam excommunicationis niſi hoc incidenter feciſſet, ita Nauar. c. 27. numer. 70.

3 His tamen non obſtantibus puto non eſſe recedendum à prima opinione cum illa ſit communis vt per Chitcou. lib. commun. opin. cent. 2. cont. 47. & pro ea eſt gloſa communiter recepta in l. Clem. paſtoralis in verſ. de mora de ſent. & re iudic. quam vltra alios approbat Angel. in l. 1. C. vbi cauſæ ſtatus num. 10 de foro competenti, vbi dicit quod iudex peritus ſemper debet cognoſcere An reus ſit culpabilis, nec paſſim ſequi iniuſtos requirentium appetitos.

Pro qua Communi opinione duo affero rationes, quarum Prima eſt quia vbi poteſt eſſe tertij præiudicium adhibenda eſt cauſſæ cognitio l. Nequicquam §. vbi decretum ff. de offic. procoſ. facit tex. in l. in omnibus ff. de regul. Iur. Bart. in l. iudices in 2. notab. C. de iudic. Angel. Aret. in §. 1. nu. 3. inſtitut. de act.

Secunda eſt ratio, ne alioqui infamia quis innocens innotetur Bal. in l. 1. in fin. ff. de iudic. Cald. in repet. capit. de illis, in 3. col. 17. de raptoribus. Ioannes Audreas in cap. Romana §. contrahentes de foro competenti in 6. facit ad hoc tex. in leg. abſentem in primo reſponſo ff. de pænis

4 Opinio tamen principalis limita dupliciter, & Primo in remiſsione, quæ fit per iudicē ſecularem iudici Eccleſiaſtico, quia non poteſt iudex ſecularis cognoſcere de delicto commiſſo per Clericum cap. at ſi Clerici vbi Doct. de iudic. Bal. in l. eos §. ſuper his C. de appellat. Oliua ad Ritum Curiæ Archiepiſcopalis cap. 38. num. 33. & Nauarr. c. 27. num. 70.

5 Secundo limita in remiſſione quæ fit per Eccleſiaſticum iudici ſeculari, vt cum remittit hæreticum, ita eſt tex. in c. inquiſitioni §. prohibemus de hæret. in 6. Bart. in l. diuus ff. de Cuſtodia reorum. Iaſ. in l. magiſtratibus ff. de iuriſd. omnium iudic. Boer. in dec. 90. num. 2. allegat Alex. & Iacob. de S. Gregorio in citata l. Magiſtratibus, latè Felin. in cap. ad abolendum de hæreticis.

QVÆSTIO XIII.

Iudex vtrum poſſit cogi ad remittendum delinquentem,

SVMMARIVM.

1 *Iudex poteſt cogi ad remittendam delinquentem.*
2 *Etiam poſt latam ſententiam, ad hoc, vt executio fiat in loco delicti.*
3 *Limita, vbi iudex domicilij, ſeu originis non requiſitus, præuenerit in captura.*

1 RESpondeo affirmatiuè, & ſic quod ad remittēdum delinquentem iudex cogi poſſit moueor, nam poteſt iudex loci delicti requirere iudicem domicilij, val originis, vt capiat delinquentem, ad hoc vt ſibi remittat, tex. eſt in §. ſi quis compræhenſorum in auth. vt nulli iudic. & in l. ſoleni ff. de cuſtod. reorum Gloſ. in Clement. paſtoral. de re iudic. Soccin. nepos in cap. poſtulaſti verſ. quoad tertium, & Fel. poſt alios in capit. fin. de foro competenti Bart. in l. 1. in princip. Cod. vbi de crimin. agi oportet & in leg. ſi cui §. fin. ff. de accuſat. notant omnes DD. in auth qua in Prouincia Cod. vbi de crimin. agi oportet. Viu. in Silua commun. opin. 420. num. 3. & eſt communis opin. DD. relacta per Boſs. in tit. de foro competenti num. 49. vbi etiā dicit quod cogitur iudex cui ſcribitur hoc facere, & vbi non vult cogitur à ſuperiore Cæpoll. conſil. crimin. 58. num. primo verſic. primum eſt, an de iur. communi. Curt. Iun. in l. hæres abſens §. 2. num. 5. ff. de iudic. Clar. in pract. crim. §. fin. quæſt. 38. verſ. eſt autem.

2 Amplia vt cogi poſſit etiā poſt latā ſententiam ad hoc vt executio fiat per iudicem loci delicti, Alex. in leg. à diuo pio §. ſententiam colum. 4. verſic. & ſic erit concluſio ff. de re iudic. Bal. in leg. fin. ff. de Senat. Dec. in capitul. quod in Eccleſiarum de conſtitut. Brun. conſil. 2. colum. 10. & ſeq. Boſſius loc. cit. num. 49.

3 Limita concluſionem principalem non procedere vbi iudex domicilij, ſeu originis non requiſitus præuenerit in captura quia tunc ratione præuentionis non poteſt cogi à iudice loci delicti, vt remittat, Alber. in leg. hæres abſens §. ſi quis tutelam num. 8. ff. de iudic. Anchar. in cap. poſtulaſti num. 14. de foro competenti Caſtr. in l. à diuo pio §. ſent. ff. de re iudic. Soccin. in 4. fallent. reg. 335. Nonius conſ. 90. num. 5. Gomez var. reſolut. tom. 3. cap. 1. in tit. de delictis num. 87. Clar. loc. cit. Couar. pract. quæſt. capitul. 11. num. 6. Farinac. de Inquiſit. quæſtion. 7. numer. 49.

QVÆSTIO XIV.

An remiſſio locum habeat quoties pro delicto non criminaliter, ſed ciuiliter agitur.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſio non habet locum, vbi pro delicto agitur ciuiliter. Duę rationes pro hac concluſione n. 4.*
2 *Siue ſit delictum leue, ſiue grauiſſimum.*
3 *Nec in ciuilibus.*
5 *Quando dicatur agi ciuiliter pro crimine.*

1 QVęritur an remiſſio locum habeat vbi pro delicto non criminaliter, ſed ciuiliter agitur. Reſpondetur negatiuè, & ſic quod minime habeat locum, prout in ſimili idem tenuiſſe Caldee. in capit. 1. in 2. Col. num. 3. de raptor. teſtatur Cinus in authentic. qua in Prouincia in fine poſt num. 6. C. vbi de crimin. agi oportet Bart. in leg. ſi cui in fin. ff. de accuſat. Bald. in leg. exequutorem in 2. notabil. Cod. de execut. rei iudic. Caſtr. in leg. ſi ego in principio ff. ſi certum petatur, Collect. in capit. poſtulaſti de foro competenti in fin. Oldrad. conſil. 224. Cæpoll. conſil. 59. in fin. Auguſt. de Aritm. in addit. ad Angel. de Malefic. in verb. & ibi, Capuaq. colum. 8. in verſicul. tu adde, Abb. in d. capit. fin. num. 15. de foro competenti Couarr. pract. quæſtion. capit. 11. poſt num. 7. Hyppol. de Marſil. in ſua pract. Crimin. §. diligentem poſt num. 33. in princip. Aitam. in ſua pract. forenſ. obſeru. 7. tit. 50. fol. 357. Caſſan. in conſuet. Burgundię rubr. 12. num. 7. Imol. in Clement. paſtoral. Gracciar. in ſua collect. commun. opin. in verb. remiſſio Ludou. in pract. crim. fol. 177. in verſic. homicidium puniatur Boſſ. de foro competenti fol. 57. Fol. in pract. crimin. fol. 112. in princip. Grat. in decit. Rotæ Marchiæ 80. num. 3. Decian. in tract. crim. cap. 19. tit. de remiſſ. reorum lib. 4. tom. 1.

Amplia concluſionem hanc pluribus modis.

2 Primo ſiuè delictum ſit leue, ſiuè grauiſſimum, Cappell. Tholoſ. deciſ. 319. Guid Pap. in dec. 202. Franc. Marc. dec. 313. tom. 2. poſt Alex. conſil. 415. num. 3. volum. 2. Dec. conſil. 217. num. 4. volum. 1. Burſat. conſil. 23. eod. vol. & eſt communis opinio relata per Iulium Clar. in pract. Crim. fol. 141. verſ. item qu. 38. nu. 22.

3 Amplia ſecundo etiam in ciuilibus, nam in his non habet locum remiſſio Bart. & DD. in l. hæres abſens ff. de iudic. Soccin. reg. 336. Diar. reg. 514. Couarr. pract. quæſt. c. 10. Iaffred. dec. 12. Baiard. ad Clar. quæſt. 38. n. 74. quod non

non tantũ procedit in leuibus ciuilibus, ſed etiam in grauioribus, & atrocioribus dum agitur ciuiliter. Gram. conſ. 27. nu. 9. Aufrer. in addit. ad Cappell. Tholoſ. dec. 319. Guid. Pap. dec. 202. in addit. in lit. C. Caſſaneus in conſuet. Burgun. rubr. 12. nu. 6. Marſil. in pract. crim. §. opportune ſub num. 33. & eſt communis opinio per Panor. quem citat, & ſequitur Farinac. de inquiſit. quæſt. 7. num. 37. in med. Bonacoſſa in commun. opin. part. 1. in verb. remiſſio rei col. 2. pag. 146. Cæuall. quæſt. 154. num. 1. Menoch. caſ. 228. de arbitr. iudic. ex num. 8. Guttier. de iur. confir. nu. 3. Capib. Ioſeph Ludouic. dec. 74.

Duo tamen aſſignari poſſunt rationes pro concluſione principali.

4 Prima, quia remiſſio ad locum delicti fit in exemplum aliorum arg. tex. in §. ſi quis vero comprehenſorum, auth. vt nulli iudicum, quæ ratio ceſſat in delicto ciuiliter intentato & hanc rationem putat eſſe veram, Alberic. in cap. num. 15. de foro competenti. Felin. in cap. cum ſit generale num. 22. eod. tit. Soccin. d. reg. 333. Duen. reg. 366. limit. 5. Marſ. pract. crimin. §. attingam num. 14. Secunda eſt ratio, quia quando ciuiliter agitur pro crimine, non poteſt procedi ad reum puniendum, vt teſtat. Clar. pract. crimin. §. fin. quæſt. 37. num. 19. & quæſt. 38. num. 23. Iodoch. pract. crim. cap. 91. num. 13. Ann. alleg. 71. num. 5. volum. 2. & Corſet. in ſingul. in verb. remiſſio.

5 Quando autem dicatur pro crimine agi ciuiliter vide latè Bart. in l. licitatio §. quod illicitè ff. de public. & in l. ait prætor ff. de Sepulcr. violat. Bal. conſ. 192. col. pen. vol. 4. & in quibus caſibus poſſit crimine agi ciuiliter, & criminaliter, vide quos in ſumma inſtitut. de l. Aquilia, & in leg. damus C. ad l. corneliam de falſo.

QVÆSTIO XIV.

An Romana Curia alibi delinquentem remittere teneatur.

SVMMARIVM.

Romana Curia nullibi tenetur remittere delinquentem.

QVæro an Romana Curia alibi delinquentem remittere teneatur, Reſponde negatiuè. Oldrad. conſil. 124. in fin. Innocent. in cap. at famæ 2. colum. numero 17. de ſentent. excommunic. Abb. in cap. fin. poſt numer. 8. de foro competenti, Felin. in cap. cum autem in 2. conſil. numero 10. de accuſat. Couarruu. practic. quæſtion. cap. 11. poſt numerum 6. & lib. 1. variar. reſolutio. capit. 6. numero 4. Puteus deciſio. 129. par. 2. Ioſeph.
Ludouic. deciſione 36. numero 4. in fi. Clarus pra-
ctic. crimin. §. fin. quæſtione 8. folio 131.
numero 23. Boſſ. de foro compet. nume-
ro 18. & ita ſe teſtatur Mant. conſil.
17. volum. 1. numero 4. S. Rom.
ff. ad municip. Franc. & Dec.
in cap. Meminimus de
appellat. Boer. de-
ciſione 29. nu-
mero 7.
in
notatu crimin. tit. vbi de crimin. agi
oportet, Beluiſ. in practic. pag.
43. num. 30. Franc. & Dec.
in cap. Meminimus de
appellat. in fine la-
tè Farinac. de
inquiſit.
quæ-
ſt.
7. ſub num.
12. per to-
tum.

Aloyſ. Ricc. Prax. Remiſſ.

QVÆSTIO XVI.

An Vagabundus delinquens ſit remittendus ad locum delicti.

SVMMARIVM.

1 *Vagabundus quis ſit, & 7.*
2 *Opinio aſſerentium, vagabundum in atrocioribus eſſe remittendum, ſecus in leuioribus.*
3 *Opinio aſſerentium, omnino remittendum.*
4 *Contraria communior, quod non debeat remitti.*
5 *Limita, vbi Iudex loci delicti peteret vagabundum captum ad ſe remitti, tunc enim non poterit puniri per capientem.*
6 *Et vbi territoria eſſent diſtincta.*
7 *Et in eo, qui non eſt propriè vagabundus.*
8 *Et quando Vagabundus ſatis dare vellet de ſtando iuri in loco domicilij.*

1 PRo intelligentia huius quæſtionis ſcire debes, amantiſſime Lector, quod ille propriè dicitur vagabundus, qui non habet certam habitationem, ſed vagatur modo huc, modo illuc, doctrina fuit gloſ. in l. eique quod §. celſus in verſ. domicilij ff. ad municip. quam ſic intelligit Decian. in ſuo tract. crim. gl. in l. 4. §. ait prætor in verſ. habitationem de damno infecto, vbi Bart. in 1. notab. nu. 24. quam ſequuntur gloſ. & Doctores in l. hæres abſens §. at ſi quis in gloſ. in verb. debebit de iudic. Innoc. & gloſ. vlt. in cap. fin. de eo qui mitt. in poſſeſſ. cauſ. rei ſeru. ſpecul. in tit. de competenti iudice §. 1. num. 30. vbi Ioann. Andr. in addit.

Sed his omiſſis, & deueniendo ad materiam noſtræ quæſtionis ſciendum eſt quod in hac quæſtione tres reperio DD. ſententias varias, & inter ſe contrarias.

2 Prima eſt Anton. in cap. fin. de for. compet. quem ſequitur Anchar. in cap. poſtulaſti eodem titulo, qui tenent diſtinguendo, quod aut ſumus in atrocioribus delictis, & debet fieri remiſſio, aut ſumus in delictis leuioribus, & tunc non facienda eſt remiſſio, & ſic ceſſare debet.

3 Secunda fuit opinio quod remitti debeat cuius auctores fuerunt Cardin. in c. 1. de raptorib. Panorm. in cap. fin. de for. comp. vbi etiam Butr. Couarr. in lib. pract. quæſt. cap. 11. nu. 7. Soccin. Iun. in c. poſtulaſti de for. compet. nu. 15. Innoc. in cit. cap. 1. de raptor. Corrad. in tit. Inquiſitione num. 12. in 3. ampliatione, Fachin. in lib. controu. iur. cap. 24. lib. 9. quæ opinio poſſet defendi per text. in l. deſertorem ff de re milit. l. ſolent ff. de cuſtod. reor. vbi habetur quod debet remitti delinquens ad delictum nulla facta diſtinctione de vagabundo, & nõ Vagabundo, ergo cum loquatur generaliter, ita deberet intelligi enim hæ generaliter loquens ita eſt intelligenda text. eſt in l. filium de legat. præſtand. l. de pretio ff. de publiciana in rem
6 actione. Ludouic. de Roma in leg. ſi vero ff. ſoluto matrimonio.

4 Tertia fuit opinio gloſ. in l. 1. C. vbi de crimin. agi oportet quæ tenet quod non debeat remitti, quam ſequuntur Guid. Pap. in dec. 202. Duen. in reg. 378. limit. 4. Cepoll. conſ. crimin. 58. num. 23. Hyppol. de Marſil. in conſ. 86. num. 13. cum ſeq. Peguer. in dec. Cataloniæ 3. nu. 10. Ioſeph Ludouic. dec. Lucenſ. 16. num. 19. Clar. in pract. quæſt. 93. verſ. cæterum ſi reus, Bart. in l. hæres abſens §. proinde ff. de Iudic. numer. 4. Gram. dec. 26. num. 9. Bellarm. conſil. 11. in 1. col. Boſſ. de for. compet. numer. 70. Iodoch. pract. crimin. in tit. de inquiſit. num. 27. in fin. gloſ. in l. 1. C. vbi quis de Curiali cohortali, & eſt communis opinio relata per Soccin. in reg. 87. in 7. fallent. quam communem opinionem limitare potens pluribus modis.

5 Primo limita vbi Iudex loci delicti peteret vagabundum

captum ad ſe remitti enim tunc non poterit puniri, per capientem, ſed venit remittendus ad locum delicti, Soccin. Nepos in capit. poſtulaſti de for. compet. num. 15. Fachin. in lib. Controu. iur. capit. 24. lib. 9. Abb. & Canoniſtæ in cap. fin. de foro competenti num. 25. Conrad. de Inquiſit. in tertia ampliat. num, 12. latè Farinac. in ſæpius citata quæſtion. 7. de inquiſit. num. 14. licet contrarium aſſerant Nouell. in reg. 220. in prima Fallent. & Duen. in reg. 378. limit. 4.

6 Secundo limita vbi territoria eſſent diſtincta, & ſic ſub varijs principibus non recognoſcentibus ſuperiorem enim tunc non eſt puniendus a iudice in cuius territorio non fuit commiſſum delictum Fulgoſ. in conſil. 149.

7 Tertio limita in eo quod non eſt propriè vagabundus, ſed quaſi vagabundus propriè aut vagabundus ille, qui per Mundum vagatur, vt in princip. dictum fuit gloſ. in leg. eius qui, ff. ad municipal. Hyppol. de Marſil. in conſil. 86. num. 13. Peguer. dec. 3. num. 9. Cæpoll. conſil. 58. num. 24. Menoch. in ſuo optimo tractatu de arbitr. iudic. caſ. 531. num. 1. lib. 2. Riminal. conſil. 445. num. 35. volum. 3. Bar. & ceteri in leg. 3. de damn. infect. Tiraq. in tract. retract. lignag. §. 9. verſicul. ad domicil. num. 34. quem citat, & ſequitur Maſcard. in concluſ. 1402. num. 2.

8 Quarto limita quando vagabundus ſatiſdare vellet de ſtando iuri in loco domicilij, Ruin. conſil. 18. num. 3. vol. 4. Nouell. regul. 220. Fallent. 6. Bellam. conſil 11. colum. 1. Cirill. in nou. crimin. in tit. vbi de crimin. agi oportet probat ad fin. Monach. in capit. Inquiſitores num. 5. de hæreticis in 6. licet hanc fallentiam non admittat Decian. in tract. crim. tom. 1. lib. 4. cap. 13. nu. 6. quem allegat Farinac. loco ſuperius citato.

QVÆSTIO XVII.

Vtrum iudex delicti teneatur requirere Delinquentis Remiſsionem ad huc vero debeatur ſine petitione.

SVMMARIVM.

1 *Quamuis remiſſio ab alijs iudicibus, ad forum delicti fieri debeat, etiamſi delinquens eſſet condemnatus in loco originis, vel domicilij.*
2 *Tamen id fieri non debet ſine petitione iudicis loci delicti; etiam pro delicti grauioribus, num. 7*
3 *Ratio pro hac ſententia.*
4 *Limita, niſi iudex velit reum remittere ex vrbanitate, etiamſi non petatur.*
5 *Et in Clerico, qui remitti debet abſque requiſitione.*
6 *Et quando fuerit præuentio in caſibus, vbi locus eſt præuentioni.*
8 *Non tenetur iudex remittere reum etiam, iudice delicti petente, quotieſcunque per ſententiam ipſum reum iudex, qui præuenit, condemnauit.*

1 CLarum eſt in corpore iuris quod remiſſio ab alijs iudicibus delicti forum fieri debet, vt in quæſt. 6. cogimus, & probat tex. in §. ſi quis comprehenſorum Bart. & Bal. in leg. 1. Cod vbi de crimin. agi oportet, Abb. & Felin. in cap. fin. de for. compet. quod adeo procedit quod etiam ſi eſſet condemnatus in loco originis, vel domicilij ſecundum Bart. in l. ſi cui §. fin. ff. de Accuſat. deberet remitti quem ſequitur Bal. in l. exequutorem C. de execut. rei iudic. num. 24. Alciat. conſ. 13. tom. 2. lib. 7. ratio autem eſt quia nó videtur ſatis punitus, niſi etiá in loco delicti puniatur, Reipublicæ enim fit iniuria publica, & priuata fit parti leſæ, vt ait Bal, ſupra Couarr. pract. quæſt. cap. 11. nu. 9. Bal. & Bart. in cit. l. exequutorem, nu. 7. Alciat. in c. perniciosum de officio ordinat. nu. 131. quod tamen ſub eodem Principe eſt intelligendum, vt vnica tantum fiat executio, poterit igitur iudex originis, vel domicilij tunc procedere, vel quando à delicti iudice non proceditur, vel quando ibi fieri exequutio non poſſet: quia reus puta ſit contumax, aut ibi nihil poſſideat, vt ſenſerunt Iacob. a Bellouiſo in c. Romana §. contrahentes nu. 10 10. de for. compet. in 6. Gram. dec. 26. vt refert Vulpellus in conſ. crimin. 96. num. 16. licet in iure non ſint concordes.

2 Sed his poſtpoſitis ad concluſionem propoſitam reſponde affirmatiuè enim non petenti non fit remiſſio dicit tex. in §. ſi quis vero comprehéſorum in Auth. vt nulli iud. Bal. & alij in cit. leg. 1. Cod. vbi de crimin. agi oportet. Anan. & Abb. in cap. 1. num. 8. de raptor. vbi Butr. in 2. notab. Calder. in repet. cap. fin. eod. tit. Abb. in cap. fin. colum. 8. & ibidem Felin. colum. 4. de for compet. Boſſ. eod. tit. num. 46. Guid. Pap. dec. 202. num. 2. verſ. 6. & ibi in addit. lit. B Marſil. in pract. crimin. num. 33. Couarr. pract. quæſtion. capit. 11. num. 4. verſic. 20. & num. 5. verſic. 3. Diaz pract. crimin. Canonica cap. 8. 9. & 10. Aufrer. in addit. ad Cappel. Tholoſ. dec. 319. Gram. dec. 26. num. 8. de Franch. dec. 98. num. 5. & hanc eſſe communem opinionem dicit Cin. in d. auth. qua in Prouincia colum. 2. num. 10. Clar. pract. crim. quæſt. 38. verſ. eſt autem, & ita iudicaſſe Senatum Delfinatum teſtatur Franc. Mar. 10 dec. 83. part. 2. poſt Capollam conſ. crimin. 959. & Alber. in l. ſi cui §. fin. ff. de accuſat. & in leg. ſolent ff. de cuſtodia reorum.

3 Cuius ſententiæ & opinionis ea ratio eſſe mihi videtur cum iudex omnia agere debeat ad petitionem l. 4. §. prætor ff. de damn. infect. l. ſi ex teſtamento ff. de except. rei iudicatæ l. fin. C. de fidei comm. liber.

4 Primo limita nunc hanc cómunem opinionem pluribus modis, vt infra limita, quia iudex poteſt reum remittere ex vrbanitate etiam ſi non petatur Abb. conſ. 24. vol. 1. Alex. conſ. 324. vol. 1. Dec. conſ. 317. nu. 4. vol. 1. Burſat. conſ. 415. volum. 3. Farin. de inquiſit. pluries citatus n. 39. Boſſius de foro competenti fol. 217. num. 140. Foller. pract. crim. num. 25. fol. 147. Felin. in capit. fin. num. 10. de foro competenti.

5 Secundo limita in Clerico, qui remitti debet abſque requiſitione, probat tex. in cap. vt ianuæ & ibi Abb. in 3. notab. Felin. in d. cap. fin. num. 18. de ſoro compet. Carauit. rit. 301. num. 6. facit tex. in §. illud palam in auth. vt Clericos apud proprios Epiſcopos.

6 Tertio limita quando fuerit facta præuentio in caſibus, vbi locus eſt præuentioni Iacob. de Rauenn. ibique Albet. in l. hæres abſens §. ſi quis tutelam nu. 8. ff. de iudic. Iacob. de Beluiſ. in repet. cap. 1. §. contrahentes num. 121. de for. compet. in 6. Anchar. in c. poſtulaſti nu. 14. de for. compet. & in c. 2. nu. 8. de conſt. in 6. Couarr. loc. cit. nu. 48. Felin. in cap. fin. de for. compet. Alex. in l. a diuo pio §. ſententia col. 4. verſ. ſic erit ſentent. ff. de re iudic. & ante omnes Inn. in c. ex ore in 2. colum. nu. 17. de re iudic.

7 Amplia inſuper dictam concluſionem, quod procedit etiam in delictis grauioribus, communiter DD. in auth. qua in Prouincia C. vbi de crimin. agi oport. & ſequitur Bart. in l. ſi cui § fin. nu. 1. in fin. de acc. & gloſ. in d. Clem. 2. de re iudic. in verb. de more, & gloſ. vlt. in cap fin. de rapto, idem tenet Pet. de Anch. in c. poſtulaſti in rep. in 2. oppoſ. eſt nu. 13. præſertim ſi iudex delicti non fuit præuentus à iudice domicilij, vel originis, vt ibi per eum hanc concluſionem probat text. in d. § ſi quis comprehenſorum in auth. vt nonnulli iud. vbi iubet Imperator remiſſionem fieri, & ſic de neceſſitate, quia verbum iubemus, denotat neceſſitatem l. 1 ff quod iuſſu l. quod iuſſit ff. de re iudic. hoc quod de neceſſitate teneatur, laté comprobat Boer. dec. 29. n. 2. & Bologn. conſ. 57. idcirco col. 2. verſ. plus dico, & ratio quare potius cogatur iudex domicilij remittere ad iudicem delicti eſt quia in loco delicti regulariter, & à communiter contingentibus facilius reperiuntur teſtes, qui poſſint probare delictum, quam in loco domicilij & iudex domicilij non poteſt cogere teſtes exiſtentes in alieno territorio l. 3. §. fin. ff. de teſtib. neque etiam poſſet eorum examinationem alteri committere leg. apud eloquentiſſimum Codic. de fid. inſtrum. & ſic facile delicta remanerent impunita, & hanc rationem aſſignat Anchar. in d. capit. poſtulaſti de foro competenti num. 11. verſ ſi vero iudex domicilij nondum peruenit.

Amplia

8 Tertio amplia etiã vt minimè teneatur iudex remittere reum etiam iudice delicti petente quotieſcunque per ſententiam ipſum reum iudex, qui præuenit condemnauit. Bald. in l. executorem num. 25. in fin. C. de exeq. rei iudic. Salic. in l. 1. num. 1. vbi de crimin. agi oport. Anan. in c. 1. num. 8. de raptor. Marian. Socc. in c. 1. num. 5. de foro compet. Affl. in conſt. Regn. rubri. 41. num. 12. Couar. loc. cit. nu. 6. verſ. 6. Ratio eſt, quia remiſſio fuit de condemnando, & non de condemnato, Salic. in l. ſi cui, §. fin. ff. de accuſ. & Gram. dec. 27. num. 5.

QVÆSTIO XVIII.

In crimine raptus, an locum habeat remiſſio.

SVMMARIVM.

1 *Prima opinio tenentium, raptorem eſſe remittendum.*
2 *Et eorum rationes.*
3 *Secunda negantium, raptorem eſſe remittendum, ſed poſſe puniri, vbi reperitur; etiamſi haberet priuilegium, vt non poſſet conueniri, niſi ſub certo Iudice. nu. 4.*
5 *Limita, ſi verè conſtet illum eſſe raptorem, ſecus ſi ſolum imputetur, ſeu pendeat proceſſus.*
6 *Rationes pro ſecunda ſententia.*
7 *Tertia opinio, dicentium ſecundam opinionem procedere, cum raptor aufugerit, cum muliere rapta.*

1 TRes in puncto huius quæſtionis inſurgunt Doctorum opiniones. Prima eſt gloſ. in l. vnica in verb. ſine fori C. de rapt. virginum, quæ tenet raptorem eſſe remittendum, quam ſequuti ſunt Angel. ibidem nu. 3. Fulgoſ. nu. 5. Salic. num. 10. & pro comprubatione huius opinionis adduco tex. vbi idem Fulgoſ. & Odofr. in l. 1. C. vbi Senatores, vel Clariſſimi, cuius tenor eſt, quicunque non Illuſtri, ſed clariſſima dignitate tantum præditus virginem rapuerit, vel fines aliquos inuaſerit, vel in aliqua culpa, ſeu crimine fuerit reprehenſus intra Prouinciam, in qua facinus perpetrauit publicis legibus ſubiugatur, nec fori præſcriptione vtatur, omnem enim huiuſmodi honorem reatus excludit.

2 Et idem ſequitur Petr. Duen. reg. 378. poſt limitationem ſextam, quæ opinio poteſt defendi, quia forum ſortitur, quis ratione delicti, tex. in c. poſtulaſti, & in cap. fin. de foro compet. & in l. 1. & in auth. qua in Prouincia C. vbi de crimin. agi oport. in l. 1. vbi Senator. vel Clar. in cap. vide Abb. & DD. in cap. 1. de rapt. Hyppol. in l. vnica, nu. 123. C. de raptor. virgin. eund Abb. & ibi DD. in c. fin. num. 6. de foro compet. Marian. Socin. vbi ponit 27. quæſtiones circa hanc regulam in c. poſtulaſti à num. 5. vſque ad num. 13. de foro compet. Nicol. Boet. in dec. 29. Caſſan. in conſuet. Burgund. in tit. des aduers. rubr. 12. §. vnico, folio 364 col. 11. à num. 1. vſque ad fin. Alciat. in cap. pernicioſam a num. 66. vſque ad nu. 73. de offic. ordin. quod adeo procedit, quod ſi delinquens, aufugerit, & in alio loco reperiretur carceratus eſſet remittendus Iudici delicti, vt eſt text. in auth. ſi verò crimen, vbi Salic. C. de adultet. & in auth. vt nulli Iudicum, §. ſi quis vero comprehenſorum coll. 9. gloſ. in clem. paſtoralis, in verb. de more, de re iudic. Boer. dec. 29. vbi aſſerit Bart. tueri contrarium, Guid. Pap. dec. 11. quem citat Duenas in cit. regula, ampliatione ſecunda.

3 Secunda eſt negatiua, & ſic, quod raptor, vbi reperitur puniri poterit etiam quod ibidẽ raptum non commiſerit, nec domicilium, aut originem trahant, etiam probat idem text. quem pro affirmatiua opinione adducunt contraria Doctorum caterua, qui eſt in l. 1. in verb. ſine fori præſcriptione, C. de rapt. virgin. vbi habetur per Bartol. num. 8. quod raptor tanquam vagabundus non habet priuilegium fori, quam ſententiam tenuerunt Caſſan. in conſuetud. Burgun. in tit. des addunture. rubr. 12. §. vnic. fol. 304. colum. 3. num. 11. Soccin. regul. 87. in 3. Fallent. Nouell. regul. 220. & 178. Duen. regul. 378. limit. 6. Paul. de Caſtro, in l. addit. in 2. colum. nu. 15. de Epiſcop. audient. Alciat. in l. 2. §. ex his, in princip. ff. de verb. obligat. Boſſius de foro competent. folio 166. num. 12. Foller. in practic. crimin. in verb. audiantur excuſationes, num. 36. Corrad. in tit. de inquiſit. num. 22. pro qua ſententia facit text. in l. raptores, C. de Epiſcop. & Cleric. cuius explicationem ponit etiam citatus Corrad. in practic. crim. in tit. de inquiſit. cit. numero, limitatio. 4. folio 232.

4 Amplia hanc ſententiam, vt in tantum verum ſit raptorem vbique puniri poſſe procedere etiam ſi haberet priuilegium, vt non poſſit conueniri, niſi ſub certo Iudice, ita expreſsè tenuit gloſ. in d. l vnic. in verb. ſine fori præſcriptione, & ibi Angel. per eum numero 3. & Salic. num. 10. C. de rapt. virgin. Fulgoſ. in l. Raptores, num. 5. de Epiſc. & Cleric. Aretin. in §. ſanè in fin. inſtitut. de raptor. Farinac. de inquiſit. quæſtione 7. poſt num. 8. pro qua limitatione facit text. in l. prima, C. vbi Senatores, vel Clariſſimi.

5 Limita tamen, quod hoc procedit quotieſcunque verè conſtet illum eſſe raptorem, ſecus ſi ſolum imputetur, ſeu pendeat proceſſus vti dicimus in aſſaſſinio. Alexand. conſil. 166. volum. 2. Pariſ. conſil. 166. colum. 4. volum. 1. Gabriel. conſil. 170 numero 26. & lib. 6. communium Concluſionum concluſ. 1. numero 28. Gramm. conſil. 11. numero 4. & voti 34. colum. fin. & Farinac. loc. cit. poſt num. 10.

6 Ratio autem huius ſecundæ opinionis mihi eſſe videtur atrociſſima ſpecies delicti enim hoc crimen peſſimum eſt, l. 1. in princ. C. de rapt. virgin. Imo inſaniam, & furorem appellat Imperator ibidem in §. primo, & raptor dicitur hoſtis publicus, & hoſtili more inſurgere videtur, vt habetur in d. l. 1. §. nec ſi facultas Carr. in pract. criminin. in princ. num. 93. in verſ. præterea, Raptor eſt hoſtis, poſt Barb. in conſil. 71. colum. 6. num. 2. in ſecundo; Imo neque ab homicidij crimine huiuſmodi raptores ſunt vacui, d. l. 1. enim per eos pudicitia, & caſtitas violatur; quæ corrupta reſtitui à Deo non poteſt, gloſ. poſt text. in d. l. 1. in fi. Farinac. in verb. reſtitui, quam etiam nedum corrumpere, ſed ſimpliciter attentare iniuria eſt, l. item apud Labeonem, §. ſi quis virgines, l. ſed, & quæſtionis, §. fin. ff. de iniur. ex quo oriuntur multa ſpecialia, vt latè per Decian. in tract. crimin. lib. 8. cap. 8. per totum.

7 Tertia eſt opinio Peguera in deciſ. 43. folio 59. in additione, & Decian. in cit. tract. crimin. lib. 8. cap. 9. numero 6. qui tenent, quod dicta ſecunda opinio in tantum procedit, in quantum raptor aufugerit cum muliere rapta, quia tunc vbicunque reperitur dicitur ibi ratione delicti ſortiri forum, quod ampliat etiam in iure procedere, de qua quæſtione infra tractabimus, ad quod comprobandum dicit, quod donec fur detinet rem, dicitur eam contrectare, & ſic vbi cum re furtiua reperitur, ibi poterit puniri, quia ibi furtum dicitur feciſſe contrectando, & allegat Bar. in l. ſi dominium, n. 2. ff. de furt. & in l. ſed nec Legatarius, ff. de condict. furt. Ita ergo, & raptor ducendo raptam nolentem, vbique videtur rapere, & ideo poterit vbique puniri.

QVÆSTIO XIX.

Vtrum fur ſit remittendus ad locum delicti.

SVMMARIVM.

1 *Fur non eſt remittendus, ſed poteſt puniri à iudice capiente.*
2 *Limita hoc non habere locum, vbi fur non feciſſet reſidentiam in loco contrectationis, niſi per ſpatium vnius horæ.*
3 *Et vbi fur non aſportaret rem furatam, ſed pretium.*

3 PRo huius quæſiti dilucidatione ſupponatur in facto, quod exiſtet controuerſia inter iudicem loci furti commiſſi, & iudicem loci, in quo furtum fuerit contrectatum, quis eorum eſſet præferendus in puniendo furti authorem, & videtur concludendum cum opinione Bart. in leg. ſi dominium num. 2. ff. de furtis, quæ noluit furem non eſſe remittendum, ſed poſſe puniri à iudice capiente, quam Bart. ſententiam ſequuti ſunt Angel. in leg. 1. colom. 6. Cod. de confeſſis, Bald. conſil. 152. volum. 1. poſt Fulgoſ. in conſil. 149. Hyppolit. conſil. 30. num. 24. volum. 1. & in conſ. 136. num. 15. vol. 2. Ludouic. conſil. 161. num. 15. Caſtr. conſ. 457. Plotus conſ. 135. volum. 1. & iux. hanc Bart. opinionem bis iudicaſſe S. C. Neapolitana teſtatur Capic. in dec. 104. cuius deciſionem ſequitur Koppin. in deciſ. 21. referens ipſum quoque iudicaſſe in fauorem iudicis loci, in quo facta fuit contrectatio, & in quo fur erat carceratus eadem deciſione S. C. quam refert Capic. in cit. dec. 104. meminerunt Clar. §. fin. quæſt. 38. verſ. tamen ſcias, & Foller. in ſua pract. in verb. audiantur excuſatores num. 63. verſ. ſed quod ſi aliquis Bellug. in ſpeculo Principum rubr. 23. numer. 4. & propterea ſecundum Illuſtrem de Franch. in dec. 681. cum eſſet quidam carceratus in M. C. quidam Vaſſallus Principis Conquæ vtilis Dominus Terræ Morroni in Terra prædicta furtum commiſerat, & prætendebatur Neapoli contrectaſſe, & per prædictum Principem peteretur ad eius Officiales remiſſio, fuit ei per M. C. denegata, & ex hoc Ann. in ſing 438. voluit remiſſionem delinquentis non eſſe faciendam ad iudicem delicti, quando captus, ſeu repertus eſt cum re furtiua in alio loco, quam in eo, in quo furtum factum eſt, & ratio eſt quia poteſt ratione nouę contractationis in illo loco puniri, ita Fulgoſ. in conſ. 149. Soccin. in cap. 1. de raptor. Couarr. lib. 2. var. reſolut. cap. 15. num. 28. Caſſan. in conſuet. Burgund. rubric. 28. num. 15. & Farinac. de Inquiſit. quæſtion. 7. num. 45. & hanc eandem ſententiam .ſ. quod fur ratione nouæ contrectationis non veniat remittendus tenuerunt nonnulla Tribunalia, & præſertim Rota Catalonię, teſte Ludouico Peguera in dec. 28. Senatus Delfinalis, teſte Franc. Marco in dec. 175. part. 2. conſ. Neapolitanus Dominus de Franch. in citata deciſ. 681. & eandem ſententiam ſemel, atque iterum tenuiſſe refert Capic. in dec. 104. cum qua tranſiuit quo Senatus Burdugalen. teſte Boerio in deciſ. 218.

2 Sed retenta hac opinione maximam tantorum tribunalium authoritate limita hanc dupliciter, & Primo non habere locum vbi fur non feciſſet reſidentiam in loco contrectationis niſi per ſpatium vnius horæ, ita Boer. deciſ. 48. Capic. cit. dec. 104. num. 6. Gram. dec. 27. num. 8. & latè Baiard. ad Clar. quæſtion. 38. nu. 42. poſt Angel. in tract. de maleficio in verb. veſtem cęleſtem num. 22.

3 Limita ſecundo vbi fur non aſportaret rem furatam, ſed pretium. Nam licet pretium ſuccedat loco rei leg. ſi rem, & pretium ff. de petitione hæreticis, tamen non procedit in hac mea fallentia de Gratis conſ. 61. num. 4. & 15. vol. 1. Rimin ald. conſ. 164. num. 20. volum. 2. Corn. conſil. 245. ead. col. & eſt tex. ſingularis, & a nemine adhuc ponderatus in leg. qui vas Argenteum §. cum fur. ff. de furtis quem tex. habui à Principe Doctorum Canoniſtarum, & legalium Domino meo Aloyſio Riccio, cuius text. tenor eſt.

Cum fur rem furtiuam vendidiſſet ei, nummos pret Dominus rei per vim extorſit, furtum nummorum eorum rectè feciſſe reſponſum eſt, idem etiam vi bonorum raptorum actione tenebatur, quod enim ex re furtiua redigitur furtiuum non eſſe nemini dubium eſt. Nummus igitur hic, qui redactus eſt ex pretio rei furtiuæ, non eſt furtiuus, hæc ſunt verba tex. ex quo etiam colligitur ſecundum Bart. quod pretium redactum ex re furtiua non eſt furtiuus, & ideo Dominus rei furtiuæ venditæ id auferens furtum committit, quod eſt notabile, & dignum admirationis non paruæ.

QVÆSTIO XX.

An in delictis mixti fori abſolutus ab vno iudice ſit remittendus ad alium puniendus pro eodem delicto.

SVMMARIVM.

1 *Sententia negantium: & hoc non ſolum ſi quæſtio eſſet in eodem loco, ſed etiam in diuerſis nu. 2. Vel fuerit proceſſum contra abſolutum non ſolum per viam accuſationis, ſed etiam per viam inquiſitionis num. 3.*
4 *Rationes pro hac opinione & 5.*
6 *Sententia aſſerentium, ſed excipiunt 4. caſus. Primo in delictis, non ita atrocibus ſi delinquentes non fuerint plenè, & ſecundum qualitatem delicti puniti ab Eccleſiaſtico, poterit Laicus punire eoſdem pro eodem delicto condignis, & meritis pœnis.*
7 *Quæ tamen punitio debet eſſe minor prima.*
8 *Et in aliquo caſu etiam grauior.*
9 *Excommunicatio quo ſenſu ſit grauior omni pœna.*
10 *Secūdo in caſu, in quo quis punitur a iudice Eccleſiaſtico non pœna monitoria medicinali, ſeu præparatoria, ſed ordinaria.*
11 *Tertio in caſu, in quo delinquens ſit punitus ab Eccleſiaſtico pœna aliqua tantum monitoria, vel Excommunicationis, vel medicinali ad ſalutem animæ.*
12 *Quarto in eo, qui punitur a iudice Eccleſiaſtico non pœna ordinaria delicti, ſed præparatoria ad pœnam ſecularem.*

1 IN prima facie videtur dicendum, quod non .n. accuſatus, vel inquiſitus de aliquo delicto, ſi de illo fuerit ſemel abſolutus, vel condemnatus, non poterit de eodem delicto ab eodem, vel ab alio accuſari, ſeu ab alio iudice inquiri, l. ſi cui §. iiſdem, ff. de accuſ. C. de his, de accuſat. latè DD. in cit. l. ſi cui §. eod. quia de delicto eiuſdem hominis non debet ſępius quæri l. licet §. fin. ff. Nautæ, caupones, ſtabularij, & eſt cap. Regni incipit, item ſi quæ Vniuerſitates, ſub tit. quid perſonę productæ ad litem liberantur, & bis de delicto quæri non poſſe, vult etiam tex. in c. de his l. quod de crimine C. de accuſ. l. ſepulcri violati ff. de ſepul. violat. quæ concl. procedit non ſolum ſi quęſtio eſſet in eod. loco,
2 ſed etiam ſi in diuerſis, nam ſi delictum fuerit cognitum in loco commiſſi delicti, & poſtea intenditur delinquens conueniri in loco domicilij pro d. eod. delicto obſtabit exceptio rei iudicatę Bal. in l. obſeruare §. proficiſci ff. de offic. proconſulis l. fin. C. de cuſtod. reor. l. 2. C. de except. rei iudic. l. 1. quando prouocare non eſt neceſſe, Boer. dec. 289. num. 9. Foller. in pract. crim. Canon. c. 35. nu. 3. Bertazzol. conſ. 129. num. 1. & conſil. 171. num. 2. Marant. in ſuo ſpecul. in tit. de inquiſit. num. 48. latè Farinac. de inquiſit. quæſtion. prima in 6. requiſit. num. 51. & in quæſtion.
3 4. num. 1. quod in tantum procedit hæc concluſio, quod non ſolum quando contra abſolutum fuerit proceſſum per viam accuſationis, ſed etiam per viam inquiſitionis, Dec. conſ. 337. Couarr. var. reſolut. capitul. 10. numer. 5. libr. 2. Berous, qui teſtatur de communi in dict. capitul. de his extra de accuſation. numer. 20. Brun. quæſtion. 17. num. 31. Alex. conſil. 11. num. 7. libr. 1. Clar. in quæſtion. 53. verſic. procedunt & hæc omnia, Imo habet locum non ſolum in abſoluto, ſed etiam in condemnato, Alex. d. conſil. 11. volum. 1. colum. pen. Bero. conſil. 69. nu. 1. cum ſeq. Boer. cit. deciſ. 289. nu. 1. & ſeq.

Clar.

Google

Clar. in ſua pract. §. fin. quæſtion. 45. in princ. & facit citatus tex. in leg. ſepulcri violat.actio. ff. de ſepul. viol. latè Farinac. in cit. quæſtion.4. vbi ampliat,& limitat pluribus modis. Adde etiam quod ſi adhuc in loco delicti non eſſet abſolutus, vel condemnatus, ſed tãtum accuſatus facta conuentione, poſtea in loco domicilij poſſet apponi exceptio litis pendentiæ arg. tex. in l. vbi cæptum.ff. de iudic. notat Campagn. in d. cap. Regn. Item ſi quod vniuerſitates num. 7. vſque ad finem. Marant. in ſuo ſpecul. part. 6. in verb. & aliquando peruenitur per viam inquiſitionis num. 49. cum ſeq.

4 Secundo pro dicta opinione facit, nam ſumus in pænis tradendis, in quibus minor pars eſt requirenda & ſumus in acta, quæ tendet ad vindictam, & vno modo actum non poteſt expediri alia via, ſecus ſi non tendit ad vindictam, ſed ſolum ad intereſſe proprium, vt tenet Bar. in leg. Senatus cenſuit. ff. de accuſat. Cin. Batt. & Salic. in leg. nullum Cod. de teſtib. & requiritur Boer. in dec. 289. num. 7. vbi dicit hoc procedere, quia iudex poteſt pænam ex cauſſam minuere leg. hodie, & leg. præſes ff. de pænis leg. ſi ſeueriore Cod. ex quibus cauſſis infamia irrogetur, l. qui ergo §. pæna grauior, ff. eod. Bald. 10 conſ. 34.

5 Tertio facit limitatio Farinac. ſecunda de inquiſit. quæſtion. 4. num.7. vbi habetur, quod in delictis, quæ ſunt mixti fori non poterit non obſtante tali abſolutione, ſeù condemnatione accuſari, ſeù inquiri in foro ſeculari. Angel. de malefic. in verb. & ad querelam num 91. Bal. in conſ. 260. lib. 3. l. ſi quis in hoc genus Cod. de Epiſc. & Cler. leg. placet eod. de Sacroſanct. Eccleſ. Foller. in pract. Crim. Canon. capit. 35. num. 23. Panormitan. d. cap. 1. de offic. ordinat. colum. antepenul. verſ. Caſio 3. Gomeſ. de delictis, capit. 1. num. 4. tom. 3. Marant. in ſua pract. in tit. de inquiſitione num. 97. Boſſ. tit. de foro competenti num. 84. & communis opinio reputatur teſte Couarr. variar. reſolut. lib. 2. cap. 10. num. 6. verſ. vndecimo eadem Conſtitutio, & alij innumeri relati per D. Farinac. in cap. in cit. loc.

6 His licet verè exiſtentibus ad quæſtionis dilucidationem diſtingue quatuor caſus. Primus in delictis non taliter atrocibus in quibus iudex Ecrleſiaſticus poteſt imponere dignam pænam delicti, nam ſi d. delinquentes non fuerint plenè, & ſecundum qualitatem delicti puniti ab Eccleſiaſtico, poterit ſauius iudex etiam pro eodem delicto punire condignis, & mentis pænis ſecundum Saib. in cap. de his de accuſ. & tradit Bald in leg. fin. 6. quæſtion. eod. de edict. Diu. Adrian. & pulchrè Soccin. conſil. 12. num. 7. in primo. & Ioann de Imol. conſ. 129. præfatus ſeruus in 3. colum. verſ. quinimò, & latè Hyppol. ſingul. 180. incip. plura, & plura, & conſ. 67. verſ. exiſtentibus, num. 62. & conſuluit etiam Soccin. in leg. cum Senatus ad fi-
7 nem de reb. dubijs, vbi dicit ita fuiſſe indicatum, licet iſta punitio debet eſſe minor prima, vt vult Farinac. in cit. locis num. 10. in fin. vbi allegando Marant in tit. de inquiſit. num. 100 & ante eum Batt. in l. Senatus ff. de accuſat. Par. de Put. in tract. ſindicatus verb. Compoſitio caſ. 1. num. 7. diſtinguendo in propoſito dixit, quod licet non ſufficienter punitus a primo iudice poſſit iterum ſufficienter puniri ab alio, prima tamen pęna computatur in ſecundam, & ſecunda ſuppletur per primam & ſi prima pæna impoſita fuit in pecuniaria ſecundus iudex, & pariter in pecuniariam imponere debet, ſed minorem prima impoſita, in hac ſecunda pæna debet, vt dixi, computari id quod in prima ſolutum eſt, & ſi ſecunda pæna erit corporalis debet pecuniaria pro prima pæna ſoluto reo reſtitui, ſed ſi prima fuit corporalis, tunc prima pæna primo loco inflicta non poteſt reſtitui, ideo reus iſto caſu non amplius in corpus mitiori pæna pecuniaria pæna punietur, vt ibidem per Marant. qui etiam ponit, quod in caſu, in quo primus iudex ſatis leuem corporalem pænam impoſuit, & ſecundus debet imponere pœnam mortis, prout etiam refert & ſequitur hæc Sigiſmund. Scacc. in tract. de iudic. cauſ. Ciuil. & Crim. cap. 12. num. 92.

8 Imo quod poſſit grauius puniri tenuit Alciat. num. 128. de offic. ordinator. qui citando Felin. in d. cap. de his

num. 10. de accuſat. tenet hanc eſſe communem opinionem quem ſequuntur Gomeſius in c. 1. delictorum poſt num. 40. in prima concluſ. ſequitur Couarr. in cit. loc. poſt num. 6. quos refert Iulius Clar. in pract. in quæſtion. 17. verſ. ſed quæro ſi aliquis nu. 14. vbi in fine citando Gomeſ. in loco præallegato dicit aliud eſſe dicendum ſi prius fuiſſet punitus a iudice laico, nam ſecundum eum poſſet deinde ab Eccleſiaſtico moleſtari, & dicit, quod ita colligitur ex mente omnium DD. quod ego etiam ſequor, dummodo pæna impoſita per iudicem laicum non eſſet minor illa, quam pro eo crimine poſſet imponere iudex Eccleſiaſticus loquendo de pæna corporali, vel pecunia-
9 ria, nam licet pæna excommunicationis, quod iudices Eccleſiaſtici paſſim imponunt ſecundum quid ſit grauior omni pæna temporali, cum tamen tendat potius ad ſalutem animæ, & ſic ſit potius medicinalis, quam afflictiua, non eſt in hoc propoſito connumeranda inter graues pænas.

10 Secundo pone caſum in eo, qui punitur à iudice Eccleſiaſtico non pæna monitoria medicinali, ſeù præparatoria, ſed ordinaria, & tunc ſi ſumus in grauiſſimis delictis mixti fori, in quibus iudex Eccleſiaſticus non poteſt ratione ſuæ iuriſdictionis imponere pænam delicto competentem, iſto caſu reus delinquens ſit punitus per iudicem Eccleſiaſticum illa pæna non tollit pænam ſecularem, & propterea poterat capi per iudicem ſecularem, & pæna ſeculari puniri tex. in d. cap. felicis §. per hoc de pænis in 6. qui licet ſpecialiter videatur loqui in offendente Cardinalem, quaſi ſecus ſit in alijs atrocioribus delictis, prout conſiderauit ibi gloſ. & Angel. de malefic. in verb. ad querelam num. 91. Tu tamen melius dicas, quod idem erit generaliter in omnibus delictis mixti fori, prout reprobata gloſ. voluerunt Boſſ. in tit. de foro competenti ſub num. 147. Bald. in leg. placet col. fin. de Sacr. ſanct. Eccleſ. Felin. in cap. olim de iudic. Gomeſ. tit. de delictis num. 40. Couarr. var. reſol. cap. 10. verſ. 11. Panormitan. in capit. tuæ de procurat. in 2. col. & Farinac. qui teſtatur de communi locis citatis.

11 Tertio finge caſum in delinquente, qui à iudice Eccleſiaſtico punitus eſt aliqua pæna ordinaria delicti tamen puta, vel monitoria, vel excommunicationis, vel medicinali ad animæ ſalutem, & tunc certum eſt quod per eam non tollitur pæna ſecularis, & conſequenter ita punitus à iudice Eccleſiaſtico poterit nihilominus puniri iterum a iudice ſeculari in delictis mixti fori. l. placet verſ. ſi quis contrauenerit Cod. de Sac. ſanct. Eccleſ. & ibi communiter ſcribentes Gomeſius vbi ſup. in ſecunda concluſ. num. 40. Scacc. vbi ſupra cap. 12. num. 91. in princ. Paul. de Caſtr. in leg. cunctos populos Cod. de ſumma Trinitate, & fide Cattolica num. 3. in ſecunda colum. Iul. Clar. in §. fin. quæſtion. 17. verſ. ſed quæro in fine.

12 Quarto figurandus eſt caſus in eo, qui pariter punitur à iudice Eccleſiaſtico non pæna ordinaria delicti, ſed præparatoria ad pænam ſecularem, vt poteſt poni exemplum in degraduatione, quando delinquens condemnatus ratione alicuius criminis per iudicem eccleſiaſticum degradatus traditur iudici ſeculari, nam tunc clarum eſt, quod illa punitio non tollit ſecularem, prout eſt diſput. tex. in §. ſi vero crimen collatione nona in auth. de ſanctiſſimis Epiſcopis, vbi DD. cap. ſi quis ſacerdotum XI. quæſtion. 1. cap. ad Abolendam §. præſenti de hæretic. c. cum non ab homine de iudic. c. excommunicatum §. damnati de hæreticis; Et adde tex. in cap. ad falſatorum de crimine falſi. & ſic punctus huius quæſtionis remanet dilucidatus maiori qua potui facilitate, atque dilucidatione.

QVÆSTIO XXI.

Connumerantur caſus delictorum in genere, in quibus ſit neceſſaria, & non criminis cognitio.

SVMMARIVM.

1 *Cognitio criminis requiritur in Hæreſi.*
2 *In Blaſphemia, & ſic in crimine læſæ maieſtatis diuinæ.*
3 *In crimine ſacrilegij requiritur qualitas loci, & rei.*
4 *Non requiritur in crimine maledictionis Imperatoris.*
5 *Requiritur in genere in crimine falſæ monetæ.*
6 *In delicto ſimplicis homicidij.*
7 *In Homicidio mediante mandato, aſſaſſinio, proditione, parricidio.*
8 *In vulneribus lethalibus, & non lethalibus.*
9 *In prohibita armorum aſportatione.*
10 *In crimine ictus Sclopetti, Archibuſij, vel baliſtæ.*
11 *In Ruina, Incendio, Naufragio, arboribus inciſis, &c.*
12 *In Iniurijs realibus.*
13 *In Crimine falſi.*
14 *In Crimine Furti, Rapinæ, Latrocinij, &c.*
15 *In Receptatoribus malefactorum.*
16 *In Crimine vſurarum.*
17 *In crimine corruptionis factæ Iudici.*
18 *In crimine Adulterij, Stupri, Inceſtus, &c.*
19 *In extractionibus extra Regnum, & inuentione Theſauri.*
20 *Eſt adeo neceſſaria hæc cognitio generalis, in delictis, vt non ſufficiat illa probare per coniecturas.*
21 *Cum tamen non reperitur corpus occiſi, ſufficit conſtare per famam.*

1 REquiritur in crimine hæreſis, Muſcatell. in ſua praxi de cognit. delictor. licet aliter ſentiat Foller. in ſua pract. & Clar. in allegat. q. 4. verſ. ſcias tamen vt per eum.

2 Requiritur in Crimine blaſphemiæ, & ſic læſę Maieſtatis Diuinæ idem Muſcatell. vbi ſupra de cognitione, ſeu probatione in materia blaſphemiæ nu. 3. licet Boſſius, & Clar. aliter ſentiant.

3 Requiritur in Crimine Sacrilegij qualitas loci, & rei leg. diuus ff. ad l. Iul. pecul. ſecundum vero Ius Canonicum tantum requiritur qualitas rei cap. quiſquis 27. qu. 4. & ſic vult Foller. in ſua pract. in tit. capiatur Informatio nu. 11. loquendo de furto rei Sacræ, & a loco ſacro.

4 In Crimine Maledictionis Imperatoris non requiritur, & ratio eſt quia cognitio in genere in hoc delicto difficiliter haberi poterit, Muſcatell. in rubr. de blaſphem. Foller. in ſua praxi Crim. in rubr. capiat. informatio ſub nu. 13. dum loquitur de blaſphemia.

5 Requiritur hæc cognitio in genere in Crimine falſæ monetæ, cuius cognitionis formam ponit Foller. vbi ſupra, num. 12. vbi dicit, quod falſæ monetæ crimen debet apparere de inuentione monetæ, ſeù fabricatione: Item de Imagine, qua impreſſa erat quod eſſet Regis, vel Imperatoris, vel quod ſit falſa in cuneo, vel argento liga, aut auro, & ſic de ſingul. & latè de hoc melius vide de hac cognitione apud Muſcatellum in ſua pract. de cognitione, ſeù probatione delictorum in rub. de falſa moneta 5. & 6. & ſequent.

6 Requiritur in delicto ſimplicis homicidij, quæ cognitio in duobus caſibus continetur. Primus caſus erit in homine occiſo cum vulneribus, ſeù iugulato, ſuffocato, ſeù præcipitato, vel iuxtè, vel iniuſtè ſine lapide percuſſo, in mare, flumen, ſeù puteū proiecto, aut ab alio ſuſpenſo, & hoc caſu cognitio, ſeù probatio delicti homicidij in genere erit, vt Cadaueris illius occiſi iugulati, ſeù ſtrangulati, & aliùs caſus ponitur per Muſcatell. in ſua prax. rubr. de homicid. ſimplic. nu. 11.

7 Requiritur in Crimine Homicidij mediante mandato, aſſaſſinio, proditione, parricidio, & ſimilibus Foller. in cit. tit. capiatur informatio nu. 69. & 70. Boſſ. in tit. de delicto num. 34. 35. & ſeq. Bart. in l. ſi is qui rem la 2. §. ſi titium ff. de furtis.

8 Requiritur iſta cognitio in genere in vulneribus lætalibus, & nō lętalibus, ſed quæ differentia ſit inter eas doce à Muſcatell. in Rubr. de vulner. lætalibus, vbi latè ponit alios caſus.

9 Requiritur in prohibita armorum aſportatione, tamen cum illa diſtinctione quam adducunt ſcribentes in l. ſi barſatorem C. de fideiuſſor. & in l. 3. §. Neratius ff. de acquir. poſſeſſ. vbi plene per Alex. Angel. de malefic. & dictus Andreas Arinatus verſ. & ſtatutum, & ibi Auguſt.

10 Requiritur in Crimine ictus Sclopetti, Archibuſij, vel baliſtæ quæ in tribus caſibus apertiſſima eſt, vt per Muſcatell. in rubr. de ictu ſclopetti num. 2.

11 Requiritur in Ruina, Incendio, Naufragio, arboribus inciſis, damno dato, & alijs, quæ autē hęc ſint, vide Clar. in §. fin. qu. 4. verſ. quando vero Muſcatell. in rubr. de Incendijs & Ruina nu. 1.

12 Requiritur in iniurijs Realibus, Foller. in tit. capiatur informatio n. 13. in ſua pract. Clar. in ſua pract. § fin. q. 4.

13 Requiritur Cognitio in Crimine falſi, Muſcatell. in pract. in rubr. de falſis licet cognitio in genere huius criminis ſit minus ſubtilis. Bal. in l. fin. C. de fideicom. Boſſ. in tit. de iudic. & conſid. ante torturam nu. 179.

14 Requiritur iſta cognitio in genere in crimine furti, Rapinæ, latrocinij, ſtratarum diſrobatione, Foll. in pract. Crim. cit. tit. nu. 17. vſque ad 20. poſt Martil. in ſua pract. §. principium nu. 6. & 7. & in §. conſtante nu. 28. Boſſ. in tit. de delicto. Clar. in § fin. qu. 4. & alij.

15 Requiritur in Receptatoribus malefactorum, quæ qualis eſſe debeat ponit Bal. in l. 1. C. de his qui latrocin. Foller. in ſua pract. in tit. banniantur num. 17.

16 Requiritur cognitio in genere in crimine vſurarum quod qualis ſit vide Couar. in lib. 3. var. reſol. cap. 1. verſ. vſura igitur Muſcatell. in rubr. de vſuris nu. 11.

17 Requiritur in Crimine corruptionis factæ Iudici, quod qualiter ſit ponit tex. in l. lex Iulia ff. ad l. Iul. quam citat Muſcatell. in pract. in rubr. de Iudicis corruptela concuſſione, extorſione, & barattaria, num. 10. & ſeq.

18 Requiritur in Crimine Adulterij, ſtupri, inceſtus, Raptus, Sodomiæ, Coitus illiciti, & ſimplicis fornicationis, quam dicunt Foller. in ſua pract. in tit. capiatur Informatio n. 8. Muſcatell. in rubr. de adulterio, & ſtupro, eſt num 6. vbi dicit quod Clarus tenet in pluries allegata qu. 4. in verſic. ſcias tamen, & verſ. quando adulteria, & omnia ſupra poſita, excepto ſtupro nullā habere in genere cognitionē.

19 Requiritur in extractionibus extra Regum contra banna fraudantibus, ſeù onerantibus annonam, & in teſauri inuentione, quæ ponit Muſcatellum in rubric. de extractionibus extra Regnum nu. 6. 7. 17. 18. 20. & ſeq.

20 Adde quod in tantum eſt neceſſaria in delictis iſta generalis cognitio, quod non ſufficit illa probare per coniecturas, Abb. in c. 1. & ibi Dec. col. fin. ff. de offic. delegati, Crauett. conſ. 244. namque ad probationem delicti eſt neceſſaria probatio identitatis, Dec. conſ. 101. col. 2. poſt Panor. in cap. cum Ioannes de fid. Inſtrum. col. fin. imo vbi alias pręſumeretur identitas, tamen vbi ſumus in materia Criminali, illa minimè præſumitur, ita ſingularis eſt doctrina Cornei i cōſ. 233. col. 2. & fin. & in cōſ. 277. col. 2. circa medium, & Ratio ſupradictorum duplex eſſe videtur; Primo nam in accuſatione ſine inquiſitione ſemper oportet cōſtare delictum eſſe commiſſum, & quidem plenè l. ſi quando in verb. patefacta C. vnde vi, vbi Bal. & Iaſ. in 4. notab. Dec. cōſ. 410. col. 2. Secundo nā in delictis ſemper præſumitur proeo quod excuſat Bal. in l. precibus col. 7. C. de impub. & in l. moneor. ff. de aſportandis, & latè Crau. in cit. conſ. 244. nu. 5. licet tamen in delictis occultis proceditur ex præſumptionibus ſeù coniecturis, indicijs, & cæteris leuioribus probationibus etiam ad condemnandum, vt plenè habetur per Oſaſc. in dec. 72. ſub num. 1.

Adde etiam aliam rationem ad ſupradicta & eſt Nam vt inquit Boſſ. in tit. de delictis num. 26. regulare eſt in qualibet materia, quod vbi lex aliquid diſponit reſpectu certę rei, debet prius de illa re conſtare l. diuus ff. de teſtam. vbi gloſ. in cap. ad diſſoluendum verſ. accuſare de deſponſat. impuber. & qui vult probare qualitatem debet prius probare

ſub-

ſubſtantiam, in qua illa qualitas fundatur gloſ. in l. ſi arbitter. ff. de probat. & hanc pariter rationem conſiderarunt Gomez tit. de Capt. reorum num. 1. vbi plura in propoſito adducit Concordantia iura Brun. a ſole de ſuo conſil. crim. num. 13. & nu. 139. 141. & 143. vbi amplius quod ſi etiam Princeps motu proprio mandaret contra aliquem inquiri, ad huc tamen intelligi debet ſi conſtet de delicto, & non alias, &c.

21 His omiſſis eſt aduertendum quod licet aliquando non reperiatur corpus occiſi, & ſic non poterit haberi criminis cognitio, quia forte iſtud corpus fuerit proiectum in mare, vel combuſtum, & tunc ſufficit conſtare per famã Bal. in l. Comprobatio ff. de probat. Marſ. conſ. 8. in princ. verſ. quin immo, Auguſt. ad Angel. de Malefic. in verb. fama publica verſ. duodecimo num. 108. & ſi Cadauer fuiſſet ſepultum, poterit Iudex illud exhumari facere, Bal. in l. ſi quis reſtibus in fin. C de teſtib. Paris de ſindicatu in verb. confeſſio nu. 6. Marant. in tit. de inquiſit. nu. 18. Farinac. qu. 2. nu. 5. Ludouic. in pract. Crim. in tit. de inſpectione occiſi nu 1. cap. 75.

QVÆSTIO XXII.

Petens abſolutionem à Iuramento an pro ea obtinenda remittatur ad Iudicem loci contractus; An vero ad Dioceſanum ſeù ad loci Superiorem.

SVMMARIVM.

1 *Videtur poſſe abſolui ab omnibus, in quocunque loco.*
2 *Opinio aſſerentium, Epiſcopum loci contractus debere abſoluere.*
3 *Maximè ſi Iurans renunciaſſet priuilegio ſui fori.*
4 *Opinio contraria; Abſolutionem petendam ab Epiſcopo Iurantis.*
5 *Autor adhæret primæ opinioni.*

1 DVbium faciebat in hac controuerſia, quod abſolutio iuramenti peti poteſt, in quocumque loco, & conſequenter inutile eſſet dubitare ad quem veniat remittendo iurans pro obtinenda remiſſione. ſi quidem Anima Iurantis abſoluitur, quod non circumſcribitur loco aliquo cap. omnis vtriuſque ſexus, & quod ibi communiter notatur de pœnitentijs cap. fin. de pen. diſtinct 5. Ann. alleg 83. Calder. conſ. 6. de Iur iurand. & ob ſupradictam rationem Artam. in dec. 15. de contractibus tenet vtile eſſe dubitare an iurans ſit remittendus ad locum Contractus vel ad Iudicem Iurantis citatũ, quam opinionem tenuit etiam Capic. in dec. 18. nu. 5. verum vt in hac quæſtione ordinatè procedam illam diuido in duas Doctorum opiniones.

2 Prima opinio eſt Bellugæ in ſpeculo principis rubr. 9. n. 13. quod voluit quod Epiſcopus loci contractus, & ſic in quo fuit præſtitum ius iurandus debet abſolutionem concedere, quam opinionem referunt, & ſequuntur Alex in l. hæres abſens §. ſi quis tutelam ff. de iudic. poſt Bal. in conſ. 61. vol. 1. Alciat. in conſ. 17. nu. 7. & ſeq. Alban. conſ. 93. num. 4. & ſeq. vol. 1. Cardinal. in c. 1. nu. 7. & Felin. in col. 6. verſ. 15. de iur. iur. quorum opinio fundamentum recipit ex eo quod ratione contractus quis ſortitur forum l. in cõtractibus §. in omni C. de non num. pec. vbi exceptio nõ numeratæ pecuniæ apponitur prius corans iudice, & Epiſcopo loci contractus cap. Romana § contrahentes de for. competent. in 6. & hic euenit quod ratione Contractus quis remittitur ad locum in quo contraxit quoties iuramentum interuenit Bellug. in ſpecul. Principis rubr. 11. §. viſum eſt Roman. ſing. 470 Borrell. conſ. 50.

3 Quæ opinio ampliatur maximè vbi iurans renunciaſſet priuilegio ſui fori puta ſubmittendo ſe alterius fori, iux. dec. Mſinger. cenſ. 2. obſeruat. 15. Iaffred. 79. & Grat. 280.

4 Secunda eſt opinio ſuperiori contraria, vt ſcilicet abſolutio ſit petenda Epiſcopo iurantis, & conſequenter ad eum eſſe remittendum pro illa impetranda, cuius opinionis auctores fuerunt Lapus alleg. 10. Calder. conſ. 1. de offic. ordinarij, Federic. de Senis conſ. 6. Ludouic. Roman. conſ. 579. Aret. conſ. 142. col. 4. Capic. dec. 18. referens ita practicari in S. C. Caualc. in deciſ. fin. 9. num. 31. part. 1.

5 Sed quidquid ſit ex ſupradictis primam opinionem ſequor ex notabili doctrina Conor. lib. 1. var. reſol. cap. 4. nu. 5. Gagliard. de abſolut. à iuramento §. 4. n. 55. Billotr. eiuſdem nominis tractatus part. 3. qu. 15. Mancin. de Iuram. part. 7. qu. 14. Seraphin. de priuileg. priuileg. 43. nu. 7. & ſeq. Corn. de Abſolut. forenſ. qu. 10. in fin. & hanc eſſe communem Doctorum opinionem teſtatur Couarr. loco ſupra cit. Nihilominus in Curia Archiepiſcopali Neapolitana ex antiquiſſima obſeruantia abſoluuntur omnes exteri a iuramentis præſtitis etiam extra Regnum, quia accedunt ad Ciuitatem Neapolitanam animo litigandi in M. C. V. vel in S. C. vt teſtatur Genuenſis in practica Archiepiſcopali Neapolis cap. 4. n. 9. & Anna alleg. 83. to. 2.

QVÆSTIO XXIII.

Tertius veniens in Cauſa an ſit remittendus ad ſuum Iudicem.

SVMMARIVM.

1 *Sententia affirmatiua.*
2 *Negatiua, & tenenda, & eius rationes.*

SVpponitur quod exiſtente lite, & controuerſia inter duos comparuit tertius pro ſuo intereſſe, cumque allegaſſet priuilegium ſui Iudicis, petens cauſam remitti, an ſit iſte remittendus.

1 Et prima facie videtur concludendum affirmatiuè ex eo quod tertius vti perſona priuilegiata poteſt forum declinare l. ſi quis pro luſorio, vbi Bart. & reliqui communiter

2 ff. de appellat. Nihilominus contrarium in praxi eſt tenendum, ſi quidem tertius qui ad coadiuuandum comparet audiri debet in terminis, in quibus cauſa reperitur cap. fin. vt lit. pendent. in 6. Couarr. pract. quæſt. cap. 11. nu. 13. Affl. in dec. 16. & tenetur proſequi Cauſam in eo loco, & ſtatu in quo erat tempore quo comparuit Felin. in c. cum ſuper de re iudic. n. 15. Ann. conſ. 98. vol. 2. cum alijs quos probat Couarr. loc. ſupr. cit. quibus accedit Menoch. cõſ. 488. n. 5. vol. 5. Gail. lib. 1. obſeru. 71. Franc. Marc. dec. 24. vol. 1. cuius deciſionis ratio ex eo colligitur quod cauſa & ius tertij eſt connexa cum cauſa, & iure principali ſecundum Menoch. Gaill. & Ann. locis proxime citatis, quibus addo Artaman. dec. 3. de Iudic. & Colet. dec. 71. & propterea cauſa tertij, & principalis, vna, eademque ſententia determinari debet, Ann. cit. conſ. 98. n. 3. & propterea ſubintrent termini tex. in l. nulli C. de iudic. Menoch. cit. conſ. 488. hinc eſt, quod præcluſa via principali dicitur præcluſa incidenter venienti Bal. in l. ſi ex tempore C. de remiſſione pignoris, Maizar. conſ. 24. Mandell. conſ. 91. vol. 1. & de Rubeis conſ. 7. & ex his fuit deciſum in hoc noſtro S. C. teſte Ann. in alleg. 76. vol. 1. non potuiſſe clericum comparentem in cauſa vti tertium petere remiſſionem, & declinare forum, ſequitur Vrſill. in addit. ad Affl. in dec. 15. & Affl. in conſtitut. Regn. incipit Minorum num. 19.

QVÆSTIO XXIV.

Quibus Modis quis ſortiatur forum, & in conſequentia veniat remittendus.

SVMMARIVM.

Recenſentur plures modi, quibus quis ſortitur forum.

FOrum quis ſortitur varijs innumeriſque modis, primo ratione Contractus l. hæres abſens §. ſi quis tutelam ff. de

de iudic. Item ratione communis patriæ. Item ratione domicilij ſcilicet vbi habet maiorem diuitiarum ſuarum l. ciues C. de incolis l. fideicommiſſum §. pen. ff. de Iudic. l. eius qui ff. ad municipalem, & an quis poſſit in eodemque loco plura obtinere domicilia, vide tex. in l. Labeo ff. eodem qui dicit quod ſic. Item ratione manumiſſionis, vt libertas ſequitur forum patroni l. aſſumptio §. fin. ff. eod. Item ratione originis propriæ, vel paternæ l. aſſumptio §. 1. ff. eod. l. fin. & l. penult. l. de muner. & honor. lib. 10. Item ratione militię l. magiſteria C. de iuriſdict. omn. Iudic. de Franch. dec. 88. & propterea in l. municipes §. miles ff. ad municipalē habetur quod miles dicitur eſſe illius loci, vbi ſtipendium eſeretur. Itē ratione matrimonij l. exigere ff. de Iudic. Teſaur dec. 190. Surd. dec. 126. facit tex. in l. fin. §. 1. ff. ad municipal. quod amplia procedere etiam in vidua l. filij §. vidua ff. ad municipalem, quod limita in concubina l. fin. §. item Reſcriptum ff. ad municip. Item ratione rei cap. ſane de ſor. compet. l. fin. C. vbi in rem actio de Franch. in dec. 178. Caualc. dec. 18. part. 1. Item ratione lecturę. Nam lector ſortitur forum in loco vbi legit, & ibi debet remitti Bart. in l. 5. ff. ad municipal. & teſtatur fuiſſe deciſum Ann. ſingul. 490. Item ratione Canonicatus. Nam Canonicus ſortitur forum, vbi facit reſidentiam. Diaz. pract. crimin. Canon. c. 1. Item ratione communis temporis ſcilicet decem annorum l. 2. C. de incolis. Item ratione reconuentionis l. papinianus & l. conſequenter C. de ſententijs, & interlocutionibus. Item ratione Clericatus auth. ſi Clericus de Epiſc. & Cler. Item ratione delicti auth. qua in prouincia l. vbi de Crimin. agi oportet cap. poſtulaſti de ſor. cōp. & latè de Franch. in dec. 37. Iaffred. dec. 49. latiſſimè Couarr. in tract. qu. c. 11. Item ratione prorogationis l. 1. C. de iuriſdictione omnium Iudicū, & latè Afſl. in dec. 28. Item ratione Religionis, Verald. dec. 190. part. 1. Item ratione Miſerabilitatis perſonarum leg. vnica l. quando Imperator inter pupillas, & viduas, de Franch. dec. 100. & latiſſimè Theſaur in dec. 177. Item ratione Artis l. per iniquum C. de iuriſdictione omn. Iudic. de Franch. in dec. 305. Item ratione oſtenſionis aurium l. nulli C. de teſtib. Bat. in l. diuo pio §. 1. ff. de ſententia, & re iudicata, de Franch. in dec. 147. Ann. conſ. 109. vol. 2. Item ratione quaſi contractus l. hęres abſens §. ſi quis tutelam ff. de iudicijs, Item ratione diſtractus vt in d. l. hæres abſens §. fin. ff. eod. tit. Item ratione adminiſtrationis l. 1. C. vbi de latrocinijs agi oportet, Grat. in dec. Rotæ Marchiæ 28. Item ratione matris, vt procedit in vulgo quęſitis, enim iſti cenſentur nati ex patria, in qua nata eſt eorum mater l. eos qui iuſtum ff. ad municipalem, item ratione Caſtelli, Villæ, ſitæ in territorio alicuius Ciuitatis, nam ipſæ ſortitur forum illius Ciuitatis l. qui vico ff. ad municipalem; Item ratione ſeruitutis Eccleſiarum cap. eccleſiarum ſeruos 12. qu. 2. gloſ. in c. eos diſtin. 32. & in cap. clericum 11. qu. 7.

Adde propria opinione Bart. in l. fin. in fin. ff. de rer. diuiſ. l. fin. in fin. ff. de iuriſdict. omn. Iudic. l. inter tutorem n. 5. & ſeq. ff. de admin. tutor. Bal. in l. cætera §. ſi duobus n. 5. ff. de legat. 1. Angel. & Caſtr. in l. eſt receptum in fin. ff. de iuriſdict. omn. Iudic.

QVÆSTIO XXV.

Combaro delinquens in Territorio communi, an poſſit petere remiſſionem ad Iudicem ſupremum.

SVMMARIVM.

1 *Sententia affirmatiua.*
2 *Negatiua, & tenenda; & eius rationes.*

1 ET pro prima, & affirmatiua opinione, & ſic quod Cōbaro delinquens in territorio communi ſit remittendus ad Iudicem ſupremum dicitur, & facit, nā par in parē non habet imperiū l. nā magiſtratus de arbitris l. ille à quo §. tempeſtiuum ad Trebellianum, ſed iſti Combarones ſunt pares in iuriſdictione ergo Combaro non poteſt eum punire, ſed tenetur remittere ad Iudicem ſupremum, argumento tex. in l. 1. ff. ad Trebell. & in l. is à quo §. tempeſtiuum §. de arbitris, & in l. nam Magiſtratus ff. eod. c. innotuit de elect. & facit addit. ad Cappell. Tholoſ. in dec. 423. vbi Archiepiſcopus delinquens in diœceſi ſuffraganei, non poteſt ab eodem ſuffraganeo puniri in hoc non videatur facere.

Supponatur in facto; quod in aliquo loco exiſterent duo Barones habentes vnum territorium pro indiuiſo, in quo quidem territorio obtinerent merum, & mixtum Imperium, ac omnimodam iuriſdictionem, & vnus ipſorum delinqueret, an ſuus Combaro poſſit eum punire, vel veniat iudici in pœnam remittendus.

2 Et pro ſecunda, & parte negatiua dicendo teneo quod non poteſt remitti, ad cuius ſententiæ approbationem adduco concluſionem in iure nitiſſimam ſcilicet quem eſſe remittendum ad locum delicti l. ſi cui §. cum ſacrilegium ff. de accuſ. facit tex. & quod ibi communiter notatur in l. 1. C. vbi de priuileg. cogn. oport. cap. licet de ſor. compet. vbi quis ratione delicti ſortitur forum auth. qua in Prouincia C. vbi de crimin. agi oport. cap. poſtulaſti de ſor. compet. Iaffred. dec. 49. Dom. de Franch. in dec. 37. & procedere etiam in crimine falſi voluit tex. in l. nullum C. de teſtib. & latè Afſl. in dec. 230. & 219. & poſt eum de Franch. in dec. 147. Ann. alleg. 109. vol. 2. & adde text. in l. hæres abſens §. item ad Labeonem ff. de iudic. vbi habetur quod ratione quaſi delicti quis ſortitur forum, & in l. capitalium §. famoſas ff. de pœnis, vbi etiam notatur quod ibi quis puniri debet vbi deliquit vnde de Franch. in cit. dec. 37. voluit forū delicti eſſe potentiorem omnibus alijs foris poſt Viu. in Silua commun. opin. opin. 420. nu. 4. & poſt gloſ. communiter approbatam in l. hæres abſens ff. de iudic. & propterea Theſaur. in dec. 90. Triuiſanus in dec. 70. part. 2. Magon. dec. 70. Koppem dec. 17. voluerunt quod concurrentibus iudice delicti, & originis præfertur Iudex delicti licet de iure Regni ſpeciali priuilegio Baronibus conceſſo poſſunt cognoſcere de delictis per eorum Vaſſallos perpetratis, de Franch. dec. 66. quam limitauit Minad. in dec. 18. non procedere quoties iuriſdictio eſſet conceſſa in Vaſſallos circumſcripto territorio.

Ad id probandum adduco tex. in cap. poſtulaſti de ſor. compet. vbi ſi Clericus delinquens habeat beneficium, poteſt Iudex delicti pro delicto ab eo perpetrato punire eum non obſtante beneficio.

Adde etiam pro confirmatione huius ſecundæ opinionis, nam delictum commiſſum à combarone operatur quod idem Combaro efficiatur ſubditus ratione delicti cum ratione ipſius delicti amittat verum Imperium, & efficiatur tanquam priuatus Arg. tex. in l. ſicut C. vbi Senatores, vel Clariſſimi, & argumento tex. in l. ſi vt certo ff. comodati, & ratio ea mihi eſſe videtur, nam ipſemet combaro delinquendo ſubijcit ſe pœnę l. per iniquum C. de iuriſd. omn. Iudic.

QVÆSTIO XXVI.

In contractibus an procedat remiſſio.

SVMMARIVM.

1 *Regulariter ratione contractus quis eſt remittendus ad eundem locum.*
2 *Limita; quando in loco contractus non reperitur, tunc enim non remittitur.*
3 *Niſi tamen debitor renunciaſſet fori priuilegio; quia tunc etiamſi non reperitur in loco contractus, poteſt ibidem conueniri, & ibidem remitti.*
4 *In contractibus quando detur locus remiſſioni.*
5 *Quoties Iudex requirens petenſque remiſſionem, & requiſitus, non ſunt eiuſdem Imperij; quid ſit faciendum.*

Huius

Digitized by Google

HVius quæſtionis exemplum habetur in cap. Romana
§.contrahentes de for. compet. in 6. vbi ſi quis ex-
terus contraxerit in aliquo loco, poteſt ibidem conueni-
re, & hoc ratione contractus ibi celebrati, vt dixerunt
communiter DD. in l. 1.C. vbi de crimin. agi oport. quod
ampliat procedere etiam in quaſi contractu iuxt. tex.in l.
hæres abſens §. ſi quis tutelam ff. de Iudicijs & tandem in
contractu celebrato etiam per alium d. l. hæres abſens §.
proinde, & in diſtractu, cum reguletur iuxta naturam
contractus Bart. in leg. Iuris gentium ff. de pact. Intri-
gl. in dec. Sicil. 16. tamen in hoc eſt animaduerten-
1 dum, quod licet regulariter ratione contractus quis ſit re-
mittendus ad eundẽ locũ, tamen hoc limita multipliciter.
2 Et Primo quando in loco contractus non reperitur, tunc
enim non remittitur, & ita intelligendus eſt text. in d. §.
contrahentes, quem ſic intelligendum voluerunt Caſſan.
in conſuetud. Burgund. rub. 11. § vnic. in princ. Grammat.
dec.26. Ioſeph. Ludou. dec. 74. Boer. dec. 29. Guid. Pap.
3 dec. 202. Sed hęc limitatio ſublimitatur quando debitor
renunciaſſet fori priuilegio, quia tunc etiam ſi non reperi-
tur in loco contractus, poteſt ibidem conueniri, & ibidem
remiſſio peti, gloſ. notab. & ibi Bar. Bal. & communiter
DD. in l. 1. ff. ſi quis in ius vocatus non fuerit, Bal. in l. 1.
& in l. cum Archimedorũ C. vt in poſſeſſione legatorum,
licet Angel. in d. l. 1. contrarium teneat per text. in cap.
Romana §. contrahentes de for. compet. & ſecundum
Panor. in c. 1. de iudic. ille text. limitatur per gloſ. prædi-
ctã quando non erat priuilegio fori renunciatum ita Iaf-
fred. Balb. in dec. 5. & fuiſſe ita etiam deciſum teſtatur Mi-
ſinger. cent. 2. obſeru. 5. vbi quoque dicit hoc eſſe, & eue-
nire, vt renunciatio priuilegij fori aliquid operetur quod
Bal. ibidem menti tenendum ait, plerique tamen exiſti-
marunt quod etiam ſine renunciatione fori quis inuitus
poſſit ad locum contractus extrahi, ſed hoc Bal. tum de-
mum verum putat ſi ſe ibi ſiſtere promiſerit, quia eſt in de-
4 licto, quod non poteſt purgare, niſi ibi ſiſtat. Vnde colligi-
tur in contractibus locum eſſe remiſſioni vbicumque
quis promiſit ſe certo loco ſiſtere, ſi modo ibi ſolutio fa-
cienda ſit, nam ſi in vno loco contractum ſit, & in alio ſit
facienda ſolutio, non fit remiſſio ad locum contractus, nec
inuitus quis cogetur ibi iudicium ſuſcipere, niſi ſponte ibi
inueniatur, & non raptus vi vt notatur in l. hæres abſens §.
vlt. ff. de Iudic. Bal. loc. ſupr. cit. nu. 5. 6. & 7. & eſt tex. in
l. contraxiſſe ff. de actionib. & oblig. & idem dicimus ex
ſummiſſione defuncti ad omnes Curias cum renunciatio-
ne fori poteſt hæres ibi conueniri cap. dilecti, & ibi Butr.
& Abb. extr. de for. compet. Bart. in l. poſtulante per il-
lum tex. ff. ad trebell. l. ſi is qui Romæ ff. de iudic. ſed ex
ſubmiſſione defuncti ad Arreſtum non poterit hæres arre-
ſtari ſecundum Bart. Angel. & Alex. in l. ſi deceſſerit, &
l. 1. §. ne autem C. de caduc. tollend. quæ ſubmiſſio ad ar-
reſtum valet ſi fuerit iurata, & eſt ſeruanda de iure Cano-
nico cap. ex reſcripto ext. de Iur. iurand. qui text. eſt ad
limitationem traditorum per DD. circa hunc punctum in
l. nemo poteſt ff. de leg. 1. & in l. ob ęs C. de actionibus,
& obligat. vt vult Iaffred. Balb. dec. 69. in fine.
5 Sublimita ſecundo, quoties Iudex requirens, petenſque
remiſſionem, & requiſitus non ſunt eiuſdem Imperij, pro-
ut eſt communiter DD. opinio relata per Franc. Marc.
dec. del fin. 400. nu. 9. Aufred. ad Cappell. Tholoſ. dec. 319.
ſunt tamen cõſulendi Bal. in l. 2. C. de ſeruis fugitiuis n. 2.
verſ. ſed nunc quod Clar. lib. 5. §. fin. n. 2. q. 38. Caſſan. in
conſuet. Burgund. rubr. 12. §. vnic. nu. 14. Boer. dec. 29.
ex nu. 5. Didac. Perez. lib. 8. tit. 4. l. 3. pag. 88. in verſ. 2. li-
mita, & optimè in tit. 17. l. 2. pag. 337. verſ. dubium cen-
ſeri ſolet, Couarr. in pract. qu. cap. 11. nu. 10.

QVÆSTIO XXVII.

Vtrum fideiuſſor conueniendus ſit coram ſuo Iudice, an vero ſit rimittendus coram Iudice ſui principalis.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor non eſt remittendus Iudici debitoris principalis, ſed eſt conueniendus coram ſuo Iudice.*
2 *Niſi vel renunciauerit priuilegio fori.*
3 *Vel apponatur clauſula, per quam ſe ſubmittat omni foro.*
4 *Laicus fideiuſſor clerici non eſt remittendus.*
5 *Regula, quod exceptio quæ competit principali non competit fideiuſſori, quomodo intelligenda.*

1 QVæro an fideiuſſor conueniendus ſit coram ſuo Iudi-
ce, an vero remittendus ſit Iudici debitoris princi-
palis, Ad quod reſpondeo non eſſe remittendum, prout vt
probat Specul. in tit. de fideiuſſor. §. 1. col. fin. in fin Bal. in
l. cum Archimedorum C. vt poſſeſſ. legator. Alex. in l. 1.
in fin. ff. qui ſatiſdare cogantur, & in conſ. 35. nu. 4. vol.
1. & in conſ. 6. num. 3. eod. vol. Dec. conſ. 357. n. 13. vol. 2.
Beltrand. conſ. 17. n. 4. Roland. à Vall. conſ. 42. n. 5 vol. 1.
Roman. ſing. 93. Miſinger. obſeru. 5. cent. 2. in princ.
2 Limita primo ſi renunciauerit priuilegio fori, quia in lo-
co contractus conuenitur, & ibi remitti debet, vt ſe ſiſtat
per text. in c. Romana §. contrahentes de for. compet. in
6. gloſ. in l. 1. ff. ſi quis in ius vocatus non fuerit, Couarr.
pract. quæſt. cap. 11. poſt nu. 11. Iaffred. dec. 5. cent. 1. poſt
Soccin. in Reg. 110. nu. 5. Fallent. 7. Miſinger. loc. cit.
3 Limita ſecundo, ſi apponatur clauſula, per quam fideiuſ-
ſor ſubmittit ſe omni foro, & loco, ita vt poſſit vbicumque
conueniri Galleſ. ad formam Cameræ oblig. part. 2. qu. 5.
poſt Bart. in l. 3. §. ſi quis ita ff. de eo quod certo loco, Fe-
lin. in c. fin. nu. 19. de for. compet. & in cap. pactum 7. de
Iudicijs Bal. in l. 3 § ſed ſi quis in 12. C. commun. deleg.
Cepoll. Cautel 70. Rom. Sing. 57. Grat. in Rot. Marchiæ
in dec. 180. poſt num. 12.
4 Amplia ſupra poſitam concluſionem principalem non
procedere in laico fideiuſſore Clerici. prout volont Specul.
in tit. de compet. Iudic. adit. §. regulariter verſ. pone fide-
iuſſor, quem allegauit adhuc Bald. in l. 1. in fin. C. de pri-
uileg. dot. & eſt tex. in l. ſi neque ff de iudic. ſol. viu ex-
ceptio declinatoria competens principali non competit fi-
deiuſſori, ſeu ceſſionario, & probat benè tex. in l. ſed, &
ſi reſtituatur §. 1. ff. de Iudic. Roman. in ſing. 645. & fuit
deciſum in S. C. per Affl. in dec 206. eam opinionem ſe-
quutus fuit Guid. Pap. dec. 562. & ſic habes limitationẽ ad
regulam: quod exceptio quę competit principali non com-
5 petit fideiuſſori: de alia exceptione vide Affl. in dec. 5. ſci-
licet de ſaluo conducto principali, quod non extendatur
fideiuſſori: de tertia verò declarat Angel. in l. quæ relega-
tionis ff. de rei vendic. l. de pace facta cum principali cum
perſona ſua tantum quæ non extendatur ad fideiuſſores
cum limitatione tamen, quam vide ibidem per ipſum,
quem refert, & ſequitur Dec. in c. quanto in 11. col. licet
Barb. in conſ. 12. col. 6. dicat contrarium, ſed adeſt con-
cordia opinionum, vt per Dec. cit. loc. in ver. ex prædictis
quartam limitationẽ ponit Bal. in l. 1. in fin. C. de diuerſ. re-
ſcript. poſt tex. & gloſ. in l. creditor ff. mand. in verb. poſ-
ſe in princ. de inhibitoria obtẽta per principalem in cauſa
vſurarum, vel appoſitionis, quæ non proſit fideiuſſori,
ſed contra eum virtute Inſtrumenti poteſt fieri exequutio,
ſequitur Iaſ. ibidem, & Aret. in conſ. 33. col. 1. Marſil. in
Sing. 125. Dec. in conſ. 13. in 1. col. Bolognetr. conſ. 36.
quintam ponit Alex. & tex. in addit. ad Bart. in l. Marcel-
lus ff. de fideiuſſoribus Pariſ. conſ. 16. num. 10. cum ſeq. 1.
vol. & eſt quod obligatur fideiuſſori, licet minor non obli-
getur, de ceteris verò exceptionibus quæ competant prin-
cipali an proſint fideiuſſoribus vide text. in l. ex perſona
ff. de fideiuſſor. & per Socc. in l. exceptiones §. rei ff. de
except.

QVÆSTIO XXVIII.

Contumax in genere, an amittat Ius petendi remiſſionem ad eius Iudicem competentem.

SVMMARIVM.

1 *Contumax amittit ius petendi remiſſionem ad eius Iudicem competentem.*

2 *Lim-*

2 *Limita primo niſi Iudex, qui citauit, fuiſſet omnino incompetens.*
3 *Secundo, in Clerico citato à Iudice Laico, qui per contumaciam non perdit declinatoriam fori.*
4 *Tertio, in Barone, cuius Vaſſallus non comparendo fuit factus contumax; nam poteſt Baro ſuo nomine petere remiſſionem.*

SVpponatur in facto pro huius articuli dilucidatione, quod quidem reperiretur priuilegiatum vt non poſſet niſi ſub certo Iudice conueniri iuxt. termin. tex. in cap. 1. de priuilegio, lib 6. & tradita per Capic. in dec. 159. vnde cum prædictus priuilegiatus certa die eſſet citatus à Curia aliqua, & non compatendo effectus fuit contumax fuit dubitatus an poſtea comparendo poſſit allegare ſuum priuilegium, & conſequenter petere remiſſionem ad eius Iu-
1 dicem competentem, & cõcluditur communiter per omnes talem non eſſe remittendum, ex quo vti contumax amittit declinatoriam fori ſecundum Angel. in l. 1. ff. de priuileg. creditor. vbi dicit quod in pœnam ſuæ contumaciæ perdit, vt non poſſit apponere declinatoriam fori allegar. gloſ. in l. ſi finita §. item ſi videamur ff. de damn. infect. & dicit eſſe caſum quem alibi neſcit in l. de die §. plenè ff. qui ſatiſdare cogantur, facit ad idem Imol. in cap. ſi duob. col. 1. de appellat. Franc. in cap. 1. de iudic. & iuxt. hanc opinionem refert deciſum Affl. in dec. 233. vnde ſecundum Alex. in conſ. 23. vol. 2. & vol. 3. contumax non apponit de litis pendentiæ, ex quo amiſit declinatoriam fori, quàm concluſionem ſic firmatam illam limito tribus modis videlicet.

2 Primo, non procedere vbi Iudex fuiſſet omninò incompetens tunc enim non obſtante contumacia, poteſt allegare de incompetentia dummodo Iudex ante non fuiſſet interlocutus ſe cõpetentem vt loquitur Bar. in l. 2. vbi etiã Alex. ff. ſi quis in ius vocarus ſi eenſuerit, Angel. in l. eum qui ff. de priuil. ereditor. Marſil. ſing. 227. & Vrſill. in dec. 133.

3 Secundo, limita in Clerico, qui licet citatus coram iudice laico non comparuerit, ſi tamen enim ex poſt facto comparuerit allegando priuilegium remittendus eſt ad ſuum Iudicem, & ſic non amittit ad declinatoriam fori per contumaciam, ita Affl. in conſt. Regn. hac lege col. fin. & in conſtit. pœnam eorum col. 4. poſt Alex. in l. de die §. tutor. nu. 8. ff. qui ſatiſdare cogantur Innoc. in cap. propterea de dilat. Rip. in l. 2. nu. 8. ff. de re iudic. & fuit deciſum in hoc noſtro S. C. teſtè Ann. in ſing. 120.

4 Tertio, limita in Barone, cuius Vaſſallus non comparendo fuit factus contumax, nam poteſt Baro ſuo nomine petere remiſſionem, Tiraquell. de retract. lignag. § 8. gloſ. 2. nu. 8 Bart. in l. 1. §. poſt oper. ff. de nou. oper. nunciat. Felin. in cap. ex tenore nu 15. de reſcriptis, & in c. cum ſit Romana col. 1. de appell. & in cap. cum ſit generale col. 4. de for. compet. Boer. dec. 214. & Capic. dec. 9. Dom. de Franc. in deciſ. 417. n. 2. declarando procedere in quocunque Vaſſallo Baronis, nedum ratione feudi poſt Amadeum de Pont. & alios, quos ipſe citat, & vltra ipſum Carauit. in tit. 231. nu. 2. Bellug. in ſpecul. Principum rubr. 155. ſed quid dices nu. 6. fol. 103. Ann. in conſ. 99. nu. 12. lib. 2.

QVÆSTIO XXIX.

Iudex domicilij an poſſit cognoſcere de delicto commiſſo per ſubditos extra Territorium.

SVMMARIVM.

1 *Prima ſententia aſſerentium, & eorum rationes. 2. & ſeq.*
2 *Contractus, & delicta, quoad ius fori, parificantur.*
3 *Iudex domicilij, ſeu proprius Epiſcopus poteſt ſuum ſubditum punire pro delicto commiſſo extra ſuam Diœceſim, ſeu ſuum territorium.*
5 *Delinquens, in pluribus locis fit reus.*
6 *Forus domicilij dicitur eſſe generalis, & ordinarius ad omnia.*
7 *Sententia negantium, & eorum rationes reſſelluntur.*
8 *Quomodo intelligendus tex. quod Iudex non poteſt cognoſcere niſi de delicto commiſſo, & perpetrato in ſua iuriſdictione.*
9 *Iudicis domicilij intereſt animaduertere in ſuos ſubditos, & purgare ſuam Prouinciam à malefactoribus, licet alibi deliquerint.*
10 *Intellectus tex. quod ſubditi committentes furtum extra diœceſim non incidunt, in pœnam, ſiue excommunicationem, qua in aliqua diœceſi excommunicantur committentes furtum.*
11 *Criminalia ibi iudicanda, vbi ſunt commiſſa vel incepta, quomodo id intelligendum.*
12 *Iudex domicilij poteſt ex officio, & ſic per viam inquiſitionis agere contra ſubditum reum extra ſuam iuriſdictionẽ.*
13 *Et tunc maxime, cum præcedit partis querela.*
14 *Subditus qui pugnauit in duello cum alio ſubdito domini ſui extra illius domini iuriſdictionem, & interfecit illum, non poteſt puniri a Domino ſuo de tali delicto.*

1 IN Articulo huius quæſtionis Doctores concordes minime fuerunt, enim duas reperio Doctorum ſententias, quarum prima, fuit Abb. in cap. fin. de for. compet. n. 38. & in cap. cum contingat ſub nu 6. verſ. in verſ. at quæritur num. 7. Bart. in l. ſi cui §. fin. ff. de accuſ. verſ. iſtud dictum num 6. Soccin. in reg. 87. Ioann. Andr. in c. animarum de conſtit. in 6. Cald. conſ. 14. Bar. & Bal. in l. cunctos populos, vbi latè dicunt quod pro delicto commiſſo extra territorium Domini per ſubditum poteſt accuſari, & puniri ſubditos in loco domicilij, vel originis, prout formando refert Puteus in lib. 6. de re milit. qu. 22. nu. 2. qui omnes dicunt quod Iudex domicilij de delictis extra Territorium cognoſcat, quam opinionẽ ſequuti ſunt etiam Bellug. in ſpecul. Principum in rub. 23. in tit. de effect. Imperij verſ. & ſcias fol. 118. latè Couarr. in pract. quæſt. cap. 11. nu. 6. in verſ. nec obſtat in 2. col. Par. in tract. de ſindicatu in verb. ſalarium cap. facta eſt electio Capiblanc. in prag. de Baronibus 6. nu. 253. Regens Tapia in conſt. regn. capiteneorum nu. 6. verſ. ad id vero Baiard. in addit. ad Clarum in §. fin. qu. 39. nu. 12. Boer. dec. 270. Rouit. in prag. 1. vbi de delictis quis conueniri debeat poſt num. 6 Rot. Lucenſ. in dec. 70. & 41. Gloſ. in l. relegatorum § interdicere ff. de interdict. Magon. dec. 39. & 70. Guid. Pap dec. 202. nu. 2. Franc. Marc. dec. 989. Ioſeph Ludou. dec. 16. num. 22. & ſeq. Theſaur. in dec. 90. Dominus de Franch. in dec. 66. Ricc. in collect. 48. & 615. Marant. conſ. 35 nu. 10. Caſſan. in conſuetud. Burgund. nu. 11. fol. 4. Craſſ. in lib. 2. comm. opin. cap. 8. qu. 1. Villalob. lib. comm. opin. lit. D. nu. 57. Diaz qui teſtatur de communi in ſua pract. Canon. cap. 8. nu. 8. & ita in praxi ſeruari, & ab ea non recedendum dicit vltra alios Clar. in §. fin. lib. 5. receptarum ſententiarum qu. 29. nu. 4 Boſſius de for. comp. num. 182. Farinac. de inquiſ. in qu. 7. poſt num. 21. in fine.

Quæ opinio de his medijs, & rationibus eam defendo,

2 Primo, venit confirmanda hæc ſentẽtia quia tritiſſimum eſt in iure quod contractus, & delicta quo ad ius fori parificantur, ſecundum textum in l. omnem ff de iudic. §. hoc conſiderantes col. 5. in auth. vt omnes obediunt iudicibus, ſed ſic eſt quod ratione cõtractus poteſt non ſolum quis conueniri in loco ipſius contractus, ſed etiam in loco domicilij l. hæres abſens §. fin. ff. de iudic. cap. Romana §. contrahentes in 6. de for. compet. vbi etiam gloſ. l. aſſumptio §. filius ff. ad municipalem l. 3. C. de muner. & orig. lib. 10. ergo pari ratione delinquens conueniri poterit in loco domicilij, & ibi à iudice puniri.

3 Secundo, pro huius ſententiæ confirmatione adduco text. in terminis in cap. cum contingat de for. compet. vbi habetur quod Iudex ratione domicilij, ſeù proprius Epiſcopus poterit ſuum ſubditum punire pro delicto commiſſo extra ſuam diœceſim, ſeù ſuum territorio.

4 Tertio facit nam ſi in loco domicilij non poſſet conueniri de alibi geſtis, & ſic de delictis in alijs locis perpetratis oriretur quod iſtud forum reſpectu domicilij ſuperflueret,

quod

Digitized by Google

quod non eſt verum per text. in l. 1. C. vbi de crim agi oport. vbi hoc domicilium permittitur, prout eſt etiam text. in c. dilecti c. cum contingat, & cap. fin. vbi de ſor. compet. Imo eſſet refugium omnium delinquentium, & daretur facultas delinquendi, quod in iure non eſt permiſſum.

5 Quarto facit, nam delinquens in pluribus locis fit reus ſcilicet in loco delicti domicilij, vel originis l. 1. C. de iuriſd. omn. iudic. cap. 1. vbi gloſ. extr. de raptoribus l. ſolent ff. de cuſtodia reorum gloſ. in l. à diuo pio §. ſententiam Romæ ff. de re iudic. ergo poteſt puniri à Iudice domicilij enim ſicuti licitũ eſt Iudici loci delicti Prouinciam purgare malis hominibus eos puniendo l. cognouit ff. de offic. præſid. Ita etiam intereſt Iudici domicilij illam purgare cognoſcendo inter ſubditos de delictis extra territorium perpetratis.

6 Quinto corroboratur hæc ſententia etenim forus domicilij dicitur eſſe generalis, & ordinarius ad omnia, Felin. in cap. fin. vbi etiam Panor. de ſor. compet. nu. 23. & omnes Canoniſtæ in cap. cum contingat. eod. tit. nu. 7. Calder. in c. 1. de raptor. ſed ſi ſubditus non poſſet conueniri in foro domicilij de delicto alibi commiſſo forus non eſſet generalis ad omnia vt communiter habetur per DD. vnde ad hoc euitandum debemus ſequi hanc opinionem ſcilicet quod Iudex domicilij poteſt punire delinquentem extra territorium.

7 Secundam opinionem contrariam ſequuti ſunt Specul. in §. 1. de competentia iudic. Ruinus conſil. 84. numer. 9. vol. 4. Bal. conſ. 34. vol. 2. eod. num. Felin. in cap. cum a nobis de ſent. excommunicat. quæſt. 3. Pariſ. conſ. 136 lib. 4. num. 6. Burſat. conſ. 77. nu. 1. cum ſeqq. Salic. in l. ſeruos C. ad l. Iul. de vi publ. Gram. dec. 26. nu. 6. Nouellus in conſ. crim. diuerſ. 169. nu. 11. Marſil. in l. fin. ff. de iuriſd. omn. iud. nu. 53. & in pract. 55. conſtante nu. 90. Gomez. in tit. de delictis in lib. var. reſol. cap. 1. tom. 3. Roland. conſ. 19. vol. 2. Menoch. in conſ. 2. nu. 130. Barb. in cap. cum contingat de ſor. compet. nu. 26. cum alijs ſeqq. Soccin. in l. a diuo pio §. ſententiam Romæ ff. de re iudic. num. 16. & ſic procedere non obſtante quod conſuetudo ſit in contrarium, tenuit Foller. in ſua pract. Crim. in verb. audiantur excuſatores Nellus de Bannitis in 2. part. ſecundi temporis qu. 58. vbi dicit quod iſta obſeruatur, & ſequitur Iaſ. in l. vbi pactum C. de tranſact. ſub nu. 18. verſ. 2. limita, & in l. extra territorium n. 22. ff. de iuriſd. omn. Iud. & adde inſuper Bald. in c. 1. §. ſi Iudex de pace tenẽda, vbi inquit formalia verba ſc. quod dominus minimè debet eſſe ſui ſubditi Beccarius, quia tanquam pater debet facere, nec tenetur inquirere, quia non ſubditum de maleficio commiſſo extra ſuam iuriſdictionem quem refert Affl. in dec. 265. Fallent. 1. pro cuius opinionis comprobatione licet poſſit dici quod Iudex non poteſt cognoſcere niſi de
8 delicto commiſſo perpetrato in ſua iuriſdictione per text. in l. ſi crimen § fin. ff. de accuſat. tamen ad diſpoſitionem huius text. reſpondeo per ſolutionem quam refert Bart. in d. §. fin. nu. 6. quæ eſt quod text. ille loquitur de Iudice reſpectu delicti, vnde non valet cognoſcere, niſi de illo delicto facto in ſua iuriſdictione, vt ibi, ſecus autem quando ſumus in iudice domicilij, vt in propoſito noſtro enim poterit cognoſcere de delicto commiſſo extra territorium per ſuum ſubditum, & licet facta ſolutione iſtius oppoſitionis poſſet inſurgere ingenioſus dicens quod ideo Iudex domicilij ratione cognoſcit de delictis commiſſis in ſua iuriſdictione, nam delicta ibi facta cenſentur ad ſuam perniciem commiſſa, cum ibi ſua perſona reperiatur, ſed in caſu huius opinionis ceſſat hæc ratio, enim hic agitur de delicto perpetrato extra ſuam iuriſdictionem, & ſic in abſentia ſuæ perſonæ, ergo ſequitur quod debet ceſſare à parte iſta punitio, ceſſante enim cauſa, ceſſat effectus cap. cum ceſſante de appell. l. generaliter C. de Epiſc. & Cler. l. ſi poſſunt C. de hæred. inſtit. l. titia ſeia §. vſuras ff. de leg. 2. l. cedere diem ff. de verb. oblig. l. ſenatus §. nec dubitauere ff. de donat. cauſ. mort. & gloſ. in l. 3. ff. eod. Ad
9 quod etiam Reſpondeo, quod licet ipſe Iudex reſpectu domicilij non poteſt de hoc delicto cognoſcere, tamquam ibi non commiſſo, tamen poteſt cognoſcere ex eo quia ſua intereſt animaduertere in ſuos ſubditos, & purgare ſuam Prouinciam à talibus hominibus, licet alibi deliquerint
10 cit. l. cognouit & facit l. præſes ff. de offic. præſid. & quamuis iterum pro confirmatione prædictæ opinionis poſſet adduci tex. in cap. vt animarum in fin. de conſtit. in 6. vbi ſcriptum reperitur, quod ſi ſtat ſtatutum in diœceſi, vt ſubditi committentes furtum ſint excommunicati, dicit ibi text. quod ſi ſubditi committunt furtum extra diœceſim non incidunt in pœnam, ſiue excommunicationem, & ſic in conſequentia Epiſcopus illius locis de illo non poterit cognoſcere, enim illud ſtatutum extra ſuam diœceſim non valet. Ad quod reſpondeo, quod licet delinquens extra territorium ex diſpoſitione excommunicationis ſubditus non veniat puniendus per ſuum Epiſcopum, vt ſupra, tamen ſuus Epiſcopus poteſt eum punire per diſpoſitionem iuris communis l. 1. & auth. qua in Prouincia C. vbi de crimin. agi oport. ita Panor. in cit. cap. contingat il 2. col. 2. vnde ſequitur quod concluſio ſupe-
11 rius adducta ex hac reſponſione redditur falſa, poſſet vltimo adduci ad confirmandum hanc ſententiam ſcilicet quia criminalia ibi ſunt iudicanda, vbi ſunt commiſſa, vel incepta l. 1. C. vbi de crim. agi oportet, ſed delictum non fuit perpetratum in loco domicilij ergo Iudici domicilij non licet eum punire, & maximè cum delinquens principaliter veniat puniendus in loco criminis auth. qua in Prouincia C. eod. tit. cap. poſtulaſti de ſor. compet. Illuſtris de Franch in dec. 37. & Iuſt. ed. dec. 49. ad quem tex. ſic reſpondeo, quod verum eſt, vt ibi quis puniatur vbi deliquit, tamen quando Iudex delicti non poteſt habere copiam rei delinquentis, tunc licet Iudici Domicilij eum cognoſcere gloſ. 2. & Bart. in cit. l. 1. in princ. licet hoc procedat quotieſcunque reus non fuerit requiſitus à foro delicti, nam tunc cogeretur iudex domicilij eum remittere Clem. paſtoral. de re iudic. §. ſi verò comprehenſorum auth. vt nulli iudicum col. 9. & auth. ſi vero criminis C. de adulter. Panor. in cap. fin. de ſor comp. in verſ. 4. effectus poſt nu. 6. & nu. 8. quod tamen habet locum quando iudices ſunt ſubiecti eodem Principi, Bar. in §. fin. de accuſ. & Panormitan. in cit. loc. nu. 10. in fin.

12 Et tenendo primam opinionem, amplia quod ipſe Iudex domicilij poteſt ex offic. & ſic per viam inquiſitionis agere contra ſubditum reum extra ſuam iuriſdictionem latè Panor. in cap. cum contingat de ſor. compet. n. 7 circa med. & in conſ. 14. Boer. dec. 270. in initio, Beccius conſ. 93. lib. 1. Guid. Pap. in dec. 202. nu. 5. verſ. quæro vlterius Farin. de inquiſit. qu. 7. nu. 20. verſ. contrariam opinionem, Ioſeph Ludouic. dec. Lucenſ. 16. ſequitur Magon. in dec. 36. nu. 1. Ber. conſ. 162. lib. 2. Clar. in pract. Crim. qu. 39. ſub nu. 4. verſ. contrariam aut ſententiam, Rot. Lucenſ. dec. 70. & Caball. in reſol. crimin. caſu 162. nu. 4. 5. 6. & 7. & ſeq. vbi alios innumeros refert, & recenter ſequitur & bene Fach. in lib. controuerſ. iuris lib. 9 c. 20. per tot. & ratio eſt nam Iudex in inquiſitione tenet locum partis Menoch. in conſ. 11. nu. 10. vol. 2.

13 Amplia ſecundo quando procedit partis offenſę querela quod eſt clarum, Bart. in l. cunctos populos C. de ſumma Trinitate, & fide Catholica verſ. item quæro nu. 47. Panor. in cit. cap. cum contingat ſub num. 7. Boer. in d. dec. 270. ſub num. 3. Boſſ. de ſor. compet. poſt verſ. vlt. in hac materia in fine nu. 182. Roland. conſ. 19. vol. 1. nu. 8. & 21. Couarr. pract. quæſt. qu. 11. in verſ. ſit etenim nu. 6. Foller. in pract. crim. ſub nu. 129. in verb. audiantur excuſatores, Diaz in pract. crim. Canonica cap. 9. Barbat. in cap. cum contingat de ſor. compet. verſ. & ſi dicatur ſub n. 31. & eſt communis Doctorum ſententia teſte Craſſo in lib. 2. comm. opin. cap. 8. qu. 2.

14 Limita nunc non habere locum quando ſubditus pugnauit in duello cum alio ſubdito domini ſui extra illius dominii iuriſdictionem, & interfecit illum, nam à ſuo domino puniri non poteſt de tali delicto, vt latiſſimè tenet Put. qu. 22. per tot. lib. 6. de re militari.

QVÆ-

Digitized by Google

QVÆSTIO XXX.

Iuriſdictio in materia remiſſionis an intelligatur conceſſa cumulatiuè, vel priuatiuè.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio in materia remiſſionis eſt conceſſa cumulatiuè ad Regem, non autem priuatiuè.*
2 *Etiamſi concedatur per verba taxatiua.*
3 *Limita primo in Baronibus, qui habent iuriſdictionem priuatiuè ad Regem.*
4 *Secundo quando conceſſio fieret non ſolum reſpectu loci, ſed etiam reſpectu certi generis perſonarum.*

VTilitas quæ ex cognitione huius differentiæ reſultat eſt quia ſi dubio præſumi deberet iuriſdictionem fuiſſe conceſſam priuatiuè ſemper locus eſt remiſſioni iuxta text. in cap. ne aliqui de priuileg. in 6. & ne aliqui de hæreticis, & leg. 1. C. de offic. præfecti Annonæ, ſi verò cumulatiuè poteſt ipſemet concedens cognoſcere, & non
1 erit locus remiſſioni, ſed quomodocunque ſit conſtituas regulam quæ eſt iuriſdictionem eſſe conceſſam cumulatiuè ad regem, non autem priuatiuè ex notab. doctrina Felin. in cap. paſtoralis de offic. ordinarij poſt Bart. in l. 1. de offic. præfecti vrbis, vbi dicit, quod licet fiat vnus officialis ſpecialis ſuper damnis datis non tamen per hoc tollitur iuriſdictio, quam habet officialis, qui habet vniuerſalem reuiſionem, quod etiam voluerunt Natt. conſ. 556. num. 34. Simon de Petr. nu. 2. conſ. 93. Corn conſ. 96. n. 8. & ſeqq. lib. 1. Decian. in reſponſ. 35. nu. 52. lib. 2. & 118. n. 22. & ſeq. lib. 3. Aret. cõſ. 83. & 502. Bero. cõſ. 22. n. 25. & ſeq. lib. 1. Roland. conſ. 8. lib. 2. Rom. conſ. 293. & eſt communis Doctorum opinio relata per Iaſ. in l. quod in cetum §. ſi quis poſt de leg. 1. & hic oritur quod melior eſt conditio occupantis, Bero. proximè citatus in conſ. 58.
2 lib. 3. nu. 16. quod in tantum procedit quod etiam ſi ſpecialiter per verba taxatiua concedatur iuriſdictio alicui iudici, videlicet ſi alicui iudici fuerit data iuriſdictio, quod tantum ipſe videat de aliquibus cauſis quia hoc non obſtante non cenſetur adempta iuriſdictio iudicibus habentibus etiam talem iuriſdictionem prout teſtatur Decian. in reſponſ. 118. num. 22. & ſeq. 3. lib. licet contrariam ſequatur Dec. in conſ. 3. verſ. ſuper eſt Reſpondere ſub numero 2. Felin. in c. paſtoralis de offic. iudic. ordin. nu. 6. Roland. conſ. 80.

Limita tamen principalem concluſionem pluribus modis videlicet.

3 Primo in Baronibus qui habent iuriſdictionem priuatiuè ad regem, ſiue habeant ex priuilegio Abb. in cap. Auditis de præſcriptionibus & in cap. cæterum de iudic. numero 7. Frecc. de ſubfeud. fol. 205. in 9. auth. lib. 2. Natt. conſ. 580. vol. 3. nu. 4. Bal. in l. 1. ff. de rerum diuiſione col. 5. qu. 43. Dec. in cit. cap. cæterum eod. tit. de iudic. Anchar. in c. 1. de præſcript. num. 5. Felin. in cap. paſtoralis, ſiue ex præſcript. de offic. ordin. in 6. limit. nu. 9.

4 Secundo limita quando conceſſio fieret non ſolum reſpectu loci, verum etiam reſpectu certi generis perſonarum videlicet pupillorum, viduarum, nam videtur reliquis adempta iuriſdictio, Aret. conſ. 102. num. 2. Corn. conſ. 76. lib. 1. num. 11. Viſill. ad Affl. in dec. 41. Gram. dec. 30. de Franch. dec. 417. nu. 7. Roman. conſ. 393. Minadoi in conſtit. in aliquibus in verbo comitum, vel Baronum nu. 15. Carau. in tit. 295. n. 24. Felin. in c. paſtoralis de offic. ordinat. Lanar. conſ. 66.

QVÆSTIO XXXI.

Mandans delictum fieri an ſit puniendus in loco mandati, an verò ſit remittendus ad locum delicti.

SVMMARIVM.

1 *Mandans delictum committi, illuc eſt remittendus, & puniendus, vbi mandatarius crimen perpetrauit. Probatur pluribus rationibus, 2. & ſeqq.*
2 *Mandans, & mandatarius tenentur ex eodem delicto.*
3 *Mandans tenetur de crimine non ex mandato, ſed ex crimine ratione mandati exequuto.*
4 *Obligatio, qua mandans tenetur, non ex mandato, ſed ex delicto oritur.*
5 *Abſurdum eſt ex eodem delicto prouenire plures ſententias.*

1 VEriſſimum in corpore iuris reperio mandantem delictum committi ibi eſſe pœna infligendum, vbi crimen perpetrauit mandatarius, & ſic ibi eſſe remiſſionem faciendam prout etiam communis Doctorum ſententia, Marſil. in ſingul. 404. Clar. quæſt. 38. in verſ. item quæro nunquid mandans Alber. in l. hęres abſens §. apud labeonẽ ff. de iudic. Boſſ. in tit. de for. comp. n. 109. & 147. Caſtr. in l. ſicut proponitur ff. de fideiuſſor. quæ opinio fulcitur per tex. in l. hęres abſens §. apud labeonem ff. de iud. vbi in fin. colligitur, nam tutorem ſortiri forum in loco contractus, prout in ſimili facit text. in l. ſi vt proponitur ff. de fideiuſſoribus, ſed argumentum a contractibus ad delicta in iure valet l. omnẽ de iudic. ergo eadem ratio conſideratur in delictis, & ſic quod ſicuti mandatarius ponitur in loco contractus, ita & in loco delicti, & facit ad comprobationẽ huius communis opinionis tex. in c. qui per aliũ de reg. iur. in 6. vbi habetur quod qui per aliũ facit per ſe ipſum facere videtur ergo ſicuti delinquens in aliquo loco ad illum forum eſt remittendus, tanquam ad locum delicti auth. qua in Prouincia C. vbi de crimin. agi oport. cap. poſtulaſti de for. compet. ita debet procedere in mandante, & huius concluſionis quadruplex eſt ratio videlicet

2 Prima, quia mandans, & mandatarius tenetur ex eodem delicto gl. in l. ſi vt proponitur ff. de fideiuſſoribus, & quamuis mandatum proceſſerit delictum, nihilominus habetur pro vnico, & eodem crimine Nell. de Bannitis quæſt. 7. in primi tempor. in 1. part. Bart. in l. hos accuſare §. l. ff. de accuſ. & in l. ſed ſi vnius §. fin. in fi. ff. de iniur. ergo ſi pro vnico crimine habetur, debet igitur mandans eſt puniendus in foro delicti, vbi mandatarius ad hoc vt cauſarum continentiæ non diuidantur l. nulli C. de Iudic.

3 Secunda quia mandans tenetur de crimine non ex mandato, ſed ex crimine ratione mandati exequuto, ita Clar. in ſua pract. quæſt. 89. in verſ. ſcias autem, Boſſ. de foro compet. in fin. num. 109. Mat. in cap. propoſuiſti de foro compet. in verſ. nono quæro nu. 22. & eſt communis opinio ſecundum Bart. & citatos DD. in l. non ſolum § mandato ff. de iniur. nu. 9.

4 Tertia ratio eſt quia obligatio qua mandans tenetur nõ ex mandato, ſed ex delicto oritur l. qui ſeruo §. 1. & l. ſi quis vxori §. neque verbo ff. de fur. Capt. concluſ. 80. num. 10. gloſ. in l. 1. §. perſuadere ff. de ſeru. corrept. ergo mandans non in loco mandati, ſed delicti eſt puniendus ac remittendus ſecundum Doctrinam Bart. in l. ſi vt proponitur de fideiuſſoribus, & dicit Clar. in cit. loco verſ. quæro poſt Angel. de malefic. numero 2. in verb. exiſtens Florentiæ.

5 Quarta eſt ad euitandum illum abſurdum, ſcilicet ne ex eodem facto haberentur plures ſententiæ, enim ſi mandatarius conueniretur in loco delicti, & mandans in alio, ſequerentur plures ſententiæ, quod eſt abſurdum, Dec. & Iaſ. in l. emancipati C. de collat. bonorum Felin. in c. 1. de præſcriptionibus, late Boſſius in tit. de for. compet. num. 10. cum alijs ſequentibus, Soccin. in cap. 2. in verb. Octauo fallit de mut. pet.

QVÆ-

QVÆSTIO XXXII.

An Clericus coniugatus Sindicus, ſeù Erarius alicuius Baronis ſi in reddendis rationibus remaneret debitor poſſit ab officialibus eiuſdem Baronis puniri.

SVMMARIVM.

1 *Clerici coniugati cum vnica, & Virgine, Clericali priuilegio gaudent, dummodo habitum clericalem, & tonſuram deferant.*
2 *Et inſeruiant alicui Eccleſiæ ex mandato Epiſcopi.*
3 *In ciuilibus tamen non gaudent priuilegio fori, & coram iudice ſæculari ſunt conueniendi.*
4 *Intell. Tex. quod Clericus coniugatus non eſt trahendus ad iudicem ſæcularem nec criminaliter, nec ciuiliter.*
5 *Clerici coniugati tenentur ad ſolutionem collectarum, &c.*

1 CONſultus de hac queſtione dicebam quod licet Clerici coniugati cum vnica, & virgine clericali priuilegio gaudere debent, dum tamen habitum Clericalem & tonſuram deferant Lapus alleg. 40. Guid. Pap. deciſ. 83. Carau. in tit. 66. per tot. capit. 1. de cler. coniugat. in 6. Specul. in tit. de Cler. coniugat. in princ. Tapp. in conſt. Regn. in tit. 66. in tit. de Epiſc. & Cler. fol. 26. lib. 1. Couarr. pract. quæſt. capit. 31. num. 6. Clar. in lib. 5. §. fin. quæſtion. 36. & Sacra Congregatio Tridentina confirmauit conſtitutionem Bonifacij IX. in d. capit. 1. de Cler. coniug. in 6. vt habetur in 23. ſeſſion. cap. 6. de reformat.
2 vbi vltra habitum, & tonſuram decernit, qui inſeruiat alicui Eccleſiæ ex mandato Epiſcopi, non obſtante quauis etiam immemorabili conſuetudine, aut priuilegio in hoc noſtro Regno Neapolit. & in M. C. V. non admittebantur vt in tit. 66. ſed tamquam laici habebantur, licet nunc fuerit priuilegium contemptum in d. cap. reſtitutum per pragmat. nuper de Clericis, ſeù diaconis ſaluaticis, & per pragmaticam quæ incipit quemadmodum ſub eodem titul.

3 Nihilominus his minimè ſuffragantibus contrarium reſoluendum cenſui ex eo quod in ciuilibus clericus non gaudet priuilegio fori, & ſic coram iudice ſeculari eſſe conueniendus, ſecundum Doctrinam Ioannis And. Anchar. & Domin. in d. capit. 1. de Cler. coniugar. Card. & Imol. in cap. ex parte de Clerici coniug. Couarr. in lib. pract. quæſt. in verſ. 1. Igitur conſtituitur ſub numer. 6. capit. 31. pro cuius ſententiæ comprobatione eſt adeundus Gigas in additio. ad Dec. in cap. Eccleſiæ Sanctę Mariæ extra de conſtitut. in verb. ex inter num. 25. Pacian. lib. 2. capit. 20. de probat. num. 40 cum ſeq. vbi præter caſus, in quibus hi Clerici coniugati retinent priuilegium fori ſemper reputantur laici, Germon. in tractat. de ſacr. Immunit. n. 66. c. 15. lib. 3. Decian. in tract. crim. lib. 4. tom. 1. cap. 9. num. 40.

4 Non obſtat tex. in cit. cap. vnico in illis verbis Clericum coniugatum non eſſe trahendum ad iudicem ſecularem criminaliter, nec ciuiliter .n. talia verba non ſunt intelligenda de cauſa ciuili, ſed cauſa criminali ciuiliter intentata, itaque ſit ſenſus, quod in criminibus Clericus non poſſit conueniri in foro ſeculari ſiuè ciuiliter, ſiuè criminaliter pro crimine agatur capta in concluſ. 97. nu. 85. & hinc oritur quod cum materia ſolutionis collectarum reſpiciat cauſam ciuilem propterea communiter concluditur tales Clericos coniugatos teneri ad eius ſolutionem gloſ. communiter recepta in cap. ex parte de Cleric. coniugatis vbi Abb. Guid. Pap. dec. 83. & dec. 383 nu. 9. verſ. ſeptimo hęc Couat. qu. cap. 31. num. 9. ſub verſ. ſeptimo hæc Angel. in auth. de monach. §. penult. de Sanctiſſimis Epiſcopis Ioann. de Firmo in tract. de gabellis nu. 12. part. 7. Feſtaſius in tract. de æſtimat. c. 1. ſub nu. 7. par. 4. & in noſtro Regno eſt citata pragmatica, nuper ſub tit. de Clericis, & Diaconis ſaluaticis, in qua habetur Clericos coniugatos teneri ad ſolutionem onerum & collectarum & fiſcalium functionum, ac omnium onerum Vniuerſitatum, & locorum in quibus repetiuntur.

QVÆSTIO XXXIII.

Vtens falſis ponderibus, vel menſuris ignoranter ad quem Iudicem veniat remittendus ad ciuilem, vel ad criminalem.

SVMMARIVM.

1 *Vtens falſis ponderibus, vel menſuris ignoranter eſt remittendus ad iudicem ciuilem; & nu. 9.*
2 *Ad puniendum delicta, neceſſario debet conſtare de ſcientia delictorum inquiſitorum.*
3 *In dubio eſt præſumenda ignorantia, niſi probetur ſcientia.*
4 *Ignorantia eſt actus priuatiuus, habens negationem annexam.*
5 *Omnis diſpoſitio quantumuis generalis reſtringitur, ne ignorans puniatur.*
6 *Si ignorans puniretur, eſſet contra naturalem æquitatem.*
7 *Ad puniendum aliquem vtentem falſis ponderibus, eſt neceſſaria ſcientia doloſa.*
8 *Si quis ignoranter vtatur falſo inſtrumento, non punitur.*

FIngatur caſus pro præſentis quæſtionis explicatione quod quis in vendendis rebus vteretur falſis ponderibus, & menſuris ignoranter ſi talis exiſteret in aliqua Ciuitate in qua eſſent duo Iudices .ſ. criminalis, & ciuilis quis iſtorũ eſſet competens iudex, ſi talis allegaſſet ſe ignoraſſe ea eſſe falſa.

1 Et Reſpondetur quod debeat puniri ciuiliter, & ſic quod iudex competens iſtius eſſe debet iudex ciuilis .n. neceſſario debet cõſtare de ſcientia delictorum inquiſitorũ;
2 nam qualitas iſta eſt de ſubſtantia delicti, ex quo ignorans non dicitur delinquere Menoch. de arbitr. iudic. caſ. 188. nu. 12. Rip. in l. fin. C. de reuocand. donat. nu. 48. Grani. in
3 conſ crim. 25. n. 1. quæ ignorantia niſi probetur ſcientia in dubio eſt præſumenda tex. eſt in l. verius ff. de probat. Maſcard. de probat. concluſ. 879. n. 6. Roland. in conſ 45. n. 13. cap. præſumitur de regul. iur. in 6. Grani. dec. 36. Gail. obſeruat. 78. lib. 2. nu. 14. in uerb. ignorantiam col. 4. Bellam. dec. 562. in tit. de præbendis n. 1. Pariſ. conſ. 65. in fin. Ca-
4 cher in dec. 71. num. 24. cuius concluſionis ratio eſt, nam ignorantia eſt actus priuatiuus habens negatiuã annexam, quæ negatiua de iure eſt improbabilis, l. actor. C. de probationibus, ſed ſcientia ponit, & affirmat, & merito probari debet l. qui dicit ff. de probationibus Matant. in repet. l. is poteſt nu. 226. verſ. poteſt eſſe, ff. de acquirend. hæred. ſcientem .n. & non ignorantem lex vult obligare l. generali. C. de tabul. lib. 10. Roman. conſ. 473. nu. 1. & c.
5 vt animarum de conſti. in 6. quod procedit quia omnis diſpoſitio quantumuis generalis reſtringitur, ne ignorans puniatur Crauett. in conſ. 6. nu. 73. & in conſ. 260. verſ. rurſus quod ipſe inquiſitus ſub n. 2. Soc. conſ. 122. vol. 1. eo. n. Menoch. de arbitr. iudic. nu. 4. caſ. 52. Roland. in conſ. 45. vol. 1. nu. 14. n. maximum ſequeretur abſurdum, ſi igno-
6 rans puniretur, quia eſſet contra naturalẽ ęquitatem, Soccin. in cit. conſ. 122. ſub nu. 1. Menoch. proximè citatus in ſuo amplo tractatu de arbitr. iudicum caſ. 185. nu. 4. & 186. nu. 12. pœna .n. præſupponit culpa, prout extat conſ. Rimunald. Iunior 640. vol. 2. nu. 72. & in ignorante ceſſat culpa prout dicit idem ibidem conſil. nu. 76. vbi nu. 77. inqui-
7 tit, quod ſine culpa pœna non venit in cõſideratione Crauett. in conſ. 204. nu. 21. & quod ad puniendum aliquem vtentem falſis ponderibus ſit neceſſaria ſcientia doloſa dicunt Nauarr. in Manual. confeſſ. ſub nu. 169. cap. 17. Tabien. in ſumma in §. emptio nu. 9. & §. falſarios nu. 11. Plotus in l. ſi quando C. vnde vi nu. 72. Natt. conſ. 73. num. 3.

Iodocus in pract. crimin. cap. 123. n. 7. quod in tãtum pro-
8 cedit quod ſi quis ignorárer vtatur falſo inſtrumento non
punitur Clar. in §. falſum lib. 5. ſententiarum in verſ. vtens
9 ex his credo quod propter ignorantiam non eſſet iſte pu-
niendus criminaliter, & in conſequentiam non eſt remit-
tendus ad iudicem criminalem, prout vult Cranett. in
conſ. 8. nu. 10. Becc. in conſ. 96. nu. 2. n. ſumus in crimine
falſi ex eo quia quæſtio iniuſti, & ſalſi ponderis pertinet ad
falſum Alciat. conſ. 26. lib. 7. nu. 6. Iodoc. in ſua pract. cap.
123. nu. 7. Natt. conſ. 72. n. 1. & ſeq. quæ falſitas non com-
mittitur, niſi dolo adhibito Clar. in §. falſum lib. 5. ſenten-
tiarum verſ. excuſatur autem, & eſt communis opinio
relata per Natt. in cit. conſ. 72.

QVÆSTIO XXXIV.

Rumpens ſaluamguardiam alicui conceſſam an ſit remittendus, puniendus ad eius Barones, vel ad M. C. V. à qua fuit conceſſa.

SVMMARIVM.

1 *Videtur remittendus ad magnam Curiam.*
2 *Sed contrarium tenendum.*
3 *Etiamſi ex litteris Principis augeretur, vel conſtitueretur delictum, quod iure communi non erat.*
4 *Et ſperneretur præceptum Principis.*
5 *Auctores, qui tenent hanc ſententiam.*

SVpponitur in ſacti cõtingentia, quod quis habuerit ſal-
uamguardiam M. C. Vicariæ, & poſtea fuerit per alios
illæ contrauentum venit dubitandum quis ſit Iudex com-
petens talis rei. ſ. Magna Curia, quæ conceſſerat illam
ſaluamguardiam, vel Baro ipſius ſaluæguardiæ fractoris.
1 Et prima facie videtur dicendum hanc cauſam eſſe re-
mittendam dictæ M. C. ex eo, quod illæ fuerat illata iniu-
ria ob contrauentionem factam ſaluęguardiæ ab ipſamet
conceſſæ, & propterea illam eſſe Iudicem competentem,
Nata. conſil. 380. num. 6. Alex. conſ. 247. vol. 2. Dec. conſ.
46 vol. 2. Roland. in conſ. 42. volum. 2. num. 3. Rouin. conſ.
331. nu. 4. cum alijs ſequentibus vol. 3. & facit pro hac opi-
nione, an tex. in l. 2. C. vt nemo priuatus titulus prædijs
ſuis, vel alienis imponat ſecundum Caſſan. in catalogo
gloriæ Mundi, conſider. 195. in med. fol. 118. vbi habetur
quod hæc cognitio tantum Iudicibus Principum reſerua-
tur, quod etiam in hoc caſu in Eccleſiaſtico cognoſcit,
qui alterius iuriſdictioni ſubiaceret. Aufrer. in tract. de
poteſt. ſecul. ſuper Eccleſiaſtico, num. 20. regula prima.
2 His non obſtantibus contrariam ſequor ex deciſ. The-
ſaur. 131. vbi loquitur in proprijs terminis, vbi habentur
pro iſta opinione formalia verba, Pro vaſſallo adduceba-
tur, quod Princeps inueſtiendus de mero, & mixto Impe-
rio cum regalibus priuat ſe iuriſdictione, & emolumentis.
Crauet. conſ. 118. Brun. conſ. 31. in fin. Bellamet. conſ. 15.
colum. pen. & fin. Paris conſ. 1, num. 18. lib. 2. Guid. Pap.
deciſ. 541. colum. 2. Affl. deciſ. 282. in fin. Boer. dec. 264.
num. 7. Romb. conſ. 77. Gramm. dec. 30. num. 8. & 11.
Curt. Iun. conſ. 2. num. 2. Rolan. conſ. 42. & 48. lib. 2.
3 Amplia ſecundum eum, primo etiam ſi ex litteris Prin-
cipis augeretur, vel conſtitueretur delictum, quod Iure
communi non erat Abb. in cap. auditis, num. 8. de præ-
ſcriptionibus Felin. in cap. 1. num. 8. de accuſat. poſt Bal.
in c. tuam in quinto notab. de ordine cognit. & Boſſius in
tit. de pęnis. num. 25.
4 Amplia ſecundo, ſi ſperneretur præceptum principis.
Natt. conſ. 19. per tex. in l. Imperialem, §. illud de prohib.
feu. alienat.
5 Et in terminis noſtræ quæſtionis. ſ. quod fractor ſaluæ-
guardiæ ſit remittendus Baroni, vltra Theſ. in cit. loc. te-
nuerunt Iaſ. in conſ. 57. vol 3. Guid. Pap. in dec. 50. Boer. in
dec. 25. nu. 5. Rebuff. de maternis poſſeſſoribus art. 2. gloſ.
2. verſ. quemadmod. Neuiſant. in conſ. 83. nu. 9. Oldrad
conſ. 148. nu. 6. Roland. in conſ. 28. nu. 3. vol. 2. Brun. de ceſ-
ſione bonorum par. 2. q. 13. Gram. vot. 28. nu. 13. de Pont.
in tract. de Laudemio q. 28. col. 2. nu. 5.

QVÆSTIO XXXV.

Laicus offendens Curſores exequentes eorum officium à quo ſit puniendus.

SVMMARIVM.

Laicus offendens Curſores exequentes eorum officium, eſt puniendus per eamdem Curiam.

QVæro ſi laicus offenderet Curſores alicuius Curiæ
Eccleſiaſticæ, puta Neapolitanæ exequentes eorum
officium à quo ſunt carcerandi, & puniendi. Reſponde-
tur, quod practicatur, quod carcerantur ac puniuntur per
eandem Curiam ratione offenſæ Iuriſdictionis, quæ pro-
rogat in eam iuriſdictionem. Paul. de Caſtr. in l. additos, C.
de Epiſcopali audientia per illum text. qui loquitur in ter-
minis, quando offenditur familia Iudicis exequens ſuum
officium, & licet hodie non habeat locum contra Cleri-
cos per not. in cap. Eccleſiæ Sanctæ Mariæ de conſtitutio-
nibus, & c. 1. de noui operis nunciatione, ex eo tamen cla-
rè colligitur, quod ratione offenſæ Iuriſdictionis, qui alias
non erat Iudex efficitur Iudex. Idem probatur in l. nullus,
C. de teſtibus, & vult Conar. in lib. pract. quæſtionum, cap.
18 nu. 8. folio 57. Cagnol. in l. 1. in 2. part. gl. ff. de offic.

QVÆSTIO XXXVI.

An quis veniat remittendus ad locum domicilij.

SVMMARIVM.

1 *Domicilium quando quæratur.*
2 *Si quis non haberet animum permanendi in aliquo loco, etiamſi maneret per mille annos, non acquirit domicilium.*
3 *Scholaris, quando exiſtimetur acquirere domicilium.*
4 *Quomodo ex coniecturis probetur domicilium mutatum, & alibi conſtitutum.*
5 *Interueniente Iudice originis, ſeu delicti, reus non venit remittendus ad forum domicilij.*

1 ANtequam ad huius articuli diſſolutionem acceda-
mus operæpretium æſtimaui, aliqua de ſignificatio-
ne verbi domicilij, quomodo. ſ. illud quæratur, & plenè ve-
rior, ac recepta DD. ſententia in hoc articulo, illa mihi vi-
detur principalior, vt. ſ. domicilium quæratur temporis
momento abſque aliqua expectatione, quando ſcilicet
transferret ſe ad habitandum in aliquo loco expreſsè de-
clarando ſe habere animum ibi perpetuo permanendi, ac
domicilium contrahendi, vt videtur colligi ex text. in l.
domicilium re, & pacto transfertur. ff. ad municip. quod
2 adeo procedit, quod ſi quis non haberet animum ibi per-
manendi etiam quod permaneret per mille annos non ac-
quirit domicilium, vt in ſcolare Batt. in l. quæſitum, in
princ. ff. de leg. 3. Bal. in auth. habita, vbi etiam Salicer. l.
ne filius pro patre. Felin. in cap. dilectus, il 2. de reſcript.
num. 2. latiſſimè Menoch. in ſuo amplo tract. de arbitr. iu-
3 dic. lib. 2. cent. 1. caſ. 86. nu. 7. & 22. quod habet locum, ſi
certum eſt tantum cauſa ſtudij in loco commorari, ſi verò
verteremur in dubio, tunc elapſo decennio, quod ſtudiorum
cauſa conceſſum eſt, præſumitur ibi domicilium velle con-
ſtituere, ſi habitationem continuauerit, & ibi ſedes fixerit,
verum ſupradicta ſunt intelligenda, dummodo vltra de-
clarationem, quod requiratur aliquis actus ſignificatiuus
domici-

Digitized by Google

domicilij, puta quod euenit domum, aut aſportauerit bona
ſua in eo loco, optimè Soccin. in cap. fin. de foro compet.
num. 25. Rota Romana diuerſor. in dec. 150. num. 8. par. 2.
ad cuius rei cognitionem habendam, quando ſcilicet ex
coniecturis probetur domicilium mutatum, & alibi con-
ſtitutum, videndi ſunt Abb. in cap. fin. de parrochis, Fe-
lin. in cap. dilectus el ſecundo de reſcriptis, Maſcard.
de probat. concluſ. 534. Menoch. de arbitr. Iudicum lib. 2.
cent. 1. Caſ. 86. & aliqua quæ tradit Affl. in dec. 384.
5 Sed deueniendo ad punctum principalem breuiter me ex-
pediendo dico, quod interueniente Iudice originis, ſeù
delicti, tunc reus non venit remittendus ad forum domi-
cilij ex notabili deciſione de Franch. 37. Farinac. de Inqui-
ſit. quæſt. 7. numero 9. Baiardus quæſt. 78. num. 73. Bellu-
ga in ſpecul. Principum §. Item rubr. 11. fol. 56. Vrſillus
deciſ. 119. numero 3. Capiblanc. de Baronibus ſolio 178.
numero 36.

QVÆSTIO XXXVII.

An laicus colonus Eccleſiæ delinquens ſit remittendus ad Iudicem Eccleſiaſticum.

SVMMARIVM.

1 *Videtur remittendus ad Eccleſiaſticum.*
2 *Exempta perſona ab alicuius foro, videtur etiam exempta tota eius familia.*
3 *Priuilegium conceſſum ſcholaribus, habet etiam locum in illorum famulis.*
4 *Auctoris ſententia.*
5 *Contrarium tenentes.*

1 IN prima fronte videtur dicendum quod ſic enim tales
dicuntur perſonæ domeſticæ, ac familiares l. præſen-
ti §. penul. de his qui ad Eccleſ. confug. Dec. conſ. 100.
2 numero 8. Alex. conſ. 114. numero 10. volum. 4. & exem-
pta perſona ab alicuius foro, videtur etiam exempta tota
eius familia l. 1. C. ſi qua præd. poteſt l. non aliter de Iu-
3 dic. facit etiam quia priuilegium conceſſum ſcolaribus per
text. in auth. habita C. ne filius pro patre, habet etiam lo-
cum in illorũ famulis, vt ibi per Bald. in col. 2. ergo tanto
magis in caſu noſtro enim colonus Eccleſiæ ſequitur fo-
rum Eccleſiaſticum c. in continua 11. q. 1. &c. fin. de of-
fic. Archid. quam opinionem ſequitur gloſ. in cap. eos
33. diſtint in cap. Eccleſiarum ſeruus 12. quæſt. 2. cap. ge-
neraliter §. nouarum 19. quæſt. 1. cap. 1. & cap. Eccleſia-
rum 11. quæſt. 1. Rom. & Iaſ. in l. cum quidam puella ff.
de Iuriſdict. omnium Iudicum Panor. ſibi contrarius in
conſ. 53. lib. 1. Marian. in cap. 1. de for. compet. Cagnol.
4 in citato l. cum quidam puella, & hæc opinio apparet mi-
hi de Iure verior, & hoc tanto magis procedit in ſeruis
perpetuis Eccleſiæ Panor. in d. cap. 2. Gram. in conſ. 102.
numero 15. & 16. in famulis Epiſcopi Capic. dec. 12. nu-
mero 1. Burſat. in conſil. 25. vbi latè numero 13. lib. 1.
quæ opinio habet etiam locum quando iſti tales habent
generalem rerum adminiſtrationem gl. in c. Iudicatum.
89. diſtin. Panor. in d. cap. 2. numero 6. vel quando ve-
niret Clericus, vel Eccleſia ad defenſionem coloni, &
hoc reſpectu lis intentaretur contra Eccleſiam Præp. Ale-
xandr. in c. Clericum il 2. 11. quæſt. 1. Ripa in cap. decer-
nimus de Iudic. num. 2. & 4. aut conueniretur pro rebus,
quas ab Eccleſia tenet Specul. de compet. Iudic. num. 47.
in fin.
5 Aduerſus tamen quod contraria opinione fuerunt Spec.
de comp. Iudice §. 1. n. 27. verſ. 27. Abb. Felin. & Aret. in
cap. 2. de for. compet. & hanc opinionem iutiorem, & in
practica ſeruari dicit Couarr. pract. qq. cap. 35. nu. 2. verſ.
5. non video, & magis communem dicit Capic. in dec. 12.
num. 2. circa finem Aufrer. in tract. de poteſt. ſecul. ſu-
per Eccleſ. perſ. reg. 2. nu. 36. & hanc opinionem ſequitur
Socc. in cap. 1. in 5. declarationem verſ. 27. de for. comp.
Ant. de Butr. in cap. 2. de for. compet. Federic. de Sen. in
conſ. 111. col. pen. num. 9. addit. ad Felinum in c. 1. proxi-
mè citato Gemin. in c. 2. de for. compet. vbi etiam Præ-
poſ. ſibi contrarius.

QVÆSTIO XXXVIII.

Feudatarius exemptus ratione feudi an ſit remittendus.

SVMMARIVM.

1 *Regula Generalis, quod peti poſſit remiſſio delinquentis ad locum delicti.*
2 *Limitatur in Iudicibus, qui non ſunt ſub eiuſdem Principis Imperio.*
3 *Vnde videtur inferendum, Feudatarium exemptum ratione Feudi, non eſſe remittendum.*
4 *Sed contrarium eſt tenendum.*
5 *Vaſſallus ad quid teneatur Domino ſuo.*
6 *Vaſſallus coram Domino Feudi conueniendus eſt, etiamſi Dominus Feudi ſit perſona Eccleſiaſtica.*

SVpponatur in facto quod quidam alterius iuriſdictionis
ſubditus obtineret feudum in hoc noſtro Regno, &
pro delicto ab eo perpetrato petatur remiſſio ad ſuum
Principem vti exemptus à iuriſdictione noſtri Cattolici
Regis, & pro parte negatiua affert illa Iuris concluſio
1 quod licet poſſit peti Remiſſio delinquentis ad locum de-
licti, ſecundum text. in auth. qua in Prouincia C. vbi de
criminibus agi oportet, cap. poſtulaſti de for. compet.
quod tamen plures, atque plures patitur fallentias, in-
2 ter quas illa ab omnibus Doctoribus approbatur, vt lo-
cum ſibi hæc regula non vendicet in iudicibus qui non
ſunt ſub eiuſdem Principis Imperio, quæ communis eſt
limitatio tam Canoniſtarum, quam Ciuiliſtarum ſecundũ
Caſſan. in cõſuetud. Burgund. in tit. des conuent. rubr. 12.
§. vnic. verſ. 5. aduerte nu. 14. Couarr. in lib. pract. quæſt.
cap. 11. verſ. 12. Clar. in ſua pract. crimin. lib. 5. §. fin. verſ.
hoc tamen Borrell. in addit. ad ſpecul. Principum rubr.
11. verſ. ex quo prædiximus limit. 7. Peguer. in deciſ. 2.
num. 6. Franc. Marc. dec. 83. num. 3. part. 2. Boer. dec. 29.
Seſſa in dec. Regn. Aragonum 219. numero 8. Teſaur.
dec. 90. num. 7. Oldrad. conſ. 124. cuius limitationis ra-
tio eſt enim in caſu contradictionis, vel recuſationis non
eſt qui recuſantem compellere, vel punire poſſit, quia
par in parem non habet Imperium §. tempeſtiuum, & §. il-
le à quo ff. ad Senat. conſult. Trebell. l. nam magiſtratus ff.
de arbitr. Caſſan. in cit. loc. quibus ſic ſtantibus videtur
3 concludendum Remiſſionem peti non poſſe, atque il-
lam iure licito denegari, cum is à quo Remiſſio petitur eſt
exemptus à iuriſdictione noſtri Regis.
4 His tamen minimè ſuffragãtibus contrarium eſſe cenſeo
complectendum ex eo quod licet qui petit hanc remiſſio-
nem ſit exemptus à iuriſdictione nihilominus eſt feudata-
rius, & ratione feudi eſt ſubſtitutus ipſi noſtro Regi etiam
quod alias de per ſe eſſet exemptus, & in hoc allego par-
ticularem deciſionem Affl. in dec. 165. num. 89. vbi Vaſ-
ſallus ratione feudi tenetur domino ſuo in hoc quod tene-
tur capere malefactores, & ducere ad Curiam domini,
alias infidelis diceretur Lucas Penn. in l. 1. C. ne ruſticani,
Caſſan. in conſuet. Burg. in rub. des iuſtices rub. 1. §. 4.
num. 10.
6 Adde etiam pro hac mea ſententia text. in cap. cæterum
de iudicijs, vbi notatur quod vaſſallus coram dominum
feudi conueniendus eſt etiam ſi dominus feudi ſit perſo-
na Eccleſiaſtica, ad quod facit tex. in c. ex trãſmiſſa de for.
comp. vbi ſi quæſtio feudalis eſt inter Clericum, & laicum
debet cognoſcere eam dominus feudi, cui etiam aſſenti-
tur tex. in cap. verum quoniam eodem tit. de for. comp.
vbi etiam habetur quod per Dominum feudi ſeculare, ſi-
uè Eccleſiaſticum quæſtio feudalis determinari debet
etiam ſi Vaſſalli ſint Clerici.

QVÆSTIO XXXIX.

Quis ſit Iudex competens in Iudicio poſſeſſorio adipiſcendæ ſuper decimis.

SVMMARIVM.

Iudex competens in iudicio poſſeſſorio adipiſcendæ ſuper Decimis, eſt Eccleſiaſticus.

IN materia præſentis quæſiti reſpondeo breuibus verbis, me expediendo Iudicem competentem in iudicio poſſeſſorio adipiſcendæ ſuper decimis eſſe Eccleſiaſticum, Ratio autem quare ad eum pertineat eſt quia habet annexam cauſam proprietatis, & cognitionem iuris ſpiritualis nec poſſit dici temporale quaſi cognoſcendum ſit an petens decimas habeat titulum, ex quo immitti debeat in poſſeſſionem illas exigendi, cuius tituli proprietatis cauſa cognoſcitur per Eccleſiaſticū, nec à laicis poteſt tractari c. tuã 3. de ordinar. cognit. cap. lator ſcilicet qui filij ſint legitimi Couarr. in pract. quæſt. cap. 35. num. 1. verſ. 1. concluſio Bero in rubr. de iudic. num. 51. Panor. in c. 2. de iuramento calumniæ col. 3. nu. 6. & in ſpecie decimarum conſuluit Menoch. in conſ. 268. lib. 3. nu. 7. Crauett. conſ. 258. col. 1. Guid. Pap. ſic concludendo dicit in dec. 1. nu. 5. col. 2. in verſ. de poſſeſſorio autem adipiſcendæ Ludolf. Scrader. de feud. ſect. 1. nu. 92. pag. 10. & citatus Menoch. in tract. de recuper. poſſeſſ. remed. 15. nu. 235. eum etiam in iſtis poſſeſſorijs admittatur exceptio defectus proprietatis quæ ſit facilè liquidabilis. Roland. conſ. 2. numero 35. lib 3.

QVÆSTIO XL.

Priuilegium ſuperueniens an mutet forum, & ſic an per eum ſit remittendus.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium fori lite pendente ſuperueniens Reo, citra eius factum voluntarium, eximit illum à Iudice, coram quo lis erat inchoata; ſecundum aliquos.*
2 *Sed contrarium eſt verius, & nu. 7.*
3 *Vbi captum eſt Iudicium, ibi debet finiri.*
4 *Coram Iudice citante cauſa eſt proſequenda, non obſtante, quod poſt citationem mutauerit forum.*
5 *Si Clericus commiſerit delictum tempore clericatus, & poſtea vxorem duxerit, attendi debet eius ſtatus commiſſi delicti, & non præſens, & nu. 11.*
6 *Mutatio fori non liberat reum à prioris Iudicis iuriſdictione, coram quo captum eſt Iudicium.*
7 *Priuilegium non debet præiudicare alteri in iure ſibi quæſito.*
8 *Priuilegia ſunt leges priuatæ, & ſtrictè interpretanda.*
9 *Et hoc etiamſi priuilegium ſuperueniens eueniſſet ex iuſto facto, & iudicio.*
10 *Fallit in eo qui deliquit, & poſtea aſſumpſit Clericatum.*
11 *Et in laico, qui fuiſſet obligatus pœnis actaCuriæ, & poſtea habitum Clericalem aſſumpſiſſet.*
13 *Et in Laico relegato qui frangit relegationem, aſſumendo habitum clericalem.*
14 *Fugiens à carceribus, vt aſſumat habitum religionis, non videtur mutare forum propter monacationem pro delictis commiſſis, ante ſuſceptum habitum, de quibus erat inquiſitus.*
15 *Niſi Abbas non conſentiret Monaco.*

1 PRiuilegium fori lite pendente ſuperueniens Reo, citra eius factum voluntarium illum eximit à Iudice coram quo lis erat inchoata ſecundum Bart. in l. 1. ff. de pœnis Angel. in l. ſi quis poſtea ff. de Iudicijs per l. non diſtinguemus §. ſi quis ff. de arbitr. ſequitur Iaffredus Balbus in dec. 70. facit deciſio de Franch. in dec. 209. vbi delinquens ſi efficiatur Clericus remittitur Iudici Eccleſiaſtico, & ſic mutat forum.

2 His n. nihil obſtantibus contrarium eſt verius, & ſic quod priuilegium impertueniens non mutet forum, & ſic habens priuilegium non ſit remittendus ex eo quod vbi ceptum eſt iudicium, ibi debet finiri l. vbi ceptum ff. de Iudic. l.
3 nulli prorſus C. de Iudic. Vin. in dec. 459. nu. 12. Reg. de Pont. in conſ. 70. nu. 1. & 2. Afſl. in dec. 354. Surd. in conſ. 57. Dec. in conſ. 118. n. 3. vol. 3. & in conſ. 47. Campag. in cap. Regn. 183. nu. 6. Diaz in reg. 382.

4 Facit etiam text. in cap. propoſuiſti de for. compet. vbi largiſſimè citatus tenetur coram Iudice Citante cauſam proſequi, non obſtante quod poſt citationem mutauerit forum, cuius text. ſententiam amplexi ſunt, Alex. conſ. 340. vol. 2. Rubeus Alexandrinus latè in conſ. 13. per tot. Bal. conſ. 42. vol. 1. & in conſ. 22. vol. eod. Dec. conſ. 70. nu. 5. & ſeq. adde etiam deciſionem Grammatica 10. num. 3. vbi ſi Clericus delictum commiſerit tempore Cle-
5 ricatus, & demum ſi poſt delictum commiſſum vxorem duxerit attendi debet eius ſtatus commiſſi delicti, & non præſens ſtatus, prout in proprijs terminis, & in particulari determinat Bal. in l. affinitatis C. commun. de ſucceſſ. vbi per gloſ. ſingularem in l. nemo poteſt ff. de legat. 1. decidit, quod attendi non debet præſens ſtatus, ſed tempus commiſſi delicti, quo tempore ſubijciebatur foro Eccleſiaſtico Alex. de Imol. in conſ. 8. circa finem vol. 1. Alex. in l. nemo poteſt ff. de legat. 1. ſubdens quod per gloſ. ibi Bal. in d. l. affinitatis decidit hoc notabiliter, & ſingulariter Crot. in repet. l. nemo poteſt ff. de leg. 1. in ante penult. colum. fol. vlt. Bertacchin. in ſuo tract. de epiſc. in verb. vigeſimo ſeptimo quæro, & ſic fuit notatum per S. C. teſte Grammatico in cit. deciſ. 10. eod. nu. in fine.

6 Adde etiam ad comprobationem huius ſecundæ opinionis, quod vult Giurb. in dec. 23. num. 3. vbi ait, vt nec mutatio fori à prioris Iudicis iuriſdictione coram quo cæptum eſt Iudicium reum liberet l. cum quædam puella ff. de iuriſdictione omnium Iudicum, concordat tex. & ibi Bart. in l. fin. C. lib. 2. Federic. de Senis in conſ. 16. numero 10. 11. & in conſ. 94. numero 4. Tuſc. in ſuo Repertorio lit. F. concluſ. 445. num. 1. 2. & 3. tom. 3. Alex. Dec. Iaſ. & plenè Cagnol. in d. l. cum quædam puella. num. 23.

7 Inſuper dico, atq; adduco tex. in terminis in l. ſi quis poſteaquam ff. de Iudic. qui tex. dicit formalia verba, ſi poſteaquam in ius vocatus eſt miles vel alterius fori eſſe cæperit, in ea cauſa ius reuocandi forum non habebit quaſi præuentus ex cuius text. diſpoſitione habetur quod forus non mutatur ex ſuperuenienti priuilegio enim his debet terminari vbi cepta eſt l. vbi cæptum gloſ. de Iudic. & ſic fuit iudicatum per S. C. Neapolitanum per Præſ. de Franch. in dec. 544. & in Conciſtorio Sacræ Regiæ conſcientiæ Regni Siciliæ per Marium Giurbam in deciſ. 23. Ratio autem deciſionis fuerunt; Primo, quia priuilegium potius ſupernacuum cenſeri debet, nihilque operari, quam vt alteri in iure ſibi quæſito præiudicet. Felin. in cap. 1. de reſcriptis, num. 9. Schrad. de feud. ſect. 3. numero 15. pag. 10.

8 Secundo, quia priuilegia ſunt leges priuatæ, & ſtrictè ſunt interpretandæ, l. 2. vbi Baldus, C. de bonis liber. Dec. in conſ. 197. etenim priuilegium Principis taliter venit interpretandus, quod non derogetur ius commune, & ius tertij. Curt. iun. in d. l. quædam puella in 3. notab. quam concluſionem principalem, ſcilicet, quod per priuilegium ſuperueniens non ſit quis remittendus, ſiue priuilegium fuerit poſtulatum, ſiue motu proprio, Rum. conſ. 153. volum. 1. Mònald. conſ. 29. volum. eod. Mainaſ. conſ. 95. num. 39. & 56. n. priuilegium ſiue conceſſum ad poſtulationem, ſiue motu proprio, ſemper dicitur contra ius commune, vt citati DD. dicunt, & ratio quare ſtrictè ſit interpretandum eſt, vt ſe conformet æquitati, & honeſtati, l.

1. ff. de

Digitized by Google

1. ff. de iure immunitatis, cap. porrò de priuilegijs, Do-
minus de Franchis in cit. decisio. 544 num. 17. Farinac.
conſil. 45. numero 1. 2. 3. & 15. Mart. in deciſio. 66. nu-
mero 19. Viuius in deciſio. 517. Menoch. conſil. 43. num.
3. Marant. in conſil. 28. num. 2. & 7. & in conſ. 81. num.
22. Surdus in deciſio. 330. num. 4. & in conſil. 140. num.
21. & in tractatu de alimentis tit. 1. quæſtio. 44. num. 21.
Decius conſil. 197. Tapp. in rubric. de conſtitut. Princi-
pum, cap. 6. num. 3. & latiſſimè Marius Giurb. in cit. de-
9 ciſio. 23. vbi innumeros cumulat. Amplia etiam, quod pri-
uilegium ſuperueniens eueniſſet ex iuſto facto, & iudicio
enim ceſſat idem do Franch. in cit. deciſ. 544. num. 5. Li-
10 mita tamen hanc concluſionem enim fallit in eo, qui deli-
quit, & poſtea aſſumpſit clericatum, nam venit remitten-
dus ad iudicem Eccleſiaſticum. Dominus de Franch. in
deciſio. 209. vide Baiardum ad Clarum in quæſtio. 36. nu.
41. Caballum in reſolut. crimin. caſu 108. num. 2. & 4.
Ann. in conſ. 140. ſub numero primo. Viuius in ſilua com-
mun. opin. in opin. 117. num. 1. & 6. latiſſimè Farinac. in
tit. de inquiſit. quæſt. 8. num. 104. cum alijs ſequentibus,
11 quod ſublimita non habere locum, quoties quis erat cle-
ricus, & deliquit, & poſtea vxorem duxit .n. tunc debet
puniri ab Epiſcopo, & non à Iudice laico, prout ſupra di-
xi. Gramm. in deciſio. 10. Dominus de Franch. in deciſ.
417. num. 4. Baiardus ad Clarum in citata quæſt. 36. num.
12 49. Limita etiam principalem concluſionem, quoties lai-
cus fuiſſet obligatus penes acta Curiæ, & poſtea habitum
Clericalem aſſumpſiſſet .n. quoad diſtinctionem perſona-
lem remittitur iudici Eccleſiaſtico, ſecus tamen quoad
13 realem, de Franch. in deciſ. 656. Limita etiam quoties lai-
cus fuiſſet relegatus, & pendente relegatione frangat rele-
gationem .n. eſt remittendus iudici Eccleſiaſtico, & ſic
mutat forum propter priuilegium clericatus, vt latè dice-
14 mus de Franch. in deciſio. 395. Velaſc. in deciſ. 57. Limi-
ta etiam quoties fugiens à carceribus aſſumeret habitum
religionis pro delictis ab eo commiſſis ante ſuſceptum ha-
bitum, de quibus erat inquiſitus, non mutat forum propter
monacationem, de Franch. in deciſ. 709. & latè infra di-
cemus, fallit etiam.

15 Amplia modo quoties Abbas non conſentiret Mona-
co, nam tunc non obſtante monacatione iudicium non
procederet, idem de Franch. in deciſio. 718. num. 2.

QVÆSTIO XLI.

Reus vtrum veniat remittendus Iudici ſui fori, vel ſit conueniendus in foro Actoris.

SVMMARIVM.

1 *Reus venit remittendus ſuo foro, cum regulariter Actor ſequatur forum Rei.*
2 *Et hoc etiamſi non conueniretur tanquam principalis, ſed tanquam auctor laudatus.*
3 *Barones in Regno Neap. non poſſunt extrahere carceratos à propria Patria, niſi dubitetur de fuga, vel cauſa eſſet valde ardua.*
4 *Nec poſſunt eos tranſmittere in alios carceres alterius terræ, etiam propriæ.*
5 *Et hoc habet locum etiam in contentioſis, & quando iudicium redditur in inuitum.*
6 *Et in actionibus realibus, & perſonalibus.*
7 *Etiam concurrentibus Actoribus, & Reis priuilegiatis.*
8 *Limita, vbi quis eſſet actor ex remedio.*
9 *Et vbi Reus ſequitur forum, vel Iudicem Fiſci Actoris.*
10 *Et vbi ſunt plures rei eiuſdem cauſæ, & ad eumdem finem agitur,*
11 *Et in Actore in denunciatione, quam facit venditori.*
12 *Et quoties reus permiſerit ſoluere in quolibet loco, prout Actori placuerit.*
13 *Et in bannito ab aliqua Patria, in qua eſt debitor.*
Aloyſ. Ricc. Prax. Remiſſ.
14 *Et quoties eſſet de voluntate rei.*
15 *Et ratione mercantiæ.*
16 *Et quoties laicus poſſideret res Eccleſiæ, vel ſi Clericus ageret ex Legato locato, & huiuſmodi.*
17 *Et quando eſſet conſuetudo in contrarium.*
18 *Et in damnificante ſeminata.*
19 *Et quoties Iudex Rei non facit iuſtitiam Actori, & ſic creditori.*

1 ET Reſpondetur, quod veniat remittendus ſuo foro ex eo, quod regulariter actor ſequitur forum rei, l. Iuris ordinem, C. de iuriſdict. omnium iudic. cap. ſi Clericus, & cap. cum ſit generale, de foro compet. l. fin. C. vbi in rem actio. cap. experientiæ 11. quæſtione prima ſequitur Mart. in deciſ. 96. num. 1. Roland. à Vall. in conſil. 24. Dec. in l. in criminali. C. de iuriſdictio. omnium iudic. Bald. in cit. l. iuris ordinem, C. eodem tit. Specul. in tit. de reconuent. §. primo, & ratio principalis ea eſſe videtur, ſcilicet, quod ſit fauorabilis reus ad hoc vt abſoluetur in dubio Angel. in l. inter ſtipulantem, §. ſi Sticcum. ff. de verborum obligat. num. 4. vel quia quis non poteſt condemnari, nec abſolui, niſi à competenti Iudice, Bald. in l. in priuatorium, C. ſi à non competenti iudice, ex cuius rationis cauſa euenit illud, quod quoties actor trahit reum coram foro competenti perdit cauſam l. in criminali, C. de iuriſdictione omnium iudicum, & hæc pœna per pænitentiam neque euitatur, ita Paulus de Caſtro in d. l. criminali, C. eodem titulo, quam concluſionem ſic firmatam amplia, & limita pluribus modis, vt infra.

2 Amplia primo, etiam quod quis non conueniretur tanquam principalis, ſed etiam tanquam auctor laudatus, nam tunc etiam ſequitur forum rei, l. venditor, ff. de in diē. l. 1. C. vbi in rem actio. Teſaur. deciſ. 213. Gram. deciſio. 20. Capic. deciſio. 197. Ann. ſingul. 43. Afflict. in deciſio. 127. Boer. in deciſ. 69. nu. 27.

3 Amplia ſecundo, de iure noſtri Regni, vt adeo actor teneatur ſequi forum actoris, quod per pragmaticam Regni ſub tit. vbi de delictis quis conueniri debeat, fuit ſtaturum reum non extrahi à proprio incolatu, qua de cauſa Barones non poſſunt extrahere carceratos à propria patria, niſi dubitetur de fuga, vel cauſa eſſet valde ardua, de Franch. in deciſ. 526. numero 8. Campag. in cap. Regni grauamina numero 94. Nart. in conſil. 595. etiam deciſio. Pedemont. 138. in fin. Capiblanc. in tractat. de authoritate Baronum ſolio 91. numero 134. Roland. in conſil. 11. numero 11. volum. 3. latiſſimè Cabal. in reſolut. crimin. num. 120.

4 Subamplia hanc ampliationem, quod Baro non poſſit extrahere carceratos à propria Patria, quod neque poteſt eos tranſmittere in aliquas carceres alterius Terræ etiam propriæ, idem de Franch. in cit. dec. 526. eod. n. 8. vbi aſſignat rationem, quia in propria Patria manēt cum maiori commodo conſanguineorum, vel aliorum ad eos attinētium viuere poſſunt, & maiorem commoditatem aduocatorum, & procuratorum pro eorum defenſione adhibere, vt apparet ex Regia pragmatica Regis Ferdinandi Primi.

5 Amplia tertio hoc procedere, & habere locum etiā in contentioſis, & quando Iudicium redditur in inuitum. Rot. deciſ. 7. de iudicijs in verſ. obſtat illud generale.

6 Amplia quarto hanc concluſionem in actionibus realibus, & perſonalibus capit. ſi diligenti extra de foro competenti leg. fin. & ibi Bal. & Angel. num. 1. Cod. vbi in rem actio. capit. ſi quis contra Clericum eodem tit. de foro competenti.

7 Amplia quinto, quod etiam concurrentibus actoribus, & Reis priuilegiatis conquaſſatis priuilegijs, actor ſequitur forum rei, de Franch. in dec. ... licet ſi fuerint plures miſerabiles perſonæ actoris, vel rei, tunc hoc non procedit Muſcatell. in ſua praxi in addit. ad gloſ. in verb. Veniens part. 2.

8 Primo limita tamen hanc concluſionem pluribus modis vt infra, limita ſi quis eſſet actor ex remedio, l. diffamari, Cod. de inguis manumiſſis, enim iſte actor declinat

Digitized by Google

forum rei, Decius in capit. cum inter de exceptionibus numer. 14. & in conſil. 487. num. 10. Affl. in deciſ. 168. Capic. in deciſ. 18. Vrſill. in dec. 168. licet contrarium teneat Bal. in d. leg. diffamari colum. 2. in fin. Abbas in cap. ſi quis contra Clericum in verſ. hoc puto procedere de for. compet. & innumeri alij citati per Cacher. qui ſequitur ſecundam opinionem in deciſ. 151.

9 Limita ſecundo, vbi Reus ſequitur forum, vel iudicem fiſci actoris leg. 1. Cod. de repud. hæred. leg. 3. ff. de his quibus vt indignis leg. defendente ff. de author. tutor.

10 Limita tertio quoties ſunt plures rei eiuſdem cauſæ, & ad eundem finem agitur, Nam tales rei omnes, qui ſunt diuerſis Iuriſdictionibus ſubiecti, diuerſoſque iudices immediatos habent, bene poſſunt propter eandem, & indiuiſibilem cauſam coram vno, eodemque iudice ipſorum omnium mediato ſuperiore conueniri; ratio eſt, ne continentia cauſæ diuidatur leg. nulli Cod. de iudic. capit. 2. de cauſ. poſſeſſ. & prop. & vtrobique DD. & ita videtur voluiſſe Bart. in l. omnes C. de arbitr. tutel. leg. 1. ff. quib. reb. ad eund. iudic. eat, & Bald. in auth. hoc ita in verſ. ſed pone quod ſtatuto Cod. de duobus reis, late Miſinger. in cent. 1. obſeruat. 4. per tot.

11 Limita quarto in actore in denunciatione, quam facit venditori Affl. in deciſ. 227. Muſcatell. in gloſ. Competentes par. 2. nu. 68. in medio.

12 Limita quinto, quoties reus promiſerit ſoluere in quolibet loco, prout actori placuerit, quia tunc vt verba aliquod operentur actor poteſt cõuenire Reum etiã in loco vbi non ſortitur forum. Dec. in l. ſi conuenerit ff. de iuriſd. omn. iudic. vbi etiã Ant. Burſ. licet ſi vis ſcire ſi valeat pactum, vt debitor poſſit conueniri in loco, videas Bart. in leg. ſi conuenerit num. 4. & ibidem Iaſ. num. 43. ff. de iuriſd. omn. iud. & ſi fuerit dictum vt poſſit conueniri vbicunque fuerit petitum, vel quis promiſit ſoluere vbicunque fuerit petitum non operantur hæc verba, vt poſſint extrahi extra ſuum forum ſi ibi non inuenitur perſonaliter, nec ſi ibi non ſint bona illius Bar. in l. Titius §. tutores ff. de adminiſtr. tutor.

13 Limita ſexto in bannito ab aliqua patria, in qua eſt debitor, nam non habet hoc priuilegium, vt actor ſequatur eius forum, ſed poteſt alibi conueniri gloſ. in leg. vſuras Cod. de ſolutionib. & Ioann. de Arnon. in epit. 83.

14 Limita 7. quoties eſſet de voluntate rei, vt ſi Neapolitanus conuenerit Neapolitanum reum coram iudice Neapolitano, & Auerſanus, qui vendiderat illam illi Neapolitano conuento, noluit ipſum defendere, ne teneatur de euictione, nam poteſt petere, quod cauſa remittatur Auerſam, vbi habet ipſe ſuum forum, aut debet venire coram iudice Neapolitano, coram quo cauſa eſt inchoata, vt leg. venditor. ff. de iudicijs, Socein. in regul. 10. limit. 2.

15 Limita octauo ratione mercantię, nam non ſequitur forum rei, ſed poteſt conueniri, vbi reperitur Caſtr. in leg. fin. ff. de iuriſd. omn. iudic. 1. col.

16 Limita nono quoties laicus poſſideret res Eccleſiæ vel ſi Clericus ageret ex legato locato, & huiuſmodi, quia tunc coram iudice Eccleſiaſtico agi debet, licet reus ſit laicus, ita Innoc. in capit. ſi Clericus extra de foro competenti.

17 Limita decimo, quando eſſet conſuetudo in contrarium Speeul. in tit. de competenti iudice addit. 5. in princ.

18 Limita vndecimo in damnificante ſeminata, nam ſortitur forum illius in cuius Territorio damnum factum eſt Iacobin. & DD. in leg. hæres abſens ff. de iudic. Affl. in conſtit. eum per partes Apuliæ num. 13. & ita ſeruatur in practica ſecundum Ann. in ſingul. 137.

19 Limita duodecimo quod Iudex Rei non facit Iuſtitiam actori, & ſic creditori Angel. in auth. vt clerici apud pro Epiſc. Soccin. in reg. 10. vbi alias limitationes adducit vbi in octaua fallentia aſſignat ſingularem cautelam per quam fit vt nunquam actor ferè ſequatur forum rei, videlicet, quod ille, qui agit compareat, & dicat iudici, ego ſum Acturus ad talem rẽ, vos facietis facere vt omnes, qui ſua intereſſe putant compareant, nam in hoc caſu ſi putauerit ſua intereſſe, & comparuerit etiam ſi fuerit Clericus tenebitur reſpondere in foro actoris, & non obſtabit ſi diceret actori tu debes ſequi forum rei, quoniam ille replicabit ego non te facio reum, ſed ſi putas aliquid tua intereſſe in hac mea lite defende te corã meo Iudice, nam ex hoc te reum non facio & non debes, & nec potes me compellere, vt ego tuum ſequar forum & iſtam cautelam ponunt Doctores vltra eum in leg. conſulta diualia C. de teſtam. Angel. in l. 1. §. hæc ſtipulatio ff. ſi cui plus quam per l. falcid.

Innumeras alias limitationes ad regulam vide per Marcellum Cala de modo articulandi, Marianum in cap. cum ſit generale de foro competenti.

QVÆSTIO XLII.

An ſi delinquunt ſimul laicus, & clericus cauſa ſit quo ad laicum iudici Eccleſiaſtico remittenda.

SVMMARIVM.

1 *Prima opinio diſtinguentium Clericum puniendus ab Eccleſiaſtico; Laicum ab Laico. Probant. 2. 3*
2 *Eſt regula iuris, quæ mandat foro Eccleſiaſtico cognitionem cauſarum clericalium; laicali vero ſæcularium.*
3 *In cauſa delictorum ſocius criminis non gaudet beneficio & priuilegio alterius ſocij.*
4 *Secunda opinio aſſerentium laicum rimittendum iudici Eccleſiaſtico: & eorum rationes 5. & ſeqq.*
5 *Quoties quis eſt inquiſitus cum alio diuerſæ iuriſdictionis; ne continentia cauſæ diuidatur, poteſt procedi coram vno iudice.*
6 *Multa conceduntur ratione connexitatis, quę alias non concederentur.*
7 *Abſurdum eſt, quod in vna, & eadem re plures feruntur ſententiæ.*
8 *Priuilegium magis dignum trahit ad ſe minus dignum.*
9 *Conciliatio opinionum per auctorem.*
10 *In cauſis indiuiſibilibus, iudex Eccleſiaſticus poteſt inhibere iudici laico, vt ſibi remittat omnes conuentos, licet laicos.*
11 *Et hoc etiamſi ipſe Clericus minimè tale remiſſionem peteret, ſed ſolum laicus, vel vnus delinquentium.*
12 *Vel etiamſi Clericus, qui vult trahere laicos ſocios, ſit prima tonſura, vel coniugatus.*
13 *Vel etiamſi Clericus, & laicus fuiſſent citati, quatenus eorum intereſſe putauerint.*
14 *Vel etiamſi eſſent plures laici, qui eſſent conueniendi, quam Clerici.*
15 *Fallit primo, ſi conueniendi eſſent plures, vt Vniuerſitas.*
16 *Vniuerſitas habet & deſumit nomen a maiori parte perſonarum.*
17 *Si eſſent pares numero, laici remittendi ſunt iudici Eccleſiaſtico.*
18 *Fallit ſecundo in crimine, quod pœna ſanguinis puniendum veniret.*
19 *Quid de iure ſentiendum, & quid ſeruetur in praxi.*

CElebris, & ſępe ſępius apud Regia Tribunalia agitata præſentis quæſtionis difficultas nobis occurrit, vt ſcilicet ſi delinquunt ſimul laicus, & Clericus ſi cauſa quoad laicum veniat & ſit remittenda Iudici Eccleſiaſtico, qua de ratione licet à compluribus hæc quęſtio tractatur, tamen eam diffuſè, & illo meliori modo quo poſſem explanare, & eam ad partes diſputare conabor, vnde cum Doctores in hoc non fuerint concordes, referam eorum opiniones, & poſtea meam ſententiam demonſtrabo.

Pro cuius difficultatis explanatione eſt aduertendum, quod opiniones Doctorum plures fuerunt.

1 Prima igitur ſit opinio illorũ, qui taliter diſtinguerunt ſcilicet quod Clericus puniatur a iudice Eccleſiaſtico, laicus verò à Iudice laico, & hanc opinionem ſectati fuere Rebuff. in auth. habita priuilegio 106. C. ne filius pro patre, Couarr. in lib. pract. quæſt. cap. 34. nu. 1. Crauett. in

conſ.

conſ.392. vol.2. Capic. in dec.173. Gomeſ. in tit. de delict. cap. 10. num.6. Vrſill. ad Affl. in dec. 215. nu. 7. cum alijs ſeqq. Clar. in §. fin. qu.36. in verſ. euenit plerique Oſaſc. in deciſ. Pedemont. 103. num. 10. Fachin. in lib. controuerſ. iur. cap. 41. lib. 9. Decian. in conſ. 84. nu. 27. Ballongus in lib. racemat. Racemat. 125. Farinac. de inquiſit. quæſt. 9. num. 151. in verſ. contrarium, quod Neuiſantium in Silua nuptiali lib. 6. nu. 38. Camill. de Curt. in comprenſorio iuris feudorum part. 2. c. 2. num. 115. vbi dicit ita ſeruari in hoc noſtro Regno, Scapp. in tract. de iur. non ſcripto lib. 1. cap. 11. nu. 12. & complures alijcitati per eoſdem auctores ſequentes hanc opinionem.

2 Primo mouentur ex regula iuris, quæ mandat foro Eccleſiaſtico cognitionem cauſarum Clericorum & laicali cognitionem cauſarum ſecularium cap. cum ab homine, & c. Clerici de iudicijs cap. licet cap. ſi clericus cap. 2. & c. ſi diligenti de for. compet.

3 Secundo mouentur per text. in l. ſi quis vxori ff. de furtis, vbi habetur quod in cauſa delictorum ſocius Criminis non gaudet beneficio, & priuilegio alterius ſocij, cum quo tex. concordant infraſcripta iura videlicet in diuortij C. rerum amotarum l. qui ſeruo §. item placuit ff. de furtis.

4 Secunda ſit opinio illorum, qui voluerunt quod laicus in hoc caſu veniat remittendus Iudici Eccleſiaſtico, & hanc ſequuti ſunt Roland. in conſ. 24. lib. 4. Roman. in conſ. 256. Boſſius in tit. de for. comp. nu. 147. Marant. in ſua. pract. part. 4. diſtinct. 15. num. 22. Caſſan. in conſ. 1. nu. 47. & in conſuetud. Burgund. rub. 5. §. verſ. Archidiaconus nu. 70. Pariſienſ. in conſ. 54. num. 5. Marſil. in ſingul. 180. Ioſeph Ludouicus in dec. Lucenſi 26. nu. 181. Iaſ. in l. Imperium ff. de Iuriſd. omnium Iudicum nu. 3. Surd. in conſ. 396. num. 16. lib. 1. & in conſ. 222. nu. 1. & 2. lib. 2. Natt. in conſ. 590. num. 18. lib. 3. Borrell. ſuper pragmatica alia litium §. 1. gloſ. 3. nu. 244. Miſinger. in obſeruat. centur. 1. obſeru. 4. Bombinus in conſ. 10. nu. 11. Mart. de iuriſdict. part. 4. cent. 2. & hæc eſt magis recepta opinio ſecundum Menoch. in caſu 371. nu. 13. in fin. vbi complures alios congerit, videas etiam latè Farinac. vbi ſupra.

5 Primo mouentur ne cauſæ continentia diuidatur etenim quoties quis eſt inquiſitus cum alio diuerſæ iuriſdictionis, ne continentia cauſæ diuidatur poſſit procedi coram vno Iudice, Couarr. in lib. pract. quæſt. cap. 34. Affl. in dec. 354. Cacher. in deciſ. 503. Franc. Marc. in deciſ. 56. prout eſt text. in l. nulli C. de Iudicijs, vbi Iaſ. in princ. & in conſ. 72. in eod. vol. 5. Viuius in l. 1. communium opin. opin. 80. num. 8. Capic. in dec. 121. nu 3. Gail. obſeru. 32. vol. 2.

6 Secundo mouentur per regulam illam, quod multa conceduntur ratione connexitatis, quæ alias non concederentur l. plerique ff. de iure dotium cap. tranſlatio, vbi DD. de conſtitut. Camer. in cap. Imperialem lit. B. fol. 55. Marſil. in ſing. 151. & in rubr. de fideiuſſoribus num. 587. Frecc. de ſubfeudis quæſt. 20. lib. 2.

7 Tertio mouentur ex eo quod abſurdum eſt, quod in vna, eademque re plures ferantur ſententiæ iux. tex. in l. ſi duo ff. de arbitris.

8 Quarto mouentur quia priuilegium maius dignum trahit ad ſe minus dignum l. de onorario C. de offic. præfect. prætor. arient. l. iuſtiſſimè C. de Epiſc. & Cleric. gloſ. in l. iuſtiſſimè C. de edict. cap. per tuas de Arbitris cap. quod in dubijs de conſecratione Eccleſiæ l. quæ religionis ff. de rei vendicat.

Hæ ſunt variæ Doctorum opiniones, tamen ad eas conciliandas hac vterer diſtinctione ſcilicet quod.

9 Aut ſumus in cauſis diuiſibilibus, & dico quod tunc quilibet eſt conueniendus ſub ſuo Iudice competenti, & ſic verificatur opinio prima.

Aut ſumus in cauſis indiuiduis, in quibus nulla poteſt congrua diuiſio fieri & tunc laicus, & Clericus debent cognoſci à Iudice Eccleſiaſtico, tamquam digniori ita de Franch. in dec. 426. nu. 4. Bart. in l. præcipimus § eodem obſeruando C. de appellat. latè Intrigl. in ſing. 138. nu. 1. Maſull. ad Capic. in dec. 209. num. 3. Mattheſil. in ſing. 543. nu. 1. Aloyſius de Leo in l. qui ſub prætextu C. de ſacroſanct. Eccleſ. nu. 25. Gail. obſeruat. 31. nu. 2. verſ. 3. ſingulariter lib. 5. Vrſill. in dec. 2013. nu. 7. & ſic concludit Farinac. in cit. loc. in verſ. nec obſtant iure, vbi alios citat.

Retenta igitur hac vltima mea opinione ſcilicet quod in diuiduis laicus non ſit remittendus Eccleſiaſtico, & in indiuiduis ſic, ratione maioris gradus amplia tunc ſequentibus modis, loquendo tamen quando ſumus in indiuiduis, & eſt facienda remiſſio Iudici Eccleſiaſtico.

10 Amplia primo, vt in cauſis ita indiuiſibilibus Iudex Eccleſiaſticus poſſit inhibere iudici laico, vt ſibi remittat omnes conuentos licet laicos, Mandoſius in tract. de inhibit. qu. 69. in princ.

11 Amplia ſecundo etiam ſi ipſe Clericus minimè talem remiſſionem peteret, ſed ſolum laicus, vel vnus delinquentium, nam tunc omnes ſunt remittendi foro Eccleſiaſtico ita Surd. in conſ. 396. num. 18. lib. 3. Riminal. iun. in l. Imperium ff. de iuriſd. omn. iudic. nu. 84. & in conſ. 23. lib. 3.

12 Amplia tertio etiam ſi Clericus qui trahere vult laicos ſocios ſit primæ tonſuræ, imo quod plus etiam Clericus coniugatus, prout dicit Scappa in ſuo tractatu de Iure non ſcripto cap. 11. num. 4 lib. 1.

13 Amplia quarto etiam ſi Clericus, & laicus fuiſſent citati, quatenus eorum intereſſe putauerint etenim ſi appareret quam Clericus poſſideret, tunc omnes laici citati cum eo venirent remiſſi, Pariſ. conſ. 154. lib. 4. Soccin. iun. in conſil. 34. nu. 1. cum alijs ſeqq. lib 2. & Soccin. Senior. in leg. cum Senatus ff. de reb. dubijs nu. 11. Hyppol. de Marſil. in conſ. 67. num. 62.

14 Amplia quinto etiam ſi eſſent plures laici qui eſſent conueniendi quam Clerici, etenim etiam caderet remiſſio iuxt. doctrinam Bart. in l. iuris peritos §. 1. ff. de excuſat. tutor. quem ſequuntur Marant. in ſuo ſpeculo part. 4. diſtinct. 11. n. 25. Decian. in tract. crimin. lib. 4. c. 9. p. 1. n. 44. & ſic in facto fuit obtentũ ſecundum Soccin. in l. cũ Senatus in fin. ff. de rebus dubijs, Alban. ad Bart. in l. ex hoc iure ff. de Iuſtitia, & iure nu. 10.

Hæ ſunt ampliationes ad vltimam opinionem, ſed quia quælibet regula patitur ſuas fallentias, ideo duas hic referam.

15 Prima fallentia ſit, quod licet fuerit dictũ quod in indiuiſibili cauſa laicus delinquens cum Clerico veniat, & ſit remittendus foro, & iudici Eccleſiaſtico, & non ſeculari, tamen non habet locum relata opinio quotieſcunque conuenirentur plures, vt exempli gratia vniuerſitas: etenim in tali caſu eſt videndus numerus laicorum, & Clericorum, nam ſi numero eſſent plures Clerici, nunc eſſent conueniendi coram eorum Iudice, & ſic Eccleſiaſtico ſi fuerint plures laici tunc ſunt conueniendi coram eorum Iudice ſeculari ita Couarr. in lib. pract. quaſt. cap. 3. nu. 1. in verſ. & nam fieri Camill. de Curt. in diuerſorio iuris feudorum cap. 2. num. 11. part. 2. Auſterius de poteſt. iudic. Eccleſ. ſuper laicis, & eorum bonis tom. 13. n. 12. Marant. in ſæpius citata diſtinct. 11. part. 4. nu. 33.

16 Ratio autem huius fallentiæ, ſeu limitationis alia eſſe non poterit, quia vniuerſitas habet, & deſumit nomen à maiori parte perſonarum Decian. in ſuo tract. crimin. c. 9. lib. 4. nu. 42. tom. 1. Marian. Soccin. in cap. 1. de for. compet. nu. 17. & Scacc. de Iudic. cap. 11. nu. 25. tom. 1.

17 Sed inſurgit hic ſtudioſus, dicens quod vera ſunt omnia ſupradicta circa iſtam fallentiam, ſed quid ſi tot eſſent Clerici, quam laici quia ſic eſſent pares numero, coram quo Iudice ſunt remittendi.

Reſpondeo quod deberent remitti Iudici Eccleſiaſtico, prout dixit Decian. vbi ſupra nu. 43. Couarr. in lib. pract. qq. cap. 34. nu. 1. verſ. quod ſi pars, & Bar. in l. cum ſenatu ff. de rebus dubijs, ratio eſt quia maius dignum trahit ad ſe minus dignum l. de onerario C. de offic. prefect. prætor. & fuit dictum ſupra.

18 Secunda & vltima fallentia ſit quod ſupradicta ceſſant in crimine, quod pœna ſanguinis puniendum veniret, namque in tali caſu ſunt laici remittendi iudici ſeculari ſecundum Boſſ. in tit. de for. compet. nu. 147. & Couarr. in ſæpius cit. loc.

19 Aduertes tamen quod hęc omnia procedunt de iure enim in obſeruantia habetur prima cognitio ſcilicet quod laicus remittitur laico, & Clericus vero iudici Eccleſiaſtico.

QVÆ-

QVÆSTIO XLIII.

Sacrilegus an veniat remittendus iudici Eccleſiaſtico.

SVMMARIVM.

1 *Sacrilegium quot modis committatur.*
2 *Quid ſit ſecundum ius ciuile, & Canonicum.*
3 *Videtur remittendus iudici Eccleſiaſtico.*
4 *Sed contrarium tenendum, ſi laicus preuenerit.*
5 *Sacrilegium eſt mixti fori, & num 7.*
6 *Et tale crimen committens, pœna mortis plectitur.*
7 *Sacrilegi ſub quouis iudice poſſunt conueniri.*
8 *Auctores tenentes hanc ſententiam.*

PRo cuius queſtionis dilucidarione operepretium exiſtimaui, antequam difficultatis punctum declarem aliquid peragere de ipſius ſacrilegij materia, vndè ſacrilegij crimen tribus modis principaliter committitur .ſ. eripiendo ſacrum de ſacro, vel ſacrum de non ſacro, vel non ſactum de ſacro capit. quiſquis in fin. 17. quæſtion. 4. gloſ. in capit. ſacrilegium 17. quæſt. 4. & in leg. ſacrilegij capite, in leg. diuus, vbi etiam Bart. ff. ad l. Iuliam peculatus, & ſacrilegij crimen de iure ciuili eſt, quando aufertur res ſacta de loco ſacro, vt citatur in cit. leg. ſacrilegij capite, in leg. diuus vbi DD. licet de Iure Canonico, vt habetur in dict. capit. quiſquis notant DD. & gl. in cap. conqueſti de ſent. excommunicat. & Ciuiliſtæ in leg. 3. Cod. de furtis ſufficit, ſiue auferatur ſacrum de non ſacro, ſiue non ſactum de ſacro, ſiue ſactum de ſacro, etenim in omnibus iſtis caſibus ſemper committitur ſacrilegium in cap. quiſquis 17. quæſt. 4. & in hoc noſtro Regno practicatur circa cognitionem huius delicti in genere ſecundum diſpoſitionem iuris ciuilis, Muſcatell. de ſacril. in pract. crimin. alleg. Dec. poſt alios in leg. ſi nondum C. de furtis, Boſſ. in tit. de ſacrileg. num. 5. Deeian. in cap. 15. ſui tractatus criminalis lib. 6.

3 Sed deueniendo ad punctum principalem .ſ. an ſacrilegius veniat remittēdus Iudici Eccleſiaſtico, & prima facie videtur dicendum, quod hæc remiſſio ſit facienda Iudici Eccleſiaſtico ex eo, quod quia per illicitum coitum cum moniali effectus eſt de foro Eccleſiaſtico, cap. quidam Clerici 81. diſtinct. etenim iſta iniuria videtur facta Sacerdotibus & miniſtris Eccleſiæ Cathol. vel ipſi cultui, aut loco, cum in iſtis caſibus ſacrilegij crimen committi dicatur, & ſic etiam comprehendit carnalem cognitionem cum moniali.

4 His nihil obſtantibus aliter eſt dicendum .ſ. quod quoties Iudex laicus præuenerit, non debet ipſe remittere ex eo quod, nam crimen ſacrilegij eſt mixti fori, vt probat
5 text. in cap. Cum ſit generale de foro compet. vbi ſacrilegi poſſunt ſub quocunque Iudice conueniri, & firmarunt Butr. & Abb. ibidem Calder. in conſil. 11. num. 2. de Iudicijs, Abb. in cap. 1. numero 3. & 6. de offic. ordin. Couarruu. lib. 3. variar. reſolut. cap. 3. num. 1. verſ. ego vt liberè, Mart. in deciſ. 235. & latiſſimè in vno amplo tractatu de iuriſdict. par. 2. cap. 11. & hac de cauſa Iudex, qui præuenit per ſuam ſententiam ipſe ſuam ſententiam exequi debet, prout text. in l. cum quædam puella, ff. de iuriſdict. omn. iudic. & ibi text. in fin. dicit diſpoſitionem illius legis eſſe veram, non ſolum in illo caſu particulari, ſed etiam in cæteris caſibus ſimilibus, & ibi gloſ. penult. adducit ſimilia, dicens, quia vbi cœptum eſt Iudicium ibi terminari debet.

6 Secundo, quia ſumus in crimine tam graui, etenim probatur, quia tale crimen committens, pœna mortis plectitur l. ſi quis in hoc genus, in princ. C. de Epiſcop. & Cleric. §. penult. in auth. de Sanctiſs. Epiſcop. qui text. eſt canonizatus in cap. Si quis rapuerit 27. quæſt. 1. Clarus in ſua pract. §. fornicatum, numero 14. verſ. cum Moniali, & ibi Baiard. in addit. num. 17. Decian. in tract. crimin. lib. 6. cap. 20. num. 6. verſ. de iure autem ciuili Cabal. in reſolut. crimin. caſ. 200. num. 72. Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. caſ. 389. num. 24. verſ. iure ciuili, & in caſ. 502. num. 41. centur. 6. Camerrius in pract. in tract. de homicidio & aſſaſſinio, §. hinc nata occaſioue, num. 5. Corrad. in rubr. de ſacrileg. num. 4. Foller in pract. crimin. canon. cap. 17. num. 5.

7 Tertio, comprobatur hæc opinio ex eo, quod text. in cap. cum ſic de foro compet. ait, quod ſacrilegi poſſunt ſub quouis Iudice Eccleſiaſtico conueniri, propterea crimen ſacrilegij dicitur crimen mixtum quoad pænas temporales, & contentioſas, Abb. in cap. 1. num. 3. & 6. in fin. de offic. ordinar. Calderin. in conſil. 11. num. 2. de iudic. & foro compet. alias fruſtra diceretur mixtum, vel vtriuſque fori, niſi poſſit ab vtroque Iudice puniri, prout optimè aduertit Cacher. in deciſ. Pedemont. 102. numero 7.

8 Quarto, pro hac opinione adducitur auctoritas Bald. in l. placet circa finem, C. de Sacroſanctis Eccleſ. Felin. in cap. de ijs, nu. 13. de accuſationibus, prout etiam eſt text. in cap. fin. §. per hoc non adimimus de pœnis in ſexto, ſcilicet, quod punitus de ſacrilegio per Iudicem Eccleſiaſticum, poteſt etiam puniri per ſecularem, ſaltem in eo quod excedit ergo multo magis poterit punire à principio vbi non fuiſſet punitus ab Eccleſiaſtico, & ita fuit deciſum in Senatu Pedemontan. teſte Cacher. in citata deciſione 102.

QVÆSTIO XLIV.

Iudex Laicus an teneatur remittere Clericum ad Iudicem Eccleſiaſticum antequam probatum fuerit eſſe Clericum.

SVMMARIVM.

1 *Iudices laici non teneutur remittere Clericos Iudicibus Eccleſiaſticis, niſi fuerit prius probatum eſſe Clericos.*
2 *Clericatus non prouenit a natura, ſed extrinſecè fit, & in dubio nunquam præſumitur.*
3 *Quid debeat probare Clericus coniugatus, vt gaudeat beneficio electionis fori.*
4 *Limita, quoties talis, detentus per Iudicem laicum inueniatur in poſſeſſione alicuius beneficij, eſſet enim ſtatim remittendus ad petitionem Iudicis Eccleſiaſtici.*
5 *Et quoties communi opinione reputaretur Clericus.*
6 *Et quoties pars aduerſa confiteretur talem eſſe Clericum.*
7 *Et quoties talis Clericus inueniretur in quaſi poſſeſſione clericatus ob diuturnam babitus delationem.*
8 *Et quoties talis detentus ſeruiſſet alicui Eccleſiæ, vt Clericus, & ibidem Clericatus officium feciſſet.*

MVltoties euenire ſolet, quod Clerici committunt delicta, & poſtea capiuntur à Iudicibus ſecularibus, qui ſunt tenaces in remittendo eos, an poſſint cogi ad faciendam remiſſionem antequam fuerit probatum talem captum eſſe Clericum.

1 In hac difficultate conſulo negatiuè, ſcilicet, quod non teneantur Iudices laici Clericos remittere Iudicibus Eccleſiaſticis, niſi fuerit prius probatum eſſe Clericos, & moueor, quia Clericatus non prouenit à natura, ſed extrinſecè fit & in dubio nunquam præſumitur cap. præsbiteri 68. diſtinctione, & ibi gloſ. cap. legum 2. quæſtione 1. Caualc. in deciſ. 602. lib. 2. Calderin. de Iudicijs conſil. 12. nu. 2. Maſcard. de probatio. in concluſ. 302. num. 15. Crauet. in conſil. 72. numero 2. Menoch. de præſumpt. parte 2. lib. 2. præſumptio. 76. num. 1. & in conſil. 912. lib. 10. num. 17. Decian. in tract. crimin. cap. 9. lib. 4. tomo 1. num. 117. Dec. in cap. cum ſi ſcriptura, de fide inſtrument. numero 47. & in cap. cum à Deo de reſcri-

ptis

Digitized by Google

ptis. num. 13. Vrſill. ad Affl. in deciſ. 297. num. 5. & hoc etiam amplia in ſequenti caſu, & poſtea limita.

3 Amplia idem procedere in Clerico coniugato, qui vult vti beneficio electionis fori, etenim opus eſt, quod probet, quod contraxerit cum vnica, & virgine, & quod ſemper tulerit habitum, & tonſuram, aliàs his circumſtantijs non probatis, ſi reperitur detentus pænés aliquem iudicem laicum ob aliquod crimen non eſt remittendus, ita Decian. in ſuo tract. cui incumbat onus probandi negat lib. 2. numero 7. cap. 2. Bellug. in ſuo Specul. Principum in rubr. 21. §. videamus, verſ. item ſi Clericus, num. 4.

Limita tamen ſupradicta infraſcriptis ſequentibus modis.

4 Primo limita, quoties talis detentus per Iudicem laicum inuentatur in poſſeſſione alicuius beneficij, etenim in iſto caſu eſt remittendus ſtatim quod Iudex Eccleſiaſticus eius remiſſionem petit, & ratio huius limitationis eſt, quia in tali caſu præſumitur clericus. Bellam. in deciſio. 645. & 611. & 612. Maſcardus de probatio. concluſ. 302. numero 16. Rot. in antiquis de probationibus, deciſio. 13. Alexand. in conſil. 184. num. 7. lib. eod. Menochius de præſumptio. præſumptio. 76. num. 19. lib. 6. Boer. in deciſ. 171. num. 13.

5 Secundo limita, quoties communi opinione reputaretur Clericus, namque ex tali opinione probatur quem eſſe Clericum Mohedan. in deciſio. 21. num. 3. de renunciatio. Rota in Antiquis, in deciſio. 265. Barcius in deciſio. 3. num. 15.

6 Tertio limita, quoties pars aduerſa confiteretur talem eſſe Clericum, etenim talis confeſſio ſtatim probat Clericatum. Crauet. in conſil. 93. lib. 1. numero 24. Maſcardus in concluſio. 305. de probat. num. 6. Rot. Romana in Antiquis in deciſ. 433.

7 Quarto limita, quoties talis Clericus inueniretur in quaſi poſſeſſione Clericatus ob diuturnam habitus delationem, etenim in hoc caſu ſtatim eſt remittendus, quia talis diuturnitas habitus delatio probat Clericatum, Maſcard. de probat. in concluſio. 304. num. 1. Gabriel. in lib. communium concluſ. de probat. concluſio. 1. num. 36. Dec. in cap. ſi ſcriptura de fid. inſtrument. in numero 48. Maſull. ad Capic. in deciſ. 161. num. 5. Grammat. in deciſ. 81. numero 16. Menoch. de præſumpt. præſumpt. 67. num. 8. Aufrer. in additione ad Cappellam Tholoſ. deciſio. 117.

8 Limita quinto & vltimo, quoties talis detentus, ſeruiſſet alicui Eccleſiæ vti Clericus, & ibidem Clericatus officium feciſſet nunquam in iſto caſu eſt ſtatim remittendus, quia in dubio præſumitur Clericus. Rot. in Antiquis de rerum permutatione deciſio. 10. Ancharan. conſil. 117. & ſequitur Felin. in cap. illud de præſumptio. numero 5.

FINIS.

Digitized by Google

VENETIIS,

M.DC.XXXXVI.

Apud Iuntas, & Baba.

Digitized by Google

Digitized by Google